ASTROLOGIA GALLICA

PRINCIPIIS & RATIONIBUS propriis stabilita,

Atque in XXVI. Libros distributa.

Non solùm

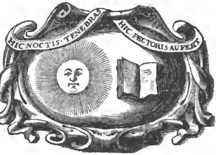
ASTROLOGIÆ JUDICIARIÆ
Studiosis, sed etiam Philosophis, Medicis, & Theologis ómnibus per-necessaria: Quippe multa complectens eximia ad scientias illas spectantia.

OPERA & STUDIO

JOANNIS BAPTISTÆ MORINI,
apud Gallos è Bellejocensibus Francopolitani, Doctoris Medici, & Parisiis Regii Mathematum Professoris.

Ejus Anagramma.

MIRA SAPIENS UNI BONO STAT.

HAGÆ-COMITIS,
Ex Typographia ADRIANI VLACQ,
M. DC. LXI.

EPISTOLA DEDICATORIA

AD

REGEM REGUM

ET

DOMINUM DOMINANTIUM

JESUM CHRISTUM,

FILIUM DEI.

DUM tua in me vilissimum homunculum beneficia peculiaria meditor, JESU CHRISTE, penitus obstupesco, stant comæ, voxque faucibus hæret, dum ad tuam laudem & gloriam, meamque confusionem ea enarrare, tibi gratias agere desiderat anima mea.

Tu enim me fecisti non lapidem, neque plantam; neque Brutum, sed hominem; non Atheum, non Idololatram, non Mahumetanum, non Judæum, sed Christianum; non Hæreticum, non Schismaticum, sed Catholicum; non stupidum, sed ad veritatem inquirendam propensum, ac idoneum; non ignarum, sed scientiarum quarumcunque amantissimum, cuique tua præ cæteris doctrina atque Religio, ut verum animæ pabulum, perplacuit: Quamvis dum tuæ Legi mente servio, carne, (heu miser!) serviam Legi peccati. Tu mihi de necessariis ad vitam paternâ bonitate sic providisti, ut quamvis de divitiis comparandis nunquam sollicitus fuerim, tamen à pueritia huc usque extra Patriam degenti nihil necessarium mihi adfuerit, sed propriâ industriâ atque parsimoniâ sine fraude vel avaritia me à penuria & creditoribus liberaverim, imò reservaverim, unde consanguineis lubenti animo benefecerim.

Tu me olim gravibus peccatis irretitum etiam acriter aliquoties corripuisti, at perdere summa tua bonitate ac patientia noluisti, meque non obstante futura ingratitudine mea tibi cognita plusquam vigesies à mortis violentæ periculis magnis, ferro, aqua, præcipitio, catapulta, aliisque modis, & consequenter ab æterna morte misericordia tua infinita liberasti: Quæ pericula præterita, meamque ingratitudinem quoties recolo, totus ad ossium usque medullas horrore concutior, cupioque dissolvi in gratiarum actiones tibi æternùm referendas.

Tu me in ſcientiis Phyſicis pro veritate ſcribentem adverſus plures invidos meam famam ſuis ſcriptis turpiter diſcerpere conantes protexiſti. Tu hoc opus Aſtrologiæ ſcientiarum altiſſimæ ad honorem tuæ infinitæ ſapientiæ, quæ cœlum terramque creavit, omniaque fecit in pondere, numero, menſura & ordine, ſtudio laboreque per triginta annos indefeſſo abſolvere mihi dediſti, mentemque meam ad te perpetuò attendere voluiſti, ne quid contra ſupercœleſtem tuam doctrinam, veramque Religionem ſcriberem, ſed eas in exemplar inviolabile mihi proponerem.

Nunquid ergo poſt ſupradicta hærere debeo, in ipſo opere tibi primum dedicando? abſit; quamvis ego & ipſum opus nihil ſimus in conſpectu tuo, tu enim ſinceram non reſpuis voluntatem, nec cor contritum & humiliatum deſpicis,atque idcirco coram Celſiſſima Tua Majeſtate in terram procumbens, hoc præcipuum opus ſtudiorum meorum tibi Filio Dei ac Regi Regum dedico & conſecro, Tibi tuoque Spiritui Sancto ſæpe nec fruſtra in occurrentibus difficultatibus à me invocato, immortales gratias agens pro veritatibus in illo contentis; ac humillimè deprecans, ut ſi quid falſi in illo reperiatur, circa hoc Lectorem illuminare digneris, ut ipſum detegat & corrigat. Homo enim ſum errori obnoxius, utcumque ex natali conſtitutione veritatis indagator ſtudioſus, & falſitatis oſor, maloque juſtè redargui, quàm fallere, vel errroris cauſa eſſe, cùm etiam errando veritatem quæſierim.

Cedat igitur ipſum opus in tuæ Sapientiæ & Providentiæ mirabilis honorem, nec non proximi utilitatem: mihi verò concedat tua Clementia, ut hujus miſerrimæ vitæ curſu peracto, animaque ab omnibus ſordibus expurgata, tandem aſtra hic eminùs à me obſervata, cominus intueri, ineffabilem Majeſtatem Tuam contemplari, & coram ipſa adorationibus, laudibus, gratiarum actionibus & amore in æternum liqueſcere valeam. Hoc ex toto corde totaque mente precatur, & hoc opus opus reſignat tuo beneplacito cum Eccleſiæ tuæ cenſura,

Tuæ Super-excelſæ Majeſtatis

Viliſſimus & abjectiſſimus ſervulus & creatura

JOANNES BAPTISTA MORINUS.

LUDOVICÆ MARIÆ

Dei gratiâ

REGINÆ POLONIÆ, SUETIÆ, &c.
Magnæ Duci Lithuaniæ, Russiæ, Prussiæ, Masoviæ, Czernihoviæ, Livoniæ, Smolensko, &c. natæ
Principi Mantuæ, Montisferrati, Niverniæ, &c.
Duci Opoliæ & Ratiboriæ.

Astrologiam Gallicam tuo jure vindicare potes. REGINA SERENISSIMA, *tua est enim, quæ Authori animum, ne tanto operi deesset; subsidium, ut illud in publicum proferret, regali curâ, regali munificentiâ addidisti; Tuum, inquam, quòd Majestati tuæ sacris ultimæ voluntatis oraculis ab Authore dicata est. Quid tot virtutis tuæ ornamenta commemorem? quid impensum Majestatis tuæ erga bonas artes studium, quæ aliò euntem revocare debuissent, si Authoris mens, si tuum ultro oblatum operi patrocinium, & opus, & me operi evulgando incumbentem, Majestati tuæ non addixisset? Abeat ergo Astrologia Gallica suâ sorte beata, nec invidiæ dentes pertimescat, quæ eo loco præsidium invenit, qui supra invidiam est. Est profectò,* REGINA, *non enim Imperii tui limitibus præsidium constringere quæro, sed immensæ tuæ Virtutis metis; Imperium invidos habuit, virtus cultores, Imperium sub infidis subditis aliquando penè succubuit, virtus etiam hostes fidos esse coëgit. Imperium fortunam expertum est, virtus supra fortunam fuit, imo fortuna tandem etiam Virtutem adoravit. & dum Virtuti quod debuit, reddidit, reddidit & imperio. Absit,* REGINA, *ut dum tantas Majestatis tuæ dotes commendo, dum Virtuti tuæ Imperii saltem vindico,* REGI SERENISSIMO *injurius sim, cujus fortitudini Polonia libertatem suam acceptam refert. Verùm enim verò cur non quod* REGI, *hoc &* REGINAE, *quibus eadem mens, eadem animi constantia & eadem Virtus? Ergo in te etiam* REGEM *fortissimum suspicio, ut & in* REGE *magnanimo fortissimam* REGINAM: *Quidni? quibus idem & favens cœlum non dissimiles mores; uti & non dissimilem sortem spospondit. Vidit multis retro annis clarissimus* MORINUS, *& cùm tot tantorumque Principum votum, sola sine voto fores, cœlum tibi regnum adsignasse palàm pronuntiavit. Faxit Deus ut quod victricibus Magni armis felicissimo suo aspectu pollicetur, citò eveniat; quod pietati tuæ, quod Virtuti, tardè, sicque diu bono Reipublicæ Christianæ vivas; æternùm orbi Christiano victura.*

Majestati Tuæ

Addictissimus

G. T. D. G. V.

PRodit tandem Astrologia Gallica, non minus optata, quam diu expectata, nec à Gallis dumtaxat, qui huic sententiæ student, sed & ab iis omnibus, qui de operis præstantia, deque Authoris nomine per Europam aliquid accepere. Sin autem non prodiit eo ipso quo peracta fuit tota moles, Anno nimirum 1648. non una, sed multiplex causa Tibi (benevole Lector) haud ignoranda proponitur: Obstitit imprimis civilis discordia, & inde duplex Parisiensis obsidio; quæ Authorem, qui tunc in suburbio S. Marcelli degebat, in alias eòque graviores curas distraxere: Non paucos dein per Annos, illum distinuerunt varia cum doctissimis, & oculatissimis certamina, quibuscum per malevolorum Invidiam habuit dimicare. Antevertit igitur consilium, ac operis vulgandi desiderium mors repentina, quæ inopina tamen authorem non oppressit, eam siquidem diu ante paratus expectabat, concinnato jam inde, & elaborato, quo ego te hodiè dono munere: divino nempè factum est Numine, ut tam eximia non periret lucubratio, in nostrasque manus omnibus ita numeris absoluta perveniret, ut ne unum quidem verbum desideraretur, sicque frustratus non fuit justa æque ac firma spe Joannes Baptista Morinus; cum enim id operis suscepisset, quò non paucos ab errore revocaret, ignarosque erudiret, non dubitaverat unquam quin Typis mandaretur: quod si serius pro tuis atque authoris votis contigit, in eo vacare me culpa testabuntur quot quot non fugerit, quam studuerim supremæ amici mei voluntati, & officio non deesse: quamvis tam illustre monumentum ipsos ferè duos annos in musæoli tenebris apud me delituerit, nihil siquidem prætermisi quod ad illud quam primum edendum pertineret, nihil veritus hostium vel insidias vel impressiones, cum hoc sit rerum imprimis præclararum non minus indicium, quam fatum propemodum singulare, vix ac ne vix quidem vitabile: Nec deerant, nec me latebat, qui se jactitarent sive odio infensi, seu aliena carpendi prurigine malè sibi temperantes; sive quod vero propius videtur, nomen inde quærerent, quod tanto Antagonistæ repugnare ausi forent, qui inquam dictitarent se impatienter Astrologiam Gallicam expectare, quò scilicet metuendi Thrasones totam illam convellerent, ressellerent, expungerent; & quod maximoperè mirum videri debet, etsi nondum scirent quid illa contineret, quid afferret. At Authoris animo ipso animosior effectus, adversariorum minas despexi, impetus non pertimui, cum satis validum ad se tudandum insigne illud opus per se foret. Enimverò quid iu contrarium afferri, aut excogitari potest, quod eodem opere non confutetur, principiis non ratione tantum confirmatis, sed ab ipsa etiam experientia omni ratione firmiore desumptis? Sin verò quædam ab aliis jam ante tradita, ab Authore nostro prout nova exhibentur, perpende quæso num pariter fuerint demonstrata, an non potius ab ipsius ore dum viveret excepta. Cave certè ne falsi eum insimules, nam licet alibi extarent, ab illo potuere (cui enim omnia constant?) non fuisse lecta; ac proinde talia dixit, qualia credidit. Qui eo familiarius sunt usi, novere hominem veritatis unicè amantem, sciant cæteri parum illum curasse, quid dictum fuisset prius; Totus scilicet erat in investigandis uniuscujusque rei primordiis, & quæ comperisset exarare solitus. Cæterùm lubens iis concesserim, qui calamum jam strinxerunt, cœleste istud, non secus ac scelestum quoddam opus malè accepturi, hic reperiri nonnulla, quæ & alibi possint deprehendi: Cessent itaque, vel tempus & operam melius collocent, nec intelligere desinant, tot

præ-

præclara hic restare, ut prioribus quidem Author non sit inferior: & posterioribus spem omnem tantæ gloriæ adipiscendæ præripiat.

Quod ad Terræ quietem attinet, quæ non gyrare hic asseritur, quamquam id est futurum offendiculo plerisque, etiam è gravioribus, quos contrarius tantæ molis motus indiscrepantem sententiam circumactos traxit, stare Terram haud dubitabunt, si satis ipsis constet, quid Morinus variis in locis statuerit, Nono præsertim Primæ Sectionis Tertii Libri Capite, ubi adjuncta Sacrarum paginarum auctoritate multiplici, argumentis è Physica simul & Astrologia petitis, quæ solæ sunt disciplinæ, ex quibus id confici posset, luculenter probat Terram nulla sui parte mobilem per se esse, nulla siquidem erant Astronomicæ demonstrationes parabiles, quidquid cum suis asseclis Lansbergius putarit, priusquam argutus hic doctor contrarium ostendisset, quæ id evincerent. At frustra Carmelitæ Foscarini ad totius ordinis Magistrum epistola laudabitur, cum enim non consentiat, imo discrepet à summi Pontificis sententia, à vero Christiano haberi non debet, nisi pro fœtu monstruoso, & illaudabili conatu: liquet etenim illum Monachum perversè accepta è sacris Bibliis testimonia, in perversiorem, sed prout nova solent, opinionem non ingratam detorsisse. Neque vero pluris esse debet libellus ille latinus, qui Aristarchi cujusdam nomen præ se fert: Minimè velim aliquid detrahi de judicio & auctoritate Marini Merseni Minimi, qui eum studiosè excudi curavit, plurimum tribuo Ægidio Personerio dicto de Roberval, qui Commentariis illum optimis locupletavit: Cavendum tamen est ne manuscriptum Arabicum nomen sit speciosum, quo plus ponderis accedat vetitæ sententiæ, & pretii, si creditur, exarato ex eo libello: qui quæso fieri poterat, ut Aristarchus de varietate obliquitatis Eccliptícæ differeret, quæ Ptolemæi ætate nondum innotuerat, neque fuit observata & primum indicata, nisi ab Arabe Thebetio, regnante Alphonso? Ecquis verò non videat, vel potius ferat vaniloquam ac inanem Galilæi, Mariique jactantiam; qui ausi sint uterque gloriari, se hisce temporibus primos (fallacibus suis nempe conspicillis hallucinati fuerant) circularem Solis motum viginti octo dierum spatio absolutum advertisse, si Aristarchus aliquot ante sæculis, lucidissimum illud sydus circa suum axem intra unum fermè mensem rotari scripserit.

At Morinus Astrologica Principia à se tradita demonstravit, id ipsi non condonabiaur sentio, nec prætereundem etiam est, sed diligentius attendendum, Astrologiam, scientiam merè non esse Mathematicam, ac Physicam simul & Theologicam: Ut vero in his duabus postremis, perinde ac in Medica, aliisque id generis disciplinis principia nec Geometricè demonstrantur singula, nec expostulantur, id ab Authore nostro reposci iniquum planè videretur. Satis ergo Tibi Lector benevole factum puta, æquum si te ac prudentem præbere cupis, nihil non appositè, nihil non sapienter allatum fuisse, cum Astrologiam scientificè tradenti sufficiat si fundamentorum veritate per experientias evidenter probatâ, fundamentorum ipsorum rationes supremas à primo simplicissimoque rerum omnium principio, quippe Deo deducens, nihil dicat quod vel Deo sit incongruum, vel in Astrologica scientia ejusque experimentis contradictionem aut repugnantiam involvat: Plura tamen effecisse videtur noster Morinus, præcipua enim fundamenta demonstravit Lib. 14, 17, 18, & more quoque Mathematico Lib. 19. per ipsam experientiam non quidem sensibilem, vel brutis propriam, quæ ab hujus scientiæ osoribus petitur, sed rationalem quam necessario admittendam esse docuit Libro 9. Quod vero ad supremas fundamentorum rationes

spectat,

ſpectat deſumptas ab Unitate, Ternario, & Quaternario, certum eſt nihil dixiſſe ipſi Deo inconveniens, nihil à mente Philoſophorum Epicureorum, nihil quod repugnet veræ Aſtrologiæ, quæ tota ſic innititur determinatoni corporum cœleſtium circa ſublunaria, ut dici poſſit maximum Aſtrologia ſecretum; quamvis ſcientiæ magiſtris hactenus ignotum. Quod ſi cuipiam tanti vivi conceptus non arriſerint, veriores aut ſaltem probabiliores de ſuo penu proferat; & erit mihi magnus Apollo.

Sed interim concedat unuſquiſque illuſtriſſimum noſtrum Morinum longè certius ac evidentius Aſtrologiam demonſtraſſe quam aut Phiſicen Ariſtoteles, aut Therapeuticen Galenus oſtenderint. Tu vero, Lector Amicè, his ad Dei gloriam tuamque ac cœterorum utilitatem paratis fruere pro otio, & incolumis age. Vale.

G.T.D.G.V.

De editione

ASTROLOGIÆ GALLICÆ

susceptа, atque ad exitum adducta.

PErvigil assiduo, longoque labore MORINUS
Sidereum sudavit opus, quo cælifer Atlas
Tempore, sive viro bonus inclinaverit axes
Astriferos, sive hunc Phœbe rorante quadriga
Ad magnum extulerit lucentibus Æthera flammis;
Cærula lustravit spatia, ardentésque Planetas,
Stellatúmque adiit geminâ testudine cœlum,
Quam via perpetuo conjungit lactea nexu.
Hìc volucres cursus, nec non fatalia vidit
Arbitria, & quicquid venturis imminet horis;
Humanæ rapidum vitæ volventibus orbem,
Visáque veridicum statuerunt sidera vatem.
Ille manus oculis signet, vel ab ore futurum
Exprimat, aut nugis intendat vanus Hetruscis;
Certior est Æthræ facies, duce præscia cœlo.
Ipsa laborantis studio vigilata MORINI
Ad metas deducta fuit, donécque laborat
Sunt illi vetitæ filum dirumpere Parcæ,
Tam placuit superis ausum, conatus & ingens,
Atque ea magnanimus chartis dum traderet Author,
Canuit, emerito spatiatus in æthere curru,
Atque alti scrutatus opes, arcanaque Mundi.
Cumque viro Lachesis tumulum festina pararet
Adfuit Uranie stellanti cyclade fulgens,
Compellatque suum; Tua jam perfecta perirent
Extremâ monimenta manu? tam clara laterent
Abdita scriniolis? Astrorum hoc abnuo Præses
Uranie, quibus & favit pulcherrima gentis
Sarmaticæ Regina; deditque ut currere possent
Cuncta per ora virûm prælis excusa Batavis.
Haud potes ipse quidem, cupidis qui pasceris astris

*** Edere

Edere: præcipuus tibi ſubſtituatur amicus
Optima Tronſoni ſoboles, te nempe Magiſtro
Aſtronomi partes didicit; ſuffecerit iſti
Conſilio, & charæ grata ſub mente ſuperſtes
Nomen amicitæ, quanquam grave, non tamen illud
Detrectabit onus; nigram Tronſonus ad horam,
Illuſtri fratrem ille ſequens in Plejade primum,
Aſtiterat morienti, exauditâque camœnâ
Annuit, & rapti curas ſupplevit amici.

H. G.

IN ASTROLOGIAE GALLICAE
futuros obtrectatores & calumniatores
SCAZON.

ORiuntur Aſtra, Lector, en MORINAEA;
Bene tu labores auſpicare tricennes,
Queis ſtuduit Autor Gallicæ rei, ac laudi.
An cernis ullos Galliis ab immenſis
Adiiſſe tanto ſiderum ad faces auſu,
Atque æquè Olympi ſpatia pervolaviſſe?
Quò quò Moloſſi ruitis? ecquis in prædam
Vos adigit ardor? audione latratus?
At quid nocebunt in volubiles ſtellas?
Hos ventus ultro diſſipabit effuſus.
Sævire in auras irriti videbuntur.
Ibit MORINUS Solis invehens curru,
Et fremere inani voce te, nihil læſus,
Scriptorculorum gens canina, ridebit.
Latrate quantum poteritis, licet; vobis
Silebit Echo cuncta, nulla reddetur
Ad provocantes; interim MORINAEA
Volventur Aſtra, quæ canem nihil curant,
Spernuntque in imo quicquid orbe latretur.

P.P.P.P.

De
ASTROLOGIA GALLICA
JONNIS BAPTISTÆ MORINI
Mathematum Professoris Regii.

POsthumus iste liber, longævaque cura MORINI
A Batavis ad nos luce favente redit.
Authorem fatis qui concessisse putabas
Aspice; stelliferum dat redivivus opus.
Quale nec abnueret facundi nomen Arati,
Et quod Chaldæo de grege quisquis amet.
De Phœnice novum videas Phœnica renasci.
Tempora Phœnicis vicerit iste liber.

S. G.

In Autoris Effigiem.

CErnite noctivagis Vatem qui præsidet Astris,
Illius en terris reddidit Astra labor.
Notus ut Hesperiis sit vultu, & notus Eois,
Hunc deceat primi sideris axe vehi.

H. G.

Quis, qualis, quantus que fuit Morinus habetur
Ex scriptis, cœli themate et effigie.

Collesonius.

Illustr. ac nobiliss. D. D. Guill. Tronson Regi ab inter. Cons. et Secre. hanc effigiem dicat amicitiæ, in vivum mortuumq. familiarem, pignus fidelissimum
A. Flamen pinxit. Claudius Mercerius ex uxore patruelis Nepos. 1657.

N. Poilly, sculp.

JOANNIS BAPTISTÆ MORINI
Doctoris Medici & Regii Mathematum Lutetiæ Professoris
VITA.

I. *Vitæ descriptio ad memoriam.*

SI quid unquam in naturæ theatro egregium atque insigne visum est, hominum id studium fuit ut illud ipsum in luce ponerent, factùmque Juris publici ab oblivione tanquam à tenebris vindicarent. In hac porrò rerum universalitate cùm homines antecellant quàm æquiùs ex hoc numero illustriores cœteris, quâ dote non refert, statuentur in conspectu palam, ut norimus quales quantique ex nobis prodierint? cùm autem mortalium unusquisque vitæ suæ tenore censendus sit, eâ diligentiùs exposita certaq; fide exploratâ, quænam haberi de ipso debeat existimatio nulli non apertum est.

II. *Vitarum scriptores.*

Quot ideo eximiis anthoribus præfixus is scopus fuit, non ut historias, sed ut historico stylo vitas quorumcumque quapiam in re præstantium posteris commendarent? Sic primos descripsir Cæsares Suetonius, consecutos proximè, Spartianus, Lampridius, Capitolinus, aliique, Græcorum Romanorumque præcipuos Plutarchus, Philosophos Laërtius, Apollonium Phliostratus, & ævo nostro quot magnares Jovius?

Mitto beatorum cælitûm flores quorum virtutis species suis nos illecebris ad imitationem trahit; aliorum famæ studemus, ut ipsis à convictu sublatis debitum gloriæ præmium referatur.

III. *Morini natalia.*

JOANNEM BAPTISTAM MORINUM nostra tulit ætas prioris hujusce dimidii sæculi, nullo negotio, nulláque contentione, (absit verbo invidia) Principem, cujus vitam hic expandimus, ut nimirum tot ejus operibus atque his potissimum Astrologicis, velut in vestibulo, spectanda præluceat, quod quidem tanti viri, tantique Astrologi meritis ac labori non est sanè indebitum, quicquid livor improbissimus obstrepere audeat. JOANNIS BAPTISTÆ MORINI communem in lucem editi locus ac tempus certissimè constat, neque vilitate adeò sunt obruta, ut silentio tegi se atque ignorari patiantur.

23 Februarii 1583.

Francopoli, quæ apud *Bellijonenses* primaria est civitas, septimo Calendas Martias fuit natus, anno ab reparata salure supra quingentesimum ac millesimum, tertio atque octuagesimo, horarum octavâ matutinâ quatuor ac triginta minntiis addiris. *Petrum Morinum* patrem habuit, matrem vero *Annam Moncaam*.

IV. *Parentes ejus.*

In matris Religioso fratre manifesta legitimæ nobilitatis observare signa possumus, ubi *Claudium Moncæum* inter *Athanaci* Cœnobitas Lugdunenses recenseri videbimus, & in Abbatia *Sallesia* functum fuisse munere Prioratus, utriusque verò tam Cœnobitæ, quam conjugatæ pater, è gentilitiæ tesseræ legibus in patria vixit inclytus, & apud omnes origine nobilis audiebat.

V. *Pater ejus.* Seneca Epist. 44.

In *Petri* quidem *Morini* natalibus splendorem istiusmodi minimè collocamus, at conjuncta in eo prudentiæ probitas haud minorem attulit; *Ille enim verè generosus est qui ad virtutem à natura bene compositus fuerit.* Francopoli floruit & cives inter præcipuos adnumeratus est.

Nec *Petrum* eundem *Morinum* exprobata honestaque prodiisse familia quisquam inficiari potest; avos enim ipsius non tenui cum re, sed locupleres vixisse *Morina* testantur *Horrea* pluribus in locis Francopoli circumjecta; horum certè dominus ac possessor non extitit, cùm hæc commutabilia fortunæ membra juris modò sint alieni; in quo istud venit sub *Ioannem Baptistam* filium in tantum talemq; haud unquam evasurum fuisse, si avita latifundia possedisset parens; opes enim sunt morum corruptelæ potius, quàm ad Doctrinam stimuli, aut incitamenta virtutis.

Imò verò paternam hanc inopiam laude dignissimam arbitror, neque enim aliunde evenit quàm quòd, quæ in cultu corporis absumuntur ab aliis, ab eo ad excolendum ingenium laudabili profusione consumpta sunt.

VI. *Morinus extra patriam.*

Hac indole à Parente haustâ exui se non passus JOANNES BAPTISTA more Virorum illustrium excessit è Patria; scimus enim Pythagoram ac Platonem diu multumque esse peregrinatos, atque Apollonium Thyaneum plurimas ac remotissimas obiisse Regiones; ut externa quoque sapientiæ post domesticam extra patriam compotes esse possent; atque ut in plaga meliore plantæ nobiles feliciùs adolescunt, sic ipse Gymnasia celebriora suis aptiora studiis exquisivit, quanquam minoribus impensis apud suos eadem absolvere potuisset; quin etiam ut in Medicinæ facultate Doctoris assequeretur lauream, patrimonii partem hereditario jure sibi relictam Fratri Germano ad fruendum dimidiam tribuit, reliquâ verò Doctoris Medici titulum ex more comparavit, suisipse providus, & sibi non inutilis.

VII. *Juvenis Philosophiam docet.*

Priùs tamen quàm illo decore insignitus esset, non est omittendum aliud quo eluxit apud Aquenses. Vix auditor Philosophiæ metam attigerat, cùm ad docendam Philosophiam judicatus idoneus auditores magister habuit; nec mirum sedecennis tantum, suopte ingenio nondum à magistro Philosophus Magneticam *Gilberti* Angli Philosophiam contraxit in Epitomen, quo fœtu primulo quanta ex ipso nasceretur in posterum librorum seges, messem paritura gloriæ, liquidò præmonstravit.

VIII. *Vairio primò apud Aquenses Præsidi charus.*

Similibus pariter argumentis idem ipsum attestari possemus, nisi ab illustrissimo apud Aquas Sextias Curiæ summo Præside *Vairio* facta in eam rem fides producendis quibuslibet longè præcellentior emineret; ut ipse *Morinus* adolescentis Philosophi judicium perspicax & acutum solidiùs exploravit, cum eodem consuescere voluit; edixit, ut ad ædes suas crebriùs ventitaret, quin & ejusdem studiis præsidere constituit, quorum jam maturiorum monumentum, eidem ad Sigilli custodiam evecto *Ioannes Baptista* nuncupavit, habuitque Procancellarius aptissimum.

Quem progressum sub Genio potentissimo non fecisset præstans ingenio juvenis, si diutius in tanta clientela constitisset? in speciem certè nulli dubium erat; verum ab integerrimi Præsidis favore ac benevolentia, relictâ ipsius urbe coactus est excedere, sicut ante

IX. *Doctor Medicinæ creatus Avenione.*

triennium è solo natali excesserat. Avenionem itaque commigravit, qua in urbe sub summi tutela Pontificis, cujus est hæc ditio, anno ætatis suæ tricesimo Doctor Medicus Avenionensis Academiæ creatus est, septimo Idus Majas anni 1613.

X. *Lutetia apud Episcopum Bononiensem degit.*

Anno verò proximè consecuto Lutetiam contendit, sive quòd in Patriam reversio ei minimè grata fuerit, sive quod in patentiore pelago vela facere statuisset, prosperum fortunæ, si qua forsitan aspiraret, excepturus afflatum. Exiguo post ab ejus adventu tempore Bononiensem Episcopum susceptorem invenit.

XI. *Mittitur ab eo ad invisendas Germaniæ fodinas.*

Claudius is *Dormius* vocabatur quem ævo illo & suavissimi convictus, & ingenii sagacissimi fuisse planè constat; neque prolixa probatione opus ei fuit, ad indagandum quid *Morinus* mentis acie posset; ut Lynceum vidit in abstrusioris cujusvis scientiæ facienda investigatione, illum à se cum opportuno viatico in Germaniam ablegat, ut illic miranda naturæ in fossilium effectione scrutaretur, in auro præsertim metallorum Principe quod in Transylvanicis Hungaricisque fodinis indefessâ mortalium operâ erui consuevit. Mirâ quadam alacritate animi impositam à Præsule provinciam amplexus est; ætas illi tum erat peregrinationi melior quàm Museis; adde quod insitâ propensione in id omne, quo fieret eruditior, ferebatur; neque quicquam obstitit quod pulcherrimum properantis impetum retardaret.

XII. *Ejus peregrinatio.*

Ubi Viennam in Austria pervenit, quantis susceptum iter periculis esset obnoxium, diligenter sciscitatus omnia, deprehendit; latere nempe in Sylvis prædones acerrimos ferè semper commeatibus inhiantes, sive ad fodinas tendant, sive inde redeant; Turcarum quoque assiduis incursibus Hungariam infestari, rantopere metuendis, ut cogantur indigenæ ligneas extruere casulas omni supellectilium genere vacuas, ne hostem rapacissimum, ac spoliorum avidissimum ad se ullo modo prolectent.

Presburgum.

His obicibus, animosus viator, neq; deterreri aut contineri potuit, quin onerariâ nave eum aliquot Hungaris *Posonium* profectus, inde postea dissitum leucis triginta *Neusolium* iret nonnulla vehicula consecutus; percelebrem hic fodinam illam invisit proventu annuo Imperatori quæstuosissimam, utpote talentorum auri millia proferentem; nomen quoque

XIII. *Paracelsi experimenta.*

conciliavit eidem maximum præstantissimus arcanorum naturę *Paracelsus* Indagator dies aliquot in ea commoratus; quo quidem tempore Chalcanthum, Cinnabaris, Stibium & Cuprum ad experimenta egregia materies Viro fuere; Cuprum sanè in Argentum ab eo versum esse memorant, quo appenso quicquid expensarum apud hospitem aurificem fecerat, in Transylvaniam abiturus exoluit.

Pergens

Pergens inde *Morinus Vassavium* biduo venit; aurum ibi obryzum eruitur nullâ prorsus alieni metalli mixturâ coinquinatum; hæc est totius Hungariæ fodina nominatissima quâ nulla est defæcatior; ubi tamen pro voto peregrinus noster brevissimo tempore instituit, quoniam à prædonibus expectari se non vanis nuntiis didicerat; cinctus præsidiaria manu *Schemnuzium* de industria venit, ut cum *Ioanne Rulando* colloquia miscere posset. Doctor fuit in arte medica celeberrimus, & à stipendiis ipsimet Imperatori; viros enim insignes convenisse fructus est è præcipuis peregrini; hîc etiam in fodinam descendit argenti fertilissimam, quam triennio antè scrutatus fuerat *Ioannes Beguinus*, *Morini* familiaris, & Chymici cursus Lutetiæ primus ex instituto Professor, ad cujus auram nonnulli etiamnum adnavigant.

XIV *Vassavii fodina.*

Postquam *Novisolium* rediit, ab metallorum Præfecto fidei literas obtinuit, quibus fretus advenit *Cremnitsium*, ubi monetarium opus copiosiùs quàm ullibi exercetur, atque auraria metalla uberiora quàm alibi sunt mœnibus oppidi circumposita. *Hi profectò specus sunt, ad quos dierum noctiumque discrimen non pervenit, ubi supra homines avaritia urgens terrarum pondus injecit, quibus abstulit cælum, & quos in imo, ubi illud malum auri virus latitat, infodit.*

XV. *Fodina Cremnitsia.* Seneca libro 5. quæstionum naturalium.

Quinquemestre spatium hic *Morinus* exegit, descenditque sæpius in cavernas cuniculosas, ad opificum inventa, machinásque attentiùs observandas, ubi & mirificum quiddam ipsemet observavit, Cœli nempe aërei ac terræ similitudinem; ut enim tres in Regiones aër distinctus est, sic etiam triplex Regio in terræ visceribus animadverti potest, summa, media, infima; & id quidem validissimis rationum momentis adeò stabilivit, edito hujus argumenti ad Annum 1619 Libello, ut hæc sententia, etsi nulla Philosophorum veterum authoritate fulciatur, suos tamen habeat Sectatores.

XVI. *In terra ut in aëre regio triplex.*

Hæc itinerum *Morini* pars est illustrissima, cui tamen haud diutius, quàm tempus exigat, immorari statui, cùm liber ab ipso excusus *De nova Mundi sublunaris Anatomia* ad subjiciendam oculis universam illam peregrinationem abundè sufficiat eruditis. Enimverò in eo de peculiaribus eventis quæ ipsi contigere ne verbum quidem exarare voluit; at ne quidpiam solliciti Lectoris cupiditati subtraxisse videar, ea nunc commemorare nostrarum esse partium duxi; nam æqui bonique minimè consultum foret, si ancipitia illa periculosáque discrimina silentio consepulta essent, ex quibus divinæ providentiæ studio Vir adeo celebris effugit incolumis. Ex periculis quæ totâ illâ unius anni peregrinatione vitavit, præcipua duo ex ore ipsius excepi.

XVII. *Peregrinationem Morinus suam ipse descripsit.*

Primum accidit Julio mense cùm nocte jam evectâ esset in lembo, & in Rheno flumine cum vectoribus aliquot navigaret; æstus eum ad natandum impulit, nudatus itaque aliis non advertentibus desiliendo aquæ se credidit; ubi satis pro voluptate se ipsum in fluvio jactatione brachiorum exercuit, Cymbam, quæ tum hæserat, repetivit, nec quatuor passus aberat, cùm ad natatoris plausum Comites qui sedebant in navigio fuere conterriti, rati esse prædones (quod quidem in his plagis non est infrequens) faventibus tenebris ad expoliandum adnatare, mox igniarias catapultas in *Morinum* explodunt, à quibus mirabili felicitate nullo læsus est modo; ipse cùm adventare pergeret, strictis gladiis foros præcinxerant, ut prædones ingruentes confoderent, at cognitâ comitis enatantis voce pœnituit singulos, & ipse salvus *medias acies, mediosque per ignes* in phaselum admissus assiluit.

XVIII. *Feliciter ad cymbam enatat.* Virg. l. 7 Æneid.

Alterum, ex quo non minùs feliciter subductus est, fusiori narratione meretur exponere periculum. Equo meritorio vehebatur incitatiore in Sueviam cursu, duos institores assequitur, eisque se adjungit tertium; in publicum unâ digrediuntur hospitium; Hera ibi administra cauponæ pulchritudinis eximiæ sedebat; famæ illa deterioris & libidini dedita jactabatur, & cum Dæmonibus habere consortium, veneficiisque pollere, quo duplici nomine apud indigenas habebatur in pretio; ambos pridem institores noverat, ideoq; adurgebat instantius ut noctem apud se ducerent; at ipsi rejectis mulierculæ precibus se ad nundinas festinare opponunt, quibus ad condictam horam adesse tenebantur; ipsâ verò asseverante ad destinatum sibi domicilium hac luce non ituros, & velocem pænitudinem comminatâ, viæ nihilominus se dedunt. *Morinus* cùm ipsis abit, quoniam itineris ignoti sequi duces satius esse duxit.

XIX. *Ex Saga præstigiis mirifico modo evadit.*

Dum in via pergunt mercatorum alter aliquo spatio antecesserat, ipsum alii duo comites ex intervallo consecuti, ut vadosum amnis exigui locum transmeant, fluctuare in aqua pileum vident, deinde pallium innatare, utrumque verò alterius esse mercatoris agnoscunt

XX. *Duo ejus comites malè mulctati.*

passi-

passibus aliquot præeuntis; disquirunt ipsum attoniti, videntque in aquis glacialibus volutatum. Opem misero ferunt ut ripam attingat, eique reddunt viatorium instrumentum hærentibus glaciei frustulis undique aspersum & stillans; mox sunt adminiculo ut in æquo sedeat, qui placidus & immotus ad ripam Dominum expectabat. Casus etiam suus alteri parabatur qui roganti hospitæ pertinaciùs abnuerat, en ipsius equum ocyssima fuga derepente rapi, sessoremque suum ex ephippio mox excutere, dextráque plantâ intercepta stapade, per saxa dumosque raptare pendulum cruentata facie, veste conscissa, toto corpore lividis contusionibus affecto; tractatum tam malè ambo alii in equo reponunt, & mutato ulterius pergendi consilio ad pagum uno jam milliari superatum reverti duxere convenientius, atque ita iste duplex exitus minas ab insigni saga non frustra intentatas abiturientibus esse demonstravit.

Immunem ab his insultibus se minimè futurum *Morinus* subodoratus est, mitiorem tamen speravit culpæ sibi levioris conscius, nam ab hospitio digredi primò noluerat, ac deinde, ubi quid arte magica posset famosa mulier, ab ipsis rescivisset, eisdem, quòd apud ipsam manere recusassent, plurimum succensuerat. Venere postridie ejus diei ad viam saxis consitam eminentibus & acutis, perinde atque in ludo ligneos trunculos minimis spatiis stare dissitos vides; hac progressus equus frequentissimè desultabat, & pro consuetudine pristina, cùm sæpe illac iret, lapidosum illud discrimen, qua poterat, evadebat. Cùm propterea *Morinum* formido gravior percelleret, ea defunctus se ultioni veneficæ satisfecisse persuasit animo, ubi prato invitante ad faciliorem tramitem est admissus, unde cùm exeundum esset, obtulit se cavitas torrentibus aquis exesa, strepitu formidolosis fluxuq; adeò depresso, ut ad illas oculi caligerent; ponticulo vincenda erat viatoribus ejusmodi cavitas. Is fuit trabs injecta duorum pedum latitudine, adjectis ad utrumque latus asserculis, ideoque trabe paulò inferiore formam stillicidii referebat. Ambo jam institores *Morino* prævii è ponticulo feliciter evaserant, ipse hos subsequens in medio hæsit derepente defecto pedibus equo, & ventre in trabem astrato, cruribus hinc & inde pendulis, quò se tanto in periculo verteret eques noster? subit in torrentem se præcipitem dare, & natatu, cujus imperitus haud erat, salutem sibi quærere modò lapsu ad subjectos scopulos minimè diffringatur. Jamque, id cogitans defibulato pallio ex equo seipsum expedire tentabat, cùm ecce quadrupes in crura constanter erigitur, & *Morinum* ad comites antegressos citò transtulit, atque ad domicilium; quiescat hic sanè & ad Bononiensem Antistitem exacta peregrinatione tum demum Lutetiam revertatur.

XXI.
Morini reversio.

Dormius Præsul sibi familiarem & in familiæ partem habebat Scotum quendam Virum eruditissimum nomine *Davissonum*, qui postea libris editis lectissima eruditione refertis multum est consecutus gloriæ, ac præterea cursu illo scientiæ Chymicæ tum privatim tum publicæ in hortis plantarum Regiis instituto; est verò quod in ipso ac *Morino* non leviter admiremur; artium nempe, quas profitebantur, factam ab utroque veluti permutationem; Astrologiam Scotus, scientiam alter Medicam sectabatur; uterque processu temporis post experimenta complura in arte propria nil subesse certi deprehendit, unde animus amborum fluctuans, in quo pedem figeret, non inveniebat. Tædet itaque hunc & illum aberrantis plerumque judicii; Medicus ergo in Astrologum vertitur, & in Medicum Astrologus, tam secundo exitu, ut beati transfugæ inter hujus ætatis Viros insignes annumerari mereantur. *Davissonus* certe eò existimationis in Gallia pertigit ut accitus ad Septemtrionem, Medicorum Reginæ Poloniæ modò teneat principatum; quantum verò *Morinus* in quavis Mathematum parte supra nuperos præstiterit, in Astrologia præsertim, quam Judiciariam vocant, norunt Europæi omnes; neque mirum videri cuiquam debeat hunc fecisse tantos in ea parte progressus, qui de primo ipsius vaticinio, quæ sequuntur audiverit.

XXII.
Professionum permutatio.

XXIII.
Prima Morini prædictio.

Vix libros sublimis hujus scientiæ instructores diligentiùs evolvere cœperat, cùm ex ea, quicquid ad Bononiensem Episcopum attineret studuit expiscari; sive læta significarentur, ut gauderet, sive dura ut præcaveret atque averteret; ad quod ipsum amor in Dominum eximius incitabat. Anni, hoc currente sæculo, septimi ac decimi, qui ætatis *Dormii* quintus & quinquagesimus erat, revolutionem instruit, hisque verbis, quid illa portenderet & minaretur, expressit.

Reperio locum Martis revolutionis oppositum ejus radicali loco, Martem lædentem Horoscopum, & Solem suo quadrato, itaque omnia valde mala minantur, aut mortem, aut carcerem: hoc ultimum insinuat Mercurius in duodecima peregrinus, sub radiis Solis parili conjunctione Saturni & quadrato Mercurii læsus.

Dor-

Dormium Morinus de malo impendente admonet, atque ut sibi caveat, deprecatur; explodit monentem Episcopus, & jocatur in vatem, tanquam ille tyro adhuc in arte, magisterii jam ambiat dignitatem; neque tamen hac contemptione, quod monebatur, effugit, cùm enim in res aulæ tunc intricatissimas non cautè satis se ipsum intrusisset, nec stetisset à potiori parte, interceptus est, & tanquam perduellis conjectus in carcerem.

XXIV. *Prædictionis effectus.*

Hic quidem *Morinus* præsidio & columine caruisset, nisi sui nominis fusâ jam claritate, aliud etiam illustrius, ipso quod amiserat, nactus esset. Tunc Ducem Luxenburgensem Ducis *Luinesii* fratris fortuna aurea ad eum felicitatis apicem provexerat, qua peculiari medico ad tuendam seu recuperandam valetudinem sese dignum esse duceret. *Morinum* itaque sibi legit pensionis splendidæ præmiis invitatum. Id profectò medici nostri non erat ingenio consentaneũ servitutẽ aulicam non amantis, quæ semper aliud in ore aliud in pectore, illud palam collocat, hoc recondit. Vicit indolem viri præsens vitæ status; In Ducis Luxemburgensis familiam, Medici nomine anno 1621 allectus est, & per annos octo integros carissimis sibi studiis assiduus & indefessus incubuit, ac suarum tam Medicinæ, quàm Astrologiæ impensis officiis & plurimos & conspicuos in posterum amicos comparavit; complures quoque libros de rebus Physicis & de siderum observatione in publicum emisit, quibus apud nostrates, atque etiam exteros famam gloriamque collegit.

XXV. *Morinus Ducis Luxenburgensis medicus.*

Ad eum tandem vitæ statum advenit partâ sibi nominis gloriâ quo in sua potestate positus à nemine dependeret. Id verò *navibus atque quadrigis* veluti portum suæ felicitati sapportebat. Ea nempe libertas est, *cujus proprium sic vivere ut velis*, teste Tullio, & *ad quam* eodem similiter teste, *incensi omnes rapimur obtinendam*, nec secutus solum impulsum ingenii, sed adhibito quoque consilio ac prudentiæ maturitate in hoc arbitrii sui Jure sic obfirmavit animi sententiam, ut hinc nullis postea machinis potuerit constantissimus amoveri, quò ad procerum servitutem transiret; de quo cum Luciano id usurpem. *Quot Midæ, quot Crœsi, quot Pactoli vel toti hunc hominem diducere à proposito, non potuere, ut libertatem dulcissimam repudiaret.*

XXVI. *Iuris sui deinceps esse vult.*

Hor. Lib. I Epist. II. Cicero Lib. I officiorum. Philipppica 13 Libro de mercede conductis.

Excellebant tunc insignis Franciæ Polemarchus *Rusæus Deffiatus* fisco universo à Rege præpositus, nec modicæ apud primarium regni Ministrum gratiæ; quid non ab eo tam potente, ac sibi talem Astrologum ambiente consequi noster potuisset, si oblatis uberibus stipendiis migrare in ejus familiam consensisset? spes certè oboriebatur, nec immeritò, amplissima, solius anni spatio se ipsius beneficiis posse plus locupletari, quàm totius, & prolixæ vitæ laboribus, industriaque non vulgari. Fortunam auream, quam Galba se sistentem in limine cùm dormiret ultro amplexus est, vigilans & prudens à se *Morinus* ablegare maluit, non quidem imitatus Cratetem ut in mare nummos projiceret, verùm ut auri cumulis marsupia, & marsupiis areas non impleret, neque enim fluxis incertisque divitiis animum agglutinare sustinerit, ejusque tot cernentis Parisiorum opes ea vox esse poterat *Quam multis non indigeo!* quod Socrates protulisse dicitur in solemnioribus nundinis opes Atticas contemplatus.

XXVII. *Deffiato abnuit inservire.*

Suetonius in Galba.

XVIII. *Morini moderatio atq; opum contemptio.*

Laërtius.

Neque tamen paupertatem illam Cynicam plurimum fastus ac supercilii obtinentem affectare studuit; si quid pecuniarum in operæ præmium acquirebat, ne tam inopiæ timori, quàm studiorum in otio liberiore pulcherrimæ cupiditati ascriptum velis; si quis ipsum avaritiæ labe insimularit, ut pote nonnunquam aliquo vexatum quæsita vigiliis amittendi metu, iniquior is esse videatur, cùm laudem potius impendere debeat, & cogitanti levare familiam, & emolumenta publica procuranti. Nonnullos scio virtutis ejus æmulos, & acrioribus quò injustioribus odiis æstuantes in ipsum, sordes ei domesticas objecisse; at quàm nullò negotio refelluntur à *Morini* neptibus, quarum duas voluntariâ pietate incensas in Nonnarum claustris liberali dote ornatas divinis obsequiis mancipavit, tertiam vero *Mercerio* Villæ franciæ inter institores haud obscuro in matrimonium collocavit; Quid dicam quibus sumptibus sua tot volumina typis calchographicis in lucem ediderit, ut eum potiùs eo nomine prodigum appellare liceat, quàm ulla ratione sordidum suspicari,

XXIX. *Minimè sordidus.*

XXX. *Ex partis rebus in suos liberalis.*

Professoris Mathematum regii cathedra Parisiensis ipsi demum attributa initium fortunæ certioris aperuit.

XXXI. *Sanclaro succedit Regio Mathematum Professori.*

Sanclarus hanc occupabat. Nono & vigesimo Junii 1629. excessus illius inopini nuntii ad *Morinum* venere, usus est ille perventore ad Reginam matrem *Mariam Medicæam* cui non erat ignotus, nec ipsa difficilem se præbuit, imò in eam bene affecta dat protinus e scutatis unum à quo ad *Rupisfucaldium* Cardinalem magnum Elemosinarium Franciæ

duceretur. Indicitque *Rancao* ut eam in rem ad *Buthillerium* Regni à secretis literas mittat, tantâ profectò bene merendi commendatione, ut *Rancao* dicenti eam se cathedram Instructori liberorum suorum dare jam postulasse, Regina augustissima, *Egisti pro te*, responderit, *pro me nunc agas*, *edico*; quod finxeram ergo diffingam? *Rancao* subjungente.

Nec *Morini* conatus ille fuit irritus; etsi enim Cardinalis ipse menses aliquot obluctaretur, atque obice *Rancaano* plus formidandus semetipsum opponeret, cathedræ tamen candidatus ad mensem ejus anni sextilem gratuito dono regium diploma consecutus est, cui Sacramentum in manus dicti Cardinalis ab ipso præstitum, sequentis anni mense Februario subscriptum fuit.

XXXII. *Conjugii propositum casu mirando ipsi discutitur.*

Hoc honore Magisterióque pollentem familiares amici conjugio proposito stabilire firmiùs voluerunt, vivebat antecessoris conjux memorati modo *Sanclari*, non abjicienda quidem illa planè & quam opibus non contemnendis instructam popularis fama jactabat, par est, inquiunt, ut quemadmodum *Sanclari* cathedræ, sic & ejusdem opibus ductâ ipsius uxore succedas; consilio istiusmodi sæpius repetito *Morinus* tandem acquievit, Dominámque invisere eâ mente constituit, & procum gerere prima vice; propior factus ædibus nigra veste videt limen obseptum, docéntque vicini *Sanclari* conjugem esse mox ad tumulum efferendam; id audiens, quantum obstupuerit, cogitate: tum verò de cælibatu perpetuo consilium sibi quondam ducibus astris injectum, certissimum fore decrevit, omnibúsque in posterum renuntiare nuptiis, & quicquid vitæ reliquum esset, in doctrinis ac librorum, seu lectione, seu scriptione placido tenore transigere, atque in amicorum convictu suavissimè consenescere: hoc fixum apud se ratúmque nunquam postea violavit. Quid enim libero lectulo jucundius? nunquid uni conjugi molestiarum plerúmque seminario tot amicos támque illustres anteferret? quorum indicem texo, ut quo numero ac loco haberetur, laudum ipsius invidis luce clarius innotescat.

XXXIII. *Magnates quorum favorem expertus est.*

Berullo Cardinali pietatis juxta politiæque peritissimo (utrámque præclaro fœdere conjunxerat) *Morinus* in pretio fuit, cóque charior quòd amicitiam singularem cum Patre *Carolo Gondreno* iniviſſet, in supremum Oratorii moderatorem sociorum suffragiis post *Berullum* electo.

Marillaco regalium sigillorum custodi quoties sese obtulit, benignissimum susceptorem expertus est.

Villoclercius & Comes *Briennius* ejus filius ambo ab regni secretis, eidem cùm res exigeret, amicos se minimè inutiles ostendebant.

Nemini æquè se ipsum devinxerat quàm *Ludovico Tronsono* tunc in Aula spectatissimo, non tam quòd esset à conclavis arcanis, ærarióque Præfectus, quàm quòd in ejus sinum singulari cum fiducia mentem omnem rex effunderet, tanti virum exploratis ejus ingenio ac virtute fecerat; cum ergo cum *Morino* arctus adeò familiaris amicitiæ nodus astrinxerat, ut neque emisso ex aula *Tronsono*, imò & vitâ functo solvi unquam potuerit; commigravit etiam ad mortui liberos, ad *Guillelmum* in primis natu secundum, quem paternæ indolis heredem, ut & officii, vultúsque lineamentorum, nullus, qui utrumque noverit, inficiabitur.

Richelius Cardinalis, immensus ille Genius, Judicio nunquam, ubi quempiam pertentasset, errante, dignum ea existimatione *Morinum* duxit, ut ipsum ad secretius Museum admitteret, déque negotiis momenti gravissimi consuleret.

Eundem Eminentissimus Cardinalis *Mazarinus*, qui *Richelio* totius regni successit administer, pensione cohonestavit annua bis Francorum mille, ipsi semper, dum in vivis fuit, exoluta.

Chavignium Comitem Europa novit, sub *Ludovico* XIV nondum tredecenni, propter excellentem ingenii vim unum ex regni Ministris institutum; priùs ille sub *Ludovico* XIII, cùm esset ab Imperiorum secretis eo se fungi munere meritum approbaverat, præceptis *Richelii* instructus. Agere ipse cum *Morino* solitus, mensæ ipsum frequentiùs adhibebat, atque ut quietiùs convictu viri frueretur, comitem, ubi rus secederet, abducebat.

Ut amicos viritim enumerem, quandonam exhausero? insignes, inquam, omnes, & cujuslibet dignitatis? ex aulicis nobilissimos jam produxi, quibus etiam adjunge, si velis, *Bullonium*, & *Deffiatum* summos consequenter fisco regio præpositos. *Lionnæum*, non ita pridem in Germania pro Imperatoris electione Franciæ Legatum, & *Beotruum* egregiis animi dotibus, quæ neminem latuere, præditum. Amicos accipe nunc togatos.

In

In amicorum numero *Morinum* habuere *Vairius* sigillorum regis custodia insignitus. *Cogneuxius*, *Mesmius* & *Ballolius* Præsides Infulati, *Alligrius*, *Pommerolius*, *Sevaus*, *Rancæus*, *Arderius*, *Melianus*, & *Terrerius*, in Regis augustiore consessu sub Cancellario Consiliarii.

Quot Hierarchæ amicitiam cum eo coluere, quot etiam ece nobitæ! quos inter *Condrenus* Oratorii Generalis secundus pietate maximus, & à caducis mirum in modum absolutus, vita quoque sanctissimus, ac proinde amicus verissimus, ex potissimis fuit; hos omnes morum bonitas, & candor in *Morino* elucens, atque in bene merendo velocitas alacris, in amicos ipsi acquisiverant, neque pauciores alios inter literatos meritis, existimatione, atque eruditione commendatus.

XXXIV. *Viri docti apud quos in numero fuit.*

Paganus stemmate Comitis coronato, nobilitate pariter, doctrináque conspicuus, ex quo cum eodem apud Ducem Luxemburgensem Avunculum familiarius egit, semper habuit charissimum. *Valtero* plaudit adhuc Francia, in ortis Hippocraticæ studiis apud omnes celeberrimo, cui *Ludovici* regnantis valetudo credita est, postquam *Mariæ Medicææ* Regis Aviæ Archiatrus extitisset. Is *Morinum* vera ex sideribus vaticinantem cùm sæpius comperisset, ac crebrò ejus operam feliciter atque utiliter expertus esset, multis eum meritis sibi planè addixit, hócque agitaverat animo, & ipsa re jam satagebat, cum Astrologum inter aulica ministeria constituendum esse, qui Primario medicorum Regis comes esset adjumento futurus, & quidem ex Galeni placito.

Lib. 3. de diebus decretoriis.

Galterus Valletensis Prior in Astrorum scientia versatissimus *Morino* per Provinciam iter faciente atque occurrente, quanti hominem faceret, multis clarisque Indiciis commonstravit, hanc à *Galtero* susceptionem amicissimam, verbis postea contrariis ab eo veluti exsufflatam fuisse obtrectatores æmuli jactavere, sed insignem ejusmodi calumniam redarguit vehementer *Canelus* ipsius *Galteri* nepos, qui patruum in *Morini* dotes nunquam obloquutum fuisse sanctissimè in mendaces invidos asseverat.

Mothæus Gulasius, quem *Morino* Pater *Condrenus* insinuavit, ac dedit, eos habuit ex ejus consuetudine progressus, ut palam & clarè dixerit huic se amicitiæ devinctissimum esse, in qua, quod cunctos cælabat, in sinu amici confidentissimè deponeret.

Meunerius Sancti Honorati regularis Abbas tanto animi sensu defuncti memoriam colit, ut in ea benevolentiæ flamma vim plurimam suspicère fuisse, qua ardor ejusmodi servaretur.

Vallesius publicæ contributionis Quæstor in *Delphinatu*, nunquam interruptis cum *Morino* literis, de rei literariæ ortis ævo suo contentionibus avidissimè cum ipso communicavit.

Blosius Catalaunensis Archidiaconus ea mente Lutetiam adiit ut virum internosceret, ejúsque imbueretur doctrina.

Pater *Mersennus* ex Religiosis Minimis, qui moliebatur id præcipuum ut eruditorum quisquis ad suam notitiam perveniret, (quibus etiam ea de causa in pretio fuit) multam cùm *Morino* necessitudinem fovit.

Grandorgius Prior Culæus, ubi nonnulla hujus opuscula perlegisset scriptis ad eum literis cupidissimum se ostendit, quicquid in lucem *Morinus* ederet, legendi ante alios, ut miranda quæ docet inter primos admiraretur.

Gaspar Diemaus missis Amstelodamo Epistolis ipsi parem animum explanavit.

Cartesius, quo perspicaciorem Philosophia vix habuit, priusquam sua principia divulgaret, *Morinum* quid de ipsis sentiret, consuluit, eâ ille subtilitate respondit, ut deceptum minimè se *Cartesius* agnosceret, quòd eum inter sæculi lumina, & cujus responsa peteret, collocasset.

Christianus Severus Longomontanus Regis Daniæ Professor clarissimus, & magni *Tychonis Brahe* decennio toto in Cœli observatione socius, eundem cùm difficilia quædam occurrerent, scribendo interpellavit, & quem de illis calculum noster ferret, quæsivit libens & accepit, stetitque annis duodecim ea literarum vicissitudo, quibus quicquid in Astrologiæ atque Astronomiæ latifundiis ad quærendum est abstrusius, reciprocis amborum ingenia diatribis excoluit.

Martinus Hortensius apud Batavos observationum suarum claritate nobilissimus atque in Astronomicis *Lansbergii* tabulis tantopere prædicatus, *Morini* longitudinibus evulgatis, quas mirificè probat, ad Autoris notitiam aspiravit; itáque ut inter ambos necessitudinis aliquid interveniret, nonnulla sibi explicanda, sed precatus, objecit.

Galilæus Galilæi Primarius magni Hetruriæ Ducis Philosophus & Mathematicus, etsi probè longitudinum cognosceret inventorem, ab eodem tamen sæpius efflagitatus quidnam de ipsis sentiret, scripto aperire noluit, uni solùm ex intimis *Bellograno* sensum suum eam in rem literis patefecit; quanti ergo *Morinum* penderet, testimonium in eo non obscurum dedit; cum enim ab illo tanquam adversario sententia de Terræ motu, cui *Galilæus* mordicus adhærebat, oppugnata fuisset acerrimè, inventas longitudines, par referens pari vellicare ac vexare debuisset,

Virg. lib. 1. Æneid.

Nec dum etiam causa irarum, sævique dolores
Exciderant animo.

His profectò refellendis incumbere debuisse videtur nisi argumentorum vim, quibus alas telluri noster Astrologus evulserat, formidasset.

Neque *Morino* meliùs cum *Vallangreno* Regis Hispaniæ Cosmographo Buxellis agente convênit, quanquam per ipsum *Vallangrenum* minimè steterit, quin inter ipsos amicitiæ jus intercederet, at ipsi ferenda nullo modo visa est viri ostentatio se Regis sui præmio dignum esse jactantis ob inventas à se longitudines, quas alia à *Morino* methodo sese excogitasse gloriabundus ajebat.

XXXV. Morini & Gassendi contentio.

Ab hoc Belga haud multum *Gassendus* abluit Diniensis ille Theologus, quo cum hujusce temporis vix ullus Philosophorum subtilitate certaverit, aut Astronomorum quispiam; juvat extergatur nubilum quod ipsi *Morinóque* mutuò se affudit, & primum quidem sic habere jam à teneris & ab eisdem Scholis utriúsque amicitiam inchoasse, plurimis deinceps Epistolarum centuriis firmius inolitam ac servatam, prævia semper charissimi nomenclatione; in his profectò, eruditis juxta atque amœnis sermocinationibus, quicquid in pectore continebatur, effundunt; decedat ergo ex animis, quam illevere scripta nonnulla, quædam injusta cogitatio; si quid enim ex disputationis fervore dictum aliquando durius hinc & inde irrepserit, ne statim existimationem mutuò læsam, aut violatam senseris charitatem; ea sunt doctorum interdum imò & sanctorum certamina; Platonem inter atque Aristotelem controversias non sine aliquo asperitatis felle agitatas fuisse novimus, & apud Latinos Patres Hieronymi atque Augustini pugnas calamo tenus incaluisse visas, ut & apud Græcos, Chrysostomi Epiphaniique vocali sono tenus.

Sanlegerius Avenionensis Patronus *Tonduti* nomine inter Astrologos celebratissimus inventori longitudinum candidè congratulatus est, & ab eodem, quæ de temporum æquatione à se reperta, de directionum latitudine sententiam exquisivit, ac de circuli quadratura, quam amicorum quispiam se tandem invenisse credebat, responsis pluribus satisfecit ei *Morinus*; *Sanlegerium* enim multùm honorificè ei rescripsisse, ac ipsius sententiæ plurimum tribuisse constat.

Pater *Athanasius* de Britannia Capucinus in rebus Astronomicis summopere illuminatus hoc loco prætermittendus esse non videtur, quocum & *Morino* fuit amicitiæ per literas commercium.

In chartacea ipsius supellectile complures insignibus è viris comperio qui Astrologi nôstri familiaritatem per Epistolas ambierint; etunt citati antea recensendo satis; ut enim comprehendam brevi, neminem assevero alicujus notæ Philosophum, aut Mathematicum his temporibus floruisse qui conferre cum *Morino* sibi gloriæ non duxerit, habirisque cum eruditissimo viro sermonibus amplificare famam ac nomen. Cùm enim in continua scientiarum contemplatione sex annos & sexaginta versatus esset, quantas opes, & quem doctrinæ thesaurum inexhausto ingenii fonte sibi tandem comparasse credendus est! pulcherrima illa ex intervallis, edita in lucem opera planè admiratione digna non minori fuere literatorum utilitati, quàm stupori: sic enim patuit quantum esset in Philosophia subtilis, in Physica perspicax, in Alchimia præstans, in Medicina peritus, in Theologia profundus, acutus in Astronomia, atque in Astrologia felix.

XXXVI. Morinus quàm doctissimus.

XXXVII. Excusorum ipsius Operum Index.

Opera ejus multiplicia, illustres parentis egregii fœtus per indicem exhibeo, ut quot flores hortus ipsius in publicum emiserit & videas & laudes.

Ab anno 1619 excudendi jam duxit initium. *Mundi sublunaris Anatomia* libellus ejus è prælo primus emissus est, cujus cùm in Hungaria peregrinaretur, facta est jam mentio.

Anno 1623 Rationes considerationis duodecim domorum Cœlestium, in medium protulit, ac definitionis uniuscujusque, & qui respectus per earum ternarios inter ipsas esset, sermone dilucido demonstravit, quibus de rebus ante ipsum scripserat nemo, huic libello est titulus, *Astronomicarum domorum Cabala detecta.*

Anno

XXXVIII. *Morinus Antivillonianus.*

Anno consequente *Antonius Villonius* vulgò Philosophus Miles, unà cum *Stephano Clavesio* Chymista Medico, in Aristotelem, Paracelsum ac Cabalistas Theseon publicarum programma fecit, à se in ædibus *Margaritæ* Reginæ quibuslibet præsentibus propugnandum, atque invitatis Curiæ, plurimisque omnium generum spectabilibus viris; tantorum Scientiæ Ducum principia suis se argumentationibus planè subversutos receperunt; Has theses Primo Præsidi *Villonius* ipse in manum dederat, quarum unâ ad trutinam accuratiùs expensâ inhibuit ei Præses ne publicus fieret earum propugnator; plures trecentis ad condictum locum horámque convenerant, quos remittere coactus est invitator: ex his *Morinus* erat, qui jam ipsi *Villonio* & amicorum pluribus tantos se Philosophos vindicaturum promiserat, etsi jam pridem & Senatus judicio & Sorbonæ censurâ damnatus esset hic ingeniorum excursus, & structum ad Veteres à Neotericis protegendos tutissimum authoritatis præsidium; cùm noster ergo nil tunc sermone potuisset, scripto postmodum Villonianas theses explosit, quo edito consecutus est ut Chymista peritus, & subtilis audiret Philosophus.

XXXIX. *Idem Alchymista sciens & peritus.*

Qui, rogo, in Chymicis non expertus esset cui fuerant, ut dictum est, parentes, Philosophiæ talis experientissimi? ipse quidem apud Bononiensem Præsulem in ea se jam exercuerat, & deinceps cum pluribus hac in arte celeberrimis & voce & literis contulerat, quorū ex numero si *Collesonum* & *Laubertum* indictos elabi patimur, illatæ ipsis injuræ meritò insimulemur, cùm inter naturalistas sint ambo clarissimi, ac *Morino* insuper, hac in arte fuerint conjunctissimi. Unum hic observari pervelim quod licet lucis publicæ minus obtinuerit, non ideo minus obtinet veritatis; colloquium est de magno opere inter ipsum & duos dignitate ac probitate non vulgari viros eximios, quorum alter quod quæsivere tam multi vitæ periculo ac fortunarum damno, viderat; alter verò *Sylvio* quodam ipsimet Regi sui pulveris experimentum præbente interfuerat, quod quidem enarrare prolixius non est hujus loci; nosse suffecerit ob scelera damnato *Sylvio*, artis tamen ejus mysterium minimè damnatum esse, cùm postea *Richelianus* Cardinalis ex hujus disciplina damnati, scriptis ab eodem tradita, in fornaculis Ruellianis jusserit multa tentari.

Anno 1633. *Trigonometriæ canonicæ tres Libros Morinus* excudit, de triangulis nempe tam planis quàm Sphæricis tractatum, quem & Gallicè reddidit.

XL. *Atheorum hostis.*

Deinde cum Atheo quodam ex ejus familiaribus depugnandum fuit; illum ergo dedocere aggressus est quem debilibus Syllogismis in Atheismi barathro pertinacia retinebat. Itaque Deum esse vi solius naturalis luminis mathematico more evidentissimè demonstrare instituit; hunc in finem produxit theoremata certissimis rationibus stabilita, axiomataq; hactenus inconcussa, quibus mortalium ullus haud unquam obluctetur, sed ultro submittat assensum. Hoc opusculum eo prælato titulo, *Quod Deus sit*, Diœceseon Gallicarum Præsulibus ad decennalem conventum Lutetiæ tunc congregatis dedicavit, Episcopali approbatione consecuta. Idem opusculum anno 1655 incudi reddidit, & tornatum elegantiùs ampliavit; excusum denuo sic prætulit. *De vera cognitione Dei ex solo naturæ lumine.*

XLI. *Ejus calumniatores.*

Exin prodiit è typographia libellus *Morinum* plagiarium inclamans, tanquam è *Richardi* à Sancto Victore commentario quodam integrum exscripsisset, & suo sub nomine venditasset; idem quoque libelli hujus chartâ cæruleâ solummodo convestiti patens merus calumniator, pluribus à *Morino* scriptis plagii crimen intulit. Ergo verò vitæ ipsius scriptor falsi modò non evincam hunc improbum invidumque mendacem; id enim dissertationes copiosas exigeret, deinde Apologistet hìc non ago, sed actorum candidum narratorem. Satis profectò est Authoris nostri gloriæ, nec non amicorum ipsius voluptati tot ejus labores cum plausu à cunctis exceptos & ab ejusdem morte non mediocri cura conquisitos fuisse; qui verò memoriam insectantur mortui, bellè secum actum iri putent, si quousque ipse progressus est, ipsi quoque progredi possint, neque enim unquam metuendum est, ne ipso superato ad ulteriores gloriæ metas perveniant, quantalibet vanitate inflati sibi eventurum id credant; œstro ejusmodi, quo de loquimur, author percitus, cœci more, quid agat, haud videt; ipse autem cùm nulli sit formidini, quid prohibet, nominetur? *Petrus* est *Balduinus Montarsius*, neque enim ullius calumniæ dentibus tantum hoc opus deteret rubiginosus iste Sycophanta, quod lectum ab ipso vires ejus intelligendi longè superat. Interim officii se oblitum sciat; ipsi enim lacerare mortuum, pudendum est, & ei quem Magistrum habuit, eam ingratitudinem rependere, impium & infame.

XLII. *Balduini cujusdam improbitas.*

Rudolphinis Morini tabulis laudem hìc modò non impertior; libellus est perexiguus, quicquid ad instruendas cœlestes figuras necesse est mirâ brevitate complexus; quæ antea

facienda conformatio plura volumina & quidem spissa perlegi postulabat; Instruxit ergo ad usum proprium Bibliothecam portatilem, quam solum anno 1650 typis ereditam, communem esse passus est instantibus amicis, metumque incutientibus ne quispiam ex ejus inventis sibi decus expiscari valeret. Hoc opusculum eruditis omnibus adeò placuit, ut aecedens laudationis nostræ cumulus omnino supervaeaneus esset; *Montheo Gulasio* dicatum voluit, cujus liberalitas ae eura hanc sibi de publico bene merendi viam aperuit.

XXLIII. *Notæ Astrologicæ.*

Nicolaus Burdinus Illustrissimus Marchio *Villennesius* Centiloquium Ptolemæo vulgò aseriptum ediderat, *Notas Astrologicas* quadriennio post i[illegible]llud elaboratas *Morinus* emisit è prælo mirâ omnium gratulatione susceptas; si quid in eis est quod quispiam jure possit carpere, non diffitebor contra Authorem hunc nobilem calentis ingenii leves quosdam insultus haberi; revera tamen, hac etiam in Doctrina hospites singularium seripturum subtilitatem immensam in tam sublimi disputatione mirati sunt.. Quem non ad stuporem adduxere dicta illa præclara quæ Ptolomæo ttibuebat? quis non illustratis ab eo Coryphæi hujus Astrologorum Aphorismis lucem non hausit uberem ad discendum? quis purrò Astrologiam *Morini* Gallicam non expetebat, certus ex hoc specimine, plenissimum in ea fore divinæ illius scientię tractatū. Neq; mirum cui quam videri debet hunc Authorem ab eis. quæ profiteatur studüs, ut pote ad illa propensior, nonnunquam avulsum ad alia minùs sibi familiaria secessisse, ut Veritatem lucis filiam assereret; præservidi erat, neque sat tolerantis animi, sed qui amore veritatis caleret ardentius, eam quippe suis in sermonibus neque leviter decolorare aut sucare poterat, Imò neque in aliorum ore aut scriptis id inesse vitii perferebat, quamvis ad ipsum nihil attineret. *Liber de Præadamitis* ab aliquo tempore Lutetiæ eircumserebatur, unde ipsi de Religionis pietate acriter desendenda exarsit eupiditas, cùm recusam ejusmodi opinionẽ & vulgatam ad fidei Christianæ subversionem tendere credidisset, eam enervare penitus suarum duxit esse partium; aggressus est ergo Aonymum illum prolternere iisdem Geneseos ac Pauli quibus abutebatur textibus; Librum cum hac inscriptiune *Terrerio* nunc upavit. *Refutatio compendiosa errones ac detestandi libri de Præadamitis.*

XLIV. *Cætera Morini opera præter Astrologica.*

XLV. *In Præadamitas.*

Hæc vero supra memorata opera, esse omnia quæ horum temporum decursu ab ipso manarunt ad populum, ne puretis, cavere; duo ejus edidere ealchographi ex quibus sudandi laborandique segescopiosa ipsi oborta est. Volumen prius, mea quidem sententia debilius ad ejus gloriam, nisi illud adversariorum nomine ac multitudine eapropter in eum excitatâ expendere ac metiri voluerimus, *Problematis solutio* suit optata toties *de motu seu quiete telluris* annò 1631 Cardinali *Richelæo* legendam obtulit, *Copernicus*, lux illa Germaniæ, paradoxum de terræ motu sepultum pridem ætare nostrâ velut ab inferis revocavit, neque enim de invento sibi jure blandiri possit, cùm ab viginti plusquam sæculis Pythagoras, ejusque Aristarchus auditor Græciæ idem proposuere; totique orbi admirabile reddiderunt. *Copernicus* vero eo ingenii acumine, eaque industria hoc de motu Systema composuit iisque pollet argumentis ad evincendum, ut si quispiam non acquieverit, è doctorum grege procul ablegandus esse censeatur. Huie tamen sententiæ nunquam seipsum accommodare *Morinus* potuit, neque enim is suit qui alienis atq; ascititiis uteretur oculis ad videndum, atque is insuper extitit qui Ecclesiæ sanctæ oraculis firmissimè adhæreret. Ipse ergo ex eruditorum eollegio (nemo enim doctum negare jure poterit) unus ebulliit qui Copernicianum paradoxum impugnare vellet, atque auderet. Aristotelem itaque eum Ptolomæo Pythogoræ contraria sentientes suo texit clypeo, quamvis amborum rationibus objectis, scitè ut videbatur, ac ingeniosè *Copernicus* respondisset; quo tentato *Morinus* sine ullo dubitationis nubilo posteritati ostendit, etiam nostro sæculo singulares producendi viros vim non esse ademptam, neque solis præteritis eam snisse concessam.

XXVI. *In motum telluris.*

XLVII, *Scribendi constantia.*

Seneca in Hercule furenti.

Hic non libet alterum Briareum demirari: cum ingeniis eximiæ tenuitatis erat illi eertamen; cingebat numerosus æmulorum cuneus, quo erederetur obruendus, non cessabat suis sumptibus typographicas operas exercere, quibus impensis exhaustus & satigandus putaretur, laborum onera, quibus humeros submiserat, eundem integrum deposeebant; ô Herculem Tragœdi! *Superat & crescit malus!* Tot fluctibus undequaque pulsatus etiam responsis indulget; propugnat idem & oppugnat; iis certè viribus ut Anno 1634 *Laubergium* Doctorem Medicum, eujus Apologetico de Terræ motu respondit, dejectum prostraverit, *Philolaum* verò Anno 1642. Scriptor ille salso personatus nomine providerat, ne petitiones in eum à *Tychone Brahe* Morinæo immissas detorquere, nisi sursitan vellet, teneretur.

Eo,

Eo, qui secutus est, Anno, *Gassendi* Philosophi acutissimi telis validissimis umbonem responsionis obtendit, libro inscripto. *Alæ telluris fractæ.*

Tunc vallati ad provocationem campi dominus, victor hostium stetit, at quiete minime diuturnâ; hoc enim ex conflictu exortus est alius, à quo ipse cum amicorum charissimo velut antagonista commissus est; haud ita pridem operâ *Turnesii* ex Provincia insignis nobilis de discordia ambo redierant in fœdus pristinum; tanta fuit in hac animorum conciliatione ultro citróque humanitas ac teneritudo, ut esset credendi locus præclarissimam concordiam jure postliminii revocatam inter utrumque ad extremum usque spiritum vim & florem servaturam fore, atque ea res, uti præ se ferebat, sic se habuisset, nisi jacto dissensionis semine (quo fato & qua mente id contigerit, incertum) acerbissimi postea fructus hinc & inde germinassent. *Morinus* quidem decus suum tueri se debere ratus verborum asperitati non pepercit, at priusquam nigro calculo condemnetur, expendantur, si placet, hujus adversarii, quorum aut probitas aut doctrina nullo modo nunc à me discutitur; rogo interea quid ipsos ad *Morinum* urgendum inflammaverit, cum nihil haberet cum eis negotii; si se continuissent à scriptis, næ sapientiùs famæ suæ consuluissent, ac honori alterius cujus ajebant se defensionem suscepisse, & si ab eo ne quidem rogati essent, quin & palam quicquid ab eis evulgatum est, ultro ipsemet improbavit.

XLVIII. *Renovata cum Gassendo concordia.*

Morinus ergo quanquam invito animo, & cum occupationum majoris ipsi momenti non levi jactura, alterum exercere stylum in *Gassendum* coactus est, Epicuræam ejus Philosophiam typis mandatam calamo insectatus, cujus ut fundamenta dirueret, Atomos conterere & vacuum difflare molitus est, ejusmodi doctrinæ principia sanè vilissima. Dissertationem brevem de his instituit, quam Anno 1650 *Henrico Borbonio* Principi Serenissimo ac Vernolii Duci dedicavit; neque ratio defuit quæ in Epicuræum *Gassendum* vertit eius conatus, atque ut exscinderet, impulit.

XLIX. *Rursus interrupta.*

Familiares hujus authoris lucubrationem illam *Morino* auscultante tollebant in Cœlum, ac velut ad Monamachiam provocatores acuebant virum, ostensâ spe ad quam subvertendam nemo nisi certo naufragio aspirare poss●, ac niti; adde quòd Epicuræus ille scriptor mirum in modum Astrologiæ Judiciariæ infensus, quàvis datâ occasione divinam artem, ejúsque principia vellicabat, jocis usus ac dicteriis, secutúsque veteres illos Astrologorum irrisores, *Picum* Mirandulanum, *Alexandrum* de Angelis, & *Sextum* ab Hemminga.

Postmodum ut in bello literario non vibrantur tela mortifera, illi dissertationi, quamvis optimæ sua se objecit responsio, *Anatomia* videlicet, *ridiculi* muris *Francisci Bernerii*; eam quoque Noster labefecit, & Epistola *Vincentii Panurgi* de tribus impostoribus tanquam inusto cauterio pessumdedit.

Opus quod ingenio simul & manu his etiam temporibus extudit, & ostendit, *Scientia longitudinum* fuit, non solum hæc apud Gallos in celebritate sermonis, verùm & apud exteras gentes à Gallis longè sepositas; quid enim hoc invento nautis unquam optatius accidit, ex quo *Christophorus Columbus* Occidentalis Indiæ repertor asseclas suos Oceano credidit summis ob errores acus nauticæ periculis obnoxios? Dynastæ pretiis invitavere ad artis excogitationem tantæ rei præsidio futuræ. Batavi centies mille Libris, Rex Hispaniæ trecenties millenis; quot ingenia luculenta hujusce inventi eruendi decus ea cum mercede conjunctum annis abhinc ducentis incendit ad ejusmodi studium? aspiraverunt illuc *Orontius Finaus*, *Gemma Frisius*, *Vernerius*, *Appianus*, *Keplerus*, *Longomontanus*, pluréſque alii quos recensuisse piget, hi Mechanica via instructis machinis Longitudines quærere, illi Astronomica sideribus observatis.

L. *Longitudines à Morino inventa.*

Morinum tandem aut mens acutior aut genius felicior his omnibus sagacissimis Inquisitoribus superextulit; Scientiæ hujus tot votis expetitæ inventor fuit, ejúsdémque clarissimam in Armamentarii Parisini aula majore demonstrationem exhibuit, Anno 1634 Martii 30. Mirùm hic si livor quiesceret nil prorsus obstrepens, hujus inventionis palmam ipsi fecit ancipitem, partæ gloriæ is urebat dolor, qui tenebris pulcherrimum opus obruere ac sepelire tentavit; quoties Autori depugnandum fuit, ut legitimum decus acquisiti sibi nominis tueretur! Bellum illud grassatum est decennio Trojano prolixius; & primum quidem cum ipsis delegatæ cognitionis Judicibus ab Cardinali *Richelieo* summo tunc Regni Administro, quo cum noster sua de re transegerat, deputatis; luctandum deinde fuit cum *Georgio Frommio* in Danorum gratiam *Longomontanum* vindicante,

LI. *Ab eodem demonstratæ.*

LII. *Earum ergo ejusdem vexatio.*

cante, cum *Lyrifio* Recollecto, melius quidpiam aliud se invenisse jactante; ac denique cum *Vallangreno* eamobrem ab Hispaniæ rege præmium flagitante. Sed *Morinum*

Juvenalis, Sat. 2.

Defendit numerus, junctæque umbone phalanges.

Nam quot & moribus inculpatis & illustri dignitate commendatissimi viri demonstratarum ab ipso longitudinum testes, ab ejus stetere partibus, & conjunctis syngraphis tanquam ad instrumentum publicam fidem Cognitorum improbam ostendere! testimonia quoque manu propria contulere omnium eruditorum nomine *Galterus*, *Gassendus*, *Vallesius*, *Hortensius*, *Longomontanus* & *Galilæus* in laudem Demonstrationis excusæ, atque ipsis ab Authore transmissæ.

LIII. *Eorumdem approbatio.*

Hunc denique laborem velut in agro sterili non periisse commonstrat præmium ab ipso Rege Consilioque ipsius Secretiore tandem obtentum; cùm enim ipsis Anno 1645 libellum supplicem obtulisset, bina libratum millia in pensionem annuam ex Regii Montis Abbatia consecutus est; nil igitur opus ad codicem præstantissimum amandare lectores, in quo non solum promissi fidem liberavit; sed ipsius insuper Astronomiæ instauravit præcipua fundamenta, cum hac inscriptione, *Astronomia jam à fundamentis integrè & exactè restituta.*

LIV. *Præmium à Rege.*

Opere tanti ponderis jam exacto, quod inutili sudore optima quæque ingenia tot annos exercuerat, nónne hujus unius labor, cujuscumque existimationis fuisset, absumptus deinceps videretur, nil ut præter *Morinus* elaboraret? progreditur adhuc vir indefessus, nec in otium jure sibi optimo comparatum dilabi se patitur; non câ, quam prius molestissimam expertus erat, ingratitudine deterretur, non invidiæ flamma petere alta solitæ, ipsique ad claram, ita & gravem triumphorum segetem suppeditante.

LV. *Astrologia hæc Gallica commendatur.*

Invictus itaque Gallicam hanc perfecit Astronomiam manu adhibita ultima; hanc omnes in arte docti vehementer optaverant, nec injuria sanè, hic enim veterum hallucinationes prorsus emendatæ sunt, traduntúrque germana principia Scientiæ aliarum omnium augustissimæ, utilissimæ, atque fusissimæ, quæ tamen hactenus longè minus quàm cæteræ, suis cultoribus innotuerat.

Et jam editionis hujus operis triginta annos integros accuratissimè limati stabat in procinctu, libróſque quatuordecim priores ad Typographum Batavum transtulerat, cùm id meditantem mors oppressit, loca & tempora & mortales ipsos nil pendens ne tamen obruta cum ipso præclara illa consilia quispiam suspicetur; nam etsi modò ad umbram cupressesti sui funebris ab exantlatis laboribus conquiescat, familiares ipsius præsto sunt, quos ad rumpendos quosviscumque obices mirâ quadam alacritate complevit.

LVI. *Opus est posthumum.*

Venit ergo ad lucem publicam divina hæc Astrologia minis intempestivioribus nullo pacto hactenus tetardata, quin semetipsam in aggressores propugnet acerrimè, quantumcumque se reputaverint eruditos; quanto plus in eum qui nt Dares alter in Entellum certus induit, nunquid hunc reformidet? quis unquam de victo à culice elephanto sparsum rumorem accepit?

Virgil. lib. 5. Æneid.

Sunt & alii tractatus inediti, nec prælo minùs idonei, quos inter sunt præcipuæ notæ.

LVII. *Opera Morini non edita.*

In Euclidis sex libros priores Commentarii.

Universalis Planisphærii constructio ac usus.

Hoc excogitavit organum quod cum cæteris suis Mathematicis instrumentis testamento legavit *Agarrato* Mathematicum Lutetiæ Professori, talibus ad utendum peritissimo.

Libri tres de concursu primæ causæ cum secundis, in actionibus tam naturalibus quàm supernaturalibus.

Libri quinque Theoriæ Planetarum ex mente Copernici, *ac* Kepleri.

Est tamen quod demptâ *Astrologiâ Gallicâ* omnibus ab eo relictis antecellat, & quod in primis studentes erudiat, quicquid ipse calamo scripsit quorumdam ad Librorum margines, *Observationes*, *Notas*, *Commentarios* rectè appellaveris, sic *Iunctinum* suum, sic *Cardanum*, sic *Ptolemæum* ad librorum oras doctissimis quasi fimbriis prætexuit, sic & complures alios, ex quibus structam sarcinam *Guillelmo Trousono* in amicitiæ pignus obtulit, quanto ipsum haberet in pretio sic testatus,

Virgil. Eclog 2.

Et dixit moriens, te nunc habet ista secundum.

Suum his Museum gratulabundus instruxit quo nullum est in Astrologicis orbe toto locupletius; hic consultis doctissimorum apud veteres judicia mutantur in melius, si quid erraverint, patet, nec non & erroris causa falsæque vaticinationis aperitur. Axiomata deniq; hic habentur certis adeò rationibus essulta, ut quæ à veteribus ignorantiæ cæcitate prætermissa sunt, facili negotio suppleantur.

Mo-

LVIII. *In Astrologicis Morinus præcellentissimus.*

Morinum quiſpiam à me doctiſſimis Aſtrologiæ Judiciariæ aſſenſu omnium Principibus anteponi fortaſſe mirabitur; quis verò viatorem miretur itinerum moleſtiæ jam laſſatum ab alio recente viribus ſuperari, eundémque validiorem progreſſum alacriùs multo intervallo præterire? ſuum eſt decus antiquis authoribus,ſua eſt gloria; ſidereæ hujuſce doctrinæ orbitas perparum ævo illo cognitas detexere primi; quid porrò *Morinus* egit? Scabras eas & aſperitate inamœna difficiles æquando planas dedit,ac certas reddidit,ex incertis.Itáq; præter ingenium, quod ipſi acutum æquè ac eis eſſe potuit, duobus præſidiis, quibus illi caruere, fretus & provectus eſt. Primo quidem jam peractarum ab ipſis obſervationum,ac fidei noſtræ altero, qua illuſtratus quicquid Chaldæi, Arabes Ethnicique ſuperſtitioſum in hanc Scientiam invexerant, expurgavit, eóque confidentiùs, quòd ab eorum origine quàm remotiſſimus, quicquid immeritò ipſi contra pugnaſſent, nullatenus formidarit.

LIX. *Etiam ſuprà veteres.*

LX. *Ab effectu vaticinii argumentum.*

Ubinam,inquies, præclara illa ſunt ab ſcientiis Cœleſtibus, *Morino* hauriente, ducta experimenta? ubinam prolata indicia authoritatem fidémq; præſerentia? habentúrne aliqua vaticinia tam longo annorum decurſu ex illius tripode prænuntiata? quot verò, Deus Immortalis! horoſcoporum ſcrutator fuit, poſitarúmque in æthere figurarum! at ille non quidem pro quibuſlibet obviis, pecunias etiam affatim offerentibus, elaborare voluit, & ſiderum arcana rimari; quas opes, ſi mercenarius eſſet, ſtellarum beneficio non in loculos ſolùm, ſed etiam in areas conjeciſſet! ſed amicis unis ſtuduit aut proceribus, quorum inſignis dignitas legem ei ſtatuere poterat, aut præmii ſpecie exigere quod ab ipſis officii nomine aut meriti eſſet expectabile. Sexcentis id exemplis manifeſtè probari poſſet, niſi prædictorum ejuſmodi maxima pars in privatorum Scriniis deliteſceret; hæc enim ut arcana quædam ſecretiùs aſſervari ſolent; quibuſdam tamen etſi paucis allatis id evincam.

Præſignificatus Bononienſi Præſuli carcer, cujus antè memini, quaſi primum hac in facultate ſpecimen *Morino* fuiſſe dici poteſt.

LXI. *Regis ægroti prædicta ſanitas.*

Ab hoc tyrocinio magiſterium aſſecutus eſt *Ludovico* XIII Lugduni ægrotante; tunc *Maria Medicæa* Regis parens quorumdam Aſtrologorum dictis conterita vitam Principi dubiam aſſerentium Cardinali *Berulleo* ſcripſit, ut juſſus *Morinus* filii geneſim inſpiciat, hac ille perſpecta ægritudinem fore vehementem reſpondit, nullam verò mortem, quòd cum ex prædicto contigiſſet ſplendidam vati ſuo mercedem ac Rege dignam contulit, cæteris, qui malè monuerant, ad remum am[illegible]datis, forſitan quòd minimè juſſi in annos Principis inquiſiſſent. *Morino* Soli regalem Horoſcopum intueri ac examinare liceat, ut olim uni Apelli conceſſum eſt Alexandrum in tabula pingere, Lyſippo ex ære ducere, ac in gemma Pyrgoteli ſcalpere.

Procul ò procul eſte prophani. — Virg. lib. 6. Æn.

LXII. *Ejuſdem caſus inopinatus.*

Quanquam iſtud ex vaticiniis ejus congruum planè ſit, & exactum ad numeros, in aliud æquè conveniens. Regi eidem mali quidpiam imminere prænuntiaverat, dicta die; ipſum ergo domi ſe cõtineat, monent. Pomeridiano tempore contineri pertæſus aviculis poni reria jubet, dúmq; ipſe attentiùs ea tenderet non advertens concidit, fune arctiùs tibiis alligato, qui ſcindi, nec mora, debuit; Rex aſſurgens, cavete, inquit, *Morinus* reſciàt, nimium ex caſu meo tumoris admitteret.

LXIII. *Ejuſdem ex morbo obitus.*

Ferunt minùs feliciter in Regis ejuſdem morbo, quo & extinctus eſt, vaticinatum fuiſſe, quoniam obitus horam momentumq; non prædixerit, tribus enim priuſquam ea mors contigiſſet menſibus, *Chavignio* & quibuſdam ex aula Magnatibus, ac etiam intimo amicorum *Gaſſendo* de Cœlo edixerat ad octavum Maji Regi mortem aſtra minari, ſex poſt dies ſolummodo eventuram; quiſnam his error in calculis? inquam, vidit ad quartum & decimum Maji periculum, at minùs quàm in octavo moleſtum, unde pro octavo concluſerat, quoniã in eo regia valetudo ſe deterrimè habuerit, ita ut morti proximus ipſe rex videretur, & moriturum brevi rumor ſpargeret; at medentum peritiâ & remediorum bonitate vita ejus Majas uſq; ad Idus extracta eſt; neque aberrabit à verò qui mortis plagam die Maji octavo Regi fuiſſe illatam ſtatuerit.

LXIV. *Leſdiguerii mors prædicta.*

Idem & *Leſdiguerio* contigit Regiorum exercituum Imperatori perpetuo, cujus obitus in octavum & vigeſimum Septembris diem incidit, quem ad duodecimum ſidera ipſi comminata fuerant, quo quidem duodecimo, febrilis ardor tantum invaluit atq; hominem fregit, nullâ ut unquam medelâ reſtaurari aliquantiſper potuerit, atq; in ſpem venire ſanitati; quid hic *Morinus* præſtitit? ſuis impulſus rationibus eum morbo deceſſurum prænuntiaverat, quoniam cum Luna Sol in ejus geneſi nihil infeſti & noxii prætulere; malè ergo illi Aſtrologi qui Biothanatum fore prædixerant, violentâ nempe morte interiturum.

XLV. *Item Suecorum Regis.*

Gustavi Magni Suecorum Regis mors est ex insignibus, Cardinalis *Richelieus* cùm sibi ab hoc Victore forsitan metueret, aut quod ejusdem jacturam ægrè laturus esset, aut quòd turbis ex ejus obitu oriundis medicamenta providere cuperet, Astrologo nostro Nativitatis ipsius horam misit, minutiis aliquot exerrantem; quo ergo tempore Rex *Gustavus* moriturus esset, *Morinus* paucis diebus deceptis monuit Cardinalem.

LXVI. *Sueciæ Regis descriptus ensis.*

Regis hujus in prælio cædes ensem ejusdem in memoriam revocat, de quo pauca levi usus digressione nec injucunda proponam. Isti ensi præclarè à *Gustavo* acta in præliis tribuenda esse sensere complures, quod neque ipse Rex abnuebat. Ipso interempto disquisitus est ensis (quàm rectè non discutio) à milite ipsius possessore, pecunia redemptus venit tandem in *Morini* manus; lætus hoc viso telo, cùm Talismanorum quoque non ignarus esset, expressos auro in ensis veruto characteres inspexit, ac expendit diligentiùs, una ex parte scutulam versus capularem sic legebatur, *Gustavus Adolphus Rex Suecia*, ex altera verò,

Audaces fortuna juvat, timidósque repellit.

ad imum Sol aureus videbatur, & Martis character, ex quo guttæ in pluviæ modum effusæ decidebant; ex adverso varii & ignoti fuere characteres, Planetarum aliquot intermisti figuris, quæ cuncta cum ejus Horoscopo & mortis themate nil omnino fœderis habuere.

Walstinum eodem modo violentia mortis ereptum iri *Morinus* præmonuit.

LXVII. *Conjugii prædictio.*

Sed quàm ad amussim *Ludovici Tronsoni* modò felicis conjugium ab eo prænuntiatum est nono & decimo Februarii mensis Anni 1618! hujus tempestivitas non erat, neq; conciliandi species ulla, sive ad privata negotia intenderet animum, sive ad publica; Rex enim, cui unus ex comitibus adhærebat, fuerat in Neustriam profecturus; at rebus præter opinionem citiùs compositis Lutetiam reversus est; de conjugio cum *Tronsono* agitur, ultro citróq; inclinatur in illud, sed pridie constitutæ à *Morino* diei ferè infectum fuit, ac penitus dissolutum; postridie speratus socer filiæ metuens ne raptu abduceretur, de quo jam audierat, primo manè generum vocat, adest ille mox, neque impetratâ consanguineos admonendi facultate, itur ad templum, & matrimonium celebratur, qua die noster sic fore jam pridem affirmaverat, unde est conjecturæ non dubiæ locus rem totam in Cœlo priùs institutam fuisse, quam in stellis legerat, cùm præter morem, atque expectationem cessisset.

Ejusdem *Tronsoni* ab aula dimissio in ipsius Genesi designata erat obscuriùs, at *Morinus* Aquilinis oculis universa perlustrans in amicorum gratiam; eam, quæ Anno 1625 accidit, ad certum diem prædixit, & fidem ejus veritas consequens liberavit.

LXVIII. *Astrologorū veraciores.*

Non Patris solum sed etiam liberorum natales horas idem Astrologus diligentissimè indagavit, & cùm incensus studio his ardenter incumberet, quid mirandum ejusmodi vaticinia feliciter evenisse? cæteri enim etiam hac in arte peritissimi, tamen aut præmio ducti, aut importunitate compulsi operam suam ponunt, inde est ut rariùs in scopum jaculando colliment, atque ad illum attingant, quod quidem in amicitiis aliter omnino se habet; res probetur exemplis.

LXIX. *Lapsus prænuntiatus.*

Guillelmus natu secundus ex *Tronsoni* liberis (ipsius hic non est infrequens facta mentio) Lutetiæ, ex Gymnasii Regiæ Navarræ convictoribus erat; steterat ad fenestram in impluvium tuens, ponè illum versatilis jacebat tabula, qua cellæ vinariæ os obturari solet; aperta illa, eo non animadvertente, cùm recederet, in gradus penè imos decidit, nullo tamen incommodo alio, quàm oppressa leviter costa, quæ cadentem sustinuerat; lapsum hunc vaticinatio *Morini* prædixerat, & duriorem quidem ex astris, sed Beatæ Virginis ope, cujus tunc festa lux agebatur, piè creditur emollitus, ut vitæ careret discrimine.

LXX. *Status vitæ prædictus.*

Æque vera de indole septimi liberorum statim ab ipsius ortu præmonuit, fore videlicet ad commune vitæ genus propensiorem, etiam ad conjugium, sed ex posito germano fidelium Religionem amplexurum, futurum videlicet cœnobitam, in quo & vates perstitit; quamvis enim Juvenis ille parentum consilio ad militiam destinaretur, & ad optandum jam esset idoneus, ad aras Ecclesiasticas aspiravit, quibus & modò mancipatus est.

LXXI. *Puelli obitus prævisus.*

Id licet exactò deciderit, aliud fateor exactius decidisse. Augusti octavâ die Anni 1633. *Tronsono* cum *Morino* in Pyræi horto deambulantibus, de uno liberorum ex eadem familia inter ipsos injectus est sermo, cujus alias genesim ipse Astrologus instruxerat; filiolus ille Lutetiæ alebatur, vitam illi patum fortunatam erant auspicata sidera. Imo verò eodem, quo inter se colloquebantur tempore, magno esse in periculo puellum *Morinus* asseverat, quo pene momento puellus hic animam exhalabat.

LXXII. *Conjugia principum prænuntiata.*

At quam omnibus suis partibus absolutum fuit vaticinium illud *Mariæ* tunc Principi, nunc verò Reginæ Poloniæ ab *Morino* editum! de futuro ipsius conjugio cum illustrissimo Prin-

Principe didebatur rumor, quod quidem potissimum illi fuisset, ac plurimæ dignitatis; nihilominus tamen haud injucundum fore noster asseruit, eum Regem ei conjugem astra pollicerentur.

Mirificum quoque videtur, cùm Serenissimi Principis *Contii* prævidit ex astris conjugium, & eo significavit tempore, quo à thori conjugalis proposito Princeps ipse remotissimus esse videretur. Frater ejus *Condæus* Princeps *Morinum* in prædictis veracem ex victoriatum insignium eventu interdum expertus est.

Sic plurima permultis Principibus viris ex doctrina siderum patefecit, de quibus ipsimet testimonia ferre possent, & proferrem ea nisi nostri ævi res ac gesta non destinassem attingere; servantur illa in conclaviis, & cultu silentii reverentiùs honorantur, quo certè silentio utar in plurimis unde tamen copiosius quæ memoro, ad voluptatem legentium his prolatis locupletarentur.

Ex pluribus quorum fama satis percrebuit, exempla pauca mihi nota depromam mortuis, quorum interesset, tutiori relatu.

LXXIII. *Mortis procerum præsignificata seu naturales seu violenta*

Bullionus summi regio fisco Præfecti obitum quis ignorat? ignoratur porrò eumdem à *Morino* prænuntiatum esse qui & constellationum posituram, & ea in quæ *Bullionus* proclivis erat, & flatum ipsius domesticum prænovisset. Sic & *Duci Luxemburgensi* fuerat vaticinatus, quem cùm noster Astrologus officiis complurimis, belli in primis cum rebellibus tempore, sibi demeruisset, exiguam ac prope nullam ab ipso mercedem assecutus est.

Horoscopum *Cinmartii* nonnemo procerum ei ostenderat, celato, cujus esset, nomine; is tum erat regii Stabuli Præses maximus, & apud ipsum regem præcipua pollens gratia. Horoscopo ejus ad siderum libellam expenso, caput ipsius carnifici debitum esse respondit, cognito postea *Cinmartii* nomine idem non dubitanter astruere perrexit.

Idem quoque *Thuani* finem durum pariter in astris animadvertit, & veridicum docuit exitus, ubi *Thuanus* capite truncatus est.

Idem & Patre *Condreno* ægrotante (hoc dignum fide complures testimoniis suis stabilient) medicis salutem perinde ut minime dubiam pollicentibus, hoc tamen morbo extinguendum fore asseruit, & quicquid obniterentur alii, de sententia nunquam potuit dimoveri; æger porrò ex illa ægritudine diem clausit extremum.

LXXIV. *Cardinalis Richelius prædictus obitus.*

Richelius Cardinalis, & quidem ipsius imperio, quod Sancti Madovii edixerat Episcopus, exortus momentum in stellis inspexit; quæ tunc monuit, Cardinali cessere feliciter, ideo eùm ad expeditionem Perpinianæam profecturus esset, inconsulto Astrologo nostro noluit proficisci; mandavit ergo *Chavignio* ut ab eo responsum exprimeret, ter propterea *Chavignius* apud ipsum institit; nescitur responsio: dicam tamen quid ipsi sub hoc tempus acciderit. Totâ aulâ Parisiis exeunte & capessente jam iter, conveni hominem; reperi domi speculæ suæ incumbentem fenestris, abeuntium currus & omne viatorium instrumentum conspicilli tubulo prospectantem, dum per acclive Villæ Judaicæ conscenderent; roganti quid ageret, vale, inquit, Cardinali facio, eâ horæ infelicitate discedenti, ut eum me visurum ampliùs haud sperem; quem exitum hæc sortita sit expeditio cunctis est notum, & quam malè in ea Cardinalis morbo affectus fuerit; reversus est tamen Luteriam, ipsoq; per Sequanam in cymba hospitali transmeante, nonnullis, quibuscum eram, *Morinus* vetus prædictum jocosè sugillantibus, metæ proximus est, ajebat, ipsiusque imminentem obitum tam definitè circumscripsit, ut vaticinantē solis decē horis Cardinalis moriens anteveneris.

LXXV. *Morini modestissimi mores.*

Hæc post oraculâ, tam ftata, tamque insignia Noster Astrologus, ab his qui viventem haud cognovere, eo tumore crederetur forsitan fuisse distentus, ut accessus ad eum nisi per immensam pecuniæ summam, tanquam per imbres aureos non pateret; errant illi ac vehementer errant; modestior ipso vixit nemo, cum enim nullâ lucri cupiditate inflammatus esset, Astrologiæ suæ nomine innotescere non curabat; si verò quibus operam navavit, aut amici quibuscum egit familiariùs, præclara hæc ab eo profecta non evulgassent, ab omnibus ignoraretur.

Non abnuo reperiri quosdam asperitate censoria semper truces, cuncta hæc in dubium revocaturos, quanquam testibus extra controversiam positis, nec exiguo numero confirmata sint.

LXXVI. *Mariæ Medicæ Morinus non fecit Horoscopum.*

Cur amabo, siderum ille adeò peritus, & per ea rerum futurarum acerrimus indagator, Dominam suam *Mariam Medicaam* meritam de ipso quàm optimè, nullâ opitulatione ab stellis obtentâ juvit? sic ajunt æmuli; Nonne sæpius, exaggerant iidem, de suis faticanis Astrologis conquesta est, se tanquam à præstigiatoribus deceptam in tot calamitatum in-

 ci-

cidisse vorągines, unde emergere nequiverit? enimvero quidnam isti caperatâ fronte Censores dicturi sunt ubi audierint Reginæ hujus Nativitatem nunquam à *Morino* exploratam fuisse? cùm tamen paucis ante diebus quàm ad exteros se fugâ reciperet, id ipsum fieri jusserit, Astrologo autem *Morino* non admonito, re infecta discessit.

LXXVII. *Antichristus apud Morinum natus excusatur.*

Alterum est quod improperant, natum credidit *Morinus* Antichristum, quam in sententiam libelli prodiere, verum hos authores mimos ac scurras potiùs, quàm doctos & eruditos censeas, si nullo subnixus fundamine id existimavit, hos in ipsum dicta dixisse non mirer; etenim evenrilandum istud est, neque enim de Astrologicis agitur. Cardinalis *Cusani* Scriptoris minimè contemnendi *Conjecturam de ultimis temporibus* legerat, quo libro ad annum 1675 totius orbis terminus ac interitus ex literis astruitur inspiratis. Idem scripsit Anglus *Alabaster in tubarum spiraculis*, libro edito author, inquam, orientis idiomata, & Scripturas & Cabalam mirificè callens, Complurium exorcismorum qui habentur excusi volutarat *Morinus* historias, in quibus passim Energumeni ex variis Regionibus natam esse bestiam proclamarunt, quod creditu facile nequitia temporis nostri præstat & suadet, quamvis in his incertissimis rebus, quid tandem eventurum sit mortalium nemo affirmare valeat.

LXXVIII. *Et Gassendi morbus ab eo præconjectus.*

Tertium quod objectum est, certo *Gassendum* tempore obiturum vester Astrologus falsò prænuntiavit. Id certè Astrologicum est, & in scriptis modò memoratis haud murmuris perparum excitavit; at quid *Morinus* hic dixit, imò & excusum sparsit? *Gassendum* nisi valetudinem suam curaret diligentiùs, fore in vitæ discrimine anno 1650, & ad exitum Julii, sive ad initium Augusti periculum illud futurum evidentiùs. Estne obitum præmonere certò, sic loqui, (licet is stolidus indoctorum sensus sit) cùm tantummodo significetur discrimen? *Nam potest qui sciens est, multos stellarum effectus avertere.* Inquit Ptolemæus, quinto Centiloquii Aphorismo, Nec *Gassendus* vaticinium sprevit; contendit enim sapienter ad patriam, ut naturalis auræ beneficio labantem valetudinem tueretur.

LXXIX. *Et carcer. Chavigni.*

Ultimum quod insimulant, *Chavignii* carcer est, quæ solum fuit erroris interceptio, cùm enim in annua ipsius revolutione ex astris & morbum & carcerem colligeret, & ad carcerem prædicendum proclivior fuisset Astrologus, ægritudine tamen rem decidit. Namque & ipse *Chavignius*, hujus forte qui carceris esset, metus dissimulator, aut tale nihil sibi metuens (se quippe apud aulam gratiosissimum esse confidebat) carcerem sibi frustra intentari dixerat; vates itaque noster arti suæ non satis credulus hac vice hallucinatus est.

LXXX. *Prædicta non semper effecta.*

Neque profecto prædictiones ejus irritas nunquam fuisse affirmaverim, ubi constat eum plurimas effudisse; nullóne tamen in numero posueris, quæ ab ipso in signis sidereis lecta fuerant, tam definitè pronuntiasse, etiamsi à nobis immenso quodam sejuncta sint intervallo? Ducendum est maximi in doctrina tantopere abstrusa ipsum haud aberrasse à scopo sæpius, & hæc acu puncta tetigisse, in quo, id omnibus ætate nostra professis planè antecelluit; quis enim *Christinæ* magnæ hujus Suecorum Reginæ testimonio lubens non faveat? quâ primùm vice Lutetiam venit, *Morinum* ad videndum eum accersiri jussit, quem in Astrologicis omnium perspicacissimum palam & clarè testata est.

LXXXI. *Suecorum regina de Morino testimonium.*

LXXXII. *Quæ Morinus scripserit de Astrologicis prædictionibus.*

Quæ cùm ita se habeant, nunquidnam tanto Astrologo breviter dissertaturo audientiæ momentum denegaturi sumus? quid de scientia è Cœlo petita judicaret ipse, intelligemus dilucidè, & quàm ab aliorum opinione discreper & quatenus Astrologis credendum sit agnoscemus, quânam etiam ratione pulcherrima disciplina utendum sit, liquidò videbitur, cujus sola prædicta damnantur à pluribus, cùm tamen ejus principio, sicut & artium cæterarum, ab ipsomet Naturæ sinu ducantur. In chartacea ejus supellectile manu propria scripta dissertatiunculam *de veritate prædictionum Astrologicarum* reperimus vernaculè conscriptam; in ea, quæ sunt dignæ fide, disputando inquirit; audite, amabo, prolixitate minimè fatigabit.

Circa doctrinam siderum erratur tripliciter, quidam omnino non credunt ductis ab eorum motu prædictionibus, quidam parum, quidam nimium.

LXXXIII. *Agere stellas ostenditur.*

Primi illi qui fidem omnem his abrogant, neque Historiographos evoluêre, neque Philosophia imbuti sunt, alioquin ipsi faterentur sublunarium effectuum causas esse generales sidera, quæ naturæ ordine, atque vi insitâ penitus sunt diversa; quod etiam ab ingeniis hebetioribus ac prope plumbeis in Sole observatur, ac Luna; at sidera generales causæ dici nequeunt, nisi in particulares causas influxum immiserint, neque natura differentes, nisi varios effectus produxerint. Is etiam eorum institutus est ordo, ut certo tempore ac loco in re quapiam

aliquid

aliquid efficiant, quod quidem non possint aliàs, neque enim æstatis vice brumam potest sol inducere, quibus admissis ab astris prænuntiari eventura quid vetat? maximè si qualiter disposita sublunaria fuerint accuratiùs expendatur ab Astrologo, & idem cælestium orbium vim ac naturam diligentissimè scrutatus fuerit, motuumque successiones ac conversiones in primis cognoverit.

LXXXIV. *Ab astris futura prædici posse.*

In historia quoque peregrini sunt omnino tales increduli quæ prædictionibus Astrologicis abundat suum postea ad exitum adductis, id enim exemplis propemodum innumeris confici evidenter potest. Cacodæmon, inquiunt, ipse vaticinans Astrologo suo, quicum habet consortium, eas prædictiones suggerit, aut ipsemet efficit, & componit. Quam facile repudiantur sic ab eis quærendo; Nunquid ex astris Hæretico prædici potest futurum ipsum Catholicum? aut Catholico in statum Religionis ingressurum fore? hæc scilicet suggerit Cacodæmon? suggessit præcognitum, ajunt; Cacodæmon ergo veritatem præcognitit, nonnisi Deo revelante cognovit; O dictum impium, & ab ore Orthodoxi penitus amovendum! Deus ergo malum Genium mortalibus illusurum adjuvat; id novere, dicent, scientia naturali; at causarum particularium futura particularia contineri non possunt, nisi in ipsis generalibus causis, sphæris nempe cælestibus, & hac unicâ viâ, tanquam scientiæ naturalis præsidio, ventura certo Dæmones prospexere.

LXXXV. *Dæmones non prædicunt.*

Genus aliud prædicentibus Astrologis minùs æquo credulitatis adhibet, sive ob conscientiæ scrupulos, sive ob Physices ignorantiam, vim tamen influxumque siderum in elementa, metalla, plantas, imò & animalia velut ab universalibus causis admittere non abnuunt. Sensu enim oculorum id facile percipitur; verùm quod ipsos percellit molestius, Influxus sidereos humani arbitrii actibus, moderari nolunt, cùm animus ab naturalibus causis absolutus sit, ut independens existat; imo verò cur non & idem de corporis temperamento astruunt quod ex humorum mixtura componitur? morum enim quasi Tyrannum agnoscunt illud Authores celeberrimi duo, Aristoteles in Physiognomia, *& Galenus* in arte parva. *Ex ejus quippe in Voluntatis opera dominio futura posse prævideri docent, etsi jure suo sit ipsa Domina atque instrumenta corporis Despotico ejus imperio subjecta sint, quibus affixa est; sunt ei tamen ad æquipondium, quin & frequentiùs eandem suas ad partes inclinant. Utrum autem aut astris aut temperamento subdere hominem censetur absurdius? temperamento, inquam, quod ab ipsa infusione astrorum instruitur, à quo neque corpus, neque temperamentum asserere animus unquam potest. Estne deinde in animi potestate ut hausto largiùs generoso mero, præstet tamen, ne illud,* in quo *ex Apostoli dicto* Luxuria est, *ad libidinem non sit incentivum, nec eum inflammet, cujus ad venerem natura sit pronior? obstabitne Dominus ille Animus ne liquor idem in iracundis bilem excitet, & mutet in leones? ne solvat in hilaritatem eos qui velut simii gesticulationibus ac mille nugis addicti sunt? hæc autem cum sine nulla religione ac scrupulo vino tribuantur, cur & siderum virtuti minimè tribui possunt? quòd enim influxus in corpora directi sunt, est nobis in propatulo. Inferiora enim, quæ à superioribus desusa sunt, suscipiunt; hæc autem ex obliquo etiam in animum desluunt, ipse quippe cùm altioris sit ordinis nihil à sideribus pati potest.*

LXXXVI. *A temperamento corporis agere stellas evincitur.*

Ad Ephes. 5.

Qui ultra modum prædictis sunt creduli, omnium illi sunt imperitissimi, atque stultissimi. Deum existere aut negant aut credunt; si negant, Fato duce ac necessario Naturæ cursu, regi omnia fateantur necesse est, neque ullam viam inveniri posse aut ad dexteram aut ad lævam qua quispiam te ab ipsis expediat: Si verò divinitatem admiserint, quam fatuè nihil ab ea in legibus à se constitutis mutari posse sibi persuaserint! nam quid morer Atheos? ordinem ipsi hac in rerum universitate ab omnibus spectabilem esse concedunt; ubicumque autem ordo est, sit oportet in eodem ordine primum ejus principium, ultra quod aliud fingi nequeat. Principium autem illud si primum est, consequenter, quod attinet ad ejus naturam, ab omnibus in eodem ordine sub eo positis est independens ac penitus absolutum, unde manifestissima elucet illatio, principium illud suam à semetipso obtinere naturam, ac proinde ab æterno extitisse, alioquin antequam esset, sibimet ipsi, ut existeret contulisset, quod est pugnantia loqui; esse porro primum principium à nullo est, quoad naturam, pendere, & infinita potentia atque æternitate pollere, quæ germanæ Dei sunt dotes, ex quibus contra ipsos Atheos hoc in rerum orbe Deum existere evinco.

LXXXVII. *Deus est stellis potentior.*

Deo verò, quem existere confitentur, manus assignare sic vinctas ut in ordine à se instituto nil mutare prorsus valeat, quantum audaciæ atque impietatis ea præfert inscientia! nonne ipse est qui rapidissimum Solis cursum in Iosue pugnantis gratiam inhibuit, & fixit? qui pro Ezechia retrogradum ire jussit ad certum horarum spatium? & cùm crucem à Iudæis pate-

LXXXVIII. *Deus pro arbitrio naturæ potens.*

teretur, Solem ipsum radiis omnibus spoliavit? Summus itaque rerum omnium moderator ac Princeps pro arbitrii sui libertate in Naturæ theatro cuncta molitur, & solita fieri pervertit, & patrat contraria naturæ non servato tenore; imò etiam, si placuit violato, Deus enim alioquin non esset.

LXXXIX. *Voluntas hominis non est astris subdita.*

Adde quod hæc Astrorum mancipia voluntatis nostræ liberæ potestatem ad utrumlibet infringunt, & temporalis ordinis servam esse cogunt, cùm ipsa sit in spirituum ordine; quid autem experimentis constantius, quam temperamento corporis, seu pravum, seu laudabile fuerit, posse obsistere voluntatem? neque quidpiam boni à nobis aut mali suscipi, quin priusquam fiat, in nostra sit opinione, aut agere illud, aut etiam omittere? eodem certè modo influxibus siderum obluctari possumus, imò & faciliùs, quàm ipsi temperamento, quod inclinationum nostrarum pondus est quam proximum; nostram verò voluntatem adigi in unius Dei potestate situm est; quibus ex omnibus liquet, Alboazeni Hali *& quorumdam Arabum*

XC. *Arabum errores.*

Astrologiam esse mendacissimam; hi naturæ nostræ limites prætergressi docent quânam ratione ad proposita qualibet ariolando quis respondeat. & inveniat ignotorum etiam nomina, & in occultas usque cogitationes penetret; qui ab Religionis earum falsitate tanquam ab impurissimo fonte nequissimus rivulus emanavit.

Hac ergo conclusione res terminetur, ut in Astrologiæ prognosticis veritas inesse credatur sano modo intelligenda, ejusmodi enim scientia Solis nititur conjecturis, ut & medicina, quas necessaria non afficit certitudo, Deus enim ad arbitrium tam bonos quam malos effectus potis est avertere, quod ipsum ejusdem dono potest quoque vir sapiens, de quo tritum est illud,

Sapiens dominabitur astris.

Est quoque apud Ptolemæum in Centiloquio hic ex Aphorismis. Sapiens anima confert cælesti operationi, quemadmodum optimus agricola arando expugnandoque confert naturæ.

XCI. *Astrologia Principibus utilissima.*

Id experientia quotidiana comprobatur quibuslibet in hominibus, Principibus maximè ac Regibus, quibus in administratione regnorum divina hæc scientia in primis conducit; atque id quidem nisi sese sic habeat, quid juvarent sidera, præterquam vel in desperationis adigere barathrum, vel ad arrogantiæ inania tollere? prævisis malis quid aliud quam animorum consternatio sequeretur? prævisis bonis quid oriretur aliud quàm superbia & intolerabilis tumor? & utroque modo foveretur inertia.

XCII. *De Fato secundo.*

Alia quoque plura sunt quibus prædictorum veritas velut arietibus appetitur, etsi ex Doctrinæ præceptis diligenter exacta sint; carcer nimirum, exilium, ægritudo, religionis status, cæteraque à Cardano commemorata: fugamus enim ex directione ac revolutione pugnas cuipiam victoriasque portendi; ipse interea corripiatur paralysi seu dissolutione nervorum, tunc neque pugnaturus est, ac de consequenti nullam victoriam relaturus; id à Ptolemæo Secundum fatum *appellatur, quod ipsum, cujus est, debito affectum modo supponit, ac bellè dispositum; quod certè non minus, ac sidera considerari debet, ne aliqua fiat in vaticiniis deceptio: unde in his nullum aliud est præsentius periculum, quàm Astrologo sidere imperito, blandienti atque infideli.*

Si quotquot isti scientiæ addixere seipsos ad ejus penetrale scrutandum paria *Morino* scripsissent, longè aliter de ipsis meliùs sentiretur: tantum abest ut usum ejus quispiam prohiberet, quin potius à sapientibus viris necessarius atque utilis haberetur, atque ut *Morinum* ipsum non ore tenus aut calamo suos expressisse sensus omnibus innotescat, nunquam tristior visus est, quàm suis prædictis irritis, nunquam lætior quam effectis, quod plurimis attestari liceat, his in ipso scilicet observatis.

XCIII. *Morinus quid minarentur sidera, tantum aperiebat.*

Alias in ejus Musæo cùm essem, advenisse memini quendam è proceribus, sibi eventura prædiceret, enixius deprecantem, ideoque copiosæ pecuniæ munus offerentem; recusavit accipere, aliis se studiis asserens implicatum, adjecitque reperiri posse mortalium neminem à quo ipsi fieret eo nomine satis, unum in sideribus cerni quid intentarent, aut ad quæ ipse propenderet, uni verò Deo certam vaticinandi rationem debere servari, nulli autem viventium ullo unquam modo, nisi falso assignari posse; quòd si quempiam ex Astrologis id ei pollicentem inveniret, eum aut inscientem indubiè teneret, aut callidum pecuniarum emunctorem.

Pro semetipso stellas consulebat.

Qui cælum pro aliis sæpius consuleret, pro se ipso etiam consulebat; & notat revera,

Quid sidus triste minetur
Saturni, quâ læta Venus se proferat astro.

Ut sibi comminantem constellationum aliquam, ac periculum creantem certo tempore depre-

deprehenderat, religiosissimè semper observavit, ut primùm quidem facta exomologesi conscientiam sanctiùs expiaret, deinde potione medica utebatur, ac denique in cubiculo illa die se continebat, quo more ut Christianus, & ut Medicus agebat, atque ita sæpius malum, quod minabantur astra, cautissimus evitavit.

Ne *Morinum* mirere in doctrinæ hujus abditiora se ipsum altissime penetrasse, ad omnes quippe futurorum investigatrices scientias ab ipsa natura videbatur effictus, quod ex propriis ejus eventis probè constat, quorum hæc exempla sunt.

XCV. *Ex unguibus præsentiebat.*

Anno 1633 Tronsoni rus adiverat, secundâ Novembris Lutetiam reversurus; illic cùm degeret in Indicis digiti exteriori radice animadvertit maculam mirificè collucentem, quam & cunctis ostendit, ipse verò præsagium interpretari solebat boni cujuspiam affuturi sibi, ut aliàs, nec ratò expertus fuerat; neque etiam ei hac vice eventus imposuit, nam loci dominus pretii non levis adamantem ex destinato pridem ipsi tunc dono dedit. *Morinus* honestè obluctatus admisit, veritus ne tam clari muneris ostentatione munus aliud tanquam hospitale ac mutuum ab eo reposceretur.

Simili quoque Phenomeno ducentos illos aureos, quos in pensionem annuam ei numerari jussit Polemarchus Franciæ *Deffiatus*, significatos præsensit, biennio antequam hoc beneficio frueretur, anguli speciem habuit nævus ille eximiè splendidus in Jovis dextro monte, octiduum integrum in ejus ungue sic fulsit. Anno 1635 in extrema digiti medii radice micans orbiculus increvit, muneris alicujus à se obtinendi certum ut præsagiebat augurium; post contigit ut ob librum in Atheos excusum summa insignis Patrum infulatorum decreto ei tribueretur.

Sanclaro mortuo idem ipsi contigit, cujus in locum postea suffectus est. Alia sunt hujusmodi complurima quibus signis danda sibi commoda sine ulla fraude ac errore præcognoscebat, nonnunquam etiam & ruitura in se infortunia.

Quo tempore frater ipsius ortu prior mortem abiit in ejus dextera è regione montis Jovis visus est inscriptus centro circulus. Postquam in Navarræo facultatem docendi regio diplomate impetravit in eodem Jovis monte lunula præfulgens apparuit, quam post dies decem multæ interferuere lineæ directæ & transversæ, quæ ob Regis discessum obtentis ab eo literis difficilem exitum innuebant.

XCVI. *Ex somnus divinabat.*

Crederes & per somnium eundem feliciter divinasse? quo die bina librarum millia ex opimo sacerdotio detracta sibi quotannis solvenda Regis beneficio consecutus fuit, nocte quæ præcesserat, Abbatum *S. Ebrulsi* horas canonicas porrigentem vidit in somnis, librósque ab eodem tradi permultos, quales in templis ad chori concentum asservati solent.

Audito postrà die *Sanclari* obitu pridiana nocte ad quartam matutinam sopore perfusus tendebat per somnum in locum mucronibus ferreis undequaque conclusum; quærenti aditum oblatus est secundùm lacum trames angustior cujus in fine apertis postibus esset janua, quos vir Deo sacratus teduxerat (Patrem *Condrenum* credidit) oblongam porticum introspicit tabulis ornatissimam, quas inter *Cardinalis à Berullo* effigiem adnotat, cujus gratia, Patre *Condreno* interventore, optatum negotii sui terminum multo licet cum labore adeptus est.

Anno 1633. beatiore somnio nummos sibi dandos prævidit. Præstationem regiam Cardinali *Richelsao*, ut ratam haberet, obtulerat, sed ab eo repulsam multa cum acerbitate passus est; sex diebus deinde lapsis numismata sibi aurea dormiens à Cardinali dari vidit; experrectus quos primum accepit nuntios hi fuere; veniret ad Regalis Montis Abbatiam, ibique Cardinalem conveniret; ut venit illuc, tota pecuniæ summa ipsi exsoluta est.

XCVII. *Pro somnii defensio.*

Hic quidem mortalium de somniis sensus esse longè dispares me non fugit; velim tamen obiter animadvertas *Morinum* ea peritiæ sufficientia fuisse ut redditis rerum corporearum per somnos imaginibus fidem suam stabiliri nollet, nec in sacris codicibus adeò fuisse hospitem, ut quid in observatores somniorum fulminent, ignoraret; cum fides adhibita somniis, ut ipsi memorant, in Manassis caput iracundiæ divinæ incendium excitarit, esto, ejusmodi superstitio damnanda sit, verum in aliis sacrorum codicum locis (quos citatos habes ad marginem) multorum somnia comprobantur, ut Josephi, Judæ, Danielis, Nabuchodonosoris &c. & stricto jure pro mea causa sic agunt ut auxiliarem mihi *Cardanum* accesserem frustra, qui quidem in vitæ suæ historia de semetipso narrat dolenti sibi de filii cæde subiisse in somnis arctioribus, ut smaragdum ad levandum mærorem ore contineret; nec somniis Xenophontæis opus est, quorum in Cyrii junioris expeditione scriptor ipse meminit, Platonem quoque, Porphyrium, Diodorum Siculum, ac cætero-

2. Paralipom. 33.
Eccl. 34
Eccl. 5.
Gen. 37.
2 Mach. 15.

rum testium nubem omittam, ut eorum authoritate, quæ sensere de somniis Aristoteles, Epicurus, Xenophanes, ac Cicero, tanquam momentis additis eleventur.

XCVIII. *Chiromantia Morino in pretio.*

Ad Chiromantiam, Physiognomiamque venio; plurimum sanè Astrologiæ suæ *Morinus* tribuebat, se tamen ajebat ipsius regulis ac judiciis assensurum minùs quam harum scientiarum prognosticis, modò à peritis provenerint; & accepi ab ipso nonnulla ex inspectione sui vultus, ac manuum à quibusdam scientissimis fuisse sibi dicta, sibimet ipsi uni solummodo congruentia; quod autem hac in re mihi quoque stupendum fuit, verissimum illud est de ipsius obitu exactum tempus, atque à vaticinante quadam responso non irrito circumscriptum. Hoc prætermisisse absonum foret cum ejus vitæ à nobis descriptæ fuerit exitus.

XCIX. *Consulit vaticinantem ex arte Chiromantiæ mulierem.*

Audierat multa jactari ab uno familiarium de quadam Chiromantica Vate, quam Lutetiâ totâ celeberrimam ex manuum lineis oracula reddiderant; videndæ hujus vaticinæ cupido eum incessit, atque de scientia quondam sibi chara sermones cum ea conserere. Ut verò eam noris non præcipitem fuisse cupidinem, mulierem illam non nisi post sesquiannum consuluit. Anno itaque 1656. cùm illo familiari jam dicto insignem virum dignitate atque animi dotibus, nec non quibus fungitur, magistratibus ornatissimum, inviserat; agitur inter illos de muliere fatidica, & quarto addito ad ipsam simul adeunt, non tam futuri sciendi quàm ipsius excutiendæ scientiæ inducti desiderio. *Morinus* qui Electionis cujusdam Præsidem simulabat, manu præbitâ quærit utrum suo sit reddendus muneri à quo fuerat abdicatus; perspectis lineis, Vitalis jam scissa est, inquit vates, rebus tuis consule, nil aliud est quod tibi de futuro præcinam; urgeris tempore. *Morinus*, qui ad ea minimè moveretur; familiarem appellans, recordare, ait, dicti à me tibi jam dudum; annus hic fluens mihi permolestus est, & mense hoc exeunte ab astris terreor vehementer, fugamque ab hoc discrimine vix mihi polliceri audeo; audit insuper à Sybilla de variis quæ sibi contigissent istud de futuris rerum, nil quod ultra fari possit quàm quod ei jam ipsa responderat, occurere sibi asserit; ut abiere hi consultores, quid altiore scientia opus est, dictitabant, ut senex de futura vitæ suæ brevitate commoneatur? quantus verò stupor eos invasit ubi novem post dies ipsum febre audivere correptum, ejusque vehementia in *stratis jacere defixum*, *accitosque medicos* deterius de tali morbo sentire, cujus ea vis fuit ut sextâ die sit elatus ad tumulum, cum autem defectis jam esset viribus, & irritis uti se medicamentis videret, suimet ipsius judex mortem imminere nil dubitavit à sideribus sibi denuntiatam, quod amicos pridem non celaverat, *Noyerium* maximè dilectissimum sibi atque arcanorum conscium, illum inquam Reginæ Poloniæ à mandatorum secretis.

C. *Prædicitur ei obitus imminens.*

CI. *Paulo post in morbum incidit.*

CII. *Stellas sibi obitum minantes præsenserat.*

Tunc motas præcidens de ratione totius vitæ jamjam Deo reddenda seriò cogitavit, utque huic uni vacaret negotio ab omnibus aliis seipsum studuit expedire. Orditur ab opibus labore suo atque industria partis, ut excusso illo pondere menti nimium importuno levius atque alacriùs se ad superos erigeret.

CIII. *Condit testamentum.*

Summam pecuniæ non aspernandam, ut pro se post obitum offerantur precum suffragia, templo legat, domesticis atque egenis partes suas assignat. Neptis suæ liberos pluribus relictis est prosecutus, est etiam largitus aliquid duabus neptibus quas impensis propriis claustro consecraverat; Nepoti suo centum aureos tantummodo destinavit, quod rigori cave referas, eum enim dubitabat in vivis esse, reique familiaris œconomum esse norat improbum & imperitum, quanquam & ingenio, quod lege non astringitur, in eum haud erat belle affectus; de libris ac de scriptis siluit, quæ cuncta *Tronsono* intimo & testamentariæ procurationi præposito jam donaverat.

His tanquillo animo constitutis, quòd vitæ supererat, divinæ omnino providentiæ commisit; egit cum eo sæpius qui ipsi de more conscientiam expurganti aurem dabat; is erat vir pietate clarus & Patrum Doctrinæ Christianæ Superior. *Lauberium* sacerdotem religione commendatissimum semper ad cervical habuit; accivit quoque Parochiæ Vicarium à quo absolutus est, & Viatico sacro munitus, & oleo infirmorum inunctus; postmodum inter ejusdem manus animam exhalavit plusquam septuagenarius die Lunæ, sexto Novembris, horâ post noctem mediam secundâ, ejusdem anni 1656; fuit autem adeò composerat, animoque tam sedato, ut morientem mirarere; eo verò in Deum affectu, ut qui vivum haud nosset, in Medico, ac nominis tanti Astrologo tantam inesse probitatem vix caperet.

CIV. *Pissime moritur.*

CV. *Ipsius vitæ probitas.*

Ipsum quidem eo profectu in sanctorum scientia progressum esse nemo demiretur, qui Ducem ejus plures annos ac Præceptorem in ea cognoverit; Pater *Condrenus* hic

hic fuit Doctor Sorbonicus, ac Oratorii Superior Generalis, quem pietas eximia & cælestis illustratio inter spiritales viros effecere nominatissimum; cum multis etiam è variis Religionum statibus amicitiam coivit, ac sanctè coluit, pios libros pervolutabat assiduè, *Rusbrochium* ante omnes quem suas esse delicias prædicabat.

Singulis mensibus saltem semel ad sacrum tribunal noxas depositurus, deinde ad augustissimam Synaxim accedebat; mirum, quòd ab his lucis fontibus hauserit radios mentis illuminatæ: libet unum ex his proferre luce publica dignum in testamentario ejus codice inter cæteros emicantem.

Præsenserat Epitaphii sui decus non prætermittendum fore ab consanguineis aut amicis, quibus ultimas tabulas demandasset, neque enim tam benignum patruum, aut illustrem amicum neglecturos arbitrabatur: Timuit ne si penitùs id prohiberet, aut gratitudine aut studio amicitiæ obstantibus neutiquam fore assensuros; ne tamen liberiore amore ultra modestiæ sibi insitæ lineas prosilirent, his verbis posse satis se facere ambobus credidit.

Si de apponendo mihi epitaphio cogitetur, honorem meum ac laudem illud non attingat, edico; in eo unicis Dei meritis ascribatur gloria, sitque unde proximus utiliter instruatur: his sit expressum verbis percupio.

Hic jacet cadaver JOANNIS BAPTISTAE MORINI, Francopolitani, Doctoris Medici, & Parisiis Mathematum Professoris regii, Chare viator, gnare communionis sanctorum, ora pro fidelibus defunctis in purgatorio detentis, donec ab omni cicatrice ac labe peccati liberentur; felix nondum eris cùm ad illorum lugubrem simulque beatam sortem deveneris.

His ad unguem obsecutus est testamenti exequendi Curator, ut cuivis patet; in Divi *Stephani à Monte*, quæ fuit Lutetiæ ipsius Patochia, prope limen Hierophilaci, Epitaphium istud legi potest.

SECTIONUM
INDEX.

JOAN-

IOANNIS BAPTISTÆ MORINI

IN UNIVERSAM

ASTROLOGIAM

PRÆFATIO APOLOGETICA.

INTER Physicas Scientias duæ sunt præ cæteris excellentissimæ: sed adeo abstrusæ & difficiles, ut earum Professores egregii, non immeritò dicti fuerint *Sapientes*. Prima vocatur *Chymia*, quæ versatur circa corpora Globi terrestris, præsertim resolvenda in sua prima principia, Sal, Sulphur, & Mercurium, à sordibus defæcata, ut cujusvis corporis mixti vires multiplices sigillatim pateant in propriis subjectis, & humano corpori inserviant, vel ad conservationem, vel ad recuperationem sanitatis, vitamque producendam; multaque fiant alia nobilissima, quæ docet ipsa Scientia. Altera dicitur *Astrologia*, quæ versatur circa corpora cœlestia; quorum vires & influentias in hæc inferiora contemplatur; ad ipsorum effectus aut præsentes aut futuros cognoscendos; & cum faustis concurrendum, infaustis verò occurrendum, insuperque singulorum hominum temperamenta, mores, ingenia, vitæque fata vel accidentia prævidenda.

Porro Chymiam docuerunt viri maximi & arcanorum *Naturæ* peritissimi: Inter quos præcipuè recensentur HERMES TRISMEGISTUS Chymicorum pater, à quo dicti sunt Philosophi Hermetici; *Geber, Raimundus Lullius, Arnaldus de Villa nova, Bonus Ferrariensis, Isaacus Hollandus, Paracelsus*, & alii plurimi. Cumq; tres sint mixtorum ordines, quippe Mineralium, Vegetabilium, & Animalium; ab ipsis Philosophis Chymia præsertim in Mineralibus & Vegetabilibus fuit exculta; ut inde conficerentur Medicinæ, quæ non modò animalium ac præsertim hominis, sed etiam metallorum imperfectorum morbos depellerent, ita ut fieret etiam ex horum quolibet purissimum aurum, quale ego vidi ex plumbo per projectionem confectum, longè melius quovis naturali, quod etiam in examine, magno examinatoris stupore, non exiguam plumbi partem convertit in aurum; ob excessum tincturæ susceptæ à projecto pulvere. Quæ transmutatio plumbi in aurum facta per illum pulverem, quem *Philosophorum lapidem* vocant, satis insinuavit veteribus Chymicis illum fore potentissimum, ad quemvis morbum hominis sanandum, ejusque corpus ob omnibus impuritatibus purgandum, reducendumque ad optimum valetudinis statum, unde nil mirum, quod Paracelsus, cui illud arcanum innotuit, Epilepsiam, Paralisim, Hydropem, Lepram, Podagram, aliosque morbos desperatos brevi tempore curaverit, beneficio tantæ Medicinæ; quæ non abs re *Universalis Medicina* solet appellari; à multis quæsita, à paucissimis autem inventa.

Quoniam verò præcipua fuit cura Paracelso, medendi methodum Galeni, falsis hypothesibus calidi, frigidi, humidi, sicci, præcipuè innixam evertere; atque ostendere naturas illas inanes non esse morborum medicatrices, quales intellexit Hyppocrates, sed id nomen ac officium convenire vitali principio, semini vel balsamo vegetabilum, mineralium & animalium; vitalibusque potentius salis, sulphuris & mercurii, ex quibus illa componuntur: Idcirco horum præparationes atque usus, novamque, sed veram ac legitimam medendi methodum indefesso labore aggressus est, cunctaque diuturnis & mirabilibus experientiis confirmata posteritati commendavit.

Sed quid inde accidit? Hoc certè detestandum: quod nempe Medici Galenici, quibus præsertim incumbebat Paracelsum venerari, ejus medendi methodum & excellentissima remedia grato animo excipere, illamque discere & ad praxim reducere: ipsam è contra spreverunt, ne suam inscitiam prodere viderentur: in illumque cœperint conviciis debacchari: hic enim mos est superborum ignarorum: Atque sic quos amicissimos habere de-

buisset, inimicissimos habuit; adeoque infensos, ut totis viribus Paracelsi Medicinam extirpare conati sint. Sed obstitit curationum chymicarum fama celebris, etiam susceptarum ab Agyrtis & circumforaneis Medicinæ prorsus ignaris, in morbis à Galenicis desperatis. Quo permoti cordatiores quidam Medici Galenici, & remedia chymica experti, Paracelsicæ Medicinæ tutelam susceperunt. Inter quos famosi fuêre Rulandus, Quercetanus, Crollius, Hartmannus, ac præsertim Petrus Severinus Danus, qui in sua Idea Medicinæ Philosophicæ totius doctrinæ Paracelsicæ, Hypocraticæ & Galenicæ fundamenta, exposuit. At inde aliorum indignatio exasperata est, & bellum utrimque accensum: eo tamen successit, ut juxta Paracelsi vaticinium Chymia passim triumpharet, ipsaque publicè etiam in Medicinæ scholis celebrioribus doceretur; ac pro fatuo ignaroque haberetur qui illam respueret. Inde verò factum est, ut per totam Europam, sed in Germania præsertim, Pharmacopolæ remediis chymicè præparandis se devoverint, iisque (ne quidem accersitis Medicis, qui ob ignorantiam ipsa respuebant) fœlicissimè usi sint.

Id nimis indignè ferentes plerique Medicinæ Galenicæ Doctores, præ superbia doceri nolentes, sed veræ Medicinæ nimis ignari, ac invidi, curandorum morborum novam methodum excogitarunt, ab Hipocratis, Paracelsi, imò sui Galeni mente alienissimam: quâ ab omni Medicinæ studio, & ab exquisita sibique ignota remediorum præparatione chymica liberarentur, atque in Pharmacopolas suam exercerent vindictam, illis remediorum præparationes subtrahendo. Quippe decreverunt in purgationibus abstinendum esse à [illegible]dioribus pharmacis Hipocrati familiaribus, ac præsertim Elleboro; in antimonium verò, Mercurium, vitriolum, chymica purgantia, anathema dixere: contenti infusionibus sennæ, cassiæ, rhabarbari, & clysteribus per singulos dies iteratis: quamvis à paucis annis antimonii pulverem emeticum & præsertim vinum emeticum ex calcinato antimonio, quod vocant *crocum metallorum*, confectum admiserint; sed iis pessimè utantur, fractis quippe viribus à sanguinis missionibus: quæ cum antimonii vomitoriis exitiales sunt: sed de remediis Galenicis nihil sperantes de illis chymicis periculum faciunt, in extremo vitæ periculo, rebusque desperatis. Corroborantia verò & alterantia veteribus usitata penè omnino neglexerunt, eorumque loco juscula præscripserunt: Hæcque omnia præparare docuerunt mulierculas & ancillas, ne Pharmacopolis opus esset. Pro supremo autem cujuscunque morbi remedio, sanguinis missionem usurpandam censuerunt, in quavis ætate, puerili, virili, senili: & quovis temperamento, calido, frigido, humido, sicco; iterandam sexies, decies, quindecies, vigesies, & eò usque ut vel morbus vel vita remedio cedat; nulla virium habita ratione, an adsint, vel jam exhaustæ sint; ægerque sit agoniæ proximus. Quod autem ægroti pereant, non tam morbi magnitudine vel malignitate, quàm illa crudeli & veteribus ignota methodo, Parisiis præsertim, vulgatum est, ubi illa incepit atque viget, estque ipsis etiam Chyrurgis frequenter horrori. Atque hæc præcipua fuit causa cur ab annis 28. exercitium Medicinæ deseruerim: quippe nolens ob conscientiam talibus curationibus & consultationibus assentiri vel interesse.

Porrò quamvis Galenus asseruerit, symmetriam elementorum in humani corporis mixtione sanitatis esse productricem; ametriam verò morborum & mortis: contraria contrariis curari; calidum frigido, humidum sicco, & viceversâ deduxerit: Attamen hoc Medicorum genus deprehendens tales hypotheses frequentiùs non satisfacere; sanguinis effusioni vim potissimam censuit esse tribuendam, non modò curandorum vel expellendorum morborum, sed etiam corporis temperamentum alterandi & refrigerandi in febribus aliisque calidis affectibus: Asserentes nullum sibi ad hæc præstentius remedium innotescere, sanguinis missione. Hoc enim mihi dicebat Medicus primæ notæ anno 1652: quo plus quàm 100000 hominum Parisiis ex febribus perierunt, cum illis missionibus sanguinis ad diem usque ultimum iteratis: sed ipse quoque Medicus febre correptus, post undecies detractum sibi sanguinem mortuus est; emetico vino priùs sumpto, quod ipsis Medicis est subicis ephippiarii vinum.

Cùm autem DEUS cunctis brutis etiam serpentibus & formicis necessaria ad victum & sanitatem largitus sit; Nunquid hoc DEI Sapientiam, Omnipotentiam, Bonitatem & Providentiam erga hominem opus suum præcipuum egregiè commendat; quòd universam Naturam mineralium, vegetabilium & animalium adeo inopem & mendicam effecerit, ut congruis careat remediis ad humani corporis morbos curandos, ipsaque corpora prout necesse fuerit alteranda; sed in his omnibus Chyrurgi scalpellum quo aperiuntur venæ & scarificantur scapulæ ad effundendum sanguinem, toti Naturæ prævaleat, quam præcipuè ad universas hominis necessitates condidit ipse DEUS? Nunquid scalpellum aut si mavis effusio sanguinis contraria est calido, frigido, humido, sicco & cuilibet morbo; ideoque Medicina universalis? Nunquid si missio sanguinis refrigerat per accidens, vires tamen exolvendo, non dantur in

Natura

Natura per se refrigerantia eas conservando vel etiam augendo; ideoque omnino præferenda? Nonne dicunt ipsimet sanguinem esse frænum bilis; idque præsertim in febribus notandum est, ubi missio sanguinis per accidens refrigerans, per se plurimum exsiccat, quo nihil bilem magis acuit & exasperat; frequenterque efficit ex simplici tertiana duplicem, indeque continuam, indeque mortem, in hominibus præsertim biliosis vel atrabiliariis & ægri ætate, annique tempore conspirationibus? Nunquid dum Hipocrates dixit *Naturas esse morborum medicatrices*; & dum Ecclesiastici cap. 38. dicitur, *Altissimus creavit Medicinam* (traductio correctior habet medicamenta) *de terra, & vir prudens non abhorrebit eam*; per Naturas medicatrices, aut medicamenta (quod idem est) intelligitur scalpellum Chyrurgi, effusio sanguinis repetita usque ad mortem, ægro singulis diebus deteriùs habente; quamvis Medici ignaris astantibus impudenter asseverent cuncta à se circa ægrum ad mortem usq; acta, benè succesisse ac profuisse; quodque verbi gratiâ suffocatus fuisset æger, nisi missio sanguinis aliunde lethalis repetita fuisset, sicque græcula præsertim loquacitate imperitis illudant? O inscitiam graviter puniendam! Certè non negatur missionem sanguinis in pluribus morbis, ut febribus continuis primò exortis; pleuritide, peripneumoniâ, anginâ & similibus maximè prodesse, qua decet ratione usurpatam: sed ejus abusus supra expositus, est intolerabilis; nec non habendus pro DEI punitione supra civitatem in qua regnat. Taceo quam magnus sperandus sit & fœlix effectus, ex phlebotomiunculis ad uncias duas vel unam cum semisse, pluribus diebus, imò bis in die repetitis, dum interim omissis curatricibus medicinis, morbus vires acquirit eundo, quas ècontra Natura ægri deperdit, quæ sic Medicum, non modò inscitiæ sed proditionis accusat.

Campus certè amplissimus hîc nobis pateret scribendi adversus tales Medicos, salvis Medicinæ principiis & aphorismis ab Hipocrate traditis: sed publicæ utilitatis gratiâ, hæc obiter duntaxat à Nobis dicta sunto, in comparatione Nobis proposita Chymiæ seu veræ Medicinæ cum Astrologia. Chymia enim plurimos habuit adhucque habet hostes; sed ignaros, invidos atque pigros; Ac plurimos quoque Sycophantas, qui eâ abutuntur vel in morborum temerè suscepta curatione, vel in metallorum falsa transmutatione, ideoque patibulo dignos: verùm hæc non ipsi scientiæ, sed Sycophantorum inscitiæ, fraudi, avaritiæ, & iniquitati tribuendum est. Jam ergo ad Astrologiam deveniamus, & quot & quales habuerit adversarios exponamus.

Sed permittamus ipsam ab hominibus inventam non fuisse, saltem quoad fundamentalia ejus principia; quippe divisionem primi Cœli, naturâ simplicissimi ac homogenei in 12. Dodecatemoria diversarum naturarum, quæ Planetarum naturis correspondent. Nec non divisionem mundani spatii in 12. Domos, diversarum quoque virtutum. Hæc enim humanæ mentis aciem superare Mihi videntur, ut dicimus Libris 14. & 18: sed à DEO fuit Adamo peculiariter infusa, à quo per Cabalam devenit ad Posteros; cujus cultores præcipui & celebriores post diluvium fuere Chaldæi, & Ægyptii, à quibus Thales Milesius primus inter Græcos illam didicit, & in Græciam transportavit: ut deducitur ex Diogenis Laertii Libro 1. de Vita Philosophorum, nec non Ptolomæo lib. 1. Quatrip. cap. 18: ex quo patet ipsius Ptolomæi Astrologiam fuisse ab Ægyptiis & Chaldæis desumptam, sed mos fuit Græcis, qui discendi gratiâ in regiones extraneas peregrinati sunt, quæ ab exteris didicerant, ut sua tradere in Græcia; ubi eorum Inventores habiti & apud suos admirationi fuerunt, nonullique ex Plagiariis Dii effecti sunt: quod autem Adamo hæc scientia cum cæteris omnibus à DEO fuerit infusa, ex eo patet quia Naturam universam perfectè cognovit statim atq; creatus est, indeque unicuique viventi proprium nomen imposuit. At si tantam habuit rerum terrestrium cognitionem, opinandũ non est quod cœlestium ignarus fuerit cùm ad Cœlũ potius quam Terram intuendam factus esset.

Quamvis igitur evidenter pateat ex iis circa quæ Astrologicam versare diximus, ipsam esse physicarum scientiarum altissimam & divinissimam: utpote scientiam fati naturalis, vel Providentiæ Divinæ, circa hæc Sublunaria per causas universales sive cœlestes dispensandæ. Attamen vix dici potest quot adversarios ab antiquis temporibus huc usque habuerit; Philosophos, Medicos, Juris-Consultos, Theologos, Ecclesiæ Patres, ac etiam Astrologos, quibus omnibus illa fuit lapis offensionis, non absque aliquot rationibus apparenter probabilibus; dum interim præ cæteris omnibus scientiis physicis doctorum Astrologorum mentes rapit in admirationem, venerationem, ac amorem sapientiæ ac bonitatis infinitæ Omnipotentis DEI. Quicumque enim in illam insurrexerunt, ac præsertim debacchati sunt ut in stultissimam vanitatem, à Diabolo quoque suggestam ad hominum ruinam in hoc seculo, & damnationem in futuro; hi omnes ipsius Astrologiæ fuerunt ignari; ut sufficienter à Nobis ostensum est in solutionibus objectionum passim occurrentium in toto hoc Opere, jamque patebit ex aliis hic exponendis. Est autem Axioma vetustissimum, & ab omnibus receptum, *Homine*

ignaro nihil in judicando injustius esse. Nec refert quod in aliis scientiis fuerint viri celebres atque docti: quæstio est de Astrologia, quam exsibilandam, extirpandam & de medio tollendam, nonnulli datâ operâ pluribusque libris in eum finem compositis frustra susceperunt. Inter quos Joannes Picus Mirandulanus, Alexander de Angelis in Collegio Romano Societatis Jesu studiorum Præfectus, & Sixtus ab Heminga (quorum vanæ rationes à Nobis toties refutatæ sunt in Operis processu) cæteris fuere famosiores.

Equidem Franciscus Junctinus Sacræ Theologiæ Doctor, in suo amplissimo Speculo Astrologico, longam præmisit Astrologiæ Defensionem, permultaque Adversariorum argumenta exposuit, quorum alia rectè solvit, & alia solvere tentavit: sed quia ipsemet vera Astrologiæ principia ignoravit; ac ejus Opus est duntaxat farrago sive collectio Aphorismorum & sententiarum omnium veterum & neotericorum Astrologorum, veris scientiæ fundamentis destitutum, multis autem refertum vanitatibus ac inepsiis Astrologorum Chaldæorum, Ægyptiorum, Indorum & aliorum, ex quibus verum à falso discerni nequit; nec proinde scientia, sed potiùs confusio in mente generari: Idcirco Astrologiam aliter censemus esse defendendam; ac ita ut jam vera scientia fiat evidentissima. Hoc autem sequenti methodo suscipimus; non quidem respondendo ad singulas Adversariorum nugas; sed ad præcipuas eorum rationes: quibus eversis, reliquæ adhuc citiùs dissipabuntur quàm a licujus exercitus prœliantes milites, cunctis Ducibus occisis.

Itaque rationes apparenter probabiles, quibus præcipuè Astrologiæ veritas in dubium revocari potest, ad sequentes referuntur.

Prima: Quod hujus doctrinæ nulla fuerint hactenus tradita principia vel fundamenta manifesta aut genuina; si hoc unum generalissimum evidentissimumque exceperis; Quod *Cœlestia corpora agunt in hæc inferiora*, quamvis etiam negatum fuerit ab Alexandro de Angelis cap. 11. & 12. libri sui primi: Atqui doctrinam geminis fundamentis carentem, nemo sanæ mentis dixerit esse scientiam.

Secunda: Quod Astrologi celebriores, compulsi reddere rationem suarum regularum, sententiarum & prædictionum; nihil respondent quod viris doctis satisfaciat; sed hos pro ratione suprema ferè semper relegant ad suas & veterum experientias, non minùs quàm ipsæ regulæ dubias.

Tertia: Quod ipsi etiam famosiores Astrologi, in suis prædicationibus sæpe fallant homines; vel fallantur ipsimet.

Quarta: Quod maxima pars eorum qui Astrologiam profitentur, vel sibi Astrologi nomen arrogant, sit gens vilis & prorsus ignara, non solùm ipsius Astrologiæ, sed Philosophiæ, omnisque liberalis disciplinæ: Quæ tamen omnia hominis fata prædicere, & Astrologiam docere gloriatur; vel Libellis, vel Scriptis passim non minùs impudenter quàm publicè affixis, quamvis nil nisi mendacia & inscitiam prodere valeat: unde Astrologia, & Astrologi contemptui ac ludibrio exponuntur.

Quinta: Quod tanta sit authoritas atque doctrina virorum in Astrologiam unanimiter insurgentium; ut dici nequeat hos omnes decipi; non autem Astrologos, aut prorsus ignaros, aut saltem validis rationibus Astrologicis destitutos.

Ad primam igitur rationem respondeo. Equidem certum esse, vera & propria Astrologiæ principia seu fundamenta rationalia non fuisse ante Nos à quoquam tradita & explicata. Ptolomæus enim Astrologorum Archidux, qui vixit circa annum à CHRISTO 140, & ex suorum Prædecessorum placitis Astrologiæ aliquam scientiæ formam conferre molitus est in suo Quatripartito, quod omnes Ptolomæi Successores magna cum veneratione sequuntur, ut præ cæteris omnibus Antiquorum libris, complectens puriorem Astrologiæ doctrinam huc usque scriptam; ait quidem cap. primo libri primi. *Evidentissimum esse & non indigere verbosa confirmatione: Diffundi quandam vim à Cœlo in omnia quæ circa Terram sunt & in naturam mutationibus obnoxiam*, idque ipso capite probat, sed hoc non est proprium Astrologiæ principium, quandoquidem Physici idem asserunt atque probant. Dum autem cap. 3. propria Astrologiæ principia aggreditur, & Planetarum vires elementales tradit, fallitur circa vires Jovis & Mercurii. In assignandis verò causis virium ipsarum, in absurda & contradictoria lapsus est: Et circa hæc Cardanus in Commento peccavit absurdiùs, ut probatur à Nobis Libro 13. sect. 1. & 2. quæ videat Lector. De influentialibus verò & analogicis viribus Planetarum nihil dixit; pro quibus vide sectionem 3. libri 13. Dumque Ptolomæus ejusque Commentator Cardanus in fine capitis dividunt Planetas in naturâ beneficos & maleficos; ajuntque Solem & Mercurium esse naturæ ancipitis, rursus falluntur, ut probo cap. 3. sect. 2. ejusdem libri 13. Deinde verò capitibus 4. 5. malè ratiocinantur de Planetis masculinis & fœmininis, tum diurnis & nocturnis; pro quibus vide capita

capita 1. & 2. sect. 2. ipsius lib. 13. ubi tota hæc doctrina valde abstrusa fusè exponitur. Capite autem 6. ait Ptolomæus, Planetas ♄ ♃ ♂ atque ☽, pro suo ad Solem positu vires suas elementales augere vel remittere, sed quâ ratione id fiat minimè dixit; nec Veneris & Mercurii hac in re meminit; quæ tamen ex veris Naturæ fundamentis traduntur à Nobis cap. 3. sect. 1. ejusdem libri 13. In supradictis enim omnibus asserit duntaxat Ptolomæus; sed nihil probat, congruis saltem rationibus: sicut nec cap. 7. dum agit de viribus stellarum fixarum & constellationum; de quibus vide cap. 5. sect. 3. & alibi. Dumque ait de signis Zodiaci ac præsertim cap. 15. ubi exponit dominia Planetarum in signis Zodiaci, quod est præcipuum Astrologiæ fundamentum, rationes affert spurias & absurdas, similiterque peccat in Planetarum Trigonis, Finibus & Aspectibus.

Prolixior quàm par sit efficerer, si cuncta ejus errata hîc recenserem; nec non sui Commentatoris Cardani, qui ne latum quidem unguem discedit à Ptolomæi placitis; quem solum ait capacem fuisse hanc divinam condendi scientiam; sed neminem ejus mentem assequi potuisse præter ipsum Cardanum. Nam lib. 2. Quatripartiti, absurdam tradidit divisionem Terræ respectu signorum Zodiaci: deindeque absurdius loquitur de Constitutionibus Cœli universalibus, præsertim Eclipsibus earumque effectibus, & horum temporibus, sibi in multis contradicens. Libro autem 3. & 4. agit de Nativitatibus vel Astrorum effectibus in nascente homine: sed qualem hujus rei scientiam tradere potuit Ptolomæus, qui prorsus ignoravit quomodo agant corpora cœlestia in hæc inferiora, & determinentur circa particularia, quod est præcipuum totius Astrologiæ arcanum à Nobis primò inventum; feréque tantùm judicat ex quibusdam causis generalibus nulla ratione habita determinationis ipsarum? Tandem in fine libri 4. agit de Directionibus significatorum & Transitibus Planetarum: Tantúmque agnoscit significatores 5. dirigendos in Themate cœlesti; nempe Horoscopum, Medium Cœli, Solem, Lunam, & partem fortunæ, qui fuit hactenus insignis error in Astrologia veterum. De supradictis autem omnibus fusè tractamus in Astrologia Gallica propriis locis contra Ptolomæum & Cardanum: quorum quidem non totam rejicio doctrinam, sed duntaxat rejiciendam; multa enim optima habent & retinenda, sed plura respuenda: Ita ut in hoc Opere universo, vix pauciora mihi scribenda fuerint contra Ptolomæum & Cardanum, quàm contra Picum Mirandulanum & Alexandrum de Angelis, præcipuos hujus scientiæ Adversarios.

At quamvis hujus doctrinæ tradita non fuerint hactenus vera fundamenta; non tamen inde sequitur nulla esse; proindeque nec scientiam. Idem enim dicendum fuisset de omnibus aliis scientiis etiam Mathematicis ante illarum inventionem. Certum enim est quod scientiæ sunt materialiter vel fundamentaliter in rebus, & tantùm formaliter in hominis intellectu post inventionem principiorum ipsarum.

Ad secundam rationem facile est respondere ex dictis ad primam. Etenim si nec à Ptolomæo, nec ab ullo ante Nos tradita fuêre vera hujus scientiæ principia & fundamenta, quid ipsi celebriores Astrologi respondere queunt objectionibus virorum doctorum quod his satisfaciat? Ego sanè ad Astrologiæ studium invitus fui compulsus ab annis 40, à quodam Episcopo, cujus eram Medicus, illamque spernebam, quòd ipsam rationibus vacuam cernerem; Solæque experientiæ à Me factæ, Me per decennium in hoc studio ignarum retinuêre; nam multas quidem videbam experientias, nullas autem rationes: tandem verò mente aperta & rationalibus principiis Dei dono inventis, jam dicere queo in Astrologia nihil mihi objici posse, quod citò & rationabiliter ex principiis ipsis à Me non resolvatur, quodque objicienti si fuerit rationalis, non satisfaciat: & Mihi facillimum esse ex omnibus sententiis & aphorismis veterum omnium & Neotericorum Astrologorum discernere, qui sint falsi & qui veri, tum qui medii, hoc est quandoque veri, & quandoque falsi, ac cur & quomodo: eademque præstabit quilibet Astrologiæ Gallicæ peritus.

Ad Tertiam respondeo: Malitiâ fallere & contra proprium judicium, esse hominis iniquissimi: & hoc scientiæ non magis imputandū esse quàm Theologiæ, si quis Hæreticus verbi divini Pseudominister suos auditores propria superbiâ vel avaritiâ fallat: sed imputandum hominis iniquitati: At ignorantiâ fallere (quo pacto fallitur ipsemet Astrologus, nisi fuerit nebulo & sycophanta prorsus ignarus) humanum esse, nec infrequens in omnibus conjecturalibus disciplinis circa futuros eventus; ut Medicinâ, Politica, Nautica, Militari, sed præsertim in Astrologia. Erroris autem vel fallaciæ seu potius hallucinationis, plures causæ afferri queunt.

Prima est Thema cœleste falsum vel errore Ephemeridum in quibus falsa ponuntur Planetarum loca, vel errore temporis ad quod Thema ipsum erigitur. At ex falso Themate necessariò fient falsæ prædictiones.

Secunda ex Ptolomæo lib. 1. cap. 1. Quatrip. est humani ingenii imbecillitas circa tam sublimem scientiam. Nullus est enim Planeta, qui in cœlesti figura, multa simul non significet &

quandoque contraria; quippe alia situ in figura, alia dominio, & alia connexione cum aliis Planetis: & significatorum alia sunt conspicua, alia dubia vel obscura: ex quibus fit, ut si Astrologus accidentis genus prædixerit, fallatur interdum circa speciem, si ad hanc descendere voluerit. Ut si quis rectè dixerit, Natum violenta morte periturum, forsan errabit circa speciem mortis: indeque & se & Artem exponit irrisioni. Sed quia simile etiam frequenter accidit in aliis artibus conjecturalibus, Medicina, Politica, Militari, Nautica, quæ propterea non condemnantur, sed homines malè conjicientes; non est quod in Astrologia longè difficilioris judicii, Artificum errata scientiæ veris fundamentis innixæ tribuantur; præsertim quòd docto ex fundamentis Astrologo vix ullus error accidere queat, quin illico ejus causam agnoscat, ut deinceps cautior fiat in prædicendo: erratis enim notatis, perficitur in homine scientia conjecturalis. Quid dicerent osores Astrologiæ adversus Medicos præsertim Parisienses, qui ut scitur ab omnibus, quamvis summi Hippocratis aphorismos & coacas prænotiones, tum Galeni præsagia ex urinis & pulsibus, aliaque habeant quæ sunt de futuris accidentibus in morbis oracula Medicinæ; vix tamen quidquam nisi falsi prædicunt circa ægros: non sanitatem neque mortem, nec an futura sit crisis, & quando, & qualis. Et licet habeant morbum & sua remedia præ manibus, præsertim sanguinis missionem illis adeo familiarem; tamen nihil certò asseverare queunt de effectu suorum remediorum, ne quidem in febre tertiana simplici, quam frequenter duplicem & continuam efficiunt: ægro & astantibus satisfacientes his verbis, videndum est, exspectandum est quid Natura sit molitura; quasi verò ullus sit Sutor, qui idem dicere non valeat; ac sæpe accidit ut proximis agoniæ sanguinis missiones, clysteres, & purgationes præscribant, etiam ad sequentem diem, imò cum emetico vino, cujus usum infamant dum illud usurpant post tot missiones sanguinis, fractis viribus & rebus desperatis, ut ipsemet vidi; quamvis in hoc judicio non unicus adsit Medicus, sed plures consultantes; qui morte interveniente decepti (si sanitatem prædixerint) de subsequenti infamia non curant: quippe quòd ab assuetis non fiat passio: sed tantùm sibi cavent, ne circa morbos quidquam postea polliceantur. Frequentiùs enim fallerent in his rebus merè naturalibus quàm Astrologus, qui circa res naturales tum etiam liberas prædicit solus & sine consultatione; quæ tamen in rebus magni momenti quales sunt morbi Principum & negotia publica, esset valde utilis & necessaria. Ideoque ad supremum Regis Chynæ Consilium nullus admittitur qui non sit doctus Astrologus; qualis ergo esse debebit Archiater, sive primus Regis Medicus? Ideo autem Medici Parisienses aut nihil prædicunt, aut falluntur sæpissimè in suis prædictionibus; tum quia suis missionibus sanguinis diebus singulis, imò bis in die iteratis, omnem perturbant Naturæ motum, quem Hipocrates & Galenus studiosissimè observabant & cognitum juvabant, non autem perturbabant, quamobrem in suis prædictionibus erant cunctis mirabiles raróque fallebantur, idque in morbis acutis; in quibus dixit Hipocrates aphor. 19. sectionis secundæ, *non omnino certas esse prædictiones salutis aut mortis*. Medici autem Parisienses, ex salutari morbo sæpe lethalem faciunt, hoc etiam nescientes, quibus idcirco post duas saltem aut tres missiones sanguinis, sine apparente fructu, jure dici debet ab ægro illud Psalmi 130. *Viri sanguinum declinate à me.* At post duodecies aut quindecies iteratam sanguinis missionem, ægri salute pejùs semper habente ac desperata, is pro altera vita multùm merebitur, si ad DEUM conversus patienter piéque dixerit, *Pater, ignosce illis quia nesciunt quid faciunt*, nec advertunt quod *anima carnis in sanguine est*, ex Levit. cap. 17. & alibi.

Tertia causa cur Astrologus quandoque fallatur & fallat, est ipsius Astrologi incuria, segnities, vel mentis perturbatio in examinandis, conferendis & ponderandis effectuum causis, juxta præcepta & prudentiæ regulas à Nobis observatas & traditas in fine librorum 22. 23. & 24. quæ Astrologi memoriæ semper debent esse præsentes. Astrologus enim qui celebris fieri cupit, famâque perpetuò crescere; debet huic scientiæ totus esse addictus, honoris potiùs quàm lucri gratiâ, studiosus, sedulus, liber, tranquillus, animâ & corpore purus, ad mentis vel intellectus puriorem statum Prophetiæ necessarium; de necessariis ad vitam minimè solicitus; quique ad scientiæ laudem claras & non ambiguas captet occasiones prædicendi insignia accidentia, ex Magnatum & Principum nativitatibus ad unguem rectificatis: certum est enim quod tales occasiones frequenter occurrunt, ut sæpius observavi.

Quarta est: Quod ex iis qui præmonentur ab Astrologis de parvis accidentibus futuris, nonnulli prædictionem spernunt suo damno: Alii verò prudenter sibi cavent, ut fit etiam in aliis artibus circa futura conjecturalibus: idque suadente Ptolomæo aphor. 5. Centiloq. *Potest qui sciens est multos stellarum effectus avertere*: tum cap. 2. lib. 1. Quatrip. *Existimandum non est singula hominibus à cælesti causa accidere; tanquam prorsus ab immutabili, & divino decreto, & quasi lege lata de singulis, ut necessariò eveniant, nec possit alia causa obsistere*: unde Divus Thomas in prima secundæ q. 9. art. 5. hoc egregium deduxit effatum; *Sapiens dominabitur astris.*

Dum

Dum autem aliquis malum sibi prædictum cavet, non solùm alii, sed ipsi putabant errasse Astrologum, quod sanè iniquum est; cùm omnis prædictio Astrologi de rebus non necessariò futuris, semper intelligenda sit, nulla causis cœlestibus resistente alterâ causâ. Et hoc est præcipuus Astrologiæ fructus & utilitas quæ alioquin nulla esset; pro qua etiam Astrologo gratiæ potiùs habendæ sunt. Aliæ queunt afferri causæ, sed hæ sunt præcipuæ.

Ad Quartam respondeo: Hanc nimis veram esse, talesque sycophantas impudentissimos in republica benè instituta minimè tolerandos esse, sed exilio vel supplicio castigandos, quòd hi filii Diaboli falsa sua oracula passim circumferant, cunctis offerant, ac imperitis vendant, etiam Magnatibus, præsertim mulieribus, insigni Naturæ hujusque nobilis scientiæ opprobrio: qualem præ cæteris vidi Parisiis famosum Nebulonem Astrologiæ imperitissimum, qui in sua duodecim domorum figura, vix trium signorum & totidem planetarum characteres apponebat, imò ejusdem signi aut planetæ characterem bis in domibus oppositis, sine ullo tempore. Qua de re cùm argueretur, Nebulo impudenter respondebat, suam Astrologiam non esse vulgarem, sed aliam sibi soli cognitam, sicque imperitis illudebat, & aulas Principum Magnatumque domos frequentando plus quàm 20000. libras lucratus vel potiùs furatus est, priusquam ejus ignorantia & fraudes detectæ fuerint. Sed quis nescit hæc veræ Astrologiæ non esse imputanda, sicut nec Medicinæ chymicæ fraudes & homicidia circumforaneorum & Agyrtarum, qui sine ulla doctrina & tantùm lucri causâ, quoscunque morbos curandos aggrediuntur, cum aliquot remediis chymicis, quæ ne quidem ut decet præparare norunt, ideoque sic de hominum vita ludentes morte puniendi sunt.

Ad Quintam respondeo: In rebus physicis non esse ponderandas authoritates, sed rationes virorum asserentium vel negantium: plusque valere unius rustici veram & perspicuam rationem, quàm quorumvis Phylosophorum, Medicorum, Juris-Consultorum, aut Theologorum falsas, vanas aut obscuras rationes, unde illud vulgatum axioma, *Amicus Plato, Amicus Socrates, sed magis amica veritas*. Adde quod omnes qui in Astrologiam scripsêre, fuerunt ipsius scientiæ ignari theoricè & practicè, ideoque nil mirum si ipsam hactenus vanis suis ratiunculis utcumque superbo apparatu malè explicatis, evertere non potuerint.

Sed his in genere præmissis, superest ut ipsorum virorum aliquot ex præcipuis rationibus exponamus, earumque vanitatem ostendamus; inde enim reliquæ objectiones à Nobis ultro omissæ facilè diluentur; vanis enim objectionibus finis imponi nequit, & benè stabilita veritas manet inconcussa adversus omnia tela, juxta Esdræ libro 3. cap. 4. *Magna est veritas & prævalet.*

Nemo autem à Nobis responsa exspectet ad objectiones Pici Mirandulani, Alexandri de Angelis & aliorum, adversus nugamenta Arabum, Chaldæorum, Indorum aliorumque circa nomina & vires constellationum Zodiaci, Decurias planetarum, Monomeria signorum, cæteraque figmenta ridicula à Dæmone potiùs suggesta ad hanc physicarum divinissimam scientiam diffamandam, quàm ab homine rationali inventa. Ego enim talia validiùs refello, eorumque falsitatem clariùs ostendo, veritate fretus, quàm fecerint de Angelis & Mirandulanus Comes: sed responsa exspectet ad eas duntaxat objectiones, quæ probabiliori specimine aliquot etiam doctos fallere possent. Videamus igitur primò quid dicant Philosophi, vel qui hac in causa pro Physicis haberi volunt.

Igitur Joannes Picus Mirandulanus libro suo 3. in Astrologos cap. 4. ut corporum cœlestium influentias tollat; omnes eorum actiones in hæc inferiora tribuit luci ipsorum corporum; quam ait primas 4. qualitates, calorem, frigus, humiditatem, & siccitatem eminenter continere, & has producere prout illa determinatur ab ipsis corporibus cœlestibus ut horum instrumentum. Alexander verò de Angelis fretus Aristotelis authoritate vult cap. 4. lib. 1. *Omne Cœli lumen per se habere vim caloris, ipsumque producere:* & Keplerus in Paralip. in Vitell. ait: *calorem esse proprium quarto modo lucis*. Verùm ne hìc longior sim, videat Lector quid his Philosophis responderimus cap. 13. lib. 11. qui totus est de luce ejusque effectu; deprehendetque argumentorum vanitatem. Dari autem influentias corporum cœlestium, videbit egregiè probatum lib. 12. sectionibus 2. & 3. & argumenta contraria funditus eversa.

Alexander verò de Angelis sibi non constans audaciùs asserit cap. 12. *In rerum procreatione nullas esse Cœli partes.* Idque egregio sanè probare conatur hoc ratiocinio. *In generatione equi* (ait) *vel pares exercet vires Cœlum & semen, cæteraque causæ conjunctæ; vel minores, vel majores. Si majores, aliquid est in equo, quod non est à semine, neque à proximis causis effectuum, sed à solo Cœlo; id nimirum quod sublunarium causarum vires excedit: & cur equum quoque totum non proseminat sine proximis causis? Quid agunt causæ inferiores si Cœlum per se sine ope alterius causæ efficit quæcunque efficiuntur? Si minores, aliquid causæ*

 sublu-

ſublunares præſtant ſine ope cæleſti: ſit igitur iſtud pars una, cur non & aliam? cur non totum? cur quidquam debemus Cælo? ſi pares; fateantur primùm in effectione rerum, Cæli partes non eſſe potiores: Deinde nihil cauſas ſublunares juvari à Cælo. Cùm enim ſimile nihil patiatur à ſimili, neq; ab æquali æquale, pares ſi ſunt Cæli & cauſæ proximæ vires, neutrum alterum afficere aut agere poteſt. Subjungitque duas ratiunculas inde deductas, proindeque ejuſdem farinæ atque valoris.

Atque hoc mihi videtur eſſe præcipuum Alexandri de Angelis argumentum Phyſicum in ſuis 5. libris adverſus Aſtrologos; quo certè vix abſurdius excogitari poteſt. Hoc ſiquidem ratiocinio ſimiliter probabitur in rerum procreatione nullas eſſe DEI partes, dicendo: In generatione equi, vel pares exercet vires DEUS & ſemen cæteræque cauſæ conjunctæ, vel minores, vel majores. Si majores, &c.: Nunquid igitur de Angelis ſibi perſuadens ſe tali argumento Aſtrologiam debellaſſe, meritò claſſicum canit his verbis. *Quid ergo nugantur Aſtrologi cum Horoſcopo ſuo*? Et rurſus. *Eant Aſtrologi, prædicent genitale Cælum, doceant cùm nihil ſit quod à proximis cauſis non ſit profectum, quodque earum vires excedat, cur in rerum omnium efficientiam aſtra quoque pertrahant.* Ac tandem: *Proferant ſi poſſunt experimenta, quæ præter cauſas ſublunares, quæ omne id quod eſt in effectu præſtant, oſtendant neceſſarias eſſe cauſas etiam cæleſtes: ſi nulla ſunt experimenta, (at verò nulla eſſe poſſunt) patiantur Geneſthliacam in illud ſepulchrum inferri, in quo aliæ Divinationes, in quo Aruſpicina, in quo Sortilegium, in quo Auguria jam dudum fœtent mortalibus.*

Aſſumit autem de Angelis duo ab Aſtrologis negata, nec à ſe probata. Nempe *Cælum per ſe efficere, ſine ope alterius cauſæ quæcumque efficiuntur:* & è contrà; *cauſas ſublunares id omne præſtare quod eſt in effectu.* Ex quibus ſuam prodidit inſcitiam circa concurſum cauſarum univerſalium & particularium. Cœlo enim & equi ſemine concurrentibus, quodlibet agit ſecundum proprias vires: & ſemen dat formam ſive ſpeciem equi; at quod equus ſit generoſus vel pavidus ac in ſumma egregiæ vel parvæ indolis, Cœlum præcipuè iſta confert. Ideoque Plotinus licet oſor Aſtrologiæ, advertens indolem frequenter à Parentibus ſimili carentibus, conferri non poſſe per ſuum ſemen; aſſerere coactus eſt quod *Cælum non facit equum*, hoc eſt non facit ut quod gignitur ſit equus (hoc enim eſt à ſemine) *ſed dat equo nonnihil*, quippe indolem ut ſupra diximus. Quod ſanè de Cœlo & hominibus quoque naſcentibus dici debet. Ex mendicis enim, & ſtolidæ, aut pravæ indolis parentibus, frequenter naſcuntur infantes moribus ingenio, armis, litteris vel artibus clari ac fortunati, qui ad opes & dignitates evehuntur etiam in aulis Principum: Alii verò ex illuſtribus virtuteque prædictis parentibus, naſcuntur moribus improbi & miſeri: idque habere deprehenduntur non à Parentibus vel eorum ſemine, quòd ipſi tales non ſint, ſæpeque ex 12. vel 15. fratribus & ſororibus vix unus alteri aut parentibus ſimilis ſit: ſed à congruo ſtatu corporum cœleſtium in cujuſque Geneſi, ut experientiâ patet. Dat igitur Cœlum id quod ſemen dare nequit & viciſſim. Idemque cenſendum de concurſu DEI in hominis generatione, in qua dici nequit quod ſolus DEUS, nec quod ſolus homo generet hominem: ſed quælibet cauſa de ſuo ſibiq; proprio confert, quod non confertur ab altera.

Porrò ſuperioris ratiocinii abſurditas univerſalis ferè per totos libros 1.2.3. Alexandri de Angelis diſſeminatur & particulariter applicatur; præſertim cùm loquitur de diebus criticis, de Aſtris quæ conceptui præſunt, de ſimilitudine filiorum cum parentibus, de diverſitate ſexus, de monſtris, de temperamento &c: imponit enim Aſtrologis quod hæc omnia à ſolo Cœlo fieri velint, cùm tamen nullus eorum id aſſerat: vultque hæc omnia fieri à cauſis ſublunaribus, juxta titulum capitis 13. libri ſui 3. *Omnia de quibus Aſtrologi vaticinare ſolent ex ſyderum ductu, pendere à cauſis ſublunaribus, multò magis quàm cæleſtibus*, ut explicat in textu, ſed minimè probat; quamvis diverſimodè probare contendat, ſibique jam contradicat, dum aſſerit cap. 12. *in rerum procreatione nullas eſſe Cæli partes.* Unde ſatis patet quod velint nolint oſores Aſtrologiæ, admittendus & concurſus cauſarum cœleſtium & univerſalium, cum particularibus ſublunaribus, ut ſemine, parentibus, horum conditione &c. & in illo concurſu notandum quid poſſint & efficiant cœleſtes & quid ſublunares. Aſtrologi verò ex corporum cœleſtium ſibi notis viribus, dicunt qualis ſit Natus, & de ipſo futurum ſit; quidque ab eo ex parte Cœli ſperandum aut timendum ſit, nec dicunt qualis ſit Natus, vel quid de eo futurum ſit ex ſublunaribus cauſis concurrentibus, quæ non ſunt illorum objectum: ideoque non eſt eorum munus ferre ſententiam aut vaticinari ex cauſis ſublunaribus, ſed tantùm ex cœleſtibus. Nec tamen ſublunarium conſiderationem excludunt; imò hanc præcipiunt, ut patet cap. 1. & 2. lib. 1. Quatrip. Quod ſi quis cum Alexandro de Angelis protervè clamitet, Aſtrologos prædicere ex ſola inſpectione corporum cœleſtium. Reſpondeo illos quatenus Aſtrologos non ad aliud aſtringi, facereq; quod ſuum eſt: ſemperq; ab illis audiendum eſſe quid Cœlum ſignificet, ut huic ſignificato ſublunares cauſæ ad accuratiorē notitiam præſentium & futurorum accommodentur vel opponantur. Atq; his pauciſſimis verbis ferè omnia diſſipantur quæ Alexander

de

de Angelis congessit in illis tribus libris. Quæ verò habet eodem libro contra cœleste temperamentum: de mutatione nativi temperamenti, à Nutrice, victu, exercitiis, educatione, regione, medicamentis, &c. de propositionibus naturalibus, de Casu, de Divina Providentia, de Legibus, de conscientia, & contra influentias; evidentissimè à Nobis refelluntur sect. 2. & 3. lib. 12. ad quas Lectorem remittimus: simulque refellitur Picus Mirandulanus à quo de Angelis maximam sui Operis partem desumpsit.

Objiciunt alii plerique. Quod si vera essent Astrologorum decreta, sequeretur omnes qui simul occumbunt in prœlio, vel submerguntur in navi, natos fuisse eodem die ac eadem horâ; quandoquidem omnes eadem mors violenta eodem tempore tollit. Atqui illud est perabsurdum, nam ætate maximè differunt, suntque alii senes, alii juvenes & forsan alii adhuc infantes in Navi. Si verò dicatur illos diversis temporibus natos fuisse, nihilominus ab Astris tali violentæ morti destinatos, hoc etiam erit absurdum, cùm nullus Astrologus id probare queat; nec sit etiam probabile, tot genethliaca themata diversorum temporum in diversis etiam locis, convenire ad idem tempus pro eadem morte violenta, ferro, vel aquis in eodem loco. Ergo vana sunt Astrologorum decreta de futuris Nato accidentibus.

Respondeo ad primam objectionis partem: Non omnes qui eodem die vel horâ nascuntur in eadem etiam urbe, necessariò subjici iisdem accidentibus à natalitio Themate, nisi fatalis necessitas afferatur, quam Ptolomæus etiam Ethnicus suprà repudiavit, multóque magis repudiabitur à quolibet vero Christiano Philosopho, ut libertatis destructiva, quæ tamen negari nequit. Ergo nec sequitur, quod omnes qui eadem horâ trucidantur vel submerguntur, eadem horâ nati sunt, rediret enim fatalis necessitas. Ad secundum Respondeo: Ne quidem probabile esse, tot eadem horâ submersos, fuisse tali morti à cujusque natali themate obnoxios, quamvis hoc nonnullis accidere poterit; sed nec navigantes in Navi, nec milites in prœlio sui sunt juris vel liberi; quin potiùs subditi sunt, hi Præfecto exercitus, illi Nauclero quibus coguntur obsequi, ut causæ sibi superiori & generali, à quorum ductu vel regimine omnium vita dependet, etiam eodem tempore. Si igitur in suo regimine causa generalis fuerit infœlix, particulares pereunt; non proprio fato, sed causæ generalis cui alligantur, & subordinantur, cui tunc tale significatur infortunium: si verò causa generalis in prœlio sit fœlix & vincat, amissis nihilominus 10000. militibus, hi rursus pereunt fato causæ generalis, cui prœlium & victoria, sed difficilis & periculosa, ideoque cruenta significabitur illo die; aut etiam pereunt fato sui Ducis particularis tunc infortunati. Non enim Præfectus totius exercitus fœlix, fœlices habet omnes alios Duces sibi subalternos. Eademque est ratio in cæteris; semper enim causa particularis patitur à fato universalis aut superioris cui alligatur & subjicitur, sicq; mortuo Principe vel Magnate, ejus domestici privantur suis officiis vel functionibus, &c.

Objiciunt alii, Astra non esse causas effectrices, sed tantùm signa eorum quæ in his sublunaribus fiunt: Hujusque opinionis fuit etiam Cardanus Astrologus, Philosophus & Medicus; quæst. 33. lib. de Interrog. nec non Keplerus.

Sed contrarium probatur à nobis evidentissimè lib. 12. sect. 1. cap. 7. ad quod Lectorem remittimus, videbitque hujus non minimæ difficultatis claram solutionem; videat etiam lib. 22. sect. 4. cap. 6.

Cæterùm hîc præ cæteris non videtur omittendus Petrus Gassendus, Ecclesiæ Diniensis Præpositus, in Mathematicis meus Collega, & hoc seculo Epicureæ Philosophiæ restitutor ac promotor celebris: de quo satis locutum est in Dissertatione nostra, adversus ejus Philosophiam Epicuream: sed præsertim in ipsius Dissertationis Defensione; & maximè in Epistola Panurgi *De tribus Impostoribus*, ubi talis Philosophia penitus eversa est, in ridiculas atomos inaneque resoluta. Ipse enim quamvis omnium qui in Astrologiam scripserunt, fuerit hujus scientiæ maximè ignarus; quippe quòd ipsam neget ludibrioque habeat, & nunquam sit expertus, tamen in sua Philosophia Epicurea longo discursu totisque viribus conatus est, cæteris omnibus hac in palæstra palmam præripere, sed frustra. Picus enim Mirandulanus, Alexander de Angelis, & Sixtus ab Hemminga, qui saltem Astrologorum libros evolverunt, & à quibus ille desumpsit, longè acriùs in Astrologiam insultant: Ne igitur alii ignari, præsertim Gassendi opinionibus cæcè additi, diutius ab eo fallantur, & mendacium veritati prævaleat; breviter quoad fieri poterit hîc à nobis refutanda sunt, quæ in longo illo discursu continentur. Nec enim in Astrologia, quam ignorat, nobis timendus est ille qui pro Philosophia, cujus est Doctor, hujus refutatione nobis respondere nequivit præter atrocissima convitia, imposturas atque mendacia.

Præmonemus autem primò, Ipsum nihil ferè aliud objicere, quàm quæ à supradictis Authoribus pro suo more excerpsit & sibi arrogat talibus rapinis assuetus, suppressis Authorum nominibus; imò arbitror Gassendum non alio usum fuisse in pharetrâ & sagittis ad Astrologiam

logiam confodiendam quàm libro de Angelis, qui similiter à Pico & Hemminga desumpsit. Secundò Ipsum nihil eorum quæ ad Astrologiam pertinent discutere physicis rationibus: sed duntaxat de iis pueriles quæstiones, dubitationes, admirationes, & exclamationes exponere, quæ nihil probant neque refellunt, ut fecère authores supradicti. Tertio: Si de suo quidpiam proposuit, hoc in rei veritate nullius esse momenti, præterquam ad ejùs in hac scientia majorem inscitiam propalandam.

Itaque circa primum; videantur in propriis locis Astrologiæ nostræ solutiones objectionum Pici Mirandulani, Sixti ab Hemminga, Alexandri de Angelis, & aliorum, quas Gassendus ab eis deptomptas nobis iterum obtrusit, ne superfluis repetitionibus hæc Præfatio nimis infletur.

Circa secundum: Astrologia inter omnes alias scientias ejus naturæ est, ut quemlibet ignarum in eam insultantem confundere, excœcare & ad insaniam redigere queat: unde nil mirum quod ratione destitutus, quæstiunculis, exclamationibus & verbis inanibus ac ridiculis suum intentum persuadere conetur: Atque hoc commune est Gassendo, & prædictis authoribus. Hoc autem indignum est minimo etiam Philosopho, qui rationibus agere debet, ergo multò magis Maximo qualis haberi voluit Gassendus in suis Libris sub nomine. Francisci Bernerii sui discipuli in lucem editis, pro vana sua Philosophiæ defensione, in quibus scilicet se in scientiis virum Incomparabilem, Maximum, Gigantem & Elephantem esse jactat respectu mei, quem duntaxat Mirmidonem, Pygmeum, & culicem esse ait, quòd nec me nec se Ipsum cognoverit. Ac ne videar illi imponere, postquam Astrologiæ principia exposuit, de Zodiaci divisionibus in signa diversæ naturæ; de naturis Planetarum eorumque dignitatibus, fortitudinibus & effectibus in singulis signis; de Aspectibus, &c: Hæc omnia his tantùm verbis refellit. *Non est quorsum in his refellendis tempus teratur, ut satis videatur ea enumerasse, ut quàm sint non modò incerta sed etiam fictitia manifestum fiat.* Contra signorum naturam elementalem, igneam, aëream, aqueam, terream hæc habet. *Ecquis est qui in Cælum intendens, tametsi apud nos esse concedat 4. vulgaria elementa, in Cælo nihilominus deprehendat duodecimam partem igneam, cum duabus circumstantibus, altera aqueâ, altera terreâ? vide an habere cerebrum oporteat & simile quid observabile credere?* Contra signorum divisionem in signa masculina, & fœminina hæc dicit. *An non si cuique masculino signo copulandum fœmineum erat, debebat ovis arietem sequi, aut saltem non Taurus, sed vacca inscribi?* Quæ sanè refutationes sunt ridiculæ, & Philosopho indignæ, Gassendo tantùm excepto: Cujus discursus tantùm similibus nugis refertus est, sine ulla prorsus ratione quæ quidpiam probet adversus Astrologiæ scientiam, quam tamen dum esset vivus, condemnavit hic Judex ignarus, sed tales ignari de rebus sibi ignotis judicant, ut se nihil ignorare aliis ignaris persuadeant.

Tertium verò jam à nobis probandum est, ac primùm circa Astrologiæ principia. Itaq; dum superiùs dixit contra Signorum elementalem naturam. *Et quis est in Cælum intendens*, &c: Respondendum est, ut Plato respondit Epicuro formas & ideas respuenti, ac dicenti, *se Cyathum videre, at non cyathitatem: Habes oculos* (respondit Plato) *quibus Cyathum videas; at mentem non habes quâ videas cyathitatem.* Sic igitur respondi Gassendo Epicuri discipulo. Habes oculos quibus videas 4. elementa sublunaria: At mentem non habes quâ videas elementa cœlestia; Quæ dari probamus validis rationibus & experientiis lib. 2. sect. 1. cap. 1. 2. 3. 4. 5.

Circa ejus aridas quæstiunculas de conditione & sexu signorum legantur à nobis tradita libro 14. sect. 2. cap. 3. 4.

Circa sterilem quæstiunculam. *Cur Soli & Lunæ sit unica domus in Zodiaco; reliquorum Planetarum singulis bina?* Legatur lib. 15. Dum ait. *Quod spectat ad exaltationes; Mirum quàm ardenter amplexati sunt Astrologi, dari Planetarum summas Absides. At nunc Absidibus mutatis, quorsumnam easdem exaltationes retinent?* Patet ex hac jejuna quæstiuncula, Gassendi hac in parte inscitia principiorum Astrologiæ: Quippe quòd Planetarum exaltationes nihil habeant commune cum summis eorum absidibus, nec ab his illas dependentes fecerint Astrologi; ut post Plinium & Picum opinatus est Gassendus, legatur libri 15. cap. 5.

Circa ejus ridiculas, inanes nihilque probantes quæstiunculas de Dominatu Signorum in corporis humani partes; de commutatis Asterismorum & Dodecatemoriorum viribus; de Planetarum natura calida, frigida &c: benefica, malefica; de eorum fortitudinibus & debilitatibus: legantur quæ à nobis dicta sunt in propriis locis contra Picum & de Angelis, quorum objectiones Gassendus sibi arrogat tantumque repetit in suo Discursu posteriùs edito.

Circa aspectuum naturam beneficam maleficamque vult Astrologos eam desumpsisse ab aspectu oculorum qui in sextili & trino benevolè, in quadrato & opposito malevolè intuentur, sed in hoc imponit Astrologis: Quasi verò duo homines, aut vir & mulier sibi præsentes & ex diametro oppositi, sese benevolè intueri nequeant, & in trino positi malevolè.

Dum

Dum ait: Quis capiat Jovem & Venerem habere in Trino 5. testimonia fortitudinis, in Sextili 4. in intercepto Quadrato nullam? quæstiuncula hæc nihil probat præter Gassendi imposturam. Astrologi enim dant Quadrato aspectui malefico fortitudinem maleficam, ut Trino & Sextili beneficis beneficam: ac utramque probat experientia.

Circa ejus steriles quæstiunculas: *Cur Cœlum pro figura cœlesti potiùs in domos 12 quàm in 8. 10. 16. 20 dividatur? & nonne divisio hæc sit merè arbitraria? Nonneque præclarius fieret per circulos aliquot Horizonti parallelos, aut certè qui se in vertice & opposito puncto intersecarent?* Patet ipsum duntaxat imprudenter quæsivisse quidquid ejus occurrebat imaginationi. Quo non probavit id fuisse præclarius; aut saltem validis rationibus non evertit divisionem à Ptolomæo traditam & usitatam. Quia nempe neutrum potuit, factusque fuisset adhuc magis ridiculus Astrologis omnibus, quorum nullus de tam absurdis & à Natura alienis divisionibus cogitavit: In quarum priore Planetæ in obliquiore sphœra nunquam reperti fuissent in domibus vertici ex puncto opposito vicinis: In posteriori verò domus singulæ fuissent partim supra, partim intra Horizontem; contra Ptolomæi, ejusque Prædecessorum mentem. Qua de re vide librum 18 Astrologiæ nostræ.

Circa proprietates domorum figuræ cœlestis, ut quod una sit vitæ, alia morborum &c: multas proposuit quæstiunculas; sed planè famelicas, & rationis vacuas; nihil probantes nihilque refutantes, ex quibus tamen frustra concludit. *An quicquam manifestius est quàm totam accomodationem esse merè fictitiam?* Deinde verò subjungit quod in libello à Me olim in lucem edito, cui titulus est Astrologicarum Domorum Cabala Detecta, quatuor excogitaveram quæ præfeci figuræ cardinibus: ut puta Vitam Horoscopo; Bonum Medio Cœli: Amorem Occasui; & Passionem imo Cœli. Sed Gassendus non syncerè hîc mea verba retulit. Ego enim illis quatuor cardinibus, 4. hæc naturalibus rationibus attribuo; Vitam, Actionem, Conjugium & Passionem; vel hæc 4. æquivalentia, Ortum, Vigorem, Declinationem, & Interitum: quorum quodlibet ternario multiplicatum ob rationem dictam in Cabala, fiunt 12 domus. Tandem verò ait hæc à Me gratis assumpta fuisse; & omnium à Me dictorum rationes quærit: Ac præsertim, *Qui fieri possit ut vita in DEO seu DEUS in quo omnia vivunt, alligetur domui nonæ potiùs quàm primæ, quàm omnibus, quàm nulli? Cur si vita in DEO fiat unum membrum, non fiat vita in Sole aliud, in Parentibus tertium?*

Verùm cur rationes à Me quærit quas in ipsa quam vidit Cabala tradidi? Cur eas validis rationibus ipse non refellit? Profectò quia id non potuit: sibique sat esse visum est ignaro Lectori aridis quæstiunculis nihil docentibus illudere. Quod verò ait me DEUM alligare domui nonæ, impostura est ac inscitia. Primò quia Religio quæ est vita in DEO (juxta illud CHRISTI in Evangelio Joan. cap. 6. *Qui credit in me habet vitam æternam:* Et cap. 17. *Hæc est autem vita æterna ut cognoscant Te DEUM verum & quem misisti IESUM CHRISTUM*) Hæc inquam vita in DEO non est DEUS, ut putavit Gassendus. Secundò. Quia nec DEUM nec Religionem alligavi domui nonæ, sed tantùm dixi ex domo nona sumi præsagia de Nati Religione, hoc est propensione circa Religionem: Quòd nempe nona domus signa & planetas determinet circa Nati Religionem, non autem prima nec alia, saltem per se ob differentes domorum proprietates. Et dum ait, quod si vita in DEO unum fiat membrum, cur non fiat vita in Sole aliud? in Parentibus tertium? Ex his quæstiunculis patet Gassendi inscitia. Nam homo natus verè in DEO vivit per Religionem veram, & non metaphoricè: At neque in Sole neque Parentibus verè vivit. Non enim est in Sole nec in Parentibus, cùm tamen sit in DEO, ac in suis Liberis per suum semen, ut omnibus notum est. Atque hæc sunt Gassendi futilia non argumenta, sed verba & quæstiunculæ, circa Astrologiæ principia, & præsertim nostram Domorum Cabalam.

Post hæc verò insurgit adversus Judicia & Prædictiones Astrologicas bifariam divisas: scilicet in generales à Constitutionibus generalibus, & particulares à particularibus. Ac primò videt Constitutionum generalium Dominos electos, aitque: *Quasi verò si sit habendus inter Planetas Dominus, Sol jus suum alicui cedat: Et secundùm non debeat dominium Lunæ competere? Quasi inquam Soli aut Lunæ eripiendum dominium sit, & Marti, Mercurio aliive tradendum, cujus respectu potentia Solis & Lunæ penè obscuretur?*

At circa Judicia Gassendus doctior non invenietur, quàm circa Principia. Quid enim hîc probat eorum quæ dicit? fanè nihil. Nec quæstio est de præcipuo vel potentiore inter Planetas absolutè spectato, ut putavit Gassendus; sed de Dominio Constitutionis penes cujus naturam atque statum contingent effectus Constitutionis ipsius. Unde persuadere mihi nequeo, quod tantus Philosophus & Astrorum observator, quantus censetur Gassendus à suis discipulis, adhuc nesciat quod à Noviluniis & Pleniluniis præsertim Eclipticis hæc Sublunaria maximè alterentur, omnesque Sublunares alterationes causentur à diversis corporum cœlestium naturis

turis eorumque diverso motu ac situ inter se & Telluris respectu: quodque sublato ipsorum corporum motu ac situ diverso, omnia hæc inferiora semper in eodem statu permanerent. Jam verò singula novilunia & Solis Eclipses, etiam in eodem signo contingentes, non eodem modo Tellurem afficiunt ejusque incolas, ut patet ex hujus anni 1652. magna Solis Eclipsi in gradu 19. Arietis, oriente Parisiis Saturno domino octavæ domus in 22. gradu Cancri cui Luna præest, quam Eclipsim præter politicas mutationes, tanta per Galliam mortalitas secuta est, ut Parisiis credantur mortui & febribus malignis plusquàm centum millia ægroti, sine peste, quamvis in singulis noviluniis & Eclipsibus Solis, Sol & Luna conjungantur in Zodiaci gradu: proindeque differentia effectuum ab aliis causis cœlestibus petenda sit quàm à Sole & Luna; quorum juta in Constitutionibus ignoravit Gassendus. Nec satisfaciet dicens pro effugio, quod differentia petenda est à diversa dispositione rerum Sublunarium in singulis Terræ locis; quia hæc dispositio est à causis cœlestibus quæ movent sublunares continuò mutabiles: Non ego Sol & Luna dominantur in singulis Constitutionibus universalibus; sed aliquando unus & aliquando plures ex aliis Planetis, ut contigit in supradicta Eclipsi Solis, cujus Domini præcipui fuerunt ambo malefici, scilicet Mars, in cujus signo igneo facta est Eclipsis in decima domo, nec non Saturnus malignè affectus oriens in Quadrato Solis & Lunæ: atque de his Gassendus erit docendus. Dumque subsequenter ait, *Ecquid facere potest ad electionem Domini* ipsum momentum, quo centrum Solis aut Æquatorem præterit, aut alterutrum Tropicorum attingit? Et nonne Sol ad eos accedens, aut ab eis recedens uno tenore progreditur, neque in ipsis influxum sic variat, ut non idem sit ante & post? aut si variat, non sit idem ante & post varietatis tenor? adeo ut ex uno momento nil jure possit magis colligi, quàm ex quovis alio aut præcedente aut subsequente? Quod idem planè dicendum est de iis momentis quibus Luna est in ipsis seu Conjunctionis seu Oppositionis, seu mox Antecedentibus aut Consequentibus momentis? Hic adhuc suis inanibus, aridis quæstiunculis nihil omnino probat præter suam Astrologiæ inscitiam.

Nam si à Noviluniis & Pleniluniis præsertim Eclipticis hæc Sublunaria maximè alterantur ut supra dictum est: tum ab ingressu Solis in puncta cardinalia Zodiaci, præsertim æquinoctialia; Ergo momenta Noviluniorum, Pleniluniorum & ingressuum Solis ad hoc prosunt ut ad illa erigatur figura Constitutionis Cœlestis: In qua deinde eligitur Dominus sive Planeta, potentior, secundum quem effectus Constitutionis præcipuè producuntur: quandoquidem Constitutiones singulæ diversos inter se pariunt effectus ex supra dictis. Quod si Gassendus de his credere noluit Ptolomæo & aliis Astrologis in hac Arte suis Magistris, jure relegandus fuit ad Rusticos in Terra pro Plantarum cultura, & Nautas in Mari pro Oceani fluxibus & refluxibus, qui ipsum erudirent. Quippe Maximus hic Philosophus qui etiam de suis Astrorum observationibus toto vitæ decursu tantopere gloriatus, ne quidem unius tantùm Planetæ aut fixæ naturam, vires & formales effectus in his inferioribus unquam observavit, notavit, & in suis Libris Posteros docuit: Imò nec unius Planetæ aut fixæ verum motum ex propriis principiis reformavit; Nec tamen ipsum puduit, vitos illustres qui Astrologiæ excolendæ provinciam susceperunt, irridere.

Ut autem suam tegeret inscitiam duo dixit quæ hanc ampliùs detegunt. Primum: Quod circuli cœlestes, ut Æquator, Ecliptica, &c: sunt imaginarii, omnisque virtutis expertes. Secundum quod nemo certus esse potest momentorum Constitutionum ipsarum.

Jam verò primum probatur esse falsum. Nam sive motus primus competat Cœlo, sive Terræ (dicimus autem competere Cœlo) datur in rerum natura nemine cogitante circulus maximus hujusce motus, qui dicitur Æquator, isque unicus, qui designari & demonstrari potest. Non ergo imaginarius est. Et de Ecliptica idem dici potest pro motu secundo: Tum de Horizonte, qui nemine cogitante dividit hæmisphœrium superius ab inferiori; Tum de Meridiano, qui dividit partem Cœli orientalem ab occidentali, & in quo Astra maximè super Horizontem elevantur & potentiùs agunt, etiam elementaliter. Quod verò hi circuli sint omnis virtutis expertes, probatur evidenter esse falsum. Nam Eclipses ideo sunt cæteris Lunationibus efficaciores, quia fiunt in Ecliptica, & singuli Planetæ eò potentiùs agunt, quò sunt viciniores Eclipticæ, & in ipsa Ecliptica potentissimè. Dumque Sol versatur in punctis Æquinoctialibus, maximæ fiunt alterationes in Terra, & maximi æstus in Mari, quia tunc simul est in Ecliptica & Æquatore: Ac in Horizonte & Meridiano Planetæ potentiùs agunt quàm in aliis locis figuræ cœlestis. Atque hæc omnia sunt adeo manifesta præsertim Astrologis, ut mente cæcus sit in Astrorum observationibus qui hæc videre non potest. Jam verò quis hæc animadvertens, hos circulos nullius esse virtutis asseret? Nonne similiter punctum illud in quo radii Solis à Speculo concavo reflexi coeunt & comburunt, dicendum erit punctum imaginarium, nulliusque virtutis? Quod si illi circuli sint alicujus, imò tantæ virtutis, absurdè dicentur

discentur duntaxat imaginarii: non enim reales virtutis insunt rebus duntaxat imaginariis.

Ad secundum autem quod attinet, si constitutionum momenta observari nequeunt, Gassendus qui totâ suâ vitâ momentis eclipsium & appulsuum Lunæ ad fixas observandis operam dedit, se ridiculum exhibuit: nisi dixerimus quod ad prædictiones sufficiunt momenta in tali præcisione observata; quamvis per Astronomiam à Nobis fundamentaliter restitutam accuratiùs observari & determinari queant, præsertim pro Tabulis motuum reformandis. Quod verò spectat ad circulos Tropicos, Polares & Coluros, hi quidem sunt imaginarii & nullius per se virtutis: dumque tandem Gassendus ait, quod Sol accedens ad ipsos circulos, aut ab eis recedens, influxum sic non variat, ut non sit idem ante & post varietatis tenor; hoc omnino falsum probatur ex anni quartis inter se in Temperatura diversis: quodque nulla æstas vel Autumnus, imò nullum æquinoctium Vernum aut solstitium æstivum, alteri præcedenti vel sequenti omnino similis deprehendatut, ut lippis & tonsoribus notum est: quódque Agricolæ non quodlibet momentum Lunaris motus, sed conjunctiones & oppositiones præsertim ad sua opera fœliciter agendâ eligant.

Post hæc sequuntur duæ quæstiunculæ aridæ, si Luna (inquir) & prout augetur vel minuitur lumine, alteras hæc inferiora: nonne idem erit dicendum de Venere? tum si Terra tantopere alteratur à suæ Lunæ aspectibus, nonne Jupiter summè alterabitur à suarum quatuor Lunarum multò velociorum & crebriùs configuratarum aspectibus? & nonne Jupiter inde fiet fortior, debilior, aut alius respectu Terræ? sic de Saturno & suis ansulis.

Sed ad Primam respondeo: Lunam talia non præstare à suo majori vel minori lumine; quod duntaxat illuminat & nihil aliud efficit, ut probavimus Libro 11. cap. 13. sed à suis cum Sole & aliis Planetis aspectibus respectu Terræ, & appulsu ad fixas: quod etiam dicendum est de Venere: Ad Secundam respondeo: Gassendum nescivisse quid diceret. Non enim Luna alteratur saltem influentaliter à suis aspectibus ad Solem respectu Terræ; sed Terra ipsa: similiterque Terra alteratur à Jove, pro suis ad solem syzigiis respectu ipsius Terræ; Jupiter verò à suis satellitibus Planetis non alteratur influentialiter, sicut nec Sol à suis satellitibus, ut à Nobis probatum est Libro secundo, sect. 2. cap. 1. Tota igitur hæc maxima Gassendi impugnatio circa Constitutiones universales, ut rationibus caret, ita virtute ad Astrologiam evertendam.

Deinde verò Gassendus ridet Portarum apertiones, & Planetarum appulsûs ad fixas, sine promissis effectibus ab Astrologis.

Sed nescivit, quod in Judiciis Astrorum sive generalibus pro aëre, sive particularibus pro homine, non est pronunciandum ex unica causa, sed plures tunc vigentes attendendæ; ferendaque sententia pro robustiore parte, aut temperanda pro causarum miscella & anni quarta; quod arduum est, nec factum à Gassendo. Miratur postea quod Astrologi vires tribuant Præsepi, Asellis & Stellis nebulosis, nihil autem toti Viæ Lacteæ quæ in Cœlo est adeo insignis & innumeris referta stellulis non otiosis.

At Primò: Gassendus non legit Astrologos, qui frequenter loquuntur de Planetis in Via Lactea repertis. Secundò: Cur non æquè dixit Astrologos vires tribuere Præsepi, nihil autem toti Cœlo stellato, adhuc longè insigniori & pluribus stellis referto, quàm Via Lactea? Tertiò: Via Lactea non est particulare corpus, vel particularis constellatio, sed fascia totum cingens Cœlum stellarum, pluresque continens constellationes: ergo ejus peculiaris natura influentialis investigari non debet, nec potest; donec Gassendus signum aliquod in Zodiaco & domum aliquam in figura cœlesti condiderit, in quibus tota Via Lactea (risum teneatis amici) collocari possit. Ex his enim Astrologi particulares venari sunt corporum cœlestium naturas & vites influentiales. Videantur quæ à Nobis dicta sunt de Via Lactea Lib. 3. sect. 3. cap. 1.

Tandem verò Gassendus ipsa veritate coactus pag. suæ Philosophiæ 943. ait. *Non negatur quidem, quin DEUS aliquas virtutes syderibus tribuerit: sed quæstio est, an Astrologi illas perspectas habeant?*

At ego: Si Astrologi hujus Artis Magistri & Observatores illas virtutes non habent perspectas, quis igitur illas habebit perspectas? nunquid ipse Gassendus Astrologiæ prorsus ignarus; quique nullius Astri vim in hæc inferiora cognovit in tota sua vita, excepto lumine & calore Solis, quamvis maximus habeatur Philosophus; ac præsertim Physicus à suis discipulis, qui toties illum ad Astra naso suspensum viderunt? sanè tanti erat Philosophi & Astronomi, si non ausus fuisset se committere Mari magno & spatioso stellarum fixarum, saltem

investigare ac tradere, an Planetæ essent ejusdem inter se speciei vel naturæ, an verò diversæ: si quæ essent diversæ, docere quænam sit natura & virtus singulorum, ex eorum effectibus, in hæc inferiora: sed de his nihil unquam dixit: prorsus similis ei qui in Horto Medicinæ Regiæ cum suis instrumentis singulatum plantarum distantias inter se tota sua vita observaret ad minuta & secunda usque, nullius autem plantæ vires & naturam cognosceret: & quia hæc ipsi sunt ignota, vult illa omnibus aliis & præsertim Astrologis etiam esse ignota.

Consequenter fatetur, Cœlum esse causam generalem plurium effectuum: sed in his inferioribus sunt causæ speciales & per se ad quas referendum est quod illi effectus hîc & nunc ad hoc modo non alio contingant. Et loquens de natalitiis constitutionibus, idem repetit his verbis. *Quæcumque sit illa syderum actio, generalis est; neque ex illa effectus ullus singularis producitur, nisi quatenus coit cum actione cujuspiam causæ singularis, quæ determinet tribuatque effectus ut talis potiùs quàm talis sit.*

Cæterùm doctrinam istam Gassendo ignotam jam superiùs contra Alexandrum de Angelis evidentissimè explicuimus. Sed quia saltem fatetur Gassendus D E U M dedisse virtutes syderibus, quibus agunt prout determinantur à causis sublunaribus particularibus: ergo ad ampliorem veritatis confessionem quasi gehennâ nobis est compellendus. Primò igitur dico: Ipsum nescivisse quid sit propriè causa universalis & particularis de quibus loquitur. Videatur ergo Liber 7. cap. 8. Secundò non negant Astrologi, quod generalis actio Cœli vel Planetæ, specificatur à particulari causa sublunari. Ideoque Sol cum homine generat hominem, non bovem; & cum bove bovem, non leonem: sed quæstio est, an in hoc causarum concursu Sol det aliquid effectui, quod non detur à causa sublunari? si negetur, ergo Sol erit superfluus in effectu; ideoque nihil aget, contra hypothesim, quia Natura nihil efficit frustra. Quomodo enim constabit Solem aliquid agere ex se, nisi ex se det aliquid effectui, quod à causis proximis & particularibus esse nequit? si verò asseratur; ergo Sol secundum suam naturam aget: & similiter Saturnus secundum suam, Jupiter secundum suam, &c: sicque singuli diversa dabunt effectui; nisi Gassendus id impediat, dicendo Solem, Lunam & reliquos Planetas ejusdem esse naturæ vel speciei, atque virtutis, quod nemo sanæ mentis cum illo dixerit. Sed hoc insuper notandum est, quod quamvis Planetæ omnes à Petro nascente determinentur; tamen non omnes eodem modo vel circa idem determinantur; sed alius circa vitam, alius circa mortem; alius circa actiones, &c: idemque de signis Zodiaci: & hoc de Gassendo probabit experientia evidentissima in propria Genesi. Itaque licet forma specifica effectus, sit à causis proximis, tamen ejus particularia accidentia vel propensiones naturæ, erunt non solùm à causis proximis, sed etiam à cœlestibus, eritque verum illud Plotini quamvis osoris Astrologiæ: *Sol non facit equum, sed dat equo nonnihil.* Interim verò falsum est quod Gassendus imponit Astrologis; nempe quod dicant causas proximas esse Cœli instrumenta. Videatur pro causa principali & instrumentali Liber 7. cap. 9.

Paginâ 943. Postponit Astrologiam Medicinæ, Nauticæ, & Agriculturæ quoad prædictiones: cum tamen hæ artes nihil prædicant, quàm quæ jam videntur esse in fieri. Astrologia verò eminus & à longè futura prædicat. Imò ausus est concludere pag. 946. *Frustra esse Leges quæ Astrologiam tolerant in iis quæ ad Medicinam, Agriculturam & Nauticam spectant*; sicque condemnat Concilium Tridentinum & Bullam Sixti V. Atque hæc habet Gassendus circa prædictiones Constitutionum Universalium.

Circa prædictiones Nativitatum sic incipit. *Imprimis ergo fata omnino seu quidquid in vita eventurum est, pendere volunt ab eo momento, quo infans editur in Lucem. Nempe contendunt sydera, ac septem præsertim Planetas, ubicumque sint eo temporis puncto quo quis nascitur; ita in ipsum agere, conferreque in unum radios, ut necessitatem ipsi imprimant tantùm & non ampliùs, nec minùs vivendi, moriendi hoc genere mortis, conjugem ducendi tali tempore, naufragium certo die faciendi, certo alio excipiendi vulneris, isto ineundi carcerem, illo cadendi à lite,* &c.

Ad quæ respondeo: Quod Saturnus dominus Horoscopi in Genesi Gassendi, exul in sexta domo, in quadrato Martis domini Medii Cœli, & in Horoscopo jus exaltationis habentis; non quidem necessitatem Gassendo impressit mendacia & imposturas effutiendi; sed dumtaxat illum tam fortiter inclinavit ad mendacia & imposturas; ut quamvis præditus fuerit voluntate quæ est tali inclinationi superior, hoc tamen in loco sicut & alibi voluntatis neglecto dominio, suæ ad mendacia & imposturas validæ inclinationi obsecutus fuerit. Mendacium verò & impostura patent, quia Ptolomæus etiam Ethnicus necessitatem illam respuit.

Videat

Videat Lector infra posita contra Theologos Alexandrum de Angelis, &c: circa libertatem hominis.

Deinde miratur quod septem Planetæ tam diversimode influant in omnes qui eodem momento temporis nascuntur per totum terræ circuitum, sive sint supra, sive infra Terram: & ait. *Ecquis sibi jure illud in mentem inducat?* sed quia admiratio est filia ignorantiæ, hæc erat illi exuenda per observationes in genituris. Dumque ait, *vim Solis aut alterius Planetæ non posse per Terræ molem trajici.* Id quidem verum est de vi elementali caloris, frigoris, &c: non autem de influentiali: legantur sectiones 1. & 3. libri 12.

Post hæc asserit. Quod ut Astrologus cuipiam prædicat aliquid, necesse est quod non solùm rationem habeat omnium prædecessorum suorum usque ad Adam, sine quibus ille non esset: sed etiam omnium quibuscum rem habiturus est, & eorum quoque prædecessorum.

Circa hoc autem videantur libro duodecimo cap. 4. nostræ responsiones ad Picum & de Angelis, à quibus desumpsit Gassendus, qui tamen tam absurdæ assertionis exponit ratiunculam sibi propriam, quâ Astrologiam confodere putat. Nempe, *quod cùm singulares sint radii per quos Astrologi definiunt futuros eventus; necesse est definitionem esse singularis eventus: non potest autem esse singularis, sine omnibus illis circumstantiis: eritque Astrologia vanissima scientia nisi singulares eventus prædixerit. Ergo Astrologus eorum omnium rationem habere debet.*

Sed respondeo Primò: Non esse Astrologi prædicere singularia, sed numine afflati ex aphor. 1. Centiloq. Secundò: Vanissimas igitur & inutilissimas fuisse omnes Prophetias veteris Testamenti, præsertim de CHRISTO, talesque futuras de Anti-Christo, cùm nulla sit quæ circumstantias habeat quales poscit Gassendus. Tertiò: Astrologos non definire futuros eventus per radios singulares Planetarum, ut putavit Gassendus Astrologiæ ignarus: sed per Planetarum naturam statum in Cœlo, & domum figuræ quam occupant in figura cœlesti: qua de re legatur liber 12. Quartò: Radii ex quibus voluit Gassendus Astrologos prædicere Natis futuros eventus, cognoscuntur singulares esse vel à solo Gassendo, vel ab Astrologis. At non poterit (ex Gassendo) cognosci singularis radius Solis, nisi cognoscantur omnes radii & præsentes & præteriti aliorum astrorum ex diversis Cœli punctis, cum quibus combinationem habuit à creatione Mundi: quod si hæc cognosci queunt à solo Gassendo vel ab Astrologo; cur non ipse effectus singularis? si cognosci nequeunt (ut verè nequeunt) ergo aut nullus effectus scietur esse singularis, aut ad hoc sciendum non erit opus illis circumstantiis. Quintò: Assertionem Gassendi omnem tollere prædictionem & humanam providentiam in Medicina, Nautica, Agricultura, Militia, & omnibus aliis rebus, si nihil prædici queat in genere vel specie; sed omnis prædictio debeat esse de singulari effectu ut supra cognito. Sextò: Totam difficultatem in hoc consistere. An ex eo quod causa cœlestis sit singularis, necesse sit, ut ejus effectus sit singularis? Hoc enim si asseratur, quoniam Sol est causa cœlestis singularis, ergo necesse erit, ut ei unicus tantùm & singularis effectus competat: quod tamen absurdum est, dùm simul tempore illuminet, calefaciat & influat, qui sunt effectus formaliter diversi. Septimò: Si singularitas effectus consisteret in omnibus illis circumstantiis, & sine ipsis cognosci non posset; evidens est quod Gassendus ne quidem scivisset se esse hominem singularem. Vanissima igitur est hæc objectio.

Deinde Gassendus ait: Infantulum successivè nasci: proindeque caput habere sua fata priùsquam pedes, &c: dumque ait Cardanus, *sumendum esse momentum quo Natus respirare incipit:* Respondet Gassendus: *Id dici gratis; parique jure spectandum esse momentum aut eradicatæ placentæ aut resecti umbilici. Insuperque momenta illa praecisè sciri non posse, ob adhuc ignota Astrorum loca, Poli altitudinem, Meridianorum differentiam*, &c.

Ad primum autem respondeo: Eandem esse capitis & pedum animam singularem; nec corporis partes nasci ab invicem separatas, sed sibi unitas; proindeque eundem influxum totum corpus ex illis compositum simul afficere; ut afficeret aqua baptismi, qua in difficili & periculoso partu solum infantis caput egressum aspergeretur. Ad Secundum respondeo: Quo momento Natus respirare incipit, eodem ex se vivere definit vitâ Matris, incipitque vivere vitâ sibi propriâ: ideoque tunc per se liberatur à fato Matris & proprio subjicitur. Hoc autem non accidit quo momento placenta eradicatur, aut umbilicus resecatur: resecatio enim diu retardari potest fœtu nihil ampliùs à Matre per umbilicum accipiente. Ad tertium respondeo: Illud absurdè objici ab Astronomo, quasi nesciat nihil eorum impedire posse, quo minùs adhibita saltem cautione & industria requisita atque possibili, gradus oriens aut Cœlum medians in figura cognosci queat; cùm non sit opus minutis primis, secundis, tertiis, &c.

Post hæc aggreditur rectificationes Nativitatum per accidentia nati præterita, nec non methodos investigandi tempora effectuum quæ sunt Directio, Revolutio, Profectio animæ, & Transitus: sed præter accepta ab de Angelis & Pico, nihil ex se habet quàm inanes & ridiculas quæstiunculas. Ut dum quærit quomodo punctum Revolutionis exoriens persentiscat punctum Nativitatis? & in Transitibus quid causæ erit, cur Planeta istud potiùs quàm aliud punctum pertransiens, hoc vel illud agere debeat, nisi Planeta sit attentissimus dum quis nascitur, ut ea omnia loca in quibus cæteri fuerunt tunc temporis ad unguem norit ac teneat? sed de his omnibus susfiimè & ex propriis principiis egimus contra Picum & de Angelis, libris 22. 23. & 24. quos videat Lector: Nobisque hoc repetere sufficiat, quod Astrologia ad insaniam rediget quemcumque ignarum ejus principiorum, qui illam insurgit.

Circa electiones, interrogationes & urbium fundationes videat Lector quæ diximus libris 25. & 26.

Tandem pro supremo conatu aggreditur Astrologos circa scientiæ antiquitatem, rationes & experientiam. Et circa Antiquitatem negat *Ptolomæum esse Authorem Quatripartiti*; ne hæc scientia jam tempore Ptolomæi fuisse credatur; qui tamen illam ab Ægyptiis & Chaldæis acceptam exponit, & cap. 1. lib. 3. rejicit antiquam methodum prædicendi, quia ipsam non intellexit. *Quod si* (inquit) *fuerit ejus author, an debet unius viri authoritas irrationalem artem suadere, præsertim cùm nullam reddat principiorum rationem?* sed hìc concludit de scientiæ veritate aut falsitate, non autem de antiquitate. Probet autem Ptolomæum non esse authorem Quatripartiti aliter quàm suâ vanâ quæstiunculâ.

Circa rationes repetit quod supra dixit de actione generali Astrorum, quæ (inquit) Astrologis non innotescit. Sed ad hæc jam supra respondimus.

Denique circa experientias & prædictiones ab Astrologis factas Alexandro, Julio Cæsari, Neroni, & aliis. Ait hæc omnia esse fabulas suppositas. Sed si Tacito, Apiano, Suetonio & cæteris gravibus Historicis fides denegetur, nonne sic omnes historiæ pro fabulis habebuntur? & fabula erit Epicurum olim fuisse quem Gassendus his annis resuscitavit? sed quis dicet contra tot prædictiones his temporibus factas à pluribus Astrologis, sine omni apparentia effectuum à causis sublunaribus, & tot viris doctis præsertim Aulicis notas? nunquid adhuc eas dicet esse fabulas, vel vafritiem Astrologorum? supererat igitur ipsi attenta mente consulere experientiam; non solùm in propria sed qualibet altera Genesi, ac præsertim Virorum in moribus, ingenio & fortunæ casibus illustrium; ac tandem palinodiam canere non erubescere, sed mecum fateatur Astrologiam esse Physicarum scientiarum altissimam, nobilissimam & divinissimam: quamvis in omnibus suis libris, & adhuc novissimè in Vita Tychonis & Copernici, duo præcipuè in votis habuisse videri velit; nempe Terram in Cœlo revolvere; & Astrologiam funditus evertere; quam tamen Tycho semper excoluit: eamque duntaxat optavit perfectius tradi, quàm à prioribus Astrologis tradita fuerit: quod à me jam factum esse tota posteritas fatebitur.

Atque hæc pro Gassendo sufficiant, qui in toto suo discursu suis inanibus aridisque quæstiunculis nihil omnino probavit adversus Astrologiam, sicut nec fecerunt de Angelis & Picus, à quibus totum suum desumpsit discursum: longéque meliùs exemplo Aristotelis honori suo consuluisset, de Astrologia sibi ignota tacere, quàm imperitè loqui: licet in tota ejus Philosophia Epicurea, nihil hac Astrologiæ refutatione excellentius esse credatur à nonnullis ejus discipulis, qui sibi supra cæteros sapere videntur, & de hac re judicant ut cœci de coloribus: Quòd certè ipsam Philosophiam Epicuream Gassendi non parum commendat.

Possem hìc examini subjicere 100. Aphorismos quos habet Laurentius Euchstadius, in tertia parte suarum Ephemeridum; desumptos à Pico Mirandulano, Argolo, & præcipuè Keplero, Astrologiæ prorsus ignaro: in quibus paucula sunt vera, malè usurpata; plurima falsa, & multa contradictoria vel invicem pugnantia. Verùm non est mihi otium singulas hujusmodi nugas, ignaris duntaxat decipiendis idoneas, enucleandi: & tam in hac Præfatione, quàm in toto Astrologiæ Opere nostro, cuncta sufficientissimè exponuntur, falsaque à veris secernuntur. Jam ergo ad Medicos aciem convertamus.

Mirum profectò est, quod Medici qui non circa herbas, fructices & arbores laborant ut rustici; sed circa corpus humanum, cujus causâ & Astrorum vires atque motus observandos astringuntur ab Hipocrate & Galeno: tamen hac in parte sint imperitiores rusticis; qui in serendo, plantando, scindendo, inserendo, & alia Agriculturæ opera inchoando saltem Lunam studiosè observant, sublimioris Astrologiæ incapaces; experientiâ docti quantùm hoc prosit, quantùmque noceat Lunæ statum non attendere ad opus inchoandum: Medici verò in curandis hominum morbis nullam Astrorum rationem habeant; quasi hæc essent duntaxat inanes in Cœlo statuæ nullius virtutis in hæc infe-

inferiora; à quibus nulla fieret corporum nostrorum alteratio: ita ut certò affirmare queam, Me Lutetiæ (quæ Medicis saltem trecentis luxuriat) ne quidem ab annis 40. unicum novisse Astrologiæ peritum ad erigendas & judicandas figuras cœlestes. Vidi quidem paucalos libris astrologicis instructos ad ostentationem: sed erigendarum & judicandarum figurarum cœlestium ad momentum Nativitatis vel initiantis morbi prorsus ignaros, qui tamen apud vulgus de hac scientia gloriabantur: cumque de vita aut morte Principum interrogabantur, peritum consulebant Astrologum; cujus responsum pro suo reddebant. Indeque docti Astrologi famam sibi comparabant: & hoc verè scio, de Archiatro qui me circa vitam Regis consuluerat, cui nonnullæ prædictiones falsæ ex Italia missæ minabantur interitum. Est autem Archiatri morbos Principis eminus prævidere & prævisos avertere; aut si contigerint, non neglecto Cœli statu respectu Principis, remedia præscribere.

Ideo autem Medicorum gens ferè universa Astrologiæ ignara est, quia dum Philosophiæ & Medicinæ student, de Mathematicis non curant, nescientes quantùm sibi futuræ sint necessariæ: Doctoris verò gradum utcumque adepti, de lucro imposterum dumtaxat soliciti sunt, vixque aliter sua Medicinæ studia promovent; quàm observando suorum coëtaneorum praxim (Gallicè *Routine*) infrequenti missione sanguinis, clysteribus, purgationibus, & verbosis consultationibus, sicque Astrologiæ & per consequens Medicinæ veræ, manent ignari. Utque suam non modò apud imperitos sed etiam viros doctos inscitiam tegant, dicunt impudenter, causarum cœlestium ac universalium inspectionem non esse Medico in morborum curationibus necessariam, sed superfluam; illique sufficere causarum proximarum, hoc est antecedentium & conjunctarum (ut vocant) inspectionem. Atque hæc est eorum validissima ratio, qua Astrologiam spernentes, suo honori benè provisum esse putant.

At Primò: Vel tales Medici sunt mendaces, vel Hipocrates & Galenus fuerunt ignari aut fatui: Hi enim Astrologiam Medico valde commendarunt; præsertim verò Galenus toto libro 3. de diebus decretoriis, qui talibus Medicis septem Planetarum signaculis clausus est. In hoc enim libro Galenus Medicum docet, quomodo ex figura natali, vel ad initium morbi erecta, observatoque in ea vero Lunæ loco & ejus transitibus, durante periodica ejus revolutione, judicandum & prædicendum sit de statu ægri & morbi à principio usque ad finem. Non dicent Hipocratem aut Galenum fuisse ignaros aut fatuos: dicant ergò se esse mendaces.

Secundò: Quoniam causæ cœlestes efficiunt eas, quas vocant antecedentes, & has conjunctas; patet veram & completam non haberi cognitionem antecedentium & conjunctarum ignotis cœlestibus; ad quas idcirco advertendum esse jusserunt Hipocrates & Galenus: nec abs re, nam quilibet effectus sublunaris habet suam in Cœlo propriam & particularem causam cœlestem: nec producitur à qualibet vel ab omnibus simul, ut docuimus lib. 20. & 21. Ideoque si ♄ in ♈ primam occupaverit domum figuræ natalis quæ est de temperamento; citiùs certiùsque multò dicetur ex ipsa figura, natum esse temperamento melancholicum, quàm si anni quarta, Regio, victus ratio, pulsus, urinæ & stercora consulantur: atque sic de Luna in ♋. pro temperamento pituitoso de ♂ in ♈ pro bilioso, &c. Similiter si in figura initiantis morbi, Mars fuerit dominus octavæ in prima domo, aut dominus primæ in octava præsertim Lunæ conjunctus; illico pronuntiandum erit morbum fore aut lethalem, præsertim à sanguinis missione, aut valde periculosum, dum Luna proprio motu venerit ad □ & ☍ loci quem oriente morbo occupavit: & hoc erit certissimum, si revolutiones Solis & Lunæ nec non directiones consenserint; quocirca peritus in Astrologia Medicus ab initio morbi prædicet periculum, & cum ægro cautiùs aget. Videantur apud Astrologos plurimi circa rem hanc alii aphorismi de decubitu lethali aut salutari ex figuris nativitatis & morbi; præcipuè apud Maginum Comment. in illum tertium Galeni librum de diebus decretoriis, quem sequitur ipsius Magini liber egregius de legitimo Astrologiæ in Medicina usu. His enim neglectis & perturbato Naturæ motu per frequentiores sanguinis effusiones, nil mirum quod Medici Parisienses neque in principio, neque in augmento, neque in statu, neque in declinatione morbi quidquam certi prædicere valeant, fallantque adstantes usque ad mortis adventum, ingenti plerumque scandalo & confusione, nec non damno totius magnæ alicujus familiæ: cùm tamen certum sit, ex sola prædictione cognosci posse, an Medicus sit artis suæ peritus, vel ignarus. Est autem notatu dignissimum, quod Parisienses Medici videntes permultos ægrotos suis prognosticis ad mortem condemnatos appellare de sententia ad Chymicos, horumque remediis desperatam recuperare sanitatem, decreverunt, ne posthac mortem ullius ægroti ante agoniam imminentem prædicant, vel de ejus vita desperent, quamvis ipsam non polliceantur; quasi malint ad suam circa prognosim & remedia ignorantiam tegendam, ægrotos in suis manibus mori, quàm ab aliena recuperare sanitatem.

Sed juniores saltem Medici, quibus adhuc multùm tempus studendi superest, Mihi Doctori Medico, & Astrologo seni credant pro ægrorum ac suæ animæ salute ; & Medicinæ gloria. Discant saltem Arithmeticam ; & cum hac figurarum cœlestium constructionem, Ephemeridumque usum : deindeque habitis ægrorum figuris natalitiis si possint, aut saltem figuris ad initia morborum, experiantur supradictum Magini librum, aut Harsfurti, aut Darioti Medicorum, vel alios qui ea de re tractant. Non temerè sed prudenter & sensim judiciis & prædictionibus assuescentes : & cum his pauculis sui studii fructum brevî percipient. In nostra Astrologiæ praxi si DEUS illam perficere mihi concesserit, habebunt quidquid hac in re desiderari queat. Atque hæc ad Medicos. Jam expediamus Astrologum unicum qui sit instar omnium.

Igitur Sixtus ab Hemminga Medicus Frisius in Astronomiæ & Astrologiæ notitia Picum Mirandulanum, Alexandrum de Angelis, cæterosq; tum veteres, tum neotericos Astrologię osores longè superavit: quia saltem in suo libro Astrologiæ refutatæ genitura 22. asserit ipsemet se longo usu & exercitio assiduo Astrologiæ praxi incubuisse: ideoque ab Alexandro de Angelis vocatur *Vir in Astrologicis rationibus longè Princeps*. Hic ergo omnium acerrimè scripsit in Astrologos ; qua in re plus malignitate quam ignorantiâ peccavit, quòd in Astrologiam debacchatus fuerit quasi eorum quæ asserebat certissimus esset, cùm tamen crassâ laboraverit hujus scientiæ inscitiâ ; non solùm circa judicia 30. geniturarum à se explicatarum, & plurimarum aliarum ad quas provocat ; sed præcipuè circa propriam, in qua se per Directiones nihil de præteritis suis accidentibus reperire potuisse contestatur.

Ejus verò Librum universum duobus duntaxat capitibus 3. & 4. sectionis 5. libri 22. qui est de Directionibus, evidentissimè refello. Exponens cap. 3. sex duntaxat falsa fundamenta generalia pro universali Astrologia, & 7. particularia pro Directionibus, quibus tota ejus falsa doctrina innititur : & cap. 4. in ejus confusionem ostendo, quam egregiè consentiant directiones suæ nativitatis, cum suis accidentibus præteritis, quòd circa horum causas cœcutiens animadvertere non potuit. Videantur ergo illa duo capita, ad quæ Lectorem remittimus : & inveniet quid respondendum sit cunctis similibus Astrologis aut Philosophis : jamque ad Theologos accedamus ; quibuscum diutiùs erit dimicandum.

Theologorum pars major Astrologiam non modò sprevit, sed duplici etiam oppugnatione ipsam evertere, ac infamare tentavit : quippe rationibus & authoritatibus. At quia hi Theologi fuerunt Astrologiæ imperiti, nil mirum est quod eorum rationes in veram Astrologiam, vanæ sint nulliusque momenti : & ideo coacti sunt asyla quærere, quæ sibi adversus Astrologorum tela putarunt esse tuta : nimirum aliqua sacræ Scripturæ loca quibus confidunt, quòd ipsa non intelligant. Ab utraque igitur oppugnatione Astrologia jam à Nobis liberanda est ut sequitur: initio facto à rationibus, quarum duntaxat præcipuas exponemus, omissis mille nugis responsione indignis, quibus Picus Mirandulanus & Alexander de Angelis occupantur.

Itaque prima omnium ac præcipua ratio, quam Alexander de Angelis passim, sed maximè lib. 3. cap. 1. 2. 22. & lib. 5. cap. 10. Picus Mirandulanus in pluribus locis, & alii objiciunt Astrologis, & cum sanctis Patribus quasi uno agmine facto in Astrologiam irruunt : est, quod hæc Ars mentes humanas & liberum arbitrium subjiciat Astris, fatalemque necessitatem inducat in actibus humanis : quo dogmate nullum Christianæ Religinni perniciosius esse potest ; quandoquidem actionum spontanearum merita & demerita tollit, ac DEUM Legesque ob malarum actionum punitionem iniquitatis accusat ; cùm tamen omnium consensu Gentium, ac præsertim Philosophorum, Medicorum & Juris-Consultorum hominis libertas asseratur, ut ipse de Angelis enarrat capite 1. libri 3.

Sed respondeo Primò : Nos lib. 2. cap. 25. tum lib. 12. capitibus 5. & 22 : nec non lib. 20. sect. 4. cap. 7. adeo evidenter probasse voluntatem hominis vel ejus rationalem animam, per se nec Elementorum, nec Corporum cœlestium impressionibus subjici, sed tantùm per accidens, ratione corporis, cui anima substantialiter unitur & quo ad agendum utitur ; ut ea de re dubium nullum superesse queat. Videat igitur Lector illa capita.

Respondeo Secundò : Alexandrum de Angelis sibi non constare : nam ipso capite 1. refert tres Astrologos, Ptolomæum, Julium Firmicum, & Albumazarem, quos vult liberum approbasse arbitrium ; ideoque fatalem rejecisse necessitatem. Et quidem Ptolomæus Astrologorum Princeps id disertè testatur libro 1. cap. 2. Quatrip. tum aphor. 5. Centil ; quæ duo loca exposuimus supradicto capite 5. atque ostendimus ejus doctrinâ nullam esse veritati Philosophicæ imò Religioni Christianæ congruentiorem.

Sed nihilominus digladiatur adhuc de Angelis, vocatque Astrologos Christianos vulpes vaferrimos, quod dicant, se equidem liberum arbitrium confiteri & non evertere, ut nempe sacrorum Doctorum retia queant evadere : At quia eandem profitentur Astrologiam quam veteres Ægyptii, Chaldæi, Arabes & Indi, iisdemque utuntur observationibus & præceptis, eademque Astra observant ; inde sequitur, ut libertatem è medio tollant sicut fecêre gentiles illi, qui fatalem introduxêre necessitatem.

Cæte-

Cæterùm quamvis ex illis orientalibus Astrologis, tum Antiquis, tum Neotericis, non pauci crediderint fatalem ab Astris necessitatem, quippe seducti à Diabolo quem coluêre, quique totis viribus depravare conatur scientias, quæ præ cæteris ad veri DEI cognitionem & venerationem ducunt, quales sunt Astrologia & Theologia: imò inter Judæos Saducæi, & inter nostrates Scismatici Calvinistæ fatalem credant necessitatem in actionibus humanis; nunquid propterea superior Alexandri sequela erit necessaria? sanè similiter esset necessaria hujusce argumenti sequela. Alexander de Angelis eandem profitetur Religionem quam Calvinus, scilicet Christianam, & nititur iisdem mandatis DEI, iisdemque Scripturis sacris quibus Calvinus, qui fatalem asseruit necessitatem à præmotione Physica voluntatis, negavitque liberum arbitrium, CHRISTI realem præsentiam in Eucharistiæ Sacramento, & multa alia: Ergo Alexander de Angelis est Scismaticus Calvinista. Sed absit: diceret enim de Angelis, hoc quidem sibi commune esse cum Calvino, quod uterque sit Christianus, iisdemque innitantur sacris Scripturis: sed maximè differre in rebus fidei & sacrarum litterarum puritate ac interpretatione; seque Catholicam doctrinam profiteri, Calvinum verò hæreticum esse. Idem igitur à simili de Astrologis Arabibus, Chaldæis, Indis &c. dicendum est: nempe quod omnes sint Astrologi & innitantur iisdem Astrologiæ primis principiis; *quod Astra influant in hæc inferiora, ac præcipuè nascentem hominem, quodque sint 12. signa Zodiaci, & 12. domus figuræ cœlestis*, &c: sed Ethnici illi nec non Turcæ & Schismatici Astrologi orientales, erroribus multis implicantur, à quibus liberi sunt Astrologi Catholici; sicque magna hæc objectio nullius erit momenti.

Secundo objiciunt Alexander de Angelis, & Picus Mirandulanus post Plotinum, non modò rationi, sed etiam Divinæ Bonitati & sapientiæ repugnare, quod Saturnus, Mars & Venus certo modo affecti procreent furta, cædes, adulteria: Quòd homo naturâ liber flectatur à Cœlo ad mala: Quod DEUS optimos servos scilicet Planetas malorum fecerit authores ac ministros, ut cùm ipsi jussa Regis nunquam transgrediantur, ipsi tamen maximè sint, qui alios ad transgressionem invitent & impellant, impium esse asserere DEUM Astris dedisse vim propensiones malas hominibus influendi; cùm id Divinæ Bonitati contrarietur, & alia his similia ad terrorem debilium ingeniorum excogitata Rhetorico more.

Verùm quàm futilia sint omnia hujusmodi argumenta, quantúmque è contrariò repugnent Divinæ Bonitati & Sapientiæ, probavimus evidenter lib. 12. sect. 1. cap. 22; ubi Lector nostras videat Responsiones, quibus Astrologica scientia egregiè contra talia Theologorum tela defenditur & elucidatur.

Tertio objiciunt: Astrologiam impietatis esse refertam: ut dum ajunt Astrologi, Venerem conferre præsentis vitæ fœlicitatem, Jovem autem futuræ. Tum ejus qui habuerit Saturnum in Leone, animam post hanc vitam in Cœlum migrare, & alia his similia. Adde quod Magi & Necromantici, in artibus suis diabolicis utuntur Astrologiâ, quam dicunt esse Magiæ clavem: ergo Astrologia ut impia, fraudulenta & diabolica, est fugienda, damnanda & detestanda.

Resp: Nil mirum esse, quod inter Astrologos præsertim orientales Ethnicos, tales impii, taliaq; dogmata reperiantur: quippe quòd Astrologia sit physicarum scientiarum nobilissima, divinissima, & quæ præ cæteris humanum intellectum sublimius elevat, ad veri DEI ejusque Bonitatis, Sapientiæ & Providentiæ cognitionem, ut sæpius à Nobis asseritur. Ideoque Diabolus illam præ cæteris depravare conatus est apud Ethnicos, ut sic quod illis supererat luminis naturalis ad veri DEI investigationem ex suis Operibus, suóque hujus Mundi ordine ac regimine, offuscaretur. Nullus enim veræ Astrologiæ hostis acerbior est Diabolo, qui vel homines avertirà contemplatione operum DEI; vel nugis & superstitiosis vanitatibus pascit eorum ingenia; vel hæc accendit ad scribendum contra divinæ illius scientiæ veritatem. At inter Christianos Astrologos nullus invenietur, qui talium dogmatum author extiterit; multóque mirabilius est quod inter Christianos Theologos, quam plurimi reperiantur, qui non modò falsorum ac horrendorum, sed etiam humano generi in hac vita & post mortem perniciosissimorum dogmatum, contra DEUM Patrem, Filium & Spiritum sanctum, nec non contra B. Virginem MARIAM, atq; Sanctos, & alios fidei articulos Authores extiterunt: unde Schismata, Hæreses, Bella, desolationes Regnorum & damnationes innumerarum animarum prodiêre. Nunquid propterea sacræ Scripturæ & vera Teologia damnandæ erunt ac detestandæ?

Ad id verò quod dicitur, Magos uti Astrologia, Astrorumque viribus in suis artibus diabolicis. Respondeo Primò: Horribilius multò esse quod in Magorum ipsorum Synagogis perpetratur, etiamà Sacerdotibus quibusdam, proditore Judâ ipsoque Diabolo nequioribus: dum (ut constat ex multis relationibus) nefariè ac impiissimè abutuntur rebus sacris, ac præsertim pane & vino consecratis in corpus & sanguinem CHRISTI, in odium & detestationem ipsius Domini nostri JESU CHRISTI, quod profectò non auderent ipsimet Dæmones; nec facerent Magi, nisi certò scirent ibidem esse corpus & sanguinem CHRISTI; qui per ineffabilem patientiam brevi tempore eum hoc sæculo cessaturam, tales contumelias patitur.

titur ab hominibus, non ignorantiâ (ut Judæi qui Christum occiderunt) sed diabolica malignitate peccantibus. Nec tamen idcirco hæc sacramenta sunt rejicienda: ergò nec influentiæ cœlestes. Respondeo Secundò: Diabolum equidem esse Astrologiæ peritissimum, perfectamque habere notitiam virium ac influxuum corporum cœlestium, nec non Elementorum: tum etiam vegetabilium, mineralium & animalium, atque propensionum cujusque hominis. Cùmque non sit in ejus potestate, quidquam efficere supra Naturam, seu verum aliquod miraculum; sed sit peritissimus magnæque potestatis Artifex in activorum & passivorum applicatione; hinc fit ut influentiis cœlestibus ad effectus mirabiles uti queat. Verùm hoc potiùs Astrologiæ excellentiam, astrorumque vim mirificam commendat, quàm quod inutilis, vana & fugienda sit persuadere valeat. Et hoc addam, quod nulla sit ars vel scientia Diabolo prædicendi futura certior, quàm ipsa Astrologia inter conjecturales primaria: esset enim absurdum, imò impium asserere, quod quotiescumque futura eminus prænuntiat, ad impios, vel idololatras in suo cultu continendos, illa à bonis Angelis vel DEO ipsi Diabolo revelentur.

Quartò objiciunt Picus Mirandulanus cap. 5. lib. 2. in Astrologos, & de Angelis cap. 25. lib. 3. alteram non exigui momenti impietatem, nempe quod velint Astrologi, non solùm Veteres idololatræ, sed aliqui etiam nostrorum seculorum Christiani; Religiones causari, vel ortum ducere, ab Astrorum & signorum influentiis. Id patet ex Ptolomæo cap. 2. lib. 2. ubi Nationum mores & Religiones diversas deducit ab Astris & signis Zodiaci, per horum Trigonos, quibus Terræ loca distribuit. Omitto alios Ethnicos, & venio ad Cardanum Christianum Astrologum, commento in supradictum caput Ptolomæi, nec non Origanum Cardani approbatorem. Hi ergo Duce Ptolomæo pro Religionum judicio generali, opinati sunt, Religionem Judæorum regi & significari à Saturno & Mercurio, Christianorum à Jove & Sole, Turcarum à Marte & Venere cum Luna, Æthiopum à Venere & Luna: de aliis autem Indiæ orientalis & occidentalis Religionibus nihil dicunt, nec quomodo, nec quando Religiones ab Astris excitatæ sunt.

Ad hæc autem respondeo primò: Cardanum non modò in hoc, sed etiam in pluribus aliis fuisse deceptum à Ptolomæo, cujus tanti semper fecit authoritatem, ut ab illius placitis dissentire nefas esse censuerit: ideoque non solùm approbaverit doctrinam illam Ptolomæi de moribus & Religionibus gentium: sed insuper Religiones Judaicam, Christianam & Mahumetanam, de quibus nihil dixit Ptolomæus, hujus imitatione ad Planetas retulerit, tanquam ad ipsarum Religionum causas sive Rectores. Quàm absurdè verò peccaverit Ptolomæus in illa sua divisione Telluris, respectu signorum Zodiaci, quodque ipsa merum sit figmentum, adeo evidenter à Nobis probatum est lib. 20. sect. 1. cap. 2; ut inde Cardani, Origani & aliorum fundamentum corruat, atque pateat, hos Christianos longè graviùs errasse quàm idololatram Ptolomæum. Quomodo autem Terra Cœli respectu naturaliter dividatur; & singula Terræ loca tam per se quàm per accidens signis & Planetis subjiciantur, diximus cap. 4. & 5. ejusdem sectionis; quæ videat Lector, ac inveniet nos nullam Religionem signis & Planetis subjicere, nisi forsan per accidens eas, quas quilibet homo effingit, juxta naturales suas propensiones ab Astris acceptas, ut infra dicetur.

Respondeo ad Secundum: Ad superiorem Ptolomæi & Cardani doctrinam hîc adhuc efficaciùs refellendam, dicendum esse, Religionum alias esse veras, & alias falsas. Veræ sunt tres, vel potiùs una perfectionis gradibus distincta. Nempe naturalis, quam Adamo; scripta, quam Moysi, & Gratiæ, quam Apostolis à DEO solo datas fuisse constat: essetque impietas nimia contrarium asserere. At falsæ fuerunt atque sunt, adhucque erunt multæ, quæ à Diabolo fuerunt hominibus suggestæ in odium Christi & hominum damnationem. Diabolus enim coli & adorari voluit, etiam ab ipso CHRISTO si potuisset: & sub diversis horrendisque formis ab Indis orientalibus & occidentalibus, imò per totum Orbem Terrarum, cujus ipse fuit Princeps, adoratus fuit etiam cum hominum sacrificiis numerosissimis. Nec tamen quisquam sanæ mentis has Religiones attribuet corporibus cœlestibus; horum enim impressionibus Dæmones non subjacent. Præter supradictas autem sunt aliæ Religiones falsæ ab hominibus efficta, juxta Authorum propensiones nativas & proprias, ab Astris in sua Genesi acceptas, ob rationem à Nobis allatam supradicto cap. 5. sicque Mahomet, Lutherus, Calvinus & alii Religiones effinxerint propensionibus suis congruas. Has autem per accidens referre ad corpora cœlestia quæ Mahumethi vel Lutheri mores significarunt, nullum est inconveniens; ut de moribus Gentium diximus illo cap. 5. At per se referre, neque licet, neque verum esse potest.

Objicietur ad hoc: Mahumeti, Lutheri & Calvini Religiones, receptas fuisse ab innumeris hominibus diversarum cum illis propensionum, proindeque illas regi hoc adhuc tempore à causis cœlestibus & universalibus, iisque per se subjici.

Sed

Sed Respondeo: Conclusionem ex antecedente non sequi: nec illam à quoquam probari posse. Antecedens autem ideo verum fuisse; quia constat historiis Religiones ipsas fraude, bellis atque tyrannide fuisse stabilitas, inter ignaros & debiles populos; ideoque sic duraturas, quamdiu DEUS permiserit.

Quod autem nullæ sint per se causæ cœlestes & universales Religionum in diversis Terræ locis, probari potest multis rationibus. Primò enim in Imperio Turcarum ingens est numerus Christianorum & Judæorum incolarum: quonam igitur modo Rectores cœlestes Religionis Mahumetanæ, seligunt Turcas à Christianis & Judæis ejusdem regionis & urbis, stante Rectorum virtute in totam illæ Terræ partem? Secundò: Quid dicetur de Chinensibus, & Americanis jam Religionem pristinam mutantibus pro Christiana? nunquid mutatum est dominium generale signorum & Planetarum in illa Terræ loca, vel eorum vis evanuit? nunquid Jupiter & Sol Authores Christianæ Religionis ex Cardano, pugnarunt in alios Planetas pro Religionis dominio, eosque debellarunt; aut Soli & Jovi quidpiam extraordinarium & nunquam antea visum accidit? Tertiò: Ostendatur mutatio facta in Cœlo, dum idololatriæ diversarum Religionum in Ortu, Occasu, Meridie, & Septentrione Christianam Religionem etiam eodem tempore susceperunt. His igitur rationibus patet, stultum ac impium esse dogma, quo Religiones ac præsertim Christianam à corporibus cœlestibus causari vel regi asseritur.

Quintò: Objiciunt alteram (ut opinantur) impietatem, quam verbis exagerant atrocissimis: nempe quod Astrologi ipsum etiam JESUM CHRISTUM Dominum DEUM nostrum subjiciant Astris. Ideoque Cardanus, Commento in cap. 9. lib. 2. Quatrip. tex. 54. CHRISTI figuram natalem erigere; ex eaque de ejus moribus, ingenio & actionibus judicium ferre sit ausus. Itaque cum Thuano Tom. 4. suæ historiæ, lib. 62. exclamant. *Quæ extrema amentia, imò impia audacia, Astrorum commentitiis legibus verum Astrorum Dominum ac Creatorem velle subjicere; quod tamen Cardanus exaratâ Servatoris nostri Genitura fecit?*

Sed Respondeo: Nihil certius esse, quàm quod ignaro nihil sit in judicando injustius; at tales sunt in Astrologia; quicumque Cardanum condemnant ob erectam ab eoque judicatam natalem CHRISTI figuram; ingenio exclamandi pollentes, non autem rationandi, in hac saltem doctrina. Videat qui voluerit propriam Cardani defensionem in sua Præfatione; Ego illius causam adversus tales ignaros hisce rationibus tueor. Nonne CHRISTUS sub aliqua Coeli constitutione etiam à se prævisa & inter innumeras electa natus est? quis hoc negabit, cùm D. Lucas cap. 2. de Virgine MARIA dixerit: *impleti sunt dies ut pareret?* Quæ verò impietas esse potest in erectione Thematis illius Constitutionis, præ aliis omnibus quæ durante Mundo accidere queunt inspectandæ; præsertim supposita vi Astrorum in alios nascentes homines, quam tota Caterva osorum Astrologiæ sibi ignotæ nequit evertere? dicunt impietatem in eo consistere, quod erectâ figurâ, ex ea deinde judicent de temperamento, moribus, ingenio, vita, gestis & morte CHRISTI; quod est CHRISTUM fictitiis Astrorum Legibus subjicere. Atqui hoc est mera impostura: tum quia Astrologi nec CHRISTUM, nec quemquam alium subjiciunt Astris; sed humana corpora iis per se naturaliter subjiciuntur: tum quia non judicant de CHRISTO ut est CHRISTUS, vel DEUS, sed ut est verus homo: explorantes an ratione corporis subditus fuerit Astrorum impressionibus velut cæteri homines: nec in hoc adhuc (nisi ab ignaro) ulla potest objici impietas. Quod si viderint Astrologi, corpus CHRISTI, mores, ingenium, &c: correspondere figuræ natalitiæ; quis nisi ignarus asseret impium esse dicere, quod ratione corporis fuerit ut cæteri homines subditus Astrorum impressionibus, quia nempe his subditus esse voluit? non ne inde confirmatur, quod ipse fuerit verus homo? contrarium verò dici posset, si contrarium accideret: nimirum si figura hominem deformem, horrendum moribus, ingenioque malignum significasset, cùm tamen ipse CHRISTUS fuerit egregio temperamento, speciosus formâ præ filiis hominum, optimorum morum, & excellentissimi sapientissimique ingenii, qualia significata sunt ab ejus Genitura? sed nonne CHRISTUS se ipsum ut hominem subjecit solis ardori, elementorum qualitatibus, calori, frigori, humiditati & siccitati, quæ etiam ab Astris effunduntur in hæc sublunaria; tum fami, siti, Judæis, carnificibus, ipsique Diabolo, à quo transportatus est? quæ autem major sit injuria CHRISTO, si dicatur fuisse subjectus solis ardori, elementis, hominibus, diabolo & doloribus à clavis & flagellis? nonne CHRISTUS à Naturæ Legibus & viribus quas ipse condidit, sic abhorruit, ut omnia in eo fuerint contra & nihil secundum naturam? certè contrarium patet ex ejus figura, quæ fuit mirabilis, ut ipse corporis forma, moribus, ac ingenio mirabilis, atque ipsi figuræ conformis. Quod certè convincit CHRISTI carnem sive corpus, fuisse ejusdem naturæ cum nostro, & non tantùm apparens vel phantasticum, quæ fuit hæresis Euthychiana. Ad hæc,

cur

cur DEI filius per quem omnia facta sunt, cæteros homines subjecisset Naturæ Legibus, si factus homo verus, ab illis se eximeret? nunquid impossibile est simul secundum Naturam & secundum DEUM vivere, quasi Natura & DEUS qui fecit illam, sint inimici; præsertim cum CHRISTUS præ cæteris hominibus fuerit liberrimus, nec non patientissimus in tolerandis corpori contrariis? nonne si CHRISTUS non fuisset ut cæteri homines subditus Naturæ Legibus, inde non spemendam occasionem sumpsissent peccatores sua crimina excusandi; quæ *CHRISTO per omnia* (ut ait D. Paulus) *nobis similis facto absque peccato*, jam prorsus fit invalida? his igitur rationibus patet, quantum à Natura & Divina Sapientia aberrent ignari, qui de Astrorum viribus sibi ignotis, & CHRISTI corpore temerariam sententiam ferunt.

At impietatem in eo objiciunt Astrologis, quod hi velint CHRISTUM in suis actionibus usum fuisse horarum electione. Ut dum apud Joann. cap. 11. Apostolis, ei dissuadentibus reditum in Hierusalem metu mortis, Respondit: *Nonne sunt duodecim horæ diei?* quasi insinuans se horam ad iter electurum faustam & periculo vacuam. Tum quando pluries se abscondit & fugit, quia nondum venerat hora suæ mortis: quâ instante dixit, *Pater, venit hora; clarifica filium tuum*, &c.

Sed respondeo ad Primum: Negari non posse, CHRISTUM non sine causa dixisse suis Apostolis. *Nonne sunt duodecim horæ diei?* Osores autem Astrologiæ nullam verisimilem causam excogitare valent: Astrologi verò sciunt, horarum diei alias esse faustas & alias infaustas Nato, pro diversa positione Cœli & Planetarum respectu nativitatis illius. Et hoc de se ipso dicere poterat CHRISTUS Astrologiæ præ cunctis hominibus & Angelis peritissimus: non quod ad evitandum periculum indigeret temporis electione; ipse qui Astrorum & hominum & temporis dominus est: unde se dominum etiam Sabbati vocat in Euangelio; sed quòd ut simplex homo, Apostolis nondum scientibus illum esse DEUM, & apud Marcum cap. 4. *Quis putas est iste, quia Ventus & Mare obediunt ei*, dicentibus; proverbium illud gratiosè responderit, nonne sunt duodecim horæ dici, probabiliter usitatum ad similia dicta inter orientales, apud quos Astrologia celebratur, quam tali responso potius approbare quàm condemnare videtur.

Ad Secundum verò respondeo: Quod supposita veritate genethliacæ figuræ CHRISTI à Cardano erectæ, de qua Authores Æræ vulgaris ne quidem cogitarunt, illa proculdubio mirè conformis reperitur temperamento, moribus, ingenio, vitæ ac morti ipsius CHRISTI; ex eaque deduci potest evidenter, quod Astrorum influentiis fuerit obnoxius. Habuit enim cardinalia Cœli puncta in figuræ suæ cardinibus ferè partiliter; quod toti Mundo magnum illustremque Virum cæteris conspirantibus præsagiebat; neglecta etiam fictitia illa conjunctione capitum ♈ & ♎ octavi & noni orbis, quam Cardanus tantùm extollit, delusus à Copernico cæterisque introductoribus motuum librationis Cœlorum. Habuit autem in Horizonte signa æquinoctialia quæ vocantur signa Religionis, & in Meridiano signa Solstitialia quæ Politica vocantur. At in Horoscopo non habuit Arietem, domum Martis & exaltationem Solis, alioquin ex parte Cœli fuisset ad iracundiam & ambitionem propensus: sed habuit ♎ domum Veneris & exaltationem Saturni, unde morum suavitas cum gravitate; fueruntque ♄ & ♂ inimici Horoscopo & Medio Cœli; quod ab ejus moribus & actionibus excludit Martis & ♄ malignitatem. Spica autem Virginis juncta Horoscopo, egregios mores, præ cæteris omnibus stellis fixis influere censetur. Sol denique in domo ♄, & imo Cœli, cordis humilitatem & post mortem famosum nomen & gloriam largiri consuevit. Atque supradicti ipsi Filio DEI incarnato, ex Astrorum influxu naturaliter conveniebant, quocumque anno ex controversis apud Chronologos natus fuisset: Cœlum enim atque Solem eodem modo dispositos habuisset.

Pro reliquis autem Planetis ♄ ♃ ♂ ☿ ♀ atque ☽ certum est quod ex Astrologiæ principiis, neque aliquo priore anno neque posteriore videntur disponi posse congruentiùs ad temperamentum, corporis formam, mores, vitam & mortem CHRISTI, quàm disponuntur in illa Cardani, vel nostra figura; quod hîc notandum censeo; præsertim contra Keplerum, qui in suo Libro & Eclogis de anno natali CHRISTI, præ cæteris clamitat Chronologis, ut persuadeat ipsum esse natum anno 40. Juliano; die, mense, & horâ supradictis. Quo tempore ♂ est in prima domo, & ♄ in septima oppositi & pravè affecti; quod CHRISTI propensionibus nativis quibus ipsi præessent, non congruit.

At in themate vulgaris Æræ à nobis erecto per Tabulas Rudolphinas infra posito, Jupiter est in prima domo in Trino ♀ suæ & Horoscopi dominæ, nec non in △ ♄. Cùmque Horoscopus Jupiter in Horoscopo ♀ domina Horoscopi, & Saturnus dominus Veneris, sint in signis sanguinis, patet inde quod fuerit egregio temperamento, scilicet sanguineo nonnihil melancholico, ob ♄ qui potens est in locis Horoscopi ♃ & ♀ ac in eorum △ aspectu.

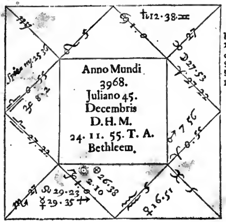
Quod-

Quodque ob ♃ & ♀ ita positos fuerit speciosus formâ, sed cum augusta gravitate ob ♄. A Jove & ♀, morum fuit optimorum, pius, justus, fidelis, verax, humanus, misericors, gratiosus, affabilis, apertus, officiosus, beneficus, liberalis, sapiens, &c: A ♄ gravis, taciturnus prudens, patiens, ac profundi excellentissimique ingenii, ob ipsum ♄ in ♊ signo mercuriali in △ Horoscopi ♃ & ♀. Hic enim △ horum trium Planetarum & connexio cum Horoscopo, est ad mores ingeniumque optimum hac in figura mirandus; non omissa Spicâ Virginis, fixa ad idem fortunatissima in Horoscopo. A Jove & ♄ in nona domo habuit quod ad Religionem maximè inclinaretur, essetque condendæ Legis optimæ naturaliter capacissimus. Ecce autem ejus thema cœleste erectum ad annum à Mundo condito 3968, ut probo cap.3. Libri 2. ex motu Apogæi Solis, & annum 45. Julianum, mense Decembri die 24. horis 12. post meridiem ex communi consensu, sed per rectificationem Horoscopi ad oppositum Lunæ pro tempore mortis, reperiuntur duntaxat 11. horæ 55': quod parum abest à media nocte, hocque tempus mihi videatur accuratius ob rationem infra dicendam: Natus est autem Bethleem, ideoque Meridianorum differentia fuit 2. horæ 12' subtrahenda, & temporis æquatio 4. addenda prædictis 11. horis 55'. ad quod tempus loca Planetarum sic se habuerunt cum figuræ cardinibus. Porrò de stella quæ in Euangelio dicitur apparuisse Magis, eosque ab Oriente adduxisse Hierusalem; certum est tale phœnomenon nec fuisse veram Stellam, nec Cometam ut opinatus est Cardanus, nec meteorum aliud naturale: tum quia hæc Magos docere non potuissent natum esse Regem Judæorum adorandum: tum quia eos interdiu atque noctu ad locum nativitatis ducere, & in biviis aut triviis occurrentibus rectum iter discernere nequivissent. Sed fuit DEI Angelus lucidâ nubeculâ amictus, qui jussu DEI Magos illos Philosophiæ & Astrologiæ peritissimos, forsan tunc congregatos ad Astra contemplanda, indeque Divinam Sapientiam & Providentiam venerandam edocuit CHRISTUM esse natum eosque Bethleem adduxit. Sic enim Angelus olim Filios Israël in forma nubis interdiu noctuque per desertum ducebat. Stella autem Magorum movebatur in infima Aëris regione, nec procul a Terra; alioquin sublimior stando non indigitasset locum ubi erat puer.

NATIVITAS
JESU CHRISTI
FILII DEI.

91. 6.

181. 6.

271. 6.

Latitudines.

♄	0.	7'.	M.	A.
♃	1.	19.	S.	A.
♂	0.	48.	S.	A.
♀	1.	1.	M.	A.
☿	2.	1.	M.	D.
☽	4.	40.	S.	D.

Quod

Quod verò ad cætera, CHRISTI spectat accidentia, constat ex Euangelio Lucæ quod completis 12. annis & 3. mensibus inventus est Hierosolymæ sedens in Templo in Medio Doctorum, audiens & interrogans illos: tunc autem Horoscopus inclinationum significator directione erat ad △ ♄. domini Solis in 9. domo quæ est Religionis; & Medium Cœli actionum significator devenerat ad ejusdem ♄ dodectilem, huic igitur accidenti valdè quadrabant ipsæ directiones. Habuit autem Lunam dominam Media Cœli, quod est de susceptis, actionibus & dignitate, partiliter positam in cuspide 8. domus quæ est mortis, sub dominio ♂, qui fuit potens in septima, quæ est hostium apertorum, oppositus Horoscopo atque ♃ in prima domo quæ est vitæ, idque in quadrato Solis in 4: ex quibus ipsi significabatur mors violenta & publica ob ☽ partilissimè junctam longitudine capiti Medusæ; mandato Principis, ob ☍ ♃ & ♂ domini octavæ, horumque quadratum ad ⊙ in octava potentem; nec non Plebis consensu clamosâque petitione, ob ipsam Lunam inter Pleiadas sitam: ideoque ob suscepta actiones & dignitatem quam assumebat dicens se esse CHRISTUM, Messiam promissum, quòd ipsa Luna esset domina Medii Cœli: Luna autem intersectrix applicans Trino ⊙ in quarta nomen præsagiebat post mortem gloriosum. Tandem verò notatu dignissimum est, quod directio Horoscopi ad oppositum Lunæ, quæ mortem illam ejusque tempus significavit, præcisè completa est anno CHRISTI completo 33. cum 3. mensibus. Nam ascensioni obliquæ Horoscopi 181. gr. 6'. pro tempore elapso à nativitate per Tabulam Naibodæ, consurgent 213. gr. 52'. pro exacta ascensione obliqua oppositionis Lunæ cum latitudine, in Polo figuræ; cui nihil reperitur simile in figuris erectis ad alios annos à Chronologis expositos.

Neque hæc adeo clara dicuntur, ut fatali necessitati CHRISTUS subjiciatur: tum quia nullus homo ipsi fatalitati saltem pro actionibus liberis subjicitur ex supradictis; tum quia nullus Astrologus Christianus dubitat, quod poterat non mori si voluisset; & oblatus est quia ipse voluit, Esaiæ cap. 53. Et apud Joan. cap. 10. *Ego pono animam meam, ut iterum sumam eam: Nemo tollit eam à me, sed ego pono eam à me ipso:* sed hæc dicuntur, ut ad majorem gloriam ipsius CHRISTI pateat etiam ex Astrologia, ipsum fuisse verum hominem, & suum corpus subjecisse iisdem causis naturalibus à se conditis, quibus aliorum hominum corpora subjecit, unde infero, Astrologiam quæ id maximè probat, Theologis maximè venerandam esse debere. Cúmque CHRISTUS ad sui Patris honorem & humani generis redemptionem, mori & sanguinem suum effundere decrevisset aliquo tempore; ipsum congruenter ad causas Physicas & cœlestes pro sua morte tale tempus elegisse, nec eo præsente mortem suam diutiùs differre voluisse; sed dixisse, *Pater venit hora, clarifica Filium tuum.* Ex supradictis verò quid impietatis nisi ab Astrologiæ ignaro objici, imò quid in Natura de CHRISTO mirabilius dici potest?

Sed dicet aliquis, magnam inter Chronologos dissentionem esse de anno nativitatis & passionis CHRISTI; ita ut differentia inter ipsos etiam ad sex annos se extendat. Ideoque vanam esse figuram à Cardano & nobis erectam.

Sed respondeo Primò: Talia objicienti; ut ipse Chronologos concordet si possit, quandoquidem inter se convenire nolunt vel nequeunt: nec meum est institutum adeo inextricabilem tædiosúmque ingredi labyrinthum.

Respondeo Secundò: Ex supradictis negari non posse, quod CHRISTUS ratione corporis fuerit ut cæteri hominis obnoxius Astrorum influentiis. Et ideo quæcumque fuerit ejus figura natalitia, ipsa fuit conformis ejus temperamento, moribus nativis, ingenio, vitæ, humanis actibus, atque morti, ut supradictum est: quantùm autem his figura superior congruat ostensum est.

Adde quod ea supposita, & morte CHRISTI anno ætatis suæ currente 34. Ecclesiæ traditione; non incongrua occurrit confirmatio utriusque temporis; quippe nativitatis atque mortis. Nam certum est apud omnes quod surrexerit die Dominica quæ proximè successit plenilunio quod Vernale æquinoctium proximè secutum est: ideoque crucifixus sit Feria sexta seu die Veneris; quæ in Euangeliis dicitur parasceve sive præparatio ad sequentem magnum diem Sabbathi. Jam verò currente anno 34. verum æquinoctium Vernum ex Tabulis Rudolphinis contigit Hierosolymæ die 22. Martii 11. horis 18'. post meridiem tempore vero; fuitque æquatio temporis ex nobis 8. minuta horæ addenda, & differentia Meridianorum 2. hor. 12'. subtrahenda: ideoque tempus medium Uraniburgi pro Tabulis Rudolphinis sunt 33. anni completi, Februarius communis, 21. dies 9. horæ 14'.

Factum est autem verum plenilunium die 23. Martii horâ 5. minut. 51. post meridiem tempore vero Hierosolymæ; Sole in 0 grad. 45'. ♈, & Luna in 0 grad. 45'. ♎ existentibus: sicque plenilunium contigit ante Solis occasum. Ex quibus patet, quod æquinoctium & plenilunium contigerunt eodem die 23. Martii juxta supputationem Judæorum, qui diem inchoa-

inchoabant ab occasu Solis: fuitque hic dies decimus quartus Lunæ, ob ipsum plenilunium, sive prima dies azymorum, in qua (ait D. Lucas) *necesse erat occidi Pascha*. Ideoque CHRISTUS qui non venerat Legem solvere, sed adimplere, Legem ipsam hoc die vigesimo tertio perfectissimè adimplevit & consummavit. Nam comedit Pascha legale cum suis discipulis; deindeque instituit novum sui corporis juge sacrificium, tandemque ipsemet occisus est, verus agnus DEI, qui tollit peccata Mundi: hæc siquidem tria facta sunt inter Solis occasus dierum vigesimi secundi & vigesimi tertii, ideoq; currente vigesimo tertio. Ex quibusconstat quod dies vigesimus tertius fuerit feria sexta, seu dies Veneris, & dies Dominicus proximè sequens plenilunium supradictum, fuerit dies vigesima quinta Martii, in qua CHRISTUS resurrexit, ut Ecclesiæ placet. Littera autem Dominicalis eo anno 34. fuit C, ideoque littera feriæ sextæ A; falsum est autem quod CHRISTUS passus sit Lunâ decima quinta, ut volunt Joannes Lucidus & alii; id enim fuisset contra Legem. Ac præ cæteris hoc mirabile notatuque dignissimum accidit, quod Luna quæ in figura CHRISTI supra posita fuit anæreta seu interfectrix, præter directionem Horoscopi ad ejus oppositum pro tempore mortis, ipso die plenilunii atque horâ transiverit partialiter supra Horoscopum, dum CHRISTUS esset in cruce: & ex hoc transitu & directione Horoscopi ad ☍ Lunæ, patet quod natus sit hora duodecima cum 55'.

Judæi autem suum Pascha retardaverunt uno die, illudque celebrarunt Lunâ decima quinta. Nam plenilunium contigit die Veneris post passionem & mortem CHRISTI, priusquam Sol occumberet; ergo in Solis occasu incipiebat Luna decima quinta, in qua Judæi suum Pascha celebrarunt, vel manducarunt, quod tamen manducare debebant vesperi diei decimæ quartæ, ut DEUS præceperat Exodi cap. 12. Dies enim, sive Luna decima quarta semper ea fuit in qua contingit plenilunium, incepta à præcedente Solis occasu. Et hæc fuit prima eorum cæcitas, Sole CHRISTO ab illis extincto.

Jam verò si hic annus qui fuit 78. Julianus pro CHRISTI passione supponatur, tum annus vitæ suæ quasi 30. dum baptisatus fuit & prædicari cœpit ex D. Luca; nec non festa Paschalia ab eo postea Hierosolymæ celebrata; non difficile videtur deducere, quod natus sit anno Juliano 45. Videant igitur Chronologi, an ex suis hypothesibus & historiis controversis afferre valeant aliquid verisimilius supradictis omnibus.

Sed hæc obiter dicta sunto: Non enim solis rationibus Astrologicis de annis CHRISTI natali & lethali definire nobis statutum est, ipsaque veritas si DEUS tandem voluerit dilucidè probata, prædictis rationibus si veritati contrariæ sint, erit semper præferenda. Sed veritatis hujusce momenti curiosos, velim esse monitos, ut notent quod Josephus, cujus præsertim historiæ innituntur plures Chronologi & præ cæteris Keplerus, mortuus fuit Judæus religione; ideoque suspectæ fidei Christianis, ob odium erga CHRISTUM; qui Judaicam religionem abrogavit, gentisque illius subversionem prædixit atque causavit; ut fatetur etiam Rabbi Moses in Tractatu de Regibus atque bellis, dum ait, *Ille qui visus est esse Messias & occisus est sententiâ Judiciali*, &c: *Ille fuit causa cur Israel perierit gladio, & reliquiæ Israel dispersæ sint & depressæ, & cur Lex mutata sit.* Hoc autem inde patere, quia Josephus CHRISTO ferè contemporaneus nullam mentionem facit Magorum, qui ab Oriente venerunt Hierosolymam, ut adorarent novum Regem Judæorum, alium ab Herode, qui inde maximè turbatus est, omnisq; Hierosolyma cum ipso; nec stellæ quæ illos adduxerat, nec infanticidii ab Herode patrati, nec supernaturalis Eclipsis quæ per tres horas duravit totalis in passione CHRISTI, & Sole & Lunâ oppositis, nec cæterorum quæ in ejus morte & palam teste resurrectione contigerunt; cùm tamen hæc omnia sint pro CHRISTI nativitate & passione notatu dignissima, mirabilia, & à tali Historico non omittenda: quòd fuerit CHRISTUS speciosa majestate spectabilissimus præ filiis hominum, morum & doctrinæ sanitate eminentissimus, & miraculis quotidianis etiam in sua morte clarissimus; nec eo tempore quidquam visum sit inter Herodianos, aut Cæsarianos, vel in toto Mundo mirabilius: præsertim quòd JESUS palam in templo doceret coram Principibus, Scribis & Pharisæis, & se esse Filium DEI profiteretur; ob idque fuerit ab eis occisus, postea resurrexerit ut prædixerat, in Cœlum ascenderit coram suis discipulis, eisque deinde Spiritum suum sanctum miserit cum donis linguarum & miraculorum, ut notum factum est Judæis omnibus; & per eosdem ex se idiotas doctrinam legemque suam per totum Orbem disseminaverit, idololatriamque profligaverit; quorum nullam mentionem facit Josephus, quasi cæterorum Judæorum instar memoriam CHRISTI datâ operâ delere sibi proponens: quandoquidem horum ignarus esse non potuit, viditque Religionis Judaicæ eversionem, & Christianæ propagationem martyriis & miraculis coruscantem. Idem enim fecerant Pontifices, Scribæ & Pharisæi, dum Actorum cap. 4. 5. congregari prohibuerunt Apostolis Petro & Ioanni, ne omnino loquerentur, vel docerent in nomine JESU, idemque adhuc passim facit Judæorum vulgus, dum interrogati de JESU CHRISTO, respondent, se nescire quis ille fuerit, nec mentionem ejus fieri in suis Libris:

cùm tamen Rabbini ipsum non ignorant, sed in suo Talmud de ipsa sanctissima Matre blasphement impiissimè ac velut canina rabie.

Nec obstat quod apud Josephum reperiatur locus, in quo fit mentio de JESU, ac dicitur quod ipse erat CHRISTUS, mirabilium effector & plus quàm homo; quodque à Primoribus gentis Judæorum accusatus & morte affectus postea resurrexerit, ut hæc & alia Prophetæ de ipso prædixerant. Nam certum est hunc locum fuisse ab aliquo Christiano perperam additum textui Josephi: quod probatur tum ex modo phrasis, tum ex Rabbinis ad Christianam fidem conversis, qui hoc asserunt; tum maximè quia si locus ille sit Josephi, nonne hic fuit stultissimus graviſque damnari voluit, dum sciens ipsum Jesum fuisse verum Messiam promissum à Prophetis, ejus tamen sprevit Legem ab aliis tam Judæis quàm gentilibus passim receptam & Judæus mori voluit? hoc certè est ab omni ratione alienum. Sed Josephus odio ac invidia in JESUM CHRISTUM instar aliorum Gentis Judaicæ Primorum excæcatus, nullam ejus mentionem facere voluit; rerumque gestarum tempore nativitatis & mortis CHRISTI historias, confusione temporum datâ operâ depravavit; ut ex ipso etiam colligitur Keplero; historiæ Josephi aliquid humani accidisse dicens, dum vidit ipsam Euangelio & historiis Romanis non quadrare. Sed de his jam dicta sufficiant.

Sextò: Objiciunt aliam adhuc impietatem Astrologorum, dicentium quod CHRISTUS per cœlestes influentias operatus sit miracula quæ patravit.

Sed respondeo: Dogma istud esse potius Judæorum vel Turcarum, CHRISTI divinitatem, non autem miracula negantium, quàm Christianorum Astrologorum. Quod si ex his quispiam in hanc dementiam inciderit, ejus opinio pro hæresi in Astrologia censeatur; sed longè minoris momenti atque vis ad alia ingenia depravanda, quam hæreses inter Theologos exortæ. Non ergo scientiæ tribuatur, quod est ab hominum depravatis ingeniis.

Septimò objiciunt: Astrologos referre pestes, famem, bella, terræ motus, diluvia, &c: ad quasdam cœlestes causas prorsus commentitias: cùm tamen hæc sint flagella DEI, quibus hominum crimina & impietates punit, ut sacræ Scripturæ testantur.

Sed respondeo: Certum esse apud Astrologos, constitutiones cœlestes duplicis esse generis: alias universales, de quibus fusè agimus Libro 25, falsasque doctrinas rejicimus; alias verò particulares. Universales autem producunt effectus toti alicui nationi vel Terræ parti communes, quales sunt pestes, fames, bella, diluvia, &c: ideoque hæc ut plurimùm accidunt duntaxat à causis naturalibus, ipsi etiam Divinæ Providentiæ servientibus ad hominum punitionem, ut qui pravis Astrorum influxibus obsecuti sunt ad peccandum, pravis Astrorum influxibus puniantur ad resipiscendum. Sed hoc non obstare, quin DEUS Naturæ Legibus non astrictus, interdum illa mala, vel alia hominibus immittat propria voluntate, etiam absque concursu vel contra efficientiam causarum universalium. Quo pacto tam DEO quàm Naturæ quod suum est tribuitur, neutrique fit injuria. Videantur super hoc punitiones Judæorum in veteri Lege.

Atque hæc mihi videntur esse præcipua argumenta, quæ à Theologis objiciuntur. Ex quorum solutione patet, quàm facile sit deinceps alias eorum innumeras nullius momenti ratiunculas refellere. Jam ad Patrum, Conciliorum, Juris-Consultorum, nec non Principum & Pontificum authoritates atque sententias deveniamus. Ac in primis dicamus: quod Patres duntaxat obiter & veluti per transennam viderunt Astrologiam; superficie tenus qualis ipsa esset inquirentes, idque forsan ut sui seculi conscientiis & hominibus de Astrologiæ veritate interrogantibus satisfacerent, unde nil mirum si de Astrologia perperam judicaverint: hoc enim Naturæ talentum non fuit eis à DEO datum, sed sublimius, scilicet Theologiæ & Scripturæ sacræ. Ad hæc communiter imponunt Astrologis omnibus, quod de futuris hominum cunctis eventibus certò & fatali necessitate prædicant: cùm tamen tale dogma sit ab Astrologorum saltem Christianorum atque Doctorum mente prorsus alienum; hi ergo à Turcis & Paganis orientalibus fatalem illam necessitatem stultè asserentibus distinguendi sunt.

Incipiamus autem à D. Ambrosio qui lib. 4. Hexam. cap. 4. describens S. Basilii disputationem hom. 4. in Hexam. imponere videtur Astrologis quod velint humanas hominum actiones & passiones etiam supernaturales, à concursu gratiæ vel peculiari voluntate DEI contingentis, ut improborum hominum, sed præsertim D. Pauli conversionem, Apostolorum electionem, boni latronis confessionem & salutem, &c: esse necessariò vel fataliter ab influentiis cœlestibus horâ nativitatis.

Cùm autem nullus sit Christianus Astrologus adeo demens, vel ignarus qui talium quidquam asseruerit, vel causas naturales saltem ex se agere supernaturaliter, idque sit à vera & naturali Astrologia prorsus alienum; constat totum D. Ambrosii circa hoc discursum inutilem esse.

Arguit deinde: Impossibile est Astrologo veram Zodiaci portiunculam momento nativitatis ascendentem notare vel observare, quod tamen est præcipuum Astrologiæ fundamentum. *Nam* (ait) *Astrologi totum Zodiacum in duodecim partes sive signa dividunt, & horum quodlibet in 30. portiunculas quas gradus vel tempora vocant; & quamlibet portiunculam in 60. minuta prima, & horum quodlibet in 60. minuta secunda. Quàm igitur* (ait) *incomprehensibile est in quoto sexagesimo, sexagesima portiunculæ nativitatis momento consistant, & qui singulorum signorum sit motus, aut species in nativitate nascentis? unde cùm impossibile sit tam subtiles minutias temporis comprehendere, exigua autem mutatio invehat universitatis errorem, totum negotium plenum est vanitatis.*

At respondeo: Hîc palam fieri D. Ambrosium Astrologiam ignorasse. Astrologi enim in observando Horoscopo, vel Zodiaci parte supra Horizontem emergente, aut Cœlum mediante horâ partus; non curant de illis minutiis; sed illis sufficit habere verum gradum tunc emergentem, vel ad summum minuta prima gradui adhærentia. Imò gradus ascendens vel Cœlum medians, potiùs attendi debet in Æquatore, qui est vera temporis mensura, quàm in Ecliptica; cujus deinde gradus scitur per gradum Æquatoris ascendentem vel culminantem. Quod autem hoc sit facillimum per observationem horæ ex Sole interdiu, vel ex stella fixa noctu, dum infans ex utero egreditur, & aerem externum pro respiratione attrahens, à Matre separatur proprioque fatoà Natura traditur, inde constat: quia gradus quilibet Æquatoris pertransit Meridianum circulum in 4. minutis horæ, quæ valet 60. minuta: minutum verò unum durat per 80. circiter pulsationes arteriæ hominis temperati: ergo 4. minuta horæ durabant 320. pulsationibus; quo tempore (quod est decima quinta pars horæ) observari non posse gradum culminantem à perito Artifice, ridiculum est asserere; cùm ab eo in uno etiam horæ minuto observari queat ipse gradus cum minutis primis adhærentibus, si aptum sit instrumentum. Jam verò Astrologi non judicant de temperamento, vita, moribus ingenio, &c: Nati, ex minutis adhærentibus gradui horoscopanti, imò nec ex ipso gradu; sed tantùm ex natura signi cujus est ipse gradus, & Planetæ domini ipsius signi: proindeque de illis idem fiet judicium, sive decimus quintus, sive vigesimus gradus ipsius signi fit in Horoscopo. Idemque dicendum de Medio Cœli pro susceptis actionibus & professione; si quidem gradus Zodiaci lucidos, fumosos, puteales, &c: nec non Planetarum termi-nos, ut mera Orientalium figmenta, tanquam suggesta à tenebroso, famoso, & puteali hospite Tartari, explodimus in Astrologia nostra Gallica: quocirca multùm fallitur D. Ambrosius, dum superiùs dixit, quod exigua mutatio in minutiis illis invehat universitatis errorem. Non tamen negamus, sed asserimus, quod in vera figura cœlesti haberi debent veri gradus Horoscopi ac Medii Cœli, etiam cum minutis primis adjacentibus, si Astrologus ad hoc fuerit expers: tum quia sic habebitur accuratissimè figura constitutionis cœlestis; tum quià inde eruentur exactiùs futurorum eventuum tempora per directiones Astrologis notas: At jam supra dictum est, facile esse gradus illos observare; idque sufficit Astrologo. Reliquæ autem rationes D. Ambrosii, vel nullius sunt momenti, vel jam refutatæ sunt in præcedentibus. Sic verò corruunt etiam quæcumque similia argumenta de natali hora vel gradu horoscopante à D. Augustino, Origene & aliis objiciuntur.

Sed unum minimè videtur omittendum, ignaris decipiendis idoneum, quod tribuitur D. Augustino lib. 5. de Civitate Dei cap. 5. & tale est. Rota figuli quantumvis celeriter in gyrum mota, nequit sui motus velocitate adæquare primi Mobilis stupendam velocitatem: at si rotâ sic circumactâ, quispiam illi quàm citissimè poterit duas notas imprimere velit, ex eodem situ manus imprimentis, tantùm abest quod notæ in idem rotæ punctum incidant; ut etiam quadrante vel dimidio peripheriæ à se distent: Quantò igitur minùs poterit Astrologi oculus Cœlum observans, idem ejus punctum determinare, ad figuram cœlestem erigendam?

Sed respondeo, hujus argumenti Authorem valde hallucinatum fuisse. Nam rota ut superiùs agitata, fortassis 100000. gyrationes absolvit in 24. horis, quo tempore Cœlum unicam absolvit gyrationem. Si igitur rota in 24. horis unicam sicut Cœlum absolverit gyrationem (quod fieri debet in hac comparatione, ut valeat) tunc notæ quæ ipsi rotæ ut supra imprimentur, ad omnem oculi sensum incident in idem punctum. Nonne ergo hæc argumenta probant tantos viros ut homines, nos de rebus sibi non benè perspectis judicasse?

Incredibile est (ait de Angelis cap. 5. lib. 5.) *quàm multis variisque modis sanctus Augustinus Astrologiæ futilitatem ostendat.* Et cap. 7. *Nullus aut sæpius aut acriùs in Astrologos invectus est, quàm S. Augustinus.* Ideoque capitibus 4. 5. 6. & 7. diversa refert Divi Augustini argumenta, sed quæ potiùs Rhethorem quàm Philosophum, aut Astrologum, aut Astronomum redolent. Ac certè quicumq; in Astrologiam scripserunt, quia hujus ignari, fuerunt incapaces insignes objiciendi difficultates, quales multæ in Opere nostro à nobis propositæ & resolutæ invenientur.

Præcipua autem D. Augustini objectio lib. 2. de doctr. Christ. cap. 21. 22. 23; lib. 7. confess. cap. 5. de Civit. DEI cap. 5. & in pluribus aliis locis, est de Gemellorum nativitate, *fieri enim potest* (ait) *ut aliqui Gemini ita sequaciter fundantur ex utero, ut intervallum temporis inter eos nullum possit apprehendi & constellationum numerus annotari. Unde necesse est nonnullos geminos easdem habere constellationes, cùm paria rerum vel quas agunt, vel quas patiuntur eventa non habeant; sed plerumque ita disparia, ut alius fælicissimus, alius infælicissimus vivat; sicut Esau & Iacob geminos accepimus natos; ita ut Iacob qui posterior nascebatur, manu plantam precedentis fratris tenens inveniretur. Horum certè dies atque hora nascentium, aliter notari non posset, nisi ut amborum constellatio, una esset. Quantùm autem intersit inter amborum mores, facta, labores, atque successus; Scriptura testis est, jam ore omnium pervagata.*

Sed respondeo Primò: Ex supradicto loco patere, D. Augustinum ne quidem scivisse quid sit constellatio apud Astrologos. Vult enim ipsam esse totius Cœli Thema natalitium, vel totius Cœli positum respectu nascentis, quem nullus Astrologus vocavit Constellationem: quippe quòd Constellatio apud illos, sit tantùm quædam fixarum in aliqua Cœli parte simul existentium, in quandam formam vel imaginem conceptam vel effictam assumptio: quales sunt in Zodiaco stellato Aries, Taurus, Gemini, &c: tum extra Zodiacum Canis major, Perseus, Corona Gnosia, Coma Berenices, &c: quæ ne quidem res, quarum dicuntur esse Constellationes, repræsentant, & de quibus egimus lib. 14. sect. 2. cap. 12.

Respondeo Secundò: Gemellorum difficultatem, frequenter ab Astrologiæ ignaris objectam, sic nobis videri explicandam atque tollendam. Certum est & perpetuâ experientiâ confirmatum, maximam Gemellorum partem, adeo similes esse vultu, staturâ, temperamento, moribus, ingenio, & Natis supervenientibus accidentibus, ut sæpius illud sit omnino mirabile. At etiam certum est, accidere interdum nativitates Gemellorum in prædictis omnino dissimilium, ut Jacob & Esau, qui toties objiciuntur Astrologis. Ratio autem differentiæ facillima est maximéque naturalis. Si enim acciderit Primogenitum nasci horoscopante ultimo gradu alicujus signi, ut Sagittarii; hic habebit Sagittarium signum igneum Jovis pro Horoscopo, cui vis est præcipua circa temperamentum, formam corporis, mores, ingenium atque sanitatem & vitam: ideoque Sagittarius ejusque dominus Jupiter, erunt ipsi Nato significatores & causæ illarum rerum. Hoc autem posito, alter egredietur ex utero, horoscopante primo vel secundo vel tertio gradu Capricorni, signi terrei Saturni: ideoque Capricornus & Saturnus erunt ipsi significatores, & causæ temperamenti, formæ corporis, morum, ingenii atque vitæ. Quamobrem quantùm inter se discrepant elementaliter & influentaliter signa Sagittarii & Capricorni, tum Jupiter & Saturnus (quæ sanè differentia est maxima) tantùm inter se in prædictis different ipsi Gemelli: & hoc forsan aut quid simile accidit in partu Jacob & Esau: non enim Scriptura dicit quod Jacob egressus sit ex utero, dum teneret pedem Esau in manu præcedente; hic enim partus fuisset tam Matri quàm Filio periculosus. Laurentius Eichstadius in suis Aphorismis Astrologicis à Keplero desumptis differentiam Gemellorum ipsorum hanc esse ait: quod Esau egressus sit ex utero Marte horoscopante in 24. gra. 5': ♋, cum juba villosa Leonis; Jacob autem Jove horoscopante in 24. gr. 29'. Cancri: sed hoc absurdum est. Nam habuissent ambo eundem gradum horoscopantem, eandem ☌ ♃ & ♂ partilem, cum eadem fixa in Horoscopo & eandem Horoscopi dominum: ideoque mores eosdem potius quam diversos. Dum autem ambo Gemelli nascuntur eodem horoscopante signo, quoniam ipsi habent idem signum eundemque ipsius signi dominum, pro sui temperamenti, formæ corporis, morum, ingenii, &c: significatoribus; convenit ut in his similes sint & inter se consentientes; ac eò magis, quò minor erit differentia temporis inter utrumque partum. Atqui valde rarum est, Primogenito oriri ultimum gradum signi unius, frequens verò ambos geminos oriri eodem signo horoscopante, ergo valde rarum est videre geminos dissimiles; & frequens videre similes. Atque hæc ratio Astrologica ut est evidentissima ex Astrologiæ veris principiis; ita est certissima, quam nullus recusabit sanus intellectus.

Quod verò aliunde objicit D. Augustinus lib. 7. confess. cap. 6. de domina & famula quæ in eadem urbe eodem horæ minuto masculos pepererunt, quorum dominæ filius domi suæ auctus est divitiis, & sublimatus honoribus; famulæ verò filius remansit servus: indeq; vult D. Augustinus Astrologiam convinci falsitatis; hoc etiam absurdum est; eadem enim causa agit penes subjectorum dispositionem de communi consensu Philosophorum; ut patet ex Sole qui in eodem loco lutum indurat & ceram liquefacit. Si igitur fuissent Gemelli ejusdem matris, eadem fuisset utriusque fors: sed quia unus fuit filius divitis dominæ, & alter pauperis famulæ, quilibet pro sua conditione vel dispositione communem cœlestis thematis influxum ratione fortis vel fortunæ participavit. Non tamen dicit D. Augustinus quod fuerint diversi temperamenti,

menti, morum, vel ingenii. Cætera Divi Augustini argumenta, ut nullius momenti omittimus.

Venimus ad Originem Adamantium qui apud Eusebium Cæsariensem lib. 6. de præp. Euangelii cap. 9. ut disputet contra Astrologos, supponit etiam hos credere, quod futuri hominum eventus fatali necessitate accidant; imò quod fideles fato ducti in CHRISTUM credant; sicque hominis libertatem evertunt.

Cæterùm vel scribit contra idololatras Astrologos, qui falsò fati necessitatem ab Astris asseruerunt, sicque valet ejus argumentum: vel scribit contra Christianos, qui cum Ptolemæo illam fati necessitatem repudiant, vel potiùs scribere intendit contra veram Astrologiam, quæ in Astrorum concursu cum sublunaribus causis ac præsertim liberis, tale fatum non admittit; quòd Astra inferioris sint ordinis ac ignobilioris naturæ, quàm mens humana, quæ spiritualis est, Astra autem corporea; sicque Chymeram sibi effingit debellandam.

Itaque aliter Astrologos aggreditur, probandumque suscipit, nihil humanarum rerum à stellis effici, sed tantummodo significari. Nam (ait) Astrologi ferunt sententiam, de Patris & Matris fortuna & corporis dispositione: at Cœli positus infante nascente, ea quæ præterita sunt non effecit; ergo ad summum duntaxat significavit. Et si quis dixerit præterita quidem in Patre & Matre ante infantis partum à stellis tantùm significari; at eis futura post partum à stellis effici; quærit rationem discriminis: sed ait quod Astrologi nullam hujus rei causam unquam afferre poterunt verisimilem. Nunquid sic egregiè probavit intentum?

Cæterùm qualiter natalis constitutio sit causa significans, tum etiam efficiens respectu parentum, fratrum natu majorum, &c: videat Lector lib. 21. sect. 1. cap. 7. tum lib. 22. sect. 4. cap. 6. ubi hæc à Me enodantur.

Rursus autem alia ratione probare nititur, stellas non esse causas efficientes, sed tantùm signa. Nam (inquit) si patibulo moriturum aliquem dixerint Astrologi, non à nativitate sua id solum modo, verùm etiam fratrum, filiorum & aliorum attinentium posse intelligi credunt. At stultum ipsi videtur, in unaquæque tam multarum nativitatum, mortem unius esse contentam.

Nonne hîc adhuc suum egregiè probat intentum? videantur ergo cap. 6. & 7. sect. 4. lib. 22, ubi hæc difficultas Astrologiæ maxima fusè discutitur & dilucidè solvitur.

Denique Origenes quærit, cur cùm multæ sint prævidendi viæ ab hominibus excogitatæ, ut Augurium, Auspicium, somniorum interpretatio; omnes aliæ viæ tantùm significent, Genethliacam verò efficere putent?

Sed neque hîc quidquam probat Origenes; & ad ejus quæstionem respondeo. Astrologiam esse scientiam veris & naturalibus innixam principiis, tam materialibus, quæ sunt corpora cœlestia, quàm formalibus, quæ sunt axiomata, ab experimentis desumpta: Augurium verò, Auspicium & similes vias prævidendi, esse falsas & diabolicas: ideoque Astrologiam posse significare & efficere, alias autem vias nequidem verè significare nisi ex pacto cum Diabolo sæpe mendace. Est tamen notandum id quod Origines fatetur, Cœlum universum esse quasi librum apertum omnia futura in se conscripta continentem; sicque explicat quod à Jacob dictum fuit in oratione Joseph. *Legi enim in Tabulis Cœli quæcumque contingent vobis & filiis vestris*: atque Solem & Lunam factos in signa.

Tandem non videtur omittenda Bardasenis Syri oratio in Astrologos, quam de Angelis cap. 9. lib. 5. disertissimam vocat, tantique facit, ut si à Nobis prætermitteretur, de Astrologia actum esse videretur. Itaque Bardasenes (quem de Angelis immeritò vocat Astrologum) multa nullius momenti rethoricè præfatus, exponit Gentium diversarum mores atque leges. Verbi gratiâ: *Apud Seras* (ait) *Lex est nec occidere, nec fornicari, nec furari, nec adorare simulachra: unde in illa regione nullum templum conspicitur, nulla mulier meretrix, nulla adultera, nemo fur, nemo homicida: nec voluntatem alicujus illorum ardentissima stella Martis in medio Cœli constituta, ad cædem hominis coëgit: nec Venus Marti conjuncta ut alienam quispiam solicitaret uxorem potuit efficere. In Bactris mulieres castæ non vivunt, sed tam servis quàm conservis permiscentur; nec à viris accusantur, quippe cùm eorum dominari videantur: nec Bactrianarum omnium nativitas, Venerem cum Iove ac Marte in medio Cœli & terminis Veneris habuit*: & sic de aliis nationibus quas refert.

Sed præterquam quod Bardesenes spurias causas affert, nunquid his & similibus armis Astrologiam jugulavit? imò potiùs illam confirmavit. Cur enim leges sanciuntur, saltem bonæ? proculdubio ut pravus coërceatur Naturæ impetus: alioquin lex inutilis esset atq; superflua. Jam verò apud quos sunt meliores leges tum Civiles, tum Divinæ circa DEUM & proximum, quam apud Christianos & præsertim Gallos? ubi nam verò Gentium plures reperientur qui in mala vetita ruant, impietatis, hypocrisis, blasphemiæ, sacrilegii, homicidii, fornicationis, adulterii, mendacii, falsificationis, injustitiæ, furti, fraudis &c: quæ omnia legibus prohibentur?

Itaque dicendum leges esse quidem fræna hominibus imposita, sed eos quibus à Genesi sunt acriores propensiones contra legem, hac nonobstante delinquere, in his præsertim, quæ occultè committi possunt; nam publica magis timentur ob pœnam. In vitiis verò lege, vel more permissis, ut mulieri omnibus misceri, cum sorore, filia aut matre matrimonium ducere, ut fecerunt olim Persæ lege Patria; multi tamen ita nascuntur, ut talia naturaliter aversentur, imò venerea oderint. Igitur sicut nulla permissio legis efficit, ut omnes ferantur in id quod lege permittitur; sic nulla prohibitio ex parte legis efficit, ut nulli ferantur in id, quod lege prohibetur. Sicque vana est hac in parte Bardasenis Rethorica: ex qua tantùm probari potest, quod aliquarum regionum incolæ, patrias leges meliùs observent, quam aliarum regionum incolæ. Ergo datur aliquid supra legem, scilicet propensio naturalis quam influunt corpora cœlestia, quæque ex se contrariam legem odit, sicque Astrologia quæ docet illas propensiones detegere confirmatur.

Philosophorum, Medicorum, Theologorum ac Patrum argumentis in veram & naturalem Astrologiam enervatis; jam iis satisfaciendum sequitur, quæ ex parte Principum, Pontificum & Conciliorum objici consueverunt: tandemque ad loca sacræ Scripturæ objecta respondebimus. Nec in dicendis errabimus, si piæ memoriæ Reverendissimi Patris Caroli de Condren, dum viveret Præpositi generalis Congregationis Oratorii JESU CHRISTI doctrinam secuti fuerimus. Quantæ enim fuerit eruditionis in omnibus scientiis divinis ac humanis, quantæque pietatis & morum sanctitatis, tot supersunt adhuc Testes magni ponderis in Sorbona, in Religiosis monasteriis, in Aula, totaque civitate Parisiensi, qui ipsum adamarunt & mirati sunt; ut ejus hac in re Authoritas non possit non esse magni momenti. Ipse ergo scientiarum omnium Mathematicarum peritus, ac præsertim Astrologiæ (quæ simul est Physica & Mathematica) de qua sæpiùs mecum locutus est, dum per annos circiter 12. Me indignissimum in suam amicitiam & scientifica admisit colloquia; Meque adhortatus est, ut ipsius Astrologiæ restitutionem à me susceptam ipsique ostensam absolverem, quod hanc DEO spectaret honorificam, rogatus à Cardinali Richelio supremo Galliarum Ministro ipsius Astrologiæ curioso, hanc scientiam suo examini subjicere & quid de illa sentiret exponere; hoc quidem aggressus est; non ut rei ignarus, vel studio maledicendi aut infamandi, ut fecêre Picus Mirandulanus, Alexander de Angelis & alii supradicti, sed ut rei & virtutis Astrorum peritissimus, ac eo fine, ut veritas (ad quam detegendam & protegendam natus erat) hominibus innotesceret, & conscientiæ scrupula in ejus vero usu tollerentur; sed præsertim ut DEUS, Veritas ipsa Astrorumque Creator, inde ab hominibus ut decet glorificaretur: sed morte interceptus, susceptum de Astrologia discursum dereliquit imperfectum. Quod tamen scripsit, Astrologiam ipsam egregiè defendit contra objecta Principum, & Pontificum statuta atque decreta, Conciliorum Canones & Scripturæ loca: Doctoribus etiam Sorbonicis non sine elogiis approbantibus quidquid ejus scriptorum recuperari potuit. Itaque multa deinceps à tanto ingenio mutuabor: sed priùs mihi valde prænotandum videtur.

Quod Diabolus ad veram Astrologiam depravandam ac infamandam ea sit usus fraude & malignitate, ut falsis omnibus devinandi artibus Astrologiam admisceri suggesserit, etiam absque ulla necessitate vel congruitate. Id enim patet in Auguribus, Haruspicibus, Geomanticis, & aliis etiam Astrologiæ prorsus ignaris, qui ut suæ arti mendaci, falsam authoritatem lucri causâ concilient, tam signa & Planetas, quàm domos cœlestes falsò ac præposterè in ipsa introducunt. At in Magia diabolica id præsertim studiosiùs observatur: unde Astrologiam Magiæ clavem esse propterea dixerint ejus osores: atque gens hæc omnis Diabolo mancipata, de Astrologia sese jactitat, & eorum quilibet Astrologi nomen usurpat: quo certè nihil ipse Dæmon excogitare potuit efficaciùs ad divinam Astrologiæ scientiam diffamandam.

De illis autem omnibus arbitror verum esse quod de Astrologis mendacissimè asserit Alexander de Angelis lib. 4. cap. 52. vix ullum esse qui arctissimo necessitudinis vinculo cum Dæmone non sit conjunctus; non solùm ad hominibus curiosis illudendum, sed eos quoque perdendum. Præter hos verò sunt etiam in magnis præsertim civitatibus, ut Parisiis, quàm plurimi nebulones Astrologiæ prorsus ignari, qui aliter Diabolo quamvis sine pacto saltem expresso, sed propria sponte famulantur: nempe lucri causâ se Astrologos esse dicentes, & futura certò prædicere jactantes, tam particulares homines cum figuris genethliacis frequentiùs falsis aut commentitiis, quàm universæ Regionis incolas cum suis Almanach decipiunt ac infatuant; & quod pejus est suæ inscitiæ discipulos inveniunt. At justo DEI judicio fit, ut omnes hi vel ipsi Diabolo vel mendacio lucri causâ serviunt, tandem egestate & inopiâ laborent, miseréque vivant, ac miseriùs moriantur. Et quamvis de omnibus Astrologis id afferat de Angelis lib. 5. cap. 14; hoc tamen est mendacium evidentissimum etiam ex Astrologis ab illo citatis, Ptolomæo, Julio Firmico, Materno, Cardano, Junctino, Bellantio, Pontano, Bonato,

nato, Pighio, &c: quos quidem verè ait declamasse contra supradictos nebulones ignaros & mendicos, Astrologiam falsam & quæstiosam exercentes, sed dicere non est ausus quemquam horum Virorum Doctorum ad infamem egestatem fuisse redactum. Quod si mihi de me ipso loqui liceat, qui totam meam præsentem fortunam etsi tenuem DEO per Astrologiam debeo, ob quam piæ memoriæ Serenissima Regina Maria Medicea mihi Regii Mathematum Professoris dignitatem procuravit, ex qua deinde prodiit reliquum fortunæ ferè ad 4000 librarum annui reditus; unde duas pauperes Neptes in optimis Monasteriis Religiosas effeci, & tertiam ad votum suum marito copulavi, etiam difficillimis bellorum nostrorum temporibus: scitur mihi per DEI providenriam ac misericordiam, necessaria ad senis vitam adhuc suppetere, quamvis lucri causâ nec Astrologiam docere, nec hominum curiositatibus servire voluerim, cùm etiam plures Magnates, tam sæculares quàm ecclesiasticos recusaverim; malens tempus meum ad honorem DEI in hoc Astroiogiæ Gallicæ Opere, quàm in lucrandis copiosè pecuniis impendere; horum enim alterum mihi necessariò fuit omittendum. Jam verò quid mirum si Attrologia diffamata à tor nebulonibus filiis mendacis Diaboli, nullo obsistente Astrologiæ veræ perito; hæc sæpe malè andierit apud Principes, Magistratus, Episcopos, Pontifices & Concilia, veram à falsa ut par erat non semper distinguentes? his igitur prænotatis ut verissimis, jam ad objecta respondeamus.

Objiciunt igitur Primò: Imperatorum, Principum & Magistratuum statuta varia in Mathematicos: quorum hoc sit instat omnium. Diocletiani & Maximini Imperatorum refertur hoc decretum cap. de Maleficiis & Mathematicis. *Artem Geometria discere atque exercere publicè inter est: Ars autem Mathematica damnabilis est, & interdicta omnino.* Et rursus: *Nemo Aruspicem consulat aut Mathematicum, nemo Ariolum: Augurum & vatum prava confessio conticescat: Chaldæi ac Magi & cæteri quos Maleficos ob facinorum magnitudinem vulgus appellat, nec ad hanc partem aliquid moliantur.*

Sed his respondeo: Patere in primis quanta fuerit illorum Imperatorum vel sui Consilii imperitia Mathematicarum disciplinarum, quarum quatuor præcipuæ partes sunt, Arithmetica, Geometria, Astronomia & Musica: ex quibus deinde aliæ, Optica, Catoptria, Architectura, Nautica, &c: deducuntur. Illud vero decretum solam retinet Geometriam, reliqua autem omnino damnat, quod est perabsurdum. Secundo: Mathematicam ab illis damnatam, esse artem falsam ac pessimam, Auguribus, Aruspicibus, Ariolis & Magis maleficiis usitatam, quòd omnes haberi vellent scientiarum Mathematicarum periti: jam verò Astròlogia ne quidem primo & per se inter Mathematicas recenseri debet. Quamvis enim ratione calculi pro sciendis Planetarum & domorum figuræ veris locis supponat, Arithmeticam & Astronomiam nobilissimas Matheseos scientias à nullo unquam rejectas: tamen ratione judicii & prognosis quod est ejus proprium munus, ipsa non pertinet ad Mathematicam; sed omnino ad Physicam, quæ speculatur causas omnes naturales & earum effectus, & quam priùs damnari oportet, si Astrologia sit condemnenda. His autem intellectis, nonne ridiculi sunt Picus & de Angelis, tum alii; qui talia Principum statuta, contra naturalem Astrologiam, ut larvas infirmis ingeniis terrificas producunt? sanè hæc omnia ridet Astrologia naturalis & vera.

Objiciunt Secundo: Jus Canonicum & Ecclesiasticam potestatem, adversus Astrologiam.

Sed respondeo cum R. P. de Condren, tantùm ab illis condemnatam fuisse Astrologiam, ut est Mathematica auguralis, haruspicina ethnica, hæretica & fatalem inducens necessitatem. Multoque magis vel sæpius à primis Christianis & Patribus condemnatam fuisse Philosophiam, ob ingens malum quod in Ecclesia per sophismata seu fallaces disputationes & hæreses concitabat. Non quòd Philosophia sit in se mala, sed quòd prava ingenia ejus argutiis ad seducendum uterentur. Quod autem superius dictum de Astrologia sit verissimum, patet ex locis & authoritatibus allatis ab Alexandro de Angelis cap. 12. lib. 5; non advertente quod se ipsum jugularet.

Primò enim affert D. Augustinum Psalm. 6. de quodam Christiano, qui in Ecclesia non fuit receptus, nisi peracta publica pœnitentia; quòd esset Mathematicus, & diceret. *Quod adulterium non faciebat voluntas propria, sed Venus; homicidum non faciebat voluntas propria, sed Mars; & justum non faciebat DEVS, sed Iupiter*; & alia multa Sactilega non parva. Verùm nunquid talia non condemnant omnes Astrologi Christiani? nunquid horum quidquam deduci potest ex veræ Astrologiæ principiis? ille igitur fuit solus in sua opinione stultus.

Secundò: Papa Alexander III. Presbyterum qui consuluerat Astrologum de furto quopiam in sua Ecclesia admisso, per integrum annum amovit à Divinis.

Ad hoc autem dico, quod forsan consulerat Magum, vel Ariolum, vel falsum aut ignarum Astrologum, falsam Chaldæorum, Indorum & Arabum doctrinam profitentem, qui ad quamlibet quæstionem pro quæstu respondent. At tales quæstiones sunt à vera Astrologia

 alie-

alienæ, & Arabum doctrina circa illas falsa, frandulenta & diabolica, ut probatur à Me tota sectione 1. lib. 26: ac DEUS scit quàm graviter tales consultores objurgaverim malens eorum salutem, quàm eorum mihi oblatam pecuniam.

Tertiò: Objicitur Concilium Bacarense 1. cap. 9. *Si quis animas & corpora humana fatali signo credit astringi, sicut Pagani & Priscilianistæ dixerunt, Anathema sit.*

Sed respondeo: Veram Astrologiam quæ respuit fatalem necessitatem, liberam esse ab hoc Anathemate.

Quartò: Objicitur Concilium Toletanum 1. *Si quis Mathesi vel Astrologiæ putat esse credendum, Anathema sit.*

Sed respondeo Primò: Concilium intelligere de falsa & superstitiosa Mathesi & Astrologia ab idololatris desumpta. Secundò: Vocabulum *credendum* sumi à Concilio non pro assensu scientiæ; alioquin Arithmeticam, Geometriam & Astronomiam, præcipuas Matheseos partes condemnaret absurdè; cùm facta demonstratione nullus non possit credere vel assentiri, tres angulos Trianguli rectilinei æquales esse duobus rectis; Solem esse Terrâ centies majorem; Lunam verò Terrâ minorem, &c; sed sumi pro assensu & fide Religionis; quæ fides fuit communis Babyloniis, Ephesiis & aliis idololatris, qui astra religiosè colebant; credentes fatalem ab eis necessitatem rerum omnium in sublunari Mundo contingentium: & eorum Theologia mystica, vel cabala, falsò ab eis vocabatur Astrologia; quippe quòd Astrorum & quarundam Mathematicarum linearum notis nominibus & figuris constaret. Igitur credendum sumitur ibi in propria sua significatione; quod veræ Astrologiæ non convenit.

Quintò: Objicit de Angelis Concilium Tridentinum adversus libros Astrologiæ judiciariæ, Regulâ 9. Indicis Librorum.

Sed respondeo: Concilium duntaxat condemnare Libros & Tractatus qui de futuris contingentibus successibus, fortuitisque casibus, aut iis actionibus quæ ab humana voluntate pendent, certò aliquid eventurum affirmant: non autem eos qui fatalem illam certitudinem vel necessitatem respuunt. Unde in tertia parte Regulæ sequitur. *Permittuntur autem judicia & naturales observationes quæ Navigationis, Agriculturæ, sive Medicæ Artis juvandæ gratiâ conscripta sunt.* Quo sanè Decreto liber tertius de Diebus Decretoriis Galeni Medicorum Principis admittitur: in quo est habenda ratio Thematis cœlestis ad momentum Nativitatis, pro iis quæ ad vitam & valetudinem spectant. Galenus autem cap. 6. ipsius libri hæc habet. *Porrò illud denuò repetendum est, quod nos quoque observantes, verissimum semper esse comperimus ab Ægyptiis Astronomis inventum: Lunam non modò agris, sed etiam sanis dies quales tandem futuri sint posse prænunciare. Si enim ad Planetas temperatas steterit (quos jam ἀγαθοποιοὺς Græci nominant) salutares Latini, faustos ac bonos dies producere; si ad intemperatos, graves molestosque. Fingamus enim homine quodam nascente, salutares Planetas in Ariete, malignos in Tauro esse: is homo nimirum cùm Luna in Ariete, Cancro, Libra & Capricorno fuerit, pulchrè deget: cùm verò Taurum ipsum vel tetragonum aliquod vel diametrum signum occupat, malè tunc & molestè vitam transiget. Atque tam morborum initia huic, cùm Luna & Tauro, Leone, Scorpio & Aquario fuerit pessima: sine periculo autem & salutaria, cùm Arietem, Cancrum, Libram & Capricornum Luna permeat.* Quibus sanè verbis Thema cœleste tam nativitatis quàm initiantis morbi Galenus spectandum insinuat, ut quo in Zodiaci loco sit Luna & quis sit ejus status, à beneficis aut maleficis Planetis innotescat, indeque de morbo ejusque fine judicetur, ut jam aliàs dixi in Defensione Dissertationis meæ de Atomis & vacuo, contra Petri Gassendi Philosophiam Epicuream, quam videat Lector.

Sextò: Pro ultima igitur & omnium maximè ruinosa in Astrologiam bombarda, objicit de Angelis lib. 5. cap. 12. Constitutionem Sixti V. Pontificis Maximi: qui præter Concilii Tridentini Decretum supradictum, ubi condemnantur libri & Astrologi certò prædicentes futuros eventus ex humana voluntate pendentes. Insuper condemnat facientes *judicia & nativitates hominum, quibus de futuris contingentibus excessibus, fortuitisque casibus aut actionibus ex humana voluntate pendentibus, aliquid eventurum affirmare asserant aut protestentur.* Quia ultima clausula, duriore quàm Regula nona Concilii Tridentini, Alexander de Angelis asserit Sixtum V. Astrologiæ usum planè interdixisse.

Sed respondeo, maximè decipi de Angelis. Primò: Quia Sixtus V. excipit Astrologica judicia, circa Agriculturam, Nauticam, & Medicinam, ut Concilium Tridentinum, ideoque librum 3. de diebus Decretoriis, de quo supra.

Secundò: Quia ut doctè notat R. P. de Condren in suo excellenti discursu de Astrologia ad Cardinalem Richelium, Bulla Sixti V. vetat duntaxat prædictiones de futuris contingentibus successibus: *Vera enim Astrologia* (inquit) *non alios debet effectus prædicere quàm qui naturaliter causantur ab Astris, non autem res contingentes, quia nullam habent causam propriam, itaut verba Bullæ sint potius pro vera Astrologia, quàm contrà. Inde enim patet, quod Ecclesia*

non

non condemnat eos qui erigunt Nativitates infantium, hoc est figuras constitutionis Cæli & Astrorum, ad momentum quo ipsi nascuntur, excepto casu quo velint inde judicare de contingentibus rebus quæ illis accident; quod vera Astrologia nunquam intendit. Non enim judicat nisi de Astrorum effectibus: res autem contingentes non possunt esse eorum effectus; quandoquidem non sunt contingentes, nisi quia nullam causam habent naturalem nec propriam; sed duntaxat fortuitum concursum causarum plurium: sique Astra essent eorum naturalis causa, jam non essent contingentes, ideoque veritas illius Bullæ est infallibilis. Hæc ille vir maximus, ex quibus tamen patet doctissimum Patrem sumere contingentia pro fortuitis, quorum nulla est causa propria; sed tantùm fortuitus vel casualis concursus causarum diversarum, qui concursus nequit esse ab Astris saltem directè & pro se. Ac sanè talis debet esse Bullæ sensus, alioquin sibi ipsi contrarietur. Nam in meo libro de concursu primæ causæ cum secundis, adversus Doctrinam Jansenistarum sect. 3. cap. 1. distinguens necessarium Ens (quod est solus DEUS, qui necessariò existit) à contingente, dico & verè, contingens illud vocari, quod ex se est indifferens ad existere aut non existere, sicque res omnes præter DEUM sunt contingentes; Quia licet hic etiam totus Mundus existat, est tamen ex se indifferens ad diutiùs existendum vel non existendum. Attamen magna est differentia inter contingens & fortuitum. Nam omne fortuitum est contingens, sed non viceversa; quippe fortuitum non habet causam propriam & per se suæ existentiæ; sed duntaxat concursum causarum casualem, inordinatum & per accidens; Mundus autem, hic Homo, Leo & cætera similia contingentia habent causas suæ existentiæ proprias & per se. Bulla autem non condemnat prædictiones futurorum contingentium à causis naturalibus & per se; alioquin condemnaret etiam prædictiones ex Astris desumptas ad Medicinam pro hominum via & sanitate (res etiam contingentes) quas tamen excipit & approbat. Condemnat igitur duntaxat prædictiones ex Astris, circa eventus fortuitos & casuales, qui nullam habent veram & propriam causam naturalem suæ existentiæ ex parte Astrorum, ergo quorumcumque effectuum in Genituris hominum assignari queunt propriæ & naturales causæ, ii omnes si non certò, saltem conjecturaliter, illæsa Bulla prædici queunt, saltem in specie vel genere. Nec in hoc ullum videtur superesse dubium. Quod si Papa ob nebulones & impios Astrologiâ abutentes, ipsam veram scientiam condemnare vellet; jure quæreretur cur non potiùs condemnaret Theologiam & sacras Scripturas, ob Hæreticos qui illis abutentes, malum & ruinam in Ecclesia DEI millies majorem perpetrant. Vide quæ à nobis dicta sunt lib. 12. sect. 2. cap. 24. de DEI providentia, casu, fortuna & fato contra Alexandrum de Angelis.

Supradictis igitur omnibus clarissimè explicatis, supersunt nobis exponenda sacræ Scripturæ loca, nil minùs ineptè in naturalem Astrologiam, ejusque Professores objecta. Primò igitur objiciunt D. Paulum cap. 4. ad Galatas: *Dies observatis, & menses, & tempora, & annos: timeo vos ne fortè sine causa laboraverim in vobis.*

Sed hæc objectio fit ab ignaris, non solùm Astrologiæ, sed etiam sacræ Scripturæ. Nam ut ait R. P. de Condren, Apostolus ibi tantùm arguit Galatas de observatione Veteris Legis; quæ dies observabat ob Sabbatha & alia Festa. Menses, ob eorum neomenias & primos & septimos menses, qui eorum præcipuas solemnitates continebant; & annos ob annum Sabbathi & Jubilæum. Addit autem etiam & tempora, ob circumcisionem & mulierum purificationem, quæ determinatis à partu temporibus fieri solebant. Quodque hic sit verus D. Pauli sensus, patet ex immediatè præcedentibus verbis, quibus eos increpat, *Quomodo* (inquit) *convertimini iterum ad infirma & egena elementa, quibus denuò servire vultis?* per egena elementa intelligens antiqua legalia à Moyse præscripta.

Secundò: Objiciunt D. Pauli testimonium Actor. cap. 19. qui dum prædicaret Euangelium Ephesi, *ex credentibus multi qui fuerant curiosa sectati, confitentes & annunciantes actus suos, contulerunt libros & combusserunt eos coram omnibus: & computatis pretiis illorum, invenerunt pecuniam denariorum* 50000.

Sed R. P. de Condren locum hunc doctè & verè explicat. Primò enim ait, quòd textus Græcus non dicit curiosa, sed inutilia: quod est nomen Scripturæ ordinarium, ad significanda idola, horumque superstitiosos cultus. Secundò: inde deducit libros illos non fuisse de vera Astrologia, quos stultum fuisset comburere, sed de Ephesiorum superstitionibus. Ephesus enim erat urbs totius Asiæ in idololatria & superstitionibus famosissima; præsertim circa Lunæ cultum, quam Ephesii magnam Dianam appellabant. Ideoque tota urbs referta erat libris ejus mysteriorum, ac superstitiosarum viarum Deam ipsam, aliosque DEOS colendi, consulendi, indeque Populo de rebus omnibus præteritis, præsentibus & futuris responsa dandi: fuitque illius Dianæ templum in maxima veneratione toti Asiæ. Ideoque Paulus prædicans Ephesi idolorum vanitatem, magnum subiit vitæ periculum. Jam verò si attendatur quod Ephesus erat civitas mediocris in Astrologia vel aliis scientiis non famosa, & in qua

etiam

etiam pauci ad prædicationem Pauli conversi fuêre ad fidem CHRISTI, magna ex parte pauperes; probabile non est, quod hi habuerint veræ Astrologiæ seu Philosophiæ cœlestis libros ad summam 50000. aureorum, qui est minimus valor illorum 50000. denariorum: maximè autem probabile quod fuerint libri suarum superstitionum & ceremoniarum, quarum maximè curiosi erant,& qui ipsisEphesiis maximo erant in pretio,forsanque auro & gemmis exornati, sicque non abs re tanti sunt æstimati: sed nihilominus ob idololatriæ vanitatem agnitam combusti coram omnibus.

Tertiò: Æquè ineptè objiciunt Hieremiæ caput 10. *Iuxta vias Gentium nolite ambulare, & à signis Cœli nolite metuere quæ timent Gentes; quia Leges populorum vanæ sunt.* Textus enim sequens apertè indicat, quod per signa Cœli, Propheta non intelligit nec signa Zodiaci, nec constellationes cœlestes, nec Astra: sed intelligit idola corporum cœlestium, Solis, Lunæ, &c: ex ligno, auro & argento fabricata: quæ cultu divino à Babilonüs ut Dii venerabantur. Et hoc patet evidenter ex ipsis Prophetæ verbis, qui absolutè condemnat Leges populorum sive Religiones Gentium, non autem scientias: patet autem adhuc evidentius in ipsius Hieremiæ Epistola ad Judæos in Babylonia captivos, cap. 6. Baruch. ubi fusè talium Deorum vanitatem, quodque ab illis non sit metuendum, nec illis serviendum,sed potius irridendum inculcat. Vanissima igitur etiam est hæc contra Astrologos objectio. Quod si protervus aliquis vellet per signa Cœli intelligenda esse corpora cœlestia, quæ Propheta dixisset non esse timenda: igitur Concilium Tridentinum malè approbasset Astrologiam, pro Agricultura Nautica & Medicina, quid enim prodesset in his Astrologia si nihil timendum esset à corporibus cœlestibus?

Quartò: Objiciunt Esaiæ caput 47. ubi Dominus per Prophetam alloquens Babyloniam, ejusque futuram desolationem prædicens, ob maleficia & incantationes suas ait. *Stent & salvent te Augures Cœli, qui contemplabant sydera, & supputabant menses, ut ex eis annunciarent ventura tibi.*

Sed hæc objectio adversus Astrologos nullius est planè momenti, eamque R. P. de Condren, Sacrarum Litterarum, & veteris Gentium idololatriæ peritissimus, egregiè explicat. Primò enim non dicit Propheta salvent te Astrologi vel corpora cœlestia; sed *salvent te Augures Cœli annuntiantes futura.* Vocabantur autem Augures Cœli, quia contemplabantur sydera: septuaginta autem interpretes, loco Augurum Cœli, habent quidem Astrologos Cœli,sed malè; cum nullus sit Astrologus nisi Cœli. Rectiùs ergo dicitur in scriptura Augures Cœli. Secundò: Dicitur in Textu *stent & salvent te*, quod proprium erat Auguribus ex Astris,in suo ministerio. Atque hi non solùm prædicebant futura, sed suis precibus & sacrificiis iram Deorum placabant, ut à Gentibus credebatur. Augures autem ex avium volatu,sedere debebant in sella sua augurali, dum sacris vacabant: at Astrologis ad futura prædicenda, neque stare, neque sedere jubetur, nec precibus utuntur & sacrificiis, quibus iram DEI avertant & populum salvent; cùm proprias vires Astrorum nec augere, nec minuere, nec cohibere valeant; nec de alio curent, quàm de sua prævisione ac prædictione,& forsan munitione futurorum sive bonorum, sive malorum eventuum; quæ DEO, Angelis & Hominum libero arbitrio subjicitur. Tertiò: Dicitur in Textu, *qui contemplabantur sydera:* & hoc quidem proprium erat Augurum Cœli, dum vestibus sacris induti suo fungebantur officio, Astrorum contemplantes signa accidentaria, quæ illis credebant esse libera ad suæ manifestationem voluntatis. Ut si Sol fuisset pallidus, rutilus, fuscus; si Luna fuisset alba, rubra, nigra; si Planetæ coronis cingerentur magnis, parvis, integris, fractis, &c: unde Virgilius lib. 1. Georg. de Sole.

> *At tibi signa dabit; Solem quis dicere falsum,*
> *Audeat? Ille etiam cæcos instare tumultus,*
> *Sæpe monet, fraudemque & operta tumescere bella:*
> *Ille etiam extincto miseratus Cæsare Romam,*
> *Cùm caput obscura nitidum ferrugine texit:*
> *Impiaque æternam timuerunt secula noctem.*

Astrologis verò non est opus contemplari sydera; cùm habeant Tabulas motuum Cœli, cum quibus in suo museolo figuram erigunt cœlestis thematis, ex quo judicant secundum naturam & determinationem Astrorum, Cœlo ne quidem inspecto, nec curant de prædictis Astrorum signis accidentariis. Astronomi verò observant quidem Astra, sed cum instrumentis Astronomicis, ut vera eorum loca in Cœlo discant, & leges motuum ipsorum statuant: At neque hoc dicendum est contemplari,sed quærere, contemplatio enim est, circa rem aliquam apparentem intimè cognoscendam, attenta mentis speculatio; sicque Augures Cœli, Astrorum signa contemplabantur. Atque hæc de Auguribus Cœli, qui signa Astris accidentaria, vel Ætheri, ut Cometas contemplabantur.

Fuerunt

Fuerunt autem alii Augures apud Babylonios, etiam in magna veneratione; nempe Augures ex volatu avium: & vocabantur etiam Augures Cœli, quia contemplabantur volucres Cœli, & ad majorem suæ superstitionis authoritatem fidemque conciliandam, mentiebantur etiam se Astra & Cœlum contemplari; sed alio modo quàm Augures supradicti. Hi enim in sella Augurali sedentes, cum Augurali virga (quam Lituum appellabant) Cœlum dividebant primò in 4. partes respectu sui; scilicet anticam, posticam, dextram, & sinistram; & has deinde in 12. Templa longè diversa à 12. domibus Astrologorum: nam hæ totum Cœlum comprehendunt, illa verò Templa tantùm hemisphærium superius. In his verò templis, Astra & suos Deos collocabant, nulla habita ratione verorum locorum in Cœlo, vel situs respectu Terræ, ipsorum Astrorum; quæ interdiu excepto Sole non erant conspicua: sicque diviso superiore hemisphærio, volatum avium per illa templa contemplabantur; attendentes in quo Templo & sub quo Astro aves volarent, canerent, luderent, pugnarent invicem, &c: credentes ipsis avibus datum esse ab Astris, ut ea significarent, quæ Augures vaticinabantur. Videantur Augustini Niphi Philosophi Suessani duo libri de Auguriis.

Dicitur in Esaiæ textu qui supputabant menses: quia Augures tam Astrorum, quàm avium studiosissimè observabant menses & dies quibus vacabant suis mysteriis; ac etiam numeros quos Astris, diebus & mensibus attribuebant, quosque credebant quadam sympathiâ monere Astra ad rerum futurarum signa prodenda. Atque hæc omnia patent in veteribus Poëtis Virgilio, Horatio, Lucano, &c: quos R. P. de Condren citat, omnesque dum esset in vivis memoriter callebat. Videatur ipsius Patris super hac re doctissimus discursus; tantùmque ex illo jam concludamus.

Quod sacra Scriptura (quæ toties de variis Gentium devinationibus verba facit, easque condemnat) nunquam loquitur de Astrologis, nec de Astrologia, nec de aliis Philosophiæ naturalibus partibus, quæ licitæ sunt. Idque patet evidenter cap. 18. Deuteronom: ubi Moises ait Populo. *Quando ingressus fueris terram quam Dominus DEUS tuus dabit tibi; cave ne imitari velis abominationes illarum Gentium. Nec inveniatur in te qui lustret filium aut filiam, ducens per ignem; aut qui Ariolos sciscitetur, & observet somnia atque Auguria, ne sit maleficus, nec incantator; neque Pythones consulat, nec divinos (alibi magos) nec quærat à mortuis veritatem.* Hic omnes tunc usitatæ divinationes falsæ recensentur. Nec fit ulla mentio Astrologorum, quamvis Astrologia tunc esset in usu. Equidem opinati sunt quidam, eos quos Scriptura hîc Chaldæos & Magos vocat, fuisse Astrologos; sed falluntur, potiúsque intelliguntur Augures supradicti, ut colligitur ex Daniele cap. 1. 24. Ubi Chaldæi & Magi ponuntur cum Ariolis & Maleficis; nec apponuntur Augures Cœli de quibus loquitur Esaias; quandoquidem de ejusdem civitatis Babyloniæ vatibus fit sermo. Erant autem hi homines peculiariter Diabolo addicti, quamvis ceremoniis diversis ejusque spiritu tacti responsa dabant: & major pars eorum incantationibus & maleficiis dedita erat, ut patet in textu ipsius 47 capitis Esaiæ: atque hi propriè vocabantur malefici, gens vilis & contempta. Fuit igitur magna differentia inter Augures Cœli, & Astrologos, qui tamen ab ignaris confunduntur. Ars enim augurandi, fuit Religio profana, diabolica, & idololatra; sed Astrologia est vera & naturalis scientia: Augures divinabant ex signis Astrorum accidentariis in colore, splendore, einctura, &c: Astrologi verò ex natura Astrorum perpetua, eorumque statu cœlesti ac determinatione, ut causis Physicis, prædicunt futuros effectus naturales; quæ prædictio ex causa ad effectum nequit everti. Augures in vaticinando derigebantur à maligno spiritu, cui se per ceremonias applicabant, Astrologi verò nullis utuntur ceremoniis, soláque ratione à DEO sibi concessa & experientia, diriguntur in suis prædictionibus. Nefas est Auguribus cæterisque devinationibus in sacra Scriptura recensitis credere, vel eos consulere; quòd hæc fides credentem aut consulentem Diabolo ejusque Religioni convertat: Astrologis fides omnis denegari nequit, nisi & ratio ipsa, & virtutes quas DEUS Astris largitus est denegentur. Denique Augures cæterique supradicti vates, tantùm per suas ceremonias & superstitiones responsa dabant de rebus sibi per naturalem viam ignotis: Astrologi verò absque superstitione prædicunt res sibi ratione naturali conspicuas. Itaque ut Arioli, Augures, &c: stultissimè se vocant Astrologos vel Mathematicos: ita osores Astrologiæ omnes Astrologos stultè vocant Ariolos, &c.

Quintò: Objici potest caput 8. Ecclesiast. ubi dicitur. *Omni negotio tempus est & opportunitas, & multa hominis afflictio, quia ignorat præterita, & futura nullo potest scire nuncio.* Ergo pro futuris vana est Astrologica doctrina.

Sed respondeo præterita & futura intelligi posse de rebus necessariis vel de rebus probabilibus. In rebus necessariis tam præterita, quam futura etiam certò sciri queunt, ut conjunctio Solis & Lunæ præterita vel futura; quam etiam in lege Mosaica sciri erat necessarium. In rebus autem probabilibus tam præterita quàm futura certò sciri nequeunt & hoc intendit Ecclesiastes: at probabiliter, vel conjecturaliter sciri vel prævideri queunt, quod non negat Eccle-

siastes;

siastes: alioquin prævisiones omnes in Politica, Nautica, Agricultura & Medicina vanæ essent, omnisque tolleretur providentia, quod non intendit Ecclesiastes.

Sextò: Objici potest patere ex lib. 10. Regum, quod David in rebus magni momenti suscipiendis semper consuluerit DEUM & non corpora cœlestia, quod etiam factum est ab aliis Regibus & Prophetis. Ergo Astrologia judiciaria vel vana est, vel incerta, vel diabolica.

Sed respondeo, Davidem quæsivisse à DEO certum & indubitabile responsum de rebus futuris. Astrologica autem responsa de rebus futuris esse duntaxat conjecturalia, etsi non spernenda: de quibus tamen dubitare licet, non autem de responsis à DEO datis, quibus credendum erat: quæque DEUS in magni momenti rebus Pontifici maximo ex parte Regis vel Populi consulenti non denegabat. Sed inde non sequitur quod singuli homines pro futuris eventibus ad proprium statum pertinentibus, corporum cœlestium vires spernere debuerint præsertim pro valetudine & agricultura.

Atque hæc sunt præcipua sacræ Scripturæ loca quæ objici queunt, sed quàm frustra, quantùmque ex eorum explicationibus supra positis Astrologia stabiliatur, potiùs quam evertatur, patet evidentissimè ex supradictis.

Quid igitur nobis jam superest, nisi ut ASTROLOGIAM physicarum scientiarum nobilissimam, divinissimamque Reginam, summis laudibus ad Cœlum usque unde orta est extollamus: eamque Philosophis, Medicis, Theologis, omnibusque Doctis, ut universæ naturalis scientiæ complementum commendemus? Nobis hac in re suffragarentur Philosophi atque Theologi non pauci; imò Doctores Ecclesiæ primarii; sed veritati in Opere nostro conspicuæ tot testibus non arbitror esse opus. Itaque sufficiet nobis huic Præfationi finem facere cum testimonio D. Thomæ quem Doctorem Angelicum vocant; quique licet D. Augustino in omnibus maximè sit addictus; tamen de Astrologia judiciaria ab illo dissentire & hanc evidenter approbare voluit. Ipse ergo primâ sect. quæst. 9. sic loquitur. *Appetitus sensitivus est actus organi corporalis: unde nihil prohibet ex impressione corporum cœlestium, aliquos esse habiles ad irascendum, vel concupiscendum, vel aliquam hujusmodi passionem: sicut & ex complexione naturali plures hominum sequuntur passiones quibus soli sapientes resistunt. Et ideo ut in pluribus, verificantur quæ pronunciantur de actibus hominum secundum considerationem corporum cœlestium; sed tamen, ut Ptolomæus dicit in Centiloquio. Sapiens dominabitur Astris*, &c: Et in Opuscul. 25. cap. 4. ait. *Ptolomæus dicit in Centiloquio, quod sapiens homo dominatur Astris, id est inclinationi quæ ex Astrorum dispositione relinquitur: stulti verò omnino secundum eam aguntur, quasi ratione non utentes; in quo parum discordant à bestiis, secundum illud Psalmi, Homo cùm in honore esset non intellexit, comparatus est jumentis insipientibus & similis factus est illis. Et quia stultorum secundum Salomonem infinitus est numerus, in paucis autem perfectè ratio dominatur; in pluribus hominum, inclinationes cœlestium corporum sortiuntur effectum. Et propter hoc Astrologi quandoque ex inspectione stellarum vera prænunciant, præcipuè circa communes eventus, quamvis in particularibus frequenter deficiant, propter rationem quæ corporibus cœlestibus non est subjecta.*

Cæterùm quæret forsan aliquis Censor, cur Libris propriè Astrologicis, incipientibus à decimo ad vigesimum sextum, præmiserimus octo Libros Physicos, incipientes à secundo, qui est de Mundi creatione; huic verò Librum præmiserimus metaphysicum, qui est de cognitione DEI ex lumine Naturæ; cùm hæc ad Astrologiam necessaria esse non videantur?

Cui respondemus: Nos pluribus Scriptis in lucem editis asseruisse, & verè; Astrologiam esse Physicarum scientiarum nobilissimam, altissimam, divinissimamque: ea verò perfectè sciri nequit nisi præsciantur præcipua Naturæ principia, de quibus tam veteres quàm Neoterici Philosophi multa quidem inter se diversa, sed maximâ ex parte falsa scripsêre; ut constabit ex illis octo Libris Physicis; Natura autem perfectè quoque sciri non potest, ignoto ejus Opifice DEO: quamobrem necessarium fuit ut tota Doctrina his omnibus libris contenta, ab eodem Authore sive Genio traderetur sine contradictionibus, sed sibi consentiens in omnibus, atque tendens in eundem scopum, scilicet completam Astrologiæ cognitionem: sicque noster Astrologus simul fieret rerum physicarum & metaphysicarum peritissimus; nullusque à Theologis, Philosophis, Medicis aut Jurisperitis insultus in Astrologiam fieri posset, qui clarè & facilè ipsorum novem Librorum, hujusque Præfationis ope non enervaretur.

Hæc igitur ad Astrologiæ defensionem & DEI gloriam quam Cœli enarrant, præfata sufficiant: quæcunque enim alia desiderabuntur, in totius Operis lectione, propriis locis invenientur.

ASTRO-

ASTRROLOGIÆ GALLICÆ

LIBER PRIMUS.

De Vera cognitione DEI ex lumine Naturæ; per Theoremata adversus Ethnicos & Atheos Mathematico more demonstrata.

PRÆFATIO.

QUONIAM in ASTROLOGIA GALLICA *corporum cælestium proprias naturas, virtutes, modos agendi, & effectus in his Sublunaribus explicandos suscepimus; in hisque consistit totius hujus Mundi suprema Philosophia naturalis: Indecorum profectò nimisque stupidum videretur rem tantam aggredi, neglectâ naturalium cognitionum primâ atque præcipuâ; num hic Mundus sit seipso, vel habuerit esse ab alio: Et quis ille sit: Et quomodo Mundum ipsum produxerit: Ac utrum Mundus ab illo regatur. His enim ignotis non potest humana mens circa ipsa non esse semper inquieta; quippè quod agnoscat se non semper extitisse, velit autem scire quomodo in esse prodierit; an seipsa vel ab alio; tum an sit aliquod primum essendi principium, à quo & ipsa & individua singula, & totus hic Mundus suum esse habeant. Equidem Regius Vates Psalmo* 18. *canit ovans:* Cœli narrant gloriam DEI, & opera manuum ejus annunciat firmamentum: *sed hæc authoritas ac similia, ingenia à veri DEI cognitione aliena non convincet, ut fateantur unum esse DEUM à quo reliqua omnia proprium habent esse, dicent enim se nescire, quis sit ille Regius Vates, & quisquis ipse fuerit, tali opinione deceptum fuisse. Si objeceris DEI cultum ac Religionem cunctis nationibus communem, dicent hoc esse duntaxat Politicum artificium quo Reges ac Principes populos sibi subditos in pace contineant, vel ad bella urgeant: Et quæcunque objeceris ex parte legum, virtutum, vitiorum, præmii atque pœnæ; sua habebunt responsa quibus tam obstinatè se defendent intra incredulitatis mœnia, ut tales homines oppugnare saltem sit difficillimum. Hoc quidem maximis conatibus tentarunt non solùm Plato, Aristoteles, Plotinus & alii veteres Philosophi atque Theologi; verùm etiam ex neotericis quoque Christianis non pauci, ingentibus in hunc finem contextis voluminibus: sed non adeò fælici successu, quin apud illos Religionis omnis principium, DEUS est, sic obscurum remanserit, ut inde præsertim ortum duxerit, ab eoque tempore extiterit, & nunc præcipuè in Aulis Regum insolescat effrenata Atheorum secta. Quos etsi natura ipsa mentiri nescia, quibusdam igniculis DEUM esse moneat intrinsecus; indeque etiam nolentes anxios efficiat: Tamen vel quòd in re tanti momenti eos pigeat, suæ rationis proprium naturaleque lumen seriò audire atque consulere, vel quòd pati nolint ullis legibus Religionis suam cohiberi voluntatem insanam; indeque affectata cæcitate seipsis decipiendis toto vacent ingenio: vel potiùs quòd DEUM esse, videant equidem in quæstione positum à plerisque; à nemine verò iis rationibus eâve methodo probatum, quibus ipsi cogantur assentiri: idcircò his lethalibus jactati procellis, falsò opinantur Atheismum sibi fore portum ingenii atque libertatis præ cæteris pacatissimum & optatissimum: sicque in medio luminum ab ipso DEO in Cælo, Æthere atque Terra accensorum miserè pereunt; nulla inde vel Philosophi vel Theologi, vel sacræ Scripturæ authoritate vel morali ratione revocandi, quòd hæc omnia spernant vel eludant.*

Ego verò qui non quid sit DEUS, sed quod sit, lumine solo naturali evidentissimè ostendi posse nunquam dubitavi: Illiusque summam bonitatem in hoc præcipuè deprehendi, quod Atheis utcunque ab eo aversis, lumen naturale reliquerit: cujus solius ope, capaces supersunt primorum Naturæ principiorum; quæ etiam nolentes nequeant non percipere, quòd illa sint per ipsius luminis objectum: Ac proinde hæc saltem nobis via pateat, de DEI existentia cum Atheis disserendi, ut suum & omnium maximum errorem agnoscant: Idcircò rem hanc in ipsius DEI gloriam, fidelium confirmationem & Atheorum resipiscentiam aggressus methodo mathematica, eò perduxi, ut concessis quæ à me ponuntur principiis, solo naturali lumine perceptibilibus DEUM

esse, Mundumque hunc ab ipso creatum fuisse in tempore, & illius providentiâ gubernari, ampliùs negari nequeat ab Atheis; nisi etiam se esse ipsi negent.

Et ego quidem in de re Libellum hunc jam publicè exposui anno 1635. *quem etiam tunc in Epistola Dedicatoria toti Clero ad sacra comitia Parisiis convocato, Astrologiæ Gallicæ caput effeci; fuitque à Philosophis & Treologis insigni applausu exceptus, ob methodi in hisce rebus tractandis novitatem ac brevitatem; à Doctoribus autem Sorbonicis approbatus ob doctrinæ veritatem.*

Anno autem 1637. *Vir Celeberrimus Dominus Renatus Des-Cartes in lucem edidit suam rationandi Methodum; in qua cœpit suam de existentia* DEI *demonstranda mentem aperire: Anno autem* 1641. *suas propalavit meditationes de prima Philosophia; in qua* DEI *existentiam & animæ immortalitatem asserit evidentissime demonstrari; easque Parisios transmisit ad sacræ Facultatis Theologiæ Parisiensis Decanum & Doctores, asserens in Epistola nuncupatoria se primas hujusce Philosophiæ rationes, ita prosecutum fuisse, ut jam pro certissimis & evidentissimis demonstrationibus illas ausit proponere: addensque etiam tales, ut non putet ullam viam humano ingenio patere, per quam meliores unquam inveniri possint; quippè quòd (ut paulò post ait) certitudo, & evidentia quibus hic utitur, Geometricas æquare vel etiam superare existimet, quæ verba Geometræ omnium consensu excellentissimi ac subtilissimi, notatu sunt maximè digna. Qualis autem fuerit structura demonstrationum ipsarum, & quod ipsarum fundamentum hic perstringam.*

Primùm ergo in fine Meditationis quintæ, ait; se planè videre omnis scientiæ certitudinem & veritatem ab una veri DEI cognitione pendere; adeò ut priusquam illum nosset, nihil de ulla alia re perfectè scire potuerit. *Et Medit.* 3. *pag.* 35. *jam similiter dixerat*; se non videri ulla alia re planè certum esse unquam posse, si an sit DEUS, & si sit, an possit esse deceptor, ignoraverit. *Rursusque Parte* 1. *princip. Phil. art.* 13. *ait*, se nullam habere posse certam scientiam, priusquam suæ authorem originis agnoverit. *Unde patet cognitionem omnium primam & certissimam quæ cuilibet ordine Philosophanti occurrat, esse debere cognitionem* DEI. *At Parte* 1. *princip. Philos. art.* 7. *hæc cognitio*; Ego cogito, ergo sum, est omnium prima & certissima quæ cuilibet ordine Philosophanti occurrat. *Non potest autem ex suprapositis esse certissima, priusquam* DEUS *cognoscatur, vel si* DEUS *ignoretur, proindeque nec erit omnium prima & certissima: Ergo D. Descartes jam hic sibi manifestè contradixit.*

Nec proderit D. Cartesio asserere in responsione ad secundas objectiones pag. 189. *dum dixit*; nihil nos certò scire posse, nisi DEUM priùs existere cognoscamus, se tantùm loqui vel intelligi velle de scientia earum conclusionum, quarum memoria potest nec recurrere, cùm non ampliùs attendimus ad rationes ex quibus ipsas deduximus: *Tum quia Medit. pag.* 35. *tantùm quæstio est de hoc pronunciato*, Ego cogito, ergo sum: *ibique asserit*, hac enim re ignota (*nempè an sit* DEUS, *& si sit, an possit esse deceptor*) non videor de ulla alia planè certus esse unquam posse: *Tum quia* Ego cogito, ergo sum; *est conclusio deducta ex ista ratione vel propositione majore. Illud omne quod cogitat, existit, ut ipsemet fatetur; quæ quidem per se non est notior quàm hæc, totum est majus sua parte, vel si æqualibus adduntur æqualia, quæ fient inde tota erunt inter se æqualia; ex quibus multæ conclusiones priùs ignotæ deducuntur. Adde quod semper D. Cartesio determinandum restat, utra ex his duabus cognitionibus*, Ego cogito, ergo sum; & DEUS existit; *omnium prima & certissima sit, quæ cuilibet ordine Philosophanti occurrere debeat, vel in quibus Philosophiæ partibus una sit prima; & in quibus altera: At certè in meditatione quinta cognitioni* DEI, *universalem primatum evidenter attribuit: quia (inquit) etsi aliquid valdè clarè & distinctè percipiens non possit non credere illud esse verum: tamen si* DEUM *ignores facilè ab opinione dejici posset: At postquàm percepit* DEUM *esse, & non esse fallacem: Inde colligit ea omnia quæ clarè & distinctè percipit, necessario esse vera, nec potest ampliùs de illis dubitare. Cum autem D. Cartesius non minùs clarè & distinctè percipiat, tres angulos rectilinei trianguli æquales esse duobus rectis, atque percipit hoc*, Ego cogito, ergo sum: *Probet quod ad prioris cognitionis indubiam incertitudinem requiratur scire quod* DEUS *existat, & non sit deceptor: Non autem ad indubiam certitudinem posterioris; ut in superiore sua responsione vult; sibi passim contradiceris ut vim objectionum sibi propositarum effugiat.*

Facta autem hypothesi quod certissimè cognoscat se existere ex eo quod cogitet: jam ex se existente quærit existentiam DEI *viâ planè Circulari: Nam certò scire nequit se existere, sine prævia* DEI *cognitione ut supra voluit: & ex cognitione quod ipse existat, quærit an* DEUS *existat, idque hac ratione. Deprehendit in seipso vel in sua mente diversas ideas: Ex tertio verò Meditatione pag.* 36. *ait, quasdam ex his tanquam Rerum imagines esse; quibus solis propriè conveniat ideæ nomen, ut cùm hominem vel Chymæram, vel Cœlum, vel Angelum vel* DEUM *cogitat. Postmodum verè pag.* 43. *lumine naturali sibi perspicuum esse ait, Ideas in se vel sua mente esse veluti quasdam imagines, quæ possunt quidem deficere à perfectione rerum à quibus sunt desumptæ: non autem quidquam majus aut perfectius continere. At in responsione ad objectiones secundæ sibi propositæ à Theologis, postquam Defin.* 1. *Cogitationis nomine ait se complecti illud omne quod sic in nobis est, ut ejus immediatè conscii simus; & ita omnes voluntatis, intellectus, imaginationis & sensuum operationes esse cogitationes; Defin.* 2. *Ideæ nomine intelligit cujuslibet cogitationis formam illam, per cujus immediatam perceptionem, ipsius ejusdem cogitationis conscius est; nec vult imagines in phantasia corporis vel parte aliqua cerebri depictas vocare ideas; nisi quatenus mentem ipsam in illam cerebri partem conversam informant; ita ut ex prædictis semper sequatur, quod idea sit menti forma alicujus rei representativa.*

Porrò ex eadem Meditat. 3. *quatenus ideæ sunt tantùm quidam cogitandi modi, non agnoscit inter ipsas inæqualitatem, sed omnes à mente eodem modo ipsi procedere videntur: at quatenus una unam rem, alia aliam representat, patet easdem esse ab invicem valdè diversas.* Nam proculdubio (*ait*) quæ substantias exhibent, majus aliquid sunt, atque plus realitatis objectivæ in se continent, quàm illæ quæ tantùm modos sive accidentia. Ex his autem meis ideis (*sicque subsequenter*) præter illam quæ meipsum mihi exhibet, de qua hîc nulla dificultas esse potest, alia est quæ DEUM, aliæ quæ res corporeas & inanimes, aliæ quæ animalia, ac denique aliæ quæ alios homines mei similes representant. *Jam verò si quæratur à*

D.De-

D. Descartes, unde habeant istæ ideæ quod repræsentativè sint inter se diversæ: Respondet eadem Medit. 3. pag. 40. Illa quæ priùs dixit de idea Solis satis demonstrare, se non hactenus ex certo aliquo judicio, sed tantùm ex cæco aliquo impulsu credidisse, res quasdam à se diversas existere quæ ideas vel imagines suas per organa sensuum, vel quolibet alio pacto ipsi immittant. Pag. autem 45. ait. Et quantùm ad ideas quæ alios homines vel animalia, vel Angelos exhibent, facile intelligo, illas ex iis quas habeo mei ipsius & rerum corporalium & DEI posse componi, quamvis nulli præter me homines, nec animalia, nec Angeli in Mundo essent: At quantùm ad ideas rerum corporalium, nihil in illis occurrit quod sit tantum, ut non videatur à meipso potuisse proficisci.

Quæ sanè responsio tota constat paralogismis & assumptis ab ipso probandis, eòque magis quod hîc fundamenta jaciat suæ demonstrationis de existentia DEI, cujus ideam se habere supponit, priusquàm id probaverit. Non enim ad assensum extorquendum sola sufficit ejus authoritas, quod talia facilè intelligat; sed efficere debet etiam demonstratione quæ saltem Geometricam æquet, ut idem ab aliis intelligatur; atque convincantur, quod si præter ipsum nulla essent in Mundo animalia, mens ejus posset ideam componere, quæ Leonem repræsentaret: & rationem reddere cur potiùs Leonem quàm Corvum: similiterque quod ex ideis quas habet sui ipsius & DEI, possit componere ideam Angeli, qui naturæ perfectione & excellentia superat hominis mentem, infinitè verò superatur à natura divina: & rationem reddere cur idea ipsa sit potiùs Angeli quàm Cherubini, vel alterius naturæ spiritualis adhuc excellentioris, quam DEUS omnipotens de novo creare posset: Tum quod si nec Solem, nec lucem unquam vidisset, ideam Solis effingere posset. Cùm igitur hæc omnia habeantur non pro paradoxis, sed pro rebus falsissimis; incumbit D. Cartesio vel ab eo assumpta demonstrare; vel fateri se nullius rei creatæ à seipso diversæ ideam habere posse, quam ab ipsa re quæ ministerio sensuum vel alio pacto suam imaginem ipsi transmittat, esseque naturaliter saltem impossibile quod à natura cæcus ullius coloris vel lucis ideam habeat, aut omninò surdus à natura, ullius soni.

Quod verò ad ideam sui ipsius de qua ut sibi innata, & ab extrinsecis non desumpta tantoperè gloriatur; Dicam negari non posse quod Angelus similiter concludere queat, Ego cogito, ergo sum: Imò sum res cogitans sicut D. Cartesius: Et tamen absurdum esse opinari quod D. Cartesius sit Angelus, vel Angelus sit D. Cartesius, valdè si quidem naturâ differunt. Ac proinde quod Angelus & D. Cartesius sunt res cogitantes, hoc utrique commune, nec est idea propria alterutrius, veluti res bibens non magis est idea hominis, quàm idea bovis: quia uterque est res bibens. Ideoque D. Cartesius per rem cogitantem non habet sui ipsius ideam propriam, vel quæ ejus naturam ipsi repræsentet; sed duntaxat ideam actionis suæ, quippè cogitationis. Quia dum cogitat, conscius est se cogitare; sed cogitatio non est ipsa res cogitans sive mens: Nam ex Defin. 5. & 6. quæ opponuntur responsioni ad secundas objectiones, mens est substantia, cogitatio autem quæ immediatè inest menti, potest tantùm ejus esse accidens sive modus mentis. Igitur cùm D. Cartesius fateatur se componi duabus partibus inter se maximè diversis, mente scilicet & corpore, jam constat quod suæ mentis ideam propriam non habeat; sed sibi & Angelo communem.

Circa propriam verò ideam corporis graviùs hallucinatur, dum Parte secunda principiorum vult naturam materiæ sive corporis tantùm in eo consistere quod sit res extensa in longum, latum & profundum: Et consequenter probare nititur veram naturam corporis in sola extensione consistere; quod similiter in suis meditationibus & responsionibus ab objectiones contendit. Ejus autem ratio est in Medit. 2. tum Parte 2. principiorum; Quia si attendentes ad ideam quam habemus alicujus corporis, exempli causâ ceræ vel lapidis, rejiciatur ab illa id omne quod ad ipsius corporis naturam non requiri cognoscimus, sola relinquitur extensio in longum latum & profundum. Qua in sententia triplex deprehenditur Paralogismus: primus est quod rejectis iis omnibus quæ ad ceræ vel lapidis naturam non pertinere ipse cognoscit, sola supersit extensio; hoc enim illi demonstrandum est. Secundus; quod extensio quam ait superesse, sit propria natura corporis ceræ vel lapidis, quandoquidem id omne rejectum supponit, quod ad naturam ceræ vel lapidis non pertinere, vel non requiri cognoscebat; maxima enim pars Philosophorum negat extensionem esse de natura vel essentia ceræ, qui idcircò demonstratione sunt convincendi; Tertius: Quæritur unde habeant extensiones derelictæ ex cera & lapide quod sint adhuc naturâ diversæ, & una sit extensio ceræ, altera verò extensio lapidis, cùm id minimè fuerit rejectum, quod erat de natura ceræ vel lapidis? Et tamen quatenus sunt extensiones non sint naturâ diversæ, sicut nec materia Cœli & Terræ ex 2. part. principiorum art. 22. Si dixerit adhuc remanere substantiam ceræ & lapidis, quæ est subjectum immediatum extensionis, & quæ vocatur corpus ex Defin. 6. in responsione ad secundas objectiones; sanè hic sibi contrariabitur: Nam ex suprapositis vult quod vera natura corporis in eo tantùm consistat, quod sit res extensa in longum, latum atque profundum: quod autem tale est, non potest esse ut sit subjectum extensionis, alioquin extensio subjiceretur extensioni, duplexque admittenda foret in cera extensio. Et in rei veritate duo hîc sunt distinguenda, nempe substantia quæ est subjectum extensionis, & ipsa extensio. Utque extensio non potest esse subjectum extensionis, sic substantia non potest esse extensio; alioquin extensio posset esse subjectum extensionis, quod est contradictorium.

Nec prodest D. Cartesio asserere Part. 2. princip. art. 8. Quantitatem à substantia extensa in re non differre, sed tantùm ex parte nostri conceptus, ut & numerus à re numerata. Primò enim non valet comparatio quantitatis continuæ cum discreta in rebus Physicis; numerus enim est tantùm ens rationis vel intellectus, quamvis res numerata sit naturalis sive realis; at tam substantia extensa quàm ejus extensio sunt reales. Adde quod multa sint in Mundo quorum non est numerus à parte rei; ut non sunt duo Soles, nec duæ Lunæ; at nullum est corpus quod non sit extensum. Secundò allata ab eo ratio non convincit. Etsi enim verum sit quod substantia & ejus quantitas vel extensio non possint ab invicem naturaliter separari; non tamen probat eas nullo alio modo, nullaque super naturali virtute separari posse; ex quibus etiam constat quod D. Cartesius sui corporis veram ac propriam ideam nondum assecutus est. Multa hîc occurrerent de natura mentis & corporis, cum illo agitanda, nisi Præfationis metas longiùs prætergredi vererer: sed dato & non concesso quod ex se veras habeat ideas suæ mentis suique corporis, & quibus alias omnes Cœli, Solis, Angelorum, brutorum, &c.

ideas componere possit quamvis nihil eorum ante ipsum in Mundo extitisset; videamus quomodo pergat ad existentiam DEI demonstrandam.

Inter varias ideas suæ mentis inhærentes, nec ab extrinsecis causis acceptas, animadvertit ideam DEI: quo nomine ex Medit. 3. intelligit; Substantiam quandam infinitam, independentem, summè intelligentem, summè potentem, & à qua tum ipse, tum aliud omne si quid aliud extat, quodcunque extat, est creatum; quæ sanè omnia (inquit) talia sunt, ut quo diligentiùs attendit, tantò minus à se solo profecta esse posse videantur. Paulò post vero ait; Se ideam illam à DEO accepisse, nec sensibus ab extrinseco habuisse; nec etiam (inquit) à me efficta est; nam nihil ab illa detrahere, nihil illi superaddere planè possum: Ac proinde superest ut mihi sit innata quemadmodum etiam mihi est innata idea mei ipsius, & sanè non est mirum, DEUM me creando, illam mihi indidisse, ut esset tanquam nota artificis operi suo impressa. Quibus sanè verbis D. Cartesius multa dicit, sed nihil probat, nec suadet rationi cum soli credatur authoritati, hoc enim scire non esset, itaque ipsi probandam est quòd nullas ex ideis quas habet, à causis extrinsecis exceperit: Ac præsertim ideam DEI supra expositam; quando quidem priusquam de hac Theologia & ideis cogitasset vel tractandam suscepisset, fortassis plusquàm millies de DEO ejusque attributis, tum de Creatione verba à parentibus, magistris, concionatoribus, vel aliis hominibus audivisset: aut in Libris legisset, per quorum immediatam perceptionem de DEO cogitavit, fuitque ipsius cogitationis conscius.

Probandum insuper quod talis idea sit illi innata, & à DEO dum illum creavit indita, ac proindè quod à DEO creatus fuerit, quandoquidem inde sequeretur illam cæteris hominibus similiter innatam, & creationem inditam esse; cùm tamen Ethnici & Athei nullam veri DEI ac præsertim rerum omnium Creatoris ideam in sua mente deprehendant; & nihilominus multa alia æquè certò sciant, quodque hæc se aliter habere non possint: Atque D. Cartesius cùm sibi innata idea DEI, quem facit Creatorem priusquàm existere probaverit; cum tamen Creator esse nequeat, quin prius existat: nec ex eo quod Aristoteles agnoverit Mundum & DEUM existere, sequi viderit DEUM esse Creatorem Mundi. Denique probandum, quod talis idea à D. Cartesio non sit efficta, quamvis ei nihil addere nec detrahere possit: quandoquidem in responsione ad secundas objectiones ipsemet concessit, ideam ipsam formari posse ab Intellectu, licet ens summum existere nesciremus, sed non si revera non existeret; quòd fieri non possit ut facultas ideam istam formandi in nobis sit, nisi à DEO simus creati. Hoc autem ultimum negabitur ab Atheo; primum verò contrariatur superiori assertioni D. Cartesii quod talis idea ab ipso non sit efficta, quandoquidem ignarus etiam quòd DEUS sit, illam fingere potuit. Hæc igitur singula sine paralogismis sunt illi demonstranda; si negari nolit se DEI Existentiam demonstrasse.

Ne verò ad illam demonstrandam rationibus carere videatur, duas alias profert valde præcipuas; Prima desumitur ex natura mentis, quæ cùm sit finita, nequit (ut ipse vult) ideæ DEI esse causa efficiens vel eam componere, cujus tamen contrarium supra concessit. Secunda desumitur ex natura entis summè perfecti, ad quam ait pertinere actualem existentiam.

Quod ad primam attinet, ait primò Defin. 3. Se per realitatem objectivam ideæ, intelligere entitatem rei repræsentatæ per ideam, quatenus est in idea: non tamen explicat an res repræsentata habeat entitatem actualem; vel tantùm possibilem, vel tantùm efficta ab intellectu. Nihilominus vult Axiomate 4. Realitatem objectivam idearum nostrarum requirere causam in qua ipsa realitas non tantùm objectivè, sed formaliter, vel eminenter continuatur: & omnem ideam habere debere causam suæ realitatis objectivæ realiter existentem. Jam verò in Medit. 3. pag. 44. deprehenderis in idea quam de DEO habet tantam realitatem objectivam supra expositam, ut certus sit eandem nec formaliter, nec eminenter esse in se; concludit se ejus ideæ causam esse non posse: Et quò diligentiùs attendit ad ipsam ideam, quod scilicet sit substantiæ infinitæ independentis, summè intelligentis, summè potentis, &c: tantò minus à se solo profecta esse videatur: Quamobrem DEUM necessariò existere concludit à quo illam habuerit.

Verùm quoniam D. Cartesius Defin. 2. Ideæ nomine intelligit cujuslibet cogitationis formam illam, per cujus immediatam perceptionem ipsius ejusdem cogitationis conscius est: adeò ut nihil possit verbis exprimere, intelligendo id quod dicit, quin ex hoc ipso certum sit, in se esse ideam ejus quod verbis illis significatur: priùs ipsi definiendum erat: An omnis ideæ in mente nostra deprehensæ realitas objectiva repræsentet entitatem rei actu vel saltem potestate existentis. Ac certè videtur id statuisse, Axio. 10. dum ait. In omnis rei idea sive conceptu, contineri existentiam aut possibilem, sive contingentem, aut necessariam; quoniam (inquit) nihil possumus concipere, nisi sub ratione existentis; sed hoc ipse non probat; imò veritati contrariatur; alioqui intellectus nihil falsi concipere, aut nullum falsum ferre judicium posset, quod Experientiæ nimis contrariatur. Quisquis autem falsum fert judicium, habet suæ cogitationis formam; per cujus immediatam perceptionem ipsius ejusdem cogitationis conscius est; ideoque habet ideam in mente ex Defin. 2. cujus tamen realitas objectiva non repræsentat entitatem rei actu vel saltem potestate existentis extra intellectum, quandoquidem falsum non existit extra intellectum. Ac proinde in nobis sunt ideæ quarum aliæ sunt veræ, aliæ falsæ repræsentativè: Et quidem falsæ sunt à nobis, cùm falsè judicamus, ut jam patuit; unde sequitur quod si verè judicemus fient à nobis ideæ repræsentativè veræ. Inde verò patet quod intellectus sit causa efficiens suarum idearum: Et confirmatur ex suprapposita ideæ definitione, quæ essentialiter est cogitationis forma; quandoquidem omnis cogitatio est efficienter ab intellectu: unde tamen deducitur nullam ideam esse nobis innatam. Et hoc etiam evidentissimè aliunde probabitur de ipsa idea quam D. Cartesius habet sui ipsius, nimirum quod sit res cogitans, quam sibi innatam esse dicit, nec de hac re ullam esse difficultatem: Nam quia ex suprapositis ideo concludit se causam esse non posse illius ideæ quam habet de DEO, quia tantam habet realitatem objectivam, hoc est tantam repræsentat entitatem, ut certus sit eandem nec formaliter, nec evidenter in se contineri: Ergo inde sequitur quod si ideæ sui ipsius realitatem objectivam formaliter in se continuerit (ut de facto illam continet) poterit ipsius esse causa efficiens; ideoque non erit ei innata, quia hoc necesse non esset.

Quod

Quod verò ad ideam DEI spectat quantacunque sit ejus realitas objectiva, jam ex supradictis confessus est D. Cartesius in responsione ad secundas Objectiones pag. 179. illam à nobis formari posse, licet Ens summum existere nesciremus: proindeque hìc falsò & sibi contradicere asserit, se talis ideæ causam esse non posse, quòd illius realitatem objectivam in seipso nec formaliter, nec eminenter contineat. Hoc siquidem non est necesse; alioquin nec ipse D. Cartesius, nec ullus Atheus, nec ullus idololatra, vel de DEO malè sentiens, veram ideam DEI formare posset; quod tamen ex ejus confessione, nec non conversione Ethnicorum & Atheorum patet esse falsum, quam alioquin rationibus vel quibusvis demonstrationibus tentare stultum esset. Præterea nemo Doctorum nescit objectum intellectus esse ens, non hoc, aut illud; sed omne, vel ens ut ens: fuisseque intellectus datum quoddam nobilissimum naturæ lumen, quo entis cujuslibet veritatem indagare posset diversimodè; nimirum concipiendo, enunciando, definiendo, dividendo. Dum igitur intellectus circa aliquod ens occupatur, concipit aliquam ejus perfectionem, atque deprehendit hanc esse diversam ab alterius entis perfectione, quam etiam concipit: Deprehendit etiam utramque esse limitatam seu finitam. Ex concepta autem perfectionis finitæ, statim lumine divisionis occurrit illi conceptus perfectionis infinitæ, quamvis ipse intellectus neque sit perfectione realiter infinitas, neque tunc sciat utrum detur perfectio infinita, veluti concipiens distantiam aliquam ut finitam; statim occurrit conceptus distantiæ infinitæ, quamvis nesciat tunc an detur distantia infinita, nec detur in rei veritate. Quamobrem D. Cartesius in Medit. 3. pag. 60. rectè quidem ait, quod attendens se esse rem incompletam & dependentem, statim illi occurrit idea entis independentis & completi; sed ex hoc non potest deducere, quod clarè & distinctè percipiat ens illud independens existere.

Ex supradictis igitur dicendum est, quod idea DEI non est entitativè, vel formaliter infinita, alioquin ipsa esset DEUS ipse, sed tantùm repræsentativè: quam repræsentationem D. Cartesius vocat realitatem objectivam: proindeque necesse non esse, ut causa talis ideæ quippè intellectus illam formans, sit in essendo, seu entitativè infinitus; sed sufficere quod sit infinitus in cognoscendo; est autem infinitus in cognoscendo, secundum nostrum cognoscendi modum admissum in responsione ad primas Objectiones pag. 150, qui etiam infinitum attingit ac percipit, quia scilicet in cognoscendo est universalis, semperque ex particularibus notionibus sua naturâ tendit ad universales, quæ neque tempori, neque loco, neque mutationi sunt obnoxiæ; sed absque & semper immutabilis veritatis: Imò ex D. Cartesio suprà, potest in se formare ideam DEI, hoc est Entis infinitè perfecti, quamvis illum existere nesciremus: unde etiam deducitur quod ex sola idea entis summè perfecti, nec certò innotescit ipsum ens existere.

Secunda autem ratio D. Cartesii talis est in respons. ad primas Objectiones pag. 152. Quod clarè & distinctè percipimus pertinere ad alicujus rei veram & immutabilem naturam, sive essentiam sive formam; id potest de ea re cum veritate affirmari: sed postquam satis accuratè investigavimus quid sit DEUS, clarè & distinctè intelligimus ad ejus veram & immutabilem naturam pertinere ut existat: Ergo cum veritate possumus affirmare quod existat: *Major denegari non potest: Sola minor restat, in qua fatetur esse difficultatem non parvam; proindeque dicere non debuit* clarè, & distinctè intelligimus, &c: *Præcipua autem difficultas non consistit in his quæ exposuit; sed in eo quod faciat naturam DEI, veram & immutabilem priusquam illum esse probaverit. Cùmque per ideam DEI, intelligat ideam entis infinitè perfecti: Equidem certum est, quod enti sub tali ratione concepto competit existentia, quia perfectius est existere quàm non existere. Nec ei competit existentia tantùm possibilis, nam hæc includit defectum existentiæ actualis; at in ente infinitè perfecto quale concipitur, nullus defectus concipi potest; ideoque cùm Ens sub tali ratione conceptum, suam naturam habeat à concepta intellectus; debet intellectus in illo etiam necessariò concipere actualem existentiam, & non tantùm possibilem: sed inde non sequitur tale ens realiter & actualiter existere extra intellectum, veluti si conciperem vel formarem ideam naturæ mediæ inter hominem & Angelum, deberem in illa concipere operationes medias, & medium existendi modum inter hominem & Angelum: sed inde non sequeretur quod talis natura existeret extra intellectum.*

Atque ex hactenus dictis, clarè (ni fallor) notum fecimus demonstrationes existentiæ DEI à D. Cartesio expositas, à nemine pro evidentissimis admittendas esse: proindeque non abs re Theologos Sorbonicos ipsarum approbationem illi denegasse.

Cæterum hìc non videtur omittendum, quod cùm Libellus meus adversus Atheos omnibus placuisset, rogatus fuit D. Cartesius post suarum Meditationum editionem, ut quia ejus demonstrationes existentiæ DEI per hujus ideam non satisfaciebant; eandem à posteriori per Creaturas demonstrare vellet, ut ego feceram, in cujusque finem petitus fuit à me ipse Libellus, quem R. P. Mersennus nemini Doctorum ignotus illi transmisit in Hollandiam, ut methodum meam geometrico more procedentem intueretur. Itaque in sua responsione ad secundas Objectiones pag. 210. ubi incipit. Quantùm denique ad consilium vestrum de meis rationibus more geometrico proponendis, ut unico velut intuitu à Lectore percipi possint, &c: *præmissa duplici demonstrandi ratione, alia scilicet per analysin quam ait se observasse, alia per synthesin quam ego cum Geometris secutus sum; huic suam analysin præfert, rationibus hìc à me non discutiendis. Tandem verò pag. 216. ait.* Sed quia novi quàm difficile est futurum, etiam iis qui attendent, & veritatem seriò quærent, totum corpus meditationum mearum intueri, & simul ipsarum singula membra cognoscere; quæ dum simul existimo esse facienda, ut integer fructus ex iis capiatur, (*quod certè dici non posset de demonstrationibus, certitudine, & evidentià geometricas non solum æquantibus, sed etiam superantibus, quales in sua epistola nuncapatoria pollicitus est*) pauca quædam stylo synthetico hìc subjungam, à quibus ut spero nonnihil juvabuntur. *Supponit igitur Definitiones & Axiomata ut ego feci; sed controversiæ obnoxia, nec ad propositum vera ut infra patebit: tum etiam 7. Postulata, quibus ingenia sibi adstringat; cùm tamen ego nihil postulaverim; sed ingenia in sui judicii libertate reliquerim; & inter cætera notatu dignum est Postulatum 5. quod est.* Ut Lectores diu multùmque in natura entis summè perfecti contemplanda immorentur, & inter cætera considerent, in aliarum quidem omnium naturarum ideis existentiam possibilem, in DEI autem idea non possibilem tantùm, sed omninò necessariam contineri. Ex hoc enim solo (*inquit*) & absque ullo

discursu cognoscent DEUM existere. *Quod adeò verum est, ut hoc postulato concesso, nullis definitionibus, nullis axiomatibus, nec ullis demonstrationibus, sive per analysin, sive per synthesin opus esse queat; sed illi non conceditur, quod inde DEUS aliter existat, quàm idealiter in ejus mente qui talem ideam conceperit: non autem quod à parte rei & actualiter existat: semper igitur probandum relinquitur quod data in intellectu idea entis infinitè perfecti, detur ipsum ens à parte rei. Tandem verò tres subjungit demonstrationes existentiæ DEI. Quarum prima talis est.*

Dei existentia ex sola ejus naturæ consideratione cognoscitur.

NAm (*inquit*) idem est dicere aliquid in rei alicujus natura sive conceptu contineri: ac dicere ipsum de ea re esse verum per Defin. 9. Atqui existentia necessaria in DEI conceptu continetur per Axio. 10. quo ait in omnis rei idea sive conceptu contineri existentiam; quia nihil possumus concipere nisi sub ratione existentis: Et continetur existentia possibilis, sive contingens in conceptu rei limitatæ; sed necessaria & perfecta in conceptu entis summè perfecti; Ergo verum est de DEO dicere ipsum necessario existere.

Cujus demonstrationis major concedenda est, minor verò neganda, quoniam Axioma 10. *non est universaliter verum; ut à nobis ostensum est in refutatione rationis ejus primæ antea expositæ, ad probandum Existentiam DEI. Adde quod in conceptu entis summè perfecti, debet quidem concipi existentia actualis necessaria & perfecta; alioquin conceptus non esset entis summè perfecti ut supponitur, sed non inde sequitur tale ens sic conceptum actualiter existere extra intellectum, ut jam dixi in refutatione rationis ejus secundæ; proindeque non valet hæc demonstratio. Unde nil mirum si D. Cartesius de ipsa diffidens asserat, quod etsi ejus conclusio per se nota esse possit iis qui à præjudiciis sunt liberi, tamen non est facile ad tantam perspicacitatem pervenire. Secunda talis est.*

Dei existentia ex eo solo quod ejus idea sit in nobis, à posteriori demonstratur.

NAm realitas objectiva cujuslibet ex nostris ideis, requirit causam in qua eadem ipsa realitas, hoc est entitas representata, non tantùm objectivè, sed formaliter, vel eminenter contineatur, per Axioma 5: *Habemus autem ideam DEI per Defin.* 2. *quâ ideæ nomine intelligit, cujuslibet cogitationis formam illam per cujus immediatam perceptionem, ipsius ejusdem cogitationis conscius est; & per Defin.* 8. *quâ substantia quam summè perfectam esse intelligimus, & in qua nihil planè concipimus quod aliquem defectum sive perfectionis limitationem involvat, DEUS vocatur: Hujusque realitas objectiva nec formaliter, nec eminenter in nobis continetur per Axioma* 6. *quo ait, quod substantia infinita plus habet realitatis seu entitatis quàm finita: Nec in ullo alio præterquam in ipso DEO potest contineri per Defin.* 8. Ergo hæc idea DEI quæ in nobis est requirit DEUM pro causa: DEUSQUE proinde existit, Axio. 3. *quo ait*, nulla res, nec ulla rei perfectio actu existens, potest habere nihil, sive rem non existentem pro causa suæ existentiæ.

Cujus demonstrationis prima propositio falsa est. Tum quia D. Cartesius fassus est, nos Ideam Dei formare posse, etiam ignari quod DEUS existat, quamvis ejus realitatem objectivam nec formaliter, nec eminenter contineamus. Tum quia si ideam DEI infiniti formare possumus etiam ignari ipsam esse, multò magis ideam naturæ alicujus superangelicæ formare poterimus. Cujus tamen realitatis objectivæ nulla erit causa in qua ipsa realitas formaliter vel eminenter contineatur; erit enim idea rei quæ non existit. Habemus autem (*inquis*) ideam DEI, *hoc concedendum; sed ejus realitas objectiva nec formaliter nec eminenter in nobis contineatur, hoc negandum. Nam cùm ipsa idea non sit entitativè seu formaliter infinita, sed tantùm representativè, quam representationem D. Cartesius vocat realitatem objectivam; nec proinde necesse sit ut intellectus ad illam formandam sit in essendo infinitus; sed sufficiat quod sit infinitus in cognoscendo, quatenus potest si non comprehendere, saltem apprehendere infinitum; patet quod sua amplitudine cognoscendi, contineat evidenter realitatem objectivam ideæ Entis infiniti. Alioquin nesciens an ens infinitum existat, formare non posset ideam entis infiniti, quod fatetur D. Cartesius. Ex his verò patet evidenter demonstrationem ejus esse inanem. Tertia denique cæteris intricatior ac imperfectior talis est.*

Dei existentia demonstratur etiam ex eo, quod nos ipsi habentes ejus Ideam, existamus.

NAm (*inquit*) si vim haberem meipsum conservandi, tantò magis haberem etiam vim mihi dandi perfectiones, quæ mihi desunt. sed non habeo vim mihi dandi istas perfectiones, alioquin enim jam istas haberem, Axio. 7. *quo ait*, Rei cogitantis voluntas fertur voluntariè quidem & liberè, sed nihilominus infallibiliter in bonum sibi clarè cognitum: ideóque si norit aliquas perfectiones quibus careat, sibi statim ipsas dabit si sint in sua potestate. *Quod tamen Axioma patet esse falsum in iis, qui clarè vident virtutes morales sibi deficientes, nec tamen illas sibi dant; quamvis sint in sua potestate, juxta illud Genes. cap.* 4. Sub Te erit appetitus tuus, & tu dominaberis ipsius; Ergo (*concludit*) non habeo vim meipsum conservandi, ac proinde cùm existam conservor ab alio: Ille autem à quo conservor habet in se formaliter vel eminenter id omne quod in me est Axio. 4. *quo dicitur*, quidquid est realitatis vel perfectionis in aliqua re, est formaliter vel eminenter in prima, & adæquata ejus causa: *non tamen dicitur quod hæc causa rem ipsam conservet; vel quod omne id à quo conservor, sit mea prima, & adæquata causa, cum etiam à Cælo, astris, elementis, & cibo potuque conserver: nec tamen in istis est perceptio multarum perfectionum quæ mihi desunt, & ideæ DEI quæ est in me; ut vult esse in illo à quo conservor; quem proinde ait multò magis sibi daturum perfectiones illas*

quas

quas mihi deesse, & in solo DEO *esse concipio, si illi deessent: unde tandem concludit suprà assumptum, quod illas formaliter vel eminenter in se habet, atque ita est* DEUS. *Quæ demonstratio quam sit clara & certitudine ac evidentia geometricæ non solùm æquiparanda, sed etiam præferenda, quilibet hujus rei cupax judicet; reperietque illam multipliciter esse falsam.*

Igitur nec per analysin, nec per synthesin D. Cartesius existentiam DEI *demonstravit, quamvis in veritatibus geometricis analyticè vel syntheticè demonstrandis jure habeatur vir incomparabilis. Nec est quod ipse caussetur meditationes suas metaphysicas concipi vel intelligi non posse nisi ab ingeniis abstractis quæque præjudicia cuncta exuerint; neminem enim vidi qui demonstrationes ejus metaphysicas approbaverit, nec ullus est eorum qui approbationem denegarunt, qui Geometricas demonstrationes ab eo vel Euclide, vel alio methodicè factas approbare recusaret: quippè quòd hæ nimis clarè convincant ingenia. Nec mirum est, quandoquidem longè difficilius est demonstrare in Physicis, vel Metaphysicis quàm in Mathematicis; ubi principia evidentissima quasi sponte cuilibet emergunt, quæ in physicis ac metaphysicis præsertim non nisi à sublimioribus ingeniis deteguntur. Quamobrem verendum, ne dicatur D. Cartesium virum subtilissimum ac ingeniosissimum, seipsum subtilitate sua decepisse, & præjudiciis adeò involvisse, ut percipere nequiverit paralogismos sibi objectos à Sorbonicis, præter eos quos hic apposui.*

Ac profectò mirum mihi videtur quod D. Cartesius ad DEI *existentiam demonstrandam methodum analyticam elegerit, quæ ad hoc est prorsus inepta. Cùm enim analysis à Vieta definiatur,* assumptio quæsiti tanquam concessi, per consequentia ad verum concessum, *si verum concessum fuerit quod ipse existat ex eo quod cogitet; imò quod habeat ideam Entis infinitè perfecti, quod* DEUM *vocat: quæsitum verò sit, an* DEUS *existat: Jam ex Defin. analysis debet assumi, quod* DEUS *existat tanquam concessum; & ex tali concesso consequenter inveniri quod Dominus Cartesius cogitet, ideoque existat, vel quod habeat ideam Entis infinitè perfecti sive* DEI. *At in sua analysi nihil tale demonstravit, imò nec demonstrare potest: Nam* DEUS *existit ab æterno, nec D. Cartesius ab æterno cogitavit, ideoque fuit, vel habuit ideam* DEI; *ergo patet analysin nihil posse ad Existentiam* DEI *demonstrandam, ex idea* DEI *quam se habere dicit; sumendo Ideam ipsam pro conceptu Entis summè perfecti, vel naturæ infinitè perfectæ ut passim sumit. Quod enim in Medit. 3. pag. 48. ait,* se nomine DEI intelligere substantiam quantam infinitam independentem, summè intelligentem, summè potentem: *quidem hactenus rectè: sed dum addit,* & à qua, tum aliud omne, si quid aliud extat, quodcunque extat, creatum est: *nimis crassus est paralogismus, cùm enim* DEUS *non possit esse creator quin priùs existat; jam in tali idea supponit pro concesso id quod illi quærendum est, scilicet existentiam* DEI: *Et ex tali concesso probanda est creatio; at hanc etiam in illo* DEI *concepto supponit; patet ergo paralogismus. His adde quod* DEUS *extitit ab æterno, nec tamen Creator fuit ab æterno: Ac proinde quod sit Creator est tantum ipsi denominatio extrinseca, & non de illius natura, alioquin mutabilis esset: Non igitur per analysin demonstrari potest existentia* DEI, *ex concessis creaturis; sicut nec concessa existentia* DEI *infinitè perfecti atque potentis, demonstrari potest quod ulla creatura actualiter existat, sed tantùm possibiliter.*

At methodo synthetica Geometris ad inveniendum usitata, DEI *existentia ex creaturis existentibus evidentissimè demonstrari potest, ut patebit in hoc Libello, cujus cum Editio prima Viris doctis olim placuerit, opinor hanc editionem secundam non fore injucundiorem: potuissem verò ex principiis à me assumptis & Theorematibus inde deductis illum in alia plurima de* DEO, *& Creaturis Theoremata peregregia facile diffundere: sed meum hic institutum fuit duntaxat ostendere,* DEUM *existere, ipsum esse hujus mundi Creatorem, Gubernatorem & finem ultimum: & omnes scientias Physicas & Metaphysicas eodem modo demonstrari posse.*

Ideo autem D. Cartesii demonstrationes de DEI *existentia discutienda esse censui ante demonstrationes meas; quòd illæ propter Authoris famam Philosophos omnes atque Theologos Parisiis non parum commoverint, neminem verò (quod sciam) convicerint, exceptis forsan aliquot ignaris viri famâ delusis.*

DEFINITIONES

PRIMA. Esse, est id, quod est quidquid est, vel esse potest.
2. Ens est id, quod habet esse; sive actuale, sive potentiale.
3. Ens actuale, est quod existit actualiter.
4. Ens potentiale, est quod actualiter existere potest.
5. Nihil, est id, quod nullum habet esse.
6. Ens finitum, est quod essendi limitibus quibusdam includitur.
7. Ens Infinitum, est quod transcendit omnes essendi limites, vel nullis essendi limitibus includitur.
8. Æternitas, est duratio infinita, vel transcendens omnes durationis limites.
9. Creatio, est productio entis ex nihilo.
10. Providentia, est ratio ordinandarum rerum in aliquem finem.
12. Prius actus, est perfectio entis excludere ab eo omnem ad aliquid potentiam.
13. Natura ut hic à nobis sumitur, est quodlibet ens finitum, quatenus propria virtute dotatum; vel concursus entium finitorum, ad aliquid propriis virtutibus efficiendum.

AXIOMATA.

PRIMUM. Quodlibet est, vel non est.
2. Impossibile est, idem simul esse, & non esse.
3. Non est aliquid, priusquam sit.
4. Quod non est, nihil potest.
5. Quod est, non est in potentia ad esse id, quod ipsum est.
6. Quidquid est, vel est seipso, vel habet esse ab alio à se.
7. Quod est seipso, est independens ab alio à se, & viceversa.
8. Nulla res dare potest id, quod ipsa non habet.
9. Ut se habet res in se, sic in posse.
10. Entis finiti potentia, finita est; tam activa, quàm passiva ad actum reducibilis.
11. Virtutis finitæ effectus, nequit esse infinitus.
12. Quovis finito dari vel concipi potest majus aut perfectius.
13. Infinito nihil majus esse vel concipi potest.
14. Cuivis finito, potest alterum æquale concipi, eorumque additio.
15. Totum, est majus sua parte.
16. Quæ sunt idem uni tertio, sunt idem inter se in ipso tertio.
17. Quod est causa causæ, est etiam causati causa.
18 Quod non est æternum, incepit esse in tempore, vel alia inchoata, sibique propria duratione.
19. Ejus quod est ab æterno, non datur durationis initium.
20. Omne Compositum divisibile est in ea, ex quibus componitur.
21. Natura nihil efficit ex nihilo, nec quodlibet ex quolibet.
22. In Causis non datur progressus in infinitum.

THEO-

THEOREMATA.

THEOREMA I.

Ens infinitum, est id omne quod est, vel esse potest.

Alioquin ipsum Ens infinitum essendi limitibus includetur contra *Definit.* 7. Ergo Ens infinitum est in se, id omne quod est, vel esse potest. Inde verò sequitur, Ens infinitum esse quodlibet ens finitum: attamen extra vel supra quoscunque essendi limites, juxta infiniti definitionem: vel (ut ait Cardinalis de Cusa) absolutè seu incontractè vel (ut alii volunt) eminenter.

MONITUM.

PETRUS GASSENDUS, *inter hujus seculi Viros doctos à plerisque numeratus, pag.* 194. *suæ* Favillæ ridiculi muris, *pro suæ Philosophiæ Epicureæ defensione adversum me in lucem editæ sub nomine Francisci Bernerii sui discipuli, viso hoc Theoremate in prima Libelli hujus editione, ait, me à primo statim propositione hac, paralogismum inchoare & continuare usque ad Propositionem sive Theorema* 16. *prioris editionis; quod est* DATUR A PARTE REI ENS INFINITUM. *Vult enim me hoc primo Theoremate supponere, dari ens infinitum, quod postea per ejus proprietates dari probo Theoremate illo* 16.

Verum noster Vincentius Panurgus suâ ad me Epistola DE TRIBUS IMPOSTORIBUS *adeò evidenter probavit Gassendi inscitiam ac imposturam, circa hoc Theorema & aliquot alia, ut nemo sit qui illum non condemnaverit; nec potuerit Panurgo de his, vel de aliis in illa eruditissima epistola contra Epicuream Philosophiam respondere. Nam (ut Panurgus noster ait) definitio Entis finiti est verissima nec rejicitur ab ipso Gassendo, ex ea autem necessariò sequitur definitio Entis infiniti, & ex hac à nobis duntaxat supposita ut vera, necessariò deducitur hoc primum Theorema, sive detur sive non detur ipsum Ens infinitum: non ergo suppono hoc Theoremate dari Ens infinitum, ut Gassendus mihi imposuit.*

Hoc autem confirmatur evidenter: Quia hoc primo Theoremate, agitur de Ente infinito, definitione 7. *à me definito. Definitio autem non supponit dari à parte rei id quod definitur, vel sciri quod ipsum detur; sed abstrahit ab existentia rei definitæ: quod etsi probari possit multipliciter, tamen probatur apertè hac definitione.* Quadratura Circuli, est inventio rectæ lineæ, quæ sit æqualis circumferentiæ circuli. *Quia nec datur à parte rei talis inventio, nec scitur an ipsa detur; cùm hactenus à nullo Geometra, etiam maximis laboribus quæsita inveniri potuerit. Igitur nec in definitione* 7. *nec in hoc Theoremate & subsequentibus supponitur à me, dari à parte rei Ens infinitum. Videantur reliqua in Panurgi Epistolâ nostra.*

THEOREMA II.

Ens infinitum est purus actus.

Aliquin erit in potentia ad aliquid, *Defin.* 12. Ideoque non erit id omne quod est, vel esse potest, contra *Theor.* 1. vel essendi limitibus includetur contra *Defin.* 7. Ergo Ens infinitum est purus actus.

THEOREMA III.

Ens infinitum est actus infinitus, sive omnis actus qui est, vel esse potest.

Alioqui Ens infinitum non erit id omne quod est, vel esse potest, contra *Theor.* 1. Nec actus ipse erit purus, contra *Theor.* 2. Ergo Ens infinitum est actus infinitus. Ac per consequens est bonum, verum, potens, sapiens: Et quidquid aliud sub ratione actus, & perfectionis esse aut concipi potest, etiam in summo gradu.

THEOREMA IV.

Ens infinitum est immutabile.

Alioquin erit in potentia ad id in quod est mutabile: Ideoque non erit purus actus, contra *Theor.* 2. neque actus infinitus contra *Theor.* 3.

THEOREMA V.

Ens finitum nequit esse subjectum infiniti.

Nam alioquin potentia passiva finiti, esset infinita contra *Axio.* 10.

THEOREMA VI.

Non possunt esse duo Entia infinita.

Sint enim si fieri possit duo Entia infinita A & B in dato quovis momento temporis. Et quia A est Ens infinitum, ergo erit quidquid est, vel esse potest illo momento temporis: Et similiter B erit quidquid est, vel esse potest illo eodem momento temporis. At quidquid est, vel esse potest ipso momento temporis, nullam à seipso admittit differentiam genericam, specificam, vel individualem, aut quamvis alteram, sed est unum & idem re & ratione: Ergo neque A & B ullam omnino admittent inter se differentiam; sed erunt entitate idem omnino, *Axio.* 16. ideoque non duo Entia infinita, contra hypothesim; non ergo esse queunt duo Entia infinita.

Dici potest Theorema rectè concludere de duobus infinitis essentiâ vel entitate: cùm infinitum essentiâ vel entitate verè sit omne id quod est, vel esse potest, *Theor.* 1. Non autem de duobus infinitis, quorum saltem alterum sit finitum essentiâ, sed infinitum accidente; sicut corpus, quod extensione potest esse infinitum, aut qualitas intensione.

Sed respondeo quod finita corporis essentia, nequit esse subjectum accidentis infiniti, qualis esset extensio infinita, *Theor.* 5. Ac proinde non datur tale infinitum. Idemque dicendum est de qualitate, &c. non ergo possunt esse duo Entia infinita.

THEO-

THEOREMA VII.

Ens infinitum est indivisibile.

Non enim est divisibile in duo Entia infinita, quoniam pars non potest æqualis esse toti, *Axio.* 15. nec possunt esse duo Entia infinita, *Theor.* 6. neque dividi potest in duo finita. Nam quodlibet finitorum ipsorum potest concipi majus aut perfectius, *Axio.* 12. Et cuivis finito alterum illi æquale concipi potest, eorumque additio, *Axio.* 11. sic verò conciperetur quid majus vel amplius, vel perfectius infinito, contra *Axio.* 13. Nec tandem est divisibile in finitum & infinitum. Nam detracto finito semper relinqueretur infinitum. Ergo Ens infinitum est indivisibile.

THEOREMA VIII.

In infinito nihil est prius aut posterius.

Alioquin esset divisibile in id quod prius, & id quod posterius est, contra *Theor.* 7. Ergo in infinito nihil est prius aut posterius.

THEOREMA IX.

Ens infinitum est simplicissimum.

Nam si quovis modo esset compositum, esset divisibile in ea ex quibus componeretur, *Axio.* 20. At infinitum est indivisibile, *Theor.* 7. Ergo est simplicissimum.

SCHOLIUM.

Quamvis ergo Ens Infinitum sit unum, verum, bonum, potens, &c. *Theor.* 3. tamen hæc singula in Ente infinito identificantur cum ipso, *per hoc Theor.* Ideoque inter se, *Axio.* 16. suntque unicum Ens infinitum simplicissimum. Imò quoniam Ens infinitum ex vi vocum videtur conceptus quidam compositus ex ente & infinitate, purior ac simplicior evadet ille, si tantùm Ens ipsum in se concipiatur: cùm Ens in se, sit id omne quod est, vel esse potest; Ac proinde idem cum Ente infinito, *Theor.* 1. & *Axio.* 16. Et rursus quoniam Ens in se, videtur adhuc quidam conceptus concretus ex eo quod habet esse, *Defin.* 2. & ipso esse quod habetur: purior adhuc simpliciorque Entis infiniti conceptus evadet, si solum Esse in se concipitur: quandoquidem ipsum Esse, est etiam id omne quod est, vel esse potest: Cùm sit id, quo est quidquid est, ipsiusque Entis essentia, *Defin.* 1. Simili ratione Ens infinitum puriùs simpliciúsque concipitur, si concipiatur esse ipsa unitas, ipsa veritas, ipsa bonitas, ipsa sapientia, &c. quàm si concipiatur esse unum, verum, bonum, sapiens, &c. Porrò ipsa unitas est in se, omnis unitas quæ est, vel esse potest; quippe quòd sit unitas infinita, atque transcendens omnes finitæ unitatis limites: Imò ipsa unitas est ipsa bonitas, ipsa veritas, &c. quòd hæc singula quatenus infinita identificentur cum Ente infinito, & inter se ut dictum est suprà. Idemque dicendum est de ipsa veritate, ipsa bonitate, &c. At cum Ens infinitum sit quid unum simplicissimum: Et ipsa unitas, ipsa veritas, ipsa bonitas, &c. in simplicissimo ipsius Esse conceptu complicentur: nequit humanus saltem intellectus Ens infinitum simpliciùs concipere quàm sub conceptu ipsius Esse vel Essentiæ.

THEOREMA X.

In infinito quidquid est, vel concipi potest, est infinitum.

Nam quidquid in infinito est vel concipi potest, est ipsum infinitum, quod est indivisibile, *Theor.* 7. Ergo, &c.

THEOREMA XI.

Nullum quovis modo compositum, potest esse infinitum.

Nam omne compositum est divisibile, *Axio.* 20. At infinitum est indivisibile, *Theor.* 7. Ergo nullum compositum potest esse infinitum.

THEOREMA XII.

Ens infinitum neque est pars, neque totum.

Non pars, quia esset pars Entis finiti, vel infiniti: si finiti, pars esset major suo toto: si infiniti, pars esset æqualis toti, contra *Axio.* 15. Sed neque etiam est totum; nam totum quatenus totum constat partibus, in quas idcirco est divisibile: Ens autem infinitum est indivisibile, *Theor.* 7. Ergo Ens infinitum neque est pars, neque totum: sed supra hæc.

THEOREMA XIII.

Entis infiniti ab Ente finito differentia est infinita.

Quoniam enim Ens infinitum excedit finitum deficiens ab infinito: si excessus vel differentia fuerit finita; ergo infinitum componetur, vel ex duobus finitis, vel ex finito, & infinito; ideoque, in ipsa erit divisibile contra *Theor.* 7. Ergo Entis infiniti à finito differentia est infinita.

THEOREMA XIV.

Ens infinitum ab esse finito differt seipso.

Alioquin vel differentia Entis infiniti à finito non erit infinita, contra *Theor.* 13. vel saltem duo erunt diversa infinita, contra *Theor.* 6. Ergo Ens infinitum ab Ente finito differt seipso.

THEOREMA XV.

Ipsum Esse est seipso.

Nam est id quo est quidquid est, *Defin.* 1. Et quia multa esse videmus, necesse est ut ipsum Esse sit, alioquin nihil esset: At ipsum Esse non erit altero Esse, quia daretur processus in infinitum, contra *Axio.* 22. Ergo est seipso.

THEOREMA XVI.

Solum Esse est seipso.

Alioquin si præter ipsum Esse aliquid esset seipso, ipsum Esse non esset id, quo est quidquid est, contra *Defin.* 1. Ergo solum Esse est seipso.

THEOREMA XVII.

Ipsum Esse est infinitum.

Nullis enim essendi limitibus includitur: Ergo est infinitum, *Defin.* 7. Et quia non sunt duo infinita ex *Theor.* 6. Ergo ipsum Esse, & Ens infinitum idem sunt; ideoque quidquid dicitur de Ente infinito, dicitur etiam de ipso Esse.

THEO-

THEOREMA XVIII.
Nihil potest seipso transire à nihilo ad esse actu.

Alioquin id potest dum non est, vel dum est. Non primum; nam quod non est, nihil potest, *Axio.* 4. Non secundum; nam quod est, non est in potentia ad esse id, quod ipsum est, *Axio.* 5. Ergo nihil potest seipso transire à nihilo ad esse actu.

THEOREMA XIX.
Nullum finitum est seipso, nec quò ad essentiam, nec quò ad existentiam.

Non primum, alioquin cùm ens omne finitum limitibus essendi hoc, & non aliud includatur, *Defin.* 6. si aliquod ens finitum fuerit seipso quò ad essentiam; Ergo sequetur ipsum ens à seipso inclusum fuisse limitibus, vel sibi limites imposuisse essendi hoc, & non aliud. Hoc autem potuit vel priusquam esset contra *Axio.* 4. vel postquam fuit contra *Axio.* 5. Non secundum, alioquin ens finitum esset ipsum Esse, quod solum existit seipso, *Theor.* 16. sicque esset infinitum, *Theor.* 17. Ergo nullum finitum est seipso.

Idem sic aliter breviùs ostenditur. Solum Esse est seipso, *Theor.* 16. At ipsum Esse est infinitum: Ergo nullum finitum est seipso.

THEOREMA XX.
In Entium productionibus non datur circulatio.

Si enim A. daret esse alteri B, & B alteri C, & C eidem A, sequeretur A ejusdem C respectu esse causam efficientem & effectum: sicque priùs esse quàm esset, contra *Axio.* 3. Ergo in Entium productionibus non datur circulatio.

THEOREMA XXI.
Omne Ens finitum habet suum esse ab Ente infinito.

Nam habet suum esse ab ipso Esse, quod est id quo est quidquid est, *Defin.* 1. At ipsum Esse est infinitum ens, *Theor.* 9. 17. Ergo habet suum esse ab Ente infinito. Idem sic aliter ostenditur, nam quidquid est, omnino necesse est ut sit seipso, vel habeat esse ab alio ente, *Axio.* 6. Neque enim ipsum nihil quod nullum habet esse, *Defin.* 5. potest cuipiam dare esse, *Axio.* 8. Jam verò nullum ens finitum est seipso, *Theor.* 19. Quod si ens finitum habet esse ab alio ente; Ergo ab ente finito, vel ab infinito: Si hoc, habetur intentum: si illud, rursus dicetur hoc finitum ens, habere esse ab alio ente finito, vel ab infinito; sicque vel iterum habebitur intentum: vel continuabitur progressus in qualemcunque numerum Entium finitorum contra *Axio.* 22. Qui numerus ideo nequit esse infinitus, quia infinitum est indivisibile, *Theor.* 7. At cùm ille numerus sit multitudo composita ex unitatibus singulorum Entium productorum, *Defin.* 11. Idcirco erit divisibilis in illas unitates vel entia, *Axio.* 20. proindeque non infinitus, *Theor.* 7. sed finitus: Ac per consequens dabitur primum ipsorum entium finitorum, à quo reliqua producta sunt, ipsum verò à nullo eorum: quòd in entium productionibus non detur Circulatio, *Theor.* 20. Et de hoc primo ente finito rursus dicetur, illud non esse seipso: sed habere esse ab alio ente finito vel infinito; non finito, alioquin hoc esset primum entium finitorum, & non illud, contra hypothesin: Ergo infinito. Posito autem primo ente finito ab Ente infinito; etiam reliqua finita quæ sunt ab ipso primo, erunt saltem ut sic ab Ente infinito; nam quod est causa causæ, est causati causa, *Axio.* 17. Ergo omne finitum habet esse ab Ente infinito.

Aliter sic ostenditur, numerum entium finitorum ab aliis entibus finitis productorum, non posse esse infinitum. Ponatur enim hominum hactenus productorum numerus infinitus: Ergo continebit omnes homines, qui fuère, sunt, & esse possunt, *Axio.* 13. sicque nullus homo erit amplius producibilis. Atqui in dies, & singula momenta novi homines producuntur, ut experientiâ patet; idque sine circulatione, *Theor.* 20. Non ergo poni potest numerus hominum productorum infinitus, sed tantùm finitus: Ac per consequens dabitur primus ipsorum, &c. ut supra. Quare cùm sit eadem ratio de cæteris Entibus finitis, quorum unum habet esse ab alio ente finito, necessariò sequitur omne ens finitum habere esse ab Ente infinito.

MONITUM.

Hîc parumper sistendum. Si Ens quod essendi limitibus clauditur rectè finitum dicitur: Ergo Ens quod transcendit omnes essendi limites, infinitum dicetur. De utriusque autem entis proprietatibus nonnullis hactenus egimus, factâ utriusque comparatione: Minimè tamen determinantes an ipsa dentur, præsertim verò ipsum Ens infinitum. Sed tantùm manifestissimè ostendimus, quod nullum ens finitum possit esse seipso, sed quodlibet tantùm esse possit, ab Ente infinito. Jam verò sic persequimur.

THEOREMA XXII.
Mundus hic finitus est.

Nam Globus terrestris non est totus Mundus, sed pars Mundi, idemque dicetur de Sole, Luna, & quolibet astro, vel etiam Cœlo: Ergo Mundus est aliquod totum ex illis partibus compositus. Ideoque in illas divisibilis, *Axio.* 20. Ac proinde non est infinitus, *Theor.* 7. ergo finitus.

THEOREMA XXIII.
Datur à parte rei Ens infinitum.

Nam datur à parte rei ens finitum. Quippe Terra, Sol, Luna, homo, &c. Ergo datur Ens infinitum à quo illa habent esse, *Theor.* 21. Nec enim dici potest, fuisse quidem aliàs infinitum Ens, à quo illa finita habuerint esse; ipsum vero non ampliùs esse: nam inde omnino sequeretur tale Ens infinitum durationis limitibus inclusum fuisse; proindeque nec fuisse infinitum, *Defin.* 7. quod est contradictorium: Ergo datur Ens infinitum.

THEOREMA XXIV.
Ens infinitum est seipso.

Alioquin habuit esse ab alio à se, *Axio.* 6. Eoque vel finito, vel infinito: Non primum, quia Entis finiti virtus finita est, *Axio.* 21. Cujus effectus nequit esse infinitus, *Axio.* 11. Non secundum; quia nequeunt esse duo entia infinita, *Theor.* 6. Ergo Ens infinitum est seipso.

Aliter. Infinitum est ipsum esse, quod est seipso, *Theor.* 16. Ergo Ens infinitũ est seipso, *Theor* 15. & 17.

THEO-

THEOREMA XXV.

Ens infinitum est independens.

Nam est seipso, *Theor.* 24. Ergo independens ab alio. *Axio.* 7.

THEOREMA XXVI.

Quidquid est independens est infinitum.

Nam quidquid est seipso, est ipsum esse, *Theor.* 16. sed quidquid est independens est seipso, *Axio.* 7. Ergo quidquid est independeos est ipsum Esse. At ipsum Esse est infinitum. *Theor.* 17. Ergo quidquid est independens est infinitum.

THEOREMA XXVII.

Ens infinitum est æternum.

Alioquin habuit esse ab alio à se, *contra Theor.* 24. vel seipso transivit à nihilo ad esse actu *contra Theor.* 18. Ergo Ens infinitum est æternum; imò sua vel ipsa æternitas. *Theor.* 7. & 9.

THEOREMA XXVIII.

Abente infinito nihil reale effluit extra ipsum, quo producat ens finitum.

Nam si ab Ente infinito quid reale extra ipsum effluere posset, Ens finitum esset divisibile *contra Theor.* 7. Ergo ab Ente infinito nihil reale effluit, &c.

THEOREMA XXIX.

Ens infinitum producit finitum simplici voluntatis actu.

Nam cùm ab Ente infinito nihil reale effluat extra ipsum quo producat ens finitum, *Theor.* 28. Ergo necesse est, ut hoc producat per aliquem actum immanentem. Dico autem hunc actum esse voluntatis actum. Cùm enim in Entium finitorum productione, necessariò deveniatur ad aliquod primum à solo Ente infinito productum, *Theor.* 21. sint autem innumera producibilia, ex se æquè indifferentia ad produci: Ergo vel ab Ente infinito extra se producente, omnia possibilia simul producentur, vel nullum producetur (quorum utrumque patet esse falsum) vel denique in illo admittenda erit electio, seu voluntatis actus, quo unum possibile producat, potiùs quàm aliud; quandoquidem ipsum Ens infinitum est in extra se producendo summè liberum, sapiens atque potens, imò summa libertas, infinita sapientia & omnipotentia. *Theor.* 9. Tribuitur autem Entis finiti productio peculiariter actui simplici ipsius voluntatis, ideoque amori qui est proprius voluntatis actus; quia licet Ens infinitum sit infinita sapientia, & omnipotentia; tamen nec producit extra se, quidquid producere potest, nec quicquid suo scit intellectu se posse producere: sed tantùm id quod ex possibilibus vult producere. Hoc autem posito voluntatis actu, non potest non produci ens finitum eo momento, quo hoc fieri ab æterno voluit ipsum Ens infinitum, quippe quòd ejus voluntas identificetur cum ejus omnipotentia. *Theor.* 9. Ideoque sit per se efficacissima, nulloque alio vel efficienter vel subjectivè cooccurrente indigeat ad producendum; alioquin nec esset summè libera, nec omnipotens contra prædicta, Ergo Ens infinitum producit finitum simplici voluntatis actu.

THEOREMA XXX.

Ens finitum ab infinito productum, continuò producitur vel conservatur ab eodem Ente infinito.

Nam cùm ens finitum producatur per actum voluntatis Entis infiniti, *Theor.* 29. Ergo tantùm eatenus est finitum ens, quatenus hoc esse vult Ens infinitum, sed quatenus Ens infinitum vult esse ens finitum, eatenus hoc producit, quòd Entis infiniti voluntas omnipotens sit efficacissima, *Theor.* 29. Ergo ens finitum ab infinito productum continuò producitur ab eodem Ente infinito: Hæc autem continua entis finiti productio, dici solet ejus conservatio ab Ente infinito, quâ cessante ipsum ens finitum illico desineret esse.

THEOREMA XXXI.

Ens infinitũ concurrit efficienter & immediatè, ad omnes effectus reales entis finiti.

Quoniam enim Ens infinitum suo voluntatis actu continuò producit finitum ens, huic dando esse, & vim agendi, *Theor.* 30. Ergo quocumque temporis momento finitum ens agat, hoc agere vult Ens infinitum: Alioquin vel frustra daret ei vim agendi, sicque non esset sapientia infinita contra *Theor.* 9. & 29. vel saltem ens finitum ageret contra Entis infiniti voluntatem; sicque hæc neque esset infinitè potens, *contra Theor.* 29. Sed quatenus Ens infinitum, vult ens finitum agere, vel novum realem effectum producere, eatenus efficit ut agat; Et vult illum eundem effectum; & quatenus hunc vult, eatenus illum quoque producit, quòd ejus voluntas sit efficacissima, *Theor.* 29. Ergo Ens infinitum concurrit efficienter & immediatè ad omnes effectus reales entis finiti. Intellige autem immediationem suppositi, & non virtutis effluxæ, quòd ab Ente infinito virtus non effluat extra ipsum, qua producat ens finitum, *Theor.* 28.

Hujus Theorematis demonstrationem attenta mente perpendant, qui de DEO tam malè sentiunt, ut ipsum Theorema negent: asserentes DEUM initio creationis semel dedisse vim agendi causis efficientibus, qua sine concursu DEI suos producunt effectus, frivolis ratiunculis; quarum vanitatem ostendimus libro de concursu Primæ causæ cum secundis, adversus Jansenistas.

THEOREMA XXXII.

Omne ens finitum immediatè dependet in esse ab Ente infinito.

Nam eos finitum vel producitur à solo Ente infinito, vel ab alio ente finito. Si primum, patet veritas Theorematis: Si secundum, quoniam Ens infinitum concurrit efficienter & immediatè ad omnes effectus reales entis finiti, *Theor.* 31. Ergo etiam ens finitum à finito productum in esse dependet immediatè ab Ente infinito. Constat ergo Theorema.

THEOREMA XXXIII.

Nullum ens finitum, est, vel esse potest ab æterno.

Cùm enim omne finitum habeat suum esse ab Ente infinito, *Theor.* 21. Ponatur ergo aliquod ens fini-

finitum actu ab æterno. Et quia productum fuit simplici voluntatis actu Entis infiniti, *Theor.* 29. eodemque actu continuò producitur sive conservatur, *Theor.* 30. Ergo si Ens infinitum velit (ut velle potest) ipsum ens finitum fore deinceps sempiternum: omnino sequitur quod ejus duratio nullis inde clausa limitibus ponitur infinita; proindeque indivisibilis *Theor.* 7. In qua per consequens, neque erit prius, neque posterius, *Theor.* 8. Sed ipsa erit tota simul: Ideoque vera æternitas, *Defin.* 6. Est autem Ens infinitum etiam æternum, *Theor.* 27. Imò sua sive ipsa æternitas, *Theor.* 9. Vel igitur Entis infiniti & finiti æternitates sunt duæ numero, vel unica. Si primum, quoniam utraque est infinita; Ergo dabuntur duo infinita, *contra Theor.* 6. Si secundum, cùm æternitas Entis infiniti identificetur cum ejus entitate, *Theor.* 9. Ergo si Ens infinitum potest enti finito suam dare æternitatem, dabit illi quoque suam entitatem infinitam: sicque finitum ens erit infinitum contra Hypothesin. Nullum ergò finitum est, vel esse potest ab æterno. Nec proderit objicere æternitatem esse infinito Enti essentialem, Enti autem finito tantùm accidentalem & participatam: nam cùm inde non tollatur infinitas ab entis finiti æternitate; semper redibit ratio superior, quod nempe vel sunt duæ numero æternitates, vel unica, &c.

Idem sic aliter ostenditur. Nullum actu esse potest finitum ens, quod non fuerit producibile ab æterno; Ergo nullum ens finitum fuit aut potuit esse actu ab æterno. Alioquin fuisset simul actu & potestate; vel actu, & non actu, quod implicat: Consequentia patet; antecedens verò sic probatur: quia quodlibet ens finitum, potest tantùm produci actu voluntatis Entis infiniti, ejusque voluntas est in producendo ente finito liberrima, *Theor.* 29. ideoque ex se indifferens ad dandum ei vel non dandum esse actuale; ac propterea supponit ipsum ens finitum esse tantùm potestate: Alioquin ejus indifferentia versaretur circa dandum, vel non dandum esse rei, quæ jam est actu, aut rei impossibili; quorum utrumque est perabsurdum. Nullum ergo finitum ens potest esse actu ab æterno, etsi ab æterno sit possibile. Dicunt nonnulli creatum esse, & non habere suæ durationis initium, non esse invicem repugnantia, quamvis creatio fiat ex nihilo: quippe quòd sufficiat nihilum præcedere creaturam naturâ, etsi non præcedat duratione. Ut posito Sole ponitur illuminatio, quam Sol ipse non duratione, sed naturâ præcedit.

Sed respondendum primò. Comparationem esse valde spuriam, in qua Sol comparatur nihilo. Secundò nequidem concipi posse, quod mera cujusvis naturæ sive actualis sive potentialis negatio, quale est ipsum nihil, naturâ præcedat naturam aliquam actualem; cùm hic etiam fiat comparatio inter ipsum nihil, & creaturam actualem. Tertiò quod si Mundus esset creatus ab æterno, ergo Sol positus fuisset tunc in aliquo Zodiaci gradu, ut in primo gradu Arietis: cùmque proprio motu devenisset ad gradum secundum, omnino verum fuisset dicere quod Mundus ab uno die creatus fuisset; Ergo non ab æterno, contra Hypothesin.

THEOREMA XXXIV.

Mundus hic non habuit esse per generationem Physicam.

Omnis enim Physica generatio terminatur ad quid unum formaliter, & per se. At Mundus hic non est quid unum formaliter, & per se, sed tantùm per accidens, nempe aggregatum ex multis corporibus Terræ, Solis, Lunæ, &c. specie diversorum & discontinuorum. Non ergo habuit esse per generationem Physicam.

THEOREMA XXXV.

Mundus hic creatus est in tempore ab Ente infinito.

Quoniam enim finitus est, *Theor.* 22. Ergo non est æternus, *Theor.* 33. Adde quod illi qui cum Aristotele ponunt Mundum hunc ab æterno, etiam ejus vel Cœli motum ideò ponunt ab æterno, quòd primum Mundi motorem fateantur æternum: illis autem suppositis, vel numerus gyrationum primi mobilis ab æterno huc usque finitus est, vel infinitus. Si primum, ergo dabitur prima gyratio, proindeque initium durationis Mundi contra *Axio.* 19: si secundum, ergo numerus ille non erit numerus contra hypothesin. Nam omnis numerus est divisibilis, *Axio.* 20. quòd nempe sit composita ex unitatibus multitudo, *Defin.* 11. infinitum autem est indivisibile, *Theor.* 7. unde sequitur nullum numerum esse infinitum, nec esse posse. Ergo Mundus hic non est æternus.

Probatur etiam aliter numerum gyrationum Cœli non esse infinitum. Nam si fuerit infinitus, ergo complectetur omnes gyrationes quæ fuerunt, sunt, & esse possunt, *Axio.* 13. ac per consequens nulla erit ampliùs possibilis Circulatio. Atqui in dies singulos fiunt novæ primi Cœli gyrationes: non ergo Mundus hic æternus est: Ideoque incœpit esse in tempore sibi propria duratione, *Axio.* 18. Sed neque accepit esse à nihio, *Axio* 8. Neque habuit esse per generationem Physicam, *Theor.* 34. Nec tandem seipso transivit à nihilo ad esse actu, *Theor.* 18. Ergo à nihilo ad esse actu traductus est immediatè ab eo, à quo omne finitum habet suum esse, quippè ab Ente infinito, *Theor.* 32. Quod autem sic producitur, creari dicitur, *Defin.* 9. Ergo Mundus hic creatus est in tempore ab Ente infinito. Quod erat ostendendum.

THEOREMA XXXVI.

Mundus hic & singula in ipso Entia, reguntur providentiâ Entis infiniti.

Cùm enim Ens infinitum sit hujus Mundi & singulorum in illo Entium productorum causa efficiens immediata, *Theor.* 32. Omnis autem causa efficiens agat propter finem: maximè verò ipsum Ens infinitum, quod est sapientia infinita, *Theor.* 9. Ergo vel Ens infinitum frustra dicetur agere propter finem: vel mundum ipsum & singula entia finita in finem à se intentum in eorum productione, per media congrua ordinabit, quod est providere seu providentiâ regere, *Defin.* 10. Ergo Mundus hic, & singula in eo Entia reguntur providentiâ Entis infiniti.

Idem sic aliter ostenditur. Quoniam omnibus animalibus inesse providentiam manifestissimè deprebenditur: quippè bruta suis fœtibus provident, parentes liberis, paterfamilias familiæ, Rex suo regno atque subditis: Ergo erit hæc providentia finita ab Ente infinito, *Theor.* 32. Ideoque ipsum Ens infinitum erit providum, tum *Axio.* 8. tum *Theor.* 3. Ioiò providentia infinita, *Theor.* 9. Hoc est providentia ad quodlibet Ens finitum extensa, alioquin non esset iofinita. Ergo Mundus bie & singula in eo Entia, reguntur providentiâ Entis infiniti.

Vel sic. Quodlibet Ens finitum continuò producitur ab Ente infinito: quæ continua productio, dicitur ipsius Entis finiti conservatio, *Theor.* 30. Producitur autem voluntatis actu, quæ identificatur eum sapientia infinita, *Theor.* 29. Proindeque non temerè neque frustra, sed io aliquem finem; Ergo etiam continuò dirigitur in ipsum finem ab eodem Ente infinito: quod certè non esset infinitum, sed essendi limitibus clausum, nisi esset providum; imò providentia infinita, quæ neminum quidem sui expers alicubi prætermittit.

Porrò Entis infiniti providentiæ triplex munus in Mundo deprebenditur. Primum: In singulorum Entium finitorum propriis in locis & ordioibus collocatione. Secundum: In eorumdem ipsis in locis & ordinibus conservatione. Tertium: In illorum motione, atque directione in proprium finem juxta cujusque naturam. Provides ergo ut causæ necessariæ necessariò agant: contingentes contingenter; & liberæ liberè. Ac voluit ex suis creaturis quasdam esse liberas, boc est intellectu & voluntate præditas: ne ipsum Ens infinitum inter omnia finita Eotia à se producta maneret incognitum; sed ab ipsis saltem liberis creaturis (quas hac in parte præ cæteris nobilitavit sibique assimilavit) per intellectum agnosceretur rerum omnium principium, medium sive conservator, & finis ultimus; per voluntatem verò super omnia creata coleretur, amaretur, & optaretur: sicque ipsæ creaturæ liberæ per suam ipsi Enti infinito assimilationem puritate, justitia, charitate, sanctitate, &c. in illud continuò tenderent, illudque tandem assequerentur, eoque fruerentur. Siquidem liberæ creaturæ, capaces factæ sunt verum à falso, bonum à malo, & justum ab injusto discernendi: indeque suam præ aliis finitis Entibus excellentiam, majoremque obligationem dignoscendi: Ac propterea infinitæ providentiæ decreto, justa illis vel facienda sunt, vel patienda: sique primùm non sequantur voluntariò, in secundum labuntur necessariò.

THEOREMA XXXVII.

Est quidam finis ultimus singulorum Entium finitorum.

Quodlibet enim Ens finitum producitur ab Ente iofinito, *Theor.* 32. Idque ob aliquem finem ad quem finitum ab infinito ordinatur, *Theor.* 36. Ideoque datur ipse finis; Alioquin frustra finitum Ens ad illum ordinaretur ab infinita sapientia, quod dici non potest. Jam ergo vel finis hic, est ultimus ipsius Entis finiti, sicque habetur intentum, vel est tantùm medius ad ultimum. Qui ultimus, si datur, rursus babetur intentum: si non datur, ergo ad hunc ille non erit medius contra hypothesio. Est igitur necessariò quidam finis ultimus singulorum Entium finitorum: in quo nempè finitum Ens quodlibet, suæ perfectionis complementum secum naturam propriam adipiscitur; Et idcircò ab ipso ente finito appetitur, ut in illo quiescat à motu, quo exiens à sua causa, tendit in optatum terminum,

THEOREMA XXXVIII.

Ens infinitum est finis ultimus omnium Entium finitorum.

Alioquin vel in finibus procederetur in infinitum; quo pacto finitum Ens finem in sui productione ab Ente infinito intentum nunquam assequeretur; sicquè ab ipsa infinita sapientia in illum frustra ordinaretur: vel dabitur Ens finitum, quod in nullum alium finem productum sit ab Ente infinito, quàm ut sit finis ultimus aliorum Entium finitorum, *Theor.* 37. Atque hoc pacto alia Entia finita essent etiam finis ultimus illius Entis finiti, sicque sibi mutuò essent causæ in eodem genere: quod fieri non posse fatentur omnes Philosophi. Adde quòd finis ultimus summè appetitur ab his quæ in illum tendunt, quia ipsis sufficit: ideoque in illo obtento planè quiescunt. At si quodlibet ens finitum ne quidem sibi soli sufficit, sed continuò produci & conservari indiget ne desinat esse, *Theor.* 30. ergo aliis multò minus sufficiet, præsertim hominis appetitui qui oullo finito satiari potest. Nullum ergo Ens finitum sibi vel alteri potest esse finis ultimus. Adde tandem quod cùm rationalis creatura toto intellectu, totaque voluotate teneatur in finem ultimum tendere, ad quem ordinatur: ergo si is fuerit alius ab Ente infinito, etiam tenebitur toto intellectu, totaque voluntate sese avertere ab ipso Ente iofinito, quod supra diximus rationales fecisse creaturas, ut ab his per intellectum & voluotatem cognosceretur, & amaretur. Ergo Ens iofinitum est finis ultimus omnium Entium finitorum, tandemque à quolibet in ipso tendente possidetur juxta siogulorum naturam propriam, ideoque immediatè per intellectum & voluntatem sive cognitione & amore à rationabilibus creaturis, quæ in illum tendunt iotellectu & voluntate; per has verò mediatè ab aliis.

Hoc autem Ens infinitum, unicum, simplicissimum, immutabile, independens, Æternum, Mundi Creator, Conservator, Rector providentissimus & finis ultimus; Nationum omnium consensu DEUS appellatur. Qui est infinita Bonitas, infinita sapientia, infinitus amor, infinita liberalitas, infinita justitia, infinita Beatitudo, & cætera omnia quæ illi decentissimè tribuuntur; alioquin non esset ipsum infinitum. Cui creatura omnis propter acceptum esse, agendique vires, ac propter conservationem, tum per causas secundas, debet ipsum suum esse, suas agendi vires, nec non harum omnes actiones, sive usum integrum: sed maximè creatura rationalis usum integrum sui intellectus, suæque voluntatis: quandoquidem quod ille sit, ipsa nescire neque potest (si illum naturali lumine velit inquirere ut supra patuit) neque debet; tum quia potest atque tenetur; tum quia ipsius creaturæ rationalis summa beatitudo in DEI cognitione & amore consistit. Cui tandem sit gratiarum actio, laus, honor, virtus & gloria per omnia sæcula sæculorum, Amen.

THEO-

THEOREMA XXXIX.

Deus in agendo Naturæ legibus ex se non astringitur: & sua vi Naturæ vim superat infinitè.

Prima pars sic probatur. Leges enim Naturæ sunt, ut ex nihilo nihil efficere possit; nec quodlibet ex quolibet, *Axio.* 21. sed tantùm aliquid ex aliquo idoneo. DEUS autem omnia quæcunque vult efficit, *Theor.* 29. etiam ex nihilo, *Theor.* 35. Ergo multò magis ex quolibet, cùm minoris sit potentiæ quodlibet ex nihilo efficere, quàm quodlibet ex quolibet.

Secunda pars probatur, quia ut se habet res in esse, sic in posse, *Axio.* 9. At DEUS est Ens infinitum, *Theor.* 38. ideoque vis ejus est infinita, Natura autem est finitum ens, *Defin.* 13. Ideoque vis ejus est finita, *Axio.* 10. Ergo vis sive potentia DEI vim naturæ superat infinitè.

Athei verò qui DEUM negant, uno ore Naturam admittunt, & quod à nullo habeat esse, fatentur: Ideoque quod seipsâ sit cogentur asserere, *Axio.* 6. Ac proinde quod sit infinita, *Theor.* 19. Ideo omnipotens, *Theor.* 9. Hoc autem est absurdum, & contra experientiam: Natura enim legibus strictissimè subjacet; ita ut non quodlibet ex quolibet gignere queat, sed tantùm ex propriis seminibus; quippè triticum ex tritico, lupum ex lupo, &c. Cùm ergo subjaceat legibus, quis erit Legislator? Cùm sit subdita, quis erit Dominus? Certè ille erit qui simul est omnipotens, quique Naturæ potestati limites præscripsit; DEUS scilicet revera infinitus & ipsius Naturæ finitæ Conditor.

THEOREMA XL.

Deus potest quidquid non implicat contradictionem.

DEUS enim potest quidquid est possibile, alioquin non esset omnipotens. At quidquid non implicat contradictionem est possibile: Ergo DEUS potest quidquid non implicat contradictionem.

MONITUM.

HUc usque proprio lumine potest humanus pertingere intellectus. At quod una numero Natura divina sit communis tribus personis divinis; Ideoque DEUS sit unus naturâ & trinus personis, quarum altera sit verè Pater, altera verè Filius à Patre per intellectum genitus: Et altera Patris & Filii, Spiritus sanctus vel amor; ex unica numero Patris, & Filii voluntate procedens: Quod hæc personarum actualis emanatio sit ab æterno, nec per infinita sæculorum sæcula finem sit habitura: Quod eadem persona divina communis esse queat duabus naturis diversis, ut in Christo persona Filii, quæ communis est Naturæ divinæ ac humanæ. Quod persona divina mori queat: Quod verbo Christi fiat naturarum transsubstantiatio; panis scilicet in ipsum Christi corpus; quod idem numero Christi Corpus sit simul tempore pluribus in locis: Quod Christi Corpus sit totum in tota, & totum in minima parte hostiæ consecratæ: Quod ipsum Corpus sit spiritualis animæ cibus atque vita: Quod Mundus hic finem sit habiturus; tuncque omnes homines mortui sint resurrecturi, ut ex operibus suis à Christo judicentur, alii ad vitam æternam, alii ad mortem æternam, & multa alia, nequit humana ratio per se cognoscere. His tamen à DEO revelatis duplici de causa assentitur proprio lumine. Primò quia scit DEUM mentiri non posse. Secundò, quia scit DEUM in agendo tam intra, quàm extra se, legibus Naturæ non esse astrictum, suaque vi Naturæ vim infinitè superare, *Theor.* 39. Ideoque efficere posse quidquid contradictionem non implicat, *Theor.* 40; in supradictis autem nullam inveniri posse contradictionem. Quocirca lumine fidei in hanc DEI sublimem & supernaturalem scientiam assurgens ipsis mysteriis firmissimè credit.

VERA METHODUS Divina docendi mysteria.

Porrò non erit forsan à proposito alienum hîc subjungere quomodo & quo ordine, Ethnici vel Athei docendi, & ad fidem in Christum adducendi sint. Quandoquidem hoc fuit ministerium propriaque missio Apostolorum, jamque tempus adest quo Euangelium Christi per totum Telluris ambitum disseminatur. Non enim ut in diebus Apostolorum, ita & nunc docendi videntur Ethnici. Tunc enim illicò prædicabatur Christus pro DEO, & DEI filio colendus, adorandus, & sequendus, qui tamen dicebatur turpissima & crudelissima morte affectus; quippè in patibulo crucis inter duos latrones suspensus & enecatus; mandato & consensu supremarum Mundi potestatum. Quod teste D. Paulo Gentibus videbatur stultitia insignis; nec Divinitas ejus credita fuisset, nisi donis linguarum, miraculorum, & sapientiæ cui nemo poterat resistere confirmata fuisset; imò liberrima Prædicatorum morte ob nomen & gloriam Jesu. Talibus enim Gentilium ingenia convincebantur ut omninò supernaturalibus. At nunc neque linguarum, neque miraculorum dona conferuntur Euangelistis, ideoque Christus ab initio non videtur illis proponendus. Sed primò ab idolorum aut Dæmonum cultu prorsus absurdo, ridiculo ac detestando sunt abducendi; & per Theoremata suprapostta ducendi ad cognitionem unius tantùm veri Dei Infiniti, Optimi, Omnipotentis, Creatoris, atque Rectoris totius Mundi, & omnium quæ in eo sunt, Æterni, Beatissimi, Immutabilis, &c. quique si talis non esset, qualis antea ostensus est, indigeret ut talis esset; ideoque DEUS non esset: quia enim mente sanus DEUM admiserit indigentem, cùm indigentia sit imperfectio & miseria?

Cùmque Mathematica quantitas in suo esse abstracto, præ cæteris omnibus Creatis DEI essentiam perfectiùs repræsentet; sive continuam, sive discretam quantitatem inspexeris: Divinitas sive DEI essentia vel natura, maximè elucet in Circulo. Circulus enim est figurarum omnia prima, simplicissima, sibi undequaque simillima, principii atque finis nescia, omnium capacissima, atque innumeris proprietatibus fœcundissima: ex se omnium maximè cognoscibilis, sed à nobis omnium minimè comprehensibilis, ut testatur tamdiu quæsita & adhuc ignota ipsius Circuli quadratura. Atque hæc omnia vera sunt de ipsa DIVINA NATURA quæ est primum rerum omnium principium, principii atque finis expers, in qua est summa simplicitas, summa unitas, summa infinitas, summa capacitas atque fœcunditas: utpote in qua sunt tres Personæ divinæ, & omnia Creata

& Creabilia; quò ad existentiam maximè cognoscibilis; sed quò ad essentiam omni creaturæ incomprehensibilis.

Postquam verò lumine naturali clarè agnoscent unum tantùm esse DEUM infinitum, æternum, omnipotentem, summè intelligentem, optimum, &c. jam illis mysterium Trinitatis aperire licebit. At quia solo lumine naturali comprehendi nequit; juvandus erit intellectus nonnullis rationibus congruis, ut faciliùs in obsequium fidei sese captivet. Ac primò ostendendum, quod id nullam implicet contradictionem; ideoque sit possibile in DEO, *Theor.* 40. Idtoque sit actu, cùm DEUS sit actus infinitus, in quo esse, & posse esse, idem sunt, *Theor.* 3. Secundò dicendum, quod ex supradictis Essentia divina est quid simplicissimum, infinitè perfectum, atque fœcundissimum. DEUS autem suam Essentiam hoc est seipsum contemplando, gignit in seipso per hunc actum sui intellectus filium suum, sibi coæqualem & substantialem. Nec enim datur in DEO accidens, qualis est species intelligibilis in homine seipsum vel quid aliud contemplante. Neque gignit aliam substantiam à seipso, sed duntaxat alteram personam à seipso, quæ cum Patre unus est, idemque DEUS. Ex Patre autem & Filio procedit in ipsis mutuus & infinitus eorum Amor, per actionem voluntatis ipsorum, qui dicitur ipsorum Spiritus sanctus. Et quia est in ipsis unica voluntas, quòd Pater & Filius solâ hypostasi vel personâ differant; Ergo Spiritus sanctus procedit à Patre & Filio, ut ab unico principio; estque etiam coæqualis & consubstantialis Patri Filioque, ac unus idemque DEUS cum ipsis, quòd plures esse DEOS impossibile sit; sed est adhuc altera persona. Atque sic DEUS est unus essentiâ vel naturâ, sed trinus Personis amore fruitivo unitis: unde hæc personarum Trinitas, in unitate simplicissima naturæ vel essentiæ, tantam complectitur perfectionem, ut nihil ipsi superaddi queat.

Deinde explicandum est, quod omnia creata, sanctissimo illius Trinitatis charactere sint insignita, ut singula sui Autoris imaginem ferant. Omnes enim res corporeæ constant materiâ, formâ & utriusque unione: spirituales verò essentiâ, existentiâ & utriusque nexu: Et in cunctis deprehenduntur esse, posse & agere: sive natura, virtus activa, & utriusque applicatio ad agendum. In Astrologia autem Trini aspectus, signaque Zodiaci, & domus, figuræ cœlestis in Trino aspectu constituta, præ cæteris omnibus aliis rebus corporeis, Trinitatem in unitate naturæ manifestant. Sed omnium maximè tres anguli unius Trianguli æquianguli, qui sunt unica numero natura ipsius Trianguli; & tamen sunt numero tres inter se distincti propriâ existentiâ, ita ut unus non sit alter; suntque omnes inter se maximè æquales, quorum uno dempto tota desinit esse natura Trianguli. At in hominis anima ipsius Trinitatis character etiam excellentissimè figuratur. In ipsa enim de communi consensu reperiuntur tres potentiæ naturâ spirituales; scilicet memoria, intellectus & voluntas; quæ si fuerint ipsa animæ essentia sive natura; patet character ex tribus diversis potentiis in unitate naturæ: si verò dicantur effluere ab ipsius animæ essentia, quandoquidem fons & rivi effluentes ex illo fonte, non sunt diversæ, sed unica natura; sic iterum evidens erit character Trinitatis in unitate Naturæ. Quidni ergo in æterno, omnipotente & infinitè perfecto rerum omnium exemplari, erit Trinitas personarum in unitate naturæ? Equidem naturaliter impossibile est eandem numero naturam subsistere in tribus numero personis. At in omnipotente DEO, qui naturam ex nihilo creavit, quique est infinita perfectio, quis negare audeat esse aliquid, quod naturæ limites infinitè transcendat?

Tandem exponendum, quod cùm homo factus à DEO possit per intellectum devenire ad tantam ipsius DEI cognitionem, qualis superiùs ostensa est; & infinita, sed simplicissima illa perfectione raptus, ejus amore ac desiderio per voluntatem flagrare; absurdum esset opinari, quod ipsemet DEUS seipsum infinitè perfectiùs non cognoscat & amet. Cognoscit autem seipsum, dum seipsum contemplatur, ac dum producit in seipso suæ cognitionis terminum, qui est producentis imago; veluti dum noster intellectus quidpiam concipit, producit in seipso rei conceptæ speciem. Illa autem imago ratione naturæ, idem est omninò cum ipso producente: scilicet eadem simplicissima & indivisibilis Natura divina; sed in ratione termini est quid realiter distinctum à producente: verè enim hic aliquid producitur, quod habet suum esse à producente, hic verò à nullo; & productum adæquat producentis omnipotentiam: Nec tamen ipsa natura producitur, quandoquidem esse supponitur, eaque unica numero *ex Theor.* 6. Cùm ergo producens & productum naturâ nullatenus distinguantur, oportet ut aliter inter se distinguantur: & quia productio fit secundum naturæ similitudinem, imò idenditatem; idcircò ipsa productio est vera generatio; & producens vocatur ac verè est Pater; productus verò dicitur ac verè est Filius, inter se personaliter, ideoque realiter distincti. Ex ambobus autem ut unico principio, una scilicet voluntate, procedit utriusque mutuus & individuus amor; altera persona quæ dicitur Spiritus sanctus à Patre & Filio realiter distinctus. Ideoque DEUS est Pater, Filius, & Spiritus sanctus; & hæ tres personæ sunt unicus, idemque DEUS.

Prædictis autem rationibus humano intellectu ad tanti mysterii fidem parato, si sacræ Scripturæ testimonium accedat, quo probabitur DEUM ipsum qui est ipsa veritas, mysterium illud revelasse hominibus, à quibus cognosci, coli, & amari voluit, ut ipsorum summum bonum ac finis ultimus; nullum erit ingenium saltem rationabile, quod in tali revelatione quidquam absurdi vel contradictorii deprehendere queat, proindeque denegandi assensum fidei causam legitimam habeat.

Denique propalandum erit mysterium Incarnationis Filii DEI, quod est totius Religionis Christianæ sacramentum supremum. In quo tanta DEI bonitas, tanta sapientia, tanta justitia, tanta misericordia, tanta liberalitas, & tantus amor erga hominem deteguntur, ut in horum contemplatione mens hominis præ stupore & admiratione deficiat.

Primò autem Ethnicis vel Atheis exponendum est, quod homo est mediæ inter creaturas naturæ: si quidem aliæ sunt tantùm corporeæ, ut Elementa, lapides Mineralia; homo autem ex duobus naturis extremis componitur, scilicet corporea & spirituali: Ac proinde cùm detur seorsim una extremarum naturarum, quippè corporea, nec non media; divinæ

næ Sapientiæ ac rerum creatarum ordini congruit, ut detur altera extrema, nempè merè spiritualis, quæ Angelica vocatur; Ac inter Ethnicos qui omnes serviunt Diabolo, & Magiæ sunt deditι, vix ullus reperietur qui Dæmones esse neget, eosque non fateatur esse naturæ superioris humanâ: Sciunt autem Ethnici Dæmones esse naturæ malignæ atque pessimæ, hominibus præsertim infestissimæ, ac intellectu & voluntate præditæ, non secus ac homo: Nec dici potest quod à DEO summè bono, creati sunt cum tali malignitate naturæ; sed potiùs dicendum quod omnes Angeli in perfecto naturæ suæ statu conditi & suæ voluntatis libero arbitrio derelicti ad bonum & malum indifferentes, quamvis omnes à DEO ad bonum excitati, nihilominùs plurimi pravo libertatis usu ex amore proprio ad malum se converterint; sicque à DEO justè damnati, in malignitate, pœnis, miseria, & desperatione perseverarint.

Quòd verò ad hominem spectat, confessi sunt ipsi etiam Ethnici Philosophi, miserias quas in homine post ejus nativitatem animadvertebant, esse pœnas peccati in aliqua anteriore vita commissi. Illis quippè prodigiosum videbatur, cæterorum animantium atque entium naturalium statum naturalem rectè ordinatum deprehendi, ac semper eundem; Hominis verò naturam sublimiorem, intellectu, & voluntate præditam, ac rationis compotem, nec non reliquis animantibus dominantem, pro qua etiam præcipuè totus hic Mundus videtur esse factus; esse ad stuporem depravatam, moribus bellina deteriorem, in seipsam rapinis, litibus, cædibus, bellisque æstuantem; Tum ignorantiæ, inconstantiæ, ignaviæ, infamiæ, inopiæ, innumerisque corporis & animi miseriis passim obnoxiam. Quod certè in rerum ac universi ordine divinam Sapientiam aberrasse testaretur, nisi hominem ex se etiam liberum ad virtutes & vitia, olim peccasse, indeque pœnas illas subiisse supponeretur. Peccavit igitur etiam homo in justitia originali initio suæ creationis constitutus: At fragilitate & ignorantiâ potiùs quàm malignitate peccavit; quippè tentatus atque seductus à Diabolo qui priùs sola malignitate peccaverat, eumque diabolus, ex invidia tentavit atque seduxit; Divina revelatione præsciens, filium DEI naturam humanam sibi hypostaticè uniturum, eamque ab omnibus Angelis adorandam fore, ut Libro secundo ASTROLOGIÆ GALLICÆ exponetur, quæ fuit occasio peccati superbiæ diabolis, adorationem illam naturæ sibi inferiori detrectantibus. Ideò autem primos generis humani parentes ad peccandum induxit diabolus, ut ipsis à DEO per peccatum aversis, tam hi quàm tota eorum posteritas æterna damnatione sicut ipsi plecterentur; sicque irritum fieret decretum filii DEI assumendæ sibique uniendæ naturæ humanæ.

At DEUS cujus decretum est immutabile fatum, tantæ Dæmonis non solùm in hominem, sed in filium DEI nequitiæ, congruum ab æterno destinaverat remedium; scilicet ipsammet incarnationem filii DEI: quâ non solùm humana natura penes immutabile decretum assumeretur, sed insuper ipse homo à peccato & æterna morte redimeretur; Sicque diabolus omninò confunderetur. Ad redemptionem verò necesse erat satisfieri Divinæ Justitiæ ob hominis peccatum, imò satisfactione infinita ob culpam in DEUM infinitum, quod tamen præstare non poterat reus homo, nec ulla creatura, At filius DEI æterum à Patre genitus in tempore & factus homo ex Virgine Matre sanctissima, utrumque potuit: quippè satisfacere pro homine, quia homo, & satisfacere infinitè, quia DEUS & homo in eadem persona. Itaque in filio DEI incarnato hoc est CHRISTO, tanta lucet DEI patris bonitas ac liberalitas suum filium dando in Salvatorem ac Redemptorem humanæ naturæ per peccatum lapsæ: tanta filii DEI sapientia in suæ incarnationis inventione ad Patri suo supremos in ordine creaturarum honores exhibendos, & humanum genus reparandum: tanta Spiritus sancti charitas, & pietas in ipso opere complendo ex amore infinito: tanta Dei misericordia erga reos homines Diabolorum Tyrannidi subditos, & eorum retibus in damnationem æternam involutos, tantaque Justitia erga DEUM offensum; ut circa hæc attentè meditari non possit anima rationalis, quin sanctissimæ Trinitatis amore accendetur, & de propria miseria, ingratitudine, atque peccatis tota confundatur.

Porrò CHRISTUS degens in Terra & cum hominibus conversans, ferè per annos 30. Mundo ignotus, præterquàm charissimæ Virgini Matri ejusque conjugi Joseph; Patri suo summos honores exhibuit adorationis, servitutis & obedientiæ; quos ei in ordine divino nec debebat, nec cōferre poterat; Utpotè quatenus DEUS Patri æqualis in omnibus; sed quatenus homo Patre minor eique subditus: Anno autem ferè trigesimo postquam baptisatus fuit à Joanne, & audita vox Patris dicentis: *Hic est Filius meus dilectus in quo mihi complacui*, sese Mundo palam manifestavit, speciosus ac majestuosus formâ præ filiis hominum, sapientiâ, virtutum omnium praxi, sanctitate incomparabili, & miraculorum propria absolutaque potestate in Elementa, morbos omnes, mortem ipsam, & spiritus malignos adeò clarus atque famosus; ut turbæ quatuor & quinque millium virorum præter mulieres & pueros illum etiam per deserta loca sequerentur, ejus doctrinâ, miraculis, mansuetudine, benignitate, affabilitate & misericordiâ suspensæ, ac ita raptæ, ut ne quidem de cibo potuque sibi necessario cogitarent. Docebat autem homines se esse filium DEI, & Salvatorem promissum à DEO Patre per Prophetas ab initió Mundi; utque talis propria authoritate peccata remittebat, prædicans non nisi per fidem in ipsum homines salvari posse; quibus ipse Charitate summa viam aperiebat ad vitam æternam per virtutes in illâ fide, & peccata gravissimè reprehendebat, præsertim verò Pharisæorum, Scribarum, Sacerdotum ac Pontificum populi Judaici, quibus præcipuè promissus fuerat, quique etiam ipsum exspectabant à temporibus Abrahæ: sed natum sese manifestantem, nec agnoscere, nec recipere, nec in eum credere voluerunt: sed è contrariò invidiâ, perfidiâ ac iniquitate summa mortem ejus conspirarunt, nolentes ab eo de peccatis suis atque hypocrisi redargui, atque timentes ne Religionem ipsorum everteret, indeque suis dignitatibus spoliarentur. Itaque apud Pilatum, Cæsaris in Judæa Præsidem, CHRISTUM comprehensum & tamquam latronem ligatum falsò accusarunt, quod turbas seduceret & Cæsaris regnum affectaret: Et quamvis Pilatus illum innocentē proclamaret & dimittere vellet; tamen à Scribis, Pharisæis & Pontificibus fuit coactus vel metu, vel pecuniâ, vel utroque, illum cru-

crudeliter flagellatum & ſpinis coronatum ad mortem crucis turpiſſimam & violentiſſimam condemnare; ex eo præcipuè quòd filium DEI ſe feciſſet, nam Matthæi cap. 26. Marci cap. 14. & Lucæ cap. 22. adjuratus à Summo Pontifice reſpondere, an eſſet CHRISTUS filius DEI benedictus reſpondit apertè ſe eſſe filium DEI, & apud Joannem cap. 11; dicens coram Judæis ad Martham, ego ſum reſurrectio & vita, &c. quæ ſoli DEO conveniunt, & dicens Marthæ *credis hoc?* reſpondit ipſa, *utique Domine, ego credidi quia tu es Chriſtus filius DEI vivi, qui in hunc Mundum veniſti.* Nec de hac fide fuit CHRISTO reprehenſa; ſicut nec D. Thomas dum poſt reſurrectionem CHRISTI vocavit ipſum Dominum & DEUM ſuum, Joan. cap. 20: Atque hæc obiter dicta ſunto adverſus impios & excæcatos Arrianos qui CHRISTI divinitatem negant. Eam verò mortem ad honorem patris & ſalutem noſtram clementiſſimus JESUS patientiſſimè pertulit, & in cruce primò inimicis ſuis pepercit, & pro ipſis Patrem rogavit: latroni in ejus dextera crucifixo & ipſum invocanti Paradiſum ipſo die promiſit. Ultimò autem ut teſtaretur ſe verè eſſe filium DEI, magna voce eorum perfidis Judæis atque diverſarum Nationum Ethnicis ejus morti præſentibus ſit exclamavit. *Pater in manus tuas commendo ſpiritum meum.* Et hæc dicens expiravit: Eodemque momento Terra tremuit, Calvariæ rupes ſupra quam fuit crucifixus cum ingenti fragore rupta eſt, atque diviſa inter cruces CHRISTI & latronis impii, & adhuc fiſſura non ſine ſtupore videtur tribus lata pedibus; velum Templi medium inter ſanctuarium & ſancta ſanctorum ſciſſum eſt à ſummo uſque deorſum; in ſignum quod per CHRISTI mortem via aperta erat credentibus ad DEUM, vitamque æternam; multa corpora ſanctorum reſurrexerunt & apparuerunt multis, teſtantes ipſum eſſe Filium DEI, ac Meſſiam promiſſum tamdiu exſpectatum. Quibus maxima ex parte animadverſis à Centurione qui pro Pilato morti ejus adſtabat, quodque Sol ab hora meridiana per tres horas contra Naturæ ordinem totaliter fuiſſet obſcuratus, ſicque Cœlum & Terra Creatori & Domino ſuo compati eſſent deprehenſi; continere ſeſe non potuit quin exclamaret, *verè hic homo juſtus erat & filius DEI:* ſimiliterque cæteri adſtantes ad illud ſpectaculum & videntes quæ fiebant, timore perculſi ac pectora ſua percutientes illicò reverſi ſont in Hieruſalem derelicta propè crucem MARIA Matre JESU cum diſcipulo Joanne quem ipſe vivus præ cæteris dilexerat, & aliquot Mulieribus ſanctis. Poſteà verò ſepultus eſt juxta locum ubi crucifixus fuerat, & ſepulchrum ejus (petentibus Judæis) traditum cuſtodiæ Militum, ſigilloque munitum ne à diſcipulis raperetur, & poſteà reſurrexiſſe diceretur, quòd CHRISTUS ipſe vivens ſe reſurrecturum promiſiſſet: ſed die tertia poſt mortem, oriente Sole cœleſti ex hemiſphærio ſubterraneo, ortus eſt Sol ſupercœleſtis ex ſepulchro, & propria virtute reſurrexit CHRISTUS, cum tanta gloria & majeſtate, ut *præ timore exterriti ſint cuſtodes & facti velut mortui.* Poſt reſurrectionem verò per dies 40. remanſit in Terra; Apoſtolos ſuos ſubinde viſitans, ut eos in ſuæ reſurrectionis Myſterio validiùs confirmaret, & conſolaretur abiturus in Cœlum, promittens illis intra paucos dies ſuum Spiritum ſanctum. Tandemque die 40. coram ſuis Apoſtolis atque diſcipulis ad Cœlum glorioſus propria virtute conſcendit, & nubes eum ſuſcepit ab oculis eorum. Tranſactis autem 10. diebus cùm eſſent omnes Apoſtoli ac Diſcipuli cum MARIA Matre JESU, & ſanctis aliquot Mulieribus in eodem loco congregati, perſeverantes in oratione, ac exſpectantes promiſſum Spiritum, factus eſt repentè de Cœlo ſonus tanquam advenientis Spiritus vehementis. Et Spiritus ipſe tertia Trinitatis Perſona ſuper ſingulos deſcendit in forma linguarum diſpertitarum, & repleti ſunt omnes Spiritu ſancto, ejuſque donis, ſapientiâ, intellecto, conſilio, fortitudine, ſcientia, pietate, atque timore; illiſque datum eſt loqui variis linguis & quælibet miracula operari, etiam reſurrectionem mortuorum: Et facti ſunt magnanimi ad Euangelium CHRISTI prædicandum: Ideoque cœperunt ex tunc JESUM prædicare primò Judæis deinde Gentibus: annunciantes ipſum eſſe filium DEI, & hominum Redemptorem; nec ullam eſſe ſalutem hominibus niſi per fidem in illum & Baptiſma in Nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti. Ac pro tali Fide & Euangelio ſua corpora quibuſvis tormentis atque morti ad imitationem ſui Domini & Magiſtri lubentiſſimo animo, & amore magno expoſuerunt. Ubicumque verò prædicatum fuit Euangelium CHRISTI, ibidem Idololatria profligata eſt, & Diaboli regnum everſum: imò Judæi qui ante CHRISTI incarnationem ſubinde ad Idolorum cultum convertebantur, (quam ob ſolam cauſam à Deo puniebantur) nuſquam ab eo tempore huc uſque, hoc eſt, per annos ferè 1700. ad Idololatriam reverſi ſint, quod eſt valde notandum. Sed quia perfidiam ſuam confiteri hactenus noluerunt, ſcilicet ſe turpiſſimo crucis ſupplicio interfeciſſe filium DEI & CHRISTUM ipſis promiſſum quem etiam exſpectabant, adhucque negant ejus divinitatem ut ſe ſuoſque Patres ab opprobrio liberent: Idcirco ob Sacroſanctæ imò divinæ Perſonæ tam dirum Parricidium ab illis malignè perpetratum, ita excæcatum eſt cor eorũ, ut habentes ſacras Scripturas in quibus evidentiſſimè patet CHRISTUM adveniſſe, illas nec intelligãt, nec intelligere velint, ſed illum adhuc exſpectent Meſſiam, quem à tot ſæculis perfide trucidarunt. Sicque ab eo tempore facti ſint reprobi, miſeri, ſervi cunctarum Nationum, & ab omnibus contempti, & odio habiti; qua etiam tam longa punitione ipſi planè ſunt attoniti, nec ejus cauſam aſſignare queunt, qui olim duntaxat ob Idololatriam bellis & annorum aliquot ſervitute caſtigabantur, ſed ad DEUM converſi illicò liberabantur, ut populus ejus inter reliquas omnes nationes electus atque dilectos, ob Patriarchas atque Prophetas quos DEUS ex ipſa natione elegerat; cùm tamen à morte CHRISTI huc uſque videantur à DEO planè derelicti; ad ipſum clamantes, ſed non exauditi; quia in ſua perfidia obſtinati, ipſum non DEUM, ſed impoſtorem fuiſſe credunt.

Eſt autem notatu digniſſimum & Judæis objiciendum, quod ſi JESUS non eſſet MESSIAS Judæis promiſſus, ſed alius adhuc exſpectandus, certum eſt quod hunc tractarent omnino ut JESUS fuit olim ab illis tractatus; alioquin falſæ eſſent omnes eorum prophetiæ de vero Meſſia: Nunquid ergo rurſus negarent ſe occidiſſe CHRISTUM, vel Meſſiam, & adhuc alium exſpectarent? Cùm igitur

igitur in JESU CHRISTO omnes prophetiæ de Messia fuerint adimpletæ, cæcitas & obstinatio maxima est negare illum esse Messiam.

Talia igitur de CHRISTO ejusque vita & morte, resurrectione & ascensione summatim Ethnicis narranda sunt; ut prægustent ac videant quàm suavis est Dominus: nec prima fronte CHRISTUS crucifixus est illis prædicandus, & imago crucifixi ostendenda: ne à Gentibus tantum mysterium pro stultitia habeatur, ut ait D. Paulus: Jam enim DEUS Euangelium per miracula non confirmat, ut Apostolorum tempore: sed vult homines lumine naturali atque ratione, concurrere cum gratia præveniente ad cognitionem veritatis & sanctitatis Christianæ Religionis: quem in finem ordine suprapofito procedendum est.

Tandem verò aperiendum illis erit Eucharistiæ sacramentum, quod est totius Religionis Christianæ perfectio & complimentum, sed captu difficilius. Atque dicendum quod CHRISTUS præsciens suam mortem quam etiam Apostolis suis ad unguem prædixerat; pridiè quàm moreretur, testamentum suum condere voluit; quod fuit & testamentum, & convivium. Convivium quidem, quatenus panem & vinum in proprium corpus & sanguinem transmutavit, sicque suis Apostolis & omnibus in eum credentibus se se amore summo comedendum & bibendum exhibuit, ut cum ipso unum fierent præcepitque ut comederent & biberent: alioquin vitam æternam non haberent. Hocque convivium per manna in deserto & Agnum Paschalem præfiguratum, verbis apertissimis promisit, *Joannis capite* 6. & verbis apertissimis adimplevit ex Euangelistis & D.Paulo. Nam postquam Dominus JESUS apud *Joan. cap.* 6. dixit. *Ego sum panis vivus qui de Cælo descendi, si quis manducaverit ex hoc pane vivet in æternum: Et panis quem ego dabo caro mea est pro Mundi vita; litigabant Judæi ad invicem, dicentes quomodo hic potest nobis carnem suam dare ad manducandum?* Et vidit quidem JESUS quod loquebantur de reali suæ carnis manducatione: tantùmque abest ut eos à tali opinione avocaverit, ut è contra eosdem redarguerit quòd id firmiter non crederent; & juramentum minasque addiderit dicens: *Amen amen dico vobis nisi manducaveritis carnem filii hominis, & biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis.* Et subjunxit, *Caro enim mea verè est cibus, & sanguis meus verè est potus, &c.* Multis autem ex ejus discipulis dicentibus; Durus est hic Sermo & quis potest eum audire? JESUS sciens eos non capere quomodo suam carnem suumque sanguinem daturus esset; sed opinari quod caro CHRISTI comedenda esset ut caro mortua lanienæ frustatim divisa; dixit eis, *Hoc vos scandalizat? si ergo videritis filium hominis ascendentem ubi erat prius? spiritus est qui vivificat, caro non prodest quidquam.* Quæ divinæ sapientiæ verba totam Catholicæ Fidei doctrinam continent, nec ab Hæreticis intelliguntur, qui tamen illa perperam suo more interpretata passim objiciunt Catholicis. Dicens enim, *si ergo videritis filium hominis ascendentem ubi erat prius*, quid aliud voluit, quàm eorum admirationem augere in hoc, quod non solùm CHRISTI in Terra degentis caro esset comedenda; sed etiam post ejus ascensionem in Cœlo; quandoquidem superius dixit, *Nisi manducaveritis carnem filii hominis, non habebitis vitam in vobis.* Ad hoc autem necesse est, ut caro CHRISTI sit simul tempore in Cœlo & in Terra, sicque in pluribus locis; quæ est fides Catholicorum. Dum dixit, *Caro non prodest quicquam*, intellexit carnem suam spiritu destitutam, hoc est mortuam & in frusta dissectam, qualem Capharnaïtæ & discipuli comedendam concipiebant. Dum dixit *spiritus est qui vivificat*; intellexit animam suam sive spiritum carni suæ unitum, quem moriens Patri suo commendavit. Ex quibus patet quod caro CHRISTI debet comedi viva; proindeque non pars à corpore separata, sed totum corpus vivum. Quæ est etiam fides Catholicorum. Atque hæc verba CHRISTI, spiritus & vita sunt credentibus; à nobis non obscurè, sed clarè admodum explicata.

Ex supradictis patuit quod JESUS suam carnem comedendam, & suum sanguinem bibendum promiserit, ac comedi bibique jusserit, & qualiter hoc sit intelligendum. Jam æquè clarè videamus, quomodo adhuc in Terra degens, pridie quàm pateretur promissum suum adimpleverit, hujusque sacramenti figuras.

Psalmo 109. *Juravit Dominus filio suo, Tu es Sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech*, qui in Genes. cap. 14. proferens panem & vinum benedixit Abrahæ coram DEO. Iesus enim Sacerdos summusque Pontifex noster, sua bonitate, potentiâ ac sapientiâ infinita, voluit hoc juge sacrificium atque sacramentum abscondere sub speciebus panis & vini ciborum homini maximè naturalium, ne aliter ab ejus esu deterrerentur homines cujusvis sexus & ætatis; sicque omnibus sese accommodaret sapientissime. Itaque pridie quàm pateretur, postquam legale Pascha cum suis discipulis manducavit, illisque dixit ex Luc. *cap.* 22. *Dico vobis quia ex hoc non manducabo, illud, donec impleatur in regno DEI*, & de vino similiter *non bibam de genimine vitis donec regnum DEI veniat.* Post cœnam illam ex D. Luc. & D. Paulo ad Cor. 1. cap. 11. accepit panem & gratias agens fregit, deditque discipulis suis dicens, *Accipite & manducate, Hoc est enim corpus meum*: non quidem imaginarium aut figurativum, ut opinantur Calvinistæ, sed verum & reale. Ideoque subjunxit *quod pro vobis tradetur*: quod autem corpus CHRISTI pro nobis traditum, non fuerit verum ejus ac reale corpus, sed imaginarium aut figurativum, hæresis est ac dementia detestanda. Eademque est ratio de vino in sanguinem CHRISTI verbo ejus converso, dum dixit *Bibite, Hic est sanguis meus qui pro vobis, & pro multis effundetur in remissionem peccatorum.* Quo certè pacto à se promissis illo capite 6. Ioannis perfectissimè & adæquatè satisfecit. Hicque patet quod totum CHRISTI corpus comedendum est, & non pars ejus: quandoquidem post fractionem panis dixit unicuique dum illum dedit, *hoc est corpus meum*: patet etiam quod suum dederit corpus vivum, dum dixit *quod pro vobis tradetur*; ac denique patet quod ejus corpus simul tempore fuerit in pluribus locis, dum de singulis partibus fracti panis dixit, *hoc est corpus meum*, ipseque seorsim in suo corpore à singulis Apostolis videretur: omnia igitur hic dicta perfectissimè quadrant cum dictis illo capite sexto Ioannis. Dum verò dixit *hoc facite in meam commemorationem*; Apostolos suos eorumque successores consecravit,

fecitque Sacerdotes & Episcopos ad continuandum illud sacramentum in memoriam suæ mortis, donec ipse veniat; nimirum in sua gloria & majestate, Mundum hunc judicaturus.

Jam verò Sectarii sive Lutherani, sive Calvinistæ, vel eorum surculi à fide Catholica alieni, superiora sanctæ Scripturæ loca evidentissima, suis figmentis ac interpretationibus diversis depravant & adulterant: nec ipsi etiam inter se de ulla interpretatione convenire queunt; sed quot capita tot ferè sensus, quod est Hæreseos maximè proprium. Atque hæc de tanto tamque divino convivio dicta sufficiant.

Illud autem convivium fuit etiam Testamentum: quatenus ipse Pater noster mori noluit, quin unicuique suorum filiorum legatum seipso dignum relinqueret; non aliud certè quàm seipsum in Eucharistia sacra, ut omnes in ipso uniremur ipseque viveret in nobis, dum autem in convivio seipsum dedit manducandum, & in Testamento seipsum legavit unicuique; effecit id quod nulli creaturæ possibile est; & eò usque pertigit, quò usque DEUS pertingere potest: ultra enim non potest, nihilque sibi fecit reliquum, dum seipsum dedit totum ac unicuique. Hæc autem Christianæ Religionis mysteria, & CHRISTI præcepta tantam redolent Sapientiam, Sanctitatem, Justitiam & Charitatem in DEUM, & proximum; ut nullus sit rationis compos, qui illa mente attenta inspectans, Religionem ipsam recusare valeat, cujus comparatione Religiones omnes cæteræ, sunt aut perfidia, ut in Judæis; aut bestialis spurcities, ut in Mahumetanis; aut Dæmonum cultus atque tyrannis, ut in Ethnicis; aut falsæ opiniones ut in Hæreticis; quos omnes IESUS CHRISTUS Dominus per Euangelium suum illuminare atque convertere dignetur: Amen.

Cæterùm quoniam apud Idololatras Indos, maximè verò apud ipsorum Antistites quos Brachmanes vocant, stultæ suæ sapientiæ nimis confidentes, invaluit opinio pessima ad avocandas hominum præsertim ignatorum mentes à Religione Christi; quæ etiam opinio viget apud Mahumetanos & plures quoque Schismaticos & Hæreticos Christianos, *Posse hominem salvari in qualibet Religione, omnique religioso cultu iri ad Cælum:* falsa hæc opinio sic erit destruenda.

Nam cùm ex suprapositis Theorematibus constet unicum esse DEUM totius Mundi & hominis conditorem, Ergo debet esse unicus DEI cultus sive Religio. Non enim vult DEUS suos cultores dividi, sed uniri, tum sibi, tum inter se. Divisio autem Religionum dividit homines divisione summa, patetque omnes qui sunt diversæ Religionis odio se habere ubique terrarum; si non apertè ob politicam, saltem occultè. Iam verò divinus cultus seu vera Religio quâ ad æternam pervenitur beatitudinem, non est hominum inventum, nec Diaboli: Hic enim potiùs idololatriam, & hominum damnationem suggeret. Illi verò quia per peccatum primi Parentis & propria peccata, laborant ignorantiâ in intellectu, & malitiâ in voluntate, nequeunt per se viam æternæ vitæ invenire, & statuere: Non singuli, quia quot capita tot sensus, ut palam est in Anglia: Nec omnes simul, quia ex se nunquam inter se convenirent. Necesse est igitur ut illa via sive cultus verus à DEO ipso reveletur atque tradatur, cujus est Mundi leges juxta voluntatem suam præscribere, vel per se & immediatè, vel per Angelos suos: sitque lex illa sanctissima, DEO digna, & hominibus omnibus accommoda. Iam verò expendantur omnes Religiones diversæ quæ sunt in Mundo, & conferantur cum Catholica, cui ut CHRISTI Vicarius præest Romanus Pontifex; ac certum est quod hæc sola saltem in doctrina reperietur sanctissima, DEO digna, perfecta, hominibus omnibus accommoda, atque expers omnis contradictionis & absurditatis: Ergo sola à DEO per IESUM CHRISTUM filium suum data, est vera Religio, quâ itur ad Cælum: adimplens & perficiens priorem legem etiam à DEO traditam, scilicet Mosaicam.

Quoniam verò huic Religioni homines non dederunt esse, sed DEUS solus: Ergo solius DEI est illam per suum sanctum Spiritum conservare. Id enim ex se nequeunt homines qui ignorantiæ, malitiæ, fragilitati, inconstantiæ, superbiæ & tentationibus Mundi, carnis & Diaboli sunt obnoxii: unde schismata hæresesque variæ à CHRISTO huc usque prodierunt, adhucque vigent & pullulant Aut ergo desiit vera Religio (quod DEI providentiæ & CHRISTI verbis Math. 28. *Et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus*, ideoque sine intermissione *usque ad consummationem sæculi* omnino adversaretur) aut ipsa perdurat. Quæ autem sit illa Religio; patet ex successione à CHRISTO per Apostolos & Pontifices maximos, tum ex miraculis, nec non unitate & puritate doctrinæ, quod alia non sit quàm Catholica, quam successione continua regit Romanus Pontifex. Ergo extra hanc non est salus; in hac enim nullus error in fide vel doctrina potest accidere, multò minùs quàm in lege Mosaica, de qua dixit CHRISTUS Math. cap. 23. *Super cathedram Moysis sederunt Scribæ & Pharisæi, omnia ergo quæcunque dixerint vobis servate & facite, secundum verò opera eorum nolite facere, dicunt enim & non faciunt.* Ideoque sicut nonobstante Scribarum & Pharisæorum vitâ pravâ, CHRISTUS ad mortem usque servavit legem Mosaicam à DEO datam; sic non obstantibus Ecclesiasticorum Catholicorum moribus depravatis, Ecclesiæ Catholicæ à CHRISTO institutæ atque fundatæ, cujus caput visibile est Romanus Pontifex, omninò adhærendum est. Et hoc confirmatur evidentissimè. Quia à CHRISTO huc usque, quot fuerunt Hæresiarchæ & Hæreses etiam potentissimæ? tamen hæ & illi fuerunt condemnati à Romano Pontifice, & perierunt, perdurante Romana Ecclesia. Nec alius finis expectandus à Lutheranis & Calvinistis aliisque Sectariis eorumque surculis, nisi Mundi hujus destructio brevî (ut opinor) acciderit: Ergo sola Romana Ecclesia veram & salutiferam possidet Religionem. His adde quod non licet unicuique sese propria voluntate ad prædicandum Euangelium exponere, sed ad hoc missio à superioribus requiritur ex D. Paulo ad Rom. cap. 10. Alioquin talis semper orietur confusio prædicationis & contrarietas, qualis huc usque deprehensa est inter omnes Hæreticos. Jam verò Lutherus

therus & Calvinus Scismatici hujus seculi, & eorum passim luxuriantes surculi, quamnam & àquo habuere prædicandi missionem contra Romanæ Ecclesiæ doctrinam? An ordinariam, quæ duntaxat à Papa & Episcopis derivatur? Id stultum esset asserere, nec probari potest. An extraordinariam, quæ à solo Deo datur, & miraculis semper confirmatur, ut in Moyse & Apostolis factum est? Probent suam talem missionem Scismatici, qui priores semper sese ab Ecclesia Romana separant, quandoquidem ipse CHRISTUS qui se à DEO Patre missum esse dixit, suam miraculis maximis & plurimis probavit missionem. Hæc sanè duo argumẽta ultima sunt eruntq; perpetuò Scismaticis omnibus iodissolubilia: suntque prædicationis Euangelii fuodamentalia, & non rabulismus, ut ajunt Scismatici. Ut proinde maxima sit eorum cæcitas & pervicacia, quòd veram Ecclesiam non agnoscant, solisque dnotaxat sua ingenia pasci velint figmentis in falsa scripturarum explicatione: Quæ cæcitas eò cunctis evidentior est, quòd cootra omnem rationis & doctrinæ ordioem, scripturæ loca clarissima respuant, & obscurioribus quæ nec ipsi intelligunt sese protegant, aut clarissima per obscuriora suo modo explicare contendant; Judæis hac in parte tum cæcitate tum pervicacia simillimi; quòd Judæi easdem etiam nobiscum scripturas habeant, sed ipsas pessimè explicent. Unde patet quàm verè dixerit CHRISTUS Joan. cap. 6. *Nemo potest venire ad me, nisi Pater qui misit me traxerit eum*; Quippe per sancti sui Spiritus gratiam illuminantem. Quod ut citò faciat, neque hîc oblatam gratiam Judæi ac Scismatici diutiùs respuant, sed attenta mente spectent, devotè precatur is, qui anagrammaticè MIRA SAPIENS, UNI BONO STAT.

EPILOGUS.

Ex hoc igitur libello discant Athæi suum rerumque omnium Authorem DEUM agnoscere & venerari. Discant Ethnici unicum esse DEUM, & hunc à Diis falsis quippe Idolis, aut corporibus naturalibus, aut Dæmooibus, aut meote duntaxat effectis Numinibus distinguere. Discant Mahumetani & Judæi DEUM esse unum Naturâ, & Trinum personis, CHRISTUM autem esse verum DEI filium, verumque DEUM ac hominem in unica Persona divina: Ac ipsum esse sua morte hominem redemptorem; ideoque jure optimo supremum Legislatorem ac Judicem. Nec Judæi perfidiâ sua excæcati CHRISTO negent quæ hominis sunt, quòd DEUS esse dicatur, nec quæ DEI sunt, quòd homo esse dicatur; confuodentes naturas eâdem personâ unitas, earumque proprias actiooes. Tandemque nostri temporis Scismatici præsertim Calvinistæ, discant Naturæ legibus CHRISTUM minimè subjicere: quod faciunt dum traosubstantiationem panis in suum verum corpus, hujusque corporis positionem in Cœlo & Terra, Terræque pluribus simul tempore locis, & pleraque alia, ipsi impossibilia esse profitentur, quòd hæc Naturæ sint impossibilia; sic CHRISTUM mendacem ac impotentem facieotes, proindeque colentes non verum CHRISTUM, qui talis non est; sed excæcatæ suæ mentis idolum, quod nullibi est.

FINIS LIBRI PRIMI.

ASTRO-

ASTROLOGIÆ GALLICÆ

LIBER SECVNDVS.

De Creatione & creatis in universum.

PRÆFATIO.

P*Ostquam Libro primo evidenter probatum est Unum esse DEUM, æternum, & perfectionibus infinitum; Hujusce Mundi Creatorem, Gubernatorem, & finem ultimum: Jam sequitur ut hoc secundo Libro, De creatione & creatis in universum differamus. Pro creationis autem historia, sequemur ad Litteram sacræ Scripturæ textum cum explicatione congrua; multaque scitu dignissima inquirentur atque resolventur, de toto Mundo ejusque partibus, nempe Cælis, Planetis & Homine, cujus præsertim natura accuratè investigabitur, verissimaque doctrina definietur. Hæc enim omnia ad Astrologiam fundamentaliter stabiliendam sunt necessaria. Tandem verò de hujus Mundi fine, probabiliores conjecturas apponemus: Atque in his omnibus quid proprio Marte præstiterimus, dignoscetur.*

CAPUT I.

Cur Deus Mundum hunc creaverit.

QUod Mundus hic à Deo creatus sit in Temporis initio, demonstratum est Theoremate 35. Libri primi. Cur verò ipsum creaverit, inquirere forsan plerisque videbitur temerarium. Nam quia Ens infinitum sive Deus, producit finitum, hoc est creaturam, simplici voluntatis actu *Theor.* 29. *Lib.* 1. Igitur quærere cur Deus Mundum creaverit, est quærere cur illum creare voluerit; atque si Divinæ voluntatis rationem investigare, quod nimis arduum atque nefas esse videtur.

Cùm autem dubitari nequeat, Deum nec fortuitò, nec inconsideratè; proindeque nec sine aliqua sublimi ratione, Mundum istum quo non indigebat creasse: certum est similiter, quod si humanus intellectus ad eam usque rationem saltem maximè probabilem Deoque dignam pertingere potuerit; non solùm ipsam admirabitur, sed magna etiam ex ipsa deducet. Id igitur jam humiliter ac modestè ad majorem Dei gloriam nobis conandum est ut sequitur; invocata sancti Spiritus inspiratione.

Proverbiorum cap. 16. dicitur: quod *omnia propter semetipsum operatus est Dominus*; & hoc quidem verum est, sed à paucis intellectum. Non enim verborum ipsorum solus vel præcipuus sensus est, quod Deus infinita sua bonitate creaturas extra se producere voluerit, ut iis suam communicaret entitatem, bonitatem & cognitionem; easque emissas ad se reduceret per amorem, tanquam earum finis ultimus, sicut est primum principium; indeque à suis creaturis & in ipso glorificaretur, ut communiter censetur ab omnibus. Quid enim hæc ad Deum, qui seipso est summum ac infinitum bonum, cui nihil accedere potest, nec creaturis ab æterno indiguit, vel jam indiget? Alia igitur sublimiori ratione Deum omnia propter semetipsum fuisse operatum videtur asserendum. Nulla autem sublimior deoque dignior nobis occurrit ista sequente.

Personæ Divinæ sola hypostasi inter se differentes: Alioquin verò prorsus æquales, & singulæ ac omnes simul Unus idemque Deus, sese ab æterno summis bonoribus prosequebantur; non tamen omnibus possibilibus honoribus, ut adoratione, sacrificiis, & similibus, quæ tamen Divinæ Majestati, ipsique soli conveniunt: Id scilicet non permittente Personarum æqualitate ac independentia in natura Divina. At Filius Dei cùm esset prima omnium emanatio à primo principio; decrevit ab æterno citra obligationem ullam, sed amore infinito ipsi primo principio sive Patri suo honores cunctos possibiles deferre, etiam adorationis, sacrificii & alios; non qualescumque, sed Deo ipso dignos ac infinitos; nec non ad ejus gloriam Virtutes omnes possibiles humilitatis, obedientiæ, patientiæ, misericordiæ infinita perfectione exercere, ejusque divitias immensas si probare. Quod cùm in Divinitatis statu præstare non posset, ob causam superiùs dictam; idcircò decrevit ad creaturarum ordinem atque statum descendere; sibique personaliter unire, vel assumere aliquam naturam creatam Dei cognitionis, & amoris capacem, hoc est intellectu & voluntate præditam; per quam illud adimpleret. Atque hæc mihi videtur fuisse omnium prima ratio cur Deus Mundum creare voluerit. Volens enim creatam naturam assumere, ideoque extra se agere; non se continuit Divina bonitas in illius tantùm naturæ creatione: sed sese diffundere voluit in varia naturarum genera ac species, per quas explicaret divitias Dei, & singulas disponere ac in ordinem redigere, qui Mundum hunc constituit. Creavit igitur Cœlum & Terram, cæteraque corpora simplicia, ipsius Mundi partes integrantes, ac in ipsis

ipsis etiam creavit naturarum merè spiritualem, intellectu & voluotate præditam, scilicet Angelicam, variis hierarchiis distinctam; tum naturam mixtam merè corpoream variis generibus & speciebus mineralium, vegetabilium atque brutorum refertam: ac ultimò naturum inter Angelos & bruta mediam, specie unicam, scilicet humanam, intellectu & voluntate dotatam; quam assumere decreverat, quæque Microcosmus appellatur, cujus gratiâ ipse Macrocosmus videtur esse factus, ut hæc infra fusiùs exponentur.

Placuit autem decretum toti Trinitati cujus est unica voluntas, sed hoc à Filio personaliter adimpleri congruentius erat, quàm à Spiritu sancto, quippè quòd Filius sit primogenitus, sive prima in Divinis emanatio à primo dumtaxat principio sive Patre: Spiritus verò sanctus sit secunda emanatio, à Patre & Filio simul. Adde quod honores deferendi à Filio, uoi tantùm personæ congruebant, scilicet Patri. Ideoque in Euangeliis Christus noo ait se honorare Spiritum sanctum; sed Patrem suum, at honores à Spiritu sancto deferendi duabus personis convenissent, scilicet Patri & Filio, à quibus ipse procedit. In Divinis autem, ordo atque simplicitas observantur, quantùm fieri potest. Quod verò ad Patrem attinet, qui nec à Filio, nec à Spiritu sancto emanat, sed è converso, non erat congruum ut se infra illos demitteret, vel eos adoraret. Atque hinc præcipuè desumenda mihi videtur ratio, cur DEUS Exodi cap. 13. omnem masculum primogenitum in Filiis Israël sibi consecrari voluerit, atque Majestatis suæ servitium deputari, in honorem primogenituræ ac submissionis Filii sui, quam ipse Filius iterum primogenitus inter homines factus confirmavit, dum quadragesima post natalem die ad Templum deferri, & Patri suo consecrari voluit.

Adversùs doctrinam istam objicietur Filium DEI factum fuisse hominem, ut homines ab æterna morte redimeret: Idque probari ipsius Christi verbis, Joan. cap. 3. *Sic DEUS dilexit Mundum, ut Filium suum Unigenitum daret, ut omnis qui credit in eum non pereat, sed habeat vitam æternam.* Tum ex Symbolo D. Anastasii: *Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de Cœlis.* Tum ex communi sententia Theologorum, & publica fide totius Ecclesiæ. Ideoque Filium DEI non fuisse factum hominem ob rationem à nobis superiùs assignatam. Sique homo non peccasset, Filius DEI non fuisset incarnatus. Ex D. Thoma, Parte 3. quæst. 1. art. 3. & D. D. Augustino serm. 9. de verbis Apost.

Sed Respondeo, ambas rationes non esse invicem incompatibiles; sed maximè compatibiles. Superiorem verò à oobis assignatam præcessisse in DEI decreto: ita ut quamvis homo non peccasset, tamen Filius DEI incarnatus fuisset, ad honores omnes possibiles Patri suo deferendos. Hocque decretum Angelis creatis revelatum, plurimis displicuisse; videntibus in illa unione hypostatica humanæ naturæ cum persona Divina, naturam humanam extolli supra Angelicam, & hanc illi subjici, ac etiam debere Divinos honores: Cui Divinæ voluntati ex invidia atque superbia plurimi sese opponentes, Diaboli facti sunt, & io æternum damnati. Cùm autem his permissum esset de rebellione in DEUM tentare homines, ad majorem horum gloriam; factis primis parentibus Adamo & Eva; hanc Diabolus seducendam aggressus est, ut per eam deinde Adamum seduceret: sicque ambo peccarent, & cum tota sua posteritate ob peccatum damnarentur, non secus ac Diaboli, & consequenter decretum Filii DEI de assumenda humana natura everteretur. Et quidem Adam & Eva peccaverunt, & rei facti sunt damnationis æternæ: totaque eorum posteritas per illud peccatum exclusa est ab æterna beatitudioe; nec propterea ex toto voti compos factus est Diabolus; qui in ipso homine bellum gerebat adversus Filium DEI: Hic enim Patris sapientia infinita, noo solùm ab æterno Diaboli nequitiam præviderat, sed misericorditèr congruentissimum remedium excogitaverit: Nimirum quod non obstante Adami totiusque posteritatis suæ peccato, nihilominus naturam humanam etiam ab Adamo derivatam in statu purissimo assumeret ex purissima Virgine: Et pro Adamo totaque ejus posteritate Divinæ Justitiæ propria morte satisfaceret, se DEO Patri in victimam expiationis offerens: sicque simul & semel Patri honores intentos redderet, homines redimeret, & Diabolum victor confunderet. Placuit autem Patri totale decretum; nam eadem est voluntatis Filii atque Patris; qui idcirco dicitur, Joan. cap. 3. Filium suum unigenitum dedisse mundo, ut omnis qui credit in eum non pereat, sed vitam habeat æternam; quippe quòd sit ipsius Patris dare vel mittere suum Filium: & in Epist. ad Rom. cap. 8. dicitur Pater proprio Filio non pepercisse, sed pro nobis omnibus illum tradidisse, & in Evangeliis passim dicit CHRISTUS, *se à DEO Patre missum fuisse:* & Esaiæ cap. 53. *Ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras, attritus & propter scelera nostra.* Ac proinde verissimum est, quod Filius DEI *propter nos homines & propter nostram salutem descenderit de Cœlis & incarnatus sit ex Maria Virgine*, sed verissimum est etiam quod incarnatus sit, vel Naturam humanam assumpserit, primariò ob rationem à nobis superiùs assignatam, hoc est ut quatenus prima Patris emanatio, ipse suo & omnium primo principio, possibiles omnes honores exhiberet; hæc enim ratio, est DEO Patre ac ejus Filio primogenito dignissima, & intellectuali creaturæ scitu utilissima, ut norit quantùm DEO Patri se submittere debeat cui proprius Filius tantùm se submittere voluit: sed præsertim homini, ut norit quàntùm debeat ipsi Filio DEI, qui non solùm homo fieri, sed propria morte homines à morte æterna redimere voluit. Superiùs autem exposita ratio primaria incarnationis Filii DEI adeò clara est in Euangeliis ipso loqoente Filio, ut de illa dubitare non liceat. Nam passim ait, se missum fuisse à Patre, at præsertim Joan. cap. 6. ut doceret homines, scilicet mysteria & perfectiones DEI, necnon viam salutis æternæ, cap. 7. ait: *Qui quærit gloriam ejus qui misit eum, hic verax est.* cap. 8. *Ego honorifico Patrem meum, & vos inhonorastis me.* cap. 13. *Qui misit me Pater, ipse mandatum dedit mihi quid dicam & quid loquar; quæ ergo Ego loquor, sicut dixit mihi Pater sic loquor.* cap. 14. *Si quid petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam ut glorificetur Pater in Filio.* cap. 17. Patrem alloquens ait: *Ego te clarificavi super terram, opus consummavi quod dedisti mihi ut faciam.* & Luc. cap. 2. dixit Matri suæ: *Nesciebatis quia in his quæ Patris mei sunt oportet me esse.*

CAPUT II.

An plures sint, fuerint, vel futuri sint, vel esse possint Mundi. Et cur DEUS hunc citiùs non creaverit.

QUinque hoc Capite proponuntur quæstiones, quarum tres priores facillimè solvuntur ex Capite primo; quoniam enim hunc Mundum à DEO creatum fuisse demonstratum est Lib. 1. Et primaria ratio creationis ejus non fuit alia, quàm ut DEI Filius suo Patri omnium primo principio, possibiles omnes deferret honores, naturam creatam sibi hunc in finem hypostaticè uniendo: Igitur cùm in hujus Mundi creatione ipse DEI Filius voti sui compos plenissimè factus sit, in omnem etiam æternitatem, quandoquidem in æternum erit DEUS & homo, nec non Patris summus Sacerdos secundum Ordinē Melchisedech, ut ipsi Hostiam sempiternam jugeque sacrificium sese offerat: Patet evidenter, quod ad ad hoc pluribus non fit opus Mundis nec successivè præteritis, nec simul existentibus, nec successivè futuris: cùm hic solus DEI instituto sufficiat. Ergo nec plures sunt, nec plures fuerunt, nec plures futuri sunt Mundi; plures enim essent ipsi DEO superflui, qui omnia propter semetipsum operatur, nec propter se quid majus operari potest quam ut DEUS à DEO adoretur, & sacrificium seipso dignum recipiat. Hoc enim primarium fuit Divini Consilii decretum, non enim fecit DEUS hominem ut peccaret, eumque postea redimeret; sed enim fecit ut non peccaret, nullaque redemptione indigeret.

Quod verò ad quartam quæstionem attinet, vana est Aristotelis ratio, qua conatur probare plures esse non posse Mundos: nempe nullum corpus esse posse extra ultimum Cœlum, quia Cœlum ipsum includit omne corpus, quod Natura effecit, sive simplex, sive mixtum. Nam primò Natura non efficit corpora hujus Mundi simplicia, sed ipsa Corpora & ipsa Natura per creationem facta sunt à DEO, qui idcirco Naturæ dicitur author, quam creationem Aristoteles concipere non potuit, proindeque nec Omnipotentiam DEI qui nullo indiget præjacente subjecto ut quidquid vult efficiat, contra ipsius Aristotelis solemne principium naturale, *nihil fieri posse ex nihilo*: Etsi enim hoc Naturæ sit impossibile, non tamen inde sequitur id esse impossibile DEO, cujus virtus infinitè superat virtutem Naturæ, quam ipse ex nihilo creavit. Secundò igitur, quoniam DEUS est Omnipotens, ergo id omne potest quod nullam implicat contradictionem: at plures esse Mundos, vel huic omnino similes, vel dissimiles, & alios aliis excellentiores, nullam implicat contradictionem, cùm ad hoc nullâ DEUS indigeat materiâ; sed ex nihilo creare possit quidquid ipse voluerit, quandoquidem tantùm vult, & fiunt quæcunque vult; ergo plures possunt esse Mundi alii aliis excellentiores; idque tam simul tempore quàm successivè: hic enim Mundus quantumvis excellens sit, tamen finitæ est excellentiæ, qua major ab Omnipotente DEO fieri potest. Nec de hoc ulla est dubitandi ratio.

At circa quæstionem quintam major apparet difficultas: Cum enim à creatione Mundi huc usque numerentur dumtaxat anni circiter 5616, certum est numerari potuisse annos plusquam 100000. si DEUS voluisset. Inde verò nascitur occasio quærendi, cur DEUS hunc Mundum citiùs non creaverit.

Sed Respondeo: Citiùs considerari posse respectu DEI, vel Creaturarum. Respectu DEI nullum datur citiùs aut tardiùs; alioquin ejus duratio quæ est ipsa æternitas esset successiva; haberetque præsens præteritum & futurum, ut hæreticè dixit Petrus Gassendus in sua Philosophia Epicurea, pag. 625; ideoque esset imperfecta, cùm tamen æternitas sit tota simul, consistens in nunc sempiterno. Similiterque respectu Creaturarum nullum fuit citiùs ante Mundi creationem, quia scilicet tunc nec erant Creaturæ, nec erat tempus; quod quia successivum est, admittit citiùs & tardiùs. Ex quibus sequitur DEUM propriè loquendo non potuisse Mundum creare citiùs quàm ipsum creavit, quia nullum fuit citiùs ante Mundi Creationem. Nihilominus tamen potuit ipsum actualiter creare, priusquam ipsum actualiter creaverit; quoniam Deus prior est ipso Mundo, & æternitas prior tempore in qua etiam aliqua concipi potest prioritas ex cap. 17. D. Joan. ubi CHRISTUS ait: *Nunc clarifica me tu Pater apud temetipsum claritate quam habui priusquam Mundus fieret, apud te*; æterna scilicet prioritate.

Itaque dicendum videtur quod non secus ac DEUS, omnia continet eminenter, sic ejus duratio quæ est æternitas, omnes alias durationes eminenter continet. Utque secundum nostrum concipiendi modum aliqua in DEO priora concipimus, alia verò posteriora; verbi gratiâ, quod priùs velit aliquid esse futurum, quàm sciat illud esse futurum: (quandoquidem futurum tale est formaliter à voluntate DEI, & non ab ejus scientia quæ supponit voluntatis actum, quamvis à parte rei voluntas & scientia DEI sint unum & idem) ita in DEI æternitate quæ est indivisibilis duratio, cùm sit ipsemet DEUS, à nobis concipi queunt plura instantia, non quidem re sed dumtaxat ratione, alia aliis priora in infinitum; atque dici, quod DEUS hunc Mundum creare potuerit in quolibet ipsorum, priusquam de facto illum creaverit: Creavit autem in illo instanti in quo suæ voluntatis actu ipsum creare decrevit, & & hoc supposito decreto, Mundum in priore, vel posteriore secundùm quid æternitatis instanti à nobis cogitabili creare non potuit, quia DEUS est immutabilis.

CAPUT III.

Quot anni fluxerint à Creatione Mundi ad Naturam Christi: indeque ad hunc Annum 1648. juxta numerandi rationem in Ecclesia usitatam.

QUamvis Mundum hunc ab æterno esse non potuisse, sufficienter demonstratum sit Lib. 1. Idem tamen sic aliter demonstrari potest. Quoniam Sol est in singulis Eclypticæ punctis simul tempore, supponatur illum fuisse ab æterno

in

in Arietis principio. Ergò non fuit ab æterno in Arietis gradu. Secundò: Cùmque uno die transacto pervenit ad secundum Arietis gradum, tunc verissimum fuit asserere Mundum existere ab uno tantùm die, ergo falsum dicere illum fuisse ab æterno, quod est contra hypothesin. Si quis autem dixerit Mundum fuisse possibilem ab æterno, & posito possibili in actu, nullum sequi absurdum; ideoque Mundum existere potuisse ab æterno: hæc ratiocinatio manifestæ falsitatis convincitur ex eo, quòd primi mobilis circulatio millesima, fuit ab æterno possibilis; nec tamen actu potuit esse ab æterno, quia non potuit esse actu millesima circulatio, quin præcesserint 999: adde quòd Mundus fuisset simul actu & potestate, quod fieri nequit.

Cæterùm de numero annorum à Mundi creatione hactenus effluxorum, maximæ sunt controversiæ apud veteres & neotericos Chronologos atque Theologos; quæ hîc discutere non est nostri instituti. Nobis igitur sufficit compendiosè exponere, quod secundum Orientales Ecclesias Græcas à Mundo condito ad Natalem CHRISTI, numerandi sunt 5508. anni. Juxta Occidentales Ecclesias Latinas 5199. Penes Judæos ac Rabinos 3761. At secundum historicam Veritatem & præstantiores Chronologos, Origanus Prima parte Introduct. cap. 1. vult nec plures, nec pauciores annos numerari quam 3949. Gallifardus autem in sua brevi Chronographia ponit annos penes Hæbræos atque Bedam 3964. à creatione Mundi ad Nativitatem CHRISTI: sed Longomontanus Lib. 1. Theor. cap. 3. ponit annos 3966. Kepplerus verò in Tabulis Rudolphinis cap. 33. numerat annos 3993. quamvis ex motu Apogæi Solis ab illo assumpti tantùm numerandi sint 3968. Ut infra patebit, siquidem hi Astronomi parum inter se ab historica Veritate dissentientes suos numeros deducunt à motu Apogæi Solis, quod juxta Astronomiæ reformationem à Tychone Brahæo factam, singulis annis promovetur uno minuto, & circiter duobus secundis sub Ecliptica. Nam rationi maximè consentaneum arbitrantur Astronomi, & Divinæ Sapientiæ arbitror Ego congruentissimum ob causas dicendas in fine capitis 4: quod Apogæum Solis initio Mundi fuerit à DEO positum in intersectione circulorum Æquatoris & Eclipticæ, hoc est in Medio Cœli, cujus extrema sunt Eclipticæ vel Æquatoris Poli: Ipsa enim intersectio ad utrosque Polos refertur: Ex quâ suppositione sequitur, quod ipsum Apogæum fuerit in Arietis principio: Alioquin si fuisset in principio Libræ, à creatione Mundi ad CHRISTUM natum, numerarentur juxta Motum Apogæi Solis 14420. anni. Nam ex tabulis Rudolphinis Apogæum ipsum nascente CHRISTO, fuit in 8. gradu 20'. 44". Geminorum: At 14420. anni nimiùm exorbitant ab omnium Chronologorum calculis, & sacris Scripturis: fuit igitur Apogæum Solis initio Mundi in Arietis principio. Ideoque si 2. signa 8. gradus 20'. 44". hoc est 246044", quæ peragravit Apogæum ipsum à Mundo condito ad natum CHRISTUM dividantur per 62". motum annuum ipsius Apogæi ex observationibus Tychonis, consurgunt 3968. anni à Mundi creatione ad Natalem CHRISTI, hoc est anni ferè 4000. usque ad Passionem CHRISTI, & prædicationem Euangelii. Qui calculus cum maximè consentiat historicæ Veritati & sacris Scripturis, certum est reliquos esse rejiciendos, atque standum esse huic consensui Astronomiæ, historiæ, & sacrarum Scripturarum, quamvis de vero anno dubitetur.

De Annis autem à CHRISTI Nativitate numerandis, major adbuc & acrior est controversia inter Chronologos, ut videre licet apud Keplerum in suo Libro de anno Natali CHRISTI, & in suis Eclogis Chronicis, & res est intricatissima, multâ lectione, doctrinâ & conjecturali prudentiâ indigens, ut quid hac in parte pro certo tenendum sit, concludatur. Quamobrem curam hanc quæ plures hac in re Viros doctos jam torsit, aliis relinquentes, duo hîc tantùm notabimus. Primum: Quod cùm circa CHRISTI tempora plures numerandorum annorum rationes sibi successissent in Judæa, Palestina, totaque Syria, propter bella & regnorum mutationes: Tandemque Herodes Idumæus cognominatus Ascalonita; Regnum Judææ impetrasset ab Augusto; sicque Sceptrum de Juda ablatum fuisset, numerari cœptum est in Judæa ab annis Regni Herodis ipsius; sub eujus Imperio nascente CHRISTO, hujus beatissima Mater & Virgo, aut non notavit quo anno ipsius Imperii natus est JESUS, aut id Euangelistis indicandum non putavit esse necessarium; sed duntaxat annum CHRISTI quo baptisatus est, palàm in Mundo loqui seque manifestare cœpit, nimirum anno à Nativitate quasi 30; præsagium verissimum, annos deinceps numerandos fore à Nativitate ipsius CHRISTI, exemplo Mariæ, ut fit adhuc hodie, fietque ad finem Mundi.

Secundum quod Julius Cæsar anno 4. sui Consulatus, anno ab Urbe condita 709, anno Olympiadis 731, operâ Sosigenis Mathematici Alexandrini, annum emendavit, ad Solis revolutionem accomodavit, & eum 365 dierum, 6 horarum constituit: Ejus verò successor Augustus Cæsar Monarchiam per annos 57. tenuit. CHRISTUS autem ab aliis dicitur natus anno 42. Imperii Cæsaris: ab aliis anno 43: ab aliis 44. à Keplero autem anno 40: ut proinde Keplerus in Eclogis suis Chronicis pag. 111. ponat annum 47. Julianum, sive emendationis Julianæ esse Primum aonum ætatis CHRISTI juxta Dionisium; Secundum penes usitatam in Ecclesia numerationem: Tertium penes Guotingum: Quartum peoes Scaligerum & Patres: Quintum juxta Dekerium & Sussygam: Sextum verò penes Keplerum ipsum, qui opinionem suam mordicus defendit: & anno juxta Æram usitatam 1621. numerat anoum 1616. hoc est anno isto 1648. annum 1653. qua de re adhuc sub Judice lis est, vix à quoquã dirimenda; quamvis doctiores Chronologi conveniant CHRISTUM natum esse ante æram usitatam; qua de re videatur Præfatio nostra in responsionibus ad objectiones Theologorũ.

Si igitur à Mundo condito ad CHRISTUM fluxerint anni Juliani 3968. & à CHRISTO huc usque anni 1648. erunt à Mundo condito huc usque anni 5616.

CAPUT IV.

Quo anni tempore Mundus creatus fuerit.

HAc de re fuit adhucque viget magna contentio. Julius enim Firmicus lib. 3. cap. 1. & Macrobius lib. 1. in somnium Scipionis secuti Æsculapium

lapium & Arabes, arbitrantur in genitura Mundi, Solem orientem fuisse in 15 gradu Leonis, Lunam in 15 gradu Cancri, Mercurium in 15 gradu Virginis, Venerem in 15 gradu Libræ, Martem in 15 gradu Scorpionis, Jovem in 15 gradu Sagittarii, & Saturnum in 15 gradu Capricorni: Sicque Mundum fuisse creatum mense Augusto; quibus etiam consentit Mercator. Quod quidem Astrologo patet excogitatum fuisse, ut in ipsius Mundi genitura Planetæ omnes in propriis domiciliis collocati cernerentur; quasi congruentius & ipsi Mundo melius videretur, Planetas singulos versari in propriis domibus, indeque motus suos inchoare, quam peregrinari in alienis. Sed Astronomo patet situm ejusmodi Planetarum esse fictitium; quippe quòd ☿ non possit distare à Sole ultra 29 gradus, nec Venus ultra 50 gradus. Alii censuerunt omnes Planetas positos fuisse in principio Arietis, & hæc fuit sententia Philosophorum Indorum, scilicet Brachmanum & Gymno-sophistarum, de qua iterum infra loquemur.

Alii verò alia commenti sunt circa locum Solis & Planetarum in Zodiaco; sed sine ullo probabili fundamento, quorum idcirco opiniones ut vanas hîc omittimus, quas Junctinus exponit. Comm. in Sphæram Joan. de Sacrobosco à pagina 659.

At Keplerus in Tabulis Rudolphinis cap. 33. præceptorum & initio Tabularum Solis & Lunæ, vult Mundum creatum fuisse die 24. Julii anni Juliani retro extensi 3993. hora 0. 33'. 26". Uraniburgi; fuisseque medium locum Solis 0. 0' 0". ♋. Ejus Apogæum 0. 0'. 0". ♈: ☊ sive nodum boreum Lunæ, 0. 0'. 0". ♋. fuisseque Solem & Lunam conjunctos centraliter in 27. gr. 56'. 17". ♊, ablata scilicet æquatione centri Solis 2. gr. 3'. 45". Ex ejus medio loco; ita ut in Æthiopia fuerit totalis Eclipsis Solis. Quod verò ad alios Planetas tam inter se quàm cum Sole & Luna spectat; ipse vult Solem, Lunam, nodum Lunæ, Martem, Venerem, Aphelium ☿, nodum & fortè etiam Aphelium ♃. fuisse conjuncta in principio ♋. Jovem, nodum ☿ in principio ♑. Saturnum Aphelium ♀ Apogæum ☽ & fortè Aphelium ♄ in principio ♎; Mercurium, Apogæum Solis, nodum ♄, nodum ♀, & fortè etiam nodum ♂ in principio ♈: ita ut solum Aphelium ♂ inter ♈ & ♋ incertum extiterit: sed omnia reliqua loca in punctis Cardinalibus. Et quia hic situs locorum est maximè notabilis, arbitratur ipsa loca esse carceres unde prosilierunt omnia mobilia in suos cursus.

Sed triplici de causa hæc opinio à me refellitur. Primâ quoniam ipsemet Keplerus incertus est illorum locorum, nam anno, die & hora supra positis medius locus ♄ ex Tabulis Kepleri est 5 gr. 29". 57". ♎: & Aphelium ejus 28 gr. 24': 6". ♌. Interrogat autem Keplerus ipse, quid si Medius & Aphelium sint 0. 0' 0". ♎? similiterque dubitat pro aliis Planetis. Secundâ: Quoniam pro concinno situ Planetarum initio Mundi, spectanda non sunt eorum loca media, sed vera loca respectu Terræ, quæ sunt naturalia, & ex quibus solis Planetæ agunt in hæc inferiora; quæque à mediis multùm discrepabunt. Tertia: Quoniam hæc opinio nullum habet in sacra Scriptura fundamentum, sed ei contrariatur, ut infra patebit. Rationi verò etiam adversatur. Nam quia Sol factus fuit ad causandos dies atque noctes in quibus accidunt æqualitas & inæqualitas; est autem æqualitas prior inæqualitate; ergo initio Mundi atque rerum, congruentius erat, diem atque noctem priùs æquales esse, quàm inæquales, ideoque Solem poni in Æquinoctiali, non ergo Sol initio Mundi fuit in principio Cancri.

Supersunt igitur examinandæ celebriores aliæ duæ sententiæ, in hoc convenientes, quod velint Mundum Æquinoctii tempore conditum fuisse. Cùm autem duplex sit Æquinoctium, utpotè à Sole in principio Arietis, & in principio Libræ constituto; quonam horum Mundus sit creatus, maximè controvertitur inter Chronologos, Theologos, & Astrologos. Inter quos Junctinus Tomo 2. pag. 664. ait se hac de re non audere quidquam determinare; & si auderet, se non sufficere.

Igitur Hebræi cum Rabbi Eleazaro, Scriptores Græci, Josephus, Nicephorus, Clemens, Cedrenus, item Chronologi non pauci, Crusius, Beroaldus, Hospinianus, Calvisius, Scultetus & alii, Mundum in Autumnali Æquinoctio sive Libra creatum esse censent. Aitque Origanus Parte 1. Introd. pag. 7. illorum sententiam sibi maximè arridere. Longomontanus autem Theor. Lib. 1. cap. 3. se non dubitare Mundum à Deo in Autumnali Æquinoctio conditum fuisse; ob varias conjecturas atque testimonia. Verùm hi omnes nullam habent rationem Physicam, Astronomicam, vel Astrologicam, quâ opinionem suam duntaxat probabilem efficere valeant, sed Veteri duntaxat Hebræorum supputationi, & nonnullis sacræ Scripturæ textibus malè intellectis innituntur.

Dicunt igitur Primò: A Mundo condito ad exitum Israelitarum ex Ægypto, Hebræos anni principium numerasse à Mense Tisri, qui in Octobrem tunc temporis Juliana numeratione incidebat. Ideóque Mundum illa anni parte creatum fuisse.

Sed respondetur: Non constare hujus opinionis assertoribus, id quod supponunt, nempe Hebræos sic numerasse ab initio Mundi: hoc enim est quod quæritur & ignoratur. Imò Judæi tantùm post Talmud in lucem editum, cœperunt numerare annos à creatione Mundi. Vide Josephum de Voysio in suo libro De Lege Divina, cap. 19. qui id probat ex Rab. Azaria in libro quem inscripsit Meor Enajim. Est autem certum apud omnes, Hebræos, captivitatis tempore numerasse Ægyptiorum more apud quos detinebantur, quique Josepho teste, Moysis tempore annum ab Æquinoctio Autumnali inchoabant. Cúmque apud ipsos captivi fuerint per annos 215; valde est probabile quod Hebræi durante hac longa servitute coacti fuerint commercii & negotiorum causâ transire ad numerandi rationem Ægyptiis usitatam; & eam relinquere quam priùs observabant ab Æquinoctio Verno. Et hoc inde maximè confirmatur, quia ex cap. 12. Exodi, dum Deus voluit populum suum educere de Terra Ægypti, sic alloquutus est Moysem & Aaron in Terra Ægypti Mense Nisao, hoc est Martio. *Mensis iste vobis principium Mensium; primus erit in mensibus anni.* Quibus in verbis vulgatæ versionis, aut dictio *vobis* transposita est, aut superfluam repetitionem efficit. Et sic legi debet: *Mensis iste principium mensium primus erit vobis in mensibus anni.* Quo pacto Deus duo efficit. Primum docet Mensem Nisan esse principium sive caput mensium simpliciter & absolutè. Secundum redarguit

guit atque repudiat Hebræorum numerationem annorum ab Ægyptiis acceptam, ut minimè verum, illisque præcipit ut Mensem Nisan habeant pro primo Meosium anoi. Alioquin si Mensis Nisan erat Hebræis principium Mensium juxta vulgatæ versionis verba *Mensis iste vobis principium Mensium*, noone Deo soperfluum fuisset præcipere, ut *ipse Mensis esset illis primus in Mensibus anni?* Ad hæc Mensis Nisan tunc nullo modo erat Hebræis principium Mensium, neque numerationis annorum Mundi quam non observabant, neque festorum quæ nondum à Deo erant institutæ: & quo ad festa omninò superflua fuissent in boc præcepto vocabula duo, *principium Mensium*, tantúmque dicendum fuisset, Mensis hic vobis erit primus in Mensibus anni, supple festivitatum, ut verè quoque fuit. Nam Deus festa præcipua quæ instituit, voluit incboari circa verum anni principium; hoc est circa Æquinoctium Vernum, & idcirco ipsemet capite 12. Exodi, eodem Mense Nisan vult celebrari Pascha in memoriam liberationis filiorum Israël; & postridie solemnitatem Azimorum in memoriam egressionis ex Ægypto; deinde Pentecostem in memoriam Legis acceptæ in Monte Sinay: ut proinde principium anni festivitatum, fuerit accommodatum principio anni creationis. Quamobrem oecesse est vocem *vobis* fuisse in illo textu transpositam, & ejus seosum talem esse quem supra posuimus, vel si quis neget transpositionem; necessariò vox erit subaudienda *est*, post dictiooem, *vobis*, & sic legendum, *Mensis iste vobis erit principium Mensium; primus erit in Mensibus anni*. Quo etiam pacto Deus supradicta duo efficiet, idem enim erit utriusq; lectioois sensus, sicque ex boc Dei præcepto, de Mundi creatione in Arietis Æquinoctio maximè confirmamur.

Dicunt Secundò: Quod Hebræi jussi sunt Exodi cap. 23. Festum Tabernaculorum celebrari in exitu anni, congregatis fructibus de agro. Et cap. 34. Reiteratur mandatum ejusdem festi, quando redeuote anni tempore cuncta conduotur. Cùm ergo exitus & reditus anni notentur eo tempore quo fruges ex agro congregatæ sunt, & cuncta conduntur, (quod tempus non est aliud ab Autumno) erit exitus, & reditus anoi seu finis & principium anni in Autumno. Ideoque Muodus factus erit in Autumno.

Sed respondeo, nihil aliud inde inserri, quàm Hebræis fuisse duplicem nomerationem annorũ, unam respectu Paschatis, & aliorum festorum ex eo sequentium, quæ Dei mandato reducta est ad veram numerationem anoorum Mundi ut supra dictum est. Alteram respectu frugum terræ, quam necesse erat incboari ab Autumno, qnandoquidem annus respectu frugum terræ, ot naturaliter incipit à tempore semeotis, ita in tempus messis desinit. Idcirco ut in jussu festi Tabernaculorum distingueretur hæc annorum numeratio à priore; non dicitur à Deo in exitu vel reditu anni simpliciter, sed quo fruges ex agro congregatæ sunt & cuncta conduntur. At Exod. 12. dicitur, *Mensis iste principium Mensium, vobis erit primus in Mensibus anni*, simpliciter, quod est valdè notandum, indeque solvitur etiam quod objicitur de anno Jubileo, & septimo quoque Deo dicatis, qui non sunt anni Mundi, sed fructuum Terræ à semente incipientes, & in messem desinentes, ut patet ex Levit. cap. 25, ubi Deus ait. *Non seretis, neque metetis*, &c. Tum infra: *Quod si dixeritis quid comedemus anno septimo, si non seruerimus neque collegerimus fruges nostras? dabo benedictionem meam vobis anno sexto, & faciet fructus tres annorum, seretisque anno octavo, & comedetis veteres fructus usque ad nonum annum, donec nova nascantur, edetis vetera.* Ex quibus patet annum intelligi de geoeratione & maturatione fructuum, eumque incipere & desinere, ut dictum est, supra à semente in messem sequeotem. Atque bos aooos juxta Dei mandatum de requie Terræ per annum ab Autumno seu semente rectè institutos fuisse ex eo manifestum est: quia etsi de Mundo in Arietis initio creato apud omoes conveoiret, tamen ipsi anni Iubilæi & septimi, semper ab Autumno incipere debuissent; ne Hebræi pro una Messe duas perderent; quippè quòd messem anni sexti non possent colligere, neque anno septimo seminare. Adde quod, eodem cap. 25. alia est etiam anni ratio pro domorum suarum venditoribus. Ideoque annus in Scriptura multipliciter accipitur, quippè absolutè ut Exod. 12. Et respectivè ut Exo. 23. & 34. Tum Levit. 25. Et anni respectivi varia sunt initia, pro rerum ad quas refertur varietate: Anni verò absoluti unicum est principium, scilicet Meose Nisan, Exod. cap. 12.

Dicunt 3. vel potiùs 4. Quod Diluvium ex Genesi cap. 7. ınceperit die 17. Mensis secundi. Ex Iosepho autem Mensis ille incidit eo tempore cum Novembri Iuliano. Ergo Mundus creatus est in Autumno.

Sed tripliciter responderi potest. Primò Iosephum boc in loco secutum fuisse Ægyptiorum numerandi rationem, quæ superiùs rejecta est. Secundò Noëmum fuisse archam iogressum post fructuum Terræ collectionem mense Novembri, ob alimenta pro se & bestiis in archa observanda: ideoque ingressum fuisse secundo mense anni frugum Terræ: sicque intelligendum esse Moysis textum Genes. c. 7. Tertiò Moysen annos à Mundo condito ad Dei usque mandatum de principio aoni, numerasse de industria juxta consuetum Hebræis & Ægyptiis calculum; ot Dei mandati evidentior esset necessitas, pro oumeratioois veritate: utroque siqoidem modo difficultas tollitur.

Deniq; dicent. Quod tempore creationis Adami, pomi fructibus maturis oonstæ fuerint, hoc autem Aotumno tantùm eveniat, juxta ordinē à Deo semel iustitutum in natura, quē illicò non immutat.

Sed respondeo: Quod etsi de pomo quod comedit Adam, & loco Paradisi non mediocris etiam sit dissentio; tamen dicere sufficiet, à nemine mortalium sciri Paradisi locum. Esse autem certum, Solem simul tempore facere in diversis climatibus Ver, Æstatem, Autumnum & Hyemem; atque idcircò fructus in una Terra parte maturos esse, dũm alia incipiunt, in alia florent, & io alia maturantur. Et præterea pomorum esse in eodem climata magnam diversitatem: quorum alia citiùs, alia tardiùs ex sua natura maturitatem adipiscuntur. Quocirca ex illo pomo statui non posse, qua anni parte Mundus creatus sit. Cùm si Deus Terram in sua perfectione creaverit, ut imposterum opus ejus reformatione non indiguerit, ejus partes pro eojusque ad Solem situ floribus, & fructibus maturis & immaturis decreverit: Zona autem torrida, à qua non procul Adam creatus esse putatur,

perpetuò floribus & fructibus maturis & immaturis referta est. Quandoquidem sub Æquatore 4. tempora Ver Æstas Autumnus & Hyems (si hanc ibidem Sole circa ♋ aut ♑ degente liceat admittere) duplicantur. Ab Æquatore ad Tropicum ♋ datur duplex Æstas, quam duplex Ver præcedat oportet. A Tropico ♋ ad circulum Arcticum dantur illa 4. tempora simplicia optimè inter se partita. A Circulo tandem Arctico ad Polum, dantur eadem sed valdè inæqualiter divisa; Hyems enim sub Polo durat 6 Menses, quæ nullibi reperitur Sole Æquinoctiorum puncta tenente. Non igitur convinci potest quod poma defuerint in Paradiso terrestri, Æquinoctio Verno: cùm præsertim Paradisus ille esset temperatissimus, & fructus ferret nulli alteri loco communes: ut patet ex fructibus ligni vitæ & ligni Adamo prohibiti.

Atque istæ sunt rationes illorum qui Mundum in Æquinoctio libræ creatum fuisse volunt: quæ cùm nullius sint ponderis facilliméque solvantur ut supra patuit, aliam sententiam amplectimur, quæ creationem in Arietis Æquinoctio constituit ob rationes sequentes.

Prima: Quod Patrum & Doctorum Ecclesiasticorum majore ac celebriore parte fulciatur: imò confirmetur usu numerandi annos universæ Ecclesiæ à creatione Mundi. Ipsa enim pro annis Mundi & festivitatem observat supradictum Dei præceptum de Mense Nisan, facitq; Æquinoctium Vernum caput utriusque anni: Annos autem à Nativitate Christi numerat à die prima Januarii, non quòd Christus natus sit ipsa die, sed quòd propter differentiam dumtaxat 6 dierum noluerit pervertere annum politicum à Julio Cæsare, inchoatum à solstitio Hyberno juxta Numæ decretum, passimque toto Imperio Usualem. At Romulus autem ab Æquinoctio Verno inchoandum statuerat.

Secunda: Omnes Astrologi antiquissimæ traditione mundanam Solis revolutionem constituunt in Arietis principio, ad illudque momentum figuram Cœli erigunt pro quolibet Terræ loco: quam Thema revolutionis Mundi nuncupant: ea qua verè judicant de accidentibus generalibus eo anno futuris in quolibet Terræ loco. Et quamvis etiam figuras erigant ad ingressus Solis in ♋, ♎ & ♑; tamen de his non judicant nisi habita ratione illius primæ figuræ; quam per consequens independentem, alias verò ab illa dependentes esse oportet, sicque figuram Æquinoctii Verni esse omnium primam; ut fusiùs à nobis explicabitur Libro 25.

Tertia: Hominis gratiâ conditus est Mundus, huncque accepit in perfectissimo statu. At Adamo & animantibus ejus potestati ac usui traditis convenientius erat Solem primò moveri in partem borealem refertam homine & animantibus, in qua idcircò promovendæ generationi & coctioni futurum Terræ necessarius est; quàm in Australem desertam.

Quarta: Deus Mundi partem borealem plurimis omninibus super Australem nobilitavit; Adami peccato in illa commissio non obstante. Quippè Stellis illustrioribus, Hominis fabricâ, Monarchiis, sua Ecclesiâ, Veteri Lege data, & (quod est maximum) sua incarnatione, vitâ, morte, resurrectione, & Evangelii manifestatione prima: Ergo absurdum est quod asserunt Adversarii pro sua causa, nempè Solem ob Adami peccatum ab illo discessisse in partem australem: cùm præsertim Sol ante Adamum ejusque peccatum creatus sit atque motus: Tunc Sol ipse influxu potentissimus Adami peccatum præsignificasse, ideoque causasse censeretur: quandoquidem astra non significant, nisi quatenus causant, ut suo loco dicemus.

Quinta: De communi Astronomorum consensu Solis Apogæum fuit initio Mundi positum in Arietis principio: cùm igitur Sol in optimo quo potuit statu creatus fuerit, juxta illud Genesis cap. 1. *Vidit DEUS cuncta quæ fecerat, & erant valdè bona*, id est valdè perfecta; non modò Solem in Mundi medio, quippè sub Æquinoctiali Circulo, sed etiam in suo Apogæo, & exaltatione creatum fuisse fatendum est; hic enim Solis status, est omnium qui esse queunt perfectissimus & efficacissimus, ut Astrologis notum est. Ergo creatus fuit in principio Arietis, & non in principio Libræ, ubi in sua dejectione, ideoque debilis ac infaustus fuisset.

Sexta: Posito Sole in Arietis principio cum suo Apogæo; medius & verus locus Solis coincidebant, nec non tempus medium atque verum. At rerum exordio maximè congruebat ut sicut idem est, priùs diverso; ita uterque locus & utrumque Tempus priùs idem essent, quàm diversa: omnia igitur altè clamant Solem fuisse factum in Arietis principio: forsanque cæteri omnes Planetæ; ut Junctinus comm. in cap. 2. Sphæræ, ex Philosophis Indis refert, qua de re fusiùs infra.

Caput V.

Quo die & qua horâ Mundus creatus est.

Hoc scire multùm prodesset in Astrologia: nimirum ad præscienda atque prædicenda in singulis Terræ locis accidentia universalia; de quibus agemus Libro 25. Sic enim construi posset verum Mundi Thema genethliacum pro quolibet Terræ loco; continens fundamentaliter atque potentialiter seriem factorum ipsius loci propriorum, ab initio ad finem Mundi. Sed annus ignoratur ut patuit cap. 3. Ideoque de situ Planetarum in Cœlo nihil aliud scitur, quàm quod Sol fuerit in principio Arietis; reliquorum verò Planetarum loca initio creationis suæ ignorantur, quamvis infra cap. 10. Valdè fiat probabile omnes Planetas ♄ ♃ ♂ ♀ ☿ ☽ factos fuisse cum Sole in principio Arietis. Quocirca revolutiones Solis ad principium Arietis coguntur Astrologi assumere pro figuris fundamentalibus præsagiorum, de universalibus cujusque loci fatis; non habita ratione locorum radicalium aliorum Planetarum; ideoque in suis præsagiis eos falli sæpè contingit, non secus ac ei contingeret qui de alicujus nati fatis judicaret duntaxat ex Revolutionibus ejus annuis, ignota Nativitatis figura.

Quod verò ad diem attinet, scitur ea cap. 2. Genesis creatum fuisse Mundum eo die Hebdomadæ qui nobis est Dominicus, & non abs re dies Solis dictus est ab antiquis. Nam postquam diebus sex operatus est Deus, requievit die septimo & sanctificavit illum, fuitque hic dies Sabbathum Judæorum strictissimè observandum, ut patet Exodi capitibus 16. 20. & 31. Quamobrem necesse fuit ut dies creationis esset ille qui jam nobis est Dominicus. Sicque Christiani colant diem quo Deus cœpit operari ad extra: Judæi verò diem coluerint quo cessavit ab opere quod patraverat.

Tandem de creationis hora controvertitur inter Theologos propter verba Moysis per dies singulos: *& factum est vespere & mane dies unus; dies secundus, dies tertius*, &c. Quæritur enim primò ubi nam locorum vespere & mane facti sint dies primus, secundus, &c. à Moyse intellecti, quandoquidem id per totum ambitum Terræ fieri poterat? Secundo, cur diem incœperit à vespere, & fioierit ad mane, nulla noctis facta mentione.

Quod ad primum attinet, non videtur dubitandum, qnod Moyses diem intellexerit respectu loci Terræ in quo factus est Adam, qui ultimus erat terminus creationis Muodi, & quem Deus præcipuè spectabat. Cujus enim alterius loci respectu dies intelligendus fuisset, vel principium diei qui primus fuit io universo orbe?

Quod attinet ad secundum, sanè asserendum est, quod Moyses equidem diei nomine, diem natalem 24. horarum intellexerit, qui complectitur moram Solis supra ac infra Horisontem: sed vespere & mane dupliciter explicari queunt. Primò, quod per vespere intelligatur tempus à meridie ad occasum Solis: & per mane tempus ab ortu Solis ad meridiem. Quo pacto dies incipiet ab hora meridiana vel Sole versante in meridiano Circulo more Astronomorum; & nox artificialis, cujus nulla fit mentio, diem artificialem dividet; ac vespere præcedet mane juxta verba Moysis, ideoque multi banc sequuntur sententiam. Secundò, quod per mane iotelligatur tempus ab ortu Solis ad ejus occasum, quod vocatur dies artificialis: & per vespere intelligatur tempus ab occasu Solis ad ejus ortum, quod vocatur nox artificialis: quo pacto nox artificialis fuisset prima pars diei naturalis, qui io loco crearionis Adami incœpisset ab occasu Solis; quia Moyses ponit vespere ante mane, & hac diei formâ veteres Hebræi, Athenienses & hactenus Itali sunt usi: utraque ergo congruit verbis Moysis de vespere ante mane, sed posterior ut simplicior mihi sequenda videretur; ipsa enim non obstat quin Adam factus sit interdiu: sicque datâ horâ creationis Mundi occidente Sole io loco ubi Adam factus est; & locis 7 Planetarum in principio ♈: posset erigi systema Mundi radicale pro quolibet Terræ loco, si sciretur locus Terræ, ubi Adam factus est.

CAPUT VI.

An totus Mundus in instanti vel successivè conditus fuerit.

IN Mundi productione, spectandæ sunt duæ actiones inter se distinctæ. Prima, qua Deus res fecit ex nihilo, & hæc propriè dicitur creatio; per quam facta dicuntur ipsius Mundi corpora simplicia, juxta Moysis verba; *in principio creavit DEUS Cælum & Terram*. Secunda, qua Deus perfectionem & ornatum necessarium ipsis corporibus contulit, dum scilicet in Cœlo fecit Solem, Lunam & Stellas, in Terra autem plantas, animalia& bominem.

Prima igitur actio fuit instantanea de communi coosensu: Quod verò ad secundam attinet, plerique sequuotur sententiam D. Augustini, qui opinatus est simul & eodem momento facta fuisse omnia quæ narrat Moyses facta fuisse diebus 6. successivis: hosque dies sex nihil aliud esse quàm cognitionem Angelicam sex illis rerum ordinibus & quasi generibus repræsentatam. Itaque putat unum diem dici à Moyse cognitionem Angelicam, ut ad unum ordinem rerum, uno die à Moyse consideratum terminabatur: cumque in die quolibet ponit Moyses vespere & mane, vult vespere dici cognitionem Angelicam rerum ipsarum, per species earum intelligibiles ut sunt in seipsis: per mane verò dici cognitionem Angelicam ipsarum rerum ut sunt in verbo Divino.

Cæterùm hæc opinio rejicienda est. Primo, quia nulli rationi, nec Scripturæ sacræ authoritati inoititur. Secundo, quia historiæ Moysis omninò contrariatur, nec cum ipsa est compatibilis. Dicitur enim Genes. cap. 1. Terram fuisse inanem & vacuam, quod falsum erit si simul cum Terra plantæ & aoimalia fuerint producta. Præterea dicitur per congregationem aquarum in unum locum Terram apparuisse: at sub aquis non latuisset si eodem momento, Terra, Aqua, & Aquarum congregatio facta fuissent. Tertiò, quia Moysis historia de Mundi productione erat pro rudi populo à quo debebat intelligi, ideoque simpliciter describi: si autem ejus descriptio non sit vera, quid minùs potuit venire in mentem populo rudi quàm subtilitas illa sancti Augustini? Quartò, Exodi cap. 20. & 31. Deus Moysem alloquens, strictissimè jubet & sub pœoa mortis requiescere & celebrari Sabbathum post sex dies operis in memoriam quod ipse Deus fecerit Cœlum, & Terram, & Mare, & omnia quæ in eis sunt, & requieverit die septimo; ex quibus historia Moysis omninò confirmatur. Ergo pro fidei articulo habendum censeo, quod successivè per sex dierum spatium totus hic Mundus à Deo conditus sit. Neque hujus ordinis congrua etiam deest ratio. Nam ut Natura à simplicioribus ad magis composita, & ab imperfectioribus ad perfectiora successive progreditur: Sic Deus Naturæ Author, in condendo Naturam idem observare voluit, ut inde etiam homo qui Microcosmus, & Natura media vocitatur, seipsum perficere doceatur. Quamobrem, nil mirum quod allegoriæ D. Augustini super totum caput primum Geneseos passim rejiciantur, utpotè historicæ veritati contrariæ & confusionis plenæ.

Objici solet ab adversariis illud Ecclesiastici cap. 18, qui vivit in ætemum creavit omnia simul, hicque forsao locus fuit causa opinionis D. Augustini supra positæ.

Sed nunquid loculus hic æquiponderabit capitibus 1. & 2. Geneseos, tum cap. 20. & 32. Exodi. Ubi Mundi fabrica ponitur, successivè facta, etsi his omoibus locus ille omninò contrarietur? At quod omnino noo contrarietur inde constat; quia cùm superiùs de communi consensu sit, corpora Mundi simplicia, quippè Cœlos, Ætherem & Elementa fuisse creata in iostanti: sintque ipsa corpora simplicia aliorum mixtorum materia, rectè ac verè dici potest omnia fuisse creata simul, quippè corpora simplicia, formaliter: mixta verò quæ ad ornatum & perfectionem Mundi pertinent, duntaxat materialiter: sicque concordat locus hic Ecclesiastici, cum historia Moysis.

Confirmatur autem explicatio hæc per locum capitis 2. Geneseos, qui etiam objici solet, estque apparenter difficillimus, cùm nihil aliud esse videatur quàm mera confusio, nisi juxta superiorem sensum explicetur, unde nil mirum quod D. Augustinus lib. 2. de Genes. ad litteram, septem capitibus occupetur in ejus explicatione, ut tandem

concludat omnia eodem instanti fuisse à Deo facta. Locus autem habet. *Istæ sunt generationes Cœli & Terræ, quando creatæ sunt in die quo fecit Dominus DEUS Cœlum & Terram & omne virgultum agri, antequam oriretur in Terra; omnemque herbam Regionis, priusquam germinaret.* Quid enim significat generationes Cœli & Terræ fuisse creatas? Quid creatas in die quo fecit Dominus Cœlum & Terram, & omne virgultum? &c. Quid Deum fecisse omne virgultum agri, antequam oriretur in Terra, omnemque herbam Regionis priusquam germinaret? Nunquid Deus fecit virgultum & herbam seorsim extra Terram, posteáque hæc plantavit in Terra? Sed hoc posito non fuissent omnia eodem momento facta, itaque patet loci difficultas.

Ejus autem verus sensus mihi esse videtur, quod per generationes Cœli & Terræ, intelligenda sint ea quæ ad ornatum Cœli & Terræ facta sunt diebus 2. 3. 4. 5. & 6. Quæ idcirco dicuntur generationes Cœli & Terræ, quia facta sunt ex vel in præjacente subjecto cœlesti & terrestri; & dicuntur etiam creata in die quo Deus fœcit Cœlum & Terram; quoniam die primo, quo Deus creavit Cœlum & Terram, cæteraque corpora simplicia, reliqua ad eorum ornatum pertinentia & consequenter facta, verè ipso die primo creata sunt materialiter, hoc est eorum materia creata est: & omne virgultum agri ipso quoque die creatum est materialiter, priusquam formaliter oriretur in Terra: & omnis etiam herba priusquàm germinaret: sicque maximus est sacræ Scripturæ consensus. Quod autem sequitur in textu, *non enim pluerat Dominus super Terram*, &c. Explicationem nostram compatitur, nec ei repugnat. Qui verò putant sensum textus esse planum, si pro die intelligatur totum Tempus quo Deus fecit Cœlum & Terram & reliqua: non explicant quomodo generationes Cœli & Terræ creatæ sint ipso tempore, nec quid intelligendum sit per generationes Cœli & Terræ creatas: in nostra autem explanatione plana sunt omnia.

Caput VII.

Quænam facta sint die primo fabricæ Mundi.

Tanta est controversia inter Patres, & Doctores Ecclesiasticos circa opera sex dierum creationis Mundi, ut singulas opiniones recensere & examini subjicere non modò tædiosum, sed etiam superfluum putem. Quocircà de his compendiosè duntaxat acturus, solum Moysis textum ad litteram sequendum & rationibus illustrandum mihi proponam, ne Lector opinionum diversitate confundatur: qui si Joannis Pici Mirandulani Heptaplum à plerisque adeò commendatum legerit, arctiùs forsan nobis adhærebit.

Itaque Genesis capite primo dicitur. *In principio creavit DEUS Cœlum & Terram, Terra autem erat inanis & vacua; & Tenebræ erant super faciem abyssi: & Spiritus Domini ferebatur super aquas. Dixitque DEUS, fiat lux. Et facta est lux. Et vidit DEUS lucem quod esset bona, & divisit lucem à Tenebris, appellavitque lucem diem, & tenebras noctem: factumque est vespere & mane dies unus.*

Quibus verbis primò docet Moyses, quod in principio, hoc est, primo instanti Temporis, Deus creaverit Cœlum & Terram; hoc est prima corpora simplicia ex quibus alia deinde facta sunt. Non enim Cœlum & Terra alio die vel momento creata dicuntur, quàm in ipsius creationis principio, & post hæc cætera omnia dicuntur facta. Secundò, quod Terra fuerit inanis & vacua; nempe rerum specie-bus diversis. Tertiò, quod tenebræ fuerint super faciem abyssi, hoc est spatii inter Cœlum & Terram interjecti, quod spatium est abyssus immensa. Quartò, quod Spiritus Domini ferebatur super aquas, vel ut habet alia versio, incubabat aquis, hoc est, opus suum fovebat, vel conservabat in esse, ne rediret in nihilum; dicitur autem aquas in plurali, quia jam erant creatæ duplicis generis aquæ; nempe fluidæ, ut quæ terram involvebant, & concretæ, per quas intelligitur Cœlum à Deo creatum, quod est primum mobile naturæ solidissimæ maximéque Diaphanæ instar crystalli vel adamantis, ideoque purissimæ glaciei vel aquæ concretæ simillimi, quamvis à glaciei vel aquarum corruptibilium natura diversissimi. Quod si quis per Spiritum Domini, velit cum D. Augustino & aliis Patribus non intelligi Spiritum sanctum, de quo vix explicari queunt verba hæc *ferebatur super aquas*, sed Spiritum creatum: sanè aër contiguus aquis priusquam in unum locum congregarentur motu primi mobilis circumductus, aptissimè intelligitur. Aër enim quem spiramus sæpe Spiritus appellatur. Quintò, quod Deus fecerit lucem; de qua præ cæteris maxima est contentio ad definiendum quid ipsa fuerit.

Ut autem sacræ Scripturæ textui sua servetur authoritas in sensu quoque litterali, dupliciter à nobis lux illa explicabitur. Primùm, dicendo lucem illam primo die factam, fuisse globum aliquem ignis Cœlestis vel Ætherei, ex quo deinde Sol factus sit die 4o. cum propria & specifica forma: cui tamen Globo nullus inerat motus proprius ob rationem dicendam, quando agemus de Sole, sed fixus hærebat in Æquatore Cœlum mediante, ubi postea Sol conditus est; quamvis circa Terram volveretur motu primi mobilis, quod moveri cœpit statim atque creatum est.

Quod autem hæc ita sint, textus ipse sacer fateri plurimùm urget. Nam die primo lux dicitur esse facta & à Tenebris divisa, & factus esse vespere & mane dies primus, secundus, tertius: quod sine corpore lucido Telluris orbi circumducto concipi nequit: Lux enim circa Terram undique expansa per Aërem non fecisset diem atque noctem; nec divisionem lucis à tenebris, quia nullæ fuissent tenebræ. Quod si quis dixerit lucem creatam occupasse superiorem Abyssi vel Mundi partem, reliqua in tenebris remanente, sicque divisam fuisse lucem à tenebris, & sic fuisse diem & noctem usq; ad diem 4. quo Sol factus est; ex illa superiori vel circumferentiali parte Abyssi illuminata, inferiore vel centrali restante tenebrosa; is non videt cum sua luce, quod sic impossibile sit ut fiat mane & vespere dies primus, secundus & tertius, ut habetur in sacro textu. Ergo hæc opinio falsa; nam mane & vespere nequit fieri sine ortu & occasu lucis. Ad hæc plantæ cum floribus, foliis & fructibus factæ sunt die tertio ante Solem: at nisi corpus lucidum supradictum fuisset etiam calidum, quandoquidem lux non calefacit ex se ut proprio loco dicemus contra Aristote-

lem,

lem, Picum Mirandulanum & vulgares Philosophos; ipsæ plantæ harumque flores & fructus fuissent per diem integrum expositæ rigidissimo frigori terrestris globi, quale viget sub Polo Arctico dum Sol est in principio Capricorni: quod earum conservationi, Divinæque Providentiæ non congruebat. Cùm alioquin sapientius fuisse videatur illas produci post Solem cujus calore vivunt atque vegetant. Ergo corpus illud fuit lucidum & calidum, ideoque globus igneus, nec fuit corpus simplex duntaxat luminosum: fuitque globus ipse sufficienter densus ad illuminandum & calefaciendum; lux enim & calor tantùm ex corpore solido sensibiliter agunt in distans.

Secundò: Lux illa explicabitur dicendo: Quod cùm initio creationis facta sint corpora simplicia, sive Elementa quæ deinde fuerunt materia corporum mixtorum: Mixta autem alia sint Cœlestia, alia Ætherea, alia Sublunaria, quæ sibi propriis constant Elementis, ut Lib. 9. probabitur, lux fuit illa quoddam corpus confusum materiæ Planetariæ in qua Solaris prædominabatur: ideoque ratione lucis & caloris Solaris, poterat diei per præsentiam, & noctis per absentiam, speciem quandam exhibere, & vitæ satisfacere & vegetationi plantarum terio die productarum. Die autem 4. Deum divisisse globum illum in 7. Planetas ☉ ☽ ♄ ♃ ♂ ♀ ☿ quos ex ipso globo effecit & ad propria loca demandavit supra & infra Solem, quem in medio constituit: nun secus ac die tertio divisit globum terrestrem in Mare & Aridam naturâ differentes, ut septem Planetæ, naturis inter se differunt. Nam postquam die primo facta sunt corpora simplicia, deinde facta sunt in Terra plantæ & animalia: in Æthere Planetæ, & in firmamento Stellæ quæ sunt corpora mixta, ut suo loco contra Aristotelem, & ejus sectatores ostendetur. Uterque modus satisfacit textui & Naturæ pro Plantis, & veritas utriusque patebit evidentiùs infra, dum opus 4. diei explicabitur; quamvis posteriorem lubentiùs amplectamur. Porrò quod lux illa non fuerit facta primo instanti creationis cum Cœlo & Terra, patet ex sacro textu, nam dicitur, *quod tenebræ erant super faciem abyssi*, ideoque nox diem præcessit artificialem; quod confirmatur ex eo, quod dicitur posteà, *factumque est vespere & mane dies unus*, scilicet, Naturalis à nocte inceptus, qui ritus dies numerandi fuit à Judæis observatus. Unde probabile videtur Globum illum Planetarum initio creationis fuisse in occasu loci in quo factus est Adam; & post 12 horas Æquinoctiales dum pervenit ad Ortum à Deo fuisse accensum, ut divideret diem atque noctem, sicq; lux facta fuit die primo, ut habetur in textu sacro. Vide caput 2. Libri 11.

Caput VIII.

Quid factum sit die secundo.

Die secundo dixit Deus: *Fiat firmamentum in Medio aquarum & dividat aquas ab aquis. Et fecit DEUS firmamentum, divisitque aquas quæ erant sub firmamento ab his quæ erant super firmamentum, & factum est ita. Vocavitque DEUS firmamentum Cælum.*

Mirabile profectò est quod vulgò dici solet à Patribus & Doctoribus Theologis de Moyse, in explicatione primi capitis Geneseos; quod scilicet scribens Mundi Genesim historicam rudi populo, nihil obscurum aut difficile captu illis exposuerit, sed omnia simplicia & juxta sensum litteralem intelligibilia. Quandoquidem ne ipsi etiam Parres atque Doctores de illarum intelligẽtia convenire queunt, sed in tam varias distrahuntur opiniones præsertim de supradicto firmamento, adscitis etiam Ethnicis Philosophis, Platone, Aristotele & aliis hîc neutiquam audiendis. Ubi agitur de rebus fidei qua caruerunt, & tanquam illi falsa opinantes de soliditate Cœlorum singulorum Planetarum, hosque esse partes sui Cœli; ut ex eorum lectione intellectus nihil nisi confusionem inextricabilem haurire queat, utcumque Cœli & firmamenti varias acceptiones effingant. Quocirca nobis conandum est aliquam meditari expositionem, quæ nec Scripturæ sacræ textui, nec rebus in Natura conditis, nec jam à nobis supradictis adversetur, sed omnibus quadret, quamvis hoc non mediocris difficultatis esse videatur.

Primò igitur certum est: Per firmamentum secundo die factum intelligi non posse spatium illud Aëris in quo densantur nubes; vel partem eam Aëris quæ densatur in nubes, ut voluere D.D. Basilius, Augustinus & alii: Tum quia falsum est Aërem densari in nubes cùm soli vapores & exhalationes è globo Terræ & Aquæ prodeuntes densentur in nubes à frigore mediæ Regionis Aëris: Alioquin, si etiam ipsa Aëris substantia in nubes densaretur à frigore, nunquam media Aëris Regio conspiceretur serena, & alia sequerentur absurda, cùm in ipsa summum frigus perpetuò regnet, ob causam à nobis dicendam Lib. 3. Tum quia si spatium illud, vel pars illa Aëris in qua densantur nubes dicatur esse firmamentum; quod frigus in ea sit firmatum atque perpetuum: Ergo non erit factum die secundo. Nam die primo creata sunt 4. Elementa Sublunaria, duo scilicet calida, Ignis & Aër: duo autem frigida, Terra & Aqua, quæ unicum globum constituebant, ab aliis Elementis superioribus sepatatum: ut constat ex opere diei tertii quo Deus Terram Aqua opertam detexit: Globus autem Terræ & Aquæ agens in distans suo frigore, Mediam illam Aëris regionẽ effecit, & non Deus actione peculiari; neque potuit hic effectus naturalis sine miraculo impediri, ut evidenter probabitur Lib. 3. Ac Deum condendo Mundum, miraculo cohibuisse vim agentium à se jam productorum; non videtur ejus sapientiæ consentaneum. Quod si dicatur mediam illam regionem dividere aquas Cœlestes ab Elementaribus, sive Mari; profectò idem etiam præstant suprema & infima regio Aëris, tum Elementum ignis & Æther: non ergo media regio Aëris est firmamentum secundo die factum; quidquid ad id probandum conentur afferre nonnulli adversarii, difficultates duntaxat difficultatibus accumulantes, & absurda absurdis, nihilque probantes.

Secundò per firmamentum die secundo factum, intelligi non posse corpus occupans spatium Cœlo & Terræ interjectum, inde patet, quia alioquin spatium illud fuisset antea corpore vacuum, quod dici non debet.

Si verò quis asserere velit, firmamentũ secundo die factum, fuisse revera Cœlum Sellatum; primum verò Cœlum fuisse factum die primo ut censuit Damascenus, non minor occurrit solvenda difficultas: nam spectata Cœli Stellati stupenda vastitate atque profunditate; quæretur an spatium sive locus Cœli Stellati priùs esset vacuus, vel quonam corpore plenus? Non enim dici debet quod Deus

hoc faciendo, Cœlum ipsum Ætheri intruserit per penetrationem utriusque corporis; aut cogendo densandoque Ætherem, ut tam vasto corpori locum cederet; sicque Ætheri liberam suam amplitudinem adimeret, quasi Deo spatium ad Mundana corpora liberè collocanda deesset. Inde igitur apparet maxima hujus loci difficultas. Nihilominus si sacræ Scripturæ litteralem sensum sequi velimus, omnioò fatendum est quod Cœlum secundo die factum non aliud sit quàm illud in quo Stellæ fixæ visuntur. Quod qualiter explicandum sit (meo saltem judicio) Lector attendat.

In Mundi fabrica, triplex Dei Omoipotentis actio animadvertenda est, scilicet creatio primorum sive simplicium corporum, horum discretio, & ornamentum necessarium. Quæ tres actiones locum habuere tam in globo terrestri quàm in orbibus Cœlestibus, ut hîc probabimus, & capite 10. probabitur etiam habuisse locum in regione Ætherea, scilicet in Planetis. Nam die primo Terra & Aqua terrestrem globum componentes creatæ sunt, die autem tertio discretæ sunt ab invicem congregatis Aquis in unum locum & apparente Terra: posteà verò ornatæ sunt variis mixtorum generibus ut sequenti capite dicetur: similiter igitur die primo primum mobile & firmamẽtum unicum orbem componentia creata sunt. Hicque orbis proprio motu primi mobilix circumvolutus est ab ortu ad occasum totam circumferens mobilem Machinam intra se contentam cum lucido corpore de quo dictum est capite 7. ad diem primum efficiendum. Die autem secundo ambo Cœli fuere disereti non solùm corpore, sed etiam motibus: ac superiori Cœlo remansit primus motus citissimus ab ortu in occasum super axem vel Polos Æquatoris, qui diurnus motus appellatur; ideoq; Cœlum ipsum vocatur primum mobile. Inferiori verò datus est novus ac proprius motus tardissimus ab occasu in ortum super alium axem, vel alios Polos, qui jam sunt Poli vel axis Eclipticæ: ipsumque Cœlum dictum est firmamentum, quod rectè hoc die dicitur fuisse factum, tam ob discretionem sui corporis à primo mobili, quàm ob motum super Eclipticæ Polos institurum, eique primariò collatum, cui dies peculiaris congruebat. Non secus ac die 4. Sol, Luna & cæteri Planetæ dicuntur facti fuisse, quia tunc globus Planetarius in Æthere creatus die primo, discretus est in septem Planetas motibus & Naturâ inter se differentes. Die autem ipso hoc Cœlum Stellis fixis ornatum est atque perfectum: non secus ac Terra quo die aquis detecta est, plantis & arboribus in superficie, mineralibus verò in suis visceribus decorata fuit: & Mari darus est motus.

Quod autem supradicta veritati quadrant, inde confirmatur quia solum firmamentum sive Cœlum fixarum, dividit aquas concretas & incorruptibiles, quæ sunt primum mobile ex cap. 7. ab aquis liquidis vel resolutis, quæ sunt corruptibiles; & reperiuntur non solùm in regione Elementari, sed etiam in Æthere, ut dicetur capite sequenti: ac proinde cùm sit absurdùm opinari, supra hoc Cœlum esse aquas liquidas vel in vapores resolutas, sequitur esse tantùm concretas, quas primum mobile esse dicimus. Ideoq; de nullo alio corpore veriùs dici potest quod dividat aquas ab aquis, hoc est, separat aquas incorruptibiles à corruptibilibus. His omnibus adde quod Deus vocavit boc firmamentũ Cœlum. Ideoq; hęc appellatio nec æquivoca, nec impropria cẽserit debet, sed vera ut cùm aridam vocavit Terram. Neq; per hoc Cœlum intelligi potest supremum, supra quod non sunt aquæ; ergo potest duntaxat intelligi, secundum à supremo sive primo; quod dicitur firmamentum, quia est sustentaculum primi, ut c. 10. Æther dicetur firmamentũ Cœli, quia est ipsius Cœli sustentaculum.

Hic objicietur, firmamentum sive Cœlum Stellarum esse in mente nostra solidissimum & maximè diaphanum ut dicemus Lib. 3. ideoq; naturæ aqueæ: ac proinde non posse de ipso verè dici quod dividat aquas ab aquis, cùm ipsummet sit aqua concreta & incorruptibilis ut primum mobile: quod autem dicitur duo diversa dividere, debet esse naturæ diversæ ab utroque diviso.

Sed Respondeo, falsum esse antecedens: non enim omnia solida & diapbana sunt aqua, vel ejusdem naturæ saltem formaliter: ut patet ex crystallo, sapphyro, smaragdo, adamante & ipso vitro, ab omnibus illis naturâ maximè diverso nullisque virtutis. Et quamvis nobis sit ignotum cujus vel qualis sit naturæ Cœlum fixum: patet nihilominus in Astrologia ipsum esse à primo mobili naturâ diversissimum. Solum enim primum mobile est prima causa Physica, omnium aliarum vires eminenter continens, & ad singulas naturas determinabile, ut ostendetur Lib. 14. Proindeque Dodecatemoria diversæ inter se virtutis in hoc tantùm Cœlo reperiuntur: quod si etiam darentnr in firmamento Dodecatemoria diversæ virtutis, à duplicibus illis in Natura Dodecatemoriis, omnia Sublunaria confunderentur, nullaque posset haberi scientia de Astrorum effectibus. Cùm igitur ambo Cœli naturâ differant, & primum sit quædam natura mirabilis, aquæ concretæ & incorruptibilis: ergo secundum sive firmamentum non erit talis aqua: cúmque in Astrologia nulla deprehendatur virtus manans à firmamenti substantia sive natura; sed duntaxat à fixis vel constellationibus: ergo ejus substantia videtur esse corpus simplex vitro maaimè analogum; ideoque ab aquæ natura maaimè alienum. Aut si substantia ipsa vim aliquam habeat sibi naruralem & propriam, ut reliqua omnia corpora naturalia; hanc ad unicum duntaxat effectum in Natura esse determinatam, eumque adeò communem ut nulla observatione particulari possit magis ab homine discerni, quàm virtus propria Ætheris. Atque in hoc capite continentur solutiones omnium difficultatum ab aliis objectarum circa ipsum firmamentum.

CAPUT IX.
Quid factum sit die tertio.

Die tertio dixit Deus. *Congregentur aquæ quæ sub Cœlo sunt in locum unum, & appareat arida. Et factum est ita. Et vocavit DEUS aridam Terram: congregationesque aquarum appellavit Maria. Et vidit DEUS quod esset bonum, & ait. Germinet Terra herbam virentem, & facientem semen; & lignum pomiferum*, &c.

Tria hoc die facta recensentur, scilicet discretio Aquæ & Terræ, quæ die primo creatæ fuerant, sed aqua Terram undiq; involvebat: propria utriusque Elementi appellatio; & productio plantarũ ad Telluris ornarum furrarumque animalium pabulum. Non enim Divinam providentiam & sapieotiam decebat, ut animalia fierent nullo præexistente pabulo. Cæterùm per Aquas quæ sub Cœlo sunt, tantùm eas intelligi quæ videntur in globo terrestri, patet ex eorum

eorum congregatione & Maris constitutione, Proindeque Moysem hîc saltem juxta sensum rudis populi pro quo scribebat loquutum fuisse, quippè qui non alias esse aquas suspicabatur, quàm illas quas videbat, veluti ad seosum ejusdem populi se accomodavit, dum Lunam quæ est Planetarum minima, vocavit luminare magnum, non secus ac Solem; quòd sensui appareant corpora magnitudine æqualia. Attamen cum io Æthere generentur Cometæ, maculæ Solares, & alia nobis adhuc ignota, humiditas autem sit primum cujusque generationis principium; credibile est regionem Æthercam non esse omninò aquis invisibilibus destitutam. Nec mirum quod in Æthere ad summum rarefactæ maneant suspensæ, quandoquidem vapor ascendensè Terra per iofimam Aëris regionem, est aqua invisibilis in Aëre donec in vaporem aut pluviam à frigore concrescat. Ac forsan hi sunt fontes abyssi magnæ & cataractæ Cœli apertæ pro Diluvio ex cap. 7. Geneseos: quandoquidem quantitas aquarum Diluvii quæ operuit omnes montes excelsos sub universo Cœlo; ita ut quindecim cubitis altior esset aqua super montes, neque à Terra, neque à Mari prodire potuit; tota enim bumiditas globi Terrestris ad hoc sufficere non potuisset, posito Diluvio per totam Terram universali. Sicque forsan ante Diem Iudicii plus ignis de Cœlo ad conflagrationem globi Terrestris, ut super Regionem Sodomæ pluisse ignem de Cœlo à Domino dicitur Genes. cap. 19. Positis autē etiam aquis corruptibilibus in Æthere multò clariùs patet quod firmamentū dividat aquas ab aquis ut superiùs dictum est. Et idcircò cùm in singulis Mundi regionibus Cœlesti, Ætherea, & Elementari, deotur novæ generationes teste experientia, ideoque mixta corpora; quippè in Cœlo Stellæ fixæ, io Æthere Planetæ, Cometæ, aliaque; & in Sublunaribus mineralia, vegetabilia & animalia; datur hinc occasio assumendi quod à nobis asseretur Lib. 9. dari in Mundo aquam Cœlestem, Æthercam ac Sublunarem, atque sic de Igne, Aëre, & Terra, ex quibus componuntur mixta Cœlestia, Ætherea & Sublunaria.

Si vero Diluvium non fuit universale, sed duntaxat super eam Terræ partem quæ tunc ab hominibus & bestiis habitabatur, potuit DEUS efficere, ut Oceani tanta aquæ copia verteretur in densas nubes & pluvias per dies 40, ut Diluvium illud particulare causare potuerit; à quis in illa Terræ parte miraculosè cohibitis, ne deorsum ad mare relabereotur; quandoquidem hoc Diluvium, quomodocunque sumatur, non fuit à sola Natura efficienter, sicque in Æthere dari aquas nostris similes asseverari non posset, sed tantùm alterius generis humiditates ob generatiooes in ipso Æthere conspicuas. Sed communiter creditur Diluvium fuisse universale.

CAPUT X.

Quid factum sit die quarto.

Die quarto dixit DEUS, *fiant luminaria in firmamento Cæli & duntaxat diem atque noctem. Et sint in signa, & tempora, & dies, & annos; ut luceant in firmamento Cæli & illuminent Terram. Et factum est ita, fecitque DEUS duo luminaria magna, luminare majus ut præesset diei, & luminare minus ut præesset nocti: & Stellas. Et posuit eas in firmamento Cæli, & lucerent super Terram & præessent diei ac nocti, & dividerent lucem ac tenebras.*

Postquam DEUS die primo creavit omnia corpora simplicia totumque Mundum generaliter discrevit in tres differentes Regiones, Cœlestem Æthercam & Elemeotarem; ipse deinde regionem singularum corpora præcipua ab invicem separare atque perficere aggressus est. Ac secundo die discrevit atque perfecit regionem Cœlestem: tertioque Elementarem ut supradictum est; quarto autem Æthercam quæ media est inter alias.

Itaque quoniam à die primo ad quartam, fuit creatum corpus aliquod lucidum, diem à nocte dividens, & dies ipsos efficiens; quod corpus vel fuit globus aliquis ignis Ætherei aut Cœlestis; ex quo deiode Sol factus est: vel quoddam corpus confusum materiæ Planetariæ in qua Solaris prædominabatur, ut cap. 7. dictum est: Jam videnduoi quid de utroque sit probabilius.

Dici ergo potest quod globus ille igneus die quarto substantiali forma Solis fuerit instructus, & ex illo Sol effectus. Nam Sol factus est lucidus & calidus sicut ille globus; nec duo tales globi simul remanserunt, ergo ex primo factos est secundus qui prioris munus etiam excellentiùs continuavit. Quod autem prior globus motu proprio caruerit, probari ex eo potest, quia Sol ipse secundum suam naturam factus est in principio Arietis ut cap. 4. dictum est. Indeque virtute propria Zodiacum in signa diversæ naturæ divisit ut dicetur Lib. 14. At probabilius est factum fuisse ubi erat prior globus, & hunc factum fuisse sub medio Cœli circulo, scilicet Æquatore: imò in Æquatoris & Eclipticæ sectione in qua Sol positus est: ergo fuit sine motu proprio. Et hæc quidem sese rectè habere videntur. At quia supponimus de communi consensu materiam cunctorum corporum Mundum hunc iotegrantium die primo fuisse creatam: die autem secundo & tertio, duæ regiones Cœlestis & Elementaris discretæ & perfectæ sunt; non videtur ulla fuisse in Æthere materia, ex qua reliqui Planetæ ☽ ☿ ♀ ♂ ♃ & ♄ densa, opaca valdéque magna fieri potuerint.

Itaque multò probabilior est altera nostra sententia, & ordini in reliquis duabus regionibus Cœlesti & terrestri servato consentanea, scilicet lucem primo die creatum fuisse quoddam corpus confusum materiæ Plaoetariæ, io qua solaris prædominabatur cùm ex Astronomiæ mēsuris, & præsertim Lansbergii calculos, Sol sit saltē sexies major reliquis omnibus Planetis simul sumptis: quodque corpus ipsum die 4 divisum fuit in septem Planetas. Solem ☽ ♄ ♃ ♂ ♀ ☿, quos DEUS ex ipso globo effecit & ad propria loca demandavit supra & infra solem, quem in medio ut choragum suorum satellitum constituit, & singulis 7 Planetis proprios motus assignavit. Ideoque corpus lucidum primo die in Arietis principio collocatum fuisse, sine ullo alio motu quàm diurno à primo Mobili: Solem autem quarto die factum, ex illo principio moveri cœpisse proprio motu boream versus, & etiam omnes alios Planetas; quod valdè confirmat sententiam Philosophorum Indorum qui volueruot omnes Planetas factos fuisse in principio Arietis, & iode etiam moveri cœpisse propriis motibus ad Boream. Paruiq; faciendæ sunt rationes eorum qui opioantur lunam factam fuisse plenam ut præesset nocti, cùm præsit nocti tàm in Novilunio quàm in Plenilunio. Et facta in Novilunio potuerit conspici ab Adamo die eodem quo factus est; congruentiusque fuerit rerum principio

cipio Lunæ incrementum & decrementum videri & observari ab ipso Adamo per totum Mensem Lunarem; quàm priùs decrementum, vel finem Mensis Lunaris, ante ejus principium. Indeque rationem validam peti posse cur revolutiones Synodicæ Solis & Lunæ, tum aliorum Planetarum tam inter se, quàm cum Luminaribus, sint adeò efficaces in hæc sublunaria, quòd nempe initio creationis omnes Planetæ conjuncti fuerunt.

Portò quod 7 Planetæ fuerint hoc die non solùm ab invicem discreti, sed etiam ornatu sibi congruo perfecti, probatur tum ex eorum motibus propriis, tum ex eo præsertim, quod in Luna deprehendantur montes, valles, fossæ profundæ valde rotundæ, cum diversis partibus lucidis obscutis, nec desunt alia quæ Telescopio nondum licuit detegere. In ♀ autem ♂, ♃ & ♄ peculiaris structura, vel ornatus conspiciatur. Nec opinandum est per Stellas in textu Hebraicè *chochavvim* intelligi Stellas fixas, ut fit à plurimis; quamvis enim *chochavvim* quodlibet astrum præter Solem & Lunam promiscuè significet, Planetis tamen peculiariter quandoque tribuitur ac præsertim Mercurio. Adde quod dicatur Stellas præesse diei atque nocti, vel ut habet versio 70 interpretum dominari diei atque nocti. Ex Astrologiæ autem principiis certum sit, quod ut Sol præest diei & Luna nocti, sic ♄ ♃ ♂ ♀ & ☿ præsint diei atq; nocti; quæ res fusiùs à nobis explicatur ad Astrologorũ mentem lib. 13. sect. 2. c. 1. & 2. De Stellis autem fixis nunquam ab Astrologis traditum fuit, ipsas præesse diei atque nocti. Et hoc sacræ Scripturæ Arcanum, prima Astrologiæ fundamenta continens, nulli hactenus Astrologiæ Scriptorum innotuit. Adde tandem quod cùm septem Planetæ ☉ ☽ ♄ ♃ ♂ ♀ ☿ sint septem Rectores Mundi Sublunaris, Astrologorum experientiâ teste: hic dies quarius septem his corporibus distinguendis ac perficiendis; ideoque toti æthereæ regioni complendæ peculiariter debebatur: fisæ enim Stellæ non sunt de bac Regione, sed de Cœlesti quæ die secundo completa est: & juxta explicationem banc, prima Astrologiæ principia egregiè in hoc Genesis capite continentur; nempè quod Sol sit Planeta diurnus & masculinus; Luna nocturna & fœminina; Saturnus autem ♃ ♂ ♀ & ☿ diurni & nocturni, ideoque masculini simul & fœminini, ut fusiùs ostendetur Lib. 13. cap. 2. supradicto: & sint in signa & tempora, & dies & annos, nam si sunt in signa, ergo sunt in causas: & hoc est præcipuum Astrologiæ fundamentum; ut hæc omnia clarè à nobis ostendentur Lib. 21. sect. 1. cap. 6. 7.

Tandem quod Sol ☽ ♄ ♃ ♂ ♀ ☿ dicantur positi in firmamento Cœli, patet Moysem loquutum fuisse juxta rudem sensum Hebræorum qui Regionem æthereàm à Cœlesti nesciebant esse distinctam: sed noctu videntes Planetas opinabantur illos esse in firmamento Cœli cum aliis Stellis à quibus ne quidem distinguere noverant ♄ ♃ ♂ ♀ ☿ lucentes inter alias Stellas ignotis eorum propriis motibus. Jam verò quòd Sol & multò minùs Luna sint in firmamento Cœli, hoc est in Sphæra fixarum ridiculum esset opinari, quamvis id afferat Moyses cum sint in Æthere, quod nequit esse firmamentum vel Cœlum die secundo factum, atque hæc expositio satisfacit utcumque Theologis & Astronomis. At mihi videtur sacrum Textum veriùs & planiùs sic exponi posse. Nempè quod Moyses per firmamentum Cœli ter repetitum non intellexit firmamentum secundo die factum quod à Deo vocatum est Cœlum, non enim hîc dicitur fiant luminaria in Cœlo, vel in firmamento jam luminaribus sive Stellis fixis repleto, sed dicitur in firmamento Cœli, quod non est aliud quam Æther qui est Cœli firmamentum sive sustentaculum immediatum, luminaribus indigens ut lucerent super Terram à Stellis fixis sive luminaribus ipsius Cœli minimùm illuminatam: quod autem Æther firmet ac sustentet Cœlum patet ex contiguitate primorum Mundi corporum, quorum inferiora sustentant superiora, tum quod vas aëre plenum sustentet etiam corpus grave super aquam. Sic igitur ipso die quarto tres Mundi Regiones, Cœlestis, Æthérea & Elementaris perfectæ fuerunt: & explicatio nostra quadrat textui Moysis & eis quæ ab Astronomis & Astrologis in Natura deprehenduntur.

Caput XI.

Quid factum sit die quinto.

Die quinto dixit Deus. *Producant aquæ reptile animæ viventis & volatile super Terram sub firmamento Cœli*, &c.

Postquam tres Mundi regiones fuerunt perfectæ, & alimentis instructæ ad animantium pabulũ, tunc Deus animalia producere cœpit, & in hoc perfectionis ordinem observavit, producendo primùm pisces, tum aves, tum bestias Terræ, ac tandem hominem animantium perfectissimum, & reliquorum omnium Dominum. Piscium enim natura cæteris stupidior est, & ab hominis forma vel effigie magis aliena: tum avium, tandemque brutorum.

Non est autem hîc nostri instituti piscium volatilium & brutorum genera in suas species dividere, & eorum historias describere, cùm hîc tantùm agamus de creatione & creatis in universum. Et præcipuum fuerit nostrum institutum investigare, quomodo & quo ordine tres Mundi regiones Cœlestis, Æthérea & Elementaris creatæ, discretæ & perfectæ fuerint; & quæ de his à nobis dicenda essent, cum sacro Textu Moysis, cum natura ipsa, & cum Astrologica scientia, reddere consona; quod quàm accuratè sit à nobis præstitum, sapientiorea judicent: itaque de brutis in genere hîc tria tantùm proponentur obiter annotanda.

Primum: Quod eorum formæ specificæ non consistunt nec in primarum qualitatum temperamento, nec in figura vel propria structura corporis, hæc enim omnia sunt tantum accidentia, & dispositiones requisitæ ad formam ipsam quæ substantialis est. Nec moriente bruto forma ipsa annihilatur. Nam generatio & corruptio bruti sunt quidem Naturæ opus; sed Natura ut nibil ex nihilo facere non potest; ita aliquid in nihilum redigere nequit; estque solius Dei creare & annihilare.

Secundum: Quod omnia bruta sunt disciplinæ capacia ut patet in Equis, Elephantibus, Canibus, Avibus & aliis quæ ab hominibus instruuntur; etsi in Piscibus hoc non ita facile sit esperiri. Ideoq; rationem aliquam participant: non quidem abstractivam & capacẽ conclusionis universalis ut homines, bruta enim nullum universale cognoscunt; sed circa singularia etiam mirabilem. Quòd certè vix inficiari poterit, qui aranearum retia, apum alvearia hexagona, hirundinum nidos, vulpium & luporum cau-

cautelas, animalium gregatim viventium disciplinam politicam, & mille alia quoque stupenda contemplatus fuerit in singulis animalium speciebus: inter quæ non infimum locum obtinent, quod specifici idiomatis quo utuntur ad suas passiones animæ significandas, naturalem cognitionem habeant; tum aliorum animalium sibi inimicorum, nec non herbarum sibi medicinalium.

Tertium: Quod pro singularibus specificarum propensionum differentiis, & particularibus accidentibus vitæ, aut mortis, subjiciuntur Astrorum influxibus, eisque sine ulla reluctatione propria obsequuntur; præsertim bruta sylvestria: Nam domesticorum passiones ab hominibus multùm cohibentur, & oves, boves, gallinæ, similiaque animalia domestica in hominis alimentum à DEO destinata, & ab hominibus in hunc finem servata, etiam contra Astrorum decreta, morte violenta pereunt, inferiore facto prævalente superiori. Atque in hoc rationem brutorum valdè exiguam aut potiùs duntaxat æquivocam esse patet: quod scilicet nesciant quid sit vita, & quid mors; atque videntes in laniensis sociorum corpora discerpta, nesciunt quid illud sit, quodque similiter occidenda sint: nam si hoc scirent, & ut decet apprehenderent, nunquam hominibus confiderent, sed ab eis ut suis carnificibus effugerent, dum præsertim in agris liberè pascunt. De supradictis verò plura dicendi, dabitur forsan occasio in hujus voluminis progressu.

Posita verò sunt hæc omnia bruta sub firmamento Cœli mediato, scilicet sub Aere: Æther enim est firmamentum Cœli immediatum, ut suprà dictum est.

CAPUT XII.
Quid factum sit die sexto.

Die sexto dixit DEUS. *Producat Terra animam viventem, in genere suo. Iumenta*, &c. Tandemque eodem die *faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram*; *& præsit piscibus Maris, & volatilibus Cœli, & bestiis universæ Terræ.*

Hic primò quæri potest: cur DEUS bestias Terræ ac hominem eodem die produxerit, & non hominem seorsim die peculiari, cùm homo totius sui operis caput esset, propter quem præcipuè reliqua omnia fuerant facta, quemque volebat dominari piscibus Maris, volatilibus Cœli & bestiis Terræ.

Respondeo, id ipsius hominis majestatem magis decuisse, & hunc Divinæ sapientiæ ordinem, etiam ad praxim à Regibus Terræ; qui solemniter ingressuri alicujus Regionis vel sui etiam Regni Metropolin, hanc non ingrediuntur solitarii, sed præmissis subditorum suorum cohortibus inferioris ordinis; intrant deinde stipati purpuratorum & familiarium catervâ: quibus conspectis à civitatis populo, non abs re conclamatur adesse Regem. Sic ergo DEUS præmissis piscibus & volatilibus quæ sunt animalia inferioris ordinis & perfectionis, voluit hominem hunc Mundum intrare cum animantibus perfectioribus, sibique similioribus & magis familiaribus; nempe Elephantibus, Camelis, Equis, Bobus, Asinis aliisque jumentis & Terræ bestiis ad ipsius hominis tanquam sui Regis servitium destinatis.

Secundò quæri potest: An cùm DEUS dixit producat Terra animam viventem in genere suo: Terra tunc ex se produxerit Boves, Equos, Elephantes, Leones, Cervos, & similia bruta.

Respondeo nonnullos id opinatos fuisse: sed falluntur; non enim est in potestate naturæ Bovem, vel Equum aliter producere quam viâ ordinariâ, scilicet per coitum & semina maris & fœminæ: alioquin id aliquando contingeret alicubi; at nullibi unquam observatum est Equum sine Patre & Matre productum fuisse à Natura. Ergo necesse est ut DEUS ipse primos Parentes Equorum, Boum, Leonum & similium brutorum produxerit, factis corporibus ex Elementis ac præcipuè Terrâ, iisque animatis per verbum *fiat*. Qui verò contrariam sequuntur sententiam, non advertunt Moysis textum pro plantis & animalibus; nam pro plantis dixit DEUS *germinet Terra herbam virentem*, &c. Et sequitur: *Et protulit Terra herbam virentem, lignumque faciens fructum.* Hoc quippe non excedit virtutem Terræ quæ plena est seminibus plantarum quæ in ipsa germinant, & ex ipsa suum hauriunt alimentum, sed ad hoc Natura indiget tempore, & anni quartâ congruâ. Ideoque ut in Paradiso terrestri & aliis locis quibus Ver erat essent arbores & fructus tempore creationis, dicitur cap. 2. Geneseos. *Produxitque Dominus DEUS de humo omne lignum pulchrum visu & suave ad vescendum*, &c. At pro piscibus Aquæ, volatilibus Cœli, & jumentis, nec non bestiis Terræ: Postquàm DEUS dixit, *producant Aquæ* & *producat Terra*: sequitur illicò quod DEUS ipse creaverit, vel fecerit pisces, volatilia, jumenta & bestias; imò cap. 2. dicitur, quod *Dominus DEUS formaverit de humo cuncta animantia Terræ, & universa volatilia Cœli*: quippe quòd nec Aquæ, nec Terra ad has productiones animalium perfectorum sufficerent. Quamvis ad multa reptilia & insecta producendum calore Solis concurrente sufficere valeant. His ergo circa bruta obiter duntaxat annotatis, jam de homine præcipuo DEI opere, Mundi hujus post DEUM Domino, & nostræ Astrologiæ subjecto primario, quæ scitu digniora, & hîc magis necessaria sunt, differamus.

CAPUT XIII.
De Hominis Creatione.

Postquàm perfecti sunt Cœli & Terra, omnisque ornatus ipsorum, & producti sunt pisces, aves & bestiæ Terræ. Dixit DEUS ex cap. 1. Genes. *Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram, & præsit piscibus Maris, & volatilibus Cœli, & bestiis universæ Terræ, omnique reptili quod movetur in Terra. Et creavit DEUS hominem ad imaginem suam: ad imaginem DEI creavit illum, masculum & fœminam creavit eos.* Ubi idem verbum creavit ter repetitum non obscurè innuit Adamum & Evam à DEO naturâ uno, sed personis Trino fuisse creatos. Primum creavit convenit Patri: Secundum Filio: Tertium Spiritui sancto. Idque cum mysterio excellentissimo. Cæterùm creatio ipsorum generaliter tantùm hîc exponitur: Particulariter verò dicitur de Adamo cap. 2. *Quod DEUS formavit hominem de limo Terræ, & inspiravit in faciem ejus spiraculum vitæ, & factus fit homo in animam viventem*: Tandem in fine capitis pro Eva dicitur. *Immisit ergo Dominus DEUS soporem in Adam: Cùmque obdormisset tulit unam de costis ejus & replevit carnem pro ea. Et ædificavit Dominus DEUS costam quam tulerat de Adam in mulierem, & adduxit eam ad Adam, dixitque Adam. Hoc nunc os ex ossibus meis, & caro de carne mea.*

Porrò

Porrò de Adamo duplex hîc occurrit actio Dei in illius creatione studiosè notanda: Prima circa corpus quod Deus formavit de limo Terræ. Secunda circa animam, quam Deus in hominis faciem dicitur inspirasse, ut sic pateat hominis animam non à corporis intrinseco vel primo principio, quale est cujusque rei proprium semen prodiisse: sed ab extrinseco, quippè à Deo ipso: quod verbum *inspiravit*, vel *insufflavit* egregiè denotat: Non quod Deus de propria sua substantia Adami animam fecerit, eamque ipsius corpori immiserit, cùm Deus sit indivisibilis: sed quòd nullam aliam habuerit causam præter Deum ipsum; ac proinde Omnipotentiâ Dei fuerit creata & Adamo infusa. De brutis verò non dicitur quòd Deus inspiraverit in eorum corpora spiraculum vitæ, quippè quòd eorum animæ in ipsorum semine contineantur, ut suo loco probabitur, ex eoque prodeant, in illorum generatione.

Caput XIV.

De hominis Natura in genere.

Plotinus Enn. 3. Lib. 2. cap. 9. ait. Hominem tam pulchrum opificium esse, quam pulchrum esse potest. Et Trismegistus in Asclep. 1. vocat hominem magnum miraculum; & animal adorandum ac honorandum. Quod explicans Marsil. Ficinus in Plat. de Legibus Dial. 1. ait hominem esse miraculum, quia cùm sit Divinus, mirum est cum à mortalibus affici, & cum sit mortalis mirum est affici ad Divina: & ipsum esse Divinum miraculum quia à Deo est institutum, ita ut Plotinus tantùm ad speciem, Trismegistus verò ad Naturam internam hic attendisse videantur.

De utraque verò jam nobis agendum est; sic tamen ut quæstionem multiplicate, & discursuum prolixitate vitatis; homo sibi ipsi etiam excellenter innotescat. Et idcircò cùm de hac re ab anonis 20. Parisiis publicè disseruissem, nostrique conceptus insigni applausu ab auditoribus eruditissimis excepti fuissent: videtur opportunum illos hîc clariùs exponere, quàm factum sit ab aliquibus, qui eosdem velut fœtus proprios, etsi imperfectè in lucem ediderunt, omissis rationum nostrarum præcipuis, aliis verò nôn benè digestis.

Caput XV.

De hominis pulchritudine exteriori.

Quamvis pulchritudo dicatur de omnibus quæ vel sensu, vel intellectu percipi queunt, ipsaque sit in genere splendor quidam summi boni, animum rapiens & amore accendens; propriè tamen de rebus corporeis ad visus sensum pertinentibus, communiter solet enunciari: inter omnia verò aspectabilia corpora, vel in Terra, vel in Cœlo (neque hoc Soli displiceat) nullum est cujus externa forma sit augustior ac venerabilior, animamque dulciùs alliciat, quàm hominis vel fœminæ forma externa, dum ipsorum utervis, charactere pulchritudinis speciei suæ proprio perfectè insignitus est: si enim hæc forma à pedis planta ad capitis crines attentè spectetur, nulla pars invenietur quæ sibi peculiari gratiâ & leocinio fortiter per oculos appetitui non insultet. At dùm visus in vultum perfectæ pulchritudinis incidit, veneranda quædam majestas cernitur, & occurrunt duo lumina amorem spirantia, quorum radii solaribus etiam radiis efficaciores, frequenter excæcant vel urunt quosvis audentiores ad eorum coruscationes sostinendas. Quin etiam, cùm homini soli Natura sive Deus, propriè vultum sive faciem dederit; cæteris animalibus vel os, vel rostrum: in hominis vultu adeò lucent Divinitatis radii, ut ejus aspectu bruta etiam ferociora terreantur, mitiora verò ut spectaculo sibi gratissimo mirè lætentur, fixoque intuitu in ipsum rapiantur: non tamen absque timore, juxta illud Dei dictum ad Noe cap. 9. Geneseos. *Terror vester ac tremor sit super cuncta animalia Terræ, & super omnes volucres Cœli, & universis quæ moventur super Terram.* Quod profectò admiratione dignum est, cùm homo sit corpore multò minor Elephante, debilior Leone, tardior Lupo, &c: Nec tamen bruta viso homine etiam nudo & parvulo, hunc aggredi audeant, sed quasi Deum suum visibilem, sive Regem naturaliter venerantes, ab eo cum pavore recedant.

Diutius non est immorandum circa hoc subjectum, quod omnium Poetarum conceptus nec hactenus potuere, nec poterunt unquam exhaurire, & ex quo ipsi etiam Architecti pulchriora proportionis ac symmetriæ deduxerunt principia & Theoremata; sed ut etiam ultra humani ingenii captum concludam, dicere sufficiat, Deum ipsum qui est essentialis & infinita pulchritudo, inter omnes à se creatas pulchritudines, hominis pulchritudinem elegisse, quam sibi & hypostaticè & inseparabiliter uniret; voluisseque spectari in Terris speciosum formâ, scilicet humanâ, præ omnibus filiis hominum; atque nasci ex pulcherrima Virgine. Quod si primâ fronte tanta sit hominis excellentia in eo duntaxat quod extrinsecum est: quid censendum erit de illis quæ eidem sunt intrinseca? Hæc autem dividemus in duas partes, materiam & formam, sive corpus & animam, ex quibus homo ipse componitur; & de corpore quidem pauciora dicemus, circa animam verò diutiùs disseremus.

Caput XVI.

De Humani Corporis structura.

Ad humani corporis structuram conferunt, non solùm 4. Elementa & Æther, propriâ substantiâ & qualitatibus; sed etiam corpora cœlestia propriis sibi qualitatibus & influentiis: Ac ex pauco semine illis principiis constante, infraque toque mirabili spiritu, cui vis inest Architectrix humani corporis ad imaginem speciei, fit ab ipso spiritu, Cœlestium corporum influxu concurrente, structura corporis humani; in tot partes similares & dissimilares divisi, ut in eo numerentur plusquam 200. ossa, totidem cartilagines, plurima ligamenta, quasi innumeræ venæ, arteriæ, nervi & membranæ, & ferè 400. musculi, præter porenchymata, ex quibus componuntur dissimilares & organicæ partes, cor, cerebrum, jecur, lien, renes, stomachus, oculus, auris, manus, & aliæ, quarum sigillatim si peculiaris substantia, temperies, structura, figura, situs, connexio, usus, & actio spectentur, & quomodo animæ facultates per eas operentur, nullus est Atheus qui fateri non cogatur, potentiam & sapientiam esse aliquam infinitam,

tam, hoc est DEUM, qui circa illam fabricam quasi lusisse videatur : & in cujus notitiam Galenus ipse testatur, se pervenisse anatome sola, quæ fuit ejus præcipua & clarior Theologia, ut videre est in ejus Libris de usu partium.

Quod si quis dixerit eadem in Equo, Cane, vel Simia præsertim reperiri, nec proinde esse homini propria. Respondeo cum Laurentio Lib. 1. Anatom. cap. 4. Quod ut in homine & cæteris animalibus par est vitæ & nutritionis ratio : Ita vitalium & naturalium organorum in his non est admodum dissimilis structura : sensus verò & motus in quibus animalitatis natura consistit, quia in homine nobiliori formæ mancipantur, & ad diviniores usus, quàm ad noxii fugam, cæteraq; appetitus objecta sunt comparati, organa majori artificio constructa postulabant.

Idcirco solus homo habet caput naturâ rotundum cum cerebro amplissimo, & faciem Divinitatis radiis illustrem. Nullum animal præter hominem mammas in pectore habet, omnium quadrupedum crura priora & posteriora contrario modo flectuntur quàm in homine. Nam homo brachia retrorsum flectit, crura antrorsum. Solus homo ad amussim rectus, crurum beneficio incedit, habetque pedes ad diu sustinendam corporis molem idoneos: Indeque fit ut partes quas habet homo priores anterioresque; pectus, ventrem, guttur; quadrupedes habent inferiores: quas autem ille posteriores, dorsum, lumbos, nates, hæ habent superiores. Sed ne diutiùs circa mirabilem illius ædificij structuram occupemur, accedamus ad hospitem intus habitantem, & cujus causâ factum est.

CAPUT XVII.

De Hominis animæ supra brutorum animas eminentia.

MAxima est hominis prærogativa in eo quòd solus inter animalia sui intrinsecum penetrare, ideoque seipsum extrinsecè ac intrinsecè valeat agnoscere. Hoc enim nulli brutorum possibile est, quorum cognitio tantùm fertur ad externa, quatenus naturæ suæ congrua vel contraria : Ipsaque est fluxus sine refluxu ad suum principium. At hominis cognitio habet fluxum ad extra & refluxum ad intra, quo seipsum in suis operationibus contemplari potest; indeque in altum se se extollere versus rerum omnium primum principium.

Hæc autem homo habet formaliter ab anima sua, quæ quamvis inde ab omnium brutorum animabus longissimè distare, maximèque differre prima fronte deprehendatur : tamen si amplior fiat comparatio, res evadet multò ad huc evidentior. Bruta enim sine arte vivunt, aut si quædam artem habent, ut araneæ, apes, ad ejus solius usum fatali lege trahuntur. E contra verò homines sunt innumerabilium artium inventores quibus utuntur pro arbitrio : omnesque inferioris Mundi materias tractant, quasi omnes homini subjiciantur : scilicet elementa, metalla, plantas & animalia, & singulorum analysin ac principia scrutantur, & quæ volunt traducunt ad nobiliorem formam sive gradum, quàm possit unquam sola natura, ut scitur ab Alchymiæ peritis : brutorum verò bruta nihil sciunt efficere. Ad hæc homo non uno contentus est Elemento, aut quibusdam ut bestiæ, sed utitur omnibus pro arbitrio quasi omnium Dominus. Terram enim calcat, imò currus invenit & jumenta domavit, quibus Terrâ vehatur: Ingenio mirabili naves excogitavit, cum Velorum, Ventorum, ac Cœli scientia quibus Maria sulcet, ut quò voluerit per vastum Oceanum se transferat. Imò vasa invenit quibus piscis instar sub aquis occultè progrediatur. Altissimis turribus ascendit in aërem ac nostro tempore tentatus est etiam volatus in aëre ad instar avium, & possibilis judicatus, sed experimento periculosus, ut olim fuere prima per Aquam itinerandi experimenta. Præterea artem invenit utilissimam ignem accendendi, etiam, (quod est mirabile) per radios Solis, cujus ignem è Terra evocat, sed quod longè majus est disponit ad libitum de corporum cœlestium viribus propriis ac motibus ad Medicinam, Agriculturam, Nauticam, & electiones circa vitæ propriæ vel aliorum hominum accidentia; bonis utens influxibus, & à malis se præservans, quasi cœlestia corpora ejus dominio subjicerentur. Domat omnes feras, easque sibi servire cogit; At quodnam brutum quidquam ex supradictis legitur unquam effecisse; aut hominem quempiam ad suam servitutem redegisse ? Denique singula bruta vix ad sui ipsorum, vel brevem natorum curam sufficiunt. Unus autem homo tanta perfectione abundat, ut sibi ipsi primùm imperet, quod bestiæ nullæ faciunt, gubernet deinde familiam, administret rempublicam, regat gentes, & totius orbis imperium affectet, quasi natus sit ad regnandum. Taceo quod vitæ ac mortis notitiam habeat, Deumque totius Mundi, & suum Conditorem agnoscat, summisque honoribus colat, & post hanc vitam quid majus hoc toto Mundo speret : quorum ne ullum quidem in brutis omnibus apparet vestigium. Tanta est igitur hominis animæ supra brutorum animas eminentia, ut qui eam fateri recusat, non inter homines, sed inter bruta sit numerandus.

CAPUT XVIII.

De Hominis animæ gradibus ac potentiis in genere.

AN formæ substantiales educantur de potentia materiæ, definiendum reservabimus in lib. 20. Hicque nobis sufficiet asserere, quod nulla talis forma est entitativè materialis : hoc est, neque est duntaxat materia; Alioquin corpus physicum constaret tantùm materiâ : neque est quid compositum ex materiâ & forma, alioquin esset corpus physicum, sicque in corpore quod ipsa formaliter constitueret, duplex esset corpus physicum, & mutua ipsorum penetratio, quæ omnia sunt absurda; unde concluditur omnem formam substantialem esse entitativè immaterialem, quamvis dici queat determinativè & activè materialis; quatenus essentialem habet propensionem ad informandam materiam, eamque determinandam ad speciem aliquam physici corporis, atque in pluribus saltem actionibus à materia dependet,

tristitia spirituali; At dum est à corpote separata (ut hic assumimus ex fide Catholica & communi consensu gentium) agit & patitur sensitivè sine corpore, quia est essentialiter sensitiva: quod enim essentiale est semper remanet, quoad esse & quoad agere sive pati, sed vegetativus gradus inest animæ hominis duntaxat virtualiter, semini verò omni, vel Embrioni inest formaliter, ut fusius dicetur lib. 20. Est enim tantùm pro hac vita necessarius ad vegetationem, quæ nulla erit post hanc vitam, sive anima sit à corpore separata, sive eidem restituta.

Quod verò ad animæ hominis potentias attinet, hæ tres fluunt ab ejus essentia, scilicet cognitiva, appetitiva & loco motiva: Et quia totus homo constat corpore & anima, sive carne & spiritu, quorum appetitus sunt maximè diversi, carne duntaxat carnalia ex se appetente, & spiritu spiritualia: Unde Divus Paulus jure ait. *Caro concupiscit adversus spiritum; & spiritus adversus carnem.* Idcircò ad communem utrique vitam præsentem necesse fuit ut ipsa anima, vitæ principium atque causa, duplici potentia cognitiva, & duplici appetitiva esset instructa, nimirum cognitiva & appetitiva, rationali sive spirituali, ad vitam & pabulum spiritui congruum, nec non cognitiva & appetitiva carnali vel sensitiva ad vitam & pabulum corporis sive carnis: duæ ultimæ vulgò vocantur sensus, aut animæ pars inferior. Duæ verò priores vocantur ratio sive animæ pars superior. Facultas autem loco motiva est unica par quam anima in corpore seipsam & corpus suum movet localiter, extra corpus verò tantùm seipsam. De singulis igitur nobis jam agendum, initio facto à potentiis cognitivis ut ordine naturæ prioribus quæ sunt sensus & intellectus: res enim priùs cognosci debet quàm ametur vel odio habeatur, nec appetitus fertur in ignotum. Tandem verò actioni appetitus amore vel odio succedit loco-motiva ad prosecutionem boni absentis, vel fugam à malo præsente. Et quia nihil cognoscitur ab intellectu quod priùs non fuerit in sensu per se, vel per accidens, idcircò à primo omnium sensu nobis erit inchoandum. Neque in infra dicendis sequemur doctrinas scholarum quæ frequentiùs falluot, sed naturam rerum spectabimus, quæ sola veritatem continet.

Caput XIX.

De sensu & quotuplex sit in homine.

Sensus est facultas animæ cognitiva quæ per se versatur circa objectum quodvis sensibile. Est autem duplex objectum sensibile in genere; nempe proprium & commune: sensibile proprium à me dicitur, quod per unicum tantùm speciei organum sensitivum cognoscitur: ut color qui tantùm per oculum cognoscitur. Commune verò est quòd per plura speciei organa sensitiva percipitur, ut quantitas quæ oculis & manibus deprehenditur. In specie autem quintuplex est objectum sensibile proprium: nimirum visibile quod per oculos, audibile quod per aures, odorabile quod per processus mammillares ad radicem nasi, gustabile quod per linguam, & tactile quod per cutem & membranas.

Porro omnis creaturæ cognitio, est quædam passio & receptio formæ quæ priùs non inerat potentiæ cognoscenti; quâ idcircò potentia ipsa ejusque objectum uniuntur. Non tamen objectum sensibile afficit formaliter potentiam sensitivam, sed ejus duntaxat organa, ipsam verò potentiam duntaxat objectivè movet: quippè potentiam ipsam ad se convertendo, eamque determinando. Ideoque propriè vocatur objectum potentiæ, non autem organi, cui etiam convenit formaliter calefieri, frigefieri, &c. non autem potentiæ sensitivæ: sed neque hæc semper movetur simul tempore cum organo, ut patet in dormiente, oculis, auribusque apertis, qui nec videt nec audit, nec calorem sentit, quamvis in ejus oculos, aures & cutem color, sonus, & calor imprimantur: sed priùs movetur organum, potentia verò per impressionem in organo factam convertitur ad ipsum objectum, duntaxat animâ per potentiam ipsam sufficienter attendente ad illam impressionem, vel objectum præsens quod afficit organum; per quam attentionem fit sensatio, quasi sensus actio, quæ formaliter est objecti sensibilis ab anima ad ipsum objectum conversa & attenta, vitalis per sensum perceptio vel expressio: Non enim sat est objectum sensibile imprimi organo, sed oportet exprimi à facultate sensitiva, illiusque actionis terminus est ipsius potentiæ actus intrinsecus vel immanens, quo actuatur ipsa, atque unitur objecto, fitque ipsum objectum non formaliter, sed tantùm cognitivè; Estque objectum ipsum in anima, non ut sensibile, sed ut sensatum, vel sensu perceptum.

Quippè sciendum est, animam esse centrum atque fontem suarum facultatem ab ipsa fluentium. Et singulis congruas esse in corpore partes præcipuas, quas informent, & quibus veluti propriis soliis insideant; indeque pro singularum vi atque natura totum corpus gubernent, & animæ subserviant. Ut ergo facultas naturalis residet in jecore, indeque totum corpus alit per venas & sanguinem, & facultas vitalis residet in corde, indeque per arterias & vitalem spiritum, corpus totum vivificat: Sic facultas animalis sive sensitiva residet in cerebro, ut in proprio & principali suo subjecto materiali, indeque per nervos & animalem spiritum, toti corpori sensum atque motum transmittit, & animæ cognitionibus subservit. Transmittit autem sensum & motum per irradiationem suam ex cerebro in organa subalterna sensus, scilicet oculos, aures, nares & cætera. Et probatur hæc irradiatio, quia sub nervi ligatura non fit sensatio tactibus objecti applicatis nec obstructis meatibus nervorum opticorum, fit visio lucis aut coloris præsentis: quod signum est evidens facultatem sensitivam non inesse organo visus, scilicet oculo; aut tactus, verbi gratia pedi, nisi per irradiationem ipsius facultatis à cerebro, ubi facultas ipsa residet; quæ irradiatio vel influxus fit per spiritum animalem nervis inclusum, & per ipsos transmissum ad sensationem, cum facultatis attentione: hæc enim omnia sunt ad sensationem absolutè necessaria.

Hìc autem objiciet aliquis, quod si nervi ligatura impedit, quo minùs pars sub ligatura sentiat: Ergo facultas ipsa erit entitativè materialis, ideoque non effluet ab hominis anima spirituali: alioquin si esset immaterialis ligaturam penetraret, cùm sub ligatura oon desint spiritus à ligatura intercepti: ideoque sub ligatura fieret sensatio contra experieotiam.

Sed Respondeo, noo inde sequi facultatem sensitivam esse materialem, sed tantùm quod sensatio fieri noo possit per spiritum interceptum à ligatura atque discontiouum; sed necessaria sit continuatio spiritus à cerebro, uode facultas irradiat usque ad partem affectam sensibili, quam continuatiooem ligatura impedit. Neque hoc de facultate seositiva mirandum est, cùm ipse intellectus in cerebro aut pravè confirmato, ut in stultis pluribus, aut insigniter distemperato, ut io phreneticis aut maniacis; sua iutellectionis munia obire non possit, sed inprimis saltem operationibus suis pendeat à cerebro in quo ipse operatur utcumque sit spiritualis.

His præmissis jam videamus quomodo fiat sensibilis objecti sensatio. Primò igitur sensibile per se, ut calor, soous, sapor, &c. efficienter movet orgaoum sensus externum; quippe color oculum, sonus aurem, sapor linguam, &c. Quodlibet autem objectum sensibile afficit organum vel immediatione suppositi, vel immediatiooe virtutis. Quæ uon agunt in distans ut sapor, soliditas, scabrities, levitas, afficiunt organa gustus & tactus immediatione suppositi: At quæ aguot in distans ut calor, lux, color, sonus, odor afficiunt organa tactus, visus, auditus & odoratus immediatiooe virtutis suæ; oec ad sui sensationem producunt ullam speciem. Non enim Sol vel carbo ignitus indigent specie caloris ut calefaciant maoum positam intra sphæram activitatis ipsorum, sed ipsi manui proprium calorem imprimuot effusum per totam sphæram: Eòque validiùs imprimunt quò manus fuerit propinquior, & validissimè io ipso contactu. Idemque dicendum de corpore lucido respectu oculi, quandoquidem lucidum agit in distans: Quod verò ad coloratum attinet, uulla etiàm ab eo producitur species, sed videtur per lumen ab eo reflexum, ut diximus lib. 11. cap. 11. 12. Tandemque sonus & odor, cùm etiàm agant in distaos afficieot aures & oares positas intra sphæram activitatis ipsorum: sicque omois sensatio externa fiet sine specie à sensibili externo producta, contra hactenus receptam veterum Philosopborum opinionem.

Quooiam verò anima immediatè uoita est suæ facultati sensitivæ in cerebro principaliter residenti, ac per eam semper atteodit ad ipsius facultatis organa externa, irradiatione ejusdem facultatis in ipsa per spiritus animales; debiliter quidem durante somno, fortiter autem durante vigilia: perpetuò servata attentionis & irradiationis hac proportione, ut forti attentioni correspondeat fortis irradiatio, & debilis debili: Igitur dum objectum sensibile movet sive alterat organum, verbi gratia, calor pedem; Ipsa facultas ad impressionem in pede factam conversa atque attendens ac irradians, exprimit seipsa speciem alterationis in organo receptam, quæ species expressa, est terminus actionis immanentis ipsius facultatis sensitivæ, sive sensationis: Exprimitur autem species ipsa in pede; nam dum pes uritur vel pungitur, ustio vel punctura sentitur io pede, non autem in manu vel capite: At species expessa remanet io facultate; quippè quòd sensatio sit actio immanens. Sicque anima natnralem suam cognoscendi ac fruendi sitim per facultatem sensitivam incipit extinguere; & indifferens ex seipsa, determinari circa objectum sensibile.

Facta autem sensatione objecti sensibilis, multùm laborant Philosopbi in excogitaoda via, quâ objectum ipsum usque ad intellectum deducant, ut intellectualiter cognoscatur. Pluresque imaginati sunt Januas, quarum singulis singulæ præsint facultates inter se differentes ac subordinatæ; ac unaquæque proprio sibi modo vestit objectum; alioquin ulteriùs progredi & à superiore facultate admitti non posset. Communis igitur opinio est quod sint 6 sensus externi, sive 5. facultates sensitivæ externæ. Nempe visiva in oculo, auditiva in aure, odorativa in processibus mammillaribus, gustativa in lingua, & tactiva in cute, inter se formaliter ac realiter differentes: Et harum quamlibet facta sensatiooe objecti proprij, hujus speciem producere in sensu communi, quæ & objectum & ejus sensationem exteroam repræsentet: sensum verò communem rursus aliam speciem in pbantasia efficere, & à phantasia ad intellectum, aliam rursus esse oecessariam; Et has facultates sensum communem, phantasiam & æstimativam, vocant sensus internos, ab externis supradictis & inter se specificè ac realiter etiàm differeotes. Quomodo autem species illæ à sensibus externis & ioternis producantur, explicare nequeunt, sed difficultatum in extricabilibus labyrinthis se se implicant, multòque magis illi qui ab objectis sensibilibus externis immediatè produci volunt species in ipso intellectu: Hæc est autem mea senteotia.

Quod non solùm sensus communis, phantasia æstimativa, & memoria sensitiva suot duntaxat unica specie facultas sensitiva ioterna: sed (quod ampliùs est) facultates videndi, audiendi, odorandi, gustandi, ac taogendi esse unicam duntaxat specie facultatem sensitivam externam, & (quod plerisque durioris erit digestionis) facultatem seositivam internam, & facultatem sensitivam sensitivam externam: esse duntaxat unicam & specie & numero facultatem sensitivam. Quod si verum esse probavero, nonne cerebrum inde mirum in modum alleviabitur & extricabitur? Rem autem sic se habere, multis ostendi potest rationibus.

Prima est quia in organis externis sensus, nulla fit sensatio sine irradiatioue & atteotione facultatis sensitivæ in cerebro residentis, ut patet in ligatura vel obstructiooe nervi delati ad sensorium. Ergo sensatio per organa externa fit ab ipsa facultate in cerebro residente, aliaque particularis facultas in organo, ut visiva in oculo superflua esset.

2. Si in organo est potentia sensitiva differens à sensu interno qui residet in cerebro: cur dormiens oculis apertis interdiu noo videt objecta oculis suis exposita? Et à quo impeditur potentia illa

illa sensitiva; cùm adsit congrua oculi temperatura (quam Medici ipsam esse videndi facultatem falsò dicunt) & spiritus animales non desint, nec potentia illa sit in oculo ab anima separata?

3. Si in oculo esset potentia visiva distincta à sensu interno qui residet in cerebro: Ergo quoniam omnis seosatio est actio immanens potentiæ sentienti illa, produceret in seipsa visionis suæ terminum, qui est species objecti visibilis quateous visi; proindeque non eam produceret in interno sensu. Quanam igitur ratione sensus internus cognoscet illam sensationem externam? Non enim potentia visiva externa movet sensum internum efficienter, quippè quod ut jam dictum est ejus actio sit immanens. Quod si dicatur movere objectivè per illam speciem, quæ & objectum sensibile externum, & ejus sensationem repræsentat: Quæram primò qua ratione sensus internus ex se indifferens determinetur ut potiùs ad oculi quàm auris objectum & sensationem convertatur? Secundò dicam certissimum esse & ab omnibus receptum, sensum internũ priùs saltem naturâ attendere per oculum ad visibile externum quàm fiat visio & producatur illa species; nec fieri visionem sine tali attentione; proindeq; esse ipsum sensum internum qui videt & producit in seipso illam speciem, quam etiam absente objecto conservat, & non visivã poteotiam externã quę nulla est distincta à sensu ioterno, aut planè superflua foret.

Eademque est ratio de singulis aliis potentiis sensitivis externis, quas veteres Pbilosopbi ac Medici nobis tradiderunt, realiter distinctas à sensibus internis. Ac proinde illæ potentiæ nihil aliud sunt quàm unica numero potentia sensitiva interna, quam generico nomine sensum appellamus, ut ex objectionibus patebit adhuc evidentiùs.

Itaque primò objicietur. Ex doctrina suprapositâ sequi, quod visiva potentia & auditiva erunt eadem specie & numero potentia sensitiva; quod quàm sit absurdum, Sole clariùs patet: Tum quia objectis formalibus differunt, à quibus specificantur: objectum enim visivæ potentiæ est lux vel color, objectum autem auditivæ est sonus. Tum quia differunt subjectis, visiva enim est in oculis, & auditiva in auribus, ergo specificè & realiter differunt.

Sed respondeo: Visivam & auditivam potentiam spectari dupliciter: quippè in se & in suis organis. In se sunt eadem numero facultas quæ videt & audit, quippè sensus, qui specificatur à sensibili in genere: diversas enim actiones esse ab eadem causa frequens est in natura. Nam idem Solis calor simul tempore lutum indurat & ceram liquefacit. Et eadem Solis influentia est simul tempore uni nato causa vitæ, alteri mortis, alteri dignitatum, alteri liberorum. Uode etsi videre & audire oon sint idem, erit nihilominus eadem facultas videndi & audiendi. Ratione verò organorum dici queunt diversæ potentiæ, quatenus per illa diversimodè specificantur ab objectis sensibilibus specie diversis; sed tantùm per accidens & ratione sensorii, seu organi. Veluti etsi color dicatur esse per se objectum visus, & per accidens factus; boc erit tantùm ratione organi & oon potentiarum in se cùm siot unica potentia. Est igitur sensus re unicus, in cerebro residens; cui pro specifica diversitate sensibiliom data sunt organa sive sensoria diversa; io quæ irradians & per ipsa quasi ex specula attendens ad objecta sensibilia, eorum venatur cognitionem sensitivam: & videt per oculum quia oculus est organum ad id aptum; & ita de cæteris. Atque sic in animali facultate, attractrix, retentrix, coctrix & expultrix sunt unica specie & numero facultas altrix, quæ per diversa organa diversas edit actiones.

Quod si potentiæ illæ essent per sua subjecta distingueodæ; sequeretur in bomine duas esse potentias visivas realiter distinctas, quia sunt duo oculi, & duas auditivas ob duas aures, quod tamen est inauditum: præsertim quòd facultas videndi pereat in uno oculo & noo in altero: atque sic de audiendi facultate, sed posita unica sentiendi facultate in cerebro, facile patet, quod si ambo oculi fuerint sani videbit per utrumque: si unicus, tantùm per hunc: si neuter, per neutrum quidquam videbit; nec per aliud organum, quia nullum aliud est aptum ad videndum.

Objicietur secundò: Vulgò receptum esse poteotias specificari ab objectis, ergo quot sunt species objectorum, tot erunt potentiarum: sed sunt 5. species objectorum sensibilium, nempe visibile, audibile, &c. Ergo 5. species potentiarum.

Respondeo, potentiæ objectum esse duplex, adæquatum scilicet ac inadæquatum. Potentia autem specificatur essentialiter ab objecto adæquato, quod unicum est; non autem ab inadæquato quod multiplex est. Atque sic sensitiva hominis potentia specificatur à sensibili, noo autem à visibili. Quod si arguatur: Atqui visibile est objectum adæquatum visivæ potentiæ, auditivæ, &c. Ergo visiva & auditiva specie differunt. Respondendũm, quod potentia visiva dupliciter spectanda est: quippe essentialiter & accidentaliter ratione organi. Pòsteriore modo visibile est ejus adæquatum objectum, non priore: ergo illam specificat, accidentaliter concedo; essentialiter negò.

Objicietur tertiò: Animal priùs agere sensu externo quàm interno, sive phantasiâ. Ut patet ex infante, qui priùs percipit gustu atque tactu, quàm phantasia vel imaginatione aut æstimativa, ergo illi sensus externi differunt ab. interno, nec sunt eadem potentia.

Respondeo, falsum esse antecedens; cùm sensus externus & phantasia, vel sensus internus, sunt eadem sententia. Sed diversas esse ac differentes ejus actiones ordine, tempore atque perfectione, præsertim in infaote omnis cogitationis primò experte; quem priusquàm rei visæ idolum retineat & de eo judicet, opus est per oculum rem ipsam pluries intueri, attentéque inspicere, ut iis accidit qui scripta vel audita noo primo intuitu vel auditu, sed pluries visa, vel audita memoriter discunt: quia, scilicet, difficilior est retentio atque judicium; quàm simplex visio. In brutis verò plurimis ut Ove respectu Lupi, & Pullò respectu Milvi nunquam antea visi. Naturæ sagaci providentiâ primo etiam intuitu sensus internus operatur per modum æstimativæ.

Objicietur quarto: Quod si sensus exterous & phantasia essent à parte rei una numero potentia; sequeretur quod non fieret duplex expressio speciei, objecti sensibilis, sed fit duplex expressio talis speciei, ut caloris pedem adurentis; una, in pede à sensu externo quæ est fugax, verè enim ustio sentitur in pede & non in manu: altera in cerebro quæ est constans & repræsentatur phantasiæ absente objecto: Ergo non sunt una numero potentia.

Respondeo, fieri duntaxat unicam expressionem speciei caloris, scilicet, in pede, sed quia eadem est facultas sensitiva in pede ac in cerebro; cerebrum autem ad specierum conservationem aptum est, non autem pes: Idcircò conservatur in cerebro

& noo in pede. Quod autem ſit eadem facultas quæ exprimit in pede & reſidet in cerebro probatur; quia niſi facultas reſidens in cerebro fieret pedi præſens per irradiationem & attentionem, impediente obſtructiooe vel ligatura, nulla fieret in pede expreſſio vel ſenſatio.

Cæterùm ſenſus internus non eſt ſpecie vel numero multiplex, ſed unicus; qui dicitur ſeoſus communis, quia ſpecies omoes objectorum ſenſibilium percipit per oculos, aures, &c. Et dicitur etiam phantaſia, quia objecti ſenſibilis ſpeciem vel phantaſma exprimit vel fabricat; Et dicitur etiam memoria ſenſitiva, quia ſpeciem ipſam in ſeipſo conſervat, eamque ſibi abſente objecto externè ſenſibili repræſentat: tandemque vocatur æſtimativa, quia de rebus per organa externa perceptis judicat, eaſque ſub ratiooe boni vel mali apprehendit: hæc eoiom omnia operatur anima per unicam ſpecie & oumero poteotiam ſenſitivam. Veluti de communi conſenſu per unicum intellectum percipit vel ſimpliciter apprehendit objectum intelligibile, & poſteà de illo judicat: Neque ad hæc dantur duæ potentiæ intellectivæ, ſpecie vel numero diſtioctæ, ut iofra patebit clariùs. Unde patet non modò ſuperfluam, ſed abſurdam quoque eſſe potentiarum ſenſitivarum multiplicationem realem, tam intra quàm extra cerebrum. Atque hæc de ſenſitiva potentia ſufficiaot.

Caput XX.

De appetitu ſenſitivo, & quotuplex ſit.

POſtquam anima ſenſu percepit objectum ſenſibile, de ipſoque judicium tulit, apprehendens ſcilicet ipſum ſub ratione boni vel mali ſenſibilis: tunc eadem anima per aliam potentiam quæ dicitur appetitus ſeoſitivus, circa illud operatur. Nempè ipſum appetens, ſi apprehenſum fuerit ſub ratione boni vel amabilis; abhorrens verò ſi apprehenſum fuerit ſub ratione mali, vel odibilis: hæque duæ potentiæ ſenſus & appetitus ſenſitivus vulgò dicuntur in homine pars animæ inferior. Et quamvis appetitus dicatur eſſe duplex à Philoſophis, nimirum concupiſcibilis qui in booum obtentu facile ferri putatur, per actiones deſiderij, amoris, voluptatis; & iraſcibilis qui io bonum difficile vel arduum fertur, per actiones ſpei, audaciæ, iræ: tamen unicus duntaxat eſt appetitus à parte rei: quia ſcilicet bonum ſenſibile quod eſt objectum adæquatum appetitus ſenſitivi, comprehendit facile & difficile obteotu: Utque ejuſdem eſt potentiæ ſenſitivæ apprehendere objectum ſenſibile ſub ratione boni & mali: ita erit ejuſdem potentiæ appetitivæ, objecti apprehenſi præſentiam vel abſeotiam appetere: Utraque enim appetetur ſub ratioue boni, quod eſt objectum ad æquatum appetitus.

Porrò præter objecti ſenſibilis perceptionem & judicium de ipſo latum ut ſuperiùs dictum eſt; uulla alia intervenit operatio alterius facultatis animæ aut ſupradictæ potentiæ ſenſitivæ: quâ moveatur vel determinetur appetitus ad objectum ipſum appetendum vel abhorrendum, ſed ab anima ſola movetur efficienter; quod ex eo patet evidenter, quia potentia ſenſitiva agit duntaxat immanenter; Ergo ooo movet efficienter appetitum, qui nec etiam objectivè moveri poteſt, vel à phantaſmate, vel ab objecto ſenſibili externo, cùm appetitus ipſe ſit cognitionis incapax: Cùm autem nunquam feratur in igootum, ſufficit ut eadem anima quæ uoitur poteotiæ ſenſitivæ ad cognoſcendum ſenſibile objectum, reperiatur etiam unita appetitui; ut cogoito objecto per ſenſum, illud immediatè appetat vel reſpuat per appetitum: quandoquidem anima ſuis poteotiis immediatè unita, dum per unam determioatur circa objectum aliquod, poteſt ſine ullo impedimento circa idem objectum agere per aliam poteotiam: nec ad hoc aliud requiratur quàm unio animæ cum ipſa potentia. Sic igitur appetitus à ſola movetur anima per potentiam ſenſitivam circa objectum ſenſibile determioata. Cæterùm appetitus actionem, non ſolùm præcedit actio ſenſus, ſed comitatur aliqua humorum commotio in animali, ſi præſertim ipſa appetitus actio fuerit intenſa; Ut in gaudio vel triſtitia, oec non timore vel ira perſpicuum eſt: uode ipſæ appetitus actiones jure meruerunt paſſiones appellari, quibus agitatur pars inferior animæ, ob apprehenſiooem ſenſibilis objecti ſub ratiuue boni vel mali.

Caput XXI.

De intellectu, & qualiter ipſe operetur repudiata ejus diviſione in agentem & poſsibilem.

PArte animæ inferiore, perluſtrata jam ad ſuperiorem nobis aſcendendum eſt, ſcilicet intellectum & voluntatem, potentias homioi proprias: quibus à reliquis animantibus differt, ipſiſque ſupereminet. Se habent autem inter ſe intellectus & voluntas, ut ſenſus & appetitus ſenſitivus inter ſe: ſenſus enim & iotellectus ſunt animæ potentiæ ad cognoſcendū; appetitus autem ſenſitivus & voluntas, potentiæ ad appetendū: ſed ſenſus & appetitus ſenſitivus, tantùm verſantur circa materialia & corporea: Intellectus verò & voluntas præcipuè circa ſpiritualia. Intellectus enim eſt poteotia cognoſcendi ſpiritualis, cujus objectum circa quod, eſt omnis veritas.

Quoniam igitur communis eſt Philoſophorum ſententia nihil eſſe in intellectu quod priùs non fuerit in ſenſu: acerrimè huc uſque certatum eſt inter illos, quomodo res ſenſu percepta tranſeat in intellectum, quem fatentur eſſe unicam animæ facultatem ſpiritualiter cognoſcendi. Tria enim ut certa ſuppoſuerunt. Primum, ſenſum, ejuſque ſpeciem ſive Phantaſma, eſſe res materiales & corporeas. 2. ſpirituale, qualis eſt intellectus, pati non poſſe naturaliter à corporeo. 3. eſſe nihilominus neceſſe intellectum aliquid recipere, per quod ad intelligendum determioetur; Cùmque adverterent ſenſum nec per ſe nec per ſuum Phantaſma agere poſſe in intellectum; ſecuti Ariſtotelem. lib. 3. de anima cap. 5. iotellectum diviſerunt io agentem & poſſibilem; & cuilibet munus proprium aſſignaverunt.

Di-

Dixerunt igitur intellectum agentem converti ad phantasma sive speciem objecti sensibilis, expressam à potententia sensitiva; conversum verò producere speciem intelligibilem repræsentativè similem phantasmati; illamque imprimere intellectui possibili, sicque phantasma illustrare, efficere objectum actu intelligibile, & possibilem intellectum actuare; eum ponendo per talem speciem impressam in potentia proxima ad intelligendum. Ad ipsam verò speciei productionem; neque phantasiam neque Phantasma ullo modo physicè & efficienter concurrere, nisi forsan objectivè per modum exemplaris. Illam verò speciem impressam intellectui possibili, ab hoc exprimi, sicque intellectionem fieri. Qui intelligendi modus, quantùm sit rationi contrarius ita probatur.

Nam primò. Cùm intellectus sit unica facultas spiritualis, proindeque realiter indivisibilis, ergo ejus divisio in agentem & possibilem erit dūtaxat fictitia, proindeq; id omne quod sequitur ex ea divisione erit etiam fictitium, nec erit à parte rei.

2. Supposita intellectus divisione reali in agentem & possibilem, certum est animæ facultates ad cognoscendum destinatas agere duntaxat immanenter, proindeque intellectus agens, tantùm in seipso, & nō in intellectu possibili producet actionis suæ terminum.

3. Aut intellectus agēs percipit phantasma, vel non: si hoc, (quod etiam concedunt) nonnè superflua, imò ridicula redditur illius conversio ad phantasma, ut ejus imaginem spiritualem producat? Nunquid cæcus judicabit de coloribus, & unum potiùs quàm aliud phantasma depinget? Cùmque sit ex se indifferens ad quamcumq; speciem producendam; à quo & quomodo determinabitur ad speciē huic phantasmati potiùs quàm alteri similem producendam? Si verò phantasma percipit & cognoscit; hoc aliter fieri nequit, quàm ejus intellectualem speciem vel imaginem exprimendo in seipso immanenti actione, quæ expressio est verus & proprius intellectionis terminus; quamobrem superfluus erit intellectus possibilis; hic enim aliud efficere nequit quàm id ipsū quod ab agente factum est. Et cùm intellectus agens & possibilis sunt idem re, ergo si agens percipit phantasma, ergo & possibilis, ideoque semper eorum alter erit superfluus.

Cùm igitur hæc ita se se habeant, tantùm superest asserendum, animam per intellectum eodē modo agere, quo eandē per appetitum sensitivum agere probatum est. Nimirum postquàm per sensum vel etiam appetitum sensitivum determinata est circa objectum sensibile, quod ex se soli patet sensui; tunc ipsam ex vi suæ connexionis immediatæ cū omnibus suis potentiis, agere circa idem sensibile per intellectum, spirituale cognoscendi potentiam, excellenti lumine præditam, nō modo ad rerum veritates sensui patētes discernendum, sed etiàm alias eidem occultas indagandum, & de singulis judicandum, itaq; ipsum objectum primò apprehendit atque inspectat quatenus est sensibile ac individuum; quod ex eo probatur, quoniam alioquin de illo quatenus tale est ratiocinari non posset, quod experientiæ refragatur: deinde verò ut seipsum suo modo tali pascat objecto, propria individuatione illud exuit, ex eoque speciem seu ideam spiritualem fabricat, apud se, ac in seipso conservat, quam ut naturam quandam contemplatur, cujus causas materialem, formalem, efficientem & finalem, tum virtutes, proprietates & effectus perscrutatur; ipsumque effectum eò usque sequitur persecutando, donec per ipsum ad rerum omnium primum principium, quippe Deum, se devenisse deprehendat; in quo tandem quiescit intellectus; quem ad Deum sic ducere potest quodlibet objectum sensibile, in hunc finem præcipuum à Deo destinatum. Porrò spiritualis idea objecti quam intellectus fabricat & vitaliter exprimit, est qualitas realis intellectionem terminans; ideoque habet esse reale in ipso intellectu, qui agit immanenter; & vocatur verbum mentis. Cùm autem sit triplex intellectio seu intellectus actio, nimirum apprehensio, enunciatio & ratiocinatio; idcircò erit etiam triplex verbum mentis. Quæ prima omnium ab intellectu producitur species, fit per simplicem apprehensionem; quâ scilicet intellectus simplicem entitatis rei veritatem, seu quod ipsa sit, apprehendit; Ad alias deinde actiones enunciationis & ratiocinationis subordinatim progrediens, ut ipsius rei complexas veritates intelligat: quippè quid sit, propter quid, & cæteras. Præ cæteris autem spectanda est ea intellectus facultas suprema, & nobilissima, quâ rerum prima principia non discursivè sed intuitivè ac Angelico more percipit. Ut *quodlibet est vel non est. Impossibile est idem simul esse & non esse; totum est majus sua parte*, &c. Ex quibus deinde per discursum sibi proprium omnes deducit scientias. Illa enim facultas vocatur naturæ lumen quod omni humano intellectui essentiale est, quamvis in quibusdam sit clarius & in aliis obtusius. Atque illarum intellectus actionem termini, sunt species illæ intellectuales adeò famosæ inter Philosophos, in ipso etiam intellectu conservabiles. De quarum quidem essentia non est imaginem rerum, sed duntaxat veritatem intellectui repræsentare; quippe quòd multa possit apprehendere & enunciare, quorum nulla imago effingi potest ab intellectu, saltem in hac vita; in qua id tantùm quod est rebus sensibile nobis patet; hoc est solus cortex vel fucus rerum: harum verò nucleus, hoc est essentia vel essentialis pulchritudo nos latet, nec de ipsa claram in hac vita sed obscuram & sæpè falsam cognitionem habere possimus, cùm tamen ipsa essentia sit proprium ipsius intellectus objectum, in quod avidiùs tendit, & pro quo se pertinaciùs excruciat. Quod certè argumentum est validissimum, claram illam cognitionem, homini in aliam extra hanc viam reservari, alioquin homo deterioris esset conditionis quàm bruta, quibus Deus optimus ac sapientissimus, cognitionem ac plenam fruitionem ipsius sensibilis, quod eorum est objectum unicum; homini verò denegavit claram cognitionem ipsius intelligibilis; imò etiam fructionem sensibilis, saltem cum amore adhæsivo, sine quo non est vera fruitio. Itaque res sensibiles sunt in sola phantasia, secundum imaginem suam sensibilem, hoc est rei sensibilis repræsentativam: In intellectu verò tantùm penes veritatem suam vel intelligibilitatem; Indeque fit ut rei sensibilis duplicem

in nobis non deprehendamus imaginem, cùm unica sufficiat.

Unicam autem sufficere sic ostenditur. Quoties vult anima rem sensibilem antea sensatam suo intellectu speculari, primò ejus speciem sensatione expressam sive phantasma absentis objecti in memoriam sensitivam revocat: sique (ut plerumque accidit) phantasmati ipsi non omninò fidat intellectus, ab eo provocat ad sensationem, verbi gratia visionem, si ejus occasio adsit: cujus terminus non est alius quàm rei visæ imago expressa à potentia sensitiva, ideoque ejus phantasma; quod quidem priori simile est omninò, si prius verè fuerit expressum, aut dissimile & correctius, si ultimò verius expressum fuerit: at sive hoc, sive illud, unicum intellectui sufficit; ad quod anima per phantasiam pluries sæpe recurrit ut suam per intellectum operationem circa rem sensatam continuet & perfectiorem efficiat: indeque nata est opinio intellectum in sua speculatione circa res sensibiles, ad earum phantasmata subinde converti, quæ tamē opinio falsa est.

Objicies Primò: vulgatum esse axioma apud Philosophos, potentias animæ moveri ab objectis, si non efficienter (quod soli animæ diximus convenire, cujus ipsæ potentiæ sunt instrumenta) saltem objectivè. Ergo intellectus sive intellectualis facultas animæ ab aliquo movetur objecto, objectivè; quòd non potest non esse Phantasma superiùs dictum.

Respondeo, potentias animæ dici in genere moveri ab objectis, objectivè: non quòd ab his prævia motione qualicunque exciteutur potentiæ ad agendum, sed quòd objecta per rationem suam formalem determinent formales potentiarum actiones: suntque id circa quod tantùm ipsæ agunt potentiæ, quatenus tale est: ut potentia sensitiva circa sensibile, quatenus tale est: appetitus circa appetibile quatenus tale, & intellectus circa intelligibile quatenus tale: jam verò phantasma non est objectum intellectus quatenus phantasma, sed quatenus intelligibile, nec prævia motione excitat intellectum ad agendum, nisi forsan per accidens, quatenus, scilicet, ordine cognitionis actio intellectus in hac vita dependet à prævia sensus actione cujus terminus est ipsum phantasma.

Objicies Secundò: esto quod anima per sensum determinata circa objectum sensibile, possit per aliam facultatem ut per intellectum agere, sine hujus prævia aliqua motione à sensu vel phantasmate: unde accidit intellectui ex se indifferenti, quod potius ad hoc phantasma, vel sensationis terminum attendat quàm ad alterum.

Respondeo, quod hac in re intellectus est tantùm agens quo minùs principale, anima autem, est agens quo principale; totus autem homo est agens quod. Jam verò anima determinata est circa objectum sensibile per ejus sensationem; & quia unionem habet immediatam imò essentialem cum omnibus suis potentiis, quibus utitur velut instrumentis ad agendum circa omnia quæ ad ejus perfectionem attinent: ex vi ipsius unionis potest agere circa objectum sensatione præcognitum, per quamlibet ex aliis suis potentiis, juxta propriam hujus naturam. Neque necesse est potentiā ipsam aliunde moveri vel ab alio determinari quàm ab ipsa anima, à qua determinatur activè ad agendum prout à nobis explicatur cap. 10. Lib. 7. Idque patet evidenter ex supradictis cap. 20. de appetitu sensitivo, qui nec à sensu, nec ab objecto sensibili, sed à sola anima efficienter movetur, ad appetendū vel abhorrendum id, quod ipsa per sensum præcognovit. Itaque dum quæritur unde accidat intellectui ex se indifferenti, quod potius ad hoc phantasma convertatur & attendat, quàm ad alterum. Dicendum id ei accidere ab anima circa ipsum phantasma jam determinata per sensum, quæ ulterius vult illud speculari per suum intellectum: non secus ac Artifex circa eandem statuam fabricandam, nunc uno nunc altero ex suis utitur instrumentis ad libitum, & quolibet operatur juxta propriam organi naturam sive aptitudinem. Nec opus est ut statua agat in instrumenta vel ipsa moveat, sed tantùm ut anima determinata circa statuam huic instrumenta applicet ipsaque moveat.

Cæterùm quoniam intellectus agit immanenter, ideoque conservat suæ intellectionis speciem, idcirco, quoties eam sibi repræsentat, memoria intellectualis dici solet; non enim pro cognoscenda veritate rerum præteritarum, præsentium & futurarum opus est triplici intellectu; sed unicus sufficit, cujus objectum adæquatum est ipsa veritas, vel quælibet veritas, sive rerum præteritarum, sive præsentium, sive futurarum.

Caput XXII.

De voluntate & qualiter operetur. Tum in quo consistat essentia libertatis.

Non secus ac intellectus est spiritualis cognoscendi potentia cujus objectum circa quod est verum in communi; sic voluntas est volendi vel amandi spiritualis potentia: cujus proprium & adæquatum objectum est bonum in communi, sive bonum ipsum: ideoque dicitur appetitus spiritualis sive rationalis. Quoniam verò non est potentia cognitiva objecti proprii, sive boni, quod triplex esse dicitur; jucundum, scilicet, utile, & honestum; nec ipsa voluntas ferri potest in ignotum: idcircò priusquàm anima velit per voluntatem, prærequiritur ut per sensum vel intellectum aliquid præcognoverit ac apprehenderit sub ratione boni; tuncque potest anima eique liberum est illud appetere. Dico potest, quia instructa est volendi potentiā. Dico ei liberum est; quia etsi voluntas necessariò appetat bonum in communi, nec sit ad hoc indifferens; sed determinata ex natura propria: non tamen necessariò appetit quodlibet singulare bonum etsi præcognitum: est enim ad hoc indifferens: ideoque bonum quodlibet etiam ab intellectu ut tale præcognitum, & ab ipso Deo jussum, potest anima pro suo arbitrio appetere vel respuere, seu velle & nolle: tanta siquidem est hujus potentiæ libertas, ut à nulla altera creatura cogi vel physicè præmoveri queat, tantúmque, suæ subjiciatur animæ ad volendum seu appetendum, non secus ac instrumentum suæ causæ principali. Non enim animæ potentiæ se solis agere queunt,

queunt, sed anima per ipsas, quæ sola suas movet potentias: Et ab hac potentia habet ipsa anima essentialiter, quod liberè velut aut nolit. Ejusque libertas in eo præcisè consistit, quod sit domina omnium actuum suæ voluntatis: Ita ut positis omnibus prærequisitis ad agendum, ipsa ex se possit agere vel non agere per voluntatem, & sit ex se ad utrumque indifferens priusquam agat. Quæ ratio libertatis vera est, non solùm in homine, sed etiam in Angelo, ipsoque Deo ut à nobis explicatur & evidenter ostenditur lib. de concursu primæ causæ cum secundis, sect. 1. cap. 6. Quo in libro doctrina de præmotione voluntatis, de Gratia, de Prædestinatione, de hominis statu ante peccatum, de originali peccato, ac de infantibus sine baptismo decedentibus ad rationis & sacræ scripturæ examen à nobis revocatur, contra Jansenistas.

Ex supra dictis verò patet falsum esse quod à plerisque censetur: Nempè quod intellectus bonum à se præcognitum proponat voluntati, ut hanc ad appetendum moveat, cùm ipsa sit cognitionis incapax, proindeque bonum ipsum percipere nequeat, Sed anima bonu per intellectum præcognito, ac circa illud determinata, ipsum per voluntatem appetit; agens per ipsam ut superiùs dictum est, eandem agere per appetitum sensitivum & intellectum.

Caput XXIII.

De potentia motrice & qualiter operetur.

PRæter potentias animæ cognitivas quibus res apprehendit sub ratione boni vel mali, nec non appetivas quibus res easdem appetit vel abhorret; Ei omninò necessaria est potentia motrix, quâ anima localiter se moveat ad bonum absens ut illud assequatur, eoque fruatur; vel fugiat malum præsens, ne ab eo damnum patiatur. Nam circa hæc versatur potentia motrix. Per hanc verò potentiam, movens agit non solùm ad intra, ut dum homo seipsum movet localiter; sed etiam ad extra, ut dum movet aliud corpus, vel lapidem projicit.

Quamvis autem communis sit Philosophorum sententia, duplicem in homine reperiri motricem potentiam, nempè organicam, quâ per nervos & musculos movet suum corpus, aliaque externa corpora; Et spiritualem qua anima separata seipsam movere valeat: Nihilominus dico unicam esse in homine motricem potentiam, quæ illis omnibus sufficiat. Nam in Dæmonibus vel Angelis quæ naturæ sunt omninò spiritualis, duplex non admittetur potentia motrix sed unica, quâ & seipsos movent de loco ad locum; Et alia etiam. Imò in corporibus hominum quæ possident, eorum musculos atque membra ad libitum propria virtute movent atque torquent, ut ipse faceret homo, & ampliùs. Si ergo Dæmon id potest in corpore cui duntaxat accidentaliter unitur & applicatur, quantò magis conveniet animæ, corpus illud quod informat, eadem movere facultate, quâ seipsam movet localiter? At se movet localiter nisi suum movendo corpus, nam seipsam primò, & per se, suum corpus secundariò movet, ergo eadem est potentia quâ & seipsam & suum corpus movet, alioquin vel unum sine altero movere posset; vel altera potentiarum superflua esset.

Jam verò quod spectat ad actionem animæ per motricem potentiam, illa fit eodem prorsus modo, quo reliquarum potentiarum actiones. Nempè quod ex vi connexionis animæ cum suis potentiis, postquàm per appetitum sensualem vel intellectualem egit, agit deinde per motricem, nulla interveniente motione ipsius facultatis motricis ab aliis potentiis, vel earum objectis. Ad huncque agendi modum per motricem redacti fuere ipsi sapientiores Philosophi. Nam etsi fateantur motum localem animalis imperari ab appetitu sensitivo vel rationali, elici ab anima per vim motivam, & dirigi à phantasia vel intellectu potentiis cognitivis; tamen negant quod applicatio motivæ potentiæ per appetitum, fit per actionem physicam & propriam appetitus in motivam potentiam; sed per subordinationem ipsarum potentiarum, quibus eadem ex æquo præsens est atque connexa. Quod ergo dicunt motum localem hominis imperari ab appetitu & dirigi à potentia cognoscente, sic debet intelligi. Post actionem animæ per appetitum, eadem anima movet hominem per motricem: Interim verò per potentias cognitivas attendit ad medium motus & ejus accidentia: Et prout de his bonum vel malum judicat, illa odit vel amat per appetitum, indeque motum instituit, potentiæ cognitivæ judicio & appetitui conformem: Sicque tribus potentijs simul operatur, sed sine actione unius in alteram; quamvis ex eo quod unius actio pendet necessariò ab alterius actione propter subordinationem, una videatur movere alteram, dicique possit id apparenter fieri.

Ex supradictis igitur patet uniformis agendi modus animæ per omnes suas potētias cognitivas, appetitivas & loco motivam, qui cùm sit valdè simplex, non solùm omnes difficultates ex aliis modis prodeuntes ac insolubile eliminat, sed etiam Deum ad cujus imaginem facta est perfectiùs repræsentat. Itaque dum afferunt Philosophi voluntatem movere reliquas omnes potentias iisque imperare, instar ipsarum Reginæ, non intelligendum est id fieri formaliter per imperium aut motionem reliquarum potentiarum à voluntate; sed hac ratione. Postquam anima per potentias cognitivas determinata est circa aliquod objectum aut sensibile aut spirituale; ipsa potest velle agere circa ipsum non modò ut ipsius objecti cognitionem in se renovet atque perficiat, sed etiam ut ipsum appetat vel respuat, ad ipsum feratur si fuerit bonum absens, vel ab eo fugiat si fuerit malum præsens vel imminens: Ad hæc autem omnia congruis indiget potentiis, cognitivis, appetitivis & loco motivis. Quibus cùm sit instructa, eisque unita (quòd nempe anima ipsa sit illarum origo) ergo postquàm per earum aliquam determinata est circa objectum aliquod, agit deinde circa idem objectum per quamlibuerit aliam facultatem actionis ratione immediatè subordinatam. Indeque voluntas dicitur cæteris imperare potentiis, easque ad agendum movere atque determinare, quamvis hæ à sola anima moveantur juxta suum velle.

CAPUT XXIV.

Quomodo animæ potentiæ inter se, & ab anima distinguantur.

OMnes animæ potentiæ differunt inter se formaliter sive essentialiter. Nam de communi Philosophorum consensu specificantur per rationes formales suorum objectorum completorum. Ergo potentiæ specificatæ per differentes rationes formales objectorum completorum, differunt inter se specie vel essentialiter : Nec idem objectum completum per differentes rationes formales eandem facultatem specificare potest. Jam verò potentia sensitiva specificatur ab ente quatenus est sensibile : Et potentia intellectiva specificatur ab eodem ente quatenus est intelligibile. Ergo potentia sensitiva essentialiter differt ab intellectiva. His adde quod potentia sensitiva tantùm versatur circa individuum sensibile, & in sua actione propria dependet ab organo materiali : Nam sentit per sensoria. Intellectus verò versatur ex se circa universale intelligibile; Et in actione sua propria est independens ab organo materiali ; Nam per se ratiocinatur in cerebro, non autem per cerebrum ; ideoque dicitur potentia inorganica ; etsi ratiocinetur in corpore dependenter à dispositione cerebri ; unde alij sunt ingenio subtiles, alij stolidi, alij stulti. Similiter sensus specificatur à sensibili quatenus sensibili. Appetitus verò sensitivus specificatur ab eodem sensibili quatenus appetibili ; Estque sensibile objectum completum tam sensus quàm appetitus sensitivi : ergo hæ duæ potentiæ differunt essentialiter.

Eademque omninò ratione ostendetur intellectum & voluntatem inter se differre formaliter ; ambæ siquidem hæ potentiæ specificantur ab ente universali, quod est eorum objectum adæquatum, nempè intellectus specificatur ab ente quatenus vero ac intelligibili; voluntas autem ab eodem ente quatenus bono & appetibili.

Tandem eodem modo probabitur appetitum sensitivum & rationalem specificè differre : quòd hic versetur circa omne bonum, sed præsertim circa intellectuale; ille verò tantùm circa bonum sensibile.

Jam verò quod supradictæ potentiæ differant etiam inter se realiter, patet imprimis de sensu & intellectu. Nam in brutis est sensus organicus, sed non intellectus. In Angelis verò contra. At in homine sensus non percipit intelligibile vel universale, nec quoties homo sentit, toties intelligit, multaque clarè videt in quibus nihil intelligit. Ut dum quispiam ignorans linguæ Hebraicæ, clarè videt paginam Hebraicè scriptam, ergo sensus & intellectus in homine non sunt res eadẽ.

Patet secundò inter appetitũ sensitivũ & rationalẽ, inter quos est certamen ferè cõtinuum in hac vita; de quo maximè D. Paulus in Epist. ad Rom. c. 7. ubi inter alia hæc habet. *Condelector enim legi Dei secundum interiorem hominem : Video autem aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meæ, & captivantem me in lege peccati quæ est in membris meis.* Et paulo post : *Igitur ego ipse mente servio legi Dei, carne autem legi peccati* : Ipseque CHRISTUS apud Math. c. 26. suis consulens Apostolis, hæc illis ait. *Vigilate & orate ut non intretis in tentationem : spiritus quidem promptus est, caro autem infirma* : quæ verba tantùm intelliguntur de duplici appetitu, nempè sensitivo & rationali ; ex quibus maxima eorum differentia insinuatur Quod si insuper ratio expetatur, ecce validissimam.

Realis & sensibilis pugna appetituum in eodem homine, eodem instanti, & circa idem objectum, oriri nequit à duabus causis sola ratione distinctis. Nã si quid realiter appetitur, ergo per causam realem appetitur, & si realiter respuitur, ergo etiã per causam realẽ. Si igitur ambo fierent ab eadẽ causa reali, sequeretur quod idem ab eadem reali causa simul tempore appeteretur & respueretur, quod est contradictorium. Sunt igitur duo appetitus realiter distincti. Quod ex eo confirmatur ampliùs, quia eorum unus alterum sibi repugnantem perpetuò conatur subjugare, eique dominari : At si ne quidem æqualis dominatur æquali, multò minùs idem sibi ipsi dominabitur : Ergo pugna & dominium accidit inter res planè diversas.

Denique potentias cognitivas ab appetitivis realiter differre probatur, quia cognitivæ versantur per se circa ignota ; appetitivæ autem duntaxat circa priùs cognita. Nec omne quod cognoscitur idem appetitur aut respuitur, non enim appetimus corpora cœlestia quæ videmus, nec veritates mathematicas quas intelligimus. Ideoque latiùs patet cognitiva quàm appetitiva : & potest esse actio potentiæ cognitivæ sine actione appetitivæ ; Imò potest esse actio appetitivæ contraria judicio cognitivæ , juxta illud, *Video meliora, proboque: deteriora sequor*, (quæ de intellectu & voluntate dicuntur peculiariter) ergo differunt realiter.

Quod verò spectat ad potentiam motricem, quia hæc subordinatur cognitivis & appetitivis, realiterq; ab his in agẽdo dependet, ergo cùm harũ neutris est idem realiter, nihil enim sibi ipsi realiter subordinatur, vel à seipso realiter dependere potest. Adde quod potentiæ cognitiva, appetitiva & locomotiva se habẽt ut scire, velle & posse. Jam verò ad movendum vel agendum non sat est scire & velle, sed adhuc requiritur posse , quod ad vim motricem pertinet, sine quo non fiet motus vel actio. Idque palam est in diabolo ipso, qui multa scit mala, eaque vellet efficere, sed non potest: tum in incarcerato qui fenestræ apertæ innixus, videt quidem & cognoscit quod ad suum egressum ex carcere, necesse esset ei volare per fenestram; Et id quidem vellet, sed non habet hanc motricem potentiam. At avis id sciret, appeteret, atque posset. Differt igitur etiàm realiter potentia motrix ab aliis potentiis.

Ex his autem jam fit manifestum animam specificè ac realiter differre à qualibẽt suarum potentiarum. Non enim potest idem esse specie & re cum pluribus specie & re differentibus. Nec ulla est ratio cur identificetur re ac specie cum una potius quàm altera, cùm ipsa sit omnium origo atque subjectum : Ergo à singulis differt realiter : Adde quod anima est ex se substantia; singulæ verò potentiæ tantùm ejus accidentia , vel proprietates, sed de animæ potentiis hactenus dicta sufficiant.

Caput XXV.

An hominis anima subjiciatur per se Elementorum & Corporum Cœlestium Impressionibus.

QUæstionem hanc agitat D. Thomas prima parte q. 115. art. 4. Tum 1. sec. q. 9. art. 5. eamque sapienter resolvit. Ac proinde non solùm ejus stamus sententiæ; sed eandem quoque hìc nobis licet confirmare, contra illos qui omnes actus humanos fatali necessitate contingere putant à causis universalibus.

Ac primò ex cap. 17. constat, quod hominis anima etiàm hac durante vitâ utitur omnibus Elementis, & horum qualitatibus prout ipsi libet ac velut ipsorum domina: nullaque est Elementorum impressio contra quam se tueri non possit: Ac de corporum Cœlestium propriis viribus ac motibus ad libitum disponit pro Medicina, Agricultura, Nautica & Electionibus circa vitæ propriæ vel aliorum hominum accidentia, bonis utens influxibus; & à malis se alios præservans; aut per utrosque operans, secundum finem à se intentum, aut vi suæ libertatis bonos & malos rejiciens, ut in sequentibus libris probabitur tum ratione tum experientiâ. Ex his verò manifestè patet, Elementa & Corpora Cœlestia eorumque impressiones, potiùs animæ dominio subjici, quàm quod ipsa iisdem per se subjiciatur: si enim iisdem per se subjiceretur, nihil prædictorum efficere posset.

Secundò ostensum est cap. 18. hominis animam esse spiritualem. At nullum corporeum per se potest agere in spirituale; Nam omnis actio Entis corporei est tantùm corporea; quia ut se habet res in esse, sic ad agere, proindeque ipsius actionis terminus est etiam corporeus vel entitativè divisibilis, seu in partes entitativas. Ideoque recipi nequit in substantia spirituali quæ est entitativè indivisibilis. Equidem corporeum potest recipere spirituale; Tum quia quod recipitur est actus & perfectio: corporeum autem perfici potest à spirituali, non contra; Tum quia materiæ passiva potentia est indifferens ad corporeum & spirituale: At corporeum nihil ex se potest producere quod spirituale sit, quia nec formaliter nec eminenter continet spirituale; quod enim aliquid producere potest, necesse est ut illud vel formaliter vel eminenter contineat, nec tamen semper necesse est illud producat ex sua substantia, sed saltem sua virtute, ut patet in Deo creante, vel Sole hæc Inferiora generante: aut sua arte, vel scientia, ut patet in homine vitrum conflante, aut Muli generationem causante, & similibus, quæ homo virtute propria non efficit, sed aliena; per suam scientiam applicando activa passivis. At nullo istorum modorum, potest corporeum quidquam producere spirituale, nec spirituale quidquam recipere corporeum. Ergo hominis anima non subjicitur per se elementorum vel corporum cœlestium impressionibus; quòd omnea sint corporea.

Tertiò ex cap. 19. constat objecta sensibilia (quæ sunt omne ens corporeum) nequidem afficere per se potentias sensitivas; sed earum duntaxat organa: quantò igitur minùs attingent potentias intellectuales? Et quantò minùs adhuc ipsam essentiam à qua fluunt ipsæ potentiæ?

Attamen quia corpus humanum subjicitur per se elementorum & corporum cœlestium impressionibus: ipsaq; anima utitur suo corpore ut instrumento in suis omnibus actionibus etiàm Intellectualibus, quæ expeditè ac rationabiliter exerceri nequeunt, si cerebrum prava intemperie aut conformatione laboret, ut in phreneticis & amentibus palam est: Idcircò negari nequit quod elementa & præsertim corpora cœlestia per accidens ac indirectè agant in hominis animam: non quidē huic quidquam imprimendo vel ejus potentiis, sed per impressiones factas in organis quibus ad agendum anima utitur; efficiendo ut diversimodè agat per suas potentias, sentiendo, judicando, appetendo, intelligendo atque volendo; ac proinde interdum benè ac virtuosè, interdum malè ac vitiosè. Unde D. Thomas prima secundæ q. 9. art. 6. ait. *Ex impressione Cœlorum aliqui sunt habiles ad iram, & ad alias passiones, quas homines sequuntur: ob quam causam Astrologi ut in plurimum vera dicunt; sed sapiēs dominabitur astris.*

Porrò id etiàm confirmatur ex præcipuis Astrologiæ doctoribus, Pico Mirandulano, Alexandro de Angelis, ac cæteris, qui quidem probant mentem humanam astris directè & per se non subjici; sed indirectè & per accidens ratione corporis, à quo dependet in agendo, ipsius actiones non juvari, vel depravari; neque probant neque probabunt unquam. De his autem fusiùs agetur lib. 12. contra ipsos osores Astrologiæ.

Caput XXVI.

An hominis anima sit immortalis.

DE animæ immortalitate, multa ex Platonicis & Christianis Theologis doctissimè scripsit Marsilius Ficinus Libris 18. quæ si attenta mente notentur, hominis animam immortalem esse planè persuadebunt. Sed quia Atheis familiare est non modò Deum sed ipsius animæ immortalitatem negare, idcircò breviter hìc eam probare videtur opportunum esse.

Probatur igitur primò ex pluribus sacræ scripturæ locis: hæc tantum seligo. Num. cap. 16. de Chore, Dathan & Abiron dicitur, quòd descenderint vivi in infernum. Reg. 3. cap. 17. Helias pro resurrectione filij suæ hospitis dixit, *Domine DEUS meus revertatur, oro, anima hujus pueri in viscera ejus.* Ex quibus constat animam tunc fuisse alicubi à corpore separatam. Esaiæ 14. de Nabuchodonosor Rege Babylonis dicitur, quod post ejus mortem conturbatus sit in occursum adventus sui infernus; quod detracta sit ad inferos superbia ejus: Et quod ipse ad infernum detrahetur in profundum laci. Sapientiæ 3. justorum animæ in manu Dei sunt, & non tanget illos tormentum mortis. Visi sunt oculis insipientium mori, illi autem sunt in pace. Ecclesiastes 12. Revertatur pulvis in Terram suam unde erat, & spiritus redeat ad Deum qui dedit illum. Joann. cap. 11. Christus resus-

resuscitans Lazarum *clamavit Voce magna. Lazare Veni foras*, Matth. 10. *Nolite timere eos qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere, sed potius timete eum, qui potest animam & corpus perdere in gehennam.* Matth. c. 25. ubi post resurrectionem mortuorum judicantur Electi atque Reprobi, Lucæ cap. 16. dives Epulo sepelitur in Inferno, Lazarus autem mortuus portatur ab Angelis in sinum Abrahæ. Plurima autem alia hac de re testimonia passim habentur in sacris scripturis.

Probatur 2. ex Conciliis & Patribus: Nam in 6 Synodo generali, actione 13. approbatur Epistola Sophronij, ubi legitur Angelos & animas esse à DEO creatas immortales. Item in Concil. Lateran. sub Leone 10. sect. 8. *Damnamus sacro approbante Concilio omnes asserentes animam Intellectivam esse mortalem.* D. Augustinus lib. confess. cap. 16. *Disputabam* (inquit) *cum amicis meis, Epicurum accepturum fuisse palmam in animamea, nisi ego credidissem, post mortem restare animæ vitam.* D. Ambrosius lib. de bono mortis. cap. 9. & Chrysostomus orat. 4. de providentia; contrariæ sententiæ assertores vocant infames ac Insanos.

Probatur 3o. rationibus Theologicis moralibus & physicis ex: Theologicis præcipua hæc erit; si hominis anima destruitur cum corpore, falsi sunt ferè omnes articuli fidei nostræ, qui dirigunt nos in vitam æternam, quæ est etiàm de fide, & CHRISTI Incarnatio fit nobis inutilis: quid enim curandum est de vita æterna, si anima desinat esse per corporis mortem? Moralis præcipua erit ista. Si hominis anima perit cum corpore, DEUS erit injustus in hujus mundi regimine & Legislator iniquus; Nam præcipit bona facienda & prohibet mala, æqui autem Legislatoris est præmiare qui bona faciunt, & punire mala perpetrantes: At frequens est in hac vita improbos affluere bonis terrenis atque gaudiis, probos autem miseriis atque luctibus, & hos ab illis opprimi nullo puniente, ut omnibus palàm est: Ergo nisi fuerit altera vita in qua boni pro benè actis & sua patientia remunerentur, mali verò pro suis sceleribus ac tyrannide puniantur: Sequetur DEUM non esse justum, hoc est non esse DEUM; cujus tamen contrarium libro 1. demonstratum est.

Prima ratio ex physicis erit hæc. Universalis omnium Mundi nationum consensus est, quod hominis anima sit immortalis; si quosdam exceperis Atheos, ne quidem se prodere audentes metu suppliciorum: Isque consensus multò evidentiùs patuit hisce duobus ultimis sæculis, quibus orbis novi barbaræ nationes detectæ fuere, nulla quippè fuit inventa quæ DEOS aliquos non coleret & animæ immortalitatem non crederet. Et quamvis in DEI cultu maximè differant; dum una natio unum DEUM, alia alium sibi colendum proponit: tamen in immortalitate animæ omnes conveniunt: Ergo hominis anima est immortalis: siquidem consensus adeò universalis de re falsa esse nequit, pendetque à lumine naturali ipsius animæ, quæ naturæ suæ conscia est: Et post hanc vitam meliorem expectat.

Secunda ratio petitur ab hominis præstantia supra belluas omnes, quæ ejus servituti, ac imperio traditæ sunt ab Authore Naturæ, ut dictum est cap. 17. Ipsis autem homo longè miserior esset, si præter hanc vitam nulla alia ei speranda foret. Nam præterquàm quod multa bruta, imò & multæ arbores diutiùs vivunt quàm homo; habent insuper bruta quod legibus nullis subjiciantur, suoque indulgeant appetitui sine metu redargutionis, ab innumeris curis & passionibus, quibus mens humana torquetur libera, & quid sit mors ignara, ut dictum est cap. 11. at homini planè contrarium accidit; solusque inter animalia, habet vitæ & mortis cognitionem.

Tertia potentia hominis sensitiva completè actuatur in hac vita ab objecto sensibili; eoque frui & satiari potest: A potentia ejus intellectiva circa proprium objectum adeò remanet famelica, ut vix ullius creaturæ cognoscat essentiam, & circa singularum proprietates frequentius hallucinetur, utcumque se torqueat pro hisce cognitionibus sibi comparandis. Cùm autem sensus sit pars hominis inferior, & intellectus superior, quem præcipuè actuari, suoque frui objecto adæquato, rerum ordini congruit, id verò non fiat in hac vita: Vel Authoris Naturæ præcipuum opus, hoc est hominis anima imperfectionis arguetur, vel erit altera vita, in qua Intellectus illa omnia non minùs clarè intueatur, quàm oculus colorem sive lucem in hac vita.

Quarta. Nullus dubitat Philosophus, naturale esse Intellectui se se à sensibus abstrahere, etiàm in hac vita, ut contempletur: Ideoque contemplatio vel intuitus veritatis est ejus actio propria: in qua cùm impediatur à corruptibilis hujus corporis sarcina, & distrahatur à sensus & appetitus perpetuis agitationibus; ergo propria intellectus actio est per se independens à corpore, aliaque debet esse vita, vel alter animæ status in quo liberè contempletur, aut à corpore separata, aut eidem incorruptibili mentisque actionibus nequaquam obstanti, sed indefectibiliter submisso restituta.

Quinta. Dum quæritur an hominis anima sit mortalis vel corruptibilis, hoc nihil est aliud quàm quærere utrum ipsa à causis naturalibus sive corporeis destrui possit. Jam verò capitibus 17. 18. 19. & 25. probatum est quod ipsa sit tota natura corporea superior, quia ex se est naturæ spiritualis, proindeque minimè subjecta impressionibus Elementorum, corporumque Cœlestium; Alioquin ex se non posset cohibere Passiones appetitus sensitivi, sed iis obsequeretur, instar animæ bruti, cui per omnia similis esset contra experientiam. Si igitur hominis anima per se non subjicitur viribus corporum Cœlestium, multòque minùs Elementorum; Ergo tota Natura hominis animam producere nequit; quippè quòd ipsa sit forma supernaturalis in sui productione, ideoque ad Metaphysicam pertinens, ut censuit etiam Aristoteles lib. 1. de partibus animal. cap. 1. produceret enim aliquid supra suas vires; quamobrem nec eam destruere potest; Ideoque nec mortalis est nec corruptibilis. Adde quod cùm sit naturæ spiritualis, Ergo est entitativè indivisibilis. Ideoque indissolubilis, omne enim dissolubile est divisibile. De Plantarum verò atque brutorum animabus idem dici nequit: producuntur enim vel propagantur à Natura, ideoque non sunt supra Naturam, sed ejus regimini ac impressionibus per se subjiciuntur; suntque entitativè divisibiles. qua-

Quapropter ab ipsa etiam destruuntur ac dissolvuntur. Quod autem Deus qui solus animas hominum producit per creationem, easdem non annihilet morientibus hominibus; probabitur ex morali ratione suprapofita.

Sexta. Homo per intellectum cognoscit Deum esse summum bonum, ideoque summè amabilem, ergo Lege naturæ debet tota voluntate ipsum amare super omnia: omnis autem amor creaturæ tendit ad unionem cum amato, ejusque fruitionem, sub quacunq; ratione cognoscatur appetibile, alioquin ipse amor vel esset irritus, vel tormentum, si fruitio nunquam speraretur. At fruitio illius summi boni non appetitur temporanea vel perturbata, sed perpetua atque pacifica: Ergo cùm anima hæc non habeat, nec habere queat in hac vita; ne amor ille sit frustra necesse est alteram esse vitam pro ipsa anima, in qua talia habere queat; ac per consequens non destruatur unà cum corpore, sed sit immortalis. His adde quod hominis anima non vivit, nec reficitur cibo materiali, sed spirituali, scilicet, verbo Dei, ut dixit Christus in Euangelio, *Non in solo pane vivit homo; sed in omni verbo quod procedit de ore DEI.* Ergo ipsa est spiritualis, ideoque immortalis: & certè cùm animæ vita & pabulum sit gratia Dei, ipsa est omnino spiritualis ut ipsa gratia. Dum autem à corpore separatur in ipsa remanent sensitiva & appetitiva sensualis; licet cum Aristotele contrarium sentiat D. Thomas in supplem. 3. Partis, q. 50. Art. 1. & 2. Nam homo est essentialiter sensitivus ab anima sua, ergo hæc per se est sensitiva, hoc est sentiendi facultate prædita: eademque est ratio de aliis animæ potentiis ab ipsa fluentibus ut à suo fonte, sive radice: & damnati anima pœnas inferni sentit, non per intellectum, cujus non est proprium sentire, nec per voluntatem; ideo enim non vult illas pœnas, quia illam afficiunt, hoc est sentiuntur ut pœnæ; ergo illas sentit per potentiam sensitivam. Ideoque Dives Epulo apud Luc. cap. 16. cruciabatur in flamma inferni & appetebat guttam aquæ. Delusus autem fuit D. Thomas cum Aristotele, quòd opinati sint plures esse potentias sensitivas internas & externas organis duntaxat inhærentes, quæ opinio fuit à nobis superiùs rejecta. Atque hæc sunt præcipua quæ de animæ natura ejusque potentiis visa sunt nobis esse dicenda: de ejus enim statu & operationibus in altera vita, sive sit à corpore separata, sive eidem restituta consulantur Theologi; eorumque dicta in Scripturarum, Conciliorum, Patrum, & rationis lance ponderentur. Hic enim non est de his dicendi locus.

Caput XXVII.

De Angelorum creatione, eorumque natura & officiis.

Quamvis de Fide Christiana sit dari Angelos, quia tamen Sadducæi apud Math. cap. 22. & Act. cap. 23. dicunt non esse resurrectionem mortuorum, neque Angelum neque spiritum: quos Athei quidam imitantur nulli authoritati sed duntaxat sensui, vel apertæ rationi assentientes: idcirco talem naturam dari, sic primò nobis probandum est ratione naturali, quod impossibile esse censetur à nonnullis. Omne corpus quatenus corpus componitur materia & forma ut suis principiis: Etsi enim mixtum omne quatenus mixtum componatur ex 4. Elementis vulgaribus, aut ex tribus principiis Chymicis sale, sulphure ac Mercurio (ut vocant) nihilominus quodlibet ipsorum Elementorum, vel principiorum quatenus est corpus, componitur ex materia & forma, quæ sunt prima principia omnium corporum tam simplicium quàm mixtorum, ideoque ut materia in sua entitate, nihil habet entitatis formæ, sic forma in sua entitate nihil habet entitatis materiæ, alioquin prima principia non essent principia, sed composita contra eorum definitionem, ac per consequens forma in entitate sua, est omninò immaterialis, imò formarum substantialium (de quibus loquimur) propriæ qualitates & facultates, etiam in sua entitate sunt immateriales, nec in lucis, caloris, albedinis, potentiæ vegetatricis, sensitivæ aut rationalis entitate, ulla est atomus materiæ, alioquin essent substantiæ in sua entitate.

Jam verò ipsarum formarum substantialium aliæ pollent cognitiva facultate, ut formæ animalium; aliæ verò non, ut formæ Elementorum mineralium atque plantarum. Ac tandem quæ pollent facultate cognitiva, vel eam habent tantùm sensitivam, ut brutorum formæ; vel intellectualem ut hominis forma: ideoque forma vel anima hominis est substantia entitatis immaterialis & intellectualis contra opinionem Platonicorum; sed substantia duntaxat incompleta, quandoquidem tantùm est principium substantiæ completæ, scilicet hominis; imò substantia quæ extra materiam subsistere potest, cùm sit immortalis ex capite 26. Quoniam ergo datur substantia immaterialis & intellectualis per se subsistens, sed incompleta, & ad totum aliquod completum relativa, scilicet, ad hominem quem componit atque constituit; igitur in completis rerum generibus dari necesse est substantias immateriales ac intellectuales completas & absolutas. Nam completum & incompletum, nec non absolutum & relativum sunt differentiæ inter se diametraliter oppositæ, quæ genus substantiæ immaterialis & intellectualis adæquatè dividunt; & intellectualis completa, ea est natura quam Angelicam nuncupant, ergo datur natura Angelica, eaque purè immaterialis, sive spiritualis contra mentem Platonicorum; qui Dæmones volunt esse corporeos, vel naturæ mediæ inter corpoream & spiritualem, quam crediderunt Diis solis convenire. Ideoque Proclus in Alcibiad. Platonis, eos collocat in genere rationalium animarum; & Chalcidius in Tymæum Platonis, Sectæ collectis suffragiis, ait. *Dæmonem esse animal rationale, æthereum, patibile & immortale*, quamvis non omnes fateantur illos esse æthereos ac immortales. Marsilius enim Ficinus comment. in cap. 5. & 6. Ennead. 3. Plotini, ait, *Dæmones produci ab anima Mundi, qua virtutibus vitalibus in materiam infusis producit animas Dæmonum, easque corporibus alligat.* Et horum corporum Platonici cum Marsilio Ficino quinque species enumerant.

Prima est eorum quorum materia est solus ignis, cui ajunt vitam priusquam cuivis alteri Ele-

mente

mento competere. Secunda est eorum quorum materia est Ignis & Aër optimè commixti. Et hæ duæ species, naturæ sunt immortalis & indissolubilis, nullamque suæ substantiæ dissipationem patiuntur; quippè quod tantùm pascantur cantibus, honoribus, figuris atque luce. Tertia est eorum qui Igni & Aëri commixtam babent subtilem Aquam. Quarta insuper admittit subtilem Terram: hæque duæ species ut crassioris compaginis sunt seipsis visibiles, terrestris verò etiam palpabilis; indigentque cibo quia substantiæ suæ dissipationem patiuotur, suntque corruptibiles & mortales. Imò secundùm Psellium comburi, & in cineres redigi queunt. Quinta denique (ait Ficinus) est homiuum qui sunt species una Dæmonum, quæ præter mixtionem 4. Elementorum sortita est densitatem atque soliditatem: ideoque insignem passa continui solutionem non ex se consolidatur ut reliquæ species, quamvis hæ solutionem continui eose, vel alio instrumento pertimescant. Sed hæc sunt Platonicorum figmenta nullâ ratione stabilita & à Catholica fide aliena, quæ jam tenet Angelos esse spirituales, juxta Psalm. 103. *Qui facit Angelos suos spiritus*, quamvis olim quidam Patres Platonicæ Doctrinæ addicti censuerint illos esse corporeos.

Cùm ergo tam ratione quàm ex fide constet Angelos esse naturæ omninò incorporeæ & intellectualis: Patet quod à tota natura corporea produci non possunt, natura enim corporea inferior est spirituali, neque banc formaliter vel eminenter continet, ut ipsam producere queat: Ac per consequens à solo DEO per creationem facti sunt. Probabilius autem est illos fuisse creatos in Cœlo Empyreo quod est locus naturalis Angelorum: ut Terra locus naturalis brutorum & bominum, ac ipsos fuisse factos post Adamum. Tum quia ex D. Thom. 1. part. quæst. 6. art. 3. non sunt creati ante Mundum corporeum, ut opinati sunt D. D. Hyeronimus, Gregorius, Ambrosius, & alii magni nominis Doctores, qui mulris fæculis ante bunc Mundum visibilem, illos fuisse creatos & DEO serviisse dixerunt. Quomodo autem in hoc statu peccaverint, & quò expulsi fuerint dici nequit, sed ex Genesi cap. 1. *DEUS in principio creavit Cœlum & Terram*: tum quia post Cœli & Terræ creationem progressus creaturarum fuit ab imperfectioribus ad perfectiores; ipsi verò sunt omnium perfectissimi & excellentissimi ratione naturæ. Nec obest quod dicitur Genes. cap. 2. *Igitur perfecti sunt Cæli & Terra, & omnis ornatus eorum, complevitque DEUS die septimo opus suum quod fecerat, & requievit die septimo ab omni opere quod patrarat*. Ex eo enim quod die 6. fecit primò bruta & deinde hominem, nec fit mentio de Angelis, non sequitùr quod eodem die non fuerint creati Angeli; sicque tres naturæ cognirionis capaces, brutum, bomo & Angelus eodem die facti sint, sed videtur Moyses cap. 1. Genes. voluisse Populo Israël duræ cervicis ac sensuali, duntaxat exponere generationes rerum corporearum.

Quod verò ad eorum dotes naturales attinet, datum est eis lumen intellectus supremæ excellentiæ, quo omnes creaturas sibi inferiores secundum essentiam & proprietates modo perfectissimo, scilicet, intuitivè cognoverunt, tum seipsos, tum DEUM supra se, non tamen ut est in seipso, sed ut est in creaturis omnibus: videruntque clarissimè DEUM esse æternum, infinitum, immutabilem, omnipotentem, rerum omnium conditorem, ipsas in esse conservantem, & cum ipsis suo concursu operantem, sapientissimum, beneficentissimum, atque summum bonum. Ideoque super omnia amandum, timendum, colendum & adorandum, ipsumque ut sic naturalitèr amarunt etiam multò perfectiùs quàm Adamus, sic naturaliter beatissimi sed non omnes in illa veritate steterunt, ut dixit CHRISTUS Ioann. cap. 8. nam eorum pars circiter tertia (Apocal. 12.) facti sunt Diaboli propriâ superbiâ, Deoque & hominibus inimici. Quamvis autem proprius eorum sciendi modus sit intuitivus, tamen etiam ratiocinari sciunt, & ignotum ex sibi noto deducere; ut dum Satanas CHRISTO dicebat: *Si Filius DEI es, dic ut lapides isti panes fiant*. Math. cap. 4. sique Angelus hominem doceret Geometriam, hanc illi demonstraret.

Porrò omnes Angeli fuerunt eodem instanti creati, & maximus est eorum numerus, sed ex eo quod Danielis cap. 7. dicitur: *millia millium ministrabunt ei, & decies millies centena millia assistebant ei*; velle dicere & inferre quod eorum numerus excedat omnem numerum materialium, vel numerũ arenæ Maris, absurdum est. Nam millies mille sunt tantùm 1000000, & millies centena millia sunt tantùm 1000000000. quorum summa est 1001000000. pro numero Angelorum. Si tamen sint Angeli & boni & mali quot sunt homines jam viventes in Terra, certum est quod major erit numerus Angelorũ. Dividuntur autem in tres bierarchias & quælibet hierarcbia in 3. ordines. In infima hierarchia sunt Angeli, Archangeli & principatus. In secunda potestates, virtures & dominariones. In tertia ac suprema Throni Cherubin & Seraphin: valdeque probabile est non unicam esse speciem Angelorum, sed saltem tres Hierarcbias esse tres species inter se differentes essentialiter: ut proinde in duobus extremis naturæ cognoscentis, scilicet, brutis & Angelis dentur plures species: media autem natura, scilicet, homo, sit unica species, quod rationi congruit.

Denique bonorum Angelorum officia præcipua sunt. Primum: Astare DEO eique ministrare, vel mandatis ejus obsequi, cum perpetua generatione & canticis laudum ipsius. Secundum: Inter se, est præesse sibi inferioribus hosque illuminare, vel ad superiores attendere eisq; obsequi. Tertium: Est in Cœlo & Æthere movere corpora Cœlestia: Hæc enim non moventur à principio intrinseco sive formali, quia non moventur proprii boni graria, sed hominis atque brutorum: ideoque moventur à principio extrinseco, scilicet, ab intellectualibus creaturis, ut censuit etiam Aristoteles. Quartum: Est in Terra præesse regnis atque provinciis, eusque ad nutum DEI regere ut patet Danielis cap. 10. Quintum: Est singulorum hominum custodiæ præesse, ipsos docere ac illuminare, præsertim in his quæ ad animæ salutem pertinent, eosque defendere ab hostibus apertis & occultis præsertim verò Diabolis, quod ego per misericordiam DEI & Angeli mei custodis fidelem Charitatem, plures in periculis vitæ maximis expertus sum; & semel etiam prorsus miraculosè.

At Diaboli seu pravi Dæmones, DEUM tota mente oderunt, & hominum perniciei atque damna-

damnationi indefinenter incumbunt, excæcando eorum intellectum, illosque inducendo in idololatriam, Atheismum, Magiam, artes nefarias, & genus omne scelerum, ac eorum vitæ insidias persæpè struentes, à quibus Divina bonitas per suos Angelos nos liberare dignetur.

De Angelorum natura & operationibus, qui plura scire volet, Theologos consulat.

CAPUT XXVIII.

Quo in statu Homo & Angelus creati sint.

HAc de re nihil certi habetur ex sacra Scriptura, neque ex Conciliis; sed ex Patribus, D. Augustinus opinatus est illos creatos fuisse in statu gratiæ: quem deinde secuti sunt alii ejus discipuli, de quorum numero erant II. Episcopi à quibus celebratum est Concilium Arausicanum. Cùm autem DEUS hominem & Angelum creare potuerit in puro naturæ suæ statu ut cæteras omnes creaturas absque ullo supernaturali gratia, vel in statu gratiæ, vel in statu gloriæ: Constet autem non fuisse creatos in statu gloriæ, quia homo & Angelus peccaverunt, magna est inter Theologos controversia, utrum creati fuerint in statu puræ naturæ, vel in statu gratiæ: D. Augustino addicti ac præsertim Jansenistæ contendunt acriter eos fuisse creatos in statu gratiæ. At Magister sententiarum in 2. dist. 24. D. Bonaventura in 2. dist. 29. art. 2. q. 2. Alensis 2. part. q. 91. memb. 1. art. 1. Et Scotus Lib. 2. dist. 29. quæst. Unica, quos citat Suarez tract. de Opere 6. dierum Lib. 3. cap. 17. num. 5. censent eos fuisse creatos in statu puræ naturæ. Quorum sententiæ Ego validissimis rationibus subscribo, Libro de concursu primæ causæ eum secundis à me composito adversus Jansenistarum Doctrinam Sect. 3. à capite 9. ad 22. Omnesque Objectiones contrarias ex parte Scripturæ, Conciliorum & D. Augustini facilè evidenterque dissolvo; atque concludo, quod cùm DEUS hominem & Angelum condere potuerit in statu puræ naturæ, vel in statu gratiæ, vel in statu gloriæ, videtur multò congruentius fuisse Divinæ Sapientiæ (quæ omnia fecit in pondere, numero, mensura & ordine) velle quod homo singulos status; & in duobus prioribus ad certiorem naturæ suæ cognitionem, vires proprias experiretur, præcipuéque in primo, quàm hoc prætermisso, secundum ordine statum illi ab initio conferre. Imò longè probabilius videtur Adami peccatum fuisse à propriis suæ naturæ viribus solitariis, quàm cum iisdem & duplici gratia, scilicet, habituali & actuali (ut volunt Jansenistæ) illum primæ occasioni peccati succubuisse, naturâ existente sanâ: Hoc enim non solùm naturæ, sed etiam utriusque gratiæ simul concurrentis magnam infirmitatem testari videretur. Idemque de Angelis dici potest. Itaque videatur Liber noster non solum super hac materia, sed etiam circa promotionem primæ causæ à secunda, naturam, differentias & effectus gratiæ, prædestinationis arcanum, originale peccatum, & infantes absque actuali peccato morientes sine baptismo: invenietque Lector unde circa quæstiones istas hactenus obscurissimas intellectui suo satisfiat.

CAPUT XXIX.

An Mundus hic sit finitus.

QUamvis Mundum hunc esse finitum demonstraverimus Lib. 1. Theor. 22. quia tamen D. Cartesius part. 2. princip. Philosophiæ art. 21. nullos extensionis suæ fines ipsum habere asserit, proindeque facit ipsum infinitè extensum, hoc est actu infinitum, quæ sit ejus ratio nobis expendendum est.

Vult igitur art. 4. *Naturam corporis in eo tantùm consistere quod sit res extensa in longum, latum atque profundum:* ac proinde ubicunque talis reperitur vel concipitur extensio, vult ibidem contineri corpus. Quoniam igitur ubicunque fines Mundi esse fingentur, semper ultra ipsos aliqua spatia indefinite extensa non solùm imaginamur, sed etiam verè imaginabilia, hoc est, realia esse percipimus (ait); spatium autem omne est quid extensum in longum, latum & profundum: Ergo ultra fictos Mundi fines, erit adhuc corporea substantia quæ cùm non possit ad hunc Mundum non pertinere: Ergo Mundus hic (inquit) est indefinitè extensus. Priùs verò dixerat ipsum nullos habere extensionis suæ fines, hoc est, esse infinitè extensum & non indefinitè; in quo sibi non concordat. Sique per indefinitè extensum, intelligit nos non posse Mundum adeò extensum concipere quin sit adhuc magis extensus ut ipsemet explicat; tamen certum est quod Mundus in se, ac nemine cogitante, est revera infinitè extensus (quod jam ipse non vult) vel est tantùm finitè extensus, sicque ultra ejus fines nullum erit corpus; contra ejus Assertionem. Præterea si Mundi moles esset infinita, quoniam stante Terra, Cœlum in 24. horas circumvolvitur, ergo in tempore finito pertransiretur spatium infinitum, quod fieri nequit. Atque Terra stat ut probabitur Libro quinto: ergo Mundi moles non est infinita.

Porrò quod natura materiæ vel corporis (utrumque enim idem est D. Cartesio, contra Philosophos, qui volunt corpus omne componi ex materia atque forma) non consistat in eo quod sit res extensa in longum, latum atque profundum, inde probatur, quoniam si sit res extensa, ergo est aliquid cui extensio accidit, nec est ipsa extensio. Rectè enim dicitur quod materia sit extensa in longum, latum atque profundum, concreta enim de abstractis non prædicantur. Ne verò hìc cavillari videar, probat suam mentem art. 11. ex eo, quod si à lapide rejiciamus id omne quod ad corporis naturam non requiri cognoscimus, nempe duritiem, colorem, frigus aut calorem, aliasque omnes qualitates, quia vel non considerantur in lapide, vel iis mutatis non ideò lapis corporis naturam amisisse existimatur; ita (inquit) advertemus nihil planè in ejus Idea remanere præterquam quod sit quid extensum in longum, latum & profundum. Unde concludit naturam corporis lapidis in tali extensione consistere: qui est Paralogismus manifestissimus. Nam probet

nihil

nihil remanere præter illam extensionem: ac sublatis omnibus qualitatibus supradictis, non adhuc restare materiam, formam & extensionem, sive qualitatem accidentalem ipsius lapidis. Vide caput 2. Libri quinti.

Caput XXX.

An Mundus sit animal unum.

MUndus est patens occultæ Divinitatis imago, quem Plato in Timæo, ait, esse animal animatum, & mentis compos; in eamque sententiam feruntur adhuc hodie non pauci ex Christianis Philosophis, Platonicorum dogmatibus imbuti, de anima Mundi mirabilia prædcantes: ab eaque totam ipsius Mundi Machinam naturaliter moveri, omnesque Sublunares generationes perfici ac dirigi asserentes: hæcque anima dicitur à plerisque spiritus universalis, de quo multa finguntur atque scribuntur.

Et quidem cùm Artifex machinam construere queat, quæ rotulis internis ad aliquid tempus quasi animata moveatur artificialiter. Non arbitror Deo Omnipotenti denegandum, quod naturalem machinam condere possit quæ ab aliqua causa intrinseca ut animâ propriâ naturaliter moveatur; quodvis enim animal est talis machina naturalis: At quodvis animal est quid unum per se, nullamque in seipso patitur partium suarum discontinuitatem, alioquin eadem anima simul tempore non posset iisdem partibus communicari: indeque fieri unum per se animal. De hac verò machina Mundi res habet aliter. Præterea quoniam totus hic Mundus est corruptibilis ut patet in Terra, Sole, Æthere & Regione fixarum: Ergo erit animal corruptibile, quod cibo externo indigebit ad suæ vitæ conservationem; nullum enim videmus animal quod seipsum comedat statim atque natum sit; quoniam igitur cibo extrinseco vescitur totus Mundus, ubi nam sua egerit excrementa? Ad hæc vel Mundus unicam numero habet animam ipsum informantem, vel plures: si hoc, ergo Mundus non erit formaliter unicum numero animal, sed multa animalia: veluti si idem corpus informaretur animabus Bovis, Equi & Leonis, esset formaliter triplex animal, quamvis materialiter esset unicum. At Platonici volunt hunc Mundum esse ab anima sua unicum animal. Quod autem non etiam habeat unicam numero animam informantem, hinc probatur, quia Tellus, Sol & reliqui Planetæ partes hujus Mundi integrantes sunt corpora discontinua & ab invicem separata; proindeque eadem numero anima non potest esse simul in illis corporibus: Adde quod illa corpora sunt formaliter inter se diversæ speciei atque naturæ, ut constat in Astrologia ex formalibus eorum Virtutibus; stultusque censeretur qui Solem atque Terram vel Lunam diceret esse corpora ejusdem naturæ specificæ. Non ergo Mundus est animal unum.

Quidam opinati sunt Mundi animam habere præcipuam sedem suam in Sole, indeque toti Mundo ejusque partibus singulis communicari, sed vel ipsa anima totum informat Mundum, vel tantùm Solem: si tantùm Solem, ergo solus Sol erit animal, & non ipse Mundus, nec Cœlum, nec Terra; nec reliqui Planetæ erunt animati, si quidem anima proprii corporis cancellos non prætergreditur, ut patet in brutis atque homine, imo ipsa lux Solis nequidem pertingit sensibiliter usque ad Cœlum fixarum, ut à nobis probatum est Lib. 11. cap. 6. Si verò totus Mundus sit animatus, recurret Objectio superior de unica numero anima vel pluribus. Absurdum est igitur opinari quod Mundus sit animal unum, cùm non sit unum per se, sed per aggregationem plurium corporum discontinuorum, & diversarum inter se naturarum. Estque hæc opinio Scripturæ sacræ contraria, asserenti in quod Mundi productio fuerit successiva, atque Sol & Planetæ tantùm die quarto producti sint, sed animal successivè non informatur.

Quoniam verò ostendemus Lib. 14. Sect. 1. cap. 1. in causis efficientibus Physicis dari aliquam primam & universalissimam, eamque esse primum Cœlum. Libro autem 20. Sectione 3. cap. 1. probabitur à primo Cœlo effluere virtutem simplicissimam in totum Mundum inferiorem, quæ ipsum vivificet atque conservet, sitque causa omnium effectuum naturalium: non immeritò instar animæ mundi habenda est, quamvis sit duntaxat qualitas & forma accidentalis à primo Cœlo effluens; non autem substantialis, qualem esse fingunt animam Mundi, quæ ipsum constituit animal mentis etiam compos, ut ipsi fingunt: Sed de anima Mundi hæc sufficiant.

Caput XXXI.

An Mundus hic sit perpetuò duraturus.

HOc capite duo quæri possunt. Primum; An Mundus quo in statu cernitur perpetuò durare queat, cum solo Dei concursu generali. Secundum; An de facto sit perpetuò duraturus.

Quod ad primum attinet, certum est quod Mundus quo in statu cernitur, hoc est partes ejus integrantes Cœli: Planetæ & Elementa; tum mineralium, plantarum, brutorum & hominum generationes cum solo Dei concursu in perpetuum durare queunt; Partes enim integrantes non ab aliqua Physica, sed à solo Deo productæ sunt, & propriis viribus ita contemperatæ ut nulla ab aliis corrumpi vel destrui queat: Ergo solius Dei concursu in perpetuum durare queunt. Solusque Deus earum Conditor, easdem destruere potest. Idque patet evidenter ex Telluris globo quem habitamus: qui licet à corporibus Cœlestibus ac præsertim Sole, quotannis contrarias patiatur alterationes Vere, Æstate, Autumno & Hyeme: hæ tamen vix Terræ corticem penetrant, suntque ad mixtorum, & meteororum generationes perpetrandas necessariæ: ita ut tantùm absit quod Terræ destructionem moliantur, ut è contra deserviant ad ipsam

ity

in eodem statu perpetuò conservandam. Quod verò ad meteororum atque mixtorum generationes attinet, certum etiam est, quod quamdiu corporibus Cœlestibus & Elementis propriæ vires inerunt, propriique motus (quæ à nulla causa Physica tolli queunt) non deerunt generationes & corruptiones quæ in his Sublunaribus animadvertuntur, dummodo adsit concursus generalis DEI, sine quo nulla causa Physica vel se solâ, vel cum altera quidquam efficere potest.

Supradicta verò confirmantur experientiâ,ab Origine Mundi: nulla enim ex Mundi partibus integrantibus legitur periisse, vel corrupta fuisse; nostraque Tellus semper eadem est quæ apud veteres Geographos fuisse legitur. Et quamvis ab Aeris intemperie interdum contingant in aliqua regione pestes hominibus & brutis, nulla tamen unquam species ex toto corrupta est, & in ipsa etiam regione; aliis interim illæsis, brevique tempore malum reparatur. Quod si quis objecerit Cometas & Stellas novas, corpora Tellure longè majora corrumpi, ideoque ab iisdem causis posse etiam Tellurem & aliquos Planetas præsertim verò Lunam destrui: Respondeo, Cometas & Stellas novas non esse partes Mundi integrantes, ut Tellus & Planetæ, sed corpora in Æthere à natura generata, ut arbores, vel animalia, vel nubes in regione Elementari, proindeque posse etiam à natura corrumpi: cumque id olim jam acciderit, ut hisce temporibus, nihil aliud inde inferri posse, quàm quod Mundus in eodem statu perseveret.

Quod verò ad secundum attinet, utrum Mundus in eo statu qui jam cernitur perpetuò sit duraturus, Omnipotens DEUS qui Mundum ipsum ex nihilo creavit quando voluit, per suos Prophetas nobis revelavit, quod corruptibilis hic Mundi status quandoque sit finem habiturus. Dicit enim per Esayam cap. 65. *Ecce enim Ego creo Cælos novos, & Terram novam; & non erunt in memoriâ priora.* Et in Apocalypsi cap. 21. ait D. Joannes. *Et vidi Cælum novum & Terram novam: primum enim Cælum, & prima Terra abiit*; quod intellige de corruptibili atque mobili statu Cœli & Terræ; juxta D. Paulum dicentem. *Præterit figura hujus Mundi*; non autem substantia.

Ratio autem, cur Mundus in eo statu qui cernitur non sit perpetuò duraturus, mihi hæc esse videtur. DEUS hunc Mundum propter hominem fecit; Terram enim dedit Filiis hominum. Psalmus 113. in qua sine corporum Cœlestium influxibus ac motibus vivere non possent, nec animalia neque plantæ; Hominem verò fecit propter seipsum, ut nempè ex cæteris creaturis & seipso, DEUM authorem suum agnosceret, amaret super omnia & tota mente coleret. Dum autem post Adami peccatum ejus progenies DEI cultu derelicto, ad omne genus sceleris conversa est; *Viditque DEUS quod multa malitia hominum esset in Terra, & tota cogitatio cordis intenta esset ad malum omni tempore*; decrevit delere hominem à facie Terræ, ab homine usque ad animantia; à reptili usque ad volucres Cœli; idque effecit universali Diluvio. Genes. cap. 6. & 7. reservatis duntaxet Noe, ejus uxore, liberis, & horum uxoribus. Post Diluvium verò ex hominum propensione ad malum & Diaboli nequitia, prodiit idololatria, quæ totum ferè genus humanum depravavit atque perdidit; donec DEUS hominum misertus, unigenitum Filium suum dedit per incarnationem, ut omnis qui credit in eum non pereat, sed vitam habeat æternam: CHRISTUS verò homines ad verum DEI cultum revocavit, à morte æterna morte sua redemit, Regnum Cœlorum eis aperuit, & idololatriam per se & suos Apostolos profligavit. Sed his non obstantibus in tantùm crevit hominum malitia per schismata, sectas, impietates, tyrannides, superbiam, ambitionem, avaritiam, luxuriam, gulam, fraudes, latrocinia, &c. præsertim inter Christianos qui soli sunt populus DEI, ac sæculorum successu malum adeò ingravescit, tam inter Ecclesiasticos quàm seculares, ut omninò necesse videatur, huic tandem Mundo finem imponere: jam enim vigent multò plura & graviora peccata per totum universum, ac præsertim inter Christianos, quàm Diluvii tempore, nec ulla spes apparet à tam maligno statu resurgendi: quod Principes tam Ecclesiastici quàm Seculares, quorum esset reformationem aggredi, omnem justitiam & de DEO curam exuisse videantur maxima ex parte proprii muneris ignari, & suis duntaxat voluptatibus intenti, subditis interim adeò miserabili servitute oppressis, ut horum parti maximæ Mundus hic odio sit, & mors quàm vita optabilior: superest ergo solus DEUS, qui gemitum pauperum exaudiens huic Mundo & generationi hominum, qui quotidiè in deteriùs abeunt, simulque tot malis finem imponat, ut ipse promisit Apocalyp. cap. 22. *Ecce venio citò & merces mea mecum est, reddere unicuique secundum opera sua.*

CAPUT XXXII.

Quando & quomodo Mundus hic finem sit habiturus.

QUamvis ex Mathæi cap. 24. ne quidem Angeli qui sunt in Cœlo, determinatè sciant quo die & qua horâ hic Mundi status finem sit habiturus: Imò apud Marcum cap. 13. Filius DEI id sibi dicat ignotum (humanis, scilicet, rationibus quæ ad illud momentum determinandum nullæ sunt) sed hæc notitia soli DEO Patri, ac per consequens ejus sapientiæ, quæ est verbum ejus, dicatur reservata: nihilominus tanta est DEI bonitas & misericordia erga hominem qui meritò dicitur Microcosmus, ut vix ullus rationis compos moriatur sine quibusdam obitus sui præsagiis; sive internis per inspirationes, somnia, corporis morbos; sive externis per statum Cœli respectu natalis suæ constitutionis; aut per accidentia diversa illa occurentia in Aëre, Aqua, Terra, à brutis, hominibus, vel Dæmonibus, & rebus etiam inanimatis; quæ vulgo aut mortem, aut quid sinistri, valdéque periculosi creduntur portendere; etsi ad hæc singula homines non advertant, aut advertentes eadem contemnant, ut innumeris historiis Regum, Magnatum & Plebeorum probari posset. Dum autem DEUS per Diluvium, totum genus humanum, duntaxat excepto Noe, tribus ejus Filiis eorumque uxo-

uxoribus, nullis etiam ſervis admiſſis delere decrevit ob ſcelera · per annos pluſquam 100. Noë fabricando Arcam, cæteris hominibus timorem Dei & pœnitentiam concionatus eſt, illis denuncians inſtare Diluvium atque fioem univerſæ carnis, ut ſibi à Deo revelatum fuerat; ſed ab ipſis etiam videntibus Arcam in dies perfici deriſus eſt, donec Arcâ perfectâ venit Diluvium & perdidit omnes. Quantò igitur magis de Divina bonitate ſentiendum eſt, quod ſecundò ac ultimò volens delere hominem à facie Terræ in ſempiternum, ita ut nullus ſit ampliùs bominum reparationi vel geoerationi locus; imò totius univerſi hunc viſibilem ſtatum deſtruere; tam horrendæ cladis futuræ, homines Prophetiis atque ſignis admonere voluerit, ut ipſam prævideant, convertantur, & aliis prædicent?

Confirmatur autem paſſim hæc Dei bonitas in veteri Teſtamento. Nam apud Jonam cap. 1. Dixit Deus Jonæ; *Surge & vade in Ninivem Civitatem grandem & prædica in ea quia aſcendit malitia ejus coram me.* Et cap. 3. prædicavit Jonas, *adhuc* 40. *dies & Ninive ſubvertetur.* Hîc igitur Deus minatus eſt everſionem Ninives Civitatis Gentilium, & tempus everſionis. Idem videre licet in aliis Prophetis, Iſaia, Ezechiele, Daniele, dum ab his Prophetis juſſu Dei prædicuntur & annunciantur deſtructiones aliarum Civitatum, & Regnotum Gentilium, ob crimina: Quod verò ſpectat ad populum Iſraël qui ſolus erat hæreditas Dei, ut habetur Eſaiæ cap. 19; inter varias calamitates quæ ipſis acciderunt ante adventum Christi, tres fuerunt omoium graviſſimæ ac memorabiles: quippè ſervitus Ægyptiaca, Babylonica, & ſub Antiocbo Epiphane, tempore Machabeorum, quas & earum tempora prænunciarunt Abrabam Geneſ. cap. 15. Hieremias cap. 25. & 29. & Daniel cap. 8. At in fine capitis nomi prædixit eis perpetuam deſolationem poſt occaſionem Christi, in qua adhuc verſantur ab annis 1600, quæque durabit ad finem Muodi. Eamque prophetiam Christus ipſe confirmavit evidentiſſimè apud Lucam cap. 19. & 21; etiam flens deſtructionem Civitatis ſanctæ in qoa à perfidis & excæcatis Judæis ignominioſæ morti tradendus erat. Ex quibus patet non licere opinari quod Mundi bujus univerſa deſtructio, & quoad ſigna, & quoad tempus ſaltem proximum non ſuerit Propheticè deſignata. Quoniam verò ea eſt Prophetiarum natura, ut ſemper aliquid obſcuritatis iovolvant, & vix à ſagacioribus ante earum adventus perfectè intelligantur; inde fit ut de tempore deſtructionis bujus Mundi Doctores Eccleſiaſtici, ac ipſi inter Judæos Rabbini, in varias diſtrabantur ſeotentias.

Vetus eſt traditio Rabbinorum, hunc Mundum 6000. annis duratutum; atque fore annos 2000. inanitatis, hoc eſt ſine Lege: 2000. Legis; & 2000. Meſſihæ. Ac certè à creatione Mundi ad vocationem Abrahæ cui Deus dedit Legem circumciſionis, numerantur anni 2023: & ad Christi mortem quam ſecuta eſt Euangelii per totum orbem prædicatio, numeraotur anni 3998. ex Chronologia Galliſardi, boc eſt anni ferè 4000; quæ illi Judæorum veteri Cabalæ maximè congruunt, tum etiam Aſtronomis. Indeque valde probabile eſt, Mundum in ſecundo poſt Christum millenario finem habiturum. Hujus autem Cabalæ Rabbini poſuêre fundamentum; quòd in primo verſu cap. 1. Geneſ. in quo deſcribitur Mundi conſtructio, ſexies reperiatur littera Aleph; quæ Hebræis ſignificat 1000: quodque Deus dicatur Mundum feciſſe diebus 6. At apud Deum 1000. anni computantur dies unus Pſalm. 89. & Petri Epiſt. 2. cap. 3. At Rabbi Elcha celebris inter Judæos qui ſeculo poſt Christum undecimo vixit, in Libro qnem inſcripſit dies Domini, ſive de fine Mundi, traditiooem illam cenſet maximam eſſe vanitatẽ; *nunquid enim* (ait) *hæc ſcientia nos & majores noſtros ridiculos exhibet Nazareus* (hoc eſt, Chriſtianis) *cùm annorum* 4000. *jam elapſis debuiſſet veniſſe deſideratiſſimus ille Meſſiah? & nonne verum ex parte JESU quem CHRISTUM vocitant, prædicarent? Nam quid nobis prodeſſet aſſerere propter iniquitates noſtras, quæ heu! multiplicatæ ſunt, Meſſiam ad extremum quarti illius millenarii non adfuiſſe, ſed multis ultra annis prætereuntibus, dilatus retardatuſque eſt, illius adventus? Videte quæſo quò nos deducat illa Cabalæ obſervatio.* Hæc ille; qui tandem poſt prophetias & ſigna naturalia in examen adducta, concludit his verbis: *Nulla ergo naturalia ſigna, nullaque ſupernaturalia ſi litteram ſpectas, nullamque certam ſcientiam de fine Mundi relictam nobis eſſe liquet.* Quæ ſanè concluſio ſaltem valet ad fucandam longiúſque producendam ſpem ioanem Judæorum de futuro Meſſia ab illis exſpectato, nec mirum quod prophetias de fine Mundi non intelligant; cùm prophetias de Christo multùm evideotiores capere nequeant, quippè excœcati, ut de ipſis prophetavit Eſayas, quam etiam prophetiam ne quidem intelligunt.

Quod verò ad naturalia ſigna ſpectat præſertim Cœleſtia, planè abſurdum eſt opinari aliqua eſſe quæ finem Mundi ſignificent tum quia cap. 21. diximus, Mundum bunc in ſuo ſtatu poſſe çum ſolo Dei concurſu in perpetuum conſervari: Tum quia ſi corpora Cœleſtia Mundi finem ſignificare poſſent, ergo etiam cauſare poſſeot, ut ſuo loco probabitur; at ſolus Deus qui Mundum hunc condidit, poteſt illum deſtruere: neque hoc potiùs quàm illud eſt in poteſtate naturæ: falſumque eſt quod fabulatur Albumaſar Diluvium univerſale cauſatum fuiſſe à præcedente ☌ ♄ & ♃ in Cancro, quandoquidem ex Geneſi conſtat, Diluvium ipſum fuiſſe factum à ſupernaturali cauſa, ſcilicet, mera Dei voluntate, ob nimia ſcelera generis humani. Adde quod Aſtrologi nec rationem, nec experientiam habent quod Cœli ſtatus qualiſcuoque, uoiverſale Diluvium multóque mioùs Mundi totius deſtructionem efficere valeat: quamvis de Terræ motibus & inuodationibus in Terræ locis particularibus experientias & rationes habeaot; quippè quod omnis conſtitutio Cœleſtis agat penes ſuam determinationem reſpectu ſingulorum Terræ locorum: ac proinde cùm diverſimodè determinetur reſpectu diverſorum locorum, ſi uni portendat inundationem, non omnibus idem portendet, ſicque non erit univerſalis inundatio, eadémque eſt ratio de cæteris accidentibus, ut peſte, bellis, &c. prout ſuo loco fuſiùs exponetur.

Quoniam igitur Filius Dei qui Mundum ipſum creavit, atque bis reparavit, ſcilicet, carnaliter per Noe ejuſque familiam, & animantia à Diluvio præſervata; tum ſpiritualiter per ſeipſum incarnatum ſuoſque Diſcipulos; de ejuſdem fine in Euan-

Euangeliis vaticinatus est, post Danielem Prophetam, iterumque vaticinari fecit per D. Joannem in Apocalypsi: estque certissimum quod non diutiùs ferenda hominum flagitia, erunt causa motiva destructionis Mundi, idcircò ex prophetiis Danielis, CHRISTI, ejusque Discipuli, ac statu Mundi, conandum est conjectare, quonam tempore ipsa desolatio universa continget. Quamvis autem in Apocalypsi satis pateat bestiam à D. Joanne descriptam cap. 17; esse Legem atque Regnum Mahumeti ejusque Successorum, quorum exterminatio à Christianis futura prædicitur: attamen tempus ruinæ Mundi adeo latet hominum ingenia per Apocalypsin, ut inde quid certi nemo definire valeat. Quocirca CHRISTI verba nobis potius attendenda videntur, in quibus in luce fontali plus lucis apparet.

Itaque CHRISTUS apud Math. cap. 24. & Luc. cap. 17. postquàm dixit Apostolis suis solum Patrem determinatè scire diem & horam interitùs Mundi; ad illud tempus confusè saltem indicandum sobjuoxit: *Sicut autem in diebus Noë ita erit & adventus Filii Hominis*, &c. Ab Adamo autem sive Mundi creatione usque ad Diluvium in diebus Noe, numerantur anni 1656. Ideoque probabile est à Nativitate CHRISTI, vel ejus morte (quæ fuit ipsius Mundi regeneratio per sanguinē CHRISTI) usque ad finem ipsius Mundi effluxuros annos circiter 1656. Ideoque in priori casu finem Mundi futurum anno circiter 1656; In posteriori verò anno circiter 1690. ut jam opinati sunt nonnulli ex Neotericis quorum sententia fuit rejecta ob exiguum tempus superstes: quæ ratio si valeret Mundus hic nunquam finiret. Videndum ergo an ex aliis CHRISTI verbis eadem sententia confirmari valeat.

Igitur apud Joan. cap. 15. Domious JESUS suos alloquens Discipulos, totum Ecclesiæ suæ corpus repræsentantes, ait illis: *Non est servus major Domino suo; si me persecuti sunt* (nempe Judæi cæterique CHRISTI hostes) *& vos persequentur.* Quibus verbis comparat vitæ suæ statum, statui futuro Ecclesiæ suæ, cujus ipse Typus erat: Mathæi autem cap. 12. & Luc. cap. 6. ait, *Filium Hominis esse etiam Dominum Sabbati*; quod intelligendum est tam de die quàm de anno; apud Judæos enim erant Sabbata annorum & dierum quæ dicebantur dies & anni Domini. Imò erat annus Domini inter cæteros præcipuæ dignitatis, maximæque libertatis, qui Jubilæus dicebatur; septem complectens annorum Sabbata, atque recurrens anno quolibet quinquagesimo. Et quia Judæis omnia in figuris contingebant, idcircò eorum dies & anni Domini, veros dies & annos futuri Messihæ, qui est CHRISTUS & Dominus præsignificabant; ac præsertim annus ipse Jubilæus qui per excellentiam annus Domini dicebatur: Non secus ipse CHRISTUS suâ vitâ peregrinâ suisque annis viram & annos Ecclesiæ suæ cujus est Typus, significavit. Vixit autem CHRISTUS annis 33. $\frac{1}{3}$ qui cùm sint dignitate ac virtute Iubilæi, ergo Ecclesia CHRISTI sponsa, vivet etiam io terra 33. $\frac{1}{3}$ annis Iubilæis; ideoque multiplicatis 33. $\frac{1}{3}$ per 50. fient 1666. anni pro ipsius Ecclesiæ duratione, quod non procul abest à suprapósito oumero 1656. vel 1690. Atque banc conjecturam, jam ab anois circiter 200. tradidit omnimodæ doctrinæ & vitæ integritate eminentissimus Cardinalis Cusanus. Quòd si juxta supputationem hanc fiat comparatio vitæ CHRISTI cum vita suæ sponsæ, mirus apparebit consensus.

Nam primo anno vitæ CHRISTI, Herodes Ascalonita ipsi necem moliens, trucidat infantes à bimatu natos: Primo autem anno Iubilæo Ecclesiæ, hoc est primis annis 50. occiduntur ipsi infantes, Ioannes Baptista, Stephanus Diaconus, Iacobus & Philippus Apostoli: totoque durante tempore annorum circiter 300. hoc est, 6. annorum Iubileorum Ecclesiæ, correspondentium aonis circiter 6. fugæ CHRISTI io Ægyptum. Ecclesia ipsa durissimas passa est persecutiones ab Imperatoribus Romanis, aliisque Ethnicis.

Anno circiter sexto CHRISTI, ipse ex Ægypto rediit in patriam Nazareth; & anno 12. inventus est in Templo disputans cum Doctoribus, qui 6. anni intermedii valent 300. Ecclesiæ: in quibus præcipui post Apostolos floruerunt Doctores Ecclesiæ: multaque Concilia pro CHRISTI & Spiritus Sancti Divioitate defendeoda, fuerunt adversus Hæreticos illorum temporum celebrata.

Ab anno CHRISTI duodecimo ad trigesimum nihil de ipso refertur, præterquàm quod procificiebat sapientia & ætate; quod etiam Ecclesiæ accidit illuminando mentes, destruendo bæreses, & propagando Euangelium in Asia, Europa & Africa.

Anno autem CHRISTI circiter 30. ipse baptisatus est, statimque se Mundo cœpit publicè manifestare: annuncians se esse Filium DEI & Salvatorem Mundi per fidem in se. Ipsi verò 30. anni Domini, sive Iubilei valent 1500. anoi in Ecclesia: quo tempore annunciari cœpit Euangelium populis anteà nobis ignotis, in India Orientali & Occidentali consensu mirabili.

Quo tempore Dominus IESUS se à DEO Patre missum ad hominum salutem professus est: Scribæ, Pharisæi, Pontificesque Iudæorum, ipsum odio, invidiâ, blasphemiis, & conjurationibus persequi incœperunt, pluresque occidere voluerunt, ejus Doctrinæ adversantes: duravitque persecutio hæc usque ad ejus mortem procuratam à Iudæis, patratam à Gentilibus; hoc est per annos 3. cum triente. Similiterque ab eo tempore quo Euangelium CHRISTI detulit Mater Ecclesia ad Idolatras Orientis & Occidentis anteà ignotos, ortæ suot in Europa Sectæ Lutberi, Calvini, & earum appendices: à quibus vix dici potest, quàm crudelem, diram, amplamque persecutionem passa est, adbucque patitur Ecclesia CHRISTI sponsa; durabitque earum virus & persecutio usque ad Antichristum, qui in Ecclesia ipsa passionem & mortem CHRISTI consummabit; ut per omnia fiat verum, & adimpleatur quod ipse superiùs dixit. *Si me persecuti sunt, & vos persequentur.*

Præterea postquam CHRISTUS apud Math. cap. 24. loquens de fine Mundi dixit. *Et prædicabitur hoc Euangelium Regni in universo orbe in testimonium omnibus gentibus; & tunc veniet consummatio*; sic innueos non multùm superesse temporis usque ad finem Mundi, post Euangelii in toto orbe prædicationem: remittit Discipulos ad Danielem Prophetam cui apertum fuit cap. 8. quod abominatio desolatioois in loco sancto futura esset 2300. diebus ab hora egressionis verbi, boc est pro-

phetiæ,

homines vias pravas derelinquant convertanturque ad DEUM; tantam hujus seculi spectantes depravationem inter Catholicos præsertim, cum prophetiis suprapositis & CHRISTI annis in Ecclesia sua nunc adimpletis concurrentem. Ut enim Ioannis cap. 7. Iudæorum aliqui credentes in IESUM dicebant. *CHRISTUS cùm venerit, numquid plura signa faciet quàm quæ hic facit?* Ita jam dicere possumus, cùm venerit Antichristus, ounquid Populum Catholicum reperiet in deteriore & malignore statu, quàm qni jam nobis apparet, si de arbore ex fructu & non ex floribus, vel hypocriticis apparentiis feratur sententia? Itaque vigilemus & oremus. Nam Dominus venit citò, ex Apocal. cap. 22. Nescimus autem diem neque horam. Sed supradictis attentè spectatis, præsertim inter Catholicos; & horrendis Magorum Sacrilegiis circa CHRISTI corpus, à paucis annis in illorum Synagogis introductis, & à DEO diutiùs non ferendis; nullatenus dubito, brevi futuram Mundi hujus destructionem: jamque plures esse natos homines, qui illam inspecturi sint; nec pauciores qui illam à DEO petant; dicentes cum Ioanne io fine Apocalypsis: *Veni Domine Iesu*: scilicet, finem imponere iniquitatibus & horrendis Hominum Sacrilegiis. DEUS verò misereatur nostri, AMEN.

CAPUT XXXIII.

Quænam signa præcedent finalem Mundi destructionem.

QUoniam futura Mundi destructio, per revelationem solam nobis innotescit, idcirco signa illius prognostica, ex Scripturis etiam sacris sunt desumenda: signorum verò ipsorum alia erunt generalia, alia particularia.

Inter generalia hæc erunt ex Matb. cap. 24. Primùm: Consurget gens in gentem, & regnum in regnum; & erunt pestilentiæ & fames, & Terræmotus per loca: hæc autem omnia erunt ioitia dolorum. Secundò: Multi Pseudoprophetæ consurgent, & seducent multos: dum, scilicet, quisque sectam suam promovere & sub Religionis specie super alios regnare conabitur. Nec solùm seducentur ignari veræ Religionis, quales sunt Iudæi, Turcæ & Pagani, sed ex Christianis etiam plurimi, aut Religionem veram à falsa distinguere nescientes, aut persecutionem metuentes. Qui autem perseveraverit usque ad finem in verò DEI cultu, hic salvus erit.

Tertiò: Abundabit ioiquitas in universo orbe; eaque multò major quàm Diluvii tempore, quo præcipua iniquitas quæ repleverat Terram coram DEO, carnalis tantùm fuisse dicitur Genes. cap. 6. hisce verbis. *Omnis quippè caro corruperat viam suam.* Nam ante Mundi finem exorbitabit iniquitas omnimoda tam carnis quàm spiritus, io cunctis nationibus, ac præsertim inter Christianos quos DEUS præcipuè respicit, tantaque erit Regum atque Principum & Magnatum crudelitas & Tyrannis erga miseros subditos. Juxta Luc. cap. 21. Erit in Terris pressura Gentium; ut oppressorum clamor ad Cœlum usque ascendat, & Reges fint inde circa finem Mundi graviter puniendi juxta Psalm. 109. *Confregit in die iræ suæ Reges. Judicabit in Nationibus, implebit ruinas, conquassabit capita in Terra Multorum.*

Quartò: Prædicabitur Euangelium Regni in universo Orbe in testimonium cunctis gentibus, & tunc veniet consummatio.

Quintò: Per Antichristum veniet abominatio desolationis quæ dicta est à Daniele Propheta, stans in loco sancto: eritque tunc tribulatio magna qualis nunquam fuit ab initio Mundi, neque fiet; durans per 3. annos cum dimidio ex cap. 32. vel 42. mensibus, quibus Enoch, Elias & Joannes prophetabunt Gentibus & Populis & Linguis & Regibus multis, ut convertantur ad DEUM & perseverent in fide in CHRISTUM imminente Mundi destructione ac finali Judicio vivorum & mortuorum. Præ cæteris autem notanda erit conversio Judæorum ad CHRISTUM, tempore Antichristi & prædicationis Heliæ. Ipsa enim conversio in sacris Scripturis promittitur Judæis io fine Mundi; sed prius decipientur ab Antichristo, se DEUM & Messiam promissum asserens; ut colligitur ex Joan. cap. 5. in fine. Et hæc erunt proxima signa generalia consummationis; quorum quot jam appareant, cœcus est qui non videt.

Inter particularia signa proxima, Rabbi Elcha in Libello quem fecit de fine Mundi, hæc decem enumerat. Primùm: Cœlum & Astra obscurabuntur. 2. Stellæ dilabentur. 3. Mare cum ingenti strepitu horribiliter iotumescet, & marina monstra stupendos io Cœlum emittent boatus. 4. Arbores, Montes & ædificia Terræmotu corruent. 5. Horribiles audientur ubique tubarum sonitus & clangores. 6. Huc & illuc homines metu consternati vagabuntur. 7. Omnia sanguine madescent. 8. Venti, turbines, tempestates, & spiritus procellarum continuò flabunt. 9. Aperientur mortuorum sepulcbra. 10. Et ultimum pluet sulphur & ignis, unde Cœli & Terra miserabiliter exurentur. At B. Joannes in Apocal. cap. 16. enumerat signa septem quæ vocat phialas iræ DEI, quæ in Terram effundentur super eos qui adoraverint Bestiam & Imagioem ejus: hoc est, qui Antichristo adhæserint: quod ex eo confirmatur, quia post effusionem septimæ phialæ, exivit vox magna de Templo à Throoo dicens: *Factum est, & Terræmotus factus est magnus qualis nunquam fuit ex quo fuerunt homines super Terram, & omnis insula fugit, & montes non sunt inventi.* Atque hæc omnia confirmaotur à CHRISTO qui Mathæi cap. 24. ait: *Statim autem post tribulationem dierum illorum,* (scilicet, tempore Aotichristi) *Sol obscurabitur, & Luna non dabit lumen suum, & Stellæ cadent de Cælo, & virtutes Cælorum movebuntur: & tunc parebit signum Filii hominis in Cælo, & tunc plangent omnes tribus Terræ, & videbunt Filium hominis venientem in nubibus Cæli cum virtute multa, & Majestate.* Idemque prædici voluit à Davide Psalmus 96. his verbis. *Ignis ante ipsum præcedet & inflammabit in circuitu inimicos ejus; illuxerunt fulgura ejus Orbi Terræ, vidit & commota est Terra: Montes sicut cera fluxerunt à facie Domini, omnis Terra. Annuntiaverunt Cæli Justitiam ejus, & videbunt omnes Populi gloriam ejus.* Quibus verbis specialiter prædicitur conflagratio universæ Terræ ante adventum Judicis, idemque dicitur Psalm. 49. *Deus manifestè veniet, DEUS noster & non silebit; ignis in conspectu ejus exardescet, & in circuitu ejus*

ejus tempestas valida. Idemque dicitur Epist. 2. Petri. *Adveniet Dies Domini ut fur in quo Cœli magno impetu transient, Elementa verò calore solventur, Terra autem & quæ in ipsa sunt opera exurentur.* Eaque conflagratio non solùm mineralia, vegetabilia, animalia bruta, & omnes homines & mortuorum cadavera atque ossa calcinabit, sed ipsa etiam Elementa purgabit à sordibus contractis per iniquitates hominum. Ut in Iudicis advenientis conspectu munda reperiantur.

His peractis veniet Filius DEI CHRISTUS DEUS noster cum Majestate summa, & facta hominum resurrectione generali judicabit omnes secundum statum in quo quilibet mortuus fuerit, & qui mortuus fuerit in DEI gratia, ducetur ad regnum cœlorum; qui in peccato mortali, mittetur in infernum æterno cruciandus: Qui verò nullum actuale peccatum mortale commiserint, nec fuerint post CHRISTI mortem baptisati, neque supernaturali beatitudine, scilicet, visione ac fruitione DEI ut in se est perfruentur, quòd originali peccato sunt infecti, nihil enim coinquinatum intrabit in Regnum Cœlorum; neque pœnis Ignis Infernalibus tradentur cruciandi, ut censuit D. Augustinus absque ulla ratione vel sacræ Scripturæ Authoritate: sed super globo Terresti remanebunt, DEUM in suis creaturis perfectè cognoscentes, amantes & tota mente colentes, atque sic naturalem beatitudinem in supremo statu possidentes, ut fuse à nobis probatum est in Libro de concursu primæ causæ cum secundis contra Jansenistas sectione 3. cap. 30. qui Lectori satisfaciet.

CAPUT XXXIV.

A quo & qualis futura sit Mundi hujus destructio sive mutatio.

QUamvis Chymici in suis de Lapide Philosophorum Libris asserant posse quodlibet mixtum naturaliter sed concurrente supernaturali hominis artificio reduci ad supremum perfectionis gradum naturæ suæ congruum; ad quem dum pervenit nullo amplius modo est in aliam naturã mutabile, sed statum fixum adeptum est, omnis mutationis ultimum terminum & quietem; cui sententiæ lubens subscribo, indeque conjectetur id tandem huic mundo eventurum, nec perpetuis mutationibus fore jactandũ: Quia tamen mundus ipse per suos motus ac mutationes non in perfectiorem statum assurgit, sed in eodem perdurat quò ad partes ejus integrantes, ejus autem hospes homo in deteriorem continuo prolabitur, nec ulla est vis vel artificium aut hominis aut angeli, cui totius mutatio mundi subjecta sit: Id circò ut solus DEUS mundum hunc visibilem condidit quo in statu cernitur; sic ipso solus hunc ejus statum destruere potest.

Non enim mundus hic visibilis annihilabitur. Nam Ecclesiastes cap 1. dicitur: *Terra in æternum stat*, & cap. 3. *didici quod omnia opera quæ fecit* DEUS *perseverent in æternum*, sed restabunt corpora Cœlestia, & Elementa quæ sunt partes integrantes hujus Mundanæ Machinæ, tantúmque præsens eorum status immutabitur juxta illud D. Pauli *præterit figura hujus Mundi*; mutabitur autem in excellentiorem statum; ideoq; Apocal. cap. 21. D. Joannes post diem Judicii; *vidit Cœlum novum & Terram novam; & exivit de Throno Vox dicens. Ecce nova facio omnia*: Quippe omnia reddentur puriora, clariora & pulchriora, tuncque lucebit Luna ut jam Sol; hicque septuplo quam nunc lucidior erit, cæteraque proportionaliter, tantaque pulcbritudo non solùm beatis in Cœlo, sed etiam beatis innocentibus in Terra restantibus gratissima erit, Deoque honorificentissima, motus verò Cœlorum cessabit, ideoque omnis nova generatio & tempus non erit ampliùs ex cap. 10. Apocalypsis. Ex quibus testimoniis patet evidenter quam insana sit Copernicanorum Doctrina, qui obstinatè negant Cœlum & astra eorumque motus propter hominem in Terra degentem esse facta, è contra verò asserunt Planetarum & Stellarum globos incolis esse refertos: Cur enim ob solius Globi Terrestris incolas, hic totius Mundi status simul cum Terra destrueretur, Cœlis ne quidem exceptis; cum Terra, ut ipsi fatentur, sit duntaxat exigua pilula respectu Solis, atque fixarum, imò punctum Cœli respectu? Ac in summa omnes Creaturæ præter Diabolos & homines damnatos glorificabuntur; quod his mœstitiam & rabiem maximam in æternum concitabit. A qua nos liberet filius DEI. AMEN.

CAPUT XXXV.

Quo erroneus ac detestandus de Præ-Adamitis Liber compendiosè refutatur.

ANno 1655. suggestione ac impulsu Principis tenebrarum Diaboli prodiit in lucem pestifer Liber, qui de Præ-adamitis inscribitur; Authore & Bibliopola anonymis metu punitionis, quòd se adulteratæ Doctrinæ Christianæ conscios esse non ignorent. Attamen Author pluribus nomine ac etiam facie innotescit, futuro suo malo nisi brevì resipuerit, cujus vix ulla spes apparet, quamvis hypocriticè ut suum venenum cautius dispergat, Catholicum se esse mentiatur; & cap. 8. suæ Dissertationis se suaque omnia caligine cæca devoveat Doctoribus orthodoxis, quos tamen tantum abest ut in re tanti momenti consulere dignatus sit, ut potius eorum communem Sententiam passim respuat & irrideat, eamque duntaxat vulgarem opinionem appellet.

Hujus autem Libri fama pervenit ad me Ianuario mense hujus anni 1656. Cúmque ex relatione dogmatum illius mihi factæ conjectarer, ipsum maximè adversari iis quæ hoc Libro 2. scripsi, de ortu & interitu Mundi, nec non hominum; tandem per amicos effeci ut illum videre ac perlegere mihi concessum sit. Sed bone DEUS! quid vidi? Certè Librum quem nulla Secta DEUM unicum professa, sive sit Catholica, sive Hæretica, sive Schismatica, sive Judæa, sive Mahumetana non detestabitur, quamvis pluribus individuis hominibus singularum Sectarum; scilicet, impiis vel Atheis, & nomitatim avidis forsan arridere queat. Meum igitur esse duxi, caput hoc coronidis loco attexere, quo Doctrina hoc Libro 2. contenta ut alexipharmaco salutari à tam lethifera peste defendatur. Id verò compendiosè & summatim duntaxat efficiam: Tum quod totum Librum illum discutere non mihi liceat per otium, meque valde urgeat Astrologia nostra Gallica ad Typographiam trans-

transmittenda; tum quòd errorum illius Doctrinæ amplior refutatio forsan ab aliquo Doctore Theologo suscipietur, nisi hac in parte profundior somnus, vel incuria omnes occupet, dum Diabolus vigilat & sicut Leo rugiens quærit quos devoret.

Tria verò præfari mihi videtur necessarium. Primum: Quod Liber hic videtur si quis unquam alius ad hominum ingenia depravanda tam efficax, ut brevi futurum sit (nisi provideatur) quod CHRISTUS de suo secundo adventu dixit Lucæ cap. 18. *Filius hominis veniens, putas fidem inveniet in Terra?* Quippe quòd evertat universam Religionem Christianam & historiam Geneseos, utcumq; Author hic impudentissimus asserat illo cap. 8. suæ Dissert. & alibi, suam hypothesin non efficere Doctrinæ Christianæ, nec historiæ Geneseos, sed utrumque illustrare. Secundum: Idem accidisse huic Authori, quod pluribus aliis Hæreticis; qui suorum errorum fundamenta faciunt verba D. Pauli; à se non intellecta: Nec advertunt monitum D. Petri; qui in fine Epistolæ suæ secundæ, loquens de sapientia & Epistolis D. Pauli, ait: *In quibus sunt quædam difficilia intellectu; quæ indocti & instabiles depravant, sicut & cæteras Scripturas ad suam ipsorum perditionem.*

Tertium: Quod sacræ Scripturæ seorsum passim depravat, ut illum ad suas opiniones inflectat, veluti patebit in sequentibus. Atque his præfatis jam exponamus Doctrinam ipsius, quæ suo foetore Cœlum & Terram inficit.

Igitur pestifer hic Author ad ingenia callidius seducenda, suumque toxicum cautius disseminandum, Primò suæ Doctrinæ fundamentum supponit imaginarium: Nempe versus 12. 13. & 14. capitis 5. Epistolæ D. Pauli ad Romanos. In quorum explicatione, hoc est sui & aliorum excæcatione fatetur se per annos 30. laborasse. Tentavit autem ingenia per Manuscriptorum exemplaria ab annis plus quam 20. visa: Et nonnullis ignaris ac impiis novitatum cupidis applaudentibus, tandem ausus est suum Librum in lucem edere. Versus autem D. Pauli sic se habent in editione vulgata.

Versus: 12. *Sicut per unum hominem peccatum in hunc Mundum intravit, & per peccatum mors: Et ita in omnes homines mors pertransiit; in quo omnes peccaverunt.*

Versus 13. *Usque ad legem peccatum erat in Mundo; peccatum autem non imputabatur, cùm Lex non esset.*

Versus 14. *Sed regnavit mors ab Adamo usque ad Moysen, etiam in eos qui non peccaverunt ad similitudinem prævaricationis Adæ, qui est forma futuri.*

Et quia Author hic ad finem à se intentum pertingere nequit, nisi depravanda tam Scripturæ sacræ sensum, quàm historiam creationis Mundi, quamvis cap 8. suæ Dissertationis impudenter asserat, non majus apud Theologos oriri posse inconveniens ex sua hypothesi de Præ adamitis, quàm accidat Astronomis in Planetarum locis definiendis, sive Cœlum, sive Terra moveri supponatur, cùm tamen hîc quæstio sit non de rerum apparentiis, sed de ipsarum veritate: idcirco duo duntaxat hîc nobis agenda videntur Primum refellere ejus erroneas Scripturæ sacræ explicationes: Tum deinde quam falsa sit ipsius de Mundo creatione sententia propalare.

Ad vitandam verò omnem confusionem huic Authori familiarem, de nonnullis cum ipso erit conveniendum, ut inde ad hominem (quod ajunt) tutior sit argumentatio. Nec ejus capitum vel Librorum ordinem sequar, sed duntaxat mihi necessaria sumam, ubicunque ille scripserit.

Primum ergo de textu D. Pauli quò ad litteram nulla est controversia inter hunc Authorem & Doctores orthodoxos: quò ad sensum verò multiplex est ut patebit inferius.

Secundò: Ex lib. 1. Systematis Theologici cap. 1. Duplicem admittit legem pro homine. Nempe naturalem sive innatam quæ consistit in usu rectæ rationis, quæ est hominis perfectio naturalis, in qua ipse rectus & perfectus creatus est: tum adventitiam sive præscriptam, qualis fuit Lex à DEO Moysi vel Adamo præscripta: quod concedatur.

Tertiò: Duplex ait esse peccatum, scilicet, materiale & formale cap. 14. Dissert. vel naturale & legale cap. 1. lib. 1. system. Theol. Ac peccatum naturale fuisse etiam ante legem, ortum habens à puris humanæ naturæ appetitionibus pravis in actum reductis: Peccatum verò legale, fuisse post legem, ortum ducens à transgressione legis Et hoc etiam illi concedatur.

Quartò: Eodem cap. 1. Duplicem quoque mortem asserit, quippe naturalem & legalem. Naturalis accidit ex peccato naturali, quod (ait) manat à materia, carne & sensibus: sed hîc nomine peccati abutitur. Nam peccatum propriè est dictum, factum, aut concupitum contra legem, sive naturalem sive præscriptam. Jam verò dictum, factum aut concupitum contra legem, non occidit naturaliter; sed mors naturalis accidit ex contrarietate & pugna mutua principiorum compositionis animalis, & à causis extrinsecis præsertim universalibus: sicque Adamus post annos 930. morte naturali mortuus est. Mors verò legalis est quæ accidit ex peccato legali, hoc est commissio contra legem præscriptam, sicque Adamus mortuus est eo temporis momento, quo fructum vetitum manducavit.

Quintò: Hominem rationis compotem scire posse de DEO, quæcunque à nobis demonstrata sunt Libro 1. Astrol. Gall. Nam Author hic cap. 18 suæ Differt. introducit hominem Præ-adamitam de se loquentem ac dicentem, quod quidquid naturaliter de DEO sciri poterat, illud noverat. Et quod invisibilia DEI illius, erant ipsi intellecta à creatione Mundi, per ea quæ facta erant: sed quod DEUM illum non noverat, quia per legem sibi datam non se fecerat ipsi notum: ideoque bestiali more suis omnibus concupiscentiis obsequebatur, occidebat, furabatur, incestabat, &c. nec tamen peccabat, quia sine lege vivebat. In quibus tamen duplex falsitas reperitur. Prima: Quia naturali modo DEUM perfectè novisset ex lib. 1. Astrol. Gall. licet supernaturali modo ipsum non nosset. Secunda: Quoniam lex naturalis fuisset ipsi innata, ex supra concessis; Imò Præ-adamita fatetur, quod ipsum pudebat fœditatis suorum peccatorum contra humanæ naturæ perfectionem: Ergo peccabat naturaliter vel contra naturæ suæ legem. Et Apostolus

ſtolus ad Rom. cap. 2. ait, quicunque ſine lege (ſubaudi ſcripta) peccaverunt, ii ſine lege peribunt, &c.

Sextò ſupponatur adhuc veram eſſe hujus Authoris hypotheſin falſiſſimam capitis 3. lib. 1. Syſt. Theol. Quod nempe Adamus fuerit productus à Deo puerulus ut Christus & cæteri homines conſueto modo geniti: & per 33. annos vixerit priuſquam Evam viderit, ipſique quindecennali nupſerit, ipſiſque Lex in Paradiſo data fuerit. Sed etiam ſimul ſupponamus ex ſacro Textu, Adamum aliquo tempore vixiſſe, priuſquam Deus ipſi Legem præſcriberet.

Septimò ſupponamus adhuc cum ipſo Authore, Legem datam Moyſi, non eſſe primam Legem; ſed alias etiam fuiſſe datas Adamo & Abrahamo. Non tamen negare poteſt, quod in novo Teſtamento, ubicunque Christus vel Evangeliſtæ loquuntur de Lege, intelligitur Lex data Moyſi, quæ Lex per excellentiam dicitur, quòd aliæ fuerint duntaxat particulares, hæc verò generalis priores omnes continens, & alia quamplurima ad Dei cultum & mores pertinentia. De hac enim Lege Christus loquitur Matth. cap. 5. v. 17. *Non veni ſolvere Legem, ſed adimplere*: tum Lucæ cap. 10. v. 26. *In Lege quid ſcriptum eſt*: tum cap. 16. v. 16. *Lex & Prophetæ uſque ad Joannem*: tum Joann. cap. 7. v. 19. *Nonne Moyſes dedit vobis Legem, & nemo ex vobis facit Legem?* & alibi paſſim. Tum etiam D. Paulus ad Rom. cap. 7. v. 7. *Peccatum non cognovi niſi per Legem, nam concupiſcentiam neſciebam niſi Lex diceret non concupiſces*: Lex autem id dicens non eſt alia quàm Moyſis, Exod. cap. 20. & Deuter. cap. 5. Atque valde notandum eſt id quod, ait, Moyſes populo Iſraël eodem cap. 5. Deuter. eos alloquens de præceptis Decalogi & donatione Legis. *Dominus DEUS noſter* (ait) *pepigit nobiſcum fœdus in Oreb. Non enim cum Patribus noſtris iniit pactum, ſed nobiſcum qui in præſentiarum ſumus & vivimus*. cùm tamen hic Author aſſerat contrarium.

8. Denique ſupponamus triplex in genere peccatum eſſe, nimirum cogitationis, verbi, & operis tam in Deum, quàm proximum. Ex his verò ſuppoſitis jam ad rem ipſam veniamus. Ac videamus primò qua neceſſitate adactus fuerit Author hic pernegare, ſolum Adamum fuiſſe hominum omnium primum Parentem, alios autem homines innumeros ab innumeris ſeculis aſſerere.

Igitur cap. 8. ſuæ Differt. exponit anxietatem interpretum verborum D. Pauli circa verſum 13. ſupra poſitum. *Uſque ad Legem peccatum erat in Mundo, peccatum autem non imputabatur, cum Lex non eſſet*. Sicque argumentatur, vel intelligenda eſt Lex data Moyſi; vel Lex Adamo data. Si primum, ergo peccatum erat in Mundo ante Moyſem, & uſque ad Moyſen: peccatum verò per illud tempus non imputabatur. Quod tamen contrariatur hiſtoriis Caini fratricidæ, hominum diluvio ſubmerſorum, tum Sodomorum, qui propter peccata propria gravem paſſi ſunt punitionem, uxore Loth ne quidem excepta; quod ſine imputatione concipi nequit. Si ſecundum, ergo ſtatuendum erit peccatum fuiſſe in Mundo ante Adamum & uſque ad Adamum, ſed ante Adamum non fuiſſe imputatum; ideoque ponendi ſunt homines ante Adamum qui peccaverint, ſed peccatum non fuerit eis imputatum.

Hujus autem argumenti falſitas tripliciter à nobis oſtendetur. Ac primò falſificatione textus ſacræ Scripturæ ab hoc Authore perpetrata. D. enim Paulus ait, *uſque ad Legem peccatum erat in Mundo*. Hic verò falſarius inquit uſque ad Adamum peccatum erat in Mundo, vultque Legem Adamo datam ipſumque Adamum eodem momento incœpiſſe. Idque repetit cap. 11. Differt. aſſerens *Legem datam Adamo & ipſum Adamum pro eodem ſumi*, quod eſt de induſtria corrumpere Scripturæ ſenſum. Hæc autem falſificatio tanti eſt momenti, ut ea conceſſa pluribus verbis non ſit opus ad probandos Præ adamitas. Ad tegendam verò tuendamque ſuam falſificationem, rurſus falsò utitur authoritate D. Pauli dicentis verſu 14. *Sed regnavit mors ab Adamo uſque ad Moyſen*; ubi vult per Adamum & Moyſen intelligi Leges Adamo & Moyſi datas, ſicque Adamum & Legem ipſi datam idem eſſe tempore, tum de Moyſe ſimiliter: cùm tamen Leges ipſas Adamus & Moyſes longe etiam temporis ſpatio præceſſerint, præſertim in hypotheſi hujus Authoris, qui ut ſupradictum eſt numero 6. vult Adamum factum fuiſſe puerulum; ideoque Legis ſuſcipiendæ incapacem. Verus ergo ſenſus illius verſus eſt, quod regnavit mors à tranſgreſſione Legis Adamicæ, uſque ad Legem Moſaicam. Ideoque falſa eſt ſuperior Præ-adamitarum probatio.

2. Argumenti falſitas ſic aliter oſtendetur, etiam ſupponendo cùm hoc Authore, quod verba illa uſque ad Legem intelligantur de Lege Adamo præſcripta. Nam ex Lib. 1. Syſtem. Theol. cap. 1. ut dictum eſt ſuperiùs numero 2. duplicem Legem agnoſcit pro homine, ſcilicet, naturalem, ſive innatam, quæ conſiſtit in uſu rectæ rationis, & adventitiam, ſive præſcriptam: Tum etiam duplex peccatum ex numero 3. ſcilicet, naturale ortum habens ab humanæ naturæ appetitionibus pravis; tum Legale, quod eſt tranſgreſſio Legis præſcriptæ. Jam verò ſi ex hujus Authoris hypotheſi Adamus vixit annis 33. antequam Deus illi daret Evam in uxorem, & ambobus ſimul prohibuiſſet eſum fructus arboris, ſcientiam boni & mali, ut colligitur ex capite 3. Geneſ. ubi Serpens alloquens Evam ſolam, fortaſſis curioſiùs & avidiùs inſpectantem fructum illum, pulchrum oculis aſpectuque delectabilem, iudeque conjicientem bonum eſſe ad veſcendum, dixit illi, *Cur præcepit vobis DEUS ut non comederetis ex omni ligno Paradiſi?* Cui reſpondit Mulier. *De fructu lignorum quæ ſunt in Paradiſo veſcimur: de fructu verò ligni quod eſt in medio Paradiſi, præcepit nobis DEUS ne comederemus, & ne tangeremus illud, ne fortè moriamur*. At ſi ante Legem Adam & Eva recti & perfecti in ſua natura creati, ab illa rectitudine deflexerunt, ut ille ait, cap. 1. Lib. 1. Syſtem. Theol. & tam Evæ quàm Adami ſenſus fuere corrupti, priuſquam uterque comederet de fructu vetito & peccaret: ideoque Adamus priùs viſu quàm guſtu, & priùs ſenſu quàm voluntate peccavit; quæ corruptio quodve peccatum fuit duntaxat peccatum naturale, priùs peccato Legali, ut hæc aſſerit Author

thor Lib. 5. cap. 4. Ergo inde patet evidentissimè, quod usque ad Legem vel hujus transgressionem peccatum erat in Mundo; peccatum autem non imputabatur; cùm Lex non esset lata nisi contra actualem fructus prohibiti manducationem. Frustra igitur hic Author introducit homines alios ante Adamum, ut probet usque ad Legem peccatum fuisse in Mundo quod tamen non imputabatur: cùm D. Pauli textus versu illo 12. per solum Adamum etiam ex mente Authoris sufficenter probari queat; licet concederetur Paulum per illa verba usque ad Legem, intelligere Legem Adamo præscriptam.

At in hypothesi & fide Catholica de Adamo omnium hominum parente primo, illud idem quoque probaretur. Nam inter Adamum creatum & formatum in ætate perfecta statuq; recto, & Legis sibi datæ transgressionem, multū temporis intercessit ad peccandum naturaliter ex depravatione appetitus. Dicitur enim cap. 1. Genes. quod Deus factis bestiis die sexta, creavit hominem ad imaginem & similitudinem Dei; & masculum & fœminam creavit eos, & benedixit illis. Idemque repetitur cap. 5. qui incipit. Hic est Liber generationis Adam, in die qua creavit Deus hominem. Deditque Deus Adamo dominium super universa vegetabilia, & animalia bruta quæ creaverat. Formatis igitur de humo cunctis animantibus Terræ & universis volatilibus Cœli ex cap. 2. Geneseos, quod ut caput 5. est recapitulatio factorum capite 1. & plenior expositio formationis Adæ ac Evæ, (quidquid in contrarium mentiatur hic seductor cum sua duplici creatione hominis, ut infra patebit) adduxit ea ad Adamum ut videret quid vocaret ea: appellavitque Adam ipsa nominibus suis propriis, scientiâ sibi à Deo infusâ, de qua agetur in sequentibus.

Adæ verò non inveniebatur adjutor similis ei inter illa bruta, quorum species singulæ duplici sexu gaudebant; cùm ipse Adam se in sua specie solum esse videret. Ideoque dixit Deus, *non esse bonum, hominem esse solum, faciamus ei adjutorium simile sibi*: quod intellige tum ad operandum, tum ad generandum: Et immisso sopore in Adamum, tulit unam de costis suis, & ex ea ædificavit mulierem, quam adduxit ad Adam, qui illam in uxorem accepit, eique sua substantia sumptæ ardenti amore adhæsit. Tandem verò Deus illos posuit in Paradiso voluptatis; illisque ambobus Legem præscripsit de non comedendo fructu arboris scientiæ boni & mali, quam tamen transgressi sunt: non statim à Lege lata, sed post aliquod tempus; ut colligitur ex responso Evæ ad Serpentem. *De fructu lignorum quæ sunt in Paradiso vescimur*, quod indicat illos aliquo tempore vixisse de aliis fructibus Paradisi: atque hæc est series eorum quæ acta sunt circa Adamum & Evam usque ad eorum crimen, quorum historia ordinatim non ponitur in Genesi; ut colligitur ex cap. 1. & 2. Genes. unde Author hic homines creationem duplicem introducendi sumpsit falsam occasionem.

Jam verò si cum ipso supposuerimus, Adamum in statu recto & perfecto formatum; sed instabilem, ad peccandumque ex sua natura proclivem ut experientiâ patuit: probabile est quod de dominio totius Terræ, imò Paradisi voluptatis, & omnium vegetabilium & animantium sibi tradito, plus æquo sibi complacuerit, & in vanam gloriam inciderit, ut idem accidit damnatis Angelis, nec non amore uxoris pulcherrimæ sibi ex propria substantia factæ, plus æquo exarserit; ideoque vocatus à Deo nudus comparere non ausus sit, sed pudenda texerit: forsanque concessu sibi rerum omnium usu, unicam arborem Paradisi sibi prohiberi gravatè tulerit; natura enim nititur in vetitum, cupitque negata; sicque pravas appetitiones admiserit. Quæ quidem erant peccata naturalia, vel naturæ jam incipientis depravari; sed non imputabantur, quòd in illa Lex nulla fuisset lata. Imò Author his verbis expressis id asserit cap. 4. Lib. 5. System. dùm ait. *Quod sensus Evæ & Adami fuere corrupti, priusquam uterque comederet & peccaret.* Et infra. *Peccavit Adamus visu, priùs quàm gustu; & concupiscen[tia] fuit ejus peccatum naturale.* Et rursus infra. *Adamus peccavit sensu priùs quàm voluntate.* Citatque D. Iacobum cap. 1. Epist. *Unusquisque tentatur à concupiscentiis suis abstractus & illectus: Deinde concupiscentia cùm conceperit generat mortem.* At quia hæc peccata sensus & appetitus nulla Lege præscripta fuerant prohibita; verè dici potest, quòd ante Legem Adamo datam, vel ejus transgressionem, peccatum erat in Mundo, sed non imputabatur; cùm non esset Lex contra ipsum. Quid ergo opus est Præadamatis, ad probandam veritatem verborum D. Pauli illo versu 13?

Cæterùm huic Authori non est concedendum; quòd Lex à D. Paulo intellecta, sit Lex Adamo præscripta. Nam ipse D. Paulus sese apertè explicat cap. 7. Epist. ad Rom. dum ait. *Sed peccatum non cognovi, nisi per Legem. Nam concupiscentiam nesciebam, nisi Lex diceret, non concupisces.* Lex autem hoc dicens non est alia, quam ex data Moysi, Exod. cap. 20. & Deuter. cap. 5. quæ Lex per excellentiam dicta est, ex suprapositio numero 7; & cujus solius fit mentio in novo Testamento, non autem Legis Adamo præscriptæ.

Tertiò tandem superioris argumenti falsitas ostendetur, respondendo ad primam partem dilemmatis, qua Author hic vult, quod si per Legem intelligatur Lex data Moysi in illo versu 13. Igitur peccata ante Legem Moysis non imputabantur; quod tamen contrariatur historiis Adami, Caini, Diluvii, & Sodomorum; quibus patet peccata fuisse imputata graviterque punita.

Itaque dico ex numero 8. Triplex esse peccatum in genere; scilicet cogitationis, verbi & operis. Jam verò contra cogitationes, sive appetitus depravatos non erat Lex ante Legem Moysi datam. Idque patet non solùm ex Adamo suprà; sed maxime ex Cain de quo dicitur cap. 4. Genes. quod vehementer iratus sit, & conciderit vultus ejus, quia Deus respiciebat ad Abel & munera ejus, ad Cain autem & munera illius non respiciebat; unde invidiâ & irâ adversus fratrem concitabatur. Sed propter hæc Deus illum non condemnavit, solúmque dixit ei. *Quare iratus es & concidit facies tua? Nonne si benè egeris recipies, sin autem malè, statim in foribus peccatum tuum aderit?* Sed post occisum Abel, dixit Deus ad Cain, *quid fecisti? vox sanguinis fratris tui clamat ad me de Terra. Nunc igitur maledictus eris super Terram, quæ aperuit os suum & suscepit sanguinem fratris tui de manu tua. Terra non dabit tibi fructus suos; vagus & profugus eris super Terram.* Quam sententiam ob illud fratricidium latam, Cain clarè comprehendens,

dixit

dixit ad Dominum. *Major est iniquitas mea, quàm ut veniam merear*. Ideoque licet peccata operis etiam à DEO remitti putaret, ut discere potuerat ab Adamo, de transgressione Legis in fructu prohibito; tamen peccatum occisionis sui fratris longè gravius, atrocius, & malignius esse censuit, manducatione pomi vetiti. Peccata verò iræ & invidiæ in fratrem, non putavit esse peccata; sed duntaxat naturæ suæ appetitus. At Lex data Moysi vetuit concupiscentias omnes depravatas, Exod. cap. 20. & Deuter. cap. 5. *Non concupisces uxorem proximi tui, non domum, non agrum, non servum, non ancillam, non bovem, non asinum, & universa quæ illius sunt.* Has autem concupiscentias esse peccata, dixit Paulus cap. 7. ad Rom. se nescivisse, nisi Lex diceret non concupisces. Ergo ante Legem Moysi datam, erant peccata cogitationum & concupiscentiarum, quæ non imputabantur, quòd non esset Lex contra ipsa: neque contra mendacia, convitia, calumnias, verba rixosa, maledicta; tantùm enim cap. 22. Exod. vers. 28. prohibitum est Diis non detrahere, & Principi Populi non maledicere. Imò in Mosaica Lege, plura sunt relicta peccata, quæ CHRISTUS sua Lege omnium perfectissima prohibuit; præsertim apud Mathæum, toto capite quinto, contra quæ Lex nulla priùs erat, ideoque non putabantur esse peccata. Ex his verò plus quàm sufficienter probatur veritas versus 13. Quod usque ad Legem Moysi datam peccatum erat in Mundo, sed non imputabatur, cùm Lex non esset. At peccata operis graviora, ut homicidii, adulterii, carnis contra naturam, furti, idololatriæ, &c. imputabantur ante Legem ipsam, graviterque puniebantur. Undique igitur patet veritas versus 13. absque Præ-adamitis.

Jam veniamus ad versum 14. Regnavit mors ab Adamo usque ad Moysen, etiam in eos qui non peccaverunt ad similitudinem prævaricationis Adæ. Quamvis ergo Author iste ad Præadamitas suos introducendos D. Pauli authoritate uti velit; tamen hîc etiam patebit, quam impudenter ipsa abutatur. Nam dum dicitur versu 12. quod per unum hominem peccatum intravit in Mundum, & per peccatum mors: & ita mors in omnes homines pertransiit, in quo omnes peccaverunt: vult intelligi peccatum Legale ab Adamo commissum, quod (ait) ipsis etiam Præadamitis imputatum est spiritualiter; sicut & mors Legalis: nec vult intelligi mortem naturalem; quòd hæc (inquit) à peccato Legali Adami ortum non duxerit; sed à materia, & naturæ corporeæ principiis contrariis & corruptibilibus; cum tamen ex DEI gratiâ Adamus virtute ligni vitæ sibi dati, non esset moriturus in æternum, nisi peccasset; ut colligitur ex fine cap. 3. Genes. ubi dicitur, *quod DEUS expulit Adamum de Paradiso voluptatis, ne sumeret de ligno vitæ, & comederet, & viveret in æternum*, sicque mors etiam naturalis per Adami peccatum intraverit in hunc Mundum, & regnaverit ab Adamo vel ejus peccato usque ad Moysen, imò ad finem usque Mundi regnatura sit, in eos etiam qui non peccaverunt vel non peccaverant (perinde enim est, cùm Apostolus loquatur de Adamo usque ad Moysen quibus ipse fuit posterior) ad similitudinem prævaricationis Adæ.

Jam verò seductor hic vult, omnes Adæ posteros, etiam infantes peccavisse ad similitudinem transgressionis Adæ. Nam ex cap. 16. Differt. nemo potuit unquam peccare actualiter, sicut Adam peccavit. Quia arbor scientiæ boni & mali evanuit ex oculis omnium hominum, post peccatum Adami: ergo (ait) omnes Adami posteriores etiam infantes, necesse est peccavisse ad similitudinem peccati Adami, variasque ad hoc sed à proposito alienas, exponit similitudinis species, quibus id confirmet. Indeque concludit eos qui non peccaverunt ad similitudinem transgressionis Adami, esse duntaxat homines ante Adamum creatos, qui etiam mortui sunt, ut posteriores Adamo; quòd peccatum Adami fuerat etiam illis imputatum spiritualiter; quòd ex versu 12. mors pertransierit in omnes homines ex peccato Adami, in quo omnes moriuntur. Sicque suos probare nititur Præadamitas.

Sed primò non recordatur quod cap. 7. lib. 5. dixerit: *Peccatum Adami fuisse inobedientiam*: idque rectè dixit, juxta D. Paulum cap. 5. ad Rom. vers. 19. Non enim manducatio pomi fuit ex se Adami peccatum; sed ejus inobedientia prohibitioni DEI. Ideoque omnes qui per inobedientiam peccant, hi peccant ad similitudinem peccati Adamici: atque hi sunt duntaxat homines adulti & rationis compotes, quibus innotescunt mandata DEI quæ transgrediuntur: infantes verò rationis adhuc impotentes ac ignari mandatorum DEI, per inobedientiam non peccant; de hisque verificatur versus 14. Quod mors in eos etiam regnaverit, qui non peccaverunt ad similitudinem transgressionis Adæ. Quid igitur est opus Præadamitis ad verificandum D. Pauli versum 14.?

Præterea quoniam seductor iste vult cap. 14. & 20. Differt. tum cap. 5. system. Quod Adamus ex quo Legem sibi datam transgressus est, peccatum fuit ipsi & omnibus hominibus etiam prædecessoribus suis imputatum, omnesque in ipso peccante peccaverunt, & mortui sunt: jam videndum quomodo velit ille peccatum & mortem, ab Adamo in Præadamitas pertransiisse.

Ait igitur ipso cap. 5. pertransiisse duntaxat spiritualiter, ratione solius imputationis, sicut & in suos posteros, & non ratione generationis, quòd scilicet, Adamus Præadamitas non genuerit; qui non solum fuerunt ejus antecessores & alterius generis, sed etiam alterius speciei homines, ut stultus hic assert cap. 11. Lib. 2. system. Eo quod DEUS sibi ipsi peculiariter formaverit in Adamo speciem Judæorum; Gentilis verò species gregatim creata sit cum brutis animantibus, uno eodemque neque distincto creationis die: atque gentiles Præadamitas DEUS solo verbo fecerit & creaverit ex cap. 1. Genes. faciamus hominem, &c. Et creavit DEUS hominem, &c. At cap. 2. formaverit DEUS Adamum de limo Terræ; *Non simplicis voluntatis vel potentiæ actu, sed verè & propriè suis ipsis manibus lutum tanquam figulus subigendo, & plasma effingendo*, ut hic Hæreticus antropomorphita inquit cap. 10. lib. 2. Quod verò homines in America reperti, sint alterius speciei quam Judæi soli, ex Adamo progeniti; à quibus etiam cæteri Europæi Asiatici & Afri quos gentiles & bestias passim vocat, specie differentes esse deberent; verba sunt hominis bestialis. Sed ad propositum redeamus.

Fides Catholica tenet, peccatum Adami fuisse imputatum suæ posteritati; quia DEUS Adamo & Evæ

Evæ pro ſe & ſucceſſoribus prohibuerat eſum fructus ſcientiæ boni & mali, quem tameo comederunt. Ex qua inobedientia rei mortis facti ſunt cum ſua poſteritate: & humana natura fuit corrupta & Diabolo ſubdita; quam Adami ſucceſſores per generatioois actum libidioe depravatum ſumeotes, illius quoque peccati fiunt participes, & naſcuotut filii iræ juxta D. Paulum ad Epheſ. cap. 2. verſu 3. *Eramus naturâ filii iræ*; & Pſalmo 50. *Ecce enim in iniquitatibus conceptus ſum, & in peccatis concepit me mater mea.* Ideoque Theologi noſtri ono dividunt imputationem peccati & realem ejus communicationem ex traduce; ſed hæc ambo ſimul conjuogunt, ut fatetur hic Author cap. 5. Lib. 5. Sed ipſe communicatiooem ex traduce reſpuit; ideoque negat Scripturæ loca jam citata; aitque per ſolam imputatiooem ſpiritualem omnes homines in Adamo peccaviſſe, quòd Præadamitæ communicationem peccati ex traduce ſuſcipere nequiverint ab Adamo noo geniti: ſicque ignarus hic ex ſua hypotheſi Præadamitarum noodum probata cooclusiones adverſus fidem Catholicam deducere non erubſcit, aitque cap. 7. lib. 5. Idem Adamo cootigiſſe quod Legato vel Regi; qui oomine ſui regni vel civitatis deditionem facit victori Principi. Et ſicut Legatus vel Rex ſe & ſuos obligat; ita Adamus ſe obligavit Deo pro ſe & omnibus hominibus.

Verum poteſt quidem Rex ſe & ſuos ſubditos præſeotes & futuros obligare; quia in ipſos jus & dominii poteſtatem habet. At nonne deridendus eſſet, ſi homines â plurimis ſeculis mortuos, oec ſibi vel ſuo regno ſubditos obligare vellet, etiam ignarus an uoquam in Mundo extitiſſent? Igitur abſurdiſſima eſt comparatio hæc, ut ſuos probet Præadamitas. Capite autem 19. Diſſert. poſtquam dixit peccatum Adami fuiſſe retro imputatum hominibus ante Adamum conditis, & oportuiſſe illos peccaviſſe io Adamo, & nullius Legis violatæ reos fieri reos io reatu Adami; hanc reddit ratiooem ſui dicti, *ut, ſcilicet, fierēt participes ſalutis & gloriæ quæ eſt in CHRISTO:* idque confirmat cap. 9. lib. 5. quòd, ſcilicet, *conſultum exquiſitumque fuit illis Præadamitis mori ex tranſgreſſione & peccato Adami, ut olim reſurgant ex mortuis per ſpiritum juſtificationis quæ eſt in CHRISTO; ſicque ſalvi fiant quia perierunt.* At priuſquam hæc verba futilia, nulla ratione nec ullo ſacræ Scripturæ textu probata admittantur vel diſcutiantur, Præadamitas extitiſſe ſemper probandum ſupereſt. Adde quod ſatisfacere non poteſt quæſtioni ſibi factæ, quomodo dammatio mortis ex peccato Adami, retro in illos Præadamitas regnare potuerit? Nam cap. 25. Diſſert. reſpoodet tantùm per aliud quomodo, ſcilicet, quomodo in Adamo cenſeantur peccaviſſe omnes Judæi & Gentiles adulti & iofantes, qui ex Adamo progeniti eſſe dicuntur? Sed ad hoc facilis eſt reſponſio, & diſpar ratio. Nam ex ſupradictis Adamo poſteri ab eo geniti contraxerunt ejus peccatum ooo ſolùm per imputationem ſimplicem, ſed etiam per cooceptionem in peccato, ut dictum eſt ſuperius: Præadamitæ verò noo eſſeot ab Adamo geniti.

Nec etiam valet ab eo dictum lib. 5. cap. 9. *Quod ut Juſtitia CHRISTI imputata eſt hominibus ipſo anterioribus, & non tantùm poſterioribus: ſic peccatum Adami imputari debuit prædeceſſoribus ſuis.* Nam ſemper probandum relinquitur, quod Adamus prædeceſſores habuerit, quod ex hactenus dictis nullo modo probatur, neque ex infra dicendis circa creationem probabitur. Omitto hîc causâ brevitatis Theologica multa, pluresque ſacros Textus ab hoc Authore perperam allatos, pejúſque explicatos: & ad hiſtorica tranſeo, io quibus multò evidentiùs patebit adhuc hujus Authoris inſcitia atque malignitas; in ſuſcepto conatu everſionis fundamentorum Chriſtianæ Religionis.

Primùm ergo cap. 5. lib. 3. exponit Philoſophos & Hiſtoricos diſputantes de Mundo; quem nonnulli poſuerunt ab æterno, & ortus interituſque expertem. Alii verò principium habuiſſe & finem habiturum. Et cum his poſt longam agitationem concedit hunc Mundum fuiſſe creatum; quod à nobis Libro 1. Aſtrol. Gall. demonſtratum eſt; tum hoc Libro 2. p. 3. adeo evidenter, ut nihil io contrarium objici queat. Sed vult ipſe à ſeculis inoumeris eſſe creatum, & annis ioumeris eſſe duraturum, cōtra aſſertiones noſtras capit. 3. & 32. hujus Libri.

Idque probare conatur ex Chaldæis, Regibus Ægyptiis, Sinenſibus & aliis Gentibus ſuorum regnorum initiis plus quam 80000. annos tribuentibus: quorum hiſtoriis ab hominibus idololatris deſcriptis, plus habet fidei, quàm hiſtoriæ Sacræ. Nec advertit quod gentes illæ à Diabolo ad omnem idololatriam, vaoitatem & mendacia converſæ; & omni de Deo & Muodi creatione vera cognitione ſpoliatæ, certatim inter ſe de ſuæ nationis aotiquitate diſceptabant politica ratione; ut quælibet Terræ partem quam occupabat ſibi cooſideotiùs aſſereret, & præ aliis majori honore dignior haberetur. Cumque Heſiodus dixerit, juſtam hominum ætatem eſſe annorum 96, cornicum 864, cervorum 3456, corvorum 10368, & Phœoicis 93312; ridet hic Author eorum opinionem qui cenſent, Mundum hunc tantùm per 6000. annos duraturum, quod eſt circiter duntaxat dimidium vitæ uoius corvi. Sed hæc Mundum eſſe ab innumeris ſeculis oon probant; potiúſque deridendus eſt Heſiodus, qui ſine ratione vel experientia certa, cornicum, cervorum, corvorum & Phœnicis ætates determinat, & corvum quàm hominem centies octies diutiùs vivere pronunciat. Anni verò 6000. pluſquam ſufficientes ſunt Deo ad ſuam de Mundi creatione intentionem. Vide caput 2. hujus Libri.

Capite 4. Lib. 1. Syſtem. ut reſpondeat Objectioni ſibi factæ, quod ex Geneſi Deus creaverit hominem ad imaginem ſui; & valde bona fuiſſe omnia quæ Deus creaverat. Vult ad hoc ſibi concedi; duplicem fuiſſe hominum creationem; primam, ſcilicet, & ſecundam, & duplicem imaginem Dei: ſcilicet, imaginem primæ creationis, quæ eſt imago Dei extima, quam cuncta creata participant: facta, ſcilicet, ſecundum perfectiſſimas naturæ rationes: & imaginem ſecundæ creationis ſive intimam, Adamo reſervatam.

Verùm nonne Author hic inſanit, qui ut probet Præadamitas, id ſibi vult concedi quod cootrovertitur, illique planè negatur? ſcilicet duplicem fuiſſe hominum creationem: unam ante Adamum pro Præadamitis; & alteram pro Adamo ipſo ejuſque poſteritate? Quis adeo ſupinam patietur ignoran-

tiam hominis qui per 30. annos laboravit, suumque torsit ingenium, ut tandem peteret sibi concedi Præadamitarum creationem? Sed pergamus ad alia non minùs absurda & ridicula.

Capite 1. Lib. 3. system. ait, unum & solum hominem pro universa Terra creari non debuisse, à quo omnes homines nascerentur. Ejusque ratio est (siquidem Authoritate caret) quia in prima creatione Terra fuit undique referta plantis & bestiis secundum species suas. Hæc autem fuerunt creata, ut servirent hominibus suis dominis: ergo frustra viderentur creata, nisi ubicunque terrarum erant plantæ & bestiæ, ibi essent etiam homines: & præsertim fuissent frustra per illud immensissimum spatium, quo unius hominis progenies effusa fuisset per universam Terram.

Ad hoc autem respondetur primò. Seductorem hunc falsò supponere primam creationem, quam sibi vult concedi, nec adhuc probavit nec probabit unquam. Respondetur secundò. Deum die tertio produxisse plantas super universam Terram, quia plantæ suis radicibus inhærent Terræ, ex qua suum trahunt nutrimentum; & carent imò non indigent virtute motiva, qua se de uno loco ad alium transferant, ut proprio semine speciei suæ individua multiplicent. At pisces & aves productæ die quinto, tū bestiæ Terræ die sexto factæ virtute motiva pollent, qua sponte dum præsertim numero suis augentur, de uno loco ad alium transmigrare queant, ad suæ speciei propagationem, atque victum: sicque per universam Terram disseminari, quamvis in Mundi creatione, cujusque speciei unicus mas & unica femella creati sint. Idem igitur de Adamo & Eva censendum est; à quibus omnes cæteri homines per generationem emanarunt. Quorum alii ad Ortum, alii ad Occasum, alii ad Septentrionem, alii ad Meridiem, & alii ad intermedias plagas juxta sui temperamenti, ingenii, conjecturæ, vel occasionis rationem se contulerunt: ut constat ex Populorum numerosiis crescentium coloniis, terras novas & habitationes sibi congruas quærentibus: & patet historiis Gentium septentrionalium, quæ in Galliam, Hispaniam, Italiam descenderunt. Quippe incredibile dictu est, quàm celeriter homines & bestiæ per generationem multiplicentur progressione, quæ etiam geometricas rationes superare videtur: nisique bella, pestes & morbi, homines in quavis ætate raperent, Terra brevi mediæ hominum parti capiendæ non sufficeret. Nec propterea plantæ, pisces, volucres & bestiæ Terræ frustra fuerunt in Terræ locis prius quam homines illa incolerent. Deus enim de illis non curat nisi propter homines: eoque duntaxat fine præcipuo facta sunt, ut ad quæcunque Terræ loca homines sese multiplicantes appellerent, mensam sibi à Deo stratam ad vescendum reperirent, & animalia ad suum usum & servitium necessaria; indeque summam ejus Bonitatem, Sapientiam & Providentiam admirarentur & colerent. Vanissima est igitur supraposita Authoris ratio, nihilque minùs probat quàm suos Præadamitas.

Cap. 3. Lib. 3. ait. Adamum non fuisse formatum à Deo grandem annorum 33. ut fert vulgata opinio: sed fuisse in omnibus similem Christo exceptâ justitiâ. Et ideo Adamum successivè & per ætates provectum fuisse ab infantia & adolescentia ad virilem ætatem, ut cæteros homines consueto more genitos: & conjicit ipsum fuisse ductum in Paradisum, eo suæ pubertatis anno, quo potuit operari culturæ Paradisi, quem conjicit fuisse regionem illam Terræ sanctæ quæ Arabia fœlix est.

Verùm communis fides Christiana, opinio vulgata dici non debet, ut ait hic insanus conjector: nec Adam de Spiritu Sancto conceptus & ex Virgine natus est, ut Christus. Præterea oblitus est dare Adamo puerulo nutricem, quæ ejus curam gereret. Cur saltem ut Romulo non dedit illi lupam ex fabula, sed Adamum exponit in statu præ brutis omnibus miserabilissimo? Et quid vult nos de Dei sapientia & providentia cogitare, qui volucrum & bestiarum parvulos committit curæ suorum parentum ut nutriantur, Adamum verò puerulum ne quidem surgere vel ambulare valentem nihilque scientem (ut dicet inferius) solitarium relinquere usque ad annum 33. quo Eva tunc quindecennalis & similiter (ut ipse vult) puerula formata, fuit illi addecta à Deo in adjutorium? Num dicet Adamum & Evā fuisse formatos sine patre & matre inter Gentiles, qui eorum curam susceperunt pro educatione & eruditione? Id non est verisimile: quid enim à Gentilibus didicissent præter idololatriam? Adde quod Adamus hoc pacto nullam suæ originis & à Deo formationis cognitionem habuisset. Præterea Adam & Eva vixerunt nudi usque ad suum peccatum, quod ridiculum & inhonestum fuisset inter Gentiles qui vestiebantur, ut dicet infrà hic Author. Jam verò si Adam & Eva facti fuerit à Deo parvoli, ut qui egrediuntur ex utero; id sanè dicendum esset etiam de innumeris hominibus creatis per universam Terram in prima creatione: tum de bestiis & volucribus. Quæ verò in hoc apparuisset sapientia & providentia Dei, quæ plantis dederat Terram pro nutrice? Profectò nulla; sed hic tantùm apparet maxima hujus Authoris insipientia: præsertim quòd passim fateatur, Adamum fuisse formatum hominem perfectum, quod de infante recens nato dici nequit.

Capite 2. Lib 3. ait. Deum didicisse quasi experimento, & per quoddam tempus elapsum, Adamum solum & sine adjutorio non coluisse nec custodivisse commodè Paradisum: ideoque dixisse, non est bonum hominem esse solum, faciamus ei adjutorium simile sibi. Et consequenter ex Adæ costa fabricasse Evam non quidem nubilem, sed puerulam; quam puberem factam adduxit ad Adamum, circa hujus ætatis annum 33. Et tunc Adamum & Evam peccavisse.

Sed primo. Negatur formatio Evæ in puerilitate, & quod facta fuerit annis circiter 18. post Adamum, eique adducta anno Adami 33. Hæc enim sunt meræ Authoris insaniæ, à sacro Textu alienæ, nec horum quidquam probari potest. Secundò. Quis coluit Paradisum ante pubertatem Adami? Et si Deus vidit Adamum à pubertate non sufficere culturæ Paradisi, cur tamdiu illum reliquit solum & sine adjutorio? Sed Author hic ait, non autem Scriptura, Deum id didicisse quasi experimento & per quoddam tempus

pùs elapsum; quasi id à principio nescivertis, quis verò feret tantam hujus hominis dementiam? Tertiò. Præceptum culturæ & custodiæ Paradisi soli Adamo datum fuit. Et Deus dedit illi Evam in adjutorium, præcipuè ob hominum generationem: ideoque cap. 2. Genes. dixit Deus de Adamo. Non est bonum hominem esse solum, faciamus ei adjutorium simile sibi; scilicet, in natura: quòd omne Adamus visis & proprio nomine vocatis animantibus Terræ & volatilibus Cœli, anxius esset quia non inveniebatur adjutor similis ejus quamvis ad Paradisi culturam & custodiam bestiis ut adjutorio uti posset: videbat enim in singulis brutorum speciebus marem & femellam, se autem solum.

Capite 4. lib. 3. ait. Quod postquam peccavit Adamus, timuit, quia nudus erat: fecitque Deus Adæ & uxori ejus tunicas pelliceas & induit eos. Unde seductor iste ait; credibile esse homines illius temporis consuevisse indui talibus pellibus: indeque coojici debet illo tempore fuisse coriarios, alutarios, pelliones & sartores, inter quos indutos, Adam & Eva nudi vivebant: bisque conjecturis suos Præadamitas probat.

Verùm nunquid Deus qui Cœlum & Terram fecit ex nihilo, talibus indiguit, & pelles accepit vel emit à Præadamitis pellionibus, ut Adamum & Evam indueret? Sed seductor hic authoritate & rationibus nudus ad suos Præadamitas probandos, flammis ardentibus esset vestiendus, ut Scripturæ falsus interpres.

Capite 1. lib 4. fatetur Adamum fuisse factum hominem perfectum, sed negat quo illo momento quo vitam hausit scientias & disciplinas omnes calluerit, præsertim Astronomiam & Astrologiam: alioquin extra perfectum humanum suum excessisset. Nec potuit Cœli Regiones animo describere, quio Terrarum regiones priùs deprehendisset, peragrasset & undequaque lustravisset, dietim pererrando & meditando. Sicque negat scientiam Adamo infusam.

Verùm quis Adamum annorum appareoter 33. dicet esse perfectum hominem, si eo momento fuit prorsus ignarus? Talis enim pro stulto vel idiota haberetur. Si autem fuit ignarus, quomodo potuit cunctis animantibus Terræ & volatilibus Cœli propria nomina imponere? Igitur factus est perfectus non solum corpore, sed etiam ingenio, in quo præcipua ejus consistebat perfectio; ingenii autem perfectio in scientia & sapientia consistit: ideoque momento suæ creationis infusa vel data fuit illi scientia & sapientia suæ naturæ congrua. Neque hoc magis excedit hominis perfectionem, quàm scientia & sapientia Salomoni infusa supra omnes sui temporis homines suosque successores. Multoque difficilius eredetur, quod, ait hic Author cap. 3. lib. 3. Adamum ephebum hoc est annorum 14. apprimè edoctum fuisse naturalem omnem historiam animantium & volatilium: quæ quàm multa & diversa complectatur, videatur in Aristotelis historia de animalibus adhuc imperfecta & in multis erronea. Quis hæc de ephebo etiam præceptore destituto, sed per solas experientias, naturaliter fieri posse, & ephebum non excedere crediderit? Si autem dixerit edoctum fuisse à Præadamitis, ergo priùs probandi erunt Præadamitæ, quod nondum ab eo factum est. Quod verò ait, Terrarum peragrationes necessarias esse ad regiones Cœli describendas, mera est inscitia.

Capite 2. lib. 3. Negat caput secundum Genes. specialiorem esse explanationem creationis illius hominis in specie (ait) de quo agitur capite primo, juxta communem sententiam: & negat die 6. Adamum fuisse formatum. Ejusque ratio est, quia de bestiis & Adamo quæ dicuntur capite 2. non potuerunt fieri unico die. Scilicet, hominis formatio de limo Terræ; inspiratio in faciem ejus; ipsius positio in Paradiso; pomi prohibitio; adductio ad Adamum omnium animalium Terræ & volatilium Cœli, quæ (ait hic insanus) convenire debuerunt ex remotissimis Terræ locis India, Africa &c. præsertim Elephantes qui sunt lenti & gravis incessus; apposita vocatio brutorum, quæ indiget exercitio mentis, discursu & tempore longo; sopor longus & profundus immissus Adamo; ablatio costæ & ædificatio mulieris, ejusque adductio ad Adam. Quibus omnibus absolvendis (ait) nequidem pro horum dimidio, unus mensis non sufficeret Deo & Adamo, ut intelligendum esse innuit.

Sed præter hujus seductoris mendacia vel deliria de brutis ex remotissimis Terræ locis venientibus, præsertim Elephantibus (quibus non mensi sed anno opus esset juxta suam hypothesin) de longo tempore & discursu circa eorum appellationem, de longo & profundo sopore Adami, & aliis quæ nulla ratione vel authoritate probare potest; Deum circa illius capitis 2. Genes. contenta, tractat quasi ex se impotentem supra naturæ leges, bisque subditum: Cuique ad formatum Adamum ex luto, & Evam ex costa fabricandum, non minori tempore fuerit opus, quàm figulo vel statuario, ex terra vel ligno statuam artificialiter fabricanti, cum tamen Adamus per scientiam sibi infusam potuerit brutis illis omnibus nomina propria imponere in horæ spatio: Reliqua autem à Deo fieri potuerint etiam dicto citius. Ex supradictis igitur non probatur ab ipso, quod caput 2. Genes. complectatur novam creationem Adami, præter Præadamitas primæ creationis ut ipse vult; etiamsi concederetur omnia supradicta unico die non fuisse facta. Cur non similiter diceretur caput 5. Genes. non esse recapitulationem creationis hominis de quo agitur capite 1. sed adhuc alterius Adami creationem? Par enim est ratio.

Capite 4. Libri tertii quoniam ex Scriptura sacra, Cain fuit agricola & Abel pastor ovium: concludit inde omnes artes lignarias, ferrarias, & cæteras ad agriculturam & pastoralem curam necessarias in usu fuisse ante fratres ipsos; nec ab illis inveniri potuisse.

Sed neque id probat, neque probare potest. Quanta enim & qualis agricultura fuit Caino necessaria pro suo victu, ut illis omnibus artibus indiguerit? Nonne artium magistra necessitas illum suumque Patrem ante fratris cædem, docere potuit pauca & rudia instrumenta quibus indigebant, quandoquidem sylvestres Americani ferro carebant, & nihilominus Terram pro sua necessitate colebant? Abelo autem Pastori ovium quid alio opus erat, quàm suas oves ad pascua gregatim ducere, illas per canes à lupis defende-

re, & agniculorum curam habere, in quibus nec lignariis nec ferrariis, nec aliis artibus suo tempore indiguit? Quantum igitur abest hic Author, ut inde concludere valeat, artes illas ante fratres ipsos in usu fuisse apud Præadamitas; præsertim quod Adamus eorum pater, quâ pollebat infusâ scientiâ, illos sibi necessaria docere potuerit; & Author hic inter filios Adæ electum DEI populum, & Gentes DEI hostes, & bestias ut ipse fatetur, nullum tunc fuisse commercium, sed separationem quoque Terræ asserat, & sibi contradicat.

Æquè stultè, ait, quod Caio dum dixit Abelo, egrediamur foras, intelligendum sit extra pagum vel civitatem jamdiu à Præadamitis ædificatam (nunc enim Adamum & suam prolem inter Præ-Adamitas degere, aliâs verò etiam Terrâ vel regione separatos vivere supponit) & non potiùs casam Americanorum instar crasso simplicique modo exstructam, in qua Adamus cum uxore & liberis in illo rerum humanarum initio degebant, seque ab Aeris injuria protegebant, ut adhuc faciunt sylvestres Americani. Quodque Caio Abelem ense occiderit à Præadamitis fabricato asserit. Unde enim scit quod ense potiùs quam lapide vel baculo, vel asini maxillâ occiderit? Nihil ergo valent hæc ad probandos Præadamitas.

Eodem capite, ait, quod Cain condemnatus à DEO dixit ei. Ejicis me hodie à facie Terræ (intelligit Palestinam Adamo ejusque successoribus datam) & ero profugus in Terra (intelligit Geotilium Terram) omnis igitur qui invenerit me, occidet me. Tuncque fugit à facie Judicum (ait Author) more reorum ad orientalem Edeni plagam. Ergo timebat suos Judices, & mortem à quovis sibi occurrenti homine. Ergo erant Judices in Terra & alii homines.

Verùm hic rursus sibi contradicit. Nam inde sequeretur Adamum ejusque Liberos vivere inter Judices illos gentiles, à quibus Adam genere, specie & terra separatus erat, ut hic Author alibi vult. Ergo Caio fugit non alios timens Judices quàm Adamum & Evam suos parentes, ob fratrem Abelem trucidatum, quod erat scelus maximum. Vidensque futuram hominum generationem, non fine causa timuit, ne ab aliquo ex futuris Adæ filiis suoque fratre pariter occideretur: ideoque aufugit domo suorum parentum; quorum nequivisset ferre aspectum.

Post hæc, ait, eodem capite, quod Caio profugus in Terram alienam, ibi duxerit uxorem, quæ non fuit ex prosapia Adami: quia nullæ antea dicuntur natæ Adamo filiæ: & ædificaverit civitatem quam vocavit Enoch. Sed quibus Architectis & fabris (ait) si non accersiti operarii? Et quibus civibus illam composuit, si non accersiti coloni ex alia quàm patris sui familia? Ergo inde maximè Præadamitas probari putat.

Verùm dicitur quidem cap. 5. Genes. quod Adamus genuit filios & filias durante sua vitâ annorum 930. Sed quot, quo tempore, & quo nomine non dicitur, præterquam de Cain, Abel & Seth, filiabus omnibus omissis. Itaque omnino probabile est, quod inter Caio & Abel Adamus genuerit filiam, ne soli masculi viderentur gigni; quam ipsi Caino jure primo geniture dedit in uxorem: quæque fugit cum ipso Caino viro suo; amboque cum suis liberis cœperint ædificare civitatem vel pagum. Quod longe minùs est mirabile, quàm taxos, hirundines & apes, suas habitationes doctè & commodè extruere non aliunde accersitis operariis & colonis. Ergo ad hæc vana est adhuc Præadamitarum hypothesis.

Cæterum ad illam confirmandam citat eodem cap. 4. libri 3. Nobilem Michaelem Marolium Abbatem à Villeloio, & Ismaelem Bullialdum alterum sacerdotem, viros celebres suæ hypothesi faventes: qui ipsi communicarunt libros quosdam veteres, sed anonymos, asserentes quod Cainus profugus venerit ad locum Cainam dictum: ubi cum sociis aliis vacavit latrociniis & cædibus: ideoque locus ipse à Præadamitis jam erat occupatus.

At de nobili illo Abbate perdifficile fuisset hoc mihi persuadere, nisi in suæ vitæ historia, quam adhuc vivens scripsit ipsemet, ac in lucem edidit, vidissem quod ait, pag. 243. Nempe sibi relatum fuisse, hominem excellentis ingenii Librum composuisse circa quæstionem an ante Adami creationem alii extiterint homines; cujus doctrinam & rationes exponit iterum paginis 243. 244. 245. 246. 247. tantùmque obiter, ait, *Ecclesiam in disputatione de tali quæstione affirmativam non probare; quamvis non rejiciat inquisitionem veritatis, circa difficultates & dubia, quæ ea de re oriri possent.* Tandemque concludit, Moyseo *nullum alium hominem ante Adamum supponere, forsanque intentionem Authoris supradicti Libri, fuisse duntaxat dignitatem ac reverentiam sacrarum Scripturarum tueri, adversus rationes Philosophorum & suspecta testimonia quorundam populorum.*

Quibus verbis primò patet; visum fuisse Librum de Præadamitis à Nobili Abbate, ab eoque laudari Authoris sibi non ignoti ingenium: quasi hoc seculo sufficiat temerè vel impiè loqui vel scribere, ut quis excellentis ingenii nomen mereatur; & pudorem non concitet tanti seductoris ingenium à tali Abbate commendari.

Secundò. Videri satius fuisse viro Ecclesiastico, doctrinam illam temerariam, erroneam, & periculosissimam ingeniis novitatum avidis, silentio involvere, quàm ipsam adhuc omnibus exponere, nec ut par est refellere.

Tertiò: Circa hunc Librum recentissimum Ecclesiam nihil adhuc dixisse; quòd Liber etsi in Lucem editus, coram suis Judicibus comparere nondum sit ausus, sed lateat cum suo Authore & bibliopola punitionis metu. Ideoque nec verum est Ecclesiam non rejicere inquisitionem veritatis, circa difficultates, &c. Quæ verba Ecclesiam dubitare significant, utra hypothesis sit admittenda; an Adami omnium hominum primi Parentis, an verò Præadamitarum

Quartò. Quamvis Moyses nullum alium hominem supponat ante Adamum: tamen hoc non evertit falsam de Præadamitis hypothesin. Moyses enim ex mente hujus seductoris, describit solam genealogiam Judæorum quorum caput fuit Adam; de antecessoribus verò nihil dicit.

Quin-

Quintò. Quomodo ſeductoris illius inteotio fuiſſet, dignitatem & revereotiam ſacrarum Scripturarum tueri, adverſus rationes Philoſophorum & teſtimonia quorumdam Populorum; quandoquidem è contrà ipſis rationibus & teſtimoniis impudeoter utitur ad ſacræ Scripturæ ſenſum evertendum & falſificandum, reſpuens omoes explicationes Theologorum ſuæ doctrinæ adverſantium? Nonoe hoc eſt evidentiſſimum ſignum obſtinatæ & confirmatæ mentis in ſua opinione?

Itaque oobiliſſimus Abbas hæc omnia & ſiogula non videtur legeodo animadvertiſſe: quod hic ad ingeniorum cautelam mooendum eſſe cenſui, ne omni credatur ſpiritui, utcunque apparenter ſublimi; horum ſiquidem numerus ingens à naturæ ſublimioris ſpiritu frequenter decipitur.

Capite 7. Libri 4. Aliam exponit Præadamitarum probationem à diluvio Noacico deſumptam. Aitque quod filii DEI, boc eſt Judæi in Adamo formati, fueraot ſeparati ab aliis gentibus, quas DEUS in principio creaverat; illoſque collocaverat in Terra ſua ſancta (quam putat eſſe Paleſtinam) tanquam in horto concluſo; & illos vetuerat commiſceri gentibus; præſertimque matrimonio contamioari cum filiabus hominum. At (inquit) Judæi cootra DEI mandatum admiſerant in Terram ſuam Gentiles, qui cùm filias procreaſſent, vidiſſeotque filii DEI, quod filiæ bominum eſſent pulchræ, acceperunt eas in uxores. Ex quo concubitu prognati ſunt Gigantes, ob fortes (ait) & vegetos Judæos à recenti formatione: indeque DEUM iratum dixiſſe. Delebo bominem quem creavi à facie Terræ, ab homine uſque ad animantia, à reptili uſque ad volucres Cœli. Ubi Author hic ſuo more corrigens textum Moyſis: per creari vult intelligi formari, & per animantia reptilia & volucres, vult intelligi gentiles.

Verùm ſeductor hic Scripturam ſacram paſſim falſificat, nihilque probat eorum quæ ipſe aſſerit, nec probare poteſt, ſibique contradicit. Nam ſi ex Judæis & filiabus gentilibus prognati eſſent gigantes, ob fortes & vegetos Judæos à recenti formatione: nonne ex maſculis & femellis Judæis majores adhuc gigantes gigni debuiſſent eadem ratione; idque ſtatim ab Adami & Evæ conjugio? Quod verò ſpectat ad filios DEI & filios hominum, patet ex ſacro Codice, quod Filii DEI fuerint Filii Seth, quorum primus fuit Enos, qui ex cap. 4. Geneſ. cœpit invocare nomen Domini, peculiari cultu, præter eum quem cum Abel & Cain à Patre didicerant, cujuſque poſteri eundem cultum obſervâtes recenſentur cap. 5. Geneſ. uſque ad Noe. Ex quibus duxit originem CHRISTUS ſecundum carnem ex Lucæ cap. 3. filii autem hominum fuerunt filii Caio, & aliorum Adami filiorum, qui DEI cultum negligentes, in varias coram DEO iniquitates, ac præſertim carnis abominationes devoluti ſunt, ad eaſque ipſos quoque filios DEI, hoc eſt de progenie Seth provocarunt, quod DEO maximè diſplicuit, eoſque exemplariter punivit.

Eodem cap. 7. tum. 8. & 9. negat diluvium Noacicum fuiſſe univerſale, ſed, ait, fuiſſe duntaxat particulare. Pluraque alia ex prophanis hiſtoriis Euſebii, Strabonis & Solini fuiſſe diluvia particularia.

Verùm opinionis hujus falſitas patet primò ex verbis DEI ad Noe cap. 6. Gen. *finis univerſæ carnis venit coram me*, & ſuprà, *Delebo* (inquit) *bominem quem creavi à facie Terræ.* Quod in mente bujus Authoris & verbo *creavi* intelligendum eſſet de ſolis Præadamitis, quos vult fuiſſe creatos ſuper univerſam Terram: non autem de Adamitis, quos in Adam vult fuiſſe formatos non autem creatos, tam benè doctrina ejus ſibi cohæret. Secundò; Diluvia illa particularia fueruntne à DEO prædicta? fuitne arcæ vel oavis conſtructio imperata, ad ſalvaodas hominum reliquias? Fuitne juſſum à DEO ſingularum ſpecierum animalium bina, marem, ſcilicet, & femellam arcæ includere, cum cibis neceſſariis ad ſpecierum illarum conſervationem? Quid biſce opus erat, ſi diluvium Paleſtinam duotaxat operuiſſet; cùm in tota reliqua Aſia, Europa, Africa, &c. tales ſpecies abondè ſuperaſſent? Referuntne Autbores ſupradicti diluvia, quibus *aqua altior eſſet 15. cubitis quàm altiſſimi Montes qui ſub Cœlo ſunt, quibuſque conſumpta eſt omnis caro quæ movebatur ſuper Terram*, ut de diluvio Noe dicitur cap 7. Gen.? Quam futilis igitur ſit hæc Præadamitarum probatio, ſeipſum deſtruens; ſatis ſuperque patet, quodque tale diluvium naturaliter fieri non potuerit. Ut diximus cap. 31. & 32. bujus Libri; nec noo alibi in hac Aſtrologia, contra Albumazarem & alios Aſtrologos opinantes diluvium ipſum cauſatum fuiſſe à conjunctione ♄ & ♃ in Cancro.

Inſanit verò dum per ruptos fontes abyſſi magnæ, vult intelligi mare Paleſtinæ, quaſi ad altitudinem ſupradictam intumeſcere potuerit, & non potiùs pluvia per dies 40. ex Cœlo deſcenderit, ut dicitur cap. 7. Geneſ. Dumque cataractas Cœli apertas, putat eſſe maximas gerras, evidenter oſtendit quanta ſit ejus reverentia erga ſacram Scripturam, forſanque ſimiliter ridebit, quod de Cœlo pluerit olim ſulphur & ignis ſupra Sodomam, ex cap. 19. Geneſ. Inſanit etiam dum per opertos montes omnes excelſos ſub univerſo Cœlo, vult intelligi duntaxat montes Paleſtinæ, quod nec authoritate nec ratione probat. Tum denique dum ait, ramum virentis olivæ, allatum à columba, non fuiſſe ex oleis quas diluvium operuerat in Paleſtina, quæ erant cœno obductæ: ſed columbam è moſtibus Armenicæ emiſſam, aquas omnes diluvii traoſvolaſſe, & in campo ſuperioris Aſiæ elatioris, legiſſe ramum illum ex quadam olea diſtante ab Arca 100. milliaribus. Sed præterquam horum nibil probat, nec probare poteſt niſi ſuam in falſa doctrina pertinaciam. Ramus ille quid aliud ſignificaſſet, quàm Aſiam non fuiſſe diluvio obrutam? Ut ergo Noe intelligeret aquas ceſſaſſe ſuper Terram Paleſtinæ, oportebat è contra ut columba ramum afferret olivæ cœno abductæ, ſi aquæ diluvii oleas omnes Paleſtinæ cœno obduxiſſent ut vult hic cæcus, qui ſuas non videt contradictiones. Unde

de patet quàm miserè Author hic seipsum primò seducat: Nec quidquam hactenus afferre potuerit, ex quo Præadamitas extitisse suspicari liceat.

Tandem nesciens quâ portâ suos Præadamitas introducere queat, postquam cap. 6. Libri 3. fabulas de antiquitate Mundi exposuit ex Chaldæis, quas 7. capite longiùs persequitur ex Regibus Ægyptiis, Sinensibus & Platone, & jam antea refutavimus, rursus eandem antiquissimam creationem cap. 8. 9. 10. & 11. probare contendit ex Astronomia, Astrologia & Magia Gentilium, quæ non nisi longissimis temporibus inveniri & observari potuerunt: & circa hæc nugatur amplissimè, cùm Gentiles vel idolatræ fuerint in illis hactenus valde ignari, præsertim Arabes & Iodi qui de illis scripserunt, ut constat ex Astronomia restituta, & Astrologia nostra Gallica.

At capite 5. lib. 5. audacter ait. Nunquam fuisse mentem Pauli statuere, omnium hominum originem esse ab Adamo. Quibus verbis mentitur impudentissimè. Nam D. Paulus Actor. cap. 17. de Deo loquens, ait: *Fecitque ex uno omne genus hominum inhabitare super universam faciem Terræ.* Quæ verba Adamum fuisse omnium hominum Parentem primum, ideoque nullos fuisse Præadamitas evidentissimè testantur: quippe dicta Gentilibus Areopagis Athenarum.

Nec minor est ejus impietas ac temeritas, dum cap. 1. lib. 4. ait, se nescire, quo Authore satis idoneo compertum sit, Pentateuchum Moysis esse hujus autographum. Quandoquidem ipse CHRISTUS in Euangeliis, passim libros Moysis approbat. Et præsertim apud Joan. cap. 5. vers. 46. alloquens Judæos, ait. *Si crederetis Moysi, crederetis forsitan & Mihi: De Me enim ille scripsit.* Sed impius hic CHRISTUM pro Authore satis idoneo non agnoscit. Ex quo patet illius obstinatio in detestanda doctrina ab eo exposita.

Omitto ejus frequentes falsificationes sensus sacræ Scripturæ, ut dum verbi gratiâ pro formari, vult intelligi creari; & pro creari, intelligi formari, tam de homine quàm bestiis; ut calculum absolvat suarum conjecturarum & conceptionum; à quibus sacræ Scripturæ sensum, ideoque totius Christianæ Religionis veritatem pendere vult. Et concludo quod si impius hic Author, nomine & facie pluribus notus, publicè ac solemniter suos errores citò abjurare noluerit (quod ex ejus Libro per annos 30. elaborato & scribendi modo futurum non conjicio, utcunque hypocriticè fingat se suaque submittere judicio Doctorum orthodoxorum) omnino meretur, ut in medio omnium exemplarium suæ editionis vivus comburatur, & in favillam redigatur. Cæteris autem omnibus doctrinam adeo impiam tueri, sub pœna mortis prohibeatur. Hæc enim severitas necessaria est, & maxima charitas in eos, quibus Heresiarcha mortem spiritualem & æternam agminatim inferre conatur: Hisque Author resipiscentiæ (ut videtur) desperatæ, non blandis verbis aut linimentis; sed caulticis tractandus fuisse mihi videtur, cùm jam ejus venenum serpat. nec malo jam facto mederi queat. Jubeaturque Proverb. cap. 26. vers. 5. *Responde stulto juxta stultitiam suam; ne sibi sapiens esse videatur.*

FINIS LIBRI SECUNDI.

ASTRO-

ASTROLOGIÆ GALLICÆ

LIBER TERTIUS.

De Mundi divisione in tres regiones primarias, Elementarem, Æthercam, & Cœlestem.

PRÆFATIO.

Postquam Libro Secundo de Mundi creatione & rebus in eo contentis sufficienter ad nostrum institutum egimus: Jam sequitur ut de ipsius Mundi in suas regiones præcipuas divisione tractemus, Dividitur autem totus Mundus in tres præcipuas sive primarias regiones, scilicet, in Elementarem, Æthercam & Cælestem: De quibus sequentia à Nobis traduntur: initio facto ab Elementari,

SECTIO I.

De Mundo Elementari sive sublunari.

CAPUT I.

Sunt quatuor Elementa sive Mundi Elementaris partes integrantes.

AN unicum vel plura & quot numero sint Elementa minimè determinandum solâ ratione Chymicâ, ut fit à pluribus; sed præsertim sensu, & mixtorum corporum chymica resolutione. Quippe quòd omne mixtum in sui artificiosæ resolutione ostendat ex quot & ex quibus ipsum misceatur.

Porrò Elementa non esse numero infinita ut dicebat Anaxagoras inde probatur; quia cùm Elementum de communi consensu omnium constet materiâ & formâ, ergo erit corpus naturale; ideóque quantum continuè trina dimensione: si ergo Elementa essent numero infinita, spatium sive locum infinitum occuparent; proindeque vel nullum daretur corpus mixtum, quia nullum daretur spatium in quo contineri posset, vel daretur penetratio corporum, quorum utrumque falsum est & sensui repugnans.

Non etiam esse unicum Elementum, ut alii voluere, convincitur tum ipso sensu, quippe videntur Terra & Aqua; tum quia alioquin nullum daretur corpus mixtum sive eterogeneum: si quidem mixtio non fit ex unico, sed pluribus, at nulla dari corpora mixta sive eterogenea Chymicorum experientiæ quotidianæ refragatur: Ergo horum plura sunt Elementa: tum denique quoniam plures sunt species simplicis motus recti: nempe sursum & deorsum ex eodem termino à quo; quæ eidem specie corpori simplici convenire nequeunt.

Volunt autem nonnulli ex Neotericis duo tantum esse Elementa, Terram & Aquam; Ignis enim Elementum nusquam esse profitentur cum Cardano de quo infra: Aerem verò ab Aquâ differre formaliter nolunt, sed ambo unicum esse specie Elementum censent, tantúmque inter se differre raritate & densitate; quippe Aerem esse Aquam in vaporem rarefactam, & per ambiens effusam; Aquam verò esse Aerem densatum, idque experientiâ probari in Aquæ evaporatione & distillatione, tum ex vaporibus ascendentibus & pluviis descendentibus per Aërem

Cæterùm quamvis Aer & Aqua invicem ut dictum est converterentur, non tamen propterea sequeretur; id quod Aerem appellant idem esse specie cum Aquâ, unde vapor elevatur in ipsum Aerem: non enim solus vapor aqueus elevatur in Aerem ex globo terrestri, sed etiam exhalatio sulphurea, & naturæ ab Aquâ prorsus alienæ: quæ similiter in Aerem verteretur. Ergo non esset Aer potiùs vapor vel Aqua, quam Exhalatio vel Terra; ideóque neutrum horum, & per consequens tertium erit Elementum; vel denique erit quidpiam mixtum Terrâ & Aquâ, ex quibus vapor & exhalatio simul ascendunt: sicque non Elementum.

Ad hæc si quoniam ex Aere descendit pluvia ipse sit Aqua, ergo cùm ex eodem descendunt lapides, ipse à simili erit lapis aut Terra quæ omnia absurda sunt.

Denique si Aer nihil aliud esset quam Aqua rarefacta; quoniam summum frigus perpetuò viget in mediâ Aeris regione, nec non in infima per Hyemem gelidam in locis præsertim Polo Mundi vicinioribus; sequeretur quod ab illo frigore Aer in pluviam, nivem aut grandinē perpetuò densaretur in Aere medio; nec non in infimo hyemis durante gelu rigido: sicq; aut daretur vacuum aut maxima confusio motus in Elementis: nullæque darentur unquam serenitates, quæ è diverso sunt eò lympidiores quò frigus acerbius est. Ideò autem frigus etiam acerrimum Aeris humiditatem non congelat, quia hæc non est Aquea.

Itaque Aer est aliud ab Aqua Elementum: neque est quidquam eorum, quæ vel in ipsum è Terrestri globo ascendunt, vel ex ipso descendunt.

Cæteri

Cæteri à veritate minùs aberrantes ut Cardanus & KlepIerus lib. 1. Astron. Copero. parte tertia. tria faciuot Elemeota, Terram, Aquam & Aerem: Ignem verò hisce rationibus è oaturâ tolluot. Quòd, scilicet, Aeri circumfusus videretur, noctu præsertim; quandoquidem lux est ipsius ignis formalis proprietas: quòd omnia inferiora combureret; quódque densior Aetbere, Astris perpetuas causaret refractiooes radiorum, unde vera Astrorum loca accuratè observari non possent; ut patet ex baculo recto partim io Aere & partim in Aqua inclinato, qui io Aquæ & Aeris cootractu frangi videtur, & angulum efficere; unde ipsius baculi extremum in Aquâ positum non cernitur in proprio loco; quæ visus ballucinatio oritur ex diversis consistentiâ mediis, Aere, scilicet, & Aquâ per quæ baculi species ad oculum defertur, ut fusiùs à nobis explicatur parte 9. scieotiæ loogitudinum: atqui neutrum horum fieri experientia testatur, ergo nullus est ignis Elementaris.

Quamvis autem Autbores bi fuerint magoi nominis Mathematici, atque Philosophi, tamen ad suam senteotiam vanis utuntut ratiooibus. Non enim lucet ignis Elementum ob suam summam raritatem, nec ipse Sol etiam luceret nisi deositatem sortitus esset. Uode Astra à veteribus credita suot, non differe formaliter à suo Cœlo, sed tantùm esse partes ejus densiores, ideoque lucere. Eademque ratio est de candelæ flamma, quæ si ignita remaneos ita attenuaretur aut rarefieret ot totum cubiculum occuparet, nulla in cubiculo lux cerneretur, lux enim in solo denso conspicua est: quin etiam stupa vel linteum flammæ propinqua acceoduntur, etsi à visibili flammâ non attiogantur, ideóque ab igne ob raritatem invisibili accenduntur in flammæ consiuio.

Secunda ratio adhuc absurdior est. Duabus enim de causis Aeri circumfusus ignis bæc inferiora oequit comburere. Primò ob ejus raritatem. Hæc enim impedit ne luceat, vel urat. Sique flamma candelæ esset ut superiùs rarefacta, nequidem ejus calor sentiretur; virtus enim dispersa debilior est quàm collecta, & quò amplius dispergitur, eò magis debilitatur, indeque fit ut non comburamur expositi radiis solis, quamvis hi vera siot flamma, ut speculo probatur comburstorio; imo flāma ardentis aquæ linteum non adurit. Secuodò ob mediam Aeris regionem perpetuò frigidissimam, ignis Elemento & nobis interpositam, quæ ipsius ignis calorem sursum cohibet, & hæc ioferiora temperat ut dicitur inferiùs.

Tertiò si ignis visibiliter acceosus vel io Aere per coruscationes ardeotissimas, vel in Terræ visceribus ut in Ætboa monte, vel io domibus aut plateis civitatum, aut io mediis segetibus & sylvis Aerem proxiotè circumfusum, iodeque totum universum non comburit, (quod tamen effieeret exigua flamma, si Mundus ut palea vel lignum esset combustibilis) quid timendum à rarissimò & invisibili ignis Elemento super Aerem suapte natura humidissimum, etiamque raritatis inæstimabilis, cum oe quidem Sol (qui globus est ignis deosi stupendæ vastitatis, ut suo loco probabiotus) circumstantia vel propinqua sibi Elemeota, indeque totum Mundum cooflagrare queat? Et oos dum solatibus radiis exponimur simus in flamma ignis: quod ejus radii sint flamma, ut probatur speculo coocavo radios ipsos colligente, oec tamen comburamur, etsi Sol longè intensiùs calefaciat quam ignis ille Elemeotalis? Ex quibus facile est concludere ad combustionem præcipuè requiri comburentis deositatem, tum etiam combustibilis: proiodeq; ex igne supra Aerem, oon esse timendam Mundi confragrationẽ.

Keplerus ergo duarum superiorum ratiooum ac aliarum etiam à Cardano inveotarum atque à scaligero exerc. 9. doctè subiliterque refutatarum unitatem deprehendens, nequidem earum meminisse voluit, sed alteram de refractionibus excogitavit: vult enim loco supra citato Aerem esse mediocris densitatis, utpote cui beterogeoei vapores atque fumi admixti sint, Aerem verò immediate ambit Æther cui densitas est planè nulla, sed tenuitas inæstimabilis atque mera: proiodeque sunt Aer & Æther duo orbes contioui tenuitate vel densitate maximè differentes, uode radiorum Cœlestium refractio. Nilhominus tamen Tycbo Brahæus ultimus Astronomiæ reparator cui Keplerus ipse assentitur Uraniburgi ubi Polus Boreus 56 gradibus elevatur, & Aer multò densior quàm in Galliâ cæterisque regionibus calidioribus; nullam in Sole aut Lunâ refractionem observavit ultrà 45. gradum, altitudinis ipsorum luminum, in stellis verò oullam ultrà vigesimum gradum, quamvis superior Aeris densitas sit per totum expansa hæmisphærium. Quid igitur timet Keplerus à refractionibus posito igne Elemeotorum tenuissimo super Aerem, si nequidem Aer, (ut ipse vult) mediocriter deosus & Ætberi tenuissimo suppositus, eas causat sensibiles à vigesimo gradu altitudinis ad Zeoith usque, & ignis Aetheri teouitate saltem quo ad sensum mioimè cedit? Diceodum igitur refractioues sensibiles oon causari à quacumque diversitate densitatis aut raritatis in medio diaphano per quod fit visio, sed tantùm à sufficieoti ad talem effectum, bæcque sufficientia Aetheri, igni, vel aeri accidit duotaxat ab beterogeneis, ut plurimum verò accidit Aeri à vaporibus & exhalatiooibus è terrestri globo elevatis; ac proinde Cardaoi & Kepleri rationibus sic eversis quateroarius Elementorum numerus sic probatur.

Primò refutatione valida opinionis contrariæ quæ vaoissimis duotaxat nulliusque momenti ratiooibus innititur, ut suprà patuit, sed præsertim ex variis sacræ Scripturæ locis, ubi de ignis ex Cœlo descensu agitur. Secundò ex flammâ nostrate in qua observaiur quidam spiritus quem vocamus ignem, in Aere non quiesceos sed pernicitate summâ ex se tendens supra Aerem, unde conjicitur non modò spiritum ipsum alterius & sublimioris esse naturæ quam Aerem: sed insuper ejus proprium locum esse supra Aerem. Nam ut recte circa hoc Aristoteles. Omne spatium ad quod per se & naturaliter movetur corpus aliquod, est proprium & naturale ipsius corporis spatium. Id verò longè evidentius deprehenditur in ignibus Artificialibus qui celeritate maxima feruntur supra Aerem, hic enim motus oequit esse à Terrâ, vel Aquâ vel Aere, siquidem neutrum borum movetur supra Aerem, ergo oecesse est ut sit ab altero, & superiore Elemento quod est ipsum ignis Elementū in illis artefactis

ignibus

ignibus prædominans. Denique in summâ gelidæ hyemis serenitate nocturnâ, plura videntur accendi meteora in sublimi; nec accenduntur in infima, vel media Aeris regione ubi tunc frigus absolute regnat. Ergo accenduntur in supremâ; cùmque Aer ex naturâ suâ nequeat accendere, atque hoc sit ignis proprium, videtur necessariò fatendum meteora illa accendi vel in supremâ regione Aeris, vicino igne adjuvante, vel in ipsa ignis sphæra, cui nullius meteori præsertim igniti generationem, sed meram Aerilitatem concedere, videtur à naturæ fœcunditate in cæteris omnibus Elementis maximè conspicua alienum.

Nec est quod dicat aliquis vaporem etiam per aërem sursum ascendere, cùm tamen vapor sit naturæ aqueæ, ac proinde ex ascensu flammæ & ignium non rectè concludi Elementum ignis ejusque locum supra Aerem. Nam vapor tardissimè ascendit, & frigoris prævalentis occursu iterum densatur in aquam, atque descendit: at ignis omnium celerrimè trajicit Aerem, & hujus etiam penetrat regionem mediam frigidissimam: itaque ut celeritate motus, sic naturâ maximè differunt.

Denique probatur idem numerus quaternarius Elementorum ex motus recti quo feruntur Elementa & mixta, principiis activis; gravitate, scilicet, & levitate, quas motivas qualitates appellant. Quæ cùm sint qualitatis simplicis, etiam conveniunt corpori simplici, primò & per se; cùmque in naturâ detur mixtum leve atque levius, ergo dabitur simplex levissimum; sunt enim mixta talia à simplicibus; quibus idcircò qualitates simplices debent inesse in summo gradu: & similiter dabitur gravissimum. Nequit autem idem corpus simul esse levissimum atque gravissimum: alioquin tale corpus extra proprium locum positum, ad ipsum repetendum nullo motu recto moveri posset naturaliter, neque deorsum obstante summa levitate, neque sursum obstante summa gravitate, imò nec ei locus ullus esset naturalis, vel sursum vel deorsum; sed uterque violentus: si autem consisteret in medio, ergo darentur extrema sursum atque deorsum, & huic competeret ex naturâ merè gravissimum: Illi autem merè levissimum: ergo erunt duo saltem corpora simplicia, alterum levissimum, alterum verò gravissimum; sed quia gravissimum & levissimum suapte natura feruntur ex eodem termino à quo ad partes maxime contrarias atque distantes; quippe levissimum ad summum locum, & gravissimum ad infimum, suntque per se insociabilia, ut patet ex lapide & flamma ignis in eodem Aeris termino vel puncto motui suo derelicta; vel ergo dabitur in eorum medio vacuum, quod fieri nequit, vel dabuntur corpora interposita mediæ levitatis & gravitatis quæ inter se & cum extremis sint compatibilia; quippe leve mediocriter cum levissimo, & mediocriter grave cum gravissimo, proindeque tales erunt motivæ qualitates, gravitas simpliciter, gravitas secundum quid, levitas simpliciter, & levitas secundum quid; nec non quatuor corpora simplicia quibus illæ per se conveniant; scilicet quatuor Elementa; quorum ignis est levissimus, atque in summo loco, Terra gravissima & in infimo, Aer mediocriter levis, ignis contiguus; aqua autem mediocriter gravis, Terræ atque Aeri contigua.

Contra hunc autem quaternarium Elementorum numerum spretis aliis objectionibus, hæc omnium fortissima non videtur negligenda: tot sunt Elementa, quot corpora simplicia in quæ mixtum quodvis dividitur sive resolvitur; at in tria tantùm dividitur experientiâ & testimonio omnium Chymicorum, qui præ cæteris incumbunt mixtorum resolutionibus, & in quolibet reperiunt subtilem acidumque liquorem aqueum, quem Mercurium vocant; tum alium liquorem crassiorem & oleagineum, quem sulphur; & denique duram siccamque substantiam, quam sal appellant; nihil autem aliud quod saltem non sit mixto alienum & excrementitium, qualia sunt plegma & caput mortuum: quorum hoc Terra & illud Aqua, ideòque etiam Elementa vocantur à Stephano de Claves. Ergo sunt tantùm tria Elementa, Sal, Sulphur & Mercurius.

Dicimus autem duplicem esse in genere corporum resolutionem. Unam essentialem, alteram accidentalem; prima est ipsius corporis in materiam & formam, quæ nullo hominis artificio possibilis est, utroque principio seorsim posito & asservato; ab Authore autem naturæ possibilis extat, omnique competit corpori: altera est materiæ corporis in partes heterogeneas; & hæc solis corporibus mixtis convenit, quorum, scilicet, materia mixtis constat Elementis; atque hæc hominis subjacet artificio: Chymicus enim cujusque mixti materiam resolvit in tres aut quinque partes superius dictas. Non tamen propterea sequitur non esse quatuor Elementa; quia ex Chymicis ipsis hæ tres vel quinque substantiæ æquivalent quatuor Elementis, nihilque sunt aliud quàm ipsa quatuor Elementa: nam Mercurius ab illis dicitur esse aqua; sulphur aer & ignis; sal autem terra & ignis: unde etiam fateri coguntur tria illa principia non esse planè homogenea, sed quodlibet heterogenei quid continere ex toto inseparabile: dividiturque materia in tria illa principia, quia in quatuor Elementa pura nullo hominis artificio, sed à solo DEO dividi potest, ut asseverat Chymicorum facilè princeps Isaacus Hollandus cap 8. tractat. de lapide vegetabili cum aliis ejusdem sectæ Philosophiæ primoribus; eosque ridet qui mixtum in quatuor Elementa pura seorsim resolvere se posse falsò prædicant; ergo ex Chymicis mixtorum resolutionibus dantur etiam in natura quatuor Elementa, Terra, Aqua, Aer & Ignis.

Nec sequitur quod posito igne summè calido debeat summè calefacere, ideòque Aerem contiguum accendere, vel saltem sentiri in his inferioribus: nam flamma aquæ ardentis etsi summè calida minùs tamen calefacit quam ferrum ignitum, ob hujus densitatem illiusque raritatem, nihilque inflammari potest quod non sit oleaginosum atque densum. Præterea calor ignis ad nos usque non pervenit quia sursum cohibetur à frigore globi Terræ & Aquæ ut infra fusiùs explicabitur; vel saltem illius minima portio ad nos usque pervenit.

CAPUT

CAPUT II.

Dantur in sublunaribus quatuor primæ qualitates simplices, tactuque perceptibiles; calor, frigus, humiditas & siccitas: suntque entia realia & positiva.

PRima pars assertionis probatur ipso sensu. Nam si quis calorem tactu sensibilem dari neget, carbonem ardentem nuda manu apprehendat, vel flammam è nubibus erumpentem excipiat; si frigus, glaciem nudo pectori admoveat; si humiditatem, sese aut nymbo exponat, aut in fluvium projiciat: si denique siccitatem, cineres, aut coctum laterem è calidâ fornace extractos contrectet, aut febris ardentis sitim experiatur, ex iisque dari illas qualitates confestim fatebitur. Ubi verò Magister est sensus nulla opus est ratione; vocantur autem primæ & simplices, quia neque ex se oeque ex aliis sunt, & seipsis inter se differunt.

Secunda autem assertionis pars est contra Cardanum, qui in commento in cap. 4. Libri primi quadripartiti, ait. *Non esse nisi duas qualitates, unam quidem agentem, cælestemque, & vocatur calor, cui opponitur privatio, quæ est frigiditas: alteram quæ est humidum Elementale, cui siccitas tamquam privatio opposita est.*

Imprimis notandum est, Cardanum hîc intelligere privationem propriè dictam, quæ sit nimirum pura carentia ejus habitus, cui illa opponitur, & ex se non ens; ut tenebræ quæ sunt ex se non ens, & nihil lucis habent: nam impropriè albedo est privatio nigredinis, & calor etiam frigoris, & humiditas siccitatis; quod Cardanus æque dicere potuisset atque contraria dixit.

Jam verò si frigus sit duntaxat caloris Cœlestis privatio: accidet Aeri, imò glaciei, Aquæ, cæterisque diaphanis; ut sicut eorum tenebræ quæ sunt lucis privatio, temporis momento à sole lucis fonte expelluntur; ita eorum frigus, quod est caloris duntaxat privatio noctu contracta, evanescat ab eodem sole caloris fonte, quo momento emergit supra horizontem, eaque suis penetrat radiis, fiantque non minùs ad sensum calida quàm actu perspicua: ut enim radius lucis corpora illa in instanti penetrat, sic & caloris radius; at experientiæ contrariatur corpora illa in instanti calefieri: nec mirum, quia cùm tenebræ sint pura privatio lucis, vel pura habitus carentia in subjecto apto, talis autem privatio ex se non sit ens actuale, cui propterea neque agendi, neque resistendi vis inesse potest; idcirco lucis radius in instanti illuminat; si quidem ejus luci nulla in subjecto occurrit resistentia. Itaque si glaciei frigus, esset pura caloris privatio (quæ nullibi datur si in glacie non est) quo momento Solis radio calido penetratur, deberet etiam ipsa omninò evanescere: quod cum ne quidem fiat à Solis meridiani radiis, ut Hyeme patet, certum est pertinacem inesse in glacie resistentiam adversus calorem; quæ cùm nequeat esse à privatione pura vel non actuali ente, absurdum est arbitrari frigus glaciei esse duntaxat meram caloris privationem, & non ens actu.

Ad hæc si quis æstate descendat in locum subterraneum vel in profundum puteum, ipse frigus intensum sentiet: ac per consequens frigus in ipso introducetur ab aliquo agente: non enim dici potest quod ille homo ibi reducetur seipso ad suum naturale frigus; tum quia frigus non est homini naturale, tum quia calor præcedens sponte suum subjectum non deserit; nec corpus sponte transit ab habitu ad privationem: at privatio non est activa: Ergo agens debet esse frigus actuale Terræ, Aquæ, rupis, &c.

Præterea ex Cardani mente sequetur nullum calidum Elementale refrigerari posse: hæc enim tantùm fieri potest per expulsionem caloris è subjecto, vel evocationem ex subjecto, vel fugam spontaneam à subjecto, vel denique contemperationem ab opposito frigore: atqui calor sese à subjecto non expellet, neque seipsum in subjecto corrumpet, quod par in parem, nec idem in seipsum possit naturaliter: nec sponte fugiet à subjecto, tum quòd careat libertate, vel spontaneo instinctu, tum quòd sine subjecto esse nequeat, atque ad suum esse appetet naturaliter aliquod subjectum; nec tandem calor ferri candentis rigido aeri expositi ex ferro ipso evocabitur ab aëre ambiente; cùm enim ab hoc tantùm refrigeretur, quatenus frigidus est, sequeretur actualem caloris evocationem fieri ab eo quod non est actu; scilicet, à merâ caloris privatione, quòd absurdum est, essetque rationi congruentius, calorem à sibi simili calore evocari. Nec minùs etiam absurdum asserere quod ferrum illud ad temperiem redactum fuerit ab eo quod nihil est actu. Superest igitur ut ipse calor ab alio, sibique contrario expellatur à subjecto, aut in eo temperetur. Itaque cùm experientiâ constet nullum calidum applicato, vel ambiente æquè aut magis calido frigefieri, sed duntaxat applicato aut ambiente frigido; certum est frigus expellere calorem è subjecto, vel ipsum contemperare; ideòque frigus non esse privationem, cui nulla actio nec potestas adversùs calorem convenire potest.

Denique privatio non est per se sensibilis, nec impressionis capax: at frigus glaciei pectori admotæ, adeò est sensibile ut sit etiam intolerabile, citòque calorem nativum sua impressione extinguerent, & plerumque peregrini Hyeme rigida solo frigore enecantur, licet hospitio calidi exierint; tanta est frigoris Elementalis activitas! Igitur rationi sensuique repugnat opinari frigus nibil aliud esse quàm caloris privationem: suntque calor & frigus duæ qualitates Elementales positivæ, sibique primò & per se contrariæ.

De humiditate & siccitate res prima fronte apparet paulò obscurior. Quoniam enim corpora per evaporationem humidi deprehenduntur exsiccari, videtur siccitatem esse duntaxat humidi privationem, non autem realem & propriam alicujus corporis qualitatem: Verùm si res spectetur attentiùs, patebit hîc tantùm intervenire privationem impropriè dictam, & penes quam humidum æquè dicetur privatio sicci, atque siccum humidi: nam mixti partibus heterogeneis aqueâ, oleosâ & terreâ ab invicem chymicè separatis, erit unaquæque in suo statu simplici, puro, atque perfecto, & hinc apparebit aqua per se humida, illinc verò terra per se sicca; cui si talis deesset sicci-

ficcitas, ei deeſſet Terræ perfectio naturalis, ut Aquæ ſua deeſſet perfectio naturalis, ſi deeſſet humiditas. Si quis itaque dixerit Terræ ſiccitatem eſſe duntaxat privationem & non ens actuale; patet quàm abſurdè velit corporum perfectionem naturalem eſſe à privatione & non ente; cum è contra privatio ipſa ſit imperfectio meraque perficiendi impotentia, ſuumque ſubjectum perpetuò imperfectione notet. Non igitur ſiccitas eſt privatio humiditatis, ſed ambæ ſunt qualitates poſitivæ.

Caput III.

Ipſarum qualitatum ſingulæ in gradu ſupremo propriæ ſunt alicui Elemento: daturque ipſarum in Elementis ſagaciſsima cõbinatio.

Quoniam enim ipſo judice ſenſu dantur in ſublunaribus mixta calida, frigida, humida, ſicca; hæc verò ex ſimplicibus conſtant Elementis, per quæ mixta ipſa talia ſunt: neceſſe eſt earum qualitatem unamquamque primò & per ſe convenire in gradu ſupremo alicui Elemento quod per ſe tale ſit & per ipſum cœtera. Alioquin niſi in natura datetur ſummè calidum, daretur proceſſus in infinitum. Eademque eſt ratio de frigido, humido atque ſicco. Cùm itaque ſuperius oſtenſum fuerit dari quatuor Elementa; quorum de communi conſenſu & experientia ignis eſt calidiſſimus, Aqua frigidiſſima, Aer humidiſſimus, & Terra ſicciſſima (his nempe Elementis in ſuo ſimplici naturalique ſtatu ſpectatis) patet ſingulas ipſas qualitates in gradu ſupremo ſingulorum jam dictorum Elementorum eſſe maximè proprias.

De Aeris autem Elemento controvertitur à nonnullis, qui volunt Aquâ nihil eſſe humidius; quod & ſi plebeiorum ſenſui appareat qui ob Aeris raritatem ejus humectationem non animadvertunt: attamen certum eſt duplicem deprehendi in mixtis humiditatem Elementalem; nempe aqueam & oleoſam: illa eſt Aquæ propria, hæc verò neque ad Terram, neque ad Aquam, neque ad Ignem pertinent, ſed ad Aerem: dicuntur enim Olea eſſe naturæ Aereæ, at gutta Olei longè efficacius humectat, quàm aquæ gutta: hæc enim ſicco ligno aut panno incumbens conglobatur, & proprio termino facilè coercetur, nec pannum aut lignum penetrat: ſed gutta Olei proprio termino coerceri nequit, latiſſimè enim diffunditur & profundiſſimè penetrat: quamobrem cùm illud ſit humidius, quod magis humectat, erit aer humidior aqua.

Sunt etiam qui Terram Aqua velint eſſe frigidiorem, quod hæc ſit diaphana & lumini pervia, illa verò opaca & denſiſſimarum tenebrarum latibulum, quod à lumine nequaquam penetratur: ut verò à luce calorem, ſic à tenebris frigus oriri putant. Cæterùm iſti errant multipliciter primò quia neque calor eſt à luce per ſe, ut ſuo loco oſtendemus, neque frigus à tenebris, quæ nihil reale ſunt. Deinde experientia conſtat Terræ viſcera perpetuo calore turgere, à quo vapores & exhalationes, Terræmotus, thermæ calidæ, flammarum vomitio, &c. cauſantur. In aqua verò nihil ſimile reperiri: imò aqua ipſius etiam Maris niſi vel à radiis ſolaribus vel à calidis exhalationibus è locis ſubterraneis aſcendentibus vel à motu temperaretur; eſſet perpetuò congelata ſummo ipſius Aquæ frigore cum ſumma ſiccitate terræ concorrentibus; nullumque datur in naturâ frigus, quod glaciei frigus adæquet. At Terra ſolius Aquæ interventu congelatur, nullumque eſt gelu vel glacies ſine humore aqueo. Denique ſi æſtate media in profundiores fodinas deſcendatur, ſiatque tranſitus per terram Aqua madidam, longè acerbius ſentitur frigus, quam ſi per ſiccam: ideóque Aqua frigus intendit. Ex his igitur conſtat Aquam eſſe Terra frigidiorem. Ac proinde in ſublunaribus ignis eſt per ſe calidiſſimus, Aqua frigidiſſima, Aer humidiſſimus, & Terra ſicciſſima.

Quidam non Aquam ſed Aerem eſſe frigidiſſimum ex ſua Natura ſic probare conantur. Si Aqua eſſet ſummè frigida; ergo eſſet per ſe ſemper congelata, ſaltem in ea parte, quæ à Terrâ & Aere maximè diſtat, at non eſt per ſe congelata, ejuſque congelatio incipit à ſuperficie Aeri contiguâ; nec congelatur ab igne calido, nec à Terra, quod hæc ſupponatur minùs frigida quàm Aqua: ergo tantùm congelatur à contiguo Aere qui idcirco eſt Aquâ frigidior.

Sed reſpondeo congelationem non fieri à frigore humido quale eſt in Aqua, ſed tantum à frigore ſicco, quale eſt in Terra; ac Aerem facillimè infici externis qualitatibus. Itaque Terra ſuo frigore ſicco inficiens Aerem, & hic Aquam, hæc congelatur, ſiquidem Aqua jam per ſe eſt ſummè frigida, Terræ autem ſiccitas prævalet humiditati Aquæ, quia Terra major eſt Aquâ & ſiccitas activior humiditate.

Cæterùm quoniam ex ſupradictis conſtat Aquam eſſe frigidiſſimam ac inſuper humidam, non tamen humidiſſimam: ſimiliterque Terram eſſe ſicciſſimam ac inſuper frigidam, non tamen frigidiſſimam: inde patet in his Elementis dari combinationem qualitatum Ideóque contrariam in contrariis Elementis igne & aere, ac proinde ignis aquæ contrarius erit ſummè calidus & remiſsè ſiccus, aer autem ſummè humidus, & remiſsè calidus. Atque ſunt hæ naturæ nobis cognitæ Elementorum. Unde conſtat calorem ſiccum eſſe igneum, humidum verò aereum: & ſimiliter frigus humidum eſſe aqueum; ſiccum verò terreum: aut contra, ſiccitatem calidam eſſe igneam, frigidam verò terream, & ſimiliter humiditatem frigidam eſſe aqueam, calidam verò aeream: cæteræ autem combinationes, calida frigiditas & humida ſiccitas, aut contra non dantur in Naturâ.

Ratio autem cur cuilibet Elemento duplicem dederit qualitatem naturæ author ſagaciſſimus eſt, quia ſi ſingulis unicam dediſſet, eamque in ſupremo gradu, nullam Elementa affinitatem inter ſe habuiſſent, proindeque fuiſſet unius cum altero difficilior unio atque mixtio; & conſequenter mixtorum generatio: quam cùm facillimam eſſe deceret, ideò ſymbola facta ſunt Elementa, ſeu inter ſe aliquâ qualitate convenientia. Quod verò cuilibet Elemento data ſit una qualitas in ſummo, altera in remiſſo; cauſa eſt, quia ſi utraque fuiſſet in ſummo, ſemper qualitates in ſupremo gradu contrariæ, nullo intermedio fuiſ-

ſent contiguæ, & per conſequens cuilibet Elemento vicini contrarietas intolerabilis, eorumque pugna quàm par eſſet acrior: ſapienter ergo factum eſt ut uni qualitati in ſummo contigua fieret deſcendendo ſimilis in remiſſo; in ſummo autem contrariæ aliquo intermedio Elemento contiguorum utrique ſymbolo disjungerentur: & eo pacto ignis calidiſſimo proximè deſcendendo ſuccedit Aer remiſsè calidus: & Aeri humidiſſimo Aqua remiſsè humida, tandemque Aquæ frigidiſſimæ Terra remiſsè frigida. Viciſſim igitur cuilibet qualitati in remiſſo contigua eſt aſcendendo ſimilis in ſummo; ut inde conjiciamus naturas inferiores ordinatas eſſe atque tendere ad perfectionem ſuperiorum, inter ignem verò & Aquam ſummè contraria intercedit Aer, Aquæ humiditate, ignis verò caliditate ſymbolus.

Caput IV.

De quatuor primarum qualitatum Elementalium proprietatibus & effectibus.

Quatuor primæ qualitates calor & frigus, humiditas & ſiccitas vulgò dicuntur contrariæ, quod ſub eodem genere maximè opponuntur, ſeque viciſſim ex eodem ſubjecto efficienter expellant. Cæterum dupliciter conſiderandæ ſunt, nempè ſecundùm naturam vel entitatem, & ſecundùm effectum. Priore modo calor eſt contrarius frigori, & humiditas ſiccitati, tum in gradu ſummo, tum in remiſſo: At poſteriore modo illæ dicuntur contrariæ, quæ ſunt invicem incompatibiles: ſicque ſpectantur iterum, dupliciter: Primò ut concurrunt ad mixtionem, quo pacto calor & frigus nec in ſummo, nec in remiſſo gradu ſunt incompatibiles, poſſunt enim ſimul calor & frigus in ſummo concurrere, ſeque mutuò temperare, ideóque multò magis ambæ qualitates remiſſæ, vel una intenſa & altera remiſſa. Secundò ut ſunt in mixto, ſicque qualitas quævis intenſa eſt cum ſibi oppoſita intenſa, vel remiſſa naturaliter incompatibilis in eodem ſubjecto; tum quia ſubjectum eſt tantum capax 8. graduum contrarietatis, tum quia qualitates in gradu ſupremo ſunt tantùm propriæ corporibus ſimplicibus; atque dum in mixtis introducuntur, ipſa diſſolvunt aut corrumpunt; ſaltem ſi mixta ipſa fuerint diſſolubilia aut corruptibilia, qualia ſunt cuncta vegetabilia, & animalia, tum mineralia auro excepto, etiamque vitro, in quibus calor etiam ſummus violenter introducitur, ſive metu corruptionis aut diſſipationis, ob eorum naturam fixiſſimam & partium unionem indiſſolubilem.

Porrò qualitates hæ ex Chymiatris omnibus vitali poteſtate agendi deſtituuntur, nec alii effectus ipſis competunt quam ſimplices calefactiones, refrigerationes, ſolutiones, coagulationes, rarefactiones, denſationes, &c. ideóque turpiter errant Galenus ejuſque ſectatores qui qualitatibus ipſis omnes animalis vitales actiones, tum omnium morborum cauſas & curationes adſcribere non erubeſcunt: quandoquidem hoc poſito ſequeretur ex duabus tantùm herbis alterâ in gradu 4. calidâ, & alterâ in 4. frigida omnes morbos calidos & frigidos curari poſſe, ſi ſecundùm morbi gradum herbæ ipſæ miſcerentur, quod abſurdum eſt; ipſique in dies magno ægrorum damno experiuntur, qualitates ipſas utcumque miſtas, ſuis intentis, & ægrorum curationibus minimè ſatisfacere, niſi forſan in quibuſdam ſimplicibus ægrorum alterationibus.

Itaque ſunt ipſæ qualitates duntaxat prima & univerſalia Naturæ inſtrumenta, quibus illa in toto ſuo regno utitur ad alteranda corpora, vel corporum principia initio generationum; ſuntque calor & frigus longè majoris activitatis, quàm humiditas & ſiccitas, unde comparativè dicuntur hæ paſſivæ, illæ autem activæ.

Caloris igitur Elementalis proprietates ſunt calefacere, rarefacere, attenuare, reſolvere, liquare, urere, coquere, homogenea congregare, & per accidens heterogenea diſgregare. Calor autem calefacit per ſe, non quidem producens in ſubjecto, vel educens de ejus potentia calorem ſibi ſimilem, ſed ſe effundens in ipſum ſubjectum: præterea rarefacit & reſolvit quidquid humido aqueo aut viſcido conſtat, Terræ non perfectè commixto: ſolaque auri vel vitri humiditas illi reſiſtit ob perfectam cum terrea portione miſtionem.

At frigus per ſe frigefacit omne corpus, ac præterea denſat vel congelat humidum calore rarefactum, reſolutum, aut liquatum: ideóque quod calor reſolvit, aut liquat, hoc frigus congelat aut condenſat, juxta illud Paracelſi, *quæ calore ſolvuntur, frigore concreſcunt, & contra*: congelat autem præcipuè humidum aqueum; at ſpirituoſum, aereum vel igneum non ita congelat: ſed tantummodo denſat, & ad congretionem cogit: ideoque expoſito vaſe vini pleno, frigori Hyemali, ſola humiditas aquea congelatur; ſpiritus autem vini præſertim generoſi aquæ debiliter commixtus, & frigus inimicum fugiens, ſe congregat in centro vaſis, nec congelatur, quod ex ſe congelari nequeat, ſicque frigus etiam homogenea congregat, & heterogenea diſgregat, ut calor, contra Ariſtotelis ſenſum. Attamen ſi ſpiritus ille pauciſſima quantitate fuerit Aquæ permixtus, citóque intercipiatur à frigore, congelabitur per accidens, ut in ipſa etiam aqua communi accidit, quæ non caret ſpiritu, ſed habet exigua ſaltem quantitate, qui ſubitò interceptus à frigore congelatur cum aqua, priuſquam ſe cõcentrare & ſegregare queat: eſt tamen certum quod ſi aqua congelata, deindeque liquata & optimè clauſa ſervetur in annum ſequentem, rurſuſque congeletur poſt annuam fermentationem, hac ſecunda congelatione, ſpiritus aquæ (qui per æſtatem multus evaporat in aerem infinitum, ſegregabitur & concentrabitur abſque congelatione; annis autem ſequentibus, ſi idem proceſſus repetatur, creſcet ipſe ſpiritus quantitate & virtute, quæ aurum etiam ſolvat, quod eſt arcanum eximium. Patet autem etiam ex oleis diſtillatis, & aquis fortibus, frigus non poſſe congelare humidum aereum vel igneum, præſertim diſtillatione defecatum & rectificatum.

Jam verò humiditas per ſe humectat atque emollit, nec non ſolvit omnia ſalia, nullaque fit ſalis ſolutio ſine humiditate, atque idcirco humidum Elementum vocatur Naturæ menſtruum. Ratio autem quod ſal ab humido diſſolvatur, eſt quia ſal ipſum conſtat duplici materia, ſcilicet volatili, quæ ſal Armoniacum appellatur, quod ex humido ſumpſit originem, ideóque in illud facilè abit ob Naturæ ſimilitudinem: tum ſale fixo nullius ſaporis, qui abit in vitrum, nec in aqua diſſolvitur, quod ſit Naturæ terreæ, & penitùs ſiccæ, nulliuſque ſaporis.

Ex

Ex his verò constat in quovis mixto esse duplex humidum, nempe Elementale; quod est vel aqueum vel aereum, quæ ambo igni cedunt, & in vaporem abeunt: eoque resoluto corpus in cineres abit, siquidem illo ut glutine Elementa in mixtione devinciebantur: tum radicale quod ignis tyrannidem spernit, & in cineribus superstes remanet immortalis: quod ex eo probatur, quia ex cineribus discontinuis fit vitrum continuum, ergo cineres ad hoc fluere necesse est: at nulla fluxio sine humore.

Porrò humor est commune caloris & frigoris subjectum, circa quod præcipuè occupantur in generatione & corruptione corporum, quodque à calore coquitur vel resolvitur, si fuerit resolubile, à frigore autem densatur & congelatur si congelabile sit. Soletque frigus vitales rerum humores principaliter invadere hostiliter, unde viventium senectus tandemque mors: ex quo fit, ut frigus pro viventium omnium maximo inimico habeatur.

Denique siccitas exsiccat, coagulat, induratque soluta & humida, idque vel cum calore coquendo, aut evaporando; vel cum frigore congelando. Unde infertur quod cum humidum aqueum in mediâ Aeris regione congeletur, indeque fiant nix atque grando, necesse est frigus Terræ siccum, ibidem à Terrâ effusum maximè vigere, ut suo loco fusiùs exponetur.

Cæterùm hîc notandum est, quod liquida abeunt in vaporem à solo calore, ut vaporosa in liquorem à solo frigore. Dura autem vertuntur in naturam liquidam, vel à calore liquante, vel ab humido dissolvente, ut patet utrumque in Metallis. At liquida & mollia exsiccantur & indurescunt vel à frigore congelante, vel à calore humidum coquente aut resolvente: ac in summâ si attentè spectetur quatuor primarum qualitatum operatio, deprehendetur illam versari duntaxat circà corporum solutionem & spirituum coagulationem: etenim liquatio est etiam quædam corporis solutio. Atque de ipsarum qualitatum effectibus hæc pauca hîc in genere sufficiant, maximo enim physicæ damno ista qualitatum doctrina, quibus opus esset experientiis & observationibus in universa naturâ, huc usque plurimùm remansit inculta apud Galenicos, qui nilhominùs vix ullas alias in naturâ vires agnovêre præter calorem, frigus, humiditatem & siccitatem, atque diversos mixtionis modos sive combinationis gradus earumdem.

CAPUT V.

Terra & Aqua unicum globum constituunt.

TErræ superficiem extimam esse planam, tum Aquæ similiter, non modò credit ignarum vulgus, ob vastam planitiem visui apparentem in terrâ atque mari; sed Philosophi etiam aliqui arbitrati sunt, ut Anaxagoras & Democritus. Alii Terram ex parte nobis oppositâ infinitè protendi, & quasi columnâ sustineri, nec in Aere suspendi putaverunt. Alii utriusque Elementi superficiem rotundam quidem, & in Aeris medio pendulam fecerunt, sed unum Elementum altero altius; Alii ambo Elementa constituêre geminos globos sibi cohærentes, ut gemella cerasa ex eodem pediculo pendentia. Explosis his aliisque similibus deliramentis & erroribus (in quos etiam ex sanctis Patribus nonnulli inciderunt defectu doctrinæ Mathematicæ) ex utroque Elemento unicum fieri globum sic probamus. Quæ unicâ superficie sphæricâ continentur unicum globum constituunt, at Terra & Aqua sunt ejusmodi: nam constat experientia vel observatione quod progredienti à Septentrione recta in Austrum, nullatenus deviando ad ortum aut occasum sive Terra sive Mari, sive utroq; Elemento iter instituatur; semper æqualibus spatiis itineris, æqualiter decrescit altitudo Poli Septentrionalis, quippe singulis quindecim milliaribus Germanicis decrescit uno gradu: continuóq; sub Terram vel Aquam occultantur quædam Cœli partes prius visæ ex parte Boreæ, aliæ verò prius non visæ ex parte Austri, videntur quasi è Terra vel Aqua emergere: idque proportionaliter ad spatia itineris; progrediens autem ab occasu recta ad ortum sine ulla deviatione ad Boream vel Austrum singulis æqualibus spatiis itineris, videbit stellas fixas ortum suum anticipare æqualibus temporibus, quippè singulis milliaribus quindecim Germanicis sub Æquatore stellæ fixæ ortum suum anticipant 4. minutis horæ, & in aliis locis proportionaliter ad latitudinem loci; quæ nulla ratione fieri possent nisi Terra & Aqua unicum globum constituerent à Borea ad Austrum & ab occasu ad ortum, aut contra; idq; undequaque quandoquidem eadē observantur ubiq; locorum Terræ vel Aquæ.

Eadem Terræ & Aquæ rotunditas probatur evidentissimè in Eclipsibus Lunæ duplici ratione. Primò, quia Lunæ facies perpetuò secatur circulariter ab umbra globi inferioris Terræ & Aquæ, dum Luna ipsam umbram ingreditur: Ergo globus ipse cujus est illa umbra rotundus est; qualis enim est figura corporis, talis est figura umbræ quam projicit, ut docetur in Opticâ. Secundò, quia Eclipsis Lunaris initium, videtur eodem momento temporis à quibuscumque nationibus ipsa Luna videri potest; at eo momento Orientales populi plures numerant horas quàm Occidentales sub eodem parallelo circulo degentes, idq; proportionaliter ad ipsorum populorum distantiam, quod fieri non posset, nisi Terræ & Aquæ esset idem globus, ut supra ostensum est de Solis & Stellarum ortu.

Denique Navis ex Oceano redeuntis ad portum primò conspicitur mali summa pars, deinde media, tandemque post tempus navis ipsa, quæ primò visa fuisset, nisi tunc inter ipsam & oculum tumor Aquæ rotundus fuisset interjectus: homines autem ex alto redeuntes Oceano, ubi nihil videtur nisi Pontus & Aether, Terramque appropinquantes primò vident montium cacumina, tum urbium campanilia, tum successu temporis urbes ipsas quasi successivè ex Aquâ emergentes; eademque experiuntur per Terram ipsam itinerantes: quod tam ordinatè non fieret, nisi Terra & Aqua unicum globum efficerent, & earum superficies continuaretur. Adde quod Archimedes lib. 1. de his quæ vehuntur in Aquâ demonstravit non solùm Oceanum & alia maria, verùm etiam quemlibet humorem quiescentem habere figuram sphæricam cujus sit idem centrum cum Mundi centro.

Dicet autem aliquis absurdum videri Terram asserere sphæricam cùm visui pateat illam pluribus in locis, montibus altissimis tumere, & vallibus profundissimis deprimi. Cui respondemus montes illos atque valles certò convincere saltem superficiem

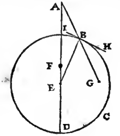
Terræ non esse exactè sive Mathematicè sphæricam, at totius globi respectu ita sunt insensibiles, ut ei aliam figuram, quàm sphæricam conferre nequeant: est igitur Terra saltem physicè sphærica, & veluti quidam globus ligneus pluribus in locis excavatus, cujus cavitates replentur mari, lacubus, stagnis, fluviis, & aliis aquis, ita ut ex Terra & Aquis una consurgat sphærica superficies eo modo quo supradictum est, proindeque unicus globus quem à Terræ prædominio terrestrem imposterum appellabimus. Sic enim Luna dicitur sphærica etsi plures eminentiæ & cavitates in illa tubu optico deprehendantur.

CAPUT VI.

Globi terrestris unicum est centrum tam magnitudinis, quàm gravitatis.

IN omni corpore gravi duo centra quæri possunt; alterum magnitudinis, alterum gravitatis: centrum autem magnitudinis cujusq; corporis est punctum intra ipsum corpus ab omnibus ejus extremitatibus æqualiter distans; quale est centrum solius sphæræ. Centrum verò gravitatis est punctum à quo si corpus quomodocumque suspendatur, quiescit: quoniam autem globus Terrestris componitur ex duobus Elementis gravitate differentibus, Terra enim est gravis simpliciter, Aqua tantùm secundum quid ex cap. 2. arbitrantur nonnulli quod in ipso globo non sit idem centrum magnitudinis & gravitatis: sed magnitudinis centrum esse in medio globi, à quo omnes lineæ ad superficiem ductæ sint æquales, centrum verò gravitatis esse extrà medium globi, & in eâ ipsius parte, ubi plus Terræ, ideóque gravitatis reperitur. Hic autem demonstramus esse idem centrum magnitudinis & gravitatis.

Omnia gravia, sive sint Terra, Aqua vel aliud ex alto in globi Terrestris superficiem liberè demissa sive filo pendentia incidunt in ipsum globum ad angulos æquales sive rectos, ut sensu patet perpendiculis, quibus utuntur Arcbitecti in ædificiis perpendiculariter extruendis: hoc est si ducatur linea tangens globum in puncto, in quod incidit ipsum grave, filum perpendiculi incidet in ipsam lineam ad angulos æquales, sive rectos: ergo omnia gravia directè tendunt in ipsius globi centrum magnitudinis, in ipsoque filo continuato est diameter globi. Alioquin à puncto A in sublimi Aere sumpto pendeat perpendiculum A G incidens in globum Terræ B C D, non tamen tendat in ejus centrum magnitudinis E, & ducatur linea H I tangens globum in B puncto, in quod perpenduculum incidit; eruntque anguli A B I & A B H æquales inter se sive recti ex hypothesi; quare Angulus H B G erit etiam rectus prop. 15. Element: à centro autem E ducatur ad punctum contactus B, recta E B, fietque angulus E B H rectus etiam, prop. 16. 3. Elem. ideóque æqualis angulo H B G, totum, scilicet, parti, quod est absurdum. Non ergo perpendiculum in globum Terrestrem incidens tendit extrà centrum magnitudinis globi, sed in ipsum, ut perpendiculum A F, in quo continuato est globi diameter.

Quoniam igitur omnia gravia undecumque demittantur in globi terrestris superficiem, simili prorsus ratione tendunt in ejus centrum magnitudinis, non erit certè centrum gravitatis ipsius globi terrestris (in quod per se tendunt omnia gravia) aliud à centro magnitudinis ejusdē: alioquin quoniam omnia gravia quatenus talia sunt, tendunt in centrum gravitatis, si centrum gravitatis non esset idē cum centro magnitudinis, posset grave sive perpendiculum tendere in centrum gravitatis, non tendendo in centrum magnitudinis, quod fieri non posse suprà demonstravimus: ergo globi terrestris idem est centrum gravitatis & magnitudinis, quod erat demonstrandum.

Hinc verò mira elucet DEI omnipotentia atque sapientia in librando ipso globo ex duobus Elementis gravitate differentibus composito: quodque si Terra in orbem aliquo impulsu agitaretur, non rediret ad pristinum situm (quod volunt adversarii) sed peracto motu proportionato impulsui, illicò quiesceret, ut patet in globo artificiali super suo axe similiter in æquilibrio constituto, atque in gyrum agitato.

CAPUT VII.

Terræ crassities tres in regiones dividitur, & quæ sit divisionis causa, exponitur.

COmmuniter recepta est apud Peripateticos Aeris divisio secundum crassitidinem in tres regiones; supremam, scilicet, perpetuò calidam, mediam in qua generantur nubes & pluviæ, perpetuò frigidam, & infimam seu telluri proximam, æstate calidam, hyeme frigidam, vere & autumno temperatam: at crassitudinis Terræ divisio à nullo ante me fuit deprehensa, eamque primus observavi in profundissimis Hungariæ fodinis anno Domini 1615. ut videre est in novâ nostrâ Mundi sublunaris anatomiâ. Quoniam verò divisio hæc non modò certissima est, sed etiam à viris doctissimis approbatur, & versamur in Anatomiâ sive sectione Mundanæ machinæ in suas partes: idcircò eam summatim hîc exponere, non erit ab instituto alienum nec inutile; cum præsertim divisio hæc egregium lumen afferat universæ regioni Elementari, ut fusiùs dicetur infrà cùm de Aere.

Ut ergò Aer naturaliter dividitur tres in regiones supradictas; sic Terræ crassities tres in regiones etiam temperie differentes dividitur, scilicet in supremam, quæ Aeri contigua est, in mediam atque infimam prædictis regionibus Aeris correspondentes; sed ordine penitùs contrario;

ut

ut sunt ambo hæc Elementa contraria. Suprema enim Terræ regio correspondet infimæ Aeris, & in eo conveniunt, quod utraque sit modò frigida, modò calida, modò temperata; in eo autem differunt, quod dum Aerea regio calet ut æstate, terrea friget; dumque Aerea, ut Hyeme friget, terrea calet; Vere autem & Autumno ambæ contemperantur; neque hæc alia probatione indigent, quàm experientiâ solâ quæ de Aere omnibus nota est; de Terrâ verò si quis æstate descenderit versus Terræ centrum, supremam Terræ regionem primò occurrentem sentiet frigidissimam; sique Hyeme eò redeat, eandem regionem tunc non ampliùs frigidam sed calidam seu tepidam inveniet; Autumno autem & Vere temperatam, idemque testantur Aquæ omnes puteales, maximè verò profundiores.

Hujus verò regionis crassities existit admodum parva, totius globi respectu; vix enim quibusdam in locis ad 80. hexapodes profunditatis pertingit, in multis circiter ad centum se se extendit, in paucissimis ad 150. hexapodes, sive 380. passus geometricos, idque pro locorum diversitate: in locis enim montuosis minor est crassities, in planis verò major, præsertim si Terra sit pinguis & argillosa.

Ab ipsâ verò regione profundiùs descendendo versùs Terræ centrum, fit ingressus in mediam, correspondentem mediæ Aeris regioni: in eo ambæ convenientes, quod utraque eandem perpetuò servet temperaturam; in hoc autem differentes, quod Aeris media regio semper frigeat, ut patet ex nubium, aquæ & grandinis eò loci generatione, quovis anni tempore, quæ à solo frigore esse potest; media verò Terræ perpetuò caleat, instar hypocausti, unde fit ut operarii metallici ferè omnes nudi in ipsâ laborent.

Hujus autem regionis crassities ignoratur adhuc, eam enim nemo vivus adhuc pertransiit nisi Core, Datan & Abiron, de quibus dicitur in Scripturâ quod descenderint in infernum viventes: quantumvis enim profundè à Metallicis Terra hucusque effossa fuerit, & quidem Cottebergi in Bohemiâ ad 500. orgyas sive hexapodes, ut refert Georgius Agricola in suo Bermanno, tamen in loco semper calido extiterunt, nec ultrà frigus repererunt, ut à pluribus artis illius peritis senibus in ipsis didici cavernis. Cùm autem in profundioribus fodinis in hac regione sitis non tantùm metalla, sed rupes durissimæ, densissimæque conspiciantur, certum est regionem hanc admodùm profundè se extendere. Ac proinde probantur quidem sensu, & experientiâ duæ jam dictæ regiones, quia cuivis homini licet ad illas descendere: non autem tertia.

Hanc tamen dari asserimus correspondentem supremæ Aeris regioni; ac in eo ambæ conveniunt; quod utraque eandem perpetuò servet temperaturam; in eo autem differunt, quod Aeris suprema regio semper caleat; ibique Elementum Aeris vigeat in suâ puritate, infima verò Terræ perpetuò frigeat, ibique etiam regnet Elementum Terræ in suâ puritate: dari autem probatur triplici præsertim ratione. Prima est accurata Terræ & Aeris correspondentia contrarietatis in duabus regionibus, utriusque Elementi, ut suprà patuit. quam idcircò persici & compleri in tertia utriusque Elementi regione maximè consentaneum est. Secundò quia alioquin nulla daretur pura Terræ natura, quod ideò falsum est, quoniam aut nullibi datur purum Elementum aliquod, aut datur Terra pura circa ejus centrum; reliqua enim Elementa quia sunt tenuiora, rarioraque quam sit ipsa tellus, minùs etiam resistunt peregrinis agentium externorum qualitatibus, easque faciliùs admittunt: At Terra propter suam densitatem & profunditatem maximè resistit etiam radiis solaribus, quos patet in ejus superficie fortiter repercuti sursum ad Aerem: non ergò verisimile est Solis vel alterius agentis ullam qualitatem sensibilem pertingere usque ad Terræ centrum: & proinde datur Terra pura, hoc est, perpetuò frigida & sicca circa centrum; quæ fuit etiam Aristotelis sententia lib. 2. de gener. textu 22. & per consequens datur hæc tertia regio. Tertia denique ratio est, quia nisi daretur hæc infima regio, neque etiam daretur secunda, ut probabimus ex causis divisionis Terræ; at datur secunda, experientiâ teste: ergo etiam tertia.

Causæ igitur illius divisionis à nobis etiam detectæ sunt istæ. Aer & Ignis duo Elementa calida, ambiunt Terræ & Aquæ globum frigidum: sunt autem calor & frigus qualitates in distans activæ, ideóque Elementa hæc contraria initio creationis juri suo relicta, agere cœperunt in se mutuo. At cùm ignis & Aer ob suam raritatem debiliores ad agendum & resistendum essent, globus autem terreus ob suam densitatem tam ad agendum quàm resistendum multò fortior: hic sanè suo frigore superiorum Elementorum invasit regionem, eorumque calorem longè fugavit sursum, ut dicemus infrà cùm de Aere: Sol verò cujus validum calorem cœlestem ita fugare nequit, cùm æstatis initio, Terræ superficiem radiis rectioribus ferire incipit, tunc ipsius Terræ frigus foras erupturum à fortiori calore Solis initio repercutitur; & quo Sol ardentiùs extrà calefacit, eò fortiùs Terræ frigus repercutitur, sensimque retrocedit versùs Terræ profundum: qualitates enim activæ in distans perpetuò tendunt à centro in circumferentiam, sive ambitum, ex Optica; nisi in viâ repercussionem patiantur: Tunc enim versùs Centrum reflectuntur; inde verò frigus copiosum cumulatur in ipsâ supremâ regione, quæ idcircò æstate hac de causâ sentitur frigidissima.

Dum verò Sol descendit ad partem Mundi Australem, & radiis tantùm obliquis calefaciens, vis ejus languescere incipit, ut Autumno; tunc Terræ frigus denuò erumpit in Aerem, & in ipsum expanditur, eò liberiùs, quò vis Solis descendentis minor efficitur: ipsum verò frigus exiens sequuntur vapor & exhalatio per æstatem retentæ sub prima regione Terræ, & in Aerem similiter ascendunt; suo autem transitu per supremam Terræ regionem eandem suo calore temperant; sicque fit ipsa Auctumno temperata.

At quando Sole à nostro hæmisphærio plurimùm remoto, globus terrestris & Astra frigida infimam Aeris regionem impensiùs refrigerarunt, ut Hyeme; tunc tanto frigore Terræ cute constricta constipataque, vapor & exhalatio denuò incarcerantur, usque in Aerem liber denegatur egressus: copiore itaque in Terræ supremâ regione asservantur, quam propterea Hyeme calefaciunt, & plantas præsertim verò arbores fœcundant.

 Sole

Sole autem ad verticem nostrum redeunte, & Aeris infimi frigus paulatim expellente Veris tempore, crustæ Terræ denuò referantur pori: tuncque vapor & exhalatio liberè exeunt, ac Terræ suprema regio calida, frigidusque Aer infimus, verè ut suprà Autumno temperatur.

Hisce igitur de causis suprema Terræ regio modò calida est, modò frigida, modóque temperata; indeque constat quod quæcumque causa Aerem infimum per se refrigerat, eadem Terræ supremam regionem per accidens calefacit: tanta fuit in Mundo condendo primæ Naturæ, sive DEI Omnipotentis sagacitas.

Causa verò perpetui caloris mediæ regionis longè difficilioris altiorisque fuit contemplationis, quæ tamen in rei veritate talis est. Terræ supremæ mediaque regio porosæ sunt: Alioquin vapor & exhalatio nunquam deorsum transcolarentur, quæ tamen fieri conspicimus: Ergò duæ ipsæ regiones ab Astrorum, sed præsertim Solis radiis calidis penetrantur: radiis enim Solaribus æquè naturale est versus Terræ centrum descendere, atque exhalationi in Aerem ascendere. Ut enim Terra est centrum suarum exhalationum, quas undequaque in Aerem mittit: ita Sol est centrum suorum radiorum, quos etiam undequaque projicit, & per consequens versus Terræ nostræ centrum: si igitur exhalatio & vapor cum suâ crassâ corporeitate, imò quæ transcolantur aquæ pluviales longè crassiores, supremam mediamque regionem Terræ porosam permeant, quidni radii Solares longè subtiliores majorisque activitatis easdem penetrabunt, cum tam ipsos radios quam nostri etiam Ignis vulgaris calorem muros penetrare sentiamus: Ergò Solares radii corpus Telluris penetrant. At minimè id faciunt secundùm totam suam entitatem, manifestum siquidem est eos non exiguâ ex parte repercuti à Telluris superficie sursum in infimam Aeris regionem, quæ inde fervet æstate, idque propter ipsius telluris frigiditatem atque densitatem. Ut ergò vis inest Soli ad agendum in Terram, ita vis inest terræ resistendi Soli; alioqui Sol totam in instanti Terram calefaceret contrà experientiam: Est igitur mutua inter utrumque pugna; non tamen viribus paribus certant in superficie Terræ; alioquin Solares radii calorifici terram nullatenùs penetrarent; sed ex toto cohiberentur in ipsâ superficie, at non totaliter eos repercuti inde patet, quia alioquin ardor Solis Æstivi esset intolerabilis in infimâ aëris regione. Pergunt ergo Solis radii versùs Terræ centrum, continuóque à Telluris frigore atque densitate debilitantur, donec tandem suæ vi activæ æqualem resistentiam reperiant, cum quâ viribus paribus certent, & à quâ ne ulteriùs se diffundant, cohibeantur, sed ex toto repercutiantur. Datur ergo necessariò Terræ regio nullum calorem admittens, perpetuóque frigida, quam supra diximus esse infimam: & locus in quo radii Solis ultimò atque ex toto repercussi sparguntur, est secunda sive media Telluris regio quam ipsi radii constituunt atque distinguunt, & in quâ nihil mirum est, si calor continuò vigeat, cùm ea radiorum Cœlestium non tantum Solis sed etiam aliorum majorum astrorum calidorum, præsertim verò Planetarum repercussio continua fit, & radii ipsi calidi suam agendi vim ultimam in hac regione ad actum reducant, in ipsâ generando vaporem & exhalationem, atque ex his duobus principiis proximis, omnis deinde generis metalla & mineralia, quæ solo calore eoque Cælesti coquuntur.

Hæc tandem evidentissimè probantur hac alterâ ratione: nisi Solares radii intra Tellurem repercuterentur, fieret ut vel à Terræ superficie ad centrum usque calor æqualis sentiretur, vel intensior propè superficiem: tum procedendo centrum versùs debilior, vel denique minor prope superficiem, procedendo verò deorsum intensior; sed horum trium quodlibet falsum esse experientiâ probatur. Primum quidem quia descendenti versùs Terræ centrum, primò fit ingressus in regionem æstate frigidissimam, indeq; in valde sensibiliter calidam. Secundum quia secunda regio est perpetuo calidior, quam prima, quæ æstate etiam maximè friget. Tertium quia æstate quò profundiùs descendetur in primam regionem, eò magis sentitur frigus donec ad secundam regionem perveniatur, ut in pluribus fodinis observavi: quò autem profundiùs descenditur in secundam regionem, non eò major calor percipitur, ut didici à peritis metallicis, quos hac de re percunctatus sum; quorum certè effectuum nulla ratio Physica reddi potest, saltem valida, nisi quia Solis radii intra Terram alicubi repercutiuntur, horumque reflexio ad concavum supremæ regionis, & non ultra pertingit, ut de radiis Solis reflexis in infimam Aeris regionem dicemus, cùm divisionis Aeris non minùs novam sed tamen verissimam quoque causam infra aperiemus.

Quæ autem hîc dicta sunt de Terra, iisdem rationibus dici queunt de Aquâ; in cujus extimâ superficie solis radii calorifici similiter repercutiuntur; unde maximus etiam super Aquis sentitur calor æstate: ideóque divisionem illam per totum globum Terræ extendi asserimus.

Contra hanc verò doctrinam celeberrimus D. Libertus Fromondus in collegio Dalconis Lovanii olìm Philosophiæ Professoris primarii scripsit, dicens incredibile apparere, quod radius Solis penetret ad 300. aut 400. orgias Terræ, cum penetrare nequeat in cellas & penuaria nostra, quæ uno aut altero palmo Terræ ab Aere subdiali separantur, ut probant cellarum benè clausarum tenebræ.

Sed multùm hallucinatur, nesciens quod à Sole prodit radius compositus ex tribus radiis simplicibus, quippe lucis, caloris & influentiæ, quæ sunt tres qualitates realiter distinctæ, quas tamen confundit, & quæ hîc dixi de radio calorifico Solis, fingit me dixisse de radio lucis.

Paginâ autem 50. sui libri de meteoris ex Agricolis fateri coactus est, vim Soli calorificam penetrare ad decem pedes intra terram, idque concedit fieri non posse à radio lucis: sed subsequenter ait, quod si Soli virtus alia calorifica præter lumen affingatur, quæ in viscera Terræ penetret; profectò talis influentia cœlestis (debuit dicere calor Solis) non reflectetur sursum sed rectà perget usq; ad ultimum terminum sphœræ suæ activitatis: si autem non reflectatur, non fiet media Terræ regio semper calida à reflexione caloris Solis.

Sed

Sed postquam ab Agricolis coactus est distinguere radium lucis à radio caloris, jam ipso sensu & suprapositis rationibus scire debebat quod radius lucis equidē totaliter cohibetur in superficie Terræ ab hujus opacitate; at radius caloris quamvis aliquantùm reflectatur in Aeris infimam regionem à denso frigidoque Terræ corpore: non tamen ex toto reflectitur, sed Terram eò usque penetrat quousque Terræ frigus cum illo viribus paribus certare valeat; tunc enim ipse calor Solis ex toto reflectitur, reflexusq; mediam Terræ regionem efficit perpetuò calidam, ut à simili dicemus infrà cap. 10. globi terrestris frigus repercussum efficere mediam Aeris regionem perpetuò frigidam; Influentia autem totum Terræ corpus penetrat ut ostendetur lib. 12. Astrol. Gall.

Aliæ caloris subterranei perpetui causæ afferuntur ab Hippocrate lib. de naturâ pueri à textu 26. ad 32. & ab aliis quas in anatomia nostra refellimus, & graviores in hanc nostram sententiam objectiones dilucidè solvimus, quas hic brevitatis causâ omittimus.

Caput VIII.

Quanta sit globi terrestris peripheria, diameter, superficies, atque soliditas.

Globi terrestris peripheria diversimodè inquiritur, ut à nobis ostensum est in doctrinâ sphæricâ. At sequens methodus mihi videtur omnium accuratissima; expensis generosi cujusdam Principis ad praxim reducenda.

Sint in superficie Terræ sub eodem exactè Meridiano duo loca A & B. ab invicem distantia 8. vel 10. milliaribus Germanicis ex conjecturâ. Atque inter ipsa loca nullus sit mons, vallis, sylva, aliudve, quod impedire queat, dimensionem lineæ A B. (quæ est pars circonferentiæ Terræ) operâ perticæ, funis, vel cathenæ ferreæ. Sumatur in A poli altitudo accuratissima; indeq; proficiscendo versùs Meridiem B. mensuretur justissimè lineâ A B. atque sumatur etiam in B. exactissima Poli altitudo, ope quadrantis 3. aut 4. pedum, instructi artificio ad secunda quoque minuta mensuranda, sitque reperta distantia A B 9. milliariorum Germanicorum, sive 36000. passuum geometricorum; & differentia altitudinum poli inveniatur sit 36. minutorum. Dicaturque per regulam auream, si 36. minuta circumferentiæ Cœli vel Terræ valent 9. milliaria: quot valebunt 360. gradus, quos tota complectitur peripheria? Invenientur 5400. milliaria Germanica pro totius Terræ ambitu.

Quæ si ex Archimede lib. de dimensione circuli, dividantur per $3\frac{1}{7}$ prodibunt $1718\frac{2}{11}$ milliaria Germanica pro ipsius Terræ diametro, quorum dimidium $859\frac{1}{11}$ milliaria, erit semidiameter. Consequenter multiplicetur hæc semidiameter per dimidium peripheriæ 2700. fientque $2319545\frac{5}{11}$ milliaria quadrata, pro area circuli æqualis ipsi peripheriæ ex Archimede suprà citato. Deinde superficies hæc multiplicetur per 4. & prodibunt $9277181\frac{9}{11}$ milliaria quadrata pro totius globi terrestris superficie sphæricâ ex eodem Archimede lib. de sphærâ & cylindro prop. 31.

Denique tertia pars hujus superficiei multiplicetur per superiorem semidiametrum, & eo surget totius terrestris globi soliditas, quæ invenietur esse $1391577272\frac{88}{121}$ milliariorum cubicorum, similique ratione mensuratur quivis alius globus.

Notandum verò quod P. Gassendus lib. 2. institutionis Astronomicæ cap. 13. censet, uni gradui in maximo Terræ circulo correspondere proximè 73. milliaria Italica, quorum quodlibet est 1000. passuum, & passus 5. pedum geometricorum, pedem verò esse minorem Parisino sive Regio decimâ fere parte, & ait sibi constare quod Terræ semidiameter sit 4177. milliariorum Italicorum: quo pacto milliare Germanicum ferè valeret $4\frac{1}{2}$ milliaria Italica.

Caput IX.

Globus terrestris est immobilis in medio, sive centro Mundi.

Celeberrima si qua fit hoc sæculo inter primæ notæ Philosophos, Astronomos, atque Theologos controversia de Tellure proponitur discutienda, eaque biceps. An scilicet Tellus sit in Mundi centro, vel extra: tum an ipsa motu aliquo moveatur: hoc enim est primum Astronomiæ principum, juxtà cujus suppositionem universus Astronomiæ apparatus extruendus est. Aristoteles enim lib. 2. de cœl. cap. 14. Ptolomæus Astronomorum princeps in Almagesto, atq; Theologi ferè omnes Terram in medio Mundi collocant: Copernicus verò vir præterito sæculo celeberrimus, eum Pytagoræos nonnullos ac præ cæteris Aristarchum Samium Terram unum esse ex Planetis, apud Ciceronem verò Nicetam, & apud Plutarchum hosce Philosophos Philolaum, Ecpantum ac Eraclidem Terram moveri jam olim asseruisse deprehendisset; inde occasione sumptâ, atque Sole Terrâque transpositis, quippe Sole immobili in Mundi centro, Terra mobili inter sphœras Veneris & Martis universas motuum Cælestium apparentias tantâ facilitate & mundanæ machinæ concinnitate demonstravit, ut non modo cunctos Astronomos, atque Philosophos in ingenii sui admirationem rapuerit, ab eisque magni cognomen acceperit, sed plurimos etiam ad suam sententiam pertraxerit; Origanum, Longomontanum, Keplerum, Galilæum, Lansbergium, & alios hujus tempestatis præstantiores Mathematicos, qui etiam aliter sentientes, superstitiosos, timidos, & ignorantiâ cæcos non verentur appellare, ut videre est apud Keplerum ipsum in fine lib. 1. Epitomes Astron. Copern.

At Copernici, Kepleri & quotque aliorum hujus sectæ Philosophorum rationibus funditus eversis in solutione famosi problematis de Telluris motu vel quiete jamdiu in lucem edita; cum responsione ad Apologiam Jacobi Lansbergii, & nostro Tychone Brahæo; quibus accessit libellus contrà Gassendum, cui titulum facimus, Alæ telluris fractæ; evidenter probavimus Cœlum moveri, Terram autem quiescere in medio

Mundi; tum alia plurima de ipsius Mundi structura scitu dignissima, ad quos idcircò libros, Philosophos cæterosque hujus lectionis cupidos amandamus. Quia tamen Terræ situs & quies in Mundi centro ad Astrologiæ veritatem pertinet: Idcircò nonnullas ex præcipuis rationibus nostris hìc attingemus, quas pro illo situ & quiete stabiliendis adversùs Copernicanos excogitavimus, & quarum fusiorem explicationem, atq; demonstrationem curiosus lector in supradictis libris reperiet. Hicq; obiter duntaxat notandum, quod Copernicus negat Tellurem esse in Mundi vel universi centro; Quoniam si universum sit infinitum, ergò nullum habet centrum: si sit finitum, quælibet partium ex quibus constat ut ☉ ☽ ♄ &c. habet proprium sui corporis centrum: ergo nullum est partibus ipsis commune centrum.

Sed hoc argumentum est fallacia à sensu composito ad divisum. Non enim quæstio est de centro partium, sed totius universi in quo dicitur esse Terra: quodque nihil vetat commune esse Terræ atque Cœlo, quod est pars universi, quodque non sit commune aliis globis Planetarum.

Jam verò quod Mundus universus centrum aliquid sibi proprium habeat, probatur à priori, quia est corporeus & finitus ex Theor. 22. lib. 1. & cap. 29. lib. 2. circa quod valdè notanda sunt verba CHRISTI apud Mathæum cap. 5. *Ego autem dico vobis, non jurate omninò neque per Cœlum quia Thronus DEI est, neque per Terram quia scabellum est pedum ejus.* Ex quibus convincitur, Cœlum esse sublimiorem Mundi partem, ut Thronus; Terram verò esse infimam, ut scabellum; proindeque Mundi centrum. Scriptura enim de Cœlo & Terrâ loquitur, ut de duobus oppositis, qualia sunt circumferentia atque centrum, idque pluribus locis confirmatur. Nam Isaiæ cap. 66. ait DEUS, *Cœlum mihi sedes est, Terra autem scabellum pedum meorum*, & Genesis cap. 1. *In principio creavit DEUS Cœlum & Terram*, nec dicitur Cœlum & Solem. cap. 2. *Igitur perfecti sunt Cœli & Terra*, Mathæi cap. 28. *Data est mihi omnis potestas in Cœlo & Terrâ.* Exod. cap. 20. *Non facies tibi sculptile, neque omnem similitudinem quæ est in Cœlo desuper, & quæ in Terrâ deorsum.* Apocal. cap. 21. *Et vidi Cœlum novum & Terram novam; primum enim Cœlum & prima Terra abiit*; quibus omnibus in locis Cœlum & Terra sibi semper opponuntur, ut circumferentia; atque centrum, vel præcipuæ partes universi. Sed quid clariùs in Scripturâ quàm verba CHRISTI apud Joannem cap. 6. ubi pluries ait se descendisse de Cœlo: & viceversâ in Symbolo Apostolorum dicitur ascendisse ad Cœlos? non enim à Cœlo in Terram descensus, & à Terrâ ad Cœlum ascensus concipi potest, quin Terra sit Mundi centrum, saltem undequaque.

Itaque quod Terra sit in Mundi centro probavimus etiam rationibus Physicis & Astrologicis. Ac Physicarum ea est optima, quâ evidentissimè ostendimus pag. 125. & 116. & sequentibus nostræ solutionis, nec non pag. 41. & 42. nostræ responsionis ad Jacobum Lansbergium, tum in Libello Alæ Telluris fractæ, quod gravia feruntur ad Terræ centrum, non quòd trahantur à Terrâ, quam vi tractrice gravium carere experientiâ demonstravimus: nec non quòd ipsa gravia quærant uniri suo toti: pluvia enim æquè ad Terram atque ad Mare descendit, quamvis Terra & Mare sint duo Elementa diversæ naturæ, nec quòd ipsum centrum sit Terræ, Aquæ, vel alterius Elementi centrum: quandoquidem his etiam omnibus Divina virtute annihilatis, & in eorum loco solo Aethere substituto, gravia tamen in idem centrum moverentur, ut in eo quiescerent quatenùs gravia & quatenus tale centrum & Cœli centrum & gravium proprius locus; nec trahuntur ab ipso centro, sive puncto Mathematico, cui quatenus tali nulla vis inest, sed moventur à propriâ gravitate cui innatum est suum corpus ad Cœli centrum dirigere, ut ad proprium locum gravium: sique virtute Divina primum Cœlum annihilaretur cum cæteris, sola Terra superstite, hæc quidem in loco, quem jam occupat, remaneret: non enim esset ratio, cur potiùs in unam quàm in aliam partem moveretur; at lapis de novo creatus in altero ad ipsam non ferretur; alioquin illum à Terrâ magneticè trahi oporteret, cùm tamen Terra vi magnetica careat; ut evidenter probatur in supradictis Libris, ac præsertim in eo qui inscribitur, Alæ Telluris fractæ: indeque deducitur Cœlum esse causam motus gravium, si non efficientem, saltem sine qua non; quo pacto est etiam causa motus circularis Planetarum circa centrum. Indeque perbellè detegitur corpora Planetarum non esse gravia; ferrentur enim etiam ad ipsum Mundi, sive Cœli centrum, quod minimè fit. Itaque cùm videamus Terram esse corporum Mundanorum gravissimum, jure in ipsum mundi centrum fuit ablegata, vel illud innata gravitate petiit, ubi ex proprio Naturæ voto quiescens, undique à corporibus Cœlestibus æqualiter afficeretur ad generationes rerum. Est enim Terra vas Physicum, in quo rerum semina continentur ad generationes naturales: debuit igitur esse fixa, & Sol illam suspensam & quiescentem circumire, ut suo calore generationes ejus congruis temporibus promoveret.

Porrò Keplerus cum Copernico, Galilæo & Gassendo cernens eam Terræ gravitatem suæ sententiæ omninò repugnare, negat ullum esse in Natura grave, aut leve absolutè, hoc est, ex se: sed hæc tantùm dici respectivè: At nonne similiter dici posset nullum esse in Naturà calidum & frigidum ex se; sed hæc tantùm dici respectivè, idemque censendum de albo & nigro, amaro ac dulci, &c? Præthereà si grave & leve tantùm dicerentur respectivè: Ergò essent relativa secundùm esse, totumque esse unius esset ad alterum, & dato uno daretur alterum; essentque simul natura ut Pater & Filius, Dominus & Servus, simile & cui simile: Atqui hæc gravi & levi non conveniunt: Ergo possunt duntaxat esse relativa secundùm dici: quæ relatio non impedit, quin alterius saltem relatorum natura propria sit absoluta, totaque per se non sit ad aliud. Ergo ut calor & frigus, sic gravitas & levitas sunt qualitates ex se absolutæ, quarum una data non necessariò datur opposita. Vide Alas Telluris fractas cap. 4. ubi prædicta opinio subtiliter, evidenterque refellitur, Vide quoque Epistolam Panurgi de Tribus impostoribus, contra Gassendum de descensu gravium.

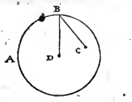
Præterea non est quæstio an gravia vel levia talia sint absolutè, vel comparatè: sed tantùm an Terrestria, vel Terræ partes ferantur per se ad

Mund

Mundi centrum, quod supra ostensum est: Itaque graviùs ac miseriùs sese implicant Copernicus atque Keplerus cum sociis suis.

Astrologiæ autem rationes sunt plures eæque eximiæ. Prima, quod cùm primi Cœli, hoc est primæ causæ Physicæ concavitas suum esse habeat per essentialem à centro dependentiam; ideóque centrum ipsum primariò respiciat: Et quælibet Cœlestis virtus manet ab aliquâ parte Cœli concavâ, non autem à Cœli puncto indivisibili, quod nullius virtutis potest esse subjectum: sequitur Cœli modum agendi proprium atque naturalem esse versus suum centrum, in quod ab ipsius Cœli partis concavitate, actio ipsa primò & per se dirigitur. Imò Cœli pars quævis etiam lumine vel calore prædita per Hypothesio (quæ quaquaversum diffunduntur) efficaciùs agit in suum centrum quàm in quodvis aliud punctum cum centro æquidistans. Quod sic probatur.

Sit sphæra fixarum A B, cujus centrum D, & punctum aliud C æquè distans à B parte ipsius Cœli formaliter per hypothesin luminosâ, vel calidâ, atque D. Dico partem ipsam concavam efficaciùs agere in D per lucem & calorem, quàm in

C. Nam si in C & D ponerentur duo agentia æqualis virtutis, quæ partem ipsam illuminare vel alterare possent; certum est quod D radio perpendiculari D B validiùs afficiet B quàm possit C radio obliquo C B; ideóque B magis patietur à D quàm à C: quoniam igitur D B & C B sunt radii actionis simulque passionis, estque validior actio & passio per D B quàm per C B; sequitur quod si B fuerit agens, C autem & D patientia corpora, etiam B efficaciùs aget in D per radium B D quàm io C per radium B C: idemque fiet si B supponatur esse fixa intra crassitudinem firmamenti sita: nam radius D B perpendicularis erit & irrefractus, proindeque fortior, radius autem ex C ad B refractionem patietur in concavo firmamenti, proindeque debilitabitur. Ac proinde si Terra ponatur in centro Cœli, æqualiter semper efficietur à singulis ejus partibus, & efficaciùs à qualibet quàm extra centrum in æquali distantiâ: Igitur situs io centro Mundi non modò Terræ ad generationes convenientior est, sed etiam necessarius. Et confirmatur, quia quò Terra fuerit à Mundi centro remotior, eò majori cum ioæqualitate afficietur à toto Cœlò: quo autem fuerit propinquior, eò cum majori æqualitate afficietur; ideóque si in ipso fuerit ceotro, æquabilissimè Cœli vires undique excipiet. Id autem evidentiùs patet ex eo, quòd primum Cœlum agit duntaxat propriâ sibi virtute quæ est ejus influentia, cujus actio tantùm dirigitur versus Terram sive Mundi centrum, ut dicetur lib. 12. Sect. 3. cap. 5. Et ratio est quia pars quælibet Cœli per suam influentiam agit duntaxat juxta naturam domus figuræ Cœlestis in qua pars ipsa reperitur, ut fusè ostendetur lib. 21. ubi agitur de determinatione corporū Cœlestium circa Sublunaria; omnes autem domus ipsæ sese intersecant, & dividuntur ab iovicem in ipso Mundi centro: Ergo actiones Cœli per influentias tantùm diriguntur versus ipsius Cœli centrum.

Secunda est quia Terræ situs extra Mundi centrum omnino pervertet virtutes Planetarias Dodecatemoriorum: posito enim Sole io Mundi centro & Tellure in orbe magno sub Cancro, quoniam Sol in centro quiescens, est per se Telluris respectu semper ejusdem virtutis; necesse est ut diversa virtus quam Terra suo sub Dodecatemoriis motu reali excipere videtur à Sole apparentur mobili sub oppositis Dodecatemoriis, manet vel à Cancro sub quo illa fertur, vel à Capro sub quo Sol tunc conspicitur: non primum, quia Tellus sub Cancro præter vim Solis excipit vim Saturninum à Capro, cui vis Saturnina competit; vel patitur influxum ex radio Solari & Saturnino mixtum: non autem influxum ex radio Solari & Lunari mixtum propter Cancrum, ut probat experientia. Non secundum, quia Tellus ex hypothesi cum sit vicinior Cancro quàm Capricorno, & utriusque signi virtus ex se æqualis; potius à Sole & Cancro quàm à Sole & Capro affici deberet lege in distans agentium: hoc autem repugnat experientiæ supradictæ: Terræ igitur extra centrum positus rationi & experientiæ reluctatur, atque pervertit virtutes Dodecatemoriorum.

Dicet quispiam argutiolus minorem distantiam Telluris à Cancro quàm à Capricorno primi mobilis esse sensu imperceptibilem, ideóque non inde sequi quod Terra potius à Sole & Cancro, quàm à Sole & Capricorno affici debeat, lege in distans ageotium.

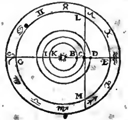
Sed respondeo primò: Imperceptibilitatem illàm non avertere talem legem, cùm semper adsit differentia distantiæ: Secundò non esse imperceptibile quod Tellus excipiat à Sole & Capricorno vim Solarem & Saturninam, sed id evidenti experientiâ fieri manifestum. His adde quòd suppositâ imperceptibilitate supradictâ, Tellus saltem æquè validè affici deberet à Cancro, atque à Capricorno, cùm tamen ooo afficiatur radio ex virtute Solari & Lunari mixto, ut supra dictum est: Non ergo Sol est in Mundi centro & Tellus in orbe magno.

Instabit Solem ex Terra visum sub ♑ agere in Terram sua conjugatione cum ♑ & sua oppositione cum ♋, sicque non excludi actionem Solis & Cancri io Terram.

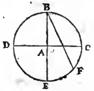
Sed respondeo primò, Solem & Cancrum non esse tunc oppositos virtute Cœlesti respectu Terræ ut infra patebit io ratione tertia, ideóque Solem nòn agere in Terram per suam oppositionem respectu Terræ cum Cancro. Secundò semper Terram validiùs affici debere à viciniore Cancro per oppositionem, quàm à remotiore Capro per conjunctionem contra experientiam & rationes aspectuum, quorum validissimus est ipsa conjunctio. His adde quod Terra potiùs dicenda est conjuncta viciniori Cancro, quàm remotiori Capricorno, inter quem & Terram datur Mundi sive primi Cœli centrum. Non ergo Tellus est in orbe magno.

Nec dici poteſt Solē, ut videtur ſub Capro huic conferre vim Saturninam Solari contrariam. Nam ſi vis illa non inſit Capro ſed conferatur à Sole, cur Sol ſeſe æqualiter habens ex Muodi centro ad ſingula ſigna, conferret Capro vim Saturninam & Sagittario vim Jovialem, non contra? Nec etiam dici poteſt Solem ut videtur ſub Capro fieri Saturninum, ſub Sagittario Jovialem, &c. Atque ſic Solem ipſum & non ſigna agere in Terram: nam præterquam quod inde ſequeretur Solem ex ſe nullius eſſe particularis naturæ, ſed diverſas ſubinde naturas induere formaliter & exuere, quæ ſunt à rerum naturâ penitus aliena: cùm Sol in centro ſeſe æqualiter habeat ad ſigna atque Terrā, cur viſus ſub Capro fiet Saturninus & ſub Sagittario Jovialis, non contra; ſi ipſis ſignis non inſit virtus, quæ hujus differentiæ cauſa exiſtat? Non ergo Terra eſt extra Mundi centrum; eſtque hæc ſecunda ratio omnium validiſſima, quia dici nequit quod Tellus tantum afficiatur à ſignis ſub quibus Sol & Terra videntur, cùm etiam afficiatur à ſingulis ſub quibus ſinguli aliorum Planetarum ex Terrâ quoque conſpiciuntur. Imò à ſignis ſolitariis, vel Planetâ carentibus. Ergo validiùs affici debet à ſibi viciniore quàm à remotiore.

Tertia ratio petitur ab aſpectibus Planetarum, quorum vis in Tellurem efficaciſſima deprehenditur etiam ex Keplero & Jo. Franco Offuſio Aſtrologiæ oſoribus. Nam poſitâ Tellure C. mobili in orbe magoo, I N C, ac Venere B, & Marte D in eadem primi Cœli ſemidiametro; quæ ducetur à Sole ſive ipſius Cœli centro A ad primum gradum Aquarii in ſphærâ fixarum; erunt ex Copernicanis Venus & Mars reſpectu Terræ oppoſiti virtute Cœleſti, quamvis ſint in eodem Cœli radio à peripheriâ ad centrum; & Venus dicetur agere in Terram virtute primi gradus Leonis G: Mars autem vitute primi gradus Aquarii E. Quod autem illud ſit falſum probatur. Virtutes

enim Cœli Dodocatemoriales ſpecie qoidem diverſæ ſunt; at non omnes oppoſitæ. Ratio autem cur virtutes Arietis & Geminorum non ſint oppoſitæ, eſt quia inter ipſas non datur Cœli centrum, ſicut nec inter virtutes Cancri & Piſcium. At virtutes Leonis & Aquarii dicuntur oppoſitæ; quòd inter has detur Mundi centrum. Igitur ſolum Mundi centrum inter virtutes Cœleſtes medium, etiam omni corpore vacuum, eſt ſola ratio formalis oppoſitionis ipſarum ſive partium Cœli: idque inde confirmatur, quia quamvis totus Leo toti Aquario dicatur oppoſitus, nullus tamen Aſtrologus dicet primum gradum Leonis ſaltem partiliter opponi virtute ſecuodo gradui Aquarii, & multò minus tertio aut quarto, ſed tantùm primo, ut conſtat directionibus Aſtrologicis; nec primum mioutum primi gradus Leonis opponi ſecundo minuto primi gradus Aquarii, ſed primo minuto, & ſic in infinitum ob ipſam ſcilicet oppoſitionis rationem ab ipſiſſimo centro Cœli intermedio formaliter petitam. Quod ſi hujus quæratur demonſtratio; ecce illam, quæ tamen fuſiùs lib. 6. c. 8. exponetur. In circulo D B C ducantur duæ diametri D C & B E ſe rectè ſecantes in centro A. nullus Aſtrologus dicet puncta D & B oppoſita ſed quadrata. Puncto verò B & E dicet eſſe oppoſita.

Ducta autem utcumq; recta B F, non erit in ipſa B F ratio cur B & E ſint oppoſita; ſed erit in recta vel diametro B E, & ſimiliter in diametro D C erit ratio cur D & C ſint oppoſita: Cùm ergo ratio oppoſitionis ſit in utraque diametro, illa oon poterit non eſſe ceotrum A, quod ſolum utrique diametro commune eſt. Ergo ſi Tellus ponatur in centro A, B & E, tum D & C dicentur reſpectu Terræ oppoſitæ, non autem ſi Tellus ponatur extra centrum A. quod intellige de oppoſitione virtutis.

Jam verò etſi verum ſit Planetas B & D eſſe oppoſitos reſpectu Terræ C, ratione ſitus, eſt tamen falſum eſſe oppoſitos ſimpliciter ſeu formaliter ratione virtutis Cœleſtis; quia ut ſupra oſtenſum eſt, formalis ratio oppoſitionis virtutis petitur à Solo centro Cœli intermedio: atque idcirco ſi B eſſet in K, tunc K & D dicerentur reſpectu Terræ C oppoſiti virtute Cœleſti, ob centrum A intermedium. At ſi per Tellurem C duceretur recta ad G E perpeodicularis, & utrinque ad Cœlum terminata in L M, terminaretur quidē ad partes accidentaliter oppoſitaa ratione ſitus ad Tellurem intermediam; at non formaliter oppoſitas ratione virtutis: quòd nempe ratio formalis oppoſitionis virtutum Cœli, tantùm petatur à Cœli centro intermedio, & non ab intermedia Terra, Marte, Jove vel alio Globo; de quibus idem dici poteſt quod de Tellure. Forſanque L & M ſimpliciter ſeu formaliter ſunt inter ſe in trino vel quadrato aſpectu. Imò inde ſequitur Martem D & Solem A reſpectu Terræ C noo eſſe oppoſitos virtute; quippe quòd inter Solem & ♂ Mundi ſive primi Cœli centrum non reperiatur. Denique negari oequit quod B ſit reſpectu Solis A, ſub virtute E: ſi ergo reſpectu C fuerit ſub virtute G, ergo B ex ſe & abſolutè, neque erit ſub virtute E, neque ſub virtute G, ideóque nec ſub ulla virtute Cœli: ſub qua enim eſſe dicetur? At Cœlum eſſe diviſum in 12. virtutes Dodecatemoriales ſpecie diverſas, & Planetam extra Cœli centrum earum nulli peculiariter ſubeſſe, non minùs abſurdum eſt & rationi contrarium; quàm Solem vel Tellurem in Cœli centro ipſis virtutibus ex æquo non ſubeſſe. Non ergo B & D ſunt virtute oppoſiti, ſed conjuncti ſub virtute E; proindeque Venus B oon ſubeſt virtuti G, nec per virtutem G agit in Tellurem C.

Pro aliis autem aspectihus certum est quadratum non modò terminari ad Terræ centrum, vel ex Terrâ mensurari angulo recto, sed in ipso etiam Cœlo mensurari 90. gradibus; alioquin ex quocunq; Terræ loco duplum quadrati non efficeret diametralem oppositionē: jam verò illud fieri non potest quin Tellus sit in centro: eademque est ratio de trino, sextili, &c. quorum angulus ad Terram, & mensura in Cœlo sunt ubiq; Terrarum æqualia: ergo Tellus est in Mundi centro.

Hoc autem adbuc evidentiùs sic probari potest. Sol in centro Mundi dici nequit conjunctus uni parti Cœli potiùs quàm alteri: cum ad omnes se habeat æqualiter: at si ponatur extra centrum, dicetur conjunctus ei Cœli parti cui vicinior fuerit, hoc est ad quam ex Mundi centro per Solis centrum ducetur linea recta, per quam pars illa Cœli & Sol influunt unico radio ad Cœli centrum terminato, ideóque ratio formalis conjunctionis pendet ab ipso centro: tum quòd Sol vel Planeta cōjunctus debeat esse extra Mundi centrum, tum quod radius conjunctionis terminetur ad centrum ob concavitatem partis Cœli, ut dictum est in ratione primâ, neque protenditur ultra centrum, alioquin circa ipsum maxima orire tur influentiarum confusio. At ratio formalis oppositionis pendet etiam à centro, ut supra ostensum est; nec non ratio aliorum aspectuum: unde conjunctio definiri debet, duorum radiorum in unum cocuntium confluxus ad Mundi centrum. Oppositio verò, confluxus duorum radiorum ad Mundi centrum sibi diametraliter occurentium. Quadratus aspectus, confluxus duorum radiorum ad Mundi centrum sibi angulariter occurentium ac efficientium angulum rectum sive subtensum quartâ parte circumferentiæ Cœli. Atque sic de reliquis aspectibus. Ex quibus patet Terram quæ corporū Cœlestium viribus & aspectibus afficitur, necessariò debere esse in Mundi centro, & in superiore figurâ Venerem & Solem non esse conjunctos, nec Venerem & Martē oppositos.

Quarta ratio hæc est. Domus Astrologicæ sive figuræ Cœlestis dividuntur circulis maximis ab invicem distantibus 30. gradibus æquatoris, quod nempe divisio illa fiat exactè per triplicitates punctorum vel angulorum figuræ Cardinalium, ut in cabala nostra ipsarum domorum ostendetur lib. 18. ergo illi omnes circuli transeunt per Mundi centrum, atqui omnes quoque transeunt per Terræ centrum, cujus respectu dicuntur maximi, atque ab invicem distant 30. gradibus æquatoris: ergo Terræ & Mundi centra idem sunt, ideóque Terra est in Mundi centro. Nec proderit objicere quod Tellure posita in orbe magno, ejus & centri Mundi distantia sit insensibilis respectu primæ sphæræ: nam etsi orbis magnus ferè ad Cœlum usque pertingeret Tellurem deferens; non tamen propter majorem orbitæ Telluris amplitudinem, modus agendi Cœli in ipsam Tellurem variaretur, ut ex Astrologiæ principiis, hoc est domorum divisione constat; ideóque figura Cœlestis semper esset per triplicitates dividēda, circulis respectu Terræ maximis: quod nulla ratione fieri posset, dum Tellus à Mundi centro distaret intervallo maximè sensibili, feréque æquali ipsius Cœli diametro. Quamobrem rationes omnes tum Physicæ, tum Astrologicæ, Telluris extra Mundi centrū hypothesi contrariantur.

Similiter quod ipsa Terra sit immobilis probavimus rationibus Theologicis, Physicis & Astrologicis; Theologicæ sunt hæc tria præsertim Scripturæ loca, in quibus prævidens Spiritus sanctus erroneas quorundam hominum opiniones, suam reduplicavit assertionem: nam Psal. 92. dicitur. *Etenim firmavit Orbem Terræ*: quod sufficiebat; sed insuper adjecit, *qui non commovebitur*. Psal. 103. *Qui fundasti Terram super stabilitatem suam*: & adjecit, *non inclinabitur in sæculum sæculi*. Eccles. cap. 1. *Terra in æternum stat*: & adjecit: *Oritur Sol & occidit, & ad locum suum revertitur; ibique renascens gyrat per meridiem & flectitur ad Aquilonem*. At Copernicani instar Judæorum ac Hæreticorum adeò sunt obcœcati fictitia concinnitate sui Systematis, ut hanc adeò claris Scripturæ locis obstinatè præferant, nugacibus responsis sese defendant, petantque sententiæ Tychonis demonstrationem geometricam, quamvis ipsorū nullus systematis Copernici geometricam demonstrationem proferre umquam potuerit.

Est autem valdè notandum, quod Copernicus ejusque Sectatores ut suum Telluris motum tueantur, ausu nimis temerario illudunt sacris Scripturis. Dicunt enim sacram Scripturam, hoc est Spiritum sanctū in locis suprapositis sese accomodasse sensui vel captui plebejorum, ut dum Gen. c. 1. de Sole & Luna dicit, *fecitque DEUS duo luminaria magna*.

Ad hæc autem respondeo primò. Quod licet Sol & Luna dicantur hîc luminaria magna, tamen illicò subsequitur in Textu: *Luminare majus ut præesset dici, luminare minus ut præesset nocti*: Nullus autem plebejus potest sensu discernere luminare majus à minori, quia Sol & Luna ad sensum videntur æquales: itaque hæc verba confundent plebejum hominem, tantúmq; ad doctum pertinent. Secundò quāvis Sol & Luna ad sensum sint æquales & juxta litterā magna luminaria, tamen Vir doctus per parallaxes demonstrabit Solem esse Planetarum maximum: Lunam verò omnium minimam. Jam verò Scripturæ loca pro Terræ quiete supraposita, sunt vera juxtà litteralem sensum, vel sunt falsa: si primum, corruit opinio Copernicana: si secundum, demonstrent ex Copernicanis doctores falsitatem, ut supra factum est pro Sole atq; Lunâ; nec ludant ampliùs de sacrâ Scripturâ pro suæ opinionis defensione; quasi Spiritus sanctus doctis illudere voluerit.

Physicarum autem rationum prima & optima hæc est. Posito enim Terræ motu vel in Mundi centro vel in orbe magno; certum est, imò à Copernicanis receptum, aquam & aerem ob suam fluxibilitatem non ex æquo obedire motui Terræ, sed restare ad hujus occasum: magis autem aërem ob majorem ejus fluxibilitatem à majori raritate: Alioquin sub Æquatore non vigeret ventus Orientalis indeficiens, & naves etiam ad occasum impellens supra Mare, quem volunt esse aerem restantem ad occasum aquæ, ut hæc restat ad occasum Terræ. Si ergo quâ proportione aqua restat ad occasum Telluris ratione fluiditatis, eadem aër restet ad occasum aquæ (cujus contrarium nullâ efficaci ratione probatur, cùm de hoc constet, quippe motu navium in occasum ab illo vento) quoniam ex Keplero lib. 1. Epist. Astronom. Copern. pag. 108. *Globi bombardici motus in egressu fistulæ vix tardior est motu Terræ sub æquatore*, & pag. 128. *fluxus perhibetur esse ex Occeano Eoo in Indicum quavis sagittâ celerior*: ponamus motum illum globi, hoc

est

est Terræ esse ad motum Aquæ vel sagittæ ut 10. ad 9, ne falsæ mensuræ accusemur: atque sic cùm Tellus decem milliaria trajicit in ortum, Aqua restabit uno milliari ad occasum; 9. autem milliaribus ad ortum cum Tellure promovebitur; ideóque in tota Terræ revolutione, ad occasum restabit Aqua, 540. milliaribus Germanicis, posito maximo Telluris circulo 5400. milliariorum Germanicorum; ideóque ab illo Aquæ retrocessu deberet navis sub Æquatore singulis diebus moveri ad occasum saltem 540. leucis Germanicis, quòd est prorsùs absurdum, & rationi contrarium & experientiæ. Est autem vapor sive fumus ex gutta Aquæ saltem centiès rarior ipsâ Aquâ: olla enim Aquæ plena bulliens ad ultimam usque guttam, fumum centies majorem evaporat, quàm sit Aqua contenta; & crescente raritate crescit fluxibilitas; Aer verò saltem decies adhuc rarior est ipso fumo, proindeque millies quàm Aqua rarior est fluidiorque. Imò Keplerus pag. 441. Epitom. Astron. ait *Aerem Aquâ, & Aetherem Aere tenuiorem esse decies centies millies*. Ponatur autem tantùm centies vitandæ in supradictis controversiæ causâ: cùm ergo Aqua restabit uno milliari ad occasum Terræ, restabit Aer 100. milliaribus; quare tantùm abest ut Terræ motui ullo modo obsequatur; quin è contra decies velociùs feretur ad occasum quàm Terra ad ortum: Atq; hanc diei unius spatio decies circuibit, quod decies majus absurdum esset apud Copernicanos, quàm Terram moveri & Aerem manere immobilem: hic enim sic tantùm semel in die Terram circuiret. Quocirca cùm Aer infimus nequidem spatio diei gyrum circa Terram absolvat ut infra patebit: non modò navis velociùs moveretur ad occasum, quàm reverà moveatur; sed insuper quænam vela navium, ad Orientem pergentium, ferre valerent tantam Aeris rapiditatem; quippe in singulas horas trajicientis ferè 2250. milliara Germanica sub æquatore, dum præsertim Aqua cui navis adhæret, movetur ad ortum? cumque ob Aerem & Aquam restantes ad occasum, navium motus ad ortum fit difficilis (ut volunt) quomodò volarent aves ad Telluris partes orientales? & quomodo ex Aere cadentia, suum ad Terram servarent perpendiculum? denique cur tanta Aeris ad occasum rapiditas, tropicos ultra non vigeret? ac ædificia sylvasque præsertim ad ortum motu quoque rapidissimo pergentes non everteret, homines autem ad ortum conversos non suffocaret?

Cùm igitur hæc omnia ab apparentibus circa Terræ globum maximè sint aliena; ergo ipsa phænomena à Telluris motu etiam esse maximè aliena fit manifestissimum: neque adversùs hanc rationem quidquam objicere proderit; quia concesso quod Aqua restet ad occasum Terræ propter fluiditatem; semper concedendum est, quâ ratione restat Aqua, eadem restare Aerem ob causam eandem: si enim dicitur talia in Oceano non contingere, quod Aer ut Aquæ symbolus ei magis adhæreat, ejusque motui magis obsequatur quàm Terræ: frustra certè dicetur, cùm Aqua ipsi Terræ symbola ei nec adhæreat etiam firmiter, nec ejus motui obsequatur ex æquo.

Quod si rursùs dicatur (ut fit à quibusdam) Aerem minùs quàm Aquam resistere motui globi terrestris ob ipsius Aeris majorem raritatem atque tenuitatem: ergo inde sequetur Aerem magis quàm Aquam obsequi ipsi motui Terræ: at experentia probat contrarium, nempe Aerem minùs quam Aquam obsequi & velociùs ferri ad occasum, cum naves impellat, quas alioquin non impelleret ad occasum. Non ergo Aeris motus sub æquatore sequitur ex Telluris motu; sed posito motu primo in Cœlo, quo tota Mundi Machina circumvolvatur, in superficie quidem motu pernicissimo; sensim verò remittente usque ad centrum, ubi omnino desinit: evidens est, quod ut Æther & Planetæ quos continet, motu illo circumferuntur: ita etiam ignis & aer Elementa ætheri propinquiora, eidemque tenuitate, raritate, mobilitateque similiora gyrent; ac per consequens motus ille rapidus sub maximâ saltem Cœli vertigine, hoc est sub æquinoctiali circulo etiam ad globum usque Telluris fit manifestus, circumferens ab ortu in occasum Aerem infimum: quò navis propriâ non obstante gravitate & maris ad ortum refluxu versùs occasum velis expansis moderato placidoque cursu promoveatur, quippe singulis diebus 35. milliaribus Germanicis juxtà relationem Acostæ de navi quæ Lima discedens, ad Insulas Philippinas distantes 140. gradibus versus occasum pervenit in diebus 60. ferè semper sub æquatore delata.

Unde non temerè conjicio, Aerem illum quo sub æquatore naves circumferuntur, non integrè circumvolvi spatio 24. horarum: Alioquin quoniam singulis Terræ gradibus sub æquatore competunt 15. milliaria Germanica, ideóque toti ambitui 5400. milliaria, inde sequeretur motum aeris & navis esse ut 154 2/7 ad 1. vel quia Tycho & Langravius observarunt globum magnum bombardicum explosum, spatio unius minuti transvolare dimidium milliare germanicum: interim verò Aer juxtà superiorem calculum percurrit 3 3/4 milliaria, sequeretur Aerem Aquæ contiguum velocius moveri quàm globum ipsum septuplo cum semisse, quod nullus sanæ mentis admiserit. Tanta siquidem Aeris rapiditas, non modò naves ad occasũ velocius appelleret quàm appareat stupendo & intolerabili excessu: sed etiam vapores omnes elevatos super aqua aut terra indubiè abriperet, nullique alteri vento in terra cederet, quod tamen falsum esse, refert. Acosta lib. 3. cap. 8. ubi ait ventum orientalem in toto tantum regnare Occeano pacificè: in Terrà autem plerumque interrumpi variis ventis, ex ipsius Terræ exhalationibus ortis, ut magis virosis atque spirituosis, quàm quæ ex Aqua elevantur, quas idcirco Aer ille motus superat facilè. Dicendum igitur Aetherem quidem, tum Aeris superiorem purioremque partem ex æquo diurnè circumferri: non autem inferiorem quæ Atmosphæra & vaporum regio nuncupatur: quod hæc impurior crassiorque & immobili globo non nihil adhærens, motui resistat: proindeque versus occasum multò tardius deferatur. Nec tamen ipsa Atmosphæra Telluri adhæret ut malo Cotoneo sua lanugo, veluti garriunt Copernicani, nam hæc lanugo firmiter adhæret superficiei mali Cotonei, nec super illam movetur ab una parte in aliam, quod de Aere & globi terrestris superficie dici nequit.

De-

Defertur autem Aer constanti situ sub Æquatore & intra Tropicos uniformiter: quæ situs constantia & motus uniformitas nec à Sole aliisve Planetis, nec ab exhalationibus, sed à solo constanti, perenni & uniformi motu diurno Cœli Aerem etiam infimum circumferentis esse possunt. Ex hoc autem primi Cœli motu diurno excellens redditur ratio cur Planetæ superiores ♄ ♃ & ♂ tardiùs proprio motu revolvantur quàm ipsis inferiores: imò cur singuli Planetæ quò sunt remotiores à Terra, sive ratione propriæ orbitæ, sive ratione apogeitatis, eo tardiùs proprio motu circumferantur. Ipsa autem ratio est, quia ex eo quòd primum mobile rapit Ætherem, Ignem & Aerem; sequitur inde motum partibus subjectis impressum rapidiorem esse in sublimioribus quam in depressioribus, atque idcirco Planetæ quò sunt altiores eò majorem proprio motui oppositionem nanciscuntur ideóque tardiùs proprio motu feruntur; quæ ratio longè probabilior ac verior quàm ea quæ à Keplero fuit excogitata de specie Solis immateriata circumvolvente Planetas. Igitur retardatio motus proprii Planetarum in Æthere sublimiori, & motus navium ad Occasum à solo Aeris impulsu sub Æquatore, altè clamant totum Ætherem, Aerem & Ignem moveri ad occasum à primo mobili, ideóque Terram quiescere: esseque primum mobile magnum naturæ flabellum, ad Zonam torridam illo Aeris motu temperandam.

Secunda ratio hæc erit: Si Terra moveretur, gravia cadentia vel tractione circumferrentur à Terra ipsa, vel motu spirali per se moverentur circa Terræ centrum, simulque ad ipsum ut suo toti quippe Terræ ipsi unirentur: vel eodem tantùm quo Terra motu circumagerentur circa centrum, aut solius Terræ, aut Solis & Terræ: vel denique non caderent eidem Terræ puncto perpendicularia, quintus enim modus excogitari nequit: sed horum 4. neuter dici potest: non primus, quia Tellus vi tactrice caret, ut à nobis probatum est in solutione famosi problematis, ac præsertim cap. 13. libelli contra Gassendum cujus titulus est, Alæ Telluris fractæ. Non secundus, quia nec tota Tellus eo motu fertur, nec gravia per se petunt Terræ corpus, ut ei uniantur, ut hæc omnia exactè demonstravimus cap. 21. solut. nostræ ipsius problematis: Non tertius, quia grave numquam ad Terram descenderet contra experientiam: Nec denique quartus, quia experientiæ quoque repugnat: non ergo Terra movetur neque in Mundi centro, neque in Orbe magno.

Peculiariter verò quod non moveatur in orbe magno vel Ecliptica, ut voluit Copernicus, ita fiet manifestum: Ponatur lapis vel aliud grave procul à Terra in quovis puncto Eclipticæ, vel in hujus centro. Quæro an sit descensurus in Terram? Fatebuntur omnes Copernicani. At ego dico si Terra sit in Eclipticæ gradu primo Arietis, descendet lapis ad primum gradum Arietis: si Terra fuerit in secundo gradu Arietis, descendet lapis ad secundum gradum: si in tertio, ad tertium, & sic deinceps. Ergo grave in illo puncto sive loco, etsi habeat ex sua natura principium motus & terminum determinatum à quo sui motus, nempe illud punctum in quo esse ponitur; nullum tamen habet terminum determinatum ad quem sed indiget determinari à globo terrestri; hoc autem fieri aliter nequit quam per tractionem magneticam Terræ, vel quod grave quærat uniri suo toti: Quæ ambo adeò validè refutata sunt à nobis, ut nullus Copernicanus possit utrumvis defendere. Non ergo Tellus movetur in Ecliptica. Confirmatur. Quia sublato Telluris globo & ambiente Aere, vel lapis movebitur à loco in quo ponitur, vel non: si hoc, ergo à Tellure priùs trahebatur, vel ad eam movebatur ut suo toti uniretur; cur enim ad illam moveretur, & ea sublata quiesceret? Et si naturaliter sive ex se quiescit in Eclipticæ centro, cur tota Tellus in illo ex sua natura nequit quiescere? At si à Mundi centro movetur sublato Telluris globo, dicant Copernicani ad quodnam Eclipticæ punctum movebitur. Omitto hîc quod dictum est à Keplero in lib. suo de Cometis, ubi ex Cometarum motu rectilineo (quem demonstrandum suscepit) Terræ motum conclusit. Videatur de hac re caput 11. Sect. 2. lib.9. Astrol. Gallicæ, tum demonstrationem Geometricam ab Ismaele Buillaldo datam in suo Philolao redivivo, qua putavit se Telluris motum Geometricè demonstrasse; nam in nostro Tychone Brahæo adversus Philolaum evidentissimè probatur Buillaldi demonstrationem esse ridiculam, nec ipse quidquam respondere potuit.

Rationes autem Astrologicæ sunt hæ: Primi siquidem Astronomiæ inventores nondum animadverso fixarum motu lentissimo, quo recedunt à punctis Æquinoctialibus versus ortum: sphæram fixarum arbitrati sunt esse primum mobile; cui nempe diurnus tantùm motus competeret. Tunc autem viâ Planetarum sive Zodiaco ab illis diviso in signa Stellata 12, Arietem, Taurum, Geminos, &c. Erat prima Arietis Stella in Æquinoctio Verno. Postea verò Tymocharis anno ante CHRISTUM 330. cœpit motum illum tardissimum observare, notavitque loca quarundam fixarum. Hunc secutus Hypparchus anno circiter 130. ante CHRISTUM, observavit easdem fixas plusquam duobus gradibus distare à locis quæ Timocharis observaverat. Denique Ptolomæus circa annum Domini 130. multò clariùs motum illum animadvertit; quod eædem fixæ à suis locis primò observatis distarent adhuc longiùs in consequentia. Quocirca conclusum est, supra fixas esse alterum Cœlum cui diurnus motus per se conveniret, & primum mobile diceretur: Lentus autem ille fixarum motus earum sphæræ adscriptus est.

Porrò in ipso primo mobili concepti sunt Æquator (circulus hujus Cœli proprius) & Ecliptica: Quam similiter diviserunt in 12. signa ejusdem nominis cum superioribus, sed hæc vocarunt Dodecametoria, quorum sive Arietis principium posuere ad imitationem antiquorum in Sectione Vernali Æquatoris & Eclipticæ, sicque Dodecatemoria fecere constantia, sub quibus signa Stellata seu fixæ moventur secundum ipsorum Dodecatemoriorum successionem; ita ut nunc signum Stellatum Arietis sit ab eo tempore fere totum in Dodecatemorio Tauri, signum stellatū sive constellati Tauri, in Dodecatemorio Geminorum, & ita deinceps. Jam verò Copernicani Cœlum

lum nullum admittunt ſupra ſphæram fixarum quam immobilem faciunt; & oihilominùs fixas à punctis æquinoctialibus continuò recedere verſus ortum obſervant : idcirco ab eis abrogati primi mobilis Dodecatemoria realia, in ſphæram fixarum, imaginatione tranſtulerunt : Quorum ſimiliter principium eſſet in Eclipticæ vernali ſectione, fixarum motum in ſuccedentia reddentes apparentem, per vèrum Æquinoctii motum in antecedentia, cauſatum à Telluris motu ab eis confictо, quem vocant motum inclinationis axis Terræ: quo nempe Dodecatemorion Arietis fertur in conſtellationem piſcium, indéque in conſtellationem Aquarii ; ſic autem Aries Stellatus videtur ferri in Dodecatemorion Tauri, iodeque in Dodecatemorion Geminorum, atque ita deinceps.

Cæterùm tria indè præ cæteris fiunt manifeſta. Primum Dodecatemoria habere tantùm eſſe imaginarium in Cœlo; quia fixæ nec ſub aliquo reali moventur, cum ponantur immobiles : nec aliquid reale ſupra ipſas movetur, cùm ſuper ipſas nihil detur ex Gopernicanis. Idque fatetur Keplerus lib. 7. Aſtron. Copern. pag. 909. ubi *fixarum tranſpoſitionem vocat imaginariam & ſpatiorum Cæli diverſarum tantummodò numerationem.* Secundò, diviſionem Zodaici in partes duodecim primarias pro Dodecatemoriis ipſis, cùm ſolius ſit rationis opus ſine reali fundamento ex Copernicanis, fieri potuiſſe in plures vel pauciores partes : Si quidem in quotcumque partes facta fuiſſet, æquè commoda foret ad fixarum & Planetarum motum in conſequentia repreſentandum numerandumque ; qui in illorum ſententia eſt unicus effectus atque uſus Dodecatemoriorum.

Imò Keplerus lib. 7. pag. 923. fatetur, & verè *doctrinam Theoricam conjunctioneſque ſyderum inter ſe doceri & computari poſſe, ſine omni etiam cognitione Dodecatemoriorum, eorumque principii: numeratis ſcilicet Planetarum locis ab aliquâ fixâ ut fecit Copernicus.* Quod eſt evidenter aſſerere Dodecatemoria eſſe tantùm io natura figmentum ſuperfluum. Tertiò : Nullam ullius Cœli partem alicui Dodecatemorio eſſe conſtanter affectam, ſed quæ initio Mundi vocata fuiſſet Dodecatemorion Arietis, poſt tranſactos 2118. annos juxta tabulas Rudolphinas dictam fuiſſe Dodecatemorion Tauri : & rurſus totidem annis elapſis, eandem fuiſſe Dodecatemorion Geminorum : ſingulis autem annis 71. primum gradum Dadecatemorii ſequentis, fieri ultimum aotecedentis ; imò ſingulis horis priores particulas Dodecatemorii ſequentis, fieri poſteriores antecedentis, ob retroceſſionem Æquinoctii poſt ſe continuò trahentis Dodecatemoria.

Atqui his tribus univerſa refragatur Aſtrologia, quam propterea nihil mirum à Keplero exploſam fuiſſe aliiſque Gyrovagis Copernicanis, qui malunt ſcientiam totius Phyſicæ nobiliſſimam atque diviniſſimam negare hujus ignari; quàm phantaſtico Terræ motui, in quo ſibi complacent, renunciare. Primò quidem, quia ſi Dodecatemoria fuerint tantùm imaginaria ; ergo & Planetarum in iiſdem domioium erit tantùm imaginariom : hoc ſi quidem ad illa tantùm refertur, non ad ſigna Stellata : Ab imaginario autem dominio effectum prodire realem in ſublunaribus, nullus ſanæ meotis aſſeret : cùm tamen Planetas ipſiua tantùm dominii ratione maximè conſpicuos effectus reales producere conſtet innumeris Aſtrologiæ aphoriſmis atque experimentis, ut norunt Artis Magiſtri; quos ideò ſolos hujus cauſæ Judices acceptamus, quòd in judicando oihil ſit ignaro injuſtius; oibilque in negando ſtolidius: Etenim certum eſt quod ſi Saturnus dominans Horoſcopo vitæ primario ſignificatori, fuerit malè affectus ſigno, & domo, & inſuper aſpectu Martis vel Domini octavæ domus aut duodecimæ, nullis juvantibus ; nati vitæ vel valetudini detrimentum indè ſignificatur ; non aliâ de cauſâ quàm quia Dominus horoſcopi malè afficitur. Imò falſum erit Planetam meliùs aut deteriùs eſſe affectum in uno Cœli loco quàm in alio, Dodecatemorii ratione. Verùm autem ſingulos Planetas eidem horoſcopo æquè dominari : quæ enim realis affectionis differentia concipi poteſt in re imaginariâ ? & quæ realis differentia dominii in eadem ? hæc autem eſſe abſurda cum omnibus Aſtrologis etiam Origanus in ſuâ Ephemeridum Introductione, & Longomootanus in ſuo Tractatu de novis Cœli phœnomenis fatebuntur, utcumque Terræ motus fautores exiſtant : ſi quidem reales concedunt effectus à dominiis Planetarum, ergo & dominia realia.

Secundò autem, quia cùm Zodaicus totumque Cœlum fixarum dividi potuerint in plures aut pauciores imagines, ſintque conſtellationes ratione formæ ipſis tributæ, mera hominum figmenta, ut videre eſt apud Stoflerum comment. in ſphæram Procli, & inſinuat Keplerus cap. 5. lib. de trigono igneo ; tamen oſteodetur ſuo loco, primariam Zodiaci diviſionem in 12. partes æquales, quæ Dodecametoria dicuntur, non modò naturalem eſſe, & ab ipſo Mundi exordio realem, ſed nec potuiſſe in plures aut pauciores partes fieri : utcumque ſiogulæ deinde bomioum arbitrio ſubdividantur in gradus minuta & ſecunda pro accuratiore calculo. Inſuper autem Dodecatemoriis ipſis realiter ineſſe vires maximas, quibus ſingula inter ſe differunt, hiſque Planetas naturaliter dominari : & ex varia Planetarum & Dodecatemoriorum combinatione, cauſari varietatem effectuum in globo Terreſtri.

Tertiò tandem, quoniam Cœli partes ſingulæ naturas reales novas continuò induerent, quibus realiter agerent : Quippe pars Cœli ſub Arietis Dodecatemorio hujus virtutem deponeret ad annos 25000, & ſequentis Tauri vim aſſumeret pro 2118. annis : proindeque Cœlum in ratione cauſæ ſubſtantialis Phyſicæ omnium primæ & univerſaliſſimæ, continuò mutaretur realiter virtutibus diverſis per ipſum ambulatoriis. Tantæ autem in Cœlo mutatio cauſaretur à Solo motu in antecedentia duorum punctorum, hoc eſt Sectionum Æquatoris cum Ecliptica; nullis etiam Planetis aut Stellis ſectionum puncta occupantibus ; ſed huic motui eam vim ineſſe ideò abſurdum eſt ; quia ne quidem Planetarum motui eſſe vim ullam agendi per ſe, ſed tantùm per accidens ſuo loco demonſtrabitur.

Prætereà ſi Dodecatemoria nihil aliud ſunt quàm oberrans illa diviſio duodenaria firmamenti, quis non videt io ferendis judiciis Aſtrologicis : potiùs habendam eſſe rationem realis ſubſtantiæ,

stantiæ, virtutisque ipsius Cœli & fixarum; quàm imaginariæ illius divisionis successivæ? Atqui omnino contrarium esse faciendum probant experimenta Astrologica: scilicet ex Dodecatemoriis principaliter esse judicandum: & ob ignotas fixarum vires (paucis exceptis) multóque magis ignotam virtutem propriam Cœli Stellati, ferè tantùm ex Dodecatemoriis & Planetis, ut causis efficientibus, suas Astrologos ferre sententias: quod certè nullâ ratione fieri potest, nisi Dodecatemoriis ipsis virtus realis inesset, alia à virtute Cœli Stellati, illique superior, eaque quàm fixarum virtus notior: cum quâ Planetæ agunt in Tellurem ut ostensum est in figuris cap. 9. Adde quod virtus Dodecatemorii Arietis vel signi incipientis à Sectione verna, est ipsi Dodecatemorio perpetua, quæcumque fixæ aut constellationes sæculorum successu ipsum occupent Dodecatemorion; eademque est ratio de cæteris. Ergo Dodecatemoria ipsa quid reale sunt aliud ab ipsis partibus Cœli Stellati, bisque superius. Nec enim res tantùm imaginaria potest esse subjectum tantæ virtutis realis, & toti Terræ seu Physicis omnibus effectibus Sublunaribus communis: & per consequens supra sphæram fixarum datur Cœlum aliud sub quo sphæra ipsa movetur, cui pro Terræ motu stabiliendo Copernicani motum denegarunt. Unde nihil mirum si Philippus Lansbergius Telluris motus defensor acerrimus, visâ solutione nostrâ famosi problematis quibusdam ex rationibus suprapositis convictus, posteà in suis Fabulis motuum Cœlestium palinodiam solemniter cecinerit: & sphæram fixarum moveri in consequentia; Sectiones autem Æquatoris & Eclipticæ non retrocedere, contra Copernicanos omnes asseruerit. Dum autem asserit sphæram fixarum moveri in consequentia circa Zodiaci polos, & sic mutari fixarum longitudines, profectò supra sphæram fixarum aliud Cœlum admittit, in quo ipsæ longitudines definiantur.

Neque dicendum reales illas virtutes Dodecatemoriorum accidere Cœli Stellati partibus, à suo situ reali ad æquinoctium, qui continuò variatur per ipsius Æquinoctii motum in antecedentia: non secùs ac iisdem Cœli partibus à suo situ ad horizontem diversæ virtutes accidunt, v. g. parti Cœli in primâ domo existenti accidit virtus supra vitam; in 12. super morbos, &c. nam Cœli partes per suum in figuræ domos ingressum, virtutem novam non acquirunt, sed tantùm vis eorum universalis circa particularem effectum determinatur juxta naturam domus: at Cœli Stellati partes per ingressum in Dodecatemoria sequentia sive mutationem situs respectu punctorum Æquinoctialium vim novam eamque toti Telluris Orbi universalem acquirerent, quæ esset maxima realisque in Cœlo mutatio superiùs rejecta. Neque inde reddi posset ratio cur Aries esset naturæ Martiæ & non Saturninæ, nec cur nec plura nec pauciora sunt quàm duodecim Dodecatemoria.

Nec etiam confugiendum ad Planetas dicendo nulla esse Dodecatemoria, sed ipsos Planetas pro suo situ diverso ad Æquinoctialia puncta vires novas induere: quippe Jovem in Ariete agere Jovialiter simulque Martialiter, in Tauro Jovialiter simulque Venereiter, atque sic de aliis. Quoniam experientiis constat Dodecatemoria esse per se activa & influere juxta naturas Planetarum, quorum dominio subesse dicuntur, quamvis Planetæ corpore vel aspectu sint absentes. Quilibet enim gradus Arietis in Horoscopo temperamentum efficit cholericum & mores Martiales, etsi nec ulla fixa sit in ipso gradu, nec ullus Planeta ibidem reperiatur corpore vel aspectu: quod est indicium manifestum virtutem illam ipsi inesse Dodecatemorio, independentem à Cœlo Stellato & præsentia Planetarum. Itaque dantur Dodecametoria supra fixas constanter alicui Cœlo inhærentia, sub quo movetur sphæra fixarum in consequenria.

Dicetur dari quidem primum Cœlum suprà sphæram fixarum, & hanc sub illo moveri, ut supra demonstratum est rationibus Astrologicis verissimis. At Cœlum illud primùm esse immobile, ideóque Terram mobilem motu diurno circa proprium axem.

Respondeo, nobis hîc sufficere quod doctrinam Copernicanorum de sphæræ fixarum quiete & annuâ Telluris revolutione ostenderimus esse falsam, & pro falsitate motus Terræ eos remittimus ad rationes Physicas contra illum motum superiùs à nobis expositas, pro quibus videantur libri supradicti, sed præsertim Alæ Telluris fractæ contra Gassendum, quas rationes expugnare Copernicanis est impossibile: sed hîc moneo quod hallucinatio circa titubationem Terræ, quæ Mersennum, Gassendum, Valesium & me cum pluribus aliis decepit, de quâ agitur cap. 9. Libelli Alæ Telluris fractæ, à me primò detecta est & rejectâ.

CAPUT X.

Aeris crassities tres in Regiones temperie differentes dividitur; hujusque divisionis causæ genuinæ exponuntur.

QUod Aeris crassities in tres regiones dividatur, supremam perpetuò calidam, mediam perpetuò frigidam, & infimam Æstate calidam, Hyeme frigidam, & vere Autumnoque temperatam, dictum est cap. 5. hæcque divisio ipsi patet sensui; siquidem infimæ regionis in quâ vivimus inconstantiam singulis annis, imò diei partibus sentimus; ex mediâ verò pluvias & grandines quovis anni tempore videmus descendere, quæ solo frigore gigni queunt: in suprema denique videmus exhalationes accendi in varii generis meteora, etiam nulla antiperistasi coactas vel densatas, cùm noctu Aere sereno accendi conspiciantur. Hoc autem non fieret, si regio in quâ accenduntur, frigida esset; frigus enim exhalationem & vaporem densat; Quoniam verò in assignandis causis hujus divisionis Philosophi omnes inter se dissentiunt; nec tamen ullus veram causam hactenus animadvertit: Idcircò eam ex speculatione divisionis Terræ à nobis suprapositæ deprehensam assignamus, ut sequitur.

In Elementis superioribus Aere & Igne vis inest agendi per calorem, ipsa enim calida sunt; in Terræ autem & Aquæ globo vis inest agendi per frigus. Est enim globus ipse omnium naturæ corporum frigidissimus: Atqui calor & frigus sunt qualitates activæ in distans; & de calore id

nemo negat; manus enim calefit etsi distet ab igne: de frigore verò probant optici quod speculum sphæricè concavum aquam calidam in foco speculi positam congelet, si glacies, aut aliud vim gelativam habens constituatur in axe vel diametro speculi loogè à foco: quod fieri oullâ ratione posset, nisi glacies ageret suo frigore ad aliquam distaotiam: boc igitur pacto Terrestris globus ad aliquam à se distantiam refrigerat; quod etiam ex eo patet evidenter, quia Terra etsi interdùm à Sole calefiat, eo tameo occideute & sub Horizoote demerso illicò redit ad suum frigus, Aeremque naturâ sua calidum noctu plurimùm refrigerat: tùm quia idem globus byeme, etiam in hoc climate producit in Aere frigus plerumque intolerabile: Terræ autem polo arctico supposita, dum Sol percurrit signa australia, illique per sex meoses occultatur, tam asperum, rigidumque frigus projicit in Aerem (unde radiatim ad looginquas regiones expanditur) ut ooo solùm illius Terræ homines & bestiæ, sed nationes tùm vicioæ tùm longissimè dissitæ tam horrendo frigore plurimùm terreantur: Ipsaque bruta & præcipuè lupi oculis plerumque priventur, ut testatur Olaus magnus lib. 1. cap. 19. suæ historiæ Septentrionalis; ex quibus quanta sit globi terreni virtus frigefaciendi evidentissimè patet.

His autem præmissis jam dicimus: quod Aeris regio infima nullo sibi tempore stat, sed modò calet, modò friget, modóque temperatur; quia perpetuò subjicitur impressionibus tum Cœli vel astrorum, tum globi Terrestris, tum meteororum, quibus ob suam raritatem resistere nequit.

Causæ ergo frigoris ipsius infimæ regionis sunt Stellæ frigidæ, præsertim verò Saturnus si io magnis Planetatum conjunctionibus, vel aoni quartia, vel Lunationibus aeris dominium sibi vendicarit, ut loquuntur Astrologi; tum eoim frigus in aere cœlitùs producitur, & in Terram, aquasque demissum partim in aerem iofimum, ut Solis calor repercutitur: Item meteora frigida, ut pluviæ, nives, venti Septentrionales: at præsertim globus ipse Terrestris, qui naturâ suâ frigidus aerem infimum si nihil obsit vi propriâ impensè refrigerat, ut supra dictum est.

Causæ verò caloris sunt Astra calida, veluti Mars, si aeris dominium occuparit, ut de Saturno dictum est suprà: venti Australes aliáque meteora calida, sed præsertim Sol Terram radiis perpendicularibus feriens, à quibus calor non solùm in hac regione generatur; sed à Terrestri globo ex parte repercussus in ipsam regionem infimam, in bac plurimùm intenditur.

Causæ denique temperiei sunt Stellæ temperatæ, Jupiter & Venus, si aeri præfuerint ut jam dictum est: Tum Solis radii inter valdè rectos, valdéque obliquos medii: nec non vapor & exhalatio Vere & Autumno è Terrestri globo liberè ascendentes, ut c. 3. diximus; atque hæ suot causæ diversarum temperaturarum infimæ regionis aeris.

At perpetui frigoris mediæ regionis ejusdem Elementi causas omnes hactenùs allatas refutavimus in Astronomia nostra, sequentem verò reddimus, ab ipsa Elementorum pugna manifestè desumptam: Creationis initio Elementa calida Aer & Ignis, tunc frigida Terra & Aqua juri suo relicta in se mutuò pugnare cœperunt; cùm autem Aer & Ignis essent ad agendum, resistendumque debiliores, ob suam nimiam raritatem: Globus verò Terrestris è contra tam ad agendum in distans, quàm resisteodum fortissimus, bic suo frigore superiorum Elementorum invasit regionem, eorumque calorem sursùm fugans, ut dictum est cap. 3, vim sui frigoris eò usque effudit, quousque reperie æqualem calidam, quæ resisteret: Virtus enim activa in distans, quò longiùs recedit à suo principio, eò magis debilitatur; alioquin esset activa ad infinitam distantiam, quod absurdum est; ac per consequens Terræ frigus quò longiùs recedit à Terra eò magis enervatur: Calor autem superiorum Elementorum quò altiùs fugatur, sive repercutitur, eò sursùm fortior evadit: Virtus enim repercussione sibi magis unita, fortior evadit; harum igitur qualitatum quarum fortior, quippe Terræ frigus, continuò debilitatur: debilior verò quippe aeris calor continuò roboratur, æqualitas tandem contingit alicubi; quippe in convexo mediæ regionis aeris, ubi (non autem in ipsa Telluris superficie) calor superiorum & frigus inferiorum Elementorum paribus certantes viribus, sese mutuò repercutiunt atque sistunt, ne eorum alterum ulteriùs diffuodatur. Quod autem eò loci frigus globi Terreni cohibeatur ex hoc evidentissimè demonstratur, qoia nisi id fieret, sed frigus seipsum extenderet ad quantam posset distantiam sublatis impedimentis; nullibi certè sufficiens esset ad pluvias grandinesque generandas. Cùm enim hæc non gignantur in infima aeris regione defectu frigoris sufficientis, multò minùs gignerentur longiùs à Terra, quandoquidem, ut dictum est suprà, vis agendi in distans eò debilior evadit, quò loogiùs à suo recedit foate, nisi repercussionem in via patiatur, à qua in ipso repercussionis loco roboretur. Cùm ergo Terræ frigus longè sit intensius in aeris media regione quàm in infima; oportet ut in media repercutiatur. Denique quod eò loci calor superiorum & frigus inferiorum Elementorũ paribus viribus certent; ex hoc etiam manifestissimè probatur. Quia si calor superaret, hic certè frigus detruderet inferius, sicque media aeris regio depressior esset: si frigus superaret, hoc calorem adhuc altiùs fugaret, sicque media aeris regio adhuc altior esset: Ergo ibi viribus paribus certant, unde ibi utrumque sistit, neutrumque ulterius diffunditur. Ex quo facilis occurrit responsio ad banc subtilem quæstionem, cur Aeris media regio cùm sit adeò frigida, supremam sibi vicinam frigefacere nequit? quia scilicet frigus mediæ & calor supremæ viribus paribus pugnant; actio autem tantum est à proportione majoris inæqualitatis.

Nota verò quod dici nequit quod frigus globi Terrestris emissum in aerem repercutiatur à densitate aeris in media ejus regione. Nam à superficie Terræ quò magis ascenditur, eò est major raritas: Ergo repercutitur à contraria qualitatare, nempè calore: Ergo super Terræ & Aquæ globum dantur Elementa ex se calida, quorum etiam calor à frigore repercutitur.

Ex dictis igitur constat totum illud aeris spatium in quod sparguotur radii frigoris globi Terreni à calore supremo repercussi, constituere medianı aeris regionem perpetuo frigidam; quia globus Terrestris suum frigus io altum perpetuo projicit, ut à simili dictum est de radiis solis in Terra repercussis, & constituentibus mediam Terræ regionem.

Causa

Causa denique caloris perpetui supremæ Aeris regionis quadruplex assignari potest, scilicet, Aeris forma, sive natura, quæ talem ex se requirit temperaturam: Ignis vicinitas, à frigore inferno libertas, & caloris ipsius Aeris ab infimâ ejus regione sursum repercussio: unde supremam Aeris regionem circa sui concavum, quàm in aliâ parte calidiorem esse putandum est, ob antiperistasio à contrario frigore.

Sic igitur Aeris regionibus earumque causis expositis, hoc inaudirum paradoxum jam io medium proferre tuerique noo erubescam, scilicet, oeque totum globum Terrestrem, neque animalia à superioribus Elemeotis Aere & Igne exteriùs caleferi, sed tantùm ab astris & potissimùm Sole. Idque probatur primò. Quia nullus etiam semestri garritu posset contrarium validis rationibus demonstrare. Secundò, quia Aeris media regio friget perpetuò de commuoi consensu, adeò ut grando magnitudinis ovi ibi celerrimè generetur, & animalia ex talis Aeris inspiratione subitò extinguantur, atque obrigeant statuarum instar, ut de Hispanis ex Nicaraga in Perüanam per altissimos mootes transeuntibus testatur Acosta: & refert Aristoteles de monte Olympo in Asia, super quo homines tantùm per spongias Aerem frigidiorem inspirare coguntur. Hoc autem non esser si superior pars Elementorum hanc mediam Aeris regionem suo calore Elementali penetraret, eandem enim sine dubio temperaret; sicque nullibi fierer pluvia, nix aut grando defectu frigoris sufficieotis, quod experientiæ reluctatur. Non ergo hanc regionem calor superiorum Elementorũ penetrat: sed quemadmodum frigus inferioris globi eò cohibetur à calore superno, nec ultra ascendit; ita calor superior eò quoque sistit, nec ultrà descendit. Quod ex jam dicendis fiet adhuc manifestius. Solis calor iofimam Aeris regionem calefacit & constituit, quia in eâ repercussionem patitur: non autem mediam. Etsi hanc penetret quia in ea non reperiuntur: & similiter mediam Terræ regionem calefacit & constituit, quia io eâ repercutitur: non autem supremam, etsi hanc penetret, quia in ea non repercutitur. Pari ratione Terræ frigus ab illios centro in ambitum sese diffundens, ut agat in distaos, refrigerat supremam Terræ regionem æstate, quia io illa repercutitur à calore Solis extriosecus, non autem mediam, etsi hanc penetret; quia in hac non repercutitur, io ipsâque viget calor Solis repercussus: at refrigerat constituitque mediam Aeris regionem, quia in hac repercutitur, oon autem infimam Æstate, etsi hanc penetret, quia in hac non repercutitur, vigetque Solis calor repercussus. Unde palam est temperaturæ varietates in Terra & Aere tantùm contingere à repercussione vel caloris Solaris, vel frigoris Terreni. Superiorum verò Elementorum calor nullam patitur repercussionem, præterquàm ad convexum mediæ regionis Aeris. Alioquin si aliquam pateretur ad superficiem Terræ, ea esset perpetua, ideóque aer infimus in superficie Terræ perpetuo calidus; unde nulla nix, pluvia vel glacies in superficie Terræ moraretur contra experientiam: Ergo totus ille calor cohibetur in suprema aeris regione. Alioquin si ejus pars mediam regionem penetraret, hanc temperaret, rursúsque in Terræ superficie repercuteretur, quod falsum est ut supra ostenditur, ac per consequens ooo à superioribus Elementis, sed tantùm ab astris & præsertim Sole caletimus in his inferioribus.

Verùm dicet aliquis: Ergo ignis Elementum erit io Natura prorsus inutile atque superfluum, proindeque nullum; ut voluere Cardaous, Keplerus & alii. Ad quid enim prodesset nisi Globum Terrestrem calefacere & ad mixtorum generationes coocurrere posset? Dico autem sequelam esse falsam, ignis enim tam calorem supremi aeris conservando, quàm cum ipsu frigus inferioris globi, ne in Abyssum evanescat, cohibendo nobis maximum, necessariumque præstat usum; quippe nubium, pluviarum, cæterorumque frigidorum & bumidorum meteororum generationẽ saltem causat per accidens: hæc eoim per se causantur ab illo frigore repercusso, sine quibus omnia inferiora arescerent, & animalia tabescerent. Præterea (quam mirabilis sit DEUS, unusquisque advertat) ignis ipse frigus infernum sistendo quasi murum fabricat contra sui ipsius impressiones, sine quo etiam calore proculdubio dissiparemur: Quis ergo ignem nobis inutilem assereret? Neque hoc impedit qoominùs ignis substantia concurrat ad mixtorum generationem, cùm ignis substantia & calor non sint idem, nec minùs possit Elementaris ignis substantia dari actu frigida, quàm substantia aquæ calidissima, quod videmus quotidiè, cùm præsertim in quovis Elemento sit radicata virtus sese ad propriam temperiem reducendi priùs amoto prævalente contrario, ut patet de aqua calidissima quæ ad proprium frigus revertitur.

Multò gravior videtur hæc difficultas. Cur frigus globi Terrestris non cohibet etiam sursum calorem Solis, aut si hîc sit fortior, cur non detrudit frigus globi Terrestris ab aeris media regione.

Respondeo calorem Solis & Elementarem etsi essentialiter noo differant, differre tamen causis priocipalibus genere diversis, quibus in agendo subordinaotur, formæ namque Elementari subest in ageodo calor Elementaris & formæ Cœlesti vel super Elementari, calor Solis. Ideóque frigus globi Terrestris posse in sibi contrarium calorem superiorum Elementurum, quod non potest in calorem Solis: & vicissim posse calorem Solis in frigus globi Terrestris, quod non potest calor Elementaris. Adde quod etsi actualis sive seosibilis calor Solis sit naturâ igneus, tamen duplex calor illi adjuoctus est, nempe Æthereus atque Cœlestis, de quibus suo loco dicetur. Inde verò tanta accidit ipsi calori Solis igneo subtilitas atque virtus, ut à frigore Elementali nisi adjunctâ sibi densitate subjecti cohiberi nequeat, ut fit in Terræ superficie, nec frigus ipsum fugare vel dissipare, nisi à subjecto denso repercussus, ut fit in iofimâ Aeris regione & mediâ Terræ. Quo pacto videmus etiam fulmen suo calore liquare eosem illæsâ vagioâ, ob ipsius fulminis vim subtilissimam, quæ vaginam penetrat sine læsione, suam tantùm exerceos actionem in densiore subjecto validiúsque resistente. At Solis radius fulminis vi longè adhuc subtilior extat; est tameo notatu dignum, & in natura mirabile, quod frigus mediæ regionis aeris subsistat perpetuò intra Solis radios qui sunt ipsius Solis flamma: ideóque in medio flammæ Solis vel ignis Cœlestis viget ac agit frigus Elementale asperrimum.

Aliæ fieri queunt Objectiones quas hîc brevitatis causa omittimus, quod in Anatomia nostra easdem solverimus: atque hæc nostra de Aeris & Terræ divisionibus sententia, non artificialis est vel sophystica; sed adeò naturalis, ut ipsi quoque sensui pateat, insigneque lumen in universam Physicam effundat.

Caput XI.

De Aeris altitudine.

QUamvis hac de re nihil certi queat definiri, invicemque maximè dissentiant primæ notæ Astronomi atque Philosophi, Nobis tamen ex supradictis non erit difficile ostendere, Keplerum inter alios de Aere ejusque altitudine malè admodum Philosophari lib. 1. Epist. Astron. Copern. cap. 59. his verbis, *pleraque montium juga quæ perpetuis teguntur nivibus aut glacie, potiori anni parte super Aeris superficiem evincere consentaneum est. Aer enim est vapor exhalatus: in omni verò exhalatione, calor est saltem aliqualis: At ubi nives & glacies, ibi frigus, & radii Solis illas liquare non possint: ubi verò frigus, ibi nulla aut non constans exhalatio vel Aer: cogitur enim frigore in pluviam, & nives, deciditq; pondere tractus, & nudat juga montium.* Quo in Textu quot verba, tot ferè sunt absurditates, quas singulas enucleandi neque tempus, neque locus est. Verùm ut aliquæ reddantur etiam palpabiles: si nix & glacies tantùm generantur ex Aere vel exhalatione coactis frigore, ex quo igitur generabuntur in cacuminibus montium super Aeris superficiem eminentibus? sanè vel ex nihilo, vel ex Æthere, in quo, ut vult Keplerus, sunt ipsa juga. Atqui hoc ipsi etiam Keplero non advertenti quid diceret, ridiculum foret. Non ergo juga illa sunt extra Aerem vel supra ejus superficiem: Cùm nequidem sint supra mediam Aeris regionem, in qua ob ejus perpetuum frigus nix & grando generantur ut supra diximus. Quod verò ait Aerem frigore cogi in pluviam atque nivem, contrariatur experientiæ. Nam Hyeme rigidissima qua stellæ noctu maximè micant, totus aer infimus in nives & pluviam verteretur, tùm in hoc Climate, tum maximè in regionibus suppolaribus; defectuque Aeris animalia suffocarentur, cum tamen contrarium apparet, sitque aer illo tempore purissimus ob incarceratam exhalationem in Terræ visceribus eo durante frigore, ut diximus cap. 3. à qua sola aer inquinatur & incrassatur: Aeris autem media regio semper frigidissima est; nec tamen à frigore cogitur in pruinam atque nivem, aliàs pruina atque nix perpetuò inde descenderent, nullaque umquam esset aeris serenitas, quæ omnia patet esse falsa: Denique si scivisset genuinam causam frigoris mediæ regionis aeris, non dixisset qnod ubi frigus ibi nullus aer.

Consequenter verò ait Keplerus nubes nullas ultra quadrantem unius milliaris elevari supra Terram. Unde supputat Aeris altitudinem passuum 1666. aut circiter dimidii milliaris Germanici: pag. vero 75, ex causa materiali crepusculorum reperit illam altitudinem esse 8 vel 10. vel 11. milliariorum sicque ex Keplero hac de re nihil certi habebitur: neque ex aliis qui circa eandem variis distrahuntur opinionibus.

Dico igitur erroneum esse quod ait Keplerus, nullam oubem elevari ultrà quadrantem unius milliaris: quia hoc pacto nubes quæ moventur in Aere impingerent in montes eo spatio longè altiores quales sunt Pyrænei & alii multi, nec oltrà pergerent: hoc autem repugnat experientiæ: multæ enim nubes transeunt super illos montes ventis impulsæ. Imò certum est quod si quis tempore nubiloso ex planicie vel radice montis prealti hujus cacumen cernens, & nubes tangere ratus, ascenderit in ipsum cacumen; interdum ex eo nubes suprà se vix deprehendet humiliores quàm dum ex montis radice easdem intueretur: quod certum est judicium illas supra altitudinem montis moveri in magnâ adhuc à vertice montis distantiâ.

Dico secundò, non generari nubes in eadem à Terrâ distantiâ per totum Telluris globum, nec in eodem Terræ tractu per omnes anni partes, nam in Zonâ torridâ, ubi Solis radii altius repercutiuntur, etiam altiùs generantur, quia scilicet nubes tantùm densantur à frigore, extra repercussionis locum, nisi copia elevati vaporis efficeret, ut nubes densæ & pituitosæ fiant etiam in Aeris infima regione, vel exiguâ à Tellure distantiâ; ut accidit in insulâ Goa, dum Sol fit illis verticalis mensibus Aprili, Majo, Junio, Julio, Augusto, idemque dicendum de quovis particulari tractu æstatis tempore. In Zonâ frigidâ, & Hyemis tempore in quovis particulari loco, depressiùs gignuntur ob causam contrariam. In Zonâ denique temperatâ & Vere vel Autumno in quovis particulari loco in media generantur altitudine.

Dico tertiò, plures montes pertingere usque ad mediam Aeris regionem; Talis est mons Olympus in Asia, cujus vertex Aristotele teste lib. de Mundo, liber extat à ventis, subaudi violentis. Qui quidem multò altiùs moventur quàm sit prima Aeris regio, non tamen multò altius ascendunt in secundâ, quam sit locus nubium pluviarum & grandinum: quòd nempe ventus sit exhalatio calida, sicca, naturæ subtilis & spiritusæ, ideóque maximè mobilis velocissiméque tendens supra Aerem: cujus tamen major pars occursu frigoris superni repercussa, sub illo moveri cogitur in gyrum, sicque Aerem & in eo pendulas nubes in quancumque partem rapit, atque agitat. Quod autem de exhalatione regionem Aeris frigidam suâ subtilitate penetrat, id sensim rarefactione dissipatur, & supremam Atmosphæræ superficiem constituit, nullius violentæ agitationis capax, aut motus contra primum motum, Aeriâ primo mobili impressum. Tales etiam sunt illi Americæ montes super quibus Hispanos Aatuarum instar obriguisse dictum est supra. Ac talis mons insulæ Tenariffæ, dictus *Elpico*, qui ex 80. milliariorum distantiâ cacumen suum visibile efficit.

Dico quartò quod etsi ex supradictis montibus constet, non esse magnam admodum distantiam inter superficiem globi Terrestris & mediam Aeris regionem, ad quam usque patet nobis aditus veluti ad mediam Terræ, tamen ut definiri nequit quanta sit profunditas mediæ regionis Terræ (quam valde se extendere probant metalla & rupes in profundissimarum fodinarum fundo

do conspicuæ) sic definiri nequit quanta sit altitudo mediæ regionis Aeris; quam supra opinionem Kepleri altè extendi probant exhalationes ab Alhasem & Vitellione deprehensæ in altitudine à Terra 25. milliariorum. Quod si mediæ regionis Aeris ignoretur altitudo, multò magis ignorata erit supremæ regionis, ideóque totius Aeris altitudo, quidquid stolidè & sine fundamento plærique in contrarium asserant.

Dico quinto, Atmosphæram sive vaporum sphæram, quæ totam infimam Aeris regionem & mediæ non exiguam partem occupat, & supra quam nullus vapor è Terrestri globo ascendit, densiorem esse reliquo Aere duplici de causa. Primò à vaporibus & exhalationibus è Terrestri globo perpetim assurgentibus, ut sensui etiam patet. Secundò à quodam spiritu per sphæram ipsam effuso, quia est vel fex ipsius Aeris, tum corporum superiorum (quorum necesse est partem densiorem subsidere) vel spiritus ille universalis à Chymicis tot elogiis celebratus generationem omnium & rerum mirabilium parens, quem illi ex ipso aere elicere, & de invisibili invisibilem efficere norunt. Porrò in suprema & rariore Atmosphæræ regione fiunt crepuscula, & in inferiore densioreque fiunt refractiones radiorum Solis cæterorumque Astrorum, dum circumducti eas regiones attingunt vel ingrediuntur. Sed de his vide 9. partem Astronomiæ nostræ restitutæ quæ est de refractionibus.

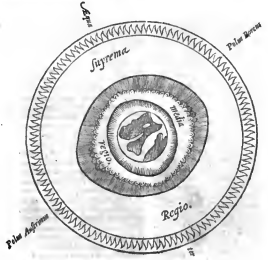
CAPUT XII.

Elementaris regionis ordo atque figura.

IN eorum quæ huc usque diximus majorem confirmationem desumpsimus à Clavio figuram regionis Elementaris quam apposuit comment. in primum caput sphæræ, in cujus centro ponit globum Terrestrem, & supra hunc Aerem divisum in tres regiones, supremam vaporibus expertem, mediam & infimam, tum supra Aerem ipsum Ignem. De Aeris autem regionibus sic loquitur.

Cæterum posito toto Aere uniformi, ita ut tam secundùm concavum quam secundùm convexum idem cum Mundo centrum habeat, probabile satis videtur, mediam Aeris regionem latiorem & densiorem esse juxtà polos Mundi ob caloris debilitatem quam maxima Solis absentia ibi efficit, & ob nimium frigus quod ibi perpetuò existit: partes verò ejusdem mediæ regionis medias inter utrumque Mundi polum, ut sub Æquinoctiali, ob caloris abundantiam quam perpetua Solis præsentia ibidem efficit, constringi, & vice versâ partes supremæ & infimæ regionis circa Mundi polos restringi, partes verò earumdum medias inter utrumque polum dilatari. Quod quidem clarè ex figurâ appositâ elicere potes; in quâ etiam situm & ordinem Elementorum contueberis. Imò fortassis neque ignis uniformis est densitate, cum propter velocitatem motus quo ab ortu in occasum rapitur, facilè Aerem sibi subjectum in se possit transmutare.

Hoc autem sic paucis explico. Sub æquatore atque in tota Zona torrida, infima aeris regio atque suprema, calidiores sunt quàm in alia Mundi parte: infima quidem ob validissimam repercussionem radiorum Solis à globo Terrestri in infimum Aerem: suprema verò ob citatiorem ipsius Aeris motum, qui etiam calorem adauget: ergo mediam regionem utrinque à calore comprimi necesse est: sub polis verò infima Aeris regio atque suprema minùs calent quàm in alia Mundi parte contrariis de causis, ergo mediam utrinque dilatari oportet.

Quæ certè sunt verissima perfectèque quadrant causis divisionis Aeris à nobis supra assignatis: estque valdè probabile quid etiam contrarium in regioolbus Terræ contingere sub polis & æquatore: quod nempè media Terræ regio sit amplior sub Æquatore ab majorem vim Solis: sub polis verò arctior ob causam contrariam. Et è diverso suprema Telluris regio stricta sub Æquatore; amplior verò profundiorque sub polis ob paucitatem caloris Solaris, Tellurem ipsam penetrantem illis in locis.

Sic igitur tota Elementari regione fœliciter perlustrata; jam inde læti discedentes, atque Geometriæ & Arithmeticæ alis, cauda verò vel temone rationis instructi alacres in Ætherem evolemus.

SECTIO II.

De Mundo Æthereo.

CAPUT I.

Præter quatuor Elementa contraria, datur etiam in Naturâ corpus quoddam nobilius, quod Æther appellatur.

Æther dictus est à currendo, quippè quòd natura sive corpus ab antiquis sic appellatum, perpetuo cursu rapi creditum fuerit. Aristoteles autem libro primo de Cœlo ait Anaxagoram Ætheris nomine pro ignis Elemeoto abusum fuisse, cùm tamen sit corpus diversum à Terra, Aqua, Aere, Igneque; imò res planè divina, quippè natura Cœli & siderum ut ait lib. de Mundo. Cardanus verò qui ullum esse Iguis Elementum negavit, Ætheris nomine Aerem intelligit ad Lunam usque expansum. Denique Keplerus lib. primo Epist. Astron. pag. 52. Ætherem appellat substantiam fluidam, quæ ab Aeris regione, in qua fiunt crepuscula & refractiones extenditur usque ad convexitatem sphœræ fixarum sive totius Muodi extremam superficiem. Ita ut ex Keplero circa globum terrestrem sint tantùm Aer & Aether: in ipsoque Æthere sint Planetæ omnes, tum etiam Stellæ fixæ pendulæ & immobiles. Ergo dari ætherem in confesso est apud omoes.

Verùm quoniam cap. 2. à nobis ostensum est dari 4. Elementa vulgaria, jam autem de Æthere Aristotelis sententiæ adhærendum censeo; ne ipsum credatur dari solis authoritatibus suprapositis, & dari super Elementa soli credatur Aristoteli, placet hîc in Medicorum gratiam utrumque probare ex sublunaribus mixtis hoc ratiocinio.

Nam etsi semini qua semen est virtus insit architectonica, per quam habet semen omne quod conformet; attamen non habet semen omne quod hoc vel illo modo conformet; sed ob unionem animæ cum corpore excipit speciei cujusque semen ab ipsa anima in singulis partibus viventis, specialem conformationis idæam: quippè ab anima lilii, quod lilium, & ab equi anima, quod equum conformet. Siquidem semen in planta manat ab omnibus partibus, & in Animali decidit ab omnibus Hypocratis effato: non secùs ac vis ioest renibus serum per venas à toto corpore attrahendi. Porrò ut anima quamvis in toto sit Animali, tamen habet in ipso propria atque distincta suarum facultatum subjecta, quibus illæ veluti Soli insideant, iodeque corpus regant suis fuogendo muneribus, quippè naturalis in hepate, vitalis in corde, & animalis in cerebro: ita in semine habet ipsius seminis forma proprium idoneumque subjectum facultatis suæ formatricis, in quo hæc residet, & à viventis animâ excipit impressionem similitudinis speciei, & per qnod facultas ipsa conformationem efficit. Qui enim dixit in priocipio, producat unum quodque sibi simile, ad hoc etiam vires dedit, & instrumenta congrua, alioquin nulla talis productio esset naturalis. Quod autem subjectum illud nequeat esse ullum ex 4. Elementis, vel ipsum seminis temperamentũ, inde patet, quia singula Elementa subsunt ipsi facultati ejusque instrumento sive subjecto, ab hisque patiuntur se ab invicem separari, & ad diversis generis partes destinari, quippe Terram ad ossa, Aquam ad cerebrum & membranas, Aerem ad pulmonem jecurque, & Ignem ad cor & arterias, tum diversimodè misceri & conformari, pro diversitate partium similiarium dissimiliarumque: nullum ergo ex Elementis potest esse tale Elementum; Alioquin se ipsum conformaret, essetque sibi ipsi causa quod fieri nequit. Seminis verò temperamentum ideò etiam excluditur, tum quia frigidum est, proindeque repugnat prædictæ heterogeneorum separationi: tum quia ex equi semine debet equus generari; ergo priùs semen ipsum corrumpi: unius enim generatio est alterius corruptio; in seminis autem corruptione ejus temperamentum destrui necesse est; non ergo sequentem à corruptione conformationem efficit. Est igitur aliud subjectum perdoctæ illius facultatis Architectonicæ, ac Elementis ipsis aut seminis temperamento divinius suâque naturâ incorruptibile, quod alii calidum inoatum vocant, per quod mediâ etiam byeme plantæ sub nivibus & pisces sub Aquis frigidioribus obeunt sua vitæ munia, quodque quia poni debet super Elementare, non erit aliud corpus quàm qui ab antiquis positus est Æther proprium stellarum errantium Elementum, ipsis quatuor Elementis ut perfectione sic ordine proximè superior. Hoc perspicuè admodùm agnovit Aristoteles c. 3. lib. 2. de generatione animalium bis verbis. *Sed enim omnis animæ sive virtus, sive potentia, corpus aliud participare videtur, idque magis divinum quàm ea quæ Elementa appellantur.* Et paulò post *Inest enim in semine omnium, quod facit ut fœcunda sint semina, videlicet quod calor vocatur; idque non ignis, non talis facultas aliqua est. Sed spiritus qui in semine, spumosoque corpore continetur, & natura quæ in eo spiritu est, proportione respondens Elemento stellarum.* Et confirmatur maximè omnium medicorum authoritate, qui spiritum animalem facultatum animalium subjectum instrumentale, ipsis actionibus admirandum, asserunt esse Æthereum: tum maximè Platonis, qui etiam spiritum admisit æthereum animæ & corporis Elementaris vinculum: tandemque omnium Chymiæ principum, qui in mixtorum resolutione præter contraria

traria quatuor Elementa quintam quandam deprehendunt essentiam, quam dicunt Æthercam; quæ neque ullum est ex Elementis, neque eorum ulli contraria, sed omnibus super excellens & amica, maximéque divina. Adde quod nisi super Elementa daretur hæc regio Æberea, Planetæ omnes versarentur in Elementari regione, quæ sese saltem usque ad Stellas fixas extenderet: res tamen inaudita & ab omnium hactenùs Philosophorum mente penitùs aliena. Ergo præter quatuor vulgaria Elementa dari supra ipsa Ætherem sit manifestum, vocaturque regio hæc Mundus Æthereus; ut huic inferior Mundus Elementaris.

Objiciet aliquis, si datur Æther etiam in mixtis, ergo erit Elementum, proindeque plura erunt 4. Elementis contra Aristotelem omnesque Philosophos.

Atqui respondetur patere ex supradictis quod apud Aristotelem, Platonem, Medicos & Chymicos sit in confesso, Ætherem esse Elementum, si per Elementi nomen intelligatur pars quæcumque heterogenea materiæ mixti: idque etiam cum illis concedimus. At quia cap. 1. nomine Elementi propriè tantum intelligimus corpus simplex sibi contrario corpori miscibile; ætheri autem nullum est corpus contrarium, ut dictum est supra: non erit ex nobis Æther ipse Elementum, sed quintum aliud esse, sive corpus miscibile.

Dicet alius saltem, Aether in mixtis conformationi subjicitur, & sibi erit conformationis causa, quod tamen supra negavimus de proprio subjecto facultatis formatricis in semine: ergo vel in mixtis non datur Æther, vel non est proprium ipsius facultatis subjectum. Antecedens verò probatur, quia cùm Æther sit per omnes corporis partes diffusus quatenùs proprium subjectum ipsarum animæ facultatum, ut supra voluit Aristoteles, omninò sequetur quod in nervo suscipiet conformationem nervi, in osse ossis, in oculo oculi, & sic de aliis.

Respondetur autem aliquid dici posse conformationi subjici dupliciter, quippè per se & per accidens: Æther ergo per se conformationi non subjicitur, sed tantùm per accidens; quatenùs præsens est atque diffusus per singulas partes quas ipse conformat, ut facultatis instrumentum: sic enim Anima dicitur per accidens figurata, quatenùs per totum corpus diffusa est.

CAPUT II.

De Natura Ætheris, & quomodo Planetæ in illo moveantur.

QUod Æther sit corpus simplex ita ostenditur, nam alioquin erit mixtum corpus, idque ex Elementis ipso Æthere vel inferioribus vel superioribus; at non ex inferioribus, quia locus ætheri deberetur sub Igne simplici, qui cæteris Elementis, & ex iis duntaxat mixtis corporibus omnibus supereminet, ob majorem raritatem atque levitatem. Sed neque ex superioribus: quia in corporum fluidorum serie, rariora levioraque sunt à Mundi centro remotiora; proindeque si Æther ex fluidis super se mixtus esset, sub illis naturaliter consistere minimè posset: sed ab admixtis rarioribus levioribusque super minùs rara leviaque elevaretur, sicque hæc non essent supra illum contra hypothesin: non igitur Æther est corpus mixtum, sed simplex est.

Cúmque contrario careat tum intrinsecè tum extrinsecè (quod nempe sit Elementis, horumque contrariis qualitatibus, ut loco sic natura superior) fit inde ut sit in se incorruptibilis, ac temperatissimus totius naturæ spiritus, imò idoneum propriumque subjectum influentiarum Cœlestium, quæ in illo duntaxat recipiuntur spiritu iohæsivè, & per quem illæ mixtis omnibus inferioribus communicantur, ut proinde sit æther vinculum superiorum atque inferiorum: sive Cœlestium ac Elementalium. Inest enim mixtis omnibus æther quem Chymici quintam vocant essentiam, sed præsertim viventibus, quæ omnia constant Elementis æthere & anima, magis autem animalibus & omnium maximè homini. Et quia est vinculum formæ (quam origine Cœlestem Hermetici & Platonici faciunt) cum corpore sive materiâ essentiali; inde fit, ut in viventibus præsertim spiritus ille sit susceptivus omnis virtutis seu facultatis corporeæ ab animâ manabilis; quales sunt præ cæteris vegetativa, sensitiva, generatrix & formatrix ad similitudinem speciei, quarum impressionum Elementa contraria minimè sunt susceptiva, ut rectè censuit Arist. supra citatus, ac prætereà per ipsum solum fiat homo Cœlestium influxuum maximè susceptivus, ut proprio loco fusiùs explicabitur: atque hæc de Ætheris naturâ substantiali.

Quod verò spectat ad ejus naturam accidentalem, ille est rarissimæ, tenuissimæ, fluidissimæque naturæ. Probatur enim rarissima non tantùm ex Planetarum sed etiam Stellarum fixarum longissimè distantium nitore purissimo, ac præsertim hyeme rigidâ, quâ exhalationibus in Terra incarceratis Aer non incrassatur; tunc enim per immensum illud intervallum tanta luminis puritate micant sydera, ut nullum planè corpus inter illa & nos interjectum esse, vel eadem à nobis perparùm distare credantur. Ea verò apparentia in præaltis montibus quàm in planitie aut vallibus fiat adhuc illustrior; quod Aer superior sit inferiore semper defæcatior. Arguit igitur illa apparentia Ætheris summam raritatem atque tenuitatem, à quâ omnis alia in naturâ quasi infinitè distat. Et Keplerus lib. 4. Astron. Cop. pag. 443. Aerem Aquâ, Ætherem autem Aere decies centies millies tenuiorem putat. Fluidissima verò convincitur primò ex Cometarum motu in ipso Æthere, his tandem temporibus demonstrato, & præsertim illius illustris Cometæ anni 1618. quem Astronomi omnes accurratissimè observatum etiam supra Sphæram Solis motum fuisse asserunt, quod fieri nullâ ratione posset Cœlo existente solido, sine dimensionum penetratione, quam universa natura manifestè repudiat. 2. ex motu Planetæ Martis, si enim Planetæ consisterent atque moverentur in orbibus solidis, ut ad nostra usque tempora creditum est, daretur similiter in orbibus Solis & Martis penetratio corporum, quoniam via sive orbita Martis intersecat orbitam sive Circulum Solis: fit enim Mars in ejus cum Sole oppositione Terris propinquior ipso

ipſo Sole, ut in Martis theoriâ demonſtratur. Quæ duo ſuot argumenta irrefragabilia regionem Planetarum oon eſſe ſolidam, ſed in ea dari Ætherem tenuiſſimum atque fluidiſſimum.

Inde verò ſequitur Planetas in Ætbere pendulos eſſe, ut Terra in Aere; cum bac tamen differentia, quod bæc quieſcat, illi verò moveantur: qua autem virtute an interna vel externa, & quæ ſit ipſa, dicemus ſuo loco, hic enim ſcire ſufficit certum eſſe Plaoetas in æthere moveri, ut ſi pila circa Terram in Aere moveretur ipſum Aerem fluidum atque cedentem ſuo corpore tenebraodo.

Caput III.

De Ætheris altitudine.

IN hoc conveniunt Tycho Brabæus atque Keplerus, quod Lunæ Perigeæ, id eſt Telluri quantum fieri poteſt propinquæ in quadraturis, diſtantia ab ipſa Tellure ſit 54. ſemidiametrorum ipſius Terræ: Lunæ autem apogeæ, id eſt à Tellure quantùm fieri poteſt diſtantis in quadraturis diſtantia ab ipſa Tellure ſit ferè 59. ſemidiametrorum Terræ. Cùm autem Lunam non eſſe contiguam Elemento ignis, ſed verſari in ætherea regiooe conſtet ex ſupradictis: Ætherem à oobis minùs diſtare quam 54. ſemidiametris Terræ fit evidentiſſimum: quamvis præciſa ejus diſtantia, & quouſque ſe extollat regio Elemeotaris certò definiri nequeat. At de diſtantia Terræ ad Cœlum fixarum, ad quod (uſque ſaltem ſe extendit regio ætberea) Tycho & Keplerus cum Copernico maximè diſſeotiunt: ea enim eſt ex Tychone 14000. ſemidiametrorum. Terræ, ex Keplero autem lib. 4. Epitomes Aſtron. pag. 492. 60000000. ſemidiametrorum Terræ. Tanta vaſtitate fuit amplianda Mundi macbina in hypotheſi Copernicana de Telluris motu à nobis rejecta: quamobrem hanc etiam ætheris altitudinem oon admittimus. Sed neque Tychonicam certam eſſe aſſerimus. Quippe quod in infinito ſpatio imaginario quivis Aſtronomus eam Mundi ſupponat magnitudinem, ejuſque partium diſtantias, quæ ſuis hypotbeſibus ſalvandis atque demonſtrandis ſufficere putat, ideóque pro diverſitate hypotbeſium diverſæ quoque ſumantur diſtantiæ ab illarum diverſis authoribus, nec duo tantùm inter ſe concordes reperiuntur. Unde fit manifeſtum Terræ diſtantiam ab Æthere non eſſe quidem 54. ſemidiametrorum Telluris: at ipſius Aetheris altitudinem penitùs incertam & incognitam eſſe: utcunque ſtatuatur à nobis totum illud ſpatium occupare quod inter regiooem Elemeotarem & Cœleſtem ſitum eſt: & in quo Planetæ omoes moventur: attamen certum eſt quod ſi ex ſuperficie Terræ fixis tribuatur paralaxis 2″ (quam obſervare forſan non eſt impoſſibile) ſemidiameter ſphæræ fixarum erit 103092 $\frac{76}{97}$ ſemidiametrorum Terræ. Nam ut 97. ſinus rectus 2″. ad primum Terræ ſemidiametrum, ita 10000000. ſinus totus ad 103092 $\frac{76}{97}$ diſtantiam Terræ à fixis. Si tribuatur parallaxis, quæ eſt inobſervabilis, ſemidiameter ipſius ſphæræ erit 208333 $\frac{1}{3}$ ſemidiametrorum Terræ; ac plurium, ſi fixarum paralaxis adhuc minor fuerit.

SECTIO III.

De Mundo Cœleſti.

Caput I.

Dantur ſuper Aetherem duo Cœli ſolidiſſimi, quippe ſphæræ fixarum & primum mobile.

QUoniam Terra quieſcit in Mundi centro ex cap. 9. ſectione 1. oeceſſariò ſequitur ſtellas fixas motu diurno circumvolvi ab ortu in occaſum; at quia non habent à principio interno quod moveantur in occaſum potius quàm in ortum, aut contra, ſed à priocipio externo, ut fuſius ſuo loco exponetur: ergo ſi io fluido Aethere vel Cœlo vel, quomodocumque dixeris corpore expanſo ſive Rachia pendulæ cooſiſtant, ut opinati ſuot Tycho Brahæus, Longomootanus, Keplerus & alii, videtur naturaliter impoſſibile illas tantæ pernicitatis motu circumferri, ſervatâ diſtantiarum ioter ſe invariabilitate, niſi ſingulis ad motum præficiantur vigilantiſſimæ intelligeotiæ. Quod etſi Deo facilè ſit breviùs tameo & congruentius eſt Stellas ipſas ſolido alicui ſupra ætherem orbi tanquam proprio Elemento eſſe infixas: non ſecus ac lapides & metalla Terræ: idque evidenter galaxia probat, quam à regione fixarum differo materiâ putavit Longomontanus in ſuâ ad me Epiſtolâ; nam ſi fuerit liquida, ſanè per intelligentias non pancas ingenti ſolertiâ cum ſtellis erit circumferenda, ne tam rapido motu io ſui parte aliqua diſcontinuetur, dilatetur, reſtringatur, aut rarior, denſiorque efficiatur: quod tameo opinari non minus abſurdum videtur, quàm velle illam aliter invariabilem conſervari in tam ſtupenda rotatione, quandoquidem fluidiſſima Cœli ſubſtantia, & ſolida Stellarum, ad tam rapidam velocitatem non ſunt ex æquo diſpoſita: ſi autem fuerit ſolida, quandoquidem ſtellis referta eſt, etiam fixarum reliquam regionem ſolidam eſſe fatendum erit. His igitur de cauſis Cœlum fixarum ſolidum eſſe cenſemus: imo Keplerus ipſe fateri coactus eſt, Mundum uoiverſum cootineri aliquo corpore ſolido, oon ſecus ac ovum (Mundi præ cæteris imago genuina) cortice ſive teſta propria contineatur, putavitque illud corpus eſſe ſphæram fixatum. Cúmque ſit etiam maximè diapbanum, ut patet ex ſummo nitore fixarum; oon alia erit ejus ſoliditas quàm adamantinæ ſimilis juxta illud Job. *Cœli tamquàm ære ſolidiſſimo fuſi.* Itaque dum D. Deſcartes parte 3. principiorum ſuorum Philoſopbiæ articulo 24. ait. *Non tantùm Solis & fixarum, ſed totius etiam Cœli materiam fluidam eſſe ſive liquidam, quod jam omnes Aſtronomi concedunt, quia vident phænomena Planetarum vix poſſe aliter explicari*; aſſerit quod niminè probat, oec probare poteſt. Et contrariatur Keplero inſigni Aſtronomo: nec pbœnomena Planetarum arguunt Stellati Cœli fluiditatem, ſed tantum Ætheris in quo moventur.

Porro quod ſupra Cœlum fixarum detur adhuc aliud probatur ratione Pbyſica & Aſtrologicâ.

cà: Physica quidem, nam sublato Telluris motu certum est fixas singulis diebus revolvi super æquatoris polos ab ortu in occasum; & in annis ex Longomontano 25940. super Eclipticæ polos ab occasu in ortum; fertur ergo Sphæra fixarum duobus simul tempore motibus, & ad terminos oppositos.

Igitur unico per se, & altero per accidens, nec enim utroque per se possibile est, motus enim per se fit vel à principio interno, qui in circulari motu à nobis rejicitur, vel à causâ externâ corpori mobili per se applicatâ, utramvis autem causam simul tempore idem corpus movere ad ortum & occasum, non est magis possibile, quàm idem corpus simul tempore movere ad centrum & superficiem universi; cùm autem motus per se fiat à causâ per se corpori mobili applicatâ, ergo realis motus per accidens, fiet à causâ non per se sed per intermedium corpus applicatâ: ex cujus motu per se alterius corporis motus per accidens consequatur. Idque aliter concipi nequit, quàm supra sphæra fixarum posito altero Cœlo mobili ab ortu in occasum; cujus motus per accidens communicetur ipsi sphæræ fixarum, quatenùs in illo contentæ: datur ergo aliud Cœlum super sphæra fixarum.

Ratio autem Astrologica eaque validissima hæc est. Dum Sol versatur sub Aquario, exempli gratia, manat à Cœlesti loco solis in Terram virtus mixta ex influentiis Solis & Saturni, nec eâ de re dubitatur apud Astrologos: at Sol tantùm ex se pollet virtute Solari & non Saturninâ cui potiùs contrariatur; neque in Aquario exuit Solarē ut induat Saturninam, cùm influxus utramque contineat. Quod autem Aquarius virtutem Saturninam transfundat in Solem, ut hic quoque per illam agat, patet ex eo esse falsum; quoniam solus Aquarius in Horoscopo quovis absente Planeta mores Saturninos realiter influit per suum situm in illo loco; ut Mars in horoscopo mores Martiales, proindeque nullius Planetæ præsentiâ indiget Aquarius, ut per illum agat: agunt igitur Sol & Aquarius simul commixtis viribus & indepedenter ab invicem, non secùs ac si essent duo Planetæ cōjuncti. Cùm autē influxus Aquarii sit realis, ergo Aquarius erit quid reale.

Dices Aquarium esse partem sphæræ fixarum. At quod non ita sit patet, quia ut Sol & reliqui Planetæ, ita quoq; fixæ & partes sphæræ fixarum inveniuntur sub Dodecatemoriis, atque agunt cum ipsis ut dictum est de Sole & Aquario. Quod si dixeris Aquarium esse tantummodò spatium aliquod mundanum cui ea virtus competit: rursus negatur, nam neque est spatium fixum, quando quidem sublato Telluris motu, quodlibet Dodecatemoriorum movetur per totum Mundi spatium in 24 horis; neque est spatium mobile, nam motus non convenit spatio, estque omne spatium mundanum immobile. Quod si tandem dixeris Aquarium esse quandam in Cœlo distantiam sive situm respectu punctorum æquinoctii, in quo quidquid intrat sive sit Planeta, sive pars sphæræ fixarum, Saturnaliter influit, sicut quidquid respectu nati ingreditur situm primæ domus, agit in ipsum vitaliter: hoc etiam refellitur, tum quia situs domuales sunt quædam spatia Mundi fixa in quovis horizonte, quæ non influunt in natum, sed tantùm determinant Planetas, & Cœli partes illas ingredientes ad agendum hoc vel illo modo juxta naturam situs: non enim domus prima influit mores vel circa hos: sed signa & planetæ in primâ horumque domini: at Dodecatemoria per se sola influunt, ut dictum est suprà, ergo pro Dodecatemoriis assignandum est aliquid reale, quod neque sit sphæra fixarum, nec Mundanum spatium, nec distantia ab æquinoctiorum punctis. Tum quia ut quæritur & datur ratio non fictitia sed vera ea nostrâ Cabala domorum, cur prima Domus sit vitæ, &c. sic quæretur ratio cur distantia, spatium, vel pars sphæræ fixarum quæ vocatur Aries, sit naturæ Martiæ & igneæ: nec sufficiet pro causa afferre motum Planetarum ob occasu in ortum, aut motum rapidissimum sub Æquatore, hæc enim differre non faciunt naturam Arietis à natura Libræ: nec tandem proderit, posito Apogæo Solis, in principio Arietis initio Mundi, ejusque motus ad Borealem Cœli plagam; nam hic etiam motus est ab occasu in ortum, & successu temporis transfert Apogæum solis in partem Mundi Australem, nec idcirco mutarentur naturæ Dodecatemoriorum. Ab alio igitur ipsa ratio petenda est: quod esse primum mobile seu causam primam physicam hactenus non benè cognitam, natura sua simplicissimam, sed initio Mundi fecundum partes ad diversas naturas mirabiliter determinatam, suo loco ostendemus. Ergo super ætherem duo saltem dantur corpora, quæ propriè Cœli & Mundus Cœlestis nuncupantur. Supremum verò Cœlum etiam solidum esse probatur, tum quia si fluidum dicatur, erit incapax sui motus stupendæ pernicitatis, multóque magis impulsivæ virtutis ad circumvolvendam fixarum Sphæram, totumque Mundum Aethereum, non secus ac Aer est incapax circumvolvendi Terram, etsi ad hanc usque sub Æquatore moveatur: tum quia universum Mundum corporeum constantem fluidis & solidis corporibus, terminari vel contineri decuit solidissimo corpore non secus ac ovum suâ testâ, ipse etiam Keplerus fatetur.

CAPUT II.

Ambo Cœli ad motum librationis Mundanæ machinæ excogitati, sunt merè fictitii.

PRimi Astronomiæ inventores nondum animadverso fixarum motu lentissimo, quo recedunt ad ortum à punctis Æquinoctialibus; sphæram fixarum arbitrati sunt esse primum mobile, cui nempe diurnus tantum motus competeret, atq; in ipso conceperunt Æquatorem & Eclipticam cum suis polis prorsus invariabiles. Tandem verò Tymocharis primùs omnium anno circiter 330. ante CHRISTUM cœpit motum illum tardissimum suspicari, & aliquantulum observare, notatis quarumdam fixarum locis accuratissimis. Postea verò ab Hipparcho, deinde Ptolomæo motus ille evidentissimè innotuit, quòd fixæ ipsæ deseruissent pristina sua loca tempore Tymocharidis observata, ab iisque ad ortum recessissent, etiam longius tempore Ptolomæi quàm Hipparchi, quapropter cum eidem corpori simplici duo motus simul tempore nequeant

per

per se convenire, statutum est motum illum fixarum ab occasu in ortum, sive in consequentia, esse proprium sphæræ fixarum: motum autem diurnum ab ortu in occasum esse proprium Cœli superioris, quod primum mobile dixerunt: in quo Æquatorem & Eclipticam, ut supra fecerunt immobiles: duravitque hæc sententia ab an. 140. post CHRISTUM, scilicet tempore Ptolemæi usque ad annum 1250. tempus Alphonsi Castiliæ Regis & Astronomiæ restitutoris. Is quippe cum Astronomis sui temporis & Thebitio Arabe observavit præter superius dicta, maximam Solis declinationem, hoc est maximam Eclipticæ obliquitatem non esse semper eandem, sed à Ptolemæo ad sua usque tempora decrevisse.

Insuper autem observaverunt Alphonsini magnitudinem anni fieri inæqualem, nec semper eandem: his igitur de causis ad hæc salvanda phænomena tertium hunc motum voluerunt esse proprium sphæræ fixarum, eumque trepidationis appellarunt: Duos verò priores duobus aliis superioribus Cœlis tribuerunt, sicque tribus his Cœlis addendo septem Cœlos Planetarum, fiet Cœlorum numerus denarius.

Cum autem motum illum trepidationis ut erat excogitatus, adversari phœnomenis Copernicus deprehendisset, alio usus est artificio ad salvandas apparentias illas de variatione obliquitatis Ecliptica & magnitudinis anni: nam quatuor motus in stellis fixis apparentes introduxit qui à Reinholdo Calvio, Magino, cæterisque hujus sectæ Astronomis admissi totidem Cœlis tributi sunt.

Primus est ab ortu in occasum spatio 24. horarum, qui primo mobili tributus est, quod fecerunt Cœlum undecimum; in quo Æquator & Ecliptica præcipui circuli Cœlestes facti sunt ut superiùs immobiles, cum ejus Eclipticæ (quam mediam vel regiam nuncuparunt) obliquitate media 23. graduum, 40'. prorsus invariabili, isque motus diurnus appellatur.

Secundus à Septentrione in Austrum & ab Austro in Septentrionem, tributus decimæ sphæræ: quo poli Eclipticæ in hac etiam sphæra conceptæ (quam fecere mutabilem sive temporariam) à polis Eclipticæ primi mobilis sive regiæ, ultrò citróque remeant sub coluro Solstitiorum, per arcum tantùm 12. minutorum ex Copernico, ut proinde totalis arcus hujus motus sit tantùm 24'. Atque incepit motus hic initio Mundi ab extremo termino Australi ipsius Arcus, tendens ad alterum extremum boreale reciprocè. Est autem motus hic in illis extremis tardissimus, sed in medio, hoc est circa polũ regium Eclipticæ regiæ velocissimus: ut proindè ab aliis dicatur polum Eclipticæ temporariæ ooo moveri in illo arcu coluri Solstitiorum, sed in circulo ex polo regio descripto, cujus diameter sit subtensa ipsorum 24'. est autem tota periodus hujus motus ex Copernico annorum Julianorum 3431., dierum 239. & vocatur hic motus librationis, quòd decima sphæra cui tribuitur, hoc eò circumferatur, sed tantùm per 12'. hinc inde à polo regio ad Austrum & Boream libretur, sub Coluro solstitiorum; sicque obliquitas Eclipticæ temporariæ, quam continent, varietur, ipsa verò periodus dicitur anomalia obliquitatis Zodiaci sive Eclipticæ temporariæ.

Tertius est ab ortu in occasum, & ab occasu in ortum tributus nonæ sphæræ, quo ejus etiam Ecliptica prorsus coincidens cum decimæ sphæræ Ecliptica, sub hac in ortum & occasum reciprocè movetur per arcum integrum 2. gr. 20'. ex Copernico, incipitque hæc altera libratio ab intersectione Æquatoris & Eclipticæ decimæ sphæræ tendens ad occasum per arcum 1. gr. 10'. indeque remeans ad ipsam intersectionem, atque pergeos ad ortum per æqualem arcum 1. gr. 10'. reciprocè. At motu etiam inæquali; quippe velocissimo in ipsa intersectione, vel medio arcus integri, tardissimo autem in ejus extremis, ut dictum est supra de prima libratione ad Austrum & Boream. Per hanc autem librationem (cujus tota periodus ex Copernico est annorum Julianorum 1715. dierum 302. accidit inæqualitas præcessionis Æquinoctiorum, & per consequens magnitudinis anni, ideóque tempus illud dicitur periodus anomaliæ præcessionis æquinoctiorum; quæ subdupla est periodi anomaliæ obliquitatis Eclipticæ: motus enim anomaliæ obliquitatis Eclipticæ est duplò tardior motu anomaliæ præcessionis æquinoctiorum, unde dato unius motu vel tempore, datur & alterius motus & Tempus ex Copernico.

Quartus denique proprius est ipsius sphæræ fixarum, quo sub Ecliptica noni sive decimi Cœli (quam supra temporariam diximus) movetur ab occasu in ortum, totam gyrationem absolvendo in annis Julianis ex Copernico ferè 25798. idque irregulariter, habitâ ratione initii Arietis Primi mobilis, at regulariter vel æquali motu habitâ ratione principii Arietis nonæ sphæræ. Vocatur autem hic motus à Copernico ex Tabulis Prutenicis præcessio æquinoctiorum, quòd Copernicus fixas non supponat moveri in consequentia punctorum Æquinoctialium, sed è converso hæc puncta moveri in antecedentia fixarum.

Atque hi sunt quatuor motus qui in stellis fixis fuere à Copernico ex suis & veterum observationibus animadversi. Unde sequitur quod propter librationem decimæ sphæræ à Boreâ ad Austrum mutatur Planetarum latitudo non respectu Eclipticæ primi mobilis, sive regiæ, quæ est invariabilis, omnique motu proprio carens, ut ipsæ Stellæ fixæ; sed respectu Eclipticæ decimi, noni & octavi Cœli, sub quâ unicâ Sol perpetuò apparenter movetur, & à quâ solâ vulgò sumuntur fixarum latitudines: non est autem timendum ob librationem nonæ sphæræ ab ortu in occasum, fixas fieri retrogradas: quia motus octavæ sphæræ, quo semper feruntur ad ortum, multò velocior est motu nonæ, proindeque à motu octavæ continuò promovebuntur ad ortum sive in consequentia.

Keplerus verò repudiatis cum Copernico tribus Cœlis sphæræ fixarum superstructis, suam de doctrinâ hac talem censuram in medium profert. Ait enim primò in Tabulis Rudolphinis *cap. 34. rem dubiam esse an sæculorum successu obliquitas Eclipticæ certò varietur*, habetque suspectas observationes supra positas, quod non sint temporibus suis proportionatæ, neque consentaneæ hypothesi motus varietatis ipsius obliquitatis, qui sive fiat in arcu coluri solstitiorum, sive in circello ex Polo regio descripto, ponitur tardissimus

mus io extremitatibus, cùm scilicet obliquitas est maxima, vel minima: Velocissimus autem in medio, cùm est media: oam io annis 252. qui numerantur inter observationes Prophatii & Regiomontani decrevit obliquitas Eclipticæ duobus minutis, quod est contra hypothesin; cùm tempore Copernici obliquitas fuerit mioima, proindéque tardiùs multò decrescere debuerit, quàm inter tempora Prophatii & Regiomootani. Clariùs autem multò loquitur cap. 12. his verbis. *Sed caput rei nondum attigi: ipsam scilicet obliquitatem Eclipticæ olim fuisse majorem, res non tantùm est dubia, sed validis argumentis ex ipsis veterum observationibus à me convulsa & proculdubio planè falsa.* Idcirco suadet Keplerus spretâ hac dubiâ variatione obliquitatis Eclipticæ, perpetuò uti illâ quæ hodiè à peritissimis artificibus observatur, quam censet esse 23. 30'. 30".

Deinde verò ait supra citato cap. 34. *Quod etsi daretur illa variatio, tamen quomodo fiat hactenus determinari non potuit: si enim polus Eclipticæ temporaneæ libratur in coluro solstitiorum; nulla inde sequetur anomalia præcessionis Æquinoctiorum: sed horum præcessio perget motu uniformi ad antecedentia. At si libretur in circello circa polum Regium, inde pro certo orietur anomalia præcessionis Æquinoctiorum; ut autem variatio obliquitatis turbat in Astronomiâ fixarum latitudinem præsertim earum quæ punctis Solstitialibus vicinæ sunt: ita anomalia præcessionis Æquinoctiorum variatæ obliquitatis per arcellum filia turbat fixarum omnium longitudinem*, ut proinde Keplerus non obscurè subindicet hos duos motus nempe variationem obliquitatis Eclipticæ & anomaliam præcessionis Æquinoctiorum esse potiùs de medio tollendos quàm retinendos, admissis tantùm aliis duobus motibus in fixis apparentibus, nempe diurnum & præcessionem Æquinoctiorum, sive proprium earum motum sub Dodecatemoriis.

Imò Kepleri opinioni maximè favet Scheneirus Libro de refractionibus Cœlestibus, dum causam apparentis variationis obliquitatis Eclipticæ refert ad Solis refractiones ante Tychonis tempus neglectas, nec immeritò; quod Aotiqui Solem ferè semper observaverint in Horizonte in quo maxima contingit refractio.

At certè priusquam Keplerum aut Scheinerum legissem, mea jamdudum fuit sententia ex Astrologiæ principiis deducta, illos duos librationis motus esse merè fictitios, quam postea oon parum gavisus sum deprehendere rationibus Astronomicis atque Opticis ab illis duobus viris confirmari, quibus jam addeodum est quod cùm ab antiquis ignota fuerint vera Astronomiæ principia à me inventa atque exposita libro nostro de longitudinum scientia, non mirum si in hisce & aliis erraverint, & pleraque falsa introduxerint, ut suis erroribus animadversis quoquo modo mederentur.

Quod autem Astrologia motus illos omninò respuat, sic ostenditur, Cœli enim & Planetæ eorumque motus sunt propter aliquem necessarium finem: Quod nimirum Deus & Natura nihil faciant frustra; at talium motuum nullus finis assignari potest. Si quidem corporibus Cœlestibus motus ad hoc tantum datus est, ut illorum virtutibus circulariter delatis atque dispersis, hæ singulis Terræ partibus, singulisque alterabilibus & generalibus applicarentur, diversimodéque eidem alterabili seu geoerabili; quòd nempe Planetæ fixæ & Dodecatemoria quæ per se & penes naturam propriam agunt io bæc inferiora, pro diversis invicem combinationibus diversoque situ ad quamlibet Terræ partem, vel quodvis alterabile, diversos specie producant effectus, ex Astrologiæ principiis evidentissimis alibi expositis: Quorum effectuum motus ipsi corporum Cœlestium non sunt causa per se, ut malè opinatur Alkindus cap. 1. de mutatione temporis, sed duntaxat per accidens: Quatenus, scilicet, hisce motibus vires ipsorum corporum diversimodè combinantur, ac deferuntur, applicanturque singulis Terræ partibus alterabilibus.

Jam verò ex librationis motu luxante Eclipticam totumque Cœlum à Borea in Austrum reciprocè non sequeretur in corporibus Cœlestibus, scilicet Planetis, Stellis & Signis diversitas combinationis vel applicationis, ullius planè momenti pro diverso specie effectu producendo, vel ejusdem speciei effectu sensibiliter intendendo aut remittendo. Nam Astrorum conjunctiones partiles & platicæ producunt per se tantum eosdem specie effectus: attamen eò intensiores sive majores quò ipsæ conjunctiones fuerint partiliores: à conjunctionibus autem partilibus ♄ & ♂ in eodem Signo, nulla cæteris paribus oritur effectus diversitas in specie vel intensione, ut constat experientiis Astrologicis: Atqui motus ille librationis, situm Planetarum vel in Signis vel inter se varians duntaxat 12'. hinc inde spatio 3431. annorum; etiam à principio ad finem hujus periodi, vix partiles conjunctiones vel aspectus alteraret, indeque vix sensibilem causaret ejusdem specie effectus intensionem aut remissiooem, toto autem intermedio tempore, tam aspectuum partilitas, quàm situs Astrorum in Signis, multò minorem variationem admitterent; indeque multò minùs sensibilis accideret effectuum non specie, sed duntaxat iotensione differentia. Cùm ergo iidem specie & intensione producantur effectus sine librationis motu atque cum illo, patet ipsum in naturâ superfluum esse, ideóque merè fictitium.

Idem dicendum de altero librationis motu reciproco ab ortu in occasum, dum præsertim (ut ait Keplerus) hæc anomalia, alterius suprapositæ filia est: sunt igitur illi motus planè fictitii.

Caput III.

Cœli sunt corpora simplicia, nobis immensæ vastitatis.

De primo Cœlo hoc inde probatur. Nam cùm detur simplex natura Elementalis & simplex Ætherea ex supradictis, multò magis rationi & oaturæ ordini congruit, ut detur simplex natura Cœlestis; quæ ut puritate atque virtute, ita simplicitate cæteris excellat. Alioquin si nulla daretur simplex Natura Cœlestis, hoc est quæ nullam principiorum materialium admittat compositionem: ergo primum Cœlum erit mixtum ex sibi inferioribus Elementis, nulla enim miscibilia dantur supra Cœlum ipsum: Quæcumque

verò sint illa inferiora, primi Cœli locus non erit ei naturalis, sed saltem locandus erit sub Elementorum suorum supremo, cui ex naturâ debetur locus super reliqua inferiora, imò super quæcumque mixta ex illis inferioribus, quod erit absurdum.

Præterea quoniam in mixtione remanent actu qualitates Elementorum miscibilium: Nec alia de causâ fit mixtio ad formam substantialem, quàm quia miscibilium qualitates sunt congrua ad ipsam formam dispositio, ergo primum Cœlum esset actu sive formaliter calidum, frigidum, humidum atque siccum: hoc autem est absurdum: est enim duntaxat eminenter calidum aut frigidum, &c. atque ex se indifferens ad utrumlibet, & ad quodlibet determinabile secundùm quamlibet sui partem, ut ostendetur lib. 14. nec calor actualis aut temperies ex actualis caloris & frigoris mixtione orta potest ad frigus respectu cujuscumque patientis determinari, ut Cœlo accidit: non igitur primum Cœlum est corpus mixtum sed simplicissimum, imò aliud à quolibet Elementorum inferiorum.

In præcipuis ergo Mundi corporibus, Terrâ scilicet & haec ambientibus probatâ simplicitate ad ætherem usque, ac in primo Cœlo: absurdum esset ordine naturæ interrupto mixtionem in sphæra fixarum introducere: cum præsertim nullam Eterogeneitatis aut rationem suppeditet aut notam objiciat; fixæ enim sunt veluti lapides pretiosi, vel metalla in visceribus Terræ, quæ est tantùm matrix sive locus in quo diversæ speciei pisces generantur: & nihilominùs Terra & Aqua censentur esse corpora simplicia, hoc est quorum natura non constet per se ex diversorum corporum mixtione: viam autem lacteam & nubem propè polum antarcticum, à reliquo Cœlo sola densitate differre apud omnes receptum est. vide cap. 9. sect. 3. libri 9.

Quod autem Cœli ipsi nobis sint immensæ vastitatis patet, quia ne quidem metiri possumus distantiam Terræ à fixis, vel concavum sphæræ fixarum: multò minùs ejus & invisibilis primi Cœli vastitatem metiemur.

Caput IV.

Dantur in rerum natura tria genera corporum simplicium, & qualis sit singulorum natura.

Tria enim genera corporum simplicium sunt, Elementa, Cœli & Æther, de quibus supra. Porrò corruptibilia esse Elementa nemo ambigit. Iis enim formaliter insunt primariæ Causæ generationis & corruptionis naturalis, quippe qualitates contrariæ, calor, frigus, humiditas & siccitas: suntque commune subjectum generationis omnis naturalis. Cœlis verò quia non insunt formaliter ullæ ex ipsis qualitatibus contrariis, sed tantùm primo Cœlo insunt eminenter ex cap. 3. jure à Philosophis omnibus habiti; fuerunt ipsi naturaliter incorruptibiles; qualem etiam decet esse primam causam physicam, quippe Cœlum primum; ne in causarum physicarum serie, vel fiat progressus in infinitum, vel circulatio perpetua, quorum utrumque absurdum; primum quia præter Deum non datur infinitum: secundum verò quia idem non est sibi ipsi causa in eodem genere causæ. At æther vinculum materiæ cum formâ in mixtis omnibus naturalibus, ut situ medius est inter Cœlum & Elementa; ita & natura; neutrius enim naturæ formaliter particeps ad utramque nihilominus propendet, cum incorruptibilibus incorruptibilitati, & cum corruptibilibus corruptibilitati sese accommodans, sicut patet in mixtis sublunaribus, in quibus Aristoteles & Medici cap. 1. sect. 2. tum rationes ibidem ætherem admiserunt, etsi ex suâ naturâ contrariis formaliter vacuum: idcóque ex se incorruptibile: quodque idcirco non excluditur ab incorruptibilium mixtione posito quod hæc detur in rerum naturâ.

Caput V.

Supra primum mobile datur Cœlum Empyreum regio Beatorum.

Hoc Cœlum nullo lumine naturali, sed solâ fide nobis innotescit. Datur autem ex pluribus sacræ Scripturæ locis. Imò Dominus ac Deus noster Jesus Christus Mathæi cap. 6. suos orare docens discipulos ait illis. Sic ergo vos orabitis. *Pater noster qui es in Cœlis.* & cap. 16. respondens Dominus Jesus Petro, dixit ei *Beatus es Simon Barjona; quia caro & sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus qui in Cœlis est.* Et ut evidentiùs ostenderet Patrem secundùm gloriæ suæ manifestationem esse in Cœlo. Tandemque Actuum cap. 1. *Dominus JESVS videntibus discipulis elevatus est: cùmque intuerentur in Cœlum euntem illum, ecce duo viri astiterunt juxta illos in vestibus albis qui & dixerunt, viri Galilæi quid statis aspicientes in Cœlum, sic veniet, quemadmodum vidistis eum euntem in Cœlum.* Idemque adeò evidens est pluribus aliis Scripturæ locis ut nefas sit de hoc dubitare Cœlo, propria Dei basilica, in quâ sui visione intuitivâ, amore, unione &, fruitione, rationales creaturas beat in sempiternum.

Quod autem Cœlum hoc sit supra primum mobile, inde constat, quia Mundus corruptibilis extenditur à Terrâ ad primum mobile, isque totus in fine sæculorum mutabitur, fietque Cœlum novum & Terra nova ex cap. 21. Apocalip. tum Psal. 101. *Initio tu Domine Terram fundasti & opera manuum tuarum sunt Cœli: ipsi peribunt, tu autem permanes & omnes sicut vestimentum veterascent: & sicut opertorium mutabis eos & mutabuntur.* Tum Marci cap. 13. ubi Dominus Jesus sic ait. *Cœlum & Terra transibunt*: at Cœlum Empyreum propria beatorum regio est Mundus incorruptibilis; ergo ut toto genere differunt, ita & loco & situ differre decet: tandem si Lapidibus, Plantis, Animalibus, Planetis & Stellis proprias sphæras atque regiones omnipotens, infinitéque sapiens rerum Conditor assignavit, quis stolidus opinabitur eundem suis Angelis & beatis proprium non assignasse locum, imò ab omni corruptibilitate liberum: proindeque corruptibili Mundo superiorem: Est igitur Cœlum Empyreum supra primum mobile.

Hinc

Hinc verò jure dictum videmus à Divo Paulo se raptum fuisse usque ad tertium Cœlum, quòd in nostrâ feoteotiâ tres tantùm dentur Cœli, quippè sphæra fixarum, primum mobile, & Empyreum; de cujus materiâ, formâ & pulcbritudine solus ipse D. Paulus in boc tertium Cœlum raptus eloqui potuiſſet; cùm autem ipsi oon licuerit, boc oon videtur inquirendum, sed duntaxat credendum regionem illam dotibus, pulcbritudine & amplitudine humanum omnem excedere captum, esseque ineffabili luce perfusam. Si enim Mundus hic ſenſibilis folius bominis gratiâ cooditus, ut conſtat ex ſcripturis & obſervatiooibus Aſtrologicis, adeò vaſtæ eſt amplitudinis, ut à Terrâ proprio bominis loco ad ſphæram fixarum ſint ſaltem 20833½ ſemidiametrorum Terræ ex cap. 3. ſect. 2. nondum computatâ ipſius ſphæræ & primi mobilis profunditate ineſtimabili: quas metas Cœlo aſſignabimus Empyreo io quo DEUS 9 ordines atque regiones ſpirituum Cœleſtium diſtinxit, & ſuam ipſemet explicat immenſitatem? Itaque his omiſſis quæramus duntaxat, quâ viâ ad illam infinitæ atque æternæ fœlicitatis regionem perveniatur, & bac rectâ iocedamus: quod nobis omnibus cohcedat ipſe qui eſt via, veritas & vita æterna. Amen.

Cæterùm coronidis loco videntur hic apponenda quæ de ipſis tribus Cœlis, ac præſertim Empyreo ſcripſit D. Joaooes Rusbrochius ſanctiſſimus diviniſſimuſque contemplator in ſuo divino opere de verâ contemplatione: quæ enim lumine naturali mihi inootuerunt de corporibus Cœleſtibus eorumque viribus antequam ejus opera in manus meas incidiſſent, adeò quadraot iis quæ de ipſis corporibus inſtinctu Spiritus ſancti ſcripſit, ut non ſine ingeoti gaudio concurſum illum ſæpe miratus ſim; ingenuèque faſſus, nullum ex veteribus Aſtrologis extitiſſe qui Divo Rusbrochio in verâ Aſtrologiæ cognitione non fuerit inferior: quod bic obiter dictum ſit in cooſuſionem Theologorum, Aſtrologiæ non modò ignarorum, ſed etiam perſecutorum: legatur ſupradictum opus.

Itaque cap. 13. hæc babet. *Porrò Cœlorum Natura ex tribus præcipuis ſive principalibus conſiſtit Cœlis, quorum primum dicitur firmamentum, alterum Cœlum Chryſtallinum, tertium Empyreum, quæ omnia perlucida ſunt atque perſpicua: Et in tertio Empyreo Cœlo DEUS habitat, vivit, & regnat cum omnibus Sanctis ſuis.*

Et cap. 13. *DEUS*, inquit, *ſecundum figuram ſuam ſupremum Cœlum ſimplicem & igneam fecit claritatem ex Naturâ & eſſentiâ perpetuò tranquillam & immobilem; in ſimplici eſſentiâ perpetuò immotam, perſpicuam, lucidam & claram, cuncta magnitudine, ſublimitate & amplitudine excedentem, incorruptibilem, ſphæram ſempiternam, ambientem omnia quæ in materia condita ſunt à DEO. Et hoc ſupremum Cœlum Empyreum eſt, quod Divinæ Majeſtatis habitatio, Palatium & Thronus eſt, in quo DEUS cum omni ſua familia vivit & regnat*, &c.

Et libro ſecundo de ornatu ſpiritualium nuptiarum cap. 52. ſic loquitur. *DEUS quidem optimus maximus ſupremum ita condidit Cœlum, puta Empyreum, ut ſit pura quædam & ſimplex claritudo, Cœlos omnes & quidquid eſt in creatis rebus corporeum ac materiale ſuo ambitu circumplectens. Si quidem externa eſt habitatio ac regnum DEI & ſanctorum ejus, gloriâ, perennique gaudio affluentiſſimum. Quod cum ſit æterna, ſimplex ac impermixta claritas, nullum neque tempus, neque locum, neque motum, neque ullam unquam mutabilitatem admittit: quandoquidem fixum ac firmum & ultra materialia cuncta incommutabile perſeverat. Huic proximè ſuccedit illud Cœlum, quod primum mobile dicitur, ubi motus omnis initium accipit ex ſupremo Cœlo DEI virtute derivatum: quo deinde motu Firmamentum & Planetæ omnes circumaguntur, & corporeæ creaturæ omnes ſuo quæque modo vegetantur.* & cap. 4. libri, qui inſcribitur Regnum DEUM Amantium. De his Cœlis iterùm loquens hæc peculiariter habet de primo mobili. *Atque huic primo mobili Planetæ curſuſque Cœli & cuncta ſubjacent Elementa, omniſque adeò natura corporea pro ipſius influentiâ operatur.*

De Planetarum autem viribus & influentiis in hæc inferiora, ipſumque hominem quàm doctè, verè & piè ſcripſerit, legatur in ſupra dicto opere de contemplatione, ac præſertim cap. 67. in fine, ubi concludit, *& omnes quidem ſecundum mortale corpus ſive mortalem naturam filii Planetarum ſumus: ſed ſecundum naturam ſpiritualem quæ nunquam interire poterit, DEI filii omnes ſumus.* Quæ verba aurea de Cœlis & DEI & Planetis verè divinum lumen divinamque veritatem ſapiuot.

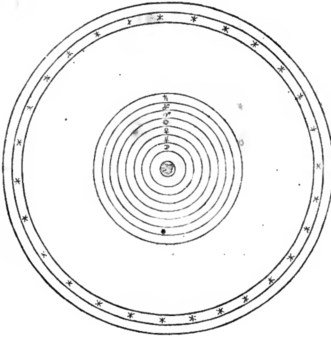
CAPUT VI.

Quis ſit in Aethere ordo Planetarum, & quale Syſtema totius Mundi.

Variæ fuerunt bac de re apud veteres Philoſophos atque Aſtronomos ſententiæ, quibus omiſſis tres tantùm præcipuas recenſemus.

Prima eſt Ptolemæi, quæ etſi in ejus Almageſto non ſit typicè expreſſa; ex ipſo tamen opere colligitur, aſſeritque Ptolomæus eandem fuiſſe ſententiam antiquiorum, nempe Tymocharidis, Hipparchi & Archimedis. Ponit autem hæc ſententia Terram io mundi centro cum regione Elementari, & circa hanc orbem Lunæ, circa quem orbis Mercurii, tum orbes Veoeris, Solis, Martis, Jovis, Saturni & Stellarum fixarum: quos omnes complectitur primum mobile, ut patet in figurâ ſequenti, cui Clavius & Maginus ex Copernici doctrinâ duos alios orbes inter primum mobile & Sphæram Fixarum adjecerunt ob duos motus librationis ſupra à nobis rejectos, ſicque ii orbes ſolidos atque mobiles poſuerunt.

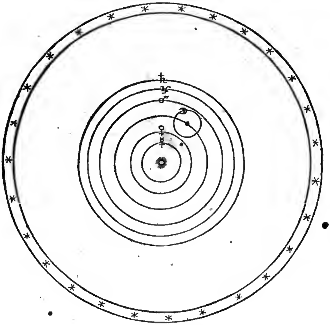
Syſtema Mundi ex Ptolomæo.

Cùm autem hæc vetuſtiſſima ſententia apud Ptolemæi ſucceſſores in Aſtronomiâ viguiſſet ad noſtra uſque tempora ; tandem Copernicus vir admirandi ingenii occaſione ſumpta ex Pytagoræis Philoſophis, ac præſertim Ariſtarcho, Solem Terramque tranſpoſuit : & alıud ſyſtema exhibuit, in quo, ſcilicet, Sol quieſcit, in Mundi centro; circa quem proximè convertitur Mercurius, tum deinde Venus, poſtea verò Tellus in propria ſimiliter orbita circa Solem mobilis annuâ periodo, inſuper autem mobilis circa proprium axem diurna periodo, ſive ſpatio 24. horarum, eâ tamen lege, ut Tellus circumferat Lunam in Epicyclo mobilem circa Terram ipſam ſpatio temporis menſtruo. Deinde Telluris orbitam proximè ſequitur orbita Martis, tum Jovis, tum Saturni, ac denique ſphæræ fixarum immobilis, ſupra quam nullum aliud Cœlum collocat, ut videre eſt in ejus hîc appoſito ſchemate.

Syſtema

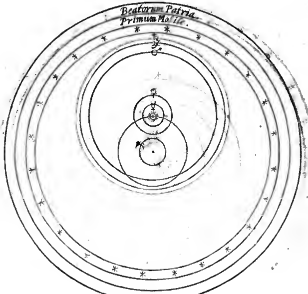
Systema Mundi ex Copernico.

Tandem Tycho Brahæus Tellure in Mundi centro ex restitutâ mente Ptolomæi celebriorumque Philosophorum, circa illam descripsit orbitam Lunæ, & circa hanc circulum Solis, ex quo tamquam centro descripsit ex mente Corpernici orbitas reliquorum Planetarum, & quidem orbitam Mercurii fecit proximam Soli, tum Veneris, Martis, Jovis & Saturni: sic tamen ut orbitæ Mercurii & Veneris Terram non ambirent, sed tantùm reliqnorum Planetarum orbitæ, nihilominùs Martis circulus Solis circulum intersecaret, Solem & Terram induens. Tandemque supra Saturnum collocavit Cœlum fixarum ex Terræ centro descriptum, ut proinde ejus inventio media sit inter Ptolemæi & Copernici systemata, & ex utroque participans. Unde ut Copernici systema ob Terræ motum à nobis rejicitur, ita Tychonicum approbatur cum Longomoutano aliisque viris gravissimis, cujus hic figura apponitur, primo tamen Mobili à nobis superaucta, circa quod Empyrcum expanditur.

Unde profectò non valdè mirari nequeo quod Galilæus Galilæi in suâ Epist. dedicatoriâ ad Ferdinandum II. Hetturiæ Ducem, quæ præmittitur ejus quatuor dialogis de systemate cosmico, tam parvi fecerit nobilissimum & toto Terrarum orbe in Astronomia celebratissimum Tychonē Brahæum; ut nec ejus nominis nec ejus systematis inter extrema Copernici & Ptolemæi systemata sapientissimè excogitati meminisse voloorit, summéque laudatis Ptolemæo & Copernico suorum Dialogorum doctrinam fundet duntaxat in illis duobus ingeniis, quæ *ego*, inquit, *pro maximis habeo omnium, quorum ad nos in hoc speculationum genere scripta pervenerunt*: quamvis utrique Tycho Brahæus in observationibus Astronomicis longè palmam præripuerit: an verò Galilæus id ignorantiâ dixerit, quod Tychonis opera non viderit, an merâ invidiâ, quòd systema Tychonis evertat systema Copernici pro Telluris motu, quo Galilæus unicè delectabatur, penes sagaciores lynceos judicium esto.

Systema Mundi ex Tychone Brahæo.

Caput VII.

An primum sive Empyreum Cœlum influat in hæc inferiora, & quid influat.

HOc opinati fuot aliqui ac inter ipsos D. Thomas quodlibeto 6. art. 19. quorum opiniones & rationes exponit Justinus commentario in sphæram Joan. de Sacrobosco.

Prima ratio est D. Thomæ sic arguentis. Totum universum est unum unitate ordinis, qui in eo consistit ut corporalia regantur à spiritualibus, & ioferiora corpora à superioribus. Ergo si Cœlum Empyreum nec regitur ab aliis corporibus, nec alia corpora regit, influendo in ea non continetur sub unitate universi.

Secunda ratio est ejusdem D. Thomæ. In rerum ordine uniformitas præcedit difformitatem: sed in Cœlis mobilibus reperitur difformitas, siquidem primum mobile movetur ad occasum, & Firmamentum è contrario ad ortum, sicut & Planetæ omnes. Ergo supra hos Cœlos dari debet Cœlum quiesceos, quod per quietem influat, ut illi per motum: nam in omni motu reperitur diversitas, in quiete autem idemtitas.

Tertia. Quantò corpus simplex sublimius est, tantò nobilius est, majorique virtutis: at Cœlum Empyreum est corpus simplex omnium supremum, ergo præ omnibus maximæ virtutis, quam per coosequens ad hæc usque inferiora pertingere, io eaque influere non est deogandum.

Quarta: Sub eodem Parallelo nascuotur res diversæ, & diversi sunt geotium ritus atque mores. Hoc autem non potest referri ad influentiam Cœli mobilis vel alicujus astri: nam Cœlum & Planeta quilibet se habet eodem modo ad totum ipsum Parallelum diebus singulis (Lunâ aliquantùm exceptâ) etsi non diebus omnibus. Ergo referri debet ad Cœlum immobile, cujus singulis partibus aliqua Terræ pars immobiliter subjacet, & singulæ Cœli ipsius partes singulis Terræ partibus sibi suppositis diversè influunt.

Omitto alias rationes quod hæ sint præcipuæ; atque dico quod si primum Cœlum influit io hæc inferiora, saltem oou influit diversa & per suas partes, ut primum mobile divisum io signa Dodecatemoria 12. Alioquin partes ipsæ essent diversæ inter se Naturæ, ut vult ratio 4. nec essent diversæ per determinationem ut dicitur de Dodecatemoriis lib. 14. Sed esseot ioter se formaliter diversæ: sicque Cœlum Empyreum non esset corpus simplex (quod tamen ab omnibus conceditur) sed eterogeneum. Ac præterea gentium fœdi ac belluini mores Cœlo ipsi essent per se primò adscribendi, quod nefas est asserere, sicque ratioois 4. falsitas ostenditur in quantum Terrarum

rum & Gentium sub eodem parellelo diversitatem, vult referri ad diversas partes Empyrei Coeli: si ergo Coelum hoc influit in hæc inferiora, influit tantùm idem & per se totum, non autem diversa qualia sunt significata essentialia 12. domorum figuræ Coelestis. Est autem Coelum quietis & beatitudinis ex sua Natura, hoc est factum ad beatitudinem, & quidem quam appetunt omnes animæ rationales. Ergo si influit tantum in homines, influit naturalem appetitum quietis & beatitudinis: unde fit ut ad quietem & beatitudinem suspirantes ad Coelum ipsum oculos & corporis & mentis attollant, quasi magneticè facti atque tracti. Et cum hac sententiâ nostrâ optimè conciliari queunt. 3. priores rationes superius appositæ, quæ non necessariò concludunt. Quid autem aliud influere queat communibus, non video assignari posse, siquidem certum est quod [illegible] influat eorum quæ pertinent ad significata essentialia 12. spatiorum figuræ, quæ tamen complectantur quidquid mutabile potest homini accidere, & quorum causæ influentiales patent evidenter in Signis, Planetis & fixis, prout sunt in Coelesti figura, ut proinde absurdum sit illas quærere in Coelo Empyreo, quod duntaxat nomine tenus & sola fide nobis innotescit. Unde nihil mirum si plerique nullam influentiam in hæc inferiora à tali Coelo supernaturali potius quàm naturali admittant. Quippe quod nulla ab ipso prodire observetur, imò nec sit observabile; excepto forsan supradicto Beatitudinis appetitu in his qui DEUM aliquem & animæ immortalitatem credunt.

Divus quidem Rusbrochius, de quo supra cap. 5'. in suo lib. 2. de ornatu spiritualium nuptiarum cap. 52. ait, primum mobile accipere ex Coelo Empyreo motus omnis initium DEI virtute derivatum. Sed quod hic motus sit ad occasum potiùs quàm ad ortum à sola DEI voluntate pendere mihi videtur; quamvis dici queat Empyreum licet immobile posse ex se motum illum continuare quandiu DEUS voluerit. At dicetur, solam ergo DEI voluntatem sufficere, cùm & initium ac finis ipsius motus ei necessariò sit tribuendus, ipsaque sit omnipotens & nihilo indigeat.

FINIS LIBRI TERTII.

ASTROLOGIÆ GALLICÆ

LIBER QVARTVS.

De Entium creatorum extensione & quantitate continua.

PRÆFATIO.

Plerisque forsan videbitur alienum ab ASTROLOGIA GALLICA de Entium extensione & quantitate continua disserere. At quia corporum Cælestium radii extensionem, mixtionem, penetrationem & reflexionem admittunt; ut perfectiùs eorum agendi modi cognoscantur, necesse Nobis visum est de his hoc in libro agere: cùm præsertim ista doctrina totius Physicæ subtilissima, & hactenus obscurissima, etiam necessaria sit ad doctrinam de Loco atque Motu, de quibus subsequenter acturi sumus. Et quamvis Liber hic mole sit exiguus, tamen non exigui apud Philosophos & Theologos momenti doctrinam continebit.

CAPUT I.

De propria Extensionis Natura.

Entis realis extensio duplex est: nempe finita & infinita. Extensio finita, est modus entis creati, quo ipsum ens aliquam partem spatii occupat, actu vel potestate. Quæ definitio ut perfectiùs innotescat: notandum est, nullum ens creatum esse infinitum extensione; ideoque nec ubique esse, sed alicubi. Est autem duplex ubi, nempe indivisibile, quod est punctum Mathematicum spatii; & divisibile, quale est pars spatii. Potest autem utrumque ubi conveoire tum spiritualibus, tum corporeis entibus: Atque de divisibili id certum est; quoniam omne ens creatum est alicujus extensionis particeps sive capax: ut patet sensui in corporibus, tum intellectui in anima rationali; quæ suo coextenditur corpori; & Angelo qui corpori aereo quod assumit ad se manifestandum, coextenditur. De indivisibili verò id infra probabitur. Ipsa autem extensio finita dicitur esse modus entis creati; quia ens increatum sive DEUS caret modis: Ideoque à D. Joan. Rusbrochio rectè vocatur modi nescius, hoc est modis carens. Reliquum definitionis est formalis ratio definiti. Nam quia omne ens creatum est alicujus extensionis particeps sive capax, non tamen infinitè extensum; sequitur quod per suam extensionem occupet duntaxat aliquam spatii partem, actu vel potestate.

At extensio infinita, cùm sit ipsa immensitas, Soli DEO convenit qui dicitur immensus & Cœlorum ambitu non inclusus. A Mercurio autem Trismegisto dicitur esse sphæra, cujus centrum est ubique, circumferentia nusquam: proindeque sphæra hæc modi nescia est, vel modi vacua; cùm sphæræ creato intellectui comprehensibilis, omnem modum excedat.

Porrò duplex est extensio finita. Una spiritualis, quæ entibus duntaxat spiritualibus convenit; & per quam ipsa quidem coextenduntur toti spatio vel subjecto quod occupant; non tamen dividuntur ad divisionem ipsius subjecti vel spatii, quòd nempe non coostent partibus entitativis in quas dividi queant: ideoque sint ex se indivisibilia, totaque in toto, & tota in qualibet parte spatii, sive subjecti. Atque sic se habet anima rationalis in humano corpore, & Angelus in suo loco. Altera autem extensio est corporea; & convenit materiæ, omnique formæ materiali, sive sit substantialis ut forma plantæ, sive accidentalis ut color, calor, &c. Ac in summa convenit omni corpori naturali, vel enti quod constat partibus entitativis, quæ per extensionem hanc ponuntur extra se mutuò, sui totiusque respectu, unde ipsum ens divisibile est in partes entitativas.

Denique extensio tam spiritualis quàm corporea est iterum duplex: Nempe intrinseca quæ essentialis dici potest; & extrinseca quæ est accidentalis. Intrinseca est in qualibet re extensa invariabilis, magnitudine & figura: Extrinseca verò est variabilis. Idque patet tam in spiritibus quàm in corporibus: Nam Angelus extensionem suam extrinsecam variat pro arbitrio in magnitudine & figura, apparens sub diversis formis; & nihilominus manet extensione intrinseca semper idem: & in sacra Synaxi corpus CHRISTI manens idem extensione intrinseca, & quantum est in Cœlo, variatur extrinseca extensione tam in magnitudine quàm in figura, dum existit sub qualibet particula specierum sacramentalium.

CAPUT II.

De quantitatis continuæ Natura propria: Et primò an idem sit cum re quanta.

Quantitas continua non idem est quod extensio, de qua superiori capite actum est; nam etsi omne continuè quantum sit formaliter extensum; non tamen vicissim omne extensum est formaliter continuè quantum. Hominis enim anima verò

verè per totum corpus quod informat extensa est, nec extenditur à corpore, sed se ipsam extendit in totum corpus prout ipsum informat, & corpus augescit: attamen ipsa non est continuè quanta, aliòquin esset divisibilis; quod omne continuè quantum habeat partes, ut infra patebit. Quaotitas ergo continua se habet ad extensionem ut species ad suum genus: est enim quædam species extensionis.

Cæterùm hîc imprimis examinanda videtur opinio Clarissimi viri Renati Cartesii, qui part. 2. princip. Philos. art 8. censet quantitatem contiouam, idem esse realiter cum re quanta; hæcque duo sola mentis operatione distingui: Rem verò quantam vocat materiam sive corpus.

Ejus autem rationes sunt, Prima. *Quòd natura materiæ sive corporis universim spectati tantùm consistat in eo, quod sit res extensa in longum, latum & profundum*, ut ait art. 4. vel ut ait prima parte art. 53. *extensio in longum, latum & profundum, constituat naturam corpoream. Secunda. Quod si ab idea alicujus corporis, verbi gratia Lapidis, rejiciamus id omne quòd ad corporis naturam non requiri cognoscimus, ut duritiem, colorem, calorem, frigus, cæterasque qualitates; advertemus in ipsa idea nihil planè remanere, præterquam quòd sit quid extensum in longum, latum & profundum*, ut ait art. 11. *Tertia. quòd à simili numerus solo mentis conceptu differat à rebus numeratis.*

At vir iste circa lineas, superficies & corpora Mathematica, tum circa numeros peritissimus, nostrique seculi decus; hîc circa physicum corpus de quo tractat, haud parum hallucinatur; nec sua dogmata probat: in prima enim ratione confundit oaturam materiæ cum natura corporis physici, quæ tamen duo non sunt idem, materia enim est tantùm substantia incompleta, & primum principium corporis physici universim spectati: ipsum verò corpus est substantia completa, constans ex materia & forma substantiali, quæ neque est materia neque corpus; quamque ipse Cartesius admittit cum aliis Philosophis in suo Tractatu de Meteoris, pag. 164. Quænam autem erit substantia? Nam postquam prim. part. princip. art. 51, asseruit, *per substantiam nihil aliud intelligi posse, quàm rem quæ ita existit, ut solo DEI concursu indigeat ad existendum*; dividit deinde substantiam incorpoream, quam vocat materiam sive corpus, & cogitantem quam appellat mentem. At forma substantialis lapidis, ut saphyri, vel forma auri, neque est materia vel corpus, neque mens. Quod si dixerit substantialem formam non esse substaotiam, quia indiget materiâ ad existendum: Ergo nec materia erit etiam substantia, nam sine forma substantiali existere oequit, saltem naturaliter. Præterea si mens, forma substantialis hominis est substantia, cur alia quævis substantialis forma non erit substantia? Scio illum in eo convenire cum Epicureis, quod velit formas saphyri, auri, bovis, equi, &c. non esse substantias, sed duntaxat modos substantiæ: sed ut probavi contra Gassendum Epicureum, præsertim in Epistola Panurgi, ubi agitur de corporum principiis, bos & equus non different substantialiter, multaque alia sequentur absurda. Patet igitur confusio supradicta. Omitto quod dum ait D. Cartesius naturam corporis universim spectati tantùm consistere in eo, quod sit res extensa in longum, latum atque profundum; paralogismo peccat, non probans id quod asseverat. Adde quod inde sequetur Angelum esse corpus formaliter, cùm propriam habeat extensionem spiritualem, etiam in longum, latum & profundum, sine quibus dimensionibus nulla exteosio finita vel infinita concipi potest.

Io Secunda autem sua ratione rursus paralogismo peccat; non probans quod à lapide rejectis iis omnibus quæ ad naturam corporis non requiri cognoscimus, ut duritiem, colorem, calorem, &c. nihil in idea lapidis illius remaneat præter quid extensum io longum, latum & profundum, quod idem est realiter cum ipsa exteosione, neque id probari potest, cùm remaneant materia & forma substantialis lapidis, quæ non fuerunt rejectæ à lapide, quæque constituunt naturam corpoream physicam ipsius lapidis; non autem quantitas adhuc restans, quæ est tantùm accidens ipsius corporis physici extrinsecum, ideóque ab ipso saltem vi divina separabile. Sed insuper patet quàm malè asserat art. 53. extensionem in longum, latum & profundum constituere oaturam corporis, cùm hominis aoima sive mens sit extensa, sicut & Angelus, & tamen nec ipsa anima nec Angelus sunt corpora prout corpus sumitur à Cartesio, ipsumque opponit naturæ cogitanti: ergo extensio in longum, latum & profundum non constituit naturam corporis physici, sed sola compositio materiæ atque formæ substantialis.

In Tertia denique ratione fallitur. Nam cujusque entis unitas est ipsi essentialis; proindeque inseparabilis; noo autem quantitas: ideoque tres lapides sublatis eorum tribus unitatibus non erunt ampliùs tres lapides: at sublatis eorum tribus quantitatibus cootiouis, erunt nihilominus tres lapides, quia quantitas continua non est de essentia lapidis. Vanæ sunt igitur rationes quibus probare nititur D. Cartesius, quantitatem à substantia quanta non realiter, sed ratione sola distingui, sibique hac io parte cootrariatur, dum prim. part. princip. art. 60, distinctionem realem constituit inter ea quorum unum absque altero clarè ac distinctè intelligere possumus. Nam corpus physicum & quantitas ejus continua, seorsim clarè & distinctè intelligi queunt.

Accedit quod in meditationibus suis metaphysicis, objectum fit à Theologo, tale dogma contrariari doctrinæ Catholicæ de sacro sancto Altaris mysterio: & fide credamus quòd sublatâ ab Eucharistico pane, panis substantiâ per transsubstantiationem, sola remaneant accidentia realia, nempe quantitas, figura, calor, odor, sapor, & quæ per consequens realiter differunt à substantia panis.

Quam objectionem ut diluat Cartesius, Primò supponit in pane & vino ante consecrationem, multa esse spatia sive poros plenos Aere vel alterâ materiâ à substantia panis aut vini alienâ. Secundò negat superficiem panis eam esse, quæ brevissimo ambitu cingit panem integrum, sed eam quæ singulis particulis propriæ substantiæ panis immediatè circumponitur: quæque superficies non est pars substantiæ aut quantitatis ipsius panis; sed tantummodo terminus, qui medius esse concipitur inter singulas particulas substan-

stantiæ panis, & corpora ipsas ambieotia. Qui terminus (ait) nullam planè habet entitatem nisi modalem, cùm sit tantùm modus afficiens vel varians particulas substantiæ panis, juxta art. 55. prim. part. princip. Tertiò ait omnem sensationem fieri per contactum mediatum vel immediatum talis superficiei vel termini. Tandem verò concludit, quod si panis & vinum io aliam substantiam mutentur, hæc eodem planè modo sensus nostros afficere debet, quo panis & vinum afficiebant; quia, scilicet, per eundem termioum, vel eandem superficiem sensus nostros afficiet. Aitque se ooo videre quidnam possit iotelligi per speciem panis, præter illam superficiem sive terminum supradictum, nec Ecclesiam docuisse unquam, quod species panis & vini remaoentes in Sacramento Eucharistiæ, sint accidentia quædam realia; quæ sublata substantia cui iohærebant, miraculosè sola subsistant. Fatetur autem quod etsi dixerit modos absque substantia non posse intelligi, tamen Deus potest multa efficere, quæ nos intelligere noo possumus. Ideoque inferri nequit quod negarit modos ipsos poni posse absque substantia per divinam potentiam.

Sed hæc Cartesii respoosio subtilitate sua oimiùm credulis periculosa, mihi non satisfacit. Nam primò fides Catholica tenet, non solùm superficiem propriæ substantiæ panis relinqui post consecrationem: sed totam ejus quantitatem vel extensionem continuam in longum, latum & profundum; quæ est boc in casu superoaturale subjectum inhæsioois qualitatum propriarum panis; nempe caloris, odoris, saporis. Et hæc accideotia dicuntur propriæ species panis, per se afficientes organa sensus; ac eodem modo gustum & odoratum, qualitercunque terminus supradictus varietur. Noluit autem Cartesius asserere, extensionem io longum, latum & profundum relinqui post eonsecrationem, ne suum dogma falsum everteret, quod talis extensio sit idem realiter cum substantia panis. Secundò si superficies totum panem eingens, non est superficies panis ipsius, sed corpusculorum externorum; ubi nam est superficies ipsius panis? Vel cur potius dicetur esse superficies corpusculorum ipsorum, quam superficies substantiæ panis? Tertiò si ex eo solo quod in locum panis succedit corpus Christi, hoc eodem modo afficere debet sensum, quo panis ipsum afficiebat, quia panis & corpus Christi per eandem superficiem sive terminum afficiunt; duo inde sequentur. Primum, quod ut ipsa superficies dicebatur esse substantia panis, quia substantia hæc per illam superficiem afficiebat, sic postea dicetur esse corporis Christi, quia hoc per eandem superficiem afficit sensum; quod tamen fidei repugnat. Secuodum, quod si vinum transmutaretur in panem simili virtute divina, hic eodem modo afficeret sensum, atque vinum ipsum; quia tam panis quàm vinum afficerent etiam per eandem superficiem, sive terminum: hoc est panis factus, sentiretur esse ejusdem coloris, odoris & saporis cum vino, quod est planè absurdum: igitur dum fit transmutatio solius substantiæ panis in corpus Christi, ipsa panis substantia transmutatione separatur realiter à suis accidentibus; nec per ipsa corpus Christi afficit sensus: sed ipsa miraculosè subsistuot, & per se seosum afficiuot, ut docet Ecclesia Catholica, contra quam doctrioam temeraria est opinio D. Cartesii, pro qua etiam vult sibi gratias haberi à Theologis, nullo quippe physico nec metaphysico innixa Fundamento: sed tantùm quod sibi persuadeat, quòd judicet, quòd oon videat, & similibus terminis, quæ nihil aliud quàm opioionis incertitudinem in re tanti momenti sonaot: cùm tamen D. Cartesius præcepto 1. suæ methodi, jubeat nihil pro verò admitti quod clarè & evideoter non cognoscatur esse tale.

Sequamur igitur Theologorum & Philosophorum sagaciorum sententiam, qui ioter quantitatem cootinuam, & rem ipsa quantitate affectam, realem ponuot distioctionem: quæ enim realiter non distinguuotur, oe quidem virtute divina seorsim separata existere queunt. Scio objectiones longè difficiliores adversus transsubstaotiationem illam, quas expooere nolo; quippe malo captivare intellectum in obsequium fidei verborum Christi qui verax est ac omnipotens: nos verò quinam sumus ut ejus scientiam & potentiam comprehendere valeamus? Nunquid bominis scientia est infioita?

Caput III.

In quo consistat essentia quantitatis continuæ.

Quoniam ex cap. 2. constat, quantitatem cootinuam realiter distingui à substantia quanta. Jam inquirendum est, in quo consistat essentia ipsius quantitatis: qua de re multa est contentio inter Philosophos: volunt enim plurimi illam consistere indivisibilitate, proindeque omne divisibile esse continuè quantum. Sed hæc opioio falsa est. Primò quia habere partes, priùs est quàm esse divisibile at nihil priùs est essentiâ. Secundò, quia divisibilitas communis est toti sphæræ entis corporei, sive sit materia, sive color, sive calor, &c. Horum enim quodlibet divisibile est in suas partes entitativas, sique ab uoa libra auri separaretur quantitas virtute divina, aurū tamen restaos esset divisibile in partes entitativas; imò in partes proportionales; solum quippe ens spirituale divisibilitati non subjicitur, ut dictum est cap. 1. Non igitur divisibilitas est essentia vel esseotialis proprietas quantitatis continuæ.

Alii volunt illam consistere in positiooe partium extra partes: proindeque id omoe quod babet partes extra partes, esse cootinuè quantum. Ideoque subtilem banc quantitatis definitionem tradunt; quod nempe sit ens per se exteosum intrinsecus, seu babens partes extra partes in seipsis intrinsecùs extensas. Sed hæc opinio est etiam falsa; quoniam positio partium extra partes etiam communis est toti sphæræ entis corporei, vel habentis partes: sive sit materia, sive color, sive calor, &c. Idque de materia sic probatur. Quia enim materia separata à quaotitate est adhuc divisibilis in partes entitativas, ergo vel partes illæ sunt extra se mutuò positæ; sicque datur positio partium extra partes sine quantitate continua: vel una pars erit in altera; vel singulæ erunt in

toto,

toto, neque intra se, neque extra se mutuò positæ. Secundum verò dici nequit, nam positis singulis partibus entitativis æqualibus, nulla est ratio cur potiùs pars B sit in parte A quàm A in B: ideoque nulla erit in altera: sed neque tertium asseri potest. Cùm enim totum non sit sua pars B vel A, (tum quia totum majus est sua parte, tum quia diviso toto in duas partes æquales A & B, non est ratio cur totum ipsum sit potiùs B quam A) Ergo A & B extra se mutuò erunt. Alioquin si totius divisi in ipsas duas partes æquales A & B, earum una esset in altera, hæc esset ipsum totum, non autem pars totius ut supponitur. Atque hoc ratiocinium similiter applicari potest colori, calori, &c. quorum partes entitativæ sunt etiam extra se mutuò positæ independenter à quantitate continua, cujus materiale constat etiam partibus entitativis extra se mutuò positis.

Rejectis igitur duabus sententiis celebrioribus supra positis: Dico essentiam quantitatis continuæ consistere in formali continuatione partium suarum entitativarum: qua posita ponitur quantitas continua; quæ proinde est accidens corporeum, sive constans partibus entitativis essentialiter continuis. Hoc enim soli convenit quantitati continuæ, atque semper, ideoque per se, & per eam cæteris entibus corporeis, quorum partes entitativæ continuantur per ipsam, & quæ idcircò per accidens quanta sunt continuè.

Porrò quoniam quantitas continua est extensionis universim spectatæ species, notandum est quod ipsa duplicem admittit extensionem continuam, nempe unam sibi essentialem & intrinsecam, per quam ejus partes singulæ ponuntur extra se mutuo, ut fit in reliquis entibus corporeis, & hæc est propriè permanens & invariabilis: Alteram verò accidentalem & extrinsecam in ordine ad locum sive spatium, quæ multipliciter variari potest, eadem enim ceræ quantitas potest fieri rotunda, cubica, pyramidalis, &c.

Inde verò oriuntur duo præcipui effectus quantitatis continuæ circa res corporeas. Primarius est, quod res corporeas continuè quantas efficiat, hoc est singulas earum partes entitativas inter se discretas sua ratione formali continuet, ipsarumque extensionem vagam fixis limitibus sive terminis includat intrinsecè, ita ut corpus continua quantitate bipedale cubicè, tale sit in se vel intrinsecè. Secundarius est, quòd rebus corporeis quas afficit hoc per se tribuat, ut locum sive spatium ipsi quantitati æquale sic occupent; ut ab eodem aliud corpus naturale excludant, indeque dicantur esse in loco vel spatio circumscriptivè juxta vulgarem loquendi consuetudinem; proindeque dividi possint ad divisionem ipsius loci vel spatii.

Cæterùm secundarius hic quantitatis effectus, est quidam materialium entium carcer, hoc naturæ statu durante; à quo corpora spiritualem naturam adepta sive glorificata liberantur; potestque primariò non adesse; ut patet in corpore CHRISTI in sacra synaxi, in quo solus remanet primarius quantitatis effectus, nec ipsum est in loco vel spatio circumscriptivè aut divisibiliter ad divisionem ipsius spatii: sed duntaxat definitivè, scilicet, totum in toto, & totum in qualibet parte specierum Sacramentalium: qui modus essendi corporis quanti, mirabilior est modo essendi spirituum, cùm sit corpori supernaturalis: interim vero species ipsæ loco circumscribuntur, ab eoque excludunt corpus naturale ob specierum ipsarum quantitatem, in qua remanet ipsius quantitatis effectus secundarius, non enim illum tribueret rebus corporeis nisi ipsum in se haberet.

CAPUT IV.

De simpliciter extensorum & continuè quantorum proprietatibus; nec non convenientiis & differentiis inter se.

CReata simpliciter extensa, & continuè quanta in hoc primò conveniunt, quod neque hæc neque illa sint ubique, sed alicubi. Ac proinde quamvis Angeli extrinseca extensio subjiciatur ejus voluntati, ita ut non sit ipsi essentiale vel maximè proprium, quod hanc & semper eandem habeat extensionem extrinsecam: nihilominus habet naturales utriusque extensionis suæ limites in spatio, quos viribus propriis prætergredi nequit, nec sese in immensum extendere: idemque dicendum est de anima hominis separata. At hominis anima suo unita corpori corruptibili, non est circa suam extensionem extrinsecam in spatio libera: sed necessitate naturæ sui corporis quantitati continuæ subjicitur. Idemque censendum de substantiali forma cujusvis alterius corporis Physici: sed post resurrectionem, quamvis anima in suo corpore glorificato, quod spirituale resurget ex D. Paulo, alligata sit extensioni intrinsecæ quantitatis continuæ sui corporis, extra quod substantialiter nunquam prodibit; tamen libera erit circa suam & sui corporis extensionem extrinsecam à quantitate continua: ut patet in Eucharistico sacramento de anima & corpore CHRISTI; quod totam suam extensionem intrinsecam servat, sub qualibet particula specierum sacramentalium; in qua per consequens ipsius corporis sola extensio extrinseca à continua quantitate, variatur in magnitudine & figura.

At materia quamvis ex se determinatos habeat suæ extensionis intrinsecæ limites, tamen extrinsecam, tam in magnitudine quàm in figura variat pro ratione formarum quas recipit, ideoque sub formæ terræ vel auri, minorem habet extensionem extrinsecam, sub forma aeris vel flammæ majorem. Insuper autem subjicitur duplici extensioni suprapositæ quantitatis continuæ; scilicet intrinsecæ & extrinsecæ. Si quidem omnia continuè quanta duplicem admittunt extensionem tam intrinsecam quàm extrinsecam; quippe à seipsis, & à quantitate continua ut superiùs fuit expositum.

Quod vero ad formas accidentales attinet, quæ qualitates appellantur, hæ duplicis sunt generis. Aliæ enim sunt in distans activæ, ut lux, calor, influentia, vis magnetica, odor & similes; aliæ verò in distans non sunt activæ, ut color, gravitas & similes. Omnes autem propriam habent extensionem intrinsecam: & pro extrinseca, illæ quæ non sunt in distans activæ, subjiciuntur quantitati continuæ subjectorum quibus inhærent: at quæ sunt in distans activæ ipsius quantitatis carceres transiliunt atque agunt per sui effluxum à proprio fonte, qui quidem non est de essentia vel substantia corporis cui fontaliter inhærent: Nam in sacra Synaxi (quæ per multa supernaturalia nos edocuit prorsus

prorsus ignota Aristoteli cæterisque Philosophis, qui solum naturæ statum speculantur) post vini transmutationem, superest ejus odor in distans activus, ideoque per effluxum à fonte qui nec est corpus CHRISTI nec vinum transmutatum: sed ipsius vini accidens per transmutationem separabile, verèque separatum.

Itaque harum qualitatum extrinseca extensio, terminatur duntaxat vel à circumobsistentia contrarii, ut accidit in media Aeris regione inter calorem superiorum & frigus inferiorum Elementorum, ut Libro 3. dictum est; vel ab occursu densorum corporum, ut accidit luci effluenti in parietem. Quibus duabus causis absentibus ipsæ qualitates effluunt necessario ad distantiam suæ proportionatam virtuti, nisi vi Divina coërceantur; ut accidit luci Solis in passione CHRISTI; influxibus fertilitatis, per 7. annos famis in Ægypto: Et influxibus pluviæ, per 3. annos in Regno Israël tempore Heliæ. DEUS enim ob hominum peccata quandocuque vult, claudit Cœlum, aut dat Cœlum ferreum ut dicitur in Scriptura, hoc est unde non finit effluere fœcundos ac salutares influxus: Ac bonos & malos cohibet circa particularia loca & particulares homines prout ipsi placet, quàvis id sæpius ab hominibus non observetur.

Omne continuè quantum est divisibile. Ideoque Angelus simpliciter extensus, est quidem sibi unitus ac indivisus; sed non divisibilis, quia partibus caret; materia verò simpliciter extensa, est etiam sibi unita & indivisa; sed divisibilis in partes entitativas, non autem continuè quantas, priusquam continua quantitate afficiatur.

Æquale, inæquale, majus, minus, duplum, triplum, &c. conveniunt omni extensioni creatæ.

Angeli & animæ hominum dici queunt majores aut minores extensione, sed non substantiâ; quia substantiâ sunt indivisibiles. Ideoque anima viri extensione extrinseca vel accidentali, major est anima pueri, sed non substantiâ. At materia simpliciter extensa dici potest major, minor, æqualis, dupla, &c. alterius materiæ tam extensione quàm substantiâ, quia scilicet materia est in se, vel substantialiter divisibilis in partes entitativas, idemque dicendum de colore, calore, &c.

Angelus extensus est in longum, latum & profundum, sed spiritualiter; hoc est sibi unitus atque indivisibilis. Materia verò ex se extensa est in longum, latum, & profundum corporaliter, hoc est divisibilis in partes entitativas.

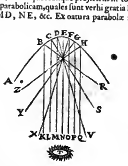
Materia, forma substantialis, calor, frigus, lux, influentia, &c: suam habent peculiarem extensionem simplicem, quæ nihil excludit à loco vel spatio. Quia extensio simplex nihil ex se habet corporeum, alioquin spiritus illam in se non admitterent. At longitudo, latitudo & profunditas simplices conveniunt spiritibus & corporibus, ut quid commune & superius ipsis, danturque etiam in vacuo, ubi neque est corpus neque spiritus, & idcirco materia sine quantitate continua, non excludit à loco etiam materiam sive corpus: multæq; simplices extensiones, materię, formę, caloris, frigoris, lucis, &c; sunt in eodem loco compatibiles. At hæc omnia in eodem corpore reperta, sub unica ipsius corporis quantitate continua constringuntur; quæ corporea est. Tum quia corporibus propria, tum quia excludit ab eodem loco aliud corpus. Unde patet quod lux, calor, vis magnetica, odor, influentia, &c. effluunt à suis fontibus cum sua simplici extensione: Quam qui dicere voluerit esse continuam, necesse est ut duplicem admittat continuitatem, nempe spiritualem quæ non excludit à loco quidquam, & corpoream quæ excludit à loco aliud corporeum, vel eadem continuitate affectum.

CAPUT V.

Quo extensionis sive quantitatis insigne miraculum naturale demonstratur.

NAturâ extensionis tam simplicis quàm continuæ ut superiùs expositâ: nobis solvenda est quæstio illa nova & insignis, proposita Lutetiæ Philosophis ac Mathematicis omnibus ab eruditissimo viro D. Baptista Poisson, Regio apud Andes Advocato. *Utrum sit aliqua demonstratio perfectè Mathematica & sensibilis, quâ probetur dari magnitudinem latitudinis non expertem; quæ aliquando & alicubi fit in puncto verè Mathematico, cujus nullæ sint partes; & tamen in eodem illa habeat partes extra partes*, quæ quæstio Philosophos & Mathematicos ipsos Parisienses maximè torsit atque frustra. Pars enim maxima censuit quæstionem esse insanam, utpote Geometricis principiis contrariam, alii scripto etiam publico ipsam resolvere conati sunt; sed perperam, neque ad votum Authoris; qui cùm mihi amicus esset, rogavit ut super ea re omnihil cogitarem, quod ego eidem pollicitus sum, & spectatâ quæstionis naturâ, mihi venit in mentem demonstratio sequens, qua ipse Author mihi confessus est, quæstionem suam fuisse à me verissimè resolutam, alios autem omnes à scopo maximè aberasse.

Sit parabola A B C D E F G H, lucidum verò corpus T, radios quotcunque projiciens in totam lineam parabolicam, quales sunt verbi gratia KB, LC, MD, NE, &c. Ex natura parabolæ manifestum est, radios lucis reflecti & convergere ad punctum I, indeque pergere divergendo ad R, S, V, N, X, Y, Z. Ac proinde totam luminosam superficiem B E H I, transferri vero realique motu per punctum I, ad partem oppositam Z Y X N V S R. Cum ergo fiat ejus transitus per ipsum focum I, ut sensui patet & ratio convincit, manifestum est etiam, totam illam superficiem esse in individibili puncto I. at illa superficies habet partes extra partes cùm sit superficies entis corporei, nempe lucis: ergo datur magnitudo latitudinis non expers, quæ verè sit in puncto Mathematico cujus nullæ sunt partes; & tamen in eodem habet illa partes extra partes. Quod erat demonstrandum.

Quod

Quod si loco lineæ parabolicæ, supponeretur superficies parabolica, à corpore lumioofo T. similiter illustrata: eodem modo ostenderetur in foco I esse conum lucis, hoc est accidens corporeum verè longum, latum atque profundum, quod cum his omnibus suis dimensionibus contineretur io puocto I. cujus pars oulla, io quo tameo ipse conus lucis haberet partes eatra partes. Nec tantùm lux; sed calor, sonus, odor, & quævis alia qualitas in distans activa & reflexibilis cooverget suis radiis ad focum I.

Duo autem etiam hîc notanda sunt admiratione digna. Primum quod lucis sive caloris conus, sit in puncto I divisibilis & indivisibilis: indivisibilis quidem partibus continuis, quia I non admittit partes continuas: divisibilis autem partibus entitativis; quia totus conus noo potest transire per I, quin sit in I totus. Ergo in I habet partes suas entitativas, in quas idcirco est divisibilis. Secundum quod lucis vel caloris coous in I caret subjecto inhæsionis naturaliter; Materia enim quæ dicitur esse subjectum inhæsionis caloris, est continuè quanta oaturaliter: Ergo non est in puncto indivisibili.

Ex suprapofita autem demonstratione facilè solvitur altera ejusdem Baptistæ Poisson quæstio, numero 7. earum quas vidi (dicitur 100. tales propositiones eacogitasse) quæ talis est. *Utrum dari possint plures magnitudines latitudinis non expertes, quæ simul & semel sint in unico puncto verè Mathematico, cujus nullæ sunt partes: Et tamen in ipso puncto omnes illæ magnitudines sigillatim habeant partes extra partes*, quæ propositio multò difficilior & supernaturalior esse videtur.

Nam positis pluribus parabolicis superficiebus quarum sit idem focus, quæque simul à diversis lucidis illuminentur: Erunt in ipso foco simul tempore tot coni lucis quot parabolicæ superficies illustratæ. Et quamvis in ipso foco omnes illi coni diversarum colore lucũ sese penetrent, tamen in ipso foco intemeratus remanebit cujusq; coni sive lucis color. Præterea quamvis ipsorum conorum alter sit major, alter verò minor intrinseca extensione: tamen in ipso foco neuter alrero major est, extrinseca extensione, quòd in ipso foco spolientur ipsa extrinseca extensione: habeot autem in ipso foco partes entitarivas extra partes, in quas sunt divisibiles, indivisibiles autem io partes contiouas ut superius dictum est.

Multa alia eximia circa speculationem hanc deprehendi queunt, modum sacramentalem corporis CHRISTI contra Scismaticorum vanas objectiones defendentia & elucidantia, quæ hîc omittimus, dixitque mihi ipse Poisson per demonstrationes superiores & speculationes meas de quantitate & extensione: omnes ejus 100. quæstiones quas non vidi, posse resolvi, quod sanè post ejus assertionem Ego libenter crediderim, cùm has speculationes ipsi amicè communicaverim, ut mihi suarum quæstionum demõstrationes proprias communicaret, quod tamen nunquam ab eo consequi potui. Didici tamen quod post ejus obirũ devenerint ad D. Colletetum, illustrem Poëtam Gallum, qui illas mihi ostendit, scriptas propria manu ipsius D. Poisson, qui post primam quçstionem superius à me demonstratam enumeratis Philosophis & Mathematicis Parisiensibus, qui illam solvere frustra tentarunt, aut impossibilem crediderunt, hæc verba subjungit. Sed denique Joan. Baptista Morinus Regius Mathematicus, vir acutissimus doctissimusque necessaria Geometratum ratione, lineamentis, formis, intervallis & magnitudinibus observatis, asseveranter conclusit nostram propositionem. Quod hic notandum censui.

CAPUT VI.

De Entium penetratione.

ENs unum aliud penetrare dicitur, quando illud tota sua entitate permeat, spatio quod occupat invariato. Ideoque dum aqua permeat vinum, non dicitur boc penetrare, quia spatium à vino occupatum accessu aquæ variatur; sed hæc duo tantùm misceri dicuntur.

Cæterùm penetratio duplex est, nempe mutua & non mutua: penetratio mutua est plurium entium in eodem spatio simul extensorum mutuus entitatis ingressus, proprio cujusque spatio invariato. Dico autem ingressum entitatis: quoniam Angelus & rationalis anima non sunt eatensi in spatio per propriam virtutem, alioquin tanta esset eorum extensio, quanta virtutis sphæra. Sicque quoniam hominis anima agit virtutis effluxu, ut dum projicit lapidem, aut clamat, aut intuitu aliquam io distante persona excitat amoris vel odii passionem, sequeretur animam ad eam usque distantiam esse extensam, quod est absurdum; cùm non sit extra suum corpus: Est igitur extensa per suam entitatem spiritualem in suo duntaxat corpore, ex quo per virtutis effluxum agere potest. At ens materiale extenditur in spatio per suam entitatem materialem. Huic autem etiam convenit agere virtutis effluxu, ut Soli; ideoque si anima ratiooalis, & Sol aut Magnes agunt virtutis effluxu; id Aogelo videtur multò magis concedendum, qui tamen ut de anima dictum est noo eatenditur in spatio per suam virtutem; sed per suam spiritualem entitatem.

Jam verò longitudo, latitudo & profunditas, sunt dimensiones omni extensioni vel rei extensæ convenientes; quæque etiam in vacuo concipi queunt. Ac perperam assertum est à Philosophis nullam dari in Natura dimensionum harum peoetrationẽ. Nam primò multis Angelis eidem spatio etiam Aere vel alio corpore pleno coeatensis, eorum eotitates sese mutuò penetraot absque ulla variatione spatii. Corporea verò immateriata, quales sunt radii lucis, caloris, virtutis magneticæ, influentiarum, odores, soni & similes, etiam sese mutuò penetrant, quippè his omnibus sua est peculiaris interoa exteosio; ideoque io eodem corpore concurrentibus pluribus ex illis accidentibus, etiam plures adsunt eorum internæ eatensiones sine variatione loci adæquati ipsius corporis; ac proinde sese vicissim penetrãt cum sub uoa communi materiæ cootinua quantitate eatrinsecè terminentur & coerceantur ipsorum accidentium singulæ extensiones intrinsecæ, saltem penes entitatem, non autem penes virtutem in distans activam, quæ spretis carceribus cootinuæ quantitatis effluit à suo fonte.

Peoetratio autem non mutua est inter animam rationalem & suum corpus, ipsa enim anima sua entitate spirituali corpus suum penetrat sine variatione loci quem propria quantitate cootinua occupat: nec tamen ab eo penetratur. Idemque faciuot cæteræ formæ substantiales & accidentales corporum, ut color, odor, sapor, &c. Imò corporeum, materiatum, summè spiritualisatum penetrat quodvis aliud corpus materiatum: Idque

de pluribus aquis fatentur Chymici, quæ si sæpius rectificentur, nullo ampliùs vitro contineri queunt, etsi vitrum poris careredicatur. Maximè verò id prædicant de lapide Philosophorum plurieś sublimato; circa quod tamen dici posset, vitri poros esse omnium minimos, qui quidem à rebus duntaxat subtilissimis summéque spiritualisatis permeari queunt. At corpora gloriosa quæ Naturam spiritualem etiam multò perfectiùs adepta sunt quàm lapis ille optatissimus, aliud quodcunque corpus penetrant, instar spirituum: suntque omnes supradictæ penetrationes non mutuæ.

De ipsius verò corporibus gloriosis hoc notandum venit; quod aliquando sint palpabilia, aliquando verò non. Palpatio autem non admittit penetrationem; cùm ad palpandum requiratur mutua utriusque corporis palpantis & palpabilis renitentia. Hoc autem discimus ex corpore CHRISTI, quod in sacra Synaxi est impalpabile. Sed coram Apostolis post ejus resurrectionem erat palpabile. Dixit enim illis CHRISTUS Luc. 24. cap. *Palpate & videte quia spiritus carnem & ossa non habet, sicut me videtis habere.* Unde infertur quod corpora gloriosa sunt palpabilia vel non, aut visibilia vel non, ex arbitrio spiritus cui corpora ipsa spiritualem naturam adepta, omninò subdita sunt. Spiritus enim plenarium tunc sui corporis dominium assecutus, cum ipsius corporis glorificatione, nullo ampliùs corporeo vinculo coercetur, sed utitur suo corpore pro arbitrio: Ita ut aliàs fit visibile & palpabile, aliàs verò non, & quælibet alia corpora penetret, ad libitum spiritus, etiam poris omninò carentia.

At duo corpora Physica ut lapis & ferrum, aut Cœlum & Æther, sese non penetrant, nec simul esse queunt in unius spatio sive loco invariato. Possunt igitur talia corpora equidem misceri; sed non se penetrare, neque ratio petenda est à quantitate, cui essentiale sit vel maximè proprium excludere aliud corpus à loco corporis cui inhæret: Nam corpus CHRISTI gloriosum, erat continuè quantum, & tamen penetravit januam cubiculi in quo erant Apostoli, & penetravit Cœlos solidos in sua ascensione. Non enim ingressus est ad suos discipulos per poros januæ, alioquin corpus ejus divisum fuisset: neque divisit januam, ut homo ambulans dividit aerem, vel natans dividit aquam: Ergo penetravic januam non per modum corporis naturalis, sed per modum spiritus cui naturale corpus obsistere nequit; siquidem quidquid est in corpore glorificato, sive sit materia, sive quantitas continua, sive color, &c. non ampliùs naturæ legibus subjicitur; sed supernaturalem statum est adeptum; quod tamen de quantitate panis in sacra Synaxi dici nequit, quæ remanet in suo statu naturali supernaturaliter.

Ex supradictis igitur constat, Entium extensorum alia penetrare & penetrari, ut fit in pluribus Angelis, tum radiis lucis & caloris in eodem spatio, quæ sese vicissim entitativè penetrant. Alia verò penetrare nec penetrari, ut Angelus vel corpus gloriosum penetrans murum, à quo non penetratur: Tum formæ omnes substantiales, nec non lux, calor, color, odor, sapor, sonus, &c: quæ sua corpora vel materiam penetrant, nec tamen ab his penetrantur. Alia denique quorum neutrum ab altero penetratur, ut lapis & ferrum, vel homo & lignum in suo statu naturali existentes.

CAPUT VII.

De Entium Corporeorum reflexione.

Pila in murum vel pavimentum projecta, resilit per virtutem sibi à projiciente impressam, ut reflexivè peragat quod directè non potuit, attamen non tantùm movetur per reflexionem, quantùm moveretur directè: quia in contactu parietis amittit de virtute sibi impressa, quæ in ipso pariete recipitur. Quod ex eo probatur, quia si corpus occurrens esset aut lapis, aut lignum minoris quàm pila ponderis, illud impulsu à pila suscepto etiam moveretur; quod sine virtute lapidi aut ligno impressa ac deposita fieri nequit. Adde quod linea motus pilæ reflexi, longè minor est linea motus ejus directi impediti per occursum corporis reflectentis. Idem dicendum de pila ex alto propria gravitate descendente ac resiliente, cujus vis motiva per altiorum casum ex alto intenditur, cùm projectorum vis motiva per longiorem motum à propria gravitate remittatur. Circa quod notandum est, quod si gravia ex alto cadentia traherentur à Terra, non resilirent, sed ab ipsa Terra arctè retinerentur, ut constat ex magnete & ferro; ac notandum etiam quod corporis gravis sursum projecti gravitas, pugnat contra vim projecto impressam donec eam superet: quod nisi fieret, duæ pilæ ejusdem magnitudinis, altera ponderis 4. librarum, altera unius libræ, æque altè projicerentur ab eadem hominis virtute: Atque prædicta sic se habent in agentibus in distans, per projectionem corporis à projiciente separabilis.

At in agentibus in distans per radios agenti adhærentes, non ita se res habet. Nam etsi radii sint veluti quædam continuò projecta à corpore cujus sunt radii & cujus vim longè transmittunt: tamen radii influentiarum & virtutis magneticæ non reflectuntur, saltem sensibiliter: sed solida, densa, & opaca corpora in instanti penetrant, præsertim verò radii influentiales planetarum, qui totam Tellurem penetrant: Lux verò, calor, sonus & similes qualitates sensibiles in distans activæ, reflectuntur sensibiliter: Atque lux omnium maximè repercutitur; nam densa & opaca corpora nullatenus penetrat, quæ tamen calore & sono penetrantur. Ad has verò differentias non advertisse D. Cartesium in sua Dioptrica, ex eo patet; quia vult pilam in pavimentum vibratam, eodem angulo & æquè velociter reflecti à pavimento, qualiter in ipsum incidit. Hoc enim convenit quidem lucis radio de cujus reflexione tractat ibidem: nam radius lucis neq; materiatus est, neque ulla gravitate affectus, ac prætereà continuò projicitur ea denique virtute: quippe Sol lucis suæ radium eadem virtute continuò vibrat; at horum omnium cõtraria reperiuntur in pila in pavimentũ projecta.

Circa hoc autem maxima sese offert difficultas. Nam certum est, patetque in cicendula aut scintilla, præsertim in venti flantis opposito noctu visa, lucem non esse materiatam; ejus enim materiam ventus secum abriperet. Ideoque multò minùs materiati sunt radii caloris & soni; minimè verò radii influentiarum. Quomodo igitur concipi potest reflexio sine materia? An illa erit à sola extensione? An à sola virtute motrice radio inexistente? Quod reflexio non fit per se à sola

sola extensione, patet ex eo quia radius influentiæ aut virtutis magneticæ suam habet extensionem, & tamen trajicit solida & opaca sine reflexione: idemque præstant corpora gloriosa etsi continuè quanta. Quod etiam nõ sit à sola virtute supradicta, probatur iisdem exemplis, tũ ex materialibus projectis, in quibus virtus projicientis non reflectitur nisi ratione materiæ continuè quantæ projecti.

Itaque dicendum videtur, in radiis hujusmodi tria esse: nempe entitatem radii, ejus extensionem, & virtutem motivam radio impressam. Reflexio autem est præcipuè ab entitate radii; quæ licet non sit materialis, in eo tamen materiæ similis est, quod alia qualitatis entitas sit crassior, alia tenuior. Si quidem raritas, densitas, crassities & tenuitas, sint accidentia non soli materiæ, sed cuivis enti corporeo à materia susceptibili convenientia: jam verò entitas crassior, reflexioni magis est obnoxia quàm tenuior. Sic autem probatur illa entitas; quia extensio radii, non potest non esse in entitate radii, quandoquidem hic sine propria entitate concipi nequit. Ex his igitur constat reflexionem esse efficienter à virtute motiva projecto vel radio impressa, materialiter verò à crassa entitate projecti vel radii.

Porro extensio radii, comproducitur à corpore radium ipsum effundente, & extra se ad quantam potest distantiam projiciente. Quoniam enim lucis radius sive lux effluens est immateriata; ideoque accidens quod naturaliter nequit existere independenter ab omni subjecto; necesse est ut saltem adhæreat suo fonti naturali, hoc est corpori lucido; ac ideo ejus extensio à suo essentiali fonte comproducatur, ut à lucido ipso longiùs excurrat: Atque sic de cæteris.

Verùm id à quo lucis radius repercutitur, est corpus densum; sive fuerit solidum, ut vitrum, marmor; sive fluidum, ut aqua. Et si fuerit diaphanum, ut vitrum, aqua; tantùm ex parte radium sistet: Ex toto autem sistet, si etiam fuerit opacum, ut marmor, aurum, atramentum. Itaque reflexio ex parte corporis occurrentis, est præcipuè ab ejus densitate, eritque reflexio validior, quò corpus ipsum fuerit densius, solidiusque. Quamobrem cùm reflexio fiat per contactum reflectentis & reflexi, necesse est radium reflexum esse corporeum. Est autem duplex corporeum, nempe materiatum, ut pila resiliens à pariete, in quem projicitur; & immateriatum, ut radius lucis in eundem vibratus parietem. Atque utrumque corporeum, est reflexionis capax: Experientia teste; quandoquidem radius est immateriatus etsi corporeus, hoc est trina dimensione affectus, ut superiùs dictum est. Atque hæc de supradictis sufficiant.

FINIS LIBRI QUARTI.

ASTROLOGIÆ GALLICÆ

LIBER QVINTVS.

De Spatio, Loco, & Vacuo: Tum de Ubi, Alicubi, Ubique & Nullibi.

PRÆFATIO.

QUonsam apud Astrolozos frequentissima fit mentio locorum Planetarum, quomodo autem intelligenda sint, à plurimis ignoratur. Idcirco ne quid hac in parte desideretur, res hæc nobis hic explananda videtur: subtilissimis etiam quæstionibus de Spatio, Loco, & Vacuo: Tum de Ubi, Alicubi, Ubique & Nullibi in medium adductis, atque discussis; ad accuratiorem hujus doctrinæ cognitionem, ad alia quoque multa necessariam.

Caput I.

Quid sit Spatium.

ARistoteles io Physica postquam de Loco diu Philosophatus est, tandem magnis obrutus difficultatibus fateri coactus fuit lib. 5. Phys. Text.40. *Locum esse aliquid magnum & difficile captu: utpote qui aliis omnibus rebus prior esse videatur.* Quidquid enim fit, necesse est fieri in aliquo loco qui præsupponitur: unde ipsum non esse eos Zeoo constanter asseverabat; quòd, scilicet, omne ens sit in loco, non autem locus; alioquin daretur loci locus in infinitum: ut autem confusio & difficultatum scopuli à nobis eviteotur, circa spatium, locum, vacuum, ubi, & ubique, ab Aristotele non benè distincta, prius nobis videtur definieodum esse, quid sit spatium: quæstio enim de spatio cæteras omnes antecedit, quippe quòd sine spatio, neque sit locus, neque vacuum, oec ubi, oec ubique.

Itaque spatium est quid inane extensum in longum, latum & profundum, ex se capax recipiendi quodlibet ens actuale similiter extensum. Dicitur quid inane; quia spatium io se spectatum caret omni creatura extensa. Dicitur ex se capax; quia spatium aliquo vase inclusum, non habet à vase quod possit aquam recipere, sed à seipso; quamvis aqua ipsa à vase cootineatur. Dicitur capax recipiendi ens actuale exteosum in longum, latum & profundum; quia cùm spatium sit ex se quid exteosum in longum, latum & profundum, & tamen creaturis vacuum, nihil excogitari potest capacius recipiendi ens actuale similiter extensum.

Caput II.

Utrum ante hujus Mundi creationem fuerit, & jam extra ipsum Mundum sit aliquod inane spatium.

HOc negatur à pluribus Philosophis atque Theologis, quorum rationes suot imprimis expendendæ.

Dicuot igitur primò, quod spatium à nobis definitum est ens, vel noo ens: si non ens, ergo oihil est & non datur; quidquid enim datur est ens. Si verò est ens, ergo erit substantia vel accidens. Non est autem substantia corporea, quia dum ponitur inane, caret materia formaque substantiali. Nec est substantia incorporea sive spiritualis, quia est divisibile ad divisionem suæ extensionis, substantia verò spiritualis est indivisibilis. Nec tandem est accidens; nam accidens non est aote subjectum cui accidit, sed illud præsupponit, neque est sine subjecto: atqui ante Mundi creatiouem nullum erat illius accidentis subjectum, ergo spatium à nobis definitum non est ens.

Sed respondeo: spatium ex se non esse ens, ut Zeno dicebat de loco: nec tamen esse nihil. Nec quidquid datur est ens, prout ens dividitur duntaxat in substantiam & accidens, ut patet ex modis entis, qualis est existentia rei cujusque, quæ neque est ens eo modo, neque nihil. Sic igitur spatium neqoe est ens, neque oihil: nihil enim oon potest recipere quid extensum, spatium verò id potest: oec corpus dici potest occupare nihil, ut dicitur occupare spatium: nec à nihilo ad nihilum potest esse motus, benè autem à spatio ad spatium aliud. At si nomen eotis sumatur pro eo omni quod habet aliquod esse, qualecumque sit illud; tam modi eotis quàm spatium dici queunt entia: nam ipsi modi & spatium supra definitum, verè sunt.

Dicunt secundò, quod realis capacitas recipiendi corpora, noo potest esse in eo cujus nulla est realis eotitas; sed duntaxat fictitia vel imaginaria; quale est illud spatium, quod commooiter vocatur imagioarium: ergo spatium illud non datur à parte rei.

Respondeo primò: idem dici posse de modis entis, quorum sunt aliquæ proprietates reales, quamvis ipsi modi nullam ex se habeant realem eotitatem, cùm non sint entia realia, nisi extenso nomine entis, ut superiùs dictum est.

Respondeo secundò: qood etsi nulla sit realis entitas spatii, restricta significatione entis, est

tamen

tamen hac dilatata. Spatium enim verè est aliquid à parte rei, cùm recipere queat corpora, & ab his occupari, vel sit receptivum corporis physici, quod de nihilo dici nequit. Eorum verò omnium quæ sunt à parte rei, aliquid est purus actus, nempe solus DEUS, aliquid actus cum potentia, quales sunt omnes creaturæ, & aliquid pura potentia: quod quidem non est materia prima ut volunt plerique, non advertentes quod habeat actum realis entis, cùm sit species entis actualis, ut dividitur in substantiam & accidens: sed est spatium, quod est mera potentia sive capacitas recipiendi res extensas in longum, latum & profundum.

Dicunt tertiò: aut spatium illud fuit creatum, aut non: si hoc, ergo nihil est, nec datur à parte rei: si illud, ergo est ens actu, & non pura potentia; nam creatio terminatur ad ens actu.

Sed respondeo, spatium non fuisse creatum, nec tamen esse nihil. Alioquin Mundus hic in suo esse possibili, fuisset etiam nihil, quod tamen repugnat receptæ divisioni entis in actuale & possibile. At si non fuit creatum, ergo fuit ab æterno: neque id absurdum est de spatio, quod ex se nullam habet actualitatem, sed est pura potentia, vel uti non est absurdum hunc Mundum secundum suum esse possibile fuisse ab æterno. Atque ex suprapositis solutionibus facile est respondere ad quasvis alias objectiones, concludentes spatium esse nihil.

Jam igitur dico: ante hujus Mundi creationem fuisse, & jam extra ipsum Mundum esse aliquod inane spatium: probatur prima pars: illud enim fuit ante Mundi creationem, in quo Mundus ipse receptus fuit, nec cum Mundo creatum est. At tale est inane spatium; ergo fuit ante Mundi creationem, major est certa, minor probatur. Nam iste Mundus occupat spatium, ergo fuit in ipso receptus, nec fuit cum Mundo creatum, nam creatio terminatur ad ens actu, spatium autem est pura potentia, ergo spatium erat ante Mundi creationem, ac proinde verum est de spatio, quod Aristoteles dicebat de loco, nempe spatium esse prius omnibus aliis rebus; quidquid enim fit necesse est fieri in aliquo spatio quod præsupponi debet. Probatur secunda pars ad prioris confirmationem hoc modo. Potest DEUS Mundum hunc movere motu recto, sed id fieri est impossibile sine spatio per quod Mundus ipse moveatur: nec dici potest quod DEUS creavit spatium quod priùs non erat; nam ut jam supradictum est, creatio tantùm potest terminari ad ens actuale. Ergo datur tale spatium. Præterea potest DEUS creare plures Mundos sibi non contiguos; imò distantes inter se multis sphæræ fixarum diametris: sed quilibet reciperetur in spatio non creato; & inter singulos erit adhoc spatium inane susceptivum, aliorum Mundorum sive corporum, ergo extra quemlibet Mundum datur adhuc inane spatium, ideoquè extra istum. Ad hæc si Cœlum Empyreum vel beatorum sedes non esset supra primum mobile, & hoc à DEO fieret lucidum Solis instar, effunderet suam lucem extra se ad inæstimabilem distantiam undequaque: lux enim per se effluit à suo fonte, nec ejus effluxus cohiberi nec sisti potest ab eo quod nihil est actu, aut quod est merum nihil, ut arbitrantur qui negant ultra hunc Mundum esse inane spatium; ergo efflueret, ideoque daretur spatium in quod efflueretur & reciperetur. Quod autem Cœlum Empyreum non extendatur in infinitum, diximus c. 5. sect. 3. libri 3. ergo supra ipsum datur adhuc inane spatium, in quod forsan lux Empyrei effunditur.

Cæterum doctrinæ huic adversatur D. Cartesius in sua nova Physica. Nā quia spatium est quid extensum in longum, latum & profundum, quæ extensio constituat essentiam materiæ vel corporis ut ipse vult: Inde concludit art. 11. part. 2. princip. eandem esse extensionem quæ naturam corporis & natum spatii constituit. Ideoque art. 13. ait, *nomen spatii non significare quidquam diversum à corpore quod dicitur esse in spatio*: art. autem 16. deducit ex suprapositis, *repugnare ut detur spatium inane in quo nulla plane sit substantia: eo quòd extensio spatii non differt ab extensione corporis: & cùm in spatio sit extensio, necessariò etiam in ipso erit substantia corporea.* Tandem verò concludit ex omnibus prædictis hunc Mundum nullos extensionis suæ fines habere. *Nam* (ait) *ubicumque fines illos esse fingamus, semper ultra ipsos aliqua spatia verè imaginabilia, hoc est realia esse percipimus; ac proinde etiam substantiam corpoream in tis contineri.*

At respondeamus, evidenter à nobis ostensum fuisse c. 2. lib. 4. quantùm aberret à veritate Cartesius, dum opinatur extensionem in longum, latum & profundum constituere essentiam materiæ vel corporis physici. Ac proinde si eadem est extensio quæ naturam, corporis physici, & naturam spatii constituit (ut ait superius) ergo sicut extensio in longum, latum & profudum non constituit naturam corporis physici, ut à nobis ostensum est, ita non constituet naturam spatii: aut si hanc constituit, illam non constituet; sicque falsum erit nomen spatii non significare quidquam diversum à corpore, quod dicitur esse in spatio. Et qnod ubicunque spatium imaginamur: ibi sit corpus. Quamobrem falsa erit ejus consequentia, quod repugnet dari vacuum vel spatium inane in quo nulla planè sit substantia corporea; & falsa erit ejus ratio, quod cùm in spatio sit extensio, necessario etiam ex ipso sit corporea substantia; *quia* (inquit) *nihili nulla est extensio.* Ad id verò quod ultimò deducit Mundum hunc nullos extensionis suæ fines habere: Dico à nobis sufficienter ostensum fuisse lib. 1. & 2. Mundum hunc esse finitum, & habere determinatos extensionis suæ limites. Ac proinde quoniam ex Cartesio ultra ipsos limites aliqua spatia verè imaginabilia, hoc est realia esse percipimus; ergo spatia illa erunt inania vel corpore vacua, prout à nobis asseritur. Idque de Terra quam finitam esse constat, confirmari potest. Nam si DEUS universum Mundum annihilaret, Terra sola excepta, sanè ex Cartesii verbis supra positis, ultra fines Terræ, spatium imaginabile, hoc est reale esse percipiemus, in quo tamen nulla substantia corporea continebitur. Itaque dum ait nihili nullam esse extensionem, dicit quidem verum: sed fallitur dum putat inane spatium esse nihil, cùm sit capax recipiendi corpus, quod de nihilo dici nequit.

Caput III.

De ubi, alicubi, ubique & nullibi, ac utrum DEUS sit in spatiis extra Mundum inanibus.

Ubi est actus præsentiæ in spatio; dividiturque in alicubi & ubique. Alicubi est actus finitæ præsentiæ rei, in aliquo ubi vel spatio finito: & convenit creaturis omnibus: nulla enim est creatura quæ non sit alicubi. Ubique verò est actus infinitæ præsentiæ rei in spatio infinito; qui per consequens soli Deo competere potest. Cum enim sit infinitus ac immensus, certum est quod nullo ubi vel spatio finito includi vel terminari queat; sed omnes terminos sua immensitate transcendat. Tandem nullibi est defectus præsentiæ in spatio. Qui si intelligatur de omni spatio, nulli creaturæ convenit: omnis enim creatura est in aliquo spatio finito, multóque minus Deo qui est in spatio infinito. Dum autem quæritur utrum Deus sit in spatiis extra hunc Mundum inanibus; sciendum est illa spatia dici à nobis inania, eo duntaxat quod in ipsis nulla sit creatura, si nullus alius præter hunc Mundus existat; ut sublimi ratione id asserui, lib. 2. cap. 2. Quibus intellectis,

Dico Deum esse in illis spatiis. Probatur primò Scripturæ sacræ Testimonio. Nam lib. 2. Reg. cap. 8. dicitur de Deo. *Cæli Cælorum te capere non possunt.* Et Job. cap. 7. *Excelsior Cælo est.* Probatur 2. ex Patribus. Quippe Nazianzenus lib. 2. de Theol. inquit. *DEUS nec in Mundo tantùm, nec extra Mundum tantùm, sed utrobique præsens est.* D. Augustinus lib. 11. de civitate. Indignum putat Philosopho id negare. Et D. Basilius, *quodcunque noveris & quocunque spiritu tuo penetraveris, DEO plenum est.* Probatur 3o. rationibus.

Prima est, Deus dicitur ab omnibus esse ubique, ac ubiq; soli Deo convenire ob ejus immensitatē. Sed si fuerit duntaxat in spatio quod Mundus occupat, non erit ubique. Tum quia habebit actum præsentiæ duntaxat finitæ in spatio, sicut Mundus ipse: tum quia non erit in spatio quod datur extra hunc Mundum. Ergo ut sit ubique, debet esse præsens omni spatio quod extra hunc Mundum dari probatum est cap. 2. quodque ante Mundi creationem plenum erat immensitate Dei, quæ nullo finito potest includi spatio.

Contra hanc verò rationem dicitur à nonnullis, Deum esse ubique, nihil aliud significare, quàm quod sit ubicunque sunt creaturæ in quibus ipse est: & ideo cùm sit in toto hoc Mundo ubi sunt omnes creaturæ, dicitur esse ubique.

Sed falsa est hæc explicatio vocis ubique, nec Deus est ubique si tantùm sit in hoc Mundo. Tum quia sequeretur hunc Mundum etiam esse ubique cùm tamen habeat actum finitæ duntaxat præsentiæ in spatio. Tum quia Deus non esset, ubi alter Mundus ab eo poni potest per novam creationem: quis enim nisi stultus, negabit Deum posse alterum cum isto Mundum creare, vel hunc esse ipsius omnipotentiæ effectum adæquatum? His adde quod Deus suum ubique, hoc est actum suum præsentiæ infinitæ non mutuatur à creaturis, nec ut sit extra hunc Mundum, necesse est ut creet alterum Mundum, vel aliquam creaturam extra hunc; alioquin posset tantùm esse alicubi & nunquam ubique: quia non possunt esse actu Mundi infiniti, vel infinitæ creaturæ; imò in suo esse alicubi, adhuc dependeret à creaturis, quæ sunt absurda.

Secunda ratio est hæc. Quandoquidem extra hunc Mundum datur inane spatium ex cap. 2. certum est quod Mundus ipse distat ab omnibus partibus ipsius spatii in quibus non est: ideoque si Deus sit tantùm in hoc Mundo, distabit similiter ab iisdem partibus spatii; & quia potest hunc Mundum movere ad illas partes spatii, ergo tam Mundus quàm Deus erunt in potentia ad actum præsentiæ in illis partibus spatii, quod de Deo cogitare absurdum est: ergo Deus ipse per suam immensitatem est omni spatio præsens. Objiciunt aliqui spatium inane supradictum, nihil esse: ideoque ponere Deum in spatio inani extra hunc Mundum imaginato, est illum ponere in nihilo, vel ei tribuere ubi duntaxat imaginarium, quæ duo sunt absurda.

Sed Respondeo: Nos cap. 2. rectè probasse spatium illud inane non esse nihil, nec habere esse duntaxat imaginarium; cum possit recipere corpora, quod de nihilo dici nequit, & realiter fuerit ante omnem imaginationem: nec adversariis possibile esse probare contrarium.

Objiciunt alii, quod si Deus esset in toto illo inani spatio, non posset operari ubi esset, nam cùm spatium illud non sit finitum sed infinitum, si Deus posset operari in singulis partibus illius spatii, producere posset infinitum actu; quod tamen dari nequit.

Sed respondeo idem dici posse de hoc Mundo, imò de quovis corpore continuo in partes divisibili in infinitum syncathegorematice: in quibus singulis partibus Deus est indivisibilis ac indivisibiliter, potestque in singulis operari quod volet. Nec tamen si hodie formicam in singulis produxerit, propterea dabuntur infinitæ actu formicæ: nam si cras in iisdem singulis partibus formicas alias produxerit, fiet formicarum numerus duplo major, quam erat hodie, ergo hodiernus formicarum numerus non erat infinitus. Idem igitur dicendum de Deo in omnibus & singulis partibus supramundani spatii. Atque ex hoc patet incomprehensibilem esse humano saltem intellectu finito, naturam infiniti, & infinitæ potentiæ Dei qui infinitum extra se producere nequit: alioquin Deum extra se produceret, cùm nullum sit infinitum præter Deum ipsum, ut Libro primo probatum est.

Objici potest insuper, quod ubique Dei, est ejus immensitas, nulloque ubi externo indiget, per quod infinitè diffundatur, ergo ante Mundum non erat inane spatium infinitum quod ipse immensitate sua repleret; nec jam tale est ex-

tra

tra hunc Mundum, ideoque Deus non est in ipso. Præterea illud spatium vel erat in Deo, vel extra: si in Deo, erat ipse Deus vel ejus immensitas: si extra, ergo Deus non est seipso immensus; nam extra immensum nihil esse potest nec actuale nec potentiale.

Respondeo: Prioris argumenti antecedens esse verum; non autem consequentiam. Etenim etsi Deus nullo ubi externo indigeat, tamen post creationem diffusus est per creaturas in quibus antea non erat; juxta illud, *Cœlum & Terram impleo*, quia creaturæ esse non possunt, quin Deo immediatè uniantur, utpote in suo esse dependentes essentialiter ab esse Dei, qui est ipsum esse. Neque attribuendum indigentiæ Dei, quod repleat infinitum spatium; sed ejus immensitati quæ nullo spatio finito circumscribi potest, nec etiam infinito; quòd nempe extensio in longum, latum & profundum sit de essentia spatii (quod per consequens non est nihil) Deus autem his careat dimensionibus, ideoque spatio ne quidem infinito circumscribi potest. Ad posteriùs verò argumentum respondeo, spatium illud esse intra Deum & extra, neque hoc officere ejus immensitati: Non secus ac creaturæ dicuntur esse extra Deum, quatenus positæ extra primam causam suam quippe Deum, sunt aliud à Deo: & tamen sunt in Deo, ut in abyssali fonte ipsius esse, quod sua immensitate aliud omne esse circumplectitur & includit. Sic ergo spatium illud est extra Deum, quia est aliud à Deo, & est etiam intra Deum; quia cum sit, est per ipsum esse, per quod est id omne quod habet aliquod esse ex Libro primo; ideoque in ipsius esse immenso & abyssali fonte etiam includitur. Nec sequitur quod si fuerit intra Deum, sit ipsa immensitas Dei, hoc est ipse Deus; alioquin idem dicendum esset de creaturis quæ sunt in Deo, juxta illud D. Pauli Act. cap. 17. in ipso *vivimus, movemur & sumus*.

Objicietur denique quod si Deus sit in illis spatiis, ergo non erunt inania contra hypothesin: quis enim id inane dixerit, quod Deo plenum est?

Respondeo: Dici inania, quod in ipsis nulla sit creatura, & non quòd in ipsis nihil sit.

Caput IV.

Quid sit propriè locus, & an differat à spatio.

Aristoteles Lib. 4. Phys. investigans naturam loci, per multas ambages & Antiquorum opiniones, tandem cap. 4. tex. 41. hanc definitionem tradit. *Quod sit terminus vel superficies prima & immobilis, corporis ambientis*. Verùm hæc definitio non est generica, hoc est, non est definitio loci prout convenit omni substantiæ, quæ dicitur esse in aliquo loco vel alicubi. Nam substantiis incorporeis quas agnovit Aristoteles, dum posuit intelligentias moventes corpora Cœlestia, talis locus non attribuitur ab Aristotele; sed duntaxat corporibus; proindeque dici tantùm posset specialis pro corporibus si omni corpori competeret. At ne quidem competit primo mobili, quod nullum aliud corpus ambit sua superficie, nec competeret aliis corporibus seorsim positis in spatio inani quod datur ultra primum Cœlum. Quamobrem hæc non est propria vel essentialis definitio loci, prout omni loco convenit, quandoquidem Deus extra se agens per creationem, nihil creare potest quod præter suum ubi essentiale quo sibi præsens est, non habeat ubi accidentale, hoc est non sit in aliquo loco: Et tamen Mundus hic secundum se totum spectatus, vel si mavis primum Cœlum, non est in loco juxta Aristotelis definitionem. Est igitur duntaxat definitio loci accidentarii, vel secundarii; quatenus locato accidit, externa corporis ambientis superficie circumvestiri in loco primario quod occupat.

Itaque locus genericè rectius definietur, si dicatur esse *pars universi spatii quæ locati præsentiam terminat*. Hæc enim definitio loci, convenit omni creaturæ, sive spirituali, sive materiali; & juxta ipsam creatura quælibet verè ac propriè dici potest esse in loco.

At contra definitionem hanc objicietur, quod spatium constituitur locus, vel ratione suæ extremitatis qua terminat locatum, vel ratione capacitatis ipsum recipiendi. Primum dici nequit. Nam cùm spatium nihil sit actuale, ut à Nobis conceditur, ergo nullam habet extremitatem. Nec etiam secundum, nam corpore locato nulla superest loci capacitas; ideoque locus dici non potest. Si enim capacitas superesset, vel intra locatum esset, vel extra: non intra, alioquin locus non contineret locatum, nec locatum esset in loco; sed neque extra etiam; cùm extra possit tantùm concipi aliud spatium in quo non est locatum ipsum: Et sic de cæteris locatis, præsertim de primo Cœlo.

Sed respondeo, quod spatium constituitur locus ratione utriusque; & ad primum dico, quod etsi spatium nihil sit actuale, tamen est aliquid potentiale, quia potest recipere locatum, quod de nihilo dici nequit. Et idcirco quoniam pars spatii non est infinita, sed finita, necessario habet extremitatem seu ambitus, qua locati præsentiam terminare potest. Ad secundum verò dicendum est; corpore locato, superesse in ejus loco capacitatem illud recipiendi; quandoquidem illud continuò recipit, quamdiu locatum manet in ipso loco; ac præterea potest simul plura recipere locata; ut plures Angelos vel animas, tum corpus & animam, quæ sunt duo locata; vel etiam plura corpora per Omnipotentiam Dei, aut supernaturalem statum corporis gloriosi penetrantis lapidem vel januam: hæc enim omnia possunt esse simul in eodem loco. Ad id verò quod arguitur illam capacitatem fore intra vel extra locatum: Dico illam esse loco essentialem, & locato intrinsecam, cùm ipsa sit ubi intrinsecum, sed accidentale locati, per quam habet modum intrinsecum, sed accidentalem præsentia ipsi loco. Nec propterea sequitur quod non contineat locatum; cùm non sit de ratione continentis, esse extra con-

tentum, alioquin totum quod suas partes continet, esset extra ipsas, quod nemo dixerit, nec similiter sequitur quod locus sit in se ipso quia est in locato, quod est in loco: quoniam idem etiam diceretur de toto & suis partibus, quod tamen rejicitur. Nec etiam sequitur quod dabitur penetratio, dimensionum physicarum, hoc est continua quantitate affectarum: quoniam dimensiones loci à nobis definiti in longum, latum & profundum, sunt tantùm Mathematicæ, nec propterea nihil. Nec tandem violatur communis assensus Philosophorum, locum esse quid externum, quia id intelligunt de loco Aristotelico, scilicet superficie corporis ambientis. At dicat Aristoteles cum ipsis, quis sit locus primi Cœli, quod nullum aliud corpus ambit, nam Virtute Divina potest motu recto moveri, quod sine loci in quo jam est derelictione fieri, repugnat Aristotelis dogmatibus. Doctrina verò superior omnibus Philosophis erit accepta, si attentè spectetur. Omnes enim duplicem cujusque corporis locum agnoscunt, nempe intrinsecum, qui est spatium à corpore occupatum, & extrinsecum, qui est superficies illa Aristotelica, quo pacto primum Cœlum carebit quidem loco extrinseco, sed habebit locum intrinsecum; nempe spatium quod occupat, quodque propriè est locus ipsius Cœli.

Volunt autem nonnulli locum à spatio in hoc differre, quòd locus magis expressè designat situm locati inter externa, quæ tanquam immobilia attenduntur, spatium verò magis expressè magnitudinem & figuram locati; à quo spatium ipsum repletur. At quia spatium vel ubi intrinsecum locati, primò & per se designat supradictum situm locati; nec superficies illa corporis ambientis id præstare potest nisi per ipsum spatium, omne verò locatum cujuscunque sit magnitudinis & figuræ replet suum locum; non apparet hic sufficiens causa, quod locus propriè dictus, differat à spatio, ideoque idem erit cum spatio.

Caput V.

De Loci immobilitate.

Maxima est inter Philosophos controversia de Immobilitate loci. Concedunt quidem omnes illam sic pertinere ad naturam loci, ut huic ipsam essentialem esse plerique censeant. Si enim locus fuerit mobilis: ergo quia non est motus sine novi loci acquisitione, dabitur loci locus. Atque sic progressus in infinitum. Et idcirco licet Aristoteles suprà definierit locum esse superficiem corporis ambientis, tamen quia illam agnoscit debere esse immobilem; negavit superficiem vasis posse esse locum; quia vas de loco ad locum moveri potest, cum eo quod continet. Quamobrem nec fluminis aqua suo decursu Cymbam deferens, ipsius Cymbæ locus vocabitur. At in quo consistat, & unde sumenda sit loci immobilitas, in varias distrahuntur sententias, bene advertentes ab hac immobilitate designari identitatem numericam loci, quæ locato cuilibet naturaliter convenit.

Ex hac autem immobilitate patebit adhuc evidentiùs quid sit locus propriè dictus de quo actum est cap. 4, si nonnulla exempla hic apposuerimus. Esto igitur Terrâ stante Turris, & ipsam ambiens Aer à Vento flante agitatus. Quæritur quis sit locus ipsius Turris? Nam quia continuò mutatur superficies ambientis, sequetur in mente Aristotelis, novum locum acquiri sine motu locati. Respondet Scotus non acquiri novum locum, quia manet eadem numero superficies immobilis per æquivalentiam. Veluti quamvis lumen candelæ novum semper producatur; tamen dicitur duntaxat unum numero per æquivalentiam. Et corpus hominis quamvis continuò dissipationem & novam generationem patiatur; tamen dicitur unum numero à pueritia ad senium per æquivalentiam. Sed non valet responsio: Nam si quæratur cur superficies illa continuò varians dicatur immobilis: non alia dabitur ratio; quàm quia locatum sive Turris est immobilis. Sed absurdum est locum habere duntaxat ab alio à se, id quod est sibi essentiale vel maximè proprium, scilicet immobilitatem, à qua ipsum locatum habet quod dicatur immotum quamdiu manet in eodem numero loco. Non igitur superficies ambientis est propriè locus immobilis. Neque hic comparationes valent de lumine & corpore humano iisdem per æquivalentiam: quandoquidem non est quæstio de loci unitate numerica eadem per æquivalentiam, quæ conceditur in Turri immota & Ave volante; sumpto loco pro superficie ambientis: Sed de immobilitate loci, quæ aliud est ab illa unitatis identitate per æquivalentiam.

Aliud Exemplum. Supponatur Cymba ferri ad ortum, & aliquis homo æquali celeritate moveri à prora ad puppim. Quæritur an ipse homo per suum motum acquirat novum locum? Respondeo, non magis acquirere novum locum, quàm qui suspensus ab arbore sub qua transiret Cymba, & Cymbam pedibus contingeos, eam à prora ad puppim passibus suis ita suspensus metiretur. Si quidem utroque modo si supponatur quies Aeris & solus motus aquæ Cymbam deferentis, talis homo ne quidem mutabit superficiem Aeris ipsum ambientis; sed remanebit in eadem numero Aeris superficie immobili, & non eadem numero per æquivalentiam Aeris succedentis. Sed si homine sic suspenso moveatur Aer Terra stante; se habebunt homo & superficies Aeris ipsum ambientis, ut Turris & Aer in primo exemplo: quamobrem homo dicitur non mutare locum propriè; & Aeris ipsum ambientis superficiem, non esse propriè locum.

His intellectis quæ ad alia exempla accomodari queunt, dico primò. Omni loco propriè dicto immobilitatem esse essentialem. Vel maximè propriam: Ita ut locus non moveatur admodum locati: Nam omnis motus propriè dictus, est ab aliquo immobili, ad aliquod immobile. Si enim termini motus, qui sunt locus à quo movetur mobile, & locus ad quem movetur, etiam moverentur: fieri posset ut dum mobile movetur, nunquam desereret terminum à quo, nec unquam attingeret terminum ad quem. Hoc autem repugnat naturæ motus propriè dicti: qui est progressus à termino à quo ad terminum ad quem. Ergo loco propriè dicto immobilitas est essentialis vel maximè propria.

Dico secundò, eam immobilitatem non esse desumendam ab aliquibus punctis immobilibus universi Mundi, respectu quorum locus dicatur

catur idem numero, quia est in eadem ab illis punctis distantia. Nam in ipso Mundo sunt tantùm tria puncta immobilia; nempe ejus Poli atque centrum, in quo est Tellus immobilis. Jam verò potest aliquod corpus moveri sub Æquatore vel aliquo parallelo, in eodem semper à Mundi polis atque centro distantia; at falsum est quod dum sic movetur, sit semper in eodem loco. Sic enim Stellæ fixæ vel navis delata sub eodem præcisè parallelo, nullum suo motu locum novum acquirerent, quod nemo dixerit. Ad hæc primum Cœlum verè est in loco propriè dicto, at non immobili per respectum ad illa puncta, quæ secum deferet quocunque moveatur à Deo. Denique si Deus Mundum hunc moveret motu recto, sanè ut totus Mundus mutaret locum, ita omnia in eo contenta mutarent locum, quamvis semper essent in eadem distantia ab illis Mundi punctis, quæ tamen non essent immobilia. Ergo immobilitas loci non est desumenda ab aliquibus punctis immobilibus universi Mundi, &c.

Dico igitur tertiò: immobilitatem loci ex eo desumendam esse, quod locus ex ejus definitione nostra cap. 4. sit pars universi spatii, hoc est Mundani vel supra Mundani, quæ locati præsentiam terminat: nam quia totum illud spatium est immobile (quia præter universum spatium, non datur aliud, ad quod universum moveri queat, alioquin non esset universum) ergo pars quælibet ipsius universi spatij est etiam immobilis, & in ipso universo spatio eundem situm semper conservat. Quamobrem quamdiu locatum est in eadem parte universi spatii, dicitur esse in eodem loco: quando autem illam deserit, dicitur moveri ab uno loco ad alterum. Atque inde patet quod immobilitas sit loco propriè dicto essentialis, ac per consequens quod immobilitas corporis in universo spatio, designat identitatem numericam loci propriè dicti corporis ipsius. Ac tandem quod locus propriè dictus sit pars universi spatii.

Caput VI.

Quot modis aliquid dici possit esse in loco generatim.

Tribus tantùm modis res aliqua dici potest esse in loco; nimirum immensè, definitivè & medio modo.

Esse in loco immensè, est esse ubique, quod Deo soli convenit ob ejus immensitatem, ut jam superiùs dictum est: hicque modus ipsi Deo naturalis est.

Esse in loco definitivè, est rem per præsentiam sic determinari in aliquo ubi, vel sic esse alicubi; ut simul non sit alibi: hicque modus solis convenit creaturis, ac ipsis naturalis est.

Esse in loco nec immensè nec definitivè, sed medio modo; est simul tempore esse in pluribus locis discontinuis. Communiter autem modus hic essendi in loco, sacramentalis vocatur à Theologis, propter corpus Christi, quod simul tempore in Eucharistiæ sacramento reperitur in pluribus locis discontinuis: At rectiùs vocabitur supernaturalis; quia tam corpori Christi, quàm creaturæ cuilibet conferri potest, sed tantùm supernaturaliter. Nam enim Christi corpori naturale est, quod simul tempore sit in pluribus locis discontinuis; sed supernaturale, ex sola Dei voluntate; per quam alia quævis creatura, potest etiam simul tempore poni in pluribus locis discretis; sive adæquatis, sive inadæquatis. Hoc enim nullam implicat contradictionem; quandoquidem propria unitas numerica locati; alia est ab unitate loci quem occupat: alioquin quoties locum mutat, fieret aliud numero locatum, hoc est propriam deperderet unitatem numericam, quod absurdum esse nemo non videt. Neque hic audiendi sunt Sectarii, qui negant Christi corpus simul tempore esse in pluribus locis discontinuis quia hoc naturaliter est impossibile: quasi verò Christus nihil possit supra Naturam quam ipse fecit, cuique leges præscripsit ut voluit, quas tamen sæpe prætergressus est, ambulando supra Mare, mortuos resuscitando, &c.

Caput VII.

De variis divisionibus Loci definitivi: Et diversis modis essendi in loco definitivè.

Ideo tantùm loci definitivi divisiones hic tradendæ videntur; quia locus immensus non subdividitur: Est enim unicus, soli Deo competens; locus autem inter illa medius vel supernaturalis, facilè intelligetur ex divisionibus loci definitivi.

Prima itaque divisio loci definitivi, est in intrinsecum, & extrinsecum. Uterque autem potest esse divisibilis vel indivisibilis. Ac indivisibilis est punctum spatii universi pro intrinseco, nec non punctum corporis ambientis pro extrinseco. Intrinsecus autem divisibilis, est pars illa universi spatii, quæ à quolibet locato occupatur. Extrinsecus verò est superficies corporis locatum ipsum ambientis.

Porrò extrinsecus iste subdividitur in proprium sive immediatum, & communem sive mediatum. Proprius est, verbi gratia, dolium respectu vini in dolio contenti. Communis verò est cella vinarii respectu ipsius vini. Similiter proprius locus globi Terrestris est concava superficies Aeris: communis verò est Elementum Ignis, vel Æther, vel Cœlum. Et rursus animæ locus propriùs, est ejus corpus, communis verò Aer vel Aqua, &c. Tandemque proprius locus extrinsecus Angeli apparentis, est corpus aereum quod assumit; vel superficies Aeris sphæram activitatis illius ambiens: communis verò est Ignis, Æther, Cœlum, &c.

Præterea proprius dividitur in naturalem & violentum. Naturalis est qui naturæ locati congruit in ordine universi: quo pacto naturalis locus globi Terrestris, est Aeris Elementum illum ambiens. Locus naturalis Aeris, est Elementum Ignis: locus naturalis Planetarum est Æther. At violentus est qui naturæ locati repugnat: quo pacto Aqua est locus Aeri violentus, Aer igni, &c.

Secunda divisio loci definitivi, est in absolutum, & respectivum. Absolutus est pars mundani vel universi spatii, quæ occupatur à locato, ut locus Saturni in propria sua orbita; vel pars mundani spatii quod occupat in orbita propria, est locus absolutus. Nam absolutè loquendo Saturnus est in tali loco. Et locus Terræ absolutus est pars mundani spatii, quod ipsa occupat: sicque de cæteris.

Re-

Respectivus verò est pars ea ambientis, è cujus directo locatum conspicitur ab aliquo. Ut si Saturnus è superficie vel centro Terræ videatur aut videri supponatur è directo secundi gradus Arietis in primo mobili; gradus ipse dicetur esse locus Saturni in primo mobili, respectu ejus à quo videtur è centro vel superficie Terræ, atque sic de cæteris visibilibus in Cœlo & in Terra. Unde patet locum absolutum esse duntaxat unicum: respectiva autem loca posse esse multiplicia, pro multiplicitate videntium è diversis locis, non in eadem linea cum visibili constitutis. Sique aliquis moveatur à prora ad puppim æquè velociter ac navis supra mare: ipse multiplicem acquiret locum respectivum, absolutus verò erit duntaxat unicus.

Est præterea modus alius essendi in loco respectivo apud Astrologos. Si Saturnus proprio motu delatus venerit ad locum respectivum quem Sol occupavit in aliqua genesi; dicetur esse respectivè in loco radicali Solis.

Jam verò quod attinet ad diversos modos essendi in loco definitivo; quoniam duo ponuntur à nobis loca definitiva, scilicet, divisibilis & indivisibilis. Dico primò aliquod locatum esse in loco divisibili, divisibiliter, quo pacto corpus naturale quodlibet est in suo proprio vel absoluto loco; & hoc communiter dicitur esse in loco circumscriptive vel commensurativè.

Dico secundò: aliquod locatum posse esse in loco divisibili, indivisibiliter, quo pacto hominis anima est in suo corpore; & Angelus in spatio divisibili quod occupat: anima enim & Angelus sunt indivisibiles substantiæ; ideoque diviso loco vel spatio non dividuntur, sed sunt totæ in toto, & totæ in qualibet parte spatii indivisi. Et similiter dicendum, quod Christi corpus est sub specie panis in loco divisibili indivisibiliter, quia non dividitur ad divisionem loci vel spatii quod per speciem occupat: sed instar animæ vel Angeli est totum in tota, & totum in qualibet parte speciei indivisæ. Differt autem corpus Christi ab anima vel Angelo; in eo quòd dividendo realiter panis speciem sub qua est corpus Christi in plures partes, totum corpus ipsum remanet in singulis: at de corpore animæ, vel loco Angeli, id dici non potest; alioquin simul tempore essent in pluribus locis discontinuis.

Dico tertiò: aliquod locatum posse esse in loco indivisibili divisibiliter, quo pacto lux, influentia, calor, per reflexionem ad focum superficiei parabolicæ coacta, sunt quidem in loco indivisibili, sed divisibiliter: Quia ibi sunt divisibiles in partes entitativas, quas habent extra se mutuò positas, ut diximus lib. 4. cap. 5. At non divisione reali, saltem naturaliter: sed tantùm mentali.

Dico quartò: posse locatum esse in loco indivisibili, indivisibiliter. Quo pacto erit Angelus, si locetur in indivisibili puncto spatii, ut de luce & calore id fieri constat.

Cætera quæ de loco & locato quæri solent à Philosophis & Theologis, hic omittimus: asserentes ea omnia Deo possibilia quæ nullam contradictionem implicant. Ut idem corpus simul tempore ponere in pluribus locis absolutis & discontinuis.

Caput VIII.

De proprietatibus Loci definitivi.

Locus definitivus dupliciter spectari potest; nimirum vel quantum est duntaxat locus absolutus locati: vel quatenus insuper ipsi locato connaturalis est. Per connaturalem verò tantùm intelligendus est extrinsecus atque proprius sive immediatus.

Prima loci absoluti proprietas, est continere locatum; ita locatum non sit extra locum ipsum, saltem naturaliter.

Secunda est, æqualem esse locato, dum est in ipso loco.

Tertia est, per motum esse à locato separabilem. Quod intellige de loco individuo; ita ut nullus sit locus individuus, à quo locatum non possit separari per motum; quamvis semper sit in aliquo loco.

Quarta, Esse terminum à quo vel ad quem, motus locati. Omne siquidem locatum moveri potest ab uno loco ad alterum; ideoque hæc ambo loca sunt termini à quo & ad quem ipsius motus locati.

Quod verò spectat ad proprietates loci, quatenus locato connaturalis est: Sciendum, infinitam Dei sapientiam, in hoc Mundo ex diversis naturis condendo, componendo & ordinando, singula corpora singulasque naturas, in locis extrinsecis adeò sibi congruis collocasse, ut nullibi quælibet melius esse queat, quàm in loco sibi à Divina Sapientia destinato. Et idcirco partes Mundum integrantes suum ordinem adeò constanter observant, ut misceri renuant: Aut si aliqua vi misceantur; illico propria loca, propriumque ordinem superioritatis vel inferioritatis repetant. Quod perbellè demonstratur à Chymicis Elementa alicujus mixti separantibus, eadem in eodem vase claudentibus, atque agitatione miscentibus: vulgo autem in aqua pluviali, quæ ex Aere descendit, nec in eo morari potest. Tum ex lapide qui sursum projectus, descendit ex Aere, & cadens in Aquam descendit infra ipsam: Tum ex vesica Aere plena, quæ si Aquæ violenter intrudatur, illicò vi magna super Aquam resilit. Nam quia pars Elementi est ejusdem Naturæ cum toto, dum pars à toto separatur & in locum à Natura totius alienum transire compellitur, lege vel inclinatione naturali, ad locum sibi ipsique toti connaturalem revertitur. Non quod attrahatur à suo toto, vel quod ipsi appetat uniri, ut fingunt Telluris motus assertores, nec probare queunt: sed quod talis locus & nullus alius in Mundo, sit ejus naturæ congruus. Ideoque si Deus Terrestrem Globum annihilaret, ejusque locum repleret Aere novo, postea verò lapideum, ferreum, vel aureum globulum crearet; is in Globi Terrestris locum naturaliter descenderet, huncque pro suo modulo sic occuparet, ut non secus ac ipse Globus toti Elemento Aeris medius undequaque subesset.

Nec divina sapientia id solum observavit in corporibus collocandis, sed etiam in spiritibus & hominum animabus. Quod Diva Catharina Genuensis divinitus edocta, in suo sublimi tractatu de purgatorio mirabiliter exponit, nullo refragante Theologo.

Dicit

Dicit enim quod anima eo momento quo separata est à corpore, cognoscit suum statum sive bonum sive malum, indeque scit quis locus suo statui sit congruus; an Tartarus, an Purgatorium, an verò Cœlum ipsum. Quamobrem illicò se ipsam movet ad locum sibi congruum: bono vel malo Dæmone comite: sine quo tamen sola peteret eadem loca; quippè quod illa sciat, ad eaque non minùs inclinetur per suum statum, quam lapis ad teodendum in Terræ centrum. Nec potest velle alium locum, quam suo statui congruum. Verbi gratiâ anima reprobi, quamvis horreat infernum ejusque pœnas sævissimas & sempiternas, nollet tamen adire purgatorium neque Cœlum, quippe quod hæc loca sint ejus statui maximè contraria. Ideoque ipsi animæ reprobæ immensè deterius esset morari in purgatorio, quam in inferno, quo circa sese in infernum volens nolens præcipitat, nullum videns locum sibi convenientiorem, fugitque Purgatorium vel Cœlum ut loca sibi inimica. Similiterque anima ad purgatorium condemnata, in ipsum lubentissimè descendit, quippe ordinatum ad ejus purgationem, quam etiam ardentissimè appetit, malletque suas pœnas, barumque tempus millecuplo augeri, quam Cœlum petere,& Deo præsentari cum minima macula. Idemque dicito de Diabolis, quorum statui purgatorium atque Cœlum maximè contrariantur.

His notatis duæ traduntur proprietates loci connaturalis. Prima quod locatum ad se trabat non quidem per impressionē alicujus virtutis ut magneticæ, vel per apprehensionem & tractionem propriè dictam: sed per modum finis vel objecti. Trahens autem per modum finis vel objecti, debet præcognosci à trahendo. Sicque damnati dici quidem possunt trahi per modum finis ab inferno; quia vident atque sciunt nullum locum suo statui congruentiorem esse quam infernum, seque alibicunque deterius fore. At lapis tendens ad Terræ centrum, non cognoscit ipsum centrum: ergo ab eo non trahitur per modum finis: nec etiam magneticè, aut per prehensionem; ergo nullo modo trahitur, sed fertur ad centrum lege naturæ, quâ quæ sunt graviora, premunt infernè leviora & sub ipsa descendunt, quæ autem sunt leviora, premunt supernè graviora, & super ipsa ascendunt, atque sic unumquodque corpus ad suum locum naturalem defertur, hoc est naturæ suæ congruum: ut patet ex Chymico vase supradicto.

Nihilominus dici potest quod inter creaturas quintuplex datur cognitio naturalis. Nempe intuitiva quæ Angelis propria est: discursiva quæ hominibus, sensitiva quæ brutis, vegetativa quæ viventium omnium seminibus, & Elementalis quæ Elementis. Quod enim seminibus insit cognitio & ars naturalis, quæ mirabilis plantarum & animalium corpora organisandi, ac semper eodem modo figurandi, nullus sanæ mentis inficiabitur: idque passim Chymiatri profitentur, eaque cognitio neque est sensitiva, neque rationalis, ut patet ex plantarum seminibus. Quidni ergo in Elementis, lapidibus & cæteris corporibus sublunaribus admittetur cognitio naturalis, quâ in hoc Mundo saltem loco sibi in ipso congrua petant. Nam etsi Elementa, lapides, &c. vitam non habeant manifestam, habent nihilominus vitam occultam, nihilque est in hoc Mundo omni vita destitutum ex Chymiatris: si autem vivunt, habere debent cognitionem suæ vitæ consentaneam atque necessariam: per quam lapis in Aere vel vacuo intra Mundum positus, se in locum sibi congruum diriget, atque movebit per gravitatem quam habet ab Elemento prædominante: quod si quis talem in lapidibus negaverit cognitionem, negabo in seminibus artem organizandi, & figurandi flores, folia, fructus & animalium partes: & quidquid afferet ex parte Dei vel naturæ pro seminibus, hoc idem illi obtrudam pro Elementis & lapidibus: Deus enim & natura mirabiles sunt in omnibus operibus suis; & mirabiliores in Accaro quam in Elephante. Ab hac autem naturali cognitione fit ut gravia infernè premant leviora occurrentia, & levia supernè premant graviora.

Secunda loci naturalis proprietas, est quod locatum retineat atque conservet. Quod intellige quamdiu locatum manet in statu congruo ipsi loco naturali. Atque sic Aqua retinetur & conservatur ab Aere, quamdiu non fit calidior Aere: at si fiat calidior, Aer non amplius ipsam retinebit, sed sinet in vaporem resolvi & supra ipsum Aerem ascendere. Similiter anima retinetur à Purgatorio, quamdiu aliquid purgandum habet: at statim atque nihil purgandum super est, evolat, nec à Purgatorio retineri potest: sicque naturalium & supernaturalium rerum, eadem lex generalis esse videtur.

Objicies si Aer est locus naturalis Aquæ: cur pluvia non retinetur & conservatur in Aere sed descendit ex Aere? Sanè fatendum videtur quod trahitur ab Elemento Aquæ, aut fertur ad ipsum, ut suo toti se uniat.

Respondeo neutrum esse fatendum. Ut patet ex pluvia quæ descendit supra Terram. Neque corpus Aeris esse proprium & connaturalem locum extrinsecum Aquæ, sed superficiem concavam totius Elementi Aeris, globum Terræ & Aquæ ambientis: ideoque pluvia quæ intra Aerem generatur descendit usque ad hanc superficiem, ut totaliter subsit Elemento Aeris: sicque locum suum naturalem recuperat, ex quo resoluta in vapores evolaverat.

Cæterum quod ad loca respectiva planetarum attinet pro Astrologia, certum est, ut suo loco ostendetur, Signorum Zodiaci alia esse. Planetis singulis connaturalia, alia contraria, & alia extranea, quæ vocari solent Domus dejectio, & peregrinatio Planetarum ipsorum. Planetæ autem ab his locis nec attrahuntur nec retinentur; quippe non facti ad quiescendum, sed ad perpetuum motum sub Zodiaco circa suarum orbitarum centra, Telluris & hominum gratiâ, usque ad finem & interitum hujus Mundi. Nec Planetæ quidquam accipiunt à locis sive signis in quibus esse dicuntur respectu nostri: sed signum & Planeta propriis viribus simul agunt in Tellurem, ut proprio loco exponetur; idemque accidit stellis fixis quæ etiam sub Dodecatemoria revolvuntur, quamvis proprias non habeant Domos in Zodiaco: nisi forsan dicatur signa ♒ & ♑ esse domos Stellarum naturæ Saturninæ atque sic de reliquis.

Caput IX.

De Vacuo.

Quandoquidem ab annis duobus facta fuot multa circa vacuum experimeota folemnia; ferè per totam Europam cebebrata: indeque non mediocres ortæ ſunt lites inter Philoſophos, aliosque viros ingenioſos, quorum aliqui vacuum naturaliter dari contendebant, alii verò id denegabaot; ac ego etiam experimentis illis præſens adfui. Non videtur hic liber de loco finiendus, quin de vacuo nonnihil etiam obiter dicam: quandoquidem de communi conſenſu vacuum dicitur eſſe locus carens locato corpore. Intelligitur autem locus Ariſtoteleus, oimirum ſuperficies concava corporis ambientis, non tamen actu ſed poteſtate; quippe locus nihil eſt quam inane ſpatium intra hunc Mundum.

Ariſtoteles lib. 4. Phyſ. cap. 6. 7. 8. 9. acriter diſputat contra veteres Philoſopos vacuum in natura admittentes; & ipſum dari, negat, ſed rationibus minimè convincentibus.

Juniores autem Philoſophi hanc rationem afferunt. Quod per vacuum tollitur conjunctio & concatenatio corporum, quæ tamen eſt cauſa conſervationis eorum. Et idcirco dum quiſpiam unum extremum fiſtulæ vel tubi immergit aquæ: ac ore per aliud extremum attrahit Aerem in tubo contentum, aſcendit aqua ſequens Aerem, nec ab ipſo ſe divelli patitur, nec Aer ab aqua: ſicque attrahens bibit aquam. Verùm, nunquid Aer attractus & Aqua ſubſideos corrumpeotur, vel conſervari deſinent, ſi divellantur per vacuum interjacens? Id ſaltem probari non poteſt.

Alii volunt Aquam in tubo ſequi Aerem, noo ad vitandum vacuum, ſed quia trahitur ab Aere. Atqui falſum eſt trahi ab Aere, cùm trahatur à bibente per tubum, qui attrahit omne id quod tubo continetur, nempe hic opus eſt duabus viribus tractricibus, ſed uoica quæ evacuato Aere tubi, circa ſolam aquam bibendam occupatur.

Itaque quod natura tantopere vacuum abhorreat, hæc ratio non mihi videtur rejicienda. Quod nempe horror & fuga vacui, eſt à natura univerſali magis quàm à particulari: nam in particulari levia deſcendunt & gravia aſcendunt; & contraria ut Ignis & Aqua uniuntur ad contactum, noo obſtante corruptionis ſuæ periculo, potiùs quàm detur in natura vacuum, ut innumeris experimentis probari poteſt; quippe quod naturæ minùs repugnet contraria uniri, & gravia aſcendere, levia autem deſcendere, quam dari vacuum. Hoc autem probatur, nam contraria uniri, eſt naturale in mixtis, in quibus etiam gravia aſcendunt, ut Terra io fulmine quod in oubibus concreſcit, & levia deſcendunt ut Aer & Ignis in generatione mineralium. At dari vacuum omnioò eſt contra Naturam. Vacuum eoim ſolvit compaginem Mundi, hoc eſt naturæ ipſius, vel eſt in natura ſolutio continuitatis aut contiguitatis, ideoque vulnus. Unde nil mirum ſi natura tantùm abhorreat vacuum, ſibique ad illud vitandum tam ſtudioſè caveat, nullique corpori parcat.

Juniores igitur Philoſophi ſuis rationibus non contenti, confugere ſolent pro negatione vacui ad experientiam quæ multifariam probat naturam nullo modo compati poſſe vacuum. Ut quod ſi vitreum vas orificii anguſti & aqua plenum invertatur orificio aperto inferiùs vergente, non deſceodet aqua, ne detur vacuum io ſuperiori parte vaſis, ad quam Aer ingredi nequit. Quod ſi vas vitreum aqua calida plenum hermeticè ſigilletur & ponatur in loco frigido, frangetur illico; quia eodem momento quo aqua frigeſcere incipiet, eodem denſari incipiet; quamobrem daretur eodem momento vacuum niſi vas frangeretur. Similiterque toonula lignea, circulis optimè conſtricta & munita, eademque ad dimidium circiter aquâ repleta, ſi io aquam calidam imponatur ut Aer iotus contentus rareſiat, deindeque ſtrictiſſimè obturata frigori exponatur: quam primùm Aer incluſus à frigore denſari incipiet; tonnula ne detur vacuum ingeoti cum fragore rompetur. Quod ſi Os follium ejuſque foramen in uno aſſerum ita obturentur, ut Aer ingredi nequeat; potiùs frangentur folles quàm dilatentur: quia niſi dilatando ſubintret Aer, dabitur vacuum: poſſentque innumera his ſimilia afferri experimenta, quibus conſtat naturam ſic abhorrere vacuum, ut illud nullo modo compati velit.

Primus autem qui hocce tempore, dari vacuum ſcriptis publicis evulgavit, fuit R. P. Valerianus Magnus, Capuccinus; exhibito Sereniſſimis Regi & Reginæ Poloniæ hoc egregio ſpectaculo coram viris doctioribus anno 1647. Sumpſit fiſtulam vitream ultra duos cubitos longam, cujus canalis commodè exciperet piſum, unumque ejus orificium hermeticè clauſit, ſcilicet, vitro liquenti: deinde verò fiſtulam implevit argeoto vivo; ejuſque aliud orificium digito fortiter obturavit: poſtea erexit fiſtulam ſuper hoc orificio, quod immerſit argento vivo in ſubjecto vaſe contento: tuoc ablato digito Mercurius eodem momento pondere proprio præcipitatus eſt per canalem fiſtulæ, reſiliens tamen vibrationibus aliquot reciprocis, ſeque argento vivo ſubjecto miſcuit: ſic tamen ut pars inferior fiſtulæ ad altitudinem uno cubito majorem reſtaret pleoa Mercurio ſic quieſcente; pars verò ſuperior ipſi P. Valeriano credita eſt omni corpore vacua. Et hoc conſtaotiſſimè aſſeveravit, vocavitque demonſtrationem ocularem loci ſine locato, corporis ſucceſſivè moti in vacuo (quoniam rurſus apponeodo digitum inferiori orificio fiſtulæ immerſo argento vivo, ipſoque orificio ſurſum inverſo, argentum vivum petebat partem infernam fiſtulæ ſigillatam quæ priùs erat vacua, relinquens ſupernam vacuam, quæ prius erat plena) tandemq; demonſtrationem luminis nulli corpori inhærentis; quoniam lux partem illam fiſtulæ vacuam viſibiliter penetrabat. Qua demonſtratione io ſua quam pollicetur phyſica Ariſtotelicæ ruinam minabatur, eamque demonſtratiooem per totam Europam diſſeminavit.

Quam primum verò Lutetiæ conſpecta eſt, inde ſcriptum fuit in Poloniam à Clariſſimo viro D. de Roberval, Pariſiis Ramæo Mathematum Profeſſore ad nobilem virum D. Deſnoyers Reginæ Poloniæ Secretarium, Epiſtola in lucem edita; ſpectaculum illud argenti vivi ab anno 1643. cognitum ac viſum fuiſſe in Italia. Et celeberrimas inter viros eruditos ea de re viguiſſe con-

controversias præsertim inter Clarissimos Viros Euang. Toricellium Magni Ducis Hetruriæ Mathematicum, & Angelum Ricci Romanum; an eo experimento daretur vacuum, oec ne: Et R. P. Valerianum illis temporibus Romæ & Florentiæ fuisse; quod fatetur ipse P. Valerianus, sed negat Viros illos sibi cognitos fuisse, seque de illo experimento io Italia quidquam audivisse. Verum de his non est quæstio, sed utrum per talem experientiam detur merum vacuum in fistulæ vitreæ parte, quam Mercurius descendendo deserit: Quæ sic à Nobis solvenda videtur.

Dico igitur primò partem illam fistulæ quæ apparet vacua, non esse vacuam, sed aliquo corpore plenam. Hoc autem evidenti experientia & ratione probatur: Nam si Mercurii in fistula erecta stantis notetur altitudo; ipsi fistulæ circumligato filo; ac pars fistulæ apparenter vacua calefiat, Mercurius infra filum descendere conspicitur: quod convincit rarefactionem corporis in fistulæ parte apparenter vacua contenti, à calore: si autem frigefiat admoto linteo aquâ gelidâ madido, Mercurius ascendit supra filum: quod conviocit corporis illius condensationem à frigore; ideoque ne detur vacuum ascendit ipse Mercurius, docens impossibilitatem vacui in fistula: nemo enim Philosophiæ est adeò ignarus, qui asserere velit, quod si intra ipsam fistulæ partem nihil sit, ipsum oihil rarescat & densetur. Hoc autem Phænomenon maximè turbat R. P. Valeriaoum, nec contra quidpiam babet dicendum quàm quòd fistulam minùs cautè tractando aliquid Aeris penetravit ad partem supremam fistulæ, quod calore rarefit & frigore densatur; sed neque hoc dicto suam opinionem tueri potest. Primò, quia fatetur ne minimam quidem Aeris portiunculam sursum agi per cylindrum Mercurii, quæ non sit conspicua iotuenti. Secundò, quia si tantillum Aeris intra fistulam admittatur (ut ad libitum fieri potest) Aer in modum guttulæ ascendens supra Mercurium, conglobatur supra ipsum subsidens infra corpus occupans fistulæ partem quæ apparet vacua: Atque sic ostendens corpus illud esse Aere levius, vel in ordine corporum naturæ superius. Tertiò, quod etsi aliquid Aeris ingressi rarescerer, ratio dictat, quod potiùs per spatium fistulæ vacuum dilatari debeat, quàm Mercurium inferiùs detrudere, ut sibi rarefacto locum faciat. Quocirca omnino fatendum partem fistulæ quæ apparet vacua, esse plenam aliquo corpore, quod sit Aere levius, aut secundum naturæ ordinem superius; nec ullum dari in fistula vacuum.

Dico secundò, corpus illud occupans fistulæ partem quæ apparet vacua, non esse Aerem. Et ratio est, quia minima Aeris portio ad libitum admissa, in illam quidem partem visibiliter asceodit supra Mercurium: at subsidet conglobata infra corpus ipsum, quod non accideret, si corpus illud esset Aer, sed misceretur.

Dico tertiò, corpus illud non esse spiritum à Mercurio ad fugam vacui violeoter separatam. Tum quia separatio illa vel evaparatio spiritus tantum à calore fieri potest. At experimentum etiam in summo frigore, eodem modo succedet: tum quia facto Rothomagi publicè simili experimento cum aqua & vino in fistulis æqualibus 40. pedum altitudinis; nemini dubium erat quod propter longè majorem copiam spirituum in vino quàm in aqua, fistula vino pleoa multò plus vacuitatis ostenderet, quàm fistula aqua plena; sed planè contrarium accidit, nam vinum fistulæ, in situla supposita vino plena, ore inferiore aperto effusum, deprehensum est obtinere, à superficie vioi in situla conteoti usque ad summitatem suam in fistula 31 $\frac{2}{3}$ pedes altitudinis; aqua verò duntaxat 31 $\frac{5}{9}$ pedes, non igitur corpus illud est spiritus elevatus à liquore in fistula contento. Nec tamen dubium esse potest quod si liquor ille calefieret, spiritus ex eo ascenderet, qui liquorem inferiùs detruderet, ut sibi locum faceret.

Dico quartò, corpus illud per vitri poros extrinsecus introduci, & accurrere ad vitandum vacuum in fistula: quod ut intelligatur, sciendum est, nullum esse corpus in Natura saltem solidum, quod poris careat. Omnium verò minimè porosum est vitrum. Atque hoc vulgò scitur à Chymicis qui vasis nec terreis, nec metallicis coofidunt io extractionibus subtiliorum spirituum, quovis etiam luto obductis; sed duntaxat vasis vitreis, neque adhuc omnibus: nam alia aliis sunt porosiora pro diversitate materiæ ex qua conflantur; sed duntaxat vasis quæ ex quibusdam lapidibus & arenis conficiuotur, iisq; valde spissis ut spissitudine, pori magis obstruantur. Atque in talibus vitris aut nulli suot pori, aut saltem minimi, valdeque rari. Probatur autem jam assertio. Nam R.P. Valerianus experimentum faciens cum fistula lignea, Mercurius sterit in illa, longè infra altitudioem consuetam io fistula vitrea quæ est 2 $\frac{7}{14}$ pedum supra superficiem Mercurii in scutella subjecti. Quia, scilicet, Aer exterior facile penetrabat per poros ligni, ideoque plus Mercurii effluebat ex fistula. Iodeque suspicio est, quod si fistula esset vulgaribus longè spissior, minor relinqueretur pars fistulæ apparenter vacuæ, ac si ab extra nihil ingredi posset ob fistulæ poros spissitudioe vel aliter obturatos, nihil de Mercurio descenderet ne daretur vacuum.

Dico quintò: Hoc experimentum evidenter probare, plura esse io Mundo quàm tria Elementa, Terram, Aquam & Aerem, ut etiam contra bujus opioionis Philosophos à nobis dictum est Lib. 3, ubi 4 probavimus Elementa, scilicet, Terram, Aquam, Aerem, & Ignem; ac præterea super ipsa Æthercam, qui est proprium Planetarum Elementum: oam gutta Aeris in fistulam admissa, non miscetur corpori occupanti fistulæ partem apparenter vacuam; sed semper sub illo subsidet: Quod testatur corpus illud esse alterius naturæ, & ordinis superioris quàm Aer.

Dico sextn: Corpus illud esse vel Ignem Elementarem, vel Ætherem. Nam super Aerem dantur tantùm hæc duo corpora fluida: Scitur autem hoc in statu Naturæ Elementa non esse pura, & præsertim circa Terræ Globum; ubi 4. Elementa & Æther concurrunt ad generationem mixtorum, præsertim autem viveotium; in quibus Æther est proprium subjectum influentiarum Cœlestium ipsis viventibus impressarum, ut suo loco probabitur; sed scitur etiam quod servata proportione fluiditatis & tenuitatis inter illa 5 corpora, Ignis erit saltem millies tenuior & fluidior Aere, & Æther millies fluidior & tenuior Igne. Ideoque Keplerus in Epist. Astron. Copern. vult Ætherem esse centies millies fluidiorem & tenuiorem Aere. Acci-

L dit

dit igitur in hoc experimento, quod si pori fistulæ Aerem excipere queant, ut in lignea, Aer occurrat, & subintret ad vitandum vacuum. Si pro Aere pori sint angustiores, ut in fistula vitrea; accurrat Elementum Ignis, & si sunt angustissimi subintret solus Æther. Hæc autem corpora possunt supra naturalem suam raritatem adhuc rarefieri à calore; ideoque densari à frigore, ut evidens est de Aere. Atque idcirco in bisce continentur rationes omnes illius experimenti famosi, quibus constat nullum in natura dari posse vacuum naturaliter. Lucem enim ac Cœlestes influxus sufficere ad prohibitionem vacui negamus, tum quia non sunt corpora et si sint extensa, tum quia ex se compari possunt vacuum & fluere in vacuum: si enim Deus inter Solem & Terram vacuum efficeret spatium; Sol Terram illuminaret & calefaceret, aut à nihilo impediretur, quod est non impediri.

Supernaturaliter autem vi Divina dari posse vacuum in Natura nemo sanæ mentis negabit. Deus enim Omnipotens qui totum Mundum fecit ex nihilo, potest in nihilum reducere Globum Terrestrem, ac impedire ne ullum aliud corpus in illius locum succedat: vel potest vas aliquod ut lebetem ita vacuare, ut nullum corpus in ipso restet, ac impedire ne ullum aliud in locum præcedentis succedat. Sicque dabitur vacuum in lebete. Attamen D. Cartesius 2. part. princip. Phil. art. 18. opinatur id fieri non posse, quin lebetis latera fiant contigua. *Cùm enim inter duo corpora* (ait) *nihil interjacet, necesse est ut se mutuò tangant:* Sicque si inter Solem & Terram vi Divina daretur vacuum, Sol & Terra se tangerent, quæ opinari absurdum est, atque repugnare ut inter ipsa lebetis latera sit distantia, & tamen illa distantia sit nihil, quasi verò illa distantia non sit distantia illorum laterum, ideoque nonnihil. Ac in summa vult, quod sit impossibile Deo relinqui vasis extensionem concavam in longum, latum & profundum, & non remanere corpus Physicum in lebete: & ratio ex ejus principiis est, quia istæ extensiones constituunt naturam substantiæ corporeæ, nec possunt esse extensiones nihili, quia nihili nulla est extensio: fallitur autem dupliciter: Primò quod putet dimensiones purè Mathematicas constituere naturam corporis Physici: Secundò, quod non advertat extensiones illas esse extensiones concavitatis ipsius lebetis, & per consequens nonnihil. Sed de his jam supradictum fuit.

Objicietur, quod si Ignis vel Æther subintrat poros vitri ne detur vacuum, in hoc experimento argenti vivi, cur vasa vitrea & lignea non etiam penetrant in aliis experimentis suprapositis in quibus vasa rumpuntur ne in ipsis detur vacuum?

Respondeo motum alterationis à frigore citiorem esse motu locali Ætheris. Nam in primo occursu caloris & frigoris insigniter prævalens fugat debiliorem ex subjecti parte sibi proxima, & hanc alterat, ideoque frigus primo occursu condensans vaporem, causa est cur vas rumpatur metu vacui priusquam Æther subintrare queat ad vacuum impediendum.

Cæterùm ex eo quod in hoc Mundo dari non potest naturaliter vacuum sive inane spatium, Picolomineus Lib. de affectibus corporis Physici concludit, extra ipsum Mundum dari quoque non posse inane spatium. Tum quia si datur extra, non videt rationem cur dari nequeat intra. Tum quia si stupendæ cernuntur fieri fractiones vasorum potius quam detur vacuum; sequeretur dato vacuo extra Mundum, hunc odio vel fuga vacui esse in minimas particulas & Atomos in infinito inani spatio divellendum.

Ad hoc autem Respondeo: Falsam esse consequentiam, & ad rationes dico. Vacuum seu inane spatium extra Mundum, non esse solutionem continuitatis vel contiguitatis hujus Mundi, cui idcirco vacuum illud nihil nocet nec nocere potest, ideoque ad ejus fugam non dispescitur: At vacuum intra Mundum est vulnus in ipso, quod natura totis viribus præcavet.

FINIS LIBRI QUINTI.

ASTROLOGIÆ GALLICÆ

LIBER SEXTUS.

De Motu & Tempore.

PRÆFATIO.

QUandoquidem in Astrologia Gallica de corporum Cœlestium Motibus, nec non de Tempore, frequens occurrit mentio, necessarium videtur de hisce hoc Librô agere; variasque opiniones discutere, & difficultates solvere: ne osores Astrologiæ hanc ignorantes, pro suo more in Astrologos insurgentes, eos ad merè Physicas de Motu & Tempore quæstiones detrudere & oppugnare conentur.

CAPUT I.

Quid sit Motus.

QUooiam solus DEUS est purus actus ex lib. 1. Ideo ipse solus est immutabilis: At quælibet creatura ideo mutationi obnoxia est; quia ad diutiùs esse & ad aliter esse, semper est in potentia. Eorum verò quæ mutantur, alia mutantur substantialiter, quæ generari aut corrumpi; alia quantitativè, quæ crescere aut decrescere; alia qualitativè, quæ alterari; alia denique localiter, quæ propriè moveri dicuntur.

Est autem motus propriè dictus (de quo hîc dicendum suscepimus) prior alia quacumque naturali mutatione: quippe quòd sine aliis esse possit: ut patet non solum io Stellis & Planetis; sed etiam in Sublunaribus mixtis; quæ citra generationem, alterationem vel incrementum moveri queunt localiter: cæteræ verò mutationes sine motu locali esse possunt. Non enim fit generatio, sioe principiorum materialium concursu, densatione & rarefactione, quæ sine locali motu concipi nequeunt. In alteratione verò (quæ omnem præcedit generationem) alterans & alterabile motu sibi applicari & approximari necesse est. Denique accretio diminutioque, sine motu non concipitur. Motus ergo cæteris omnibus mutationibus prior existit. A quo enim alia inesse pendent, ipsum verò inesse non pender ab aliis, id ipsum prius existit.

Cæterùm motus ab Aristotele definitur: Actus entis in potentia, quatenus in potentia. Sed hæc definitio censetur communis cuilibet 4. generum mutationis supra positorum: cùm tamen mibi non videatur congruere generationi, quæ est mutatio substantialis à non Ente ad Ens, vel à termino negativo ad positivum. Nam dum dicitur quod motus sit actus entis in potentia, quatenus in potentia; idem est ac si dicatur quod sit actualis perfectio entis, quatenus est io potentia ad ulteriorem perfectionē. At cùm generatio bominis sit progressus à privatione substaotialis formæ, ad ipsius formæ habitum, quæ non suecessivè, sed instantaneè iotroducitur; dici nequit quod bæc generatio sit actualis perfectio entis, quatenus est in potentia ad ulteriorem perfectionem. Quamobrem definitio hæc Aristotelea, tantùm alterationi, accretioni & motui locali communis est, quæ sunt mutationes accidentales; in quibus mobile jam habet actu aliquid ejus in quod tendit per motum. Quærimus autem oaturam sive definitionem motus propriè dicti, hoc est motus localis.

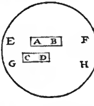
D. Cartesius part. 2. princip. Phil. art. 24. defioit motum localem dupliciter. Primò juxta sensum vulgi (ut ait) *Quod sit actio, qua corpus aliquod ex uno loco in alium migrat:* quam definitionem rejicit, & suam tradit, quæ talis est art. 25. *Motus est translatio unius corporu, ex vicinia eorum corporum, quæ illud immediatè contingunt, & tanquam quiescentia spectantur; in viciniam aliorum.*

Hanc autem definitionem explicans, dixit translationem, & non actionem: *Quia* (inquit) *motus est in mobili, non autem in movente. Actio autem est in movente.* Non advertens Philosophos (quos vulgus appellat), non dicere quod actio sit io agente: sed ab agente, & recipi in patiente mobili, proindeque esse in mobili. Nec advertens, quod quia transferre est agere, ergo translatio erit etiam actio; quæ tamen prout in mobili recipitur dicitur passio.

Dixit præterea ex vicinia corporum contiguorum, &c. non autem ex uno loco in alium: *Quia* (inquit) *loci acceptio pendet à cogitatione nostra.* Quasi verò nemine cogitante nullus sit locus, & corpora mundana non fueriot in aliquo loco; imo Planetæ mobiles, ante omnem cogitationem & Adami creationem, ex dictis Libro 2.

Præterea dixit art. 24. ex vicinia non quorumlibet corporum; sed eorum duntaxat quæ tanquam quiescentia spectantur. *Nam* (inquit) *translatio ipsa est reciproca. Nec potest intelligi in figura sequenti, Corpus* AB. *transferri ex vicinia corporis contigui* CD; *quin* CD, *simul etiam intelligatur transferri ex vicinia corporis contigui* AB. Vultque eandem planè vim & actionem requiri ex una parte atque ex altera; & tantumdem motus esse in uno corpore atque in altero.

Hæc autem definitio à natura definitionis est maximè aliena. Nam definitio est principium quo nihil clarius esse debet. Hæc verò quàm sit obscura & intricata, imò sibi contraria sic patet ex figura ipsa D. Cartesii. In qua A B corpus transferri intelligitur ex vicinia corporis C D. Terra

autem est E F H G. Nam quæro imprimis cur duo sumat corpora, A B & C D, ad explicandum motum, cùm possit & debeat explicari per unicum corpus A B, mobile super Terræ superficiem? Quæro secundò, cur A B, dicatur transferri ex vicinia corporis contigui C D, cùm C D immediatè non contingat A B, in figura; & corpus immediatè contingens A B sit sola Terræ superficies, ipsi A B supposita? Quæro tertiò, quid intelligat per corpora, quæ tanquam quiescentia separantur? An solam Terram? An solum corpus C D? An Terram & Corpus C D? si primum, nulla erit translatio reciproca, aut erit translatio in Telluris parte supposita ipsi A B, sine motu ipsius partis: Cùm tamen translatio ipsius partis, à vicinia corporis contigui A B, sit motus ex definitione illa; utcumque in ejus explicatione velit Cartesius Terram non moveri. Si secundum, nihil in sua causa proficiet: Nam A B & C D, supponi queunt moveri, ac sibi occurrere motibus realiter contrariis; ut cùm duo homines, unus ab ortu, alter ab occasu sibi occurrunt: ac per consequens C D non potest spectari tunc ut quiescens. Si tertium, ambæ difficultates simul concurrent. Quibus certè non video qualiter satisfacere possit D. Cartesius; qui interim non vult Terram moveri, quamvis eam transferri fateatur. Nempe videns quod ferri potest realiter A B, ad occasum, & simul tempore C D, ad ortum: Tellus autem non possit simul tempore realiter moveri ad occasum & ortum: quæ tamen contrarietas necessario in ipsa Tellure admittenda est, si à motu corporis A B dicatur transferri ad ortum, à motu corporis C D, ad occasum: Translatio enim reciproca (ut ipse vult) est ad terminos oppositos. Quæro tandem, cur ad definitionem sive naturam motus pertinere velit, quod aliqua corpora tanquam quiescentia spectentur? Nam inde sequetur, quod nemine cogitante aut spectante corpus aliquod tanquam quiescens, nullus erit motus in hoc Mundo. Ideoque quod si jam homines & Angeli à Deo annihilarentur; aut saltem non spectarent corpus aliquod ut quiescens; nullus jam esset motus in Mundo: sicque motus sit tantùm eatenus, quatenus corpus aliquod ut quiescens spectatur; & nemine spectante, cesset motus: quæ absurda esse nemo non spectat. Imò contrariantur cap. 1. Genes. ubi dicitur quod Adam factus sit die sexto; post ipsum autem Angeli, ut diximus lib. 2, sicque præcesserint 5 revolutiones Cœli vel Terræ, priusquam ullum corpus ut quiescens spectari posset à creaturis, nisi à brutis post quartam revolutionem, quod absurdum est.

Præterea Cartesius definivit duntaxat motum localem corporum: At numquid Angeli & Animæ à corporibus separatæ moventur? Ergo danda erat motus localis definitio, quæ spiritibus & corporibus communis esset; hoc est motus localis genericè spectati: Sed insuper si Terra verè quiescat & Sol atque Cœlum fixarum moveantur (quod non negat Cartesius ea de re incertus, certum est quod Cœlum est finitæ vastitatis: alioquin in 24. horis revolveretur per spatium infinitum, quod fieri nequit. Posito autem Cœlo finito, motus à Cartesio definitus non conveniet primo mobili: ubi enim erit corpus ipsi immediatè contiguum & tanquam quiescens spectatum; cùm supra ipsum non sit aliud corpus, nobis spectabile, infra verò omnia sint mobilia, Tellure excepta ipsi non contigua? Adde quod si posito Cœlo mobili, Deus etiam Tellurem circulariter agitaret, plures essent motus in Mundo, & tamen nullum quiescens. Sique diceris quod Cœlum vel Terra spectaretur ut quiescens, redibunt absurda superiùs ostensa ex illa quietis spectatione. Patet igitur quam defectuosa sit suprapposita motus definitio: utcumque sit adeò mirabilis, ut ex ea deducat Cartesius, Terram cum motu diurno circa proprium axem, & annuo in Ecliptica veriùs quiescere, quàm putetur quiescere in systemate Tychonis Brahæi. Sed ejus rationes per ea quæ contra hanc motus definitionem dicta sunt, everti facilè queunt: vel duntaxat negando quæ fingit vel assumit, sed non probat. Ideo autem D. Cartesii opiniones de quantitate, loco atque motu, hic à Nobis visæ sunt examini subjiciendæ, quoniam hæc sunt principia novæ Physicæ ab illo traditæ. Luxuriat enim hæc ætas ingeniis, nova Physicæ tradendæ principia commiscentibus, inter se verò multum discrepantibus.

Dicimus itaque Motum localem esse translationem cujusvis rei, ab uno loco ad alterum. Quæ definitio convenit motibus omnibus localibus tam spirituum quàm corporum, & quorumvis mobilium ut palam est. Nihil enim movetur localiter, quod non de uno loco ad alium transferatur, aut secundum se totum, aut secundum suas partes, ut de motu primi Cœli infra dicetur. Atque de hoc motu nonnulla tantum magis præcipua, & ad Astronomiam vel Astrologiam magis necessaria exponemus, quorum aliqua nondum (quod sciam) fuere animadversa. Campum verò de motu vastissimum à Physicis percurrere propositum, non est hic nostri instituti perlustrare.

Caput II.

De Divisione motus localis in suas species subalternas.

Prima divisio motus localis, est in motum per se, & per accidens. Motus per se, est qui fit à causa vel principio intrinseco. Atque sic avis volans movetur per se, scilicet ab anima propria. Si autem rostro deferret paleam, hæc moveretur per accidens; nempe ab ave ipsa, quæ est illi causa motus

motus extrinseca. Similiterque si primum Cœlum moveretur à propria forma, dicetur moveri per se; Stellæ autem & Planetæ dicentur moveri per accidens ab Ortu in Occasum. Eademque ratione lapis sursum projectus, movetur per accidens. At versus Terræ centrum descendens, movetur per se: Nec enim habet ab Aeris impulsu, quod moveatur versus Terræ Centrum, sed tantùm quod ipse motus acceleretur.

Secundò dividitur in naturalem, violentum & medium. Motus naturalis est qui fit penes propriam mobilis inclinationem, ut motus lapidis descendentis in Terram. Motus violentus, est qui fit contra propriam mobilis inclinationem: Atque sic lapis sursum projectus, & homo saltans in altum, dicendi sunt violenter moveri: quia in his motibus, mobile corpus virtuti motrici renititur, tandemque superat ipsam; unde patet dari etiam motum violentum à causa intrinseca: motus autem aquæ violentus dum per fistulam ascendit, cùm aliquis per fistulam bibit, est à causa extrinseca, scilicet à bibente qui ipsam attrahit. Denique medius est qui fit nec secundum, nec contra propriam mobilis inclinationem. Atque hic duplex est. Unus quidem à causa intrinseca, quo pacto avis volans, & homo gradiens circa Terram feruntur motu medio à causa intrinseca; qui ideo ipsis naturalis est quatenus sunt animalia, non autem quatenus corpora mixta. Alter verò à causa extrinseca; quo pacto navi vel equo vectus homo, fertur medio motu à causa extrinseca, non autem violento: quòd ipse homo neque huic motui renitatur, neque ab eo ullam patiatur violentiam, naturæ semper inimicam. Unde patet etiam non omnem motum à causa extrinseca, dici debere violentum.

Quamobrem circa hæc maximè delusus est Buillaldus in suo Philolao, arbitratus quod quia in Tychonis systemate mundano Sol circa Tellurem revolvit minores Planetas, hic motus sit Planetis ipsis violentus; indeque eorum Mors vel dissolutio timenda sit. Nam ut dixi in meo Tychone Brahæo adversus ipsum Philolaum, quamvis hic Planetarum motus sit à causa extrinseca, quippe Sole: tamen ex supradictis, non omnis motus à causa extrinseca est violentus; sed is duntaxat qui fit contra propriam mobilis inclinationem; cuique mobile ex natura sua revertitur. Ac proinde cùm motus Jovis à Sole neque sit contra propriam Jovis inclinationem, nec Jupiter ipsi renitatur, is non erit violentus, sed motus per accidens atque medius à causa extrinseca. Quod autem Jupiter motui illi non renitatur, proindeque non sit contra propriam ejus inclinationem, ex eo patet evidenter; quia potissimùm reniteretur in sui excentrici parte inferiore, ubi proprio motu fertur motui à Sole contrario, ideoque fit retrogradus: sicque ob motum à Sole contrarium, tardiùs in excentrico moveri deberet: Atqui tunc in ipso movetur celeriùs, ut constat ex observationibus, optimèque demonstravit Keplerus per lineam ellipticam in qua moventur omnes Planetæ: Non ergo Jupiter nec alii minores Planetæ motui à Sole resistunt: proindeque hic non est illis violentus: Alioquin Satellitum Jovialium motus à Jove esset etiam violentus, quod Copernicani non auderent asserere.

Tertiò dividitur in simplicem atque mixtum. Simplex est, qui fit per lineam simplicem: mixtus verò qui per lineam mixtam sive compositam. Quoniam verò linearum mixtarum species sunt innumeræ, sive regularium sive irregularium: simplices autem sunt tantùm duæ, nempe circularis atque recta; idcirco de motu circulari atque recto hîc tantùm agemus, & circa utrumque sequentia notabimus.

CAPUT III.

Quis in Natura sit prior motus. An Circularis. An rectus.

Aristoteles lib. 1. de Cœlo asserit motum circularem esse recto priorem: quia circularis recto perfectior est. Circulus enim caret principio & fine, illique nihil addi potest; de recta autem linea finita, contrarium patet: at perfectius, priùs est minus perfecto; hoc enim ab illo deficit, ideoque ipsum supponit. Dixi autem rectam finitam, quoniam infinita non datur. Præterea cùm hic quæstio sit de motu naturali, & Terram quiescere, Cœlum autem moveri probaverimus: ergo quæcumque motu recto naturaliter moventur, ipsa moventur vel ad Centrum, vel à Centro Mundi in circuli Diametro, quæ transit per ipsum Centrum: Atqui Diameter naturâ saltem posterior est Circulo, hunc enim illa supponit, quæ Circulum bifariam dividere definitur: Ergo Circulus erit saltem naturâ prior Diametro; ideoque motus circularis naturâ saltem prior diametrali sive recto. Tandem quidquid movetur in Mundo, movetur vel ad proprium sive naturalem locum, vel à proprio loco, vel in proprio loco: At motus in proprio loco, cæteros ideo præcedit, quia prius est corpus esse in proprio loco quàm extra. Est autem motus in proprio loco, tantùm circularis, nec alius esse potest; ad proprium locum, tantùm rectus: & à proprio loco, aut rectus aut mixtus: Erit ergo motus circularis omnium primus.

CAPUT IV.

Cuinam corpori naturali, primus motus sit primò & per se proprius.

Quoniam in hoc Mundo videmus corporum alia ferri naturaliter ad medium sive centrum Mundi, ut lapis cadens; qui motus vocatur deorsum: alia ferri à medio, ut ignis; qui motus vocatur sursum. Et alia circa medium, ut stellæ; qui motus dicitur circularis: ipsa verò corpora differunt inter se natura sive specie; inde patet, quod motus quilibet non est cuilibet corpori vel naturæ proprius. Quamobrem non abs re quæritur hîc, cuinam corpori naturali primus motus nempe circularis sit primò & per se proprius? Primum enim ac perfectissimum naturæ motum, nulli corpori primò & per se proprium esse, videtur ab ipsa natura alienissimum.

Et quia Tellus in Mundi centro quiescit; tota verò reliqua Mundi machina in 24. horis circa Tellurem revolvitur ab ortu in occasum simpliciter ac uniformiter; necessario sequitur, ejus

motum circularem alicui Cœlo per se primò proprium esse; per cujus revolutionem tota Mundi machina Tellure excepta circumferatur. Jam verò neque Cœlo Planetarum, neque Cœlo fixarum motus is proprius esse potest; nam Planetæ & Stellæ fixæ duplici motu circumagi deprehenduntur: nempe communi ab ortu in occasum in 24 horis; & proprio ab occasu in ortum, qui in Planetis singulis & fixis periodos habet maximè diversas: nullum verò corpus potest simul tempore moveri per se duobus diversis, imò oppositis motibus: quamobrem necesse est, ut motus Planetis & stellis communis tantùm per accidens illis conveniat: sit autem proprius alicui corpori sublimiori, quod primum mobile solet nuncupari: quodque hoc solo motu omnium primo ac simplicissimo uniformiter revolvitur in 24 horis: sicque primus motus ad primum vel supremum corpus pertineat. Quomodo autem ad ipsum pertineat, utrum, scilicet, sit à sola ejus forma, aut ab intelligentia, aut ab utraque causa, & qualiter, difficile videtur definiri posse, quod tamen sequenti capite fiet, ad mentem Aristotelis & Theologorum.

Caput V.

An primi Mobilis Motus, sit ab ejus forma, an ab intelligentia, an ab utraque causa: & quomodo.

Quod non sit ab ejus forma sic probari potest. Nam unicuique corpori naturale est in proprio loco quiescere: alioquin nullibi quiesceret naturaliter, proindeque careret naturâ, quæ ex se in quovis corpore est principium motus & quietis, & quidem motus, propter quietem, ideòque magis ipsius quietis. At cùm sit absurdum corpus naturale carere naturâ, erit ergo unicuique corpori naturale, in proprio loco quiescere: ergo in eodem moveri non naturale, motus enim & quies sibi opponuntur. Si autem primo Cœlo in proprio loco moveri non fuerit naturale, motus ejus non erit à natura, quæ est ejus forma. Adde quod ex forma nequit reddi ratio cur motus sit potiùs ab ortu quàm ab occasu, certoque tempore absolvatur, non autem majore aut minore. Hæc enim omnia non corporeæ, sed intelligentis naturæ esse videntur.

Verùm ut hæc evanescat difficultas sciendum est; quod etsi motus & quietis principium insit omni corpori, attamen non omne corpus movetur aut omne quiescit. Nam aut Cœlum movetur & Terra quiescit, aut contra. Sed tantùm de quolibet corpore verum est asserere, ipsum moveri aut non moveri: de quolibet enim vera est affirmatio vel negatio, corpus autem quod non movetur, nemo dubitat quiescere: quodlibet ergo corpus movetur aut quiescit. Cumque natura sit principium motus & quietis, omnique corpori natura insit, negari quoque nequit omni corpori inesse principium motus & quietis, à quo habet quod naturaliter quiescat aut moveatur. At cùm nequeat esse corpus, quin sit alicubi, duplex autem in Mundo sit Ubi corporum: quippe naturale sive proprium, & non naturale sive alienum, nullus inficiabitur unicuique corpori melius esse in proprio seu naturali loco, quàm in alieno seu non naturali: quandoquidem naturalis est secundum propriam naturam corporis, divinamque corporum ordinationem: non naturalis verò contra: ideoque potest corpus in illo tam sibi tum aliis quiescere; in hoc verò nec sibi, nec aliis: quare etiam verissimum erit, unicuique corpori esse maximè naturale in proprio loco quiescere.

Ad id verò quod infertur, ergo in eodem moveri non erit naturale; quia motus & quies opponuntur: neganda est consequentia. Quoniam etsi motus & quietis oppositio equidem impediat, quo minùs simul inesse possint eidem subjecto: attamen non impedit quo minùs ambo successivè eidem subjecto inesse queant in eodem loco, etiam naturaliter. Et ratio est, quia naturalitas motus non petitur à naturalitate loci in quo fit motus; alioquin lapis per Aerem descendens ad centrum Telluris non moveretur naturaliter: quia non movetur in loco sibi naturali: sed tantùm petitur à natura & non repugnantia mobilis. Ideoque cùm corpus omne quâ corpus sit mobile, vel in loco proprio, ut de primo Cœlo, vel de Tellure in Mundi centro fatendum est. Vel ad locum proprium, ut de lapide descendente; vel à loco proprio, ut de Aqua fugâ vacui ascendente: is tantùm motus erit non naturalis qui fit à loco proprio, quia fit cum repugnantia naturali mobilis, cui proprium locum deserere, vel ab eo avelli violentum est. At ad motum in loco proprio, vel ad locum proprium, nulla in est mobili repugnantia naturalis. Motus ergo in loco proprio non erit non naturalis, ergo erit naturalis: hæc enim duo contradictoria sunt, quorum alterum esse verum necesse est. De naturalitate verò quietis aliter loquendum est: hæc enim ita pendet à naturalitate loci, ut sine hac esse non possit, proindeque non possit lapis in Aere quiescere naturaliter, etsi in Aere moveri queat naturaliter. Unde cùm corporis quiescibilitas naturalis, totaliter actuetur in ejus loco naturali, non autem mobilitas naturalis, quæ etiam extra locum naturalem actuatur: omnino sequitur naturalius esse cuilibet corpori in proprio loco quiescere, quàm moveri: cùm præsertim corpus quodlibet ad quietem in proprio loco determinetur se ipso, non autem ad motum in eodem, quæ est altera pars objectionis suprapositæ.

Quam ut in primo Cœlo enodemus, præsciendum est motum & quietem unicuique corpori esse naturales, quia inest unicuique natura quæ est principium motus & quietis. Est autem motus naturalis, seu corporis ut corporis tantummodo simplex, cùm etiam ipsum corpus mixtum quatenus corpus moveatur motu prædominantis Elementi qui simplex est in quolibet Elemento: neque enim hîc ad animalium motus, quatenus animalia sunt descendimus. Atqui dantur tantùm duo simplices motus, nempe rectus & circularis. Quare cum rectus naturaliter soli conveniat corpori extra proprium locum existenti, ut de lapide descendente supra dicebamus, primum verò Cœlum extra proprium locum esse nequeat, superest ut solus circularis motus sit ei naturalis: proindeque ab ejus natura sive forma, for-

formarum in omnium corporearum nobilissima, eminentissima & maximè activa. Cùm autem Cœlum ipsum sit reliquorum corporum maximè omogeneum, omni carens gravitate levitateque, ac ejus accidentalis forma sive figura maximè orbicularis; ejus ad motum summam inclinationem fateri, omninò suadet ipsius utraque forma, ad illam verò denegandam nulla ratio circumspicitur. At quia corporis omogeneitas & figuræ orbicularitas sunt causa ut Cœlum ipsum undequaque sibi simile, in nullam potius quàm aliam partem inclinet sua virtute motiva, fit inde, ut summa ejus mobilitas vel ad motum inclinatio, sit illi summa quies, proindeque moveri non possit, quin summa hæc ad quamcunque plagam indifferentia, tollatur ab aliquo externo, virtutem ipsam determinante.

Hoc autem de Aristotelis & Theologorum consensu præstat intelligentia supernaturalis, in cujus notitiam corporis circulariter mobilis indeterminatio mentem hominis evexit. At (ni fallor) id aliter efficit, quàm omnes huc usque censuerint. Unicam enim sufficere putant intelligentiam; quæ ipsius Cœli convexitati adhærens immobilis, Cœlum ipsum ex Æquatore, sua virtute continuò volvat. Verùm quoniam eo pacto reliqua Mundi corpora inferiora, instrumentaliter tantùm à Primo Cœlo moverentur, & principaliter ab intelligentia; ideoque motus ille perperam diceretur naturalis, ad quem natura solùm passivè concurreret: Rectiùs fortasse & ad supradicta conformiùs philosophari videbimur; si dixerimus, ad tollendam superiorem indifferentiam sufficere; si imprimis ipsius Cœli duo puncta diametraliter opposita firmentur, ut super hæc tanquam Polos Cœlum ipsum volvatur: Sic enim jam eo pacto determinabitur, ut tantùm super illos Polos moveri queat, omnesque indifferentiæ ad unicam Ortus vel Occasus reducentur, cui tollendæ sola sufficiet virtutis motivæ ipsius Cœli propriæ, in unam aut alteram partem determinatio: qua data Cœlum ipsum summè mobile, & à quovis corpore sibi superiore liberum, ex se movebitur, etiam celeritate mirabili; ob summum ejus mobilitatem & maximè æquali; proindeque nunquam tardiore aut velociore, ob corporis ipsius æqualitatem undique summam, & proportionem invariabilem ejus virtutis activæ seu motivæ, ad passivam.

Dico ergo: Congruentius videri, utrique Polo primi Mobilis firmando, præfectas fuisse à Deo creationis initio, duas intelligentias Polis ipsis adhærentes; quæ Polis firmatis Cœli vim motivam ad occasum determinaverint, unde illico ab ipsa Cœli forma secutus est ipsius Cœli motus in occasum adhuc perdurans; qui eo pacto est tantùm ab intelligentiis determinativè, ab ipsa verò Cœli forma effectivè. Unde non immeritò Cœlum ipsum motus omnis cæterarumque in Natura mutationum prima ac principalis causa à nobis statuitur. In fine verò temporis cessaturum motum, ipsis intelligentiis tantùm Polos deserentibus jussu Dei quòd his non firmatis, nequeat esse motus circularis sed quies summa. Huic autem meæ sententiæ de duabus intelligentiis non moventibus, sed solùm firmantibus mirè congruit illud Job. cap. 9. ubi de Deo loquens ait, *sub quo curvantur* (hoc est humiliantur) *qui portant Orbem*. Verè enim totum Orbem duæ illæ sublimes intelligentiæ, gratiâ motus sustinent. Idem igitur Primo Cœlo accidit quod brucho (Gallicè *haneton*) quem crure alligatum chartæ, puer circa baculum revolvi cogit. Puer enim duo baculi extrema tanquam Polos suis digitis firmat: Bruchus autem baculo appensus, est ad volandum pronus, sed in utram partem indifferens: Determinatur autem à Puero ad volatum antrorsum vel retrorsum, sicque determinatus, circa baculum ut circa axem propria virtute vel formâ revolvitur etiam satis longo tempore, sine apparentia fatigationis.

Ex supradictis igitur patet objectionis solutio; ac ostenditur Motum Cœli esse ab ejus forma effectivè, & ab intelligentiis tantùm determinativè contra id quod ab aliis assertum est, qui effectinnem ab intelligentia & determinationem à Cœli forma posuerunt. Cœloque tum moveri, tum quiescere in proprio loco esse naturale, magis tamen quiescere. Ac tandem causa affertur, cur circulationis ipsius Cœli periodus sit invariabilis.

Deducitur etiam primi Cœli motum in loco proprio, non esse ob bonum proprium ipsius Cœli: talis enim motus potest tantùm esse circularis: & quo instanti rectus aut mixtus evaderet; esset motus à proprio loco, & non in proprio loco. At Cœlum nequit se ipso moveri circulariter; indiget enim aliqua causâ à qua primo determinetur ad motum, ut superiùs dictum est. Si ergo citra motum nequeat proprium bonum adipisci: sequitur quod eidem ad motum determinatione negata, bono ipso frustrabitur: quod corporibus physicis nihil aliud est, quàm amorosa quædam fruitio connaturalitatis loci. Atqui hoc absurdum est. Nam ipsa determinatione denegata, Cœlum quiescet in proprio loco. Nihil autem est quò meliùs, perfectius, immediatiusque corpus fruatur connaturalitate proprii loci, quàm quies in proprio loco: nullus est ergo motus Cœli in proprio loco gratiâ boni proprii, aut planè superfluus extat, quod naturæ repugnat. Cùm autem primum Cœlum moveatur in proprio loco; sitque omnis actio naturæ, alicujus boni gratiâ, quod ab efficiente primò intendirur, manifestè sequitur, primi Mobilis motum esse ob bonum alterius, quod aliud esse nequit quàm sublunaris Mundus, ac præsertim bomines ipsum incolentes, de quibus dicitur Psalmo 113. *Terram autem dedit filiis hominum*, scilicet, Deus.

Objicietur adversus doctrinam supra positam: Falsum videri quod mobile corpus moveatur sursum, deorsum, vel in gyrum à forma sua substantiali. Homo enim qui cadit ab alto, non movetur deorsum à sua forma, quæ est anima rationalis essentialiter libera iu suis actionibus: cadit enim perpendiculariter; nec potest anima etsi velit, corpus suum ab illo perpendiculo abstrahere, aut motus velocitatem moderari quodcunque subsit periculum: sed cadit ut lapis aliudve corpus inanime. Imò si à loco multùm edito cadat, suffocatione in Aere, homo suâ spoliatur animâ priusquam Terram contingat: Non ergo anima illius motus causa per se censenda est. Quod si dicatur motum deorsum esse à gravitate instrumentaliter, motum sursum à levitate, & motum in gyrum à gyrativa facultate: causam verò principalem motus, esse

substantialem mobilis formam; ideoque hanc esse causam per se; hoc ita refutabitur. Nam in hominis casu ab alto vel gravitas movet sine animæ coocursu, vel non: si primum, ergo eidem non subordinatur in movendo ut instrumentum suæ causæ principali: si secundum, vel anima concurrit necessariò, vel liberè. Non hoc, alioquin poterit non movere; & ideo corpus non cadere; quod est absurdum. Nec etiam illud, alioquin homine extincto in Aere, non continuabitur motus deorsum, quod est falsum: aut si dixeris continuari à subsequente cadaveris forma, ergo constat quod mutus non erat necessario à priore forma contra hypothesin: nec per consequens est necessariò à subsequente. Adde quod per formam substantialem reddi nequit ratio, cur velocitas motus successivè intendatur, cum hoc commune sit omni corpori gravi.

Ad hanc igitur solvendam objectionem, probabiliter dici posset animam considerandam esse secundum omnes suos gradus essentiales: nimirum quod sit forma corporea, vegetativa, sensitiva, & rationalis. Jam verò non habet dominium in suas actiones quatenus est corporea, ut patet in motu deorsum: nec quatenus est vegetativa, cum sumpto cibo non possit illum non coquere & partibus viventibus distribuere: nec quatenus sensitiva, cùm ignem cuti admotum non possit non sentire, sed tantùm quatenus est rationalis ac libera, atque sic potest deambulare aut quiescere, sumere cibum aut non sumere, & cætera quæ libero arbitrio subjiciuntur. Hominis igitur cadentis anima suum movet corpus deorsum necessariò, quatenus est forma corporea, per subordinatam sibi gravitatem.

Verùm quia si anima ut forma corporea moveret deorsum: ergo omnis forma substantialis quatenus corporea moveret deorsum, sicque nullus esset motus sursum, contra experientiam: idcirco fatendum est in homine plures esse substantiales formas, nempe Elementorum ex quibus homo componitur: & propriam ipsius hominis formam cui reliquæ subordinantur: his verò propriæ Elementorum qualitates per se primò subordinantur, ut per se primò ipsis connaturales. Itaque mobile quodvis quatenus est corpus sive simplex sive mixtum, movetur naturaliter; hoc est sursum, deorsum, vel in gyrum, primò & per se à forma substantiali Elementi prædominantis concurrentibus non solùm partibus substantialibus, sed etiam qualitatibus propriis ipsius Elementi, quæ ut jam dictum est ipsius Elementi formæ substantiali primò & per se subordinantur. Ac per consequens in mixtis corporibus, propria ipsius mixti forma (ut anima rationalis in homine) est tantùm causa per accidens motus naturalis ipsius mixti, nempe ad medium à medio, vel circa medium. Sed de pluribus formis substantialibus in eodem mixto subordinatis fusius agemus libro 20.

Caput VI.

Unde petenda sit unitas, tam specifica quàm numerica motus.

In primis certum est unitatem specificam motus peti non posse, à specifica motoris unitate: quia motus extrinsecus est motui, ut causa suo effectui, & motor ac motus diversarum sunt categoriarum.

Nec etiam peti potest ab unitate specifica mobilis, alioquin hominis motus esset homo, & lapidis motus lapis, cum tamen motus sit duntaxat accidens tam hominis quàm lapidis.

Nec tandem sumi potest ab unitate specifica termini à quo incipit motus, & quem mobile deserit dum moveri incipit. Nam motus non est in termino à quo, sed in mobili: adde quod ab eodem termino à quo, plures motus specie diversi incipere queunt.

Superest ergo ut unitas specifica motus sumatur, vel à solo termino ad quem mobile tendit, vel à sola unitate specifica lineæ, quâ fit motus, vel ab utroque simul. Utrum autem istorum sit, rationibus sequentibus ostendetur.

Imprimis ergo sciendum, quod terminus ad quem motus localis spectari potest tripliciter. Primò, ut est locus: secundò ut rationem habet diversæ positionis sursum, deorsum, &c. Tertiò ut terminat motum vel hujus lineam.

Non potest autem motus specificari à termino ad quem primo modo spectatum. Quia cum sit unica ratio loci, ut locus est; unica etiam esset species motus & non plures, quod absurdum est.

Objicies quod motus dicitur naturalis aut violentus, prout mobile tendit in suum locum naturalem aut violentum: ergo motus specificatur à termino ad quem prout est talis locus.

Sed respondeo divisionem tam loci quàm motus in naturalem & violentum, esse duntaxat accidentariam, quia tantùm accidit loco & motui, quod sit naturalis aut violentus, ratione mobilis: at hic quæritur specifica vel essentialis unitas motus ipsius.

Quod autem motus specificari nequeat etiam à termino ad quem secundo modo spectatum, sic ostenditur. Nam quod motus ex A Terræ centro, ad B concavum Ætheris, sit motus sursum; id non est ipsi motui ex A in B essentiale, sed merum accidens denominativum, potestque idem motus esse deorsum, si nempe Mundo secundum lineam rectam moto, Mundi centrum transferatur in B, quod quidem Deus efficere potest, non tamen rei essentiam tollere, reipsa remanente, scilicet, motu ex A in B, qui nihilominus remaneret. Et denique est ratio de cæteris motibus tam rectis quàm circularibus ad alias Mundi positiones vel partes diversas.

Priusquam verò definiamus de termino ad quem tertio modo spectatum, est inquirendum an possit esse motus localis, sine terminis à quo, & ad quem, id enim de motu circulari videtur asserendum. Siquidem assignari nequit unde cœperit primi Cœli motus, cùm undique æquè primò motum sit ipsum Cœlum sui motus initio: sique is motus jam desineret, dici non posset in quam partem terminaretur, cùm undique æquè postremò desineret. Præterea Cœlum ipsum dicitur semper fuisse & futurum esse in eodem loco, caret ergo terminis motus à quo & ad quem, hi enim sibi contrariantur formaliter: non ratione differentis positionis, quæ in veri potest ex supradictis, sed ratione distantiæ inter se. Si ergo Cœli motus haberet terminos à quo & ad quem, hi

hi distarent ab invicem, proindeque Cœlum ipsum moveretur ab uno loco in alterum; ideoque non moveretur motu circulari simplici, qui fit tantùm in eodem loco contra hypothesim.

Ad hoc autem dici potest, quod motus Cœli dupliciter spectandus est, primò ut est partium Cœli, non quidem unitarum, quæ sunt ipsum totum, sed distinctarum: sicque motus Cœli habuit terminum à quo; & habiturus est terminum ad quem. Nam initio motus Cœlestis, pars Cœli quælibet moveri cœpit à loco in quo fuit creata, in oppositam partem; & jam continuò transit de loco ad locum, ita ut si nunc sit in Oriente, intra sex horas futura sit in Meridiano, & intra 12. in Occidente: ejus verò motus terminabitur ad locum in quo reperietur cùm cessabit Cœli motus.

Secundò spectandus est ut est Cœli totius; sicque plurimùm urgent rationes supradictæ ad convincendum quod careat termino ad quem. Cùm autem nequidem divinitus possit esse motus sine termino ad quem, necessariò duplex ponendus est terminus ad quem, motus, scilicet, unus in spatio universo, quod est materiale loci, atque hic terminus ad quem, est formaliter locus, quem mobile suo motu de loco ad locum sibi comparat.

Alter autem in ipso loco quem ipsum mobile occupat: quippe est situs ipsius mobilis in ipso loco, vel partium ejus positio. Jam verò motus circularis totius Cœli caret terminis à quo & ad quem in spatio universo: quia non movetur totum de loco ad locum, non autem caret terminis à quo & ad quem in loco quem occupat, quia totum Cœlum suo motu situm continuò mutat in proprio loco.

Dices: ergo motus localis non erit ad locum, sed ad situm, quod videtur absurdum. Verum tamen certum est, non omnem motum localem esse ad locum: localis enim motus duplex est, quippe de loco ad locum & in eodem loco: jam verò motus de loco ad locum est formaliter ad locum: motus autem in eodem loco est tantum formaliter ad situm in ipso loco, qui per motum variatur. Cùmque in motu circulari in proprio loco detur terminus ad quem, quippe situs in ipso loco; ergo dabitur etiam terminus à quo, similiter situs in ipso loco: eruntque hi termini contrarii & distantes inter se, non ratione totius Cœli, sed partium ejus.

His positis dico: quod etsi nequidem divinitus dari possit motus sine terminis à quo & ad quem: non tamen localis motus specificatur à termino ad quem, spectato prout terminat motum, vel ejus lineam. Tum quia quæcunque concludunt pro termino ad quem; æquè concludunt pro termino à quo: nec motus Lutetiâ Romam, specie differt à motu Româ Lutetiam; de communi autem consensu motus non specificatur à termino à quo: ergo nec à termino ad quem: tum quia potest idem esse terminus ad quem motus recti & circularis, quos nemo dicet ejusdem esse speciei. Accedit quod motus circularis est aliqua species motus, at nullus in ipso terminus assignari potest, ad quem potius quam ad alterum sit terminandus ipse motus, vel cui potius quam alteri jus speicficandi motum competat. Denique duo motus ejusdem speciei possunt esse invicem contrarii: non quidem ratione speciei quæ eadem supponitur; sed ratione terminorum ad quos. Non ergo ipsi sunt de ratione specifica motus, alioquin ipsa ratio specifica esset sibi ipsi contraria, & proinde non eadem, contra hypothesim. His adde quod per motum tenditur ad terminum ad quem: ergo motus prior est suo termino ad quem, ac per consequens species vel essentia motus, prior est ipso termino ad quem.

Cùm ergo motus non specificetur à suo termino ad quem, quocunque modo spectatum; sequitur quod ratio specifica motus petenda sit duntaxat à ratione specifica lineæ, per quam fit ipse motus. Et hoc inde patet, quia ratio specifica lineæ per quam fit motus, de ipso essentialiter dicitur. Motus enim per lineam rectam, est essentialiter rectus; per circularem, essentialiter circularis; per Ellipsin, essentialiter ellipticus: atque sic de cæteris.

Tandem unitas numerica motus sumitur ab uno numero mobili, una numero linea, uno numero termino ad quem, & uno numero tempore: quorum utrovis deficiente, non erit idem numero motus.

Caput VII.

De quibusdam peculiariter notandis circa Motum.

Primò notandum, id omne quod movetur, necessariò moveri vel à principio interno, quippe formâ aut virtute propria; vel ab externo ejus vis imprimitur mobili, pulsu, tractu aut vectione. Secundò nullum corpus esse posse naturaliter in diversis simul tempore locis, nec idcirco moveri in iisdem, aut ab iisdem, aut ab eadem simpliciter & absolutè: sed quodcunque corpus moveri simpliciter & absolutè, aut in eodem loco, ut primum Cœlum, aut ab uno loco in alium, ut Planeta, lapis, animal. Nec solum id intelligendum est de corpore quod movetur unico simplici motu; sed de quovis etiam quod simul movetur pluribus motibus, vel ex his composito. Si enim uno motu moveri possit in eodem loco, & simul altero motu de loco ad locum; posset etiam simul esse in duobus locis, quod fieri nequit: ergo etiam duplici motu mobile sive motum, necesse est moveri, aut tantùm in eodem loco, aut tantùm de uno loco ad alterum locum. Potest autem idem corpus simul moveri, aut duplici motu recto (ut si super planum rectâ motum, aliud planum rectâ moveatur) aut duplici circulari (ut globus impulsus super sphæricam glaciem etiam mobilem aut quiescentem) aut recto & circulari simul (ut idem globus rectâ impulsus super planum mobile vel quiescens) nec tantùm duplici, sed triplici, quatruplici, qintuplici, &c.

Præterea notandum quod non sit de ratione motus, à mobili novum acquiri locum absolutum: & hoc patet tum ex primo mobili: tum ex globo, qui Telluris in Mundi centro mobilitate posita versus ortum, æquè velociter super glacie moveretur ad occasum sub eodem parallelo. Sic enim globus in eodem præstaret loco absoluto: tum

tum denique ex alio quovis mobili super alterum mobile, vel in ipso; eorum motibus secundum eandem lineam oppositis & æquè velocibus: at motibus non oppositis, aut quidem oppositis etiam secundum eandem lineam, sed non æquè velocibus, mobile super alterum mobile, vel in ipso, vel sub ipso, novum acquirit locum absolutum ab utroque motu.

Insuper autem in quocunque motu de loco ad locum, novus acquiritur locus respectivus à motu ejus corporis quod super aliud, vel in ipso, vel sub ipso movetur. Sol enim præter locum absolutum quem proprio motu simulque primi Cœli motu acquirit; etiam solo proprio motu novum sibi comparat locum respectu primi mobilis sub quo movetur: transiens, scilicet, de gradu in gradum signorum Zodiaci ipsius primi Cœli. Similiter globus motus super Terram mobilem aut fixam, aut etiam animal motum, præter locum absolutum, sortitur etiam alium locum respectu Telluris, cujus partibus diversis subinde fit præsens tum verè, tum apparenter, respectu cujusvis intuentis: idemque dicendum de Pisce in mari, de Ave in Aere, & Planeta in Æthere. At in motu in eodem loco, non acquiritur novus locus absolutus à toto mobili; aliàs motus non esset in eodem loco; sed tantum acquiritur diversus situs in loco ut supra diximus. Totius tamen mobilis partes acquirunt novum locum absolutum, tum etiam respectivum ad corpus supra & infra mobile si detur utrumque; aut tantùm ad alterum, si tantùm detur alterum: quare nec ipsius primi Cœli partes in suo motu carebunt acquisitione loci absoluti & respectivi. Atque hoc est mirabile quod omnes partes acquirant novum locum absolutum; non autem ipsum totum.

Quoniam verò unicuique corpori unicus competit motus naturaliter, isque simplex, qui corpori ipsi proprius est ac naturalis ut antea diximus: sequitur ut reliqui motus quibus insuper contingit corpus ipsum moveri, insint ei ab extrinseco & per accidens, pulsu, tractu aut vectione. Attamen dicetur mobile moveri simpliciter & absolutè ad partem vel ad terminum ad quem, velocioris motus; sive is per se aut per accidens mobili conveniat: altero verò motu tantùm secundum quid. Ideoque Planeta quivis simpliciter & absolutè movetur ad occasum, idque vectione; & tantùm secundum quid ad ortum, proprio motu.

daretur aliud: neque relativè, quia neuter est ad alterum per se: neque contradictoriè, quia neuter est locus & non locus ejusdem locati simul; ergo tantùm contrariè. Imo cùm ea propriè dicantur contraria, quæ inter se sub eodem genere distant, locis autem diversis distantia ab invicem primo & per se conveniat: omnino sequitur etiam illis contrarietatem per se convenire; non ratione differentium positionum sursum, deorsum, &c. saltem primò & per se: quia hæc sunt tantum denominationes loco extrinsecæ atque mutabiles; quandoquidem sursum potest fieri deorsum, & contra, ut dictum est superius; sed ratione distantiæ, quæ est immutabilis, & locum unum ab altero ita separat, ut unus non sit nec possit esse alius. Posita autem inter loca contrarietate, inde sequitur motuum localium contrarietas. Non enim motus inter se contrariantur, quatenus sunt motus: nam eadem est ratio motus, nec differt à seipsa: nec etiam quatenus sunt ejusdem speciei motus; alioquin eadem species ut sic, esset sibi ipsi contraria; ideoque non eadem: sed sibi sunt contrarii ratione suorum terminorum à quibus & ad quos; hoc est locorum à quibus & ad quos incipiunt & desinunt motus; quibus locis ut supra diximus inest contrarietas vel oppositio ratione distantiæ inter se.

Quoniam verò contrarietas est tantùm inter duos terminos & non plures, quòd uni unum tantùm sit contrarium, sequitur posse esse motus contrarios inter duos quoslibet terminos oppositos. Cæterum oppositio vel contrarietas terminorum hic non ita est coarctanda, ut definitè tantùm termini sint intelligendi, inter quos fiant motus contrarii: sed ita amplianda, ut duo quicunque termini intelligantur, inter quos fiant motus, non definitè à terminis oppositis ad oppositos: sed indefinitè à partibus oppositis ad oppositas. Atque sic in linea AE. quantacunque sit ejus longitudo, motus omnes qui fiunt à parte A versus partem E, hi dicuntur esse iidem termino ad quem: eo quòd sint versus eandem partem: suntque contrarii motibus omnibus qui sunt ab E versus A; qui inter se quoque fiunt ad eandem partem. Verbi gratia motus ab A ad B, & B ad C, vel ad D, vel ad E, quia fiunt ad eandem partem, dicuntur esse iidem termino ad quem, omnesque contrarii motibus ab E ad D, vel à D ad C, vel ad B, vel ad A: nec soli motus ab A ad B, & à B ad A, sibi contrariantur, ut plerisque visum est.

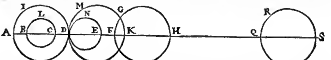
Caput VIII.

De motuum contrarietatibus.

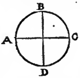
Ad exquisitiorem notitiam de motuum contrarietatibus, dicendum est, duplicem esse motuum occursum in genere, scilicet, oppositum & transversum. Atque notandum, quod duo quælibet loca diversa sibi mutuò opponuntur: non quidem privativè, quia neuter est formaliter alterius privatio; alioquin dato uno, non

Similiter in motibus circularibus, omnes qui tendunt à parte A versus S; quippe motus A I D, B L C, D M K, D N E, F G H, & Q R S, sunt ad eandem partem, ideoque iidem termino ad quem inter se, ratione, scilicet, ipsius partis ad quam tendit motus. Sicut etiam motus S R Q, H G F, K M D, &c. etiam iidem inter se: motui verò A I D, non tantùm contrariatur motus D I A, sed etiam C L B: & motui D M K, non solùm contrarius est motus K M D, sed etiam H G F, & E N D, tum S R Q. Tandemque motus

tus DIA & DMK sunt contrarii: tum AID & KMD; quia tendunt ad partes oppositas, ideoque termino ad quem sunt contrarii. trarii, quamvis sint secundum eandem specie lineam, & à partibus oppositis ad oppositas. Nam perfecto circulorum alterutro, quippe CDEF,

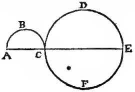
Sed de circulo infra posito ABCD, dubitabit forsan aliquis, num motus ABC & CDA sint contrarii, cùm fiant à terminis oppositis ad oppositos. Quod autem non fiunt contrarii sic ostenditur. Nam ductis diametris AC & BD; erunt motus ABC, AB, & BC, iidem termino ad quem, cùm fiant ad eandem partem C. Similiterque erunt BCD, BC & CD, quod fiant ad eandem partem D. Quare cùm ABC, sit idem cum BC, & BCD, similiter idem cum BC, erunt ABC, & BCD inter se iidem termino ad quem. Sed eodem modo ostendetur motus BCD, &

CDA, esse quoque eosdem inter se: erunt ergo ABC & CDA inter se quoque iidem, proindeque non contrarii, quamvis sint à terminis oppositis ad oppositos. Est siquidem totus circularis motus ABCD simplex & unicus, quem in contrarios dividi non patitur simplicitas: estque CDA continuatio motus ABC, ut BC continuatio motus AB.

Atque hinc deducitur quiddam valde mirandum. Quippe motum curvum ABC, & rectum CA non esse contrarios, etsi fiant à terminis oppositis. Si enim ob hanc causam fuerint contrarii, erit etiam motus CA contrarius motui CDA. Nam ABC & CDA sunt iidem motus, ut patuit supra. At motus CA & CDA sunt ab eodem termino ad eundem terminum: ergo non erunt contrarii, quod esset contradictorium. Quare ad contrarietatem motuum patet, minimè sufficere, quod fiant à terminis oppositis ad oppositos. Cùmque in motibus ABC & CA nihil desideretur, quam specifica lineæ identitas, hanc ad constituendam contrarietatem motus omnino requiri manifestum est.

Nec tamen hoc adhuc sufficere ex eo demonstratur, quia motus ABC & EFC non sunt contrarii, quamvis sint secundum eandem speciem lineam: nam

erit motus ABC idem cum CDE ex supradictis: at motus EFC est etiam idem cum motu CDF: ergo motus ABC & EFC erunt quoque iidem. Essent autem contrarii motus ABC & CFE, qui est idem cum EDC, qui contrariatur motui ABC ex supradictis. Patet ergo ad circularium motuum contrarietatem iterum requiri, quod incedant à terminis oppositis ad oppositos, secundum eandē positionis differentiam, respectu lineæ diametralis utrumque circulum trajicientis: non enim motus ABC & EFC alia re differunt, quàm quod ABC sit supra lineam diametralem AE & EFC infra. Atque hic obiter detegitur error Aristotelis: ex quo motus ABC & EDC sunt iidem, quia sunt ad eundem terminum ad quem, nempe C, & motus ab A ad B, tum C ad idem B quoque iidem; cùm tamen tam hi quàm illi sint contrarii, etsi sint ad eundem terminum ad quem: quod, scilicet, sint ad partes oppositas: & non sicut alterationes à frigidissimo & calidissimo ad idem tepidum. Adde quod ambo mobilia se mutuò repellent in terminis C & B.

Hinc tandem cùm per duos circulos sese in duobus tantùm punctis secantes qualibet inclinatione, motus queant incedere: detegitur ultima conditio motuum circularium contrariorum: quippe quod fieri debeant in eodem plano aut parallelis, non autem ad invicem inclinatis seu obliquis: alioquin esse non poterunt secundum eandem positionis differentiam respectu lineæ diametralis circulum utrumque trajicientis. Sic si in sphæra recta aliquid moveretur per circulum Horisontis; motus hic non esset contrarius motui qui fieret per Æquatorem: tum quia non essent secundum eandum positionis differentiam respectu axis Mundi: tum quia non magis essent à terminis oppositis ad oppositos, quàm ab iisdem ad eosdem; sive motus in Horisonte fieret per meridiem, sive per septentrionem. De cæteris verò motibus obliquè transversis idem dicendum est: quippe quòd etsi fiant à partibus oppositis ad oppositas; non propterea dicentur contrarii: veluti non dicuntur iidem, quamvis fiant ab iisdem terminis etiam definitis, ad eosdem terminos etiam definitos. Sed ad hoc ut motus sint iidem vel contrarii, omnino requiritur quod fiat in eodem plano vel parallelis.

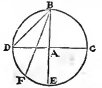
Quapropter ex supradictis colligitur tandem motuum contrariorum definitio. Non qualem ponit Aristoteles 4. Phys. cap. 5 t. 49. quod ij fiunt propriè contrarii qui fiunt à terminis oppositis ad oppositos, sed hæc motus contrarii sunt, qui in eodem plano vel parallelis, fiunt à partibus oppositis ad oppositas, secundum eandem speciem lineam. In circularibus verò insuper requiritur, quod incedant secundum eandem positionis differentiam respectu diametralis lineæ cir-

circulum utrumque trajicientis, ſecundum motus inceſſum. Quid igitur ſit motuum occurſus oppoſitus ſive contrarius, hactenus dictum eſt ſufficienter.

Occurſus verò tranſverſus duplex eſt, nempe rectus & obliquus. Rectus eſt duorum motuum ſibi ad angulos rectos occurrentium in eodem plano aut parellelis. Ut ſi uno motu incedente ſub Æquatore, alter ſub Meridiano incederet.

Obliquus verò eſt duorum motuum ſibi ad angulos obliquos occurrentium, ut motus primi mobilis qui fit ab ortu æquinoctiali, ad occaſum æquinoctialem, cum motu ſphæræ fixarum atque Solis, qui fit ab occaſu brumalis Tropici, ad ortum æſtivi Tropici.

Unicum nobis ſupereſſe videtur explorandum; nempe quod appoſitionis ſpecies in circulo contineantur. Hoc autem demonſtratione ſequenti patebit. In circulo DBC cujus centrum A, ducantur diametri BE, DC, & ſubtenſa DB. ſuppoaturque (ut vulgo creditur) punctum D non opponi puncto B; at B & E, item D & C eſſe oppoſita. Quoniam igitur puncto B non opponitur punctum D, ſed punctum E, erit in linea BE & non in linea BD, ratio oppoſitionis: & ſimiliter quoniam D & C opponuntur, erit etiam

in DC ratio oppoſitionis: cùm ergo ipſa ratio ſit in utraque linearum BE & DC; illa non poterit non eſſe centrum A, utrique lineæ commune. At propter quod unumquodque tale, & illud magis tale eſt; ideoque quia centrum A eſt cauſa cur B & E opponantur, ergo ipſum utrique magis opponetur: & ſimiliter idem A punctis D & C opponetur. Et per conſequens datur in circulo multiplex oppoſitio: eaque duplex, nempe diametralis & centralis, quæ eſt omnium prima & cæterarum cauſa. Centrum enim A opponitur omnibus circumferentiæ punctis centraliter, & ſingula circumferentiæ puncta, ut B & C eidem centro opponuntur circumferentialiter: B,E, verò præterquàm quod opponuntur centro circumferentialiter, etiam inter ſe opponuntur diametraliter, quæ eſt oppoſitionum circumferentialium maxima, cui idcirco oppoſitionis nomen & virtus præcipuè tribuitur.

Jam verò ſuperioribus de motu determinatis, facilis erit ſolutio objectionis hujus. Primum Cœlum tantùm movetur ab ortu ad occaſum ſuper polos Æquatoris: ergo non movet ſphæram fixarum & Planetas, qui motu contrario feruntur ab occaſu in ortum ſuper Eclipticæ polos.

Atque hic motus cùm primò conveniat ſphæræ fixarum; ſaltem Planetæ qui eodem quoque motu per ſe moventur, majorem in ratione motus dicent dependentiam à ſphæra fixarum, quàm à primo mobili.

Reſpondeo primò falſam eſſe conſequentiam antecedentis. Etſi enim ſphæra fixarum & Planetæ moveantur per ſe ab occaſu in ortum, nihil tamen prohibet, quominus per accidens moveri queant ab ortu in occaſum: velut is qui in navi per ſe movetur ſecundum navis longitudinem ab occaſu in ortum, interim motu ipſius navis defertur ab ortu in occaſum. Dicuntur autem ſphæræ fixarum & Planetæ ſimpliciter moveri ad occaſum, qui eſt terminus ſive plaga velocioris motus, & tantùm ſecundum quid ad ortum: motuque duplicem locum acquirunt; quippe abſolutum principaliter à velociori motu; & reſpectivum ad primum mobile ex intuitu à Terra, motu tantùm proprio.

Reſpondeo ſecundò, motum primi mobilis & motum ſphæræ fixarum ac Planetarum, non eſſe contrarios ſimpliciter; quia non fiunt in eodem plano aut paralellis circulis; ſed eſſe tantùm obliquè contrarios; qui multò minùs repugnant primi mobilis motui, quàm huic contrarii ſimpliciter, qui tamen à D & C dari poſſent.

Reſpondeo tertiò: quamvis motus ad ortum ſuper Eclipticæ polos, primò competat ſphæræ fixarum, eoque per ſe ferantur Planetæ: hos tamen non magis dependere in ratione motus à ſphæra fixarum, quàm à primo mobili: tum quia motus Planetarum & ſphæræ fixarum ſunt motus numero diſtincti, ita ut motu ſphæræ fixarum ceſſante, perſeveraret nihilominus Planetarum motus ad ortum. Quod ex eo patet, quia ſingulorum Planetarum motus, motu ſphæræ fixarum longè ſit velocior, & Planetæ ſinguli Sole excepto, ſubinde latitudines ſuas ab Ecliptica varient, quod fixis non accidit: tum quia ſphæræ fixarum motus eſt tantum propter ipſas fixas, quas tardiſſimè defert ad ortum ſecundum ſignorum ſpeciem: at motus primi mobilis eſt propter fixas & Planetas; ſed principalius propter Planetas, quos in 24 horis circumducit toti Terræ: quod Sublunaribus rebus longè magis neceſſarium eſt, quàm menſtruus Lunæ motus, vel annuus Solis, vel multorum ſeculorum motus fixarum ab ipſa ſphæra fixarum. Quapropter cùm rerum ſublunarium bonum ſit finis ſtellarum & Planetarum, illumque finem meliùs aſſequantur motu diurno primi mobilis, quàm motu tardiſſimo ſphæræ fixarum; omninò in ratione motus majorem dicent dependentiam à primò mobili, quàm à ſphæra fixarum; quæ ipſamet etiam ſubeſt motui primi mobilis.

Ex his verò quæ ſupradiximus de motu locali, difficile non eſt conjicere Ariſtotelem, ideo in illis erraſſe, quod de motu in genere tractans, nimium attendiſſet ad motum alterationis, & non ſufficienter ad motum localem: ſiquidem maximè differunt inter ſe hæc duo genera motus. Nam omne mobile ſecundùm qualitatem, movetur à principio externo, non autem omne mobile ſecundùm locum. Hoc præterea totum movetur eodem inſtanti, illud ſucceſſivè; deinde motus ad qualitatem ſpecificatur à termino ad quem, non autem motus ad locum ut ſupra patuit. Denique alterationes contrariæ, ſunt diverſæ ſpeciei, non autem contrarii motus locales: patet ergo quod maximè differant.

Caput IX.

An motus dari possit in vacuo, & qualis.

IN spatiis imaginariis, vel vacuo extra Mundum, Angelus se movere posset; quia ejus motus spiritualis est ac independens à corporibus. Imò si poneretur homo in spatiis imaginariis, quia ipse habet in seipso principium vel causam intrinsecam motus, seipsum moveret & sisteret ad libitum in illis spatiis, ubi corporis motus esset independens quoad motum ab hoc Mundo, extra quem supponitur ipse homo. Lapis autem positus in spatiis imaginariis extra hunc Mundum, maneret immobilis ubi poneretur: moveri tamen posset à causa extrinseca ut Angelo, & suscepto impulsu à motore, pro ratione impulsus citò aut lenè moveretur perpetuo motu; quia nihil obsisteret vel occurreret potens remittere motum. Ac probabile est valde, quod primum mobile sic moveatur, quippe suscepto impulsu cum determinatione ad occasum, polis immotis, ut dictum est cap. 5.

Sed in vacuo intra Mundum hunc Divina virtute facto, Angelus ut in vacuo extra Mundum sese undequaque ad libitum moveret. Non tamen homo neque lapis: Homo enim & lapis sunt istius Mundi particulæ, quæ ut sic à suo toto dependent ratione suorum Elementorum. In motu autem naturali homo & lapis necessario obsequuntur inclinationi prædominantis Elementi quod naturali cognitione novit proprium sibi locum in Mundo, ut dictum est Lib. 5. cap. 8. Itaque positi vel in vacuo, vel in aere descendent versus Mundi centrum, ut proprium sibi locum; nec obstabit vacuum. Imò longè citiùs descendent per vacuum, quàm per aerem; quod sic probatur. Nam descensus lapidis per Aquam tardior est quàm per Aerem; ut sensui patet. Et ratio est quia Aqua magis resistit motui lapidis quàm Aer; quòd hic sit tenuior; illa verò densior. Indeque sequitur quod descensus lapidis per Aerem, erit tardior quàm per Ætherem, quòd hic Aere longè sit adhuc tenuior. Quamobrem si lapis descenderet per vacuum, tunc nihilo obstante descenderet citissimè. Indeque patet vanam esse opinionem Gassendi, qui voluit, quod lapis propria solùm gravitate descendens, & seclusa acceleratione à causis intrinsecis, duas tantùm descensus orgias conficeret in annis 5322381; cum pateat ex jam dictis quod in vacuo sit citissimè descensurus, licet à nulla causa extrinseca acceleratus. Vide eruditam ac subtilem Vincentii Panurgi Epistolam de tribus Impostoribus; ubi ipsius Gassendi inscitiam circa rem hanc apertè demonstravi.

Patet secundò, quod lapis descendens per Aerem, minùs impeditur ab occursu Aeris inferni, quàm juvetur ab impulsu superni. Alioquin motus non acceleraretur, sed vel remitteretur, vel maneret æqualis.

Deducitur tertiò, quod si lapide per Aerem descendente, fieret vacuum circa ipsum vi Divina; & Mundus totus sic inverteretur, ut ejus Centrum quod est sub lapide cadente poneretur in opposita parte, cum vel sine Terra; lapis per lineam qua descendebat, regrederetur ad centrum Mundi transpositum, non tractus à terra vi magnetica, quam nullam esse probavimus multis rationibus, quas Copernicani nondum solvere potuerunt, sed naturali cognitione ipsius centri. Falsum enim est quod assumitur ab opinionis contrariæ fautoribus, nec probatur. Nempe quod posito lapide in vacuo intra Mundum, idem fit lapidi; quod ipsum esse in vacuo extra Mundum; ut Gassendus malè opinatus est.

Caput X.

Quot in Mundo dentur motus regulares.

DAntur in Mundo 4 motus regulares. Nempe Circularis, Rectus, Ellipticus, & Spiralis.

Motu perfectè circulari ac uniformi, movetur duntaxat primum mobile super Axem Æquatoris, & firmamentum super Axem Ellipticæ.

Motu recto moventur per se gravia & levia: Ac tantùm motu recto moverentur levia sursum & gravia deorsum; si in via motus ipsorum perpetua vigeret tranquillitas; scilicet in Aere & Aqua: sed quia in his est ferè perpetua agitatio, inde fit per accidens, ut levia sicut vapores rarissimè per lineam exactè rectam conspiciantur ascendere, sed per obliquam, ob vim levium nimis debilem pro cobibendo motu corporum occurrentium. At gravia suo pondere, suaque gravitate & densitate lineam rectam in suo descensu efficaciùs observant, maximè per Aerem, nisi rapidus flaverit ventus: sed per aquam agitatam deflectunt à linea recta.

Motu elliptico moventur omnes Planetæ in propriis Orbitis, ut Keplerus omnium primus doctissimè deprehendit. Et quæcunque fingantur aliæ hypotheses pro Planetarum motu proprio, semper accidit ut centrum Planetæ describat perfectam Ellipsin.

Tandem verò motu speciali revolvuntur circa Terram omnes Stellæ fixæ, & Planetæ omnes inter ambos Tropicos: qui motus spiralis componitur ex proprio Planetarum & fixarum motu super Axem firmamenti; & eorum motu raptus à primo mobili super hujus Axem.

Caput XI.

De Tempore.

QUoniam Motus & Tempus sese mutuò mensurant præsertim in Astronomia & Astrologia: est autem ipsum tempus species durationis: Idcirco

Idcirco hoc capite de duratione ac tempore pauca obiter tantùm attingemus, ac dicemus.

Primò, durationem esse ens reale intrinsecum rei cujus est duratio: Et esse formaliter moram vel permanentiam existentiæ ejus.

Secundò, durationem esse triplicem; nempe Æternitatem, Ævum, atque Tempus: tot enim modis res durare queunt: & qui præter hos concipiuntur, ad tempus reducuntur.

Tertiò, Æternitas est duratio carens principio atque fine, omnique successione, sed tota simul existens: solique Deo competit, qui est sua duratio vel æternitas. Et quia est tota simul; ergo in ipsa nullum est prius vel posterius duratione: sed potest concipi prioritas rationis, ut cùm dicitur quod Deus priùs cognoscit bona vel mala opera hominum, quàm illos prædestinet vel reprobet. Complicat autem æternitas ac eminenter continet omnes alias durationes; quæ incipiunt in aliquo instanti rationis ipsius æternitatis, cùm non sint ab æterno; & possunt desinere in alio instanti rationis. Vide quæ à Nobis dicta sunt in nostra dissertatione, ejusque defensione, nec non Epistola Panurgi, adversus Petrum Gassendum, qui in sua Philosophia Epicurea volebat Æternitatem Dei dividi in partes sibi succedentes. Et creaturas singulas durare aliqua parte durationis Dei.

Ævum seu æternitas est duratio carens fine, non tamen principio, & hæc duratio convenit rebus creatis incorruptibilibus; quales sunt Angeli, animæ rationales Cœli, & Corpora in statum incorruptibilem reducta; qualia erunt Planetæ Elementa & hominum corpora post diem Judicii.

Tempus denique est duratio habens principium & finem. Et convenit corruptibilibus creaturis, quæ propriè subjici dicuntur tempori. Est autem duplex tempus, internum & externum. Internum est propria duratio rei, quæ principium habet & finem. Atque sic propria hominis duratio est ejus tempus internum: & duratio motus primi mobilis est ejus tempus internum. Externum verò est duratio extrinseca assumpta ad mensurandum cujusque rei tempus internum, definiturque ab Aristotele, numerus motus primi mobilis secundum prius & posterius, quia omnibus gentibus commune est assumere durationem motus primi mobilis pro tempore externo, mensurante tempus internum cujusvis alterius rei corruptibilis; quia, scilicet, motus ille est notissimus, simplicissimus, universalissimus, & maximè uniformis, quod mensuram maximè decet. Et de hoc tempore loquitur Angelus in Apocalypsi; dum juravit per viventem in secula, *quia tempus non erit ampliùs*, cap. 10. Hoc verò tempus externum, quatenus assumitur in mensuram, & dividitur in horas, dies & annos, est duntaxat ens rationis ex hominum beneplacito; qui si voluissent, aliam mensuram assumpsissent; verbi gratiâ, propriam Solis aut Lunæ revolutionem in sua orbita: Sed revolutio primi mobilis fuit longè facilior atque commodior ob causam superius dictam. Sed de Motu & Tempore hactenus dicta sufficiant, & qui plura volet, consulat celebriores Philosophos.

FINIS LIBRI SEXTI.

ASTRO-

ASTROLOGIÆ GALLICÆ

LIBER SEPTIMUS.

De Causâ Efficiente.

PRÆFATIO.

INter Libros Physicos, doctrinæ Astrologicæ à nobis præmittendos, Liber hic de Causâ Efficiente præ cæteris videtur necessarius. Etenim cùm Aristoteles pauca admodum de rebus Cælestibus sciverit, & in permultis erraverit; Corpora verò Cælestia dicantur esse causæ universales eorum quæ in Sublunaribus generantur: Nil mirum si circa causarum istarum cognitionem in sua Physica hallucinatus fuerit, & admodum inops extiterit; proindeque in Scholis, præcipuæ veræque divisiones causæ efficientis hactenus ignotæ remanserint. Hæc autem omnia hoc in Libro tradere & explanare nobis statutum est, quòd inde veri astrorum ipsiusque Cæli agendi modi maximè innotescant, ut in tota observabitur Astrologica doctrina.

CAPUT I.

Quid sit Efficiens, & in quo consistat ejus causalitas.

CAusa in universum, est id à quo aliquid in esse dependet. Subdiviturque in 4 tantùm genera; scilicet efficientem, finalem, materialem & formalem; ad quam exemplaris reducitur. Nobis autem de sola Efficiente hîc futurus est sermo, quod in Astrologia hæc præcipuè sit attendenda.

Est igitur Causa Efficiens juxta Aristotelem Lib. 2. Physic. T. 29. Id unde vel à quo est principium motus, quo aliquid producitur vel acquiritur: Cùm autem in omni efficiente duo spectanda sese offerant, quippe virtus activa & concursus actualis in effectum; quæri potest in quo formaliter consistat ipsius efficientis causalitas, seu id à quo formaliter habet, quod sit efficiens. Certum est autem in eo debere formaliter consistere, quo posito necessariò sequitur actio, sine qua non datur formaliter efficiens, saltem actu; illa verò data, necessariò datur efficiens. Itaque non consistet in agentis virtute præcisè spectata, prout est in ipso agente: illa enim posita, non necessario ponitur actio; ut patet de hominis virtute generativa, quæ ipsi inest longè priusquam generet: Consistet igitur in ipso actuali concursu causæ ad effectum; quo posito, actio sequitur necessario. Proindeque erit Efficientis causalitas, modus quidam rei quæ dicitur causa, quatenus actu sese applicat effectui. Applicatio autem intelligenda est præsens aut præterita: ne pater post genitum infantem hujus Efficiens causa negetur esse formaliter: futura enim causam non constituit formaliter efficientem, sed tantùm potentialiter.

Porrò Efficientis causalitas est fundamentum relationis causæ ad effectum; quod quidem est aliquid reale in creaturis, quia Efficientis creati causalitas, consistit in applicatione causæ ad effectum cum effluxu virtutis ipsius causæ; quæ ambo sunt realia, & creatum agens à non agente realiter differre fatentur. Ac proinde cùm relatio tantum ex natura rei differat à suo fundamento, non autem realiter, erit efficientis creati ad suos effectus realis relatio. In DEO autem est tantùm aliquid rationis, quia nec à DEO virtus aliqua effluit qua producat effectum, nec applicatione ad patiens ipse indiget, ut patet in creatione, sed immutabiliter agit, ubique præsens & omnibus intimus: Ideoque modus ille nihil ex se realis dicit in DEO; quare nec DEI relatio ad creaturas quæ in illo modo fundatur, realis erit, etsi relatio creaturarum ad DEUM ipsum, realis sit; quòd nimirum esse creaturarum à DEO receptum, sit fundamentum relationis earum ad DEUM, quod quidem fundamentum nemo dixerit non esse reale.

CAPUT II.

De Causæ Efficientis divisionibus præcipuis: Ac primo de potentiali & actuali.

VArias Causæ Efficientis differentias explicant Philosophi, quarum duntaxat præcipuas & ad Astrologiam magis necessarias placet hîc attingere.

Primùm ergo, Efficiens Causa dividitur universim in potentialem & actualem: illa est, à qua potest aliquid in esse dependere, ut infans est causa potentialis hominis ab eo generandi; & Sol causa potentialis hyeme, florum verno tempore futurorum.

Actualis verò est à qua aliquid actu dependet in esse. Et hæc est iterùm duplex, scilicet in fieri & facto esse, non quidem ipsius causa, sed effectus. Efficiens in fieri, est quæ actu influit in effectum; quæque rursus triplex est, quippè ad esse tantùm, ad conservari tantùm, & ad esse & conservari simul.

 Pri-

Prima est quæ actu influit in effectum, huic autem producto non est ad conservationem necessaria. Ut Pater respectu Filii, statuarius respectu statuæ. Secunda est quæ non producit, sed tantùm conservat, ut condita conservantur à saccharo, & caro à sale vel aromatis ne putrescat. Ultima verò est quæ actu influit in esse & conservationem effectus. Ut Deus, Cœlum & Aer respectu hominis, & causa mortifica respectu morbi: Atque de hoc tertio genere causarum in fieri, verum est illud vulgatum axioma. *Sublata causa tollitur effectus.* Efficiens autem in facto esse dicitur, quæ in effectum influxit, ampliùs autem non influit. Ut Pater respectu Filii nati: qui quidem habet esse à Patre, illud autem ampliùs non recipit ab eodem. Quæ est ratio cur causam non definiverim generaliter, id à quo aliquid recipit suum esse: sed id à quo aliquid in esse dependet. Et de hoc genere causæ falsum est axioma superius; mortuo si quidem Patre remanet Filius, & Statuario statua.

Porrò prima hæc efficientis divisio in potentialem & actualem, transcendentalis est, vagaturque per omnes alias divisiones infra positas.

Caput III.

De Efficiente per se & per accidens.

HÆc divisio non secus ac superior est etiam adæquata; omnis quippe causa efficiens talis est per se, vel per accidens.

Efficiens per se, est quæ ex se producit effectum: Idque aut virtute propria aut aliena. Producens ex se virtute propria, est iterum duplex, scilicet immediata, quæ immediatione virtutis attingit effectum, nullo alio mediante necessario, ut Deus & Cœlum respectu productionis hominis, Mars in prima domo, vel Dominus primæ, respectu propensionum nati: & mediata, quæ aliquo mediante utitur ad agendum; ut anima coquens mediante calore nativo qui est qualitas animæ extrinseca, homo scribens mediante calamo, Sol noctu illuminans mediante Luna. Producens effectum virtute aliena, est ut calamus respectu scripturæ, quam quidem per se efficit, sed non virtute propria: Planetæ aspectus, qui quidem per se agit, sed virtute Planetæ aspicientis.

Efficiens verò per accidens, est quæ non ex se sive formaliter producit effectum, ad hunc tamen requiritur; ideoque dicitur causa sine qua non. Et duplex est, nempe removens prohibens, veluti aperiens fenestram est causa illuminationis cubiculi; movens corpus Lunæ est causa restitutionis luminis respectu Telluris in Eclipsi Solis. Terram fodiens causa inventionis Thesauri: & applicans agens ad patiens, aut contra: quo pacto admovens ferro magnetem, dicitur causa tractionis ferri, longiùs quàm par sit à magnete distantis: & causæ motrices astrorum nec non horum motus, dicuntur causæ differentium effectuum in Globi terrestris superficie contingentium.

Aliæ verò causæ quæ nihil effectui conferunt, ut albedo statuarii respectu statuæ, lux candelæ vel Solis respectu caloris ab illis producti; nullo modo causæ dicendæ sunt, nec per accidens. Et ratio est quia effectus nullo modo habet esse à talibus, neque hæc ad effectum requiruntur; quod est de ratione causæ, ut genus est ad causam per se & per accidens, scilicet conferens ad effectum, & nihil conferens, lux enim nihil confert ad productionem caloris, ut proprio loco patebit.

Caput IV.

De Causa Efficiente Prima & Secunda.

DIvisio hæc est præcipui inter cæteras momenti. Itaque prima causa talis est, aut simpliciter, aut tantùm in Natura. Prima simpliciter est quæ cum nulla sibi superiore concurrit ad effectum; concurrit tamen cum omnibus aliis causis effectricibus sibi inferioribus. Et hæc est ipse Deus, sine quo nulla causa creata quidquam efficere potest. Agit autem per suum velle quod idem est ac suum esse; & in effectu quovis efficaciùs agit quàm reliquæ causæ; quia quod ab ea imprimitur, scilicet esse, & priùs & profundiùs imprimitur, posteriúsque deletur, quàm reliquarum causarum vestigia. Porrò consideratione dignum est, quod ex Aristotele notat Cardinalis de Cusa Exercitat. Lib. 7. ex Sermone *Trinitatem in unitate veneremur*. Nempe primam Causam esse Trinam, quia scilicet est efficiens formalis & finalis. Est enim primum efficiens, forma formarum, & finis ultimus omnium rerum: Atque hæc tria propriis suis hypostasibus sic distinguntur invicem ut neutrum sit alterum; & tamen sint unica prima causa, quod aliter etiam exponitur dum dicitur & verè, Deum esse primum principium medium atque finem ultimum omnium rerum; quia ab ipso facta sunt omnia, & per ipsum tenduot atque diriguntur in suum finem ultimum qui est Deus ipse, cuncta à se orta ad se reducens quasi per modum circuli, qui in idem punctum definit à quo incepit.

Prima verò causa tantùm in Natura, est quæ ad aliarum omnium causarum naturalium concurrit effectus, non autem cum ulla sibi superiore naturali vel creata. Et hæc est primum Cœlum, ut suo loco patebit.

Causa secunda talis dicitur aut respectu primæ simpliciter; aut respectu primæ tantùm in Natura, aut respectu utriusque. Et ea est quæ in suum effectum simul influit, aut cum sola prima causa simpliciter, ut primum Cœlum vim suam in totum Mundum inferiorem universaliter effundens, aut etiam cum prima tantùm causa in Natura, ut Stellæ & Planetæ agentes in hæc inferiora cum Deo & primo Cœlo: Aut denique cum prima causa & secundis, ut homo generans; ad cujus effectum concurrunt Deus, primum Cœlum & Planetæ. Omnis autem causa secunda, etsi propria sibi agendi virtute dotata, nequit sola & sine concursu primæ simpliciter quidpiam operari: posset autem sine prima in Natura; nam posito Sole in spatiis imaginariis, ipse lucem suam effunderet extra se sine concursu primi Cœli, ut alibi ostendemus.

Caput V.

De Causa subordinante & subordinata.

Efficiens causa subordinans, est quæ in ordine causarum superior est, & universalior: Subordinata verò, quæ inferior aut particularis. Ut Deus, primum Cœlum, atque Sol, sunt causæ subordinantes respectu hominis generantis; hic autem respectu illorum subordinata. Potest tamen eadem causa, simul esse subordinans, & subordinata; ut Sol qui respectu generantis hominis est subordinans, respectu primi Cæli & Dei erit subordinata. Omnis autem secunda causa primæ subordinatur essentialiter, omnis enim effectus ratione sui esse, pendet essentialiter à prima causa, quæ sola dat ipsum esse; quamobrem ejusdem effectus causa secunda, eidem primæ subordinabitur essentialiter, quòd hæc non ipsum esse, sed tale tantùm esse largiatur effectui; nec possit agere ut causa secunda, nisi quatenus subest primæ.

Caput VI.

De causa univoca, æquivoca, & analoga.

Efficiens univocum est quod producit effectum, ejusdem secum speciei, vel sibi similem. Ut Homo generans Hominem, Bos Bovem, Ignis Ignem. Æquivocum est quod producit effectum sibi dissimilem in Natura, ut Sol producens ranam, Planeta mores influens, pictor pingens hominem. Analogum denique est, quod neque ejusdem, neque diversæ secum speciei producit effectum: qualis est propriè solus Deus respectu creaturarum. Ipse enim cùm nullius sit speciei, sed supra omnes species & genera, nihil potest facere ejusdem secum aut diversæ speciei: & nihilominus in ente & substantia convenit cum creaturis; non quidem univocè, alioquin constitueretur sub genere formaliter, nec etiam æquivocè, quia Deus non est ens vel substantia æquivocè: Ergo tantùm analogicè.

Caput VII.

De Causa totali & partiali.

Nulla efficientis causæ divisio, duriùs mihi torsit ingenium, quàm ista, quæ à Philosophis citra sufficientem naturæ speculationem obiter tantùm fuit tradita, quasi exigui inter cæteras momenti, cùm tamen sit maximi. Causa ergo totalis dicta est ab illis ea esse, quæ totum producit effectum; videturque simplici terminorum apprehensione id esse concedendum. Quoniam verò definitionis proprietas essentialis est, converti cum definitio; eam definitionem spuriam esse patebit si tria breviter hîc præmiserimus.

Primùm. Quod causæ Physicæ specie diversæ, differunt inter se formali agendi virtute: quia scilicet causis specie diversis insunt diversæ specie formæ; & diversis specie formis, diversæ virtutes formales, singulæ singulis; eæque activæ, quòd forma sit principium motus sive actionis, ejus in quo est per se. Unde sequitur quod dum plures causæ specie diversæ in eundem concurrunt effectum, non idem formaliter fiat ab una, quod ab altera: Alioquin causarum ipsarum naturæ atque virtutes, per suos formales effectus distingui cognoscique minimè possent, quod nullus dixerit Philosophus.

Secundùm. Quod duæ causæ particulares nequeunt esse ejusdem effectus causæ totales. Nam vel erunt diversæ specifica agendi virtute, ut Sol & Luna in hominis generatione; sicque ex jam dictis non idem efficient, sed à qualibet virtute diversus formaliter prodibit effectus; ideoque neutra causa erit totalis: vel erunt ejusdem virtutis specificæ, ut mas atque femella in Hominis vel Bovis productione; sicque si una potest totum effectum producere, altera erit superflua, quod dici non potest. Alioquin erit necessaria, proindéque ab ipsa fiet aliquid, quod fieri nequit ab altera: Non ergo hæc totum effectum producere poterit contra hypothesim.

Tertiùm denique. Duplicem esse effectus totalitatem, unam completam sive integralem, quæ id omne complectitur quod est in effectu, sive essentialiter, sive accidentaliter. Alteram incompletam; & hæc dividitur in essentialem & accidentalem. Essentialis est, quæ totam effectus essentiam sive formalem naturam continet. Accidentalis verò, quæ illius accidentia.

His positis, causa totalis definiri non debet, quæ totum producit effectum totalitate completa. Sic enim solus Deus esset causa totalis omnium effectuum naturalium, quia scilicet eandem habens virtutem quam omnes aliæ causæ, & cum eis agens quidquid agunt, idem efficit, quod omnes simul: Ideoque dicendus est causa totalis completi effectus.

Sed neque dici debet quæ totam effectus producit essentiam sive naturam, quia cùm producere totam effectus physici naturam, sit ejus materiam, formam & unionem efficere; nulla est causa creata, cui talis definitio competere queat. Mixtorum enim materia proxima, hoc est materiæ dispositio, fit à diversis specie causis particularibus: formæ verò corporeæ, ut lapidum, metallorum, plantarum, brutorum, vel à corporibus Cœlestibus producuntur, vel (quod verius censeo) per semen traducuntur, suntque ipsius seminis spiritus, qui in matrice congrua, à corporibus Cœlestibus excitatus, sibi proprium corpus fabricat, ut in scenam mundanam emergat, ut fusè diximus in Epistola panurgi de tribus impostoribus. Hominis autem forma creatur à Deo; proindeque nulla physicorum effectuum supradictorum, esset causa totalis in creatis; quod nulla insuper ipsum esse effectui per se largiri queat.

Nec etiam quæ attingit unionem materiæ cum forma: alioquin 10 Homines turrim eandem ædificantes, vel eandem navem trahentes, dicerentur singuli causa totalis ipsius turris, vel motus navis; quod nemo sanæ mentis asseruerit: ac similiter femella quævis esset suæ prolis causa totalis; quod opinari absurdum est, cùm ad hominis vel equi generationem mas & femella sic concurrant, ut quod fit à mare, id ipsum à femella fieri nequeat, ideoque hæc sine illo nihil possit ad generationem prolis, & viceversa.

Multò minùs quæ tantùm producit ipsius effectus accidentia; quæ ut sic differunt ab ipso effectu, de quo est præcipua quæstio.

Nec tandem quæ sibi similem specie producit effectum. Alioquio nec ulla causa æquivoca, nec Deus ipse esset causa totalis, quod absurdum est. Quo circa forsan rectiùs philosophari videbimur, si dixerimus causam totalem eam esse, quæ sola in suo genere effectum perficit, quatenus ab ipso genere dependet. Ut Deus & Cœlum primum respecto bominis geniti: huoc enim solus Deus perficit in genere causæ primæ simpliciter; dando illi quidquid ejus perfectioni oecessarium est à tali causa; Cœlum verò primum io genere causæ primæ creatæ, ob eandem ratiooem. Quod autem defioitio bæc sit legitima convincitur; tum quia evidentissimè coovertitur cum definito, convenitque totali causæ coilibet, tum quia per ipsam omne dubium omnisque difficultas de causa totali & partiali illicò evanescit.

Ex ea autem consequitur, quod Sol ignem generans, aut etiam ignis ipse, est ignis producti causa totalis, quippe quod Sol vel ignis geoerans, solus in suo genere perficiat effectum, nec ad huoc altero iodigeat efficiente, si tamen combustibile Soli & igni simul exponeretur, & ab utroquc acceoderetur, uterque partialis causa diceodus esset: unum enim juvaret alterum. At verò Sol & pater homiois geniti, causæ totales dici nequeuot; scilicet, ad eam generationem neque Sol coocurrit solus in genere causæ Plaoetariæ, sed Luna etiam cum reliquis Planetis; quorum impressiones non minus quàm Solis io nato depreheoduntur; nec pater etiam concurrit solus in genere causæ particularis proximæ, sed cum matre, unde pro fœcundissima Virgine Maria unum deducitur, ejus ineffabili maternitate mebercle dignissimum, quod nempe sola inter homines, homiois causa totalis extiterit; quippe Christi, quem sola effectivè perficit in suo generc, natura mirante, ut in ejus honorem canit Ecclesia: ideoque jure Christus ipse frequeoter se filium hominis appellaverit ad aliorum differentiam supernaturalem, qui filii hominum in Scriptura vocantur. Circa quod notari velim, quod quoties Christus se filium hominis vocavit, totius sanctissimæ suæ matris virginitatem insiouavit.

Porrò ex definitione causæ totalis, erumpit definitio causæ partialis: quæ idcircò ea erit, quæ non sola io suo genere perficit effectum: sed alteri sociata: ut mas & fœmella in generatione animalis: 10 bomioes eandem navim trahentes aut turrim ædificantes; septem Planetæ ad bominis generationem concurrentes in effectum, sive eâdem, sivè diversâ specie virtute, sunt tantùm illius causæ partiales ex definitione.

Quamvis autem Sol & homo io hominis generatione fiot causæ partiales: oon tamen propterea sunt ejusdem ordinis, sed Sol est causa universalis, & bomo particularis, de quibus infra dicetur, atque hic illi in agendo subordinatur: formalis enim ratio causæ totalis vel partialis, tam uoiversali quàm particulari causæ commuois est, ut fusiùs infrà patebit.

Igitur ex prædictis colligitur quod pluribus causis in cundem effectum concurreotibus, sive subordinatis sive non; singulæ totum effectum duntaxat iocomplctè producunt, solo Deo excepto, qui totum illum completè producit, quandoquidem quidquid fit ab aliis causis, id etiam fit à Deo coocurreote; sine quo factum est nihil. Ac præterea quod singulæ propriis efficicutiis ita distinguantur inter se, ut quod ab una coofertur ad effectum, non conferatur ab altera: unde fit ut quamvis puer totus dependeat à patre & matre sigillatim: ramen à neutro pendeat totaliter, à Deo autem peodet totaliter.

Caput VIII.

De Causa universali & particulari.

Causa universalis ca esse vulgò dicitur quæ virtute propria multos simul tempore differentes specie producit effectus. Idque vel unica eademque virtute, ut Deus, primum Cœlum, Rex in suo Regno; vel pluribus inter se diversis, ut Sol agens in hæc inferiora lumine, calore & iofluentiâ inter se diversis; anima agens in corpore diversis facultatibus. Particularis verò ea vocatur quæ unicum specie producit effectum, ut lux illuminans, magnes trabens ferrum, & similes.

Verùm quod in his non consistat efficientis universalis aut particularis essentia inde probatur. Quia Deo & Sole tantùm positis in esse cum aliquo calefactibili, vel supponendo Deum suum suspendere concursum ad ageodum cum creaturis omnibus exceptis Sole ipso & calefactibili, huic erit Sol calore sibi proprio particularis causa calefactionis: non ergo Deus erit ejusdem effectus causa particularis. Cùm enim Deus & Sol suot caosæ totales ipsius effectus ex cap. 7. sequeretur eundum cffcctum produci à duabus causis particularibus totalibus ejusdem generis, scilicet efficientibus, quod ideò negatur a Philosopbis, quia superflua esset altera, & effectus à neutra per se penderet; aut saltem posito Deo causâ particulari, Sol superfluus esset, quem tameo etiam supponimus cum Deo concurrere, proindeque minimè superfluum. Erit igitur Deus causa universalis, ergo oon habet causa quod sit uoiversalis formaliter, à multitudine effectuum simul productorum. Quod ex eo etiam confirmatur, quoniam alioquin Deus noo esset particularis causa creationis Mundi, qui diversis specie constat effectibus, contra commuoem sententiam, quæ particulari cuilibet effectui, particularem vult deberi causam. Cùm igitur causa coostituatur inesse causæ actualis per actualem concursum in effectum (quod quidem in superiore hypothesi commune est Deo atque Soli) in hoc autem inter se differant, quod Deus concurrat cum sibi inferiore principali, hoc est inferioris ordinis, Sol verò cum sibi superiore, & non cum inferiore, per boc etiam Sol erit causa particularis, & per illud Deus causa universalis calefactionis superioris.

Quod autem hæc sit ratio primaria & per se caosa universalis, inde probatur: quia si calor à diversorum specie effectuum simul tempore productione, ut calefactionis, indurationis, liquefactionis, rarefactionis, coctionis, &c. dicatur causa universalis; statim quæretur, quænam sit igitur singulorum causa particularis; non enim datur effectus particularis sine causa particulari. Hæc verò

eò non alia afferri poteſt, quàm calor ipſe, à quo ſolo quilibet effectus productus eſt. Sique rurſus quæratur ratio, cur ſit cujuslibet effectus cauſa particularis; non etiam afferetur alia, quàm quia calor ad ipſum effectum concurrit citra alterius principalis agentis ſibi inferioris concurſum; ad illum enim ipſe ſufficit, illeque ipſi per ſe convenit. Quod autem omnes illos effectus producat ſimul tempore (unde etiam dici ſolet cauſa univerſalis) id illi per ſe non convenit, ſed tantùm per accidens, quippe ratione multitudinis ſubjectorum ejus efficientiæ expoſitorum, vel diverſæ diſpoſitionis eorum.

Ex his igitur conſtat univerſalem cauſam efficientem eam eſſe formaliter, quæ cum ſibi inferiore principali agente producit effectum; ut DEUS Cœlum,& Sol in Mundo reſpectu hominis generantis: Particularem verò quæ ſine concurſu principalis agentis inferioris producit effectum. Et hæc duplex eſt, ſcilicet immediata, ut Sol interdiu illuminans: ac mediata, ut idem Sol noctu per Lunam illuminans. Poteſt autem eadem numero cauſa ſimul eſſe univerſalis & particularis. Idque tum reſpectu diverſorum ſubjectorum, ut Sol tanquam cauſa univerſalis hominem generans cum homine, & idem Sol vermem ſolus producens ut cauſa particularis: aut reſpectu ejuſdem ſubjecti, ut idem Sol cum homine generans hominem: & in hoc Solarem influentiam ſolus imprimens, quippe in hunc effectum nulla cauſa inferior cum Sole concurrit efficienter.

Dictum eſt autem ſuperiùs cum ſibi inferiore principali agente; quia cauſa concurrens in effectum cum ſibi inferiore inſtrumentali, non eſt effectus cauſa univerſalis, ſed particularis: Sic DEUS eſt cauſa particularis Sacramentorum & Gratiæ, quæ ab eo per Sacerdotes ut per inſtrumenta, producuntur. Sic Rex agens per Miniſtros in condemnando, ſuppliciis afficiendo, &c. ſicque Dominus per ſervos. Indeque fit ut Rex atque Dominus de actionibus miniſtrorum ac ſervorum ut ſic, coram DEO reſponſuri ſint: Servus tamen & miniſter in eo quod ſibi mandatur vel committitur, voluntariè faciens contra ſui Domini præceptum atque intentionem, agit ut cauſa principalis, eique quò ad hoc actio per ſe tribuitur, idemque de CHRISTO ejuſque miniſtris ſentiendum eſt.

Itaque ex hactenus dictis duplex erit cauſa univerſalis, nempe talis eſſentialiter & per ſe, quæ à Nobis fuit ſuperius expoſita: Et talis per accidens, idque dupliciter, ſcilicet extenſione à multitudine effectuum ſpecie vel numero tantùm differentium, ſimul tempore productorum ab eadem cauſa, cui paſſorum multitudo accidit; quæque ſola hucuſque nota fuit, & per ſe credita. Et duratione, quod ſcilicet ejus duratio complectatur tempora plurium aliarum cauſarum inferiorum, ut conjunctio magna ♄ atque ♃, vel annua revolutio Solis, quæ plurium Lunationum tempora complectuntur.

Porro ex duabus cauſis ejuſdem effectus, altera univerſali, altera particulari ſive propria; effectus magis dependet ab univerſali quàm à particulari: Ab hac enim dependet tantùm quoad eſſe hoc, ſeu quoad ſpecificationem; ab illa verò quoad eſſe ſimpliciter, proindéque etiam quoad conſervari: Nam ſine primo Cœlo & Sole homo non exiſteret. At omnium maxima præcipuaque effectus dependentia, eſt à prima cauſa ſimpliciter, quæ omnium eſt univerſaliſſima: & à qua non ſolum effectus ipſe, ſed omnes ejus cauſæ ſecundæ dependent eſſentialiter in ipſo eſſe.

CAPUT IX.

De Cauſa principali & inſtrumentali.

Efficiens cauſa principalis eſt, quæ ex ſe & propria vi producit effectum. Ut DEUS, primum Cœlum, Sol, & Homo reſpectu hominis qui ab illis producitur. Non enim ad hunc effectum Homo, Sol, aut Cœlum aliena vi concurrit, ſed ſibi propria. Sic Dominus horoſcopi in hominis geneſi eſt cauſa principalis morum; hos enim ex ſe & vi propria influit; atque ſic ſtatuarius eſt cauſa principalis ſtatus.

Inſtrumentalis verò eſt quæ non ex ſe, ſed aliena vi actu influente producit effectum. Atque hæc quadruplex eſt, quippe naturalis, ut Solis calor ſemina ad generationem excitando. Artificialis, ut ſecuris ſcindendo: ſupernaturalis, ut Sacerdos animam à peccatis abſolvendo: & Moralis, ut Præſes authoritate Regis Juſtitiam exercendo. Harum enim cauſarum neutra producit effectum vi propria, ſed cauſæ principalis cui ſubſervit; quippe Solis calor, formæ ſubſtantiali Solis; ſecuris homini ipſam impellenti: Sacerdos DEO, & Præſes Regi.

Ex his verò deducitur primò. Hominem generantem neque Solis, neque primi Cœli, nec ipſius DEI eſſe inſtrumentum, ſaltem propriè dictum; quòd nempe homo vi ſibi propria generat, quamvis, Sole, Cœlo atque DEO concurrentibus; ſimiliterque duorum hominum eandem navim trahentium, neutrum eſſe alterius inſtrumentum. Secundò, cauſam omnem inſtrumentalem indigere ut præmoveatur à cauſa principali. Nam ex ſe carens vi propria ad effectum, nequit agere ſine applicatione, præmotione & directione à cauſa principali.

Eſt autem duplex cauſa principalis. Ut quod, & ut quo. Illa eſt individuum, ſive ſuppoſitum, ut Sol, Ignis, Homo: de quo intelligendus eſt Ariſtoteles, dum ait actiones eſſe ſuppoſitorum. Ut quo verò eſt iterùm duplex; nimirum forma ſubſtantialis, ut Solis, Ignis, Hominis. Et qualitas activa, ut influentia Solis, calor Ignis, & intellectus Hominis: horum enim trium quodlibet, eſt proprii ſui effectus cauſa principalis ut quo: Calor ſiquidem Ignis, vi propria & per ſe calefacit ut cauſa principalis, non autem ut inſtrumentalis. Idemque cenſendum de reliquis.

Porrò præter cauſam principalem & inſtrumentalem ſuperius expoſitas datur adhuc altera quædam media nondum animadverſa: quæ nimirum producit quidem effectum vi propria, non autem aliena; ſed non ex ſe, indiget enim applicari, dirigi ac moderari ab aliquo principali rectore. Sic equus currum trahens vel hominem vehens, hoc quidem efficit vi propria, ſed indiget applicari & dirigi, imò plerumque calcaribus aut flagello ad motum excitari. Sic ignis eſt cauſa media Alchymiſtis ad horum operationes quas ille quidem non aliena, ſed propria vi perficit.

At non sine applicatiooe & moderatione Chymistæ. Sicque Solis vel alterius Planetæ influxus, ad aliquod opus electus & applicatus, causa media dicendus est.

Caput X.

De Causa determinabili, determinante & determinata.

PRo hac divisione intelligenda notandum, triplicem inter agentia & patientia reperiri virtutem sive potentiam: quippe activam quæ ad agens, passivam quæ ad patiens, & determinativam, quæ ad utrumque pertinet. Atque hæc hactenus ignota, duplex est, scilicet, activè & passivè determinativa. Posterior pertinet ad agens, quod patientis passivam potentiam, indifferentem ad particulares passionis species, ad aliquam determinat. Ut patet in reo ad genus supplicii indifferente, qui ad suspendium determinatur à Judice: tum in homine nascente, quem ad mores ex se indifferentem, Mars in prima figura domo ad mores Martialis determinat. Prior verò pertinet ad patiens, quod activam agentis potentiam ex se indifferentem ad particularem actionis speciem determinat. Ut hominis semen determinat Solem ad hominem generandum, semen equi ad equum, & tritici ad triticum: nec tantùm agentis activa potentia, determinatur à patiente, ut patuit: sed etiam ab alio agente: eoque aut superiore ut, si Deus Angelum determinet ad Lunam Terræ circumferendam, vel princeps ducem ad præliandum: aut inferiore, ut cùm homo determinat Solem ad hominis generationem.

His præmissis dico: quod causa determinabilis ea est, quæ ex se ad diversas species effectuum indifferens, ad aliquam activè aut passivè determinari potest: idque vel à superioribus causis, vel ab inferioribus, ut jam explicatum est. Determinans verò ea est quæ determinabilem determinat. Denique determinata est, quæ ad aliquem effectum vel aliquos determinata est, vel ex se ut homo ad hominem generandum atque discurrendum: Sol ad solariter agendum: ignis ad comburendum, vel ab aliis superiore, aut inferiore prout dictum est supra, vel etiam à focis, ut in duobus hominibus navim eandem trahentibus, qui sese mutuo determinant ad eam tractionem.

Potest autem eadem numero causa naturalis simul esse determinabilis, determinans & determinata diverso respectu. Ut patet in Sole, qui simul tempore determinabilis est ad efficiendum hominem, equum aut ranam. Et primas causas, quippe Deum atque Cœlum ad solares effectus, mixta verò diversa, ad agenda patiendaque diversa solariter determinat. Ipse verò determinatus est, ex sequidem ad proprium agendi modum quippe solarem, vel ad effectus naturæ virtutique suæ per se congruentes; ab alio autem ut homine, bruto, planta, situ ad horizontem, dominio in alios Planetas & domos figuræ, tam suis aspectibus, determinatur ad effectus alteros, illi non per se, sed hujus tantùm determinationis ratiune competentes.

. Nam præter activam & passivam determinationem causarum agentium & patentium, de quibus antea, datur insuper mirabilis quædam ipsisque Astrologis nusquam animadversa, corporum Cœlestium determinatio. Nempe partium Cœli à Planetis per corpus vel aspectum: Planetarum ipsorum, ab eorum dominio & aspectibus, & tam Planetarum quàm Cœli, ab horum situ ad horizontem: qua quidem varia determinatione, sublunares effectus producti à Cœlo & sublunaribus causis, momento sui ortus vel productionis in Mundo, determinantur activè & passivè ad accidentia diversa, ut proprio loco fusius ex professo demonstrabitur.

Caput XI.

De causa necessaria & spontanea.

CAusa necessaria est, quæ posito subjecto apto & debitè applicato, non potest ex se non agere. Ut Sol, Ignis, Magnes, respectu nascentis, hominis, ligni, ferri, spontanea est, quæ subjecto ut supra posito, potest ex se non agere: idque vel solo instinctu, ut bruta, vel voluntate, ut Angelus & homo: quidquid ergo in causis per se agentibus non agit sponte, agit necessariò. Et quidquid non fit sponte, fit necessariò ab iisdem causis.

Caput XII.

De pluribus aliis minùs præcipuis causarum divisionibus.

PRimò igitur alia est causa propinqua, inter quam & effectum nullum datur medium: unde dici quoque solet immediata: qualis est Sol respectu sublunarium effectuum; quos attingit immediatione virtutis: tum remota sive mediata, inter quam & effectum datur medium, ut Avus respectu filii.

Secundò: Alia est propria à qua sola precedit effectus, ut tractio ferri à magnete; mores Martiales à Marte: tum communis à qua plures simul oriuntur effectus, ut induratio & liquefactio ab eodem calore ignis.

Tertiò: Alia est simplex quæ unica virtute operatur. Ut primum Cœlum, cui unica est & simplicissima virtus. Tum composita quæ pluribus simul virtutibus operatur. Ut Sol lumine, calore & influentiâ.

Quartò: Est causa excitans ad agendum, ut divina gratia & Cœlestes influxus respectu liberorum effectuum: Deus enim suâ præveniente gratiâ voluntatem hominis ad bonum supernaturaliter excitat: influentiæ verò Cœlestes ipsius hominis appetitum sensitivum per se movendo naturaliter, ejus voluntatem per accidens excitant ad agendum juxta motionem appetitus.

Quintò: Est causa præparans vel disponens. Ut Sol disponens corpus animalis ad animæ actiones diversas.

Sextò: Est causa adjuvans, quæ operatur ad finem alterius. Ut idem Sol in humano fœtu, respectu animæ rationalis à Deo infundendæ.

Septimò: Est causa perficiens, quæ complet effe-

effectum, ut Sol coquens aurum in visceribus Terræ ad gradus 24.

Atque de causarum divisionibus, speciebus & proprietatibus, quatenus ad Astrologiam deservire queunt, hæc sufficiant. Quoniam verò dictum est ab initio, causam omnem efficientem esse actualem vel potentialem, post expositas causæ efficientis varias species, non erit incongruum hic subjungere proprietates causæ efficientis actualis.

CAPUT XIII.

De proprietatibus causæ efficientis actualis.

PRima est quod sit actu. Ut enim res se habet ad esse, sic ad agere, quod præsupponit esse: proindeque fieri nequit, ut quod est tantùm potentiâ, actualiter agat; ageret enim & non esset contra hypothesim. Secunda, quod sit singularis, omne enim quod est actu, singulare est. Quarta, quod sit prior effectu; si enim posterior esset, effectus ab eo quod ejus causa diceretur, non dependeret in esse; ideoque ejus causa non esset. Quarta, quod ab effectu saltem formaliter differat: nam quidquid movetur, ab alio movetur. Quinta, quod moveat per contractum suppositi aut virtutis: si enim effectum immediatione suppositi, aut virtutis non attigerit, non erit illius per se causa. Sexta, quod sit substantia, quo pacto intelligendus est Aristoteles, dum dixit actiones esse suppositorum, quippe suppositum est substantia prima sive singularis. Sed hæc proprietas convenit tantùm causæ vel agenti principali, ut quod, non ut quo, substantiali vel accidentali; quæ non sunt supposita, sed ejus partes.

CAPUT XIV.

An causæ efficientes possint sibi mutuò esse causæ.

CAusæ efficientes non possunt sibi mutuò esse causæ respectu ejusdem numero vel speciei. Nam si A calefecerit B, & ipsum B eodem calore calefecerit A, erit A sui ipsius causa, siquidem quod est causa causæ, est ipsius causati causa; ideoque erit A priusquàm sit, hoc est simul erit & non erit, quod implicat.

Possunt autem simul tempore sibi mutuò esse causæ respectu diversorum speciei. Ut stomachus suo actuali calore piper calefacit; piper verò suo virtuali calore stomachum, sic Sol est causa determinativa fœtus humani ad temperamentum calidum & mores solares; fœtus autem ipse causa determinativa Solis ad generationem hominis, imò possunt respectu ejusdem speciei & numero, sed per accidens. Ut aqua calida si frigidæ misceatur, utraque est sibi mutuò causa ejusdem temperiei, sed per accidens: nam calida tantùm per se calefacit frigidam, & hæc per se refrigerat calidam, unde per accidens consurgit in utraque eadem numero temperies, gradu diversa ab utraque causa.

Nec est quod objiciatur manus frigidas sese mutua frictione calefacere. Tùm quia si supponantur frigidæ, ergo per se non calefacient, sed per accidens; quod supra concessimus: tum quia calor qui in alterutra manu producitur, est per se à motu frictionis, qui cùm ut fit concipi nequeat sine duobus corporibus; erit etiam ipse calor ab utraque manu, & non ab unica. Idemque dicendum de quovis alio calore, qui motu producitur; fit enim semper duorum corporum collisio.

CAPUT XV.

An idem possit esse contrariorum causa.

DE causa efficiente hoc præsertim inquirimus propter Aristotelem, qui lib. 2 physic. t. 30. docet eandem esse posse contrariorum causam: & tamen 4. meteor. summa 2 cap. 3. ait. contrariorum effectuum, causas esse contrarias; lib. autem 2. de gener. text. 56. inquit. Idem in quantùm idem, semper facit idem.

Primò autem certum est causam omnem efficientè posse per accidens facere contraria. Sic enim idem nauta per suam prudentiam navim conservat, quam sua submergit imprudentia. Sic frigus hyemale partes corporis externas frigefacit, & internas calidiores efficit; externa pororum constrictione cohibendo calorem nativum & fuligines calidas ne evaporent: sic idem quod est causa corruptionis, est etiam causa generationis: atque sic Planeta qui ordine fati naturalis, erit causa mortis patri, erit etiam causa successionis filio.

Causarum verò per se tantùm agentium alia est libera, quæ liberè agit: & alia necessaria, quæ necessariò. Libera potest per se contraria, voluntas enim per se potest amare & odisse; DEUM colere & spernere. Necessaria est iterum duplex, nempe universalis & particularis. Universalis quia multos specie differentes effectus simul tempore producere potest, contraria etiam per se præstabit. Ut præ cæteris primum Cœlum quod formas omnes physicas corruptioni subditas, & omnia contraria continet eminenter. At particularis, quia ad unum tantum specie effectum per se determinata est, contraria efficere non poterit. Sic ignis per se tantùm calefaciet, ignemque generabit: Sol per se tantùum solariter aget, & Mars Martialiter. Per accidens verò etiam contraria efficies ut dictum est supra. Idque vel propter patientis diversitatem; quo pacto idem ignis liquefaciet ceram & lutum indurabit: Sol generabit ignem ex ligno, & etiam aquam. Idemque medicamentum sanabit unum & interficiet alterum. Vel propter diversitatem applicationis agentis & patientis: quo pacto idem magnes una sui parte ferrum attrahet, quod alterâ expellet. Sol vitam causabit in horoscopo, & mortem in octava domo. Vel propter diversum agentis statum; quo pacto idem pharmacum rectè præparatum sanabit, malè verò occidet: & Saturnus exaltatus in decima figuræ domo largitur honores, quos auferet vel negabit dejectus ibidem.

Quod autem contrariorum effectuum causæ sint contrariæ; etiam perpetuò verum est in causis per se necessariis & particularibus. Calefactio enim per se est à calore, frigefactio à frigore, & illuminatio à lumine: non autem verum est in causis per accidens liberis & universalibus.

Ulti-

Ultimum denique Axioma. Idem in quantum idem, semper facit idem, perpetuæ quoque veritatis erit, si ei addatur in eodem; nam idem quantumvis idem, diversa tamen in diversis efficiet; ut patet ex eodem igne, qui lutum indurat & ceram liquefacit. Porrò de agente non sufficit, quid sit idem omninò specie, quantitate & virtute: sed etiam necesse est, ut sit idem statu seu affectione, distantia à passo, loco, & situ seu applicatione ad passum. Affectione quidem, quia idem Planeta affectus Trino Jovis aliud efficit quàm affectus quadrato Saturni. Distantiâ, quia magnes ferrum attrahet ex minore distantia, quod idem non attrahet ex majore. Loco, quia idem magnes in Aere validius attrahit, quàm in aqua ex eadem distantia. Situ denique, quia Mars aliud efficit in prima domo, & aliud in octava. Et aliud in signo igneo, aliud autem in aqueo At quotiescunque idem agens in prædictis omnibus se habebit æqualiter: idem semper prodibit effectus in idem passum: Quod etiam idem esse debet non modo specie; sed etiam quantitate & dispositione intrinseca, vel extrinseca. Quantitate quidem, quia quod movet ac alterat minùs, non movebit vel alterabit majus, aut non æquè. Dispositione autem intrinseca, quia Sol qui juveni suo calore nocet, eidem seni proderit. Extrinseca verò, quia magnes non attrahit ferrum sevo vel alio pingui illitum, ut non illitum; & Solis beneficus influxus non idem largitur nato rustico, quod Nobili vel Principi.

Caput XVI.

Dantur causæ secundæ ex se activæ; non tamen sine concursu primæ.

Prima pars probatur experientiâ: Sol enim illuminat, homo projicit lapidem, ignis calefacit, & bos generat bovem.

Quod si dixerit quispiam hæc non fieri à causis creatis per se, sed à Deo illis præsentibus; ergo quoniam Deus igne præsente frigefacere potest, & præsente bove hominem producere: non erit ignis ex se magis causa caloris quam frigoris; nec bos potiùs causa bovis quàm hominis: ideoque nulla erit nobis cognitio naturæ rerum, quæ per earum tantùm proprios vel formales effectus haberi potest: hæc autem sunt cujusvis scientiæ naturalis destructiva, ideoque absurda.

Præterea si causæ secundum nihil ex se agerent, sed solus Deus illis præsentibus; nulla esset actio vitalis, nullaque libertas; & idcircò nec virtus nec vitium; vel saltem Deus esset æquè peccati atque virtutis per se causa, quod nefas est asserere. Denique Geoes. cap. 1. dixit Deus *germinet Terra herbam virentem & facientem semen & lignum pomiferum faciens fructum:* quod Christus ipse confirmat apud D. Math. cap. 4. inquiens *ultrò* (quod notandum) *Terra fructificat, primum herbam, deinde spicam, deinde plenum frumentum in spicâ*; ergo causæ secundæ ex se sunt activæ, divinamque maximè decebat bonitatem, ut sicut creaturis dederat sui similitudinem quo ad esse: sic etiam daret quo ad operari, ne ipsorum esse virtute activa destitutum, restaret otiosum; & potiùs inane phantasma divinæ bonitatis videretur, quàm ejus vera similitudo, prout illius est capax quælibet creatura.

Secunda pars autem probatur, imprimis Scripturæ sacræ autoritate, apud D. Joan. cap. 1. *omnia per ipsum facta sunt & sine ipso factum est nihil.* Quod Christus ipsemet ore proprio confirmat apud D. Joann. cap. 15. *sine me nihil potestis facere.* Deinde probatur rationibus. Deus enim est infinitus, non solùm ut ens, sed etiam ut causa: non quod infinitus effectus ab eo produci queat, vel quòd cum infinitis causis secundis concurrat ad agendum; quippe extra Deum non datur infinitum actu: ergo tantùm ex eo quod nulla sit vel esse queat causa secunda ad cujus actionem & effectum ipse non concurrat: vel nullus sit effectus qui efficientiam ejus subterfugiat. Præterea si causæ secundæ essent activæ sine concursu Dei, illarum effectus à Deo in esse minimè dependerent. Non enim eorum esset causa efficiens, ex definitione causæ efficientis, quæ est id à quo est principium motus à non esse ad esse, vel quo quidpiam producitur in esse. Illud autem absurdum est: Deus enim cùm sit ipsum esse, ipse est principium atque causa essentialis & immediata cujusvis alterius esse, quod non est ipsum esse: ergo causæ secundæ sine Deo non sunt activæ, quod rursus inde confirmatur; quia ut in esse dependent à Deo ex supradictis; ita & in agere: nam ut res se habet ad esse, sic ad agere. His adde quod alioquin Deus causarum secundarum actiones in subjecta rectè disposita nequiret impedire, nisi aut illarum vim activam tollendo, aut eandem ligando vel cohibendo, aut eidem contraria objiciendo, vel ea in ipso subjecto patiente producendo. Quamvis autem Deus singula possit, est tamen in eo majoris potentiæ argumentum, causis secundis vim suam activam illæsam, & quoad se non impeditam relinquere: & tamen illas non agere, etiam nullis objectis contrariis. Major ergo hæc potentia Deo infinitè potenti denegari nequit. At si concessa fuerit, & ex parte causæ secundæ agentis, ipsiusque patientis nihil ad actionem requiri possit, quæ tamen non succedat, ut in igne fornacis Babilonicæ & Solis Eclipsi tempore passionis Christi, omninò sequetur causam secundam se sola ad producendum effectum minimè sufficere. Non igitur causæ secundæ sine concursu Dei sunt activæ: proindeque res quælibet à Deo dependet in esse conservari & agere. Nec sufficit quod causa secunda in suo esse conservetur, ut patet ex illo igne fornacis Babilonicæ, qui etiam in suo esse conservatus, minimè tamen agebat in pueros Hæbreos; quod, scilicet, Deus cum ignis virtute non concurreret, unde illa sola restabat inefficax: sed hoc etiam admiratione dignum est, quod nempe Deus suum prout vult cum eadem causa secunda moderetur concursum, tanquam hujus dominus liberrimus. Ut iterùm patet in supradicto igne qui Hæbreos intra fornacem non urebat, & tamen Chaldæos fornaci astantes devorabat. Ex his verò constat quanta attentione sit cuilibet homini in suis actibus continuò præcavendum, ne tam venerando concursu ad scelera & peccata perpetranda abutatur, qua de re Deus per Prophetam Esaiam c. 43. conqueritur his verbis; *servire me fecisti in peccatis tuis.*

Deus enim quia jure naturæ tenetur concurrere ad actionem cujusvis causæ secundæ non modò necessariæ, sed etiam liberæ (alioquin hæc libera non esset, si quoties agere vult, Dei concursus sibi præsto non adesset) verè quodammodo dici potest, Deum in bonis & malis operibus nobis inservire. Nec tameo idcircò causa peccati existit: in peccato enim duo sunt, nempe actus positivus & realis, à quo habet actio suum esse physicum, ut quod sit oratio, eleemosina, occisio hominis; & moralis rectitudinis privatio, à qua habet actio suum esse morale: peccati autem ratio non consistit in esse physico actionis, quæ peccatum appellatur, carnifex enim hominem occidens mandato Judicis & Principis non peccat; sed in ejus esse morali. Hoc autem tantùm esse potest à causâ deficiente, qualis est creaturæ. Ergo non à Deo, alioquin posset agere defectivè, quod repugnat ejus infinitæ perfectioni. Ergo Deus ad rationem peccati minimè concurrit saltem effectivè, sed tantùm permissivè, ob jus liberi arbitrii: concurrit autem ad ejus esse physicum vel materiale effectivè, sed innocenter, quòd ipsum careat ratione formali peccati, sicut jam dictum est.

Porrò non ideò causa secunda indiget concursu primæ, quod illa sit aliquid se nobilius productura: bos enim bovem generans, & ignis ignem, se nobilius non producunt: sed quia agere sola virtute propria, soli Deo convenit & non creaturæ: hæc enim ut non est sola virtute propria, sed adeo essentialiter dependet in esse: sic etiam dependet in agere, tàm ratione conservationis quàm ratione concursus. Agit autem utraque eâdem numero actione completâ, quia unicus est numero terminus actionis completæ, qui cum ipsa actione identificatur, at non eâdem numero actione incompletâ. Nam alius est concursus Dei, & alius creaturæ, verbi gratia Petri generantis Paulum: quodque confertur à Deo, conferri nequit à creaturâ, nempe ipsum esse: creatura enim duntaxat tale esse confert, non autem ipsum esse, cujus per consequens Deus est causa particularis: at talis esse, Deus est causa universalis, & creatura particularis. Quocirca in dando tali esse creatura subordinatur Deo, sine quo ipsa nequit agere: at in dando ipso esse, non subordinatur, alioquin Deu[illegible]n esset causa particularis ipsius esse, sed universalis, contra prædicta. Est autem tàm prima quàm secunda causa, totalis; quia quælibet in suo genere totum producit effectum.

Caput XVII.

Prima Causa attingit effectus causæ secundæ immediatione suppositi atque virtutis.

Causa illa dicitur agere immediatione suppositi, inter quam & patiens nullum datur intermedium suppositum. At talis est Aer respectu Maris, sapidum respectu linguæ, & similia: siquidem inter sapidum & linguam gustantem, nullum est intermedium suppositum. At immediatione virtutis causa illa dicitur agere, quæ virtute sibi propria, nec aliunde accepta attingit effectum. ut magnes respectu ferri à se dissiti, Sol & astra reliqua respectu sublunarium effectuum, veluti suo loco patebit.

Quod autem prima causa sive Deus attingat effectum causæ secundæ immediatione suppositi; inde manifestum est; quia cùm Deus sit infinitus & incircumscriptibilis, dicatque de seipso, *ergo Cælum & Terram impleo*; ergo est ubique, proindeque nullum inter ipsum & passum dabitur suppositum intermedium; ac per consequens aget immediatione suppositi ex antedictis, virtutis autem immediatione ipsum etiam agere probatur inde, quod alioquin sequeretur ipsum non propriâ, sed aliunde acceptâ virtute agere, quod nefas est asserere. Adde quod Dei virtus est idem re cum ejus supposito: Deus enim est summa simplicitas: agit autem immediatione suppositi, ut probatum est: ergo etiam virtutis.

Caput XVIII.

An omnis Causa efficiens agat extra se virtutis effluxu.

Nova quidem quæstio est, sed magni momenti, & Phylosopho Theologoque dignissima. Primum ergo de Deo prima causarum omnium illud inquirere par est.

Itaque qui de ejus concursu cum causis secundis accuratiùs Philosophati mihi videntur, inquiunt: concursum ipsum ut se tenet ex parte Dei esse Deum ipsum, ut verò se tenet ex parte effectus, non esse Deum, sed actum procedentem ex ejus voluntate, prout in effectu recipitur; differentem realiter à concursu causæ secundæ in ratione principii, non autem termini actionis qui unicus est. Quoniam verò non parum obscuritatis atque difficultatis involvit illa divini concursus definitio; ipso Dei concursu ad quæstionis resolutionem priùs invocato, dicendum videtur: Quod Deus de communi Theologorum consensu, tantùm agit intellectu atque voluntate, quæ duo sunt in Deo idem re simplicissimum; sed in nostro concipiendi modo saltem ratione vel formaliter distinguuntur. Deus autem intellectu, agit tantùm ad intra; quâ actione pater producit filium: etenim in divinis actio pertinet ad personas, divina autem essentia est otium, & quies ineffabilis atque sempiterna: sed voluntate Deus agit tum ad intra tum ad extra. Per actum autem voluntatis ad extra, non est intelligendum quod actus ipse formaliter sit vel recipiatur extra Dei voluntatem, sunt enim voluntatis actus formaliter immanentes etiam in homine, quantò igitur magis in Deo? Hinc verò deregitur, duplicem esse in Deo actum voluntatis immanentem, unum circa actionem immanentem, quâ à Patre & filio ut unico principio ob voluntatis identitatem, producitur Spiritus Sanctus, & dicitur actio ad intra: alterum circa actionem transeuntem, qua, scilicet, tota trinitas ut unicum principium vult aliquid extra se fieri, & dicitur actio ad extra.

Ex eo enim quod Deus vult intra se quod creatura agat, vel quid novi producatur sine concursu creaturæ, id fit eodem instanti juxta actum divinæ voluntatis, quæ non potest esse activa, quòd

quòd sit Omnipotens. Cùm autem actus ille formaliter sit in ipso DEO, ille erit DEUS ipse, in quo nulla datur realis distinctio, nisi ratione personarum; sed summa simplicitas: proindeque erit æternus, immutabilis & unus, atque idem pro singulis creatis effectibus; qui idcircò per sui productionem nihil ipsi DEO addunt vel adimunt. Non ergo actus ille formaliter spectatus, erit formaliter divinus concursus, hic enim quatenus concursus in effectu recipitur. Atqui DEUS non aliter agit ad extra, quàm actu illo suæ voluntatis ad extra, proindeque illo solo actu vel creat, vel ad causarum secundarum actiones concurrit: ergo DEI concursus formaliter, erit actus ille divinæ voluntatis ad extra, quatenus in effectu non formaliter, sed effectivè recipitur. Divinum autem concursum in effectu effectivè recipi, nil aliud est, quàm hunc ab illo fieri. Et concursus divinus spectatus formaliter & effectivè, non est DEUS. Proindeque nec æternus, nec infinitus, nec idem; sed diversus pro singulis effectibus. Nec est quid creatum, inter DEUM & causam secundam medium, quo ipsa agat; egeret enim altero DEI concursu. Atque sic in infinitum. Sed est DEI modus quidam agendi ad extra verè ineffabilis. Attamen tantùm quid rationis in DEO est, ejusque causalitas in quâ ipsius ad creaturas fundatur relatio, quæ idcircò tantum est rationis, ut jam dictum est cap. 1. In effectu verò quid reale est, quo, scilicet, effectus realiter producitur, & ad DEUM ut suam causam refertur realiter.

Ex his igitur manifestum est, nihil realis à DEO extra ipsum effluere, quo rerum attingat effectus, ut jam demonstravimus lib. 1. unde jure dicitur omnes attingere immediatione suppositi: quandoquidem etiam omnibus quæ sunt intimus est. Adde quod agens virtutis effluxu, indiget tali medio ad agendum, virtute, scilicet, effluente; quæ indigentia cùm sit imperfectio, nequit in DEO reperiri: agit ergo DEUS solo atque simplici voluntatis actu, ut dictum est, qui omnium agendi modorum est perfectissimus, solique DEO proprius.

Non tamen hic caret suâ in Mundo qualicunque similitudine. Sic enim Rex imago DEI conspicua, quodammodò operatur cum suis Ministris in arce extruendâ, aut civitate expugnandâ, aut debellandis hostibus, aut jure dando, aut aliis. Civitatem enim expugnaturi ita dependent à Regis voluntate, ut sine hac eorum propria virtus nulla sit pro tali effectu. Ad hunc ergo Regis concursus requiritur, qui ex se concurrit solo actu voluntatis; & tamen effectus Regi ut suæ primæ causæ tribuitur: dicitur enim Rex civitatem expugnasse, hostes profligasse, &c. Ut igitur quædam in Regno pendent in fieri atque esse à voluntate Regis, ita in Mundo cuncta in fieri & esse dependent à voluntate DEI: qui tamen à Rege in his maximè differt. Primò quòd cuncta in esse & fieri dependeant à DEO simpliciter & absolutè, non autem superius dicta à Rege. 2. Quod DEUS attingat effectum quemlibet immediatione suppositi, Rex verò non item, sed per Ministros. 3. Quod Regis voluntas impediri queat ne excutioni mandetur, DEUS autem omnia quæcunque voluit, fecit. 4. Quod Rex Ministris suis teneatur voluntatem suam significare, eosque authoritate suâ præmunitos, peculiari mandato præmovere & executioni applicare; unde causæ sunt duntaxat instrumentales effectus, qui Regi ut soli causæ principali tribuitur, cujus virtute & non propria Ministrorum, effectus ipsi peraguntur. At DEUS causas secundas virtute propriâ ut causas principales agere sinit. 5. Quod Rex suâ voluntate sine Ministris nihil extra se possit efficere: DEUS autem sine causâ secunda possit quidquid voluerit, nulloque indigeat. Idcircò modus agendi Regis per voluntatem, est crassa tantùm umbra modi agendi ipsius DEI.

Nec certè mirum, cùm DEI virtus sit infinitè elevata supra vires non solùm cujuslibet causæ creatæ; sed totius quoque naturæ. Siquidem ex nihilo natura nihil efficere potest; DEUS autem quidquid voluerit, ex nihilo faciet. Vi naturæ virgo concipere nequit; at vi divinâ concipiet. Idem corpus vi naturæ nequit esse in pluribus locis: at vi divinâ erit ubicunque DEUS voluerit. Creatura rationalis vi naturæ DEUM intueri nequit in sua essentia, at vi divina poterit. Creatus intellectus nequit unico actu intelligentiæ plura diversa distinctè cognoscere, nec unico actu voluntatis plura distinctè velle; nec unico actu memoriæ, plurium distinctè recordari. Sed DEUS unico actu simplicis intelligentiæ distinctissimè novit omnia actualia, possibilia & impossibilia; unico actu voluntatis vult, imò efficit quæcunque participant esse actuale: & unico actu memoriæ recordatur omnium. Atque hi tres actus in DEO non sunt nisi unus actus simplicissimus: omnibus supradictis & eorum singulis sufficientissimus: quia sunt ipse DEUS omnipotens. Unde patet evidenter quàm stulta sit mens schismaticorum Calvinistarum, qui divinam virtutem atque potentiam in sacrâ Synaxi naturæ cancellis includi volunt, cum nonnullis Philosophis eo nomine indignis & æquè stultis, qui DEUM quidquam supra naturam posse negant. Ignorantes quod ipsa etiam hominis ars possit supra naturam, quantò igitur magis ars sive virtus DEI, cujus proprius agendi modus incipit, ubi desinit proprius agendi modus naturæ, quam ipse condidit, & quibus voluit terminis limitavit, ipse essendi & agendi limitibus c[illegible]s.

Cæterùm DEI modus agendi supradictus per voluntatis actum, creaturarum ab illo dependentiam in agendo reddit eo insignorem, quòd causis creatis insit plenaria agendi virtus, sintque ex se ad agendum paratæ, & tamen præsente subjecto ad patiendum apto, & congruenter applicato, nequeant agere nisi dependenter ab illo actu divinæ voluntatis efficienter concurrente. Hæc enim dependentia longè major est, quàm ex se carere agendi virtute propria, & nihilominus deservire actioni divinæ voluntatis: hîc enim creatura non agit, sed DEUS per ipsam. Ideoque actio non creaturæ, sed DEO tribuitur: quod si non agat, nec in agendo dependebit, vel duntaxat ut instrumentum dependebit, quod magis patitur quàm agat. Ibi verò agit creatura vi propria cum DEO, à quo tamen dependet in agendo etiam ut causa principalis.

Ex supradictis autem eorum opinio refellitur qui

qui Deum causas secundas necessarias, non autem liberas ad agendum præmovere volunt, quandoquidem ex modo supradicto cum omnibus uniformiter agit: An autem præmoveat necne, & quomodo, diximus amplè Libro de concursu primæ Causæ cum secundis, adversus Jensenistas.

At Causæ secundæ saltem corporeæ agunt extra se virtutis effluxu, sive movendo localiter, ut homo lapidem projiciens, Magnes ferrum attrahens, sive alterando, ut Sol calefaciens vel influens, sive generando, ut homo hominem generans. Non enim lapis sursum projectus movetur virtute propria: ergo aliena, quippè recepta à projiciente, à quo per consequens ipsa effluxit, perduratque in lapide quamdiu hic ab illa movetur. Et ratio est quia nulla substantia creata agit per suam essentiam, rerum enim essentia etiam otiosa est, ut de Deo essentiâ dictum fuit superiùs, sed agit per virtutem sibi essentiæ ratione propriam, eique vel superadditam, vel ab illâ fluentem, quæ cùm sit accidens, ideoque realiter differat à substantiâ, potest in actionibus ad extra effluere: & de facto effluit, ac in passo recipitur, ut dictum est de lapide projecto; & patet etiam in Magnete, qui alioquin non esset immediata causa tractionis ferri distantis, neque Sol generationis hominis.

An autem ab Angelo qui naturæ spiritualis est, virtus effluat, dum per hypothesim Solem movet, aut procul à se lapidem sursum impellit; quæ virtus etiam in passo recipiatur, subtilioris est inquisitionis alibi pertractandæ. Attamen hîc certum est etiam lapidem illum non ferri sursum virtute propriâ, sed alienâ: ac præterea moveri ab Angelo, vel immediatione suppositi, vel immediatione virtutis: non immediatione suppositi, quia procul ab Angeli supposito impellitur per hypothesim, ergo immediatione virtutis, quæ lapidem comitatur atque movet: aliunde certum, quod movens & mobile simul esse debeant, quibus concessis necessariò sequitur etiam ab Angelo virtutem motricem effluere.

Sed quod ad Physica agentia pertinet, notandum, duplex esse agens naturale: scilicet, necessarium & spontaneum. A spontaneo & homine bruto, ut sic virtus tantum effluit in ipsa actione spontaneâ, ut à movente, & generante. Agens verò necessarium duplex est, scilicet, in remotum, sive distans, & tantum contiguum. Ab hoc etiam virtus tantum effluit in ipsâ actione, ut pipere dum linguam calefacit, aqua forti dum aurum dissolvit, caustico dum erodit, & similibus. At ab agentibus in distans, ut Magnete, Igne, Sole, &c: virtus perpetuo effluit, etiam citra ullam penitus actionem in aliud. Quod etsi paradoxum plerisque videri queat, ut hactenus inauditum, tamen infra validis rationibus verum esse probabimus, dum de alteratione tractabimus. Sed de causâ efficiente quatenus ad Astrologiam necesse est, hactenus dicta sufficiant: qui plura & altiora cupiet, ipsa inveniet in Libro nostro de concursu primæ causæ cum secundis, tam in actionibus naturalibus quàm supernaturalibus.

FINIS LIBRI SEPTIMI.

ASTROLOGIÆ GALLICÆ

LIBER OCTAVUS.

De Corporum Physicorum Alteratione.

PRÆFATIO.

Quoniam corpora Cælestia perpetuo alterant hæc Sublunaria, luce, calore, frigore, & influentiis suis; nec quomodo id efficiant cognitum fuit Aristoteli ejusque Sectatoribus Peripateticis, qui vulgarem ejus Physicam in Scholis tuentur: Idcirco nobis hoc Libro statutum est de corporum Physicorum alteratione disserere: equidem contra vulgo receptas hactenus opiniones; sed secundam naturam ipsamque rerum veritatem antea ignotam. Etenim citra veram Alterationis doctrinam Astrologia perfectè sciri vel doceri nequit.

Caput I.

Quid sit Alteratio.

QUamvis de alteratione solo Chymicorum more possemus philosophari: Quia tamen nostri est instituti Peripateticos à vulgaribus scholarum opinionibus blandè abducere: Idcirco doctrinam istam terminis & methodo Peripateticis discutiemus hîc; Chymicis tamen nonnullis intermixtis, ut evidentiùs pateat quàm absurda de alteratione & qualitatibus traduotur in scholis Aristoteli mancipatis.

Itaque Alterationis nomen est Omonymum apud Philosophos. Primò enim sumitur pro quacunque accidentali mutatione: quo sensu Porphyrius ait cap. de differentia, omne accidens facere alterum, non vero aliud. Secundò, pro mutatione ad quamlibet qualitatem. Tertiò pro mutatione ad solas qualitates contrarias & corruptrices, calorem scilicet, frigus, humiditatem, & siccitatem. Quartò, pro mutatione ad quamlibet qualitatem sensibilem; cujus duæ sunt species: Alia enim est per se sensibilis, ut lux & calor visu, sapor gustu, sonus auditu, odor odoratu, calor, frigus, humiditas, siccitas, mollities, durities, scabrities, levitas, gravitas tactu: Alia tantùm per accidens; ut vis magnetis, quæ visu & tactu sentitur, sed per accidens, motu quippe ferri tracti: Tum Cœlestis influaus qui per suos duntaxat effectus sensibus deprehensos in hominis forma corporea & colore innotescit. Atque hoc quarto modo sumitur à nobis alteratio; quamvis magnetica virtus & Cœlestis influxus prout sunt in propriis subjectis magnete, scilicet & corpore Cœlesti, referantur ad secuodam qualitatis speciem Aristotelicam, quæ est naturalis potentia; non ad tertiam, quæ est patibilis aut sensibilis qualitas propriè dicta. Etenim ferrum vi magnetica inficitur ac alteratur, & homo oascens influxu Cœlesti.

His vero præmissis, dico Alterationem esse subjecti permanentis mutationem ad qualitates sensibiles. Dicitur mutatio; quia quod ex frigido fit calidum aliquam in se mutationem pati, nemo sanæ mentis inficiabitur. Dicitur sobjecti permanentis: quia dum calesit aqua, hæc non in aliam mutatur naturam, sed remanet semper aqua; etsi fiat altera, vel mutetur in qualitate: denique dicitur ad qualitates sensibiles; ob modum quo à nobis sumitur alteratio.

Caput II.

An Alteratio sit motus realis.

HOc nemo hactenus in dubium revocavit. At quia D. Renatus Des Cartes oullum admitmittit reale accidens, Alteratio autem est motus ad qualitatem, quam non esse substaotiam, sed saltem accidens communiter receptum est; sequitur quod si qualitas ipsa non sit quid reale, nec alteratio erit motus realis. Motus enim identificatur formaliter cum eo ad quod ipse fit motus. Videndum ergo quas ille rationes suæ opinionis habeat.

Igitur in responsione ad sextas Objectiones adversus Meditationes suas de prima Philosophia, duas habet rationes, præter quas ait nullas alias à se exspectandas esse. Prima est pag. 584. *Quod cum omnis sensus tactu fiat, hujus sequatur nihil præter superficiem corporum sentiri posse, quòd in sola superficie fiat contactus. Ac proinde si quæ sint accidentia realia, debent esse quid diversum ab ista superficie, quæ nihil est quàm modus.* Ergo (inquit) *si quæ sint, non possunt sentiri: quis autem existimavit illa esse? nisi quia putavit sentiri?* Quæ sanè ratio non probat intentum. Primò enim etsi concedatur omnem sensationem aliquo fieri tactu, non tamen sequitur solam superficiem corporum sumptam quovis modorum pag. 584. sentiri quolibet sensu vel organo sensus; alioquin singuli sensus circa ipsam idem tantùm sentirent, nec diversi-

versimodè afficerentur; quòd scilicet illa in se sit tantum eadem & minimè diversa. Constat autem experientiâ contrarium: Nam si ferrum aut cuprum intensè calefactum, quod in tenebris occurrat alicujus manui; illicò manum retrahet; non sensatione superficiei, quòd omnis superficies non sic sensum afficiat, sed acrioris caloris: Nec tamen sciet quodnam sit illud corpus specie, quamvis de corpore in genere ejusque superficie non dubitet: At si aliqua aperiatur fenestra, illico ex colore ferri aut cupri viso, cognoscet esse cuprum aut ferrum, & non aliud corpus, etsi quodlibet aliud superficiem quoque habeat: nec tamen sciet esse calidum, nisi priùs organo tactus id exploraverit. Cùm ergo diversæ sensationis ratio, peti nequeat ab ipsa superficie quæ in se est eadem, nec per sensus diversos aut eorum organa quid ei conferatur, ex quo illis fiat diversa: necesse est in ipsa superficie diversas esse rationes sive causas, quarum unaquæque unum, non autem alterum sensum propria vi afficiat: Ergo non sola superficies, sed præter hanc quid aliud quoque propriè sentitur utrovis sensu. Unde non abs re Philosophi sensibile distinxerunt in sensibile proprium & commune: hoc quippe est superficies, communis utrique sensui; illud verò est calor tactui & color visui. Verum est ergo quod superius ait D. Des Cartes, si quæ sint accidentia realia debent esse quid diversum ab ista superficie, falsum autem quod ipsa realiter etiam fecerni non possint.

Secunda autem ejus ratio: *Quod quidquid reale est, potest separatim ab omni alio subjecto existere*; atque hoc etiam naturaliter intelligit; *quidquid autem ita separatim potest Divina etiam virtute existere, est substantia, non accidens: Ergo, &c.*: Sed probet majorem & minorem Syllogismi, & dabimus ei palmas. Nam odor quid reale est, nec tamen potest ab omni subjecto saltem naturaliter separari: sed non est substantia nec completa nec incompleta; nec corporea, nec spiritalis. Cùm igitur hic non probet suam opinionem, quæ etiam superiùs à vero aliena convincitur, hic concludendum cum Veteribus Philosophis, alterationem esse motum realem, quòd scilicet forma quæ per talem motum acquiritur, habeat esse reale & non rationis; in quæ duo genera subalterna, supremum genus entis adæquatè dividitur.

Evidentiùs autem convincitur qualitates sensibiles non esse modos, sed entia realia, ex eo quòd nullus modus per se sit activus, nullumque proprium habeat effectum: ut patet de superficie, quam ait nihil aliud esse quàm modum: At lux, calor, vis magnetica, influxus Cœlestis, & similes qualitates sunt per se activæ & proprios habent effectus, ut cunctis experientiâ notum est. Non ergo sunt modi, sed accidentia realia; quibus corpora Physica in se mutuò agunt.

CAPUT III.

De Terminis alterationis à quo & ad quem.

QUoniam alteratio est motus: In omni autem motu hæc reperiuntur; mobile, movens terminus à quo incipit motus terminus ad quem desinit, & via ab uno ad alterum quæ est ipse motus: Idcirco postquam cap. 2. ostensum est, ideo alterationem esse motum realem, quòd fiat ad terminum vel formam realem, jam hîc de alterationis terminis à quo & ad quem dicendum est.

Itaque sensibilium qualitatum aliæ aliis sunt contrariæ; ut calor frigori, albor nigrori, fœtor suaveolentiæ, amaror dulcedini, &c. Aliæ verò carent contrariis; ut lux, vis magnetica, influxus Cœlestis: Ad has autem alterationes terminus à quo, est duntaxat privatio formæ, per alterationem introducendæ. Dum enim ex non lucido fit lucidum; non datur aliquid positivum, quo non lucidum fit non lucidum: sed tantùm mera lucis privatio. Sic in ferro priusquam magnetica virtute imbuatur, datur hujus tantum privatio; nec non in fœtu priusquam Cœlesti influxu inficiatur: sique hujus alterationis terminus à quo esset positivus, is qualitati introducendæ contrarius esset contra hypothesin. Sed alterationis ad priores qualitates, calorem, frigus, &c: terminus à quo, positivus est atque introducendæ qualitati contrarius. Non enim fit calidum, quod priùs non sit frigidum: frigus autem est realis & positiva qualitas, ut à nobis alibi ostenditur, sic de aliis. Cujuscunque verò alterationis terminus ad quem est realis & positivus, ut cap. 2. dictum est.

Porrò ad quamlibet qualitatem sensibilem ab aliis realiter distinctam potest esse per se alteratio, quia alteratio ut est motus, est idem re cum suo termino ad quem: Non ergo duæ qualitates realiter distinctæ unica alteratione acquiruntur: alioquin non essent duæ, sed unica. Præterea quælibet ipsarum qualitatum acquiri potest accidentali mutatione: At non alia quàm alteratione. Nec refert quod plures qualitates simul introducantur, aut unius productio ex alterius productione sequatur: ut dum Hermetici ajunt: Calor agens in humidum gignit nigredinem; in siccum verò albedinem: quibus alterationibus calor & nigredo, tum calor & albedo, juxta communem opinionem simul producuntur in subjecto quod alteratur; non enim calor sed sola nigredo aut albedo propriè producitur in subjecto quod alteratur, ut infra ostendetur; quamvis calor etiam cum nigrore vel albedine introducatur: quod autem idem calor in eodem subjecto gignat contrarias qualitates, nigrorem & albedinem, causa est successivè contraria ipsius subjecti dispositio, in humiditate & siccitate: omnis enim causa juxta subjecti dispositionem agit.

CAPUT IV.

De Alterationis subjecto.

DUplex tantùm à Philosophis admittitur subjectum alterationis, nempe subjectum inhæsionis & subjectum denominationis. At ego saltem pro alterantibus in distans illis addo subjectum effusionis.

Subjectum effusionis est corpus vel spatium, in quod fit effluxus qualitatis activæ in distans, sine hujus inhæsione ipsi subjecto. Ut lux Solis effluens in Aerem, vel spatium corpore ex hypothesi vacuum, dicitur in illo Aere vel spatio, esse in subjecto effusionis; sicque vis magnetica & influentia sunt in Aere ut in subjecto effusionis, quippe quòd Aeri non inhæreant, ut infra patebit.

Subjectum inhæsionis est illud quod qualitatem non modo recipit, sed etiam inhæsivè retinet virtute seu dispositione propria: Et tale subjectum in genere est sola materia, nulla quippe qualitas sensibilis recipitur inhæsivè extra materiam, saltem naturaliter: At in specie pro quibusdam qualitatibus, est materia congruè disposita: Sicque cicendulæ corpus aut lapis bononiensis calcinatus, est subjectum inhæsionis luminis, materia ferri est subjectum inhæsionis virtutis magneticæ, & materia nascentis infantis est subjectum inhæsionis influentiæ Cœlestis.

Denique subjectum denominationis est corpus naturale, quod à calore denominatur calidum, à frigore frigidum, ab albedine album, &c.

Cæterùm hîc non exigua potest occurrere difficultas, nam panis à Sacerdote in Corpus CHRISTI consecratus potest calefieri, frigefieri, &c: sine novo miraculo, quid ergo hic alteratur? Certè non CHRISTI Corpus impassibile. Si dixeris quantitatem, albedinem, &c. Ergo vel ante consecrationem materia panis non alterabatur, sed tantum in ejus accidentia, contra communem Philosophorum sententiam, quæ vult materiam ipsam alterari, vel materia & ipsa accidentia simul alterabantur, sicque eadem numero accidentalis forma per alterationem producta, erit simul tempore in pluribus subjectis inhæsionis genere diversis; vel denique novo erit opus miraculo quod accidentia subjiciat alterationi; quodque à Theologis non assumitur. Itaque cum Panis iste undequaque sit porosus, ejusque pori non sint vacui sed pleni Aere vel corpusculis quæ non sunt de substantia Panis, ideoque non transmutantur; eaque possunt esse subjectum talis alterationis: Imò cùm Corpus omne corruptibile feces habeat, quæ non sunt de Corporis ipsius substantia, ut ex vini tartaro & aliis in Chymia constat, sed altera sunt substantia: jure quæri potest, an feces consecrandi Panis etiam transmutentur, an verò pura tantum Panis substantia: Hoc enim posito, certum est, quod corpuscula poris contenta, tum ipsæ feces Panis, calefieri, putrefieri, corrumpi & nutrire queunt, sicque fierent ista naturaliter. Sed hæc Theologis Catholicis examinanda & definienda relinquamus, sufficiatque nos credere Panis substantiam in CHRISTI Corpus converti & non aliam: quæ fides cum supradictis stare potest.

CAPUT V.

An indivisibile secundum quantitatem alterari queat.

QUoniam ex cap. 4. sola materia potest esse subjectum inhæsionis qualitatis sensibilis; inde sequitur nullum indivisibile posse esse subjectum per se alterationis Physicæ: quia non datur Physicè materia vel corpus qui secundum quantitatem sunt indivisibilia; tum quasi materia aut corpus sub puncto Mathematico posset verbi gratia illuminari, ergo & illuminare; ideoque videri: At omnis visio fit per conum cujus basis est ipsum visibile, sicque daretur conus cujus basis esset punctum Mathematicum, quod fieri divinitus est etiam impossibile, quippe contra essentiam coni. Non ergo indivisibile secundum quantitatem alterari potest.

Objicies primò, calefiat corpus aliquod: vel calefiunt partes internæ non calefacta superficie, sicque datur agens in distans non agendo in medium, vel calefacta superficie, sicque alteratur indivisibile.

Respondeo primò, superficiem non esse indivisibilem, cùm sit longa & lata. Respondeo secundò, indivisibile dupliciter spectari, aut ut abstractum à materia, aut ut eidem inhærens: priori modo alterari nequit, posteriori potest saltem per accidens ad totius alterationem, ut movetur ad motum totius: atque sic ossium superficies dealbatur à Sole ad totius ossis dealbationem.

Objicies secundò, totum parabolicæ superficiei à Sole illuminatæ lumen & calorem reflecti ad unicum punctum Mathematicum, in eoque recipi: Ergo punctum illud est subjectum luminis & caloris illius, ac per consequens alterari potest.

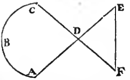
Respondeo, concesso antecedente negandam esse consequentiam. Lumen enim & calor recipiuntur in illo puncto duntaxat ubicarivè, vel sicut in ubi, non autem subjectivè, vel sicut in subjecto.

Instabis, lumen & calor in illo puncto non sunt extra subjectum; si quidem nullum accidens saltem naturaliter potest esse extra subjectum: ergo est in illo puncto subjectivè.

Sed nego antecedens, & ad ejus probationem dico: Quod si circa candelam accensam daretur vacuum, ipsa naturaliter lucem & calorem suum effunderet in spatium vacuum, quid enim ipsam impedire posset præter ipsum nihil quod est in vacuo, cui nihil est potentiæ, ut infra ostendetur? Ergo lux & calor effusa in illud spatium non essent in ipso, ut in subjecto, sed tantum ut in ubi; nec tamen essent independenter à subjecto fontali, sed ei adhærent ut radius radianti corpori; nihilominus pars entitativa luminis aut caloris in illud vacuum effusa, esset naturaliter extra subjectum.

Porrò circa mirabilem illum effectum reflexi luminis & caloris Solaris à superficie parabolica, præter à nobis jam dicta lib. 4. cap. 5. hîc notandum est aliud mirabile. Sit parabolica super-

perficies A B C, cujus focus punctum Mathematicum D, ad quod & per quod in superficiem oppositam E F reflectitur totum lumeo & calor à Sole in ipsam vibratus A B C. Cer-

tum est quod lumeo & calor sunt io illo indivisibili puncto intensissima: siquidem non transeunt ad superficiem oppositam, nisi per ipsum D punctum: ergo dici nequit in ipso nullum esse lumen aut calorem; cùm ergo tota lux effusa in superficiem A B C, transeat per D, ac magis magisque densetur & intendatur prout ipsi D magis appropioquat; sequitur quod in ipso D sit intensissima: idemque de calore dici debet. Attamen calor & lux prout sunt io spatio D A B C, Aere pleoo, sunt in subjecto: At in D, nullum babent subjectum neque effusioois, neque inhæsionis; quamvis etiam in D adbærcant suo fonti, quippe Soli, sicque ab ipso inesse dependeant: quodnam enim subjectum materiatum dari potest in puocto; quaodoquidem oec Corpus CHRISTI in sacra Syoaxi sub vel io puncto existit, quamvis sit totum in toto, & totum in qualibet parte Panis consecrati? Atque illud sanè de calore & lumioe io puncto Mathematico est ipsa in natura mirabile. Sique id convenit accidentibus corporeis, saltem non mioùs videtur convenire posse formis vel naturis spiritualibus.

CAPUT VI.

An formæ Substantiales per se alterari queant: vel ipsæ qualitates sensibiles.

QUod substantiales formæ naturaliter per se non alterentur, sic probari potest. Nulla eoim substantialis forma generatur aut producitur in materia sine prævìis ipsius materiæ dispositiooibus per alterationes varias, quibus qualitates sensibiles formæ substantiali futuræ congruentes producuntur; ut patet experientia in cunctis generationibus: ergo sola materia, per se est talis alterationis subjectum; oec enim ab ipsa materia transeunt in formam substantialem productam. Tum quia vel materia desineret esse subjectum, vel ipsæ qualitates essent formæ accidentales communes tum materiæ tum formæ substantiali, haberentque siogulæ duplex subjectum inbæsionis etiam realiter ioter se distinctum; quæ omnia censentur absurda apud Philosophos: Tum quia forma substantialis haberet ex se potentiam ad illa & qualitates sensibiles, ideoque poteotia ipsa commuois esset materiæ & formæ substantiali; sicque non essent primò diversæ ac oppositæ contra communem sententiam. Non ergo formæ substantiales ullam per se patiuotur alterationem.

Hoc autem patebit evidentiùs ex formis brutorum & bominis: si enim visiva potentia colore aliquo infici ac alterari posset, illa nullum alium colorem perciperet, saltem in natura propria; sed cuncta apparerent ejusdem coloris, quo potentia esset infecta; vel saltem alterius depravati. Neque boc solum est verum de visiva potentia, sed etiam ejus organo, quippe oculo: constat eoim experieotiâ, quod iis quibus oculus icteritiâ laborat, omnia apparent flava ob oculi flavedinem; itaque ut visiva potentia colores rectè percipiat, debuit ex oatura sua coloris esse expers, & supra omnes colores: idemque dicendum de potentia auditiva circa sonos, & de aliis similiter. Imò cùm unica sit in animali potentia sensitiva diversimodè objecta externa percipiens per diversa organa, ut Libro 1. capite 19. osteodimus; debuit ipsa esse supra omnes qualitates sensibiles, ab iisque ex se planè libera: Quare & ipsa mens sive intellectus ab iisdem erit multò magis vacuus: omoium verò maximè simplex animæ essentia, quæ supra sensum & rationem ipsum adeò elevatur, ut vix intellectui ad illam pateat aditus, quamvis ipsa sit radix vel origo ipsarum poteotiarum.

Idem verò sic aliter ostenditur. Etsi eadem oumero anima sit per totum corpus diffusa; tamen si quis oleo quodam amaro ungatur in pede, quod sua teouitate valde penetret, anima non sentiet amarorem: & quamvis lux penetret cutem porosam & carnem quæ aliquam diaphaneitatem participant, tamen oculis carens, animâ ooo videbit lucem: sicque nec ullus oculo, vel digito sonos, odores, vel sapores percipit, veluti nec auribus colores. Et ratio est quia quodlibet membrum non est idoneum animæ organum ad omnes qualitates sensibiles percipiendas: sed pro diversis genere seosibilibus, anima diversis indiget seosoriis congruenter dispositis ad ipsa sensibilia excipienda sensibiliter; unumquodque juxta naturam suæ sensibilitatis. Cùm ergo io iis recipiantur realiter, ergo sunt horum subjecta & oon aoima, etsi bæc illa percipiat, dum per suam poteotiam seositivam attendit sensorio. Veluti aranea suis retibus tactum à musca percipit, etsi ipsa non taogatur à musca; noo ergo ipsa anima per se alteratur.

Objicies, tristitiam & gaudium esse passiones animæ: ac tristitiam plerumque oriri ex sensu doloris qui alteratione molesta causatur, ut nimia calefactione, frigefactione & similibus: ergo anima ipsa bis qualitatibus alteratur; & calefacit, frigescit, &c.

Respoodeo, concesso antecedeote negandam esse consequentiam, quæ ex illo ioferri nequit. Dolor enim est affectus præter naturam affatim & violeoter incidens cum molestia, organo tactus; ob dissolutionem continuitatis partium dissimilarium, ab erodentibus, dissecantibus, disteodentibus, contundeotibus, calefacieotibus, refrigerantibus, &c. ut ait Galenus Lib. 2. de Comp. Med. sec. Loca. Unde constat in dolore

solum

ſolum organum realiter & phyſicè alterari, non nutem potentiam ſenſitivam qua ſentitur ipſe dolor, vel percipitur moleſtus ille tactus. Idque patet evidentiùs eo quòd ſi pes uratur, id non ſentitur in manu, ubi eſt eadem numero quæ in pede anima & potentia ſenſitiva: quod ſignum eſt evidens, non animam vel potentiam, ſed ſolum organum alterari; quodque ſi pes uratur dum manus glacie refrigerabitur, eadem numero potentia vel anima ſenſitiva non ſimul tempore refrigeratur & calefit; ſed tantum per duo organa differentia ſimul tempore percipit qualitates contrarias: & quia talis ſenſatio moleſta eſt, equidem in anima cauſat triſtitiam, ſed non inde ſequitur animam ipſam realiter alterari & fieri calidam, frigidam, albam, nigram, fœtidam, ſonoram, aſperam, duram & ſimilia.

Denique quod ipſæ qualitates ſenſibiles per ſe non alterentur; probatur tum rationibus poſitis initio capitis, tum quia ſi calor frigeſieret, non permaneret alterationis ſubjectum, quippe calor ipſe, contra definitionem alterationis: aut ſi per impoſſibile remaneret, ergo calor eſſet diceretur-que frigidus, utque talis refrigeraret, quæ ſunt prorſus abſurda: idemque dicendum de Albo, quod ſcilicet denigraretur, &c.

Caput VII.

De Cauſa efficiente alterationis.

Triplex aſſignari poteſt alterationis cauſa efficiens, nempe ſuppoſitum phyſicum, ejus forma ſubſtantialis, & qualitas ſenſibilis alterandi capax: ſuppoſitum vocatur efficiens quod, (ſupple agit) nam actiones ſunt ſuppoſitorum: forma ſubſtantialis nec non qualitas dicitur efficiens quo (ſupple ſuppoſitum agit) de his vero cauſis quæritur an in alteratione unaquæque agat, &c: ſit cauſa principalis; an verò aliqua ſit inſtrumentalis. Primò igitur certum eſt, quod ſuppoſitum ſive corpus Phyſicum duplex eſt, nimirum ſimplex ut Cœlum & Elementa, nec non mixtum ut ſilex, aurum, plantago, vultur, &c. Chymica verò corporum principia, ſal, ſulphur, & mercurius doctè vocata mihi videntur quid medium inter corpus ſimplex atque miatum, nam habent rationem corporis ſimplicis, quatenus ſunt proxima & immediata mixtorum principia, at rationem corporis mixti quatenus Elementorum, aut Cœleſtis vel ætheræ materiæ mixturam admittunt: Etſi enim ipſorum pricipiorum ſpiritus, ſint eſſentiæ quædam ſimplices ac puriſſimæ, tamen in ſua ſimplicitate nuſquam apparent, ſed ſemper Elementis veſtiti, quibus ſi quis eos denudare contendat evaneſcunt. Jam verò Cœlum, Elementa & principia Chymica quatenus ſunt corpora, conſtant ſubſtantiali formâ & materiâ, congruè ad talem formam diſpoſita. Ideoque ipſorum corporum materia non eſt materia prima, omni carens diſpoſitione, nulla quippe forma ſubſtantialis ingreditur materiam ſine congrua ſibi diſpoſitione. Quamobrem cùm hæc materiæ corporum ipſorum diſpoſitio, neque ſit ab ipſa materia prima, neque à forma ut diximus, fatendum eſt ipſam eſſe à ſolo Authore naturæ; qui dum fecit Elementum aquæ, dedit ipſius materiæ congruas ad formam diſpoſitiones, & ſic de aliis. Unde diſpoſitiones ipſæ vel qualitates, corpori ſimplici vel mixto cujus ſunt, propriæ ſeu naturales appellantur.

Præterea certum eſt quod ſuppoſitum Phyſicum agat, nam actio eſt ſuppoſiti, imò agit ut cauſa principalis ex cap. 9. Lib. 7. nam ſive agat per formam ſubſtantialem, ſive per qualitatem ſibi propriam dicetur agere ex ſe & vi propria, non autem aliena; ideoque erit cauſa principalis ex ſupradicto cap. 9. quo pacto Sol eſt cauſa principalis illuminationis & calefactionis: Tum Solaris influentiæ in Natum introductæ. At ſi qualitas non ſit ſuppoſito ipſi propria vel naturalis, ſed aliunde accepta: quoniam tunc ſuppoſitum non ex ſe aut virtute propria, ſed aliena producit effectum; erit cauſa inſtrumentalis ex ſupradicto cap. 9. Atque ſic aqua calefacta non eſt principalis cauſa calefactionis manus in aqua ipſa poſitæ; ſed duntaxat inſtrumentalis ejus ſuppoſiti; quod aquam ipſam calefecit: Hoc enim ſuppoſitum eſt agens principale quod, & calor aquæ agens principale quo illius alterationis. Veluti lapis qui percuſſit Goliatb, non fuit cauſa principalis illius percuſſionis, ſed duntaxat inſtrumentalis, & David fuit agens principale quod; virtus autem ejus lapidi projecto impreſſa, agens principale quo, ſimiliterque Luna eſt cauſa duntaxat inſtrumentalis nocturnæ illuminationis, Sol autem agens principale, quod per proprium lumen Lunæ tranſmiſſum & ab ea reflexum illuminat: Nec enim neceſſe eſt ut cauſa inſtrumentalis ſemper adhæreat, vel contigua ſit principali, ſed tantum ut ab hac illa vim agendi recipiat, ut ſit in his tribus exemplis, tum ferro magneti affricto quod eſt ipſius magnetis etiam abſentis inſtrumentum ad aliud ferrum attrahendum. Atque hæc de ſuppoſito in ſe ſpectato.

Quod verò attinet ad ſubſtantialem formam, hæc per ſe primò nullum producit accidens; ſive ſit proprium quarto modo (ut vocant) ſive aliud non primum; nam eſſet cauſa ſui proprii, ideoque ipſo prior, quare tunc eſſet ſine tali proprio, quod per conſequens non eſſet proprium quarto modo: hoc enim convenit ſemper. Igitur proprium quarto modo vel ſpecificum producitur ab Authore naturæ formam producente: Nec etiam ſecundum; nam produceret extra ſe, quidquid verò creatum extra ſe producit qualitatem aliquam, id efficit vel per effluxum aliquem à ſe, vel per miſcellam: At nec ulla accidentalis qualitas poteſt à ſubſtantiali forma effluere, nec ipſa eſt miſcibilis. Atque experientiâ certum eſt, nullum corpus calefacere quin ſit actu aut virtute calidum: Ergo per calorem actualem aut virtualem calefacit, & non per formam ſubſtantialem. Nam calor ille actualis aut virtualis reſidet in Elementis vel principiis ut in proprio ſubjecto, & non in forma ſubſtantiali totius ſuppoſiti.

Inde autem confirmatur doctrina hæc quia conceditur ab omnibus quod actiones ſunt ſuppoſitorum, hoc eſt ſubſtantiarum completarum ſingularium; jam verò hoc ſuppoſitum Phyſicum non calefacit per ſe quatenus eſt ſuppoſitum

tum Pbyſicum, ſed quatenus eſt tale ſuppoſitum Pbyſicum; boc eſt, virtute calefactiva præditum. Nam qualiſcunque ſit forma ſubſtantialis, niſi adſit virtus calefactiva non calefaciet; ſi autem adſit, calefaciet quæcunque ſit forma ſubſtantialis, unde piper, vinum, arſenicum, calefaciunt: Non ergo ſuppoſitum calefacit per ſubſtantialem formam, & hæc ex ſe in illa calefactione nibil efficit: non ſecus ac aqua calefacta non calefacit per formam ſuam ſubſtantialem.

Objicies primò, calefactio non poteſt tribui ſuppoſito ratione caloris agentis, cùm hujus ratione non ſit ſuppoſitum, ſed ratione formæ ſubſtantialis: Ergo ſi actio eſt ſuppoſiti, erit etiam formæ ſubſtantialis per quam eſt ſuppoſitum.

Reſpondeo primò, idem dici poſſe de materia quæ eſt etiam pars ſuppoſiti Pbyſici: & tamen non activa.

Reſpondeo ſecundò, calefactionem attribui ſuppoſito, non quatenus eſt ſuppoſitum, aliòquin omne ſuppoſitum calefaceret contra experientiam: ſed quatenus eſt tale ſuppoſitum; boc eſt vi calefactiva inſtructum: Ergo calefactio tribuitur ſuppoſito conſtanti materià & formà ut agenti quod; illi autem virtuti ut agenti quo. Siquidem non ſecus ac in generatione forma ſubſtantialis eſt agens quo: Ita in alteratione forma accidentalis: & in utroque motu ſuppoſitum eſt agens quod, in generationem verò forma ſubſtantialis eſt agens quo principale, forma verò accidentalis tum principale, tum inſtrumentale.

Objicietur ſecundò, negari non poſſe, fontem nativi caloris ineſſe animali, fontem caloris & lucis eſſe in Sole, fontem frigoris in Globo Terreſtri, fontem virtutis magneticæ in magnete, fontem venenatæ qualitatis in bufone, quâ ipſe muſtellam inficit ac faſcinat, ſuamque in gulam attrahit devorandam, ſtupendo ſpectaculo: Atque has qualitates perpetim effluere ad extra ex talibus corporibus: ergo effunduntur ab anima, vel forma ſubſtantiali quæ illas eminenter continet, quod ex eo confirmatur, quia ipſi formæ ſunt ſpecificè propriæ.

Reſpondeo: Conceſſo antecedente, negandam eſſe conſequentiam; & ad probationem dico. Calorem vitalem in animali eſſe quemdam ſpiritum igneum Cœleſtem vel Ætbereum, qui eſt animæ & corporis vinculum, ſive medium inter animam & corpus, quo anima & corpus inter ſe communicant in actionibus & paſſionibus: Ac eo utitur anima ut inſtrumento ad cibos alterandos, nutritionem, vegetationem & ſenſum. Et quia eſt naturæ Cœleſtis vel Ætbereæ, ideo eſt proprium influentiarum ſubjectum, per quod anima varias ſuarum potentiarum propenſiones ſortitur à corporibus Cœleſtibus. Indiget autem pabulo ſibi analogo ut conſervetur; alioquin deficiente pabulo, quod continuo devorat ſeu reſolvit, igneus ille ſpiritus abit in auras, fitque animæ & corporis diſſolutio: tale verò pabulum cibi ſuppeditant, quibus ineſt etiam calor & humidum ætherea, ſed multis fecibus infarcta, ideoque primogenio calore vitali deteriora. Ad hæc contra naturam accenditur, à calore extraneo, motu nimio, putredine, & aliis modis: atque accenſus febres efficit, imò urit, ut patet ex gangrena & humoribus aduſtis poſt febres ardentes. Non tamen continetur in ipſa anima eminenter: ſicut nec bumidum quod radicale vocant, naturæ ſimiliter ætereæ; alioquin animal ex ſua natura eſſet immortale, quia anima ex ſe perpetuo poſſet calorem illum effundere; nec opus eſſet pabulo ad illius conſervationem. Cùm ergo indigeat pabulo, tandemque animal moriatur, ſignum eſt evidens calorem illum non effundi vel effluere ab anima: ſed ipſum ineſſe Elementis atque principiis ex quibus animalis materia componitur, præſertim verò igni, aeri, vel ſulphuri. Porrò quamvis ſit animæ inſtrumentum ad concoctionem, nutritionem, ſenſationem, &c. tamen ex ſe poteſt ſeſe à dextra effundere, & calefacere, ut cauſa principalis: ad hoc enim rectore non indiget: & quamvis ſuppoſitum Pbyſicum, agat per quodlibet Elementum aut principium; ſed tamen non obſtat quin horum quodlibet etiam per ſe agere poſſit.

Similiter in Globo Terræ & Aquæ eſt fons frigoris perpetuo effluentis uſque ad mediam aeris regionem, ut alibi diximus: Fons autem frigoris aquæ, eſt vel in hujus materia, vel in forma ſubſtantiali: non hoc, quia cùm nulla forma recipiatur in materia, quin hæc ſit debitè diſpoſita; frigus autem cum humiditate ſit diſpoſitio materiæ neceſſaria ad formam aquæ recipiendam: patet frigus ipſum non eſſe à forma, nec in forma, ſed ipſam quoque præcedere formam, ut ſummus calor in ligno præcedit formam ignis: ſic de cæteris corporibus omnibus ſive ſimplicibus, ſive mixtis, ſive Elementaribus, ſive Cœleſtibus.

Sed in in ſolutionem hanc inſurgere poterit alius, dicens, non modo calorem vitalem, ſed lucem etiam & colores ſponte effundi in corpus animalis, ab eoque retrahi, ut patet in cicendula ſeu noctiluca, quæ ſui corporis lucem, pro libitu abſcondit & propalat: tum in hominis ira, qua in paſſione color & calor corporis effunduntur in ſuperficiem, ut in timore ſubitaneo retrahuntur ad centrum: cùm igitur ſic animæ vel ejus potentiis appetitivis pareant; non aliunde quàm ab ipſa anima profluere videntur.

Sed reſpondeo, proprias animæ facultates, ut intellectum & voluntatem in bomine, tum imaginationem & appetitum in quovis animali duplicem habere motum, ſcilicet unum ad intra verſus ſuum principium, quippè animæ eſſentiam; quo ad ipſum principium confluunt, etiam interdum citiſſimè in motibus ſubitaneis ac inopinatis, ut ipſi ſuo principio ſeſe arctiùs uniant: Atque boc motu ipſius animæ potentiæ in timore, vel extaſi trahunt ſecum intro ſpiritus animales, vitales, & quidquid ſua ſubtilitate mobilius extat, vel arctiùs adhæret potentiis. Sicque cicendula ſolo timore ſuam retrabit lucem ejuſque ſubjectum inhæſionis quod eſt ſpiritus Ætbereus ſubtiliſſimus, ut pluries expertus ſum irritans beſtiolam, & fuſiùs expoſui Lib. 11. cap. 6. Extatici verò reſtant pallidi, frigidi ac velut mortui à retractis calore & ſpiritibus. Alter motus eſt ad extra, quo facultates ſeſe cum calore & ſpiritibus expandunt, vel in totum corpus, vel in ejus partem aliquam, & lucem aut calorem vel colores effundunt per ſpiritum effluxum, vel alios

producunt effectus. Sic igitur cicendula absente metu suam rursus lucem sponte expandit: sic iratus homo vel Gallus indicus toto corpore rubet ac incandescit, lætus in facie signa lætitiæ prodit: Io imaginatione rei Venereæ percito, penis motus & tentigo excitatur: & in prægnantis fœtu formæ variæ forti imaginatione percupitæ rei producuntur. Si quidem illæ potentiæ sunt mediæ inter essentiam animæ & viventis corpus, spiritus verò animales & vitales quibus supradictæ qualitates inhærent arctissimè uniuntur potentiis: itaque pro vario fluxu atque refluxu potentiarum versus animæ essentiam & corpus; spiritus ipsi potentiis obsequuntur, ab hisque reguntur in actibus præsertim an malibus & spontaneis. At io necessario agentibus quales sunt ignis, Sol, magnes, &c: qualitates formæ substantiali propriæ, aut spiritus quibus inhærent intro non refluunt, sed tantum ad extra effluunt, & ex se necessario agunt. Ergo multò minus reguntur à forma si huic fuerint extraneæ, ut calor in aqua vel in terra.

Ex supradictis igitur patet, quod forma substantialis neque in viventibus, neque in non viveotibus sit per se primò cujusquam accidentis productiva, proindeque nec alterationis causa immediata & per se, quamvis in spontaneis actinoibus dici possit causa per accidens alterationis, quatenus suas movet vitales poteotias quibus obsequuntur spiritus alterantium qualitatum subjecta, & in naturalibus actionibus, ut alimentorum coctione, nutritione, & generatione rationem causæ principalis sortiatur, ut superius dictum est.

Quamobrem superest ut solæ qualitates sensibiles quibus instructum est compositum; sint per se alterationis causæ principales, ut lux lucis, calor caloris, frigus frigoris, &c: sed eo modo qui cap. 9. aperietur, postquam octavo capite qualitatum effluxum à suo corpore probaverimus.

CAPUT VIII.

A corporibus activis in distans virtus perpetuo effluit in Sphæram activitatis ipsorum.

Hoc probatur experientiâ manifestissimâ in magnete, quia sua virtute ferrum distans inficit: Ex eo evidens quia hoc ferrum aliud ferrum attrahit. Jam verò ferrum non inficitur ab intermedio Aere cui virtus illa inhæreat, edocta à magoete, ut est vulgaris scholarum opinio: quia cùm ne quidem ex plumbo, stanoo, vel cupro, metallis ferro cognatis educi queat, ipso magnetis contactu, multò minùs illa nobilis virtus educetur ex Aere, Igne vel Aqua contiguis corporibus inter se, & cum magoete natura diversissimis: In quibus tamen præsente magnete virtus ipsa reperitur; non secus ac io ligno, ebore & similibus inter magnetem & ferrum mediis; quippe quòd vis magnetica agat trans illa objecta, alioquin pertinget ad extremum non transeundo per medium; quod nulli corporeo saltem enti concessum est. Quocirca fatendum est virtutem illam ipsi medio inesse; non ut eductam, sed ut effusam à magnete (cui inest fundaliter) io ejus sphæram activitatis: intra quam dum ferrum admittitur, illico inficitur; non per eductionem similis virtutis, sed per effluxum ejusdem à magnete io subjectum idoneum; tum ad ejus receptionem, qualia sunt aer, aqua, lignum; tum ad ejus retentionem & inhærentiam, quale est solum ferrum, propter similitudinem spirituum ferri & magnetis, sibi in mutuos amplexus, mutuamque unionem occurrentium. Ex eo autem supradicta confirmantur, quia virtus magnetica inest aeri tantùm præseote magnete, & inesse definit ipso momento illius absentiæ, alioquin Aer illa vi infectus, absente magnete saltem ferri portiooem tenuissimam ad tempus aliquod suspenderet contra experientiam; ac proinde inest Aeri non ut ab eo educta, sed ut in ipsum effusa, etiam citra ullam inhæsionem.

Quamobrem admodum fallitur Gilbertus Anglus magneticæ Philosophiæ parens, qui multos alios fefellit; dum ait lib. 2. cap. 4. nihil à magnete effluere, sed illum trahere per formam propriam, hoc est (ut explicat) per propriam entitatem partium omogenearum, quam ait esse totam in toto & totam in qualibet parte; quod est aliud Gilberti absurdum.

Primum autem sic refellitur; quia si à magnete nihil efflueret, ergo vis ejus ageret in distans non transeundo per medium, quia transitus per medium ooo fit sine effluxu: Si verò transitus per medium non sit necessarius, poterit fieri tractio ferri ad quamvis distantiam, contra experientiam: non enim aliæ limitatæ distantiæ ratio afferri potest, quàm quia vis magnetica habet suam activitatis sphæram determinatam, ultra quam non extenditur. Sique magnes sit A ferrum autem trahatur ex B, C, non autem ex remotiore D; ratio erit quia vis magnetis non pertingit usque D; pertingit autem ad B & C, ideoque est effusa ab A ad B, C, & inter media puncta omnia.

Secundum verò absurdum refutatur, quia nulla entitas constans partibus ejusdem rationis vel omogeneis, per quantitatem circumscriptivè coextensis materiæ, est tota in toto, & tota io qualibet parte totius, id enim repugnat circumscriptioni, quâ diversæ partes entitativæ, diverso ubi extrinseco alligantur. Idque à nobis evidenter osteoditur lib. 4. cap. 3. ubi agimus de formali ratione quantitatis.

Porrò superiùs dicta de magnete confirmantur, primò ex luce quæ inest tantùm Aeri præsente corpore luminoso & inesse desinit momento ejus absentiæ; movetur que ab una parte Aeris ad alteram, motu corporis luminosi, non secus ac virtus magnetica moto magnete: Ergo etiam lux inest Aeri, non quòd ab hoc sit educta, sed quod in hoc à corpore lucido sit effusa.

Secun-

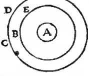
Secundò, ex reflexione radiorum luminis & caloris Solis à ſpeculo; quæ reflexio ab omnibus conceditur: At radii illi non reflecterentur à ſpeculo, niſi aliunde à Sole in ſpeculi locum effluerent ac circularentur, cumque reflecti poſſint imò reflectantur etiam à Terreſtri Globo & Planetis reliquis; imò ab ipſa glacie in Parheliis. Ergo per totum ſpatium lux & calor Solis effunduntur.

Tertiò, quia cum lucem, calorem & influentiam Tellus à Sole excipiat, hoc erit vel per effluxum ab ipſo corpore ad Tellurem uſque, vel per tranſmiſſionem virtutis in diſtans, medio non pertranſito, vel per eductionem ex interjecto medio. Secundus modus non datur in entibus corporeis ut dictum eſt ſupra. Ex tertio autem nullus effectus Sublunaris immediatè pendebit à cauſis univerſalibus, contra communem Philoſophorum ſententiam; quæ eſt corpora Cœleſtia attingere Sublonares effectus immediatione virtutis, quod tamen eſſe nequit quin virtus ipſa uſque ad ipſos effectus effluat à Cœleſti corpore. Ergo etiam ex communi Philoſophorum ſententia effluit. Ergo non educitur ex interjecto medio, quia illam ſimul effluere & educi ſuperfluum eſſet in Natura.

Denique lucem, calorem & ſimiles qualitates denſari per collectionem io anguſtius ſpatium, Phyſicè & Mathematicè demonſtratur ab Opticis: Ergo eaſdem atteouari per liberam effuſionem in amplius ſpatium neceſſe eſt; idque etiam docent Optici. Igitur lux, calor, vis magnetica, influentiæ & ſimiles qualitates effunduntur in ſphæram activitatis ſuorum corporum, & non educuntur.

Quoniam verò hujus rei certa cognitio eſt in ſcientia Phyſica momenti maximi, ut infra patebit: danturque ingenia quæ aut defectu luminis naturalis, aut exceſſu pernicaciæ nulli aſſentiuntur veritati, niſi quantum rei natura patitur Mathematicè demooſtratæ, idcirco hanc in omnium gratiam ſic demonſtramus.

Sit A Globus ferreus ignitus. Poſitâ autem ejus activitatis ſphærâ libera C D, in qua (ut volunt) producit calorem eductione; ſupponatur, ergo eductum eſſe ex ſphæra B E, quidquid caloris ab ipſo Globo educi poteſt. Jamque detur corpus ſolidum ac denſum circumobſiſtens, contiguum ſphæræ B E, ex ſe frigidum, ut marmor; aut ipſa glacies: Ergo in hac ſphæra per antiperiſtaſim calor fiet intenſior: At non per eductionem, quia ſupponitur eductum fuiſſe quidquid caloris educi poterat: Ergo per collectio-

nem in ſphæra B E, caloris effuſi in totam ſphæram C D; Ergo etiam erit in B E per effuſionem, non enim eſt aliter in C D, & aliter in B E. At ſuperiùs ponebatur eſſe in B E per eductionem; ergo hypotheſis falſa eſt quod ſi dicatur poſito circumobſiſtente, plus caloris educi poſſe ex B E, quàm non poſito: hoc erit vel quòd à circumobſiſtente ſphæra B E fiat Globo A propinquior (quandoquidem à cauſis activis in diſtans propinquum ioteoſiùs afficitur quàm remotum) vel quod eductiooe caloris ex B E calor ipſe intendatur in globo A, vel tantum io ſphæra ipſa B E: Atqui hæc omnia ſunt abſurda. Primum quidem ut ex ſe patet, duo reliqua verò, quia nec ſphæræ B E, nec globi calor poteſt intendi, niſi ab alio calidiori, quod hîc non reperitur. Ergo calor non eſt in ſphæra B E per eductionem, ſed per effuſionem. Idemque de lumine demonſtrabitur poſito circumobſiſtente opaco corpore, & de aliis.

Cæterùm doctrina hæc Ariſtoteleos crabrones non parum irritabit: ex ea ſiquidem multa manifeſtè deducuntur ab illorum upinionibus plurimum aliena & hactenus ignota, ſcitu tamen digniſſima, quæ jam explicare aggredior.

Caput IX.

Qualitates ſenſibiles non ſunt ſibi ſimilium productivæ.

Qualitatum ſenſibilium aliæ aguot in diſtans, ut calor, frigus, ſonus, lux, vis magnetica, influentiæ Cœleſtes, & ſi quæ ſunt aliæ illis agendi modo ſimiles. Aliæ verò non agunt in diſtans, ut colores, ſapores. Sic autem probatur Aſſertio noſtra, & primò de agentibus in diſtans.

Nam hæ qualitates ſuam à Natura ſortiuntur activitatis ſphæram, in quam perpetuò ſeſe effundunt agendi neceſſitate, ut ſuperiùs dictum eſt. Atqui ſubjectum intra ſphæram ipſam contentum & effuſo calore actuatum, quantum actuari poteſt ab ipſo calefaciente Phyſico ſuppoſito, non eſt amplius in potentia ad ſimilem calorem, multóque minus ad remiſſiorem: Ergo neque ſimilis, neque remiſſior ampliùs eſt in ipſo ſubjecto à quacunque cauſa producibilis. Sed nec etiam intenſior, producibilis eſt ab ipſo calore effuſo; nam ageret ſupra ſuas vires; nec ab ipſo calefaciente corpore Phyſico; quippe quòd ſupponitur egiſſe quantum poteſt. Ergo calor non eſt caloris productivus, ſed tantùm ſui effuſivus extra ſubjectum proprium cui fontaliter inhæret.

Præterea cùm à globo ferri ignito calor neceſſariò effluat ex cap. 8. ſi in ſphæram effuſus calor alium produceret, certè hic eſſet vel alius ſpecie, vel tantum alius numero: Primum nullus dicet Philoſophus: Si verò quiſquam ſecundum aſſeruerit, ergo effuſus & productus calor erunt duæ caloris partes entitativæ, quas gradus appellant; qui non poterunt non coire in unum numero per ſe, ut fit in qualitatum intenſione: Sicque tria ſequentur abſurda; nempe quòd erunt duo, & non erunt duo; quodque effuſus ſeipſum intendet, & ex cauſa & effectu fiet quid unum per ſe. Denique

nique globus ignitus non aliter calefacit quàm suum effundendo calorem in calefactibile: ergo non alium producendo, vel educendo, ut superius ostensum est. Atque eadem est ratio de frigore, luce, vi magnetica, & cæteris in distans agentibus. Nihilominus tamen qualitates hæ verè alterant subjecta in quæ effunduntur: quòd nempe hæc immutent in qualitatibus sensibilibus ipso remanente subjecto; lapis enim in quem Sol suum calorem effundit, verè calefit ac mutatur ad calorem; atque sic de reliquis.

Neque hæc obstant quin qualitates hæ aliter etiam gignantur in subjectis: Calor enim motu solo propriè gignitur, imò ignis; ut patet in curruum rotis dum accenduntur, & dissolutionibus Chymicis per aquas fortes, quæ erosionis motu seipsas & metallum solubile vehementer calefaciunt: præterea in cicendula, piscium squammis, & oculis, lux propriè gignitur, & in magnetica, sed neque in his etiam dici potest quod calor gignat calorem, aut lux lucem, &c.

Quæ verò qualitates non agunt in distans, ut sapores & colores; etiam sibi similes qualitates non generant, saltem propriè. Nam hæc generatio supponit privationem formæ introducendæ; sed dum ex duobus diversis saporibus aut coloribus fit tertius, hic jam partialiter inest in utroque miscibilium subjectorum ex quorum mixtione tertius ipse resultat: Non ergo sapor generat saporem, nec color colorem.

Quippe multiplex est alteratio, una sine materialium principiorum mixtione, ut cùm Sol lapidem calefacit, aut vitrum illuminat: Et hæc pertinet ad sola agentia in distans de quibus supra: Alia verò fit cum principiorum materialium mixtione; sicque alterant immediato tantùm contactu agentia, per eam qualitatem qua alterare dicuntur, qualia sunt piper, arsenicum, spiritus vitrioli, crocus, dum suo calore, aut sapore, aut colore alterant. Est & alia alteratio à fermentatione, alia à digestione, alia à putrefactione: ut dum fœnum putrefactione incenditur, alia à motu qui calorem, ignemque generat, ut patet in curruum rotis, quæ absumpto adipe quo illinuntur, accendi solent ipso motu, & alia ab imaginatione ut in prægnantibus, timidis, tristibus, & aliis de quibus etiam supra.

Quamvis autem nulla qualitas sibi similem specie gignat, potest tamen gignere dissimilem tum naturaliter, tum artificialiter. Nam Sol suo calore varios producit colores in mixtis prout agit in humidum vel siccum: suspensorum enim humida capita primò denigrat, & calvariam siccam dealbat, & arborum fructus rubedine tingit: Similiterque ignis vulgaris ex plumbo efficit cerusam albam, & ex cerusa minium rubrum: hæc autem fiunt sine miscella, ideoque colores hi propriè gigni dicuntur. Sed præterea calor tum naturalis, tum artificialis gignit odores & sapores; nisi malis dicere cum Chymicis quod eos priùs occultos manifestet, ac quod est interiùs extrovertat. Quippe dicunt ii sub nigredine latere albedinem, & sub albedine ruborem, sed de his non est hic dicendi locus.

Objicies: Inde sequi quod nullum agens in distans, futurum sit causa efficiens sive agens, quæ est mera contradictio. Et ratio est quia si calidum A ponatur calefacere B, id efficiet effuso in B calore: hic autem est forma calidi B, non ergo erit ejus efficiens: nihil enim potest simul esse ejusdem causa efficiens & formalis.

Sed respondeo rationem illam universaliter falsam esse. Ut palam est in hominis nutritione quæ fit ab anima ut agente principali quo, quamvis ipsa sit forma alimenti in hominis substantiam mutati. Quod etiam dicendum est de aliis viventium formis, quas plerique putant educi ex potentia materiæ alimenti dum in viventis mutatur substantiam: quod autem anima in nutritione sortiatur utriusque causæ rationem, patet; quia est id unde est principium mutationis, proindeque efficiens; tum id quod alimento dat esse hominis, proindeque forma; quippe sese effundens in alimentum debitè dispositum. Idemque de calore A respectu calidi B dicendum est, vel etiam dici potest, quod calidum A calefacit efficienter suo calore fontali, impellente atque introducente in subjectum B caloris partes entitativas continuò fluentes ab A in ejus sphæram; non secus ac aqua fontis propellit jam egressam, formaliter autem calefacit effuso in B calore.

Caput X.

De qualitatum intensione atque remissione.

Multa de his controvertuntur in Scholis quæ hic non est opus enucleare: pauca igitur hic attingemus proposito nostro magis conducentia.

Itaque primò certum est dari qualitatum intensionem & remissionem, hoc est, motum quo in eadem subjecti parte qualitas eadem augetur vel minuitur, idque patet solo sensu si manus igni ex propinquo exponatur. Nam primo occursu calor sentitur exiguus; at si manus perduret in eadem ab igne distantia, augetur in ipsa calor; ita ut fit intolerabilis.

Secundò causam intensionis & remissionis esse duplicem. Prima est quòd qualitates ipsæ non sint indivisibiles, sed constent partibus entitativis omogeneis, ut diximus Lib. 4. cap. 4. dum de quantitate actum est; ideoque per partes acquiri possunt pro alterantis causæ efficaciori virtute, & applicatione; atque sic Sol meridianus illuminat calefacitque intensiùs quàm oriens, vel occidens, vel quodvis aliud astrum. Secunda est contraria in subjecto alterando qualitas, quæ sibi contrariæ resistens, nonnisi sensim expellitur; ut etiam sentitur dum Hyeme frigidas manus igni admovemus: vel frigida capitis intemperies calidis curatur topicis. Itaque introducenda qualitas ob illam contrarietatem non nisi sensim etiam & per partes introducitur.

Tertiò: Intensionem fieri per additionem gradus ad gradum, sive partis ad partem: Remissionem verò per detractionem partis à toto. Nam dum manus frigida igni admovetur, ipse ignis ex

ex suo caloris foote quidquid potest caloris effundit, at manum quantùm potest oon calefacit in instanti ob ejus densitatem & frigoris resistentis præsentiam. Sensim ergo calefacit, ut sensu ipso deprehenditur, exigua primùm sui caloris parte iotroducta, & post hanc aliis successivè; cum hac tamen differentia, quod io æqualibus temporis spatiis eò plus caloris in manu recipitur quò minus in ipsa frigoris relioquitur: nam calor quò minus reperit resistentiæ, vel ex parte densitatis subjecti, vel ex parte cootrarii frigoris, eò citiùs totum quem potest producit effectum. Dum verò calor per partes introducitur, etiam frigus per partes expellitur, fugiens fortius cootrarium, quippe ex duobus his cootrariis fortius semper expellit alterum quantùm potest; fit igitur remissio per detractionem partis à toto.

Quartò gradus sive partes entitativas qualitatis quæ per intensionem in eodem subjecto acquiruntur, coire in ipso in unam numero qualitatis entitatem; quandoquidem naturâ vel specie inter se noo differunt: non secus ac una gutta aquæ addita alteri, efficit unam numero entitatem aquæ. Id autem patebit clarius si dixerimus ac probaverimus, quod calor globi ferrei igniti, calor ab eo effusus in Aerem, & calor ab ipso in lapidem distantem introductus, sunt uous duntaxat numero calor.

Illud verò probatur ex aqua footis, alvei in quem illa effuoditur, & adjacentis prati in quo illa recipitur; quæ sunt una tantùm numero aqua: tum ex aqua ejusdem dolii, ioquo plures spongiæ madescunt; quæ non fit multiplex numero aqua per multitudioem spongiarum. Sic igitur calor supradictus equidem constat partibus entitativis ab invicem divisibilibus, sed tamen quæ remanent, unus numero calor donec actualis interveniat partium à partibus separatio, quia sunt omogeneæ & ejusdem naturæ, ut patet etiam in baculo per se uno dum indivisus remanet, qui tamen divisus non est amplius oumero uous, tum duabus candelis quæ coojunctæ accenduntur unico oumero igne: si autem ab invicem separenter, duo ignes & duo calores resultaot. A simili igitur lapis igni propioquus calet eodem numero calore quo ignis & Aer medius, quippe quod nulla sit hic oaturæ diversitas, nec ipsius caloris discontinuatio. At si lapis calefactus removeatur ab igne extra sphæram ejus activitatis, non ampliùs erit calidus eodem numero calore, ob ipsius calris divisionem. Sicque calor effusus à globo ignito noo esset idem numero cum calore globi effundentis. Ergo esset alius, proindeque non esset calor effusus à globo contra hypothesin; vel illius iodividuatio effusiooe destrueretur, sicque ipse non effunderetur, quod etiam contrariatur hypothesi. Præterea si esset alius numero à calore globi, ergo esset ab hoc de novo productus vel eductus in Aere vel lapide: at calorem à calore oec produci nec educi superius ostensum est: igitur est idem numero calor, etsi partes entitativæ sint diversæ.

Nec refert quod globus, Aer medius & lapis sint subjecta numero distincta: tum quia subjectum non est individuationis principium, ut docetur in metaphysicis: tum quia ut subjecta dicuntur numero distincta, quia sunt discontinua: sic calor globi, Aeris, & lapidis, debent esse discontinui, ut dicantur numero multi. Inde verò sequitur quod quæcuoque corpora sive lapides sive plantæ sive animalia suot eidem soli simul tempore exposita, eodem taotùm numero caloe sunt calida: nam cujusque calor est idem numero cum calore Solis à quo effluit, ut supra ostensum est: ergo omnium est idem oumero calor. Non secus ac pisces in aqua frigida non discontinua eidem numero frigore ipsius aquæ frigeot, & eadem oumero humiditate madent.

Cæterùm hæc quidem satisfaciunt pro qualitatibus effusis ab agentibus in distans: At pro qualitatibus non effusis, sed productis io subjecto per eductionem, vel extroversionem, ut dum calor per motum à subjecto educitur, vel color internus & latitans extrovertitur, forsan à plerisque alia ratio desiderabitur, cùm tamen eadem sufficiat. Nam cùm nulla sit specifica differentia, nec discontinuatio inter gradum caloris aut coloris jam productum, & eum qui per intensionem producitur; nec ulla etiam inter ipsos erit oumerica distinctio.

Denique reflexio & collectio radiorum caloris Solis ad aliquod Aeris punctum, vel ad aliquod combustibile, per speculum concavum, etiam intensio vocari potest; quatenus per reflexionem illam plures caloris radii sive partes entitativæ ad ipsum punctum colliguntur, unde calor ibidem tantùm augetur ut accendat etiam.

Caput XI.

De Alterationis duratione.

Lux, influentiæ Cœlestes, atque vis magoetica noo solum effluuot in instanti à suis corporibus ad quantam possunt distantiam, sed etiam in instanti quantum possunt alterant subjecta suæ alterationis susceptibilia, & quidem lux effluit per media duntaxat diaphana; at vis magnetica & effluentiæ etiam per opaca; vis enim magnetica ligneam tabulam trajicit, & ioflueotiæ totum Telluris globum ut alibi ex professo ostendimus. Effusionis autem instantaneæ ratio est, quòd qualitates hæ naturâ æthereæ atque Cœlestes, contrario per se careant io Natura, solaque sit earum privatio, in subjectis idoneis quæ ipsarum effluxui ac impressioni actuali resistere oequit, cùm illa ooo sit actu; nihilominus tamen earum fluxus cohibetur densitate & soliditate corporum: lux eoim etsi teoue vitrum facile trajiciat, tameo 4 aut 5 pedibus spissum vix trajiciet utcuoque sit diaphanum, quid ergo si 100 pedibus spissum esset? aut quid de profuodioribus Oceani aquis censendum est? ad has certè exigua lux Solis descendit, indeque fit ut profundiores aquæ atriores appareaot; quandoquidem ipsæ oubes præsertim densiores, lucem Solis ad oos usque maximè cohibent, etsi aquâ maris loogè rariores. Similiter vis magnetica si penetrat porosam ligoeam tabulam duorum digitorum spissitudinis, non penetrabit trabem aut marmor quatuor digitis spissum, & ipsæ influentiæ Cœlestes quibus nihil

nihil datur in Mundo subtilius, interpositione Terræ nonnihil debilitantur, ut alibi ostendetur; nulla quippe talium qualitatum est virtutis infinitæ.

At calor & frigus duplici de causa successivè effunduntur in sphæram suæ activitatis. Prima est medii occurrentis densitas: quippe Solis calor non penetrat in instanti ligneam fenestram aut parietem, sed successivè; ut experientiâ constat, etsi aerem nubibus saltem vacuum in instanti penetrat ut ipsa lux; ex eo evidens, quòd eo momento quo Sol sine nubibus apparet, supra Horizontem, speculum concavum, non modò ejus lucem sed etiam calorem à luce realiter distinctum simul tempore denset suo foco, & eo calefacere incipiat; non tamen comburat priusquam 4 aut. 5 gradus ascenderit, ob vaporum copiam circa Horizontem, qui caloris ipsius vim retundunt. At si in totali Solis Eclipsi facta in meridiano, Luna in instanti totum Solis discum desereret, eodem instanti per speculum soli oppositum combureret. Altera est, quia datur in natura hæc duo contraria, calor & frigus; quorum in eandem sphæram est effluxus perpetuus à suis fontibus in Mundo præcipuis vel efficacioribus, saltem nostri respectu; quippe Sole & globo Terrestri, tum aliis minùs præcipuis, ut igne nostrate glacie & similibus. Ideoque in eodem subjecto contemperantur pro ratione virtutis causæ agentis utriusque, vel harum ad ipsum subjectum applicatione. Et conservatur utraque qualitas in subjectis utrique recipiendæ idoneis à causarum agentium præsentia; non secus ac lumen in Aere à præsentia Solis, unde altero agentium recedente subjectum ab altero afficitur intensius: ut patet ex Aeris infimi calefactione à Sole interdiu & frigefactione à Telluris globo noctu; tum si neutro agentium recedente, alterum aut virtute augeatur, aut ipsi subjecto morâ vel efficaciore situ applicetur: quoniam verò subjectum alterabile perpetuò actuatur aliqua latitudine contrarietatis, quam octo graduum esse Philosophi dixere, proindeque unum contrarium inteodi nequir nisi altero resistente expulso, ab hac etiam resistentia fit, quod caloris & frigoris effusio in ipsum subjectum virtuti agenti proportionata, sit successiva. Et idcirco boris matutinis frigus Terræ noctu expansum in Aerem, fugit ante Solis ortum, ab hujusque calore repercutitur: indeque tempus Auroræ, ipsa etiam nocte media sentitur frigidius per talem antiperistasin.

Posset autem objici media Aeris Regio semper frigidissima, etsi Solis calor illam permeet. At vide hujus difficultatis solutionem lib. 3. sect. 1. cap. 10 ex qua dices Solis & Terræ globos calore & frigore in eandem mediam Aeris regionem perpetuò agere, sed Terræ globum suo frigore in illa regione prævalere.

At sonus quamvis in suæ activitatis sphæra contrario careat, tamen non nisi successivè infunditur intra ipsam: ipse enim est essentialiter Aeris vel corporis Aeri similis percussio, ideoque in vacuo excitari non posset. Ut igitur aqua percussa, suæ percussionis motum præsertim à lapidis casu in ipsam, orbiculatim expandit ad aliquam usque distantiam: ita sonus idem efficit in Aere; motus autem vel Aquæ vel Aeris sit tantùm in tempore, ideoque sonus quo ex majori distantia auditur, eò tardiùs percipitur: penetrat nihilominus muros & quæcunque porosa sunt, quia pori sunt Aere pleni, sed totus non penetrat, pars enim maxima repercutitur à soliditate corporum, indeque fit echo, quæ nihil aliud est quàm sonus repercussus sive reflexus in Aerem clausum.

CAPUT XII.

An agentia in distans dissipentur per suæ virtutis effluxum.

Hæc dissipatio sive diminutio intelligenda est, tam de corpore quàm de virtute ipsius agentis.

Primò autem videtur asserendum, has virtutes per se effluere sine dissipatione materiæ vel subjecti cui formaliter insunt. Idque patet ex igne, qui accensus in medio campi, violento flante vento, à quo ignis flamma, & quidquid materiæ posset ab igne circumfundi, fugatur cum ipso Aere in partem oppositam, nihilominus ex parte venti calefacit. Præterea lux Solis etiam reflexa & summè densata à speculo parabolico remanet invisibilis in speculi foco, qualis ipsa est in se; quamvis sit per se visibilis, primumque visibile; quippe quæ non nisi in subjecto utcunque denso videri potest; quales fortè occurrent nonnulli ex Aere atomi in ipso foco vel circa: ergo nec ipsa lux nec calor eam comitans effluunt à Sole cum materia saltem ad os usque.

Dicet forsan aliquis in illo foco esse Aeris materiam, quæ tamen ob suam tenuitatem non efficit ut lux videatur, quamvis materia lucis & caloris comes, sit longè tenuior & subtilior Aere; proindeque etsi lux non videatur in foco, non inde sequi illam carere materia sibi propria.

Sed Respondeo, materiam Aeris in illo puncto non densari, sed potiùs maximè rarefieri. At si ibidem esset materia, lucis & caloris propria, ibidem procul dubio densaretur sicut lux & calor ipsi inhærentes: sicque lux videretur, alioquin sibi quoque rarefceret, ergo etiam lux & calor, proindeque segniùs agerent, nec in momento comburerent, & metallum quoq; liquarent: ergo ibi propria carent materiâ: confirmatur autem hoc evidentiùs ex eo quòd tota lux à superficie parabolica, reflectitur ad punctum Mathematicum, per illudque transit in partem oppositam; at in illo puncto caret subjecto inhæsionis, vel materia propria, ut cap. 5. ostensum est; ergo etiam per illud transit in partem oppositam sine propria materia; ergo effluit sine materia.

Probatur etiam ex puri auri massa ignita, aut vitro fuso quæ potenter calefaciunt nihil evaporantia, de communi consensu Alchymistarum: sique effusio caloris sine evaporatione materiæ non fieret, ergo quo major esset caloris effusio, eo major esset evaporatio; sicque aurum præ cæteris maximè dissiparetur: quia ut corporum omnium densissimum, caloris copiam effundit maximam dum igne liquescit, cùm tamen ab igne non minuatur ejus materia. Et quamvis aurum vel vitrum ignitum distantem paleam imò lignum accendant; id tamen non efficiunt per emanantem flammam quæ est volatile sulphur accen-

accensum, quod in ipsis nullum est: ergo per simplicem calorem emanantem; nec fit etiam per circumstantem Aerem accensum. Nam si Aer vel Æther accendi possent essentque congruum igni pabulum, jamdiu à Sole tota Ætheris & Aeris regio conflagrassent; tum etiam ab igne nostrate, dum vel urbes integræ comburuntur, vel montes plurimi flammas evomunt ardentissimas, cùm tamen nihil tale conspiciatur in natura.

Objiciet Aristotelis Schola: Ergo accidens per se producet substantiam; quippe calor ignem, quod nefas est opinari.

Quidam videntes formam vitri non esse causam principalem illius ignis, quæ calore utatur ut instrumento, confugiunt ad Authorem naturæ, quem supplere dicunt causæ efficientis vicem, sed à veritate mihi videntur aberrare. Nam si motus non modo calefacit, sed etiam accendit rotas curruum, quidni multò magis id poterit calor ipse? Itaque sulphur ligni summè calefactum vel motu vel extraneo calore, ipso tantùm calore accenditur, remanetque accensum in materia sulphuris: si enim flamma illa vel sulphuris fumus iterum densaretur per distillationem, nil aliud quàm sulphur esse deprehenderetur; quocirca nulla in eo fit nova substantiæ generatio. Veluti fumus vel vapor aquæ qui non est inflammabilis, nihilque aliud est quàm aqua calefactione rarefacta, quæ densatione redit in aquam.

Denique id probatur ex frigore quod effluit ex glacie sine dissipatione subjecti: frigus enim non dissipat, sed potiùs cogit. Frigus autem ex glacie & nive effluere proculdubio sentiret, tum fateretur, qui inter glaciei aut nivis parietes nudus includeretur.

Attamen quamvis qualitatum effluentium supradicta subjecta non dissipentur seu resolvantur, nihilominus multa sunt alia quæ dissipantur. Hujus autem diversitatis duplex ratio est. Primò enim non dissipantur; quæ ex natura sua non sunt resolubilia. Ut primum Cœlum simplicissimæ & superadamantinæ naturæ, quod suas influentias effundit in hæc inferiora. Tum in his Sublunaribus aurum, vitrum, & quodvis aliud corpus fixum. Dissipantur autem quæ sunt ex natura sua resolubilia; ut quæcunque habent sulphur inflammabile, aut aliud principium vel Elementum adhuc volatile, cujus generis sunt mixta omnia, auro & forsan pretiosis lapidibus quibusdam, ut adamante, exceptis.

Secundò alia dissipantur, quòd qualitas ipsa effluens ex se dissipet, qualis est solus calor actualis, quippe calor quodcunque subjectum ingreditur, in eoque summè intendi potest: ac si subjectum ipsum fuerit resolubile & volatile ipsum resolvit; ut aquam, si autem fuerit insuper inflammabile, ipsum accendit & depascitur; in eoque subjecto perstat quovis non obstante frigore, donec illud in cineres redegerit, nisi extinguatur, aut suffocetur, aut aliter impediatur. Si verò subjectum non fuerit dissipabile, ut aurum & vitrum, tunc calor ipse vel extra effluens vel expulsus à frigore subjectum illud deserit ac evanescit. At non dissipantur, quorum qualitas effluens non est ex se dissipativa, ut frigus in glacie, vel influentia primi Cœli.

Sed qualitates ipsæ effluentes omnino videntur minui ac dissipari, quantumvis insensibiliter. Siquidem virtus in magnete non est partibus entitativis infinita; & proinde cùm ipsa vis continuò effluat à magnete, ejusque pars aliqua non solùm recipiatur, sed inhæsivè quoque retineatur à ferro extra magnetis sphæram translato, idque innumeris ferri frustis accidere queat; negari nequit, per effluxum virtutis ipsius & singulas ejus partes in singulis frustis receptas, vim magnetis fontalem diminui, alioquin esset infinita; idque patet ex ipso magnete, cujus vis successu temporis debilitatur. Eademque est ratio de calore & frigore, imò luce Solis, quæ à calcinato lapide bononiensi inhæsivè recipitur & per aliquod tempus conservatur. Similiter negari nequit, quòd à primo Mobili qualitas influentialis omnium efficacissima & divinissima continuò effluat in hæc inferiora. Id enim patet in singulis hominibus momento præsertim nativitatis ejus influxum excipientibus, etiam pro ratione situs partis Cœli quæ influit, ut suo loco ostendetur. Nec etiam idem negari potest de Solis luce, calore, & influentiis.

Sed neque dici potest, id quod effluit ab illis corporibus, tum reliquis primarum Naturæ qualitatum fontibus præcipuis, continua partium entitativarum acervatione intra suam activitatis sphæram intendi; jam enim sphæra Solis calore, & sphæra Globi Terrestris frigore essent intolerabiles. Ergo fatendum est aut qualitates ipsas continuò minui & corrumpi, aut continuò ad suos fontes refluere. At primi Mobilis & Astrorum influxus corrumpi probabile non est, cùm nec quidem frigus & calor sese corrumpant, sed duntaxat expellant, vel effluendo transeant de subjecto in subjectum, ut à lapide in Aerem contiguum, vel manum tangentis hominis. Ergo qualitates à primis saltem naturæ fontibus effluentes, illuc tandem remeare probabilius est: sicque Mundum hunc in eodem causarum universalium statu permanere, absque ulla causarum ipsarum debilitatione. Adde quòd qualitatum ipsarum aliquæ, congruo pabulo conserventur eædem per æquivalentiam; ut calor in Sole, quem continuò resolvi testantur Solares maculæ, proindeque etiam reparari, ut noster Globus Terrestris, à quo nubes & exhalationes elevantur, in ipsumque recidunt; mixtorum enim qualitates effluentes ut magnetis vim, & cicendulæ lucem probabile est etiam suos in Naturæ Elementis vel principiis habere fontes, ad quos absoluti à mixtione revertantur.

Caput XIII.

Quo ostenditur posse esse virtutis effluxum ab agente, citra actionem externam.

Si enim præter Solem corpus nullum esset, vel corpus aliud lucidum aut ignitum, vel etiam magnes in vacuo seu in spatiis inanibus ponerentur, nullo admisso patiente intra sphæram activitatis ipsorum; virtus nihilominus efflueret necessario ab illis corporibus, alioquin cohiberetur & non cohiberetur; illud ex Hypothesi, hoc verò, quia in vacuo vel spatiis inanibus nihil est quod cohibere posset: Ergo in illis virtus ipsa

O non

non cohiberetur, aut à nihilo, cohiberetur; quod absurdum est: Ergo cohiberetur & non cohiberetur, quod implicat: Ergo etiam citra actionem efflueret. Adde quòd corpora quo solidiora sunt, atque densiora, eo magis effluxum qualitatum sistunt: quo fluidiora & rariora, eo minùs; quo autem sunt fluidiora & rariora, eo magis ipsi sensui videntur accedere ad inane seu vacuum, quod cùm nihil sit actualis, nihil etiam erit quod qualitatum effluxui minus impedimentum queat objicere. Ac certè si Aer, Aqua, Terra, neque sunt causa cur Sol calorem suum effundat, neque hujus effusionem cohibere vel sistere queunt, multò minùs nihilum id efficiet.

Inde verò deducitur quod in spatiis inanibus sphæra cujusvis corporis in distans activi, major erit quàm extra inane: quia scilicet corpus omne virtutem effluentem sistit, quantumvis Aer ipse id præstet insensibiliter: non tamen propterea erit infinita, quia alioquio virtutis activitas esset infinita, ut alibi demonstravimus, quod absurdum est.

Caput XIV.

Quo probatur dari posse actionem in distans & non in medio.

Nam si ex corporibus tantùm darentur Sol & Terra à se distantia, nihil esset quod luminis & caloris effluxum à Sole in Tellurem impedire posset, ergo efflueret ad Terram eamque illuminaret & calefaceret ex supradictis; proindeque ageret in distans & non in medium. Hoc autem esset per accidens, tantúmque defectu subjecti in medio inani, à quo virtus in totam sphæram effusa recipi posset. Agens enim suam per se effundit virtutem; quod autem recipiatur vel non, ab aliquo subjecto intra sphæram, est illi per accidens. Nec verò Sol eo modo solùm calefaceret, sed etiam ureret, si quippe calor à Sole effluens vel vicinitate, vel statione Solis sufficienter in subjecto intenderetur. Ergo esset actio in distanti & non in medio, ob subjectum in distanti & non in medio. Omni autem naturali agenti in distans necessarium est quod ejus virtus effluat per medium, proindeque verum non est dari virtutem in distanti, & non in medio, sed verum est dari actionem in distanti & non in medio. Ex hoc autem fit manifestum, illos egregiè falli, qui volunt, quod si inter Solem & Terram daretur vacuum spissitudinis unius tantum folii chartacei, Sol in Tellurem non ageret; sed ejus lux, calor, & influentia ab illo vacuo cohiberentur; ideoque naturam à vacuo abhorrere. Certum siquidem est corpora non ob eam causam à vacuo abhorrere; sed odio divisionis & amore unionis; propter quæ potiùs, vel contra propriam naturam moveri patiuntur, quàm vacuum admittunt: quod certè homines maximè deberet confundere, dum per peccatum soluto charitatis vinculo inter se & à Deo dividuntur.

Ex supradictis verò patet quod in his corporibus activis in distans, præsertim verò Cœlestibus, summa Dei liberalitas & bonitas se luceant. Liberalitas quidem quòd ipsa corpora virtute eo usque ad summum repleverit, ut etiam longè extra effundatur. Bonitas vero quòd ut ipsa Dei bonitas est ad extra sui ipsius diffusiva, unde gratiæ & creaturarum productio, ita ipsa corpora (Dei suo modo imagines) imitatione sibi possibili suam extra se virtutem seu bonitatem effundunt, eaque perfundunt quidquid in ipsorum activitatis sphæra continetur, nisi repugnet contrarietas vel obstaculum; ut in hominis anima peccatum respectu gratiæ.

Caput XV.

Quomodo invenienda sit temperies duorum miscibilium ejusdem consistentiæ, sed diversæ temperiei, si invicem misceantur & alterentur.

Hac de re (quod sciam) nemo hactenus quidquam determinavit: Hoc autem scire nec iojucundum, nec forsan inutile fuerit, præsertim Medicis: itaque quandoquidem Philosophorum communis est sententia mixtum admittere duntaxat 8 gradus contrariarum qualitatum, hoc supposito. Si aqua calida ut duo, frigida autem ut sex, misceatur cum calida ut quatuor, frigida autem ut quatuor; neque fiet mixtum calidum ut duo, neque mixtum calidum ut quatuor; non primum, quia sequeretur à frigido, ut sex quod dicitur calidum ut duo, corrumpi duos gradus caloris in calido ut quatuor, non reagente calido ut quatuor in frigidum ut sex, quod est absurdum; cùm in frigido ut sex, sit potentia recipiendi caloris, & in calido ut quatuor potentia producendi caloris; nec non in mixtione debitè applicentur agens & patiens in qualitatibus dissimiles. Non secundum, aliàs calidum ut quatuor producet in frigido ut sex duos gradus caloris non reagente frigido, quod est idem absurdum. Ergo neque fiet mixtum calidum ut duo, neque calidum ut quatuor; fiet tamen mixtum plures habens quàm duos gradus caloris, quia calidum ut quatuor reaget in frigidum ut sex; attamen pauciores quam quatuor gradus caloris, quia frigidum sex reaget in calidum ut quatuor: Neque fiet mixtum calidum ut tria, alioquin sequeretur frigidum ut sex & calidum ut quatuor, in eodem temporis spatio producere effectus æquales seu ejusdem intensionis; quod ideo absurdum est, quia sex gradus frigoris fortiores sunt quatuor gradibus caloris, & frigidum ut sex est similius frigido ut quatuor, quàm calidum ut quatuor calido ut duo, & illud majorem habet resistentiam quàm hoc, ergo eodem tempore non producent effectum æqualis intensionis. Ut verò gradus ex mixtione resultans determinetur,

Nota primò, quod in mixtione nulla fit qualitatum miscibilium destructio aut corruptio; sed tantum miscella; calido & frigido suas qualitates in se mutuo effundentibus. Si autem unum sic intendatur, ut cum altero sit incompatibile, tunc expellitur ipsum alterum.

Nota secundò, quod duo gradus caloris existentes in frigido ut sex; & quatuor gradus frigoris existentes in calido ut quatuor, nihil agunt vel reagunt in hac mixtione. Non enim calidum ut duo, agit in frigidum ut sex, cum quo est; alioquin se etiam intenderet, sex gradus frigoris remitten-

tendo: sed neque etiamdum sit mixtio potest agere in frigidum, ut quatuor sociatum calido ut quatuor; alioquin frigidum ut quatuor remittendo, intenderet calidum ut quatuor, quod est supra vires ejus, ideoque absurdum. Idem dicito de frigido ut quatuor. Ergo in mixtione nihil agunt, sed tantùm à sibi similibus inteoduntur. Nec dicas si intenduntur pati, ideoque re agere: quia cùm intendantur à suis similibus, sed intensioribus, neque possunt, neque debent io ea re agere. Hincque liquidò constat, actionem & reactionem in mixtione reperiri tantum inter intensiora contraria, intensionem verò inter remissiora, quod est benè notandum.

Nota tertiò. Totalem virtutem sex graduum frigoris, scilicet tam agendi quàm resistendi, æqualem esse totali virtuti sex graduum caloris; licet enim activitas sex graduum caloris sit major quàm activitas sex graduum frigoris, ex eo tamen consurgit semper æqualiter inter totales ipsas virtutes, quòd tantum resistentia caloris superatur à resistentia frigoris, quantum activitas frigoris ab activitate caloris: quæ enim qualitates sunt magis activæ, eæ sunt minus resistivæ: Totalis ergo virtus sex graduum frigoris dupla erit totalis virtutis trium graduum caloris: & totalis virtus sex graduum frigoris sesqui altera totalis virtutis quatuor graduum caloris.

His positis ad propositum dico. Quod si frigidum ut sex misceatur cum calido ut quatuor, frigus productum in calido, eam habebit rationem ad calorem productum in frigido, quàm frigidum habet ad calidum; ac proinde cùm eorum virtutes totales sint sesqui alteræ, effectus inde nascentes erunt sesqui alteri.

Proinde ut sciatur quantum frigoris producat in calido frigidum, & quantum caloris in frigido calidum, nec non gradus temperiei mixtionis, sic per Algebram operare.

Quæruntur duo numeri in proportione sesqui altera, quorum major repræsentans frigus productum, additus quatuor gradibus frigoris qui cum calido ut quatuor reperiuntur; minus autem exprimens gradus caloris producti, sublatus à sex gradibus frigoris summa & residuum sint æqualia.

Sit major 3 A, minor 2 A, majori adde 4, & minorem aufer à 6, habebit 3 A + 4 æquales 6 — 2 A: Da utrique 2 A habebis 5 A + 4 æquales 6, aufer ab utroque 4, habebis 5 A, æquales 2. Deinde 2 per 5, habebis $\frac{2}{5}$ pro valore 1 A, quare 3 A valebunt $\frac{6}{5}$, & 2 A valebunt $\frac{4}{5}$, qui sunt numeri quæsiti. Ergo frigidum in calido producet $\frac{6}{5}$ frigoris: Et calidum in frigido $\frac{4}{5}$ caloris. Ut verò gradus temperiei mixtionis sciatur, adde $\frac{6}{5}$ frigoris cum quatuor gradibus frigoris, habebit in mixtione $5\frac{1}{5}$ gradus frigoris; quibus sublatis ab 8 gradibus contrarietatis, quanta est materiæ latitudo, seu capacitas; supersunt gradus $2\frac{4}{5}$ caloris: Mixtum ergo habebit $5\frac{1}{5}$ gradus frigoris, & $2\frac{4}{5}$ gradus caloris, sic de cæteris.

Porrò superiora sunt intelligenda cùm miscibilia sunt æqualia io materiæ quantitate. Nam si V. C. materia frigidi ut sex dupla sit calidi ut quatuor, duplanda erit frigidi virtus totalis: quia in duplo materiæ, duplum est virtutis: si tripla triplanda: Tum cum proportione virtutum totalium calidi & frigidi reliqua ut supra peragenda: sic de reliquis materiæ proportionibus. Atq; ideo si calidum ut sex miscendum sit cum frigido ut septem. Si autem calidi materia sesqui altera ad frigidi materiam, nascetur mixtum calidum io $3\frac{11}{12}$ grad. & frigid. io $4\frac{1}{12}$ grad.

Omnia tamen superiora intelligantur de qualitatibus Elementaribus, nec non materiis ejusdem consistentiæ; ut cùm aqua frigida miscetur cum calida. Nam qualitates spirituales in suo potissimum subjecto (nempe spiritibus separatis) has proportiones respuunt, longéque transcendunt, cùm probet experientia guttam V. C. olei thymi Chymicè extracti, aut spiritus salis, plus 10000 guttas aquæ sic alterare, ut ab ea corpus calefiat insigniter; ex quo vis insignis talium spirituum detegitur.

FINIS LIBRI OCTAVI.

ASTROLOGIÆ GALLICÆ

LIBER NONUS.

De mixtis Corporibus.

SECTIO I.

De mixtorum Corporum Elementis, Principiis, & mixtione in Genere.

PRÆFATIO.

Quoniam Cæli, Stellæ fixæ, & Planetæ, de quorum viribus acturi sumus in universa ASTROLOGIÆ GALLICÆ *scientia, sunt corpora: priusquam eorum naturas, vires, agendique modos exponamus; omnino videtur esse necessarium inquirere ac definire, cujus generis corpora sint; An simplicia ut hactenus Peripatetici & Scholares Philosophi crediderunt, an verò mixta: Et si mixta sint, ex quibusnam mixta sint. Quamobrem hac in Sectione prima, agendum erit de corporum principiis ac Elementis, nec non mixtione in genere; ut deinde intelligantur perfectiùs Sectio secunda, quæ de mixtis Æthereis, & tertia, quæ de mixtis Cælestibus Astrologiæ necessaria tractabit.*

CAPUT I.

Quomodo inter se differant Principium ac Elementum, & quid sit utrumque.

PRincipium latiùs patet quàm Elementum; ac inter se differunt, ut animal & homo. Quippe omne Elementum est principium; at non viceversa: Datur enim in Divinis principium, quia Pater dicitur ac est principium Filii ex Theologis; at non dicitur Elementum Filii, sicut nec causa; quippe quod Filius habeat suum esse à Patre sine dependentia; causa verò sit id à quo aliquid in esse dependet, ex cap. 1. Libri 7.

Non est autem hîc nostri instituti discutere opiniones omnes Veterum Philosophorum circa Principia & Elementa; de quibus uberrimè tractat Franciscus Picolomineus, in sua Naturæ totius universi scientia perfecta: sed duntaxat ea breviter tradere, quæ instituto nostro necessaria videbuntur. Ideoque tam de supremo & increato rerum omnium Principio, qui DEUS est, à quo omne aliud Ens habet quod sit, quàm de cognitionum vel scientiarum principiis agere hîc abstinebimus: Tantùmque Principia & Elementa corporum Physicorum spectabimus; & de his celebriores hoc seculo sententias exponemus.

Itaque principium Physici corporis est id quod primò & per se constituit corpus Physicum in esse corporis. Elementum verò est corpus simplex, cum alio simplici corpore per se miscibile, ad corporis mixti substantialem productionem. Atque inde patet quomodo propriè loquendo principium corporis differat ab Elemento. Principium enim ordinatur primò, & per se ad corporis simplicis compositionem, Elementum verò ad compositionem mixti. Unde sequitur omne Elementum esse corpus simplex, alioquin daretur Elementum Elementi in infinitum.

CAPUT II.

Quot sint & quæ sint Corporis Physici Principia: & primùm ex Epicuro qui refellitur.

QUot autem sint corporis Physici principia controvertitur à Veteribus, Neotericisque Philosophis; quorum sententias hîc referre examinique subjicere non placet: sed duntaxat asserere primò, corporis Physica non unicum, sed plura esse principia. Alioquin omnia corpora Physica tam mixta quàm simplicia essent inter se ejusdem speciei vel naturæ: At in natura partim conveniunt & partim differunt substantialiter: Aqua enim & Terra conveniunt in ratione corporis, utraque enim est Corpus; sed alia est natura Aquæ, & alia Terræ: Hæc igitur Elementa diversis constant principiis, idemque dicendum de corporibus mixtis. Secundò principia non esse infinita: tum quia non datur infinitum extra DEUM ex Libro primo; tum quia nullius corporis scientia haberi posset, quia scirentur principia infinita ex quibus componitur, quod nulli creato intellectui possibile foret: sunt igitur plura principia, sed numero finita.

Democritus, Epicurus, Lucretius & eorum sequaces, duo posuere corporum principia: scilicet Atomos ejusdem inter se naturæ, & inane. Quam opinionem Petrus Gassendus Ecclesiæ Diviensis

viensis Præpositus, ac meus in Mathematicis Collega Parisiis, à pluribus seculis mortuam resuscitare tentavit tribus Tomis in folio insignitis hoc titulo: PETRI GASSENDI PHILOSOPHIA EPICURI, fuitque hac in re Gassendi nomen tanti ponderis (quem ejus discipuli & cultores Maximum appellabant) ut parum abfuerit quin ejus Philosophia Epicurea litteratos plurimos prima fronte corruperit, & in assensum pertraxerit, fueritque etiam à quodam hujus farinæ Philosopho publicis lectionibus exposita in Universitate Parisiensi.

Quo scandalo & in veritatem insultu nimis temerario permotus: imò velut impotens talem doctrinam refellendi, ab Epicureis ipsis lacessitus; illam Epicureæ Philosophiæ statuam giganteam audacter aggressus sum, Opusculo 4 duntaxat foliorum, vel 32 paginarum in lucem edito, quem sic inscripsi: *Dissertatio Joannis Bapt. Morini Doctoris Medici, & Parisiis Regii Mathematum Professoris, De Atomis & Inani: Contra Petri Gassendi Philosophiam Epicuream*. Fuitque illa Dissertatio stylo Christiano, & convitiis vacuo dicata Serenissimo Principi HENRICO BORBONIO, Metensium Episcopo doctissimo.

Vix autem dici potest quàm graviter ipsa crabrones irritaverit, solúmque id conjici potest ex eorum lectura quæ adversus Me fuerunt ab illis conscripta. Gassendus enim sub nomine Francisci Bernerii Andegavensis, ejus hac in secta erronea discipuli, mihi antea nec facie, nec nomine cogniti, Lucifero, Satanâ, cunctisque Dæmonibus, furiis, cerberoque evocatis ex Tartaris, plusquam 200 paginarum Responsionem meæ Dissertationi meditatus est, cui hunc titulum præfecit: *Anatomia ridiculi muris, hoc est Dissertatiunculæ J. B. Morini Astrologi, adversus expositam à Petro Gassendo Philosophiam Epicuream: Per Franciscum Bernarium Andegavum*. Cujus nulla pagina, vixque ulla periodus, imò linea caret mendaciis, imposturis, convitiis atrocissimis, execrandisque maledictis; quorum ut aliquod nusquam antea visum vel auditum specimen referam, sic me affatur Bernerius pagina 112, hoc est ipsemet Gassendus Presbiter.

O tu Morine, non jam Dæmon, sed Dæmonissime; non Diabole, sed Diabolissime, non Satana, sed Satanissime: O si quid omnino pejus dici potest (notetur ejus rabies, quod pejus dicere nequeat) *sed ut eo tamen nomine te vocem, quod ipse Tibi indidisti* (hic mentitur) *Dic ô Dæmon, quis Lucifer te emisit ex inferis, ut tantis agitatus furiis, in virum tam pium, tam bonum* (intelligit Gassendum, quem tribus convici insignibus falsitatibus, contra DEUM, contra Ecclesiam & contra Naturam) *adeò impiè, adeo scelestè, malignitérque debacchareris? Quis tibi Cerbere immanem truculentemque catenam solvit, ut ore trifauci triplicem hanc rabiei spumam, & virum innoxium uno impulsu convomeres? Quis implantavit capiti tuo trium furiarum colubros, quorum venenatissimas linguas in virum longè optimum scelestissimus intentares. Primam contra DEUM: Secundam contra Ecclesiam. Et putasti infandissime, execrandissimeque mortalium, &c*: similibusque atomis planè diabolicis tota ejus Anatomia componitur. Quod sanè scribendi genus visum est omnibus execrandum, solaque desperatione & rabie susceptum, ut saltem nomen meum infame redderet, quod rationibus ad Dissertationem meam evertendam validis omnino careret; utcunque 4 suæ Anatomiæ partibus Muris mei Caput, Ventrem, Artus & Caudam totis maligni animi viribus dissecanda susceperit novus hic Anatomista murium, cum sociis suis; sed infœlicissimè. Ego enim in ipsius Dissertationis defensione mea 136 paginarum illico in lucem edita, Murem meum armavi à summo capite ad extremum caudæ, adeò validis rationibus contra Gassendi nugas atque figmenta, ut ridiculam de ipso in omnibus victoriam reportaverit; & Bernerius pro Gassendo loquens cunctis Philosophis hujus certaminis spectatoribus factus sit ridiculus, non secus ac illa Philosophia Gassendi de Atomis & vacuo prorsus indigna homine Christiano.

Visa defensione mea Epicurei quamvis attoniti, minati sunt se rursus illico responsuros: In eumque finem Bernerius tunc Lutetiæ degens, huic impar oneri, 200 Leucarum iter aggressus est, ut suum Magistrum Gassendum in Provincia degentem consuleret, tandemque trium annorum spatio Gassendus suam ridiculi Muris favillam composuit, ejusdem cum Anatomia styli, eamque rursus sub nomine Bernerii, sui prostitutæ famæ discipuli, in lucem edi curavit: In eo tamen deceptus, quod tam infame opus Doctorum vel proborum nullus legere voluerit. At favillam illam totamque Philosophiam Epicuream Gassendi, noster Vincentius Panurgus in sua ad me Epistola de tribus impostoribus adeo doctè dilucidéque refutavit, ut tandem Gassendus ejusque duo socii, in hoc diuturno certamine succubuerint. Quoniam verò evidentissimè probo, non dari Atomos Epicuri, multóque minùs inane in rerum natura: & quidquid ab illis Epicureis excogitari potuit pro Atomis & Inani, à nobis sufficientissimè refellitur; Jam nostri non est instituti, eadem hîc rursum exponere: hoc quippe nimis laboriosum esset, & ab Astrologia nostra nimis alienum; præsertim quòd Adversarii tot objectiones, quæstiones & authoritates accumulaverint; ut controversiæ status compendiosè explicari nequeat. Itaque veritatis hac in parte curiosus, Dissertationem meam ejusque defensionem, & Panurgi Epistolam de tribus Impostoribus sibi comparet si voluerit, ut de hac materia certiùs & cum animi voluptate judicare valeat: videbitque multa scitu digna, non minùs verè quàm subtiliter à Nobis resoluta in ridiculo certamine Muris nostri cum Gassendo & Bernerio Anatomistis Murium, illaque Panurgi Epistolâ.

Caput III.

Quot sint & quæ sint corporis physici principia ex Cartesio, qui refellitur.

PAulo antequam Gassendus Philosophiam suam Epicuream io lucem edidisset, Nobilis Renatus Cartesius, vir olim in Arthmeticis & Geometricis eminentissimus, Physicam suam juris publici fecerat: In qua videri voluit nova corporum principia exponere, ex quibus omnia naturæ phœnomena deducantur; quamvis ejus principia cum Epicuri Atomis & Inani conveniant, etiam contra propriam Cartesii mentem, qui Epicuri Atomos respuit; inane verò vel vacuum in natura prorsus negat: Ideoque miror, quod Gassendus qui Cartesii Libruro vidit, suum Epicurum pro Inanis assertione non ausus sit defendere.

Ego verò ab annis plusquam 15. banc hujusce libri sectionem primam componendam intermisi, quo usque mihi videre liceret, quid Gassendus & Cartesius, viri famosi, oiraque in Physicis pollicentes, de corporum & mixtorum principiis, nec non generatione mixtorum in lucem ederent, ut vel eorum doctrinam amplecterer, si amplectendam judicarem, vel eandem refellerem, si refellendam, ne eorum promissis atque fama vulgus ingeniorum deciperetur. Et Gassendi vel Epicuri Philosophiâ priùs refutatâ in Dissertatione mea, obiter duntaxat in ejus ultima paginâ, de Cartesii Physica locutus sum, illius vanitatem insinuans hîc à Me fusiùs exponendam. Inde verò Gassendus sub nomine Bernerii sui discipuli pag. 202. suæ Anatomiæ occasionem sumpsit extremum suæ malignitatis virus in Me evomendi, ne talibus sui morbi reliquiis suffocaretur, quod, scilicet, Cartesium magni nominis virum redarguere ausus sim, & asserere illius opinionem atomis & inani inniti, cùm tamen expresse Cartesius & particulas suas materiæ, esse atomos negaverit, & inane seu vacuum planè sustulerit. Verum miser hic Anatomista murium, nec Cartesii hypothesin; nec quid contra illam dixerim iotellexit. Ut verò id jam pateat,

Notandum primò, quod Cartesius Parte 2. suæ Philosophiæ, quæ est de principiis rerum materialium pag. 35. asserit. *Naturam materiæ sive corporis iu universum spectati* (hæc enim duo suot idem Cartesio) *iu eo consistere, quod sit res extensa in longum, latum & profundum.* Et pag. 37. ait, *quod talis extensio differt tantùm per opus mentis à re extensa, non autem realiter*; sed hæc minimè probat. Etsi enim verum sit quod naturaliter de substantia corporea nibil detrahi potest, quin tantundem de quantitate vel extensione detrahatur, & viceversa: inde tamen non sequitur idem verum esse supernaturaliter, vel respectu omnipotentiæ DEI, qui naturam spiritualem condidit materiâ carentem, non tamen extensione ut diximus libro 4. cùm Angeli vel animæ rationalis substantia non consistat io indivisibili puncto, sed aliquam habeat sphæram activitatis; ipseque DEUS Cœlum & Terram impleat, sitque ubique expers materiæ.

Secundò, ex tali doctrina falsa nec ab eo probata, falso quoque deducit pag. 42. impossibile esse dari vacuum sive spatium, in quo nulla sit planè substantia. *Nam* (ait) *vacuum illud ut vulgò vocatur, erit extensum in longum, latum & profundum; repugnat autem ut nihili sit aliqua extensio; ergo in illo vacuo erit substantia corporea.* At ratiocinium hoc peccat paralogismo, nec valet nisi priùs probetur, quòd extensio & substantia corporea sunt idem realiter. Dumque ait *quod nihil non est extensio*, id quidem verum est; spatium enim extensum est; at spatium non est nihil, nec sequitur quod ubicunque datur extensio, ibi detur materia sive corpus. Ad banc autem doctrinam validiùs confirmandam, quærit per modum objectionis pag. 43. quid fiet si DEUS auferat omne corpus, quod in aliquo vase continetur, & nullum aliud in ablati locum venire permittat? Et respondet *vasis latera sibi invicem hoc ipso fore contigua. Cùm enim* (ait) *inter duo corpora nihil interjacet, necesse est ut se mutuò tangant.* Quæ sanè responsio viri Geometriæ peritissimi ridicula est, & non solùm rationibus geometricis contraria, sed ipsi quoque sensui vel oculo; qui videbit latera vasis adhuc inter se distantia, & vasis profundum, quæcunque illius figura supponatur trigona, quadrata, pentagona, &c. quæ inde non mutabitur, cùm supponat duntaxat, corpus conteotum auferri vel annihilari à DEO, nullo succedente altero, sine motu laterum vasis. Fingit autem frequenter ad suas hypotheses stabiliendas, nos deceptos fuisse à prima ætate, atque hîc potissimum; putantes nihil obstare, quò minùs saltem DEUS efficiat, ut corpus quod vas aliquod replet, inde auferatur; & nullum aliud in ejus locum succedat; quem errorem vult emendare: sed sine ulla fictione ipsemet in suis imaginationibus turpiter decipitur, & ex una abysso in alteram detruditur.

Tertiò denique, pagina 44. vult *hunc Mundum sive substantiæ corporeæ universitatem, nullos extensionis suæ fines habere. Ubicunque enim* (ait) *fines illos esse fingamus, semper ultra ipsos aliqua spatia indefinitè extensa, non modò imaginamur, sed etiam verè imaginabilia, hoc est realia esse percipimus. Ac proinde etiam substantiam corpoream indefinitè extensam in iis contineri.* Prima verò parte pag. 10. distinguit infioitum ab indefinitivè extenso: *Quod* (ait) *infinitum soli DEO competat, in quo solo omni ex parte nullos limites agnoscimus aut positivè esse intelligimus: Ac indefinitum extensivè, est id in quo non possumus imaginari extensionem tam magnam, quin intelligimus adhuc majorem esse posse.* Quæ saoè distinctio atque doctrina vana est atque falsa. Quamvis enim Mundus universus esset indefinitè extensus respectu ingenii Cartesii, qui ejus extensionem definire nequit; sed quantumvis eam concipiat magnam definitè, potest nihilominus ipsam adhuc concipere majorem: Hoc tameo non obstat, quin ipse Mundus sit in se finitus, vel infinitus extensione: Nam inter hæc duo non datur medium in Mundo in se spectato: Et Angelus vel saltem DEUS videt utrum sit ipsorum. Cartesius autem qui non vult Mundum esse

esse finitum, vel aliquos habere suæ extensionis limites, ergo vult ipsum esse infinitum, & per consequens esse DEUM, cui soli infinitum competere superius dixit. Sicque ipsi contrariatur. His adde quod doctrina hæc non solum Naturæ repugnat, quæ alioquin esset infinita, sed etiam fidei orthodoxæ, quæ DEUM plures Mundos simul creare posse fatetur, cùm ipse sit Omnipotens, nihilque implicet. Porrò ne quisquam dubitet, quid nomine materiæ intelligat; planè profitetur pagina 69 suæ Physicæ, *se nullam aliam rerum corporearum materiam agnoscere, quàm illam omnimodè divisibilem, figurabilem & mobilem, quam Geometræ quantitatem vocant, & pro objecto suarum demonstrationum assumunt*; quod est valde notandum.

His autem præmissis à Me expositis & rejectis paginâ ultimâ Dissertationis meæ; jam Cartesius parte 3. pagina 89 quamvis Mundum à DEO creatum fuisse credat, nihilominus pagina 90 ad suam de rebus Physicis tradendam scientiam supponit omnem illam materiam, ex qua hic Mundus aspectabilis est compositus, hoc est simplicem quantitatem Geometricam (risum teneatis amici) fuisse initio à DEO divisam in particulas proximè inter se æquales, & magnitudine mediocres sive medias inter illas omnes, ex quibus jam Cœli atque Astra componuntur: easque omnes tantundem motus habuisse in se, quantùm jam in Mundo reperitur, & æqualiter fuisse motas, &c: sed horum nihil probat, nec probare potest. Paginâ autem 93. ait, particulas illas non potuisse quidem initio esse sphæricas (quod tamen non probat, nec probare potest, cum DEUS potuerit initio materiam dividere in partes omnino sphæricas) sed cujuscunque tunc fuerint figuræ, eas non potuisse successu temporis non fieri rotundas; quandoquidem varios habuerunt motus circulares (quos etiam non probat) per quos motus ipsæ particulæ quantitatis Geometricæ simplicis (risum tenete) sibi occurrentes sic attererentur, ut tandem earum anguli evanescerent, sicque rotundæ fierent. *Cum autem* (ait pag. 93.) *Nullibi spatia omni corpore vacua esse possint*; & rotundæ illæ particulæ simul junctæ per exigua quædam intervalla circa se relinquant, vult id quod eraditur ex ipsis particulis, dum per motum earum anguli atteruntur, tantam celeritatem acquirere, ut sola vi sui motus in ramenta innumerabilia dividatur, & prædicta repleat intervalla; sed horum nihil probat. Præterea Cartesius ideo noluit DEUM divisisse materiam in particulas sphæricas, quia nulla habuisset attritionis ramenta, quibus ad suum Elementorum numerum indigebat.

Ex his verò pagina 94. deduxit imprimis duo genera materiæ, quæ duo prima Elementa hujus Mundi aspectabilis dici possunt. Primum est illius, quæ erasa est per attritionem supradictam. Alterum est ejus quæ per attritionem illam figuratur in particulas sphæricas. Tertium verò est quod constat partibus crassioribus, vel figuras ad motum minùs aptas habentibus. Et ex his tribus Elementis duntaxat imaginariis, omnia hujus Mundi aspectabilis corpora componi se ostensurum pollicetur. Nempe Solem & Stellas fixas ex primo; Cœlos ex secundo, & Terram cum Planetis & Cometis ex tertio: hæc igitur sunt principia vel Elementa Cartesii, quibus suam Physicam, mirè phantasticam explicat, sed falsa & ridicula.

Dixi autem pagina 31 Dissertationis meæ, illam inniti Atomis & Inani, quamvis Cartesius utrumque respuat: & propter hoc Gassendus Anatomista murium Me nebulonem appellat immensè vanum ac impudentem; tum Blateonem, Bardum, &c. ut verò pateat cui nostrûm hæ qualitates ad amussim quadrent; & utra sit absurdior opinio, an Gassendi vel Epicuri, an Cartesii, à Me dicta sic jam probantur.

Primò, Gassendus cum Epicuro pagina 182 vult Naturam in concretarum resolutione in particulas impensè exiguas, aliquo usque duntaxat procedere, neque in infinitum infinitivè commisisse, ideoque extrema resolutione facta superesse particulas minutissimas, quæ sunt Atomi Epicuri, quas nec Epicurus, nec Gassendus censuerunt esse simpliciter & absolutè indivisibiles (ut opinatus est Cartesius Atomos rejiciens) cum affectæ sint quantitate: sed esse duntaxat Naturæ indivisibiles. Particulæ autem Cartesii quandoquidem continua perpetuaque per motum attritione minuuntur, tandem necesse est devenire in illas minutissimas particulas, quæ sunt Atomi Epicuri.

Secundò, Epicurus dat suis Atomis motus diversos & continuos, & Cartesius diversos etiam continuos suis particulis.

Tertiò, Epicurus vult concreta omnia totumque hunc Mundum constare ex Atomis & Inani. Et Cartesius idem fateri debet, quamvis inane omnino rejiciat; quod sic probo. Nam imprimis concedit, quod inter particulas sphæricas secundi Elementi vacua relinquerentur spatia, nisi hæc replerentur particulis minutissimis primi Elementi: At pagina 94 ait: *Has multò celeriùs agitari, quàm alias materiæ particulas*. Aut igitur ipsæ sunt angulares, aut sphæricæ; si angulares, ergo per celerrimam agitationem aliis particulis primi, secundi, vel tertii Elementi occurrentes, tandem earum anguli atterentur, fientque sphæricæ non secus ac particulæ secundi Elementi: Idemque dicendum de particulis Elementi tertii, quibus motum non denegat: Sicque omnes particulæ primi, secundi & tertii Elementi fient tandem sphæricæ, proindeque semper inter ipsas spatia relinquentur vacua, ut apud Epicurum. Sique hoc animadvertissent Cartesius & Gassendus, hic illi non pepercisset, suum defendendo Epicurum; Cartesius verò sua Elementa cautiùs instituisset.

Tandem ut contra Epicureos probavi, non duo, sed unicum illis superesse principium (Inani à oobis everso) scilicet Atomos, quos rerum primam voluot esse materiam: ita Cartesio non tria sed unicum erit Elementum; scilicet illud quod primum appellat, inter cætera quantitate vel mole minimum. Nam particulæ secundi Elementi, non solùm atterentur sibi occurrentes quousque fiant spæricæ, sed hanc figuram adeptæ, per continuum perpetuumque motum aliis particulis occurrentes, ulterius atterentur minuenturque: sicque tria Elementa ad unicum devenient, scilicet quousque Natura nequeat ulterius comminuere, ut de suis Atomis locutus est Epicurus. In his igitur omnibus conveniunt Epicurus & Cartesius; sed hujus doctrina mihi videtur absurdior, quod nullam ponens differentiam inter materiam & extensiooem in longum, latum & profundum (quæ extensio competit vacuo seu inani increato) sequitur quod ejus Principia vel Elementa, nihil sunt aliud quàm merum inane increatum, ut dixi pag. 31 Dissertationis meæ. Quis ergo ex Bernerio, hoc est, Gassendo & Me est nebulo immensè vanus ac impudens; tum blatero, bardus, &c? insuper autem erravit Cartesius, quòd sua principia fecerit ex eadem omnino materia; nec aliter inter se differentia, quam secundum majus & minus in quantitate: At prima principia debent esse genere diversa, & primò ac per se opposita.

Quæcunque igitur contra Epicuri & Gassendi atomos & inane dicta sunt à Me; etiam contra Cartesii priocipia intelligantur esse dicta, nec plus teramus temporis in ejus Physica refellenda: Fundamentis enim eversis, corruat superstructum ædificium necesse est. Nec refert quod Vir ingeniosissimus cuncta bujus Mundi Phœnomena se per sua principia probaturum glorietur; ideoque putet pag. 91. alia probabiliora excogitari non posse: Nam præterquam quod passim multa insuper supponit & ooranda proponit quæ minimè probat, ex quibus tamen suas deducit cooclusiooes; certum est quod omnes apparentiæ Cœlestes æquè per Telluris motum, atque per ejus quietem demonstrantur: & tamen alteram harum hypothesium falsam esse necesse est: Sola enim veritas ingenii appetitum satiat.

Caput IV.

Quot sint & quæ sint principia corporis Physici ex Aristotele, cujus sententia approbatur.

Veniamus igitur ad Aristotelis Peripateticorum Principis senteotiam, qui Platonis aliorumq, Philosophorum placitis attenta mente spectatis, tandem sagacissimè effatus est, corpus Physicum ex duobus duntaxat principiis componi; materia, scilicet, atque formâ. Quæ sententia à Philosophis omnibus sanæ mentis, imò ab ipsis Theologis fuit hactenus approbata; cuique hærendum censeo.

Notandum tamen est quod Aristoteles hîc non considerat corpus ut mixtum ex 4. Elementis, Igoe, Aere, Aqua, Terra; vel ex tribus principiis Chymicis, Sale, Sulphure & Mercurio ipsi ignotis; vel ex 4. humoribus, sanguine, bile, pituitâ & melancholia, sed corpus tantum spectat in suo supremo genere corporis, vel prout est corpus: sic enim certum est, quod prima & simplicissima ejus principia sunt materia atque forma. Neque id officit Chymicis vel Medicis, qui corpus spectarunt duntaxat prout est mixtum, vel ex principiis Chymicis aut Elementis, vel ex humoribus, dum dixeruot corpus ex talibus compooi. Nam ut ait, Severinus Danus initio capitis 7. singuli diversas creaturarum, sive corporum Oeconomias scrutati sunt: Et de horum quolibet, verbi gratia, Sulphure, Aere, Sanguine, nemo negabit, quod sit corpus, quaotumvis simplex esse dicatur, quodque ut corpus componatur adhuc ex materia atque forma, quæ sunt prima principia cujuscunque corporis. Siquidem Terra & Aqua conveniunt substantialiter in materia, cùm corpus utrumque sit materiale, nec plures sint species materiæ primæ, quod unica specie corporibus omnibus componendis sufficiat: At differunt naturâ propria sive formâ substantiali, quòd alia sit forma sive natura substantialis Aquæ, & alia Terræ. Idemque censeto de Sale & Sulphure, &c.

Caput V.

Quid sint Materia atque forma, & quomodo inter se differant.

Circa hæc tanta fuit olim, & adhuc est opinionum diversitas ioter Philosophos, ut nullum majus Chaos excogitari posse videatur. Illas autem discutere non est nostri instituti: sed de materia & forma obiter tantùm dicere, quod neutra ipsarum est corpus; sed earum quælibet est dumtaxat corporis principium. Materia verò est principium subjectivum sive passivum constituendi corporis; quia cuilibet formæ tam substantiali quàm accidentali subjicitur, ab iisque patitur. At forma activum est principium, quia est actus corporis & causa omnium ejus actionum. Differunt autem inter se, non per aliquid aliud, sed seipsis; alioquin non essent prima principia, sed daretur progressus in infinitum. Unde sequitur materiam ex se nihil habere formæ; nec formam quidquam materiæ.

Porrò Cartesius non dixit quid sit forma Physica, sed tantùm dixit pagina 45. *Omnium formarum diversitatem pendere à motu locali particularis materiæ*, ut Epicurus à motu locali suorum Atomorum: subjungit autem veteres Philosophos dixisse Naturam esse principium motus & quietis: per Naturam iotelligentes id, per quod res corporeæ evadunt tales, quales ipsas experimur: sed pag 47. ait motum & quietē esse tantùm diversos modos corporis moti. Qua in re omnino con-

convenit cum Epicuro, qui nullas admittit formas substantiales corporum Physicorum, sed tantum diversos modos materiæ, à diversis motibus Atomorum: sicque bos & equus non different substantialiter, sed tantùm modaliter. Sed quidquid à Nobis dictum est contra Philosophiam Epicuri, etiam dictum sit contra Philosophiam Cartesii: sunt enim una eademque Philosophia, à Cartesio duntaxat subtiliùs elaborata. Atque de corporum principiis hæc in genere dicta sufficiant.

CAPUT VI.

Quot sunt in universo Mundo Elementa ex mea sententia.

QUoniam omne Elementum ordinatur ad compositionem corporis mixti, estque omne Elementum corpus simplex ex capite 1. Ergo hinc sequitur tot esse in universo Mundo Elementa, quot sunt corpora simplicia. Sunt autem in universo Mundo sex corpora simplicia omnium prima. Nempe 4 Elementa Sublunaria, Terra, Aqua, Aer, Ignis, de quibus egimus Lib. 3; tum super ipsa Æther & Cœlum, de quibus etiam egimus eodem Libro: Ergo tot erunt in universo Mundo Elementa.

Cæterùm contra hanc sententiam valida fieri potest Objectio, quæ talis est. Sal, Sulphur & Mercurius sunt corporum mixtorum principia ex Chymicis: ergo ipsa sunt corpora simplicia: Alioquin constarent ex aliis corporum principiis. Attamen ipsa non sunt Elementa ex Chymicis, qui distingunt Elementa à corporum principiis, ut dicetur sequenti capite: Non ergo tot sunt Elementa quot sunt corpora simplicia.

Sed respondeo. Duplicia esse in mixto corporum principia, quæ ad ipsius corporis constitutionem concurrunt; scilicet materialia & formalia. Materialia se tenent ex parte materiæ, & hæc sunt Elementa, quæ idcirco Severinus Danus ait cap. 7. materiæ rationem obtinere; formalia verò se tenent ex parte formæ vel seminis, suntque Sal, Sulphur & Mercurius, quæ (ut ibidem ait Severinus) mirabili potestate vigent ut seminis, vel formæ actionibus & officiis inserviant. Mixtum autem constat utrisque principiis, sed Elementa sunt omnium simplicissima & naturæ impermixtæ, ideoque omnium prima. At Sulphur, Sal & Mercurius, quamvis non sint corpora mixta ex aliis Sale, Sulphure & Mercurio, ut ait Severinus c. 8. pag. 118, tamen Elementis tam arctè cohærent, ut sint inseparabilia. Et in omne Sale sit aliquid Terræ & Ignis, in omni Sulphure aliquid Ignis & Aeris; & in omni Mercurio aliquid Aeris & Aquæ. Ideoque dici nequit ipsa esse prima corpora simplicia qualia sunt Elementa.

CAPUT VII.

Quid Hipocrates, Orpheus, Paracelsus, Severinus Danus, aliique Chymiæ Principes sentiant de Corporum principiis ac Elementis.

TAm Illustri Sectæ insignis injuria à Me fieri videretur, si ejus sententiam quasi spernendam hîc omitterem: Cùm hi Philosophi longè profundiùs Naturæ arcana & penetralia scrutati sint propriis experientiis, quàm omnes Philosophi ac Medici, qui vulgarem in Scholis Philosophiam venditant. Et quamvis ab illis omnibil differam in Elementorum numero, tamen dissensus facilè conciliari potest, sine ulla ipsorum sententiæ læsione; conabimurque difficultates occurrentes pro viribus explanare. Quantùm autem fieri poterit brevitati studebo in hac ardua Philosophia; Lectoremque pro ampliori cognitione, ad Petri Severini Ideam Medicinæ Philosophicæ, vel ad Paracelsi Libros relegabo.

Volunt igitur Paracelsus & Severinus Danus cap. 5. esse in Mundo 4 Elementa in duos globos divisa; superiorem scilicet & inferiorem. Et hunc continere duo Elementa, Terram & Aquam; illum verò quoque duo, scilicet Aerem & Ignem, quem etiam Cœlum & Firmamentum appellant. Quintum autem Elementum ab Aristotele celebratum, scilicet Ætherem, Severinus ait ipsum æquè in Terra, Aqua, & Aere reperiri, quod non procul abest à Doctrina à Nobis exposita Libro 3. Sect. 2. ubi naturam Æthetream in omnibus viventibus Sublunaribus reperiri diximus.

Hæc igitur sunt Elementa vulgaria, Scholarum duntaxat Philosophis cognita; quorum naturas consistere volunt in calido, frigido, humido & sicco; nihilque præterea ipsis inesse. Et in his Elementis Severinus Danus eodem cap. 5. ait. *DEUM initio Mundi imposuisse seminales rerum omnium rationes: Ideoque esse loca, matrices & domicilia, vitali validaque potestate munita, quæ semina generationi consecrata foveant, digestu temporibus suscitent, ad maturitatem promoveant, & emeritis receptacula concedant. Et quia loca sunt, necesse esse, ut sint incorporea, & misceri nequeant neque corrumpi.* Ut ibidem asserit Severinus.

Capite autem 6 repetit Elementorum abstrusam & vacuam naturam diversis seminibus ornatam fuisse creationis initio, virtute verbi Divini, ut quodlibet Elementum fructus suos produceret, quemlibet suo semini conformem. Quid sit verò semen, definit in fine capitis, tum capite 8. Ex quibus duabus definitionibus colligitur; semen esse vitale principium, in se continens spiritus mechanicos, seu vitales potentias incomprehensibili sapientiâ decoratas, quibus semen ipsum in scenam mundanam proditurum, sibi suum fabricat corpus: quodque ex ipso semine sapores, odores, colores, & qualitates vitales omnes, magnitudines, figuræ, & reliquæ signaturæ, officiis & prædestinationibus ipsorum spirituum & rei producendæ in Mechanico progressu generationis procedunt.

Cæterùm de semine tria hîc notanda sunt priusquam ulterius progrediamur. Primum à Philosophis Hermeticis semen multipliciter appellari. Nempe semen, speciem, astrum, radicem, primam materiam, balsamum, Elementum, vitaleque principium rei generandæ: & cujusque appellationis rationem in aliqua seminis essentiali proprietate fundari, ut videre est apud Chymicos.

Secundum semen ipsum vel potius spiritum seminis idem esse in rei veritate, quod est forma cujusque rei apud Peripateticos; quæ rei ipsi speciem confert, ejus proprietates omnes in se continet, estque causa omnium motuum & actionum ejusdem.

dem. Idque fatetur Severinus cap. 8. dum ait, *formam cujusque rei in semine delitescere, neque extrinsecus accedere, vel ab aliquo datore formarum, vel ab Astris, vel à fortuito atomorum congressu:* At non omnis forma Physica est semen superiùs definitum, ut infra patebit evidentiùs. Vide quæ de his dixi in Epistola Vincentii Panurgi, contra Gassendum.

Tertium. Nihil in Mundo generari sine proprio semine: ideoque non solum in his Sublunaribus vegetabilia & animalia, sed etiam mineralia proprium habere semen ex quo generantur. Tum etiam Ætherea ut Cometæ, & Cœlestia ut Stellæ novæ; quorum omnium ut generatio diversa est, ita semina sunt diversa.

His notatis, jam Severinus cum Paracelso favente Hipocrate ajunt: Quod semen ex congrua matrice in hanc scenam Mundanam proditurum mirabili potestate novum corpus sibi fabricat, propriis officiis accomodatum: adsciscens sibi congrua Elementa & corporum principia. Per Elementa verò jam non intelliguntur communia illa totius Naturæ corpora, Terra, Aqua, Aer, Ignis: Sed proxima receptacula seminalis materiæ ex cap. 8. Non enim ex calidò, frigido, humido & sicco absoluto, vel ex Igne, Aqua, Aere & Terra absolutis communibus vel simplicibus, fiunt corpora vegetabilium, mineralium vel animalium: sed ex tali calido, frigido, &c. vel ex tali Igne, Aqua, &c: vel ex tali sanguine, pituita, &c. qualia sunt semina quæ Elementa vel materiam rei talem effecerunt. Similiterque corporum principia Sal, Sulphur & Mercurius, talia esse debent, qualia sunt semina, siquidem loca sive matrices, Elementa & corporum principia, seminibus debent esse consentanea; alioquin non fiet generatio.

Ex his verò deducitur, quod 4 Elementa & 3 Principia constituunt omnia corpora in ratione materialis principii, sive causæ. Quod verò dici solet, 4 Elementa magis rationem materiæ obtinere, & tantum communes suppeditare qualitates, calorem, frigus, &c. non autem mixti proprias, quæ duntaxat à tribus principiis suppeditantur, ideoque Elementa à Principiis differre; sciendum est, quod non secus ac sunt Elementa universalia mixtis omnibus communia in tribus Mundi regionibus; & insuper 4 Elementa singulorum mixtorum peculiaria in singulis regionibus: Ita de tribus principiis censendum est. Ac per consequens neque Elementa, neque Principia quæ sunt materia mixtorum singulorum, mixti qualitates proprias continent, nisi quatenus ipsius mixti spiritu seminis informantur, qui sibi ex Severino Dano adaptat Principia & Elementa consentanea, hæc propriis qualitatibus vel signaturis inficiendo, quamdiu ipsi semini vel formæ mixti subserviunt. Nam si destructo mixto ex hoc aliud fiat; Principia & Elementa novi seminis admittunt proprietates vel signaturas, prioribus depositis per alterationem quæ novam præcedit generationem.

Quærit autem Severinus cap. 8. Quid est quod Elementa & corporum principia reddat talia & seminibus consentanea? Atque respondet in seminibus illam esse potestatem: quodque hæc adsciscunt sibi consentanea & repellunt dissentanea. Sed hic aderit Paralogismus, nisi dicatur quod semen ad generationem excitatum, vitali sua potestate, proxima sua receptacula sive Elementa, tum principia sui corporis efficit sibi consentanea; hæc propriis qualitatibus inficiendo.

Cæterum hæc Elementa & corporum principia inter se differunt, ut jam dictum est cap. 6; aitque Severinus, Elementorum officium esse, nutritionem & incrementum conferre, ideoque materiæ rationem obtinere. Principiorum verò corporis officium esse, mirabili proprietatum potestate vigere, quòd seminis actionibus ac officiis destinentur. Atque talia Elementa & corporum principia, non solum reperiuntur in Sublunari Mundo, sed etiam in Cœlesti, scilicet in Planetis & fixis, ex eodem capite 8.

Tandem verò Severinus cap. 9. cum Orpheo, Hipocrate, Paracelso ait, quod semina vitali potestate, scientia, donis, & spiritibus mechanicis dotata, inque Mundanam scenam, sive lucem ex Iliado vel orco proditura, adscitis sibi consentaneis Elementis & corporum principiis, hæc misceantur ponderibus &, mensuris soli seminum scientiæ notis: Ex hisque fiat novum corpus, quod quia soliditatem aliquam requirebat, opus fuit principio quod soliditatem conferret, & hoc fuit Salis officium. Adjunxit autem Natura alterum principium, quod copiosa, pingui, viscosaque substantiâ Salis congelationem benigna mixtione temperaret, idquo fuit Sulphuris officium. Sed adhuc desiderabatur tertium, quod assidua irrigatione duo priora, actionum frequentiâ ad siccitatem & senium festinantia foveret, fluidâque & labili substantiâ mixtionem omnium facilem redderet, quod fuit Mercurii officium. Hæc igitur tria, Sal, Sulphur & Mercurius, corpora omnia conficiunt. Non tamen putandum est hic intelligi Sal, Sulphur & Mercurium vulgi: horum enim quodlibet est in suo genere corpus absolutum, & non principium corporis: quippe quod unumquodque illorum constet ex Sale, Sulphure & Mercurio Chymicis: sed quia differentiæ proprietares & conditiones trium substantiarum, sive principiorum Chymicorum, nullis totius Naturæ speciebus meliùs explicatas adverterunt Chymici, quàm à Sale, Sulphure & Mercurio vulgi, idcirco illis placuit sua corporum principia talibus nominibus appellare, Philosophica authoritate.

Porrò hæc tria omnium corporum principia, officiis & proprietatibus plurimùm destincta, ut jam dictum est; unam similaremque corporum substantiam sensibus exhibent, mixtionis virtute; quæ non solum hæc principia, sed Elementa quoque semini consentanea miscentur. Fitque mixtio Elementorum inter se, Elementorum cum principiis, & principiorum inter se, & omnium simul. At semina non miscentur quia sunt incorporea. Et hoc est quod dicunt Philosophi, species non misceri, semen enim rei est ejus species sive forma.

Tres autem sunt mixtionum ordines. Aut enim purum vel incorruptibile miscetur puro; aut

aut impurum vel corruptibile puro; aut impurum impuro. Pura puris mixta, longa requirunt digestionum tempora, priusquam ad dissolutionem perveniant; brevissima impuris permixta impura; & media impuris pura permixta. Ideoque qui aurum fortibus aquis citò dissolvere putant, falluntur, nec ipsum dissolvunt. Et quia Elementa & corporum principia à spiritibus vitalibus, mechanicisque seminum, in horas consumuntur; in quibusdam mixtis citiùs, & in aliis tardiùs: Idcirco assidua opus est restitutione seu reparatione & mixtione ex similibus, vel consentaneis Elementis & corporum principiis, sed hæc fiunt consentanea à seminibus, ut superiùs dictum est: idemque panis fit nutrimentum congruum homini, cani, gallinæ & pisci, &c. quamobrem rectè dictum fuit nos nutriri ex iisdem ex quibus constamus.

Ex his verò cum Severino Dano rectè concluditur, generationem nihil aliud esse, quàm fluxum seminum ex orco in lucem vel scenam mundanam: Corruptionem verò nihil aliud, quàm refluxum ex luce in orcum, vel tenebras, vel abyssum, vel matrices congruorum Elementorum: ubi semina suis in luce expletis officiis, sua habent receptacula, ibique beatè quiescunt. Ideoque nullum semen perire, nec ullum de novo generari.

Cæterùm non abs re ait Severinus cap. 8. Multas circa doctrinam istam occurrere dubitationes & apparentes contradictiones, quas ipse non solvit, ut lege Philosophica Discipulis quædam relinquantur tædia, & probentur ingenia. Attamen certum est, quod quæ à Nobis fuere hic explicata, eximium lumen erunt tyronibus ad hujus sublimis Philosophiæ intelligentiam & lecturam Severini. Ad quem pro reliquis à Me suppressis eos censeo esse remittendos; si priùs hic nonnullas difficultates enodavero, quæ forsan mentes ipsorum confundere possent.

Itaque sciendum primò: Quod hi Philosophi nomine corporis, duntaxat intelligunt corpus mixtum ex Elementis & principiis, ut satis patet ex supradictis. Ideoque Principia & Elementa non sunt apud illos corpora, supple mixta; sunt autem in se corpora simplicia. Et quidem simplicia sunt, quia ex aliis non miscentur, alioquin daretur progressus in infinitum: & corpora sunt; tum quia si datur corpus mixtum, ergo dari simplex necesse est. Nam mixtum & simplex sunt primæ & inter se oppositæ differentiæ corporis, estque simplex mixto priùs: tum quia quodlibet Elementum vel principium componitur ex materia & forma sibi propria; & conveniunt principia inter se materialiter; differunt autem formaliter; alioquin unicum esset principium & non tria inter se naturis & proprietatibus valde diversa. Atque sic de 4 Elementis inter se & cum tribus principiis.

Secundò quamvis semen quodlibet dicatur forma vel species rei; non tamen viceversa quælibet forma est semen sive radix à Paracelso & Severino spectata. Nam quodlibet Elementum vel Principium habet propriam formam vel Naturam, qua differt ab alio principio vel Elemento: ideoque si forma Salis esset semen Salis, quandoquidem ipsi volunt quod cuilibet semini cujusque rei, adsunt propria & consentanea principia, Sulphur & Mercurius: Ergo inde sequeretur, quod in Sale essent Sal, Sulphur & Mercurius Salis; sicque fieret progressus in infinitum.

Tertiò Severinum cap. 8. quatuor tantùm illustres generationum differentias in universo Mundo recensere ratione Elementorum & seminum: quippe Terrestres, Aqueas, Aereas & Cœlestes. Siquidem Cœlum firmamentum & Ignem non distinguit ab invicem, dum ait cap. 8. *Semina in Elemento Cælesti vel igneo, individua produxisse perfectissima & in seculum duratura, Solem, Lunam, & Astra omnia:* Cùm tamen Ignis Elementum differat à Cœlo & Æthere, qui Aristoteli est Elementum Stellarum. Aristoteles enim agnovit quatuor Elementa Sublunaria, Ignem, Aerem, Aquam & Terram, quæ Libro 3. probavimus dari contra Cardanum & alios: At de semine loquens, ait, *ipsum alterius cujusdam corporis particeps esse, & divinioris quàm quæ Elementa vocantur, propriamque rei cujusque essentiam nequaquam ex Elementis emergere, sed esse spiritum; & naturam quæ in eo est spiritu, proportione respondere Elemento Stellarum.* Quibus sanè verbis Aristoteles innuit in Stellis & Planetis alia reperiri Elementa, quàm Sublunaria, Ignis, Aer, Aqua, Terra. Itaque præter generationes Terrestres, Aqueas, Aereas & Igneas Sublunarium, etiam Æthereas & Cœlestes adjungemus.

Caput VIII.

De quibus mixtis hoc Libro sit nobis agendum.

Superioribus circa corporum principia & Elementa ipsorumque mixtionem in genere præmissis; sequi videretur ut de Sublunaribus mixtionibus vel generationibus primò diceremus, quippe Mineralium, Vegetabilium & Animalium, nec non Meteororum Sublunarium: sed quia Tractatus hic ab Astrologia nimis alienus est; idcirco illis omissis, tantùm de Æthereis & Cœlestibus mixtionibus, scilicet Planetarum, Cometarum & Stellarum fixarum agamus, cumque in omnibus mixtis concurrant semina, corporum principia & Elementa seminibus consentanea: soleantque Chymici corporum mixtionem quandoque per sola principia Chymica; aliàs per sola Elementa, & interdum per utraque explicare: quòd ut dictum est cap. 5. corporum principia sint Elementis indissolubili nexu sociata; idcirco placet Æthereorum & Cœlestium corporum mixtiones per Elementa sola sectione sequenti explicare; ne alioquin Peripateticis Philosophis hac in parte austeriores videamur.

SECTIO

SECTIO II.

De mixtis Ætheris.

CAPUT I.

De numero Planetarum.

CRedidit Antiquitas, dari tantùm mixtionem in Sublunaribus, corpora verò superiora nullam subire vel admittere mixtionem : ne scilicet ex miscibilium contrarietatibus generatio & corruptio in Cœlestibus introducerentur : At Comœtæ attentiori animo inspecti, tum maculæ Solares & Stellæ novæ in Cœlo genitæ, Nobis tandem hoc seculo veriùs philosophandi ansam præbuerunt ; asserendique Mundi regionem Æthream mixtis novisque generationibus non esse destitutam. Dantur itaque mixta Ætherea in ipso Æthere, propria eorum regione ; in qua ab Ætheris vel Ethereæ naturæ prædominio, mixta ipsa librantur sustinenturque, ut nubes in Aere, ab Aeris, vel Aereæ naturæ prædominio. Mixta autem ipsa sunt in triplici differentia ; scilicet Planetæ, maculæ Solares, & Comœtæ. De quibus jam sigillatim agendum est, à Planetis incipiendo.

A Mundi autem exordio ad hæc usque tempora, septem duntaxat Planetæ numerati fuerunt, quia 7 tantum cogniti : ☉ ☽ ♄ ♃ ♂ ♀ & ☿ ; At hoc seculo ingeniis præsertim Mathematicis fœlicissimo, ope mirabilis Telescopii à Jacobo Metio Batavo, ab annis circiter 40 primùm invento, 4 alii fuere deprehensi à Clarissimo Galilæo, circa ♃ regulariter mobiles ; ut ♄ ♃ ♂ ♁ & ☿ circa Solem ; quos Galilæus ipse astra Medicæa nuncupavit ; ac proinde jam certus est 11 Planetarum numerus. Quorum Sol & Luna dicuntur à Nobis Planetæ primarii, quod primario circa Terrenum Globum nostrum sive Mundi centrum convertantur : ♄ autem ♃ ♂ ♀ & ☿ vocantur secundarii, quod secundario circa Tellurem, primario autem circa Solem gyrent : Ac tandem astra medicæa, Planetæ tertiarii, quod primario circa ♃, secundario circa Solem, & ultimo circa Terram moveantur. De ♄ autem mirum est quantum ingenia ludificet : Aliquando videtur tricorporeus, vel aggregatum ex tribus Stellis, sive corporibus saltem contiguis in eadem linea, quarum media est maxima, & extremæ ad ortum & occasum minimæ, & talem ipsum ferè semper vidi in longitudinem porrectum ab Ortu ad Occasum, etiam dum Soli opponitur, quo saltem tempore deberet instar Lunæ videri rotundus & lumine plenus : aliquando verò sola apparet media, quæ est ipsum ♄ corpus ; sicque apparuit Galilæo mense Novembri 1612. ut ipse refert in suis ad Velserum Epistolis : quod ego etiam post observatum pluribus annis Saturnum tricorporeum, tandem anno 1642. deprehendi mensibus Septembri, Octobri, Novembri. Qui verò maculas carbonis instar atras in disco Solis mobiles, eodem tubo deprehenderunt, illasque numerosum Planetarum satellitium Soli semper assistens arbitrati, ipsas Borbonia tum Austriaca sydera nuncuparunt, ii fumos duntaxat vanescentes non autem Planetas perpetuos, Borboniorum & Austriacorum principium nominibus consecrarunt : quòd maculæ illæ fumi sint & non Planetæ, ut fusiùs infra exponetur.

CAPUT II.

Planetæ omnes inter se differunt specie.

AD hoc ostendendum nobis primò supponenda est definitio formalis virtutis, quæ sic à Nobis traditur : prout virtus hîc sumitur pro facultate vel potentia naturali. *Virtus formalis ea est, quæ formæ specificæ propriam determinat efficientiam : vel à quo habet forma specifica quod agat modo sibi proprio :* Si quidem forma specifica à qua ens unumquodque Physicum habet quod sit tale ens, ipsa est principale principium activum motus, vel actionis. Porrò virtutis formalis tres sunt proprietates. Prima, quòd per se primò fluat à forma specifica. Secunda, quod omni soli & semper conveniat. Tertia, quod cum specie convertatur.

His præmissis dico 7 Planetas ☉ ☽ ♄ ♃ ♂ ♀ & ☿ inter se differre specie. Nam eorum quilibet differt ab altero formali virtute ; quod nempè diversa sit naturalis efficientia singulorum ; alii enim sunt effectus Solis, specie & qualitate, alii autem Lunæ & cæterorum Planetarum, ut experientia constat Astrologis hujusce rei judicibus idoneis, & suo loco fusiùs ostendetur. Ergo Planetæ ipsi differunt specie ; alioquin si fuerint ejusdem speciei, quoniam quælibet virtus formalis convertitur cum specie cujus dicitur esse virtus ex definitione ; sunt autem Planetarum ipsorum virtutes formales inter se diversæ ot supra dictum est ; ergo ipsæ etiam inter se convertentur, hoc est una erit altera quævis : Nam quæ sunt eadem uni tertio, eadem sunt inter se : Jam verò id absurdum est, cùm eas esse diversas assertum sit experientiâ : ergo Planetæ ipsi inter se differunt specie. Unde cùm ejusdem speciei unicus numero toti Mundo sufficiat ; mirabilem profectò planéque stupendam esse singulorum virtutem fatendum est : præsertim verò Solis & Lunæ, cùm eorum quilibet possit quodlibet in quolibet, juxta ipsius Planetæ agentis & subjecti patientis naturam atque statum ; ut proprio loco fusiùs exponetur.

Quod verò attinet ad 4 Jovis satellites, nobis non constat de eorum formali virtute, vixque unquam ulli constabit certâ experientiâ. At quia omnes Solis satellites ♄ ♃ ♂ ♁ & ☿ inter se differre specie probatum est ; hinc Jovialis etiam inter se differre specie maximè est probabile ; cùm præsertim & magnitudine & colore & motuum periodis inter se differant ut Solis satellites. Ad eorum autem vires investigandas, notentur eorum varii situs circa Jovem.

CAPUT III.

Nullus Planeta est aliquod ex 4 Elementis inferioribus, aut Æther, aut idem specie corpus cum Cœlorum aliquo.

QUantùm huc usque insudarint, parúmque profecerint Philosophi in Astrorum substantia indaganda, testantur variæ eorum sententiæ. Alii

Alii enim cum Aristotele censuerunt Astra esse corpora simplicia; vigetque adhuc in Academiis celebrior hæc opinio: horum verò nonnulli dixerunt Astra esse densum & crassum ignem. Anaximander autem putavit esse globos igniti Aeris: sed alii Astra fecere mixta, ac inter hos Anaxagoras opinatus est ea esse ignitos lapides, qui ab universa Mundi rotatione rapti sunt in sublime, ibique inflammata: Diogenes Physicus accensos pumices: Archelaus candentes laminas ferreas: Xenophanes ardentes nubes quæ noctu accendantur & interdiu extinguantur: denique Neotericorum plurimi, ab invento præsertim optico tubo, Lunam arbitrantur esse Tellurem alteram, quæ montibus, sylvis & aquis ut ista referta sit, imò & incolis, contra quas scripsimus in famosi problematis de Telluris motu nostra solutione.

At nos hìc primò dicimus: Nullum Planetam esse aliquod ex 4. inferioribus Elementis, Terra, Aqua, Aere, vel Igne. Et probatur tum quia Planeta quilibet experimentis Astrologicis formali virtute differt à quovis ipsorum Elementorum; quorum vires formales sunt tantùm calor, frigus, humiditas & siccitas, ut apud Physicos omnes etiam Chymistas in confesso est; tum quia ipse Planeta esset aliquod ex densis Elemētis, Terra vel Aqua, aut aliquod ex raris, Aere vel Igne. Non primum quia Terra vel Aqua nostra non tractione vel ob unionem cum suo toto, sed sponte & gravitate propria descendit sub Aerem, ut libro 3. ostensum est; ibique quiescit: proindeque locus superior à quo fugit utraque, non est earum alteri naturalis; sed inferior sub Aere. At Planeta quilibet est in suo loco naturali: nullus ergo Planeta est Terra vel Aqua, quales hìc conspiciuntur. Quoniam verò Terræ vel Aquæ in exhalationem vaporemve sine formæ substantialis deperditione rarefieri, & supera loca petere, ibique sub forma nubis consistere aut circumferri naturaliter accidit; si quis dixerit Planetam esse Terram vel Aquam eo pacto rarefactam; is non erit alius quàm nubes, ut etiam opinatur Xenophanes, hoc autem est perabsurdum. Iidem enim nobis prodirent effectus à nubibus pro harum diverso situ in Coelo & ad Horisontem qui à tali Planeta. Id verò minimè fit, quippe quòd absit à Terra vel Aqua virtus formalis Planetæ cujuscunque. Nullus ergo Planeta est Terra vel Aqua.

Sed nullus etiam est aliquod ex raris Elementis, quia cùm Planetas in locis sibi naturalibus consistere & ipso Aere densiores esse nullus inficietur, haud dubiè Aeri vel Igni per densationem naturale esset ad illa loca ascendere; quod non minùs absurdum est arbitrari, quàm densa Terram vel Aquam rarefactione descendere: quia ut densa in vaporem resoluta videmus ascendere, sic rara densatione coacta descendere par est: idque probat tum mixtorum compositio ad quam rara Elementa non concurrerent nisi densarentur atque descenderent. Tum etiam resolutio, in qua singulorum Elementorum substantias, sursum deorsumve sua loca petere cernimus. Nullus ergo Planeta est aliquod ex 4. inferioribus Elementis.

Similiter cùm septem Planetarum specie differentium nequidem duo possint esse Æther, si eorum aliquis fuerit Æther, planè superfluus erit Elementali Mundo ipsius Ætheris densati globulus, exilis totius Ætheris vastissimi profundissimique respectu; tum motus quo suas in regionem Elementalem vires disseminat; cùm aliæ non sint quàm ipsius Ætheris, ipsi regioni undique circumfusi atque contigui; talisque globulus per acquisitam densitatem non aliud specie efficiet pro suo ad Cœlum & Horisontem situ diverso, sed duntaxat intensiùs idem specie. At Planeta quilibet pro suo situ diverso in dodecatemoriis & figuræ domibus, mutationes ingentes speciequę diversas facere deprehenditur in Mundo Elementali, ac præsertim in Telluris globo: est igitur alia Ætheris circumfusi, & cujusque Planetæ virtus formalis, proindeque species. Atque hæc ratio etiam ad Ignem & Aerem nos ambientes undique accomodari potest.

Quod denique nullus Planeta esse possit corpus idem specie cum Cœlorum aliquo, probatur: tum quia ob Cœlum cujus naturæ fuerit, Elementali Mundo circumfusum, erit quoque supradicta ratione superfluum: tum quia cùm Planeta quilibet etiam à Cœlo fixarum maximè distet versus Mundi centrum; aut ipse non erit in loco sibi naturali sed violento, quod dici non potest: aut sui Cœli similiter densatæ portioni atque per hypothesim à suo Cœlo separatæ, motus rectus naturaliter conveniet, quo illa ad eundem locum descendat: eidem enim corpori duæ regiones adeò differentes situ atque naturâ sicut Cœlestis & Ætherea, propeque Elementalis, nequeunt esse locus naturalis: at motus rectus per se alienus est à natura Cœlesti, ut circularis per se ab Elementali, ut libro 3. sect. 1. cap. 9. ostensum est. Nullus ergo Planeta est ejusdem naturæ cum Cœlorum aliquo, videturque à sapientia & omnipotentia Creatoris exorbitans, Mundi partem integrantem aliquam, puta Elementorum aut Cœlorum aliquod, aut Ætherem, alterius horum naturarum densatione duplicasse; quasi per hanc duplicationem, defectus sive error in prima ipsorum corporum constitutione admissus, foret supplendus.

Caput IV.

Planetæ non sunt corpora simplicia.

Corpus simplex id à nobis appellatur, quod materia constat omogenea sive in partes diversæ rationis indivisibili. Porrò quamvis à vulgari doctrina in Academiis jam dudum recepta hìc recedamus: attamen certum est Planetas non esse corpora simplicia. Alioquin cùm inter se differant specie ex cap. 2. idem specie locus sive ambiens non erit omnibus naturalis, quippe quòd natura simplex quælibet non in quolibet quiescere aut conservari queat, sed proprium exigat ab universali natura suæ quietis & conservationis locum, ut patet in serie corporum simplicium Mundum constituentium, quippe Elementorum Ætheris atque Cœlorum. At idem Æther est Planetis omnibus communis locus naturalis: non ergo sunt corpora simplicia: quandoquidem ratione loci, mixtorum sublunarium conditionem sortiuntur; quorum diversæ species in eodem communi loco quippe Terra, Aqua vel Aere generantur & conservantur, ut patet de piscibus in Mari, & mineralibus in Terra.

Præterea in Planetis ipsis magna jam deprehenditur eterogeneitas antiquis ignota, quæ majori

P nequit

nequit imputari densitati vel raritati partium Planetarum, ac præsertim eorum qui sua opacitate lumen solis ad nos reflectunt, in quorum superficie ipsæ apparent etrogeneitates; si quidem in Lunæ disco cernuntur partes aliis multò albiores; aliæ verò obscuræ, cinereæ, nigræ, idemque in ipsius Lunæ cavitatibus deprehenditur, imò circa limbum infimum apparet velut umbilicus quidam rotundus, ingens, scilicet, cavitas alba, à qua ut centro vel polo plures radii vel quasi peponum costæ prodeunt colore distinctæ, quæ omnia Lunæ eterogeneitatem certò testantur: adde quòd ejus magna opacitas colorque nigerrimus in solis præsertim Eclipsibus conspicua, Terræ portionē corpori Lunæ adjunctam necessariò arguit, cùm sola Terra sit corpus opacum & Lumini Solis nequaquam pervium: nec inde sequitur, quod in Æthere violenter suspenderetur. Nam ipsius Lunæ materia sic contemperata est à cæteris Elementis, Æthere atque Cœlo, ut infra dicetur; talisque naturæ formam nacta est substantialem: ut naturaliter in Æthere librari queat, sicut nostri vapores & exhalationes in Aere, qui non exigua Terræ portione plerumque referti sunt, ut lapides crebro in Aere geniti, & eorum major opacitas quàm ipsius Aquæ testantur. Eadem est ratio de ☿ quem subnigrum in disco Solis observavit Parisiis Gassendus anno 1631. die 7. Novembris ab hora 9. ad 10. 28'. quo momento excessit è limbo Solis. Tum de ♀ quam opacam esse, & à Sole illuminatam Lunæ phases æmulari docuit Telescopium: rum de ♂ cujus opacitas & eterogeneitas eodem quoque patuit instrumento; unde & ♃ suosque Satellites, & ♄ esse etiam eterogenea corpora facile est conjicere. Quidni enim si Sol ipse Rex Planetarum & Mundi lux quo nihil in natura purius censebatur impuris eterogeneitatibus scatcat; ut evidenter arguunt maculæ nigræ in ejus disco per intervalla apparentes, de quibus infra dicendum erit.

Adhæc in Æthere Planetarum regione, densa ignitaque corpora quandoque generantur: non ex sola Ætheris substantia quæ omnium corporum est rarissima, tenuissimaque, sed ex viscidis & sulphureis exhalationibus, quas è Planetarum globis potiùs quàm è Terræ globo educi, potenter suadet Planetarum positus in Æthere, à quo Tellus maximè distat, intermediis Aere & Igne, qui ex se etiam densam illam materiam non subministrant; tum Comœtarum ipsorum stupenda moles, qualis fuit Comœtæ anni 1618. nec non etiam macularum vel exhalatationum Solis magnitudo, numerus & frequentia, quibus gignendis exhalationes è Terræ globulo eductæ, sine ejus maxima, evidentissima, continuaque dissipatione nunquam, sufficerent, sufficientes verò educi queunt ex aliis globis Terra longè majoribus. Id ergo Planetarum eterogeneitatis & per consequens mixtionis validum est argumentum.

Denique si Planetæ fuerint corpora simplicia ab Elementis, Æthere atque Cœlis differentia; quandoquidem ipsi inter se differunt specie ex cap. 2. Tum à fixis & hæquoque inter se ut suo loco ostendetur. Certum est quod ingens corporum simplicium multitudo specifica, erit in natura citra necessitatem introducenda. Nam quæcunque sit Planetarum essentialis nobilitas agendique universalitas, eorum tamen formæ substantiales non aliud in materia requirunt: quàm sibi proprias congruasque dispositiones vel accidentia. Jam verò quæcunque in Planetis sensu percipiuntur accidentia, lux, calor, color, opacitas, quantitas & figura, eadem in mixtis Sublunaribus deprehenduntur, tum alia per solos effectus sensibilia, quales sunt virtutes magneticæ, & quas specificas appellant, etiam cum ipsis Planetis sympathicæ & antipathicæ, ut occultioris Philosophiæ alumnis innotescit: quamobrem nulla ratione convinci poterit, eandem Planetis & sublunaribus mixtis non posse communem esse materiam, si non totalem saltem partialem; cum præsertim gemmas hîc habeamus quæ materiæ puritate nobilitateque Planetis minimè cedunt; quin imò gloriosum CHRISTI corpus ex nostris etiam constet Elementis, ne forsan Planetis fieri injuria videatur. Ex supradictis igitur constat Planetas non esse corpora simplicia; ideoque sunt mixta.

CAPUT V.

De Planetarum mixtione in genere.

QUoniam ex cap. 4. sect. 3. lib 3. dantur in rerum natura tria genera corporum simplicium, quippe Elementa Æther atque Cœli; simplicia autem ordinantur in compositionem mixtorum: & Planetas probavimus esse corpora mixta: Ergo vel miscentur ex solis Cœlis, vel ex solis Elementis, vel ex utrisque. At non ex solis Cœlis: nam in Luna & minoribus Planetis magna deprehenditur opacitas ut jam superiùs dictum est, atque constat illos de suo non lucere. Cœli autem ex natura sua sunt maximè diaphani, ut patet ex fulgore stellarum profundo firmamenti immensarum. Adhæc cùm Luna fixarum & Solis lucem occultet, idcòque sit multò densior quàm via lactea in cujus profundo stellæ micant, ipsa etiam multò magis quam via lactea ex se luceret, in umbra Terræ à Sole delitescens; quod tamen non facit, cùm tantùm luceat per lumen à Tellure reflexum ut diximus in Theoriis Planetarum; imò inter ambas Lunæ quadraturas, pars ejus à Sole aversa nullo modo videtur, quod non accideret si ea Cœlis diaphanis constaret Lunę corpus. Deniq; nihil ex Planetis ipsis exhalare posset, pro Comœtarum & Solis macularum generatione, quod tamen fieri infra ostendetur: quandoquidem solidissima Cœlorum materia ad exhalandum inepta est. Non ergo ex sola Cœlorum materia miscentur Planetæ, cùm præsertim ex cap. 4. nulla ratione convinci queat, eandem Planetis & Sublunaribus mixtis non posse esse communem materiam aliquam.

Sed neque mixti sunt ex solis sublunaribus Elementis. Nam Planetæ causæ sunt universales mixtorum omnium duntaxat Elementalium, ipsiusque hominis de communi Philosophorum consensu, unde illud Aristotelis, Sol & homo generant hominem, proindeque non sunt de genere mixtorum ipsorum; alioquin essent etiam sui causa, quod absurdum est. Præterea mixtum omne sublunare, naturæ est particularis virtutisque determinatæ, nullum jus habens efficientiæ transmutativæ in alia mixta ejusdem generis, nec in ipsa quibus constat Elementa. At omnia his contraria conveniunt singulis Planetarum; horum ergo nullus mixti duntaxat Elementalis genere coercetur. Adhæc mix-

mixtum quodlibet sublunare cui conovenit generatio, tantùm ex se producit sibi simile in substantia, at nullus Planeta producit sibi similem, sed eorum quilibet agit per se tantùm æquivocè secundum substaotiam. Insuper si ex solis constareot Elementis Sublunaribus, locus extra regionem Elementalem non esset eis naturalis: cumque negari non posset densa Elementa in Planetis ipsis prædominari ob eorum densitatem & opacitatem; necessariò versus Mundi centrum descenderent à propria gravitate. Tandem non esset inter Planetas ipsos & primi Cœli partes tanta oaturæ virtutumque formalium affinitas & convenientia quanta deprehenditur per influentias, & in sequētibus ostendetur: nec utCœlum ipsum virtutibus pollerēt universalibus, & potentissimis super omnia sublunaria, actione substantiali tantùm æquivoca, si ex solis constareot Elementis inferioribus, nihilque de principiis constitutivis commune habereot cum Cœlestibus corporibus: cùm ergo formam communem non habeant ex cap. 3. materiam habeant necesse est. Quamobrem cùm neque ex solis Cœlis neque ex solis Elementis sublunaribus misceantur, ipsis tamen insiot materiæ tum Cœlestis tum Elementalis judicia manifestissima; eos ex utraque mixtos esse oportet: Æthere tamen proprio Planetarum Elemento principaliter concurrente, ut enim in mixtis sublunaribus materia Elementalis concurrenti æthereæ prædominatur, & in terreis terrea, in aquis aquea: ita quamvis unum Elementorum in uoo Planeta, & alterum in altero prædominetur, pro diversa cujusque Planetæ natura: tamen in singulis Ætherem reliquis miscibilibus præpollere non modò consentaneum est, sed etiam necessarium, si quidem ab Ætheris spirituose substantia, Planetæ mixti ex Elementis, soper hæc elevantur sustineoturque veluti nubes, ipsiusque fulminis Terream materiam virtute aerea vel ignea in Aerem efferri, ibique consistere & circulariter moveri (quamvis Aerem densitate longè superent) tum eneoremata & nebulas in urinis pendulas conspicimus. Ut enim nubium, cæterorumque meteororum alia aliis sublimiùs attolluntur, pro majori aut minori virtutis aereæ vel igneæ elevantis participatione, & Terræ vel Aquæ puritate vel tenuitate: ita fit in Planetis; ut qui Ætheris puriori virtute & majori quantitate cæteris excellunt, eosdem altitudine soperent: concurrente nihilominus materia Cœlesti qua Planetæ constaot; quæ suæ originis gnara, etiam cum ætherea Elementalem sursum elevat atque librat in distantia à Mundi centro, omnibus ipsis miscibilibus proportionata, pro universo motu periodico Planetæ, qui non virtute propria, sed aliena circumfertur, quippe ab intelligentia ut alibi fusiùs à nobis explicatum est.

Porrò etsi Planetæ sint corpora mixta, etiam ex corruptibilibus Elementis, non sunt tamen naturaliter generabiles, quippè quòd Cœlestem & incorruptibilem materiam commixtam habeant: cujus cum corruptibili unio mixtioque esse nequit à causa naturali; natura enim nequidem vitrum miscere potest ad generationem naturalem, utcunque fit corpus simplex. Est igitur talis mixtio soli Deo possibilis unde sequitur à Mundo condito hoc usque nullum Planetam novum fuisse geoitum; quamquis plures Cometæ, Stellæque novæ Planetis etiam majores naturaliter genitæ sint, de quibus infra dicetur. Non tamen propterea sequitur Planetarum dissolutionem esse oon posse à causa naturali; quia unio supernaturalis animæ spiritualis cum corpore, solvitur à causa naturali: sed quia in natura deest virtus efficax ad totalem ipsorum principiorum in Planetis dissolutionem; idcirco hi simpliciter sunt incorruptibiles: attamen quooiam iisdem insuot generationis & corruptionis causæ naturales quippe Elementorum qualitates contrariæ, & materia corruptibilis, etiam secundum quid sunt generationi & corruptioni obnoxii; quæ est causa exhalationum ex ipsis prodeuntium, uode meteora gignuntur ætherea de quibus infra, neque id cuiquam mirum videri debet, cùm ipse globus Terrestris sit eo quoque modo corruptibilis & incorruptibilis.

Caput VI.

De Planetarum mixtione in specie: & primò Solis.

QUemadmodum Planetas esse corpora mixta, facillimum est generaliter ex superiori capite concludere. Ita quæ sit cujuslibet mixtio specialis definire non exiguam bumano ingenio objicit difficultatem, cùm oequidem de nostris sublunaribus mixtis quidquam certi hac in re habeamus, oisi ex sola resolutione chymica, quæ in Planetis ipsis non videtur impossibilis si eorum aliqua daretur partiuncula, cum fumos emittant unde Cometæ generantur. Est enim ignis noster terribilis artifex resolutionum, vix vitro & si proprio fœtui parcens. At quia hæc via nobis est impossibilia oulla alia superest, quàm & appareotibus sive sensibilibus Plaaetarum accidentibus, tum eorumdem io hæc inferiora effectibus, mixtionem illam conjicere. Liceat igitur cuilibet ad scopum collioeare & suam hac io parte ferre sententiam; ego hic cæteros præveniens meam expono sapientiorum judicio.

Itaque præter materiam Cœlestem & ætheream quibus singuli Planetæ principaliter componuntur. Sol quem Ægyptii partum Minervæ, Plato filium DEI visibilem: Propheta regius DEI Tabernaculum, & plerique cor Mundi appellarunt: cui orieoti mos erat Pythagoricis, Hymnos Lyrâ canere, quemque Orientem salutans Socrates, extasin sæpe patiebatur: qui suo adventu atque præsentiâ corpora illuminat, calefacit, vivificat, & exhilarat ut DEUS ipse mentes; Sol inquam divinæ bonitatis imago nobilissima ac veneranda, nonnihil Terræ, plus Aeris, & plurimum ignis continet: ita ut verè sit globus ignitus & accensus contra scholasticorum opinionem, qui illum non actu, sed duntaxat virtualiter calidum atque siccum efficiunt. Quod autem sit verè globus ignitus non modò censuerunt Pythagoras, Plato, Aoaxagoras, Philolaus, Anaximander, pulresque alii veteres Philosophi: sed inde quoque probatur, quia ut ignis noster lucet, calefacit & comburit, radiis tum directis tum etiam reflexis per concavum speculum; ita & Sol, qui radiis reflexis comburit omne lignum, metallumque liquat & calcinat; quæ præstaret etiam directis radiis, si eadem subjecta ad congruam illi distantiam applicarentur, multoque magis si ad contactum, falluntur que maximè qui illa omnia à simplici luce Solis fieri putant, nullo ejus actuali con-

concurrente calore ut probabimus libro 11. cap. 13. dum de luce agemus, quandoquidem magni densique fumi ex ejus corpore exhalant, qui non nisi ab actuali calore elevari queunt, at quamvis supradictos effectus communes habeat cum igne nostrate, ambo tamen aliis effectibus maximè differunt.

Quod ut plenius intelligatur sciendum primò, formam Solis substantialem & propriam non esse formam simplicis ignis Elementalis, alioquin Sol virtute formali non differret ab ipso igne contra cap. 3. sed est ordinis cuilibet Elemento superioris. Secundò propriam ignis formam in hoc ab aliis maximè differre, quòd ad sui introductionem & existentiam, non postulet certam atque determinatam materiæ dispositionem, sed in quavis, & quovis modo disposita materia recipi queat si aquam exceperis. Nam & Aer & Terra, tum olea, adipes, stramen, lignum, lapides, metalla & vitrum accendi queunt, ita ut alia etiam accendant corpora: neque ipsa ignis forma est cum aliis formis omnibus in eodem subjecto incompatibilis, ut patet in ferro vel auro liquatis, quæ nemo sanæ mentis dixerit, tunc non esse ferrum vel aurum formaliter. Attamen nulli horum corporum talis forma connaturalis est, sed potiùs inimica: quòd nempe Tyranni instar illa deprædetur, dissolvat, destruat atque corrumpat; vix proprio fœtui quippe vitro parcens, & auro, quod propter mixtionis & coctionis excellentiam resolvere vel destruere non potest. Vicissim verò quamvis forma ignea in illa corpora possit introduci, conservari tamen nequit; quòd ipsa non sint illius connaturale subjectum, atque in iis duntaxat tanquam exitiosus hospes peregrinetur, continuo in ipsis indigens pabulo, quo deficiente, illa definit.

Oportet igitur in natura dari aliud & connaturale subjectum formæ ignis, sine quo nullus esset ignis naturalis. Ac tale subjectum est materia ipsius Elementi ignis: quod non solum datur supra Aerem in Sublunaribus, sed in ipso quoque corpore Solis, ubi forma ipsa tanquam in proprio subjecto conservatur. Itaque in Sole præter ejus propriam & substantialem formam quâ Sol est, plures alias agnoscimus, totque quot mixtionis ejus sunt principia. Non enim se destruunt miscibilium formæ quæ ad mixti constitutionem amicè confluunt (ut plerique arbitrantur) sed actu remanent; ut propriæ mixti formæ ad quam ordinantur & à qua perficiuntur subserviant. Nec minùs 4. Elementa aut tria principia Sal, Sulphur & Mercurius sunt actu in quolibet mixto, quàm in sanguinis massa 4 humores & in lacte, caseum, serum & butyrum, ut Chymiatris notum est, quibus præsertim de mixtorum analysi credendum. Alioquin (si relicta experientiâ verbis duntaxat & ratiocinio agendum est) erroneum foret illud axioma verissimum; *quodlibet ex iis componitur, in quæ resolvitur*; quis enim nisi mentis inops asseret ab eodem agente igne, Planetam vel animal in sua principia resolvente produci formas diversissimas Solis, Sulphuris & Mercurii, sive Terræ Aeris Ignis & Aquæ, inter se primò contrarias: & non potiùs has eterogeneas substantias commixtas separari, quod est ipsius Ignis proprium? Quod si hæc vera sint in mixtis omnibus sublunaribus; quis de æthereis vel Cœlestibus ambiget, ipsa eodem modo esse mixta?

Nec propterea sequitur Solem non esse ens unum & per se sed per accidens & aggregationem ob formarum substanti alium in eodem subjecto pluralitatem: quia hoc tantùm convenit mixtis ex partibus vel Elementis, quorum formæ non subordinantur propriæ & naturali formæ mixti alicujus. Ut acervus ex tritico & fabis mixto; vel metalli massæ ex auro & argento simul fusis, vel liquori ex vino & Aqua commixtis, vel aliis ex quorum mixtione non sequitur generatio naturalis, alicujus novæ formæ Physicæ. In similibus enim remanent quidem miscibilium formæ in mixto nequaquam transmutatæ, sed non subordinatæ alicui formæ naturali cui ad agendum uniantur atque subserviant. Itaque & si accidentaliter sunt unum ens ratione continuitatis, substantialiter tamen multa sunt entia, sibi nullatenus subordinata.

Porrò inter Elementa sublunaria Ignem formaliter in Sole prædominari, & hunc esse corpus accensum testantur lux calor & effectus supradicti. Tum quòd solus Sol etiam ex ♃ copiosius calefaciat quàm reliqui omnes Planetæ simul ex ♌, ac Solus globi terrei frigiditatem domet, quod eo absente reliqui simul nequeunt. At quamvis ignis in ligno vel ellychnio accensus à radiis solaribus (qui concavo speculo collecti nihil aliud esse deprehenduntur quàm ipsius Solis flamma immateriata vel forma ignea per universum expansa) verè dicendus sit Cœlestis aut solaris qualis olim apud Hebræos religiosè servabatur, non secus ac ignis in ligno ab igne communi excitatus, est verè ignis communis: & omnes ignes accensi ut omnes luces sint ex se ejusdem speciei: tamen quia forma ignis agit pro ratione subjecti in quo est & formæ principalis mixti cui subservit: idcirco multa fieri queunt ab ipsius Solis igne vel calore, quæ à communi igne vel quovis artificiali fieri nequeunt; ut ipsis etiam rusticis innotescit; qui calorem Solis experiuntur generativum atque vivificum: ignem verò communem potiùs operum naturæ destructivum, & formis duntaxat artificialibus producendis idoneum, ut calor solis naturalibus, videatur caput 10. lib 3. circa finem.

Cæterum tria in calore vel forma ignea Solis miranda occurrunt. Primum quod ipsius Solis materiam non absumat. Secundum quod tanta sit ejus virtus, quantam ex tanto intervallo experimur. Tertium quod Planetas Soli quàm nos propinquiores, præsertim verò ☿ non exurat.

Primum impedit subjecti connaturalitas ipsi formæ, tum concursus materiæ Cœlestis in compositione Solis. Neque hoc adeò mirum, quandoquidem nonnulla hic videmus etiam accensa, quæ consumi non ab igne resistunt maximè, ut talcum ex quo fit ellychnium quasi perpetuum, sique auri materia esset ipsius formæ ignis connaturale subjectum, in hoc etiam sine consumptione perduraret. Deo autem non modò fuit facile sed etiam naturæ consentaneum, ipsi formæ ignis congruum dare subjectum, quod ob illa primo occursu non devoraretur, sed in hoc ipsa conservaretur. Attamen aliquam fieri corporis solaris resolutionem probant ejus maculæ de quibus infra. Secundum mehercle stupendum est. Nam etsi in Aere ad distantiam unius circiter milliaris à Terra, circumferretur globus Auri candentis cujus apparens diameter decuplo excederet Solis apparentem diametrum;

trum; neque directè neque reflexè posset ut ipse Sol calefacere: quod evidenter testatur miram caloris ipsius efficaciam; vel propter Solis formam propriam cui in agendo subservit forma ignea; vel propter admixtam materiam Cœlestem Elementari multò activiorem; vel propter incomparabilem Solaris corporis densitatem; vel propter hæc omnia simul. Tertium denique probabile est impediri, non tam ab Elementari, quàm à Cœlesti materia, ex qua ipsi Planetæ etiam componuntur. Negari tamen nequit eos à Sole calefieri; cùm densa sint corpora; maximè verò Mercurium & ♀, deindeque Lunam in copula. Atque hæc de Elemento Ignis in corpore Solis.

Portio terrea probatur tum ex nigrore exhalationum è corpore Solis prodeuntium, qui ad aliud Elementum referri nequit. Tum ex summa ipsius Solis densitate, sine qua tantopere non calefaceret: unde non immeritò Keplerus lib. 4. Epist. Astron. illum comparat propter materiæ densitatem candenti massæ auri; aut si quid sit densius: densitas verò est qualitas maximè terrea.

Pars autem aerea tum etiam ætherea probantur; quoniam calor qui à Sole copiosissimus effunditur, non est impensè sed duntaxat moderatè siccus, blandus, suavis, generativus, coquendo digerendoque idoneus; ac propterea omni viventi horumque innato calido & humido radicali (quæ sunt naturæ aereæ atque ætereæ) amicissimus: unde Solis siccitatem multa humiditate temperari constat; non aquea quæ ignem extinguit, sed ætherea & aerea, quibus ignem ipsum vivere fertur. Adde quòd Solis portio ætherea, illum in ipso æthere suspensum retinet.

Denique pars Cœlestis ex eo innotescit Astrologo, quòd Sol supra omnem modum Elementalem agat; dum simul tempore in iisdem specie subjectis ut hominibus, diversos specie producit effectus, pro ratione sui situs in domibus astrologicis, ut proprio loco fusius explicabitur. Itaque non secus ac ad effectus Elementales, indiguit dispositionibus Elementalibus: ita ad superelementales sive Cœlestes, Cœlestibus carere non potest.

Caput VII.

De mixtione Lunæ.

Quamvis Luna ex Planetis omnibus, sit Telluri maximè affinis & vicinissima, veteres tameo & neoterici Philosophi de ejus natura in tam varias distrahuntur sententias, ut de illa quid certi statuere sit difficillimum. Anaximenes enim & Parmenides illam ex Solo Igne constare dixerunt: Pythagoras, corpus esse petrosum: Heraclitus, Terram caligine obductam; Plato, Terram ætheream: Democritus & Xenophanes in ea campos, montes & valles dari dixerunt; eamque habitari & esse Terram multarum urbium: Pythagorei nonnulli Terram esse instar ejus quam calcamus, sed animalibus & arboribus refertam quinquagies majoribus.

Ad de hac re omnium fusissimè & subtilissimè disserunt Plutarchus in suo libello de facie in orbe Lunæ: ex quo Copernicus ejusque omnes asseclæ deprompsisse videntur quæcunque pro Telluris motu & habitatione Lunæ defendendis, propugnacula extruerunt, ait enim Plutarchus. *Quod etsi Luna sit altera Tellus, tamen ne sua gravitate ruat ad Mundi centrum, impedit motus ejus circularis, ut lapis in funda circumactus. Si que omne corpus ponderosum in seipsum colligitur, & versus sui ipsius medium omnibus suis partibus seipsum contra fulcit: hoc equidem pacto Terra, non in quantum est totius universi media, sed in quantum est ipsa totum aliquid, conciliabit sibi & alliciet pondera & partes sui ipsius. Quemadmodum enim Sol in se convertit particulas ex quibus ipse constat; sic etiam Terra lapidem tanquam sinui suo convenientem exceptat. Si verò corpus aliquod existat, quod Terræ non fuerit attributum à principio, nec ab eo revulsum, sed quod fortè se ipso propriam sortitum sit naturam & consistentiam (qualem utique dicent esse Lunam) quis impediverit illud seorsim permanere circa se ipsum, propriis suis fultum & revinctum partibus?* Deinde verò in Luna agnoscit montes, valles & aquas, nec non incolas parvæ staturæ, & pauci cibi, quique maxima ex parte vescantur odoribus atque fumis, iis similes qui continuo Tabaci fumo sese reficiunt vel oblectantur. Sed & plura alia de illo Mundo Lunari exponit ad quæ Lectorem relego. Hoc autem miror quod veteres illi tubo optico destituti (cujus alioquin nonnullam posteris memoriam reliquissent) solo acumine visus vel ratiocinii fortunio montes & valles in Lunæ facie detexerint; nam Tubus opticus hoc seculo inventus præter alia stupenda in Cœlestibus observata, confirmavit in Lunari corpore esse montes & valles ingentes, fossasque vastissimas, & numerosas, ita ut Galilæus Lunam crebritate specuum caudæ pavonis assimilet. Inde verò & ex Lunaribus maculis occasione sumpta Galilæus, Keplerus, Campanella, cæterique Copernicani levissimis conjecturis delapsi in errorem veterum, horum opinionem confirmandam susceperunt, quod Luna sit altera Tellus, maribus, lacubus, sylvis, civitatibus, oppidis & incolis referta, pluraque alia circa idem protulerunt somnio simillima, quæ nullibi distinctiùs quàm in ipsius Kepleri somnio Astronomico repræsentantur: Cujus & appendices in Selenographiam, partes præcipuas hîc animi recreandi gratiâ inserere fuerit oportunum, si nonnulla notatu digna præmiserimus.

Primum: Tellurem ab eo dici volvam, quòd (in ejus mente) motu diurno circa proprium axem volvatur. Secundum: Levaniam seu Lunæ regionem, in duo dividi Hemisphæria; quorum alterum dicitur subvolvanum, quod conversâ ad volvam facie, hanc perpetuò volubilem cernat: alterum verò dicitur privolvanum, quòd Terræ sive volvæ visu perpetuò privetur: hoc est Lunæ facies nobis perpetuò latens; illud, Lunæ facies nobis semper apparens. Tertium: Lunæ faciem dividi in partes claras & obscuras quas Lunæ maculas vocant: Hæ sunt tantùm in locis depressis, illæ duntaxat in editis & asperis. Quartum: ex fossis sive cavitatibus alias statim ab ipsa Planitie esse depressas, alias vallo in altum elato. Cùm autem ex Terræ à Luna distantia videatur distinctè fossarum profunditas, hæc erit ad minimum 8 milliariorum Germanicorum: At latitudo sive diameter ex Keplero est circi-

circiter 10 milliariorum. Quintum tam subvolvanus quàm privolvanos habere diem 15 dies nostros longam, qua durante à Sole præsertim Meridiano maximè torrentur: cuique succedit nox totidem dierum frigidissima. His positis jam sequitur Kepleri textus.

Ex Joan. Kepleri somnio sive Astronomia lunari. Cumque tota Levania, non ultra mille & quadraginta millaria germanica pateat in circuitum, quod est quarta demùm Telluris nostræ pars: montes tamen habet altissimos, valles profundissimas, & prolixas, adeóque multùm Telluri nostræ in perfectione rotunditatis concedit, porosa interim tota est & cavernis speluncisque perpetuis quasi perfossa, maximè per Privolvanos tractus: quod præcipuum incolis remedium est contra æstum & frigora.

Quidquid vel Terrâ nascitur, vel super Terram ingreditur monstrosæ magnitudinis est. Incrementa fiunt celerrima, ob humidam loci naturam, brevis vitæ sunt omnia, ob crebrasque maximasque vicissitudines, cùm ad tam immanem corporum molem adolescant. Nullus privolius certus ordus, nulla habitatio stata; totum globum unius suæ diei spatio agminatim pervagantur, pars pedibus quibus longissimè camelos nostros prævertunt, pars pennis, pars navibus, fugientes aquas consectantur; aut si mora plusculorum dierum est necessaria; tunc speluncas perreptant, prout cuique natura est. Urinatores sunt plurimi; omnia naturaliter animantia spiritum trahunt lentissime: sub aquis igitur degunt in profundo, naturam arte adjuvantes. Ajunt enim in illis altissimis aquarum sinubus frigidam perdurare, ferventibus à Sole superioribus undis: in superficie quidquid hæret, id elixatur à Sole in meridie, fitque pabulum adventantibus peregrinantium colonorum exercitibus. Nam in universum, subvolvanum Hemisphærium nostris pagis & oppidis, & hortis æquiparantur; privolvanum nostris agris & sylviis & desertis.

Quibus respiratio magis est necessaria, ii ferventes aquas angusto Canali in speluncas admittunt, ut longo meatu in intima receptæ paulatim refrigescant. Ibi se potiori diei parte continent, eoque potu utuntur, vesperâ adveniente prodeunt pabulatum.

In stirpibus cortices, in animalibus cutis, aut si quid ejus vicem obtinet, majorem corporeæ molis partem absolvit, fungosumque & porosum est; ac si quid deprehensum in die fuerit in summitate induratur, & aduritur; vesperâ succedente deglubitur.

Terrâ nascentia, licet in montium jugis pauca sint, plerumque eodem die & creantur & enecantur, novis quotidie succrescentibus.

Natura viperina in universum prævalet. Miraculo enim sunt soli sese in Meridie exponentes, quasi voluptatis causa Lacertarum instar, non tamen alibi nisi ponè orificia speluncarum, ut tutus & pomptus sit receptus.

Quibusdam per diei æstum spiritus exhaustus, vitaque extincta, per noctem redeunt, contraria ratione quàm apud nos Muscis.

Passim per solum dispersæ moles figurâ nucum pinearum, per diem adustis corticibus, vesperi quasi reclusis latebris, animantia edunt: ut arbor illa Scotiæ ex cujus exsudante gummi nascuntur anates.

Præcipuum æstus Lenimentum in subvolvano hemisphærio, sunt continua, nubila & pluviæ, quæ aliquando per dimidiam regionem aut eò plus obtinent.

In appendice autem Selenographica hæc habet de oppidis lunaribus. Cavitates illæ lunares à Galilæo primùm animadversæ maculas potissimùm insigniunt, hoc est ut ego demonstro, partes depressas in quandam æquoris planitiem, uti sunt penes nos maria. Sed ex ipsa cavitatum figuratione colligo, loca, potius esse palustria. Atque in iis Endymionidæ solent metari spatia suorum oppidorum, sui muniendi causa tam contra humorem muscosum, quàm contra solis ardores, fortè etiam contra hostes. Ratio munitionis est hæc, palum defigunt in centro spatii muniendi ab hoc palo nectunt funiculos pro capacitate futuri oppidi, longos an breves; longissimum deprehendi quinque miliarium germanicorum. Cùm hoc sic defixo funiculo, ad circumferentiam excurrunt futuri valli, quam fines designant funiculorum. Tunc πανδημεὶ ad vallum egerendum coeunt. Fossæ latitudo non minor uno milliari germanico; materiam egestam, in aliis oppidis omnem introrsum recipiunt: in aliis partim extrorsum egerunt, partim introrsum: ut ita duplex fiat vallum, intermedia fossa profundissima, valla singula in se redeunt, velut ad circinum exactâ rotunditate, quod finiculorum æqualitate à centrali palo extensorum consequuntur, hoc pacto fit ut non fossa tantùm profundè admodum sit depressa; sed etiam centrum oppidi, veluti umbilicus ventris extumescentis, in speciem lacunæ dehiscens spectetur, toto circùm ambitu per acervationem materiæ ex fossa egestæ, elato in altum. Nam à fossa ad centrum usque nimia esset intervalli prolixitas ad materiam egerendam. In hanc igitur fossam, colligitur uliginosi campi humor, siccaturque quidquid est spatii introrsum à fossa; fitque fossa cùm aquis exundat navigabilis; cùm exaruit Terrestri intinere permeabilis. Quacunq; igitur ingruit illis violentia Solis: versus illã circularis fossæ partem sese recipiunt sub umbram valli exterioris. Qui in centro spatii sunt, & qui ultra centrum in parte fossæ à Sole aversæ, sub umbram interioris. Atque sic per dies 15. quibus continuis à Sole torretur locus, umbram secuti, proprio vocabulo περιπατεῖν æstum tolerantes. Atque hoc ridiculum commentum videtur adhuc verisimilius, quàm Henelii opinio in sua Selenographia; dum vult fossas per discum Lunæ conspicuas, nihil aliud esse quàm valles montibus circumseptas: cùm enim fossæ illæ sint valde rotundæ, iisque magnis, mediocribus & parvulis totus Lunæ discus sit refertus; sequeretur totum Lunæ discum montibus in orbem magnos & parvulos exactè rotundos dissiminatis esse opertum; quod nec apparet in Terra cui lunam omnino similem faciunt, nec ipsius Lunæ apparentiis omnibus satisfacere potest.

Quoniam verò meus hoc in opere scopus præcipuus est errores & figmenta in Philosophiam ab Ethnicis introducta, veræque religioni contraria expurgare, ne his Catholica ingenia novitatum nimis avida depraventur, quòd figmenta illa videant etiam ab hominibus Christianis approbari & confirmari: idcircò hîc oportunum fuerit hanc de lunaribus civitatibus & populis, opinionem examini subjicere, quippè quæ sine validis rationibus inter Christia-

Cbristianos præsertim Philosophos non sit admittenda.

Initio autem notandum, quod hujus somnii editio, fuit ultimus Kepleri labor in Terra, priusque tenebris perpetuis involutus est, quàm opus in lucem prodire potuerit. Quo defuncto gener ejus Jacobus Bartscbius Medicus & Matbematicus, Soceri opinionibus & famæ maximè addictus, ejusdem Operis editionem suscepit coutiouandam, sed illicò etiam mortuus est, priusquam esset absoluta. Horum autem casuum subitorum igoarus Ludovicus Keplerus ipsius Joannis Kepleri filius & Medicus, dum Francofurti literas à Patre exspectaret, ejus noverca Vidua cum quatuor pupillis ære destituta ad ipsum longinquo itinere advenit secum adducens ipsius infausti somnii exemplaria imperfecta, ejusque opem implorans ut opus absolveretur. Hic verò territus morte patris & affinis durante Libelli editione pertimuit ne si id præstaret, eadem pœna plecteretur, & in Levaniam relegatetur: Nibilominus etsi ipsemet in statu belli turbulentissimo & annonæ caritate, alieno indigeret auxilio, Novercæ precibus & Patris nomine victus, Libelli editionem absolvi curavit. Ut bæc omnia testatur ipsemet in sua Epistola Dedicatoria, quid autem illi deinde vel novercæ acciderit ignoro: sed ex supradictis nemo est, ne quidem ipse Ludovicus, qui de illo snmoio beoe sit ominatus. Jam ad rem ipsam veniamus.

Primùm itaque ex Kepleri calculo, suot in Luna fossæ quarum diameter est 10 miliariorum Germanicorum: hoc est vix miooris extensionis quàm sit Provincia Campaniæ, vel Nortmaniæ io Gallia, vel 3 Provinciæ Lugdunensis Bellejocensis & Matisconensis. Profunditas verò fossarum est planè stupeoda, nec ex Terra nostra deprehendi posset nisi ad minimum esset 8 milliariotum Germanicorum; ut vult idem Keplerus; ideoque suot fossæ ad huc multò profundiores. Has autem à mente arbitectrice, vel rationali creatura vult esse factas habitandi causâ, quòd exactè sint rotundæ, quasi verò castorum domunculæ, nidi byrundinum, telæ aranearum, & alveoli sex anguli apum in suis alvearibus ordinatissimi, aut etiam vix sexangula, non sint res admiratiooe digniores, mentemque perfectiùs sapiant quàm simplex fossæ rotunditas. Imò ex lucis & umbræ variatione successiva in eodem Lunæ loco observata à Kepleto (quæ per ☽ motum in longum & latum atque situm Solis potuit accidete) conjicit se tunc vidisse laboraotes operarios, & aliquem Neronem aut Cleombrotum Istbmum perfodientem vel peniosulam munientem: locumque describit Keplerus, forsao ut posteris inserviat; tacitè iosiouans quàm dolendum sit, quòd Veteres nostri Philosopbi, cavitates suo seculo in Luna effossas non observaverint; ut de Lunarium civitatum fundatioois tempore jam nobis constatet, ut de urbium constructiooe in Terra.

Verùm quas tam stupeodis laboribus creaturas apdlicat noster Keplerus? sanè giganteæ & monstrosæ magnitudinis: vult enim quod ut se habent montes Lunæ ad Tellutis montes, ita viventia Lunaria ad Terrestria; quasi viventia montibus proportiooata fueriot, & procerosiores siot homines in Terræ locis quæ altiotibus mootibus insigoiuntur. Plutarchus verò è contra Lunæ incolas ait esse parvæ staturæ, paucique cibi, quippè qui odoribus aut fumis vescantur, ut qui apud nos Tabaci fumum ore & naribus continuò efflant.

Itaque Keplerus ait, plantas & animalia Lunaria esse quindecies majora nostris; sed quàm malè sibi cobæreant figmenta hæc, inde constat.

Primò, quia creaturæ rationales illæ Balenis æquales, citissimè crescunt, ob naturæ & loci humiditatem, ut babet Keplerus in Notis in somnium, suntque vitæ brevis ob maximas crebrasque ejusdem loci vicissitudioes, & major pars immanis illius corporum molis consistit io cute fungosa & porosa. Jam verò quænam corpora stupidiora, debiliora, & ad motum ingentesque labores ineptiora effingi queunt, quàm quæ ex tali materia constant sub tanta proceritate, cum animalis robur in ossium magnitudine, carnis paucitate, ac bujus tum nervorum tendinum & cartilaginũ firmitate & siccitate consistat, ut passim videre est in bominibus & nostris animalibus? Secuodò, cum tales creaturæ ob iotolerabiles frequentesq; frigoris & caloris pluviarum & siccitatis vicissituuines sint vitæ brevis; ideoque frequentibus maximisque morbis obnoxiæ: quis mentis compos arbitrabitur illas tam vasta opera aggressuras, quorum utilitate nulli operario morte perveniente perfrui licet. Tertiò, cùm in Tellure nostra videamus ipsa cella vinaria 6 tantum bexapodibus profunda, æstate media esse frigidissima, quænam esset incolarum illotum stultitia, refrigerium quærere in fossa 8 milliaribus profuoda, ibique adhuc aorra & speluncas extruere contra ardorem Solis fossam occupantes, cùm talis fossa meridiano tempore, quo est profundior, eò sit fornax ardentior, ob tadiorum Solis collectionem, possintque in fossa 100 saltem sexapodum profunda tales speluncas extruere cuoi longè minori incommodo Solis; vel in montium radicibus, vel juxta aquarum ripas? Quartò, quandoquidem cavitates illæ apparent in locis Lunæ palustribus, ut vult Keplerus iu Appendice Selenographica: & in ipsa Luna sunt maria, ingentes lacus, & aliarum Aquarum multitudo; quomodo Terram Lunarem; ad 8 milliaria Germaoica profunditatis & 10 latitudinis, sine Aquarum obstaculo excavare queunt, cum fodinarum præfectis vix ad dimidium milliare Tellutem nostrum perfodere liceat propter Aquarum irruptiooem insuperabilem? Quintò, cùm altissimi Lunæ montes, semper aliquam efficiant umbram ad Occasum, Ortum, Meridiem aut Septentrionem, nisi dum Sol fuerit illis perpendicularis, ut accidit nostris Zonæ torridæ incolis horâ duntaxat meridiana, dum Sol illorum verticibus insistit, possuntque Privolvani totum Lunę Globum unius suæ diei spatio pervagare ex Keplero: Cur Lunæ universi incolæ umbras montium vastissimas non sequuntur, in iisque vivunt, ex fructibus & animantibus in Lunæ suderficie crescentibus: cum intra fossam nihil produci queat, vel ob nimium Solis

illam occupantis ardorem, vel ob nimias aquas? Dixissetne Keplerus nullos in superficie Lunæ cibos produci? Undenam igitur alimenta tam vastis corporibus ab subitum incrementum necessaria? Ex Aere torrido fossæ? An ex Solis Aquis, universa Lunæ Terrâ sterili existente? minimè profectò. Nam Keplerus vult subvolvanum hemisphærium nostris pagis, oppidis & hortis æquiparari: Privolvanum verò nostris agris atque sylvis, ideoque superficiem Lunæ pabulis abundare: fuissetque à Dei Sapientia & Providentia maximè alienum; tam proceres incolas sine cibo in Luna collocare, cum ne quidem formica cibo carere queat, eique Deus providerit. Jam verò si Lunæ superficies Plantis & fructibus abundat, quibus ad productionem & incrementum, Cœli constitutio commoda sit necesse est: Cur creaturis illis rationalibus erit intolerabilis? Et quænam rursus erit Dei Sapientia & Providentia, illis incolis regionem dedisse inhabitabilem, qui ipsis quoque serpentibus aptissimè providet? sed hoc addo, hemisphærium subvolvanum minus quam Terram nostram à Sole calefieri, cùm in Plenilunio & circa, Sol à Tellure quàm à Luna multò minùs absit, ac præterea datis aquis & nubibus maximis atque frequentibus in Luna; dari ventos, aurasque refrigerantes in ejus superficie convincitur ex torrida Zona nostra, quæ hac de causa maximè temperatur, & incolis ubique luxuriat.

At vult Keplerus in Appendice Selenographica cavitates illas, sive civitates vel oppida, ab Endymionidis extructa esse, sui muniendi causâ tam contra humorem mucosum, quàm contra Solis ardores, fortè etiam contra hostes: quasi verò tutiùs non sit contra hæc omnia se conferre ad montes & loca edita, quàm in foveam 8 milliaribus profundam; in qua etiam excavanda aquis obruerentur, ut patet ex puteis nostris, nullius ferè profunditatis, si cùm illis cavitatibus conferantur; certò autem velut in fornace torrerentur Meridiano tempore: & ab hostibus privolvanis proculdubio fame opprimerentur, viis fossæ exteriùs occupantibus, & quod est ciborum in Lunæ superficie, liberè comedentibus aut devastantibus; in quo & alia occurrit absurditas. Nam si non modò arbores & animalia, sed ipsi etiam privolvani populi, Æstum subvolvæ sustinent in ipsa nuda superficie Lunæ, cur eundem ferre nequeunt subvolvani? Adhæc nonne stultus censeretur in Terra nostra qui munitionem contra hostes in fovea aggrederetur, cùm ars muniendi, loca plana vel edita jubeat eligenda? Præterea quandoquidem minimæ etiam & tenuissimæ nostræ nubeculæ aquâ destitutæ Lunæ faciem nobis offuscant, quid efficient densæ nubes Lunares pluviâ turgidæ per dimidium Lunæ discum extensæ ex Keplero? Nequaquam certè dubitandum est, quin discum illum dimidium nobis obnubilent atque tegant, ut Solares exhalationes sive maculæ Solem quantumvis per se lucidum. Attamen nostris omnino discussis nubibus, nunquam in disco Lunæ talia deprehenduntur nubila, sive maculæ; etsi Luna sit nobis quàm Sol longè propinquior; quod judicium est certissimum nullas in Luna esse aquas, vel humores evaporabiles; alioquin Lunam nubibus maculatam frequentissimè cerneremus, quæ nubes supra discum Lunæ moveri viderentur, ut nostræ nubes supra Terram, & maculæ Solis supra discum Solis, quod nullus unquam observavit. Quamobrem quod in suæ causæ gratiam Keplerus ait anno 1605. vesperâ palmarum in deficientis Lunæ corpore candentis ferri colorem repræsentante versus Boream apparuisse nigrantem maculam reliquo corpore obscuriorem velut nubila quæ dimidiam ferè Lunam occupabant, incertum est: nec Keplerus ipse sedulus Eclipsium observator, quid simile vidit unquam. Et quamvis certum esset, potuit aliis ex causis proficisci, ut ex vapore aliquo in umbra Terræ intermedio atque impediente refractionem radiorum Solis, nec unicum experimentum, experientiam constituit.

Itaque ex supradictis satis superque (ni fallor) fit evidens, Kepleri somnium esse figmentum ridiculum sibique in omnibus contrarium, sed insuper Religioni Christianæ perniciosum, utcunque Nicolaus Cardinalis de Cusa, vir inter Catholicos eminentissimæ doctrinæ atque pietatis Libro 2 de docta ignorantia cap. 12. in hunc etiam errorem inciderit, quod asseruerit omnes Planetas imò Stellas fixas incolis esse refertas, falsa hac opinione ex eo deducta, quod sibi visus sit demonstrasse cap. 11. Terram non esse in Mundi centro, nec immobilem; quod Mundus centro & circumferentiâ careat; in qua demonstratione, toto (quod ajunt) Cœlo aberravit.

Jam verò quod figmentum illud, ortum ex Telluris motu extra Mundi centrum, sit Religioni Christianæ perniciosum, probavimus in solutione nostra Problematis de Terræ motu vel quiete, hac ferè ratione. Quia si Angelus & homo creaturæ libertati suæ relictæ peccaverunt ab initio: Homo quidem in hac Terra ubi erectus est, & Angelus in Cœlo, omnisque creatura quatenus deficiens ab infinita perfectione, ex se tendit in nihilum & peccatum juxta genus suum, nisi continuò conservetur, regatur & elevetur ab ipso Creatore; quis audebit asserere rationales sed corporeas Lunæ & aliorum globorum creaturas à Divina voluntate nunquam deviasse, neque peccasse? Id Keplerus non asseret, qui prædones, exercitus, bellaque atrocia inter Lunæ incolas admittit. Quod si peccaverint; aut Filius Dei per quem omnia facta sunt, & natura nostra à suo casu restituta: etiam pro illis in Terra mortuus est, quamvis de Adami progenie non sint: aut in singulis globis eorum naturas assumpsit à nostra diversas; & pro iis Divinæ Justitiæ satisfecit, ut pro Nobis de rigore Justitiæ fecisse credimus: At illa omnia sunt à fide, partimque à Divinæ Justitiæ ordine plurimùm aliena: Verboque Divino inter Divinas personas medio, seque creaturis personaliter uniri volenti, sufficiebat natura humana inter creaturas media, ut per eam inter omnia mediaret, quippe inter personas Divinas, inter crea-

creaturas atque inter DEUM ipſum & creaturas; in eaque Natura ſuo principio, Patri ſcilicet æterno, poſſibiles omnes honores impenderet, ut diximus cap. 1. Libri 2, & explicaret omnes ſuas divitias. Omnipotentiæ, Bonitatis, Sapientiæ, Juſtitiæ, Miſericordiæ, Patientiæ, Providentiæ, Obedientiæ, Amoris & alias quas extra ſeipſum exercere ab æterno decreverat, proptereaque dixerit. *Delitiæ meæ eſſe cum filiis hominum*. Ergo etiam à ratione & veritate alienum eſt, alios Mundi globos creaturis rationalibus, & multò minùs ſolis irrationalibus eſſe habitatos. Sed corpora omnia Cœleſtia eo tantum fine facta ſunt, ut præter DEI gloriam quam enarrant, ſuo lumine, calore, frigore, influxu, atque motu homini deſerviant, cujus ſolius gratiâ, conditus eſt totus Mundus corporeus ante hominem ipſum; & poſt omnia homo ipſe, hujus Mundi finis; utcunque non pauci ingratiſſimi tantum erga ſe DEI beneficium negent. Quod tamen evidentiſſimè convincitur. Tum ex cap. 4 Deuter. ubi Moyſes alloquens Populum, ait. *Non vidiſtis aliquam ſimilitudinem in die qua loquutus eſt, vobis Dominus in Oreb de medio ignis. Ne fortè elevatis oculis ad Cœlum videas Solem & Lunam & omnia Aſtra Cœli; & errore deceptus adores ea & colas, quæ creavit Dominus DEUS tuus in miniſterium cunctis gentibus quæ ſub Cœlo ſunt*. Tum quia quandiu durabunt homines in Terra, durabunt & alii Globi, Cœlumque ipſum: At completo Electorum numero, finis hominum generationi à DEO imponetur, ac Terra totuſque Mundus conflagrabuntur ex Apocalypſis capite 20. ubi dicitur quod *Cœlum & Terra fugient à conſpectu ſedentis ſuper Thronum*. Deinde reſurgent homines & judicabuntur ex eodem capite. Tandemque fiet Cœlum novum & Terra nova ex cap. 21. Quænam eſt igitur hominis Chriſtiani temeritas atque dementia, fabulis & figmentis paganorum vel propriis paſcere atque pervertere ingenia novitatum avida nimis; non ſolùm abſque ulla rei certitudine, ſed contra infallibilem Scripturæ veritatem, quæ ſola de multis Naturæ rebus nos edocere poteſt? Ut quando & quomodo Mundus inceperit; tum quando & quomodo finiendus ſit: Ex quibus propter quid factus ſit, innoteſcit. Jam verò ad Lunæ mixtionem indagandam redeamus.

Itaque Luna ex principiis Elementalibus participat Terram, magis autem Aquam; ac Terrea portio probatur ex ejus ſoliditate & opacitate ſenſibilibus. Luna enim ex ſe omni luce caret, tantúmque illuminatur, vel à Sole, vel à Terra Solaribus radiis illuſtrata. Ut enim Luna lumen à Sole exceptum reflectit in Terram, eamque obtusè illuminat: ſic Terra lumen à Sole exceptum reflectit ad Lunam; hujuſque præſertim falcatæ, partem à Sole averſam obtusè quoque illuminat & viſibilem efficit; indeque non vanè ſumuntur Aeris prognoſtica. Nam ſi Lunæ falcatæ pars Soli oppoſita lumen album purumque habeat, Terra in qua Sol diem tunc efficit purum habet Aerem ac liberum à nubibus reflexionem lucis Solaris à Terra ad ☽ prohibentibus ideoque nec pluviæ, nec venti ſunt ab ea Mundi parte exſpectandi. At ſi illa Lunæ pars videatur atra, nubes vel craſſi vapores in illa Terræ parte ſunt in cauſa, nobiſque pluviæ ex illa parte aderunt, ſi Luna videatur rubra, exhalationes ſunt in cauſa & venti exſpectandi: Poſſunt autem nubes vapores & exhalationes noſtri Horiſontis illas cauſare apparentias; ideoque ut illuminata Lunæ portio cornicularis, clarior & purior videatur; oportet & in noſtro Horiſonte, & in Orientali vel Occidentali Terræ parte ubi dies eſt, aerem eſſe purum: At in Plenilunio variæ apparentiæ luminis Lunaris, ſunt tantùm à vaporibus & exhalationibus noſtri Horiſontis, & hæc ſunt valdè notanda; dum verò Luna patitur Eclipſin (quo tempore à Terra illuſtrari nequit) color ſive lumen in ipſa conſpicuum, eſt à radiis Solaribus Aerem Terreſtrem illuſtrantibus, & introrſum in umbram refractis uſque ad Lunam. Sic enim Sol adhuc ſub Terra latens atque illuminans ſuperiorem Atmoſphæræ partem in qua fiunt crepuſcula, iiſdem radiis refractis Tellurem ſibi nondum conſpicuam illuminat. Sique Luna Veſperi deficiat, apparebit valdè nigra, hoc eſt minimum illuminata, ob nimiam vaporum in ſuperficie Terræ noſtro viſui & Lunæ interpoſitorum copiam: ſi in media nocte, tunc ſubpurpureum, vel igneum inſtar Pyropi colorem ſive lumen Nobis exhibebit; quòd Luna in Meridiano verſante oculus noſter à vaporibus non impediatur: Si denique in Aurora, tunc cæruleum & fuſcum ſuppallidum colorem induet: iterum ob vapores interjectos. Probatur etiam Terræ mixtio in Luna ex ejus craſſitie, aſperitate & nigredine, undique enim ſcatet montibus vallibus, cavitatibus & ſub nigris maculis, quæ omnia Terreæ naturæ ſunt indicia. Nec propterea ſequitur Lunam eſſe Terram alteram, vel Terram in ipſa prædominari, ſed facta comparatione ad hæc inferiora, videtur Naturas participare extrinſecas vel accidentales fungi, ſpongiæ, & pumicis: Etenim quoad apparentiam planities Lunæ, fungi ſubſtantiam referunt: at cavitates & montes, vel tubera ſpongiæ, vel pumicis naturam.

Porrò cùm abſurdum ſit opinari cavitates illas à creaturis rationalibus fuiſſe factas, ut ſupra oſtenſum eſt, dubitari poteſt an vetuſtate temporis exortæ ſint; ob continuam corporis Lunæ à radiis Solaribus calefactionem & eroſionem accedente duplici Lunæ motu celerrimo quippè diurno & menſtruo, ita ut Luna ſit jam corpus ſenio confectum atque exeſum ab illis cauſis & alteratione Ætherea; imminentem Mundi ruinam præſagiens; non ſecus ac jam cernimus ſtupendas Veterum Romanorum ſtructuras ſuperſtites, ab Aeris & Solis injuriis magna ex parte eroſas eſſe. Atque hoc jam numeratis Lunæ cavitatibus omnibus, factaque exacta earum deſcriptione cum excellenti tubo aſſeverari poſſet, ſi deinceps novæ fierent, vel jam factæ augerentur: ſed rotunditatis earum valida ratio vix afferri poſſet; ac præterea corporum Cœleſtium & montis rotundi intra majores foſſas protuberãtis perniciſſimis motibus deſtinatorum fragilis admodum compoſitio argueretur quod dici non debet. Quamobrem probabile eſt Lunam initio Mundi ſic à DEO fuiſſe excavatam, non

ſolum

solum ut lumen Solis in Terram efficaciùs reflecteret velut Solis ad illuminandum vicaria; sed etiam ut per illas Lunæ corpus profundiùs à radiis Solaribus penetraretur, & calefieret, ideoque sic temperato ejus nativo frigore, in Eclipsibus valdè sensibili, ipsa Planetarum nobis vicinissima tepidioribus radiis Tellurem afficeret, indeque reddetur ratio, cur in Novilunio dicatur frigida & humida. In prima Quadra, humida & calida: in Plenilunio calida & sicca, & in secunda Quadra sicca & frigida; non enim has temperaturæ differentias habet ex se, quæ semper est eadem; sed à suæ illuminationis quoad nos diversitate. Verum si pro erosione & senio Lunæ à causis supradictis, objiciantur fossarum confusio & inæqualitas maxima, quæ à Deo in aliquem finem esse non videntur, quodque fossæ ipsæ in rarioribus tantum & tenerioribus Lunæ partibus cernantur, quales sunt albiores: non autem in durioribus & densioribus quales sunt nigriores in quibus aut nullæ aut paucæ, valdeque exiguæ videntur cavitates: fateor quid respondendum sit me ignorare.

Aqueam verò naturam in Luna prædominari testatur manifestissima omninoque miranda ejus sympathia cum aqueis omnibus, ac præsertim Oceano; cujus fluxus atque refluxus adeò regulariter quadrat per dies singulos ortui, culminationi, occasui ac depressioni Lunæ, nec non ejus cum Sole copulis oppositione & quadraturis, ut jam in confesso sit apud omnes Lunam circa Terrestrem globum ordinatam, esse veram, propriam, principalemque causam motus Oceani, quem in transitu per motum diurnum, magneticè sursum elevat, quantum vi ejus tractrici & aquarum gravitati licet, ut suo loco fusiùs exponetur. Id verò testatur maximam naturarum affinitatem.

Cæterùm quamvis Luna sit potissimum naturæ Aqueæ, ut ejus supradicto probatur effectu, tum quòd hæc inferiora multùm humectet: sciendum tamen est duplicem esse aquam, quippe resolutam seu fluidam omnibus notam, & coagulatam, ut glacies & crystallus, jam verò Maria, lacus, vel aquas resolutas dari in Lunari globo, negamus: Tum quia à calore Solis vapores continuò elevarentur, qui in crassas nubes & pluviam densati, rursus ad Lunam descenderent, ne successu temporis ejus Aquæ omninò absumerentur (cur verò in Terram vel Oceanum non descenderent?) ipsæque nubes moveri cernerentur supra discum Lunæ; tum quia ingentes Lunæ cavitates vel perpetuò, vel saltem per intervalla (ut vult Keplerus) aquarum copiam maximam continerent: quæ colorem alium residua cavitatis parte vel ambitu exhiberent: saltem quam primùm lumen Solis fundum cavitatis attingeret: At nec ista coluris diversitas in cavitatibus; nec nubes Lunæ discum velantes à Nobis conspiciuntur tubo quantumvis egregio. Certissimum igitur est nullas in Luna dari liquidas aquas: ideoque duntaxat coagulatas minimè evaporabiles dari oportet; quæ tamen cum terrea portione sic commixtæ sint ut nullam (saltem nobis sensibilem) diaphanæitatem Lunæ conferant, utcunque Christophorus Scheinerus Libello de Disquisitionibus Mathematicis contendat Lunæ corpus esse diaphanum; & luci Solis penetrabile, ideoque à Terra lumine secundario non infici. Nam omissis levioribus conjecturis ab ipso allatis; ejus demonstratio pro fulgore limbi Lunæ novæ pag. 68. omnino adversatur ipsius intentioni, probatque contrarium: quia Lunæ novæ limbus Orientalis saltem longè minùs lucebit, quàm borealis vel Australis, ob interpositam in illo, totam Lunæ profunditatem à luce Solis penetrandam: imò partes Lunæ limbo Orientali viciniores obscuriores cernerentur remotioribus, seu falcato Lunæ lumini vicinioribus: quæ ambo experientiæ reluctantur. Itaque Lunæ corpus non est diaphanum.

Cæterùm pars Lunæ Ætherea illam in Æthere suspendit ut de Sole dictum est; quandamque vitalem ipsi Lunæ facultatem tribuit, cujus ratione ejus frigidior & humidior natura alioquin exitiosa temperatur.

Pars denique Cœlestis eadem qua in Sole probatur ratione. Hicque notandum obiter, quod etsi ☽ sit minor ♄ ♃ ♂ ♀ ac ☿ sigillatim, nihilominus nobis majores causat effectus, tum quia Terræ propinquior, tum quia sola ☽ cum ☉ sunt Planetæ primarii circa Terram ordinati, ad quos idcirco Subluoares effectus primariò pertinent.

Caput VIII.

De Mixtione reliquorum Planetarum & Definitione Planetæ.

Quamvis reliquos præter Solem atque Lunam Planetas, mixta etiam esse corpora diximus cap. 4. Eorumque Eterogeneitas tubi optici operâ in dies detegatur evidentius: tamen quæ sit eorum mixtio adhuc multò difficilius est, quàm in Luna definire, ob majorem illorum ab oculis nostris distantiam: nisi ex eorum luminis calore, atque effectibus in hæc inferiora argumentati fuerimus.

Itaque quoniam Saturni lumen obtusum, nobis colorem exhibet fuscum & plumbeum in ipso Meridiano circulo (ubi Planetarum veri colores sunt potissimùm observandi) qui color naturam refert crassiorum Elementorum Terræ & Aquæ: ipse verò hæc inferiora impensè refrigerat & mediocriter exsiccat ut Astrologicis constat experientiis: sequitur ex Elementis Aquam sed magis Terram in eo prædominari: ideoque ab utroque Elemento summè frigidum esse, & à prædominio Terræ moderatè siccum.

Jovis fulgens [illegible]que lumen, nobis colorem exhibet ex cœruleo paucoque flavo commixtum; qui color superiorum Elementorum Aeris & Ignis naturam redolet, ideoque ab utroque Elemento prædominantibus calefacit, parùmque exsiccat ob excessum Ignis non quidem accensi (ut in Sole) sed densati ut in mixtis Sublunaribus.

Martis lumen igneum, colorem rubrum sive ruffum atque rutilum ostendit: qui color Terram, magis verò Ignem in illo prædominari arguit. Ideoque igneo quo pollet calore, multùm calefacit, minùs verò exsiccat.

Vene-

Veneris lumen ſplendidum, colorem oſtendit ex albo paucoque viridi permixtum, ab Aquæ & Aeris prædominio; ideoque modicè calefacit, & plurimùm bumectat.

Mercurius denique quia geminum ſibi colorem vix noquam exhibet, ſed ferè ſemper rubeſcentem ob exhalationes circa Horiſontem, quibus dum apparet, perpetuò immergitur, nobis ſaltem in Meridiano nunquam cooſpicuus; idcircò ex colore ipſo tutum non ducetur argumeotum: multo mioùs ex placitis Aſtrologorum, qui illi nullam propriam vel peculiarem naturam tribuunt, ſed ipſum ancipitis oaturæ faciont, & ad quancumque convertibilem: quod tamen eſſe nequit, etſi ad pondus (ut ajunt) ſupponatur eſſe temperatus, nullumque hac de cauſa in illo prædominari Elementum. Nam Planetarum naturæ ſibi perpetuò conſtant, tantúmque agunt pro ratioue propriæ & oon alterius naturæ. Ideoque Planeta temperatus, Planetæ frigido juoctus, bujus frigus potiùs temperat, quam ut ejus naturam induat frigidam, ut proprio loco fuſiùs exponetur: verùm quoniam experieotia conſtat, Mercurium eſſe ventorum opificem præcipuum cum Sole atque Luna, quorum bæc eſt Naturæ Aqueæ, ille Igneæ, ut Venus iotermedia Aereæ; omnioo decuit, ut Mercurius etiam reliquus iotermedius eſſet Terræ à prædominio: non equidem ſicut eſt Saturnus, qui in Terra multum excedit, ſed remiſſiùs & ſubtiliùs; ut per ſiccitatis ſubtilem exceſſum efficacior eſſet ejus cum Sole concurſus ad ventos ciendos, qui naturæ ſiccæ exiſtunt: tum ad melancholicos illos gigneodos quos litteris & ſcientiis aptiſſimos vocat Ariſtoteles, qui nempe ſunt moderatè frigidi atque ſicci: ipſiuſque Mercurii benignos influxus maximè participant. Itaque cæteris qualitatibus io Mercurio adæquatis, ipſum oonnihil frigidum, atque ſiccum ex propria oatura eſſe aſſerimus, proindeque Terreum.

Quod verò ad Joviales Satellites ſpectat, eorum natura & effectus oemini adhuc innoteſcere queunt: cùm tamen ſit probabiliſſimum quod in his non minùs inter ſe differant, quàm Solis ſatellites, ♄ ♃ ♂ ♀ & ☿ inter ſe: itaque de eorum mixtione particulari, nihil hîc poſſumus definire.

Ex ſupradictis ergo tandem elicitur Planetæ definitio, quæ talis eſt.

Planeta eſt mixtum Æthereum, perpetuum, motu ſibi proprio regulariter circumductum. Qua in definitione, per *mixtum Æthereum* inſinuatur pars mixtioois præcipua, nempe Æther, ſicque differt à mixtis Sublunaribus, in quorum mixtione prædominatur aliquod ex 4 vulgaribus Elementis: tum à mixtis Cœleſtibus in quibus prædominatur Cœlum. *Perpetuitate* differt à Comœtis & Stellis novis, quæ duntaxat meteora ſunt fugacia. *Proprio motu regulariter circumductum*; ad differentiam Comœtarum quorum nullus propriam abſolvit revolutionem: At Planetæ ſioguli circa aliquod centrum integrè & pereooiter revolvuntur: quippe Sol & Luna circa Terram: ♄ ♃ ♂ ♀ & ☿ circa Solem: & Jovis Satellites circa Jovem.

Caput IX.

De ſingulorum Planetarum à Tellure diſtantia atque mole.

De bac re nihil babetur certi ob bactenus ignotas Solis & Lunæ veras Parallaxes, quarum tamen inveniendarum ſcientiam accuratam dedimus in Aſtronomia reſtituta.

Lansbergius verò qui in ſua Uranometria Keplero, Tychoni, Copernico, cæteriſque palmam præripuiſſe opinatus eſt, dat Saturno pro media à Tellure diſtantia 14880 ſemidiametros Terræ: Jovi 8091, Marti 2275. Soli 1498 $\frac{11}{16}$ vel $\frac{1}{2}$. Veneri & ☿ totidem ac Soli; & tandem Lunæ apogeæ in Noviluniis & Pleniluniis 64 $\frac{1}{6}$. Deinde Saturnum facit Terra majorem vicibus 46 $\frac{1}{3}$: Jovem 25 $\frac{1}{3}$. At Martem octies Terra minorem: Solem verò Terra majorem vicibus 434: Sed Venerem Terra minorem vicibus 3 $\frac{1}{2}$ Mercurium vicibus 12: Tandemque Lunam vicibus 45 $\frac{13}{16}$. Ptolemæus autem Lunam facit Terrâ minorem vicibus tantùm 41, Copernicus ferè 43. Longomontaous autem cum Tychone ferè 51.

Ex quibus conſtat quod etſi Luna dicatur in Scriptura lumioare majus, atque Solem viſibili diametro adæquet: nec noo poſt Solem maximæ ſit virtutis, præſertim influentialis in hæc inferiora; tamen ipſa ferè quater minor eſt Mercurio, qui in Jovialium ſatellitum diſtantia vix Tubo optico videretur, quanto minùs ergo Luna, quam ſic omnium Aſtrorum minimam eſſe concludimus.

Caput X.

De Meteoris Æthereis, ac primo de maculis Solis.

Dicturus de Meteoris Æthereis, non abs re à Solaribus maculis incipiendum eſſe reor; quod bas cæterorum Ætheris meteororum materiam proximam eſſe putem, ut infra fuſiùs exponetur: quoniam verò hic nobis occurrit pars totius Phyſicæ maximè oova & Paripateticorum placitis multùm aliena, non indigni veniâ videbimur ſi in Obſervationibus Aſtrooomicis Neotericorum, atque noſtris, nec noo ſingulorum opinionibus, probabilem duntaxat ſententiam tulerimus in re, de qua video ſagaciores Philoſophos & Aſtrooomos certò definire non auſos fuiſſe.

Itaque jam conſtat Solis faciem freqnenter obvelari maculis quibuſdam carbonum inſtar nigris, quarum minores vel mediocres ſolâ tubi optici operâ cernuntur ab omnibus, maximæ vero etiam ſolis oculis, præſertim ſi fuerint in medio diſco Solis Orientis vel Occidentis. Ac talis fuit macula à Galilæo & aliis viſa diebus 19. 20. 21. Auguſti 1612. Imò talis fuit ea quam Aimonius & alii plerique viderunt in Sole, putantes eam eſſe Mercurium, de qua ipſe Aimonios Lib. 4. de Francorum geſtis cap. 59. ita loquitur. *Stella Mercurii 16. Kal. Aprilis (anni à CHRISTO 807) viſa eſt in*

Sole

Sole quasi parva macula, nigra, paululum superius medio centro ejusdem syderis, quæ à Nobis 8 dies conspicitur: sed quando primùm intravit, vel exivit nubibus impedientibus minimè notare potuimus. Quòd autem hæc macula non fuerit Mercurius patet ex ejus mora longa in disco Solis, quem Mercurius celerrimè & minori quàm unius diei spatio percurrit; tum quòd Mercurius ob sui corporis exilitatem sine tubo in Sole videri nequeat. Ut constat ea observatione ipsius Mercurii in Sole facta à Gassendo die 7 Novembris 1631. circa horam 9 matutinam: similiter quoque deceptus est Jo. Francus Offusios Lib. de Divina astrorum facultate cap. 11. dum ait, *quòd serio observans viderit Solem in conjunctione cum Venere aut Mercurio maculâ notatum; quod Averroes se vidisse fatetur*: putans maculam illam esse corpus Veneris aut Mercurii. Huc etiam refer quod legitur in Vita Caroli Magni, Meridie Solem defecisse triduo postquam Lunæ fuisset Eclipsis. Oportet enim tunc ingentem conspectam fuisse maculam Solis quæ hujus etiam Eclipsin saltem partialem à Luna mentiretur: quam tamen Scaliger exercit. 79 adversus Cardanum falsò putat fuisse vapores à Sole è Terrestri globo elevatos.

Quid verò sint ipsæ maculæ in sua substantia, variæ fuerunt opiniones: duas ex præcipuis referam Quoniam igitur circa idem tempus detectæ sunt quo Galilæus Jovis Satellites Planetulas primus observavit, eosque astra Medicea vocavit; idcirco Joannes Tarde Canonicus Sarlatensis, & Carolus Malapertius è Societate Iesu, etiam arbitrati sunt hasce maculas esse Planetas Solem perpetuo stipantes & priùs ignotos, unde hos vocavit ille sydera Borbonia, hic autem sydera Austriaca: Alii verò his attentiùs inspectis dixerunt eas esse vapores vel exhalationes: at Galilæus etsi confessus fuerit nihil illis similius dari posse apud nos, quàm nubes à globo Terrestri, ascendentes in aerem, tamen quid sint in sua substantia, ait, sibi incertum esse in suis hac de re ad Velserum Epistolis; veritus forsan concedere, illas è globo Solis elevari, ab eoque distare, ut nubes nostræ à globo Terrestri.

Verùm quoniam Galilæus concedit omnia nubium nostrarum accidentia illis convenire maculis: Quòd nempe non sint corpora perpetua, sed in medio disco Solis aliæ oriri vel emergere, aliæ autem desinere atque vanescere conspiciantur: quodque à primo ortu crescant magnitudine, densitate, nigrore, deinde qui his omnibus decrescant, nullaque servata figura propria singulæ diversimodè distrahantur, dividantur, rarescant, atque dissipentur, ita ut sæpè ex una plures fiant, & aliàs ex pluribus una, ut cuivis observanti patebit; nequaquam video dubitandum vel hærendum, quominus tales maculas nubes esse dicamus ex vaporum, vel exhalationum densatione productas: atque hæc jam est communior sententia rectiùs philosophantium. Iis tamen admiscetur non exigua terreæ fuliginis portio, quam nigror ipse testatur: Nam lux Solis etiam profundas aquas penetrat quæ tamen ab illis maculis cohibetur omnino, sicut à nostris etiam nubibus non parum cohibetur ob Terræ portionem hisce admixtam. Quamobrem malè devinavit Malapertius dum sua Astriaca sydera asseruit grande vulnus infligere Astrologiæ Devinatrici, ideoque hanc esse ludricam vanitatem, maléque modum agendi Solis in hæc inferiora intellexit; quodque hi fumi minùs Astrologiæ quàm Solis splendori officiant: quem etiamsi ex toto cohiberent (ut dum Sol ipse totalem patitur Eclipsin) nihil tamen inde Astrologia detrimenti pateretur, ut suo loco demonstrabitur.

Cæterùm una ex præcipuis harum macularum, sive nubium difficultatibus consistit in definiendo, unde eleventur. Ac primò certum est non elevari ex globo Terrestri; impar enim esset tot, tam frequentibus, tantisque nubibus subministrandis, quarum aliquæ Terram mole superant. Ad hæc qui ex globo Terrestri elevantur fumi, sive consistant super eadem regione unde ascendunt, sive ventis alibi transportentur, vix mediam Aeris regionem pertranseuns; sed in ea densantur in nubes, quæ in pluvias, grandines, coruscationes, & alia meteora Elementa resolvuntur; atque his duntaxat globus ille Terrestris, fas esse potest; & adhuc ea lege, ut quæ ab eo effluunt, rursus perpetuaque circulatione in ipsum refluant; alioquin jam diu exaruisset.

An verò illi fumi prodeant ab aliis Planetarum globis, saltem id non testatur Lunæ globus: Nam Cœlo sereno ne minima quidem Lunæ pars ulla unquam nube obducta cernitur, sed globus ipse perpetuò defecatissimus; quamvis Luna lumine tantùm secundario splendescat, nullaque deprehenditur alteratio in naturali colore partium Lunæ vel umbrarum ab ejus eminentioribus partibus causatarum: Quod tamen probiberent vapores atque nubes ex ejus corpore elevatæ. Ad altiores autem Planetas lustrandos & accuratiùs inspiciendos nondum deduxit oculos tubus Opticus, videturque valdè probabile eos hac in parte, Lunæ sortem participare, nam etsi ad diversa Mundi systemata pertineant, quippè Luna ad Terram circa quam primariò volvitur, & cæteri Planetæ præcipui ad Solem, nihilominus ut nubium nostrarum materiam à Luna effluere nemo sanæ mentis dixerit, sic nubium Solarium materiam à Planetis circa Solem ordinatis proficisci non videtur asserendum, cùm id probari nequeat.

Quamobrem nec inconcinnè, nec forsan procul à veritate dici potest; quod sicut Terrestris globus fons perrennis est, unde vapores & exhalationes effluunt, ex quibus nubes, cunctaque gignuntur meteora Elementaria, nimirū Aquea, Ignita, Terrea, vel Metallica, & alia; quæ periodo completa in ipsum fontem refluunt: ita Sol sit fons perpetuus unde exhalationes Sulphureæ huic globo propriæ ab actuali calore ipsius Solis elevatæ, continuò effluunt, ex quibus non modò maculæ, vel nubes Solares supradictæ, sed cuncta meteora Ætherea generentur in ipsum Solem absoluta perioda refluxura: ut proinde perpetua sit hæc circulatio in Sole atque Terra: non temerè aut superfluè, sed propter aliquem finem: qui etsi nobis sit ignotus in Sole, patet in Terra; sicque confirmatur vetus opinio Platonis & Heracliti apud Plotinum Lib. 1. Enneadis 2. cap. 2. dicentium, *circa corpora Cœlestia fluxum esse perpetuum, & ipsum quoque circa Solem assidue fieri.*

Neque

Neque eshalationum effluxui obstabit soliditas ipsius Solis à nobis supra posita; cùm Terra sit corpus solidissimum atque densissimum, ioter Elemeota, quod tamen à vaporibus è Terræ visceribus sursum ascendentibus penetratur. Ac proinde ut conceditur ab omnibus Terrestrem globum esse parentem meteororum omnium Elementarium, sic Solis globus à nobis dicitur esse parens meteororum omnium Æthereorum. Etsi verò Galilæus in suis ad Velserum Epistolis asserat eas maculas Soli ipsi esse contiguas, vel ab eo insensibiliter distantes: Attamen probabilius est ipsas hac in re nubes nostras imitari, quæ à Terrestri globo distant, sed intervallo, quod ex Lunæ globo esset imperfectibile, multóque magis ex globo Solis. Porrò de maculis istis nihil videtur admiratione digoius quàm earundem motus. Ut enim Luna atque Sol motu proprio moventur ab occasu in ortum circa Terram: ita maculæ cum Plauetis cæteris ♄ ♃ ♂ ♀ & ☿ moventur ab occasu in ortum circa Solem, sed maculæ spatio circiter 28 dierum: communiter enim intra dies 13 vel 14 pertranseuor discum Solis nobis obversum, nec à medio circulo ejus, qui cum Ecliptica coincidit, deviant hinc inde ultra 28 gradus maximi ipsius Solis circuli, quod etiam non mediocriter mirandum est. Ac earum motus circularis ex eo probatur, quòd ipsarum diurni sint maximè in medio disco Solis, subiode verò minores, quò limbo Solis viciniores sunt. Jam verò quoniam oubes illas ab interno principio tam regulari motu circumferri dici nequit, multóque minus intelligentias fumis illis ad motum esse præfixas; quænam igitur alia ipsius motus causa naturalis assignari potest? Galilæus negat eas moveri ab ambiente Æthere quòd hic nimiùm sit tenuis, fluidus atq; cedens; sed hæc ratio nulla est; cum Aer sub Æquatore naves gravissimas impellat ab ortu in occasum. Verior autem ratio hæc est. Quòd si maculæ circa Solem moverentur ab Æthere, ergo hic etiam gyraret similiter circa Solem: hujusque gyrationis causa nulla assignari posset præter Planetas circa Solem mobiles ipsumque Ætherem circumversantes. Jam verò si alicubi debet à Planetis Æther celerrimè circumagi, hoc erit intra Orbem Mercurii qui inter omnes Soli propinquior est, & citissimè circumfertur. At ejus periodus ex Keplero est 87 dierum, 23 hor. 15′. Nec Mercurio citior esse potest Æther circumactus; alioquio alter alterius motum accelerabit in infinitum: macularum verò periodus est duntaxat 28 dierum: hæ igitur ab Æthere circumacto non moventur. Præterea motus Ætheris circa Solem esset ab occasu in ortum ut motus Plaoetarum. At sub Æquatore, Ætheris & Aeris cootiguorum motus circa Terram ab Ortu in Occasum sensui patet: Igitur Æther circa Solem in gyrum non agitur à Plaoetis circa Solem ipsum ordinatis, alioquin idem Æther simul tempore feretur ad Ortum & Occasum circa Terram, orbibus Martis, ♃ & ♄ ioclusam, quod fieri nequit.

Itaque probabile quidem esset Solem circa proprium axem turbinare & maculas istas sive nubes circumferre, ut Galilæus & Keplerus voluere: verùm hæc opinio non minimis etiam involvitur difficultatibus. Primò enim absurdum erit opinari talem motum Soli datum fuisse ab interna vel externa causa, duotaxat prò fumis illis sive maculis circumferendis. Quod si cùm Keplero dixerimus Solem insuper circumvolvere Planetas ♄ ♃ ♂ ♀ ☿ circa se ordinatas; probavimus in solutione nostra problematis de Telluris motu vel quiete, Solem id præstare oon posse neque lumine neque calore, oeque vi magnetica, quam speciem Solis appellar. Nam etsi magnes cum mixtis omnibus sublunaribus participet in principiis materialibus: unicum tamen specie ferrum attrahit; at Planetæ omnes inter se differunt specie ex cap. 2. tum à Solaribus maculis: quis igitur asseret hæc omnia ab eadem virtute Solis circumvolvi? Ad hæc concesso istorum Planetarum motu à Sole; nootamen Jupiter ipso motu suos satellites circumferet; sed erit ei alter circa proprium axem similiter necessarius; qui sive fuerit à causa interna, sive ab externa intelligentia, cur alter motus Jovis circa Solem ab eadem causa non erit, cùm ambo motus sint ad eandem plagam Orientis? At si ambo fuerint ab eadem causa (ut esse possunt ab eadem intelligeotia) ergo Sol nec Jovem nec consequentur ♄ ♂ ♀ & ☿ circumferet; quare nec etiam maculas: ut oec Cometas ipsuoi circumvolvere certum est. Igitur ut supradictas maculas circa Solem moveri, observatione fateri compellimur: sic hujus motus causam ex earum oumero rerum esse agnoscimus quas Mundi opifex DEUS humanis objecit ingeniis, ut suam incomprehensibilem sapientiam duntaxat mirarentur, atque venerarentur: quem io finem captivantes tenuem nostrum intellectum, eò libentius tantæ difficultatis enodatio ad sapientiores à nobis remittitur; quod in Astrologia uullius sit omoino necessitatis; sicut nec macularum ipsarum consideratio, ut vel suo loco ostendetur, vel ex Astrologiæ priocipiis ionotescet.

CAPUT XI.

De Cometis.

COmetas in sublunari duntaxat regione generari, hactenus ab Aristotele receptum est in Academiis, quæ neglecto Cœlo naturæ libro, Aristotelis voluminibus nimiùm addictæ fuere. At eos supra Lunam in Ætherea regione gigni jam constat inter præcipuos magisque ingenuos Astronomiæ Magistros, quorum Princeps oobilissimus Tycho Brahæus glaciem hanc Peripateticam primus omnium generose fregit, accuratissima observatione Cometæ anni 1577. quem multifariam demonstravit longè supra orbem Lunæ fulsisse. Idemque postea ab aliis Astronomis studiosiùs observatum est in subsequentibus Cometis: ac maximè in iosigni Cometa anni 1618. ut proiode Brahæus lib. 1. Progym. pag. 511. verè asseruerit Cometas omoes in Æthere generari, etsi frustra Claromontius in suo antiTychone contrarium demonstrare contenderit.

Itaque Cometa est totius regionis Æthereæ præcipuum ac illustrissimum meteorum in ipso duntaxat Æthere genitum: de cujus materia & fulgore non levis adhuc restat difficultas. Nam omissis Antiquiorum opinionibus qui Cœlestia segniùs observarunt, Tycho Brahæus in Progymnasmatis & Longomontanus in sua Appendice de Novis Cœli Phœnomenis, voluere Cometarum materiam esse Cœlestem, atq; in globum coagmentatam: per Cœlestem verò materiam intelligunt liquidam Cœli rachian, sive expansum, in quo fixas suspendi, ut Terram in Aere putaverunt: sed hæc liquida Cœli substantia validis rationibus à Nobis rejecta est Lib. 3. sect. 3. cap. 1. Attamen vult ipse Longomontanus loco supradicto, materiæ Cœlesti admisceri aliquod materiale effluvium ab aliis Astris, pro generatione novorum Cœli Phœnomenon.

Keplerus verò in sua Cometarum Physiologia ait, *auram Æthereum quandoque crassescere, crassæque huic Ætheris pinguedini velut in quoddam apostema coactæ, ex natura loci lumen à Sole accedere, & motum conciliari, sicque Cometas generari*, quod sane plurimùm contrariatur Ætheris tenuitati inæstimabili ab illo assertæ Lib. 4. Epitom. Astronom. pag. 443, differtque ab alia Cometarum materia ab eodem Keplero exposita Lib. 1. pag. 57. Willebrodus autem Snellius vult eos esse exustulationes à Sole emissas. Ex quibus patet opinionum circa materiam Cometarum inter Neotericos non exigua diversitas.

Alii pejus opinati sunt, Cometas esse corpora Cœlestia fixis coæva; qui moventur in circulis, quorum diametri & centra sunt nobis ignota, ac impium putant asserere dari corpus Cœleste non coævum fixis, volunt autem illos apparere, dum peragrant inferiorem sui circuli partem, fiuntque nobis Perigæi: Deinde verò sese in Ætheris profunditatem immensam recipere, nullum enim Cœlum solidum esse putant. Si autem vera essent prædicta, non solum frequentiùs Cometas videremus, sed frequenter eundem, quòd scilicet magnam sui circuli partem (in qua nempe visuntur) brevi tempore percurrant; Præterea initio suæ apparitionis minimi apparerent, in medio maximi, at statim ab initio magni apparent.

Ismael vero Buillialdus in sua & aliorum observatione illius abortivi Cometæ, qui apparuit mense Decembri 1652, & peragravit constellationes Orionis, Tauri & Persei; opinatus est illum esse particulam viæ lacteæ ab hac avulsam aut detractam. Sed ratione vacuus non dixit à quo vel quomodo avulsam. Eiclistadius verò in sua exercitatione Astronomica de ipso Cometa art. 36. ait, *quod quando Cometa ad suam maturitatem in via lactea pervenit, tunc ab interna forma & spiritu motore à via lactea avellitur & incipit moveri, & certum ductum magni circuli sequi*. Sed horum nihil probat, nec probare potest. Nam certum est & sufficienter à Nobis probatum contra Tychonem, Longomontanum & Keplerum Lib. 3. sect. 3. cap. 1. viam lacteam esse solidissimam, ut sphæram fixarum cujus pars existit.

Quidem Neoterici (inter quos Henelius, Eiclistadius) opinantur Cometas coagmentari ex plurium Stellurarum viæ lacteæ accumulatione: & tandem Cometæ caput resolvi in harum Stellularum pluralitatem. Sed falluntur multipliciter. Primò, quia per viam lacteam disseminatæ Stellulæ sunt fixæ, ut omnes aliæ Stellæ. Secundò, quia omnes Stellæ fixæ propria luce fulgent, ut dicetur sect. sequenti: Igitur illarum accumulatio ad Cometam componendum esset visibilis, contra experientiam. Tertiò, quia si illæ Stellulæ in Cometæ dissipatione videntur; vel remanerent visibiles in loco ubi Cometæ caput dissipatū est, vel ipsæ etiam dissiparentur. Primum est contra sensum etiam optico Tubo adjutum: Secundum est contra rationem: Nullus enim hominum fixæ alicujus primævæ dissipationem observavit: quippe quòd non sint dissipabiles; nec à Planetis, cùm ne quidem eo pertingat calor aut lux ipsius Solis, nec à seipsis, alioquin frequentes earum dissipationes observarentur.

Cæterum ad veram Cometarum materiam definiendam, duo certa sunt hîc nobis supponenda. Primum circa Solem, nec procul ab ipso frequẽtes copiosásque nubes emergere, tantæ plerumque magnitudinis ut oculis duntaxat in disco Solis deprehenduntur; quæ tamen temporis spatio circiter menstruo dissipentur ex superiore c. 8. Secundum, seculorum successu observatum fuisse, materiam quandam fuliginosam interdum Solem obsidere; adeo ut & Solis splendorem multum obtundat, ut pene toto anno cædis Cæsaris, vel etiam alieno colore inficiat: sicut anno 1547, quo Sol toto quatriduo facie sanguinea per totam Europam apparuit, & non in unico loco, unde non in Aere, sed circa Solem ipsum materiam hujus Phœnomeni fuisse constat à sensibili paralaxi liberam. Imò etsi radii Solis tantæ sint spiritualitatis, ut quantacunq; densatione à speculo concavo sensibiliter non corporescant, ideoque in puro Æthere sint prorsus invisibiles: tamen circa Solem ipsum semper est aliqua materia, Æthere crassior, huicque permixta, quæ Solis radios vivacissimos excipiens tam efficaciter lucet, ut oculos eminus etiam arceat ab ipsius Solis intuitu, & in totalibus Solis deliquiis, Lunam quandoque corona lucidissima cingat. Hæc autem omnia oculis vel Tubo conspicua, non aliunde quam è corpore Solis effluere dictum est c. 4. Et hîc insuper inde constat, quia nec eò usq; ascendunt exhalationes Elementales, nec talia circa reliquorum Planetarum & præsertim Lunæ corpora deprehẽduntur.

His verò positis dico contra Tychonem, Longomontanum atque Keplerum, materiam Cœlestem, sive expansum, sive auram Æthereum (quæ apud illos sunt res eadem, quippe Æther ipse) non densari in materiam Cometarum, atque hanc non aliam esse, quàm exhalationes è corpore Solis perpetim prodeuntes, ut superiùs dictum est. Prima pars probatur à simili, quoniam Aer noster non densatur aut concrescit in nubes vel alia meteora Elementaria, non enim densatur à calore, cujus è contra proprium est attenuare & rarefacere, sed neque etiam à frigore; nam Aeris media regio semper est frigidissima, ideoque semper esset turbida. At nunquam Aer purior est quàm durante Hiemis frigore acerrimo: præsertim apud Boreales: ita ut certò acerrimum frigus Aerem purificet, quem calor inquinat, dum globi Terrestris humidum resolvit in vapores & exhalationes ascendentes in Aerem; qui propter suam varietatem atque fluiditatem illis cedere atq; locum dare compellitur, donec sibi adventitio frigore, vel innata facultate, hæc & eterogenea à se repellat ad eundem globum. Igitur multo minùs Æ-

ther

ther inæstimabilis ex Keplero supra Aerem raritatis, in viscidam & compactam Cometarum materiam densabitur, semper enim vel à calore, vel à frigore densaretur, quia ubicumque dantur actualis & successiva rarefactio & densatio, ibi calorem & frigus dari necesse est. Si igitur vel à calore Solis, vel à frigore Lunæ aut ♄, Æther ita densaretur; primò corpora ista perpetuis nubibus involverentur, cùm tamen frequentiùs Sol videatur purissimus, Luna verò nullis unquam obducta nubibus; deinde superius accideret absurdum, nempe calorē esse causam densationis, ideoque frigus causam subsequentis resolutionis: Quod dici non potest, cùm natura per primas qualitates quæ sunt primaria ejus ad omnes generationes & corruptiones instrumenta, eodem modo operetur in singulis regionibus, Elementari, Ætherea & Cœlesti. Probatur secundò eadem prima pars, quoniam absurdum est materiam Cometarum quærere, ubi nec oculis, nec intellectui patet; relicta idonea & adeò copiosa circa Solem conspicua; quā Keplerus ipse Lib. 1. Epist. Astron. pag. 57. etiam agnoscere cogitur: Imò asserere, *quod Cometæ plerumque cùm primùm videri incipiunt ex Solis radiis emergunt, quasi ex vicinia Solis, hujus materiæ patria proficiscerentur*. Quamobrem ex jam dictis emergit probatio secundæ partis: quod nempè Cometarum materia non sit alia, quàm exhalationes è corpore Solis perpetim prodeuntes.

Igitur idem Soli quod Telluri; & idem Ætheri quod Aeri accidit, quod nempè utriusque globi humidum à calore resolvatur, fiatque materia meteororum, ex Terra quidem Aereorum, ex Sole verò Æthereorum. Sed quia in Tellure datur multum humidum aqueum cum exiguo vel moderato calore si cum calore Solis conferatur: inde fit ut ex Terra multus elevetur vapor aqueus, cum modica vel mediocri exhalatione sulphurea, quandoquidem calor idem agit in utrumque subjectum, cæteris verò paribus humor aqueus sulphureo faciliùs resolvitur & elevatur; ubi verò deest humor aqueus & abundat sulphureus cum majori calore (ut accidit in quibusdam montibus) tunc exhalatio vapore copiosior elevatur: hinc verò fit ut pluviæ, nives, grandines, ros, pruina, cæteraque meteora aquea, ignitis sint nobis frequentiora. At in Sole ubi nullus datur humor aqueus, sed sulphureus plurimus, cum intensissimo calore intrinseco, fit tantùm humidi sulphurei viscidique resolutio, cui non parum terræ fuliginis admiscetur, ut enim nullus ascendit vapor sine commixta aliqua exhalatione, sic nulla elevatur exhalatio sine commixto terreo; idque patet ex fulmine & lapidibus in Aere nostro genitis dum copiosa ascenderit exhalatio.

Et quia humidum illud sulphureum à calore Solis resolvitur in exhalationem quæ deinde in nubes & maculas densatur, ut cap. 5. dictum est: Ergo densationem, vel concretionem ipsam fieri necesse est, vel à remissiore calore, quàm sit calor Solis, vel ab occurrente frigore: nam quæ calore solvuntur, frigore concrescunt ex Paracelso & experientiâ: ubi per frigus non solùm intelligitur frigus actuale, sed etiam calor adeò remissus, ut ipsi humido resolvendo sit impar. Ac propterea densationem ipsam procul à Sole fieri patet, nec Solis nubes, sive maculas ipsius Solis corpori esse contiguas, ut Galilæus & alii voluere. Posita autem earum à Sole distantia unius vel duorum semidiametrorum Terræ (quæ distantia est nobis insensibilis, nec improportionata globo Terrestri ejusque nubibus) tunc vel à remissiore loci calore, vel ab occurrente quoque frigore, prius densatur in nubes & maculas Solares: quod autem ad tam propinquam Soli distantiam frigus aliquod occurrere queat, id maximè videtur probabile, non quòd Ætheris substantia sit ex se eximiè frigida (quod citra rationem asserit Longomontanus cap. 5. suæ Appendicis de Novis Phœnomenis) sed quia præter fixas naturę frigidæ, tres sunt Planetæ actu frigidi ♄ ☽ & ☿ Soli proximus, à quorū concursu (præsertim in Noviluniis) Æthereum regionem circa Solem actu infrigidari necesse est, Æther enim ex se carens contrariis qualitatibus, ut diximus Lib. 3. sect. 2. cap. 2. ob summam qua pollet raritatem atq; tenuitatem, est ad calorem & frigus recipiendum, etiam Aere nostro longè aptior; cùm præsertim hæ & similes qualitates ab agentibus in distans duntaxat effundantur in obvia subjecta, neque ex horum materiali potentia educantur, ut à nobis demonstratum est Lib. 8. cap. 5. contra Aristotelem, ejusque sequaces, nec proderit objicere, Lunam & Mercurium impensè calefieri ab ipso Sole, quòd solida, densa & opaca sint corpora: nam etsi Terram nostram Sol valde calefaciat, non tamen impedit quominus illa in Aeris mediam regionem suum frigus effundat acerrimum ex Lib. 3. sect. 1. cap. 10. Igitur ut Aer noster peregrinas Astrorum & globi Terrestris qualitates atque fumos proprio excipit hospitio, donec eas frigore sibi adventitio in pristinam naturam deoset, aut dissecando dissipet & expellat: sic de Æthere respectu globi Solaris, & aliorum Astrorum censendum est. Atque hinc forsan accidit, ut nubes Solares extrinseco frigore citiùs densatæ atque in nymbum oleagineum resolutæ, dum supra igneum corpus Solis decidunt, accendantur & faculas illas repræsentent quæ interdum apparent in ipso disco Solis: ut enim vastissima sylva flagrante, ac nymbo aqueo copioso superveniente, illius flamma ex aliquo Lunæ loco extingui cerneretur: e contra verò si nymbus esset oleagineus, flamma vivacior albiorque fieri conspiceretur: ita de Solaribus nubibus in suum pristinum humidum resolutis & Solem copiosè aspergentibus censendum esse, fit valde probabile, quandoquidem nubes omnis humido constat, Sol autem aqueo humido caret, sulphureoque abundat.

Porrò quoniam Æther ut cætera liquida, Mare & Aer, motu & perflatione indiget, quibus ab admissis Eterogeneis purgetur ac in suo naturali statu conservetur: est autem hac de causa in perpetuo motu præsertim in regione Planetaria, ob vastissima Planetarum corpora per ipsum rapidissimè transvolantia, & præcipuè in vicinia Solis, ob perniciissimam revolutionem Mercurii, qui ex Kepleri Hypothesibus tantundem singulis diebus conficit itineris motu proprio in sua orbita, quantum reperiuntur in 41 Terræ diametris: Aliunde verò nubium Solarium dissipatio nobis per Tubum Opticum maximè conspicua est; idcircò fatendum videtur harum nubium dissipatarum materiam superstitem, à Planetarum & potissimùm vicini Mercurii conversionibus propriis, vel supradicta Ætheris agitatione hinc inde distrahi, rursusque ab iisdem causis & innata vi expulsiva Ætheris, alibi successu temporis quandoque accumulari, atque in grandiorem, densiorem-

remque molem ab inteoftori frigore vel remiſſiore calore loci concreſcere, ſicque fieri materiam Cometarum, quorum pars major (fatente Keplero) emergit è vicinia Solis. Nec obeſt Cometa ab eodem Keplero obſervatus anno 1607, qui ortum habuit ſub conſtellatione urſæ procul à Sole; Nam ejus materia ab iiſdem cauſis minimè fictis, ſed neceſſario admittendis, eo uſque expelli potuit; cùm ſuperſtes illa materia cuilibet agitationi facilè obſequatur.

Jam verò tres præcipuè Cometarum ſpecies admittuotur: Nempè Crinitorum, Barbatorum & Candatorum. Cometa Crinitus eſt, cujus medium compactius & luminoſius eſt, circuitus autem rarior & lomine hebetior. Barbarus eſt à cujus capite lumiooſiore, quid rarum & ſubtile inſtar Barbæ oblongæ educitur. Candatus denique eſt à cujus denſiore & luminoſiore capite cauda rarior emanat: adeo longa ut etiam aliquando 40 vel 60 gradus maximi in Cœlo circuli ſubtendat: vel etiam plures, qualis fuit Cometa aoni 1618, cujos cauda ad 72 gradus fuit exteoſa.

Nunc de duobus etiam plurimum controverſis aliquid dicendū ſupereſt, quippè de Cometarum motu & lumine. Ac primò Keplerus in ſuo Libello de Cometis ſuſcepit demonſtrandum Cometas omnes moveri moru rectilineo. Quoniam vero ejus fuit intentum Libello ipſo, ex motu Terræ circulari, oſtendere motum Cometæ rectilineum, & ex rectilineo Cometæ, convincere circularem Terræ; quid à Logica magis alienum, quàm hæc demonſtranda pro principiis aſſumere, vel aſſumpta deinde concludere? Aſſumit enim initio Libri primi: *Terram trajicere ſuper ſpatia Mundi eo motu circa Solem, quem Ariſtarchus & Copernicus ei tribuerunt.* Tum: *Cometam non ſecus ac trajectionem aliquam ferri per ſpatia Mundi, in linea recta in directum continuè.* Dices nullo ſequente abſurdo, in appareotiis Cometæ, demonſtratis ex ſuppoſitionibus ſive principiis aſſumptis, neceſſario convinci veritatem aſſumptorum: atqui hoc mioimè verum eſt; quia poſitâ Tellure mobili, & Sole quieſcente demooſtrãtur omnes apparentiæ motuum Planetarum; nec propterea inde neceſſario concluditur veritas hypotheſium; cum eædem apparentiæ ex cootrariis hypotheſibus etiam demonſtrentur, veritas autem ſibi non contrarietur. Adde quod Keplerus qui annuum Terrę motū ex rectilineo Cometarum motu probare voluit, fatetur in Tychouis Hyperaſpite pag. 101, *circularitatem motus Cometarum apud Tychonem niti ſua etiam probabilitate:* & reprehenſus à Sarſio, quòd motum Cometæ trajectorium voluiſſet in principio & fine remiſſum, celerem autem in medio; ingenuè confeſſus eſt in Appendice ex Trutinatore Galilæi, *ſe nullam admodum reperire cauſam magnam, cur motum illum Cometæ rectilineum verſus utrumque terminum languidiorem ſtatuat; itaque ſe relinquere hanc inæqualitatem in dubio,* quæ tamen ex tali motu ſequeretur.

Quamobrem etiam conſentiente Keplero, Tychoni adhærebimus, qui Cometas in propriis orbitis, circa Solem aliorum Planetarum inſtar moveri demonſtravit Lib. 2 progymnaſmatum; videturque eorum Naturæ congruum, ut qoia ſuot progenies Solis non ſecus ac maculæ quæ circa Solem ipſum gyrant, ita illi ex maculis ipſis, vel exhalationibus Solaribus facti, euodem motum, etſi periodo & viâ diverſum, ob majorem à Sole diſtantiam retineant. Sed inde notandum, poſſe Cometam inter orbitas Veneris & Martis generari, qui ſi inferiorem ſui circuli partem pervaderet, ad Elementalem uſq; regionem deſcenderet; ſiquidem in utroq; ſiſtemate, Coperoici nempe & Tychonis, Terra & Elementalis regio ſitæ ſunt inter duas illas orbitas, unde oil mirum ſi in genere, animalia ipſique bomines plus à Veneris & ♂ quàm à ♄ ♃ ☉ & ☿ influxibus agitentur. Non tamen propterea Cometes ille dicendus eſſet genere Elementalis, tum quia exbalationes Solis pro generatione Cometarum ad regionem Elementarem detrudi, prohibet motus atque frigus Lunæ circa regionem ipſam gyrantis: tum quia Cometæ plus naturam Planetarum quam Elementorum noſtratium partieipant. A qua autem cauſa interna vel externa Cometæ circa Solem moveantur, idem hîc quod cap. 10. de Macularum motu aſſerimus.

Tandem circa Cometarum lumen duæ ſunt opiniones. Nam Ariſtoteles ejuſque ſequaces volunt Cometas ex ſe lucere & accenſos eſſe: at Tycho Braheus in progymnaſmatis, & Keplerus in ſua Cometarū Phyſiologia, illud omninò negant, aſſerentes ipſos à Sole duntaxat illuminari inſtar Lunæ vel aliorum Planetarum: utraq; enim ſententia non minimis ſubjacet difficultatibus Nam cùm ad omnes Planetas, illumioans cauſa eadem ſupponatur; eademque ſit Cometarum materia, nempè exbalatio è viſceribus Solis elevata: cur non omnes Cometæ eodem modo, vel accenduntur, vel illuminantur; ſed alii ſiunt criniti, alii barbati, & alii candati; cùm præſertim ſingulas ſpecies à ſua illuminante cauſa diſſipari receptū ſit à pluribus, ac proinde ſingulas eodem modo geoerari & interire? An biſſecanda erit hæc difficultas, aſſerendo Cometarum alios accendi, alios verò à Sole duotaxat illuminari, quinimò videtur potiùs ſtatuendum nullum illuminari, ſed omnes accendi, utcunq; Keplerus hanc ſenteotiam paulò acerbiùs inſequatur. Primò enim Tycho & Keplerus ſuam ſententiam minimè probant, ſed tantùm Cometas non accendi in regione Elementari, ut Ariſtoteles opinabatur. Deinde certum eſt Cometas omnes derepeote in ſua maxima mole apparere, & in maximo ſuo fulgore oiſi obſtet vicinitas Solis, nec videri creſcere, cùm è contrario à prima apparitione, eorum incipiat diſſipatio. Jam verò quoniam ab omnibus meritò receptum eſt, eorum materiam eſſe pinguem, viſcidam, & compactam, etiam certum eſt tantam molem non derepente ſed paulatim accumulari, concreſcere & (ut Kepleri verbis utar) cogi velut in quoddam apoſtema. Si igitur Cometa etiam cum ſua cauda, ad mioimam uſque ſui diſſipationem oculis conſpicuus eſſet, quatenus à Sole illuminatus: oequaquam dubitandum, quod ob eandem cauſam conſpicuus eſſet (etſi cum bebetiori lumine) priuſquam ejus materia ad tantam molē denſitatemq; deveniret; præſertim ſi procul à Sole gigneretur, ut Cometes anni 1607, qui ſub majore Urſa ortus eſt: Cum verò id non accidat, ſed materia ſucceſſivè accumulata, concreta & compacta derepentè illuceſcat, hoc per ipſius materiæ inflammationem fieri neceſſe eſt, præſertim cum ab ad-

ver-

versariis concedatur & rectè, materiam illam esse pinguem, hoc est oleagineam vel sulphuream, quâ nulla est ad inflammandum aptior in rerum natura. Confirmatur ex nostris sulphureis exhalationibus quæ in media vel suprema Aeris regione accenduntur in coruscationes, fulgura, stipulas ardentes, capras saltantes, Stellas cadentes, ignem fatuum, &c: quidni igitur exhalationes Solares omnino sulphureæ & nullo modo aqueæ accendentur in Æthere, præsertim si per motum & antiperistasin à frigore extrinseco densante, earum calor intrinsecus roboretur? Tandem volunt Tycho & Keplerus Cometam dissipari à radiis Solaribus. Ergo vel à luce, vel à calore, quibus constat ipse radius: at non à luce, hæc enim duntaxat illuminat, & nihil aliud efficit, ut probabimus lib. 11. cap. 13. Quod si à calore, ergo cum viscida & compacta materia levi calore resolvi & dissipari nequeat, ut Chymicis notum est, acrior erit necessarius, sed ab hoc pinguis & sulphurea materia facilè accenditur. Imò cap. 6. diximus Solis radios nihil aliud esse, quàm ejus flammam incorpoream, vel formam igneam undequaque effluentem. Igitur ex parte materiæ, radiorum Solarium, & repentina apparitione, etiam longè probabilius est Cometas omnes esse accensos.

Objiciet aliquis omnia quæ accenduntur paulatim accendi, gradatimque flammam successivè concipere. At Cometæ in sua maxima mole momento temporis illucescunt, non ergo per inflammationem, sed per illuminationem à radiis Solaribus quæ fit in instanti. At respondeo, falsum esse antecedens, nam pulvis pyrius, oleum & exhalatio in nubibus, in instanti accenduntur, & olei flamma, sicut & ignis fatui perdurat aliquo tempore, donec scilicet consumpta sit materia inflammabilis: quidni ergo idem accidet exhalationibus Æthereis sive Solaribus?

Præterea objicit Braheus lib. 2. Progym. cap. 7. & alibi. Quod si Cometæ accensi essent, inde sequeretur eorum caudam sursum perpetuò erectam fore, secundum lineam rectam tendentem ad Mundi centrum, quòd hæc sit natura flammæ; cum tamen Cometes anni 1577, & alii caudam perpetuò direxerint in oppositam Solis, & quandoque deorsum versus Terram, id postulante situ Solis, quod est indicium certissimum Cometas solaribus tantùm radiis illuminari, ut priùs quoque censuerat Cardanus Lib. de subtilitate; *Dum ait Cometen globum esse in Cælo à Sole illustratum, per quem illius transmissi radii, pone caudam faciunt semper à Sole aversam.*

Verùm quod omnis flamma ne quidem in sublunaribus sursum vel ad perpendiculum erecta sit, patet ex nostris ignitis meteoris, ac præsertim stellis ardentibus, quarum una valdè magna, Æstate anni 1607, paulo ante Solis ortum cum ingenti per Aerem sibilo ad Terrã usque descendit, obliquâ viâ non procul à me Aquis sextiis Massiliam proficiscente; tum ex artificialibus nostris ignibus in Aerem projectis, tum ex motu facis accensæ: in his enim omnibus flamma, sive cauda perpetuo secundum eandem lineam sequitur motum capitis accensi, quomodocunque illud moveatur sive sursum, sive deorsùm, sive horisontaliter, sive circulariter. Præterea quandoquidem Sol nostræ Telluris instar, suas exhalationes ut suos quoque radios undequaque emittit, etiam versus Terrã (ut constat ex maculis quas in disco Solis oriri cernimus) quid mirum si Solares exhalationes & Cometæ, non Terram pro centro observant, sed Solem unde prodiere; ac per consequens illorum cauda, sive flamma quæ Æthream Solaremque materiam participat, secundum rectam ad Solis lineam sit disposita?

Objicies si motus Cometæ esset ad Solem, satisfaceret ratio hic allata, sed suo motu potiùs recedit à Sole: Nec unquam in motu materiæ accensæ flammamque emittentis, flamma præcedit corpus accensum, ut patet in experientiis vel exemplis allatis. At in Cometis caudatis flamma præcederet. Præterea Cometæ cauda quo est longior eo apparet latior, quod non fit in experientiis supra allatis.

Respondeo igitur, ex D. Descartes part. 3. princip. Philosophiæ art. 136 posita Tellure in linea quæ Solem & Cometam oppositos ostendit, Cometam videri accensum qualiter est in rei veritate, scilicet cum Coma rotunda undique sparsa, quod genus Cometæ rosam vocant: dum autem Sol & Cometa non sunt respectu Terræ oppositi, Cometæ flamma non videtur rotunda, sed per radiorum reflexionem caudæ instar protensa: sique Cometa mane videatur, cauda præcedit caput, & si vesperi, sequitur. Videatur ejus demonstratio. Hæc igitur apparentia à rei veritate aliena, non obstat quin Cometa sit rotundè accensus, ut cernitur in primo terræ situ. Cauda autẽ eo appareat major quo Cometa fuerit major. Et linea recta ab ipso ad Solem ducta, fuerit à Tellure remotior.

Porro Cometæ suppositæ inflammatione, jam in ejus dissipatione nulla occurrit difficultas, quandoquidem illum per inflammationem sensim absumi necesse est.

Coronidis loco paucula hic ad Astrologiam spectantia de Cometis dicenda sunt. Itaque Cometæ produci queunt, vel à solo Deo, aut ejus ministris Angelis: vel à causis naturalibus supradictis. Priores non sunt causæ, sed tantum signa futurorum malorum, nisi homines à peccatis resipiscant, qua de re, ut moneantur, Cometæ ipsi à summa paternaque Dei bonitate Justitiam præveniente producuntur. Deus enim hominibus adeo bonus est, ut vix unquam illis in communi vel particulari, sine aliquo prænuntio grande malum infligat. Sicque instante Mundi conflagratione Sol obscurabitur, Luna non dabit lumen suum, Stellæ de Cœlo cadent, & virtutes Cœlorum movebuntur: atque sic gladius ignitus qui per annum stetit in Aere sopra Hierusalem non causavit, sed duntaxat significavit ejus destructionem igne & ferro: at posteriores sunt causæ simulque signa futurorum malorum, etsi utrumq; neget Scaliger exerc. 79. Art. 2. cum pluribus Astrologiæ Osoribus: Multum enim de Planetarum natura participant in materia atque motu, ut supra patuit. Ideoque à Tychone rectè vocantur Pseudoplanetæ. Et Ptolemæus lib. 2. Quatrip. cap. 8. illis attribuit effectus, quales Marti & Mercurio conveniunt. Ac proptetea eorum ortus pravas admodum in hominibus propensiones causat, vel accendit, unde multa peccata graviaque scelera & facinora, indeque bella: sed præterea

regionem Elementarem non parum alterat influxu adulterino: Unde sterilitates, fames, pestes, aliique morbi homines passim enecantes. Nec Deus ex suæ providentiæ legibus tenetur hæc mala avertere, quòd liberè cum liberis, & necessariò cum necessariis causis concurrat: avertit autem precibus & pœnitētia placatus. Quamobrem eum vix unquam impunè Cœlum Cometis fœdum conspiciatur, ut constat historiis, atque horrenda bella, horrendæque calamitates à Cometa anni 1618 huc usque perdurarint, quæ etiam indies increscunt: præsertim verò (prob dolor) inter Christianos, in quibus etiam Filius contra Matrem pugnavit, & Frater contra Fratrem; multaque alia funesta & horrenda contigerint in sola etiam Europa, quorùm mentionem facit Keplerus Lib. 3 Physiologiæ suæ Cometarum, pro certo ab omnibus Cometis timendum esse constat; atque tenendum eos semper esse signa hominibus exhibita, ut à peccatis resipiscant & sibi caveant; cætera ad hancrem spectantia fusiùs alibi proprio loco exponentur: hæc est autem nostra de Cometis aliisque meteoris Æthereis sententia, sibi saltem constans & naturalibus causis atque apparentiis consona, sagaciorum tamen examini & judicio relinquenda. Vide quid de Cometis diximus in Notis nostris Astrologicis, adversus commenta D. De Villennes supra Aphorismos 98. & 99. & 100 Centiloquii Ptolemæi: Illud enim & quo ad Physicam & quo ad Astrologiam satisfaciet cuilibet sapienti.

SECTIO III.

De Mixtis Cœlestibus.

CAPUT I.

Non omnes Stellæ fixæ sunt ejusdem inter se speciei.

Postquam Sectione 2. à Nobis ostensum est, dari in Æthere mixta perfecta, quippè Planetas, atque diversa meteora; superest ut saltem in Cœlo fixarum dari etiam mixta perfecta & meteora hîc probemus: quod etsi Peripateticis prima fronte videatur temerarium, & naturæ Cœli injuriosum; tamen non fictis sed adeo certis innititur fundamentis hucusque segniùs animadversis, ut jam de eo dubitare nefas esse putem. Ad hoc autem Nobis erit sequenti ordine procedendum.

Hactenus creditum est in Academiis, Stellas fixas omnes esse tantùm sui Cœli partes densiores, ut nodi illi durissimi qui in lignis reperiuntur, proindeque nec à Cœlo ipso cui affixæ sunt, nec à seipsis differre speciei. Quod autem non omnes saltem ejusdē sunt speciei, inde probatur: Quoniam aliæ ab aliis differunt formali virtute, sive propriâ & naturali efficientiâ, suntque aliæ naturâ beneficæ, aliæ autem maleficæ: alii enim sunt effectus spicæ Virginis, alii cordis Scorpii, alii capitis Medusæ, alii cordis Leonis, alii Arcturi, & alii aliarum fixarum, sive in Aere, sive in hominum genituris, ut Astrologicâ patet experientiâ. Ergo Stellæ ipsæ differunt specie: Alioquin idem sequetur absurdum, quod ex identitate specifica Planetarum sequebatur capite 2. sect. 2. Neque arbitrandum Stellas in firmamento se habere, ut flores, fructus & semina in plantis, vel ut cerebrum, cor, hepar, ren, lien, & oculus in animalibus, quæ calore, crasi & effectu quidem inter se differunt, non tamen forma specifica: Quia inde sequeretur Cœlum ipsum esse corpus organicum, ejusque & Stellarum formam esse animam; quod à veritate prorsus aberrat, ut Lib. 2. fusè à nobis ostenditur, quia neque vegetat, neque sentit, neque ratiocinatur, etsi cuncta viventia afficiat.

CAPUT II.

Stellæ fixæ differunt specie à firmamento sive Cœlo cui affixæ sunt.

Nam illæ inter se differunt specie ex cap. 1. Ergo etiam à Cœlo cui affixæ sunt; alioquin Cœlum ipsum à seipso differret specie, quod fieri nequit.

Quamobrem de firmamento & Stellis fixis idem quod de Tellure ac lapidibus, metallis, & mineralibus ipsi insertis & contiguis censendum est. Sunt enim Stellæ regionis Cœlestis gemmæ lucidissimæ suo Cœlo duntaxat contiguæ, non autem continuæ, sicut nec metalla, lapides, vel etiam plantæ Telluri sunt continuæ.

CAPUT III.

Fixæ à Planetis differunt specie.

Quod enim aliquæ Stellæ fixæ, ut passim dicuntur ab Astrologis esse de Saturni, aliæ de natura Jovis, &c. etiam verè sint ejusdem cum Planetis ipsis speciei; hæ potissimum rationes assignari queunt. Prima, quod quæ dicuntur Saturninæ, sint concolores Saturno, Joviales Jovi, & ita de reliquis. Secunda, quod Saturnus dum conjungitur Stellis Saturninis, juxta naturam propriam operetur intensiùs; id verò fine naturarum similitudine fieri nequeat. Tertia, quod Saturninæ solæ eadem efficiant quæ Saturnus ipse.

Atqui rationes hæ stare nequeunt pro identitate speciei: Non prima, Auri enim & Cupri, item lapidum, plantarumque plurium, tum etiam animalium color est idem, species verò diversæ, neque communi accidenti convenit specificare substantialiter. Non secunda, quia de Stellis fixis in magno Mundo idem censendum quod de Planetis in Microcosmo, quarum aliæ dicuntur cephalicæ, aliæ cardiacæ, aliæ hepaticæ: Non quod sint ejusdem speciei cum cerebro, corde, vel hepate: sed quod cerebri, cordis, & hepatis actiones juvent, & perfectiores efficiant, & quandam crasis & substantiæ similitudinem cum partibus ipsis. Sic ergo Stellarum aliæ dicuntur Saturninæ, non quod sint ejusdem cum Saturno speciei, sed quod Saturno junctæ ejus effectus promoveant, & efficaciam acuant. Id verò etsi virtutum formalium necessario inferat affinitatem, non tamen necessario infert identitatem ex qua speciei convincitur identitas. Non deni-

denique tertia, quòd falsa sit; & experientiæ repugnet Stellam aliquam solam etiam primæ magnitudinis, eadem penitus efficere quæ Planeta cujus naturæ intensa atque diuturna.

At fixas à Planetis differre specie bis argumentis confirmatur; primum, quòd mundanis etiam regionibus differant; sunt enim Planetæ in Æthere & fixæ in Cœlo ipso, à Planetis remotissimæ; unde non modò specificam sed genericam etiam contrahunt differentiam: deinde quòd plurimis fixis, duorum aut trium Planetorum natura tribuatur ab effectu permixto; aliæ quippè dicantur esse naturæ ♃ & ♂, aliæ ♄ & ♀, & sic de ceteris. Cùm autem corpus idem duarum nequeat esse specierum ut ♃ & ♂, alia necessariò peculiaris species veoit ei tribuenda, cujus vis formalis affinis sit viribus ♃ & ♂, à qua mixtus ille effectus proficiscatur, idem enim in Planetis & aliis mixtis passim observatur. Ad hæc si fixæ ejusdem essent speciei cum Planetis: etiam eadem, esset illarum quæ horum virtus formalis ex cap. 2. sect. 3. proindeque iidem omnino prodirent effectus à conjunctione Saturni cum fixa Joviali, atque cum ipso Jove, & à conjunctione Solis cum fixa Saturnina, aut horum oppositione, vel quadrato, atque ab iisdem syzygiis Solis & ipsius Saturni, & de cæteris similiter; præsertim verò inter Planetas & fixas primæ & secundæ magnitudinis; essentque tales effectus frequentissimi, ideoque ipsorum Planetarum inter se effectus minùs celebres & conspicui, quæ omnia evidentissimæ repugnant experientiis. Tandem negari non posset fixas ipsas iisdem dominari Zodiaci signis, quibus Planetæ ejusdem secum speciei; eas verò maximè, quæ per Zodiacum disseminantur; quòd præsertim ibidem ut ipsi Planetæ moveantur secundum signorum successionem: & per consequens etiam dominari figuræ domibus, locisque præcipuis: uode tanta esset ejusdem loci multitudo dominatorum, tantaque ex horum diverso statu confusio judicii, circa significarum ipsius præcipui loci nasceretur, ut effectus ab Astris manantes discernere atque prædicere homini foret impossibile; quod etiam experientiæ reluctatur; cùm propter fixarum naturas nondum benè cognitas (si paucas ex præcipuis exceperis) pars major Astrologorum ex solis Planetis & dodecatemoriis per multa verè prædicat. Ex his igitur constat fixas à Planetis differre specie; proindeque unum numero Solem aut Saturnum toti Mudo sufficere, cujus virtus per motum Planetæ obliquum, ad utramque Mundi partem Borealem & Australem, sublunarium necessitati & Planetæ virtute proportionato tempore defertur, infinitam DEI sapientiam manifestans.

CAPUT IV.

Dantur in Cœlo plures fixæ, ejusdem inter se speciei.

QUod Stellæ fixæ non omnes inter se differant specie, sic ostendetur. Stellæ siquidem fixæ non sunt propter solum Cœli decorem, sed etiam propter actionem in hæc inferiora. Tum quia majores Stellæ præterquam quod Cœlum præ cæteris ornant, etiam præ cæteris efficaces deprehenduntur in sublunaria, vel solæ vel Planetis commixtæ; & Stellæ secundæ magnitudinis, efficaciores iis quæ tertiæ sunt; atque ita deinceps ad minimas: tum quia cùm sint corpora à suo Cœlo specie diversa, non minùs unicuique aderit sua formalis virtus quàm sua forma specifica: qua virtute agent in subjecta ad patiendum apta, qualia in rerum natura conceduntur esse sublunaria.

Primum ergo, si fixæ omnes specie differre supponantur, different etiam inter se omnes virtutibus formalibus, proindeque ab bis sive solis, sive cum iisdem Planeris commixtis, prodibunt in eandem Tellurem effectus toto Terrarum orbe differentes, in meteoris, mineralibus, plantis, brutis, & homine (non enim sola Climatum aut Telluris partium differentia, sufficientem reddet diversitatis effectuum rationem) cùm tamen in diversis climatibus, Terræque partibus humiditate vel siccitate, depressione vel elevatione, aut circumstantibus locis differentibus, eadem meteora & mixta passim generenrur. Non ergo Stellæ omnes diversæ sunt inter se speciei. Maximè verò ex eo confirmarur, quia alioquin Horison quilibet obliquus careret effectibus manantibus à Stellis sibi non conspicuis, foretque defectus hic toto Terræ circuitu visui manifestissimus: quodque majus est, neque Plantæ, neque bruta, neque homines Terræ borealis, vivere aut conservari possent in Australi, vel contra; ob penitus diversas astrorum vires in ipsis partibus, quæ diversitas motu Planetarum non obstante ideò remaneret; quòd quilibet Planeta cum diversa specie fixa, diversa efficiat; hæc antem omnia repugnant experientiis.

Verùm præter hasce rationes universales, idem probatur efficaciùs ex Tabula fixarum à Ptolomeo & subsequentibus Astrologis tradita; in qua ex observatis coloribus & effectibus fixarum, multæ dicuntur esse naturæ Martis, plures naturæ Veneris, aliæ naturæ Saturni & Jovis, &c. In his igitur quæ colore & effectibus omnino conveniunt, dari eandem virtutem formalem necesse est, quare & eas ejusdem esse inter se speciei. Non omnes ergo fixæ differunt inter se specie.

In contrarium verò sequentia objici queunt.

Primò, quod multa generenrur in Terræ parte Australi, quæ non gignuntur in Boreali; & per consequens non easdem specie Stellas in utraque reperiri. Cùm enim ea diversitas peti nequeat à Planetis, qui partem utramque alternè percurrunt; proindeque mixta specie diversa fixis specie diversis subjici fatendum sit, ne cujuslibet mixti generationem ab omnibus fixorum speciebus dependere, vel has sublunaribus superfluas esse insipienter asseramus; rectè sequitur quod supra infertur.

Sed esto non easdem specie Stellas in utraque Mundi parte reperiri, non tamen propterea sequitur, in una tantùm Mundi parte plures non dari Stellas ejusdem speciei. Adhæc in utraque parte certum est eadem specie produci meteora, lapides, metalla, gemmas, cæteraque, si plantas & animalia quæpiam exceperis, vel ob harum cum partis alterius Cœlo aut Solo majorem affinitatem; vel quòd statim à diluvio, animalibus ipsis DEI providentia orbis habitationem sibi dividentibus, alia in boreali; & alia in meridionali plaga remanserint. Attamen nihil gigni in una Mundi parte, quod in altera quoque gigni & conservari nequeat, experientiâ fit manifestum, atque de ipso etiam homine:

quod earumdem ſpecie Stellarum in utraque parte ſufficiens eſt argumentum.

Dicitur ſecundò: Quod iodividuorum multiplicatio inter fixas tantùm videatur oeceſſaria, vel ob ſpeciei conſervationem, vel ob virtutis earum io diverſis Mundi partibus Boreali, ſcilicet, & Auſtrali neceſſitatem. At primum eſſet ſuperfluum, quia cùm fixæ ſint iocorruptibiles, æquè io una fixa ſpecies conſervaretur, atque in uno Planeta vel una Tellure. Secundum verò rurſus eſſet ſuperfluum, quòd nempè Stellæ fixæ non minùs quàm Planetæ moveantur ſecundum ſignorum ſucceſſionem, ideoque à Cœli, vel Mundi parte Boreali ad Auſtralem pertranſeaot.

Sed conceſſa ſpeciei conſervatione in unico individuo, oegatur multiplicatio individuorum, ob rationem dicendam adverſus objectionem tertiam. Jam verò ad ſecundum reſpondendum eſt. Quod etſi fixæ à Tropico Cancri ad Æquatorem diſſeminatæ, motu Firmamenti ſecundum ſignorum ſucceſſionem deferri queant ad Mundi partem Auſtralem; hujus tamen motus adeò tarda eſt periodus, annorum nempè juxta Tychonem 26040. ut ne quidem in tota ipſius Mundi duratione conjecturis ſupputata, Stellæ quæ initio creationis fuerunt in principio Cancri, perventuræ ſint ad principium Libræ; multóque minùs quæ fuerunt in principio Arietis. Aliarum verò quæ ſunt à tropico Cancri ad Polum Arcticum, oullæ unquam ad eandem partem Auſtralem tranſituræ ſint, quod certè ipſarum virtutis in utraque Mundi parte neceſſitati proportionaliter ad Planetas ſuccurrere nequit; ob hanc igitur cauſam fuit individuorum inter fixas multiplicatio neceſſaria; nec enim ſinguli angeli differunt ſpecie.

Tertio dicetur: quod DEUS per plures Stellas non faciat quod potuit per unicam; at unicam numero Stellam creare potuit æquè potentem atque ſunt omnes ſimul Stellæ, habitæ ejuſdem cum illa ſpeciei, cujus ideo virtus toti Mundo ſuffeciſſet, ut virtus uoius ſpecie & numero Planetæ toti Mundo ſatisfacit.

At negandũ eſt quod aſſumitur, dicendumq; DEUM in creatione, creationem non habuiſſe creatricis ſuæ potentiæ, quæ eſt infinita; ſed rerum creandarum; quas in pondere, numero & menſura congruis rerum ipſarum naturæ, condere decreverat: fuit autem ſubluoaribus congruentius, plures ejuſdem ſpeciei fixas in utraque Mundi medietate reperiri, quàm unicam numero in univerſo Mundo: tum quia ſi nequidem Sol ſub Æquatore fixus, utrique hæmiſphærio ſatisfaceret (fruſtra enim datus ei fuiſſet motus ab uno tropico ad alterum) multò minùs talis Stella mobilis firmamenti motu, ob rationes ſuperiùs dictas: tum quia à Stellis tantæ virtutis, & frequentibus Planetarum cum iiſdem congreſſibus, nimis intenſi effectus, diſproportionatique rerum ſublunarium ſtatui prodiiſſent: quòd virtus unita fortior ſit: utrique autem incommodo proviſum eſt ab infinita Creatoris ſapientia (quæ omnia diſponit fortiter, ſed ſuaviter) plures ejuſdem ſpeciei Stellas in utraque Cœli medietate ſpargendo; à quibus iidem effectus io una qui in altera, & moderati prodirent, ſic enim idem Conditor per plures fontes, rivulos & fluvios regionem totam irrigat atque fœcundat, quæ ab uoico æquivalente flumine aut ſubmergeretur, aut majori ex parte ſicca, ſteriliſque remaneret. Ex his igitur objectionum ſolutionibus evidentiſſimis conſtat, non omnes fixas inter ſe differre ſpecie.

Jam verò quod non omnes ſint ejuſdem inter ſe ſpeciei, oſtenſum eſt cap. 1. Ac per conſequens aliæ ſunt ejuſdem, aliæ verò diverſæ inter ſe ſpeciei, quod erat oſtendendum.

CAPUT V.

Stellæ fixæ ſunt corpora mixta.

HOc negatur à Peripateticis, pluribuſque Aſtrologis, ſed præſertim Pontano diſcurſu prolixiore in fine lib. 2. & principio 3. de rebus Cœleſtibus. Probatur autem rationibus ſequentibus. Primò enim ſupponantur fixæ eſſe corpora ſimplicia. Et quia omne corpus ſimplex ordinatur à natura ad mixtionem ut patet ex ſupradictis in regionibus Elementari atque Æetherea: Ergo de fixis idem erit aſſerendum. Jam verò fixæ ipſæ io regione Cœleſti neque ordinantur ad mixtionem fixarum, quod hæ ſupponantur eſſe corpora ſimplicia: neque ad mixtionem Cœli cui affixæ ſunt, quod hoc revera ſit corpus ſimplex omnique careat mixtionis ſigno, ex cap. 3. ſect. 3. Sed neque etiam ex Chymica ſublunarium, mixtorum reſolutione dicentur ad horum mixtionem occcurrere: tandemque undecim duntaxat numero Planetæ regioois æthereæ, præter legitima mixtionis eorum principia ſuperiùs dicta, noo indigent innumera aliorum principiorum multitudine qualis inter fixas eſſet admittenda. Noo igitur fixæ ſunt corpora ſimplicia.

Præterea cùm in regionibus Elementari & Æetherea dentur corpora ſimplicia & alia ex his compoſita: In regione autem Cœleſti dentur duo Cœli corpora ſimplicia vaſtiſſima, & io horum altero conteotæ Stellæ fixæ inoumeræ, à Cœlis ipſis, Elementis, Planetis & inter ſe differentes ſpecie: etiam has mixtas eſſe oportet, ut 3. Mundi regiones conveniant io uniformitate, quam natura io omnibus quantùm poteſt, affectat, & ſuperiora inferioribus correſpoodeant juxta Triſmegiſti ſententiam.

Ad hæc quæcunque corpora diverſæ inter ſe ſpeciei, ſuot in eodem corpore ſimplici velut in proprio & naturali loco: ea ſunt mixta ut inductione patet ex diverſis ſpecie, mineralibus in Terra, diverſis ſpecie Plaoetis in Æthere: & jam probatum eſt de Planetis cap. 4. ſect. 2. Atqui Stellæ fixæ iuoumeræ ſpecie differentes, ſuot in eodem corpore ſimplici ut in proprio & naturali loco, ergo ſunt mixtæ. Abſurdumque foret opinari Firmamentum corpus ſimplex & fixarum locum, à quo ipſæ differunt ſpecie, refertum eſſe innumeris aliorum corporum ſimplicium per illud diſſeminatorum ſpeciebus, & oon potiùs mixtorum, quæ ionumeris ſpecie mixtis per Terræ & Aquæ globum diſſeminatis correſpondeant.

Inſuper Stellæ ipſæ coloribus inter ſe plurimum differunt, atque aliæ ſunt pallidæ, aliæ albæ, aliæ rutilæ, aliæ rubræ, &c. Ut tam oculis quàm Teleſcopio patet evidenter: nempe hæc varietas luminis refractioni imputari poteſt; quandoquidem tales apparent in Meridiano circulo à vaporibus & refractionibus liberæ; ergo tantùm imputanda materiæ diverſitati, ut patet in ſublunaribus ex his

quæ

quæ vel à Sole illuminantur, vel accensa per se lucent. Cùm ergo in fixis diversa detur materia: Ergo & mixtio admittenda.

Denique non secus ac in Ætherea regione Cometæ generantur naturaliter: ita Stellæ novæ in Cœlesti regione; ut constat ex Stella nova ab Hypparcho observata; tum pluribus aliis observatis nostro seculo, à præstantissimis Astronomis, præsertim verò illa insigni à Tychone Brahæo observata in constellatione Cassiopeæ anno 1572. ex quibus tuto conjicere licet, plures alias similes Stellas ab Hypparcho ad Tychonem fuisse genitas: quæ vel peritorum Astronomorum defectu, vel horum inadvertentiâ minimè observatæ fuerunt. Jam verò generationem omnem naturalem præcedit alteratio à contrariis qualitatibus; sed in corpore simplici quale est Cœlum fixarum, nulla datur contrarietas, idque patet etiam in singulis Elementis sublunaribus, in quorum nullo in sua natura spectato datur contrarietas, quippe frigus & humiditas Aquæ, sibi non contrariantur; ergo illa contrarietas mixtionem arguens, erit in Stellis fixis necessariò admittenda; ideoque Stellæ ipsæ sunt corpora mixta.

Caput VI.

De mixtione fixarum.

Qualis sit particularis fixarum mixtio definire, humanum superat intellectum, qui ne quidem corporum sublunarium particularem mixtionem agnoscere potest nisi per resolutionem Chymicam. Itaq; duo duntaxat in genere hîc nobis dicẽda sunt.

Primum: Fixas omnes mixtas esse ex materia Cœlesti, Æthere & 4. Elementis. Ac de materia Cœlesti probatur, tum ratione pro Sole, aliisque Planetis adducta in fine cap. 6. sect. 2. Tum à simili in aliis Mundi regionibus in quibus mixta ex eo præcipuè Elemento componuntur, quod est eorum locus proprius: ut enim pisces ex Aqua, & lapides metallaque ex Terra potissimùm constantur: sic fixæ ex Firmamento quod est eorum præcipuum ac prædominans Elementum.

De 4. autem Elementis, Terra, Aqua, Aere, atque Igne, inde etiam constat. Primò quia fixæ non secus ac Planetæ formaliter calefaciunt, refrigerant, exsiccant atque humectant; atque hoc nisi esset, Incolæ Lunarum frigidarum gelu perirent dum ☉ & Planetæ calidi sunt illis per longum tempus subterranei: at Planetæ hæc faciunt formalibus Elementorum qualitatibus: Sol enim actu & formaliter calidus est, ut probavimus contra Peripateticos, ergo fixæ erunt etiam formaliter calidæ, frigidæ, humidæ, siccæ; ideoque ex Elementis compositæ quæ formalium illarum qualitatum sunt subjectum proprium & per se.

Deinde quoniam inter fixas Stellæ novæ generantur, omnemque generationem præcedit alteratio per contrarias qualitates, quæ in Cœlo fixarum (corpore simplici) minimè dantur; ergo in fixis ipsis admittendæ sunt, ex ratione 4. cap. 5. Ergo etiam in ipsis fixis admittenda sunt 4. Elementa, quæ formalium illarum qualitatum sunt subjectum proprium & per se.

Præterea ex Stellis fixis secernitur materia eterogenea & inflammabilis, deindeque condensatur, ex qua Stellæ novæ generantur, ut infra probabitur: at tantum ab actuali calore excerni potest, ideoque densari à frigore. Ut jam diximus de Sole cap. 6. sect. 2. omnisque materia inflammabilis est Elementalis: ergo in regione fixarum dantur calor & frigus, ipsæque fixæ componuntur ex Elementis.

Quod verò etiam componantur ex Æthere probatur, quia non solùm datur Æther in mixtis Æthereis sive Planetis ex cap. 5. sect. 2. sed etiam in mixtis sublunaribus ex cap. 1. sect. 2. lib. 3. Ergo multò magis dandus est in mixtis Cœlestibus sive fixis: quippè Æther nulli Elementorum per se contrarius est in mixtis omnibus communè Elementorum invicem contrariorum vinculum, ad quancunque mixti formam excipiendam: unde à Platonicis dicitur esse materiæ & formæ vinculum: nec immeritò, cùm de utroque in qualibet Mundi regione participet: atque ipse sit medius inter Cœlum & Elementa velut omnia connectens.

Secundum nobis in genere dicendũ, est quod cùm fixarum aliæ, calore, colore & effectibus Martis naturam referant, aliæ Jovis, aliæ Saturni, &c. etiam singulæ quoad mixtionem Elementorum proportione respondent illi Planetæ, cujus naturam referunt, sic tamen ut in Stellis fixis materia Cœlestis prædominetur. Atque hoc pacto cor Scorpii correspondet Marti; Arcturus Jovi, &c.

Caput VII.

Quænam ex supraposita doctrina de mixtis Æthereis & Cœlestibus deducantur, & de aliis circa ipsam notandis.

Ex tradita hactenus doctrina circa mixtionem Planetarum atque fixarum multa sequuntur Scholis Peripateticis ignota.

Primum: plura esse 4. Elementis, Terrâ, Aquâ, Aere, atque Igne. Nam quia corpus omne simplex ad mixionem concurrens verè est Elementum, Æther autem & Cœlum ad mixtionem concurrunt in fixis & Planetis ut supra ostensum est: ergo erunt etiam Elementa. Sicque sex saltem in natura dabuntur Elementa specie diversa.

Secundo: dari 4. Elementa, Ignem, Aerem, Aquam, atque Terram in singulis Mundi regionibus: sed crassa valdeque fœculenta in regione quæ dicitur Elementalis; puriora in regione Ætherea, & purissima in Cœlesti: unde & aliud sequitur; nempè Elementa hæc minùs esse activa in sublunari regione, magis in Ætherea & maximè in Cœlesti: nam quò puriora sunt Elementa, eò excellentiùs & efficacius ipsorum qualitates operantur.

Tertio: dari etiam in illis tribus regionibus Sal, Sulphur & Mercurium, impuriora in sublunaribus, puriora in Æthere, & purissima in Cœlo. Et ratio est, quia nulla est Aqua sine Mercurio, nulla Terra sine Sale, nullusque Ignis vel Aer sine Sulphure, & vicissim. Ideoque dari Terram Cœlestem, Terram Ætheream, & Terram sublunarem sive fœculentam. Atque sic de Igne, Aere, & Aqua: & similiter Sal sublunare, Æthereum atque Cœleste, atque sic de Sulphure & Mercurio.

Quarto: Ætherem atque Cœlum non modò inter se & à 4. Elementis esse diversa specie, sed etiam à tribus principiis, Sale, Sulphure & Mercurio; quæ

quæ non ſecus ac rerum ſemina vix ratione ab ipſis 4. diſtinguuntur Elementis, ut conſtat ex Chymiatris. Nam Coſmopolita in ſuo novo luminè Chymico ait, 4. Elementa, Ignem, Aerem, Aquam atque Terram excitata per motum & influxum Aſtrorum atque invicem agentia, certatim projicere ſuum ſubtile, hoc eſt ſuum ſperma ſive ſemen verſus Terræ centrum quaſi naturæ matricem ex quo res omnes in Terra gignuntur & componuntur: quas tamen ex Sale, Sulphure & Mercurio etiam componi conſtat. Atque ſic de rebus in Aqua vel Aere genitis cenſendum eſt. Severinus verò Danus cap. 6. ſuæ Ideæ aſſerit, rerum ſemina in Elementis contenta vix ulla mentis ſubtilitate diſtingui poſſe ab Elementis, qua in re concordat cum Coſmopolita qui rerum ſemina vocat ſubtile Elementorum.

Quinto: Regionem Ætheream inter duas alias Cœleſtem & Elementarem ut ſitu, ſic naturâ & virtute mediam eſſe: unde nil mirum, ſi non modò cum extremis inſignem habeat convenientiam ſympathiamque: ſed præthereà Planetæ ipſi, totius Mundi ſublunaris Rectores præcipui eſſe deprehendantur.

Sexto: Planetarum omnium Lunam minimè, Saturnum verò maximè, Ætheris participem eſſe; Solem autem medio modo ſe habere.

Septimo: Majorem eſſe Planetarum quam Stellarum convenientiam cum mixtis ſublunaribus, ideoque mirandum non eſſe ſi Stellæ ſubitas quidem atque magnitudine ſtupendas mutationes & accidentia cauſent in ſublunaribus, ac potiſſimùm inter homines, ſed tantùm fugaces minimèque firmas, niſi à Planetis eundem in effectum conſpirantibus adjuventur; ut vulgò aſſeritur ab Aſtrologis obſervationibus edoctis; quippè quòd earum natura & influxus minùs proportionentur ſublunaribus quàm Planetarum. Tandem Planetis ipſis majorem eſſe cognationem ſympathiamque cum hominibus quàm cum alia ulla ſpecie ſublunari: quia cùm homo conformationis & naturalium operationum nobilitate, mixta cuncta ſublunaria longè ſuperet, ipſum ejuſque ſemen Ætheris participatione reliqua mixta ſublunaria vincere oportet; ſunt enim ſuperiora ab Æthere, & non ab inferioribus Elementis, ut dictum eſt cap. 5. ſect. 2. lib. 3. Et ipſe agnovit Ariſtoteles; at magis Æthereorum major eſt affinitas cum magis Æthereis, quàm cum minùs: ideò jam etiam mirari deſinendum eſſe, ſi cùm Planetæ ſint cauſæ primariæ, Mundo huic inferiori, ac imprimis homini regendo deſtinatæ; homo præ cæteris pro illarum motu ſtatuque diverſo, formetur, temperetur, moveatur & afficiatur, ut patet ex genethliacis obſervationibus.

Præter ſuperiùs deducta, jam quæ ſequuntur notanda ſunt. Primùm, quod etſi Chymici in eo præſertim differre velint 4. Elementa à tribus principiis ſale, ſulphure & Mercurio; quòd in mixto Elementa potiùs materiæ rationem ſubeant, & communes tantùm qualitates ſuppeditent, calorem, frigus, &c. non autem mixti proprias, quæ duntaxat à tribus principiis ſuppeditantur: tamen fatentur Elementa & principia tam arctè ſibi cohærere ut nullis naturæ legibus & vix ulla arte ſeparari queant: imò Iſaacus Hollandus inter Chymiæ principes eminentiſſimus, omnino negat illius per artem ſeparationis poſſibilitatem. Unde fatendum eſt tam Elementa quàm principia eſſe duntaxat univerſalem cauſam materialem mixtorum omnium in 3. Mundi regionibus, Cœleſti, Æetherea & ſublunari, quæ tamen in neutra regione, proprias alicujus mixti continet qualitates donec informetur ab Aſtris vel Authore naturæ ſpiritu ſeminis ipſius mixti; quod ſemen in hanc Mundi ſcenam generatione nova proditurum, Elementa, & principia congrua ſibi adaptat ex Severino Dano, eaque propriis inficit qualitatibus & ſignaturis, donec ex mixti ipſius corruptione aliud generetur: tunc enim principia & Elementa ipſa, novi ſeminis admittunt proprietates & ſignaturas, prioribus depoſitis per alterationem quæ novæ præit generationi. Nam vel idem ſpecie infima ſemen, materiæ inditum à creatione ſufficit omnibus generationibus; vel in ſingulis generationibus novum ſemen introducitur priore expulſo. Vel denique cuilibet materiæ inſunt actu incluſa rerum omnium ſemina; & prout ex unius mixti corruptione ſequitur hæc vel illa materiæ diſpoſitio, hoc vel illud ſemen diſpoſitioni congruum laxatur ac erumpit naturali jure ſucceſſionis in ſcenam mumdanam. Cæterùm poteſt quidem ſemen auri variis alterationibus pertingere ad ſummam ſuæ naturæ perfectionem; ſed quod ex ſemine auri naſcatur triticum vel gallina, repugnat Philoſophis Chymicis, qui etiam aſſerunt ſuum lapidem non niſi ex una re fieri poſſe: unde ſequitur duplicem eſſe generationem, unam cum deſtructione ſpeciei, alteram cum ſublimatione ſpeciei.

2. In mixtis quinque reperiri ſpecies qualitatum, quarum quatuor pertinent ad materiam, & quinta ad formam: illarum prior continet vulgares duntaxat Elementorum qualitates, calorem, frigus, humiditatem, & ſiccitatem, quas actuales appellant: & hæc ſpecies dicitur eſſe à Solis Elementis, eſtque mixto extrinſeca & accidentalis, poteſtque adeſſe & abeſſe.

Secunda continet mixti colorem, odorem, ſaporem, nec non frigus, calorem, humiditatem & ſiccitatem intrinſecas, quas virtuales qualitates vocant, & hæc ſpecies manat à tribus principiis Sale, Sulphure & Mercurio, unde liquet calorem virtualem non ſolùm in pipere, flammula, arſenico, & ſimilibus reperiri: ſed etiam in lactua, papavere, apio, & omnibus aliis mixtis quorum nullum eſt ſine Sale, & nullum Sal ſine calore virtuali, & ſic de aliis qualitatibus. Tertia continet qualitates Æthereas. Quarta Cœleſtes, in mixtis duntaxat materiam Cœleſtem admittentibus, quales ſunt Planetæ & fixæ: & hæ tres ultimæ ſpecies ſunt mixto intrinſecæ, ab eoque inſeparabiles. Denique ſpecies qualitatis ad formam pertinens ea eſt quam cap. 2. ſect. 3. formalem vel ſpecificam virtutem nuncupavimus, quæque ab ipſius formæ eſſentia manat ſive proprio mixti ſemine in ſingulis Mundi regionibus, ut vis attrahendi ferrum in magnete; & vis influentialis propria in Planetis ſingulis.

3. In ſingulis Mundi regionibus & mixtis ſingulis quinque ſupradictas ſpecies qualitatum ſubſervire formæ ſubſtantiali mixti, nec ſolùm ipſas qualitatum ſpecies, ſed etiam formas ſubſtantiales omnium Elementorum ex quibus mixtum ipſum componitur: hæ ſiquidem remanent actualiter in mixto, atque in ipſo ſunt propter

ejus

ejus mixti formam, ad quam in mistione ordinantur; ut diximus c. 6. sect. 3. dum de mistione Solis ageremus. Unde nil mirum si in Sole (exempli gratia) multiplex calefaciendi virtus deprehendatur. Nam inest illi calor actualis ab Ignis Elemento, calor virtualis à Sulphure vel Sale, Æthereus ab Æthere, Cœlestis à Cœlo, qui etsi in Cœlo idem sit cum frigore Cœlesti (est enim simplex ipsius Cœli virtus, 4. qualitates contrarias eminenter continens) tamen io Sole ab hujus forma determinatus, fit illi specificus, & influentialis juxta naturam ipsius Solis: quo Sol etiam subterraneus, ratione sui dominii vel aspectus in horoscopo, natum temperamento calido efficit: sic enim in pipere calor aut frigus Elementale cum calore virtuali sentiuntur.

Caput VIII.

An Stellæ fixæ propria luce fulgeant.

Res est inter Philosophos & Astronomos maximè controversa: omissis verò aliorum opinionibus; etsi Keplerus lib. 1. Astron: Copern. velit Solem esse in Mundo fontem unicum lucis, caloris atque motus, à quo corpora omnia etiam Cœlestia illuminantur & calefiunt: tamen sibi non constans lib. 6. ea de re dubitat cum Galilæo, spectataque fixarum stupenda à Sole distantia ex propriis hypothesibus, non audet asserere fixas Planetarum instar à Sole duntaxat illustrari: ipsasque vicissim communicatam sibi lucem, ad nos usque per eandem intervalli prolixitatem demittere: quamvis Planetas omnes cæteros à Sole tantùm illuminari non ampliùs dubitet. Quoniam verò nec Keplerus ipse, nec alius superiorem difficultatem hactenus elucidavit: placet hic eam accuratiùs discutere atque ostendere fixas non à Sole illuminari; sed congenita sibi luce splendere multò probabilius esse.

Primùm ergo, quoniam in confesso est apud omnes Astronomos ac præsertim Braheum lib. 1. de nova Stella anni 1572. pag. 414. Jovem vix ullam ex Terra pati paralaxin sensibilem, ergo longè minor minusque sensibilis erit paralaxis Saturni multò altioris Jove; quamobrem cùm fixas à Planetis immenso intervallo distare certum sit; nequaquam dubitandum paralaxin fixarum, Paralaxi Saturni adhuc longissimè esse minorem. Jam verò quoniam fatentur Copernicani in Terræ motus hypothesi, fixas nullam sensibilem facere paralaxin orbis: si supposuerimus earum paralaxin esse 20″ (quæ tamen adhuc est sensibilis, ideoque fortassis major quàm quæ Saturno convenit) & mediam Solis à Terræ centro distantiam sive Orbitæ Solis semidiametrum esse 1498 ½ semidiametrorum Terræ ex Lansbergio lib. 2. Uran. Elem. 9. qui hac in parte redarguit Tychonicam distantiam 1150. & Keplerianam 3469 ½ semidiametrorum earumdem; invenietur in resolutione trianguli ad Mundi centrum rectanguli 1544 8454. semidiametri Terræ pro fixarum à Sole vel Mundi centro distantia: si nempè fiat 970. sinus 20″. ad 10000000. sinum totum, ut 1498 ½ ad aliud. Jam verò semidiameter apparens fixæ magnitudinis sextæ, ponitur à Lansbergio lib. 3. Uran. esse 2″ ½ nec inconvenienter si (ut ipse supponit observatione per tubum opticum) fixæ magnitudinis primæ semidiameter sit 30″. Ponatur autem à nobis prior apparens illa semidiameter 2″ ad majorem rei evidentiam. Ergo ex hac & semidiametro sphæræ fixarum 1544. 8454. invenietur vera semidiameter fixæ magnitudinis sextæ esse 150. semidiametrorum Terræ; si nempè fiat, ut sinus totus 10000000. ad 97. tangentem 2″. ita 1544. 8454. semidiameter sphæræ fixarum ad aliud. Valet autem Solis semidiameter ex eodem Lansbergio pag. 116. Uran. circiter 7 ½ semidiametros Telluris. Quare si fiat ut vera semidiameter ipsius fixæ ad semidiametrum sphæræ fixarum, ita vera semidiameter Solis ad aliud; prodibunt 772423. semidiametri Telluris, pro semidiametro sphæræ, in qua si Sol esset, appareret ex Tellure ejusdem imò minoris magnitudinis cum fixa suprapositâ sextæ notæ. Hæc autem semidiameter est tantùm pars circiter vigesima semidiametri sphæræ fixarum: quamobrem si ad tantam exilitatem reducitur Sol in vigesima parte semidiametri sphæræ fixarum; quantus erit fixis ab his novemdecies remotior? Itaque corpora tantæ vastitatis eo pacto illuminari quo illa fulgere radiis quoque reflexis cerneremus, à ratione prorsus alienum est, multoque magis si calculus juxta Lansbergii vel Kepleri hypotheses instituatur. Cùm Lansbergius in Uranom. pag. 124. det tantùm fixis 7″ 22‴ paralaxeos orbis. Non ergo fixas à Sole illuminari, sed ingenita luce micare fatendum est, in hypothesi præsertim Copernicana, sed luce quàm Sol obtusiore, alinquin radios vibrarent oculis intolerabiles, nullaque nox esset; ut ex Sole per tubum opticum inversum viso conjicere licet, qui Solem quò ad apparentiam, removet ab oculo vehementer, illumque repræsentat ut fixam lucis intolerabilis visui.

Cæterùm quoniam probavimus Terram non moveri in orbe magno, sed fixam esse in Mundi centro: si Stellarum paralaxis orbis fuerit 20″ & magni orbis semidiameter 1498 ½ semidiametrorum Terræ ut supra positum est; ergo Stellarum ipsarum paralaxis ex superficie Terræ in Mundi centro sitæ, nequidem erit 1‴, supponatur autem esse 1″ hoc est sexagesies major, (atque sic paralaxis orbis quæ superiùs nulla esse dicebatur, erit 20′) ergo fixarum à Tellure in Mundi centro distantia, erit 208333 ⅓ semidiametrorum Terræ, & supposita semidiametro apparenti fixæ alicujus primæ magnitudinis 10″ (quam Lansbergius ait esse 30″) ejus vera semidiameter erit 10 $\frac{10400}{100000}$ semidiametrorum Terræ; cum tamen semidiameter Solis sit tantùm 7 $\frac{487}{844}$ semidiametrorum Terræ ex eodem Lanbergio: ideoque fixa erit major Sole bis cum dimidio.

Jam verò ex Solaribus Eclipsibus constat, quod si Luna totum tegeret Solem, relictâ duntaxat particulâ duplo & dimidio minore, quàm sit fixa primæ magnitudinis, particula ipsa, etsi nobis immensè vicinior fixis, obtusè admodum & multò minùs quàm Luna plena Terram illuminaret: quamobrem absurdum omnino erit opinari totum Solem qui ex regione fixarum major non apparebit illa particula; fixarum omnium corpora opaca, tanto lumine afficere; quantùm ex Terra conspicitur: non igitur fixæ illuminantur à Sole;

sed

sed congenita sibi luce fulgent; suntque veluti Soles innumeri, vel gemmæ fulgidæ in Firmamento.

Est autem hæc ratiocinatio eò validior, quòd fixarum semidiametrum apparentem triplo minorem; & paralaxin fixarum 180'''. majorem supponamus, quàm Lansbergius: siquidem ex ejus hypothesi paralaxis fixarum ex superficie Telluris in Mundi centro, est tantum 20'''. quæ hic à nobis supponitur esse 1".

Verùm si aliquando exactæ Solis ♂ ♃ & ♄ paralaxes detectæ fuerint methodis à nobis traditis. Part. 8. Astronomiæ restitutæ, hæ omnes Solis, ♂ ♃ ♄ & fixarum à Terra distantiæ meliùs adhuc innotescent. Quinimò per quadrantem à nobis delineatum Part. 9. poterit ex Stellis circumpolaribus observatis eadem nocte supra & infra Polum in Meridiano extra refractionis limites, certò detegi; an illæ paralaxin patiantur saltem 2" an verò majorem, quod hic monuisse sufficiet.

Sed objiciet aliquis: ergo fixæ omnes erunt accensæ ut Sol, ideoque omnes ignitæ, ac per consequens naturæ calidæ contra cap 6.

Sed negatur consequentia: non enim quæcunque per se lucent ignita sunt, ut in his sublunaribus constat ex cicendulis luporum, felium, multorumque piscium oculis, ligno putri & similibus. Imò quandoquidem Stellæ ipsæ solido Cœlo affixæ sunt, dicendum potius illas non esse accensas, flammâ saltem igneâ. Tum quia omne ita accensum Aere vel Æthere ambiente ad sui conservationem indiget ut patet in Sole ipso: tum quia à tam vastis corporibus ignitis igne etiam maximè activo ut alibi de Sole dictum est, Cœlum ambiens quia solidum successu temporis corroderetur, calcinaretur, aut vitri instar liquaretur: mixta autem omnia à proprio ambiente Elemento conservantur, quomodo autem conservarentur, si ejus ruinam molirentur? Sunt igitur accensæ fixæ, flamma duntaxat Ætherea vel Cœlesti quæ est ipsa lux Ætherea vel Cœlestis, non autem ignea; quæ tamen cum calore, frigore aut humiditate Elementalibus est compatibilis: sic enim cicendulæ & felium oculi, Æthera luce non autem ignea micant, ideoque non sequitur Stellas omnes esse naturæ calidæ.

Caput IX.

De Meteoris Cœlestibus sive Stellis novis.

Regionem Cœlestem sua etiam habere meteora non secus ac Æthere am & Elementarem deprehensum est non solùm ab Hipparcho, sed nostris etiam temporibus ex Stellis novis in constellationibus Cassiopeæ, Cygni & Serpentarii genitis annis 1572. 1600. & 1604. de quibus hic paucis agendum.

Primùm ergo concordant peritiores Astronomi, has Stellas esse in ipso Cœlo fixarum: tum quòd omni prorsus careant paralaxi, tum quòd omni proprio motu destitutæ, eandem cum singulis fixis distantiam perpetuò servent; idque fatetur Tycho Brabeus lib. 1. Progym. pag. 303. 412. & alibi, cui ob exactissimè observatam Cassiopeæ Stellam novam, præ cæteris credendum est. Ac certè ut paralaxeos defectus non necessariò arguit eas esse in Cœlo fixarum; sic omnis motus proprii carentia, omnino dissuadere videtur eas in Æthere pendulas esse, cùm nullum tale pendulum ab omnibus Astronomis concedatur carere motu de loco ad locum, præter illud quod Mundi centrum occupat, sive sit Tellus sive Sol: unde necessariò inferendum videtur, illas Firmamento esse affixas.

Quamobrem cùm illic à Sole illuminari nequeant (ut de Stellis fixis ostensum est cap. 8.) sequitur contra Tychonis opinionem eas vel à Stellis fixis illuminari, vel propria luce fulgere. Atqui non ideo fulgent quòd ab aliis Stellis illuminentur; alioquin (ut de Cometis dictum est cap. 9. sect. 3.) non derepentè in sua maxima mole apparerent, sed etiam multò antea; quod nempe earum materia dum sensim concrescit & cumulatur in eam molem, dici nequeat illuminationis incapax, ante completum illum molis & densitatis statum. Ergo superest ut propria luce fulgeant; quod etiam fatetur Longomontanus cap. 6. Appendicis de novis Cœli phœnomenis, dum ait, *hanc autem formam (subaudi lucem) non vulgarem ex Sole & Astris lucem esse oportet, sed potius seminalem (ut ita dicam) seu ad generandum (ut in reliqua natura fit) potentem; quippè quam DEUS quando ipsius providentiæ id visum fuerit materiæ infundit*, &c. Quibus verbis Longomontanus Stellarum novarum lucem multis tenebris involvit: nam præterquam quod in rebus naturalibus ad peculiarem DEI refugit providentiam, nequidem indicans quomodo seminaria illa sive primigenia lux (quam internum calorem appellat) in actum erumpat: hoc etiam certum est in universa natura, quod cujusque rei forma seminalis vel internus calor, non modò suum subjectum perficit & in esse conservat, sed etiam defendit à contrariis: at Stellarum novarum lux, quam primùm erumpit in actum & apparere incipit, videtur in sui subjecti dissipationem incumbere tanta fame, ut ipsa dissipatio ferè dietim sit conspicua, ex tanta distantia; quod tamen neque ipsa lux primigenia, neque lumen solum à Sole vel fixis acceptum efficere potest. Quid igitur aliud superest, quam ut eadem de Stellis novis atque de Cometis feratur à nobis sententia? Dicam usque illas accendi seu inflammari & per inflammationem dissipari, quandoquidem omnes adparentiæ in hoc fine ulla contrarietate conspirant: quippe repentina illuminatio, & successiva dissipatio à devorante flamma omnino ut in Oleo, igne fatuo, Cometis & similibus. Jam igitur dicamus de illarum materia.

Itaque spectatâ fixarum à Tellure distantiâ, & harum Stellarum stupenda mole, absurda omnino erit eorum opinio, qui illarum materiam arbitrantur esse vapores è globo Terrestri eò usque elevatos: tum quia ultra crepusculorum regionem non ascendunt (alioquin crepuscula matutina citiùs & vespertina tardiùs apparerent) tum quia totius globi Terrestris etiam ad calcem reducti humiditas viscida & inflammabilis, nequaquam sufficeret ad tantæ molis corpus densum & compactum, qualis est unica ex illis Stellis. Idemque ferè dicendum est de exhalationibus quæ ex Sole vel aliis etiam Planetis elevantur, quan-

quandoquidem ex cap. 7. fixa magnitudinis primæ in hypothesi Copernicanorum immensè major est Planetis omnibus simul sumptis: in nostra autem hypothesi de 1" pro paralaxi fixæ primæ notæ; hæc major est Sole ipso, duplo cum dimidio: posita autem ejus paralaxi 2", & semidiametro apparente 15", ipsa erit æqualis Soli. Jam verò Stella nova Cassiopeæ fuit corpus densum & compactum, longè majus quavis fixâ primæ magnitudinis, cum ex ipso Tychone lib. 1. Progym. pag. 300. Jovem etiam Acronichum apparente mole superaverit, & Venerem cùm Telluri vicinior est, proximè æquaverit: unde satis liquet Stellam illam ex vaporibus vel exhalationibus è Planetarum ipsiusque Solis corpore elevatis non fuisse coagmentatam. Adde quod ut vapores vel exhalationes è Terrestri globo prodeuntes, crepusculorum metas non transeunt ex superiùs dictis; ita exhalationes è Planetarum corporibus sed præsertim ex Sole prodeuntes, suos habent limites; atque vix extra sphæram Saturni excurrere queunt, ut ipse fatetur Tycho; qui etsi sphæram fixarum à sphæra Saturni parum distantem faciat, noluit tamen exhalationes illas ascendere usque ad fixas, ut ex iis Stellæ novæ generentur. Quanto igitur minùs pertingent usque ad fixas, si hæc vel mixta Copernicanorum mentem, vel saltem juxta nostram paralaxeos hypothesin à Saturni orbita distiterint. Non igitur etiam Stellarum novarum materia ex Ætheris regione desumenda est. Sed ut regio Elementaris sua habet meteora quibus materiam suppeditat; & regio Ætherea similiter; ita de regione Cœlesti idem erit cum Tychone, Longomontano & aliis asserendum.

Attamen horum sententia, reformatione videtur indigere. Volunt enim Tycho in sua conclusione de nova Stella, & Longomontanus in sua Appendice de novis Cœli phœnomenis cap. 5. Stellarum novarum materiam esse merè Cœlestem & ex ea potissimum Cœli parte desumi quæ via lactea nuncupatur. Ratio autem Tychonis hæc unica est, quod Stella Cassiopeæ genita sit in via lactea, & post suam extinctionem velut quemdam hiatum in ipso loco reliquerit: Ratio autem Longomontani est, quod præter Cassiopeæ Stellam, alia etiam orta sit anno 1600. in eadem Galaxia, scilicet, in collo Cygni. Ac insuper via lactea sit in Cœlo instar Cerebri vel spinalis medullæ in homine, in qua spiritus Stellarum præparentur, priusquam Soli & Planetis & inferioribus communicentur. Ex ea autem præparatione prodiere semina novarum Stellarum accedente Divina voluntate.

Verùm quoniam Stella nova in genu Serpentarii procul à via lactea ortum habuit; imprimis opinio superior corruit, quod via lactea sit Stellarum novarum materia propria.

Deinde quoniam ex supradictis Stellæ novæ lucent quatenus accensæ; ergo materia constant inflammabili. Talis autem est pinguis, viscida & Elementalis, non autem Cœlestis. Igitur Stellæ novæ quatenus accensæ non constant Cœlesti materia desumpta vel ex via lactea, vel ex alia ipsius Cœli parte; non secus ac meteora in Aere accensa, non constantur ex ipso Aere. Nec Cometæ etiam accensi, ex Æthere ad hoc densato ut superius ostensum est, sed res salvo sagaciorum judicio sic se habere mihi videtur.

Quoniam ex supradictis 4. Elementa reperiuntur in tribus Mundi regionibus cum suis qualitatibus, & Stellæ fixæ ex iisdem componuntur, quarum plurimæ non solum virtute sed actu quoque sunt calidæ, ob eandem causam: nihil autem est in natura evidentius, quam proprium esse caloris eterogenea disgregare: Igitur à fixarum corporibus, etsi Cœlo affixis elevantur caloris ope subtiles quædam exhalationes quæ Firmamenti poros versus Ætherem penetrantes, & vel occursu Ætheris ipsius vel Stellarum frigidarum radiis, ad ipsum Cœli concavum densatæ, cumulatæ, conglobatæ, & glutinis instar adhærentes, tandem continua fermentatione sic præparentur; ut rapidissimo Cœli motu, illicò accendatur ille globus, in Cœli concavo vel Ætheris convexo. Unde fit etiam ut novæ Stellæ (saltem initio) sint iis fulgentiores quæ Mundo coæva ipsius Cœli penetralia occupant, quod nimirum novæ solo Æthere sursum intermedio sint nobis conspicuæ; quamvis puritas Elementorum & exhalationis possit etiam esse causa illius lucis vivacioris. Atque hæc de materia.

Itaque ad hiatum à Stella Cassiopeæ derelictum: Respondemus Tychoni; nullam fuisse factam dissipationem materiæ Cœlestis, quæ non est inflammabilis neque dissipabilis; alioquin non esset naturæ simplicis, sed mixtæ & corruptibilis. Ideoque naturæ Elementalis contra cap. 4. sect. 3. lib 3. sed coloris illius apparentiam fuisse causatam à superstitibus Stellæ combustæ fecibus instar glutinis aut fuliginis, concavo Cœli adhærentibus, quæ etiam successu temporis dissipatæ sunt: & confirmatur Tychonis refutatio; quia ipse vult materiam Cœli esse fluidam; at in tali materia hiatus seu vacuitas fieri nequit, ob liberam partium circumstantium successionem à fluiditate: ut patet in Aqua & Aere. Si autem Cœlum supponatur solidum & diaphanum vitri vel cristalli instar; certum est quod idem hiatus adhuc videretur; cum alia materia solida in priùs dissipatæ locum succedere nequiverit: fluida verò quam ex Æthere opportuit illicò successisse fuga vacui, hiatum illum non magis post, quam ante biennium consolidaverit. Unde nostra de Stellæ combustæ fecibus aut fuligine opinio, adhuc videtur probabilior.

Ad illud verò Longomontani quod via lactea præparandis spiritibus Stellarum deserviat: dicimus hoc esse fictitium, nullaque etiam ratione probabili innixum: cum spiritus fixarum sparsarum in utroque hemisphærio Cœli per viam lacteam divisi, dici nequeant in ipsa via lactea præparari: unde etsi proprius Galaxiæ usus certò nobis non innotescat: arbitror nihilominus illam fuisse conditam, ad nostram potius instructionem, quàm necessitatem. Ea quippe nos edocet Cœli mobilis soliditatem, ex qua multa alia deducuntur. Nam si Cœlum esset fluidum ut Tycho opinatus est, impossibile esset naturaliter Gallaxiam manere semper eandem & invariabilem in situ, latitudine, continuitate, densitate, &c. ut jam alibi diximus.

Sed forsan objiciet aliquis. Quod Tellure quiescente Cœlum fixarum necessario poni debet solidum ut crystallus vel adamas ex cap. 1. sect. 3. lib. 3. ideoque minimè porosum, ac per consequēs vaporibus & exhalationibus impervium. Præterea si ex Stellis fixis aliqua à calore materia sursum elevaretur, fierent in Cœlo cavitates à Stellis novis accensis, quod supra rejectum est; si hæc deorsum projiceretur, id esset contra Naturam vaporis atque caloris. Non ergo Stellæ fixæ Stellarum novarum materiam suppeditant.

Ad utramque verò difficultatem respondemus ex Chymicis, præsertim Isaaco Hollando Lib. 1. oper. mioer. cap. 21, Raymundo Lullio & aliis, qui rerum naturas longè penitùs introspexerunt quàm Aristoteles. Primò, lapidem Philosophorum quater aut quinquies iteratum sua subtilitate quodcunque vitrum etiam cujusvis spissitudinis penetrare, quod Alchymiæ ignari vix concedent, aut forsan quoque ridebunt; quamvis ex vulgari Chymia constet, idem fieri à spiritu vini aliisque si eorum rectificatio nimiùm iteretur. Quid igitur mirum si vapores ex purissimis & nobilissimis Naturæ corporibus emissi, sua etiam subtilitate Cœlum penetrent, quod poris omnino carere probari nequit, sicut nec Adamantem? Secundò, datur etiam apud vulgares Chymicos duplex destilatio, una per ascensum dum ignis supponitur, altera per descensum, dum ignis superponitur materiæ destilandæ. Cur ergo fieri non poterit, ut aliqua ex Stellis materia descendat in Ætherem ab aliarum fixarum calore superno, & primi Cœli ac Cœli fixarum motibus invicem contrariis. Quandoquidem ipsi Alchymiæ principes maximè verò Cōpolita in suo novo lumine Chymico, volunt corpora superiora perpetuò jaculari id quod habent subtilius, versus Terræ centrum ad verum Sublunarium principia. His verò concessis non video cur nostra de Stellis novis sententia non sit admittenda: imò cur sæpe non generentur Stellæ novæ, quarum duntaxat majores nobis apparent.

Igitur de Mixtis & Meteoris Æthereis atque Cœlestibus hactenus pro ingenii nostri modulo dixisse sufficiat.

FINIS LIBRI NONI.

ASTRO-

ASTROLOGIÆ GALLICÆ

LIBER DECIMUS.

De Astrologiæ experimentis, Sectis & Principiis in universum.

PRÆFATIO.

Quamvis superioribus Libris & Apologetica Præfatione nostra, omnem ignaris osoribus Astrologiæ, ansam adversus ipsam debacchandi sufficienter abstulerimus: Eamque Philosophicis ac Theologicis munimentis adeo fortiter circumvallaverimus; ut jam tutò Nobis liceat illam à fundamentis extruere: Tamen in ipso fundamentali lapide substernendo, novum occurrit certamen minimè spernendum, circa experientias Astrologicas, quæ ex Pico Mirandulano, Alexandro de Angelis & quibusdam aliis, sunt Astrologiæ fundamentum, ab omnibus Astrologis huc usque pro suæ doctrinæ veritate suppositum. Volunt enim hi Adversarii, nullas dari experientias Astrologicas: cujus contrarium hoc Libro à Nobis probandum est; eorumque rationes in eorum confusionem evertendæ.

Caput I.

Experientiam esse peculiarem habitum intellectus.

Eorum habituum qui in homine intellectu gignuntur naturaliter, & quibus (ait Aristoteles cap. 5. Lib. 6. Ethic.) Anima verum dicit, affirmando aut negando, Philosophus ipse quinarium duntaxat numerum assignavit; quos dixit Artem, Scientiam, Prudentiam, Sapientiam & Intellectum. Mancam verò esse divisionem illam experientia probat, quam definiunt esse ejusdem rei eodem modo pluries observatæ memoriam. Galenus verò sic eam definit Lib. de Optima Secta. Experientia est ejus quod frequenter & eodem modo visum est, comprehensio & memoria. Siquidem ad experientiam duo concurrunt, unum ut materiale, alterum ut formale. Materiale sunt species experimentorum singulorum retentæ in memoria sensitiva: Formale verò est earum specierum actualis memoria, & identitatis ipsarum mutua collatio, quæ præcipuè experientiam gignit. Quod autem hæc sit etiam peculiaris habitus intellectus, facilè probatur. Etenim ipsi convenit definitio habitus intellectualis: Nempe quod sit qualitas difficilè mobilis. Siquidem per experientiam parta cognitio intellectui tenaciter hæret; qualis est, quod magnes ferrum attrahat, quod cicendula noctu luceat, Ignis calefaciat, Lupus sit animal rapax, napellus sit venenosus, & id genus alia, quæ certissimè sciuntur, non aliter quàm solâ experientiâ. Adhæc per experientiam anima verum dicit affirmando aut negando: tandemque per iteratos actus illa acquiritur, ut cæteri habitus intellectuales, siquidem gignitur ipsa ex multis experimentis. Unde Hipocratres Aph. 1. Lib. 1. non dicit experientiam periculosam, sed experimentum: Est igitur in homine habitus intellectualis, qui neque est Ars, neque Scientia, quamvis penè simile quid scientiæ & arti esse videatur, ut ipsemet fatetur Aristoteles in Proemio Metaphysicæ: multoque minùs erit Prudentia, Sapientia, vel Intellectus, ut ex singulorum definitionibus constat. Ergo habitus ab illis distinctus, quo qui aliquid affirmat aut negat, dicit se illud experientiâ scire.

Idem hîc obiter de fide dicendum videtur: non de illa quæ est donum solius Dei, transcendens omne lumen naturæ, quo actuatus intellectus erigit se supra seipsum, & rectè, firmiterque sine ullo sustentaculo ambulat, per supremæ veritatis caliginem, quæque Theologica fides & virtus appellatur: sed de fide merè naturali, quâ intellectus vi propriâ alicui dicto aut scripto de Physica, vel morali assumitur. Quod enim fides hæc sit animæ habitus, iisdem omninò probatur rationibus, quæ pro experientiâ allatæ sunt. Nempè quòd sit qualitas intellectus, difficilè mobilis, quodque per ipsam anima verum dicat affirmando aut negando: Qui enim aliquid asserit, id aliter nesciens, quam quod ab aliis audiverit, aut pluribus in historiis legerit; is non ex arte, scientiâ, prudentiâ, sapientiâ, vel intellectu; sed ex sola fide affirmat. Similiterque Judices ferè omnes, vel causæ titulis, vel ore testium fidei habitum excipiunt, per quem Actoris causam justam, injustamve: aut hominem reum, vel insontem pronunciant. Denique hic etiam habitus ex frequentatis actibus gignitur, non enim Judex ex unico teste fidem concipit, sed ex pluribus: nec alicui homini firmiter creditur, ex unico promisso, sed ex pluribus fideliter observatis: aut ex unica relatione, sed ex pluribus veris. Est igitur hæc fides habitus à supra positis omninò distinctus, non secus ac Theologica fides dicitur supernaturalis habitus intellectus, differens ab aliis. Imò ad naturalem fidei habitum ingenia omnia non ex æquo disponuntur: alia enim dictis aut scriptis absque ratione, facillimè credunt, & creduli dicuntur: alia difficiliùs, & alia difficillimè,

mè, aut nullo modo, incredulique vocantur. Itaque imperfectam esse habituum intellectualem divisionem Aristotelicam, patet ex supradictis. Neque pro Aristotele satis fecerit, qui dixerit illum duntaxat enumerasse completos habitus, sive perfectos: nam ut ipsemet fatetur cap.6. sapientia intellectus est, & scientia: ideoque intellectus & scientia sunt completi habitus respectu sapientiæ, ad quam illi tendunt; utque intellectus est sapientiæ fudamentum; ita primum omnis scientiæ naturalis vel Artis fundamentum est experientia.

Caput II.

Varias esse experientiæ species.

Falsò putat vulgus omnem experientiam esse sensibilem: cum enim illa sit cognitio genita ex ejusdem rei prius ignotæ repetitis aut continuis experimentis, quæ sunt ipsius experientiæ principia: necesse est tot esse experientiæ genera, quod rerum experimento sive cognitioni subjacentium: harum verò tria sunt genera; nempe intelligibilium, sensibilium, & mediarum; quæ scilicet, nec omnino sensui, nec omnino intellectui, sed partim huic, partim illi subjiciuntur. Itaque triplex erit etiam genus experientiæ, intellectualis, sensibilis, & media, correspondentes tribus naturis, intellectuali, sensibili, & mediæ, quibus datum est cognoscere; nec ab ullo hactenus divisio hæc allata est.

Intellectualis experientia, est rei intelligibilis cognitio, genita ex ejusdem rei repetitis aut continuis experimentis à potentia intellectuali primo & per se, pertinetque ad Angelum, & hominis intellectum. Serpens enim antiquus cum in suâ natura experimentum fecisset, creaturam liberam ex se peccare, indeque divinæ ultioni obnoxiam esse; idem circa naturam humanam in Adamo experiri non ausus, tentavit in Eva; quam intuebatur infirmiorem; & hisce experimentis in propriâ & humanâ naturâ, experientiam adeptus est, Deum nullius creaturæ liberæ voluntatem impedire, quo minùs sese ad bonum aut malum pro libitu inflectat, quod dæmon ipse antea ignorabat, nec aliter quàm per infœlicissimam sibi & homini didicit experientiam: at experientia hæc non est rei sensibilis, sed merè spiritalis & à potentiâ merè intellectuali: ad hæc dæmones suorũ tormentorum acerbitatem experientiâ norunt, ut Angeli suæ fœlicitatis dulcedinem: est autem experientia hæc merè quoq; spiritalis, alioquin fieret à potẽtia sensitiva, à qua sola fieri potest cognitio sẽsibilis & qua caret natura merè spiritalis.

Porro quod humanus etiam intellectus experientias faciat intellectuales, quas nullus sensus per se attingere potest, sic ostendetur: quilibet enim in se ipso exeperitur, sibi inesse vim quamdam verum à falso discernendi, naturas ab individuis abstrahendi, easque universali formâ induendi, dividendi, definiendi, & prædicandi: quæ experientia est rei duntaxat intelligibilis, transcenditque sphæram totius potentiæ sensitivæ, ideoque à solo fit intellectu: ergo certum est intellectum experientias facere intellectuales, sensibus ignotas.

Similiter dum Metaphysicæ Librum quispiam legit, experitur an Author sit doctus vel indoctus; atqui experientia hæc nullo sensu per se attingitur, quamvis enim ad legendum sit opus hominis oculo, hic tamen doctrinam de cujus experientia quæstio est, non magis ex se percipit quam faceret oculus equi, est igitur illa doctrinæ experientia per se tantùm intellectualis. Nihilominus Angeli & hominis experientiæ intellectuales in eo differunt, quod Angelus omni sensitivâ careat potentiâ, homo autem illâ indigeat, ideoque etiam aliquo objecto sensibili; unde jure dicitur nihil esse in hominis intellectu, quod priùs per se aut per accidens non fuerit in sensu; quamvis hic nihil attingat, quod sphæram sensitivam exorbitet. Illius autem dicti ratio est, quia quodlibet ens suam extra se effundit speciem; intelligibile intelligibilem, nec non intelligibilem prout est intelligibile, hoc est, secundum speciem sive naturam universalem cognoscibile, Angelus autem cum sit merè spiritalis, actuatur primò & per se intelligibili specie rerum intelligibilium: at humanus intellectus quamvis sit ex se potentia merè quoque spiritalis, tamen quia in hujus vitæ statu intra sensuum caliginem demersus est, speciem rerum intelligibilem primò & per se non percipit, sed tantùm per sensibilem à sensibus exceptam; à quibus ille in cognoscendo dependet, ideoq; frequenter decipitur, dum autem post hunc vitæ statum liber fuerit à sensibus, suæque naturæ pleno jure potitur, omnia intelligibilia per proprias tantùm species ab illis effusas primò & per se Angelorum more intuebitur. Quod autem res intelligibiles suam speciem extra se effundant, ut Divinam testantes atq; imitantes bonitatem, suum esse communicent intellectui, qui (inquit Aristoteles) per cognitionem fit omnia, ut per omnia in Deum primum omnium principium tendat: probatur luculentissimè ex rebus sensibilibus; quas si suas extra se species emittere à potentiis sensitivis excipiantur, concedunt omnes Philosophi, & convincet optica; quis idem divinæ bonitatis testimonium & communicationis privilegium rebus intelligibilibus naturæ multò divinioris denegabit? Adde quod ut visibile tale tantum per se est, ratione effusæ speciei; quâ sublatâ aut divinitus cohibitâ (ut dum Jesus Deus ac Dominus noster se Judæis reddebat invisibilem) non est amplius visibile: Ita de intelligibili censendum est: itaque ii maximè falluntur, nec rerum naturas intelligunt: qui volunt naturam Angelicam per solas species de novo creatas & à Deo infusas cognoscere: sic enim Deum in Dæmonis intellectu subinde species de novo creatas infundere opus esset, aut nihil de novo cognosceret, quorum neutrum nemo sanæ mentis concesserit. At si lux sensibus & per se, & sine specie afficit visum ut probabimus lib. 11. verisimilius est quodvis intelligibile esse lucem intellectualem, quæ etiam per se & sine specie in altera vita afficiat intellectum. Intelligibile enim non minùs proportionatum est intellectui, quam lux sensibilis visui. Estque doctrina hæc multò simplicior alterâ atque nobilior, quippe negari nequit quod intelligibile sit lux longè excellentior quavis luce sensibili: & intellectus etiam potentia longè excellentior visu. Sed de his fusius alibi.

Experientia sensibilis, est rei per se sensibilis cogni-

cognitio, genita ex ejusdem rei iteratis aut continuis experimentis; à potentia sensitivâ primo & per se: eaque homini & brutis communis est. Quod enim Sol vel Ignis calidus sit, & Aqua fluvialis frigida, homini & cani notum est per experientiam: ideoque Hyeme fugit uterque aquam, vel umbram; ad ignem vel solem accedens, Æstate verò contra; & uterque calorem sub eadem ratione apprehendit, aut frigus: est ergo expetientia hæc merè sensibilis, non secus ac cæteræ ejusdem generis. Vidi aliàs simiam mirè ludicram quæ tragemata & œstra cono papyraceo involuta insigni solertia discernebat, nec prius conom audebat explicare; quod in œstris decepta ab iisque territa fuisset: quippe conum auri apponebat; sique nihil audiret, illum alactiter explicabat: si verò aliquid audiret, conum indignata projiciebat, quippe experientiâ didicerat œstra suo intra papyrum motu, sonum efficere; quo percepto de œstris aut muscis sibi inimicis nullatenus dubitabat. Hanc autem experientiam merè sensibilem esse nemo inficiabitur: similiter quod Musica delectet, quod plumbum grave sit, quod cor unum recreet, & id genus alia, sciunt hominis experientiâ merè sensibili. Itaque dantur in homine experientiæ quas solus sensus, & aliæ quas nullus sensus, sed solus attingit intellectus.

Experientia media est rei partim sensibilis, partimque intelligibilis cognitio, ad quam utraque potentia, sensitiva, scilicet, & intellectiva per se concurrunt: estque solius hominis propria: ideoque rationalis jure dici potest. Hujus generis experientias multas proposuit JESUS Dominus ac DEUS noster apud Euangelistas, nam Mathei cap. 16. Pharisæis & Sadducæis qui ab eo multa fieri miracula conspexerant, & nihilominus signum de Cœlo petebant, quo de ejus divinitate atque missione certiores fuerent, ipse respondit. *Facto vespere dicitis serenum erit: rabicundum est enim Cælum. Et mane, hodie tempestas; rutilat enim triste Cælum: faciem ergo Cæli dijudicare nostis, signa autem temporum aoa potestis?* Et Lucæ cap. 12. ipse dicebat ad turbas: *cùm videritis nubem orientem ab occasu; statim dicitis aimbus venit, & ita fit. Et cum austrum flaatem, dicitis quia æstas erit, & fit: hypocritæ, faciem Cæli aostis probare, hoc autem tempas qaomodo non probatis?* Judæi enim illa sciebant per experientiam rationalem: nam ex signo & sequente effectu pluries visis, talem rei certitudinem conceperant: ut deinde ex solo signo viso, futurum effectũ securè prædicerent, qua in re visio præsentis signi pertinebat ad sensum, & prædictio effectus absentis ad intellectum, qui tamen ipsum effectum non prænunciasset, nisi eundem pluries oculis post signum observasset, itaque cum in hæc experientia effectum & ab oculo & ab intellectu per se attingi necesse sit, illa non potest non esse mixta sive media inter sensibilem & intellectualem. Jure ergo Dominus JESUS Judæos increpabat quod circa miracula ab ipso facta, etiam rationem sensui non adjungerent: cum eoim illum audirent imperare mortuis & dæmonibus propriâ potestate, ut habetur Marci cap. 1. idque sit divinitatis signum, quod nullus homo sibi arrogat: viderentque toties mortuos & Dæmones ejus voci illicò obedire, qui est divinitatis effectus; hanc negare (licet invisibilem) erat à ratione penitus alienum; idcircò dominus JESUS post Lazari mortui quatriduani resurrectionem, de Judæis rectè dixit Joan. cap. 15. *Si opera non fecissem in eis, quæ nemo alius fecit, peccatum non haberent: aunc autem & viderunt & oderunt, & me & patrem meum*; quem, scilicet, coram illis in resurrectione Lazari invocaverat, ut evidentius experirentur, illum esse filium DEI, ut cap. 10. jam dixerat; *opera quæ ego facio in aomine Patris mei, hæc testimonium perhibent de me*: scilicet, non tantum intelligibile sed etiam sensibile. Sapientiores fuere discipuli, quos ad ipsum misit Joannes Baptista dicentes, *tune es qui venturus es, aa alium expectamus?* Postquã enim varia suæ divinitatis experimenta sive miracula coram illis fecisset JESUS, Respondit. *Euates renunciate Joanni qaæ audistis & vidistis, quia cæci vident, claudi ambulant, Leprosi mundantur, surdi audiunt, mortai resurgunt, pauperes Euangelisantur, &c.* Insinuans se suæ divinitatis & missionis non solùm intelligibilem, sed etiam seosibilem experientiam exhibere; imò prudentius ratiocinatus est centurio ille apud Matheum cap. 27. & Marcum cap. 15. qui visa Eclipsi solis in plenilunio: quodque dominus JESUS patrem suum pro suis orasset inimicis, latroni ipso die Paradisum promisisset, animam suam Patri suo magnâ voce commendans expirasset, in suæ filiationis divinæ signum evidentissimum; Terræ motus illicò secutus fuisset; & Calvariæ rupes ingenti cum fragore scissæ; valde timuit, aitque, *verè hic homo filius DEI erat*: quippe illius divinitatis experimenta multa cernebat indubia. Itaque hic in die novissimo Judæos condemnabit, qui insuper Scripturas habebant, de quibus dicebat JESUS Judæis incredulis & obstinatis apud Joan. cap. 5. *Scrutamini Scripturas, qaia vos putatis in ipsis vitam æternam habere: & illæ sunt quæ testimonium perhibent de me.* Datur ergo experientia media sive rationalis etiam circa divina & supernaturalia.

In puris verò naturalibus idem manifestissimè convincitur: maximè verò in Medicina, cujus duas potissimum sectas Galenus refert lib. de sectis: Empyricam nempe & dogmaticam: Empyricam autem vocat, quæ sola ad medendum utitur experientiâ, Dogmaticam verò, quæ experientiâ simulque ratione ducitur, unde lib. 3. de medendi methodo cap. 1. ait. *Quamobrem eum solum medicum esse existimamus: aon qui novit quidnam morbi prima judicatio dictet: sed qui illa perficere potest, quæ à tali præscribuntur indicatione: is igitur si per experientiam ea invenit, observator & empyricus est vocandus: sin ratione qaanam & methodo, rationalis & methodicus & dogmaticus: empyrici qaippe per experientiam omnia inveniri contendunt; nos partim experientia, partim ratione: cum neque illa invenire queat omnia, nec sala ratio, &c.* Ideoque lib. 5. de simpl. medic. facult. cap. 38. ait. *Experientiam esse certissimam judicatricem facultatam omnium qaæ medicamentis insunt.* Quod autem experieotia hæc utrique sectæ communis, neque sit omnino intellectualis, sed media sive rationalis, probatur tum ex Galeno ipso qui lib. de optima secta ait. *Cæterum observatio & experientia sunt idem*: infra verò probat observationem absque ratione fieri non posse. Tum quia oblato ægro qui laboret vermibus, & ab Empyrico & à dogmatico priusquam remedia adhibeat, morbum cognosci necesse est: vermes autem sensui non patent, sed sola vermium signa & effectus, ex quorum observatione, ægrum vermibus laborare uterque pronunciat. Sensus ergo attingit signa; & ratio sive intellectus vermes; quos tamen non attingeret, nisi eosdem etiam pluries oculus post talia signa conspexisset: est ergo ex-

perientia hæc rationalis sive media: idemque dicendum de cæteris omnibus quæ circa diognosin, prognosio, & terapiam morborum quorumcunque prius cognitorum asseverantur: nam in novis utuntur analogismo: denique experientia constat in magnete inesse virtutem attrahendi ferrum: atqui virtus hæc per se nullo sensu attingitur, sed solo intellectu per effectum sensibilem; est igitur hæc etiam experientia rationalis. Datur ergo experientia rationalis in puris naturalibus. Nec solum in Medicina, sed in Agricultura, Nautica, Politica, Militari, & similibus: eaque tanti est momenti ut navem, magistratum aut exercitum credere rationali experientia destituto, sit ingens & periculosa dementia, quantacunque ille polleat artis aut scientiæ cognitione theorica, quippe quod vulgò dici soleat: A juvene Medico, gibbosum cimeterium.

Caput III.

An in Astrologia dentur experientiæ: Pici Mirandulani rationes expenduntur.

Hoc, dum viveret, negavit Joannes Picus Mirandulanus, Lib. 11. eorum quos composuit adversus Astrologos, qui illi mortem anno suæ ætatis trigesimo tertio prædixerant ex directione horoscopi ad Martem in Scorpione; præsertim Lucius Bellantius. At propria morte ut prædicta fuerat illud multò evidentiùs confirmavit, quàm suis rationibus contrarium probare potuerit. Quoniam verò hic agitur de præcipuo ac unico fundamento super quo hactenus Astrologia stetit: non abs re quæstio hæc Fundamentalis ab initio tractanda, & tum Pici, tum Alexandri de Angelis, virorum doctrina & ingenii solertia insignium, & Astrologiæ ruina sibi immensè gloriantium contrariæ rationes discutiendæ sunt: si enim Astrologiæ experientia concedatur, sanè quod inter scientias vel artes veras non minus saltem quam Medicina admittatur necesse est, contra eorum sententiam.

Porrò quoniam jam nobis est cum adversariis congrediendum pro Cœlestis veritatis defensione, grandisque nobis via restat ad hujus operis finem, duo hæc ab initio protestor. Primum, me non odio, aut arrogantia, aut aliqua vanitate tantum laborem suscipere, sed ob solam veritatem & æternæ sapientiæ gloriam quam Cœli enarrant, ut ait Regius Psaltes. Qui pro Astrologia scripserunt, & qui contra, utrique (ni fallor) vera scripsisse opinati sunt. Cœlum autem est Liber digito Dei scriptus, at non fuit hactenus qui solveret signacula ejus, ut in eo saltem Philosophi legerent. Secundum: Me in adversariis refellendis non quaslibet eorum rationes examinaturum, sed tantum præcipuas, majorisque ponderis: multa enim nullius momenti objiciunt vel ex Arabum figmentis desumpta, vel ex pugnantibus inter se Astrologorum sententiis, vel ob sibi ignotam illorum artem, vel ob alia quæ ultro omittemus, quod præsertim eorum futilitas in hujus doctrinæ serie sufficientissimè pateat.

Dicit igitur Picus lib. supradicto (quem Sixtus ab Hemminga secutus est in sua Apodixi adversus Astrologos) *quod eadem Cœlestis constitutio genethliaca nunquam redeat; ideoque illa haberi nequeat experientia, quæ est ejusdem repetita observatio.* Astrologis autem aptè respondentibus, quod etsi tota eadem constitutio Cœlestis non redeat; particulares sæpius redeunt, ut quod Saturnus sit in Capricorno, aut sit in horoscopo, aut oppositus Marti, aut horum aliqua, vel omnia, (quæ nihilominus sunt ipsius Saturni particularis constitutio) posse igitur se notitiam particularium illarum constitutionum repetitis observationibus adipisci, ea qua futura prænūcient. Insurgit Picus: *Responsionem illam non esse veram nec consonam Astrologorum principiis. Tum quia particularis eadem constitutio in alia tota aliud operatur; Tum quia substantia totius decreti non tam à partibus provenit, quam à tota, hoc est omnium simul partium harmonia, peculiare & proprium aliquid efficiente. Quæ ratio* (subdit Picus) *non ex aliis magis, quam Astrologorum præceptis robur habet, asseverantium pro mixturis Stellarum omnia fieri: nec à propriis earum viribus, sed à complexu simul universarum & societatis coalitu fieri sortitionem.*

Picus verò multifariam errat ob ignota sibi Astrologorum decreta. Hi enim particularem constitutionem in diversis totalibus, non simpliciter & absolutè, sed cum relatione ad natum spectandam præcipiunt. Si igitur Saturnus in Capricorno tàm in unâ quam in aliâ totali constitutione, hoc est themate genethliaco, natos in partu eodem modo affecerit, hoc est fuerit utrique in horoscopo, idem saltem genere vel etiam specie, in utraque constitutione operabitur: quippe in natorum temperamentum, mores & ingenium, juxta propriam naturam influet: si fuerit utrique in Medio Cœli; influet in utriusque actiones & magisterium: si verò uni in horoscopo, & alteri in medio Cœli, huic circa actiones, illi verò circa temperamentum influet: itaque simpliciter & absolutè asserere particularem constitutionem aliud in una totali, & aliud in altera efficere, erroneum est.

Quod verò subjugit, *substantia totius decreti non tam à partibus provenit, &c.*: Picus non animadvertit totum decretum esse duplex; nimirum universale quod omnia continet ad natum pertinentia, vitam, divitias, fratres, &c. & hoc à totali constitutione dependet: aliud verò particulare, quod nempe tantùm est aut de temperamento aut de morte, &c. & hoc falsum est pendere à totali constitutione. Astrologi in definiendo temperamento promiscuè attenderent ad omnes Planetas & fixas, atque ad omnes domos, & signa, & antiscia, cum tantum ea spectanda velint, quæ rei conveniunt, hoc est ad rem ipsam determinata sunt, ut ex eorum doctrina depromitur & suo loco patefaciemus. Quapropter Astrologis Picus imponit in suæ causæ gratiam, dum ait eos asserere non à propriis Stellarum viribus fieri sortitionem, sed à complexu simul universorum. Quamvis enim ad particularem affectum plures interdum causæ concurrant; & pro vario concursu varietur effectus: non tamen omnes concurrunt, & in concursum quælibet ex se agit juxta naturam propriam; ac si quæ cæteras virtute superet, hanc præ cæteris participabit effectus; ea enim est omnium agentium natura, tum solitariorum, tum concurrentium. Quare quid unaquæque in genere aut specie operetur, experientiâ deprehendi poterit: ut in Medicina ex causis complicatis ejusdem morbi fit evidentissimum. Quamobrem Picus ipse de suis diffidens rationibus, ad experientiam sese convertit hisce verbis. *Huc referri possit quod experientia quotidie deprehenditur infælicium omnium fælicissimas esse genituras, & fælicium contra infælicissimas.* Quo certè nihil à veritate magis alienum dici potest, quodque clarius probet Picum neque themata Cœlestia unquam erexisse, & contulisse cum vita eorum hominum ad quos illa pertinebant, neque in libris erecta speculatum fuisse. Ab annis plusquam viginti quibus huic Cœlesti disciplinæ discendi causa incumbo, theoricè & practice

ſticè; non memini me onquam tale quid deprehendiſſe, ſed ſemper contrarium, quippe conſtitutiones genethliacas hominibus quarum illæ erant, quaſi ad amuſſim quadrare in corporis, animæ & fortunæ accidentibus, idemque quilibet experietur, & in Aſtrologorum libris deprehendetur. Picum fortaſſe fefellit quod quidem ſint initio vitæ fœliciſſimi, in fine verò infœliciſſimi: aut in divitiis vel dignitatibus fortunatiſſimi; ſed corporis ſtructura & valetudine miſerrimi, ut claudi, gibboſi, podagrici, nephritici: at ſemper in verò themate ſtatus uterque depingitur; & à ſolerti & experto Aſtrologo diſtinguitur, qui ſulus qua in re ſit genitura fœlix, vel infœlix dignoſcere novit.

Secunda ex præcipuis Pici rationibus eſt: *Quod Aſtrologi nec unius etiam Stellæ notitiam conſequi poſſunt experimento: cum nihil ulla ſeorſim, ſed cum aliis omnibus omnia ſemper operetur: quo non ſolum id fit, ut tantùm quælibet poſſit ex habitudine ad alias definiri: ſed ut nullo modo poſſit ab aliis ſeparata cognitione diſcerni.* Verùm quod nihil ſeorſim agat ulla Stella, Pico neque ratione, neque experientiâ compertum eſt, cum nec ſui dicti rationem afferat, nec afferre poſſit, nec ullam de aliqua Stella admittat experientiam: an non oblato naribus ſerto ex roſis, jaſmino & aliis floribus, olfactus non obſtante concurſu diſcernit odores ſingulorum? Nunquid lupus videre poterit ovem etiamſi viſibilia circumſtantia ſuas ſpecies in medium aerem, imò etiam oculum ſimul effunderent? noone pharmacopola & coquus ſapore diſcernunt ſimplicia compoſitionem ingredientia? An non Medicus in complicatis affectibus ſingulas cauſas per propria ſigna dignoſcit? In his igitur quodlibet ſimplex aliquid peculiare ex propria natura operatur, per quod ipſum ab experto deprehenditur, & ad quod operandum cætera mixta non concurrunt: & idem in concurſu Stellarum denegabitur intellectui, quod in ſupradictis conceditur ſenſui? Minimè ſanè à Philoſopho; qui ſcit quodlibet non alienâ ſed propriâ duntaxat virtute agere: nec concurſu deſtrui, ſed tantum miſceri virtutes agentium. Adhæc ſi nihil ſeorſim agat ulla Stella, & ſemper omnia cum omnibus: Ergo ut ſupra dicebamus: Aſtrologi in determinando temperamento ad omnes figuræ domos, & Planetas & horum dominia atq; aſpectus, & totum deniq; Cœlum attenderent, quod eſt ab eorum arte, quam Picus nimis ſegniter ſcrutatus eſt alieniſſimũ: cur verò id non faciunt? Quippe Aſtrologicis experimẽtis didicere, quod ne minimo quidem Philoſopho ignotum eſt, patetq; in univerſa natura: ſcilicet non heri quodlibet à quolibet: ſed unumquodque à propria & determinata cauſa: ut alibi demonſtrabimus.

Tertia ratio Pici quam ait inexpugnabilem, talis eſt. *Etiamſi ſeorſim ageret unaquæque Stella quod agit; cùm illarum effectus invertere, interpolare, fruſtari, conditio vel alterius ſyderis, vel inferiorum, circumſtantiumque cauſarum multipliciter poſſit: Nemo qui non prodigus præcepſq; judicii ſit aſſeverabit hæc evenire, eâ Stellâ ſic ſe habente: nam erat illa fortè ſua natura diverſam rem paritura: ſed mutavit opus privati fati, vel fatum univerſale regionis, anni, civitatis, familiæ, parentum, vel arbitrium nati, &c. A quibus concedunt Aſtrologi immutari Stellarum efficaciam.* At hæc ratio per ſe ipſam facillimè expugnabitur: nam Stella ſeorſim aliquid agit (quod concedit Picus) ergo propria virtute aget, non autem aliena; ideoque producet effectum naturæ ſuæ conſentaneum: non ergo illius effectus invertetur, aut fruſtaneus reddetur, à circumſtantibus cauſis præſertim non liberis: Alioquin vel Stella ageret & non ageret, aut ſaltem ſecundum naturam propriam & non ſecundum naturam propriam, quod concedere major eſſet prodigalitas judicii: quamobrem quod talis res evenerit, hoc ſaltem ex parte habebit à Stella ſic ſe habente; quæ in tali concurſu rem ipſam & non diverſam naturâ ſua ſic erat paritura. Quod verò Aſtrologorum dogmatibus ſuam Picus fulcire nititur rationem, id bona fide non præſtat: dum enim dicunt à cauſis concurrentibus immutari Stellarum efficientiam; non dicunt inverti aut fruſtrari: ſed tantum intelligunt mixtione variari, ut ſi ſolus Saturnus ſit mortis ſignificator in Geneſi; mors erit tantum genere Saturnina: at ſi Mars in ſignificatione concurrat, fiet mixtis influxus à quo mors erit partim Martialis, partimque Saturnina: at ex Pico in illo influxuum concurſu, mors neque Saturnina neque Martialis erit: quod idem eſt ac ſi diceret mixto felle cum aceto, ſaporem inde reſultantem neque eſſe felleum, neque acetoſum contra guſtus experientiam, aut neque eſſe à felle neque ab aceto, cum tamen ſit totaliter ab utroque ſimul: partialiter autem ab utroque ſeorſim.

Quantæ ergo ſint validitatis rationes Pici, viri genere, ingenio, & doctrina clariſſimi, patet ex ſupradictis: fuit vir valde formoſus ob Libram in horoſcopo ab infauſtis maleficorum radiis libero, & Venerem horoſcopi dominam in Piſcibus exaltatam: eloquens ob ſpicam Virginis in ipſo horoſcopo: profundo & ſobtili ingenio in Theologicis, Philoſophicis & variis linguis: ob Mercurium nonæ Dominum in Aquario conjunctum Saturno exaltato in horoſcopo: idque in trino horoſcopi: at Mercurius & Saturnus læſi quadrato Lunæ Dominæ Medii Cœli actionum ſignificatoris; & quadrato Martis, Domini ſeptimæ, hoſtium ſignificatricis, illud ad contentiones & duodecim libros infœliciter ſcribendum adverſus Aſtrologos excitarunt, valdeque probabile eſt illum inde morbum ex quo obiit contraxiſſe, nimio ſtudio; quod Mercurius eſſet Dominus duodecimæ domus, quæ eſt morborum; Luna in octava, quæ eſt mortis; & Mars aneræta. Adde quod ex Joannis Franciſci Pici Mirandulæ Epiſtola Libris ipſis præmiſſa, morte immatura vocatus ad DEUM libros hoſce nec extrema linea terſerit atque expoliverit, nec ultimum, qui totius operis futurus erat epilogus, ad eandem ab incude perduxerit, quod ſanè mox feciſſet ſi tempus ſibi præfixum ſuperaſſet. Itaque non hic deſunt Aſtrologicæ veritatis experimenta illuſtria, ſcientiæ principiis omninò quadrantia, ut ſuo loco patebit: vide figuram apud Junctinum.

CAPUT IX.

Alexandri de Angelis rationes complectens circa Aſtrologorum experientias, illarumque cenſuram.

FUit Alexander de Angelis in Collegio Romano Societatis Jeſu ſtudiorum Præfectus, vir in Philoſophia atque Theologia eximius, quique Aſtrologiæ Libros ad hanc ſcientiam de medio tollendam ſtudioſè videtur evolviſſe: Cúmq; tanto ſuſcepto duodecim Pici Mirandulani Libros impares eſſe adverteret, quinque alios ipſe proprio Marte adjungendos cenſuit, maxima tamen parte depromptos ex Pico ipſo, Plotino, Marſilio Ficino, Phavorino & aliis, quibus certè ſi Aſtrologos

gos non debellavit, saltem omnibus in Astrologiam bellantibus palmam præripuit; collectis in eum finem ex Philosophis, Theologis, Medicis, Juris-Consultis, Patribus, Conciliis, Decretis & Principum Edictis, auxiliaribus copiis potentissimis, frequentique divortio ioter Astrologiæ Principes excitato. Ita ut nibil omninò præter ipsum vincere omisisse videatur.

—— *In maguis rebus nam voluisse sat est.*

Ad hæc verò mibi venit in mentem generosum illud, quod Alexander Magnus, Regis Pori acie terribili conspecta, lætus dixisse fertur: Par animo meo inveni periculũ. Sed jam prima Alexãdri de Angelis tela rationis clypeo excipiamus.

Ille ergo Lib 4 cap 5. Astrologis experientiam hisce præcipuis rationibus denegat.

Prima. Cardanus Aph. Sect 1 ait. *Nullus Planeta in æternum redibit ad pristinum locum: nec etiam in longissimis temporum spatiis secundum sensum, alius à Sole.* Unde rectè concludere videtur de Angelis, experientiam virtutis Planetæ esse impossibilem: cùm hæc sit repetita ejusdem rei observatio; Planetæ autem virtus diversa sit pro diversitate loci. Aitque Lucium Bellantium hoc argumento à Pico proposito victum, fateri experimentis Astrologicis perfectissimam deesse similitudinem: quam tamen negat Astrologis necessariam, qui noo eventus singulares sed tantùm evẽtuum genera aut species prænunciant: In hanc verò legitimam Bellantii responsionem de Angelis tandem replicat. *Astrologos prædicere singularia ut mortem ex veneno, ex insidiis, divitias ex hæreditate, ex matrimonio amicitias Principum, &c: imò profitentur & tempus, & annum, & diem singulorum eventuum à se præscrire posse.*

Hic autem duo respondemus. Primum, non nobis esse Cardanum obtrudendum: tum quod ille non sit lapis lydius veritatis Astrologicæ ut pluribus in locis ostendemus: tum quòd oon explicaverit quid sibi velit in illo Aphori mo: Nam eundem Planetam non sæpe redire ad eandem figuræ domum; ad idem signum & signi gradum, ad eandem cum quovis Planeta configuratione, adq; easdem Stellas fixas, absurdum esset asserere. Nam siogulis diebus circa Terram revolvuntur, ac brevi temporis spatio totum percurrunt Zodaicum suas configurationes subinde iterantes: At Astrologi de Planetæ effectu ex bis tantùm locis præcipuè judicant, ut passim videre est in eorum Libris: verum quidem esse potest, Planetas nunquam ex toto redire ad euodem mundani spatii locum quem semel occuparunt, obstante eorum recessu à Terra vel accessu, oec non deflexione ab Eclipticâ in Boream vel in Austrum: sed talis locus ab Astrologis non attenditur; saltem pro specifica effectuum differentia, nec eò minùs suo tẽpore advenit Æstas quòd via Solis in Mundano spatio per motum illius apogæi continuò fiat ex una parte altior à Terra, & ex altera depressior. Vel quod uni regioni puocto Zenithali vicinior fiat quàm alteri. Secundum. Bellantii responsionem genuinam esse: Si quidem duplex est Astrologiæ cognitio, una perfectissima sive intuitiva Angelicæ naturæ propria, qua dæmones prævident omnes futuros naturales eventus. Et altera minùs perfecta sive rationalis, ad homines pertinens. Per hanc saltẽ genus aut species eventuum attingi potest prædicendo. Per illam verò etiam particularia, unde Ptol. sen. 1. Centiloquii ait. *Soli autem numine afflati prædicunt particularia.* Quamvis Marsil. Fic. cõmento io 3. cap. Enneadis 5. Plotini tantum futurorum notitiam tribuat solis dæmonibus sagacioribus, velitq; alios interdum falli conjiciendo, & hominibus mentiri: Quod de futuris eventibus à libera & iodeterminata hominis voluntate concedendom ceoseo, quippè quod fato per se non subjaceat. Iam verò alicui mortem prædicere ex veneno, non est prædicere singularẽ eventum ut putat Alexander de Angelis; sed tantum genericum; qnippe quòd sint multæ species venenorum, ut cicuta, aconitum, arsenicum, sublimatum; quamobrem etiam ex aconito mortem prædicere non erit singularis prædictio, quod aconitum sit species: sed ex hoc vel illo aconito; eademq; est ratio de cæteris: Quod si nec species, nec genera futurorum eventuum ab homine prædici posse velit de Angelis: quid non insurgit in Hippocratem & Galenum, qui artem dedere prædicendi etiam singulares evẽtus in nobis à se pluries experientia comprobatam? ut quod hic æger hac febre vel pleuritide qua laborat morietur, imò tali die & cum hoc vel illo symptomate: Legantur Hippocratis Aphorismi & coacæ prænotiones: tum Libri Galeoi de præcognitione ex pulsibus, de diebus decretoriis, de crisibus, de prę cognitione, & aliis. Erunt igitur omnia hæc explodenda. Id certè gens Galenica non patietur: quamvis arti prædicendi Medicæ, Astrologica certitudine & priocipiis non solùm æquipolleat, sed etiam longè excellat, ut in operis processu patebit. Maxime verò ad eventuum tempora prædicenda; quæ cùm mensurentur solis Astrorũ aut significatorũ motibus vel distantiis, bis cognitis datur tempus accidentium ut suo loco demõstrabitur. Uodiq; igitur vana est Alexandri ratio prima.

Secunda ratio talis est. *Idem simplex sive individuus effectus, ut quod Socrates cras morietur, non à quocunque Astrorum congressu dimanat, sed à definito & individuo: qui si nec unquam idem cernitur, nec idem simplex effectus redire potest, nec eousics experimentum.*

At ego imprimis effectum illũ esse individuum inficior: sunt enim duo saltem genera mortis, nempe naturalis & violenta; earumque variæ species, veneno, ferro, laqueo, peste, hydrope, calculo, &c: Ideoque tantùm prædicere mortem; est intra summum genos cõsistere. Deiode errat de Angelis dum vult effectum illum à totali aliquo Astrorum congressu dimanare; cũ tantùm pendeat ab aliqua parte totalis constitutionis: ut supra dixi contra Picum. Unde Astrologus in prædicendo mortem, cæteris spretis solos spectat vitæ & mortis significatores, horumq; duorum statum & robur comparat; de aliis verò Planetis eorumq; statu non curat, & hoc ignoravit de Angelis; ergo licet eadem totalis constitutio nunquam redeat, potest tamen partialis: oon quidem eadem numero, non secùs ac festum Paschatis oon redit singulis annis idem numero, sed idem specie: quare & eundem specie effectum redire possibile est; probaturque à simili in prædicationibus Medicorum, quibus eadem omninò fieri posset Objectio vana.

Aliam sic extruit de Angelis. *Minima quæque Stellarum commutatio, & quælibet (quamquam exigua) configurationis variatio, effectuum non solùm circumstantias, sed & genus variat:* Suiqne dicti testem citat Cardanum, qui Lib. de Revolv. c 6. ait. Quatuor modis Planeta juvat, vel nocet, &c.

Sed

Sed Cardano Alexander de Angelis evidenter abutitur. Primò, quòd Cardanus illud non asserit. Secundò, quòd nimirum juvare & nocere non sit genus effectus variare: sed hunc duntaxat intendere aut remittere, ut verborum testatur significatio. Quantum verò à mente Astrologorum exorbitet ejus assumptum, quod nec experientia quam negat, nec ratione qua destituitur probare potest; patet ex eorum decretis: dum eodem genere effectum tribuunt Planetarum aspectui platico ac partili, vel Planetæ aliquot gradibus procul à cuspide domus figuræ, ac in ipsa cuspide; quamvis concedant partilem aspectum, & Planetæ situm in cuspide effectũ intendere. Quapropter duo illa quæ ex superiori ratione necessario consequi contra experientias Astrologicas asserit de Angelis in fine capitis, absurda sunt, & eadẽ tantùm inutilis cantileos; quòd nempe *ad certas experientias stabiliendas necesse fuerit omnes syderum congressus, qui sunt propemodum infiniti, singulos singulorum sæculorum diebus observari debuisse: quia nullæ sunt Astrorum configurationes alius prioribus simi'es, ex quibus generalia sumi possint scita & pronunciata quæ ad judicandum de aliis & similibus juvari possint.* Idem enim objici posset ineptè Hippocrati, Galeno, & Medicis omnibus: nempe illos de febre cõtinuâ non potuisse tradere præsagia: quod febris sit qualitas suscipiens magis & minus: nec unquam duæ febres etiam ejusdem speciei, fuerint ejusdem omninò gradus, omninoq; similes etiam in eodem numero subjecto vel ægroto. Denique si nec unquam redit eadem omnino febris, nec idem omnino congressus Astrorum, ad quid proderit observatio singulorum propè infinitorum, quam de Angelis postulat pro certis experientiis stabiliendis? experientia enim (ut ipse vult) est ejusdem rei numero iterata observatio circa idem numero: quod tamen est absurdissimum, cùm sit duntaxat solitarium experimentum; experientia verò fit de eodem numero vel specie, circa idem specie, veluti si quilibet magnes quodlibet ferri frustum traxerit sibi proportionatum, dicetur haberi certam virtutis magneticæ experientiam. Si ♂ in horoscopo cujuslibet hominis, hunc bilinsum & iracundum fecerit quomodocunque ♂ ipse fit effectus, dicetur talem ♂ virtutem sciri per experientiam, atque sic de aliis. Dicamus ergo has rationes Alexandri de Angelis omninò sapere doctrinam Pyrrhoniorum nodum in scirpo quærentium, aut refugus de industria affectatis suum assensum cohibentium; sed hæc tantùm primæ sunt hujus Authoris volitationes.

Nam cap 7. cui titulus est, *non potuisse Astrologos Planetarum vires experiri*: hisce verbis in aciem sese excitat atque prorumpit. Agite ergo si placet, in ipsam Astrologiæ arcem expediamus Arietem, non levi ac ludicrâ de re disceptatur, sed ad summum ventum est: Agitur de primis Genethliacæ principiis, quibus tota hæc ars continetur.

Primò itaque sciscitatur, undenam Astrologis primis innotuerit Saturni frigiditas, siccitas Martis, aliæque aliorum Planetarum privatæ vires? Per experientiam verò respondentibus Astrologis; in hos insurgit: *Quod hujus frigiditatis experimentum non habeant, neque continuum & nunquam interruptum: neque quorundam duntaxat temporum: non primum, quia si dicatur Saturnus frigidiorem continuò reddere Mundum quàm esset si Saturno careret: Ergo Saturnus de Cælo detrahendus esset, ut experimento appareat frigiditas, qua sub Saturno & sine Saturno Mundus utitur.*

Verùm an Sol de Mundo tollendus est, ut vis ejus illuminandi & calefaciendi innotescat? Nulla ne via est Alexandro ad corporum vires experiendas, quàm absentia & privatio? certè non absentia, sensibilium experientiæ per se deservit: sed tantùm præsentia; imò Solis calorem nunquam experti ejus absentia nequidem per accidens sui cognitionem suppeditaret: at præsens calor quia per se sensibilis, illico per se sui præberet experientiam, & cognitio per se, prior & certior est cognitione per accidens; non ergo ad continuam in Mundo frigiditatem Saturni experiundam & asseverandam, Saturnus de Mundo detrahendus est: sed sufficit etiam interrupta experientia; qua si constet Saturnum esse naturâ frigidum; omninò sequitur illum in Mundo quantum ipse potest continuo refrigerare.

At contra interruptam experientiam sic arguit de Angelis. *Vel Saturnus quibuscunque junctus Stellis fundit frigus, vel cum quibusdam solum, non cum aliis. Non primum, non enim cum Sole, non cum Canicula, non cum Leone, non cum Marte, ut satis constat.*

Sed heus Alexander, unde tibi constat Saturnum cum illis astris nullum frigus fundere? an experientiâ, quam negas; an ratione quam asserere nequivisti, & quâ te carere necesse est, sublatâ experientiâ, cui soli ipsa ratio innititur? siq; Saturno frigus non vis tribuere, dic quæso cur Marti, Caniculæ, & Leoni calorem concedis? An observasti aerem calidum fuisse pro anni tempestate, quoties Saturnus, Caniculæ aut Marti copulabatur? Minimè profectò, nec etiam cum mediâ æstate Soli jungeretur. Recordor adhuc æstatum trium annorum 1619. 20 & 21. quibus Saturnus vertici nostro propinquiora signa Geminos & Cancrum peragrabat, fuerunt; solito frigidiores; adeoque pluviosæ, ut fœni & messis non exigua quantitas in cãpis putruerit; qui effectus à Saturno admodum tardo potissimùm procedebat; utroq; præsertim signo humido existente, eumque effectum neque Solis, neque Caniculæ præsentia omninò impedivêre. Dicamus ergo Saturnum continuò frigefacere quantùm potest, sed in concursu Astrorum calidorum præsertim verò Aereæ constitutionis dominantium, atque similiter juxta propriam virtutem agentium, illius vim sic obtundi, ut sensu deprehendi nequeat.

Ad hæc verò respondet de Angelis. *Nugæ, experimentum quærimus sensibile & certum: Nemo autem rapidus dum Sirius ignes exerit sentit Saturni frigus.* Quasi verò Alexander! Supponamus glaciei frustulum magnitudine pisi, cyatho aquæ ferventis impositum: eritne sensibile frigus aquæ communicatum? Nullo modo, nec si secundum, tertium & quartum frustulum immittatur, poterit eo fuso, & commixto, sensu detegi effectus singulorum: & tamen singula refrigerasse aquam certo certius est; dum caput pituita refertum purgatur pitulis cochiis, quis Medicus illam solo sensu purgationem ex capite factam esse percipit? An non super probavimus tres esse experientiæ species, intelligibilem, sensibilem, & rationalem? Sed ii sanè mihi videntur ratione destituti, qui duntaxat brutorum more omnia experiri volunt, non minùs sensibiliter quàm quod ignis sit calidus & aqua frigida. Jam fatentur salem esse calidum, quia ob corporis magnitudinem & propinquitatem calor ejus est sensibilis. At si in ea consisteret à Tellure distantia, ut visibili magnitudine Saturno esset æqualis; sanè Saturni frigus Solis calore sensibilius esset, aut saltem

tem huic in sublunaribus prævaleret. Quod nempè nullus in Tellure præterquam Solis calor sentiatur ob ejus visibilem magnitudinem atque viciniam; ita ut Sole dempto nullius astri calor sit solo sensu perceptibilis; tunc ergo Solis calor alia via quàm solo sensu esset investigandus ut pro Marte fieri solet.

In hæc verò arguit de Angelis. *Si Saturnus impeditur ne sensibiliter refrigeret: vel impeditur semper, & ejus vis sub experimentum nunquam cadet, vel aliquando & ab aliquibus. A quibus igitur? ab iisdem, an à diversis? non ab iisdem, quia nunquam Saturnus bis eodem modo congreditur cum aliis astris: non adversis seu iisdem diverso modo compositis, quia nondum fecisti experimentum: ac proinde tàm liberum est mihi negare Saturno frigus, quàm tibi concedere.*

Dico autem, Saturnum non semper impediri quo minùs producat effectum rationali experientiæ obnoxium, sed tantùm aliquando: idq; tam ab iisdem, quàm à diversis, subaudi, calidis astris: si nempe vel Saturno compulerintur, vel aereæ constitutionis dominium sibi vindicarint, juxta Astrologorum dogmata experientiis naturalibus innixa, quæ Alexander hac in causa reliquit intacta. Quod vero ait Alexander, *nunquam Saturnum bis eodem modo congredi cum aliis astris*, planè absurdum est: nam inde sequitur, quod aut nulla est actio corporum Cœlestium in hæc inferiora contra Aristotelem, omnesq; Philosophos: imò contra ipsum Alex. cap. 2. Lib. 1. dum ait. *Principiò convenit inter nos & Astrologos, magnam esse vim Cœli & potestatem in sublunarem Mundum, subjecta corpora non solum illuminando (quis enim de Cœli lumine ambigat, nisi qui cæcus natus sit) sed calefaciendo, frigefaciendo, siccando, humectando*: aut saltem quod nunquam à Cœlo produci potest effectus idem specie, cum altero jam producto: quin astra in utroque effectu sint prorsùs eodem modo disposita inter se & quoad Terram: quorum utrumque falsum est: siquidem Cœlum nunquam bis eodem prorsus modo se habebit, & nihilominus multi ex Cœlo observantur effectus ejusdem speciei: hoc autem si Alexander negaverit, quo pacto compertam habebit vim Cœli, quam superius fatetur in hæc inferiora? An experientia quam negat, quæque tantùm versatur circa idem saltem specie? An ratione quæ nulla est, sublatâ experientiâ, cui illa innititur?

Quærit præterea de Angelis ab Astrologo: *An velit à solo Saturno fieri frigus, an ab aliis etiam causis inferioribus; ut Terra & Aqua. Primum dici nequit* (idq; ego libenter fateor, qui Globum Terræ & Aquæ suum frigus ad supremam usque Aeris regionem effundere ostendi Lib. 3. c. 10.) *Secundo autem concesso, quo experimento ostendet Astrologus, perceptum aliquando majus frigus à Saturno profectum esse & non à globo Terrestri, vel aliis causis inferioribus?* Fatebor equidem experimento merè sensibili, quale tantùm postulat de Angelis id ostendi vix posse: At rationali facile posse: nimirum quod ad aucti frigoris causas sufficientes globus Terræ non suppeditet: ut Æstatis tempore quo Terræ frigus introrsum cohibetur. Ac insuper quod vel Saturnus tunc præsit aereæ constitutioni, & frigidis quoque Stellis applicet, vel quod ipsius constitutionis dominus alter, aut etiam Luna cujus magna est in hæc inferiora potestas ipsi Saturno jungantur aut configurentur. Globus enim Telluris cessante Astrorum ac præsertim septem Planetarum influxu atque motu, nullas caloris atque frigoris vicissitudines amplius pateretur: semperque in eodem statu consisteret. Sed hæc experimenta apud Astrologos frequentissima Alexander de Angelis ignoravit, aut de industria dissimulavit. Quippè nequidem verbo tenus illa attigit.

Subjungit. *Si Saturnus frigidæ esset naturæ, hæc deprehenderetur ex vario ejus ascensu per partes hemisphæris nostri: ut constat de Sole ad verticem nostrum accedente: At quotusquisque observavit horas nocturnas diurnasque solito magis frigescere quoad Cœli meditullium propiùs Saturnus ascendit?*

Respondeo primò. Alexandrum de Angelis experientiam perpetuò poscere non hominibus, sed brutis propriam, quæ non minùs quã homines sentiunt Solem Meridianum esse Oriente ferventiorẽ.

Secundò. Nequidem Lunæ humiditatem (quam concedit de Angelis) esse ipso modo semper & ubique sensibilem: quod patet præsertim Hyeme gelidâ, dum in Lunæ plenilunio cum Cœli puritate, siccitas atque gelu eò intensiùs Terræ faciem occupant, quo illa ad verticem magis attollitur: Terræ quippè frigore & siccitate per longam Solis sub horizonte moram invalescentibus, & calori Solis à Luna reflexo, propriæque Lunæ humiditati prævalentibus. Unius tantùm Solis tactilis qualitas quippè calor eo modo est, debuitque esse sensibilis; quod viventia omnia calore & vivant, & maturescant, sique Saturni vel alterius Astri frigus esset eodem modo sensibile, nec ulla planta, nec ullum animal, ipsum Cœleste frigus simul cum globi Terrestris frigore ferre valeret; sed eo cuncta interirent: quippe quòd vitæ & fructuum maturationi nihil ipso sit magis inimicum. Itaque ad generationum vicissitudines, frigus Cœleste decebat viventibus proportionatum; quodque non solo sensu, sed saltem concurrente ratione esset perceptibile: atque ideo cum triplex à nobis ostensa sit experientia, spiritualis, sensibilis, & media: etiamsi frigus Saturni experientia merè sensibili probari non posset: non tamen sequeretur illud media sive rationali probari non posse.

Ad hæc notanda venit Alexandri de Angelis astutia, qui ad Astrologicas experientias refellendum, cautè declinavit ab illis Cœlestibus & specificis astrorum viribus, quas propriè influentias nuncupant, sed & quarum experientiæ adeò celebres & manifestè cernuntur in hominum nativitatibus; solasque aggressus est tactiles qualitates, inter quas etiam non calorem, quem bruta ipsa in Sole sentiunt, ideoque homines omnes corporibus Cœlestibus inesse fateri coguntur; sed frigus multò obscurioris cognitionis; quamvis enim calor & frigus qualitates sint activæ in distans, ut de calore patet in Sole, carbone, & ferro ignito; de frigore verò probavi ex Telluris globo, qui mediam Aeris regionẽ frigidam efficit, & confirmatur ex ventis Septentrionalibus non aliunde frigidis, quàm quòd tales fiant, potissimũ Hyeme à Terræ septentrionali parte, glacie, nivibus & gelu tunc tẽporis horrida & Aerẽ afficiente. Tamen nec de Angelis nec forsan alius hucusque animadvertit aliam esse rationem agendi caloris in distans, & aliam multoq; subtiliorem frigoris. Corporum enim calidorum calor, eminus solo tactu sentitur, eòque proportionaliter intensiùs,

quò

quò magis ad illa acceditur, ut palam est de igne intra cubiculum accenso. At frigidorum corporum frigus tactu non detegitur eminus; & quantumvis ad glaciei (quâ nihil datur in natura sublunari frigidius) massam ingentem accederes, semper tamen quod frigida sit, ignorares, nisi immediato contactu id experieris: frigus ergo quamvis sit qualitas in distans activa, imò acerrima ut etiam sentimus hodie 6. Januarii 1637. quo Sol & Satutnus (de cujus frigore quæstio est) conjuncti sunt in Capricorno signo frigido & Saturnino; tamen à quo fonte profluat, vel à quonam corpore manet, solo sensu eminus deprehendi nequit, via saltem ordinaria; sed opus est auxilio rationis. Dixi via ordinaria; quoniam non arbitror in natura deesse modos, etsi ad huc ignotos, vel ob hominum incuriam, vel quòd hæc illis in mentem nondum venerint, ut specula concava, thomoscopos, vel alios, quibus tactiles præcipuorum saltem astrorum qualitates soli etiam sensui patere queant: qua de re fusius alibi differemus: cur ergo Saturni frigus ex Terra solo sensu non deprehendatur, constat ex supradictis.

Simìlem omnino rationem subnectit Alexander, ex motu Saturni per omnes quindecim in signis borealibus, & totidem in Meridionalibus. *Quis unquam* (ait) *distinxit quindecim annos frigidos à quindecim calidioribus quibus ad nos propius Saturnus accedit? quis notavit frigiditatem gradatim crescentem per quindecim annos, & sensim decrescentem per alios quindecim? &c.*

Cætrum brutalem semper experientiam postulat de Angelis, quæ nequidem in Sole ipso perpetùo datur: quippe tantùm abest ut quis notaverit Solis caliditatem gradatim crescentem per sex menses quibus paragrat semicirculum à Capicorno ad Cancrum; ut frequentissimè accidat illum minùs calefacere in Piscibus quàm in Capricorno; aut minùs in Tauro quam in Ariete, aut minùs in Cancro quam Tauro: Rursus verò plus in Leone aut Virgine, quam in Cancro, & sic de cæteris. quippè quod ab aliis Planetis sibi in constitutionibus universalibus Aeris dominium alternè vindicantibus, nunc Solis actio intendatur, nunc verò remittatur; causis etiam sublunaribus interdum concurrentibus. In Luna verò cujus vim humectandi concedit de Angelis, res fiet æquè manifesta: quamobrem de Saturno idem dici consentaneum est: ac proinde brutalis illa experintia potius explodenda est, quam ut ejus censuræ determinatio naturæ Planetarum ex toto committatur. Itaque rationali locus esto; ad quid enim ratio nisi ad usum?

Postquam unius tantum Planetæ, de Angelis negavit experientiam; negat 8. capite duorum simul conjunctorum experientiam: asserens sciri non posse quid efficiat conjunctio Solis & Jovis in primo gradu Libræ, nisi ex causis omnibus sublunaribus, quid unaquæque efficiat perspiciatur: etiam causarum ipsarum variato statu in singulis conjunctionibus Solis & Jovis. neque hoc adhuc sufficere nisi similis habeatur ratio syderalium omnium configurationum. Hæc autem sunt impossibilia; ergo impossibile etiam scire per experientiam quid efficiat Solis & Jovis conjunctio in Libra; tandemque in fine capitis in Astrologos & Astrologiam debacchatur. Sed paucis verbis respondeo. An sciri possit quid aliqua vel duæ ex causis sublunaribus efficiant? Si non possit, ergo nee ulla causa nec ullus effectus ex sublunaribus nobis innotescent, quod absurdum est opinari: si possit; cur non idem erit verum de causis Cœlestibus? Quæritur enim duntaxat, quid hæc efficiant. Si enim dixerit de Angelis sciri non posse quid Cœlestes efficiant propter concursum tot tamque dissimilium causarum sublunarium atque Cœlestium, dicam etiam sciri non posse, quid efficiant causæ singulæ sublunares, propter concursum tot tamque dissimilium causarum Cœlestium, & etiam sublunarium; sicque semper nihil scietur, quod tamen absurdum est. Nec minus quoque opinio Alexandri putãtis ad quemlibet effectum à Sole vel Jove vel his conjunctis totum Cœlum imò totam naturam Cœlestem & sublunarem concurerre efficienter; quasi Sol per se non illuminaret & calefaceret: quid ni ergo se suo modo influet, ejusque influxus proprium babebit effectum? At Astrologi observatione vel experientiâ investigant proprios astrorum influxus & borum effectus, ex quibus dum astra commiscentur judicant; non secus ac peritùs Medicus de effectu compositi medicamenti, quod ex simplicibus in illo contentis & sibi notis asseret purgaturum caput, roboraturum cor, & calefacturum ventriculum.

Nonnullas alias proponit rationes de Angelis quas de industria omitto, vel ut nullius ponderis, vel quòd earum vanitas in doctrinæ à nobis stabiliendæ processu evidentissimè pateat; ut quod Astrologi non observarint omnes Astrorum congressus in quolibet gradu & minuto Zodiaci: quasi singula Zodiaci minuta pollerent diversis specie virtutibus, & alias ejusdem sublimitatis speculationes, quibus hic Philosophus Astrologos obruit: unicam ex illis seligo prima fronte speciosam, sed attentiùs inspectam, ceteris deformiorem.

Igitur cap. 12. cui Titulus: *non posse Astrologos vires Stellarum experiri in una eademque materia.* Videtur de Angelis supremum edere conatum adversus experientias Astrologorum. *Quid tots* (inquit) *è superioribus orbibus pendetis Astrologi? quid occinitis collecta experimenta hoc vel illo syderum congressu? Sub eadem astrorum constitutione fuitne eadem etiam materia? Fuitne idem sublunarium causarum concursus? Fuit idem pater, eadem mater, eodem modo affecta, ejusdem ætatis & roboris, idem semen, quod variari solet in humano corpore singulis momentis? Si quid ex his defluit (& non possunt adesse omnia). omnia experimenta concidunt. Responsuri estis veteres experiendo contulisse causas cum Cælestibus sublunares, & examinatis utrarumq; ponderibus artis præceptiones condisse. Non credimus & magna ratione non credimus. Nam & qui nunc vigent Astrologi, Stellas observant, & præterea nihil: quod & Cardanus ingenuè profitetur.* Et infra. *Vel eris ut Bonatus, Albumazar, Alchibitius, & hujus farinæ alii, non tradunt quæ Stellarum vires sublunarium causarum effectionibus intercipi possint, aut promoveri, sed Cæli solùm cardines obambulant, de cæteris scribunt nihil: nec aliquid in hoc genere memorant se accepisse à prioribus.* Et postea. *Unus Ptolemæus qui pro singulari sua modestia & ingenti perspica-*

ſpicacitate rem de qua hic agitur ſapienter intellexit, & ſub initium lib. 1. graviter ſuæ ætatis Aſtrologis ſuccenſet, quod Artis exiſtimationem obſcurarent negligentiâ & ignoratione cauſarum quæ ſub Cœlo ſunt; quanquam & ipſe erit difficultate ſuperatus, & quia nihil de his acceperat à majoribus, de iis breviſſime & univerſim diſſerit: neque poſtea quatuor libris quibus ſanxit canones Judicandi docuit rationem, quâ illi variari poſſint, cauſarum quæ apud nos ſunt diſſimilitudine: ſed totus ipſe quoque in tradenda arte Cœlo defixus eſt. Concludit autem de Angelis, habendam eſſe rationem non ſæculi duntaxat, ſed anni, menſis, hebdomadæ, diei & horæ: non ſolum totius terreni globi, ſed regni, provinciæ, ditionis, civitatis, oppidi, tribus, viciniæ, fori, theatri, officinæ, templi, curiæ, domus, prati, campi, lacus, collis, vallis. In perſonis verò vult omni ex parte conſentire conceptus, ortus, mores, vires, ingenia, ordines, fortunæ vultus, ſtudia, amicitias, propinquitates, &c. *Diſtingue mihi horum omnium rationes, & Aſtrologicis experimentis præſtabimus fidem: niſi enim omnia vocata fuerint ad examen, fallax cenſebitur experimentum, & multis expoſitum erroribus: quid attinet inquies tot proſequi minutias? præcipua rerum capita obſervaſſe ſatis eſt ad experimentum; nihil minus, eſt in minutiis mira vis, & poteſtas commutandi res humanas, &c.*

Ego verò ſuperiorem Alexandri de Angelis rationem eò fuſius expoſui, ut evidentiùs pateat illam non eſſe angelicam. Primò enim quoniam ille fatetur, experientiam eſſe ejuſdem pluries eodem modo iteratam obſervationem; ergo dum ad experientiam poſtulat eandem materiam, eundem patrem, eandemque matrem, eodem modo affectos, ejuſdem ætatis & roboris, idemque ſemen quod variatur ſingulis momentis: imò eundem annum, diem, horam, atque minutum, eandem regionem, civitatem, oppidum, domum; cum omnibus iiſdem circunſtantiis: ſanè illum velle experientiam fieri debere in eodem numero nato, nullus eſt adeò cæcus qui non videat vel appertiſſime concludat: quippe quod hæc omnia duobus duntaxat numero natis etiam gemellis convenire nequeant. Verum *nunquid poteſt idem homo in ventrem matris ſuæ iteratò introire & renaſci?* Dicebat Nicodemus ad JESUM Joan. cap. 3. Sed nondum ſufficeret introire: opus eſſet (ut in lapide Philoſophico) illum reduci ad ſuam primam materiam, puta idem ſemen ex quo prius genitus fuerat: deindeque iterum naſci ſub eadem prorſus conſtitutione Cœli, quæ in prima Geneſi præceſſerat, hic enim eandem requirit, cum idem momentum temporis poſtulet, etiam adjunctis omnibus circunſtantiis ſuprapoſitis, quæ omnia ſunt ridicula & impoſſibilia. Ergo aut dicendum eſt nullius planè rei fieri poſſe experientiam (quod ipſi adverſatur experientiæ) aut abſurdiſſimam eſſe rationem Alexandri qui eandem numero materiam, eaſdemque omninò circunſtantias ait eſſe neceſſarias.

Deinde quid dicet Hippocrati aſſerenti: *quibus cum dolore lateris non tamen pleuretico, levis eſt aut modica perturbatio; evadunt phrenetici?* Item *quicunque in febribus undecunque ſanguinem profuderunt; cùm refectioni ſtudere inceperint, iis alvi profuſiores redduntur.* Item, *qui tetano corripiuntur intra quatuor dies intereunt: ſi verò hos ſuperaverint, incolumes evadunt.* Et alia mille ſimilia in Aphoriſmis, Coacis, aliiſque locis. Aſſeretne Hippocratem talia per experientiam non didiciſſe prognoſtica? Aut expertum fuiſſe duntaxat in eodem numero ægro, vel ſi mavis in ægris ex eodem patre & matre natis, in eodem oppido, eodem anno & anni dieique parte, cum cæteris circunſtantiis ſuprapoſitis? Sanè de Angelis univerſam in ſe concitabit gentem Hippocraticam, Galenicam, & Paracelſicam: quæ de ejuſdem rei experientia tum prognoſtica tum terapeutica in diviſis ægrotis & regionibus & anni partibus non abs re gloriatur: imò nullam in Mundo relinquet experientiam. Non ergo ad experientiam idem numero ſubjectum, multoque minùs eædem numero vel etiam ſpecie circunſtantiæ: ſed idem tantùm ſpecie ſubjectum, neceſſario requiritur: cætera ipſius experientiæ genus vel ſpeciem non immutant, ſed ſolum intendunt, remittunt vel utcunque modificant; proindeque ut accuratiùs ad particularem finem aptatum perveniatur, etiam perpendenda ſunt, non autem negligenda. Ideoque in Medicina jubet Hippocrates aph. 17. ſect. 1. *concedendum autem aliquid tempeſtati anni, regioni, ætati, & conſuetudini.*

Jam verò in Aſtrologia idem ſagaciſſimè obſervatur. Nam Aer eſt ſubjectum experientiarum aerearum, in quibus loci natura, latitudo, & circumjacentia ſpectantur: Genethliacarum verò experientiarum ſubjectum, ſunt homines, ſinguli ejuſdem inter ſe ſpeciei: in quibus ſexus, proſapia, regio, & loci leges ſive conſuetudines attenduntur: idque jubente Ptolomæo cap. 1. lib. 1. cæteriſque Aſtrologiæ Primatibus: ſicque nonnulli id omittunt; vel ipſum omninò ſupponunt, vel errant, eoſque redarguit Ptolomæus. Quid igitur continet univerſa ratio Alexandri? verba, ſtrepitumque duntaxat. Quæ enim affert exempla in fine capituli, ut probet etiam rem minimam, vel plurimum concurſum requiri ad effectum; hoc quidem probant; non autem quod unius cujuſque notitia particularis ſit Aſtrologo neceſſaria, ad eventus futuri genus aut ſpeciem prædicendam: quamvis ſit neceſſaria ad effectum ſingularem & omnes ipſius circumſtantias prædicendas. Ut Spurina qui Julio Cæſari mortem violentam prædixit idibus Martiis, ex cauſis Cœleſtibus didicerat genus & tempus mortis: at ipſam mortis individuationem & circunſtantias non prædixit, ob ignotum concurſum cauſarum inferiorum. Sic Henrico Magno plures Aſtrologi mortem violentam publicis etiam libris prædixerant, Junctinus, Pezellius, & alii: de la Broſſe verò Pariſienſis Aſtrologus, etiam diem prædixerat: ignorabant nihilominus concurſum cauſarum inferiorum ſive particularium; quarum ſi unica defuiſſet, ſalvus diem illam evaſiſſet: erat autem Julii Cæſaris & Henrici Magni ſibi cavere diebus prædictis, ut prudenter fecit Auguſtus Cæſar Philippis, in primo conflictu contra Brutum & Caſſium, cui intereſſe noluit: ſciens ab Aſtrologo diem illum ſibi eſſe infauſtum & periculoſiſſimum. Ex Cœlo igitur genus mortis & tempus prædixerunt: ſpecies verò & circunſtantiæ individuantes eos latuerunt: quippè *ſoli numine*

mone afflati prædicunt particularia : nec has solutiones evertent conatus omnium in Astrologiam allatrantium. Nam ut rectè Cardanus ait in operis peroratione ad finem aphorismorum, nauta prædicit tempestatem, & Medicus ægri mortem, ignotis etiam vaporum, exhalatioоum, humorum ac spirituum particularibus mixtionibus ac motibus in effectus illos concurrentibus: sufficitque artifici cuilibet, nosse generales causas quæ ad tales propendent effectus vel ex sua natura atque motu, suaque determinatione. Quomodo autem singulares illis pareant atque concurrant, ut aquila, testudo, & Æschilus sub alio jacens, ad ipsius Æschili mortem, Solus DEUS scit, vel Angelus, ut fatetur Cardanus & Ego cum illo.

CAPUT V.

Dantur in Astrologia experientiæ.

QUamvis Astrologicas dari experientias liquido constet, ex Pici Miranduli & Alexandri de Angelis in oppositum allatis rationibus, quæ examini commissæ prorsus inanes & adulterinæ compertæ sunt: id tamen ostendi nequit evidentiùs, quàm ex ipsis Astrologorum libris: non solum in lucem editis, sed & manu scriptis omnium qui ipsius artis praxim excolunt. In illis quippè dabuntur experientiarum miriades, vera Astrologiæ dogmata adeò manifestè confirmantes, ut non nisi à stupidis aut protervis, aut praxis hujus scientiæ penitus ignaris denegari queant. Siquidem ad experientias Astrologicas cognoscendas duæ duntaxat viæ dantur. Prima est in Astrologorum libris natorum accidentia conferre cum proprio themate Cœlesti, & hujus scientiæ dogmatibus. Altera verò similis quidem sed certior, est industria figuras erigere hominum qui jamdiu vixerint pluraque passi sint corporis, animæ & fortunæ accidentia illustria, & hæc ut priùs cum themate & dogmatibus artis comparare: Sola quippè experientia propria, hujus scientiæ veritatem protervos fateri coget: qua autem sagacitate singulæ Astrorum atque signorum vires tum propriæ tum communes sint per experientiam discernendæ, suo loco aperiemus

Ex supradictis verò patet evidenter, quod etsi Picus & Alexander apud vulgus videantur Astrologiæ arcana intellexisse, quòd ejus terminos & nonnulla dogmata in medium proferant quæ solo refellendi studio, superficie tenus delibarunt; attamen ejus praxim quæ sola potuit hactenus veritatem illius artis indicare, penitùs ignorarunt: unde nil mirum si ipsimet cæci alios cæcos in inscitiæ barathrum præcipitent. Plurimos enim seducent inexpertos, expertum verò nullum.

Ac certè vim experientiæ Astrologicæ maximam fuisse necesse est: quæ non modò tantæ scientiæ ûnicum fuerit huc usque fundamentum: sed insuper eam contra tot Philosophorum iosultus, Pontificum decreta, & Principum edicta adeò fœliciter protexerit, ut adversos conatus omnes irritos semper effecerit. *Quippè magna est veritas & prævalet*: Esdræ lib 3.c. 4. Jure ergo Astrologi de experientia perpetuò gloriati sunt; qua sola astrorum, signorum Zodiaci, & domorum figuræ Cœlestis vires atque proprietates illis innotuerunt: Ita ut jure dici queat omnem ferè Astrologorum cognitionem meram fuisse huc usque experientiam. Ergo dantur experientiæ Astrologicæ: quas qui negat hic tanquam ignarus ad propriæ experientiæ scholam relegandus est: non quidem experieotiæ bestialis, sed rationalis, si tamen ille sit talis.

Nec est quod adversarii nobis obtrudant, aut prædictiones & causas Astrologicas suis frustratas effectibus; aut eventus quorum naturæ atque tempori congrua non potuit assignari causa à nonnullis Astrologis. Nam primò nulla staret scientia si quælibet ob errores Professorum condemnenda esset: sufficitq; ad uniuscujusque tutelam, ut veritas vel ab eodem vel à pluribus si non semper saltem ut plurimùm attingatur; præsertim in rebus de futuro contingenti; & scientiis conjecturalibus, quales ad prædicendum sunt Astrologia, & Medicina. Unde etsi Hippocrates aph. 19. sect. 2. asserat, *morborum acutorum non omninò certæ sunt prædictiones neque mortis, neque salutis*: quòd ut ait Galenus in commento, *plures cum signis cruditatis evaserint, alii verò cum signis coctionis interierint præter opinionem Medicorum, morbi statum, ægri vires & causas externas penitùs non intuentium*: quis tamen iogenio rectè valens Medicam Artem propterea dicet explodendam, etiam in morbis acutis? Deinde cuilibet causæ Astrologicę proprium assignare futurũ eventum, aut eventus præteriti propriam in genethliacâ constitutione causam reperiri; est totius Astrologiæ suprema cognitio, circa quam nil mirum si Cardanus, aliique Astrologiæ principes sæpius hallucinati sint; cùm vera Astrologiæ principia ignorarint ut suo loco ostendemus. Ac proinde etsi eventus præteriti vera causa nequeat à nonnullis exhiberi, non propterea sequitur id omni Astrologo impossibile fore. Uno verbo jam Astrologiam non soli experientiæ, sed propriis principiis causis & rationibus innixam tradimus: in qua & majorum nostrorum errores: & ab adversariis optata deprehendentur.

CAPUT VI.

De duplici Astrologorum experientia.

DUplicem experientiam in Astrologia dari certum est. Nempè merè sensibilem, atque mediam sive rationalem. Merè sensibilis versatur circa lumen astrorum, tactilesque Solis qualitates: quæ ipsis etiam brutis innotescunt, oam de aliorum astrorum calore, frigore, humiditate, atque siccitate certò definiri nequit an à brutis aliquibus sentiaotur, quamvis id probabiliter asseri possit, quòd oempè bruta omnia tota sint dedita sensui, & illorum plura subtilitate, acumine & solertia sensus excellant hominibus, quibus illud denegantur; nisi forsan peculiaris ad hoc sive intellectualis accedat sagacitas, cujus regulas suo loco præscribemus.

At rationalis experientia versatur circa effectus manantes tùm à tactilibus illis qualitatibus, quas solus sensus attingere nequit: tum à specificis proprietatibus astrorum; quod exempli gratia Mars in horoscopo natos faciat audaces, iracuodos, vindictæ cupidos: in octava domo morti violentæ obnoxios, &c: præsertim si fuerit pravè affectus, &c: futura enim mors violenta non patet sensui horâ nativitatis: sed solus Mars in octava; de cujus statu Judicium pertinet ad iotellectum. Ex observatione autem Martis in octava momento nativitatis, ejusque statu pravo, natum violenter moriturum præ-

fugit Astrologus. Sensus ergo vel in Cœlo, vel in figurâ natalitia attingit Martem ut signum, intellectus verò attingit significatum absens, quippè mortem violentam, quod tamen non faceret, nisi hanc etiam oculus vel saltem auris & relatu post tale signum pluries attigisset. Est ergo experientia hæc omninò rationalis sive media: atque sic de cæteris omnibus experientiis à proprietate specificâ corporum Cœlestium. Adversarii verò Martem illius mortis signum vel causam esse inficiantur; quoniam visu ipso non percipiunt, natum radio Martis veluti gladio confodi aut capite truncari; & validioribus vacui rationibus, putant sibi alisque satis factum esse, si identidem ranarum instar suâ ex palude coaxent.

Caput VII.

An experientiarum Astrologicarum veræ rationes Physicæ assignari queant.

QUod Planeta in natali hominum horoscopo significet vitæ temperamento, moribus, & ingenio nati, in octavâ domo mortis, &c: nequaquam dubitat expertus Astrologus; id enim frequenti experientiâ novit, nec aliter nosse potest; non secus ac ignem urere sola docet experientia. At cur Planeta sic agat, & exempli gratiâ Mars in horoscopo biliosos, iracundos, audaces, & ingeniosos efficiat, miratur Astrologus, quippè quòd Astrologicarum experientiarum rationes hactenus adeò latuerint, ut in Antiquorum libris vix ulla reperiatur, quæ id nomen mereatur apud Peripateticos, inde tantò insolentiùs contra hanc scientiam debacchantes, quantò illam scientiarum clypeo, scilicet, ratione nudiorem prospiciunt. Jam verò quicunque effectus Astrologicâ sciuntur experientiâ, eodem modo ut plurimum eveniunt juxta ipsius experientiæ definitionem: neque sic eveniunt à causis per accidens; hæc enim nec per se influunt in effectum, nec ad eundem agendi modum determinatæ sunt, necesse est ergo tales effectus contingere à causis per se, hoc est quæ propriâ virtute influant in effectum, sintque determinatæ ad agendum juxta naturam ipsius virtutis propriæ: ut de igne evidens est, qui in quolibet suo effectu determinatur ad agendum juxta proprii caloris naturam. Quoniam igitur in quovis effectu tria tantum concurrunt; agens, patiens, & utriusque applicatio: certum est quod ex singulorum debita cognitione patebit cur talis producatur effectus & non alius; hoc enim aliunde peti nequit. Itaque constabit eodem modo cur Mars agens in hominis patientis horoscopo, biliosum, audacem, & iracundum efficiat: atque sic de cæteris: ergo experientiarum Astrologicarum veræ rationes physicæ assignari queunt.

Porrò sciendum est de experientiis Astrologicis alias esse legitimas, alias verò spurias. Legitimæ sunt quarum effectus ab assumpta causâ verè producuntur, ut quod Saturnus aut Mars in prima domo malè affecti temperamentum, valetudinem atque mores pervertant: at spuriæ sunt omnes hæ quarum effectus ab assumpta causâ aut nullo modo, aut tantùm per accidens quandoque producuntur. Prioris ordinis sunt eæ omnes quas Arabes jactant de gradibus Zodiaci lucidis, tenebrosis, fumosis, de partibus, alisque fictitiis causis, quas omnes merito ablegabimus. His enim Astrologis idem accidit, quod Astronomis evenisse probavimus libro de Astronomia à nobis fundituѕ restituta: nempè quod prima Astrologiæ principia verasque effectuum causas ignorantes, falsas sibi confinxerint, tantâ multitudine, ut vix ullus prodiret effectus qui in aliquam ex talibus causis fortuito non impingeret, quamvis à tali causâ ne quidem per accidens produceretur. Posterioris ordinis sunt, ut quod in Genesi Sol vel Saturnus significet Patrem nati, Luna aut Venus Matrem, vel etiam uxorem aut sorores: Mars fratres, &c: quamvis enim id aliquando sic se habeat: tamen per accidens id tantum fieri nec in omni figura genethliaca verum esse suo loco probabimus, contra Astrologiæ principes Ptolomæum, Cardanum, & alios, qui hac in re vehementer hallucinati sunt. Jam verò legitimarum experientiarum dantur rationes physicæ: spuriarum prioris ordinis nullæ: posterioris verò eatenus dantur, quatenus duntaxat ad legitimas experientias reducuntur.

Caput VIII.

Qua ratione vires corporum Cœlestium per experientiam deprehendi queant, ex eorum inter se commixtione.

ID placet exemplo familiari breviter ostendere: sumantur colocynthis & saccharum, sapida in suo genere excellentia, non secùs ac 7. Planetæ hujusce Mundi Elementalis rectores præcipui, excellunt singuli virtute sibi propria.

Si igitur colocynthis misceatur cum limone, malo cotoneo, lactuca, portulaca, ovo, &c: fiet inde mixtio amarissima, & forsan dubitabit aliquis, an ille amarior sit à colocynthide; poterit enim dicere limonem, malum cotoneum, lactucam, &c: esse sigillatim illo amarore infecta, etsi diverso gradu; unde cum ipsa colocynthide singula diversum saporem efficiunt, sed semper amarum. At si loco colocynthidis misceatur saccharum, jam singulæ mixtiones erunt dulces: & si loco sacchari misceatur acetum, erunt acidæ: sicque patebit amarorem inesse colocynthidi, dulcedinem saccharo, & aciditatem aceto; quamvis colocynthis, saccharum & acetum seorsim vel in sua simplicitate non gustentur, sed duntaxat mixta cum aliis: similiterque patebit proprius sapor limonis mali cotonei, &c: dum horum quodlibet cum colocynthide, saccharo, vel aceto miscebitur.

Quoniam igitur nobis non licet vim propriam Martis in sua simplicitate vel seorsim spectati per experientiam cognoscere, quòd nimirùm sit semper commixtus Stellis fixis atque signis, vel etiam Planetis aliis: idcircò diligenter erit advertendum qualis virtus in hæc inferiora effundatur ab ejus mixtione cum singulis dodecatemoriis, constellationibus & Planetis aliis: ac deprehendetur effundi quandam vim semper eandem specie, quamvis diversimodò affectam in singulis mixtionibus, quam Martiam appellamus. Sique dubitetur an insit ipsi ♂ vel singulis [illegible] cum quibus ille miscebatur: notetur deinde mixtio Veneris cum eisdem, & patebit non ampliùs effundi vim Martiam, sed aliam, semper etiam specie eandem, quamvis diversimodè affectam in mixtionibus singulis, quam Veneream dicimus: sicque patebit eam, quæ dicitur Martia, esse propriam Marti, & quæ dicitur Venerea Veneri.

Veneri. Et quia virtus Martis cum singulis miscibilibus diversimodè afficitur, inde etiam observabitur atque patebit propria singulorum virtus. Cum enim ♂ sit unica formalis virtus, necesse est ut affectionis diversitas sit à singulis miscibilibus, eademque est ratio de Planetis cæteris. Hæc autem experientia pro ♄ Planetarum tardissimo haberi potest in aonis saltem 30. quibus ipse ♄ totum Zodiacum peragrat, pro reliquis verò multò citiùs, ac pro Luna singulis mensibus, vel ad summum exactè intra annum, ex qua poterit de reliquis Planetis tardioribus fieri præjudicium. Imò dum deprehendetur ex motu unius Planetæ sub tribus aut 4. signis eandem in hæc inferiora contiouari virtutem, à Cœli parte in qua Planeta ipse versatur, noo erit dubitandum virtutem ipsam esse illius Planetæ propriam: sed in ea virtute distinguenda, egregii Philosophi solertia requiritur, modus autem hic à nobis traditur.

Videtur tamen superesse difficultas de dodecatemoriarum & fixarum viribus. Nam propter tardissimum fixarum motum sub dodecatemoriis, dubitari potest, an his & illis sua sit virtus propria, & quæ tam his, quàm illis; an verò aut hæc aut illæ virtute careant: proindeque à quanam illarum causarum propria ♂ aut ♀ virtus diversimodè afficiatur. Cui difficultati respondeo, equidem videri difficillimum, utriusque causæ virtutem propriam observatione discernere, ob fixarum motum tardissimum: fixa enim quævis moratur in singulis signis per 2118. annos ex Tabulis Rudolphinis: nec arbitror veteribus Astrologis qui hanc condidere scientiam, dodecatemoriorum vires observationibus innotuisse, sicut nec 12. domorum figuræ Cœlestis proprietates: sed Cabalâ ab Adamo (cui Deus naturales omnes infudit scientias) continuatâ: quam tamen sicut & alias scientias verumque Dei cultum diabolus depravavit ac figmentis variis conspurcavit, in ipsius Dei, naturæ & hominis odium. Nihilominus præterquam quod jam easdem vires deprehendimus in singulis dodecatemoriis quæ à Ptolomæo & vetustioribus Astrologis traditæ sunt (quamvis ipsa dodecatemoria aliis jam occupentur constellationibus) natura ipsa est adeò dives, & sapienter ab ejus Authore ad hominis cognitionem accommodata, ut ipsi non desint plures modi, quibus etiam brevi tempore, fixarum & dodecatemoriorum vires ab Astrologo sagaci discerni queant.

Primò enim in singulis constellationibus sunt quædam illustriores ac præcipuæ Stellæ, in quibus consistit potissima pars virtutis totius constellationis, vel quæ saltem spectatæ seorsim, insignis suot roboris ad benefaciendum aut male faciendum in hæc inferiora: quales sunt oculus austrinus constellationis Tauri, Castor & Pollux in Geminis, cor Leonis, spica Virginis, lucida lancis australis, cor Scorpii, Fomahant, caput Medusæ, Arcturus & plures aliæ. Tuoc autem præsertim conspicuos producunt effectus, cùm Planetarum concursu, & conjunctione juvantur & quasi stimulantur. Id verò sæpissimè accidit, quòd singuli Planetæ brevi tempore percurrant Zodiacum. Si ergo ♄ aut ♂ conjungatur cordi Scorpionis, indeque solito malignior ac violentior producatur effectus quam ante, vel post illam conjunctionem factam intra orbem virtutis illius Stellæ, quamvis ♄ aut ♂ esset in eodem dodecatemorio cum fixa ipsa: signum est illam malignitatis & violentiæ intensionem esse ab illa Stellâ, & non à dodecatemorio, sic ergo vis ejus propria deregetur. Idemque censeto de spica Virginis, si ♃ aut ♀ illi conjungatur, ex quâ conjunctione fœlicior prodibit effectus, quàm à ♃ aut ♀ solitariis, tum de aliis fixis. Igitur ex Planetarum ac præsertim Solis & Lunæ appulsu ad fixas vel cum his coojuoctione, harum vis propria, tam circa genituras, quàm circa Aeris constitutiones detegi, proindeque à dodecatemoriorum viribus discerni poterit; etiam dum Stella in eodem dodecatemorio morabitur. Dum autem ab uno in aliud transiens eadem oihilominus virtute aget, patebit adhuc evidentius virtutem ipsam esse illius Stellæ propriam.

Secundò significatorum directiones ad fixas illustriores, sunt medium præ cæteris aptissimum brevissimumque proprias earum vires detegendi ob directionum ipsarum frequentiam, nam io directionibus ipsum Stellæ corpus deducitur ad circulum positionis significatoris: & ex ipsis directionibus insignes, repentini ac plerumque stupendi effectus producuntur, qui nonnisi ad ipsam Stellam referri queunt: unde propria vis ejus innotescit. Igitur fixarum vires à dodecatemoriorum viribus experientia discernere neque est impossibile, neque ita longum & difficile ut à pluribus quoque Astrologis censetur, quantò magis ab de Angelis ejusq; asseclis.

Tertiò Planetarum fixarum & signorum positus in singulis figuræ domibus, diligentur observatus, cum effectibus inde manantibus, brevi tempore detegent proprias vires corporum ipsorum Cœlestium.

Caput IX.

De Astrologiæ ortu, progressu, atque sectis.

Naturales omnes scientias Adamo fuisse infusas à Deo rerum omoium Conditore, fatetur universa Theologorum rectiusque Philosophantium turba: unde taoto illustratus lumioe naturali, singulas animalium species proprio nomine appellavit, ut habetur Genesis cap. 2. Quod autem Astrologiam præ cæteris infundi necesse fuerit, inde probatur; tum quia ob vaticinii ex corporibus Coelestibus prærogativam, illa sit reliquis divinior: tum quòd ejus principia atque notiones longè difficilioris sint investigationis ab humano intellectu quàm aliarum: ut adhuc testatur ipsa scientia, quæ stabili duotaxat traditione & experientiis ad nos usque propagata est: nec ego arbitror naturas duodecim domorum Thematis Cœlestis, quarum traditio est antiquissima, ab ullo homine propriâ ingenii virtute deprehendi potuisse: ut patebit suo loco in nostrâ illarum domorum cabalâ. Ergo hanc præcipuè scientiam Adamo infusam fuisse fatendum est, qui eandem & alias posteritati suæ reliquerit: ideóque ut cæteræ à Deo primùm orta est.

Hic autem non ineptè objici posset: quod si Adamo innotuisset Astrologia, haud dubiè mortem violentam Abel à suo fratre Cain prævidisset; quis enim interitum alicujus nati violeotum, acquisito habitu præscire poterit, si id Adamus infuso non potuit? At si prævidisset, certè ne tam horrendum facinus in Deum & Abel patraretur sedulò prospexisset, id enim erat boni piique parentis officium.

At multò aptiùs responderi potest: Adamum per infusionem scientiatum habuisse tantùm generalem rerum cognitionem, non autem particula-

rem, talisque sufficiebat ad nomina rerum speciebus imponenda. Itaque ex solo Astrologiæ habitu theorico, versante duntaxat circa universalia artis, illum nati particulare fatum non prævidisse: deinde neque tabulas Astronomicas neque instrumenta nascente Abel adfuisse: quibus & Planetarum loca & domorum cuspides definirentur; præsertim si diurna fuisset nativitas; siquidem artes à filiis Cain inveniri cœpere: at sine illis neque speciem, neque tempus accidentis per astra prædici posse constat: quamvis ex visis noctu astris in ortu, occasu, & Medio Cœlo, queat à peritissimo saltem confusè conjici, an fausta sit vel infausta nativitas.

Porrò minimè dubitandum quod artibus in lucem pedetentim prodeuntibus, cœperint homines corpora Cœlestia paulò attentius speculari; & quæ sola traditione tenebant, examini seu experientiæ committere; alliciebant enim eorum animas adeò veneranda lumina; præsertim quòd diutissime viverent, & humanæ vitæ terminos Moysi indicatos decuplo superarent: negotiis & curis vacui, illo durante aureo sæculo. At quis fuerit Astrologiæ progressus ante Diluvium nobis est incompertum: tantúmque memoriæ proditum, ea quæ de Cœlo primi homines didicerant, in Tabulis lapideis insculpta, prædicti metu Diluvii fuisse posteritati commendata.

Transacto autem Diluvio, primi Astrologiæ cultores dicuntur fuisse Assirii; quorum vestigia deinde secuti sunt Chaldei, sicut Ægyptii & Arabes, hi enim cùm in Camporum æquoribus degerent, summaque Cœli puritate continuò fruerentur, nec non eximiis pollerent ingeniis, ad divinum hoc studium præ cæteris mortalibus à natura invitari videbantur: unde nil mirum si assiduis vigiliis & experientiis Artis dignitatem eò evexerint; ut apud Ægyptios soli Astrorum periti, vates, sapieotes, ac Theologi haberentur: Regibus ac Principibus adeò venerandi, ut nihil eorum iojussu agerent; ex quo illius excellentiam adeò celebrem effecerunt, ut Indos & Græcos ad sui æmulationem concitarint: certum enim est à Chaldæis & Ægyptiis Græcos, & ab his Latinos cæterasque Europæ nationes illam didicisse.

Qui nam verò inter Ægyptios Chaldeosve hac in scientia excelluerint nobis minimè constat; sed inter Arabes floruere Artifique præcepta posteritati tradidere Haly, Albumazar, Albohazen Haly, Alkabitius, Alkindus & alii. Inter Græcos Claudius Ptolomæus veterum omnium Astronomorum & Astrologorum facilè princeps, qui Astronomiam maximis laboribus condere frustraneum censuisset, nisi usum illius in sua Astrologia quatripartita docuisset. Ptolomæum verò secutus est Proclus. At inter Latinos præcipuè commendantur Manilius, Julius Firmicus Maternus, Pontanus, Lucius Bellantius, Cardanus, & Naiboida; inter Germanos Schonerus, Leonitius, Rauzovius, Origanus. Apud Gallos verò unicum deprehendo Ferrerium Medicum Tholosatem qui recenseri mereatur.

Cæterùm quotquot hactenus fueri Astrologi, mihi videntur in duas sectas dividendi. Alii enim sunt merè Empyrici, qui nullas suæ artis proferunt rationes Physicas; sed confusa duntaxat dogmata quæ vel traditione vel experientiâ didicere, mille etiam figmentis, nugis & falsitatibus conspurcata: ac tales fuere omnes Arabes, Manilius, Julius Firmicus Maternus, Schonerus, Leovitius, Rauzovius, Origanus, Ferrerius, aliique plures. Rationales verò appellandi sunt, qui causis hujus scientiæ reddendis incumbunt, quod quidem pro viribus tentarunt Ptolomæus, Pontanus, Lucius Bellantius, Naiboida, & Cardanus qui in hoc Philosophandi genere cæteris excelluisse videtur. Sed in re tam ardua sufficienti lumine primisque hujus scientiæ principiis destituti, frequenter sic errarunt; ut pro veris falsissima & absurda sæpiùs tradiderint: unde hanc divinam scientiam majori expofuere ludibrio apud Philosophos ac Theologos, quàm ipsi Empyrici; qui solam pro rationibus experientiam obtrudentes adversariis, saltem cautiùs celabant defectum Artis alioquin nobilis, nec abs re pro agnoscenda veritate illos ad praxim Artis relegabant. Itaque Ptolomæus ac cæteri etiam mihi videntur potiùs Empyrici quàm rationales appellandi.

Nostri autem est instituti ipsam rationalem Astrologiam à fundamentis extruere; in qua & quæcunque tradentur, & quæcunque vera sunt in libris veterum, ad suas causas Physicas certaque principia adeò evidenter reducantur; ut quovis oblato Astrologiæ Aphorismo, an sit verum nec ne, & quando, quantum, quousque, & quare, facile dici & ostendi queat.

Caput X.

De Astrologiæ principiis in universum.

Astrologiæ principia duplicis sunt generis: alia enim sunt incomplexa, & alia complexa. Cùmque scientia hæc versetur circa effectus sublunares à causis potissimum Cœlestibus; fit inde manifestum illius principia incomplexa esse agentia Cœlestia, qualia sunt Planetæ, Stellæ fixæ, Cometæ & dodecatemoria, eorumque virtutes; nec non patientia sublunaria, qualia sunt Elementa, Mineralia, Planetæ, bruta & homines: complexa verò principia, sunt definitiones & axiomata quibus Astrologiam ipsam demonstrari convenit: de his igitur prius agendum est, initio facto à principiis incomplexis, auxiliante nobis ÆTERNA SAPIENTIA, cui in Cœlo & in Terra sit sempiternus honor, & gloria. Amen.

FINIS LIBRI DECIMI.

ASTRO-

ASTROLOGIÆ GALLICÆ

LIBER UNDECIMUS.

De Corporum Cœlestium simplicibus atque primariis agendi viribus in universum. Ac primo de Luce.

PRÆFATIO.

Circa experientias Astrologicas grandi confecto prælio in hujus scientiæ limine, quâ adversariorum acies præcipua profligata est, inermisque derelicta: jam undequaque tutus nobis patet ingressus in amœnissimos Astrologiæ campos, quos incolunt numina Cœlestia rerum sublunarium fata nectentes, congruisque temporibus explicantes. At quia Astrologiam diximus non modo Physicam scientiam, sed Physicarum Reginam; idcircò illam à nobis pro dignitate tractari æquum est, quod quidem præstabimus si ipsam compositionis methodo tradiderimus, Aristotelem imitati in suis Physicorum libris. Itaque à simplicioribus principiis & causis Cœlestibus progrediemur ad compositas, indeque ad effectus manantes à causis tum simplicibus tum compositis: sicque Astrorum naturæ, proprietates, & in hæc inferiora virtutes detegentur. Quoniam verò plures sunt causæ sive principia activa corporum Cœlestium, quippe lux, calor, influentia, &c. auspicabimur à Luce, circa quam præcipuè Philosophi omnes vehementer hactenus hallucinati sunt; ut nempe lux fiat in hujus scientiæ vestibulo quæ antiquas tenebras abigat. Nec de illa quæremus hic omnia scitu dignissima, sed duntaxat magis Philosophica, institutoque nostro necessaria, reliquis ac præsertim opticis leviter tantum delibatis, ne frustrà tempus impendere videamur, quo in tantæ scientiæ structura maximè indigemus. Sique per ipsam Luminis caliginem densissimam, contigerit nos à verò aberrare, cæteris saltem erroris nostri deprehendendi rectiusque ad scopum collimandi, facem præferentes ultroneam dabimus occasionem.

CAPUT I.

De Lucis divisionibus.

Luce quidem nihil in Mundo clarius est, qua etiam corporea omnia fiunt conspicua. At illius Naturâ nihil hactenus fuit obscurius. De hac enim tot variæ traduntur Philosophorum opiniones, ut ferè dici queat eam esse humano intellectui inaccessibilem. Platonici verò circa ipsam diviniùs philosophati triplex lumen observant; quippe visibile, intellectuale & divinum: voluntque fulgorem illum, qui manans à corpore Solis, sese diffundit per universum Mundum, esse Solis imaginem: eam verò lucem quæ inest Soli, esse geminum mentis Angelicæ spectaculum: & hujus lumen, esse Divini luminis idolum: ut verò hæc lucis Platonica divisio contemplationi magis convenit, sic ista magis scientiæ: Quod nempe lux sit duplex; nimirum increata quæ Deus est, nobis omninò inaccessibilis, & creata: Hæc verò iterum duplex est, nimirum naturalis & supernaturalis: Naturalis autem rursus duplex est: quippe sensibilis & intellectualis. Prior animalibus idonea est ad cognoscendas res corporeas, non quidem omnes, sed duntaxat visibiles; quippè quæ vel ex se luceut, ut Sol, vel aliunde illuminantur, ut Luna & colorata omnia. Posterior verò naturis intellectualibus accommodatur, ad cognoscendas res intellectuales; non quidem omnes, sed duntaxat naturaliter intelligibiles, quæ etiam vel ex se lucent, ut rerum essentiæ Angelo, & prima principia complexa humano intellectui, qualia sunt *quodlibet est, vel non est*, &c: vel quæ ab his illuminantur, ut conclusiones. Quippè lux naturalis inest rebus visibilibus aut cognoscibilibus, non autem potentiis, nec earum organis, his exceptis quæ in tenebris operari coguntur, ut in felibus & bubonibus accidit; quorum oculi interna luce ad videndum instructi sunt, alioquin objecta in tenebris non cernerent. Jam verò lux supernaturalis est etiam duplex: quippè nocturna & diurna: Prior est lumen fidei quo hac in nocte status naturæ, supernaturaliter illuminamur; Ipsum enim rebus fide videndis non inest, quippè quòd credenda tenebris involvantur. Sed ad videndum inesse debet videndi potentiæ, ut in bubonibus, scilicet intellectui; adeoque intellectus lumine fidei destitutus, credenda videre nequit: Posterior est lumen gloriæ, quo Deus diem æternitatis illustrat, non secùs ac Sol diem temporaneum: utque Sol eodem lumine & se & cuncta corpora videnda exhibet, visivamque potentiam reducit ad actum: sic Deus per lumen gloriæ in die æterna erga suos Sanctos à simili, sed longè diviniore modo operabitur.

Cæterùm hìc nostri duntaxat instituti est agere de luce sensibili aut visibili; sub qua quatuor hæc comprehenduntur: Nempe lux fontalis sive radicalis, corpori lucido inhærens, ipsumque per se lucidum efficiens; lucis radius directus, sive effluens à corpore lucido in hujus ambitum; lucis radius reflexus ab occursu corporis opaci,

unde ipsius corporis splendor, tum lumen propriè dictum, quod est actus diaphani sive translucidi, ex radii reflexione ortus, sive consequens in ipso diaphano, soletque lux secundaria nuncupari.

Caput II.

De lucis natura & definitione circa quam Fluddus erravit turpiter.

Lucem esse substantiam Franciscus Patricins Venetus his rationibus probare conatus est.

Si plures dentur in Mundo luces, quia omnis multitudo est ab unitate: Ergo erit aliqua prima omnium lux, à qua cæteræ: eaque erit corporea vel incorporea: si corporea, erit in aliquo corpore à quo reliqua lucem suam accipiunt: quod corpus nisi fuerit Sol ipse, nullam corpoream lucem, primam illam esse posse dicendum est: si verò fuerit incorporea, ergo in seipsa consistet, per se existet, & à se subsistet, hæ enim sunt entium incorporeorum proprietates, ideoque erit substantia.

In multis autem peccat ratiocinium istud. Primò enim falsum est universaliter, quod omnis multitudo sit ab unitate, nisi intelligatur transcendentalis unitas Dei à quo omnia: non enim hic bos & hic equus (qui sunt duo) ab uno eodemque sunt generante; sed nequidem omnes equi etsi ejusdem speciei, sunt ab uno equo; cum ad equi generationem mas & fœmina requirantur: at mas & fœmina duo sunt: sic non omnes quantitates sunt ab una prima quantitate, nec omnes soni ab uno primo sono, nec omnes calores ab uno primo calore; quandoquidem dato corpore Elementali, absque ullo calore nemo sanæ mentis negabit illud & ab igne & à motu calefieri posse. Præterea quamvis lux sit corporea, hoc est trinâ dimensione constet (nec tamen est corpus vel materiata ex lib. 4. cap. 4.) atque lux ipsa sit in Sole; imò supponatur hîc quod alibi negabimus: nempe Solem esse fontem omnis alterius lucis; non tamen propterea sequetur lucem esse substantiam; sicuti etsi calor sit ens corporeum, quod nempe trinâ etiam dimensione pollet & in solis corporibus reperitur, ipse autem calor sit in igne, supponaturque ignem esse fontem caloris omnis; non tamen propterea sequetur calorem esse substantiam, suntque hujusmodi sequelæ à Logica prorsus alienæ; non enim esse corporeum modis supradictis, vel esse in Sole aut igne, vel esse fontem omnis lucis aut caloris sunt essentiales differentiæ sive proprietates substantiæ, ut de omni dicantur substantia corporea, quod tamen necesse est ut rectè concludatur lucem esse substantiam, sive in prima, sive in tertia figura syllogistica.

Quod verò ait Patricius, *si lux fuerit incorporea, ergo in se ipsa consistet, &c*: planè absurdum est. Nam scientia Angeli vel hominis est incorporea; nec tamen in se ipsa consistit, per se subsistit, & à se subsistit: neque est substantia. Tollitque Patricius omne accidens ab hominis vel Angeli mente, dum ait omne incorporeum esse substantiam: deceptus est autem Partricius in nominibus corporei & incorporei, quæ sumpsit duntaxat pro differentiis essentialibus & oppositis, genus substantiæ dividentibus: cùm tamen nomina illa sint æquivoca, & corporeum incorporeum materiale & spirituale dicantur etiam de accidentibus.

Porrò an illa prima lux sit corporea vel incorporea Patricius neque determinat, neque probat: sed illam supponendo incorpoream sic rursus arguit. *Lucida ut effectus sunt à luce ut à causa: quoniam igitur lucida Sol, Stellæ, ignis, sunt substantiæ, ergo prima illa lux est substantia.* Sed hic rursus peccat Patricius, dum ex concretis lucidis, concludit de abstracta luce, quis non similiter concludet calorem, albedinem & quantitatem esse substantias, quòd calida, alba & quanta sint substantiæ?

Paulò fucatius videtur hoc tertium ejus argumentum. *Lux à Sole, astro, vel igne, hominis cogitatione separari nequit, quia Sol separata luce non erit Sol; ergo lux est substantia.* Verum etsi lux à Sole separari nequeat cogitatione Patricii, qui illam opinatur esse partem Solis essentialem; non tamen suam probat opinionem, cujus absurditas ex eo facilè patet, quia si lux fuerit pars essentialis Solis, Stellarum & Ignis, ergo erit eorum materia vel forma substantialis, quod infra ostendemus esse falsum. Ipsaque lux à Sole separari potest hominis cogitatione, qui scit illam esse duntaxat accidens in Sole, nequidem proprium quarto modo (ut vocant) quod nempè semper omni & soli convenit. Et quamvis neque lux neque quantitas à Sole secerni queant naturaliter; possunt tamen supernaturaliter ab eodem Authore naturæ, qui in Eclipsi passionis Christi cohibuit in puncto temporis totalem Solis lucem, ut in fornace Babylonis cohibuit non lucem sed calorem Ignis supra tres Hæbreos pueros: quæ enim à quibusdam recensentur multiplicia miracula circa Eclipsim illam, quam ab interpositione Lunæ causatam fuisse censent, commenta sunt: nec Deus hac in re Lunâ indiguit, sed ut jam dictum est Solis lucem totalem in instanti cohibuit, quod confirmatur ex Euangelii textu, ubi dicitur quod *ab hora 6. ad 9. tenebræ factæ sunt*, hoc est totalis obscuratio Solis, & non successive ut in Eclipsibus. Atque hoc unicum miraculum majorem Dei arguit potentiam supra Solem, quàm cætera commentitia.

Quamvis autem doctrina superior veritatis & ratiocinii luce sit omninò destituta: hanc tamen Bullialdus Libello de natura Lucis, non solùm amplexus est, sed etiam fulciri voluit hoc ratiocinio, *Sol operatur virtute quæ ipsi essentialis est; & lux in ipso est principium operationum omnium: illud autem principium est forma interna: ergo lux est forma interna & essentialis Solis*: atqui ut video non est discipulus supra Magistrum, & ex utroque scopas duntaxat habemus dissolutas, argumenta scilicet, quæ non modò carent formâ legitimâ, sed valdè quoque peccant in materia.

Primò enim probandum est id quod supponitur: nempe Solem operari tantùm virtute sibi essentiali, non autem accidentali. Secundò, falsum est lucem esse in Sole operationum omnium principium, cùm Sol operatur in visceribus Terræ ubi lux non pertingit, quæ duntaxat illuminat, nihilque aliud præstat, ut infra ostendetur; sintque in Sole præter lucem, calor & influentia propria, inter se distinctæ, quibus fiunt cæteræ operationes Solis ut suo loco probabitur. Quocirca si Author hic nequidem probare potest lucem in se vel suo fonte esse substantiam, multò minùs suis nullius momenti ratiunculis probabit illam in corpore diaphano vel opaco exceptam, esse substantiam.

Alius

Alius contendit lucem esse substantiam quòd lux sit formarum omnium maximè activa. *Quæ enim (ait) magis sunt activa, ea entis naturam perfectiùs participant: quod autem naturam entis perfectiùs participat est substantia. Hæc enim est ens per se, accidens verò ens per alud.*

Cæterùm multi errores hic deprehenduntur. Primò enim assumitur falsum, quippè lucem formarum omnium esse maximè activam: præ cæteris enim lux Solis talis esset: at lux Solis sistitur superficie Terræ, nec eam penetrat, ejusdem verò Solis calor ab ipsa luce realiter distinctus ut infra ostendetur, Tellurem penetrat, in ejusque visceribus mineralia generat, passim verò calefacit, rarefacit, resolvit, digerit, coquit, vivificat, plurésque alios edit effectus, cùm interim lux duntaxat illuminet: ergo luce calor longè est activior: at influentiæ Solaris activitas caloris Solaris activitatem adhuc incomparabiliter superat, quòd nempè calor hic non admodum profundè Tellurem penetret, sed omninò sistatur in regione mineralium: ut à nobis ostensum est lib. 3. influentia verò totum Telluris globum penetret. ideoque qui nascuntur, vix minùs à Sole subterraneo quàm superterraneo afficiantur, imò effectibus lucis & caloris vim immensè excedentibus ut Astrologis notum est: proindeque plurimùm abest ut lux sit formarum omnium maximè activa. Præterea etsi quæ magis sunt activa naturam entis perfectiùs participent, non tamen sequitur, ea esse substantias, alioquin calor & influentia Solis essent substantiæ, quòd lucem activitate superent ut jam dictum est, saltemque ad quantamcunque lux est effunditur distantiam; Solis calor & influentia etiam in instanti lucis instar effundantur: illud verò nemo sanæ mentis dixerit. Et ratio est, quia generica entis natura, dividitur in speciales substantiæ & accidentis; quarum utraque perfectiùs aut imperfectiùs participari deberet ex mente etiam Authoris hujusce scientiæ; alioquin præter lucem nulla esset forma substantialis, quod nulla (ut vult) sit luci non inferior in activitate. Inde verò sequeretur substantias magis activas, naturam substantiæ participare perfectiùs, & accidentia magis activa, naturam accidentis; non autem sequeretur quod supra infertur: alioquin valeret hoc simile ratiocinium. Petrus intellectu vel ingenio magis activus est quàm Paulus, ergo Petrus naturam intellectualem perfectiùs participat, ergo Petrus & Angelus, quod est sophisma à dicto secundum quid ad dictum simpliciter. Jam verò si ex supradictarum opinionum fundamentis deduci nequit lucem esse substantiam; necesse est corruere cæterra illis superstructa: quippe lucem esse substantiam mediam inter spiritalem atque corpoream, de quo conceptu sibi maximè gratulantur, sed priùs probandum erat lucem esse substantiam.

Hic tempestivum esset aliquid eorum exponere, quæ circa naturam lucis inter Clarissimum Doctissimumque D. Descartes & Me pluribus Epistolis agitata & controversa fuere; dum ille pag. 4. suæ dioptrices, ait, lucem in corporibus ex se lucidis, nihil aliud esse quàm motum quemdam vel actionem admodum celerem vivacemque ad oculos nostros emissam per intermedium aerem aliaque corpora diaphana: Pagina autem 122. Lucem in corporibus diaphanis nihil aliud esse quàm actionem vel inclinationem ad motum, cujusdam materiæ subtilissimæ, quæ corporum ipsorum nempe aeris, aquæ, vitri & cæterorum omnium diaphanorum poros occupat atque replet. At secundâ suâ ad me epistolâ fatetur se lucis quasdam duntaxat descriptiones exposuisse, nec scholasticas definitiones per genus & differentiam tradere voluisse; ad vitandas difficultates superfluas inde oriundas. Præmittit autem hæc verba, *ut verò conceptum meum paulò clariùs aperiam, quàm hactenus facere volui, tibi dicam quod per lucem Solis nil aliud concipio, quàm quod fluidissimâ illa constet materiâ, quæ continuò & celerrimè in gyrum agitur circa illum centrum, unde fit ut undique premat materiam ex qua Cælum componitur, quæ non aliud est quam materia illa subtilis de qua superiùs quæ ab Astris ad oculos nostros sine interruptione extenditur, suoque intermedio situ, sensum nobis causat pressionis illius Solaris quæ lux appellatur.* Subjungit autem se non ignorare multas inde mihi orituras difficultates quarum haber solutiones paratas in sua novâ Physicâ, nondum tamen exponendâ.

Cùm itaque nec circa naturam lucis, nec circa materiam illam subtilem totius suæ Physices (ni fallor) fundamentum convenire potuerimus, sintque mihi ignota ejus principia Physica nondum hoc anno 1638. evulgata: temerarium esset tantum virum damnare inauditum, cujus ingenium in Analisi Mathematica, supra omnes Antiquos excellere, testatur ejus Geometria, tum facilis resolutio omnium Problematum Mathematicorum ipsi à quovis oblatorum: quamobrem ab ejus Physicâ si in lucem prodierit mearum objectionum solutiones quas pollicitus est, evidentiores erunt exspectandæ, mihique interim sufficiet quod lucem non substantiam, sed potiùs accidens tacitè saltem fateatur, cum illam esse motum vel actionem asserat.

Tandem verò D. Cartesius suam Physicam in lucem edidit anno 1644. In qua non supponit, sed profitetur pag. 69, se nullam rerum corporearum materiarum agnoscere, quàm illam quantitatem continuam, quam Geometræ pro objecto suarum demonstrationum assumunt; quæ tamen est quantitas duntaxat imaginaria vel abstracta. Deindeque supponit, illam initio Mundi divisam fuisse à Deo in particulas non sphæricas: unde tria emerserunt rerum corporearum elementa à Nobis explicata & rejecta, Lib. 9. Sect. 1. cap. 3; quòd scilicet tria hæc Elementa, sint tandem unicum Elementum: idque duntaxat imaginaria & abstracta quantitas continua supradicta. Sed in sua Physica promissis non stetit, solvendo difficultates sibi à Me propositas: Tantumque reperitur pag. 97, lucem consistere in illa sola vi, qua globuli seu partes sphæricæ sui secundi Elementi, nec non etiam materia primi, circa centra vorticum S. F. congregata, recedere conantur ab illis centris. Quippè in Mundo tot supponit vortices quot astra; Quodque primum Elementum in quolibet vortice sydus componens, & in gyrum agitatum, conatur recedere à centro vorticis; sicque premit particulas secundi Elementi circumstantes à centro ad superficiem; ut à centro Solis vel fixæ usque ad Terram: illamque vim premendi, vel pressionem ait esse lucem.

Sed hic denuo multas & ingentes accumulat difficultates; quæ priusquam exponantur, in hisq; tempus frustra teratur, solvenda est omnium præcipua à nobis objecta. Quod nempe tria Elementa Cartesii sint unicum Elementum, idque imaginaria quantitas. Hoc enim est fundamentum omnium aliarum Cartesii imaginationum circa principia Physica, quæ imaginationes vel hypotheses planè corruunt absque ulteriore ipsarum examine, si tria ejus Elementa evertantur, sintque (ut probavimus) unicum Elementum. Quod verò ipse non fecit, faciat post ejus mortem, quicunque illius gloriæ zelo flagrabit, ne Andabatarum môre pugnare videar.

Itaque supradictis erroribus evidentibus ablegatis, forsan Doctoribus facem præferemus, si nostram de luce mentem hic jam aperuerimus: ac primò asseruerimus lucem non esse substantiam; neque spiritualem, quòd lux sit per se sensibilis etiam apud bruta: neque corpoream. Non enim est materia, alioquin esset subjectum & potentia, lux verò est actus in subjecto: adhæc materia carbonis extincti & generandæ cicendulæ, est in potentia ad lucem, quæ si esset materia, ergo materia esset in potentia ad materiam, & materia reciperetur in materia, quæ sunt valdè absurda.

Sed neque est forma substantialis; huic enim propriè non convenit intendi & remitti, quæ tamen luci propriè conveniunt, ut palam est in carbone accenso, cujus lux flatu eò magis intenditur quo validior hic fuerit. Sed maximè in reflexione radiorum Solis à speculo concavo, qua objectum à Sole directè illuminatum, stupendam patitur luminis intensionem in ipso speculi foco positum. Ad hæc Aeri, Aquæ, Vitro, vel etiam cuivis liquori illuminatis, duplex simul inesset forma substantialis citra subordinationem: quod est erroneum.

Præterea cicendula & lignum putre specie differunt, ideoque eorum formæ substantiales primò & per se differunt inter se. At nulla lux Physica differt ab altera primo & per se; quæ enim sic se habent, aut sunt invicem incompatibilia in eodem subjecto, ut forma hominis & forma equi: aut se invicem remittunt vel expellunt, ut calor & frigus: at lux à cicendula & lux à ligno putri effluentes, ejusdemque naturæ cum luce fontali unde prodeunt, neque sunt in eodem Aere incompatibiles, neque se mutuò expellunt, nec una remittit alteram: sed contra coeunt in ipso aere in unam numero lucem effluxam, quæ eo magis intendetur quò plures corporum lucidorum adfuerint radii, ut ex Stellis fixis & Planetis in aere nocturno cernere licet. Ad hæc duo lumina dici queunt dissimilia in ipso lumine: at si duo homines, vel duo cygni dicantur dissimiles, de forma substantiali id nunquam subauditur, non ergo lux est forma substantialis.

Denique lucem non esse compositum ex materia & forma, inde liquet, quia lux esset corpus, quamobrem nec in aere, nec in vitro recipi posset, cùm nulla detur naturalis corporum penetratio. Itaque lux non est substantia nec spiritualis, nec corporea, etiamsi à corporibus solidis reflectatur; hoc enim convenit quoque calori & voci, quæ propterea nemo dixerit esse corporeas substantias.

Solet autem à quibusdam objici textus ille Geneseos, *dixit DEUS fiat lux & facta est lux: quod autem fit* (inquiunt) *est substantia non accidens:* At respondeo inde sequi nullum in Mundo esse accidens, quippè quòd initio Mundi cuncta per verbum *fiat* suum esse habuerint. Cùm autem accidens vulgò definiatur esse id quod adest & abest sine subjecti corruptione: multaque talia dentur ab ipso Mundi ortu: certum est non omne quod per verbum *fiat* habuit esse, esse substantiam. Itaque per fiat lux, intelligitur fiat lucidum; ut si dictum fuisset fiat albedo, factum fuisset album, quippè quòd lux & albedo sine suis subjectis in natura non fuerint posita. Quod si quis denuò arguat, de nullo accidente dictum fuisse *fiat* expresse; ideoque lucem esse substantiam. Respondendum, accidens spectari dupliciter abstractè & concretè. Itaque verum est de nullo accidente abstracto, dictum fuisset verbum *fiat*; non autem de concreto. Vel per lucem primo die factam intelligi Cœlum empyreum, quod est simplex substantia per se lucida, non tamen lux simpliciter. Etsi non negem DEUM supra Naturæ ordinem creare posse accidens absolutum sine substantia, quodque si panis hostiæ consecrandæ esset ex se lucidus ut Sol, vel cicendula; per consecrationem, hoc est, transubstantiationem, remaneret lux in quantitate ut remanet albedo. Denique probabilis est eorum sententia qui per lucem primo die creatam intelligi volunt naturam Angelicam, cujus princeps vocatus est Lucifer: & hoc inde confirmatur, quia ut Angeli omnes ante peccatum dicti sunt lux, sic post peccatum dicti sunt tenebræ à CHRISTO, *sed hæc est hora vestra & potestas tenebrarum*, hoc est Diabolorum: imò Principes Diabolorum vocantur à D. Paulo Principes tenebrarum. At quia Cœlum Empyreum & Angeli sunt luces supernaturales; ille autem Genesis textus intelligendus est de luce naturali quæ divisa est à tenebris & appellata est dies: Idcircò adhærendum censeo explicationi nostræ capitis 10. Lib. 2.

Procul igitur absint Roberti Fluddi circa lucem chymeræ magnificæ ingeniis pervertendis & à verâ DEI cognitione, cultuque alineandis duntaxat idoneæ. Quibus constat illum cæterosque ejusdem farinæ fratres Crucioseos in luce omnino cœcutiisse, vel papilonum instar ejus pulchritudine illectos, incautè hac in ipsa periisse. Dum nempe asserens lucem esse universale agens, formaleque omnium principium & causam; non modò ut res cæteræ agant, sed etiam ut sint; hoc est lucem esse DEUM ipsum: vult denique illam cum spiritu Æthereo componi, ad totius Mundi animam constituendam: Proque varia lucis cum spiritu mixtione Mundum totum dividi in tres sphæras, Empyream, Æthetream, & Elementalem, in quibus corporis vel individui cujusvis anima sive forma sit ipsius animæ Mundanæ particula. Unde hæc sequuntur necessario, DEUM esse divisibilem in partes entitativas; eum fieri partem compositi Physici, & corpus quodlibet esse DEUM formaliter, proindeque adorandum: Multaque alia prorsus nefanda lumini naturæ à Nobis exposito Lib. 1. tum lumini fidei prorsus contraria.

Quoniam igitur Lux non est substantia, & tamen

men ens reale; ergo sit accidens, necesse est, præsertim quod adsit & absit sine subjecti corruptione, ut patet ex Aere, vitro & similibus; sed præsertim ex ladide Julii Cæsaris LaGalla, cui etiam inhæret: Cúmque subjectum quale faciat atque denominet, est de genere qualitatis; imò ad ejus diversas pertinet species pro diversa ejus consideratione & diversitate subjecti quod afficit. Prout enim est forma propria corporis lucidi, quod per ipsam illuminat, est naturalis & innata potentia: prout verò aerem aut crystallum illuminat atque actuat, dispositio vel habitus nuncupatur: quatenus tandem sensum visus afficit, patibilis qualitas appellatur. Est autem qualitas corporea, tum quia est per se sensibilis, tum quia ad extensionem materiæ extenditur, ut patet ex fenestræ successiva apertione ad Solem: his adde quod lucis conus à lucido prodiens trinam dimensionem participet.

Quoniam autem diversimodè spectatur ipsum lumen, quippe in se, in corpore lucido cui proprium est, & in diaphano sive perspicuo per quod tanquam medium cuncta videntur, idcircò diversimodè etiam definiendum est. Itaque lumen in se vel formaliter spectatum, propriè lux appellatur, & definitur à nobis, qualitas patibilis per se ipsam visibilis; qualitas enim patibilis est lucis genus proximum, sub se complectens id omne quod sensu percipitur: reliquum definitionis est lucis differentia formalis, ne quidem colori conveniens; quia per se non est visibilis saltem actu, sed per aliud, nempe per lumen. At lux in corpore ex sua natura lucido, ut in Sole, definitur à Nobis potentia naturalis corpus ipsum per se visibile faciens: quamvis enim Sol sit per lucem visibilis, quia tamen hæc ei propria & connaturalis est, dicitur ille non per aliquid à se extraneum, sed per se visibilis. Splendor verò parietis aut colorati, est actus coloris, non quatenus color est, (quod plerique opinati sunt) sed quatenus visibilis: Color enim sine luce est tantùm visibilis potentiâ. Denique lumen in corpore diaphano rectè definitur ab Aristotele, quod sit actus perspicui quatenus perspicuum est: dicitur actus perspicui, quia potentiâ perspicuum, ut Aer, Aqua, Vitrum, non potest actu fieri perspicuum, ut scilicet per illud colores percipiantur, præterquam à solo lumine: Dicitur ut perspicuum est, quia lumen non est actus Aeris ut Aer est, sed ut perspicuum quo intermedio corpora videntur ab oculo.

Notandum verò lumen non esse actum inhærentem, imò nec intrinsecè adhærentem perspicuo, sed duntaxat in ipso simpliciter existentem aut extrinsecè adhærentem, præsente lucido corpore cui lux fontalis inhæret; radius autem adhæret intrinsecè corpori lucido à quo effluit: Nam quod inhæret, vel adhæret intrinsecè, firmam dicit unionem nec momento solubilem; at lumen ab Aere momento evanescit; in ipsoque Aere lumen & umbra æquè moventur ad motum etiam velocissimum corporis lucidi vel opaci: quæ sanè veritas non segniùs D. Thomæ, Scoti aliorumque Philosophorum de luce in diaphano contentiones dissipat, quàm lux ipsa tenebras.

Caput III.

De Corporum lucidorum radiis, horumque subjectis variis.

Quod ab omnibus corporibus in distans naturaliter agentibus, virtus activa effluat, alibi ostensum est: Ideoque à lucido corpore quolibet, etiam lux effluit. Nec solùm à toto corpore sed ejus etiam quantulacunque parte: dum autem dicitur ab opticis quodlibet lucidi punctum in orbem irradiare, ii de puncto Mathematico vel indivisibili non sunt intelligendi: sed de Physico, cujus aliqua est latitudo, ut sensus eorum sit à lucidi parte quantæcunque parvitatis, lucem effluere: alioquin errarent ipsi contra principia Physica, inde enim sequeretur indivisibile primariò illuminare, quod tamen esse nequit. Etenim nullum indivisibile est lucidum, at omne primariò illuminans est lucidum, ergo nullum indivisibile est primariò illuminans. Major probatur quia nullum indivisibile est visibile; sit enim Visio per conum, cujus basis est in visibili: at omne lucidum est visibile, ergo nullum indivisibile est lucidum: minor autem suprapposita patet, quia primariò illuminans eatenus tantum illuminat, quatenus est lucidum. Itaque lucis conus à lucido prodiens cujus basis in ipso lucido concipitur, est semper aliqua portio superficiei ipsius lucidi.

Est autem mirandus lucis ille effluxus à luce fontali, quæ cùm se ipsam in se ipsa cohibere nequeat, sese necessariò effundit in infinitam propè distantiam DEI bonitatis immensæ, præ cæteris entibus æmula. Ex scintilla enim lux effluit in totam suæ activitatis sphæram quam replet ipsa lux effluxa: idque ex eo patet quia ex quovis puncto ipsius sphæræ potest scintilla videri, nisi obsit nimia oculi & objecti distantia; quod non fieret si lux ex scintilla in illud punctum non effloeret, vel effluxa eidem puncto præsens non esset: cùm igitur lux illa effluxa suam habeat entitatem, quis non miretur ab tantilla scintillæ luce, tantam effluere lucis vastitatem sibi per omnia continuam? Quod autem colorata omnia intra sphærarum ipsarum contenta non videantur, in causa est lucis fontalis exigua entitas; quæ nonnisi ad exiguam distantiam lumen potest secundarium producere, saltem sensibus nostris proportionatum: unde fit ut colorata à luce fontali scintillæ remotiora, non videantur. Sic enim Stellæ fixæ quamvis Sole majores & copiosissima vivacissimaque lucis entitate præditæ, tamen ob immensam à Tellure distantiam, ne quidem omnes simul locem producunt secundariam, quâ singula superficie Terrestris objecta discernantur.

Cæterùm cum pluribus non est opinandum, lucem effundi ad infinitam distantiam, tum quod non detur infinita distantia: tum quia etsi illa daretur, tamen qualitates emissæ ab agentibus in distans sunt quasi quædam necessario projecta, quæ juxta vim agentis ad minorem aut majorem distantiam projiciuntur. Nullius autem agen-

agentis virtus est infinita: Ergo nullum agens in distans potest qualitatem à se emissam projicere ad infinitam distantiam. Itaque lux eò debilior evadit, quò longiùs excurrit à suo fonte, sive principio, ut patet ex fixis, Luna, Venere, &c: imò etiam Sole, qui ex sphærâ fixarum esset homini invisibilis ut alibi demonstravimus; & per continuam elongationem à suo fonte sic attenuatur ac rarescit, ut tandem evanescat; idemque dicendum de cæteris qualitatibus in distans agentibus.

Porrò lux omnis effluens vocari solet radius, qui non est linea Mathematica, etsi hæc in radio concipiatur ab opticis: sed linea lucis Physica vel potius lucis conus; cujus basis provisione est corpus lucidum vel pars ejus, & pro illuminatione corpus illuminatum. Est autem ipse radius, sive conus verè quantus trinâ dimensione: Neque ejus quantitas est materiæ Aeris, vel Ætheris per quem radius transit, quia si Sol poneretur in vacuo aut spatiis imaginariis ubi nihil est, lux tamen sive radius ab eo ut supra efflueret, vel solum nihil hunc effectum impediret, quod absurdum esset opinari; cùm lux ad sui diffusionem ex se ipsa propensa sit, neque propensionem vel diffusionem à corporibus circumstantibus accipiat. Sed ipsa coni quantitas, est entitatis ipsius lucis, quæ propriam habet entitatem; ut diximus cùm de quantitate; ideoque lux ipsa est per se corporea; nec tamen materiata, neque corpus: differunt enim hæc, siquidem corporeum dicitur quod tamen trinam habet dimensionem, materiatum quod materia constat, corpus verò, quod constat materia & forma substantiali. Neque id omne quod corporeum est, est materiatum, ut patet in speciebus sacræ Synaxeos. Quamobrem decepti sunt qui videntes lucis radios esse corporeos vel trinâ dimensione affectos, hos putarunt esse corpus substantiale: auxitque fallaciam, quod deprehenderent eos neque inhærere subjecto aeri in quem effusi sunt, neque moveri eo moto: undè illos per se subsistere arbitrati sunt. Verùm præterquam quod lux fontalis est in lucido inhæsivè, hocque diviso illa dividitur, instar aliorum materialium accidentium; Illis non innotuerunt subjecta qualitatum è corporibus effluentium, quæ tria sunt: nempè subjectum adhæsionis, quod pro luce est ipsum corpus lucidum, cui lux effluens adhæret intrinsecè, & à quo per adhæsionem illam, inesse dependet subjectum effusionis quod est Æther, Aer, Aqua, Vitrum, imò paries illuminatus quod etiam subjectum adhæsionis extrinsecæ dici potest, & subjectum inhæsionis, nostro tantùm sæculo detectum à Julio Cæsare Lagalla; quod est lapis ille calcinatus qui lucem Solis in crepusculo excipit atque ad tempus servat, ut etiam luceat in tenebris. Sic virtutis magneticæ effluentis, subjectum adhæsionis est magnes, effusionis est Aer; imò tabula lignea quam penetrat, & subjectum inhæsionis est ferrum, sicque rursus influentiæ Solaris effluentis, subjectum adhæsionis est Sol, effusionis est Æther, Aer & globus Terrestris quem illa penetrat ut suo loco ostedetur: inhæsionis verò est homo, qui influentiam illam nascendo excipit, totoque vitæ tempore servat ut geminum ejus subjectum inhæsionis, quod alibi fusiùs explanabitur. Atque notandum est qualitates effluxas rursus operari in propriis subjectis inhæsionis, ut operabantur in corporibus unde effluxerunt: sic lapis supradictus per exceptam lucem illuminat, ferrum vi magneticâ instructum eandem rursus effundit & aliud ferrum attrahit. Et homo per exceptum nascendo Veneris influxum, alios ad Venerem excitat, & jucundos efficit, Saturninus sive tristis, tristes: Martialis sive iracundus, iracundos, surfutes, &c: unde proverbium, *cum bono bonus eris, cum perverso perverteris*. Cæterum de radio lucis certum est quod si effluxerit in congruum divisionis subjectum, ab hoc ille dividetur, ut patet ex lapide Cæsaris LaGallâ, qui radii portiunculam excipit & retinet: At in Aere lux effluxa est indivisibilis: & quæ magnum aliquod spatium occupabat, per opaci interpositionem tota ad minus spatium retrahitur; in quo plus est lucis quam prius esset.

Porrò quoniam lux cæteræque qualitates effluentes inhæret alicui subjecto ad aliquod tempus, jure quæri potest quid tandem fiat de illa luce, vel de luce à candela accensa effluente, dum hæc consumitur; volunt enim quidam de luce nihil prorsus deperire, sed refluere in corpora unde digressa est, cum tamen ipsa corpora sæpe cùm ipsa luce desinant, ut dum candela, aut carbo, aut scintilla suam sphæram luce replentes consumuntur. At proinde quoniam lux est accidens, nec ipsa inhæret Aeri, nec candelæ adhærere potest consumptâ vel extinctâ candelâ, ergo nisi periret & corrumperetur, dicendum esset illam per se independenter ab omni subjecto subsistere, quod omni accidenti est naturaliter impossibile. Ergo lux etiam Solis recepta in lapide calcinato Cæsaris LaGalla deperit & corrumpitur, non tamen annihilatur, nihil enim natura sola annihilare potest: in quid verò desinat, ignoratur: idemque dicendum de vi magneticâ in ferro recepta, & influentia Cœlesti in homine; quæ pereunt dum saltem eorum subjecta corrumpuntur; quamobrem dicendum videretur, lucem ipso in Sole resarciri & conservari per aliquod pabulum, ut in nostrate igne accidit: id valdè innuunt maculæ Solis, quas esse fumos vel exhalationes è corpore Solis prodeuntes jam communior & probabilior est sententia.

Caput IV.

De Motu Lucis.

Dicendum hìc superest de Motu Lucis qui duplex est, nempè motus effluvii & lationis: Primus est ille motus, quo lux per radios effluit extra lucidum ad quantam potest distantiam, atque hic fit per se in instanti de communi consensu, sive fit tantùm directus, sive etiam pluries reflexus: potest tamen etiam fieri successivè per accidens, si nempe in linea radii moveatur corpus opacum. Nam quia corpus ipsum potest tantùm moveri successivè, prout ipsum magis ac magis recedet à lucido per ipsam lineam, etiam lux effluet successivè ad majorem distantiam.

Porrò

Porrò circa lucis effluvium tria in luce spectanda sunt, nempè copia entitatis lucis, ejus vivacitas quæ oritur à puritate & densitate lucidæ entitatis, & vis mntiva. In Sole est lucis copiosissima entitas, & summa vivacitas, ideoque radii à Snle manantes sunt copinsissimæ entitatis, & vivacitatis, in scintilla per pauca est entitas, sed multa vivacitas: At in lignn putrido noctu lucente est pauca entitas & minnr vivacitas, idenque bæbes est tale lumen. Certum autem est lucem Snlis ad majnrem distantiam effundi vel prnjici quàm scintillæ aut ligni putridi, unde constat vim motivam lucis, esse ejus entitati & vivacitati proportinnatam; proindeque vires ipsas inter se inæquales esse; quod ex eo etiam colligitur, quia etsi singulæ eodem momento tempnris suum motum absolvant; una tamen majus spatium percurrit quam alia. Quoniam verò lucis cujusvis effluxus fit in instanti ad quantam fieri potest distantiam; sequitur quod in ipsn motu, vis mntiva lucis nnn remittitur; alioquin mntus ipse nnn fieret in instanti, quodque nisi entitas lucis effluxæ continuâ rarefactione dissiparetur, lux posset in momento effundi ad infinitam distantiam si talis daretur distantia.

Mntus autem lationis est ille quo lux ab uno loco illuminatn fertur ad alium non illuminatum. Et quia lux sic tantùm defertur per mntum corporis lucidi, qui successivus est, idcircò lux hoc motu tantùm successivè defertur. Motus autem latinnis est semper cum motu effluvii, non contra: Nam stante lucido lux quidem effluit in diapbanum: At effluxa est immnbilis, utcumque diaphanum ipsum moveatur, ut patet in aere moto præsente lucido stabili.

Caput V.

De diaphani sive perspicui divisione, & circa illud Aristotelis & Kepleri opinionibus.

Diaphani duo sunt genera; quippe simplex purumque diaphanum, ut Æther & Aer; quorum corpus simplicissimum, tenuissimum, rarissimum, & fluidissimum causat illam primi generis diaphaneitatem, nec non cnmpositum vel impurum, quod nempè cnrpus snrtitum est variis Elementis compositum, densius, crassius atque solidius, tamen nulla aut saltem pauca commixtum terrestreitate, præsertim foculenta, ut aqua, crystallus, vitrum, & bis similia. Primum genus radium lucis intra se admissum nnn retinet, sed ulterins sinit effluere. Alterum verò ex parte retinet, indeque fit lucidum per accidens, ex parte verò sinit effluere. At corpus opacum propriè dictum, ut marmnr, ferrum, non intra se, sed in sola superficie radium lucis excipit, illumqne ex toto sistit, ne ultra effluat: ideoque ex tnto reflectit; quidquid de lyncæis oculis nonnulli fabulentur, hos objecta per intermedium videre parietem: Quamvis enim lux nnn impediatur à sola corporum profunditate, imò soliditate, quo minùs ea pertranseat; ut patet ex aere, aqua, & vitro, etiam colore tincto: tamen si accedat opacitas, ut in ferro atque auro, lucis radius ex toto cohibetur, vel ipsa teste experientia. Quamobrem malè Keplerus prop. 22. in Paralip. in Vitell. arbitratur pejusque probat, lucem ferire colorem undique per soliditatem cnrporis cujusque cnlnrati, & penetrare corpus ipsum, indeque tingi & repercuti, non autem à snlâ ipsius corporis superficie, etiam in summn gradu lævigata. Sed de his fusius infra cum de cnlore.

Cæterum bîc nmitteuda non videtur magna Kepleri cum Aristntele circa perspicuum dissensio, nec nnstra de utroque censura. Imprimis igitur rectè ait Keplerus Aristntelem non definivisse lucem secundum quidditatem, sed duntaxat prout medio visionis deservit, dum ait Aristnteles, *lucem esse præsentiam ejus habitus in corpore, ob quem corpus ipsum dicitur actu prospicuum*; id Keplerus bac ratione negat; *quòd scilicet perspicuum non sit actu, nisi lux transitione facta impingat in parietem, ut inde color perspiciatur; tum verò lux non est illius habitus præsentia in perspicuo*; quod alibi confirmans, ait, *lucem non esse in perspicuo quatenus perspicuum est*. Sed duplici de causa Keplerus errat. Primò dum putat lucis radium non esse in perspicun, quòd hic ille pertranseat impingens in parietem. Nam certum est qund quamdiu cnlor parietis illustratur à luce, tamdiu lucis effluxus occupat perspicuum, inter Snlem lucentem & parietem intermedium, ut ipsemet Keplerus alibi cõcnrdat cum Aristntele. Secundò etiam certum est qund lux impingens in parietẽ, reflectitur in medium perspicuum: dupliciter igitur lux præsens est perspicuo, ut actu perspicuum est; nec refert quod Keplerus asserat perspicui essentiam non esse lucem seu præsentem, seu absentem, sed internam duntaxat corporis dispositionem: quæ meo quidem judicio cnnsistit in ipsius corporis raritate, tenuitate, puritate & simplicitate, quæ quo majnres sunt eo fit excellentiùa perspicuum. Nam Aristoteles & lucem & perspicuum actu, sub ea tantùm ratione spectavit, qua duntaxat calorum visioni deserviunt. Porrò quod ait Aristoteles perspicuum actu, inter visibilia babendum esse; non seipsn, sed per calorem alienum & extraneum, querelam Keplero movet, quod perspicuum ponatur inter visibilia quæ sunt conspicua: npponantur verò perspicua & conspicua. Cæterùm lis bæc dirimitur divisione perspicui in purum & impurum à Nnbis ab initio posita: Impurum enim perspicuum ut materia crepusculorum, vel nubes raræ per quas Stellæ videntur, vel etiam vitrum, conspicuum est seu visibile: non quatenus perspicuum, sed quatenus coloratum, aut sua densitate lucis repercussivum: at perspicuum ut sic sive purum, est invisibile; eoque magis, quo puriùs est. Nec solùm seipso est invisibile ut fatetur Aristoteles; sed etiam per colorem externum: Color enim (ait Keplerus) ut actu cnnspicitur est accidens superficiei non cnrporis, ideoque snlæ superficiea sunt per colorem cnnspicuæ: perspicuum verò ut sic, corpus est; ergn nequit cnlnre cnnspicuum fieri: Huic addn quod si perspicuum esset per colorem visibile, ergo multo magis color esset per se visibilis, id verò supra rejectum est, cum per solam lucem sit visibilis: sed neq; visibile est perspicuum per lucem susceptam; bæc enim in puro perspicuo

ſpicuo nihil poteſt viſibile reddere, ut facit in impuro, ejus impuritates illuſtrans. Ergo purum ſive ſimplex perſpicuum, ut Aer & Æther eſt prorſus inviſibile, utcumque lux Solis per ipſum effundatur, ſive interdiu ſive noctu; eſſetque ille ridiculus, qui ſe purum Aerem videre profiteretur.

Caput VI.

An in ſingulis Mundi Regionibus, Elementari, Ætherea & Cæleſti dentur corpora ex ſe lucida.

IMprimis de Regione Elementali id ſenſui patet, ex igne vulgari, nec non flammis erumpentibus in locis ſubterraneis, tum fulgetris, coruſcationibus, aliiſque meteoris in aere genitis, nec non pluribus etiam animalium terreſtrium, aquatilium & aereorum partibus, inter quæ cicendula aliâs noctiluca præcipuam ſibi admirationem vendicat; etiamſi nemo forſan adverterit quod de hoc animali omnium manſuetiſſimo & quietiſſimo præcipuè mirandum cenſeo, à me aliquoties obſervatum, hicque occaſione data minimè prætereundum ſilentio. Nempè quòd ſi provocetur digito aut feſtuca, ſuam lucem in ventre fulgentem ita retrahat ad corporis reliquam partem opacam, ut ſeſe prorſus inviſibilem faciat in tenebris. Hoc autem à Natura ſive Deo illi datum fuiſſe ratus ſum, ut quia propria luce ſeſe innocentiſſimè prodit cujvis animali viſu prædito; ita retractatione lucis, ſuæ ſaluti conſulat dum ab hoſte proprio (quo nullum caret animal) periculum ſibi imminere præſentiſcit; quem ſua quietudine vel motu tardiſſimo evadere nequit. Mali autem apprenſione vaneſcente, rurſus in ventrem lumen paulatim refundit beſtiola, fitque ut prius lucida: non ſecùs ac ſi quis homo in repentino timore fieret & ex rubro pallidus, ſanguinis ad cor recurſu; tranſacto autem pathemate, priſtinus vultui color reſtitueretur, ſanguine & ſpiritibus à corde ut priùs effuſis; inde verò mihi venit in mentem corporum glorificatorum ſplendor, quem beatis animabus pro arbitrio in ſua corpora effundere & cobibere datum erit, ut huic animalculo; cujus rei teſtem habemus Dominum Jesum, qui Mariæ Magdalenæ juxta ſepulchrum & diſcipulis in Caſtellum Emaus euntibus corporis ſui glorioſi lucem propriâ ſponte occultavit, etiamſi illis verè & corporaliter apparuit. Sed quorſum me abripit nobilis vermiculi contemplatio, cujus venter lucidus à reliquo corpore præciſus & mortuus etiam per diem integrum lucidus perdurare mihi viſus eſt. Itaque ingredior.

In Æthere igitur quod Sol propria etiam luce fulgeat, piaculum eſſet inquirere: Si enim detur in Naturâ Fons aliquis luminis, hîc erit Globus Solis: à quo radiatim tanta lucis copia quaqua verſum effluit, tamque efficaciter; ut à pluribus Philoſophis Mundum univerſum à centro ad circumferentiam ſolus ſufficientiſſimè illuminare credatur; cujus præſentia dies appellatur, abſentia verò nox, quantumcunque Aſtra reliqua ſuis radiis hemiſphærium illuſtrare contendant. Quamobrem non abs re Plato cenſuit Solem eſſe perſpicuam Dei ſtatuam, in Mundo à Deo ipſo poſitam intuentibus omnibus mirandam; nec enim in Natura quidquam eſt mirabilius, quàm Cœlo ſereno Solem intueri orientem, qui ſuo lumine non ſolùm tenebras diſſipat, ſed etiam corporum omnium Cœleſtium lumen abſorbet: quod eſt cauſæ ut Platonici Philoſophi inter Cœleſtia corpora Solem duntaxat adoraverint; eique orienti hymnos lyrâ cecinerint. Imò Socrates Solem ſalutans orientem, ſæpe extaſim patiebatur; Deum venerans in tantæ Majeſtatis Aſtro, quò nihil diviniùs eſſe opinabatur.

Inſuper verò quod in eodem æthere conſpicui Comœtæ, etiam proprio lumine luceant, probavimus ſuo loco adverſum hujus ſæculi celebriores Aſtronomos, libro 9. ſect. 2. cap. 11. ſunt enim corpora derepentè accenſa ad aliquam Cœli plagam progredientia; quæ ſenſim ad ſuæ materiæ diſſipationem extinguntur, ut dictum eſt ibi.

At de Luna & Planetis cæteris non eadem eſt omnium ſententia: Anaximenes enim, Parmenides, & Anaxagoras Lunam non modo ex ſe lucidam fecerunt, ſed etiam ex ſolo igne conflarunt. Alii Lunam aſſerunt conſtare materia per ſe luminoſa; quæ denſatione in corpore Lunæ etiam facta ſit viſibilis, ſaltem in Eclipſibus. Nam alias proprium Lunæ lumen à lumine Solis immensè vegetiori abſorbetur, fitque per accidens inviſibile; non ſecùs ac Lunæ lumen Stellarum vicinarum lumina vorat vel occultat. Aitque Reinholdus Comm. in Purbac. illud proprium Lunæ lumen evidentiùs conſpici in Eclipſibus, dum Luna eſt apogæa & extra Eclipticam longiùs evecta: tunc enim apparet rubicundior: at Luna perigæa atque in Terræ umbram profundiùs demerſa, lumen illud obſcurius cernitur, Lunaque apparet nigrior.

Alii multò verius Lunæ proprium lumen denegant. Inter quos Keplerus cap. 6. Paralip. in vitell. id omnino convincit hac ratione. Quod nempe ſi Lunæ proprius eſſet rubicundus ille color quo ſubſplendet in Eclipſi; tunc certè eo magis ille conſpicuus eſſet, quò Luna humilior & in umbræ atrorem profundius demergeretur; quod nimirum quævis Luminoſa, ſed præſertim debilia, non alibi diſcernantur evidentiùs, quàm ubi libera ſunt ab alio quovis externo lumine: adde quod in hoc ſtatu Luna nobis vicinior eſſet, viciniora autem videntur perfectius. Cùm ergo contrarium omnino accidat; ex neceſſitate inferendum eſt, lumen illud non eſſe proprium Lunæ, ſed accidentarium & externum.

Porro luminis illius duas Keplerus cauſas attulit. Prima quod cùm nulla ſit nox atra, etſi denſiſſimæ nubes Cœlum occupent, in qua ſi ſub dio fueris, inter nivem & carbonem vel inter Cœlum & parietem non poſſis diſcernere; Cœlo autem noctu ſereno, Stellæ faciem Terræ valdè ſenſibiliter illuminent: quid mirum ſi in Æthere puriſſimo quem Luna decurrit, à Terra tantùm hujus 60. ſemidiametris diſtans, imo in umbra valdè per diſtantiam attenuata; illa etiam à fixis & Planetis utcunque illuſtretur; ut taceam Solis radios ab aliquibus in aere nubibus in Lunam repercuſſos?

Secunda quod ideo in Eclipſibus Lunæ apogeæ cum latitudine illa videtur rubicunda; quia verſatur

tur non modò in mucrone pyramidis umbræ, ubi hæc multùm est attenuata, & lucis nonnihil particeps; sed etiam existit circa umbræ terminum qui ipsa lux est Solis; ut proinde rubor ille nihil aliud sit, quam illustratus Luna à radiis Solaribus, transmissis per Aeris Terræ nostræ circumfusi partem densiorem, quem atmosphæram appellant, & intrò versus axem umbræ refractis; unde fit ut Lunæ corpus etiam in umbra rubescat: & in Lunæ Eclipsibus ferè semper tres differentiæ partium illius conspiciantur, nempe pars clara & lucida extra omnem umbram Soli conspicua. Pars rubens in umbræ confinio, & pars atrior intra umbram profundiùs demersa. Atque hæc fuit etiam sententia doctissimi Scaligeri Exercit. 72. ad versus Cardanumm, ibique omninò probatur. Ut enim pars illa Aeris nostri in qua fit crepusculum Solis radios ad Terræ faciem refringit versus umbræ axem, illamque visibilem efficit priusquam Soli sit conspicua: Ita certum est lucem illam refractam exporrigi usque ad mucronem umbræ, & Lunam in transitu saltem circa umbræ confinia illustrare: Adde quod valdè sit probabile Lunam & reliquos Planetas similiter circumvestiri Ætheris parte nonnihil densiore tanquam propria lanugine, quæ Solis radios refringere & illos refractione conspicuos efficere queat, etsi directis minimè pateant radiis, atque hæ sunt forsan causæ Physicæ de quibus toties conqueritur Keplerus, quòd imponant Astronomis in accurata observatione principii & finis Eclipsium Lunarium, atque Solarium, quòd circumfusus ille densior Aer vel Æther, umbræ quamdam aspergınem Eclipsium spectaculis præmittere soleat. Quo posito nulla de rubore Lunæ apogeæ dum patitur Eclipsim superest difficultas. Proindeque dupliciter erravit Cardanus Aphor. 61. Lib. 1. dum ait. *Luna cum Eclipsin patitur proprio lucet lumine rubente; unde duplex ei virtus inest.* Quippe erat dum Lunæ proprium tribuit lumen; & dum vires Lunæ, lumini attribuit.

At coloris Lunæ corniculatæ causa est reflexio lucis Solaris à Terrâ, Authore Keplero, cui Ego assentior, nam in Novilunio & circa, Lunæ pars Nobis obversa eam Terræ faciem intuetur, habetque è directo suppositam, quam Sol illuminat. Quamobrem Luna plena noctu Tellurem radiis Solaribus reflexis illuminat, sic vicissim Luna nova à Tellure sibi tunc plenè illucescente per reflexionem radiorum Solis illustratur; lucidus verò circulus Lunam circa Novilunium ambiens, non aliud esse videtur quam lanugo Lunæ superiùs dicta, aliorum Astrorum radiis illustrata. Itaque nulla ex causa convinci potest Lunam proprio lumine splendescere. Quid ergo dicendum ad authoritates Scripturæ, nempè D. Pauli 1. Cor. 15. Alia est claritas Solis, alia Lunæ, alia Stellarum, &c: si Luna careat luce propria, ejusque lumen sit duntaxat lux Solis reflexa tanquam à rupe aliqua? Tum Genesis cap. 1. *Fecit DEUS luminaria magna; Solem ut præesset diei, & Lunam ut præesset nocti.* Si Luna non est luminare, sed corpus ex se non minus opacum atque tenebrosum quam Terra ipsa: Respondendum Scripturam sensui se accommodasse qui Lunam alieno lumine fulgere, & hæc inferiora illuminare, non apprehendit; cum tamen ratio evidentissimè demonstret omninò contrarium, quippe illam lucere reflexo lumine Solis. Dici etiam potest imò veriùs, quod fecit duo luminaria magna; unum primarium, quod per se diem efficeret, & alterum secundarium, quod tantum per accidens & reflexivè tenebras noctis temperaret. Unde in Physicis sacrâ Scripturâ cautè utendum esse constat: siquidem semper vera est sacra Scriptura, sed in suo sensu, non in omni.

Jam ad reliquos Planetas quod attinet, Keplerus in Paralip. in Vitell. illos propria lucere fulgere arbitratus est: nec desunt celebres ejusdem opinionis fautores. At Tubus Opticus novissimè inventus caliginem hanc discutit; quo docente, Keplerus mutavit sententiam Lib. 6 Epit. Astron. pag. 824. Eo enim videtur Venus easdem quas Lunæ phases exhibere, pro suo ad Solem accessu atque recessu; quod minimè faceret, nisi Lunæ instar, corpus esset opacum: quamobrem de Venere ut Lunâ concludendum, illam omni proprio lumine destitui. Neque objiciatur luminis Venerei fulgor supra Lunæ lumen quod obtusum hebesque conspicitur: Fulgorem enim illum Venus habet, non à realiter vivaciore sui corporis splendore. Sed tantùm apparenter, ob suam à Tellure distantiam; qua totum lumen corporis Venerei circiter quindecies majoris corpore Lunæ (ut vult Lansbergius) sibi magis unitum, vivaciorem illam exhibet claritatem. Hoc enim inde conjicio, quia dum Tubo inverso Luna plena conspicitur, videtur tantùm paulò major Venere; quòd Tubus inversus objectum removeat: at aliquanto clarior ipsa Venere ob rationem supradictam. Unde conjicitur è contrario Veneris lumen multò esse obtusius lumine Lunæ, quantus enim appareret Lunæ fulgor, si hæc Venerem æquaret magnitudine corporis, & in eadem à Tellure distantia cum Venere appareret? Erit igitur Veneris corpus, Lunæ corpore impurius, quod plerisque videbitur paradoxum. Eadem est ratio de Mercurio, qui tunc major & clarior apparet cùm est Sole altior, quod scilicet tunc totam sui corporis partem Nobis ostendat, quæ à Sole illustratur. Tum de Marte, Jove, atque Saturno, qui non ex eo solùm majores apparent dum à Sole recedunt, quòd Telluri propinquiores evadant; sed etiam quod Telluris respectu pleniùs à Sole illuminentur; ita ut quo ad nos oppositi Soli, conspiciantur duplici de causa maximi. Peculiariter verò id attestantur Jovis satellites qui sui ductoris nativam opacitatem, vel eo invito produnt, dum in ejus umbram incidentes patiuntur Eclipsim, ut testantur Galilæus & Marius. His adde quod eodem modo splendent, ut Luna atque Venus; nimirum lumine quieto sibique constante, non autem mobili & scintillante, ut fixæ, aut subsultante ut Sol. Cumque Saturni lumen cæterorum respectu sit maximè obtusum ac impurum: ejus non obstante præ cæteris ingenti magnitudine, atque à Tellure distantia; igitur ex supradictis de Luna & Venere, omninò fatendum erit etiam Saturni corpus esse Planetarum omnium impurissimum, sibique maximè inæquale.

Itaque solus Sol ex Planetis propria luce fulget; ac Æthercam regionem totam solus illuminat, non secus ac Elementarem: idque radiis tum directis, tum reflexis à Tellure, & Planetis cæteris ad se vicissim, ut superiùs dictum est: proindeque aberravit à vero Alexander de Angelis cap. 1. Lib. 1. dum Planetis omnibus lumen assignat.

Tota igitur difficultas versatur circa regionem Cœlestem: Num scilicet fixæ, proprio lumine fulgeant. Hoc autem asseruimus Lib. 9. Sect. 3. cap. 8. quod vide.

Accedit quod neque ut Sol neque ut Planetæ cæteri, sed tertio modo luceant, quippe scintillando: vel quòd Aeris agitatio continua id accidens causet in fixis, non autem in Planetis ob horum materiam impuriorem opacioremq; tantùm superficie tenus affectam externo lumine; cùm fixarum materia sit longè purior, limpidiorque, internâ porrò luce dotata: vel quòd perpetua luminis fixarum innumerarum ad se invicem à Cœlo fixarum reflexio per rapidissimam primi mobilis rotationem continuò varietur Terræ respectu: quandoquidem non solùm in ortu, medio Cœli, & occasu, sed singulis etiam locis intermediis sui corporis situm mutant respectu hominis in Terra intuentis; vel etiam utraque de causa. Denique in regione Elementari & Ætherea esse corpora per se lucida, non autem in Cœlesti, quæ communiter habetur lucis natale solum, videtur adversari tum rationi, rum ipsi rerum ordini: ut enim regio Elementalis ob animalia, meteora ignita, & flammas subterraneas nequaquam in luce comparanda venit, cum Æthereа: ita banc à Cœlesti immensè superari par est.

Itaque in singulis Mundi regionibus dari corpora per se lucida, quàm contrarium multò probabilius est.

Caput VII.

An sit in natura proprium aliquod lucis subjectum.

Ardua & nunquam seriò examini commissa quæstio est. Etenim de igne & corporibus Cœlestibus communi duntaxat hypothesi receptum est, lumen illis per se convenire; cui fundamento deinde superstructa sunt quæcunque de luce Philosophi hactenus tradiderunt. Conabimur autem rem istam pro viribus discutere, ne saltem quid intactum à Nobis relinquatur: itaque hac in obscura disquisitione sic nobis videtur procedendum.

Quæcunque lucent sunt corpora simplicia, aut mixta: lux verò nullius mixti proprium est specificum, quod quarto modo vocitant; alioquin ipsi soli mixto lux per se conveniret; at pluribus mixtorum speciebus convenit ex cap. 6. non tamen omnibus.

Porro mixtorum lucentium quædam lucent à sola materiali mixtione, quæ est miscibilium alteratorum unio: idque patet in quibusdam hominibus qualem unum ego vidi cujus oculi in tenebris instar oculorum lupi collucebant; quod nemo ab anima spirituali esse dixerit, proindeque à solo tantùm mixtionis & alterationis gradu. Alia autem lucida sunt à substantiali forma & mixtionis gradu, ut cicendula, quæ dicitur lucere à forma, non quod ipsius lux fluat à forma, sicut nec faciei rubor, quamvis hic per phantasiam in ira effundatur & in metu retrahatur. Sed quia tota ejus species sic afficitur; estque lux ad illam formam dispositio præcipua, ex quodam excellenti mixtionis & alterationis gradu orta.

Jam verò si à mixtione habeant quædam corpora quod luceant, sequitur lucem (quæ est simplex qualitas) propriam esse alicujus corporis simplicis ad mixtionem concurrentis; quod quandiu talis mixtionis modus perdurat, lucem in mixto conservet: non secus ac si mixtum fuerit calidum, erit ejus calor ab aliquo suæ mixtionis Elemento; cùm igitur ex mixtorum Sublunarium resolutione Chymica quinque deprehendantur Elementa vel corporeæ substantiæ simplices inter se maximè differentes, quas Terram, Aquam, Aerem, Ignem, & quintam essentiam, vel Ætherem appellant; Aristoteli, etiam Platoni, & veteribus Philosophis cognitas; supra quas dari adhuc aliud corpus simplex, nempe solidum Cœlum alibi probavimus, videndum superest an illis omnibus, vel uni tantùm, vel aliquibus, tum quibus lux ipsa ex natura conveniat. Cuicunque verò illa conveniet, hoc erit duntaxat ratione substantialis formæ ipsius Elementi, quippe quòd ipsum mixtione careat: Atque dum creationis initio, à formis corporum simplicium actuata est materia; hæc nuda, omninóque indifferens, illas cum suæ Naturæ atque dignitati congruis qualitatibus affectis, exceperit: quamobrem qualc est corpus simplex, tale est à propria forma; & per illud talia fiunt ex eo mixta, pro mixtionis ratione.

Sed in ipso limine occurrit non levis prima fronte difficultas Mixto enim à Chymicis in sua Elementa resoluto, nullum lucere conspicitur: Nulli ergo ipsorum lux erit propria. Diluitur autem objectio, negando antecedens, nam teste Joan. Bapt. à Porta Lib. 2. Magiæ naturalis cap. 11. Ex caudis cicendularum & squammis piscium noctu lucentium, arte Chymica liquor extrahitur, qui per se noctu luceat, & majusculis saltem literis discernendis sufficiat, cujus liquoris separationem se pluries vidisse ipsemet asserit: unde multò magis confirmatur quod à Nobis supra dictum est, nempe cicendulas & his similia à forma & mixtionis gradu lucere, quandoquidem liquoris lux esse nequit accidentulæ formâ. Quod verò in aliorum mixtorum resolutionibus nullum etiam cernatur lucidum, inde oriri videtur: vel quod in eorum generatione, per alterationem præviam lucis qualitas sopita & cohibita fuerit: ita ut neque in ipso mixto, neque post ejus resolutionem, ullum ejus vestigium appareat, vel quòd Chymici artem nondum noverint Elemento propriam lucem restituendi, vel ipsam resuscitandi, ut suum Mercurium extinctum resuscitare norunt. A porta putrefacit caudas cicendularum; & ligna etiam putrefactione lucem exhibent; itaque hæc notentur à Chymicis, cæterisque arcanorum Naturæ scrutatoribus, eandem imitari contendentibus, plura siquidem Naturâ vel arte possibilia ignorantur ab hominibus, quàm ab his unquam hoc in Mundo scientur.

An

An ergo corpora omnia simplicia erunt per se lucida? Sanè nec omnia, nec unicum videtur asserendum; non unicum, tum quia ex cap. 6. dantur corpora per se lucida in singulis Mundi regionibus: unde conjicitur in qualibet reperiri Elementum ex se lucidum, quippe quod lux non sit qualitas uni duntaxat corpori propria, sed communis; quales sunt etiam raritas, densitas & ipse calor, qui Aeri & Igni per se convenit: tum quod alia luceant, simulque urant, ut Sol, Carbo, Flamma, & singula Ignita: alia verò blandè luceant ne ullo etiam producto sensibilis caloris vestigio, ut præter cicendulâ ligna putrida, squammæ piscium, gemmæ, & alia in quorum etiam acervum nix decidens nequaquam resolvitur; unde patet in his & illis diversum esse proprium lucis subjectum.

Sed nec etiam omnia: quippe de lumine constat quod sicut ipsum corporibus diaphanis connaturale est & amicum: sic ab opacis abhorret, ad quæ nequidem illi conceditur ingressus: Terra autem est Elementorum opacissima, tum densitate, tum feculentia, quæ sua etiam mixtione, & pro ratione dosis, lucem à reliquis corporibus arcet, ita ut lucem nullam admittant, si in illis utcunque prædominetur. Terram igitur à primigeniæ saltem lucis natura per se alienam esse certum est.

De Aqua major est difficultas, quod etsi post Terram densissima, nihilominùs perspicuitatem, & materiæ puritatem sortita sit. At quæcunque talia sunt, ex se non lucent, ut glacies, vitrum, crystallum, ipseque Adamus, quo nihil Natura in eo genere conflat perfectiùs. Præterea de Igne & Aqua receptum est, quod sint omnino contraria, quodque Igni lux per se competat: Non ergo per se convenit Aquæ. Imò videtur Aqua magis luci quam calori Ignis contrariari: Ejus enim calorem admittit, quantùm illa producere valet; at tantùm abest quod in eo caloris statu, quidquam luminis admittat, ut etiam super Ignem effusa ejus lumen derepentè extinguat illæso calore; cunctaque in quibus Aqua prædominium aliquod nacta est, ut ligna, herbæ, & animalia inflammari renuunt, priusquam pars aquea fuerit calore ignis resoluta & à mixto secreta, ipsa quippe lucem in se respuit: in aliis verò vel prohibet, vel extinguit. Itaque Aqua per se à lucis natura etiam magis aliena esse videtur quàm Terra ipsa, quæ saltem ignitione violenta lucem accidentaliter excipit atque servat per aliquod tempus, non secus ac lapides, metalla, & alia quævis in Igne cum ejus luce compatibilia.

Neque hic objiciatur à Porta, qui Lib. 2. Magiæ Natur. ait sæpè se manibus marinam Aquam exagitatam igneis scintillis coruscantem vidisse; cùm credibile sit hoc illi apparuisse noctu, nec aliud fuisse quàm Astrorum noctu lucentium reflexiones atque refractiones præsertim dum serenus est Aer: at in profunda cella vinaria omni externo lumine vacua, idem non appariturum est, saltem in Aqua pura. Contingit tamen interdum spiritus quosdam sulphureos atque nitrosos accendi in visceribus Terræ, viamque sursum affectantes effundi tanta copia in Aquas occurrentes, ut inde cernantur fontes ex quibus etiam flammæ eleventur: at flammæ non sunt ipsius Aquæ, sed illorum spirituum accensorum: non secus ac videmus Ignem fieri artificialem qui etiam flammescat in Aquis: & vini spiritum suo phlegmati vel Aquæ commixtum accendi, non autem ipsam Aquam.

Reliquis autem quatuor Elementis, Aeri, Igni, Ætheri, atque Cœlo lumen connaturale esse nihil prohibet, imò consentaneum est; dotantur enim qualitatibus luci maximè congruis tenuitate, raritate, puritate & perspicuitate. Nec ullam habent qualitatem quæ luci repugnet. De Aere verò illud conjicitur, tum ex mixtis Aereis, ut oleis, pinguedinibus, & cæteris hujusmodi quæ naturam suam Aeream inde testantur, quod Aquæ superessusa ipsi non magis quam Aer ipse commisceantur; sed unctuositate sua supernatent; lucem verò citissimè concipiant, totaque resolvantur in flammam; quæ non purus & simplex, sed mixtus est Ignis aut lucidum ex Igne & Aere mixtum; tum ex ipso Aeris Elemento, qui cùm sit Igni Symbolus in qualitatibus omnibus excepta duntaxat humiditate, nihilominùs inflammabili, etiam in luce Symbolum esse minimè negandum videtur.

De ipso autem igni simplici & Elementali quod sit ex se lucidus in dubium revocare planè ridiculum esset: Nam si datur ad sensum lucidus ignis artificialis & mixtus, quantò magis lucidus, naturalis & simplex; cum mixta omnia communes illas simplices qualitates de quibus supra, duntaxat habeant ab Elementis ex quibus componuntur; eas verò solas quas quarto modo proprias nuncupant, à sola forma specifica? Neque hic immoramus adversus eos qui ignem Elementarem è medio tollunt, & figmentum esse cum Cardano profitentur: Hujus enim opinionis falsitas fuit à Nobis sufficienter ostensa Lib. 3. Sectione 1. cap. 1.

Sequitur Æther quem Aerem ignitum vocat Marsil. Fic. cap. 3. Lib. 2. Eun. 3. Plotini, & naturâ suâ lucidum esse testantur ipsæ animalium partes lucidæ: Nam de communi Medicorum consensu lux illa inest spiritibus, idque probatur ex cicendula quam cap. 5. diximus à cauda subitò retrahere in eamque refundere lucem, quod aliter quàm spirituum effluxu atque refluxu fieri nequit. At spirituum natura Æetherea est de consensu Medicorum, observatione Chymicorum, & Aristotelis authoritate qui illam neque Ignem aut Aerem esse dicit, sed quid proportione respondens Elemento Stellarum. Præterea Æther est proprium Planetarum Elementum, ut hic verè ait Aristoteles in quo Cometæ frequenter geniti, tum Sol ipse propria luce fulgent: sunt autem Cometæ atque Sol corpora mixta, ut à Nobis ostensum est Lib. 6. Sect. 3. cap. 9. quæ communes supradictas qualitates raritatem, densitatem, calorem, atque lucem habent ex simplicibus quibus constant: proindeque ab Æthere in illis non minùs prædominante quàm in piscibus Aqua, & in lapidibus Terra. Æther ergo ex se lucet.

Cæterùm adversus supradicta fiet hæc neq; levis, neque absurda objectio. Si Æther ex se lucidus esset, ergo Planetæ omnes ex se lucidi essent: Nam in eorum mixtione Ætherem condensatum prædominari par est; non autem Terram à qua potissimùm sunt opaca: Alioquin gravia essent adque Mundi centrum descenderent. Itaque si lux invisibilis est in ipso Æthere ob ejus raritatem, debet saltem in hoc condensato esse visibilis: Constat autem ad sensum etiam, Planetas omnes Sole dempto esse opacos. Non ergo Ætheris Elementum ex se lucidum est.

Respondendum verò quod posita Planetarum mixtione etiam cum Ætheris prædominio materiali, non propterea necessario sequi debet, eos omnes lucidos fore, etiamsi in eorum mixtione densetur Æther: Idque à simili patet in his Sublunaribus]: ubi quammulta videre est in quibus prædominatur ignis, ut Arsenicum Flammula, Sulphur, & Salia, quæ tametsi densata non lucent; imo caustica, pannos & carnes urunt, nullo tamen lucis producto vestigio. Similia igni infernali qui non lucere dicitur, sed tantùm urere. Ut igitur in Sublunarium mixtionibus lux alteratione extinguitur, aut in mixtionis intrinseco cohibetur, nisi formæ substantiali producendæ per se convenerit, ut in cicendula, oculis felium, &c: ita idem à Deo in mixtione Planetarum factum fuisse censendum est; dum creationis initio singulis mixtorum formis congruas qualitates assignavit. His adde quod exigua Terræ portio ipsis Planetis admixta potest eorum lucem cohibere, ut patet ex Solaribus maculis, & nostris nubibus quæ opacitate contracta à pauca Terra illis admixta ipsius quoque Solis lucem cohibent.

Rursus dicetur lucem in illis corporibus omnino fore superfluam & otiosam. Nam in ipsis neque propria, neque aliena corpora illuminat, qui ejus est unicus effectus, ut infra probabimus. Adde, quid luce opus est Ætheri quem totum Sol plenissimè illuminat?

Valida mehercle objectio, quæque me eò adegit, ut quamvis simplex omnis qualitas corporea, ab aliquo sit corpore simplici, parùm abfuerit quin Aerem, Ignem, Ætherem & Cœlum omni luce propria spoliaverim. Attamen sic solvitur objectio. Primò etsi Nobis sit insensibilis ipsorum propria lux Elementorum: quis convincet illam nocturnis omnibus animalibus esse insensibilem & improportionatam? Secundò quis lucem dicet superfluam in Elementis ex quorum concursu fiunt mixta lucida in Sublunaribus, in quibus lux ipsa suum sortitur effectum? Tertiò frequentia adeò meteora in Sublunaribus accensa, testantur evidenter Elementum Ignis, ut igneo calore, ita propriâ sibi luce non destitui: Quartò Dæmones sola densatione lucidorum Elementorum sibi corpora lucida conflant: nec lucem creant vel educunt ex materia ut in meris tenebris hominibus appareant. Lux ergo non superflua in illis corporibus, neque nulla est.

Superest igitur Cœlum ipsum, quod numero duplex, & utrumque solidissimum esse tum Lib. 3. sect. 3. validis rationibus exposuimus. At corporum soliditas, neque externæ luci suscipiendæ obest, ut patet ex vitro & crystallo, & similibus, neque luci fontali ut ex Sole & Carbone per se lucidis constat. Adde quod vitrum & metalla ignita, lucem ab igne exceptam sua nonobstante soliditate conservant ad aliquod tempus; perpetuoque servarent, nisi in hisce corporibus peregrina esset, dependeretque ab igneo calore, cujus in ipsis corporibus illa est soboles. Cùm igitur Cœlum in qualitatibus luci cõgruis, nimirum puritate, raritate, & perspicuitate cætera naturæ corpora superet: horumque vires omnes eminenter contineat primum Cœlum, seu prima causa Physica suo loco probanda; nihil habens quod luci repugnet: igitur in luce etiam superare consentaneum est. Imò Cœli naturam luce fontali præ cæteris omnibus esse fœcundissimam, maximè probat innumera Stellarum in firmamento per se lucentium multitudo; quarum valdè est probabile, plures à Nobis non videri quàm videri, ut Tubus etiam opticus indicat. Quod autem Stellæ ipsæ sint corpora mixta alibi probavimus: At proinde quod lucem propriam habeant à Cœlesti materiâ quâ constant, patet ex dictis à simili de Igne atque Æthere. At Cœli naturam per se lucidam esse convincit Galaxia, ipsius Cœli Zona reliquis partibus continuè splendidior; quam Aristoteles perperam asseruit esse Sublunarem vaporis correctionem. Quod enim Galilæus & alii putant lucere ipsam duntaxat à multitudine minimarum fixarum quibus referta est, quasque Ego etiam Tubo sæpè contemplatus sum: id improbatur hac de causa. Siquidem Galaxiæ splendor continuus est: illæ verò fixæ minimæ nequidem sibi contiguæ, sed ab invicem distantes conspiciuntur: itaque si Stellulæ illæ ferè imperceptibiles suæ lucis effluxu propinquam sibi materiam adeò sensibiliter illustrant, quidni multò magis id concedendum erit fixis primæ aut secundæ notæ extra Galaxiam sitis, quod tamen nusquam deprehenditur? Præsertim quòd ut rectè notat Longomontanus ab illa opinione etiam alienus in sua Appendice de Novis Cœli Phœnomenis, si quis Hyberno tempore & Luna latente Cœlum serenissimum diligenter complectitur, totum illud videlicet extra Galaxiam innumeris Stellulis aliâs inconspicuis disseminatum; nec tamen ut Galaxia lucidum, etiam ubi hæc dividitur circa Cygni constellationem. Quamobrem multo probabilior est eorum sententia, qui eam Cœli partem ideò lucere asserunt, quod reliqua sit densior, unde fit ipsius Cœli lux visibilis, quæ in rariore subjecto est invisibilis.

Ex supradictis igitur constat, neque inter mixta, neque inter simplicia corpora, ullum esse subjectum cujus ipsa lux in se spectata, sit quarto modo proprium. Videri tamen illam minùs Aeri, plus Igni, magis Aetheri, & maximè Cœlo convenire. Atque Solem esse primum inter mixta lucidum: inter simplicia verò Cœlum, quod Platonici materiâ carere, vel esse circulum sive materia lucidum etiam opinati sunt. At primò & per se non convenit corpori simplici ob cicendulam, nec mixto ob Ignis Elementum; nec inanimato ob cicendulam, nec animato ob carbonem ardentem: Præterea lux neque est à calore cum ligna putrida Hyeme rigida luceant & squammæ piscium; neque à frigore, quod carbo

carbo ignitus luceat; neque à ficcitate, quod ligna putrida luceant; neque ab humiditate, quòd ignis & carbo luceant: ergo ut per se nullam ex primis producit qualitatibus, sicà nulla illarum per se producitur; ita ut fine tali qualitate lux dari non possit.

CAPUT VIII.

An lux omnis sensibilis sit ejusdem speciei infinitæ.

EX luce in singulis plurimumque differentibus Mundi regionibus conspicua, jure quæri videtur, an sicut fixa, Sol, & cicendula sunt corpora ex se lucida ex cap. 3. sed specie vel etiam genere differentia, ita eorum lux specie differat. Videtur autem à Nobis asserendum corporum omnium Cœlestium, Æthereorum & Elementalium lucem esse unicam speciem. Tum quia quocuoque in corpore lucido spectetur, eadem est ejus definitio, nempe quòd sit potentia naturalis, corpus ipsum per se visibile faciens: tum quia ea lumina sunt ejusdem speciei quæ sese vicissim intendere queunt, vel coire in eandem numero lucis entitatem; at fixarum lux intenditur à luce Jovis aut Veneris: & lux Veneris aut Lunæ à luce candelæ: tum demum quia de luce dici nequit quod de calore, cujus alius vocatur formalis, vel actualis ut in carbone accenso: & alius virtualis ut in pipere, quod nimirum diversimodè calefaciant: nam lux quævis eodem modo tum proprium, tum alia corpora illuminat; qui est lucis ipsius formalis effectus: Ergo lux omnis sensibilis est ejusdem speciei.

Hic objici potest lumen Solis proprietatibus & agendi viribus maximè differre à luce candelæ: proindeque has specie differre. Sed hujus solutionis exspectationem cap. 15. cumulatè compensabimus. Interim verò notetur quod lucis radius, splendor, atque lumen sive lux secundaria, sunt idem realiter, quippe idem lucis effluxus à corpore lucido, qui prout est in fluxu vulgò dicitur radius, prout reflectitur, splendor; & prout diaphanum, sive perspicuum actuat, & lucidum efficit, lux secundaria nuncupatur. At Keplerus prop. 3. Paralip. in Vitell. per radium intelligit tantum lineam motus lucis, quàm dicit nihil esse de luce effluente: Ego vero radium concretè specto penes communem loquendi usum, dum dicitur radios Solares vel aliorum Astrorum hæc inferiora alterare, qood de linea simplici intelligi nequit: Atque hoc Keplero non officit qui radium Mathematicè non autem Physicè superius contemplatur.

CAPUT IX.

An lux & color sint ejusdem naturæ vel speciei.

NOn magis inter se differunt color albus & niger, quàm circa quæstionem hanc difficilem, lucique exquisitiùs cognoscendæ pernecessariam gravissimorum Philosophorum sententiæ. Divinus enim Plato in Timæo colorem lumen esse quoddam, & flammam de singulis corporibus defluentem pronunciavit.

Doctissimus verò Scaliger Exercit. 325. contra Card. art. 2. & 3. in entitate coloris (quem ut quodvis aliud accidens ex potentia & actu conflatum rectè asserit) vult ejus potentiam esse aliquam Elementorum qualitatem; actum verò esse lucem, quam ait esse actum visibilitatis, qui etiam in colore nigro esse queat, cùm niger color sit quiddam actu, & non privatio ut tenebræ; quare cum color omnis sit actu visibilis, lux verò ejus visibilitas intrinseca, sive actus visibilitatis; concludit omnem colorem esse lucem, quæ etiam insit ipsis Elementis in mixti compositione. Et art. 5. sic definit colorem. *Color est qualitas ex Elementorum qualitate & luce conflata, quatenus lux est.*

Toletus colorem esse lucem ita probat. In iride sunt tria principia: scilicet diaphaneitas quædam nubis, quæ lumen recipit: opacitas quâ lux retinetur, ne omnia transeat; & lumen receptum atque retentum. Ex his tribus fit color iridis; at lux est forma & substantia coloris illius apparentis. In coloribus verò permanentibus concurrunt eadem principia; est lux quædam à partibus igneis mixti, quæ cum diaphaneitate Aquæ & Aeris, & opacitate Terræ verum & permanentem colorem efficiunt: verorum igitur & apparentium colorum differentia est, quod verorum lumen sit innatum corpori, aliorum verò sit externum & adventitium. Keplerus in parte Opt. pag. 228. præter lucem directam, reflexam atque refractam quæ à cunctis admittuntur, ait dari quartam lucis speciem ortam ex reflexa & refracta, quam prop. 22. Paralip. in Vitell. vocat lucem communicatam, vultque ideotificari cum veris coloribus, aliorum secutus opinionem qui veros colores arbitrantur esse formaliter lumen, à corporibus opacis vario modo reflexum. Siquidem (ait Keplerus) lux ferit colorem undique per soliditatem, ideoque quasi à superficiebus undique repercutitur; indeque radius lucis sui subjecti colorem habet, fitque quodam modo lux ejus superficiei quam illustrat. Hoc autem sic se habere inde probat Keplerus; quia nisi lux penetraret geminam coloris sedem (corporis opaci superficiem extimam intelligit) quæ sunt in summo gradu lævigata, undique non radiarent, sed omnis lux à superficie illa unica, ad unam tantum plagam repercuteretur.

Veruntamen contrariam sequimur sententiam ut veriorem. Nam primò hæc fuit Aristotelis lib. de sensu & sensibili, ubi negat lumen esse formam intrinsecam coloris aut partem ipsius essentialem; alioquin nullus esset permanens color; quia lumine sublato desineret color, qui nihilominus suam naturam servat in opacissimis etiam tenebris, quam Aristotelis rationem nemo contrariæ sectæ potuit evertere. Addo autem quod alia sit lucis & alia coloris definitio: lux enim fuit à Nobis cap. 2. definita, quod sit qualitas patibilis per se ipsam visibilis: At color quamvis ab Aristotele definiatur esse extremitas perspicuus terminati; meliùs tamen definietur, si dicatur, *qualitas patibilis ex se potentiâ visibilis, vel per lucem actu visi-*

visibilis; hæc siquidem definitione color sub genere proprio constituitur, conveniunt enim omnes ipsum esse quantitatem. Illa verò sub alieno ponitur, quippè sub quantitate, ea enim extremitas mera est superficies, terminans ipsum perspicuum, quam esse quantitatem nemo negat. Reliquum verò definitionis nostræ quod differentiæ loco ponitur, soli convenit colori, & omni, & semper. Quantùm ergo inter se differunt visibile actu & visibile potentiâ, aut visibile per se & visibile per aliud, tantundem inter se differunt lumen atque color. Prætereà sequeretur album & nigrum, imò colores omnes ejusdem esse infimæ speciei; nam esset eadem omnium forma, quippe idem lumen Solis, si ad Solem viderentur, vel candelæ si ad candelam. Atqui album & nigrum sub coloris genere maximè distant sibique de communi consensu formaliter contrariantur, quòd nempe ut albo sit essentialis albedo; & nigro ut sit nigredo. Sunt ergo diversæ species. Deinde quomodocunque radius Solis directus occurrat parieti, si huic appendatur pannus viridis, moxque rubens ejusdem materiæ & fabricæ, erit eadem radii reflexio, vel lumen eodem modo reflexum, hoc est eodem angulo: & tamen in reflexionis loco diversus apparebit splendor, nempè viridis & rubens. Cùm ergo diversitas illa nec à lumine, nec à reflexionis modo, nec ab ipsa materia causetur, quòd hæc eadem ponuntur in utraque visione; ab aliis causis petenda erit, quæ aliæ esse nequeunt quàm propriæ atque diversæ ipsorum colorum formæ vel essentiæ. Denique lux per se nullius coloris est, sed est supra colores omnes, ne colorum visionem fallat; de viridi autem vel rubro colore, quis idem asseret? Itaque veri colores differunt essentialiter à lumine reflexo: non autem apparentes, ut in triangulari crystallo vel iride, cæterisque similibus spectaculis Aereis vel Æthereis, quos perperam Keplerus veros colores esse putat.

Clarius elucescet hujus sententiæ veritas ex objectorum & contrariæ opinionis rationum suprapositarum enodationibus. Dicitur itaque primò ab adversariis colores iridis specie saltem differre; at sunt eadem lux de communi consensu: non ergo differentia specifica obesse potest, quo minus color albus & niger sint quoque eadem lux.

Cæterùm respondetur colores in iride non realiter, sed tantùm apparenter differre specie, quòd sint colores duntaxat apparentes: veri autem colores albus & niger non apparenter, sed realiter specie differunt; ideoque ut ratio dispar, sic conclusio nulla. Adde quod colores apparentes in iride, triangulo vitreo, adamante polygono, & similibus, sunt quidem eadem lux materialiter: non autem formaliter, siquidem ad singulos colores differentes repræsentandos, lux per refractionem, reflexionemque diversimodè determinatur. Ac proinde id quo lux per illam determinationem afficitur, & formale coloris ipsius apparentis: quippè lux ex se est tantùm potentiâ color apparens; fit autem actu apparens color à refractione, ac talis calor, à tali refractione.

Rursus arguetur. Quod si ejusdem superficiei parietis alibi pars altera illuminetur directè à Sole, alia verò non, hæc videbitur nigrore suffusa, altera verò candidissima: Ergo cùm coloris illa diversitas tantùm oriatur à vividiore aut languidiore luce, erit lux ratio formalis, vel actus colorum.

At consequentia hæc falsa est, si enim paries supponatur viridis, nec directè pars illuminata videbitur candidissima, nec altera nigrore perfusa, qui sit priori similis: non ergo colorum diversitas tantum oritur à vividiore aut languidiore lumine; sed quod colores videantur, hoc efficit lumē; quòd verò hic viridis & ille albus appareat, hoc efficit essentialis colorū differentia: quæ ideo necessario admittenda est, quia album & nigrum inter se differunt per aliquid sibi essentiale in ratione coloris; color autem quo vivaciore & puriore lumine illustratur, certum est ipsum eò fieri magis conspicuum atque liberum à potestate tenebrarum, vel umbræ corporis opaci; quæ rebus omnibus quas afficit nigrorem conciliat apparentem.

Dicetur insuper lux omnis fontalis est colorata: ergo lux & color sunt idem. Antecedens probatur. Nam alia lux est rubra, alia viridis, alia flava, alia cærulea: ut patet in flamma fusionis mineralium: alia verò alba est, ut lux Solis. Imò radii Solis à speculo concavo reflexi, in objecto denso speculi focum occupante, albedinem exhibent oculis ferè intolerabilem.

Sed respondeo primò: Falsam esse consequentiam quod fit de abstractis per concreta. Alioquin paries albus & albedo idem essent. Respondeo autem ad antecedens. Lucem fontalem nullius per se coloris esse, tantumque dicendam per accidens coloratam, quatenus ipsa inhæret subjecto colorato. Flamma enim fusibilium est eorum sulphur accensum; cui rubeus color insit, ipsa lux flammæ colorem illum exprimet & visui imprimet, ut fusiùs cap. 11. exponetur. Sicque Solis albedinem lux ejus exprimit & oculo imprimit. Sique Sol ruber esset, in objecto densi speculi focum occupante, appareret rubor incomparabilis. Idem dicendum de luce Stellarum fixarum, quæ in Arcturo alba videtur, in corde Scorpii rubra, &c: ob proprium colorem fixarum ipsarum, ex harum mixtione ortum, ut Lib. 6. dictum est.

Denique objicitur album & nigrum non in essentia sibi contrariari, sed ex tali portione luminis hunc prodire colorem, ex alia verò alterum.

Quod autem erronea sit hæc etiam opinio, hinc patet: quia si à majori portione luminis fiat album, & à minore nigrum: ergo quo major erit luminis portio, emerget albedo major; & quo minor portio, eò nigredo major; hoc siquidem ex tenebris convincitur; fientque eo pacto omnes duntaxat colores grisei inter albissimum & nigerrimum medii: At per eam luminis partitionem, nunquam oriuntur viridis, rubeus, & cæruleus, vel alii colores veri: non ergo hi, neque illi sunt variæ luminis portiones.

Respondendum igitur superest Philosophis ab initio citatis, ac primo de Platone dicimus, ipsum vel Metaphoricè duntaxat, vel proculà veritate locutum esse.

Scali-

Scaliger autem supponit falsum, nempe colorem ex se esse actu visibilem, cùm ex se sit tantùm potentiâ visibilis: deinde cùm definit colorem esse qualitatem conflatam ex qualitate Elementorum, atq; luce; dicat quid sit illa qualitas Elementorum, nihil enim aliud esse potest, quam ipsemet color, ad quem idcircò conflandum lux superflua esset. Alioquin si lux cum calore Elementari efficit album: ergo omnia alba erunt calida, quod ex floribus oymphææ aut papaveris albi constat esse falsum: si nigrum, ergo sola nigra erunt calida, quod ex floribus albissimis flammmulæ patet etiam esse falsum. Eademque fiet ratiocinatio de luce cum frigore, humiditate, siccitate, raritate, tenuitate & cæteris qualitatibus Elementorum.

Toletus verò inter causas colorum Iridis omittit præcipuam, quippè refractionem, à quâ solâ fiunt colores iridis formaliter. Deinde errat dum ait lucem esse formam illorum colorum; ob rationem à nobis superiùs allatam. Tandem peccat petitione principii, dum ait in coloribus permanentibus concurrere lucem quandam, ut in apparentibus: hoc enim est illi probandum, non autem supponendum.

At Keplerus qui præ cæteris in optica præcelluit, etiam gravius errat: etenim vult lucem penetrare corporum opacorum soliditatem, quo nihil est ab optica magis alienum: non secus ac ratione quâ id probat. Nam quæ sunt in summo gradu lævigata ideò in orbem radiant à Sole illustrata, & non in unicam plagam; quia non à Sole duntaxat, sed ab undique circumstantibus etiam illuminantur: quatenus ergo radium Solis directum excipiunt, ad unicam tantùm plagam illum reflectunt; quatenus verò ab aliis, undique secundario lumine afficiuntur, hoc undique etiam repercutiunt. Præterea nullus in tenebris daretur color, quod Keplerus ipse non probat.

Itaque lucis & coloris non eandem esse naturam aut speciem, jam ex suprapositis dilucidè constat.

Caput X.

Peculiaris opinio Authoris Libelli de natura lucis, circa lucem & colores.

HIc prop. 29. opinatur lucem esse coloris subjectum, & colorem esse accidens lucis maximè proprium, sine quo ipsa lux nullibi sit, & qui vicissim sine luce nullibi sit: lucem autem sine colore nullibi esse probat ex lumine Solis per vitream lentem trajecto, & in chartâ alba excepto, quod in umbræ confinio colores aliquos exhibet, qui neque sunt in charta, neque in lente quæ supponitur non colorata: ergo insunt lumini, ideoque nullibi lumen est sine colore.

Verùm si color ille apparens insit lumini, cur non cernitur in ipso lumine sine vitrea lente in charta excepto, sed tantum in lumine per lentem trajecto? Cui quæstioni cùm ipse Author nec alius satisfacere queat, certum est rationem coloris illius apparentis, non esse petendam formaliter ab ipso lumine, sed ab ejus per lentem trajectione, quæ non accidit sine refractione aut reflexione, à qua color ille apparens formaliter efficitur, ut cap. 9. diximus: & Author ipse eadem prop. disputans contra Keplerum fateri coactus est,

Colorem autem nullibi esse sine lumine, sed huic inhærere & inseparabiliter unitum esse probare nititur prop. 30. ex ipsâ luce, vitrum coloratum trajiciente, quæ in opposito pariete videtur colorata. Nam color vitri seu medii (inquit) migrare non potest de subjecto in subjectum: & tamen ipse color cum lumine trajiciente movetur sive defertur ad oppositum parietem: oportet ergo ut ejus quoque subjectum moveatur; at hoc non est materia aut forma vitri, hæc enim suo loco non moventur: ergo erit lux inhærens ipsi vitro, quæ est proprium coloris subjectum: cum qua luce vitri se miscens lux quæ trajicit, & cum illa unicum omogeneum constituens, defert ipsum colorem ad oppositum parietem: ergo cùm lux sit primum coloris subjectum per quam ille vitro inhæret, sequitur quod in omnibus perlucidis coloratis, color non est sine lumine: à simili (inquit) lux incidens in corpora opaca colorata miscetur cum ipsorum corporum lumine, quod intra eorum materiam opacam quasi compedibus vinctum est & stupefactum, & huic lumini commixta induit colores corporum ipsorum, sicque ab ipsis corporibus repercussa colores exhibet.

Quo in discursu multa sunt erronea & contradictoria. Primo enim falsum est quod vitri color moveatur ad parietem, alioquin vitrum ipsum desereret, contra experientiam; sique desereret, sibi palam hic Author contradiceret, dum supponit colorem vitri migrare non posse de subjecto in subjectum: non ergo id quod apparet in pariete est vitri color, sed ejus duntaxat idolum vel expressio facta à luce trajiciente, atque impressa opposito parieti. Ad hæc ante lucem trajicientem supponit in vitro alteram lucem inhærentem, quæ sit proprium coloris subjectum; sed hanc minimè probat: supponit ergo quod illi probandum esset cùm hoc ipsum in quæstione versetur; talisque lux supposita sit prorsus invisibilis, in subjecto etiam denso quale est vitrum: hic ergo peccat petitiòne principii: multòque minùs probabit inter Solem & vitrum illuminatum dari colorem in Aere, cujus subjectum sit ipsa lux in Aerem effusa.

Quod verò attinet ad colorata opaca, erroneum est sensuique contrarium, lucem externam penetrare marmor nigrum aut porphyritem, ut misceatur lumini quod intra corpora ipsa falso etiam supponitur. Præterea quisnam color erit luci proprius? An albus? An niger? An rubeus? Sanè quicunque dicatur, quoniam lux est id quo cæteri omnes corporum colores cernuntur (quod negare, est cæcum esse) ergo lux illo sibi proprio colore alios omnes corporum colores inficiet: sicque nullus alius color in suo esse vero naturalique apparebit contra experientiam.

Denique lux pellucidorum colores singulos induit, ut fatetur ipse Author prop. 28. ergo est in potentia ad omnes, ideoque ex se nullius coloris est, talemque esse decebat; alioquin visibilium omnium proprios colores pervertisset: facta est autem ut singula appareant qualia sunt.

Caput XL.

De præcipua lucis atque coloris convenientia & disconvenientia, ubi de visibilibus speciebus nova insuper doctrina proponitur.

IN hoc potissimùm conveniunt lux & color, sive corpus lucidum & coloratum, quòd ambo sint visibilia, proindeque objecta visivæ potentiæ: maximè verò differunt primò quod omnis lux sit ex se & per se actu visibilis, ita ut posito corpore lucido, oculo debitè disposito incongrua præsertim distantia, cum intermedio diaphano, nequeat non videri corpus ipsum, saltem idoneâ densitate affectum, vel lux in ipso corpore; ideoque lux sit visibile primarium. Color autem nec ex se, nec per se sit actu visibilis, sed tantum potentiâ, quo tantùm pacto vera esse potest Aristotelis sententia dum ait colorem propriè & seipso fieri objectum visus, & habere in seipso causam cur visibilis existat: fit enim duntaxat actu visibilis per lucem: quippè color in tenebris, etiam positis oculo & intermedio diaphano ut supra, videri nequit. Perperam autem objicietur felis aut aliud animal videns in meris tenebris: scitur enim felis oculum esse lucidum: neque id frustra illi datum est à natura, aliisque pluribus brutis rapacibus. Nam suæ lucis radio propinquum objectum pro suæ Visionis natura sufficienter illuminat, & de potentiâ visibili facit actu visibile, atque ita radio lucis reflexo illud percipit; nulla sic noctu ad mures captandos alienâ candelâ indigens: quamobrem color, tantùm visibile secundarium dicendus est.

Secundò in hoc præcipuè differunt, quod à lucido corpore ut Sole, realis & vera lux effunditur in distans, quæ objecta corpora tum diaphana, tum opaca illuminet; contra Aristotelis mentem cap. 2. reprobatam, nec tantum effluit ex Sole, sed quod mirabilius est in subjecto aptè disposito recipi, & per tempus absente Sole ipso, vel quavis alterâ luce conservari atque videri potest: hoc autem naturæ miraculum primus tempestate nostra observavit Julius Cæsar LaGalla de quodam lapide scissili ac pellucido, talcoque simili qui in Italiæ agro Bononiensi reperitur, & ex se non lucet: at si calcinetur, quamvis etiam sic luce careat, tamen si Aeri à Sole illuminato exponatur, illicò lucem à Sole effluxam excipit, fitque ipsemet lucidus citra ardorem; lucem etiam per aliquod tempus retinens, ita ut in meris quoque tenebris fulgeat. Est autem de hoc lapide præ cæteris admiratione dignum, quod referente LaGalla non ignis vel alterius lucidi, sed Solis duntaxat lumen excipiat: nec dubito quin ipse lapis alia successu temporis de luce arcana detegat naturæ Mystis. Fortè Scholarum Philosophi nimiùm Aristotelei, dicent lumen illud educi de potentiâ lapidis calcinati, ut educi volunt de potentiâ Aeris & vitri à Sole hæc illuminante; non autem recipi per effluxum veræ lucis à lucido. Hoc autem alibi à nobis explosum est demonstratione evidissima. Nec minùs à verò aberrat, quàm asserere lumen educi de potentia illuminatæ superficiei densissimi & politissimi chalybis, non autem radium lucis ab ipsa superficie repercuti, contra opticæ principia, ergo à corpore lucido vera lux effluit.

Quamobrem ab eodem corpore non effluet species lucis, hæc enim superflua esset in natura; quod ii non advertunt qui in Aere lucem realem ponere coacti nihilominùs speciem ejus etiam ponunt. Cùm enim lux sit per se visibilis ex supradictis: igitur lucidum per effluentem radium, aut ipsa lux per se, sese sufficienter unit visivæ potentiæ ut actuet ipsam, ab eaque videatur. Idque illi commune est cum cæteris agentibus in distans, ut Carbone, Magnete, & cæteris, à quibus verus calor, veraque vis tractoria ferri effluit, & non horum species; à quibus nec corpus calefieri, nec ferrum attrahi posset, ut alibi demonstrâmus.

At coloratum ut sic, nihil extra se producit, vel effundit in distans: nec eam quidem speciem Philosophis adeò celebrem, per quam Visionem fieri volunt. Erit autem ratio clara quippè quæ sumatur à lumine. Cùm enim certum sit coloratum non esse per se actu visibile, ergo necesse est ut tale fiat ab eo quod est per se actu visibile & coloris omnis expers; ut ad colorem quemlibet sit indifferens: atqui lux talis est, quippè per se abstrahit ab omni colore, omnibusque supereminet, & quomodocunque feratur ad oculum sive directè sive reflexè, est semper realis & vera lux effluens à corpore lucido; quod patet evidentissimè ex lapide supradicto, qui veram lucē excipit in crepusculo ab Atmosphæra reflexam, proindeque sive directè sive reflexè, videtur sine specie; quod ipsi fit per se actu visibilis ut dictum est supra. Itaque corpus coloratum vel opacum fit actu visibile à lumine repercusso; non effusione speciei à colorato, sed expressione coloris à lumine, quod cùm per se omni colore careat, potest quodlibet induere & perfectè referre. Quamobrem cùm totum coloratum, vel ejus pars quælibet, & hujus ab aliis partibus differentia in colore, quantitate atque figura, fiant à lumine actu visibilia, ergo totalis radius lucis puræ, à totali colorato repercussus, ipsius colorati imaginem perfectissimè exprimit, & oculo imprimit; colorato passive duntaxat concurrente ad illam expressionem: quâ supposita, superflua est omnis speciei intentionalis ad visionem productio. Quod autem vera sit ejus suppositio, probatur tum experientiâ radii lucis; qui si impingat in corporis opaci superficiem præsertim excellente coloratam, repercutietur ad album parietem, linteum, aut papyrum anteriùs oppositum, ipso colore affectus; at si vitrum coloratum permeet, deferetur ad parietem posteriùs oppositum, vitri colore tinctus, non secùs ac lux flammæ vel Solis, interno sui corporis colore tingitur: tum hac vulgari propositione optica: lux colores illustrans undiquaque repercutitur, supple colorata. Quod probatur experientiâ foraminis fenestræ, per quod rerum extra cameram illustratarum colores, ab ipso lucis radio, in objecto intra cameram pariete exprimuntur. Sic igitur Luna & Venus sunt æquè ac Sol ipse sine specie visibiles: Sol quidem per lucem propriam; Luna verò per lucem Solis, & non per speciem à se effusam, quæ merum est figmentum: potest tamen dici coloratum ad Visionem activè concurrere, quatenus ipsum lumen colore affectum repercutit ad oculum. Idque colori sufficit ut visivam potentiam actuare dicatur, pro ratione visibilis secundarii. Quamobrem quidquid supradictæ speciei intentionali falso tribuitur à Philosophis vulgaribus, vel opti-

opticis, id totum lumini repercusso verè tribuatur, nec entia sine necessitate multiplicentur.

In hanc verò doctrinam objicietur: Primò, quod si lux vera effluit à lucido, effluxus ille fit cum aut sine materia; fieri autem cum materiâ dici nequit; alioquin ut totum spatium ex quo videtur Sol, candela, flamma, aut cicendula, plenum est luce ipsius Solis, flammæ aut cicendulæ; ita plenum esset materiâ singulorum, ad quod ipsius flammæ aut cicendulæ materiam quantumvis subtiliter resolutam sufficere posse, perabsurdum est opinari: præterea si efflueret cum materia, illuminatio non flueret in instanti, quod materia non moveatur localiter in instanti. Non ergo effluit cum materia: sed nec etiam sine materia potest, alioquin accidens migraret de subjecto in subjectum: imò si corpus lucidum in vacuo positum lucem effunderet, hæc esset extra subjectum: quæ omnia Peripateticæ Philosophiæ contrariantur: ergo lux nullo modo effluit.

At respondeo fieri effluxum lucis per se absque materia, quamvis per accidens fieri contingat cum materia in corporibus dissipabilibus, non tamen ad lucis effusæ distantiam. Responsio autem probatur experientia; nam neque ex vitro neque ex auro candentibus ulla effluit materia, etsi in orbem lucem effundant; quippè quod sint corpora fixissima peregrino tantum calore & lumine tunc imbuta: sed probatur evidentius ex igne qui accensus in medio campi flante vento violento à quo flamma fugatur in partem oppositam, nihilominùs ex parte venti ad eandem illuminat distantiam ad quam sine vento faceret sine ullo in partem hanc effluxu materiæ, quæ duntaxat cum flamma effluit in partem oppositam, impediturque fumo etiam, ne ex parte hac æque clara atque ex altera conspiciatur, sic lux candelæ effluit in orbem sine materia, at per accidens cum materia sursum, quo ipsa per se effluit materia. Quod autem tantilla lux cicendulæ, tantum repleat spatium, id cum admiratione tribuendum subtilitati & spiritualitati lucis, qua nullum sensibile divinæ bonitatis effusionem excellentius vel mirabilius manifestat: denique erroneum est, nullum accidens migrare de subjecto inhæsionis in subjectum effusionis; qualis est Aer respectu lucis, quæ illi non inhæret, ut corpori lucido à quo effluit, sed duntaxat in illum effunditur. Similiterque erroneum arbitrari, nullum accidens posse naturaliter esse extra subjectum: nam quia lux neque ex Aere educitur, ut etiam alibi fusiùs ostenditur, nec ei inhæret; ergo si Aer divina virtute tolleretur è medio, fieretque vacuum, lux Solis propterea è medio non tolleretur; sed in eo extra subjectum perduraret: attamen dependeret à subjecto, quippè corpore lucido cui adhæret & per continuationem inest fontaliter: idque sufficit ad naturam accidentis, quod nempè in esse dependeat à substantiâ.

Præterea obtrudetur vulgatum illud: Sensibile supra sensum positum non facere sensationem: quod saltem in visione à cunctis admittitur. Id verò in visione lucis contingeret si nullam speciem produceret.

Atqui respondeo, axioma esse falsum de Visione lucis, imò si lux candelæ ipsi oculo admoveretur, illa saltem confusè videretur. In Visione autem coloris verum est axioma; non propter speciei necessitatem, sed quia color videri nequit nisi illustretur: at si oculo superpositum esset coloratum opacum, hoc illustrari non posset: dixi opacum; nam si oculo applicaretur vitrum rubrum, & huic candela accensa, oculus videret lucem rubram, imò si quis palpebris clausis Solem intueatur, videbit colorem rubrum, ob sanguinem per palpebras tenus effusum.

Rursus arguetur. Si coloratum suam non produxerit speciem in oculo, ergo nulla fiet unio objecti visibilis, & visivæ potentiæ, ideoque nec ulla colorati Visio contra experientiam. Sed respondeo coloratum uniri oculo per lumen ab illo reflexum, quod ipsius colorati imaginem perfectissimè exprimit, & oculo imprimit, ut dictum est supra; nec aliud requiri ut videatur objectum, cùm bisce positis nequeat non videri.

Sed instabunt, compertum esse unicuique, corpora lucida & colorata suas species in Aquâ, speculo, imò etiam oculo producere, easque in illis videri; quidni igitur oculus per illas species videbit objecta? At negamus id quod in Aquâ, speculo, vel oculo videtur, esse lucidi vel colorati speciem, sed ipsum corpus lucidum aut coloratum: quod nempe videtur per reflexionem ubi verè non est, ut accidit in Sole refracto. Nam aut corpus lucidum vel coloratum, ejusque species simul videntur; aut neutrum eorum; aut sola species; aut solum corpus; si primum asseratur, ergo vel corporis vel speciei Visio erit superflua, cùm alterum videri sufficiat. Si secundum, nulla fiet Visio contra experientiam. Si tertium, ergo corpus ipsum quatenus lucidum aut coloratum erit invisibile, ideoque nobis ignotum, etsi ejus species videatur. Etenim ignotum erit visui ex hypothesi, ideoque etiam intellectui in quo nihil est quod prius non fuerit in sensu: quamvis enim coloris species recipiatur in oculo, unde tamen sciet intellectus speciem illam corpori similem esse, vel dissimilem, in quantitate, figura, & colore vel luce? Itaque solum corpus videri, asserendum est modo superius dicto. Proindeque hallucinatus est Scaliger exercit. 289. contra Card. N. 15. dum ait. *ideò solam videri speciem, quòd sensio sit passio, sive receptio, color autem in oculo non recipiatur, sed species.* Nam objecta colorata agunt in oculum, ejusque potentiam actuant per lumen à se repercussum, & suâ imagine affectum, ut dictum est superius, sine ulla speciei effusione quæ in rei veritate nulla datur pro quavis externa sensatione, ut alibi etiam multò faciliùs de aliis probabitur sensationibus.

Caput XII.

De Visionis modo.

De luce, colore, & speciebus visibilibus superiore doctrina sic expositâ, jam ex quadam congruitatis necessitate superest dicendum de Visionis modo, circa quem Keplerus & Aristoteles sibi maximè contrariantur. Sic autem ratiocinatur Aristoteles. In omni sensu movetur sensorium ab aliquo sensibili, omnisque motus fit contactu, color autem ad contactum oculi ad motum non videtur, sed opus est intermedio: ergo aut color aut medium movet oculum; non color, quia non tangit: ergo medium: at medium non movet per se, quia

quia colore vacat, ergo movetur quia ab alio movetur, quippe colore. Itaque fit Visio, cum sensorium instrumentum aliquid ab intermedio patitur, neque enim aliquid patitur oculus ab ipso qui videtur colore: adeoque si spatium intermedium contingeret relinqui vacuum corpore, nihil videri posset. Keplerus verò rectè concedit in omni sensu moveri sensorium ab aliquo sensibili, omnemque motum fieri contactu: imò rectè ait fieri visionem interdum sine intermedio, ut in oculorum scintillatione, in Visione lucis oculo impressæ à Sole, vel impuritatis humorum oculi post capitis dolores: at in Visione cum intermedio, vult oculum moveri non à medio, vel à colore, aut luce, sed à speciebus seu radiis Solis atque colorum, per medium transeuntibus.

Ego verò speciebus supra rejectis oculum moveri assero, ab eo duntaxat quod est per se actu visibile, nimirum à luce reali: quæ si directè feratur ad oculum, exhibet oculo corpus lucidum, si reflexè, colores, vel colorata corpora ut superius explicatum est.

Rectè autem negat Keplerus oculum quidquam pati ab intermedio purissimo, ut malè negat Aristoteles illum à calore quidquam pati; cum color eam quâ illustratur lucem, propria imagine reali insignitam, ad oculum repercutiat: huncque propterea non minus afficiat radio reflexo, quam Sol directo. Sique Visio fieret in vacuo, perfectissima fieret, ut asserit Keplerus, & nos alibi probavimus; dato enim oculo, corpore lucido, & intermedio vacuo, nihil in hoc assignari posset quod perfectissimam Visionem impediret.

Tandem quod Aristoteles & Keplerus simul conveniunt, sydera, ignem, cicendulam, videri noctu & non in luce, hoc non omninò verum est, etsi lux ipsius Solis intelligatur. Nam Luna ipsaque Venus interdum præsente Sole oculis nudis cernuntur: fixæ verò Stellæ, etiam Sole præsente à me visæ sunt cum Tubo optico. Præterea omne lucidum conspicuum, etiam utcumque distans qualis est fixa quælibet, pro suo modulo Aerem illuminat: si quidem nocte serena Stellis tantùm in Cœlo conspectis, Terræ facies non minimùm ab illis omnibus, & non aliundè illuminatur: ergo vel quælibet pro suo modulo illuminat, vel nulla, sicque non omnes: estque in summo Æthere propè fixas copiosissimæ lucis effusio, & dies perpetuus: at in Aerem hunc infimum lux fixarum tenuissimè effunditur, fereque imperceptibiliter, ob ejus debilitationem per immensum à suo fonte recessum. Eademque est ratio de scintilla aut quovis alio lucido, unde dicendum videtur potiùs; quidquid cernitur, videri in luce, quod nempè fit vel lux vel in luce, proindeque puras tenebras esse lucis omnis expertes: impuras verò qualis est atra nox, semper aliquid lucis admittere.

His verò ita discussis, jam circa Visionis modum Keplerus in opticis refert ex I. B. à Porta lib. 4. Magiæ naturalis cap. 6. quod intromittitur idolum per pupillam, fenestræ foraminis instar, vicemque obtinet Tabulæ crystallinæ, sphæræ portio in Medio oculo locata.

Hoc autem maximè laudat Keplerus: quod sic dirimatur [illegible] Visio fiat receptione an emissione; sed ait: Sententiæ à Portæ addendum esse; picturam in crystallino, adhuc confusam esse admodum, præsertim dilatato foramine uveæ: nec fieri Visionem per conjunctionem lucis vel idoli cum crystallino: sed illud descendere in retinam; descensuque eo & magis separari diversorum, & conjungi ejusdem puncti radiationes: inque ipsa retina locum esse collectionis ad punctum, quæ evidentiam picturæ præstat: fierique per illam intersectionem ut imago fiat inversa; & per hanc collectionem ut distinctissima sit, & evidentissima. Quæ certè Kepleri doctrina ab omnibus meritò approbatur.

Caput XIII.

De lucis in universo Mundo effectibus.

Lux qualitatum omnium sensibilium pulcherrima, Cœlique decor præcipuus in tantam adeoque fixam sui admirationem rapuit sæculorum omnium Philosophos, imò & Astrologos, ut objecti splendore excæcati eam cunctorum fere effectuum causam esse asseruerint, nec alias deprehendere vel intueri potuerint, insigni Philosophiæ detrimento. Quæ autem fuerint Platonis, Aristotelis, Ptolomæi, aliorumque veterum circa rem hanc opiniones: tum suorum ad hæc usque tempora sequacium, nimis longum foret hic recensere, prorsusque inutile: quòd, scilicet, passim in eorum libris occurrant, & à veritate penitus aberrent: illæ tamen ad hæc præcipuè reduci videntur. Quippè nonnulli asserunt omne lumen ex se calorem producere, huncque illius sobolem esse. Alii calorem faciunt ipsum lucis proprium; solámque lucem semper & ubique cum aliquo esse calore pro suæ claritatis modulo censent. Alii denique lucem eminenter continere quatuor primas qualitates, præcipuè verò calorem: illam verò à corporibus Cœlestibus assumptam ut commune horum instrumentum, diversa operari pro cujusque naturâ; utpote cum Sole calorem, cum Saturno frigus, &c. Sicque illam in se habere consummatam corporum omnium virtutem, proindeque ab ipsa omnia fieri & conservari.

Porrò hoc notandem etiam, quod eorum nullus in propria stet opinione, sed quivis titubet, nunc in hanc, nunc in aliam partem, aut figmenta figmentis aggreget, quibus effectuum causas ea luce paucioribus ambagibus derivare queat: harum igitur opinionum si detexerimus falsitatem; constabit Philosophos omnes circa lumen corporum Cœlestium vehementer hactenus hallucinatos fuisse, ut in hujus sectionis proœmio dictum est.

Itaque primò Cœleste lumen non ex se calefacere, ut cum Keplero cap. 28. libelli de Trigono igneo contendit Alexander de Angelis lib. 1. cap. 3. probatur evidentissimè ex ipso igne, quem ad suæ opinionis tutelam advocat hisce verbis. *Lumen ignis (inquit) calefacit per se: at Cœlestis & ignei luminis natura eadem est; quare & sese mutuò solent augere si misceantur; quod proprium est eorum quibus natura communis est: calefaciat igitur etiam lumen Cœleste oportet.*

Si quidem falsa est Alexandri hypothesis, quod lumen ignis per se calefaciat. Nullum enim lumen est per se sensu tactus perceptibile: solo quippè sensu Visus omne lumen per se cognoscitur: at omne quod per se calefacit, est per se tactus sensu perceptibile; alioquin per se non calefaceret: ergo nullum lumen

lumen per se vel quatenus lumen calefacit. Adhæc lumen & calor in igne sunt duæ qualitates realiter distinctæ; non modò quia hic est objectum tactus, illud verò visus; proindeque unum sine altero sentiri potest ab eo qui ignis lumen eminùs intueretur; deinde verò accedēs clausis oculis igni manum admoveret: sed etiam quia unum sine altero esse potest, ut constat tum ex lapide aut ferro eò usq; duntaxat calefactis, quod amplius nudis manibus contrectari nequeant, sic enim tactù quidem calor acer percipitur, at Visu lumen nullum, donec ulteriore incanduerint calefactiona, qua tandem lux in ferro post summum calorem introducitur: ut illa etiam prior ex ferro abscedit in hoc adhuc relicto calore acerrimo: tum ex lignis putridis & squammis piscium rigida Hyeme sub dio lucentibus: quorum etiam ingenti cumulo, si nix super ponatur, ne hujus minimum granum liquescet, veluti nec ab lucidis liquoribus Chymicè extractis ex cicendulis aut piscium squammis: itaque cum lumen & calor ignis sint qualitatis activæ realiter distinctæ, ergo utrique proprius debetur formalis effectus: at quis erit effectus formalis & per se luminis si non illuminatio, & caloris si non calefactio? Rursus si lumen per se calefacit, argo ignis per suum lumen calefacit, non autem per suum calorem, quod asserere non minùs absurdum est, quàm contendere ignem ipsum suo calore illuminare. Adde quod cùm hæ qualitates realiter distinguantur, superflua sit altera in igne necesse est ad caloris productionem: nemo autem sanæ mentis asseret summum calorem igni primò & per se competentem, non ad summum calefacere posse, itaque etiam necesse est omnes fateri, lumen ignis ad caloris productionem per se superfluum asse: proindeque nec igni datum fuisse ad calefaciendum. Tandem quod calor ignis non sit soboles ipsius lucis, ita demonstratur. Siquidem calor summus prius est in combustibili, quàm hoc sit ignitum, ipsum verò non lucet, nisi ignitum sit: non igitur in eo calor lucis, sed potiori jure lux caloris soboles dici debet.

Ex his ergo cum evidentissimè constet lumen ignis non calefacere; idcircò nec Cœli lumen calefaciet, quod ut supra fatetur etiam ipse Alexander, ejusdem sit speciei cum lumine Solis, & patet ex media Terræ regione, quam non lumen, sed calor Solis calefacit, qui solus eo usque penetrare valet, lumine in eatima superficie cohibito, atque repercusso, ut diximus Lib. 3. sect. 1. cap. 7. Eademque est ratio de lumine cæterorum Astrorum.

Quod enim Alexander de Angelis lib. 1. cap. 5. ait cum Aristotele lib. 4. de part. animalium cap. 5. Echinos & id genus testacea in Pleniluniis uberiùs impleri, quod noctes sint tepidiores propter pleniorem Lunæ lucem, ut proinde testaceorum incrementum fit ab auctiore calore, & hic à Lunæ copiosiori luce; hoc omninò alienum est à veritate, cui inquirendæ segniùs navarunt operam, quotquot Aristotelis authoritati se manciparunt ignaviùs. Veriti etiam cum ipso, ne si in corporibus Cœlestibus actualem sive formalem calorem admitterent, necessariò in illarum regione generationes novæ essent admittendæ, quod piaculum censebatur. Etenim ut Sol non modò lucidus est, sed etiam formaliter calidus in gradu supremo; valuti à nobis ostensum est lib. 12. sect. 1. cap. 1. Ita Luna & sua opacitate lucem, & sua densitate calorem Solis in hæc inferiora reflectit, ea proportione, quâ respectu Tarræ ipsa illuminatur. Nec mirum quod calor ab illa ad tantam repercutiatur distantiam: cùm calor Solis sit stupendæ activitatis ut sensui patet, atque inter Lunam & Tellurem nihil intermediet, quod calori ut nec lumini repercutiendo per se contrarietur: non densitas, est enim summa raritas: non frigus, tantùm enim interjacent Æther, Ignis & Aer, Elementa calida, unde fit etiam ut Sol eo instanti quo illuminat, eodem etiam sensibiliter calefaciat & per speculum urat. Quamobrem non à copiosiore lumine, sed copiosiore calore reflexo noctes sunt in Plenilunio tepidiores; nisi boreales venti Hyeme obstiterint. Nec dicatur lumen Solis à speculo concavo reflexum etiam accendere combustibile: Ergo multo magis priusque calefacere. Nam certum est id à lumine non fieri, sed à calore Solis, qui non secùs ac lumen ipsum à speculi densitate & concavitata reflectitur, uniturque, indeque accendit. Neque hic effectus radiis Solaribus peculiaris est, cum & ignis & quodvis ignitum, ut ferrum, sui caloris radiis eodem planè modo repercussis, idem præstet, ipsa rerum magistra teste experientia.

Porrò ex dictis hactenus corruit etiam opinio secunda, quæ est Kepleri in Paralip. in Vitell. dum enim calorem facit lucis proprium quod quarto modo vocitant; ergo ab hoc lucis formalem effectum, calefactionem scilicet, deducat necesse est, proindeque in igne vel lucem & calorem non distingui realiter, vel ipsum calurem non calefacere, quorum utrumque superiùs rejectum est.

At subtiliori errore detinentur qui Astrorum lucem quatuor primas qualitates eminenter continere opinantur; quos inter præcipuè numeratur Picus Mirandulanus Lib. 3. in Astrologos cap. 4. & 5. ubi hac in sententia confirmanda mirè se torquet: dum lucem ait esse sensibilium seu corporearum qualitatum primam & nobilissimam, quæ idcircò debeatur primo & nobilissimo corpori, quippè Cœlo, ipsamque habere consummatam corporum virtutem; quodque ipsius proprietas & soboles sit calor Cœlestis, qui omnes Elementares qualitates, calorem, frigus, humorem, & siccitatem eminentiâ simplici contineat; unde necessario sequitur easdem qualitates in luce ipsius caloris Cœlestis parente eminenter quoque contineri. Hoc autem non esse sic ostenditur.

Nam si lux eminenter continet quatuor primas qualitates Elementares, ergo ad quamlibet producendam erit ex se indifferens. Quamobrem ipsam determinari necesse erit, vel à patiente subjecto, vel à causa principali, quippè Sole, Luna, Venere, &c: quorum corporum Cœlestium ipsa lux dicitur esse instrumentum. Primùm verò inde absurdum esse patet; quia ut lua indifferenter se habet ea se, ad calorem aut frigus producendum: Ita subjectum caloris & frigoris susceptivum se habet indifferenter ad calefieri aut frigefieri; præsertim si in ipso calor & frigus sint in æquilibrio, quod in alterationibus frequentissimè accidit, dum aut frigida calefiunt interdiu, aut calida frigefiunt noctu. Altero autem prædominante, tunc subjectum passivum aut ratione caloris, aut ratione frigoris in illo prævalentis determinabit lucem, ad caloris productionem. Si hoc, argo nullum prædominio frigidum, fiet frigidius: si illud, ergo nullum prædominio

dominio calidum frigefiet; quorum utrumque experientiæ reluctatur. Forsan verò sic evidentius idem exponitur. Quoniam lux ponitur ex se indifferens; ergo ad calorem producendum determinabitur à subjecto, quòd hoc sit vel calidum, vel frigidum, vel neutrum. Atqui ab ultimo nulla esse potest ad calorem, aut frigus determinatio. Si verò dicatur primum, ergo lux in nullo calido frigus producet: Si secundum, ergo lux in nullo etiam frigido producet frigus, proindeque in nullo subjecto. Eademque ratione in nullo producet calorem, si ad frigus determinari supponatur: sicque frustra dicetur quatuor primas qualitates virtute complecti. Quamobrem nullo modo habet à subjecto patiente quod calorem aut frigus producat in ipso. His adde quod cùm lux ignis & lux Cœlestis sint ejusdem speciei infimæ, ut à Nobis probatum est cap. 8. & fatentur ipsimet adversarii, omninò sequitur, quod si lux Cœlestis per se frigefacit, quatenus per se continet eminenter quatuor primas qualitates: Ergo etiam lux ignis eadem ratione per se frigefaciet; quod opinari ab ipsis etiam adversariis perabsurdum censebitur.

Jam verò quod ipsa lux non determinetur à corporibus Cœlestibus ut horum instrumentum, sic patet. Nullum siquidem instrumentum ut sic, propria virtute producit effectum; esset enim ejus causa principalis, sed hunc producit virtute principalis causæ, à qua movetur illud; itaque si lux ut Solis instrumentum calefacit, ergo non propria, sed sibi extranea virtute Solis calefaciet; sicque vel luci nulla vis propria erit calefaciendi, vel erit superflua. Præterea nullum instrumentum sibi, sed agenti principali patiens assimilat: siquidem non malleo, nec fideliæ, nec securi, sed Architecti ingenio ideâ domus informato, domus ipsa assimilatur: quamobrem si lux ut instrumentum Solis subjectum calefacit, hoc Soli, & non luci ratione caloris assimilabitur: sicque denuò vel lux per se carebit vi calefactiva, vel hæc erit superflua. Accedit quod etiam lux ignis esset ejus instrumentum ad calefaciendum, sicque vel nullus esset igni calor à lumine distinctus, vel esset superfluus, imò vis calefactiva esset in ipsa luce, ut superiùs frustranea. Eadem est ratio de frigore ab aliquo astro per lucem producendo. Non ergo lux ut instrumentum Astrorum, ab his determinatur ad calorem aut frigus producendum. Sed hoc etiam discursu patet, lucem non esse instrumentum Solis ad illuminandum, alioquin lux ex se non illuminaret, neque illuminatio esset ejus formalis effectus, quæ sunt absurda: lux enim per se illuminat, neque hoc habet à Sole, qui è contra habet à luce ipsa, quod illuminet: eademque est ratio de calore Solis vel ignis: sed lux & calor sunt tantùm qualitates formæ Solis congruæ; ipsi quidem formæ extrinsecæ, sed ejusdem Solis materiæ inhærentes, ut congrua ad ipsam formam dispositio; per se autem à Sole non aliter dependentes quam ratione inhæsionis in subjecto, more cæterorum accidentium communium, scilicet quantitatis, coloris, &c: quæ in sacrâ Synaxi separata sunt à substantiâ, sed supernaturaliter: ut supernaturaliter lux & calor à Sole separari queunt, cùm neque lux, neque calor sint de essentia Solis, nec ejus formalis proprietas quam quarto modo vocitant. Cæterùm evidentissimè constat in Planetis à Sole reliquis, quod lux cum Luna non humectet, cum Saturno non frigefaciat, cum Marte non calefaciat, &c: his enim corporibus lux non minùs extrinseca est, quàm parieti aut ligno, lumen Solis reflectentibus: nec quidem ipsis inhæret, sed tantùm extrinsecè adhæret ex cap. 2. Itaque ut perabsurdum esset arbitrari lumen Solis à pariete reflexum calefacere, sed à ligno aut ferro, aut panno frigefacere; sic idem lumen Solis à Marte quidem repercussum calefacere; à Saturno autem frigefacere mera est absurditas, pascendis deinceps ingeniis lumine naturali destitutis idonea.

Porrò quod Picus hac in re sibi difficillima, totis ingenii artibus sese extricare, sibique & Philosophis omnibus satisfacere tentans; vult calorem sydeream primam lucis sobolem, eminentia simplici continere primas quatuor Elementorum qualitates, ita ut sine illo nec calor Elementalis calefaciat, nec frigus Elementale frigefaciat; seipsum prodit ipse Picus. Nam si calor sydereus eminentiâ simplici continet calorem & frigus Elementale: nulla est ratio Physica, cur dicatur potius calor sydereus quàm frigus sydereum: quæ enim affertur ratio à Pico, ponente calorem Elementalem esse calori Cœlesti proximiorem frigore Elementali, destruit suprædictam simplicem eminentiæ continentiam, sicque lucem, aut calorem Cœlestem, ad caloris Elementalis productionem in his Sublunaribus, potius quàm frigoris: quamobrem cum actio fit duntaxat à proportione majoris inæqualitatis, omninò alia in Cœlo danda erit causa, luce vel calore sydereo potentior & contraria, à qua frigus Elementale Cœlitus in his inferioribus producatur: quod Pici intento magis contrariatur. Itaque ex his liquidò constat quatuor primas Elementorum qualitates à luce eminenter minimè contineri.

Forsan verò sic arguet aliquis. Causa universalis ut Sol, determinatur à subjecto patiente pro formis substantialibus, & cum bove generat bovem, cum equo equum, cum tritico triticum, & ranam cum semine ranæ: Cur non ergo lux causa universalis, pro calore & frigore formis accidentalibus determinabitur à subjecto? Prima ratio est, quia Sol verè est causa universalis, utpote qui simul tempore multos specie differentes effectus producere potest, ut supra dicitur: ideoque cùm sit ex se indifferens, à subjectis illum determinari necesse est; non quidem ratione sui formalis effectus, ad quem à propria formâ sive naturâ determinatus est, sed tantùm accidentalium. Lux verò non est causa universalis ut supponitur, minimè verò probatur. Altera, quia subjectum generationis ex se determinatum est ad hanc specie formam; ut semen equi ad equum: At subjectum alterationis est ad contrarias formas caloris & frigoris excipiendas indifferens; ideoque determinandum ab agente, quod per consequens ad alterum ex se debet esse determinatum: lux verò per se ad neutrum determinata est: cùm per se neutrius productiva ostendi queat.

Rursus si Sol cum bove gignit bovem, & cum equo equum; Cur lux cum Sole non producet calorem, & cum Saturno frigus?

Ratio est, quia bos & equus non sunt formaliter

liter contrarii, ideoque ab eadem Physica saltem universali produci queunt: at calor & frigus Elementaria, sunt formaliter contraria; ideoque à causis per se formaliter contrariis. Jam verò Sol & Saturnus non sunt formaliter contrarii ratione substantiæ, quippè cui nihil est contrarium; sed neque etiam lumina Solis & Saturni sunt formaliter contraria: sunt enim idem lumen non tantùm specie, sed etiam numero, quippe lumen Saturni est eadem numero lux Solis à Saturno reflexa; ut quæ à speculo vel pariete reflectitur: Solis autem & fixarum lumina cum sint ejusdem speciei ex cap. 8. non erunt etiam inter se contraria. Ob hanc igitur caloris & frigoris contrarietatem, lux per se utrumque producere nequit. Adde quod jam supra patuit lucem non agere virtute Solis aut Saturni; veluti calor non virtute ignis, sed per se calefacit. Si autem lux agit ex se & virtute propria, ergo idem ex se efficiet cum utroque; nec aliud cum uno, aliud autem cum altero, quin vis ejus propria ab alterutro immutetur, idem enim manens idem, semper ex se facit idem: At si immutetur, jam non aget ex se contra hypothesim. Præterea causarum in aliquem effectum concurrentium, neutra immutat alteram, sed quælibet juxta propriam naturam vel efficientiam operatur. Sic calore & frigore concurrentibus subjectum fit partim calidum, partimque frigidum pro ratione virtutis singulorum, sic ignis per suum calorem calefacit, per suum lumen illuminat, & per suam formam generat ignem, nullius harum causarum vi propria immutata: atque sic etiam color albus nigro permixtus, griseum; croceo autem, citrium gignit, agendi ratione formali nullibi temerata: Ex eo evidens quod colorum quilibet mixtionem sibi eo magis assimilet, quo magis ipsius super alterum fuerit prædominium.

His ergo sic se habentibus consequitur, luci nullum per se effectum convenire præter illuminationem, quæ ejus formalis effectus est, cuicumque corpori sive Soli, sive candelæ illa sit propria, vel à quocunque reflectatur. Nec in alium finem luminaria quatenus luminaria Genesis cap. 1. facta esse dicuntur nisi ut sua luce dividant diem atque noctem, & luceant in firmamento Cœli, & illuminent Terram. Ac proinde lux non universalis, sed particularis tantùm causæ rationem sortitur, quippe quæ non diversos, sed unicum specie effectum producere valeat. Hæc in parte inferior calore qui calefacit, rarefacit, vivificat, coquit, digerit, liquefacit, indurat, pluresque alios differentes producit effectus; cùm lux duntaxat illuminet.

Neque præterea lux parvi facienda est, quod jam instar Cornicis Æsopicæ plumis alienis à Nobis denudata videatur. Ipsa enim nulli invidens, sed nobilissima sorte sua meritò contenta, se conspiciendam exhibet corporeis, nec non spiritualibus oculis; ut & qualis sit innotescat, & quod ejus naturæ non convenit, eidem ignara gratuitate non tribuatur. Attamen est qualitatum omnium solo sensu perceptibilium nobilissima & facile princeps, ut visus cujus illa objectum est primarium inter cæteros sensus nobilitatis principatum sibi facilè vendicat. Præterea lux est totius Mundi decor atque pulchritudo, qua sublata horror, tristitiaque omnia occuparent. Quamobrem Mundi opifex sapientissimus, creavit lucem, ut hæc sua specie hominem exhilararet, Deique opera conspicua faceret, sicque sibi utilia à noxiis homo discerneret, ab hisque caveret, illa autem tuto prosequeretur, atque in singulis Deum agnosceret, veneraretur, & gratiarum actione prosequeretur. Illam autem corporibus affixit Cœlestibus, tum quod ab his Tellus sufficienter commodiusque illuminetur: tùm ut per ipsam immensa Cœli vastitas, stupenda Solis aliorumque Planetarum, sed præsertim fixarum magnitudo, nec non proprii singulorum motus hominibus innotescunt, indeque suam Omnipotentiam, Sapientiam, Majestatem atque Bonitatem infinitam accuratius metirentur, quæ omnia lumine sublato laterent. Nec hisce contentus Deus Opt. Max. artem etiam hominibus inspiravit lucem, vel ex radiis Solaribus, vel ex attritu lapidum in alieno corpore excitandi, quæ tenebris durantibus lucis Cœlestis vicaria foret: qua etiam lustrandis subterraneis locis utuntur homines, ad quæ lumini Cœlesti non datur ingressus. Deus enim quæcunque sunt in Cœlo & super Terram, maximè videri voluit; subterranea vero, aurum, ferrum, sulphur, arsenicum, & alia ut periculo plena illis abscondi: ad hæc nullum sensibile, Dei Imaginem perfectius exprimit ipsa luce, quam propterea Marsil. Fic. Lib. 2. Epist. ait esse quasi Numen quoddam in Mundano hoc templo, Dei similitudinem referens. Et rursus, lumen rebus à Deo factis est quidam Divinæ claritatis splendor; & ut ita loquar est Deus, quasi seipsum fingens, & ad operum suorum capacitatem sese accommodans. Multa alia inter Deum & lucem analoga planè miranda ex Physicis vel Opticis hîc afferri possent, quibus mens humana in Dei cognitionem eveheretur, sed alibi passim occurrunt. Quamobrem sat erit Nobis ostendisse, lucem qualitatum sensibilium supremam, maximisque encomiis in sui Authoris honorem celebrandam, neque ex se, neque aliena virtute, aut cum altero agente calorem, frigus, humorem, aut siccitatem producere, ut hactenus opinatum est, præsertim ab Astrologiæ osoribus: sed per se duntaxat illuminare; Atque de luce hactenus dixisse sufficiat.

Caput XIV.

De Tenebris.

Vulgo fertur contraria juxta se posita magis elucescere, itaque postquam de luce supradictum est, de Tenebris jam dicendum aliquid.

Dicunt Optici umbram esse privationem luminis primarii, & derivationem vel effluxum secundarii; ut cum paries cubiculi, Solis radio illustratus alterum parietem Soli non conspicuum illuminat, hic secundario lumine affici & in umbra esse dicitur; at tenebras dicunt esse privationem luminis primarii & secundarii.

Patricius autem Lib. 5. Pavangiæ, vult tenebras esse ens luci positivè contrariam, idque ratione & experientiâ probare contendit. Ratio ejus talis est. *In rerum natura dato uno contrario datur & aliud: contraria autem ea esse dicuntur quæ sub eodem genere maximè distant: Ergo in genere visibilium erunt quoque duo extrema inter se contraria, scilicet maximum visibile quod est lux Solis, & minimum*

nimum visibile, quod est Terræ nigror seu opacitas : sicque tenebræ sunt minimum lumen, quæ res (ait) nova est, inaudita & paradoxa.

Cæterùm in multis fallitur Patricius. Nam ut probet tenebras esse luci positivè contrarias, supponit idipsum : ac præterea tenebras esse de genere visibilium ; quod tamen non probat. Dum autem ait tenebras esse minimum lumen, à vero prorsus aberrat sibique contradicit. Nam si tenebræ sunt minimum lumen, ergo sunt aliquod lumen, vel nullum ; si hoc, ergo non minimum : Si illud, jam lumen non est contrarium lumini in natura, alioquin idem sibi ipsi contrarium esset; sed neque ratione magis & minus lumen contrariatur lumini : Nam de ratione contrariorum est, ut natura differant, seque mutua pugna ex eodem subjecto expellere valeant, ut calor & frigus in genere tactilium ; at quæ tantùm per magis & minus differunt, natura non differunt, siquidem singulæ species qualitatum, suscipiunt magis & minus. Præterea quis unquam asseruit tenebras expellere lumen, cùm lucidum, ut cicendula, vel sola scintilla nullibi magis niteat quàm in tenebris? Ad hæc minimum lumen non potest esse substantia : ut de luce probavimus, sed duntaxat accidens de genere qualitatis : omnis verò qualitas suscipit magis & minus : Ergo dabitur lumen minus minimo in infinitum, quod absurdum est.

Experientia verò Patricii est, *quod Tenebræ sint visibiles : Ergo sunt ens positivum*. Verum si tenebræ fuerint visibiles, non erunt instar coloris per lucem visibiles ; non enim ut color lucis præsentiam sustinent : sed erunt per se visibiles ; ideoque cum ex Patricio effluant à corporibus opacis in quibus sunt fontaliter : Ergo corpora opaca erunt multo magis per se absente luce visibilia ; quod experientiæ reluctatur; cùm in meris tenebris positus inter diversa corpora nullum se videre fateatur. Siquidem ad visionem non modo requiruntur objectum visibile & potentia visiva sana debitè applicata, sed insuper medium videndi actu perspicuum : tenebræ verò sunt mera ipsius actus privatio, unde cùm perspicuum à tenebris non actuetur, nulla est visio in tenebris, & idcirco dati sunt felibus lucidi oculi ut mures in tenebris deprehendant. Non ergo tenebræ videntur sicut nec silentium auditur : neque privationes hæ sensibus per se deprehenduntur, sed intellectu ; qui sciens facultatem sensitivam objecto suo debitè intentam, nec tamen affectam, concludit objecti absentiam & privationem. Sed de his dictum sit hactenus, adversus eos qui Astra solo lumine agere in hæc inferiora opinati sunt.

FINIS LIBRI UNDECIMI.

ASTRO-

ASTROLOGIÆ GALLICÆ

LIBER DUODECIMUS.

De Corporum Cœlestium qualitatibus Elementalibus & Influentialibus.

PRÆFATIO.

QUantùm Doctrinæ Physicæ, Medicæ, Theologicæ, & Astrologicæ, hoc Libro contineatur, brevi Præfatione explicari nequit. Sed attenta mente tres ejus Sectiones inspectandæ sunt, in quarum prima agitur de Corporum Cœlestium qualitatibus Elementalibus, calore, frigore, siccitate, & humiditate. In secunda, de eorundem Corporum influentiis, quæ adversus osores Astrologiæ defenduntur egregiè. In tertia verò probatur dari influentias ipsas; & quæ sit earum natura, & proprius agendi modus explicatur. Horum verò omnium Doctrina quantùm à vulgaribus opinionibus dissona, & veritati Physicæ consona sit, intellectus non sine voluptate percipiet.

SECTIO I.

De Corporum Cœlestium qualitatibus Elementalibus, calore, frigore, siccitate & humiditate.

CAPUT I.

QUantùm lucis cooferat rebus Cœlestibus præcedens de luce & lumine liber, fiet deinceps conspicuum. Etenim Aristoteles ejusque Sectatores ferè omnes, tum Veteres, tum Neoterici; nullas in Cœlo dari tales qualitates mordicus asseverant: singulorum verò authoritates & rationes hìc afferre, nimis prolixum tædiosumque foret, sat erit insinuare; illas omnes ad duo duntaxat capita præcipua revocari. Primum, quod lumen Cœleste tales in his inferioribus generet qualitates, proindeque superfluum sit ad hoc, illas in Cœlo formaliter admittere. Atque hæc est etiam ratio Alexandri de Angelis Lib. 1. in Astrologos cap. 3. dum ait. *Licet nulla Cœli pars siccitate aut humiditate, calore aut frigore affecta sit (alterari enim & corrumpi necesse est) Cœlum tamen habet facultatem efficiendi hæc omnia in Orbe Sublunari per lumen.* Secundum, quod in Cœlo positis actu qualitatibus contrariis, necessariò ponatur etiam alteratio, indeque generatio & corruptio, quod Astrorum naturæ & dignitati omninò repugnare, universa testatur antiquitas. Unde Scaliger Exercit. 74. adversus Cardanum ait. *Sol est tantùm calidus effectivè, non affectivè seu formaliter; alioquin à Saturni frigore contrario pati posset.* Aristoteles verò cap 4. Lib. 1. Meteor. negat Solem igneum esse, licet maximè calidus esse videatur; quòd non ignis sed candoris præ se ferat speciem. Cæterùm quod lux duntaxat illuminet, nihilque his in inferioribus aliud efficiat, neque sit per se causa caloris, evidenter osteosum est Libro 11: Alterationes autem, generationes & corruptiones in Cœlo esse admittendas, omninò convincunt frequeotes maculæ Solis, tum Cometæ & Stellæ novæ, de quibus actum est Lib. 9. Ut proinde jam sit omoinò superfluum de his ampliùs cum Veteribus contendere. Ad illud verò Aristotelis de specie candida Solis etiam à Nobis responsum est Lib. 11. cap. 9. Nempè varios esse flammarum vel ignitorum colores, quos lux ipsa exprimit & oculis imprimit, ignisque Solaris colorem esse album, ei vix dissimilem qui in ignibus illis artificialibus conspicitur, quos Stellas cadeotes appellant. Unde patet, rationes Veterum nullius esse ponderis, ad primas qualitates corporibus Cœlestibus denegandas.

Itaque jam videtur asserendum, in Astris, hoc est Planetis & Stellis dari formaliter quatuor primas qualitates: calorem, frigus, humiditatem & siccitatem. Prima autem ratio ab ipsis desumenda est adversariis: concedunt enim quòd datis in Cœlo contrariis qualitatibus, necessario dabuotur generationes & corruptiones: Ergo viceversa, datis in Cœlo geoerationibus, necessario dandæ sunt contrariæ qualitates. Nulla est enim generatio Physica, sioe prævia alteratione corruptiva: & hæc à solis esse potest qualitatibus contrariis: sed experientiâ teste dantur in Cœlo generationes novæ, eæque noo infrequeotes, scilicet maculæ Solis & Cometæ; ergo in corporibus Cœlestibus contrarias dari qualitates necesse est. His verò generatim ostensis, ounc singulæ probandæ sunt, ut sequitur.

Cujusvis generationis naturalis primum subjectum est humidum, sive sit aqueum, sive aereum, aut (Chymicè loquendo) sive Mercuriale, sive Sulphureum, aut cujusvis alterius generis. Idque patet universim in generatione mineralium, vegetabilium, animalium & meteororum Subluoarium. Et ratio est, quia nulla fit ge-

neratio naturalis sine corruptione prævia, nullaque corruptio sine solutione, nulla autem solutio sine humido. Cùm igitur in Cœlo novæ fiant generationes, ergo earum primum subjectum quippè humidum dari oportet; taleque est subjectum macularum sive nubium Solis, Cometarum & Stellarum novarum, quæ omnia ex humido viscido, inflammabili & resolubili constare jam communior est sententia; siquidem inflammari aut resolvi, solius est humidi proprium. Dato autem in corporibus Cœlestibus uno contrariorum, quippè humido resolubili, etiam aliud dari convenit, quippe siccum, non resolubile. Dantur igitur in Cœlo humidum atque siccum.

Jam verò quod in Sole detur actu calor Elementalis, probari quoque potest multifariam. Primò enim quod Sol virtute propria calefaciat corpora distantia, imò etiam per radiorum reflexionem urat instar nostratis ignis, nullus est adeò mentis inops sive sensus, qui denegetatqui sua luce non calefacit ex Lib. 11. hoc enim de igne nostrate asserere ridiculum foret. Ergo sibi proprio actuali calore calefacit. Forsitan concedet aliquis in Sole equidem esse vim calefaciendi, imò urendi, sed hanc esse calorem duntaxat virtualem. Sic verò probandum est illum esse actualem sive Elementalem. Cuicunque facultati competunt omnes caloris Elementalis proprietates, ipsa est calor Elementalis; non enim dantur duo entia diversæ naturæ, quorum eædem omninò sint proprietates. At vi calefactivæ Solis competunt omnes caloris Elementalis proprietates, nempè calefacere, rarefacere, attenuare, resolvere, liquare, urere, coquere, omogenea congregare, & per accidens heterogenea disgregare. Ergo vis calefactiva Solis quam sensu ipso percipimus, est calor Elementalis. Præterea calor actualis multò minùs est alienus à natura Cœlesti quàm humidum actuale, siquidem multi Veterum Astra esse ignita voluere: atqui ex supradictis negari nequit dari in Cœlo humidum actuale in vapores, vel exhalationes Cœlestes resolubile: ergo ibi quoque dari calorem actualem à quo fit illa resolutio fatendum est. Denique idem est calor in Sole ac ille qui per ejus radios effluit, & à corporibus densis reflectitur; non enim radius caloris effluens, ipsa reflectione naturam sive speciem mutat, sicut nec dum effluit, etiam à suo fonte naturam induit, ut patet à simili de radio simplici lucis actualis: sed radius caloris Solaris, sive directus, sive à speculo concavo reflexus est calor actualis, imò flamma Solaris actu comburens, & Naturæ sulphur: ergo in Sole ipsius radii fonte, dantur calor actualis & ignis. Estque ratio hæc validissima, quandoquidem evidentissimè à nobis ostensum est, qualitates activas in distans, quales sunt lux, calor, frigus, influentia, virtus magnetica, &c: non esse similium sibi productivas; maximè verò per absurdam Scholasticorum eductionem de potentia materiæ; sed illas à suo fonte scilicet corpore cui insunt, effundi vel effluere in subjecta proxima vel remota, pro ratione virtutis, cujusque qualitatis.

Cæterùm hic non levis occurrit Objectio. Nam si Sol fuerit actu calidus nullum frigus actuale in ejus sphæra activitatis reperietur; nec per consequens in media Aeris regione. Ut enim lumen Solis, ita ejus calor totam sphæram ipsam occuparet, quo usque sese extendere posset vis illius calefactiva, quam ad Tellurem usque pertingere constat: indeque frigus actuale abigeret. Sed Media Aeris regio quam radii Solares penetrant est semper frigidissima; non ergo radii Solis sunt actu calidi.

Sed respondeo equidem secuturum quod objicitur, nisi daretur causa productiva sive fons frigoris in ipsa etiam sphæra activitatis Solis: nempè Tellus quæ ob suum à Sole recessum circa se frigus effundit continuò in vicinum Aerem ex Lib. 3. Sect. 2. cap. 10. Præsertim verò ex ea parte, quæ à Sole absente aut descendente non impeditur; ut noctu & Hyeme. Ubi autem Solis calor ex una parte frigori Terræ prævalet, frigus ipsum sese intra suum fontem in ipsa Terræ parte cohibet, ex altera erumpens acriùs. Sese igitur hi duo fontes caloris & frigoris compatiuntur in Mundo, ut calor & frigus in eodem corpore. Et ad hoc maximè conducit motus Solis super Terram, quo continuò ipsius Terræ partem unam deserit, suoque juri relinquit, dum ad aliam accedit ejusque frigus cohibet. Illudque mirum videri non debet, nam si duæ qualitates contrariæ sint compatibiles in facto esse in eodem subjecto, quidni etiam in fieri? Ergo Sol & Terra duo fontes caloris & frigoris, simul agunt, in eandem Aeris partem, scilicet mediam & infimam: atque Sol superat in infima præsertim Æstate, ob vim reflexionis, non autem in media ubi vis Telluris etiam per reflexionem roboratur & duplicatur. Unde utraque causa ibi prævalet, ubi suæ qualitati prævalet repercussio. Videatur etiam ultima objectio capitis 10. sect. 2. Lib. 3. ejusque solutio, hæc enim nullam hac in parte relinquit difficultatem.

Quoniam igitur in Cœlo dari calorem actualem constat ex supradictis, ergo in eodem ejus contrarium frigus actuale dari etiam necesse est lege contrariorum: neque enim hic opus esse censemus ulteriore Disputatione adversus Cardani opinionem de frigore, vel eorum quos hac in parte secutus est, nimirum Plotini, Averrois, Avenezræ, Marsilii Ficini & aliorum, qui non modò frigus esse duntaxat privationem etiam asseruerunt, sed totum Cœlum calefacere & totum ignem esse, quòd Astra omnia sint lucida. An non eadem ratione Terra nostra, imò nix ipsa dicenda erit calida, dum Hyeme rigidissima Lunæ instar illuminatur à Sole, in gelu rigorem minimè prævalente? Hoc sanè talibus ex Philosophis contra experientiam, non incolarum Lunarium, (si tales darentur) sed nostrum esset asserendum. Eóque magis quòd Tellus & Luna omni proprio lumine careant. Præterea erystallus frigidissima vel ipsa glacies, equidem à Solis radio illuminatur in instanti, quia lumini sola opponitur privatio: at non calefit in instanti, quia frigus glaciei non est privatio, sed qualitas actualis calori contraria, eidemque resistens, quæ successivè duntaxat debellari potest. Imò ipsa glaciei forma cùm aquæ non sit propria, sed in hanc introducatur à solo frigore vehementiori; necesse est frigus ipsum esse causam activam & efficientem illius formæ; at privationi nulla competit actio, omne siquidem agens debet esse quid actu. Itaque quotquot isti adhærent opinioni, valdè crassa laborant privatione luminis naturalis: Sed de his hacte-

hactenus sufficiat de quibus jam alibi fusiùs actú est.

Porrò dari actuale frigus in Astris, præter rationem suprapositam ex lege contrariorum, confirmatur evidentissimis experientiis. Primò enim certum est quod in Solis Eclipsibus totalibus, etiam æstate media & Aere sereno ac tranquillo contingentibus, insolitum frigus ex improviso invadit ipsum Aerem; eòque evidentius quo altior fuerit Eclipsis supra Horisontem. Neque dici potest hoc tantum accidere defectu caloris Solaris quem Lunæ corpus interpositum ex toto cohibet; nam observavi frigus illud esse majus quàm post Solis occasum, quo tempore Sol ipse calorem suum non amplius effundit supra Horisontem: Itaque dicendum videtur, Lunam Soli suppositam, non modò vasti sui corporis opacitate, ipsius Solis calorem cohibere, sed ex sui parte nobis obversa, Solique non conspicua, frigus in hæc inferiora effundere, quod nobis propter ipsius Lunæ vicinitatem fit etiam sensibile, non secus ac Globus Terrestris suum frigus ad supremam usque Aeris regionem effundit. Unde cùm Sol non alia de causa dicatur esse calidus, quam quia calorem in nos effundit sensibilem: Sic Luna quia effundit frigus sensibile, actu frigida & fons frigoris actualis in Cœlo dicenda est. Neque id saltem Astrologis adversatur, quia unanimi assensu effectibus edocti, Lunam natura frigidam esse profitentur, quinimò eorum sententia inde validiùs confirmatur. Præterea idem convincitur ex ipsius Lunæ Eclipsibus præsertim totalibus; tunc enim etiam frigus solito acrius sentiri consuevit in his inferioribus. Et ratio pro utriusque luminaris Eclipsi, hæc est: quia in utraque Eclipsi, Lunæ facies nobis obversa privatur luce & calore Solis, qui aliàs receptus in vastissimis & numerosis ipsius Lunæ fossis, non modò illam calefacit, sed inde quoque ad nos reflexus tanquam à pluribus speculis concavis, aliqualiter saltem afficit hæc inferiora. Ideoq; in quavis Eclipsi totali, Luna nos propria tantùm puraque sua qualitate afficit, quam ab effectu frigidam esse agnoscimus: nec aliud datur tempus in quo illa perfectiùs certiúsque distingui & deprehendi queat ipso sensu.

Esse autem Lunam actu siccam docet ipse Tubus opticus. Nam si in illa daretur humidum actu sive liquidum, Solis calor ipsum resolveret, indeque fierent nubes vel maculæ, ut in Sole ipso visibiles. At Tubo nihil unquam tale deprehensum est: ergo actu sicca est, quamvis potestate vel influxu proprio sit humidissima: vide cap. 6. sect. 2. lib. 9. ubi agitur de mixtione Lunæ.

Itaque si in Sole atque Luna dantur actu calor, frigus, humor & siccitas, de aliis Planetis, imò etiam Stellis ipsis fixis idem non videtur esse denegandum; præsertim quod rationalis experientia illud passim confirmet. Luna enim quoties Jovi conjungitur ferè semper Aeris temperiem & serenitatem efficit; quod arguit in Jove calorem: quoties verò conjungitur Saturno, ferè semper insolitum vel intensius frigus excitatur, etiam æstate media, quod in Saturno alium frigoris actualis fontem inesse testatur. Unde nil mirum si ab his duobus Planetis frigidis, caligines, densæ nubes, pluviæ & pruinæ sæpissimè generentur: quandoquidem utraque virtus unita, est fortior ad condensandas humiditates quæ per Aerem sparsæ sunt, à calore Solis rarefactæ. Ex Lunæ autem vel aliorum Planetarum conjunctione cum Stellis fixis, simili modo vel effectu deprehenditur; alias esse calidas, alias frigidas, alias humidas & alias siccas ut proprio loco fusius explicabitur: omninoque confirmari videtur ex Stellarum novarum generatione, de qua vide capita 5. 6. 7. & 9. sect. 4. lib. 9. Ergo in Planetis & fixis dari frigus, calorem, humiditatem & siccitatem, asserendum censeo. Utcunque Pontanus lib. 3. de rebus Cœlestibus in hæc verba prorumpat: *quid ignominiosius dici aut excogitari adversus Cœlum divinamque Stellarum Majestatem potest, quàm ut corruptibilibus & nunquam in suo statu consistentibus qualitatibus prædita esse illa dicamus aut existimemus? Iterum dicam. Absit tanta hæc tamque nefaria Cœlestibus sempiternisque à corporibus injuria, deque illis ut de immortalibus æternisque corporibus inferiora hæc moderantibus piè rectèque & sentiamus & prædicamus.* Hæc ille Astrologus non exigui nominis atque doctrinæ; qui, scilicet blasphemiam arbitratur asserere Solem esse actu calidum: sed pia ejus verba, sunt verba duntaxat nulla ratione probata, falsoque innixa fundamento, de Cometis infra Lunam generatis.

Ætheri autem, Cœlo fixarum, & primo Mobili qualitates Elementales saltem per se non convenire, constat ex cap. 2. sect. 2. & cap. 3. & 4. sect. 3. lib. 3. sunt enim corpora simplicia, Elementis corruptibilibus superiora, iisdemque præstantiora: quibus idcirco propriæ ac simplices etiam debentur qualitates seu virtutes activæ, proindeque differentes ab actuali calore, frigore, humiditate & siccitate, quæ sunt propriæ ac simplices 4. Elementorum qualitates.

Caput II.

De Astrorum multiplici calore & frigore.

Triplex in rerum natura reperitur calor, nempe Elementaris, Cœlestis & Æthereus.

Elementalis duplex est, quippe actualis & virtualis. Actualis proprium subjectum actu calefacit, ut patet in carbone, ab eoque effluens agit in distans, ideoque multo magis in propinquum, vel etiam contingens, & horum quodlibet actu etiam calefacit; sed neutrum vitali calore, quod notandum. Ex proprio autem subjecto expellitur ab actuali prævalente frigore. Et propriè dicitur Elementalis, quia proprium ejus subjectum est Elementum, vel materia quælibet Elementalis, siquidem in quamlibet effundi vel introduci potest. Virtualis verò, proprium subjectum actu sive sensibiliter non calefacit, ab eoque non effluit in distans vel etiam contingens: neque ex proprio subjecto expellitur ab actuali quocunque frigore; sed est cum ipso compatibilis in eodem subjecto, ut patet in grano piperis gelida glacie obducto. Vocatur autem Elementalis, non quod Elementis primò & per se conveniat, hæc enim qualitates duntaxat actuales, minimè autem vitales suppeditant: sed quia proprium ejus subjectum est, Sal aut Sulphur mixtorum quæ ab Elementis esse inseparabilia testantur Chymiatri; quamobrem sub Elementalis genere à nobis constituitur.

Cœlestis ille est qui vel in Cœlo vel in Astris observatur; ac prout in suo primario, proprioque spectatur subjecto citra determinationem, est simplex ipsius Cœli virtus formalis sive effectualis, 4. qualitates contrarias eminenter complectens. Prout verò spectatur in signis; vel etiam in Planetis aut fixis quæ ex Cœlo ipso componuntur, est quidem eadem virtus Cœli, sed determinata ad naturam Elementalem signi ut à nobis ostenditur lib. 14. vel ad naturam Astri, cujus formæ in agendo subordinatur. Utrobique verò est naturæ influentialis, hoc est agit influentiarum more, qui sequenti sectione aperietur. Neque ab Elementali frigore expelli vel impediri aut cohiberi potest, neque ab ulla corporum densitate repercuti instar caloris Elementaris, sed ipsam quoque totam Tellurem penetrat. Sol enim vel Mars domious Horoscopi sub Terra in signo præsertim igneo, calidum efficit temperamentum. Ejus autem proprium ac primarium subjectum est ipsamet Cœli materia secunda, quæ Astrorum ingreditur mixtionem. Atque est cum quavis Elementali qualitate, in eodem subjecto etiam sublunari in quo illa effunditur compatibilis.

Denique calor æthereus mediæ inter Elementalem & Cœlestem naturæ esse videtur. Nam in homine cunctisque viventibus, caloris Cœlestis in eo naturam æmulatur, quòd eorum conformationi deserviat, eisdemque vitæ munia præstet: ut à nobis dictum est cum Aristotele lib. 3. sect. 2. cap. 1. ac præterea instar invisibilis Solis interni, calorem vitalem perpetua irradiatione conservet in homine, quadrupedibus & avibus. Sed aliunde caloris Elementalis naturam sapit; quia in quibusdam viventibus ut homine vel quadrupede obruitur à frigore actuali, vel proprii pabuli defectu extinguitur deficitque ut calor actualis: indeque mors animalis rigenris subsequitur: in aliis verò est cum ipso actuali frigore compatibilis, ut in frumentis sub nive, & piscibus sub glacie qui à frigoris vehementia non intereunt. Præterea instar Elementaris caloris actualis quædam subjecta actu calefacit ut hominem, gallinam, indeque etiam effluit in propinquum vel contingens: gallina enim suis ovis incubans illa calefacit actu, sed vitali calore: alia verò subjecta non calefacit actu, ut olera gelida & nihilominus viventia: est igitur naturæ mediæ. Porrò proprium ejus subjectum est Æther, quem etiam in viventibus calidum innatum, vel calorem nativum cum Medicis appellari diximus loco supra citato.

Jam verò quæ hic de calore diximus, etiam de frigore intelligenda sunt, siquidem datur frigus actuale in glacie, virtuale in mandragora, opio, & similibus stupefacientibus, nec non Cœleste in Luna, Saturno & aliis Astris, quæ ex materia Cœlesti componuntur; dari autem etiam frigus Æthereum in ipso Æthere, & ex eo mixtis quibuscunque corporibus, rationi saltem non adversatur: cùm enim Æther (ut volunt) sit quintum quoddam esse super Elementale, nulli inferiorum Elementorum propria qualitate contrarium, inde sequitur quod ipsa qualitas, sit virtute quælibet 4. primarum vel nulla: at datur calor æthereus ex supradictis; ergo & frigus æthereum, ideoque propria Ætheris qualitas, in mixtis natura sua calidis, caloris: & in natura sua frigidis frigoris vitalia munia præstat, ut de divino suo lapide asserunt Hemetici, quod quintum quoddam esse super Elementale, imò supernaturale vocant etiam.

His igitur præmissis nunc dicimus in Sole triplicem observari calorem, quippe Elementalem, Æthereum & Cœlestem, ab Elementis, Æthere, & materia Cœlesti, ex quibus Sol ipse componitur. Per Elementalem enim calefacit actu hæc inferiora, ut sensui patet: Per Æthereum excitat sibi similem atque sympathicum calorem innatum in mixtorum seminibus sopitum, eumque ad propriam generationem movet, ut ex Planetarum seminibus constat. Denique per Cœlestem calefacit influentialiter pro ratione sui situs vel dominii in figuris Astrologis universalibus aut particularibus, ut si fuerit in prima domo nativitatis vel ejus dominus, calidum efficit temperamentum, aut saltem calore concurrit ad ipsum, etsi Sol nondum ascenderit supra Horizontem, in cujus centro nascitur infans, quod quidem ab Elementari calore fieri nequit, ob Terræ interpositionem: si fuerit, in duodecima vel octava, aut earum dominus, morbos calidos excitabit, præsertim verò si in signo igneo moveatur: quod autem dicitur hic de Sole pro calore, etiam de Luna pro frigore dictum intelligatur; & de aliis Planetis similiter.

CAPUT III.

De mirabili DEI sapientia in Astrorum à Tellure distantia limitanda, pro eorum in illam actione.

DUo voluit divina sapientia in machinæ Mundanæ fabrica: quippè suam in rebus corporeis & sensibilibus explicare omnipotentiam, Majestatem atque gloriam: tum providere vitæ & commodo hominis, cujus gratia totus hic Mundus condendus erat. Ob primum fecit Cœlos tam stupendæ vastitatis, ut eorum motus diurnus Copernicanis non modò sit incomprehensibilis, sed etiam videatur impossibilis. Stellas autem Firmamento affixas tantæ molis condidit, ut si fixæ primi nominis apparens semidiameter supponatur esse 10″. quam Lansbergius ait esse 30″. & paralaxis 5″. quam Lansbergius ex Terra in Mundi centro sita vult esse 1‴. Restabit adhuc fixa ipsa Sole major duplo cum dimidio ex cap. 8. Sect 4. lib. 9. Cúmque Solem faciat Terra majorem vicibus 434. Ergo Stella ipsa esset Tellure major vicibus 1085. Stupenda certè magnitudo, sed longè minor quàm 20053. ex Lansbergii hypothesibus, & fere nulla si comparetur cum hypothesibus Kepleri, qui illius fixæ diametrum facit æqualem diametro circuli in quo Sol vel Terra annuo motu feruntur. Fixam verò sextæ magnitudinis Lansbergius ait esse Tetrâ majorem vicibus 15½. Atque hæc licet incerta, attamen sufficiunt ut planè mirandam fixarum molem conjectemur, indeque Conditoris omnipotentiam attoniti veneremur.

Inter Planetas verò qui respectu fixarum dicendi sunt Terræ proximi, supradicta Solis magnitudo haud parva admiratione digna videtur; sicut cæterorum etiam Planetarum, inter quos ♄ est Tellure major vicibus 46½: ♃ vicibus 25½.

♂ octies

♂ octies minor est Terrâ. ♀ autem est Tellure minor vicibus 3 $\frac{1}{7}$. ☿ duodecies: & Luna vicibus 45 $\frac{1}{7}$. Si ipsi Lansbergio in sua Uranometria credendum sit.

Porrò tam vastis corporibus data est virtus agendi eorum magnitudini proportionata: idque patet ex Luna, quæ licet Astrorum minimum, tamen sibi propria vi, totum continuò agitat Oceanum fluxu atque refluxu reciproco; tum ex Sole, qui etsi ferè tantùm semipedalis Diametri appareat, nihilominus hæc inferiora radiis præsertim ad Horisontem erectis, vehementiùs calefacit quàm posset globus ferri vel auri candentis per Aërem circumductus unico milliari à Tellure distans, cujus apparens diameter Solis apparentem diametrum vigecuplo superaret, ne dicam centuplo. Atque hic omitto corporum ipsorum influentias, quæ totum etiam Terræ globum in instanti penetrant. Ideoque si corporum illorum stupenda moles, si potentia seu virtus agendi maxima, sique motuum vix imaginabilis velocitas nos jure in sui admirationem rapiunt: hæc verò ad DEI magnitudinem & Omnipotentiam collata, quasi pro nihilo habenda sint, quod inter utraque infinita sit differentia; ac per consequens eadem quæ inter DEUM & nihilum; sanè eadem corpora nos serio admonent ut ipsius DEI Omnipotentiam, Majestatem, & Gloriam, multò attentiori mente miremur, & humiliori corde adoremus.

Jam verò ob secundum DEUS mirabili usus est sapientia. Si enim Terram hominis, brutorum & Plantarum regionem, Lunæ viciniorem posuisset, hæc suæ humiditatis excessu viventia corrupisset, & Oceani fluxus atque refluxus immoderatiores effecisset: si Soli propinquior fuisset, hujus ardorem viventia ipsa ferre nequivissent. At si Sol ipse à Terra remotior extitisset, ut Veneris duntaxat æquasset apparentem jam ex Terris magnitudinem, Terra omninò sterilis remansisset, nullumque jam viventium ipsius Terræ, & frigidiorum Astrorum frigus ferre valuisset. Si propè Saturnum collocata fuisset, hic intenso quo pollet frigore actuali, animalium & Plantarum generationi atque vitæ acriorem hostem se exhibuisset. Eademque est ratio de Planetis cæteris. Itaque Terram DEUS sapientissimè in medio sphærarum Lunæ, Solis atque fixarum collocavit, & circa Solem Planetas cæteros ordinavit, etiam mobiles circa Tellurem in totius Mundi centro constitutam, cunctaque Astra posuit in ea à Tellure distantia, ut hanc ab illorum singulis pro sua cunctorumque viventium præsertim verò hominis necessitate, & illorum virtute congruè & commodè affici; à nullo autem supra modum lædi queat. Id verò Divinæ quoque Sapientiæ admirationem, & cultum nobis maximè commendat; quod præsertim nostri gratiâ factum sit, eaque sagacitate ut ne ipsis quidem Angelis alius quàm approbandi & admirandi locus supersit, cùm ipsemet DEUS quæcunque fecerat viderit esse valdè bona, ex Geneseos cap. 1.

CAPUT IV.

Quomodo Astra per qualitates Elementales agant in hæc inferiora.

HOc imprimis certum est, proprium agendi modum ipsarum qualitatum hunc esse, ut quò earum radius fuerit ad Horisontem rectior, eò efficaciùs agant, & eò imbecilliùs, quò ille fuerit obliquior. Idque patet evidenter in Sole qui eò calefacit vehementiùs, quò ipse super Horisontem altior est: proindeque vehementiùs horâ meridianâ quam paulò post ortum, vel paulò ante occasum ejusdem diei; & vehementiùs Æstate, quàm Hyeme, eadem horâ diei: idem quoque patet in Luna, quæ ratione humiditatis sibi propriæ Elemento aquæ sympathica, pro suo super Horisontem ascensu atq; descensu in Zona torrida, cui Oceani pars major subternitur, hujus aquas elevat, atque deprimit, sicque causat ipsius Oceani fluxum atque refluxum. Cumque veritas hæc in calore Solis & humiditate Lunæ sensu ipso comprobetur; eadē haud temerè neganda est in ♄ pro frigore, ♂ pro calore, & cæteris minoribus Astris, quamvis hactenus experientiâ duntaxat sensibili non patuerit hominibus. Sufficit enim experientia rationalis apud Astrologos usitata, ut fusè à Nobis ostenditur adversus Alexandrum de Angelis Lib. 10. cap 4. Atque hanc Astrorum agendi rationem admittit Jo Francu. Offusius Libro suo de Divina Astrorum Facultate cap. 7. Etsi qualitates Elementales Astris actu inesse, hoc est Solem actu calidum perperam deneget.

Præterea quo Planetæ sunt Telluri viciniores, ut in suis Perigæis, eò agunt efficaciùs, suis qualitatibus Elementalibus. Quò remotiores ut in Apogæis, eò debiliùs.

Denique Astra omnia quò diutiùs morantur super Horisontem, eò intensiores caloris & frigoris effectus edunt: quò minus, eò remissiores. Atque de horum singulis fusius agemus Lib. 13. sect. 2.

Porrò nullum Astrum ne quidem Sòl ipse qualitate sua Elementali totam Tellurem penetrat, ut à Nobis ostensum est Lib. 3. sect. 1. cap. 7. Ac proinde Astra sub Horisonte latentia, suis Elementalibus qualitatibus per se non agunt supra Horisontem, nisi forsan per debilem reflexionem ab Atmosphæra ipsorum Astrorum radiis exposita; ut, dum in crepusculo matutino Sol Atmosphæram Horisontis illuminat, & pro modulo crassitudinis ejus calefacit.

Cæterùm de actuali calore Solis à Luna reflexo in Tellurem, hoc notatu dignum videtur. Quod nempe si Luna esset corpus tersum & speculi sphærici instar lævigatum; illa ex ferè unico suæ convexitatis puncto lumen & calorem Solis ad eos reflecteret; eodem quippè angulo quo radius Solis respectu nostri in illam incideret; ambo enim eodem radio deferuntur atque reflectuntur; ut patet in foco speculi concavi. Atqui a Lunæ corpus scabrosum est valdeque inæquale: idcircò Lunæ facies Soli obversa non in unico ferè puncto instar speculi, sed tota instar parietis scabrosi illuminatur à Sole ipso: ejusque luminis sive splendoris punctum quodvis in orbem irradiat, & ex quocunque Terræ puncto lumini Lunæ exposito con-

conspicitur. Igitur lux & calor Solis in Lunam effluentes, per radium qui à scabritie Lunæ bebetatur, fiunt quasi ipsius Lunæ proprii; bisque illa agit in hæc inferiora, radiis quasi ex se directis & manantibus à singulis splendoris sui punctis. Est tamen hic semper aliqua reflexio, sed impropria, confusa atq; distracta, non autem propria atque distincta, quæ ab exigua admodum portione fieret splendentis Lunæ, si hujus corpus tersum esset, ut superiùs dictum est: quod nempè radii à Sole in Lunæ præsertim falcatæ vel dimidiatæ splendorem incidentes maxima ex parte procul à Terra per se reflectantur; & exigua sit portio splendoris, unde ad Tellurem per se reflecti valeant: multóque minor pro Terræ puncto quolibet, ex quo talis splendor conspicitur. In Plenilunio autem major est & validior etiam impropria reflexio: ideoque Luna plena præ cæteris phasibus, lumen & calorem actualem Solis, ab ipsius Lunæ admodum vastis profundisque reflexum cavitatibus, nobis communicat, vix tamen sensibilem.

Caput V.

Cur præter Elementales qualitates in ipsis Sublunaribus Elementis, necesse sit easdem in Cœlestibus corporibus admittere.

FOrsan nonnullis hoc videbitur superfluum: sed necessitas triplici præsertim ratione probatur, quæ experientiæ innititur.

Prima, quoniam Astra sunt corpora ex Elementis mixta ex Lib. 9. Sect. 2. cap. 4 quodlibet verò mixtum retinet qualitates eorum ex quibus ejus mixtio constat.

Secunda, quia Elementales qualitates à luce produci nequeunt ex Lib. 11. cap. 13. Ideoque nisi Astris illæ inessent, aut aliqua virtus Cœlestis ipsas his in inferioribus producendi capax, Globus Terrestris eodem semper modo sese habuisset in calore vel frigore actuali, secundum singulas ipsius globi partes. Hoc est Gallia in calore vel frigore sibi semper mansisset æqualis, & sic de cæteris locis. Imò totus ipse Globus perpetuo gelu riguisset, effuso etiam usque ad mediam Aeris regionem, supra quam totus calor Aeri, atque Igni proprius etiam nunc cobibetur ex lib. 3. sect. 1. cap. 10. Ideoque ne ulla quidem planta, vel aliud vivens potuisset in Globo Terrestri generari; quòd nempè omnis generatio viventis fit à calore extrinseco, excitante & movente calorem innatum cujusque seminis ad propriam generationem. Itaque propter Oeconomiam generationum, necesse omninò fuit solvi illum frigoris statum universalem, & singulas Globi partes diversimode alterari: quod cùm fieri non posset commodius quam per Planetas, qui singulis diebus circa Tellurem gyrant, nunc ad Austrum, & nunc ad Boream deflectentes; quique diversis periodis circumducti aliàs invicem coeunt, aliàs opponuntur, aliàs quadrantur, & summatim diversis syzygiis efficacibus inter se commiscentur & figurantur: idcircò oportuit Astris ipsis præter lucem, vires inesse actualiter calefaciendi & refrigerandi hæc inferiora: borũ autem effectuum causæ omnium maximè propriæ & per se, sunt calor actualis & frigus actuale, quæ ambo dari in Sole atque Luna superiùs ostensum est. Hic vero quispiam objiciet saltem frustra admitti frigus in Planetis propter Sublunaria, cum ex Nobis tam asperum frigus insit Globo Terrestri, quæ Objectio sic solvitur.

Tertia denique ratio est. Quia etsi quatuor Sublunalibus Elementis insint 4. primæ qualitates; quas etiam Galenus actionum, morborum & generationum omnium causas proximas & per se esse voluit: tamen ex Severino Dano in sua Idæa Medicinæ Philosophicæ, longè alia fuit mens Hypocratis. Et Fernelius passim Libro de abditis rerum caussis, cæterique perspicaciores Medici atq; Philosophi, ad occultas proprietates, totam formam, imò quid Divinum confugere coacti sunt; quòd primas illas qualitates non satisfacere evidenter cernerent. At ipse Severinus, Paracelsus, universaque turba Hermeticorum, in mixtorum Analysi ac Elementorum & principiorum scientia propriis experientiis edoctorum, unanimi assensu fatentur, Elementis Sublunaribus per se non inesse fœcundas, vitalesque qualitates, sed steriles duntaxat, potiusque lethales & corruptivas, indeque ortum duxisse Galeni ejusq; sequacium errorem, quòd in mixtis, quatuor Elementa, tria principia corporum, Sal, Sulphur & Mercurium (ut vocant) propriumque semen confuderint, nec eorum distinctionem agnoverint. Ac proinde quæ principiis vel seminibus duntaxat conveniebant, iniqua cæcitate attribuerint ipsis Elementis; quibus simplices tantùm calefactiones, frigefactiones, exsiccationes & humefactiones competunt, non autem aliqua vitalis productio. Quod quam verum sit inde constat, quia vita consistit in calido & humido Æthereis de consensu Aristotelis Medicorumq; sagaciorum: tales autem non sunt Elementorum qualitates simplices: imò quàm sit viventibus inimicum frigus Elementale, testantur suppolares regiones plantis, brutis & hominibus desertæ: Calor autem noster igneus, ob adjunctam sibi siccitatis acrimoniam, corrumpit potiùs quàm generet, seminumque destruit vitale principium: idemque efficit ignis è speciebus subterraneis, vel è nubibus exsiliens. Aeris verò proprius calor sistitur supra mediam ipsius Aeris regionem à frigore Terrestri, nec ad nos descendit ex Lib. 3. sect. 1. cap. 10. Quamobrem omnino necesse fuit vitalem & generativum calorem, frigus, humiditatem & siccitatem, ex quibus vitale constat temperamentum viventium, nobis aliunde quàm à simplicibus Elementis evenire: quippè ab Astris, in quibus vitales sunt ipsæ qualitates, propter earum unionem cum natura Ætherea atque Cœlesti, quæ ex se saltem effectivè vitales sunt, ut palam est in reditu caloris Solaris initio Veris. Igitur quantùm necesse sit in Astris qualitates Elementales admittere, constat ex supradictis.

Sed fortè aliquis hoc adhuc objiciet; si calor Elementalis non sit vitalis, ergo vel calor in Sole non est Elementalis, vel non erit vitalis. Verùm negatur consequentia. Quoniam in Sole forma ignis Elementalis ejusque calor subordinatur in agendo ipsi formæ essentiali Solis ex Lib. 9. Sect. 2. cap. 6. Ideoque ab hac recipit illa vim efficiendi, quod sola non posset efficere.

Jam

Jam verò forma ipsa Solis tendit per se suasque qualitates ad cocta hæc inferiora illuminanda, calefacienda, vivificanda, atque per influxum proprium regenda: proindeque radius Solis non modò constat luce & calore, sed etiam virtutibus Ætherea & Cœlesti determinatis ad naturam Solis. Ipseque radius incidit quidem in omnia Sublunaria, sed in singulis ad modum recipientis recipitur; unde non eadem in singulis efficit. Itaque glaciem tantùm illuminat, lapidem etiam calefacit, plantæ semen vivificat, & nascentem puerum suo influxu vel Cœlesti virtute inficit atque gubernat.

Ab eadem subordinatione qualitatum Elementalium in Planetis accidit etiam, ut qualitates ipsæ non solùm modo sibi proprio & naturali operentur, hoc est juxta vim rectitudinis, vel obliquitatis radii quo in Horisontem inciduot: sed etiam modo influentiali naturæ suæ alieno; hoc est juxta determinationem influentialem Planetæ radiantis. Quod patet evidenter in constitutionibus universalibus, scilicet figuris annuarum revolutionum, & Lunationum, in quibus ipsa Aeris futura constitutio non prædicitur ex Elementali modo agendi Planetarum, qui præsentem duntaxat constitutionem efficit: sed ex modo influentiali, scilicet dominio Planetarum in præcipuis figuræ locis. Patet etiam evidentiùs in hominum genituris, quorum temperamentum non definitur penes præsentem agendi modum Elementarem Planetarum, alioquin nascens quodlibet, temperamenti ejusdem esset cum tunc præsenti Aeris constitutione quam ille modus efficit, nullusque nasceretur calidus Hyeme, aut frigidus Æstate contra experientiam: sed definitur penes naturam Elementarem Planetarum, quatenus obsequitur agendi modo influentiali Planetarum, ad Nati temperamentum suo in prima domo situ, dominio vel aspectu determinatorum ut loco proprio exponetur: hoc est quatenus obsequitur determinationi influxus. Itaque Planetarum Natura Elementalis dupliciter spectanda est ab Astrologis. Primò seorsim vel secundum se; atque sic agit tantùm Elementali modo; hoc est juxta rectitudinem vel obliquitatem radii, tam in Aere, quam cæteris Sublunaribus. Secundò, quatenus Planetarum naturæ Cœlesti complicatur, eique ad agendum subordinatur, atque sic agit etiam influentiali modo in Aerem cæteraque Sublunaria. Igitur per se agit tantùm Elementaliter, per accidens verò etiam influentialiter. Qua ratione solvuntur permultæ objectiones difficillimæ, circa banc materiam alioquin oriundæ. Præsertim quod experientiâ constet non omnem Aeris constitutionem particularem congruere viribus duntaxat Elementalibus Planetarum, supra Horisontem elevatorum. Etsi jure dici queat, ventos in Aerem erumpentes ac præsertim diuturnos, judicium de Aere ex Astrorum doctrina, maximè confundere, sæpéque illudere. His adde quod ne quidem Sol ipse supra Terram existens, valdéque calefaciens, ut æstate, pro Nati temperamento præcipuè spectetur ab Astrologis, nisi fuerit in prima domo figuræ, vel Dominus primæ domus ad quam ipsum pertinet temperamentum, vel illam quodam intueatur aspectu, alius verò Planeta Horoscopi Dominus, etiam sub Terra existens spectari soleat.

Cæterùm argutus quispiam sequentem nec levis momenti objectionem profert in medium, quæ sola superesse videtur facienda.

Si Planetarum natura Elementalis, per se agit tantum Elementaliter, & per accidens influentialiter, quatenus influentiali complicatur atque subordinatur, ut supra concessum est: ergo saltem negari non potest, quin utraque in Natorum temperamentis definiendis, tum in constitutionibus universalibus considerand a sit, ut ex utraque de illis feratur judicium. Imò quin modus agendi per se naturæ Elementalis præferendus sit ejus modo agendi per accidens. Id verò non fit ab Astrologis.

Sed respondeo hic negandum esse, quod supra infertur negari non posse. Ratio est, quia dum Sol vel aliud Astrum motu diurno supra Horisontem delatum, per se agit Elementali modo vel in Aerem, vel in cætera corpora Sublunaria, fugaces duntaxat producit qualitates: quæ Sole sub Horisontem demerso fugantur à contrariis; imò ne quidem ad horam stabiles in subjecto quod illas recipit. Nam si lapis à Sole æstivo quantum fieri potest calefactus in cellam vinariam deferatur, vel in frigidam aquam projiciatur, illicò refrigescet, nec Solis calor Elementalis in ipsum introductus remanebit. At qualitates productæ per constitutiones universales in Aere, vel per particulares & genethliacas in Natorum temperamentis componendis, ortum habeot ab agendi modo nobiliore, & stabiles sunt; hæque totâ nati vitâ perdurant, quòd nempè nativi temperamenti species non mutetur; ut sectione sequenti ostendetur contra Alexandrum de Angelis. Jure ergo Astrologi in Natorum temperamentis dignoscendis & Aeris constitutionibus universalibus prædicendis attendunt ad Naturam Elementalem Astrorum, non quatenus per se & seorsim agit, sed quatenus per accidens, ut influentiali complicata & subordinata. Atque hic modus agendi per accidens, modo agendi per se præstat, quamvis hunc non supprimat.

Tandem cum Pontano Lib. 2. de rebus Cœlestibus cap. de erraticarum qualitatibus dici poterit: Nullum Astris aut Planetis inesse calorem aut frigus actu: sed eos insita vi calori & frigori dominari, atque hæc movere vel excitare in his inferioribus.

Verùm talia dicere non sufficit, sed validis rationibus probanda sunt. Et destruendæ rationes à Nobis adductæ cap. 1. ad probandum calorem Solis non esse virtualem; quod ab fieri possit, experiatur adversarius.

Præterea movens supponit mobile actu existens, nihil enim movetur, nisi existat, at in glacie nullus est calor, quod moveri possit: cùm tamen glaciei materia à Sole calefiat, effluxu nempe caloris actualis à Sole in glaciem, ut Libro 5. cap. 8. probatum est.

SECTIO

SECTIO II.

De Corporum Cœlestium influentiis in genere: & Objectionibus variis ab Astrologiæ osoribus ignaris contra illas excogitatis.

CAPUT I.

Quid influentiarum nomine sit intelligendum.

ARistotelem nusquam meminisse influxus corporum Cœlestium, fecit maximum in Physica detrimentum: quippè quòd à pluribus Peripatecicis res naturales in Libris duntaxat Aristotelis spectantibus æquè iosipienter ac pertioaciter assertum sit; ideo nullas esse Astrorum iofluentias, quòd ipse tractans de rebus Cœlestibus, nullam earum mentionem fecerit. Quasi verò ejus silentium vera sit negatio, nihilque sit eorum, quæ esse non dixit; aut ea verè sint quæcunque esse dixit. Sed apud posteriores Philosophos nomen influxus Astrorum non est infrequens. Imò Plotinus cap. 12. Lib. 3. Enneadis 2. eo utitur disputans adversus Astrologos, ipsumque Platonem in Timæo hæc asserentem. *Artifex Mundi DEUS tradit animæ ipsius principium. Dii verò qui perferuntur (hoc est Planetæ) graves necessariasque adhibent passiones, iras, libidines, voluptates, dolores, aliamque animæ speciem, ex qua perturbationes ejusmodi oriuntur.*

Quid verò influentiarum nomine sit intelligendum, citra distinctionem determinari nequit. Nam qui Astra solo lumine atque motu agere censent, quamcunque aliam vim activam illis attributam, arbitrantur, id esse quod ab aliis influentia nuncupatur. Qui verò cum Pythagora, Platone, cæterisque Veteribus Philosophis, & nostro Keplero arbitrantur, Solem esse corpus igneum, actuque calidissimum, fateri coguntur, quod si in Sole detur virtus illa, quæ ab Astrologis dicitur influentia; oportet ut sit alia à calore atque luce. Itaque in hoc omnes conveniunt, quod vis influens non sit qualitas per se saltem sensibilis, ut sunt lux & calor; sed alia sublimioris ordinis, per quam corpus ipsum agat in hæc inferiora, quamque vulgò abditam Astrorum qualitatem nuncupant.

At quia in quovis etiam mixto Sublunari, præter multiplices ejus proprietates, quas communes habet cum aliis mixtis ob commuoionem Elementorum; deprehendimus formalem quandam virtutem à qua habet ipsius mixti forma specifica, quod agat modo sibi soli proprio; ita in quovis Astro, præter qualitates Elementales, Æthereas atque Cœlestes, illi à mixtiooe inhærentes, datur formalis virtus, quæ formæ specificæ ipsius Astri propriam determinat efficientiam: vel à qua habet Astrum quod soli suæ formæ proprias edat effectus; ut jam diximus Lib. 9. Sect. 3. cap. 2. Itaque influentiæ nomine hæc tantùm formalis virtus propriè à Nobis intelligitur. Quia tamen omnes ejusdem Astri vires simul per eundem radium ab ipso Astro effluunt & combinationem constituuot ei specificam: Idcircò potest etiam minùs propriè totalis ille radius, vel totalis hæc combinatio ejusdem Astri influentia nominari, ampla scilicet influentiæ significatione.

CAPUT II.

Multi effectus Sublunares à plerisque Philosophis perperàm attribuuntur influentiis Corporum Cœlestium.

HOminis ingenium scientiis tractandis occupatum, triplici vitio obnoxium est, nimirum segnitiei, imbecillitati, & fraudulentiæ. Siquidem perpauci suot viri generosi qui rerum causis vel ratione, vel experientiâ seriò inquirendis incumbant; permulti verò qui etsi ingenio valeant, tamen laboris difficultate aut diuturnitate territi, medio in itinere desident, ideoque veritatis scopum non attingunt. Alii lubenti quidem animo totoque studio feruntur in inquisitionem, atque diu multumque laboraot, sed propter naturalis luminis imbecillitatem eos hallucinari contingit. Cæteri magis de opinione propria, vel de cujusdam Scriptoris authoritate, quàm de ipsa veritate solliciti, dum se intricatos animadvertuot; quo pacto inde sese vel eludendo vel illudendo extricent, duntaxat meditantur.

Cunctis igitur supradictis hominibus, vel DEI Omnipotentia, vel Astrorum influxus, vel mixtorum Sublunarium occultæ proprietates solent esse refugium familiare: ita aut horum quodvis ignorantiæ asylum vel pons asinorum vulgo dicatur: qui nempè ignotis particularibus, proximis, propriisque effectuum causis, has esse dicunt vel DEUM, vel influentias, vel occultas proprietates.

Sic ergo de corporum Cœlestium influentiis frequenter lusum est ab ignaris, dum hi quæcunque ab illis corporibus fiunt in his Sublunaribus, indiscriminatim influentiis ipsis attribuunt, tanquam propriis & particularibus causis, oec singulas Astri cujusque vires, harumque proprios effectus inter se distingunt. Verbi gratiâ, 4. anni partium diversitas non causatur propriè ab influentia Solis, sed tantùm ab ejus calore per ipsius Solis accessum ad Zenith, vel recessum ab eodem. Siquidem in Sole per lucem est calor actualis, alioquio duntaxat illuminaret, non autem calefaceret ut à Nobis superiùs abundè probatum est. At quod Æstas vel Autumnus sit singulis annis diversus io eodem Terræ loco, causatur ab influentiis & diverso Astrorũ situ in Cœlo, & ad Terram. Similiter quod in majoribus Solis & Lunæ Eclipsibus frigus soleat ingrüere; ratio reddi potest ex privatione caloris Solis, qui in hujus Eclipsi cohibetur à Luna, tunc liberè per proprium & actuale frigus agente: at in Eclipsi Luoæ cohibetur à Terra, oe ab ipsa Luna versus nos reflectatur: itaque Tellus & Luna corpora valdè frigida tunc temporis Aerem liberè simulque refrigerant, sed Aeris constitutio sequens Eclipsim, est ab influentiis dominorum Eclipsis, ut suo loco dicetur.

Præterea quod Echyoi & Conchilia cum Luna crescant, pariterque deserescant, petenda non est causa ab aliqua præsertim Lunæ influentia; sed quia noctu Lunæ frigus actuale exanguibus & frigidioribus illis animalibus noxium est; nisi calore

lore Solis reflexo, sufficienter pro ipsis temperetur, ut in Pleniluniis, & circa, dum Luna vastissimis suis cavitatibus, quasi speculis concavis calorem Solis in hæc inferiora reflectit; sed valde debiliter.

Rursus quod sapphyrus atræ bili & pesti adversetur, utque ferunt, vanos terrores comprimat: quod smaragdus libidinis atque iræ motus compescat, visum & cor recreet; ac epilepsiæ, lepræ, dysenteriæ & venenis medeatur; quòd carbunculus è contra hominem ad iracundiam provocet & somnum minuat: quòd Adamus faciat gestantem intrepidum, pellatque timores nocturnos: quòd lapis Æthites fœtui conservando prosit gravidis, sinistro brachio alligatus, at fœtui sine dolore pariendo prosit, admotus puerperis ad internam partem femoris, non procul à pube: quòd magnes ferrum attrahat, cæteraque magnetica miracula præstet: causa propria non est aliqua syderum vel Planetarum virtus abdita: sed formalis & specifica mixtorum ipsorum proprietas. Siquidem quomodocunque sese habeat Cœlum, mixta ipsa cum eisdem viribus producuntur, vel eisdem specie effectibus: at influentia saltem propriè dicta longè aliter operatur in singulis ejusdem quoque speciei individuis, ut infra exponetur.

Ad hæc quòd metalla in Terræ visceribus generentur, causa propria non est influxus vel occulta virtus Planetarum, quamvis harum nominibus metalla ipsa ob sympathiam insigniantur; & aurum ab Hermeticis vocetur Sol, ac sapientissimè Filius Solis: Argentum, Luna: Plumbum, Saturnus: Stamnum, Jupiter: Ferrum, Mars: Cuprum, Venus: & Argentum vivum, Mercurius: Sed ad metallorum & mineralium generationem sufficiunt eædem Planetarum qualitates Elementales, à quibus Planetæ in Telluris superficie producuntur. Ad generationem verò lactucæ necessaria non est influentia Solis propriè dicta, sed sufficit ejus calor, qui dum ab humore Terræ semen lactucæ solvitur, ipsius seminis calorem innatum excitat, movet, atque juvat ad hanc specie plantam generandam juxta naturam seminis. Similiter dum ait Aristoteles Lib. 2. *Phys.* tex. 2. Sol & homo generant hominem; non est intelligendum quod ipse etiam homo fiat homo per Solis influxum propriè dictum: Nam ut homo generetur, requiritur tantum calor Solis, congruum semen in congrua matrice, & cæterorum Planetarum virtus Elementalis, ut in cæteris mixtis: est enim natura universalis in agendo uniformis quatenus natura subjecti patitur: Sed ut generetur talis homo, hoc est talis temperamenti, ingenii, morum, talibusque accidentibus obnoxium; opus est influentia Solis aliorumque Planetarum, à quibus saltem præcipuè causatur illa singulorum hominum diversitas. Quippè Cœlum obsequitur semini quo ad speciem, sed semen obsequitur Cœlo quoad diversitatem accidentium quæ speciei advenire queunt ut fusiùs exponitur Lib. 20. Sect. 4. Neque ab hac Doctrina dissentit Plotinus, qui Lib. 3. Enn. 2. cap. 12. ait, *res quidem in sua specie gigni à seminalibus naturæ rationibus: & influxum Cœlestem non facere equum, sed equo dare aliquid.*

Quod autem hic dicitur de Sole, à simili de Luna intelligendum est, deque Planetis cæteris, quos in Mundo superfluos aut otiosos esse, fatuum foret opinari; cum inter se differant specie, & singuli propria virtute formali vigeant ex Lib. 9. sect. 3. cap. 1. quales decet esse hujus Mundi Rectores.

Multa alia hic afferri possent ex vegetabilium vel animalium familia, quæ occultis Astrorum viribus perperam à plerisque tribuuntur, sed in hisce tempus diutiùs terere superfluum esset, cùm suprapòsita omnium instar sufficiant.

CAPUT III.

De præcipuis rationibus eorum qui Astrorum influentias dari negant; illarumque vanitate.

Veritatis proprium est certa validaque habere fundamenta quibus inconcussè stabiliri queat: at falsitatis vana, caduca, frivola; quæ levissimis etiam ratiocinii machinis evertuntur. Quoniam igitur Alexander de Angelis, vir eximiæ eruditionis, eorum omnium quæ adversus Astrologos prioribus seculis acta sunt, quasi quoddam extractum vel quintam essentiam elicuisse videtur, multis etiam quo pollet ingenii acumine de proprio penu superadditis: Quæstio autem an dentur Astrorum influentiæ, est totius Astrologiæ basis atque fundamentum: idcirco, ut nullas esse probet totis contendit viribus; desumptis argumentis ab Aristotelis circa eas silentio, & Gravissimorum Virorum negatione, falsa attributione effectuum sublunarium talibus causis, nec non expositione causarum genuinarum illarum effectuum, qui apud Astrologos influentiis adscribuntur, sed singulas examini subjicientes, jam ostendemus illas esse vanas atque erroneas ut infra sequitur.

CAPUT IV.

De prima ratione ab Aristotelis silentio.

Ideo nullas esse Astrorum influentias negat Alexander de Angelis, quòd Aristoteles ipsius Naturæ genius (ut ferunt) earum nusquam meminerit, imò eas improbaverit. Unde ipse de Angelis Lib. 1. in Astrologos cap. 5. in hæc verba erumpit. *Quàm silent apud Aristotelem influentiæ? quàm frigent arcanæ Astrorum vires? Quàm novitiæ sunt hujusmodi virtutes in Philosophia?* Et paulò ante, dum refert Aristotelis rationem circa anni tempestates in Orionis ortu & occasu excitatus: *Cur*, inquit, *non meminit occultarum Astrorum virium? quid erat facilius quàm hæc omnia Orionis occultæ virtuti adscribere? quàm expeditum erat iter ad ignorantiæ asylum, arcanas virtutes? Non igitur ignoravit influentias quas vocant, sed improbavit.*

Cæterùm ex eo quod Aristoteles nullam influentiarum fecerit explicitam mentionem, concludere ergo eas improbavit, vel ergo nullæ sunt: Nemo est adeò mentis inops, qui id absurdum esse non videat: Cùm è contra veriùs concludatur: Ergo eas non improbavit, vel ergo eas

eas esse nullas non dixit. Ad hæc si Aristoteles multa asseruit, quæ non sunt, ut quòd Mundus sit ab æterno; quòd Cœlum sit omnis corruptionis expers, &c: quantò magis multa eruot, quæ ipse neque esse, neque non esse dixit? debuitue de omnibus verè loqui, quem omnia scire fuit impossibile? Ego verò oon semel miratus sum, quod tantus Philosophus de minimis quoque Physicis rebus scribendi solicitus, de influentiis omnium maximis, neque asserendo, neque negando quidquam posteritati explicitè reliquerit; cum præsertim Astrologia sit Aristotele vetustior, cujus Professores & dogmata, vel in Græcia, vel ex Alexandri Magni peregrinationibus ad Chaldæos & Ægyptios non potuerunt illi non innotescere, ac insuper Præceptorem habuerit Platonem qui à Chaldæis & Ægyptiis Astrologiam didicit, eorumque placitis de viribus Astrorum sæpè acquiescit, ut patet ex ejus loco supra citato. Cùm igitur circa res alias Physicas tam frequenter insurgat Aristoteles adversus Democritum, Anaxagoram, Melissum. Parmenidem, ipsumque Platonem, cur huic pepercit assereoti *aliam animæ speciem, variasque passiones à Planetis in nos derivare*. Nam sive Plato corpora ipsa Planetarum, sive eorum rectrices intelligentias, sive ambo intellexerit, nihil refert. Nobisque sufficit quod talem effectum à Cœlo esse fateatur. Itaque hic etiam fatendum est Aristotelem prudentiâ non vulgari hac in parte usum esse, & consultò siluisse. Quòd nempè scientiam experientiis & fautoribus claram, neque ausus sit refellere, neque probare potuerit, ignotis ejusdem principiis, & Astrorum per influentias agendi modis. Quamobrem de rebus Cœlestibus ea tantùm memoriæ prodidit, quæ se scire putavit, & Astrorum effectus in his Sublunaribus communiores, ad lucem & motum retulit; sæpè autem à veritate aberravit circa Astrorum Natu...m, lucem atque motum, ut passim in hoc opere lucis instar manifestum evadet. Attamen quòd saltem implicitè & obscurè ipsas influentias subodoratus sit, patebit ex ejus textibus infra citandis.

Caput V.

De secunda ratione ab authoritate negantium influentias.

Negantur Astrorum influxus à Viris gravissimis, tum propbanis, tum etiam sacris, quorum authoritas magno fastu objici solet Astrologis. Non est autem mei instituti singulorum rationes hic referre, atque ut par est refellere: tum quia id nimis longum tædiosumque foret; tum quia omnium vanitas ex propriis hujus operis locis evidenter constabit.

Itaque summatim Respondeo. Illorum qui influentias negant, alios uti rationibus Physicis, alios etiam moralibus. Qui Physicis, veniâ digni videntur modò absit pertinacia, aut malignus animus. Nam si ipse Aristoteles totus Physicæ additus, ignoravit influxus Astrorum, vel hos obscurè tantùm attigit, quid mirum eosdem ignotos fuisse cæteris, qui nulla Cœli experientiâ edocti, vel Divinis potissimùm rebus intenti, Cœlum ipsum vel in Libris duntaxat erroneis contemplantur, vel in opinionis suæ orbita circumvolvunt? Sique D. Augustinus circa Terram erraverit, negando Aotipodas, quid mirum si circa Cœlum altioris multò speculationis erraverit, negando influentias? Mihi sanè perplacet Aristotelis modestia atque sagacitas, quem etsi Astrologorum Sectæ, & influentiarum fama latere non potuerint ut superiùs dictum est, nusquam tamen alterutrum ausus est vel oegare, vel suis argutiis evertere.

Itaque dicamus cum D. Paulo ad Corint. 1. cap. 12. *Alii quidem per spiritum datur sermo sapientiæ; alii autem sermo scientiæ, secundum eundem spiritum: alteri fides in eodem spiritu: alii gratia sanitatum in uno spiritu: alii operatio virtutum: alii prophetia: alii discretio spirituum: alii genera linguarum: alii interpretatio sermonum: Hæc autem omnia operatur unus atque idem spiritus, dividens singulis prout vult.* Indeque concludamus, in rebus Physicis audiendos esse Physicæ peritos: in rebus fidei, sacros Doctores: in discernendis spiritibus, eos quibus hæc gratia data est, cujus munus est etiam veritatem à falsitate in ingeniis distinguere. Si secus fiat, aut uno dono potens, aliud sibi non concessum velit proprio motu exercere, insignis accidet confusio, illeque in absurda incidet permittente DEO, qui vult unumquemque sua sorte esse contentum, & in talento duntaxat sibi credito operari.

Qui verò moralibus militant ratioóibus, hanc potissimùm afferuot. Quòd influentiarum hypothesis, fati necessitatem inducat, huicque mentes humanas subjiciat, ideoque liberum evertat hominis arbitrium. At nos quæstionem hanc commodius alibi solvemus, dum agemus de actione Astrorum in hæc inferiora & ipsum hominem; quamvis in nostra Præfatione Apologetica, & Libro 2. eam sufficienter solverimus. Hic sufficiat respoodere non defuisse Philosophos, imò nec deesse Christianos Hæreticos qui illam fati necessitatem persuadere, hominisque libertatem tollere conati sunt: quorum errorem refellere fuit sacris Doctoribus cæterisque gloriosum, & Religioni Christianæ præsertim necessarium. Verùm an ideo universa Philosophia, an Christiana Religio, an sacræ Scripturæ ex quibus depravata ingenia errorem suum extorserunt, negandæ erunt vel abjiciendæ? nequaquam. Similiter igitur etsi nonnulli reperirentur Astrologi, præsertim Ethnici, falsò profitentes Astrorum influxus fatali necessitate movere atque compellere hominum animos, eaque de re Aphorismos aliquos exponere: Non idcircò omnes Astrologi, vel ipsi influxus essent condemnandi: Cùm non modò Christiani Astrologi, sed Gentilium etiam sapientiores necessitatem illam denegent. Uode illud tam vulgatum apud Astrologos, *Sapiens dominabitur Astris*. Ptolomæus verò Lib. 1. Quatrip. cap. 2. hæc ait. *Deinde nec existimandum est singula hominibus à Cælesti causa accidere, tanquam prorsus ab immutabili & Divino decreto, & quasi lege lata de singulis, ut necessariò eveniant, nec possit alia causa obsistere:* ac rursus in Centiloquio Aphor. 5. *Potest qui sciens est multos Stellarum effectus avertere, quando naturam earum noverit, ac seipsum ante illorum*

lorum eventuum præparare. Quid clarius dici poteſt pro humana libertate contra fati neceſſitatem? Itaque fatentur quidem peritiores Philoſophi, atque Aſtrologi Aſtra directè & per ſe agere in corpus humanum, eique qualitates imprimere quibus ad hos potiùs quàm alios mores inclinetur. In animam verò nonniſi indirectè & per accidens agere, quatenus eſt unita corpori, quo cùm ipſa in agendo utatur, ſequitur ut plurimùm illius diſpoſitiones & propenſiones naturales, niſi has illa virtute propria cohibeat. Hac verò doctrinâ quid veritati Philoſophicæ imò Chriſtianæ magis congruum. Sed Alexander de Angelis lib.5. c. 10. vocat Aſtrologos vulpes vaferrimos; quòd ſic ſacrorum Doctorum conentur retia eludere; ac pertinaciter contendit hujus temporis Aſtrologos eandem profiteri artem quam Veteres Planetarios Chaldæos, Ægyptios & Gentiles; qui ſine dubio (inquit) fatali uſi ſunt neceſſitate: cùm iiſdem utantur obſervationibus & præceptis, eademque obſervent Aſtra & Aſtrorum influxus: & ideò quamvis in ſpecie libertatem arbitrii retineant; re tamen & factis ut ſuarum prædictionum, & artis Genethliacæ fides conſtet, eam è medio tollunt.

At præter dicta in Præfatione Apologetica, De Angelis manifeſtè gratiſque imponit omnibus Aſtrologis, & Ptolomæo: qui quidem eadem Aſtra obſervant, eoſdemque influxus & eandem profitentur artem quam Chaldæi; ſed non ut ab illis depravatè tradita eſt, nec cum eadem opinione fatalis neceſſitatis. Utque verum fatear, nemo adverſus veritatem Aſtrologicam concludere poteſt, quin vel in præmiſſis aliqua ſit impoſtura aut falſitas, vel concluſio ipſa malè aut Sophiſticè deducatur: ut paſſim in hoc opere fiet evidentiſſimum ex præcipuis omnibus argumentis eorum qui Aſtrologiam impugnarunt. Imò hic adhuc patebit ex altero ipſius de Angelis argumento notatu digno. Nam ad illud quod ſupradictum eſt; animam ut plurimùm ſequi propenſiones naturales corporis, ſic arguit ipſe. *Quid ut plurimum? Liberæ ſi ſunt mentes noſtræ, ad utrumlibet ſeſe habeant, oportet. In cauſis verò liberis, & æquè in utrumque partem paratis, ne DEUS quidem quid futurum ſit cognoſcere poteſt;* Authore (inquit) *S. Thoma 1. part.* q. 14. *art.* 13. Quæ de DEO temeraria aſſertio imponitur D. Thomæ, ut videre eſt apud ipſum loco citato. Ubi è contrà D. Thomas aſſerit. *DEUM certam notitiam habere futurorum contingentium, quoniam* (inquit) *non ſolum cognoſcit ea, ut ſunt in ſuis cauſis, ſed etiam ut ſunt in ſeipſis, cumque ejus cognitio ſit tota ſimul & non ſucceſſiva, idcirco temporanea ſunt ei præſentia.* Gravius autem peccat de Angelis dum talem impoſturam roborare nititur authoritate paganorum, ac primò Ciceronis lib. 2. de divinat. dicentis. *Mihi ne in DEUM quidem cadere videtur ut ſciat, quid caſu & fortuitò futurum ſit: cùm reſpectu DEI nihil ſit caſuale aut fortuitum, nec poſſit quidquam ignorare:* Secundò Carneadis dicentis. *Ne Apollinem quidem futura poſſe dicere, niſi ea quorum cauſas natura contineret;* Cùm DEUS ſit ſupra Naturam, & CHRISTUS Petri peccatum prædixerit. Ex eo autem Aſſertio ipſa probatur falſa; quoniam ſi cujuſquam hominis mens fuit libera, & in utramque partem parata, fatendum eſt fuiſſe Adami animam in ſtatu Innocentiæ. At quod DEUS cognoſcere non potuerit, quid illi futurum eſſet, impium eſt aſſerere, & DEUM ignarum fateri, cumque accidentali cognitioni ſubjicere, ut fecêre pagani vera DEI cognitione deſtituti, ſed de his fuſiùs alibi, hæcque obiter ſufficiant, ut innoteſcat vanitas rationis quæ adverſus influentias deſumitur ab authoritate.

Porrò ſi authoritas authoritati eſſet opponenda, multò plures viri primæ notæ, tum Gentiles vel Prophani; tum Doctores Eccleſiaſtici, imò Aſtrologiæ periti, pro cauſa noſtra & influentiis Cœleſtibus in arenam deſcenderent: ſed id nimis longum foret, neq; eſt neceſſarium. Itaq; omnium inſtar nobis unus ſufficiat D. Thomas 1. part. q. 115. art. 4. ubi omninò convenit cum Aſtrologorum doctrina ſuprapoſita. Dum ait, quod *Cœleſtia corpora imprimunt in hominum corpora directè & per ſe; in vires autem animæ quæ ſunt actus organorum, non directè ſed per accidens: quia hujuſmodi actus impediuntur ſecundum impedimenta organorum.* Unde conſequenter ille concludit, quod indirectè & per accidens impreſſiones corporum Cæleſtium pertinere poſſunt ad intellectum & voluntatem prout accipiunt ab inferioribus viribus, quæ corporeis organis ſunt alligatæ, ſed minùs ad voluntatem, quia intellectus ex neceſſitate accipit à ſenſibus, ſed voluntas non neceſſariò ſequitur inclinationem appetitus inferioris. Tandemque Doctor idem aſſerit, quod Aſtrologi, ut in pluribus vera prædicere poſſunt, & maximè in communi, *quia* (inquit) *plures hominum ſequuntur paſſiones; quæ ſunt motus ſenſitivi appetitus ad quos cooperari poſſunt corpora Cœleſtia Sed* (ſubdit) *ſapiens dominabitur Aſtris*, quatenus dominabitur ſuis paſſionibus: Num, quæſo, vidit D. Thomas quæ ab Origine, Bardaſene, D. Ambroſio, D. Auguſtino cæteriſque Scripta ſunt adverſus Aſtrologos ab de Angelis nobis objecta? vidit & nihilominus ſcripſit ipſe omninò ad mentem ſapientum Aſtrologorum.

Porrò D. Thomæ prorſus conſentit D. Joan. Rusbrochius contemplator diviniſſimus, cujus divinâ ſcientiâ maximè delectari ſoleo, præſertim in ſuo Opere de vera contemplatione: ubi eos appellat Filios Planetarum qui propenſionibus ſuis naturalibus obſequuntur; ſed DEI Filios qui ex DEI intuitu & amore, eaſdem propenſiones moderantur & cobibent. Ac de Cœlis & Planetis, horumque influxibus ita loquitur; ut non alium credam illum hac in re habuiſſe Doctorem, quàm eundem ſpiritum à quo accepit quæcunque Nobis de Divinis rebus tradidit, cujuſque ductu DEUM ipſum laudat in Cœlis & Planetis.

Cæterum etſi authoritates influxibus magis faveant, veniamus ad rem ipſam. An controverſiæ Phyſicæ authoritatibus ſunt dirimendæ? Hoc quidem fit in Scholis, magno Philoſophiæ damno: ubi Profeſſores experientiâ Phyſicâ deſtituti, partis affirmantis & negantis authoritatibus quaſi in lance hinc inde appenſis, pro præponderantibus intendunt concludere. Sed quo pacto Profeſſor præponderantes dignoſcet? An quia prævalent numero? An quia dignitate? An quia rationum veritate? Sanè ſola ratio vera prævalere debet. At quomodo ſciet Profeſſor rationem eſſe veram,

ſi rem de qua agitur ignoravérit, prout eſt in Natura? ſi autem cognoverit, jam authoritatibus non indigebit; cùm rem ipſam per ſuas proprietates & effectus evidentes, ipſo experimento certiùs demonſtrare queat. An non jam ridiculum eſſet, velle authoritatibus diſcutere, utrum in Luna ſint eminentiæ & cavitates vaſtiſſimæ? utrum corpus Veneris ſit opacum, & phaſes Lunæ ſimiles habeat? utrum plures ſint 7 Planetæ, & ſimilia? Concludamus ergo quod ſicut ſolius eſt Spiritus ſancti in Eccleſia præſidis de rebus fidei controverſis definire: Ita ſolius eſt Naturæ de controverſis rebus Phyſicis determinare. Quandoquidem id DEUS Naturæ conceſſit, velitque nos illam de his conſulere, dum dicitur in Scriptura, quod Mundum hunc tradiderit hominum diſputationi. Itaque in illis conſulamus Spiritum ſanctum, vel ſacram Scripturam, vel Doctores à Spiritu ſancto edoctos; in his verò Naturam, atque ex Naturæ lumine principiiſque, tum ipſa experientiâ deprehendemus, dari Aſtrorum influxus, quos viri duntaxat hac in parte inexperti denegarunt. Authoritates autem virorum in re de qua agitur expertorum & in ipsâ experientiâ Magiſtrorum, ſunt ſemper recipiendæ, tanquam Naturæ conſentaneæ: quod dictum velim ne quis me omnes authoritates reſpuere arbitretur.

CAPUT VI.

De tertia ratione à Sublunaribus effectibus Aſtrorum influxui falsò attributis.

IDeo Aſtrorum influentias cenſent adverſarii explodendas, quòd multi Sublunares effectus à pleriſque Philoſophis, Medicis, & Aſtrologis falsò tribuantur talibus cauſis, quandoquidem illorum cauſæ genuinæ aliundè patent, ut cap. 2. oſtenſum eſt.

Sed eſto. Non tamen propter hominum inſcitiam Aſtra ipſa propriis viribus ſpolianda ſunt. Alioquin nulla cauſa, nullaque virtus ſtaret in Mundo, cùm nulla ſit, cui hac in rerum caliginoſa notitia aliquis effectus ab ignaris perperàm adſcriptus quandoque non fuerit. Imo DEUS de medio tollendus eſſet; quem Hæretici poſt Manichæum eſſe Authorem peccati impudentiſſimè aſſeruerunt: ſuorum ſcelerum cauſam ſic in DEUM Opt. Max. ſceleratè rejicientes. Quamobrem de illis Philoſophis duntaxat dicendum, ipſos in cauſis illorum effectuum aſſignandis non rectè collimaſſe, ſed à verò plurimùm aberraſſe, quod hominis ingenio nimis frequenter accidit.

CAPUT VII.

De quarta ratione ab expoſitione cauſarum illorum omnium effectuum, quos Aſtrologi ad influentias referunt: ac primò cauſarum fluxus atque refluxus Oceani.

QUarta & maximè præcipua ratio, qua Alexander de Angelis, Picus Mirandulanus & cæteri putant influentias merum eſſe figmentum & de medio tollendum. Eſt quod omnium effectuum quos Aſtrologi abditis Aſtrorum viribus adſcribunt, ipſi cauſas alias, eaſque genuinas reddant: ut proinde ſuperflua ſit profuſque commentitia influentiarum hypotheſis. Id verò probare nituntur ex nonnullis Sublunaribus effectibus infra exponendis & examini ſubjiciendis, præſertim verò ex maris fluxu atque refluxu, commotionibus Aeris in ortu & occaſu ſyderum, diebus criticis in Morbis acutis, tum hominùm temperamentis atque moribus.

Primò igitur agamus de Oceani fluxu atque refluxu, quem non modò Aſtrologi, ſed Philoſophi plurimi, imò nautæ omnes peculiari Lunæ virtuti atque regimini ſubjiciunt. Poſtquam igitur de Angelis lib. 1. cap. 5. in diverſis Globi terrei locis Oceano, Mari Mediterraneo, Adriatico, &c. maximam illius marini Æſtus varietatem expoſuit: quod nempè quædam maria Æſtum ipſum nullo modo, alia mediocriter, & alia vehementer patiantur: & in his quæ tali fluxui atque refluxui obnoxia ſunt inſignis reperiatur diverſitas in modo, tempore, & numero quotidianorum Æſtuum, ut videre eſt in obſervationibus Nautarum & eorum qui hac de re tractant, ſic tandem exclamat *Quid habet ratum & ſibi conſtans Cæli motus & natura, cum tanta Æſtus in conſtantia & varietate? cur è Cælo petimus cauſam Æſtus marini, potiùs quàm febris & morborum omnium? O ignava & iners ratio, quæ in difficilem quoties locum incidit ad latentes confugit Cæli virtutes!* Sicque bilis ſpiritu nonnihil evaporato, marini Æſtus veram cauſam reddere ſatagit inconſtantiſſimè. *Cur non audimus* (inquit) *Solinum & Stoicos apud Plutarchum, qui id totum in naturam Maris referunt, cum Seneca lib. 3. Natur quæſt. cap. 16 dicente: Quartana ad horam venit; ut podagra ad tempus reſpondet; ſic aquæ intervalla habent, quibus ſe retrahant & quibus redeant?* diffidens autem de Angelis, de prima illa cauſa Mari intrinſeca, ad ſecundam & extrinſecâ à montium ſpecubus petitam refugit. *Cur non audimus* (inquit) *Alexandrum, Burlanum, Cæſalpinum, Buccaferreum, qui naturam Soli cui Mare incumbit hujus rei cauſam faciunt cum Seneca loco citato aſſerente? ſunt illic ſpecus vaſti, ſunt ingentes receſſus, & ſuſpenſis hinc & inde montibus laxa ſunt ſpatia, abrupto in infinitum hiatu, qui ſæpè illapſas urbes receperunt, & ingentem in alto ruinam condidêre. Hæc ſpiritu plena ſunt, qui nunc huc colliſus, nunc illuc repercuſſus Mare exagitat.* Sed necdum huic ſecundæ cauſæ confidit de Angelis, quod ignorare nequeat, naturas omnes ex obſervatis. Oceani Æſtum ad cauſam non Sublunarem, ſed Cœleſtem referre, quippè ad Lunam. Itaque tertiò aliam ex Cœlo cauſam affert. Si Cœlum (inquit) malumus tantæ rei Authorem, cur non audimus Averroem, Paulum Venetum, Contarenum, Mirandulanum in Aſtrologos, Scaligerum & alios, qui lumine rarefactum Mare à Luna & Cœlo redundare & ebullire, ceſſante rarefactione defervefcere & ſubſidere docuerunt? Hæc autem paulò fuſiùs deduxi, ut pateat Alexandri de Angelis inconſtantia, ſanè major quàm Æſtus marini per totum Terræ circuitum; ubi datur quidem varietas illius Æſtus, ſed nulla inconſtantia; qui enim Æſtus cuilibet Terræ loco proprius eſt, conſtanter in eo perdurat, quod notandum ad dicenda inferius.

Porrò

Porrò ex causis supra allatis, quænam ab de Angelis statuitur esse vera? prima? an secunda? an tertia? Si quidem hac de re nihil ipse definivit. Sed quamlibet cujusvis opinioni eligendam duntaxat exposuit : proindeque nec Astrologis nec Philosophis satisfecit. Dicamus autem nullam esse veram;idq; probemus, ut infra sequitur. Nam circa primam, certum est nullam esse quartanam,nullam podagram,vel alium similem morbum paroxismis obnoxium,cujus accessus & recessus regulariter subjiciantur motui alicujus Astri: Alioquin fatendum esset talem affectum à tali Planeta vi occulta moveri : Cùm ex humoris natura ratio reddi nequeat, cur ipse morbus illius Planetæ & non alterius motui constanter obsequatur. Itaque quod quartana quarto quoque die, & eadem horâ redeat, id sanè petendum est à natura humoris melancholici, ejusque perseverantia in eodem cruditatis statu, sicut Medici docent, & alibi fusiùs exponetur: sicque aquarum marinarum natura esset causa Æstus, si intervalla quibus aquæ fluunt & refluunt eâdem horâ inciperent atque desinerent, aut Lunæ motui lege constanti non obedirent: at quia singulis diebus, in singulis Terræ locis variatur initium fluxus & refluxus, juxta variationem motus Lunæ supra & infra Horisontē; necesse est ut aquarum natura, sit talis Æstus causa tantùm passiva, Luna autem activa, quæ hic inquiritur.

Hæc eadem ratio causam secundam & quamvis aliam Lunâ demptâ similiter destruit. Nam suppositis Terræ hiatibus, & spiritu illis contento, qui Telluris partem aliquam concutiat: tamen quod Oceanus à tali spiritu motum suum habeat fieri nequit. Nam etsi Tellus sub totius Oceani tractu talibus hiatibus esset excavata (quod nemo sanæ mentis admiserit) nunquam tamen exhalationum illis contentarum talis posset esse consensus, ut in singulis Terræ locis, motum aquarum perpetuò regularē & Lunæ motui conformem causarent; quin saltem ipsæ à Luna regerentur; quæ sic semper esset causa motus Oceani. Quamobrem nil mirum si de Angelis tandem coactus fuerit ad Lunam pro tertia causa recurrere.

At quod ejus causa tertia sit etiam erronea, hinc patet. Nam si Lunæ lumen à Sole receptum, potest aquas tantoperè rarefacere, tantamque ebullitionem causare, quantò magis idem efficiet ipsa lux Solis; quem & Mare & Terras vehementissimè calefacere in Zona præsertim torrida cui Oceanus substernitur nemo nescit? At neque Sol fons lucis atque caloris illam Maris ebullitionem excitat,ut experientiâ constat: neque ejus lumen fontale,vel à Luna reflexum calefacit, ut ostensum est cap. 12. lib. 11: neque etiam Solis calor à Luna reflexus potest illius effectus esse causa; tum quia ad hunc longè debilior est quàm par sit; tum quia Sol ipse proprio calore eundem etiam effectum causaret multò efficaciùs. Ergo vanæ sunt omnes Alexandri de Angelis rationes; & in Luna necessariò præter lumen, imò calorem reflexum, alia virtus admittenda est à qua Æstus Oceani concitetur. Confirmatur, quia cùm Luna solo lumine Solis splendeat, si Sol radio lucis directo motum illum concitare nequit, sed tantùm reflexo; non quidem à Venere, Mercurio, Marte,&c.: sed duntaxat à Luna,diebus imò momentis singulis,in quacunque illa sit à Sole distantia, vel cum illo Syzygia : semper in Luna esset peculiaris virtus admittenda, quâ præ cæteris Planetis lumen à Sole receptum modificaret, efficacemque redderet ad illum effectum, cujus idcircò Luna esset per se causa.

Itaque Luna neque lumine, neque calore mutuato, sed sibi propria virtute Oceanum movet cōstanti regularitate, prout illa motu diurno fertur circa ipsum Oceanum : ita ut in quovis Horisonte Oceani sit maximus fluxus, Lunâ versante in Meridiano supra vel infra Terram;& maximus refluxus illâ distante 90 gradus ab ipso Meridiano ex parte ortus vel occasus juxta Marsilium Ficinum comm. in cap. 6. lib. 3. Ennead. 2. Plotini. Atque sic bis in die per 6 horas fluat, incipiente fluxu dum Luna oritur vel occidit in sphæra recta; & bis in die per 6 horas refluat, incipiente refluxu dum ille est in Meridiano supra vel infra Terram. Attamen ob diversam magnitudinem, figuram, profunditatem, & positionem littorum sinuumque Oceano adjacentium, accidit in aquis à sinubus illis atque littoribus receptis, multa varietas in modo, tempore & numero quotidianorum Æstuum: sed propria cuilibet loco varietas est in illo perennis; ideoque varietates omnes ad eandem semperque constantem causam reducuntur, quæ constanter idem efficiat in singulis locis; quod Alexander de Angelis à principio non animadvertit.

Subtilior primâ fronte visa est plerisque demonstratio Galilæi, quâ probare nitebatur motum Marium esse à motu Terræ, ut priùs assertum fuerat à Cæsalpino lib 3. quæst. peripat. 9. 5. Sed erroneam esse demonstrationem Galilæi ostendimus ex propria ejus figura propriisque hypothesibus, in solutione nostra famosi Problem. de Telluris motu vel quiete. Atque de Oceani motu hic ista sufficiant, alibi dicitur quomodo à Luna ipse fiat.

CAPUT VIII.

De causis commotionum Aeris in ortu & occasu sydérum.

VArias commotiones quæ in Aere solent accidere Astris cosmicè vel heliacè orientibus aut occidentibus, Astrologi ad ipsorum Astrorum naturam referunt. At de Angelis supra citato cap. 5. lib. 1. ut nullas esse eorum corporum vires peculiares ad tales effectus ostendat; Nobis objicit Aristotelem, qui lib. 2. Meteor. & in Problematibus, Ventorum causas & eorum quæ in Aere contingunt magnâ sapientiâ retulit in temporum commutationes, quando nimirum vel diuturno Solis ardore exhalationibus absumptis, vel vehementi frigore suffocatis, nulla suppetit ventis materia, & molestias quas Oriens vel Occidens Orion afferre solet, temporum commutationibus in quas hujus Astri ortus & occasus incidit, tribuit potiùs quàm Astro, vel ejus abditis viribus.

Nos verò hic respondemus. Primùm Aristotelem ignotâ influentiarum naturâ agendique modo (ut supra ostensum est) prudenter alias utcunque probabiles excogitasse rationes, quibus causas redderet naturalium effectuum quæ ab ipso ut Physicæ principe exigebantur. Nusquam tamen reperietur

rietur illum vires Astrorum peculiares denegasse, vel improbasse, quod ipsi ab de Angelis imponitur.

Secundò Aristotelem sibi contrariari circa Orionis effectus. Nam Libro 2. Meteor. sum. 2. cap. 2. ait. *Quod ad ortum Orionis usque ad Ethesias & Prodromos tranquillitas generatim contingat.* E contra verò in Problematibus sect. 26. Problem. 14. *Qua de causa* (inquit) *Orionis exortu dies maximè variantur, flatusque importuni commoventur?* Et causam duntaxat problematicè reddit, nec mirum: nam si ne quidem sibi constat in effectu Orionis, quomodo sibi constabit in causa ipsius effectus? Idem dicendum de effectibus Orientis Caniculæ. Nam loco Meteor. supra citato ait. Ethesiæ flant post versiones (hoc est solstitium nobis æstivum) & Canis ortum. Et rursus infra: Dubitant autem quidam propter quid Boreæ fiunt continui, quos vocamus Ethesias post Æstivales versiones: & hujus causam ibidem reddere conatur. At in Problematibus sect. 26. Probl. 12. & 13. quærit è contra: Cur Auster Oriente Canicula moveatur; idque lege certissima fieri soleat: redditque problematicè causam Ethesiarum quoque contrariam. Num igitur de Angelis nobis opportunè objecit Aristotelem; qui sibi neque in effectibus neque in causis constat, imò contrariatur: nihilque evideoter probat, sed rem duntaxat problematicè agitat: Num inde asserere Aerearum commotionum causas genuinas reddi citra Astrorum influxum, incautioribus est illudere?

Dicamus igitur Solem cæteraque Astra, tum Æetherea tum Cœlestia, variis pollere viribus: quippè Elementalibus, Ætereis, & Cœlestibus ut à nobis ostensum est lib. 13. sect. 1. cap. 2. 3. 4. 5. & 6. Ipsum verò Solem per se suoque motu in Ecliptica, causare temporum commutationes; ita ut etiamsi solus esset in Cœlo, tamen nobis suo accessu & recessu causaret Ver, Æstatem, Autumnum & Hyemen. Hæc verò tantùm causat suo calore actuali, qui per se efficit Ver & Æstatem, per accidens verò Autumnum & Hyemen. Globus enim Terrestris proprio frigore Hyemen per se causat, eamque acerrimam in suppolaribus regionibus, radiis Solaribus ad multos etiam menses destitutis. Dum igitur Sol hæc inferiora calefaciens, ipsius Globi humiditates resolvit, hæ calore sibi impresso sursum elevantur: deindeque vel occursu frigoris densantur in pluviam, vel rarefactione majore abeunt in flatus, viâ sibi oportuniore errantes per Aerem, quem etiam commovent. Et hæc est præcipua ventorum origo: qui tamen etiam fiunt solius Aeris motu, ut subsolanus perpetuò flans sub Æquatore, quod Aristoteles supra citatus non animadvertit. Sed de his alibi.

Porrò si præter Solem nullum aliud esset Astrum, cujusque regionis Æstates inter se, singulæque Hyemes inter se æquales essent in Aerea constitutione. Dato enim eodem semper Globo Telluris immobili ac patiente, nec non eodem Sole, per eandem semper viam mobili & agente, nulla esset causa inæqualitatis. At præter Solem dantur cæteri Planetæ atque fixæ cum propriis motibus atque Virtutibus; quibus cum Sol ipse diversissimè suos commiscet radios, iisdem interdum conjunctus, aliàs oppsitus, aliàs quadratus; & plerumque cum ipsis oriens, occidens, vel Cœlum medians. Quod igitur hæc sit vera causa inæqualitatis quæ observatur annuatim in singulis Terræ locis circa singulas anni partes; nec sint Astra ipsa statuæ inanes ac superfluæ; nempe est sanæ mentis Philosophus qui ingenuè non fateatur. Hoc autem concesso, etiam Astris ipsis necessario concedenda erit vis immutandi Aerem; imò cuilibet Astro propria: Ideoque quamvis Sol generales temporum commutationes per se efficiat, Ver, Æstatem, &c: tamen in qualibet anni parte, prout huic vel illi Planetæ aut fixæ illustri connectetur coojunctione, aspectu, ortu vel occasu: accidet peculiaris in Aere mutatio pro Natura Astri, cui Sol tunc connectetur. Nec proptereà excluduntur aliæ commixtiones Planetarum inter se & cum Luna & fixis, à quibus etiam Aeris status variatur, dum oriuntur vel occidunt: indeque fit, ut non sit eadem Aeris dispositio singulis annis, dum Orion vel Canicula oriuntur vel occidunt. Non igitur ex generalibus duntaxat commutationibus temporum à Solis decursu factis, reddi queunt genuinæ causæ earum Aeris mutationum quæ accidere solent in ortu & occasu syderum, ut de Angelis opinatus est; quod tantùm hic ostendere intendimus. Cur autem Astra potiùs in suo ortu vel occasu, quàm alias mutationem Aeris concitent, & qua virtute, Elementari scilicet, an Cœlesti, vel ambabus simul, proprio loco fusiùs exponetur.

CAPUT IX.

De causis dierum Criticorum in morbis acutis.

LUna non solùm observatur à nautis, esse causa reciproci motus Oceani; sed etiam à Medicis, Astrologis, & Galeno præsertim, observatur esse causa dierum criticorum in morbis acutis. In hos verò sic insurgit de Angelis lib. 1. cap. 19. Lunarem negans influentiam.

Eja Astrologi, res est explicatu difficillima; causa quæ humores movet per dies Criticos, potiùs quàm per non Criticos. Democriti profundo demersa puteo delitescit penitus, altissimisque occultatur tenebris. Ad occultas Cæli vires inscitiæ asylum confugite. Nusquam licuit majori licentia Astrorum abditas vires jactare, præclarum nacti estis locum venditandi admirabiles Stellarum & arcanas virtutes: ita planè: id enim facit Cardanus lib. 1. de Iudiciis Astro. cap. 15. Libro de Revol. cap 9. Id facit Bellantius, id facit Douatus, & in Lunam criticarum dierum rationem referunt; quæ Cæli signa decurrens humani corporis humores, per stata tempora movet. Deinde verò postquàm multa ex Galeno Medicorum Principe adduxit circa dies criticos & indices, quorum causam videt Galenum ipsum ad Lunam retulisse: mirabundus de Angelis subjungit. *Crediderim equidem Galenum his locis Astrologorum placita describere voluisse, nihil propriâ sententiâ constituisse. Vix enim adduci possum ut credam, Clarissimum Medicorum Magistrum ad prima Medicinæ & Philosophiæ principia offendisse.*

Verùm ad quæ principia Medicinæ & Philosophiæ Galenus offenderit de Angelis dicere non potuit; neque opinandum est tanti nominis Medicum,

cum, proprii honoris adeò parum fuisse solicitum; ut posteris dubium relinqueret, a absurdis Astrologorum placitis adhæsisset, si hæc talia judicasset. Cùmque ex nullius sententiâ referat, Lunam esse dierum criticorum causam; & quomodo sit: sed ipse id asserat; imò (quod attentiùs notandum est) nullam aliam dierum ipsorum causam tradat, vel hanc refellat: sed è contra ejus gratiâ mensem suum medicinalem dierum 26. horarum 22. non mediocri studio excogitaverit; omninò fatendum est hanc ejus fuisse sententiam, cui experientiâ longâ cogente adhæserit: siquidem perabsurdum Galeno fuisset in 3. libris de diebus decretoriis, nihil circa eorum causam ex propria mente tradere; vel quam putasset absurdam non refellere.

Idcirco de Angelis technam illam crassiorem cernens, in Galenum insurgit variis argumentis; tum multò acerbiùs in Gauricum & Bellantium celebrem Medicum & Astrologum Senensem. Ac tandem etsi loco supra citato suam evidenter fateatur inscitiam, circa dierum criticorum causam, nihilominus suam de hac sententiam profert. In quibus omnibus nescio an pejus offendat ipse in Medicinam vel Philosophiam; non enim dicam Astrologiam, cujus se ignarum profitetur, dum ejus veritatem suffocare nititur. Verum cum hæc de diebus criticis ardua disputatio, peculiarem Tractatum à nobis mereatur, in quo non solum de Angelis, sed Pici, Fracastorii, Laurentii, & aliorum Lunæ allatrantium argumenta vana in fumum resolvimus; atque Lunam esse veram dierum criticorum causam probamus: Idcircò ut singula propriis locis sine superflua repetitione dispensentur, eò Lectorem cum multo patientiæ suæ fœnore amandamus, quippe ad nostram Astrologiæ praxim, si DEUS illam perficere concesserit.

CAPUT X.

De causis Temperamentorum.

HOminum temperamenta ex influentiis Astrorum horâ nativitatis venari solent Astrologi. At Alexander de Angelis lib. 3. cap. 24. ait. *Quod corporis temperamentum è Stellis hauriatur, multis admotis machinis jam evertimus; tum quòd ad conformationem hominis Stellæ non veniant, tum quòd multis aliis intervenientibus causis, & quidem potioribus quas ignorare Astrologos oportet, nihil è Stellis de nostro habitu corporis denunciari possit; tum quòd nativum corporis temperamentum multis modis in vita commutetur, labefactetur & solvatur.* Machinæ autem de quibus loquitur sunt hæ. Quod à Parentibus, obstetrice & nutrice mutetur temperamentum, quod puer è Stellis hausit (in quo jam sibi contradicit dum superiùs negavit temperamentum esse à Stellis) quòd insuper mutetur à victu, exercitio, Terræ loco, consuetudine & medicamentis: & de singulis longa habet capita, Philosophorum, Medicorum, Oratorum, Poetarum, & Historicorum testibus referta; quos quàm malè intellexerit, pejúsque applicuerit, si sigillatim discutiendum foret, maxima fieret à nobis jactura temporis, alibi utiliùs insumendi. Sed ut pateat quàm semper sit infensus influentiis ac præsertim circa hominum temperamenta; apponamus hic ejus conclusionem in fine cap. 15. lib. 3.

Vertant (inquit) Genethliaci sua Astrolabia, spectent sydera, rimentur abditas Astrorum vires, observent Stellarum configurationes. Quaenam è specula prospicient, quo quisque alimentorum genere sit usurus? Quanta in his diversitas pro natura locorum, pro anni temporibus, pro ætate, pro copia, vel inopia, pro eorum quibuscum vivit conditione, pro valetudine, pro Medicorum consilio, pro palato, pro patriæ consuetudine, pro usu domestico, pro subita ac fortuita necessitate, pro amicorum invitatu, pro propria libidine, pro familiarium arbitratu? Tantumne causarum in uno syderum schemate videtur? Si hæc omnia non vident, nihil vident; sed temere effutiunt, quidquid effutiunt de hominum temperamento.

Quoniam verò Astrorum vires abditæ (quas influentias appellamus) elucent maximè in hominum temperamentis atque moribus contra Pici, de Angelis, aliorumque osorum Astrologiæ falsam opinionem: estque materia hæc totius Astrologiæ præcipua: idcircò ut tanti ponderis veritas accuratiùs examinetur, pateatque evidentiùs, ordine sequenti nobis tractanda videtur.

CAPUT XI.

Quid sit temperamentum hominis & quotuplex

COmmunis sententia est temperamenti essentiam consistere in aliqua proportione mistarum qualitatum ad viventis constitutionem concurrentium: illudque esse principium & causam vitæ, omniumque actionum naturalium, vitalium & animalium. Sed quarum qualitatum sit illa mixtio & proportio maximè controvertitur inter Medicos, Chymicos & Astrologos.

Hippocrates lib. 1. de diæta. Ex Aqua & Igne, horumque qualitatibus, omnia efficit temperamenta, ut videre est in ipso libro.

Galenus verò cum Peripateticis arbitratur 4. Elementa ad mixti generationem confluere: deinde se invicem in exiguas, non autem in minimas portiones distrahere, eoque se ordine componere, ut sibi invicem arctissimè cohærescant, nihilque sensu notari possit, quod non ex earum portionibus constet: eorum verò primas sive simplices qualitates totas totis permisceri, & mutua quadam repugnantia se invicem refundere & ad moderationem redigere: fierique illarum confusione temperamentum per universam corporis molem diffusum; cui Galenus ipse non modò facultatem omnium naturalium causas adscribit; sed etiam cujusque rei proprietatem ex tali vel tali caliditatis, frigiditatis, &c: gradu proficisci prodidit: cui sententiæ astipulatur de Angelis cap. 16. lib. 1. Certum tamẽ est quod cum nec primæ qualitates, calor, frigus, &c: nec secundæ ex illis deductæ, tenuitas, crassities, densitas, raritas, &c: nec tertiæ, sudorifica, diuretica, &c: morborum indicationibus & curationibus vel remediorum effectibus omnibus satisfacere possent: coacti sunt Medici in mixtis vires occultas, vel à tota substantia admittere: ut patet apud Fernelium passim lib 1. de Abditis rerum causis, ipsum Galenum, plurésque alios sectæ Galenicæ principes.

Chymici verò qui studio & experientiâ nobilissimam artem sibi compararunt, quodcunque mixtum penitùs scrutandi illudque resolvendi in sua principia; multò evidentius quàm Galenici conspexerunt 4. communia Elementa, Ignem, Aquam, Terram, & Aerem: insuper verò 3. alia principia potentiora invenerunt, quæ ob Analogiam Sal, Sulphur & Mercurium appellaverunt. In quibus singulas mixti vires distinctè cognoverunt, & actionum omnium causas evidentissimas detexerunt. Verbi gratiâ quod opium valdè amarum stupefaciat, contra amaroris naturam, invenerunt id oriri ex ejus Sulphure, cui inest vis illa narcotica, & amaror in Sole. Atque sic de aliis. Cúmque in illis 3. substantiis corporum omnium mixtorum, colores, odores, sapores, cæterasque proprietates & differentias, actionumque causas cernerent, jure optimo cujusque mixti proprium verum & radicale temperamentum constituere potuerunt, in proportione mixtionis virtutum ipsarum substantiarum.

Tandem Bellantius & Cardanus Medici & Astrologi, deprehendentes in hominibus quosdam effectus & propensiones; quæ nec 4. Elementis, vel horum qualitatibus; nec 3. principiis chymicis, per se convenire queunt, vel ab ipsis originem ducere. Ut quod ♂ in Horoscopo præsertim in ♏ homines faciat proclives ad iracundiam, vindictam, bella, homicidia, tyrannidem; stupra, latrocinia, omnemque malignitatem (unde celebris ille Astrologorum Aphorismus. Averte oculos tuos à figura, in qua videbis ♂ in prima domo, præsertim in ♏) nisi Jovis aut Veneris conjunctione vel trino aspectu pravus ♂ influxus mitigetur: & alia similia: illi (inquam) temperamentum Cœleste introduxerunt, constans Astrorum influentiis concurrentibus ad hominis generationem: deque Bellantius lib. 1. q. 2. art. 9. 10. 11. verba facit, & inter alia hæc notatu digna.

Videmus interdum sanguineum, avarum, melancholicum, liberalem, phlegmaticum, intrepidum, cholericum, meticulosum & litigiosum; cùm hæc longè aliter oporteret esse ex humorum constitutione. Item animadvertimus Saturno subditos nunc quidem sanguineos esse, nunc cholericos, nunc alterius temperamenti, semper tamen invidos, avaros, fædos, ultores, obscænos, libidinosos: eos verò quibus ♂ præsidet, aliquando phlegmaticos, nonnunquam sanguineos, aut aliter temperatos, semper verò bellicosos, iracundos, homicidas, stupratores, prædatores, ultores, sanguinarios; non itaque temperamentum 4. humorum & primarum qualitatum; quod formæ cognatum esse diximus est mensura morum: neque inde oriuntur omnes propensiones & proclivitates; sed aliud admittendum est temperamentum ad mixtum materiæ ex arcanis Cœli facultatibus permixtum quod aliò longè impellat, quàm humorum temperatio postulet. Hæc ille quæ ideò libentiùs apposui, quod Medicus & Astrologus celebris potuerit utrumque temperamentum cognoscere & effectibus propriis distinguere.

Porrò lis ista maxima maximique momenti eodem planè modo mihi componenda videtur, ac olim fuit à nobis sedata similis ferè rixa inter Peripateticos, Medicos & Chymicos circa compositionem corporis. Aristoteles enim dicebat corpus componi ex materia atque forma: Paracelsus cum Chymicis ex 3. principiis supradictis: Galenus verò cum Medicis, ex 4. humoribus, sanguine, pituita, bile & melancholia. Hanc autem sententiam tuli: singulas sectas verum asserere in suo sensu, nec sibi contrariari ut inadvertentiâ opinabantur. Nam Aristoteles spectavit corpus quatenus corpus, sicque tantùm componitur ex materia atque forma. Chymici illud considerarunt quatenus mixtum, sicque componitur ex Sale, Sulphure, & Mercurio, sed quia horum quodvis est corpus simplex; rursus quodlibet componitur ex propria materia, propriaque forma. Tandem Medici, corpus spectarunt quatenus animal, morbi & sanitatis capax; sicque componitur ex sanguine, pituita, bile & melancholia, quæ in solis animalibus inveniuntur: sed horum quodlibet rursus admittit priores compositiones. Quamobrem 3. illæ compositiones sunt in homine admittendæ, quamvis sit unicum numero compositum, in quo illæ ad unitatem reducuntur: Homo enim est corpus, & mixtum, & animal.

Dicamus igitur hic similiter in hominis generatione duplex genere temperamentum concurrere, scilicet, seminale & Cœleste; utrumque verò rursus componitur ex duobus simplicioribus temperamentis. Quippe in semine datur temperamentum ex 4. primis qualitatibus, & temperamentum ex viribus 3. principiorum. In Cœlesti verò datur etiam temperamentum ex qualitatibus Elementalibus Astrorum, & ex influentiis eorumdem. Ut proinde non tantum duo, sed 4. etiam concurrant temperamenta simplicia: quæ quidem ad 3. reduci queunt; quod nempè temperamentum Elementale seminis & Elementale Astrorum sunt ejusdem generis; sed in eo differunt, quod qualitates Elementales Astrorum sint effectu vitales ut diximus cap. 5. sect. 2. Et patet in calore Solis Planetarum semina evidenter vivificantis; non autem qualitates Elementales seminis, ut censemus cum Chymicis.

Hæc verò sententia negari non potest, quin prius negetur vel Elementa, vel principia suis viribus instructa, vel corpora Cœlestia concurrere ad hominis generationem: quem concursum ipsa experientia probat. Præterquam si desideretur authoritas etiam scholastica, dabimus omni exceptione majorem, nimirum Aristotelem. Primò enim mixta ex Elementis vulgaribus componi asseruit ut omnibus notum est, deinde verò dum ait. lib. 2. de generatione animal. cap. 3. *Omnis animæ potestas alterius cujusdam corporis particeps esse apparet, ejusque divinioris, quàm quæ Elementa appellantur, &c:* evidentissimè testatur, se in mixto vivente præter 4. Elementa agnoscere corpora sive principia multò diviniora, excellentiorisque virtutis: qualia sunt 3. principia, quæ tandem à Chymicis detecta sunt. Denique dum lib. 1. meteor. cap. 2. ait. *Mundum hunc inferiorem contiguum esse superius lationibus, ut omnis virtus ipsius inde gubernetur.* Et lib. 2. phys. t. 26. *Sol & homo generant hominem.* An non manifestè est asserere Cœlum atque Solem concurrere ad hominis generationem? At non concurrunt sua substantiâ; ergo virtute, quæ in Cœlo est duntaxat influentialis, in Sole verò etiam Elementalis. Nec tantùm Sol concurrit, sed Luna & cæteri Planetæ, qui non sunt statuæ inanes & otiosæ. Imò idem Aristoteles lib. 1. de generatione animalium cap. 2. ait, *Cœlum, Solem*

ac reliqua ejusdem generis (hoc est reliquos Planetas & fixas) *appellari nomine Patris & Genitoris horum inferiorum*. Quod si insuper petatur ratio, hem illam Cùm eoim Astra ipsa oon sint ioania corpora, sed sibi propriis viribus dotata; & agant in bæc inferiora saltem corporea, ut ipsi fateri coguntur adversarii, præsertim verò ipse Alexaoder de Angelis cap. 2. lib. 1. bis verbis. *Principio convenit inter nos & Astrologos magnam esse Cœli vim, & potestatem in Sublunarem Mundum & corpora subjecta.* Ergo suas vires semini impriment, & ab boc illæ recipientur, nisi falsò stultéque dicatur corpora quidem subdita esse Astrorum viribus, non autem corporum semina; porrò ex diversis virtutibus simul confluentibus, semper fit aliquod temperamentum.

Illorum verò temperamentorum fugacius debiliusque est Elemeotale, qui perpetuæ alterationi subjicitur à contrariis etiam ioteotissimis, ut patet io Planetis durante longo intensoque gelu Hyemis, essetque ferè io mixtis momentaneum, nisi à sibi superiore in mixto virtute radicaliter cootineretur; & nullius in mixto vitalis actionis per se caosa est; non solùm ex Chymicis sed etiam ex Fernelio, qui palam cenfessus est, illos io errore versari, qui actionum omnium causas vulgatis Elementorum qualitatibus adscriberent ob causas à oobis allatas cap. 5. sect. 2. Reliqua verò temperamenta sunt ipsarum actionum & motionum causæ efficacissimæ, per se constantiora, ab Elementorum alterationibus libera, & ad interitum usque peróuraotia, ut infra patebit.

Porrò ex supradictis simplicibus temperamentis in homine, componitur ejus totale temperamentum hoc modo. Dum in ipsius bominis generatione utriusque pareotes semina proprio spiritu impregnata, sibi mutuo amplexu occurrentia, in unum spiritu & materiâ confluuot, hoc futuri bomiois semeo peculiari committitur regimini Astrorum, semper & ubiq; Terrarum influentium, ut hæc ioferiora sibi subdita ad suas generatioues promoveant; in suo exortu vel genesi, instar obstetricis suscipiant; & in lucem producta, ad suum finem penes vim sibi concessam dirigant. At Cœlum præseotis tuoc suæ constitutionis Elemeotales & influentiales vires semini ipsis imprimit, quasi sigillo efficacissimo. Ideoque ad hominis constitutionem corpoream bæc tria à primo conceptionis instaoti concurrunt. Materia seminis constans 3 priocipiis, & 4. Elementis: spiritus seminis qui propriè semen dicitur à Chymicis, estque vitale principium corporis, specifico formæ cbaractere potens, à quo sunt corporis ipsius conformatio speciei congrua, facultates, & actionum omoium scieotia, vigor atque potestas: Tum Cœlestis influxus, qui constat viribus Elementalibus, Æthereis & Cœlestibus sive influeotialibus; ut semen Elementis, principiis & spiritu: ac Elementales & Ætbereæ afficiuot materiam semiois primò & per se io mixtis omnibus naturalibus: Cœlestes verò spiritum qui solus illis proportionatur io Sublunaribus. Ut enim in corporeis Sublunaribus, nihil est nobilius, divinius & efficacius illo spiritu, qui absoluta conformatione remanet in fœtu, ipsoque Nato, totâ vitâ ad naturale regimen corporis & generationem; estque id quod in Scriptura DEUS vocat animam carnis, ob quam ipse interdixit Hebræis usum sanguinis iò quo jam receptus est ille spiritus, qui tameo perfectiùs apparet in semine, quod fit ex ipso sanguine. Sic io Cœlestibus nibil est divinius & efficacius influentiis, quarum spiritus ille solus est proprium iohæsionis subjectum, ut ferri spiritus est subjectum inhæsioois virtutis magneticæ: ac præ cæteris spiritus seminis animalium, tanquam cæterorum oobilissimus atque divinissimus, & prima radix, origoque facultatum animalium; qui inde diversos patitur impulsus pro diversitate atque naturâ influxuum Cœlestium. Verùm in boc concursu qualitatum seminis & corporum Cœlestium, oon est opinandum quod singulæ singulis permisceantur totæ totis, & mutua repugnantia sive reactiooe sese retuodentes fiant quid unum omogeoeé moderatum, ut ab initio dictum est de temperamento Galenico; hoc enim coovenit duntaxat qualitatibus formaliter contrariis, vel quæ sunt ejusdem generis proximi: ut calori & frigori inter se, humiditati & siccitati: tum coloribus inter se, nec non odoribus vel saporibus inter se, ac etiam influentiis inter se. Nam quæ sunt diversi generis talem commixtionem & unionem respuunt. Proindeque non admittitur inter quatuor primas qualitates & colores: nec ioter colores & sapores: Multò igitur minùs admittetur inter 4. primas qualitates & influeotias, quæ genere inter se multò magis differunt, quàm calor & albedo. Unde sequitur vires Elementales seminis permisceri quidem viribus Elementalibus Astrorum: at non influeotalibus, neque viribus propriis principiorum; sed singula genera in bomine manere impermixta, utcunque simul concurrant ad totale hominis temperamentum: ideóque quodlibet agere per se juxta naturam propriam. Et hoc valdè notandum.

Jam verò Cœlum obsequitur spiritui seminis quoad speciem: ideóque ex semine equi fit equus; ex semine bominis homo; nam Cœlestis influxus ad modum recipientis recipitur: sed quoad iodividuum spiritus seminis magis obsequitur Cœlo, quàm materiæ propriæ, quod nempe & bæc & ille à Cœlo patiaotur individualiter siue reactione: ideóque prout Cœlum fuerit benè aut malè dispositum in cooceptu, etiam benè vel male [illegible] fœtui in conformatione, moribus, actionibus, &c: attamen natura Elementalis roburque seminis etiam spectanda sunt, & cum influxu Cœlesti conferenda ratione qualitatum Elementalium invicem miscibilium: semen enim ex calidis & robustis Parentibus meliùs resistet frigido & infausto vitæ influxui præsertim debili si autem influxus fortis extiterit, viocetur qualitas seminis, uode ex calidis & robustis Parentibus nascuntur interdum liberi frigidi & oon vitales: ex probis, nequissimi, vel io aliquod grave scelus valdè proni. Atque sic de cæteris, quæ etiam oativitatis momento applicari queunt, quod is cum momento conceptus maximam semper babeat affinitatem ut iofra dicetur.

Ex bis igitur totale hominis temperamentum definiri potest, Ratio sive proportio mixtionis

 virium

virium Elementalium, principialium & influentialium, in generationis subjecto semine, simul concurrentium modo supra explicata; quæ definitio jam patet ex supradictis.

Caput XII.

Varias continens Objectiones Alexandri de Angelis contra Cœleste temperamentum: earumque solutiones.

Adversus temperamentum Cœleste à Bellantio & Cardano animadversum non tamen ut par erat explicatum, multa objicit Alexander de Angelis, cap. 16. Lib. 1. quorum solutione nostra multò evidentiùs patebit illud temperamentum, ideoque vanitas objectionum.

Primò itaque objicit Bellantium cæterosque Astrologos, ut Cœleste probent temperamentum, supponere rem omninò controversam, & de qua tota est disceptatio suscepta: Nimirum eos qui ♂ in prima domo dominante nascuntur, esse iracundos, bellicosos, sanguinarios, &c.

At respondeo, rem quidem esse controversam ab ignaris Astrologiæ: non autem inter Astrologos, apud quos suppositio hæc est ipsa experientia; ideoque non minùs acceptanda, quàm si quis supponat ignem urere, aut Rhabarbaram bilem evacuare. Itaque ipsum de Angelis pro suæ controversiæ elucidatione remittendum esse ad experientiam, non brutalem quam postulat, sed rationalem à nobis expositam Lib. 10. cap. 2. quam ipse de Angelis ignoravit.

Secundò etiam adversari Ptolemæo, Cardano, & cæteris, dum asseritur causas inferiores sequi Cœli efficientiam & impulsum potiùs quàm naturam seminis: quandoquidem dum ex eadem agri vel glebæ parte prodeunt gramen, triticum, hordeum, &c: illi non hoc ad Astra referunt, sed in seminum diversitatem.

At respondeo quod à me jam superiùs dictum est. Quippè Cœlum obsequi semini quoad speciem: semen autem Cœlo, quoad individuum: eaque ni fallor, fuit vel esse debuit mens Ptolomæi & aliorum.

Tertiò Ptolomæum Lib. 1. de Jud. Astr. à cap. 3. ad 7. Revocare vires omnes Astrorum ad quatuor primas qualitates, quas etiam ab Astris produci in his inferioribus docet, & reliqua per has fieri, sine ulla arcanæ virtutis è Cœlo prolapsæ mentione: ergo nullæ in hominis temperamento admittendæ sunt influentiæ.

Sed respondeo: De Angelis neque hac in parte, nec alibi passim syncerè agere: etsi enim Ptolomæus loco citato tradat duntaxat Elementales vires Astrorum, tamen Lib. 3. cap. 17. 18. 19. & alibi passim tradit vires eorum influentiales & harum effectus, qui simplicibus Elementorum qualitatibus multò minùs adscribi queunt quàm morborum curationes in Medicina, ex Chymicis, Fernelio & rei veritate: hæc igitur Objectio imperitis tantùm seducendis idonea est.

Quartò: *Obsequuntur* (inquit de Angelis) *quadantenus astris humores; & humoribus spiritus; spiritibus sensus; & sensui appetitiones. Num proptereà cogor recipere duo temperamenta?* Et infra. *At duplex temperamentum, alterum simplex è Cœlo delapsum, alterum ex primis qualitatibus conflatum à causis sublunaribus, & à priori planè dissitum; Monstrum est, & Ptolemæo Astrologorum Magistro invisum, & Medicis & Philosophis inauditum*: idque probare nititur ex Ptolemæo, Aristotele, & Galeno: qui (inquit) non aliud temperamentum noverunt quàm quod ex primis Elementorum qualitatibus componitur, multasque profert singulorum authoritates.

At respondeo, post hîc concessa à de Angelis, qui cap. 1. lib. 2. etiam dubitat an Astra corpus afficiant, sicque sibi contrariatur, suamque doctrinam dubiam ac incertam esse patefacit Andabatarum more pugnans. Non posse ampliùs ab eo negari astrale temperamentum. Nam si humores obsequuntur Astris, ergo ab his illos aliquid recipere necesse est: non enim obsequuntur quin patiuntur; nec patiuntur quin recipiant: nec idem recipiunt à singulis astris: uno enim excepto cætera essent superflua: nec ipsum aliquid recipiunt ab unico, nihil verò ab aliis; hæc enim supponerentur non activa, sed inania & otiosa corpora, vel duntaxat illuminantia nihilque aliud efficientia: ergo recipiunt diversa à singulis, pro diversa singulorum virtute propria: atqui proportio illius diversitatis, est temperamentum Cœleste de quo agitur.

Prætereà esto quod verbis expressis triplex temperamentum superius fuerit Aristoteli, Ptolemæo & Galeno inauditum; attamen certum est quod in rei veritate ejus aliquam habuere notitiam, etsi adhuc magna illis obductam caligine; quin etiam de ipso mirè consentiunt quasi necessitate coacti. Ac de Aristotele jam supra ostensum est cap. 11. quod tria ipsa temperamenta agnoverit. Ptolemæus verò Elementale & Cœleste confessus est ut constat ex responsione ad 3. objectionem: at principale seu Chymicum ne quidem suspicatus esse videtur; nec mirùm quòd nimis abesset ab ejus professione. Sed Galenus triplicem illorum temperamentorum fontem intuitus est, clariùs etiam quàm Aristoteles. Nam de temperamento ex primis qualitatibus non est dubitandi locus. De Cœlesti apertè scribit lib. 3. de diebus decretor. cap. 6. dum ait. *fingamus homine quodam nascente salutares Planetas in Ariete, malignos in Tauro esse Is cùm Luna in ♈ ♋, ♎, ♑ fuerit pulchrè deget: cùm verò Taurum ipsum vel ejus tetragonum vel diametrum signum occupat; malè tunc & molestè vitam transiget; atque hinc morborum initia; cùm Luna in ♉ ♌ ♏ ♒ fuerit, pessima: sine periculo autem et salutaria sunt, cùm Arietem ♋ ♎ & ♑ Luna percurrit.* Denique de Chymico constat ex cap. 2. lib. 4. de simp. med. facult. Ubi non solùm in aceto partes diversarum facultatum esse fatetur; sed etiam Salis Chymici in lignorum cineribus superstitibus meminit. Neque dubitandum est quod si horum virorum tempore, Chymia ut nunc floruisset, longè aliam de rebus naturalibus notitiam habuissent, nobisque reliquissent. At illa nobili arte destituti quâ mixtorum abdita reserarent; superficiei vel cortici, hoc est duntaxat eorum Elementis cognoscendis incubuere; quæ horum naturas viresque supergrederentur, mirantes interim, vel problematicè inquirentes, vel ad proprietates occultas referentes. Quod verò ex solis mixtorum Elementis vel qualitatibus Elementalibus, multa etiam egregia de mixtis ipsis cognoverint, ratio est; quia ut habet doctissimus Severinus

verinus Danus in sua Idæa Med. [illegible]l. Rerum semina ad generationem excitata primò sibi adsciscunt corporis congrua principia, Sal, Sulphur, & Mercurium, nec non congrua Elementa, quòd nempe tam bæc quàm illa debeant seminibus esse consentanea, non solùm penes specificam, sed etiam iodividualem differentiam, alioquin non fieret generatio, quippè quod (ait Severinus) io tali Sale, Sulphure, & Mercurio & talibus Elementis, talo semen habitare necesse sit. Quo posito ex sola cognitione Elementorum mixti, multa de ipso, non tamen omnia cognosci possunt: ideóque hominis corpore & figurâ natalitia conspectis à Medico Astrologo, indubiè multo plura & certiora dicet de ipso homine, quàm simplex Medicus vel Physiognomus inspecto duotaxat homine.

Quinto: solutn quarto primarum qualitatum temperamento, mista omnia intereunt, ergo vel præter hoc nullum est aliud, vel saltem ei subjicitur.

Respondeo, mistum ab omnibus supradictis temperamentis ita pendere, ut neutrum destrui queat sine mixti interitu: cujus ratio superiùs allata est; quod nempè semen quodlibet, talia Elementa, & talia corporis principia postulet, sine quibus non fit generatio, ideóque nec geniti conservatio; quod de influxu etiam dici debet. Conservantur autem similibus & destruuntur contrariis, qualitates qualitatibus, principia principiis, influxus influxibus, dum singula moderata suot & vitæ amica: fit verò contrarium si immoderata sint vitæque inimica, atque mors accidere potest à singulis temperamentis, cæteris illæsis, ut verè dici possit horum neutrum mortis causam primariam extitisse. De Elementali id omnes concedent Medici, & de principiali Chymici. De Cœlesti verò patet, dum quis optima fruens valetudine, vel cadit ab alto, vel ferro percutitur; vel alio modo necatur, ob malignum ipsique tunc lethalem Astrorum positum. Ut patet in morte Regis Sueciæ & mille aliorum. Siquidem in Regis ipsius genesi ♃ dominus Horoscopi, & ☉ in prima figuræ domo fuere vitæ significatores præcipui, amboque potentes io octava, quod pravum erat pro vita. ♄ autem fuit corpore in octava pravè affectus in domo Solis & □ ♂ ex duodecima, atque ♃ ferè partiliter lædebatur ☍ ♄. & □ ♂. Quæ Cœli constitutio seu temperamentum Cœleste, vitam morte violenta terminandum præsagiebât efficacissimè, præsertim ob ♃ dominum Horoscopi pessimè affectum & fixas violentissimas in prima & septima domo. Ideoque valdè metuendus erat reditus similis combinationis horum Planetarum, quo adveniente occisus est, quippè anno 1632. quo Medium Cœli actionum significator directione devenerat ad □ ♄ & ♃, corpusque ♂; in actionibus & susceptis prælis lethale portendens infortunium. Et quo in Revolutione annua ♄ erat in loco radicali ♂, & ♂ vicissim in loco radicali ♄, die autem 16. Novembris quo ☉ erat præcisè in loco radicali ♂ & ♂ vicissim applicabat loco radicali ☉, ♃ verò ☍ radicali ♂, atque ♄ erat io Horoscopo radicis. Igitur ab influxu simili natalitio, sive reditu pravæ combinatioois earumdem causarum periit, alioquin corpore sanus.

Sextò: hosce effectus qui Astris imputantur accidere ab aliis causis circumstantibus vel adventitiis, & non ab Astris. Verbi gratiâ in exemplo supraposito necem Regis Sueciæ causatam fuisse à prœlio ut causa universali, & à milite necante ut causa particulari: quibus sublatis Rex ipse non occisus fuisset, qualiscunque fingatur Astrorum influxus.

Sed respondeo, tales effectus accidere quidem à talibus causis circumstantibus vel adventitiis ut secundariis: à Cœlo autem ut causa io Physicis primaria movente secundarias: nec à Cœlo quovis modo se habente, sed modo tantùm qui effectui congruat ut supra patuit. Quod ut planiùs iotelligatur, supponendum ex communi Doctrina Christiana, & sapientioribus Philosophis quæcunque hoc in Moodo accidunt infinita Dei concludi providentiâ, quam nec minima res effugere potest, quamque secundarum causarum series continua effectuum productione explicat. Illa autem series oon est quid confusum, sed maximè ordinatum; quippè à Deo: in qua idcirco dantur causæ superiores sive primariæ, nempè Cœlestes, & ioferiores sive secundariæ, nempè sublunares, quæ superioribus subjiciuntur, ab illisque reguntur. Porrò hæ illis nexu quodam ineffabili adeóque mirabili nectuntur (quem catenam auream Plato appellavit) ut si causæ Cœlestes in quempiam futurum effectum vi sua conspirarint; etiam eadem vi in sublunaribus excitent, moveaot & coovocent causas cunctas particulares, quæ ad talem producendum effectum requiruntur. Mihi autem ratio hæc esse videtur, quod nempè Cœlum peculiariter influat in singula quæ iofluxus sunt susceptiva pro diverso applicationis modo; siquidem Cœli & Astrorum situs atque status continuò variatur. Quæ igitur peculiaribus influxibus conspirant in eundem effectum, ea ipsius effectus tempore Cœlo agente concurruot, sicque Cœlestes causæ non solæ, sed cum sublunaribus sibi subditis suos bis in inferioribus absolvunt effectus, duelloque necandus suo non carebit percussore, si uterque propriis passionibus vel Cœli stimulo paruerit: est autem uterque liber & potest non obsequi, sed utrique vincenda est naturalis propensio, quod plerumque est difficillimum. Videatur inferius caput 24. Itaque Rex Sueciæ morti violentæ à genesi obnoxius, atque publicæ ac illustri, & cujus ipsemet causa esset ob Solem Dominum octavæ in prima cum corde ♏, dum 16. Novembris die supradicta Astrorum maligno influxu ageretur, præsente Imperatoris exercitu principibus: ipse præliari voluit dissuadeotibus sui exercitus principibus: arma induere ooluit, illis suadentibus, sicque prælii impatiens, & boc etiam jejunè aggressus, fuit occisus ab armato equite, qui illum intuitus è phalan[illegible] prorupit, & io ipsum mortiferam catapultam explosit. Sicque Cœlo congruæ adfuere causæ sublunares ad illum effectum, cum circumstantiis necessariis.

In nefando parricidio Christiaoissimi Regis Henrici Magni, quem tamdiu tota Gallia jure deflevit præter nequissimum parricidam octo concurrerunt circumstaotiæ, quarum si uoica defuisset non occisus fuisset: at nulla defuit ipsa die, quæ illi prædicta fuerat lethalis. Insuper autem ipsa necis horâ ♀ domina Horoscopi & octavæ genesis, atque ☉ Dominus 10. & 7, erant in octava tam radicis quàm revolutionis, conjuncti ferè partiliter in pleiadibus, & opposito radicali ♀, ubi lædebantur □

par-

partili ♄; Lunæ autem quæ in cuspide septimæ, læsa □ ♂ mortem violentam portenderat, ut jamdiu Junctinus prædixerat, percurrebat Aotiscium ♀ radicalem, in cujus etiam loco radicali, Mars partiliter reperiebatur in Revolutione annua. Atque hic ipsa hora necis erat in cuspide quinta radicis applicans loco ♄, cui & quinto cuspidi (notandum obitur) Venus exaltatione præerat. Quæ dum & similia in genituris animadverto, me ipsum continere nequeo, quin in naturalibus instar D. Pauli, in supernaturalibus exclamem. *O altitudo scientiæ & sapientiæ* DEI in operibus suæ providentiæ, quam nulla unquam confusio, sed mirabilis ordo in causis secundis expansus perpetuò comitatur, utcumque hic hominibus maxima ex parte sit ignotus. Unde factum est, ut qui DEI providentiam circa sublunaria, & præsertim res humanas denegarunt, ii fortunam atque casum admiserint, iisdemque effectus omnes adscripserint, quorum causæ viâ sibi ignotâ concurrerent.

Sed hoc etiam non videtur omittendum; quod nempè Diabolus Astrologiæ peritissimus, & humani generis hostis acerrimus; videns in Astris & hominum genituris illorum pravos influxus, & horum propensiones ad damna, pericula, peccata, atque mortem, prævidensque tempora effectuum: ipse sagacitate nequissima oblatam illis temporibus naturæ occasionem non spernit nec prætermittit: sed semper vigilans in hominum perniciem, sciensque vim naturalis impulsus; natum cæterasque omnes causas quæ in ei noxium effectum concurrere sunt aptæ, ipse tunc DEO interdum permittente, excitat, movet atque convocat; ita ut misero homini sese à pravo Astrorum influxu, Diaboli artibus, Mundi tentatione, & pravis propensionibus eripere sit non modò difficillimum, sed dicam etiam impossibile sine peculiari auxilio DEI, præsertim si dies illos homo non prævideri, nec se adversus illos præparaverit; ut cuivis Astrologo in se & aliis observare licebit. DEUS igitur & Diabolus agunt per influentias, sed diverso modo, diversoque fine, nimirum DEUS ut prima causa & providentissima in bonum finem: Diabolus verò ut Magus nequissimus applicans activa passivis in pessimum finem, sed de his forsan aliàs commodius.

Septimò, si duplex admittatur temperamentum, aliud Elementale è semine, aliud Cœleste ab Astrorum influxu: sequetur eundem hominem simul esse posse meticulosum & audacem, imbecillum & firmum, mitem & asperum, solertem & bardum: si nempè temperamenta ipsa fuerint inter se contraria; quod frequentissimè accidere necesse est cum in omni conceptione non semper adsit Cœli influxus similis temperamento seminis.

At respondeo primò, illa non secutura ex Bellantio, qui non dixit eundem hominem fore simul audacem & meticulosum, sed duntaxat alterum: idque non determinavit ex temperamento primarum qualitatum, sed ex influxu Planetarum ut patet in ejus textu supracitato. Respondeo secundò cum Chymicis (qui actionum fontes in mixtis penitiùs introspexerunt) calori, frigori, &c. Elementalibus, nihil aliud effectivè competere, quàm calefacere, frigefacere, &c. rarefacere, densare, &c. sicuti sectione præcedente probavimus, Luci (longè nobiliori quàm sit calor qualitati) nihil aliud quàm simplicem illuminationem per se convenire: at mores horumque diversitatem causare in animalibus omnino est extra sphæram activitatis primarum qualitatum: ideoque positis temperamento Cœlesti & Elementali contrariis, hoc quidem quoad primas qualitates, harumque effectus suprapositos, resistet Cœlesti quantùm poterit. Unde glacies à Sole difficiliùs calefiet quàm Aqua non gelida. Atque hoc ad summum intelligendum est, dum in Astrorum effectibus individualibus jubent Astrologi attendere materiam, regionem, &c. Dixi autem quantum poterit: quia etsi Elementale temperamentum seminis sit alterabile, ac præsertim à Cœlo cujus vis maxima est de communi consensu, in alterandis hisce inferioribus; tamen si Cœlo valde contrarietur, non omninò immutabitur; fietque biliosus, meticulosus, aut pituitosus, audax, ut supra dixit Bellantius; quippè quòd metus, audacia, vel alii mores animantis individui, sint per se ab influxu Cœlesti, & non à primis qualitatibus Elementorum: ideòque hæ in morum judicio, saltem per se non sint admittendæ.

At contra hanc opinionem nostram sic acriter insurget aliquis. Aristoteles in Pysiognomia passim, & Galenus supra, ex hominis temperamento & humoribus, rectè judicarunt de propensionibus naturalibus illiusque judicii doctrinam haud spernendam posteritati tradiderunt: est enim Physiognomia ars vera aut saltem rarò fallens, ergo mores sunt à temperamento & humoribus: alioquin doctrina & judicia essent omninò falsa.

Sed Respondeo, Aristotelem in Physiognomia, potissimùm judicasse ex totius corporis & singularum partium colore & conformatione inspectis: non autem ex tactilibus qualitatibus: at tota conformatio est à spiritu seminis, affecto influentiis ut superiùs dictum est; color autem pertinet ad principia Chymica, non autem ad Elementa. Unde nil mirum si hæc passionum vel morum signa in homine extiterint non fallacia: imò dignitatum, prosperitatis, miseriæ, mortis violentæ, & cæterorum quæ in ipso etiam hominis vultu elucent: Astra enim suo influxu conformationi maximè præsunt ex supradictis. At si Galenus hominem in tenebris vel stragulâ opertum non cernens, soloque tactu ejus calorem, frigus, duritiem, mollitiem, &c. explorans de ejus moribus particularibus pronunciare voluisset, ridiculus sæpissimè factus fuisset: cum permulti sint illis in qualitatibus æquè temperati qui conformatione vel figurâ, ideòque moribus maximè differunt: sicque hominem calefaciendo aut refrigerando perfacile, talem Judicis artem fallere.

Dicet alius, vinum ex Platone & Galeno, veluti quemdam Tyrannum animæ facultatibus imperare, concupiscibili, irascibili, & rationali, ac furorem aliosque pravos mores conferre; unde pueris, militibus & principibus, vel rempublicam administrantibus Plato ipse Vino interdixit. At suo tantùm calore vinum supradicta efficit. Igitur mores sunt à primis qualitatibus.

Sed Respondeo, primò hæc imputari non posse calori Elementari, tum quia calor ille vini non est Elementalis sive actualis; sed virtualis, de quo sect. 1. cap. 21. Tum quia homo etsi ab igne vel alio liquore, æquè ac à vino, vel etiam magis calefiat; non tamen quales à vino effectus patietur.

Re-

Respondeo secundò, vini spiritum esse super-Elementalem ex Chymicis, nec non hominis spiritui sive naturæ amicissimum, ut scitur. Itaque naturæ familiaritate & propria vi, hominis naturam stimulat ad quod est prona. Porrò non omnes homines in furorem agit, vel ad Venerem irritat, vel ad saltationes, cantus, risus & facetias commovet, ut experientiâ patet; sed eos duntaxat quibus tales propensiones insunt à natura, quas vinum ipsum prodit, unde vulgò dici solet, *in vino veritas*: non igitur inclinationes ipsæ sunt à vino, sed tantùm appetitus actiones, inclinationibus consectaneæ. Et hoc valdè notandum.

Octavò: Tandem objicit de Angelis; quod mores à corporis temperamento discrepantes inter se, ut quod idem homo sit interdum cholericus, aliâs melancholicus; referendi sint vel ad causas adventitias, ut dictum est supra, vel maximè ad particularia temperamenta principum corporis partium, jecoris, cordis, & cerebri, quæ inter se & à totius temperamento differunt, ideoque mores efficere possunt à totius temperamento discrepantes, ut proinde non sit opus recurrere ad temperamentum Cœleste vel Astrales influxus.

Sed respondeo: hoc quidem effugium videri oportunum Alexandro de Angelis, qui tergiversandi vias potiùs quam veritatem hic affectare videtur: at quàm sit inutile hinc patet. Quia qualecunque supponatur Elementale cordis temperamentum, tale elucebit in toto corpore per propria signa à Galeno exposita. Spiritus enim vitalis contentus arteriis, per totum corpus temperamentum cordis communicat. Idemque dicendum de jecore, per sanguinem & venas; nec non de cerebro, per spiritum animalem & nervos. Unde sequitur quod dato, non autem concesso, animi mores sint per se à temperamento primarum qualitatum, quicunque mores tribuentur temperiei cordis, non discrepabunt à totius temperamento, quod resultat ex ipsarum partium temperamentis, sed erunt ipsi conformes: alioquin temperamentum cordis non esset de totius temperamento. Et hoc sine illo totale esse posset, quod quàm sit absurdum per se patet. Vel pari ratione quia totius corporis temperamentum resultat ex quatuor primis qualitatibus quæ sunt inter se contrariæ; superior morum discrepantia esset illarum singulis adscribenda; dicendumque hic quidem, homo à totius corporis temperamento est audax, sed à frigore timidus: quod quàm foret absurdum nemo non videt, cùm frigus ipsum sit pars totius temperamenti, à quo est audacia, & ejusdem generis vel ordinis cum toto, in quo frigus à contraria qualitate superatum est. Quod si quis dixerit nullos esse mores à totali temperamento ab de Angelis intellecto; sed singulos esse à temperamentis partialibus cordis, jecoris, cerebri, &c. Vel à singulis qualitatibus, calore, frigore, &c: seorsim spectatis; ergo aut nullum erit temperamentum totale ex partialibus resultans, contra communem sententiam; aut huic multò magis competet causare mores, quàm cuilibet partiali, nam totum habet quidquid est in partibus. Igitur mores singuli non partium temperamentis, sed totali temperamento ab de Angelis intellecto essent tribuendi.

Prætereà dum hic agitur de moribus, non est quæstio de particularibus actionibus quæ voluntati subjacent, & à causis extrinsecis in fieri dependent: unde vel supprimi, vel cohiberi, vel moderari queunt, sed quæstio est de ipso morum naturali habitu, sive moribus unicuique insitis à natura, ut explicat Galenus in arte Med. cap. 35. qui habitus sive insita propensio non subjicitur voluntati, nec causis extrinsecis quo ad se; sed tota durante vitâ idem permanet. Unde D. Paulus Epistola ad Romanos cap. 7. *Sentio legem in membris meis repugnantem legi mentis meæ, &c.* D. Angelis verò in eo sæpè fallit quod ex particularibus actionibus argumentetur: quas Astrologus non spectat nisi forsan obscura admodum conjectura: libenterque fatetur cum Ptolomæo in Centiloquio. *Solos numine afflatos, & dæmonas prædicere particularia*; qui seriem causarum secundarum, & connexionem universalium sive superiorum, cum particularibus inferioribus, clarius intuentur, quam simplices Astrologi, unde adhuc multò altiùs extollenda est Astrologiæ excellentia; ad cujus apicem humanus intellectus mole corporea obvolutus pertingere nequit, etsi pertingat Angelus. Ex supradictis igitur fat evidens esse reor, rationes de Angelis contra Cœleste temperamentum esse vanas, illudque omninò esse admittendum.

Cæterùm subtilis quispiam solutionem nostram sic in nos retorquere poterit, temperamentum Cœleste est pars totius temperamenti hominis, quod à nobis cap. 11. definitum est. Ergo à simili, ut mores à temperamento cordis, jecoris, & cerebri, vel à frigore, calore, &c. non discrepant à temperamento totius juxta nostram solutionem; sic mores à temperamento Cœlesti non discrepabunt à temperamento totali. Ideóque falsa erit Bellantii & Astrologorum sententia prorsus contraria

Sed respondeo: Nos in fine cap. 11. huic objectioni ut par est occurrisse. Nam temperamentum cordis, jecoris, & cerebri, item calor frigus, &c: sunt qualitates duntaxat Elementales ejusdem generis cum totius temperamento ab de Angelis intellecto, cujus sunt partes, proindeque cùm totæ totis commisceantur, fiatque ex earum miscella ipsum temperamentum, neutra quidquam efficiet diversum ab ipso temperamento. At influentiæ manet impermixta in totali temperamento à nobis definito, quod complectitur Elementale, principale, & influentiale ut dictum est in fine illius capitis 11. Cùm igitur seorsim subsistant in homine, etiam seorsim agent juxta naturam propriam; ut enim res se habet ad esse, sic ad agere, ideóque temperamentum influentiale causabit mores differentes ab Elementali, quod ab de Angelis perperam putatur esse totale hominis temperamentum, vel causabit mores conformes temperamento totali à nobis definito; quatenus, scilicet, complectitur ipsum temperamentum influentiale ab Alexandro de Angelis impugnatum.

Rursus objici poterit, in mineralibus & plantis nullum dari influentiale temperamentum; alioquin paterentur & agerent mixta ipsa influentialiter ratione positus Astrorum in Cœlo & respectu Terræ. At non solum id repugnat experientiæ: sed nos ipsi quoque diximus, sola animalia esse idonea subjecta influentiarum. Ergo in mineralibus & plantis nullum datur influentiale temperamentum: ergo nec in animalibus quæ quidem (præsertim homo) minùs subjiciuntur viribus Astrorum quàm metalla

metalla & plantæ, quamvis influentiæ omnia corpora solida, ipsumque Terræ globum penetrent; ideoque singula metalla singulasque plantas attingant immediatè in sua generatione.

Respondeo in mineralibus & plantis etiam dari influentiale temperamentum juxta quod spiritus seminis mirabilem quoque plantarum conformationem efficit, & non penes solas qualitates Elementales; indeque monstra etiam quandoque in plantis accidere. Et semina in Terram velut matricem propriam congruo tempore & Planetarum statu projecta, aut surculos insertos, majorem sortiri fœcunditatem vel peculiarem aliquam contrahere qualitatem; ut agricolis & olitoribus notum est: similiterque plantas ad morborum curationes sub Astrorum peculiari positu efficaciùs colligi fatetur Marsilius Ficinus lib. de vita Cœlitus comparanda, cum sapientioribus Medicis: neque in supradictis principaliter attenditur Aeris status præsens, sed Planetarum, ac præsertim Solis & Lunæ; quorum effectus sunt in plantis & brutis notiores quàm aliorum Planetarum: nec propterea sequitur plantas agere & pati debere ab influentia recepta, ut bruta vel homines, nam quidquid recipitur, ad modum recipientis recipitur & operatur, ideoque idem influxus aliud efficiet in metallo, aliud in planta, aliud in bruto, & aliud in homine.

Caput XIII.

Dari ex Galeno duplex temperamentum, quippè nativum & ascititium.

Postquam superius ostensum est, quod sit totale hominis temperamentum, & ex quibus constet, contra Galeni & de Angelis mentem, qui opinati sunt illud temperamentum nihil aliud esse quam rationem mixtionis 4. primarum qualitatum: jam à nobis admittenda est Galenica temperamenti divisio: quod nempe aliud sit nativum, & aliud acquisititium. Utrumque enim recenset lib. 3. de causis pulsuum; dum ait, *ascititia temperamenta mutare pulsus ut naturalia.* Tum lib 2. de Temper. dum ait, *Senes naturali particularum temperamento esse siccos, licet copiâ excrementorum humidi esse dicantur.* Imò Alexander de Angelis eandem confirmat divisionem; dum lib. 3. cap. 13. probare contendit nativum pueri temperamentum, etiam quod è Stellis hausit mutari à nutrice, victu, exercitio, loco, &c: hoc enim posito, ergo datur id quod mutatur, quippè nativum temperamentum, nec non illud in quod mutatur, nempè temperamentum ascititium sive accidentale. Nativum autem illud est cum quo nascitur infans: quodque causa est sive radix propensionum naturalium & actionum omnium vitalium, proindeque ascititium illud erit, quod nativo supervenit. Estque duntaxat peregrina & accidentalis alteratio, cum aut sine materia in natum introducta à cibis, Aere, exercitiis, &c: impediens, obruens, depravans, & quandoque destruens nativum temperamentum, quod est basis & causa vitæ atque sanitatis, uti ascititium basis atque causa morborum atque mortis: unde Galenus lib. 3. de inæq. temp. ait. *Alteratur autem, corrumpiturque natura cujusque, dum vel calefit vel frigefit, vel humectatur, vel exsiccatur:* ubi & passim per naturam intelligit nativum temperamentum. Ideoque tota Medicina occupatur in hoc similibus conservando, illo autem contrariis expellendo, idque præcepto Galeni multis in locis, sed præsertim lib. 8. de Meth. Med. dum. ait. *Siquidem quod secundum naturam est similia postulat: quod autem præter naturam, contraria, quum nimirum, quod se naturaliter habet, custodire, quod præter naturam est, tollere expediat:* id verò intellige de iis, quæ cum insint à natura, hoc insuper habent quod moderata sint & vitæ amica: ut jam cap. 2. diximus. Nos igitur utrunque etiam admittimus temperamentum; ac totale à nobis supra definitum; radicale nativum, seu primigenium est; quod verò deinceps adverit à victu, aere, exercitiis, passionibus animi, &c. ascititium vel accidentale vocabitur.

Caput XIV.

Non solùm singulas animalium species, sed etiam ejusdem speciei individua, nativo differre temperamento, & quænam sint causæ hujus differentiæ.

Quælibet animalis species proprium sibi vendicat nativum temperamentum, quod aliud est in homine, aliud in cane, aliud in equo, &c. cujus ratio jam superiùs ex Severino Dano allata est: quod nempè corporum principia & Elementa debeant esse unicuique semini consentanea. Habet autem nativum temperamentum in singulis speciebus aliquam latitudinem: non enim omnes equi sunt æquales aut similis inter se temperamenti, sicut nec eorumdem morum: idemque dicendum de canibus: nec non de hominibus, quorum alii ex Galeno sunt sanguinei, alii biliosi, alii pituitosi, & alii melancholici; idque rursus diversimodè. Jam verò hæc nativorum temperamentorum diversitas in singulis hominibus peti nequit à specie seu forma humana; secundum quam homines sunt æquales, quæque non est opifex sui temperamenti, quod illam in fœtu antecedit. Necesse est igitur ut talis diversitas prodeat ex causis corporeis tantum Cœlestibus, vel tantum sublunaribus, vel ex utrisque simul. A causis esse tantum Cœlestibus dici nequit; sed concurrunt etiam sublunares attendendæ, ut rectè monet Ptolomæus lib. 1. Quatrip. cap. 8. Quippè diversitas seminis & regionum. Nam Cœlum equidem agit quantum potest, sed juxta naturam accidentalem vel dispositionem particularis subjecti, à quo vis illius universalis determinatur, tum loci in quo fit generatio: ideoque dato eodem Cœli influxu, & diversis numero seminibus, dispositione differentibus, non idem omninò continget effectus. At quod non prodeat à causis tantùm sublunaribus, ut vult de Angelis cum cæteris Astrologiæ osoribus, sic ostenditur. Nam in sublunaribus duæ tantum causæ principaliter spectandæ sunt pro nativo temperamento, nempè semen & generationis locus qui Aerem ambientem comprehendit. Et de semine dici potest, quod decisum à calidis & siccis parentibus, calidiorem sicciorem que prolem generabit, à frigidis & humidis contrariam, ac de Terræ loco, quod geniti in locis siccis ad Austrum conversis futuri sint calidiores & cicciores, in locis verò aquaticis Boream spectanti-

ſtantibus contrarii. At rarum non eſt è parentibus frigidis, in locis frigidis, imò Hyeme naſci infantem calidum, & contra. Utque paucis concludam, parentibus & loco, & anni quoque parte temperatura conſentientibus, non ſemper naſci infantes illius temperaturæ, experientia ubique probat; præſertim magnis in civitatibus, ut Pariſiis, ubi generationes ſunt numeroſiſſimæ. Oportet ergo ut ſeminis atque loci temperies vincatur à potentiore cauſa; quæ alia eſſe nequit, quam Cœleſtis influxus concurrens: qui ſi concordet cum ſemine & loco in temperatura, hæc in nato maximè elucebit: ſi diſcordet, fortior vincet. Semper autem fortior eſt cauſa Cœleſtis. Non enim ſublunaria agunt in Cœleſtia; ſed patiuntur: neque hæc illis ſubjiciuntur, vel ab eis reguntur, ſed contra. Unde Ariſtoteles lib. 1. Meteor. cap. 2. omninò ad noſtram mentem ſic fatur. *Eſt autem ex neceſſitate continuus quodammodo iſte Mundus inferior ſupernis lationibus, aut omnis ipſius virtus inde gubernetur:* & lib. 1. de gener. animal. cap. 2. *in univerſo quoque* (inquit) *naturam Terræ quaſi fœminam matremque ſtatuunt; Cælum autem & Solem ac reliqua generis ejuſdem, nomine genitoris, patriſque appellant.* Imò Galenus ipſe lib. 2. de diebus decretoriis agens de animalium generatione atque ortu, fatetur verbis expreſſis naturam hanc inferiorem ab æcherea & Cœleſti magnopere ſuperari: præter quas Authoritates ſi deſideretur experientia, attendatur quanta ſit virtus caloris Solis, in tantopere calefaciendo Terram admodum diſtantem, & quanta virtus Lunæ in commovendo Oceano: ſimileque de cæteris Planetis fiat Judicium, etſi eorum effectus non adeò ſint ſenſibus Solis conſpicui. Quamobrem mirum non eſt, quòd ex iiſdem parentibus, in eodem loco, eandem perpetuò vivendi rationem ſervantibus, naſcantur interdum 15. aut 20. liberi; quorum nullus alteri, nec temperamento, nec formâ, nec moribus ſimilis extat, ut obſervavi in parentibus nobilitate atque virtute notiſſimis. Quamvis autem cauſæ Cœleſtes ſuperent ſublunares, ſciendum tamen eſt, qualitates Aſtrorum Elementales remitti à contrariis ſublunaribus, ut jam ſuperiùs inſinuatum eſt; at influentiæ ipſæ à nullis remittuntur, quòd contrariis careant; ideoque nullo obſtante ſuos in ſemine vel hominis generatione complent effectus, ut infra patebit evidentiùs; & hoc ſedulò notandum eſt.

Ex his igitur evidens eſt, temperamentum innatum non eſſe duntaxat à cauſis ſublunaribus, ut putavit de Angelis; ſed præcipuè à Cœleſtibus, præſertim verò influentiis.

Caput XV.

An nativum temperamentum perduret in homine, toto vitæ decurſu; vel mutetur in aliud.

ALexander de Angelis lib. 3. à cap. 13. Vult temperamentum quod puerè Stellis hauſit, ſubinde mutari in aliud ſpecie à cauſis ſublunaribus, ut, obſtetrice, nutrice, cibis, aëre, exercitiis, &c: ſique per temperamentum è Stellis hauſtum intelligat primas duntaxat qualitates à Cœlo productas in fœtu, ſanè ab iiſdem cauſis ſubinde etiam mutabitur temperamentum Galenicum, undecunque conſurgat; vel ex ſemine, vel ex aëre, vel ex Cœlo: quandoquidem utrunque nihil aliud eſt, quàm earumdem qualitatum Elementalium eadem miſcella, ut ipſe vult de Angelis: ſi verò intelligat influentias (quas tamen dari negat) quamvis in eo erret quòd velit eas mutari à diverſi & inferioris generis qualitatibus, ſcilicet, ab Elementalibus ciborum, aëris, &c: quæ nihil poſſint in radicalem impreſſionem influentiarum: tamen ſemper ex de Angelis doctrina ſequetur, in nullo homine nativum perdurare temperamentum, niſi forſan ab ipſa nativitate, totoque vitæ decurſu, nutrix, cibi, aer, exercitia, &c: illi miniſtrentur nativo temperamento apprimè congrua; quòd etiam in filiis Regum ſuſcipere, fatuum eſſet, ipſiſque ſervitus miſerrima; præſertim quòd ex de Angelis nativum temperamentum cognoſci nequeat; quomodo igitur congruis vel ſimilibus conſervaretur?.

Jam verò quod ipſum temperamentum nativum: ſive natura (ut Hippocrates & Galenus appellant) tota durante vita in homine perſeveret, evidentiſſimè conſtat ex omnibus Medicis; qui poſt Hippocratem initio Sect. 5. Lib 6. Epid. fatentur; Naturam eſſe morborum Medicatricem: & pugnare cum ſupervenientibus morbis, etiam in extrema ſenecta; in quos quàm ſtrenuè & ſapienter inſurgat in criſibus, admiratione dignum eſt: & quibus dum ipſa ſuccumbit, moriendum: at dum vincit & morbum abigit, ipſa rurſus in ſuo naturali ſtatu refulget. Unde vulgo dici ſolet ſanitatis reſti[illegible]nem; nihil aliud eſſe quàm reditum ægri a[illegible]ivum temperamentum. Quamobrem aſſero in quavis cachexia, imò & lepra antiquata, homini ſupereſſe nativum temperamentum, utcunque obrutum & depravatum: quod indubiè rurſus apparetet, ſi naturæ congrua his morbis expellendis remedia miniſtrarentur, ut Paracelſum pluries feciſſe fama eſt. Sed tantæ virtutis remedia, etſi in Mundo ſint (cui nihil deeſt ad hominis ſanitatem) tamen in peccati pœnam, & ob Medicorum ignaviam, ipſa, vel eorum præparatio, ignota ſunt. Nec dicendum, remedia novum datura temperamentum loco naturalis jam diu deperditi vel aboliti: tum quia remedia nihil poſſunt in ægris ſine natura, quæ ab illis excitata eadem & ſeipſam reducit in actum, de conſenſu Medicorum: tum quia decem leproſis vel hydropicis eodem remedio ſanatis, non erit omnium idem temperamentum, ſed ſuum cuique, & quale à naturâ convenit; ut patet etiam in quibuſcunque aliis ægrotis eodem remedio ſanatis. Tum demum quia nativum temperamentum, hoc eſt natura, ex Galeno, cum vita duntaxat extinguitur. Unde & hoc etiam rectè deducitur: ex nativo temperamento, & à cauſis extrinſecis aſcititio, nunquam fieri quid unum per ſe homogeneum, ſed ſolummodo unum per accidens heterogeneum; quod ab excitata & ſuperante natura dividitur, expulſo aſcititio. Unde fit etiam ut ſeorſim agant, diverſaque ſimul tempore operentur in eodem homine: quod febres ipſæ teſtantur; tum enim calor febrilis humores corrumpere nititur, calor nativus eorum coctioni incumbit, & in febrilem calorem pugnat; pugna verò non eſt ejuſdem in ſeipſum, ſed in aliud à ſe.

Sciendum nihilominus est quod radicale seu primigenium temperamentum propriis subjicitur alterationibus & mutationibus per ætates: non enim tale est in senectute, quale est in pueritia; quamvis sit semper idem specie; quod de ipso quoque Homine dici potest: & propterea io statu innocentiæ aderat vitæ arbor, ut illud repararetur. Attamen ejus mutationes ab ætate, ea ratione sibi succedunt, ut cognito nascentis infantis temperamento, dici possit quale futurum sit ejus naturale temperamentum in juventute, virilitate & senectute, sive qualem ab illis ætatibus passurum sit alterationem. Humidi enim à nativitate, erunt humidiores in pueritia, calidi, calidiores in juventute, sicci, sicciores in virilitate; & frigidi, frigidiores in senectute: idemque à simili dicendum de reliquis duobus temperamentis partialibus, scilicet à principiis & influentiis. Sed quia alterationes hæ nativo temperamento sunt semper conformes & congruæ; idcirco ab his dici nequit mutatum esse nativum temperamentum: quod quidem non mutatur in aliud, quin destruatur, & mors accidat.

CAPUT XVI.

Complectens varias causas à quibus de Angelis censet nativum mutari temperamentum, cum nostra refutatione singularum.

IN his causis exponendis Alexander de Angelis non [illegible]ibus militat; quas enim baberet adversus ver[illegible]tem? Sed Simiam imitatur, quæ pede cati castaneas è prunis educit: quippe varios Authores nobis obtrudit, horumque sententias. Toto enim suo libro hoc unicum ferè militiæ genus surpat; nonnullis munitum cavillationibus, dicteriis & exclamationibus, aliunde inermis ac impotens. Porrò circa Authoritatum farraginem quibus de Angelis Astrologum nititur obruere, hoc semel dictum velim; illum duntaxat vel Astrologiæ imperitos citare, vel afferre loca à proposito aliena; vel ea perperam explicare, aut male admodum applicare: ubique verò suam in Astrologia inscitiam Magistris hujusce artis detegere. Nos autem cum hoc monito, Lectorem ad librum Alexandri de Angelis remittimus, quod singulis ejus Authoritatibus respondere nimis sit longum, inutile, atque Alexandro contumeliosum. Ipsa natura, experientia, & ratio, erunt Authoritas, clypeus & tela nostra. Sed veniamus ad rem.

De Obstetrice.

OBstetricis sedulitate mutari temperamentum quod puer è stellis hausit, probare vult de Angelis cap. 14. authoritate Aristotelis, qui lib. 7. de Histor. animal. cap. 10. hæc habet: *Jam verò obstetricis afficium pars ingenii perspicacisque intelligentiæ est: non solùm enim difficultati partus opportunè expeditèque succurendum est: sed etiam contra ea quæ accidunt, protinus agendum ingeniosè; & in secando deligandoq; umbilico infantis, prudentia requiritur & peritia.* Num quæso hac Authoritate noster de Angelis bellè suum probavit intentum? Ecquis hic à cachinnis temperet, qui soli pro incongrua responsione debentur?

De Nutrice.

POstquàm eodem cap. 14. multas de Angelis congessit Authoritates, quibus ne quidem asseritur nativum mutari temperamentum à nutrice; sed solum insinuatur vitio, aut prava victus ratione nutricis, ascititiom morbosumque nato conciliari temperamentum, sic tandem ipse suo more argumentatur: *Unde Astrologus novit quæ ex tanta lactentium multitudine ascicenda sit puero nutrix? Unde investigat quæ sesè obstrusura sit; quæ ab aliis sit parentibus præ cæteris laudanda, quæ commendatione aliis antaferenda sit? Qua fronta definiet, quo nutrix eduliorum genere usura sit, an indultura cibus pituitosis, flatuosis, terreis, aquosis, aut coitura cum marito? Rimetur Horoscapos quantum velit, vertat Astralabia omnia: si hæc ignorat quæ nosse non potest, fiet infans nihil illa tale cogitante calculosus, valetudinarius, morbosus ac debilis. Et cui præsagiebat diuturnam vitam, integram valetudinem, firma latera; vel ipso vitæ ingressu extinguetur, vel inter vivos hominis cadaver aget.*

Verùm neque suis verbis, neque suis Authoribus de Angelis probat intentum; sed suam duntaxat rationum validarum penuriam. Dicamus autem quod si ulla causa possit nativum infantis mutare temperamentum, nulla videtur nutrici potestate conferenda: quippe quæ ab ipso vitæ exordio natum excipit, eumque propria alit substantiâ, vitali ejus spiritu & temperamento imprægnata: neque id brevi tempore. Si igitur facilis sit mutatio nativi temperamenti, tenellus infans cujusvis impressionis capax ex Alexandro, nutricis temperamentum induet facillimè; sicque facillimum erit cuivis nato quodcunque pro libitu imprimere temperamentum, ac ideo mores quoslibet: sed experientiâ & Judicio Medicorum qui in temperamentis dignoscendis sunt experti, ex 100. infantibus per 2. etiam vel 3. annos lactatis à totidem nutricibus, vix 10. reperientur ejusdem cum suis notricibus temperamenti, idque adhuc erit per accidens, si nempè 10. illi infantes traditi fuerint nutricibus ejusdem secum temperamenti. Hoc verò adhuc evidentiùs patet ex nutricibus, quæ suos lactant infantes; quod nempè hi ferè omnes illis & inter se sint temperamento moribusque dissimiles: etsi cos etiam per longum tempus, ab ipso vitæ exordio, sanguine proprio in utero suo aluerint, proprioque soverint calore nativo: quibus nihil efficaciùs excogitari potest. Habui duos fratres, fuimusque ab eadem matre enutriti: major natu fuit melancholicus, terreus & literis planè ineptus; minor fuit biliosus, podagræ, calculis renum, similibusque morbis admodum dolorificis valdè obnoxius; in me verò sanguis & pituita luxuriant ob ☉☽♄♃ atque ♀ in ✕, & ♂ dominium Horoscopi in Cancro signis aqueis & dignitatibus ♃ ♀ atque ☽; Mercurio degente in Aquario signo Aereo in ✱ partili Horoscopi: neuterque nostrum matri similis extitit. Quod si nequidem nutrices etiam matres suum nato conferunt temperamentum; ergo radicale nati non mutant; hæc enim mutatio aliunde nequit deprehendi; quàm si suum conferant, utcunque vitio aut contrarietate lactis ascititium temperamentum introducant. Falsumque est asserere nati temperamentum plus pendere à nutrice, quàm ab Astris, cùm infans & nutrix etiam mater, sæpissimè toto differant temperamento, totisque moribus.

De Victu.

CApite 15. Asserit de Angelis à Victu (hoc est cibo & potu quibus durante vitâ utimur) magis

Nobis expositam. Ut verò solvantur evidentiùs in majorem ipsius doctrinæ confirmatiooem, prætermittantur suppositiones hæ à nullo Medico vel Philosopho respuendæ.

Primum. Quodvis genere temperamentum partiale, dividi in varias species, oimirum Elementale, in igneum, aereum, aqueum & terreum: Humorale, in sanguineum, pituitosum, biliosum & melancholicum: Principale in Mercuriale, sulphureum, atque salsum. Cœleste denique in Solare, Lunare, Saturninum, Joviale, Martiale, Venereum. & Mercuriale.

Secuodum. Quamlibet speciem non consistere in indivisibili; sed aliquam habere latitudinem: intra cujus limites dum species ipsa consistit, in aliam mutata dici non potest. Non enim omnes biliosi tales sunt in eodem gradu, sed alii magis, alii minùs: & tamen omnes dicuntur atque sunt temperamento biliosi, & oon alterius. Eademque est ratio de quavis alia specie temperamenti, cujuscunque ea sit generis.

Tertium. Mutari temperamentum dupliciter intelligi posse. Primò, pro simplici alteratione secundùm magis & minus intra limites speciei. Secundò, pro mutatiooe in aliam speciem. Et boc pacto intelligendus est de Angelis dum asserit nativum temperameotum permutari in aliud: Noo enim dici potest in aliud permutatum esse, quamdiu manet iotra limites suæ speciei. Sique intelligeretur de simplici alteratione intra limites speciei, non Astrologos sed seipsum coofoderet. Astrologi enim non aliud quærunt, quàm nativi temperamenti speciem ex Stellis genethliacis, ex qua prædicunt futura: asseruotque bilioso futura talia, & melancbolico talia in moribus & actionibus: ooo secus ac Medici eadem vel similia prædicunt, ex eadem specie suis sensibilibus sigois detecta. Quas prædictiones ut destruat de Angelis cogitur cap. 14. Lib. 3. asserere mutari temperamentum quod puer è Stellis hausit, boc est non manere idem specie, quod fuit à Sellis in genesi: Alioquio starent ipsæ productiones Astrologorum, quod non vult de Angelis.

His positis objicies primò Quidquid alteratur, mutatur in aliud; at oativum temperamentum alteratur, nec idem manet ad senioi usque, alioquio neque senium ipsum, oeque mors naturalis unquam accideret. Sed (ut à Nobis concessum est cap. 15.) propriis per singulas ætates alterationibus subjicitur Est autem pueritia humida prædominio; juventus, calida; virilitas, sicca, & senectus, frigida: Ergo senex pluries in vita nativum mutavit temperamentum, etiam quoad speciem.

Respondeo primò. Majorem esse distinguendam. Nam dum dicitur, quidquid alteratur, mutatur in aliud, potest intelligi de alio secundum magis & minus intra limites speciei, vel de alio specie: si ergo majoris sensus sit, quod quidquid alteratur, mutetur io aliud specie, oegaoda est ipsa major, nam simplex aut levis alteratio potest inferre mutatiooem in aliud secundum magis & minus intra limites speciei; idque patet in Terra quæ continuò alteratur, & tameo ipsa manet eadem specie, non modò substantiali, sed etiam accidentali, hoc est frigida & sicca, alioquio non esset Terra, cùm velint eas qualitates esse ejus proprium specificum. Idemq; de bomine dici potest.

Respondeo secundò. Posse similiter concludi hominem per singulas anoi imò diei quartas, nativum mutare temperamentum quoad speciem, quòd oempè aoni & diei quartæ supradictis bumanæ vitæ quadrantibus sive ætatibus temperameoto correspondeant. Id autem opinari est perabsurdum, tum ob rationes superiùs expositas: tum quia quale est temperamentum, tales sunt actiones, mores & corporis œconomia universa, ut infra patebit evidentiùs: ideóque bæc similiter mutarentur etiam diebus singulis, contra experientiam. Prætereà quoniam considerandæ sunt ætates, non abstractè, sed ut sunt in homine: ac rursus in ipso non spectaotur absolutè, sed comparatè ad se invicem; ergo dum homo à radicali temperamento calidus, dicitur à seoectute fieri frigidus, id duntaxat intelligendum est comparatè non ad alium hominem, sed ad seipsum, qui quia in senectute minus calidus est, quàm in pueritia vel juventute, idcircò dicitur frigidus in senectute: quamvis nativum in eo supersit temperamentum; equidem alteratum sed intra limites speciei: ita ut senex bic, non minùs inter alios senes depreheodatur esse calido temperamento, quàm juvenis erat inter alios juvenes. Itaque ad minorem objectionis, si per hæc verba, nec idem maoet ad seoium usque; intelligatur idem specie, etiam neganda est.

Objicies secundò Quidquid destruitur vel corrumpitur, mutatur in aliud specie, nam unius corruptio est alterius generatio; ut temperamenta partialia, Elementale, priocipale & Cœleste destruuntur à contrariis ut à nobis assertum est c. 12. Ergo eorum quodlibet in aliud specie mutatur.

Respondeo ad minorem, nativa temperamenta partialia noo destrui à contrariis staote vitâ nati; quia temperamenti destructio est ejus dissolutio; quæ tantùm cum morte accidit: Nostram autem quæstionem cum de Angelis esse de mutatione temperamenti stante vitâ Nati, itaqua nobis non officit argumentum.

Objicies tertiò. Omnis febricitans, præsertim febre ardente, alienus est à oativo temperamento; qois enim dixerit febre ardente correptum, io suo esse nativo temperameoto? Ergo hoc in aliud specie mutatum est.

Respondeo oegandum esse antecedens: Nam io febre ardente correpto, superest nativum temperamentum, sed præter hoc patitur introductum ascititium quod est febris ipsa. Quamobrem rectiùs dici potest, quod febricitans sit alienus à naturali statu sui nativi temperamenti; qui status febrem omnemque morbum excludit.

Sed instabis. Calor gradu intensior superveniens remissiori in eodem subjecto, hunc intendit: Ergo ex ambobus fit unus numero calor: Nam alioquin quod intendit & quod intenditur, remanerent numero distincto, sicque daretur intensio, sine iotensio, quod fieri nequit. Cùm igitur calor febrilis gradu auctior superveniat nativo remissiori in eodem subjecto, ergo hunc intendet, proindeque non erunt duo temperameota, sed unicum.

Respoodeo. Multa hic dicenda occurrere equidem notatu digna ad utriusq; temperamenti planiorē intelligeotiam. Primùm duplex esse subjectum caloris, tum nativi, tum febrilis: nempè ut quod, & est bomo; tum ut quo, & est humidum radi-

radicale pro calore nativo. Si igitur calor febrilis nativum inteoderet, sanè huoc in proprio subjecto ubi est, & non extra inteoderet. Ideòque hoc subjectum, quippè humidum radicale, fieret quoque subjectum caloris febrilis, sed bosce duos calores differre proprio subjecto, patet in ipsis febribus tum continuis, tum intermittentibus. Nam febrilis calor expellitur à nativo resolvente, aut aliter evacuante ipsius febrilis proprium subjectum ut quo; sicque nativus calor redit ad suum statum, donec in febribus intermittentibus oova materia cumulata, & calore febrili iterum accensa, novum concitet paroxismum. Ergo calor febrilis neque supervenit nativo, in eodem subjecto ut quo, neque bunc intendit: Sicque falsum est objectionis antecedens. Et confirmatur, quia si huuc intenderet, ergo maneret intensio facta: tum quia ambo calores per intensiooem uoicus fierent; tum quia idem esset utriusque subjectum, quod si resolveretur, etiam calor nativus dissiparetur corpusque mortuum desereret: sed per paroxismum dissipato calore febrili cum sui subjecti evacuatione, narivus calor redit ad suum statum: Ergo non est idem utriusque subjectum, proindeque febrilis non intendit nativum: qui ne quidem à cibis calidis intenditur quoad gradum, sed taotùm quoad substantiam ex jam supra citato Galeno lib. 3. de Temper. quæ est propria ioteosio vel alteratio caloris ipsius nativi, à rebus non oaturalibus, anni quartis, ætatibus & similibus bic obiter annotanda: sic enim Sol dicitur calidior Marte, quoad substantiam; hoc est caloris copiam: At Mars calidior Sole, quoad gradum, hoc est caloris acrimoniam.

Secundò. Homiois totale temperamentum non constare ex solis qualitatibus Elementalibus, ut supponit objectio: cùm etiam constet ex principialibus & Cœlestibus, quæ à diversæ speciei calore febrili intendi nequeunt.

Tertiò. Etsi ex innato partiali temperamento bilioso & febre biliosa unicum fieret temperamentum: noo idcircò nativum mutaretur in aliud specie, ut vult objectio, sed semper remaneret temperamentum biliosum.

Quartò. Ut calor nativus & febrilis coeant in quid unum numero, in homine; non solùm debent esse ejusdem speciei, sed insuper uterque debet esse gradu homini oaturali, ac formæ specificæ in agendo subordinatus: at planè fit contrarium. Nam calor nativus est secundum naturam, formæ bominis subordinatus ad actiones naturales, vitales & animales: febrilis autem est contra naturam, formæ hominis non subordinatus in agendo, sed per se Tyranni instar omnes prædictas actiones lædens vel destruens; in quem etiam pugnat calor nativus, ut illum expellat; Ergo sunt duo; nòn enim est pugna unius in seipsum: ac per coosequens calor febrilis non intendit oativum: Nulla siquidem intensio est cum actuali pugna qualitatis, quæ inteodi supponitur. Inde igitur patet objectæ instantiæ falsitas.

Porrò nemini mirum videri debet in eodem corpore duo simul reperiri temperamenta subjecto distincta: Cùm enim corpus omne mixtum feces vel excrementa habeat, puro auro excepto; hinc fit ut sive in ægrotis, sive in sanis nullum sit temperamentum nativum sine ascititio vel excrementitio, & bujus subjectum sunt ipsa excrementa: Illius verò subjectum sunt partes, mixti naturam constitueotes, in sua puritate spectatæ. Quæ doctrina evidentissimè quoque probatur ex Galeno Lib. 2. de Temper. dum ait, *Senes naturali particularium temperamento esse siccos, licet copiâ excrementorum bumidi esse dicantur*. Hic enim notatur utrumque temperameotum, & diversum utriusque subjectum.

Caput XVIII.

Posita mutatione temperamenti nativi in aliud specie, nati vitâ durante; quot & quanta sequantur absurda.

Miror quod Alexander de Angelis, vir alioquin non vulgaris ingenii, atque doctrinæ, illa non prævident: dum voluit nativum temperamentum quod puer hausit e Stellis, mutari in aliud speciè; ab obstetrice, nutrice, victu, Aere, &c: quandoquidem absurdis illis vix majora excogitari queunt.

Primò enim si ab ipsa nutrice nativum mutetur temperamentum in aliud, hoc non erit nativum: tum quia eidem bomini non conveniunt duo diversa naturâ temperamenta, tum quia illud tantùm dici potest nativum, quod inest à nativitate, unde nomen habet. Ergo erit duntaxat ascititium à lacte nutricis, cæterisque sequentibus rebus non naturalibus: ac proinde toto vitæ decursu carebit homò nativo temperamento, tantumque subjicietur ascititio. Jam verò neque actiones vitæ neque morborum curationes possunt esse ab ascititio temperamento, quod bominis formæ non subordinatur ad agendum ut ipsius formæ instrumentum; sed tantum à nativo ex Galeno & Hippocrate supracitatis; ergo facta mutatione nativi temperamenti ut vult de Angelis, vel infans moreretur, vel imposterùm viveret sine ullis vitæ actionibus, quod fieri nequit.

Secundò, sequeretur manifesta contradictio. Nam mutato nativo temperamento in aliud, hoc non esset nativum ut supra ostensum est; & tamen esset nativum ex Hippocrate & Galeno, quia actiones vitæ ederet & morbos curaret, hæc enim à sola natura, hoc est nativo vel radicali temperamento efficiuntur, ex illorum placitis.

Tertiò, si nutrix naturale temperamentum mutat in aliud; ergo boc etiam in aliud mutari poterit à cibis subsequentibus, tum ab Aere, regione, anni quartis, exercitiis, &c; sicque homo præsertim peregrinationibus deditus, quales sunt Navarchæ, Nautæ, Mercatores, Legati, &c: nunquam sibi constabit, neque temperamento, neque valetudine, neque actionibus, neque moribus; quia in singulis regionibus mutabit Aerem, cibos, consuetudines, vivendique rationem; eritque ut temperamento, sic moribus Protheus perpetuus, sibique semper dissimilis, ideoque suis etiam ignotus in reditu ad patriam: nisi rebus non naturalibus continuò utatur juxta similitudinem nativi temperamenti à nutrice non mutati; quod experientiæ reluctatur.

Quartò,

Quartò, quoties à nativitate ad senium, mutaretur temperamenti species? Fieretque homo ex calido frigidus; rursusque ex frigido calidus, vel ex humido siccus, rursusque ex sicco humidus: imo ex juvene senex, & ex sene juvenis temperamento?

Quintò, non solum in recens nato infante, sed in puero, juvene, viro, imò sene quodlibet ad libitum introduci posset temperamentum; à quo essent vitæ actiones & mores ipsi temperamento conformes. Quod sane plurimis Patribus, Maritis, & Collegiorum Cœnobiorumque Præfectis peroptandum esset, si fieri posset.

Sextò, de quovis homine oblato vel Aristoteli Physiognomo, vel Galeno Medico, dici non posset ex signis præsentibus, cujusdam ille sit temperamenti. Nam signa ipsa quippè color cutis & capillorum, faciei character, statura corporis, partium magnitudo, figura, mollities, durities, vox, gressus, venarum amplitudo, pulsuum motus, &c: non mutantur, quoties de Angelis vult mutari temperamentum: sed temperamenti cognitio expiscanda foret ex sedulo imò hominis ingenio minimè possibili examine & calculo totius prætertæ vitæ, circa usum rerum non naturalium: adjuncto natali temperamento, quod etiam præcognosci necessarium esset: sicque Aristotelis doctrina Physiognomica & Galeni Medica pro temperamenti agnitione corruerent vel inutiles essent. Quamobrem cuicunque homini tum sano, tum ægroto periculosum esset sese Medico committere, sive ad sanitatis conservationem, sive ad morborum profligationem: nam ad utrumque similia similibus servanda sunt, & contraria contrariis abigenda, ut volunt Galenici, qui hoc potissimum intelligunt de temperamento: similia autem & contraria dicuntur comparatè ad id quod est à natura: quomodo autem cognoscentur similia & contraria, si ignoretur id quod est à natura? ergo in quovis homine propriis signis cognosci debet nativum temperamentum; quod tamen fieri nequit nisi renjneat, sed ab ipsa quoque mutetur infantia. Imò aliud etiam palpabile sequeretur absurdum momenti præcipui. Nam infanti recens nato congrua nutrix eligi non posset, nisi singularum temperamenta modo supradicto inquirerentur & supputarentur; sic verò calculus frequentiùs concluderet temperamentum nutrici contrarium quam consentaneum; quod nempè modus ille supponat mutari nativum temperamentum, qui error est in ipso calculo maximus.

Porrò absurda superiora sequontur, sive nascentis infantis temperamentum ab unica causa mutetur in aliud specie, ut à sola nutrice, vel à solo Aere: aut à duabus se consequentibus. Nam si neque à singulis, neque à pluribus mutatur nativum temperamentum in aliud specie, sed idem manet specie vitâ totâ; nihil efficit de Angelis adversus Astrologos ut jam supra ostensum est.

Caput XIX.

Utrum in ipsa infantis nativitate, queat, imò debeat cognosci nativum temperamentum.

Posse cognosci negat Alexander de Angelis in fine cap. 15. lib. 3. Ubi enumeratis sublunaribus causis omnibus à quibus ille censet pendere atque mutari temperamentum; sic tandem de Astrologis loquitur. *Si hæc omnia non vident, nihil vident: sed temerè effutiunt quidquid effutiunt de hominum temperamento.* Et cap. 24. nihil è Stellis de nostro corporis habitu denunciare posse ait. Quod cum ipsis etiam Medicis objici queat; inde patet nativum temperamentum neque ab Astrologis, neque à Medicis dignosci posse juxta opinionem de Angelis; qui ideò cavere nititur ne Astrologus illud agnoscat, quia ex ipso statim concludit de naturalibus propensionibus & futuris moribus quæ natale sequuntur temperamentum, ut infra contra ipsum de Angelis luculenter ostendemus: quamobrem ut Astrologi prædictio de moribus corruat, ejus fundamentum, quippè natalis temperamenti cognitio, fuit necessariò ab de Angelis evertendum; dicendo Astrologos temerè tantùm effutire de nati temperamento.

Porrò hoc debere cognosci ex eo constat, quia ut fatetur ipse de Angelis initio cap. 14. sanitas ipsa non est aliud quam ipsum temperamentum. Est autem infanti conservanda sanitas, ergo ipsum temperamentum: at similibus duntaxat conservari potest ex Galeni mente, cavendo à contrariis. Quamobrem & nutrix, & cibi, & Aer, &c. similia non autem contraria sunt infanti ministranda. Quomodo autem similia & contraria cognoscentur, eo ignoto cui similia esse debent vel contraria; & si antequam lactetur infans cognosci nequit ejus temperamentum, quomodo dici poterit, illud à nutrice mutatum esse? Patet ergo quam necessarium sit ab ipso infantis ortu ejus sciri temperamentum: ergo dantur signa quibus præcognosci debeat; Deus enim & natura nunquam desunt in necessariis, contrariaque doctrina divinæ providentiæ circa hominem est iojuriosa.

Pro de Angelis forsan dicet aliquis nativum infantis temperamentum equidem cognosci posse; at temerè ex eo præsagiri ab Astrologo, quippe quod sit fugax & mutabile ab obstetrice, nutrice, cibis, Aere, &c.

Verùm talis mutatio jam superius explosa est validis rationibus, causaretque maximam in infantis educatione confusionem, præsertim si à pluribus nutricibus lactaretur. Perpetuò enim durante vitâ singulæ mutationes essent attendendæ, ut diæta penes singulas institueretur; atque de sibi succedentibus temperamentis decerneretur quodnam esset conservandum, & quod objiciendum. Itaque insana est opinio illa de mutatione nativi temperamenti.

Caput XX.

Unde certior petenda sit nativi temperamenti cognitio.

Magni prorsus momenti extat quæstio hæc: non solum in Astrologia, sed præsertim in Medicina ob infantium educationem in qua ab ipso vitæ Mundanæ exordio, primus circa natum committitur error, nativo ejus ignoto temperamento. Pars enim Medicorum maxima, quia nesciunt & consequenter spernunt Astrologiam, idcirco rarissimè tantùmque fortuitò temperamentum infantis enunciant, si de illo ferre sententiam jubean-

jubeantur, ut plurimum verò nequidem illud explorant, cum aliud non habeant, cui ea de re confidere queant, indeque fit ut in eligendis nutricibus sæpissimè errent, & noxias eligant, rejectis idoneis. Quomodo enim nutrix sumetur idonea, ignoto nati temperamento, quandoquidem nutrix nato uni congrua, alteri sit contraria, sepéque ipsa mater suæ prolis temperamento ab Astris contracto non congruat, neque intra, neque extra uterum existente Nato; hinc verò ipsis infantibus morbi varii, & mors interdum: quæ accidentia etsi ab Astris genethliacis significarentur: tamen à Medico Astrologiæ perito prævideri & præcaveri possent, non autem à cœco qui divinam hanc scientiam stultè contemnit, ut suam occultet inscitiam. Quod si Medici Astrologiæ ignari errant in electione nutricum, quid censendum de parentibus Medicina & Astrologia destitutis? Videamus autem unde sumenda sit nativi temperamenti certior cognitio.

Et quidem ipsam petere duntaxat à Parentibus, Aere loci, parte anni, &c: prorsus absurdum est. Tum quia hæc nato sunt extrinseca: tum quia illis etiam temperaturâ concordantibus, non semper tales nascantur infantes ut cap. 14. dictum est. Necesse est igitur ut vera temperamenti notitia ab iis sumatur, quæ nato sunt intrinseca, vel propria; possuntque rationali experientiæ fidem facere ipsi de temperamento. Ea verò sunt 4. Elementa, principia, Cœlestes influxus, & externa corporis accidentia, in confirmatione, colore, calore, tactili, voce, partium magnitudine, mollitie, duritie, &c: sed Elementa & principia non subsunt rationali experientiæ nisi per resolutionem; quæ sine interitu nati fieri nequit: supersunt igitur duo reliqua ex quibus supradicta cognitio haberi queat, sed ipsa corporis accidentia ex quibus temperamentum arte Medica vel Physiognomica definiri solet in viris vel adultis, sunt in recenter nato imperfecta, obscura maximéque fallacia, ita ut intra octiduum alia sit infantis forma externa, quam quæ fuit primo die. Nullusque est Physiognomus qui de talis infantis temperamento, moribus ac ingenio ut de adulto pronunciet: ergo solæ supersunt influentiæ, à quibus infans absolvitur & in lucem detruditur, præsente Cœli influxu velut impresso signatus sigillo. Ipsæ autum influentiæ certò distinctéque nascuntur ex figura genethliaca, suntque immutabiles: ergo ex figura genethliaca certiùs atque distinctiùs sciri potest infantis temperamentum quàm quovis alio modo; idque necesse fuit, ut aliorum fallaciæ vitarentur.

Verum occurrit hic Picus Mirandulanus, cujus à multo tempore non meminimus: & quidem Alexandro de Angelis hac in parte callidior. Dicens capite 11. lib. 4. Corporeas dispositiones, hoc est temperamentum & figuram non effici à Cœlo, nec sciri posse per thema natalitium, cùm hæc priùs habeat puer, quam alvum egrediatur, præcedantque nativitatem. Et certè hoc à nemine negari potest: nam si quod nascatur monstrum, tale est in utero ante partum: nec tale fit à Cœli constitutione natalitia, quod hæc sit posterior: idemque dicendum de temperamento. Quo circa Picus introduxit Haly, veniam sibi dari postulantem, si in prædicenda corporis temperatura & dispositione, à veritate excederet, quod illa à causis inferioribus dependerent. Vana est igitur figura genethliaca pro cognitione temperamenti futurorumque inde morum, essetque præferendum conceptionis momentum, quod Astrologis ignotum est. Quæ egregia difficultas ut à nobis solvatur, apponendus hic est Ptolomæi textus circa rem hanc cap. 1. lib. 3. Quatrip. qui talis est.

Initium nascentis hominis aut est naturale, quo concipitur, aut est præcipuum potentiâ, quo editur fœtus ex utero. Si tempus conceptus deprehensum est, seu casu, seu observatione; magis convenit positum syderum qui tunc fuit considerare, in judicandis corporis & animæ qualitatibus. Postquàm enim initiò semen consequitur aliquod temperamentum ex circumfuso Cœlo; etiamsi paulatim cùm formatur corpus, fiunt alterationes: tamen quia semen sibi adjungit nutrimentum conveniens in augmentatione, idque naturaliter commiscet & sibi attemperat; retinet similitudinem prioris qualitatis.

Si autem tempus illud ignoretur ut plerumque fit, initium erit egressus ex utero. Nam & hoc tempus potissimum est: & hac tantùm ratione ab altero initio differt, quod animadverso conceptu, prædici possunt ea quæ præcedunt egressum ex utero. Ac conceptus quidem inchoatio esse aliqua potest: sed egressus ex utero est principale exordium vitæ, tempore posterius, potentiâ verò æquale & præstantius. Et propemodum conceptus dici potest seminis generatio, egressus autem ex utero, hominis generatio: multa enim tunc fœtus adipiscitur, quæ anteà in alvo nondum ei aderant, ac propria quidem humanæ naturæ, ut sensuum actiones & corporis motus. Etsi autem positus Cœli in partu non videatur primum condere naturam; tamen conducit ad hoc, ut fœtus exeat in lucem, postquàm conveniente Cœli actione maturuit, natura enim postquàm fœtus perfectus est, movet eum ut exeat ex utero, tali positu Cœli, qui respondet illi constitutioni, quæ fuit initio conceptus. Itaque Cœli positus in partu, meritò existimabitur talia significare; non quia efficiat talem naturam, sed quia necessitate quadam naturali congruit & similem vim habet. Huc usque Ptolomæus.

Porrò ut locum huoc insigni doctrinâ refertum explicemus, notandum, quod dum Ambo semina maris & fœminæ concurrentia permiscentur in unum numero semen, unumque numero spiritum illius unionis instans, est primum generationis momentum: quo spiritus ipse penes vim propriam, & ab Astrorum præsenti influxu receptam, qualitates seminis Elementales illicò ad certam reducit, firmatque temperiem. Tum ipsius fœtus conformationem aggrediens & nutrimentum attrahens, hoc similiter attemperat: non secus ac semina Terræ commissa, attractum alimentum in suam convertunt substantiam atque temperaturam. Remanet ergo in fœtu primum hoc temperamentum idem specie & numero, saltem per æquivalentiam, in ipsumque transeunt alimenta, quibus in utero nutritur atque augetur. Neque mutatur adventu animæ rationalis, quæ spiritualis est & caret contrario ipsi temperaturæ: sed fit deinceps ejus instrumentum ad actiones naturales, vitales & animales, mediante spiritu ipso; qui in adventu animæ, fit ejus immediatum instrumentum, non secus ac ante adventum animæ, temperamentum fuit ipsius spiritus instrumentum.

Rectè igitur ait Ptolomæus, positum Cœli in partu,

vus, dependet io agendo à corpore ut organo. Teste etiam D. Thoma 1. part. quæst. 115. art. 4. Idcircò qualis erit constitutio sive temperamentum corporis, talis erit propensio vel inclioatio ipsius appetitus ad agendum.

Cæterùm dum hic asseritur mores nativos consequi temperamentum nativum, & quale hoc est, tales illos esse; id non est intelligendum juxta vulgarem opinionem de temperamento ex solis Elementorum qualitatibus composito, quod est partiale duntaxat nati temperamentum, sed de totali temperamento à Nobis superiùs exposito: Præcipuè verò de Cœlesti vel influentiali: Tum ob rationes appositas cap. 11. pro Cœlesti temperamento: Tum quia homo iis qualitatibus Elementalibus subinde variatur, invariatis nativis ejus propensionibus, ut testatur experientia. Hisque sterilibus qualitatibus nulla vitalis actio per se competit, ut eodem cap. 11. tum. 5. sect. 1. ostenditur.

Cùm igitur Astra suis influxibus causæ sint illius Cœlestis temperamenti, necessario sequitur quòd sint etiam causæ propensionum naturalium, inde manantium; nam quod est causa causæ, est etiam causati causa. Atque hanc morum causam Plato ipse in Timæo docuit, asserens *quod artifex Mundi DEUS tradit animæ ipsius principium* (hoc est intellectum) *Diis verò qui perferuntur* (hoc est Planetæ) *graves necessariasque adhibent passiones, iras, libidines, voluptates, dolores, aliamque animæ speciem, ex qua perturbationes hujusmodi oriuntur.* Ad quæ verba Plotinus Astrologiæ hostis acerrimus fatetur Lib. 3 eun. 2. cap. 9. *quod quicunque anima rationali ad pulchrum atque divinum actu tendentis sit expers, ipse vivit in fato: atque in hoc vitæ habitu, Stellæ non solum homini significant, verum etiam fit tanquam pars universi, totique, cujus ipse pars est, non injuriâ servit.* Et cap 12. duo tradit sententiæ nostræ omninò congrua, quòd nempè rerū generatarum species sint à seminalibus naturæ rationibus Cœlestis autem influxus disponat materiam. Ideóque asserit. *Non enim equum facit Cœlestis influxus, sed dat equo nonnihil.* Et hoc omninò consentit doctrinæ nostræ; quod Cœlum determinetur quidem activè quoad speciem à subjecto patiente, ut ab hominis semine ad hominem generandum: at homo nascens passivè determinetur à Cœlesti constitutione natalitia ad accidentia quibus ille ex sua natura subjici potest, ut ad tale temperamentum, tales mores ac tale ingenium, potiùs quàm ad alia contraria. Sed nunquid hic omittemus D. Thomam? Ipse ergo prima 2. quæst. 9. art. 5. hæc habet: *Ex impressione Cœlorum aliqui sunt habiles ad iram & ad alias passiones quas homines sequuntur: ob quam causam Astrologi ut in plurimum vera dicunt. Sed sapiens dominabitur Astris.*

Caput XXII.

Varias continens Objectiones adversariorum, harumque solutiones.

Mores nativos hominum sequi nativum temperamentum, ac utrumque ab Astris causari, hactenus planum fecisse mihi videor, tum rationibus, tum authoritatibus etiam adversariorum. Utque rei veritas pateat evidentiùs, jam videamus quibusnam machinis doctrinam à Nobis expositam ipsi impugnent.

Primò itaque Plotinus eorum Magister antiquior Lib. 3. eun. 2. cap. 6. sic insurgit in Astrologos. *Præterea quod ajunt Martem aut Venerem certo modo dispositos adulteria procreare, valdè à ratione dissentit: quippè cùm id nil aliud sit quàm illos humanæ intemperantiæ more, mutuam aviditatem, indigentiamque suam ardenter explere.* Cui adstipulans Marsilius Ficinus in commento hæc habet. *Primùm constat sanè tum dignitate naturæ, tum sublimitate loci, tum amplitudine potestatis, quamlibet Stellarum vel minimè bonam, viro vel optimo meliorem prorsus existimandam: quamobrem scelera quæ vir optimus non patraret, Stellæ minimè perpetrant.*

Sed videte quæso quàm absurdè philosophentur hi viri, in cæteris Philosophiâ clarissimi: & quò eos deduxerit Astrologiæ ignorantia, ut opinionis suæ falsitatem, quoquo modo protegerent? Imprimis enim falsum est quod ab illis assumitur, quippe Planetas sive Stellas adulteria procreare & scelera patrare; neque ea fuit unquam meos Ptolomæi vel alterius celebris ac præsertim Christiani Astrologi: sed duntaxat Venerem si præsit moribus nati, & pravè sit affecta, propensiones conferre ad luxuriam & adulteria; Martem ad homicidia, rapinas, &c. unde Ptolomæus ipse Lib. 3. Quatrip. cap. 18. non ait Martem pravè affectum facere injustitiam, impietatem, &c. sed facere homines injustos, impios, &c. hoc est, ad talia naturaliter propensos, atque sic de cæteris; siquidem scelera non ab alia causa quàm libera perpetrari queunt, ideoque pro sceleribus, neque Astra, neque Elementa, sed homo ipse eorum causa particularis & libera punietur. Præterea vana est Plotini ratio; dum ait inde sequi, Planetas humanæ intemperantiæ more mutuam aviditatem indigentiamque suam ardenter explere. Nam Planetas inter homines occisiones procreare, non est Planetas ipsos se mutuò occidere. Ac rursus erronea est Ficini ratio, quòd Stella quævis vel minimè bona, viro vel optimo sit melior dignitate naturæ: cùm natura Stellæ sit planè corporea, pars verò hominis præcipua sit intellectualis.

Secundò, Picus Lib. 4. cap. 9. ut probet mores hominum à Cœlo non causari, sic insurgit. *Quæcunque à causis naturalibus fiunt; hæ præsertim quæ sibi à Conditore Naturæ præscriptas leges servant immutabiliter; tam in Authorem Naturæ sic instituentis, quàm in Naturam ipsam sunt referenda.* Id concedo. Quæcunque autem vel virtute, vel proprietate sydera prædita sunt, & Philosophorum & Theologorum consensu indidit illis Naturæ principium Deus. Et hoc etiam concedo. *DEUM Optimum & Sapientissimum vix negant insipientes.* Rursus concedo. Quid autem ex scopis hisce dissolutis concludet Picus; cùm inde nihil logicè concludi queat? Itaque conclusionis loco sic tantùm exclamat. *Quæ verò hæc bonitas aut sapientia; potentissima Cœli manu hominem quamquam liberum, infirmum tamen, flectere ad eam partem ad quam minimè velis eum declinare!*

In hanc igitur exclamationem respondeo, primò;

primò; Hominem non semper ad mala vel peccata flecti à Cœlo; sed interdum etiam ad bonum & virtutes: non enim omnes hominum nativæ propensiones sunt ad malum, sed aliæ ad bonum, aliæ verò ad malum, pro diverso Cœli statu in Genesi.

Respondeo secundo; nullum esse peccatum, nullamque virtutem, quin utrumque sit liberum; hoc est, procedat ex libera hominis voluntate; unde habet ut sit meritorium vel demeritorium. Jam verò Cœlum non flectit liberum hominis arbitrium saltem directè & per se, quippè quod sit naturæ spiritalis, ideóque extra sphæram activitatis naturæ corporeæ, nec sit alligatus organis corporeis, à quibus in agendo per se dependeat: tantùmque Cœlum directè & per se agit in corpora, vel vires animæ inferiores, quales sunt sensitivæ, quæ organis corporeis alligatæ dicuntur, quod ab his in agendo, per se dependeant. Itaque solus appetitus sensitivus à Cœlo flecti potest, ob varios concupiscentias & passionum motus in illo resultantes à diversa corporis constitutione, quam Cœlum efficit, ut supra ostensum est. At quamvis unusquisque sentiat se propensionis pondere trahi, nihilominus etiam novit experiturque, sibi aliquid inesse propensione superius, quo propensioni sponte queat resistere; hæcque vis non inest brutis: non enim sponte abstinent ab appetitus desideriis, sed solo metu, minis, verberibus, &c. Etsi autem indirectè & per accidens corporum Cœlestium impressiones ad intellectum & voluntatem pertinere possint, in quantùm, scilicet, intellectus & voluntas aliquo modo determinantur quoad suos actus à viribus inferioribus, juxta illud; *Nihil est in intellectu, quod prius non fuerit in sensu*: tamen circa hoc intellectus & voluntas se habent diversimodè. Nam intellectus necessariò accipit à viribus inferioribus aliquid: ideóque imaginatione depravata, necessariò depravatur actio ipsius intellectus: at depravato appetitu sensitivo, non necessariò sequitur depravatio voluntatis; ac licet passiones, ortæ in concupiscibili vel irascibili appetitu, aliquam vim habeant ad inclinandam vel incitandam voluntatem, tamen in hujus potestate remanet sequi passiones ipsas, vel eas respuere; unde patet impressionem corporum Cœlestium minùs pertingere ad voluntatem, quæ est proxima causa humanarum actionum, quàm ad intellectum. Quæ est doctrina D. Thomæ prima parte quæst. 115. art. 4. etiam ab Alexandro de Angelis citata lib. 2. cap. 1. nec ab en vel nostro Pico refutata: quamque idem Doctor confirmat Part. 2. q. 30. Art. 1. Dum ostendit concupiscentiam esse propriè in appetitu sensitivo: quæst. autem 74. art. 1. peccatum esse in voluntate ut in subjecto. à quo non dissentit D. Rusbrochius, dum in suo opere de vera contemp. exponens vires Planetarum in homines, eos vocat filios Planetarum, qui suis obsequuntur propensionibus; ut jam cap. 5. dictum est. Circa hoc autem notatu & admiratione dignum videtur, quòd magnus canis licèt à parvis lacessitus atque demorsus, tamen iram dissimulat & comprimit, nec in ultionem prorumpit. Quæritur autem an hoc agat facultate appetitui superiore, cùm ipse appetitus irritatus, seipsum comprimere non posse videatur, & quænam sit illa facultas? An verò appetitus sit in brutis actionum suarum dominus, ut voluntas in hominibus?

Respondeo tertiò; Quòd Cœlum agat in vires animæ inferiores, quæ caro dicuntur; id fieri ab eadem bonitate & sapientia, à qua D. Paulo datus est stimulus carnis Epist. 2. ad Corinth. cap. 12. unde in Epist. ad Romanos cap. 7. ait. *Condelector enim Legi DEI secundùm interiorem hominem, video autem aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meæ, & captivantem me in lege peccati quæ est in membris meis.* Cujus hæc datur ratio in eod. cap. ad Corinth. Nam virtus in infirmitate perficitur. Non enim vult DEUS nos in hoc Mundo esse otiosos; sed perpetuò certare in ejus honorem adversùs Mundum, carnem & Diabolum, hostes fortissimos; quibus infirmum hominem tentare permisit eadem sapientia: ut, scilicet, ea victoria, æternæ beatitudinis mereamur coronam. Neque apud D. Paulum quidquam frequentiùs est, quàm pugna illa carnis in spiritum; & spiritus in carnem. Quique vult spiritum vincere, armat carnem in spiritum variis concupiscentiis; spiritum verò in carnem armat gratiâ sua: unde D. Paulo dictum est. *Sufficit tibi Gratia mea*; & quamvis propensio ad malum in genere, insit hominibus omnibus ab originali peccato Adæ: tamen singulorum hominum propensiones speciales, ut quod hic sit proclivis ad iram, ille ad luxuriam, non sunt per se ab illa causâ generali: sed ab alia particulari, nempe constitutione Cœlesti in cujusque hominis ortu, quæ plerisque est quartus hostis, præter Mundum, carnem, & Diabolum, à quo non leves tentationes nec levia mala excitantur, nec quæsita nec optata, ut in meipso centies expertus sum. Hæc est crux humeris nostris imposita initio vitæ. De qua CHRISTUS apud D. Matthæum cap. 16. *Si quis vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam & sequatur me*: circa quæ verba virtute & doctrina Eminentissimus Cardinalis Nicolaus de Cusa hæc habet lib. 8. excitat. ex sermone, Crucifixus resurrexit. *Cùm attendimus* (inquit) *in nobis esse imperia diversa, unum in carne, & aliud in spiritu, quæ contra se militant; & quòd subactio Virtutis quæ in Carne imperat, est crucifixio, vivente virtute quæ in rationali anima imperat, tunc mysterium crucifixionis quoad ea quæ facere debemus, intelligimus.*

Respondeo quartò; Cœlum non flectere hominem ad malum actualiter; peccaret enim necessariò & non liberè; sicque non peccaret, quod implicat; sed illum flectit duntaxat dispositivè, velut causa disponens: voluntas verò ipsa est quæ flectit actualiter, idque liberè, ideóque peccat.

Tertiò objicit idem Picus. *Quæ bonitas aut sapientia? Optimos servos* (subaudi Planetas) *malorum facere Authores & ministros: ut cùm ipsi Regis jussa unquam transgrediantur, ipsi tamen maximè sint, qui alios ad transgressionem invitent & impellant.*

Respondeo, Picum hîc falsum assumere: nam si ne quidem ipsa ad peccatum propensio, est peccatum formaliter; Planetæ verò solas efficiant vel influant propensiones; falsum est inde asserere Planetas esse malorum & peccatorum Authores atque ministros. Hoc enim duntaxat convenit causæ liberæ, à qua est ipsum formaliter peccatum. Adde quòd nulla ad quodvis peccatum propensio est per se vel in habitu nativo mala, imò potest esse homini valdè bona, & eò melior, quò fuerit acrior, si nempè

pè homo illam subjugaverit; in quem solum finem à divina bonitate conceditur: potest igitur tantùm esse mala per accidens, scilicet, in pravo exercitio. Similiter propensio ad quodvis bonum, potest homini esse mala; si nimirum eam sponte depravaverit, vel eam non exercuerit. Omnis igitur propensio nativa in ratione entis, etiam Physici, bona est, dataque in bonum finem: in ratione autem virtutis, aut vitii est per se indifferens: determinatur autem io exercitio à libera hominis voluntate ad bonum, sive malum. Denique Astra non impellunt ad transgressiones actualiter, sed tantùm dispositivè: vel impellunt ad materiale peccati, ad quod DEUS ipse concurrit efficienter; non autem ad formale.

Quartò rursus objicit Picus. *Non facit, qui peccat, aliquid; imò deficit; quare qui impellit ad peccandum, impellit ad deficiendum, quod non convenit causis superioribus semper efficientibus, nunquam verò deficientibus.*

Respondeo, actum peccati considerari physicè, & moraliter; sive materialiter, & formaliter. Physicè verò, sive materialiter, est aliquis effectus. At moraliter sive formaliter est tantùm defectus. Ergo homo & Astra impellentia ad peccatum, efficiunt aliquid physicè sive materialiter; ad quod etiam DEUS ipse concurrit, ut jam supra dictum est.

Quintò, objiciunt nonnulli, impium esse, asserere, Astris DEUM dedisse vim, propensiones malas hominibus influendi: quod illud DEI infinitæ bonitati contrarietur.

Verùm hæc objectio stultorum est, qui de DEO ejusque operibus, sibi ignotis, sententiam ferre volunt. Primò enim ex responsione ad objectionem tertiam, nativa omnis propensio bona est in ratione entis, dataque in bonum finem; quod DEI infinitæ bonitati congruit. Astra enim, diversas in hominibus propensiones ad vitia & virtutes causantia, DEO inserviunt; ut super singulos homines, bonos & malos, suæ bonitatis, providentiæ, patientiæ, misericordiæ, Justitiæ, &c: divitias, pro suæ voluntatis beneplacito explicet. Cúmque ex Galeno & Medicis animi mores sequantur corporis temperamentum, si impium sit asserere; iram causari à Marte, tristitiam à Saturno: &c. Nonne impium erit asserere, Iram esse à bile, tristitiam à melancholia, &c? Fatui nolunt hominem subjici Astrorum influentiis; & concedunt illi subjici Elementorum qualitatibus, ac humoribus. Deinde, nùm idem naturæ Author vim dedit cantharidibus venereum appetitum, ferè ad rabiem usque, excitandi, etiam in senibus? Nonne vinum quoque luxuriam, iram, loquacitatem, impudentiam, audaciam & temeritatem concitat, depravatque rationis usum? Nonne serpentes, & feræ multiplices, hominum vitæ insidiantur? Nonne sunt in mineralibus, plantis, & animalibus, permulta venenorum genera? Quis inde tamen divinæ audebit detrahere bonitati, de qua dicitur in Genesi, *vidit DEUS cuncta quæ fecerat, & erant valdè bona?*

Sextò objicit noster de Angelis in fine cap. 25. lib. 3. Astrologi arbitrantur axioma hoc; Animi mores sequuntur temperamentum corporis, indiscriminatè semper & ubique habere veritatem: atqui hoc tantùm intelligendum est, quoties nihil obstat. Obstant autem plurimum educatio, consuetudo, exempla, genus, conditio, & alia; unde cap. 24. concludit, nequidem probabiliter vaticinari posse Astrologos. *Quis enim* (ait) *probabiliter illum vaticinari dicat, qui ex variis causis, quæ ad rem constituendam concurrunt, cæteris omnibus ignoratis, unam duntaxat spectavit, eamque infirmissimam omnium, & inconstantissimam?* Per hanc verò intelligit propensionem, quam ex constitutione habituque corporis, innasci animo, fatetur ipso capite 24.

Sed respondeo primò, axiomatis illius duplicem esse sensum. Nam per animi mores, vel intelligitur ipsa naturalis propensio: sicque axioma semper & ubique verum est. Ipsa enim propensio tamdiu durat, quamdiu nativum temperamentum, hoc est totâ vitâ. Neque est in potestate voluntatis, vel cujusvis causæ extrinsecæ, illam, quoad habitum, eradicare vel immutare, ot quilibet in seipso experitur. DEUS solus id potest: vel intelligitur exercitium ipsius propensionis, sive particulares liberæque actiones ab illa prodeuntes. Sicque sumitur ab de Angelis, sed suo more imponit Astrologis, ne quid desit in suo calculo. Falsum enim est illos asserere, hominum particulares actiones liberas, semper & ubique sequi nativum temperamentum: nec de singulis vaticinantur; Soli enim numine afflati prædicunt singularia, quæ scilicet omnibus suis circūstantiis vel causis individuantibus circumscribuntur, sed duntaxat de cunctis in genere, vel specie judicium ferunt: Et hoc probabili tantum, attamen minimè spernenda ratione, ex simplici figuræ natalis intuitu. Etsi enim ipsæ actiones voluntati subjiciantur, & à causis extrinsecis supprimi, vel moderari queant, sciunt tamen homini esse maximè naturale, suas in agendo sequi nativas propensiones, præsertim in subitaneis motibus; iisdemque reluctari, esse præter, aut supra naturam, ideóque difficile, imò quid Divinum: quod est illorum conjecturæ fundamentum; experientiis frequentissimis confirmatum. Itaque certò asseret Astrologus, quòd hic infans ad furta sit pronus: sed quod de facto furabitur, asserit tantum probabiliter, ex certo propensionis fundamento: neque dicet furaturum gemmas, vel aurum, vel equum tali personæ, ac in tali loco, hæc enim singularia sunt: sed tantum in genere furaturum: Atque sic de cæteris, quique aliter vaticinatur, peccat in scientiam.

Respondeo secundò, propensionum alias esse fortes, alias debiles, alias medias. Fortes faciunt viros in vitiis, aut virtutibus claros; suntque firmæ, constantes, earumque exercitium difficillimè suprimitur: unde illud, naturam furcâ licèt expellas, tamen usque recurret: quod de forti præsertim propensione intelligendum est: cui si consuetudo, vel habitus ex frequentatis actibus acquisititius accesserit, tales vix ulla causa creata immutare potest, quin data occasione erumpant io actus suæ propensioni congruos. Hoc patet in latronibus, quorum pravæ propensioni neque leges, neque exempla, neque flagellum, neque stigma, neque exilium, oeque triremes, sed solum tandem patibulum, vel rota finem facere potest. Patet in meretricibus propensione nativa; quæ neque monitis, neque promissis, neque morbis, neque suppliciis, à turpissimo miserrimoque vitæ genere, ad honestius feliciusque revocari queunt. Patet etiam in Juda Iscariote, quem nec conversatio, nec

convictus, nec exempla; nec ipsius DEI præsentis atque visibilis præstantia, virtutes, doctrina, monita, miracula, minæque dimoverunt à furto, avaritia, incredulitate, impietate & proditione; de quibus accusatur in Euangelio. Debiles autem & mediæ propensiones, faciliùs quoad exercitium in contrarias convertuntur, sive bonas, sive malas. Est tamen in quolibet homine aliqua propensio cæteris fortior, eique adhærens pertinaciùs; quam ipse in agendo ut plurimùm sequitur, & per quam ab aliis hominibus differt in moribus: ut constat etiam inter Monachos ejusdem Cœnobii, qui omnes propriùs, sive particularibus moribus inter se differre deprehenduntur. Num ergo de Angelis inter liberarum actionum causas rectè vocat propensionem nativam, infirmissimam omnium & inconstantissimam?

Ad hæc plurimùm errat, dum solitariæ propensioni opponit cumulum causarum externarum, quæ ipsam impedire valeant; frustraque contendit, quòd si bas, & plures esse numero, & vehementiores evicerit; urbs ipsa Astrologiæ eversa fuerit. Nunquam enim omnes simul concurrunt; nullaque seorsim ipsi propensioni robore comparanda est. Si enim, ut ipse fatetur de Angelis, quo semel est imbuta recens, servabit odorem Testa diu; quid censendum de eo quod inest à natura? Præterea quid dicet de Angelis, si causæ extrinsecæ ab illo expositæ, genus, educatio, exempla, leges, &c: propensioni, sive bonæ, sive malæ, non fuerint contrariæ, sed conformes, ut sæpissimè accidit? Hinc sanè nihil aliud concludi potest, quàm quòd propensione, & causis extrinsecis conspirantibus, certiùs sequentur actiones propensioni conformes: dissentientibus verò, fortius vincet. Et quamvis propensio causis extrinsecis quandoque cedat, quod ad particularem actum; non tamen cedit quoad habitum, neque semper: naturam enim furcâ licet expellas, tamen usque recurret: quippè quod eradicari non possit, sed totâ vitâ perduret, ut jam supra dictum est. Itaque de particularibus etiam actionibus in genere, vel specie, probabiliter admodum prædicere potest Astrologus, quod tales futuræ sint nisi ab aliis potioribus causis impediantur: verbi gratiâ, quod Natus venereis voluptatibus sit daturus operam, aut litem habiturus. Ridet autem vaticinationem hanc de Angelis circa finem capitis 26. lib. 3. aitque: *fingo tibi hominem qui non sit inter homines educatus, qui nullum unquam hominem viderit, nullum à parentibus, à domesticis hauserit aut virtutum, aut vitiorum exemplum, qui nullum audierit de virtute aut vitio disserentem: & in hunc tua vaticinia cadere vis; cùm nusquam hujusmodi reperiantur homines: cur non facteris in hanc, quam nos degimus, vitam, non cadere tua prædicta?* Sed mihi econtra deridenda videntur hæc verba Alexandri de Angelis, qui sibi fingit hominem, cui singula hæc propensionem cohibentia semper adsint; contraria verò nusquam, dum præsertim Astra propensionem acrius incitant; quique nunquam ulli priorum sua propensione repugnet.

Neque verum est, quod idem de Angelis rursus imponit Astrologis, dum in fine cap. 28. lib. 3. asserit, eos ex solo corporis temperamento omnes vitæ rationes deducere; idemque censet cap. 20. Si quidem ex temperamento tantum deducunt corporis habitum, valetudinem, mores, & ingenium: inspectis, scilicet, naturâ atque statu Planetarum ad totalis temperamenti constitutionem particulariter confluentium; quibusque significandi talia vis particularis incumbit. Cætera verò, ut dignitates, lites, conjugium, liberi, &c: proprios habent significatores; ex quibus etiam fiat prædictio: Ac proinde non omnia quæ ab Astris homini accidunt, ad temperamentum moresque (saltem præcipuè) referri queunt; cum etiam multa contingant inspectata, inopinata & propensioni contraria. Jam verò, quo tempore propensiones nativæ in insignem actum sint erupturæ, vel cætera accidentia, morbi, dignitates, conjux, sint adventura, prædicit insuper Astrologus ex directionibus, vel transitibus congruentium significatorum, quæ tempora ipsa determinant; iisque temporibus hominem efficacius stimulant atque disponunt. Mirandoque fato concurrere solent causæ omnes ad effectum necessariæ, ut probat experientia; & suo loco fusiùs exponetur. Quis ergo prædictiones illas contemnet, ridebitque, nisi stultior illo, qui monitus ne per sylvam prædonibus refertam solus transiret, monitum contemneret, deindeque in Sylva jugularetur?

Ex supradictis igitur patet evidenter, quàm futiles & absurdæ sint rationes, quibus Astrologiæ osores persuadere conantur propensiones nativas non sequi temperamentum. Quod si dixerint se id intelligere duntaxat de animi moribus, quatenus sumuntur pro actionibus liberis propensioni consentaneis: ergo ut erroneum est mores animi, sic sumptos, semper & ubique sequi temperamentum (quod extremum ab de Angelis falsò imponi Astrologis jam supra dictum est.) Ita falsissimum est, experientiæque maximè contrarium, hoc aliud extremum; eosdem animi mores nunquam sequi corporis temperamentum: quod idem de Angelis futilibus rationibus, & causarum externarum congerie, suscepit defendendum. Veri autem Astrologi versantur inter illa extrema; non tamen in ipso medio, quòd voluntas hac in parte non ponatur in æquilibrio, sed trahatur à propensione nativa; juxta illud; *Trahit sua quemque voluptas*: ideoque asserunt, animi mores in habitu nativo (hoc est propensiones ipsas) semper sequi temperamentum: in actu verò (hoc est ipsas actiones liberas) sequi propensionem, sive temperamentum; nisi à libera hominis voluntate, vel fortioribus causis externis impediantur, ut plurimùm verò non impediuntur, vel quòd voluntas sola ex se sit infirma & inconstans, vel quod instante passione, sive motu appetitus sensitivi, non sit causa extrinseca passioni contraria; imò passione fortior, & in quam voluntas ipsa propendeat; hæc enim tria ut plurimùm non concurrunt. Itaque de propensionibus certò, de actionibus verò liberis, valdè probabiliter vaticinantur Astrologi: huicque doctrinæ assentiuntur Aristoteles, Galenus, D. Thomas, cæterique sagaciores Philosophi & Theologi.

Quòd si tandem objecerint, Astrologum præscire non posse, an Actiones impedientur, necne; proindeque vanam prorsus esse prædictionem. Respondendum, illud necesse non esse ad prædictionem probabilem: quam hic impugnat de Angelis; quæque tantùm innititur Astrologorum fundamento superiùs dicto; sicque illud præscirer Astrologus;

logus; jam non probabiliter, sed certo de actionibus vaticinaretur, contra hypothesin: Atq; hanc consequentiam deducit ipse de Angelis eodem cap. 26. hisce verbis. *At quemam, qui sedulos, qui ignavos habituri sint educatores, incertum est, nil possunt Astrologi certò definire.* Ubi notandum, quòd de Angelis hic, & alibi, passim Andabatarum more pugnat in Astrologos; quorum nullus asserit certò prædici posse actiones particulares; de quibus hic quæstio est. Nihilominus dum aliquam actionem, ut conjugium, litem, peregrinationem, &c. ad certum tempus futurum prædicit Astrologus, ex geniture & causarum Cœlestium illo tempore, statu, robore, & consensu vel dissensu, multas etiam desumere poterit conjecturas; an actioni occursurum sit impedimentum, vel juvamentum, ex quibus de ipsa actione probabilius adhuc vaticinabitur. Sed hæc Pici, Alexandri de Angelis, cæterorumque Astrologiæ ignarorum captum excedunt, qui illam non discendi, sed oppugnandi causâ aggressi sunt, quod nunquam ipse fecit Aristoteles, qui econtra Lib. 10. Ethic. cap. 9. *Hominum alios naturâ fieri bonos, ex quadam Divina causâ, fatetur*; per causam Divinam intelligens Deos illos, à quibus, Plato in Timæo, passiones animorum oriri, arbitratus est, quippe Planetas.

Caput XXIII.

Complectens varias causas extrinsecas, à quibus nativas hominum propensiones ab Astris susceptas, cohiberi, vel ex toto supprimi, putat de Angelis: Et quid circa illas summatim sentiendum sit.

Quòd nativæ hominum propensiones cohiberi; vel etiam quoad exercitium in contrarias mutari queant, nullus est sanæ mentis qui inficietur. Omnibus enim patet, quanta sit hac in parte vis legum, educationis, exemplorum, consortii, &c: Imò feræ ipsæ disciplinâ mitescunt, multaque discunt in hominis servitium. Sed quæstio est, an unaquæque causarum istarum externarum plus valeat circa mores, quàm Astrorum influxus, aut nativa propensio ab illis derivata; vel (ut res meliùs intelligatur) an causa quælibet externa, efficaciùs hominem moveat ad particularem actionē liberam, quàm ipsa nativa propensio, ita ut hæc ab illa vincatur semper?

Hoc absolutè verum esse, Alexander de Angelis probare contendit Lib. 3. à capite 25 ad finem; congestis, suo more, authoritatibus variis, pro singulis causis. Non est autem nostri instituti, authoritates singulas discutere, hoc quippè nimis longum foret, magnaque jactura temporis: sed duntaxat ostendere, quantùm ipse de Angelis circa materiam istam erraverit, dum vult, quòd causarum ipsarum quælibet, plus possit, quàm astra, vel nativa propensio; non solùm in cunctis hominibus, sed quoque semper in singulis: verbi gratiâ, quòd facta lege adversus furta & adulteria, nemo ampliùs in furtum aut adulterium incidat, cùm tamen hoc experientiæ contrarietur. Quòd autem hæc sit ejus sententia, hinc patet: Nam alioquin de homine post legem furante, quæro ab de Angelis utrum in ipso prævaluerit, an lex? an propensio? Ac patet non fuisse legem, quod si neget propensionem, dicatq; ex cap. 29 hominem motum fuisse ab objecti præsentiâ; dicam, objectum duntaxat movisse objectivè, at præter motionem objectivam, requiri insuper effectivam, quâ homo actû furetur. At motio effectiva, etsi à voluntate imperetur, tamen à propensione appetitus suggeritur & excitatur, non autem ab ipso objecto: quod inde fit manifestum, quoniam eodem objecto circa pœnæ legis periculum præsente, duobus hominibus, quorum unus sit naturâ ad furtum propensus, alter à furto alienus: hic ne quidem motionem objectivam sentiet, multóque minùs furti effectivam experietur, ille verò utramque patietur. Idemque dicendum de cæteris animi passionibus, quarum nulla proprio caret objecto; ad quod dum sponte convertitur appetitus, suam testatur circa illud propensionem, eóque majorem, quò illi diutiùs tenaciúsque adhærebit. Ac hominem præsente objecto trahi, quò proclivitas vergit naturalis, fateri coactus est ipse de Angelis eodem cap. 29. Sed inde posteà concludit pessimè; Astrologos ex temperamento, vel propensionibus, nullam de actionibus facere posse conjecturam: quòd objecta non sint semper præsentia, nec illi definire queant quando futura sint præsentia: siquidem tantùm valeret conclusio, factâ hypothesi, quòd objecta nunquam essent præsentia. At sunt etiam frequentia modò ad hanc, modò ad aliam passionem, præsertim in civitatibus, atque aulis Principum; ubi ideircò vigent efficaciùs Astrologiæ decreta. Imò præ viso insigni aliquo accideote ad tempus aliquod; definiet Astrologus valdè probabiliter, tunc objectum fore præsens; ut jam insinuatum est in fine cap. 22. & ferè semper accidit, ob mirandam concatenationem causarum universalium & particularium, quibus totius fati naturalis series cōstat, ut alibi fusiùs à nobis exponitur.

Jam verò quòd post legem latam in furtum, adulterium, homicidium, cæteraq; crimina, non unicus, sed innumeri tamen sint fures, adulteri, homicidæ, &c: probatione non indiget, potiúsque inde probatur, Planetas, quibus vis inest causandi propensiones ad scelera, potentiores esse legibus ipsis, quæ sceleribus extirpandis frustra incumbunt; cùm ea duntaxat in quibusdam, & quandoque, possint coercere: sicque leges palàm vim dominiumque Planetarum testantur. Atque hæc de legibus, & hominum universitate.

De singulis autem hominibus hoc certum est; Quòd ut quandoque lex eorum propensiones reprimit, ne in actum erumpant, metu pœnarum: ita si aliàs absit ille metus, & crimen occultè, tutóque perpetrari possit, lex eos non cohibet. Proindeque lex Principis, non puniendorum delictorum causâ, principaliter condita esse videtur; sed ne ad scelera proclives ea publicè patrare audeant; quod tandem magno societatis humanæ detrimento accideret, nisi de crimine convicti pœnâ legis plecterentur. Facit igitur lex ut societas humana tutiùs degat; & ad flagitia proni studiosiùs suæ saluti consulant; non tamen eorum propensiones eradicat. Idem, à simili, dici potest de aliis causis extrinsecis; de quibus in genere nostram hic subjicimus sententiam.

Hæ igitur ad 3. præcipuè genera reduci queunt, ut dictum est circa initium capitis 21. Nimirum ad superiorum monita vel instituta, tum mandata, vel prohibitiones, ad exempla; & ad vitæ genus à Nobis susceptum: Ab his enim contrahi potest moraliter agendi consuetudo, etiam supra, aut contra nativam propensionem. Porrò primi ge-

neris causæ contrariantur ex se pravis propensionibus, virtutique colendæ destinantur: Causæ verò secundi & tertii generis sunt ex se indifferentes. Ut enim virtutum exempla bonas propensiones in actum promovent, pravisque actionibus opponuntur; malas autem cohibent, & virtuti assuefaciunt: ita vitiorum exempla operantur omnino contrarium, quod de honesto & turpi vitæ genere etiam dici potest. Quid igitur censendum de illo triplici causarum genere, quàm quod eorum quodlibet valet circa mores, in quibus hominibus, quando, & quantum potest? Itaque causæ ipsæ valent in quibusdam hominibus, in aliis verò non: ac in singulis hominibus, quandoque valent, & quandoque non: tandemque in debilibus propensionibus multum possunt; in mediocribus minus, & in fortibus minimè omnium. Nec propterea dico nihil posse, nam etiam *gutta cavat lapidem, consumitur annulus usu*, & feras arte cicurari compertum est; sed quàm difficile sit, ideóque rarum, quanque prona sit natura ad recursum, etiam nemo nescit: quod nobis sufficit ad conjecturalem prædictionem ab de Angelis denegatam.

Quod autem superiùs dictum est, probatur omnium sæculorum experientiâ. Nam inter filios Adæ Cain fuit nequissimus, propensione ad avaritiam, invidiam, cædem, ideóque etiam, priusquàm in actum fratricidii prorûperet, dictum est ei à Deo, *sub te erit appetitus tuus, & tu dominaberis illius.* Sed forti propensioni inutilis facta est monitio Dei. Inter filios Noë, Cham fuit malus, inter Sodomitas Loth castus & pius: inter Apostolos, Judas fuit fur, invidus & proditor pessimus. Quot reperiuntur liberi à parentum virtutibus, aut vitiis degeneres? Quot sceleratis referti sunt carceres, triremes, patibula, præter plures numero forsitan nequiores, nec minùs legum tam divinarum quàm humanarum contemptores, quorum supplicii nondum advenit tempus, vel quorum flagitia ignorantur; vel qui arte, donis, favore, authoritate pœnas evadunt? Nulline in Cœnobiis ipsis reperiuntur effrenati, indomiti, hypocritæ, impii, apostatæ, quibus nec educatio, nec monita, nec leges, aut statuta, nec societas, nec exempla ad benè vivendum, nec fortè etiam genus defuere? Cur de Angelis nullam harum mentionem facit? An forsan nimis raræ sunt talium historiæ? imò quotidianæ. Quid ergo de illis dicet de Angelis? Nonne à causis externis superatam fuisse propensionem, non autem voluntatem, actionum dominam? Quasi verò sine tentigine adulteria perpetrentur; & victa sit propensio, dum in flagitia homines irruunt! Præterea voluntas nunquam fertur in ignotum, dum ergo fertur in aliquod sensibile, necesse est ut prius per potentiam sensitivam apprehendatur sub ratione boni, & ut tale appetatur, voluntatique proponatur, quo ab ea consensus extorqueatur: At in his, quis nisi insanus, dixerit, appetitum sensitivum operari ut victum, non autem ut propensum?

Neque de Angelis circa finem cap. 34. ut probet nullam esse in temperamento corporis causam appetitionum voluntatis, nobis obtrudit Divum Augustinum lib. 12. de civit. cap. 6. ubi supponit duos homines æqualiter affectos animo & corpore, videntes unius corporis pulchritudinem; quâ visâ, unus eorum ad illicitè perfruendum moveatur; alter in voluntate pudica stabilis perseveret. Nam præterquam quòd nemo talem unquam vidit experientiam; certum est, quòd ipsa hypothesis stare nequit, sed seipsam destruit. Absurdum quippe foret opinari, voluntatem moveri in delectationem sensualem sine prævia concupiscentia appetitus sensitivi, ad quem primò & per se talis delectatio pertinent; cùm voluntas ipsa non feratur in ignotum: & ex seipsa indifferens circa particulares volitiones aut nolitiones, necessariò determinanda sit ab objectis. Jam verò si in neutro illorum hominum adfuit concupiscentia: ergo in neutro potuit esse pugna nec peccatum: si adfuit in uno, & non in altero, jam non fuêre ambo æqualiter affecti; contra hypothesin: si denique adfuit concupiscentia in utroque, & pugna in unico, jam differunt animo; in uno enim est repugnantia spiritalis in pravas delectationes sensuales, & peccatum: in altero autem nulla: si verò in utroque accidit certamen spiritus in carnem, sive voluntatis in appetitum concupiscibilem, negari nequit, victam fuisse voluntatem ejus qui peccato consensit, ergo vel ob acriorem insultum appetitus in voluntatem, vel ob hujus majorem infirmitatem; proindeque homines ipsos etiam corpore & animorum fuisse æqualiter affectos, contra hypothesin; objectum enim utique manet idem.

Cæterum, præter superiores causas, Alexander de Angelis alias adhuc recenset, quæ pravis propensionibus corporis opponantur: nempe animæ conatus, gloriæ & sciendi cupidinem, vitæ hujus amorem & conscientiam, cum beatitudinis appetitu.

Ac primò de animæ conatibus certum est, quòd ipsi in causis omnibus supradictis sint absolutè necessarii ad pravas propensiones animæ superandas; sublatisq; conatibus, causæ ipsæ nullius virtutis esse queant. At quàm pauci inter homines conatus illos suscipiunt? Et quàm pauciores in iisdem perseverant ad victoriam perpetuò reportandam in singulis occasionibus? ac proindè quàm amplus Astrologis campus relinquatur, de hominũ moribus, sive actionibus vaticinandi probabiliter, id fit manifestum.

De gloriæ verò & scientii cupidine, etiam certum est, quòd qui sponte tali ad agendum ducuntur appetitu, is inest illis à temperamento & astris, ideoque suis obsequuntur propensionibus, non autem iis contrariantur. In iis verò qui citra, aut contra nativam propensionem instituuntur à parentibus, pædagogis, vel aliis ad æmulationem illam; idem erit dicendum de illa institutione, quod superiùs dictum est de aliis causis: nempè, quòd valebit in quibus, quando, & quantùm poterit; hoc est vix aliquid si nulla aut contraria adsit inclinatio naturalis.

Præterea vitæ hujus amorem fateor esse frænum ad syderales impulsus cohibendos admodum potens; dum scilicet patet evidenter, inde subsequi præsentaneam mortem, aut carceres, aut gravem morbum aliquem: At si spes utcunque fallax adfuerit periculum evadendi; vix ullo etiam præsentis periculi metu, ad mala & scelera proni coercebuntur; ne data occasione suos appetitus expleant, genioque proprio indulgeant. Patet in morbis ex gula; tum in morbis Venereis adeò trivialibus; etsi omnium fœdissimis & probrosissimis: patet in furibus, prædonibus, homicidis & aliis quibus mortis infamiæque per-

perpetuæ periculum imminet. Patet in dnella & Bella sectantibus, quos ipsa mortis temporalis fortéque æternæ præsentia revocare nequit. Dicamus ergo vitæ hujus amorem perpaucos à pravis propensionibus retrahere. Quòd genio suo indulgere, putetur esse vitæ genus cæteris dulcius amabiliusque: Permultos verò spe seductos, fatalibus Astrorum influentiis involvere, ac proinde causam hanc esse omnium fallacissimam.

Denique circa conscientiam & beatudinis æternæ appetitum, fateor nullum esse adversus propensiones pravas remedium illis excellentius efficaciusque. Inest enim spiritui nostro quoddam naturæ lumen quo ex creaturis ascendit in earum Conditorē; quem videt esse rerum omnium priocipium, omnipotentem, iofinitum, æternum, summum bonum & finem ultimum. Instituimur autem ab ineunte ætate, nos ad illius imaginem & similitudinem esse factos, quæ peccato fœdatur, & virtutibus illustratur, actitatis illius amore, cui debemus quidquid sumus & possumus; quemque diligere tenemur supra omnia ex toto corde, & ex tota anima, ex tota mente, & ex totis viribus nostris; cum gratiarum actione, reverentia & obedientia in omnibus, ut vitam possideamus æternam, quam ille nobis præparavit, CHRISTUS verò nobis mercatus est suo sanguine pretiosissimo. De hisce monemur à parentibus & Ecclesiæ Pastoribus, etiam toto vitæ curriculo, præter Sanctorum Librorum lectiones. CHRISTUS ipse summus ac piissimus, fidelissimusque Pastor noster, stat ad ostium cordis nostri; clamans: Venite ad me qui laboratis (scilicet morbis spiritalibus) & onerati estis (scilicet ponderosa cruce malarum propensionum) & Ego reficiam vos, ut deinceps alacriùs peccata & terrena deseratis, virtutes verò & Cœlestia sectemini: atque nobis inest naturalis propensio intellectus & voluntatis in illud summum bonum, nostrumque finem ultimum, tnm ad media ad ipsum, quippe virtutes: estque voluntas suarum actionum domina, sine cujus consensu vitiosæ propensiones nihil possunt; ita ut nulla ante dictarum causarum sit cum hac robore & præstantiâ conferenda. Et tamen heu miseros homines! Cunctis illis non obstantibus, quot etiam Chatholici (unicus DEI populus) & quoties, labuntur in peccata mortalia, redeuntque ad vomitum, quilibet juxta nativam propensiooem? Itaque fatendum ingenuè, quod nisi infinita DEI patientia & misericordia nos protegeret, non quidem Catholicorum pars decima damnationem æternam evaderet: Proindeque hanc etiam causam valere in quibusdam, in aliis verò non: & in singulis quandoque, frequenter verò non prodesse.

Quod si acies tam numerosa causarum, imo qualium inter homines oon esse queunt fortiores, vix unius hominis nativam propensionem vincere vel cohibere potest, ne saltem quandoque erumpat io actum, quis negabit ampliùs, maximam esse hujus propensionis vim in actionibus liberis: & perspicuè oon agnoscet callidam Diaboli nequitiam, qui semper unumquemque tentat juxta propensionem?

CAPUT XXIV.

De duabus aliis causis, scilicet DEI Providentia & casu; à quibus vim aut influxus Astrorum eludi asserit de Angelis: ubi etiam occasione data agitur de fato atque fortuna.

UT falsitas doctrinæ Alexandri de Angelis adversus Astrologos fiat evidentior, hic breviter præmittendum est, quid sit DEI Providentia; quid fatum, quid fortuna, tum casus: & in quæ possit causarum ipsarum unaquæque: Nam fatum, fortunam, & casum in numero causarum agentium Philosophi recensuêre, easque ab invicem etiam distinxêre.

DEI Providentia.

ITaque DEI Providentia est Divina ratio ordinandarum rerum in aliquem finem. In DEO enim non est providentia respectu sui ipsius, quia in ipso nihil est in finem ordinabile, cùm ipsemet sicut principio, sic fine careat, sit autem finis ultimus omnium rerum, ut est omnium primum principium: ipsaque ordinis ratio æterna est, cùm sit ipsemet DEI voluntas, at ordinis executio temporanea est; quia tantùm cadit in creatnras pro tempore quo tendunt in ultimum finem, quo adepto illa cessabit, cunctaque in ipso fine quiescent, quodlibet modo sibi congruo.

Porrò omnia creata Divinæ Providentiæ subjacent, non tantùm in universali, sed etiam in particulari. Nam ut quodlibet creatum habet suum esse à DEO ob aliquem finem (ne DEUM temerè & frustra agere dicamus) ita dum in suo esse temporaneo conservatur à DEO, continuò dirigitur ab ipso in illum finem. Et quantùm attinet ad ipsam ordinis rationem, providet solus DEUS immediatè & per se creaturis omnibus, quia ipsa ratio est in illius duntaxat intellectu & voluntate: at quantùm attinet ad executionem ipsius ordinis, DEUS etiam per aliqua media providet creaturis, atque sic movet gubernatque inferiora per superiora, & sublunaria per Cœlestia: non quod inferiora ipse etiam immediatè non attingat, cùm rebus omnibus ipse sit intimus, sed quia non solus attingit quoslibet effectus. Quippe ex bonitatis suæ exuberantia, etiam efficiendi atque regendi vim, dignitatemque creaturis commuoicare voluit. Unde patet quàm falsò dixerit de Angelis cap. 22. lib. 3. DEI Providentiam pugnare cum Astrorum vi: Hac enim positâ pugna, vel Astra nihil omnino possent efficere, vel DEUS esset Astris debilior; est autem Divinæ Providentiæ ordo immobilis, ejusque immobilitas in hoc sita est, ut cuncta eveniant eo modo quo ipse providit, hoc est effectus necessarii à causis oecessariis, contingentes à contingentibus, & liberi à liberis: Ideoque Divina Providentia quibusdam rebus necessitatem imponit, aliis non imponit.

Fatum.

Fati nomen in genere, videtur sumptum fuisse ab Antiquis omnibus, pro quadam agendi necessitate causarum; movente singula quæ causis ipsis subjiciuntur. In specie verò multipliciter accipi potest; imò à pluribus acceptum est.

Primò, pro Divina Providentia omnia & singula præordinante; de qua superiùs dictum est: sed minùs propria est acceptio ista; cùm Divina Providentia sit fati causa,& supra fatum,agatque interdum contra fati leges.

Secundò, pro ipso ordine causis secundis, tum superioribus, tum inferioribus, inhærente; illasque serie vel nexu quodam colligante, vel pro natura universa sic ordinata. Unde Boëtius Lib. de Consol. Phil. *Fatum est immobilis dispositio rebus inhærens mobilibus; per quam Providentia suis quæque nectit ordinibus.*

Tertiò, pro vitali quodam principio universi, per omnia diffuso, à quo singula necessitate inevitabili fiant & moveantur. Talisque fuit opinio quorumdam Philosophorum Stoicorum. Sed hæc ideò rejicienda est, quia Dei providentiam tollit, causarumque secundarum vires & efficientias proprias; nec non hominis libertatem.

Quartò, pro natura particulari cujusque rei, ut apud Chymicos, qui in singulis rerum seminibus vitale quoddam principium deprehendunt, à quo rerum conformationes, figuræ, colores, odores, sapores, &c: seminibus ipsis consentanea necessariò prodeant: Unde in novo Lumine Chymico tractatu 1. rectè dicitur naturam esse spiritum volatilem qui in singulis corporibus suum agit officium; idque fato naturali.

Quintò, pro viribus & motu astrorum in se, vel universaliter spectatorum; quatenus, scilicet, diversis in Cœlo sitibus & inter se configurationibus sublunaria universali ratione alterant atque immutant. Sol enim in ♋ aliud efficit in cunctis sublunaribus quàm dum est in ♑: & aliud cum ♃, aliud verò cum ♂: item aliud in △ ♄; & aliud in □, ut loco suo probabitur.

Sextò, denique pro vi Cœlestis constitutionis, particulariter spectatæ in ortu vel genesi cujusque rei, & præsertim hominis. Talis enim constitutio ipsius hominis particulare fatum appellatur, quatenus ad illius virtutem & efficaciam particulariter refertur; ipsique homo passivè subjicitur.

Ex his verò fiunt duo nobis manifesta. Primum, dari duntaxat fatum propriè dictum in rebus naturalibus & corporeis. Secundum, dari tantùm in illis rebus quæ ordine & connexione constant, & quarum aliæ ab aliis dependent in esse vel agere: ac proinde quæ fato fieri dicuntur, ordinatim fieri necesse est. Præterea constat etiam fatum aliud esse universale ut in 1. 2. & 5. acceptione; aliud verò particulare ut in 4. & 6. quod autem particulare subjiciatur universali, nemo nescit.

Porrò fatum si sumatur pro Divina Providentia, vel ejus ordine in causis secundis stabilito, est immutabile respectu quorumcunque entium vel effectuum. Nihil quippè esse vel fieri potest extra illam providentiam, illumve ordinem; ne quidem mala & peccata; cùm Deus ea etiam ordinet in bonum finem: unde illud D. Augustini, DEUS *nunquam permitteret malum, nisi de malo potens esset facere bonum.* Ideoque sic omnia fato per se & directè subjici rectè dicuntur; quodlibet tamen juxta naturam propriam, hoc est necessaria necessariò, & libera liberè: ex quo hominis libertatem à fato etiam sic sumpto infringi dici nequit.

At si fatum sumatur pro ordine inhærente causis secundis, vel earum efficientiâ propriâ, non est immutabile vel inevitabile, sed suo plerumque frustratur effectu. Et si enim circa res necessariò passivas, qualia sunt corpora sublunaria, illud suos completè sortiatur effectus, pro cujusque subjecti natura, agendo, scilicet, quantum potest, & quantùm patitur natura subjecti, ut dum Sol lutum indurat, ceram verò liquefacit: ac præterea duabus causis effectricibus simul concurrentibus, ut Sole & Saturno in alterando Aëra; vel imprimendis propensionibus in homine nascente; fiat ex utriusque virtutis concursu mixta virtus, quæ etiam in ipso Aëre vel homine suum completè sortitur effectum; qui vel de utraque æqualiter, vel de fortiori magis participat; unde causæ contrariæ se mutuò impedire, similes autem, se mutuò juvare dicuntur, & semper mixtum effectum producere: indeque patet corpora omnia inferiora fato, hoc est superiorum efficientiæ per se & necessariò subjici, fatumque in ipsis nunquam eo quem in illis potest frustrari effectu, etiamsi plerumque in naturâ Monstroso: imò quàvis circa res liberè passivas, qualis est homo, aliquando fatum supradictum suos quoque completos sortiatur effectus; ut dum non modo propensiones influit initio vitæ: sed passiones deinde actu causat in appetitu, quando pars animæ rationalis pro libertatis imperio non prohibet, vel etiam consentit; unde fit ut ipsa per se à fato libera, eidem sponte subjiciatur in pravis passionibus, donec resipiscat: tamen plerumque etiam accidit ut in ipso homine fati vis eludatur, ac evitetur; veluti dum Astra congruè disposita consentaneis nativis propensionibus passiones actu causare nituntur, quibus voluntas resistit atque vincit: vel quando desunt aliæ causæ ad liberum effectum necessariæ, ut amici ad præfecturas obtinendas; vel adsunt contrariæ, aut impedientes, ut morbus tempore significati matrimonii; potens inimicus in aula tempore beneficii à Rege impetrandi. In his enim & similibus, quamvis hominis appetitus à particulari fato moveatur, ipsaque voluntas excitetur ad consensum (qui est hac in parte influxuum Cœlestium supremus effectus;) tamen quia vis particularis Fati, ulterius ex se progredi nequit, liber effectus supprimitur; nisi à nexu & concatenatione causarum fati universalis, particulares aliæ causæ, ipsi effectui necessariæ, sive contrariæ, suppeditentur, sive tollantur: quod frequenter accidit, ut dum præsertim adest excellens atque fortis dispositio fati particularis, quæ hominem stimulet acriùs circa alias ipsius effectus particulares causas.

Præ cæteris verò ipsa hominis voluntas in iis omnibus, quæ ad liberas actiones suas pertinent, prædicto fato potest resistere; tum particulari tum universali, quòd ipsa sit naturæ spiritualis; proindeque fato superior, quod per se tantùm regnat in naturâ corporeâ; ac sit etiam suarum actionum domina: unde fit ut ipsa voluntas, & actiones ab ea dependentes, fato directè & per se non subjiciantur;

tur; quamvis iodirectè & per accidans illi subdantur; quatenus voluntas in agendo dependet aliquo modo à potentiis sensitivis; ac, si non in omnibus bomioibus, saltem in pluribus sequatur ut plurimùm nativas propensiones harum pondere tracta vel inclinata; utcunque id liberè faciat.

Fortuna & Casus.

Fortuna & Casus vulgò censentur esse causæ extrinsecæ; & per accidens, multorum effectuum; sed in eo inter se differre, quod Fortuna locum babere dicatur io iis duntaxat, quæ ob aliquem finem suscipiuntur, vel aguntur. Dum enim aliud accidit quàm quod ab initio intendebatur, tunc fortuitò vel Fortunâ censetur accidisse: ut si quis murum destruere intendens, thesaurum inveniat in muro absconditum; aut si quis in urbem se conferens, fratrem visitaturus, incarceretur: horum effectuum Fortuna dicetur esse causa per accidens, quòd præter intentionem eveniant. Iode verò sequitur, Fortunam duntaxat habere locum inter homioes ratione utentes, ac io eórum liberis actionibus; non autem inter bruta, & infantes, qui oec deliberare, oec sibi finem rationabiliter propooere queunt. Quamobrem Aristoteles lib 2. Pbys. cap. 5. ait, Fortunam esse quiddam quod à ratione aversum est alienumque; subaudi in his quæ cum deliberatione suscipiuntur: cùmque id quod accidit, bonum est, bona Fortuna nuncupatur; & cùm malum, mala.

At Casus multò latiùs patet quàm Fortuna. Nam (ut volunt) sese extendit per cunctos naturæ gradus. Quæcunque enim à causa extrinseca accidunt in Elementis, mineralibus, vegetabilibus & animalibus, præter horum naturæ inteotionem, nec non in humanis actibus citra deliberationem aut voluntatem; hæc casu fieri dicuntur, casumque esse eorum causam per accidens: sic quod auro dum generatur, cuprum admisceatur; quod ovis à lupo rapiatur; quod infans cadens in ignem comburatur; quod homo oihil cogitans à superveniente milite, vel cadente ex alto lapide occidatur; & similia; casu fieri dicenda sunt, juxta doctrinam superiorem. Atque hæc de Fortuna & Casu, borumque differentia, censuère Aristoteles, aliique celebres Philosophi.

Cæterùm in Philosophia plurimùm cæcutire mihi videotur, qui in universa natura, & rebus humanis, naturali fato & viribus Astrorum per summam ignoraotiam oeglectis, tam latum potensque imperium casui & fortunæ concesserunt, atque hanc pro Dea cæca coluerunr. Primò enim quæram ab illis Philosophis, an fortuna & casus sint causæ reales: an vero dontaxat imaginariæ? si hoc, nonoè est ingeos stultitia, causis imaginariis tot tantosque reales effectus adscribere? Si illud, quæram iterum quid ipsæ sint, & ubi sint? Ac sanè cogentur recurrere ad Dei Providentiam, vel fatum, de quibus sopra, quæ sunt causæ reales, quas absurda fortunæ & casûs iotroductio includit à prædictis effectibus. Jam verò quis dixerit, Dei Provideotiam & fatum esse causas per accideos, cùm per se attiogant omnes effectus, quorum causæ esse dicuntur? Prætereà quod casus & fortuna, tantùm sumi queant pro Divina Providentia, quateous suo ordine inbæret causis secundis; hinc patet: quia alioquin omnia quæ casu aut fortunâ fieri dicuntur; carerent causis naturalibus, fierentque ab ipso Deo supernaturaliter; ideóque miraculosè; sicque momentis ferè singulis miracula acciderent in rebus Physicis; quod multifariàm absurdum est opinari. Superest igitur ut sumi queant pro fato in 2 4. 5. & 6. acceptione supra expositis: idque de hominibus præsertim verissimum esse deprehendetur; quos Fortunæ & Casui, rebus fictitiis, potiùs quàm fato, vel Astris sobjici, stulta est multorum opinio. Nam si infantis qui in ignem cecidit, & combustus est; si hominis, qoi natandi gratiâ fluvium ingressus, in eo submergitur, vel qui inopinatò ad honores evehitur; geneses consulantur; deprebendetur non cæcam fortunam, vel casum, sed Astrorum congruos influxus talium effectuum esse causas verissimas; ex quibus ipsi effectus ab Astrologis sæpissimè prædicuntur, saltem in specie, vel genere: at si fortuito acciderent, nunquam, aut tantùm fortuitò prædicerentur. Eademque est ratio in cæteris.

A qua sanè sententia noo procul absuit Proclus in Timæo, dum dixit, *Fortunam aon esse temerariam, vel cæcam; sed Divinam, vel Dæmoniacam potestatem, in varios fines divulsas causas congregantem ad effectum aliquem.* Quod de Casu etiam ceosuit Chalcidius in Timæo: ut proinde hi casum & fortunam pro eadem vi & potestate sumpseriot. Imò ipse Aristoteles, postquam super hac re multùm titubavit, ob ignotam sibi Astrorum vim, taodem in fine cap. 6. Lib. 2. Pbys. hæc babet: *Quoniam aatem casus & fortana caasæ sunt eorum quæ vel à mente, vel à Natura proficiscantur; idque tam demùm, cùm horum ipsorum aliquid fit causâ adventitia: nihil autem adventitiam prius est iis, quæ per se sunt: profectò ne adventitia quidem causa prior ea est & antiqaior, qaæ per se utqae sua efficit. Ex qao efficitur, casam & fortunam posteriora esse Mente atqae Natura: ita at Casus maximè ponatur causâ Cæli: tamen & mens & Natura in efficiendis cùm aliis permultis, tam hac reram universitate, priores partes babeaat, necesse est.* Quibus ex verbis constat Aristotelem reducere fortuoam in Deum sive Mentem: Casum verò io Cœlum, sive Naturam; quòd scilicet ipse casum & fortuoam distioxerit; ac fatum propriè dictum, vimque Astrorum minùs, quàm opus erat, cognoverit.

Duæ difficultates bic supersunt enodandæ. Prima, sublatis fortuna & casu, causis per accidens; quoniam fatum, vel astra sunt tantùm causæ per se eorum quæ ab ipsis fieri dicuntur; sequeretur actus humanos fato & astris directè, & per se subjici, cootra Theologos?

Sed respoodeo. Io bumanis accidentibus interveoire actum voluntatis, vel noo; si hoc (ut dum aliqois submergitur [illegible] improviso) totus effectus potest esse per se ab Astrorum influxu, qui tali bomioi lethalis est: Nec habeot Theologi quod bic opponant pro voluntatis libertate. Si illud, (ut dum quis voluntario duello interficitur) jam dividendum est accidens in actûs voluntatis, quibus duellum excitatur, & utrimque suscipitur: Tom causas Pbysicas antecedeotes & comitantes duelli, hujusque exitum: dicendumque, has causas & exitum à pravis & homiois

intersecto lethalibus influentiis, directè & per se prodiisse: ipsos autem voluntatis actus, nonnisi indirectè & per accidens; quatenus voluntas ab appetitu astris subdito fuit excitata; sicque voluntati ipsi nihil fit Theologorum menti contrarium; imò nobis omninò favet D. Thomas 1. part. quæst. 115. art. supracitato. Quod si quis duellum coactus ingrediatur, aut in itinere prædonibus occurrat; tunc quò minùs est voluntatis in homine, ad tale, accidens; eò plus erit potestatis fati & Astrorum illo tempore super ipsum, eademque est ratio in cæteris.

Secunda. Maxima pars humanorum actuum pendet à plurium causarum concursu. Hic verò non potest esse à causa per se, cùm sit quoddam aggregatum: Ergo à causa per accidens; quam Proclus supra fortunam appellavit, causas divulsas congregantem.

Respondeo primò; Proclum agnovisse fortunam esse vim realem, quippè divinam, vel dæmoniacam; ideoque causam per se. Respondeo secundò; Eandem objectionem fieri posse de concursu 4. Elementorum, tum Solis, & maris ac fœminæ pro hominis generatione; quem nemo sanæ mentis dixerit habere esse à fortuna, vel causa per accidens: sed ut homo habet suum esse à suis Elementis & causis per se, fatali causarum serie atque nexu concurrentibus; idem de quolibet humano actu venit intelligendum. Et hoc jam alibi insinuavimus, exemplisque illustravimus: rationem verò à nobis promissam hîc assignamus. Idemque censendum de cæteris effectibus, qui fortuiti vel casui ab ignaris tribuuntur: & in quibus dum concurrunt causæ liberæ cum necessariis, tam hæ, quàm illæ pro sua natura complent effectum: nullaque inde mihi videtur sequi absurditas: quod de fortuna & casu dici nequit, si sint causæ fictitiæ, non autem reales.

Sed quærit de Angelis cap. 13. Lib. 3. à quonam Cœli statu moveantur causæ illæ concurrentes? An à proprio singularum, an verò ab aliquo communi multis? Et utramque negat frivolis rationibus. Dico autem, & à proprio & à communi. Nam singuli propensione Venerei, à sibi proprio Cœli statu sigillatim moventur ad Venerem. Et quia unumquodque naturaliter appetit sibi simile: idcircò à communi propensionis Venereæ influxu, sese mutuò quærunt, sibique mutuò occurrunt. Idemque dicito de quovis altero vitio, & quavis virtute; quandoquidem morum similitudo amicitias generat, & homines associat. His adde, quòd cùm homines (animalia sociabilia) simul conversentur, quilibet externa sui corporis forma, tum gestibus & actionibus, tam corporeis quàm mentalibus, propensiones suas naturaliter exprimit: & hoc est à proprio Cœli statu. Inde verò amicitiæ aut inimicitiæ, sive sympathiæ aut antipathiæ à communi Cœli influxu, sive statu contrahuntur; Ex quibus posteà diversæ prodeunt humanæ actiones, honestæ, jocundæ & utiles, vel his contrariæ multis hominibus communes; in quibus liberum cujusque hominis arbitrium sese vel contra, vel juxta propensiones naturales à Cœlo influxas determinat. Atque sic tractio Naviculæ potest esse vel ab unico homine trahente, vel à pluribus simul trahentibus; contra Alexandrum de Angelis, qui vult quod causa particularis cujusvis effectus tantùm esse queat particularis, & non communis.

Objicies, ergo nulli erunt effectus contingentes, hoc est fortuiti & casuales; quorum prædictio à Concilio Tridentino & Papa Sixto V. condemnatur; sicque vana erit talis condemnatio.

Sed respondeo: per contingentes, hoc est fortuitos & casuales effectus, quorum prædictio Astrologis interdicta est, propriè intelligi futuros effectus particulares, sive singulares, ab hominis voluntate, & plurium causarum particularium concursu dependentes in fieri: quod Astra directè & per se non determinent voluntatem, nec causarum concursum efficiant; quamvis per accidens & indirectè possint utramque: ideoque nequit Astrologus effectus illos prædicere: licet id Dæmoni longè perspicaciori non sit impossibile, juxta aphor 1. Centiloquii, *Soli numine afflati prædicunt particularia*. Igitur ab homine prædici queunt futuri effectus duntaxat in genere, vel specie; idque conjecturaliter, præsertim in actionibus liberis: sed de his hactenus dixisse sufficiat.

CAPUT XXV.

Nativas hominum propensiones non aliunde certiùs cognosci posse, quàm ex Themate Cœlesti ad nativitatis momentum erecto.

Probatur id ex cap. 21. ubi ostensum est mores animi sequi temperamentum; hoc verò præcipuè causari ab Astrorum influentiis: omninòque confirmatur ex cap. 22. 23. & 24. ubi objectiones contrarias, esse vanas imò absurdas, convincitur.

Cæterùm non abs re hîc dicitur, propensiones ipsas certiùs cognosci ex themate natalitio, quàm modo quovis alio: non enim omnes biliosi sunt eorumdem morum: quippè quod biliosum temperamentum ex diversis causis, tum Cœlestibus, tum inferioribus, oriri possit: nec similiter omnes quorum Mars dicetur esse præcipuus morum significator, iisdem moribus martiis sunt obnoxii: quippè quòd pro diverso Martis statu in genesi, & diversa ejus connexione cum Planetis cæteris diversi mores martii profluant, sive boni, sive mali. Quamobrem ut cujusque hominis mores insiti distinctiùs certiùsque innotescant, necessariò figura genethliaca inspicienda est; in qua singulæ temperamenti morumque causæ Cœlestes, tum harum natura, status, connexio atque robur fiunt conspicua: ita ut præter figuram ipsam, nihil sit quod mores ipsos certiùs & perfectiùs exprimat, ipsa nequidem excepta Physiognomia, ut proprio loco fusiùs exponetur.

Quanti autem momenti res ista sit ad Liberorum educationem, promotionemque ad literas, vel artes, tum ad eligendum vitæ genus eis congruum, vix æstimari potest; nec nisi prolixo admodum sermone, variis Historiis exemplisque referto, hic sufficienter explicari.

Itaque in genere sufficiat insinuare, quòd Nati indole præcognita, si hæc bona sit, congruis studiis & exercitiis excolenda erit: si prava, contrariis: etsi enim valdè prava vix emendari queat, ut anteà dictum est; tamen parum aut mediocriter mala corrigi

rigi queunt. Præterea ex stupido velle invitâ Minervâ Philosophum facere aut Theologum; ex pusillanimi strenuum ducem; ex impio devotum, Religiosum, &c. non modò oleum & operam perdere est (nisi DEUS concurrat supernaturaliter) ut de suo filio conqueritur Cicero; sed insuper tales in desperationem, stultitiam, opprobrium, & pericula ingentia conjicere. Verùm de cujusque Nati propensionibus & indole cognoscenda, & quibus studiis vel artibus sit aptus, vel ineptus; suo loco tradetur scientia. Ac præsertim in Astrologia practica.

CAPUT XXVI.

Quid hactenus effectum sit in Osores Astrologiæ: deque horum insipientia.

DUrum profectò, longum, importunumque bellum huc usque gessimus, cum Astrologiæ osoribus præcipuis: qui de Victoria quàm absurdè libris suis gloriati sint, patet ex suprapositis; ubi rationes ipsorum à ratione prorsus alienas esse, ostensum est: ac per consequens quanta confusione digni fuerint, qui in divinam hanc scientiam cavillis, scommatibus, imposturis & exclamationibus frequentissimis, tam atrociter debacchati sunt.

Utinam verò Picus, de Angelis, cæterique sibi solis hac in parte desipuissent, nec ullos alios suæ doctrinæ veneno infecissent. Sed cœci Magistri cæcos pepêrere discipulos, qui non solùm scriptis in Astrologiam insaniunt, sed eam in publicis quoque Templorum cathedris, viribus totis frequenter infamare non erubescunt; & eò usque mentiri post Alexandrum de Angelis, cap. 24. lib 4. ut asserant, vix reperiri genethliacum ullum, qui arctissimo necessitudinis vinculo cum dæmone non sit conjunctus. Profectò talibus concionatoribus satiùs esset sacrarum literarum veritati & Christianæ animarum institutioni incumbere, eamque publicè verbis & exemplo profiteri, quàm his ignotis vel contemptis (qoud curiosorum auditorum, & propriæ vanitatis gratiâ hoc sæculo est frequentissimum) Physicas lectiones, etiam falsas in veritatis cathedra publica exponere, ut videantur Philosophi, illicque de Astrologia, totius Physices parte suprema, ipsis præ cæteris ignota, absurdè vociferando disserere; imò ferre sententiam: fortè etiam ignari, quòd homine ignaro nihil sit injustius. Nam si è tali Concionatore quæratur, An Astrologiæ sit peritus, & peritum se esse dixerit; probetur ab Astrologiæ Magistro, nativitatis aliquo themate proposito; statimque patebit vel ignorantia, vel saltem malitia, in veritatis oppugnatione spontanea. Si verò se coram Magistro confessus fuerit imperitum; ergo & in condemnationis judicio se etiam fateatur iniquum; eique pro pœnitentia, veritatis studium Astrologicum imponatur.

Falluntur certè plurimum tales concionatores, dum se inde magnifieri putant, quòd de rebus Cœlestibus, totiusque naturæ altissimis loqui valeant, etsi enim ignaros & mulieres decipiant; viris nihilominus doctis perspicuum sit, quod illi sint ignari rerum de quibus loquuntur; ideóque temerarii & iniqui judices: tum quòd falsò calumnientur Astrologos omnes, venditentque multa mendacia in cathedra veritatis; quibus verbi divini loco pascant animas imbuantque nimiùm credula ingenia; ac insuper quod Astrorum influentias Astrologis cognitas denegantes, etiam DEUM frustrent gloriâ & honore ipsi debitis; eò quòd Astris vires tam stupendas concesserit; in iisque suum agendi modum perfectiùs expresserit; & per ipsa hasce res sublunares tam mirabili suæ providentiæ ordine gubernare decreverit. Homines verò fraudant utilitate, quæ ex tam nobili studio, illis in anima, corpore, & fortuna accidere potest.

Interim verò ut eorum pateat ignorantia, vel malignitas, qui affirmant omnes Astrologos prædicere ex pacto cum dæmone, tacito, vel expresso; certum est, quemvis Astrologum ex veteribus Historiis hominum, horumque figuris genethliacis, tum Astrologiæ regulis, deprehendere quam plurimos ejusdem generis eventus, se nescio, nondum quasi nato contigisse ab iisdem causis Cœlestibus ex quibus ipse similes eventus prædicit eventuros, ut ergo insanum esset asserere, quam plurimos illos eventus accidisse ex pacto cum Dæmone, quod posteà aliquis Astrologus ad eorum causas Cœlestes adverteret; ita & insanum est asserere, quod prænunciati eventus ab iisdem causis, posteà eveniant ex pacto cum Dæmone, quòd ea pronunciantur.

Sed de his obiter syncera intentione dixisse jam sufficiat, in eorum resipiscentiam ignarorum, qui de rebus sibi incognitis, stulta præsumptione judicant. Neque hæc dico ad defensionem Astrologorum omnium, quorum plerique sunt ignari & impostores, sed duntaxat in Astrologiæ defensionem. Iraque stramineis adversariorum telis, contra influentias, sic retusis, fractis, dissipatisque, jam eas explicandas stabiliendasque aggrediamur; ut, quæ de ipsis huc usque viguit, ignorantia etiam evanescat.

SECTIO III.

De influentiis corporum Cœlestium necessariò admittendis.

CAPUT I.

Dantur Cœlestes influentiæ.

PRobatur Primò, ex opinionis contrariæ fundamentis, quæ falsa esse jàm superiùs patuit plus quàm sufficienter.

Secundò, probatur adversariorum Authoritatibus, quos natura ipsa cogit ridiculos fieri, dum easdem influentias approbant, quas evertendas, deque medio tollendas susceperunt. Plotinus enim lib. 3. enneadis 2. postquàm multa adversus Astrologos scripsit, tamen Platonis Authoritate victus asserit cap. 9. *Nobis duplicem inesse animam; unam quæ datur à DEO, & libera est à fato, & nos liberare potest. Alteram quæ dependet è Cælo, & subest fato: cujus animæ sunt iræ, libidines, dolores, &c:* cap. autem 11. ait. *Id quod à Cælestibus provenit, non tale prorsus evadere in his quæ suscipiunt, quale à superis proficiscitur: veluti si affectio propensa ad diligendum, à Cælesti degenerans, & apud nos debilior facta, amorem parit non honestum, &c.* Et cap. 12. vult quidem res in sua specie generari à seminalibus naturæ rationibus; sed præterea verbis expressis fatetur Cœlestem influxum materiam disponere.

Quæ

Quæ (inquit) *ex Cælo veniunt, in unum congrediuntur. Atque ex hac commixtione quodlibet genitum contrahit aliquid; unde & quod est, existit, & tale quiddam existit: Non enim Equum facit Cælestis influxus, sed dat Equo nonnihil. Nam & Equus ab Equo; & Homo ex Homine generatur. Sol autem ad hanc formationem, ut adjutor, accedit; homo verò fit ex seminaria hominis ratione; ita tamen ut quod externum* (subaudi Solem, aut Cœlum) *vel impediat, vel conducat.* Hæc ille. Quæ omnia meoti nostræ & veritati, non minùs consona sunt, quàm iis contraria, quæ ex ipsomet Plotino retulimus initio cap. 22. Et Astrorum influxus evidentissimè probant.

At Marcilius Ficinus, Plotini commentator, quamvis in Astrologiam cum ipso Plotino scribat acriter, nihilominus comm. in cap. 31. lib. 4. Enn. 4. fatetur, *actiones Cælestium ad inferiora, non solùm fieri per calorem, & aliam similem Elementis qualitatem: sed per vires quasdam à notis qualitatibus longè diversas:* Et comm. in cap. 7. Lib. 1. Enn. 2. ait. *Corporibus Cælestibus præter lumen, virtutes quoque diversas esse addendas; ex quibus actiones inde proveniant: non quales ab Elementis, sed proprietate quadam occultiori, scilicet speciali formæ; quali ferrum trahitur à Magnete.* Hæc Ficinus. At in rei veritate sicut Medici curationes omnes non tribuunt Elementalibus remediorum qualitatibus, sed formæ, vel qualitati sublimioris ordinis; sic non omnes effectus Astrorum, ad Elementales qualitates reduci queunt.

Sed audiamus Alexandrum de Angelis, qui Lib. i. cap. 5. postquam influentias vel arcanas vires Lunæ pro Æstu Oceani, tum Astrorum Orientium & Occidentium, pro tempestatum mutatioue diu exsibilavit, illasque in Philosophia admodum novitias esse dixit; tandem in fine capitis hæc habet: *Nos verò, qui multò plura Astrologis dare solemus, quàm ipsi probare possint, libenter recipimus, præter lumen, & motum, alias secretiores & abditas Cæli vires: sed ut sobriè iis utantur, rogamus; quod si fecerint, primùm, quæ nondum definitè, distinctèque norunt de Stellarum viribus, pro certis & definitis non venditabunt: Deinde, exploratam jam & perspectam Cæli actionem, non extendent ad plura, quam ejus natura, vel experimentum patiatur; quis est Astrologis omnibus familiaris error*, &c: Ubi notandum, de Angelis hìc tacitè fateri Astrologos multa definitè distinctèque nosse de viribus Stellarum, multasque Cœli actiones exploratas & perspectas habere. Quæro igitur, utrum deliraret de Angelis, dum hæc scripsit? An verò dum sibi contrariatur, asserens cap. 11. *Quæ rebus adveniunt, non advenire à Cælo.* tum cap. 12. *In rerum procreatione nullas esse Cæli partes;* hoc est Cœlum nil conferre. & cap. 7. Lib. 4. *Non potuisse Astrologos vires Planetarum experiri.*

Idem deprehendetur apud Mirandulanum, cæterosque omnes qui Astrologiam datâ operâ oppugnare conati sunt; Tam *magna est veritas & prævalet* in falsitatem; cujus proprium quarto modo (ut vocant) est ipsa contradictio. Quod si Nobis adeò favent ipsorummet adversariorum authoritates, quid hìc opus est adjungere omnium Astrologorum, totque primæ notæ Philosophorum & Theologorum testimonia, cùm præsertim, ut diximus circa finem cap. 5. controversiæ Physicæ minimè sint authoritatibus dirimendæ.

Tertiò. Itaque probatur quotidianis experientiis, simulque ratione. Nam præter experientias fluxus Maris à Luna, & mutationis tempestatum ab ortu vel occasu syderum, de quibus actum est cap. 7. & 8. etiam certò constat, quòd si Planeta, aut signum fuerit in prima domo figuræ Cœlestis, quæ nascente homine erigitur, ille significabit ejus temperamento, moribus, ingenio, vitæ: Et hæc talia erunt, qualia fuerint illa. Quòd si eodem momento temporis, idem Planeta, aut signum extiterit in ejusdem, vel alterius nascentis hominis duodecima figuræ domo; significabit alterutrius morbis; si fuerit in duodecima significabit actionibus atque professioni: si in octava morti, &c.

Jam verò super hisce experientiis ratio dictat, quod Planeta nihil eorum significare potest, quin agat in hominem; ideoque hic ab illo quidpiam recipiat, cujus causâ fiat significatis obooxius: si enim nulla esset actio & passio, nulla etiam esset ratio, cur ipse homo hujus potiùs, quàm alterius Planetæ naturam, in temperamento, indole, ingenio, actionibus, &c: sequeretur, aut Planeta ipse potiùs hæc, quàm alia ipsi homini significaret. Atqui talis effectus neque à luce, nene ab Elementorum qualitatibus formalibus esse potest; utcunque dentur illæ in Planetarum corporibus: Lux enim & calor per corporis Cœlestis, cui insunt, majorem elevationem, aut minorem, supra Horisontem, suorum effectuum species non variant; sed eos duntaxat intendunt, aut remittunt: quippè Sol Oriens remissè tantùm illuminat & calefacit: & quò magis ad meridianum circulum accedit, eò intensiùs illuminat calefacitque: Dum verò ad occasum descendit, ejus lux atque calor proportionaliter etiam suos remittunt effectus: intensio autem & remissio qualitatis ejusdem, non est in qualitate variatio speciei; ut Philosophis notum est.

Jam verò Sol ipse agens in nascentem hominem, præter eam illuminandi & calefaciendi rationem, dum ascendit ad Meridianum, vel ab illo descendit, hoc habet etiam, ut in homine supradictos causet effectus, quos specie, imò genere, inter se differre, palàm est.

Præterea constat etiam experientiâ, quòd ex eo, quia Sol dum uni hominis nascenti est in prima domo, quæ est vitæ, potest simul tempore reperiri in alterius nascentis octava domo, quæ est mortis; possit etiam eodem momeoto temporis, uni esse causa constitutiva temperamenti, atque vitæ: alteri autem causa destructiva temperamenti, atque mortis. Quamobrem cùm dici nequeat, in illo eodem momento temporis, accidere in Sole virtutis propriæ alterationem; necessariò fatendum est, virtutem qua Sol talia efficit, aliam esse à luce atque calore: tum propter specificam effectuum ipsorum diversitatem; tum quia ipsi effectus transcendunt vim lucis atque caloris. Et confirmatur omninò; quia dum Sole sub Horisoote profundiùs demerso nascitur infans, & globi terrestris frigore, atque tenebris involvitur; tamen si tunc Sol fuerit in quinta domo, significabit ejus liberis, si in quarta, parentibus: sique fuerit Dominus primæ vel secundæ, rursus vitæ,

vitæ, vel morti ipsius infantis significabit. Eademque est ratio de Luna, ♄, ♃ cæterisque Planetis, quibus nulla est lux propria, ut Sect. 5. ostensum est. Denique si Planetæ agerent per lumen, ut Picus, de Angelis & alii volunt: Ergo cùm nullus proprium lumen habeat, excepto Sole, sed omnes lumen Solis reflectant ad nos, ut paries, sequeretur, quòd ut paries non dicitur illuminare, cùm id non faciat per se & virtute propria, sed Sol est qui illuminat radio à pariete reflexo: sic Planetæ nihil propria virtute dicerentur agere, omnesque idem efficerent, idem nempè lumen eodem modo reflectentes, quod experientiæ contrariatur. Ergo in Sole cæterisque Planetis, tum etiam signis Zodiaci, mirabilis omninò alia virtus admittenda est, quibus talia efficiant, quamque appellatione generica dicimus esse influentiam.

Quòd si quis, cum Alexandro de Angelis, rationalem supradictorum experientiam, Astrologis familiarem, denegans, merè sensibilem sive brutalem proposuerit; is in brutorum familiam amandetur, donec peritior & sapientior factus, rationali experientiæ assuescat; quam inter merè intellectualem mereque sensibilem dari mediam, Astrologis & Medicis præsertim usitatam, probavimus Lib. 10 contra ipsum de Angelis. Hac enim admissa, nihil nisi frivolum in superioris doctrinæ contrarium objici potest. Admitti autem debere ideò certum est, quia ut ignem calidum esse, nullus probat discursus, sed sola sensibilis experientia: sic corporibus Cœlestibus influentias inesse, quales diximus, innotescit rationali rantùm experientiâ: Quâ cùm sit destitutus Philosophaster, influentias denegans, quid nisi stultum & inane objicere potest? Num rerum naturæ in suo esse dependent ab hominum stultis opinionibus, ab bisque discendæ sunt? Sed jam quid sit virtus adeò mirabilis inquiramus.

Caput II.

Quid sit influentia, & quotuplex in genere.

Ut influentiæ natura perfectiùs explicetur, notandum est, illam dupliciter esse spectandam: Primò secundum suum esse absolutum; vel ut tantùm inest corpori Cœlesti: sicque nobis videtur generatim rectè definiri, si dicatur esse virtus activa corporis Cœlestis ut Cœleste est: quo pacto ab influxus definitione excluduntur, lux, calor, cæteræque activæ qualitates, quæ non in solis corporibus Cœlestibus, sed in Sublunaribus quoque reperiuntur.

Secundò. Penes suum esse relativum ad res Sublunares, quas afficit, cujus ratione appellatur influentia sive influxus, quasi in aliud fluxus, sicque à Nobis universim definitur esse virtus activa corporis Cœlestis, cujus regimini corpora Sublunaria particulariter subjiciuntur. Quo pacto, vis ea, quâ Oceanum Luna movet, dicetur etiam influentia.

At pressiùs, magisque propriè, sic mihi videtur definienda. Quòd nempè influentia sit virtus, sive qualitas activa corporis Cœlestis, quæ pro vario situ radii, quo effunditur in Sublunare corpus, vel subjectum ipsius virtutis susceptivum, dum in scenam mundanam erumpit, diversos specie producit effectus, quibus subjectum ipsum particulari Cœlestium regimini subjicit, quandiu in scena mundana versatur. Cujus definitionis genus est virtus activa corporis Cœlestis. In Astris enim multæ sunt aliæ qualitates activæ, nimirum lux, calor, frigus, &c: Reliquum definitionis est specifica differentia, nulli qualitati Cœlesti, præterquam influentiæ propriè dictæ competens: non luci, quæ duntaxat illuminat, nihilque aliud efficit, ut Sect. 1. patuit, neque calori Solis, etiamsi insitum calorem seminum ad generationem excitet & promoveat, plantasque ac earum fructus maturet. Non enim calor ipse pro sui radii situ diverso ad nascentes plantas, in his diversos specie producit effectus, sed eas tantùm simpliciter calefacit, secundùm magis & minùs, ex supradictis, nec singulas particulari subjicit regimini Solis, vel dominio Solis; sed singulæ ejusdem Agri plantæ eodem modo calori Solis agenti subjiciuntur universaliter. Porro corporum Cœlestium regimen per influentias, arguit in his dominium in regenda Sublunaria influentiarum susceptiva, regendi virtutem admirandam, & regiminis ordinem atque tempus, Omnipotentiæ atque Sapientiæ Dei characteres ipsis corporibus impressos, propriisque locis fusiùs explicandos.

His verò circa influentiarum naturam generaliter dictis, jam sciendum est duplicem dari influxum: quippè fontalem, qui Cœlestibus ipsis corporibus inest: atque effusum in sphæram activitatis ipsorum corporum, quo hæc attingunt Sublunares effectus. Etenim (ut alibi demonstramus) corpora in distans agentia, per suæ virtutis effusionem agunt, & hæc in passivis subjectis recipitur; non autem de subjecti ipsius potentiâ educitur, ut perperàm docetur in Scholis: attamen fontalis influentia & effusa, sunt una eademque virtus materialiter, ut fons aquæ & rivus ex fonte profluens, sunt una eademque aqua.

At hæc tam fontalis, quàm effusa influentia, est iterum duplex, nimirum simplex, quæ unius est corporis, ut primi Cœli, Solis, ♄, ♃, &c: Tum mixta, quæ est multorum corporum simul influentium: Ut ♃ in signo Arietis, vel ♃ cum ♄ conjuncti, quadrati, vel oppositi. Jam verò simplex est eadem perpetuò. Nam & primi Cœli, & Solis, & Saturni, &c: in se spectatorum vis influentialis, est immutabilis: quippè cui nihil in natura datur contrarium propriè dictum, à quo in fontali subjecto alterari queat: At mixta per continuum Planetarum motum, quo diversimodè tam inter se quàm cum signis Zodiaci commiscentur, continuò quoque, etiam quoad speciem, variatur, non quidem materialiter, seu entitativè, sed formaliter, ob diversa specie, vel naturâ corpora ad influendum commiscibilia, ut proprio loco fusiùs explicabitur.

Denique effusa influentia est iterùm duplex: Nempè universalis, sive totalis; quæ totam replet sphæram activitatis corporis influentiis, scilicet totum hunc etiam Mundum Sublunarem, & per quam corpus ipsum movet atque regit uni-

universaliter omnia Sublunaria suæ naturæ analoga: ut Sol, omnia Solaria; Luna, omnia Lunaria, &c: Tum partialis, quæ in aliquo tantùm particulari nascente recipitur, illumque regit particulariter. Et hæc est iterum duplex, scilicet primaria, sive radicalis, momento nativitatis recepta, & secundaria, quæ deinde per directiones, revolutiones & transitus Planetarum supervenit, primariam ad suos effectus congruis temporibus excitans, ut suo loco apperietur.

Porrò influentia ipsa partialis suo constat materiali, atque formali. Et quidem ejus materiale, est ipsius influentiæ radius entitativè spectatus. Formale verò est id quod ipsius radii entitatem ad certos specie effectus determinat; quippè ipsius radii situs, respectu illius nascentis, in quo recipitur. Ideoque ejusdem corporis influentis radii omnes, materialiter spectati, sunt idem specie atque virtute, quippè idem cum fontali influxu: at formaliter spectati, differunt specie atque virtute, pro diversa ratione & natura situum, quibus in subjectum passivum incidunt.

Caput III.

An in Sublunaribus detur aliquod subjectum inhæsionis influentiarum Cœlestium?

Si lucis à Sole effusæ, nullum in sublunaribus datur subjectum, saltem congnitum, inhæsionis, hoc est in quo lux absente Sole perduret, præter lapidem illum calcinatum Julii Cæsaris LA GALLA, de quo egimus cap. 2. Lib. 11. Tum si virtutis à magnete effusæ nullum quoque in natura datur subjectum inhæsionis præter ferrum: Jure dubitari potest, an influentiæ, quæ inter corporum Cœlestium vires sunt omnium subtilissimæ, & excellentissimæ, habeant in sublunaribus aliquod subjectum cui inhæreant, & in quo suos producant effectus; non secus ac lux in supradicto lapide, & vis magnetica in ferro, suos edunt effectus; tum quod illud sit?

Diximus autem cap. 11. proprium subjectum inhæsionis influentiarum esse spiritum seminis rerum sublunarium, præsertim verò animalium, quibus sponte agere & moveri proprium est. Nam semen prout adhuc est in parentibus, horum fato subjacet: prout verò ab utroque parente decidit in matricem pro generatione, & ambo semina in unum numero corpus coalescunt: jam per proprium spiritum, instar alterius individui, fato proprio subjici incipit; receptis in ipso spiritu Astrorum influxibus momento generationis. Ex toto autem tunc demùm proprio subjicitur fato spiritus ille conformationis, & actionum vitalium author, cùm maturus foetus ex utero materno (in quo matris etiam fato suberat) in scenam mundanam excluditur; Hæc autem sic probantur.

Ac primùm, quòd homo in suo ortu, præter qualitates Elementales, aliquid aliud à Cœlo recipiat, cujus causâ Cœlo in significatis & motionibus correspondeat, quodque influentia dicitur, jam probatum est cap. 27. Præterea quòd in ipso seminis spiritu influentia recipiatur, inde conjicitur; tum quia nullum in sublunaribus datur subjectum virtuti tam nobili, qualis est influentia, magis proportionatum, ut dictum est circa finem cap. 11. Tum quia spiritus ille, cum sit tantum destinatus ad agendum, utpotè à quo fiunt conformatio in utero, omnesque vitales actiones durante vitâ, hæc verò fiant juxta naturam atque impulsum influentiarum, initio generationis, vel nativitatis vigentium; ad hoc certè necesse est, ut spiritus ille ab iisdem influentiis dirigatur, ideoque illas in generationis initio ac nativitate receperit: idque non obiter, sed firma cum inhæsione, quæ toto vitæ decursu perduret; quandoquidem vis influentiarum ipsarum totâ durante vitâ nati in ipso esse deprehenditur; quod sine tali inhæsione fieri nequit, cùm vis illa operari non possit, quin sit alicubi: at nullibi fit, nisi in ipso homine fuerit, quòd in Cœlo spectata tempore nativitatis, citò dissipata fuerit, per Cœli & Planetarum motum.

Est igitur spiritus seminis animalium, præcipuum subjectum inhæsionis influentiarum, quæ etiamsi recipiantur in cujusvis alterius seminis spiritu inhæsive, ut in spiritu seminis plantæ, metalli, &c: tamen in singulis generibus non idem efficiunt, quod enim recipitur ad modum recipientis recipitur, agitque juxta naturam ipsius recipientis: ideòque in hominibus aliud, in brutis aliud, in plantis aliud, & in metallis aliud operantur: ut alibi fusiùs exponitur. Quòd autem hæc vera sint, luculentissimum nobis suppeditabit testimonium Picus ipse Mirandulanus, qui Lib. 3. cap. 4. & 5. influentias respuens, & quod bis attribuimus, ipse luci, ejusque soboli, calori, falsò attribuens, de ipso calore prout afficit corpora viventia, juxta Platonicorum doctrinam sic loquitur. *Cùm summum teneat in corporibus ista qualitas gradum, sicut habet, ut corpora ipsa perficiat qualia diximus, ita ut proximè substernatur vitæ, quasque extrema compilet invicem, corpori vitam & vitæ corpus. Quapropter in omnibus etiam viventibus inter hoc quod videtur crassius habitaculum, & animam vitæ fontem, medius est quem spiritum appellamus, tenuissimum corpus & invisibile, luci, caloríque illi sydereo maximè cognatum, cui vitâ præcipuè adest; perque cum suas in hoc visibile atque terrosum vires explicat atque diffundit. Sic in materia seminali latet hoc genere spiritus, cujus imprimis utitur ministerio vis illa divinior, artifexque vitalium operum, vice animæ fungens, à qua defluxit, & speciem generantis propagans in materia quam occupavit. Non sunt autem vel gignendis corporibus, vel servandis, vel muneribus sensuum obeundis utiles isti spiritus, si Cœlestis spiritus (hoc est caloris quem diximus) ope destituantur: quia mobilior, purior, efficacior, propterea proximior vitæ, roborat infirmitatem spiritus inferioris, & suo commercio reddit animæ cognatiorem.* Hæc Picus, quæ omninò confirmant, spiritum seminis esse virtuti Cœlesti maximè cognatum, ejusque subjectum præ cæteris idoneum. Quòd autem virtus illa quam Divinam vocat, sit lux, qua carent Planetæ omnes, præter Solem; vel motus (præter quæ duo nullam influentiam, aut vim peculiarem Cœlestibus inesse, contendit cap. 5.) perabsurdum est, ut probavimus Lib. 7. cap. 13. Ergo est peculiaris formalisque virtus Astrorum, quam influentiam propriè nominamus.

Caput IV.

An Corporum Cœlestium influxus differant ab eorum formis substantialibus; cunctaque Corpora Cœlestia sint influentiis dotata?

Corporum Cœlestium influentias ab eorum formis substantialibus differre, probatur: Primò, quia nulla forma substantialis agit immediatè in corpus alienum; sed duntaxat per virtutem sibi propriam: Cùm igitur corpora Cœlestia per suam influentiam attingant immediatè corpora sublunaria, dum in hæc aguot: Ergo illa non erit eorum forma substantialis. Secundò: Influentia ipsa recipitur in corporibus subluoaribus, ex cap. 29: Non ergo est forma substantialis: alioquin si forma Solis reciperetur in homine, dum generatur, ipse esset Sol formaliter; quod opinari, absurdum est. Probaturque à simili de virtute magnetica in ferro recepta, quam esse magnetis substaotialem formam, nemo sanæ mentis Philosophus dixerit. Alioqui duæ formæ substantiales, ferri & magnetis, citra subordioationem simul inessent eidem subjecto: absurda enim est eorum opinio, qui ferrum & magnetem specie non differre putant; sed esse eandem utriusq; naturam; cùm ferrum nullum, nisi priùs magneti affrictum, aliud ferrum attrahat; proindeque omne ferrum ex se, magnetis specifica virtute careat; sitque duntaxat subjectum ei cum inhæsione recipiendæ præ cæteris idoneum. Est igitur influentia corporis Cœlestis, virtus à forma substantiali ipsius corporis profluens, per quam corpus ipsum, soli suæ naturæ proprios atque formales producit effectus.

Jam verò quòd corpora cuncta Cœlestia sint influentiis dotata, probatur innumeris experientiis Astrologorum, in Planetis, stellis fixis, & dodecatemoriis, quæ sunt partes primi mobilis, oec refert quòd omoium fixarum influentiæ nondum sint experientiâ detectæ; sed tantùm aliquarum; illustriorum scilicet: Nam posset eadem fieri de plantis objectio vana; indeque inferri aliquas nullius esse virtutis, quòd earum vires nondum innotescant; id verò coram Medicis ridiculum foret.

Dicet aliquis, Cœlum fixarum vel propria carere influentiâ; vel hanc Astrologis ignotam esse; unde necesse est, plurimos errores in Astrologiam manere.

Sed respondeo: In Cœlo fixarum duo esse coosideranda; quippè Cœlum ipsum seorsim, & stellas ei affixas. Et hæc rursus dupliciter spectandæ sunt, nempè singulatim, & prout concurrunt in compositionem quarumdam figurarum, quæ vulgò constellationes appellaotur; quales sunt Ursa Major, Pleiades, Scorpius, Orion, Delphinus, & plures aliæ; quæ primo intuitu oculos atq; mentem in sui considerationem rapiunt. Jam verò fixæ utroq; modo spectatæ, proprias habeot influentias, ut de pluribus, imò præcipuis experientia constat: at sunt multò plures quarum influxus proprii ignorantur; præsertim quatenus proprio motu feruntur, sub dodecatemoriis, ob hunc motum tardissimum, qui tardè admodum innotescere cœpit: & incuriam Astrologorum in illis observandis. Verumtamen magnus inde error nequit accidere in judiciis Astrologicis; quorum præcipuum fundamentum sunt Planetæ, Mundi hujus inferioris Rectores primarii, cum primi Cœli dodecatemoriis: Horum autem influentiæ propriæ, sunt Astrologis admodum cognitæ. At Cœlum ipsum, etsi quatenus corpus Cœleste à primo Mobili naturâ diversum, proprio etiam non careat influxu: Per hunc tamen agit tantùm universaliter, ac eodem modo secundùm omnes sui partes spectatas, cum abstractione à fixis, qualiter etiam ageret primum Mobile, nisi in diversæ naturæ dodecatemoria divisum esset, ut dicetur Lib. 14. Et qualiter etiam ageret Æther, in quo sunt Planetæ, si ille esset Cœlum aliquod peculiari influentiâ præditum: totaque diversitas agendi Cœli fixarum pendet à fixis ipsis & constellationibus. Quamobrem hujus Cœli seorsim spectati proprius influxus, à quo mutationes non accidunt in sublunaribus, jure non cadit in coosiderationem Astrologicorum judiciorum; sed tantùm fixarum & constellationum, pro ut motu diurno percurrunt domos figuræ Cœlestis, & cum Planetis conjunguntur: quamvis ex præcognita fixæ natura, vel influentia propria, ejusque situ in hoc vel illo dodecatemorio, judicandum sit, ut de Planetis ipsis, quod tamen à nemine fuit huc usque usitatum.

Objicit alius, saltem Ioviales satellites, aut propriis destitui influxibus, contra assertionem nostram; aut eos esse nobis ignotos, indeque judicia Astrologica, præsertim per Iovem, fieri manca & erronea, cùm ipsi satellites sint Planetæ, ideóque fixis ipsis prioræ magnitudinis longè potentiores in hæc inferiora.

Sed respondeo: illum qui Iovialibus satellitibus peculiares denegaret influxus, nullum suæ negationis habere fundamentum: probabilioremque esse contrariam opinionem; cùm in cæteris omnibus Planetis & fixis influentiæ propriæ deprehenduntur. Quamvis autem Iovialium singulorum peculiares influxus nondum innotescant: quod à paucis annis per tubum opticum nobis apparere cœperint; neque eos in natura inutiles aut superfluos esse dicendum sit: Tamen inde grandis error nequit irrepere; eò quòd maxima eorum à Iove elongatio sit duntaxat 15. minutorum. Ideóque sint tam inter se quàm Iovi semper conjuncti partiliter; eodemque ferè radii situ cum Iove incidant in hæc sublunaria. Unde totum illud systema pro unico Iove sumi potest io judiciis; & huc usque sumptum ob anteà ignotos Ioviales, non fefellit Astrologos circa Iovis naturam & particularem influxum. Attamen ad hujus rei exquisitorem ootitiam, minimè spernendam, utile esset deinceps vel observatione Iovialium momento nativitatis, vel exactis motuum ipsorum Tabulis, si talis darentur, annotare, utrum omnes satellites, vel aliqui, tum qui sunt ipsi Iovi Orientales, Occidentales, & corporaliter juncti: ut inde peculiaris etiam influxus ipsorum detigi posset: quandoquidem per has tantùm passiones potest ab illis aliqua influentiæ Iovis varietas accidere, præsertim circa initia signorum & domorum figuræ Cœlestis: quod hîc pro posteris obiter monuisse sufficiat; quamvis Iovialibus satellibus singulis, minorem inesse virtutem censeam, saltem nostri respectu, quàm fixis quartæ magnitudinis, ob illorum exilitatem.

Caput V.

Quomodo corpora Cœlestia agant per suos influxus in hæc inferiora.

Dictum est cap. 4. Sect. 1. Astra per lumen, calorem & cæteras qualitates Elementales agere in hæc inferiora per vim sui radii; cumque radius perpendicularis sit omnium fortissimus, (cujus scilicet nihil deperditur, aut aliò reflectitur, sed vel totus penetrat subjectum, vel in seipsum reflexus, magis vigoratur ad agendum idem subjectum) aliorum verò quilibet eò sit debilior, quò fuerit obliquior ob rationes contrarias: sequitur, & probat experientia, quòd Sol non alibi potentiùs illuminat & calefacit, quàm in Meridiano circulo, nec alibi debiliùs quàm in Horisonte. Utrobique verò eundem tantùm specie producit effectum: scilicet lumen & calorem suum effundit, atq; communicat. At per influentias non agunt Astra penes vim sui radii formaliter: sed penes vim atque naturam domus figuræ Cœlestis, in qua vel præsens reperitur, vel absens dominatur corpus Cœleste influens. Itaque Planeta in prima domo, vel ejus dominus momento nativitatis pueri, influet in ipsum ratione temperamenti, vitæ, morum, ingenii; quòd hæc ad naturam primæ domus pertineant: si fuerit in decima domo, vel ejus dominus, influet ratione actionum professionis, dignitatum, quòd hæc ad naturam decimæ domûs pertineant; ut ostensum est Lib. 18. Atque sic de cæteris, mutata semper effectus specie, prout Planeta motu primi mobilis transfertur de uno spatio in aliud, corpore vel dominio. Ad hæc influentiæ, ex domibus cardinalibus 1. 4. 7. 10. fortiùs agunt quàm ex aliis; omnium autem fortissimè ex prima domo, vel Horoscopo, ut dictum est Lib. 18. Id verò est contra naturam lucis atque caloris, quæ ex duodecima vel undecima longè fortiùs agunt quàm ex prima. Præterea lux, calor, frigus, odor, sonus, &c: in distans agentia, undequaque suam vim effundunt & per illam agunt: at influentiarum actio propria tantùm dirigitur versus Terram, sive Mundi centrum, ut à nobis ostensum Libro 3. Sect. 1. cap. 9. Denique Planetæ in cujusque rei ortu, vel nativitate vim suam per determinationem imprimunt illi parti primi mobilis, sub qua respectu Terræ fuerunt horâ nativitatis; quâ vi impressâ regitur infans vitâ durante, ut fusè proprio loco probabitur. Talis igitur est mirabilis modus agendi influentiarum, qui ipsis solis competit; & de quo hîc duntaxat in genere dicendum est: Vide adhuc caput sequens.

Caput VI.

De influentiarum admirandis proprietatibus & potestate.

Inter corporeas Naturæ vires, nulla est quæ hominis ingenium in admirationem sublimiùs rapere, attentiùsque suspendere possit, quàm corporum Cœlestium influxus; præsertim verò primi Cœli: Equidem magnetis virtus valdè mirabilis est; tum quòd ille ferrum attrahi, huicque aliud ferrum trahendi vim communicet; tum quòd acus ferrea eo illita, & in æquilibrio mobilis, quemdam Cœli respectu situm, ut ipse magnes observet, multaque alia planè stupenda in ipsius magnetis virtute, deprehenduntur. Ac præsertim hoc tempore variatio declinationis acus magneticæ à circulo Meridiano in eodem Terræ loco, quæ non parùm turbat Magnetologiæ studiosos. Verùm etsi nulla sit in Natura virtus corporea influentiæ similior, quàm magnetica; huic tamen illa maximè antecellit.

Vis enim magnetica ferro impressa ignitione ferri deperit, ipsius ferri natura superstite: at influentia homini nascenti impressa, in ipso durat usque ad mortem, quæ ab ipsa etiam causatur influentia, per quam toto vitæ decursu homo & Cœlum sibi mutuò correspondent. Infans enim in matris utero participat influentiis per matrem, cujus influentiis propriis ille tunc subjicitur: at influentia quam nascendo excipit, est prima quam per se ipsum excipit; ideóque ad eum propriè pertinet, & in eo radices agit immobiles, maximè efficaces.

Ad hæc vis magnetica suum corpus, tum ferri in quod effusa est, subjicit quoad situm cuidam tantùm Cœli parti, at per influentiam tota animalis natura, quoad actiones & passiones subjicitur omnibus primi Cœli dodecatemoriis, tum Planetis atque Stellis.

Præterea vis magnetis corpora solida, ut Tabulam ligneam mediocris spissitudinis penetrat in instanti, & magnes motus sub Tabula ferrum supra Tabulam positum movet: at influxus, verbi gratiâ, Saturni, sub Terra latentis, ex longissima distantia, non solum Telluris totum corpus penetrat in instanti, nascentem supra Terram hominem pro ratione sui situs afficiens: Sed si inter Saturnum & Tellurem, Luna aut alius Planeta in eodem radio reperiatur, hunc quoque penetrabit, atque in Nato reperietur mixta utriusq; Planetæ virtus; ut experientiæ Astrologicæ probant.

Insuper autem hoc habet influentia corporis cujuslibet Cœlestis, verbi gratiâ, Solis, ut quamvis sit specie & numero unica atq; simplex; tamen simul tempore, vel eodē instanti, producat omnes influentiis possibiles effectuum species. Si enim quo instanti Sol in unius nascentis hominis genesi est in prima figuræ domo, fuerit etiam in alterius nascentis hominis domo secunda: tum aliorum octava, decima, duodecima, &c: etiam eodem instanti simul influens, erit primo citra vitam, secundo circa divitias, aliis circa mortem, actiones, morbos, &c: cui influentiarum agendi modo nullus in reliquis creaturis, saltem corporeis datur similis: quique Dei modum agendi perfectiùs exprimat ac imitetur.

Multæ sunt aliæ influxuum proprietates stupendæ, commodiùs propriis locis exponendæ. Itaque ad eas adversus osores Astrologiæ, quantum hîc opus erat, defendendas, & stabiliendas, huc usque pugnasse, ac ni fallor, vicisse sufficiat.

FINIS LIBRI DUODECIMI.

ASTRO-

ASTROLOGIÆ GALLICÆ

LIBER DECIMUSTERTIUS

De propriis Naturis & Viribus Planetarum singulorum, atque fixarum.

PRÆFATIO.

Postquam Libro 9. Planetas ex Elementis Æthere atque Cælis mixtos esse ostensum est: Et Lib. 11. 12 in genere duntaxat expositæ fuerunt variæ agendi vires corporum Cælestium: Jam videtur opportunum proprias Planetarum naturas scrutari penitiùs, quantùm ratione & experientiâ id à Nobis fieri poterit. Cujusque verò Planetæ natura propria, duplex est; nempe substantialis & accidentalis: Illa est unica numero substantialis forma Planetæ. Hæc autem triplex esse deprehenditur, quippè Elementalis, Æthera, & Cælestis: à triplici miscibilium genere quibus Planeta constat ut dictum est Lib. 9. Sic enim mixtis Sublunaribus diversæ insunt naturæ accidentales atque virtutes, à diversis miscibilibus quibus illa componuntur; ut patet in aceto, rosa, opio, &c: in quibus natura calida & frigida, seu aquea & ignea simul deprehenduntur, quarum quælibet per se operatur. In Planetis autem natura Elementalis non est unica atque simplex, quia non omnes constant unico, eodemque Elemento, sed multiplex: atque continetur in ipsis tum formaliter, ob Elementa admixta; tum etiam eminenter, ob adjunctam Cælestem materiam, cui eminenter insunt vires Elementorum: Atque apparet utraque ex productione caloris & frigoris in his inferioribus; formalis quidem, quia Sol sensibiliter calefacit, Saturnus autem necnon Luna in Novilunio vel Eclipsi refrigerant: Eminentialis verò, quia Sol etiam subterraneus, si fuerit dominus Horoscopi, Nato calidum imprimit temperamentum, quod esse nequit à formali vel actuali calore Solis, qui Tellurem totam penetrare nequit: Sed Æthera deprehenditur potissimùm ex humorum spirituum & corporearum facultatum diverso motu in hominibus: Ac denique Cælestis ex variis vitæ accidentibus fortunis vel infortuniis circa corpus, ingenium & bona externa, ut suo loco explicabitur. De his igitur naturis jam sigillatim agendum est; ac primò de Elementali.

SECTIO I.

De Elementali Planetarum Naturâ, tum de Æthera & Cælesti.

CAPUT I.

Quod Ptolomæus, Cardanus cæterique Astrologi Veteres, multùm erraverint in tradenda Planetarum Elementali natura.

Hic autem auspicandum ab ipso Astrologorum Principe Ptolomæo. Qui quidem in assignandis Planetarum singulorum qualitatibus Elementalibus, à vero haud multùm aberravit: sed circa earum causas in absurda & contradictoria lapsus est, dum scilicet Planetarum situm & distantiam ad Tellurem, Solem, & inter se, pro causis ipsis exponit cap. 3. Lib. 1. Quatripartiti. Si enim (ut ipse vult) Saturnus sit frigidus & siccus; quod à calore Solis & humidis Terræ vaporibus longissimè distet, ergo eadem ratione ♂ erit Venere frigidior, quippè quia à Sole longiùs distet. Jupiter autem erit Marte siccior, quòd ille à Terra longiùs distet. Præterea si ideò Jupiter sit temperatæ Naturæ, quòd medius feratur inter Saturnum frigefacientem & Martem urentem, ergo ♂ qui medius fertur inter ♃ & ♀, erit Planetarum omnium temperatissimus: Venus autem quæ fertur inter ♂ & ☉, omnium calidissima. Atqui hæc omnia sunt absurda & apud Ptolomæum contradictoria. Præterea dum ait Lunam esse humidam, quia Terræ proxima est, & vicina humidis vaporibus; plurimùm fallitur si putet humidos Terræ vapores ad Lunam pertingere, ut inde fiat humida; neque hic quærendum est qualis sit Luna à vaporibus, sed qualis sit in se; qualis enim est in se, tales debet effectus producere, ut patet ex Sole, qui ideò calefacit, quia in se calidus est, & igneus. Errat quoque similiter dum ait Lunam aliquantulum calefacere, idq; propterea quòd lumen à Sole accipit: Nam neque lumen Solis calefacit, ut ostendimus Lib. 11. sed ejus calor, qui Terram etiam & Aquam ex se frigidas calefacit: Nec ipsa Lunæ natura calida est, sed frigida, ut Luæ & aquarum sympathia, necnon Luna ipsa in Eclipsibus testantur. Denique Jovem perperam asserit humidum, cùm ei magis congruat moderata siccitas, ut suo loco ostendetur; jamque dictum est Lib. 9 Sect. 3. cap. 8.

Quamobrem satiùs fuisset Ptolomæo & scientiæ convenientius Planetarum naturas intrinsecas venari ex eorum propriis effectibus, quòd nempè his suis causis assimulentur, ideóque illas

ſaltem à poſteriori detegant: unde Proclus rectè ait, *Stellarum & Planetarum vires effectrices, ſumendas eſſe ab ea quam in nobis exercent*, quod tamen intellige per ſe, & non per vapores aut primas qualitates in ambientem effuſas, cùm Aſtra nos propriæ virtutis immediatione attingere certum ſit, naſcanturque Hyeme rigida homines calidi & bilioſi, ſicut æſtate fervida frigidi & pituitoſi, ut quotidiana probat experientia.

At Cardanus primùm in hoc erravit Commento in Quatripartitum Ptolemæi, quòd hunc ut Euangeliſtam habuerit, à cujus doctrina vel latum unguem diſcedere Religioni duxerit, illique in omnibus defendendæ ſeſe mancipaverit, paſſim aſſerens *ipſum nulli ante ſe innotuiſſe*. Deinde in illa exponenda multos in errores lapſus eſt, frequenterque eò abſurdiora tradit, quò veriora majoraque arcana pollicetur. Quamobrem nullius ego Authoris mancipium, ſed ingenio ad Philoſophandum liber, ſoliuſque naturæ intentus; etiam Cardani errores circa Planetarum naturas Elementales hic annotabo; quod res iſta ſit momenti præcipui, ut quæ ad Aſtrologiæ principia ſpectet, multoſque nimis credulos aut minus perſpicaces ſeduxerit Cardani Authoritas, maximo Aſtrologiæ & Philoſophiæ damno: quamvis ingenuè fateatur multa etiam ab eodem ſubtiliter doctéque tradita fuiſſe; ita ut inter cæteros qui circa hanc abſtruſiſſimam ſcientiam philoſophati ſunt Aſtrologos, principem locum mereatur: ſed homines ſumus hic verſantes in tenebris, quas ingenii acie penetrare atque diſſipare arduum eſt & perdifficile: neque meipſum apud poſteros reprehenſione immunem profiteor; attamen abſit ut ſingula illius errata refellam; id enim nimis longum, tædioſum, imò ſuperfluum foret, & peculiarem librum poſceret ampliorem, quàm ſit ejus commentarius in Ptolomæi Quatripartitum: ſed duntaxat præcipua refellam, ubi neceſſum videbitur: cætera enim ex veris Aſtrologiæ principiis à me tradendis ſufficienter patebunt.

Itaque Cardanus Commento in cap. 3. lib. 1. Quatrip. ſupponit imprimis *duas duntaxat in natura eſſe qualitates, unam agentem Cæleſtemque, & vocatur calor, & alteram quæ eſt humidum Elementale*, frigiditatem verò & ſiccitatem ait eſſe tantùm privationes, hanc humiditatis, illam caliditatis. Quæ ſententia planè erronea jam ſufficienter à nobis refutata eſt lib. 3. ſect. 2. cap. 3. Ex hoc autem falſo fundamento, deducit Aſtra omnia eſſe calida, quia agunt; quaſi verò ſoli calori agere competeret; indeque non etiam ſequatur glaciem eſſe calidam quippe quæ ſaltem à ſubjecto pellit calorem; quem nonnisi ab aliquo agente expelli poſſe fatuum eſſet inficiari. Delirat autem dum *calor* (inquit) *non eſt qualitas ſimpliciter, ſed ſubſtantia in lumine*: tum quia calorem vult eſſe ſubſtantiam, tum quia lumen vult eſſe ſubjectum talis ſubſtantiæ. Ad hæc dum ait calorem non eſſe qualitatem, idemque confirmat inferius dicens neque Solem neque ullum aliud Aſtrum qualitate ulla præditum eſſe, ſibi contradicit; dum ſuperius aſſeruit duas duntaxat in natura eſſe qualitates, calorem, ſcilicet, Cœleſtem & humidum Elementale. Sed rurſus ſibi contradicit dum ait duplicem eſſe calorem atque etiam duplex humidum: alterum quidem ſubſtantiâ quo pacto (inquit) Sol eſt calidiſſimus & humidiſſimus; alterum ſecundùm qualitatem impreſſam; quo pacto Sol eſt moderatè calidus & paululum ſiccus: nam dum Solem facit humidiſſimum ſubſtantiâ, admittit aliud humidum quàm Elementale, quod tantùm vocat ſecundùm qualitatem impreſſam; ideoque plures erunt qualitates quàm duæ ab eo ſuppoſitæ. Hem ergo quàm malè ſibi cohæreat Cardani doctrina de qualitatibus Aſtrorum.

Interim verò cogitur aſſerere Saturnum eſſe Authorem frigiditatis, cúmque ſit omni alio frigidior Aſtro, ipſam ſemper refrigerare: Idque duobus modis explicat; primo, *quia Saturnus minùs habet caloris quovis alio Aſtro, ideóque junctus Lunæ dicitur refrigerare, quia minùs quàm Luna calefacit, minùs enim calidum* (inquit) *commixtum magis calido, hoc temperat, ut patet de Aqua tepida & calida ſimul mixtis*. Verum hic Cardanus fallitur. Non enim in Aqua fit temperies à calore remiſſo tepidæ, ſed à frigore ei ſocio, idque inde probatur, quia nunquam minus calefaciens remittit ſuo calore vim ſeu effectum magis calefacientis: non ſecus ac minus lucidum ſua luce non remittit lumen lucidioris, alioquin eſſet actio à proportione minoris inæqualitatis, quod in natura abſurdum eſt. Quandoquidem ſi calor in calorem agere queat, rationi ſit convenientius, quod major, quantum poteſt intendat minorem, quàm hic illum remittat, aut partem ejus corrumpat. Secundò, *quia Saturnus aliorum Aſtrorum calidiorum opus impedit*, ſed qua virtute impedit? Sanè non calore majore, ex hypotheſi, nec etiam minore: nam cùm certiſſimum ſit virtutem unitam, fortiorem eſſe diſperſâ, ut experientia probat, neceſſe eſt ut pluribus calidis ſimul concurrentibus intenſior producatur effectus ab omnibus quàm à quovis ſingulorum: eſtque ridiculum arbitrari lucem & calorem Solis, à candelæ luce & calore impediri: neceſſe eſt igitur ut Saturnus altera qualitate quàm calore refrigeret, quæ non poteſt non eſſe ipſius Saturni reale frigus.

Cæterùm quoniam Cardanus mentem ſuam, adeò confusè & barbarè explicuit, pluribus etiam contradictionibus intermixtis, ut vix à quoquam percipi queat; illam hic breviter explanabo. Itaque voluit nullum Aſtrum ulla eſſe affectum Elementali qualitate formaliter, utpotè caloris & humiditatis quas Solas in natura ſupponit, ſed eas duntaxat continere virtute vel eminenter: [illegible] dicit *Aſtrum eſſe calidum & humidum ſubſtantiâ*: attamen Aſtra ipſa vult eſſe calida & humida effectivè, hoc eſt tales qualitates imprimere corporibus ſublunaribus, dum ait *Aſtrum eſſe calidum & humidum ſecundùm qualitatem impreſſam*: atque hæc eſt communis doctrina Ptolemæi, Ariſtotelis, aliorumque veterum Philoſophorum omnem generationem vel alterationem corruptivam in Cœlo negantium: quæ cùm ſit erronea, ut hoc ſæculo patuit ex generatione Stellarum novarum, Cometarum & macularum Solis: hic dicendum ſupereſt, Cardanum etiam erraſſe cum veteribus: Cæteris autem erravit gravius, dum in Aſtris unicam admittit qualitatem activam quippè calorem: quandoquidem lux

lux est alia à calore qualitas activa, præterquam dari etiam influentias summè activas qualitates, & modo ac calore, & luce diverso, non solum multi Veteres censuere, sed evidentissimè probavimus lib. 12. cap. 27.

Sic igitur ejus opinione rejecta circa Astrorum qualitates in genere, jam videndum quid de singulis Planetis censeat. Primum itaque de Sole, ait, illum esse secundum substantiam, calidissimum & humidissimum, at secundum qualitatem impressam, moderatè calidum & paululum siccum: hoc est illum non formaliter, vel actu: sed tantùm virtute esse calidissimum & humidissimum: impressione verò vel effectu esse moderatè calidum & paululum siccum. At ipsum esse formaliter calidum probavimus Lib. 9. Sectione 3. cap. 6. Cumque ex Cardano omne astrum talem habeat virtutem, qualem habet (hoc est efficit) impressionem; quomodo vocat illum humidissimum secundum substantiam, si secundum impressionem fuerit paululum siccus? Hîc sibi rursus contradicit. Præterea an ideò exsiccabit, quia est humidissimus? Imò fatetur Cardanus iterum sibi contradicens, in insula Sancti Thomæ sub Æquatore tunc fieri Hyemem cum Sol ejus vertici superstat, plurimis vaporibus in Aerem attractis: ergo ibi Sol secundum qualitatem impressam non erit calidus & siccus, sed frigidus & humidus: ideoque talis erit quoque secundum substantiam. Igitur ex Cardano contra seipsum patet in Sole admittendas esse igneas qualitates, quippè summum calorem cum remissa siccitate, quæ cum aerea vel æetherea humiditate in ipsius Solis mixto corpore est compatibilis, ut patet in flamma nostrate, quæ aliud non est quàm accensum oleum; ab illis enim duabus qualitatibus prodeunt omnes superiores Solis effectus; per se aut per accidens.

Pro aliis verò corporibus cœlestibus supponit Cardanus quodlibet astrum dupliciter lucere ut Lunam; nempè proprio lumine atque Solis, sed hoc est etiam erroneum in stellis fixis atque Planetis: Nam stellæ fixæ proprio duntaxat lumine fulgent, nec ad eas pertingit lumen Solis, Planetæ verò non secus ac Tellus proprio lumine carent, tantùmque opaca eorum corpora extrinsecè lumen à Sole excipiunt in superficie, illudque in hæc inferiora reflectunt, ut patet in Luna & Venere corniculatis; hæcque omnia jam suo loco probavimus. Consequenter igitur Cardanus errat, dum ait Lunam humectare proprio & Solis lumine attrahendo vapores, sed calefacere tantùm lumine Solis reflexo: Ad hæc si utroque lumine agit: Ergo utroque calefacit; nec potest utroque vapores attrahere quin utroque calefaciat; vel fatendum erit vapores à calore non fieri, nec elevari, quod Cardanus ipse non concedet.

Post hæc aliorum Planetarum singulorum naturas exponens, ait: *Saturnum Solis radios debiliter tantùm recipere, quòd ab hoc plurimùm ille recedat: atque idcircò minimùm calefacere* (quod est respectu nostri plurimùm refrigerare) *sed parum arefacere, quia plurimum ab humido Terræ distat, unde multos vapores elevare nequit*: Et hæc est doctrina Ptolemæi jam superiùs rejecta, ut planè absurda, cùm Planetæ ipsi proprias naturas non magis à sua & Solis vel Terræ distantia sumant, quàm Sol vel Terra propriam naturam à sua & aliorum, aut mutua inter se distantia, propriasque ipsi Planetæ naturas habeant, priusquam vapores elevent. De reliquis autem Planetis consentit Cardanus cum Ptolemæo jam superiùs refutato, sed de Luna (quam facit æquè humidam atque Solem calidum) in hoc dissentit, quod ei proprium tribuat calorem, fermè similem calori Saturni; indeque sequatur ipsam Saturni instar refrigerare contra Ptolemæi mentem. At Luna ex ipso etiam Ptolemæo & Cardano deberet esse ipso etiam Marte calidior, quòd nempè sit Soli vicinior: Sique dixerit quispiam, Cardanum hîc de proprio calore Lunæ intelligi, non de adventitio à radiis & distantia Solis: Cur (inquam) in aliis Planetis calor determinabitur penes hanc distantiam, & non in Luna? Imò cur in Luna admittit proprium calorem, & non in aliis Planetis, cùm omnes propria virtute agant, & quidquid agit, calidum sit ex Cardano supra? Quod si admittit in omnibus, cur eorum naturas determinat per id quod est illis extrinsecum & alienum, non autem per proprium? Patet igitur evidentissimè quàm malè Ptolemæus & Cardanus de Planetarum naturis Philosophati sint: ideoque eorum doctrina repudiata, standum censemus iis quæ à nobis dicta sunt Libro nono, Sectione tertia, circa hujusmodi naturas Elementarias Planetarum, quandoquidem effectibus & experientiis quadrant.

Nec etiam audiendus est Marsilius Ficinus in capite sexto libri secundi Ennead. secundæ Plotini, ubi Averrois & Abraham Avenzræ opinionem secutus, asserit: *In Cœlo nullum esse frigus, nec siccitatem, sed tantùm calorem & humorem: Et Planetas quæ humore magis abundant, ut Saturnus, ea minus calefacere, indeque dici frigida: quæ verò calore magis abundant, ut Sol & Mars, ea dici calidiora atque sicca, quia minùs humida sunt.* Nam præterquam quòd Plotinus cæterique Platonici vix unquam aliquid probant eorum quæ asserunt: si in ♄ prædominaretur humiditas, ipse per se humectaret, at è contra exsiccat, ut patet ex temperamentis Natorum quibus ille præest, ex signis præsertim igneis aut terreis, à quibus propria ejus siccitas non temperatur.

Sed neque videtur omittenda vulgarium quorundam Astrologorum imperitia, qui nullam in ullo Planeta qualitatem caloris, frigoris, humiditatis, vel siccitatis, formaliter vel eminenter videntur agnoscere, dum in colligendo Natorum temperamento, Planetæ naturam determinant penes Naturam signi in quo ille versatur. Ut si Saturnus & Venus fuerint in signis aëreis, faciunt utrumque & æquè calidum & humidum: si in terreis, utrumque & æquè frigidum & siccum, nulla habita ratione propriæ naturæ Planetarum, quasi à solis signis vim agendi sumerent, eamque mutato signo subinde variarent, quod utrumque à Nobis rejicitur Lib. 20. At dum supradictos errores tollere meditamur, fatendum, monendumque videtur, hominis ingenium nimis imbecillum esse ad Planetarum qualitates

litates Elementales præcisè definiendas : cùm autem hæc determinatio, si non exacta, saltem rationabilis & experientiis consona, sit in Astrologicis summè necessaria, idcircò hic eam exponemus, qualis infra sequitur; habita duntaxat ratione qualitatum in singulis Planetis prædominantium : vel ipsius prædominii qualitatum contrariarum.

Caput II.

Quo singulorum Planetarum vires Elementales juxta Astrologorum Experienrientias determinantur respectu Globi terrestris.

Absurdum est Astrologos in supputandis Planetarum locis adeò exactos esse velle, & nullam virtutis Planetæ accuratè definiendæ rationem excogitasse, cùm tamen loca propter virtutes inquirantur, & quales hæ sunt, tales sequantur effectus : ut verò defectum hunc pro viribus suppleamus, sic Nobis erit procedendum.

Statuitur à Ptolemæo & peritioribus Astrologis experientiâ edoctis Venerem esse naturâ suâ calidam & humidam, sed in ea prædominari humiditatem : sit ergo calida $\frac{1}{2}$ gradu, & humida 4 gradibus. Præterea etsi Cardanus Commento in capite quarto, Libro primo Quatrip. asserat Venerem esse Jove calidiorem, quòd illa Soli propior sit, & ipso Jove luminosior, proprio (ut malè opinatur) lumine: Tamen Ptolemæus cæterique omnes Jovem faciunt Venere calidiorem, sed minùs humidum; in rei autem veritate est paululum siccus: igitur ponatur calidus, ut $1\frac{1}{2}$, & siccus ut 1. Jam verò Solem esse Jove calidiorem & sicciorem nemo negabit. Sit ergo calidus, ut $5\frac{1}{2}$, & siccus ut 2, quandoquidem suo calore superat frigus tam Lunæ quàm Saturni. Denique omnes rursus conveniunt Martem esse Sole calidiorem sicciorem que, non quidem quantitate, sed qualitate; hoc est ex Planetis effundere calorem acerrimum, sed paucum : si enim copiosior esset, nimiùm corruptivus lethalisque foret. Sol autem è contra calorem effundit copiosiorem, sed blandiorem, quique generativus est atque vitalis. Ponatur ergo Mars calidus, ut $2\frac{1}{2}$, & siccus ut 3. At Saturno valdè frigido atque sicco dentur $3\frac{1}{2}$ gradus frigoris, & 3 siccitatis. Lunæ verò, quam experimur omnium humidissimam, etsi humiditas sit in agendo virtutis admodum obtusæ, dentur humiditatis gradus 6. Et quia frigida est, sed minùs quàm Sol calidus; supponatur frigida 5 gradibus, tantùm autem frigoris Lunæ tribui, & plusquam Saturno, vix ullus negabit Astrologus, qui Lunam præesse Cancro signorum frigidissimo, ipsamque tam in propriis quàm Solis Ecclipsibus totalibus sensibiliter refrigerare hæc Sublunaria attenta mente spectabit.

Jam Nobis reliquus erit Mercurius, quem nullius per se naturæ peculiaris esse volunt Astrologi, sed esse Prothei instar convertibilem ad quamlibet naturam, aut signi in quo versatur, aut Planetæ cui corpore, vel aspectu copulatur. Sed error est in Astrologia maximus: propriam Mercurii naturam denegare, sine qua ipse non esset. Neque mutantur propriæ Planetarum naturæ in alienas: nempe Mercurius à Luna aut Saturno quidquam recipit; non lumen aut calorem quo carent, neque frigus ob viciniam Solis ipsum Mercurium à frigore illorum defendentis: multoque minùs recipit influentiam qua agat in hæc inferiora : sed singuli Planetæ & signa, seorsim propriis naturis agunt ; fitque in concursu mixtio virtutum, ut alibi ostendimus. Et quamvis à Sole lumen & calorem recipere; & Lunæ instar in hæc inferiora reflectere queat pro suo modulo, hoc tamen extrinsecum est propriæ ejus naturæ, secundum quam per se agit, & quam hîc inquirimus: fatentur autem nonnulli ipsum esse siccum, ac inter cæteros Ptolemæus Lib. 1. cap. 17. ubi agit de Planetarum altitudinibus, tum Pontanus in fine Lib. 2. de Reb. Cœl. nec non Jo. Francus Offusius, Lib. de Divina Astrorum Facultate, ubi de his Planetarum qualitatibus Elementalibus subtilissimè tractat; dico autem insuper Mercurium ipsum ex se nonnihil esse frigidum, quòd nempè Saturni naturam præ cæteris æmuletur, seque in agendo vicissim adjuvent, ut experientia probat: & confirmatur ipso Ptolemei textu cap. 17. Lib. 3. ubi fatetur; *Mercurium Saturno junctum ad frigiditatem inclinare, & Marti junctum ad siccitatem* : ipsa namque inclinatio ad frigus percipi nequit, nisi per majus frigus à Saturno & Mercurio simul, quàm à solo Saturno : unde utrumque Planetam ex se frigidum esse conjicitur: virtus enim unita fortior est dispersâ. Eademque est ratio pro siccitate ☿ cum ♂ conjuncti, ut proinde illi à me tribuantur $1\frac{1}{2}$ gradus frigiditatis, & unus siccitatis, suntque in Planetis singulis qualitates supradictæ actu & formaliter, sive in extrinseco: pro Planetis autem ♄ ♃ ♂ ♀ ☿ contrariæ pari gradu illis intrinsecè ac eminenter competunt ob rationem alibi expositam: illisque conveniunt in eorum media à Tellure distantia, & in Horisonte, medio etiam inter utrumque Hemisphærium circulo, ubi potissimùm ipsæ eorum vires in Natorum temperamentis deprehenduntur: Nam pro ipsorum à Tellure distantia majore vel minore, nec non respectu Horisontis, altitudine aut depressione, qualitates illæ quo ad nos variantur, ut infra ex Joan. Franco. Offusio desumemus. Interim hæc notetur Tabella, ex qua ponitur tantundem in Planetis esse caloris quantùm frigoris, & tantundem humiditatis quantùm siccitatis : non secus ac in ipsis Elementis. Et ex qua patet Solem & Lunam circa Terram ordinatos, esse inter Planetas marem & femellam Sublunariorum effectuum: & mas quidem est Sol calidus siccus, femella verò frigida & humida.

Est

	Calor	Frigus	Humor	Siccitas
☉	$5\frac{1}{2}$			2
☽		5	6	
♄		$3\frac{1}{2}$		3
♃	$1\frac{1}{3}$			1
♂	$2\frac{1}{3}$			3
♀	$\frac{5}{6}$		4	
☿		$1\frac{1}{2}$		1
Summa	10	10	10	10

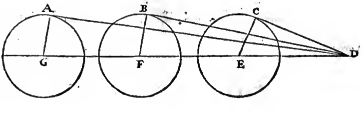
Est autem hæc Tabella naturis & effectibus Planetarum, nec non placitis Astrologorum conformior quam Offusiana; in qua Sol duplo ferè siccior quam calidus supponitur, & quadruplo siccior Marte, hic autem duodecies siccior quam calidus. Præterea Saturnus quater frigidior efficitur quam Sol sit calidus: Jupiter & Venus ejusdem omnino naturæ calidæ & humidæ, sed borum quilibet centies vigesies octies humidior quam calidus. Mercurius autem æquè siccus atque Mars aut Saturnus: quæ omnia à communi Astrologorum mente plurimùm exorbitant, cùm præsertim quater plus frigoris quàm caloris tribuat Planetis omnibus simul sumptis; dum collectis singulorum viribus reperiuntur pro summa 28 gradus caloris, 114 frigoris: 133 humiditatis, & 85 siccitatis. Ad hæc Tabula ista erit fundamentum atque basis colligendorum temperamentorum in Nativitatibus, non solùm pro Planetis, sed etiam pro signis, aspectibus, & positu ad Solem: Hæc enim omnia referuntur ad hanc Tabulam, ut colligi potest ex c. 5. Sect. 2. Praxeos Astrolog.

Caput III.

Quot modis superior Planet. naturâ propria respectu nostri intendatur aut remittatur.

Offusius rectè censet illam primò intendi aut remitti, pro majore aut minore Planetarum à Tellure distantia: Nam quia virtus agentis in distans eo est debilior, quò longius à suo fonte excurrit, ut patet in Terra de lumine fixarum: sequitur debiliùs affici subjectum patiens ab agente remotiore, quàm à viciniore. Cùm itaque superior cujusque Planetæ natura eidem tribuatur in media ejus à Tellure distantia, sic proximè saltem invenietur quantitas virtutis singulorum, dum in perigæo vel & apogæo, aut locis intermediis versabuntur.

Supponatur Jupiter apogæus in G, medius in F, & perigæus in E, cujus semediameter GA, FB, vel EC. Sitque Tellus in D, ducaturque per centra ♃ recta DG: tum DA, DB & DC corpus ejus contingentes in A, A, C: dantur ex Tabulis rectæ DE, DF & DG: nec non diameter ♃ cum angulis rectis ad A, B, & C: ideoque dabuntur Angulus ad Terram maximus EDC, pro ♃ perigæo: medius FDB, pro medio, & minimus GDA, pro apogæo: itaque sumantur horum Angulorum sinus ex Tabulis; tandemque fiat, ut sinus Anguli FDB, ad $1\frac{1}{3}$ gradus caliditatis ♃, ita sinus Anguli EDC ad aliud: fietque gradus caliditatis ♃ in perigæo: idemque fiet pro apogæo: Tum pro uno gradu siccitatis in perigæo & apogæo & locis intermediis.

 Aliam

Aliam tradit methodum Offusius cum Tabula erecta penes singulorum Planetarum à Tellure distantias: sed quia hæ non admittuntur à Neotericis Astronomis, vultque quod si Sol supra suam mediam à Terra distantiam recederet à Nobis per duos quadrantes ipsius mediæ distantiæ, hoc est per 188. diametros Telluris; calor ejus nihil sentiretur in his inferioribus, etsi Sol ipse longè infra mediam ♂ distantiam consisteret: idcircò hac in parte illi nō adhæremus.

Secundò intenditur penes majorem Planetæ elevationem super Horisontem, remittitur autem penes majorem depressionem infra eundem; quamvis Offusius nihil dicat de hac depressione & remissione. Conceditur enim à cunctis & docet experientia Solis, quod Planetæ suas qualitates sensibiles efficaciùs effundunt versantes supra Terram, quàm dum infra demersi sunt; & eò iterum intensiùs, quo super Horisontem altiùs attolluntur: radii enim quo obliquius incidunt, eò debiliùs agunt, & eò potentiùs, quo rectiùs. Cùm igitur Soli, exempli gratiâ, dentur in Horisonte $3\frac{1}{2}$ gradus caloris, & 2 siccitatis; intelligendum est hanc illi virtutis quantitatem ex propria natura competere, & secundum eam nos affici, dum ☉ ipse versatur in media à Tellure distantia, & Horisonte. Unde si Sol fuerit in apogæo, perigæo, vel locis intermediis, ipsa quantitas priùs corrigatur per distantiam ut supra. Et fiet quantitas virtutis Solaris in Horisonte secundum distantiam apogæam, perigæam, vel intermediam: quæ quantitas iterum augetur respectu nostri, per ☉ ascensum ab Horisonte ad Zenith, ut è converso minuitur per descensum ab Horisonte occiduo ad Nadir, ubi nostri respectu omninò definit, ob Terram diametraliter interpositam. Unde conjicitur noctes in Zona torrida multum esse frigidas, præsertim verò sub Æquatore dum ☉ in illo versatur, quòd nempe tunc ipse ad Nadir usque descendat. Inde autem sequitur Solem à Nadir ad Horoscopum crescere respectu nostri $5\frac{1}{2}$ gradibus caloris, & 2 siccitatis, dum existit in media à Tellure distantia: quare ab Horoscopo ad Zenith tantò pluribus crescet, quantò Sol ipse efficaciùs agit supra, quàm infra Horisontem: idemque censendum de quantitate virtutis ☉ dum est in apogæo vel perigæo. Sed quantitatem incrementi definire videtur difficillimum, deficientibus experientiis hac in re necessariis: quippè quæ faciendæ essent aere serenissimo, & à ventis liberrimo, præsertim in sphæra recta, ubi æqualibus temporibus Sol in Æquatore arcubus æqualibus attollitur.

Offusius vult calorem Solis tam per accessum ad Terram, quàm per altitudinem supra Horisontem augeri cubicè; cæteras verò qualitates quadratè: qua de re Tabulas composuit, quarum idem est usus. Verbi gratiâ, posito Sole in Horisonte, multiplicat qualitates ei debitas ratione distantiæ, per 1. qui primus est cubus & quadratus, & remanent eædem qualitates Horisontales. At posito Sole alto 3 gradibus $\frac{1}{4}$, multiplicat calorem ejus horisontalem per cubum $1\frac{217}{512}$ & siccitatem per quadratum $1\frac{17}{64}$, & fiunt qualitates congruæ tali altitudini. Et Sole posito in altitudine 30 graduum, multiplicat calorem horisontalem per cubum 8, & siccitatem per quadratum 4: in altitudine 60 graduum utitur cubo 27, & quadrato 9: & in altitudine 90 graduum cubo 64, & quadrato 16, ut videre est in ejus Tabula, cujus nullam affert rationem.

Tandem verò quoniam Sol eò magis calefacit in eadem altitudine quo diutiùs moratur supra Horisontem, inventa quantitate caloris per altitudinem, illam denuò multiplicat per augmentum accedens à mora Solis diurna super Horisontem; qua de re propriam quoque Tabulam habet, pro singulis temporibus diurnis ab una hora ad 24. V. G. si Luna (ut Offusii proprio utamur exemplo) detur perigæa ac elevata 65 gradibus supra Horisontem: quatenus perigæa humectat 121 gradibus: quatenus elevata 65 gradibus (quibus ex Tabula debentur 10) humectat per decies 121, hoc est 1210 gradibus: & quatenus moratur 16 horis supra Horisontem (quibus ex Tabula debentur 9) humectat per novies 1210, hoc est 10890 gradibus.

Cæterùm quod his Tabulis fides non habenda sit, hæ rationes probant. Primò, quia si calor augetur cubicè, cur frigus tantum quadratè: cùm hoc præsertim Hyeme & in locis Borealibus tanta violentiâ, tamque intolerabiliter intendatur, ut plantas, animalia & homines ipsos quandoque enecet, quod calor Solis etiam sub Æquatore non efficit? Secundò, observari nequit seorsim incrementum qualitatis per elevationem supra Horisontem & per moram, quia elevatio nunquam est sine mora, & è converso. Tertiò, absurdum est qualitates Lunæ inventas in data altitudine, multiplicare per totum tempus Lunæ diurnum, quandoquidem hoc continet non modo tempus præteritum à Lunæ ortu ad ipsam altitudinem, sed etiam futurum ab ipsa altitudine ad Lunæ occasum, quod tempus quia nondum est, nullam potest qualitatem intendere, eritque erratum adhuc gravius si altitudo fuerit Orientalis. Quamobrem hisce rejectis Offusii Tabulis atque methodis, sic de istis censendum videtur.

Primùm, cum Thermoscopo (ad Aeris calorem & frigus mensurandum instrumento ingeniosissimo) hat exactissima observatio incrementi caloris à Sole visi per 4. aut 5. horas, notatis singularum horarum incrementis: idque in quavis sphæra, sed præsertim in recta, die æquinoctii; hæc enim observatio erit loco fundamenti & mensuræ; pro sphæra obliqua aut paralella, ut infra dicetur.

Deinde quoniam altitudo Solis supra Horisontem, mora ejus ab ortu usque ad illam altitudinem, & tempus diurnum semper concurrunt, factis duabus observationibus, vel in eadem latitudine loci, vel in diversis: Notetur quod si altitudines & moræ fuerint eædem in utraque observatione, diurnus erit idem: si altitudines eædem & moræ diversæ, aut contra; diurnus erit diversus: si diurnos idem, & moræ diversæ, aut contra, altitudines erunt diversæ: Quippè ex hisce 3, nempè binis moris, binis altitudinibus, & binis diurnis, si duo in æqualitate consistant, tertius etiam consistet: alioquin eorū singula erunt inæqualia.

His positis observetur Sol sub Æquatore die æquinoctii sumptis duabus ejus altitudinibus, ab hora prima & tertia post ejus ortum. Prima altitudo erit 15 graduum, & secunda 45. Et quia diurnus Solis idem est pro utraque observatione; ideoque

ideoq; differentia caloris producti in utroq; tempore potest tantùm oriri à diversis moris & diversis altitudioibus ipsius Solis supra horisontem; quod nempè cujusq; temporis calor componatur ex mora & altitudine Solis ad ipsum tempus: idcirco si fiat ut productũ ex altitudine & mora primi temporis, hoc est ex 15. in 1. nempè 15. ad productum ex altitudine & mora secundi temporis, hoc est 45. in 3, nempè 135. Ita incrementum caloris pro una bora ab ortu (quod sit exempli causa observatum $\frac{2}{3}$ grad. vel 40′) ad aliud; prodibunt 6. gradus caloris pro incremento caloris ad 3. horas ab ortu Solis, talisque per observationem cum Thermoscopo inveniri debet: buic ergo si addantur 3. gradus caloris competentes Soli in Horisonte & media ferè distautia; fient 9. gradus caloris per quos Sol ipse in tempore secundo calefacit. Eadem ratione si fiat ut productum ex 15. io 1. ad $\frac{2}{3}$: ita productum ex 90. in 6. ad aliud: prodibunt 24. gradus caloris pro incremento dum Sol est in ipso Zenith sphæræ rectæ. Sic de aliis in eodem loco & eodem die, quæcunque sit loci latitudo: quia idem etiam datur diurnus: dummodo facta sit observatio incremeoti caloris pro uoa aut duabus boris in eodem loco eo ipso die opera Thermoscopi ut superiùs factum est pro sphæra recta: vel sumptâ eâdem altitudine in sphæra recta & obliqua; & invento augmento io recta, inveniatur proportionaliter augmentum in obliqua ut jam ostendemus.

Igitur in sphæris diversis dentur eodem tempore eædem altitudines Solis, certum est quod moræ & diurni erunt diversi: invenietur autem caloris proportio sic. Ut ratio moræ Solis ad tempus ejus semidiurnum io una sphæra, se habet ad rationem moræ Solis ad tempus ejus semidiurnum in altera sphæra: ita se habet incrementum caloris ab ortu Solis in prima sphæra, ad incrementum caloris in sphæra secunda. Atque boc pacto ponatur Sol in sphæra recta & parallela elevatus 15. gradibus supra Horisontem: mora ejus in sphæra recta erit. 1. bora, & tempus semidiurnum 6. boræ; ideoque dividendo moram per semidiuroum, ratio moræ ad semidiurnum erit $\frac{1}{6}$: at mora ejus io sphæra paralella erit 41. dies, & tempus semidiurnum est 93. dies. Ideoque ratio moræ ad semidiurnum est $\frac{41}{93}$, quamobrem si incrementum caloris ab ortu Solis in sphæra recta sit $\frac{2}{3}$ vel 40′. Et fiat ut $\frac{1}{6}$ ad $\frac{41}{93}$, ita $\frac{2}{3}$ ad aliud, prodibunt $\frac{164}{93}$ pro incremento caloris ab ortu Solis in sphæra paralella: hoc est 1. gradus $\frac{71}{93}$.

Rursus ponatur Sol in iisdem sphæris elevatus 23. gradibus 30′. quæ est maxima Solis altitudo in sphæra paralella: mora Solis in sphæra recta erit 1. bora 34′. vel $\frac{94}{60}$ boræ: & tempus semidiurnum 6. boræ ferè; ideoque ratio moræ ad semidiurnum erit $\frac{47}{180}$: at mora ejusdem in sphæra paralella erit 93. dies: & tempus semidiurnum etiam 93. dies: ideoque ratio moræ ad semidiurnum erit 1. Quamobrem si incrementum caloris ad suppositam altitudinem in sphæra recta sit $\frac{152}{93}$ & fiat ut $\frac{47}{180}$ ad 1. ita $\frac{152}{93}$ ad aliud; prodibunt 6 $\frac{162}{301}$ pro maximo caloris incremento in sphæra paralella sive sub polo; quod certè multò majus est quàm in sphæra recta: à ratione tamen nibil exorbitans; spectata diversitate morarum; neque ab experientia; cùm ex Olao Magno etiam apud Vestrogothos, in quibusdam agris bordeum in fine Junii Terræ commissum colligatur circa Augusti medium.

Quod si fieret ut productum ex altitudine & mora in sphæra recta ad productum ex altitudine & mora in sphæra paralella; ita incrementum caloris in sphæra recta sive $\frac{152}{93}$ ad aliud: prodirent plusquam 2000. gradus caloris pro incremento in sphæra paralella, quod esse nequit, tale enim incrementum esset omni viventi intolerabile, cùm in ipso Zenith sphæræ rectæ, incrementum sit tantum 24. graduum ut supra patuit.

Eodem prorsus modo procedendum erit, data in eodem loco eadem Solis altitudine cum diversis moris: hæ siquidem diversis tantùm diebus contingere queunt, ideoque priùs ioventis ad dies ipsos semidiurnis Solis, operatio per moras & semidiurnos fiet ut supra: quod autem de Sole & ejus calore bie dicimus, etiam de Lunæ & Saturni frigore dictum iotelligatur. Nam de humiditate & siccitate, idem adeo libenter non ausim asseverare: ac io summa etsi supradicta rationi & experientiæ satis quadrare videantur: quia tamen hac in parte observationibus idoneis destituimur; illa posterorum experientiis committantur, nobisque sufficiat rem banc intactam noluisse relinquere, quæ nec injucunda, oec inutilis extat.

Porrò hic duo notanda sunt. Primum superiores caloris aut frigoris proportiones, frequenter perturbari ab Aeris accidentibus, præsertim veotis, vaporibus & exhalationibus. Secundum, hæc tantùm deservire ad determinandum quantùm Planetæ virtutis suæ Elementalis effundant in Aerem dato quovis momento temporis, quod certè haud spernendum est: non autem ut sciatur temperamentum nascentis tunc hominis: (quod valdè notandum) boc enim non determinatur penes solas ambientis qualitates, alioquin Hyeme rigida nullus nasceretur calidæ complexionis, quod experientiæ reluctatur; sed penes alias causas Astrologicas Offusio ignotas, ut suo loco dicetur. Sol enim non agit duntaxat per suum calorem & siccitatem, quod arbitratus est Offusius, scribens adversus larvatam (ut vocat) Astrologiam: alioquin à carbone ardente vel globo terreo candente magnitudinis ejusdem cum Sole fieri possent quæcunque à Sole efficiuntur, sed insuper ac præcipuè agit per influentias & substantialem formam propriam, Physicarum omnium materialium nobilissimam; si unicam primi Cœli formam exceperis: similiter de Luna dicendum est; quæ duntaxat pro glaciei globo habenda esset; tum Saturno qui pro globo terreo. Quodque bic dicimus de particularibus hominum nascentium constitutionibus Cœlestibus, etiam dictum volumus de universalibus, ad momenta eclipsium, Lunationum, & annuarum Mundi revolutionum erectis. io his enim omnibus Planetæ pro suo situ in Zodiaco, ad Solem & ad domos Astrologicas, influentialiter operantur ut suo loco ostendetur.

Igitur hoc omisso incrementi modo, redeamus ad Ptolomæum. Hic lib. 1. cap. 6. cæterique post eum Astrologi censent, Elemeotales Planetarum qualitates intendi & remitti proratione

tione illorum situs ad Solem. Ac primum de Luna vult Ptolomæus eam à conjunctione ad primam quadram magis humectare; inde ad plenilunium magis calefacere; inde ad secundam quadram magis desiccare; indeque ad novilunium magis refrigerare. Cæteri verò Lunam in primo situ faciunt calidam sed humidiorem: in secundo siccam, sed calidiorem, in tertio frigidam, sed sicciorem, & in quarto humidam sed frigidiorem.

Porrò dubitari potest; an verè Luna à prima quadra ad plenilunium sit calida & sicca: hoc enim si fuerit, propria ejus Elementaris natura supra posita, erit in totum mutata, quod opinari esset absurdum: neque hæc fuit mens Ptolomæi, frustra enim verbis intendi & remitti usus esset. Itaque ex ipso censendum, Lunæ proprias qualitates frigus & humiditatem intendi vel juvari per similes; aut remitti vel impediri per contrarias; non autem prorsus destrui vel enervari, quod an & quomodo fieri queat, inquiremus infra.

Igitur supponatur Luna plena: tunc ejus frigus quantùm fieri potest ex tali situ remittitur si non formaliter, saltem effectivè; non tamen omninò destruitur: quare si huic situi Lunæ dederimus 2. gradus caloris; 2. gradus videbuntur esse mensura congrua præcipuæ vel intensioria qualitatis cujusque situs sive quadrantis Lunaris; eorumque dimidium, scilicet, 1. gradus, erit mensura remissioris: proindeque tales erunt qualitates singulorum quadrantum pro Luna, secundùm quas ejus propriæ vires intendentur aut remittentur saltem effectivè.

	Calidum	Frigidum	Humidum	Siccum
A ☌ ad 1 □	1		2	
A 1 □ ad ☍	2			1
Ab ☍ ad 2 □		1		2
A 2 □ ad ☌		2	1	

At pro superioribus Planetis ♄ ♃ & ♂ Ptolomæus etiam 4. situs sive status ad ☉ considerat: quippè à ☌ ad primam stationem; inde ad ☍ cum Sole; inde ad secundam stationem, indeque ad occultationem: quibus easdem quas Lunæ tribuit qualitates.

Igitur supponatur ♃ esse à 2. statione ad occultationem, ubi ejus calor & siccitas remittuntur. Et si huic situi qui principaliter frigefacit detur 1. gradus frigoris (ne totus ♃ calor destruatur) erit 1. gradus mensura intensioris qualitatis cujusque situs, & 30′. erunt mensura remissioris, ideoque tales erunt qualitates singulorum situum.

	Calidum	Frigidum	Humidum	Siccum
A ☌ ad 1 stat.	30′		60′	
A 1 stat. ad ☍	60′			30′
Ab ☍ ad 2 stat.		30′		60′
A 2 stat. ad ☌		60′	30′	

Alii censent Planetas Orientales intendere vires suas activas & remittere passivas; Occidentales verò remittere activas & intendere passivas. Sed meliùs dicetur, in illis situbus intendi & remitti qualitates ipsas, non quidem formaliter vel in se, sed in suis effectibus sublunaribus. Quod tamen qua ratione fiat difficile est definire ut patebit inferiùs.

Qualis autem sit horum Planetarum situs, sic illicò patebit, si eorum quilibet fuerit directus & Solem præcedens, ipse est à ☌ ad primam stationem: si Retrogradus & præcedens vel Soli dexter, est à prima statione ad ☍: si Retrogradus & Solem sequens, est ab ☍ ad secundam stationem: si directus & solem sequens vel ei sinister, est à secunda statione ad ☌.

Porrò de ♀ & ☿ nullam Ptolomæus fecit mentionem, voluntque Proclus & Haly illos excludi; quòd nunquam ad Solis oppositum respectu nostri perveniant; ideóque exquisitè nequeant temperamentum assumere; quæ ratio videtur incongrua; cùm ☿ & ♀ easdem quas Luna phases respectu nostri patiantur: sintque ut ♄ ♃ & ♂ circa Solem ordinati, directi, stationarii atque Retrogradi, unde horum potiùs quàm Lunæ legibus illos subjici videatur consentaneum, sumpta eorum cum Sole ☌ in suprema excentrici sui parte pro oppositione, quòd lumine pleni ad nos sint conversi, etsi tunc combusti non videantur. At ab Apogæo per gentes ad stationem primam oriuntur ortu vespertino, dicunturque Orientales vespertini: A statione prima seu vespertina ubi à Sole maximè elongantur, pergunt ad perigæum, & occidunt occasu vespertino:

Post

Poſt perigæum oriuntur ortu matutino, tendentes ad 2 ſtationem quæ matutina dicitur: Poſt quam apogæum repetentes occultantur iterum vel occidunt occaſu matutino. Ideoque ab ☍ cum ☉ ad ejus ☌, vel ab apogæo ad perigæum oriuntur & occidunt veſpertinè; à ☌ vero ad ☍ oriuntur & occidunt matutinè; atque hic dicuntur Soli Orientales, illic Occidentales: Orientales autem augent ſuas qualitates Elementales; Occidentales verò remittunt, ſicut & influentiales. De ipſis autem ſimili modo judicetur per ſtationes, ſicut de ♄ ♃ ♂. Eſt autem ♀ retrograda Orientaiis à ☌ ad primam ſtationem; directa & Orientalis à prima ſtatione ad ☍. Directa Occidentalis ab ☍ ad 2 ſtatinnem; & retrograda occidentalis ab ſecunda ſtatione ad ☌.

Cæterùm præter 4. ſuperiores Planetarum ſtatus ad Solem, Cardanus quintum adjicit; dum ſcilicet Luna cæterique Planetæ ſub Sole occultantur: in quo Planetarum ſtatu Cardanus illis vim omnem adimit, utque verbis ejus utar, *nihil penitus poſſunt*. Inde verò inſignis error in Aſtrologia propagatus eſt, quod Planetæ combuſti (ut vocant) nullius omninò ſint virtutis, nihilque eo durante ſtatu circa hæc inferiora operentur: ſed tunc tantùm agere incipiant cùm primùm è radiis Solis emergentes manè aut veſperi nobis illuceſcunt: qui error ex alio Cardani & aliorum graviore ortum duxit, quòd (ut volunt) vis omnis Aſtrorum in horum lumine conſiſtat, ideoqne nec nos afficiant, ſi nobis non luceant. Sed præterquam quod Lib. 11. cap. 13. Aſtrorum lumini nullam vim exceptâ illuminandi ineſſe à nobis oſtenſum eſt; Planetas ſub Sole propriis agendi viribus ſaltem omninò non deſtitui, iiſque tunc etiam agere probabimus, cum de Eclipſibus & Planetis combuſtis ſermo erit: ac præſertim de ☿ qui ferè ſemper combuſtus eſt, & tamen maximos ei effectus ſemper attribuunt; planè ridicula exceptione aſſerentes, illum combuſtioni vel occultationi aſſuetum eſſe. Interim hic dicendum, decipi Cardanum circa ſuum quintum ſtatum quem ex Ptolomæn conatur deducere, contra ipſius verba atque mentem. Nam primum Lunæ ſtatum Ptolnmæus apertè vult incipere à conjunctione cum Sole: Et primum ſtatum ♄ ♃ & ♂ ab eo momento quo fiunt matutini, hoc eſt quo Sol ab eorum conjunctione diſcedit: quod autem ultimum Lunæ & Saturni ſtatum terminet ad occultationem, boc intelligendum eſt de occultatione media, ſive totius occultationis medio temporis mmmento, quod accidit in conjuuctione cum Sole. Ac proinde 4. duntaxat erunt ſtatus etiam ex mente cæterorum Aſtrologorum. Quod ſi aliter cenſuerit Ptolomæus certè in hoc etiam, ut in pluribus aliis erravit.

Doctrina Ptolomæi ſic expoſita, jam eadem rationis examini videtur ſubjicienda; eóque audentiùs quod illam experientiis evidentibus confirmare, ſciam longè eſſe difficilius. Primum ergo ſi Planetarum Naturæ Elementales pro diverſo ad Solem ſitu intenduntur aut remittuntur, vel formaliter ut cenſuiſſe videntur Ptolomæus, & Veteres Aſtrologi; vel tantum effectivè pront Nobis videtur, neceſſe eſt, ut hic effectus ſit vel à Sole ipſo, vel à Nobis apparenti quantitate luminis ipſorum Planetarum à Sole recepti, vel ab ipſo ſitu: Iam verò à Sole intendi frigus ♄, aut remitti calorem ♂ ut ſupponitur in tertio, ſed maximè quarto ſtatu, quo uterque Planeta fit Soli propinquior, prorſus alienum eſt à natura ipſius Solis, qui etiam à Cardano & ſecundum ſubſtantiam & ſecundum qualitatem impreſſam, (ut vocat) calidus eſſe dicitur. Sed neque eſſe poteſt à quantitate luminis nobis apparente, tum quia lumen duntaxat illuminat, nihilque aliud efficit, ut à Nobis probatum eſt: tum quia abſurdum eſt ab eodem lumine naturâ & quantitate (quale eſt in primo & quartn ſtatu) produci etiam calorem & frigus qualitates contrarias. Cum hæc igitur effectus diverſitas à Sole vel ejus lumine ad idem tantum determinatis peti nequeat, ſupereſſe videtur ut à ſitu petatur, quippe qui ſit diverſus in ſingulis Planetarum ſtatibus. At quod à ſitu eſſe non poſſit, ſic probatur. Nam ſitus dexter Soli vicinior, eſſet pro Luna frigidus, & pro Saturno calidus: ideoque ſimul frigidus & calidus, quippè ſitus hic competit primo ſtatui ♄ qui calefacit, & quarto Lunæ qui frigefacit: ſimileque dici poteſt de cæteris Lunæ & Saturni ſitibus: At idem ſitus ſimul eſſe nequit frigidus & calidus. Arguet aliquis hoc quidem verum eſſe reſpectu ejuſdem, non autem diverſorum quales ſunt Saturnus & Luna; ſed primo quæritur narura ſitus in ſe ſpectati, & non reſpectu diverſorum, nam qualis illa fuerit, talis participabitur à Planetis. Deinde ♄ & ♂ etſi naturâ diverſi, tamen eodem modo ab eodem ſitu ſuprà afficiuntur, ideóque non valet argumentum. Nec rurſus proderit arguere, ideò Saturni frigus in primo ſtatu remitti, quia non multò poſt ejus ortum ſupra Horiſontem, ſequitur ortus Solis calorem ingentem effundentis, quo ipſius Saturni frigus remittitur; unde ille ſtatus calidus eſſe dicitur: Nam ſequeretur qund ſaltem in 2 ſtatu præſertim circa ☍ ♄ frigus minus remitteretur: quia inter ejus & Solis ortum major eſt diſtantia temporis: At econtra magis remittendus eſt, quod ſtatus ſecundus ponatur eſſe primo calidior. Undique igitur patet neque Solem, neque lumen ejus, neque ſitum ipſum per ſe eſſe cauſas illarum contrariarum qualitatum.

Unicum ſupereſt quod ſaltem probabilter afferri queat pro 4 illorum ſtatuum defenſione: ſcilicet Analogia ipſorum, cum 4 anni & diei partibus: ut enim Sol circa Terram annuo & diurno motu revolvitur, & quælibet revolutio in quaruor partes ſive quadrantes temperie diverſos dividitur: Sic Planetæ omnes Solis reſpectu, cujuſdam revolutionis apparentiam nobis exhibent, dum ex ejns radiis oriuntur, in iiſdem occidunt & medios ſtatus ſortiuntur. Ideóque ut multi effectus à Planetis prodeunt, qui ad Analogiam duntaxat referri queunt, V.C. quod dominus Medii Cœli velox & directus actionum celeritatem, continuationemque ſignificet: econtra verò tardus & retrogadus, tarditatem & interruptionem: ita primus Lunæ & cæterorum Planetarum ſtatus, in temperie vel natura Analogia ſervat cum Vere vel prima diei parte ab ortu Solis ad Meridiem, intenſiùs humidis & remiſsè calidis congruus, ſecundus ſtatus cum Æſtate,

state, vel secunda diei parte à Meridie ad Solis occasum, iorensiùs calidis & remisse siccis. Tertius cum Autumno vel 3 diei parte, intensiùs siccis & remisse frigidis: ac tandem quartus cum Hyeme vel quarto diei parte à Media nocte ad Solis ortum, intensiùs frigidis & remisse humidis congruus.

Sic igirur Lunæ frigus à oovilunio ad ☍ duplici de causa temperabitur, quippè à primo & secundo Lunæ statu qui calidi sunt: tum à calore Solis quem & in sua superficie & in suis admodum vastis cavitaribus exceptum cum lumine, reflectit in hæc inferiora; præsertim in plenilunio, quo cavitates illæ à copiosiore & densiore quo replentur lumine ardentium fornacum instar fulgentiores apparent. à plenilunio autem ad noviluniuni, redit Luoa ad suum frigus, quod etiam in quarto statu intenditur quo ad effectum: idemque censendum de Planetis cæteris lumen & calorem Solis in hæc ioferiora pro suo modulo reflecteotibus, quamvis calor hic non secus ac proprius etiam ♂ calor, sint nobis solo sensu prorsus imperceptihiles.

Tandem qualitates cuilibet statui superiùs assignatæ, intelligendæ sunt illi convenire non io principio, sed fine vel complemento ipsius status: verbi gratiâ, Luna illicò post ☌ non fit calida ut 1 & humida ut 2: sed tantùm quo instanti attigit quadraturam intermedio tempore sensim acquirens illas qualitates: cúmque duo starus proximi sibi in aliqua contrariantur qualitate, fit tantum successivè mutatio ad contrariam sequentem, priùs sensim deperdita priore cootraria; quamobrem ut qualitates & tempora statuum sibi proportionantur; ita hujus proportionis habeoda est ratio, quandocunque Planetarum vires erunt exactè definiendæ. Ubi tamen notandum quod dum hic dicimus Lunam fieri calidam ut 1 & humidam ut 2. intelligendum est quod ejus frigus remirtatur uno gradu, humiditas verò augeatur 2. gradibus, non formaliter vel intrinsecè, sed duntaxat accidentaliter & extrinsecè, ratione sublunarium effectuum. Atque sic de cæteris. Et nihilominus longè minorem huic causæ censemus certitudinem & efficaciam esse tribuendam, quàm signis subquibus videntur & quibuscum agunt ipsi Planetæ virtute Elementali.

Cæterùm quoniam dictum est superiùs, 4. status prædictos analogiam servare cum 4. anni & diei partibus: hic insuper notandum vires Elemenrales Planetarum videri etiam non obscurè inteodi vel remitti in ipsis anni & diei partibus, penes harum naturam. Mars enim æstate supra Terram horâ circiter meridianâ intensiùs calefacit & exsiccat: & ♄ Hyeme supra Terram nocturnis horis, intensiùs refrigerat: ideoque si ♂ fuerit io primo ad ☉ statu, supra Terram interdiu, horâ circirer meridianâ æstivo tempore; multò adhuc intensius calefaciet & exsiccabit; eademque est ratio in cæteris. At quia anoi & diei partes causantur à Sole arque Tellure, quorum ille calidus, hæc autem frigida: uterque autem vim suam effundit in Aerem ut de Terra dictum est lib. 3. sect. 1. cap. 10. Idcircò potius asserendum est mutuo ex concursu qualitatum, Solis, Terræ & Planetæ cujusvis alterius, oriri io Aere crasin mixtam; in qua dum quilibet seorsim pro viribus agit, censetur socii narurâ similis virtutem intendere, & dissimilis remittere: indeque aerearum constitutionum desumi potest non spernenda prænotio: & patet supradictam intensionem aut remissionem propriæ naturæ Elementalis Planetarum, non illis esse formalem vel intrinsecam, sed duotaxat accidentalem à causis supradictis, & extriosecam ratione intensioris vel remissioris effectus in bæc ioferiora, quod quidem notandum est. Igitur ♃ in ortu melior erir; ♂ in Medio Cœli deterior per calorem & siccitatem; ♄ in occasu deterior per frigus & siccitatem; & Luoa io imo Cœli deterior per frigus & bumiditatem.

Caput IV.

De Ætherea Planetarum natura in genere.

Hæc perpaucis ne dicam nullis hactenus innotuit; minúsque Astrologis quàm cæteris Philosophis: illi eoim Elementali ac influentiali naturæ veluti notioribus addicti, æthercam minus coospicuam omiserunt; præsertim quòd Planetas mixta esse corpora, in hisque Ætherem prædominari non animadvertissent: jam verù cum hoc ita esse probaverimus lib. 9. cap. 4. & 5. rectè infertur, quod sicut ab Elementali mixtiooe naturam Elementalem sortiuntur; sic ab ætherea æthercam; cum hanc etiam in mixtis sublunaribus, quippè animalis semine, spiritibus cæterisque proinde humoribus ex quibus semen conficitur, Plato, Aristoteles & Medicinæ Principes deprehenderior, quantò igitur magis io ipsis mixtis æthereis erit concedenda? Ejus autem virtus in homine detegitur potissimùm in ipsis spiritibus atque humoribus; tum partibus quibus insident facultates humorum & spirituum ipsorum productrices: his enim præter qualitates Elementales, vis inest Elementorum viribus ex Aristotele superior, atque correspondens Elemeoto Stellarum: cujus similitudinis ratione, pro vario Planetarum statu atque motu ipsi humores, spiritus & facultates, varios motus & affectiones patiuntur: ut præsertim ex semine atque libidine, tum diverso Veneris statu atque motu super vitalia hominis Venerei loca genituræ, licet observare, & ita de bile, appetituque irascibili, tum Marte in homine bilioso: sicque de cæteris.

Porrò hæc ætherea natura simplex est ac unica, eademque in Planetis omoihus, quia unicus est Æther in omnibus; nec tamen est ejusdem virtutis in omnibus: quia cùm Æther sit ex se naturæ ancipitis ut dictuni est lib. 3. sect. 2. cap. 1. Et præ cæteris quibus Planeta coostar materialibus principiis, ejus formæ affinis: etiam ejus virtutem formalem præ cæteris facillimè excipit: ac proinde fit io Saturno naturæ Saturninæ, tantùm agens juxta naturam Saturninam; io Jove, Iovialis, & ita de reliquis: quod dici nequit de qualitatihus Elementalibus Planetarum, quæ juxta proprias vires agunr, non autem juxta formales Planetarum quibus insunt, ut sensu patet ex calore Solis, qui comburit ut Ignis sublunaris.

Caput V.

De Cœlesti Planetarum naturâ in genere.

QUa ratione Planetis insunt natura Elementalis & ætherea, eadem illis inest natura Cœlestis; scilicet, ratione mixtionis: Hæc autem natura

tura ut cæteris divinior, etiam diviniores producit effectus. Cùm enim sit in Planetis participatio primæ causæ Physicæ, (hoc est primi Cœli) quæ cunctas rerum formas continet eminenter, & est in natura omnipotens: ita singuli Planetæ ab hac habent, quod in qualibet generatione quidpiam possint, rerumque formas corporeas in Mundi scenam evocent; & in quolibet Physico corpore mutabili, possint quodlibet naturaliter possibile, ut suo loco probabitur. Ipsis autem Planetis inest etiam ab eadem Cœlesti natura, mirabilis illa facultas, quam universim dicunt influentiam; à qua tot stupenda in hominum præsertim specie accidunt, fortunia, infortunia, aliique varii casus, quos imperiti Philosophi præter rationem & fortuitò contingere putant: non quod hæc facultas ipsorum Planetarum formis non sit maximè propria; est enim eorum formalis virtus diversa in singulis, per quam inter se specificè distinguuntur; sed quod hæc formis ipsis ratione mixtionis è materia Cœlesti conveniat: singulorum enim mixtorum formæ, eorumque virtutes formales, dantur semper miscibilibus, horumque proportionibus consentaneæ.

Caput VI.

Quid Planetæ singulis naturis efficiant.

EX supradictis igitur patet Planetas virtute sua elementali alterare corpora elementaliter alterabilia: quippè calefaciendo, refrigerando, humectando, exsiccando, & alia quæ inde sequuntur, ut raritatem, levitatem, &c. causando.

Æthereâ autem, corporum spiritus & facultates immutare, concitare, & ad propria munia obeunda dirigere. Nec enim spiritus & facultates, Elementorum actioni per se subjiciuntur; cùm eis, qua tales sunt, non conveniat calefieri, frigefieri, humectari vel exsiccari; qui sunt proprii effectus Elementorum: oportet igitur spiritus & facultates subesse alteri causæ sublimiori cui magis proportionentur, & à qua proprias alterationes patiantur; quandoquidem alterationi atque motibus sibi propriis ea subjici necesse est, cùm solus DEUS sit immutabilis. Unde deducitur, quod si ne quidem in animæ facultates directè agendi vis inest Elementis, multò minùs agent in substantiales formas, eas, scilicet, generando vel corrumpendo, ut garriunt qui omnia fieri contendunt à contrariis qualitatibus; quandoquidem formarum esse, longè nobilius, sublimius & ab Elementari natura remotius sit, quàm facultatum; hæque manent ab illis.

Denique naturâ Cœlesti, rerum formas è tenebris in lucem educunt: ideoque singula generant atque corrumpunt, & mirandos influentiarum effectus perficiunt. Ut proinde in mixtis sublunaribus, materia fit ab Elementis; ejus autem sensibilis alteratio, fit ab iisdem & Elementali Planetarum natura, spiritus verò & facultates corporeæ, horumque motus ab Æthere, æthereaque Planetarum natura; formæ verò à Cœlis & Astrorum Cœlesti natura: quatenus eas in seminibus latentes, vel ligatas, solvunt, atque in scenam Mundanam prodire compellunt. Ita tamen ut quidquid Planeta efficit, ipsius Planetæ naturæ specificæ, quantùm effectui licet, assimiletur. Proindeque dicatur Saturnus agere Saturnaliter, Jupiter Jovialiter, & ita de cæteris. Ideò autem necesse fuit Planetas agere posse elementaliter, ut supplerent interdum vires Elementorum: quorum ea est aliquando intemperies, ut viventium omnium fit ex se destructiva, ut patet Hyeme gelidissima, quâ fata in Tellure & sub nivibus, tum pisces sub aquis glacialibus, præsertim circa polos, ideò vivunt, quòd Planetarum natura elementalis &ætherea, defectum suppleat Elementorum, sicque viventia foveat atque conservet.

At præter superiores naturas, elementalem, æthereum & cœlestem, quæ sunt duntaxat Planetarum qualitates à mixtione illis advenientes; inest etiam ipsorum cuilibet propria substantialis forma; qua singuli inter se specificè differunt: cuique supradictæ naturæ in agendo subordinantur, tanquam effectuum omnium principali causæ; saltem eorum qui propriam excedunt efficientiam qualitatum Elementalium: & à qua substantiali forma, profluit essentialiter cujusque Planetæ virtus primaria sive formalis; de qua quid ipsa sit, dictum est in fine cap. 1. & cap. 2. sect. 3. lib. 12.

SECTIO II.

De variis Planetarum divisionibus.

Caput I.

De Planetis Masculinis & fœmininis.

PLanetæ dicuntur esse formaliter masculini aut fœminini; ab efficaciore aut debiliore agendi virtute propria: vel ab effectibus masculis aut fœmineis, quos pro diversitate suæ naturæ atque status producunt in his sublunaribus; quamvis ratione Cœlestis materiæ, quâ ipsi componuntur, sint eminenter masculini simulque fœminini.

Primò itaque Planeta dicitur esse formaliter masculinus, aut fœmininus, ex se vel naturâ propriâ: sicque masculini sunt in quibus qualitates activæ prædominantur passivis, juxta Tabellam nostram cap. 2. sect. 1. Actio enim ad masculos præcipuè pertinet. Ac tales sunt ☉ ♄ ♃ & ♂; nam in ☉ ♃ & ♂ calor, & in ♄ frigus dominatur: ideoque ab illis præsertim Planetis, majores Mundi mutationes efficiuntur, ut Astrologis notum est. Fœminini verò Planetæ sunt, in quibus passivæ qualitates præpollent activis; ac tales sunt ☽ & ♀, in quibus humiditas excedit. At Mercurius ut naturæ, ita sexûs ancipitis esse vulgò creditur, aliunde tamen in alterutrum sexum facilè convertibilis. Verùm cùm in eo prævaleat siccitas, qualitas passiva, potiùs ad fœmineum sexum quàm ad masculum referendus videtur: nec officit color ejus, qui nonnihil rubeus, ideoque masculus apparet: cùm rubor ille fit à vaporibus & exhalationibus, propè Horisontem densioribus, ubi tantùm ☿ videri solet; & in qui-

quibus dum versantur cæteri omnes Planetæ, etiam rubicundiores conspiciuntur; præsertim si exhalatio vapori prævaleat. Porrò hic patet nos à Ptolomæi mente recedere: tum quòd ipse Mercurium faciat ancipitis naturæ, quem hic patet esse fœmininum; tum quòd sexum masculinum à fœminino non distinxerit generatim per activas & passivas qualitates; sed duntaxat per calorem quem tribuit sexui masculino, & humorem, quem fœminino; cùm tamen Saturnus sit illi masculinus, etsi omnium frigidissimus.

Secundò: Planetæ dicuntur esse vel fieri masculini aut fœminini accidentali formalitate à causis extrinsecis, veluti à suo situ ad Solem atque Lunam. Siquidem orientales Soli & occidentales Lunæ dicuntur masculini, occidentales autem Soli & orientales Lunæ sunt fœminini, à majori, scilicet, virtute Planetarum in priore statu, & minori in posteriore. Sunt autem orientales Soli, qui secundum signorum successionem non distant à Sole ipso 6. signis vel 180. gradibus; estque eorum status fortissimus, cùm primùm emergunt è radiis Solis, & ante ipsum manè oriri visuntur in aspectu circiter dodecili. Occidentales verò sunt à quibus Sol secundum signorum seriem minùs distat quàm 180. gradibus. Estque eorum deterior status debiliorque, quando subintrant radios Solis, à quibus, sed præsertim in conjunctione cum ☉, vis illorum valdè enervatur à supereminente Solis virtute atque calore, quibus aliorum Planetarum vires quasi absorberi & devorari videntur, non autem à lumine, ut huc usque creditum est, cùm lumini nullus competat effectus præter illuminationem; ideoque malè Cardanus comment. in text. 33. cap. 6. lib. 1. Quatrip. & post eum Origanus pluresque alii, Planetas interdiu orientes, ideo debiliores putant, astraque omnia vires amittere, quòd Solaris luminis præsentiâ offuscentur. Hoc enim concesso, Planeta diurnus interdiu supra Terram, debilior esset quàm noctu; imò Planetæ omnes interdiu fortiores essent sub Terra quàm supra. quæ sunt à mente omnium Astrologorum, experientia & ratione prorsus aliena. Itaque Planetæ Solis accessu saltem propinquo debilitantur; recessu verò viribus augeri dicuntur, quòd in pristinas restituantur. At Lunæ fiunt Planetæ cæteri orientales & occidentales sicut & Soli: sed inde aliter afficiuntur. Nam ipsius Lunæ accessu roborari dicuntur, ejusque recessu debilitari, quod scilicet ex duobus luminaribus circa Tellurem ordinatis, nempè Sole atque Lunâ; hæc illorum viribus & naturæ sit magis quàm Sol proportionata; cùm tam hæc quàm illa sint opaca corpora à Sole duntaxat illuminata; ideoque dum ad agendum in Tellurem simul concurrunt, Planetæ ipsi à Luna juventur, non autem impediantur, unde ejus adventu roborari, & discessu infirmari jure dicuntur.

Tertiò: fiunt Planetæ masculini aut fœminini à suo situ respectu Horisontis & Meridiani, qui circuli cùm totum Cœli ambitum in 4. quadrantes dividant, ac eorum ille qui ab Horisonte ortivo ad Cœli culmen intercipitur, calore prædominet, sequente à Cœli culmine ad occasum, siccitate; tum ab occasu ad imum Cœli, frigiditate; & inde ad ortum, humiditate, sicut ipsa diei & noctis tempore sensui manifestant: inde fit ut Planetæ in quadrantibus, quibus præsunt activæ qualitates calor & frigus, dicantur masculini; & in quibus passivæ, fœminini: si quidem à prædominante qualitate talis est quartæ cujusque sexus, ob rationem superius dictam: quod Cardanus, Origanus aliique non advertentes, rationes absurdas excogitarunt ab ascensionibus rectis & obliquis, quas in sphæra recta constat non habere locum: multóque absurdius fingit Cardanus Astra à septimo loco ad quartum ascendere; à quarto ad Horoscopum descendere; quod ipsi repugnat sensui.

Quartò: denique fiunt Planetæ masculini aut fœminini à suo situ in signis Zodiaci, quod nec Ptolomæus nec cæteri post eum Astrologi annotarunt; in eoque non parum erraverunt. Nam si Planetæ ipsi ratione sui situs in figuræ Cœlestis domibus masculescunt aut fœminescunt; quantò magis & efficaciùs ratione sui situs in signis Zodiaci; quæ cum Planetis agunt in hæc inferiora, & ad Planetarum naturas determinantur formaliter: Imò quorum alia sunt masculina & alia fœminina, ut ipse profitetur Ptolomæus lib. 1. cap. 12. cum reliquis omnibus Astrologis. Itaque Planeta quilibet in signis masculis ♈ ♊ ♌ ♎ ♐ ♒ dicetur fieri masculinus, in cæteris verò fœmininis, fœmininus.

Porrò de Planetis sciendum est, quod natura masculini, in statu merè masculino, illustres edunt effectus naturæ masculinæ: & similiter naturâ fœminini in statu merè fœminino, illustres pariunt effectus naturæ fœmininæ: at Planetæ masculi in statu fœminino, aut fœminini in statu masculino, mixtos producunt effectus, qui de mascula aut fœminina natura magis aut minus participant pro ratione prædominii alterutrius sexus in sua causa: sicque à ♄ aut ♂ effœminatis, aut ♀ mascula aliunde pravè affectis, monstra sæpè generantur.

Caput II.

De Planetis diurnis atque nocturnis.

Postquam Ptolomæus cap. 4. Planetas divisit in masculinos & fœmininos à causa intrinseca, scilicet, naturâ propriâ: tum extrinseca, scilicet, positu ad ☉ & Cœlestis figuræ quadrantes, sequenti cap. 5. eos rursus dividit in diurnos atque nocturnos, sed confusa admodum ratione. Non enim quatenus intrinsecè & suâ naturâ, cum diei vel noctis qualitatibus magis conveniunt; nec quatenus extrinsecè in diem vel noctem incidunt; sed quatenus iis supra Horisontem positis, dies sive nox eorum effectus temperatiores efficiunt respectu hominis. Atque sic ♄ efficit diurnum & ♂ nocturnum, ut hujus immoderata siccitas noctis humiditate, illius verò nimium frigus diei calore temperaretur.

Sed quod in hoc erraverint Ptolomæus, Cardanus eorumque sequaces, hinc patet, quia sicut in divisione Planetarum per sexum Ptolomæus habuit rationem causæ intrinsecæ & extrinsecæ ipsius sexus: ita & hic erat faciendum; ideoque ad Planetas dividendos penes diurnam & nocturnam conditionem, ii dicendi erant diurni à

causâ intrinseca vel naturâ propriâ, in quibus activæ prædominantur qualitates; quales sunt ☉ ♄ ♃ ♂; sicque masculinum & diurnum convertentur. Non enim in Planetarum naturis propriis determinandis attendendum est qualiter excessus in iis moderentur; hoc siquidem est illis extrinsecum, supponitque ipsum intrinsecum; sed quales sint in se ipsis: alioquin pro sexu Martis similiter dicendum fuisset, illum esse masculinum, dum est Soli occidentalis & in quartâ figurâ ab imo Cœli ad Horoscopum. Imò Cardanus ipse, qui in suis opinionibus frequenter titubat, text. 42. lib. 1. fatetur ♂ ex se verè esse diurnum. Eademque est ratio de ☽ ♀ & ☿ Planetis nocturnis.

Porrò doctrinam hanc esse veriorem, tum Astrologiæ dogmatibus magis consentaneam, inde confirmatur; quod Genesis cap. primo (in quo Astrologiæ fundamenta præcipua paucis verbis continentur) dicitur *DEUM fecisse duo luminaria magna: luminare majus, ut præesset diei; & luminare minus, ut præesset nocti; & Stellas, ut præessent diei atque nocti.* Per Stellas autem Hebraicè *chochavvim*, quinque minores Planetæ intelliguntur; *chocha* enim apud Hebræos Stellam erraticam & dominatricem significat; idque nomen peculiariter Mercurio à plerisque Rabinis tribuitur: quamvis in pluribus sacræ Scripturæ locis *chochavvim* etiam Stellas fixas, vel promiscuè Astra omnia, præter Solem atq; Lunam, significet.

At quamvis commune sit omnibus Planetis lucere super Terram, ideoque dividere lucem à tenebris pro cujusque proprio, vel mutuato lumine, ut habetur eodem cap. tamen non ideò præcipuè Sol dicendus est præesse diei, quod hunc efficiat: cur enim Luna diceretur præesse nocti, & reliqui Planetæ diei atque nocti, cùm nec Luna nec reliqui Planetæ diem vel noctem efficiant? sed dies atque nox sint tantùm à ☉ absentiâ; ille verò ejusdem præsentiâ super Horisontem? Nec similiter quod ☉ Tellurem illuminet interdiu, & Luna noctu; reliqui enim Planetæ dicuntur præesse diei, nec interdiu illuminant Terram. Tantùm igitur superest intelligendum, quod ☉ ideo dicendus sit præcipuè præesse diei, quia præsit diurnis effectibus; & ☽ nocti, quia præsit nocturnis: cæteri verò Planetæ diei atque nocti, quia præsint utrisque. Præesse autem diurnis effectibus nihil aliud est, quàm hos ab eo Planetâ, qui præesse dicitur, principaliter dependere, quoad fieri, vel esse; aut Planetam ipsum ad eosdem primariò concurrere. Unde juxta doctrinam Astrologicam versio 70. Interpretum rectiùs habet, *DEUM fecisse Solem ad dominandum diei;* ☽ *ad dominandum nocti: ac Stellas ad dominandum diei atque nocti;* hoc est diurnis & nocturnis effectibus, qui scilicet interdiu vel noctu contingunt.

Non est tamen arbitrandum ☉ ipsum solum præesse diurnis effectibus, ideoque hos omnes esse tantùm à ☉ & nocturnos tantùm à Luna: frustra enim diei atque nocti præesse dicerentur reliqui Planetæ, à quibus etiam singulis multa tum interdiu, tum noctu fieri, experientia probat: sed inter hos & luminaria, hæc differentia est; quòd luminaribus & cæteris Planetis supra Terram existentibus, illa primariò dominentur generaliter, reliqui tantùm secundariò. Quod est causa, cur in figuris Cœlestibus, velint semper Astrologi habendam esse rationem, quomodo minor Planeta alicujus effectus significator, sese habeat ad luminare conditionarium; hoc est ad ☉ interdiu, & ad ☽ noctu; si hæc fuerit supra Horisontem (infra enim frustra pro lumine conditionario spectabitur.) An scilicet sit ipsi luminari orientalis vel occidentalis. Imò Ptolem. lib. 2. cap. 7. vult *quod ☉ & ☽ sint gubernatores aliarum Stellarum, & præcipuæ causæ eventuum, & regant Stellarum dominia, & dominantium vires aut confirment aut languefaciant:* ubi per Stellas intelligit etiam minores Planetas qui effectibus dominantur.

Nec rursus putandum est, Solem diurnis tantùm præesse effectibus; nocturnis autem nullo modo; & Lunam nocturnis tantùm; diurnis verò nequaquam: quia id repugnat verissimis aphorismis de ☉ sub Terra latente; unde tamen probat experientia illum influere in natum: nec non de ☽ interdiu supra Terram posita. Sed cùm Planeta possit præesse tripliciter, nempè præsentia, aspectu atque dominio particulari; Sol autem duobus ultimis possit tam interdiu quàm noctu præesse: sua verò præsentiâ tantùm interdiu: igitur ex ☉ omnium Planetarum normâ, fit manifestum, quòd in sacris literis, & apud veteres Astrologos, ille diei, Luna nocti, reliqui verò Planetæ diei atque nocti præesse dicuntur, tantùm ratione præsentiæ: ut sensus sit ☉ interdiu, & Lunam noctu suâ præsentiâ primariò præesse, vel dominari generaliter, reliquos autem interdiu atque noctu tantùm secundariò; nisi ambo lumina fuerint sub Terra: tunc enim reliquorum Planetarum quilibet suâ præsentiâ super Horisontem noctu, potest præesse primariò. Ac Planeta quilibet suâ præsentiâ præesse potest per lumen, sive proprium, ut Sol; sive duntaxat mutuatum, ut Luna, cæterique Planetæ; tum per qualitates Elementales, & per influentiam: potestque etiam idem Planeta pro aliquo effectu particulari, simul præesse præsentiâ, aspectu & dominio particulari.

His verò sic expositis, jam quærendum est, cur per præsentiam Sol tantùm præsit diei, Luna tantùm nocti; ♄ ♃ ♂ ♀ & ☿ diei atque nocti? Si enim hoc fuerit, quod, ex mente Ptolomæi, Sol naturæ sit masculinæ, & Luna fœmininæ; dies autem magis congruat naturæ masculinæ, seu qualitatibus activis, atque nox fœmininæ seu passivis qualitatibus: ergo ♄ ♃ ♂ ♀ & ☿ ideò præerunt diei atque nocti, quòd ex se sint masculinæ, simulque fœmininæ naturæ: cùm tamen cap. 1. solos ♄ ♃ & ♂ dixerimus esse masculinos; Venerem autem & ☿ fœmininos. At unde habebit Sol quòd sit duntaxat masculinus, Luna duntaxat fœminina, cæteri verò masculini simul & fœminini? Et quomodo hæc apparens conciliabitur contrarietas?

Meminisse oportet ex lib. 9. sect. 2. cap. 5. Planetas omnes esse corpora mixta ex Elementis, Æthere, & materia Cœlesti: & ex cap. 6. vires sive naturas miscibilium remanere actu in mixto: tandemque ex lib. 3. sect. 3. cap. 3. materiam Cœlestem esse eminenter calidam, frigidam, humidam, siccam. Quibus jam suppositis, dicendum videtur, quòd à formis substantialibus Solis & Lunæ in cæteras Planetarum formas potentissimis, eorum materia Cœlestis in ratione calidi, frigidi, humidi, sicci eminentialis, totaliter subacta & determinata sit ad actualem sive formalem

 natu-

naturam Elementarem, corporibus ipsis congruam. Atque sic Solem in toto suo intrinseco esse duntaxat igneæ naturæ, masculum sexu, & diurnum cooditione: Lunam verò duotaxat naturæ aqueæ, sexu fœmininam & conditione nocturnam: in aliis verò Planetis ♄ ♃ ♂ ♀ ☿, quorum substantiales formæ sunt virtute & dignitate inferiores; vel in quibus ut Cœlo magis appropinquantibus quàm ☉ & ☽, plus inest materiæ Cœlestis proportionaliter; haoc fuisse quidem ab ipsis formis determinatam ad actualem naturam Elementalem formis ipsis consentaneam; sed non totaliter subactam: ac proinde quemlibet illorum in toto suo intrinseco, non esse unius tantùm naturæ Elementalis, sed duplicis & contrariæ; quarum una illis inest formaliter, vel actu à prædominio mixtionis Elementalis; altera verò tantùm eminenter à materia Cœlesti penitus non subacta. Vel etiam dici potest in Sole naturam formaliter igneam; & in ☽ formaliter aqueam (præsertim cum similibus eminenter conjunctas) adeò vigere & prædominari, ut eminenter tantùm contrariæ, nullius sint in illis virtutis vel efficaciæ. At in Planetis miooribus naturas Elementales formaliter dominantes, non ita vigere, quin eminenter contrariæ supersint efficaces.

Sic igitur Mars à materia Cœlesti est eminenter calidus, frigidus, bumidus, siccus: cùm autem à prædominio mixtionis Elementalis sit formaliter calidus, siccus, sive igneus, (ad quam naturam ejus materia Cœlestis ab illius forma substantiali determinata est, sed non penitus subacta.) Hæc ergo erit ejus natura præcipua sive prædominans; quam scilicet continet eminenter atque formaliter: ideoque reliqua scilicet frigida & humida sive aquea, erit ei mioùs præcipua, quam scilicet contioet solùm eminenter; nec enim Mars plures hisce duabus naturas babet ob calorem & siccitatem eminentiales, quæ à ♂ forma determinata sunt ad naturam igneam: unde aërea & terrea in ipso supprimuntur. Similique ratione ♄ erit formaliter frigidus, siccus & eminenter calidus bumidus: ♃ calidus siccus formaliter; at frigidus humidus eminenter: Venus formaliter calida humida, sed eminenter frigida sicca: ac denique ☿ formaliter frigidus siccus, eminenter verò calidus & humidus.

Quoniam igitur boc pacto in singulis minoribus Planetis duplex reperitur natura Elementalis, quarum una est masculina, altera fœminina; sequitur quod eorum quilibet sit etiam intrinsecè masculinus & fœmininus, tum diurnus atque nocturnus. Hic autem duplex sexus, duplex qua cooditio à causa intrioseca, nulli Astrologo hucusque innotuit: sed duntaxat sexus & cooditio à natura Elementali formaliter existente in Planetis ipsis, ideoque efficaciore & evidentiore. Præterea Ptolomæus tantùm spectavit conditionem Planetarum à causa intrinseca, non autem ab extriuseca: in quo erravit, ut jam superiùs dictum est: quandoquidem hæc præcipuè boc in loco spectanda est, post speculatiooem sexus à causa similiter extrinseca.

Itaque conditio à causa extrinseca sive accidentaria est, quæ Planetis ipsis à die vel nocte accidit. Unde illi tantùm dicentur diurni aut nocturni extrinsecè, qui in diem vel noctem incident. Cùmque dies atque nox fiant duntaxat supra Horisontem: ergo illi dicentur extrinsecè diurni, qui interdio; & nocturni, qui noctu versantur supra Horisontem. Idque omninò confirmatur ex iis quæ dicta suot de sexu. Ut enim Planeta dicitur extrinsecè vel accidentariò masculinus, qui revera est ☉ orientalis, vel io quarta orientali, vel in signo masculino; sic idem Planeta extrinsecè diurnus erit dicendus, qui revera in diem inciderit, hoc est interdiu fuerit supra Horisontem. Alioquin Ptolomæi doctrina de conditione, contrariabitur doctrinæ de sexu: uode oil mirum, si ipse eam duotaxat veteribus acceptam referat his verbis, *Tradunt igitur nocturnas Stellas*, &c.

Quod autem hic dictum est de Planetis, idem quoque censendum de signis; nempè quod hæc habeaot conditionem ab intrinseco ratione propriæ naturæ, vel proprii sexus; tum ab extriosecò ratione diei atque noctis: atque sic patet quod Planetæ, neque à suo positu sub Terra, oeque à signis Zodiaci sortiuntur conditionem extrinsecam, vel accidentariam; sed tantùm à suo positu supra Horisontem.

Itaque de ♄ ♃ ♂ ♀ aut ☿ etiam nulla signi habita ratione dicere sufficiet, illum esse extrinsecè diurnum, ut intelligatur illum esse interdiu supra Terram; & extrinsecè nocturnum; ut sciatur illum esse noctu supra Terram. Ac proinde, dum vulgò dicitur, Planetam diurnum esse interdiu supra Terram; idem esse ac si dicatur, Planetam esse diurnum intrinsecè & extrinsecè; quod est hac in parte maximum Planetæ robur: cum autem vulgò dicitur Planetam diurnum esse noctu supra Terram, idem esse ac si dicatur Planetam intrinsecè diurnum, esse extrinsecè nocturoum; quæ est Planetæ debilitas: eademque est ratio de Planetis intrinsecè nocturnis.

Hæ verò loquendi antiquæ formulæ diurnus interdiu, & nocturnus noctu infra Terram, erunt abjiciendæ, quod, omnis Planeta infra Terram, careat conditione extrinseca nostri respectu; quæ est una ex præcipuis causis ejus debilitatis, quæ Planetis sub Terra positis vulgò tribuitur.

Hic verò objici potest: Quod si ♂ fuerit intrinsecè diurnus atqua nocturnus: ergo si interdiu fuerit supra Terram, non erit potior ratio, cur dicatur interdiu supra Terram, quàm nocturnus interdiu supra Terram: sicque aut nulla, aut promiscua erit ejus conditio intrinseca; quod videtur absurdum.

Sed respondeo, Rationi magis esse consentaneum, quod Planetæ denominatio, quoad conditionem intrinsecam, fiat à conditione in eo prædominante. Ac proinde cùm ♂ sit formaliter, simulque eminenter igneus, masculus & diurnus, & duntaxat eminenter aqueus, fœmininus & nocturnus: ergo diurnus potiùs quàm nocturnus vocabitur. Atque sic de cæteris: quo pacto Ptolomæi supradictus error iterum restituitur.

Instabit aliquis. Ergo conditio intrinseca duntaxat eminentialis, erit oulla, vel inutilis & superflua.

Sed negatur cooſequentia. Nam si ♂ fuerit noctu supra Terram io signo fœminino; ac præsertim aqueo; maximè autem in ♏ sua domo; omnibus hisce de causis accideotariis, extrinsecæ cooditioni nocturnæ omninò faventibus, ejus nocturna intrin-

trinsecâ maximè roborabitur: indeque propendebit quantùm fieri potest ad sexum fœmininum, conditionemque nocturoam: quod tameo non accideret, si intrinsecâ nocturnâ careret. Marti tamen sic constituto, minùs semper inerit roboris pro sexu fœminino & conditione nocturna, quàm inerit pro sexu masculo & conditione diurna, si ponatur interdiu supra Horisontem in domo mascula, præsertim igoea, ac præserti m in sua domo Ariete.

Porrò de Planetis sciendum est, quod conditionibus iotrinsecis, præsertim formalibus, cum extrinsecis convenientibus; Planetæ ipsi majores ac evidentiores producuot effectus; juxta naturam conditionis, vel sexum ei congruum: at oon convenientibus producunt effectus mioores, vel obscuriores, atque mixtos & noo puros; vel aliter. Planetæ formaliter masculini & diurni, efficaciùs agunt supra Terram interdiu quàm noctu: at formaliter fœminini & nocturoi efficaciùs agunt supra Terram noctu, quàm interdiu. Ac proinde cùm ♄ frigus jam sit ex se noxium, melius erit illum esse interdiu supra Terram quàm ooctu: sicut ♂ temperatior erit noctu supra Terram præsertim in ♓, quàm interdiu, præsertim in ♈ vel ♌; ut ipsa etiam experientia probat. Atque hæc de sexu & conditione Planetarum dixisse sufficiat; quæ quantæ sint veritatis atq; momenti, in sequentibus patebit evidentiùs.

CAPUT III.

De Planetis beneficis atque maleficis.

Circa hanc Planetarum divisinnem præcipui inter cæteras momenti, totiusque Astrologiæ, non ultimum saltem fundamentum; ipsius scientiæ Principes inter se minimè conveniuot. Equidem in eo omnes concordant quod ♃ & ♀ sint Planetæ benefici; ac ♄ & ♂ malefici: tum ☿ oaturæ ancipitis; quippè cum beneficis beneficus, & cum maleficis maleficus: at de luminaribus inter se dissentiuot.

Ptolomæus enim cap. 3. Quatrip. vult cum aotiquioribus ☽ esse beneficam; Solem verò esse naturæ communis; quem tamen Cardanus in Commenro ait esse maximarum fortunarum, & oullum Planetam esse magis beneficum. Origanus verò Solem potiùs censet maleficum, eo quòd Planetis junctus, hos comburat, & lumine suo impediat, eorumdem lucem quasi extinguens; sicque beneficorum vires frustretur; maleficorum autem vires foveat & inteodat. Io quo maoifesta est contradictio vel absurditas; cùm non mioùs lucem maleficorum extioguat quàm beneficorum. At Schnverus & Dorothius faciuot ☉ ☽ & ☿ naturæ communis. Hermes autem ait generatim, Planetam ex se neque fortunatum neque iofortunatum esse, sed quemlibet habere virtutem & potentiam peculiarem in ea quibus dominatur. ut ♄ in agriculturam, ♃ in judicia, &c.

Præterea Ptolomæus, Cardanos, cæterique omnes Astrolngi, tantùm per qualitates Elementales determioant, an Planeta sit beneficus aut maleficus: nec in hoc etiam ratiooes afferunt inter se coosentientes. Ait enim Ptolomæus ♃ ♀ & ☽ esse Planetas beneficos, quia in eis calor & humor exuberant; & si nec in ♃ exuberet humor, cùm sit moderatè siccus, nec in ☽ calor, cùm sit ex se frigida: Cur igitur ☉ oon erit Ptolomæo beneficus ex se, quandoquidem in eo excedit calor blandus & vitalis, oeque ut ♂ aut ♄ ooxiam habeat siccitatem.

Denique Ptolomæus, & cæteri qui ☉ & ☿ faciunt naturæ ancipitis, ajunt ipsos fieri beneficos cum beneficis ♃ vel ♀; maleficos autem cum maleficis ♄ vel ♂. Alii, ut Alchabitius, ajunt ☉ per △ & ⚹ aspectum, fore beneficum; per ☌ verò & ☍, maleficum. Atqui noo est hìc quærendum & determinandum, quales ipsi siot à causis extrinsecis, vel aliorum radiis, sed quales sint ex se ipsis, & propria oatura.

Ex his igitur patet, quaotæ difficultates in ipso Astrolngiæ limine nobis occurrant; quas ut sigillatim enodemus;

Dicendum primò: Plaoetas omnes esse entitativè vel absolutè bonns; tum quia ens & booum convertuntur: tum quia Genesis cap. 1. de ☉ ☽ & Stellis creatis dicitur; *Et vidit DEUS quod esset bonum*: Et rursus in fine capitis, *viditque DEUS cuncta quæ fecerat, & erant valdè bona.*

Secundò: Non omne quod est entitativè, vel absolutè bonum, idem est bonum respectivè ad qundlibet: nno omne quod io se bonum est, cuivis alteri bonum est. Patet ex lupo, qui ovi est pessimus, tum ea venenis quæ bnmini & brutis sunt lethalia; etsi eotitativè bona.

Tertiò: sicut inter mineralia, vegetabilia & animalia, quædam sunt hnmini proficua, & quædam nocua, si ipsi applicentur: ita inter Planetas idem reperiri non est à ratione alienum. Nam etsi Deuter. cap. 4. dicatur de astris Cœli, quod *DEUS ea creaverit in ministerium cunctis gentibus quæ sub Cælo sunt*; proindeque nulla astra dicenda sint homini nocua: tamen certum est, idem quoque dici posse de mixtis subluoaribus homini nocuis; scilicet illa io usum & ministerium homiois esse creata. Sed ut in quolibet sublunari mixto, quod homini dicitur nocuum, inest etiam aliquid eidem proficuum si debitè præparetur vel applicetur: sic de astris hnmini nocuis censendum est; quod scilicet non sint ex se bnmini prorsus onxia, sed aliqua etiam ex parte proficua: imò quòd sicut venena ipsa & caustica ad quosdam usus applicata, homini sunt utilia: sic maligna ipsa astrorum natura debitè applicata, possit homioi esse proficua.

Quartò: Planetas respectu hominis, propriè neque bonos, neque malos esse dicendns; sed beneficns aut maleficos. Nam bonitas & malitia propriè tantùm referuotur ad entitatem, vel ad mores; Planeta verò nullus est entitativè, vel moraliter malus; cùm omnes sint entitativè boni; mores autem mali liberis taotùm creaturis congruant, quales non sunt ipsi Planetæ: At beneficentia & maleficentia propriè referuntur ad causam efficientem & afficieotem: cùm ergo omnes Planetæ siot homiois respectu causæ efficientes, ipsumque afficientes, ergo prout benè aut malè afficient, propriè benefici aut malefici dicentur; vel saltem boni aut mali affectivè.

Quintò: Plaoetæ nno per solas qualitates Elementales definieodi suot benefici aut malefici; sed præsertim per proprias influentias. Nam homines multò efficatiùs afficiunt per influentias proprias,

quàm per Elementales qualitates, quarum duntaxat proprium est calefacere, frigefacere, &c: item rarefacere, densare, &c: non autem illos producere stupendos effectus, qui hominibus accidunt circa vitam, ingenium, mores, divitias, honores, actiones, conjugia, lites, mortem violentam, &c: quos omnes ab influentiis proficisci, & Elementalium qualitatum efficientiam excedere, certum est. Nihil autem inconvenit, eundem Planetam esse qualitatibus Elementalibus maleficum, & influentiis beneficum, aut contra; sicut nec eundem Planetam esse utroque modo beneficum aut maleficum.

Sexto: circa naturam beneficam aut maleficam, non est hîc de aliquo Planeta determinandum, qualis ipse sit à causis extrinsecis, verbi gratiâ à conjunctione aut aspectu cum aliis Planetis; sed qualis sit ex seipso. Nam si ipse Planeta, ut Sol, nec corpore nec aspectu fuerit alteri Planetæ connexus (quod sæpe accidit) sitque in primo spatio sive prima figuræ domo; dici non potest eum nullius esse virtutis vel efficaciæ in figura Nati: sed erit vitæ atque morum significator; puriusque juxta propriam naturam influet, quàm si alteri Planetæ commisceretur. Sed nec etiam dici potest, quod ejus effectus erit indifferens: tum quia differet ab effectu cujusvis alterius Planetæ, qui in eodem spatio similiter poneretur, etiam in eodem Zodiaci gradu: tum quia ex tali effectus indifferentiâ sequeretur, natum neque victurum neque non victurum; quod implicat; aut si non inde vivit, ergo erit maleficus; si vivit, sed pravè affectus sanitate vel moribus; ergo iterum maleficus: si autem vivit utrinque bene affectus, ergo beneficus. Nec proderit dicere, quod de vita & moribus Nati erit decernendum juxta statum domini Solis; nam si ☉ ponatur in ♌, nullius suberit dominio, adhucque puriùs aget juxta naturam propriam. Igitur ex propria tantùm Planetæ Natura definiendum est, an ipse sit beneficus, an verò maleficus.

Septimò: nullus Planeta ex sua natura est homini indifferens, hoc est neque beneficus neque maleficus. Nam si ex sua natura fuerit indifferens, & ponatur in primo spatio, ut supra dictum est de ☉; ergo producet effectum indifferentem circa vitam, mores, ingenium, &c; hoc est neque bonum homini, neque malum, contra superius ratiocinium. Quod si non producit effectum indifferentem, sed aut bonum aut malum (ut omninò necesse est) ergo ipse Planeta non erit ex natura sua indifferens, sed determinatus, tum quoad speciem, tum quoad qualitatem effectus. Quoad speciem dico: nam ☉ ex sua natura producit tantùm Solares effectus, in quodcunque figuræ spatium ipse inciderit, ♄ Saturninos, &c: Quoad qualitatem effectus; nam aut nullus à ☉ producetur effectus aut ad quæstionem qualis est respectu hominis qui afficitur, respondendum erit, bonus aut malus, non autem indifferens; quod indifferentia neque sit qualitas, neque subjectum ullum afficiat. His adde, quod de nullo unquam Planeta, qualiscunque fuerit ejus status, in figura genethliaca, ullus unquam Astrologus dixerit illum fuisse ad benefaciendum aut malefaciendum indifferentem; etsi non rarò accidat, Planetam esse in propria domo, nulli alteri Planetæ configuratum.

Octavo: Planeta ille qualitatibus Elementalibus dicendus est homini maleficus, in quo nimis excedunt qualitates contrariæ duobus vitæ fundamentis; scilicet calori nativo, & humido radicali. Ac proinde cùm ♄ sit Planeta impensè frigidus & siccus, patet, quod etiam ex sua natura vitæ fundamentis maximè totaliterque contrarietur. Similiter ♂ etsi calidus sit, ideoque censendus vitæ amicus, tamen quia ejus calor nimiùm acris & igneus est; nativus verò blandus ac æthereus; idcirco ♂ calor est vitæ multum inimicus; cum præsertim adjunctam habens summam siccitatem, humidum radicale vehementius depascat atque resolvat. Itaque de hisce duobus ♄ & ♂ constat, illos esse Elementali naturâ maleficos: talesque etiam huc usque deprehensi sunt atque vocati ab omnibus Astrologis.

Quod verò ad reliquos Planetas attinet, certum est ♃ & ♀ non esse maleficos: præest enim in utroque blandus vitalisque calor: in ♃ cum remissa admodum siccitate; sed in ♀ cum multa benignaque humiditate: ac proinde cùm vitæ sint amici, jure ab antiquis experientiâ edoctis pro beneficis sunt habiti.

Supersunt ☉ ☽ atque ☿ quos plerique faciunt naturæ ancipitis: at numero 7 probatum est, nullum planetam ex sua natura esse indifferentem: ergo suâ naturâ erunt malefici, vel benefici.

Ac de ☉ quod sit beneficus, probatur: tum quia blando ac vitali calore præ cæteris omnibus Planetis abundat; quo seminum etiam calorem nativum ad vitam vitæque munia excitat, viventiaque fovet; tum quia ejus tanquam vitæ Authoris accessu annuo, universa natura vegetabilium, brutorum & hominum exhilarescit; recessu autem tristatur, propter terreni frigoris dominium in Aëre subsequens, vitæ inimicum.

Luna vero, etsi ratione frigoris videatur esse vitæ conttaria; tamen quia ejus natura Elementalis est aquea, aqua verò est generationis ac fœcunditatis principium, ab eo tempore quo spiritus Domini incubabat aquis. Imò Aqua omnium viventium nutritioni, ac præsertim animalium potui absolutè necessaria est: idcirco nullus est qui ☽ dicere queat maleficam; eò quòd sit naturæ aqueæ. Quod si ☉ atque ☽ Elementali sua natura essent malefici, procul dubio sua magnitudine, & insigni præ cæteris Planetis activitate, omnia hæc inferiora destruerent, eorumque etiam aspectum ipsi homines rationis capaces metuerent ac abhorrerent; cujus contrarium experimur.

Denique ☿ cùm elementalem naturam ♄ æmuletur, in gradu saltem remisso; etiam ex se nonnihil maleficus potiùs quàm beneficus dici meretur, qualitatibus Elementalibus.

Porrò quod ætherea natura vitæ amicissima, Planetis omnibus inexistens, maleficorum naturam Elementalem noxiam retundat, & beneficorum faustam acuat, roboretque, videtur maximè probabile, imo certum esse.

Nonò: Planeta ille influentiis dicendus est beneficus, qui in propria domo, ubi puriùs secundum naturam suam agit, & in bonis figuræ spatiis constitutus, ex se bonum spatiis ipsis congruens sine malo vel difficultate influit. In malis verò figuræ spatiis constitutus, aut malum spatiis ipsis congruens tollit, aut saltem diminuit;

nuit; vel ex eo liberat. Maleficus autem dicendus eſt, qui in propria etiam domo, & bonis figuræ ſpatiis conſtitutus, ex ſe bonum ſpatiis ipſis congruens, aut non influit; aut ſaltem ſine malo & difficultate non influit. In malis verò figuræ ſpatiis, malum deteriùs certiùſque influit ac promovet. Dicitur ex ſe, quia beneficus aut maleficus hic conſideraodus eſt ſecundum ſe, & quatenus abſtractus ab aliorum commixtione.

Decimò: ♃ ♀ ☉ ☿ atque ☽, ſunt Planetæ propriis influentiis beoefici. De ♃ & ♀ nulla eſt controverſia: at de ☉ ☽ & ♀ probatur, quia oon minùs bis quàm ♃ & ♀ conveoit ſuperior deſcriptio Planetæ benefici; ut cuilibet, tum propriâ, tum veterum Aſtrologorum omnium patebit experientiâ, ſi ☉ ☽ vel ☿ fuerint in bonis figuræ ſpatiis & in propriis domibus, liberi à prava commixtione ♄ aut ♂. Etenim ubicunque dicuntur à veteribus malefici, ſemper deprebeodetur, vel commixtionem illam, vel aliud accidens conſpicuum in cauſa extitiſſe: cùmque nullus Planeta ex Zodiaci poſſit naturæ indifferentis inter beneficam & maleficam, ex numer. 7. ſi ☉ & ☽ non eſſent propriis influentiis benefici, ergo eſſent malefici. At Planetas virtute & dignitate primarios, non decuit naturâ ſuâ eſſe maleficos, ob rationem jam numero 8. expoſitam: ergo naturâ ſunt ubique benefici.

Undecimò: ♄ & ♂ ſunt Planetæ propriis influentiis malefici. Et probatur tum communi aſſenſu Aſtrologorum; tum quia his Solis ſuperior maleficorum deſcriptio convenit, ut quotidiana teſtatur experientia. Quod ſi ſecus acciderit, deprehcodetur vel commixtionem beneficorum, vel aliud accideos conſpicuum in cauſa extitiſſe.

Prætereà omninò conſtat experientiâ, quod ſi ♄ & ♂ ex quacunque figuræ domo, Zodiaci ſigno & connexione cum aliis ſint in □ vel ☍ Horoſcopi, vel Medii Cœli, horum infortunent ſignificata. Non igitur vim illam maleficam habent à domo, ſigno, vel coooexione, ſed à ſeipſis; ideoque jure à Ptolomæo dicuntur per ſe anæretæ, vel abſciſſores vitæ, booorum, &c.

Duodecimò: Planetæ, naturâ ſuâ benefici, quandoque degenerant in maleficos, effectu, & malefici in beneficos. Ut ſi ♃ aut ☉ dominus 8. ſpatii quod eſt mortis, fuerit corpore io primo ſpatio, quod eſt vitæ; & multis aliis modis, proprio loco explicandis.

Dicet autem aliquis in veteris opinionis favorem: Ideò conſtare quod Sol & Luoa ſuis influentiis, naturæ ſint ancipitis, & non prorſus beneficæ; quia in bonis quidem ſpatiis bona influunt, in malis verò, ſaltem mala neque tolluot neque minuunt; ut ♃ & ♀; ſed majora & illuſtriora efficiunt. Sol eoim vel ☽ in 12. magnos hoſtes, magnoſque morbos ſuſcitant. Et in 8. publicam mortem, vel publicæ cladi obnoxiam, vel alio modo illuſtrem, ut in oaufragio, aut prælio communi.

Reſpondeo autem, commune eſſe Plaoetis omnibus, ut ex ſua natura influant circa ſignificatum domus io qua ſuot, vel cui dominantur, vel quam aſpiciunt. At benefici benè influunt: ideoque bona ſpatiis congrua ptomovent, mala verò tollunt vel diminuunt, vel ſaltem pauca & levia influunt cum remedio & evaſione. Idque eo potentiùs præſtant, quò fuerint in meliore ſtatu conſtituti.

Jam verò Sol & ☽ ob ſuum robur maximum, illuſtremque dignitatem præ cæteris Planetis; etiam præ illis potentiùs agunt vel influunt, tum circa bona, tum circa mala; & producunt effectus illuſtriores. Sed à maleficis omninò differre videntur, tum quia in bonis etiam ſpatiis malè non influunt; tum quod in malis ſpatiis malorum qualitatem malignam non intendant: quorum contraria à maleficis efficiuntur. Magis igitur concordant cum beneficis, quòd borum inſtar in bonis ſpatiis bene ſemper influant, & iu malis malorum qualitatem oon intendant: ſed tantùm ut illuſtriora bona in bonis ſpatiis; ſic in malis, illuſtriora aut magis publica mala influant; quod ſcilicet tantùm agant juxta naturam ſuam, quæ tum Macrocoſmi, tum Microcoſmi rebus duntaxat illuſtrioribus, univerſalioribus ac primariis dominantur.

Objicies contra prædicta. Nefandum eſſe aſſerere, quòd ♂ iofluat diſpoſitionem ad cædes perpetrandas, aut ♄ ignomioioſæ morti hominem ſubjiciat. Idque injurioſum eſt Autbori Naturæ, qui vidit quæcunque fecerat, & erant valdè bona. Geneſ. cap. 1. Ergo ♄ & ♂ oon ſunt influentiis malefici; nec ullus alius Planeta, proindeque falſum etiam eſt ♀ ad luxuriam provocare, &c.

Sed reſpondeo ſimili ratione, negandum eſſe vim arſenici, viperæ, ſcorpii, cicutæ ad homines necandos; cantharidum ad luxuriam fere rabidam excitandam; hyoſciami ad imaginatiooem turbandam; tum Aeris peſtiferas craſes, undecunque veniant, hominum quandoque tertiam partem in aliqua vel regione, vel urbe demetentes, horrendo planè ſpectaculo: cùm autem bæc negari nequeant, nec Dei erga homines bonitas ſit minuenda, ſed ſapientia ſummè extollenda; dicendum primò: nos ſuperiùs non aſſeruiſſe ♄ & ♂ ſuis influxibus eſſe omnioò maleficos, quod nempè intrinſecè illis etiam inſit aliquid naturæ beneficæ, quâ interdum benefacere deprehenduntur, dum præſertim fœliciter in Cœlo conſtituuntur: ſed eorum naturam talem eſſe, ut ſi aliorum Planetarum naturis incongrua ratiooe miſceantur ſigno, conjunctione vel aſpectu; ſicque pravo ad Horiſontem ſitu applicentur ſublunaribus, longè frequentiùs malefaciant quàm beoefaciant: proindeque hi duo Plaoetæ jure dicantur malefici præ aliis, qui innoxiùs commiſcentur, frequentiùſque benefaciunt. Dico 2. Verba illa Geneſeos ſic intelligenda eſſe: quod nempè quæcunque Deus fecerat, erant valdè perfecta in ſuo genere: vel ſi mavis, (& qui verior mihi videtur eſſe ſenſus) erant valdè bona ad finem, in quem à Deo creata ſunt. Sic arſenicum, vipera, napellus & ſimilia in terris; tum ♄. ♂. caput Meduſæ, cor Scorpii, & ſimilia io Cœlo, ſunt valdè bona. Dico 3. Deum talia aſtra malefica creaſſe, ut homo pravis eorum influentiis obnoxius, ab illis non minùs ſibi timeret caveretque, quàm à tonitru & fulmine capiti ſuo perniciem minitantibus: utque in bis, ita in illis ſuæ ſubjectionis atque infirmitatis, Dei autem Juſtitiæ & omnipotentiæ memor eſſet; ad ejuſque miſericordiam, opem & gratiam precibus recurreret. Deus enim aſtra ipſa tum malefica, tum benefica, totumque Cœlum, nec noo eorum motum oculis hominum expoſuit, ut mala, quibus ſunt

obnoxii prævideant, sibique circa exteriùs agenda prudenter caveant, illis nempè Cœlestibus illuminati Lampadibus: interiùs verò ad DEUM convertantur, ut suum totiusque Cœli & Terræ dominum, Gubernatoremque potentissimum, qui prout vult, causarum secundarum habenas coërcet atque laxat: omnis enim, qui, quod in se est, fecerit, & DEUM humili contritoque corde invocaverit, imminente malignorum influxuum tempestate, æquè certò liberabitur, atque Ninivitæ conversi ad prognosticum Jonæ. Quippè DEI maximè proprium est, misereri, etiam non invocantibus; quantò igitur magis invocantibus? Et hoc patet in sceleratis, qui tandem carnificis manu intereunt. Tales si quidem pravis inclinationibus indulgentes, quas à pravis hauserunt influxibus, DEUS misericorditer finit comprehendi, ut saltem in ultima hujus vitæ horâ ipso inspirante, resipiscant; illisque futuræ vitæ gratiam per suos largiatur Ministros.

SECTIO III.

De propria Planetarum singulorum natura Cœlesti: Ac de fixis obiter.

CAPUT I.

Quam difficile sit proprias Planetarum singulorum influentias definire.

POstquam sect. 1 hujus libri dictum est de propria singulorum Planetarum Elementali natura: jam superest ut de propria eorundem natura Cœlesti differamus. Per naturam verò Cœlestem intelligimus fontalem influentiam cujusque Planetæ à nobis definitam cap. 20. sect. 3. lib. 12. quam cap. 4. distinximus, à Planetæ forma substantiali; ab hac autem fluere, proindeque ipsi Planetæ essentialem esse diximus; per quam scilicet Planeta quilibet naturæ suæ proprios edit effectus, Sol solares, Luna lunares, &c.

Porrò hæc Planetæ cujusvis influentia, quamvis in se sit unica simplexque virtus; tamen per totum orbem diffusa, adeò universalis est in res omnes generabiles, ut nullus sit effectus naturalis, in quem Planeta quilibet non possit aliquid. Ex eo certum, quia ex cap. 6. sect. 3. lib. 12. Planetarum influxus totum Telluris globum penetrant, etiam ex altissima distantia: & subterranei nascentem puerum supra Terram afficiunt: quo posito nullus est naturalis effectus, qui à Planetarum influxu se queat abscondere, ut de Sole dicitur Psalmo 18. *Nec est qui se abscondat à calore ejus*; nihilque natura gignit, ad cujus ortum Planetæ non concurrant; quodque à tali concursu, fato naturali juxta suæ speciei passiones congruas non subjiciatur. Non enim singulæ rerum sublunarium species, fato ab influentiis eodem modo subduntur, quia Planeta non idem potest circa metallum aut Plantam, quod circa hominem; etsi eadem virtute simulque tempore agat in singulas species, vel etiam individua: obstat enim diversa passorum dispositio recipientium eandem virtutem; quæ ad modum recipientis recipitur. Unde varii in singulis speciebus & individuis producuntur effectus; quod etiam in ipso calore Solis perspicuum est, qui lutum indurat, & ceram liquefacit eodem instanti.

His præmissis, quoniam Planetæ omnes diversæ sunt inter se naturæ vel speciei, ex cap. 1. sect. 3. lib. 9. & similiter diversa est natura rerum vel effectuum sublunarium; negari nequit quod Sol, verbi gratiâ, majorem habeat naturæ affinitatem, cum quibusdam rebus vel effectibus, minorem cum aliis; & nullam cum reliquis: unde leo & gallus inter animalia, tum aurum inter metalla, censentur esse solaria; à majore scilicet affinitate naturæ cum Sole, quàm cum Planetis cæteris; etsi Planetæ omnes ad leonis vel auri generationem concurrant; sed fortior vincit, & subjectum sibi assimilat. Eaque assimilatio facilior est in subjectis, vel effectibus, quæ cum agente causa majorem naturæ affinitatem sortiuntur. Quod autem de Sole hic dicimus, de quolibet alio Planeta etiam dictum intelligatur.

Cæterùm cujusvis Planetæ influentiam sive formalem virtutem nomine proprio definire, quod ipsius virtutis essentiam suo modo dilucidè explicet; hominis captum superare videtur. Quamvis enim influentia Solis dicatur Solaris, & influentia Jovis Jovialis: nec meliùs utraque à nobis exprimi possit; tamen inde non innotescit quid sit formaliter solaris influentia; vel quæ sit ejus natura, aut in quo consistat; obruitur quippè intellectus magnitudine atque præstantiâ causæ adeò universalis, vel in ejus intuitu caligat; censetque vim illam saltem hominibus hoc in Mundo peregrinantibus, esse in sua simplicitate ineffabilem.

Ad hanc enim clarè definiendam nomine sibi congruo, contemplandi essent ipsius virtutis effectus in singulis rerum generibus; quippè Elementorum, Mineralium, Vegetabilium, Brutorum & hominum; ac observandum id in quo singuli effectus convenirent, quatenus ab influentia Solis affecti. Id enim si nomine sibi proprio innotesceret, solaris influentiæ naturam aperiret. Cùm verò vix sciamus quid Planetarum influentiæ præstent in humana specie; de mineralibus verò, vegetabilibus atque brutis, nullas, vel paucissimas habeamus experientias: imò influentiæ ipsæ hactenus ignotæ, vel maximis tenebris involutæ remanserint, ob Aristotelem cæterosque Philosophos, qui omnes effectus sublunares luci duntaxat atque motui astrorum perperam adscripsere: plurimùm sanè fecerimus, si ex Planetarum affectibus in humana specie spectatis, singulorum influentias terminis quibusdam circumscripserimus, qui earum naturas & differentias nobis detegant, prout species humana ab illis afficitur: ex iisque viceversa singuli effectus humani sic deriventur, ut inde satisfiat Astrologis Philosophiæ peritis. Pro reliquis verò sublunaribus corporibus, vel effectibus, traditioni saltem inhærebimus, ad Planetarum dominia in illos determinanda, prout illa rationi & Astrologorum experientiis correspondet, juxta analogiam infra explicandam.

Caput II.

Qua arte Planetarum influentiæ, hominum saltem respectu, indagandæ & definiendæ sint.

INcipiamus à Sole. Is igitur in Cœlo conspectus, totius Mundi decor & gloria esse censetur, ac jubar tantæ Majestatis, ut astrorum omnium Rex habeatur; nec immeritò; quòd cæteri omnes Planetæ, Lunâ exceptâ, sint ejus tantùm satellites, qui ipsum in sua revolutione perpetuò circumstant atque observant, circa ipsum mobiles: ille verò, tanquam horum dominus aut princeps, eosdem secum semper deferat.

Spectatus autem prout hominesafficit in horum compositione; Cor inter cætera viscerasibi vendicat per analogiam sympathiçam; de qua fusiùs infra: quippe caloris vitalis fontem, vitæ sedem primariam, causamque universalem; ac in summa totius corporis humani viscus nobilissimum, atque præstantissimum; ipsique Soli maximè analogum, hoc est id analogicè præstans in homine, quod Sol in Macrocosmo.

At in ipsa hominis Genesi, si Sol fuerit repertus in primo spatio, vel hujus domious, saltem à Planetis maleficis minimè depravatus, non modò Cor ipsum sibi arctiùs mancipat per particularem influxum; sed temperamentum efficit suo modo igneum, faciem splendore vel majestate insignem, mores sinceros, & apertos: nominis famam largitur: & nato semper aliquam in domo paterna, vel supra fratres eminentiam. Si fuerit in 2. spatio, splendidas divitias vel expensas significat. Ex personis verò, semper regias, primates, illustres, vel cæteris eminentes designat: ex dignitatibus, regias, aut salem insignes, habita ratione generis vel conditionis Nati. Ex morbis, syncopas, cardialgias, febres; inter genera mortis, claram, publicam, aut in commuoi clade prælii, naufragii, pestis, &c: accidentem, vel aliter insignem. Ideóque cùm in singulis Solis effectibus propriis, adsint igneitas, vitalitas, beneficentia, claritas, splendor, aut eminentia, necesse est Solem hæc habere ex se: ut hoc patebit exemplo. Si Sol in genesi repertus fuerit in 11. spatio; Amicos, Reges, Principes, vel Magnates præsagit; observatione Astrologorum; neque id habet à situ in 11. in se spectato: Saturnus enim in illo ipso situ, tales non significaret: neque id etiam habet à signo in quo versatur; nam in quocunque signo ponatur Sol in 11. spatio, prædictos significabit amicos: Nec tandem id habet à commixtione corporea, vel per aspectum cum aliis Planetis, quia bis nullo modo connexus, eosdem amicos puriùs significabit. Ergo id habet à se, quod scilicet ex personis potiùs Reges & magnates, quàm plebejos aut viles significet. Quamobrem ignificum, vivificum, beneficum, exaltativum, clarificativum, aut, si mavis, ignificentia, vivificentia, beneficentia, exaltativitas, clarificativitas (dent, si placet, Grammatici Philosopho nomina his æquivalentia) erunt vocabula, vel attributa, quibus circumscribi posse videtur influentia Solis.

Verùm ut DEUS, etsi verissimè, dicatur bonus, justus, sapiens, &c: quia ipsum talem esse novimus per effectus; ac per ejus infinitam bonitatem, justitiam, sapientiam, cæteraque infinita ipsius attributa, naturam illius cooemur definire; cùm tamen quid ipse sit in sua simplici essentiâ, nobis ignotum remaneat: sic corpora Cœlestia, quæ, ad instar DEI, esse causas universales, ejusque (saltem agendi modo) imagines præ cæteris nobilissimas in universa natura corporea; ut clariùs patebit in sequentibus; quamvis à nobis circumscribantur aliquot vocabulis proprietatum, vel attributorum in illis ab effectu & experientia deprehensorum; tamen quid sit cujusque eorum natura simplex, vel formalis virtus, in se spectata, nobis in hac vita manebit incompertum: ut humiliter attendamus nostri intellectus in hoc corruptibili corpore caliginem ac imbecillitatem. Videntes enim Solem in diversis subjectis diversa efficere, nempè in prima domo tales mores, in octava talem mortem, in duodecima tales morbos, &c: atque hæc omnia convenire in eo quòd sint non Saturnini, sed Solares effectus; hoc est non Saturni, sed Solis naturam referant: equidem ratio dictat, illa omnia esse à quadam Solis natura simplici; sed dum, quid illa sit, investigare contendit, caligine obruitur: si quidem rerum essentiæ (ut & DEI quam repræsentant essentiâ) lucem habitant nobis, saltem in hoc naturæ statu, inaccessibilem. Non enim Solis influentia est propriè ignificentia, vivificentia, ex altativitas, &c: hæc enim singula singulos ac diversos habent conceptus formales, quorum nullus est formalis conceptus influentiæ, qui unicus est ac simplicissimus, prædictis omnibus æquivalens; vel eos in se complicans; sed ut ex DEI effectibus, nobis ejus attributa innotescunt, & ex his cognitis, rectè posteà DEI operibus vel effectibus ratiocinamur: sic ex Planetarum effectibus, eorum attributa; & ex attributis effectus alios similes aptè deducimus; quantum hoc in vita conceditur; ubi res non in se vel intuitivè; sed tantum per suorum sensibilium effectuum, vel accidentium phantasmata speculamur. In sequentibus verò patebit evidentiùs, quomodo ipsa influentia, in essendo simplicissima, sit in operando tam multiplex, simulque tempore determinabilis modis tam variis, ut inde intellectus humanus in admirationem maximam non rapi non possit. Atque hæc de aliorum quoque Planetarum influentiis intelligenda veniunt.

Luna verò, cùm sit etiam Planeta primarius atque liber, ut Sol; hoc est cujus orbita alterius Planetæ orbitæ non est alligata: si illa in Cœlo, præsertim noctu, spectetur inter Planetas, & Stellas, tunc conspicuas; ipsa apparet esse quasi astrorum domina, sive regina; quamvis propria luce non fulgeat, sed Solis; ut cæteri Planetæ minores appellati: qui nisi à Sole illuminarentur, neque hi, neque Luna fierent nobis conspicui.

In hominis autem compositione, illa Cerebro pæcipuè dominantur per analogiam. Et si in aliqua Genesi reperta fuerit in primo spatio, temperamentum ex se efficit phlegmaticum, ingenium aliqualiter obtusum, mores inconstantes; hominem tamen utcunque illustrem, sed vagabundum. Ex divitiis, possessiones significat aqua-

aquaticas, vel ex aquis emolumenta. Ex personis vel dignitatibus Magnates vel illustres, ac præsertim fœminas; tum cursores, legatos, venatores, plebem. Ex morbis, catarrhos, menstrua immodica, epilepsiam & similes. Ex mortis speciebus, semper aliquo modo insignes. Quæ singula si attentè inspiciantur, deprehendemus aquificum, beneficum, insignificum, exaltativum, mobilificum, esse vocabula vel attributa, quibus Lunæ influentia non divisim sed conjunctim videtur esse circumscribenda; utcunque ipsius influentiæ simplex essentia non inde nobis clarescat, ut de Sole dictum est supra.

At reliqui Planetæ ♄ ♃ ♂ ♀ ☿; secundarii tantùm Planetæ dicendi sunt; quod non primariò ac independenter, ut Sol & Luna; sed duntaxat secundariò atque dependenter, circa Terram volvantur, & potiùs servorum quàm dominorum naturam æmulentur; quippè quod in suis motibus non sint liberi, ut Sol & Luna; sed motui Solis alligati in ejus orbita. Ex iis tamen duo sunt insigniores, nempè ♄ & ♃, quorum uterque satellitium etiam ab Authore naturæ sortitus est; utpotè Saturnus duos minores Planetas, & Jupiter 4. ut Tubo optico discernitur: Quamobrem Saturnum & Jovem Planetas esse magnæ in Mundo authoritatis atque virtutis, & quosdam quasi Principes, post Solem atque ☽, asserendum videtur.

Porrò si ex luminis claritate ac puritate licet de Planetarum corpore conjicere; Saturnus cum suis asseclis obtusum impurumque lumen exhibens, deprehenditur esse Planetarum aterrimus & impurissimus. Ex eo manifestum, quia etsi Luna per Tubum opticum inversum non removeatur usque ad Saturni distantiam, quo adhuc major illa sic remota cernitur; tamen experientiâ constat, quòd quò Tubus illam altius rejicit, eò clariùs vivaciùsque lumen ejus apparet, ita ut Veneris claritatem hac in parte superet; Cùm ergo Saturnus Planetarum supremus nobis admodum obtuso impuroque lumine splendeat, hoc certò arguit, corpus illius longè impurius esse atque atrius Lunari corpore, in quo nigra spatia non pauca nec exigua conspiciuntur. Eademque ratio valdè probabiliter convincit Lunam puriorem esse reliquis corporibus ♃ ♂ ♀ & ☿; quorum lumen atque mixtionem descripsimus cap. 8. sect. 3. lib. 9. ibidem asserentes in ♄ prædominari terream naturam in gradu intenso, igneam in ♂ & aëream in ♀: sed in ♃ prædominari naturam igneam in gradu remisso, & terream similiter in ☿.

Si ergo horum Planetarum effectus circa homines attendantur, & conferantur invicem, ut jam pro Sole & Luna superiùs factum est; deprehendetur,

Saturnum in sua influentia esse terrificum, fœdificum, maleficum, tristativum, occultativum, tardativum, firmativum.

♃ igneificum, beneficum, salvificum, piificum, justificum, prudentificum, ditativum, honorificum, exhilarativum.

♂ ignificum, superbificum, audacificum, impatientificum, maleficum, crudelificum, dissipativum, terrificum.

♀ Aërificam, pulchrificam, beneficam, salvificam, piificam, amativam, exhilarativam, voluptativam, prolificam.

☿ terrificum, subtiliativum, solertificum, scientificum, loquacificum, vafrificum, accommodativum, mobilificum. Qui omnes termini causæ agentis efficientiam producunt.

Quod si pluribus vel paucioribus terminis, meliùs vel æquè, influentia cujusque Planetæ explicari posse nonnullis videatur; hoc non negarim; Nam in ♂ superbificum videtur complecti audacificum, impatientificum, maleficum, crudelificum, tyrannificum; quippè quòd ista ex illo facilè deducantur: non secus ac Nomen Jesu complectitur omnia attributa vel officia ad Salvatorem pertinentia. Sed duntaxat assero, quod effingere unicum vocabulum quod alicujus Planetæ influentiam explicet, & cujusque attributis supra assignatis satisfaciat, hominis captum mihi videtur excedere. Verùm ut adhuc multò clariùs singulorum Planetarum influentiæ pateant; quid in singulis rerum generibus cujusque Planetæ dominio, præcipuè, aut peculiariter subjiciatur; tum quid singuli potissimùm efficiant circa hominum accidentia, fusiùs exponetur in Tabulâ infra positâ, si priùs de Planetarum analogica virtute dixerimus; à qua etiam Tabula ipsa dependet.

Tandem si quæratur, cur ♂ in sequenti Tabula milites, duces aut prædones significet? Responderi solet id solâ sciri experientiâ: nec abs re: si quidem positus in Horoscopo Nati, vel ejus domicilious, tales efficit homines congruenter affectos: respondetur ergo per causam à posteriori: Causa autem à priori, est propria ♂ natura, ejusque status Cœlestis congruus, quatenus ad mores vel magisterium nati determinantur. Idem dicendum de Sole pro Regibus, Jove pro Episcopis, Saturno pro Monachis, &c.

Caput III.

De analogica Planetarum virtute.

Hoc in Planetis videtur admiratione dignissimum; quod nempè suâ naturâ, tum situ in Cœlo, Terræque respectu, nec non mutua inter se habitudine per conjunctiones, aspectus & applicationes aliisque accidentibus, vel passionibus, quasi præludant futuros effectus sublunares, vel rerum in Mundi scenam prodeuntium fata: per quandam cum rebus sublunaribus analogiam aut similitudinem jam explicandam. Quod autem talis detur analogia inter Cœlestia corpora resque sublunares, unico hìc ostendetur exemplo, quod erit instar omnium.

Scitur experientiâ, Solem in 11 domo, præsertim aulicorum significare amicos, Reges aut Principes, vel Magnates; in 10 honores splendidos, & dignitates regias. Et quidem non habet ab 11 domo quod tales amicos significet, potiùs quàm rusticos, plebejos, vel monachos: ergo id habebit à signo in quo est, vel à connexione cum aliis Planetis, vel à seipso: Non primum, quia in quovis signo positus in undecima, claros ac illustres significabit amicos: Neque secun-

secundum, quia non connexus aliis dominio vel aspectu, tales amicos significabit. Ergo id habet à se, quod ex personis potiùs Reges & Magnates, quàm Plebejos & Viles significet; Saturnus autem contra. Similiterque ostendetur in singulis domibus Solem ex se significare personas, atque res claras, illustres, & regias; unde convincitur, Solem cum his habere analogiæ consensum & convenientiam: eademque est ratio de cæteris.

Duplex autem universim reperitur analogiæ species in Planetis, nempè essentialis & accidentalis. Et quidem analogia essentialis, est simplex aut composita. Simplex verò est potissimùm naturæ, dignitatis, aut sexus.

Analogia naturæ consistit in quadam naturarum similitudine; qualis reperitur inter Solem & calidum innatum. Ut enim in Macrocosmo Sol omnia hæc inferiora calefacit, vivificat atque gubernat: sic color nativus in Microcosmo toti corpori calorem, vitam, vitæque functiones suo modo impertitur ac promovet: estque veluti Sol ipsius Microcosmi. Eademque naturæ analogia reperitur inter Solem ipsum & cor, spiritumque vitalem: Inter Lunam & cerebrum pituitamque: inter Saturnum & lienem melancholiamque: Inter Jovem & jecur sanguinemque: Inter Martem & vesicam felleam bilemque: Inter Venerem & genitalia, spermaque: Inter Mercurium & nervos spiritumque animalem. Ideoque cùm ad talia determinantur in prima domo collocati, vel hujus domini, talia maximè significant; tum in duodecima pro morbis.

Adhæc naturæ analogia datur inter Solem & aurum admiratione digna. Ut enim Sol est primus, purissimus & nobilissimus Planetarum; sic omninò se habet aurum inter metalla. Sicque etiam Luna & argentum; Saturnus & plumbum; Jupiter & stannum; Mars & ferrum; Venus & cuprum; Mercurius & argentum vivum sunt analoga. Ut proinde non abs re Veteres Alchymistæ hæc 7 metalla nominibus 7 Planetarum sibi analogorum, vel sympathicorum insignire voluerint; quòd nempè mutuò conspirent ad effectus merè naturales; quorum cognitio Magica est minimè contemnenda.

Rursus analogia naturæ intercedit inter Solem & dignitates, honores atque famam: Inter Lunam & plebem: Inter Saturnum & claustra, carceres & eremos: Inter Jovem & divitias; Martem & bella: Venerem & voluptates: Mercurium & ingenium, artes ac scientias. Sol enim est Macrocosmi gloria; Saturnus horror; Jupiter divitiæ; Mars terror; Venus deliciæ; & Mercurius versatilitas: ut enim Sol proprio splendore conspicuus, cætera astra effuscat, sic honores, dignitates, atque fama hominem efficiunt præ cæteris conspicuum plebeis; quos ipse quasi obtegere videtur. Utque Luna est Planetarum infima, phases citissimè mutans; ita plebs est infimum genus hominum, opinione & amicitiâ citissimè mutabile. Atque sic de cæteris.

Analogia dignitatis consistit in quadam principatus similitudine; qualis reperitur inter Solem & Regem, aut Patrem, aut Maritum. Ut enim Sol coruscat in medio Planetarum, qui illius sunt veluti satellites, ipsum perpetuò circumstantes, sequentes, ac observantes, ita Rex splendet in medio suorum Aulicorum atque Satellitum; Pater aut Maritus in familiæ suæ medio. Sicque Luna dignitatis analogiâ Reginas, magnasque Dominas refert; quòd hæ inter alias mulieres, ut Luna inter Astra noctu apparentia, splendeant. Simili ratione quoniam ♃ & ♄ satellitium sortiti sunt; ipsi eos inter homines analogicè referunt magnates inferiores, qui dignitatis causâ comitatu stipantur aliquo. Et quidem Jupiter splendidior cum 4. asseclis, magis conspicuos ut Episcopos, Cancellarios, Gubernatores, Præsides: ♄ verò cum duobus tantùm satellitibus obscurior, & vasto Ætheris deserto propinquior, Monachorum, Eremitarum vel fodinarum Præfectos, ac Ærarii Regii.

Analogia sexus consistit in quadam masculinitatis aut fœmineitatis similitudine. Ut enim spectato Sole quasi Patrefamilias in Macrocosmo, Lunâque pro Matre, cæteri Planetæ Soli subditi, quasi pro famulatu, aut prole, aut tandem familia Solis & Lunæ habendi sunt; quilibet pro ratione sui sexus juxta cap. 1. Sect. 2. Ergo erit analogia sexus inter ♄ ♃ ♂ ☿ & Maritos, fratres, servos, cæterosque masculos: tum inter ♀ & uxores, sorores, ancillas, cæterasque femellas sortis inferioris. Nam Sol etiam masculos, & Luna fœminas significant analogicè; sed sortis ut plurimùm superioris, saltem ex se: nempè Sol, Regem, Patrem, Maritum; Luna Reginam, Matrem, Uxorem. Atque hæc pauca de analogiis simplicibus sufficiant.

Ex his autem analogiis simplicibus nascuntur compositæ. Nam Sol ratione dignitatis & sexus Analogus est Regibus, Patribus, Maritis: Luna Reginis, Matribus, & uxoribus; Ratione naturæ & sexus Mars est Analogus militibus, prædonibus: Venus Amasiis, scortis; Mercurius Astronomis, Mercatoribus, &c: estque in supradictis omnibus hoc notatu & admiratione dignum, quod analogia uni Planetæ conveniens, alteri non conveniat, Mars enim non est analogus amasiis, nec Venus prædonibus: nec Sol Monachis, nec Saturnus Regibus; sed singulæ essentiales analogiæ supradictæ, sunt singulis Planetis propriæ, ut experientia docet.

Cæterùm essentialis virtus analogica Planetæ non est quid realiter differens ab ejus influentia; sed re idem sunt; quod eatenus dicitur virtus analogica, quatenus agendo detegit subjecta vel effectus cum quibus ipse Planeta majorem habet affinitatem. Quippè in quolibet figuræ spatio quivis Planeta agit analogicè; hoc est ex significatis ipsius spatii, illud præcipuè attingit, quod ipsi Planetæ magis est analogum: atque hoc nihil aliud est quàm Planetam in quolibet spatio agere juxta naturam vel influentiam propriam ipsius spatii significata; & hoc benè notandum.

Porrò Cardanus Comment. in Quatrip. passim; tum lib. de Revol. cap. 5. Planetas appellat significatores secundum substantiam eorum quibus supradictum est, Planetas ipsos esse analogos: verbi gratiâ Solem esse significatorem secun-

cundum substantiam Regis, Patris, mariti; Jovem divitiarum, &c: Solis autem & Jovis dominos, esse earumdem rerum significatores per accidens: atque hi significatores secundum substantiam & accidens sunt illi, & cæteris ferè omnibus Astrologis, præcipuum judicii fundamentum; quod tamen esse falsum, proot à Cardano cæterisque Astrologis communiter usurpatur, evidentissimè proprio loco probabimus. Hic annotare sufficiat nos ea omnia vocare Solaria, quibuscum Sol essentialem analogiam sortitus est: Lunaria, quibus Luna est analoga: Saturnina, quibus Saturnus; atque sic de cæteris: ac insuper quod pro vario statu Solis in Cœlo, Solaria universim diversimodè afficiuntur: pro vario statu Lunæ, Lunaria, atque sic de reliquis.

Accidentalis autem virtus analogica Planetarum, est quæ ipsis extrinsecus advenit, & hoc diversimodè.

Primò, à qualitate motus proprii; Planeta enim motu proprio velox, tardus, directus, retrogradus; est analogus personis aut rebus, quæ in suis actionibus vel motibus sunt veloces, tardæ, directæ, retrogradæ: easque etiam analogica vi tales efficiunt; ideoque significant: quod intellige de rebus & personis ad quas ipsi Planetæ determinantur in Themate Cœlesti.

Secundò, à modo occursus Planetarum; nam si dominus horoscopi natum repræsentans applicuerit domino septimi spatii qui uxorem significat; natus de uxore ducenda erit solicitus, uxoremque ducet, nisi aliunde fortiùs accesserit Cœleste obstaculum: at si ambo domini mutuò defluxerint, natus fugiet conjugium, nec ducet uxorem; aut saltem non inter se concordabunt, sed accident divortia; præsertim à maleficis.

Tertiò, à luminis libertate; Nam Planeta combustus vel sub radiis Solis, analogus est rebus occultis: Liber autem à radiis, rebus conspicuis, ideoque tales efficit.

Quartò, ab ortu vel occasu Heliaco; Nam Planeta emergens è Solaribus radiis, rebus novis patentibus ac liberis est analogus; at sese immergens in Solares radios, contrariis est analogus.

Ex his verò speciebus analogiarum, tum accidentalium tum essentialium, supra expositis, non erit difficile cæteras quæ occurrent deprehendere ac intelligere: idque jam sufficit insinuare.

Denique in ipso etiam Cœlo vel primo Mobili reperitur analogia. Siquidem pars Cœli oriens, significat ortui aut vitæ rei tunc nascentis; pars culminans, ejus vigori vel actioni: Occidens, ejus declinationi, ac ea tandem pars quæ imum Cœli occupat, ejus interitui: hæc siquidem vis & significatio Cœli, evidentiùs ad analogiam quàm aliam causam referri potest, ut constat ex lib. 18. cap. 5.

Tabula

TABVLA
DE
DOMINIO UNIVERSALI PLANETARUM.

TABULÆ DE DOMINIO

Septem Planetæ generationum Phyſicarum cauſæ prima-
Naturæ particularis, ſortiuntur affinitatem, vel à propria eſ-

Correſpondent igitur.	♄	♃	♂
Cœli partes	♑ ♒	♐ ♓	♈ ♏
Elementa	Terra	Aer, Ignis	Ignis
Qualitates Elementales	Frigus intenſum, ſiccitas, denſitas, opacitas, gravitas.	Temperies cum levi exceſſu caloris & ſiccitatis	Calor & ſiccitas in intenſo
Colores	Niger, lividus, terreus, fuſcus,	Cæruleus	Rubeus
Odores	Fœtidus, narcoticus	Suavis	Acris
Sapores	Acerbus, auſterus,	Dulcis	Amarus
Anni partes	Autumnus	Ver	Æſtas
Meteora & effectus in Aere	Frigus intenſum & horrendum, etiam quandoque peſtilens: Nubea denſæ, nigræ, lividæ, nymbi, nives, pruinæ, venti exitioſi, procelloſi.	Temperies, ſalubritas, venti moderati, ſerenitas, aut nubes ex albo rubeſcentes.	Intemperies calida, ſicca, æſtuoſa, peſtifera, tabifica: ſerenitas, aut nubes rubræ, fulvæ, virides, tonitrua, coruſcationes, fulgura, fulmina, grando, Cometæ caudati; impreſſiones ignitæ, turbines, venti tempeſtuoſi, maligni, exitioſi.
In Aquis & Mari	Exundationes, diluvia, corruptio, piſcium interitus, aut penuria; procellæ ſævæque tempeſtates, difficiles navigationes, naufragia.	Mediocria utiliaque aquarum incrementa, ſalubritas, piſcium copia, tranquillitas, aut venti moderati, navium curſus fœlices atque lucroſi.	Aquarum exſiccatio, corruptio, piſcium interitus, procellæ, ſubita naufragia, Pyratarum invaſiones

UNIVERSALI PLANETARUM.

riæ ac universales, in totius Naturæ familia; cum infra positis sentia, vel ob analogiam; illisq; propterea dominari dicuntur.

☉	♀	☿	☽
♌	♉ ♎	♊ ♍	♋
Æther, Ignis	Aer	Terra	Aqua
Calor vitalis, raritas, levitas	Temperies humidiuscula	Frigus & siccitas in se missa	Frigus, humiditas, liquiditas, densitas & gravitas
Flavus	Viridis	Variegatus	Albus, pallidus.
Fragrans, aromaticus	Suavis exhilarans	Mixtus	Obtusus, vel insensibilis
Salsus acutè gratus	Pinguis	Acidus	Obtusus, aqueus
Æstas	Ver	Autumnus	Hyems
Calor, siccitas, serenitas, salubritas & quandoque æstus, nubes croceæ, aut ex rubro fulvescentes, venti moderati, sicci & salubres	Temperies, salubritas, serenitas, ros, caligo, nebula, nubes syncerè albicans, pluvia tenuis & salubris, venti moderati & humidiusculi	Siccitas, venti repentini, vehementes, mixti, instabiles, procellosi, exitiosi: nubes variegatæ, tonitrua, coruscationes, fulmina	Humiditas & frigiditas ex se.
Exsiccationes & decrementa	Utilia incrementa & exundationes, salubritas, magna piscium copia, faciles, tutæ & fortunatæ navigationes.	Procellæ subitæq; tempestates, incrementa, dum Eous, decrementa, dum occiduus extat, Pyratarum insidiæ	Incrementa, fluxus & refluxus

TABULÆ DE DOMINIO

	♄	♃	♂
In Terra	Sterilitas fructuum & plantarum utilium corruptio ab aere maligno, frigore gelido, nymbis, grandine, inundationibus, erucis, locustis, animalium interitus utilium, damnosorum proventus, Terræ motus, ædificiorum, Urbiumque ruinæ.	Copia & salubritas plantarum, fructuum & animalium utilium, suppressioque nocuorum, vel ex putri materia genitorum.	Penuria & insalubritas plantarum, fructuum & animalium homini utilium, ab intemperie calida & sicca, aut venenata Aeris qualitate, venenatorum generatio, incendia, Terræ motus.
Mineralia	Plumbum, lapides nigri, obscuri, terrestriores.	Stamnum, sapphyrus, ametistus.	Ferrum, magnes, jaspis, hæmatites, rubinus.
Plantæ	Quercus, mespilus, citonius, ruta, elleborus, narcotica, & reliquæ crassiæ substantiæ tardéque crescentes.	Laurus, santalum, cinamomum, saccharum, balsamum, thus.	Piper, zinziber, sinapi, raphanus, scammonium, colocynthis, enforbium, amara omnia, & venena calida.
Bruta	Camelus, ursus, caper, asinus, felis, bubo, vespertilio, testudo, mus, scarabeus, & cætera tardè gradientia, noctuque vagantia, bufo.	Elephas, dama, taurus, cervus, pavo, falco.	Equus, lupus, aper, canis, struthio, milvus, accipiter, serpentia venenata, scorpius, aranea.
Humores	Melancholia, bilis atra.	Humidum radicale, sanguis, semen.	Bilis flava, vitellina, æruginosa, porracea.
Corporis partes	Ossa, dentes, cartilagines, auris dextra, splen, vesica.	Jecur, venæ, pulmo, diaphragma, latera, musculi	Cystis fellis, auris sinistra, pudenda, renes.
Facultates	Retentrix	Naturalis, sive coctrix & vegetatrix	Expultrix
Sensus	Auditus dexter	Tactus, odoratus	Auditus sinister
Animæ partes	Memoria	Judicium, appetitus concupiscibilis	Appetitus irascibilis
Hominum jura naturalia & relationes inter se, ab analogia	Abavus, Avus & Pater, tum etiam servus, inimicus occultus.	Dominus, Liberi	Maritus in fœminarum genituris, fratres natu majores, inimici aperti.

UNIVERSALI PLANETARUM.

☉	♀	☿	[illegible]
4 Anni partes, sed præsertim æstas per se: exsiccationes, sylvarum incendia: Reliqua pro ratione Domini & aspectuum	Eadem quæ ♃, sed cum majore fœcunditate.	Magni Terræ motus, aliorũ verò eventuum diversitas, instabilitas, sæpéque cum ♄, aut ♂ plantarum & animalium exitium.	Putrefactiones, cætera verò prout se habet ad Solem & cæteros Planetas, quorum commiationes cum Luna Terris proxima maximè sunt attendendæ.
Aurum, carbunculus, byacinthus, crysolitus	Cuprum, smaragdus, turcois, corallus, unio	Argentum vivum, calcedonius, cornelius, alectorius	Argentum, crystallus, berillus, adamas, unio
Palma, rosmarinus, heliotropium, crocus, frumentum, & aromata.	Dactylus, oliva, pinus, lilium, rosa, pisa.	Corylus, millefolium	Cucurbitæ, cucumeris, pepones, lactucæ
Leo, Aquila, Falco, Gallus.	Capra, ovis, phasianus, perdrix, columba, turtur, passer.	Vulpes, simia, serpens, psyttacus, aranea, apes, formica.	Lepus, cygnus, philomela, ranæ, pisces, cochleæ fucci, testacea, cancri, limaces.
Spiritus vitalis, biliosus sanguis	Sanguis pituitosus, semen.	Spiritus animalis.	Pituita, serum.
Cor, arteriæ, oculus dexter, deatrumque latus in viris, sinistra verò illa in mulieribus.	Guttur, mammæ, venter, nates, uterus, renes, genitalia.	Crura & pedes, brachia, manus, digiti, lingua, nervi, ligamenta.	Cerebrum, oculus sinister, sinistrum latus in viris, dextra verò illa in mulieribus. Intestina, stomachus, vulva, membranæ.
Vitalis, attractrix.	Generatrix.	Animalis, rationalis.	Expultrix, vegetatrix, animalis.
Visus dexter in viro præsertim interdiu: sinister in muliere.	Gustus, odoratus, tactus, horumque sensuum voluptates.	Gustus, auditus.	Visus dexter in fœminis, sinister in viris.
Appetitus universus boni	Appetitus concupiscibilis	Sensus communis, imaginatio, ingenium, Ratio, sive appetitus rationalis.	Apprehensio, appetitus universalis.
Pater & maritus in genesi fœminarum	Uxor & Mater interdiu, sorores, filiæ, amasiæ, concubinæ.	Fratres natu minores, servi	Mater & Uxor præsertim noctu, Viduæ prægnantes.

TABULÆ DE DOMINIO

	♄	♃	♂
Corporatura De qua universim determinare non licet. Nam etsi in genere ac ubique Terrarum, Martiales sint sicciores & graciliores, Joviales & Venerii bumidiores, succulentiores, candidiores, pulchriores; Saturnini, deformiores & nigriores, &c. tamen particulares partium cõformatiooes & colores, non semper ex æquo Planetarum naturis correspondent: sed est quibusdam Terræ locis proprius corporũ character, ut constat ex Æthiopibus, Tartaris & Peruvianis, qui inter se maximè differunt corpore, pilis & forma vultus, ac Æthiops etiam in Gallia gignit Æthiopem. Considera igitur Regionem & parentes; & bic apposita intellige de bominibus albis Asiæ, Europæ, &c.	Orientali. Frigidi, bumidi, mediocriter carnosi, statura mediocres, facies longa, oculi nigri, magni, interdum maculati, dentes inordinati, aspectus deformis & truculentus, faciei & corporis color subniger, fuscus, mellinus, pallidus, pili nigri, densi, asperi, pedes incurvi. Occidentali. Frigidi, sicci, macilenti, staturâ breves, oculi nigri, capilli nigri, plani, rari in capite & barba, reliquo corpore glabri.	Orientali. Temperati in calido & bumido, carnosi, genisque rotundi, statura mediocres & elegantes ac majestuosi, colore candidi, ad flavũ, aut roseum vergentes, oculi grãdiusculi nigri, venusti, in pede dextro signati. Occidentali. Temperamento bumidiusculi, staturâ mediocres, calvi, signati in pede sinistro, quod rarò fallit.	Orientali. Calidi, sicci, minus carnosi, decenter proceri, beneque proportionati, colore ex albo, rubei, cum oculis cæruleis variis, capilli multi inter crispos & planos cum birsutie corporis. Occidentali. Sicciores, statura mediocres, cum capite magno, facie rotuoda & lentiginosa, aut in fronte signata parvis oculis, naribus magnis, dentibus longis, colore rubeo, capillitio ruffo, rigido, corpore glabro, & passibus amplis ac militaribus.
Mores ac Ingenium	Benè affecto. Profundi ingenio, arcanorum investigatores, prudentes, consilio egregii, secreti, aliquantum solitarii, suspicaces & zelotipi, dissimulantes, laboriosi, patientes, perseverãtes, vinceotes, violenti, parci, opum cupidi, & cumulatores graves, dominium affectãtes, præfecturis idonei, principibus utiles atq; chari. At malè affecto. Tristes melancbolici, abjecti, turpes, austeri, impudentes, pigri, timidi, diffidentes, invidi, egregii facinoris iocapaces, miseri, queruli, aut taciturni, consortii & lucis osores, valdeq; solitarii, pauperes, vel malis artibus fœnerantes, valdè suspicaces & zelotypi, mẽdaces, maligni, fraudulenti, infitiatores, proditores, & qui frequenter suorum facinorum judiciales pœnas luant.	Bene affecto. Simpliees, pii, religiosi, justi, fideles, humani, misericordes, mundi, verecundi, bilares, gratiosi, affabiles, moderatè graves, aperti, officiosi, prudentes, sapientes, consilio valentes, benefici, liberales, splendidi, magnanimi, juri dando, condeodis legibus, Magistratui, principatui, Regnoque idonei, sui rerumq; suarum amantes ac studiosi, veraces. Malè affecto. Mores prioribus utcunq; similes, sed fucati & ad vitia declinantes, ut proprietate & religione superstitio, pro bumanitate fatuitas, pro verecundia timiditas, pro fidelitate dissimulatio, pro liberalitate prodigalitas, pro magnanimitate fastus & superbia, quippe pro ratione Planetæ à quo connexione, vel dominio afficitur.	Benè affecto. Fortes, robusti, animosi, generosi, audaces, superbi, jactabundi, alienæ laudis fastidientes, aliorumq; hominũ cootemptores, iracundi, ad feriendum lædendumque proni, vindictæ cupidi, nulli parentes, servitutis & injuriarum impatieotes, dominandi cupidi, bellorum & prœliorum appetentes, tyranni superbi, temerarii & periculorum contemptores, agiles, prompti, festinantes, sibi confidentes, divitias spernentes, liberales, fortunati, regendis militibus benè, civibus malè apti, Dei contemptores, vel non soliciti. Malè affecto. Impii, injusti, immisericordes, arrogantes, rixosi, seditiosi vociferantes, temerarii, furiosi, truculenti, feroces in lacessendo, crudeles, percussores, homicidæ, tyranni, ebriosi, propria & aliena destruentes, incendiarii, raptores, fures, prædones, suorum negligentes.

UNIVERSALI PLANETARUM.

☉	♀	☿	☽
Calidi parumque ſicci, ſtaturâ mediocres, caput magnum; rotunda, candeos ac fulgens facies, oculi magni, ſplendidi, color croceus, capilli extenſi, tandem calveſcentes, vox ſubrauca.	Calidi & bumidi, ſtaturâ mediocres, ſucculēti, & facies præſertim carnoſa delicata & albo rubeſcens, pulcbra, amabilis, capilli aliquantulum criſpi, fulvi, aut ſubnigri, oculi fulvi, venuſti, læti, blandè ludentes, ſupercilia, labiaque gracilia, anguſtum pectus, crura craſſa. Atque hæc magis apparent Venere Orientali.	Orientali. Calidiuſculi, ſtaturâ moderati & benè proportionati, cum booo colore, aut mellino, oculis parvis, capillis mediocribus & flaveſcentibus. Occidentali. Aliquaotulum ſicci, graciles, macilenti, cum dentibus & digitis minutis, barba rara, voce tenui, paſſibus minutis, & celezibus, ingenio acutiſſimo.	Humidi, ſtatura procera, pulchra facies, color albus, oculi albi, capilli leves, barba decora. NOTA. Cautè prudenterq; judicandum de forma corporis; hæc enim pars judicii plerumque fallit, quippè oondum benè cognita. Per experientiam verò perficienda eſt. Spectatis nempè Planetis in primo ſpatio, ac horum & Horoſcopi dominis, cum oatorum formis.
Beoè affecto. Pii, juſti, probi, fideles, aperti, caſti, mundi, ſapientes, utcunque iracundi, magnaoimi, honorum appeteotiſſimi multúmq; honorati, ſplendidi, magnifici, clari, famoſi, amicitiarum cultores, ſed uxoris & liberorum parum amantes. Malè affecto. Faſtuoſi, maligni, minus obſervantes decori, fucati atque à ſupradictis degeneres pro natura Planetæ dominio, vel in fauſta connexione infortunantis.	Benè affectæ. Bona indole præditi, blandi, pii, Deumque religioſè colentes, miſericordes; pacifici, hilares, ſociabiles, mundiciei & ornatus ſtudioſi, choreis cantilenis, muſicæ & epulis dediti, in geſtibus elegantes atque venuſti, laſcivi, & ad omnes delicias & voluptates proni, in amoribus & amicitiis fortunati atq; cauti, benefici præſertim erga ſuos, laboris, rixarum, iræ & infortunii impatientes, faciléq; reconciliabiles. Malè affectæ. Timidi, igoavi, proci, & in amoribus, vel amicitiis importuoi, imprudentes & infortunati zelotypi, mulieroſi, fœdæ libidini obnoxii, infames, multiſque mulierum canſa diſpendiis, caſibus, miſeriis & malis obnoxii; niſi Venus ipſa præfuerit pluribus ex præcipuis genituræ locis, atque ſit in angulo præcipuo.	Beoè affecto. Egregia indole præditi, ingenii acumine excellentes, ſtudioſi, dociles ſcientiarum & artium ingenioſarum quarumcúnque capaces, præſertim verò Matbematicarum, bene conjectantes & ratiocinantes, multa ſine Doctore diſcentes, & primò ignota invenientes, ſubtiliter differentes atq; diſputantes, ſagaces, cauti, prudentes, moribus compoſiti, cuivis perſonæ, rei & tempori ſe facilè accommodâtes, ideoq; ſociabiles & rebus gerendis idooei. Malè affecto. Inſtabiles, inſipientes, obliviosi, ballucinationibus obnoxii, garruli, vaniloqui, ſtolidi, protervi, mēdaces, pertinaces, paraſiti, adulatores, diſſimulatores, vafri, deceptores, perfidi, maligni, perjuri, inſidiatores, calumniatores, ſcripturæ, teſtimonii, aut monetæ falſitatibus addicti, infames, lenones, de re quavis ſeſe importunè miſcentes, periculoſa conſilia ſuggerentes, & audacter ſcelera ſuſcipientes	Benè affectæ. Ingenio ſubtiles, celebres, honorati, moribus benè compoſiti, ſynceri, aperti, boneſti. Malè affectæ. Ingenio obtuſi, timidi, viles, vani, vagabundi, fucati, oulliuſque nominis, aut ſervitii, & fatui. Ex ſe autem benè affecta eſt in nodis & lumine creſcens. Malè in ſtatu contrario.

TABULÆ DE DOMINIO

	♄	♃	♂
Magisteria, vel his affata personas	Benè affecto. Magni Theologi, Philosnphi, Thesaurarii, fodinarum Præfecti. Mediocriter affecto. Agricolæ, fossores, metallici, figuli, architecti, coriarii, Monachi, Eremitæ. Malè affectn. Magi, sagæ, venefici, puteorum & cloacarum expurgatorea, mendici, carnifices.	Benè affecto. Consiliarii, Senatores, Judices, Præsides, Cancellarii, Antistites, Sacrorum Ordinum Generales, aut Provinciales, Abbates, Episcopi, Cardinales, Papæ, Provinciarum, aut Civitatum Præfecti. Malè affectn. Pædagogi, Gymnasiarchæ.	Benè affecto. Eqnites, Capitanei exercituum, Duces atque Præfecti, Venatnres, Causidici, Medici, fabri ferrarii, fusnres, coci. Malè affectn. Lanii, Coriarii, Pyratæ, Latrones, Lictnres, Carnifices.
Fortunæ accidentia	Benè affectn. Dignitates, Præfecturæ, Authoritas, Thesaurnrum inventin, magnæ opes. Malè affecto. Casus ab honnre & dignitate, vilitas, paupertas, servitus, in susceptis & agendis infortunia, inimici occulti, infamia, carceres, exilium, supplicium, exitusque funestus.	Benè affecto. Libertas, divitiæ, honores, dignitates, amici, servi, fortunata conjugia, aut in Ecclesia præfecturæ, fama, gloria, liberorum copia, & in his fœlicitas, lucra: ac in summa benè affectus Jupiter in susceptis actionibus & rebus omnibus fortunam, fœlicesque successus largitur. Malè affectus. Illa negat, aut minuit, aut fucat, aut infnrtunat.	Benè affecto. Bellatnrum amicitiæ atque cultus, duella fortunata, in bellis præfecturæ, in prœliis, tum Urbium & Classium expugnantibus victoriæ, spolia, triumphi. Malè affecto. Inimicitiæ, lites, rixæ, duella, prœlia & expugnationes infœliciter susceptæ, bonorum & dignitatum jacturæ, rapturæ, dissipationes, demolitiones, insidiæ, grassationes, furta, bomicidia, nefarii cnncubitus, carceres, & mnrs frequenter vinlenta.
Ætates	Decrepitudn ad finem vitæ pertingens	Senectus ad annum 68.	Virilitas ad annum 56.

UNIVERSALI PLANETARUM.			
☉	♀	☿	☽
Papa, Imperatores, Reges, Priocipes, Gubernatores, Magoates, omnesque Regiis honoribus, vel dignitatibus Præfecti.	Beoè affectæ. Aromatarii, Unguentarii, Pharmacopolæ, Pictores, Gemmarii, Musici, Textores, Caupones, Devinatores, Sacris Ordinibus initiati. Malè affectæ, scorta, lenæ, fascinatrices, fucatrices, meodicæ.	Benè affecto. Arithmetici, Geometræ, Astronomi, Astrologi, Philosopbi, Oratores, Scribæ, Secretarii, Poëtæ, Pictores, Mercatores, Artifices omnes ingeniosi, & oovarum artium inventores. Malè affecto. Lenones fures, & monetæ, & Scripturæ, & Mercium falsarii.	Reginæ, Viduæ, Cursores, Nautæ, Piscatores, Venatores, Plebs.
Benè affecto. Gloria, fama, splendidus status, legationes honoratæ, officia publica, digoitates Regiæ etiam primariæ, in utroque statu, seculari scilicet & Ecclesiastico cum honoratiooe & cultu iosigni, potentes amici, oomen à morte famosum. Malè affectus dat potentes inimicos, & superiora iofortunat, aut etiam negat, & in omnibus sibi subditis portendit infortunium.	Benè affectæ. Omnium beoevolentia, lucra, fœlices successus in amoribus, fœlicia connubia, fœlix proles & numerosa; digoitates & in susceptis & actionibus fœlicitates eximiæ. Malè affecta. Superiora miouit, iofortunat, aut etiam oegat.	Benè affecto. Utiles negotiationes, lucrosæ legationes, fortunatio cõtractus, egregia ac utilia ioventa, dignitates, magisteria, ac in his honor & lucrum, multi ac utiles amici. Malè affecto. Contraria congruuot, tum in curiosis arcanis occupationes inutiles, dispendia, infortuniaque, deceptiones, falsifica-tiones vitæ, status inconstans variis casibus, & exitui dubio oboo-xius.	Beoè affectæ. Nomiois claritas, divitiæ, fœlicitas, legationes honorificæ & lucrosæ, fuodorum aquaticorum possessiones, multa proles, fœlicia conjugia, Regiæ magnæque dignitates in utroque statu, amici, magnates. Malè affecta. Minuit, infortunat, vel etiam negat superiora: datque vitam mutabilitati, ærumnis, & variis casibus obnoxiam.
Juventus Ad annum 42.	Adolescentia Ad annum 21.	Pueritias Ad annum 14.	Infantia Ad annum 4.

TABULÆ DE DOMINIO

	♄	♃	♂
Morbi	Partium corporis quibus ipſe ♄ dominatur. Tum quartana febris, ſcabies, lepra, tabes, melãcholia, paralyſis, icterus niger, hydrops, arthritis, cancer, tuſſis, aſthma, phtyſis, cæteriq; maligni catharri, ſurditas, dolor dentium, lethargus, apoplexia, hernia.	Partiũ quibus ipſe præeſt. Tum ſynochi, variolæ, exanthemata, angina, paſſiones, ſpinæ dorſi, epatis inflammationes, pleoritides, peripneumoniæ, ſpaſmi: tum morbi ex flatibus, fœtore & inflammatione, phlegmone.	Partium quibus ipſe præeſt. Tum febres acutæ, ardentes, peſtis, icterus flavus, convulſiones, hæmorragiæ, dyſenteriæ, carbunculi, anthraces, eryſibolata, ulcera phagedenica, & ſerpentia, vulnera præſertim in facie, febris tertiana.
Mors	Benè affecto. Mors naturalis ex morbis quibus præeſt ipſe Saturnus. Malè affecto. Mors ſubitanea, aut violenta ex ruina, caſu, præcipitio, ſubmerſione, naufragio, ſuffocatione, incarceratione, ſuſpendio, bombardico plumbo; aut cum infamia, velut à carnifice.	Benè affecto. Mors naturalis ex morbis quibus ipſe præeſt. Malè affecto. Mors violenta ex ſubmerſione bello, duello, aut mandato Principis.	Benè affecto. Mors naturalis ex morbis quibus ipſe præeſt. Malè affecto. Mors violenta, ex vulneribus ferro, igne, aut baliſtis; capitis truncatione, membrorum mutilatione, dilaceratione, ſtrangulatione, ſuſpendio, morſuris animalium præſertim venenatorum, Chyrurgicorum & Medicorum imperitorum laniationibus & ſanguinis miſſionibus, combuſtione.
Terræ loca particularia	Subterranea, putei, cloacæ, latrinæ, carceres, cimetria, ſolitudines, eremi, deſerta.	Edita & excelſa Eccleſiæ Palatia, præſertim juridicendo deſtinata.	Officinæ fuſoriæ & fabriles, arces armamentariæ.
Dies Hebdomadæ.	Sabbathum.	Dies Jovis.	Dies Martis.

UNIVERSALI PLANETARUM.

☉	♀	☿	☽
Partium quibus ipse præest. Tum febres Ephemeræ, spasmus, syncope, catharri, oculorum morbi.	Partium quibus ipsa præest. Tum luem Veneream, gonorrheam, matricis & geoitalium morbi, priapismus, ventriculi imbecillitates à causa frigida & humida, indeque lienteriæ, phlegmone.	Partium quibus ipse præest. Tum febres erraticæ & revertentes, mania, phrenitis, deliria, insania, epilepsia, convulsio, balbuties, catarrhi, tussis, copia, sputi.	Partium quibus ipsa præest. Tum febres quotidianæ, epilepsia, apoplexia, fatuitas, catbarri, colica, vomitus, fluxus ventris, menstrua immodica, hydrops, apostemata, phlegmarica.
Benè affecto. Mors naturalis ex morbis mitioribus quibus ipse præest, ut febribus. Malè affecto. Mors subitanea à peste, syncope, aut violenta publco mā. dato Principis, vel in prælio, vel à combustione.	Benè affectæ. Mors oaturalis ex morbis quibus ipsa præest. Malè affectæ. Mors violenta, aut præmatura ex veneno, medicamine, crapula, nimio coitu, vel mulierum, aut libidinis causâ.	Benè affecto. Mors ex morbis quibus ipse præest, eaque naturalis. Malè affecto. Mors subira & plerumque violenra, interfectione, veneno, magia, vel propter falsitares monetæ, testimonii, scripturæ, sive l:gis.	Benè affectæ. Mors naturalis ex morbis quibus ipsa præest. Malè affectæ. Mors violeora à superpurgatione nimia, submersione, vel interfectione plerumque publica & judiciaria.
Regum & Principum Aulæ, Auditoria, Ecclesiæ, Civitatum Plateæ,	Horti, prata, nemora, viridaria, convivia, theatra, lupanaria.	Nundinæ, Academiæ, Collegia.	Sylvæ, maria, fluvii, stagna, & loca publicis hominum conventibus dicata.
Dies Dominicus.	Dies Veneris.	Dies Mercurii.	Dies Lunæ.

Atque hæc dicta ſufficiant de dominio generali Planetarum in hæc inferiora. Sed ſedulò notandum

1. In Tabula ſuprapoſita non exponi Magiſteria omnia ad ♄ pertinentia; ſed tantum communiora & notiora, ut videlicet inde pateat qualis ſit influentia Saturni circa Magiſteria. Eademque eſt ratio de morbis, fortunæ caſibus, morte, &c. à ♄, vel quovis alio Planeta prodeuntibus.

2. Planetarum in res Sublunares dominia ſuperius tradita, eſſe duntaxat ſimplicia, juxta propriam cujuſque Planetæ naturam. Ideoque dum multi Planetæ ſimul concurrunt in dominio, V. G. Magiſterii; ſagaci mixtione opus eſſe virtutis & naturæ ſingulorum; habita ratione prædominantis. Sic de cæteris.

3. Non eſſe de moribus judicandum ex omnibus Planetis ſimul, neq; ex quovis ſeorſim juxta ſupradictam Tabulam: ſed ex eo, vel iis duntaxat, qui ad mores ſignificandos corpore, dominio, vel connexione per corpus, aut aſpectum determinabuntur in figura genethliaca, ut ſuo loco dicetur. Eademq; eſt ratio de corporatura, magiſterio, morbis, &c. ſicque Tabulæ poterit fides adhiberi. Dumque dicitur talia accidentia prodire circa mores à Planeta benè affecto, talia autem à malè affecto: bona, vel mala affectio intelligitur tam ratione ſigni & connexionis cum aliis Planetis, ſive ſtatus cœleſtis ipſius Planetæ: quam ratione ſitus in figura. Nam etſi Planeta dum dicitur hoc, vel illud agere circa mores, jam ſupponatur eſſe ad illos determinatus. Tamen Planeta ipſe aliud circa mores ſignificabit, ſi fuerit in decima, & aliud ſi in quinta, vel aliud ſi fuerit dominus decimæ, & aliud ſi fuerit dominus quintæ. Igitur Planeta ratione ſui ſitus, vel dominii in figura, benè, aut malè afficitur, circa ea quæ ſignificat.

Caput IV.

De Planetarum Iovialium influentiis.

Hos Planetas fruſtra eſſe in rerum natura nulliuſque uſus, nemo eſt ſanæ mentis qui aſſerere audeat: ergo aut nobis deſerviunt, aut degentibus in Mundo Joviali; atq; ſi hoc aſſeritur, ſimiliter dicendum eſſet ♄ ♃ ♂ ♀ ☿ deſervire degentibus in Mundo Solari, ſive Sole. At experimur hos noſtri cauſa eſſe factos, & in nos ſuas agendi vires dirigere. Quidni ergo Joviales? Ad hæc cum ſint facti propter ♃ ex hypotheſi, & Jupiter propter nos, ut experimur: ſequetur ſemper noſtri cauſa illos eſſe conditos, vel ſi mavis conditum fuiſſe ſyſtema ♃, ut pro nobis factum fuiſſe ſyſtema Solis experimur, & ſacra Scriptura docet. Ergo nobis deſerviunt, non quidem ſuo lumine quod nobis eſt inſenſibile: ergo influentia difficillimæ cognitionis, ad quam tamen detegendum modum quemdam alibi præſcripſimus. Idem cenſeto de Saturni ſatellitibus duobus.

Caput V.

De propriis Stellarum fixarum influentiis.

Hic ingenuè fatendum proprias omnium fixarum influentias, nec non vires elementales hominibus eſſe ignotas; indeq, non modicum Aſtrologiam ſaltem practicam detrimentum pati. Etſi enim 7 Planetæ ſint Mundi hujus inferioris Rectores primarii: neque hoc in regimine influxus, vel arcana jura ♄ ♃ ♂ ♀ ☿ lucem Philoſophiæ fugiant (ut aſſeruit Alexander de Angelis in ſua Præfatione Lib. 5 adverſus Aſtrologos) ſed potius tenebras imperitè & ſtolidè philoſophantium. Tamen certum eſt à Planetarum congreſſibus cum ſtellis fixis, variari Sublunares effectus. Qua de re non ſolum Aſtrologi Tabulas condidere ad Aeris futuras conſtitutiones cognoſcendas, ex vero, vel heliaco fixarum Ortu & Occaſu, aut Lunæ ad fixas applicationibus: ſed ipſe quoque Hippocrates Lib. de Aere, Aquis & Locis text. 30. jubet in Medicina factitanda illos ſtellarum exortus & occaſus obſervare; præſertim Canis, Arcturi, & Pleiadum, quarum præ cæteris Vires expertus fuerat: de Aliis præſertim illuſtrioribus ſibi tunc ignotis, idem poſteritati faciendum eſſe inſinuans. Quamobrem ſtellis fixis vires ac efficientias, tum elementales, tum influentiales in hæc inferiora denegare, non minoris videtur imperitiæ, quam eaſdem Saturno ♃ ♂ ♀ ☿ auferre, etiam citra experientiam, quæ ſola peritos hac in arte efficit, ut imperitia iniquos judices, qui Soli duntaxat atque Lunæ vires in hæc inferiora tribuentes, aſtra cætera, vel fruſtra, vel tantum ornatus, aut illuminandi gratia cenſent eſſe facta.

Attamen certum eſt, ea quæ Ptolemæus habet cap. 7. Lib. 1. Quatrip. de Viribus ſtellarum, non minus eſſe incerta, quam ratione deſtituta, parumque conſona iis quæ appoſuit Lib. 2. c. 10. de Vi & Natura ſignorum. In his ergo conſulatur experientia.

Porrò quamvis paucarum tantum fixarum, ſcilicet inſigniorum influxus, Aſtrologis utcunq; innoteſcant, neque fidendum ſit Tabulis fixarum traditis à Veteribus Aſtronomis pro natura fixarum, quibus ipſe Cardanus paſſim confidit in geniturarum judiciis, pro fixis etiam quintæ magnitudinis. Inde tamen non modicum Aſtrologiæ accedit emolumentum: præſertim circa humanos caſus, quos quidem ab illuſtrioribus fixis plerumque moveri, vel excitari evidenter obſervatur, non autem à minutioribus, niſi rarò, vel quatenus in conſtellationem aliquam cumulantur, ut Pleiades, Delphinus, &c. nihilominus ut jam plura de Viribus ſtellarum novimus quam Hippocrates, vel alii, qui naſcente, aut adoleſcente Aſtrologia vixere: quid vetat ne adhuc amplius impoſterum ea in cognitione proficiatur, ſi generoſa ingenia, aut ſponte, aut Principum liberalitate (quæ hic non minus quam in Aſtronomia perficienda requireretur) hanc ſublimem Provinciam ſuſcipere voluerint.

Cæterum circa fixarum influentias, jam diximus in genere, illas diviſim & conjunctim agere in cuncta hæc Sublunaria, ut ſuperius patuit de Morbis & Conſtitutionibus Aereis: ſed in hominem præcipuè, quo nullum datur in elementari regione ſubjectum, excipiendis influentiis magis idoneum. Proindeque fixarum alias eſſe homini natura beneficas, alias autem maleficas, ut de Planetis dictum eſt cap. 3. Sect. 2. Ac præterea ſingulas etſi à Planetis ſpecie differant, ſervare tamen cum his quandam naturæ affinitatem, ut fusè à nobis oſtenſum eſt cap. 1. & 3. Sect. 4. Lib. 9. Et patet in Tabula fixarum infra poſita: unde fit ut ſaltem illuſtriores ſtellæ quas regias vocant, ſuæ naturæ affinibus Planetis conjunctæ, præſertim in præcipuis figuræ ſpatiis, magnos & plerumque ſtupendos producant effectus, juxta ſpatii proprietatem: tum ſi cum Planetis, maximè verò luminaribus oriantur, vel occidant, vel fuerint in eodem cum ipſis circulo poſitionis, vel fuerint in figuræ angulis, vel aſpectu ☉, aut ☽.

In specie verò Cingulum Orionis, Canis major, Canicula, Castór & Pollux, sioister pes Geminorum, Cor Leonis, Spica Virginis, Arcturus, Lucida Coronæ Gnosiæ, Lucida Lyræ, Aquila, Cauda Cygni, Fomahant, & aliæ, beoeficos influxus sortitæ sunt, quos in congruis spatiis osteodunt. At Caput Medusæ, Oculus Tauri, Pleiades, Cor Hydræ, Cor Scorpii, Hercules, Delphinus, & plures aliæ maleficos ioflusus babere deprebenduntur, juxta proprietatem spatii in quo, vel oaturam & determinationem Plaoetæ cum quo, reperiuntur: prout utrumque ionumeris Astrologorum observationibus confirmari potest, & cuivis experiri licet. Vide Junctini compendium de stellarum fixarum observationibus.

Cæterùm duo hîc noo videntur omittenda. Primùm, quod si fixæ regiæ io præcipuis figuræ angulis fulciantur fœlicibus radiis Planetarum, præsertim luminarium, aut eorum qui angulis ipsis dominantur, aut Planetæ stellis ipsis conjungautur: Certum est quod stupendos & stabiles producuot effectus; sin verò non fulciantur ☌ vel radiis Planetarum, quos bomioes extollunt, tandem miserè deprimunt.

Secundum, quod dum Planeta jungitur fixæ alicui, videatur qua in domo vel spatio figuræ id fiat: Vel cui domo ipse Planeta dominetur: Nam ad ipsas domos pertinet illustre accidens significatum, præsertim dum Planeta præest domui quam occupat. Ut si ☉ fuerit cum corde Leonis, Jupiter cum corde ♏ ☿ cum oculo ♉ ♀ cum spica ♍ &c.

Quoniam autem ob hacteous ignota Astrologiæ principia, tam Planetarum quam fixarum influentiæ, qua fieri poterat perfectione cognosci, ac inter se distingui oequivere, licet Planetarum influxus nobis accuratiùs innotescant; idcircò, ad proprias fixarum vires posthae detegendas, ootentur sequentes regulæ, saltem pro illustrioribus. Minutiores eoim hominem sensibiliter non afficiunt: alioquin siogulis etiam hebdomadis conspicui accidereot effectus à significatorum directionibus ad ipsas, cum tamen raro tautùm accidant ab illustrioribus, sed frequentissimè à Planetis Mundi bujus inferioris rectoribus primariis, eorumque aspectibus. Hîc autem ingeouè fateodum est, homines in Astrologia nonnisi magis conspicua cernere, Dæmooes autem etiam minima.

Primò, si nullus sit Planeta io aliquo spatio figuræ (quod semper accidere oecessum est, cùm sint tantùm septem Planetæ, 12 verò spatia) vide stellam illustriorem, & vel quòd Regiooi sit verticalis, vel, quòd Eclipticæ vicioior, potentiorem, quæ spatium illud occupat. Si enim aliquod accidens Nati ad illud spatium pertinens, videatur referri non posse ad influentiam propriam, vel determinationem Plaoetæ qui ipsi dominatur spatio (de qua determinatione agemus Lib. 21.) probabile est, tale accideos esse ab illius stellæ influxu. Et si pluries idem vel simile observetur, de eo non erit dubitandum: sitque ex effectu, natura stellæ detegetur; si præsertim naturâ & influxu fuerit ipsi Planetæ dissimilis.

Secundò, si aliquis Plaoeta sit io spatio & spatii dominus; vide similiter fixã insigniorem, atque, ut supra, distingue ipsius Planetæ ioflusum, tam ratione naturæ, quàm determinationis, ut stellæ vim discernere valeas, si ambo naturâ differant.

Tertiò, si aliquis Planeta sit in spatio sub alterius Planetæ dominio, (qui est medius modus inter duos extremos supra positos) Judicium erit difficilius, magisque intricatum. Nam quid possit uterque Planeta, ratione naturæ & determinationis, erit sigillatim distinguendum, ut fixæ præcipuæ dignoscatur influxus. Sed modus hic, tum alii magis compositi, ut dum plures Plaoetæ suot conjuncti in eodem spatio sub alterius dominio, eruntomittendi, cùm duo priores abundè sufficiant. Superiores autem regulæ potissimùm valebunt pro fixis, quæ iu spatiorum cuspidibus reperieotur, præsertim verò in angulis, ubi fixæ potentiùs aguot.

Atque de Planetarum & fixarum propriis naturis bactenus dixisse sufficiat. Sed, ad Dei fixarum Creatoris gloriam, hoc noo videtur omittendum; quod cum ipse sit infinita Sapientia, qui omnia condidit in pondere, numero, mensura & ordine, stellæque singulæ si non specificis, saltem individualibus proprietatibus inter se differant: iode sequitur, quod unaquæque fixa, in tali situ ac ordine, tam aliarum quàm Telluris respectu, fuit à Deo ipso collocata io Firmamento: ut meliùs fieri non potuerit, nec talis situs vel ordo mutari possit, quin sublunaris oatura inde alterationem extraordioariam patiatur, ut patitur à situ Planetarum continuò variante suas alterationes quotidianas. Quis ergo non admirabitur tot fixarum omninò mirabilem atque perpetuam consonantiam, horum sublunarium regimini destinatã?

Addeodum denique, quod si stellæ fixæ essent incolis refertæ, velut Terra nostra, prout nonoulli cum Cardinali de Cusa opinati sunt, certum est, quod totum systema Solis incolas ipsos multò debiliùs & inseosibiliùs afficeret, quàm nos afficimur à systemate vel satellitibus Jovis: quandoquidem, ut alibi probavimus, Sol ipse ex regione fixarum est invisibilis. Præcipuum ergo artificium Dei sapientissimi in Creatione Mundi, consistit in Luna & Sole circa Terram ordinatis, & systemate Solis, quod Saturni & Jovis systemata complectitur. Et Dodecatemoria primi Cœli, Planetarum domus in Zodiaco horum Syzygiæ & appulsus ad fixas (quorum omnium virtus in Tellurem maximè conspicua est) testantur totum reliquum Muodum ipsius Telluris gratiâ, vel potiùs homiois in ea degeotis, esse factum. Sicque Divina sapientia lusit in Orbe Terrarum, in quo etiam nasci, vivere cum Filiis hominum, & pro his mori voluit. Ipsi sit gloria in secula seculorum, Amen.

FINIS LIBRI DECIMI TERTII.

ASTROLOGIÆ GALLICÆ
LIBER DECIMUSQUARTUS.

De Prima Causa Physica.

PRÆFATIO.

HOc Libro primum ac supremum Astrologiæ Judiciariæ arcanum à nobis exponendum, & aperiendum est: Nempe divisio primi mobilis in 12 partes, elementali naturâ inter se differentes, certoque ordine dispositas. Quod etsi rationem, imò fidem supergredi videatur; quòd primum mobile de communi consensu dicatur esse corporum omnium physicorum simplicissimum, & maximè homogeneum: tamen habet in Natura fundamentum ab experientiâ rationali similiter desumptum: ut infra dicetur. Sed ad illius divisionis causam investigandam, non exiguâ, nec infælici fuit nobis opus ingenii contentione. Quod si causa à nobis assignata cuipiam Astrologo non arriserit, det ipse veriorem; quandoquidem experientiâ constat Astrologicâ, Cœlum ipsum in rei veritate divisum esse in partes illas naturis elementalibus differentes.

SECTIO I.
De Prima Causa Physica & Dodecametoriis.

CAPUT I.
In causis efficientibus Physicis, datur aliqua omnium prima & universalissima; & ipsa est primum Cœlum.

QUoniam in Natura datur causarum agentium subordinatio, ergo vel in ordine causarum dabitur progressus in infinitum, qui ab omnibus Philosophis rejicitur; vel dabitur causa quædam omnium prima; quod est propositum. Jam verò quod talis causa sit primum Cœlum, sic probatur. Illa efficiens causa omnium prima & universalissima dici debet in Natura, cui cæteræ omnes subordinantur, ipsa verò nulli: vel quam cæteræ omnes ad actionis speciem determinant, ipsa verò nullam: Vel, quæ ad omnes naturales effectus concurrens, cum nulla sibi superiore causa Physica concurrit, ex cap. 10. Libri 7. Atqui tale est primum Cœlum, de cujus simplicissima & miranda natura dictum est Sect. 3. Lib. 3. cap. 3. Nam dum homo generat hominem, seminis elementa per se determinantur ad hominis generationem; & ipsa elementa, Solem, Lunam, cæterosque Planetas determinant ad agendum circa eundem effectum: quippe singuli secundum proprias naturas in fœtum influunt, ut rationalis experientia probat. Sol, autem, Luna, & Planetæ reliqui, primum Cœlum similiter determinant ad agendum circa Natum: Ita ut pars ea Cœli, sub qua Sol versatur initio generationis, quasi Sol alius Solariter agat respectu ipsius fœtus, saltem donec in lucem prodeat: In ipso autem nativitatis momento (quæ est ejus completa & absoluta generatio) Sol iterum circa natum sic determinat primum Cœlum, ut hujus pars, sub qua Sol fuit momento nativitatis, instar alterius Solis, utcunque invisibilis morabiliterque spiritualis, solariter agat vel influat respectu Nati, quamdiu vitam ducit imperio Cœli subditam: ut patet ex directionibus illius loci Solis, & transitibus Planetarum aliorum per ipsum locum, durante vitâ ipsius Nati. Nec solum determinatur primum Cœlum ad agendum circa natum penes naturam Solis, Lunæ, Jovis, &c: Sed etiam juxta naturam elementorum. Nam si in nati Horoscopo sit ea pars Cœli, quæ dicitur Aries: Natum efficiet temperamenti ignei aut biliosi, si cancer, aquei; & sic de cæteris, quæ fusiùs suo loco explicabuntur.

Itaque primum Cœlum determinatur activè ad naturam Planetarum, Elementorum, atque parentum; quandoquidem cum homine generat hominem: cum elemento Aquæ humectat, & cum Sole calefacit, horumque ut sic in agendo complet effectus. Idemque dicendum de Cœlo ipso, & cæteris causis particularibus in suos effectus naturales incumbentibus. Quamobrem cùm nulli elemento, Ætheri, Cœli orbi, aut Planetæ, tam lata determinatio activa competat, atque primo Cœlo; ipsumque nullum aliud corpus physicum activè determinet; patet primum Cœlum esse primam omnium causam physicam, & universalissimam, quæ aliarum omnium causarum virtutes continet eminenter. Quia verò ipsius primæ causæ positio atque probatio præcipui extat in Astrologia momenti, eandem sic aliter probavimus. Quoniam enim ♈ & ♋ non idem efficiunt in Horoscopo, sed diversa, quippe Aries temperamentum biliosum & mores martiales, ♋ temperamentum phlegmaticum & mores Lunares: Ergo signis ipsis inerunt virtutes diversæ; ergo vel formaliter, vel eminenter, vel tantùm determinativè; non formaliter, primum enim

Cœlum

Cœlum est homogeneum, quod esset heterogeneum: nec sufficit inesse eminenter; quia cùm ♈ & ♋ ut partes Cœli sint idem essentialiter inter se & cum toto; etiam eadem ipsis inesset vis eminentialis; cùm tamen vires eorum sint diversæ: Ergo hæ illis inerunt determinatione diversa: Quoniam igitur Dodecatemoriis ♈ ♉ ♊ &c: insunt virtutes elementorum, & Planetarum, ut experientia probat: ergo ad has virtutes sive naturas signa illa determinata esse oportet. Necesse est igitur signis ipsis, ut sunt partes primi Cœli, vel ipsi primo Cœlo, inesse vim eminentialem, naturas illas promiscuè complicantem, & ad ipsarum singulas determinabilem; quod autem tale est, causa est physica omnium prima & universalissima; nulla enim est alia in naturâ, cui adeo universalis determinatio conveniat.

Objicies. Si primum Cœlum sit causa prima Physica, pollens virtute sibi propria, cur per hanc non alterat & immutat cuncta corpora sibi inferiora, & subordinata?

Respondeo. Propriam Cœli virtutem non esse formaliter Elementalem, vel Planetariam; sed aliam his supervenientem; nulli alteri virtuti contrariam, sed omnibus amicam. Ideoque à primo Cœlo in sua simplicitate spectato, nihil alterari, corrumpi, vel immutari, sed potiùs cuncta foveri & conservari, quæ in ejus abysso, ut pisces in Mari proprio elemento, foventur, nutriuntur & conse[illegible]ntur, tantumque à causis aliis alterantur [illegible]umpuntur. Ac talem debuisse esse primam [illegible]usam physicam, hoc est nulli contrariam, sed omnibus amicam, & à cunctis determinabilem; ut suo Archetypo, quippe Deo perfectâ analogiâ congruat. At à primo Cœlo extra illam simplicitatem spectato; juxta suas determinationes, ut infra dicitur, omnia hæc inferiora gignuntur, & corrumpuntur, ut suo loco probabitur.

Caput II.

Primum Cœlum constat partibus diversæ inter se virtutis.

Quoniam Planetæ omnes proprio sive secundo motu feruntur sub eodem semper primi Cœli tractu, quem Zodiacum vocant; indeque Sublunaria diversimodè afficiunt, pro suo situ diverso sub ipso Zodiaco: hunc à Natura divisum esse oportet in partes virium diversarum, respectu globi Terrestris; ex quo illæ deprehenduntur, & in quo ad actum reducuntur. Alioquin Planeta idem virtute activa, movens idem virtute activa per totum Zodiacum, diversa efficeret in eodem virtute passiva, contra axioma nonum Element. Astrologiæ, vide Librum 19.

Sunt autem ipsæ vires genere duplices, quippe elementales & influentiales. Atque elementales naturis correspondent elementorum, calidæ scilicet, frigidæ, humidæ, siccæ: Talia enim patiuntur Sublunaria, horumque intensiones vel remissiones à Zodiaci locis & à Planetarum decursu in Zodiaco: Influentiales verò correspondent propriis Planetarum naturis; siquidem omnes influentiæ ad primariorum Mundi rectorum hoc est Planetarum naturas, genericè reducuntur; iis nequidem exceptis, quæ fixis stellis propriæ sunt. Nec vires illæ in Zodiaco confunduntur, sed ita distinguuntur, ut eandem Zodiaci partem, suam perpetuò naturam tum elementalem tum influentialem, servare probet experientia, fidelis rerum magistra. Est igitur hæc Zodiaci sive Cœli divisio nobis inquirenda: quod quidem aliter quàm fictitiis rationibus ideo videtur impossibile; tum quia Cœlum est corpus circulare, circulus autem ex se, neque principium, neque finem admittit; tum quia est simplicissimum maximéque homogeneum materiâ formâ atque virtute. Verùm quia ad quævis indaganda, nunquam Natura lumine mentibus prævio destituitur; si ducem illam secuti fuerimus, hujus hactenus occultæ veritatis adyta tandem ingrediemur. Sed notandum, quod cùm hîc agatur de divisione corporis sphærici simplicissimi, & maximè homogenei, ratio divisionis non erit petenda ab illius corporis materia, forma, vel figura; sed extra vel supra hæc; ut quid subtilissimum, spirituale, agens ex instituto Creatoris Mundi, qui est fons & prima ratio omnium principiorum.

Caput III.

De Cœli primaria & actuali à Natura divisione.

Est igitur imprimis sapienter intendendum, quid Natura dividendum suppeditet: Tum præterea, num aliquas ipsa divisiones primarias instituat; cùm nihil frustra faciat, sed primas rerum vias primaque principia, hominum ob oculos ponat; ex quibus ut notioribus, ad minùs nota discursus deinde progreditur. Exhibet autem primum Cœlum, quod ipsa primò bifariam dividit per Æquatorem, primarium circulum motus ipsius Cœli. Hic verò circulus rursus à Natura in duas partes æquales primò dividitur per Eclipticam, proprium circulum motus secundi Cœli, vel sphæræ fixarum; unde vocatur Ecliptica ipsa circulus secundi motus, astris omnibus communis, ut Æquator circulus primi motus, primo duntaxat Cœlo proprius est, ac ipsius Eclipticæ una medietas vergit ad Boream; reliqua ad Austrum: puncta verò divisionum vocantur æquinoctialia; suntque totius Cœli efficacissima; quòd in utroque circulo sita, polleant utriusque circuli viribus, eorumque vis experientiâ patet.

Cæterùm nondum suffecisset hæc Eclipticæ divisio, nisi eadem Natura alteram indicasset, statuta per Æquatoris & Eclipticæ polos, alterius circuli viâ definitâ; quem Colurum solstitiorum appellant; quo primi & secundi circuli fit quædam unio. Ac utraque Eclipticæ medietas denuò secatur bifariam in duobus aliis punctis solstitialibus dictis; ut sic tota in 4 partes æquales à Natura actu secta videatur, quòd circuli ipsi eorumque poli sint reales, & non fictitii; ideoque divisio hæc à nobis dicitur realis.

Cùm ergo hæc ſit Zodiaci ſive Cœli primaria & abſoluta diviſio, quam à Natura fruſtra factam fuiſſe, ſtultum foret arbitrari. Ergo neceſſe eſt, factam fuiſſe propter Cœli & Aſtrorum actiooem in hæc inferiora. Agunt autem eorpora Cœleſtia qualitatibus elementalibus & influentiis; ambas enim tranſmittunt, atque primum Cœlum cunctas emineoter continet ex cap. 1. Cùm igitur qualitates elementales, calor, frigus, ſiccitas, & bumiditas, ſint totius Naturæ primariæ magiſque uoiverſales; quippè quarum unumquodque corpus ſublunare eſt ſuſceptibile, non autem influentiarum: Natura indigitare videtur quatuor puncta ſupradictæ diviſionis Eelipticæ, deſtinata eſſe ad quatuor fontes caloris, frigoris, humiditatis, & ſiccitatis in Cœlo.

Caput IV.

De Cœli ſecundaria & virtuali à Natura diviſione.

IDeo diviſio hæc vocatur ſecundaria & virtualis, quod non videatur actualiter à Natura fieri; ſed duntaxat à primariæ diviſionis virtute proficiſci, dum hæc in Eclipticæ circulum effluit, ſeſeque multiplicat. Nam quatuor ſupradictorum punctorum vel fontium quodlibet, deprehenditur habere duo alia ejuſdem ſecum Naturæ; illa ſcilicet quibus cum efficit Triangulum æquilaterum io Ecliptica; ut proinde tota Ecliptica ſic dividatur in duodecim partes; quarum tria quævis in trino aſpectu poſitæ, ſint inter ſe ejuſdem Naturæ Elementalis, calidæ nimirum, frigidæ, bumidæ, aut ſiccæ. Quod etſi experientia confirmet, ratio tamen vix attingere poteſt, ob rei ſubtilitatem, principiis omnibus communem.

A veteribus Aſtrologis duæ afferunrur rationes, quarum prima hæc eſt: quod nempe Sol in annua periodo totum percurrat Zodiacum: interim verò Luna Soli duodecies congrediatur, duodecim ipſius Lunæ circulationibus, quarum quælibet menſis appellatur. Ut ergo annus 12 menſibus, & Solis motus annuus ſub Zodiaco, 12 cum Luna Synodis diſtinguitur: ita Zodiacum ſeu viam Solis in 12 partes diſtinguendam à Natura, rectè doceri, cenſuerunt. Sed hæc diviſio non eſt æqualis & exacta: annua enim periodus non exactè in 12 Lunæ cum Sole coogreſſus diſtribuitur.

Secunda eſt, quod ſint in anno 4 primariæ partes inter ſe qualitatibus contrariæ, ſcilicet Ver, Æſtas, Autumnos & Hyems; quibus reſpondent 4 quadrantes Zodiaci: Illarum verò quamlibet manifeſtas iterum admittere temporis diverſitates, quippè in ſuo principio, medio atque fine. Quadrantis enim cujuſque extrema, ſibi utrimque vicinorum qualitatibus participat; medium verò exactam quadrantis temperaturam ſervat. Unde etſi Ver ſit calidum & bumidom, ejus tamen principium ob Hyemem præteritam, eſt magis humidum quàm calidum; finis verò ob Æſtatem immediatè ſequentem, magis calidus quàm bumidus: Et ita de cæteris quadrantibus: Ut proinde in toto ſiot anno duodecim temporum differentiæ. Cùm ergo & annus & ejus partium differeotiæ ſint à diverſis partibus Zodiaci, quem Sol percurrit; Zodiacum ipſum in duodecim partes naturaliter diſtribui, non abs re opinati ſunt. Atque hæc ratio mibi videtur ſuperiore accuratior, ſaltem in Zonis temperatis; at in torrida, præſertiio ſub Æquatore ubi Æſtas, Hyems, cæteræque anni partes duplicaotur, illa non ſatisfacit, etiam pro diviſione duodenaria: Neutra autem attingit rationem, cur Eclipticæ partes in trino aſpectu poſitæ, eandem oaturam inter ſe ſortiantur.

Itaque oobis conandum eſt mentis aciem paulò altiùs evebere, circa bujus diviſionis cauſas atque principia tenuiſſima & ſimpliciſſima, qualia eſt Natura priocipiorum: Prima eoim principia ſunt ſupra rationem; nec eorum eſt ulla ratio præter ſolum Deum, omnis priocipii ſupremum principium, & ſimpliciſſima veritas, ſcientiarum omnium veritates in ſe complicaos. Proindeque nobis hîc ſufficiet rerum naturis atque experientiis, ſive phænomenis conſentanea exponere, ex quibus nec in diſcurſu, nec io Natura abſurditates introducantur, nec io ipſa præſertim Aſtrologiæ ſcientia. Quod ſi protervus aliquis conceptus noſtros reſpuerit, proferat veriſimiliores, & experieotiis de partibus Cœli conformiores. Hic enim taotùm quæruntur rationes eorum quæ in Cœlo deprehenduntur; ſcilicet quod Cœli pars noa [illegible]ræ igneæ & domus Martis: Altera naturæ a[illegible]& domus Luoæ, &c: nee arbitror cuiquam fœlicius id quàm mihi ſucceſſurum; qui ne quidem meo ingenio hæc tribuo; ſed ad Patrem Luminum referenda cenſeo.

Quod igitur punctum quodlibet ſumptum in Ecliptica, etiam citra Planetæ conſiderationem, alia undecim in eodem circulo determinet, atque in his duodecim quatuor triplicitatis ejuſdem naturæ dentur, ſic poteſt concipi. Quoniam enim maximi in ſphæra circuli punctum quodvis babet ſuum eſſe à polo, unde Circulus ipſe deſcriptus eſt, ſicut & totus ipſe Circulus; & ideo cum polo ipſo habet ſuperius punctum connexionem eſſenrialem, ducatur à puncto ipſo ad polum connexionis circulus; ſieotque duo Circuli ſe ſecantes biſariam: quorum poli, quia rurſus à ſe mutuò tanquam polis dependent in eſſe, quatenus circulorum puncta; ſi rurſus per alterum circulum à primo puncto ſumpto ut polo deſcriptum, connectantur; jam erunt 3 circuli ſeſe partientes; nec à primo puncto ſuperius ſumpto, ultra ternam hanc polorum connexionem mutuam progredi licet. Et quia ex ſupradictis, ſuum eſſe circulus habet à polo, unde deſcribitur; ergo inerit eminenter ipſi polo, circuli eſſe atque virtus. Ac proinde cùm ex tribus circulis ſuperius viciſſim quatripartitis quodlibet 4 punctorum ſectionalium uniuſcujuſque circuli, ſit polus, & quatenus punctum ipſius eirculi, ſuum babeat eſſe à duobus aliis polis, idque viciſſim; ideoque ipſius circuli puncto cuilibet ſectionali, inſit triplex numero poli virtus, quæ tamen ſpecie atque natura una eſt, quòd in polis & circulis ipſis nulla inſit naturæ diverſitas: Si uniuſeujuſque talis puncti tanquam poli, virtus triplex in circulum cujus eſt polus, effundi concipiatur; conſur-

furgent in ipfo circulo quater tres virtutes ejusdem naturæ ternatim fumptæ, proindeque duodecim in toto ipfo circulo. Atque idcirco quoniam quatuor ipforum punctorum Sectionalium quodlibet ut fic, eft æquale alteri, virtute & prærogativâ; nulla dabitur ratio, quo minus à fingulis debeat æqualis effe illius triplicis virtutis effufio in totum circulum: quamobrem à quarto ipforum punctorum triplici virtute, totus circulus in duodecim partes æquales dividetur. Et quia punctorum quodlibet fuam triplicem virtutem expandit in totum circulum, idque inter fe æqualiter: idcirco circuli partes in trino afpectu pofitæ, erunt ejufdem inter fe naturæ: alioquin inæqualiter fieret in totum circulum, triplicis illius virtutis effufio, ab ipfis quatuor punctis Sectionalibus; contra hypothefin.

Porrò hic fimiliter exponitur utraque divifio Cœli, nimirum primaria five actualis, & fecundaria virtualis. Illa enim fit per duos circulos fuppofitum circulum dividentes in quatuor puncta, quadrante diftantia: Hæc verò per effufionem virtutis cujufque quatuor ipforum punctorum in alia, trino afpectu ab effundente remota: Unde ex his oritur naturarum five proprietatum identitas in circulo, & ex illis contrarietas.

Cæterùm ne quempiam mentis altæ incapacitatem turpet fuperius ratiocinium fpeculativum; videat quotcunque numeralis fcientiæ fpeculativæ magiftros, qui unitatem numerorum omnium, virtutes ac proprietates eminenter complecti, cum Pythagora & Platone afseverant: Videat Proclum in Euclidem, de dignitate puncti; fed præfertim legat Keplerum Libro primo Aftronomiæ Copernicanæ pagina 48 & 49 de dignitate centri, dum ait: *Centrum effe originem fphærici, quo fublato, non datur fphæra neque circulus: quodque centrum fe ipfo fit indivifibile & imperveftigabile: Superficiei autem fphærica fit character & imago centri, & quafi fulgor ab eo, & via ad id: Et qui fuperficiem videt, is eo ipfo videt & centrum non aliter*: & alia ibidem expofita, ut oftendat ineffe in fphærico adorandæ TRINITATIS imaginem mirabiliter expreffam; quod patet ex his quæ fupra diximus.

Æterna fiquidem TRINITAS eft ab Amore infinito, atque fons & fubftantia Amoris infiniti: In qua Amans qui primus eft; Amatus qui fecundus, & ex utroque procedens Amor, qui tertius, funt unum numero in Natura; ac propterea fimpliciffimum & in Amore perfectiffimum: cujus infinita perfectio cùm fe effundat in omnia, perfectiùs tamen in fibi magis analoga effunditur; qualia funt quæ Trini unione conftant; unde dicitur, *omne Trinum perfectum*; prima, fcilicet, & univerfaliffima primi Trini perfectione illa, quæ in Amore confiftit, quamque Trina omnia penes Naturæ fuæ capacitatem diverfimodè participant. Atque hæc eft prima effentialis & abfcondita caufa, cur cùm Zodiacus vel Ecliptica à creato quaternario primarum qualitatum, in divinum Amoris Ternarium ducto, perfectè abfoluteque dividatur in duodecim partes, quarum aliæ funt oppofitæ, aliæ quadratæ, aliæ in trino afpectu, &c: Sapientiores veterum Aftrologorum experientiis edocti, deprehenderunt in duodenariis ipfius Eclipticæ partibus Trinò fe afpicientibus, generalem Naturæ identitatem: In iifque primi Trini perfectionem, quippe Amorem adeò manifeftè vigere; ut in genere afpectuum efficacium in circulo deprehenforum afferuerint, Trinum effe afpectum identitatis Naturæ, amicitiæ perfectæ, & inter cæteros boni & fœlicitatis naturalis in Sublunaria maximè diffufivum; ut paffim quotidiana experientia probat in figuris natalitiis.

Atque hæc dicta fufficiant de caufa divifionis fecundariæ Cœli in partes, nec plures nec pauciores quàm duodecim; quæ idcircò Dodecatemoria vocantur, vulgò autem figna Zodiaci & domicilia Planetarum, fub quibus Planetæ finguli fuas abfolvunt revolutiones. Eorum autem nomina & ordo inceptus ab interfectione Eclipticæ & Æquatoris, verfus Mundi borealem partem, funt Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo, Libra, Scorpius, Sagittarius, Capricornus, Aquarius, & Pifces; quorum etiam characteres, hîc eodem apponuntur ordine; ♈, ♉, ♊, ♋, ♌ ♍, ♎, ♏, ♐ ♑ ♒, ♓. Sed nota; quod hæc nomina fabulosè impofita ab Ethnicis, non exprimunt veras naturas Dodecatemoriorum; quæ per naturas Planetarum exprimi debent, ut fequenti Libro dicetur, capite fecundo.

CAPUT V.

Propriæ fignorum fingulorum Naturæ Elementales inquiruntur, atque probantur.

Superioribus ftatutis ut patuit, amplius determinandum eft, à quonam ex illis quatuor punctis cardinalibus calor, à quo humiditas, & à quo frigus aut ficcitas in hæc inferiora deriventur. Sed hoc opus, hic labor eft, Naturæ tamen lumine fuperandus.

Cùm ergò Sectio Eclipticæ ab Æquatore fit omnium prima & evidentiffima; imò etiam caufa alterius quæ fit per polos utriufque circuli, Erunt æquinoctialia puncta inter cætera, non tantùm Eclipticæ, fed totius quoque Cœli primaria & potentiffima: quippe quia fimul exiftunt in Ecliptica & Æquatore, circulis Cœleftibus virtute omninò primariis, hic movendo, ille influendo. Cumque fint etiam in Mundo media, folftitialia verò vergant ad Mundi extrema five polos; jure fapienterque affignari debuere æquinoctialibus punctis, qualitates inter cæteras dignitate primariæ & natura mediæ, proindeque toti Naturæ quæ medio lætatur amiciffimæ: Tales autem funt calor & humiditas, à quibus eft rebus Sublunaribus generatio atque vita, ipfique Zodiaco nomen; ut corruptio & interitus à frigore & ficcitate; quas tanquam viventibus exitiales, verfus Mundi extrema hinc inde relegare: ideo fummæ quoque videtur fuiffe fapientiæ, quòd difperfa virtus fit unitâ debilior. Si enim in Mundi medio frigoris & ficci-

tatis fontes extitissent, haud dubiè causæ corruptrices prævaluissent generatricibus, præsertim quòd ambo puncta æquinoctialia sibi mutuò antiscia sint, quod facit ad utriusque robur: Indeque non tantùm rariores generationes extitissent; sed generatis etiam congrua duratio denegata fuisset, ob robur virtutum corruptivarum. Ut enim humiditas præest ortui rerum, præsertim verò animalium, & calor vigori; ita siccitas præest declinationi, & frigus interitui. At contrarium Deus intenderat Creationis initio; quippe generationes frequentes, & generatorum durationem congruam, ut multiplicari possent individua specierum, juxta verbum illud Divinum: *Crescite & multiplicamini, & replete Terram.* Sapientissimè igitur horum causas Deus ipse disposuit, oempe generatrices primarias in Mundi medio, & corruptrices primarias versus ejus extrema collocando. Inerunt ergo caloris & humiditatis fontes æquinoctialibus punctis: Unde sub Æquatore calor & humiditas maximè vigent, & maxime calet maximeque pluit. Frigoris verò siccitatisque solstitialibus; unde versus Mundi extrema frigoris & siccitatis intensio major.

Tandem cui æquinoctiali puncto calor insit, & cui solstitiali frigus (qui inquisitionis nostræ scopus esse videtur) eâdem Naturâ duce sic inveniemus.

Certum igitur est quod punctorum æquinoctialium illud, cui calor Terræ respectu conveniet, hoc habebit à se, vel ab alio; neutrum autem illorum potest à se hoc habere. Quia cum primum Cœlum sit maximè homogeneum, ut jam ostensum est, in eo tantùm differunt ipsa puncta, quod unum non sit alterum; sed unum sit in una Cœli parte, alterum in opposita: quare cùm in his omnia paria sint, uni potiùs quàm alteri calor inde non competet; sed etsi utrumque ad calorem, vel humiditatem ex supradictis propendeat; erit tamen utrumque ad utramvis qualitatum ipsarum ex se indifferens. At neque punctorum alterum id habebit à toto Cœlo; quòd Cœlum eodem modo se habeat ad utrumque: Nec tandem ab aliqua ipsius Cœli parte, ob Cœli homogeneitatem, cujus ratione non uni potiùs quàm alteri parti, calorem illi puncto conferre convenit. Ergo id per quod punctorum alteri calor competit, erit ipsi puncto totique Cœlo extrinsecum.

Ac proinde cùm qualitates illæ Cœli partibus assignentur, non in se spectatis, vel intrinsecè, ob Cœli homogeneitatem, sed Terræ respectu: videndum an à Terrestri globo punctorum æquinoctialium alterum ad calorem vel humiditatem, seu naturam igneam, vel aëream, ipsius respectu determinari queat. Itaque vel determinabitur à tota Telluris globo, vel ab hujus parte ipsi puncto obversæ initio Mundi, potiùs quàm opposita vel altera; obversæ enim perfectior est applicatio, proindeque efficacior. Non à toto Globo, quia cùm is sit in centro primi Cœli, sese ad hujus puncta quælibet, ille habebit æqualiter: Quamobrem neutrum ad calorem potiùs, quàm ad aliam determinabit qualitatem. Sed neque etiam à parte obversâ; quia æquinoctiale punctum utrumque, habuit initio Mundi partem ejusdem globi sibi obversam: ideoque cùm puncta ipsa & Globi partes illis obversæ, in hoc omninò pares extiterunt initio Mundi, nulla est ratio cur punctorum alterum ad calorem, potiùs quàm humiditatem fuerit à parte obversâ determinatum. Quod ex eo confirmatur, quia primo die creationis globus Terrestris undique fuit homogeneus in sua superficie; Aquâ Terram tunc tam nondum rerum seminibus & Divina benedictione fœcundam, sphæricè ambiente, ut ex primo cap. Geneseos licet colligere. Non ergo punctorum alterum fuit initio Mundi à Terrestri Globo ad calorem, vel humiditatem, seu naturam igneam vel aëream determinatum. Quinimò ad frigus & siccitatem, seu aqueam, terreamve naturam fuisset ab ipsius Globi natura potiùs determinatum: Eademque ratione probabitur non fuisse ab elementis, aëre vel igne determinatum.

Constat autem apud omnes Astronomiæ ante nos ultimò restitutæ Magistros, non tantùm Solis apogæum initio Mundi in Arietis principio collocatum fuisse; sed ex cap. 12. Exodi, ipsum etiam corpus Solis fontem substantialem caloris Cœlestis; quòd mensis Nisan, sive Martius, sit verè primus mensis anni, ut Lib. 2 cap. 4. à nobis ostensum est: Ut proinde Sol inter Arietis principium & Telluris globum medius extiterit: Tellusque ex omnibus Cœli partibus, à solo Arietis principio primùm Cœlesti calore sensibiliter calefacta fuerit. Per hæc autem principium Arietis supra Libræ principium maximè nobilitari; & inter utrumque differentiam maximam respectu Terræ constitui, nullus sanæ mentis inficiabitur. Igitur principium Arietis erit ipsi Telluri, quamdiu hæc alterationi subjicietur, fons atque causa caloris Planetarii, sive Cœlestis; non formaliter & per se, sed duntaxat extrinsecè & determinativè. Non secus ac in figura natalitia punctum Cœli, sub quo Sol nati respectu versatur, & ipsi nato per determinationem à Sole, fons atque causa vis Solaris, tum elementalis, tum influentialis, quamdiu ipse vivit natus: vel Cœli punctum Horoscopans, est eidem nato fons atque causa vitæ, de communi Astrologorum consensu, qui ex illo puncto judicant de duratione & qualitate vitæ: res certè omninò mirabilis, fusè Lib. 21. exponenda. Consequenter ergo ex antea dictis, erit principium Libræ similis fons humiditatis.

Porrò cùm caloris fons in Natura sit calor summus, & de humiditate similiter; summo autem calori mediocris siccitas, & summæ humiditati mediocris caliditas, ex elementali Naturâ, quæ Planetis & signis inest, conveniant: aderit principio Arietis intensus calor, & remissa siccitas; proindeque ignea natura, qualis inest etiam ipsi Soli determinati: Puncto autem opposito, intensa humiditas, & calor remissus, ideoque natura aërea.

Verùm minimè sufficiebat Solem initio Mundi sub aliquo prædictorum punctorum constitui, illud determinandi gratiâ; cùm Sol punctum ipsum primo illo positu non determinet, nisi ut punctum, & principium; cui propterea virtutis dun-

duntaxat principium, & non ipsa virtus conveniit; Sed ex Cœli duodecim partibus antea dictis, quæ signa vocantur, aliquam determinati conveniebat; quandoquidem virtute differre debebant, erantque singulæ virtute determinabiles, quatenus partes primæ causæ, cui à cæteris omnibus activè duntaxat determinari competit, ut dictum est superiùs. Sol autem initio Mundi sub dicto Æquinoctiali puncto constitutus, medius erat inter duo signa, unum Boreale & aliud Austrinum. Ad quæ cùm per se æqualiter se haberet corpore & apogæo, neutrum per se ad calorem determinare poterat; quamobrem adhuc aliquo alio opus erat, quo tandem Sol alterum signorum determinaret. Hoc autem fuit motus ipsi Soli datus à Deo, quo cùm æquè potuisset tendere ad partem australem, per signum quod dicitur Pisces, atque in borealem per Arietem; æque etiam potuisset utrumque ad calorem determinare: At, quia sola Dei voluntate ad borealem deflexit, eique sublata est motûs indifferentia, idcircò signum quod primò peragrare cœpit, quodque Aries appellatur, fontem caloris effecit, seu natura igneum: quare & ei oppositum Libra fuit aëreum.

His verò sic se habentibus, signum incipiens à solstitiali puncto boreo, juxta Solis incessum, quod Cancer appellatur, erit fons summæ frigiditatis, cum humiditate temisâ, seu aqueus: Ei verò in australi parte oppositus Capricornus, fons summæ siccitatis cum remissa frigiditate, proindeque terreus: Sicque Aries, Cancer, Libra & Capricornus, erunt fontes primarii & Cœlestes ortus, vigoris, declinationis, & interitus rerum generabilium & corruptibilium. Ratio autem hæc est, quia cùm utraque Zodiaci medietas, borealis & austrina, in duos fontes dividatur, eas oportet qualitates omnes generationi necessarias vicissim continere; ne prima in Natura divisio imperfectionis, vel erroris arguatur. Est autem medietatis borealis fons primarius Aries, calidus & siccus; ergo erit alter; quippe Cancer frigidus & humidus: & similiter medietatis austrinæ fons primarius Libra, est humidus & calidus: Ergo reliquus, nempe Capet, erit frigidus siccus. Ita enim in utriusque medietatis fontibus calor, frigus, humiditas & siccitas reperientur; quoad generationes & corruptiones in utraque Mundi parte maximè decet. Et quia primæ qualitates primariò dividuntur in activas & passivas; idcirco Sol omnium corporum Cœlestium maximè activus, suo primo positu & motu in parte Mundi boreali, hanc determinavit ad qualitates activas, ut Arietem ad calorem, quia ille calidus.

Denique verò ex superius expositâ virtute Trini, toti Mundo, sed Cœlesti præsertim, divinitùs impressa, quatuor consurgunt signorum Triplicitates ejusdem naturæ elementalis, quippe ignea ab Ariete, Aërea à Libra, Aquea à Cancro, & Terrea à Capricorno; non fictæ, ut plerique arbitrantur, sed ex prædictis verum fundamentum in Natura sortitæ, quod hactenus latuerat; utcumque experientia frequentissima innotuerit, quod Planetæ in trino Arietis positæ, agant elementaliter, ut in ipso Ariete, etsi non influentialiter; ut fusiùs suo loco exponetur: & ita de cæteris cardinalibus signis.

Verumtamen notandum est, quod posita Ecliptica, seu Solis & Planetarum viâ, ut jam cernitur; poterant naturæ signorum Zodiaci quatrupliciter variari initio Mundi. Primum Sole posito in Arietis principio, & ejus motu ad Boream contra primi Cœli motum, ut factum est. Secundò eodem Sole relicto in ipso puncto, quòd dicitur Arietis principium, sed ejus motu ad Austrum inclinato, juxta primum motum. Tertiò, Sole constituto in Libræ principio, ejusque proprio motu ad Austrum, contra motum primi Cœli. Quartò, eodem ibidem posito, cum proprio motu ad Boream, juxta primum motum. Jam verò modus secundus & quartus erant contra decretum Divinæ Mentis, de primi & secundi motûs oppositione; quorum hic non modo causa est, ut Planetæ diutiùs morentur super Horizontem, sicque efficaciùs operentur in Sublunaria: Sed insuper exprimit motum appetitus sensitivi, quod in Cabala domorum sive spatiorum fusiùs à nobis exponitur. Ex primo autem & tertio Deus primum voluit, Partem Mundi borealem nobilitandi gratiâ, ut infra patebit evidentiùs.

Ex his igitur constat signorum vires elementales, Cœlo non inesse formaliter, sed duplici alia ratione, nimirùm eminenter quatenus signa ipsa sunt partes primæ causæ physicæ; tum determinativè à situ Solis initio Mundi, tali qualis Deo placuit. Et quia prima illa Cœli determinatio fuit generalis respectu Terræ vel regionis elementalis in suo exortu; ideo illi subjacent omnia ex elementis subinde genita: Ac præsertim homo, cui tamen alia propria & particularis vis inest etiam in suo ortu determinandi primam causam physicam; quâ Cœlum ipsum per suum situm respectu ipsius hominis nascentis, ac per Planetas determinatur ad ea quæ ipsius hominis propria sunt, ut suo loco ostenditur, & experientiis confirmatur. Proindeque falsa est opinio Kepleri dum cap. 6. Libri de Trigono igneo asserit, denominationem Trigonorum vel signorum Zodiaci ab elementis, quod nempe alter dicatur igneus, aqueus, &c: non esse ex rerum natura, sed ex arbitrio hominum; quod nec probat, nec probare potest. Sique de supradicta divisione Cœli experientiis approbata, quispiam meliores excogitare queat rationes; hic procul dubiò Bravium merebitur: Sed non video dari posse meliores, sibi constantes, & divisioni domorum & aspectuum congruentiores his, quibus adhærendum esse non dubito.

Caput VI.

Dodecatemoria sive signa Zodiaci, non in alio Cœlo stabiliri posse, quam in primo; quidque sit Dodecatemorion.

Coelum aliud quàm supremum in Dodecatemoria, sive domicilia Planetarum dividi non

non posse, probatur hinc evidenter: quia quodvis signum sive Planetæ domus (de quibus infra) talis constituitur per constantem & immutabilem situm ipsius signi respectu intersectionis Eclipticæ & Æquatoris, quæ in primo tantum Cœlo concipitur esse ab Astronomis. At nullius Cœli præter quàm supremi pars aliqua, potest situm illum invariabilem retinere. Nam sphæra fixarum movetur sub primo Cœlo in consequentia signorum, hoc est à principio Arietis ad ♉ ♊, &c. Sique inter sphæram fixarum & primum Cœlum dentur alii Cœli pro Trepidationis motu, ut perperam opinantur plerique Astronomi, horum etiam trepidatio tollet superiorem situs constantiam. Ergo in primo tantùm Cœlo signa ipsa constitui queunt. Ad hæc signum unumquodque, hæc duo habet; nempe quod semper existat suo situ idem signum; tum quod sit circa Terram mobile motu diurno, in Telluris quiete à Nobis ostensa. Sed hæc habere nequit à sphæris primâ inferioribus, ut jam dictum est: nec etiam ab ipso totius Mundi spatio: Tum quia ejus pars nulla est circa Terram mobilis: Tum quia æquinoctia nulli Terræ loco sub eodem spatii mundani puncto semper contingunt; proindeque in nullo ipsius spatii fixa sunt: At fixa esse debent pro fixo signorum situ: Ergo necesse est signum illa duo habere ab alio, quod non potest non esse ipsum primum Cœlum mobile motu diurno, & in quo fixa sunt æquinoctialia puncta. Ergo primum Cœlum, est illud quod Planetis septem in domos vel signa duodecim distribuitur.

Fit autem illa divisio per polos Eclipticæ, & non Æquatoris; quia cùm Cœlum ipsum propter Planetas dividatur, ut constat infra, fuit illis dividendum non secundum ipsius Cœli vel Æquatoris motum, sed penes proprium incessum obliquum Planetarum, qui fit super Eclipticæ polos. Sic enim Planeta quilibet ac Sol præsertim, convenientissimè defertur per sui signi medium, in quo ipsius signi virtus viget intensiùs, & à quo nimiùm perpetuò divagaffet, si divisione facta circulis per polos Æquatoris incedentibus, cujusque signi medium sub Æquatore constitisset.

Quamobrem Dodecatemorion est *pars duodecima primi Cœli, divisi à fixo æquinoctio, circulis ductis per Eclipticæ polos, propria sibi per determinationem virtute prædita.* Quatenus dicitur pars duodecima primi Mobilis, abstrahit à sphæris inferioribus & mundano spatio. Quatenus dicitur divisi à fixo æquinoctio, notatur signi cujusque situs, hujusque invariabilitas respectu æquinoctii: quatenus dicitur circulis ductis per Eclipticæ polos, insinuatur Eclipticam esse medium cujusque signi, & brevissimam rationem situs ipsius signi ad æquinoctiale punctum: Ideoque maximè in ipsa Ecliptica vigere debere virtutem cujusque signi ratione situs ipsius, minùs verò extra illam, quod experientiæ quadrat. Tum præterea insinuatur divisionem primi Cœli in Dodecatemoria, non ipsi Cœlo convenire per se, sed duntaxat per determinationem. Denique quatenus dicitur propria sibi virtute prædita; indicatur signum quodlibet, à quovis alio & toto etiam Cœlo, peculiari virtute differre, determinationis ratione.

Cæterùm contra superiorem primi Cœli divisionem partiumque determinationem à Sole, sic quispiam arguet. Si Sol, quia calidus, determinavit sua præsentia atque motu Arietem ad calorem, ergo etiam determinavit illum ad suam naturam influentialem: sed hæc ambo sunt falsa, siquidem Aries determinatus est ad naturam elementalem Martis quæ ignea est, ut ipse Aries; tum influentialem ipsius Martis, cujus Aries dicitur esse domus ab Astrologis. Non ergo determinavit Arietem ad calorem.

Sed respondetur: Certum esse ex antea dictis, calorem, frigus, humiditatem & siccitatem esse primas qualitates in Mundo corruptibili, qui regionem elementarem, & Æthercam sive Planetariam comprehendit: Ideoque Cœli divisionem in has primas totique naturæ corruptibili communes qualitates, quavis alia priorem esse debuisse. Sol autem suo positu in Arietis principio, hanc primam divisionem & determinationem primariò effecit; nimirum determinans Arietem ad suam naturam elementalem, quæ etiam ignea est ut Martis natura: reliqua autem signa ut dictum est superiùs. At secundariò illum quoque determinavit ad suam naturam influentialem, quæ duplici potissimùm cujusque Planetæ essentiali in Cœlo dignitate innotescit, quippe dominio & exaltatione: Atque hæ cum sint pro Sole in diversis & separatis Dodecatemoriis, in quibus ille simul poni non potuerit naturaliter, sat est quod Arietem ad suam naturam elementalem scilicet igneam, tum influentialem exaltationis, respectu Terræ determinaverit: Est enim Aries exaltatio Solis, ut loquuntur Astrologi, quod ejus virtus influentialis præsertim in Ariete, plurimùm exaltetur, ut fusiùs de his suo loco.

Ad hæc cum in Astrologiæ praxi nihil sit evidentius, quàm singulos Planetas in particularibus hominum genituris, determinare ad suam naturam influentialem, ea Cœli loca sub quibus versantur respectu natorum singulorum: Agere autem cum ipsis Cœli locis vel signis, juxta cujusque naturam ei ab origine Mundi invariabiliter inhærentem: quippe ex Venere in Ariete prodit influxus vel actio mixta ex natura Veneris & natura Arietis: & ex eadem Venere in Geminis, altera actio mixta ex natura Geminorum; sitque certum, quod primum Cœlum sit homogeneum ex se, tantumque ad diversa determinabile à causis sibi inferioribus, quales sunt Planetæ, id singulis momentis diversimodè præstantes respectu inferiorum nascentium, ut dictum est supra: Nec illa determinatio pluribus simul Planetis convenire queat; ob futuram inde confusionem maximam: Ad quem amabò Planetam inter cæteros, jure merito competet illa prima, etiamque toti Terræ ab ejus ortu universalis & perpetua determinatio, nisi ad Solem? qui non modò est naturæ igneæ; & ca-

& caloris elementalis copiâ non minùs quàm lumine & corporis mole, omnes longè superat, ita ut etiam urat; sed insuper inter eos principatum obtinet, velut eorum Choragus & moderator, imò quinque ex ipsis ♄ ♃ ♂ ♀ & ☿ sint ipsius satellites, Luna verò quasi conjux, quòd nempe Sol & Luna suas circa Terram orbitas habeant ordinatas, illi verò circa Solem ipsum? Rei autem ipsa omninò confirmatur per apogæum & corpus Solis initio Mundi constituta in principio Arietis, quod de nullo alio Planeta Scripturæ sacræ vel Tabulæ probant.

Acrius autem prima fronte urgere videbitur, qui dixerit ex primo capite Geneseos, Solem tantùm die quarto creatum fuisse: Terram autem etiam die tertio herbam virentem & cætera produxisse: Ac proinde neque Solem neque primi Cœli Dodecatemoria, ortui Terræ præfuisse.

Cui Objectioni respondemus primò; Caput illud Geneseos de Mundi creatione à variis Theologis & Philosophis diversissimè explicari, maximeque inter illos controverti, an lux illa primo die creata, fuerit substantia Solis necne: Imò an totus Mundus ejusque dispositio, temporis eodem momento facta fuerint. Secundò ex ipsius capitis textu constare, Aquam non fuisse factam die secundo, sed tantùm divisam medio firmamento: Et similiter Terram non fuisse factam die tertio, sed tantùm aquis detectam: Ac per consequens Terra, Aqua, totaque regio elementalis, facta fuit die primo simul cum Cœlo atque luce: Quod autem lux ista sit ipsemet Solis globus, nondum ut jam est condensatus, vel Planetarum materia adhuc fie obductus (Terræ instar ad diem tertium obductæ) ut imperfectæ duntaxat illuceret, inde probatur. Quia constat ex verborum litterali sensu, cui adhærere tutius est, quod dum dicitur factumque est vespere & mane dies unus, secundus, tertius, &c: dies illi intelliguntur respectu Terræ vel regionis elementalis. Hoc autem esse nequit, nisi globus aliquis obtusè saltem luminosus, diurno primi Cœli motu, Terræ circumductus fecerit illud vespere atque mane, lucemque diurnam à tenebris nocturnis diviserit. Cum igitur lux primo die facta illud præstiterit, & die quarto idem omninò munus fuerit Soli demandatum, quo adhuc eodem modo fungitur, dividendo diem à nocte vel lucem à Tenebris; omninò videtur asserendum lucem primo die creatam non aliud fuisse, quam ipsum corpus Solis aut nondum condensatum, aut verius obductum materia, ex qua die quarto, reliqui Planetæ facti sunt; quodque die quarto perfectum aut detectum est, ut Terra die tertio. Nam ut in elementari regione, sic in Ætherea vel Planetaria, primis diebus confusionem fuisse omninò probabile est, quæ chaos dicta est à Poëtis. Jam verò sive omnia fuerunt facta eodem momento, sive lux primo die creata fuerit ipsis globus Solis, subsistit doctrina à nobis supraposita. Nam semper in ipsius Terræ Genesi, Sol repertus est in principio Arietis cum proprio motu ad borealem Eclipticæ partem; sicque primum Cœlum ex se homogeneum; in partes qualitatibus elementalibus diversas determinavit, ut superius dictum est.

Caput VII.

Qualis à Ptolemæo & Cardano fuerit error introductus circa naturas elementales signorum.

Ptolemæus, veteris Astrologiæ princeps, Libro primo quatripartiti capite nono, ait, generales, id est, elementales signorum vires, cum suis temporibus, hoc est, anni quartis congruere: proindeque signa verna ♈ ♊ ♉ esse, ut Ver, calida & humida, ideoque aëreæ naturæ: Æstiva autem ♋ ♌ ♍, calida & sicca, ideoque ignea: & de cæteris eodem modo: Quod certè confirmat ipse capite octavo, inquiens Veteres constituisse primum signum ♈, in quo est Vernum æquinoctium; ut humidam veris naturam tanquam à vivo animante inchoarunt. Idem fusè explicat Cardanus in commento: Asserens ♉ esse temperatissimum signum quod sit in Cœlo, seo calidissimum & humidissimum secundum substantiam; sic enim loquitur ob sibi ignotam primi Cœli homogeneitatem & determinationem extrinsecam, de quibus supra; arbitraturque primi Cœli partes esse substantialiter & intrinsecè differentes. Ratio autem Cardani de Tauro est, quia est signum temperatissimum quartæ Vernalis, quæ est temperatior omnibus aliis: & de cæteris eodem modo philosophatur; concludens sic haberi naturas duodecim signorum ad unguem. Idem verò iterum profitetur Ptolemæus cap. 15. dum ait: Cum enim ex duodecim signis duo borealia proximè ad verticem nostrum accedant, maximeque calores & æstus efficiant, ♋ & ♌, &c: & paulò post vocat opposita signa ♑ & ♒ frigida & hyberna. Quod autem falsa sit hæc de natura signorum sententia, inde probatur: quia ex rationibus Ptolemæi & Cardani erit signum ♉ in Mundi parte australi frigidissimum, atque siccissimum, quia Autumnalium medium: & in temperatissimus, seu calidissimus & humidissimus; quia Vernorum medius: Ac proinde si eo pacto fuerit mutabilis natura signorum; non illis conveniet intrinsecè & secundum substantiam, ut Cardanus loquitur; sed secundum accidens & extrinsecè à parte anni cujusque Terræ loci; unde constat Ptolemæo & Cardanò tantùm innotuisse accidentariam signorum naturam, quæ ne quidem illis inest impressione vel determinatione, ut ea quæ superius explicata est; sed duntaxat denominativè; quatenus signum quod in uno Terræ loco denominatur calidum, ob Solem in illo versantem æstate ipsius loci; contraria de causa in opposito Terræ loco; dicetur etiam simul tempore frigidum: At essentialem quæ illis competit, vel quatenus partes primi Cœli, vel quatenus signa, penitùs ignorarunt. Ac de his suo loco probabimus eas esse in quovis Terræ loco immutabiles.

Ara-

Arabes autem omnes, signorum ut sic naturas essentiales ex effectis accuratius observantes, in eo convenerunt; quod signorum alia sit Triplicitas ignea, alia aërea, alia aquea & alia terrea: At quia nullam hujus divisionis causam assignarunt, videntur illam ignorasse; & per Cabalam duntaxat, doctrinam ipsam, experientiis tamen consonam ex Adami infusa scientia excepisse.

Itaque ex suprapposita doctrina colligitur; quod signa ut sunt partes primi Cœli, sunt formaliter ejusdem inter se naturæ: quia ejusdem cum toto Cœlo, quod est homogeneum. Signa autem ut signa, sunt formaliter naturarum inter se diversarum. Nempe partibus primi Cœli accidit per determinationem extrinsecam, ut signa sint diversarum naturarum; ideoque illa naturarum diversitas, partibus Cœli ut sic accidentalis est: Signis autem quatenus signis essentialis. Igitur de signorum natura ut signa sunt, ita hic & in sequentibus sentiendum erit.

Caput VIII.

Quænam à Pico Mirandulano, & Alexandro de Angelis objiciantur adversus Zodiaci divisionem in Signa duodecim.

PRæter nostras Objectiones cap. 6. expositas adversus superiorem Zodiaci divisionem, non videntur hic omittendæ quæ à Pico & de Angelis insuper proponuntur, ut hanc Astrologiæ basim præcipuam funditùs evertant: Si enim rationes ipsorum falsas & absurdas esse detexerimus, nemini dubium erit, quin ipsa divisio stet inde multò firmiùs, utcunque de Angelis crambem bis coctam, hoc est Pici recoctas objectiones nobis passim obtrudat.

Primùm itaque Picus Libro sexto capite 4. & de Angelis Lib. 4. cap. 21. ajunt; Astrologos ante Alphonsi Regis tempora nullum novisse Cœlum supra octavum quod innumeris clarescit stellis. In quo duodecim signa Zodiaci stellarum quodam numero concinnarunt; iisque in Judiciis Astrorum usi sunt, ad ipsius Alphonsi tempora. Recentiores verò aliud Cœlum supra fixas duntaxat excogitasse, ut rationem redderent apparentis recessus fixarum à punctis æquinoctialibus: Illudque Cœlum fictitium rursus divisisse in duodecim signa, vocata iisdem nominibus cum stellatis, earumdemque virium: Proindeque nonnullos Astrologos uti stellatis signis, alios autem imaginariis in eundem judiciorum finem, quod sine palpabili inscitia & absurditate fieri nequit: Tum quia Aries imaginarius nullius virtutis realis esse potest; tum quia Aries stellatus situ plurimùm differt à fictitio, nec propter fixarum motum servet eundem situm cum punctis æquinoctialibus; quod tamen Astrologi requirunt in sua divisione Zodiaci. Unde fit ut uterque Zodiacus sit judiciis Astrorum inutilis.

Sed respondeo de Angelis ferè semper malâ fide dimicare adversus Astrologos. Nam motus fixarum cœpit innotescere Tymocharidi, etiam 330 annis ante Christum, postea verò plane innotuit Hipparcho, deinde Ptolemæo per fixas observatas in signis immobilibus respectu punctorum æquinoctialium. Non enim hi Astronomi alio usi sunt Zodiaco in assignandis veris locis Astrorum, quàm immobili, ut constat ex Almagesto Ptolemæi. Sed deprehenso motu fixarum sub ipso Zodiaco, fuit illis necessariò concludendum, aut fixas duplici motu per se ferri, contra Physicas rationes, aut dari aliud Cœlum supra fixas, in quo esset Zodiacus ille immobilis, quo hucusque usi sunt Astronomi & Astrologi. Quamobrem etsi utrique olim constellationes cum signis confunderent; vel sola signa stellata observarent Chaldæi, quos nobis objicit de Angelis; quòd scilicet tunc saltem quoad sensum coincidêrent constellationes cum veris ac immobilibus signis: Tamen post deprehensum motum, distincta sunt ab invicem, omninoque fuere distinguenda, ne fictitiis imaginibus reales Dodecatemoriorum vires, aut imaginum naturæ fictitiæ, ipsis Dodecatemoriis tribuerentur; quod adhuc perperam fit à plerisque Astrologis, qui signorum veri vel immobilis Zodiaci, alia dicunt esse humana, alia ferina, alia muta, alia bonæ vocis, &c: eò duntaxat quòd idem nomen habeant cum spuriis signis stellatis, quæ tales naturas referunt: Sed hoc maximam esse inscitiam nemo non videt sanæ mentis: Valdeque dolendum quod vera Dodecatemoriorum nomina nos lateant, illaque fuerint fictitiarum constellationum nominibus insignita: cùm vera Dodecatemoriorum nomina eorum veram naturam detegant: Quamvis recte dici queat Leonem vocandum esse signum Solare, Cancrum Lunare, Arietem Martiale manifestum, Scorpionem Martiale occultum vel intrinsecum; atque sic de cæteris.

Secundùm. Asserunt divisionem Cœli in duodecim signa & cujusque gradus in sexaginta minuta, &c: esse duntaxat arbitrariam & imaginariam, ad faciliorem motuum Cœlestium supputationem, non autem naturalem. Idque probare contendit de Angelis, tum authoritate Kepleri & Abraham Avenesra; tum ratione; quod (inquit) primum Cœlum debeat esse corpus simplex ac homogeneum, proindeque in partes diversæ naturæ dividi non possit: veluti nec diversis naturâ partibus idem motus simplex conveniat.

Sed respondeo, Keplerum circa Astrologiæ approbationem titubasse, quòd hanc scientiam veris hucusque rationibus destitutam, non profiteretur, neque experiretur. Avenesra verò non dixit, Cœli in duodecim signa divisionem esse arbitrariam; ut illi imponit de Angelis. Sed duntaxat divisionem signorum in triginta gradus, & cujusque gradus in 60' esse arbitrariam; quod libenter etiam concedimus; sed hoc nihil nobis officit, qui solam Cœli divisionem in duodecim signa negamus esse arbitrariam. Ad rationem verò

verò ipsius de Angelis dico: Nos capitibus superioribus asserere primum Cœlum esse totius naturæ corpus simplicissimum maximéq; homogeneum; & nihilominus divisum esse in 12 partes sive signa diversæ inter se naturæ; non quidem formaliter, sed tantùm determinativè, ut fuit superiùs explicatum. Nec habet de Angelis quod contra divisionem illam opponere queat, cùm experientia probet, illud singulis adhuc horis imò momentis, dividi similiter in genituris; nimirum in partes Solares, Lunares, Saturninas, Joviales, &c: à Planetis sub illo mobilibus.

Tertiò dicunt: Ideò in divisione Cœli deceptos fuisse Astrologos, quia observarunt Planetas aliud efficere in uno signo & aliud in altero. Verbi gratia, Solem in ♈ Vernum tepore cuncta vivificantem edere, in ♌ verò acrem fundere calorem, qui absumit & exurit universa. Ac iterum media Æstate frigus repente ingruere, & media Hyeme calorem: quæ alio referri posse negant Astrologi, quàm ad diversam naturam signorum, quæ Sol ipse percurrit: Cùm tamen hæc tantùm fiant ab ipsius Solis accessu ad nostrum Zenith ejusque recessu, vel à particulari concursu causarum sublunarium.

Sed respondeo: Non ob has præcipuè alterationes elementales dividi Cœlum in partes diversæ naturæ; sed ob influentiales effectus, quos ut ignoravit de Angelis, sic ne quidem verbo hîc attingit: nam calorem Solis accessu accedere & recessu recedere, lippis & tonsoribus notum est; Astrologis autem illam caloris elementalis reciprocationem non esse ab ulla divisione Cœli.

Quartò: Denique de Angelis hoc ultimo ariete, divisionem illam Cœli impetere ac demoliri conatur. Largiamur (inquit) Mathematicis varias esse signorum proprietates; concedamus Planetas varios fundere effectus pro conditione signi in quo versantur: Adhuc nihil obtinuerunt quod ad causam faciat. Nam si Planetæ efficacitatem omnem mutuantur à signis, ut Genethliaci somniant, perspicuum est non posse, quid illi facturi vel non facturi sint, cogitatione præire aut prædicere Mathematicos, nisi eis constet quæ signa singulis momentis temporis Planetæ percurrant: hoc autem ignorant; supponatur enim ♃ esse in 29 gradu 59'. 59''. ♊, tunc censetur esse in suo detrimento, & 5 atros habere calculos: Post minutum temporis ingressus primum minutum Cancri, jam exaltatus & fœlix, 4 a'bis calculis gaudere putatur. Jam verò Genethliacos latet temporis illud minutum, quo ♃ ex ♊ in ♋ demigrat; latere ergo eosdem oportet, quid ♃ ex ♊, quid ex ♋ præstet.

Sed respondeo primo: Ipsum de Angelis somniasse, quod Planetæ efficacitatem omnem mutuentur à signis; idque Genethliacis imponit: Sic enim Planetæ ex se nullius essent virtutis vel efficaciæ, contra mentem omnium Genethliacorum, qui Planetæ cujusque vires tradunt, Planetâ in se spectato, & prout abstrahit à quolibet signo, ut videre est apud Ptolomæum. Lib. 1. cap. 5. & alios: Ubi obiter notandum, quod si Cœlum non esset divisum in signa diversæ naturæ, & aliquam vim à Cœlo Planetæ reciperent, singuli eandem tantùm atque perpetuò vim reciperent: sicque nulla ab ipso Cœlo effectuum diversitas oriretur; & ratio est, quia Cœlum ipsum ▪ se homogeneum est, atque substantiâ & virtute simplicissimum. Sed de his alibi.

Respondeo secundo: Absurdam esse superiorem Alexandri de Angelis demonstrationem: nam nonne toto anno quo ♃ mansit in ♊, potuit observari quid ipse præstet in ♊? quod si potuit, quæ insipientia est, velle ad hoc exspectare momentum temporis, quo ♃ egreditur ex ♊, & non est amplius in ♊? similiter nonne toto anno quo ♃ manebit in ♋, poterit observari quid efficiat in ♋? quid igitur opus est ad hoc attendere momento temporis, quo ♃ ingreditur ♋, & nondum est in ♋? sic sanè de quodam homine in aquâ gelidâ morante, exspectandum erit momentum temporis quo egreditur ex aqua, ut sciatur an aqua sit frigida, quasi illo tantùm momento id deprehendi queat. Jam clamitet de Angelis: *Furor, furor est, partibus in decimo orbe Mathematicorum arbitrio confictis, variam agendi potestatem tribuere*, & alia suo more similia. Nobisque sufficiat unicuique patere, Astrologiam, contra hæc straminea tela & Alexandri furorem, manere inconcussam: nec inanibus verbis quibus de Angelis passim superabundat; sed solidis rationibus necessariò concludentibus (quibus ille perpetuò caret, nec potest non carere) Astrologiæ eversionem esse aggrediendam; si nimirum possit everti.

Forsan autem quispiam nobis obtrudet Lucium Bellantium, non exigui nominis Astrologum: qui quæst. 7. art. 4. Solem in ♋ aut aliis signis, hæc suo calore & influxu vivificare asserit: quodque signa sint veluti materia, Sol autem & Planetæ formam signorum. Proindeque signa ipsa nullius ex se, vel saltem differentis inter se virtutis existant. At plurimùm hic erravit Bellantius. Quoniam enim semper est eadem virtus Solis & singulorum Planetarum: Ergo horum quilibet signorum quodlibet semper eodem modo vivificaret; proindeque Planeta idem in signo quolibet idem tantùm efficeret, dum saltem solus versatur in signo; sed hoc contrariatur experientiæ, qua constat Planetam quemlibet aliud efficere cum uno signo, & aliud cum altero; quamobrem actionis diversitas cum esse nequeat ab identitate virtutis Planetæ, necesse est ut sit adversitate signorum, quibus per consequens diversa virtus inerit.

Caput IX.

Quàm egregia sequantur ex causis divisionis Cœli superius assignatis.

Quoniam ex veris non nisi vera & consentanea, ex falsis autem non nisi falsa sibique repugnantia consequi solent; jam videndum quænam ex causis divisionis Cœli superius assignatis consequantur.

Primum

Primum ergo sequitur, primam causam sive Cœlum non agere in hæc inferiora, nisi prout ab omnibus causis subordinatis pro aliquo effectu determinatur, quod primam ipsam causam maximè decet.

Secundum: Maximum esse consensum universalis à Sole determinationis ipsius Cœli circa Terram supra expositæ, cum ejus particulari determinatione circa homines in horum nativitatibus. Nam ut Sol suo situ in Arietis principio, Tellure nascente, in Cœli puncta ad diversas naturas elementales, tum influentiales Telluris respectu determinavit: ita idem Sol, vel alius quivis Planeta, suo positu sub aliquo Cœli puncto nascente homine, 12 puncta ejusdem Cœli, hoc est 12 ipsius Planetæ aspectus, ad diversas vires influentiales ipsius hominis respectu determinat, ut fusiùs suo loco explicabitur.

Tertium. Inde efficaciùs confirmatur primi Cœli homogeneitas, virtus eminentialis ad miranda, atque indifferentia ad concurrendum cum qualibet alia causâ sibi inferiore: quodque manens idem in sua simplicitate, fit per suarum partium determinationem diversissimum: non quidem formaliter, & intrinsecè, sed accidentaliter & extrinsecè per determinationem.

Quartum: Quod etsi Apogæum Solis fuisset initio Mundi in principio Libræ, tamen à Sole in principio Arietis posito, signum ♈ semper igneum extitisset: quare ab Apogæi ipsius motu atque transitu in partem Mundi australem successu seculorum, timendam non esse naturæ signorum mutationem. Vicissim verò, si creationis tempore, posito Solis Apogæo in principio ♈ Sol fuisset in principio ♎ (ut volunt plures viri gravissimi, ac inter Astronomos Longomontanus, Origanus, & Keplerus) haud dubiè signum ♎ fuisset igneum, contra omnes Astrologorum sententias, quod est certè notatu dignissimum. Atque hæc maximè confirmant creationem Mundi in æquinoctio Verno; proindeque Romanæ Ecclesiæ omnino favent contra Græcam & Judaicam.

Quintum: Ideo hæc dodecatemoria sive signa, esse talia, hoc est ignea, aërea, &c: totius Telluris respectu; quia Sol fuit initio Mundi toti Terræ in principio Arietis: indeque tota Tellus primò calorem excepit cœlestem; atque Solis influentiam, quæ totam Tellurem penetrat, ut alibi dictum est: ex Arietis autem determinatione, subsecuta est aliorum signorum determinatio, etiam totius Telluris respectu; ut est superiùs expositum.

Sextum: In signorum triplicitatibus ejusdem naturæ, signa & puncta cardinalia ♈ ♋ ♎ ♑ præcipuæ esse virtutis: ut in ignea Arietem, maximè verò ejus principium: in aquea Cancrum, præsertim ejus initium, & sic de aliis. Ex Cardinalibus verò, æquinoctialia propellere solstitialibus, & ex æquinoctialibus Arietem Libræ: ut proinde sit Aries primum in Natura, tum nobilitate, tum virtute signum; nec tantùm numero, ut à plerisque creditum est: ex solstitialibus verò Cancer præpollet Capro, quòd in hoc siccitas passiva qualitas, at in illo frigus activa regnet. Aliorum autem signorum ejusdem triplicitatis, illud erit virtute secundum, hoc est, post Cardinale signum, naturam ipsius Triplicitatis magis participans; quod ipsi Cardinali in eadem triplicitate succedit, vel occupat Trigonum sinistrum ipsius Cardinalis.

Septimum: Partem Mundi borealem, esse australi calidiorem & sicciorem: Nam in illa sunt duo signa ignea, & duo terrea, in australi verò duo aërea & duo aquea: quare borealis erit mascula, & australis fœminina, illi subdita, quod hæc illa sit humidior.

Octavum: Ex eo quod in Zodiaci medietate boreali qualitates activæ, calor & frigus, præsunt Cardinalibus punctis; in oppositis autem australibus tantum passivæ, humor & siccitas, inde primariam manifestari rationem physicam, cur borealis pars Zodiaci verè dicta fuerit imperans ab Antiquis; australis autem obediens: Et ab initio Mundi utraque suum quoad hoc sortita fit effectum in Telluris globo; in cujus parte boreali semper viguerunt, & adhuc vigent imperia prima præcipuaque; non autem in australi, quæ tota idcirco à boreali subjugabitur, & nunquam ab Australi Borealis. Sed de borealis Terræ partis supra australem dignitate fusiùs infra dicetur; tum Lib. 10. cap. 5.

SECTIO II.

De generalibus toti Terrarum Orbi signorum divisionibus.

CAPUT I.

De signis igneis, aqueis, & terreis.

QUoniam signo ut sic duo insunt, nempe formalis natura signi, atque ejusdem situs in Mundo vel Ecliptica: Idcircò cujusque ipsorum ratione, signa Zodiaci diversimodè dividuntur.

Primùm ergo ratione naturæ, dividuntur in ignea, aërea, aquea & terrea. Atque ignea sunt ♈ ♌ ♐; quorum cardinalis ♈, calidior est fonsque caloris; quem ordine virtutis sequitur ♌, tum ♐ ex igneis minùs calidus. Similiter aërea sunt ♎ ♒ ♊, quorum ♎ cardinale signum, est omnium humidissimum; tum ♒ & denique ♊. Et ita in reliquis triplicitatibus à signo cardinali pergendo secundum signorum successionem. Notandum verò, quod etsi dicantur ista generaliter, atque respectu Terræ totius vera sint: Nobis tamen Borealibus ♌ est signum calidius, quia cæteris igneis propinquius & æstivum: Est autem quartæ anni, & Zenith propinquitatis virtus accidentalis maxima, in intendendis effectivè signorum naturis propriis & essentialibus: quandoquidem à sola Vernali quarta Ptolomæus cum Cardano voluere ♈ ♉ ♊ esse formaliter, vel secundum substantiam calida & humida. Inde ergo in mundi parte australi ♐ erit quam ♌ calidior. Et quâ ratione dictum est supra, Mundi partem borealem esse australi calidiorem & sicciorem; eadem hic dicimus, æstatem in Mundi parte boreali (saltem extra Zonam quam olim dixere torridam) esse calidiorem sicciorem que quàm in ejusdem latitudinis parte austra-

Australi; quod nempe in quarta æstiva Boreali, Sol percurrat signum igneum; non autem in Australi. Similiter ♊ nobis erũt ex aereis humidius signũ, humiditate aërea; quia cæteris nobis est propinquius, & præterea Vernum.: Pisces verò erunt maximè aquei, quia nobis Hyberni: Australibus verò ♋ erit signum impensè aqueum. Eodemque modo de cæteris philosophandum est.

Caput II.

De signis cholericis, sanguineis, phlegmaticis & melancholicis.

Ex superiori divisione signorum in naturas Elementales, reliquæ omnes ratione naturæ deducuntur. Atque hæc divisio prinri omninò correspondet. Signa enim cholerica eadem sunt cum igneis ♈ ♌ ♐: sanguinea eadē cum aëreis ♎ ♒ ♊: phlegmatica eadem cum aqueis ♋ ♏ ♓, & melancholica eadem cum terreis ♑ ♉ ♍. Nam quod in Elementis est ignis, id in humoribus est cholera, & sunt eædem utriusque qualitates. Sic de cæteris.

Caput III.

De signis masculinis & fœmininis.

Signa ignea & aerea masculina sunt: aquea verò & terrea fœminina. Id autem non habent aliunde, si solam spectes Astrologiam, quàm à suis principiis, sive punctis cardinalibus; efficaciora enim principia masculino sexui tribuuntur. At signa ignea & aërea sortita suntCœli principia efficacissima, quippe æquinoctialia puncta, quæ simul sunt in Æquatore & Ecliptica, efficacissimis ex omnibus circulis Cœlestibus, ille movendo, hic influendo; ignea videlicet principium Arietis, & aërea principium libræ: sunt igitur hac de causa ignea & aërea signa masculina; ut ignis & aër: ideoque ob causam contrariam aquea & terrea erunt fœminina; quippè quòd oriantur à principiis vel Eclipticæ punctis ab Æquatore remotissimis, proindeque debilioribus, scilicet solstitialibus: Aquea nimirum à principio ♋; & terrea à principio ♑. Si autem Physicam Sublunarem spectes, etiam signa ignea & aërea erunt masculina, ob naturam Elementorum quæ referunt: quippe ignis & aër sunt masculina: Terra autem & Aqua sunt fœminina: ideoque hæc illis subjiciuntur, ab illisque recipiunt vim suos pariendi fructus, non contra: non enim nubes, pluviæ, grandines, fulmina, sunt fructus Aeris, sed Globi Terrestris; qui in Aere perficiuntur; eorum enim materia elevatur à Globo Terrestri.

Hinc rectè deducitur, quod ut primatus in ordine debetur masculino sexui tanquam magis activo; ita primum signorum scilicet ♈ sit masculinum, ♉ fœmininum; ♊ masculinum, & sic alternè sexus uterque sibi succedat vi 4 Triplicitatum superiùs expositarum: ut propterea non absre censuerint Pythagorei, signa illa esse masculina, quibus numerus conveniebat masculinus & efficacior, scilicet impar, unitatis sobolea: fœminina verò, quibus par numerus, ducens ortum à binario, illis inter numeros femella, ut unitas mascula. Quæcunq; autem à Ptolemæo & Cardano de hoc signorum sexu rationes afferuntur, futiles sunt, nec immeritò à Pico Mirandulano deridentur Lib. 6. cap. 15. Imò etiam ex his apparenter validior, quæ sumitur à concitatiore motu prope Æquatorem: quia sic signum ♊ esset respectu ♉ fœmininum, & ♉, masculinum: sub ♉ enim motus est concitatior quam sub ♊, quod divisioni ab ipsis traditæ contrarietur.

Objicies ex doctrina supra posita, frigus qualitatem activam prædominari in ♋, & humiditatem passivam in ♎: sed activæ qualitates sunt masculinæ, & passivæ sunt fœmininæ, ergo ♎ ♏ ♓ erunt signa masculina, ♎ ♒ ♊ fœminina.

Respondeo huic minimè spernendæ difficultati; quod quamvis signa cardinalia Zodiaci, penes sexum divisa fuerint superiùs, pro ratione nobilioris & efficacioris sui situs in Mundo, non autem activarum & passivarum qualitatum: attamen divisio illa non cōtrariatur divisioni per qualitates, si hæc sana mente rectaque ratione intelligatur.

Quoniam enim præter ea quæ Physicam sui sexus notam habent (ut vir & mulier) reliqua tantùm per comparationem nobilioris aut efficacioris virtutis inter se, dicuntur masculina aut fœminina: certum quod inter qualitates Elementales tam activas quàm passivas invicem comparatas, alia etiam erit masculina, & alia fœminina. Calore igitur & frigore activis qualitatibus invicem collatis, patet calorem esse masculinum nobilitate & activitate, frigus verò fœmininum: Mares enim in quavis specie sunt universim femellis calidiores. Similiter humiditate & siccitate passivis qualitatibus inter se cōparatis erit siccitas masculina, & humiditas fœmina: tum quia femellæ sunt universim maribus humidiores & molliores; tum quia siccitas vim agendi & resistendi roborat ac intendit, quas enervat vel obtundit humiditas.

His intellectis rationi congruit ut Dodecatemoria calida dicantur masculina: alia verò sive maximum frigus combinetur humiditati ex passivis qualitatibus fœmininæ; sive remissum frigus siccitati ex passivis masculinæ, dicantur fœminina. Nam ut frigida diei queant masculina, necesse est ut frigus non solùm combinetur, sed etiam præpolleat siccitati: quo pacto Saturnus frigidus intensè & siccus remissè dicitur Planeta masculinus. Caper autem remissè frigidus & impensè siccus Terræ instar, dicitur fœmininus.

Contra solutionem verò quispiam sic iterum arguet: Venus statuitur à nobis esse calida & humida ut signum ♎: & tamē fœminina: ergo etiam signum ♎ erit fœmininū, vel saltem ♀ masculina.

Resp: Signum ♎ referre naturam Aeris, qui à Philosophis duplo humidior habetur quàm calidus: ♀ autem à nobis quadruplo humidior quàm calida ponitur, etiam juxta Ptolemæum: inde ergo manifestè patet Venerem longiùs abesse à natura masculina quàm Libram; atque respectu Libræ dicendam esse fœmininam: adde quod ♎ non à Solis qualitatibus Elementalibus suum habet esse masculinum, sed præsertim à nobiliore situ in Mundo, ut superius dictum est. Quæ autem hic afferuntur de signis cardinalibus, etiam de tota eorum Triplicitate assertum intelligatur.

Ideo autem divisio hæc attendenda est, quia cæteris paribus masculina signa, fœmininis sunt activiora, & in his Planetæ vergunt ad effectus fœmininos seu debiliores, in illis ad masculos, seu intensiores.

Caput IV.

De signis diurnis atque nocturnis.

Signa diurna sunt masculina superius exposita: nocturna verò sunt fœminina. Diurna siquidem conditio, sexui masculino; & nocturna fœminino convenit, ex natura virtutis activæ aut passivæ. Sciendum verò duplicem inesse signis conditionem, quippe intrinsecam & extrinsecam. Illa est à propria natura, atque simplex est: quodlibet enim signum ex se est tantùm masculinum, aut fœmininum; atque tantùm diurnum sive nocturnum: extrinseca verò est à signi situ super Horizontem, qui cum possit interdiu vel noctu contingere, erit etiam duplex cujusque signi conditio extrinseca, quippe diurna vel nocturna.

Caput. V.

De signis Borealibus & Australibus.

Expositis signorum divisionibus secundum naturam jam sequuntur eorum divisiones ratione sui situs in Mundo vel Ecliptica.

Primò itaque dividuntur in Septentrionalia & Meridionalia. Illa sunt quæ in Cœli vel Mundi parte Septentrionali collocantur: Nempe ♈ ♉ ♊ ♋ ♌ ♍: Meridionalia verò sunt, quæ Mundi partem Australem occupant, nimirum ♎ ♏ ♐ ♑ ♒ ♓. Atque notandum quod & Cœlestes influxus totam Tellurem penetrent ut diximus Lib. 12. cap. 32. Tamen non secus ac influxus subterranei, sunt debiliores superterraneis, & vertici propinquiores remotioribus; ita signa Septentrionalia minùs afficiunt partem Telluris Australem quàm Borealem, Meridionalia è converso, minus Borealem quàm Australem; & idcirco situs Zodiaci obliquus esse debuit ad Æquatorem, ut utrique Terræ parti Cœlestes influxus æqualiter dispensarentur.

Caput VI.

De signis mobilibus fixis & communibus.

Signa mobilia, quæ & cardinalia quoque dicuntur, sunt ea quæ à 4 cardinalibus Eclipticæ punctis incipiunt: quippe ♈ ♋ ♎ ♑: vocantur autem mobilia, quod præ cæteris rerum mutationes causent; in hisque natura universalis suas mutationes primarias per Solis & Planetarum cæterorum decursum efficiat. Tum quòd res quæ sub eorum influxu incboantur, brevis sint durationis, vel mutationi sint obnoxiæ. Ac Solis quidem decursu, mutationes fiunt temporum sensibiles: scilicet Hyemis in Ver, Veris in Æstatem, Æstatis in Autumnum, & hujus in Hyemem: quæ anni tempestates ex illis 4 locis, ut januis à naturâ apertis, & circa suos cardines mobilibus videntur egredi. Hæc verò dividuntur in Æquinoctialia, & Solstitialia, seu Tropica. Illa sunt ♈ & ♎, sic dicta, quòd ab Æquatore incipiant, Solque in ipsorum initiis diem noctemq; quasi statera æquet ubique Terrarum, indeque diei & noctis excessus vicissim incipiant atque desinant. Solent etiam non abs re vocari signa Religionis, vel Ecclesiastica: tum quòd Historiis constet præcipuas Religionis mutationes contigisse, Planetis superioribus, vel Sole, signa illa percurrentibus: tum quòd non secus ac inter signa ♈ & ♎ sibi primatum vendicant, ut supra diximus; ita Religio inter res humanas. Tropica verò sunt ♋ & ♑, sic appellata, quòd Solis versus Polos terminum constituentes, inde ad Æquatorem Sol ipse convertatur: in punctis solstitialibus per dies aliquot stans quasi immobilis judicio sensus. Appellantur autem quoque Politica, tum quòd Historiis constet magnas regnorum & imperiorum mutationes incepisse Planetis superioribus, vel Sole, signa illa permeantibus: tum quòd non secus ac Planetæ suos cursus versus Boream atque Austrum extendentes, tandem sistunt in tropicis punctis, deindeque ad Æquatorem regrediuntur: sic regna & imperia sese ad certos usque limites dilatant, ubi si aliquo tempore consisterint, tandem ad sua principia contrahuntur. siquidem rerum omnium temporariarum dantur ortus ad quem pertinet incrementum, vigor sive status; declinatio & interitus. Porrò quæcunque signis mobilibus subjiciuntur, aut non sunt durabilia, aut mutationi atque instabilitati maximè sunt obnoxia. Eis verò subjiciuntur ea quibus præsunt vel ratione Thematum Cœlestium, vel ratione Planetarum per illa decurrentium, vel ratione verticitatis: atque sic qui degunt sub Tropicis, peculiariter subjiciuntur signis ♋ & ♑.

Signa fixa sunt ♉ ♌ ♏ ♒; sic dicta, quòd in his natura suarum mutationum status seu vigores celebret, ac Sole in iis existente Aeris mutatio priùs incboata perduret: tum quòd res quæ sub eorum influxu incboantur, longæ sint durationis, vel omninò stabiles. Inter ipsa verò fixiora sunt ♌ & ♒ signa masculina, in quibus caloris & frigoris stationes nobis accidunt. Est autem signorum fixorum proprium, rebus quibus præsunt stabilitatem diuturnamque durationem conferre.

Denique signa communia sunt ♊ ♍ ♐ ♓, sic dicta, quòd inter mobilia & fixa medio modo quoad effectus sese habeant; Solque in illis existens, ad sequentis quartæ jam naturam inclinet, proindeque duarum quartarum medium servet.

Caput VII.

De signis imperantibus & obedientibus.

Hæc signorum divisio, atque sequentes, præter rationem situs eorum in Zodiaco, complectitur etiam signorum ipsorum aliquam inter se habitudinem.

Itaque signa imperantia sunt ♈ ♉ ♊ ♋ ♌ ♍. sic dicta, quod sint in Zodiaci vel Mundi parte Boreali, quæ mascula est, & Australi activior, ob duos fontes caloris & frigoris qualitatum activarum, quæ in parte Boreali collocantur; ideoque ad hanc jus dominandi ac imperandi pertinet.

Obedientia verò sunt ♎ ♏ ♐ ♑ ♒ ♓, sic appellata, quòd qualitatum duntaxat passivarum humiditatis & siccitatis fontes contineant: unde Australi Terræ parti subjici ac obedire competit, quòd obedientibus signis supponatur: Ptolemæi verò, Procli, Pontani & Cardani rationes hujus divisionis futiles sunt, nec universæ; imò

apud

apud Australes contrariæ, atque sub Æquatore nullæ; dum ajunt Borealia dici imperantia, quia Sol in illis efficit dies majores noctibus, Australia autem obedientia, ob rationem contrariam.

Voluerunt autem veteres Borealia signa imperare Australibus Æquatori æquidistantibus, non tamen quibusvis, sed æquales ascensiones rectas & parallelos habentibus. Ac propterea ♈ importabat ♎ & ♓. Verùm duplex est imperium; quippè legitimum vel amicum, ac tyraonlcum, vel hostile. Amicum est inter signa ab eodem æquinoctiali puncto æquidistantia; si quidem aliquo inter se societatis & sympathiæ nexu conjunguntur, qualia sunt ♈ & ♓; sibi invicem quasi à latere, medio Æquatore. Hostile est ioter signa ab oppositis æquinoctialibus punctis æquidistantia, ideoque inter se opposita, qualia sunt ♈ & ♎, & hæc ab oppositione antipathiam contrahunt. Atque bic ♉ amicè imperat ♒, hostiliter autem ♍: ♊ amicè ♑, hostiliter ♐, sic de cæteris. Ita tamen ut primus gradus Arietis imperet ultimo Piscium, & 2 ♈ penultimo Piscium: atque de reliquis similiter.

Est autem signorum imperantium, Regiones subjacentes, tum homines quorum vitæ vel actionibus præsunt, ad dominium & imperium stimulare & evehere: Obedientium verò subjicere atque deprimere. Ideoque Cardanus in Commento in cap. 14. Lib, 1. rectè notat ex Aristotele, quod hominum alii nascuntur naturâ liberi, alii verò naturâ servi. Quodque babens omnes vel præcipuos significatores in signis imperantibus, vix ulli obediet nisi coactus, semperque affectabit imperium: Habeos autem significatores in signis obedientibus, se babebit contrario modo, vixque ullus nisi vi aut metu ipsi obediet. Et hoc notatu digoum est ioter dominos & servos.

CAPUT VIII.
De Signis Antisciis.

EA signa sibi mutuò antiscia sunt, quæ in eadem Cœli parte Boreali vel Australi, ab eodem solstitiali puncto æquidistant. Ut ♈ & ♍: ♉ & ♌: ♊ & ♋ in parte Boreali: Tum ♎ & ♓: ♏ & ♒, tandemque ♐ & ♑ in Australi. Nec solùm ea signa sibi invicem sunt antiscia; sed multò efficaciùs eorum partes in Ecliptica sumptæ ab eodem solstitiali puncto æquidistantes; quales sunt primus gradus ♋ & ultimus ♊: 2 ♋ & 29 ♊, & ita deinceps; quod tamen sic adbuc intellige, ut principium primi gradus ♊ sit antiscium finis ultimi gradus ♋: & finis primi antiscium principii ultimi, vel si majus primum minutum ♋. sit antiscium ultimi minuti ♊: sic enim tantùm servatur æquidistantia antisciorum ab eodem puncto solstitiali.

Cæterùm signa ipsa dicuntur antiscia quasi ex adverso sibi umbram projicientia; quòd nempe Sol in eis existens, dies inter se & noctes inter se æquales toto Terrarum Orbe efficiat, non secus atque diem & noctem ioter se in æquinoctialibus punctis: cum hac tamen differentia, quod ubi Terrarum ex Sole in uno signo dies crescunt, ibidem ex Sole in illius antiscio æquè decrescunt; quæ est ratio cur sibi adversas umbras dicantur projicere.

Vocantur autem etiam à Ptolemæo & aliis signa sese videntia: & quæ imperant & obediunt, signa sese audientia, quia quantùm visus ab auditu (ajunt) mobilitate & certitudine differt; tantùm antiscia ab imperantibus & obedientibus efficaciâ differunt: Nec mirum, cùm hæc sint in diversis Mundi medietatibus atque parallelis, illa autem in ejusdem medietatis eodem parallelo, proindeque sibi magis unita, virtus autem magis unita fortior. At ea videntium & audientium signorum ratio & appellatio tam barbara est & inepta, ut jure osoribus Astrologiæ ridendi & cavillandi ansam præbuerit.

Porrò de antisciis & imperantibus ac obedientibus bæc duo sunt annotanda. Primùm quod alicujus Eclipticæ puncti invento antiscio habetur semper illi imperans vel obediens punctum in antiscii opposito, ut proptèrea imperans vel obediens sit, quod ab aliis vocatur contraantiscium; cui etiam non parùm virtutis tribuunt: quæ tamen rationi suprapositæ imperantium & obedientium signorum videtur adscribenda. Sicque antiscium 2 gradus ♉, est 28 gradus ♌: ejus autem contra antiscium vel obediens, est 28 gradus ♒. Signa autem ab eodem æquinoctiali puncto æquidistantia sunt in Mundo ac Cœli motu quasi duo Boves sub eodem jugo trahentes, seque mutuò juvantes. Secundùm quod antiscia & imperantia quò sunt punctis tropicis viciniora, eò sunt ad plures gradus potentiora. Quia partes Eclipticæ circa Tropicos declinatione atque ortu & occasu perparum differunt. At circa æquinoctia, quia fit contrarium, idcircò virtus partium non ita extenditur, debentque antiscia, tum imperantia & obedientia sibi partiliter correspondere, alioquin aut nullus aut exiguus erit effectus eorum.

CAPUT IX.
De signis se aspicientibus & non aspicientibus.

SIgna sese aspicientia (quod de eorum quoque partibus singulis intelligendum venit) ea bic appellantur, quæ ab invicem distant aliqua circuli parte, quæ pluries sumpta totum exactè circulum complet: talisque distantia vocatur aspectus; qui à Ptolemæo cæterisque veteribus Astrologis tantùm quatruplex statuitur: scil: ☍ △ □ & Sextilis rationibus duntaxat desumptis à proportionibus harmonicis. Sextilis igitur aspectus, est inter signa quorum initia distant ab invicem arcu 60 graduum, Ut ♈ & ♊; ♉ & ♋ &c: hic enim arcus sexies sumptus totum adæquat circulum. Quadratus est inter signa quorum initia ab invicem distant 90 gradibus: qui quater sumpti æquantur circulo. Trinus est inter distantia 120 gradibus, seu tertia circuli parte: oppositus verò inter distantia semicirculo. At ego ratione & longâ experientiâ edoctus illis addo Dodectilem aspectum; inter signa nempè quorum initia distant ab invicem arcu 30 graduum: quoniam duodecies sumptus totum efficit circulum; ideoque ipsi superior aspectus ratio convenit: ac præterea frequentissimè observavi Planetas dodectili distantes magnas sibi vires communicare. Maximè verò Orientales Soli vel Occidentales Lunæ: sed de his fusiùs agemus cùm de Planetarum aspecti-

bus ſermo erit. Quod autem hic dicimus de ſignis eorumque initiis, id de quolibet Zodiaci gradu intelligendum quoque eſt. Nempe 2 gradum Arietis verbi gratiâ, aſpicere Dodectili 2 gradum ♉: Sextili 2 gradum ♊: Quadrato 2 gradum ♋: Trino 2 gradum ♌: & oppoſito 2 gradum ♎: atque ſic de cæteris.

Notandum verò quod à Medicis, Keplero & nonnullis Aſtrologis plures alii aſpectus ſi non inter ſigna 12, ſaltem inter eorum partes concipiuntur: ut Octilis, Decilis, Quindectilis, &c. ſed figmenta ſunt, abſque ullo in Natura fundamento. Quodlibet enim Cœli punctum à cauſis inferioribus determinatum; non plura quàm 11 alia ſecum determinat, ut ſuperius dictum eſt: interque 12 puncta datur tantùm aſpectus ſuprapoſiti prout aſpectus hic definitur.

Tandem ſigna ſeſe non aſpicientia ſunt, quæ ab invicem diſtant aliqua circuli parte, quæ pluries ſumpta, totum circulum exactè non complet: qualia ſunt quintus & ſeptimus à quovis ſigno ſt ſ numeratus eſt ♍ & ♏ reſpectu ♈: ♎ & ♐ reſpectu ♉; Diſtantia enim inter principia ♈ & ♍ bis ſumpta eſt minor circulo, ter verò ſumpta major; ſed de aſpectibus fuſiùs alibi ex profeſſo; ubi quincuncem etiam admittemus.

Caput X.

De ſignis conjunctis & inconjunctis.

Signa illa dicuntur conjuncta, quæ aliquo ex tribus ſupradictis modis connectuntur, ſcilicet aſpectu ſuperiùs definito, antiſcio, vel imperio : at inconjuncta ſunt ea, quæ nullo ipſorum modorum ſibi mutuò cohærent.

Cardinali autem ſeu mobili ſigno cuilibet, illud eſt inconnexum quod opponitur ipſius Cardinalis ſuccedenti. Ut ♈ & ♏ oppoſitus ♉ qui ſuccedit ♈. Item ♋ & ♒: ♎ & ♉: ♑ & ♌. Fixo cuilibet inconjuncta ſunt ſigna eis oppoſita, inter quæ illud medium hæret: veluti ♉ inconnexa ſunt ♎ & ♐ quæ opponuntur ♈ & ♊, inter quæ ♉ collectatur: ſic ♌ inconnexa ſunt ♑ & ♓: ac denique ♏, ♈ & ♊. Denique communi cuilibet inconjunctum illud eſt, quod opponitur ipſius communis antecedenti. Sic ♊ inconnexum eſt ♏: ♍, ♒: ♓, ♌: Leo enim opponitur ♒ antecedenti piſcium.

Notandum verò, quod hæc ſigna dicuntur inconnexa, qua diſtant circuli parte, quæ pluriès ſumpta non exactè reſtituitur ad ſuum principium in una circuitione: & quincuncem aſpectum inter ſe conſtituunt. Dicantur ergo hæc ſigna ſe inadæquatè aſpicere, ideoque inadæquatè conjuncta: alia verò adæquatè.

Caput XI.

De quibuſdam aliis ſignorum diviſionibus abſurdis planéque rejiciendis.

PRæter ſuperiores veras & Phyſicas ſignorum diviſiones, aliæ inſuper fuerunt introductæ, ab eorum natura corporum, quorum imagines Zodiaco ſtellato affixæ creduntur ab ignaris: & quarum nomina veris Zodiaci ſignis relicta ſunt, poſt imaginum vel fixarum motum proprium animadverſum. Sicque ſignorum alia dicta fuere humana & rationalia, ut ♊ ♍ ♒, quod hujuſce nominis conſtellationes credantur eſſe hominum imagines: alia bruta, ut ♈ ♉ ♌ ♋ &c: alia mixta, ut ♐: alia pulchra, ut ♊ ♍: alia deformia, ut ♉ ♋ ♑: alia muta, ſeu voce carentia, ut ♋ ♏ ♓: alia bonam vocem habentia, ut ♊ ♍ ♒ ♎, quod tamen de ♎ abſurde dicitur, cum voce careat: alia mediocrem vocem habentia, ut ♈ ♉ ♌ ♑; cùm tamen hæc animalia voce ſuperent ♊ ♍ ♒ &c.

Verùm in hiſce diviſionibus multiplex deprehenditur ignorantia atque ſtultitia. Primò enim conſtat ex Stoffleri Commentariis in Sphæram Procli; Imagines Zodiaci totiuſque Cœli, fuiſſe duntaxat veterum Paganorum fabulis introductas: quod ego arbitror Diaboli nequitiâ ſuggeſtum fuiſſe hominum mentibus; ut Cœlo monſtris & fabulis conſpurcato, Divina Providentia in aſtris effuſa magis occultaretur, nobilis ſcientia inde aliquando majoribus ludibriis exponeretur; & quod Deo debetur, creaturis tribueretur.

Secundò, nulla eſt conſtellatio, quæ corpus illud referat, cujus imago eſſe dicitur; quod imaginum commentum omninò convincit: Quomodo igitur virtutem referet, etiamſi imaginem referet? An ſigna ipſa vim ſuam à Sublunaribus corporibus mutuata ſunt; præſertim initio Mundi, cùm nondum producta eſſent bruta & homo, quæ duntaxat diebus 5 & 6 facta ſunt? nugæ.

Tertiò, quandoquidem imagines ab uno ſigno in aliud ſucceſſivè migrant, etſi credita virtus ineſſet fictitiis imaginibus (quod tamen eſſe nequit) nonne ſtultum eſſet denominare ſigna a virtute imaginis abſentis, potiùs quàm præſentis?

Ob has igitur rationes, prædictæ diviſiones ſunt prorſus abjiciendæ, ſignaque duntaxat appellanda ſunt, vel à cauſis diviſionum ſuperiùs à Nobis expoſitarum: vel à naturis & proprietatibus Planetarum ſignis ipſis dominantium, ut oſtenditur inferius.

Caput XII.

De firmamenti conſtellationibus.

QUandoquidem conſtellationes ſub Zodiaco conſpicuæ, olim pro veris & immobilibus Zodiaci ſignis habitæ ſunt; hic non erit incongruum caput hoc de conſtellationibus adjungere.

Dico itaque totum firmamentum in quaſdam ſtellarum fixarum ſchemata eſſe diviſum, quæ conſtellationes appellantur: quæque ſunt veluti quædam Cœli ſtellati regiones, inter ſe viribus & naturâ differentes. Apparet enim ſenſui, quod ſtellæ conſtellationem Orionis componentes, ſic ad illam imaginem ſive ſchema pertinent, ut hoc à quovis altero vicino verè ſeparent. Sic de conſtellatione Scorpii & pluribus aliis quæ Cœlo ſereno & Lunâ in Meridiano conſpicuâ viſuntur; quamvis non omnes conſtellationes ita perfectè videantur ab aliis ſeparatæ, præſertim abſente Lunâ, & major pars earum à ſola hominis phantaſia nomen ſuum habeat.

Jam

Jam verò negari nequit, quod ut non omnis fert omnia Tellus, sed regiones Terræ proprietatibus inter se differunt; quòd alia sit arenosa, alia argillosa, alia lapidibus & silicibus operta, &c. sic diversæ regiones Cœli stellati proprietatibus inter se differunt ac influentiis. Propriæ autem constellationum influentiæ, nobis sunt ignotæ, magno Astrologiæ damno; tantúmque præcipuarum aliquot fixarum propriæ vires nobis innotescunt. Ut enim absurdum est opinari cum plerisque, quod quælibet species mineralis, vegetabilis, & animalis habeat in Cœlo fixam aut constellationem peculiarem sibi propriam, à qua regatur in suo ortu, vita & interitu; cùm id nequidem verum sit de homine, qui omnium Planetarum & fixarum influentiis subjicitur: sic absurdum est opinari, quod constellationes sint similis naturæ aut virtutis cùm rebus à quibus ipsæ denominantur. Verbi gratiâ quod Arietis constellatio sit naturæ similis cum bruto Ariete; constellatio Tauri, cum Tauro vel bove bruto, &c. quod tamen ab antiquis creditum & posteris perperam traditum est. Multóque fœdiùs adhuc errant Astrologi, qui effectus Eclipsis Solis quæ contingit in Dodecatemorio Tauri, dicunt pertinere ad Tauros vel Boves; sumentes Dodecatemorion ♉ pro constellatione Tauri, quæ jam est in Docatemorio ♊.

Sic autem constellationum natura & virtus detegi posset, longo seculorum successu. Ac primo earum quæ subsunt Zodiaco primi mobilis; advertendo Novilunia, Eclipses, magnas conjunctiones, Cometas & alia similia quæ fiunt in ipsis; ac observando quid efficiant, non solùm ratione Dodecametorii & Planetarum dominantium; sed etiam constellationis & fixarum circumstantium; & in quæ rerum genera potissimùm agant: imò in hominum nativitatibus observando Horoscopi Medii Cœli & Planetarum loca in constellationibus. Earum verò quæ sunt extra Zodiacum vires, per Planetas discerni nequeunt; alioquin vires constellationum quæ sunt extra Zodiacum ex parte Boreæ vel Austri, confunderentur cum his quæ sunt intra Zodiacum, nec hæ ab illis discerni possent. Itaque soli earum positus in thematibus Cœlestibus, aut Cometæ sub illis orientes vel mobiles earum vim in hæc inferiora detegere valent. Sed hæc explorare per accidentia Mundi præterita vel futura in toto Telluris Globo, nimis arduum opus est, plurium etiam Astrologorum in diversis Terræ locis simul tempore observantium, ob tardissimum fixarum motum, qui impedit ne virtus propria constellationis à virtute propria Dodecatemorii quod occupat probe discerni valeat Nec opinor quod homines unquam valeant cognitionē hanc adipisci.

FINIS LIBRI DECIMIQUARTI.

ASTROLOGIÆ GALLICÆ

LIBER DECIMUSQUINTUS.

De Planetarum dignitatibus essentialibus.

PRÆFATIO.

SI Libro decimoquarto maximè fuit arduum vivas investigare causas divisionis Primi Mobilis in partes 12, naturis Elementalibus inter se differentes, easque tales assignare, ut probabiliores afferri nequeant. Profectò longè sublimius difficiliusque videtur esse susceptum, quæ hoc Libro tractantur definire & rationibus stabilire: Nempe an Dodecameteria sint ejusdem naturæ atque virtutis toto Terrarum Orbe. Tum an Zodiacus fuerit initio Mundi à Sole divisus in partes singulis Planetis Elementali simulque influentiali naturâ congruentes: nec non alia inde sequentia. Hæc enim sunt prima abstrusioraque Astrologiæ fundamenta. Utrumque autem hoc Libro aggrediemur, Divinoque favente lumine non infeliciter absolvemus.

CAPUT I.

An signa Zodiaci sint ejusdem naturæ atque virtutis toto Orbe Terrarum.

POst explicatam Libro superiore Cœli divisionem in naturas Elementales; jam videndum hoc Libro, qua ratione idem Cœlum per signa 12 dividatur in naturas influentiales Planetarum, respectu Globi terrestris: ut inde pateat cum quibus singuli Planetæ concordent & à quibus dissideant; sicque Planetarum dignitates & debilitates quas vocant essentiales detegantur & stabiliantur; non solùm adversus eos, qui in Astrologiam debacchantur; sed eos etiam qui Astrologi nomen affectantes, magnâ tamen cæcitate pervertunt hasce divisiones: non attendentes quod illas duntaxat arbitrarias efficiant, sicque totam de judiciis Astrorum doctrinam evertant.

Huic autem errori primus ansam præbuit Ptolemæus Lib. 1. cap. 15. Quatrip. ubi de Planetarum domibus sic loquitur. *Domus naturali ratione distribuuntur. Cum enim ex 12 signis duo borealia proximè ad verticem nostrum accedant, maximéque calores & æstus efficiant Cancer & Leo; hæc duo signa maximorum & efficacissimorum luminum domus esse judicatum est; Leonem quidem Solis, quia signum masculum est; Cancrum verò Lunæ, quia fœmineus est.* Unicuique autem cæterorum Planetarum dat duplicem domum, ut videre est in ipso capite.

Cæterùm hujusce divisionis Zodiaci in domos Planetarias quæ traditione sola subsistit ad nostra usque tempora, Ptolemæus causas ignoravit: si enim quas superius attulit rationes, veræ naturalesque essent; iisdem certè de causis ♑ & ♒ erunt in Mundi parte australi, signa maxime calida & æstuosa, atque luminarium domicilia: Aquarius quidem Solis, quia signum masculum est; Capricornus verò Lunæ, quia fœmineus est; ♋ autem & ♌ erunt ♄ domicilia. In quam sanè absurdam omninò sententiam, miror prolapsum fuisse Cardanum in Commento hisce verbis. Ex hoc tandem sequitur quod in australi medietate, ♑ erit domus ☽, & ♒ ☉: ♓ & ♐ Mercurii: ♈ & ♏ Veneris; ♉ & ♎ Martis; ♊ & ♍, ♃; ♋ & ♌ Saturni.

At Campanella magnus scientiarum depravator (quod dictum velim ad cautelam ingeniorum, qui ejus Libris novitatum plenis delectantur) errorem Cardani ampliavit Lib. 1. Astrol. cap. 3. artic. 3. ubi asserit, *priscos Astrologos tantùm Climatibus nostris consuluisse; ideoque Hispanos qui ultra tropicum ♑ colonias traduxerunt, nova opus habere Astrologia*: Capite autem 6. art. 3. ait, *Non esse Symbolum Planetis, cum certis signis Cœli: sed his qui habitant ultra Æquatorem, nobiscum æquidistantes ab Æquatore, domus Planetarum se habere contrario situ; ac Solis domum esse in ♒, Lunæ in ♑, Saturni in ♋ & ♌, & cæterorum ut supra.* Sub Æquatore verò (cui Cardanus non providerat) duas, easdemque domus tribuit ☉ atque ☽, scilicet ♈ & ♎, Saturno ♋ & ♑; cæteris autem Planetis duo signa integra tribuere ait esse impossibile.

Tanti vero ponderis est hujusce rei veritas in hac scientia, ut sit judiciorum omnium præcipuum fundamentum, proindeque sedulo examinanda. Incipiemus autem ab opinione Cardani; quippè quæ paucioribus constet ambagibus: idque ut fiat evidentiùs vitandum censemus errorem tum Ptolemæi, tum omnium hactenus Astrologorum, qui ex toto Telluris Globo eam solùm partem borealem censentes habitabilem, quæ Asiam, Europam, & Africam continebat, nec quintam Globi partem æquabat; Astrologiam fecêre non universalem scientiam, sed particularem tantùm observationem pro Asia, Europa & Africa; quibus solis totum Zodiacum perperam divisit Ptolemæus Lib. 2 cap. 2. Quatrip. At Astrologo toti Terræ scientiam universalem meditanti, neque declinandum ad Boream, neque ad Austrum; sed standum sub Æquatore, ubi propter hoc sese mentaliter saltem constituat necesse est; indeque nullo partis borealis vel australis

ftralis habito respectu, spectatis signorum & Planetarum naturis, non nisi res toti Terræ Globo universas, ideoque utrique parti communes pronuntiet.

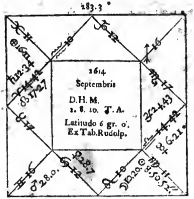
Igitur supposita Astrorum actione in hæc inferiora; Naturæ lumine illicò intuebitur, nullum Terræ locum esse, quod corporum Cœlestium influxibus non subjaceat: ac præ cæteris loca sphæræ rectæ, quæ inter cætera Terræ loca, Zodiaci & Planetarum influentiis perfectiùs applicantur & subjiciuntur. Quamobrem cum sphæra recta sit norma tum sui, tum utrinque obliquæ; inde pronunciabit, non alias ad Boream, & alias ad Austrum, sed immutabiles esse, & easdem ubique Terrarum Elementales naturas signorum, & per consequens, dominia Planetarum. Hæc autem erit ejus ratio. Nam si aliæ ad Boream, & aliæ ad Austrum fuerint, ut vult Cardanus, ergo nullæ sint in sphæra recta necesse est: cum ibidem esse nequeant eædem quæ ad Boream, nec eædem quæ ad Austrum; nullaque sit ratio, cur potiùs sint eædem cum Borealibus quam cum Australibus. Nulla igitur poterit ibidem assignari natura vel qualitas effectuum causarum Cœlestium, ut Eclipsis Solis, vel synodi luminarium Ex Ptolemæo enim Lib. 2. Quatrip. cap. 6. & 7. cæterisque omnibus Astrologis, natura talium effectuum sumenda est à naturis signorum Eclipsis aut synodi, & sequentis Cardinis, tum Planetarum signis illis dominantium: qualitas verò, quippè bonitas aut malignitas, ex statu benefico aut malefico Planetarum signis illis dominantium; qui simpliciter nullus in sphærâ rectâ reperietur. Ibi enim sublatis signorum naturis, proindeque Planetarum dominiis, etiam tolletur primaria causa status Planetarum: de nullo siquidem dici poterit, an sit in sua domo, exaltatione vel his contrariis, exilio & casu: an verò in beneficorum, aut maleficorum Planetarum locis; nulli quippe loco ullus Planeta dominabitur: nulla igitur ibidem poterit assignari natura vel qualitas effectuum. Nulli ergo ibi contingent effectus, cùm nulli queant ullibi evenire, quorum natura & qualitas determinari non possit. At ab Eclipsibus & luminarium Synodis vel Syzigiis produci effectus in sphæra recta nemo negat: Nec rerum status uniformis in ipsa sphæra nobis naturarum, signorum & dominiorum confusiones ibidem suspicari sinit, à quibus monstra, prodigiaque prodirent perpetua, contra experientiam. Idemque ratiocinium institui potest circa particulares hominum nascentium constitutiones in ipsa sphæra. Ex quibus de Nati temperamento, moribus, ingenio, actionibus, divitiis, honoribus, morte, cæterisque accidentibus nihil præcognosci posset, sublatis Planetarum dignitatibus, & debilitatibus essentialibus, nec non dominiis in singulis figuræ locis. Non ergo aliæ ad Boream, & aliæ ad Austrum ponendæ sunt naturæ signorum & dominia Planetarum, contra Cardani opinionem.

Veniamus ad Campanellam, qui Cardani incommodo mederi voluisse visus est, & nihilominus incidit in Scyllam cupiens vitare Carybdin. Si igitur ut ipse vult, nulla sit Planetarum convenientia aut symbolum cum certis Cœli signis; cur in Boreali plagâ usque ad Polum articum ♋ erit domus ☽, non ☉: & ♌ domus ☉, non ☽. aut cur non eadem domus ☉ & ☽? Hic Campanellæ necessum fuisset obmutescere, vel absurda tantum effari. Præterea si a Tropico ♋ ad polum Articum Cancer & Leo, & à Tropico ♑ ad polum Antarticum Caper & Aquarius sunt domus luminarium, ut ipse ait, fretus ratione Ptolemæi: sub Æquatore autem ♈ & ♎ dantur Soli & Lunæ pro domibus: patet quod ipse velit luminariorum domos constitui duntaxat per eorum majorem ad Zenith approximationem: idque cap. 7. art. 3. verbis expressis profitetur dicens. *Ergo quoniam ☉ ubi imminet potentissimus, & ☽ propinquissima, faciunt effectus grandes quales luminaribus conveniunt: propterea sunt domus luminarium, ubicunque talis propinquitas & robus est eorum, ad inferiora sua.* Quo posito saltem inde sequitur, quod promis qui inter Æquatorem & Tropicos habitant, alias iterum domus ☉ & ☽ opus sit construere: scilicet in ♉ ♊ & ♍, pro Borealibus populis, quibus signa ipsa sunt verticalia: & in ♍ ♐ & ♓ pro australibus. Sicque signa omnia erunt domus luminarium ambulatoria & localia, tantùm deservientia ad designandas ☉ & ☽ proximitates respectu verticis; quamvis ea sine signis per simplices declinationes definiri queant; aliunde verò nullius planè virtutis: quod ipse Campanella verbis expressis profiteri coactus fuisse videtur ab hac opinione, dum superiùs dixit: nullum esse symbolum Planetis cum certis Cœli signis. Si enim signis virtus inesset aliqua Cœlestis, negari nequit quod per hanc cum quibusdam Planetis convenirent, & cum aliis non. At signis inesse virtutes magnas aliunde patet ex eodem Campanella, quippè Lib. 2. cap. 2. art. 3 ubi ait. *Aries facit feroces, pervicaces, truces, audaces, improbos, insidiosos*: Cùm ergo tales etiam homines efficiat Mars ex eodem Campanella Lib. 4. cap. 7. art. 4. Constat inde esse symbolum ♂ cum ♈, eademque est ratio de cæteris signis atque Planetis ex iisdem capitibus. Quamobrem cùm hæc Campanellæ doctrina se ipsam evidenti contradictione destruat, & particularem tantùm sive localem efficiat Astrologiam, non autem generalem, seu toti Terræ universalem, quam ipse Lib. 1. cap. 3. art. 3. pollicetur: non opus est in ea refellenda diutiùs immorari: præsertim cùm sublatis Planetarum dominiis (quæ duntaxat essent imaginaria sublatis signorum viribus) universa Campanellæ corruat Astrologia, quæ circa duos illos cardines versatur.

Hoc tamen quæri potest à Campanella, vel absurdarum ejus imaginationum fautore. Si illud signum respectu cujusque gentis est domus Solis, per quod ipse ☉ vertici ipsius gentis fit propinquior: an erit illud signum domus ☉ eidem genti toto anno, an duntaxat quo Mense peragrat illud signum? Cur enim esset toto anno? Præterea cur potiùs erit domus ☉ quam ☽? Ad hæc cùm in duobus signis antisciis ☉ & ☽ fiant æque propinqui vertici, quodnam antisciorum erit domus ☉ aut ☽ cuiliber genti per universum Terræ Globum? & cur non aliud? Tum cur sub Æquatore duæ domus Soli tribuuntur, unica alibi? quarum certè quæstionum solutionem nullus sanæ mentis Astrologus aggreditur.

Itaque cæteris quas hæc opinio parit absurditatibus

tatibus omissis, tantùm ad evidentiorem ejus falsitatem hic apponimus Thema Cœleste Zaga-Christi Principis Abyssinorum nati Corcoræ sub elevatione poli Borealis 6 graduum, & differentiæ longitudinis à Lutetiâ 36 grad. Qui ab Avunculo expulsus (ut ajebat) & per regiones varias tandem in Galliam delatus, ibique Regi, Cardinali Richelio, totique Aulæ & mihi etiam cognitus, demum inopiâ & mœstitiâ confectus interiit Ruelli die 21. Aprilis 1638. ex directione infortunati à ♄ Horoscopi ad □ ☽ dominæ quartæ.

Omnes Planetæ sunt peragrini ☿ excepto, nulloque aspectu benefico inter se connexi, si ☿ & ☽ sextilem depravatum, atque ☽ & ♄ △ etiam depravatum exceperis. Porrò ♄ dominus medii Cœli exul est in Horoscopo particulariter, ob ejus latitudinem meridianum 2 gr. 43'. suntque ☉ & ☽ inimici 10 spatio, atque ☉ oppositus sorti in 12. Quæ omnia hominem in dignitatibus, susceptis actionibus & fortuna infœlicem miserumque arguebant. Et quia ☿ domus 3. quæ est consanguineorum, fuit quadratus Medio Cœli, oppositus ♄ Medii Cœli domino, tum etiam Horoscopo, nec non quadratus ♂ domino Horoscopi, consanguineos personæ ac dignitati nati infensos atque hostes significavit; quòd præsertim ☿ in 6. hostes etiam designaret: ♃ autem dominus ☉ in 7, fortunam inimicorum potestati subjiciebat, eò maximè quòd ipse ♃ applicaret □ ♀ dominæ 2. fuit ingeniosus & excultus ob ☿ in Sextili ☽, sub dominio ♀, & ☽ in △ ♄, & Horoscopi ex 5. domo: ratiocinio & eloquentiâ pollens, sed pertinax ob eundem ☿ oppositum ♄ & H°: fuit etiam luxuriosus ob ☽ dominam ♀ in 5. Et signo ♌ in △ ♄ & H¹: imò ☿ dominus 5. & ☉, in 6. ob Amasiam Senatoriam carceres illi causavit Parisiis, à quibus tamen jussu Regis illicò liberatus est. Fuit etiam valdè tristis & melancholicus ob exulem ♄ in H°: atque ad iram multùm propensus ob ♂ dominum H¹, & signum igneum in H°. Et quia ♂ reperitur in 3. in △ ♃ dòmini 9 & 7; suntque omnes ananguli in signis mobilibus, ideò longa variaque itinera, & fortunæ vitæque inconstantia inde fuerunt significata. Denique ♂ dominos H¹ & 8 in 3, falcem miseram mortem extra patriam apertè portendebat, quia naturâ maleficus; non autem violentam, quod neque H^us à ♂, neque hic à ♄, neque luminaria à maleficis læderantur, neque hæc essent in signis violentis. Ipsius autem Zagæ-Christi vitam & fortunæ casus, exponit frater Eugenus Roger, Religiosus Recollectus, ad Barbariam Missionarius, Lib. 2. cap. 2. suæ in Terrâ sanctâ peregrinationis. Unde constat Zagam-Christum non fuisse impostorem ùt plerique censuerunt, sed verè Principem Abyssinorum infortunatissimum, ut ejus figura satis testatur.

Convenit igitur maximè hæc figura fatis ipsius Principis juxta domicilia Planetarum à Ptolamæo & cæteris huc usque tradita: ac per consequens experientia hæc prope Æquatorem, tum rationes suprapositæ probant signa Zodiaci esse per se ejusdem naturæ atque virtutis toto Terrarum Orbe, Planetarum autem domicilia etiam eadem esse in sphæra Boreali, Australi atque recta: cujus contrarium Cardanus & Campanella opinione simplici experientiis & rationibus destituta tradiderunt. Posset equidem hujus rei certior habere notitia ex Thematibus Cœlestibus natorum in Mundi parte Australi, quorum hactanus nullum videre potui: sed quia nulla unquam experientia rationi contrariatur; ratio autem favet omninò sententiæ nostræ: etiam omninò arbitror illam in Australi Mundo fore veram, & experientiæ congruam, ut hic patet ex Genesi Zaga-Christi.

Tandem varò transactis plus quàm 20 annis à tempore quo de hac re in lucem edideram epistolam à Me transmissam ad Boreales & Australes Astrologos; generosissimus & in Astrologia præsertim doctissimus Dominus N. de Groenenbergue, Classis Lusitaniæ Regis Præfectus, transmisit ad Me natales horas duorum virorum ultra

ultra Æquatorem natorum; cum eorum moribus, ingenio & aliquot accidentibus: Ad quas horas erexi eorum Themata Cœlestia, quæ hic apponenda duxi, in confirmationem notatu dignissimam doctrinæ à Nobis superius traditæ.

Prima est Francisci Gomez Cortez, de quo D. de Groenembergue hæc verba ad Me scripsit.

Nascitur Franciscus Gomez Cortez anno 1627 mense Octobri, die 4. mensis sancto Francisco dicata, oriente Sole Olindæ Pernambuci 8 gradibus ultra Æquatorem.

Est inclinatus ad picturam, scripturam Arithmeticam, Musicam, Tripudia, & artem gladiatoriam: secutus tamen est Militiam à juventute. Habet plurimas maculas flavescentes in facie, manibus & corpore; vulgo vocantur Judæ notulæ: subrufos etiam habet capillos; habuit litem cum aliquo quem nolens occidit.

100.22

Propensus fuit ad Arithmeticam, Scripturam, Picturam, Musicam & Tripudia; quoniam ♀ est domina Horoscopi in domo ☿ huicque juncta. Hæc autem non essent nisi ♀ fuisset domina Horoscopi, ideoque ♎ domus ♀, & ♍ domus ☿. Quod si essent inversa in parte Australi dominia Planetarum, Mars fuisset dominus Horoscopi in domo ♃, unde superior inclinatio prodire non potuisset, ut satis patet ex naturis Planetarum, quæ horum signis conveniunt, ut suo loco probabitur rationibus, præter experientiam omnibus Astrologis notissimam.

Præterea secutus est Gladiatoriam & Militiam, fuitque homicida; quoniam ♂ præest domui primæ, quæ est morum ob ♏ in 1, tum 7 quæ est litium, estque ♂ in 8 junctus oculo ♉, illustri, fixæ, violentæ, de natura ♂ in △ Horoscopi. At inversis dominiis illud debuisset esse à ♀ juncta ☿ in domo ♃ quod borum Planetarum naturis eorumque signis non concordat, imò contrariatur. Sunt igitur eædem naturæ signorum in Mundi parte Australi, quæ in Boreali.

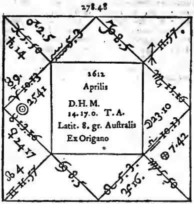
Denique quod hic natus subrufos habuerit capillos, fueritque lentiginosus facie, manibus & corpore, id habuit à Sole in Horoscopo in △ ♂ domini primæ, juncti oculo Tauri fixæ Martiæ in △ Horoscopi, tum à □ ☽ ad ♄ & ☉ in Horoscopo. Omnia igitur quadrant.

Secunda est Philippi Bandeyra de Mello, de quo D. de Groenembergue hæc verba ad Me scripsit.

Nascitur Philippus Bandeyra de Mello anno 1612. mense Aprili, die 15. dominica Palmarum, mane horâ 5. vel unâ horâ ante Solis ortum Olindæ Pernambuci.

Semper fuit inclinatus ad arma, secutusque est militiam à pueritia: habuit multas rixas cum diversis; & anno 1635 occidit unum cum quo litem habuerat: & hoc accidit vespere Bacchanalium. Peregrinatus est per diversas Europæ regiones; passus est multas in mari tempestates & naufragia; Anno 1638 naufragus evasit natando. Captivus ter ab Hollandis, & parum huc usque fortunatus.

Natus

Natus hic deditus fuit militiæ à pueritia cum pluribus rixis & bomicidio, quia ♂ fuit dominus Horoſcopi & Solis exaltati io prima domo, quæ eſt de moribus, tum 7 & 8, quæ ſuot de litibus & bellis, mortiſque periculis; cum exaltatione in medio Cœli, quod eſt de actionibus & profaſſione, applicans ♄ domioo Medii Cœli: proindeque ambo malefici præſunt actionibus & profeſſioni ejos.

Peregrinatus eſt per divarſas Mundi regiones ob ☿ & ♃ domioos 3 atque 9, quorum ☿ aſt in Horoſcopo, & ♃ in △ Horoſcopi atqoe 9.

Paſſus eſt in mari multa vitæ pericula & naufragia, quoniam Mars domious Horoſcopi, eſt etiam dominus 8 ob ♏ ſignum aqueum; & tam ♂ quam ♄ domini medii Cœli ſunt coojuncti in ♓ ſigno aqueo, & ♂ applicat ♄: Evaſit tamen ob ♃ domioum 9, tom ♂ & ♄, in △ Horoſcopi atque Solis.

Pluries captivus fuit, quòd ♂ & ♄ domioi Horoſcopi & medii Cœli ſuâ præſentiâ obſiderent cuſpidem 12, quæ eſt de carceribus; eſſentque ambo in 12; ob eandemque rationem fuit hactenus in ſuſceptis & actiooibus, & dignitatibus parùm fortunatus; vixque impoſterum fœlicior erit; tribulationibus perpetuò clarus ob ☉ & ☽ oppoſitos ex prima & ſeptima domo. Caveat à morte violenta ob ☽ in 7, io antiſcio ♂ & ♄.

Poſſuotne dari in Boreali Terræ parte Genaſes, quæ oatorum temperameoto, moribus, iogenio & fortunæ caſibus congruant accuratius? Ergo quod olim ſola ratione detexi atque ſuppoſui, jam experientiâ probatur veriſſimum: ſcilicet tam in parte Boreali quàm Auſtrali Terræ, eaſdem & iovariabiles eſſe naturas ſignorum & dominia naturaſque Planetarum; quod tamen tribus rationibus hic adhuc confirmare libet.

Prima: Quia Sol in utroque Hemiſphærio deprebenditur eſſe calidus & ſiccus, io quocunque ſigno verſetur: Luoa frigida & bumida: Saturnus frigidus & ſiccus, &c: Cùm ergo hoc non habeant à ſignis Zodiaci, oeceſſario concludendum eſt, quod hæc ſit eorum natura propria, quam per Planetarum motum in ſua orbita, vel excentrico mutari, dum à parte Boreali Mundi traoſeunt ad Auſtralem, fatuum eſſet opinari. Quæ enim eſſet eorum oatura propria ſub ipſo Æquatore?

Secuoda: Si naturæ ſignorum eſſeot alia in parte Auſtrali, quàm in Boreali; corrueret oatura triplicitatum. Si enim ♐ apud Auſtrales eſſet aqueus, ergo ♈ & ♌ eſſent etiam aquei, cootra experieotias Borealium, in Aeris & Natorum temperameotis.

Tertia: Si Aſtrologus in parte Auſtrali degens figuras erigeret plurium Natorum Borealium; experieotiâ reperiret quod ☿ in ♍ & prima domo, excellentius & Mathematicis aptius efficeret ingenium, quàm in quovis alio ſiguo, cæteris paribus; ſique aliter judicaret à veritate aberraret, at idem in parte Boreali obſervamus: ergo alia non eſt natura Plaoetaria ſigni ♍ in parte Auſtrali, quàm in Boreali; utrobique ſcilicet Mercurialis.

Verum circa haſce figuras Auſtralas monendus aſt Lector; quod io Tabulis Rudolphinis à Me abbreviatis dixi obiter quomodo ſiot erigeodæ. At hic aliam & breviorem methodum axplicare placet, ſequentibus præmiſſis.

Primùm. Aſcenſiooes rectæ puoctorum oppoſitorum, diſtant ubique locorum 180 gradibus inter ſe.

Secundùm. Aſcenſiones & deſcenſiones obliquæ puoctorum Cœli, babentur in Telluris parte Auſtrali, per eorum aſcenſiooes rectas & differeotias aſcenſionales, modo prorſus contrario, & qui obſervatur in parte Boreali.

Tertiùm. Aſceoſiones obliquæ puoctorum oppoſitorum in eadem latitudine loci, vel eodem Terræ loco, differunt inter ſe ſummâ aſcenſionalis differentiæ puoctorum ipſorum, & horum eadem aſt aſcenſionalis differentia.

Quartùm. Aſcenſio & deſcenſio obliqua ajuſdem gradus Eclipticæ vel puncti Cœli, in eadem lati-

latitudine loci; differunt duplo ascensionalis differentiæ ipsius gradus.

Quintùm. Asceosio Borealis & ascensio Australis ejusdem gradus in æqoali latitudine loci, vel Terræ locis diametrialiter oppositis, differunt duplo ascensionalis differentiæ gradus ipsius.

Sextùm. Ascensio Borealis cujusvis gradus, & ejus descensio Australis in æquali latitudine loci, identificantur. non secus ac descensio Borealis & asceosio Australis.

Septimùm. Ascensio obliqua uoius puncti Eclipticæ in parte Boreali, & asceosio obliqua puncti oppositi io parte Australi, in æquali latitudine, differunt semicirculo; non secus ac descensio Borealis & descensio Australis.

Octavùm. Ut in Telluris parte Boreali gradus Eclipticæ cuspidum, sive domorum orientalium, correspondent suis ascensionibus obliquis; & his oppositi suis desceosionibus obliquis, per Tabulas à Regiomontaoo constructas; debent è contra in parte Australi, gradus cuspidum orientalium 11. 12. 1. 2. 3. correspoodare suis descensionibus obliquis, & his oppositi suis ascensionibus obliquis per easdem Tabulas. Et ratio est, quia pars Cœli quæ nobis ascendit, Australibus descendit; & contra. Ideoque quod Borealibus est ascensio, Australibus est descensio; & viceversa. Atque supradicta io Globo Cœlesti evideotissimè patent.

Nooum. Ascensio recta Solis, & datæ horæ conversæ in gradus Æquatoris; faciuot ubique locorum ascensiooem rectam Medii Cœli ad datum tempus.

His iotallectis, jam pro erigenda figura Cœlesti, talis esto modus generalis in Mundi parte Australi.

Primò. Per datum tempus in parte Australi, conversum in gradus Æquatoris & ascensionem rectam loci Solis, sumpti ad illud tempus debitè correctum & æquatum, fiat ascensio recta Medii Cœli, sumaturque gradus Eclipticæ ipsi congruens.

Secundò. Si desint domorum Tabulæ, congruentes latitudini loci ad quem figura est erigenda; rectæ ascensioni Medii Cœli addantur 30 gradus, pro ascensione obliqua domus vel cuspidis 11. & huic adhuc 30 gradus, pro asceosiooe obliqua 12: & huic adhuc 30 pro ascensione obliquâ Horoscopi, &c: & fit in erectione figuræ in parte Boreali pro 5. domibus orientalibus 11. 12. 1. 2. 3.

Tertiò. Quæratur elevatio Poli tam Borealis quàm Australis supra ipsarum singularum domorum circulos positionis: & inveniantur per Regiomontani Tabulas, gradus Eclipticæ congruentes ipsis domorum ascensionibus, ut fit in figura pro parte Boreali: nam ipsarum cuspidom gradus, erunt gradus cuspidum sive domorum orientalium, vel ascendentium io parte Australi; quamvis in hac parte eorum ascensiones obliquæ differant ab eoruodem graduum asceosionibus obliquis in parte Boreali. Hoc autem nihil erit aliud quàm pro parte Australi construere figuram Borealem.

Proponatur in exemplum figura Francisci Gomez Cortez erigenda pro Olinda Pernambuci, anno 1627 die 5. Octobris, hora 18. 2'. 24". quo momeoto Sol ibi oritur: huicqoe tempori addantur 3 horæ 4'. pro 46. gradibus differentiæ meridianorum ab Uraoiburgo, loco Ephemeridum Kepleri orieotaliore; fieotque 21 horæ 6'. 24". Ex quibus detrahendo 12'. pro æquatione temporis ex Tabula nostra, relioquentur 20 horæ 54'. 24". pro tempore medio Uraoiburgi.

Locus Solis ad hoc tempus ex Keplero est 10 gradibus 38'. ♎: Cujus ascensio recta est 189 gr. 46'; & horæ 18. 2'. 24". valent 270 gr. 36'; quorum somma est 100 gr. 22'. pro ascensione recta Medii Cœli, cui congruunt 9. gr. 31 ♋. His 100 gr. 22' adde 30, fient 130 gr. 22', pro Boreali ascensione obliqua 11. domus, quæ Polom Borealem habet elevatum 4 gradibus 2'; ideoque gradus Eclipticæ congruens huic domui vel cuspidi, erit 9 gr. 14'. ♌, neglectis secuodis. Ipsis 130 gr. 22'. adde 30, fient 160 gr. 22'. pro Boreali asceosione 12 domus, quæ ex Regiomontaoi Tabula domorum rationali, Polum Borealem habet elevatom 6 gradibus 57'; & gradus Eclipticæ congruens buic cuspidi, erit 9 gr. 47'. ♍. Ideoque io figura pro parte Australi, Medium Cœli erit 9 gr. 21'. ♋: domus 11. erit 9 gr. 14'. ♌: domus 12. erit 9 gr. 47'. ♍: & sic da aliis domibus 1. 2. 3: Oppositæ autem habebont oppositos gradus Eclipticæ. Atque hoc modo erecta erit figura Australis, per desceosiones Australes suarum cuspidum, orientalium vel ascendentium in Muodi parte Australi.

At ascensio obliqua Australis cujusque domorum ipsarum 11. 12. 1. 2. 3. sic invenietur pro directionibus puoctorum partis Cœli ascendeotis.

Sit invenienda asceosio obliqua Australis 11 domus, sive 9 gr. 14. ♌; horum ascensio recta valet 131 gr. 41'. Et declinatio Borealis 18 gr. 7'. Et differentia ascensionalis in Polo 4 gr. 2'. est 1 gr. 18' : Cujus duplum 2 gr. 36'. additum asceosioni obliquæ Boreali 11 domus, scilicet 130 gradibus 22'. facit quæsitam ascensionem obliquam 132 gr. 58'. quæ etiam habebitur si ascensioni rectæ ipsorum 9 gr. 14' ♌, addatur simplex differeotia ascansionalis 1 gr. 18'. Si autem declinatio fuisset Australis, differentia ascensionalis vel ajus doplum fuisset substrahenda. Atque simili prorsus modo faciendum est pro ascensionibus obliquis Australibus aliarum domorum 12. 1. 2. 3. Ut hæc omnia ex 9 supra notatis, vel ex Globo Cœlesti patent.

Ex his verò satis insinuatur quod in figura Australi, directiooes significatotum in Thematis parte ascendente aut descendante versantium, omoiò faciendæ sunt per Regiomontani Tabulas, vel Argoli, ut in figura Boreali. Ideoque in figura Philippi Bandeyra de Mello, & homicidio per ipsum facto vesperi bacchanalium anno 1635, deducitur datum tempus fuisse varo tardius circiter 23'. horæ: quo posito Horoscopi directio die bacchanalium fuit in Sextili sinistro ♂ domini Horoscopi, Solis io prima, & ♄: ipsoque die Sol transitu fuit partiliter in loco radicali ♂; Luna autem quæ 7. occupaverat in radica, transivit per locum radicalem Solis. Sed de figuris Australibus dixisse, hacteous sufficiat.

CAPUT

CAPUT II.

Zodiacum à Sole divisum fuisse initio Mundi in partes, singulis Planetis Elementali simulque influentiali naturâ congruentes.

QUoniam 4 naturæ primò contrariæ reperiuntur distinctæ in Zodiaci partibus: Neque his insunt à Cœlo, quod est maximè homogeneum; sed tantùm à Sole illas determinante, ut dictum est cap. 5. Lib. 14. Ergo ab eodem Sole divisus etiam erit Zodiacus ipse in Elementales omnium Planetarum naturas; horum enim quilibet est alicujus ex 4 contrariis: Quippe ☉ & ♂ sunt calidi sicci, ideoque ignei, Mars autem intensiùs: Jupiter verò quia in ipso etiam calor dominatur, ad naturam igneam magis accedit quàm alteram; minùs autem quàm Sol. At Luna est naturæ aqueæ, ♄ terreæ, ♀ aereæ; & denique ☿ quia in ipso prævalet siccitas cum tantilla frigiditate, ad naturam quoque terream reducendus est. Quocirca à Zodiaci partibus ut supra dictum est determinatis, effunduntur in hæc inferiora contrariæ omnium Planetarum naturæ, quales scilicet insunt ipsis corporibus Planetarum, ut de ☉ in ♈ initio Mundi dictum est cap. 5. Lib. 14. Planetis siquidem insunt qualitates Elementorum etiam perfectiori & efficaciori modo, quàm ipsis Elementis: & patet ex calore ☉, quem ne quidem æquaret calor Globi ferrei igniti, apparentis diametri ad ☉ decupli, in unico duntaxat à Tellure milliari circumducti.

Et quia natura seu virtus completa Planetarum, ob horum mixtionem formamque substantialem constat qualitatibus Elementalibus & influentiâ: à quovis autem signo Horoscopante, Planetis etiam vacuo prodire observantur circa nati temperamentum mores, ingenium, &c. Qualitates tum Elementales, tum influentiales alicujus Planetæ propriæ: omnino sequitur, quod ab eodem ☉ Zodiacus initio Mundi simul divisus fuerit per determinationem in Planetarum naturas tum Elementales, tum influentiales. Et ergo ambæ naturæ sunt in Planetis inseparabiles: ita in Zodiaci partibus sive signis erũt inseparabiles: ac proinde dantur signa sive loca in Zodiaco, cujusque Planetæ virtuti tum Elementali, tum influentiali congruentia. Idque non modò patitur Cœli homogeneitas, & indifferentia eminentialis, ad quamvis naturam determinabilis; sed ratione etiam sic convinci potest. Cùm enim probet experientia, quod posito Planeta in quolibet Zodiaci loco, prodeat influxus in hæc Sublunaria juxta Planetæ ipsiusque loci vel signi naturam: si Planeta & signum in natura tam Elementali quam influentiali convenerint, simplex inde consurget influxus, ex quo tum signi, tum Planetæ natura facilè detegetur: si verò non convenerint, mixtus ex naturis diversis consurget influxus: atqui non datur mixti cognitio, sive prævia simplicis notitia: aut ergo nulla erit influxus Planetarum signorumque cognitio, contra experientiam; aut erunt in Zodiaco partes singulis Planetis tum Elementali tum influentiali naturâ congruentes, quibus simplices præsciantur Planetarum influxus; quandoquidem Planetarum quemlibet semper necesse est versari sub aliquo ex 12 signis Zodiaci.

CAPUT III.

In quo influentiales signorum naturæ deteguntur, & Planetarum domus stabiliuntur.

SUpradictis igitur expositis, quoniam ut in signis, ita in Planetis alius magis, alius verò minùs eandem naturam Elementalem participat, ut videre est Lib. 12. Sect. 2. cap. 1. Tum Lib. 13. Sect. 1. cap. 2. Ergo si cuilibet Planetæ assignetur pars Zodiaci, illi magis congruens secundum intrinsecam naturam Elementalem; etiam eidem magis congruet secundum influentialem; quandoquidem ambas naturas, ut in Planetis, sic in signis inseparabiles esse diximus, darique in Zodiaco signa cujusque Planetæ virtuti, tum Elementali, tum influentiali congruentia: ideoque pars illa Zodiaci rectè vocabitur ipsius Planetæ domus: in qua nempe nullo contrariante, sed velut in altero seipso, proindeque duplicatis viribus, simpliciter sit acturus juxta prædominantem naturam suam intrinsecam. Ac propterea cum ☉ naturæ sit igneæ, ei pro domo signum erit igneum. Atqui ☉ non est Planeta in quo maximè viget igneæ naturæ acritudo, non ei pro domo conveniet ♈, in quo talis natura maximè viget: sed neque ♐, qui eandem naturam omnium minimè participat; quia Sol non est Planeta in quo omnium minimè vigeat ignea natura: ergo cùm in ☉ utcunque flammante, naturâ ignea vigeat duntaxat mediocriter, ob copiam humidi, aerei, æthereique, quâ nutritur stupenda illa totius Mundi lampas; ac vigeat etiam mediocriter in ♌: erit Leo domus Solis genuina. Marti autem Planetarum omnium igneis acrimoniam maximè participanti, conveniet ♈; & ♐ Jovi Planetæ ex antea dictis igneo, sed omnium minimè.

At Lunæ Planetarum maximè aqueæ, domus erit ♋, signorum maximè aqueum: Saturni maximè terrei domus erit ♑ signum maximè terreum: Veneris maximè aereæ ♎, signum maximè aereum: & denique ☿ ad naturam terream tantillum inclinantis, domus erit signum ♍, ex terreis virtute ultimum.

Atque istæ sunt domus, quæ 7 Planetis juxta prædominantem in eis naturam intrinsecam, hoc est Elementalem, simulque influentialem, maximè congruunt, ideoque horum domus primariæ dicendæ sunt: quamvis plerique Saturno ♒, & Marti ♏, pro primariis domibus assignent, illos contemperandi gratiâ, quod tamen hic non est advertendum; sed duntaxat quilibet Planeta in sibi simili domo locandus, vi supradictæ determinationis.

Quoniam verò Sol & Luna unius tantùm sexus & conditionis existunt, ideoque unius tantùm naturæ formalis, Sol quippè masculinus, diurnus & igneus; Luna verò fœminina, nocturna & aquea: idcirco eorum cuilibet unica domus competit

petit & sufficit ad totalem suæ naturæ virtutem connaturaliter exercendam; Soli nempe Leo, signum igneum, masculum & diurnum; Lunæ verò Cancer, signum aqueum, fœmininum atque nocturnum, qualia sunt ipsa luminaria naturis inter se contraria.

At reliquorum Planetarum quilibet, quia duplici sexu & conditione pollet, ideoque naturâ duplici & contrariâ ex cap. 2. Sect. 2. Lib. 13. Idcirco unica ei domus sufficere nequit ad totalem suæ naturæ virtutem connaturaliter exercendam: nam etsi quodlibet signum materialiter spectatum, vel ut pars Cœli, contineat eminenter naturas omnes contrarias: tamen formaliter spectatum, vel ut signum, unius tantùm existit ex naturis contrariis; ejus scilicet ad quam à ☉ determinatum est initio Mundi. Ut ergò luminaribus ob unicam naturam, unica domus in Zodiaco competit: ita Planetis reliquis ob duplicem naturam, duplex domus concedenda erit: utraque verò congruens cujusque Planetæ naturis contrariis, juxta cujusque intensionis gradum, quantùm fieri poterit, ut jam observatum est in domorum principalium distributione, ob rationem ibidem expositam.

Idcirco quia ♃ pollet naturis contrariis, ignea quippe formaliter simulque eminenter, & per consequens aquea duntaxat eminenter in eodem intensionis gradu: est autem ex Planetis minùs igneus formaliter, eique propterea ♐ ex signis minùs igneum pro domo principali cessit: ei etiam ♓ signorum minùs aqueum pro minùs principali domo quadrabit: in qua scilicet acturus sit efficaciùs penes propriam eminentialemque naturam aqueam; proprium eminentialemque sexum fœmininum, & propriam conditionem nocturnam. Sic ☿ ex Planetis minùs Terreo formaliter, pro minùs principali domo conveniunt ♊, signorum minùs aereum. At ♄ maximè Terreo formaliter, conveniret ♒ pro minùs principali domo, quia est signum maxime aereum: sed quia ♀ formaliter maximè aereæ convenit pro domo principali: idcirco ♒ succedens Libræ, vel in hujus △ sinistro positus, ideoque virtute secundus in aerea Triplicitate, erit ipsius ♄ domus secundaria vel minus principalis. Eadem ratione ♂ maxime igneo, conveniret ♋ pro minùs principali domo, sed quia est Lunæ domus principalis; idcirco ♏ succedens Cancro, erit domus secundaria Martis. Denique ♀ maximè aereæ conveniret ♈ pro minùs principali domo, sed quia est domus ♄ principalis, idcirco ♉ succedens ♈ erit domus secundaria Veneris.

Notandum tamen est, quod Planeta quilibet in sua domo principali efficaciùs agit Elementaliter, tum etiam influentialiter, si ambo sexu conveniant: alioquin efficacius influet, ex minùs principali, sed ejusdem sexus: sic ♄ validius refrigerat ex ♈: sed validius influit ex ♒: sic ♀ validiùs humectat ex Libra, at validiùs influit ex ♉ & ♂ autem ex ♈ vires suas Elementales ac influentiales effundit validissimè: eademque est ratio in cæteris.

Præterea notandum, quod signorum determinatio ad naturas Planetarias non fuit per [illegible]m suorum dominorum sub illis: Tum quia ☉ initio Mundi non fuit in ♌ sed in ♈: Tum quia ex ♄ ♃ ♂ ♀ ☿ quilibet duas sortitur domos, sub quibus simul esse non potuit. Congruenter igitur à Sole duntaxat, ut Planetarum omnium Rege & Choragο facta est modo hactenus exposito.

Sic igitur bisque de causis non fictitiis sed naturalis fundamento & experientia innixis, 12 signa Zodiaci 7 Planetis juxta cujusque naturam distribuuntur. Unde patet divisionem Zodiaci in naturas tum Elementares, tum Planetarias, nobis ab Antiquis cabalisticè duntaxat & sine legitimis rationibus traditam; non esse humani intellectus inventum; tum quòd non constet inter primos Astrologiæ Scriptores de ejus inventione vel Authore; tum quòd nullius etiam primorum hominum vita, in illa experientiis detegenda & stabilienda sufficere potuerit; plurium verò hominum ingenia circa idem tanti temporis & difficultatis inventum conspirare, sit ab eorum natura & consuetudine alienum. Itaque dicendum, illam divisionem, non secus ac divisionem domorum figuræ Cœlestis, prodiisse ex scientia illa universali, quam Deus Optimus Maximus infudit Adamo initio Mundi, per quam cùm rebus omnibus vera & essentialia nomina imposuerit, (ut Scriptura sacra testatur) fatendum est illam fuisse amplissimam & perspicacissimam in Cœlo & in Terra.

Ex supradictis verò sic domum Planetæ definire licet: quod nempe sit Zodiaci signum ipsi Planetæ naturâ Elementali, vel influentiali, vel utraque maximè affine seu conforme per determinationem.

Cæterùm ideò fuit Cœlum in partes diversarum virium Planetariarum determinativè divisum: tum ut suppleret virtutem Planetarum sub Terra latentium; tum quia propria cujusvis spatii vel domus figuræ Cœlestis accidentia, subsunt alicui Planetæ à quo ipsa excitantur promoventurque, & de cujus natura esse deprehenduntur: nec sunt promiscuè à quolibet Planeta, ideoque oportet ab eo tantùm esse, qui ad illius spatii accidentia determinatus est, ut infra loco proprio ostendetur. Potest autem Planeta tantum determinari, vel corpore, vel dominio, vel aspectu: Ac proinde cùm sæpe accidat, spatium vel figuræ domum destitui corpore, vel efficaci aspectu Planetæ, necesse fuit, ut pars ea Cœli quæ spatium occupat, etsi illa sit ex se essentialiter indifferens, fuerit ad alicujus Planetæ naturam determinata: ut scilicet producantur accidentia de ipsius spatii natura; imò accidentia quæ sint determinatæ cujuspiam naturæ Planetarum. Inde verò maximè commendatur Dei sapientia, qui Planetarum propriis motibus continuò vagantium ad Boream, Austrumque, & diurno motu raptorum, congressui tum absentiæ voluit subvenire: ne primariis mundi rectoribus Planetis, uno in Cœli loco acervatis (ut in mea Genesi) Terræ loca earum aspectu privata, tum etiam verticaliter suppositis nimia paterentur; hæc quidem excessu, illa verò defectu influxus Planetarum; sed his subveniretur, illa temperarentur, per dispositionem in Cœlo virtutis Planetarum, quæ alioquin in unicum Cœli locum coacta esset intolerabilior.

Porrò hæc signorum antiquissima divisio mirè quadrat Tychonis systemati, in quo Sol & Luna

Luna ponuntur revolvi circa Terram solam, à se invicem & ab aliis Planetis liberi. At ♄ ♃ ♂ ♀ & ☿ primariò revolvuntur circa Solem cui alligati sunt, quemque ut suum Choragum observant: Secundariò autem circa Lunam atque Terram. Sic enim Solis & Lunæ domicilia quippe ♌ & ♋ sunt veluti centra domorum reliquorum 5 Planetarum, quorum domus utrinque circundant luminarium domos, eodem ordine quo in ipso systemate, eorum corpora circumdant corpus Solis. Scilicet ambæ domus ☿ proximè circundant Solis & Lunæ domos; tum ambæ domus ♀; tum ambæ ♂, indeque ambæ ♃, ut tandem ambæ ♄ à Leone & Cancro maximè distent; ut patet in infra posito schemate: unde confirmatur systematis Tychonici veritas, ac deducitur, verum Mundi systema priùs Astrologis ratione, quàm ipsis Astronomis observatione innotuisse.

♑ ♐ ♏ ♎ ♍ ♌ ♋ ♊ ♉ ♈ ♓ ♒.
♄ ♃ ♂ ♀ ☿ ☉ ☽ ☿ ♀ ♂ ♃ ♄

Præterea hoc etiam notatu dignum est, quod ambæ domus ☿ sunt in aspectu Dodectili domorum Solis & Lunæ: ambæ domus ♀ in ✱: ambæ ♂ in □: ambæ ♃ in △: & ambæ ♄ in ☍: imò singuli Planetæ ex suis domibus masculinis Solis domum fœlici radio aspiciunt, & ex suis domibus fœmininis, fœlici quoque radio Lunæ domum excepto ♄, qui suis domibus opponitur domibus Luminarium.

Econtra verò masculinæ Planetarum domus sunt in pravo aspectu domus ☽: & fœmininæ in pravo aspectu domus ☉: quod certe luminarium dignitati etiam maximè convenit; tum sexui & naturæ omnium Planetarum.

Sed forsan quæret aliquis, cur posita signorum divisione in naturas Elementales juxta caput 5. Lib. 14, Solis domus non sit ♈, & Lunæ domus ♓: cum ♈ ☉; & ♓ ☽ in Elementali natura conveniant; Sol positus fuerit in ♈ initio Mundi, possintque reliqui Planetæ suas habere domos ejusdem naturæ Elementalis, & eodem modo circa ♈ & ♓ dispositas, ut superiùs circa ♌ & ♋, quod sequenti themate patet.

♍ ♌ ♋ ♊ ♉ ♈ ♓ ♒ ♑ ♐ ♏ ♎
♄ ♃ ♂ ♀ ☿ ☉ ☽ ☿ ♀ ♂ ♃ ♄

Ratio duplex afferri potest. Prima; quia ex antea dictis, Planetarum domus constituuntur per maximam signi & Planetæ connaturalitatem Elementalem; quæ non datur inter ☉ & ♈, sed inter ♂ & ♈, quibus maxima igneæ naturæ acrimonia competit: nec etiam datur inter ☽ maximam aqueam naturâ, & ♓ signum inter aquea remissius: nec inter alios Planetas aliaque signa. Secunda, quia æquale fuisset Planetarum dominium in Mundi parte Boreali & Australi; si quidem Sol præfuisset Boreali, Luna Australi, & quilibet ex aliis ♄ ♃ ♂ ☿ ♀ dominatus fuisset tum in Boreali, tum in Australi: at futura erat maxima differentia atque disparitas inter utramque; & Australis inferior ac obediens Boreali; illud ergo non etiam conveniebat Dei sapientissimi decreto de fœlicitate & præeminentia Borealis Terræ partis.

Objicies. Lucem (hoc est Solem ex Nobis) creatam fuisse primo die; Planetas autem reliquos fuisse duntaxat die quarto factos: ergo Sol initio suæ creationis non determinavit dodecatemoria ad naturas Planetarum qui nondum extabant.

Respondeo. Quod si lux primo die creata, fuit Globus vel congeries omnium Planetarum nondum inter se discretorum, ut à simili diximus de Globo Terrestri Lib. 2. cap. 8: nulla apparet difficultas quod Sol qui illo Globo præpollebat virtute & magnitudine (quandoquidem Sol in hypothesibus Lansbergii in sua Uranometria sit saltem septuplo major reliquis omnibus simul Planetis, quorum Rex futurus erat) etiam primo creationis die signa determinaverit ad naturas 7 præcipuorum Planetarum.

Caput IV.

De Planetarum exiliis.

Signa Planetarum domibus opposita, ab Antiquis vocata sunt illorum exilia, tum etiam detrimenta. Ac proinde quoniam signum ♒ opponitur Leoni, quæ est Solis domus, dicitur ♒ esse exilium Solis: Similiter quoniam ♋ & ♌ opponuntur signis ♑ & ♒, quæ sunt domos ♄, erunt ♋ & ♌ exilia, sive determinata ♄, atque sic de cæteris.

Sic autem rectè mihi videntur appellari tribus de causis. Prima, quia ut inter homines locus exilii distat à nativitatis, vel incolatus loco; ita exilium Planetæ tota Cœli diametro distat ab ejus aliqua domo, quam supra diximus esse ipsi Planetæ connaturalem. Secunda, quod Planeta exul versatur in signo partim suæ naturæ contrario: & domo Planetæ Elementaliter aut influentialiter inimico: quod patet de Sole in ♒ domo ♄ vel ex ♄ in ♌ domo Solis, & ita de reliquis. Tertia, quia Planeta exul, radio opposito & malefico propriam domum inficit.

His ergo de causis Planeta exul aut virtute torpere, aut malignitatem quandam induere dicitor: non quòd in se mutetur, sed quòd ejus proprius influxus nostri respectu pervertatur, ut proprio loco explicabitur. Unde non abs re Planeta ipse in suo exilio vel detrimento constitutus esse dicitur, exilio quidem respectu sui; detrimento autem respectu nostri.

Tabula in qua exponuntur singulorum Planetarum domus, exilia, inimici, tum signa opposita.

♀	☿	☽	☉	☿	♀
♉	♊	♋	♌	♍	♎
♏	♐	♑	♒	♓	♈
♂	♃	♄	♄	♃	♂

Leo est domus Solis, Aquarius ejus exilium, & Saturnus ejus inimicus: Leo autem & Aquarius signa opposita, eademque est ratio in cæteris columnis. Viceversa autem ♒ est domus ♄, Leo ejus exilium, & Sol ejus inimicus.

Caput V.

De Planetarum exaltationibus & casibus.

DE his agunt Ptolemæus Lib. 1. Quatrip. & Cardanus in Commento. Sed harum causas vel rationes afferunt æque vanas, ac pro domibus exposuere: ex quibus nempe sequitur alias esse Planetarum exaltationes in Mundi parte Australi quàm in Boreali, quod etiam à Campanella assertum est, multaque alia involvunt absurda quæ Pico Mirandulano & cæteris opportunam justamque in Astrologos cavillandi occasionem præbuêre. Eorum vero singulas explicare ac refellere rationes, mera esset jactura temporis in rebus vanis non insumendi, cum præsertim sufficienter evertantur à simili eorum, quæ cap. 1. sunt à nobis dicta pro immutabilitate domorum. Itaque cùm experientia non minùs confirmet exaltationes quàm domicilia Planetarum, hic tantùm nobis superest earum fundamentum, vel causas veriores inquirere, & circa hæc nostram ferre sententiam.

Dico igitur quod signa cardinalia non temerè dicta sunt mobilia & cardinalia etiam: quoniam ab illis mutationes frequentius accidunt: imò hæ, quæ cæteris majores sunt. Et ratio est, quòd cùm signa illa sint fontes primarum qualitatum in Cœlo, ut diximus Lib. 14. Ac proinde ad mutationes, imò majores mutationes esse illa præ cæteris apta pronaque; maximè verò æquinoctialia signa ex cardinalibus primaria, ut eodem Lib. 14 ostensum est. Fuit autem observationibus Astrologicis deprehensum, in 4 signis cardinalibus, tum iis quæ ex cardinalium primariis contigua sunt, Planetarum virtutes sic exaltari, vel juvari, ut in magnos effectus erumperent subito, & quasi violenter, aut supra vires proprias; quod iisdem Planetis non accidit dum proprias etiam domos ingrediuntur vel peragrant. Inde ergo signa supradicta ab Antiquis dicta sunt exaltationes Planetarum; non autem (ut ex Plinio fabulatur Picus Lib. 6. in Astrol. cap. 14.) quod Apogæa Planetarum olim fuerint in illis signis, in quibus ipsi dicuntur exaltari; quandoquidem Martis apogæum nunquam fuit in ♑, nec apogæum ♀ in ♓; ut constat ex Tabulis Rudolphinis.

Porrò id minimè fit indifferenter, ut scilicet Planeta quivis, in quovis signorum ipsorum exaltetur: sed ut cætera cuncta rationaliter effecta sunt, ita etiam quilibet Planeta suum in quo exaltetur signum rationaliter sortitus est; non quidem per se affinitate naturæ; Jupiter enim igneus exaltatur in ♋ signo aqueo, & ♄ terreus exaltatur in ♎ signo aereo; nec amicitiâ aut inimicitiâ cum dominis signorum exaltationis; Saturnus enim exaltatur in domo inimicæ ♀, ♀ autem in domo amici ♃: Nec similitudine conditionis aut sexus: Jupiter enim ex Lib. 13. Sect. 2. cap. 1. & 2. masculinus est atque diurnus, cùm tamen exaltetur in ♋ signo fœminino atque nocturno: solusque Mercurius excipitur, quem contingit in ♍ propria domo exaltari; sed Planetæ omnes, suas in Zodiaco exaltationes sortiti sunt, proportione virtutis propriæ, ad virtutem signorum in quibus singuli dicuntur exaltari. Ita ut qui Planeta ex se majoris virtutis existit, ei Zodiaci locus efficacior jure debeatur, ut ex congrua Planetæ atque loci proportione virtutis, Planeta ipse efficaciùs operetur; unde Planeta in tali loco viribus exaltari dicitur; talisque locus exaltatio virtutis Planetæ meritò nuncupatur. Etenim non secus ac parva balista, magno missili Globo effectum producere nequit sibi aut Globo correspondentem; nec etiam ingens balista, exiguo Globo: sed ad effectum balistæ & Globo proportionatum, ambo proportionata esse oportet: ita Planetæ ex Zodiaci locis virtutis gradu proportionatis, insignes producunt effectus: ex iis verò qui neque virtute, neque virtutis gradu sunt affines aut proportionati, agunt vel contra naturam propriam, vel admodum debiliter.

Ex supradictis verò deducitur; quòd cùm hæc Planetarum dignitas non eis conveniat similitudine naturæ, ab Astrologis incongruè dici videtur essentialis.

Quoniam igitur Planetæ in Zodiaco, ut domos similitudine naturæ sortiuntur, ita exaltationes proportione virtutis: idcirco Soli Planetas omnes virtute superanti, debetur Aries pro exaltatione, signorum primarium & efficacissimum: Tribus vero Planetis superioribus debentur reliqua signa cardinalia; quippè ♄ horum supremo & potentissimo, Libra: Jovi, Cancer: & Marti, Caper, Cancro virtute inferior, ut alibi ostensum est. At tribus inferioribus conveniunt ea signa quæ æquinoctialibus adjacent, quippè ♀ Pisces, Mercurio, Virgo; Lunæ, Taurus, qui &

adjacet Arieti, & medius est inter signa cardinalia Borealia, quorum uni, nempè Cancro Luna ipsa dominatur: unde situs hic Planetarum infimo nobisque proximo videtur aptissimus proportione virtutis. Ut enim Luna Venere & Mercurio potentior est; sic Taurus Virgini & Piscibus virtute situs prævalet: ex his verò Cardani sententia rejicitur Lib. de Jud. Genit. cap. 27. ubi vult ☿ in ♊ exaltari. Atque hæc de Planetarum exaltationibus sufficiant, quas patet esse signa Zodiaci, Planetis agendi virtute proportionata; & singulis ob causam supradictam cognata.

Casus verò sive dejectio cujusque Planetæ, est signum ejus exaltationi ex diametro oppositum. Omnis enim oppositio in Cœlestibus sive signorum, sive Planetarum, est primò & per se causa contrarietatis Terræ respectu, semper aliquam involvens malignitatem: idque fit non solùm ratione naturæ, quæ in oppositis ex parte semper contraria est: sed præcipuè ratione modi agendi, qui accidit per eandem lineam; in cujus extremis dum constituuntur agentia in puncto intermedium, quodlibet sui oppositi actionem cohibere, non dispersis aut alio reflexis, sed in eadem linea unitis, & per hanc vibratis viribus tentat; qua in pugna utriusque vires quasi violenter commiscentur. Propter hanc igitur oppositionis contrarietatem malignitatis participem, rationi convenit ut Planetæ in signis oppositis, sese habeant contrario modo: Ac proinde si aliquod signum fuerit domus vel exaltatio Planetæ, hujus exilium vel casus fit in signo opposito, in quo segniter aget, & quasi infra vires proprias.

Tabula exaltationum & & casuum Planetarum.

☉	☽	♃	☿
♈	♉	♋	♍
♎	♏	♑	♓
♄		♂	♀

Libra est exaltatio ♄; & Aries ejus casus vel dejectio: vicissim verò Aries est exaltatio Solis, & Libra ejus dejectio. Sic de aliis colomnis.

Porrò ex suprapositis domibus & exaltationibus Planetarum, multò clariùs patet excellentia, dignitas atque vigor partis Mundi Borealis supra Australem, quæ jam ex naturis signorum ostendimus Lib. 14. Sect. 1. cap. 5. & 9. Etenim domus & exaltationes Solis & Lunæ sunt in Mundi parte Boreali cum domibus & exaltatione Mercurii. Ideoque etsi ☉ ☽ & ☿ versentur in Mundi parte Australi, semper tamen viget eorum virtus & influentia in parte Boreali. His adde quod primus luminarium motus fuit ad partem Borealem, posito nempe ☉ in ♈ initio Mundi & ☽ in ♉ ut præesset nocti, crescendo potiùs quàm decrescendo. Unde nil mirum si præcipuæ Monarchiæ, omnes scientiæ & Religiones in Telluris parte Boreali ortum habuerint; in qua etiam CHRISTUS nasci voluit, legemque tradere spiritalem vereque Divinam, pro regno Cœlorum comparando, quæ toti Mundo promulganda foret: in parte autem Australi ♄ ♂ & ♀ prædominantur domo & exaltatione, Mercurius verò exulat, dejicitorque. Quamobrem Terræ Australis incolæ impii, idolatræ, libidinosi, ferini, & scientiis destituti remansere; nisique ♃ suo hac in parte dominio, ejus malignitatem retunderet, belluina fuisset potiùs quàm humana Australium vita, præsertim scientiarum veræque DEI cognitionis defectu: atque hæc duntaxat dicta sunto, quatenus astra hominum alios inclinant ad sublimiores scientias, indeque ad cognoscendum colendumque DEUM, qui ex suis creaturis lumine naturali est maximè cognoscibilis: alios verò nullatenus inclinant, unde sequitur hos Atheos, vel impios remanere. Porrò Terræ pars Australis auro, argento aliisque divitiis plurimùm abundavit, ut patet ex fodinis regni Peruani: ob dominium ♄ & ♃ in Cœli parte Australi, qui inter Planetas maximè censentur præesse divitiis; quos etiam ♀ non parum adjuvat pro gemmis, unionibus & aromatis, ob domum in ♎ signo æquinoctiali, & exaltatione ♄, tum exaltationem in ♓, domo ♃.

Ad hanc verò considerationem notantur præcipuè 4 puncta cardinalia, vel signa mobilia actionibus & mutationibus præcipuè destinata, nam æquinoctialia pertinent ad ♂ & ♀ dominio, sed ad ☉ & ♄ exaltatione: Solstitialia verò ad ☽ & ♄ dominio, sed ad ♃ & ♂ exaltatione. Ideoque ♈ pertinet ad ☉ & ♂; ♋ verò ad ☽ & ♃, quod Borealibus populis maximè convenit: Sed ♎ pertinet ad ♀ & ♄, ♑ verò ad ♄ & ♂ quod Australibus mirè quadrat; ac per consequens Boreales potissimum, à ☉ ☽ ♃ & ♂ afficiuntur: Australes autem à ♀ ♄ & ♂, quod est notatu dignissimum, ut effectibus constanum.

CAPUT VI.

De Planetarum Triplicitatibus, sive de Trigonis & Trigonocratoribus, ex opinionibus Veterum.

NIhil in Astrologia universa, meum ita commovit ingenium, quàm quod pars major Astrologorum Veterum, sed præsertim Arabes de Sublunaribus omnibus effectibus, potissimùm ex Trigonis horumque dominis judicaverunt, non autem

autem ex exaltationibus vel harum domiois, eùm tamen Arabes, Græci & Latini de ipsis Trigonorum dominis inter se plurimùm dissentiaot; indeque Astrologiæ osoribus non minimam impugnaodi & derideodi ansam præbueriot.

Ut verò doctrina hæc clariùs pateat, supponeodum ex cap. 5. Sect. 1. Lib. 14. Quatuor esse in Zodiaco signorum Triplicitates, quippe igneam ex ♈ ♌ ♐: Terream ex ♉ ♍ ♑: Aeream ex ♊ ♎ ♒; & aqueam ex ♋ ♏ ♓. Atque de hoc Astrologi omnes consentiunt: suotque ejusdem Trigoni signa, ejusdem inter se naturæ vel temperamenti; contra Cardanum comm. in cap. 16. Lib. 1. Quatrip. ut à oobis ostensum Lib. 14. Sect. 1. cap. 5.

Quod verò ad Trigonorum dominos attinet, Ptolemæus Lib. 1. Quatrip. cap. 16. præficit Trigono igneo Solem interdiu, & ♃ noctu: Aqueo Martem tam ioterdiu quàm noctu, cui tameo Lunam associat interdiu, & ♀ noctu: Aereo Saturnum ioterdiu, & ☿ noctu: tandemque Terreo Venerem interdiu & ☽ noctu: vult autem Cardanus io commento Ptolemæum bae in distributione rationem habuisse sexus & conditionis signorum & Plaoetarum.

Verùm patitur illa multos defectus. Primò, quia Trigono aqueo tres præficit dominos, reliquis tantùm duos. Secundò, quia in Trigono aqueo excludit à principali dominio Lunam, etsi sexu & conditiooe conformem, atque io ipso Trigooo, domo poteotissimam, quippe signi cardinalis dominam: admittit verò ♂, in ♋ dejectum & contrarium sexu ex Ptolemæo ipso: Tum etiam conditione, quod scilicet absurda sit ratio cur Ptolemæus illum fecerit conditione nocturnum ex cap. 2. Sectione Lib. 13. Tertiò, quod in Trigono igneo rejiciat ♂ in ipso cæteris poteotiorem domo, (quippè qui præsit æquinoctiali signo) sexu & conditione similem, tum etiam præ cæteris maximè igneum: & tamen velit ipsum Trigooum fieri mixtum ex Africo propter Martis domum qui ventos ciet Africos, sive occidentales, in quo sibi contrariatur. Quartò, quòd ipsum Trigooum velit esse Boreale, propter Australe signum ♐, cui ♃ dominatur: eùm ♃ dominium io illo Trigono minus sit dominio Solis aut ♂; Sol eoim in illo Trigono sortitur domum & exaltationem; Mars autem domum io signo cardioali & primario. Constat igitur ex supradictis distributionem illam nec sibi constare, uec naturalem esse, sed super falso duntaxat fundamento conditionis & sexus artificiosam, ut es ♂ conviocitur.

Arabes autem cum Julio Firmico Joan. Hispalensi & cæteris ejusdem Sectæ, io quolibet Trigono tres dominos coostituunt. Quippè in Trigono igoeo Solem interdiu, Jovem noctu, & Saturnum participem tam interdiu quàm noctu; quod sanè perabsurdum est: cum ♄ Trigono ipsi naturâ contrarietur, in eoque maximè infortunetur. In Trigono aqueo Venerem ioterdiu, Martem oocto, & Lunam perpetuo: Arabum enim fundamentum est etiam similitudo sexus & cooditionis, ut supra; ideoque in ♂ sequuntur errorem Ptolemæi, vel hic illorum. In aereo Saturnum interdiu, ☿ noctu: & ♃ perpetuò, quod rursus absurdissimum est; cùm Jupiter in boc Trigono neque domum, oeque exaltationem, sed è cootra exilium sortitus sit. Denique in terreo Venerem interdiu, Lunam noctu, & Martem perpetuò ob falsam ejus coodítionis opioionem, excluso ☿ naturæ sexus & conditionis commuois (ut volunt) qui hoc io Trigono omnium est fortissimus. Cardanus autem omnium absurdissimè præficit 5 dominos Lib. de Jud. Genit. cap 27. nempè ♀ & ☿ ioterdiu, ☽ & ♂ noctu, & ♄ tam interdiu quàm noctu. At Schonerus celebris Astrologus, oonnibil differt ab Arabibus in Trigonis duntaxat igoeo & terreo: in igneo enim Martem præficit interdiu atque noctu, sive perpetuò: & in Terreo præficit Lunam interdiu, ♀ noctu, & ♄ perpetuò.

Præterea Ptolemæus diurnos Trigonocratores efficit eos Planetas, qui Trigonorum signis fixis dominantur; quòd ex Cardano in Comm. signa bæc sint pura, syncera & validissima: Schoonerus eos elegit, qui in Trigonis ipsis exaltantur, ob subitas mutationes ab exaltatiooibus; Arabes vero nullum hic ordinem servant; unde patet quanta huc usque fuerit confusio ioter Astrologos circa hosce Trigonorum dominos, quos iofra facilioris notitiæ gratiâ cum suis Authoribus subjicio.

	Ptolemæus D. N. P.	Arabes D. N. P.	Schonerus D. N. P.
♈ ♌ ♐	☉ ♃	☉ ♃ ♄	☉ ♃ ♂
♋ ♏ ♓	☽ ♀ ♂	♀ ♂ ☽	♀ ♂ ☽
♎ ♒ ♊	♄ ☿	♄ ☿ ♃	♄ ☿ ♃
♑ ♉ ♍	♀ ☽	♀ ☽ ♂	☽ ♀ ♄

Caput VII.

De Trigonis & Trigonocratoribus ex mente nostra.

Priusquam hac de re quidquam statuamus, quo errores circa hos Trigonorum dominos introducti depellaotur; necesse videtur ex praxi vel observatione Astrologorum hic supponere: quod si in aliquo Zodiaci signo accidat magna conjunctio vel Eclipsis Solis, fiet de utravis judicium principaliter ex natura & statu Plaoetæ qui loco Eclipsis vel conjunctionis dominatur:

Simi-

Similiterque si in aliqua Genesi Aries fuerit in Horoscopo, vel Cœli Medio: de accidentibus ad Horoscopum vel Medium Cœli pertioentibus, judicabitur ex natura & statu Martis qui Arietis dominus est: non autem primariò & per se ex naturâ statuque Planetæ qui in ipsis locis caruerit dominio: Multoque minùs ex naturâ statuque Planetæ qui io iisdem locis exilium sortitus fuerit: Hujusque praxis ratio est, quia ot alibi fusiùs expooetur, signa borumque domini determinantur ad subjecta domorum in quibus sunt, & quibus domioantur; ac signorum effectus mutantur pro suorum dominorum statu diverso: ad quos idcircò pro judicio peculiariter attendeudum est, & non promiscuè ad Planetarum quemlibet: verbi gratiâ, ad ♄ pro effectibus ♈ ♌ aut ♐ juxta Arabes: Alioquin nullum esset Astrologiæ fundamentum certum, nullaque proinde certitudo: quod ipsius praxis veritati repugnat.

Nihilominus quooiam oon solùm ejusdem Trigoni signa inter se conveniunt io natura, ut superius contra Cardanum diximus; sed etiam Planetæ signorum ipsorum domini, ioter se concordant vel in præcipua, seu prædominante oaturâ, quæ scilicet illis inest tum Elementaliter, tum influeotialiter; vel in minùs præcipua, quæ illis inest duntaxat influentialiter: idcircò propter illum consensum, quidquid accidit in aliquo vel ab aliquo signo, pertioet quodammodo ad totum ipsius signi Trigonum, & Planetas signorum ipsorum dominos; unde accidit tam hos quàm illa simul ad agendum, vel influendum commoveri. Neque hoc adeò quisquam miretur, si quidem multò videtur mirabilius, quod in eadem cithara, vel in distinctis etiam instrumentis musicis nervus aliquis tactus, suo motu alium nervum intactum, sed unisonum quoque moveat, non unisonum verò noo moveat; cujus effectus ratio ad solam naturæ soni identitatem referenda est: ut doctè probat R. P. Marinus Mersennus Lib. 4 Harmonicorum prop. 27.

Quod autem Planetæ qui ejusdem Trigoni signis domioantur, inter se conveniant naturâ præcipuâ, aut minus præcipuâ, sigillatim sic ostenditur. Nam signis igneis ♈ ♌ ♐ dominantur ♂ ☉ ♃: quorum Sol est totaliter naturæ igneæ; Mars verò & ♃ sunt ejusdem naturæ principaliter, ut cap. 3. superiùs ostensum est; ideoque in natura ignea conveniunt. Signis aqueis ♋ ♏ ♓ præsunt ☽ ♂ ♃ quorum Luna est totaliter naturæ aqueæ; ♂ verò & ♃ sunt ejusdem naturæ minùs principaliter ex eodem capite tertio. Signis Aereis ♎ ♒ ♊ dominantur ♀ ♄ ☿: qui omnes sunt naturæ aëreæ, Venus quidem principaliter, ♄ autem & ☿ minùs principaliter. Denique signis Terreis ♑ ♉ ♍ præsunt ♄ ♀ ☿. ejusdem inter se naturæ terreæ; Saturnus quidem & ☿ priocipaliter, & ♀ minùs principaliter, ex eodem capite tertio, ut proinde in Zodiaci signis Trigooos constituentibus eorumque dominis maximus consensus deprehendatur, neque is fictitius, sed adeò naturalis, ut res ipsa aliter concipi, neque debeat, neque possit, nisi confusio & falsitas passim introducantur.

Atque hic obiter notandum venit, quod ♃ & ♂ sic formaliter determinati sunt ad naturam igneam, & aqueam, ut ad aeream vel terream nulla ratione formali, vel intrinseca determinentur: Econtra verò ♄ ♀ & ☿ sic formaliter determinati sunt ad naturam aeream & terream, ut ad igneam vel aqueam nolla ratione formali determineotur: unde patet quinam Planetæ in siogulis Trigonis plus possint & præcipuè spectandi sint: quamque absurdè ab Arabibus Saturous fuerit præfectus Trigono igneo, Venus aqueo, Jupiter aereo, & Luna terreo.

His verò præmissis ac intellectis, jam dico: Cuilibet Trigooo tres præfici dominos, sive Trigooocratores, eos scilicet Planetas qui singulis Trigoni ipsius signis præsunt dominio, proindeque Trigoni ignei dominos, sive Trigonocratores esse ♂ ☉ ♃: Aquei ☽ ♂ ♃; Aerei ♀ ♄ ☿, & terrei ♄ ♀ ☿: & rationes patent ex supradictis hic superfluè non repetendæ, quòd sufficienter à nobis explicatæ sint. Tota igitur difficultas consistit in determinando quis ex Planetis in quolibet Trigono, cæteris paribus pro domioio fuerit alteri præferendus; vel quis erit primus dominus, quis secundus, & quis tertius; circa quos Arabes tantopere occupantur: aut quis præerit interdiu, quis noctu, & quis utroque tempore, sed minùs præcipuè, juxta Ptolemæum & alios.

Hæc autem dominii prærogativa, triplici ratione sibi constante definiri potest. Primò, ut Planeta dominus signi cardinalis tanquam totius Trigoni principalis, præsit interdiu principaliter, sive primariò, domious signi fixi noctu principaliter, & dominus signi communis interdiu atque noctu minùs principaliter, vel secundariò. Cæterùm bic ordo plane repugnat naturæ, sexui, & conditioni luminarium, Sol enim tota sua natura igneus est, masculinus atque diurnus, proindeque absurdum esset illum noctu, & non interdiu præcipuè dominari in Trigono igneo, qui etiam masculinus & diurnus est. Luna verò totâ suâ naturâ est aquea, fœminina atque oocturoa, ideoque absurdum illam interdiu oon autem ooctu præcipuè dominari: hic igitur ordo rejiciendus est, quem absurda illa consequuntur.

Secundò, ut Planeta dominus signi fixi præsit interdiu, dominus signi mobilis, sive cardinalis noctu, & dominus signi communis utroque tempore: qui modus ratione dominii diurni convenit cum Ptolemæo; Sed in eo peccare videtur, quod ♃ & ☿ nunquam præcipuè dominentur, sed semper atque soli minùs præcipuè, juxta ordinem istum; est tamen prædictis omnibus rationabilior.

Tertiò, ut Planeta qui in Trigono fuerit cæteris potentior, domo scilicet & exaltatione citra debilitatem præficiatur interdio primariò; atque is in judicando per Triplicitates maximè attendendus est; qui verò fuerit dominus signi cardinalis præsit noctu etiam primariò; ac tandem

dem reliquus interdiu atque noctu secundariò. Ut hic ex mente nostrâ apponuntur. Ubi hoc potissimùm valdè nota; quod Trigonocratores diurni sunt inter se domibus contrarii: quippè ☉ & ♄ inter se, ac ♃ & ☿ inter se: idem est de nocturnis scilicet ♂ & ☿ inter se, & ☽ ac ♄ inter se. Idemque de participibus nempe ♃ & ☿ inter se, item ♂ & ♀ inter se, eodemque ordine.

		D. N. P.
Orientalis	♈ ♌ ♐	☉ ♂ ♃
Septentrionalis	♋ ♏ ♓	♃ ☾ ♂
Occidentalis	♎ ♒ ♊	♄ ♀ ☿
Meridionalis	♑ ♉ ♍	☿ ♄ ♀

In quo Sol & Luna præsertim optimè disponuntur; sed Luna multò rationabiliùs, quam apud Ptolemæum, Arabes, aut Sbonerum.

Insuper autem qui in Trigono potentior est perpetuò præcedit debiliorem: ut patet in Trigono igneo ex ♃ qui est duntaxat dominus signi communis, & ideò ponitur ultimus tanquam diurni & nocturni dominii particeps. Similiter in aqueo, ♂ etsi dominus signi fixi, tamen quia in ♋ dejicitur, ultimo loco ponitur: in aereo ☿ sequitur rationem supradictam Jovis: & in terreo ♀ rationem ♂, nullusque est Planeta qui non aliquando sive interdiu, sive noctu, dominetur principaliter. Quamobrem bic ordo præterquàm quod naturæ & rationi maximè congruit, etiam sibi ipsi maximè consentit; ac in summa omnium excogitabilium perfectissimus extat: in quo præterea cernitur, quod quilibet Trigonocrator saltem sortitur in suo Trigono domum: non autem apud Arabes qui Trigono igneo Saturnum præficiunt interdiu atque noctu absurdissimè, quòd in illo exulat & deprimatur. Ideoque de Planeta versante in aliquo signo, in cujus Trigono ille domum non babuerit, rectè dicetur illum esse peregrinum, quippè quod peregrinetur in Trigono à naturâ suâ alieno, & ubi caret dignitate, nisi in signo quod occupat, exaltetur; ibi enim peregrinus non dicetur, nam Trigonorum domini potiùs constituuntur ratione domus, quàm exaltationis: quippè Trigonocratores cum Trigonis in natura convenire debent, per se autem conveniunt ratione domus ut patet, non autem exaltationis, alioquin ♂ exaltatus in ♑ esset naturæ terreæ, quæ tamen illi neque principaliter neque minùs principaliter inest: undequaque igitur Trigonocratores ipsi optimè sunt constituti.

Caput VIII.

Ad quas Mundi plagas Trigoni pertineant: Ac proinde quibus Mundi plagis Trigonocratores præcipuè dominentur.

Hac de re quoque inter se dissident Ptolemæus & Arabes, ille enim Lib. 1. Quatrip. cap. 56. Trigonum igneum septentrioni potissimùm tribuit propter ♃ qui præest ♐ signo Australi, sie tamen ut Occidentis vel Aphrici mixturam suscipiat ob ♂ quem nihilominus ex Trigoni dominio expulit: unde satis patet quàm malè ista sibi cohæreant. Quod enim ait, Jovem ciere ventos Boreales, & ♂ Occidentales, non inde propterea sequeretur Trigonum igneum in quo minus ille potest, esse Septentrionale. Fortè enim id accideret ob alium Trigonum in quo ille potentior esset, qualis est aqueus. Consequenter verò Trigonum aqueum tribuit Occidenti cum mixtura Austri: Terreum Austro seu Meridiei, cum mixtura Orientis vel Subsolani: & aereum Orienti cum mixturâ Boreæ: ex Planetis verò Jovem præfecit Septentrioni, ♂ Occasui, ♀ Meridiei, & ♄ Orienti; ob ejus (inquit) familiaritatem cum Sole: at Arabes Trigonum igneum volunt esse orientalem; cui præficiunt ♃: Trigonum aqueum tribuunt Septentrioni, cui præficiunt Martem: Trigonum aereum Occidenti, cui volunt præesse ♄: & Trigonum Terreum Meridiei, cui Venerem præficiunt: bic verò nulla rursus deprebenditur in Trigonorum dominis ratio, nullusque ordo sibi constans. Etenim in Trigono igneo ♃ est dominus signi communis absque infortunio: in aqueo ♂ est dominus signi fixi cum dejectione, sive depressione: in aereo ♄ est dominus signi fixi cum exaltatione: & in Terreo Venus domina signi fixi cum casu vel depressione: neque dicendum Arabes hac in re spectasse Trigonorum & Planetarum sexum & conditionem. Quoniam Mars sexu & conditione repugnat ex se Trigono aqueo, ut jam supra dictum est. Cùm igitur ea quæ sunt à natura sint ordinata, sibi constantia & rationi consona; fatendum videtur Ptolemæum & Arabes bic etiam à veritate aberrare: & quæ ex Trigonis horumque dominis prædixerunt, aut fortuito, aut ab aliis causis contigisse. Quamobrem, ut hæc solvatur difficultas, natura ipsa rursus consulenda est. Illa autem nobis indicabit, quòd quatuor signa cardinalia ♈ ♋ ♎ & ♑ Trigonorum primaria, sunt quatuor Mundi plagis, sive cardinibus proprio situ distributa: Atque de ♋ in Septentrione, & ♑ in Meridie nulla est difficultas; sed duntaxat de ♈ & ♎ quodnam horum Orientem sibi vendicabit, cùm utrumque ab Æquatore, vel

vel Mundi medio incipiat. Arieti verò deberi ortum, cardinem scilicet nobiliorem. Probatur primò, quia in ♈ prædominatur calor, activa qualitas: in ♎ autem humiditas, passiva qualitas: activum autem passivo nobilius est. Secundò, quia ♈ subjacet dominio Planetæ masculini, Libra fœminini. Tertiò, quia ♈ est in Mundi parte nobiliore & imperante, scilicet Boreali, ut antea ostensum est; ♎ autem in ignobiliore & obediente. Quartò, quia oriens est siccus, ut ♈, & occasus humidus, ut ♎. His ergo de causis ♈ pertinet ad ortum, & ♎ ad occasum. Itaque Trigonus Igneus erit orientalis, Aqueus Septentrionalis, Aereus occidentalis, & Terreus Meridionalis; idque omninò concordat cum nostra Zodiaci divisione Lib. 14. Sectione 5. cap. 5. ubi diximus qualitates activas, calorem & frigus dominari in Mundi parte Boreali per ♈ & ♋ in ortu, scilicet & septentrione: passivas autem in Australi per ♎ in ♑: in Occasu & Meridie: proindeque Trigonocratores à Nobis supra positi præerunt iisdem plagis Mundi in quas cadunt ipsorum Trigoni. Atque hinc jam patet ratio, cur ♃ ventos excitet Boreales; quippe quòd sit præcipuus ac potentissimus Trigoni Borealis dominus, ☉ Orientalis, ☿ Meridionalis, ♄ Occidentalis.

Objicies. Eadem Terræ pars simul est orientalis & occidentalis, nullusque in Terra sphærica locus orienti vel occidenti peculiariter assignatur. Ergo Trigonus Igneus non præest orienti, & Aereus occidenti.

Respondeo equidem nullam esse partem quæ simpliciter & absolutè sit orientalis vel occidentalis, sed tantùm comparatè ad alteram: ut Germania est orientalis Galliæ, occidentalis autem Hungariæ; ac etiam dici potest quod Germania sit septentrionalis Italiæ, & meridionalis Daniæ. Atque idcirco divisiones Zodiaci in duas partes, septentrionalem & meridionalem, tum in 4 Trigonos pro 4 angulis Mundi; quatenus referuntur ad Terram, adeo sunt universales, ut ex ipsis nihil concludi queat pro Terræ locis particularibus; verbi gratiâ, si fiat Eclipsis in Zodiaci medietate Boreali, primariò quidem illa pertinebit ad Boreales populos; sed particulariter ad quos, inde tantùm definiri nequit. Similiter si fiat Eclipsis in Trigono igneo, sortietur effectum in Terræ locis, quæ respectu aliorum erunt orientalia: forsanque significabit activè orientalibus, & passivè occidentalibus; ut dum Hispaniæ Rex subjugavit Americam sibi occidentalem. At inde tantùm definiri nequit, quænam sint loca illa orientalia, & quænam occidentalia. Cumque Oriens contineat Cœli vel Terræ spatium, ab ortu ☉ in principio Cancri, ad ortum ☉ in principio ♑: si Eclipsis acciderit in ♈ vel ♌: dicetur quidem Terræ locum orientalem cui significatur, esse ex parte Boreæ: sed generalior adhuc est significatio hæc, quàm ut ipsum locum particulariter designare queat. Figura verò Cœlestis erecta in aliquo particulari loco ad medium Eclipsis, si habuerit gradum Eclipsis in figuræ parte orientali, ostendet per locum orientalem significari Terræ partem quæ est inter figuræ locum & nonagesimum gradum ad ortum: distantia autem loci Eclipsis à Meridiano, particulariùs locum ipsum designabit secundum Terræ longitudinem, non autem secundum latitudinem. Ideoque consulenda erunt adhuc alia, de quibus agetur cap. 4. & 5. Sectionis primæ, Lib. 20. Indeque præcisior conjectura eruenda. Si autem Eclipsis acciderit in ♐, Terræ locus orientalis significatus erit ex parte Meridiei. Ac si dominus Eclipsis fuerit in Trigono igneo, certior erit significatio loci orientalis: si in alio Trigono, erit significatio mixti loci ex duobus Trigonis, vel plurium locorum: ut si Eclipsis fuerit in igneo, & dominus illius in aqueo, significabitur locus inter ortum & septentrionem: si autem dominus fuerit in Trigono aereo qui præest occasui; cùm idem locus non possit ejusdem respectu esse orientalis & occidentalis, necessariò duo saltem loca significabuntur, quorum alter erit alteri orientalis.

Porrò superiùs dicta intelliguntur tam pro dispositionibus aereis, ut ventis, quàm pro regnorum mutationibus. In particularibus autem figuris Genethliacis, si signum igneum fuerit in nona domo, significabit iter ad ortum; si Terreum, ad Meridiem: si utrumque, ad utramque plagam. Sique domini signorum fuerint ambo in signo aqueo; adhuc imò principaliter fiet iter ad Boream. Eademque est ratio de cæteris. Atque hæc patent in mea Genesi, ubi ♐ & ♑ sunt in nona. Eorumque domini conjuncti in ♓ & duodecima domo. Propriaque sponte peregrinatus sum, in Provinciam ad Meridiem; Parisios ad Boream, & in Hungariam ad ortum respectu Francopolis loci meæ nativitatis; idque proprii Genii ductu ab astris concitato.

CAPUT IX.

De nonnullis circa hosce Trigonos eorumque dominos peculiariter notandis.

TRigonorum dominis atque plagis ut suprà à Nobis definitis, jam sequuntur aliqua circa hæc valdè notanda.

Primùm, quod in Trigono igneo Sol sit omnium potentissimus; quippe domo & exaltatione. In aqueo ♃ eadem ratione; in aereo ♄, & in Terreo ☿. Quandoquidem etiam hi Planetæ in ipsis Triplicitatibus nullam patiuntur debilitatem; ideoque judicando per Triplicitates, horum præcipuè erit habenda ratio. Suntque hi 4 Planetæ domibus propriis oppositi, quippe Sol & ♄ inter se, tum ♃ & ☿ inter se: unde patet hos præsertim ad magnas mutationes Sublunarium, maximè verò in Aere aptissimos esse, Mars autem quia præest ♈ &

♈ & ♏ signis igneo & aqueo, ac exaltatur in ♑ signo terreo ad pluvias, coruscationes, tonitrua, fulgura & fulmina valdè propendet; ad hæc enim Ignis, Aqua & Terra concurrunt; præter quàm quòd ipse ♂ est principaliter naturæ igneæ & minus principaliter aqueæ.

Secundum. Quod æquinoctiale signum Boreum scilicet ♈ pertinet ad ☉ & ♂, idque maximè congruit Borealibus, qui imperio, gloriâ & armis præpollent Australibus: Æquinoctiale Austrium pertinet ad ♀ & ♄, quod Australibus quadrat, qui libidinosi, fœdi, desides & serviles sunt: Solstitiale Boreum pertinet ad ☽ atque ♃, quod gentes Boreales maximè decet ob famam, religionem, justitiam & mutabilitatem quibus sunt conspicui: Austrinum verò ad ♄ & ♂: unde impietas & morum pravitas, Australibus populis familiares. Proindeque Boreales gentes à Luminaribus tum ♃ & ♂ principaliter afficiuntur atque reguntur; Australes verò principaliter à ☿ ♄ atque ♂; quod est in genere intelligendum, & notatu dignissimum.

Tertium. Quod Trigonocratorum particulare prædominium definiri debet juxta sequentes regulas.

1. Qui fuerit in Trigono, præferatur absenti.

2. Qui fuerit supra Terram, præferatur ei qui sub Terra.

3. Diurnus præferatur interdiu, si fuerit supra Terram, & nocturnus noctu.

4. Diurnus potest secundariò vel minùs principaliter noctu, & nocturnus interdiu; si sint supra Terram.

5. Diurno & nocturno sub Terra positis, præfertur interdiu diurnus, & noctu nocturnus.

6. Duobus Planetis conjunctis in eodem sui Trigoni signo, præferatur ipsius signi dominus, pro ipsius signi Trigonocratia.

7. In loco Eclipsis, vel significatoris cujusvis, præferatur dominus signi Eclipsis vel significatoris: præsertim si fuerit supra Terram, & in ipso Trigono, & ipsum locum aspiciat.

8. Dominii particeps, sive qui præest interdiu atque noctu, dominabitur primariò dum ipse fuerit supra Terram, Ille verò sub Terra, ad quem vel interdiu tantùm, vel noctu dominium attinet.

Harum verò regularum hoc unicum est fundamentum, quòd fortior sit semper debiliori præferendus. Porrò quid sentiendum sit de doctrina Arabum, ex hisce Trigonocratoribus, de constitutionibus universalibus, nec non genethliacis hominum nativitatibus, peculiari modo passim judicantibus; proprio loco exponemus: hic obiter monere sufficiat, illam fuisse admodum erroneam.

CAPUT X.

De Planetarum facie, sive Personâ, sive Almugea.

HÆc Planetarum dignitas à Ptolemæo Lib. 1. Quatrip. cap. 20. ejusque Commentatoribus malè recensetur inter essentiales, ut infra patebit. Et convenit duntaxat 5 minoribus Planetis, sive secundariis, respectu Solis & Lunæ primariorum.

Dicitur autem Planeta suam faciem habere, aut personam gerere respectu Solis aut Lunæ: cùm tantundem distiterit à Sole huic vespertinus sive occidentalis; vel à Luna huic matutinus: quantùm domus ipsius Planetæ Leonem (domum Solis) consequens distat à principio Leonis: vel quantùm domus ipsius Planetæ, Cancrum (domum Lunæ) antecedens distat à principio Cancri. Exempli gratiâ, si ♀ fuerit Soli occidentalis, ab eoque distiterit 60 gradibus, quantùm inter se distant principia Leonis & ♎: dicitur ♀ suam habere faciem respectu Solis, vel ex Arabibus esse in Almugeâ cum Sole: si verò Luna orientalis aut matutina ab hac distiterit 60 gradibus, quantùm inter se distant principia ♉ & ♋, dicitur esse in Almugeâ cum ☽: Estque par ratio de cæteris.

His præceptis, dico primo. Dignitatem hanc non esse essentialem. Nam Planetarum dignitates essentiales sunt immutabiles, nec transeunt ab una parte Zodiaci in aliam, ut supra patuit de domibus, exaltationibus & Trigonis: Hæc verò dignitas potest accidere Planetæ in singulis Zodiaci signis, ut simplex orientalitas vel occidentalitas respectu Solis & Lunæ. Non igitur est essentialis.

Dico secundò. Positâ hac dignitate destrui simplicem orientalitatem Planetæ respectu Solis, cùm tamen Ptolomæus ipse & omnes Astrologi, Planetis orientalibus Soli, magnas vires meritò attribuant. Nam de ♂ in Almugæa cum ☉ hoc est occidentali Soli, & eodem ♂ orientali Soli, dicat Ptolemæus uter vincet aut cedet? Præterea, cur Ptolomæus & alii Almugæam Solis non potiùs fecere orientalem, & Lunæ occidentalem? Id enim visum fuisset rationabilius etiam ex Ptolomæi doctrina, qui Planetas Soli orientales, Lunæ autem occidentales vult roborari.

Denique de hujus dignitatis viribus vel effectibus nulla fit mentio, vel observatio apud Astrologos, ipsaque semper est cum aliquo aspectu minoris Planetæ cum luminari, cui aspectui propria vis certò competit, ut suo loco dicetur: quamobrem suspicor illam esse ex Arabum figmentis depromptam. Ideoque simplicibus Planetarum dignitatibus essentialibus hic finem imponimus.

CAPUT XI.

De Planetarum throno, solio, sive carpento.

HÆc Planetarum dignitas non est simplex, sed mixta sive composita ex pluribus essentialibus, vult enim Ptolemæus supra citato loco cum cæteris Astrologis, ut Planeta illa dicatur esse in suo solio, qui in signo quod occupat, complures

res fortitur dignitates essentiales; idque rectè censent. Nam qui in aliquo signo pluribus pollet dignitatibus essentialibus, ille in signo ipse jus summum obtinet; unde non abs re signum illud occupans suo quasi solio insidere dicendus est. Cùm autem tres duntaxat dignitates essentiales admittamus, domum scilicet, exaltationem & Trigonum: patet quando & ubi Planeta in suo carpento esse dicatur. Imò quales habeat dignitates in aliquo figuræ loco, ut Horoscopi Medii Cœli, Solis, &c: nam si Horoscopus fuerit in ♈, Sol in Horoscopo erit fortis exaltatione & Trigono simul. Sic de cæteris.

Itaque si Sol fuerit in ♐ erit simpliciter in suo Trigono; si autem fuerit in ♈ vel ♌ erit in suo Solio; quia præter Trigonum habet in ♌ domum, & in ♈ exaltationem: si ♂ fuerit in ♑, erit duntaxat in suâ exaltatione: si autem fuerit in ♏, vel ♈, erit in suo throno, eademque est ratio in cæteris. Inde verò patet quamlibet Planetam dum est in sua domo, esse in suo throno, nam potest esse in suo Trigono, & non in sua domo vel exaltatione: ut constat de ♄ in ♊: dum autem ad suam domum in ♒ devenerit, certum est illum uno dignitatis gradu ascendere, idque in suo vehi carpento, quòd nempe à sua domo habeat jus dominii in totam Triplicitatem. Throno autem opponitur fovea, quæ est ingens Planetæ debilitas pluribus aliis constans. Ut si ☿ fuerit in ♓, ubi exilium & casum patitur.

Caput XII.

De Planetarum Gaudiis.

Gaudium Planetæ non est ejus peculiaris dignitas essentialis, neque simplex, neque mixta, convenitque duntaxat ♄ ♃ ♂ ♀ ☿: quorum quilibet duas in Zodiaco domos sortitus est: quarum ea sui domini gaudium appellatur quæ ipsi domino magis congruit, vel ratione ejus naturæ præcipuæ, vel ratione sexus, vel ratione temperatioris effectus sive influxus.

Et quidem primo modo ♄ gaudium erit ♑; hoc quippè signum frigidum & siccum magis congruit naturæ præcipuæ ♄ frigidæ & siccæ (quæ illi inest tum Elementaliter, tum influentialiter ut alibi ostensum est) quàm ♒ signum calidum & humidum; atque sic de cæteris. Secundo modo, ♂ gaudium erit ♈, & non Scorpius, ut falsò opinati sunt Astrologi, Mars enim est sexu masculinus, Scorpio autem fœmininus. Tertio denique ♒ erit gaudium ♄, & ♏, gaudium ♂, si quidem in ♒ temperatur influxus frigidus & siccus ♄, magis quàm in ♑. Et in ♏ temperatur influxus calidus & siccus ♂, magis quàm in ♈. At quia tertius modus nostri tantùm gratiâ confictus, non est Planetis ipsis naturalis, qui aliarum instar causarum Physicarum, ibi maximè gaudent, ubi majorem naturæ similitudinem nanciscuntur, juxta illud, quodlibet sibi simili gaudet: Idcircò gaudium Planetæ erit proprie definiendum juxta duos priores modos, qui ubi concurrerint in eodem signo, id erit maximum sui domini gaudium, alioquin natura ut prior, erit sexui præferenda. His igitur de causis verum ♄ gaudium erit in ♑: ♃ in ♐: ♂ in ♈: ♀ in ♎: & ☿ in ♍.

Caput XIII.

De Planetarum Terminis, Novenis, Decanis, Dodecatemoriis, &c: in singulis signis Zodiaci: Tum de harum gradibus lucidis, fumosis, putealibus, vacuis, monomeriis, &c.

Hactenus integra Zodiaci signa Planetis distributa sunt, juxta eorum communiter receptas dignitates essentiales: estque tum Zodiaci divisio in 12 partes æquales, tum harum suprapòsita distributio naturalis, vel saltem fundamento innixa naturali, ut videre est Lib. 14. & 17. At pro terminis novenis, decanis, &c: singula signa subdividuntur in diversas partes, quarum singulæ singulis Planetis iterum distribuuntur pro minutioribus dignitatibus suprapositis, quas etiam volunt essentiales esse, qui illas introduxerunt. De ipsis verò mea est hæc sententia.

Diabolus nequissimus hominum hostis, introducta per peccatum mentis cæcitate in genus humanum, paulatim ipsos homines à verâ Dei cognitione cultuque avocavit; ac tandem in Idololatriæ barathrum præcipitavit maximam partem; ita ut non modo Soli, Lunæ cæterisque corporibus Cœlestibus, sed etiam vilissimis animalibus; tum manuum suarum mortuis operibus, sive idolis: imò Dæmonibus ipsis, Deo soli debitos honores impenderint. Ac ne homo naturâ sciendi cupidus, in veri Dei cognitionem resurgeret per scientias, vel ab Adamo traditione acceptas, vel ingenii vivacitate & propensione cultas, præsertim verò Cœlestes, quæ super alias omnes de Deo ejusque infinita bonitate, sapientia & providentia attestantur: nequissimi Dæmones vel inspiratione propria, vel depravato lumine naturali hominum sibi subditorum, Cœlestes scientias apud ipsos, permultis falsitatibus, figmentis & superstitionibus conspurcarunt, adeò ut ipsarum veritas mendaciis obruta, ad necessariam Dei notitiam illis fuerit inefficax: apud alios verò tali fuco obducta, in contemptum derisumque devenerit, alio etiam Diaboli fine pessimo.

Inde ergo prodierunt in Astrologia Termini, Novenæ, gradus lucidi, fumosi, monomariæ, &c: quæ nihil aliud sunt quàm mera symbola ineptiæ, stultitiæ ac insaniæ hominum, qui hujus Divinæ scientiæ principia ingnorarunt: quas cordatiores Astrologi perpetuò neglexerunt: Astrologiæ autem Osores ansam sibi fecerunt opportunissimam, ut scientiam vilipenderent, infamarent ac destruerent.

Quid verò sit unaquæque ipsarum dignitatum, & qua ratione pro singulis signa Planetis ipsis subdividantur, ne quidem hic exponere placet, deliria hæc tempore nostro indigna sunt; stultis & ignaris illa relinquantur. Sed hoc generaliter contra eorum vanitatem dico: Nullum esse accidens Sublunare de quo ex supradictis dignitatibus non possit affirmatio & negatio simul tempore esse vera: quippè poterit esse vera per Terminos, & falsa per decanos aut novena, &c: ob varias divisiones signorum & distributiones Planetarum invicem pugnantes, ut videre est

apud

apud Authores. His adde, quod divisiones illæ signorum & distributiones Planetarum, nulli nituntur fundamento naturali, suntque duntaxat fictitiæ. Et probatur evidenter quia divisio cujusque signi in 30 gradus non est naturalis, sed tantùm imaginata pro facilitate calculi: at dignitates supradictæ fundantur super illius divisionis hypothesi; ergo sunt tantùm fictitiæ. Idque patebit clarius ex ipsis dignitatum Tabulis. Nam ♄ apud Arabes habet in ♉ terminum à 21 gradu ad 27: decanum à 20 ad 30: Novenam ad 6⅔ & dodecatemoriam à gradu 7½ usque ad 10: atque sic de aliis.

Objicient nihilominus omnes adhuc moderni Astrologi; equidem novenas, decanos & cætera omnia esse à vera Astrologiæ scientia explodenda. Terminos verò à me perperam rejici; cùm à Ptolemæo & omnibus universim Astrologis approbentur ac retineantur.

Sed respondeo, me non modò mirari quod Philosophi præsertim Christiani nugas illas novenarum, decanorum, monomeriarum, graduum puteallum, &c. usurparint, suorumque judiciorum principia, vel fundamenta fecerunt: putantes cum Julio Firmico Materno magnas illis inesse vires, magnaque mysteria vulgò non revelanda: sed etiam quod Planetarum terminos unanimi consensu huc usque retinuerint; cum ex solo Ptolemæo eorum vanitas evidentissimè probari queat: etsi velit ipse Lib. 3. Quatrip. cap. 14. Anæretam non interficere dum occurrit Aphetæ in directionibus, si ille versetur in Termino Planetæ benefici: sicque Terminis ipsis non modicam vim tribuat.

Nam Ptolemæus Lib. 1. cap. 18. & 19. Terminorum tres modos exponit, sive triplicem signorum singulorum partitionem pro terminis ipsis; quippe Ægyptiacam, Chaldaicam, & vetusti cujusdam codicis, quarum duas priores abjecit, posteriorem verò secutus est, in quibus ♄ ♃ ♂ ♀ & ☿ distribuuntur singulis signis in 5 partes divisis: verbi gratia in ♈ ♃ habet juxta Chaldæos 6 primos ipsius signi gradus pro termino: ♀ 6 sequentes, ☿ 8 sequentes, ♂ 5 sequentes, & ♄ 5 ultimos. At in modo Ptolemaico ♃ habet 6 primos, ♀ 8 sequentes, ☿ 7. ♂ 5. & ♄ 4 ultimos. Atque sic de singulis signis, exclusis ☉ & ☽. Hujus autem diversæ divisionis atque distributionis Ptolemæus aliquas profert rationes, tum pro modis illis quos respuit, tum pro illo quem sequitur: sed quæ in rei veritate mera sunt figmenta, naturali fundamento æquè carentia atque novenæ, decani, &c: quæ similiter dividuntur ac instituuntur: ut proinde Cardanus ingenuè confessus sit in Commento, maximam reperiri confusionem in hisce variis terminorum modis: quibus ille non contentus, voluit etiam sibi propriam methodum imaginari, in qua signum quodlibet 7 Planetis distribuitur: ejusque & rationes & Tabulam dedit Lib. de Judiciis Geniturarum. Ac ego olim figmenta figmentis addens, alium excogitavi Terminorum modum, rationibus etiam magis plausibilibus, quam Ptolemæus vel Cardanus: sed quid hæc aliud sunt quàm egregiæ nugæ? itaque & Termini & reliqua superposita ab Astrologia nostra explodantur.

Cur autem à Ptolemæo cæterisque Astrologis Termini hactenus usurpati sint, ratio hæc à Nobis affertur. Nimirum Ptolemæus Lib. 4. Quatrip. cap. 11. voluit in figura genethliaca 5 duntaxat esse dirigendos significatores, pro cunctis nati accidentibus, scilicet Horoscopum pro valetudine & peregrinatione; partem fortunæ pro facultatibus, Lunam pro animo, moribus & conversatione: Solem pro dignitate & gloria; nec non Medium Cœli pro cæteris vitæ actionibus & procreatione Liberorum: cum autem corpora & aspectus Planetarum illis significatoribus occurrentia, omnibus non satisfacerent accidentibus, vel propter paucitatem significatorum, vel defectu promissorum occurrentium: opinati sunt præter corpora & aspectus, alios adhuc esse in rerum natura promissores, nec alios concipere potuerunt, quam hosce terminos, quos ipsimet confinxere. Et quorum introductione raro deerant promissores, ex quorum occursu in directionibus, aliqua redderetur ratio effectuum, sive nati accidentium. Itaque frequentissimum est apud Junctinum & cæteros Astrologos hominem morte etiam violenta interire ex directione Horoscopi vel luminaris aphetæ ad terminum ♄ aut ♂; aut magnam dignitatem accedere ex directione Solis ad Terminum ♃ aut ♀, &c: Cùm autem perabsurdum mihi videretur tantos effectus causis adeo exiguis controversisque adscribere; qui eodem modo novenis, decanis & dodecatemoriis imputari poterant, tandem subtili directionum examine, studioque indefesso deprehendi, Terminos illos esse fictitias causas; & non solum significatores qui diriguntur, sed etiam aspectus esse multiplicandos, ex natura rei; sicque reperiri veras causas omnium nati accidentium, sed de his fusiùs proprio loco, dum scilicet agetur de directionibus. Atque de Planetarum dignitatibus & debilitatibus essentialibus hæc usque dicta sufficiant; noteturque Planetam omnem qui versatur extra suam domum, exaltationem, aut Trigonum, dici à Nobis peregrinum: ac proinde duplicem esse peregrinationem: unam simplicem sine essentiali debilitate, ut ☉ in ♈: alteram verò mixtam cum essentiali debilitate, ut ☉ in ♒, & hæc deterior est.

Caput XIV.

De Planetarum inter se amicitiis & inimicitiis.

EXpositis superius Planetarum dignitatibus essentialibus, & Lib. 13. eorum naturis Elementali, Influentiali & Analogica: hic opportunum fuerit de eorum inter se amicitiis & inimicitiis aliquid subjungere; quæ quidem passim traduntur ab Astrologis, sed nulla prorsus allata ratione, imò interdum contra rationem: ut dum asseruntur ♄ esse ☉ & ☽ amicum; quod infra manifestè falsum deprehendetur. Cæterùm non secus ac inter Elementa Ignis & Aer dicuntur amici, nec non Terra & Aqua; Ignis autem & Aqua inimici. Sic inter Planetas alii aliis reperiuntur in suis effectibus contrarii vel inimici. Nec mirum, quod

quod sint Mundi Sublunaris Rectores primarii specie agendique viribus inter se differentes, quæ differentia amicitiam aut inimicitiam parit. Quoniam autem amicitia hæc consistit universim in quodam benefico concursu ad Sublunares effectus; præsertim verò hominem generandum, qui Astrorum est effectus præcipuus: inimicitia autem in malefico concursu; idcircò Planetarum amicitia & inimicitia ex pluribus capitibus videtur nobis desumenda, ut sequitur.

Primò igitur Planetæ in qualitatibus Elementalibus iisque vitalibus symboli, invicem sunt amici. Ut ☉ & ♃ in calore, item ♃ & ♀; tum ♀ & ☽ in humore.

Secundò. Planetæ beneficis influentiis symboli, inter se sunt amici. Ut ☉ & ♃ pro vita & honoribus. ♃ & ♀ pro fortuna, divitiis, Liberis & Amicis; ♀ & ☽ pro conjugibus & Amasiis.

Tertiò. Planetæ influentiis quidem non symboli, sed qui mutuo concursu benaficam ad aliquid miscellam efficiunt; hi etiam in hoc dicuntur amici. Ut ♃ & ♄ pro prudentia, gravitate, & aptitudine ad res magnas gerendas; tum ♄ & ☿ pro ingenii profunditate: ♂ & ☿ pro diligentia & activitate fraudeque.

Quartò. Quorum domus sunt in benafico aspectu constitutæ, ut ♂ & ☉: ♃ & ☽: ♄ & ☿.

At inimici dicuntur primo, qui domos habent oppositas, sicque ♄ est inimicus ☉ & ☽, ♃ ☿; ♂ ♀; aut qui quadratas, ut ☉ & ♂; ☽ & ♂: ♄ & ♂.

Secundò. Qualitatibus Elementalibus iisque intensis contrarii, ut ☉ & ♄ in calore & frigore; ♄ & ☽ in humiditate & siccitate, tum ♄ & ♀: nec non ♂ & ☽ in activis & passivis qualitatibus. Intensa enim contrarietas violentum parit concursum.

Tertiò. Influentiis contrarii. Sic ♀ amoris, pacis & otii causa, inimica est ♂ odii, bellorum & laborum causæ: ♄ ♀ pro corporis formositate; idemque ♄ ☉ pro honoribus, dignitatibus atque fama, nisi ♄ ad honores causandos fuerit determinatus in figurâ, beneque affectus.

Quartò. Symboli qualitatibus Elementalibus, sed cum excessu pernicioso. Ut ☉ & ♂ ob nimium ab utrisque calorem & siccitatem: ♄ & ☽ ob utriusque impensam frigiditatem; ♄ & ♂ ob siccitatis excessum.

Quintò. Symboli qualitatibus influentialibus sed maleficis, ut ♄ & ♂ pro periculis, morum pravitate, infortuniis, morteque violentia: ☽ & ☿ pro inconstantia: ♂ & ☿ pro fraude, impudentia, temeritate. ☉ & ♂ pro fastu & arrogantia.

Ex quibus patet ♄ & ♂ ferè in omnibus esse ☉ & ☽ Inimicos. At præterea duos Planetas respectu unius effectus dici posse amicos, & respectu alterius inimicos: ideoque de Planetarum amicitia & inimicitia in aliqua Genesi particulariter pronunciari non posse, nisi prius attendatur, an ad eundem effectum, & circa quem ambo determinentur, ut vitam, honores, liberos, &c: & qualem uterque in ipsum effectum propensionem naturæ, vel Analogiæ habeat.

Patet etiam ♄ esse Planetarum omnium pessimum: quòd duntaxat ☍ connectantur domus ejus cum domibus ☉ & ☽, ideoque his inimicissimum.

♃ esse omnium optimum, quod ejus domus tantùm △ connectantur cum domibus ☉ & ☽, ideoque his ♃ esse amicissimum.

♂ partim amicum, partimque inimicum tam ☉ quàm ☽, quia ♈ est in □ ♋: & ♏ in △ ♌, At ♈ est in △ ♌ & ♏ in △ ♋.

♀ partim amicam, partim inimicam: quia ♉ est in ✶ ♋ & □ ♌: ♎ autem in □ ♋ & ✶ ♌.

Denique ☿ est luminaribus duntaxat amicus: quia ♊ est in Dodectili ♋ & ✶ ♌: at ♍, est in Dodectili ♌ & ✶ ♋.

Sicque ♃ ♂ & ♀ suis domibus diurnis amicè copulantur domui Solis: & nocturnis domui Lunæ. Estque notandum quod Planetæ domini quatuor signorum cardinalium, sunt planè contrarii Elementaliter; nempe ♂ & ☽ inter se, tum ♀ & ♄ inter se.

FINIS LIBRI DECIMIQUINTI.

ASTRO-

ASTROLOGIÆ GALLICÆ

LIBER DECIMVS SEXTVS.

De Astrorum radiis & aspectibus.

PRÆFATIO.

DOctrina de aspectibus est totius Astrologiæ præcipua & subtilissima: Quippe quod Planetæ pro diversis inter se aspectibus & ad Cardines Horizontis & Medii Cæli, diversimodè alterent hæc Sublunaria. De ipsa autem Astrologi plurimùm inter se dissentiunt. Tum quoad numerum aspectuum; tum quoad circulum Cælestem in quo ipsi sunt concipiendi; tum quoad rationes excogitatas quantitatis singularum, nec non, cur alii sint benefici, alii verò malefici: De quibus omnibus hoc Libro egregiè differitur.

SECTIO I.

CAPUT I.

De differentia inter Radium & Aspectum: Ac variis circa hæc opinionibus, pro eorum efficientia in hæc Sublunaria.

RAdii & aspectus Astrorum inter se differunt, ut simplex & compositum: quòd nempe radius sit solus atq; simplex virtutis effluxus ab aliquo Astro secundum lineam rectam, ut diximus de luce cap. 3. Sect. 1. Lib. 15. Aspectus autem duobus radiis constat, emissis à duobus astris, atque spectatis, vel quatenus in unicam lineam coeunt, ductam reciprocè ab uno astro ad aliud, quasi astra ipsa sese aspicerent, vel quatenus angulum in Terræ vel Mundi centro constituunt, per lineas ductas ab utroque astro ad Mundi centrum, quasi hoc aspicientia.

De radiis autem & Aspectibus diversæ fuerunt opiniones. Siquidem Io. Francus Offusius vir subtilis ingenii, Libro de Divina Astrorum facultate in Larvatam (ut vocat) Astrologiam, tantùm radios considerat, vel prout simpliciter & solitarii effluunt in hæc inferiora, vel prout à duobus astris educti, commiscentur in unicam lineam: atque hos præsertim potentes causas efficit mutationum Sublunarium. Aspectus verò prout angulum ad Mundi centrum efficiunt non attendit, imò rejicit. At Keplerus è contra hosce aspectus approbat, & causas esse censet alterationum. Aspectus autem inter Planetas Offusio probatos, nec ad Terræ centrum tendentes respuit.

Præterea inter Veteres Astrologos & Keplerum adhuc magna est dissensio circa numerum & efficientem, vel modum agendi effectuum Astrologicorum, quos penè solos in Astrologia retinendos esse censuit Lib. 1. de nova stella cap. 2. reliquam verò Astrologorum supellectilem penè omnem eliminandam. Hæc autem singula erunt à Nobis examini committenda, sed ab Offusii doctrina auspicemur.

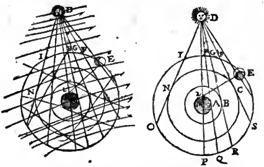
CAPUT II.

Quo Joannis Franci Offusii Germani, de Astrorum radiis doctrina exponitur: quidque de ipsa censendum sit asseritur.

SUbtilem admodum circa astrorum effectus Philosophiam, nec à ratione prorsus alienam meditatus est Offusius, dum Ptolomei ac Veterum Astrologiam evertere frustra conatus est. Quippe considerat solummodo astrorum à Tellure distantias, tum altitudines, & moras super horizonte; ex quibus de vi & potestate simplicis radii Planetæ cujusque in hæc inferiora judicat; ac insuper speculatur simplicium radiorum mixtiones atque reflexiones. Ex quibus omnibus Sublunares saltem alterationes ingeniosè deducere satagit, Tabulis quibusdam suppositis harumq; fundamentis. Atque de radiorum mixtionibus & reflexionibus hîc Nobis superest agendum cum Offusio; nam quid de reliquis sentiendum sit, diximus Lib. 8. Sect. 1. cap. 3.

Itaque vult Offusius cap. 10. sui Libri, Astra radiis infundere lumen, calorem & quas vocant occultas qualitates materiæ sublunari & corruptibili, atque radios misceri, non tamen omnes; sed duorum lucidorum corporum Cœlestium radios illos duntaxat esse miscibiles, quibus lucida ipsa se reciprocè afficiunt, quique in unam lineam rectam uniuntur, ductam ab uno lucido ad aliud, vel potiùs in unam radialem columnam, lineis corpora lucida tangentibus interceptam. Eaque mixtione radios sese vicissim alterare, nihil interim patiente lucido radii fonte, indeque mixtam componi virtutem, quæ si columna illa incidat in regionem, vel materiam corruptibilem, eam alterat pro mixtionis natûra atque robore, sin minùs, suo frustratur effectu. Reliquorum autem radiorum ab ipsis lucidis emissorum seseque intersecantium vim abscindi, neque misceri.

Ac proinde si in sequenti figura ex ejus cap. 18. sit Tellus L A cujus centrum M superficies extima Aeris B, Ignis C, Sol in Æthere D, & Luna in propria Orbita E. Vult Offusius radium communem D E, suo frustrari effectu, deficiente natura corruptibili in Æthere ut censuit, Luna autem ad Solem accedente in F, G, H, & utriusque communibus radiis D C, D B, & D A: Regiones Elementorum pervadentibus, horum singula alterare, donec Lunâ ipsâ ad I devoluta, radius communis D N regionem deferat Elementalem. Quodque dicitur hîc de unione radiorum circa conjunctionem Solis & Lunæ, similiter intelligendum esse circa eorum oppositionem, Lunâ devolutâ ad O, P, Q, R, S, nec non circa conjunctiones & oppositiones reliquorum Planetarum: at Solis & Lunæ radios D L, E L ad Terræ superficiem con-

concurrentes seque secantes, non uniri, sed abscindi vim eorum.

Ac præterea vult cap. 10. quod si tellus repetiatur diametraliter inter amborum lucidorum centra (ut in linea D P) ipsa Tellus opacitate sua impediet radiorum unionem mixtionemque, præsertim si lucidorum alterum, vel utrumque fuerit Terrâ minus, at si amborum lucidorum radii Telluris superficiem tantùm radant, fieri tunc unionem robustissimam & efficacissimam.

Circa quam doctrinam fateor imprimis, tali radiorum mixtioni haud spernendam inesse vim ad alterationes diurnas caloris, frigoris, humiditatis & siccitatis in his inferioribus, quas solas Offusius inde deduxit & sese observasse fatetur. Imò arbitror, quod si in Æthere aliqua ad gignendum Cometam idonea materia tali radiorum columna intercipiatur, possit accendi, præsertim Sole aut ♂ coocurrentibus. Lucidum enim & calidum ac frigidum actu, radios suos in orbem undique ejaculant, ac per eos agunt, ubicunque materiam iis qualitatibus alterabilem attingunt; atque hæc Cometarum causa efficiens mihi notanda videtur: sed ipsi columnæ nulla vis est influentialis, nisi ad Terram sive Mundi centrum illa vergat, ex cap. 31. Sect. 2. Lib. 7.

Deinde errat Offusius asserens, Terram inter ambo lucida diametraliter positam impedire radiorum unionem mixtionemque, ac proinde effectum, ut confirmat cap. 14. Hoc enim etsi verum sit de radiis lucis caloris & frigoris, ut palam est, falsum tamen existit de influentiarum radiis, qui totum Telluris corpus penetrant ex cap. 32. Sect. 2. Lib. 7, quod Offusius ignoravit.

Præterea fallitur iterum dum ait, vim radiorum D L & E L se secantium in Terræ superficie L, abscindi nihilque operari. Sic enim sequeretur Solem D, non calefacere Terram per radium DL, nec Lunam E Terræ partem eandem L refrigerare ac humectare per radium E L, quod nemo sanæ mentis dixerit, & contrariatur doctrinæ Offusii de radiis simplicibus. Sole autem & Lunâ agentibus in eandem Terræ partē L, ibi radiorum mixtionem fieri necesse est, cùm præsertim ibi radii saltem caloris & frigoris maxima ex parte sistant occursu terreæ densitatis. Imò quævis altera materia in Aere vel Æthere potest similibus radiis alterari, non tamen adeò fortiter atque à supradicta columna radiorum. Atque hæc de mixtionibus radiorum.

Quod verò spectat ad eorum reflexiones: Tria hæc habet Offusius præcipua. Primum, quod astri cujus centrum est in axe horizontis, radius fortissimè in seipsum reflectitur, proindeque in Terræ loco unde reflectitur, maximam quam potest alterationem efficit. Secundum, quod si duo astra molis inæqualis centraliter conjuncta fuerint in horizontis axe, & lineæ tangentes circumquaque globum utrumque in idem Terræ punctum coincidentes fuerint, tunc reciproca & maximæ virtutis fiet radiorum reflexio per lineas tangentes, magnique contingent effectus in Telluris parte reflectente, tum spatio conico lineis tangentibus interclu so. Tertium, quod si in aliquam Terræ partem duo astra radios vibrent obliquos (qui idcirco in aerem reflectentur) & reflexionis radii reciprocè misceantur, ac uniantur radiis incidentiæ; tunc etiam valde potens erit illa radiorum miscella.

Ac ego similiter illa concedo, maximè pro luce, quæ cum Tellurem & opaca corpora non penetret, reflexioni ad immensam quoque distantiam præ cæteris qualitatibus apta est; minus pro calore, cujus saltem magna pars densa corpora penetrat. Minimè verò pro influentiis, quæ totum Telluris globum penetrant.

Cæterùm quàm difficilis & manca sit illa Offusii Astrologia, inde patebit. Primò, quòd supponat vires Elementales Astrorum, eorum semidiametros & à Tellure distantias, ad quodcunque tempus exactè cognita, tum alia multa scitu vix possibilia, ut sciatur quâ horâ superior radiorum columna superficiem Aeris aut Terræ attinget, & quæ futura sit in illis alteratio. Secundò, quòd erroneæ tantùmque fictitiæ sunt ejus hypotheses de naturis & qualitatibus Planetarum, ac ipsarum intensione vel remissione. Tertiò, quòd in ipsis astris præter lucem, calorem & frigus alias admittat qualitates occultas; nec de earum effectibus, vel agendi modo quidquam in medium proferat, suam circa hæc indicans inscitiam, vir alioquin egregii subtilisque ingenii. Quartò, quòd facta sibi objectione de lumine Solis, quod Luna ad nos reflectit toto mense apparitionis, quamvis per totum mensem columna radiorum Solis & Lunæ Terras non attingat, fateri cogatur, in astrorum radiis duo distingui, quippè lumen & principia qualitatum, caloris nempe, frigoris, &c: ac speciem lucis indistinctè per quemvis angulum sese exhibere & nobis communicari, principium verò quali-

qualitatis quod radius latenter (inquit) habet, non nisi per reciprocũ reflexum & ex angulo recto à Sole in Lunam. Cùm tamen c. 16. ingenuè fateatur, collectam in aere materiam moveri, Planetis duobus quo suis figuræ Cœlestis angulos occupantibus etiam diversos, ut si alter sit in horizonte, & alter in meridiano, quo in casu radiorum mixtorum columna, ab aere longissimè distat, cujus causam ex sua nova Astrologia deducere nequit, eamque se nescire profitetur. Quintò, quòd cap. 20. adversus virtutes vulgatorum apud Astrologos aspectuum hexagono quadrato & trino fatetur se nihil habere quod dicat, convictus quippe effectibus evidentissimis duorum Planetarum in figuræ angulis quadratorum, & hæc inferiora maximè aerem validè commoventium.

Quamobrem postquam à nobis dictum est quousque prodesse possit hæc Astrologia, & quàm manca & multa sit circa effectus tum Elementales, tum influentiales aspectuum Astrologicorum ex propria Offusii hic oscitantis confessione, jam audentiùs, tutiùsque de illis agere aggredimur.

Caput III.

Quid sit aspectus apud Astrologos: Et in quo consistat ejus formalis ratio in genere.

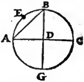
De aspectibus Astrologicis nemo hactenus scientificè tractavit, etsi Astrologiæ maxima pars circa illos versetur, variæque circa ipsos introductæ sint opiniones, atque difficultates non modicæ, quas jam pro virili discutere conabimur.

Itaq; per nomen Aspectus tria possunt intelligi. Primò, linea vel distantia inter duo quævis Cœli puncta, vel duo astra, vel astrum & Cœli punctum comprehensa, quasi bina hæc singula sese per lineam illam aspicerent. Secundò, pro linea ab aliquo Cœli puncto, vel astro ad Tellurem, vel hominem emissa, quasi punctum illud, vel astrum nos per lineam illam intueretur. Tertiò, pro concursu duarum linearum ad Terram, sive Mundi centrum à duobus Cœli punctis, vel duobus Planetis, aut uno Planeta, & uno Cœli puncto manantium, qua in significatione sola, nomen aspectus sumitur apud Astrologos, duabus aliis prioribus ablegatis. Non enim unus Planeta propriè respicit alterum, etsi modus hic loquendi sit familiaris Astrologis, sed amborum radii ad Terram aspectum propriè dictum constituunt. Ideoque aspectus concipiendi sunt Terræ respectu, non Planetarum, vel singulorum Cœli punctorum ad quæ à quovis Planeta radii concipiuntur esse ducti. Quo pacto Marsilii Ficini objectiones in aspectus Astrologicos c. 4. in Lib. 3. Enneadis 2. Plotini corruunt.

Nec tamen tertia hæc significatio indiscriminatim usurpatur: non enim duæ quæcunque lineæ à duobus Planetis, vel Cœli punctis, ad Mundi centrum ductæ, aspectum Astrologicum constituunt, sed eæ tantùm quæ ad primi mobilis Zodiacum terminatæ, arcum abscindunt qui circuli maximi in 12. portiones æquales divisi partem, aut partes complectitur, similemque angulum ad Terram subtendit.

Ac proinde aspectus Astrologicus in genere definiri potest. *Concursus duorum radiorum Cœlestium ad Terram, sive Mundi centrum; qui in primi mobilis Zodiaco terminati arcum abscindunt, qui circuli maximi in duodecim æquales partes divisi partem, aut partes continet, similemque angulum ad Terram subtendit.* Dicitur autem in primi mobilis Zodiaco spectati, quia Planetarum loca & aspectus ab Astronomis & Astrologis tantùm spectantur in primi mobilis Zodiaco ratione longitudinis. Ac dicitur etiam circuli maximi in duodecim portiones æquales divisi, ob rationem cap. sequenti commodiùs exponendam. Ideoque hac definitione excluditur conjunctio duorum Astrorum in eodem primi mobilis radio, seorsim ac sine relatione ad alterum radium spectato, quòd radius ita spectatus, sit tantùm aspectus principium, ut simplex unius Planetæ radius, admittitur autem opposito diametralis, quæ non esset aspectus in eorum mente, qui ad naturã cujusvis aspectus volunt à radiis angulum ad Terram fieri.

Ut verò formalis ratio aspectus in genere spectati pateat evidentiùs: Sunt in primo mobili A B C duæ diametri AC, BC, se secantes ad angulos rectos in centro D, ducaturq; AB. Jo confesso est apud omnes Astrologos, puncta A & B esse quadrata; ideoque natum vim talis quadrati recipere: quæritur in quo consistat ipsius quadrati ratio. Non esse autem rectam A B ipsum quadratum, inde clarum est, quia natus ipso quadrato aliquid recipit, quod autem recipit, aliquo radio ad ipsum deferri necesse est, cùm Cœlestia corpora agant duntaxat radiis in subjectũ patiens tendentibus: at linea A B non tendit ad natum, proindeque nihil defert ad ipsum. Sed neque etiam est arcus A B, vel quem subtendit angulus A D B simpliciter & absolutè spectatus: alioquin virtus quadrati vigeret in E, distante ab A 60 gr. ex hypothesi, ubi tamen nulla est; sed vis aspectus sextilis cum ipso A, qui à quadrato naturâ differt: &

nihilominus ratio quadrati aspectus cõsistit in concursu radiorum AD & DB ad centrum Mundi D, cum punctorum A & B in primo mobili distantia. Et quia centrum est semper idem, radiorum verò distantia in primo mobili variabilis, ergo quod est præcipuum in ratione quadrati, pendebit ab illa circulari distantia, vel simili angulo quem subtendit ad centrum D, sed major aut minor distantia simpliciter & absolutè spectata non variat speciem, cum tamen sextilis & quadratus specie differant atque virtute, ut in sequentibus ostendetur. Ergo ratio quadrati erit præcipuè à distantia relativè spectata, ejus nempe respectu, cujus quadratus dicitur esse quadratus; quadratus autem est totius circuli quadrans, sive omnes angulos ad centrum, sive aream, sive peripheriam circuli spectes: ergo per ipsam rationem quadrantis ad totum circulũ, vel anguli quem subtendit ad quatuor rectos qui fiunt in centro, ratio, sive natura quadrati præcipuè definietur. Ex his ergo manifestum est, quod radius BD, sit quadratus aspectus respectu radii A D, & hic similiter respectu radii B D, quatenus ambo radii distant quadrante circuli, qui arcus complectitur tres partes circuli totius in duodecim æquales divisi, & similem angulum subtendit in centro. Similiter quoniam inter B & G, nec non A & C est oppositionis aspectus, ergo in lineis tam B G quàm A C erit oppositionis

 ratio:

ratio: ideoque centrum, siue punctum D illis duntaxat commune, erit saltem ex parte ratio oppositionis radiorum B D & C D in ipsum centrum tendentium; sed præcipuum rationis erit distantia ABC complectens sex partes totius circuli in duodecim æquales diuisi, vel subtendens ad centrum D duos angulos rectos; sic de aliis.

Unde patet quod ut virtus Elementalis Planetarum intenditur, ac remittitur nostri respectu per minorem, aut majorem simplicis sui radii inclinationem ad horizontem: sic eorum virtus influentialis nostri respectu specificam patitur differentiam, per variationem rationis distantiæ radiorum ad totum circulum, vel anguli à radiis intercepti ad quatuor rectos.

Porrò quamvis duorum Planetarum conjunctio, non magis dici queat aspectus quàm unici Planetæ radius, qui in parte Cœli Horoscopante positus, dicitur etiam Horoscopo conjunctus, ipsa parte & Planeta, per unicum radium nato influentibus, attamen Planetarum conjunctio inter aspectus, aut syzygias vulgo recenseri solet, cùm tamen ea supradictus sit tantùm aspectus principium, ut isotonia siue unisonus est consonantiarum principium.

CAPUT IV.

Quot sint aspectus Astrologici, & quæ sit cujusque quantitas distantiæ: Tum qui simplices & qui mixti.

VAriæ fuerunt de numero aspectuum opiniones Astrologorum. Ptolomeus enim quem vulgò sequuntur cæteri, præter ☌ conjunctionem, quatuor tantùm aspectus enumerat, nempe ✶ sextilem, & □ quadratum, △ Trinum, & ☍ Oppositionem. At Cardanus in commento etsi fateatur illos aspectus sufficere, tamen sibi non constans in dierum criticorum supputatione admittit octantem, vel figuram 8 laterum æqualium cum Naiboda atque Magino. Author verò Centiloquii qui à pluribus falsò creditur esse Ptolomeus, vult cum Lucio Bellantio, Pontano, Junctino & aliis, observandam esse in morbis figuram 16 laterum æqualium, cùm tamen Galenus Lib. 3. de diebus decretoriis solos Ptolomei in morbis acutis velit aspectus observandos esse: Nec ipsa natura diversam aspectuum divisionem admittere queat. Taceo hic de Mæstlino & Keplero, qui plures alios aspectus merè fictitios introduxère.

Has autem opiniones varias peperit ignorantia originis, vel fundamenti aspectuum, quod tale est. Quoniam Planetarum vera loca nos afficientia spectantur non in propria cujusque Planetæ orbita, sed in primi mobilis circulo maximo, sub quo moveri videntur, ac Planetæ locus se habet, ut punctum Physicum ipsius circuli, punctum verò quodlibet maximi sphæræ circuli, habet suum esse à polo ipsius circuli, non secus ac totus ipse circulus, nec non essentialem cum illo connexionem, ut alibi ostensum est: ergo si à tali puncto circuli ad hujus polum, ducatur alter ipsius connexionis circulus maximus; erit reciprocè onius circuli polus in altero circulo, sicque ambo poli aliam connexionem indigitantes ac postulantes, tertio connectantur circulo, id fiet ex tertio polo, indeque circulus quilibet in quatuor punctis secabitur, quorum cuilibet inerit trium polorũ virtus, quia nempe quodlibet est polus, & ab aliis duobus polis suum habet esse. Si ergo quodlibet ipsorum quatuor ejusdẽ circuli punctorum, per triplicem illam cujusque virtutem multiplicetur, prodibunt sic duodecim virtutes, aut duodecim puncta circulum dividentia: unde constat, quod in sphæræ circulo maximo punctũ quodvis alia undecim nec plura, necessitate quadam designat atque determinat in eodem circulo primi mobilis, quod est prima causa Physica omnimodè & ubicunque determinabilis. Atque hæc est origo aspectuum Astrologicorum, omnino eadem vel simillima origini 12 signorum Zodiaci de quibus actum est cap. 4. Sect. 1. Lib. 14. tum origini duodecim domorum figuræ Cœlestis de quibus agetur lib. 17. quæ singula ad idem reducuntur principium, equidem tenuissimum ac simplicissimum, ut sunt omnia principia prima. Proindeque ab illa circuli divisione duodenaria fiunt, nec plures, nec pauciores aspectus, quam 12, quòd nempe singula divisionis puncta virtute polleant ex supradictis, ideoque sit à ratione alienum, ullum eorum respuere, cùm singula in hoc sint æqualia, quòd naturalem originem habeant, non autem puncta circulum in 8 vel 16 partes dividentia quorum pars merè est fictitia & arbitraria.

Ipsi autem aspectus erunt conjunctio (quamvis propriè non sit aspectus, sed hujus principium) duo Dodectiles quippe dexter & sinister, quorum quilibet à Conjunctionis loco distat duodecima circuli parte, sive 30 gradibus, qui hujus aspectu dicuntur esse quantitas distantiæ, duo Sextiles, quorum quantitas distantiæ à conjunctionis loco, est sexta pars circuli, vel 60 gradus, duo Quadrata, quorum quantitas distantiæ est quarta pars circuli vel 90 gradus: duo Trini, quorum quantitas distantiæ est tertia pars circuli, vel 120 gradus: duo Quincunces quorum quantitas distantiæ est $\frac{5}{12}$ partes circuli, vel 150 gradus; & Oppositio, cujus quantitas distantiæ à conjunctionis loco est dimidium circuli, vel 180 gradus, quorum omnium characteres hîc apponuntur cum significationibus propriis:

Conjunctio.	Dodectilis.	Sextilis.	Quadratus.
☌	⚺	✶	□

Trinus.	Quincunx.	Oppositio.
△	⚻	☍

Est autem hoc in natura mirabile, quòd hæc 12 loca primi Cœli ad cujusvis Planetæ affectus determinata, sint activa juxta ipsius Planetæ naturam, statum Cœlestem ac determinationem in figura. Nam id evidenter probant directiones significatorum ad aspectuum loca, & Planetarum transitus per ipsa; dum nempe producunt effectus de natura Planetæ determinatos, & natura aspectus juxta Planetæ & aspectus determinationem in figura, ipso etiam absente Planeta, qui ex se omnes contrarios suorum aspectuum effectus producere nequit. Igitur Planeta ipse agens in natum per suum fontalẽ radium, juxta suam naturam statumque Cœlestem ac Terrestrem, in Cœlo determinat suorum 12 aspectuum loca, ad agendum in natum, juxta suam naturam atque statum, sed diversimodè pro diversa natura vel specie aspectus & loci figuræ in quem hic cadit, sicque omnes Planetarum vires & actiones referuntur ad primum Cœlum, sive primam causam Physicam omnimodè determinabilem, quod certè notatu & admiratione dignum est.

Atque hi aspectus sunt intelligendi simplices, hoc est, ab unico Planeta, qui ut supra dictum est, 12 primi Cœli loca ad suam virtutem per se determinat. Aspectus autem mixti, sive compositi sunt, qui fiunt à duobus Planetis, vel simul conjunctis, vel aliquo

aliquo aspectus simplicis arcu invicem distantibus. Hique simplicioribus potentiores sunt ob duplicis Planetæ virtutem. Quoniam verò aspectus omnis propriè dictus, duobus radiis constat, sciendum est cujuslibet aspectus simplicis alterum ex radiis esse fontalem, eum nempe qui ab ipso corpore astri effluit: atque hic magis corporeus est atque Physicus. Alterum verò esse duntaxat per resultantiam à congrua intra Zodiacum aspectus distantia, juxta divisionem duodenariam supra expositam, hicque quodammodo spiritualis & metaphysicus dici meretur, quod supra vulgarem naturæ modum operetur. Neque spiritualis radii nomen in Astrologia respuendum est, quandoquidem hi radii spiritibus chymicis immensè subtiliores sunt.

Porrò quod præter aspectus Ptolemei, dodectilem & quincuncem addiderim, non modò persuasit, majuque duxit superior divisio duodenaria, sed à multis annis coegit observatio virtutis ipsorum aspectuum in Genituris. Atque hoc bellè quadrat loco Ptolemei Lib. 2. Quatrip. cap. 11. quem Cardanus in commento vocat difficillimum qui sit in toto volumine; ubi nempe jubet Ptolemeus, *pro aeris dispositionibus, attendere non solum ☌ ☍ & □ luminarium, sed etiam ferè triduum ante & post exæquatum iter Lunæ ad Solem*: hoc est tertium ferè diem ante & postquam Luna suo motu adæquaverit iter Solis in ☌ vel in ☍. Nam illis temporibus Luna est in # aut in ☆ Solis, neque effectus in △ aut ✶ referendus est, ut quidam imperitè explicant non attendentes mentem Ptolemei, qui distinguit Lunæ positum illis diebus à positu △ aut ✶, & utriusque vim tribuit. Igitur agnovit effectum ejusque causam, nimirum Lunæ positum alium à ✶ □ aut △, sed illi nomen non dedit, ne forsan aspectus quos ab Antiquis receptos approbavit Lib. 1. Quatrip. cap. 15. multiplicare sibique non constare videretur.

Nec enim assentimur Cardano qui lib. 3. Quatrip. cap. 2. tribuit Ptolemeo figuram 12. laterum æqualium, proindeque dodectilem aspectum, hujus enim figuræ & aspectus, ipse Ptolemeus nusquam meminit. Hic tamen obiter annotamus, quod Cardanus ipse vim illis attribuat, pro naturali principio nascendi, quod vult esse tempus aliud inventũ per correctionem temporis nativitatis juxta Ptolemei Leges Lib. 3. cap. 2. traditas, quas Animodar vocant, non autem pro actionibus, quod nempe (ait Cardanus) figura illa ad actiones non sit virtutis sufficientis, ob vanas quas affert rationes, alibi à nobis refutãdas.

Sed (quod majus est) post observatas à me pluribus annis vires dodectilis & quincuncis, tandem Keplerus in suarum Ephemeridum Præfationibus monuit se eadem sæpenumero observasse circa aeris constitutiones, quamvis eorum aspectuum originem ex causis harmonicis à se excogitatis deducere nequiverit: hasque idcirco rejecerit his verbis. *At ego partim meu principia supra explicata ruminando, partim diligenter observando tempestates, vidi tandem Musicam esse deserendam. Nam sesquadrus 35 graduum congruit Musicæ, non autem dodectilis, hic verò est efficax, non ille.* Utq; pateat quantùm hac in parte Keplerus titubaverit, legatur ejus Præfatio in Ephemeridem anni 1617: ubi postquam dixit se præter vulgares aspectus ✶ □ △ ☍, nullos alios admittere præter quintilem 72 graduum, biquintilem 144 gr. & semisextum 30 gr. in sequentibus subdit. *Non dissimile jam semel atque iterum mihi tempestates observanti, visum esse etiam quincuncem 150 graduum validum admodum*: quem rursus commendat Præfatione in Ephemeridem anni 1620. favet igitur mihi Keplerus pro # & ☆, quod in illis introducendis me non parum confirmavit, sed ejus quintilem, biquentilem, sesquadrum & alios omnes rejicio ut fictitios, qui nullum in duodenaria circuli divisione suprapositа locum sibi vendicant.

Porrò ad aspectuum à me receptorum majorem confirmationem, hoc notatu dignissimum est, quod si singulorum quantitates referantur ad semicirculum, vel totum circulum, nascentur pro singulis rationes, quæ consonantiis tribuuntur, ut proinde tota divisio duodenaria consonantiis constet, quod sic probatur & colligitur ex prop. 18. lib. 4. Harmon. R.P. Marini Mersenni mihi olim amicissimi. Nam si cum 180 gradibus interjectis inter loca opposita, conferatur semicirculus, etiam 180 graduum; inde orietur ratio æqualitatis, quæ unisono tribuitur, si totus conferatur circulus 360 graduum, nascetur ratio dupla, ad diapason vel octavam pertinens. Si cum 30 grad. interjectis inter loca dodectili distantia, conferatur semicirculus, sive 180 gradus, orietur ratio 6 ad 1, pro diapente diapason, sive duodecima; si totius circulus, ratio erit 12 ad 1, pro diapente trisdiapasõ, seu vigesima sexta. Rursus ratio semicirculi ad 60 gr pro ✶, est 6 ad 2, pro diapente diapason: sed totius circuli ratio ad 60, est 12 ad 2, pro diapente disdiapason, sive decima nona. Præterea ratio semicirculi ad 90, pro □, est 6 ad 3, pro diapason, vel octava, sed totius circuli ad 90, est 12 ad 3, pro disdiapason, vel decima quinta. Ad hæc ratio semicirculi ad 120, pro △, est 6 ad 4, pro diapente, vel quinta: sed totius circuli ad 120, est 12 ad 4, pro diapente diapason. Denique ratio semicirculi ad 150, pro ☆, est 6 ad 5 pro sesquiditono, vel tertia minore: sed totius circuli ad 150 ratio est 12 ad 5, pro sesquiditono diapason, vel decima minore. Tota igitur divisio duodenaria consonantiis constat, quod nemo hactenus animadverterat, ne quidem Keplerus, qui circa hosce aspectus ad rationes harmonicas referendos sudavit immensè, cùm dodectilem à rationibus suis harmonicis superiùs excluserit, nec quincuncem ad illas referre potuerit, ideoque primò illum rejecerit, etsi tandem experientiâ coactus validum esse admodum pronunciaverit.

CAPUT V.

An Planetarum aspectus constituendi sint, per media ipsorum Planetarum loca, vel vera ex oculo, vel vera ex Mundi centro.

Primum patet evidenter Planetarum ☌ non esse definiendam penes media illorum loca: quod nempe medius Planetæ locus, sit duntaxat fictitius, vel artificialis calculi gratia, à vero ferè semper differens, ex quo solo ipse Planeta in nos influit. Non enim Planetæ proprium excipimus influxum per aliam lienam, sive radium, quàm eum qui ab ipso Planetæ corpore effluit. At verus ipsius Planetæ locus, quem conjunctionem dicere solent, cæterorum aspectuum est principium. Cæteri igitur etiam definient, non in media sed vera loca, juxta præcedentem divisionem duodenariam & quantitatem distantiæ cujusvis aspectus à vero Planetæ loco in primo mobili spectato.

Sed quia duplex est verus Planetæ locus in primo mobili: alter ex Terræ centro qui designatur per lineam rectam à Terræ centro ductam ad Planetæ cen-

centrum & primum mobile, qui Solus in Ephemeridibus & figuris Cœlestibus apponitur. Alter autem ex oculo qui designatur per rectam ductam ab oculo in superficie Terræ, ad idem Planetæ centrum & primum mobile: Jure de his duobus veris locis controverti posse videtur, uter sit eligendus, maximè ob Lunam non spernendæ parallaxi obnoxiam. Verùm quia tantùm afficimur ab Astris per ipsorum radios in nos effluentes, verus ex oculo locus in primo mobili crit præsertim attendendus pro vero Planetæ loco nostri respectu, & principio illius aspectuum. Quamobrem Lunæ saltem locus ex Ephemeridibus deductus, erit per parallaxim corrigendus pro directionibus, præsertim si Horizonti vicina fuerit, ut fusius dicetur Lib. 22. non autem aliorum Planetarum qui vix unius, aut alterius minuti parallaxim patiuntur.

Caput VI.

Quo in circulo maximo, reales Planetarum aspectus primò concipiendi sint juxta Ptolemæum & Cardanum, horumq; refutatio.

PLanetarum aspectus non considerantur ab Astrologis orbiculariter, hoc est aspectu astrorum aliorum illis orbiculariter circumstantium, sed tantùm considerantur penes viam, vel incessum Planetarum per motum proprium ab occasu in ortum. Quoniam igitur Sol in Ecliptica perpetuò moveri videtur; ergo in hoc circulo suos omnes habebit aspectus efficaces, juxta caput 5. Idque non modò probat experientia, sed ratio quoq; confirmat. Nam verus Solis locus (ex quo solo per se in nos influit) in Ecliptica conspicitur, cui loco vel Eclipticæ puncto diametraliter oppositus, & ipsius Solis aspectus oppositus, qui per consequens in eandem cadit Eclipticam: in qua etiam reliqui aspectus suas quantitates distantiæ in ☌ habent accuratas, non autem in quovis alio circulo. Igitur omnes Solis aspectus, in eum circulum cadunt, sub quo ille moveri conspicitur. Nec de hoc ulla est inter Astrologos dissensio.

At de Planetis latitudinem habentibus, maximè dissentiunt. Ptolomeus enim Lib. 1. Quatr. c. ult. vult in Planetarum congressibus corporeis notari latitudines illorum. Ejusq; ratio est, quia non admittit nisi eos congressus, vel ☌, quæ fiunt in media Zodiaci linea, sive Ecliptica, per eundem scilicet utriusque Planetæ latitudinis circulum. Patet autem rationem hanc esse nullam; si quidem admissis Planetarũ congressibus in Sola Ecliptica per eundem utriusq; Planetæ latitudinis circulum, semper tamen superest reddenda ratio, cur eorum latitudines in ipso circulo notandæ sint, quam non reddit ipse Ptolemeus.

Cardanus autem in Commento ad omnes hujus loci difficultates, hoc unum respondet. *Ptolemei sententiam esse, quod omnes ☌ referantur ad Eclipticam, quia tunc dicunt sydera esse juncta, quando linea ducta per polos* (subaudi Eclipticæ) *transit per ambo centra, & tunc dividit Eclipticam: igitur cum sydera illa sunt juncta, ipsa sunt in eodem puncto Eclipticæ.* Hæc ab verbum. Sed quàm erret à mente Ptolemei & veritate Cardanus, hinc constat, quia Ptolemeus præterquam quod vult ☌ fieri in eodem Eclipticæ puncto, hoc est illo latitudinis circulo, vult tamen insuper habendam esse rationem latitudinum Planetarum: ne duo astra in eodem latitudinis circulo, etiam quadrante distantia, dicantur conjuncta, ut sequitur ex Cardani falsa responsione. Itaque pro Ptolemeo, reique veritate nobis dicendum est, in Planetarum congressibus præter concursum in eodem Eclipticæ puncto per eundem latitudinis circulum, ideo debere in ipso circulo animadverti Planetarum latitudines, ne si latitudinum differentiâ à se motuo distent ultra ambas semidiametros, vel corporum suorum, vel orbium suæ virtutis, de quibus infra dicetur, illi perperam conjuncti esse dicantur: veluti dum unus habet maximam latitudinem borealem, alter maximam australem.

Sed major superest difficultas enodanda pro reliquis aspectibus, quos vult etiam Ptolemeus in sola Ecliptica esse spectandos & numerandos à locis Planetarum Eclipticis, sine ulla observatione latitudinis. Cujus hanc rationem affert, quòd radii, verbi gratia, sextilis aspectus ad Terram, vel ad centrum tendentes, ibi concurrant undecunque missi sint, hoc est juxta Cardanum, sive ex Planetarum locis in Ecliptica, sive ex illorum centris, ubicunque ipsi sint extra Eclipticam.

Verùm non sufficit radios ad centrum concurrere, sed requiritur, ut in centro angulum sextilis constituant, qui ex Ptolemeo ipso est 60 graduum, & hoc quidem perpetuò fiet, si ducantur à punctis ⚹ in Ecliptica terminantibus, posito quod Planetarum Ecliptica loca exacto ⚹ distent: at si ducantur à centris Planetarum, magnam præsertim, nomineque diversam latitudinem habentibus, & sextilem in Ecliptica suis latitudinem circulis determinantibus, fiet ad centrum angulus sextili ipso major, ut constat ex triangulis sphæricis. Imò positis duobus astris in eodem latitudinis circulo, cum diversi nominis latitudine 30 graduum, radii ab horum centris in Terram, angulum ⚹ constituent, cùm tamen in Ecliptica nullam configurationem efficiant, sed conjuncti sint. Patet igitur Ptolemei rationem vanam esse, ipsique Ptolemeo in aspectuum loco atq; mensura contrariam, quamvis Cardanus Ptolemei verbis perpetuò mancipatus, illum asserat optimam, & nihilominus fateatur arcum △ sic sumpti in Ecliptica differre 15'. à vero arcu △ sumpti in circulo transeunte per centrum Planetæ. Insuper autem eandem fulcire nitatur altera ratione Physica, quòd nempe vita & reliqua fiat per lumen Solis, & Sol semper sub Ecliptica feratur, ideoque auxilia & detrimenta (hoc est vitæ accidentia) ad illam lineam referri debeant, quæ ratio priore absurdior est. Non enim lux Solis est causa vitæ, sed calor vel influentia Solis: nec hominum accidentia referenda sunt primò & per se ad lineam Solaris itineris, sed ad Solem & reliquos Planetas ac stellas, quibus Solis primò & per se virtutes insunt reales circa hæc Sublunaria, secundariò autem illorum aspectibus ad quemcunque circulum ipsi pertineant.

Præterea si videatur Luna in 2 gradu ♏ cum latitudine boreali 3 graduum, verus illius locus non erit in Ecliptica, sed in puncto circuli suæ latitudinis ubi illa conspicitur: ex quo absurdum esset opinari illam non influere, sed ex Eclipticæ puncto ad quod illa calculo tantùm refertur & in quo ipsa non est, alioquin universa corrueret Astrologia, imò doctrina de agentibus in distans, quæ experientiâ supponit vim agentium distantium ab ipsis fontaliter effluere, & non à locis ubi non sunt. Ipsi autem vero Lunæ loco diametraliter oppositus, à cunctis Astronomis jure censetur Lunæ aspectus oppositus, non etiam cadens in Eclipticam, sed in ipsius latitudinis circuli punctum priori diametraliter oppositum.

Cùm

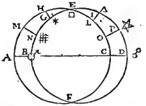
Cùm ergo verus Lunæ locus ejusq; ☍ verè & Physicè cadant extra Eclipticam, hæcque vera loca cum latitudine attendantur in directionibus, non autem eorum correlata in Ecliptica; in qua hæc non aliter sunt, quàm per mentalem calculi reductionem: an non erit absurdum idem non censere de mediis aliis configurationibus, illarumque distãtias proprias à Luna, vel ☍ non metiri in eodem circulo ab ipso Lunæ influentis corpore, ad ejus veram ☍, sed ab inani Eclipticæ puncto ubi illa non est, ad aliud oppositum similiter inane? Constat igitur ex supradictis veros omnes Planetarum aspectus, non esse primo spectandos in Ecliptica, quamvis ad hanc calculi gratiâ reduci queant: & hoc de ☽ ♄ ♃ ♂ ♀ ☿ dictum intelligatur.

Caput VII.

Ioannis Blanchini & Cypriani Leovitii de eadem re sententia, ejusque refutatio.

DUo hi celebres Astrologi fortè attendentes quod naturales effectus causas habeant naturales & veras, non autem calculo fictitias, quales sunt illi aspectus in Ecliptica primariò spectati, vel in Æquatore per rectas aut obliquas ascensiones, ut de aliis Astrologis refert Regiomontanus probl. 31. Tabularũ suarum, circulum maximum imaginati sunt ductum à vero Lunæ loco ad ejus veram ☍, descriptum ex polo sumpto in circulo latitudinis Lunæ: in illoque numerarunt quantitates aspectuum. Quo pacto aspectus □ semper in Eclipticam incidebat, non secus ac si Luna latitudine careret, non autem cæteri: qui proinde longitudinis & latitudinis æquatione indigebant, ut ad Eclipticam reducerentur, vel ascensionis rectæ & declinationis, ut Æquatorem. Atq; hanc Blanchini sententiam, ut naturæ congruentiorem plures Astrologi secuti sunt, inter quos Andreas Argolus celebris Astronomus & Astrologus Italus, ipseque ei standũ esse aliâs opinatus fui, ob efficaciam □ in Eclipticam incidentis: præsertim quòd ex Tabula radiationis aspectuum exposita à Ioan: Schonero celebri Astrologo, Lib. 1. de Iudiciis nativitatum, pateat methodum hanc ipsi Schonero fuisse familiarem; cui etiam adhæret Cardanus Lib. de Jud. genitur. cap. 7, sed re penitiùs introspecta illam deserui, ob rationes infra dicendas. Hanc tamen hic demonstrare lubet, & Tabulam æquationis aspectuum eidem congruam subjungere.

Sit Ecliptica AEC, Planeta ♂ in B, cum latitudine australi AB, sumptoque polo in circulo latitudinis Martis, describatur maximus circulus per ♂, ille transibit per D punctum ♂ diametraliter oppositum cum latitudine boreali CD, ac secabit Eclipticam in E, eruntque EA & EB quadrantes, idenque E □ ♂ in Ecliptica. Quoniam igitur ♂ ☍ & □ ♂ sunt exactè in circulo BED, ergo reliqui aspectus ⋕ ✱ △ & ☆ erunt etiam exactè in ipsomet circulo diviso in 12 partes æquales pro illis aspectibus: absurdum quippe foret ♂ ☍ & □ esse in uno circulo & reliquos in altero. Et posita ♂ latitudine australi AB, aspectus in semicirculo FBE erunt latitudine australes, in reliquo autem semicirculo EDF boreales, & è converso. Et quia in dirigendis significatoribus ad Promissores horum vera loca deduci debent ad circulos positionis ipsorum significatorum ergo si Horoscopus sit dirigendus ad ✱ dextrum ♂ qui est in G, erit ipsius G quærenda longitudo in Ecliptica H, cum latitudine HG hoc modo. Trianguli HGE rectangulo in H, dantur EG 30 graduum, & angulus HEG, vel ejus mensura AB, cognita ♂ latitudo: ergo dabuntur FH pro longitudine, & HG pro latitudine. Ex quibus invenietur ascensio obliqua ipsius G ad latitudinem loci nativitatis, à qua si auferatur ascensio obliqua Horoscopi, restabit directionis arcus, sic de aliis.

Brevius tamen erit uti Tabella infra posita, ex superiore fundamento à nobis olim constructa: in qua ponitur cujusque aspectus latitudo, pro data Planetæ latitudine, cum æquatione longitudinis aspectus ipsius, quâ nempe æquatione habetur vera longitudo aspectus ad Eclipticam reducti.

Planetæ Latitudo		1	2	3	4	5	6	7	8
⋕ ☆	Latitudo	0. 52′	1. 42′	2. 36′	3. 28′	4. 20′	5. 11′	6. 3′	6. 56′
	Æquatio	0. n	0. 1	0. 2	0. 4	n. 6	0. 8	n. 11	0. 16
✱ △	Latitudo	0. 30′	1. 0′	1. 30′	2. 0′	2. 3n′	3. n′	3. 3n′	4. 0
	Æquatin	0. 30′	0. 1.	0. 2	0. 4	0. 6	n. 8	0. 11.	0. 16

Usus Tabellæ.

Latitudo dodectilis & quicuncis est eadem, sicut & æquatio, idemque pro ✱ & △ dicendum est. Ipsa autem æquatio semper additur dodectili & sextili, hoc est 30 & 60 gradibus, & semper subtrahitur △ & ☆ hoc est 120 & 150 gradibus Eclipticæ numeratis ad dextram & sinistram, à vero Planetæ loco in Ecliptica, ut habeatur aspectuum verus in Ecliptica locus emergat, sed notandum quod aspectibus dextris addere est ab eorum in Ecliptica numero detrahere, & vicissim detrahere est addere. In sinistris autem aspectibus contrarium venit intelligendum, ut sit ♀ in 12 gr. 18′ ♋, cum latitudine boreali septem graduum: ejus ✱ sinister erit 12 gr. 29 ♍ cum latitudine boreali 3 gr. 30′. ex superiore Tabella, & ✱ dexter 12 gr. 7′ ♉, cum eadem latitudine: at △ sinister erit 12 gr. 7′ ♏ cum latitudine australi 3 gr. 30′, & △ dexter 12 gr. 29′ ♓ cum eadem latitudine. Idem censeto de ⋕ & ☆ sinistris atque dextris, ex quibus ipsorum ascensiones rectæ, vel obliquæ ex Tabulis directionum Argoli facilè inveniuntur.

Cæterùm Blanchinus ejusque sectatores in eo errant, quòd ejus etiam circulus sit duntaxat fictitius. Nec refert quod describatur ex polo sumpto in

io circulo latitudinis Planetæ: Nam descriptus ex polo sumpto in circulo declinationis ejus, æquè transibit per verum Planetæ locum ejusque oppositum, ac semper secabit Eclipticam, non tamen in punctis à Planetæ loco quadrante distantibus, imò duci queunt innumeri circuli idem efficientes, nec valida ratio afferri potest, cur unus aliis præferatur, nisi per aliquod tertium reale punctum viæ Planetæ determinetur, ad quod ipse Planeta suo motu teodat, vel ab eo recedat.

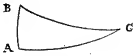
Caput VIII.

Ioannis Regiomontani ea de re sententia, ejusque Refutatio.

Nobis igitur superest discutienda opinio celeberrimi Joannis Regiomontani, quam problemate 31 Tabularum suarum exposuit, reliquis propria duntaxat authoritate, ac fine examine rejectis, quamque pars major Astrologorum his temporibus approbat, utcumque omnes de aspectuum æquatione conquerantur, tum methodis suprapositis, tum hac etiam Regiomontani instituta.

Igitur supponit ipse pro fundamento quamlibet stellā orbiculariter diffundere suum radium tam luminis quàm virtutis occultæ. Cùm autem (inquit) infiniti sint tales radii, efficaciores deprehensi sunt, quorum unus quidem est latus sexanguli æquilateri inscripti circulo, per centrum stellæ transeunti, alius autem latus □, tertius autem latus Trigoni æquilateri: quartus verò diameter ejusdem circuli. Porrò cujusvis stellæ centrum io primi mobilis concavo concipiendum esse censet, quòd in eo concavo vera loca stellarum considerentur. Quibus suppositis, jam ex tali stellæ centro ut polo, imagioatur describi circulos parallelos, quorum alter distat ab ipso polo sextante maximi circuli, alter quadrante, & alter triente: ac ubi primus parallelus secat Eclipticam, ibi per excellentiam vult esse radiatiooem sextilis aspectus; ubi secundus, ibi quadratum; ubi tertius, ibi trinum. Et quia horum aspectuum quantitas nōn est exacta io Ecliptica, si verus Planetæ locus extra Eclipticam versetur, docet per Tabulam illos reducere ad Eclipticam, ac ioveoire quanta sit vera cujusque talium aspectuum quaotitas in ipsa Ecliptica: ipsius vero Tabulæ fundamentum est tale.

Sit arcus Eclipticæ A C, Venus io B, cum latitudine AB 4 graduum, arcus maximi circuli, BC, 60 graduum pro ✱ aspectu secans Eclipticam in C, quæritur arcus A C, quantus sit ille aspectus in Ecliptica numeratus ab A. Invenietur autem 59 graduum 55'. si fiat, ut sinus complementi A B, ad sinum complementi B C, ita Radius ad sinum complementi A C. atque sic de cæteris.

Sed compendiose admodum eruitur ipsa æquatio aspectuum ex Tabula hic posita, quam pro omnibus aspectibus ex eodem fundamento deduximus, ut faciliùs quivis hanc etiam æquatiooem aspectuum experiri queat in Plaoetis.

Planetæ Latitudo		1	2	3	4	5	6	7	8
⚹⚹ ☆	Æquatio	0. 1'	0. 3'	0. 8'	0. 25'	0. 23'	0. 33'	0. 45'	0. 59
✱ △	Æquatio	0. 0	0. 1'	0. 3'	0. 5'.	0. 8'	0. 11'	0. 15'	0. 20'

Æquatio pro ⚹⚹ & ☆ est eadē, non secus ac, pro ✱ & △. Ipsa autem æquatio semper subtrahitur Dodectili & ✱, hoc est 30 & 60 gradibus: & semper additur Trino & ☆ hoc est 120 & 150 gradibus, numeratis ad dextram & sinistram à vero Plaoetæ loco in Ecliptica, ut horum aspectuum verus in Ecliptica locus emergat: sed idem omnino notandum est, quod in Tabella pro æquatione Blancbini.

Sic autem inventis horum aspectuum locis in Ecliptica, Regiomontanus Origanus, cæterique hujus sententiæ sectatores, nullam habent rationem latitudinis aspectuum. At Keplerus Præfatione in Ephemeridem anni 1617, ingenuè fatetur Tabellam illam non sufficerē, ut habeatur arcus Eclipticæ correspondens aspectui, si Planetæ se aspicientes, vel inæquales, vel contrarias latitudines habuerint. Et subjungit, *sed & mihi* (inquit) *opus est admonitione propter aspectus Planetarum inter se, quando magnas obtinent latitudines. Tunc enim fieri potest, ut aspectus, etiam ipse quadratus, longè aliis dicbus incidant in circulo magno per Planetas traducto supputati, quàm si quantitatem aspectus constituamus arcum Eclipticæ interceptum inter binos circulos latitudinum per centra Planetarum traductos.* Hæc Keplerus, qui difficultatem utcuoque tangit equidem, sed non resolvit. Neque bic loquitur de aspectibus omnibus unici Planetæ, & in quem circulum maximum in primo mobili per se cadant.

Cæterum hæc Regiomontani sententia, reliquis mihi videtur absurdior. Primò, quia omnes alicujus Planetæ aspectus, non erunt in eodem circulo maximo, per Planetæ centrum ducto, sed ✱ sinister & △ dexter diametraliter oppositi, erunt in uno circulo maximo ad Eclipticam inclinato, ac transeunte per Planetæ centrum ✱ verò dexter & △ sinister etiam oppositi, erunt in altero. Idemque dicendum de duobus ⚹⚹ & ☆; ambo autem □ erunt adhuc in altero: at ☌ & ☍ erunt in ipsorum singulis. Est autem à natura alienum in quinque diversis circulis maximis duntaxat etiam fictitiis, veros ejusdem Planetæ aspectus constituere. Secundò, Planetarum extra Eclipticam mobilium aspectus, per se non

non cadunt in Eclipticam, ſed in conſequentia & antecedentia projiciuntur à Planetis ipſis, penes ſuum inceſſum atque viam propriam; quæ nec eſt Ecliptica, nec Æquator; ſed alius circulus infra exponendus: ergo eorum latitudinis eſt habenda ratio, ut ſupra Keplerus aſſeruit. Tertiò, ſi Planetæ radius fontalis & influentialis diffunditur orbiculariter ad omne punctum paralleli ex ejus centro deſcripti, & hujus paralleli punctum in Eclipticam incidens, fuerit efficax in directionibus, dum venerit ad circulum poſitionis ſignificatoris, cur non alia ejuſdem paralleli puncta? Quod enim dicitur punctum illud notare in Ecliptica ſextilem per excellentiam, vel □, vel △ potiùs quàm alibi, hoc citra rationem vel experientiam aliorum punctorum fingitur. Nec tamen vitatur abſurdum, quod reliqua illius paralleli puncta, ſaltem paulò minus eſſe quoq; debeant efficacia. Unde Lucius Bellantius quæſt. 9. art. 2, omnium abſurdiſſime cenſuit, aſpectus illos eſſe ſumendos in ſingulis parallelorum punctis, nulla alterius circuli, nec proinde Eclipticæ habita ratione. Atqui talis hypotheſis doctrinam & experientias directionum perverteret, omninoque confunderet, quandoquidem improbat experientia, quod non à quolibet puncto ipſius paralleli, oritur effectus □ ♂ obvianris Horoſcopo. Igitur hæc opinio etiam reſpuenda eſt quippe quæ ut cæteræ priores, à rei natura & Aſtrologiæ principiis ſunt aliena. Singulas autem diſcutere ideo opus eſſe duxi, quòd aſpectus Planetarum, totius Aſtrologiæ partem maximam efficiant, proindeque vera eorum doctrina ſit perneceſſaria.

CAPUT IX.

Quo in circulo maximo, reales Planetarum aſpectus ſecundum rei veritatem concipiendi ſunt.

HAc de re Natura ipſaque Aſtrologiæ principia ſunt conſulenda. Quippe aliam ſuppeditabunt methodum, quam ut ſequitur inveni poſt longa circa rem ipſam ingenii molimina.

Conceditur ab omnibus, vera Planetarum loca ſpectari in primo mobili, atque certum eſt eorum corpora in nos influere ex ſuo vero loco reſpectu noſtri, vel nobis apparente in ipſo Cœlo non autem ex alio. Quamobrem ex ipſo loco Cœlū illud determinabunt Terræ vel nati reſpectu, tam ratione ſui ſitus corporei, quàm ratione aſpectuum, per quos etiam agunt. Hi autem à vero Planetæ loco numerandi ſunt, ut Regiomontanus atque Blanchinus fecêre. Non quidem in diverſis circulis fictitiis, ut Regiomontanus voluit, nec in eodem etiam fictitio, ut Blanchinus; ſed in eodem reali, aut ſaltem penes realem Planetæ viam in primo Cœlo nobis apparentem incedentis, cujus inventio per plures annos meum ingenium acriter exercuit, quòd rem iſtam maximi in Aſtrologia momenti eſſe viderem, idque fateantur Aſtrologi: & tamen Keplero, Regiomontano, ipſique Ptolomeo, qui de correctione aſpectuum locuti ſunt ignota fuerit, quamvis inſignes Aſtronomi extiterint, & Ptolomeus etiam Aſtrologiæ Princeps primarius.

Poſt frequentes autem atq; diuturnas circa rem ipſam ſpeculationes, tandem conſideravi duplicem eſſe cujuſq; Planetæ viam, quippe veram ſeu abſolutam, tum reſpectu noſtri apparentem. Vera eſt illa quam Planeta deſcribit abſolutè in Æthere, corporis ſuo centro, quæque ad primum mobile continuari fingitur, & Planetæ orbita vel excentricus nuncupatur. Apparens autem ea eſt in primo mobili, ſub qua ipſe Planeta reſpectu Terræ, vel à nobis moveri conſpicitur.* In Sole autem vera orbita ad primum mobile continuata coincidit cum nobis apparente, quia Solis orbita vera circa Tellurem ordinata eſt, ſuntque Sol & Tellus ſemper in eodem Eclipticæ plano. Ideoque ſunt idem Eclipticæ circulus, in quo Sol reſpectu noſtri ſemper movetur, & ex eo tam per ſuum corpus quàm per ſuos aſpectus in ipſa exactè definitos induit in Nos experientiâ teſte.

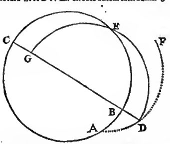
At Saturnus ♃ ♂ ♀ & ☿ ſuas habent veras Orbitas non circa Terram ordinatas ex Copernico & Tychone; ideoq; noſtri reſpectu apparent in Cœlo moveri in lineis non circularibus, ut cuilibet patebit ſi ſuper globo Cœleſti viam illorum deſcribat penes longitudinem atq; latitudinem per totum Zodiacum. Quia tamen orbitæ ♄ ♃ & ♂ Tellurem includunt, idcirco hæ à linea circulari minùs degenerant, ipſique Planetæ in ſua revolutione ſemel tantùm fiunt boreales & auſtrales Eclipticæ: at ♀ & ☿ extra quorum veras Orbitas Tellus exiſtit, deſcribunt Nobis apparenter in Cœlo lineas circa Eclipticam magis irregulares ac tortuoſas, præſertim verò ☿, qui Zodiacum peragrando quinquies aut ſexies fit borealis latitudine, ac totius auſtralis. Conſentiunt autem omnes Aſtrologi experientia edocti, aſpectus eſſe ſumendos in Cœleſti circulo perfecto in quo verus Planetæ locus exiſtit in quo ejus aſpectus per proprias quantitates definiuntur. Ac præterea conſentiunt, quod Planeta reſpectu noſtri agat, non ſolùm ratione ſui veri loci, ſed omnium ſuorum aſpectuum in ipſo circulo maximo definitorum, quamvis Orbitæ ♀ & ☿ Tellurem non ambiant, quippè quòd verus Planetæ locus alia in Cœlo determinet in eodem circulo maximo, pro locis ſuorum aſpectuum, ut diximus cap. 4. Tota autem difficultas conſiſtit in deſignando circulum ipſum, qui ſaltem incedat penes realem Planetæ viam in primo Cœlo Nobis apparentem.

Imprimis autem certum eſt, quod circulus ipſe non ſit Ecliptica, nam pro ♄ ♃ ♂ ♀ ☿, obſervanda eſt in directionibus latitudo corporis Planetæ, ſi aliquam habuerit, ejuſque oppoſitionis, jubente Ptolomeo & experientiâ cogente. Sed nulla afferri valida ratio poteſt, cur Planetæ corpus, ejuſque oppoſitio ſint extra Eclipticam, reliqui verò aſpectus in Ecliptica, ut voluit ipſe Ptolomeus; ſic enim non omnes aſpectus eſſent in Ecliptica, & vel circulus aſpectuum non eſſet exactus circulus, vel duo circuli eſſent admittendi, unus pro corpore & ejus ☍, alter autem nempe Ecliptica pro reliquis aſpectibus ejuſdem Planetæ, quæ ſunt abſurda.

Secundò autem etiam certum eſt, quod circulus ipſe non ſit veræ Planetæ Orbita ex Sole ad primum Cœlum continuata. Quia hæc Orbita quamvis ſit circulus ad Eclipticam inclinatus, tamen angulo conſtanti inclinatur, pro ♄ quidem 2 graduum 32′, pro ♃ 1 grad. 20′, pro ♂ 1 gr. 50′, pro ♀ 3 gr. 22′, & pro ☿ 6 gr. 54′, ex Tabulis Rudolphinis. Atqui veræ latitudines ♄ ♃ ♂ ♀ ☿ frequenter excedunt illas inclinationes, & ♂ excurrit, uſque

usque ad 7 gradus latitudinis. Nam ergo sumi possunt inter Eclipticam & Orbitam veram. Igitur necesse est, ut circuli quem quærimus inclinatio ad Eclipticam, sit vel latitudo Planetæ, eo momento quo ejus inquiruntur aspectus, vel latitudo maxima proximè sequens, vel antecedẽs ipsum momentum, in qua ipse Planeta fit ex ascendente descendens, aut contrà, vel latitudo maxima & ultima, ad quam pertingere potest Planeta, dum versatur in parte boreali vel australi, omnis enim alia methodus à vero Planetæ in Cœlo tramite magis aberrabit, ut in sequentibus patebit objectionibus.

Jam verò primus modus est Blanchini, qui temporeaneam Planetæ latitudinem penes facit mensuram inclinationis circuli aspectuum ad Eclipticam: verbi gratia sit Ecliptica A B E C, Planeta ♂ D, qui in Eclipticæ puncto A caruerit latitudine, factusque sit deinde borealis, ejusque via punctis notata sit A D F. Ex circulo autem latitudinis ♂

per locum ejus D, ducatur circulus DFG pro circulo aspectuum, eo quidem pacto cadet locus □ ♂ in Eclipticæ punctum E, sed patebit ad oculum quod ♂ nullo modo incedat penes hunc circulum, alioquin à D in E continuò accederet ad Eclipticam, cùm è contrario ab ipsa recedat continuò per suam viam apparentem in globo Cœlesti A D F, ergo circulus Blanchini respuendus est, ut à natura alienus.

Secundus modus coincidit cum tertio pro ♂ ♀ & ☿, hi enim Planetæ nunquam fiunt ex ascendentibus descendentes, aut contra, nisi dum adepti sunt maximam latitudinem quam habere possunt, dum fiunt boreales vel australes latitudine, sed continuò crescunt latitudine ad illam usque maximam, ut patet in ipsis etiam Ephemeridibus. Saturnus autem & ♃ quamvis non continuò crescat latitudine, sed sæpe (præsertim Saturnus) retrogredi videantur latitudine, nihilominus redeuntes perguntad illam usque maximam latitudinem suam borealem vel australem, quam in illa sua revolutione adipisci queunt. Ac proinde si circulus aspectuum ille statuatur, cujus inclinatio ad Eclipticam est maxima Planetæ latitudo borealis, vel australis, prout Planeta est in parte boreali, vel australi, ad quam ipse Planeta pertingere potest, hic circulus præ cæteris incedens penes Planetæ viam in Cœlo nobis apparentem, quæ circularis non est, pro vero atque omnium maximè naturali circulo aspectuum habendus est.

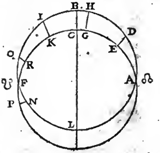
Cæterùm Saturni ♃ ♂ ♀ ☿ ambæ Orbitæ in Cœlo spectatæ, quippe apparens ex Terra, & vera ex Sole continuata, sic se habent, ut quoties Planeta in vera sua Orbita etiam ad Cœlum continuata caret inclinatione juxta Kepleri mentem, estque in suo nodo in ipsa Orbita, tunc idem Planeta caret etiam latitudine in sua apparente Orbita, & aspectuum circulo à Nobis assumpto, estque in eorum nodis. Sed sunt diversa nodorũ loca multis etiam gradibus differentia, non secus ac locus Planetæ excentricus & apparens in Cœlo differunt in Ecliptica: verbi gratia, anno 1647. die 23. Aprilis horâ meridianâ Parisiis, Venus in Tabulis Rudolphinis reperitur vero, vel apparente motu 19 gr. 49'. ♉. sine ulla latitudine: ergo est in intersectione apparentis Orbitæ & Eclipticæ, eaq; boreali. Tunc autem nodus boreus ♀ in sua vera Orbita penes medios motus est 13 gr. 37'. ♊, ideoque amborum differentia est 23 gr. 48'. Præterea maximè differunt nodorum motus in utraque Orbita. Nam in Orbita vera moventur uniformiter admodumque tardè, sed in apparente difformiter longéque citiùs. Tandem inclinatio veræ Orbitæ ad Eclipticam est invariabilis, ut dictum est supra, sed Orbitæ apparentis, est variabilis. Non enim per singulas Planetæ revolutiones eadem est ejus maxima latitudo borealis, vel australis, aut borealis cum australi, sed hæ latitudines fiunt diversæ quoties Planeta transit à parte boreali ad australem. Hæcque omnia respectu Terræ causat translatio ipsorum Planetarum à Sole & parallaxis Orbis.

His præmissis jam tempestivum foret ostendere, quomodo hic circulus pro ♄ ♃ ♂ ♀ ☿ traducendus sit in primo mobili, & aspectus in eo designandi.

Primùm ergo latitudo maxima quam Planeta adipisci potest in parte boreali, vel australi in qua ipse versatur, sumatur pro inclinatione circuli aspectuum ad Eclipticam, eo ipso tempore.

Secundò, per inclinationem illam, & datam ejusdem Planetæ veram latitudinem ipsomet tempore, inveniatur locus inter sectiones ipsius circuli & Eclipticæ ad idem tempus, sequente methodo.

Anno 1647, mense, die, & horâ suprapositis, Venus erat in 19 gradu 49'. ♉, sine ulla latitudine, proindeque in suo apparente nodo; inde autem nota est in sua apparente Orbita, quousque obtinuit maximam latitudinem borealem 1 gradus 47'. Sumatur igitur hæc latitudo pro inclinatione circuli aspectuum ad Eclipticam, quæ in apposita Figura sit A E C, & circulus aspectuum

ince-

incedens penes viam apparentem ♀ sit A D B, eorumque intersectio vel nodus boreus A, ex quo ♀ mota esse concipitur, latitudine continuò crescens, quousque sit in B maxima sua latitudine boreali 1 grad. 47'. sit autem ♀ in ipsius circuli puncto D, cum latitudine boreali D E, 1 gradus 10'. qualem obtinet die 22. Maji horâ meridiana Parisiis in 25 gradu 15'. ♊. Jam ex datis BC & DE inveniatur priùs Eclipticæ arcus AE, dicendo. Ut tangens BC, ad tangentem DE, ita sinus totus A C, ad sinum A E: reperieturque A E 40 graduum 52'. Qui detracti ex loco ♀ in Ecliptica 2. sign. 25 grad. 15', relinquunt 1 sign. 14 grad. 24'. hoc est 14 gr. 24' ♉ pro loco nodi borei A, in quo contingit intersectio circuli aspectuum ipso tempore; qui locus notandus est, tum ejus oppositus 14 grad. 24' ♏, pro loco nodi austrini.

Post hæc inveniatur A D dicendo. Ut sinus B C ad sinum DE, ita radius vel sinus AB, ad sinum AD 40 grad. 52'. qui est arcus circuli aspectuum, consors arcui Eclipticæ A E, designans locum ♀ in ipso circulo, ejusque distantiam à nodo A.

Jam ab ipso D loco ♀ in aspectuum circulo, vel apparente Orbita, hoc est 40 gr. 52'. distantiæ à ☊, vel nodo A, numerentur omnes ejus aspectus exacti in ipso circulo, dando scilicet dodectili 30 gradus, sextili 60, quadrato 90, &c: sitque ejus dodectilis sinister in H, cujus oporteat invenire longitudinem & latitudinem. Additis igitur AD 40 gradibus 52'. & DH 30 gradibus, fient 70 gradus, 52', pro A H. Ideoque fiat, ut sinus totus A B ad sin. AH 70 grad. 52'; ita sinus BC, 1 grad. 47', ad sin. G H 1 gr. 41'. quæ erit latitudo borealis ascendens ipsius ⋕ desinentis in Eclipticæ puncto G, utque sciatur illud punctum, vel arcus Eclipticæ A G, fiat ut tangens B C, ad tang. GH: ita sinus totus AC, ad sin. AG 70 grad. 44', sive 2 sign. 10 grad. 44', quibus si addatur locus nodi A, 1 sig. 14 gr. 24'. fient 3 signa 25 gradus 8', vel 25 gradus 8. Cancri pro vero loco ipsius ⋕ in Ecliptica.

Ad inveniendum □ sinistrum ♀, ipsi D hoc est 40 gradibus 52' addantur 90, fientque 130 gradus 52', pro arcu A D I, qui detracti ex semicirculo ABF, relinquunt 49 grad. 8'. pro FI; ideoque fiat, ut sinus totus FB, ad sin. FI. ita sinus BC, ad sin. IK, & prodibunt 1 grad. 21', pro IK latitudine boreali descendente ipsius □, desinentis in Eclipticæ puncto K. Utq; sciatur illud punctum, vel arcus Eclipticæ FK, fiat ut tangens BC, ad tang. IK, ita sinus totus FC ad sinum FK. Et prodibunt 49 grad. 12', pro FK, sive 1 sig. 19 gr. 12'. quæ ablata ex loco nodi austrini F, 7 sign. 14 gr. 24', relinquentur 5 signa 25 grad. 9'. hoc est 25 gr. 9'. ♍, pro vero loco ipsius □ in Ecliptica.

Invenietur quincunx sinister, si loco □ 1 addantur consequenter 60 gradus, desinetq; in puncto N; ideoq; si ex 60 gradibus auferantur 49 grad. 8'. pro FI, relinquentur 10 gradus 55'. pro FN. Ideoque fiat, ut sinus totus F L ad sin. FN: ita sinus ML, vel BC, ad sin. NP, & prodibunt 0 grad. 20'. pro N P. latitudine meridionali descendente ipsius ☆ desinentis in Eclipticæ puncto P. utque sciatur arcus FP, fiat ut tangens LM ad tangentem N P. ita sinus totus F M ad sinum F P 10 grad. 46'. quæ si addantur loco nodi F 12 grad. 24' ♏, fient 25 grad. 10' ♏, pro loco ipsius ☆.

Atque sic de omnibus aliis pro ♄ ♃ ♂ ☿. Inventis autem, ut suprà aspectibus sinistris, dextri illis diametraliter opponuntur, cum latitudinibus pro oppositis æqualibus, sed oppositæ denominationis, scilicet ⋕ sinister opponitur ☆ dextro, ✶ sinister △ dextro, □ sinister □ dextro; △ sinister ✶ dextro & ☆, sinister ⋕ dextro; ut proinde tantùm necesse sit invenire sinistros, aut dextros. Dabimus autem egregiam Tabulam Libro 22. cujus ope ipsi aspectus cum sua longitudine & latitudine facillime invenientur, hæc enim methodus Doctores tantùm & Theoriæ cupidos decet.

Quoniam verò ad inveniendum in Ecliptica verum locum cujusvis aspectus, Eclipticæ arcus primò inventus addi, vel detrahi debet loco veri nodi, qui vero Planetæ loco in Ecliptica vicinior est, scietur an ipse nodus sit ☊, vel ☋ Planetæ, ut sequitur. Dum Planetæ vera latitudo est septentrionalis & subsequenter crescit, Planeta discedit à suo vero nodo boreali & vadit ad limitem boreum: si decrescit, Planeta discedit à limite boreo & vadit ad ☋. Dum autem Planetæ latitudo vera australis est & consequenter crescit, Planeta discedit à ☋, & vadit ad limitem australem, si decrescit, discedit à limite, & vadit ad ☊. Atque hoc perpetuò verum est pro ♂ ♀ ☿ ☽, non autem pro ♄ & ♃: itaque generaliter, si Planeta in parte boreali, nondum attigit maximam latitudinem borealem, præcedit illum ☊, si præteriit, sequitur ☋. Idemque censeto de Planeta in parte australi. Dum autem ☊, vel ☋ præcedit, aufer arcum primò inventum (qui est distantia Planetæ & nodi in Ecliptica) ab ipso Planeta, & relinquetur nodi locus in Ecliptica: si autem ☊, vel ☋ sequatur, adde ipsam distantiam loco Planetæ, ut habeas nodum.

Contra istam verò doctrinam nonnulla objici queunt, ex quorum solutione ipsa firmius stabilietur. Ac primò, quod Planeta non moveatur in assumpto circulo aspectuum, ut Sol in Ecliptica circulo aspectuum Solis: proindeque circulus ipse sit etiam fictitius, ut circuli Blanchini & Regiomontani.

Respondeo. Nullum saltem esse alium circulum, qui juxta apparentem in Cœlo Planetæ viam accuratius incedat, præsertim pro ♄ ♃ ♂, à qua circuli Blanchini & Regiomontani prorsus aberrant: ideoque præ cæteris circulum à Nobis assumptum esse eligendum, ut magis naturalem atque realem, quandoquidem Planetæ via in Cœlo apparens, non est circularis, aspectus autem in exacto circulo esse ponuntur ab Astrologis, experientiâ coactis.

Objicitur secundo. Per hanc methodum verum Planetæ nodum in Cœlo non solum plures gradus, sed plura etiam signa in anno apparenter percurrere, cum tamen medius motus ejusdem nodi saltem pro ♄ ♃ ♂ ♀ ☿ ne quidem sit 2'. quolibet anno. Ergo motus ille apparens fictitius est.

At respondeo. Id non fingi, sed etiam realiter accidere. Nam verbi gratiâ, anno 1647. die 23. Aprilis, ♀ carens latitudine est in 19 grad. 49'. ♉, & suo vero nodo boreali ex Tabulis Rudolphinis: die autem 13. Augusti est in 3 gradu 5'. ♒ suo vero nodo australi. ideoque borealis tunc debet esse in 3 gradu 5'. ♈, sicque à die 23. Aprilis ad 13. Augusti, retrocessit 1 signo 16 grad. 44'.

Die

Die autem 4. Decembris ejusdem anni, rursus eadem ♀ carens latitudine est in 8 gradu 2′. ♐ suo vero nodo boreali, cùm tamen ipse nodus fuisset in 19 gradu 49′. ♉, sicque à 23. Aprilis ad 4. Decembris, verus seu apparens nodus boreus ♀ retrocessit 5 signis 21 gradib. 47′. Ac in summa quantùm in figura suprapofita motus longitudinis ♀, ab A suo vero ☊ usque ad C ubi ejus latitudo fit maxima deficit à quadrante, vel 90 gradibus, tantundem ipse verus nodus A retrocedit apparenter in antecedentia, propter translationē horum Planetarum à Sole & parallaxin Orbis. Neq; id solummodo verum est de ipso quadrante AC, sed de arcubus AE & AG, dum verus motus longitudinis ♀ deficit à quantitate ipsorum arcuum.

Objicietur tertio. Quod inclinatio viæ Planetariæ apparentis in Cœlo nunquam est eadem, sed continuò variatur, alioquin esset circulus perfectus: ergo maxima apparens latitudo sumi nequit pro constanti inclinatione circuli aspectuum ad Eclipticam, quandiu Planeta movetur à suo nodo ad illam maximā latitudinem, vel ab hac ad illum.

Sed respondeo. Quod cùm circulus aspectuum supradictus, & via Planetæ apparens in Cœlo hoc commune habeant, quod per utramque lineam Planeta tendit à suo vero nodo ad maximam latitudinem supradictam, vel inde recedit, differentia in longitudine & latitudine aspectuum ex illa variatione orta, ut plurimùm insensibilis est, saltem in eodem semicirculo boreali vel australi quem Planeta percurrat, quique solus attenditur, quòd alter ex determinatione sit ei continuus, unicum nempe circulum perfectum efficientes.

Objicitur quarto. Methodum istam non posse perpetuò deservire pro ♄ ♃ ♂ ♀ ☿. Nam cùm Planeta latitudine caret, existens in suo vero nodo, quis nam erit circulus aspectuum? Numquid Ecliptica? sed Planeta non movetur in Ecliptica, vel penes ejus incessum. Nunquid alius circulus? sed quænam erit ejus inclinatio ad Eclipticam? An maxima latitudo borealis? An maxima australis? Inter se differentes quandoq; pluribus gradibus?

Respondeo. Quod etsi Planeta sit verè in suo nodo carens latitudine, tamen certum est, quod verè movetur respectu nostri in sua apparente Orbita ad Eclipticam inclinata. Ideoq; circulus aspectuum ille semper erit, qui secundum viam illam apparentem incedit. Ejus autem inclinatio erit latitudo maxima à qua ipse Planeta discessit, atque decrevit usque ad ipsum nodum in quem desiit Planetæ latitudo, & non latitudo maxima sequēs, ad quam vadet, quia ipsam nondum inchoavit. Hæcque Objectio fieri potest pro quocunque altero aspectuum circulo incedente penes viam Planetæ apparentem in Cœlo, qualiscunque sumatur ejus inclinatio ex parte boreæ vel austri.

Objicitur quinto. Probabilius videri, quod circulus aspectuum traducendus sit per verum Planetæ locum atque nodos veræ suæ Orbitæ, reductos ad Eclipticam primi Cœli per parallaxin Orbis. Sic enim datis vero loco Planetæ penes longitudinem atque latitudinem, nec non vero loco sui nodi, dabitur inclinatio circuli aspectuum peculiaris & congrua cuilibet tempori sumpto. Quod quidem rationi congruentius esse videtur, quam sumere maximam apparentem latitudinem Planetæ, pro constanti inclinatione circuli aspectuum, quamdiu Planeta movetur à suo nodo ad illam maximam latitudinem, vel ab hac ad illam.

Respondeo, illud quidem primo intuitu videri probabilius; & in hac methodo me delusum fuisse, donec reperi inclinationem circuli aspectuum ♂ ad Eclipticam excurrere usque ad 12 gradus; quod nimis exorbitat à maxima latitudine ♂ quæ nunquam excedit 8 gradus. Et verum ♀ aut ☿ locum in Ecliptica (dum si Planetæ peragrant inferiorem veræ suæ Orbitæ partem) coincidere quandoque cum vero loco nodi ipsorum: & tamen sic ♀ & ☿ obtinere latitudinem etiam plurium graduum, quod fieri nequit, aut latitudinem eorum æquari ipsorum distantiæ à vero nodo, quod 90 graduum inclinationem argueret circuli aspectuum ad Eclipticam, & longè magis exorbitat à latitudine vera ♀ aut ☿. igitur si circuli nimis aberrant ab incessu apparentis in Cœlo viæ Planetæ, ac proinde superest tantùm Nobis sumendus circulus à Nobis expositus, qui præ cæteris illum sequitur incessum, & nunquam excedit maximam Planetæ latitudinem, quamvis pro ♄ & ♃ utraque methodus sine magno errore usurpari queat indiscriminatim.

Quod verò ad Lunam spectat circa Tellurem ordinatam, ipsa etiam duplicem admittit Orbitam quippe veram quam sui corporis centro verè describit circa Terram, quæque vocatur excentricus solutus à Keplero, inclinatus ad Eclipticam angulo constanti 5 graduum, tum apparentem, in qua ad primum mobile continuata moveri conspicitur respectu nostri, ac pati anomalias menstruas, unde ejus longitudo & latitudo variantur. Et vocatur hæc apparens Orbita excentricus menstruus, libratilis circa solutum, ac inclinatus ad ipsum angulo per librationem variabili, sed non excedente 19′. ex Tychone & Keplero. In hac autem Orbitâ semper sumitur verus Lunæ locus respectu centri Terræ penes longitudinem & latitudinem, nec non verus locus nodi ejus borealis, hæcque ponuntur in Ephemeridibus.

Quoniam verò inclinatio apparentis Orbitæ seu viæ Lunaris in Cœlo, continuò variatur per librationem illam, hinc fit ut via ipsa non sit perfectus circulus, ut accidit in ♄ ♃ ♂ ♀ ☿, sed à circulo nonnihil differens, ferè tamen insensibiliter. Ac proinde latitudo maxima quam Luna adipisci potest in parte boreali vel australi, quam percurrit, multò accuratiùs sumi potest pro inclinatione circuli aspectuum, qui ferè idem est cum illa libratili Orbita: & aspectuum loca projici à verò Lunæ loco, ut factum est pro ♄ ♃ ♂ ♀ ☿: sicq; pro omnibus istis Planetis erit una eademque methodus, quod eam adhuc ampliùs commendat, & cujus veritas in Lunæ aspectibus præcipuè elucescet, quòd horum circulus & Lunæ apparens Orbita ferè coincidant.

Imò quoniam in Ephemeridibus Lunæ, ponitur locus nodi borei ad dies singulos, brevior erit methodus pro Luna, si ex locis Lunæ & nodi vicinioris ad idem momentum supputatis, auferatur antecedens à consequente, & relinquetur distantia Lunæ ab ipso nodo. Deinde fiat, ut sinus ipsius distantiæ ad sinum totum, sic tangens veræ latitudinis Lunæ, ad tangentem maximæ latitudinis, vel inclinationis apparentis Orbitæ Lunaris ad Eclipticam ipso tempore, quæ inclinatio erit mensura anguli A in suprapofita figura, nonnihil tamen variabilis in singulis Lunæ revolutionibus propter librationem, sed absque errore sensibili pro aspectibus, tandemque

fiat

fiat (posita Lunâ in D) ut sinus BC ad sinum DE, ita sinus totus ad sinum A D, & habebitur Lunæ locus D in Orbita apparente, vel aspectuum circulo, unde projicientur aspectus, ut factum est pro ♄ ♃ ♂ ♀ ☿. Et hæc methodus à suprapositа vix sensibiliter differt pro correctione aspectuum Lunæ.

Supradictis omnibus sic à nobis ratione stabilitis & experientiâ comprobatis, tandem fortuito incidens in Cardani Aphorismos 30.31.& 32. Sectionis primæ, quos antea pluries legeram nec intelligere potueram ob sermonis brevitatem & verborum ambiguitatem in re adeò difficili: suspicari cœpi, Cardanum subolfecisse circulum aspectuum à me expositum, quamvis nonnulla dicat ab ipso circulo aliena. In cæteris vero mentem suam tam malè explicet, ut quid sibi velit ignoretur. An autem subolfecerit ac indicaverit, Lector peritus ex jam dicendis judicet.

Itaque Aphor. 30. ait. *Est etiam vero simile, ut quilibet Planeta dirigatur per lineam in qua defertur, ut Sol per Eclipticam: & reliqui omnes per circulum suæ latitudinis. Et sic inveniemus fixas, quibus occurrunt secundum corpus. Nam directio loci semper est per partes Eclipticæ.*

Hic dum ait. *Est vero simile*: patet quod illud non afferat, sed de eo dubitet. Dum ait. *Ut quilibet Planeta dirigatur per lineam per quam defertur*. Ipsa linea potest intelligi tam de vera Orbita, quàm de nobis apparente, nec distinctionem appofuit. Adde quod circulus à nobis assumptus, neutra est ipsarum linearum, & apparens Orbita non est circulus. Dum ait. *Et reliqui omnes per circulum suæ latitudinis*; seipsum & Lectoris ingenium confundit. Nam si quilibet Planeta dirigendus est per lineam per quam defertur, quinam sunt omnes reliqui Planetæ? Et dum ait. *Hos esse dirigendos per circulum suæ latitudinis*. Constat in Astronomia, quod circulus latitudinis Planetæ, est ille qui à polo Eclipticæ per Planetæ centrum descendit ad angulos rectos in Eclipticam. Talis autem non est circulus à nobis suprapositus. Denique dum ait. *Et sic inveniemus fixas quibus occurrunt secundum corpus: nam directio loci semper est per partes Eclipticæ.* Duplicem innuit Planetæ directionem, unam per corpus in linea per quam defertur: vel (ut vocat) in circulo suæ latitudinis: & alteram per ejus locum in Ecliptica, quem vult dirigi per partes Eclipticæ. Sed hæc directio contrariatur menti Ptolemei, qui vult in directionibus habendam esse rationem latitudinis Planetæ dirigendi, & dirigens per horaria tempora, dirigit per Æquatoris partes: & contrariatur etiam rationi, non enim Planeta dirigendus est ex loco in quo verè non est: at verè non est in Ecliptica, sed tantùm reductivè si latitudinem habuerit. In altera autem directione nihil occurrit diversum à methodis Blanchini & Regiomontani pro occursu fixarũ; nam omnis fixa declinationis ejusdem cum dirigendo Planeta, potest huic occurrere juxta methodos ipsas.

Aphorismo 31. ait. *Cùm igitur ita sit, convenit etiam, ut radii omnes, eodem modo in illo circulo sumantur.* Et hoc quidem verum est, si intelligat, quod radii omnes sumantur in circulo à nobis exposito, ut sumuntur pro Sole in Ecliptica. Cùm autem consequenter ait; *quare oppositi Solis cum modo Blanchini conveniunt.* Rursus seipsum & Lectoris ingenium confundit. Quid enim per Soli oppositos intelligere potest quam ♄ ♃ & ♂, qui à nobis videntur oppositi Soli, non autem ♀ & ☿? Atqui in nostra methodo neque ♄ ♃ & ♂ neque ♀ & ☿ pro aspectibus conveniunt cum Blanchini methodo, in qua aspectus semper cadit in Eclipticam, ut fit etiam in modo Regiomontani. Quod si tantum, velit intelligi de ipsorum Planetarum aspectu opposito, ergo frustra addidit Soli: nam in methodo tam Ptolemei quàm Regiomontani, oppositus aspectus cadit in idem Cœli punctum cum methodo Blanchini atque nostra.

Et dum postea dicit. *Oportet scire maximas Planetarum latitudines*: intelligit quas ipsi possunt habere simpliciter ex parte Boreæ, vel Austri, & quas Cardanus ipse tradit, non tamen exactas. Nimirũ pro ♄ 3 grad. 5'. pro ♃ 2 grad. 8'. pro ♂ 7 grad. 7. pro ♀ 7 grad. 22': & pro ☿ 4 grad. 5'. Dumque persequitur. *Et scire loca in quibus circulus latitudinis eo tempore Eclipticam secat.* Hoc quidem scire oportet de circulo à me assumpto, sed hic non est latitudinis circulus, ut supra dictum est. Dumque pergit, *inde quærere radiationes.* Dubium relinquitur an radiationes, sive aspectus sumendi sint in Ecliptica à puncto in quo secatur à Planetæ circulo propriè dicto, an vero sumendi sint in circulo à nobis exposito, & numerandi à puncto in quo circulus ipse Eclipticam secat, quorum tamen neutrum in nostra methodo faciendum est. Sed numerandi sunt in circulo à nobis exposito, incipiendo ab ipso Planetæ corpore, quamvis Eclipticæ puncto sectionis, sive nodo nobis cognito utamur, ad inveniendas, sive determinandas singulorum aspectuum longitudines in Ecliptica, ut superiùs patuit.

Tandem Aphor. 32 ait. *Oportet autem non simpliciter sumere maximam latitudinem, sed illam quæ tunc maxima est, cum Planeta in eo circulo fertur.* Jam Cardanus nobis omnino favere videtur. Nam pro inclinatione circuli aspectuum ad Eclipticam, sumo maximam latitudinem quam Planeta habere potest, vel habuit in semicirculo boreali, vel australi quem percurrit, vel in parte boreali, vel australi in qua versatur.

Si quis ergo negare voluerit, Cardanum in illis tribus Aphorismis methodum à me traditam intellexisse; id ipsi liceat ob superiùs dicta in expositione ipsorum Aphorismorum. Si quis autem contrarium asseveret, saltem inde confirmabitur nostra methodus, cujus ipse intricatam & confusam Cardani mentem explicavi, quod nec ipse, nec alius fecit hactenus.

Interim verò certum est, quod Cardanus ipse, nec docuit modum, ipsam methodum ad praxim reducendi, forsan difficultate rei territus, nec ipse eâ unquam usus est, sed saltem methodo Blanchini quam commendat & ex professo docet Lib. de Judic. genitur. cap. 47. Nec ullus Astrologus à tempore Cardani huc usque nostram docuit, vel usurpavit, utcunque Origanus, Argolus & cæteri recentiores qui de aspectuum correctione locuti sunt, Aphorismos supradictos legerint ac relegerint, sicut & Ego, qui ante meum conceptum nihil in ipsis intellexi, nec de illis cogitavi, nec adhuc affirmare ausim, quid Cardanus in ipsis intellexerit. Quidquid ergo singulis circumspectis potuimus in re tanti momenti, adeò difficili, quæque

sola superesse videbatur desideranda in Astrologia nostra; id Lector benevolus grato aoimo excipiat, vel me quoque applaudente meliora tradat. Sed monemus ad rem hanc utendum esse Ephemeridibus optimis, in quibus rectè ponãtur veræ loogitudines ac præsertim latitudines Planetarum, si Astronomia à Nobis fundamentalitet restituta tandem, aliquando Ephemerides tales suppediraverit: in quibus annorum singulorum initio, saltem pro ♄ ♃ & ♂, ponatur maxima eorum latitudo, in semicirculo boreali, vel australi quem percurrunt: & quo tempore præcesserit, aut secutura sit, ne hæc quærere sit nimis tædiosum præsertim pro ♄, qui in eodem semicirculo circiter duodecies fit ascendens latitudine & toties descendens, spatio annorum ferè 15. Quanti autem intersit Ephemerides, vel Tabulas exactas habere ad istam praxim, sufficienter conjiciet ille qui latitudines ♄ ♃ ♂ ♀ & ☿ in Tabulis Prutenicis, Lansbergianis & Rudolphinis frequenter uno gradu inter se differre animadvertet.

Caput X.

De aspectuum natura benefica & malefica; & quæ sit utriusque causa. Tum qui aspectus benefici & malefici.

Hic non inquirimus an aspectuum Astrologicorum alii sint naturâ sua benefici, alii malefici. Hoc enim experieotiâ quotidianâ apud Astrologos comprobatum receptumque supponimus. Indeque sequitur nec omnes esse beneficos, nec omnes maleficos: superest ergo determinandum quinam sint benefici, qui malefici, & unde tam hi quàm illi hoc habeant. Quo certè oihil hactenus occurrit mihi in Astrologia difficilius abstrusiusque: etsi enim hac de re variæ sint Astrologorum sententiæ, nulla tamen sibi coostat, nec Mihi, vel suo Authori satisfacit. Sed singulæ io absurda labuntur.

Primò enim Ptolemeus cap. 11. Lib. 1. Quatrip. beneficam △ & ✱ naturam refert ad cognationem, sive convenientiam signorum in quæ cadunt tales aspectus. Maleficam verò naturam ☍ & □ ad contrarietatem signorum in quæ cadunt isti: de natura autem ☌ ⋕ & ☆ nihil dicit.

At quod erronea sit hæc opinio inde constat, quia omnes ☍ signis nou minùs inter se conveniunt quàm ✱: siquidem tam hi quàm illæ sunt inter signa ejusdem sexus & conditionis; imò symbola in qualitatibus activis, dissymbola in passivis: unde sequeretur utrumque aspectum esse beneficum, aut utrumque maleficum, cujus contrarium Ptolemeus ipsemet asserit.

Cardanus autem in Commento aliter Philosophatur. Ait enim: quæ maximè distant in unoquoque genere sunt contraria, ideoque maximè disconveniunt: signa autem opposita sunt maximè distantia, quippe per totam diametrum: igitur maximè disconveniunt. Quod (inquam) etsi concedatur in ratione distantiæ, tamen dum inde deducit Cardanus quadrato disjuncta minùs disconvenire quàm opposita, quia minor est contrarietas inter quadrata; scilicet sexus & naturæ: id planè absurdũ est. Nam comparatio quoad convenientiam & disconvenientiam debet fieri io rebus ejusdem generis, non autem diversi, quales sunt differentia linearis duorum signorum & horum sexua atq; natura. His adde quod signa opposita sunt semper ejusdem sexus symbolaque in natura activa, proindeque falsum est maximè disconvenire, nisi io ratione distantiæ, ut superiùs dictum est. E contra verò etsi quadrata minùs disconveniant ratione distantiæ: magis tamen inter se disconveniunt ratione sexus & naturæ quàm opposita. Denique benefici aut malefici aspectus rationem peti non posse à majore aut minore distantia, hinc etiam probatur evidenter. Nam si maximè distans ut sic, fuerit maleficiis; ergo minimè distans, ut omnis conjunctio erit per se benefica: & Trinus per se pejor quadrato, quæ sunt absurda. Vana est igitur etiam hic Cardani ratiocinatio.

Pontanus Lib. 1. de reb. Cœlest. signorum sexu & naturâ relictis speculatur modum quo lineæ pro aspectu ad Mundi centrum concurrunt. Aitque in ☍, radios sibi per eandem lineam diametralem violenter obviantes & observantes discordias ac inimicitias excitare, indeque aspectum hunc noxium & hostilem esse. Radios autem quadrangulares, etsi adversis frontibus sibi non occurrant, tamẽ quia per angulum rectum sese percutiunt, neuterque alteri cedere vult, contentiones suscitare: ideoque hanc quoque irradiationem esse minacem. At radios triangulares & sexangulares neutro modo sese interturbare, sed velut socios se miscere, ac veluti in unam aciem simul procedere. Unde utraque irradiatio benevola censetur.

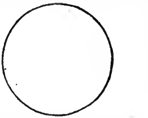
Verùm nec satisfacit etiam sententia hæc. Primò, quia licet tolerari posset inter duos Planetas oppositos, vel quadratos, quorum ambo radii sunt quodammodo corporei, diversæque naturæ fontalis, non tamen potest inter aspectus simplices ab unico Planeta, qui fiunt à duobus radiis ejusdem naturæ fontalis, quales sunt radius corporis ♂, & radius loci ♃ ♂, quique ambo oon sunt corporei, sed unus spiritalis, ut dictum est cap 4. violentus enim occursus & percussio cohibens, aut cedere recusans, datur duotaxat inter corporea, etiam magis quàm influentiarum radii. Secundò, quia etsi de ⋕ & ✱ etiam concederetur, illos sese velut socios miscere, ac veluti in unam aciem simul procedere, quòd nempe angulos acutos in centro cum fontali radio efficientes, in eandem videantur tendere plagam cum ipso fontali, tamen id non esset de △ concedendum. Nam △ radii tendunt in plagas oppositas sibi occursantes angulo obtuso, ac fortiores, quàm sit □ angulus: unde radius qui cum fontali △ constituit, magis ad naturam ☍ videtur illa de causa accedere quàm □ radius. Respuenda igitur est etiam hæc Pontani sententia.

Denique quod bonitas vel malignitas ipsorum aspectuum, peti non posse videatur à rationibus harmonicis, sic probatur. Nam ratio duodecim ad sex coostituit diapason gratissimam consonantiarum. Cur ergo propria est oppositioni, aspectuum pessimo? Deinde singulorum aspectuum rationes, consonantias efficiunt. Cur ergo aspectuum alii malefici, alii benefici? Præterea si ratio duodecim ad sea sit ex se malefica, cur suavissimam auribus efficit consonantiam? Et cur non semper & ubique malefica? Si autem non sit ex se malefica (quod necessariò fatendum est) cur & unde malefica erit in Zodiaco, ubi duntaxat reperitur horum aspectuum natura, quandoquidem illa maleficentia ex signis deduci nequit, nisi ✱ aspectus contra experientiam ex se maleficus etiam pronuncietur.

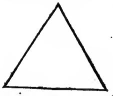
Quæ-

Quæcunque igitur hac in re Physica sunt, attenta mente introspectis, nec satisfacientibus, non modò patet summa illius difficultas nobis derelicta, sed cogor asserere ejus causam quid habere Metaphysicum, nec mirum, quòd scilicet geocratio aspectuum per determinationem cap.4. expositam, & modus agendi Planetarum per suos aspectus, nihil simile habeat in natura, omnesque alios naturæ modos agendi transcendat. Quamobrem intellectu ad Metaphysica sublevato, conabimur rationem meditari, quæ si pro aspectibus omnibus sibi constiterit, nec à Deo & hominum satis aliena fuerit, saltem pro verisimillima poterit accipi, dum subtiliora ingenia veriorem inquirere tentabunt: ne hac in parte cæterorum duntaxat Astrologorum sententias refellere, & difficultate territi, nihil novi dicere videamur.

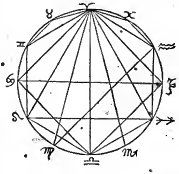
Quoniam igitur aspectuum naturas Deus in solo Zodiaci circulo vel Zona explicavit; idcirco natura circuli primò nobis occurrit contemplanda. Quamvis ergo simplices rerum essentiæ, simplicem Dei naturam quantùm licet in creatis perfectissimè repræsentent: ideoque Deus in rerum essentiis velut in proprio solio residere dicatur à mysticis Theologis, tamen hoc præ cæteris habet circulus, ut eandem naturam non solùm menti, sed etiam sensui mirabiliter exponat. Circulus enim est figurarum omnium prima, simplicissima, sibi undequaque simillima, principii atque finis nescia, omnium capacissima atque innumeris proprietatibus fœcundissima, ex se omnium maximè cognoscibilis, sed à nobis omnium minimè comprehensibilis, ut testatur tamdiu quæsita & adhuc ignota Circuli quadratura. Atque hæc omnia vera sunt de ipsa Divinitatis natura, quæ est primum omnium rerum principium, in qua est summa simplicitas, summa unitas, summa infinitas, summa capacitas atque fœcunditas, utpote in qua sunt tres Personæ Divinæ & omnia creata & creabilia, quoad existentiam maximè cognoscibilis, sed quoad essentiam omni creaturæ incomprehensibilis.

Jam verò si Triangulus describatur rectilineus, æquilaterus, prima etiam figurarum rectilinearum, hic Personarum Divinarum Trinitatem in unitate naturæ, præ cæteris cunctis excogitabilibus mirabiliter exponit. Ut enim tria latera, vel tres anguli ipsius trianguli, sunt inter se maximè æquales, attamen cum numerica inter se distinctione, idem etiam in Personis Divinis reperitur: utque tria latera, vel tres anguli, unum numero sunt triangulum, unoque dempto desinit esse natura trianguli, sic tres Personæ Divinæ sunt unus numero Deus, unaque dempta desiot esse Deus, alioquin nec se cognosceret, nec amaret: neque id dici potest de quavis altera figura rectilinea, quæ vel latera habet inæqualia, vel numero Personas Divinas excedentia. Adde quod triangulus æquilaterus, hoc solus admiratione dignum habeat, quomodocunque in Zodiaco describatur, ejus anguli semper incidant in loca ejusdem omnino naturæ, sexus & conditionis, quod est amoris maximum & peculiare symbolum. Quæ igitur illæ figuræ ex curvilineis & rectilineis primæ & simplicissimæ, jure Deo sacræ sunt, & characteres creati, circulus quidem, boni simplicis ac infiniti. Triangulus verò emanationis, unionis atque amoris.

His præmissis jam certum est, quod ut Deus omnia in se complectitur, sic primum Cœlum quod est prima causa Physica, cujus Deus ipse exemplar est, continet tum localiter omnia corpora, tum eminenter res omnes generabiles & corruptibiles earumque fata: ideoque est quasi liber fatorum rerum generabilium, factus ad exemplar Præscientiæ, ac Providentiæ Dei in res generabiles, præsertim verò homines, quod quotidianâ Astrologorum experientiâ confirmatur in genituris. Cùm autem Zodiacus sit illius Cœli pars efficacissima, in qua Planetæ perpetuis motibus ac syzygiis fata illa nectunt atque dispensant: ergo sit Zodiacus circulus hic appositus ♈ ♉ ♊ &c: quo diviso in 12 partes æquales pro 12 aspectibus, sumptoque puncto quovis ♈ pro aspectuum principio, ducantur ab hoc ad ♉ ♊ ♋ ♌ ♍ ♎ radii, vel subtensæ aspectuum ♈ ♉ pro ⋕ ♈ ♊, pro ✶, ♈ ♋, pro □, ♈ ♌, pro △, ♈ ♍, pro ⛤, & ♈ ♎, pro ☍: quoniam igitur hi radii sunt

 ema-

emanationes quædam ab eodem principio fontali: dico illos in suo ortu, tum via sive progressu, apprimè repræsentare vias sex generales hominum, qui ab eodem orti principio quippe Deo cuncta circumplectente, suæ postea hoc in Mundo libertati relinquuntur; viamque sectantur peculiari suæ indoli magis conformem, vel alia ex causa voluntariè susceptam.

Radius igitur ☍ ♈ ♎ in peripheriæ cavum perpendiculariter incidens sine regressu per reflexionem ad suum principium, viam exprimit Atheorum cæterorumq; pessimorum hominum impiorum, qui Deo ejusque influxui sese ex diametro opponentes, ipsumque spernentes, imò negantes, de reditu ad suum principium, nempe Deum minimè curant, sed propriæ malignitatis pertinaciâ stabili & inclinationis incapaci, manent ab eo semper aversi: quæ via merè est diabolica omnisque iniquitatis abyssus. Neque prima fronte commoveatur Lector, quod per aspectuum radios, vias hominum circa Religionem pietatemque exponamus, quasi hæ viæ nil cum Cœlo, vel astris commune habeant. Nam proprio loco demonstrabitur, inclinationes ad Religionem pietatemque vel his contraria, esse à corporibus Cœlestibus, nec frustra aut citra rationem domum nonam, esse domum Religionis, in △ Horoscopi.

At radius △ ♈ ♌ obliquè incidens in circuli cavum ac punctum ejusdem omnino naturæ, sexus, conditionisque cum suo principio, reflectitur eodē angulo ad aliud ejusdem naturæ punctum, indeque omnino æquali reflexione ad suum principium via brevissima regreditur purus, aliisque radiis impermixtus: Triangulum perfectè æquilaterum describens, quem Deo Divinisque Personis sacrum esse constat. Proindeque transformationem in Deum & cum ipso Divinisque Personis summam perpetuamq; unionem arguens. Hæc igitur via est eorum, qui ab initio ad finem vitæ, pura & incontaminata mente in Deum propendent, eique adhærent, ac in eum transformati dici merentur Filii Dei, viâque brevissimâ ac simplicissimâ, utpote viâ amoris qui △ designatur, ad suum principium revertuntur; unde patet viam hanc omnium optimam verèque Divinam esse. His ergo duabus viis maximè contrariis jam positis; nunc videamus quomodo ad has reliquæ sese habebunt, hoc est cæteri radii ad radios △ & ☍. Itaque radius ☆ ♈ ♏, obliquè incidens in circuli cavum, eodem angulo reflectitur, sed non in punctum ex quo unica reflexionum circuitione ad suum principium regredi queat: nam quinto duntaxat circuitu ad singula signa reflexus in suum principium restituitur, nec primo reflectitur ad △, vel ☍, sed ad ⚹. Hæc igitur via est Ethnicorum Hæreticorum, omniumque à vera Religione alienorum, attamen propter reflexionem ad ⚹ dextrum, moraliter bene viventium; qui quidem suum principium quippe Deum quærunt, in hujus vitæ revolutione, sed falsa Religione delusi non inveniunt, ideoque pereunt.

□ autem radius ♈ ♋, obliquè incidens in circuli cavum, eodem angulo reflectitur in punctum ☍ principii, indeque ad proprium ☍; tandemque unico circuitu ad suum principium. Hæc igitur via est eorum, qui pravam sequentes indolem, ad vitia & flagitia primò convertuntur, in iisque vivunt: sed iis tandem per pœnas & crucem radiis quadratis & oppositis designatam, ad suum principium reverti conceditur. Quales sunt ii qui pro sceleribus hoc in Mundo diversimodè puniuntur, & præsertim publico supplicio judicis sententiâ afficiuntur.

At radius ⚹ ♈ ♊, primò ad △ locum reflectitur, indeque ad locum ☍, indeque ad alterum △ locum: vitatisque semper □ locis ad suum principium unico reflexionum circuitu regreditur. Atq; hæc est via mediocris bonorum hominum, qui primùm sese ex amore Deo virtutique tradunt, & pravorum consortia fugiunt; attamen in diabolicam peccati viam quandoque labuntur, sed illico ad Deum virtutesq; redeunt, inque suum principium durante hujus vitæ revolutione revertuntur.

Denique radius ⋕ ♈ ♉, primò ad ⚹ locum reflectitur, sed inde ad loca □ △ ☆ ☍ &c: ideoque ad omnium aspectuum dextrorum & sinistrorum loca, tandemque ad suum principium unico etiam reflexionum circuitu reflectitur. Atque hæc est infima bonorum hominum via, qui quidem ab initio aliquam ad virtutes propensionem sortiti sunt & bonos diligunt, sed deinde pravorum consortia non fugientes, ac multipliciter implicati, modò bonum, modò malum perpetrant attamen versus suum principium astraliter inclinati illud quærunt, tandemque assequuntur.

Est autem hoc admiratione dignum quod radii ☍ □ & ☆, Triangulum Dei unitrini Characterem profecin sunt quem radii ⚹ & ⋕ quasi venerantur & duntaxat reverenter ambiunt, in suarum reflexionum revolutione. Quodque ut 3 sunt pravæ hominum viæ, quarum minùs mala tribuitur radio ☆, pejor □, & pessima ☍: ita sunt 3 bonorum hominum viæ, quorum scilicet radicalis inclinatio, sive fundus in virtutes Deumque propendet. Prima est incipientium, quæ ad ⋕ aspectum: secunda, proficientium, quæ ad ⚹, & tertia, perfectorum quæ ad △ refertur.

Jam verò quoniam viis pravis malum, & bonis bonum connexum est, quippe quòd bonum sit boni genuina merces, & malum mali: Igitur ex supradictis saltem admodum probabiliter ostenditur ☆ □ & ☍ infaustos esse aspectus. At ⋕ ⚹ & △ fœlices, alios quidem magis, alios verò minùs. Et singulorũ bonitatis, vel malitiæ causam referri ad proprium modum inclinationis radiorum, qui in primo mobili singulos subtendunt aspectus.

Quod verò ad ☌ attinet, cùm ipsa simpliciter spectata, sit radius fontalis Planetæ qui ex sua natura, vel bonus est, ut ♃, vel malus, ut ♂; ergo erit ☌ ex se indifferens, & determinabilis ad bonum, aut malum, penes naturam Planetæ, à quo prodit fontalis radius ☌. Atque in supradictis nihil est, quod à Deo ejusque sapientia, vel ab hominum fatis & aspectuum natura sit alienum, quodque mihi non constet uniformiter: proindeque ad causam valde quoque probabilem bonitatis & malitiæ aspectuum non sufficiat: ac si quis id non probaverit, meliora exponat. Cæterum venit hîc annotandum quod ait Cardanus Lib. de Revol. cap. 6. Omnes aspectus bonorum Planetarum esse bonos, & malorum malos. Quod quidem si intelligatur de Planetis naturâ, determinatione & statu bonis, aut eodem modo malis; id verum esse poterit, alioquin falsum erit. Nam directio H ♄. ad ☍ ♃ pravè affecti

affecti in octava interfecit Cardinalem Richelium, nec ulla fuit alia in illum effectum directio: hæcque sufficiebat. Similiterque directio Horoscopi ad □ ♀ dominæ cuspidis septimæ in duodecima applicantis Jovi & Soli dominis quintæ & octavæ partiliter junctis in duodecima, causavit mihi periculosissima vulnera feréque mortem, propter mulierem. Itaq; dicendum quod aspectus ⋕ ⚹ △ sunt per se boni, per accidens verò possunt esse mali; nempe ratione Planetæ cujus sunt aspectus, & ratione determinationis ipsius Planetæ. Quo pacto si ♂ fuerit in octava domo, vel duodecima, aut earum dominus, ejus ⚹ atque △ fient pravi ac infausti pro vita, morbis, carceribus, &c: similiterq; si ♃ fuerit in secunda, vel decima, aut earum dominus in figuræ loco congruo, & ejus □ & ☍ fausti, erunt pro divitiis, honoribus, &c: si præsertim ♃ status Cœlestis fuerit fortunatus. At si fuerit in duodecima, vel octava præsertim infortunatus, ejus □ & ☍ erunt sanitati & vitæ infausta. Quamobrem hic contra Cardanum supra, & Aphorismum 9. Almansoris concludimus ⋕ ⚹ atque △ esse aspectus naturâ sua beneficos, & □ ☆ & ☍ esse naturâ sua maleficos: sed per accidens hos esse posse beneficos, illos autẽ maleficos; nempe ratione Planetæ à quo sunt, scilicet naturâ benefici, aut malefici: & ratione status ejus Cœlestis & determinationis in figura Genesis, vel alia, ad bonum, sive malum. Nam in genere omnis Planeta maleficus naturâ, prave affectus statu Cœlesti, & ad malum determinatus in figura, præsertim corpore, nocet omnibus suis aspectibus, per id ad quod determinatus est. Omnis autem naturâ beneficus, benè affectus & ad bonum determinatus juvat omnibus suis aspectibus, per id ad quod determinatus ast. Maleficus autem naturâ benè affectus & ad bonum determinatus, saltem △ & ⚹ proderit, è contra verò, naturâ beneficus malè affectus, & ad malum determinatus, saltem □ & ☍ nocebit, ut fusiùs exponetur Lib. 22. Imò fieri potest, ut idem Planeta noceat uno ex suis quadratis aut trinis, prosit autem altero, non circa rem eandem ut vitam, sed circa diversas, ut vitam & dignitates, prout utrique se habebit naturâ & determinatione.

Præterea aspectus △ & ⚹ ideo vocantur benefici, quia sunt aspectus amicitiæ, consensus atque facilitatis. At ☍ & □ ideo vocantur malefici, quia sunt aspectus inimicitiæ, contrarietatis & difficultatis. Atque notandum quod aspectus maleficus ad aliquem significatorem, deterior est si sequatur ipsum significatorem, ut Horoscopum pro vita, quàm si præcedat, præsertim si sit maleficus aspectus malefici Planetæ. Beneficus autem aspectus præsertim benefici Planetæ, optimus est si sequatur significatorem. Et liberat à pravo influxu malefici aspectus præcedentis, vel mitigat illum. Ut si Horoscopus sit tertius gradus ♈. Et □ ♄ sit in secundo gr. ♈, ♃ autem vel ejus △ in quarto gr. ♈, liberabitur natus quoad vitam à pravo influxu ♄. At si ♄ □ esset in quarto gr. & ♃ △ in secundo, pessimus esset □ ♄. Sic de aliis significatoribus & aspectibus.

CAPUT XI.

An aspectus Astrologici specie inter se differant.

Quæstio hæc de simplicibus ab eodem Planeta aspectibus intelligenda est. Videturque nonnihil difficultatis involvere. Primò, quia per singulos aspectus eadẽ tantùm fontalis Planetæ virtus communicatur, ideoque non differentes virtute, videantur non differre specie. Secundò, quia saltem boni aspectus inter se, & mali inter se, differre videntur duntaxat penes magis & minus, quæ specifica non est differentia: sic enim in consonantiis quinta, duodecima & decima nona, quæ ad △ ⚹ & ⋕ pertinent, sunt unica natura multiplicata.

Nihilominùs certum est ☌ ⋕ □ △ ☆ & ☍ specie inter se sigillatim differre. Et quidem quod aspectus benefici à maleficiis specie differant, æquè facilè concedetur, atque vim beneficam & maleficam non esse eandem specie vim. Cùm ergo ⚹ atque △, vel □ & ☍, non aliter propriam habeant essentiam, quàm △ & □, igitur si hi specie differant, ergo & illi. Probatur autem assumptum; nam aspectus quilibet propriam habet essentiam à propria sua ratione ad totum circulum, vel quatuor angulos rectos. Atqui rationes illæ specie inter se differunt, non minùs quàm numeri: & consonantiæ supradictæ licet genericà sint unica natura, tamen specie differunt non minùs quàm ipsarum rationes, vel unisonus & diapason. Adde quòd ☆ aspectus qui refertur ad sesquiditonum est alterius ordinis quàm □ & ☍, qui referuntur ad diapason & disdiapason, ut sesquiditonus est alterius ordinis quàm diapason.

Ad id verò quod superiùs in contrarium dicitur, per singulos aspectus, eandem tantùm fontalis Planetæ virtutem communicari: Respondeo, equidem communicari eandem tantùm virtutem, sed diverso modo. Ac singulos aspectus proprium habere communicandi modum, in quo consistit cujusque formalis ratio: sunt igitur aspectus idem materialiter, non autem formaliter, estque singulorum diversa definitio, ut patet cap. 3.

CAPUT XII.

Aspectuum Astrologorum causæ.

Aspectuum causa efficiens, est Planeta à quo fontalis effluit radius, qui perpetim sub quocunque Zodiaci puncto versetur, alia undecima loca in eodem circulo respectu nostri determinat, ut ostensum est cap. 4. quæ loca sunt ipsius Planetæ aspectus.

Est autem in natura non minùs mirabile, quam in experientia certum ac evidens, quod Planeta quilibet per suum locum in Cœlo nostri respectu, alia undecim determinet, ejusdem inter se naturæ & virtutis materialiter, sed diversæ formaliter, sintque alii benefici, alii verò malefici.

Causa finalis est virtutis Planetæ multiplicatio: tum extensiva in id omne quod ad patiens subjectum pertinet. Tum qualitativa in ratione benefici, malefici, aut mediocris. Si enim Planeta in nascentem hominem tantùm ageret suo fontali radio, isq; incideret in Cœli medium, vel decimam domum, duntaxat influeret circa ejus actiones & Magisterium. At quia Deus Planetas fecit corpora in agendo universalia, idcirco dedit illis vim Cœlestem multipliciter agendi propriis influxibus. Nimirum

per radium fontalem, per dominium & per aspectus. Sicque Planeta in medio Cœli constitutus, per suos aspectus reperiretur in singulis figuræ domibus; ideoque agit in id omne quod ad nascentem hominem pertinet: & in singula beneficè, aut maleficè, aut mediocriter pro qualitate, vel natura aspectus.

Causa materialis, est primi Cœli locus, aspectu quolibet designatus, atque determinatus ad naturam Planetæ fontaliter influentis.

Causa denique formalis, est propria ratio cujusque aspectus ad totum circulum, ut c. 3. dictum est.

Caput XIII.

De Orbe virtutis astrorum, ejusque Orbis semidiametro in Planetis & fixis, nova & vera doctrina ad aspectuum notitiam necessaria.

Quamvis Planeta quilibet vires suas effundat usque ad Mundi, vel primi Cœli centrum: imò ejus circumferentiam per suum verum locum, & suos aspectus efficaciter determinet ex cap. 4. proindeque dici queat Cœlum ipsum esse adæquatum Orbem virtutis Planetæ cujusvis. Tamen experientiâ constat, vim influentialem Planetæ non hærere illi duntaxat primi mobilis parti, quem ipse Planeta diametro sua visibili subtendit, sed orbiculariter diffundi in ipso primo mobili, ad aliquam distantiam circa partem ipsam, hoc est visum Planetæ locum: ita ut in ipsius Orbis centro, hoc est viso Planetæ loco, ipsius Planetæ virtus influentialis maximè vigeat, paulatimque remittatur usque ad illius Orbis peripheriam, ubi omnino desinit ratione determinationis influentialis. Quamobrem Orbis ille vulgo dici solet, Orbis virtutis Planetæ, qui non solùm competit viso Planetæ loco in primo mobili, sed singulis etiam ejus aspectibus, ut experientia probat, & infra fusiùs explicabitur: & Planetæ virtus non ex quocunque Cœli puncto effluit in inferiora, sed duntaxat ex determinatis per ☌ & aspectus.

Quanta autem sit hujus Orbis diameter pro Planetis singulis hactenus remansit incertum apud Astrologos, ob ignotum hujus quantitatis fundamentum: unde alii majorem, alii minorem cuilibet Planetæ Orbem virtutis tribuunt, quamvis invicē non multùm discrepare videantur. Ptolemeus enim cap. 14. Lib. 3. vult semidiametrum illius Orbis esse pro ♃ 12 gradus, vel arcum maximi circuli per centrum ♃ ducti, continentem 12 gradus, numeratos ab ipso corpore, vel centro ♃. pro ♀ esse 8 gradus. De aliis verò Planetis non loquitur, sed cap. 21. lib. 1. ait universaliter: in applicationibus & defluxibus non debere esse longum intervallum. Cardanus autem in Commento, ex illa proportione semidiametrorum Orbium ♃ & ♀, vult pro reliquis Planetis has esse semidiametros, nimirum pro ☉ 17 gradus, pro ☽ 12 gr. 30', pro ♄ 10 gr. pro ♂ & ☿ 7 gradus. Porphyrius verò in Ptolemeum ad finem Lib. 4. & post eum Schonerus Parte 2. c. 17. dant ☉ 15 gradus, Lunæ 12. ♄ & ♃ 9, ♂ 8, ♀ & ☿ 7. At Origanus ex aliorum Astrologorum consensu dat ☉ & ☽ 15 gradus, ♄ 9, ♃ 10, ♂ & ♀ 8, ☿ 7 & ☊ 12. Nullus autem ipsorum rationem aliquam fundamentalem affert, sed quilibet circa experientiarum limites suam librat opinionem.

Conabimur ergo hac etiam in parte Astrologis satisfacere exposito pro Planetis & stellis fixis egregio naturalique fundamento illius semidiametri, cujus conceptus ideo prima fronte nobis perplacuit, quòd quadret observationibus Astronomicis, rationibus Physicis, aspectuum experientiis Astrologicis, & semidiametros exhibeat à suprapositis parum differentes, quibus quatuor ex causis pro vero atque certo mihi videtur habendus.

Itaque Physicis rationibus consentaneum est, ut tam fixarum quàm erronum semidiametri Orbis constituantur per vim luminis cujusque ad Solis lumen comparatum: non quòd Planetæ lumen & virtus idem sint, sed quia est idem in Cœlo Orbis activitatis perceptibilis ex Terra utriusque qualitatis, ideoque lumen pro virtutis mensura sumi queat. Nam quò majus nobis apparet Planetæ lumen, ut dum nobis fit vicinior, eò efficaciùs in nos agit suis aliis qualitatibus. Virtus enim agentis in distans, eò magis debilitatur, quò longiùs à suo fonte excurrit, ut alibi ostensum est. Dixi autem idem in Cœlo Orbis, quòd nempe Orbis ipse non alibi quàm in in primi Cœli concavo sit concipiendus tanquam circulare spatium in cujus centro virtus astri maximè viget, sensim & proportionaliter ad spatii Peripheriam usque decrescens, ut superiùs jam dictum est. Cùm igitur ex Astronomia constet, Solem vim sui luminis extendere circa se ad gradus 18: proindeque fixa minima in eodē cum Sole verticali constituta conspici nequeat, nisi Sol in ipso verticali circulo 18 gradibus infra Horizontem descenderit stella in Horizonte constituta: Idcirco Soli ipsi legitimè dabuntur 18 gradus pro semidiametro Orbis sui luminis, ideoque suæ virtutis influentialis, de qua præsertim hic quæstio est. Quod si fixæ & reliqui saltem minores Planetæ infra Horizontem positi, lumen suum, ut Sol supra Horizontem sensibiliter extenderent, eodem modo ac in Sole eorum semidiameter Orbis definiretur, sed hoc non dato, superest via illa comparationis eorum luminis ad lumen Solis. Itaque stellis & erraticis tantùm dabitur pro sui Orbis semidiametro, quantùm quodlibet astrum de semidiametro Orbis Solis penetrat suo lumine, ut ipsum astrum videri queat supra Horizontem, Sole infra demerso.

Stellæ autem magnitudinis sextæ videntur in defœcato aere, Sole demerso 17 gradibus in eodē cum illis verticali circulo: cùm itaque semidiametrum Orbis Solaris penetrent ad unum gradum ab ipsius Orbis peripheria centrum versus numeratum; igitur semidiameter Orbis fixarum sextæ magnitudinis erit unius gradus: similiter fixæ quintæ magnitudinis videntur Sole demerso 16 gradibus, quartæ 15 gr. tertiæ 14 gr. secundæ 13 gr. primæ 12 gr. Ex Planetis verò juxta Ptolemeum & Keplerum in Tabulis Rudolph. ♂ videtur Sole demerso 11 gradibus, 30', ♄ 11 gr. ♃ & ☿ 10 gr. & ♀ 5 gradibus: ergo semidiameter Orbis stellarum quintæ magnitudinis erit 2 graduum, quartæ 3 gr. tertiæ 4 gr. secundæ 5 gr. primæ 6 gr. ♂ 6 graduum 30': ♄ 7 gr. ♃ & ☿ 8: ♀ 13. Ex quibus constat, Ptolemeum ad hoc fundamentum non attendisse, dum ♃ dedit 12 gradus, & ♀ tantùm 8.

Superest igitur Luna, cui minorem quàm ♀ semidiametrum deberi, duabus convincitur rationibus. Prima, quia ♀ interdum prope Solem micare conspicitur etiam horâ meridianâ ubi Luna videri non posset,

posset. Secunda, quia dum Luna eodem die vetus & nova videtur, debet necessariò à Sole distare plusquam 5 gradibus, cùm motus ejus diurnus nunquam sit minor 11 gradibus: si igitur à Sole distet 6 gradibus, ejus semidiameter Orbis erit duntaxat 12 graduum, ut Cardanus & Porphyrius opinati sunt: si verò plus distiterit, ejus semidiameter adhuc minor erit 12 gradibus. Minor ergo ei debetur semidiameter quàm Veneri, & legitimè à Nobis cum Cardano & Porphyrio statuitur esse graduum 12.

Atque hæ sunt semidiametri Orbium fixarum & Planetarum, quarum complementum ad gradus 18 (semidiametrum Orbis Solaris) à Sole ipso numeratum, est terminus combustionis cujuslibet astri, ultra quem astrum ipsum ampliùs combustum dici nequit, quod hic obiter duntaxat ad semidiametrorum exactiorem intelligentiam dictum velim, verbi gratia, semidiameter ♀ est 13 graduum, quorum complementum ad 18, est 5 gradus: ergo 5 gradus numerati à Sole orbiculariter sunt terminus combustionis Veneris, quæ à Sole distans illis 5 gradibus, non ampliùs combusta dicetur, quia nempe in illa distantia videri potest, Sole infra Horizontem posito: sic de cæteris.

Porrò per totum Telloris globum retineri debent hæ semidiametri, determinatæ per exitum astrorum à combustione, ratione proprii, vel mutati luminis; tum ipsi combustionis termini. Ad hoc enim, ut ♀ à Solis centro distans 5 gradibus, dicatur non combusta toto Terrarum Orbe, sufficit quod alicubi in illa distantia videri potuerit. Alioquin tamdiu combusta esset dicenda, quamdiu impediente Sole non cerneretur, sicque ferè semper interdiu apud nos esset combusta, & ferè toto anno in Zonis frigidis, quod absurdum est. Idem censeto de Planetis aliis.

Cæterùm supradictæ Orbium semidiametri variantur aliquantulum, dum Sol & Planetæ fiunt apogæi & perigæi. Nam Planeta quò Terræ est propinquior, eò major lucidiorque apparet, ideoq; majorem sortitur Orbis semidiametrum: & quò remotior, eò minorem. Et possibile quidem est has invenire differentias, sed labor utilitatem immensè superaret. De his ergo dictum sit satis.

Quod si quispiam objecerit lumen neq; proprium ut in Sole & fixis, neque multò minùs reflexum, ut in cæteris Planetis sumi posse pro mensura virtutis influentialis, quòd lumen & influentia diversi sint ordinis in agendi modo. Respondeo, pro causa nostra militare observationes Astronomicas & Astrologicas, atque his constare, quod si ☉ & ♄ distiterint inter se 18 gradibus, quæ est Solis semidiameter Orbis, non prodibit ab illis effectus conjunctionis Solis atque Saturni, nisi forsan debilis & obscurus quòd hæc ☌ platica sit incompleta, ut cap. sequenti dicetur: eademque est ratio pro aliis Planetis. Nec refert quod lux Solis, aut ♄ non pertingat usque ad Cœlum, quò pertingit Planetæ influentia, ipsius Cœli partes determinans: sed sufficit quod sit respectu nostri mensura Orbis virtutis influentialis Planetæ ipsius.

CAPUT XIV.

De Planetarum aspectibus partilibus & platicis: Tum dextris & sinistris.

SUpposita ex superiori capite semidiametro Orbis virtutis Planetarum singulorum, jam non erit difficile partiles & platicos aspectus definire, & tam his quàm illis pro Planetis singulis proprios limites præscribere.

Itaque partilis duorum Planetarum ☌ est, cùm horum loca in primo mobili, non ampliùs in circulo per utriusque centrum ducto inter se distant, quàm sit aggregatum apparentium semidiametrorũ Planetarum ipsorum. Quæ semidiametri ex Lansbergio in uranometria hic supponuntur. Pro ☉ 17′, pro ☽ 15′, pro ☿ 1′, pro ♀ 1′. 30″, pro ♂ 45″, pro ♃ 1′, 15″, pro ♄ 50″. Ideoque si ☉ & ☽ fuerunt centraliter in Ecliptica, eorumque distantia fuerit minor 32′, aggregato semidiametrorum ☉ & ☽: Hi duo Planeta dicentur conjuncti partiliter, ac talis ☌ vocatur à Porphyrio & Arabibus unitio, vel agglutinatio. Eademque est ratio de cæteris Planetis cum ☉ aut ☽, vel inter se.

Ubi verò distantia fuerit major aggregato semidiametrorum apparentium utriusque Planetæ, minor autem aggregato semidiametrorum Orbium virtutis eorundem Planetarum supra definitarum: tunc ambo Planetæ tantùm platicè conjuncti dicentur. Hoc autem dupliciter accidit, ideoque duplex est platica ☌, una scilicet incompleta, quando unius tantùm Planetæ corpus, est intra Orbem virtutis alterius, & hæc effectum habet duntaxat obscurum, vel incompletum: alia verò completa, sive mutua; quando amborum Planetarum corpora reciprocè reperiuntur sub suis Orbibus, & hæc effectum habet evidentẽ & completum. Proindeq; quoniam ex cap. 13. semidiameter Orbis ♃ est 8 graduum, & ♀ 13, si ambo distiterint duntaxat 7 gradibus arcus maximi circuli per utriusque centra ducti, erunt completè conjuncti: nam ♃ erit sub Orbe ♀, & hæc reciprocè sub Orbe ♃: at si distiterint 12 gradibus, tantùm incompletè conjuncti dicentur, quòd sic ♃ sit quidem sub Orbe ♀ huicque conjunctus, hæc verò non sit sub Orbe ♃, ideo huic conjuncta non sit. Quæ autem dicuntur hic de duorum Planetarum conjunctione partili aut platica, dicta etiam intelligantur de quovis illorum aspectu, qui hac in re sequitur rationem ☌.

Sed notandum. Duos Planetas nunquam partiliter conjungi, nisi in loco inter sectiones suarũ Orbitarum in primo mobili apparentium, de quibus actum est cap. 9. & hoc patet de ☉ & ☽ in Solis Eclipsibus. Ubi verò sic conjunguntur, omnes eorum aspectus erunt tantùm platici excepta ☍. Et vicissim si Planetæ tantùm platicè conjuncti fuerint, aliquis eorum aspectus poterit esse partilis, is nempe qui ab utroque Planeta incidet in locum intersectionis Orbitarum ipsorum, quod quidem discernere necessarium est. Hæc autem singula evidentissimè patebunt ex singulorum aspectuum utriusque Planetæ longitudine atque latitudine, sumptis per ipsum caput 9.

Deniq; Planeta dicetur Horoscopo partiliter conjunctus, si horum distantia non fuerit major apparente semidiametro Planetæ: platicè verò conjunctus, si non fuerit major orbe virtutis ejusdem, sed duntaxat illa semidiametro. Distantia autem sumenda est in circulo maximo per Planetæ centrum & punctum Eclipticæ Horoscopans traducto. Idemque censendum de aspectibus △ □, &c: ad Horoscopum, vel medium Cœli.

Præterea notandum aspectus platicos ☍ △ □ ✶ equidem esse efficaces, at platicos ⋕ & ☆ non esse effi-

efficaces sed tantùm partiles, saltem ad 2 graduum distantiam. In genere verò qui nascuntur sub partilibus ☌ ☍ △ □ Planetarum habent in bono, aut malò illustres Geneses juxta determinationem Planetarum aspicientium. Qui verò nascuntur duntaxat cum aspectibus platicis, inde habent Geneses tantùm mediocres, qui tandem sine aspectibus, viles & obscuras.

Quod verò ad aspectus dextros & sinistros attinet, hic scire sufficiat, eos Planetæ aspectus vocari dextros qui sunt ad ipsius Planetæ dexteram, hoc est ipsum antecedunt intra semicirculum contra signorum ordinem. Eos autem sinistros dici, qui sunt ad Planetæ sinistrã, hoc est sequuntur ipsum intra semicirculum secundùm signorum successionem. Ideoque posito Planeta in 2 gradu ♈, △ sinister erit in gradu 2 ♌, & dexter in 2 gradu ♐, sic de cæteris. Oppositio autem neque dexter, neque sinister aspectus est.

Caput XV.

De Planetarum Antisciis.

Capite 8. Libri 14 actum est de signis & gradibus Eclipticæ sibi invicem antisciis. Hic verò de Planetarum antisciis duplici de causa agendum est. Primò, quia ex Ptolemeo Lib. 1. cap. 13, quæ Cœli loca sibi mutuò sunt antiscia, se mutuò intueri dicuntur, ideoque antiscia ad aspectus quodammodo referuntur. Secundò, quia cùm Planetarum loca (si ☉ exceperis) ferè semper sint extra Eclipticam; idcirco horũ antiscia cum antisciis graduum Eclipticæ non omnino conveniunt.

Formalis autem ratio antisciorum in eo consistit, quod Cœli puncta sibi invicem antiscia, circumvolvuntur per eundem parallelum, qui secet Eclipticam seu viam Solis, circulorum Cœlestium efficacissimum. In aliis enim parallelis extra Eclipticam ductis, nullum est antiscium, alioquin singula illorum puncta sibi mutuò essent antiscia, cùm nulla ratio afferri queat pro uno potiùs quàm pro altero Aut Lunam, aut ♀ circa principium ♋ constitutam cum latitudine boreali 4 graduum, proinde circumductam in parallelo non secante Eclipticam, habere innumera antiscia in ipso parallelo, sive puncta ejusdem qualitatis & naturæ cum ipsa ☽, aut ♀, absurdum est & experientiæ contrarium.

Ex his verò sequitur primò: Quod quicunq; verus Planetæ locus majorem habet declinationem, sive borealem, sive australem, quàm sit maxima Solis declinatio, vel Eclipticæ obliquitas, quæ est 23 gr. 30', ille nullum habet antiscium, quia nempe circumfertur in parallelo non secante Eclipticam: idemque censeto de ☉, vel altero Planeta existente in principio ♋, vel ♑ sine latitudine.

Secundò, quod quicunq; Planetæ locus circumfertur in eodem parallelo cum aliquo Eclipticæ puncto, hoc habet pro antiscio, non quatenus est punctum ipsius paralleli, sic enim totius paralleli puncta sibi mutuò essent antiscia, quod superiùs rejectum est, sed quatenus Eclipticæ punctum, existens in eodem parallelo: ideoque antiscia propriè sunt Eclipticæ puncta.

Tertiò, quod ☉ & quilibet alius Planeta carens latitudine unicum habet antiscium: nimirum aliud Eclipticæ punctum, quod in eodem reperitur parallelo, cum Sole aut vero Planetæ loco.

Quartò, quod Planetæ affecti latitudine antiscium, non est illud Eclipticæ punctum, quod est antiscium ejusdem Eclipticæ puncti longitudinem Planetæ terminantis, alioquin verus Planetæ locus, ejusque antiscium, non essent in eodem parallelo, quod absurdùm hactenus fuit in usu inter Astrologos, confundentes verum Planetæ locum, cum ejusdem longitudine, contra ipsius Ptolemei & Cardani sententiam, qui volunt cap. 13. Lib. 1. Quatrip. ea duntaxat Cœli puncta esse antiscia quæ ab iisdem partibus horizontis oriuntur & occidunt. Adde quòd in directionibus significatorum ad corpora Planetarum, vel horùm apposita, semper sit habenda ratio latitudinis: unde etiam constat verum locum Planetæ affecti latitudine, non idem esse cum ejus longitudine, proindeque non esse utriusque idem antiscium.

Quintò, quod Planeta quilibet affectus latitudine, ac delatus in parallelo secante Eclipticam, in hac habet duplex antiscium. Ratio est, quia cùm Planeta sit extra Eclipticam, & hanc secet Planetæ parallelus, necessariò secabit in duobus punctis: horum ergo utrumq; erit ipsius Planetæ antiscium, & utrumque erit sinistrum si Planeta præcedat, vel utrumque dextrum si sequatur sua antiscia: Unum verò dextrum & alterum sinistrum, si Planeta unum præcedat & sequatur alterum: & rursus si Planeta præcedat, vel sequatur ambo sua antiscia, propinquius dicetur primum: si verò Planeta sit inter sua antiscia, præcedens vocabitur primum.

Porrò ad invenienda antiscia Planetæ affecti latitudine, sumatur ejus declinatio cum denominatione borealis, vel australis. Deinde consulatur Tabula declinationum Eclipticæ. Et si declinatio fuerit, verbi gratia 13 grad. 53' borealis, ambo antiscia veri Planetæ loci, erunt 7 grad. 0' ♉, & 23 gr. ♌, si autem declinatio esset australis, ambo antiscia essent 7 grad. ♏, & 23 gr. ♒, an verò sint ambo dextri, vel sinistri, patebit ex supradictis.

Cæterùm virtus antiscii, hoc est Eclipticæ puncti sic vocati, oritur ex combinatione virtutis Eclipticæ & veri Planetæ loci. Ut enim solus Planeta vim effundit antiscialem, sic sola Ecliptica est illius susceptiva, per puncta in quibus secatur à Planetæ parallelo, ut experientia probat. Quoniam enim punctum illud pertransit horizontem & meridianum in iisdem omnino partibus cum vero ipso Planetæ loco, sicque cum ipsius Planetæ loco, in diurno motu maximè concordat, hinc fit ut punctum illud ad ipsius Planetæ naturam & qualitatem determinetur. Vult autem Cardanus in Comm. antiscia circa Tropicos esse potentiora, quia viciniora, at circa Æquatorem debiliora, quia ab invicem remotiora. Adde quod circa Tropicos declinatio variatur insensibiliter, proindeque 10 gradus ♋ sit ferè in eodem parallelo cum 10 ♊. At circa Æquatorem contrarium accidit. Quoniam verò antiscia vim suam habent à diurna revolutione in eodẽ parallelo cum vero Planetæ loco, rationi saltem videtur consonum, ut antiscia sinistra sint fortiora dextris. In illis enim Planeta præcedens motu diurno viam illam sua virtute inficit, quam sequens antiscium determinatione faciliùs excipit, præsertim si à Planeta non distiterit semidiametro Orbis virtutis ejusdem.

Denique antiscia differunt ab aspectibus. Primò, quòd pro Planetis omnibus Sole excepto, sumantur aspectus extra Eclipticam; antiscia verò duntaxat

in Ecliptica. Secundò, quòd aspectus sint ex se boni, vel mali, quæcunque sit ad hoc qualitas Planetæ. At antiscium semper sequitur qualitatem Planetæ, hoc est antiscium Planetæ benefici est beneficum, & malefici maleficum juxta naturam, vel proprietates ipsius Planetæ. Tertiò, quòd in aspectibus distantiæ sint semper eædem, non autem in antisciis. Quartò, quòd aspectus specie inter se differant, non autem antiscia.

Utriusque tamen commune est radiis, ad Terram effluentibus efficere hæc inferiora: siquidem sive à duobus Planetis, sive ab uno tantùm & aliqua primi mobilis parte aspectum constituentibus, aut in antiscio positis, effluunt radii quibus hæc Sublunaria moventur ac generantur: non enim iis afficimur radiis quos Planetæ sibi vicissim transmittunt, nisi globum Telluris attingant, ut accidit in oppositione, nec sine radiis afficimur, vel aliter quàm radiis.

Tandem hic notandum occurrit, quod Cardanus Aph.46. sect. 1. figuram Ptolemei æquicrurum explicans, vult hanc nihil aliud esse quàm duorum Planetarum situm in Ecliptica, in gradibus sibi mutuò antisciis.

Caput XVI.

Quomodo usitatæ loquendi formulæ de aspectibus & antisciis deinceps reformandæ, vel saltem intelligendæ sint.

Capite 3. dictum est Planetas sese propriè non aspicere, & nomen aspectus in Astrologia non sumi pro linea, sive radio qui ab uno Planeta ad alterum projicitur, excepto per accidens oppositionis aspectu; sed tantùm pro concursu duorum radiorum à duobus corporibus Cœlestibus manantium atque in Mundi centro confluentium. Quamobrem etsi usitatæ loquendi formulæ, ut fortassis commodiores retineri queant, nihilominus sic erunt intelligendæ. Dum dicitur ♄ esse in □ ☉, vel □ aspicere ☉ intelligatur Saturnum cum ☉ constituere quadratum aspectum ad Mundi centrum, suis huc tendentibus radiis: & cùm dicitur ♃ esse in △ medii Cœli, idem intelligatur de ♃ & parte illa primi mobilis quæ medium Cœli occupat. Similiter dum dicitur ♂ suo □ lædere ☽, intelligatur Martem cum ☽ constituere □ aspectum ad Mundi centrum, vel ☽ radio concurrere ♂ radium ex □ aspectu, quo ☽ significata infortunentur. Eademque sit ratio in cæteris.

De antisciis fiat simile judicium, quòd scilicet cujusvis Planetæ radio, concurrat etiam radius puncti Eclipticæ, ejusdem cum Planeta ipso declinationis, non quidem in ratione aspectus, sed similitudinis naturæ cum Planeta ipso: quo concursu natus afficitur, excipitque impressionem seminariam effectuum juxta cujusque radii propriam ex situ determinationem, ut alibi fusiùs ex professo dicetur.

Caput XVII.

An Planeta unus alterum aspiciens, vel in ejus antiscio constitutus, ad hunc propriam & signi quod occupat naturam, sive virtutem transmittat?

Id vulgo asseritur ab Astrologis; & ideo quod Planeta ex sua domo alterum aspiciens plurimum de sua natura ei largiatur quem aspicit: si verò in hujus versetur dignitate, hunc inde vix minùs roborari, quàm si esset in sua dignitate, quòd scilicet hanc ab altero transmissione recipiat, præter ejus vim propriam, quam simili modo excipit. Ac proinde quod Planetæ ex suis, sive mutuis dignitatibus se intuentes, sese vicissim maximè roborent. Ut si ♂ fuerit in ♑, & ♃ in ♐, aut ♃ in ♈, & ♂ in ♐: vel similiter ♃ in ♋, & ♄ in ♎, aut hic in ♋, & ille in ♎ Eadem prorsus ratione volunt quod si Planeta unus ex proprio, vel alterius exilio hunc aspiciat, vel ambo ex suis, aut mutuis exiliis se aspiciant, præsertim infausto radio, Planeta qui aspicitur inde pravè admodum afficiatur, ut si ♂ fuerit in ♎, & ♄ in ♋.

Verùm quamvis hic non sit dicendi locus an Planetæ in se mutuò agant & per se in nos reciprocè, ut Sol in Lunam & per hanc in nos, idque reciprocè: Tamen obiter jam dicimus, nullum Planetam propriè & formaliter alteri suam vim conferre quà hic in nos agat, sed tantùm quilibet per se, vel proprio radio agit in nos juxta naturam propriam & determinationem suam, per situm ad dominium in figura. Alioquin dum ☉ aspicit ☽, hæc ageret virtute ☉, & ☉ vicissim virtute ☽, sicque hæc Solares produceret effectus, ille verò Lunares, proindeque ☉ pro ☽, & hæc pro ☉ sumendi essent, quæ maxima esset in Astrologia confusio, rationi & experientiæ contraria, ac potissimum in directionibus manifeste falsa.

Itaque dum duo Planetæ, aut conjuncti, aut aspectu aliquo connexi concurrunt ad eundem effectum, hi propriè & per se dicendi non sunt vires sibi conferre, sed tantùm per accidens. Etenim per se agunt propriis radiis ad nos emissis, non secus ac duo homines eidem navi trahendæ applicati, quorum neuter vim suam alteri confert, sed quilibet seorsim agit. Motus autem, sive tractio navis est utrique agenti communis ab actionum utriusque concursu. Eademque est ratio in cæteris omnibus agentibus non subordinatis. Calore enim & frigore concurrentibus, nec calor frigori, nec frigus calori vim suam largitur, sed ex amborum concursu temperies gignitur.

De Planetis igitur, conjunctione vel aspectu concurrentibus simile fiat judicium, nec dissimile de antisciis, etsi enim Eclipticæ punctum, quod est alicujus Planetæ antiscium, hujus naturam atque vim excipiat, id tamen non fit transmissione à Planeta, sed simplici duntaxat determinatione puncti ipsius Eclipticæ, ut dictum est cap. 15.

Ut verò res ista clariùs explicetur, supponamus nascente aliquo Lunam esse in ♈, & quia ♈ ab initio Mundi determinatus est ad naturam ♂ ex Lib. 14. sect. 1. cap. 5. Luna verò locum Cœli quem occupat ad naturam Lunarem pro nato ipso determinat, quæ eo in loco ipsius nati durante vitâ perdurat, ut experientia probat: Ergo à ☽ in ♈ prodibit effectus à mixta virtute ♂ & ☽, dicique poterit quod ☽ agit Martialiter, vel Aries Lunariter. Quod si insuper Mars ☽ aspexerit, virtus Martia eo in loco multiplicabitur: Non quod ♂ suam naturam, aut virtutem, ☽ transmittat, sed quod suo aspectu locum ipsum rursus ad suam naturam determinet, vigeatque ibidem intensiùs. Non ergo Luna, vel ab ♈, vel à ♂ per aspectum, aut aliter, vim ipsius ♂ in se

for-

formaliter recipit, sed ex singulis fit mixtio virtutis agens, ut superiùs dictum est.

Dicet aliquis. ♃ in △ horoscopi exaltatus, vel in suo regno constitutus fœliciùs afficit significata horoscopi, quàm si esset dejectus, vel exul; ergo tum suam, tum loci in quo versatur naturam transmittit ad horoscopum.

Sed respondeo: Totum Cœlum, Planetas omnes & horum aspectus singulos, radiatum ad natum terminari, atque hunc afficere pro ratione situs radiorum ad ipsum, ut jam sæpiùs dictum est. Omnes igitur radii Planetarum qui cum horoscopi radio aspectum aliquem constituunt, certò concurrunt ad significatum, vel effectum horoscopi, quippe nati personam, mores, ingenium, &c: at qualibet causa seorsim agit prout potest, etsi omnes concurrant. Ideoque nulla fit causæ unius ad alteram virtutis transmissio saltem propriè & formaliter: quamvis △ ♃ exaltati sit fœlicior △ ♃ dejecti.

Dicet alius: Nos Lib. 21. Sect. 2 cap. 8. dixisse quod Planeta in suo exilio constitutus, agit secundum suam suique domini naturam, eòque deteriùs, quò dominus ipse fuerit in pejori statu: ergo agit vim, sive naturam atque statum sui domini, quod sine transmissione concipi nequit.

Sed respondeo. Dum dicitur Planetam in suo exilio, vel aliena domo agere juxta propriam suique domini naturam, intelligendum esse, Planetam agere seorsim per naturam propriam, & cum sui domini natura concurrente, qui concursus fit sine transmissione, ut superiùs dictum est.

Idem censeto de gradibus horoscopi & medii Cœli, agentibus juxta naturam atque statum suorum dominorum. Illi enim gradus ejusdem naturæ cum toto signo, agunt per ipsam naturam, sed cum Planeta domino signi, qui ratione dominii determinatus ad significata horoscopi, vel medii Cœli, ad ea concurrit per suam formalem naturam, & juxta suum statum, sed semper sine transmissione ad gradum horoscopi, vel medii Cœli.

Caput XVIII.

Quænam à Pico Mirandulano, Alexandro de Angelis & cæteris objecta sint adversus Planetarum aspectus. Ac primùm quæ à Pico.

PRofectò pudore confundor, quoties pro defensione Astrologiæ, Physicarum scientiarum Divinissimæ, arma contra ejus hostes mihi sunt assumenda. Dum enim Plotinum, Marsilium Ficinum, Picum Mirandulanum, Alexandrum de Angelis, & alios primi nominis viros, mihi ex adverso positos intueor: lubenter vellem errores ipsorum aliquo infirmitatis humanæ prætextu fucare: at dum illos video non obiter, vel humanitus in hoc peccasse, sed duos præsertim ultimos se toto animo ac voluminibus integris devovisse Astrologiæ & Astrologis omnibus discerpendis perpetuòque diffamandis: Me certè veritatis amor totum accendit ad eos castigandos; non debacchando, ut fecère, sed eorum rationes examini quâ fieri potest modestiâ subjiciendo. Fateor ipsos aliquot Astrologiæ libros evolvisse, sed solo contradicendi studio, nec eos intellexisse, vel scientiam hanc (cujus veritas ex sola praxi patère potest) unquam exercuisse, ut ipsorum libri satis indicant. Jam verò sæpiùs à Nobis dictum est, homine ignaro nihil esse injustius. Nonne quæso ille pro stulto esset habendus, qui jam authoritatibus, exemplis, interrogationibus, & clamationibus, & Rhethorum verbis inanibus persuadere contenderet, nullos esse Solares maculas, nullos Cometas in regione Planetarum generari, magnetem ferrum non attrahere, acum magneti affrictam navis cursui dirigendo non prodesse, &c: eò quod ille talium nullam haberet experientiâ certitudinem? Quid ergo censendum de quocunque, qui non validis rationibus, sed similibus armis conatur sibi ignotam, à viris tamen maximis experientia claris, assertam obruere veritatem? sed jam ad propositum redeamus.

Mirandulanus igitur ac de Angelis opinati sunt; quod si Astrologiæ experientias refellere, Astrorum influentias tollere, atque doctrinas de domibus Astrologicis, de signis Zodiaci & de Planetarum aspectibus evertere possent, actum erat de Astrologia in sempiternum, idque ego fateor. Quàm autem falsò gloriati sint de quatuor prioribus, patet ex iis quæ ad eadem stabilienda & rationes eorum enervandas propriis locis exposui. Superest itaque ultimum, circa quod Picus & Alexander adversus Astrologos iisdem ferè rationum umbris mirè se torquent, ut scilicet ignaris persuadeant, nullam esse vim aspectuum Planetarum. Post experientiam verò (quæ in omni scientia practica priùs consulenda est) doctrina ipsa de aspectibus satis superque fuit à Nobis capitibus prioribus stabilita, proindeque tantùm superest, ut illorum machinas in hanc Astrologorum arcem ultimam diruamus.

Itaque Picus Lib. 6. cap. 5. in Astrologorum deliramenta (ut vocat) sic argumentatur. *Cùm radiis quadrangularibus lacessiri ♂ & foveri ♀ Trigona ♃ radiatione loquuntur: an ipsa corpora intelligunt Planetarum hujusmodi, aut bonis, aut malis affectionibus promoveri? an illa quidem nihil invicem pati, nihil sentire hujusmodi mutationem: sed quod erga nos faciant, & quo nam facto subjecta corpora moveant, tali loquendi genere significari?* Postea Planetas in se mutuò non agere per aspectus, conatur ostendere: quod nos etiam supra validioribus simplicioribusque rationibus clarè probavimus. Aliud verò argumenti, vel potiùs quæstionis membrum (quod scilicet Planetæ per suos aspectus mutent hæc inferiora) negat authoritate Plotini, dicentis, *non posse radios cœlitus diffluentes ita invicem commisceri, ut nova virtus, aut forma proveniat: cùm non sint illi, aut corpora, aut liquores, aut affixæ corporibus qualitates, quarum more, nec in corporibus suscipiuntur, ut scilicet, vel inde inficiantur, vel pro substantiæ conditione ex habitu sua aliquo modo permutentur.*

Quo in textu hoc tantùm est verum, quod radii cœlitus diffluentes non sint corpora saltem materiata, neque liquores, reliqua verò falsa, nec à Pico aut Plotino probata. Patet autem falsitas ex Solaribus radiis quæ in corporibus suscipiuntur & ea afficiunt permutantque, dum Sol ceram liquefacit, lutum indurat, corporis humani humores commovet, præsertim initio veris, & vegetabilium

femina

semina ad suas generationes excitat reducitque de potentia in actum.

Quod verò spectat ad radiorum mixtionem, non secus ac ex calore & frigore simul concurrentibus fit temperies mixtione qualitatum ipsarum, ex sonorum diversitate consonantia, vel dissonantia, atque sic de coloribus, odoribus, saporibus, & aliis, in quibus ex concursu extremorum fit aliquod medium extrema formaliter participans, vel ex iis formaliter constans, sensus tamen aliter afficiens, quàm extremorum quodlibet, ut experientia constat: sic eadem experientia probat, ex conjunctione ☿ cum ♄ domino Horoscopi, produci in humano corpore dispositiones ad ingenium solidum & profundum ratione ♄; subtile autem & inventionibus aptum ratione ☿. Quod si fuerit etiam in □ ♂ ingenium erit adhuc subtilius, sed malignum ratione □ ♂, & eò magis si ♂ fuerit dominus conjunctionis: illud verò neque à solo ♄, neque à solo ☿ etiam Domino Horoscopi acciderет. Similiter ex ☌ ♀ & ♂, altero existente domino Horoscopi & ☌ domino, ardens Venereorum appetitus gignitur, flagitiis etiam obnoxium, ut patet ex variis genituris. Cumque Cœlestes influxus sint inter se generis ejusdem, ut tactiles qualitates inter se, soni inter se, odores inter se; si hæc misceri queant, nulla videtur afferri posse ratio, cur illi misceri nequeant, præsertim quòd mixtio pateat in effectibus: de quo proprio loco agetur fusiùs. Ad Picum jam redeamus.

Ipse ergo de ratione Plotini diffidens supponit radios misceri, tantúmque petit ab Astrologis, ut demonstrent quomodo radii ex eo aliter misceantur, hoc est diversis viribus, quia à syderibus confluunt, aliter atque aliter inter se distantibus, quandoquidem ipse nullam hic aliam diversitatem deprehendere potest, quàm quod radii à vicinioribus inter se corporibus effluentes meliùs intimiúsque misceantur: à distantioribus verò ut in oppositione, aut nullo modo, aut saltem difficiliùs. Cujus opinionis contrariam amplexus est Joan: Francus Offusius cap. 5. oppositioni plus virium tribuens pro radiorum mixtione quàm conjunctioni, quòd nempe Planetarum partiliter conjunctorum unus, radios alterius cohibeat. Debebat autem Picus diversam virtute mixtionem advertere, non in sua imaginatione, ubi nolebat eam reperiri, sed in praxi circa effectus geniturarum & conjunctionum ac oppositionum Solis & Lunæ, cum cæterorum Planetarum, ubi eam invitus etiam deprehendisset, nec postea ratiocinatus fuisset, ut sequitur.

Si ratio (inquit) *vel diametræ oppositionis, vel quadrangularis aut triangularis figuræ adversitatem facit in proprietate radiorum, non poterit hoc defendi, nisi corpora Planetarum mutare conditionem ex illa figurarum varietate dicamus: quoniam radii virtus atque proprietas non aliunde est, quàm à natura corporis radiantis.*

Sed Respondeo: Rationem illius diversitatis non esse ab aliqua mutatione intrinseca, vel alteratione virtutis quæ in Planetis accidat: sed à concursu radiorum & ratione distantiæ ipsorum ad totum circulum, ut à nobis explicatum est cap. 3. In cujus rei majorem evidentiam, sint duo Cantores sono diversi: Ex sonorum concursu ad aurem, fit consonantia aut dissonantia gratè, vel ingratè auditum afficiens, quod certè neutra vox seorsim efficere possit. Hæc autem diversitas non accidit, quòd in Cantoribus, vel etiam vocibus, ut ab ipsis Cantoribus prodeunt, ulla accidat mutatio: sed à concursu vocum & mutua inter se ratione. Ad illud verò quod affert Picus, in suæ opinionis confirmationem respondeo: Radium dupliciter spectari. Primò, ut solitarium. Secundò, ut commixtum, vel concurrentem. Priore modo ejus virtus & proprietas non est aliunde quàm à natura corporis radiantis, posteriore, contrahit proprietatem utrique radio communem, quæ actu & formaliter non est à natura corporis radiantis, sed tantùm potestate & materialiter: idemque patet in vocibus supradictis.

Tandem verò Picus Mirandulanus paulò subtiliùs philosophatur, dicens: *radios ad nos descendentes etsi profluant ab oppositis fontibus, tamen in unitatem coalitos apud nos influere ac uniri, quare cùm misceantur, jam desinit in his ratio oppositionis △ □: ergo etiam desinet diversitas proprietatis ratione figurarum Trini, quadrati, &c: Quamobrem erit Astrologis eò divertendum, at iu radiis dicant talem esse proprietatem, quia sydera à quibus emanarunt tali inter seipsa figurarum habitudine componebantur: sicque postremò, vel sydera pro varietate figurarum dicent naturam variare, quod refutatum est, vel si ipsa non variantur, profluentium quoque ab ipsis radiorum virtutem eandem immutatamque esse inviti confitebuntur.*

Sed Respondeo. Equidem verum esse, radios ad nos descendentes misceri & confluere in mixtionis unitatem: Falsum autem esse, quod in mixtione desinat ratio oppositione △ □, &c: & diversitas proprietatis eorum, ut ait Picus, sed minimè probat. Dicent enim Astrologi: Radiis mixtis talem inesse proprietatem, quia sydera à quibus emanarunt, sic inter se configurabantur. Non quòd sydera pro varietate figurarum naturam suam varient, nec quòd virtutes radiorum in effluxu varientur: sed quòd in concursu contrahant mixtionis differentiam & proprietatem diversam pro diversa ratione distantiæ ipsorum ad totum circulum, ut de vocibus supra explicatum est.

At capite septimo dum Picus conatur ostendere, Astrologos in constituendis Saturni ♃ ♂ ♀ ☿ aspectibus, deceptos fuisse à lumine Lunæ: ipsemet decipitur: Summa enim ejus argumenti hæc est. Astrologi conspicientes Lunam pro diversa ad ☉. positione atque distantiâ variare figuram sui luminis, & diversimodè alterare hæc inferiora: transtulerunt idem ad reliquos Planetas in similibus distantiis, indeque emerserunt sextilis □ △ & ☍. *Jam verò* (ait) *Luna quidem pro diversa ☉ distantia, uti figuram, ita influendi proprietates immutat, quia lumen à Sole accipiens, plus minúsve ab eo quâ parte nos respicit, pro positus habitudinisque ad ipsum conditione illuminatur. Atque inde fit naturali ratione, ut pro lucis incrementis, vel decrementis, non solùm alia se nobis effigie repræsentet, sed aliter quoque nostrorum & aliorum, item corporum corporales qualitates immutet. Quis enim dissolvi nescit corporum humiditates à calore? quis rursus lucem esse causam caloris?* Et infra. *At verò de istis Lunæ mutationibus, quæ sola vicissitudini hujusmodi locis est obnoxia, ad Planetas proprio & immobili semper*

lumine

lumine præfulgentes transferre, oppidò perquam insanum, &c.

Hoc autem argumentum sic retorqueamus in Picum. Quoniam Planetæ omnes Sole excepto, corpora sunt opaca proprio lumine destituta, ut jam communis est Sapientiorum sententia, patetque evidenter in ♀ quæ easdem luminis ac Luna phases Nobis exhibet, patuitque in ☿, in disco Solis observato à Petro Gassendo anno 1631, die septima mensis Novembris, qui ut exigua admodum macula nigerrima apparuit, veluti constat ex ejus observatione in lucem edita: Ergo ut Luna pro diversa ad ☉ distantia, uti figuram, ita influendi proprietates immutat (quod supra fatetur Picus) sic de cæteris Planetis erit judicandum. Ac proinde velit, nolit Picus, stabit diversitas virtutis radiorum.

Quoniam verò lux duntaxat illuminat, nihilque aliud efficit, ut evidentissime à Nobis probatum est Lib. 11. cap. 13. Ergo diversi illi affectus ad lucem non referentur, neque in Luna, neque in aliis Planetis minoribus, cùm prælertim omnes non diversam, sed tantùm eandem Solis lucem reflectant; sed vel ad propriam Planetarum naturam, vel ad eorum distantias referentur. Jam verò natura non variatur, sed sola distantia: ergo diversi illi effectus duntaxat referendi super sunt ad Planetarum radios, prout sunt in hac, vel illa ratione distantiæ ad totum circulum, ut sæpiùs expositum est, & huc undique refugere cogimur tum rationibus, tum experientiâ. Sed jam missum faciamus Picum Mirandulanum, ejusque discipulum expediamus, convitia ejus patienter ferentes.

Caput XIX.

Quæ objiciantur ab Alexandro de Angelis.

IGitur de Angelis lib. 4 cap. 30. postquam aspectuum nomina, definitiones, intervalla & numerum exposuit ex mente Astrologorum (quos etiam hac in parte, ubi peccesse erat, à Nobis reprehensos esse constat Capitibus superioribus) in ipsorum aspectuum hypothesim atque vires more solito sic insurgit. *Nos porrò corrupta ubique Astrologorum Judicia, satis demirari non possumus. Et primum astra quæ infinita propemodum locorum intervalla dividunt, per summam insaniam ex eodem circulo se spectare, & uno eodemque Orbe aspectus constituere putantur. Ergo qui à signifero longissimè distant Planetæ, in signifero hexagonos tetragonosque reddunt, potius quàm in nullo aliorum Orbium? Ergo Luna quæ citima est Terris, Saturnusque qui longissimè à nobis oberrat, & Sol qui medius inter errantia sydera fertur, ex æquo conveniunt ad constituendos quadratos & hexagonos. Nonne Planetarum magnitudo incredibilis debuit ab hac insania Astrologos revocare? &c.* Arbitror autem Alexandrum in sua Genesi habuisse ☿, vel horoscopum, vel hujus dominum conjunctum ♂, vel in ejus □, aut ☍, hic enim & alibi passim bile succenditur.

Verùm quid efficit suis convitiis & interrogationibus ratione destitutis? Nihil certè aliud, quàm si aliquis Dux militiæ arcem obsidens propugnaculis intus & extra, tormentis bellicis, cibis & generosissimis militibus munitissimam, sic singulis diebus hostes aggrederetur: Ergo ne portas vestræ arcis mihi aperire non vultis? Ergo meæ potestati pertinaciter resistere insani statuitis? Nonne bombardarum mearum terribilis magnitudo, deberet vos ab hac insania revocare? & similia. Sic certè maxima ex parte Alexander de Angelis Astrologiam conatur subvertere singulis ferè capitibus suorum quinque Librorum.

Ut verò illius verbis seriò respondeamus: Dico ipsum ignorasse, quod non modò Astrologi, sed etiam Astronomi, singulorum Planetarum vera loca spectant, non in propriis circulis vel Orbitis; sed in primo mobili sub Zodiaco; quamvis Planetæ ipsi longissimè absunt à primo mobili. Ratio Astronomorum est quia bis statutum est definire verum Planetæ, aut fixæ situm respectu Eclipticæ & punctorum æquinoctialium, quòd scilicet Ecliptica primi mobilis sit circulus, quem astra omnia proprio motu observant. Ratio autem Astrologorum est, quia primum Cœlum est prima causa Physica ad aliarum omnium actiones concurrens; ideoque cum Planetis sibi inferioribus & subordinatis. Ac Planeta agit cum ea Cœli parte in quam linea à Terræ centro per Planetæ centrum ducta desinit, quæ pars ideo etiam dicitur ab Astronomis & Astrologis verus Planetæ locus. Tum maximè quia pars ea per Planetæ situm sub ipso tempore nativitatis, determinatur ad naturam ipsius Planetæ, nati respectu, eique quamdiu vivit, fungitur vice ipsius Planetæ, quippe Planetæ non tantùm situ, sed etiam naturâ sunt medii inter primum Cœlum & terrestria corpora: quæ fatali connexione copulantur primi mobilis partibus per lineam quæ à Terra per cujusque Planetæ corpus ducitur ad ipsum Cœlum, ut suo loco demonstrabitur. Si igitur duo Planetarum loca in primo mobili distent inter se 60. 90. 120. aut 180. gradibus respectu Terræ, ipsi Planetæ dicentur esse invicem in ✶ □ △, aut ☍ aspectu, ipsius Telluris respectu; sicque erunt omnes aspectus in primo mobili, non per radios ductos ab uno loco ad alterum; vel ab his ad sua loca in primi mobili reciprocè, sed per radios, sive lineas ductas à Tellure per centra Planetarum ad primum mobile, cum distantia aspectui congrua.

Post hæc de Angelis considerans Saturnum nonagies (ait) Terrâ majorem, Solem verò centies sexagies sexies, rursus bis interrogat, *quis in tanta astri amplitudine cogitari potest angulus, aut laterum quadrati, vel trianguli coitio?* Idque contentus mirari, non ultra progreditur: quippe nesciens apud Astrologos duplices esse aspectus, scilicet partiles & platicos. Atque hos non paucorum graduum in primo mobili amplitudinem sibi vendicare, quàm sit cujusque Planetæ semidiameter Orbis virtutis. Illos verò terminari præcisè non ad corpora, sed centra Planetarum. Et quamvis terminarentur ad corpora, tamen locum quem in primo mobili Saturnus suo corpore respectu nostri occupat, vix esse duorum minutorum: proindeque, quo ad effectum, idem esse aspectum partilem terminari ad corpus, atque ad centrum ♄: quandoquidem limites partilis aspectus sunt 16'. quanta est semidiameter corporis Solis.

Tandem

Tandem verò subjungit hoc ratiocinium. *Faciamus sydereales Angulos quales Mathematica præscribit; suntne aspectus quos vocant momentanei? an certo aliquo tempore perdurant? si puncto temporis evanescunt, nihil efficere possunt eorum, quæ aliquo temporis spatio fiunt, cujusmodi sunt omnes mortalium actiones de quibus Planetarii divinant: si temporales & ut ita dicam morales; ægrè congruere possunt cum mora eorum quæ hic fiunt. Dicatur, exempli gratia, Joannes Austriacus Philippi II. Hispanorum Regis frater, anno 1571 fæliciter in Mari Ægeo dimicasse contra Turcas ex directione Medii Cœli, vel ☽ ad △ sinistrum ♃: Si hæc constitutio minus persistit quàm 6 vel 8 horas, magna pars belli sine Trigoni ope peracta est: si persistit diutiùs, frustra fuit & sine effectu vis tota, quia parta victoria bellum adhuc poscebat.*

Verùm multipliciter hic fallitur de Angelis, nec mirum. Primò enim nescivit loca, conjunctiones, & aspectus Planetarum momento nativitatis vigentium, superesse fixa in primo Mobili, & efficacia respectu nati per totam ipsius vitam, ut experientiâ constat, cum subsequentibus annis Planetæ transeunt per ipsa loca. Secundò. Opinatus est vim cujusque directionis simul incipere atque desinere cum suo effectu, cujuscunque sit ille durationis; cùm tamen ob rationes Astrologis cognitas, effectus interdum anticipet & interdum subsequatur completæ directionis momentum: Nec sequatur, quod si alicui ex directione Horoscopi ad □ ♂ manus fuerit amputata, vis directionis duret, quandiu homo ille manu ipsa carebit; aut viceversa quandiu vis directionis durat, ipsi homini manus subinde amputentur: sed sufficit directionem suum semel sortitam esse effectum quo tempore illa viget; quod aliquando est 1. 2. vel 3. anni; & quousque alter occurrat significator. Effectus autem aliâs in ictu oculi completur, ut dum quis derepente occiditur; aliâs verò durat quandiu ipse vigor directionis, ut quartana febris vel exilium. Nec valet ratiocinium istud simile superiori Alexandri. Aut vires Joannis Austriaci minùs perstiterunt quàm 6 vel 8 horas, sicque non adeptus est victoriam: aut perstiterunt diutiùs, sicque totæ frustra fuerunt & sine effectu. Tertiò, putavit conjunctiones & aspectus Planetarum tempore partus contingentes, suos ab ipso nativitatis momento effectus producere; & hos tamdiu duntaxat durare, quamdiu aspectus illi temporanei durant; quod etiam absurdum est, ab Alexandri imaginatione ortum, & Astrologiæ decretis contrarium.

Alias ejus interrogationes verbaque inania circa rem hanc, diutiùs persequi, nimis tædiosum ac inutile foret: sufficitque hactenus ejus in Astrologia inscitiam exposuisse: Nosque ab ipsius & Pici telis, cavillis atque convitiis Divinam Astrorum scientiam, ut par erat defendisse, pro experientiis, influentiis, domibus, signis, & aspectibus, quæ sunt 5 præcipua illius propugnacula.

Caput XX.

Quæ objiciantur à Plotino & Marsilio Ficino.

Plotinus contra aspectus Astrologicos Lib. 3. Enn. 2. habet exiguum capitulum, quod 7 duntaxat inanibus interrogationibus constat sine ulla ratione, quod idcirco refutatione censemus indignum. Ejus verò Commentator Marsilius Ficinus aliquot in ipsos aspectus rationes affert: sed falsis innixas fundamentis, quod in Regione Cœlesti nulla sit contrarietas, ipsaque sit ab omni generatione & corruptione libera; hoc autem jam constat omnibus esse falsum, quam à-stra suo lumine cuncta efficere, & quemlibet Planetam Luna excepta fulgere luce propria, ut Ficinus & Plotinus passim opinantur disputantes in Astrologos; ideoque rationes ipsæ talibus innixæ fundamentis corruunt. Præterea Ficinus desertens Astrologorum sententiam, ipsamque experientiam, vult quemlibet Planetam alium quemlibet intueri, ubicunque ambo versentur; scilicet per radium qui ab uno ad aliud effluit: quod à Nobis rejectum est cap. 1. quoniam hisce radiis Terrestria non afficiuntur, nisi in oppositione; non enim vergunt ad Terram, quod tamen efficiunt radii qui Astrologicos aspectus constituunt.

Unicum habet Ficinus consideratione dignum, dum ait. Non ad figuram vel numerum pertinere actionem aut passionem; sed ad formas & qualitates. Unde vult inferre, nullam aspectibus Astrologicis actionem competere.

At Respondeo. Vim activam aspectuum non referendam esse ad figuram quadrati, vel Trini, aut numeros 90 vel 120 graduum: sed ad realem, sive Physicam rationem distantiæ concurrentium radiorum ad totum circulum, ut à Nobis explicatum est. Sic enim effectus consonantiæ diapentes, referendus est ad rationem Physicam sonorum in ipsa ratione concurrentium; non autem ad rationem Arithmeticam, sive numeros quibus Physica illa ratio exprimitur. Adde quod omnino sit credibile, Marsilium Ficinum in suo Commentario supra Plotinum, duntaxat in ejus favorem scripsisse adversus Astrologos: quandoquidem in sua Epidemiarum antidoto cap. 2. pestes annorum 1408 & 1479, quo ipsam scribebat antidotum, refert potissimum ad ♄ & ♂ eorumque aspectus infaustos: unde quàm malè hanc in parte sibi constet cernere licet. Sed de his jam sufficienter dictum sit hactenus.

Caput XXI.

De Planetarum & fixarum inter se aspectibus.

Differunt Planetæ à fixis in hoc, quod Planetæ respectu nostri moveantur motu proprio apparenter in circulis maximis ad Eclipticam obliquis, in quos projiciunt suos aspectus. At fixæ saltem extra Eclipticam sitæ tantùm moventur in circulis minoribus, sive parallelis Eclipticæ; quod ex se patet, quia suo motu equidem mutant longitudinem suam, at non latitudinem.

Ideoque etsi in illos parallelos projicerent aspectus, tamen respectu nostri non essent efficaces, quia non dirigerentur ad Terram, quæ est extra planum illius paralleli, sub quo respectu Terræ moventur ipsæ fixæ. Quamobrem de fixarum aspectibus nullatenus curare debemus. Etsi enim primi Mobilis punctum sub quo à Nobis videntur determinent respectu nostri ad suam naturam, tamen locum diametraliter oppositum non determinant Nostri respectu; quod scilicet non moveantur in circulo maximo respectu Nostri in quem caderet aspectus ille oppositus: sed moveantur in minore circulo extra cujus planum est Terra: ideoque quarta pars ipsius circuli, non subtendit Angulum similem ad Terram, quippe rectum, sed recto minorem, & eò minorem, quò fixa fuerit vicinior Eclipticæ polo, vel minor ejus parallelis: quare nec Cœlum determinant ad alios aspectus respectu Nostri, quippe quòd omnes aspectus esse debeant in eodem circulo maximo, & non in diversis, ut ostensum est capite nono.

An autem Planetæ & fixæ aliquos inter se constituant aspectus, nostri respectu efficaces: Notandum quod Planetæ suos aspectus Nostri respectu efficaces, orbicularirer non projiciant in circulos parallelos, ut contra Regiomontanum diximus cap. 8. sed tantùm in circulos maximos, sub quibus à Nobis moveri conspiciuntur, ut dictum est capite nono. Dum ergo ♂ verbi gratia in suam orbitam apparentem suos projicit aspectus per determinationem, si contingat quod io ejus ☍ vel □ in ipsa Orbita, incidat fixa quæpiam violenta, ut cor Scorpii, vel oculus Tauri: Certum est quod ☍ vel □ ♂ erit io de multò deterior, quia scilicet ioficitur præfeotiâ fixæ violentæ. Ac dici poterit vulgari more, quod ♂ sua ☍ vel □ respicit illam stellam; quia ipsa incidit in viam & terminos aspectuum ♂: At fixa illa dici non poterit aspicere ♂ □ vel ☍: quia ♂ non est in parallelo, in quem ipsa suos aspectus projiceret. Atque notandum circa hoc, quod Terra equidem est in plano atque centro apparentium Orbitarum ♄ ♃ ♂ ♀ ☿. At non est in plano Orbitæ apparenris fixarum, sive circuli in quo à Nobis moveri videntur, qui tantùm est circulus Eclipticæ parallelus, sive minor. Exceptis fixis in Ecliptica constitutis.

SECTIO II.

De Planetarum applicationibus & defluxibus: Nec non virtutis ipsorum translatione, abscisione, &c.

CAPUT I.

Quid sit applicatio & defluxus, & quibus Planetis propriè conveniant.

QUoniam Planetæ sunt in continuo motu sub Zodiaco, binc fit ut alii ad alios accedere, bis conjungi, ab iisque recedere conspiciantur. Ptolemæo autem Planetæ non dicuntur conjuncti, □, ☍, &c: nisi tales sint partiliter: hoc est nisi eorum centra, vel centrorum radii, in tali sibi invicem distantia sint, quæ utriusque corporis semidiametrum non excedat. Talesque conjunctiones à Porphyrio & quibusdam Arabibus vocari solent uniriones & agglutinationes; quod à simili in aspectibus venit intelligendum. Ubi verò minor est distantia; dicunt Astrologi Planetas conjungi aut figurari platicè, dummodo distantia illa non excedat ambas semidiametros Orbis virturis conjunctorum Planetarum: ac de his sufficienter dictum est cap. 13. & 14. Sectione prima.

Porrò dum Planeta quispiam ad alterum accedens, hujus Orbem virtutis, suo virtutis Orbe contingit, dicitur ipsi applicare usque ad partilem, vel saltem Zodiacalem amborum conjunctionem, quam idem latitudinis circulus, per utriusque Planetæ centrum ductus, in Ecliptica determinat. Ab hac autem conjunctione recedens ab eodem Planeta, dicitur ab illo defluere, donec ambo virtutis Orbes sese non ampliùs intersecent. Ita ut applicatio idem sit quod accessus, & defluxus idem quod recessus, intra jam dictos limites.

Quoniam verò cap. 14. supradicto duplicem facimus ☌ platicam, nempe completam & incompletam: idcirco ad utriusque exquisitiorem doctrinam, ooví termini sunt bic nobis introducendi: atque dicendum quod Planeta ad alterum accedens, hucusque virtutis Orbem suo virtutis Orbe contingens, dicendus est duntaxat ipsi adhærere: at ejus corpus, vel circulum latitudinis contingens Orbe virtutis suæ; aut suo corpore ejus virtutis Orbem ingrediens, dicitur propriè eidem applicare, donec fiat partilis amborum ☌, quam dum prætergreditur, dicitur ab illo defluere, donec ipsum suo virtutis Orbe non ampliùs tangat, vel non tegatur ab illius Orbe: inde autem dicatur ipsum deserere, donec ambo virtutis Orbes sese non ampliùs secent. Jam verò Planeta statim atque applicat vim suam, commiscet vi illius Planetæ cui applicat; statim autem ut corpus suum ex illius Orbe eripit, vim pure agendi recuperat, saltem si in sua domo extiterit; sed non absolutam, donec amborum Orbes separentur: pars enim ea Cœli in qua est Orbium nondum separatorum communo segmentum, utriusque Planetæ commixto influxu adbuc inficitur, eumque retinet, præsertim in linea quæ ducitur per Orbium Sectiones, idque notatu dignum est, sed in ipsa linea magis viget vis illius Planetæ, cui minor est Orbis. Attamen notandum quod si duorum Planetarum quorum virturis Orbes se intersecent, distantia centralis excesserit 18 gradus pro ☉, & 15 gradus pro aliis omnibus Planetis, ipsi Planetæ potiùs dicendi erunt esse in aspectu Dodectili, quàm conjuncti: quælibet enim syzygia à viciniore termino denominanda est, qui in Dodectili est 30 gradus, in ⚹ 60, in □ 90, &c: idque tam ante quàm post terminum ipsum; ideoque distantia centralis 25 graduum aut 40 graduum pertinet ad Dodectilem: sicque de cæteris.

Præterea notandum quod duo Planetæ in Cœlo tantùm spectati, quo instanti sibi applicant, conspirant in suæ ☌ effectum: eorumque vis

ad

ad ipsum effectum, incipit initio applicationis, viget in unitione, & desinit in fine defluxus. Et effectus ille est toti Terræ universalis; sed qui à diversis Terræ locis & subjectis diversimodè recipitur ac determinatur.

At si ☌ illa spectetur in figuræ genethliacæ domo, verbi gratiâ, decima, effectus universalis toti Terræ ab illa ☌, determinatur ipsius Nati respectu ad actiones, dignitates, &c: Et quia ipsi Planetæ conjunguntur, quamvis per directiones ad singulos, singuli oriantur effectus, pro ratione Naturæ & dominii Planetarum, tamen ipsi effectus in rebus, personis aut meditis erunt de natura utriusque Planetæ, ita ut semper ambo concurrere videantur. Sic Mihi directio Medii Cœli ad ☿ dominum secundæ, dedit Dignitatem Professoris Matheseos Regii, per Reginam Mariam De Medicis; quòd ☿ applicaret Veneri exaltatæ. Et directio M.C. ad ♀ dominam ⊕ mihi causavit donum 2000 librarum ob Trigonometriam à me in lucem editam, quia ♀ defluat à ☿. Et donum fuit factum à viro Magnate supremo Ærarii Præfecto Regio, quia ♀ applicabat Soli & ♃ partiliter junctis. Atque hæc non solùm de conjunctionibus, sed quibusvis etiam aspectibus intelligenda sunt à simili.

Cæterum tam applicatio quàm defluxus fiunt per motum Planetæ tam directum quàm retrogadum, quòd nempe unus Planeta ad alterum directè & retrogradè queat accedere. Atque applicatio defluxu efficacior est, in pari saltem corporum distantia: quia cùm hæc efficacia pendeat ab unitione corporum, vel aspectuum; quò magis unum eorum accedit ad unitionem, diutiúsque manet unitum, eò magis vim unitionis participat: Hoc autem convenit applicanti & non defluenti, in quo vis unitionis jam diminuta est, continuóque decrescit, cum in applicante continuò crescat. Idcirco, si verbi gratiâ, dominus Horoscopi applicet ☌ domino septimæ vel octavæ domus, fortiter significabuntur febres, ustiones, lites, vitæ pericula, aut mors violenta: at si dominus Horoscopi defluat ab ipso ☌, eadem etiam sed debiliùs significabuntur; ideoque vel accidentia erunt mitiora, vel major erit spes evadendi, nisi defluens simul applicet alteri malefico.

Quoniam verò supradictum est applicare idem esse quod accedere, & defluere idem quod recedere; hinc evidenter sequitur, quod utrumque tantùm pertinet ad Planetam motu veliciorem (quem vulgò leviorem appellant) utroque Planeta simul directo, vel simul retrogrado existente: uno autem directo, & altero existente retrogrado, potest tum velocior sive levis, tum tardior, sive ponderosus mutuò applicare atque defluere. At utroque directo existente, ponderosus sive tardior præcedens veleciorem, propriè non dicetur ei applicare; quia ad ipsum non accedit: Nec sequens dicetur ab illo defluere, quia ab illo non recedit, seu fit remotior: sed tardior præcedens, propriè dicetur comitari leviorem; sequens verò eundem exspectare. Ac proinde Planeta quilibet erit, vel partiliter unitus corpore aut radio, vel applicans, vel defluens, vel comitans, vel exspectans, vel tandem solitarius, si nihil superiorum ei convenerit.

Notandum tamen quod Ptolemæus Lib 4. Quatrip. cap. 5. ubi agit de conjugiis, admittit applicationem Saturni, aliorumque Planetarum ad ☽; quod venit intelligendum non de Lunari corpore, sed ejus loco in primo Mobili qui fixus est. Proindeque duplex applicatio & duplex defluens erunt attendenda, scilicet respectu corporis Mobilis Planetæ, & ejus loci fixi. Potestque Planeta quivis applicare cujusvis Planetæ loco, vel ab hoc defluere.

Caput II.

De modis & effectibus simplicium applicationum & defluxuum Planetarum inter se.

Planetæ applicatio aut defluxus dicitur simplex, quando duo tantùm Planetæ inter se conferuntur secundum accessum aut recessum. Atque sic Planetæ applicant vel defluunt quatrupliciter. Vel enim uterque directus est, vel uterque retrogradus; vel præcedens retrogradus, sequens verò directus; vel denique præcedens directus, sequens verò retrogradus.

In quarto modo fit mutua applicatio amborum Planetarum sibi mutuò occurrentium; atque hæc applicatio præ cæteris efficacissima est, ac majoris & citioris effectus, cum alacri, nec perturbato causarum Sublunarium consensu juxta naturam utriusque Planetæ, ob mutuum in hunc Planetarum concursum. Sed in tertio modo fit mutuus defluxus, quo dissipatur & enervatur vis unitionis Planetarum à se invicem discedentium: per eorum quippe motum ad oppositas Mundi partes, virium mixtio distrahitur; indeque ut plurimùm nil nisi contrarietates, aut dissipare effectuum apparentiæ significantur, cum Sublunarium causarum dissensu mutuisque divortiis: Etsi Ptolemæus & plerique alii Planetis retrogradis vim effectivam, sed tardam vel impeditam concedant. Quæ tamen opinionum diversitas sic concilianda est. Jupiter, verbi gratia, retrogressu applicans Medio Cœli honores & fœlicia suscepta pollicetur: at retrogressu defluens à Medio Cœli nihil talium pollicetur, nisi forsan apparentias sine effectu. Sic dominus Horoscopi & dominus Medii Cœli mutuò defluentes, nullos honores cooferunt, eademque est ratio in cæteris, virtute Analogica.

Porrò Planeta dupliciter applicat. Primò completè, quando scilicet potentiâ unitus est ei cui applicat; hoc est ipsius unitionem assecuturus est, sine retrocessu usque ad Orbium virtutis separationem. Secundò incompletè, quando Planeta non est unitus potentia ei cui applicat. Jam verò applicatio completa, futurum significat effectum conjunctionis juxta naturam Planetæ cui fit applicatio: at incompleta præsagit duntaxat effectus apparentiam, fortèque principium, sed non perfectionem: destrueretur enim vel impediretur effectus ab eo quod significatur per Planetam, qui motum ad unitionem, directa vel retrograda conversione interrumpit.

Similiter Planeta dupliciter defluit. Primò completè, à præcedente scilicet ☌ usque ad Orbium

bium separationem. Secundò incompletè; quando ante Orbium separationem Planeta defluens regreditur ad comitantem, illique rursus uoitur, aut non. Jam verò defluxus completus, futurum significat effectum ♂, etsi minus quàm applicatio: Incompletus autem significat confirmationem effectus, vel etiam iterationem, si præsertim defluens comitanti rursus uniatur. Atqoe hæc intelligenda sunt de Planeta applicante & defluente, tum directo, tum retrogrado motu.

Rursus autem applicatio intelligeoda est, tum ad Planetæ corpus mobile, tum ad ejus locum fixum in figura erecta: in quibus triplex accidit differeotia. Nam Planeta applicat loco & corpori alterius completè, vel ejus tantùm loco completè, vel ejus tantùm loco incompletè. Primus modus certò producit effectum, eumque insignem, tantumque pertinet ad velociores Planetas. Secundus producit effectum mediocrem in velocioribus, sed majorem in tardioribus; quippe ad omnes Planetas pertinet Lunâ exceptâ, quæ nunquam regreditur, semperque sequentis Planetæ cui applicat assequitur corpus. Tertius vix ullum producit effectum, sed tantùm vanam & perturbatam apparentiam.

Neque hæc tantùm de conjunctionibus dicta sunto sed etiam de Sextili, Quadrato, Quincunce, Oppositione, nec taotùm de ipsis inter se Planetis io Cœlo mobilibus, sed etiam de ipsorum singulis respectu præcipuorum Genituræ locorum. Verbi gratiâ, si quo anno ex directione Horoscopi ad ♂ dominum octavæ, timetur vitæ periculum, acciderit, ut Mars completè applicet loco radicalis Horoscopi, certò continget periculum; eóque certiùs si Mars postquam fuerit assecutus Horoscopum, ad eundem regressus fuerit, cùm præsertim tertiam adhuc cum ipso unitionem facturus sit: quamobrem toto illo tempore Natus versatur in grandi periculo; quod ipse vix nec sine attentissima cautione & prudentia evadere potest.

Taodem Planeta ab alio defluens, & nulli alteri applicans, sive in eodem, sive in alio signo (quamvis Arabes, Cardanus & Origanus de eodem tantùm signo censeant) vacuus cursu vocatur: Feralis verò sive Solitarius ille dicitur, qui neque applicat, neque defluit. At talis si fuerit in prima domo solus, vel primæ dominus; efficit homines solitarios, vel aliorum consortia fugientes: sique fuerit natura maleficus, exul & retrogradus; hominem moribus feritis ac sylvestrem & mirabilem significabit.

Ad exquisitiorem verò doctrinæ præcedentis notitiam, adhuc notentur sequentia. Si duobus Planetis intra applicationis limites constitutis, sequente directo & præcedente retrogrado; ante separationem Orbium præcedens fiat directus & sequentem attiogat; Effectus desperatus tandem adveniet: eóque citiùs & efficaciùs mutuóque consensu causarum Sublunarium, si sequens ad præcedentem directum regrediatur. Effectus igitur inchoabitur, postea desperabitur, tandemque præter omnium spem vel opinionẽ complebitur.

Si duo Planetæ uniti mutuò defluant, interrupto alterutrius motu in ipsa unitione; effectus quidem unitioois significatur; sed ejus etiam prompta festinaque dissolutio, ob quid mirabile contingens vel interveniens.

Si ♄ & ♀ mutuò defluant in duodecima domo; frustrabitur quidem effectus eorum conjunctionis; at non determinationis ad morbos, carceres &c; eademque est ratio de cæteris domibus, quod tameo iotellige de fluxu completo.

Porrò notaodum est, conjunctiones per regressum suos producere effectus, viis extraordinariis & inopinatis; ideoque magis si uterque Planeta sit retrogradus, & velocior tardiorem præcedentem assequatur. Eadem est ratio de defluxibus per retrogressum simplicem aut mutuum. Semperque sedulo notandus est Planeta applicans, sive directè, sive retrogradè, hic enim alteri supereminere dicitur; estque præcipuæ virtutis pro effectu complendo, si fiat unitio: quippe à rebus vel personis per ipsum significatis continget effectus. Similiter sedulò ootetur Planeta, qui retrogressu defluens uoitionem impedit; etenim à rebus vel persoois ab ipso sigoificatis impedietur effectus.

Est autem optimum si Planeta applicans fuerit in Angulo, præsertim Medii Cœli vel Horoscopi; etsi ille cui applicat sit in cadenti. Nam applicãs ex Angulo magnum robur pollicetur, magnumque effectum: qui tamen longè major futurus est, si alter cui applicat fuerit etiam in Angulo. Et applicatiooes ad Planetas effectui significato congruos, sunt ad ipsum effectum validissimæ: ut si pro dignitatibus domious Medii Cœli applicet Soli præsertim Trino aspectu; Natus dignitates assequetur: si autem pro conjugio dominus septimæ applicet domino oonæ, quæ est Religionis, vel duodecimæ, quæ est carcerum ac servitutis; Natus non ducet Uxorem. Ut mihi accidit, cui ♀ domina septimæ cuspidis applicat ♃ domino nonæ & duodecimæ in ipsa duodecima cum ♄.

Sed objiciet aliquis: Præsentem Cœli constitutionem, non significare super futuro Cœli statu; alioquin nulla esset Astrologiæ certitudo: Ergo in Planeta applicante, aut defluente non est attendendum, qualis futurus est imposterum ejus status, scilicet completè, vel iocompletè applicando aut defluendo.

Respondeo ad præsentem Cœli constitutiooem pertinere, quod Planeta completè vel incompletè applicet, aut defluat: ideoque illud nosse expedit, quòd non idem sit utriusque effectus.

Cæterùm causæ effectuum modorum istorum petendæ sunt, non solùm à propriis Plaoetarum viribus, sed etiam formaliter ab Analogia suorum motuum, quibus modos effectuum in Cœlo repræseotant: de qua Analogia diximus Lib. 13. Sect. 3. cap. 3. Ut enim duo homines ad eundem effectum necessarii, si mutuò conveniant ipsum perficere queunt, non autem si à se mutuò fugiant, aut dum unus accedit, alter recedat: sic se habent in Cœlo Sublunares Planetarum effectus: quippe qui priùs sunt in Cœlo causaliter, vel potentialiter & repræsentativè, quàm in Terra actualiter vel effectivè. Terrestria enim à corporibus Cœlestibus afficiuntur atque sigoantur, tum ratione influentiæ, tum ratione motus, hoc est diversi inter se congressus, sive digressus: ut proinde corpora ipsa proludant in Cœlo suos in Terris effectus.

Deoique in aspectibus non partilibus semper deterius est Plaoetam malefico applicare, quàm ab eodem defluere.

CAPUT

CAPUT III.

De modis & effectibus compositarum applicationum & defluxuum Planetarum inter se.

PLanetæ applicatio aut defluxus dicitur compositus, cum tres saltem Planetæ inter se conferuntur, secundum accessum aut recessum. De quibus notentur sequentia à Veteribus tradita, sed non explicata.

Primum. *Quoties tres Planetæ inter se connectuntur corpore vel radio, ita ut medius cæteris velocior existat sub orbe virtutis ejus à quo defluit, & sue orbe attingat illum cui completè applicat; tunc ipse medius vulgò transferre dicitur lumen ejus à quo defluit, ad eum cui applicat, etiamsi extremorum orbes inter se distent.* At quia virtus Planetarum non consistit in eorum lumine, ut alibi docuimus, & Sect. cap. 17. dictum est, Planetas ne quidem vim propriam aliis transmittere; multò minùs transferrent alienam. Non enim hanc transferre queunt, nisi priùs recipiant, nec recipere, nisi transmittatur ab eo Planeta cujus illa est, contra Caput ipsum 17. tolerabiliorq; esset locutio, si medius diceretur transferre virtutem ejus à quo defluit. Meliùs ergo dicetur medium unire vim extremorum inter se non connexorum. Et ratio est, quia cùm medius sit utriq; extremo connexus; ergo cum eo cui applicat concurrit ad effectum & per se & ratione sui status: ergo etiam ratione connexionis cum eo à quo defluit: quod idem ferè est ac si extremi essent uniti.

Porrò hic Planetarum status significat, vel quod effectus connexionis extremorum perficietur mediantibus rebus aut personis ab ipso medio significatis: vel quod effectus significatus à ☌ medii cum eo cui applicat, orietur à causis significatis per eum à quo defluit: vel quod effectus significatus à ☌ medii & ejus à quo defluit; desinet in effectum ab eo cui applicat significatum: vel tandem quoad effectum à medio significatum: concurrent res aut personæ ab extremis significatæ.

Ut in mea Genesi ☿ est in 27 gr. 55. ♒ sextili partili Horoscopi, ♀ in 1 gradu ♓; ☉ in 4 gr. 19′ ♓ ♃ in 4 gr. 48′ ♓: ideoque ♀ defluens à loco ☿, completè applicat, tum locis, tum corporibus ☉ & ♃. Dum igitur Medium Cœli directione pervenit ad ☿ anno 1269, factus sum Professor Regius in Mathematicis: Dum pervenit ad ♀ dominam primæ & ⊕, habui à duobus Magnatibus 4000 libras, ob Trigometriam & solutionem Prolbematis de Telluris motu à me in lucem editas: & dum pervenit ad ☉ & ♃ anno 1635, rursus habui 1000 libras, magnamque famam consecutus sum, etiam apud extraneos, ob longitudinum scientiam à me inventam, typisque mandatam; sed multos etiam inde hostes occultos, quippe Commissarios, Magnatemque primæ notæ adversum me provocavi, Cardinalem scilicet Richelium: quòd de fama & promissa remuneratione periclitans, honorē meum tueri, & causæ meæ justitiam constanti animo palam exponere voluerim. Ac per consequens quatuor supradicta hic verificantur. Primò enim nominis celebritas in Astronomia, tum hostes à ☿ & ☉ significata, per ♀ prodierunt; quæ nisi opes ad Typographiam necessarias contulisset; nullos quidem hostes provocassem, quia illata iojuria mihi patienter ferenda fuisset; at ludibrio expositus per eorum invidiam & iniquitatem, famæ jacturam fecissem. Secundò, bona mihi à ☌ ♀ cum ☉ & ♃ significata ex parte Magnatum, causa sunt à ☿, per ingenii monimenta & opera Mathematica. Tertiò, bona à ☌ ♀ & ☿ significata, desiverunt in occultas inimicitias etiam timendi Magnatis. Quartò, ad bona à ♀ significata, ingenii ope à tum Magnates concurrere debebant, ob ☉ & ☿ hinc inde ♀ junctos, omnimode igitur eventus respondit constitutioni Cœlesti.

Cæterùm virtus extremorum non unitur à medio, nisi hic completè applicet, saltem loco ejus Planetæ cui applicare dicitur: & hoc sive motu directo, sive retrogrado, ut alibi dictum est, quod si medius mutuò defluens ab uno extremo, mutuò applicet alteri, non fiet perfecta unitio virtutis extremorum, obstante extremo mutuò defluente, à quo effectus perturbabitur.

Ad primum verò notandum suprapositum, pertinet etiam quod vulgò dici solet. Duobus Planetis partiliter junctis & applicantibus alteri tardiori; junctorum velociorem, alterius vim transferre tardiorem. Hìc enim non fit virtutis transmissio, ut supra dictum est, sed tantùm effectus tardiurum, ab unitorum velociore incboatur.

2. *Penderesus sive tardior inter duos velociores iisdemque connexus; horum vires communicari vel uniri prohibet.* Sed hoc omnimodè contrariatur notando primo. Nam etsi defluxus sequentis extremi sit debilioris virtutis quàm applicatio; attamen non destruit vim & effectum conjunctionis ejus cum medio; qui per consequens cōcurret in ipsius conjunctionis effectum tam per se quàm ratione sui status, ideoque ratione ☌ cum præcedente extremo; quamobrem extremorum vires inter se miscebuntur ac unientur; multóque magis si præcedens extremus suo virtutis orbe sequentem extremum attingat, & mutuò applicent. Attamen effectus simplicis ☌ extremorum impedietur, aut retardabitur à rebus aut personis per medium ipsum significatis, si hæc suâ naturâ contrarietur effectui: ut ♄ inter dominos Horoscopi & septimæ pro conjugio: vel inter dominos Horoscopi & Medii Cœli pro honoribus, Saturno præsertim infœliciter posito, ac inimico septimæ vel Medio Cœli. Sic de cæteris.

3. *Tribus Planetis corpore vel aspectu connexis; si extremus unus sui motus velocitate attingat alterum extremum, prinsquàm medius: Ille dicitur ab hoc externo abscindere vim ipsius medii.* Sed hoc etiam contrariatur notando primo. Nam extremis velocior, dum præterierit medium, transferet (ut volunt) vim ejus ad sequentem extremum, vel ex Me borum virtutem uniet. Itaque positis ♃ in 20 gradu ♋, ♀ in 15, & ☽ in 10: quoniam Luna prius attingit ♃ quàm Venus; dicendum est non inde destrui effectum à ♃ & ♀ ☌ significatum; sed per res à Luna significatas fore complendum, vel perturbandum. Quo sanè pacto maxima semper esset babenda ratio Lunæ: hæc enim per se & suos aspectus, omnium Planetarum aliorum invicem platicè connexorum effectus sæpissimè compleret, vel perturbaret; non autem vim antecedentis à consequente abscinderet.

ginis, ac præſertim ♀ ſexu fœminina. Inde autem factum eſt, ut hiſtoria vitæ & fortunæ meæ ſit mirabilis miniméque vulgaris, multis quippe clara malis atque bonis fortunæ corporis & animæ, multiſque periculis fuſiùs aliàs exponendis.

Minorum Planetarum Doryphoria per corpus, eſt, quando Planetam in ſuo præſertim regno vel exaltatione poſitum, ac primariæ vel inſignis in figura ſignificationis (ut ſi fuerit dominus Genituræ, vel ☉ ☽ ⊕ Horoſcopi, vel Medii Cœli) unus, duo vel plures Planetæ, ut ſupra dictum eſt, comitantur. Hæcque Doryphoria præſagit quoque magna & egregia; bona quippe inſignia ſi Planeta comitans fuerit benè affectus, ac ejuſdem ſexus & conditionis: Si verò Planetam primariæ in figura dignitatis in ſuo exilio vel caſu conſtitutum comitentur 1. 2. vel plures Planetæ naturâ, vel determinatione malefici, pravè affecti, & ſexu conditioneque contrarii; ingentia mala hæc Doryphoria ominabitur. Eſt autem etiam attendenda eorum Doryphoria Planetarũ, qui præſunt duodecimæ & 8. domibus; ab iis enim inſignes calamitates & mortes illuſtres ſignificantur.

Denique omnis Planetarum concurſus in aliqua figuræ domo, Natum efficit clarum famoſumque in ſignificatis ipſius domus. Ut patet in Me ex concurſu 6 Planetarum in principio duodecimæ domus pro morbis, ſervitute & inimicis occultis. In Nobiliſſimo D. Ludovico Tronſon, ex concurſu 4 Planetarum ☽ ♃ ♀ ☿ in decima domo (quorum 3 ultimi erant Occidentales ☽ & Orientales ☉ circa principium duodecimæ exiſtenti) pro dignitatibus, honoribus & actionum fœlici ſucceſſu. Ex Illuſtriſſimo D. Charolo Dalbert Conestabili de Luynes, in concurſu 4 Planetarum in tertia domo, pro fratribus affinibuſque, & aliis innumeris.

Doryphoria verò ſive Solis aut Lunæ, ſive aliorum Planetarum per aſpectum; tribus præcipuè modis inſignis eſt. Primò cum Planetam in ſuo regno vel exaltatione angularem, alius Planeta etiam in ſuo regno, vel exaltatione poſitus intuetur, radiu ante priorem Planetam oriente: & hæc Doryphoria illuſtrem efficit genituram, magnaq; præſtabit, ſi præſertim Planeta angularis, fuerit in Horoſcopo vel Medio Cœli, & aſſecla beneficus. Secundò, ſi Planetam in Horoſcopo vel Medio Cœli poſitum comitetur Planeta ejuſdem conditionis, radium projiciens in partem prius Orientem pro ☉, aut poſt Orientem pro ☽. Tertio, cùm Planetâ in Horoſcopo vel decima poſito, ac diurna exiſtente genitura, diurnæ; & in nocturna, nocturnæ ſtellæ comitantur, Radio præcedente vel ſequente, prout Planeta ex ſe fuerit diurnus, ſive nocturnus. Poſſuntque etiam ☉ & ☽ comitari Planetas ſuæ conditionis, vel Sectæ in cardinibus poſitos. Accidet autem contrarietas aut repugnantia in effectu ſignificato, ſi nocturni Planetæ diurnos, aut diurni nocturnos comitentur, niſi comites fuerint benefici, benéque affecti.

Cæterùm ex duabus Doryphoriæ ſpeciebus ſupra poſitis, tertia ſive media deduci poteſt: dum ſcilicet Planetam aliquem alii corpore, alii autem per aſpectum comitantur.

At præter ſupradictas Doryphorias eſt adhuc altera Veteribus ignota, quæ talis eſt. Si Planeta dominus Horoſcopi vel Medii Cœli, vel Sol aut Luna, aut horum domini, vel tandem aliquis Planeta præcipuæ ſignificationis in Themate, ac præſertim ex ſuperioribus Planetis, repertus fuerit ſtipatus tribus vel quatuor fixis illuſtribus, ac præcipuè in prima vel decima domo: ipſe Planeta ſtipatus ſtupendos producet effectus, ut in Aſtrologiæ praxi ſtupendis hujus ſeculi miraculorum feracis probabimus exemplis. Ideoque vel Soli Planetæ, vel horum aſpectus, vel ſolæ fixæ illuſtres, vel horum miſcella mirabiles quo ad effectus Doryphorias conſtituere queunt.

SECTIO III.

De Planetis à Sole combuſtis.

Caput I.

Quid ſit Planetam à Sole comburi.

Triplex eſt Planetarum ſtatus, prout Soli corporaliter connectuntur. Primus eſt, quandò Planeta Soli partiliter unitus eſt, longitudine & latitudine; aut ſaltem amborum centra non diſtant inter ſe ultra 16 minuta, quanta ſcilicet eſt ſemidiameter corporis Solis: atque tunc Aſtrologi dicunt, Planetam eſſe in Cazini, vel curde Solis: Secundus eſt, quando Planetæ centrum diſtat à centro ☉, ultra 16'. non tamen ultra complementum ſemidiametri Orbis virtutis ipſius Planetæ, ad 18 gradus, ſive ſemidiametrum Orbis virtutis ☉, quæ ſemidiameter in ſingulis Planetis diverſa eſt, & à nobis definita cap. 13. Sect. 1. Tunc verò Planeta dicitur eſſe combuſtus à ☉, quòd ſcilicet in eodem cum ☉ poſitus verticali circulo, videri nequeat, etiam Sole infra Horiſontem latente, ſi nondum egreſſum Planetam ex ſuæ combuſtionis limitibus, ut eodem capite explicatum eſt. Atque inde conſtat, Planetis omnibus non eundem eſſe combuſtionis terminum, ſed cuilibet proprium, Veteribus ignotum. Tertius denique eſt, quando Planetæ centrum diſtat à centro ☉, ultra ſuperius complementum, attamen verſatur adhuc ſub Orbe virtutis ☉: Tuncque Planeta dicitur eſſe duntaxat ſub radiis ☉. Quamprimùm verò Planetæ corpus egreditur Orbem Virtutis ☉, dicitur eſſe liber a radiis Solis.

Caput II.

Planeta quilibet ſemper alicubi eſt, in corde Solis, combuſtus, & ſub radiis: Imò Planetarum aſpectus Telluris reſpectu ſæpè comburuntur.

Nam ductis duabus lineis rectis, Solem & Planetam tanquam contingentibus, iiſq; ad partes

tes Planetæ continuatis; Planeta ipse erit in corde ☉ respectu loci in quem ipsæ lineæ, vel conus iis interceptus tendet: sive ad Tellurem vel alium Planetam, vel ad æthera, vel ad Sublunaria spatia tendat: & circa ipsum locum dicetur esse combustus, aut sub radiis Solis. Inde verò fit ut Planeta Terræ non combustus, suis quandoque comburatur aspectus. Veluti si ducta linea, per Solis & ♃ centra, desinat in locum □ aspectus Jovis; hic sui □ loco dicetur esse combustus; etsi linea vel radius ab ipso loco prodieus in Terram, sit à combustione liber.

Cæterum non secus ac Planetarum corpora, intra Solis orbem virtutis in primo Mobili, qua superiùs dictum est distantiâ, respectu nostri cadentia; etiam respectu nostri combusta dicuntur: Idem certè de Planetarum aspectibus censendum esse ratio dictat: quorum nempe loca, si aliquo lumine essent conspicua; ea sanè quæ in Solis orbem virtutis inciderent, impediente ipsius Solis fulgore, nobis essent invisibilia. Ac proinde ☉ in △ ♃, comburit △ ♃ nostri respectu; sicque de cæteris.

Caput III.

An Planetæ combusti nullius sint virtutis in hæc inferiora, ut opinati sunt Veteres.

MAgna hic nobis occurrit difficultas atque lis dirimenda. Plures enim Astrologi cum Junctino tractatu de Revolutionibus pag. 1134. Planetæ combusto nullam vim concedunt. Ptolemæus ipse lib. 3. Quatrip. ad finem cap. 14. agens de Anæretis ait. *Omnino verò earum stellarum quæ radiis Solis obrutæ sunt, nullam accipere convenit, nec ad interficiendum, nec ad auxiliandum, nisi cùm Luna est vitæ prorogatrix; Sol autem interfector ab aliquo etiam læsus malefico qui* (ut ait Cardanus in commento) *priùs occurrat Lunæ quàm Sol ipse.* Tunc enim dum Sol vel ejus radius □ aut ☍ Lunæ occurret, certiùs interimet ob ipsum maleficum.

Rursus autem Cardanus in Comm. in cap. 18. lib. 3. de Planetis combustis sic loquitur. *Jam verò quid polliceantur astra, quæ sub radiis latent, ex his manifestum est. Nam non penitus nihil, ut Arabes existimant, sed in casu vitæ ut superiùs visum est* (cap. scilicet 14.) *nihil possunt; nec nocendo, nec juvando. In animi autem qualitatibus aliquid posse videntur: faciunt enim hebetiores & ad pœnitentiam propensos; consilii quoque obscuri & tecti; aptique ad occulta tractanda. In filiis autem; negat Planeta qui sub radiis est. Igitur ex iis colligetur regula triplex hoc modo. Planeta sub radiis Solis in maximis rebus utpote vitæ vel occidenti, vel filiorum, nil præstat neque potest. In cæteris autem quæ ad actiones pertinent fermè nihil: sed in his quæ jam sunt* (subaudi tempore partus) *debiles significat effectus, ut in qualitatibus animi & corporis. In corporis autem temperatura & qualitatibus significat adustionem; similiter & in morbis, præcipuè autem Mars.* Hæc ad verbum, quæ ab eodem Cardano confirmantur Comment in cap. 13. lib. 2. ubi hanc de Planetis combustis regulam tradit. *Cùm Planeta fuerit sub ☉, Sol ipse disponit loco ipsius Planetæ: hoc est ipsius Planetæ vim agendi sibi vendicat; quod [illegible] se Planeta agere nequeat.* Et aphor. 13. lib. 2. *Quando omnes Planetæ sub Sole fuerint* (ait) *genitura illa unũ tantùm habebit Planetam viribus omnium aliorum præditum*: qui ergo erit Sol ex supradictis à Cardano.

Cæterùm hæc Veterum doctrina inde orta est, quod opinati sunt astra omnia, suos in Sublunaribus effectus lumine producere; nec illis innotuerit, non modò Lunam, sed ♄ ♃ ♂ ♀ ☿ etiam proprio lumine carere, tantúmque illuminari à Sole, cujus lucem in hæc inferiora reflectunt. Quo posito nil mirum si ingentem ac vivacissimam Solis lucem (quam æquè intensi etiam caloris productricem putarunt) comparentes cum exiguo obtusoque cæterorum Planetarum lumine, horum vim Solis virtute obrui, enervari & comburi censuerint. At quia lib. 11. probavimos lucem per se duntaxat illuminare, & nihil aliud agere: idcirco jam ac patet falsitas ac ruina illius Veterum fundamenti.

Ad quæstionis igitur propositæ solutionem notandum est, Planetam à Sole comburi posse dupliciter. Primò corpore, dum scilicet corpus Planetæ incidit in orbem virtutis Solis. Secundò aspectu: & hoc rursus dupliciter. Primò, si verbi gratia △ ♃ cadat intra orbem virtutis Solis. Secundò, si linea ducta per ☉ & ♃ centra, terminetur in Cœlo ad locum △ ♃. Sed hæc combustio cùm accidat Cœli respectu, non Terræ; idcirco ipsi △ respectu Terræ officere nequit. De aliis verò duobus modis prioribus quæritur, an Sol Planetæ vel aspectus quem dicitur comburere, vim dissipet aut enervet, ut à Ptolemæo cunctisque hactenus Astrologis creditum est, præsertim verò de corporibus Planetarum.

Arbitror autem solutionem sic esse distinguendam. In quovis Planeta inest formaliter duplex natura sive virtus: quippe Elementalis & Cœlestis, sive influentialis, ut à Nobis dictum est Lib. 8. Sect. 11 At in Planetarum aspectibus viget tantùm virtus influentialis formaliter, quæ tamen Elementalem continet eminenter. Sol igitur conjunctus alicui Planetæ, vim ejus Elementalem suo caloris excessu & corporis vastitate, cohibet ac enervat, præsertim si eidem contrarietur. Quod certè non faceret, si eo usque distaret à nobis, ut ♄ minor, vel eo non major apparet: aut si Saturnus: verbi gratiâ, eò usque nobis appropinquaret, ut Solis jam visibilem magnitudinem æquaret, vel etiam decuplo aut centoplo excederet. Tunc enim ♄ Soli junctus partiliter hujus vim Elementalem potiùs supprimeret: quod evidenter patet in Solis à ☽ totalibus Eclipsibus & cum mora; in quibus non Solis calorem, sed Lunæ frigus etiam Æstate experimur; tum ex Sole sub Terra (quæ est quotidiana ☉ à Tellure totalis Eclipsis) in qua non Sol suo calore, sed Tellus suo frigore nos afficit.

At Planetæ vim influentialem Sol sua combustione non dissipat vel enervat, ut Veteres opinati sunt, quamvis eidem suâ excellentiâ & principatu super cæteros Planetas, tum corporis magnitudine multùm præpolleat. Hoc verò probatur à nobis rationibus & experientiis infra positis.

Caput V.

Rationes contra Veterum Opinionum.

PRima rationum hæc esto. Planeta Lunæ conjunctus, nullo modo d[illegible]itur ab ipsa Luna virtute

tute privari aut spoliari; etsi Lunæ virtus ipsius Planetæ vim longè superet quò ad nos; propter ipsius ☽ viciniam; de communi consensu Astrologorum, qui virtutis primatum inter Planetas Soli & Lunæ tribuunt. Nec ratio esse potest, quòd Planeta Lunæ conjunctus videatur, non autem ☉ conjunctus: alioquin simili ratione nullus Planeta interdiu super Horisontem ullius esset virtutis, iis à quibus videri non posset. Non ergo similiter Planetarum vires saltem influentiales conjunctione ☉ supprimuntur vel enervantur.

Secunda. De communi Astrologorum consensu à seipsis hic dissentientium Sol conjunctus ♂ aut ♄ dicitur maximè lædi, quòd scilicet ex Solis & ♄ vel ♂ concurrentibus radiis, malignus in his inferioribus producatur effectus: idque tam certum est, ut nihil sit in Astrologia certius. Jam verò illud non accideret, si Sol sua ☉ cum ♄ aut ♂, horum malignum dissiparet influxum: quippe dissipatione mixtio radiorum concurrentium prohiberetur. Imò tradunt Astrologi diversos effectus singulorum Planetarum ab eorum cum Sole conjunctionibus: at si inde diversi producuntur effectus, ergo inde exurgunt diversi influxus ipsorum effectuum causæ: Non ergo influentialis saltem virtus Planetarum à Solis conjunctione supprimitur, vel cohibetur aut dissipatur.

Tertiò. Volunt omnes Astrologiæ Magistri Veteres, Planetam in Cazinii vel corde Solis, hoc est ☉ partiliter unitum, maximam vim habere virtutemque suam ☉ tunc unire, ac unò quasi radio eademque cum ☉ virtute in hæc inferiora agere, ut ait Origanus Introd. Part. 3. pag. 434. At Jovem Soli platicè junctum, vel ab eo novem gradibus distantem comburi, & suis viribus exui, stupenda virtute ☉, partiliter verò junctum non comburi & exui, ridiculum est opinari: quandoquidem supposita combustione, sicut hæc elanguescit versus peripheriam Orbis virtutis Solis, ubi omninò desinit; ita à contrario invalescit versus centrum ubi summè viget. Quamobrem si combustio vires Planetarum supprimat, centralis potissimùm supprimet, cujus contrarium Veteres omnes censuere.

Quartò. Mercurius maxima temporis parte combustus est, cui tamen & in Aere & in nativitatibus hominum, maximas vires tribuunt omnes Astrologi: imò Ptolemæus Lib. 4. Quatrip. cap. 4. Artis vel Magisterii speciem desumit præcipuè ex ☿ ♀ atque ♂; cui omnes alii Astrologi subscribunt. Quin etiam Cardanus ipse in Commento, etsi superiùs dixerit Planetas sub radiis nihil fermè præstare in his quæ ad actiones pertinent qualis est Ars; tamen non excipit combustionem Mercurii, quòd eam à Ptolemæo excipi non viderit. Id verò faciendum fuisset, & saltem rari vel exigui effectus Mercurio ob illam causam tribuendi; unde patet Veteres sibi hac in parte contradixisse. Nec satisfacit quorumdam lepida responsio; quod Mercurius sit combustioni assuetus. Nam primò sequeretur, quod initio Mundi ille minoris quàm nunc fuisset virtutis in hæc inferiora, quoniam tunc combustioni non erat assuetus, saltemque à Ptolemæo ad nos usque aliquod virtutis ejus incrementum fuisset animadversum, quod tamen nusquam factum est. Secundò, de aliis Planetis præsertim ☽ ♀ ♂, dici nequit quod à Mundo condito huc usque ipsi non sint combustioni sufficienter assueti. Tertiò, si ☿ sit combustioni assuetus, indeque minùs lædatur quàm antiquitus; sequetur omninò virtutem Solis pro ☿ jam esse imminutam, hoc est pro minimo Planetarum: quanto igitur magis pro cæteris majoribus?

Quintò. Si nullæ essent vires Planetæ combusti, sequeretur in singulis Noviluniis nullam esse ☽ virtutem in hæc Sublunaria: quod dupliciratione probatur esse falsum. Primò, quia ex Lunaribus syzygiis nulla communiter observatur efficacior Novilunio. Secundò, quia supponatur in Novilunio accidere Solis Eclipsin, cui maximam vim tribuunt omnes Astrologi: Certum est quod ipsa vis Eclipsis non est principaliter à ☉ calore aut lumine diminutis vel impeditis: Alioquin brevis admodum esset Eclipsis effectus; qui scilicet inciperet & desineret cum Eclipsi; proindeque minor leviorque foret effectu quotidianæ moræ Solis sub Horisonte. Necessariò igitur vis Eclipsis consistit in partili, ideoque potentissimo coitu ☉ & ☽, horumque mixtis corporaliter influentiis: non secus ac vis Quadraturæ luminarium consistit in mixtione earumdem influentiarum per quadratam radiationem: Nam Astrorum radios, sive luminis, sive qualitatum Elementalium, sive influentialium in hæc inferiora vibratos, misceri in communi concursu, non est Philosophus sanæ mentis qui neget.

Dicent vulgares Astrologi cum Veteribus, vel Solem ipsum, vel dominum loci ☽, vel Planetam quem ea partiliùs aspicit, vice Lunæ fungi, ac regimen suscipere rerum ad ☽ pertinentium: hoc est Lunares producere effectus ipsâ nihil agente, nec agere valente. Siquidem ad trium jam dictorum alterum, vim cujusvis Planetæ combusti referunt, nec quis illorum eligendus sit hactenus inter se convenire potuerunt.

Verùm quàm absurdum sit, vim ☽ Soli tribuere inde patet. Nam quia ☉ & ☽ supponuntur partiliter uniti, atque in eodem situ Cœli Terræque respectu: si Novilunii effectus negetur esse ab utroque luminari simul agentibus; concedatur autem ad ipsum effectum, Solis & ☽ vires concurrere, quòd nempe Sol vices ☽ gerat, ipseque propria virtute non spolietur: quonam experimento convincet Cardanus, vires Lunæ prodire à ☉, quæ illis ex se caret, non autem à Luna, quæ illis carere nequit, nisi desinat esse Luna? cùm præsertim Sol viribus ☽ agere nequeat, nisi has habeat; has verò à Luna in ☉ non magis transmigrent, quàm ☉ vires in ☽; quod de quovis alio Planeta combusto etiam censendum est. Similiter de domino ☽ dicamus primò: Si Luna fuerit in ♋, illa nullius dominio subjacebit. An ergo quoties in ♋ Novilunia contingant, hæc defectu domini ☽ erunt inania, nulliusque virtutis in hæc Sublunaria? Id experientiæ refragatur, quæ probat in illis vim ☽ efficaciùs ac puriùs apparere. Idemque dicendum de quovis Planeta qui exi-

stens

ſtens in propria domo ☉ conjungetur. Secundò, ſi Lunâ combuſta nihil agente ejus dominus quatenus dominus gerit ipſius vices; eadem de cauſa geret vicem ☉: ſicque ambo luminaria conjuncta nihil efficient, quoties alterius Planetæ dominio ſubjicientur, quod nullus dixerit Aſtrologus. Tertiò, Planeta dominus ☽ non poteſt viribus propriis ſupplere vires ☽, nec alterius cujuſvis Planetæ cui præerit, ſingulorum enim vires influentiales differunt ſpecie: ſed nec eas à ☽ vel altero Planeta recipere poteſt; quod non tranſmigrent, nec combuſtione, nec aliq modo: combuſtio enim Planetæ, combuſti vim non tranſmittit; ſed tantùm ſupprimit, cohibet vel enervat, ut ipſi aſſerunt: Non ergo ☽ vires ſupplebit. Quartò, vel dominus ☽ hujus vices gerit etiamſi combuſta non ſit, vel tantùm dum combuſta eſt: ſi hoc à quonam monetur ipſe dominus de combuſtione ☽, vel tunc & non aliàs, ad agendum excitaturus. Si illud, ergo idem conveniet cuivis domino, Planetæ cujuſlibet: Ac proinde dum nullus Planeta fuerit in propria domo (quod ſæpè contingit) toto illo tempore nullus ex 7 Planetis aget in hæc Sublunaria. Nam ſi ♂ fuerit dominus ☉, Mars geret vices ☉: ſed ſi ♂ non fuerit etiam in propria domo, ejus etiam dominus vices ejus ſupplebit; atque ſic de cæteris: proindeque vel nullus Planeta aget, quod falſum eſt, vel quilibet non pro alio, ſed pro ſe ipſo viribus tamen conjunctis atque mixtis, quod eſt veriſſimum.

Tandem quod Planeta Lunam partiliùs aſpiciens pro ipſa impotenti agat, ſic etiam probatur eſſe falſum. Primò, quia ſi ☽ vel alterius Planetæ combuſti vicariatus, jure naturali pertinet ad Planetam partiliùs aſpicientem: Ergo ſi nullus Planeta ☽ Soli unitam aſpexerit (ut frequenter accidit) nullius quoque virtutis erit tale Novilunium toto Terrarum Orbe, quod ipſi non fatebuntur Aſtrologi. Secundò, quia Planeta Lunam in Novilunio partiliùs aſpiciens, vel plus non efficit aſpectu ſuo, quàm ſi ☉ non eſſet Lunæ conjunctus; vel plus efficit: ſi illud, ergo ut ☽ à Sole diſtantis vices non dicitur gerere; ſic nec ejus Soli conjunctæ vices gerit. Si hoc, unde quæſo accipit virtutem plus efficiendi? Nam ſi dixerit aliquis Planetam ipſum excitari & roborari à ☉ ipſum aſpiciente (quandoquidem ſpecioſum erit ſubterfugium iis qui coram baculo rationis inermes, undique latebras talparum inſtar ſibi fodere tentant) is certè non effugiet: quippe quòd ſi ne quidem Sol propriam quam habet virtutem, aſpectu ſuo tranſmittit alteri Planetæ, multò minùs tranſmittet virtutem ☽ quam non habet, quod tamen omnino neceſſe eſt, ut Planeta aſpiciens, viribus ☽ agat, vel ejus vice fungatur; hoc eſt quos debet ipſa ☽ producat effectus.

Univerſaliter verò ſit, exempli gratiâ, ♃ combuſtus in ♒ & decima domo: debet inde produci effectus de natura ♃, quatenus ipſe eſt in ♒ & decima domo. At cur potiùs talis effectus tribuetur ☉, vel Planetæ dominanti, aut partiliùs aſpicienti, quàm ♃ ipſi, qui ipſemet eſt in ♒ & decima domo? Id ſanè poſt ſuperiùs rejectas à Nobis alias cauſas perabſurdum eſt; teſtaturque Veterum hac in parte ingenium, radiis Solaribus plurimùm ſaltem offuſcatum fuiſſe.

Quod verò de Planetarum combuſtorum corporibus dictum eſt, idem cenſeatur de eorum aſpectibus, intra Orbem virtutis ☉ cadentibus: quod nempe vis eorum influentialis, combuſtione non pereat, vel enervetur. Alioquin à ♄ vel ♂ □ ad ☉, malignus ut ſit non prodiret effectus.

Caput VI.

Experientiæ contra Veterem opinionem.

EXperientiæ Veterum doctrinæ contrariantes paſſim occurrent iis, qui hominum Geneſes juxta Aſtrologica principia ſcrutabuntur; tum penes univerſale judicium, tum penes particulare ex directionibus ſignificatorum.

Habui ☿ combuſtum in ♒ & ✶ partili Horoſcopi, applicantem ♀ etiam combuſtæ ac dominæ primæ, illiuſque dominus ♄ eſt in duodecima quoque combuſtus; nec ingenii cauſam Cœleſtem habeo veriorem Mercurio ipſo: qui quàm impotens fuerit, ad ingenium ſublimioribus ſcientiis ſcrutandis mihi conferendum, teſtabuntur ex parte Aſtronomia à me reſtituta, & hæc Aſtrologia Gallica.

Similiter habui ♀ dominam primæ in ſuâ exaltatione, conjunctam ☉ domino quintæ, atque combuſtam in △ ♂ domini Horoſcopi: aliunde verò Jovem & Saturnum dominos nonæ conjunctos eidem ♀, in △ ♂, atque etiam combuſtos. Vix dici poteſt quantam ſpiritus & carnis contrarietatem talis conſtitutio per totum hactenus vitæ decurſum mihi pepererit, cum perpetua ferè ſervitute ad annum uſque 46, ob ♄ Medii Cœli dominum in duodecima: cum pravis diuturniſque morbis ob Planetas in duodecima domo, quæ morborum eſt; & pluſquam 16 mortis violentæ periculis maximis ob ♃ dominum octavæ cuſpidis, quam occupat cor Scorpii fixa violenta, ipſius ♃ ſitum in duodecima, quem circumſtant à dextris ☉ atque ♀, à ſiniſtris verò ☽ atque ♄, nec non □ aſpectum horum Planetarum ad cuſpidem octavam.

Per directiones verò. Quo anno Medium Cœli pervenit ad ☿, obtigit mihi neque cogitanti neque ſperanti dignitas Profeſſoris Regii peculiari favore & clementia Reginæ Matris Sereniſſimæ MARIÆ DE MEDICIS, ob ſequentem ♀ in ſua exaltatione. Et quo anno Medium Cœli pervenit ad ♀ dominam primæ atque ⊕, habui ferè 4000 libras à duobus Magnatibus pro duobus libris à me in lucem editis cum nominis celebritate; ob ſequentes ☉ atque ♃.

Mille aliis genituris idem probari poteſt: ſcilicet Planetas combuſtos ſuis non exui viribus ſaltem influentialibus: ſed per ſe agere ratione propriæ naturæ, tum ſigni & domus quam occupant & cui præſunt; tum ratione aſpectuum quos cum aliis Planetis vel ſignificatoribus conſtituunt; non autem per Vicarios, ut hactenus opinatum eſt; quamvis Solis influxus ſit principaliter attendendus ob rationem ſuperiùs dictam.

Scio-

Sciendum tamen est, quod res à Planeta combusto significatæ, sive mores & ingenium, sive actiones, &c: non omnibus saltem ex toto conspicuæ sunt, magnaque ex parte latent. Atque sic quibus ☿ est combustus, ac ingenii significator; hi nec suum ingenium, neo quid in mente habent omnibus aperiunt, sed semper aliquid ocultum, vel paucissimis revelandum sibi reservant: eademque est ratio in cæteris.

Denique si Planetæ combusti virtus non cohibetur, aut supprimitur, multò minùs supprimetur vis ejus aspectuum, quam etiam non supprimi Veteres opinati sunt, sibi rursus hic contrariantes, quòd vis aspectus non aliunde suam habeat originem quàm à Planeta combusto. Ideòque hoc anno 1641 quo ♂ dominus Horoscopi in mea Geonesi, pervenit ad ☍ ♀ dominæ Telluris; post longam difficilemque sollicitationem habui 200 libras augmenti stipendiorum, supra 600 duntaxat, quas hactenus miserè ac nimis laboriosè annuatim à Rege accipiebam: Quod certè à tanto hoc opere suscepto me prorsus avocaret, nisi me super-astralis influxus potentet excitaret, mibique Astrologiæ lucrum respuenti, aliunde subveniret.

Caput VII.

Quo Lucii Bellantii rationes pro Veterum opinione diluuntur.

Ut doctrinæ hic à Nobis traditæ veritas pateat evidentiùs, discutiamus rationes quas pro contraria Lucius Bellantius attulit, adversus Picum Mirandulanum, opinionem Veterum oppugnantem. Ait ergo Bellantius quæst. 7. art. 3. *Manifestissimum esse in Aeris mutatione, quod dum Planetæ exeunt radios Solis, vires assumunt. Ergo in ☌ cum ☉ illas amiserant.*

Sed respondeo. Argumentum posse esse verum de viribus Elementalibus & potestate illuminandi hæc inferiora, non autem de influentiis quæ à lumine & qualitatibus Elementalibus immeosè differunt. Ut alibi diximus: ad hæc accedit eorum Dodecatilis cum Sole.

Urget iterum. Quod ☿ induit proprietatem Planetæ, cui conjungitur, ob suam debilitatem. At singuli Planetæ respectu ☉ sunt debiliores, quam ☿ respectu cujusvis alterius. Ergo singuli dum ☉ junguntur, induent proprietatem ☉.

Sed respondeo Primò. Falsum esse antecedens: Nimirum quod ☿ dum cuivis alteri Planetæ, ut ♄ jungitur, ejus naturam induat. Idque nec Bellantius, nec alius Astrologus probavit, vel probabit unquam; etsi vulgò credatur ab Astrologis incautioribus. Nam vel ♄ naturam induit propriam retinendo, sicque ex virtutum ♄ & ☿ mixtione ambo dicentur agere juxta mentem nostram: vel induit illam, propriam cavendo; sicque in ♄ & ☿ simul, sola supererit virtus ♄, debilior etiam sic divisa, quàm in ♄ unita: unde in effectu ☌ ♄ domini Horoscopi cum ☿, non solum nullæ erunt ☿ partes pro ingenio; sed etiam effectus per se minor erit quàm à solo ♄, quæ tamen adversantur experientiæ; qua constat ☿ conjunctum ♄ Horoscopi domino, excellens, subtile ac profundum largiri ingenium, quod absente ☿ obtusum, tardum, fortèque stupendum foret. Secundò. Ad superiorem inferendam conclusionem, non sufficere illam solius ☿ hypothesim, quam jam ostendimus esse falsam: sed insuper requiri talem majorem propositionem. Omnis Planeta altero debilior, ejus naturam induit, si ipsi conjungatur: quæ ut de ☿ superiùs, falsa etiam probatur.

Rursus ita arguit. In conjunctionibus aliorum Planetarum, vis conjunctionis tribuitur fortiori. Ergo Sol Planetam sibi conjunctum, virtute destitutum relinquet.

Sed respondeo. Equidem verum esse, quod præcipua vis conjunctionis tribuenda sit fortiori; at falsum quod totalis tribuenda sit. Itaque de ☉ & huic conjuncto Planeta idem omnino censendum est.

Tandem ait. Virtus Planetæ conjuncti, est eadem quæ Solis, vel diversa, si primum, effectus tribuetur Soli; si secundum, Sol prædominabitur.

Sed respondeo. Si primum, effectus tribuetur taotùm Soli, concedo, sed quia primum illud est falsum, ergo quod inde sequitur est quoque falsum. Si secundum, Sol prædominabitur, distinguo. Si Sol in conjunctionis loco præpolleat; prædominabitur, concedo. At si Planeta conjunctus præpolleat, is prædominabitur: si autem in loco conjunctionis neuter altero sit fortior, aut debilior; Sol dignitate Planetaria & magnitudine prædominabitur; hoc est conjunctionis effectus erunt potissimùm à Sole. Sic igitur patet rationes Bellantii nullius esse momenti; iisque doctrinam à Nobis suppositam validiùs confirmari. Quamobrem de Planetis combustis hactenus dixisse jam sufficiat: Et si quidpiam aliud hic desideretur, petatur ex Lib. 21. & 23: ubi fusiùs agetur de conjunctionibus Planetarum.

FINIS LIBRI DECIMISEXTI.

ASTRO-

quæ Cœli pars super Horizontem elevatior est, Cœlique medium tenet in rei exortu, ejus vigorem agendique virtutem sibi regendam vendicat, quæ occidit eodem tempore, rei à suo vigore declinationem gubernat, ac tandem quæ imum Cœli obtinet, corruptionis & interitus rei causa censebitur.

Atque hæc est simplex omniumque prima Cœli partitio, quâ rebus Physicis omnibus gignendis, augendis, alterandis, à propria naturâ, tandemque corrumpendis, verè & rationaliter Cœlum ipsum adaptatur, quaque sola Veteres Astrologi in universis & particularibus Cœli constitutionibus frequenter utebantur, ut ex Haly patet in figura cometæ sui temporis: quòd vel Astronomicarum Tabularum defectu, temporibus illis difficilior esset Cœli divisio minutior, vel quòd hæc geoericè contineat quidquid alia specialis contineret.

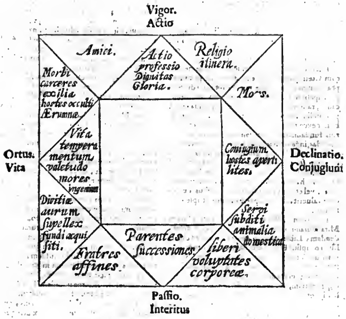
Caput III.

Totius Cœli divisio specialis in duodecim domos Astrologicas, respectu nascentis hominis.

VErum cùm primæ sapientiæ Astrologus quispiam, quicunq; is fuerit, cæteris tamen ipsum sequutis antiquior, Cœlum potius hominis quàm reliquorum animatorum, vel inanimatorum gratiâ, & factum & mobile esse iotelligeret; multaque ipsi homini ob ejus diviniorem naturam convenire, quæ ignobilioribus naturis minimè congruerent: idcirco ipsius hominis gratiâ totum Cœli ambitum rationabiliter censuit esse dividendum in duodecim partes, quas domos appellavit, per circulos maximos ex aliquo Cœli puncto eductos, atque secantes maximum alterum Cœli circulum in totidem partes æquales; ut suo loco exponetur. Ac prima domo in Oriente constituta posteris tradidit, eam præesse vitæ hominis, ex eaque scientiam conjecturalem haberi, judiciumque ferri de vita: Secundam, quæ juxta Planetarum motum subsequitur, præesse divitiis: Tertiam, fratribus: Quartam parentibus, & ita de reliquis, ut in subsequenti figura domus ipsæ ordinantur & nominantur.

Atque hæc Cœli divisio & domorum appellatio, ab illo ad nos usque incorrupta perduravit; quamvis Ptolemæus aliique ipsum secuti à Veteri illâ traditione dissidere, eamque divisionem multis in locis pervertere videantur: ut cùm de liberis principaliter judicant, non ex domo quinta, sed ex ei opposita undecima; de servis & animalibus non ex sexta, sed ex ei opposita duodecima; quem errorem apparentem infra corrigemus, non obstante ipsius Cœli divisione à diversis Astrologis diversimodè instituta.

Astrologicorum domorum ordo & nomina.

Contigit autem in Astrologia, idem quod in cæteris omnibus scientiis; ipsa Theologiâ ne quidem exceptâ: nimirum, ut variæ hæreses, variaque sectarum monstra in ipsa nascerentur, & superstitiones introducerentur, cum plerisque figmentis nullo reali fundamento innixis, à quibus tamen reales efficientias promanare creditum est: inde verò factum, ut variis temporibus Astrologia universa erroris, mendacii, vanitatis, & superstitionis ab ejusdem ignaris; vel osoribus palam argueretur: eóque processum est hac potissimum tempestate, ut Alexander ab Angelis in Collegio Romano Societatis Jesu studiorum Præfectus, Pici Mirandulani vestigiis insistens, & Libris quinque in Astrologiam furens, non modo nullam ex Astris haberi posse prævisionem de futuris eventibus Physicis quibuscunque; sed etiam in rerum Physicarum productione nullas esse Cœli partes, & nihil in inferioribus fieri, quod à causis Sublunaribus, proximis quippe & Elementis non fiat, asseverare tuerique non erubuerit; atque ipsa Elementa sese sine Cœli præsidio conservare tradiderit, proindeque corporum Cœlestium tot naturis motibusque diversis inter se distinctorum creationem à Divina Sapientia, nobis degentibus in Elementari regione, cæterisque regionibus Sublunaribus frustraneam prorsusque superfluam effecerit. Egregia verò doctrina hæc (quam alibi ex professo, perque prima rerum harum principia refellimus) inde ortum habuit, quod in errores & vanitates in veram Astrologiam introductas sævire ut par erat, contenti non fuerint: sed ipsius etiam scientiæ fundamenta Physica de industria totisque ingenii viribus destruere conati sint, Picus, de Angelis, Plotinus, cæterique hujusmodi Philosophi, quorum argumentis in veram Astrologiam nihil absurdius proponi, nihilque facilius everti potest, ut jam alibi planum fecimus.

Inter cætera verò Astrologiæ fundamenta, cùm Cœli partitio in 12. domos sit primum, præcipuumque, quippe cui ars tota prædicendi principaliter innititur; hujus autem partitionis causæ, rationes, primaque principia, si qua essent profundiùs laterent, longéque difficiliùs rationabiliter excogitari possent, quàm cujuslibet alterius fundamenti: in has sanè domos solùm adæquandas, ingenii machinas cunctas converterunt; verè rati, his eversis, nullum Astrologis prædictionum superesse armamentum. Illis autem id fuit apparere minimè difficile; cùm domi nullus fuerit hactenus Astrologus, qui domos ipsas, veris, vel etiam verisimilibus rationibus defendere valuerit, & in hac parte inermis sit ipse Ptolomeus.

Lucius enim Bellancius, qui adversus Picum Mirandulanum Astrologiam susceperat defendendam, Libro decimo contra Picum ad cap. 5. lib. 10. ipsius Pici, postquam varias, tum propriastum Veterum nugas, hic brevitatis & veniæ ratis ergo non adducendas pro rationibus Pico respondit; ei tandem unicam cogitur opponere experientiam, seque ab objectis expedire his verbis ignotæ rationis testibus manifestis. *Quærere igitur quam ob causam hæc vel illa domus hujus virtutis sit; est quærere, quare Sol sit lucidus, & cur ignis calidus, aqua frigida, quæ tamen ex principiis intrinsecis pendent nobis ignotioribus, aut saltem minimè notioribus*; quæ paulò priùs dixerat profunda naturæ secreta.

Quia etiam Keplerus, cùm primum Cœlum motu diurno spoliasset, illumque Tellari dedisset, nullam domibus Cœlestibus vim superesse voluit.

Cæteri verò omnes, qui harum domorum rationes reddere conati sunt, ac præsertim Cardanus, Lib. 3. de Judiciis geniturarum cap. 1. nihil universalis, nihil ordinati, nihilque veri prodiderunt, sed tantùm mera figmenta; quorum si quodpiam uni domui stabiliendæ solùm quadrabat veri similiter, illud idem cæteras domos destruebat veraciter. Atque idcirco Alexander ab Angelis lib. 4. cap. 19. postquam Julii Firmici rationes cunctas de hisce domibus attulit, eas his tantùm verbis jure refellit. *Ridiculus sit quicunque ridiculas has rationes nostra refutatione egere existimaret.*

Caput IV.

Divisionis ipsius fundamenta.

Cœli partitio in duodecim domicilia ut in figura cernitur appellata, nequaquam habenda est pro re ficta & naturali carente fundamento; sed pro intellectus sapientissimi, & in rerum natura perspicacissimi conceptu fœlicissimo (si tamen intellectus aliquis humanus eam viribus propriis apprehenderit, & ex illa non fuerit universali scientia, quam Deus infudit Adamo initio Mundi) ut quæ reali innixa fundamento, universum hominis statum in Cœlo, velut in prima sua causa Physica mirè adumbratum ostendit. Devenit autem hæc divisio, à primo suo Authore per cabalam ad posteros, qui eam quidem nullatenus immutarunt, sed tamen ejus mysteria (cabalæ spiritum) ignorarunt, cùm de iis à nullo quicquam nobis sit derelictum. Etenim Mysteriis plena est omnino admirandis, quorum præcipuum à me non sine geoii mei incredibili voluptate detectum anno 1622. dum Parisios reverterer ex obsidione Montispessulani, exponere, posterisque hic relinquere placet, quamvis jam tunc temporis hæc Astrologicarum domorum cabala fuerit à me solitaria in lucem edita: ut nimirum lumine naturali illis in ædibus hucusque tenebrosis à me primùm accenso, earum imaginaria confusio penitus evanescat, & pulcherrimus ac mirabilis ordo, ordinisque ratio à cunctis imposterum dilucidè conspiciantur.

Majoris autem elucidationis gratiâ hoc priùs dicendum: quippe superiorem primam simplicemque Cœli divisionem in quatuor partes Cardinales, non fictitiam esse; sed naturalem, naturalique inoixam fundamento, ut antea demonstratum est. Earum verò partium quamlibet duas alias habere partes in Cœlo ejusdem secum naturæ; illas scilicet quibuscum in circulo divisio triangulum efficit æquilaterum, seu quas partili trino intuetur. Æterna siquidem Trinitas, est ab amore infinito; atque fons & substantia amoris infiniti & perfectissimi: in quo amans, qui primus est, amatus qui secundus, & ex utroque procedens amor, qui tertius, sunt unum, non genere,

aut

aut speciei, sed numero: ac propterea simplicissimū & in amore perfectissimum: Cujusque infinita perfectio cùm sese effundat in omnia creata, perfectiùs tamen in sibi magis Analoga effunditur; qualia sunt præ cæteris omnibus ea quæ trini unione constant, unde propterea dicitur omne trinum perfectum non quacumque particulari, aut speciali perfectione, sed prima illa & universalissima primi trini perfectione, quæ in amore consistit, quamque trina omnia penes naturæ suæ capacitatem diversimodè participant. Cùm ergo Planetæ Cœlestibus in Circulis pro vario ipsorum motu variis sese aspectibus subinde intueantur, quippè sextili, quadrato, trino & opposito: primi ac sapientes Astrologi, tum rationibus obscurè saltem à priori desumptis, infinita scilicet & universalissima primi trini perfectione, tum à posteriori, nempè evidentissimis effectibus asseverarunt, in genere aspectuum trinum esse perfectissimum, in eoque primi trini perfectionem, quippè amorem sic vigere, ut perfectæ amicitiæ aspectus ab illis dictus fuerit. Quod cùm fieri nequeat sine naturarum similitudine, aut generica saltem identitate inde jure deduxerunt Circuli divisi partes in partili trino constitutas ejusdem naturæ saltem genericè esse, & ejusdem naturæ triplicitatem constituere: ea ergo de causa cùm quælibet superiorum quatuor partium Cœli Cardinalium sibi peculiarem naturæ suæ triplicitatem vendicaret (quòd illarum quælibet duas alias trino aspectu in Circulo diviso intueretur) his quatuor triplicitatibus in duodecim partes divisum est, quas domos appellarunt: nec in plures aut pauciores à creato quaternario in Divinum ternarium ducto erat divisibile, ideóque divisio hæc habita est pro absoluta maximéque perfecta.

CAPUT V.

Divisionis ipsius explicatio, & mira maximéque consentanea applicatio, ad ea omnia quæ hac durante vitâ sunt ipsius hominis.

EXpositis superioribus, jam dico, quod hominis vita quatuor constat ætatibus, pueritia, juventute, virilitate, & senectute: ac in homine quatuor diversa cernuntur ad quæ reliqua omnia ipsius hominis, tanquam ad prima sua genera reducuntur: scilicet vita, actio, conjugium, & passio. Coincidunt autem hæc cum ortu, vigore, declinatione, & interitu, quæ quatuor omnibus naturæ effectibus universim competere antea insinuavimus. Nam homo oriri dicitur in hunc modum, cùm primùm per se vita mundana fruitur: actu vigere cùm agit, ut homo, vel suam rationaliter agendi vigorem reducit in actum, declinare cùm præsentiens propriam sese perpetrandi impotentiam, tamen ex innato perpetuitatis appetitu, incipit quærere alteri conjungi, ut eam quoquomodo consequatur: ac tandem interire, cùm ultimam vitæ passionem sustinet: hominis ergo vita, actio, conjugium & passio, ad eadem principia Cœlestia pertinebunt, ad quæ ortus, vigor, declinatio & interitus rerum in universum: scilicet vita ad orientem, actio ad Cœli medium, conjugium ad occidentem, & passio ad imum Cœli. Inde verò consurgunt quatuor triplicitates ejusdem naturæ genericæ, & duodecim domus, ut supra. Ac prima quidem triplicitas est anguli orientis, quem primam domum appellant, & pertinet ad pueritiam: vocaturque triplicitas essendi & vitæ; aliæ vero domus hujusce triplicitatis sunt nona, & quinta, quæ in circulo penes quem domorum fit rationabilis divisio, primam domum radio trino partili aspiciunt. Vivit autem homo tripliciter, in se, in Deo, & in suis liberis: imò vita prima tantùm datur homini ob alias, ut scilicet Deum colat, & sibi similem generet, quæ est completa Dei intentio in hominis productione. Jam verò vita hominis in se, quia cæterarum prima est ordine naturæ, & sine illa reliquæ esse non possunt; idcirco hujus triplicitatis præcipuam domum, angulum quippè orientis jure sibi vendicat, cum cæteris ad ipsam vitam pertinentibus; quippe corporis constitutione, valetudine, moribus, & ingenio, quorum causæ & signa ex domo hac desumuntur. Vita in Deo ordine secunda, existit in religionis domo, quippe nona in hoc triplicitate juxta motum Æquatoris primam domum subsequente. Vita tandem in liberis domui quintæ quæ liberorum est assignatur. Tota igitur hæc triplicitas est vitæ, sed in ea hoc notatu videtur dignissimum, quod per motum Æquatoris qui est mensura temporis, fit ingressus immediatus è nona domo in octavam, quæ est mortis temporariæ, ut intelligat homo sibi in Deo vivendum esse usque ad temporariam mortem; ita ut inter hanc & vitam in Deo, nulla temporis pars intercedat.

Secunda triplicitas est anguli medii Cœli, quem vocant decimam domum, & pertinet ad juventutem, vocaturque triplicitas actionis: & lucri seu boni mundani inde emergentis: si quidem unumquodque Physicè agens, propter bonum Physicum sibi proprium agit. Ut enim motu Æquatoris, sive primi mobilis fit progressus ab angulo orientis ad angulum medii Cœli: ita à pueritia fit progressus ad juventutem, & ab esse seu vita, ad agere: Duæ verò aliæ domus hujusce triplicitatis, sunt sexta & secunda. Lucrum autem, sive bonum Physicum emergens homini ex suis actionibus, triplex est. Primum ordine dignitatis & nobilitatis est immateriale, ut sunt artes, magisteria, dignitates & honores, ad quos homo evehitur pro benemeritis, præclaris actibus & capacitate. Unde constat Reges & Magnates, qui vendunt dignitates & honores peccare contra naturam. Quare hujus triplicitatis præcipuam domum, angulum scilicet medii Cœli usurpat. Secundum est materiale sensitivum, quales sunt subditi, servi & animalia: locaturque in sexta domo, juxta motum Æquatoris hac in triplicitate subsequente. Tertium denique est materiale insensitivum, ut sunt aurum, argentum, suppellex cæteraque bona etiam immobilia proprio labore parta, quæ secundæ domui sub divitiarum nomine tribuuntur. Tota igitur hæc triplicitas est actionis, sive artis, tum boni inde emergentis.

Tertia triplicitas est anguli occidentis, quam septimam domum nuncupant, & pertinet ad virilitatem, appellaturque triplicitas conjugii vel amoris. Ut enim motu Æquatoris ex angulo medii Cœli fit progressus ad angulum occiden-

tis, ita à juventute ad virilitatem, & à præclaris actibus ad conjugia & amicitias hominum, quæ inde conciliantur, & ex ionato perpetuitatis appetitu quæruntur, homo enim ad benè beatéque vivendum sibi soli non sufficit: ideoque quatenus animal naturâ sociabile, sibi congruam societatem expetit qua delectetur: talis enim etiam datur in Divinis, qua sublata corrueret universa Divinitatis beatitudo. Jam verò societas non est cum inferioribus, ut servis, nec cum superioribus, ut dominis, sed cum æqualibus in ipso societatis gradu. Duæ verò aliæ domus hujusce triplicitatis, sunt tertia & undecima. Conjungitur autem homo alteri tripliciter, prima ordine dignitatis nobilitatisque conjunctio, est corporis, quam matrimonium dicunt, primaria perpetuitatis adipiscendæ causa; ideoque hujus triplicitatis præcipua domus, angulus nempe occidentis ei dicatus est. Secunda est sanguinis, quæ fratres & affines constituit in tertia domo, juxta motum Æquatoris hac in triplicitate subsequente. Tertia denique est simplicis benevolentiæ, ex qua nascantur amici in undecima domo: tota igitur hæc triplicitas est conjugii & amoris.

Quarta tandem triplicitas est anguli tenebrosi mediæ noctis, seu imi Cœli, quem domum quartam & Planetarum foveam dicunt, & tribuitur senectuti, appellaturque triplicitas passionis. Duæ vero aliæ domus hujusce triplicitatis, sunt duodecima & octava.

Prima autem nati passio ordine naturæ, ea est quam excipit ipse initio vitæ a parentibus, ut à causis effectricibus: omnis siquidem natus se habet, ut patiens & effectus; parentes verò ut causæ agentes & efficientes: prima autem effectus passio est à causa efficiente. Nec solùm natus patitur à parentibus in corpore, sed etiam in anima ob labem peccati originalis quam animæ per semen, vel carnem ipsi parentes imprimunt. Ideoque parentes horumque status durante vita nati, tum quæ huic sunt ab illis speranda bona vel mala suas hac in domo significationes habent.

Secunda nati passio consistit in omnibus corporis afflictionibus, nempè morbis, carceribus, exiliis, servitute, cæterisque quas durante vita ille patitur, ideoque hæc omnia eorumque causæ, ut vitæ inimica, sub una dumtaxat inimici ratione tribuuntur duodecimæ domui, quæ hinc jure veréque dicenda est miseriarum vallis, & juxta motum Æquatoris hac in triplicitate subsequitur.

Ultima tandem nati passio pertinet ad domum octavam, & consistit in morte, quam in fine vitæ patitur ipse natus, & quia mors seu finis vitæ temporariæ, & æternæ vitæ principium, idcirco juxta motum secundum, seu Planetarum, qui est ab occasu in ortum, ex octava domo fit ingressus in novam, quæ est vitæ in Deo, ut intelligat homo, sibi per animæ motum secundum, qui menti seu rationi tribuitur (ut primus rapidusque motus corpori, seu appetitui sensitivo) transeundum esse à morte temporaria in vitam in Deo, quæ est vita æterna. In his ergo triplicitatibus, quod naturæ vel dignitatis ordine primum est, semper nobiliores domos, scilicet angulares occupat, quod secundum domos succedentes juxta motum Æquatoris, quod ultimum, cadentes, quæ etiam juxta Eclipticæ, vel Planetarum motum succedentes existunt.

Itaque ex supradictis triplex est nati vita. In se, in Deo, & in liberis, & hæ sunt veræ vitæ, non autem metaphoricæ, verè enim vivit natus in Deo & suis liberis, neque plures esse queunt: Similiter triplex est lucrum, sive bonum mundanum, immateriale, materiale sensitivum, & materiale insensitivum, neque plura esse queunt.

Eadem ratione triplex est conjugium corporis, sanguinis, & simplicis benevolentiæ, nec plura dantur.

Denique triplex est nati passio. Initio vitæ, durante vitâ, & in fine vitæ, & nihil in hoc mundo datur ultra.

Igitur nullum esse potest hominis accidens, quod ad aliquam ex illis duodecim domibus non pertineat. Est etiam hoc notatu dignum, quod natus ab angulo orientis, spectatur ut solitarius, ab angulo occidentis ut sociatus, ab angulo medii Cœli, ut agens, & ab angulo imi Cœli ut patiens, atque circa hæc quatuor hominis ipsius versatur consideratio, ut quilibet sapienti palam est.

Denique notatu dignum est, quod cuspides domorum tribuuntur subjectis humanæ vitæ, prout illa sunt primo motui circa horizontem Analoga: Circulus enim positionis ortui seu vitæ destinatus non significaret vitam, nisi Cœlum ex ea parte ascenderet supra horizontem.

Caput VI.

Valde notanda circa domorum significata.

Jam quæso quis duodecim domiciliis Cœli per triplicitates tam egregio consensu ordineque mirabili conspectis, eam divisionem prorsus fictitiam, aut fortuitam arbitrabitur? An fortuitò tales consensus in rebus tam abstrusis & intermixtis concurrere solent? Est igitur divisio illa naturalis & ex infinita sapientia originem ordinemque trahens, atque omnia mundana complectens (genericè saltem) quæ de homine quæri possunt, quandoquidem contrariorum eadem est scientia, & de re ad quamlibet domum pertinente quæri potest affirmativa, vel negativa, tum etiam contrarium. Ut exempli causa, cùm vi luminis naturalis cognoscat homo esse Deum unum qui hunc mundum fecerit atque gubernet, ut à nobis demonstratum est Libro primo, proindeque summè colendum & amandum, ut ab omnium primis naturæ principiis insinuat perfectæ amicitiæ trinus aspectus à prima domo inclinationum causa, in nonam domum, quæ religionis est: ex stellis & planetis domos illas corpore, dominio, vel aspectu occupantibus, judicium fertur, an natus inclinetur ad Dei cultum & religionem, an vero ad irreligionem, tum de cæteris quæ ad hanc materiam pertinent. Similiter ex septima domo fit conjectura, an matrimonialem, an vero cœlibem vitam ducturus sit. Ex quinta, an sit prolem habiturus nec ne? & sic de reliquis domibus.

Domorum autem significata contraria sic deteguntur. Quoniam enim, exempli gratia, domus septima est præcipua triplicitatis conjugii amorosi, quod nempe sit angularis, ideoque amorosam corporis conjunctionem atque matrimonio publicam sibi vendicet: ita à contrario publica diffidia corporea, vel hostes apertos, indeque lites

lites, duella, & quæ inde sequuntur significat: eademque est ratio in cæteris.

Porro lumen hoc triplicitatum clarè admodum distinguit ea, quæ ad quamlibet domum per se pertinent, ac eorum errores manifestat, qui ex domibus alienis à proposito judicant. Verbi gratia, Astrologi ferè omnes cum Ptolomeo morbos ad domum sextam per se pertinere falsò huc usq; opinati sunt: cùm per se ad domum duodecimam pertineant, quæ est corporearum afflictionum ac præcipuè morborum domus essentialis ex suprapositâ divisione: domus autem 6. est per se servorum & animalium, sed præter domorum essentialem significationem, hæc insuper earum est proprietas, ut qualibet idem sed debilius significet cum ea cui opponitur, propter ipsam oppositionem, quódque ambæ iisdem circulis decussatis includantur. Atque sic domus sexta per accidens, sive secundariò morbos, carceres & inimicos occultos significat, oppositionis ratione; vicissimque domus duodecima per accidens servorum & animalium significationem gerit: similiter septima erit per accidens significatrix morborum atque mortis, quòd opponatur primæ, quæ per se est significatrix sanitatis & vitæ: vicissimque hæc conjugia per accidens significabit: eademque de causa passim Astrologi de religione ex tertia judicant, de divitiis ex octava, de parentibus ac præsertim matre ex decima, de liberis ex undecima, quamvis ipsam veritatis judiciorum causam genuinam non animadverterint, ut ex eorum libris, sed Ptolomeo præsertim conjicere licet: in eo quippè decepti, quòd cujusque domus essentiale significatum illis non innotuerit, quod dumtaxat per superiorem cabalam innotescit: quamvis Hermes experientiâ convictus simile quid asserat Aphor. 42. dum ait, eandem in impediendo vim habet dominus secundæ, quam dominus octavæ, similiter dominus sextæ, eandem quam dominus duodecimæ. At graviùs errant qui de rebus neque per proprias, neque per oppositas domos judicant, sed per eas quæ sunt significationis prorsus alienæ: ut si quis per duodecimam velit de divitiis, vel fratribus, vel conjuge, vel liberis judicare absque alia validiore causa, quàm quòd Jupiter, Mercurius, Luna aut Venus sint in duodecima: sed insuper hic detegitur error Ptolomei ejusque sequacium, qui de rebus singulis ferè tantùm judicant ex figuræ angulis & luminaribus & habitudine aliorum Planetarum ad angulos & luminaria: nam angulus primæ domus verbi gratiâ est angulus vitæ, at triplex est nati vita, scilicet in se, in Deo & in suis liberis, de quibus omnibus judicium ferri negant ex solo angulo primæ domus. Atque sic de cæteris angulis.

Caput VII.

Quæstiones objectæ à Pico Mirandulano, Alexandro de Angelis, Marsilio Ficino apud Plotinum, cæterisque Astrologiæ osoribus, adversus domos Astrologicas, cum Responsionibus solutivis.

Propter ignotam hactenus superiorem cabalam patet evidenter quam facilè liberumque fuerit osoribus Astrologiæ domos ipsas exsibilare, cachinnis prosequi, tum importunè quærere, cur Cœlum in plures domos quàm duodecim non dividatur? cur prima domus vocetur domus vitæ, & in oriente constituatur? cur domorum ordo & successio numerica fit ab ortu per mediam noctem in occasum? cur secunda domus sit lucri, seu divitiarum, duodecima verò inimicorum, carcerum & miseriæ? ac tandem cur aliæ domus suis quoque nominibus appellentur, ac eo ordine dispoantur? cùm ipsarum domorum & ordo, & nomina non ordinem, sed meram potiùs confusionis chymeram, merumque figmentum sapere videantur, sintque de facto inane ludibrium, & res planè commentitia, ut Picus lib. 10. & Alexander ab Angelis lib. 4. cap. 27. in hoc probando sese variè & miserè torquent.

Ad primam autem Respondeo, Cœlum in 12. domos & non plures divisum fuisse, quia qualibet 4. partium Cœli Cardinalium, quæ ortui, vigori, declinationi & interitui rerum præsunt, duas alias ejusdem naturæ secum partes Cœlestes trino radio aspiciebat: unde tria ejusdem naturæ loca à quolibet 4. Cardinalium oriebantur: ter autem 4. nec plus, nec minus, quàm 12. efficiunt.

Ad secundum dico, primam domum ideò vocari domum vitæ, quia homo in hanc scenam mundanam tunc primùm oriri dicitur, cùm primum vitæ mundanæ spiritum ducit: atque ideo cum primus vitæ mundanæ spiritus sit ejus ortus, debuit in oriente collocari, ut cujusvis alterius rei Physicæ ortus: terrestrium enim rerum ortus, à corporum Cœlestium ortu promovetur. Utque Cœli gradus oriens emergit ex tenebris in lucem: ita est causa ortus & emersionis cujusque rei tunc nascentis: quòd nempe qualibet emergat à sibi magis congruo Cœli gradu ascendente, ex orco in hanc mundi lucem, ut alibi à nobis ostenditur.

Ad tertium dico, nihil referre ad Cœlestes influxus, aut prædictiones instituendas, quota quæque domus appellatur secunda, tertia, aut quarta, modo Cœlum in quatuor triplicitates, ut suprà dividatur, & domorum natura non varietur, Physicum tamen domorum ordinem esse ab ortu per meridiem in occasum juxta motum primæ & universalissimæ causæ Physicæ, ad cujus partes sibi juxta motum illum succedentes præcipui status, vel ætates rerum generalium juxta suam successionem superiùs relata sunt in Æquatore, primæ causæ præcipuo circulo. Sicque Physicè domus inimicorum est ordine secunda, domus amicorum tertia, domus magisterii quarta, & ita deinceps. At mysticè, seu Analogicè ordo numericus fuit institutus ab ortu per imum Cœli ad occasum, & ratio hæc est: duo sunt motus in Cœlis, primus scilicet primi mobilis, quem dicunt motum raptus: secundus est Planetarum, qui non obstante motu raptus, quo circumferuntur, tamen sui motus proprii & moderati in contrariam prioris plagam ordinari leges inviolabiliter servant. Dico etiam, sunt motus in homine, qui microcosmus dicitur. Alter est appetitus sensitivi, qui motus est hominis in quantùm est animal, & primus ordine naturæ, tum etiam rapidus: alius est appetitus rationalis, qui motus est hominis quatenus homo est,

est, ac priori contrarius, tum in se maximè moderatus. Jam verò cùm horum hominis motuum primus majorem Analogiam habeat cum motu primi mobilis, secundus autem cum motu Planetarum: idcirco Cœlum homini dividendum censuerunt secundum successionem signorum, seu motum directum Planetarum, nam hi sunt aliquando retrogradi & stationarii, ut appetitus rationalis quandoque in suo cursu fit retrogradus & stationarius dum ab appetitu sensitivo se rapi aut perverti sinit. Sed id Analogica tantùm consideratione factum est, & non ob aliquam causam Physicam, quasi primi mobilis motus per se influeret in hominis appetitum sensitivum, & motus Planetarum per se in appetitum rationalem, cùm Planetæ quatenus proprio motu feruntur, tum ipsum primum mobile, per se influant in appetitum sensitivum, seu hominem quatenus animal est, non secus ac in cætera animalia ac viventia: At nec Planetæ, nec primum mobile per se influant in appetitum rationalem, seu hominem quatenus rationalis est, ob rationem ortam ex principio non naturali, sed supernaturali. In illa tamen Analogia mystica multa notatu dignissima deprehendi possunt, ad salutarem mentis instructionem non parum facientia, atque hoc præsertim inter cætera: quod homini nascenti, ac in sui ortus prima causa spectato, hoc est Planetâ vel parte Cœli angulum orientis occupante, duæ statim viæ occurrant, una appetitus sensitivi, qua motu primi mobilis illi Analogo per viam ascensionis & superbiæ transfertur in domum duodecimam, quæ est omnium vitæ miseriarum. Altera autem via est appetitus rationalis, qua motu Planetarũ illi Analogo, per viam descensionis & humilitatis defertur homo in domum bonorum, seu divitiarum propriis virtutibus partarum, domum scilicet secundam, ex quibus ipsi homini evidenter manifestatur, utra ipsarum viarum sit melior, quámque tutius sit ipsi sequi motum appetitus rationalis, quàm appetitus sensitivi, & hic humiliari quàm exaltari.

Ad quartam denique quæstionem dico: Quod ratio cur quælibet domus suo nomine & non alio appellanda sit in triplicitatum constitutione, distinctione & explicatione supra positis, luce meridiana clariùs elucescit. Quare finem facimus huic nostro de domibus Cœlestibus conceptui: qui etsi planè novus & ante nos inauditus, attamen rationibus Physicis firmiter stabilitur, & à rebus altissimis ortum ducens ad easdem reducitur, eò tendens, ut invisibilia Dei à creatura Mundi, per ea quæ facta sunt intellecta conspiciantur.

CAPUT VIII.

An si homo non peccasset, superior Cœli divisio & domorum singularum significata, locum atque vim habuissent in rerum natura, ipsius hominis respectu.

ARdua sanè primo intuitu videtur quæstio hæc: præsertim ob domos 6, quæ est servorum: 10, quæ est dignitatum: 12, quæ est morborum cæterarumque afflictionum corporearum: tum denique 8, quæ est mortis: si quidem hæc omnia putantur à fœlicissimo originalis innocentiæ statu maximè aliena, tantúmque in peccati pœnam introducta. Unde D. Paulus ad Rom. cap. 5. *Per peccatum intravit mors in Mundum.* Ad hæc hominem in illo saltem innocentis statu astris subjicere, ipsius status perfectioni, nec non hominis dignitati plurimùm repugnare videtur.

Nihilominus asserendum est, quod etsi Adam ejusque posteri non peccassent, superior tamen Cœli divisio substituisset, suumque in quolibet nato effectum sortita fuisset, quantùm naturæ sive corporibus Mundi Sublunaris rectoribus licuisset. Imò ipsum Adamum quamvis non Astrorum concursu, sed supernaturaliter productum, quo momento primum aeris spiritum hausit, Cœlestibus impressionibus factum fuisse obnoxium, ut alter homo qui jam ex muliere nascitur.

Hæc autem assertio tribus præcipuè modis comprobatur. Primò, quia post Adami peccatum non fuit immutata natura aut virtus Astrorum, ut quidem absque ratione, vel authoritate fingere possent; absurdè somniantes peccatum Adami, vel Deum ipsius peccati causâ totam pervertisse, vel depravasse naturam: nec ignem, exempli gratiâ, absque peccato vim urendi noxiam habiturum fuisse. Siquidem ut Sol jam illuminat & calefacit, imò comburit, ita etiam ante peccatum idem præstabat poteratque: Quæ si de lumine & calore Solis conceduntur, de influentiis multò magis concedenda sunt, hæc enim sunt Astrorum essentiales ac specificæ proprietates, calor autem & lumen accidentia astris, igni, pluribusque rebus Sublunaribus communia, quibus inter se non distinguuntur specificè.

Adde quod propter ipsum peccatum Planetæ saltem fœlicibus influentiis spoliandi fuissent, tum mel, vinum, fructus cæteraque edulia gratis suis saporibus, flores suavibus odoribus, ac universim mineralia, vegetabilia & animalia suis facultatibus specificis, quibus vel ut alimenta, vel ut remedia homini prodesse potuissent. Cùm igitur experientia testetur hæc omnia remansisse, ideoque talia qualia propter hominem ante peccatum facta fuerant, ut saltem adveniente peccato, ipse homo ex Dei immensa bonitate, & sua ingratitudine magis confunderetur, pœniteretque: minimè putandum est, quod in corporibus Cœlestibus ulla propter hominis peccatum facta sit mutatio, sed ipso ex peccato, in sola natura humana secuta est maxima depravatio & grandis ruina. Nec est quod objiciantur verba capitis 3. Geneseos, ubi Deus hæc Adamo dicit. *Maledicta erit Terra in opere tuo, in laboribus comedes ex ea cunctis diebus vitæ tuæ, spinas & tribulos germinabit tibi,* &c. non enim hæc maledictio datur Terræ primò & per se, sed labori vel operi Adami, Terra enim ante peccatum spinas & tribulos ex se produxisset, quòd horum semina Terræ insint, sed non in locis ubi ab hominibus culta fuisset, & hoc peculiari hominis privilegio, cujus operi Deus undique benedixit; nec similiter dicendum est terrestrem Paradisum liberum extitisse ab Astrorum influentiis, cùm enim fuerit Terræ locus in quo Adam operari debuisset ex cap. 2. atque refertus fructiferis arboribus quibus maturandis Sol erat necessarius, nec non Luna: patet locum illum influentiis ipso calore potentioribus non caruisse. Nec tandem in statu innocentiæ hominem dedecebat, quod Astrorum imò Elementorum impressionibus foret obnoxius, quandoquidem Jesus Christus Dei Filius cunctis hominibus infinitè purior ac dignior, corpus suum à talibus impressionibus liberum esse noluerit, quamdiu viator extitit, sed frigus, calorẽ & sitim passus fuerit.

Pro-

Probatur secundo, nam ipsius divisionis virtutes propriæ & effectus singuli in statu innocentiæ substitissent, iis dumtaxat exceptis à quibus innocentiæ privilegio & beneplacito Dei immunis homo factus fuisset, ut in singulis triplicitatibus superioris divisionis sic ostendetur. Siquidem vitæ triplicitas illæsa extitisset, homo enim vixisset in se, in Deo, & in suis liberis, imò longè perfectius, quam in statu naturæ lapsæ.

Similiter triplicitas conjugii integra fuisset, homines enim matrimonium cōtraxissent, ac fratres, sorores, aliosque affines habuissent, tum amicos peculiari benevolentiæ nexu devinctos: quod potest tum in Christo, qui particulares habuit amicitiæ inclinationes pro D. Joanne Evangelista, & Lazaro; tum etiam ratione, siquidem ex D. Thoma prima part. q. 96. artic. 3. necessariò in statu innocentiæ inter homines aliqua fuisset disparitas. Nam quæ à Deo sunt, ordinata sunt, Rom. 13, sed ordo maxime in disparitate consistit ex Augustino. Hæc autē disparitas fuisset, Primò quantùm ad sexum, quia ibi generatio fuisset, & quantum ad ætatem. Secundo quantùm ad animā ratione justitiæ, scientiæ, & liberi arbitrii, quoniam quisque potuisset magis & minùs se applicare ad sciendum & operandum. Tertio quantùm ad corpus, ratione melioris complexionis, pulchrioris, robustioris, &c. quia corpus humanum participasset magis & minùs vel talem Cœli influxum, vel tales naturæ causas. Hac igitur posita corporum & animorum inæqualitate ex vario astrorum influxu, ut rectè notat divinus Doctor, nullæ quidem ortæ fuissent inimicitiæ neque apertæ, neque occultæ propter ipsius status perfectionem, sed singuli homines sese mutuo amore persecuti fuissent: at frequentes, solidæ veræque amicitiæ particulares contractæ fuissent; non modo inter similes, quod est primum maximéq; necessarium amicitiæ fundamentum, sed etiam inter dissimiles, ut eodem art. de utroq; id testatur D. Thom. qui enim in virtutibus, scientiis, artibus, vel corporis dotibus excelluissent, non sicut hodie quorumdam invidiæ vel odii objectum extitissent, sed amoris & benevolentiæ omnium, & vir heroica præditus temperantia aut justitia, etsi scientiis non addictus, virum tamen scientia eminentem maximè dilexisset, idque vicissim, ideoque conjunctionis triplicitas propriis effectibus ex toto fœcunda fuisset.

Jam verò pro reliquis triplicitatibus occurrit occasio dubitandi: nam si triplicitas actionis & boni mundani inde prodeuntis locum habuisset in statu innocentiæ, inde sequi videtur quod hominum alii aliis præfecti, hi vero illis subditi extitissent, & utrique comparandis sibi divitiis incubuissent, quæ videntur contrariari ipsi statui maximè libero, & in quo omnia fuissent communia.

Verùm dupliciter responderi potest. Primò, quod etsi nulli fuissent præfecti neque subditi, tamen triplicitas ipsa substituisset: hæc enim spectata in sua simplicitate est dumtaxat actionis & boni mundani cujus gratiâ laboratur, quod triplex est, immateriale, materiale sensitivum, & materiale insensitivum. Domus autem 10. est de ipsis actionibus & bono immateriali quales sunt professio atque artes. Jam verò in statu innocentiæ homo multò minùs quàm hodie fuisset otiosus, sed egisset corpore & animo juxta propriam indolem: itaq; ex decima de ipsarū actionum qualitate & successu, tum de artibus & magisterio in quas homo propenderet, innotuisset. Et quia dominabatur homo animalibus, vegetabilibus & mineralibus, circa hæc operatus fuisset proprii vel communis commodi causâ: cúmque actionum suarum fructus ad ipsum jure naturæ pertinuissent; idcirco educatis animalibus, excultis arboribus frugiferis, atque Planetis, nec non arte factis supellectilibus, ex metallis, lapidibus, lignis, tum picturis & similibus tanquam legitimus eorum dominus abundare potuisset, cum vera spiritus paupertate, & erga proximum charitate, sordidæ avaritiæ ne quidem umbrâ inter homines visâ: Sylvestres enim Indi apud quos Terra communis est, hoc ferà vitæ genus simplex naturâ duce secuti sunt. Sicque adfuisset etiam bonum materiale sensitivum, & materiale insensitivum, ac proinde tota actionis & boni mundani, sive lucri triplicitas. Respondeo, 2. cum D. Thoma qui nobis hac in parte omninò favet art. 4. Quod cùm hominis conditio in illo innocentiæ statu non esset nobilior conditione Angelorum, inter quos alii aliis præficiuntur, etiam inter homines fuissent alii aliis præfecti atq; dominatores quatenus dominium refertur atque cedit in bonum & gaudium, non autem in malum vel pœnam subditorum. Siquidem ait divinus Doctor, *homo est naturaliter animal sociabile, sed vita socialis multorum stare nequit, nisi præsit aliquis qui scientia communis boni polleat & curam suscipiat, atque fuisset inconveniens, si qui excellunt arte, scientia, & justitiâ, his in aliorum utilitatem non usi fuissent.* His addo quod homines in illo statu potissimùm Deo laudando & honorando, ac scientiis, artibus liberalibus excolendis vacassent, & quamvis nulli tunc nati fuissent reprobi, ut jam nascuntur, ob sententiam latam in mulierem Genes. 3. *Multiplicabo ærumnas tuas & conceptus tuos*: nihilominus fuisset tantus prædestinatorum numerus super faciem Terræ expansus, maximè ob hominum longævitatem, ut in diversis regionibus templa magnificentissima forent extruenda, & viri præ cæteris idonei sacris præficiendi: ideoque ex hominibus permulti ad honores evecti fuissent.

Neque enim calliditas, hypocrisis, aurum, promissiones, arma, cæteræque artes nefariæ quosdam homines ad præfecturas, vel principatus extulissent, subditis dumtaxat devorandis intentos, ut inde pinguescant, aut iis exilio, carceribus, nec igne tradendis, ut aliis terrori sint, valeantque divinas humanasque leges, pro libitu susque deque impunè vertere, spreta justitiæ & virtutis omni ratione, sed virtutis aut scientiæ splendor publico assensu & gaudio, viros inclytos ad honores & dominia promovisset, qui se totos suaque subditorum utilitati, absque proprii commodi respectu libertimo amore devovissent: adde quod ipse Deus plerumque viros sibi chariores elegisset, quos aliis in re aliqua præfici mandasset. Nonne in Hierarchia Cœlesti, spiritus alii aliis præficiuntur?

Sic igitur domus decima præfecturæ, vel Dominii significato non fuisset destituta: & quia æquum & justum est, ut qui non sibi sed aliis laborat, vicissim habeat, qui sibi de necessariis provideant, ei subditorum obsequia citra servitutem nec munera defuissent, non obstante bonorum communione, quòd nempe singulis comp lacuisset digniores homines dignioribus rebus, arte, cultura, educatione, vel inventione accidentibus honestare. Inde que factum fuisset, ut homines cæteris præfecti vel excellentiores, muneribus sem-

per abundassent, prompti nihilominus illa in alios effundere, sicque domus sexta quæ est subditorum, nec non secunda quæ est bonorũ naturalium, proprio labore aut merito partorũ repleta fuisset. Ideoque tota hæc triplicitas integrè perstitisset.

Superest ultima triplicitas cæteris apparenter in statu innocentiæ intolerabilior, quippe triplicitas passionis initio vitæ, durante vitâ, & in fine vitæ, quæ complectitur domos 4. 12. & 8. Verùm nemini dubium esse potest quod natus initio vitæ passus fuisset à suis parentibus, tanquam effectus à suis causis efficientibus: omnis siquidem effectus, ut sic, rationem habet patientis, quamobrem hic diutius hærendum non est.

Sed gravius urgent passiones durante vita, atq; in fine vitæ. Nam D. August. lib. 4. de civit. Dei cap. 10. & alibi, vult Adamum nihil unquam mali passurum fuisse, si per mortale peccatum non excidisset à statu innocentiæ; & D. Thomas prima parte q. 97. art. 1. & 2. vult hominem in supra dicto statu fuisse impassibilem & immortalem, ejusque ratio est, quia si fuisset passibilis, fuisset etiam corruptibilis atque mortalis: At ex D. Paulo supra citato, *per solum peccatum intravit mors in Mundum*. Cæterùm nonnulla videntur hic præmittenda, exponenda atque distinguenda.

Primum, quod homo non fuisset immortalis, per naturam, sed dumtaxat per donum gratiæ, ut fatetur D. Thomas art. 1. & confirmat D. August. lib. 9. nov. & vet. Testam q. 19. dum ait, *quod fuisset immortalis per vim divinitus datam*, quæ vis non erat alia, quam ligni vitæ, unde idem August. lib. 14. de civ. c. 26. ait. *Cibus aderat homini ne esuriret, potus ne sitiret, lignum vitæ ne illũ senectus dissolveret*: omninoque confirmatur ex cap. 3. Genesos, ubi *Deus ejecit Adam de Paradiso voluptatis & collocavit cherubim & flammeum gladium versatilem ad custodiendam viam ligni vitæ: ne fortè Adam post peccatum sumeret de ligno vitæ, & comederet & viveret in æternum*. Quippe vires suas ætate & Elementorum actione labescentes renovando restituendoque, virtute ipsius ligni vitæ, quoties illi fuisset opus, non igitur corpus hominis naturâ erat immortale, sed gratiâ, quâ per peccatum amissâ intravit mors in Mundum.

Secundum, quod cùm homo ex se mortalis esset, & dumtaxat per gratiam immortalis, tandem pro visione Dei beatifica ad quam creatus erat, translatus fuisset ad vitam spiritualem, & per se impassibilem ac immortalem, citiùs aut tardiùs, prout Deo placuisset, vel homo Dei amore & desiderio flagrasset ardentiùs.

Tertium, quod homo neque hostes habuisset occultos aut manifestos, neq; carceribus, exilio, servituti, ærumnis, similibusque miseriis & passionibus fuisset obnoxius, quæ sunt peccati pœna, sed neque etiam morbis, quòd nempe morbi hominibus jam accidant, non modò propter peccata præsertim gulæ & luxuriæ, sed maximè ob ipsius hominis ignorantiam: jam enim neque suas internas dispositiones novit, neq; vires causarum externarum, quippe Elementorum & Astrorum, nec futuros effectus ex utrarumq; concursu, neque imminentia fortuitò vel casu pericula, ideoque in morbos, vulnera & mortem frequenter incidit. At in statu naturæ perfectæ, hæc omnia optimè novisset, prævidisset, & prudenter devitasset: ideoq; nullo morbo correptus fuisset: non tamen propterea impassibilis extitisset, vel ab omni passione aut alteratione liber, quod ex eo probatur evidentissimè, quia alioquin ligno vitæ ad reparandas vires naturales nunquam indiguisset, fuissetq; lignum illud superfluum. Adde quod talis impassibilitas non pertinet ad statum naturæ, sive integræ, sive lapsæ sed ad statum gloriæ. Itaq; calorem, frigus, lassitudinem, famem sitimq; passus fuisset, ut cætera animalia, ideoque interdum refrigerio fluminis, vel umbra arborum, vel potu aquæ frigidæ, aliàs Solis vel ignis calore, frequentius autem somno, cibo atque potu indiguisset: non enim sine necessitate edisset vel bibisset, nec suam necessitatem sine aliquo sensu cognovisset, nec propterea illam corporis alterationem, viriumq; imminutionem à corporibus Cœlestibus & Elementis evitasset, propter quæ reparanda recurrendum foret ad lignum vitæ, quod erat suprema & Catholica hominis Medicina. Neque supradicta sunt in peccati pœnam; cùm ipsam hominis naturam comitentur; sed peccati pœna est, vel ad ipsa idonea carere remediis, vel illa ignorare, quod in illo statu non contigisset, ideoque à morbis semper immunem se conservasset. Ad hæc temperantia & fortitudo virtutes eximiæ, fuissent in usu inter homines, ob amorem Dei & utilitatem proximi, quod fieri non potuisset sine aliqua passione & virtuosa tolerantia.

Ex dictis igitur notando primo & secundo, hominis vitæ hujus terminus erat constitutus, in aliamque vitam transire debebat priore deperdita, ac proinde pati in fine hujus vitæ, siquidem talis immutatio sinè passione concipi nequit, fuisset autem ipsa immutatio sine corporis & animæ separatione, quæ propriè mors dicitur, de qua loquitur D. Paulus, sed similis immutationi quæ Christo accidit dum sine morte transfiguratus est in Monte Thabor. Ex secundo autẽ notando constat, quod hac durante vita etiam multa passus fuisset, & si non ea mala quæ jam hominibus vel ob proprium peccatum, vel ob aliorum malitiam, vel ob ignorantiam, vel ob casum eveniunt, sed si manum suam igni ultro apposuisset, procul dubio se combusisset, nec animæ suæ virtute passionem hanc prohibere potuisset, ut D. Thomas opinatur supradicto art 2. hoc enim erat supra naturam causarũ agentium & patientium, alioquin ligno vitæ nunquam indiguisset, sed sola virtus animæ ad immortalem vitam sufficisset. Proindeque tota passionis triplicitas in statu innocentiæ locum habuisset Nec homo etiam ex D. Thoma supra citato ab Astrorum influxu immunis extitisset.

Quod autem Adamus etsi à Deo solo productus Astrorum influxui ut cæteri homines subditus foret, ut à principio asseruimus, hinc constat; quia initio vitæ passus est à Deo, ut effectus à sua causa, cætera autem omnia fuissent ei cum reliquis hominibus communia. Nam cùm esset eadem natura humana, si cæteri homines fuissent Elementorum & Astrorum impressionibus obnoxii, ut supra ostendimus: cur non Adamus? aut si hic liber, cur non cæteri? verum ex Genesis cap. 3. perspicuè solvitur difficultas si hac in re opus fuerit authoritate. Nam lignum vitæ non alio fini ipsi Adamo gratis datum fuerat, quam ut suæ constitutionis suarumque virium ruinas ab Astris & Ele-

Elementis exustas repararet, sicque immortalem sese conservaret quamdiu Deo placuisset, alioquin vitæ lignum eidem superfluum extitisset, ut jam supra de cæteris hominibus dictum est. Hinc verò maximè confirmatur, quod de natis viâ naturæ ordinariâ non sit judicandum Astrologicè ex figura Cœlesti ad momentum conceptionis erecta: sed ad momentum nativitatis, quo natus ipse prima aeris inspiratione vim Cœlestis constitutionis excipit, & ea tanquam mollis cera sigillatur: proindeque paululum retardato, vel accelerato ipso nativitatis momento insignia bona nato procurari, ingentiaque mala ab eodem averti posse.

Dicet aliquis superiora quidem vera esse de passionibus corporeis, sed difficultatem præcipuam versari circa pravas animæ propensiones in gulam, luxuriam, iram & cæteras quibus ab astrorum influxu homines jam fiunt obnoxii, non secus ac animalia bruta.

Cæterùm hoc certum est, quod in ipso statu naturæ integræ, homines formâ, temperamento, & moribus sive propensionibus naturalibus inter se ut jam sunt differentes fuissent, idque testatur D. Thomas supra citatus. Præterea non aliæ jam insunt astris influentiæ, quàm quæ iisdem inerant ante peccatum, quod eorum naturam non immutavit, sicut nec Elementorum. Jam verò *idem manens idem semper facit idem in eodem*; cùm igitur humana corpora & astra eis dominantia tunc eadem fuissent quæ nunc sunt, etiam eædem ab astris impressæ fuissent natis propensiones quæ nunc imprimuntur, sive bonæ, sive malæ. Idque patet ex Eva, de cujus appetitu sensuali dicitur: *Vidit igitur mulier quod bonum esset lignum ad vescendum, & pulchrum oculis, aspectuque delectabile*: etiam priùs quàm consentiret & comederet. Unde ejus in gulam propensio convincitur, quæ Diabolo innotuit.

Tota igitur differentia inter utrumque statum hæc fuisset. Quod in statu naturæ integræ sensualitas rationi semper obedivisset, cùm jam rationi reluctetur & sæpius dominetur: atque illud sibi suæque posteritati Adamus promeruisset ex Divina gratia, si ipse non peccasset. Attamen unicuique cum Diabolo & propria sensualitate certandum fuisset. Tum quia nec Adam, nec Eva, nec ipse Dominus Jesus ab eo certamine immunes fuere, Christus enim esuriens tentatus est: tum quia unusquisque saltem de congruo vitam æternam promereri debeat quantùm in se fuisset. Tum denique quod Diabolus ex sibi concessa permissione, nullum hominem intentatum reliquisset, etsi in nullum prævaluisset; unumquemque verò in iis tentasset ad quæ ex natura propensior extitisset.

Ex his patet quàm malè Junctinus solvat Objectionem 24. in sua Astrologorum defensione, dum illi objicitur, quod nisi Adam peccasset, non fuisset domus octava, quæ est mortis, eo quòd astra jam eandem habeant influentiam quàm ante peccatum Adæ habebant. Respondet enim cum magistro sententiarum in 4. dist. c. 48. aliisque Theologis, *Cœlum non esse nunc æqualis virtutis sicut in principio creationis; & lucem Solis & Lunæ aliorumque syderum percussa & minorata fuisse per peccatum primi hominis, ante quod lucebant astra septuplo plus quàm jam luceant*: quæ sunt mera figmenta: nullo Scripturæ loco, nullique rationi Physicæ consona, pace dixerim illorum Theologorum quorum authoritati de Physicis absque ratione credendum esse non censeo, cum Theologi rerum Physicarum præsertim Cœlestium scientiam accuratam, aut spernentes, aut segniùs excolentes, in maxima de rebus ipsis tractando, absurda frequenter labantur, & ex his ut principiis assumptis, in falsa Theologiæ dogmata, ut passim videri est in libris Scholasticorum. Quamobrem plurimùm refert ad Theologiam Scholasticam non admittere, nisi qui res Physicas probè calluerit, aut saltem hujusmodi Theologos res Physicas scrutari penitiùs, antequam alios suscipiant erudiendos. Et hoc esto meum ad Theologos monitum.

SECTIO II.

De erigendis figuris Cœlestibus Astrologicis.

CAPUT I.

Astrologicarum domorum sex esse supra Terram & sex infra.

QUemadmodum Lib. 14. Cœlum in dodecatemoria dividendo naturam ducem secuti sumus: sic jam ad divisionem ejusdem Cœli in domos Astrologicas ipsiusmet naturæ divisiones primæ, nobis erant observandæ atque sequendæ, ne aberremus, & chimerica dumtaxat, falsaque vel dubia pro veris & certis more Veterum tradamus posteritati; quippe Veteres hac in se totius Astrologiæ præcipua & fundamentali, adeò segnes extitere, ut adhuc controvertatur de modo quo Ptolomæus figuram erexerit, isque à diversis diversimodè exponatur.

Primùm itaque jam inter omnes ferè convenit Astrologos, assentiente Ptolomæo Lib 3 quatrip. cap. 12. domorum Astrologicarum 6. supra horizontem versari, & 6. infra; cui opinioni etsi repugnent Veteres qui modum æqualem sequuti sunt, dividentes Cœlum circulis per polos Eclipticæ & duodecimas Zodiaci partes traductis: tum Alcabitius & Saxonia horumque sectatores idem Cœlum partientes circulis per polos Æquatoris transeuntibus, unde ab his & illis singulæ domus sunt partim supra & partim infra horizontem, nisi dum his accidit polum Æquatoris, illis vero polum Eclipticæ in horizonte reperiri: tamen hanc litem diurnam dirimet natura ipsa à tot Astrologis nondum, ut par erat cognita.

Itaque natura totum Mundi spatium totumque Cœlum dispescit priùs in duas partes æquales, circulo maximo quem horizontem, sive finitorem appellant, ac earum altera apparet tota supra Terram, altera verò sub Terra latet etiam tota. Estque prima hæc divisio maximè conspicua, tandemque causat virtutis differentiam respectu Terræ ejusque incolarum, ut quamdiu astra morantur sub horizonte nostro, suis saltem qualitatibus Elementalibus nequaquam nos afficiant, ut patet ex Sole, qui nos sub Terrâ prolapsus non calefacit, influentialibus verò debiliùs, quàm dum super horizonte versantur, ob Tellurem interpositam, cujus densa soliditas influentiæ vim minimè infinitam non parum obtundit.

Porro si post generalem illam naturæ divisionem, Mundi spatium, vel Cœlum sit hominis respectu in domos Astrologicas partiendum, constat

ſtat ex domorum cabala, quod ipſi homini aliæ Cœli partes oriri debent, aliæ culminare & alii occidete. At ubi nullus eſt meridianus, ibi nulla Cœli pars oritur, culminat, vel occidit, nec datur oriens vel occidens, aut ullum punctum à quo diviſionis initium jure ſumi queat, ut contingit ſub Æquatoris polo. Igitur ad Mundanum ſpatium, vel Cœlum in domos Aſtrologicas dividendum, non ſufficit circulus Horizontis; ſed omninò etiam requiritur meridianus traductus per Æquatoris & Horizontis polos à ſe utcumque diſtantes: jamque hi duo circuli totum Cœlum in quatuor quadrantes æquales dividunt, quorum duo ſuper Terram, & duo ſub Terra, tum duo aſcendentes, & duo deſcendentes, ut ſitu, ita virtute differentes: ex quatuot enim ſphæræ circulis Ecliptica, Æquatore, horizonte, & meridiano, in quibus præcipua Cœli vis elucet: duo priores quia ſunt merè Cœleſtes (contra mentem Copernicanorum) virtutem merè Cœleſtem & univerſaliſſimam, hoc eſt nullius Terræ loco addictam ſibi vendicant. At in poſterioribus quia ſine Cœlo & Terra concipi nequeunt, ſed utrumque connectunt, ea vis efficaciſſima deprehenditur, quæ ex Cœli & particularis Terræ loci connexione naſcitur. Quocirca ad Cœlum reſpectu particularium Terræ locorum dividendum illos eſſe deſtinatos, natura ipſa indigitat; eorumque vires in ipſis locis adeò evidenter manifeſtat, ut Jo: Francus Offuſius, qui adverſus Aſtrologiam ſcripſit, Aſtrorũ virtutum & effectus in ortu, occaſu, medio & imo Cœli maximè ſemper miratus ſit, & eorũ cauſam ſe ignorare confeſſus fuerit ingenuè.

Igitur horum duorum circulorum quatuor hemicycli, quatuor prædicta ſpatia includentes ſic viribus diſtinguntur, ut qui eſt in oriente præſit ortui rerum, qui in medio Cœli, earum vigori, qui in occaſu, declinationi, & qui in imo Cœli, interitui earumdem: idque univerſim in cunctis naturaliter generalibus & corruptibilibus, ut dictum eſt in cabala ſupra expoſita. Quamobrem Cœlo ſic ex neceſſitate diviſo ab illis duobus circulis in quatuor quadrantes, quorum duo ſunt ſupra Terram, & duo infra, omnino natura indicat, quod illius ſubdiviſio in minutiores partes pro homine, cui præter generalia illa, multa etiam alia propria ſunt, ut dignitates, religio, ſervi. &c; continuari debeat quadrantum ipſorum ſubdiviſione, circulis traductis per ſectiones horizontis & meridiani. Tum quia natura manifeſtiſſimè ipſam diviſionem ejuſque viam per illa puncta exhibet, & non per ulla alia; tum verò maximè quia ſi fiat per alia puncta, jam vel nulla erit horum circulorum virtus in figura, quod dici non poteſt, cùm & Aſtrologorum authoritate & experientiâ quotidianâ præ cæteris cenſeatur maxima: vel dabuntur in ipſa figura duo alii fictitii circuli, nomen virtutemq; horizontis & meridiani falsò uſurpantes, quod erit abſurdum, aut majoris virtutis, quod erit abſurdius, vel denique æqualis, quod ſuperfluum eſſet. Non ergo Cœlum vel Mundanum ſpatium in duodecim domos per alia puncta dividendum eſt, quàm per ea quæ ipſa natura nobis ſectionibus meridiani & horizontis ubique Terrarum indicavit. At eo pacto ſemper erunt domus 6. ſupra horizontem & totidem infra: conſtat igitur veritas initio capitis propoſita.

Inde autem duo ſequuntur inter alia hic animadvertenda. Primum quod in terræ locis Mundi polo exactè ſuppoſitis, vel nihil naſcatur, quia ibi nullus eſt Cœli ortus vel occaſus, proindeq; nullius rei poteſt ibi eſſe ortus, vigor, declinatio & interitus, vel ſi quid ibi naſcitur, monſtroſum ſit ac inordinatum ſpuriumque neceſſe eſt, quod influentiæ ibi omninò confundantur. Secundum, quod qui ſub Æquatore degunt, totius Cœli fruuntur viribus & influentiis, quia ipſis totum Cœlũ oritur & occidit, ſob polis dumtaxat una Cœli medietas perpetuò eſt ſuper horizontem, reliqua ſemper latente: qui tandem in ſphæra obliqua degunt, hi ſe habent medio modo, ſed ejus extremi ſortem magis participant, cujus & ſitum. Inde verò fit, ut ſub Æquatore fieri queant generationes omnimodæ animalium & vegetabilium & mineralium, ſub ipſis polis nullæ, vel dumtaxat ſpuriæ atque monſtroſæ: At in ſphæra obliqua eò plures fiunt generationes, quò propinquius ad Æquatorem acceditur, eoque pauciores quo propinquius ad polum, prout ſcilicet plus aut minùs de Cœlo aſcendit ſuper horizontem.

His verò ſic expoſitis videndum ulterius, qua ratione Cœli vel Mundani ſpatii diviſio abſolvenda ſit. ſi quidem hac de re diverſæ ab Aſtronomis inventæ ſunt methodi, & tanti momenti controverſiam nemo hactenus diremit. Etſi enim ſupra diximus ſubdiviſionem continuandam eſſe circulis traductis per ſectionem horizontis & meridiani, tamen docendum eſt inſuper quâ ratione id fieri debeat, aliæque methodi explodendæ.

Caput II.

Quo modus æqualis veterum pro Cœli diviſione in domos Aſtrologicas peculiari ſubjicitur examini, atque rejicitur.

Inter varias methodos ab Antiquis traditas, pro Cœli diviſione in domos Aſtrologicas, hæc ideo peculiariter nobis videtur examinanda, quòd ab Antiquis maximè fuerit exculta, ad noſtra uſque tempora, ita ut Cardanus per 100 genituras illo modo extructas Aſtrologiæ veritatem oſtendere contenderit, ſintque adhuc nonnulli qui Joannis Regiomontani methodo verè rationali ſpreta ſuperiori modo æquali adhærendum eſſe cenſeant.

Vocatur autem æqualis, quia Eclipticam, ideoque totum Cœlo in 12. partes æquales dividit, circulis per ipſius Eclipticæ polos traductis; initio ſumpto ab eo Eclipticæ puncto, quod in horizonte ortivo verſatur, quo momento temporis figura Cœli eſt erigenda. Quod autem modus hic à veritate ſit alienus & rejiciendus, probatur rationibus ſubſequentibus, nondum autem debitè animaverſis vel expoſitis.

Primò. Quia domus quælibet rurſus dividitur per horizontem: ita ut ſingularum pars altera ſit ſupra, & altera infra horizontem, excepto dumtaxat caſu unico, dum nempè acciderit polum Eclipticæ reperiri in interſectione horizontis & meridiani: At ex cap. 1. nulla domus ſic dividenda eſt; ſed quælibet tota eſſe debet ſupra vel infra horizontem, ne ſingularum natura depravetur per ſitum bipartitum. Adde quod Ptolomæus vult ſuum Aphetam eſſe in domo ſuperterranea, & non in ſubterranea, prima domo excepta. Siq; domus

mus singulæ essent partim supra, partim infra Terram, quantus requireretur calculus ad determinandum id cujusque domus, quod est supra & quod infra Terram.

Secundò. Quia ratio, experientia & Astrologorum consensus testantur, cujusque domus principium esse punctum ipsius domus robustissimum, vel efficacissimum; indeque ipsius domus vim proprietatemque sic continuò remitti, ut in 5. ultimis gradibus vix sit observabilis, potiusque ad sequentis domus naturam declinet: ac per consequens in modo æquali principium decimæ domus tale debebit esse pro actionibus, Magisterio, & dignitatibus; quod tamen adeò falsum esse probat experientia: ut modi hujus sequaces semper coacti fuerint, notare Eclipticæ punctum versans in medio sive corde Cœli, tanquam pro illis significatis validissimum, ex eoque judicare, illudque dirigere; quamvis in ipso modo æquali frequenter accidat, tale punctum esse principium undecimæ domus ad quam talia significata minimè pertinent, quòd scilicet principium decimæ domus non cadat in medium Cœli, sed citra vel ultra, nisi dum ascendit principium Arietis aut Libræ. Gradus autem inchoans decimam domum in modo æquali, non solet dirigi, ab hujus methodi fautoribus; exceptis Cardinalibus Zodiaci punctis. Jam verò si hæc occurrit absurditas pro decimæ principio: Ergò proportionaliter occurret pro medio atque fine. Ac similiter pro singulis aliis domibus, solo dumtaxat excepto primæ principio, vel Horoscopo: Si enim modi æqualis fautores, observant cor Cœli vel cuspidem decimæ, juxta rationalem modum; cur idem non fiet pro cæteris cuspidibus? Ac si gradus Horoscopi efficax est in directionibus, cur est inefficax decimæ gradui in modo æquali, sed recurrendum est ad gradum medii Cœli? Sic igitur divisio illa seipsam destruit, & veros Planetarum situs pervertit, prorsusque vana efficitur. Nec obest quod interdum vera Prognostica subministret; cùm nulla sit methodus dividendi Cœli adeò erronea, quæ aliquando Planetas non habeat in eadem specie domo, cum vera & rationali methodo; proindeque circa idem in prognosi concurrere queat, ratione ipsius domus significati.

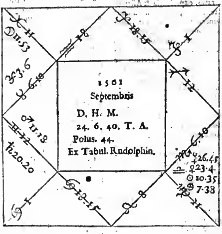
Probatur tertiò. Quia ultra circulum articum figura erigi nequit juxta modum hunc, dum Ecliptica coincidit cum Horizonte, quod semper alicubi accidit in zonis frigidis. Detur enim ratio valida experientiæ juncta, cur unus Eclipticæ gradus potius quàm alter pro Horoscopo sit assumendus.

Cæterùm erroneam esse methodum illam æqualem, probatur multò evidentius experientiâ figurarum genethlicarum, inter quas aliquot dumtaxat eligemus, in quibus error ipse fiet manifestissimus.

Prima erit Cardani Astrologiæ principis, qui etiam Lib. 100. geniturarum asserit se circa illam plus quàm 30. annis laborasse. Accidit autem Cardano, ut priùs longoque tempore modum æqualem supradictum excoluerit, ut constat ex illo Libro 100. geniturarum juxta modum ipsum crectarum; inter quas reperitur hæc etiam figura cum eodem planè Horoscopo: sed ☽ reperitur in undecima domo quæ inchoat à 6. gr. 10'. Piscium: itaque Luna in undecima domo ex virtute ipsius situs, erat ad causandos & significandos amicos determinata: ex Lib. 21. Sect. 2. & quia ♃ ratione dominii & Sextilis aspectus ad idem determinabatur; eratque in Horoscopo, Luna autem in Sextili Horoscopi atque Jovis quibus exaltatione dominabatur: Multi ac utiles amici inde significabantur: ac præsertim mulieres ob Lunam & Jovem in signis fœmininis, easque magnæ authoritatis ob Lunam. At Cardano nihil horum accidit, ut patet ex proprio de sua genitura judicio: titulo de amicis & inimicis, cujus singulas partes refellere nimis tædiosum, & supposita doctrina nostra super[illegible]uum esset. Mihi nempe sufficit ex illo in propria causa judicio assumere, quod non obstanta supra dictis Lunæ & Jovis situ, dominio & aspectu de paucitate contemptu & infidelitate amicorum conqueratur, ac de copia inimicorum occultorum & invidorum, quorum calumniis & accusationibus fuit expositus; nullamque magnatum dominarum benevolentiam citet, sed duntaxat duorum illustrium Sc[o]torum post annum ætatis 47. ob peculiarem aliquam nativitatum affinitatem. Itaque quoniam superior Jovis & Lunæ constitutio multò plures pollicebatur amicos & benefactoras: igitur vel corruit veritas Astrologica, vel Luna non debuit esse in principio undecimæ domus, nec Jupiter dominus undecimæ, sicque neuter significator amicitiarum, sed potiùs debuit esse Luna in principio duodecimæ, ut illi morbos gravissimos, inimicos occultos, pluraque alia ingentia mala fortiter causaret atque significaret, quæ se pertulisse testatur.

Quod autem res sic se habeat, probatur ex ipso Cardano in fine quadripartiti, ubi tandem mutata de modo æquali opinione, ac duodecim explicans Geneses juxta modum rationalem extructas, suamque inter alias, cujus figura hic apponitur, cum locis Planetarum supputatis ex tabulis Rudolphinis, invenit neque Lunam esse in undecima domo, scilicet amicorum, sed in duodecima, nempe morborum, inimicorum occultorum, ac in summa omnis miseriæ & passionis corporeæ, quam natus durante vitâ patitur: Neque Jovem esse dominum undecimæ, sed duodecimæ, proindeque non amicorum sed inimicorum morborumque significatorem. Atque hæc figura sive Cœli in duodecim domos divisio, Cardani accidentibus quadrat.

Nativitas Hyeronimi Cardani.

Latitudines

♄ 1. 28'. M.
♃ 1. 30. M.
♂ 0. 45. M.
♀ 0. 46. S.
☿ 3. 11. M.
☽ 4. 28. M.

Primo enim Luna reperitur hic domina quartæ, quod tamen non fuisset in modo æquali: sicque est parentum significatrix, præsertim verò matris ob naturam propriam, signumque fœmininum quod illa occupat. cùm ergo ipsa sit in domo duodecima, ac potens in Horoscopo, sed læsa quadrato Martis ferè partili, Iove etiam domino duodecimæ & octavæ Horoscopum occupante. Patet evidenter ratio cur ex parte matris ingens vitæ periculum sit passus initio vitæ, dum ex illius utero fuit violenter extractus quasi mortuus.

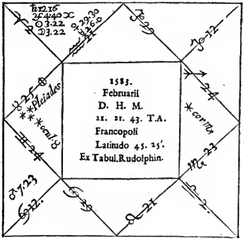
Inde verò primis mensibus peste, postmodumque hydrope fuit correptus, quorum accidentium Cardanus nullam causam affert, cum tamen à Luna rursos afflicta contigerint. Nam Saturni quadratus est in eodem fere positionis circulo cum Luna ob latitudinem meridionalem ipsius Lunæ, ideoque hæc fuit maleficorum quadratis valde infortunata, & primis mensibus directione pervenit ad quadratum Saturni, juxta figuram Cardani, non autem anno octavo, ut ipse putavit ob neglectam Lunæ latitudinem. Cumque Sol in 6. morborum quoque significator, motu annuo attigit Lunæ locum mense Februario post nativitatem proximo, pessimè affectus fuit quadratis Saturni & Martis huic conjunctorum circa undecimum gradum ♊; ideoque fuit hoc tempus illorum morborum: at dysenteria ad mortem usque anno septimo completo fuit à directione Martis domini duodecimæ, ac oppositi octavæ ad corpus Saturni; cujus arcus est 7. gr. 26'. non autem à directione Lunæ ad quadratum Saturni, ut Cardanos opinabatur. Duplex autem tertiana anno 1528. fuit à directione Horoscopi ad Martem, ut vult etiam Cardanus, & fluxus urinæ terribilis & stupendæ durationis. contigit à directione Horoscopi ad Saturnum. Itaque thema Cœleste Cardani non quadrat modo æquali, sed rationali, ut patet ex supra dictis.

Post Cardani genituram nostra videtur subjungenda, quòd utrique Cœlum sit ferè eodem modo dispositum, & uterque nostrum fuerit Medicus Astrologus & ad famam scriptis comparandam natus. Est autem Genesis hæc inter cæteras illustris, & clara malis, ob illustrem illum Planetarum concursum in miseriarum valle, quippe domo duodecima juxta modum rationalem, omnes autem Marte excepto convenerant in duodecima domo figuræ Novilunii, quod pridie nativitatis meæ celebratum est, ut patet in ipsa figura priùs hic apponenda, quæ aliunde ex plejadibus in Horoscopo & constellatione Cygni in ipso zenith, tum oculo Tauri in prima, & corde Scorpii in septima illustris est etiam.

Figura

Figura Novilunii præcedens Nativitatem Ioannis Baptistæ Morini.

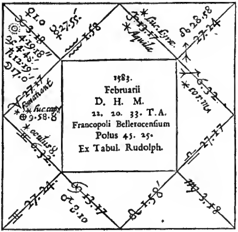
301. 3.

Nativitas Ioannis Baptistæ Morini.

284. 27.

14. 27.

Latitudines.

♃ 0. 56. M.
♄ 2. 1'. M.
♂ 3. 24. S.
♀ 1. 23. M.
☿ 2. 4. M.
☽ 4. 56. S.

Attamen habet figura hæc multa etiam egregia alibi opportuniùs exponenda miramque malorum temperiem à beneficia natura ♃ & ♀ domorum duodecimæ, atque luminarium in illa domo existentium. Dum enim beneficæ sunt causæ & significatrices malorum, hæc vel sunt levia, vel si magna saltem cum spe remedii & evasionis quæ frequentissimè accidit, ut patet etiam ex

Genesi Cardani, atque de bonis & malis hujusce Nativitatis in hoc opere sparsim suo loco dicetur ad veritatis Astrologicæ ostensionem; hic sat erit nobis ostendere, hac figurâ multis insignibus accidentibus exactè rectificatâ, quantùm modus æqualis à veritate sit alienus. Nam cuspis duodecimæ fuisset 27. gr. 34′ ♓, & cuspis undecimæ fuisset 17. gr. 34′. ♒: atque sic omnes illi Planetæ convenissent in domo undecima, quæ est amicorum, fuissetque ☿ in cuspide ipsius undecimæ. O me ter quaterq; beatum, si divisio Cœli juxta modum æqualem fuisset vera & naturalis, quandoquidem si Planetæ ulla ratione possunt & significant, id potissimum est ratione situs corporei, unde vulgatum illud inter Astrologos axioma, plus potest Planetæ præsentia, quàm absentis dominium. Bone Deus quot amicos & amicas, Reges, Principes & Magnates Ecclesiasticos, omnes autem utiles benefactores habuissem, ob Solem ☽ ♃ & ☿ in illa domo fortes, Luna duntaxat conjuncta ♄ cuspidis undecimæ domino quod obesse non poterat! quàm pauci saltem inimici, si vita sine ullis transigi nequit! quæ vitæ libertas mihi contigisset! Quot bona ob ♀ & ☿ dominos secundæ conjunctos Soli & Jovi! & quàm pauca mala! denique quanta parentibus fœlicitas post meam Genesim, ob ⊙ & ☽ quartæ domui dominantes: atqui fatum expertus sum planè contrarium. Primò enim circa annum ætatis duodecimum, quo ⊕ directione venerat ad □ ☿ domini tertiæ. Accidit ut patre & matre lethaliter decumbentibus, hæc partu quo mortua est, ille febre unde evasit, frater meus natu major quærens à me puerili discursu, an si alteri parentum esset moriendum, quem satius esse mori arbitrarer? simpliciter & ingenuè meo more respondi, mihi videri satius esse patrem supervenire ut accidit, utrumque tamen parentem æqualiter amans, ac plus forte matrem. Ab eo autem die ad duos sequentes intra quos illa obiit, tanto odio in me concitata est (quæ me semper meritò dilexerat) ut nec in condendo testamento mihi quidquam dare, nec ante obitum mihi benedictionem suam impertiri vellet, neutrumque forsan fecisset, nisi de testamenti nullitate & animæ periculo fortiter ab affinibus & Sacerdotibus monefacta fuisset: tandem mihi prostrato ploranti & de causa mihi tunc ignota attonito benedixit, & legatum fecit quam minimum potuit, cujus triplum dedit minimæ sororum, fratrem verò hæredem instituit; tandemq; piè admodum in domino obdormivit.

Hujus autem ratio evidentissima est, quia ☽ domina quartæ & ⊕, ac proinde ex propria etiam natura matrem, & fortunas significans, reperitur in duodecima cum ♄, quod mihi à matre odium & damnum in fortuna portendebat: idque (ut postea opinatus sum) causâ fratris qui forsam meum responsum ipsi retulit. Id enim indicabat illa directio ⊕ ad □ ☿ fratrum significatoris.

Ad hæc vulgatum est apud Astrologos axioma illud: *quot Planetæ sunt in duodecima domo, tot incarcerationes significantur*: parumque abfuit quin in mea juventute verificatum fuerit, ob vindictæ & libidinis passiones à ♂ &, ♀ primæ domui dominantibus, ac adeo grande malum (quod forsan gravius secutum fuisset) non obstante ♄ in duodecima fregit ac prohibuit natura benefica ♃ & ♀ dominorum duodecimæ conjunctorum in duodecima, idque interdum periculoso, semper autem fœlicissimo successu, propter quem Divinæ bonitati humiles gratias egi & ago quoties id memoriæ occurrit.

Quod autem per carceres fieri non potuit, per servitutem effecit cumulus ille Planetarum in duodecima domo cum ♄ domino medii Cœli, est enim servitus (ut & clausura claustralis) species quædam incarcerationis, quòd homo in aliena domo non liber, sed alteri mancipatus vivere teneatur. Siquidem ab anno 16 ad 46, vita mea fuit perpetua servitus, dominosque habui 16, quos omnes dereliqui vel ob jurgia cum dominabus, quarum imperium cùm ferre nollem, odia passus sum, propter ☽ & ♀ in duodecima, quæ mihi ex parte mulierum multa mala, damna, vitæque pericula pepererunt, vel ob casus repentinos, vel ob dominorum intolerabilem ingratitudinem, ac eorum alii fuerunt plebei ob ☽ & ♄, ut Notarii, Procuratores, Scribæ: alii mediocres, ob ♃, ut Præsides, Abbates, Episcopi: alii autem Magnates aulici ob ⊙, ut Dux quidam cujus per novennium fui Medicus Ordinarius, in Hæreticos belli Gallici tempore, de quo vix dici potest quanta merueram cùm pro ejus vita & fortuna rer in periculum mortis violentæ inciderim, ausus que fuerim fœlicissimè pro ipso, quod nullus alius Medicus tentasset, & quem demum fui coactus derelinquere ob summam ejus ingratitudinem, prædicens illi ante discessum, morbum lethalem intra biennium, ex quo etiam mortuus est. Tunc verò omni deinceps servituti tanto odio renuntiavi, ut unius Cardinalis & unius Galliæ Marescalli Ducis & Ærarii summi Præfecti, virorum optimorum mihique beneficorum dominium recusaverim. Estque valde notandum, quod ab anno meæ ætatis 21. ad 37, quo tempore Horoscopi directio permeavit subinde quadrata ☿ ♀ ♃ ♄ & ☽ in duodecima domo locatorum, vix dici potest quot miserias, morbos, damna, infortunia & vitæ pericula passus fuerim, ex quibus tamen evasi, Deo misericorde. Jam verò quis Astrologus nisi mentis inops asseret, superiora mihi contigisse à luminaribus & beneficis in undecima domo, illis præsertim primæ dominantibus & ⊕ sextili aspicientibus? Ecquis è contra non asseret causam & significata fuisse ab eisdem Planetis in duodecima, ac præcipuè à ♄, qui dominus medii Cœli in duodecima, mihi servitutem & dominos avaros, ingratos atque damnosos portendebat, ut suo loco evidentius demonstrabitur?

Præterea quamvis in figura Novilunii Planetæ omnes convenissent in undecima domo quæ amicorum est, ideoque Regibus, Reginis, Principibus, Cardinalibus, & Regni primatibus, innotuerim, tamen prævalente particulari fato meæ nativitatis, quatuor aut quinque tantùm huc usque nactus sum personas primaria authoritate, probitate, ingenio & scientiâ maximè insignes, quæ me vel ob scientiam, vel ob ingenuitatem, vel ob simpathiam dilexerint, mihique benefecerint non quantùm voluissent, sed quantùm licuit illis per fortunæ improbitatem, fati mei comitem perpetuam. Sed ab anno quo ex Scolastico factus sum Medicinæ Doctor, horret memoria referre quot inimicos habuerim, vel ob invidiam, vel ob antipathiam,

patbiam, qui mihi in omnibus nocere conati sunt, & saltem in furtuna nocuerunt; quòd ex bonis temporariis spretâ fortunâ, famæ & vitæ dumtaxat curam babuerim, cùm tamen ulli injuriam inferre, fuerit semper à mea indole alienissimum. Perpetuam tamen nactus sum antipatbiam cum nefariis, sceleratis, & Diabolica malignitate præditis nebulonibus, qui me primo etiam intuitu odisse incipiunt, ut ego vicissim prima fronte novi atque odi eorum indolem, sive Astra, sive Dæmones, sive Natura universalis hac in parte phantasiam moveat, qua de re alibi dicetur. At iovidiam etiam damnosam passus sum virorum Doctorum, quorum plurimi ex amicis tandē mibi facti sunt inimici, cum quibus ab anno 1635. ad anoum 1654. pro veritatis & meæ famæ deffensione bella continua fortiter & glorinse gessi, ob ♄ & ☿ dominum in duodecima damnatum io Horoscopo. Sed Martem dominum Horoscopi in △ illius cumuli Planetarum, & præsertim luminarium. Nec silentio prætereuodum est, quod cùm anno 1635. longitudinum scientiam à me inventam in lucem edidissem, quo tempore Sol directione pervenerat ad medium Cœli, prius mibi prædixerat insignis Astrologus Avenionensis. honores dignitates atque divitias ob ♃, ☉ conjunctum, cui rescripsi, talem directionem famam proculdubio celebrem præsagire, sed occultum Magnatis alicujus Ecclesiastici odium & ab ipso damna potius portendere quàm dignitatem, vel utilitatem. ob ☉ & ♃ in duodecima cum ♄ domino medii Cœli, quod certè quàm par fuisset verius exstitit de Cardinali Ricbelio, post ejus erga me patratam iniquitatem.

Tot verò inimicitias atque mala causavit ille cumulus decem Planetarum io duodecima, non in undecima domo, ac præsertim ♄ dominus medii Cœli, septimæ & undecimæ, ut ex principiis hujus scientiæ à nobis positis manifestissimè patet.

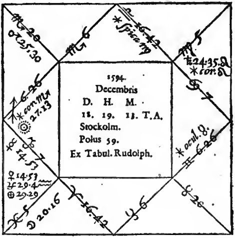
Denique bella civilia, rapinæ, pestes, æs alienum, lites, aliaque mala à tempore meæ nativitatis inchoata, parentes meos ad eam inopiam reduxerunt, ut mihi in studiis opem ferre nequiverint, & à tenerrimis etiam aonis ipse coactus fuerim fortunæ meæ esse faber, prout urgebat necessitas, & occasio à studiis plerumque aliena sese offerebat; siquidem etiam per decennium studia intermisi. Illam verò parentum futuram miseriam evidenter portendebat in mea Genesi ☽ domina quartæ in duodecima, cum ♄; ♂ interim damnato circa cuspidem quartæ, à qua distabat dumtaxat arcu perpendiculari 4. gradnum 57'.

Quamobrem Genesim hanc à modo æquali maximè alienam, modo autem rationali maximè conformem esse ostenditur.

At ne sententiam nostram duorum dumtaxat Astrologorum, Cœli scientiæ additorum, Nativitatibus videar stabilire velle; jam in medium proferamus Geneses hominum studio contrariorum: Quippe Regum & Magnatum, qui Terræ dominio & maximis Mundi hujus inferioris honoribus inbiarunt. Itaque primò hic proponitur Nativitas magnanimi fortissimique Gustavi Adolphi Regis Sueciæ, qui hisce temporibus toti Europæ terrori fuit, atque intra biennium totius Germaniæ bessem stupenda celeritate atque facilitate subjugavit, & cujus mortem violentam prædixi Cardinali Ricbelio meum super bac re judicium postulanti quatuor menses priusquam acciderit, non quidem ad ipsum tempus quo accidit; sed paulò post ob falsum boræ Natalitiæ momentum mihi datum, & tamen pro vero suppositum, quod non in accidentis specie, sed tantùm in ejus tempore poterat me fallere.

In bac igitur Nativitate medium Cœli juxta modum æqualem fuisset 6. gr. 26'. ♍, & cuspis nonæ fuisset 6. gr. 26. ♌ sicque ♀ fuisset inimica domui decimæ, ♄ autem non fuisset in octava, neque ☉ dominus octavæ, proindeque neuter mortis significator. Jam vero si quidquam in hac Genesi occurrat admiratione dignum, est summa in agendis fœlicitas ad mortem usque, de qua ex decima domo & domino ejus judicandum est. Atqui illa neque est ♍ in decima, neque ex ☿ ejus domino, vel hujus statu, neque ex ♄ domino ☿ pravè affecto, neque ex beneficis inimicis decimæ, neque ex Planetarum aspectibus ad decimum, vel ejus dominum, ullo modo peti potest, ut palam est. Non ergo convenit gradus 6. 26'. ♍ in decima domo. Ad hæc quamvis in modo æquali ♄ & ♂ læsissen ♃ dominum H'. & luminarium, tamen ad mortem violentam boc non sufficiebat, quia Horoscopus ☉ & ☽ erant à maleficis liberi, neuterque maleficiorum ad mortem determinatus erat, neque Sol ipse, sed erat ♄ in nona, & ♃ in tertia, at violenta & illustri morte prœliando occubuit, igitur nec ejus vita, nec ejus mors æquali modo quadrant. Verum si ad tempus mibi ex Germania transmissum, sed quinque minotis horæ auctum figura erigatur juxta modum rationalem prodit ipsa qualis hic cernitur atque tanti Regis vitæ, morti & famæ congrua, illumque exactè depingens.

Nativitas Gustavi Adolphi Regis Sueciæ.

Latitudines
♄ 1. 20. S.
♃ 1. 1. M.
♂ 0. 13. S.
♀ 1. 46. M.
☿ 2. 1. M.
☽ 3. 34. M.

Primo enim virum clarum & bellicosum efficiunt ☉ & cor Scorpii in prima, nec non oculus ♉ io septima, tum ♃ dominus Horoscopi ☽ & ☉ in □ ♂: præterea spica ♍ io medio Cœli, ac ♀ domina medii Cœli hoc △ aspiciens, & conjuocta ♃ domino H¹. & ☉, maximam & talem omnioò qualem expertus est fœlicitatem in susceptis & actiooibus pollicebantur. ♀ autem & ♃ cum ☿ io secunda in malignis radiis ♄ & ♂, iogentes opes proprio labore, sed malis artibus, quippe violenter parandas. Ioterim verò Sol dominos octavæ in prima, & ♃ dominus H¹ & ☉ & octavæ in secunda læsus oppositione ferè partili ♄, damnati io octava, nec oon □ ♂ ex duodecima domo, mortem violentam portendebant: cui significato favebant cor Scorpii in Horoscopo, & oculus Tauri io cuspide septimæ, fixæ primi nominis violentissimæ, & cor Leoois cum ♄ in octava: ideoque quo tempore medium Cœli directione perveniebat ad □ ♃ & ♄, immediatè & quam proximè sequente corpore ♂ damnati in medio Cœli; maximum io susceptis & prœliis infortunium atque violeota mors significabantur, ut prædixeram, quod contigit die 16. Novembris 1632 in prœlio Lutzenensi contra Walsteinum Imperialis exercitus Generalissimum, eratque horrendus ille occursus trium anæretarum. Siquidem occursus □ ♃ domini H¹. qui præcessit, erat etiam valde malignus, quod ♃ exaltaretur in octava, esset peregrinus in signo violento, pessiméque læsus à maleficis, ejus autem dominus ♄ esset in octava damnatus. Mors autem publica & illustris significabatur ob ☉ dominum octavæ in prima, fuitque mors ex plumbo ignito ob ♄ in signo igneo ♌, denique ferro ob ♂: si quidem etiam mortuus pluries gladio Rex tantus percussus & quasi pluries occisus est, ut de Herillo apud Virgilium gloriatur Evander hisce Versibus.

Et Rıg m hac Hericlum dextra sub Tartara misi,
Nascenti cui tres animas Feronia mater
Horrendum dictu dederat, terna arma movenda,
Ter letho sternendus erat.

Ubi & hoc quoque notandum, quod directio M. G. ad ♂ in Scorpione pollicebatur victoriam, sed iofaustam, imò lethalem, ob ♂ pravè affectum à ♄ & inimicum decimæ.

Estque valde notandum quod io annua Revolutione ♄ devenerat ad locum radicalem ♂, & ♂ ad locum radicalem ♄, at ipso die mortis ♃ fuit io opposito radicali ♂, ♂ applicabat loco radicali ☉, & ☉ erat præcisè in loco radicali ♂: proindeque hic rursus complicantur eædem causæ quæ supra: sed de his fusius alibi: itaque jam sufficiant ad ostendendum, quàm egregiè quadret experimentis modus rationalis, ooo autem modus æqualis: juxta quem neque ♀ fuisset domioa decimæ cuspidis, ac in ejus △, neque ♄ fuisset in octava, neque ☉ & ♃ domioi octavæ, oec taodem ulla tempore mortis congrua directio accidisset, quæ tamen omnia ad ipsius Regis fœlicitatem morte violenta terminatam requirebaotur.

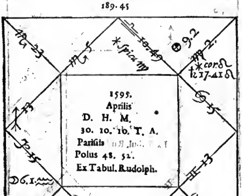
Forsan objicit aliquis, de morte non esse judicandum ex directione medii Cœli: sed Horoscopi, vel Aphætæ saltem primarii. At respondeo id quidem verum esse io morte naturali quæ morbo supervenit. At in morte violenta quæ non ex morbo sed actione, ut prœlio, obsidiooe, vel altero suscepto, subsequitur, rectissimè ex principiis Astro-

Astrologicis peti à directione medii Cœli judicium de successu actionis, qui plerumque est ipsius nati mors viulenta, vel ab hostibus, vel à judicibus, vel ab altera causa, sive vulnus, carcer aut alia suis similia, idque pluribus aliis exemplis probatur. Ex supradictis vero evidentissimum est, quantùm Regibus præ cæteris necessaria sit Astrologica scientia, cùm tam facile esset tanto Regi imminens infortunium prædicere. Sed Deus qui induravit cor Pharaonis, Reges plerumque excæcat, ut hunc, qui inermis prœlium ingressus est, nec illis dat Prophetas, vel Astrologos scientiâ præditos, qui de periculo à fatis imminente præmoneant, unde fit ut per viam fati naturalis cœcorum instar ambulantes, in foveam cadant: sed de his fusiùs alibi.

Genituræ Regis Suetiæ non abs re subjungenda videtur Genesis Ducis Montmorancii Franciæ Marescalli ob magnam nativitatum & casuum affinitatem, ut inde Astrologiæ veritas clariùs innotescat. Utrique enim fuerunt eadem signa in Horoscopo & medio Cœli, nec non eædem stellæ Regiæ fixæ. Imo utrique ♃ & ♀ domini Horoscopi & medii Cœli, fuere conjuncti: atque hæc viros illustres, fortes, bellicosos, generosos, liberales & in agendis fortunatos significabant, quales ipsi fuere usque ad tempus necis: at utrique ambo luminaria fuerunt domini octavæ, & ♄ damnatus in octava, quod utrique mortem violentam & ob luminaria publicam significavit. Rex autem Suetiæ mortuus est prœliando, idque illi saltem coram hominibus fuit gloriosum, quòd luminaria non læderentur radiis ♄ maleficis, essetque Sol in domo prima, gloriosum nomen efficiens: At Dux Montmorancius etsi in prœlio multis vulneribus fuerit confossus, die prima Septembris 1632. hora 3½ post meridiem, tamen non occubuit, sed captus ob ☽ damnatam in cuspide 12, & in ejus antiscio, deindeque crimine læsæ Majestatis accusatus, quòd adversus Regem suum prœliaretur, capite truncatus est maximo omnium mœrore, ac piè admodum & generosè obiit, ob ♃ dominum H¹. cum ♀ domina nonæ benè affectos in tertia, si quidem in ejus Genesi ambo luminaria malignis ♄ radiis inficiebantur, quippe Luna opposito & Sol quadrato & antiscio, quam obrem maligna publica & probrosa mors inde significabatur, hominis enim fama subjicitur maximè statu luminarium, sive in vita, sive in morte, dum sunt ut in hac Genesi mortis significatores. Periit autem ex directione medii Cœli ad ♊ ♄ ob prœlium temerè & infaustè susceptum, ut ipse Rex Suetiæ, hic enim non armatus, ille non stipatus certamen aggressus est, ideoque eorum mors fuit causata ob eorum actionibus, circa idem tempus, & ♂ utriusque fortunæ portendebat exitium, quòd in hac Genesi ipse sit oppositus parti fortunæ, quadratus autem in Genesi Regis Suetiæ. Mira igitur est concordantia ambarum nativitatum & casuum.

Jam verò patet quod figura hæc erecta juxta modum rationalem maximè quadrat experientiæ: at juxta modum æqualem non quadrat: Nam 13. gr. ♍ fuisset cuspis decima quæ præest actionibus susceptis & honoribus, sicque ☿ fuisset horum significator: sed ☿ est sub radiis Solis retrogradus, & pessimè affectus à ♄ quadrato, ideoque in illis nullam causare potuit fœlicitatem in actionibus & dignitatibus, qualis nato accidit præsertim in navali prœlio: & eò minùs quod ☿ in Horoscopo & loco ♃ domini Horoscopi sit exul & dejectus, mutuòque defluat ab ipso ♃, si autem ur in modo rationali ponatur 1 gr. 49'. ♎ cum spica ♍ in decima domo, illico patet Venerem dominam medii Cœli & Solis collocatam in sua exaltatione, & conjunctam ♃ domino H¹ atque ♂ in Piscibus, supradictæ felicitatis esse causam evidentissimam.

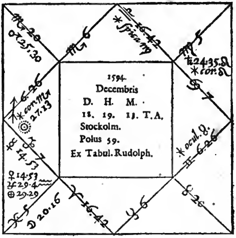
Nativitas Ducis Montmorancii.

Latitudines
♄ 1. 25. S.
♃ 2. 6. M.
♂ 2. 38. M.
♀ 0. 15. M.
☿ 1. 31. S.
☽ 5. 14. M.

Nativitas Gustavi Adolphi Regis Sueciæ.

195.22

Latitudines
♄ 1. 20. S.
♃ 1. 1. M.
♂ 0. 13. S.
♀ 1. 46. M.
☿ 2. 1. M.
☽ 3. 34. M.

Primo enim virum clarum & bellicosum efficiunt ☉ & cor Scorpii in prima, nec non oculus ♉ in septima, tum ♃ dominus Horoscopi ☽ & ☉ in □ ♂: præterea spica ♍ in medio Cœli, ac ♀ domina medii Cœli hoc △ aspiciens, & conjuncta ♃ domino H^I. & ☉, maximam & talem omninò qualem ex pertus est fœlicitatem in susceptis & actionibus pollicebantur. ♀ autem & ♃ cum ☿ in secunda in malignis radiis ♄ & ♂, ingentes opes proprio labore, sed malis artibus, quippe violenter parandas. Interim verò Sol dominus octavæ in prima, & ♃ dominus H^I & ☉ & octavæ in secunda læsus oppositione ferè partili ♄, damnati in octava, nec non □ ♂ ex duodecima domo, mortem violentam portendebant: cui significato favebant cor Scorpii in Horoscopo, & oculus Tauri in cuspide septimæ, fixæ primi nominis violentissimæ, & cor Leonis cum ♄ in octava: ideoque quo tempore medium Cœli directione perveniebat ad □ ♃ & ♄, immediatè & quam proximè sequente corpore ♂ damnati in medio Cœli; maximum in susceptis & prœliis infortunium atque violenta mors significabantur, ut prædixeram, quod contigit die 16. Novembris 1632 in prœlio Lutzenensi contra Walsteinum Imperialis exercitus Generalissimum, eratque horrendus ille occursus trium anæretarum. Siquidem occursus □ ♃ domini H^I. qui præcessit, erat etiam valde malignus, quod ♃ exaltaretur in octava, esset peregrinus in signo violento, pessiméque læsus à maleficis, ejus autem dominus ♄ esset in octava damnatus. Mors autem publica & illustris significabatur ob ☉ dominum octavæ in prima, fuitque mors ex plumbo ignito ob ♄ in signo igneo ♌, denique ferro ob ♂: si quidem etiam mortuus pluries gladio Rex tantus percussus & quasi pluries occisus est, ut de Herillo apud Virgilium gloriatur Evander hisce Versibus.

Et Regem hac Herilum dextra sub Tartara misi,
Nascenti cui tres animas Feronia mater
Horrendum dictu dederat, terna arma movenda,
Ter letho sternendus erat.

Ubi & hoc quoque notandum, quod directio M. G. ad ♂ in Scorpione pollicebatur victoriam, sed infaustam, imò lethalem, ob ♂ pravè affectum à ♄ & inimicum decimæ.

Estque valde notandum quod in nova Revolutione ♄ devenerat ad locum radicalem ♂, & ♂ ad locum radicalem ♄, at ipso die mortis ♃ fuit in opposito radicali ♂, ♂ applicabat loco radicali ☉, & ☉ erat præcisè in loco radicali ♂: proindeque hic rursus complicantur eædem causæ quæ supra: sed de his fusius alibi: itaque jam sufficiant ad ostendendum, quàm egregiè quadret experimentis modus rationalis, non autem modus æqualis: juxta quem neque ♀ fuisset domina decimæ cuspidis, ac in ejus △, neque ♄ fuisset in octava, neque ☉ & ♃ domini octavæ, nec tandem ulla tempore mortis congrua directio accidisset, quæ tamen omnia ad ipsius Regis fœlicitatem morte violenta terminatam requirebantur.

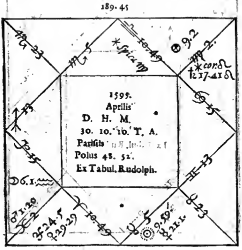
Forsan objicit aliquis, de morte non esse judicandum ex directione medii Cœli: sed Horoscopi, vel Aphætæ saltem primarii. At respondeo id quidem verum esse in morte naturali quæ morbo supervenit. At in morte violenta quæ non ex morbo sed actione, ut prœlio, obsidione, vel altero suscepto, subsequitur, rectissimè ex principiis Astro-

Astrologicis peti à directione medii Cœli judicium de successu actionis, qui plerumque est ipsius nati mors violenta, vel ab hostibus, vel à judicibus, vel ab altera causa, sive vulnus, carcer aut alia suis similia, idque pluribus aliis exemplis probatur. Ex supradictis vero evidentissimum est, quantùm Regibus præ cæteris necessaria sit Astrologica scientia, cùm tam facile esset tanto Regi imminens infortunium prædicere. Sed Deus qui induravit cor Pharaonis, Reges plerumque excæcat, ut hunc, qui inermis prœlium ingressus est, nec illis dat Prophetas, vel Astrologos scientiâ præditos, qui de periculo à fatis imminente præmoneant, unde fit ut per viam fati naturalis cœcorum instar ambulantes, in foveam cadant: sed de his fusiùs alibi.

Genituræ Regis Suetiæ non abs re subjungenda videtur Genesis Ducis Montmorancii Franciæ Marescalli ob magnam nativitatum & casuum affinitatem, ut inde Astrologiæ veritas clariùs innotescat. Utrique enim fuerunt eadem signa in Horoscopo & medio Cœli, nec non eædem stellæ Regiæ fixæ. Imo utrique ♃ & ♀ domini Horoscopi & medii Cœli, fuere conjuncti: atque hæc viros illustres, fortes, bellicosos, generosos, liberales & in agendis fortunatos significabant, quales ipsi fuere usque ad tempus necis: at utrique ambo luminaria fuerunt domini octavæ, & ♄ damnatus in octava, quod utrique mortem violentam & ob luminaria publicam significavit. Rex autem Suetiæ mortuus est prœliando, idque illi saltem coram hominibus fuit gloriosum, quòd luminaria non læderentur radiis ♄ maleficis, essetque Sol in domo prima, gloriosum nomen efficiens: At Dux Montmorancius etsi in prœlio multis vulneribus fuerit confossus, die prima Septembris 1632. hora 3½ post meridiem, tamen non occubuit, sed captus ob ☽ damnatam in cuspide 12, & in ejus antiscio, deindeque crimine læsæ Majestatis accusatus, quòd adversus Regem suum prœliaretur, capite truncatus est maximo omnium mœrore, ac piè admodum & generosè obiit, ob ♃ dominum H¹. cum ♀ domina nonæ benè affectos in tertia, si quidem in ejus Genesi ambo luminaria malignis ♄ radiis inficiebantur, quippe Luna opposito & Sol quadrato & antiscio, quamobrem maligna publica & probrosa mors inde significabatur, hominis enim fama subjicitur maximè statu luminarium, sive in vita, sive in morte, dum sunt ut in hac Genesi mortis significatores. Periit autem ex directione medii Cœli ad ♊ ♄ ob prœlium temerè & infaustè susceptum, ut ipse Rex Suetiæ, hic enim non armatus, ille non stipatus certamen aggressus est, ideoque eorum mors fuit causata ob eorum actionibus, circa idem tempus, & ♂ utriusque fortunæ portendebat exitium, quòd in hac Genesi ipse sit oppositus parti fortunæ, quadratus autem in Genesi Regis Suetiæ. Mira igitur est concordantia ambarum nativitatum & casuum.

Jam verò patet quod figura hæc erecta juxta modum rationalem maxime quadrat experientiæ: at juxta modum æqualem non quadrat: Nam 13. gr. ♍ fuisset cuspis decima quæ præest actionibus susceptis & honoribus, sicque ☿ fuisset horum significator: sed ☿ est sub radiis Solis retrogradus, & pessimè affectus à ♄ quadrato, ideoque in illis nullam causare potuit fœlicitatem in actionibus & dignitatibus, qualis nato accidit præsertim in navali prœlio: & eò minùs quod ☿ in Horoscopo & loco ♃ domini Horoscopi sit exul & dejectus, mutuóque defluat ab ipso ♃, si autem ut in modo rationali ponatur 1 gr. 49'. ♎ cum spica ♍ in decima domo, illico patet Venerem dominam medii Cœli & Solis collocatam in sua exaltatione, & conjunctam ♃ domino H¹ atque ♂ in Piscibus, supradictæ fœlicitatis esse causam evidentissimam.

Nativitas Ducis Montmorancii.

Latitudines
♄ 1. 25. S.
♃ 1. 6. M.
♂ 1. 38. M.
♀ 0. 15. M.
☿ 1. 31. S.
☽ 5. 14. M.

Præterea in modo æquali 13 gradus ♌ esset cuspis 9, sicque ♄ non esset in octava mortis significator, neque ad tempus mortis daretur ulla causæ vel directio congrua: quia malefici non solent occidere occurrentes corpore vel aspectu, nisi fuerunt ad mortem determinati: et in modo rationali, ubi ♄ est in octava, & ☉ dominus octavæ, causa est manifestissima. Itaque modus æqualis omnino explodendus est.

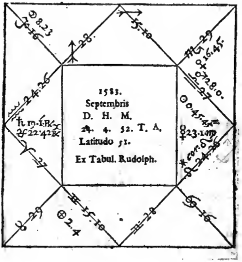
Quod autem causæ mortis superiùs allatæ, sint genuinæ, patet ex revolutione annua in qua ♂ occupabat locum radicalem ♄ ac ☉, & ♀ quadrato inficiebat: ♄ autem erat in duodecima domo radicali quæ est carcerum; tum ex ipso die mortis 30. Octobris 1632, siquidem ♄ & ♃ significatores vitæ & mortis erant oppositi ex sexta & duodecima radicis: & ☽ domina octavæ cum oculo ♉ fixa violenta in septima cuspide: atque ♂ dominus duodecimæ erat cum corde Scorpii altera fixa violenta, applicans Horoscopo & oppositus ☽: Sol autem dominus octavæ, & ♄ erat in suo opposito, conjunctus Veneri dominæ medii Cœli radicalis, quæ constitutio erat undique pessima & violenta, præsertim ob ♂ & ☽ situm atque statum. Quo die autem vulneratus & captus fuit, ☽ domina octavæ fuit in ☍ medii Cœli, Sol etiam dominus octavæ fuit in ⊕ sed □ Horoscopo, ♄ fuit partiliter in cuspide 12. ♃ dominus Horoscopi fuit in loco ☿ domini septimæ □ loco ♄, & ☿ fuit in ☍ ♃, & ♀ domina medii Cœli fuit damnata in nona & ☍ ♂ radicis.

Addamus tandem Genesim Alberti Ducis Fridlandiæ & Sagani Principis Vendalorum, dicti vulgò Walstein, Supremi Ductoris Exercituum Imp. Cæs. Ferdinandi II. qui in hac Mundi scena non vulgaris quoque persona extitit, adversus quem prœlians Rex Sueciæ occubuit: quique tandem à Galasio, fuit jussu Imperatoris trucidatus. Hæc autem Genesis fuit ad me missa ex Germania cum suprapposita Regis Sueciæ, & utriusque prædixi mortem violentam ex directionibus medii Cœli ad □ maleficiorum in octava caulum, tales enim exercituum Præfectis funestæ sunt, cæterisque prœlia & duella aggredientibus. Et quamvis Walsteinus prœliando non sit mortuus; tamen quia non sine causæ jussu Imperatoris occisus est, oportet illum vel suo non rectè functum fuisse munere, vel aliquod facinus machinatum fuisse, propter quæ extinctus est, sicque mors ea actione vel dignitate sequuta est, quibus præest medium Cœli.

Porrò si hæc Genesis juxta modum rationalem erigatur, patet ratio cur ad sublimiorea dignitates evectus sit. Id enim significebant ♄ dominus Horoscopi conjunctus ♃ domino medii Cœli in prima domo, atque △ ♀ dominæ ☉, qui cùm sit dominus septimæ in septima, partem fortunæ △ aspiciens, illustrem fortunam ex bellicis dignitatibus præsagiebat, idemque confirmebat ☿ dominus ⊕ in septima & suo throno, & cor ♌ in cuspide septima: imò anno 1631. quo adversus Regem Sueciæ electus est supremus Præfectus Imperialium Exercituum, Sol directione devenerat ad medium Cœli: Mors autem violente significabatur præsertim à ♄ domino octavæ in prima: tum ♀ & ♂ dominis primæ exulibus in octave, in signis violentis luminaribus.

Nativitas Alberti Ducis Fridlandiæ Walstein.

253.52

Latitudines
♄ 2. 26. M.
♃ 1. 38. M.
♂ 0. 1. S.
♀ 2. 32. M.
☿ 1. 45. S.
☽ 1. 57. S.

Item

Item depravatis, & quadratis ex signis quoque violentis, ideoque ex directione medii Cœli ad □ ♂, periit morte violenta ut prædixeram.

At si figura esset erecta juxta modum æqualem, cuspis decima esset 24 gr. 26′ ♏: cuspis autem 9 esset 24 gr. 26′ ♎: sicque nec darentur veræ & efficaces causæ dignitatum, quia ♂ dominus decimæ in nona exul, nec radio congruo connexus domino H¹ vel Soli, illas non significaret; non darentur veræ & efficaces causæ mortis violentæ ad tempus ipsius mortis, quia ☿ esset dominus octavæ in octava, qui potius mortem violentam averteret, cùm ipsi etiam Planetæ malefici, in domibus maleficis, harum mala temperent in suis dignitatibus positi.

Quod autem dignitatis & mortis causæ supra assignatæ sint veræ, patet ex die mortis quæ fuit 25. Februarii 1634. siquidem ♄ & ♃ qui in Genesi conjungebantur, horâ mortis erant oppositi ex decima & quarta domo radicali, atque quadrati suo loco radicali: Mars autem interfector erat retrogradus in loco ☿ & septima domo, ideoque oppositus locis radicalibus ♃ & ♄, Sol autem defluebat ab antiscio ♂, ac ♀ domina octavæ applicabat Horoscopo radicali, ideoque omnes supradictæ causæ malè habebant.

Sed satis sit ostendisse 5. nativitatibus veris miniméque vulgaribus, modum æqualem experientiæ non congruere, modumque rationalem ei longè anteponendum esse. Idem sentiendum de altero æquali modo qui fingi potest per circulos declinationum, dividentes Æquatorem in duodecim partes æquales, initio sumpto ab horizonte & meridiano.

Caput III.

De aliis plerisque modis erroneis dividendi Cœli vel per Eclipticam, vel ope gradus Eclipticæ qui horizontem occupat.

HOc certè mirum & probrosum inter Astrologiæ principes, quod etsi in quovis genere unicus sit naturæ modus agendi, ideoque unica dumtaxat esse queat ratio naturalis dividendi Cœli in domos, cui soli innituntur vera ipsius scientiæ principia, tamen Cœlo quomodocunque diviso, principia ipsa indiscriminatim applicant, ut videre est in eorum libris, non advertentes quòd ad idem momentum temporis figurâ diversimodè erectâ, mutantur in modis singulis situs & dominia Planetarum in figuræ domibus. Quamobrem maximè interest, ut verus ipse dividendi modus innotescat, qui huc usque segniùs quàm par sit statutus est.

Porrò inter cæteros erroneæ divisionis modos, primus est Porphirii, qui duos Eclipticæ arcus orientales, interceptos inter horizontem ortivum & meridianum circulum, supra ac infra Terram, dividit sigillatim in tres partes æquales, & per divisionum puncta trajicit circulos latitudinum, à polis Eclipticæ, sicque habet sex domos orientales, quibus opponuntur occidentales: hic verò modus erroneus est. Primò, quia divisio hæc merè est artificialis sine ullo naturali fundamento, quo significetur domorum circulos esse à mobilibus polis, sive punctis trajiciendos, relicto puncto illo fixo divisionis à natura inchoatæ, & indicatæ, in sectione horizontis & meridiani. Deinde domus singulæ sunt partim supra Terram, partim infra, ut in modo æquali cui hic maximè affinis est. At modus æqualis peccans his duabus etiam causis, ab experientia plurimùm alienus est, ut supra patuit. Denique ultra circulos polares, dum Ecliptica non secat horizontem, ad usum reduci non poterit, est igitur erroneus & dumtaxat fictitius.

Secundus est Alkabitii, qui gradus Eclipticæ ascendentis inquirit arcus semidiurnos & seminocturnos, & utrumque in tres partes æquales secat. Deinde per divisionum puncta & gradum Eclipticæ orientem traductis declinationum circulis à polis Mundi, hi circuli in Æquatore notant sex domorum orientalium rectas ascensiones, quibus inventis convenientibus Eclipticæ punctis in Tabula Ascensionum rectarum, emergunt ipsæ domus in Ecliptica. Verùm hæc etiam divisio planè fictitia est sine fundamento naturali, & facit domos partim supra, partim infra Terram, neque in usum reduci potest, ubi Ecliptica non secat horizontem: atque hic obiter notandum quod Joannes de Royas in suo Astrolabio, post Alphonsum & Joannem de Saxonia commentatorem Alkabitii, tribuit hanc methodum Ptolomeo, sed perperàm, cùm Ptolomeus domos superterraneas à subterraneis dividat: & cap. 11. libro 3. ubi de loco prorogatore, asserat horoscopum aspectu hexagano aspici ab undecima domo, aspectu quadrato à Cœli medio, & trino aspectu à nono: quod in hac methodo non accidit, sive spectentur gradus Eclipticæ, ut fit in modo æquali, sive spectentur gradus Æquatoris. Accidit autem in modo rationali, spectatis gradibus Æquatoris, vel ascensionibus propriis domorum singularum. Sed Ptolomeus suam hac in parte mentem apertiùs non detexit, indeque litigandi posteris præbuit ansam. Patet autem hujus methodi falsitas evidentissimè in mea Genesi, nam habuissem omnes Planetas Marte excepto in undecima domo: quippe duodecima fuisset 20. gr. 50′. ♓. ideoque ex tali Planetarum determinatione, fuissem cum magnatibus & amicis fœlicissimus, ut jam superius dixi.

Porrò ultra duos superiores modos à suis Authoribus excogitatos, duo alii rationabiliùs fingi possent, dividentes Cœlum per circulos ab intersectione horizontis & meridiani ductos.

Primus dividens duos Porphyrii arcus Eclipticæ orientales, sigillatim in tres partes æquales, per quas ducerentur illi circuli. Secundus dividens duos Alkabitii arcus, semidiurnum & seminocturnum, sigillatim in tres partes æquales, per quas ducerentur iidem circuli qui in Æquatore designarent ascensiones obliquas domorũ orientalium, quarum poli essent inquirendi. Atque hi duo modi, quia Cœli vel Mundani spatii divisionem absolvunt, per illas horizontis & meridiani intersectiones quas natura indicavit, propiùs ad naturam & veritatem accederent, quàm ulli hactenus rejecti: sed ideo etiam sunt erronei, quia nullius sunt usus quandò Ecliptica horizontem non secat, ut sub circulo Artico & ultra. Vera autem & naturalis dividendi Cœli ratio debet esse toti Terræ orbi universalis, alioquin Astrologia

non erit scientia universalis, sed tantùm particularis atque localis, quod à ratione scientiæ alienum est. Præterea patebit infra, neque Eclipticam, neque paralellum gradus Eclipticæ orientis esse primario dividendum: sique experientiæ quatuor prædicti modi committantur, ut jam supra factum est, de modo æquali, eorum falsitas patebit evidentiùs.

CAPUT IV.

Quo modus Campani pro Cæli divisione in domos Astrologicas, ratione & experientiâ peculiariter examinatur, & cum modo rationali confertur, ac uter ex his sit legitimus definitur.

NOn abs re huic Campani methodo peculiare caput dicatur, tum propter Authoris famam, quâ plerique alliciuntur, tum quia modus hic non mediocrem præ se fert speciem probabilitatis. Nam & Cœlum dividit naturâ duce per sectiones horizontis & meridiani, ut modus rationalis, ac præterea Cœlum totum partitur semper in duodecim portiones æquales, cùm cæteri omnes illud (in obliquiore præsertim sphæra) in partes maximè inæquales dividant. Ad hæc potest esse universalis, ut modus rationalis & in praxi non adeò frequenter dissentit à veritate, ut cæteri supra rejecti: imò cum rationali sæpè convenit, in judiciorum fundamentis. siquidem domorum & signorum amplitudo efficit, ut figurâ ad idem momentum juxta utrumque modum erecta, Planetæ omnes reperiantur, vel in iisdem domibus vel domini earumdem domuum: quod etiam in duobus modis superius à me fictis accidit. Itaque hic definiendum est uter ex duobus modis Campani scilicet & rationalis sit eligendus, & pro legitimo, atque naturali habendus, cùm præsertim jam ferè omnes Astrologi sequantur modum ipsum rationalem, post Abrahamum Avenestram & Joannem Regiomontanum: atque videndum in quo conveniant hi duo modi, & in quo differant.

In hoc igitur conveniunt. Primò, quod ambo Cœlum vel totum Mundi spatium in quatuor partes æquales dividant. Secundò, quod medietatis orientalis divisionem absolvant circulis positionum ductis per sectiones horizontis & meridiani. Tertiò, quod investigent altitudinem poli supra singulos positionis circulos, & eorum ascensionem obliquam in Æquatore. Quartò, quod singulis ascensionibus obliquis ad altitudinem poli cujusque circuli positionis, quærant congruum Eclipticæ arcum. Quintò, quod uterque modus circulum quem primario dividit, queat ubique locorum dividere, exceptis dumtaxat Terræ punctis Mundi polis exactè suppositis, ubi omnis cessat dividendi ratio per circulos propositionum.

In hoc autem differunt. Primò, quod modus Campani dividat primario medietatem orientalem circuli illius verticalis qui describitur per ortum & occasum æquinoctialem, in 6. partes æquales initio sumpto ab ipso zenith: secundariò autem dividat Æquatorem, indeque Eclipticam: at modus rationalis primariò partitur medietatem orientalem Æquatoris in 6. quoque partes æquales, initio sumpto à meridiano circulo, secundariò autem Eclipticam. Deinde modus Campani semper dividit Cœlum in duodecim partes æquales, at Æquatorem & Eclipticam, non nisi quando horum circulorum poli reperiuntur in intersectione horizontis & meridiani, quod contingit pro Æquatoris polo in sphæra recta, & pro Eclipticæ polo in latitudine loci 23. gr. 30'. Et in obliquiore sphæra, modus hic dividit tam Æquatorem quam Eclipticam in partes maximè inæquales, imò plerumque non secat Eclipticam supra vel infra Terram: Modus autem rationalis Æquatorem perpetuò secat in partes æquales, sicut & totum Cœlum in sphæra duntaxat recta: at perpetuò secat Eclipticam in partes inæquales, dum hanc secari contingit, sicut & Cælum extra sphæram rectam, majorque evadit inæqualitas partium tam Eclipticæ quàm Cœli, quò sphæra fuerit obliquior: imò sub circulo Artico & ultra plerumque etiam non secat Eclipticam, neque supra neque infra Terram.

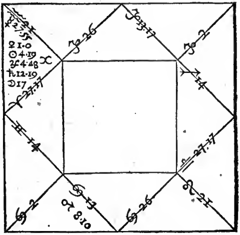
His expositis quoniam in confesso est apud omnes, domus Astrologicas per alicujus circuli divisionem esse constituendas, jam videndum sequitur quis circulus sit dividendus. Est autem notatu dignissimum, triplicem esse in sphæra circulorum differentiam, quippe Terrestrium, Cœlestium, & Mixtorum. Terrestris circulus est unicus, scilicet horizon: qui maximus est Terræ circulus, ex quovis nati loco tanquam polo descriptus, per quem homini in ipso polo constituti, Cœlum judicio sensus in duas partes dividitur, quarum altera supra Terram conspicitur, & altera latet infra Terram, sique hic circulus ad Cœlum usque circum extendi concipiatur, fiet horizon Cœlo non proprius, sed duntaxat translatitius, Cœlum ipsum bifariam dividens, totumque Mundanum spatium. Circulus Cœlestis est qui Cœlo tantùm proprius est, nec à Terra dependet, quales sunt Æquator, Ecliptica, Coluri, tum circuli latitudinum & declinationũ, bi enim omnes in Cœlo etiam essent absente Terra. At circulus mixtus est qui in Cœlo quidem describitur, sed dependenter à Terra aut circulo horizontali, alicui Terræ loco addictus: ac tales sunt omnes circuli verticales qui transeunt per polum horizontis Cœlo translatitii, qualis est meridianus transiens per Mundi & horizontis polos, tum positionum circuli ducti per sectiones horizontis & meridiani. Atque hæ tres circulorum species concurrunt in Cœli vel Mundani spatii divisione pro domibus Astrologicis, ut patebit inferius. Verùm quod verticalis trajiciens per ortum & occasum æquinoctialem, non sit primariò dividendus, ut volebat Campanus, hic probatur primo, quia neque est Cœlestis, neque universalis, sed particularis, nec alicujus propriæ virtutis, ut saltem sunt meridianus, horizon, & alii positionum circuli. Secundò, quia tantùm assumitur ad Cœlum in partes æquales dividendum, sed quamvis ad ejus æqualem divisionem per sectiones horizontis & meridiani Cœlum in partes æquales secetur, videaturque divisio hæc ideò natura fundari, quòd & solus horizon, & meridianus cum horizonte jam Cœlum in portiones æquales par-

tian-

tiantur: Tamen in hoc erravit Campanus quòd non animadverterit Cœlum non esse in domos Astrologicas dividendum ratione materiæ, vel substantiæ: sed ratione motus quo super horizontem ascendens, & infra ipsum descendens, natum cæteraque Sublunaria diversimodè afficit atque mutat. Nam si staret Cœlum primum quod dividi debet, vel moveretur quidem, sed eodem semper modo natum afficeret, ut sub Mundi polis accidit, Cœlo ipso uniformiter gyrante circa natum in horizontis centro positum, sine ullius partis ascensu, aut descensu supra vel infra horizontem: tunc nulla esset domorum divisio possibilis, quia nullus daretur ortus, meridies, vel occasus, & tamen Cœlum à Terrestri circulo, vel horizonte divisum esset in duas partes æquales, rursus divisibiles in duas vel sex alias æquales, sed non à punctis determinatis, quæ sub polis non dantur defectu meridiani. Non igitur Cœli divisio ratione substantiæ facienda est, sed ratione illius motus: quandoquidem ut munus primi motus, est signa & Planetas per singulas domos circumferre, & in illis Astrorum influxus dispergere, sic munus divisionis Cœli in ipsas domos, est motum illum sistere ad datum momentum temporis, & Cœli quasi quiescentis statum in genethliaca figura exhibere: proindeque fictitia tantùm est illa Cœli divisio per circulum verticalem, quam Campanus excogitavit. Verum si rationibus experientia conjungatur, ejus falsitas patebit evidentiùs. Nam in mea Genesi juxta Campani methodum hic apposita cuspis 9 erit 2 gr. ♑, sicque ♄ erit mihi nonæ dominus: at à teneris annis perpetuus mihi adfuit zelus Religionis Catholicæ in cujus sinu Dei gratiâ natus atque baptizatus sum, & quam in Gallia, Germania, Hungaria & alibi apud Hussitas, Lutheranos & Calvinistas audacter confessus sum, sine ulla unquam vacillatione aut dubitatione: Atque hæc naturalis & fixa in meam Religionem

Figura meæ Nativitatis ex Campano.

284. 27

propensio est unum ex meæ vitæ insignibus quæ à ♑ signo mobili, vel ejus domino ♄ non potuit proficisci, etsi hic ♃ conjungatur. Nam ♃ in nona cuspide dejectus esset, ut ♄ in Horoscopo ex quibus talis inclinatio oriri nequit. At si figura ut superius erigatur juxta modum rationalem, tunc ♃ erit dominus nonæ quæ religionis est, triplicitate potens in Horoscopo inclinationum significatore primario: conjunctus Soli qui in nona triplicitate & in H° triplicitate & exaltatione pollet, applicant △ ♂ domini H^{1} & triplicitatis nonæ, nec non Planetas omnes ♀ excepto in suis dignitatibus excipiens, eruntque cuspides prima & nona in △ partili, quamobrem spectatâ naturâ, statu, dominio & connexione ♃ & cuspidum △ radio, cuilibet Astrologo ex præceptis infra exponendis constabit, has esse causas illius inclinationis genuinas. His adde quod in modo Campani non habuissem cor Scorpii in octava domo, quæ me persæpe in mortis violentæ pericula conjecit.

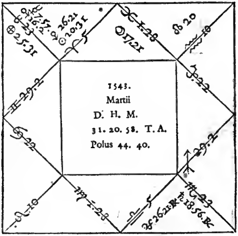
Rursus in Genesi Walsteinii Ducis Fridlandiæ cuspis 8 ex Campano esset 14 gradus ♏, sicque ♂ fuisset in septima, ac si quisquam dixerit mortem violentam semper fuisse significatam à directione medii Cœli ad □ ♂, quamvis ♂ fuerit in septima, attamen quia septima est domus hostium apertorum, mors ex Astrologiæ principiis potiùs significabatur in duello, aut prœlio ab hostibus apertis. At proditoriè occisus est ab inimicis occultis, ob ♂ exaltatum in duodecima repertum cum ♀ in octava sese domo vicissim recipientes. Præterea ♂ in utroque modo reperitur dominus primæ ac proinde

de vitæ significator, ideoque in modo Campani non fuisset adeò perniciosus Aværeta: At in modo rationali est omoinò lethalis: quia dominus primæ io octava præsertim naturâ maleficus portendit mortem violentam: itaque hac in Genesi ♂ congruentiùs ponitur in octava juxta modum rationalem, quam in septima juxta Campanum.

Præterea hic exponitur Nativitas Francisci de Bonne, qoi è simplici nobili factus est Dux Desdiguieres Franciæ Marscallus, tandemque Conestabilis à Clarissimo Viro Jacobo Valesio olim ejus domestico, nunc Galliæ Thesaurario Generali in Delphinatu Astronomiæ & Astrologiæ peritissimo erecta, juxta modum rationalem, supra quam prædixi tempus mortis ipsius viri, dum ea de re per literas ab ipso D. Valesio consulerer, & in qua ♂ dominus undecimæ & ⊙, est io undecima cum ☿ Horoscopi domioo receptus domo vicissim à ♀, atque hoc illi militum, Equitum &. Capitaneorum amicitiam, ex iisque fœlicissimum successum attulit; at juxta modum Campani cuspis 12. fuisset 8 gradus ♉, sicque ♂ fuisset io duodecima & ♄ io sexta oppositione, mutuò applicantes, proindeque carceres, morbos atque ingentia mala significantes, à quibos ipse natus fuit perpetuò liber: non igitur modus Campaoi experientiæ congruit.

Nativitas Francisci de Bonne Connestabilis Galliæ.

333. 30.

Sed neque, etiam Horizon circulus Terrestris, vel Meridianus circulus mixtus dividendi sunt, cùm è contra hi cæterique positionum circuli sint dividentes, etiam in modo Campani: superest ergo ut circulus dividendus habeat esse merè Cœlestis. Quamobrem cùm circuli latitudinum, declinationum & coluri sint etiam dividentes Æquatorem & Eclipticam, quorum ille primum, hæc verò secundum motum repræsentant, igitur horum alter erit primariò dividendus: At non Ecliptica ob rationes jam sæpius dictas. Igitur necessariò solus relinquitur Æquator primariò dividendus, nec dari potest ratio cur sit abjiciendus, quandoquidem nulla est domorum divisio possibilis, nisi ipse dividatur, ut jam superius dictum erit. Sed hujus divisionis mysterium paulò altiùs repetendum & clarius aperiendum est.

Ad figuram erigendam sive Cœlum respectu Terræ dividendum, natura duos exhibet circulos, Æquatorem qui Cœlestis est, & Horizontem qui Terrestris, sese bifariam dividentes: ubi enim coincidunt nulla est domorum divisio. Porrò quia Cœlum dividi debet Terræ puncto, ad quod figura erigenda est, & non Terræ alicui Cœli puncto, igitur non horizon; sed ipse Æquator est dividendus: noo tamen per puncta sectionum utriusque circuli, nam ductis per illa circulis, neuter ab his subdividetur, noo etiam per polos Horizontis vel Æquatoris, sic enim horizon etiam divideretur qui non debet dividi: ergo Æquatoris subdivisio continuanda est per ipsos polos Æquatoris & Horizontis quos Natura indicat. Nooenim frustra nobis illa puncta suppeditat, citraque rationem quæsitis aliis ingererentur: jam verò circulus per illos polos traductus, & meridianus, qui cum horizonte secant Æquatorem, vel primi motus circulum, in quatuor partes æquales, quarum sectionis puncta vocantur Cardinalia: & horum alterum est in ortu, alterum in medio Cœli, alterum in occasu, & alterum in imo Cœli, virtute inter se differentia. Atque eorum quodlibet cùm duo alia ejusdem secum naturæ habeat in ipso Æquatore, illa scilicet quibuscum efficit triangulum æquilaterum, inde fit, ut hæc actualis divisio quaternaria, virtute duodena.

denarium contineat, non per alia puncta continuandam, quàm per illa in qua duo primi circuli dividentes Æquatorem, quippe horizon & meridianus, sese jam intersecant: unde divisio hæc jure optimo dicenda est rationalis, quòd in omnibus naturam rationemque sequatur, ipsumque Cœli motum per singulas domos distribuat æqualiter, ita ut quodvis Æquatoris punctum tamdiu moretur in una domo quamdiu in altera, utcumque Cœlum ipsum inæqualiter dividatur: imò Divinam æmuletur Trinitatem ob Trinum illum circulorum numerum, qui sunt divisionis supradictæ completum fundamentum.

Porrò circulorum Æquatorem in domos Astrologicas dividentium, primarius est ipse horizon, tum quia datur horizon sine meridiano, ut sub polis, non autem meridianus sine horizonte, quòd per hujus polum ille necessariò traduci debeat, tum quia figuram Cœlestem solus horizon determinat. Siquidem eidem horizonti unicus competit meridianus, ac eidem meridiano multi convenire queunt horizontes, mutata dumtaxat latitudine loci.

Secundus verò dignitate circulus inter dividentes est ipse meridianus, tum quia sine meridiano nulla est possibilis in domos divisio Cœli, ac nulli dantur alii positionum circuli, quin ab horizonte & meridiano dependeant; tum quia ordine succedit horizonti, hic enim Cœlum primò secat in duas partes æquales, meridianus verò earum utramque illicò dispescit in duas alias etiam æquales, minutior autem subdivisio fit ab aliis positionum circulis. Itaque Horizon & Meridianus sunt duo primarii totius figuræ Genethliacæ circuli, quos idcirco natura præ cæteris insigni virtutis privilegio nobilitavit, idque etiam observavit & miratus est Jo. Francus Offusius osor Astrologiæ; alioquin vir doctus & suptilis, à quo Keplerus multa desumpsit, causam tamen se ignorare confessus est.

Denique cùm ex Cœlestibus circulis solus Æquator Cœlo dividendo sit idoneus pro Astrologicarum domorum distinctione: negari nequit quin & universalis virtus respectu domorum competat, quæ actuali ipsius Æquatoris divisione determinatur, quod ad sequentia obiter notandum est. His adde quod cùm Ptolomeus lib. 3. Quatrip. cap. 11. velit domum undecimam semper aspicere Horoscopum Sextili, decimam quadrato, & nonam △: hique aspectus dumtaxat in Æquatore intelligi queant, etiam intelligit domorum divisionem ad Æquatorem primò pertinere. Vide Annotationes nostras in Commentarium Centiloquii, editum à D. de Vileanes, Aphorismo 37.

Caput V.

Quo Cœli juxta methodum rationalem dividendi modus accuratior exponitur, & circa methodum ipsam insignis difficultas solvitur, cum nova domorum divisione per ipsum modum rationalem.

Dupliciter juxta modum rationalem, Cœlum in domos Astrologicas dividitur. Nempè per Tabulas domorum, & per Tabulas Ascensionum. At quia Tabulæ domorum non sunt extructæ ad singulos gradus altitudinis poli, sicut sunt Tabulæ ascensionum, idcirco hanc posteriorem viam hîc tantùm explicabimus, ut accuratiorem.

Itaque sit erigenda figura meæ Nativitatis anno 1583. die 23. Februarii 20. horis 33′. tempore apparente, Francopoli Belliocensium, per Tabulas Rudolphinas. Differentia meridianorum est 28′. addenda, & æquatio Temporis 15′. Similiter addenda, ex parte septima scientiæ longitudinum: proindeque tempus æquatum & correctum est 21. hor. 16′. ad quod ex ipsis Tabulis colliguntur vera Planetarum singulorum loca. Est autem verus locus Solis 4. gr. 19′. 18″. ♓, cujus ascensio recta est 336. gr. 12′. Datum verò tempus apparens 20. h 33′. conversus in gradus Æquatoris valet 308. grad. 15′. qui cum ascensione recta Solis conficiunt 284. grad. 27′. pro ascensione recta medii Cœli, cui in Tabula ascensionum rectarum competunt 13. gr. 17′. ♑. Huic autem ascensioni rectæ si addatur 30. gradus, & summæ iterum 30. gradus, idque quinquies repetatur, consurgent 314. gr. 27′. 344. gr. 27′. 14′. gr. 27′. 74. gr. 27′, pro ascensionibus obliquis domorum orientalium 11. 12. 1. 2. & 3. dividendarum circulis positionum per horizontis & meridiani sectiones traductis, supra quos sigillatim invenienda est altitudo poli, per Tabulam domorum rationalem à Regiomontano traditam, atque hîc majoris commoditatis & facilioris explicationis gratiâ appositam, cujus talis est usus.

Tabula

Tabula domorum rationalis.

Latitudo Loci	Domus 11. 3	Domus 12. 2	Latitudo Loci	Domus 11. 3.	Domus 12. 2.
Gr.	G. M.	G. M.	Gr.	G. M.	G. M.
1	0. 29	0. 51	31	16. 44	27. 49
2	0. 59	1. 43	32	17. 21	28. 25
3	1. 29	2. 25	33	17. 59	29. 11
4	1. 59	3. 27	34	18. 38.	30. 17
5	2. 29	4. 19	35	19. 18	31. 14
6	3. 0	5. 11	36	19. 58	32. 11
7	3. 31	6. 4.	37	20. 39	33. 8
8	4. 2	6. 57	38	21. 20	34. 5
9	4. 32	7. 49	39	22. 2.	35. 2
10	5. 3	8. 41	40	22. 45	36. 0
11	5. 34	9. 33	41.	23. 29.	36. 58
12	6. 5.	10. 26	42	24. 14	37. 57
13	6. 36	11. 18	43	25. 0	38. 56
14	7. 7	12. 11	44	25. 47	39. 55
15	7. 38	13. 4	45	26. 34	40. 54
16	8. 9	13. 57	46	27. 22	41. 53
17	8. 41	14. 50	47	28. 11.	42. 53
18	9. 13	15. 43	48	29. 2	43. 53
19	9. 45	16. 36	49	29. 54	44. 54
20	10. 18	17. 30	50	30. 57	45. 55
21	10. 51	18. 23	51	31. 41	46. 56
22	11. 25	19. 17	52	32. 37	47. 57
23	11. 58	20. 11	53	33. 34	48. 59
24	12. 32	21. 5	54	34. 32	50. 1.
25	13. 7	21. 59	55	35. 32	51. 3
26	13. 42	22. 53	56	36. 33	52. 5.
27	14. 18	23. 48	57	37. 35	53. 8
28	14. 54	24. 43	58	38. 39	54. 11
29	15. 30	25. 38	59	39. 45	55. 14
30	16. 7	26. 33	60	40. 53	56. 13

In columna latitudinis loci, quæratur latitudo loci meæ Nativitatis vel horizontis, quæ est 45. gr. 25′. si quæ esset dumtaxat 45. graduum, haberentur è directo io duabus columnis sequentibus ad dexteram 26. gr. 34′. pro altitudine poli, supra circulos positionum undecimæ tertiæ domuum: nec non 40. gradus 54′. pro altitudine poli circulorum duodecimæ & secundæ: At quia latitudo loci meæ Nativitatis est 45. gr. 25′. Igitur opus erit duplici ingressu in Tabulam, & parte proportionali, ut fieri solet in Tabulis, & invenientur 26. gradus 45′. pro exacta altitudine poli supra circulos positionum undecimæ & tertiæ domuum, necnon 41. gradus 19′. pro altitudine poli duodecimæ & secundæ.

Igitur io Tabulis ascensionum obliquarum ad has latitudines, sive poli altitudines, quærantur suprapositæ ascensiones obliquæ, & è directo, gradus Eclipticæ eisdem ascensionibus congruentes, facto duplici ingressu in Tabulas, & invenientur 1. gr. 38′. ♒ pro undecima domo: 3 gr. 18′. ♓ pro duodecima: 27. gr. 17′. ♈ pro Horoscopo: 6. gr. 32′. ♊ pro secunda, & 27. gr. 24′ ♊ pro tertia domo, quarum domorum oppo-

oppositis in parte Cœli occidenrali 4. 5. 6. 7. 8. & 9, congruunt Eclipticæ gradus oppositi. Atque hic est modus figuram accuratè extruendi per Tabulas, omnium optimus atque facillimus, solusque congruens menti Ptolomei, pro aspectu domorum 11. 1n. & 9. ad Horoscopum, aspectibus scilicet in Æquatore sumptis: quo etiam facile est discernere, qua in domo sit, centro vel corpore Planeta quilibet. Ut in mea Genesi altitudo poli supra circulum positionis domus undecimæ est 41. gr. 19′. at supra circulos positionis ☿ ♀ & ☉ est 40. gr. 30′, 40. gr. 56′. & 41. gr. 18′. Ideoque hi Planetæ ☉ excepto non sunt centraliter in duodecima, sed supra. Circulus positionis ♃ & ☽ est 41. gr. 24′. & 41. gr. 25′. Ideoque hi duo Planetæ sunt io eodem circulo positionis, ac ferè eodem cum circulo duodecimæ, sed intra hanc, sic de aliis. Porrò Planetæ ponantur in figura, juxta seriem suatum Ascensionum rectarum; nam quorum ascensiones rectæ antecedunt, ii motu diurno præcedunt.

Verùm quamvis natura hunc dumtaxat modum rationalem nobis suppeditet: Ingens tamen circa ipsum difficultas superest enodanda. Nam etsi Æquator sit toto Terrarum Orbe divisibilis à positionum circulis, tamen Ecliptica ab eisdem non ubique dividitur. Sed à circulis polaribus ad Mundi polos sæpe coincidit cum horizonte, vel altero positionis circulo: quippe in latitudine 66. gr. 30′. coincidit cum horizonte diebus singulis semel, in latitudine 69. gr. 22′. coincidit cum circulo positionis duodecimæ domus, & in latitudine 77. gr. 44′. coincidit cum circulo undecimæ, tuncque videtur definiri non posse cujus Planetæ dominio subsit domus incboans ab ipso circulo, aliæ verò nullius Planetæ dominio subesse videntur, quòd earum circuli nec secent Eclipticam, nec cum ea coincidant. Id autem in Astrologia erit intolerabile: omnis quippè domus vel ejus significatum, alicujus Planetæ dominio subjici debet. Ac in summa dantur quidem earum domorum ascensiones obliquæ & positionum circuli, sed nulli gradus Eclipticæ eis correspondentes. Itaque à circulis polaribus ad Mundi polos, methodus rationalis videtur esse non universalis, sed tantùm localis, proindeque non scientifica, sed vana vel erronea.

Atqui notandum est primò, quod Dodecatemoria sive signa Zodiaci dividuntur circulis latitudinum ductis per Eclipticæ polos; ideoque extendnntur ab uno polo ad alterum, duodecimam totius Cœli partem sigillatim complectentes. Secundò, quod Luna verbi gratiâ Cancri domina præest huic toti signo, prout ab uno Eclipticæ polo ad alterum extenditur, & non soli arcui Eclipticæ qui signum ipsum per medium secat, ideoque Planeta alter existens in ♋ extra Eclipticam dicitur nihilominus subesse dominio ☽, & hæc illius domina est: idemque censendum de quovis altero signo ejusque domino. Tertiò, quod in medio Dodecatemoriorum per quod transit Ecliptica, consistit signorum ipsorum maxima virtutis efficacia, unde fit, ut ipsius Eclipticæ maxima semper habita sit ratio, quasi tota vis signorum in sola consisteret Ecliptica. Idque probatur evidenter ex directionibus, quibus constat non solùm efficacem esse directionem significatoris ad Planetam cum latitudine spectatum, sed etiam ad ejus locum in Ecliptica. Imò caput & cauda Draconis tantæ virtutis apud Antiquos, non aliam vim habent, quàm quòd sint Eclipticæ puncta, unde Luna in suis nodis censetur fortissima.

His positis, quandoquidem Æquator à positionum circulis dividitur in puncta quæ domorum sunt initia, inveniantur horum Æquatoris punctorum longitudines, sive gradus Zodiaci ad quos illa pertinent: sicque signum cujusque domus, & consequenter Planeta ipsius signi, hoc est ipsius domus domini cognoscentur. Sic autem invenientur illæ longitudines.

Habeantur ut superiùs domorum 6 orientalium ascensiones: & quia ex cujusque domus ascensione, datur Æquatoris arcus interceptus inter principium ♈ vel ♎, & punctum ascensionis cujusque domus, cum Ecliptica, & circulo latitudinis ascensionem ipsam terminante; Inde fit triangulum rectangulum in intersectione Eclipticæ cum latitudinis circulo, in quo semper nota sunt ipse Arcus supradictus, & angulus ab eodem & Ecliptica comprehensus, qui est maxima Eclipticæ obliquitas, seu 23. gr. 30′. Ergo fiat semper, ut tangens complementi ipsius Arcus, ad sinum complementi obliquitatis, ita radius ad tangentem Arcus Eclipticæ, qui signum & gradum initii cujusque domus indicabit.

Sed particulariter nota, quod si ascensio fuerit minor quadrante circuli, erit cum ipsa operandum, & prodibit Arcus Eclipticæ numerandus ab Arietis principio.

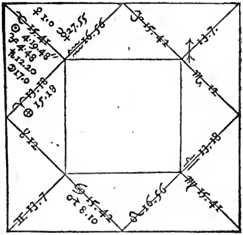
Si ascensio fuerit quadrante major, & semicirculo minor, operandum erit cum ipsius ascensionis complemento ad semicirculum, prodibitque complementum semi-Eclipticæ ab ♈ ad ♎ numerandæ.

Si ascensio superaverit semicirculum, minor tamen tribus quadrantibus circuli, seu 270. gradibus, erit operandum cum ejus excessu supra semicirculum, & prodibit Arcus Eclipticæ à principio ♎ numerandus. Si denique ascensio superaverit ¾ circuli, operandum erit cum complemento ad totum circulum, prodibitque complementum semi-Eclipticæ à ♎ ad ♈ numerandæ. Atque hoc pacto semper & ubique, domorum cuspides habebuntur in signis & gradibus, nec non cui Planetæ subjiciantur innotescet.

His igitur ad praxim reductis in mea Genesi cujus domorum orientalium datæ sunt superiùs ascensiones, ex calculo prodibunt sequentia domorum ipsarum initia, nempè qualia in sequento figura cernuntur. Siquidem Cœli puncta in quibus Æquator & positionum circuli se intersecant, ad illos Zodiaci gradus pertinent, hique sunt illorum longitudines.

Figura Meæ Nativitatis erecta juxta Modum Rationalem & Universalem.

284. 27

Atque hoc pacto modus rationalis redditur toti Terræ universalis, circa quem duo notatu digna occurrunt. Primum, quod nullum sit unquam signum interceptum in figuræ domibus. Secundum, quod figuræ omnes eodem temporis instanti erectæ sub eodem meridiano, easdem habent domorum cuspides in Ecliptica, quæcunque sit altitudo poli super horizontem, aut horizontis diversitas, quia scilicet easdem habent domorum ascensiones, ejusdem verò puncti Æquatoris eadem & unica est longitudo in Ecliptica, sed in hoc differunt, quod in sphæra recta partes Cœli in domos divisi ad æqualitatem propiùs accedant, quò verò sphæra obliquior est, eò Cœli partes inter se fiunt magis inæquales.

Quoniam verò cujusque signi virtus maximè viget in Ecliptica, ut jam superius dictum est: idcirco ubi contingit domorum circulos secari ab Æquatore simul & Ecliptica, erit præcipuè observandus ipsius Eclipticæ gradus, pro cuspidis domino principali determinando, si dominium dividi contingat, hoc est si puncta ejusdem circuli positionis secta ab Æquatore & Ecliptica, ad signa diversorum Planetarum pertineant: Gradus igitur Eclipticæ, longitudine respondens Æquatoris sectioni, tunc erit solùm secundarius vel Prioris Vicarius pro ipso dominio: Reliquorum vero Cœli punctorum inter Æquatorem & Eclipticam positorum in ipso horizonte, vel altero positionis circulo, nulla fiet peculiaris observatio, quamvis ipsa etiam Planetarum dominio subsint, & ad Eclipticam longitudine reducantur, quippe quòd domorum divisio tantùm facienda sit per aliquid determinatum, qualia sunt puncta sectionum Æquatoris vel Eclipticæ à circulo positionis, non autem puncta illa intermedia. Non inutile tamen fuerit transitum Planetarum observare, non tantùm in ipso puncto Eclipticæ intersectæ ab horizonte, vel altero positionis circulo, aut in ejusdem Eclipticæ gradu respondente Æquatoris secto gradui, sed in gradibus etiam intermediis, quos dum Planeta decurrit ad effectum proclivis existit, juxta significatum domus ad quam pertinet ipse positionis circulus, maximè cùm versatur in ipso circulo positionis, minùs verò extra hunc, quamvis sit in ipsa domo, nam extra hanc ad ejus significatum suo situ non pertinet. Præterea quoniam Planetæ suos in orbem radios projiciunt, utile erit advertere eorum aspectus ad Æquatoris puncta secta à positionum circulis, nam hi aspectus sunt efficaces.

Tandem quoniam Pars fortunæ etiam nequit extrahi ubique Terrarum penes modos omnes antiquorum, sic ea modo isto universim eruetur. Ascensio Solis auferatur ab ascensione Lunæ sumpta unaquaque in proprio luminaris circulo positionis, & residuo addatur ascensio Horoscopi, fit arcus Æquatoris, cujus tunc supra longitudo erit invenienda, & in gradu longitudinis reperto, pars fortunæ collocanda. Sic enim tanta est distantia partis fortunæ à ☽ quanta ☉ ab H° in gradibus Æquatoris.

Vel metire gradus Æquatoris interceptos inter circulos positionum ☉ & H', & eos adde ascensioni Lunæ rectæ si fuerit in meridiano, obliquæ si fuerit extra, fietque idem gradus Æquatoris qui supra.

Porrò

Porrò quod nec ratione, nec experientiâ careat doctrina superior, paucis probandum est. Ratio autem hæc est: Si Æquatori vis inest universalis respectu domorum Astrologicarum, ut ostensum est in fine cap. 4. sect. 2. etiam certum est ejus considerationem non esse hic negligendam. Imò Ptolomeus lib. 3. Quadrip. cap. 11, dum vult Horoscopum aspici ab undecima ✶, à decima □, & à nona △, insinuat omnino domorum divisionem per Æquatorem, ut jam diximus in fine cap. 4. sect. 2. At ejus singuli gradus longitudine referuntur ad gradus Eclipticæ, ideoque duo utrisque circuli gradus sibi correspondentes ad eundem Planetam dominio pertinent: igitur ex sexto Æquatoris puncto dato, datur Planeta in ipsa sectione dominus pro Vicario saltem haud contemnendus, imò primatum dominii sibi vendicans, dum solus Æquator secatur à circulo positionis, vel dum Ecliptica cum aliquo positionis circulo coincidit. Atque hoc bellè sibi quadrat: dum enim Ecliptica cum horizonte coincidit, dici nequit nullum Planetam primæ domui vel Horoscopo dominari, sed neque æquum est ♄ ♃ ♂ ♀ & ☿ dominantes signis à ♈ ad ♋, quæ hemicyclum orientalem constituunt, ipsi Horoscopo æqualiter dominari, cùm in ipso hemicyclo detur punctum pro vero Horoscopo, vel omni ortu cæteris efficacius, quippe illud quod est in Mundi ortu æquinoctiali juxta domorum cabalam. At in illo puncto Æquator secat horizontem, hoc est, Eclipticam in principio ♈, cui puncto ♂ dominatur, quamobrem ♂ dicetur saltem primarius Horoscopi dominus supra cæteros Planetas, qui etiam eidem hemicyclo orientali dominantur. Si dixerit quispiam, quis ergo tunc erit primarius dominus duodecimæ, undecimæ, decimæ, &c. cùm tota Ecliptica sit in horizonte? Respondetur, ille erit dominus unicus, qui præfuerit puncto Æquatoris secto à circulo positionis domus duodecimæ, undecimæ, decimæ, &c. sicque tollitur omnis difficultas.

Tandem in singulis etiam methodis figuram erigendi supra rejectis, idem accidit inconveniens de tota Ecliptica in horizonte, vel altera positionis circulo, divisionem Cœli prohibens, & Planetarum dominia in singulis domibus, nisi alius quam Ecliptica circulus dividatur. Et divisionem punctis ad Eclipticam reductis Planetæ, ut supra dominentur: ergo methodus rationalis ut à nobis traditur, cæteris undequaque præferenda est.

Quod verò ad experientiam attinet, equidem destituimur hic exemplis hominum borealium in quorum genituris Ecliptica fuerit aliquis positionis circulus. Sed in mea Genesi juxta doctrinam hanc superiùs erectâ, cuspides domorum eadem retinent signa quæ in methodo rationali ordinaria exceptis secunda & octava, quæ hic sunt ♊ & ♐, illic ♉ & ♏: utraque tamen figura correspondet egregiè meis accidentibus, nam in ordinaria methodo ♀ est mihi dominus secundæ in ✶ ferè partili H', & in rei veritate proprio ingenio atque scientiâ Deo tamen providenti, lucratus sum unde hactenus vixerim, sed tenuiter, quòd ☿ me aeriùs ad scientias quàm ad divitias comparandas stimularit. In hac verò novissima methodo ♀ est mihi domina secundæ: & in rei veritate, cum medium Cœli directione pervenit ad ♀ Illustrissimus D. Marescallus Deffiat Supremus Ærarii Regii Præfectus, dedit mihi nec petenti, nec quidem de se benè merito plusquam 800 aureos sola in homines verarum scientiarum cultores propensione generosissima, & à me debitis saltem laudibus hic celebranda. Non ergo frustra, ♀, dicetur à me domina secundaria domus secundæ, & ☿ dominus primarius.

Similiter in ordinaria methodo signum igneum ♐ cum corde ♏ fixa violenta, inchoat mihi octavam domum, estque ♃ dominus octavæ in duodecima, in ♓ & corde ♌: atque ex tali cuspide mortis violentæ pericula significabantur, sed significabantur etiam in novissima methodo à ♏ reperta in cuspide octavæ, quòd scilicet ♂ simul sit dominus Horoscopi & octavæ, atque in sua dejectione, ejus domina ☽ ♄ juncta in duodecima domo. Itaque igne, ferro, aquis, & equis pluries incidi in violentæ mortis stupenda pericula, ut jam sæpiùs mirer venerer que Divinam bonitatem quæ sola ex illis me, etsi semel gravissimè & periculosissimè vulneratum eripuerit, consentiente △ ♃ totiusque cumuli Planetarum, ad ♂ ex signis minimè violentis. Igitur uterque tum Eclipticæ, tum Æquatoris gradus à positionis circulo sectus virtute pollet, idque passim in aliis genituris quarum omnia nota sunt accidentia verificabitur.

Potest autem doctrina hæc aliunde confirmari ex directionibus, quarum effectibus nihil est in Astrologia evidentius: at directiones tantùm instituendæ sunt penes Æquatorem & non Eclipticam: imò dum arcus directionis in tempus convertitur, dividi debet per diurnum medium ascensionis rectæ ☉, quod est habere rationem Æquatoris & non Eclipticæ, ut à nobis alibi fusiùs exponetur; ergo vim Æquatoris esse maximam in Astrologia undique convincitur.

Sed nonnulla hic occurrunt annotanda circa Planetarum & fixarum positum in figuræ spatiis, sive domibus Astrologicis, quarum alia cuivis sphæræ, alia vero obliquæ dumtaxat conveniunt.

Itaque in genere stellæ vel Cœli puncti quorum declinatio borealis major est complemento latitudinis loci, ea nunquam occidunt, sed semper versantur super horizontem, ac proinde in domibus superterraneis 12. 11. 10. 9. 8. vel 7. At quorum declinatio australis major est complemento latitudinis loci, ea nunquam oriuntur, sed semper versantur sub horizonte, ac proinde in domibus subterraneis 1. 2. 3. 4. 5. 6. Ex Tabulis autem ascensionum obliquarum, patet in specie quænam Eclipticæ puncta semper versentur supra vel infra horizontem, ultra latitudinem loci 66. gr. 30'. Reliqua verò Cœli puncta oriuntur & occidunt.

Ad hæc in boreali sphæra, stellæ & Cœli puncta super Terram semper gyrantia, quarum declinatio major est, gyrationem suam absolvunt intra decimam atque nonam domos superterraneas, & quarum minor, excurrunt ad undecimam & ad octavam, & quarum minima ad duodecimam & septimam, bisque reperiuntur in meridiano intra viginti quatuor horas, altiùs ex parte meridiei, & depressiùs ex parte septentrionis. Tunc verò semper existunt in decima domo, non autem ex parte meridiei in decima, & ex parte septentrionis in quarta. Nam totus semicirculus meridiani superterraneus, pertinet ad domum decimam ex antea dictis, ideoque nullo Eclipticæ puncto existente in meri-

meridiano ſupet Terra & parte meridiei, ſed aliqua exiſtente ea parte ſeptentrionis (quod nempe non occidat) hoc dicetur eſſe in decima cuſpide, ejuſque dominus Planeta, erit dominus decimæ primarius: ſecundarius autem decimæ dominus, erit Planeta dominus puncti oppoſiti ſub Terra verſantis, quod correſpondet per aſcenſiones rectas Æquatoris puncto ſuperterraneo meridianum circulum occupanti. Viciſſim verò ſecundarius dominus decimæ erit primatius quartæ, & primarius decimæ erit ſecundarius quartæ. Unde nihil mirum quod experientia teſtetur harum domuum oppoſitarum ſignificata reciprocari, & ex decima judicari de quarta, viciſſimque ex quarta judicari de decima, quibus intellectis nulla orietur mentis perturbatio, quod ex parte boreæ, & non auſtri, primarium quæramus decimæ dominum: quandoquidem Ecliptica, ſuo & meridiani ſuperterranei jure, eò mentem noſtram evocat, ob ſuum in borealibus locis ſitum, valde diffarmem, à quo difformes etiam producuntur effectus. Eademque eſt ratio de omnibus aliis cæterarum domorum ſemicirculis, inter binas horizontis & meridiani ſectiones interceptis, verſus utraque Mundi extrema boreale & auſtrale, quod ſuperiorem noſtram firmat ſententiam. Si enim domorum nonam & undecimam ſemicirculi ab Ecliprica secti prope borealem horizontis & meridiani ſectionem dicuntur ſubeſſe dominiis Planetarum, qui præſunt punctis ſectionalibus Eclipticæ ſine ulla Aſtrologorum controverſia: nulla ratio valida poteſt afferri, cur idem non dicatur pro ſemicirculo meridiani intermedio, qui ab eadem ſecatur Ecliptica.

Denique certum eſt methodos omnes quæ Cœlum dividunt à polis Eclipticæ, vel Æquatoris extra communem horizontis & meridiani ſectionem repertis, eſſe falſas & experientiæ contrarias, ſolamque rationalem methodum eſſe veram, quæ experientiis perpetuò quadrat. Ideoque ſtellam in quovis puncto meridiani ſuperterranei repertam dicendam eſſe verſari in decima domo, in quarta autem ſi fuerit in oppoſito ſemicirculo.

Hinc patet Regiomontanum difficultatem hanc non animadvertiſſe Probl. 17. ſuarum Tabularum, aſſerens quod ſi alicujus ſtellæ & medii Cœli aſcenſiones rectæ differentes fuerint 180 gradibus, ſtella erit in angulo Terræ, hoc eſt quarta domo: quandoquidem medii Cœli aſcenſio recta perpetuò differt 180 gradibus ab aſcenſione recta ſtellæ repertæ in meridiano ſuperterraneo, infra polum Æquatoris, cùm tamen ſtella ipſa ſit ſupra Terram.

Eſt autem ſedulò notandum aliud eſſe decimam domum vel hujus cuſpidem aut circulū poſitionis, & aliud medium Cœli. Nam decima vel ejus circulus poſitionis eſt totus meridiani ſemicirculus ſuperterraneus: medium verò Cœli, eſt illius ſemicirculi arcus ad quem aſtra motu diurno queunt aſcendere indeque deſcendere, medians ſcilicet in Cœlo eorum, aſcenſum & deſcenſum ſuper terram: hic verò arcus ſumitur tantùm à polo per Zenith ad horizontem auſtralem pro borealibus regionibus Terræ. Quamobrem quicunque Planeta dirigitur ad medium Cœli, intelligitur dirigi duntaxat ad illum arcum, non autem alterum illi ex parte boreæ reliquum ad ſemicirculum (quos duos arcus ipſe polus ſeparat) vel ad ſtellam in ipſo reliquo poſitam, ſicque Planeta poteſt eſſe in decima cuſpide non exiſtens in medio Cœli.

Igitur tantùm ſupereſſe videtur, ut qua methodo & ordine Planetæ ſtellæque fixæ in ſpatiis, vel domibus Aſtrologicis locandæ ſint doceamus. Primò itaque ab aſcenſione recta ſtellæ aufer aſcenſionem rectam medii Cœli, ſique reſiduum fuerit nullum cum declinatione boreali, vel etiam auſtrali quæ ſit minor complemento latitudinis loci, Planeta eſt in ipſo medio Cœli ſupradicto: Si reſiduum fuerit 180 gradus, cum declinatione boreali quæ ſit major complemento latitudinis loci, Planeta eſt in decima, vel meridiano ſuperterraneo ex parte boreali. Si autem declinatio borealis ſit minor jam dicta, vel auſtralis, Planeta erit in domo quarta, vel meridiano ſubterraneo. Si vero reſiduum fuerit minus 180 gradibus, Planeta eſt in medietate Cœli orientali, vel aſcendente; ſi denique fuerit majus, Planeta eſt in parte occidentali.

Secundo. Ex antea dictis conſtabit an Planeta vel fixa oriatur & occidat intra viginti quatuor horas necne; ſique nec ſemper, nec ultra viginti quatuor horas moretur ſupra vel infra horizontem, tunc ad datam loci latitudinem, cum ipſius Planetæ declinatione ſumatur ejus aſcenſionalis differentia ex Tabulis, quæ in ſtellæ boreali declinatione addatur, & in auſtrali detrahatur 90 gradibus, fietque arcus ſtellæ ſemidiurnus. Ideoque ſi ſtella fuerit in medietate Cœli orientali, & ejus à medio Cœli diſtantia minor illo arcu, ſtella erit ſupra Terram in domo 12. 11. vel 10. Si major, infrà, in domo 1. 2. vel 3. Si autem ſtella fuerit in medietate Cœli occidentali, & ejus à medio Cœli diſtantia major illo arcu, ipſa erit infra Terram in domo 4. 5. vel 6. ſi minor, ſupra in domo 7. 8. vel 9. Denique pro quacunque ſtella aut Planeta quem eſſe ſupra, vel infra Terram conſtabit ex ſupradictis, inveniatur circulus poſitionum cuſpidum figuræ, & patebit in quo ſpatio illa fuerit collocanda: ſtellæ autem in eadem domo conſtitutæ, eo ordine collocentur, quo eorum rectæ aſcenſiones, ut jam alibi diximus. Vel ſi majus, penes circulos ſuos & obliquas aſcenſiones, ſicque figura Cœleſtis ubique locorum rectè erigetur. Atque ex ſupradictis patet quod Æquator deſerviat domibus dividendis, Ecliptica vero dominis ipſarum inveniendis.

Obiter tamen notandum eſt, quod omnes figuræ Cœleſtes quæ ſub eodem parallelo eâdem enumeratione horâ exiguntur; durante unâ primi mobilis revolutione, ſunt inter ſe maximè ſimiles, ſi Lunæ locum exceperis. Ideoque eodem die nati ſub eodem parallelo, eâdem numero horâ, iiſdem fatis ſubjiciuntor. At nati ſimul tempore ſub eodem meridiano in diverſis latitudinibus, quamvis habeant omnes Planetas in iiſdem Zodiaci locis, idemque medium Cœli, tamen horum figuræ ſunt inter ſe diſſimiliores, quàm illorum qui eâdem numero horâ naſcuntur ſub eodem parallelo, ut figuras conſtruenti patet.

Vide quæ de vero Themate Cœleſte erigendi modo à nobis dicta ſunt in noſtris Aſtrologicis notis Gallicis contra Marchionem de Vilennes in ſuo Commentario ſupra Centiloquium Ptolomei.

SECTIO

SECTIO III.

In quo consistat essentia, vel formalis ratio domus Astrologicæ.

Caput I.

Essentia domus Astrologicæ consistit in relatione situs ad natum extra Mundi axem positum.

DOmus Astrologica hic duntaxat à nobis sumitur pro quavis partium figuræ Astrologicæ, quâ alicui Terræ loco, vel nascenti homini totum Cœlum vel Mundanum spatium in duodecim partes dividitur, quas domos appellant, inter se virtute diversas, pro diverso cujusque situ ad id, respectu cujus fit divisio.

Porrò cùm domorum divisio fiat per relationem situs cujusque domus ad aliquid, hoc non erit Mundi centrum, aut quodvis aliud axis Mundani punctum; nam domorum divisio fieri nequit absque particulari meridiano, ut sectione præcedenti patuit: in centro autem & toto axe Mundi, nullus assignari potest particularis meridianus, nulla ergo in centro vel axe Mundi possibilis est domorum distinctio. Ergo neque sub polis, qui sunt extrema ipsius axis. Homine autem extra centrum & axem constituto in superficie Terræ, ut illico fit particulari meridiano indeque statis corporum Cœlestium sitibus, ortu, culminatione & occasu differentibus obnoxius, ita etiam divisionis domorum, sive situum præbet seipso originem, quatenus extra Mundi axem posito. Nam linea ducta à Mundi centro per natum, ut supra constitutum, definit in Cœli punctum quod nati zenith sive vertex appellatur, ex quo circulus horizontalis describi concipitur. Et circulus qui per tale zenith & per polos Æquatoris tunc ab horizonte divulsi trajicitur, is nato meridianus est, per horum verò sectiones reliqui positionum circuli domorum divisores extenduntur. Ex quibus patet domus Astrologicæ essentiam consistere in simplici sui situs relatione ad natum, vel superficiei Terrestris punctum, in quo ille nascitur, quatenus extra Mundi centrum & axem constitutum: sicque domos Astrologicas esse ipsi puncto essentialiter alligatas ratione situs.

Caput II.

An domorum divisio facienda sit per Mundi centrum. An verò per nati locum: Et quæ sit earum causa materialis.

QUoniam ex cap. 1. domus Astrologicæ essentialiter sunt alligatæ puncto Mundani spatii extra Mundi axem, in qua aliquid nascitur, sivè homo, sive brutum: Hinc sequitur domorum divisionem faciendam esse non per Terræ centrum, sed præcisè per locum nascentis: ita ut circulorum figuram dividentium plana, sese mutuò secent in ipso nato in domorum centro constituto. Et ratio est, quia genituræ figura erigitur, ut sciatur concursus virtutis astrorum ad illud Mundani spatii punctum, in quo nascitur infans, qui virtutis illius concursum excipit. At hunc non excipit in Terræ centro, sed in terrestris superficiei puncto ubi nascitur: ergo per hoc punctum facienda est domorum divisio, ipsius nati respectu.

Hinc verò sequitur, quod si in superficie Lunæ nasceretur aliquod animal (ut perperam censetur à nonnullis) Cœlum esset ipsi dividendum circulis transeuntibus, non per Mundi, sive Terræ, neque per ☽ centrum, sed per superficiei Lunaris punctum in quo nasceretur.

Objicies circulos figuram, sive Cœlum nato dividentes, scilicet horizontem, meridianum & positionum circulos, esse de communi consensu maximos. Ergo transeunt per Mundi centrum, non verò per nascentem puerum.

Respondeo. Tales circulos in figura nati non esse maximos exactè, (excepto meridiano) sed à maximis differre, differentiam tamen esse prorsus insensibilem. Nam si ne quidem distantia Solis à Terra respectu semidiametri sphæræ fixarum est sensibilis, quantò minùs sensibilis erit Terræ semidiameter, cùm tota Terra etiam Lunæ instar lumine plena, saltem ex loco ♃ aut ♄ in invisibile punctum evanescat? Valet autem hæc responsio, ad quasvis alias similes Objectiones, ut quod domorum divisio fiat in Æquatore per æquilatera triangula, quæ tamen hoc pacto non erunt æquilatera, nec singulæ domus distabunt inter se 30. gradibus Æquatoris, ut supposuimus cap. 2. sect. 2. nec Eclipticæ punctum oriens erit partiliter oppositum occidenti, si quidem in his omnibus differentia est prorsus insensibilis: ita ut quo ad effectum nihil refert an divisio domorum fiat per nati locum, vel per Mundi centrum.

Sed hinc sequitur etiam, quod vera Planetarum loca in Ephemeridibus posita quæ ad Terræ centrum referuntur, debent per paralaxim corrigi ac reduci ad locum superficiei Terræ, in quo puer nascitur, ac præsertim Lunæ locus, tunc maximè cùm horizonti vicina fuerit, ob hujus paralaxim unius ferè gradus. Natus enim afficitur radiis Planetarum, ad se non autem aliò directis seu vibratis.

Tandem sequitur quod si Divina virtute tellus in eam molem excresceret, ut ejus diameter subdupla fieret diametri Cœli, Planetæ verò eâdem ratione Cœlum versus retraherentur, modus quidem agendi Planetarum atque Cœli non variaretur, sed semper in hominem in superficie Terræ nascentem agerent, ratione naturæ suæ domualis, situs & dominii. At Æquator à positionum circulis valdè inæqualiter divideretur, positis sex domibus supra, & sex infra horizontem per nati locum in Terræ superficiei transeuntem; proindeque domorum triplicitates per æquilatera triangula in ipso Æquatore non constituerentur, differentiâ etiam insigni, contrà generice domorum virtutis fundamenta à nobis polita: quibus desertis nulla ad ea congrua stabiliri queunt. Unde hic etiam Divina elucet sapientia, quæ Terram (hominis natale domicilium) non solùm in ipso Cœli centro collocavesit,

rit, sed ipsam respectu Cœli, quasi insensibile punctum effecerit, ut fundamenta ipsa subsisterent.

Jam verò quoniam circuli ipsi dividunt similiter Cœlum, Terram, totumque Mundanum spatium, definiendum est, in quo trium istorum primò & per se consistat materialis causa domorum. Et quidem certum est illam non esse Cœlum, vel ejus partes circulis positionum interceptas, ut plerique opinantur. Nam Cœlum ejusque partes motu diurno circumaguntur, at domus Astrologicæ sunt immobiles atque fixæ. Nam utcunque Cœlum circumferatur, domus decima in quovis Terræ loco incipit ab ipsius loci meridiano fixo; prima ab horizonte ortivo etiam fixo, & sic de cæteris: non igitur Cœlum est primò & per se materialis causa domorum.

At quod similiter non sit globus Terrestris, sic ostenditur. Nam si imminente partus tempore, Terra Deo volente annihilaretur servata muliere gravida, erga quam Dæmon aliquis obstetricis vice fungeretur: vel Dæmon ipse mulierem gravidam in supremam aeris regionem transportaret, ibique nascentem puerum exciperet: is Cœlestibus influentiis penes domorum virtutem æquè subjiceretur, atque cæteri qui in terra nascuntur, per has enim hypotheses Cœlestium corporum modus agendi non immutaretur, sed in natum influerent pro ratione situs ad ipsam: at in his casibus globus Terrestris non posset esse causa materialis domorum. Adde quod domorum divisio fiat per corpus nati primò & per se, non autem Terræ.

Itaque superest, ut domus Astrologicæ causa materialis, consistat in spatio Mundano duobus positionum hemicyclis intercepto, continuatis à nati loco ad supremam usque superficiem, quod quidem spatium est fixum & immobile non secus ad horizon meridianus cæteriq; positionum circuli ipsum dividentes; nec non Æquator ipse spectatus abstractè, qui situm etiam immobilem servat in ipso spatio, & respectu circulorum omnium dividentium.

Caput III.

Quotuplex sit domus Astrologica, & quomodo utraque sit definienda.

Jam ex supradictis manifestè deducitur duplicem dari in natura domum Astrologicam. Nempe primariam & secundariam.

Primaria igitur est in genere, pars Mundani spatii intercepta duobus positionis hemicyclis, quorum alter ab horizonte vel meridiano, aut unus ab horizonte, alter à meridiano, distat 30 gradibus Æquatoris. Unde cùm globus ipse in duodecim domorum species dividatur, quippe vitæ, divitiarum, fratrum, &c: erit in specie primaria vitæ domus, pars Mundani spatii existens inter hemicyclum horizontis ortivi & alium positionis hemicyclum subterraneum, ab horizonte distantem 30. gradibus Æquatoris, & ita de cæteris. Pars ergo Mundani spatii dicitur ipsius domus esse materiale, reliqua sunt ipsius domus essentialis differentia, essentiales includens relationes, situs quidem ad horizontem & meridianum, tum in hoc existentem natum, quantitatis verò ad Æquatorem, sicque excludit situm & quantitatem respectu verticalis.

Quod autem definitum propriè vocetur domus, necesse est, ut fateantur omnes, qui ut sciant, qua in domo figuræ Planeta aut signum existat, ad quam Mundani spacii partem suo motu appulerit, aut inter quos divisionis supradictæ circulos positionum versetur, calculo vel instrumento explorant, & Planetam quemlibet, aut quamvis Cœli partem sua circumvolutione domos omnes pervagare concedunt. Dicitur autem domus primaria, tum quia ex jam dictis tantùm cognoscitur Planetæ domus Astrologica ex præcognito spatio quod occupat, tum quòd virtus domualis vitæ, divitiarum & cæterorum, spatio ipsi primò insit determinativè, ratione sui situs respectu nati, & per spacium Cœlo aliisque corporibus Cœlestibus effectivè. Insunt enim situbus diversis, ut in causa locali, diversæ modificationes, à quibus virtus universalis corporum Cœlestium ad hoc potiùs quàm illud agendum modificatur, determinatur, & ad actum particularem reducitur, ut de Sole probatur evidenter, qui idem in se & respectu punctorum æquinoctii manens, sola situs diversitate in diversis sphæris, simul tempore Ver, Æstatem, Authumnum & Hyemem efficit, rursusque ex eodem Sole, cui licet semper insit vis urendi per speculum concavum, non tamen urit ex omni ad ipsum situ, sed oportet aut Solem ferri ad concavi axem, aut concavum ad talem situm converti: tum ex Tubo optico, quo nisi in certa vitrorum distantia nequimus objecta discernere, & ex aliis innumeris quæ neque ex qualibet distantia, neque ex quolibet ejusdem distantiæ situ idem operantur, vel eodem modo afficiunt.

Probatur autem hæc valida ratione, quod virtus domualis insit primò & per se ipsi spatio. Nam si 27. gradus ♈, est vitæ significator quatenus est in cuspide orientis, ergo ipsa cuspis erit multò magis, ideoque primò & per se vitæ significatrix, juxta illud propter quod unumquodque tale, & illud magis. Talis autem vita significatur quale fuerit signum Zodiaci, & qualis Planeta, qui primarium vitæ domum occupabit vel ei præfuerit.

Objicies nullum in Mundo dari spatium, non vacuum, quia non admittitur à natura: non plenum quoniam plenitudo excludit spatium, ergo domus primariæ sunt merum figmentum.

Respondeo: Falsum esse plenitudinem excludere spacium, quandoquidem spatium non differt ab ubi corporeo formaliter; totus verò Mundus implens spatium quod occupat non excludit suum ubi, ergo nec spatium ipsum, quod frustra diceretur plenum, si non esset: Ergo datur spatium, & in Mundi spatio diversitas situs, & in hac situs diversitate, virtutis diversitas, ut supra expositum est.

Secundaria autem domus Astrologica, est in genere pars primi mobilis initio cujusque rei intercepta circulis positionis, alicujus primariæ domus. In specie verò domus vitæ secundaria, est pars primi mobilis, momento nativitatis intercepta circulis positionis vitæ domus primariæ. Hæc igitur definitio tria dicit domui secundariæ essentialia, quippe partem primi mobilis, situm ejus, & temporis instans quo situm illum accipit.

Quatenus autem dicit partem primi mobilis, exprimit ipsius esse materiale, illudque separat, tum à corporibus inferioribus, tum à Mundano spatio. Et quia nulla primi Cœli pars determinata, semper adhæret horizonti aut alteri positionis circulo, ob ipsius Cœli continuum motum; idcirco quælibet domus

domus secundariæ species abstrahit à quavis primi Cœli parte determinata: alioquin barum domorum prima quæ dicitur vitæ, semper esset eadem pars primi Cœli, momento uniusque nativitatis in eodem horizonte, quod est absurdum, cùm inde neque supremum Cœlum, neque Tellurem moveri sequeretur: pro diversis igitur revolutionis instantibus, quibus in has domos fit divisio Cœli supremi, hujus partes diversæ reperiuntur interceptæ ab hemicyclis vitæ domus primariæ.

Quatenus verò definitio dicit Ipsius partis Cœlestis situm respectu horizontis, vel in ipso nati, & tempus ipsius situs, indicat esse formale ipsius secundariæ domus. Non enim pars ulla primi Cœli habet à se, quod sit hæc vel illa domus specie, utpote vitæ, divitiarum, &c. Cùm ipsius Cœli pars quælibet sit eodem temporis instanti, domus quælibet specie, in diversis horizontibus, quod ergo unius horizontis respectu, para ea fit hæc, vel illa domus specie; & altera alterius horizontis respectu, id formaliter habet ab ejusdem nominis primaria domo, cujus positionis circulis pars illa intercipitur in utrovis horizonte: primariis enim domibus inest primò & per se domualis virtus, & per illas secundariis, ut dictum est supra. Præterea pars Cœli quælibet non talis specie domus constituitur, quippe vitæ aut divitiarum per sui existentiam perpetuam, aut quovis temporis instanti intra circulos primariæ domus ejusdem nominis, cùm nec intra eos semper existat, nec quovis instanti fiat domus naturalis (hic enim fictitias Cœli divisiones rejicimus) sed per sui existentiam intra eosdem circulos illo tantum instanti quo est initium rei alicujus naturalis, cui Cœlum ab ipsa natura per primarias domos dividitur. Non enim Astrologus dividit, sed divisionem à natura factam inquirit atque contemplatur. Cùm ergo inexistentia illo instanti, sit ab ipsa Cœli parte minimè separabilis (quòd nunquam dici queat, partem illam eo instanti intra circulos illos non extitisse) inde fit ut ipsa inexistentia fit essentialis ipsi domui secundariæ, & hæc extra natalitium quoque situm suum, nato semper eadem specie domus remaneat, quæ fuit momento nativitatis, invariabilis in se, seu ratione proprii situs respectu arietis, vel æquinoctii & à qua totaque Cœli constitutione eodem momento, ut natus inesse dependet, ita & in conservari, agere, pati & interire, sicut diximus alibi. Atque hæc est ratio, cur Astrologi omnes, Solem, verbi gratiâ, transire dicant per nati Horoscopum, sive primam domum, non quoties motu diurno existit in ipso horizonte, aut percurrit fixum Mundi spacium circulis domus vitæ primariæ interceptum, sed tantùm quoties motu proprio eam primi mobilis partem peragrat, quæ momento Nativitatis Horoscopum primarium, aut primariam vitæ domum occupavit. Quod certè ex eo verum esse patet, quia experientia constat Planetas alterius primæ, verbi gratia, domus significata, non diebus singulis, etsi iidem primariæ domus primæ Mundanum spacium motu diurno percurrant, sed tantum quo tempore motu proprio ad illam primi Cœli partem deveniunt, quæ Nativitatis horâ eo in spatio reperta est. Tribus igitur supradictis domus secundariæ essentiam constituentibus convenienter explicatis, cuivis in contrarium objectioni facillimum erit occurrere. Siquidem Pico Mirandulano & Alexandro de Angelis dicentibus. Determinatum situm Cœli supremi partibus accidere & detrahi per motum diurnum, proindeque situm ipsum nulli domui essentialem esse. Respondendum, Cœli partem spectari, vel in se & quatenus Cœli partem, quo pacto situs est ei merum accidens, vel quatenus domum, quo pacto situs est ei essentialis, utpote per quem inesse domus constituitur, quo instanti est initium rei cui Cœlum dividitur. Arguenti verò nullum Planetam esse simul tempore toti Terræ in eadem figuræ domo, omnem verò Planetam esse simul tempore toti Terræ in eadem Cœli parte: Ergo quandam Cœli partem non esse domum figuræ. Retorquendum, committi sophisma à dicto secundum quid in præmissis, ad dictum simpliciter in conclusione; non enim præmissæ sunt de domo figuræ, ex parte Cœli simpliciter, sed de eadem domo, & eadem Cœli parte: quæ igitur deducitur ex præmissis, particularis conclusio hæc est; ergo eadem pars Cœli non est simul tempore toti Terræ eædem figuræ domus, quod veritati congruit.

Porrò tam primaria quàm secundaria figuræ domus, ideo jure dicitur Astrologica, quòd Astrologus de primaria ex inexistente signo vel Planeta, aut ejus dominio ratiocinetur; & de secundaria ex ejus situ ad horizontem, vel positu in hoc, vel illo spatio. Ac proinde cùm totum Cœlum, ac totum Cœli spatium solius hominis gratiâ dividantur in duodecim domos, hinc patet evidenter, totum Mundum solius hominis gratiâ factum esse.

CAPUT IV.

Quo utriusque domus Astrologicæ, scilicet primariæ & secundariæ fusiùs exponuntur differentiæ inter se, & convenientiæ.

Mbas maximè inter se differre, nec domum Astrologicam esse primariò aliquam Cœli partem hioc patet, quòd in primis pars Cœli quælibet etiam contracta ad esse domus Astrologicæ, moveri concedatur ab una domo in aliam, ideoque in revolutionibus Astrologi considerent, quam in revolutione domum occupet pars Cœli, quæ momento Nativitatis fuit prima aut decima domus: est ergo aliquid prius in ratione domus, quavis Cœli parte: si autem sit prius in ratione domus, ergo erit domus, & per consequens dator domus Astrologica prior quavis Cœli parte. Neque dicere proderit, ideo dici movari ab una domo in aliam, quia motu & situ fit subinde alia & alia domus, quia cùm Cœli pars nulla sit ex se ista, vel illa domus, oportet id à quo fit talis, esse primariò domum. Et proinde quamlibet Cœli partem motu tantùm fieri aliam & aliam domum secundariam. Præterea possunt esse domus Astrologicæ toto etiam Cœlesti Mundo annihilato, ut tantùm supersint Æthereus & Elementalis: hoc enim posito Planetæ tamen ex una domo ad aliam motibus propriis moverentur, posentque solstitiorum tempore, Æquator, ejus poli & per consequens meridianus exactè detegi, quare & domorum divisio naturalis sine primo mobili inveniri. Sique Mundus eo in statu conditus esset,

prodirent à Planetis in hominem influentiæ juxta rationes domorum, quas suo motu peragrarent, cùm (ut experientia constat) domus non tantùm Cœli partes, sed etiam Planetas ad sua significata determinent, domus ergo primario non est pars aliqua Cœli, insuper cujusvis Terræ loci, positionum circuli domuales, nisi existunt; ergo etiam ipsius loci domus, quarum ipsi circuli sunt termini: non igitur domus sunt primariò partes primi Cœli, quia hæ continuò moventur. Præterea idem Planeta est simul tempore toti Terræ in eadem Cœli parte, præsertim carens paralaxi: at non in eadem Astrologica domo: non ergo Cœli pars saltem primariò est domus Astrologica. Ad hæc virtus domualis inest Cœli partibus, tantùm à suo situ, initio ortus cujusque rei, ergo inest primò & per se situi, qui nequidem ratione à domo primaria superius dicta distinguitur, cùm sit ejus formalis ratio. Denique dum quæritur de aliquo Planeta qua in domo existat, non exploratur sub qua Cœli parte versetur: sed in quo situ nati respectu, vel inter quos domuales hemicyclos: quod ergo iisdem primariò & immutabiliter intercipitur, est primariò domus. Adde quod Planetarum transitus per domos primarias fit motu communi, sive diurno; at per secundarias proprio: ergo ambæ maximè differunt. Dicit autem domus secundaria relationem essentiæ ad primariam, ut efficientiæ actualis ad natum.

Cæterum hæ sunt domorum Astrologicarum convenientiæ. Primò, Domus omnis Astrologica ejusdem est ascensionis ubiq; Terrarum, quippe 30 graduum Æquatoris, ejusdemque ascensionis temporis, quippe 30 gradus Æquatoris tanto tempore ascendunt in obliquissima sphæra, quanto in recta. Secundò, diversa Æquatoris in sphæris specie diversis obliquitas, Cœlum Tellurisque globum diversa inæqualitate dividit; indeque fit ut eadem specie domus, majorem Terræ aut Cœli partem sibi vendicet in una specie sphæra, quàm in altera. Est autem eadem specie sphæra quæ eandem habet ejusdem poli altitudinem super horizontem, ex quo sequitur omnes sub Æquatore, vel eodem parallelo degentes eandem habere specie sphæram. At eadem numero sphæra est quæ per ejusdem poli altitudinem eandemque Terræ longitudinem determinatur, talis enim est individua. Cæterùm hoc notatu dignũ est, quod si in obliquiore sphæra domus sunt admodum inæquales, nimirum amplissimæ circa meridianum & angustissimæ circa horizontem; id à natura reperitur egregiè compensatum. Siquidem angustiores domus sunt viciniores Zodiaco, indeque efficaciores amplioribus, quarum vastitas Planetarum præsentia non illustratur, sed tantùm extremitas circa horizontis & meridiani sectiones.

CAPUT V.

Continens duo Problemata circa Figuram Cœli erectam necessaria.

VIsum est nobis duo sequentia Problemata hic subjungere, quippe quod eorum usus in Astrologia non rarò necessarius esse possit.

PROBLEMA I.

Quanto arcu perpendiculari, Planeta quispiam distet ab aliquo positionis domorum circulo, invenire.

MAgni est momenti Problema hoc in Astrologia, ut sciatur an centro vel duntaxat virtutis orbe, Planeta constitutus circa domus alicujus cuspidem, sit intra, vel extra domũ ipsam: quippe Planetæ sunt significatores ratione domorum in quibus ipsi versantur. Igitur quia in mea Genesi ☿ est duodecimæ cuspidi proximus, sic quæro veram ejus ab ipsa cuspide distantiam.

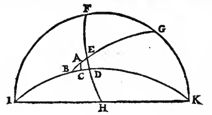
Sit meridianus I F G, Horizon I H K, circulus positionis duodecimæ domus I D K, Æquator F H, cujus polus G, secans circulum positionis in D. Mercurius A, cum declinatione meridionali AE 13 gr. 57′. A quo ad circulum I D K, demittatur perpendicularis arcus A C, vera Mercurii ab ipsa cuspide distantia quæ inquiritur.

Primò, datur ascensio obliqua duodecimæ cuspidis in Æquatoris puncto D 344. gr. 42′. addendo scilicet 60 gradus ascensioni rectæ medii Cœli: tum ascensio recta ☿ in E, 330 gr. 43′: ergo datur E D 13 gr. 59′.

Secundò, ex datis F I & F D cum angulo recto ad F, dabitur F D I, complementum altitudinis poli supra I D K.

Tertiò, in triangulo D E B, rectangulo in E, ex dictis E D & E D B dantur E B D 42 gr. 35′. & E B 15 gr. 43′, ex quo E B ablato A E 13 gr. 57′. superest A B 1 gr. 46′.

Quarto, in triangulo B A C rectangulo in C, ex datis A B & A B C datur quæsitus arcus A C, 1 gr. 12′. Est igitur Mercurius centro extra duodecimum domum, sed virtute magis in duodecima quàm undecima domo, quòd cujusque domus robur maximè vigeat in ipsius domus initio, & evanescat in fine. Idque profectò semper expertus sum circa doctos & Mercuriales quos ob invidiam potius habui inimicos occultos & damnosos, quàm amicos & utiles, paucis exceptis invidiâ vacuis & virtute haud vulgari prædiitis Nobilibus & Magnatibus. Arcus autem A C pro ♀ est 0 gr. 12′. in eadem mea Genesi.

PRO-

PROBLEMA II.

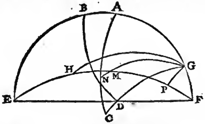
Datis longitudine & latitudine Planetæ in duodecima domo versantis, cum arcu directionis ejus adgradum Eclipticæ Horoscopantem, gradum ipsum invenire, vel ejus obliquam ascensionem.

Problema hoc proderit ad rectificandam Nativitatis horam, per directionem conversam Horoscopi ad Planetam in duodecima pro aliquo accidente, ut morbo, vulnere, carcere, exilio, &c: si id fieri nequeat per angulos ad sequentes terminos.

Sit ergo Horizon EDF, meridianus EGF, Æquator AC cujus polus G, Ecliptica BD, ♄ in H, ejus positionis circulus EHF, punctum Eclipticæ D quod quæritur, vel ejus ascensio obliqua, ejusque locus in positionis circulo M. Per H, M, & D, concipiantur ducti declinationum circuli HG, MG, DG, ad Æquatorem, eritque NC directionis arcus, sive tempus accidentis conversum in gradus Æquatoris, & ex G demittatur perpendiculariter ad EHF arcus GP, hicque erit altitudo poli supra circulum positionis EHF.

Jam ex datis longitudine & latitudine ♄, datur ejus ascensio recta: ideoque supponatur ejus à meridiano distantia ad libitum, & hæc detrahatur ab ejus ascensione recta, relinquetur ascensio recta medii Cœli; cui addendo 90 gradus fiet ascensio obliqua gradus Horoscopantis D, inveniendi atque servandi. Igitur quia datur declinatio ♄, vel arcus HG, & altitudo poli GF, cum angulo HGF, qui est complementum ad semicirculum distantiæ ♄ à meridiano suppositæ; ergo in trigono HGF dabitur angulus GFH: ideoque in Triangulo GFP rectangulo in P, dabitur GP altitudo poli supra circulum EHF, quæ tamen per positionum Tabulas citiùs invenietur.

Itaque ad eam poli altitudinem sumatur ascensio obliqua ♄, cui addatur datus directionis arcus NC. Sique summa fuerit æqualis ascensioni obliquæ gradus Horoscopantis D, sumptæ in circulo positionis Saturni, supposita distantia ♄ à meridiana vera erit: si fuerit minor, distantia fuit supposita justo minor, si denique fuerit major, distantia fuit supposita justo major, eritque iteranda suppositio majoris, aut minoris distantiæ ♄ à meridiano, donec summa sit æqualis ascensioni obliquæ puncti Horoscopantis D. sumptæ in circulo positionis Saturni. Hac autem æqualitate data, jam ipsius puncti vel gradus Horoscopantis D. sumatur ascensio obliqua ad latitudinem loci figuræ, ex eaque auferantur 90 gradus: & relinquetur vera ascẽsio recta medii Cœli, quæ dabit veram ♄. à meridiano distantiam ultimo suppositam. Ad hoc enim Problema nulla est via directa. Similiter medium Cœli dirigetur conversè ad Planetam in domo nona, pro rectificatione;

CAPUT VI.

De quibusdam domorum, vel Figuræ Cœlestis divisionibus.

Domus figuræ Cœlestis dividuntur primò in ascendentes & descendentes. Ascendentes sunt sex, nempe 3, 2. 1. 12, 11, 10. quæ etiam vocantur ascendens figuræ medietas, quòd Planetæ per hanc nati respectu ascendant. Descendentes verò sunt reliquæ sex, 9 8. 7. 6. 5. 4. quæ etiam vocantur descendens figuræ medietas, quòd Planetæ per hanc à vertice descendant.

Secundo dividuntur in quatuor quadrantes. Et primus quadrans continet domos 12. 11. 10. vocaturque orientalis, Vernus, masculinus, sanguineus, puerilis. Secundus habet domos 9. 8. 7. diciturque meridionalis, Æstivus, fœmineus, cholericus, juvenilis. Tertius continet domos 6. 5. 4. vocaturque occidentalis, Autumnalis, masculinus, melancholicus, virilis. Quartus denique sibi vendicat domos 3. 2. 1. diciturque Hyemalis, fœmineus, phlegmaticus & senilis. Quod intellige juxta Veteres Astrologos, sed videtur absurdum quod quadrans Æstivus sit fœmineus; & prima domus à qua est principium Mundanæ vitæ, in quadrante senili & non in puerili potiùs collocetur.

Tertio dividuntur in angulares succedentes & cadentes. Angulares sunt 1. 10. 7. & 4. Succedentes sunt 2. 5. 8. & 11. Cadentes verò sunt 3. 6. 9. & 12. De quibus vide Librum 16. cap. 14. Hic tamen notandum quod domus Cardinales succedentes & cadentes disponuntur in figura penes motum secundum Planetarum, seu ab occasu in ortu: estque secunda domus succedens, & tertia cadens respectu primæ. At per primum motum a bortu in occasum, Planeta exiens ex domo prima, ingreditur cadentem respectu decimæ, indeque succedentem, non tamen idcirco propriè dicendus est cadens, aut succedens, non enim Planetis, sed domibus hæ appellationes propriæ congruunt: nec opinandum cum nonnullis quod Planeta sit maximè debilis in domo cadente, ejusq; robur continuò augeatur dum motu diurno tendit ad angulum sequentem in quo sit robustissimus. Nam ♄ in duodecima fortior est pro significatis, vel subjectis duodecimæ quæ sunt morbi, carceres, hostes, &c. quàm in decima pro subjectis decimæ, præsertim si statu Cœlesti sit pravè affectus: sic de cæteris.

FINIS LIBRI DECIMI SEPTIMI.

ASTROLOGIÆ GALLICÆ

LIBER DECIMUS OCTAVUS.

De Planetarum fortitudinibus & debilitatibus.

PRÆFATIO.

Liber hic de Planetarum fortitudinibus & debilitatibus, insignis est momenti in Astrologia, sed quàm malè, confusè & imperfectè de his locuti sint Veteres Astrologi patebit inferiùs: quodque in hisce rebus, ut par erat tractandis, potiùs Naturam quam Libros consuelerimus & secuti fuerimus: nec solùm in hoc, sed in cæteris quoque omnibus Libris.

CAPUT I.

Quid & quotuplex sit Planetarum fortitudo.

PLanetæ fortitudn ejusque virtus in hoc distinguntur, quòd virtus propriè loquendo, naturam Elementalem aut influeotialem sigoificet, quâ Planeta ipse agit, fortitudo autem quantitatem ipsius virtutis denotet. Sic enim duo magnetes æquales mole, quorum unus duas, alter duodecim libras ferri elevabit, virtute quidem conveniunt, quod utrique sit eadem specie virtus, scilicet attraheodi fertum, at robote seu fortitudine differunt, quòd non sit utrique eadem virtutis quantitas. Itaque Planetæ fortitudo rectè definiri videtur, si dicatur, *quantitas virtutis, qua Planetu ipse agit.*

Est autem duplex fortitudo Planetæ, nimirum intrinseca & eatrinseca. Intrinseca est, quæ mensurat quantitatem iotrinsecæ virtutis, quâ ipse Planeta per se agit, atque exprimit quantùm sit robur, verbi gratiâ, Solis, spectati secundum lucem, calorem & influentiam quibus per se agit. Extrinseca verò est, quæ metitur Planetæ robur ab exttinsecis, quippe ejus statu in Cœlo, situ ad horizontem, &c: his enim Planeta non per se, sed per accidens agere dicitur, quatenus ad agendum per se, ab his juvatur, impeditur, aut determinatur. Quamvis autem utraque fortitudo spectari queat penes naturam tum Elementalem, tum influentialem: attamen hic nostri est instituti fortitudinem duntaxat influentialem attendere, ipsamque exponere.

Porrò de intrinseca fortitudine veteres equidem generaliter, parcè tamen locuti sunt, dum Solem & ☽ cæteris omnibus Planetis potentiores esse dixerunt, & Planetas superiores inferioribus, at definientes Planetatum singulorum fortitudines, intriusecam, ipsam oscitantiâ minimè ferendâ omiserunt, verbi gratiâ, Jovi à suo positu in proprio signo 5. gradus roboris concesserunt, à suo positu in decima domo, alios 5. gradus, ab ejus ☌ cum benefica ♀ aut spica Virginis, alios 5. gradus: Ex his verò & similibus extrinseca duntaxat fortitudo Jovis innotescit, non autem intrinseca. Ac si quis dicat, ex eo quod Jupiter, à soa ☌ cum ♀, roboratur 5. gradibus, sequi Venerem intrinsecè fortem esse 5. gradibus; quæram, cur ergo Jovi nullam hic vim intrinsecam tribuant? Imò cur in Veneris fortitudinibus similiter colligeodis, hanc quoque ♀ intrinsecam taceant? ac io summa, cur singulorum Planetarum fortitudines internas priùs non determinaverint: quandoquidem scire non parum ioterfit, quantùm sit cujusque Planetæ robur internum, ut pateat quantum suo consortio vel aspectu, alterum extrinsecè roboret?

Ad hæc quaodo Planetam quemlibet à ☌ cum ♃ aut ♀ aut fixâ beneficâ primæ notæ, roborari voluor 5. gradibus, saltem Jovem ♀ & fixam ipsam interoo robore pares efficiunt, cùm tamen oulla stella fixa, ulli ex septem Planetis, Mundi hujus Rectoribus primariis, interna fortitudine sit æquiparanda.

Quod verò spectat ad extrinsecam fortitudioem, hæc ab Astrologis confusè admodùm imperfectéque tradita est: quamobrem utriusque ratione Astrologia hic à nobis restituenda videtur.

CAPUT II.

De Planetarum fortitudine intrinseca.

PLanetarum intrinseca fortitudo, sive quantitas vittutis influentialis ipsorum, non pracisè, sed tantùm conjecturaliter mensurari ac defioiri potest ab hominibus. Neque definieoda vel limitanda est penes apparentem Planetarum magnitudinem, sic enim Solis aut ☽ fortitudo, cæterorum omnium simul Planetarum fortitudioem ita superaret, ut hæc illius comparatione, aut nulla, aut minima esset, cùm tamen Saturnus in eadem domo atque signo cum ☉, hunc plerumque virtute & efficaciâ superet, utriusque effectibus id attestantibus: semperque Sol sive conjunctus, sive oppositus, sive quadratus ♄, plurimùm turbetur in suis effectibus, quod non accideret si intriosfeca utriusque fortitudo, utriusque

utriusque apparenti nobis moli proportionalis esset. Unde constat, Solem alia quidem astra lumine & calore superare nostri respectu, pro ratione apparentis magnitudinis, & differentiæ luminis fontalis à reflexo (quod dictum sit pro Planetis cæteris ac præsertim Lunâ, quæ Solem apparenti mole adæquat, fontali lumine carens, lucem Solis, instar Terræ nostræ reflectit) non tamen influentiâ. Idemque censendum de ☽ ipsâ, respectu Saturni ♃ ♂ ♀ ☿, qui ut Luna lucem Solis in hæc inferiora reflectunt.

Sed neque definienda est quantitas ipsa virtutis influentialis Planetarum, penes majus aut vivacius lumen ipsorum. Sic enim ut Sol sua luce aliorum omnium astrorum lumen occultat, sic suâ influentiâ eorum influentiam occultaret, vel cohiberet: Cùm tamen etiam combusti Planetæ, suam influentiam in hæc inferiora evidenter patefaciant, ut experientia probat, & ostensum est Sect. 3. Lib. 16. cap. 3.

Quamobrem rectè meo quidem judicio fecerimus, si propriam cujusque astri fortitudinem intrinsecam determinaverimus, penes cujusque semidiametrum orbis virtutis: quandoquidem ex cap. 13. Sect. 1. Lib. 16. astri influentia in ipso orbe vigere deprehenditur, non extra, nisi per aspectus. Et quia astrorum fortitudines tum intrinsecæ, tum extrinsecæ, gradibus seu partibus quibusdam determinandæ ac numerandæ sunt: idcirco hic dicemus Solem ex se habere 18 gradus fortitudinis intrinsecæ, Lunam 12, ♄ 7, ♃ 8, ♂ 6, g. 30', ♀ 13 gr. ☿ 8, fixam magnitudinis primæ 6, secundæ 5, tertiæ 4, quartæ 3, quintæ 2, & sextæ 1, juxta singulorum astrorum semidiametros orbis.

Objicies inde sequi Saturnum ♃ ♂ & ☽ inferiores esse influentiali robore Veneri & ☿, quod sanè videtur absurdum: quoniam cæteris paribus multò majores prodeunt effectus à ♄ ♃ & ♂, quàm à ♀ aut ☿, quamvis his extrinsecè roboratis, illis verò debilitatis contrarium accidere queat.

Respondeo. Equidem robur influentiale ☿, majus esse robore influentiali Saturni & ♂ extensivè, ob ampliorem virtutis Orbem, non antem intensivè. Quia ♄ ♃ & ♂ in suis Orbibus virtutis, fortiùs ac intensiùs agunt, quàm Venus & ☿ in suis, ideoque bi minores producum effectus. Atque idcirco cùm hic pronunciandum sit de fortitudine Planetæ, juxta intensionem roboris, non abs re mihi videtur influentiale robur Solis esse intensivè 18 partium, ☽ 15, ♄ & ♂ 12: ♀ & ☿ 8. De bis enim exactum ferre judicium nequit mortalis homo: & illa distinctione posita nullum sequitur absurdum. Potest enim Planeta unus altero esse fortior extensivè, non autem intensivè, hæc enim duo non sunt incompatibilia simul, ut dictum est de ♀, quæ ipso ♃ fortior est extensivè, non autem intensivè.

Porrò hæc fortitudo sequitur naturam & qualitatem astri, ita ut fortitudo astri per se malefici, sit ad malefaciendum, & benefici pro se, ad benefaciendum, nisi Planetæ status Cœlestis & determinatio per domum, Planetam ex se maleficum, per accidens beneficum effecerint, ut si ♄ fuerit in ♒ & △ ☿ ex ♊ in Horoscopo, pro ingenio: aut ex se beneficum, per accidens maleficum effecerint, ut si ♀ fuerit in ♏ & quinta domo, læsa □ ♄ ex ♒ in octava pro voluptatum infortuniis.

Caput III.

De Planetarum fortitudine extrinseca, in genere.

Dictum est cap. 1. fortitudinem extrinsecam Planetæ accidere, ab ejus statu in Cœlo, & situ ad Horizontem, qui duo fortitudinis extrinsecæ fontes præcipui, in rivulos diversos diducuntur. Siquidem multiplex est Planetæ status in Cœlo, ob diversos ejus respectus. Ac multiplex etiam ejus situs ad horizontem. Præter quos status est etiam alius quidam medius, dum Planeta fit apogæus, perigæus, diurnus interdiu, nocturnus noctu supra Terram, &c: de quibus singulis jam agendum est, priusquam singulorum qualitas atque robur examinanda sint, ut quantum Planeta quilibet à singulis ad benefaciendum, vel malefaciendum roboretur, faciliùs deinde cognoscatur.

Siquidem Planetæ benè affecti in Cœlo, & positi in fœlicibus figuræ domibus, diurni interdiu, & nocturni noctu supra Terram, benefaciunt, etiamsi naturâ malefici fuerint. Contrario autem modo se habentes, virtus eorum propria depravatur, indeque malefaciunt, etiamsi naturâ benefeci fuerint, juxta proportionem boni, vel mali status. Ac in bono statu vulgò dicuntur roborari, in malo autem debilitari. Cúmque Planetæ nullam patiantur debilitatem intrinsecam, sed tantùm extrinsecam, quæcunque de extrinseca eorum fortitudine infra dicentur, à simili de extrinseca debilitate intelligantur, juxta Tabulam in fine Libri hujus apponendam. Est autem hic notandum. quod dum dicimus Planetam roborari aut debilitari, vel fortunari aut infortunari, hoc non est intelligendum de Planeta in se, sed duntaxat in actione sua, quæ inde fit major aut minor, vel fœlicior, aut infœlicior. Ut si ♃ fuerit in ♋ solus, fortiter & fœliciter aget corpore & △ aspectu. At si ibidem fuerit conjunctus ☽, adhuc fortiùs & fœliciùs aget: si autem ibidem fuerit ♄ junctus, debiliùs & infœliciùs aget. Nempe ad ejus effectum concurrente ♄ naturâ malefico & depravato in signo ♋, sic de aliis.

Caput IV.

De extrinseca Planetarum fortitudine ab eorum statu Cœlesti, ratione signorum Zodiaci in quibus illi versantur: Ac primùm quomodo ipsi agant in sua domo, exaltatione & Triplicitate.

De hoc statu priùs agendum est, quia ordine & dignitate prior est ipsorum Planetarum statu Telluris respectu. Triplex autem est status Cœlestis Planetarum in genere, ob eorum triplicem respectum: nempe ad signa Zodiaci, ad se mutuò, ratione

ratione configurationum sive aspectuum, & ad luminaria, quatenus reliqui Planetæ sunt illis orientales & occidentales. Incipiamus à primo.

Quoniam itaque signum quodlibet initio creationis determinatum est ad naturam alicujus Planetæ, agitque juxta illam: Planetæ verò singuli ubicunque versentur semper agunt juxtà naturas proprias: ergo tam signi quam Planetæ natura perpetuò spectanda erit, ut qualis inde consurgat naturarum mixtio, & quantùm inde Planeta roboretur aut debilitetur innotescat.

Porrò Planeta vel est in sua domo, vel in sua exaltatione, vel in sua duntaxat triplicate, vel in signis contrariis ubi dicitur exul, dejectus, aut peregrinus, vel in signis simpliciter alienis. Atque in sua domo dicitur tantùm agere juxta suam propriam simplicemque naturam, idque duplicata influentiali virtute, quòd signum & Planeta simul agentes, sint ejusdem naturæ influentialis: nec non duplicata Elementali, quòd signi natura Elementalis, sit eadem cum Elementali intrinseca, vel extrinseca Planetæ, quæ etiam occulta vel manifesta dici potest, de quibus actum est Lib. 15. Sect. 1. cap. 2. & 3. Cùm autem cuilibet minorum quinque Planetarum duplex domus competat, una quippe ejusdem naturæ Elementalis cum ipsius Planetæ natura Elementali manifesta, quæ principalis domus appellatur, altera verò naturæ contrariæ pro ejusdem Planetæ Elementali natura occulta: Dubium non est quin Planeta potentiùs operetur secundum naturam propriam beneficam aut maleficam, dum versabitur in sua principali domo, quia inde virtus influentialis & manifesta Elementalis duplicantur. Operatur autem Planeta in sua domo, fortiter, continuóque, saltem in permanentibus à Genesi, qualia sunt indoles, ingenium, temperatura, &c: sed Planetâ extra suam domum versante, is dicitur agere juxta naturam & statum sui domini, hoc est, alterius Planetæ, qui signo ipsi dominatur, quod tamen sic intelligendum est.

Non enim Planeta ipse naturam suam, nec suum agendi modum intrinsecum mutat, sed semper agit ex se eodem modo, hoc est, secundum propriam suam simplicemque naturam. Nec vim novam recipit à signo, vel ejus domino, alioquin per transitum à signo in signum perpetuis alterationibus subjaceret, sicque à propria natura alienaretur. Nec etiam agit per signum, vel ejus dominum, quòd hæc illi non subordinentur in agendo.

De signo autem in quo Planeta ipse versatur, dubitari potest an ex se agat. Verum si signa ex se non agerent ut signa, hoc est, ut Cœli partes determinatæ ad naturas Planetarias: Ergo, ut signa nullius essent virtutis, sicque non essent, vel frustra essent determinata ad agendum, juxta naturas Planetarum qui illis dominari dicuntur, fictitiúmq; esset tale dominium, quæ omnia sunt experientiæ contraria; ergo ex se agunt, ut signa, vel Planetarum domus, vel si mavis ut Cœli partes Vicariæ septem Planetarum, sive Mundi Rectorum. Agunt autem juxta eam quam determinatione referunt sui domini naturam atque statum Cœlestem terrestremque; veluti si ♈ fuerit in Horoscopo, & ejus dominus ♂ in decima domo benè affectus, natus erit indole bellicosus, & militarium dignitatum ambitiosus: non quòd signum etiam, vel ejus vis activa mutationem aliquam patiatur, à suo domino, vel ejus statu diverso, sed quod signi natura influentialis primariò ac fontaliter formaliterque insit Planetæ domino, tantúmque secundario & determinativè signo ipsi: ab utroque autem recipiatur in sublunaribus subjectis, cum essentiali dependentiâ signi à Planeta domino, ratione determinationis.

Dicit aliquis, Eodem momento temporis, eundem esse statum Jovis, Cœli Terræque respectu; ergo ♐ & ♓ tunc acturus esse eodem modo, atque idem, cum tamen ♐ dicatur signum igneum & calorem influere, ♓ verò signum aqueum.

Sed respondetur in ♃ esse utramque naturam, scilicet igneam in manifesto seu formaliter, aqueam in occulto seu eminenter: quarum una nunquam est in eodem statu cum altera ratione signi in quo versatur Jupiter. Si enim hic fuerit in ♈, favebit ♐, & si in ♋, favebit ♓: ergo ♐ & ♓ nunquam idem efficient ob duplicem Jovis naturam.

Superest igitur asserendum quod Planeta extra suam domum, agit cum signo in quo versatur, & cum domino ejus, juxta ipsius domini statum. Ut posito ☉ in ♐, Sol agit juxta naturam suam propriam, Sagittarius juxta suam, & Jupiter Sagittarii dominus juxta suam suumque statum, in ea ad quæ Sol suo situ in figura natalitia determinatus est, quodque Jovialis virtus recipiatur in Nato, non solùm à ♐, primi mobilis parte, sed etiam à ♃ ipso juxta suum statum, aut denique quod ☉ agit cum ♐, hic cum ♃, & hic cum signo in quo versatur, & hoc cum suo domino, &c: sed causæ & connexiones proximiores, remotioribus sunt efficaciores.

Hinc verò obiter innotescit quis Planeta, aut qui Planetæ, sint in Cœlo, vel universo Mundo fortissimi quovis tempore. Si quidem ii sunt qui in propriis domibus suis collocati, sunt plurium aliorum Planetarum domini; sique duo fuerint in mutuis domibus, & reliquis dominentur, hi etiam erunt fortissimi. Cùm verò singuli sunt in propriis domiciliis, ipsi inde sunt æquè fortes; si denique omnes fuerint extra suas domos & exaltationes, erunt omnes in Cœlo vel Mundo debiles. Debiliores autem si fuerint in suo exilio, vel casu, ex quibus Astrologiæ arcana haud vulgaria deducuntur propriis locis exponenda.

Porrò Planeta extra suam domum, reperiri potest in sua exaltatione. Atque tunc dupliciter spectandus est: Primò quatenus alterius dominio subjicitur, ut superius dictum est. Secundò, quatenus est in sua exaltatione, tunc enim intensius & efficacius agit in hæc inferiora, quàm si esset in propria domo, ob situm quem obtinet in Zodiaco, virtuti suæ maximè proportionatum, unde hæc tunc maximè viget, soletque magnos edere atque repentinos effectus, sive bonos, sive malos, pro sua & domini naturæ atque statu, nec non situ in figurâ, hoc est domo figuræ quam occupat, quod est fortiter, & quasi violenter agere.

Ad hæc Planeta extra suam domum, vel exaltationem reperiri potest in sua Triplicitate; cui

Vete-

Veteres ac præsertim Arabes omnes, tantùm roboris tribuebant, ut maximam partem eventuum referrent ad Triplicitatum dominos, utcunque ab illis malè positos, veluti à nobis oftensum est Lib. 55. cap. 6. Cæterùm robur à sola Triplicitate, cæteris remissius extat, ac in eo consistit, quod saltem Planeta sit in signo ejusdem secum naturæ elementalis, scilicet manifestæ, vel occultæ, ac in △ suæ domus ejusdem naturæ elementalis, quæ inde etiam roboratur.

Denique ut signorum Triplicitates fundantur in elementalis naturæ identitate: sic dignitates Triplicitatum fundantur in dominio Planetarum, super signa Triplicitatum. Unde fit, ut quicunque Planeta est in sua domo, sit etiam in sua Triplicitate, non contra: Ac proinde in sua domo habeat quidquid illi roboris accidere potest, ratione Triplicitatis, imò excellentiùs quàm alibi, quod nempe sit in loco per quem jus habet in totam Triplicitatem.

Caput V.

Quomodo & quantum Planetæ à sua domo, exaltatione & Triplicitate, vel his contrariis roborentur, vel debilitentur extrinsecè.

QUoniam Planeta in sua domo exaltatione, aut Triplicitate constitutus, versatur in signo, vel ejusdem secum naturæ, vel suæ virtuti proportionato, ubi per consequens neque natura, neque virtus ejus, impedimentum, aut contrarietatem patiuntur, sed potiùs auxilium societatemque congruam nanciscuntur: Idcirco Planeta quivis in talibus locis bene affici indeque roborari fortunarique dicitur. Et quidem roborari ob causam jam jam expositam: fortunari verò non in se, sed respectu inferiorum, quia Planeta omnis natura sua beneficus, quò meliùs afficitur, eò fortiùs, efficaciùsque juxta naturam propriam operatur, prout superius explicatum est. Unde rebus Sublunaribus fortunatior beneficentiorque dici solet, quòd nempe bonarum figuræ domorum sibi subditarum significata efficaciùs causet promoveatque, malarum verò mala validiùs quoque tollat, sive remittat.

De maleficis autem ♄ & ♂ major videtur esse dubitandi ratio. Cur enim à simili vis eorum malefica non duplicabitur, dum in suis domibus collocabuntur, indeq; in malis figuræ domibus positi, longè pejus non afficient in bonis verò bonum validiùs non tollent, vel impedjunt? nam si beneficiorum vis benefica duplicatur, eadem ratione maleficorum malefica duplicari debet. Cum tamen constet experientia maleficos in suis domibus plerumque benefacere in bonis figuræ domibus, minusque nocere in malis. Dicendum ergo vim eorum quoque duplicari, sed ipsorum naturam ex se non esse omninò maleficam, sed tantùm principaliter. Unde fit, ut tota eorum vi duplicata, etiam quod ipsis inest beneficæ naturæ duplicetur. Porrò malum in his Sublunaribus causatum, non est tantùm à maligna ex se Planetarum natura, sed etiam à debilitatione, vel depravatione virtutis eorum effluentis, quæ accidunt ab eorum positu insignis naturæ suæ contrariis, quippè exilio, dejectione, vel alienis ubi peregrini vocantur. Cum ergo malefici in propriis versantur signis, domo, exaltatione, eorum virtus effluens neque depravatur, neq; debilitatur, sed contra perficitur atque roboratur: quamobrem id quod illis inest formaliter naturæ beneficæ, tunc faciliùs erumpit in actum: unde fit, ut malefici ♄ & ♂ insignia etiam plerumque bona causent in suis domibus, vel exaltationibus collocati, si in congruis figuræ domibus reperti fuerint, ut in decima pro dignitatibus, vel in prima pro animi fortitudine, aut iis dominentur. Ac præsertim si beneficorum & maximè Solis & ☽ faustis aspectibus illustrentur: sed vix unquam, sine periculis magnisque difficultatibus benefaciunt, quod eorum beneficentiam commendat adhuc excellentius propter victoriam, aut saltem sine mediis ac viis iniquis, vel turpibus, ut patet in plurium genituris qui vel immensas sibi cumulant divitias, vel malis artibus ad supremas evehuntur dignitates. Ad hæc quantumvis bene constituti, semper tamen sunt ex sua natura ad malefaciendum præcipuè proni: idque præstant, vel innata sua malignitate, vel quòd sint in pravis figuræ domibus, iisve præsint, vel quòd præcipuos bonorum significatores situ, dominio, vel Analogia, infaustis aspectibus inficiant, vel super ipsos eleveotur, ut suo loco fusiùs reponetur. Itaque Planeta omnis in sua domo, vel exaltatione potest insigniter benefacere, aut malefacere corpore, vel radiis, juxta naturam Planetæ & radiorum.

His autem ut supra explicatis, subjungendum superest: Quod Planeta omnis in domo propria, 5 gradibus extrinsecè roboretur à signo: in sua exaltatione, 4 gradibus: & in sua Triplicitate 3 gradibus, juxta Veterum sententiam, cui subscribere nobis videtur rationi congruum. Attamen negantes contra illos, quod Planetæ in sua domo existenti, debeantur seorsim 3 gradus fortitudinis ratione Triplicitatis, ob causam dictam in fine cap. 4. Atque sunt hæ Planetarum à signis fortitudines essentiales nuncupatæ, quòd prodeant à causis, formali Planetarum virtuti congruenter similibus, vel proportionatis, ut supra explicatum est.

Ubi verò Planeta in sua domo, exaltatione, aut Triplicitate non consistet, necesse est illum versari vel in suo exilio, vel in suo casu, vel in signo secum sympathia aut antipathia vacuo, ubi peregrinus dicitur. Ac in suo exilio, ex maligna influxuum signi & Planetæ combinatione mixtioneque, utriusque influxus ita depravatur ob antipathiam, ut inde nonnisi pravus effectus sit expectandus. Agit igitur Planeta in suo exilio juxta propriam suique domini naturam, sed depravatè, eòque magis si dominus ipse fuerit etiam in suo exilio, sive casu, vel inimicus Planetæ quem excipit. Potest tamen beneficus exul quid boni largiri corpore, dominio, & aspectu benefico, propter naturam suam beneficam, & quia prævalet signo, sed longè minùs difficiliúsque quàm si non esset in illo pravo statu: quod si fuerit exul in domo malefici, ab ejus pravo influxu per dominium, illius beneficus influxus parvertetur deteriùs in utriusque mixtione, præsertim ob benefici exilium.

At Planeta in suo casu, valdè debilitatur in agendo juxta naturam propriam, contraria de causa qua roboratur in exaltatione. A Planeta autem natura benefico, sed in suo casu existente, in

 signis

ſignis effectus de illius natura non erit exſpectandus in bonis figuræ domibus: imò vix ullus niſi aliunde juvetur, ut aſpectu benefico ſui domini, vel Planetæ qui in ſua vel illius domo, aut exaltatione moretur: in malis verò figuræ domibus certò nocebit. Quod ſi Planeta dejectus, fuerit naturâ maleficus & in domo malefici, ut ♄ in ♈, tunc fiet longè deterior & ad malefaciendum fortior, præſertim in malis figuræ domibus. Aget igitur quilibet Planeta dejectus, ſecundum propriam naturam debilitatam, ſignum quod occupat, & dominium cui ſubjicitur.

Denique Planeta in aliena domo duntaxat peregrinus, nec depravatur, ut in exilio, nec ita debilitatur, ut in ſuo caſu; ſed tantùm remiſſiùs: ſolo quippe defectu connaturalitatis, vel ſympathiæ in ſigno ipſo. Quocirca perperam à vulgaribus Aſtrologis tribuuntur in 5 gradus infortunii, aut debilitatis, non ſecus ac ſi in exilio ſuo verſaretur. Tantum igitur hic advertendum eſt, an ſit in domo amici, vel inimici Planetæ, de quibus actum eſt Lib. 15. cap. 14. Nam Planeta peregrinus in domo amici, vix ullum agendo juxta naturam propriam detrimentum patitur: imò plerumque juvatur, ut ♄ in domo ♃ pro divitiis: at in domo inimici, enervatur aut depravatur, ut ☿ in ♏, aut ♂ in ♊, pro ingenio litigioſo, fraudulento, mendace, &c. Dum autem dicimus Planetam enervari, depravari, pravo aſpectu infortunari & ſimilia, id non intelligatur de ipſo Planeta in ſe, ſed in ſuis affectibus Sublunaribus ob pravum concurſum: idemque à contrario intelligendum cùm dicitur, Planetam roborari atque fortunari.

His verò expoſitis nunc dicendum; quod beneficus Planeta in ſuo exilio, debilitatur 5 gradibus, ejuſque influxus depravatur: in ſuo caſu debilitatur 4 gradibus, peregrinus autem 3 gradibus, præſertim in domo inimici & naturâ malefici. Ac in ſumma quilibet etiam Planeta beneficus, ratione Cœli pravè affectus, naturam inducit maleficam, ſed præſertim exul aut cadens, neque benefaciet radiis etiam beneficis niſi depravatè valdeque tenuiter. At maleficus in ſuo exilio, fit 5 gradibus deterior ad nocendum, nulloque modo benefacit, nec corpore, nec aſpectu, nec dominio: ut ♄ in ♌ & ♋ mortem violentam & probroſam plurimis cauſat: in ſuo caſu ♄ fit 4 gradibus deterior ob ♄ & ♈ nimiam ſiccitatem & malefici ♂ dominium. Mars verò in ♋ nō fit deterior, ſed tantùm debilior 4 gradibus ad agendum, ut Mihi qui habeo ♈ in Horoſcopo & ♂ in ♋; unde facile iraſcor, facileque compeſcor, ſumque ad ultionem timidus, niſi honoris ratio animum accendat. Sic ☉ in ♎ tantùm debilitatur, ☽ autem in ♏ fit deterior, ob exceſſum humiditatis & malignitatem domini inimici. Eademque eſt habenda ratio in cæteris. Denique maleficus peregrinus aliquando fit 3 gradibus deterior, & aliquando tantùm debilior pro ſigni & domini naturâ, ut jam expoſitum eſt.

Atque ſic de fortitudinibus & debilitatibus Planetarum extrinſecis ratione ſignorum juxta experientiam ipſam philoſophandum eſt, nec promiſcuè putandum cum vulgaribus Aſtrologis quemlibet Planetam in ſua exaltatione (exempli gratia) fortunari 4 gradibus, in ſuo autem caſu totidem gradibus debilitari: ac idem eſſe in Planetis omnibus roborari & fortunari quoad effectus, tum debilitari & infortunari quamcunque Planeta figuræ domum occupet.

Denique non videtur hic omittendum, quod notatur à Cardano, ſcilicet Planetas in propria domo, efficaciùs ſignificare ſupra vitam, corpus, mores, ingenium: in exaltatione fortiùs ſuper honores, dignitates, actiones, & fortunæ mutationes: in Triplicitate verò fortiùs ſuper amicitias & converſationes. Quibus ergo jure hoc addo, dummodo ad talia Planetæ ipſi in figura determinentur. Abſurdum quippe eſt opinari, quod Planeta in octavâ, primæ non dominans, etſi fuerit in proprio domicilio, ſignificet vitæ, vel ingenio, cum è contrà mortem ſignificet.

Rectius itaque alibi ait, Planetam in ſuo throno, vel ſua domo exiſtentem, ac dominum Horoſcopi, vel genituræ, nato conferre magnam authoritatem, vitamque beatam & tranquillam, tam apud ſuos quàm exteros, ac efficere, ut bona illi contingant cum facilitate. In ſua autem exaltatione, majores ſpecie honores & poteſtates derepentè tribuere; ſed per medias difficultates & mutationi frequentiùs obnoxias. Ac in ſumma ſtatum præſagire egregium & illuſtrem, ſed plerumque turbulentum, præſertim (addo) ſi ♄, aut ♂ infauſtis pulſetur radiis. Denique Planetam in ſua Triplicitate duntaxat efficere, ut natus conſiliis ſuis, precibus, monitis & negotiationibus apud alios fortunetur, hiſque ſit acceptus.

CAPUT VI.

De Planetarum fortitudine extrinſeca à ſignis ratione ſexus.

VOlunt Aſtrologi quemvis Planetam ſeu formaliter, vel intrinſecè maſculinum roborari in ſigno maſculino, & fœmininum in fœminino: in ſignis autem contrarii ſexus debilitari, vel infortunari; idque indiſcriminatim, in quo tamen ſibi ipſis contrariari videntur.

Nam primò: Singulis Planetis in propria domo verſantibus, tribuunt 5 gradus fortitudinis, & in exilio ſuo, 5 gradus debilitatis. At ☽ domus & exilium ſunt ſigna fœminina determinativè, qualis eſt ipſa Luna formaliter, ſive naturâ propriâ. Huic ergo in ſua domo plures 5 gradibus fortitudinis, & in ſuo exilio, pauciores 5 gradibus debilitatis tribuendi eſſent, cùm tamen totidem gradibus in ♑ debilitari, quot in ♋ roborari ab illis cenſeatur. Idemque de ☉ Planeta maſculo cenſendum eſt in ♌ & ♒ ſignis quoque maſculis, tum de ♂ in ♈ atque ♎, &c.

Præterea ſingulis Planetis ♄ ♃ ♂ ♀ ☿, duplex domus aſſignata eſt cap. 3. Lib. 15, altera maſculina, & altera fœminina. Sed in utriſque Planeta quilibet dicitur 5 gradibus roborari: imò fortior cenſenſus eſt in ſua domo principali, cum qua ſcilicet convenit qualitatibus elementalibus, cùm tamen ♄ ſit formaliter maſculinus, ejuſque principalis domus ♑ ſit fœmininum ſignum.

Denique Ptolemæus cap. 19. Lib. 3. agens de morbis animæ, damnat in genituris virorum ♀ in ſignis fœmininis, & in genituris mulierum ♂ in ſignis maſculinis: quòd has & illos proniores efficiant ad libidines etiam contra naturam, ſi ad mores determinentur, vel domum 5 corpore dominio, vel ☍ occupaverint. Non ergo identitas ſexus in Planeta & ſigno quod occupat, Planetam ipſum ſaltem perpetuò roborat, vel fortunat.

Ut

Ut verò hæ tollantur difficultates. Dico rursus aliud esse Planetam roborari, & aliud fortunari quoad effectus Sublunares: Hæcque duo cautè semper esse distinguenda. Nam si ☉ fuerit in ♈, roborabitur ad calefaciendum; sique in hoc signo masculo junctus fuerit ♂, vehementiùs adhuc calefaciet, non tamen salubrius, ob excessum. Similiter si ☉ masculus fuerit in ♒ signo masculo, & ♄ quoque masculus in ♌ quoque masculo; ab illa prava ☍ malignus prodibit influxus. Cujus adhuc intendetur malignitas, si Mars fuerit utrique quadratus ex ♉: fortis igitur admodum erit talis constitutio, non tamen fortunata, sed valde infausta. Quippè malis constitutionibus suum est etiam robur, & aliæ aliis fortiores existunt. Atque sic supradictus ♂ & ♀ status in mulierum & virorum genituris, fortem equidem, sed pravum influit libidinis appetitum.

Dico secundò. Quemlibet Planetam universim, validiùs & fœliciùs influere ex signo, cum quo habet ex se formalem convenientiam sexus: validissimè autem si in illo præcipuam aliquam sortitur dignitatem, domum scilicet vel exaltationem. Sic ♄ ex ♒ efficaciùs fœliciúsque suam effundit influentiam quàm ex ♑ etsi ex ♑ efficaciùs suas effundat qualitates Elementales ob convenientiam: ex ♎ verò signo masculo, ubi exaltatur, influet efficacissimè. Sic ♀ in se formaliter fœminina, ex ♉ influit efficaciùs fœliciusque, etsi ex ♎ signo masculo humectet copiosiùs. Sexus enim Planetarum intimior est influentiis, quam formales, vel actuales eorum qualitates Elementales: nec hæ sunt causa formalis ipsius sexus, etsi hic per illas cognoscatur. Ac Planeta in sua domo ejusdem sexus, propriè dicitur esse in suo gaudio (ut vocant) hoc est signo in quo præcipuè videtur gaudere, ut ♀ in ♉, ♂ in ♈, ♃ in ♐, ob causam superiùs dictam: hæc autem passim probantur experientiis.

Atque inde constat ♄ ♃ ♂ ♀ ☿, equidem semper efficaciùs agere Elementaliter in sua domo principali, non autem influentialiter, si Planeta & signum sexu differant. At si Planeta in signo quod occupat, exilii aut depressionis infortunium patiatur; fœliciùs saltem influet, si sexu convenerit, infœliciùs verò si contrariaretur. Atque sic ♄ in ♌ fœlicior est quàm in ♋, ♃ in ♊, quàm in ♍, ♂ in ♎ quàm in ♉, ♀ in ♏ quàm in ♈. Si denique Planeta fuerit duntaxat peregrinus, semper ex conformitate sexus fœliciorem saltem influxum augurabis, quamvis Elementarium qualitatum ratione, aliter interdum sese res habeat: dum nempe signum & Planeta simul, in aliqua qualitate nimis excedunt. Ut ♀ & ♋ pro humiditate, ♂ & ♍ pro siccitate, &c.

Dico tertiò. Ex convenientia, vel disconvenientia sexus inter Planetam & signum quod occupat, non esse pronunciandum de fœlicitate, vel infœlicitate influxus, nisi habita ratione sexus hominis cujus est Genesis, tum domini signi; an scilicet sit amicus, vel inimicus prædicto Planetæ, vel ex se beneficus, aut maleficus. Pravum enim est in Genesi mulieris, omnes Planetas masculinos, esse in signis masculinis; ea enim erit quàm par sit virilior. Ac similiter pravum, ♀ esse in domibus ♄ atque ♂: inde enim prodeunt influxus ad libidinem pravi atque turpes, nisi aliunde corrigantur, scilicet libero arbitrio rationali.

CAPUT VII.

De extrinseca Planetarum fortitudine, ab eorum receptione in signis Zodiaci.

Omnis Planeta extra propriam domum, dicitur ab alio recipi, quippe domo, exaltatione, vel Trigono. Ut si ♃ fuerit in ♎, dicetur recipi domo à ♀, exaltatione à ♄, & Trigono à ♀ ♄ & ☿. Est autem receptio præsentiæ & absentiæ. Præsentiæ est, quando Planeta recipiens est in eodem signo cum recepto: ut si ♀ fuerit in ♎ cum ♃. Absentiæ est, quando recipiens & receptus sunt in signis diversis. In utraque autem plurimùm interest attendere, an Planeta ab amico, vel inimico recipiatur; tum an recipiatur in signis sibi congruis exaltatione vel Trigono, an in contrariis. Si enim ☽ in ♋ receperit ♃ sibi amicum & in ♋ exaltatum, excellens & efficacissima erit receptio præsentiæ: si autem ♂ in ♏ receperit ♀, admodum prava erit receptio, quæ Veneris influxum valde pervertet.

Præterea receptio absentiæ mutua est, aut non mutua. Mutua est, si ♃ in suarum dignitatum aliqua receperit ♀, & hæc illum reciprocè, quod dupliciter potest accidere. Primò, si se mutuò recipiant similibus dignitatibus, ut uterque domo, vel uterque exaltatione. Veluti si ♃ sit in ♎, & ♀ in ♐. Et hæc receptio omnium validissima est per se, ad benefaciendum aut malefaciendum. Et quidem benefaciendum, si neuter Planetarum in signo quod occupat infortunetur exilio, vel depressione, sed è contra saltem eorum alter domo, vel exaltatione fortunetur, ut si ♂ fuerit in ♌, ☉ autem in ♈ ubi exaltatur, ideoque in tali receptione ♂ præpollet: vel si ☽ fuerit in ♓, & ♃ in ♋, ubi exaltatur etiam. Ad malefaciendum verò, si uterque Planetarum in signo quod occupat infortunetur exilio, vel depressione; ut si ☉ fuerit in ♒, & ♄ in ♌, aut ☉ in ♎, & ♄ in ♈: aut ♂ in ♋, & ♃ in ♑. Ex quibus mutuis receptionibus extremi roboris; aliæ medii roboris facilè innotescunt. In quibus nempe aut neuter Planeta in signo quod occupat fortunatur, vel infortunatur, aut tantùm alter.

Secundò autem accidit mutua receptio, si Planetæ se invicem dissimilibus dignitatibus recipiant: ut si ♃ receperit ♀ domo, hæc verò illum exaltatione, vel Trigono. Atque hæc receptio priore multò imbecillior est. Eritque etiam benefica, aut malefica, prout uterque Planeta receptus, vel alter ipsorum faustè, vel infaustè positus fuerit, ratione domus exaltationis, vel hisce contrariorum.

Denique omnis receptio absentiæ, est cum benefico, vel malefico aspectu Planetarum receptorum aut nullo. Et cum benefico, inde benefica est, cum malefico, malefica; cum nullo, neutra. Quamobrem posito ☉ in ♈, & ♂ in ♌, aut ☽ in ♓, & ♃ in ♋, cum △ aspectu, excellens & benefica erit receptio. At posito ☉ in ♒, & ♄ in ♌, aut ♂ in ♋, & ♃ in ♑ cum ☍ aspectu, infœlix & pessima erit receptio.

Dici posset quod ♄ in ♌ oppositus ☉ in ♒, commiscens suam cum Sole ☍ respectu nostri, idque prout est in ♌, Solis status minùs inde infortunatur, quàm si ♄ esset in ♋, & ☉ in ♑. Ideoque ☍ illa cum mutua receptione domus,

minuit pravitatem ☍; eademque est ratio de ☍ ☉ in ♎, & ♄ in ♈: tum de □ ♂ in ♋, & ☽ in ♈: sed responderi potest quod ♄ non agit io Solem, sed in nos: influxus autem ♄ ex ♌ pessimus est nostri respectu, sicut influaus ☉ ex ♒, cùm autem bis accedat ☍ ☉ & ♄, quæ etiam ptava est nostri respectu, potiùs inde augetur quàm minuitur influentiæ malignitas. Posito autem ☿ in ♓, & ♃ in ♊ cum □ aspectu, mediæ virtutis & infœlicitatis erit illa receptio: sed posito ♂ in ♉, & ☽ in ♑ cum △ aspectu, teceptio etit mediæ virtutis ac fœlicitatis. Ex quibus exemplis de cætetis ferre judicium jam facile est, atque distinguete, quis Planetarum receptorum sit fottior ad benefaciendum, aut malefaciendum. In bis verò consistit pars baud mediocris scientiæ judiciorum.

Dicet aliquis bæc conttariari doctrinæ Veterum, qui nempe volunt omnem mutuam receptionem saltem ex domo, vel exaltatione beneficam esse: idque variis probari genitutis contendet: ut Illustrissimi viri Francisci de Bonne Conestabilis Galliæ, qui habuit Martem io ♉ dominam ☉, & ♀ in ♈ dominam ♂. Ille verò fuit in bellis semper fœlicissimus & supremum in militia bonorem gradatim adeptus est: quod nemo ex vulgaribus Astrologis non referret ad mutuam receptionem ♀ & ♂ ex domo, etsi uterque Planeta fuerit exul, & sine domini aspectu.

Nihilominus tamen vera est doctrina à nobis posita, vulgaris autem falsa: nec obstat exemplum propositum. Illius enim viri fœlicitas in bellis, & promotio ad summam dignitatem alias habuere causas, quàm illam receptionem mutuam ♀ atque ♂.

Primò enim ☿ dominus Horoscopi fuit in ♉ obsessus à ♀ & ♂, quod fœlicem ad arma propensionem significavit, præsertim quòd ♂ præesset exaltatione septimæ, tum singularem in armis prudentiam, tum etiam honores militares ob ♂ dominum ☉. Secundò, Sol fuit exaltatus in undecima, & ♀ conjunctus, qui Reges amicos & benefactores designavit. Tertiò ☽ domina primæ fuit in decima sub dominio ♃ domini etiam cuspidis septimæ quæ est bellorum, mutuò feréque partiliter applicans △ ♄ domini septimæ in domo ♂: quæ significarunt natum Bellorum causâ ad maximos honores militares evebendum, fœlicemque bellicotum susceptorum exitum ob ♃ ipsum dominum septimæ & decimæ in domo & partili ☍ ♀, quæ exaltatione præest medio Cœli, & conjungitur ☉ exaltato in uodecima. Atq; hæ sunt geouinæ, validæ, multæque causæ iosignis fortunæ quam natus ipse adeptus est. Illa autem mutua receptio ♀ atq; ♂ dominorum quintæ & undecimæ in undecima, cum ☿ Horoscopi domino, ac eorum oppositiones ad ♄ & ♃ dominos septimæ, quæ etiam est conjugii, propensionem ad Venereas voluptates, ac nuptias impares potissimùm significavêre ob utrumque Planetam in suo exilio, & ♃ atque ♄ etiam in domibus ♀ atq; ♂ in domo quinta, fueruntque talia manifesta atque famosa ob ☉ cum ♀ in ☍ ♃. Itaque tales mutuæ receptiones infaustæ, distingueodæ sunt à fortuniorum causis, quibus interdum commixtæ reperiuntur, ne illis fortunium quod ab ipsis non est tribuatur.

Atque ex quam plurimis genituris doctrinæ à nobis positæ veritas probabitur. Novi enim tres Nobiles mulieres in quarum primæ genitura, ☉ & ☽ erant domini primæ: ac ☽ fuit in ♉ cum ♂ in undecima, ☉ autem in ♏, cum ♀ in quinta, via dici potest quanto luauriæ appetitu flagraret, ab illa mutua receptione ♀ & ♂ in signis ubi uterque Planeta exul est, ac in illis figuræ domibus, & cum luminaribus domini primæ dominantibus. In genitura secundæ, ♃ fuit in septima & ♊, ☿ autem in tertia & ♓. Bis nupsit infaustè & cum affinibus lites habuit. In genitura tertiæ, ♀ fuit domina Horoscopi in ♈ & duodecima, ♂ autem dominus duodecimæ in ♉ & prima. Quæ constitutio plurimos illi morbos concitavit. Quis verò jam dixerit receptiones illas fuisse beneficas?

Rursus in Genesi Nobilissimi viri Joan. De Giam D. De Rispe ♀ domina medii Cœli fuit in ♈ cum ☉ domino Horoscopi: & ♂ in ♉ in ⚹ ☽ & ♃, nec non △ partili ♄ domini septimæ, quæ est bellorum, ut proinde in martialibus susceptus & actionibus fœlix esse debuisset juxta vulgarem Astrologiam: cum tamen in bello fuerit iofœlix, tandemque duello miserè perierit, vulneraro capite globulo ignito, unde illicò eapitavit: fuie enim ♂ cum capite Algol partiliter quadratus Horoscopo, & ♄ dominus septimæ oppositus ☽, & quadratus ☉ domino Horoscopi, nec profuerunt supradicta, nec etiam ♃ in ♓ in octava. Ad hæc in Genesi D. De Hayes ♃ fuit in septimo gradu ♊ in octava cum ♂ domino Horoscopi, ☿ autem in ♓ & quarta: ac Luna in septima cum capite Medusæ & Plejadibus, quadrata ☉ domino decimæ exuli in quarta, fuit hic Regis mandato capite truncatus: nec profuit mutua receptio ☿ & ♃ in octava, quod uterque exul esset cum mutuo inter se □.

Pluribus exemplis hic non est opus. Alibi passim occutrent advertenti: Doctrinæ autem à nobis positæ ratio est. Quoniam ♀ in ♈ pravus est influxus, & ♂ in ♉ quoque depravatus: vel ♀ in ♏, & ♂ in ♉, etiam cum aspectu opposito. Composita igitur inde totalis influentia, nato illam excipienti fausta esse nequit. Dicetur fortassis, idem esse ac si ♂ esset io ♈ vel ♏, & ♀ in ♉: sed boc falsum est; nam ex principiis Astrologiæ, quæ suppeditat experientia, aliud efficit ♀ in ♉, & aliud in ♈ vel ♏, atque ♂ similitet: nec non aliud directio medii Cœli ad ♀ in ♉, & aliud ad ♀ in ♏; bæc enim directio vix quidpiam boni efficiet, illa verò multùm, ut constat experientiis. Igitur in mutuis Planetarum receptiombus, supradicta sedulò notentur.

Caput VIII.

De extrinseca Planetarum fortitudine ab eorum positu ad Solem atque Lunam.

PTolemæus passim in astrorum judiciis, maximam imò præcipuam rationem habet Solis atque Lunæ: tum positus reliquorum Planetarum ad ipsa luminaria: censetque ☉ & ☽ esse causas universales omnium effectuum Sublunarium. Ideoque

Ideoqùe initio cap. 7. Lib. 2. ait. *Nam Sol & ☽ gubernatores sunt aliarum stellarum, & præcipuæ causæ eventuum, & regunt stellarum dominia, & dominantium vires confirmant aut languefaciunt.* Idque oon abs re dictum videtur: quippe ex Planetis Sol tantùm atque ☽, circà Terram ordioantur; cæteri verò circa Solem, qoem uoicum in suis motibus nbservant, sicut & Luna ipsa, quique sun accessu ad Zenith annuo, cujusvis seminis mineralis, vegetabilis & animalis calorem innatum ad geoerationem excitat, stimulatqne, ut Verno tempore patet in plantis & animalibus. Unde à plerisque Sol fons caloris, & Luna fons humnris, vocantur pater & mater cuoctorum in his inferioribus genitorum.

Verùm qua tatione Sol & ☽ sint gubernatores aliorum Planetarum, borumque dominia regant, nec exposuit Ptolemæus, nec ipse Cardaous io Cnmmento: oec aliter exponi posse video, oisi quatenus Sol oodus systematis alinrum quinque Planetarum, hns suo motu circa Terram defert sub signa Zodiaci. Dum autem deferuntur, quilibet vel Solem præcedit, & dicitur nrientalis, vel eundem sequitur & dicitur occideotalis: fitque interim directus, retrogradus & statinnarius. Inde verò virtus eorum activa respectu oostri, remittitur, iotenditur, vel aliqua ratione modificatur. Atqoe hoc etiam de Luoa dici potest cui ♄ ♃ ♂ ♀ & ☿ fiuot quoque nrieotales, vel occidentales.

Qunniam ergo Sol & ☽ sunt Telluris saltem respectu Planetarum potentissimi, circa Terram ipsam quam unicè respiciuot ordinati, ac liberi, sive soluti. Reliqui verò ♄ ♃ ♂ ♀ & ☿ alligantur Soli, velutque famuli & satellites ejus circa ipsum primario gyrant. Certè natura inde sedulò atteodeoqum indigitat, quis præsertim sit Solis & ☽ status Cœlestis in qunvis Themate, & quomodo reliqui Planetæ erga Solem suum Choragum, vel potiùs Regem sese hsbeant, situ, dominin & connexione per corpus, vel aspectum. Tum etiam erga Lunam Solis conjugem atqne vicariam in bis Sublunaribus: iode enim certum est efficaciores, aut languidiores, tum fœliciores aut infœliciores evadere ipsnrum quioque Planetarum influxus. Hic autem nostri duntaxat iostituti fuerit, exponere quid enrum situs ad Solem operetur, & quantùm inde roboris, vel debilitatis accipiant conjicere. Cardanus enim Comm. in text. 14. cap. 3. Lib. 2. Quatrip. arbitratur stellas orientales habere adeò diversos mores à se ipsis occidentalibus, ac si essent non unus Planeta, sed duo peoitus diversi: quod tameo falsum est, quia in utroque statu Planeta agit juxta oaturam propriam, etsi diversimnde. Natura enim est unica & immutabilis, sed modi, sive status sunt diversi. Videamus autem quid Planetis ipsis à suo ad Solem positu roboris accedat.

Porrò id quæri potest, vel ratione naturæ Elementalis Planetarum ipsorum, vel ratione influentiarum. Ac de oatura Elemeotali diximus Lib. 3. sect. 1. c. 3. De influentiali autem nobis Ptolemæus est audieodus: qui Lib. 3. cap. 16. agens de forma corporis, à singulis Planetis Soli orieotalibus, oobilinrem sive perfectiorem corporis formam conferri asserit, quàm ab occidentalibus: quod aliis etiam bonis rebus homini accideotibus universim accommodari potest, atque asseri, Planetas orientales Soli, cuncta facere illustriora magisqoe conspicua, quàm occidentales; præsertim verò cùm è Solaribus radiis emergunt.

Deinde verò Ptolemæus id ipsum distinguens specialiùs, ait, Plaoetas universaliter cùm manè Solem anteceduot & coospiciuotur, hoc est, in suo ortu matutino, grandia. In prima statione, robusta & valida, cùm retrogradi fuerint, noo apta proportione cooformata. In secuoda statione, imbecilliora, & cum occiduot, sive Solis radios subeunt, dignitate carentia & vitiorum fœcunda, hoc est, deformia & læsa pariunt corpora. Capite autem 18 tractans de qualiratibus animæ, inquit. Planetarum positus orientales ad Solem, hoc est, matutinos nrtus, præsertim io horoscopo, significare liberales, simplices, sibi placentes, fortes, ingeniosos, veloces, & apertos. Matutinas verò, hoc est primas statinnes, & in medio Cœli, facere magoanimns, firmos, rnbustns, perseverantes, perfectores eorum quæ suscipiuot, coosultns, prudeotes, circumspectos, qoique difficile decipiantur. At vespertinos Planetarum ortus, præsertim in domo 7 significare instabiles, imbecilles, impatientes laborum, subitos affectus concipientes, litigiosos & conjugiorum appetentes. Denique vespertinas, sive secundas stationes maximè in imo Cœli, & ☿ ac ♀ occasus interdiu vespertinos, nnctu verò matutinns, significare ingeniosos, laborum patientes, arcana scrutantes, Magos, Præstigiatores, somniorum interpretes & similes.

At Capite 19. disserens de morbis animæ, circa finem ostendit quinam Planetarum positus ad ☉, siot quibusdam animæ vitiis cnngruentinres, dum ait. Martis & ♀ positus ad ☉ nrientales & matutinos, conducere ad audaciam & impudentiam io Veoereis libidinibus exercendis, quod intellige si ♀, vel ♂ fuerit in prima, vel quinta, vel nodecima, vel alteri domorum ipsarum præfuerit, quippe talis positus nnn occultàndis, sed propalandis rebus, vel effectibus Planetarum convenit: cui cnntrariatur occasus enrum vespertinus.

Astrologi autem Planetis Soli orientalibus 2 gradus fortitudinis tribuunt, & occidentalibus 2 gradus debilitatis: pro Luna cnntrarium statueotes, quod semper iotellige ad benefaciendum, aut malefacieodum, pro Planetæ natura ejusque reliquo statu. Ex quibus patet quomodo, quantum, & in quo, Planetæ à suo ad Solem vel ☽ situ extrinsecè roboreotur: quodque maleficorum, nec beoeficorum orientalitas, fortunata semper existat.

Cæterùm quivis Planeta minor Solem præcedens, nec distans sex sigois dicitur Soli orientalis. Sequens verò ad eandem distantiam, occidentalis. De Luna pro ejus ad Solem positu orieotali, vel occidentali, dic contrarium.

CAPUT IX.

De Planetarum fortitudine extrinseca, ab eorum motu.

PLanetæ omnes dum moventur in suis Orbitis, fiunt motu veloces, tardi atque medii. Ac præterea ♄ ♃ ♂ ♀ ☿ directi, atque retrogradi.

Velo-

Veloces conferunt ad morum, actionum, vel effectuum quorumcunque significatorum celeritatem: tardi ad tarditatem: medii ad statum medium. Insuper autem directi, continuationem effectuum & profectionem: retrogradi interruptionem, vel imperfectionem: stationarii verò tarditatem, sed firmitatem atque durationem præsagiunt: atque rationes horum ex sola petuntur Analogia. Inde autem deprehenditur etiam major aut minor fortitudo atque fœlicitas Planetarum, vel his contraria. Nam beneficus naturâ vel significatione, si fuerit velox & directus, eò fortior erit fœliciorque. Tardus autem & retrogradus, erit eò debilior minúsque fœlix. At naturâ vel significatione maleficus, se habet modo contrario. In stationariis præterea attendendum est, an retrogressus succedat, ut in prima statione, an autem directio, ut in secunda.

Unde constat, naturam & qualitatem tum Planetæ, tum effectus significati esse advertendam, nec indiscriminatim esse pronunciandum.

Caput X.

De Planetarum extrinseca fortitudine, ab elevatione, vel eminentia unius super alterum.

De duobus Planetis invicem comparatis, uter eorum sit fortior, definire soliti sunt veteres Astrologi, ab unius super alterum emineotiâ, vel elevatione, quæ multifariam spectanda est.

Primò. Respectu centri Telluris, sive Mundi. Cùm enim Planetæ in suis orbitis delati, nunc fiant apogæi, hoc est à Terræ ceorro distantiores, nunc verò perigæi, vel Terræ centro viciniores; volunt Planetam eum qui in suo versatur apogæo, vel ad ipsum ascendit supra mediam ejus à Terra distantiam; extolli super eum qui versatur in perigæo, vel ad ipsum descendit: atque hunc inde viribus adeo superare, ut Ptolemæus Aph. 63. Centiloq. jusserit, in Planetarum conjunctionibus prouunciandum esse de conjunctionis effectu, juxta naturam Planetæ sublimioris. Cur autem in sua Orbita sublimior, alteri situ etiam superiori præferatur, ratio duplex afferri potest. Prima, per Analogiam: ut enim qui ad Regis favorem extolluntur, potentiores fiunt antiquis aulæ Magnatibus, sæpeque stirpis Regiæ Principibus: sic Planetæ dum eveuntur versus primùm mobile, hoc est primam causam Physicam, cui in agendo subordinantur, viribus crescunt. Secunda, quòd virtus influentialis Planetarum, quæ Cœlestis est, ac inhærens eorum materiæ Cœlesti quâ constant, tunc fiat Cœlo ipsi vicinior. Indeque saltem vis eorum influentialis roboretur ac inteodatur, etiam supra vim Planetæ situ superioris; ob proportionatam singulorum naturis situs distantiam à primo mobili. E contrà verò remittitur dum fiunt perigæi.

Secundò. Respectu verticis, sive Zenith. Atque sic Planeta in meridiano positus, supra horizontem, vel ad ipsum ascendens ab Horoscopo, extolli dicitur super alterum, qui vel fuerit in imo Cœli, vel ad ipsum descenderit, præsertim ab occasu. Quod si fuerit eadem utriusque à meridiano superterraneo distantia; qui supra horizontem altior est, præfertur, saltem pro viribus Elementalibus, ad præsentem aeris vel nascentium temperiem definiendam: quòd scilicet vires Elementales, per erectiores super horizontem radios intendantur: Ambobus autem æquè elevatis, ascendens descendenti præpollebit. Ad influentias verò quod attinet, id exiguam parit difficultatem: Tum quia Planetæ sub terra fortiter agunt suis influentiis, ut alibi dictum est: Tum quia ♄ & ♃ ex suis domibus ad horizontem maximè inclinatis nostri respectu, potentiùs influunt juxta naturam propriam, quam ex oppositis maximè elevatis. Imòquivis Planeta in horizonte ortivo efficaciùs influit in nati corpus & animam, quàm in medio Cœli: non enim vis influentiæ mensuratur per radiorum perpendicularitatem, ut alibi dictum est.

Tertiò. Respectu declinationis. Atque sic qui ex duobus Planetis borealior est, elevari dicitur supra minùs borealem, in boreali Mundi parte; & cùm ambo fuerint æquè boreales, qui tendit ad boream superat tendentem ad austrum: etsi uterque ad boream tendat, velocior tardiori præfertur, saltem pro qualitatibus Elementalibus, & in sphæra boreali.

Quartò. Respectu latitudinis. Nam generatim Planeta omnis quò fuerit Eclipticæ propinquior, eò virtute se ipso, vel alteri remotiori præstat quoad influentiam, quippe Ecliptica quæ est via Solis Planetarum Principis, est etiam totius primi mobilis circulus efficacissimus.

Quintò. Respectu signorum Zodiaci. Nam Planeta in sua domo, vel exaltatione constitutus, extollitur potentiâ super alterum in suo exilio, vel casu positum, aut etiam peregrinum. Sic ♄ in ♒ elevatur supra ♃ in ♍, vel in ♉: Quod si ♃ fuerit in ♈: tunc ♄ multò magis viribus illi præpollebit: quia nempe Jovi insuper dominabitur, caditque ♃ in ♈. Omnis enim Planeta in sua domo, vel exaltatione elevatur super alterum cui dominatur. Imò omnis Planeta fortior altero, ac in hujus loco dominium sibi vindicans, super ipsum viribus extolli dicitur. Estque modus hic cæterorum potentissimus.

Sextò. Ratione aspectuum. Nam Planeta unus extollitur super alterum, dum hunc radio □ vel suo antiscio inficit, atque huic dexter est, vel dum ipsi imperat.

Septimò. Tandem ratione domorum figuræ Cœlestis. Atque sic Planeta qui fuerit in angulo, fortior erit altero, in succedente domo, vel cadente posito. Et qui fuerit in nobiliore angulo, præstat etiam ei qui fuerit in ignobiliore. Ac rursus ex duobus Planetis in eodem spatio collocatis, cuspidi vicinior cæteris paribus efficaciùs aget in ipsius domus essentialia significata. Sed de his fusiùs infra.

Porrò quò plures ex supradictis modis uni Planetæ acciduot, eò magis super alterum dicitur extolli viribus. Nec tantùm virtutis tale augmentum attendendum est in aliquo Planeta, relativè ad alterum spectato: sed etiam absolutè, ut oempe quantum sit ejus robur à similibus causis extrinsecis pateat.

Caput

CAPUT XI.

De Planetarum fortitudine extrinseca, à conditione diurna vel nocturna.

VT Planetæ sunt dupliciter masculini aut fœminini; quippè formaliter, vel intrinsecè, tum accidantaliter, vel extrinsecè: ita suot etiam dupliciter diurni atque nocturni, scilicet intrinsecè atque extrinsecè. Hic autem potissimùm quæstio est de conditione extriuseca, vel accidentaria Planetæ à suo positu supra, vel infra horizootem, interdiu atque noctu. Da qua & quomodo Planeta inde roboretur, fusè actum est Lib. 13. ad quem proinde Lectorem amandamus.

CAPUT XII.

De Planetarum fortitudine extrinseca, à mutuis inter se aspectibus.

SUperioribus Capitibus expositum est, quomodò & quaotùm Plaoetæ roborentur extrinsecè, à suo statu Cœlesti, quatenus ipsi spectantur quasi ferales & solitarii, hoc est, nec corpore, nec aspectu aliquo inter se connexi. Quoniam verò frequentissima est eorum connexio; indeque oritur eoruodem maxima agendi variatio: Aspectuum autem alios esse beneficos, alios verò maleficos asseruimus cap. 10. Lib. 16. uode Planetarum aspectu coonexorum iofluxus proprius roboratur aut debilitatur, tum fortunatur, vel infortuoatur: Idcirco jam dicendum superest, quomodo & quaotùm ipsi Planetæ mutuis ioter se aspectibus fortitudinem aut debilitatem extriusecè contrahant, ut robur totius eorum status Cœlestis tandem innotescat, pro captu intellectus humani, qui singula ad amussim definire oequit. Multumque se præstitisse putat io adeò sublimi scientiâ, si experieotiis & rationi cooseotaoea proferat. Hæc autem ab aspectibus fortitudò, cunctis hactenus Astrologis confusè quidem fuit cognita, distinctè verò oulli; ut coostat ex vulgaribus fortitudinum Tabulis apud Authores, Origanum part. 3. Introd. pag. 140. ubi partili ☌ ♄ & ♂ dat 5 gradus iofortuoii, partili ☍ 4, & partili □ 3. Partili autem ☌ ♃ & ♀ dat 5 gradus fortunii, partili △ cum ♃ aut ♀ 4: & partili ⚹ 3. Idque indiscriminatim qualiscunque & quantuscunqua sit beneficus, aut maleficus ipsorum Planetarum status, oullaque hujusce distributioois allata ratiooe. Quamobrem ista maximi io Astrologiâ momeoti, distinctiùs oobis explicanda, Physicisque ratiooibus stabilienda sunt, ut sequitur.

Primum ergo priusquam de quolibet aspectu partili, vel platico feratur judicium, an robotet extriosecè, vel infirmet, & quantùm: videatur ex cap. 14. Lib. 16. num Plaoeta sit verè coojuoctus alteri partiliter aut platicè, vel connexus aspectu noonullo. Ne scilicet Planetam falsò robores, vel iofirmes, vel plus æquo.

Secundum. Notetur uoiversim, quod ☌ est per se indifferens: nimirum benefici Planetæ, benefica per se, & malefici malefica. Trinus autem ⚹ & ⋕ sunt per se beoefici, sed ☍ □ & ☆ malefici. Oppositio autem & □ Planetæ benefici, per se non nocent, sed tantùm per accidens, si oempe beneficus ipse infortunetur extrinsecè: nec à simili Trinus, ⚹ & ⋕ malefici, per se juvant, sed tantùm per accideos, si nempe maleficus ipse fortunetur extrinsecè. Igitur boni aspectus, nil mali per se conferunt; & mali, nil per se boni: quod si secus acciderit, hoc erit vel à natura Planetæ, vel ab ejus stato, vel ab utroque.

Tertium. In quolibet aspectu præter ejus naturâ sex sequentia sedulò perpeodantur. 1. Natura Planatæ aspicientis; nam △ Planetæ naturâ benefici, fœlicior est Trino Planetæ malefici: & □ malefici, deterior est □ benefici. 2. Signum in quo Planeta ipse versatur. Nam beoefici aspectus à Planeta versante in sua domo, vel exaltatione sunt fœliciores, & malefici à Planeta versante in suo exilio, vel casu sunt infœliciores. 3. Figuræ domus quam ille occupat. Nam aspectus ex angulo fortior est ad bonum, sive malum, juxta naturam aspectus: & ex prava domo, ut duodecima & octava, deterior est, præsertim ex se maleficus. 4. Signum in quod cadit aspectus. Nam □ ♄ cadens in ♌ exilium ♄, pejor est quàm incidens in ♉ & △ ♃ cadens in ♋, fœlicior est △ cadente in ♏. 5. An ipse Planeta sit alteri junctus. Nam junctus beoefico, fœliciùs influet per beneficos aspectus; & junctus malefico, infœlicius iofluet per maleficos aspectus. Sic enim in bono, vel malo influendo juvatur, quod de ☌ cum fixis est etiam intelligendum. 6. Planetæ aspicientis dominium io figurâ. Nam dominus Horoscopi conjunctus quadratus, vel oppositus Plaoetæ malefico natura, vel statu Cœlesti aut terrestri, vitæ malum portendit, Dominus medii Cœli combustus à Sole exule, vel cadente, actiooes & hooores infortunat: sic de aliis.

Denique notetur etiam, quod Planetâ quovis existente benefico simulque malefico, seu fortunato, simulque infortuoato, naturâ scilicet atque statu; Trinus ejus eò minùs, impuriùs difficiliùsque bonum largietur, quò Planeta ipse fuerit maleficentior. Quadratus autem eò mioùs malum conferet, quò Planeta fuerit beneficeotior. Atque inde sæpe aecidit, ut Trioi aspectus maleficorum oaturâ, statu Cœlesti, & determinatione, qualis est ♄ in ♌ & octava, insignia pletumque mala causent. Quadrata verò beneficorum, bona etiam illustria sine malo largiantur. Quippe si beneficus nullum patiatur infortuoium, oullo oocebit suorum aspectuum, sed proderit omnibus: si autem maleficus infortunetur undequaque, nullo proderit suorum aspectuum, sed nocebit omoibus lege cootrariorum. Hæc autem & similia statim advertenda sunt, ut prima fronte saltem confusè conjiciatur, quanta sit fortitudo, tum bonitas & pravitas ipsius aspectus.

Superioribus ergo sic expositis, cujuscuoque Plaoetæ fortitudo atque debilitas intrinseca & extrinseca, colligantur juxta præmissa capita, nullius aspectus habita ratione: sitque, verbi gratiâ, totalis fortitudo, sive bonitas ♃ 12 graduum, debilitas autem, sive pravitas extrinseca (noo enim est iotrinsecè pravus) 8 graduum, & supponatur esse io ♑, conjunctus ♂, cujus totalis pravitas sit 10 graduum, bonitas autem, vel fortitudo extrinseca 7 graduum.

 Jam

Jam sciendum est, quod ♃ roborat Martem extrinsecè, non quidem sua totali fortitudine, sive bonitate, sed sua duntaxat intrinseca, quæ ex cap. 2. posita est 8 graduum. Hujus autem ratio est, quia quæcunque sunt ♃ extrrinseca, nempe signum situs ad ☉, &c: sunt ei per hypothesim communia cum ♂, qui ab iisdem afficitur, quamobrem non erunt in ♂ duplicanda, præsertim quod infortunium ♃ à ♑, sit fortunium ♂, qui idcirco nullum inde pati potest detrimentum ratione ♃, alioquin ab eodem simul fortunaretur & infortunaretur, quod fieri nequit, similique de causâ ♃ infortunium à sua ☌ cum ♂ huic non communicatur à ♃, sed è contra ♂ per suam cum ♃ conjuoctionem beatior efficitur. Vicissim verò Mars ♃ infortunabit sua duntaxat intrinseca virtute malefica, quæ prædicto cap. 2. ponitur esse 6 graduum 30'. Atque sic totalis fortitudo, sive bonitas ♃, erit 12 graduum, & totalis pravitas extrinseca, cum ♂ ☌, fiet 14 gr. 30'. Totalis autem fortitudo ♂ erit 19 graduum: & pravitas 10.

Hæc autem intelligenda sunt de partili ☌: quâ supposita, ejus locus in primo mobili, non quidem formaliter, sed tantùm determinativè afficietur utriosque Planetæ totali fortitudine atque debilitate, vel bonitate & pravitate, veluti utriusque Planetæ natura afficitur, prout loco proprio fusiùs exponetur. At si ♃ & ♂, platicè tantùm conjungantur; Mars 12 illos gradus fortitudinis intrinsecè ♃, participabit duntaxat pro ratione suæ à ♃ distantiæ, ad ipsius ♃ semidiametrum Orbis, quæ est 8 graduum ex cap. 13. Lib. 16. Quamobrem si ♂ à ♃ distiterit 5 gradibus, dicatur per regulam auream, si 8 gradibus semidiametri, congruunt 12 gradus roboris, quantùm congruent 5 gradibus ejusdem semidiametri? fient 7 gr 30. roboris extrinseci pro ipso ♂ dummodo supponatur vim ♃ à suo centro, ad peripheriam sui Orbis æqualiter decrescere: atque sic de cæteris.

Pro reliquis autem aspectibus propriè dictis in se spectatis, sciendum etiam; quod Planeta quivis naturâ & ab extrinseco beneficus simulque maleficus (ut ♃ in ♊ cum oculo ♉ atque ♂ in octava domo, vel ♄ cum ☿ in ♒ & prima) suo quovis benefico aspectu, totam suam communicat beneficentiam internam & externam, etiam acceptam à ☌ cum altero Planeta; pro ratione ipsius aspectus, vel arcus semicirculi quem sibi vendicat, ad ☌ sive semicirculum qui tribuitur ipsi ☌, juxta cap. 4. Lib. 16. Quippe ☌ esse △ fortiorem, ob Planetæ præsentiam in confesso est apud omnes. Cùm igitur totalis fortitudo ♂ in ejus ☌ cum ♃, superiùs inventa sit 19 graduum. Et conjunctioni competat semicirculus, sive 6 signa, △ 4, ✶ 2, & ⚺ 1; supputatione facta à ☌ loco. Dicatur per regulam auream, si 6 signis conveniunt 19 gradus, quantùm debentur 4 signis pro △. 2 signis pro ✶, & uni signo pro ⚺? fient 12 gr. 40' pro △, 6 gr. 20' pro ✶, & 3 gr. 10' pro ⚺. Ratio autem, cur internam simulque externam beneficentiam Planeta suo cooferat aspectu benefico, hæc est. Quia nempe △ Planetæ benefici, per se beneficus est, pro ratione △ ad ☌, etsi Planeta non fortunaretur extrinsecè. Multò magis igitur erit beneficus, si Planeta fortunetur extrinsecè, quandoquidem ob hanc ipsam causam Trinus malefici Planetæ, per accidens beneficus extat, ut superiùs notatum est. Quippè Planeta quilibet tum sua ☌, tum suis aspectibus, agit pro ratione suæ naturæ, sui status & sui radii, vel aspectus qualitate. Ergo aspectus beneficus utramque sui Planetæ largitur beneficentiam. Atque hæc de beneficis aspectibus; sequitur de maleficis, per quos Planeta totam quoque suam influit pravitatem intrinsecam simulque eatrinsecam, sive propriam & adventitiam, à signo positu ad Solem, ☌ cum altero Planeta maleficio domo, &c.

Igitur maleficorum aspectuum fortissimus est ☍, quam etiam Cardanus Comment. in text. 45. Lib. 3. Quatrip. facit ☌ potentiorem ad interficiendum, & ☌ □, subaudi in maleficis & anæretis: nec abs re id censuit. Cùm enim ☌ & ☍ sint in eadem linea diametrali, quæ utriusque robur malefaciendi, per se facit æquale: Conjuoctio autem bonum quo pollet cum malo influat, & ☍ solum purpurumque malum, rectè sequitur, quod ☍ sit ☌ deterior; ideoque non minùs saltem effundat influxus malefici, quàm ipsa ☌. Ac proinde cum ♃ superiùs adjuncta ♂ ☌ inventus sit infaustus 14 graduum 30', ejus ☍ erit etiam totidem gradibus prava. Cúmque ut ☌ ita ☍: tribuatur semicirculus, sive 6 signa, □ 3, & ☆ 1, facta supputatione à loco ☍: per regulam auream invenientur, ut superiùs, 7 gr. 15. pravitatis pro □, & 2 gr. 25'. pro ☆. Atque sic de cæteris. Hoc autem etiam intelligendum est de partilibus aspectibus; nam in platicis idem faciendum est, quod supra pro ☌ docuimus, si saltem ex his exactus esse velit Astrologus, quod tameo non puto necessarium.

Denique hic notandum superest, in Planetarum conjunctionibus & aspectibus, applicationes esse defluxibus fortiores. Et aspectuum sinistros pervalere dextris, saltem inter Planetas: nam sinistri sunt in consequentia signorum, juxta proprium Planetarum motum. Dextri autem in antecedentia, juxta primum motum Planetis extraneum, nisi forsan per accidens in retrogradis. At de aspectibus ad domorum cuspides, ad quas Planetæ primo motu deferuntur, dicendum est contrarium. Præterea rationem esse habendam eorum quæ dicta sunt cap. 2. & 3. Sect. 2. Lib. 16. ut inde robur aspectuum ex suprapositis inventum, ex æquo saltem & bono judiciosè minuatur, vel augeatur. Cuncta verò superiùs dicta, sunt ad robur aspectuum mensurandam determinandumque maximè necessaria. Quibus tamen sequentia videntur adhuc adjungenda.

Primùm. Benefici Planetæ suis aspectibus bona largiuntur, faustis quidem facilè atque amplè, si Planeta fuerit bene affectus atque in benefica figuræ domo: infaustis difficile. Quin etiam pravo aspectu malefacit, dum cœlitùs fuerit pravè affectus, vel in prava figuræ domo. Tunc enim benefica Planetæ natura, superatur ab aspectus malignitate & malefico statu, sive cœlesti, sive terrestri, magis autem ab utroque. De Planetis maleficis fiat judicium contrarium. Quippè fortunatus omninò Planeta, naturâ, statu Cœlesti atque figuræ domo, insignia bona pollicetur, ☌ & aspectibus suis omnibus, præsertim beneficis, infor-

fortunatus omninò naturâ, statu Cœlesti, tum figuræ domo, insignia mala, ☌ & aspectibus præsertim maleficis: ubi verò Planeta fortunatur simulque infortunatur, bona & mala, vel difficultates atque mixturas largitur per aspectus congruos, pro ratione sui fortunii ac infortunii. Ratio autem, cur omninò fortunati Planetæ aspectus, verbi gratiâ ☍, bonum causet, ista est. Supponatur directio medii Cœli ad ☍ ♃ omnino fortunati, ipsa non erit fine effectu, ob robur promissoris & significatoris. At non erit malus effectus, tum ob naturam ♃, tum quia ponitur esse fortunatissimus; erit ergo bonus, sed non sine aliqua difficultate ob pravitatem aspectus. Contrarium autem judicandum erit de directione medii Cœli ad △ ♂ infortunatissimi.

Secundum. Planeta vel aspectus beneficus, succedens benefico, tunc fortunatiorem efficit, si præsertim aspectus inciderit in congruum figuræ locum, à Planeta in loco similiter congruo: at Planeta vel aspectus maleficus, succedens malefico, hunc deteriorem efficit, præsertim si aspectus in congruum figuræ locum inciderit à Planeta in loco similiter infausto.

Tertium. In mutuis Planetarum aspectibus maximè notetur eorum determinatio: nam dominus Horoscopi positus in △ domini decimæ plurimùm inde roboratur, præsertim si fuerit hic beneficus atque fortis: at positus in □ domini duodecimæ, vel octavæ naturâ malefici & malè affecti, plurimùm infortunatur.

Quartum. Planeta corpore vel eodem aspectu connexus duobus aliis Planetis, validiùs influit cum propinquiore, nisi ab hoc defluat, sed in pari ab utroque distantiâ, validius influit cum eo cui applicat: & si ambo fuerint partiliter uniti, videndum est quis eorum prædominetur loco aspicientis, vel significato magis consentiat. Is enim vincet.

Quintum. Quò Planeta fuerit ad benefaciendum aut malefaciendum robustior; eò erunt aspectus ejus etiam fortiores.

Sextum. Aspectus concurrunt cum antisciis, dum Planetæ sunt in principio, medio vel fine signi: iique sunt inde validiores, ut □ & antiscium ex medio ♌ in medium ♉.

Septimum. In obliqua sphæra, domus eadem figuræ Cœlestis, potest ejusdem Planetæ duo aspectus recipere. Quo in casu vide cuspidi propinquiorem, & ex se fortiorem (ut □ sextili fortior est) tum significatis ipsius domus congruentiorem, & secundum hæc judica.

Octavum. Non modo Planetarum ☌ cum fixis primæ notæ sunt efficaces, sed eorundem quoque aspectus, saltem præcipui & partiliores: fixæ enim moventur motu proprio sub signis Zodiaci velut Planetæ: nec solùm aspectus cum fixis propè Eclipticam versantibus, sed cum remotis. Nam si ex Ptolemæo Sol dicitur conjungi fixæ, si fuerit cum ipsa in eodem gradu longitudinis, vel eodem circulo latitudinis, etiamsi distiterint 60 gradibus. Ergo hæc posita distantiâ, dicentur etiam esse in ✶ aspectu, sicque ☌ & ✶ simul concurrent.

Nonum. Ex Cardani Commento in c.4. Lib 4. pag. 306. Planetæ si aspicientes ex mutuis domibus, vel exaltationibus insignem effectum significant, bonum quidem benefico aspectu, & pravum malefico. At si unicus fuerit in sua domo, vel exaltatione, is alteri prævalebit. Si autem fuerint in mutuis exilio vel casu, fortissimi erunt ad pravum effectum, præsertim malefico aspectu, invalidi ad bonum, etiam benefico aspectu. At si unicus fuerit in exilio, vel casu, is impediet alterius effectum. Ambo mutuis dignitatibus recepti fortiter effectum insignem præsagiunt; bonum aut malum, prout bona aut mala fuerit receptio, tum faustus vel infaustus Planetarum ipsorum aspectus. Si verò unicus ab altero sit receptus, is obsequitur influxui recipientis, quippe qui illi præsit atque prævaleat. Ambo mutuis debilitatibus recepti, vix ullum sortientur effectuum saltem fœlicem & completum, ut enim mutuis dignitatibus dissentiunt fiuntque ad aliquid agendum contrarii ac inimici. Si verò unicus sit receptus alterius debilitate, ab hoc ille impeditur. Planetæ in eodem Trigono se aspicientes consensum & conspirationem significant: in diversis, dissensum & contrarietates hinc inde. Unico autem in suo versante Trigono, res significata claudicabit. Si denique ambo fuerint peregrini, agentis debilitas, & mediorum ad finem penuria hinc significatur. Omnis autem Planeta suo corpore, vel aspectibus fortunans, vel infortunans, hoc efficit per res & personas, quas ipse naturâ suâ significat, juxta Tabulam nostram de dominio Planetarum, & determinatione suâ in Cœlesti figura. Atque in his consistit pars magna scientiæ judiciorum.

Porrò in supradictis consistit cujusvis Planetæ fortitudo Cœlestis, ideoque universalis, toti Mundo Sublunari communis: & quò sic Planeta fuerit fortior, eò efficaciùs aget Sublunaria universaliter: at particulariter, prout à positu, vel dominio in figuræ domibus fuerit determinatus. Atque notandum, quod quia virtus unita fortior est dispersâ: ergo pro nati dignitatibus (verbi gratiâ) melius erit Solem in ♈ & medio Cœli in △ ♃ ex Horoscopo, quàm medium Cœli ejusque dominium seorsim fortunari. Planeta autem purè fœlix, naturâ, statu Cœlesti & terrestri, confert tantùm bona, magna & facilè: at purè infœlix, contra.

Caput XIII.

De Planetarum fortitudine extrinseca, à suo positu in iisdem præcipuis circulis cum altero Planeta, vel fixa illustri.

Circuli præcipui quos hic intelligimus, sunt latitudinis, declinationis, positionis, & paralleli, in quorum altero dum reperiuntur duo Planetæ aut Planeta & fixa illustris, dicuntur inde robur extrinsecus assumere, sed præsertim in eodem parallelo, vel positionis circulo.

Ratio singulorum est. Quia duo Planetæ in eodem circulo latitudinis eundem habent longitudinis gradum in Ecliptica, quæcunque sit eorum latitudo septentrionalis, vel australis: ideoque Sol cæterique Planetæ, Zodiacum motu proprio peragrantes, dum sua longitudine gradum illum pertranseunt, conjunguntur saltem longitudine supradictorum Planetarũm locis, quæ inde ad suos effectus stimulantur.

Planetæ versantes in eodem circulo declinationis septentrionalis, vel australis, eandem habent ascensionem

sionem rectam: ideoque medium Cœli, ad utrumque simul tempore dirigitur. Qua in directione altet Planeta alterius roborat effectum si mutuò consenserint, ut ♃ & ♋ aut spica & ♍: pro actionum & dignitatum fœlicitate, ♂ in ♉ cum capite Algol pro periculoso, vel lethali facinore: si verò fuerint contrariæ significationis, impeditur, depravatur vel destruitur significatum.

Planetæ in eodem positionis circulo, eandem habent in ipso ascensionem obliquam: ideoque simul diriguntur ad quemvis alium significatorem: de quibus judicandum, ut supra ex consensu, vel dissensu.

Denique Planetæ in eodem parallelo, sunt in mutuis antisciis, ac proinde qui ad horum unum Planeta alius dirigitur, simul etiam dirigitur ad alterius antiscium: sicque sese invicem roborant Planetæ ipsi, aut Planeta & fixa illustris, cui non minùs quam Planetæ congruit habere antiscium, saltem si ejus parallelus Eclipticam secuerit. Sed jam hactenus dixisse sufficiat de Planetarum fortitudine extrinseca, à suo statu Cœlesti, jam de eorum adventitio robore à suo statu terrestri, sive positu in figuræ domibus disseramus.

Caput XIV.

De proprio robore & qualitate domorum figuræ Cœlestis: Nec non Planetarum fortitudine adventitia ab illis desumpta.

Hoc capite singularum figuræ Cœlestis domorum robur proprium nobis occurrit inquirendum, qua de re veteres Astrologi plura, sed confusa sibique non constantia tradidere; nimirum ut deinde constet, quanta sit Planetarum fortitudo extrinseca ratione domorum ipsarum: quantùm enim erit robur cujusque domus, tantùm Planeta quivis dicetur ab illa extrinsecè vigorari: & domus illæ cæteris dicuntur fortiores in quibus Planetæ fortiùs, vel insigniùs operantur.

Jam verò Ptolemæus Lib. 1. Quatrip. cap. ult. de domibus ipsis, vel spatiis generaliter loquens, ait, Planetas in medio Cœli aut succedente loco, nempe undecimo, efficacissimos esse: posteà verò in horizonte & succedentibus locis secundo & octavo, sed præsertim in horizonte orientali ejusque succedente loco secundo. Minùs verò posse in imo Cœli, ejusque succedente loco quinto. Extra verò hæc loca, Planetas omninò languidos esse ac imbecilles. Ut proinde ex Ptolemæo Planetæ maximè roborentur in figuræ angulis, minùs in succedentibus locis, in cadentibus autem prorsus languidi sint, quod tamen experientiæ contrariatur, quandoquidem in nona, duodecima, imò sexta domo Planetæ insignes producunt effectus, juxta domus naturam; ut quotidiana testatur experientia, sed reluctatur etiam rationi. Nam ♄ in duodecima pravè affectus morbos & hostes occultos, & carceres efficacissimè debet significare ex Elementis. Cardanus autem in Commento, falsa delusus opinione à nobis alibi rejecta, quod Planetæ non alia qualitate quàm lumine agant in hæc inferiora, pervertit hanc Ptolemæi doctrinam, & domum undecimam præfert primæ ratione roboris, nonam octavæ, imò quartam suæ cadenti sextæ postponit: ejusque præcipua ratio est, quòd in undecima, nona & sexta Sol efficaciùs illuminet atque calefaciat.

At in fine Comment. ad cap. 22. Lib. 1. aliter sentit, tam malè sibi constat. Nam supponendo quoque quod astra lumine agant, domus ratione roboris hoc ordine disponit 10. 1. 7. 11. 9. & de his, ait, non esse dubium, quamvis sibi vel contradicens, vel confusionis saltem laqueum injiciens, spreta luminis ratione, domum deinde primam præferat decimæ, pro vita, animo & corpore, quia (inquit) illa magis propria est. Consequenter verò ponit duodecimam, quam præfert octavæ, quia illa ascendit: octavæ subjicit secundam, quod hæc sit in crepusculo matutino, & huic sextam, quod sit in crepusculo respective. Domos autem 3. 4. 5. negligit, quippe luminis expertes: quamobrem quarta et si cardinalis, erit omnium ut situ sic robore infima. Quod etiam Cardanus ipse fatetur in fine Lib. 1. dum ait quartam nihil per se significare, hoc est, nihil roboris conferre; sed solùm Planetam dum ibi est, vires magnas adipisci, in quo sibi rursus contrariatur: si enim quarta domus sit robore cæterarum infima, nibilque roboris per se significet, unde ergo Planeta in quarta vires illas magnas adipiscetur? & cur eas non æquè, imò majores accipiet in quinta domo, quæ secundum se totam spectata non minus participat crepusculum vespertinum quam secunda matutinum; insuper autem est in △ primæ domus? Cæteri verò Astrologi hac de re aliter philosophantur, sed confusè quoque, nulloque sibi constante fundamento, prout videre licet apud Julium Firmicum Maternum cap. 19. & 20. Lib. 2. Origanum Part. 3. pag. 433. ubi domui octavæ tribuit 4 gradus roboris, secundæ tantùm 3, cui etiam parem efficit quintam: at nonæ tribuit 1. sextæ autem 4 quæ omnia sunt à ratione multùm aliena. Atque hæc breviter exponere volui, ut quantùm in hac etiam parte manca fuerit Astrologia posteris innotescat.

Itaque de domorum proprio robore, sequentia nobis tenenda videntur. Primum. Domus 4 angulares 1. 10. 7. & 4. cæteris per se robustiores esse, ut constat etiam experientiâ Joannis Franci Offusii Astrologiæ osoris à nobis citati cap. 2. Lib. 16. tum Sect. 2. Lib. 17. cap. 1. nec abs re. Siquidem Mundani spatii divisio pro Cœlestis figuræ domibus, fit primariò ab horizonte & meridiano secantibus Eclipticam vel Æquatorem in 4 quadrantes, secundariò autem à positionum circulis traductis per mutuas horizontis & meridiani sectiones, Eclipticam quoque vel Æquatorem dividentibus: ideoque puncta sectionum ab horizonte meridianoque, ut naturâ, sic robore primaria sunt atque præcipua: vulgoque dicuntur Cardinalia: sed à me, suæ Triplicitatis primatia, juxta cap. 5. Sect. 1. Lib. 17. Reliqua verò, ut naturâ, sic robore sunt tantùm secundaria minùsque præcipua. Proindeque de Planeta quolibet considerandum est in qua versetur figuræ Cœlestis Triplicitate, nimirum vitæ, actionis, conjugii, aut passionis: si enim fuerit in domo cardinali alicujus Triplicitatis, erit etiam ratione domus omnium fortissimus in ipsa Triplicitate.

Secun-

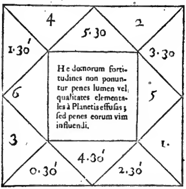
Secundo. Si anguli figuræ Cœlestis robore comparentur inter se, certissimum esse, quod angulus, sive cardo Orientis, est cæterorum fortissimus. Et ratio validissima est, quia ab ipso est operosior Cœli effectus, nempè rei, vel hominis productio, sive ortus supra Mundi hujus horizontem, ex cap. 2. Sect. 1 Lib. 17. Adde quod vis ejus nunquam suo frustatur effectu, fœtum enim semper excludit gradus Horoscopans, & nunquam deficit nisi morte, vel interitu rei: vis autem aliorum angulorum ut medii Cœli pro actionibus, honoribus vel Magisterio: aut occidentis pro conjugio, &c. nusquam apparet in plerisque, quo otiosi, inertes, contempti & cœlibes manent toto vitæ decursu, aut saltem apparet duntaxat per aliquod tempus, nec perdurat toto vitæ nati decursu. Orientem verò proximè sequitur angulus medii Cœli, tum occidens, tandemque imum Cœli.

Tertio. Quamlibet domum in his quæ essentialiter significat, esse cæterarum robustissimam. Et quia actiones & dignitates sunt essentiale significatum decimæ domus hæc ratione dignitatum & actionum erit cæterarum fortissima. Similiter quia morbi, carceres, inimici sunt essentiale significatum duodecimæ domus, hæc pro morbis, carceribus, inimicis, erit cæterarum potentissima: idemque censendum de aliis, quippe domo prima vel Horoscopo pro vita, mo ibus, ingenio: domo secunda pro divitiis, &c. Ratio est, quia quodlibet homini significatum, refertur primò & per se ad aliquod & unicum spatium, ab eoq; in esse dependet, vel per signum aut Planetam qui tale spatium sive domum occupat, aut per Planetam domui ipsi dominantem, aut per Planetas domicilio ipsi connexos, aut domum illam intuentes: in quibus singulis occurrit semper ipsius domus respectus primarius. Ipsa verò domus talis constituitur per ea quæ essentialiter significat: ergo in his erit cæterarum robustissima. Nec refert quod in figura dentur 4. Triplicitates domorum ejusdem naturæ, ut domus 1. 9. 5 pro Triplicitate vitæ: nam & si domus 1. 9. 5. ejusdem sint naturæ genericæ, differunt tamen natura specifica & propria. Quippe prima domus est vitæ nati in se, nona vitæ nati in Deo, & quinta vitæ nati in Liberis: & earum quælibet pro sibi essentiali significato, reliquis potentior extat; idemque dicendum de cæteris.

Quarto. Pro cæteris spatiis attendendum esse divisionem Cœli in duas medietates, quippe ascendentem, quæ spatia sive domos cōplectitur, 3. 2. 1. 12. 11. 10: & descendentem quæ reliquas 9. 8. 7. 6. 5. 4: Atque tenendum, quod ex domibus tam succedentibus quam cadentibus invicem comparatis, illa quæ est supra Terram, excellit robore ei quæ est infra in eadem medietate. Atque sic ex succedentibus, undecima præfertur secundæ; octava quintæ. Ex cadentibus autem duodecima tertiæ; & nona sextæ; qua de re non est dubitandi locus, cum de communi Astrologorum consensu reique veritate domus subterraneæ cæteris paribus sint subterraneis debiliores: neque hic dubium movere potest prima domus in cujus cuspide Sol oritur & ascendit.

In diversis verò medietatibus, ex succedentibus vel cadentibus superterraneis, præfertur cuspide sublimior depressiori: idemque censendum pro subterraneis Atq; sic ex succedentibus undecima domus præpollet octavæ, & secunda quintæ, quia scilicet cuspis undecimæ sublimior est cuspide octavæ, & cuspis secundæ, cuspide quintæ. Eademque ratione ex cadentibus nona præpollet duodecimæ, & sexta tertiæ. Sic verò perbelle confirmatur superior sententia Ptolemæi, quod angulis præferendi sint succedentibus domibus, & hæ cadentibus: idque doctrinæ hujus sibi constantis veritatem maximè arguit.

His præmissis, quoniam orientis angulum diximus esse robustissimum, tum medium Cœli occasum & imum Cœli: & 12 domos specie differentes per ejusdem naturæ genericæ Triplicitates distinximus: ergo primæ domus dentur 6 gradus fortitudinis 2ᵉ 3, 3ᵉ 0 gr. 30': 4ᵉ 4 gr. 30': 5ᵉ 2. 30': 6ᵉ 1: 7ᵉ 5: 8ᵉ 3 30': 9ᵉ 2: 10ᵉ 5. 30': 11ᵉ 4: 12ᵉ 1. 30'; ut patet in apposita figura, eritque roboris distributio conformis superiùs dictis: & Triplicitas vitæ cæterarum basis, uno gradu fortior singulis reliquarum Hermes autem aphor. 47. convenit nobiscum pro angulis: at pro reliquis undecimam secundæ, banc quintæ, hanc nonæ, hanc tertiæ, hanc octavæ, sextam verò & duodecim mait esse pessimas. Errat autem in ordine, ut patet ex supradictis.

Porrò hi gradus fortitudinis, intelliguntur esse ad benefaciendum, vel malefaciendum, juxta domus naturam specificam: sunt enim duo domus per se, vel essentialiter maleficæ: nimirum duodecima quæ est morborum, carcerum, inimicorū, &c: & octava quæ est mortis. Reliquæ verò sunt beneficæ, hoc est bonorum & optabilium significativæ quamvis per accidens sexta quæ est servorum, & secunda quæ divitiarum, sint plerumque maleficæ, ratione scilicet oppositionis ad duodecimam & octavam: nec abs re, quandoquidem rarus est servus, qui non sit inimicus occultus, & divitiæ sæpè sunt causa mortis: sed tunc in sexta & secunda oportet esse Planetas maleficos, vel barū dominos pravè connecti Horoscopo vel ejus domino.

Neque opinandum cum vulgaribus Astrologis, Planetam quemlibet in quavis beneficarum domuum fortunari, juxta numerum roboris domus ipsius, falsa quippe est doctrina talis. ♄ enim statu Cœlesti infœlix in prima, vel decima domo, fit inde multò nocentior circa domorum ipsarum essentialia significata. Cùm igitur Ptolemæus dixit, Planetas in angulis maximè roborari, id intelligendum est ad benefaciendum, vel malefacien-dum,

dum, alioquin erraret. Siquidem Planeta quamcunq; domum occupans, ibi roboratur penes gradus ipsius domus; sed ad benefaciendum, aut contra, juxta naturam spatii, prout Planeta fuerit ex se, vel statu Cœlesti beneficus, aut maleficus. Nec enim per beneficum Planetam, intellige non solos ♃ & ♀, sed quemcunq; Planetam statu Cœlesti benè affectum: ac ♂ & ♄ in tali statu vim acquirit benefaciendi; quàm cum nequeat ad actum reducere nisi in domibus beneficis, idcircò in illis repertus dicetur ab illis fortunari.

Cæterùm objiciet quispiam: Rationi & experientiæ contrariari, quod domus cadentes adeò debiles sint. Rationi quidem, quia nona domus & quinta sunt in eadem Cœli medietate: nona autem supra Terram æquè elevata ac decima: quinta autem sub Terra juxta quartum: Ideoque nona fortior erit quàm quinta; Experientiæ verò quia à Planetis in duodecima atque sexta majores plerumque & insigniores eduntur effectus, quàm ab iisdem in quinta, vel etiam undecima.

Respondeo primò. Idem multò magis objiciendum esse Ptolomæo, Cardano & cæteris Antiquis, qui domibus cadentibus vix ullam concessêre fortitudinem. Præterea domus quinta est succedens, nona autem cadens, nec qualibet domus supra Terram, præferenda est robore domui infra Terram, alioquin duodecima fortior esset quàm quarta cardinalis ejusdem Triplicitatis, quod absurdum est. Denique qui Planetæ in duodecima, aut sex insigniores edunt effectus, solent esse malefici, vel suâ naturâ, vel statu Cœlesti, vel utroque; Jam verò ea conformitate spatii vel domus cum natura seu qualitate Planetæ in ipsa domo versantis, longè major emergit effectus, qui ipsi potiùs conformitati quàm domui tribuendus est. Atque sic ♄ in duodecima & statu Cœlesti pravè affectus, magnas minatur calamitates morborum, carcerum, &c: & ♃ in duodecima bene affectus, magnas præsagit divitias. ☉ exaltatus in decima magnos honores, &c: atque sic de aliis.

Caput XV.

Quodnam sit cujusque domus punctum robustissimum: & quinam sint proprii domorum limites influentiales: difficultas magni in Astrologia momenti.

VEteres qui domorum vim certa quantitate definiverunt, Planetæ in aliqua domo versanti, totius domus vim attribuerunt, sive Planeta esset in principio, medio, vel fine domus: verbi gratia, quoniam primæ domui 5 gradus fortitudinis concessêre, Saturnum in prima domo dixerunt roborari 5 gradibus, sive esset ille positus in cuspide, vel in medio, vel in fine domus ipsius: quod tamen rationi contrariatur, ut infra ostendetur.

Præterea quamvis domus singulæ, propriis positionum circulis terminentur, distantibus inter se 30 gradibus Æquatoris, nihilominus voluêre, ut quinque gradus ultimi, domus præcedentis motu primo, ad sequentem pertinerent, verbi gratia, 5 ultimi gradus nonæ domus, ad decimam pertineant: sicque Planeta in 5 gradibus ultimis nonæ, dicatur esse in decima. Quod scilicet observarent, Planetam in illis 5 ultimis gradibus influere juxta significata sequentis domus. Quamobrem Ptolomæus cap. 11 Lib. 3. in consideratione domorum apheticarum (quæ in ejus mente tantùm sunt 1. 10. 9. & undecima) primam domum sumit à 5 ultimis gradibus duodecimæ domus, ad 25 gradum ipsius primæ. Hujus verò rei nec Ptolomæus, nec ejus Commentatores propriam rationem attulêre, nec difficultates hinc oriundas removêre. De his ergo jam nobis agendum est.

Dico itaque primò: Cujusvis domus cuspidem circulo positionis designatam, esse domus ipsius punctum robustissimum. Ideoque Planetam in alicujus domus cuspide constitutum, in suo esse robore supremo, circa ipsius domus subjecta, vel essentialia significata: quæ sunt vita, mores, ingenium pro prima; divitiæ pro secunda, &c. Quò, autem à cuspide remotior est infra spatium ipsum, eò minoris est roboris. Hoc autem non modò conceditur ab omnibus, Astrologis experientia edoctis, sed inde maximè convincitur, quòd nullum domus alicujus punctum, sive præcedens cuspidem intra quinos gradus, sive subsequens ad 25, dirigatur pro ipsius spatii significatis, præter solum cuspidis punctū: quod efficacissimum esse constat, præsertim in directionibus Horoscopi pro vita, & medii Cœli pro actionibus Professione & Honoribus. Ut enim cuspis ipsa est finis domus præcedentis & initium subsequentis; sic in ipsa definit omnino robur præcedentis, & maximè viget robur sequentis. Malè ergo veteres totius domus robur concesserunt Planetæ, circa domus ipsius quoque finem versanti.

Dico secundò: Rationi & experientiæ contrariari, quod quini gradus antecedentis domus ad sequentem pertineant: ita ut Planeta in illis positus, dicendus sit versari in sequenti domo: nec amplius agere circa significata essentialia domus antecedentis: neque id à Ptolemæo fuit unquam assertum. Est igitur error magni in Astrologia momenti, jam à nobis explicandus atque tollendus.

Primum ergo certum est, quod essentiales domorum limites sunt tantùm illi duo positionum circuli, quibus domus qualibet includitur, & in qua inest virtus determinativa Planetarum atq; signorum circa significata essentialia domus ipsius, ut suo loco fusiùs exponetur. Nec est ipsa virtus saltem per se extra spatium, vel domum ipsam: quamobrem Planeta in 5 ultimis gradibus antecedentis domus constitutus, non dicetur esse in sequenti domo, nec determinari saltem per se circa ejus significata essentialia.

Nec refert quod ♂, verbi gratia, constitutus intra 5 ultimos gradus sextæ domus, lites & hostes apertos significet, quæ sunt essentialia septimæ domus significata. Hoc enim non accidit, quòd ♂ sit in septima domo, proindeque ad ejus significata determinatus: sed quia gradus Eclipticæ, vel Æquatoris (quæ sunt partes primi Cœli, sive primæ causæ Physicæ) septimam cuspidem occupans, ideoque circa talia significata maximè determinatus, ♂ conjunctus invenitur. Ab illa enim cum ♂ conjunctione, certò significantur lites & hostes aperti: qui etiam à ♂ distante 6 gradibus à cuspide significarentur (quòd nimirum ejus diameter Orbis in 6 graduum 30′ ex suprapositis) alioquin nullus esset effectus ♂ ☌ cum illa cuspide, vel partibus primi Cœli eam occupantibus, quod opinari est absurdissimum principiisque repugnans. Non autem significarentur à ♃ aut ♀ constitutis in loco ♂, sed potius litium & hostium carentia.

Hoc

Hoc verò adhuc evidentius sic ostenditur. Sit ♂ partiliter in cuspide septima, Sol autem in sexta domo distans à ♂ 12 gradibus: certum est quod ♂ sit Soli conjunctus, vel sub hujus Orbe virtutis: ac propterea quòd à ♂ in septima domo significentur nato lites & hostes aperti: tandemque quod à ♂ ♂ & ☉ denotentur lites insignes & hostes Magnates, fortè etiam Reges aut Principes, nec enim ipsa ♂ inefficax esse potest, non tamen propterea sequitur, quod ipse ☉ saltem per se determinetur ad lites insignes, & hostes Magnates nato adfuturos, quos ne quidem significaret si loco ♂ Venus substitueretur: sed quia ♂ suâ natura & determinatione in septima domo, talia formaliter significat, eique accidit, ut sit conjunctus ☉, qui semper res magnas & illustres significat: inde fit per accidens, ut ♂ ratione ♂ cum ☉ lites insignes & Magnates inimicos apertos significet. Igitur ♂ suo situ corporeo determinatur formaliter circa significata septimæ domus, Sol autem duntaxat accidentaliter ratione ♂ cum ♂ aut cuspide septima: sic de cæteris.

Hinc verò tria sequuntur notatu dignissima. Primum quod intervallum præcedens septimam cuspidem, intra quod Planeta saltem per accidens & ratione ♂, vel alterius aspectus, significare potest juxta septimam domum, diversum est pro Planetis singulis, quia diversa est singulorum semidiameter Orbis: nec abs re veteres Ægyptiis teste Proclo, censuêre robur cuspidis cujusque sese extendere ad gradus 15 ante cuspidem ipsam, si nempè id opinati sint, non respectu omnium Planetarum, sed tantùm Solis, cujus semidiametrum Orbis veteres posuêre 15 graduum, vel id etiam opinati sint de aliis Planetis propter Solem, vel Lunam.

Secundò, Planetam circa finem cujusque domus, determinari circa significata duarum domorum: nempe formaliter circa significata domus quam occupat suo corpore, tum accidentaliter circa significata sequentis, cui platicè duntaxat conjungitur. Et quia eò efficaciùs determinatur accidentaliter, quò partilior fuerit ♂, eòque debiliùs determinatur formaliter, quò propinquior est fini domus quam occupat: hinc sæpè fit ut accidentalis determinatio formali prævaleat. Et hæc forsan causa fuit, cur Veteres antecedentis domus 5 gradus ultimos, ad sequens spatium pertinere censuerint. Attamen non inde supprimitur aut omnino desinit formalis determinatio pro antecedenti spatio, sive domo.

Tertiò, Planetam in septima similiter determinari per accidens ad significata sextæ ratione ♂ cum Planeta in sexta, ut si ☉ fuerit in cuspide septima conjunctus Planetæ ab ea distanti 12 gradibus in sexta; alioquin domorum limites vim conjunctionum cæterorumque aspectuum tollerent, quod opinari absurdum est, ac experientiæ contrarium.

Objiciet aliquis Planetam in cuspide septima centraliter positum æqualiter se habere ad domos 7 & 6: quia æqualiter occupat ipsas domos sui Orbis semidiametro, ideoque à ratione saltem alienum esse, quod potiùs dicatur esse in septima ad ejusque significata determinatus quàm in sexta.

Sed respondeo, falsam esse consequentiam. Etsi enim Planeta æquales partes occupet illarum domorum, non tamen æqualiter ab illis determinatur. Nam in ultimis partibus domorum elanguescit vis earum determinativa Planetarum, omninoque desinit in sequente cuspide. In primis autem partibus domorum viget illa virtus, sed omnium maximè in cuspide. Rationi consonum igitur est, quod Planeta in cuspide septima dicatur esse in septima domo, ad ejusque significata determinatus, potiùs quam in sexta, circa cujus significata Planeta ipse saltem solitarius tunc non ampliùs observatur influere. Idemque dicendum videtur de Planeta inter duo signa æqualiter constituto, quod scilicet ad sequens signum pertineat, ejusque dominio subsit punctum si Planeta ipse directus sit.

Rursus autem objicietur. In his quæ naturaliter intenduntur & remittuntur, non dari transitum à summo ad minimum, vel etiam nullum, aut à minimo, vel etiam nullo ad summum, nisi per aliquod medium; non igitur vis determinativa domui vel spatio competens, summéque vigens in ejus cuspide, ab hac incipiet, nulla ejus parte in antecedenti domo existente, sed 5 saltem gradibus ante cuspidem incipiet, juxta sententiam veterum Astrologorum.

Sed respondeo. Axioma superius verum esse duntaxat intra eandem speciem, ideoque a summa vi in cuspide septima, ad ipsam minimam, vel etiam nullam in fine domus septimæ, datur transitus per totum medium spatium, per quod vis illa sensim decrescit: at vires sextæ & septimæ domus cæterarumque differunt specie inter se, nec mors & vita, servi & liberi, hostes & amici, parentes & conjux, &c: sunt ejusdem speciei in ratione accidentis, quamobrem nil mirum si à minima virtute unius speciei, fiat transitus immediatus ad summam alterius speciei. Idemque observator in signis Zodiaci, quòd eorum virtutes, vel naturæ propriæ, specificè quoque differant inter se. Unde etsi natura Jovialis languescat in fine ♓, & materialis summè vigeat in principio Arietis, tamen Planeta in 28 gradu ♓, nunquam dicetur esse in ♈, vel subesse dominio Martis. Simile fieri consuevit argumentum apud Geometras de transitu à minori angulo ad majorem, non tamen per æquale, ob diversas species angulorum contractus, semicirculi & rectilinei.

Jam verò quod etiam vetus illa opinio contrarietur experientiæ, probari potest innumeris nativitatum experientiis: verbi gratiâ in mea Genesi Mars dominus Horoscopi (cujus semidiameter Orbis est 6 gr. 30',) distat perpendiculari arcu à meridiano sub Terra, duntaxat 4 gradibus 57'. Ideoque juxta Veterem opinionem erit in 4 domo, nec fertur ex eo judicium pro significatis tertiæ, licet in hac existat. At experientia circa me & fratres meos testatur contrarium. Quoniam enim ascendit mihi signum imperans, præcipua domus ♂ & exaltatio ☉, estque ♂ in tertia formaliter juxta doctrinam nostram: idcirco non solùm fui erga fratres amore propensus atque liberalis, mea non obstante paupertate, sed præterea Cœlesti jure primus fui inter ipsos eorumque

On superior

ſoperior etiam in adoleſcentia, quamvis eorum alter me nato major eſſet: ipſique non ſolum me coluerunt, monitiſque meis pro moribus & Religione paruerunt, ſed mihi etiam vix minùs quàm Parenti diſplicere timuerunt. Denique ex tribus ſororibus, & tribus fratribus, ſolus ſuperſum illis vitâ defunctis. Quæ omnia aliunde proficiſci quàm ex ♂ domino mei Horoſcopi in tertia, nemo principiis Aſtrologiæ imbutus aſſeret. Quoniam verò idem ♂ conjungitur cuſpidi quartæ ſuæ Orbis ſemidiametro, proindeque accidentaliter ad quartæ ſignificata determinatur: idcirco parentes etiam amore & beneficiis profecutus ſum, ſed maternam hæreditatem in Medicinæ ſtudiis & Doctoratu diſſipavi; paternam verò dono dedi fratri meo natu majori, quod ex meo præcepto, noſtri Patris jam ſenis ac præſertim in morbo quo obiit curam filialem habuiſſet; dum ego peregrinarer. Fuit autem utraque hæreditas bonorum terrenorum, ſive fundorum; quæ certè à ♂ cuſpidi quartæ conjuncto etiam cauſata ſunt, ſicque omninò ac egregiè vivificatur doctrina ſuperior.

Similiter in Genitura Guſtavi Adolphi Regis Suetiæ, ♄ eſt formaliter in octava & accidentaliter in nona, exul in ♌ ſigno igneo, læſus □ ♂ ex duodecima ferè partiliter, ac oppoſitus domino Horoſcopi ferè partiliter etiam. Ergo quatenus in nona, infœlicia lethaliaque ſignificavit itinera longa extra patriam: & quatenus in octava læſus □ ♂ mortem violentam plombo ignito quòd ♄ plumbum ex metallis & ♌ ignem ex Elementis ſignificent; tum etiam ferro propter □ ♂: unde poſt bina vulnera globulis ignitis inflicta, cæſim atque punctim enſibus confoſſus eſt, & verbis etiam indignè tractatus: imò ex parte nudatus ſanguine & pulvere defœdatus vix poſtridie inter aggeres cadaverum reperiri & repertus dignoſci potuit, quem fœdum finem ♄ peſſimè affectus in octava præſagiebat, ut confirmatur ex figura & morte Ducis Montmorantii. Ergo ♄ octavæ & nonæ ſignificat.

Rurſus in eadem genitura Regis Suetiæ ☉ dominus octavæ, nonæ eſt formaliter in prima domo & accidentaliter in ſeconda. Quatenus in prima ſignificat virum illuſtrem atque toto Terrarum Orbe famoſum: quatenus dominus octavæ in prima mortem celebrem & publicam propriâ culpâ, quòd ad prœlium arma induere noluerit, multis amicorum precibus exoratus, non enim fuiſſet occiſus ſi fuiſſet armatus, quatenus dominus nonæ in prima, & △ nonæ, longinqua & glorioſa itinera: ſed quatenus in ſecunda ſplendidas arguit divitias proprio marte atque labore comparandas in exteris regionibus ob ipſum ☉ dominum nonæ in △ nonæ: ergo etiam ☉ primæ & ſecundæ ſignificabat. Idemque verum eſſe deprehenditur in aliis genituris, ut ſemper à me obſervatum eſt.

Denique non negat Ptolemæus quinos gradus ante Horoſcopum, pertinere ad duodecimum dominum, ſed illos duntaxat eſſe ſpectandos pro Aphetæ electione, ſi ☉ aut ☽ in illis reperti fuerint, quod ſcilicet ☉ aut ☽ in illis reperti, ſaltem per accidens determinentur, imò efficaciter, circa ſignificata eſſentialia Horoſcopi, cui valdè propiùque conjunguntur, indeque jus aphetieum merentur.

Caput XVI.

Quomodo menſurandi ſint illi 5 gradus Veterum, cuſpidem antecedentes: vel ex Me Semidiameter Orbis virtutis Planetæ: & Cardanus hac in parte caſtigandus.

De veterum 5 gradibus cuſpidem antecedentibus, vel ex Me ſemidiametro Orbis virtutis Planetæ cujuſlibet, jure quæri poteſt quâ ratione hæc menſuretur à cuſpide diſtantia. Schonerus æquali domorum diviſioni per Eclipticam addictus, cenſet illos eſſe numerandos in Ecliptica juxta mentem Ptolemæi, ſed Cardanus in Commento ad cap. 11. Lib. 3. fatetur eſſe mentem Ptolemæi, quod illi 5 gradus ante cuſpidem, & 25 poſt cuſpidem, intelligantur de gradibus Æquatoris. Ideoque principium undecimæ domus diſtabit à medio Cœli 25 gradibus Æquatoris. Cúmq; in ſua genitura quam hic exempli gratia proponit, aſcenſio recta medii Cœli ſit 289 grad. 47'. Ergo aſcenſio obliqua illius principii erit 314 grad. 47'. Quo poſito quærit ille gradum Eclipticæ illi principio congruum: & reperit modo erroneo 7 graduum ♒, quod quam ſit falſum manifeſtè patet ex eo quod cuſpis undecima ſit illi octavus gradus ♒. Jam verò ſeptimus & octavus gradus Aquarii in Ecliptica, non diſtant inter ſe 5 gradibus Æquatoris. Ac ſive per rectas, ſive per obliquas aſcenſiones ſumatur diſtantia ſeptimi gradus ♒ à medio Cœli, non invenitur diſtare 25 gradibus Æquatoris, ſed per rectas diſtabit 19 gradibus 38': per obliquas vero fere 29 gradibus, quod ſcilicet polus Mundi elevetur ſupra circulum poſitionis ſeptimi gradus ♒ ferè 25 gradibus, ideoque aſcenſio obliqua ſeptimi gradus ♒ ſit 318 graduum 15', quod Cardanus non animadvertit.

Sic autem gradus ille eſſet inveniendus. Quoniam ſupradicti principii aſcenſio obliqua eſt 314 grad. 47'; ergo hujus puncti Æquatoris diſtantis à medio Cœli 25 gradibus cum declinatione nulla, inveniatur circulus poſitionis & altitudo poli ſupra ipſum, in latitudine loci nativitatis, quæ eſt 44 grad. 30': & reperientur 22 gradus pro ipſa altitudine. Denique in Tabula aſcenſionum obliquarum ad latitudinem 22 graduum, quæratur ſuprapoſita aſcenſio obliqua 314 grad. 47'. Et invenientur ferè 4 grad. 17' ♒ pro illo principio.

At quia limites illi 5 graduum pro Planetis omnibus à me rejiciuntur, & introducitur illorum loco ſemidiameter Orbis virtutis cujuſque Planetæ; quòd ſcilicet limites illi duntaxat poſiti fuerint ab Antiquis, ratione Planetarum qui paulò ante cuſpidem obſervati ſunt influere, & circa ſignificata eſſentialia cuſpidis ipſius. Influunt autem per ☌ ſuam cum cuſpide, ut à nobis dictum eſt ſuperiùs, quæ conjunctio menſuranda eſt penes ſemidiametrum Orbis Planetæ conjuncti. Idcirco hujus ſemidiametri ſuppoſita quantitate ex cap. 1. erit inveniend. Planetæ diſtantia ab ipſa cuſpide. Poteſt autem dupliciter accipi, nempe vel dirigendo Planetam ad cuſpidem & ſumendo directionis arcum pro diſtantia quæſita, vel demiſſo perpendiculari arcu à Planeta, in circulum poſitionis cuſpidis ipſius, eoque arcu ſumpto pro illa diſtantia. Ac certè poſterior

lterior hic modus verior est & accuratus: quòd scilicet vel arcus ille sit pars dictæ semidiametri, vel hæc illius, vel ambo sint æquales. Quomodo autem arcus ipse sit inveniendus, demonstratum est Lib.17. Sect. 3. cap. 6.

Igitur nobis tantùm superest Cardanus iterum castigandus in fine capitis illius 11. Lib. 3. circa limites supradictos. Ibi enim loquens de domibus apheticis, quæ ex Ptolemæo sunt 1. 10. 7. 9. 11. ait. *Quod ubi domus idonea succedit domui idoneæ, illi 5 gradus ultimi non sunt auferendi: quia licet non sint boni ratione domus cujus sunt pars, sunt tamen boni ratione sequentis. Exemplum, 5 gradus ultimi nonæ, licet non sint boni pro nona, sunt tamen boni, quia sunt pars decimæ, domus sequentis: & 5 gradus ultimi decimæ, licet non sint boni pro decima, sunt boni pro undecima domo, quæ sequitur: & ita possumus considerare nonam & decimam absque detractione illorum 5 graduum. Solùm ergo erunt detrahendi à prima, septima & undecima, quia domus quæ has sequuntur, quæ sunt 2. 8. 12. non sunt apheticæ.* Quibus verbis duo significantur. Primum, quod illi 5 gradus intelligantur duntaxat de 5 domibus apheticis supradictis, non autem de cæteris, quod tamen expressis Ptolemæi verbis contrariatur, qui illo cap. 11. aufert 5 ultimos gradus duodecimæ pro prima, quippe jungendos sequentibus 25 gradibus ipsius primæ: cujus per consequens residui 5 gradus, erunt rursus jungendi sequentibus 25 gradibus secundæ, & ita deinceps, ut quælibet domus constet 30 gradibus. Secundum, quod ubi domus aphetæ idonea, succedit idoneæ, non sunt auferendi 5 gradus ultimi domus antecedentis; *quia* (inquit) *licet non sint boni ratione domus cujus sunt pars, sunt tamen boni ratione sequentis.* At (inquam) si boni sunt ratione sequentis, quòd hæc sit aphetica, cur non erunt boni ratione antecedentis quæ etiam est aphetica? sed quod majus est, ostendemus suo loco, Aphetam Ptolemæi & viam ipsum elegendi esse figmenta. Ideoque limites domorum accidentales, de quibus hic agitur, non aliquorum tantùm spatiorum, sed omnium causâ ponendi sunt.

Atque sic res magni in Astrologia momenti nunquam intellecta, jam nobis videtur sic explanata, ut non modo veritas ejus evidentissimè pateat, sed nulla contra doctrinam à nobis positam difficultas proponi queat, quæ facillimè non resolvatur.

CAPUT XVII.

Qua ratione singulorum spatiorum robur proprium sit eorum partibus distribuendum: sive quomodo sit cujusque Planetæ robur à spatio inveniendum.

Quoniam ex cap. 15. singulæ domus, vel spatia propriis similibus essentialibus inter se distinguuntur; & cujusque domus totum robur debetur cuspidi, sensimque minuitur pro majori à cuspide distantia, ita ut desinat in fine spatii: ergo de Planeta existente intra undecimam domum, si quæratur quantùm roboris ei accidat à domo, id invenitur hoc modo.

Sumatur in circulo verticali primario altitudo utriusque circuli positionis terminantis undecimam domum per Campani Tabulam pro divisione domorum ab illo excogitatam. Altitudinum enim differentia, est utriusque circuli distantia, & majori altitudini, hoc est cuspidi undecimæ competunt 4 gradus roboris; quantum scilicet est robur undecimæ domus, minori vero nihil. Sumatur autem etiam altitudo circuli positionis Planetæ, intra domum undecimam existentis: (constabit autem an existat, si polus fuerit altior supra hunc circulum, quàm suprà circulum duodecimæ domus) & notentur binæ altitudinum differentiæ, prima circulorum 11 & 12, quæ sit 28 graduum in Tabula Campani, secunda circulorum Planetæ & duodecimæ, quæ sit 6 graduum, dicaturque, si 28 gradibus distantiæ numeratis ab altitudine circuli duodecimæ ad altitudinem circuli undecimæ debentur 4 gradus roboris: quantùm debentur 8 gradibus distantiæ numeratis ab altitudine circuli duodecimæ, ad altitudinem circuli Planetæ? & reperientur 0 grad. 51'. quod erit robur Planetæ à spatio, sive domo: sic de aliis.

Verum quia hæc exacta inquisitio, non adeò videtur necessaria, nec adeo magni momenti, præsertim in supposito domorum robore duntaxat conjecturaliter: sufficiet proportione etiam conjecturali ex æquo & bono rem absolvere: atque meminisse, quod robur domus cujusque, crescit à sequente cuspide ad antecedentem: ideoque ut superiùs proportionem institui, non contra.

FINIS LIBRI DECIMI OCTAVI.

ASTROLOGIÆ GALLICÆ

LIBER DECIMUS NONUS.

De Astrologiæ Elementis, sive Principiis Judiciariis.

PRÆFATIO.

Principium generaliter sumptum rectè definiri videtur, id quod se habet ad aliud in ratione originalis alicujus prioritatis. Quippè quòd omne principium sit aliquo modo prius eo cujus dicitur esse principium. Ac per consequens cùm hic sit nobis agendum de Astrologiæ principiis: necesse est ut hæc priora sint: ac talia, ut Astrologia ex his oriatur.

Jam verò quælibet scientia naturalis ipso Aristotele teste ducit ortum à sensibus, vel experientia, quam triplicem esse diximus Lib. 10. cap. 2. nempè intellectualem, sensibilem, & mediam, sive rationalem: quæ nec solo sensu, nec sola ratione, sed utriusque concursu habetur. Cum igitur Astrologia sit naturalis scientia, etiam ad praxim ordinata, non secus ac Medicina, ergo ut hæc fundatur experientiis, sic illa experientiis fundanda erit. Ideoque ad Astrologiam scientificè tradendum, quid rationalis experientia nobis suppeditet sedulò veniet attendendum: præsertim quæ circa hominum genituras in quibus vis astrorum sese evidentiùs manifestat. Ut enim Astronomiæ scientia nascitur ex apparentiis motuum Planetarum atque fixarum ex Terra in Cælo spectatorum; sic Astrologia gignitur ex phænomenis, vel effectibus influentiarum eorundem corporum, spectatis in hominum hic nascentium Thematibus. Utque negans astrorum situs, vel loca ab Astronomis peritis in Tabulas digesta, relegatur ad instrumenta quibus loca ipsa mensurantur: sic Astrologiæ principia negans, ad figuras natorum & horum vitam, vel accidentia relegandus. Ac tandem ut ignem esse calidum, vel magnetem attrahere ferrum, nulla ratione, sed solo sensu, vel experientia sensibili innotescit: Ita Solem aliud efficere in ♈, & aliud in ♉: tum aliud in △ ♂, & aliud in ejus ☍: nec non aliud in prima figuræ domo, aliud in duodecima, veritas est quæ rationali duntaxat experientiâ innotuit: & quamvis experientia hæc vel hi effectus corporum Cælestium suas habeant causas, vel principia in ipsis corporibus, quæ sunt formales eorum virtutes, quia tamen hæ per se nobis non innotescunt, sed per suos effectus, qui sunt nobis prima principia cognoscendi virtutes ipsas: Idcircò erunt etiam nobis prima principia discendæ tradendæque ipsius Astrologiæ.

Cæterùm tria apud Mathematicos exponi solent principiorum genera scientifica. Nempè Definitiones, Postulata, & Axiomata: ex quibus scientiæ Theoremata deducuntur. Conabimur igitur hic illos quantùm Astrologiæ materia patitur imitari.

DEFINITIONES.

Hic non est opus singulos Astrologiæ terminos definire, quales sunt Planeta, signum, aspectus, antiscium, domus figuræ, domus Planetæ, exilium, exaltatio, casus & similes, quos jam propriis locis exposuimus. Sed tantùm sequentes definiemus proposito nostro conducentes, de quibus nondum actum est.

Definitio I.

Thema Cœleste, est Cœli astrorum positio, ad aliquod sumptum temporis momentum, respectu alicujus puncti, vel loci superficiei Terrestris, prout illa positio distribuitur in totius Mundani spatii partes duodecim, quas Thematis domos appellant.

II.

Dominus signi, est Planeta cujus signum ipsum est domus propria.

III.

Dominus Planetæ, est alter Planeta dominus signi in quo versatur prior Planeta.

IV.

Dominus domus, est Planeta dominus signi, domum ipsam occupantis.

V.

Dominus Thematis Cœlestis, est Planeta qui in ipso Themate sui dominii in præcipua figuræ loca, suique status ratione, Planetis cæteris virtute excellit.

VI.

Significator, est cuspis alicujus domus, vel Planeta, aliquem effectum pro ratione situs, vel dominii in Themate significans.

VII.

Agere per se, est effectum virtute propria producere.

VIII.

Activè determinare, est efficientem causam ex se universalem, vel indifferentem, ad aliquam effectus speciem applicare.

POSTU-

POSTULATA.

PRimum. Figuram Cœlestem erigi posse ex Ephemeredibus, vel Tabulis motuum Cœlestium, ad quodlibet momentum temporis, pro quovis Terræ loco.

Secundum. Hominem sensu & ratione præditum observare posse in hominum Thematibus natalitiis; an Cœli partes & astra quidpiam, tum quid agant in ipsis hominibus: quandoquidem ipsi rustici id de Luna Planetarum minimo, tum de pluribus fixis observant, etiam rudiori minervâ & sine Thematibus, in Agricultura.

Axiomata Astrologiæ quorum veritatem prodit experientia rationalis.

AXIOMA I.

IDem Planeta aliud efficit in una domo figuræ Cœlestis, & aliud speciem altera. Quod etiam verum est de fixis & signis Zodiaci.

Hujus Axiomatis veritas constat experientiâ rationali, vel observatione Astrologica, sive hæc fiat simul tempore, sive diversis temporibus. Nam eodem momento temporis idem Planeta est in omnibus domibus figuræ Cœlestis, respectu totius Terræ. Ut dum Sol Hispanis est in prima domo, est simul tempore Hungaris in duodecima: Assyriis vel Persis in undecima: Indis propè Gangem, in decima: Chinensibus vel Japonensibus, in nona, &c: ut Astronomia docet. Deprehenditur autem ab Hispanis agere circa nascentis tunc hominis vitam, mores, ingenium: ab Hungaris circa morbos, inimicos, carceres: ab Assyriis & Persis circa amicos: ab Indis circa actiones & honores: à Chinensibus circa Religionem ac itinera nati, atque sic de reliquis domibus, siquidem gens quælibet, judicat de essentialibus significatis cujusque domus, ex Planeta domum ipsam occupante: hi verò effectus specie sunt diversi. Ergo idem Planeta aliud efficit, &c.

Diversis verò temporibus etiam constat, quòd quoties nascente homine Sol reperitur in prima domo, sive hoc fit in eodem Terræ loco, sive in diversis, Sol ipse agit circa vitam, mores ac ingenium nati, si fuerit in duodecima, circa ejus morbos, inimicos; in undecima circa ejus amicos, &c: ergo verum est Axioma pro Planetis, similique experientia probabitur de fixis & Zodiaci signis quæ Dodecatemoria vocantur. Ac de his passim extant Aphorismi Astrologorum liberis contenti. Ergo idem Planeta, &c.

AXIOMA II.

IN eadem figuræ domo aliud efficit Sol per se, aliud Luna, aliud Saturnus, &c. Quod etiam verum est de fixis & Dodecatemoriis.

Patet experientiâ, nam Sol præsertim si fuerit solus in prima domo, ac in Leone signo solari, natum efficit biliosum, magnanimum, liberalem, celebrem: Luna similiter in Cancro pituitosum, timidum, inconstantem: Saturnus similiter in Aquario melancholicum, gravem, prudentem, laboriosum, patientem, & sic de cæteris Planetis, non solum in prima domo, sed in aliis quoque domibus observatis, qua de re in libris Astrologorum sparsim habentur Aphorismi, utcunque confusi & defectuosi, ut alibi fiet manifestum. Ergo in eadem figuræ domo aliud efficit Sol, aliud Luna, &c: saltem per se & virtute propria.

Idemque dicendum de fixis & Dodecatemoriis. Nam spica Virginis in Horoscopo, vel prima domo placidos mores, cor Scorpii feroces largitur. Leo autem in prima vel altera domo agit, ut Sol, quia agit virtute Solari, ideoque idem ferè efficit atque Sol. Similiterque Cancer idem ferè efficit atque Luna; Aquarius idem ferè atque Saturnus: cæteraque Dodecatemoria idem ferè ac eorum domini, ad quorum naturam determinata fuere initio Mundi, ut à nobis expositum est Lib. 14. sect. 2. cap. 5. & probat experientia.

AXIOMA III.

IDem Planeta aliud efficit sua conjunctione cum altero Planeta, vel in una domo figuræ, & aliud sua oppositione, aliud suo trino, aliud suo quadrato.

Id etiam experientia probat, quòd nempè Saturnus si Soli fuerit oppositus vel quadratus, deteriores aut difficiliores reddat Solis effectus, quàm si fuerit in ejus trino, vel sextili positus. Similiter si Saturnus fuerit in Horoscopi trino, non obstante naturâ suâ maleficâ quidpiam boni conferet circa mores, ingenium, atque vitam: at si fuerit oppositus, vel quadratus Horoscopo, indubiè circa eadem pravos producet effectus: eademque est ratio de cæteris Planetis connexis tam inter se quàm cum aliis figuræ domibus, ut de hac re apud Astrologos passim habentur Aphorismi & experientiæ. Ergo idem Planeta, &c.

AXIOMA IV.

ALiud efficit □ ♄, aut ♂, & aliud □ ♃, aut ♂.

Patet experientiâ □ ♄ & ♂ esse prorsus maleficos: non autem □ ♃ aut ♀ saltem per se: similiter △ ♃ aut ♀ est omnino beneficus: non autem omniò □ ♄ aut ♂. Eademque est ratio pro cæteris aspectibus, quod saltem per se intelligendum est.

AXIOMA V.

IDem Planeta aliud efficit dominus primæ domus, aliud specie dominus domus secundæ, aliud specie dominus domus tertiæ: & sic de reliquis.

Hoc etiam probatur experientiâ. Quod mirum dominus primæ domus agat circa vitam, mores ac ingenium nati, quamvis ille non sit corpore in prima domo: dominus secundæ circa divitias, & sic de reliquis. Qua de re Astrologorum libri scatent experientiis & Aphorismis.

AXIOMA VI.

IDem Cæli punctum si fuerit locus Solis in aliqua Genesi pollet vi vel influentiâ Solari respectu ipsius nati quamdiu hic vivit: si fuerit locus ♄ pollet vi Saturnina, & sic de reliquis Planetis. Similiter idem Cæli punctum, si fuerit locus Horoscopi in aliqua Genesi, pollet vi supra vitam nati: si fuerit in medio Cæli, pollet vi supra ejus actiones & professionem, atque sic de reliquis domibus. Eademque est ratio est de Planetarum aspectibus.

 Patet

Patet hujus Axiomatis veritas, experimentis quotidianis directionum ipsorum locorum, atque transituum Planetarum per ipsa loca, durante vitâ nati. Siquidem Veneris dominæ quintæ transitus per Horoscopum hominis naturâ libidinosi, huoc ad libidinem stimulat, quoties fit ille transitus: & ♂ dominus septimæ transiens per Horoscopum excitat ad jurgia, lites, cædes, &c: homines præsertim naturâ biliosos, quod pluries non accideret, nisi in Horoscopi loco vis esset circa nati iodolem, potens quamdiu ipse vivit.

Axioma VII.

Idem Cœli punctum quod uni nato est locus Solis, potest alteri esse locus ♄ ♃ ♂ ♀ ☿ aut ☽.

Patet hoc ex motu Planetarum qui singuli transeunt per singula Zodiaci loca, dum hunc percurrunt: ideoque ♄ in unius hominis Genesi reperiri potest in eodem Zodiaci loco, quem tenuit Sol io alterius hominis Genesi.

Axioma VIII.

Quodlibet agens per se, agit tantùm juxta vim & naturam propriam.

Si enim contingat ipsum agere juxta vim alienam, ergo non erit agens per se, contra hypothesim, & definitionem septimam.

Axioma IX.

Quodlibet patiens patitur juxta naturam propriam. Vel quidquid recipitur ad modum recipientis recipitur.

Nam dum Sol calefacit, lutum indurat, ceram liquefacit, plantæ vegetationem permovet, bruti sensum excitat, At hominis insuper rationem circa sensati caloris vim atque naturam indagandam evigilat. Similiterque idem Sol influens in brutum & hominem, utrumque juxta horum naturam propriam efficit. Ac tandem aliud efficiet in Priocipe, & aliud in Rustico, licet eadem omnino virtute.

Axioma X.

Idem manens idem, semper facit idem, in eodem. De quo jam egimus Lib. cap. 15.

Hoc Axioma nobis videtur præcipuum ad Astrologiam scientificè tradendam, ut evideotiùs iofra patebit; proiodeque illius veritas paulò fusiùs hic erit exponenda. Potest autem probari noo solùm experientiâ, sed etiam illo uoiversalissimo & Metaphysico principiorum principio, impossibile est idem simul esse & non esse. Nam si idem non semper facit idem in eodem: ergo facit quandoque diversum. Diversitas autem effectus potest tantùm esse, vel à virtute agentis, quæ specie, intensione, commixtiooe vel applicatione diversa sit: vel à subjecto patiente, quod specie, dispositione, vel applicatione fit diversum. Quo posito vel agens non erit idem, vel patiens oon erit idem; contra hypothesim: ergo idem manens idem, semper facit idem in eodem. Porrò quod ad hujus principii veritatem nòo requiratur tam agentis, quàm patientis identitas numerica, iode probatur: quia alioquin idem globus fieti igoitus, agens in duos ceræ globulos homogeneos, æquales mole, similiterque applicatos, produceret io illis diversos effectus: vel contrà, duo globuli ferrei igniti, æquales & similiter, applicati eidem ceræ globulo, in hoc diversos producerent effectus, quod experientiæ & ratione expugnabit.

Si verò vel agens, vel patiens, vel applicatio aliquantam diversitatem admiserint; jam non idem producetur effectus, sed tantam admittet differentiam, quantam admittunt vel causa agens ab agente, vel patiens à patieote, vel utraque ab utraque, vel applicatio ab applicatione. Et hæc est causa omnium prima, cur gemellis non eodem momento nascentibus non eadem planè accidentia eveniant, quamvis sint ambo homines, ab eodem patre & eadem matre geniti, in eodem loco nati: quia scilicet constitutio Cœli, quæ est eorum causa productrix, aliquam admittit diversitatem non exigui quaodoque momenti: ut si posito nativitatum intervallo quatuor dumtaxat minutorum horæ, quo Cœli positus variatur uno gradu; Saturnus fuerit uni in Horoscopo, alteri in duodecima domo, vel uni ♃ dominus Horoscopi in fine, ♄ autem alteri dominus Horoscopi in primo gradu ♈. Item cur Rusticus & Nobilis in eodem momento nascentes in eodem loco, non eadem specie, vel magnitudine habeant accidentia fortunæ, quamvis Cœli constitutio, utrique sit eadem, quia scilicet non sunt idem subjectum dispositione, alter enim oritur ex vili, alter ex Nobili genere, nec non ambo ex parentibus sorte potestateque diversis. Denique cur diversi hominibus parentibus, genere temporibusque diversis nati, aut ex iisdem parentibus, sed diversis temporibus, diversa patiantur accidentia: quia scilicet tam causæ ageotes quàm patientes, differentias aliquas semper admittunt inter se: ad hoc autem quoque refertur sexuum diversitas.

Itaque ut Axiomatis veritas meliùs percipiatur, sic ipsum erit intelligendum: *Idem specie & dispositione activa* (sub qua concursus & applicatio comprehenduntur) *ac multò magis si etiam idem numero fuerit* (ut ☉ ☽ ♄, &c:) *facit idem specie & intensione, in eadem specie & dispositione passiva.* Quæ explicatio tollit omoem ambiguitatem atque difficultatem, ut infra patebit evidentiùs.

MONITUM.

Temerarium forsan plerisque videbitur, Astrologiæ judiciariæ demonstrationes velle Philosophorum oculis expooere, quandoquidem id hactenus non modò inauditum, sed etiam impossibile creditum fuerit. Attamen concessis Axiomatibus suprapositis, quorum veritas experientiâ rationali patet, ut ignem comburere experientiâ duntaxat sensibili: inde profectò deduci queunt Theoremata multa quæ totam Astrologiæ scientiam saltem universaliter complectaotur. Sit ergo:

Theo-

Theorema I.

Singulæ domus figuræ Cœlestis inter se virtute differunt, vel proprietate.

NAm idem Planeta aliud efficit specie in prima figuræ Geoethliacæ domo, aliud in secunda, aliud in tertia; & sic de reliquis, etiam eodem momento temporis, Axiomate primo. Ergo cùm diversitas effectus peti nequeat à diversitate Planetæ, vel ejus status in Cœlo, qui idem est eodem instanti temporis, respectu totius Terræ, nec à specifica diversitate subjecti in hominum Genituris, necessariò petenda erit à diversa natura & proprietate domorum, in quibus Planeta reperitur, & per quas eidem speciе subjecto diversimodè applicatur. Ergo singulæ domus virtute differunt: quod erat ostendendum.

Theorema II.

Singuli Planetæ inter se natura & virtute differunt: saltem influentiali.

NAm aliud efficit Sol in prima domo influentialiter, ut à nobis explicatum est c. 5. Sect. 3. Lib. 22. aliud Luna, aliud Saturnus, &c: Axiomate secundo: eademque est ratio de quavis altera domo, quicunq; sit ipsorum Planetarum status Cœlestis: ergo cum effectus differentia peti nequeat ab ipsa domo quæ eadem est Planetis singulis: nec ab eorum statu Cœlesti: nec tandem peti queat à specifica differentia subjectorum, dum homines ponuntur esse subjecta: necessariò petenda erit à diversa natura & virtute influentiali singulorum Planetarum. Ergo singuli Planetæ inter se influentiali naturâ differunt: quod hic erat ostendendum, etsi jam aliter ostensum sit cap. 2. Sect. 3. Lib. 9.

Theorema III.

Singula signa Zodiaci inter se natura & virtute differunt, vel Elementali, vel influentiali, vel utraque.

NAm Leo in prima domo natum efficit temperamento biliosum & influentiâ Solarem, Cancer temperamento pituitosum & influentiâ Lunarem Axio: 2. & quamvis ♈ & ♌ faciant temperamento biliosos, tamen ♈ efficit influxu materiales, & ♌ Solares: similiter quamvis ♈ & ♏ faciant influxu Martiales, tamen ♈ efficit temperamento biliosos, & ♏ pituitosos. ♈ autem & ♉ faciunt temperamento & influxu diversos: atque sic de aliis. Cùm igitur hæc diversitas peti nequeat à prima domo quæ eadem est signis singulis: nec à Planetis signa occupantibus; quòd signa Planetis vacua eandem admittant diversitatem effectuum, nec tandem à specifica subjecti differentiâ, dum homines ponuntur esse subjecta; superest, ut petatur à diversa natura & virtute singulorum signorum. Ergo, &c.

Theorema IV.

Cujusvis Planetæ aspectus specie diversi, differunt inter se virtute, vel quantitate virtutis.

NAm aliud efficit Saturnus oppositus, vel quadratus Soli aut Horoscopo, & aliud dum fuerit in △, vel sextili ipsorum Solis, aut Horoscopi Axio: 3. Quippe Planeta quivis aspectibus suis quadrato & opposito malefacit atque nocet. Trino autem & sextili benefacit atque juvat penes suam naturam, saltem in hominum genituris. Oppositus verò radius est quadrato nocentior, & hic quintili: Ac similiter trinus est beneficentior sextili, & hic dodectili. Et cùm hi effectus observentur esse à Planetis per hosce aspectus connexis inter se, vel cum figuræ domibus, quicunque sit reliquus aspicientium Planetarum status Cœlestis: necessariò aspectibus ipsis sunt attribuendi. Ergo cujusvis Planetæ aspectus, &c.

Theorema V.

Non omnes stellæ fixæ sunt ejusdem naturæ & virtutis.

NAm spica Virginis aliud efficit in prima domo, & aliud cor Scorpii Axio: 2. etiam in eodem specie subjecto: ergo sunt diversæ virtutis.

Theorema VI.

Corporum Cœlestium vires miscentur invicem in subjecto patiente, ut homine.

NAm Sol aliud efficit in prima domo circa temperamentum, aliud Luna, aliud Saturnus, &c: Axio: 2. Temperamentum verò consurgit ex concursu & mixtione diversarum qualitatum. Proindeque si Sol & Saturnus simul fuerint in prima domo, temperamentum neque erit simpliciter biliosum à Sole, neque simpliciter melancholicum à Saturno, sed ex ambobus mixtum ab utroque Planeta, & quid medium inter simpliciter biliosum Solarem, & simpliciter melancholicum Saturninum. Ergo vires Planetarum Elementales miscentur in homine pro temperamento Similique ratiocinio probabitur vires influentiales eorumdem misceri pro moribus, ingenio, &c: eademque est ratio pro aliis domibus atque Planetis: tum fixis & Dodecatemoriis, Constat ergo Theorema.

SCHOLIUM.

HInc verò patet non rectè dici, Solem in hoc, vel illo signo; sed potiùs cum hoc, vel illo signo, hunc, vel illum producere effectum.

Theorema VII.

Idem Planeta idem efficit specie cum eodem signo Zodiaci, tam Elementaliter quàm influentialiter.

HOc Theorema dupliciter spectari potest. Primò universaliter, ac prout Planeta & signum

gnum tantùm spectantur in Cœlo, suas inde vires in Terram universaliter ac indiscriminatim effundentes. Sicque verum est Theorema. Nam idem Planeta cum eodem signo est idem manens idem: ergo faciet idem specie circa idem, Axio: 9. hoc est circa Sublunaria universaliter spectata: hoc est eandem vim effundet in ipsa Sublunaria, quamvis in his non idem semper producatur effectus, quòd Sublunaria non sint perpetuò in eadem dispositione passiva universaliter spectata, ut habetur in explicatione Axiomatis 9.

Secundò spectari potest particulariter. Supponendo idem specie subjectum, eandemque specie applicationem ad ipsum, ut ex prima figuræ domo. Nam idem Planeta cum eodem signo, ex eadem domo est idem manens idem: ergo faciet idem specie in eodem specie subjecto particulari, juxta Axio: 9. Idq; tam elementaliter quàm influentialiter: nam manet semper eadē mixtio, sive idem concursus virtutum tam Elementalium quàm influentialium.

THEOREMA VIII.

Nullus Planeta idem efficit cum diversis signis Zodiaci, saltem tam elementaliter quam influentaliter.

NAm singula signa Zodiaci inter se virtute differunt Theor: 3. Ac proinde idem Planeta in diversis signis non est idem virtute, manens idem: quare nec idem faciet in eodem, juxta Axio: 9.

THEOREMA IX.

Duo Planeta non idem seorsim efficiunt, cum eodem signo Zodiaci.

NAm singuli Planetæ inter se virtute differunt Theor. 2. Ac proinde duo Planetæ seorsim cum eodem signo, non sunt idem virtute, manens idem. Quare nec idem efficient, juxta Axio: 9.

THEOREMA X.

Idem Planeta, idem efficit in eadem figuræ domo.

NAm idem Planeta seorsim spectatus est idem manens idem: tum etiam similiter affectus ratione status Cœlestis, hoc est ratione signi quod occupabit, & suæ connexionis cum aliis Planetis: ergo tum seorsim spectatus, tum similiter affectus, faciet idem in eodem juxta Axio: 9. Imò quomodocuoque sit affectus, semper tamen dicetur idem facere generaliter; nempè quatenus natum afficiet ratione ejusdem specie accidentia. Planeta si quidem in prima domo, semper agit circa vitam, mores ac ingenium nati; in secunda circa divitias; in decima circa actiones professionem & dignitates, dando, auferendo, negando, perficiendo, depravando, aut generaliter fortunando, vel infortunando, juxta Cœlestem Planetæ statum, ejusque vim & naturam propriam. Ergo idem Planeta, &c.

THEOREMA XI.

Nullus Planeta idem facit ex diversis figuræ domibus.

NAm singulæ domus figuræ Cœlestis inter se virtute differunt Theor. 1. Ideoque idem Planeta in diversis domibus non est idem virtute vel applicatione: quocirca non efficiet idem specie Axio: 9. quamvis enim domus oppositæ censeantur esse quodammodo virtutis ejusdem, ob eandem oppositionis lineam, tamen directio Horoscopi ad ♃ in secunda sanitatem efficiet, ad oppositum verò ♃ ex octava, potius morbum aut vitæ periculum concitabit. De maleficis verò Planetis aliter dicendum est, quia tam eorum corpora quàm ☍ pravæ sunt: ideoque mors, vel morbus periculosus, vel vitæ periculum, æquè accidit à directione Horoscopi ad ♂ in secunda, atque ad ejus ☍ ex octava. Quia tamen ☍ Planetæ duntaxat mala est: corpus verò etiam malefici, influit quidquid est boni & mali in Planeta, ut alibi diximus. Ac præterea Planeta ex secunda & octava, non eosdem ad reliqua domos projicit aspectus: Rectè dicitur quod ex diversis domibus etiam oppositus diversa efficiet.

THEOREMA XII.

Duo Planetæ non idem seorsim efficiunt ex eadem figuræ domo.

NAm singuli Planetæ inter se virtute differunt Theor. 2. Ideoque singuli in eadem domo seorsim constituti, non fuot idem virtute, quamvis idem sit applicatione: non ergo idem efficiunt Axio: 9.

THEOREMA XIII.

Nullus Planeta idem solus efficit quod connexus alteri corpore, vel aspectu.

NAm singuli Planetæ inter se virtute differunt Theor: 2. Nec non eorum aspectus Theor. 4. Ergo Planeta solitariè spectatus, non est idem virtute activa, quod connexus alteri Planetæ corpore, vel aspectu præsertim quòd vires Planetarum corpore, vel aspectu concurrentium nascantur in subjecto patiente, ut homine Theor. 6. Ergo nullus Planeta idem virtute efficit, &c.

THEOREMA XIV.

Idem Planeta idem efficit eodem modo connexus eidem alteri Planetæ, vel eidem cuspidi.

NAm eodem modo connexus eidem Planetæ, vel cuspidi, est idem manens idem. Ergo hac ratione & per se efficit idem Axio: 9.

THEOREMA XV.

Nullus Planeta idem efficit diversimodè connexus uni Planetæ, vel cuspidi, quod connexus alteri.

NAm Planetæ inter se & cuspides inter se virtute differunt Theor. 1. & 2. Ergo Planeta connexus uni Planetæ, vel cuspidi non est idem, quod connexus alteri. Ergo non efficiet idem juxta Axio: 9.

THEOREMA XVI.

Nullus Planeta idem efficit diversimodè connexus eidem alteri Planetæ vel cuspidi.

NAm singuli aspectus inter se virtute differunt Theor. 4. Ergo Planeta diversimodè connexus eidem

eidem alteri Planetæ, vel cuspidi non est idem, quare non efficiet idem, Axio: 9.

THEOREMA XVII.

Duo Planetæ non idem seorsim efficiunt eodem specie suorum aspectuum.

NAm singuli inter se virtute differunt, Theor. 2. aspectus verò sequuntur naturam Planetarum à quibus prodeunt, aliud enim efficit □ ♄, & aliud □ ♃, Axio: 4. Ergo duo Planetæ per eundem speciè aspectum non magis sunt idem activè quam ipsimet duo Planetæ, qui inter se virtute differunt. Non igitur idem efficient, Axio. 9.

THEOREMA XVIII.

Virtus domorum figuræ Cœlestis non est ex se productiva effectuum; sed determinativa virtutis corporum Cœlestium ad species effectuum, cujusque domus virtuti, vel proprietati congruentium.

HOc Theorema intelligitur de domibus primariis: Sicque probatur, nam domorum ipsarum esse materialiter est duntaxat Mundanum spatium ex cap. 3. Sect. 3. Lib. 18. Cui spatio nulla per se virtus activa competit: esse verò formale consistit duntaxat in relatione situs ipsius spatii ad Terræ locum in quo quispiam nascitur. Relatio autem ex se non est activa: ergo virtus domorum figuræ Cœlestis neque ex parte eorum esse materialis, neque ex parte esse formalis, activa est, vel effectum productiva: ergo producuntur à solis corporibus, cùmque non ex se, sed à domibus habeant, quod aliud efficiant in prima domo, aliud in secunda, &c: Theor. 1. Ergo id duntaxat habebunt ab ipsis domibus per determinationem activam, juxta cujusque domus proprietatem, ut à nobis explicatum est Lib. 21. Sect. 3. cap. 1.

THEOREMA XIX.

Cujusque Planetæ influentia est in efficienter causando ex se universalissima.

NAm Axio. 1. Planeta in prima domo agit circa vitam, temperamentum, mores, ingenium nati, in secunda circa ejus divitias, in tertia circa fratres & affines, &c: est autem simul tempore toti Terræ in omnibus figuræ domibus, ex Astronomicis, ubi per consequens agit simul tempore respectu diversorum natorum, circa genera omnia accidentium quæ natis ipsis evenire queunt: ergo vis ejus est in agendo & causando ex se universalissima.

Idemq; dicendum de fixis atque signis, nec solum circa hominem, sed circa omnia alia subjecta: ergo, &c.

THEOREMA XX.

Planetæ cujusvis influentia est in se unica & invariabilis per motum sub Dodecatemoriis.

HOc probatur, tum quia influentia & virtus formalis Planetæ, ut dictum est lib. 12. Sect. 3. cap. 2. Tum quia si esset multiplex idem Planeta, non idem influeret cum eodem signo, nec idem in eadem figuræ domo, &c: sed sublatis etiam cæteris à quibus potest effectus specie variari, Planeta ipse per se diversa efficeret cum eodem signo, &c: hoc autē contrariatur Ax. 1. 2. &c: Præterea quoniam idem Planeta aliud efficit in ♈, & aliud in ♉, si in egressu ex ♈ omni virtute spoliatur, & ingrediens ♉ nova virtute induitur, sequetur Planetas omnes in eodem signo eadem virtute indui, ac proinde idem ex eodem signo efficere contra Axio. 2. Non ergo est variabilis per motum Planetæ sub signis: ergo cujusque Planetæ influentia, &c.

THEOREMA XXI.

Nullus Planeta influentiam alterius Planetæ cohibet ne effluat & agat in Sublunaria: etsi cohibere queat vim elementalem.

NAm si Luna etiam tegens Saturni corpus, hujus influentiam cohiberet: ergo Luna idem sola efficeret influentialiter, quod Saturno conjuncta contra Theor. 13. ergo, &c. Quod autem unus Planeta alterius vim elementalem cohibere queat, patet evidenter in Eclipsibus Solis præsertim totalibus, in quibus Luna sui corporis opacitate ac densitate cohibet lucem & calorem Solis ne saltem versus Terram effluat.

THEOREMA XXII.

Planeta quilibet potest aliquid in quamlibet corporis speciem dum hoc naturaliter producitur.

SI enim detur aliqua species corporis generabilis in quam Saturnus nihil possit, Luna verò possit: & momento ortus ipsius corporis Luna Saturno conjungatur, non idem prodibit effectus ab iis conjunctis, qui à sola Luna prodiret, Theor. 13. Ideoque Saturnus erit causa diversitatis: non quidem Lunæ vim cohibendo ne effluat atque agat, Theor. 21. Ergo vim propriam effectui imprimendo qua Lunæ virtus similiter impressa intenditur, remittitur aut mixtione alteratur: quamobrem fatendum erit Saturnum posse in ipsum corpus contra hypothesim.

Probatur etiam ex figura ortus cujusque corporis naturalis, nam Planeta quilibet in ejus Horoscopo, illud pro agentis & patientis natura diversimodè afficiet: ergo, &c.

THEOREMA XXIII.

Nullus Planeta potest omnia in quamlibet corporis speciem, vel corporeorum effectum: quales sunt pestes, sterilitates, aeris constitutiones, bella, &c.

NAm nullus Planeta idem efficit solus quod alteri connexus, Theor. 13. Ergo non omnia potest in quamlibet corporis speciem. Idque patet in nativitatibus, quod nempe idem Planeta non sit causa & significator omnium accidentium ad

duo

duodecim domos figuræ pertinentium : hoc etiam sic aliter demonstratur. Sit actio in hominem nascentem à Luna Saturno conjuncta : non idem prodibit effectus qui à Luna ♂ conjuncta, Theor. 15. Quod si Luna ponatur omnia posse in ipsum hominem: idem poterit sola quod Saturno conjuncta; & similiter idem sola quod ♂ conjuncta : ideoque idem conjuncta Saturno, quod ♂ conjuncta, contra Theor. 15 : ergo, &c.

Theorema XXIV.

Non potest esse duorum Planetarum virtus eadem in aliquid nasceus, saltem influentialis.

Si enim supponatur eandem esse virtutem ♄ & ♂ in aliquod nascens; ergo idem poterit Luna in ipsum effectum conjuncta ♂ atque conjuncta Saturno, Axio. 9. Luna enim cum virtute ♄ erit eadem atque cum virtute ♂ : illud autem est contra Theor. 15. ergo &c.

Theorema XXV.

Idem Planeta eadem virtute influentiali diversa simul efficit circa idem numero nascens.

Primò enim Planeta natum afficiet ratione domus figuræ in qua versabitur, Axio. 1. Deinde ratione domus, vel domorum quibus dominabitur, Axio. 4. Ac postremò ratione domorum, vel in his Planetarum quos ille aspiciet, Axio. 3. Ergo, &c.

Theorema XXVI.

Nullus Planeta idem efficit influentiali virtute, in diversis specie subjectis, vel etiam numero tantùm differentibus.

Nam quodlibet patitur juxta naturam propriam, vel quidquid recipitur, ad modum recipientis recipitur, Axio. 8. Quoniam igitur Planetæ, bruti & hominis, tum etiam canis & leporis naturæ sunt diversæ; ergo idem Planeta saltem influentialiter diversa efficiet in illorum singulis : tum etiam in filio Principis & filio Rustici, tum puero & puella, simul tempore in eodem quoque loco nascentibus, quamvis eadem virtute afficiantur : igitur nullus Planeta, &c.

Theorema XXVII.

Duo Planetæ seorsim non producunt per se eundem effectum in eodem patiente, saltem influentialiter.

Probatur primò, quia singuli Planetæ naturas habent & vires agendi sibi proprias saltem influentiales, Theor. 2. ac agit quilibet juxta vim & naturam propriam, Axio. 7. Ergo in eodem patiente Saturnus producet effectum Saturninum, & Mars Martialem, qui differunt genere.

Secundò, supponatur Saturnum & ♂ idem seorsim effecturos in eodem subjecto : ergo erit utriusque virtus eadem circa ipsum patiens; si enim diversa esset, non faceret idem, sed diversum, Axio. 9. Ideoque idem poterit Luna in ipsum patiens conjuncta ♂ atque conjuncta ♄, Axio. 9. Hoc autem contrariatur Theor. 15. Ergo, &c.

Theorema XXVIII.

Planeta extra propriam domum aliud efficit ratione domus figuræ in qua versatur, & aliud ratione sui dominii in altera domo.

Alioquin idem agat ratione utriusque. Et quia ♂ præest duobus signis ♈ & ♏ quæ non possunt esse in eadem figuræ domo : & par est utriusque signi ratio : ergo vel ♂ idem manens efficiet diversa in eadem domo contra Axio. 9. vel efficiet eadem diversarum domorum dominus contra Axio. 4. Igitur Planeta, &c.

De Sole autem cui unicum est signum, sic probatur. Agat idem Sol ratione domus in qua est, & ratione alterius cui dominatur. Ergo erit eadem proprietas & vis determinativa domorum, contra Theor. 1. Igitur Planeta extra propriam domum, &c.

FINIS LIBRI DECIMI NONI.

ASTRO-

ASTROLOGIÆ GALLICÆ

LIBER VIGESIMVS.

De Actione Universali corporum Cœlestium respectu sui, & Sublunarium.

PRÆFATIO.

HOc Libro incipimus dumtaxat exponere quomodo, & quid agant corpora Cælestia, tàm inter se, quàm circa Sublunaria. Est autem doctrina hæc merè Physica, imò totius Physicæ primaria, atque Nobilissima Aristoteli, & vulgaribus Philosophiæ Scholis omnibus huc usque ignota, sed mehercle sublimis, pulcherrima, scituque dignissima. Quamobrem illam per medias quoque hostium acies promovere, explicare, & tutari conabimur, ut quæ sequentibus Libris ducenda sunt, pateant evidentiùs, & confirmentur validiùs.

SECTIO I.

De Globi Terrestris divisione respectu signorum Zodiaci.

CAPUT I.

Globi Terrestris divisionem respectu signorum Zodiaci esse valdè antiquam, & cur fuerit excogitata.

QUoniam Globi Terrestris partes & incolæ diversissimis inter se temperamentis & moribus esse deprebenduntur, idcirco opinantur nonnulli hoc inde oriri, quòd cùm Cœlum Empyreum sit immobile, ac Terra in illius centro similiter immobilis, partes Empyrei Cœli, suppositas sibi Terræ partes diversimodè afficiant, quia nempe volunt Cœlum Empyreum esse primam causam Physicam, quæ ex D. Thomâ quodlibeto 6. quæst. 4. art. 19. per suam quietem influit, sitque ejus proprium influere absque motu, quatenus est supremum, attingere quodammodo ordioem substantiarum spiritualium.

Verùm opinio bæc stare nequit. Primo, quia inde necessariò infertur Empyrei Cœli eterogeneitas non quidem accidentaliter, ut in primo mobili per determinationem activam, sed formalis; sublatâ siquidem eterogeneitate nulla esset ratio, cur pars una Empyrei Cœli diversam ab aliâ qualitatem effundat. At si etiam in Sublunaribus dantur corpora simplicia, & homogenea, ut Elementa, & similiter in reliquis Mundi Physici regionibus, æthereâ quippe & Cœlesti, ut à nobis ostensum est Lib. 3. Sect. 1. 2. & 3. Absurdum profectò videtur arbitrari, quod Cœlum Empyreum corporum omnium supremum, Nobilissimum, & Divinæ Majestatis Palatium, sic ex naturâ suâ eterogeoeum, ideoque non corpus simplex, sed mixtum & sibi superioribus, & inferioribus Elementis, quandoquidem nulla datur eterogeneitas sine mixtione, vel concursu diversorum principiorum; hoc verò fieri nequit ob rationes à nobis allatas pro simplicitate, & homogeneitate primi mobilis Lib. 3. Sect. 3. cap. 3. Secundò, quia qualitas alicui Terræ tractui impressa ab Empyreo Cœlo, esset ipsi tractui perpetua, suppositâ saltem ipsius Cœli, & Telluris immobilitate. Proiodeque Hispani, qui varias Terræ partes incolunt, in iisque nascuntur, essent inter se moribus diversi, quod de Judæis etiam toto terrarum Orbe dispersis dici potest. E contra verò Græci jam essent eorundem morum cum suis antecessoribus tempore Alexandri Magni; quæ omnia contrariantur experientiæ. Hispani enim sunt ubique superbi, & domioandi cupidi: Judæi verò ubique sordidi, avari, perfidi: at Græci, qui olim rerum bellicarum, & scientiarum gloriâ præ cæteri Terræ incolis claruerunt, jam à pluribus sæculis servi torpescunt in scientiâ, desidiâque. Tertio, opinatus est D. Thomas inferiora corpora Cœlestia motu influere, Cœlum autem Empyreum quiete. At influentialiter virtus cuilibet corpori Cœlesti propria, est id quò influit, & non ipse motus, qui dumtaxat est influentiæ dispersivus, ut dicetur in sequentibus. Quartò Cœlum illud noo est de boc naturali Mundo, in quo deprebendimus primum mobile esse omnium virtutum & motuum naturalium primam causam, quam omoes aliæ causæ inferiores determinant, ut posthac fiet evideotissimum, quod de Cœlo Empyreo probari nequit. Cùm ergo tam universalis determinatio sufficientissimè convincat, primum mobile esse primam causam Physicam, idcirco nihil ab Empyreo Cœlo huc effluere probabilius est.

Veteres autem Astrologi, qoibus Empyreum Cœlum fuit ignotum, deprebendentes experientiis quàm plurimis magnam io Zodiaco virtutum differentiam, Cœlumque fixarum (quod non multo tempore ante Ptolemæum credebatur esse primum mobile) diversissimis constellationibus esse refertum, quas bominum, qoadrupedum, avium, piscium, serpentum, & aliarum rerum nominibus insignes fecêre, probabiliter con-

conjectati sunt diversos naturâ & hominum moribus Terræ tractus suam inde sortiri diversitatem, & alias Terræ partes aliis Cœli partibus correspondere, ac subjici, maximè verò partibus Zodiaci, cujus vim in omnes Terræ partes universalem, & efficacissimam esse sciebant. Itaque venit illis in mentem globum Telluris dividere respectu signorum Zodiaci, ut ex Eclipsibus, magnis conjunctionibus, & aliis Planetarum congressibus corpore, vel aspectu in singulis Zodiaci signis, definirent, cui potissimum Terræ parti Eclipsis, vel magna conjunctio significaret.

Quis autem primus divisionem illam instituerit, incertum est, ac valdè probabile Ptolemæum fuisse illius inventorem, siquidem ex Cardano Comm. in text. 14. cap. 3. Lib. 2. Quatrip. Ptolemæus hac in divisione secutus est eundem ordinem quem in suâ servavit Geographiâ. His adde quod in constituendis quadrantum terræ Dominis, quatenus vult ea subjici Trigonis Zodiaci, non Arabum, sed propriam amplexus est de dominis Trigonorum Zodiaci sententiam. Quodque adaptio artificiosa quadratum ipsorum ad Zodiaci Trigona, horumque dominus, pro gentium moribus, non aliam quàm Ptolemæi doctrinæ, & ingenii subtilitatem præ se ferre videatur. Igitur divisio hæc valdè antiqua est: an autem sic vera, & naturalis, sequenti capite inquirendum.

Caput II.

Supra dictam Globi Terrestris divisionem respectu signorum Zodiaci, merum esse figmentum Ptolemæi.

Fatentur omnes Ptolemæum esse Astrologiæ principem; utque de D. Joannis Apocalypsi dicitur, quot verba, tot in eâ contineri mysteria, idem certè de Ptolemæi quatripartito. Cardanus in Commento passim insinuat. Verùm quamvis pro Astronomiâ, imò & Astrologiâ à prædecessoribus acceptis & proprio Marte illustratis, de universâ posteritate multum ille meruerit: sufficiet, ni fallor, si non Astrologiæ simpliciter, sed Astrologiæ hactenus excultæ princeps appelletur, quæ nimirum multa continet absurda, multaque figmenta, qualis est inter cætera hæc divisio; nec propterea maximus vir spernendus est, nam in scientiâ tam sublimi, abstrusâ, & artibus Diaboli depravatâ fecit ipse quod potuit. Ut verò divisionem ipsam esse figmentum evidentiùs pateat, hic apponenda, & explicanda est illius divisionis à Cardano delineata figura, textu 14. cap. 3. Lib. 2. quæ talis est.

Supponit Ptolemæus textu decimo Terram dividi in quatuor quadrantes, orientalem, occidentalem, meridionalem, & septentrionalem, dum ait. *Nam cùm habitatio nostra sit in uno aquilonari quadrante*, &c. Cardanus autem in Commento textu 9. subdividit ex mente Ptolemæi unumquemque quadrantem in tres partes, prima est ab Æquatore ad Tropicum circulum, secunda à Tropico ipso ad circulum polarem, & tertia ab hoc circulo usque ad polum ipsum, tàm ex parte austri, quàm septentrionis: atque divisio hæc universalis est, & singulis terræ quadrantibus communis, ex quâ generaliter tantum de singularum Terræ partium constitutione, sive temperie, in calore, frigore, siccitate, & humiditate judicium ferre licet pro ipsarum positu ad viam Solis.

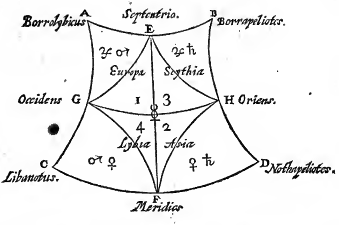
Ad sciendum verò particulariter, cui signo Zodiaci subjiciatur pars terræ quælibet, tum quibus Planetis; Terram suo tempore cognitam A B. D C. dividit in alios quadrantes æquales numero triangulis 4, quæ ejusdem naturæ signa connectunt in Zodiaco. Hinc autem vult fieri divisionem per duas lineas, quarum una G H ducatur ab Herculano Preto per Sinum Issicum versus Ortum, distinguens Terræ partem Borealem ab Australi, altera verò F E ducatur à Sinu Arabico per pontum Euxinum versus septentrionem; separans ipsius Terræ partem orientalem ab occidentali. Insuper autem dividit quadrantes singulos in bina triangula per lineas G E, E H, H F, F G; & triangula ad intersectionem rectarum G E, & E F concurrentia sive interna, vult differre naturâ à sibi sociis externis, verbi gratiâ, triangulum internum G ☿ E à sibi socio externo G A E.

His constitutis vult quadrantem A ☿ positum inter septentrionem, & occasum, sive ad Borrolyvicum, esse primum quadrantem in quo contineatur Europa; oppositum verò ad Notapeliotem D ☿, esse secundum, qui Asiam complectatur: ac B ☿ qui inter septentrionem & ortum jacet ad Borrapeliotem, esse tertium qui Scythiam habeat, oppositum verò C ☿ ad Libanotum, esse quartum in quo Lybia existat.

Insuper autem primi quadrantis triangulum externum G A E vult subjici trigono signorum igneo ♈ ♌ ♐, ejusque dominis ♂ & ♃ occidentalibus. Secundi quadrantis triangulum externum F D H subjici trigono ♉ ♍ ♑, ejusque dominis ♄ & ♀ orientalibus. Tertii quadrantis triangulum externum E B H subjici trigono aereo ♊ ♎ ♒, ejusque dominis ♃ & ♄ orientalibus, tandemque triangulum C G F subesse trigono aqueo, ejusque dominis ♐ ac ♀ occidentalibus.

At pro triangulis internis, posuit primo ☿ in medio illorum, quòd ipse sit naturæ communis. Deinde vero vult triangulum internum primi quadrantis præcipuè regi à ♄ & ♀ occidentalibus. Tum à ☿, tandemque à ♃ & ♂ orientalibus & signis ♉ ♍ ♑ qui præsunt quadranti secundo, & vicissim triangulum internum secundi quadrantis præcipuè regi à ♃ & ♂ orientalibus; tum à ☿, tandemque à ♄ & ☿ orientalibus ex signis ♈ ♌ ♐, qui præsunt quadranti primo, atque sic de aliis juxta Cardanum in Commento.

Tandem

Tandem Ptolemæus facta sic partium Terræ, signorum & Planetarum distributione & connexione, singularum sui temporis gentium mores, ritus, atque leges illis quantâ potest solertiâ accommodat: ita ut plerisque hæc ex illis necessario sequi visum sit, indeq; factum, ut ipsa divisio huc usque perdurarit, quod præsertim Cardanus in eâ stabilicodâ plurimùm laboraverit.

Verùm quod ipsa divisio sit duntaxat fictitia, non autem naturaliter probatur rationibus sequentibus.

Prima, quod si aliqua sit in natura divisio Terræ respectu Zodiaci, vel hujus respectu illius: ergo, ut totus Zodiacus Terræ distribuitur, sic tota Terra Zodiaco distribuenda est: at Ptolemæus nequidem Terræ partem quintam Zodiaco dividendam assumpsit; nec proderit effugium dicendo totam Terram suo tempore cognitam divisisse, tum quia id minimè verum est, quandoquidem & tota Africa usque ad caput bonæ spei, & India etiam Orientalis fuit habitata Ptolemæi tempore, ut constat ex Plinio Lib. 2. cap. 69, ubi recenset naufragium Hispanicarum navium in sinu Arabico tempore Cæsaris Augusti, & Indorum appulsum Marinis procellis ad Germanicum Mare, quos Suetiæ Rex, in quorum potestatem inciderant, obtulit Quinto Metello Celeri, Galliæ Proconsuli, similiterque probabile est jam eo tempore Occidentalem Indiam fuisse habitatam, tum quia naturalis ille consensus signorum Zodiaci & Terræ partium est & independens ab incolis, hisque prior, utpote factus à Deo initio creationis Cœli & Terræ, & per quem ipsi incolæ habuissent quod in his, vel illis Terræ partibus tales mores, atque ritus sortiti fuissent.

Secunda, quod Ptolemæus agnoscens quatuor Terræ quadrantes, & suam habitationem in quadrante Aquilonari quem superiùs, divisu, nullam habuit rationem Physicam, cur potius hunc quadrantem, quàm alios signis Zodiaci distribuerit: at totum Terræ globum dividendo, equidem Æquator illum bifariam dispescat in partes Borealem, & Australem, sed nullus assignari queat particularis meridianus cui ex naturâ competat divisionem absolvere in partem Orientalem, & Occidentalem pro totius globi quatuor Quadrantibus, ut sequenti capite planiùs exponetur.

Tertia, quod quæcunque ad supra positam divisionem attinent, lineæ, quadrantes, triangula, eorumque ordo, rectores, & consensus, naturali caussa careant, prorsusque fictitia sint. His adde quod cum domini Trigonorum Zodiaci fuerint à Ptolemæo perperam instituti, ut dominus Lib. 15. cap. 6. hinc etiam vana probatur illa divisio, eóque evidentius, quod Ptolemæus Lib. 1. c. 16. velit Solem & Jovem esse dominos ignei Trigoni ♈ ♌ ♐, Martem verò inde excludi. At cap. 2. Lib. 2. præficiat Jovem, & ♂ Triangulo externo primi Quadrantis suæ divisionis, quem vult correspondere Trigono ♈ ♌ ♐ excludens Solē, quoniam (ut vult Cardanus in Comm.) Sol & Luna non ponuntur domini particulares Triangulorum, quia dominantur omnibus generaliter. Cum tamen ipse Ptolemæus Solis dominium tantùm agnoscat in primo & secundo Quadrante: sicut Lunæ dominium duntaxat in tertio & quarto, similiterque Triangulo externo tertii Quadrantis præficiat Trigonum ♊ ♎ ♒, cum dominis ♄ & ♃, etsi ♃ in hoc Trigono nullam habeat dignitatem, eiq; præesse velit ♄ cum ☿ cap. 16. Lib. 1. Nec est quod quispiam dicat ex hoc capite ♃ esse familiarem ♄, & ob hanc familiaritatem dominari cum ♄. Nam eodem cap. explicans secundum Trigonum ♉ ♍ & ♑ statuit quoque familiaritatem esse inter ♄ & ☉, quamvis sint prorsus inimici, vel contrarii. Cur ergo tertii Quadrantis Triangulo externo potius Jovem, quam Solem præficit cum ♄?

Quarta, quòd Ptolemæus ex illâ divisione non solum deducere conetur hominum temperaturas, conformationes, mores, atque ritus, sed etiam religiones, ut quod Asiæ, vel secundi Quadrantis populi colant Venerem, Solem, & ♄ & de reliquis

Quadrantibus similiter; cum tamen fictitiæ, ac erroneæ sint tales Divinitates, nec amplius illis in locis tales Dii venerentur, sitque perabsurdum falsas religiones Cœlo adscribere, quæ, vel à Diabolo, vel à particularibus Principum, vel Legislatorum geniis introductæ sunt, ut infra introduceretur.

His ergo & pluribus aliis causis patet, divisionem globi Terrestris in signa Zodiaci à Ptolemæo institutam merum esse figmentum.

Objiciet aliquis gentium mores, atque ritus quadrare illi divisioni, ergo est naturalis consensus inter ipsa Terræ loca & signa Zodiaci.

Respondeo equidem hanc fuisse Ptolemæi solertiam, quod præcognitis per historiam Gentium moribus, huic præcognitioni suam divisionem accommodaverit, quantum ipse potuerit, ut fidem mereretur; an autem suæ divisioni ipsemet crediderit: ego non facilè crediderim. In multis tamen à veritate aberravit, ut dum explicans primum Quadrantem ait Britannos, Belgas, Germanos, Gallos mulierum amore minùs teneri, & pronos esse ad libidines alias. Secundi verò Quadrantis incolas Orientales in Mediâ, Persiâ, Babilonîâ, Mesopotaniâ, Assiriâ, masculorum concubitum odisse, quæ refragantur historiæ veritati, & sacris etiam codicibus, ubi de Sodomâ, & sociis Urbibus fit mentio, & D. Paulus in masculorum concubitum invehitur. Prætereà dum ait, populos Orientales quippe Asiaticos habere animos viriliores, & fortiores: Occidentales verò quippe Europæos esse molliores, & effœminatiores; cujus contrarium historiis & experientia patet. Denique supersunt adhuc hodie eædem Terræ partes, iidemque Trigoni Cœlestes, cum tamen jam alii sint mores, ritus, & religiones illarum gentium. Nihil ergo solidi potest afferri pro illius divisionis veritate, & stabilitate.

Objiciet alius hæc quidem concedenda esse de Dodecatemoriis, at saltem Telluris partes subjici stellatis signis, aliisque constellationibus, præsertim per Zenith partium ipsarum transeuntibus: constellationes enim inter se natura, & influxu differunt.

Sed respondeo hanc fortassis fuisse opinionem eorum, qui vera signa, seu Dodecatemoria ignorarunt: at constellationes toto Cœlo expansæ, nec dividuntur in Trigonos ejusdem naturæ, nec per se subjacent dominio Planetarum, ut Dodecatemoria, & quælibet constellatio per motum diurnum fit verticalis nationibus quamplurimis, quæ moribus sunt diversissimæ.

Caput III.

Quomodo Terra Cœli respectu naturaliter dividatur, ubi de sapientia Dei circa obliquum Solis circulum.

QUoniam superiùs patuit particularem Terræ divisionem respectu signorum Zodiaci à Ptolemæo traditam prorsus esse fictitiam, hic inquirendum est, num natura ipsa Terræ globum dividat aliqua insigni, constantique partitione.

At certè id nemo Geographiæ, & Philosophiæ peritus inficiabitur. Natura enim Æquinoctiali Circulo Terram adeo sensibiliter dividit, ut in Terræ tractu ipsi Æquatori supposito etiam ventus æqualis, & moderatus continuo spiret ab Ortu ad Occasum, qui nihil aliud est, quam aeris motus excitatus à primi mobilis motu rapidissimo, cuncta sibi inferiora circumferente ab ortu in occasum, & cujus rapiditas sub Æquatore maxima, evidenter communicatur usque ad Terræ tractum ipsi Æquatori suppositum, inde sensim remittens versus Mundi Polos, adeo ut sub Tropicis motus ille non sit amplius sensibilis.

Quod si daretur alius in natura circulus æquè certus, ac evidens Æquatorem orthogonaliter secans, Terræ globus procul dubio dici potest naturaliter sectus ab illis duobus circulis in quatuor Quadrantes: ac natura nullum talem exhibet circulum, nec in Cœlo, nec in Terra. Quod enim dicitur per Insulas Asores, talem ductum esse à natura meridianum, sub quo nempe acus magnetica dirigitur recta in Septentrionem & meridiem, id duplici ratione falsum esse deprehenditur. Primù, quia ex relatione Bartholemæi Schouren Batavi (qui totum Terræ globum circumgyravit) sub longitudine 250 graduum, talis etiam detectus est meridianus, nec non alibi ex aliorum nautarum relationibus.

Secundo, quia jam observationibus constat certissimis, acum magneticam variare sub singulis meridianis, nec cum ulla meridiana linea in horizontis plano ducta per exacta Astronomiæ præcepta, constantem habere convenientiam, aut inclinationem: sed continuo quamvis lentè variabilem contra opinionem Gilberti Angli Lib. 4. cap. 3. unde jam probabilis est conjectura acum magneticam lineæ meridianæ applicatam mirabili & adhuc ignota virtute moveri reciprocè ab Occasu in Ortum ad aliquam distantiam nullibi adhuc observatam, sicque in singulis Terræ locis magneticam acum aliquando coincidere cum linea meridiana.

Nullum est igitur naturale fundamentum dividendi Terrestrem globum in quadrantes: & quamvis daretur, tamen subdivisio Ptolemaica ex illis institui minimè posset, cùm nulla sit ratio cur in parte Terræ Septentrionali, quadrans unus subjiciatur quibusdam signis, quibus ejusdem partis quadrans alter non subsit, quod sint ita æquales situ, ut unus alterius respectu vicissim Orientalis & Occidentalis existat, amboque sese æqualiter habeant ad singula Zodiaci signa. Idemque dicendum de Quadrantibus partis terræ Australis. Necessario igitur rejicienda est Ptolemaica divisio, & alia, si qua sit, exponenda est.

Ad hoc autem notandum, quod cùm Sol sit lucis, caloris, & vitæ fons, omniumque generationum Sublunarium causa principalis, Divina sapientia ei duplicem motum escogitavit, quibus Terræ universa fertilis & habitabilis redderetur: nempe diurnum, & annuum, non enim diurnus Solis motus circa Mundi axem in aliquo Cœli puncto fixo sufficiebat, quoniam eo puncto in quacunque Cœli parte posito, nullam tempestatum vicissitudinem toto Terrarum Orbe Sol effecisset; sed ubique semper eandem aeris constitutionem: si ergo punctum illud in Æquatore fuisset, Terræ partes utrique polo subditæ, vehementiâ frigoris ibi perpetuo regnaturi prorsus incultæ, sterilesque, ac proinde inhabitabiles forent, cum ex Olao Magno in suâ Septentrionis historiâ sub Circulo Arctico statim ab Æquinoctio Autumnali glacies nivesque inci-

incipere soleant. Quanto igitur citiùs sub polo Arctico? si verò Sol in aliquo partis Cœli Australis puncto fixo collocatus fuisset, ob causas supradictas, major sub Boreali polo pars terræ inculta, & inhabitabilis remansisset: similisque ratiocinatio facienda est de Terræ partibus polo Antarctico suppositis. Necessarius igitur fuit alius Solis motus eidem proprius, quo ab Australi ad septentrionalem Cœli partem reciprocè delatus, calorem, & temporum vicissitudines toti Terræ dispensaret.

Si autem motus hic sub Æquatore, aut huic parallelo circulo aliquo fixus fuisset institutus, eadem quæ superiùs, incommoda fuissent subsecuta; si verò sub circulo magno per Mundi polos transeunte, adhuc majora sequerentur. Sol enim Zenith omnium incolarum terræ permeans, ac singulos ipsius Terræ parallelos nimio calore urgens, cùm ad Mundi partem Borealem ascendisset, poloque appropinquasset, Tellus sub polaris diuturniore morâ Solis in vertice quasi immobiliter hærentis conflagrasset, dum pars Australis, ac ea præsertim, quæ polo subjacet, ob diuturniorem moram Solis absentis maximeque distantis algorem passa esset intensione, & duratione intolerabilem, nec iidem incolæ Solis verticalis diuturno ardori, ejusque tam longæ absentiæ assuescere potuissent. Erat igitur ad Planetarum & præsertim animalium vitam nutritionemque necessarium, Solis motum proprium sub aliquo circulo constituere, qui, ut jam supra dictum est, Æquatori, vel Mundi axi obliquus esset. Verùm cur Deus obliquitatem illam inter Æquatorem, & Mundi polos non effecit mediam seu 45 graduum, cùm media minuisset calorem sub Æquatore, auxisset verò sub polis, quod toti Terræ convenientius, imò necessarium fuisse videtur? At saltem Philosophis summa inde sapientia Dei Sole ipso clariùs elucebit. Ut enim ab assuetis non fit passio, ita ab insuetis passio major & a vicissitudine excessus utriusque contrarii, nempe caloris, & frigoris in eodem subjecto, hujusce lerior corruptio Cùm ergo positâ obliquitate viæ Solis, Terræ partes subpolares plusquam per anni dimidium priventur calore Solis, eique propterea minùs assuetæ sint, quàm cæteræ: Tunc verò urgeat in ipsis intensissimum frigus cui assuescunt; si Sol ad mediam inter Æquatorem, & polos distantiam ascenderet, tunc radiorum virtute & continuâ super horizontem morâ longè majorem calorem effunderet, quam locorum illorum viventia calori non assueta ferre valerent; quandoquidem Olaus Magnus initio Lib. 13. Histor. Septent. refert in plerisque agris Westrogotborum, Hordeum spatio 36 dierum à semine projecto maturum colligi. Reliqua verò semina in principio Maji projecta circa medium Augusti ad messem esse parata. Fuit ergo viæ Solis obliquitas illorum virtuti passivæ, propagationis, & conservationis gratiâ sic proportionanda, ut neque Sol ab eis nimiùm recederet, nec ad eos nimiùm accederet, quæ proportio in Eclipticæ obliquitate 23 gr. 30' repetitur, sic que motibus diurno & annuo Solis mediantibus, Terra ubique fertilis, & habitabilis extat. Ut enim diurnus sine annuo non sufficeret, ita annuus sine diurno non sufficeret Esset enim in toto Orbe unicus dies, & unica nox in anno veluti sub polis; insuper autem Sol quasi fixâ super horizontem morâ, terras viæ suæ subditas conflagrasset Zenitbalis, quas in Cœli parte oppositâ frigori per distantiam maximam intensissimo, diutius expositas reliquisset. Præterea quod proprii motus Solis periodus facta sit 365. dierum 6. horarum, non autem major, aut minor, id etiam Divinæ Sapientiæ argumentum est; non enim breviore opus erat, cùm hæc ad terræ fructus suppeditandos pro animalium nutritione sufficeret: duplo autem vel triplo longior non sufficeret: aliàque Terræ loca nimiâ ardoris diuturnitate oppressisset, dum opposita nimis diurno frigore; viventibus fuissent intolerabilia Summâ ergo veneratione dignam supremam illam, sapientissimamque mentem, quæ singulis Terræ partibus adeo sapienter providit, ut sapientiùs impossibile sit, ipsorum etiam Cherubinorum judicio, qui Divinam Sapientiam adorant in suorum operum perfectione.

Quoniam verò generationibus, & Sublunaribus effectibus omnibus absolvendis (quorum maxima est diversitas) Sol ipse non sufficiebat: idcirco sunt ei dati asseclæ, sive satellites aut Ministri ♄ ♃ ♂ ♀ ☿ præter Lunam: qui quidem sex Planetæ lucem Solis in hæc inferiora reflectunt, sed diversarum inter se sunt naturarum, ac virium: atque tales, ut cum Sole quemcunque effectum naturaliter possibilem producere valeant. Idcirco quâ ratione duplex motus, & similis obliquitas Soli fuerant assignata, eâdem etiam duplex motus, & similis obliquitas reliquis sex Planetis conveniebant, ut septem ipsi rectores Mundi & effectuum Sublunarium causæ primariæ eâdem semitâ diversis inter se motibus propriis instructæ incedentes, sibique corpore & proportionatis distantiis diversimodè occurrentes quemlibet naturalem effectum in his inferioribus possibilem in quacunque Terræ parte promovere valeant. Quia vero à majore ♄ ♃ ♂ ♀ ☿ & ☽, inclinatione ad polos nullum, ut in Sole excedentiæ qualitatis periculum imminebat. eis idcirco ad suppolarium commodum fuit concessum Orbitarum suarum obliquitate ad Eclipticam divagari versus polos, ab ipsâ viâ Solis, quantùm cuilibet necesse esse visum est rerum omnium Sapientissimo Conditori. Ea autem Zona quæ in primo mobili divagationes includit utrinque, vulgo vocatur Zodiacus divisus in 12 Dodecatemoria diversarum virium, ut Lib. 14. Sect. 1. fuit à nobis expositum.

Quoniam igitur Deus Mundi hujus Omnipotens ac Sapientissimus Architectus, ideo Zodiacum vel Planetarum viam fecit obliquam Æquatori, ut ad Boreales & Australes Terræ partes virtus illorum deferretur: eamq; virtutem pars Terræ Borealis à Zodiaci parte Boreali, & Australis Terræ pars à Zodiaci parte Australi efficaciùs excipere constat ex Lib 9. Sect. 1. cap. 9. Inde deduci videtur, quod etsi tota Tellus toti Zodiaco in universum subjiciatur, & Cœlestes mutationes in quavis Zodiaci parte contingentes, in quavis Terræ parte suum effectum sortiri queant, saltem quoad influentias, quæ totum Telluris globum penetrant: Tamen Terræ pars Borealis, Borealibus signis Zodiaci, Australis vero Australibus potissimùm subjiciatur, tùm quoad Elementales qualitates, tum quoad influxus, ut ex eodem cap. 9. Lib. 14.

tùm cap. 7. Sect. 2. Lib. 14. nec non cap. 5. Lib. 10. colligere licet & experientiæ adaptare.

Duplicem hic igitur exponemus Telluris naturalem divisionem, sed dumtaxat universalem. Prima erit respectu Zodiaci: Secunda Parallelorum. Quoad primam, Terræ partes sub Æquatore jacentes æqualiter subjiciuntur tàm Boreali, quàm Australi Zodiaci medietati; quippe quòd ad utrumque sese æqualiter habeant. At pars terræ Borealis etsi toti subjiciatur Zodiaco influentialiter, magis tamen, vel efficaciùs subjicitur Borealibus signis: idemque à simili dicendum de Australi Terræ parte pro Australibus signis.

Quod verò ad secundam attinet, hanc admisit Ptolemæus Lib. 2. Quatrip. cap. 1. etsi non integram: ipsa enim nihil aliud est, quàm Terræ in 5 Zonas divisio respectu caloris & frigoris, torridam nempe, duas temperatas, & duas frigidas. In Torridâ quæ est inter duos Tropicos sunt homines magis usti, corpore nigri, aut fusci, capillo crispi, staturâ mediocres & graciles, temperamento calidi, sicci, vel atrahilarii, moribus feri, ingenio subtili, sed sunt etiam ibi feræ pessimæ, & serpentes omnis generis, ac aurum & argentum in illis locis abundat, ob copiam caloris metalla perfectè coquentis, & cunctæ gemmarum species, & aromata omnia. In frigidis, quæ sunt à circulo Arctico, & Antarctico ad polos Mundi, homines sunt colore fulvo propter frigus ingens, quod albedinem exurit, ut de Scythis ait Hippocrates Lib. de aëre, locis, & aquis: ingenio obtusiore, motu tardi & stupidi, ferinisque moribus; ob frigus, solitudinem, & diuturniores tenebras. Ibi nulli sunt Leones, Tygrides, Cameli, Elephantes, ut in Torridâ: sed Alces Rangiferi crudelesque Lupi, Ursi, & Gulones: ibique nullum nascitur triticum, nullæ sunt vites, nullumque aurum & argentum, sed ferrum, plumbum & metalla dumtaxat imperfecta. Denique in temperatis, quæ sitæ sunt inter Polares circulos & Tropicos omnia se habent medio modo in calore, & frigore, & reliquis; suntque homines corpore albi, ingenio, viribus, & animo cæteris præstantiores: ibi generis omnis animalia reperiuntur, nec non Terræ fructuum, sive in superficie pro animalium, hominumque nutritione, sive in visceribus, qualia sunt metalla, & mineralia cujusvis speciei: ita ut hæ Zonæ sint partes totius Mundi fertilissimæ, proindeque maximè cultæ, & habitatæ, præsertim verò septentrionalis, in qua sunt præcipua Mundi Imperia, atque regna, & vix pauciores homines, quàm in reliquis Terræ partibus simul sumptis.

Nihilominus quia Elementalium qualitatum combinationes sunt quatuor, juxta numerum & naturam Elementorum: atq; illas in globi Terrestris superficie dari necesse est: sic ipse globus juxta rei veritatem accuratiùs mihi videtur dividendus. Ut nempe Zona torrida sit calida, & sicca, proindeque naturæ igneæ. Zonæ sive partes intra polares circulos, sint frigidæ & siccæ, propriam Terræ naturam referentes. Zonæ verò temperatæ, in quibus prævalet humiditas, sint rursus dividendæ in duas partes, quarum unaquæque sit 21 gr. 30'. latitudinis; ita ut parallelus 45 graduum divisionem illam efficiat. Et pars à circulo Arctico ad hunc parallelum sit frigida, & humida, & proinde aquea, frigus habens à viciniâ Zonæ frigidæ: pars autem à tropico Cancri ad ipsum parallelum sit calida, & humida, ideoque aerea, quippe calorem à viciniâ Zonæ Torridæ participans; estque hæc pars totius Terræ nobilissima, & Imperiis clarissima, in quâ etiam Adam factus creditur, & Christus ipse natus est. Ille verò parallelus à polo, & Æquatore æquidistans, jure temperatissimus Terræ tractus censebitur: cujus ratione, ut Cardanus Mediolanum suam patriam plurimùm extollit: Sic mihi Lugdunum & Francopolim patriam meam ipsi parallelo adhuc viciniorem, quàm Mediolanum commendare licet, Terræ facilitate, ac incolarum formâ, ingenio, probitate, & generositate: idemque judicium esto de Australi Zonâ temperatâ.

Correspondet autem divisio hæc non solum naturæ, sed etiam ordini Elementorum. Quippe Zonæ frigidæ, quæ qualitatibus verè terrea est, adjacet aquea, & huic aerea, & huic denique ignea, nempe torridæ pars dimidia ejusdem lateris, vel è converso.

Ex his verò sequitur, quod qui siccas Terræ partes incolunt, torridam nempe, & frigidas, sint brevioris staturæ, & graciliores, ob siccitatem illis in locis prævalentem, imò brevioris vitæ: atque hi sunt ingenio stupidi, ob frigus; illi acri, ob calorem, omnes autem feri ob siccitatem. Qui autem incolunt temperatas, sunt procerioris staturæ, & succulentiores ob loci humiditatem, maximè verò qui degunt à parallelo 45 graduum versus circulum Arcticum, ubi propter frigidam, & humidam loci constitutionem corpora minùs exolvuntur, & cutis color albior extat: suntque sylvæ & pascua plusquàm in aliis Terræ locis.

Quod verò ait Ptolemæus homines in oriente degentes animos habere magis masculos & firmiores, eamque Terræ partem diurnam, virilem, & dextram esse existimandam. Ad occidentem verò degentes effœminatiores esse, & molliores, eamque Terræ partem fœmininam, nocturnam, & sinistram; id quidem verum est habitâ ratione positionum Terræ ad Mundi quatuor angulos ortum, occasum, septentrionē, & meridiem, quorum primarius est oriens qui masculinus dicitur, occidens verò fœmininus, sed divisiones Terræ in septentrionalem, & meridionalem, vel in orientalem & occidentalem esse adeo generales, ut ex his solis nihil certi deduci queat pro particularibus Terræ locis: præsertim quòd Terræ pars eadem simul sit orientalis & occidentalis, tum septentrionalis & meridionalis respectu diversarum, nullusque in Terra sphæricâ locus orienti, vel occidenti peculiariter assignetur. Hic adde quod Ptolemæus, qui vixit in medio Terræ ab ipso divisæ ignorare non potuit Europæ populorum sibi occidentalium; quippe Græcorum, Romanorum, Germanorum, Gallorum, & Hispanorum audaciam & fortitudinem; quodque Græci & Romani, Orientales populos Asiæ subjugarunt, ipsamque Ægyptum Ptolemæi patriam, nec non Africam: nunquam autem Asia, vel Africa Europam subjugarunt: atque Hippocrates Lib. de Aer. Aqu. & locis fatetur, Asianos esse timidiores, effœminatiores ac imbelles præ Europæis. Invictissimus tamen Tamerlanes Turcarum Imperatorem Bajazethum ad occasum, & Chinarum

Impe-

Imperatorem ad Ortum debellavit, & captivos effecit in prœlio; unde constat Ptolemæum hæc potiùs odio Europæorum, quàm veritatis amore scripsisse. Atque hæc de Terræ divisione generali dicta sufficiant; ex quibus patet, vel nisi generaliter per illam definiendum de particularibus Terræ locis.

CAPUT IV.

In quo diversi Nationum mores ex suis genuinis, & particularibus causis Physicis deducuntur: & qua ratione tantùm naturali, signis, & Planetis singula Terræ loca subjici queant, ostenditur.

QUoniam causæ morum singularum gentium petitæ à Ptolemaicâ Telluris divisione in signa Zodiaci cum ipsâ divisione superiùs refutata corruunt: Constat autem Nationes singulas ab aliis differre ingenio, moribus, legibus, & ritibus: hic videndum, an in Mundo aliqua hujus diversitatis causæ reperiantur. Arbitror autem quatuor assignari posse, nimirum Terram ipsam, Solem, Zodiacum in signorum triplicitates divisum, & Hominem terricolam: hoc autem capite agemus dumtaxat de Terrâ, Sole, & triplicitatibus, sequenti autem de homine.

Quod ad Terram attinet, certum est alias ejus partes, esse Mari, vel ejus finibus adjacentes, alias montanas, & alias planas.

Qui circa Mare habitant, ut plurimùm navigationibus, & Mercaturæ, aut Pyraticæ arti dant operam ob loci commoditatem; suntque inconstantes, ingeniosi, audaces, insidiosi, deceptores, & aliquantum ferini. Subjiciuntur autem Lunæ pro navigationibus, & inconstantiâ; Mercurio pro mercaturâ, ingenio & deceptione; tum Marti pro pyraticâ & feritate, nec non eorum signis.

Qui regiones montanas habitant, hi ex Hippocrate Lib. de aere, aquis & locis, ad laborem, & viriliter agendum à naturâ præstant: iisque feritas & immanitas non mediocriter connascitur, quippe ob siccitatem. Sunt enim licciore temperamento, & ratione aeris atque loci, & ratione laborum quos in suis negotiis ascendendo, & descendendo perferunt: subtili sunt ingenio, ac vigiles, & acres ob aeris subtilitatem à frigore Hyberno & Sole Æstivo: tum etiam corpore hirsuto, vegeto, & fortiter articulato; suntque etiam pertinaces, ad iram proclives, & bellis apti, quibus ex causis ♄ ♂ & ☿ conveniunt, eorumque signis.

Qui verò plana loca incolunt, atque salubria, hi sunt magis sanguinei, carnosiores, formosiores, molliores, segniores, voluptatibus indulgentiores, laboribus ineptiores, mansuetiores, liberaliores, disciplinis aptiores, magisque ingenui, in quibus cum ♃ ♀ & ☿ quadrant, & nonnihil cum Sole ac eorum signis.

Atqui insalubria plana loca incolunt, qualia sunt humidiora & stagnis, aut paludibus scatentia, hi cæteris sunt humidiores, à pituitæ excessu stupidiores, segniores, somnolenti, timidi, pallidi, inculti, variisque morbis, sed præsertim catharris, & fluxibus obnoxii; atque ipsis ☽ & ♄ præcipuè dominantur; hoc est suos influxus iis faciliùs & efficacius imprimunt, præsertim verò Luna ex se humida.

Qui denique medio modo se habent inter supra dictos, quoad natale solum, hi etiam in corporis forma, temperamento, & moribus medium tenent. Nam ex Hippocrate Lib. supra citato textu 57. iuvenies ferè semper formas hominum, & mores regionis naturæ compares, quod est notatu dignum, inde enim sequitur, quod si ♄ Luna ex signis præsertim aqueis alicujus temperamento præfuerint, qui in locis palustribus natus sit, is multò humidior ab excessu pituitæ, segnior, stupidior, &c. tum fluxibus & catharris magis obnoxius erit judicandus, quàm si in altero loco, ac præsertim sicco natus esset, eademque est ratio de cæteris.

Sol verò magnam quoque Telluris diversitatem efficit suo situ in Cœlo, atque motu ad Mundi axem obliquo. Nam utramque terræ medietatem, Borealem scilicet & Australem dividit à Polis ad Æquatorem in quatuor partes, quatuor Elementis naturâ respondentes, ut cap. 3. dictum est. Igitur in partibus suppolaribus frigidis, siccis, & melancholicis præsunt Luna, & ♄, eorumque signa, sed Luna, & Cancer efficaciùs in Boreali parte, ac Saturnus cum ♒ & ♑ in Australi. Sunt autem regionum illarum incolæ tristes, morosi, timidi, fraudulenti, ferini, malefici.

In Zonis sequentibus, à circulis, scilicet polaribus ad parallelum inter polum, & Æquatorem medium, quoniam ipsæ sunt frigidæ & humidæ, iis præcipuè dominantur Luna & ♀, eorumque signa; sed Luna efficacius in Boreali, Venus autem in Australi. Atque notatu dignum est, quod quia Luna potentior est in frigidis partibus septentrionis, idcirco illarum regionum populi præ cæteris Terræ incolis Lunatici, etiam præ cæteris magiâ, præstigiis Dæmonum, & incantationibus sunt infames, & periculosi: præsertim verò in polo Arctico sunt viciniores, quod nempe Dæmon melancholicos & Lunaticos seducat faciliùs, nimirum ad timiditatem & superstitionem proniores. Diabolus enim Philosophiæ peritissimus, in suo cultu promovendo, & perdendis hominibus, eorum propensiones tum communes, tum particulares diligenter observat.

In Zonis sequentibus ab illo Parallelo medio, vel 45 graduum, usque ad Tropicos, quoniam ipsæ sunt humidæ & calidæ, iis præcipuè dominantur Venus ♃ & Sol, sed ♀ & Sol efficacius in Boreali, Venus autem & ♃ in Australi. Idcirco hæ Zonæ sunt totius globi temperatissimæ, fœcundissimæ, fertilissimæ, & in quibus hominum mores sunt moderatiores, excultiores, & ad rerum gestarum gloriam ac Imperium propensiores, præsertim verò Borealis, in quâ versantur domus & exaltatio Solis, nec non Apogæum ab initio Mundi ad ejus consummationem.

In reliquis denique Zonis, nimirum à Tropicis usque ad Æquatorem, quia ipsæ sunt calidæ & siccæ, nec abs re vocantur torridæ, iis prædominantur Sol ♂ & ☿ cum suis signis, præsertim in Boreali; minus autem in Australi, ubi Sol & ☿ solum habent jus triplicitatis, Mars verò in Australi potens domo, exaltatione, & triplicitate, suam hic efficaciùs expandit feritatem, & malignitatem ob signa maligna ♏ & ♑, habent igitur harum Zonarum incolæ à loci naturâ, nec non à ☿ & ♂, quod sint ingeniosi, astuti, deceptores, & maligni, præsertim

verò illi, qui Martem, aut ☿ in primâ domo habuerint in signis igneis; & eò magis, si conjuncti, quadrati, vel oppositi fuerint; similiterque de reliquis Zonis harumque dominis ratiocinandum est. Namquò plures causæ ejusdem inter se naturæ conspirant in eundem effectum, eò major, vel intensior effectus necessariò producitur.

Denique pro Triplicitatibus, vide Cap. 8. Lib. 15. ubi reperies triplicitatem igneam cum suis Dominis ☉ ♂ ♃ præesse partibus Terræ orientalibus, præsertim verò Borealibus ob ♈ & ♌ in Boreali parte, Aëream cum ♄ ♀ ☿ partibus occidentalibus, præsertim meridionalibus; aqueam cum ♃ ☽ ♂ septentrioni, & Terream cum ☿ & ♀ meridiei, sed hæc divisio nimium generalis est, ut babetur in fine cap. 3.

Porrò superior locorum Terræ subjectio, respectu quorumdam signorum & Planetarum non est essentialis, sed dumtaxat accidentalis dispositio in ipsis locis ad unius signi, vel Planetæ potius quàm alterius influxum excipiendum, quippe quò patiens fuerit virtuti agenti magis contrarium, eò vim ipsam eacipit difficilius: & aqua tepida potiùs calefit, quàm frigida.

Caput V.

Quod diversa Terræ loca, vel horum potiùs incolæ, Planetis, & signis Zodiaci diversis etiam ab hominibus per accidens subjiciantur, & quomodo.

VT hoc à nobis probetor paradoxum, nonnulla bic præmittenda sunt.

Primum. Quod nullus homo naturâ servus est, sed omnes liberi: tum quia liberum arbitrium est bomini naturale, tum quia omnes bomines habent unicum & eundem Patrem in Cœlo qui Deus est. Math. cap. 23. & unum in Terrâ, qui est Adam. At quia hominum alii sunt sapientes, hique pauci, alii verò insipientes, sive stulti, hique permulti, libertas autem per stultitiam & peccatum amittitur, unde Christus apud Joannem cap. 8, *qui facit peccatum, servus est peccati:* Contingit inde, ut plurimi fiant servi. Porrò non modò æquum est, sed etiam necessarium, ut insipiens sapienti subjiciatur, eique serviat. Quippe insipiens se ipsum regere nequit, ideoque si sibi ipsi derelinquatur, nec moderatorem babeat, belluinis cupiditatibus obtemperans, & se ipsum, & alios perdet. Quamobrem ipsi etiam melius est, ut sapientis Imperio legibusque subsit: unde non abs re dici solet, quod sapienti lex non est posita (quæ nihil aliud est, quàm vivendi modus rationalis, seu agendorum recta ratio) sed stulto: idque confirmat D. Paulus, dum ait, lex justo non est posita; sic ergo inter filios Noë, Cham, & inter filios Isaac, Esau propter suam stultitiam facti sunt servi fratrum suorum: sicque probabile est initio Mundi prava stultorum facinora, bominum societati intolerabilia, occasionem dedisse sapientioribus illos in servitutem redigendi & legibus subjiciendi, indeque Respublicas, atque Regna primam duxisse originem; naturâ quippe sapientibus præfecturam instigante & subjectionem insipientibus quadam rationali concordiâ legibus stabilitâ, quarum Authores, conservatores, & executores sunt ipsi sapientes.

Secundum. Varia esse Rerumpublicarum genera ex Aristotele Lib. 4. Polit. cap. 7. quæ à Græcis vocantur Monarchia, Oligarchia, Democratia, & Aristocratia, à Latinis autem unius Imperium, paucorum Potentia, Status Popularis, & Optimatum Respublica: non enim sylvestres homines nullo rectore, nullisque legibus passim adhuc errantes in Terrarum nobis ignotarum sylvis, montibus, & desertis ferarum more, Reipublicæ nomen merentur.

Tertium. Reges alios successione, alios electione, alios tyrannide, vel invasione supremam potestatem adipisci, quam cum perpauci homines recta in Deum & subditos intentione queant perseveranter exercere, ob tam excelsæ dignitatis splendorem, quæ præ cæteris Divinam Majestatem excellentiùs repræsentat, & bominum mentes frequentiùs ita excæcat bonoribus, voluptatibus & potentiâ, ut etiam plures fuerint Reges, ac Imperatores, qui pro Diis haberi, imò coli voluerint, veluti de Nabuchodonozore in Scripturâ sacrâ refertur: inde fit, ut perpauci reperiantur tanto honore per se ipsos digni, permulti verò indigni. Quamobrem præcepit Deus Samueli Lib. 1. Regum cap. 8. ut contestaretur contra Israelitas petentes Regem instar Gentilium, eisque prædiceret jus Regum Gentilium in suos subditos, ut à suâ petitione desisterent. Quod nolentes tandem illis concessi sunt Reges à Deo in punitionem, ut patet ex eodem cap. ac inter Reges 42, qui super ipsos regnarunt tùm in Judâ, quam in Israël, tres tantùm boni recensentur, Eccles. cap. 49. David, Ezechias, & Josias, quorum tamen David suâ abutens authoritate adulterium, indeque bomicidium perpetravit.

Quartum. Quòd ut Planetæ & signa Zodiaci differunt inter se naturis, & virtutibus activis, sic varia Rerumpublicarum genera per se differunt ab invicem virtutibus seu dispositionibus passivis. Quamobrem genus unum ab uno potiùs Planetâ, vel signo, quàm ab alio pati aptum est, vel uni subjici potiùs, quàm alteri.

His positis quoniam omne agens efficaciùs agit in propinquum, quàm in remotum, sive distantiâ locali, sive dispositione passivâ, ipsumque passum sibi, quantùm potest, adsimilat: hinc fit ut Monarchiæ Soli præsertim tùm ♂ atque ♃ subjiciantur, siquidem in Æthereo Mundo Sol est velut Monarcha reliquos Planetas illuminans, & secum circumferens. Hique tres Planetæ præsunt Trigono igneo, Sol domo, exaltatione, & Triplicitate, ♂ autem & ♃ dumtaxat domo & Triplicitate, unde deducitur etiam Monarcbias magis esse à Sole, tùm à ♂ & ♃, idque confirmatur, tùm Astrologicis experimentis, quibus constat Solem ex personis frequentiùs significare regias: tùm quia in parte Mundi Boreali, primæ ac præcipuæ erectæ sunt, adhucque vigent Monarcbiæ, quòd Solis influxus sic in illâ parte potentior ob domum & exaltationem Solis in Zodiaci parte Boreali, nec solum viri potenter regnarunt in Mundi medietate septentrionali, sed etiam fœminæ heroinæ, quòd Luna habeat etiam in ipsâ parte suam domum, & exaltationem, præsitque Trigono Aqueo fœminino cum iisdem ♃ & Marte; atque ad Solem, & Lunam refertur authoritas Imperii, ad ♂ robur: & ad ♃ Justitia, atque Religio; quæ sunt primariæ partes artis regnandi. Qui igitur Reges habent

Solem

Solem, ♃ & ♂ feliciter constitutos in suâ Genesi, aceorum aliquem dominantem horoscopo, vel medio Cœli, aut illis conjunctum, de Regno ipsorum fœlicia erunt auguranda, nisi qoid aliud obstet. Quod verò ad Oligarchiam attinet, quæ est paucorum potentia, & opibus eminentium dominatio, bæc ad ♄ præcipuè refereoda videtur. Saturnus quippe benè affectus divites, sapientes, graves, ambitiosos, & præfecturis idoneos efficit, sed abstractos & paucis communicabiles. At status popularis Lunæ præsertim subjicitur, quæ motu velocissima, facie cootinuò diversâ, & dominâ signi aquei, mobilis, & politici, popularem inconstantiam non secus ac Maris fluxum, refluxumque excitat atque gubernat. Tandem optimatum Respublica Jovi præsertim tribueoda est, in quâ nempe justitia, prudentia, atque leges gubernant, quæ suot ipsius ♃ dotes. Mars autem ♀ & ☿ pro bello, voluptatibus, & artibus. singulis Reipublicæ generibus aliquando magis, aliquando minus, aut plus uni quàm alteri favere deprehenduntur: hic siquidem oostri est instituti primarios dumtaxat singulorum generum Rectores exponere.

Porrò constat singulas etiam Monarchias moribus, ac ritibus inter se differre, ac plerumque religione, cujus rei bæc à nobis affertur ratio: nam quia, ut superiùs dictum est, omne agens sibi quantùm potest, assimilat passum, vel in hoc suam naturam transmittit: Inde factum est, ut primi homines, qui in alios electione, vel tyrannide jus, atque dominium assumpsêre, ipsisque leges præscripsêre, vel in bunc finem urbes construxerunt; singuli juxta naturalem suam propensionem, propriumque geoium à Cœlesti constitutione genethliacâ receptum, leges ipsas condidère: idque fit adbuc ab his, penes quos est summa potestas: sique id factum fuerit in regione, ubi calidior, frigidior, aut temperata aeris natura fuerit legi consentanea, ipsa longè firmior erit: sique rursus lex illa sub congruo Cœli statu ab ipso Rege fuerit promulgata, lex ipsa pateos erit, difficillimèque mutabilis. Sic ergo Rex aut Legislator urbem, regionem, aut regnum Planetis & signis suorum morum, atque dignitatis significatoribus subjicit: hæcqoe subjectio consuetudine ita fit habitualis, ut ipsi urbi, vel regioni connaturalis evadat, dummodo nimis dura, incommoda, aut perniciosa non existat. Tuoc enim subditi quantocyus queunt, tyrannidem à se excutiunt: violentia enim neque perpetua, neque diurna esse potest, præsertim apud homines natura liberos, qui tyraoni, aut ignavi Regis Imperium diu ferre nequeunt: hæc igitur est meo judicio potissima ratio diversitatis morum atque rituum inter singulares Terræ nationes. Quod enim alii sunt nigrâ cute, alii albâ, alii olivaceâ, hoc taotùm pendet ab aëris temperaturâ, & situ regioois, ut superiùs dictum est. Quod autem de Monarchiâ hic diximus, etiam de Oligarchiâ, Democratiâ, & Aristocratiâ proportionaliter intelligatur: quippe Legislatores omoes Solon, Lycurgus, Plato, & cæteri suis in coodendis legibus proprium secuti suot genium, etiamsi omnes bonum publicum & rationem sequendam sibi proposuerint. Nam neque booi, neque rationis eadem fuit apud omoes, sed propria singulorum opinio. Legibus autem, ac moribus supra adjeci Religiooem: quòd nisi Religio vera hominibus reveletur à Deo, hi vel suggestæ à Diabolo, vel effictæ juxtà proprium geoium, Martiale, Venereum, &c. sese mancipant, ob essentialem mentis humanæ propensionem ad cultum Divinitatis, & ioflueotialem à proprietate domus nonæ in figura Natali hominis. Unde cùm hic omnem Religionem, vel à Deo, vel à Diabolo, vel ab hominis figmeoto ortum ducere dicamus, patet quod nullam Religionem ad astra primò & per se referamus.

Cæterùm, ut ex vero non nisi verum sequitur, ita ex supradictis plura sequuntur verissima.

Primum. Quot suot Legislatores, tot esse legum diversitates, proindeque populorum mores communes, vel coosuetudines: quippe proprii cujusque hominis mores à propriâ Genesi, cum totius nationis communibus moribus mioimè sunt coofundeodi.

Secundum. Ex cujusque gentis legibus, ritibus, vel communibus moribus deprehendi posse, qui præcipuè Planetæ ipsi Genti dominentur, siquidem præcipuè subjicitur Planetis, atque signis, quibus vis inest tales mores influendi, & Planetæ agunt juxta dispositionem passivorum.

Tertium. Sub eodem parallelo, vel meridiaoo diversos reperiri mores, atque ritus: ut sub parallelo, vel meridiano Romæ: sunt ex parte Boreali Germani, Dani, Norvegi, hæretici: ex parte autem Australi, est Africa Mahumetana, omnesque moribus & ritibus diversissimi. Sub ejus autem parallelo est Hispania, Canada, Virgioia, California ad Occasum: ad Ortum verò Asia minor, sive Natolia, Media, Persia, Cbina, populi inter se & cum Romanis religione, legibus, & ritibus etiam differentes. Nulli enim Principi hactenus concessum est, toti alicui parallelo, vel meridiano dominari, & quamvis hoc esset, tamen duæ aliæ causæ suprapositæ, quippe Terra & Sol suas efficerent morum diversitates, ut cap. 4. dictum est.

Quartum. Communes populorum mores, vel inclioationes sæpè mutari, vel per introductionem novæ Religionis, vel per invasionem à tyraono: ut patet ex populis à Turcâ & Hispaniarum Rege subjugatis, vel per Veterum legum in eodem regno abrogatinnem, novarumque introductionem, vel per virtutes, aut vitia Regis, vel eorum, qui clavum Reipublicæ tenent: si enim regnum aliquod conspexeris, in quo iniquitas, injustitia, furta, cædes, rapinæ, proditiones, aliaque scelera passim erumpant, impuoeque grassentur; stultus sanè fuaris, si bæc ab aliquo Planetâ, vel signo Zodiaci oriri dixeris, cui regnum ipsum peculiariter subjiciatur, nam tale est & fit quodlibet Regnum (saltem generatim) qualis fuerit Rex voluotate, aut permissiooe juxta Proverbium,

Regis ad exemplum totus componitur Orbis.

Ac si Rex fuerit ferè justus virtutem remuneraodo, & scelera puniendo, qualis præ cæteris fuisse fertur invictissimus Tamerlanes: aut tales saltem fuerint præcipui ejus Ministri; subditi etiam inter se justi erunt, virtutisque studiosi: tum spe præmii, tum formidioe pœnæ, tum exemplo Regis, cujus præcipuum munus est oon

quidem imperare, vel dominari, sed ex D. Paulo ad Rom. cap. 13. *esse Minister Dei in bonum subditorum*, ac esse subditis exemplum virtutis, ut fuit Christus Rex Regum & Dominus dominantium, nec non prototypus cæterorum Regum juxta illud Axioma Philosophicum, *in unoquoque genere datur aliquod primum quod est norma reliquorum.* At si subditos publicis latrociniis exhauriri patiatur, hos etiam eâ ratione ad latrocinia, fraudes, in cunctis mercibus deceptiones, omnemque nequitiam excitabit. Quod si adulationibus Rex delectatur, aut præcipuus ejus Minister, fient Poëtæ, & Romanistæ innumeri, totaque Gens illa mendax, spe lucri excitata certatim aut Regem, aut Ministrum supra omnes titulos, omnesq; Cœlos evehet, falsisque encomiis & prædictionibus bonorum futurorum dementabit, actusque omnes approbabit, laudabitque. Eademque est ratio de cæteris virtutibus & vitiis Principum, vel eorum qui Reipublicæ præsunt.

Ex quibus patet, quàm frequenter per homines ipsos, qui Reipublicæ præsunt, mores communes populorum mutentur: unde sequitur, hujusce generis mores, qui à Regum vitiis, aut virtutibus oriuntur, non altas hominum animis radices infigere, sed esse tantùm Regi cuilibet, vel ejus Ministris contemporaneos, præsertim si illis successerint alii moribus contrarii, ut proinde non abs re dici queat, totum Regnum cujuslibet Regis, vel ejus Ministri fato, sive Cœlesti constitutioni subjici: non secus ac Exercitus subest fato Ducis; qui si fuerit à Genesi bello fortunatus, tempore prœlii vincet, si infœlix, vincetur, & Exercitum perdet: eadem est ratio de Navarchâ & similibus; ac per consequens ex Principis, vel Ministrorum natali constitutione conjici posse de futuris in regno mutationibus, & bonis, aut malis eventibus. At mores qui causantur ex parte Solis atque Terræ, ii sunt firmiores, quòd causas, ut sic habeant perpetuas atque immutabiles; quamvis nihilominus interdum varientur ab hominibus qui nationi dominantur, vel novas leges condunt, vel extraneorum Colonias inducunt. Ad accuratiorem verò generalium effectuum notitiam, omnes ipsæ causæ conjunctim perpendæ sunt.

Hoc tamen notatu dignum videatur: quod Hispani, quocunque Rex ipsorum suas mittat Colonias, ad ortum, vel occasum, meridiem vel septentrionem, sunt ibi semper Hispani, hoc est superbi, arrogantes, imperiosi. Et Northmanni, quoniam à gente perfidâ originem ducunt, fraudis & perfidiæ vulgò insimulantur. Vascones verò jactantiâ sunt importuni: adeò ut si in Vasconis, vel etiam Hispani figurâ Genethliaca signa jactantiæ deprehenderis, & æqualia signa figurâ Northmanni, dabis Vasconi, vel Hispano libram unam jactantiæ pro unciâ unâ Northmanno. Hi autem mores in natione aliquâ perpetui ortum habent à primâ ipsius Nationis fundatione sub Imperio, vel regimine Ducum, quibus mores hi fuêre proprii, quique Genti ipsi communes facti sunt, & habituali successione connaturales à longa successione Ducum iisdem moribus affectorum: concurrente præsertim Terræ atque Solis efficientiâ congruâ & stabili, ut superiùs fuit expositum.

Atque hæc de Terræ divisione respectu Planetarum & signorum Zodiaci juxta mentem nostram dicta sufficiant.

SECTIO II.

De Corporum Cœlestium mutua inter se actione, atque inde patiantur Sublunaria.

CAPUT I.

An Corpora Cœlestia invicem agant influentialiter.

HAsce quæstiones hactenus à nemine (quod sciam) propositas discutere placet, nequid in hac Divinâ Scientiâ intactum à nobis relinquatur, posterisque saltem causam præbeamus, circa illas rectiùs subtiliusque Philosophandi, si potuerint.

Quoniam igitur à nobis ostensum est Lib. 12, Sect. 1. & 2. duplicem inesse corporibus Cœlestibus vim universalem agendi, nimirum per influentias, & Elementales qualitates: erit hoc Capite primo inquirendum, ac definiendum, an ipsa corpora in se vicissim agant influentialiter, hoc est se suis influentiis formaliter, ac inhæsivè inficiant.

Quod verò talis non detur actio, sic ostendi potest. Aut enim Planetæ, & stellæ fixæ suas influentias sibi reciprocè transmitterent per lineam simplicem emissam ab uno astro ad alterum, qualiter magnes suam ferro formaliter vim communicat: aut per Planetæ agentis situm in Cœlo, vel spatiis domualibus, respectu Planetæ patientis, quod est influentiarum maximè proprium ex cap. 5. Sect. 2. Lib. 12. Primum autem dici nequit, nam si Planeta unus suâ influentiali virtute alterum inficit, ut Magnes ferrum: ergo sic Planeta quilibet infectus formaliter erit singulorum Planetarum atque stellarum influentiis, siquidem influentiæ sunt invicem compatibiles in eodem subjecto etiam corruptibili, ut homine, quòd nempe sibi non contrarientur: imò qualitates contrariæ in eodem subjecto sese compatiantur: sic verò nullius Planetæ influentialis natura propria nobis innotesceret, ob perpetuam naturarum miscellam in quolibet, non secus ac in panno plurium colorum miscellâ tincto, proprius lanæ color discerni nequit. Etenim cujusque rei natura ex ejus operatione, vel effectu innotescit: at effectus, qui nobis videtur esse à ♂, forsan esset à virtute, vel influentiâ ♃, aut ♄, aut ☽: præsertim quòd influentia ☉ in ♄, possit propriam ♄ vim influentialem superare: hoc autem contrariatur Astrologorum experientiis, qui proprios singulorum Planetarum influxus & effectus facilè discernunt. Non ergo Planeta unus aliorum, vel fixarum influentiis formaliter inficitur. Nec dici potest Lunam aut ♀ pati ab influxu ☉ aut ♄, non autem per ipsum agere in hæc inferiora: nam ut ferrum calefactum calefacit, & infectum vi magneticâ trahit: sic ☽ aget per receptam influentiam, ut per lumen, & calorem ☉ illuminat, & calefacit, & ipse homo juxta propriam constitutionem natalitiam, hoc est, receptas in nativitate influentias naturaliter operatur: inducendo etiam alios homines ad furta, si fuerit ipse ad furandum propensus à natura; vel ad homicidia, si fuerit occisor; vel ad adulteria, si fuerit adulter; vel ad pietatem, si pius fuerit, &c. juxta proverbium,

cum

cum bono bonus eris, & cum perverso perverteris; siquidem qualitates ex se activæ in nullo subjecto, cui formaliter inhærent, sunt otiosæ, præsertim si subjectum fuerit agens necessarium, ut Sol & Luna, non autem liberum, ut homo, qui per liberum arbitrium, potest ipsi naturæ, vel naturali propensioni resistere. Non igitur Planeta unus alterum, ut supra formaliter afficit influentiali qualitate.

Quod autem secundum etiam dici nequeat, sic probatur. Nam situs agentis Planetæ in Cœlo intelligendus est de Cœlo diviso in partes diversæ naturæ per determinationem: qualiter respectu Terræ divisum fuit in duodecim Dodecatemoria diversæ inter se virtutis. At initio Mundi nulla talis divisio facta fuit, vel convenienter fieri potuit respectu Planetarum; fieri enim debuisset, vel ab unico Planetâ, vel a singulis respectu aliorum, ut Lib. 4. cap. 4. 5. 6. diximus factam fuisse à Sole respectu Terræ. Posteriore modo maxima inde orta fuisset confusio virtutum Cœli divisi pro quovis Planeta. Priore verò quoniam ille Planeta non fuit initio Mundi in eodem Cœli loco respectu aliorum Planetarum: ergo singulis Cœlum fuisset diversimodè dividendum, quæ rursus magna confusio extitisset: sic enim eadem Cœli pars Planetis singulis fuisset naturarum diversarum, & signum, quod uni Planetæ fuisset Joviale, fuisset alteri Saturninum, ob inchoatam divisionem pro quolibet Planeta à diverso Eclipticæ puncto designato per lineam ductam à centro Planetæ dividentis Cœlum ad centrum Planetæ, cui Cœlum dividitur. Ac prætereà Cœlum restitisset indivisum pro dividente Planeta. Nam qui dividit, non dividit respectu sui, cùm sui respectu non habeat divisionis initium, sed dividit alterius respectu, ut dum initio Mundi Sol Cœlum divisit respectu Terræ, ab inter Sectione Vernali Eclipticæ, & Æquatoris, sub quâ Sol fuit respectu Terræ in ipso Mundi exordio. Planetæ autem agentis situs in spatiis domualibus respectu Planetæ patientis, etiam admitti nequit; quia divisio Mundani spatii in duodecim domos, vel significata vitæ, divitiarum, fratrum, &c. adeò est hominis propria, ut nulli Planetæ, vel globo Mundano secundum se totum, aut sui partes spectato convenire queat. Imò nec generalior divisio in ortum, vigorem, declinationem, & interitum: cùm nec ullus globus Mundanus, nec ulla ejus pars illis mutationibus per se subsit, suntque omnes Planetæ coævi, atque in sui productione ab invicem independentes: quod dici nequit de corporibus reliquis, quæ subinde generantur: hæc enim in fieri, conservari, agere, atque dirigi pendent à Planetis. His adde quod cùm ♀ circa ☉ revolvatur, pars ♀ Soli obversa semper haberet Solem in decima domo, aut propè: pars opposita illum semper haberet in quarta, pars ab illis quadrante distans eundem semper haberet in horoscopo, vel septima aut propè has: & sic de aliis, quod etiam intelligendum venit de ♄, ♃, ♂, & ☿ qui circa Solem ipsum revolvuntur, supponendo quod hi Planetæ sicut Luna, circa propria centra non turbinent: undique igitur probabilius videtur, quod Planetæ in se mutuò non agant influentialiter, quod multò magis de Planetis, & fixis inter se, tùm solis fixis inter se venit intelligendum.

Objicietur primò. Planetas singulos suas in Telluris globum influentias effundere, easque in ipso globo formaliter recipi: ergo etiam Jovem, aut Lunam aliorum Planetarum influentias formaliter recipere.

Respondeo, Planetarum influentias per totum Mundum effusas recipi in ipsis Elementis, Terrâ, Aquâ, Aëre, Igne, & Æthere, ut in subjecto effusionis, non autem ut in subjecto inhæsionis, proindéque formaliter: non secus ac lux & vis magnetica non recipiuntur in aëre, vel vitro, ut in subjecto inhæsionis, sive formaliter, sed tantùm ut in subjecto effusionis. At rerum generabilium semina, vel corpora viventia in Elementis contenta, recipiunt formaliter ipsas influentias, ut alibi dictum est, fusiusque infrà exponetur: sicque ad summum per accidens dici queunt influentiæ recipi formaliter in Elementis seminum matricibus. Ut igitur aër non dicitur propriè fieri lucidus à luce, quia aer etiam illuminatus non lucet, sic Saturnus non fit à Sole formaliter Solaris, etsi influentia Solis in Saturnum effundatur, nec à Luna, Lunaris. Homo autem fit à Sole formaliter Solaris naturæ, vel qualitatis, si Sol in ipsius hominis Genesi fuerit in prima domo, vel hujus Dominus.

Objicies secundò. Astrologos erigere figuras Universales resolutionum annuarum Mundi, & Lunationum, pro singulis Terræ locis; ex quibus judicant de his, quæ ipsis in locis futura sunt, non solùm inter homines, qualia sunt bella, pax, hæreses, pestes, sed in aere, aquis & terrâ, qualia sunt pluviæ, nives, grandines, tonitrua, fulgura, diluvia, siccitates, sterilitates, terræmotus, &c. ergo influentiæ recipiuntur formaliter, & inhæsivè in aere, aquis, & terrâ, quandoquidem hæc influentialiter talia patiuntur: idque ex eo confirmatur, quia quæcunque acciduot virtute figuræ Cœlestis, accidunt influentialiter, etiam ipsa hominum temperamenta, & effectus Astrorum in aere per aspectus, quos Jo. Franeus Offusios ad Elementales qualitates reducere non potuit: tùm portarum apertiones apud Astrologos notissimæ, ad influentias necessariò referendæ sunt.

Respondeo primò. Disparem esse rationem de Terrâ & Planetis: quia erigi quidem possunt figuræ Cœlestes pro Terræ locis, non autem pro Planetis ob confusionem divisionis Cœli in signa Saturnina, Jovialia, &c supra positam, quæ similem Dominorum figuræ confusionem pareret. Nam in figuris Universalibus pro Tellure, fiunt judicia ex dominis Cardinum, nec non Solis, Lunæ & cæterorum, idemque dominium etiam præcipuè spectatur in apertionibus portarum. Prætereà quæ superiùs dicta sunt de Venere & Sole pro domibus figuræ, ejus constructioni in Veneris globo illuderent.

Respondeo secundò. In constitutionibus tàm universalibus, quàm particularibus præter Elementales qualitates Astrorum effundi quoque influentiales: atque earum concursum ad punctum Mundani spatii, pro quo figura erigitur, recipi ab his quæ sunt in illo puncto, penes suam aptitudinem, recipiuntur enim & agunt ad modum recipientis, ideoque nec idem, nec eodem modo in omnibus & singulis efficiunt. Quippe qualitates Elementales, calor, frigus, humiditas, & siccitas recipiuntur formaliter & inhæsivè in omnibus subjectis elementaliter alterabilibus, at influentiæ tantùm in influentialiter alterabilibus,

quali

qualia sunt rerum semina & corpora viventia in Elementali regione degentia: aliud autem efficiunt in similibus, aliud in mineralibus, aliud in Planetis, aliud in brutis, & aliud in homine, veluti Sect.4. fusiùs exponetur. Neque per Mundani spatii punctum, intelligitur punctum Mathematicum, sed Physicum, qualis est Civitas, vel Regio, cujus respectu Cœli figura exigitur pro detegenda qualitate concursus virtutum Cœlestium.

Respondeo tertiò. Aeris constitutiones, diluvia, pestes, &c. esse primò & per se ab Elementalibus Planetarum qualitatibus, tùm extrinsecis, tùm intrinsecis, licet per accidens sint etiam ab influentiis ratione dominii Planetarum in figurâ Universalis constitutionis. Quod ex eo probatur, quia quicunque sit Planeta figuræ Dominus, is juxta suas & signi quod occupat elementales qualitates operabitur circa prædicta: ut si fiat Novilunium in ♒ & ♄, Novilunii dominus fuerit in ♓, frigora, & pluviæ, aut nives à ♄, in signo Aqueo significabuntur, atque sic ♂ dominus Horoscopi facit temperamentum calidum, & siccum, sed per qualitates suas elementales: & ita de reliquis, ut alibi ostenditur. Jam verò pro Planetarum globis, dominia, & signorum Trigoni sine confusione stabiliri nequeunt, præsertim si divisio Cœli in signa fiat à Planetis singulis, pro Planetis singulis: quandoquidem divisio ab unico Planeta pro singulis reliquorum sine confusione fieri nequit: non igitur Planetæ in se mutuò formaliter agunt per suas influentias, indeque deducitur nullos in ipsis globis esse incolas corporeos saltem sensu præditos, quod bi ab Astrorum influentiis non confusè, sed regulariter gubernari deprehendantur in globo. Terrestri.

Objicies tertiò. Maris fluxum, atque refluxum ex nobis esse ab influentia Lunæ: ergo hæc influentia reciditur formaliter in Elementum Aquæ, in ipsoque Luna agit influentialiter; ergo eadem influentia recipi potest in alio Planeta formaliter.

Respondeo, virtutem peculiarem, qua Luna movet Oceanum non esse influentiam proprie dictam à nobis definitam Lib. 7. cap. 28. Sect. 3. quod ita definitio convenire nequeat illi virtuti Lunæ, quæ Mare semper eodem modo, statisque temporibus movet juxta vim radii magis, aut minùs perpendicularis: igitur tantùm vocari potest influentia, juxta secundam definitionem à nobis ibidem traditam; nec sequetur hanc influentiam recipi posse in aliis Planetis formaliter, quia vis magnetica quæ formaliter recipitur in ferro, non recipitur formaliter in ligno, ita ut lignum polleat vi magnetica, sicut ferrum magnete illitum.

Objicies quartò. Saltem Dodecatemoria in Planetas agere influentialiter, præsertim in sibi suppositos, cum ipsa influentialiter in Tellurem agere constet.

Respondeo, id multò minùs fieri posse: tùm ob rationes superiùs dictas de Planetis inter se, tùm quia quilibet Planetarum est primum principium agendi in suo genere: Mars Martialiter, Sol Solariter, ideóque sic actuatur à propriâ formâ & influentiâ, ut alienæ sit incapax, non secus ac ignis igne remanente est incapax frigoris: tùm maximè quia nulla est actio sine passione, nec passio sine receptione. Jam verò Planetas nihil à signis recipere, Sectione sequenti fiet evidentissimum. Quod verò assumitur Dodecamotoria in Tellurem agere influentialiter, id negandum est, si intelligatur formaliter.

Caput II.

An Corpora Cœlestia invicem agant Elementaliter.

Quæstio hæc Aristotelicis æruginosam bilem commovebit, quippe arbitrantur nefas esse qualitates Elementales in corporibus Cœlestibus formaliter admittere: at quia utrumque propriis locis jam probavimus, Solemque esse globum igneum, vel accensum, hic superest asserendum corpora ipsa in se invicem agere qualitatibus formaliter Elementalibus, saltem intra peripheriam Orbis suæ virtutis, qualiscunque sit inter eos configuratio: proindeque Solem non modò illuminare, sed potenter etiam calefacere Planetas reliquos, quandoquidem Terram hanc remotiorem quàm ☽ ☿ ♀ & ♂, tùm ex se frigidam vehementer calefacit, ipsique Planetæ sunt corpora densa & opaca, non secus ac Terra, ut constat ex Lunæ & Veneris phasibus conspicuis, nec non umbris Montium Lunæ. Talis autem calefactio sic evidentiùs probabitur, nam sola nubes cohibet, calorem Solis ne ad nos usque radiis ardentibus effluat, & Sol oriens non accideret per speculum concavum ob interpositos vapores circa horizontem, ut experientia constat, unde sequitur quod etsi pars aliqua ipsius caloris nubem penetret, tamen pars ejus major ab ipsa nube, vel aqua, aut glacie, quas sustentat, fortiùm repercutitur pro modulo densitatis ipsius nubis, ita ut verum sit asserere calorem Solis ad nos emissum primo repercuti à nubibus, secundo à superficie Terræ, tandemque ultimò ab ipsius Terræ tertia Regione, ut à nobis dictum est Lib. 3. Sect. 1. cap. 7. ipse verò calor circa nubes cohibitus pluviæ, coruscationis, tonitrui & fulguris per se, aut per accidens sæpè ac diversimodè causa existit, ut proprio loco exponetur: si ergo sola nubes Solis calorem cohibet & repercutit, quantò magis corpora Planetarum densa & opaca (ut jam ex ☽ & ♀ notum est) eundem calorem sistent atque repercutient? hoc sanè patet in totalibus ☉ Eclipsibus, dum ☽ corpus Solis calorem totaliter cohibens suum frigus liberiùs ac sensibiliter effundit in hæc inferiora, ut alibi diximus. Cæterùm quod Luna non modò calorem Solis repercutiat, sed ipsa etiam calefiat ad aliquam saltem corporis sui profunditatem, inde probatur, quòd calor ipse Solis, Terram hanc, & rupes, & muros, & metalla, & quævis alia quantumvis dura solidaque ad aliquam saltem profunditatem penetret, cur non igitur Lunam præsertim refertam cavitatibus ingentibus, ubi calor Solis tanquam in vastis fornacibus cumulatur, quandoquidem Luna nobis apparet, ut spongia, vel pumex, ac ejus naturalis situs in æthere, testatur eam esse leviorem, proindeque minus densam atque duram, quàm ferrum, aurum, vel Terra nostra?

Jam

Jam verò si ☉ Lunam calefacit, ergo iisdem rationibus cæteros Planetas calefaciet, ipsumque ♄ ob igneum, intensissimumque Solis ipsius calorem, qui etiam supra ♄ potenter vibratur à corporis Solaris magnitudine: tum quia probabile est ipsos Planetas Lunæ instar esse excavatos: at propinquiores Planetas potentiùs calefaciet, alioquin ageret ad infinitam distantiam, nec non eundem quoque Planetam efficaciùs, quò huic ille vicinior fuerit.

Porrò quoniam sola nubes densior majorem caloris Solaris partem sistit, ac Luna in totalibus Solis Eclipsibus eundem ex toto cohibet, hinc fit satis manifestum, quod si calor Solis non penetrat totum corpus Lunæ Planetarum minimæ, multò minùs reliquos Planetas totaliter penetrabit, sed ut Terram nostram ad aliquam tantùm profunditatem penetrat, ita Lunam & Planetas reliquos ad aliquam tantùm distantiam penetrabit. Quod tamen non obstabit quin per proprias qualitates Elementales agere queant, non secus ac Terra etsi à Sole calefacta, suum frigus in aerem undique spargit. Quamvis autem Sol omnes alios Planetas calefacere queat, ipse tamen à nullo frigefieri potest, quia totus est ignitus, at ♄ & ☽ possunt alios refrigerare, vel temperare saltem superficialiter, etiam Jovem & ♂ ipsum, quia non sunt ignita corpora, ut ☉, alioquin propriâ luce fulgerent, quod jam ex Veneris phasibus atro ♄ lumine, tum scintillationis privatione respicitur.

Cæterum ex supradictis sequitur quod ☉, aut ♂ calor, & frigus ☽, aut ♄ sese in æthere intermedio non cohibeant, sicut diximus Lib. 3. Sect. 1. cap. 10. calorem ignis & aeris cohibêre frigus Aquæ & Terræ, circa mediam aeris regionem, & vicissim, ne hoc frigus, vel calor ille ultrà diffundantur. Si enim calor ☉ à ☽ cohiberetur in æthere, ille ad Lunam usque non pertingeret, eamque non calefaceret, at quò usque extenditur lumen Solis, eò usque calor ejus extenditur & ultrà, cum hic opaca penetret corpora, quæ sistunt lumen Solis, illudque patet etiam ex Sole & Terra, quorum calor & frigus sese in medio aere non cohibent, sed ☉ calor Terram penetrat, dum ejus frigus foras erumpit, eademque est ratio de reliquis.

Denique sciendum est, quod ☉ suos Satellites ♄ ♃ ♂ ♀ ☿ duntaxat secundum illorum medietatem sibi obversam calefacit, non autem per totum eorum ambitum, nisi circa proprium centrum turbinare supponantur, quippe quòd hac turbinatione remotâ, eadem Planetæ facies sit semper Soli obversa, ut eadem semper Lunæ facies eidem globo Terrestri obvertitur. At Lunam Sol per totum circuitum calefacit, non secus ac Terram, quia, scilicet, circa Lunæ Orbem movetur Sol, ideòque partem ejus superiorem in Novilunio, inferiorem in Plenilunio, & medias in quadraturis calefacit perpendiculariter. Idemque dicendum de ♄ respectu ♃, de ♃ respectu ♂, &c. Quæ autem hic dicta sunt de Planetis, à simili intelligenda sunt de stellis fixis, quæ etsi propria luce fulgeant: non sunt tamen ignita corpora, ut Sol, non enim quicquid ex se lucet, ignitum est, ut patet ex cicendula, putri ligno, &c. cum quorum luce frigus est compatibile.

Objiciet aliquis si Planetæ agerent in se mutuo Elementaliter, dignosci non possent propriæ Planetarum qualitates Elementales, ob hanc enim rationem dictum est cap. 1. Planetas in se mutuo non agere influentialiter. At ♄ dicitur ab Astrologis frigidus & siccus, Luna frigida & humida, ♂ calidus, siccus, &c. ergo Planetæ non agunt in se mutuò Elementaliter.

Respondeo, rationem valere pro influentiis, quæ cujusque Planetæ corpus totaliter penetrant, si nempe ipsi formaliter inhærerent, non autem pro calore & frigore, à quibus pars Planetæ duntaxat superficiaria patitur, vel alteratur secundum aliquam sui medietatem, nec totum corpus penetratur, ad quod pars illa rationem habet vix sensibilem.

Objicies secundo: Globum Terrestrem repellere suo frigore calorem Aeris atque Ignis, usque ad mediam Aeris regionem, etsi calor sit qualitas frigore activior: ibique utramque qualitatem cohibêri, ne ultrà effundatur: ergo, vel calor, & frigus Planetarum non sunt naturæ Elementaris, vel se mutuò in æthere cohibêre debent, cujus tamen contrarium superius assertum est.

Respondeo, nihil fieri in Elementis, cujus simile non fiat in Planetis. Nam, ut Terræ frigus penetrat Orbem Aeris ad aliquam ejus profunditatem, ubi illud cohibetur: & calor Solis Terram, sic frigus ♄ penetrat ♂, & calor ♂, ♄. Attamen similis non datur actio reciproca Aeris in Terram, ob hujus densitatem, quæ ad agendum, & resistendum est efficacissima, nec non illius raritatem ad agendum & resistendum debilissimam, veluti non datur actio reciproca Terræ in Solem per frigus, quod nimirum Terræ frigus ad Solem usque pertingere nequeat, nec Solis igniti calorem remittere, aut repellere, quamvis pertingeret.

Objiciet tertio: si Planetæ agerent invicem Elementaliter, hoc est, per contrarias qualitates, saltem aliquis Planeta corrumpi posset, maximè à Sole, nam contrarietas Elementalis est corruptionis principium: illud autem absurdum est & contra experientiam: ergo, &c.

Respondeo, corruptionem tantum accidere à contrario prævalente ad gradum usque corruptionis. Quod si eò usque non prævaleat contrarium, sequetur duntaxat alteratio in subjecto: idque patet non solum in auro, atque vitro, quæ ab igne quidem alterari queunt, corrumpi verò non, sed etiam in homine, qui ad ignem calefieri potest citra corruptionem: sic ergo Sol Terram, Lunam ☿ ♀, &c. alterare potest, non autem corrumpere saltem totaliter.

Caput III.

Quid in tribus Mundi regionibus, Cælo, Æthere, & Elementis producatur per actionem Elementalem corporis unius Cælestis in aliud.

QUamvis calor Solis sit ex se maximè activus, & adhuc eò magis, quod formæ Solis essentiali

tiali subserviat in agendo, ab illaque vim agendi recipiat, quod solus præstare non posset: tamen, ut calor ipse receptus in silice, marmore, vel vitro nihil generat ob materiam novæ generationi saltem naturali ineptam: sic in Luna, vel ♄ à Sole calefactis nihil generari non inconvenit, imò de Luna valdè probabile est nihil in ipsa generari, cùm nullus ex eâ vapor, aut nubes elevari deprehendatur optico tubo, licet per fossas, quibus scatet calorem Solis excipiens, vehementer inde calefiat. De aliis autem Planetis minor est dubitandi causa.

Nihilominus certum est aliquando stellas novas in Cœlo, sæpius Cometas in Æthere, ac frequentissimè nubes, vel exhalationes condensatas, quas dicunt Solares maculas, circa Solare corpus generari, harumque generationum materiam esse non posse Sublunarem, sed ex humidis Planetarum corporibus resolvi à calidis Planetis deindeque à frigidis densari, ut Lib. 9. Sect. 2. cap. 10. & 11. fusiùs à nobis dictum est, specialius verò de Cœli & Ætheris generationibus dicere, non licet hactenus, defectu observationum in tantâ à nobis distantiâ; id forsan reservatur posteris, si tubum opticum ad suam perfectionem perduxerint.

At pro Sublunaribus videtur in primis asserendum, quod omnes Planetæ propriis qualitatibus Elementalibus possunt Terram attingere, quapropter hominem tacti sunt, ideoque à sapientissimo Mundi hujus Architecto positi in congruâ ad illud distantiâ. Idque de Solis calore maximè conspicuum est, tum de frigore proprio ☽ in Eclipsibus suis totalibus. De aliis verò Planetis id non ita patet experientiâ sensibili, defectu observatorum, quamvis innotescat experientia rationali, præsertim in constitutionibus Aeris pro serenitate, pluviis, coruscationibus, &c. tum genituris hominum pro temperamentis, sed accidentales Planetarum qualitates Elementares ab aliis Planetis exceptæ, non agunt in hæc inferiora: nam calor Solis, qui a Tellure sursum repercutitur, nequidem pertingit ad mediam Aeris regionem, ubi nives Hyeme & glacies, ipsa quoque Æstate media, frigore concrescunt acerrimo. Sic igitur calor Solis a Luna repercussus vix ad Terram usque pertingit, etsi Aristoteles velit noctes circa Plenilunium esse tepidiores ob majorem caloris tunc repercussi copiam, & ingentes Lunæ cavitates harumque figuras, efficientes, ut calor ad majorem distantiam reflectatur: nam Plenilunia Hyemalia sunt frequentiùs gelidissima, neque tunc Luna ab Horoscopo ad medium Cœli adscendens ullum in Thermoscopo caloris signum prodit. Quod si calor Solis ad nos usque non reflectitur à Luna nobis Viciná, & Solis instar apparenter magnâ, multò minus ab aliis minoribus & remotioribus Planetis reflectitur.

Objicies: Quispiam lumen Solis ad nos usque reflecti à cæteris Planetis, præsertim verò Luna, ergo & calorem, qui si non sit luminis proles (ut voluêre Picus, & Alexander De Angelis) est saltem illius comes perpetuus.

Respondeo: Antecedente concesso negandam esse consequentiam; nam tota lux Solis repercutitur ab ipsa corporis opaci superficie, non autem totus calor, idque patet in globo Terræ, quam pars caloris Solaris versus Terram projecti ad aliquam usque profunditatem penetrat, reliquâ ipsius caloris parte sursum repercussa, lux verò tota in superficie cohibetur. Cùm ergo idem fiat in reliquis Planetis, nihil mirum, si caloris pars ab illis repercussa non eò usque reflectatur quò usque lumen, præsertim verò à quinque Planetis ♄ ♃ ♂ ♀ ☿, indeque patet etiam lucem & calorem esse qualitates realiter distinctas, cùm à Telluris superficie sic dividantur, ut calori detur ingressus in Terræ penetralia, luci autem omninò denegetur, sed de Planetarum mutuâ inter se actione jam sit dictum habeous.

SECTIO III.

De variis agendi modis universalibus Corporum Cœlestium in hæc Sublunaria.

Caput I.

De primi Cœli in sua simplicitate spectati actione propria.

Physicam Astrologiâ destitutam, humani corporis trunco capite mulctato jure censeo comparandam. Ut enim truncus ille cœcus est, sic si Astrologiam sustuleris, cujus proprium munus est Divinam in Naturâ Providentiam, seu naturale fatum in causis cœlestibus stabilitum, harumque vires, & effectus circa Sublunaria contemplari; profectò Physica in primariis saltem effectuum Sublunarium causis ita cœcutit, ut Alexander De Angelis Libro primo in Astrologos capite duodecimo, probare nitatur: *In rerum procreatione nullas esse Cœli partes.* Utque truncus sine capite, vitâ motuque caret, sic dempto Astrologiæ subjecto, corporibus omnipe cœlestibus, vel horum influxu, quod in naturâ superest, mortuum, ac motus & regiminis expers evadet, unde patet Astrologiam ipsam esse totius Physicæ caput.

Quamvis autem sæculis omnibus à viris Magnis exculta fuerit, ipsique Moyses, & Abraham dicantur in Scripturâ periti fuisse in Ægyptiorum & Chaldæorum scientiâ, quæ alia non fuit, quam scientia Corporum Cœlestium non modo pro motibus, sed præsertim pro effectibus, quorum gratiâ motus ipsi spectantur, & quibus scrutandis Chaldæi præcipuè incumbebant. Ipsa tamen ad nos usque non pervenit nisi valdè depravata, tùm artibus Diaboli veritatis inimici, tum ignorantiâ Scriptorum, qui illam cabalisticè duntaxat ab antiquis acceptam, sigmentis propriis princi-

principiorum, vel rationum loco conspuerunt; adeo ut in hominum ratiocinantium contemptum derisumque devenerit. Quamobrem ea veritate per talem cabalam superstite, & in quotidianis experientiis micante, scientiam ipsam condere ad Philosophantium gustum, opus est mehercle perarduum, quodque Divini luminis peculiarem requirit influxum. Hoc igitur influxu à Patre luminum humiliter postulato, tantum opus ad ejus gloriam & honorem suscipimus, cum precibus, ut ad finem optatum illud perducere nobis concedat.

Itaque à primâ causarum Physicarum, nempe Cœlo primo exordiens, atque in mentem revocans jam dicta de ejus simplicissimâ & mirandâ naturâ Lib. 3. Sect. 3. ac Libro 14. hic nobis primò videtur inquirendum, quæ sit ejus actio propria. Et quidem quod virtute polleat, quæ aliarum omnium causarum Physicarum virtutes eminenter continet, ostensum est cap. 1. Sect. 1. Lib. 14. videtur autem nihil agere primum Cœlum, hac eminentiali virtute in se spectatâ, sed tantùm determinatâ ab inferioribus causis, cum quibus ipsum concurrit: siquidem cuncti naturales effectus fieri deprehenduntur à causis Cœlo ipsi inferioribus; quibus si primum Cœlum concurrere supponatur, ergo aget virtute determinata, & non eminentiali in se spectata, vel indifferente.

Verùm si primum Cœlum illa sua eminentiali virtute nihil effecerit, sine concursu alterius causæ inferioris, non correspondebit primæ causæ causarum, quippe Deo ejus Archetypo, qui independenter agit & sine concursu causæ inferioris, cuncta creata suæ virtutis verbo sustentans, atque conservans: imò deterioris erit conditionis quavis causa Physica, ignis enim calefacit immediatè & per se, sine concursu causæ sibi inferioris, vel subordinatæ; atque Sol calefacit, & illuminat similiter, & magnes similiter ferrum attrahit, ac summatim quodlibet agit per se juxta vim propriam, independenter à causa sibi subordinata.

Præterea virtus ipsa primi Cœli suo concursu cum inferioribus est ipsis agendi causa, alioquin superfluus esset ejus concursus, ergo ipsa in se spectata erit magis activa, ergo Cœlum hac virtute aget, non quidem intra se, sed extra: si autem quæratur quid illa virtute efficiat: Dico quod ut à Sole lumen & influentia, ab igne calor, & à magnete tractiva virtus effluit, ut ostensum est cap. 8. Lib. 8: sic à primo Cœlo in sua simplicitate spectato, effluit virtus ipsa simplicissima, quæ ut Mundi anima, vel spiritus, totum Mundum vivificat, movet, atque conservat: estque hæc propria & independens actio primi Cœli, quod primam causam Physicam jure vocavimus cap. 1. Sect. 1. Lib. 14. tùm propter virtutem illam simplicissimam, mirabiliterque Divinam, quæ in sua etiam simplicitate omnis generis & speciei producit effectus naturales, prout determinantur à causarum inferiorum diversitate, velut ab equo ad equum generandum, à Sole ad Solariter agendum, & sic de cæteris: tum quia est prima causa omnis motus, & influentiæ. Influentiæ quidem, quia nullus Planeta sine primo Cœlo influit, ut infra patebit: motus verò quoniam sublato primo Cœlo tolleretur reliquorum corporum motus ad centrum, à centro, & circa centrum Mundi: dices superfuturum adhuc Cœlum fixarum, idemque medium, proindeque futurum etiam motum à medio ad medium & circa medium, sine primo mobili: sed probat experientia in Planetis, Æthere, & Aëre, hos non obsequi sphæræ fixarum ratione motus circa medium, sed primo Cœlo, cui ipsa etiam sphæra fixarum hac in parte obtemperat; primæ causæ majestatem atque potentiam veneramus. Quamobrem reliqua. Sublunaria corpora, tùm gravia, tùm levia, quæ ad medium, & à medio naturaliter moventur, virtute primi Cœli per totum orbem diffusâ, suos etiam motus dirigente consentaneum est.

Nam quodvis agens particulare agit virtute agentis universalis, influentis in omnia agentia particularia, hoc est virtute primæ causæ; quòd nempe, quorum naturæ subordinantur, etiam actiones subordinentur: & sublatâ causarum subordinatarum primâ, reliquæ desinant ipsæ causæ, ut commune est apud Philosophos.

Ex supra dictis igitur constat primum Cœlum in sua simplicitate spectatum tripliciter agere, nimirùm virtute sua eminentiali in se spectata, quam per totum mundum effundit, ut spiritum quemdam universalem rerum omnium ortui, conservationi, & actioni necessarium. Deinde ipsamet virtute quatenus determinata à causis inferioribus ad omnis generis effectus producendos, juxta vim propriam causæ determinantis, quam vim si primum Cœlum non contineret eminenter, ejus effectum promovère non posset, cùm nemo det quod non habet. Tandemque suo motu, quo & motus inferiores causat, & sui partes diversas, tùm etiam Planetas constituit in singulis sitibus Mundani spatii, ortus, vigoris, declinationis, interitus, vitæ, divitiarum, fratrum, &c. ad producendos, vel causandos effectus quoslibet, qui nascenti præsertim homini cœlitus sunt adventuri.

Caput II.

De actione primi Cœli, spectati quatenus divisum est in Dodecatemoria.

Quod primum Cœlum pollens eminentiali virtute universalissima, determinatum fuerit initio Mundi secundum suas partes, ad naturas Planetarias, divisumque in Dodecatemoria vel signa duodecim, & quomodo illa determinatio, divisioque facta sint, ostensum est Sect. 1. Lib. 14. hic verò dicendum sequitur de ejus actione, quatenus ita divisum est.

Ac primò nobis occurrit mirandum, quod ipsum corpus unicâ virtute præditum, eâque simplicissimâ, per totum corpus ipsum maximè homogeneum æquabilissimè diffusâ, nihilominùs per determinationem supra dictam in partes diversarum virium dispescatur. Admiratione verò majore dignum est, quod idem corpus secundum se totum idem dumtaxat efficiat, agens nempe juxta primum caput, at per singulas ex suis duodecim partibus diversa: sicque pars eadem simul tempore dupliciter agat circa idem subjectum, nimirum quatenus est prima causa in suo esse simplici spectata, ejusdem virtutis & rationis cum toto, & quatenus est ad hujus, vel alterius Planetæ naturam determinata. Idem autem secundum se totum, & diversa

diversa per sui partes efficere in his Sublunaribus, etiam circa idem subjectum, neque Soli, neque Lunæ, nec alteri corpore Cœlesti, sed primo tantùm Cœlo convenit.

Hoc autem probatur ratione, & experientia, ratione quidem, quoniam cuilibet corpori simplici propria est agendi virtus, penes quam totum ipsum corpus agit per singulas sui partes. Alioquin si in corpore simplici, & homogeneo, ut hic spectato, daretur ratio agendi per unam partem potiùs, quàm per alteram, aut aliud agendi per unam, & aliud per alteram similiter applicatam, corpus ipsum esset secundum partes virtute diversum, ideóque non homogeneum contra Hypothesim. Experientia verò, quia pars ea primi Cœli, quæ vocatur Aries, si fuerit in horoscopo, natum efficiet biliosum, & Martialem; at si eundem locum occupaverit Capricornus, natum efficiet melancholicum & Saturninum, etiam Planetis ♂, vel ♄, aut aliis corpore, vel aspectu absentibus, ut Astrologis notum est; sique Astrologiæ ignarus hoc negaverit, curet se primò ab ignorantiâ, statimque concedet: Stultus quippe est ille, qui quod nescit, negat impudenter. Jam verò diversitas effectuum non est ab ipso Mundi spatio, quod prima domus appellatur, est enim immobile, proindeque idem pro ♈ & ♑, ergo diversitas erit à diversa virtute ipsarum partium.

Cur autem necesse fuerit primam causam ita dividi, hæc mihi videtur esse ratio. Nam si Sol, verbi gratia, fuisset prima causa Physica, ut placet nonnullis, ergo omnes effectus nato accidentes à Physicarum causarum coordinatione, nempe vitæ in divitiarum, liberorum, conjugii, bonorum, morborum, mortis, &c. essent ad Solem, ut primam causam referendi: at Sol circa natos non agit nisi prout determinatus est corpore, vel domicio, ut suo loco demonstrabitur tam de Planetis, quàm Cœlo ipso; ac si fuerit in Leone, determinabitur corpore & dominio simul ad unum tantùm illorum effectuum, ut tantùm ad vitam, si fuerit in prima domo quæ est vitæ tantùm: ad divitias, si fuerit in secunda, & sic de cæteris: non ergo reliqui effectus penderent à prima causa per se, quod absurdum est: unde patet primam causam talem esse debuisse, quæ nos & singula circa nos Mundi spatia (quæ Lib. 9. Sect. 3. cap. 3. domos primarias vocavimus) circumplecteretur; veluti Deus prima causa causarum totum hunc Mundum complectitur; ut nempe suis saltem partibus præsens esset singulis domibus, sicque ad omnes effectuum species determinata omnium causa foret. Tale autem est primum Cœlum, nos suis partibus ambiens, totumque mundi spatium, quod in duodecim primarias domos dividitur, & ab his Cœlum ipsum in totidem secundarias pro figura Cœlesti.

Porrò ad diversos effectus causandos non sufficiebat Cœlum divisum esse in diversas partes à primariis domibus, sed necesse erat divisum esse in partes diversæ inter se virtutis: nam domibus primariis nulla per se convenit vis activa, cùm sint ex se spatia dumtaxat inania; sed tantùm vis determinativa corporum Cœlestium, domos ipsas ingredientium per motum diurnum ad species effectuum per domos ipsas significatorum, ut proprio loco probabitur. Igitur corpora Cœlestia sic determinata, ipsa sunt quæ propriâ virtute producunt effectus: si ergo primum Cœlum non esset divisum in partes diversæ virtutis, sequeretur quod quæcunque pars Cœli primam domum occuparet in quolibet nascente, eundem produceret effectum circa corporis formam, temperamentum, vitam, mores, ingenium, cujus contrarium passim testatur experientia, ut jam superius de ♈ & ♑ dictum est.

Deus ergo humanorum præsertim corporum dissimilitudinem intendens, ab initio ob universi pulchritudinem, tum ne ex similitudine confusio, majoraque mala in statu naturæ corruptæ sequerentur: ipsi dissimilitudini non modò Planetarum, sed primi quoque Cœli partium virtute diversarum combinationes innumeras sapientissimè præfecit: ita ut rarissimè duo etiam Gemelli reperiantur, in quibus dissimilitudo manifesta sese non prodat. His addo quod nisi daretur illa Cœli partium diversitas in virtute, singuli Planetæ ex quavis Cœli parte eundem Aëris constitutionem, eundemque semper effectum producerent habitâ solum Cœli ratione, cùm tamen constet Lunam aliud efficere in ♈ & aliud in ♋, ut infra dicetur, sitque illa diversitas prorsus necessaria ad diversitatem effectuum.

His intellectis jam patet Cœlum in hæc inferiora universaliter agere duplici, eaque constanti virtute; nimirum eminentiali superius exposita, quæ illi propria & essentialis est, tum determinatitia per partes ad naturas Planetarum, quæ illi accidentalis est, sed nihilominus perpetua, hoc saltem naturæ corruptibilis statu perdurante. Nam post diem extremum, cessante motu corporum Cœlestium, cuncta ad suam simplicitatem reducentur, eaque æterno fruentur: igitur Arietis Dodecatemorium agit eminentiali virtute primi Cœli, quæ ei essentialis est: tum virtute ♂, ad quam initio Mundi determinata fuit pars illa, ut Lib. 14. dictum est: ut per totum hunc Mundum non minus effundat vim ♂ quam eminentialem propriam, neque sunt duæ virtutes realiter distinctæ, sed unica, veluti animal, & rationale in homine non sunt duo realiter distincta, etsi alius sit effectus animalis, & alius rationalis: ut ergo generica animalis natura determinatur ad esse rationale in homine, & esse equi in equo, sic eminentialis Cœli virtus omnimodè determinabilis, determinatur in ♈ ad naturam ♂, ut Lib. 14 explicatum est, & ♈ ut sic in primâ domo constitutus confert temperamentum formaliter biliosum, atque mores formaliter Martiales, ut experientia probat, quòd nempe omnes subalternæ virtutes in supremâ eminenter contineantur.

CAPUT III.

De actione Universali Planetarum in se spectatorum, & eorum agendi modo per radios suarum virtutum.

Planetas non esse corpora simplicia, sed ex Elementis, Æthere, & Cœlo composita dictum est cap. 4, & 5, Sect. 3. Lib. 9. Quamque sit à nobis incomprehensibilis ac ineffabilis formalis eorum virtus, quæ communi vocabulo influentia

fluentia vocatur, ostensom est Sect 3. Lib. 13. c. 1. & 2. quid verò efficiant oatora sua Elementali, Ætberea, & Cœlesti, diximus geoeratim, ac obiter cap. 6. Sect. 1. ejusdem Libri.

Porro bic asserimus quod non secus ac primum Cœlum vim suam eminentialē universalissimam, veluti Mundi spiritum effundit per totum bunc Mundum, sic Planetæ singuli propriam formalemque virtutem per totum quoque Mundum effundunt, Sol solarem, Luoa lunarem, Saturnus saturninam, & sic de cæteris. Quamvis enim neque lux, nec multù minùs calor Solis, quibus orbiculariter agit, ad sphæram fixarum pertingant (sensus saltem nostri censura) ut à nobis probatur Lib. 9. Sect. 4. cap. 8. Tamen ipsis influentiis non alii sunt spbæræ actualiter limites, quàm ipsum primum Cœlum, supra quod aut nibil datur, aut dumtaxat Cœlum Empyreum prorsus immune per suam naturam à viribus corporum inferiorum, generationi tantùm & corruptioni destinatis: sunt enim astrorum influxus ordinis alterius longéq; divinioris, quà n calor, vel ipsa lux etiam Solis, ut duplici differentia patet utraq; mirabili. Prima quoniam lux & calor Solis eò efficaciùs agunt quò eorum radii fuerint ad horizontem rectiores, ideoque ab ortu a l meridianum circulum intenditut eorum effectus, inde verò ad occasum remittitur; at influen ialis radius Solis æquè potenter agit in o tu, atq; in meridiano circulo, imo habet intensioris effectûs causas prioribus quandoque contrarias, Planeta enim in cuspide vel initio 7. 8. 9æ. domus, figuræ Cœlestis, fortiùs influit in significata ipsarum domuum, quàm in fine, ut Altrologiæ experientia notum est, quamvis in fine sit super horizontem elevatior, quam in cuspide, quippe à cuspidibus figuræ robur influentiæ majus & ab angulis maximum. Secunda, quoniam Planetæ per lucem & calorem, sive ascendeotes ad meridianum, sive descendentes, eundem tantùm specie producunt effectum, ubiqoe nimirum dumtaxat illuminant & calefaciunt. At per influentiam in singulis domualibus spatiis diversos specie producunt effectus, oempe in duodecima domo agunt circa morbos, in undecima circa amicos, in decima circa professionē, & actiones &c. Nec solum sic agunt radiis corporeis sed quod mirabilius est, dominio io spatiis per suæ naturæ partes Cœli: Mars enim domious primæ domus etiamsi fuerit in octava, aget circa vitam, proindéque duplicem simul tempore sortietur effectum etiam circa eundem natum, oempe vitæ, atq; mortis, imò duplicem, quadruplicem, &c. si aspectuum effectus adjungantur, quòd Planeta quilibet cum singulis domibus aspectum aliquem constituat.

Itaque cùm influeotiarum tam mirabiles agendi modi earum naturam omni alteri corporeæ virtuti, vel naturæ testentur dissimillimam, & plusquam exprimi queat spiritalem: nihil mirum fuerit si oul os ipsi limites in Mundo præscripserimus, præsertim quia influentiæ totum Telluris globum peoetrant, quod calori Solis non licet, multóque minùs luci, quæ in ejus soperficie ex toto cohibetur, similiterque Sol & Saturnus, imò fixæ ab Interpositiooe Lunæ patientes Eclipsim nostri respectu, suis influentiis Lunare corpus penetrantes nos afficiunt, ut experieotia constat, atq; hoc nisi esset, inde sequeretur quòd vel Planetæ sub Terra latentes nihil in nos agerent contra perpetuam ex figuris Genethliacis existentiam, qua patet ♂ sub Terra quadratum boroscopo, aut existentem in sexta dum fuerit dominus horoscopi, natum efficere morbis obnoxium, aut ex subterraneis locis quadratum octavæ domino præsertim malefico, crudelem, aut violentam mortem inferre, & alia similia, sive bona, sive mala: vel saltem quod Plaoetæ in nos agerent per reflexos influentiarum radios ex locis saltem subterraneis, non semel ac Sol calore, & lumine radiis, tum directis, tum reflexis operatur. At Planeta subterraneus natum reflexis radiis attingere nequit, nam quo angulo ejus dejectus radius in Tellurem ipsam incidet, eódem reflectetur Cœlum versus ex opticis: & quo rursus angulo in Cœli concavum incidet (si eo usque reflexus pertigerit) eodem etiam in aliud ipsius concavitatis punctum reflectetur, & sic consequenter, proindeque natum nunquam attinget. Igitur influentiales Planetarum radii totum Telluris corpus penetrant, nec Aquæ, Terræ, Rupium, marmorum, vel metallorum solidissima densitate sistuntur, ut lucis, & caloris radii qui binc radiis influentiarum iocomparabiliter crassiores dicendi sunt, quamvis lux, calor & influentia siot qualitates simplices ex se absque materiæ è corporibus effluentes ut alibi à nobis ostensum est: & Planeta quilibet radiis influentialibus tantùm directis agit in singula terrenæ superficiei loca, ubi datur idoneum influentiis subjectum, quippe nascens bomo, sine penetratione quidem, si Planeta fuerit supra horizootem, cum penetratione verò si infra, idemque dicendum de radiis stellarum fixarum, quod nimirum Sol & Luna tum domini primæ domus, decimæ, & octavæ, si sub Terra junguntur illustrioribus fixis, sive beneficis, sive maleficis diversos inde vel insigniores in natis producant effectus. Sed per qualitates alias, Planetæ agunt radiis, tum directis, ut Sol supra Terram eandem illuminans & calefaciens, tùm reflexis, ut idem Sol sub Terra per Lunam superterraneam illuminans; & (ut placet Aristoteli) calefaciens.

Dicet aliquis? si lux & calor Solis à Luoa reflectuntur in Terram, quidni etiam influentia Solis?

Respondeo, boc esse quia lux & calor cobibentur à densitate corporum occurrentium, ut fit in Luna, influentia verò non cobibetur, sed quævis solida penetrat.

Ex supra dictis patet, quàm mirabilem virtutem, atq; potentem Deus Omnipotens Planetis initio creationis indiderit, quam nempe ut supra dictam sphæræ activitatis vastitatem & penetrationem nullos naturalis effectus sub Cœlo effugere valet, & qualem certè decebat septem illos Mundi Rectores præcipuos, specie ac virtute formali inter se differentes Etsi autem singuli quemlibet effectum naturalem attingere valeant, quia tamen specie & virtute formali differunt inter se ex cap. 2. Sect. 3. Lib. 9. & similiter diversa est natura Sublunarium rerum, atque effectuum, negari nequit quod Sol, verbi gratia, majorem naturæ habeat affinitatem cum quibusdam rebus, vel effectibus minorem cum aliis, & nullam, imò contrariam cum aliis, & quia unumquodque agens ex se determinatur ad agendum juxta naturam propriam, boc est generandas, conservandas & perficien-

ciendas res ſibi ſimiles, vel affines (quod facile præſtat ob affinitatem) diſſimiles verò, ſive contrarias deſtruendas, vel impediendas (quod difficiliùs efficit ob renitentiam contrarietatis) idcircò inter rerum genera erit aliquod genus, & in quolibet genere aliqua ſpecies, & ex iis quæ ſpeciei cuilibet accidunt, etiam aliquid, quod præ reliquis erit affine Soli, atq; huic affinius, quàm alteri Planetæ: quamobrem ejus potius, quam alterius productio, perfectioque promovebitur à Sole, ac potius à Sole, quam ab altero Planeta, quia nempe Sol ad illud ex ſe determinatur, quatenus ſibi ſimile & analogum: ideoque ſolariter agendo io omnia, vel vim ſuam ſolarem per totum hunc Mundum inferiorem effundendo, illud potius producet, promovebit, ac perficiet, quam aliud ſibi diſſimile: verbi gratia, quoniam Sol eſt calidus & ſiccus, ergo majorem habet convenientiam cum biliosis, minorem cum ſanguineis, aut melancholicis, & nullam cum pituitoſis: Luna vero è contra cum ſit frigida & humida, majorem habet affinitatem cum pituitoſis, minorem cum ſanguineis & melancholicis, nullam verò cum bilioſis. Quamobrem ☉ maximè, citiſſiméque bilem generabit, promovebitque præſertim in bilioſis, pituitam verò minimè, Luna autem contrarium efficiet.

Eadem eſt ratio de vi ☽ ♄ ♃ ♂ ♀ & ☿ per totum ipſum Mundum effuſa. Atque hæc de univerſali actione Planetarum in ſe ſpectatorum hic ſufficiant: nam quomodo circa particulares effectus determinentur Libro ſequente ubertim oſtendetur.

Caput IV.

De primi Cœli, & Planetarum dependentia in agendo.

POſtquam ſuperiùs de primi Cœli & Planetarum ſeorſim ſpectatorum univerſali actione dictum eſt: Conſtat autem Cœlum ipſum non agere in hæc Sublunaria ſine Planetis, neq; hos ſine illo: hîc occurrit oſtendeodum quomodo ab invicem in agendo dependeant: hæc enim doctrina quæq; proximo capite ſequitur, una eſt è præcipuis totius Aſtrulogiæ, in ſe ſubtiliſſima, & ad ea quæ ſequuotur, maximè neceſſaria. Itaq; natura Martis (verbi gratia) in ſolo ♂ ejuſque ſignis ♈ & ♏ exiſtente, in bis quidem tantùm determinatitiè ex cap. 2. in illo autem formaliter: experientia tamen conſtat, quod ♈ etiam Planetis vacuus, non idem ſemper efficit in prima domo; hoc eſt, nec eandem corporis conſtitutionem, nec eoſdem mores idemque ingenium præſtat, ſed omnia plerumque multùm diverſa, utcunque generaliter materialia. Hæc verò diverſitas non poteſt eſſe ab eodem circa idem: nam idem manens idem, ſemper facit idem circa idem, vel in eodem, ut Lib. 19. demonſtravimus: ſunt autem ♈ & ♂ ſemper iidem ſecundum ſe. Et poſito Ariete, ut ſupra, ſoli Marti poteſt accidere diverſitas ſtatus Cœli, Terræq; reſpectu, hoc eſt, ratione ſigni & domus figuræ in quibus proprio & communi motu verſari poteſt, tum connexionis per corpus, vel aſpectum cum Planetis cæteris: quo ſtatu ♂ ipſe ſubinde mutatur in ſe tamen immutabilis. Ergo diverſitas ſtatus Martis, ſola erit Cœleſtis cauſa diverſitatis effectuum Arietis in horoſcopo. Et per conſequens partes Cœli quatenus determinatæ ad naturas Plaoetarias, agunt & ratione ipſius Planetariæ naturæ, ad quā determinatæ ſunt initio Mundi, & ratiooe ſtatus ſui domini: nec tantùm in agendo ſequuntur naturam ſui domini (Martis enim natura eſt ſemper eadem) ſed ejus quoque ſtatum. Ideoq; Cœlum primum, quamvis ſecundùm virtutem propriam agat independenter à Planetis, ut prima cauſa Phyſica, a qua è contra omnes aliæ in agendo dependent: Tamen ſecundùm virtutem accidentariam à prædicta determinatione, peodet ab iiſdem, ut ipſius determinationis fontibus, ſive cauſis, ſimulq; cum cauſis inferiorum effectuum. Planetis enim de Mundo ſublatis, ſignorum periret diverſitas, quorum ſcilicet naturæ diverſæ, ut in eſſe, ſic in cooſervari pendent à Planetis. Nec tantum pendent ab illorum oatura, ſed etiam ſtatu, ut ſupra patuit. Quamobrem non abs re veteres Aſtrologi tantam ſemper voluerunt habendam eſſe rationem domini horoſcopi, vel Solis, vel Lunæ, vel cujuſvis alterius ſignificatoris, ut qualis eſſet effectus aut ſolius ſigni in horoſcopo, aut Solis & ſigni in quo ipſe verſatur, rectè definiretur, etſi Veteres hujus rei cauſam igooraverint, vel ſaltem nobis non tradiderint, ad illudque ſola experientia coacti eſſe videantur. Ratio autem eſt, quia etſi ♂ dominus ♈ ſit in ſe ſemper idem, nec mutetur, aut alteretur ſaltem influentialiter, ideóq; ſemper idem ex ſe agat: tamen ejus actio diverſificatur concurſu alieni ſigni, quod occupat, & aſpectuum, quos alii Planetæ cum ipſo conſtituunt. Jam verò quoniam vis Martialis noo eſt in ♈ formaliter, ſed duntaxat eminenter tum determinatitiè, quod ſcilicet vis illa eminentialiter fuerit determinata in ♈ ad agendum juxta naturam ♂, hinc fit ut quemadmodum figura Cœleſtis à Geneſi Petri determinata ad agendum circa ipſum, agit juxta naturam & ſtatum ſive conditionem Petri: ſic Aries determinatus univerſaliter ad agendum Martialiter, ſequetur in agendo non ſolùm naturam, ſed etiam ſtatum ♂; & non ſecus ac magnes, vel acus magnetica non convertitur ad quamlibet Cœli partem, ſed tantùm verſus Polarem, ad quam in ſua generatione, ille fuit ſitu determinatus: ſic Aries non alium Planetam obſervat agendo, quàm Martem, ad cujus naturam fuit determinatus ab initio diviſionis Cœli in ſigna: cùm eoim ſignum in eſſe & agere ſigni, abſolutè pendeat à ſuo domino, hujus perpetuæ dependentis & identiratis naturæ ratione fit, ut vis ſigni univerſalis, in ſuo concurſu cum vi formali ſui domini, determinetur particulariter ab ipſo domino, juxta ſitum, atque ſtatum ipſius domini.

Hinc patet ratio cur non ſolùm ſit ottendendus horoſcopi dominus, ſed etiam hujus domini dominus, qui ſecundarius horoſcopi dominus diei poteſt. Nam quia ſignum horoſcopans agit non ſolum juxta naturam, ſed etiam juxta ſtatum ſui domini: ergo eum ad hunc ſtatum ſpectet, quo in ſigno & ſub cujus Planetæ dominio ſit ille dominus; horoſcopus aget juxta naturam ipſius domini ſecundarii: imò juxta ejus ſtatum, quòd nempe primarius dominus agat juxta naturam, atque ſtatum ſui domini. Sic ſi ♌ aſcendat in H°. & Sol ſit in ♊, natus pollebit ingenio quamvis ☿ nec ſit in prima, nec dominus primæ, ſed quia eſt dominus ☉ domini H¹, & quo erit fœlicior ſtatus ☿, eò magis pollebit ingenio. Eademque eſt ratio in cæteris. Et hoc Veteribus innotuiſſe reperi apud Haly part. 7. de Jud. aſtr. c. 2. ubi vult habendam eſſe rationem hujus domini ſecundarii, quem tamen à nullo alio Veterum commendari deprehendi. Atque valdè notandum quod ſi primarius & ſecundarius domini fuerint benefici & benè affecti, aut ambo malefici & malè affecti, ſemper inſignem effectum bonum aut malum præſagiunt.

At

At Planetæ quia subsunt primæ causæ, cujus virtus totum Mundum penetrat, & quodammodo vivificat, insuper autem moventur sub Dodecatemoriis: idcirco vicissim dependent in suis actionibus à primo Cœlo, ut prima causa Physica, tùm à Dodecametoriis, ut cum causis effectuum: veluti duo bomines eandem trahentes oaviculam, à se mutuò io tractione dependent: quoniam enim Aries solus in horoscopo, agit Martialiter, Saturnus autem propria virtute pollet agendi in bæc inferiora, sequitur quod si ♄ fuerit in Ariete, prodibit inde actio mixta ex virtutibus Martis, atque Saturni, quasi ♄ & ♂ simul juncti agerent: non secus ac si frigus & calor simul concurrant, prodibit effectus ex utroque temperatus: ideóque si ♄ fuerit in ♑, prodibit actio à duplicatâ vi Saturninâ; quasi ♄ & ♑ essent duo Saturni conjuncti, indeq; fit, ut Planetæ singuli in propriis signis adeo potenter agere juxta naturam propriam observentur, quod sanè non contigeret, si signum ex se nibil efficeret etiam quatenus signum, quod etiam ex eo confirmatur, quia ♂ præstat ♈ & ♏. Cùm ergo natura & status Cœlestis ♂ sint semper eadem utrique signo, sequeretur saltem quod actio universalis utriusque signi in Sublunaria esset eadem, contra experientiam; cùm semper aliud efficiat ♈ & aliud ♏: etsi utriusque actio sit in genere Martialis: & status ♂, idem saltem in se respectu utriusque signi, quamvis ipsius status ratione, uni signo magis, quam alteri convenire queat.

Denique Planetæ inter se dupliciter dependent à se mutuò in agendo. Primùm ratione connexionis per corpus, vel aspectum. Nam ♄ & ♂ conjuncti aut in quadrato aspectu, sunt etiam pro effectu conjunctionis, vel aspectus, ut duo homines eandem naviculam trahentes, vel calor, & frigus simul concurrentes: Secundò ratione dominii. Nam si ♄ fuerit in ♈ dominus horoscopi: non solùm dependebit in agendo ab ♈, ut superius dictum est, & Aries à ♂ suo domino, ejusque statu, ut prius fuit expositum, sed etiam ♄ quatenus dominus horoscopi, ubi non est Aries, dependebit seorsim à Marte, ejusque statu pro rebus ab boroscopo significatis, vitâ nimirum, moribus, ingenio, quæ eò deteriùs habebunt quo deterior ♂ status extiterit. Eademque est ratio de Planetis reliquis. Atque hæc vera sunt tum pro particularibus, tum pro universalibus constitutionibus: tum etiam absolutè, hoc est consideratis Planetis, atque signis agentibus in boc Mundo universaliter absque determinatione ad aliquam figuram, vel thema Cœleste.

Caput V.

An in communi Actione Signi & Planetæ, hic ab illo formaliter aliquid recipiat, quo agat, vel contra.

Quoniam primum Cœlum & Planetæ simul agunt in hæc Sublunaria etiam cum reciproca dependentia, ut superiùs expositum est: & ex ♄, verbi gratia, in ♈ constituto, prodit actio mixta ex virabus Saturni, atque ♂; hîc jure quæri potest, an Saturnus suo transitu, vel motu sub ♈ recipiat aliquid formaliter ab ipso ♈, per quod ille agat Martialiter, simúlque Saturnaliter: an denique neuter ab altero quicquam acceptet, sed uterque vi propriâ seorsim agat. Quæstio sanè primâ fronte solutionis difficillimæ, quæque meum ingenium haud parùm exercuit.

Cæterùm quod Saturnus vim suam Arieti non conferat formaliter, hinc patet, quia si Saturninus effectus fuerit à naturâ Saturninâ in ♈ receptâ, & non ab ipso corpore ♄, sequetur Saturnum non agere in hæc inferiora; nec similiter Solem sive Lunam, nobis quàm primum Cœlom stupenda differentia propinquiores. Id verò absurdum est, quandoquidem Planetis inest formaliter virtus activa, hisque inferioribus passiva; neque in eorum debitâ applicatione quidquam desideretur. Quamobrem quòd Sol ipse hæc Sublunaria suo lumine & calore non alteret, sed singula signa, sub quibus decurrit, ejus lucem & calorem recipiant, indeque nos afficiant, non Sol ipse, stultum est cogitare: quodque de luce, & calore dicitur, etiam de influentia dicendum est.

His adde quod primum Cœlum quateous prima causa, debet esse formaliter inalterabile, alioquin non esset prima causa, sed est dumtaxat determinabile, prout superiùs dictum fuit. Præterea Saturnum Arieti virtutem cooferre Martialem, & Tauro Veneream, & Leoni Solarem, sicque de cæteris, dum sub illa signa decurrit, longè absurdius est opinari. Quoniam enim nemo dat quod non habet, ergo sequeretur Saturnum esse cujusvis naturæ Planetariæ, ideóque nullam babere propriam saltem formaliter: inde verò nulla posset afferri valida ratio, cur uni signo potiùs Solis, quàm Lunæ, vel alterius Planetæ naturam conferret. Quod autem de ♄ dicitur, de quovis alio Planeta etiam intelligendum est. Ex quo insuper deducitur, quod singuli Planetæ essent inter se virtutis ejusdem, nec unus ab altero virtute discerni posset, quamvis magnitudine, colore, motuque distinguerentur: non ergo signa à Planetarum corporibus quicquam recipiunt, horum sub illa decursu, quare nec etiam aspectibus ob eandem rationem.

Objiciet aliquis dictum fuisse cap. 4. signa in esse signi dependere à Planetis, ergo ab illis continuò accipiunt ipsum esse signi etiam cum virtute ipsius signi, alioquin ♈ non ageret Martialiter, nec ♌ Solariter, atque sic de cæteris. Præterea in figuris Cœlestibus (quoniam totius Cœli virtus quasi character, vel sigillum efficientia turgidum imprimitur nascenti bomini) si Sol fuerit in ♒ (verbi gratia) paret ea Aquarii, quam Sol visibili sua Diametro oobis abscondit, est Solaris virtutis, respectu ipsius hominis, quamdiu ipse vivit, agitque io ipsum virtute Solari iostar ipsius Solis, ac ratione status, quem in illa parte sortitus fuerit ipse Sol in Genesi, ut patet ex directiooibus ipsorum locorum, vel ad ipsa, sed præsertim ac evidentissimè ex actualibus transitibus Planerarum sub ipsis, ergo pars ipsa vim Solarem recipit à Sole, ac si in eadem parte fuerit ☽ pridie, vel postridie respectu alterius nascentis, eadem pars respectu prioris nati, erit Solaris virtutis, & respectu posterioris, erit Lunaris simul tempore, quamdiu uterque vivet, ut bæc proprio loco fusiùs exponentur.

Respondeo, dupliciter dici posse Planetarum virtutem recipi à Dodecatemoriis, nimirum formaliter, & determinatitiè: rationes autem à nobis adductæ, quod nibil recipiaot, iotelligendæ sunt de receptione formali, at rationes adductæ in objectio-

 ne

ne veræ sunt pro sola receptione determinatitiâ. Itaque primi Cœli partes dupliciter determinantur ad agendum, primò universaliter à Sole ad naturas Planetarias: indeque initio Mundi, vel saltem creationis Cœli & Planetarum aliorum orta sunt Dodecatemoria, virtute diversâ per illam determinationem, quæ virtus est illis perpetua & universalis in totum Terræ globum, durante statu generationis, & corruptionis rerum in ipso globo, ut ostensum est Lib. 14. Sect. 1. cap.4. & 5, secundò particulariter à Planetis singulis per horum decursum sub Dodecatemoriis, quæ iterum determinantur ab ipsis Planetis ad agendum, juxta cujusque Planetæ naturam in res, quæ generantur durante unius Planetæ motu sub aliquo Dodecatemoriorum: verbi gratia, quamdiu Sol movetur sub Aquario, determinat ejus partes singulas ad naturam Solarem, respectu singulorum tunc nascentium, ac eorum durante vita, tum etiam absolutè respectu totius Mundi, nec determinat Aquarium, ut est pars primi Cœli, talis enim determinatio est prima omnium, & universalissima initio mundi facta, sed illum determinat, ut est tale signum, indeque oritur, ut fœlicior, vel infœlicior sit Solis status ratione loci in Cœlo, quod alias esse non posset. Quod autem de Sole hic dictũ est pro particulari determinatione, de quovis etiam Planeta dictum intelligatur.

Objicietur secundò. Inde sequi quod actio signi sit totaliter ab ejus domino, nec ipsum quatenus signum quicquam efficiat, hoc autem absurdum est, Nam Arietis & Scorpii idem ♂ dominus est, at alius est effectus Arietis in horoscopo, & alius Scorpii, etiam posito Martis eodem statu Cœlesti, vel sigillatim posito ♂ in ♈, & ♏ in prima domo. Nam quibus horoscopat ♈, hi in promptam & manifestam erumpunt iram, nec dissimulant, & promptam vindictam expetunt, suntque audaces, & temerarii, nisi status ♂ contrarietur: at quibus ascendit ♏, hi sunt timidiores, & prudentiores, ad dissimulandum aptiores, & clàm per insidias suam iram explent ultionibus; ergo signum qua signum aliquid ex se efficit independenter à domino, confirmatur, nam alioquin Marte existente in ♈, non duplicaretur virtus Martialis, & æqualis prodiret effectus à signo, & domino disjunctis atque conjunctis contra experientiam.

Respondeo. In signo dun duntaxat reperiri, quippe virtutem eminentialem omnibus signis communem, totique Cœlo propriam qua Cœlum primum effundit infœlicius spiritum quemdam universalem, simplicem, uniformem, atque vivificum, cuilibet naturæ conformem, ad cujusvis entis naturalis esse, & agere necessarium, ut diximus alibi: tùm naturam Planetariam. Jam verò priore illa virtute signum non agit, ut signum; sed tantùm posteriore: & hæc duplicatur domini præsentiâ: non quòd signum ex se quicquam præstet independenter à domino, sed quòd hic connaturaliter, perfectéque sit unitus suæ primæ causæ secundum proprias in ipsa rationes à signi determinatione, ut supra expositum est: virtus enim unita fortior est quàm dispersa; unde effectus inde oritur, fœlicior que prodit, ut antea dictum est: ad id verò quod de ♈ & ♏ in horoscopo afferebatur: Dico verũ quidem esse aliud efficere Arietem, & aliud Scorpium in horoscopo; non tamen inde sequi ea signa, ut signa, quicquam agere per se & independenter, quia utriusque signi natura, tum Elementalis, tum influentialis inest Marti primò & per se, ideoq; formaliter, signis verò tantũ ab ♂ per determinationem, ut sæpius diximus. Et quia sublato Marte de Mundo, periret ipsa determinatio, quæ fundatur in natura, & existentia Martis, hinc fieri nequit, ut ♈ vel ♏ sine Marte Martialiter agant. Agit autem quodlibet juxta naturam ♂ intrinsecam, vel extrinsecam, prout signum ipsum hanc vel illam suis qualitatibus elementalibus æmulatur, & in hoc consistit differentia effectus ipsorum, unde insuper deducitur majorem esse Planetæ, quàm signi virtutem, proindeq; efficaciùs esse conjungi Marti, quàm esse in Ariete, vel Scorpione. Ac præterea ♂ existente in ♏ prævalere vim calidam, & siccam Martis, frigidæ, & humidæ, ergo agunt virtute sua eminentiali, quatenus determinata ad naturam Martis, quem, ejusque statum agendo sequuntur & observant, ut Cap. 4. dictum est.

Objicies tertiò. Signum ♈, nec ♂, ejus dominum quicquam novi recipere per eorum combinationes cum aliis Planetis, aut signis, sed ipsorum virtutes manere semper easdem. Si ergo quoties per combinationem Martis cum aliis Planetis, aut signis, ejus vis activa suis in effectibus variatur, Aries in agendo sequitur Martis statũ: ergo toties variabitur vis activa Arietis, quod sine nova receptione concipi nequit; nisi dicatur Martẽ cui inest vis Martialis formaliter, agere pro ipso ♈, cui illa dumtaxat inest determinatitiè; sed hoc pacto via activa denegaretur Arieti, quod dici non debet.

Respondeo, quod cum effectus Martiales, ut sic esse nequeant sine formali virtute Martiali, ipsi non eruot per se à solis ♈, aut ♏, quibus vis illa est dumtaxat determinatitiè; sed erunt ab ipso Marte cui soli vis illa inest formaliter, & quo sublato nulla esset formalis virtus Martialis: ille ergo agit formaliter per ♈ & ♏, & hæc signa ad naturã Martis determinata, sunt causæ cur ipse Mars agat formaliter in significata domorum, in quas cadunt ♈ & ♏, bis tamen etiam agentibus virtute sua eminentiali quatenus determinata ad naturam Martis sed cum dependẽtiâ ab ipso Marte ratione virtutis formalis, ut sæpius dictum est. Mars autem semper agit & ratione suæ naturæ, & ratione sui status tam Cœlestis, quam Terrestris, ergo hinc ♈ & ♏ rectè dicuntur agere secundum naturam atque statũ Martis & dependenter ab ipso, etiam ratione utriusque status: nec variatur vis activa Arietis intrinsece per novam aliquam receptionem; sed tantum extrinsecè quoad effectum pro vario statu Martis, tam Cœlesti, quam Terrestri, ratione cujus varietatis Mars diversimodè concurrit cum ♈ & ♏, ut superior cum inferiore. Omnes enim Martiales effectus sunt formaliter à solo corpore Martis ejusque statu, hoc est combinatione cum signis, aut Planetis aliis, positu ad luminaria & determinatione in figura.

Similiter quod Planeta nihil à signo in quo versatur recipiat formaliter, tribus potissimum probatur rationibus. Prima, quia natura Martis non inest Arieti formaliter, sed tantùm determinatitiè, ideoque signum ut sic nihil habet formaliter ex se ipso, quo agat vel immediatè & per se, vel mediante Planeta quem formaliter afficiat, sed tantum agit virtute sui domini: secundum cujus naturam, atque statum operatur; ideoque dependenter

ter ab ipso, ut supra dictum est. Nec agit virtute formali sui domini, sed eminentiali sibi propria, quatenus determinata ad naturam sui domini, in qua determinatione consistit ratio signi: sique ♂ de Muodo tolleretur, periret in ♈ & ♏, virtus Martialis, ut sæpius dictum est: non ergo Planetæ quicquā à signis recipiunt. Secunda ratio est quia si Planetæ suo transitu sub signis, borum naturas reciperent, & ipsas agerent, illi perpetuò mutarentur formaliter, ac intrinsecè per suos ingressus in signa: & quo instanti transirent à signo aqueo in igneum, mutarentur formaliter à natura aquea in igneam planè contrariam. Atque boc pacto nullius Planetæ natura propria innotescere posset, sicque nulla esset Astrorum scientia: verbi gratia, Martis natura ignea detegi tantum posset in signis igneis, atqui posito ♂ in signo igneo, & ipso agente per naturam igneam, diceretur hanc non esse ♂ propriam, sed à signo receptam. Tertia, quoniam inde duo sequerentur absurda: unum est quod signum non ageret in nos, quatenus est signum, sed tantum in Martem, cùm tamen initio Mundi fuerit determinatum ad naturam signi respectu nostri & non Martis, sit nobis debitè applicatum, & in boroscopo solitarium, in nos agere deprebendatur, sitque insuper absurdum opinari, quod ♈ cooferat Marti formaliter naturam igneam, qua dumtaxat determinatitiè pollet ab ipsius Martis natura, quæ si oon esset Marti propria, nulla esset primi Cœli determinatio in signis; nec proinde ulla signa, quia scilicet nullum foret eorum fundamentum, quod est propriæ naturæ Planetarum. Alterum est quod sequeretur Martem nullam babere vim agendi propriam, quod tamen alienum est à quolibet corpòre naturali, cui propria natura & formalis virtus agendi à Deo data sunt; nam si propriâ pollet agendi virtute, ergo bac agit, nec superflua est: ergo banc à signo oon recipit, ut per ipsam agat. His adde quod duo Planetæ diversimodè agunt cum eodem sigoo, ut experieotia docet Astrològica, at non babent ab ipso signo, quod diversa efficiant; quippe quod utrique Planetæ idem tantùm conferre queat, posito casu quod conferat: ergo id habent ex seipsis, & hæc ratio est omnium validissima. Non ergo Planetæ quicquam à signis recipiuot formaliter, quo agant in hæc inferiora, ut perperam nonnullis visum est. Contra quos Plotinus, Marsilius Ficinus, Picus Mirandulaous, & alii osores Astrologiæ meritò scripsère. Quamobrem jure Pontanus Comm. in Aphor 45. Centiloquii bicà nobis reptehendendus est, dum ait. *Nam cum rerum semina in Zodiaco maximè sint dispersa, vis inde provenient Planetas sic ad se convertit, ut quas à signis affectiones recepère in gignendis atque animandis corporibus, eas reddant.*

Quamobrem superest, ut signum & Planeta in ipso, seorsim agant, ac ambo commixtis viribus, ut duo bomioes trahentes Naviculam; nam Jovem esse in domo Martis idem fieri est, atque conjungi Marti, quandoquidem pars ea Cœli, quæ vocatur Aries, vel Scorpius, activa est Martialiter determinatione, ut sæpiùs dictum est, at Jove & Marte conjunctis oeuter mutatur in alterius naturam, sed ambo connexis viribus agunt: idem ergo dicendum de ♃ in domo Martis.

Objicietur primo, quod si Planeta nihil à signo reciperet, ergo semper eodem modo agetet, nec malè affectus nocêret, quod experientiæ reluctatur.

Respondeo, Plaoetam per se quidem modo semper eodem agere, nempe juxta propriam naturam, atque virtutem, quæ semper est eadem, per accideos verò agere diversimodè, quatenus scilicet cum diversis causis agentibus combinatur, sive sint Planetæ, sive signa. Quod autem Planeta interdum prosit, & alias noceat, non ei advenit ab aliqua receptione, sed à benefica aut malefica propriæ virtutis cum altera causa combioatione; ejus enim virtus est semper eadem, oec mutatur intrinsece, seu formaliter, sed tantum extrinsece, quoad effectus, qui variantur pro diversa ejus combinatione cum aliis causis. Utque Deus & Sol non generaut hominem per hominem, seo cum bomine; sic signa non agunt per Planetas, sed cum his, nec ♃ per Martem, sed cum ♂. Plerumque tamen dicitur Jovem in ♈ agere Martialiter etiam juxta statum Martis domini Arietis. Cùm propriè loquendo Jupiter agat tantum Jovialiter, & Aries tantum Martialiter juxta statū sui domini Martis.

Quod autem ♃ agat tantum Jovialiter in ♈ & non Martialiter, iode constat, quod ♃ neque ex se pollet virtute Martiali, nec eam formaliter accipere potest ab ♈, ut est tale sigoum, cui inest illa dumtaxat determinatitiè. Nec tandem à ♂, tum quia Planetæ sese influentialiter non alterant, ut alibi ostensum est. Tum quia posset illam in quovis altero signo æquè recipere, ac in ♈, forsanque citiùs & intensiùs, ob Martis situm viciniorem aut congruentiorem, siquidem causa agens in aliquod distans, validiùs agit in ipsum propinquum quàm temotum, alioquio ipsius agentis virtus esset infinita Nihilominus Jove constituto in ♈, bisque sic concutrentibus ad agendum, quooiam unus modificat alterius actionē, & à se mutuò dependent in agendo, idcirco dici potest quodammodo Jovem agere Martialiter, etiam juxta Martis statū.

Circa quod notandum obiter. Quod si Jove constitutn in ♈, Mars etiam fuerit in ♈ Jovi conjunctus, maximam vim babebit Mars in significatis & actione Jovis, ita ut etiam prævaleat ♂, tum deinde si Mars ipse fuerit in ♏. Si autem Mars fuerit in ♊, habebit Mars in actione Jovis vim mixtam Mercuriali, & hæc major erit, si ☿ fuerit in ♊, vel ♍. At si ☿ fuerit extra ♊ & ♍, nulla erit vis ☿ in actione Jovis. Quod si tandem Jove posito in ♈, Mars sit in ♓ vel ♐, prævalebit virtus Jovialis Martiali in ♈, & Martialis Joviali in ♓ vel ♐. Eademque est ratio de cæteris, atque bæc sedulò notanda sunt. Præterea si ♃ & Mars sint ☌ in ♍, alter Plaoeta ab altero plus dependebit, quàm ab absente domino ☿: at ♃ in ♍ & △ Marte, vel altero aspectu, magis dependet in agendo à ☿, quàm à Marte: atque sic de cæteris.

Objicietur secundo, si Planeta oihil recipit à signo: ergo aget independenter à prima causa Pbysica nēpe Cœlo primo, quod absurdum est opinari.

Respondeo, signum dupliciter esse spectandum, quippe Martialiter & formaliter. Primo modo agit, ut prima causa, sive pars primi Cœli, at secuodo seu quâ signum, agit, ut causa secunda, sive ut Planeta: quia scilicet determioatum est ad unam tantùm virtutis Planetariæ speciem, quod non convenit primæ causæ, ad omnes per se indifferenti. Igitur signo agente secundum ntrumque suum esse, materiale, scilicet & for-

& formale: etiam secundum utrumq; ab eodem dependebit in agendo, Planeta sub ipso decurrens, sed diversimode, quippe à signo, ut signum est, dependentia societatis, ut duo Planetæ conjuncti, vel duo homines trabem eandem portantes. A signo autem, ut pars Cœli existit, Planeta dependet, ut inferius à superiori, vel causa secunda à prima, quæ est dependentia Physica omnium maxima. Utroque tamen modo Planeta dependet sine virtutis ad agendum formali receptione, alioquin esset instrumentum ejus à quo vim agendi reciperet: & non causa principalis, quod absurdum est. At signum quatenus signum dependet à suo domino, ut inferius à suo superiore, habet enim esse signi à suo domino: ideoque ipso inferius est, ratione sui esse formalis, quod ita dependet ab existentia domini, ut si ♂ esse desineret, etiam esse formale Arietis & ♏ evanesceret: ab alio autem Planeta tantùm dependet, ut ab actionis socio. Ideoque primum Cœlum, ut prima causa in se spectatum est independens, sed ut determinatum ad naturam Planetariam, est dependens, sicque Deus universalissimus & ex se independens, dum fuit factus homo, etiam dependens factus est à B. Virgine Maria, eique soli inter creaturas subditus ac inferior.

Caput VI.

An Cœlum fixarum ex se agat in hæc inferiora, & quomodo.

Sub primo Cœlo Physico datur firmamentum quod vulgò dicitur sphæra fixarum, ob stellas ipsi affixas. Polos autem hujus Cœli Divina Sapientia fecit distantes 23. gradib. 30'. à primi Cœli polis, ob rationes à nobis dictas Sect. 1. c. 3. hujus Libri: & super hosce polos fit firmamenti & Planetarum motus ab occasu in ortum, cujus circulus vocatur Ecliptica, sub qua Sol perpetuò fertur, obliquè secans Æquatorem, velocissimum primi Cœli circulum: atque hi duo circuli, sunt omnium circulorum Cœlestium efficacissimi, non secus ac motus eorum, quibus mediantibus fiunt omnes naturales effectus.

Obiter verò hic notandum est, quod firmamentum suo motu non defert ab occasu in ortum corpora Planetarũ, sed hoc Cœlum, Sol & Luna circa Mundi centrum ordinata corpora, seorsim suos motus ab occasu in ortum absolvunt sub primo mobili: at Sol circumfert suos satellites ♄ ♃ ♂ ♀ ☿, ut Iupiter suos. Et idcirco in definiendis horum locis veris necessario habenda est ratio loci Solis. At pro Lunæ loco vero determinando id non est necessarium, quòd nempe Sol Lunam non circumferat, neque hæc ab illo in motu magis dependeat quàm si Sol ipse non esset: at si Sol non esset, Luna autem propria luce fulgeret, posset ejus motus observari & in Theoriam ac Tabulas redigi. Jam igitur etiam potest, forsanque simpliciùs & faciliùs, quàm via consueta per motum Solis: & hoc obiter notasse sufficiat.

Cæterùm quoniam sphæra fixarum est substantiæ solidæ & naturæ Cœlestis, jure quæri potest, num ipsa per se primum mobile seu primam causam Physicam determinet, quam omnes aliæ inferiores causæ activè determinantur. Ad quod respondeo, firmamentum non determinare primum mobile ad motum ab occasu in ortum quo fertur ipsum firmamentum, quia primum mobile neque efficit in aliis, neque patitur in se talem motum: nec ipsum generaliter determinare ad virtutem Zodicalem: quia hæc determinatio per situm Solis sub initio Dodecatemorii ♈ & illius incessu versus Boream facta est initio creationis Solis: nec ipsum determinare ad varias effectuum species generales, scilicet Solares, Lunares, Saturninas, &c. quia etiam id à Sole & suis asseclis præstitum est, sitque etiam quotidie à Planetis & fixis: nec tandem ad particulares effectus vitæ, vel ortus, vigoris, declinationis & interitus rerum Sublunarium: quia hæc determinatio est per se à primo mobili, quatenus proprio motu se per suas partes, tum Planetas etiam constituit in singulis figuræ domibus, vitæ, divitiarum, fratrum &c: ergo sphæra fixarum aliter non determinat primum mobile quàm alii orbes Ætheris, Ignis & Aeris, cum quibus primum Cœlum virtute dumtaxat eminentiali concurrit ad agendum, quatenus prima causa Physica. Ut igitur Æther determinat vim eminentialem primæ causæ ad agendum æthereiter, & bomo ad agendum humaniter, sic firmamentum eandem determinat ad agendum firmamentaliter, sive ad comproducendos firmamentales effectus.

Etenim, ut singulis Elementis ac Ætheri sua inest virtus formalis ac propria Terræ, scilicet terrea, Aqua, aquea, &c. sic firmamento in se & sine stellis spectato, propriam inesse virtutem formalem non est ambigendum, nullum enim corpus sibi propria, vel formali virtute caret. Hæc autem firmamenti virtus nulla in his Sublunaribus effectuum differentia hactenus innotuit: ac proinde vel non est influentialis, sicut nec virtus Ætheris in quo Planetæ moventur, vel saltem est duntaxat universalis & simplex, ut vis eminentialis primi Cœli, quæ in se spectata sine determinatione ad naturas Planetarum, nullam in Sublunaribus parit effectuum differentiam, non secus ac Æther circa Terram mobilis. Igitur firmamentum ex se, vel penes propriam spectatum substantiam, mihi videtur simplici duntaxat & universali virtute agere in hæc inferiora, sine ulla ex parte ipsius Cœli differentia effectuum. Qualis autem sit ipsa virtus ejusque actio nobis est incognitum, neque id Astrologiæ judiciariæ magis obest, quàm nescire, qualis sit virtus & actio Ætheris in hæc inferiora, quandoquidem in judiciis nullus admittitur Orbis præter primum Cœlum quatenus per partes determinatum in signa diversarum virtutum; ex quibus tantùm signis, tum Planetis, & stellis, nec non domualibus spatiis judicia omnia desumuntur.

Caput VII.

De Actione constellationum, atque fixarum in hæc inferiora: nec non earum dependentia in agendo à Dodecatemoriis & Planetis.

Superiori capite dictum est firmamentum per se, vel propria substantia non determinare primum Cœlum influentialiter, sed tantum prima illa & simplici determinatione, qua quodlibet agens Physicum determinat primam causam Physicam, nec etiam agere in hæc Sublunaria influentialiter, sed simplici dumtaxat virtute sibi formali & propria etiam nobis incognita. At de firmamento, prout constellationibus & fixis refertum est, planè contrarium venit asserendum.

Etenim per constellationem & fixam, quamlibet determinat influentialiter primi mobilis partem, cui respectu Terræ supponitur ipsa constellatio, vel

vel fixa. Non quidem determinatione perpetua, qualis facta est à Sole initio Mundi, sed temporanea, & transitoria, qualis fit à transitu Planetarum sub Dodecatemoriis: hoc est determinat transitoriè partem ipsam ad agendum juxta vim & influentiam ipsius constellationis, vel fixæ: nec non agit in hæc inferiora juxta illorum influentiam: idq; experientiis probatur evidentissimis, & frequentissimis, non solum in Cœli thematibus vel constitutionibus universalibus, annuarum Mundi resolutionum & Lunationum, sed præsertim in particularibus figuris nativitatum hoc adeò clarū est, ut de ipso dubitare, suam sit in Astrologia supinam testari inscitiam. Patet enim quod Cœli punctum sub quo fuit fixa tempore geniture, retinet vim & naturam ipsius fixæ, nati respectu, quādiu ipse vivit, etsi viveret mille annis. Atque idcirco Veteres etiam Astrologi experientiis edocti, magnam in judiciis rationem habuêre fixarum illustriorum, quas regias appellant, observantes pro vita, ingenio, & moribus fixas in horoscopo, vel prima domo sitas, vel cum domino horoscopi coascendentes in loco figuræ Genethliacæ, vel existentes in eodem positionis circulo cum ipso Domino. Pro actionibus & dignitatibus, fixas in medio Cœli, vel decima domo positas, aut Cœlum mediantes cum domino medii Cœli, aut eundem positionis circulum sortitas cum ipso domino: atque sic de aliis domibus. Similiterq; in directionibus observant fixas in eodem circulo positionis constitutas cum significatore, cui dum occurrit promissor dirigendo, etiam stellæ occurrit, unde major sequitur effectus, quam à significatore solitario: tum quæ simul cum promissore feruntur ad circulum positionis ipsius significatoris, indeque rectè judicarunt. Imò significatorum directiones ad fixas illustriores solitariè spectatas, tom illorum sub has transitus, insignes effectus parere deprehendêrunt. Alii insuper tam in universalibus, quàm particularibus constitutionibus, inspexerunt fixas insigniores fortem respectu Solis situm obtinentes, juxta 9. modos Ptolemæi, quos ad tres reducimus, ut nempe Sol & stella sint apud horizontalem circulum, vel simul apud meridianum, vel cum unum ex illis astris est apud horizontem, alterum sit apud meridianum, aut contra, dummodo stella ante Solis ortum, vel post ejus occasum, conspicua sit in ortu, occasu, vel meridiano circulo: si enim non videatur sic, ob impedimentum à solaribus radiis, longè minoris virtutis erit. Atque hæc potissimum intelligenda sunt de fixis in Zodiaco collocatis cum quibus Planetæ conjungi queunt corporaliter, tum de iis quæ sunt regioni Thematis verticales, quippe quæ præ cæteris sint efficaciores, præsertim cum Thematis angulos fixæ ipsæ occupant, à quibus dirigendo quilibet angulus, ut significator maximè roboratur, hoc est majorem sortitur effectum, sive bonum, sive malum, prout stella fuerit benefica, vel malefica, veluti proprio loco fusiùs exponetur & exemplis confirmabitur.

Porrò notandum est, quod ex stellis fixis quidam in firmamento componuntur asterismi seu figuræ, quas vulgò constellationes appellant, & figurarum nonnullæ adeò distinctæ sunt, ut naturaliter esse, vel naturam unam peculiarē componere videantur, quales præ cæteris cernuntur caput Arietis stellati, caput Tauri, Pleiades, Gemini, Leo, Scorpius, Sagittarius, Ursa major, & minor, Cassiopeia, Perseus, Corona Septentrionalis, Lyra, Cygnus, Delphin, Aquila, Orion, Canis major, Corona Australis, Grus, Triangulum Australe, Crux & aliæ, quæ primo intuitu oculos mentemque sistunt, & firmamentum quasi in regiones natura diversas & cæteris insigniores distinguunt, quibus peculiarē inesse virtutem non est ambigendum. Reliquæ verò magis confusæ sunt, soloque hominum arbitrio confictæ: quales sunt præ cæteris Cancer, Virgo, Capricornus, Aquarius, Pisces, Cepheus, Hercules, Coma Berenices, Balæna, Lupus & aliæ, in quibus forsan plures figuræ naturales in unam artificialem confunduntur. Præter quas tamen multæ adhuc in Cœlo stellæ super fuerunt passim disseminatæ, quæ in figuras commodè redigi nequivêre ab hominum imaginatione, quas idcircò informes vocavêre.

Cæterùm Astrologia non minimū hinc damnum passa est, quod Veteres Astrologi constellationes Zodiaci cum Dodecatemoriis confuderint, arbitrantes ea non distingui, ob ignotum illis primum mobile, sub quo fixæ moventur, sic tantùm vocandæ respectu sui Cœli, sed respectu primi mobilis erraticæ, non secus ac Planetæ. Atque de Astrologorum effectibus judicaverint ex illis constellationibus, quas sub Dodecatemoriis composuêre ex fixis Zodiaco substratis, dum prima Arietis stella versaretur in puncto æquinoctii Verni, quod idcircò vocatum est hactenus principium Arietis annis circiter 400 ante domini nostri Jesu Christi nativitatem, quam Gallissardi Chronologia cum Hebræis, Beda, Longomontano, Keplero, & aliis Astronomis contigisse ponunt circa annum 3964. à creatione Mundi: quo tempore vixerunt Herodotus, Socrates, Anaxagoras, Melissus, Plato, Aristoteles, cæteriq; magni nominis Viri, qui condendis, posteritatiq; tradendis scientiis incubuêre, & quo etiam puto conditam fuisse Astrologiæ scientiam ad nos derivatam. Ipsis autē constellationibus propriæ Dodecatemoriorum naturæ tributæ sunt ab illis Astronomis, & tam horum, quàm illarum vires invicem confusæ, & quamvis paulò post Tymocharis, tum deinde Hipparchus qui floruit circiter 300 annis ante Christum, tandemque Ptolemæus strenui motus fixarum observatores, errorem supradictum detexerint, deprehenso motu fixarum in consequentia, indeque signa stellata à Dodecatemoriis distinxerint, coacti nihilominùs à natura, singulis Dodecatemoriis 30 gradus Zodiaci concedere, quamvis signa stellata essent in hoc valdè inæqualia, tum Dodecatemoria trino aspectu sociata ejusdem naturæ Elementaris constituere, quamvis hoc stellatis signis non congrueret.

Tamen ea fuit inscitia, vel imprudentia posterorum, ut circa judicia veterum errorem continuaverint: signis quippe stellatis vim Dodecatemoriorum circa effectus tribuentes, vel è contra vim signorum stellatorum Dodecatemoriis, dicentes Dodecatemoria Arietis significare Ovibus; Tauri, jumentis; Geminorum, Hominibus, &c. ob nomina Arietis, Tauri, Geminorum, &c. concessa illis constellationibus ab antiquioribus Astrologiæ Magistris, qui etiam concessa veritate appellationis comprobata experientiis, ignari fuêre, an talis veritas propria esset constellationis, vel Dodecatemorii, quod nempe Dodecatemoria ignoraverint, etsi Trigonorum signorum Elementales naturæ similes ab illis per Cabalam receptæ, sed constel-

ſtellationibus non conformes evidenter inſinuent primos Aſtrologos, à quibus ipſa manavit cabala, deinceps neglecta, vel depravata, veram habuiſſe primi mobilis & Dodecatemoriorum cognitionem.

Inter Neotericos verò nequeo non mirari Cardanum magni nominis Philoſophum, Aſtrologum, & Medicum, qui Comm. in Lib. 4. Quadripartiti cap. de Magiſterio cenſet, *Dodecatemoria vim quandam acquiſiviſſe juxta ſimilitudinem loci cum figuris* (hoc eſt ſignis ſtellatis) *quæ illis ſuberant tempore magnæ conjunctionis capitum* ♈ *&* ♎, *ſphærarum octavæ & nonæ* (Hanc credidit eſſe primum mobile) *tempore Chriſti*. Nam præter quã quod talis conjunctio fictitia eſt, ſicut & ejus origo, nempe motus titubationis octavæ ſphæræ, ut alibi expoſuimus, ingens etiam ſequetur abſurdum, quod nempe vel ante illam conjunctionem Dodecatemoria virtute carebant, qua jam illa pollêre Cardanus agnoſcit, vel quod ſigna ſtellata ſuo ſub Dodecatemoriis tranſitu his proprias vires formaliter conferunt. Ut verò de Planetarum tranſitu ſub Dodecatemoriis abſurdum id fore oſtendimus cap. 5. ſic iiſdem rationibus erit abſurdum de tranſitu ſtellatorum ſignorum.

Porrò ex ſignorum ſtellatorum confuſiooe cum Dodecametoriis factum eſt, ut tam conſtellationum quæ naturales videnrur, quàm ſingularum fixarum vires maxima ex patte manſerint hactenus incognitæ, cui tamen cognitioni erat ab initio magna contentione animi vacandum: & jam ferè ex illis Dodecatemoriis & Planetis judicia contexere cogamur; quaſi nullæ eſſent fixæ, vel eſſent nullius virtutis, duntaxat paucis illuſtrioribus exceptis, quarũ vis latêre oequit, ob ejus repeotinos, ac inſignes effectus, nec video qua ratione tantus defectus poſſit in hoc Mundi ſenio reparari: nam ſi cuilibet fixæ propria eſt virtus influentialis in hæc inferiora (quod negari non poteſt) quis negabit illas cum ſignis & Planetis in eundem effectum concurrentes, illorum ſignificata, vel effectus alterare? Id profectò ingenue fateor, atq; miror, quomodo ea quæ prædicantur futura ex ſolis ſignis & Planetis, noo habita ratione fixarum, ſæpe etiam tam fœliciter contingant: nec ita mirum videri deberet ſi non contingerent, præſertim quòd fixæ non ſecus ac Planetæ moveantur ſub Dodecatemoriis, ideoque earum etiam aſpectus ad Planetas admittendi videantur.

Ad hoc autem reſponderi poteſt, equidem fixæ cuilibet propriam ineſſe vim influentialem, ſed duntaxat in majoribus capacem producendi evidentes effectus, vel in Aere, vel in Hominibus. Quod ex eo probatur, quod cuilibet homini ſingulis annis, imò menſibus, vel hebdomadis fiunt directiooes ſignificatorum ad fixas ob harum innumeram multitudinem, tum horis ſingulis tranſitus Planetarum per ipſas: nec tamen magni, vel evidentes producuntur effectus, præterquam ab occurſu Planetarum, horumque aſpectuum, vel inſigniorum fixarum. A ſolis autem Planetarum tranſitibus per loca fixarum, nulli ſaltem obſervantur effectus in genituris, nec propterea negaverim minores fixas, ut quartæ, quinræ, & ſextæ magnirudinis nihil omninò efficere, cùm nequidem Jovis ſatellites longè mioores, viribus erga nos deſtitui putem. Unde concludendum cenſeo, in Aſtrologia ſaltem homines magis conſpicua cernere, atque prædicere poſſe: Dæmones autem io his omnibus natura perſpicaciſſimos, etiam minutiora. Poteſt etiam dici minores ſtellas, ſi non ſeorſim, ſaltem collectim inſignes effectus edere, ut patet in Pleiadibus.

His verò ſic expoſitis, jam titulo hujuſce capitis ita ſatisfaciendum arbitror, juxta hujus ſcientiæ principia à nobis poſita, & experientiis innixa. Dum aliqua fixa, vel conſtellatio movetur ſub aliquo Dodecatemorio, hoc determinat eodem planè modo, ac Planeta ſub eodem ſigno decurrens, nec propriam naturam, aut virtutem mutat, nec quicquam à ſigno recipit formaliter, quo agat, ut de Planetis dictum eſt, ſed ad plures annos determinat ſignum, quàm ullus Planeta: quoniam fixa quævis in quolibet ſigno moratur per 2158 annos ex Tabulis Rudolphinis, Saturnus autem Planetarum tardiſſimus tantùm per 2. annos cum dimidio: ergo per totum illud tẽpus ſignum aget cum ipſa conſtellatione, vel fixa conjunctis viribus, unde nil mirum ſi nonnullis Aſtrologis ac præſertim Cardano Lib. 4. de Iudiciis Genit. cap. 22. viſum ſit, *jam alias eſſe vires Dodecatemoriorum quàm olim fuerint*, quòd oempè dum ſignum ſtellarum aliquod tranſit ab uno Dodecatemorio in aliud, hujus effectus proprios multum immutet, ob ſuum cum ipſo novum in agendo concurſum, veluti in Planetis accidit. Ac proinde in quovis Dodecatemorio, hæc tria ſpectanda ſunt, natura ſeu virtus Dodecatemorii, natura conſtellationis, & natura Planetæ, ſi aliquis cum illis corpore, vel aſpectu fuerit, ex hiſque tribus judicandum. Quod etſi Alexander de Angelis Lib. 4. io Aſtrologos c. 8. putet impoſſibile ob cauſarum varietatem, idque ſuo more clamitet in Aſtrologiam, hoc tamen ejus inſcitiæ condonandum eſt, quippe qui nec ullam hujus ſcientiæ habuit experientiam, nec quidem Thema Cœleſte ſcivit erigere, ut ex ejus Libro detegitur. Si enim non tam eradicandæ Aſtrologiæ, quàm ejus veritati per experientias deprehendendæ incubuiſſet, agnoviſſet nos his etiam temporibus eaſdem vires experiri à ſingulis Dodecatemoriis, quæ à Ptolemæo, & vetuſtioribus Aſtrologis fueruot illis cabalâ vel obſervationibus attributæ, etſi jam aliis, quam olim occupentur conſtellationibus: noo quòd hæ nihil efficiant, ſed quod in concurſu tàm Dodecatemoria (partes primæ cauſæ Phyſicæ) quam Planetæ (Muodi Rectores præcipui) fixis, & conſtellationibus prævaleant, ideoq; hæ tantùm repentinos, & fugaces effectus excuſent, non autẽ ſtabiles niſi à Planetis ſuſtineantur, ut vulgatum eſt apud Aſtrologos.

Cæterùm conſtellatio, vel fixa quævis dependet à Dodecatemorio, quod occupat, & Planeta, cui conjungitur, tantùm ut ab actionis ſocio, veluti duo homines eandem naviculam trahentes: eſt enim fixa, ut alter Planeta, & viciſſim, nec Planetæ ſunt domini fixarum, quòd hæ dicantur eſſe naturæ ♄ ♃ ♂ ♀, &c, ſicut nec fixæ Dodecatemoriis præſunt, fixa enim non dicitur eſſe naturæ ♂, quòd ad ♂ naturam fuerit accidentaliter determinata: ſed quòd eſſentialiter ſit natura ſimilis Marti: attamen ♂ eſt dominus fixarum in Ariete mobilium non minus, quam Saturni in ♈ mobilis, par eſt enim ratio: atque ſic fixæ in ſuis actionibus dependent à Planeta, cujus ſignum occupant: Planetæ verò nunquam à fixis eo modo. At ſi Dodecametoria ſpectentur, ut ſunt partes primi mobilis, tunc conſtellatio & fixæ illis ſubſunt, ab eiſq; dependent, ut cauſa inferior, vel ſecunda à ſuperiore, vel prima. Ex ſupradictis verò plurimæ difficultates ab oſoribus, & ignaris Aſtrologiæ paſſim objectæ dilucidè reſolvuntur.

CAPUT

CAPUT VIII.

Corpora Cœlestia universim agentia tripliciter esse spectanda; & quibus, mediis agant: ubi quid eorum Motus efficiat, ostenditur.

COelestia corpora primò spectanda sunt in se, proutque se habent in Cœlo, nulla Sublunarium habitâ ratione: atque sic suas in Mundo quaquaversum vires effundunt; primum quidem Cœlum vim suam eminentialem simplicem: Dodecatemoria vim suam Planetariam juxta sui Domini statum in Cœlo, Planetæ verò, atque stellæ, vires suas tum elementales, tum influentiales proprias, hisque virtutibus repletum est totum Cœli concavum, etiamsi nullus esset globus Terrestris, à quo Cœlestia corpora vires suas non accipiunt, nec facultatem illas effundendi.

Secundò, spectari debent respectu tntius globi Terrestris, & hunc ambientis Aeris, quo pacto vis eminentialis primi Cœli, ut prima causa Physica concurrit efficienter ad omnes Sublunares effectus, nec non Dodecatemoria, Planetæ, atque stellæ: quælibet nempe causarum istarum per virtutem sibi propriam: sic ergo Sol & fixæ propriâ luce omnia sibi exposita illuminant, Sol & ♂ proprio calore omnia calefaciunt, Luna & ♄ suo frigore omnia refrigerant, quodlibet tamen magis aut minus, prout ex propria natura magis, aut minus congruit cum naturis Planetarum, atque his magis, aut minus resistit; Saturnus enim suo frigore minus efficiet in pipere, vel flammulâ, vel Leone, vel etiam Homine ab Elementorum mixtione calido, quam in Solano, vel Bufone, vel etiam Homine ab Elementorum mixtione frigido; atque sic de cæteris. Tandemque tàm signa, quàm Planetæ & stellæ suis influentiis afficiunt dumtaxat viventia singula; solum enim vivens & semen ex quo generatur est capax recipiendi formaliter & inhæsivè corporum Cœlestium influentias, ut dictum est Lib. 12. Sect. 2. cap. 3. Ac Sol & Leo, stellæque Solares per influentiam agunt Solariter; Luna, & Cancer, ac Lunares stellæ Lunariter; ♄ ♑ ♒ & stellæ Saturninæ Saturnaliter, atque sic de reliquis. Efficaciùs tamen Planeta quilibet influit, & evidentiores producit effectus, circa ea, quæ vel ratione suæ speciei, vel ratione propriæ ac individuæ mixtionis, vel ratione Analogiæ alibi à nobis expositæ, magis sunt susceptiva influxus Planetæ ipsius. Cumque magis susceptiva Solaris influxus dicantur Solaria, magis autem susceptiva Venerei influxus, Venerea: hinc fit ut Sol efficaciùs afficiat Solaria, in his Solares effectus producendo, Saturnus Saturnina, & sic de cæteris juxta datam à nobis tabulam Lib. 13. Sect. 3.

Porrò corporibus Cœlestibus spectatis respectu globi Terrestris, accidit alia virtus agendi, quâ carent dum primo modo considerantur, nimirum per conjunctionem, vel aspectum, quòd scilicet conjunctiones, & aspectus sint tantùm respectu globi Terrestris, ut à nobis dictum est Lib. 17. Sect. 1. cap. 3. igitur etiam universim agunt in ipsum globum, & in hoc posita individua, per suos aspectus juxta horum naturam & Planetarum aspicientium.

Tertiò. Spectanda veniunt corpora Cœlestia respectu singulorum quæ producuntur in Sublunaribus, quorum ea quæ carent proprio, & specifico semine unde generētur, qualitates dumtaxat Elementales à corporibus Cœlestibus formaliter recipiunt; & hæc longè nobiliores, quàm quæ ab ipsis communicantur Elementis, ut diximus Lib. 12. Sect. 1. cap. 5. Quæ verò generantur ex semine, ac præsertim sensu prædita, ut homines, atq; bruta, jam peculiari ratione per influentias afficiuntur à corporibus Cœlestibus ratione situs ipsorum corporum in domualibus spatiis, respectu viventis hoc in Mundo nascentis, & circa hoc pars Astrologiæ judiciariæ præcipua versatur.

Media igitur quibus corpora Cœlestia agunt in Sublunaria, sunt illorum virtutes tum solitariæ, de quibus supra, tum per aspectus, vel conjunctiones commixtæ inter se, prout Planetæ, fixæ, ipsaque signa sunt aspectibus obnoxia.

Verum tamen idem semper esset Sublunarium status, nullaque esset temporum, vel constitutionum Aeris diversitas, nisi corpora Cœlestia moverentur, stante siquidem Sole fixo in eodem Cœli puncto, pars globi Terrestris perpendiculariter subjecta perpetuò torreretur, opposita verò sempiterno gelu premeretur, reliquæ autem semper ad Solem eodem modo se haberent: & quod dixi de Sole, de aliis etiam Planetis, & fixis, totoque Cœlo similiter intelligendum est; ac proinde quoniam Sublunaria moventur à Cœlestibus, si hæc eodem semper modo illis applicarentur: idem tantùm ab hac applicatione produceretur effectus & nunquam diversus: Quamobrem nihil de novo fieri aut generari posset per totum saltem Terræ globum, quòd generationes, & corruptiones fiant per alterationes contrarias, ab aere & Cœlo, quæ nullibi reperiuntur ob eandem Cœli agentis & globi Terræ parientis applicationem.

Itaque Mundi hujus Sapientissimus Opifex corporum Cœlestibus viribus duplicem motum adjunxit, primum quidem ab ortu in occasum, quo primum Astra, & Dodecatemoria spatio 24 horarum circa Terram deferuntur, ut suis viribus totum hujus globi ambitum olitoris instar irrorent, atque fœcundent, per totumque ipsum ambitum alterationes, & generationes promoveant, ac præterea pro influentiarum effectibus specie diversis ortus, vigoris, declinationis, & interitus animalium, corpora ipsa cujusque individui respectu constituerentur in singulis domualibus spatiis. Secundum verò ab occasu in ortum, quo primùm astris ab uno Dodecatemorio in aliud translatis, & dissimodè inter se connexis aut configuratis, nova virtutum combinatione, astrorum ipsorum universalis virtus agendi variaretur, novosque subinde proferret effectus: ac insuper quodlibet astrum toti Mundo æquè deserviret, hoc est tàm ejus parti Australi, quàm Boreali. Igitur motus nihil ipsorum effectuum per se producit, cùm sit dumtaxat novi loci acquisitivus, sed corpora Cœlestia per se deferendo, est causa per accidens & sine quâ non producerentur ipsi effectus diversi, ac toto Telluris ambitu.

Quamobrem hic à nobis rejicitur opinio D. Thomæ 1. 2. quæst. 109. art. tùm quæst. 5. art. 8. quòd

quòd nempe *motu Cœli cessante ignis nequidem calefaceret, & quamvis continuaretur in his inferioribus actio illuminationis à Sole; non tamen continuaretur actio, per quam transmutatur materia, quam sequitur generatio.* Non enim Ignis & Sol habent à motu quod calefaciant, sed à calore proprio; & Solis stantis radius speculo concavo repercussus citiùs ureret. Imò datus est motus Soli diurnus, ne si staret, sibi perpendiculariter suppositas Terræ partes combureret, atque corrumperet, debuitque diurnus esse velox, nam si fuisset æquè tardus circa Terram, atque circa ☽, calor Solis fuisset nobis intolerabilis, similiterque cæteris Planetis circa Terram motus primus fuit concessus, ne diuturniore morâ super iisdem Terræ partibus bas suis viribus, quàm par sit impensiùs afficerent: Ergo Cœli motus nihil per se agit, sed tantùm dispergit virtutem activam, vel actionem corporum Cœlestium, quæ idcirco tantùm per accideus motu agere dicenda sunt.

Sed rejicitur etiam eorum opinio, qui cessante motu Cœli omnem in his inferioribus motum locale m cessaturum affirmant, ita ut nequidem festuca levati posset ex Terrâ, ut habet Juoctinus Tractatu suo de Cometis. Tum quia Sol calefaceret aquam, eamque resolveret in vapores ascendentes stante Cœli motu, vel calori Solis aut æquæ resolubili accideret miraculum; tum quia Deus miraculosè quidem cohibuit Cœli motum primum ad vocem Josue prœliaotis adversus Reges Amorreorum, dicentisque: *Sol contra Gabaoa, ne movearis*: sed quod durante Solis statione longâ, prœlium fuerit continuatum, non fuit miraculum.

SECTIO IV.

An corpora Cœlestia, agant in omnia corporum Sublunarium genera, & quo modo.

CAPUT I.

An corpora Cœlestia agant in Elementa, & quomodo.

HAc de re dubitare, non solùm rationi, sed ipsi quoque sensui repugnat: Sol eoim sensibiliter Aerem, Aquam, Terramque calefacit, & prout majorem, aut minorem in circulo meridiano sibi vendicat altitudinem, Ver, Æstatem, Autumnum, Hyememque efficit: ideòque nullus eorum, qui in Astrologiam scripsêre, veritatem adeò manifestam ipsis Agricolis, Nautis & Medicis observandi peritissimis notissimam negare præsumpsit; sed eam fateri omnes coacti sunt. De Angelis eoim cap. 2. Lib. 1. sic loquitur. *Principio convenit inter eos & Astrologos, maguam esse vim Cœli & potestatem in Sublunarem Mundum, & corpora subjecta, non solùm illuminando, sed calefaciendo, refrigerando, siccando, humectando:* atque circa finem capitis, *adeo constantem de actione Cœli in subjecta corpora sententiam omniam sapientum suffragiis* (quorum plurimos ipse recenset) *quotidianisque experientiis esse firmatam*: idemq; fatetur etiam Picus Mirandulanus Lib. 3. contra Astrol. cap. 4., asserens, *corpora Cœlestia agere in Elementa, totumque Sublunarem Mundum*: & in fine capitis: *in Mundo corporeo nihil fieri sine Cœlo.*

Similiter Marsilius Ficinus Comm. in cap. 3. Lib. Enn. 2. Plotini, ait, *omnia Cœlo regi, nec solùm virtute Cœlesti, sed etiam substantiâ, quâ non est ipsa virtus*: & Comm. in cap. 3. Lib. 4. Enn. 4. fatetur cum Plotino, *actiones Cœlestium ad inferiora, non solùm fieri per calorem, & aliam Elementis similem qualitatem, sed per vires quasdam à notis qualitatibus longè diversas*, & Comm. in caput sequens asserit: *Cœlum in omnia hæc inferiora agere, neque tantùm corporeis qualitatibus calefaciendo, humefaciendo, vel contrà; sed naturalibus quibusdam vegetabilis animæ viribus*, ideoque Comm. in cap. 7. Lib. 1. Enn. 2. inquit: *corporibus Cœlestibus præter lumen virtutes quoque diversas esse addendas, ex quibus & colores varii in ipsis corporibus, & actiones ab eis proveniant, non quales ab Elementis, sed proprietate quadam occultiori, scilicet speciali fermè, quasi ferrum trahitur à magnete*; at Libro de vitâ Cœlitus comparanda, se totum Astrologiæ sic immergit, nescio quo actus Dæmone, ut cunctas etiam Arabum superstitiones, & nugas admittat: eo pacto testificans, se quid boni, mali, aut veri & falsi in Astrologiâ hactenus traditâ reperiatur, non posse discernere. Inde à nobis infra reprebendeodus, quòd astris plus quàm par sit ipse tribuat, cum Plotino ipso, cujus Librum de favore Cœlitus hauriendo commentatur.

Denique Joanoes Francus Offusius Libro suo in nostram (quam vocant larvatam) scribere Astrologiam & aliam condens pro alterationibus Elementorum, rerumque Sublunarium, admodum ingeniosas tradit methodos propriis (ut ait) experientiis confirmatas, quibus ad quodlibet temporis momentum alteratio Elemeotorum, ac præsertim aeris in calore, frigore, humiditate & siccitate facta à Planetis, stellisque fixis innotescat, de quibus methodis quid sentiendum sit diximus Lib. 13. Sect. 1. Possent enim dumtaxat valère ad quotidianas aeris mutationes in calore, frigore, &c. non autem ad annuas, vel menstruas, aut plurium saltem dierum, vel horarum.

Cùm igitur de actione corporum Cœlestium in Elementa, totumque Sublunarem Mundum, adeò luculenta nobis testimonia suppeditent ipsi adversarii, superfluum esset ad illam probandam diutiùs contra bos cootendere. Nec est quod quispiam Elementalem deneget actionem ♄♃♂♀☿, in Sublunaria ob illorum apparentem parvitatem, & effectum solo saltem sensu imperceptibilem, nam Luna est Planetarum minima, & tameo validè agit humectando & refrigerando, ut ipsis Rusticis innotescit. Si verò dixerit agere propter viciniam, sanè cùm vicinia ea se careat agendi virtute, necessariò dicendum erit Lunam ex se pollère tali virtute, hanc autem in nos sentiri valdè efficacem ob viciniam. Cùmque Sol à nobis remotior quàm Luoa, tamen quàm bæc validiùs suo calore nos afficiat; dicendum quod hujus Mundi Sapientissimus Architectus Planetarum distantias à Terrâ sic proportionavit, ut si viciniores, aut remotiores essent, natura hominis & reli-

& reliquorum viventium detrimentum paterentur ab excessu, aut defectu qualitatum Elementalium, quas ad Terram effundunt.

Supereſt ergo hic definiendum quomodo in regionem Elementarem agant ipsa corpora Cœlestia. Joannes Franciscus Offusius postquam proprias cuilibet Planetæ vires Elementales assignavit, vult astra in Sublunarem Mundum agere per illas qualitates, ratione ſuæ ſuper horizontem altitudinis, moræ, & à Tellure diſtantiæ: qui quidem modus agendi, merè eſt Elementalis, & à nobis acceptatur Lib. 13. Sect. 1. pro præſenti, vel horaria conſtitutione aeris, ſi enim daretur globus ferreus ignitus in aere motu diurno mobilis, ipſe modo ſupra dicto ageret, quippe ratione altitudinis, moræ, & diſtantiæ.

At Alexander de Angelis cap. 3. Lib. 1. volt Cœlum lumine ſolo efficere primas qualitates, nempe calorem per ſe, ut ait cap. 4., reliquas verò ſaltem per accidens, *ut enim (ait) lux Solis ſua præſentia & acceſſu gignit per ſe, & intendit calorem, ſic ſua abſentia & receſſu cauſa eſt frigoris. Præterea calor à luce Solari productus, exſiccat ſaltem per accidens, dum humidiores partes extrahit, atque diſſipat, unde quæ relinquuntur, aridiores exiſtunt: ſi verò partes humidiores extractas diſſipare nequeat, ipſæ denuò in rorem vel pluviam recidunt, vel udam caliginem efficiunt: ſicque ſola lux calefacit, frigefacit, exſiccat, & humectat, aſtrum per ſe, vel per accidens.*

Picus verò ait Lib. 3. contra Aſtrol. cap. 4. & 5. *Lucem eſſe ſenſibilium, ſeu corporeorum qualitatum primam & nobiliſſimam, quæ idcirco debeatur primo, & nobiliſſimo corpori, quippe Cœlo, ipſamque habere conſummatam corporum virtutem, quodque ipſius proprietas & ſoboles ſit calor Cœleſtis, qui omnes Elementares qualitates, calorem, frigus, humorem, & ſiccitatem eminentia ſimplici continent.* Dum ergo vult eodem cap. 4. corpora Cœleſtia in Elementa, totumque Sublunarem Mundum agere, tandem per lucem agere intelligit: quippe per ipſam æquè refrigerans, & calefaciens, humectans, & exſiccans, ſed harum opinionum falſitatem fecimus evidentem Lib. 11. cap. 13. ad quod Lectorem remittimus, hic tamen annotantes, quod cùm Picus illo cap. 4. velit calorem ipſum Cœleſtem lucis ſobolem cum aqua generare aquam, & cum igne ignem, hoc eſt cum cauſis inferioribus eorum formas ſubſtantiales, tum earum proprietates: ſit verò certum quod ille calor non ſit lucis ſoboles ipſo cap. 13: etiam certum eſt quod ſi talia generentur à corporibus Cœleſtibus, neceſſe eſt, ut per alias qualitates à luce, ejuſque fictitia ſobole gignantur; ſicque aliæ præter lucem & calorem in Cœlo qualitates admittantur.

Marſilius verò Ficinus cum Plotino ſupra, vult Cœlum agere in hæc Sublunaria non tantum corporeis qualitatibus, quales ſunt in Elementis, ſed aliis diverſis, quas ſpeciales vocat, & naturales animæ vegetabilis vires, quænam verò ſint ipſæ vires ibidem non exponit: At Commentario cap. 6. & 7. Lib. 1. Enn. 2. cenſet cum Plotino, *Cœlum eſſe purum ignem*, & Comm. in cap. 6. Lib. 4. Enn. 2. ait, *in Cœlo nihil aliud eſſe noſtris qualitatibus ſimile, niſi calorem, humorem, atque lumen, quodque in anima eſt vita, intellectus & motus, id in Cœlo eſſe calorem, lumen, & humorem*, quem nihil aliud eſſe vult, quàm agilitatem ad motum: ut proinde calor Cœleſtis ſit non ſolum calidus, ſed etiam humidus, hoc eſt liquidus, fluidus, agilis, atque blandus. Igitur in Cœlo ipſo, vel igne cœleſti duo ponit, quippe calorem humidum, atque lucem. Porrò in cap. 5. Lib. 3. Enn. 3. ait: *quod ut fatum dependet à providentia cui ſubſervit; ſic calor à lumine, & quæ facit calor, facit & lumen, neque viciſſim. Mirabiles enim lateat in lumine, quæ non ſunt in calore virtutes.* Ex quibus verbis deducitur Marſilium Ficinum velle quod Cœlum agat in hæc Sublunaria illo calore, ac lumine, & calore quidem producere in his inferioribus corporeas, vel Elementales qualitates, lumine verò (quod mirabiles illas continet vires, quas ſuperiùs ſpeciales vocavit) alia efficere, quæ calor ipſe non poteſt, quæque ad cauſas Elementales, puta calorem, frigus, humiditatem, & ſiccitatem referri nequeunt.

In iſta verò Plotini & Ficini doctrina hæc rejicimus, quod nempe Cœlum ſit purus ignis, non enim dantur in Mundo duo corpora ſimplicia ejuſdem naturæ, vel ſpeciei: at in regione elementali datur ignis puri Elementum ex cap. 1. Sect. 1. Lib. 3. ergo non datur in regione Cœleſti. Adde quod cùm primum Cœlum ſit prima cauſa Phyſica, ut probavimus Lib. 4. Sect. 1. cap. 1. ipſum non eſt formaliter ullius naturæ cauſarum inferiorum, ſed omnium, & ſingularum eminenter, quod de puro igne dici nequit. Rejicimus etiam quod aſſerit calorem pendere à lumine, & quæcunque fiunt à calore, fieri etiam à lumine, non viciſſim, in ipſoque lumine præter vim illuminandi, mirabiles latere qualitates: contrarium enim oſtendimus, Lib. 13. cap. 13. Tantùm ergo admittimus quod ipſe fatetur, nempe Cœlum agere in hæc Sublunaria qualitatibus Elementalibus, inſuper autem aliis longè diverſis & occultioribus, quod certè fateri quoque fuit coactus Alexander de Angelis Lib. 1. cap. 5. dum ait, *ſe præter lumen Cœleſte (à quo primas Elementorum qualitates produci putat) libenter recipere alias ſecretiores, & abditas Cœli vires.* Conveniunt ergo tandem nobiſcum hoſtes Aſtrologiæ (ſibi pluribus in locis contradicentes) quod à corporibus cœleſtibus producantur in hac Elementali regione non modò calor, humiditas, frigus, & ſiccitas, ſed etiam alii effectus, qui à mirabilibus, ſecretioribuſque Cœli viribus proficiſcantur, quæ ab Aſtrologis influentiæ vocitantur, atque nos in Aſtrologia noſtra nihil aliud probare intendimus: id verò qua ratione fiat, clariùs & veriùs ſic à nobis accipe.

Quoniam Planetæ, & ſtellæ ſunt corpora mixta ex Cœleſti, Ætherea, & Elementali materia, ut à nobis oſtenſum eſt Lib. 9. ideòque illis inſunt lux, calor, frigus, humor, ſiccitas, & influentiæ, ergo tripliciter ſpectata, ut habetur cap. 8. Sect 3. hujus Libri per illas qualitates agent in Elementa, cunctaque mixta Sublunaria: lux quidem dumtaxat illuminando, rerumque viſibilium, quas attingit ſuis radiis, colores, figuras, magnitudines patefaciendo, ipſarumque imagines exprimendo, & oculis imprimendo, quod eſt lucis totale & adæquatum munus à nobis expoſitum Lib. 11. cap. 11. 13. Calor autem per ſe calefaciet,

ciet, attenuabit, rarefaciet, resolvet, liquabit, coquet, eterogenea per se disgregabit, ut in ligni combustione, & homogenea per accidens congregabit, sed insuper bumectabit, exsiccabitque per accidens, ut rectè censuit superiùs Alexander de Angelis, suntque hæc in calore Solis manifesta: at frigus per se frigefaciet, incrassabit, densabit, congelabit, & eterogenea congregabit: sed etiam quandoque humectabit, & quandoque exsiccabit, humida quippe tantùm densando, vel etiam congelando, atque hæc in Saturni præsertim & Lunæ frigore observari queunt. Humiditas vero per se humectabit, & emolliet, solvetque salomne; denique siccitas exsiccabit, coagulabit, & indurabit, prout de harum qualitatum effectibus à nobis fusius actum est Lib. 3. Sect. 1. cap. 4.

Cæterum hic superest à nobis enodanda non levis momenti difficultas. An astra, quæ à nobis dicuntur Elementaliter humida, ut ♀ & ☽, tum sicca, ut ♄ & ☉ suo humore, suaque siccitate agant in hæc inferiora non secus ac calore, & frigore conceduntur agere? Quod enim calor, & frigus sunt qualitates per se agentes in distans, evidens est in calore Solis & ignis, & frigore Telluris in aerem effusi; at humiditas & siccitas non videntur esse qualitates per se in distans activæ, sed dumtaxat in contiguum, quippe quod humiditas non videatur per se effluere posse à suo fonte sine materia calore resoluta, quæ ipsum humectabile contingat, quamvis illud calori & frigori per se convenire sit à nobis ostensum Lib. 8. cap. 12.

Ut verò solvatur hæc difficultas, notandum primò, calorem, vel frigus nunquam solitaria reperiri, sed semper humiditati, vel siccitati combinata. Secundo, quod Sol dicitur calidus, & siccus, quia de facto suis radiis calefacit & exsiccat: tum humidum resolvendo, si huic præsertim liber egressus pateat, tum ipsum etiam coquendo, si in aliquo vase sigillato clausum retineatur: nec ipsum Mariæ Balneum in distillatione vapores elevaret, nisi ab igne calefieret qui est calidus & siccus: imò nequidem ab animali vapores elevantur sine calore sicco, quia nempe sunt in animali quatuor Elementa, horumque qualitates; ergo & ignis, ejusque qualitates calor & siccitas, utque calor fugat inimicum frigus, ita siccitas humiditatem contrariam, vel resolvendo, vel coquendo, ut superius dictum est. Sol igitur non solum hæc inferiora, suo calore calefacit, sed etiam exsiccat sua, vel radiorum suorum siccitate, quæ est ipsius caloris Comes inseparabilis: sicque Saturnus frigore & siccitate suis, hæc Sublunaria refrigerat, atque exsiccat.

Etsi verò Sol non videatur agere hoc pacto sine aliquo effluxu materiæ, quia ipse est substantiæ dissipabilis, ut probant ejus maculæ, imò radii, qui speculo concavo recepti, flamma, ideoque sulphur accensum esse videntur, tamen certum est & à nobis accuratè probatum Lib. 8. cap. 12. ipsum in nos agere sine ullo effluxu materiæ, saltem ad nos usque, ut proinde illius radii dicantur à nobis flamma immaterialis; igitur multò magis Saturnum sine materiæ effluxu, sed qualitatibus simplicibus agere probabilius est, tum quia effluxus materiæ non fit sine resolutione, & hæc à summo ♄ frigore fieri nequit, tum quia ipse etiam ignis in aperto campo accensus, valido flante vento calefacit & exsiccat ex parte venti, à quo ignis flamma, & quicquid materiæ posset ab igne in illam partem effundi, fugatur cum ipso aere in partem oppositam, ut illo cap. 12. diximus, ad quod Lectorem remittimus.

Similiter quoniam Luna regionem elementarem frigefacit & humectat, idque fieri non potest quin ejus radius sit simul frigidus, & humidus, hæque qualitates sint in ipso radio similiter inseparabiles: Effluxus autem materiæ non fit sine resolutione, & hæc à ☽ frigore fieri nequit: igitur Lunam ipsam sine effluxu materiæ, sed nudis qualitatibus hæc inferiora frigefacere & humectare asserimus, quod ex eo cõfirmatur, quia tubo optico nulli vapores ex ☽ elevari deprehenduntur, quamvis eleventur ex Sole, qui tamen ad nos usque non agit cum effluxu materiæ. Quocirca similibus rationibus, nec Venus, nec reliqua astra regionem Elementarem afficiunt cum effluxu materiæ, sed duntaxat nudis & simplicibus qualitatibus per suos immateriales radios huc usque transmissis. Quod Philosophis omnibus fuit hactenus ignotum, imò Peripateticæ doctrinæ contrariatur, essetque haud parum mirabile nisi vis magnetica similiter ageret indistans contra Gassendi & aliorum opinionem.

Verum tamen quæ hactenus de astrorum actione Elementa sunt à nobis definita, intelligi debent de propria eorum Elementali actione, quatenus scilicet agunt juxta modos Offusi per Elementales suas qualitates, calorem, frigus, humiditatem, & siccitatem. Quoniam enim astra constant natura Elementali, atque Cœlesti, ut à nobis dictum est Lib. 13. Sect. 1. cap. 5. atque huic illa non solùm connectitur, sed etiam ad agendum subordinatur, atque subservit: ergo astra natura sua Elementali equidem agunt per se Elementaliter, at per accidens agunt etiam influentialiter: tum in constitutionibus universalibus pro aeris temperatura, tum in particularibus pro hominis temperamento: sique actio Elementalis & influentialis concordent, insignis sequetur effectus: si verò discordent, prævalebit influentialis: quia natura Cœlestis superior est & principalis causa, nec non eminenter saltem continet qualitates vigenti naturæ Elementali contrarias. Quare & potentior est, saltem pro effectu permanente, quale est hominis temperamentum, aut aeris constitutio durante aliqua Lunatione, nam pro præsenti, vel Ephemera constitutione aeris, actio Elementalis influentiali prævalère potest, illa enim non altas agit radices, sicut ista, in qua tamen semper illius erit habenda ratio, dum præsertim diutiùs durat, ut calor Æstate & frigus Hyeme. Sed astrorum natura Cœlestis, vel influentialis agit duntaxat influentialiter in Elementa, & nunquam Elementaliter, hoc est secundum vim radii naturæ, vel qualitatis Elementalis, qualis est radius caloris Solaris. Agit ergo vis influentialis in Elementa ratione situs, vel dominii corporis Cœlestis à quo effluit in themate constitutionis universalis, aut particularis, sicque in Elementis non solùm producit qualitates Elementales influentialiter, vel influentiali modo, sed alias etiam qualitates, vel dispo-

dispositioues, futurorum effectuum latentia semina, suo tempore eversura. Atq; hæc de Planetis & stellis.

Quod denique ad Dodecatemoria spectat, quoniam ipsa non sunt formaliter calida, frigida, humida, & sicca, sed dumtaxat eminenter & determinatitiè, ergo non agent Elementaliter, vel modis Offusii, sed tantum influentialiter juxta naturam & statum sui domini, ut sæpius dictum est. Quod igitur corpora Cœlestia agant in Elementa & quomodo, jam sit sufficienter explicatum ad ea quæ sequuntur intelligenda.

Caput II.

Quid corpora Cœlestia universim efficiant in Elementari regione.

QUoniam in singulis Mundi regionibus fiunt generationes; in Cœlesti quidem stellarum novarum, in Ætherea Cometarum, macularum Solis & forsan aliorum nobis ignotorum, tandemque in Elementari, innumerorum propè miatorum, & meteororum: ergo his in regionibus sint semina illarum rerum necesse est, siquidem nulla est generatio sine semine congruo: cuilibet autem generationi Elementale frigus globi Terrestris est inimicissimum, ut patet in regionibus suppolaribus; Cœlestis verò calor, ac potissimum Solis amicissimus, à quo nempe solo semina ad suas generationes excitantur, & promoventur in Terræ visceribus, & superficie, tum aqua, & aere. Corpora igitur Cœlestia suas in hæc Sublunaria qualitates effundunt tum Elemeotales, tum influentiales, & per illas agunt in Elementa, semina, & corpora Elementaliter & influentialiter, ut à nobis explicatum est cap. s. Per has verò tantum agunt influentialiter, idque duplici modo, primò valde universaliter, & per se æqualiter respectu cujusvis Sublunaris, scilicet ratione propriæ naturæ, suique status in Cœlo tantùm spectati, hoc est signi in quo versantur, & connexionis cum aliis astris: ex borum enim mutatione, aut variatione, tam Elementa, quam mixta mutantur. Hæc enim singulis Sublunaribus sunt æqualiter communia; atq; sic quoniam non tantum stellæ fixæ in firmamento, sed etiam mixta globi inferioris dividuntur in 7. Classes, sive naturas genericas, 7. Planetarum vel Mundi Rectorum naturis Analogas, ut nempe aliæ sunt Solaris naturæ, & virtutis, aliæ Lunaris, aliæ Saturninæ, aliæ Jovialis, &c. aliæ verò mixtæ ea Joviali & Martiali, &c. subjiciuntur autem & patiuntur hæc inferiora à superioribus, non contra: idcirco signa Planetæ, & stellæ, dum suas influentiales vires universim effundunt in hæc Sublunaria, quamvis agunt in singula tum semina, tum corpora per se æqualiter, tamen varios produeunt effectus in singulos juxta horum naturam propriam, & efficaciùs agunt in ea, quibuscum aliquam sortiuntur naturæ affinitatem. Sicque Sol etsi agat in cuncta Sublunaria, movet tamen efficaciùs ea quæ sunt Solaris naturæ: Luna, quæ sunt Lunaris, &c. juxta Tabulam nostram de dominiis Planetarum, ac faustè, vel infaustè movet Planeta, pro fausto, vel infausto statu suo Cœlesti, ratione signi, & connexionis cum Planetis cæteris. At secundo modo astra insuper influunt particulariter & inæqualiter ratione sui situs respectu horizontis, ad quem pertinet constitutio universalis, aut in quo gigoitur, vel nascitur, id quod particulariter afficiunt, prout scilicet versantur in aliqua domo figuræ cœlestis: hujus autem modi solus homo fit propriè & adæquatè capax dum nascitur, quippe quod 12 domorum significationes, vel subjecta, soli homini nascenti, nulli autem bruto, multóque minus plantæ convenire queant, etsi ratione ortus, vigoris, declinationis, & interitus ipsi figuræ subjiciatur quicquid naturaliter gignitur, aliud magis, ut brutum, aliud minus, ut planta, & aliud minimè omnium, ut metallum, præsertim aurum, vel marmor, quæ per se interitui non sunt obnoxia, quamvis hæc in suo saltem ortu, vel generatione influentiis quoq; subjiciantur, quæ non idem efficiunt in quovis rerum genere.

Igitur semina in Elementis Terra, Aqua, vel Aere, ut in propriis matricibus latentia, vel iis commissa congruum easpectant Cœli concursum, ut suas generationes aggrediantur & absolvant, præsertim verò semina Terræ superficiem occupantia, ut plantarum & insectorum ex putri materia genitorum, atque bic concursus potissimum consistit in Elementalibus Astrurum viribus, ideóque veris initio, Terræ superficies plantarum, & insectorum generationibus luxuriat, calore Solis accedentis, & Terrestris globi frigus fugantis, aut cohibentis. At animalium semina, quibus proprias matrices in ipsis animalium corporibus natura coaptavit, calore nativo tanquam interno Sole fotas, minùs subjacent Elementalibus Astrorum qualitatibus, quàm prædicta, magis autem influentialibus. Ideóque licet plures animalium species stata habeant suarum generationum tempora, plures tamen quovis tempore generant, & pariunt, ae præ cæteris homines. Cunctis tamen necessariæ sunt Astrorum vires utræque, sine quibus nihil in boe Mundo gigni, aut vivere posset: igitur corpora Cœlestia tam Elementaliter, quam influentialiter agunt in Elementa, ut in aere præsertim observatur ex figuris constitutionum universalium & portarum apertionibus, tum Planetarum aspectibus quadratis, & oppositis, quorum effectus in aere Offusius in sua nova subtilique Astrologia nunquam (ut ipse fatetur) potuit ad Astrorum calorem, frigus, humiditatem, & siccitatem reducere. Iosuper autem fovent, excitant, atque movent rerum semina ad suas generationes, nec non genita conservant, atque gubernant, quamvis id hactenus non fuerit æquè observatum in singulis rerum Sublunarium generibus, atq; in primo & ultimo, scilicet Elementis, & homine: sed probatio de extremis convincit de mediis, scilicet mineralibus, plantis, atqoe brutis.

Notandum tamen quod Elementa secundum se spectata non per se, sed tantum per accidens afficiuntur influentialiter à corporibus Cœlestibus, ut cap. 1. Sect. 2. explicatum est: siquidem nec generationi, nec corruptioni sunt ex se obnoxia, ut ipsis quoque placet Chymicis: ideoque respuunt influentias ortus, vigoris, declinationis, & interitus, quamvis caloris, frigoris, humiditatis & siccitatis alterationes admittant: generationes enim à potentioribus, & nobilioribus causis proficiscuntur. Ac prætera notandum, quod rerum species, seu formæ specificæ, non producuntur à corporum Cœlestium viribus, sive Elementalibus, sive influentialibus, sed insunt ipsis rerum seminibus, nec sunt aliud quàm ipsius seminis spiritus, qui à corporibus Cœlestibus præsertim verò Sole eacitatus, congrua sibi corporis principia, & Elementa adsciscit, quibus vestitus in scenam Mundanam prodeat. Agit autem in proprium corpus cum Cœlo concurrente, quod ipsi se-

mini actionis initio vires suas quasi sigillo imprimit: sicque verificatur illud Plotini Lib. 3. Enn. 2. c. 12. quod Cœlestis influxus non facit equum, sed dat equo nonnibil, idemque censendum est de semine cujusvis alterius rei juxta doctissimi Sevarini Dani mentem.

Objicies si corpora Cœlestia suis influentiis non producunt rerũ specificas, vel substaotiales formas (ut à nobis asseritur) ergo nec producent proprietates formales, quæ ex illis formis necessario fluunt, verbi gratia, non producent in magnete vim ferri tractricem in lapide bezoar, atque auro vim cardiacam, in Bethonica vim cephalicam, in Rhabarbaro vis bilis purgatricem, in vipera vim deleteriam, in equo hinnibilitatem & sic de cæteris, hæ siquidem virtutes tàm necessario fluunt ex substantialibus mixtorum ipsorum formis, ut quomodo cunque sese habeat Cœlum in illorum generatione, ipsorum singula illis viribus affecta producantur: nibil igitur efficiunt corpora Cœlestia, & præsertim eorum influentiæ circa illa mixta: Quid enim efficerent?

Ad hanc magni momenti, valdéque notandam Objectionem respondeo. Equidem verum esse totum antecedens, saltem de productiooe per se, quamvis per accidens astra dici queunt formas illas & proprietates producere, quatenus cum causis secundis concurrunt ad productionem mixtorum ipsorum, sed consequeotiam esse falsam. Ad interrogationem verò, quid igitur efficerent astra? Respondeo. Hæc primò semina mixtorum ipsorum ad generationes suas excitare & promovere, ut sæpiùs dictum est. Secundò. Suis qualitatibus tum Elementalibus, tum influentialibus concurrere ad illorũ temperamenta, cum causis inferioribus, & proximis, quæ Astrorum vires potentissimas vitales, & in Mundo non superfluas, nec otiosas, neque cohibêre, neque respuêre, neque sine illis suos effectus complêre queunt. Tandemq; 3. suis duntaxat influentialibus qualitatibus, ut divinioribus conferre mixtis ipsis individuales & accidentales quasdam proprietates: eaque sibi suoq; regimini subjicere, vel à primo momento suæ generationis, vel abeo quo ex propriis matricibus Terra, aqua, aere, ovo, vel animalis utero in Scenam Mundanam erumpunt, & mixta ipsa per sibi tunc impressum illius influxus caracterem, regi ab astris, quò ad accidentia suæ hoc in Mundo Periodi, pro ratione suæ naturæ, atq; capacitatis juxta c. a 8. & 31. Sect 4. Lib. 12, ubi de influentiæ definitione, & effectibus actum est: patent bæc omnia in homine, cujus neq; formam rationalem, neque visibilitatem producunt astra, sed ad ejus temperamentum & conformationem concurrunt, ac bora partus ipsi imprimunt sui iofluxus caracterem energiticum, quo individualia conferunt infanti accidentia, quibus ast raliter differt ab aliis hominibus, & Astrorum potestati, atque regimini fit obnoxius in moribus, iogenio, vita, actionibus, fortuoæ casibus, morbis, morte & cæteris, ut experientia quotidiana probat. Qua certè Objectionis solutione corruunt, vel enodantur quæcunque ab Alexandro de Angelis toto fermè Lib. 1. de Astrorum viribus, de arcanis rerum proprietatibus, & sympathiis & antipathiis, a liisque similibus, tum à Pico Mirandulano toto fermè Lib. 3. contra Divinam Astrologiam afferuntur.

Attamen notandum quod cum Planetæ constent natura Elementali & influentiali, ex eorum natura Elementali non tam certò definiri potest de dispositionibus aeris, vel natorum temperamentis, quia bæc etiam pendet à causis Sublunaribus: at eorum natura influentialis efficaciùs agit in Sublunaria, quia ex se carent influeotiis, ideoque quod aliquis sit io divitiis fortunatus, aut violenta morte periturus, quoniam id non pendet à causis Sublunaribus, sed tantum ab influentiis cœlestibus, binc fit, ut de his, quam de illis certiot sit prædictio.

Caput III.

An corpora Cœlestia agant in Mineralia, & quomodo.

QUamvis Alexander de Angelis Lib. 1. c. 12. asserat. *In rerum Sublunarium procreatione nullas esse Cœli partes*, tamen cap. 5. fatetur post Picum, *calorem à lumine Cœlesti procreatum pertingere ad viscera Terræ præsertim Æstate, indeque metalla procreare*, qua in doctrina errant circa caloris illius à lumine generationem, quippe quod lux & calor in Sole sint duæ qualitates natura & effectibus distinctæ, ut à nobis ostensum est Lib. 11. cap. 13. tum quod solo calore putent Cœlum ad generationem metallorum concurrere.

Lucius verò Bellantius quæst. 2. art. 2. ideò censet metalla gigni à corporibus Cœlestibus, quia Elementa concurrunt ad illorum generationem, at non per modum causæ efficientis, formæ, aut finis, sed tantum materiæ: ergo corpora Cœlestia sunt efficiens causa metallorum, quæ ratio non concludit necessario, quandoquidem negari nequit canem gignere alterum canem, ideoque ejus esse causam efficientem, etsi Elementa, & Sol ad generationem canis concurrant. Ad hoc autem respondet Lucius, agens inferius non movêre nisi motũ à Cœlo, quod tamen est absolutè falsum. Nam candela accensa stupam siccam debiteque applicatam sine ullo Cœli concursu non posset non comburere. Præterea quomodo & quibus viribus Cœlum agat in mineralia non exponit, quod tamen à nobis inquiritur.

At Georgius Agricola lib. 5. de ortu & causis subterraneorum, tum alibi passim, ait. *Futile esse credere, vires efficiendi tam lapides, quam metalla inesse in astris*. & lib. 4. *ridet addictos superstitiosi & Chaldæorum decretis, qui volunt stellas vim formantem lapides, visceribus Terræ infundere*. Cui metallicarum rerum magistro infra respondebimus.

Dico igitur, quod etsi mineralia, qualia sunt lapides pretiosi, crystallum, salia, ipsaq; metalla, censeantur ab indoctis vita carcere, quia oimirum manifesta vitæ signa in illis non advertũt. Sapientiores tamen Philosopbi, ac præsertim Hermetici, jure optimo vitam illis attribuunt, quia oimirum quodlibet ipsorum ex proprio gignitur semine cui vis inest corpus sibi congruum ex principiis, & Elementis fabricare, illudque certis figuris, coloribus, odoribus, & saporibus insignire. Jam verò quæcunque gignuntur ex semine viva sunt: imò metallicarum fodinarum præfecti observant metalla vegetare, & argenti fodina Perüana Potozi nuncupata, omnium hactenus inventarum ditissima, primò innotuit ex puris argenti ramis, & surculis, quæ superficiem Terræ penetraverant, & in ipsum aerem arboris instar assurgebant, ut refert Acosta in sua rerum Indicarum historia, ac ego ipse tales argenti purissimi virgulas naturales conspexi: sicut ergo metallorũ semen & vita perpaucis innotescunt, ita nibil mirum si effectus astrorum circa illa per paucis cogniti sint, quòd præsertim nec in mineralibus, nec

in

in Planetis, vixq; in brutis factę sint hactenus observationes virtutis astrorum. Nihilominus etsi concedamus Georgio Agricolæ, non magis inesse astris vires efficiendi lapides, vel metalla, quàm efficiendi equos, leones, vel homines (quippe quòd unũquodq; horum fiat ex proprio semine à propriâ & particulari causâ) hoc tamẽ non impedit quin astra ad generationes singulas viribus propriis tùm Elementalibus, tum influentialibus concurrant, & de suo conferant aliquid, quod à causis particularibus fieri nequit, & sine quo non fieret generatio. Veluti dum prima causa, sive Deus concurrit cum secunda, quippe leone ad leonis generationem, quælibet harum causarum quod suum, vel sibi proprium est, dat effectui, & quod ab aliâ causâ non datur. Hoc igitur modo astra dicuntur efficere mineralia horum quippe semina excitando, movendo, atq; dirigendo, corporaque seminum alterando, ac præparando qualitatibus suis, tùm Elementalibus, qualis est præsertim calor Solis duas superiores Terræ regiones penetrans, ut à nobis ostensum est Lib. 3. Sect. 1. c. 7. tum etiam influentialibus, ita ut individuale temperamentum cujusq; gemmæ, vel metalli, fit non solùm ab Elementalibus, sed etiam influentialibus Astrorum viribus: alioquin omnis actio in hæc Sublunaria erit astris deneganda; eritq; falsum quod ab Aristotele passim recipitur: *Sol & homo generant hominem*: tùm quod ab ipso Plotino conceditur, *influxum Cœlestem non quidem equum facere, sed dare equo nonnihil*, quæ dogmata doctrinæ nostræ adamussim quadrant, qui volumus unumquodque gigni ex proprio semine à particulari causa; & in generatione Cœlum obsequi spiritui seminis quoad speciem; spiritum verò seminis Cœlo quoad individuales quasdam sui corporis proprietates, vel accidentia; vide capita 11. & 12. Sect. 1. Lib. 12.

Taceo mirabilem sympathiam 7. metallorum cum 7. Planetis à cunctis ferè Philosophis & omnibus Chymicis adeo celebratam, ac præsertim auri cum Sole præ cæteris manifestam, paucissimis tamen perfectè cognitam, quam sympathiam etsi Georgius Agricola supra citato loco infirmare conetur, dicens plura esse metalla quam 7. quod nempe sit plumbum album, nigrum, & griseum, bisemuthum vocatum & veteribus ignotum: tamen ut aurum 24. Karatorum & 18. & 14. Karatorum non dicuntur constituere 3. auri species, sed unicam, etsi colore maximè differant: ita plumbum album, nigrum, & griseum non erunt 3, sed unica plumbi species.

Objiciet aliquis si astrorum influentiæ recipiuntur formaliter in mineralibus, ergo in his operarentur influentialiter; at nulla influentialis operatio deprehenditur in mineralibus, ergo in his nulla recipitur influentia formaliter.

Respondeo nullam deprehendi, quia nulla fit observatio circa ortum mineralium, vel eorum ex propria matrice quippe Terra extractionem; inde tamen non sequi influentias non recipi in mineralibus. Præterea quoniam quicquid recipitur ad modum recipientis recipitur, & operatur, absurdum esset à metallis easdem expetere influentiales operationes, quæ in brutis & hominibus deprehendi queunt. Veluti absurdum esset expetere quod quicquid Solis calor efficit in ligno, id efficeret in vitro: siquidem mineralium vita in suis fodinis tàm occulta, & natura tàm angusta & coarctata est, quippe contracta dumtaxat ad primum gradum mixtorum Elementalium, ut influxus Cœlestes sese in illis latiùs explicare, & potentiores effectus proferre nequeant, sicut efficiunt in sequentibus mixtorum generibus, quæ quia sicut excellentioris, & amplioris naturæ, etiam influentialium effectuum capaciora ad hosque aptiora sunt.

Nec tamen influentiæ sunt in mineralibus superfluæ, vel prorsus otiosæ. Quoniam enim ad temperamentum concurrunt ex supradictis, suamque vim lapidi, vel metallo, vel sali imprimunt, prout fert cujusque natura, atque capacitas, hinc minerale individuales aliquas contrahit proprietates, quibus ad quosdam morbos sanandos, vel alios usus humanos redditur aptius, tum in suæ generationis initio, tum quando ex Terra eruitur, quamvis hoc in universalibus nemo quod sciam expertus fuerit, sed quia in plantarum seminibus Terræ committendis, illisque ad morbos ex Terra evellendis, non solum Agricolæ observant loca Solis, & Lunæ, quos inter Planetas tantum agnoscunt, sed magni etiam nominis Philosophi & Medici rationem habent aliorum Planetarum, hasq; observationes fatentur utiliter (quod tamen, sive influentiarum effectibus accidere nequit) cur simile denegabitur mineralibus, quæ etiam ex semine proprio generantur, vivunt & vegetant.

Caput IV.

An Cœlestia Corpora agant in Plantas, & quomodo.

Plantæ non modò vegetant, etiam evidentiùs, quàm metalla, sed insuper flores, folia, fructus, & semen exterius producunt, quo speciem suam in perpetuum naturaliter propagent, hoc verò metallis concessum non est, etsi enim metallum supernaturaliter regeneratum Hermeticâ methodo, aliud sibi simile metallum producere queat, hæc tamen productio, sive propagatio est artificialis, solique naturæ impossibilis, nec propriè vocatur generatio, sed transmutatio. Itaque plantæ superant metalla naturali propagatione speciei.

Quoniam igitur plantæ generantur ex proprio semine, congruo influentiarum subjecto, cui dona insunt plurima coloris, odoris, saporis proprietatum specificarum, tum mirabilis scientia mechanica, proprium corpus in radicibus, truncis, ramis, foliis, floribus, umbellis fructibus & seminibus cõformandi, absurdumque furet adeò nobilem œconomiam solis Elementorum adscribere qualitatibus, quibus dumtaxat convenit calefacere, frigefacere, humectare, siccare, rarefacere, densare, &c. Asserimus corpora Cœlestia in plantas agere, tum Elementaliter, tum influentialiter, prout congeuit naturæ duntaxat vegetativæ, ac plantas Cœlestem influxum excipere, quo momento, vel semen Terræ mandatur, vel potiùs, quo seminis spiritus à Sole excitatus sui corpusculi solutionem, indeque formationem ejus aggreditur, vel etiam quo ex Terra ad usus humanos colliguntur: tunc enim illius influxus charactere à parente Cœlo signatæ quasdam individuales contrahunt proprietates, quibus vel redduntur vegetiores, vel fiunt morbis obnoxiæ, vel animalium nutritioni, aut morbis eorum sanandis redduntur magis aut minus idoneæ, ac efficaces.

Quod autem res sic se habeat norunt non solum Agricolæ, qui in seminibus Terræ mandandis, herbis, fructibus, arboribusque plantandis, transplantandis, inserendis, putandis atq; scindendis Solis, ac præsertim Lunæ statum in Cœlo, situmque supra, vel infra horizontem utiliter observant, etsi quandoq; fallantur, quòd cæteros Planetas, & horum cum Sole Lunáque syzygias ignorent, harumq; vires, sed

magis adhuc sapientiores Medici qui in Planetarum collectione ad morborum curationes, medicinisque componendis præter Solē & Lunam etiam reliquos ♄ ♃ ♂ ♀ ☿ pro colligendarum Planetarum & curandi morbi naturâ diligenter advertunt, an sint in congruis locis, Cœli Terræque respectu. Omitto arcanam circa rem hanc Dæmonum, suorumque discipulorum Magorum scientiam. Quippe hanc apertè veritatem testatur ipse Marsilius Ficinus, insignis Philosophus, Theologus & Medicus Lib. de Vitâ Cœlitus comparandâ, sed præsertim illâ in exhortatione ad Lectorem, quam Libro ipsi præmittit, ubi de talibus medicinis loquens ait. *Ego enim frequenti jamdiu experientia compertū habeo tantùm interesse inter medicinas hujusmodi, atque alias absque delectu Astralogico factas, quantum inter merum & aquam.* Sed eandem etiam confirmat Ecclesia, quæ semper, maximè verò in Tridentino Concilio regulâ nonâ Indicis, Astrologiam Iudiciariam influentiarū Cœlestium contemplatricem in Agriculturâ & medicinâ approbavit, nec abs re, cùm medicinæ principes Galenus & Hippocrates illam tantopere in hac parte commendarint, ut ipse Hippocrates medicum sine Astrologiâ potius Lanium, quàm Medicum esse dixerit, unde patet quid sentiendum sit de vulgaribus Medicis, qui rusticis imperitiores & imprudentiores in quovis ferè morbo, singulis ferè diebus, & quavis hora sine ullo respectu Lunæ novæ, plenæ, aut dimidiatæ, vel signi quod occupat, multòq; minus aliorum Planetarum in figuris ægri & morbi, ferro venas aperiunt, & purgantia exhibent frequentissimè ægrotantium damno.

Alexander de Angelis Lib. 1. cap. 11. cujus titulus: Quæ rebus adveniunt, non advenire à Cœlo objicit: *provenire eodem hortulo lactucas plurimas, nullas alius planè similes in foliorum numero, latitudine, colore, sapore, thyrso minus aut magis oblonga, crassa, obtorto: similiterque in viticulis, vacciniis, ligustris, ejusdem speciei herbulis in pratis, ejusdem speciei piscibus in eodem lacu, tum inter boves & asinos maximam reperiri diversitatē. Cur ergo non fatemur* (ait) *horum varietatē esse à primis causis, Terra quippe, gleba, semine, situ, aqua, parentibus potius quàm à Cœlo?*

Itaque respondeo diversitatem illam esse, vel à solo Cœlo, vel à solis causis proximis, vel ab utrisq; simul concurrentibus: & concedo non esse à solo Cœlo. Quamobrem nisi de Angelis concesserit, esse ab utrisque simul concurrentibus, illi probandum restat, quod sit à solis causis proximis: circa hoc verò ille seipsum maximè torquet, sed frustra, quòd nulla ejus ratio concludat, nullamque illi manifestam pariat veritatem.

Conatur autem sese per ignem explicare dicens, *vel ignis potest à Cœlo impediri ne stupam comburat, vel non, primum est absurdum, si verò dicatur secundum, ergo nihil est in effectu, quod à proximis causis non proficiscatur.*

Sed responderi potest: Equidem Cœlum, quia est agens necessarium, non autem liberum ignem impedire non posse, quin stupam comburat, imò hanc juvare in combustione, quia ex ipsomet etiam Pico Mirandulano in fine cap. 4. Lib. 5. *In corporeo mundo nihil fit sine Cœlo.* Ex eo igitur quod Cœlum (ut vult Picus) adjuvat ignem in hoc effectu, qua in Logica sequetur nihil esse in effectu, quod à proximis causis non proficiscatur? Sanè si Cœlum agit & effectus per consequens, à Cœlo patitur: ergo à Cœlo aliquid recipit quod à causis proximis non recipit. Attamen mihi non placet talis responsio, quia hîc quæstio est de influentiis, quas negat de Angelis. Itaque dico illum ignis effectum pro negandis influentiis in plantarum, vel brutorum generationibus perperam assumptum fuisse, quia ad stupæ inflammationem non opus est influentiis, sed dumtaxat qualitatibus Elementalibus, nempe vel calore Solis per speculum concavum reflexo, vel calore candelæ accensæ extra flammam effuso usq; ad stupam convenienter propinquam; non enim stupæ inflammatio est generatio, quòd omnis generatio saltem propriè dicta, fiat ex aliquo semine ad aliquam tendente perfectionem, per assum[illegible] sibique unita corporis principia: in illâ autem inflammatione neque semen, neque perfectio, sed potiùs destructio, & principiorum separatio deprehenduntur. Cùm ergo ad stupæ inflammationem non sit opus influentiis, ergo etiam nullo existente Cœlo causari poterit à solo igne Sublunari contra Picum supra citatum, qui in Mundo corporeo nihil fieri sine Cœlo perperam arbitratus est: at metallorum, plantarum, vel brutorum generationes quæ ex horum semine fiunt, sine Cœlo, hujusque influentiis perfici nequeunt. Ex his verò patet, ad quos effectus corporeos Cœlum sit per se necessarium, ad quos verò non; vel ad quos Sublunaria Cœlo subordinentur, ad quos verò non.

Porrò de Angelis suâ per ignem explicatione supra dictâ non satisfactus, iterùm sic urget. *Sive Cœlum arcana vi agat, sive lumine, & motu, cùm multifaria ejus efficientia variabilis sit, qua pacta sit præcipua ratio eorum quæ perpetuò gignuntur, & uno, definitoque modo?*

Respondeo primò. Cœlum agere non solùm arcanâ vi, sed qualitatibus etiam Elementalibus, non autem lumine & motu, nisi dumtaxat illuminando, & tàm lumen, quàm reliquas vires Cœli circa Terram spargendo, ut alibi diximus. Respondeo secundò. Cœlum fieri rationem præcipuam eorum quæ perpetuò gignuntur, quia in generationibus causæ Sublunares subordinantur Cœlestibus, ab hisq; dependent, quoad suum esse, quoad esse sui effectus, & quoad individuales qualitates, vel accidentia ipsius effectus, etsi non quoad ejus speciem: tàm multiplex igitur dependentia, jure arguit causæ à qua est, non modò superioritatem, sed etiam primatum sive principatum.

Respondeo tertiò. Quæ perpetuò gignuntur gigni quidem uno definitoque modo, quoad speciem, quæ est à natura seminis, cui Cœlum obsequitur quoad speciem effectus, non autem quoad individuales differentias, quas etiam admittit de Angelis inter omnes Plantas, & animalia, & ratione quarum, semen Cœlo ipsi plurimùm obsequitur.

Omitto alias ipsius De Angelis rationes eodem cap. 11, quæ nec sibi magis cohærent, quam scopæ dissolutæ, & illum etiam in contradictiones detrudunt, ut dum more suo ratiocinans asserit. *Causas Sublunares sine influxu Cœli frigus præstare, quod si frigus & calorem & humorem, & reliqua, evanuit igitur*, inquit, *omnis virtus Cœlestis, omniaque in causarum Sublunarium jura redierunt.* Quamobrem capite 12. non veritus est titulum præfigere. *In rerum procreatione, nullas esse Cœli partes*: sibi contradicens cap. 2. ubi fatetur: *magnam esse Cœli vim & potestatem in Sublunarem Mundum & subjecta corpora*: tum 3. ubi asserit: *Cœlum habere facultatem efficiendi calorem, frigus, humiditatem, & siccitatem in Orbe Sublunari per lumen.* At nos qui veritatis partes tuêmur, per ipsam à talibus liberamur contradictionibus, doctrinamque tradimus sibi constan-

stantem, ut capitibus sequentibus adhuc patebit luculentiùs in brutis & hominibus.

Hic etiam omittendas censeo rationes Lucii Bellantii quæst. 2. art. 3. quibus probatur equidem plantas Cœlo subjici quoad generationem, & conservationem, quod à Pico Mirandulano nusquam negatum est. Sed an Cœlum agat in plantas Elementalibus, vel influentialibus qualitatibus non distinxit, nec de influentialibus hac in parte cogitasse videtur, qua de re tamē nobis est lis præcipua cū adversariis.

Objicient alii granorum ejusdem spicæ tritici, vel glandium ejusdem quercus, vel pomorum ejusdem pomi non eundem esse exitum, nam ex ipsis granis alterum comedetur ab avibus, ex altero fiet panis, & ex altero fiet altera spica: eademque est ratio de glandibus, atque pomis: ergo tam diversi exitus ad influentias referri nequeunt, quod per has de illis ratio reddi nequeat.

Respondeo, nil mirum esse si diversi sint illorum exitus, quippe quod omnia grana, vel poma non eodem tēpore producantur, sed alia citius, alia tardius. His verò & illis diversa est constitutio Cœli initio sui ortus, ergo diversum quoque exitum esse par est, simileque dici potest de pluribus granis simul tempore in Terram projectis, in quorum singulis spiritus seminis non eodem momento temporis vegetationis opus aggreditur. His adde quod ea quæ particularibus causis subjiciuntur, novum inde fatum subeunt, quo universalium causarum fatum nonnunquam eluditur, aut modificatur. At plantæ brutis & hominibus, ut bruta hominibus subjiciuntur, non contra: ergo plantis multa à brutis, & hominibus accidunt præter genethliacam constitutionem: non secus ac homini ad Triremes condemnato, ut suo loco dicetur.

Denique hoc notandum videtur quod plantarum ortus, status, declinatio, & interitus ideo corporum cœlestium viribus tum Elementalibus, tum influentialibus maximè subjiciuntur, quia suis radicibus humi defixa motu carent, quo se velut bruta Cœli, & aeris impressionibus noxiis valeant surripere, in commodiora, vel subterranea loca, ideoq; caloris, frigoris, humiditatis, siccitatis, tum syderationis injuriis frequenter sunt obnoxiæ, potiusque reguntur ab annuis revolutionibus Mundi, tum Eclipsibus, & Lunationibus, quàm à propria genitura. Ex his verò patet, quod si sensum plantis natura dedisset, illis utique crudelis fuisset, quod morum localem illis non concessisset, quo se urenti Soli subtrahere, & in umbrosa loca recipere possent.

CAPUT V.

Quo priusquam determinetur, an Corpora Cœlestia agant in bruta & quomodo; nova Doctrina de productione formarum Physicarum præmittitur, & explicatur.

Quo natura Sublunaris sese latius explicat per vitæ gradus, eo pluribus subjacet accidentibus vitæ: proindeque latius etiam patet corporum Cœlestium regimini & influentiis, hisque amplius subjicitur. Nam quodlibet genitum Sublunare dependet à Cœlo quoad fieri, esse, conservari, & agere, ut antea probavimus, ergo quo fuerit amplius ejus esse & agere, eo amplius à Cœlo dependebit. Jam vero metalla præter miationem ad summum vegetationem aliquam sortiuntur. Et plantæ suam insuper speciem excreto semine propagant naturaliter: at bruta præter jam dicta etiam sentiunt, imaginantur, appetunt, de loco ad locum sponte moventur, & quandam quoque rationis umbram possident. Quorū omnium ratione quam plurimis accidentibus & casibus sunt obnoxia, in quibus à causis superioribus sive Cœlestibus diriguntur, ut fusiùs infra dicetur.

Cæterum de brutis, quatenus ad considerationem Astrologicam pertinent, multa quidem egregia hic dicenda nobis occurrunt, hactenus ignota, sed prius elucidanda esset doctrina de Physicarum formarum productione inter omnes Philosophos huc usq; adeo controversa: quomodo nempe, & à quo formæ ipsæ producantur in mineralibus, vegetabilibus, & animalibus. Quia igitur post longis, sæpiusq; viis diversis repetitas meditationes circa rem hanc tandem huic incumbentes capiti, nobis venit in mentem quod jam dicturi sumus, idcirco illud hic apponendum censuimus.

Primò itaque quod vulgò dicitur à Peripatetica formas Physicas educi de potentia materiæ, mihi videtur absurdum. Nam quicquid educitur de aliquo, prius debet esse in eo, de quo educi dicitur: sed forma Physica priusquam educi dicatur de potentia materiæ, non est in ipsa potentia: ergo non educitur de ipsa potentia. Major est certa, nihil enim educitur de eo, in quo non est: alioquin forma quælibet educi posset de quolibet semine, nec ulla esset ratio valida de uno potius quàm de alio, id verò contrariatur experientiæ. Minor probatur, nam vel forma Physica est actu in potentia materiæ, vel tantum potentia. Primum verò dici nequit, actus enim & potentia ejusdē se mutuo excludunt, & sunt incompatibiles, ac præterea quoniam ipsa potentia est in materia, ergo ante generationem formæ esset actu in materia. Sed neq; secundum dici potest: nam esse potentia in aliquo, est posse esse actu in ipso, sicq; forma posset esse actu in potentia materiæ etiam ante eductionem, quod jam rejectum est. Non ergo forma Physica educitur de potentia materiæ. Nec dici potest quod potentia, quam habet materia recipiendi formam, sit ipsa forma in potentia quæ de hac potentia reducitur ad actum per generationem: siquidem potentia quam habet materia recipiendi formam, est actualis aptitudo materiæ ipsi essentialis, sed forma in potentia, sive possibilis, nihil est actuale, & forma æquè est in potentia extra materiam, atque in materia, quòd ejus esse possibile non sit à materia. Dicunt verò nonnulli formam Physicam educi ex potentia materiæ, idem esse ac dependere in fieri, vel esse ab ipsa materia, sed præterquam quod magna est significationis verborum diversitas: Eductio de potentia materiæ non solum dicit dependentiam à materia, sed qualitatem dependentis & modum productionis formæ, de quo præsertim quæstio est, quemque simplex dependentia à materia in fieri, vel esse, non explicat. Esto enim quod forma substantialis in fieri, vel esse, depēdeat à materia, semper tamen relinquitur inquirendum quomodo fiat ipsa forma in ipsa materia: an nimirum veniat ab intrinseco, vel ab extrinseco, & quomodo, tum à quo, & quid sit.

Ex his igitur patet quod Peripatetica doctrina de formæ Physicæ eductione de potentia materiæ sit absurda, nec mirum, cum jam Lib. 8. cap. 8. probaverimus evidenter formæ accidentales, lucem, calorem, frigus, vim magneticam & similes non educi de potentia materiæ, vel subjecti in quod introducuntur, ac de his jam satis dictum est.

Alexander verò de Angelis cum numerosa, quos recenset, Philosophorum caterva lib. 1. c. 15. opinatur formas substantiales effici à qualitatibus accidenta-

riis nempe calore frigore & similibus, ut sunt instrumenta substantiæ, & duo tantum requirit in instrumento. Primum, quod assimilet effectum principi causæ. Secundum, ut sit aliquid ipsius causæ principis, quæ duo ait reperiri in qualitatibus, accidentariis formam efficientibus. Jam verò primum supponitur à De Angelis, nec ulla ratione probatur, ideoq; paralogismus est. Imo à nobis negatur, & infra patebit esse falsum. Secundum verò etiam universaliter negandum est, nam malleus non est aliquid Fabri eo utentis. Præterea filius generando esset Patris sui instrumentum, nam est ejus filius, deque ejus substantiâ eique similem producit effectum, igitur absurdum est naturam instrumenti in illis duobus consistere, sed in eo duntaxat consistit, quod non ex se, sed alienâ vi in se receptâ, & actu influente producat effectum, ex cap. 9. Lib. 7. Quamobrem si qualitas accidentaria supponatur esse causa instrumentalis, ergo non aget vi propria, sed per receptam à causa principali, quippe substant a(ut vult de Angelis) de hac autem virtute recepta quæro: an sit substantia, vel accidens: si hoc, ergo rursus aget instrumentaliter: sicque progressus fiet in infinitum. Si illud, ergo substantia erit in accidente, ut in subjecto contra utriusq; naturam: absurda est igitur opinio, quod formæ substantiales producantur ab accidentariis qualitatibus instrumentaliter. Nec valet comparatio de igne, qua sæpiùs utitur de Angelis, nam dum aliquid inflammatur, non fit generatio formæ substantialis, sed tantùm productio formæ accidentalis, quod enim inflammatur est oleum, ipsa verò flamma est adhuc oleum, sed accensum. Nec in ipso duæ sunt formæ substantiales: ergo inflammatio accidens oleo, est tantum forma accidentalis. Eò autem absurdior est hæc Alexandri De Angelis opinio, quòd velit cap. 15. Lib. 1. accidentia virtute substantiæ educere formas substantiales de potentia materiæ, quod superius ostensum est, falsum esse.

At Philosophi Hermetici cujusq; rei vitale semen spectantes ajunt, *ipsum esse quoddam corpus ab Elementis distinctum, ab eorumque qualitatibus liberum, in quo cujusque rei ratio, vel essentia continetur, quæ est ipsius seminis spiritus.* De quo semine & spiritu Aristoteles L b. 2. de gener. animal. c. 3. quasi extra, vel supra doctrinam propriam extatice raptus sic loquitur. *Sed enim omnis animæ virtus, sive potentia corpus aliud participare videtur, idq; magis Divinum quam ea, quæ Elementa appellantur. Verum prout nobilitate, ignobilitateve animæ inter se differunt, ita & natura ejus corporis differt. Inest enim in semine omnium quod facit, ut fœcunda sint semina, videlicet quod calor vocatur, idque non ignis, non talis aliqua facultas est, sed spiritus qui in semine, spumosoque corpore continetur, & natura quæ in eo spiritu est, proportione respondens Elemento stellarum.* Quo in loco semini corpus negat esse Elementum, & spiritum seminis calorem vocat, vel calidum innatum, qui non est ignis Elementalis, aut quid simile, sed spiritus natura sua Analogus Elemento stellarum, sive Cœlestis. Hactenus verò dicta recipimus, ut veritati consona: sed quæ subnectunt Hermetici discutienda sunt.

Quidam enim nolunt formam generare sibi similem formam in semine, sed ei duntaxat lucis radium includere, signatum charactere suo specifico, qui radius à Sole, vel calore naturæ excitatus, vel evocatus sese tandem in animam explicet: verùm, vel prior illa forma est lux, aut non: si primum, ergo generat sibi similem formam in semine, dum ipsi includit radium lucis contra hypothesim: Si secundum, ergo ei non includit spiritum lucis: Nemo enim dat quod non habet. Præterea quod lucis radius fiat anima, vel forma Physica, absurdum est opinari: nam lux ejusque omnes radii sunt accidens, ut docuimus Lib. 11. cap. 2. quod fieri posse substantiam, sive formam Physicam, est impossibile.

Alii volunt formam inesse semini tantum potentia, esseque ex se scintillam ignis naturæ, vel radium lucis Cœlestis, qui è potentia seminis per motum generationis in actum educitur à Sole formarum parente, qui continuò influit spiritum lucis in hæc inferiora, sed hi à prioribus parum diversi falluntur etiam: tum quia si id quod è potentia seminis educitur, sit lucis radius: ergo non erit forma, quæ est substantia; tum quia si Sol continuò influit spiritum lucis in hæc inferiora: ergo potiùs talem inducet spiritum in semen, quàm educet è semine: lux enim non educitur ex diaphano, sed in ipsum inducitur, nec non in quodlibet aliud, in quod ipse Sol spiritum lucis influit. Marsilius autem Ficinus cap. 37. in Timæum Plat. & Comm. in Lib. 8. Enn. 3. Plot. asserit eos falli, qui putant materiales formas esse veras substantias, cùm sint tantum affectio quædam materiæ inducta desuper ab occulto principio speciem generante, quam etiam affectionem cum Plotino vocat qualitatem materiæ, vel illas esse duntaxat idearum imagines, quibus nec vita, nec generatio convenit, proindeque nihil formale gignere posse: quod nempe (ait Marsilius Ficinus) materialis forma sit formarum ultima, quod autem in aliquo genere postremum est, nihil gignit in eo, Lib. autem de immmort. animæ cap. 10. ait formam corpoream, quia in esse dependet à materia, ergo non esse per se, nec consequenter agere per se: ergo per formam sublimiorem à materia liberam, à qua forma ipsa corporea continuò dependet in materia, ut à vultu hominis ejus imago in speculo, & hæc sublimior forma, sive essentia efficit corporum qualitates, hoc est, formas corporeas, vel individuale. Vult igitur Secta hæc Platonica extra materiam, tempus & locum existere ideas, species, vel naturas rerum immortales, sempiternas, vitales, rerum inferiorum rationibus seminariis refertas, perpetuóque activas: à quibus formæ omnes corporeæ in his inferioribus suum esse habeant, sive producantur: idéoque generationes omnes absolvantur.

Cæterum sublimis hæc opinio quoque peccat. Siquidem Leonis idæa, sive natura, à materia, loco & tempore abstracta, in Deo duntaxat esse ponitur à Platone & Marsilio Ficino lib. 11. de immort. anim. c. 4. non autem extra Divinam intelligentiam: ac proinde cum Deus eodem cap. dicatur idæarum exuberans plenitudo, sitque ipse indivisibilis & simplicitas absoluta; hinc sequitur, quod quælibet idæa in Deo est ipse Deus, imò quod unica sit rerum omnium idæa quæ est ipse Deus. Quamvis autem receptum sit apud Philosophos, Deum ut primam causam concurrere ad omnes effectus, tamen ut prima causa non concurreret nisi darentur secundæ: ergo præter Deum dantur etiam causæ secundæ, quas ut Deus in Mundi creatione sibi similiores efficeret, pro sua summa & infinitè cómunicabili bonitate, non solum dedit illis esse, sed etiam virtutem intrinsecam communicandi suum esse, ut constat ex Geneseos cap. 1. dum dixit ani-

ma-

malibus. *Crescite & multiplicamini & replete Terram, aquas & aerem.* Tunc enim ad sibi similis generationem suæque speciei propagationem, dedit singulis proprium congruumq; semen, rationibus seminariis & naturali conformationis scientia instructum: qua mediante & Adamus verum hominem, & leo creatus verum leonem, & bos creatus verum bovem genuêre, quales à Deo creati sunt, quod tamen falsum esset, si bovis geniti vel creati forma non esset substantia, sed materiæ tantum affectio vel qualitas, ut Marsilius Ficinus cum Plotino putant, nec refert quod bos creatus, vel genitus infinitè differt à perfectione suæ ideæ quæ Deus est: Deus enim alterum Deum facere nequit, at verum bovem efficere posse quis negabit?

Itaque Deus ad plantarum & animalium generationes concurrens, ut prima causa, sine qua secundæ nihil efficere queunt, equidem efficit quidquid ab illis & seminariis rationibus fit: his enim & illis est summè intimus, sed tantùm ut causa universalis ex se indifferens ad quodlibet effectus, & ad quodlibet determinabilis: causæ verò secundæ concurrunt, ut particulares & propriæ effectuum causæ, primam illam vel universalem determinantes ad sibi vel suæ virtuti connaturales & proportionatos effectus. Indeq; accidit, ut Deus cum equo non generet bovem, neccum bove equum, sed cum equo equum & cum bove bovem. Igitur formæ genitæ sibi similes generãt, nec opus generationis à solo Deo absolvitur, ut voluit Marsilius Ficin. lib. 11. de immort. anim. cap. 4. dum ait. *Similiter Deus unus, idearum exuberans plenitudo, materiam fluctuantem fingit semper simulachris idearum.* Nec etiam in generatione, causæ secundæ, vel particulares sunt instrumenta primæ causæ, vel ideæ, ut passim volunt Platonici: Instrumentum enim non ex se & vi propria, sed aliena virtute concurrit in effectum. Equus autem generans equum, ex se & vi sibi propria concurrit, non autem aliena. Atque circa hoc deceptus Ficinus dixit superius, materiales, hoc est individuales formas non gignere, quia opinatus est illas esse instrumenta idearum suarum, ideoq; non gignere ex se, veluti instrumentum ex se nihil efficit: sed ideas per formas ipsas gignere: exempli gratia hunc equum non gignere, sed ideam equi per hunc equum gignere: quod tamen hic ostenditur esse falsum.

Expositis igitur nec non repudiatis Veterũ opinionibus, jam quid circa tam celebrẽ controversiam ipse censeam aperio latius quam in fine cap. 2.

Certum est quod granum tritici projectum in Terram virtute seminaria grano inclusa fit successu temporis spica, quæ alia grana etiam valde numerosa producit ejusdẽ prorsus naturæ formæ, vel speciei cum grano projecto, & hic est ultimus terminus atque finis grani projecti, nimirum producere spicam & per hanc alia plura grana sibi similia, ad sui speciei propagationem & multiplicationem, quasi spica ipsa sit grano projecto medius quidam & congruus naturæ status, in quo solo insita sibi virtute sui propagationem & multiplicationem moliri queat. In hoc igitur naturæ motu, dum cernuntur extremi termini, nempe granum projectum & granum productum, inter quos spica ipsa mediat: & in quocunque motu fit transitus ab uno extremo ad aliud, medium ab utroque extremo diversa ratione differt, si ipsa extrema inter se differant: ut in accretione, dũ planta digitalis altitudinis fit cubitalis, necesse est ut transeat per medium quod neque est digitale, neque cubitale, sed major digitali & minor cubitali: similiterque in alteratione dum frigidum fit calidum, necesse est ut transeat per tepidum, quod neque est calidum nec frigidum, sed temperatum, sive frigido minùs frigidum, & calido minùs calidum. Si ergo extrema inter se non differant forma Physica, nec medium etiam ab ipsis differret forma Physica. Medium enim nihil habet ex se, sed quod est formaliter, id accipit à priori extremo, idemque reddit posteriori, si ambo formaliter non differant: ideoque medium ipsum idem est forma, vel ratione Physica cum utrovis extremorum: quoniam igitur granum tritici projectum & productum forma Physica non differunt. Ergo ex prædictis constat quod grani projecti, spicæ, & grani producti eadem est Physica forma numero.

Idem verò sic aliter ostendimus. Glans in Terram projecta fit quercus successu tẽporis, quæ unicam duntaxat numero formam quercus habet diffusam per radices, truncum, ramos, folia & fructus, sive glandes numerosissimas annuatim productas ex ipsa quercu. Nec enim dici potest quodlibet horum non esse animatum anima ipsius quercus: tum quia horum quodlibet conformatur, nutritur & vegetat, ideoq; non alia vegetante anima quam ipsa quercus: tum quia glans in Terram projecta virtute sua seminaria conformationem & vegetationem quercus incipit, ipsaq; fit quercus non depositione propriæ virtutis, sive formæ, sed proprii corporis (quod est materiale ipsius glãdis) in quercum organisatione, & per similium attractionem initiali nutritione quæ est vegetatio, vel si mavis glans fit quercus, non seipsam destruendo, sed potius explicando. Cùm igitur organisatio & vegetatio sint ab eadẽ seminis virtute, & hæc continuetur in quercu illa absoluta, ergo vim ipsam in quercu continuari nulla videtur ratione negandum. Præsertim quòd in ipsa quercu novi rami continuò producantur, ideoq; organisentur & vegetent: at non alia virtute quam quæ ab initio quercus, hujus organisationem & conformationẽ incboavit. Ergo glandis projectæ, quercus, & glandis productæ eadem est forma specifica, formalisque virtus.

Porrò quoniam in qualibet glande producta tantundem est formæ glandis seu virtutis querci feræ, quantùm erat in prima glande ex qua prodiit arbor tota: igitur hujus primæ glandis forma mirum in modum aucta & multiplicata est quantitate, in tota quercu & glandibus productis, & quercus forma perseverans ab initio eadem numero per æquivalentiam, continuò augetur vel reparatur alimentis, annisq; singulis habet suos excretionis vel multiplicationis proximos. Ut autem augmentum & multiplicationem admittit, ita etiam decrementum atque divisionem. Itaque forma productæ glandis, est pars formæ quercus à qua decidit. Eademque est ratio de plantis cæteris.

Hanc verò sententiam cum Pythagoricis & Stoicis approbat Nicolaus Cardinalis de Cusa Lib. de Venat. Sapientiæ cap. 1. dicens. *Pythagorici ajebant vitalem spiritum in seminis vapore, corpus in corpore ejus potentialiter subsistere, quod & Stoici (qui & Zenonici) approbantes, substantiam fructiferi seminis in spiritu vaporabili esse dixerunt: qui dum in grano aut alio semine expiravit non fructificat. Ipse spiritus si suo carcere solvatur, movet semen ad novam generationem, & genitum ad varias operationes, qui motus vi-*

ta

ta appellatur. Ac nisi sibi simili cibo pascatur, expirat & deficit. Hæc ille. Ex quibus constat quod spiritus seminis sit anima geniti, cum hoc moveat ad varias operationes, qui motus vita vocatur.

Idem omnino dici debet de animalium semine, ex quo & cujus virtute fit, organisatur, vegetat & augetur corpus animalis in utero. Quod nempe virtus seminis animalis non alia sit quàm substantialis forma ipsius animalis: quæ à principio similiter augetur, statisque temporibus turget in quibusdam præsertim animalibus, & per seminis exctetionem dividitor. Idemq; censendum est etiam de hominis semine illiusque forma corporea, cui supervenit spiritualis à Deo per creationem; quamque formam corpoream ipse Deus in Veteri Testamento vocat animam carnis: ob quam Judæis interdixit esum sanguinis, quòd sanguis proxima seminis materia, jam vim illam seminariam nonnihil participet. Atq; hæc fuit etiam Hypocratis sententia qui passim vocat semen animatum. Unde Lib. 1. de Diæta inquit. *Si quis animam animæ misceri neget amens esto.*

Ex supra dictis verò sequitur omne semen esse animatum & vivere, etiam actu, sive semen tritici, sive semen ovi, sive quodvis aliud. Sed quia superior quilibet gradus vitæ corporeæ, includit inferiores; hinc fit, ut granum tritici in se tantùm vivat, ut semen auri in auro; hoc est vita occulta & inconspicua actionum sensibili varietate, nisi hermetica excitetur arte, at in spica vivit, vita manifesta sibi propria & actionibus distincta. Similiter semen animalis tantùm vivit in se vita occulta, ut metallum in fodinis, at in fœtu vegetante, vita vivit manifesta, ut planta; in bruto autē perfecta vita sensitiva: ideoq; vivit pro ratione dispositionis sui corporis. Unde constat spiritum seminis bruti in generationis opere hunc ordinem servare: quod nempe corpus suum (hoc est materiale seminis) priùs dissolvat, tum dividat organisetque, deinde in ipso vegetat alimentis tractis atque transmutatis, tandemq; sentiat: at spiritus seminis hominis, hoc est hujus anima corporea, sistit in vegetatione, ordinaturque ad animam sensitivam simulq; rationalem extrinsecus venturam, ut infra dicetur. Qua tamen præsente non corrumpitur ipsa anima corporea, seu vegetans, nec à suo cessat munere vegetandi: humanum quippe corpus eodem modo nutritur & vegetat post introductam rationalem formam, atq; ante: ideoque ab eadem anima vegetante, quæ per consequens ratione vegetationis non dependet per se ab anima rationali supervenienté: sed ratione durationis in tali corpore: quippe quòd vegetans hæc anima in carnali corpore illico interiret, fœtu in lucem edito, si solitaria tale corpus nimirum corruptibile regeret. Itaque præsente anima creata, deinceps illi ad agendum subordinatur atque subservit.

Hæc autem doctrina de formarum productione, vel Physicorum corporum generatione, haud parum affinis est ei quam doctissimus Petrus Severious Danus tradit in sua Ideæ Medicinæ Philosophicæ, juxta Paracelsi & Hypocratis placita de rerum seminibus horumque spiritibus, per generationes successivas in scænam mundanam prodeuntibus, de qua alibi diximus: sed hæc rem ipsam accuratiùs exponere videtur, & communiter recepto Philosophandi modo accommodatior est: in quam tamen non brevis momenti objectiones fieri queunt.

Objiciet igitur quispiam. Aristotelem supra dicto cap. 3. Lib. 2. de generatione animalium: asserere, in animaliom seminibus & etiam cōceptibus nondum separatis, hoc est organisatis, animam non esse actu, sed tantum potentia: ergo falsa est doctrina supraposita, quæ ponit omne semen actu animatum.

Respondeo primo. Aristotelem sibi contradicere, nam eodem cap. priùs dixit semina & conceptus animalium, nihilominus vivere quàm stirpes, ideoque habere animam vegetalem. Respondeo secundo. Veritatem hujusce rei non esse petendam ab Aristotele, cujus ingenium non fuit regula veritatis: sed ab ipsa re. Jam verò organisatio & ciborum tractio, fiunt ab eadem virtute seminis, ut superius dictum est. Ac per consequens saltem in brutis, vel virtus ipsa est forma substantialis eadē specie cum forma animalis à quo semen ipsum decidit, vel est ejus formalis proprietas; quandoquidem confert speciei characterē: si primum habetur intentum, si secundum habetur etiam: quippe formalis proprietas nunquam est sine forma ipsa: ergo semper in semine animæ actu, quòd illa virtus insit actu semini & non potestate.

Objicietur secundo. Sequi ex ista doctrina, equum generantem & equum genitum esse eundem numero equum. Nam equus generans habet eandem numero animam cum suo semine: & equus inde genitus, eandem numero cum illo semine: ergo utriusque equi eadem est numero anima, sive forma, proindeque sunt unus tantum numero equus, quod absurdum est opinari.

Respondeo, semen ut est in equo generante, eandem numero animam habere cum ipso equo: at numero diversam dum ab illo decidit, vel separatur, ut accidit in planta & suo semine separato. Quamobrem cùm equus genitus eandem habeat numero animam cum ipso semine separato ex quo gignitur: ergo anime equi generantis & geniti, proindeque ipsi equi numero differunt, ut patet in cæteris omnibus quæ dividuntur.

Objicietur tertio. In animalibus mutuo maris & fœmellæ congressu gignentibus stare non posse doctrinam istam: si enim maris semen animam ipsius maris habeat, & fœmellæ semen animam fœmellæ: ergo seminibus coitu decidentibus, concurrentibus & commixtis, erunt in mixtione duæ animæ ejusdem speciei, sicque animal genitum erit duplex numero animal, ab illis duabus animabus.

Respondeo primo. Eandem fieri posse objectionem si semina ponantur animata duntaxat potentia. Respondeo secundo. Quod supposita animæ multiplicatione, vel incremento per alimenta ejusque divisione per semen excretum ab animali, vel planta, ut à nobis superius factum ostendimus; est, nihil repugnat quin etiam admittatur additio ex duabus numero animabus ejusdē speciei duorum seminum diversi sexus, in unam numero animā, juxta illud Hypocratis superius citati. *Si quis animam animæ misceri neget, amens esto,* quandoquidem ab Authore naturæ institutus est ille concursus seminū diversi sexus, ad idem numero animal generandum. Ut enim divisio est quædam subtractio, sic multiplicatio, vel incrementum est quædam additio. Sicut ergo seminis forma multiplicationem admittit: sic etiam additionem admittit. In hoc autem conveniunt hæc additio formarum seminis maris & femellæ, cum suprapositα ex alimentis, quòd ex utraque una numero resultet anima, sed in hoc differant, quòd illa fiat à concursu maris & femella ob naturæ institutū, hæc verò in solo mare vel femella. Porrò simile omninò accidit

in

in formis accidentalibus, calore, frigore, luce, vi magnetica & similibus; quod nempe inteodantur & remittantur, additione & subtractione partium entitativarum: nec non ex duabus numero distinctis, sed in idem numero subjectum concurrentibus & effusis (ut à nobis alibi probatum est) eadem tantum numero accidentalis forma resultet.

Objicietur quarto. Hinc sequi formas substantiales Physicas esse essentialiter materiales, sive aliqua constare materia; quòd nempe per alimenta augeri & per excretionem aut consumptionem, vel resolutionem, ut in marasmo diminui supponantur. Sic verò materia & forma corporis Physici non essent ejus principia primò opposita, nec verè essent principia, quæ neque ex se, neque ex aliis fiunt. Hoc autem omnium rectè Philosophantium menti repugnat, & absurdum est: si quidem ut materia ex se nihil habet formæ Physicæ; sic forma nihil ex se habere debet materiæ: alioquin neutra ex se esset principium simplex, sed utraque seorsim jam esset compositum, sive corpus Physicum, quod ab omnibus dicitur ex materia & forma componi.

Respondeo, illud minimè sequi: non secus ac quamvis formæ accidentales, calor, frigus, &c: etiam in animali per alimenta augeantur secundum partes entitativas, & minuantur per excretionem, vel effluxum, ut dum Medici corpus humanum sumpta theriaca, vel hipocratico vino calefaciunt, & sanguinis emissione refrigerant: tamen nemo dixit calorem, aut frigus esse essentialiter materialia: si ergo calori & frigori convenit intendi & remitti, hoc est partibus entitativis augeri & minui, quidni id multò magis conveniet formis substantialibus, saltem aliquibus?

Objicies quinto. Ergo formæ ipsæ substantiales erunt entia spiritualia, si ex se omni prorsus materia carere ponantur.

Respondeo, illud non sequi & falsum esse: quippe quòd substantia spiritualis sit indivisibilis in partes entitativas: ideoque anima rationalis quia spiritualis, traduci nequit in generatione hominis, alioquin in decisione seminis divideretur, quod enim traducitur semini insit oportet per quod sulum traducitur; illæ verò formæ substantiales entitativè dividantur & augeantur, ut superius dictum est.

Tandem objicietur hinc sequi semen hominis esse actum animatum forma rationali, ideoque hanc formam traduci à parentibus in liberos, contra Aristotelem, qui etiam agnovit ingenuéque fassus est supradicto cap. 3. animam hominis rationalem, sive mentem, eamque solam advenire extrinsecus. Tum etiam contra fidem Catholicam, quæ Aristotelis sententiam approbans, determinat ipsam rationalem animam à solo Deo produci per creationem, etsi D. Augustinus Lib. 3. de Peccat. merit. cap. 10, non audeat definire, an anima rationalis sit ex traduce, nec ne: deficientibus ad hoc apertis Scripturæ testimoniis: & Lib. 5. ad Jul. cap. 3. asserat, carnem & animam, aut utrumque vitiatum ex homine trahi, aut alterum in altero tanquam in vitiato vase corrumpi.

Sed respondeo, illud minimè sequi: Nam in homine duplex anima est admittenda, ut jam supra indicatum est. Prima nempe corporea, qua saltem vegetat fœtus priusquam rationali anima informetur, tum ipsa rationalis extrinsecus per creationem à Deo superveniens fœtui formato, sibique vegetantem illam subordinans ad vegetationis continuationem, tum ad generationem (quod omnis anima ex se vegetans sit etiam ex se generans) non autem destruens, vel corrumpens ipsam, aut ejiciens. Hoc autem probatur, tum ex Aristotele supra dicto cap. 3. ubi ait, non simul fieri & animal & hominem, hoc est fœtum prius esse animal quàm hominem, ideoque potiori ratione prius corpus vegetans quàm hominem: tum quia in Veteri Testamento pluries fit mentio animæ carnis, ob quam Deus interdixit Hebræis esum sanguinis. Itaque in hominis semine est actu hæc anima carnis hominis, etiam multò magis quàm in sanguine ex quo fit semen: & hæc anima traducitur, non solum cum speciei charactere; sed etiam plerumque cum excellenti similitudine corporea parentum à quibus semen decidit, ut quotidiana experientia probat. An autem hæc anima vegetans sit etiam sensitiva à rationali distincta, & hanc præcedens; vel an præter rationalem dentur seorsim duæ aliæ, major est difficultas. Id superiùs asserit Aristoteles, nec parum D. Paulus, scribens contra carnem spiritui inimicam passim favere videtur affirmativæ: & huic opinioni aliunde contrariari videtur Ecclesiæ praxis, quæ abortivo fœtui aliquod signum, hoc est, actionem vitæ sensitivæ manifestanti, baptismatis largitur Sacramentum: quod tamen sacrilegium esset, si anima rationalis abesset: jam verò si anima sensitiva præcedit tempore rationalem in fœtu, quidni in illa prioritate poterit aliquod signum vitæ sensitivæ in sensu, vel motu edere, quo per consequens tempore baptismus prophanaretur? Posset autem ni fallor hæc difficultas ex sacra Scriptura ita conciliari. Si fœtus masculus ante diem à conceptione 40, vitæ sensitivæ signum edat, non baptisetur, masculi enim anima rationalis à Deo tantum fœtui infundi censetur die 40: & signum vitæ sensitivæ præcedens, est ab anima sensitiva solitaria, sed ipso die 40, & postea baptisetur, signis vitæ sensitivæ conspicuis. Idemque à simili intelligatur de fœtu fœminino, si ante diem 80 à conceptu, vel postea vitæ sensitivæ signum protulerit.

Sed arguet quispiam, si fœtus est animal priusquam homo, ut vult Aristoteles, ergo est animal irrationale, hoc est bestia: cujusnam ergo speciei bestia est? sique Deus animam rationalem illi non infunderet, quid fieret de illo fœtu? nonne tandem nasceretur? Id profectò non videtur negandum, cùm ad nativitatem infantis non concurrat ejus anima prout est rationalis. Quodnam ergo esset animal? præterea quoniam anima rationalis & illa anima sensitiva differunt, realiter ex suprapositis ab Aristotele, dum ait, hominem prius esse animal quàm hominem: dum homo moritur quid fit de anima sensitiva, sive bestiali? an corrumpitur? an sequitur animam rationalem? vel quo abit?

Has ergo pluresque alias difficultates alioquin inexplicabiles vitabimus, vel facilè solvemus, si dixerimus in hominis semine non aliam esse corpoream animam quàm vegetativam, atque hanc ad fœtum sufficere, quòd virtute vegetratrice & ad similitudinem humanæ speciei formatrice instructa sit: quibus duntaxat & alimentis, fœtus ipse indiget. Hoc autem debitè disposito, creari à Deo animam spiritalem quæ sit formaliter rationalis & eminenter sensitiva; quæ vegetantem ipsam sibi

sub-

ſubordinans in corporis informatione, cunctas deinde in humano corpore operationes, vegetationi quidem per vegetantem animam, ſenſus verò & rationis per ſe abſolvat. Et quia omnis forma Phyſica quatenus ſubſtantia incompleta, inclinationem habet ad materiam non primam, ſed ſibi convenienter diſpoſitam: hinc accidit, ut anima rationalis in ſuo corpore, hoc eſt, ſua carne ſibi complacens animali ſenſualitate, & ſuis carnalibus deſideriis indulgens, fieri dicatur beſtialis, hoc eſt, beſtiis vita & actionibus ſimilis, caroque tunc vocetur, non ſecus ac vocatur ſpiritus; dum ſpreta carne, deſideria ſua carnalia prorſus rationi Deique legi ſubjicit. Quamobrem niſi Deus fœtui animam rationalem daret, naſceretur tantùm maſſa carnis, ut ſæpe videmus naſci fœtus mortuos: dumque ipſe homo moritur, anima vegetativa deſtruitur, ſive corrumpitur, ex ejuſque corruptione, vel decremento vitæ humanæ diutius conſervandæ impari, mors ipſa accidit: poſt quam illa rationalis ſimulque ſenſitiva anima abit in locum ſibi ex propriis actibus deſtinatum, ubi ne quidem poſt reſurrectionem ullus eſt uſus animæ vegetantis, ſed duntaxat ſentientis & rationantis. Sic ergo rejicitur à nobis ſuprapoſita Ariſtotelis doctrina, dum ait, hominem priùs fieri animal quàm hominem, tum alia quæ videtur abſurdior dum aſſerit, equum non ſimul etiam fieri animal & equum: ſi ſaltem Ariſtoteles de prioritate temporis intelligatur.

Nec in hanc ſententiam noſtram dicat aliquis naturæ ordini in vitæ gradibus vegetativo, ſenſitivo & rationali congruentius eſſe, quod hominis ſemen atque fœtus informentur actu anima ſenſitiva, ut bruta, quàm ſimplici vegetativa, ut Planetæ; quandoquidem homo brutis quam Planetis affinior & ſimilior eſt. Nam hominis generatio non eſt merè naturalis: quòd ejus anima, ſive forma non traducatur, vel à natura producatur; ſed à ſolo Deo creatur, quamobrem neceſſe fuit naturæ ordinem interrumpi, quòd anima vegetativa ſufficeret in hominis ſemine, ob cauſam ſuperius dictam.

Superiori verò doctrinæ contrariatur D. Thomas p. p. q. 67. art. 4. ſed rationibus quæ nullius ſunt ponderis. Præcipua eſt, quod inde ſequeretur animam non dare eſſe ſimpliciter: quod libenter concedimus, cum tantum det tale, eſſe qualis ipſa eſt, & non eſſe ſimpliciter. Favent autem nobis Chymici qui elementorum, aut principiorum Chymicorum ex quibus materialiter componimur, formas proprias in corpore noſtro remanere & incorruptibiles eſſe teſtantur, quamvis omnes in generatione mixti concurrant.

Cæterum hìc omittere nequeo, quod ſuperiore doctrina octidui ſpatio profundiſque meditationibus concocta, deinde reſoluta, tandemque ut ſuperius ſcripta: dum occurrentem mihi in Muſæo Librum Julii Cæſaris Scaligeri adverſus Cardanum de ſubtilitate fortuitò aperirem, incidi in ejus exercitationem 6. num. 5. quæ eſt de generatione, ex cujus lectione deprehendi non ſine admiratione, meum ingenium cum ipſius doctiſſimi Scaligeri ingenio conveniſſe ſolo ductu veritatis circa doctrinam iſtam de ſemine actu animato, & animæ diviſione: quod ſanè non exiguo me affecit gaudio, dum vidi me talis doctrinæ ſolitarium aſſertorem non fore, ſed tam illuſtrem ac celebrem habere fautorem. Nihilominus diſſentit à me in duobus. Primò, quòd numero 11. ipſius exercit. 6. concedens geniti animam eſſe partem animæ genitoris, hanc reddit rationem. Dividitur enim ad materiæ diviſionem materialis anima, totaque eſt in ſui parte, quod ultimum ipſe nego, & verbis ejus contrariatur. Nam ſi dividitur ad diviſionem materiæ: ergo ut tota materia non eſt in ſui parte, alioquin hæc eſſet pars & totum, ideoque pars & non pars, ſic tota anima non eſt in ſui parte. Sed ut materia conſtat diverſis partibus entitativis, indeque eſt diviſibilis, ſic anima materialis. Secundò, quod eodem num. 11. Animæ vegetativæ qua vivit fœtus hominis, velit ſupervenire ſenſitivam; tum his abolitis infundi rationalem. Ego verò ſolam vegetativam ad rationalis adventum admittam, eamque remanere, & rationali ſubſervire velim. Conferantur invicem à ſapientioribus utriuſque ſententiæ rationes. Videaturque idem Scaliger exercit. 290 num. 2, circa finem, ubi nolens vegetativam corrumpi à ſequente ſenſitiva, & hanc à ſequente rationali, putat ex utriuſque unam fieri, ac priorem in poſteriore contineri ſicut Trigonum in Tetragono. Qua in parte ſibi contradicit: Nam ſi poſterior priorem continet, ergo vel ex priore & poſteriore, non fit una, vel hoc eſt ſuperfluum, præterquam quod dicendum eſſet etiam qua ratione ex illis duabus altera materiali, altera immateriali fiat una. Arduam igitur hac de re difficultatem excitatam, Scaliger ipſe non ſolvit, quæ tamen nulla eſt in doctrina à nobis expoſita. Sed de animarum, ſive formarum ſubſtantialium productione, jam ſufficienter dictum eſt. Vide tamen adhuc eruditam Panurgi Epiſtolam noſtram de tribus Impoſtoribus.

Caput VI.

An corpora Cœleſtia agant in bruta, & quomodo, ubi de materiæ ad formas præparatione.

POſtquam ſuperiori capite de formarum origine dictum eſt generatim: jam facilius erit determinare, an corpora Cœleſtia agant in bruta & quomodo.

Dicimus itaque primò, corpora Cœleſtia in brutis nec materiam, nec formam, nec utriuſque unionem per ſe, ut cauſas ſaltem particulares efficere. Non quidem materiam, quia ſolus Deus illam efficit ab initio Mundi, eſtque ingenerabilis & incorruptibilis: atque ex Ariſtotele Lib. 1. Meteor. cap. 2. hæc in omni generatione Sublunari ſuppeditatur ab Elementis. Non etiam formam: Hìc enim quæſtio eſt de formis generationum Phyſicarum, quarum nulla fit ſine ſemine, jam verò quodlibet ſemen habet in ſe ſuum ſpiritum, qui eſt forma corporis generandi, excepta ſolius hominis forma rationali, ut ſuperiore capite 5. dictum eſt. Quare nec aſtra formæ cum materia unionem efficient, hæc enim jam in ſemine ipſo facta eſt: illud verò ſic confirmatur. Nam aſtra, ut Sol, non habent ex ſe quod ſemen equi producant, potiùs quàm ſemen bovis, ſunt

igitur

igitur hac in parte duntaxat causæ ex se indifferentes: universaliter cum Sublunaribus ad agendum concurrentes & ab his determinabiles: ideoque determinantur ab equo ad productionem seminis equi, & à bove similiter, quamobrem equus & bos sunt suorum seminum causæ particulares, non astra. Et quia semen equinum ex maris & femellæ coitu decisum & commixtum in utero equæ, est formaliter futurus equus, ut supra ostensum est, patet quod ut equus & equa sunt sui seminis causa efficiens particularis, ita & equi ex illo semine oriundi cum vita manifestè sensitiva, non autem Cœlum ipsum.

Lucius autem Bellantius quæst. 2. art. 4. contra Picum, sententiam contrariam amplexus est, vanis quibusdam hallucinatus argumentis ab ipso non benè digestis. Ait enim primò: *animalia non generari à solo mare & femella, sed concurrente Cœlo, qui mares & femellas disponit & excitat ad coitum.* Verum his etiam concessis, non propterea sequitur Cœlum esse causam particularem: cùm ut prima & universalis causa, ex suo munere talia præstet. Ait secundò: *Animalia ignorare organisationem corporum quæ generant: ideoque dirigenda esse ab altera causa: non solùm prima, quippe Deo, sed alia naturali, ut generatio sit naturalis.* Verum Bellantius non benè consuluit Aristotelem, qui Lib. 2. de gener. anim. pluribus in locis spiritui seminis artem conceptum distinguendi & organisandi tribuit, nec Chymicos etiam qui eidem spiritui mechanicam mirabilemque scientiam conformationis adscribunt: valdeque deceptus est Bellantius, si arbitratus est Cœlum habere talis organisationis scientiam, pro singulis tum animalium, tum plantarum speciebus. Dumque dicit se per Cœlum non intelligere solum corpus Cœli, vel astri, sed ejus quoque matricem intelligentiam, cui talis est scientia, hic ita refutatur. Nam vel organisatio est à sola intelligentia, sicque non erit naturalis, vel ab intelligentia per Cœlum, ut per instrumentum, sicque Cœlum non erit causa principalis, vel ab intelligentia simulque Cœlo vel astro, ut cum causis ipsius organisationis, sed quia hujus ignarum supponitur esse Cœlum, illa soli intelligentiæ erit semper tribuenda.

Longè acriùs urget Objectio de animalibus è putri materia genitis, quæ Peripateticas Scholas & Viros doctissimos non parum hactenus exercuit, quæque præcipuè videtur Bellantium induxisse, ut animalium formas omnes à Cœlo, ut particulari causa produci censuerit. Quippe ex equino stercore scarabeos, ex cadavere vermes, ex vaporibus in aerem elevatis ranas, aut bufones, ex quisquiliis mures, ex humani corporis sudore, vel fuligine pediculos, & similia sine patre & matre, vel apparente semine gigni, sunt effectus qui aut Deum in creandis, aut saltem Cœlum in producendis hisce animalium formis semper occupare videntur. De Deo autem ad quem rerum Physicarum ignari frequentiùs quàm par sit confugere solent, id dici non debet. Nam si natura sola nequit illa bruta producere, quid opus est illa produci supernaturaliter, & Deum continuò supplere talem naturæ defectum (si defectus dici debet) quasi nequiverit ipsam condere perfectam, sufficienterque potentem circa muscas, vermes, taliaque animalia omnium etiam vilissima, totoque Terrarum Orbe innumera. Ergo tales formas à Cœlo, vel Sole, ut causa particulari produci fatendum esse videtur.

Sed respondeo primò: Certum esse ex antea dictis, nullam fieri generationem sine semine, nullumque semen esse sine suo spiritu quod est futuri viventis forma: nec Cœlum, vel astra producere semina, ut horum particulares causas. Nam vel insunt Elementis, ut naturæ thesauri, initio creationis ibidem à Deo imposita & abscondita, congruis temporibus virtute corporum cœlestium excitanda & in scenam mundanam proditura: vel insunt plantis & animalibus præfectis, quibus Deus cum benedictione dedit proprium semen ad sui speciei propagationem. Atque hæc semina vocantur à nobis pura & legitima.

Respondeo secundò: In natura dari insuper spuria & impura semina in excrementis animalium, horumque cadaveribus, tum cujusque viventis putredine latentia ex quibus cuncta generentur quæ non per speciei propagationem, sed ex putri materia produci dicuntur. Ipsis enim excrementis, cadaveribus & putredini, aliquid superest vitalis, sive seminalis spiritus, qui ex natura sua semper activus & artifex, sive corporis naturalis fabricator, dum convenienter excitatur à causis extrinsecis, & in congruo loco recipitur, spurium saltem generationem molitur & perficit, corpus sibi fabricando in quo vegetet atque sentiat. Huicque doctrinæ favet Aristoteles ipse, toties citato capite 3. de gener. animal. dum ait. *At verò Solis calor & animalium, non modo qui semine continetur, verum etiam siquid excrementi sit, quanquam diversum à natura, tamen id quoque principium habet vitale*; quod patet evidenter in generatione scarabæi ex fumo equino, tum similibus aliis. Hæc igitur est origo vermium, muscarum, aranearum, bruchorum, pulicum, cimicum, pediculorum, &c. quorum nil mirum si numerus sit innumerabilis, cùm excrementorum & cadaverum & putredinis viventium inæstimabilis quantitas Terræ superficiem occupet. His adde quod dum moriuntur ipsa insecta, ex eorum putredine alia gigni queunt, ut in bruchis (gallicè *hannetons*) compertum est, ac præterea ex hominibus, bobus, equis, asinis, suibus, ovibus, cæterisque vivis animalibus continuò exhalent fuliginosa excrementa, quibus ex Aristotele supra inest aliquid vitalis principii; & ex quibus per consequens superiora gigni queunt animalcula, ut ex pediculis & cimicibus constat, quæ ex humano sudore, vel vapore generantur, utcunque postea sese propagant ovorum productione.

Duæ circa rem hanc mihi videntur superesse quæstiones enodandæ. Prima, unde sit in eo semine ex quo fit Scarabæus, vis formatrix talis animalis. Respondeo, in fimo equino aliquid esse seminis duntaxat vegetabilis ab avena & fœno; & aliquid animalis, ve equi, cujus ille fimus excrementum est. Jam verò si semina diversi generis, ut vegetabile & animale misceantur in matrice congrua, fiet aliquod animal à nobiliori semine, semper enim natura tendit in id quod est perfectius: & fiet animal naturâ consentaneum

mixtis ſeminibus & matrici, vel loco mixtionis, quippe quòd ſpiritus ſeminis in organiſatione agat juxta diſpoſitionem materiæ ſibi ſubditæ & matricis; non enim ex quolibet ſemine fit quodlibet, nec ex eodem idem in diverſis naturâ matricibus, ut patet dum ex ſeminibus equi, & aſinæ fit mulus. Igitur ex fimo equino fit ſcarabæus, quia etſi ſpiritui ſeminis in ſe ſpectato inſit univerſalis quædam organiſandi ſcientia, quam prodit generationum ſucceſſu, tamen illud ſemen quod in equino fimo latet, duntaxat idoneum eſt in tali loco & tempore ad ſcarabæi corpus effingendum, generationis ſymptomate, quod à Severino Dano dicitur tranſplantatio, à me autem ſpuria generatio. Eademque eſt ratio de vermibus, pediculis, muſcis & aliis.

Secunda quæſtio eſt, cur ex putri materia non videantur quotidie gigni monſtra, ſed eadem ſemper animalcula ſpecie? Reſpondeo id eſſe, quia ex iiſdem excrementis & putredinibus, idem tantum ſpecie gigni par eſt. Ut ex fimo equino ſcarabeos, ex humanis excrementis per cutis poros effluentibus pediculos, atque ſic de cæteris. Quamvis interdum etiam ea ſeminum diverſa combinatione, vel accidentaria conſtitutione, inſueta prodeant inſecta, ut papiliones, locuſtæ, tempæ novarum formarum, & in hominibus vermes prodigioſi.

His ergo circa productionem formarum brutorum determinatis, ſatisfaciendum reſtat propoſitæ hujus capitis quæſtioni. Si enim corpora cœleſtia, nec materiam, nec formam brutorum, nec horum unionem, hoc eſt, nec ipſa bruta, ut cauſæ particulares efficiant, quid ergo in brutis efficiunt, ſi tamen aliquid efficiant?

Reſpondeo igitur: Multa equidem inſignia omninoque neceſſaria præſtare. Primò enim Cœlum & Sol cæteriq; Planetæ, ut cauſæ univerſales concurrunt cum particularibus, ut cum equo generaote ad equi futuri generationem. Hic verò magis dependet à ſuis cauſis univerſalibus, quàm à particularibus. Ab his enim dependet tantum quoad eſſe hoc, vel eſſe equus, ab illis verò quoad eſſe ſimpliciter, proindeque etiam quoad conſervari. Nam ſine primo Cœlo & Sole nullus equus, nec generans, nec genitus exiſteret, ut cap. 8. lib. 7. dictum eſt: quamobrem non abs re diait Ariſtoteles, *Sol & homo generāt hominem*. Secundò: Cœlum & aſtra ſpiritum ſeminis in animalibus contentum eacitant, indeq; non paucæ animalium ſpecies ſtatutis anni temporibus Veneri debita perſolvunt: non ſecus ac Sol plantarum ſemina univerſaliter excitat ad vegetationem. Tertiò: concurrunt elementaliter & influentialiter ad temperamentum corporeamque fabricam animalis futuri: quamvis enim hanc pēr ſe efficiat ſpiritus ſeminis, ut ſupra dictum eſt, non tamen ſolus efficit, ſed concurrente Cœlo quod conceptionis momento ſuæ conſtitutionis characterem ipſi imprimit ſemini; unde individuales differentias in temperamento confirmatione ſortitur ipſum animal, quas à ſolo ſpiritu, vel etiam materia ſeminis non haberet, unde Plotinus verò dixit. *Sol non efficit equum, ſed dat equo nonnihil.* Quod etſi Aleſander de Angelis Lib. 1. c. 9. dicat, *diſplicere ſenatui populoque Philoſophorum*: & concludat, *quod prorſus nihil videatur Cælum materiæ ſuppeditare quæ ad formas ſuſcipiendas præparetur, ſed à Sublunaribus cauſis omnia illi præſtari neceſſe ſit, quæ ad inducendas novas formas ſunt neceſſaria.* Tamen hic contrariatur Magiſtro ſuo Pico Mirandulano, qui Lib. 3. in Aſtrol. cap. 4. ait, *lucem Cæleſtem vitale nonnihil poſſidere, & corpus vitæ capax ad vitam maximè præparare ac diſponere. Quoniam lucem ſequitur ejus proprietas, calor quidem* (inquit) *non igneus, non aereus, ſed cæleſtis, omnia penetrans, omnia fovens, omnia moderans.* De quo calore iterum infra loquitur dicens, quod cum proximis cauſis omnes harum qualitates generet & vegetet, ſicut calor ipſe ſeminalis. Inſuper autem ſibi manifeſtè contradicit: dum cap. 2. aſſerit. *Principio convenit inter nos & Aſtrologos, magnam eſſe Cæli vim & poteſtatem in Sublunarem Mundum & corpora ſubjecta.* In quo enim quæſo conſiſtet vis illa Cœli, & quis ejus erit effectus, ſi nullam in materia alterationem efficiat? Dicetne De Angelis Cœlum equidem alterare materiam, ſed diſpoſitionibus generationi perpetuò contrariis? Reclamat omnis experientia & Sublunaria non modo Cœli concurſum, ſed etiam motionem exſpectant ad ſuas generationes aggrediendas, ut palam eſt in plantis & animalibus innumeris, tum perfectis, tum ex putri materia productis, dum Sol Hyberno frigore depulſo, illorum calorem innatum excitat. Quocirca rectè dicit Ariſtoteles Lib. 1. Meteor. cap. 2. *De neceſſitate Mundum hunc inferiorem contiguum eſſe ſupernis lationibus; at inde vis ejus omnis regatur*; cujus tamen contrarium fuiſſet aſſerendum, ſi Cœlum materiam non alteraret, vel duntaxat diſpoſitionibus generationi perpetuò contrariis. Atque hoc non Cœleſtium & Sublunarium conſenſum, ſed perpetuum diſſenſum contra Divinæ ſapientiæ ac providentiæ in Mundi creatione perfectionem infinitam teſtaretur. Itaque, ut peccant quicunque volunt cuncta fieri à cauſis cœleſtibus, nihil autem à Sublunaribus, ſed has tantùm paſſivè, vel inſtrumeotaliter ſe habere reſpectu illarum: ſic etiam peccat De Angelis, dum vult cap. 9. *à Sublunaribus cauſis omnia præſtari quæ ad inducendas novas formas ſunt neceſſaria.* Cap. 11. *Quæ rebus adveniunt non advenire à Cælo.* & cap. 22. *In rerum procreatione nullas eſſe Cæli partes.* Nos verò cum ſenatus Aſtrologorum ſapientioribus, imò cum Ariſtotele ut ſupra, viam mediam, ut veram, ſibi conſtantem, tutamque tenemus. Dicentes quod in mutuo concurſu cauſarum Cœleſtium & Sublunarium, tam hæ quam illæ ſecundum vires proprias concurrunt: ac Cœlum tribuit quod in ſe eſt, quodque ſemen, vel aliæ particulares cauſæ tribuere nequeunt: & viciſſim hæ conferunt quod illud conferre nequit, omnes verò ſimul id totum conferunt quod neceſſe eſt. Quamobrem abſurda eſt ratiocinatio de Angelis c. 12. dum ait: *Si in equi generatione Cælū aliquid efficit, quod non fit à ſemine, vel proximis cauſis, cur ſolum Cælum non efficit totam equum? vel contra. Si ſemen, aut Sublunares cauſæ aliquid præſtāt, ſine ope cæleſti: cur non & totū præſtant?* Non enim à parte ad totum neceſſaria eſt concluſio, ſimiliq; ratiocinio concluderetur Deum, ſive primam cauſam cum ſecundis concurrentem nihil efficere, quod nullus ſanæ mentis conceſſerit.

Multa objicit De Angelis ad ſuæ opinionis tutelam, ſed inania, vel ex jam dictis facilè ſolubilia, his duobus exceptis quæ noſtram videntur operam exigere. Primum eſt cap. 9. Lib. 1. *Materia* (inquit) *non momento, ſed aliquo temporis intervallo præparatur ad formas: quamdiu fovendum eſt gallinæ ovum priuſquam excludat pullum? quot dies ſe-*

mina

mina delitescunt antequam geminare incipiant? At totò illo tempore non una est stellarum configuratio, nec una Cœli vis & efficientia. Quo itaque modo astra prosequuntur inchoatum materiæ ornatum? Aut qua ratione non dissolvitur à sequenti & contraria constitutione syderum, quidquid priori horoscopo inchoatum fuerat?

Respondeo primo: Ad hujus Objectionis solutionem, haud ineptum esse vetus adagium. *Quo semel est imbuta recens servabit odorem testa diu.* Ideoque semen generationis initio virtutis cœlestis impressionem excipieos, à qua ut in fieri, sic in esse primò dependet, talem characterem nonnisi cum ipso esse admittere. Respondeo secuodo: Vim illam seu constitutionem cœlestem, noo tam citò dissipari etiam inter Planetas, ut putat De Angelis; Luna enim plusquam duobus diebus moratur in eodem signo ☿ ♀ & ☉ per mensem, ♂ duobus meosibus ferè cum dimidio, ♃ per annum, ♄ duobus annis ferè cum dimidio: quibus temporibus Planeta quilibet idem efficit ratione signi; & quamvis per aspectus varientur eorum effectus, ipsi tamen effectus longo tempore duraot virtutis ejusdem, si Lunæ aspectus cæteris celeriores exceperis. Attamen quia sic totius saltem Cœli institutio variatur continuò, præsertim per motum diurnum, hæcque inconstantia nequit esse regula, sive causa constantis temperamenti, vel dispositionis materiæ. Respondeo tertio: Vim cœlitùs impressam generationis initio, hoc est, quo momento seminis spiritus in suam materiam incipit agere, vel etiam quo animal absolutum nascitur proprioque fato exponitur, remanere eandem in primo Cœlo, sive prima causa Physica per determinationem, ut antea sæpius dictum est, infraque dicetur, juxta quam tota animalis periodo perdurantem, vel conceptus temperatur & formatur in utero: vel vivit, agit, patitur ac regitur extra uterum, usque ad mortem: quasi quoddam sit speculum, vel idæa efficax eorum quæ ipsi animali in corpore, vita, actionibus & casibus futura sunt. Hujus autem constitutionis effectus non dissolvuntur per coatrariam Cœli coostitutionem à positu Planetarum in Cœlo, nisi directiones & revolutiones consenserint, ut patet io hominibus & proprio loco fusiùs exponetur. Hæc autem Astrologiæ mysteria ipsi de Angelis ignota fuêre, unde nil mirum quod nescius quæstiones quæstionibus superstruat.

Secundum quod à De Angelis objicitur istud est eod. cap. 9. Consuevere per idem tempus & in eodem loco gigni homines, equi, columbæ, & triticum, quid iis magis diversum? Hæc autem discrepantia cùm non à materia ouda (quæ una est omnium Sublunarium rerum) proficiscatur, nec Cœlo tribui possit, cum eodem tempore, & sub eodem astro utrumque ortum ponamus, à proximis equi & tritici causis nascatur oportet. Idemque repetit in fine capitis de fodinis auri, argenti, lapidum, &c. io eodem Terræ loco.

Sed respondeo: Hic & alibi passim errare De Angelis, quòd omnia à causis particularibus, nihil autem à Cœlo fieri cootendat, sibi etiam contradicens. Negabitoe Solem simul tempore ac in eodem loco ceram liquefacere & lutum indurare? quænam verò suot horum diversorum effectuum particulares causæ efficientes in Subluoaribus? Profectò nullæ, sed ipse Sol est utriusque effectus causa particularis ex cap. 8. Lib. 7. ubi particularis & universalis causæ veras definitiones tradidimus. Dicamus ergo eodem tempore & in eodem loco gigni homines, equos, columbas & triticum, quia Cœlum io geoerationibus obsequitur semini quoad speciem, ut præcedentibus capitibus jam pluries dictum est: hoc tamen non obstare quio corpora cœlestia agaot io materiam, quippe quæ illis obsequitur quoad accidentales formas, quas ab eis recipit, & non solum à causis efficientibus proximis, ut de luto & cera superiùs probatum est. Quæ autem de materiæ ad formam præparatiooe à Cœlo, vel cœlesti temperamento in materiam introducto hic fuere dicta, non de solis brutis, sed de quolibet vivente, ipsoque homine dicta intelligantur: sed ad institutam redeamus expositionem eorum, quæ cœlestia corpora io brutis efficiuot.

Quarto igitur astra, viribus duntaxat influentialibus, bruta ipsa influentiali suo regimini subjiciunt, juxta proprietates domorum Astrologicarum, vitæ, morborum, amicorum, actionum itinerum, mortis, &c: prout unaquæque species horum accidentium sortita est à natura capacitatem. Bruta enim à Cœlo dependent non solum quoad esse & conservari; sed etiam quoad dirigi, & multò magis quàm homines. Hi enim rationis & libertatis vi, motiones cœlestes frequenter eludunt ac dissipant: illa verò motionibus ipsis & appetitui sensitivo inde concitato prorsus obsequuntur. Quamvis autem hæc Astrologiæ pars hactenus neglecta fuerit, nec Bellantius contra Picum Mirandulanum in brutis vim influentiarum probaverit, aut quispiam alius ex Veteribus Astrologis, quasi pars hæc homini sit inutilis: mihi tamen spernenda non videtur tam ad ampliorem hujus scientiæ cognitionem, tum quia hæc non rarò in ipsius hominis commodum & utilitatem cederet, præsertim pro equis, bobus, asinis, canibus & similibus diuturnioris vitæ animalibus domesticis, ad noscendos eorum mores, horumque causas, & eorundem animalium morbos, mortemque aut naturalem, aut violentam à casu, submersione; lupis & similibus causis, horumque accidentium tempora prævidenda. Contingunt enim brutis multa similia quæ vulgus imò Philosophi plerique, sed Astrologiæ ignari, ad casum, vel fortunam, fictitias paganorum Divinitates referre solent, cùm tamen io brutorum ipsorum genesi causam cœlestem habeant: sed de his aliàs fusiùs: hæcque pauca sufficiant pro responso ad caput 32. Libri 4. Alexandri de Angelis.

Quod autem bruta subjici queant influentiis, ratione proprietatis domorum Astrologicarum, sic probatur. Nam propriam sibi vitam habent temperamentum, atque mores, vel inclinationes; quæ ad primam domum pertinent. Nam nulla sibi comparaot & in tempus futurum servaot alimenta, ut formicæ triticum, cornices nuces, &c: quæ bona proprio labore parta ad domum secundam spectaot. Habent fratres & sorores quæ ad tertiam, parentes, qui ad quartam, filios, qui ad quintam, servos autem nullum habet brutum, quòd nempe dominium sit rationalis prærogativa. At conjugia ineunt præsertim volucres per septimam domum significata. Morti sunt obnoxia, tum itineribus etiam longissimis, ut grues, hyruodines: proprias exercent actiones & in eadem specie robustiora, aut perfectiora cæteris præesse appetunt, ami-

citias & inimicitias inter se contrahunt, morbisque, captivitati & servituti sunt subjecta, ideoque affici queunt significatis domorum reliquarum nonæ, decimæ, undecimæ & duodecimæ: quamvis horum pars maxima soli homini adæquatè magisque propriè conveniat.

Porrò de brutis duo hic notanda supersunt. Primum, non omnia ex æquo subjici astrorum regimini, sed alia magis, ut perfectiora & diuturnioris vitæ, alia minùs, ut imperfectiora & brevioris vitæ, præsertim quæ ex putri materia generantur, quorum pars major solis Elementorum qualitatibus succumbit, ab iisque corrumpitur.

Secundum. Brutorum alia esse sylvestria in Terra, aqua & aere, alia verò domestica & homini actualiter subdita. Sylvestria proprio duntaxat fato subjiciuntur, ab eoque reguntur, vel afficiuntur in vitæ & mortis casibus præcipuis. Nec enim opinandum est quæcunque illis accidunt in singulas horas, vel dies, singulos causari ab aliqua particulari motione, vel directione cœlesti. Nam proprio agunt appetitu, vel instinctu juxta particularem hujus inclinationem cœlitus contractam in genesi, & agunt quandoque moti à Cœlo, quandoque non moti, sed vi ipsius appetitus, qui in illis neque est superfluus, vel otiosus, neque Cœli instrumentum. Illis verò sic impulsis, vel sponte agentibus, varii casus à fato genethliaco, tum congruis directionibus, revolutionibus & transitibus in vita & morte accidunt, non secus ac hominibus liberè agentibus, quod saltem intellige de animalibus diuturnioris vitæ. An autem eædem directiones ac revolutiones instituendæ sint pro brutis ac pro homine; proprio loco inquirendum est. Bruta verò domestica non solùm proprio & naturali fato cœlesti, sed etiam sibi ab hominibus accidentario subjiciuntur, & prævalet accidentarium proprio, non secus ac in homine ad triremes condemnato, cui Cœlum frustra durante captivitate multa significat & pollicetur. Bruta enim domestica omnia, venundationi, & pars maxima trucidationi in servitium, vel etiam hominum obnoxia sunt. Ideoque cum eorum vita & status particulariter subjaceat hominum voluntati, de his non tam certa fieri potest prædictio, atque de sylvestribus, sed multò incertior de bobus, ovibus, porcis, gallinis & cæteris quæ sub quocunque Cœli statu nata sunt, ad mortem violentam pro hominum cibo destinantur, & ad necem eliguntur. Sed de brutis jam dixisse sufficiat.

Caput VII.

An corpora Cœlestia agant in homines, & quomodo: & quo ex themate Cœlesti judicent Astrologi: an conceptus, an partus.

Quamvis natura hominis latiùs explicetur per vitæ gradus, pluribusque subjaceat accidentibus, quàm qualibet alia Sublunaris; ideoque etiam latiùs pateat corporum cœlestium influentiis atque regimini, ut sequitur ex dictis initio cap. 5. Ac insuper quotquot hactenus fuerunt Astrologiæ principes, hujus Divinæ scientiæ veritatem, ex observatis in humana præsertim specie deprehenderint: Tamen liberum hominis arbitrium non levem hac in parte objicere videtur difficultatem, & propter ipsum ignari osores Astrologiæ, in scientiam adeo nobilem præcipuè debacchantur: quasi privilegio libertatis inde quædam inferretur violentia: hic igitur solvenda nobis occurrit hæc difficultas, atque probandum: astra etiam in homines agere tum elementaliter, tum influentialiter, indeque non violari hominis libertatem.

Primò igitur ex Aristotele Lib. 2. de generatione animalium cap. 3. ex consensu omnium Philosophorum & Theologorum, tum ex fide certum est, hominis animam extrinsecus advenire corpori, esseque naturæ spiritalis ac immortalis, ut à nobis ostensum est Lib. 2. cap. 26. solumque corpus à parentibus & Cœlo propriè & per se produci, ad ipsamque immortalem formam disponi; quamvis totus homo ab iisdem genitus esse dicatur. Ad hoc enim sufficit, ut vir & fœmina mutuo coogressu semina sua conferant, hocumque in matrice unionem & mixtionem attingant, nihilque aliud per se efficiunt: spiritus enim seminis qui hujus est forma vegetativa, corporea & divisibilis, à parentibus traducta, illico post seminum mixtionem sese accingit ad corporis organisationem, tum vegetationem, alimentis à matre in uterum transmissis: totumque corpus innata sibi scientia perficit; donec corpus ipsum spiritali animâ informetur à Deo solo, fœtusque nascatur: ut proinde in hominis generatione tria sint puncta præcipua, conceptio, informatio & nativitas: punctum nativitatis scitur, conceptionis sciri potest: informationis, neque scitur, neque sciri potest citra revelationem.

Quoniam igitur hominis generatio fit ex semine, quod est proprium subjectum influentiarum, quæ totum etiam Telluris globum penetrant: ergo homo in fieri & facto esse à corporibus cœlestibus afficitur, tum elementaliter, tum influentialiter, ut superioribus capitibus præsertim de plantis & brutis sufficienter probatum est: de ipso autem homine quotidiana confirmatur experientia, in temperamento, moribus, ingenio, morbis, morte, cæterisque vitæ accidentibus, & convincit ratio. Cùm enim parentes Jovialis formæ & indolis, gignunt infantem formâ & indole Saturninum, sive melancholicum, hæc natus non habet à parentibus, quippe nemo dat quod non habet, neque hæc etiam habet à solo semine, nam quidquid habet semen, id habet à parentibus. Cùm igitur Sol & homo generent hominem, necessariò fatendum est, quod talia natus habeat à semine, quatenus sic afficitur à Sole cæterisque cœlestibus causis. Habet igitur natus à parentibus per semen, & Elementis causisque cœlestibus per vires elementales & influentiales, quidquid ipsum est naturaliter, nempe homo & talis homo. A Deo autem sive prima causa concurrente cū secundis jam dictis non solùm habet, ut sit homo & talis homo, sed ut sit simpliciter, solus quippe Deus dare potest ipsum esse.

Porrò à conceptione ad nativitatem, corpora cœlestia in ipsum fœtum continuo influunt, atque laborant; proindeq; ex conceptionis puncto, sive momento scire tantùm potest, sub quo Cœli statu, vel influxu corporis humani fabrica inceperit, & tempore subsequente dum est in utero, quibus magnis conjunctionibus & eclipsibus fœtus fuerit subditus: sed ex puncto nativitatis, scitur sub qua Cœli constitutione perfectus sit. Tunc enim natura fœtum excludit numeris suis absolutum, ipsumque cœlestis efficientiæ tunc vigentis, quasi sigillo signa-

ſignatum, proprio exponit fato à cauſis cœleſtibus, in quibus Divina ſapientia ac providentia rerum naturalium univerſale fatum complicavit; ſucceſſivè per individuorum generationes explicandum: & quibuſcum ipſius ſigilli ratione, deinceps natus ſympathicè quaſique magneticè agit ac patitur. Siquidem ante nativitatem ſolum Cœlum agit in fœtum, & hic tantùm patitur: ac poſt nativitatem, natus non ſolum patitur à Cœlo, ſed agit cum ipſo, & plerumque contra ipſum; dum nempe illius infauſtos influxus prævisos ſagaciter & prudenter eludit, ſuiſque pravis inclinationibus vi libertatis reſiſtit. Unde conſtat ex ſola nativitatis, non autem conceptionis conſtitutione cœleſti, de nati temperamento, moribus, ingenio & vitæ accidentibus eſſe judicandum, quòd nempe conſtitutio nativitatis ad rem abſolutam perfectamque pertineat: conceptionis verò ad rem non modò imperfectam, ſed etiam vix incboatam, cùm ſit tantum in ipſo incboationis principio.

Quamobrem Alexander De Angelis fallitur cæteroſque fallit, dum Lib. 2. cap. 3. putat Aſtrologos de nati forma, temperamento, moribus, ingenio & futuris accidentibus vitæ, ſententiam ferre ex cœleſti conſtitutione conceptionis, vel aſtris qui conceptui præſunt, cum nullus Aſtrologus in ſuis judiciis rationem habeat illius conſtitutionis: non quod hæc à nobis dicatur inutilis: nam ex Ptolemæo cap. 1. Lib. 3. Quatrip. *Si tempus conceptus ſeu caſu, ſeu obſervatione deprehenſum eſt, magis convenit poſitum ſyderum qui tunc fuit conſiderare in judicandis corporis & animæ qualitatibus.* Ejuſque ratio eſt, *quia ſemen ex illo poſitu contrahit aliquod temperamentum.* Et quamvis dum formatur corpus aut vegetat, fiant aliæ alterationes à Cœlo: nihilominus ſemen ſibi ſimile, vel conveniens nutrimentum attrahens illud commiſcet, atque temperat, juxta eam quam retinet ſimilitudinem qualitatis ab initio ſusceptæ: at quia illius conſtitutionis tempus vix parentibus ipſis notum eſt, valetq; tantum ex Ptolemæus ibidem ad ea prædicenda quæ egreſſum ex utero præcedunt, quippe corporis conſtitutionem: idcirco utuntur Aſtrologi tempore nativitatis, quod Ptol. vocat *principale exordium vitæ, & conceptionis tempore virtute præſtantius*; maximè vero ad ea prædicenda quæ egreſſum ex utero ſequuntur: quippe quod ex eodem Ptolemæo, *ſimilem vim habeat tempori, vel conſtitutioni conceptionis. Natura enim* (ait) *poſtquam fœtus perfectus eſt, movet eum, ut exeat ex utero tali poſitu Cœli, qui correſpondet illi conſtitutioni, quæ fuit initio conceptus.* Hoc eſt maturo fœtu, natura ſagaciſſima ex tota Cœli revolutione diurna, eligit ad nativitatem momentum temporis, quo Cœli & Planetarum poſitus eſt conſtitutioni conceptus, vel ipſius fœtus temperamento ſimilior & congruentior, ut jam diximus cap. 20. Sect. 3. Lib. 12. ſiquidem ipſius naturæ agendi modo congruentius eſt, fœtum educi ex utero à Cœli conſtitutione temperamento ſimili, quam à diſſimili prorſuſque contraria. Quocirca ex natali conſtitutione fieri queunt judicia non ſolum de nati temperamento, proindeque moribus & ingenio, ut ex cœleſti conſtitutione conceptus, ſi hæc haberetur, ſed etiam de valetudine, vitalitate, cæteriſque accidenibus quæ partum comitantur, vel ſequuntur, quorum efficacem influxum natus haurit & excipit duntaxat momento nativitatis, quo incipit propria vita & non aliena vivere, ac per ſe, non autem per alium, tum proprio fato ſubjici, & ab alieno quippe matris liberari, non autem momento conceptionis. Unde interdum accidit, ut non obſtante ſimilitudine conſtitutionum, conceptus & partus ratione temperamenti, natus ipſe die partus, vel intra biduum, vel octiduum moriatur, non propter illam ſimilitudinem quæ vitæ potiùs eſſet propagatrix, ſed quod natalis conſtitutio præter ſimilitudinem temperamenti, adjunctum habuerit inſigne aliquod infortunium à maleficis Planetis circa vitam, quo nonobſtante naſcendum fuit, quia tunc nullus fuit Cœli poſitus conſtitutioni conceptionis conformior in temperamento pro maturo fœtu excludendo. Veluti ſi figura conceptus temperamentum influat melancholicum, in geneſi verò Capricornus ſit in Horoſcopo, ejuſque dominus ♄ in 7 cuſpide cum ☽ in □ ♂ partili, natalis conſtitutio erit etiam melancholica, ſed lethalis, ob Horoſcopum ejuſque dominum vitæ ſignificatores peſſimè affectos. Quid igitur prodeſt Alexandro De Angelis ſupradicto cap. 3. & ſequente quarto, in Aſtrologiam & Aſtrologos declamare, propter conceptionis thema cœleſte, ex quo de fœtus, vel nati accidentibus nullum reperietur judicium in libris Aſtrologorum? quandoquidem thema illud ignoratur & ex natali conſtitutione ob rationem ſuperiùs dictam rectè judicant Aſtrologi, de temperamento, moribus, & ingenio, ut experientia probat, tum inſuper de accidentibus totius vitæ poſt partum, quæ ad conceptionis figuram minimè pertinent.

Cæterum non videtur hic omittenda ipſius De Angelis non levis impoſtura: quippe ut inſinuet vanam eſſe figuræ natalitiæ conſiderationem Lib. 5. c. 6. ait, Ptolemæum Lib. 3. c. 1. hæc poſuiſſe Aſtrologiæ principia. *Quod omne corporis temperamentum ac conſtitutio, omniſque qualitas quæ puero accidit, pendeat ex hora conceptus. Quodq; ipſa conſtitutio non mutetur à natalitiis, vel aliis quibuſcunque ſtellis: ſed potiùs quidquid ab his ad infantem deſcendit, trahitur in rationem jam conſtitutam, per priores opifices ſtellas, quæ corpus effirmarunt.* Ex quibus poſtea conſtruit ſyllogiſmum adverſus Aſtrologos, quod momentum conceptionis ignorent. Legatur autem locus apud Ptolemæum, cujus mens eademque ferè verba ſuperiùs à nobis relata ſunt, & patebit ipſius De Angelis ingenuitas: ac Ptolemæum nihil eorum dixiſſe.

Fallitur autem inſuper fallitque de Angelis cap. 3. & 4. Lib. 2. contendens Aſtrologos nullam prorſus habere rationem in judicando, cauſarum particularium; ut Regionis, temporis, anni, parentum, &c: nec eos id etiam poſſe. Circa primum ſibi contradicit. Nam citat Ptolemæum Lib. 1 cap. 1. qui talia præcipit eſſe animadvertenda: non quidem ſingula, ſed tantùm præcipua, à quibus nempe cœleſtis impreſſio omnium efficaciſſima juvari, vel impediri poteſt ſenſibiliter, non autem à debilioribus cauſis: & in rei veritate ſapiens Aſtrologus id non omittit: quippe quòd interſit, an quiſpiam natus ſit ex robuſtis & ſanis, an verò ex debilibus, vel morboſis parentibus, nec non an ex biloſis, an ex melancholicis, tum an in zona torrida an in frigida. Cùm enim ad hominis generationem cauſæ Cœleſtes & Sublunares concurrant, utræque profectò ſunt attendendæ,

ut quid hæ & illæ nato conferant detegatur. Non autem solæ cœlestes, ut fit à plerisque Astrologis indoctis, nec solæ Sublunares, vel proximæ, sicut de Angelis perperam conatur persuadere, ut influentias tollat. Circa secundum, quod nempe Astrologus parentum habitum nequeat habere compertum: hoc probat, *quia singulis diebus ac etiam horis mutationes accidunt humano corpori; quas autem (ait) illas observare potest? Et quamvis observari posse concederentur; num etiam observare possunt mulierum cibum, potum, somnum, vigilias, occultos animi motus, appetitiones, mœrores, lætitiam, timores, curas, saltationes, negotia, &c. à quibus pendet fœtus quamdiu in utero materno continetur?*

Huic autem discursui respondeo primò. Astrologos non judicare de fœtu dum est in utero: sed de nato postquam ex utero egressus est, idque ex figura nativitatis, non autem conceptionis. Respondeo secundò Simili ratiocinio sciri posse, an zona torrida sit calida, nisi præsciatur temperies omnium Terræ locorum à quibus vapores, exhalationes, aut venti ferri queunt ad ipsam zonam; & quali ex materia eleventur, & per quas regiones transeant, tum natura omnium mineralium & animalium quæ ipsam incolunt, nec non natura omnium Planetarum & stellarum etiam minimarum quæ illam ex Cœlo aspiciunt. Similiterque sciri non posse cujus temperamenti sit lactuca, ideoque illâ uti in remediis periculosum esse, nisi sciatur ad horas singulas, quodnam alimentum trahat, qualis sit aeris circumfusi Terræque temperies, & reliqua quæ diximus de zona torrida. Sed hæc sunt absurdissima & Philosopho indigna: ergo Alexandri De Angelis discursus etiam absurdus est. Nativum enim temperamentum saltem quoad speciem est immutabile durante vita hominis, bruti vel plantæ, ut fusè probavimus contra ipsum De Angelis Lib. 12. Sect. 3. Accidentarium verò nec singulis horis, nec singulis etiam diebus mutatur sensibiliter, ut scitur à Medicis qui longo etiam tempore & plerumque frustra laborant, in illo congruis remediis alterando, vel expellendo. Unde à diurnis, vel horariis accidentibus fugacibus nativum vel etiam accidentarium temperamentum sensibiliter immutari non est asserendum.

Exposita igitur rationum Alexandri De Angelis vanitate & impostura circa cœlestem figuram conceptionis: hic nonnihil adhuc addendum est eorum quæ objicit adversus figuram nativitatis, ut persuadeat corpora Cœlestia in nascentes homines, aut nihil influere, aut quid influant sciri non posse. Igitur cap. 12. Lib. 3 asserit. *Denique docuimus Astrologorum sententiâ, natales stellas vim omnem & efficientiam mutari à genitalibus, quas Genethliaci ignorant.* Sed hæc impostura jam superius à nobis detecta est, quandoquidem Ptolemæus ex genitalibus stellis ea tantum prædici posse asserit Lib. 2. Quatrip. cap. 1. quæ præcedunt egressum fœtus ex utero.

Capite autem 7. Lib. 3. ait De Angelis Astrologos ignorare veram nativitatis horam, idque communiter asseritur argumentis planè frivolis ab omnibus Astrologiæ ignaris osoribus. Cumq; Astrologi meritò glorientur de arte vera rectificandi horam nativitatis, nimirum per accidentia nati insigniora (qua de re alibi fusiùs ex professo acturi sumus) De Angelis cap. 7. Lib. 3. sic arguit in contrarium. *Dicatur à parentibus, Cardanus natus prima hora noctis: hæc hora existimata vocatur ab Astrologis non vera, quare aut serius, aut citiùs ille in lucem venit: si dicas citiùs, sciscitabor an possit quisquam seriùs nasci? si potest, quare negas Cardanum seriùs ortum? si non potuit aliquis nasci post primam horam noctis, fatendum erit non quolibet tempore nasci posse mortales. Si seriùs, quæram cur non respondens citius? & reponam eandem quæstionem quæ priùs fuit.*

Nonne verò sibi visus est De Angelis magna gratulatione dignus ob tam subtile validumque ratiocinium, à Pico Mirandulano desumptum Lib 9. adversus Astr. cap. 2? est tamen Philosopho prorsus indignum, non secus ac reliqua ipsorum argumenta, in Astrologiam, cui quò plus studuere, eò facti sunt indoctiores, quòd non ut scirent ipsam, sed contra, ut nescirent eandem, ingenii sui conatus cunctos adhibuerint.

Itaque respondeo. Equidem quolibet temporis momento nasci posse aliquem hominem: tamen hunc hominem, ut Cardanum in suæ matris utero conclusum, non posse nasci quolibet momento temporis, sed eo tantùm quod illi à natura præscribitur. Et ratio est quia hora partus naturalis, non est in arbitrio infantis, aut matris, ut scitur ab omnibus, sed solius naturæ, quæ ut supra dicebamus, maturo fœtu quocunque, ex tota Cœli revolutione diurna eligit ad nativitatem momentum temporis, quo Cœli & Planetarum positus est constitutioni conceptus. Vel ipsius fœtus temperamento congruentior, ob rationem à nobis appositam. Unde patet evidentiùs quanta sit in natum potestas natalis constitutionis quæ ipsum foras educit. Præterea De Angelis hic adhuc imponit Astrologiæ quod horam æstimatam, vocent non veram: cùm tantùm de illius veritate dubitent, atque sua examinent an sit vera nec ne: reperiaturque non rarò esse vera, vel uno, aut altero tantum minuto ab æstimata differre. Malè ergo concludit De Angelis, Cardanum citiùs, aut seriùs natum esse: hicque & alibi passim ostendimus ipsum De Angelis, & Picum ejus magistrum, cæterosque osores Divinæ hujus scientiæ, iniquum tulisse judicium de rebus sibi ignotis, utcunque Astrologos omnes, ignaros esse dixerint. Fateor nihilominus circa momentum nativitatis ad quod figura est erigenda, vel à quo, ut verò certoque principio nati fata dependeot, non exiguam superesse difficultatem, de qua Cardanus Comment. in cap. 2. lib. 3. Quatrip. nec ab eo, aut ullo alio soluta est. Nam tempus nativitatis distinguit in 3. momenta. Primum est quo infans respirare incipit. Secundum (quod vocat principale) est cùm ita respirat, ut jam possit per se vivere, nec possit ampliùs vivere in utero. Et hoc momentum ait observandum esse per Astrolabium ad figuram erigendam. Tertium denique cùm infans jam tantùm attraxit aeris, ut sponte cessent respirare & moveri umbilici arteriæ. Quo in loco Cardanus videtur reprehendendus Quomodo enim principale momentum ab aliis discernetur, ut per Astrolabium observetur? Id enim, tum alia momenta observare est Astrologo per ipsam respirationem impossibile. Porrò in omni partu

partu (saltem naturali) certum est, quod secundinæ ruptio & aquarum effluvium partum antecedunt; doctique Medici nonnulli volunt admodum probabiliter, ab eo tempore uterum aperiri ac hiare, & infantem respirare. Unde ego existimo quod in hoc præcipuo naturæ sagacis opere, ipsa maturum fœtum per vasa umbilicalia & placentam, utero adhærentem separet, ut maturum pomum ab arbore. Tuncque fœtus necessitate naturali coactus, calcitrando secundinam dilaceret, utpote maturo fœtu tenuissimam ob dilatationem, sicque effluant aquæ succedente aere, & fœtus respirare incipiens exitum sibi quærat, ad aerem vitæ causam quem præsensit. Quo autem momento à matre separatur & respirare incipit. Tunc proprio fato subjici incipit, cùm antea materno potiùs subjiceretur. Ideoque ex jam dictis valde probabile est, verum figuræ erigendæ momentum esse illud quo effluunt aquæ, si infans illico egrediatur. Et hoc tempus per Astrolabium est observabile. At si inter aquarum effluxum & infantis egressum plusquam quatuor horæ minuta intercesserint, quibus unus Eclipticæ gradus ascendit in horisonte: standum erit momento egressus infantis: qui egressus (saltem naturalis) est à congrua Cœli constitutione fœtum in lucem educente. Certum enim est, & ab omnibus Astrologis concessum, quod vera nativitatis, sive constitutionis cœlestis figura: hoc est, cujus tempus per astra exactè fuit observatum, vel quæ per accidentia nati congruentia fuit rectificata: ipsa est cui natus pro corporis, animæ & fortunæ accidentibus subjic[illegible], per receptam impressionem cœlestis influxus constitutionis illius. Ipsa autem constitutio, ejusque influxus impressio, contingit unico temporis momento. Ac per consequens si fœtus respirat aerem in utero, ut nonnulli (meo quidem judicio) perperam volunt, impressio illa & constitutio cœlestis à qua manat, non erit ab aeris inspiratione; sed tantùm à separatione fœtus à matre & ejus exitu in utero; quo momento nemini dubium est, fœtum suis pulmonibus antea otiosis, aerem influxu cœlesti perpetuò turgidum copiosè attrahere. Ideoque verum nativitatis Thema Cœleste, erigi debet ad momentum, quo natus in partu naturali exit ab utero: hoc est in partu spontaneo, non autem accelerato, vel retardato.

Neque enim hic omittendum, quod hora partus accelerari & retardari queat. Acceleratur pharmacis ad hoc idoneis, quibus etiam abortus concitantur. Tum clysteribus exhibitis juxta Parisiensium praxin, dum incipiunt tormina partus. Retardatur autem debilitate matris excludere non valentis. Hæc igitur singula sunt advertenda, ne ab observata partus horâ deceptio accidat. Sed hæc in figuram nativitatis objecta, à nobis autem, ut par est, refutata sufficiant, quandoquidem patet illa non obstare, quin concludamus corpora cœlestia in natum agere, tum elementaliter, tum influentialiter. Jamque ad ea refutanda veniamus quæ propter liberum hominis arbitrium, contra influentias objici solent à quibusdam Philosophis & Theologis Astrologiæ similiter ignaris, quos de Angelis amplectitur.

Igitur ipse postquam Lib. 3. cap. 1. Gentium omnium consensu liberum astruxit hominis arbitrium, tandem in fine capitis ait, huic constantissimæ veritati syderum ductus & dominatus adversari. *Jactant quidem Genethliaci* (inquit) *salva libertate se de futuris eventis dicere: sed suas prædictiones tam firmas ac ratas esse volunt, quàm quæ inevitabili necessitate eveniunt. Contendentes si quid in Astrologicis denunciationibus deprehendatur esse falsum, id in Astrologum, non in Astrologiam referendum esse, quasi nullus possit esse error in prædicendo nisi in Astrologiam peccatum fuerit.*

Sed hæc est altera ipsius de Angelis impostura, citet enim aliquem Astrologum saltem Christianum qui illud asseruit. Equidem ad hoc citat Ptolemæum, qui Lib. 1. Quatrip. cap. 1. eos redarguit, qui errantes in scientiam huic fidem derogant: sed quod inde velit Ptolemæus nullum esse posse errorem in prædicendo nisi in Astrologiam peccatum fuerit, altera iterum est in impostura. Ptolemæus enim cap. 2. contrarium sic asserit. *Deinde nec existimandum est singula hominibus à cœlesti causa accidere tanquam prorsus ab immutabili & Divino decreto, & quasi lege lata de singulis, ut necessariò eveniant, nec possit alia causa obsistere.* Similiter Author Centiloquii, hæc habet Aphorismo 5. *Potest qui sciens est multos stellarum effectus avertere, quando naturam earum noverit, ac se ipsum ante illorum eventum præparare.* Rursusque Aphorismo 8. *Sapiens ani[illegible] confert cœlesti operationi quemadmodum optimus Agricola arando expurgandoque confert naturæ.* Quibus ex locis patet, Astrologorum principes, multóque magis Christianos Astrologos inevitabilem ab astris necessitatem, in homines præsertim respuere, & prædictiones etiam ex arte & legitimè factas posse effectu carere. Quamobrem falsum est quod ab Alexandro subjicitur: *quantùm suæ arti certitudinis Genethliaci astruunt, tantùm ex liberis voluntatibus detrahant esse necesse.* [illegible] eo enim quod de temperamento, moribus innatis, sive propensionibus naturalibus, & ingenio certò pronunciant, nihil inde voluntati detrahitur: horum quippe nullum pendet à voluntate, sicut nec morbi, mors, inopinati casus & similia. Multóque falsius est quod adjungit: *nullum esse ambigendi locum, Astrologos verbis solùm retinere liberum arbitrium, re & factis negare:* hoc enim adhuc imposturam sapit, nec est ullus ambigendi locus, Christianos Astrologos hac in parte fuisse Theologis modestiores: quòd nempe ex his plures hæretici, liberum hominis arbitrium scriptis apertè negaverint, ex illis verò nullus saltem, ut Astrologus. Nec refert quòd Veteres Ægyptii, Arabes, & Chaldæi religione Turcæ, vel Ethnici, humanæ mentis libertatem negaverint, fatalem ab astris inducentes necessitatem, contra quos D. Augustinus, Basilius, Chrysostomus, Cyrillus, Gregorius & alii scripserunt. Nam tota ferè illorum Astrologia, Diaboli malignis artibus depravata, rejicitur à sagacioribus Astrologis, & à nobis passim: quod verò retinetur à nobis, non posse retineri, nisi eorum exemplo humanæ mentis libertatem penitùs tollamus, ut vult De Angelis in fine capitis, tum Lib. 5. cap. 10. mera est inscitia ipsius Astrologiæ. Quæ enim retinentur, non sequuntur ex falso eorum dogmate de fatali necessitate, & libertatis carentia: sed distincta sunt, ut verum & falsum in eadem scientia, prout est ab hominibus con-

condita. Non ſecus ac apud Hæreticos multa ſunt vera, ab hæretico dum convertitur retinenda: multa verò falſa rejicienda & abjuranda.

Nunc diſcutiamus reliqua ipſius De Angelis argumenta, quibus vim influentiarum ſupra homines conatur explodere.

Itaque cap. 1. Lib. 2. ait: *Aſtra non animum ſed corpus afficere, ſi afficiunt.* Jam verò, vel ſcit De Angelis aſtra corpus afficere, vel neſcit. Si primum, negare nequit, quod ſaltem per accidens ac indirectè animam afficiant, quòd hæc in agendo pendeat à corpore, quo ut inſtrumento illa utitur: ſi neſcit, quænam eſt hominis temeritas, de re ſibi ignota ſententiam ferre? Nonne priùs id ſcire debebat quandoquidem ſi aſtra agunt in eorpus, ſequitur quod ſaltem per accidens & indirectè agant in animam? Sed Alexander nulla ratione habita actionis per ſe & per accidens, directæ & indirectæ, ſimpliciter & abſolutè pronunciat aſtra in animam non agere: etiam neſcius an corpus afficiant: tam egregius eſt Philoſophus circa vim paſſivam corporis & activam aſtrorum.

Qua igitur fronte citat D. Thomam prima Part. quæſt. 115. art. 4. ubi quærit utrum corpora cœleſtia ſint cauſæ humanorum actuum? Nam Doctor ipſe de hac re determinat omnino ad mentem Aſtrologorum, ut jam à nobis dictum eſt Lib. 7. Sect. 3. cap. 5. Aſſerens primò corpora cœleſtia directè & per ſe agere in corpus; indeque poſtea deducens, quod indirectè & per accidens impreſſiones corporum cœleſtium ad intellectum & voluntatem pertinere poſſunt: in quantum ſcilicet intellectus & voluntas aliquo modo ab inferioribus viribus (hoc eſt ſenſitivis) accipiunt, quæ organis corporeis alligantur. Unde ſecunda 2. quæſt. 95. art. 5. fatetur aſtra poſſe diſpoſitivè inclinare voluntatem, prout imprimunt in corpus & vires ſenſitivas. Et paulo poſt Aſtrologos in multis vera pronunciare, quia plures hominum paſſiones corporales ſequuntur, & ideo actus eorum, ut in pluribus diſponuntur ſecundum inclinationem cœleſtium corporum. Idque omnino confirmat art. 5. ſupradictæ quæſt. 115. dum negat Dæmones ſubeſſe actioni cœleſtium corporum, vel per ſe, vel per accidens, vel directè, vel indirectè, quia ſunt ſubſtantiæ intellectuales à corporibus ſejunctæ: evidenter inſinuans quod ſi corporibus connexæ eſſent, ſaltem per accidens & indirectè dependerent ab aſtris in agendo. Unde conſtat omne vivens corporeum, ſive plantam, ſive brutum, ſive hominem, directè ac per ſe ſubjici impreſſioni corporum cœleſtium, ab hiſque regi juxta toties citatum Ariſtotelis locum Lib. 1. Meteor. cap. 2. *de neceſſitate. Mundus hic inferior contiguus eſt ſupernis lationibus, ut omnis ejus virtus inde regatur:* quod vero naturæ eſt ſpiritalis, ut dæmon vel anima à corpore ſeparata, nullatenus ſubjacet corporum cœleſtium, vel Sublunarium actionibus; quippe quod actio eorporea in ſubjecto duntaxat eorporeo recipi queat, à quo Dæmon, vel anima ſupponuntur ſeparata. At anima corpori unita, ut in eſſe medio modo ſe habet, ſic in agere & pati medio modo ſe habeat oportet: ergo ſaltem per accidens & indirectè patitur, ob ſuum corpus in quo cœleſtis actio recipitur, & quo tanquam inſtrumento utitur.

Neque hoc ejus libertati officit. Nam ex Ariſtot. 1. Polit. c. 3. Animus habet in corpus dominicum imperium, mens verò in appetitum, civile ac regium. Ideoque quomodocunque corpus, vel appetitus ſenſitivus moveantur ab aſtris, tamen experitur voluntas ſibi vim ineſſe conſentiendi motui ipſius appetitus, vel ipſi reſiſtendi: ſive ad bonum, ſive ad malum ſit ipſe motus: juxta illud Dei ad Cain Geneſ. cap. 2. *ſub te erit appetitus tuus & tu dominaberis illius.* Indeque patet ex duobus appetitibus in homine, rationali & ſenſitivo quatenus tales ſunt, hunc per ſe ſubeſſe fato non illum. At ſi rationalis fiat ſenſitivus, hoc eſt, obſequatur ſenſitivo contra rationis leges, tunc ſubditur fato, ſaltem per accidens: veluti ſi ſenſitivus fiat rationalis, hoc eſt, non propriam, ſed rationis ſequatur motionem à voluntate, liberatur à fato, quæ eſt Plotini doctrina haud rejicienda: ſi verò rationalis repugnet ſenſitivo, tunc nec per ſe, nec per accidens fato ſubjicitur, agitque ex ſe, ut à fato liberrimus. Unde ſequitur appetitum rationalem, ne quidem per accidens, vel indirectè fato ſubjici niſi quatenus contra rationis leges appetitui ſenſitivo obſequitur. Nec tamen inde ſequitur quod repugnans appetitui ſenſitivo nullatenus in agendo dependeat ab aſtris, vel fato, quod Cœleſtium & Sublunarium cauſarum coordinationem complectitur. Nam non repugnaret, niſi caro moveretur: hæc verò movetur ab aſtris, vel objectis Sublunaribus: ergo appetitus rationalis ab his cauſis dependet in ſua actione, ſaltem indirectè & per accidens, vel ut à cauſis ſine quibus non ageret: ſed dependet ſine ſubjectione, quæ duo maximè diſtinguenda ſunt; quidquid enim alteri ſubjicitur, ab hoc dependet, non contra.

Rurſus verò De Angelis Lib. 3. cap. 2. objicit. *Humanas mentes ſyderum poteſtati non rectè ſubjici:* & in fine capitis, ait. *Eum naturæ rerum ordinem inditum eſſe, ut præſtantiora dominentur, ignobiliora deſerviant: propterea nihil perverſum, nihil præpoſterum, nil à naturæ conſilio magis alienum fingi cogitative poſſe, quàm humanas mentes, cœleſtibus orbibus ſubjicere, hoc eſt, incorporales ſubſtantias corporatis,* &c.

Sed reſpondeo primò. Cur ergo juxta illum ordinem humana mens non impedit motum aſtrorum horumque actionem in hæc inferiora, ſaltemque in ſuum corpus? Reſpondeo ſecundò. Naturæ ordinem in eo conſiſtere, ut inferiora dependeant à ſuperioribus, & particularia ab univerſalibus. Reſpondeo tertiò. Nos non ſubjicere mentem aſtris, ut ait De Angelis; ſed tantum aſſerere quod ipſa ab aſtris dependeat in quibuſdam actionibus: quæ duo ſupra diſtinximus. Reſpondeo quartò. Mentem dici à nobis dependere ab aſtris tantum per accidens & indirectè, in quo nullum eſt inconveniens. Probent De Angelis cæterique oſores aſtrorum, ab his mentem ſic dependere non poſſe in ſuis actionibus. Id certè nunquam efficient, quantumvis clamitent.

Cap. 3. Quærit, *cuinam bono ſit aſtra humanis mentibus dominari, cùm ſic omni ſolertiæ, ſapientiæ, virtutis laude ſpolientur: indeque langueſcat omnis ad virtutem conatus?* &c.

Reſpondeo prorſus inde contrarium ſequi, ſi Cœlum per ſe influat in hominis corpus, indeque ſaltem per accidens & indirectè in animam, quæ

eſt

est ipsius corporis pars præcipua. Nam quia Cœlum effundit bonos & pravos influxus, ut Deus homines in virtutibus exerceat. Illorum profectò solertia, sapientia atque virtus efferetur laudibus, plurimúmque merebitur; qui vel concurrendo bonis influxibus, vel fortiter resistendo pravis, ipsos in usum Deo gratum converterit: juxta illud. *Cælum vim patitur, & violenti rapiunt illud.* Quo certè pactu astra non dominantur humanæ menti, sed contra, vel saltem hæc ab illorum dominio seipsam liberat.

Cap. 4. Conatur iterum cœlestes influxus refellere, ex dominatu mentis in corpus. Verum, ut ille dominatus impedire non potest, quin astra directè & per se agant in ipsum corpus, tum elementaliter, tum influentialiter: sic ac in hæc non tollit menti dominatum in corpus, qualis ipsi menti debetur, nec contrarium probare potest De Angelis.

Cap. 5. tandem ait: Astrorum influentias in hominem, Divinam tollere providentiam, vel ei non congruere. *quod ab ordinis ratione magis aberrat* (inquit) *aut à Dei providentia magis est alienum, quàm stellas facere authores bonarum malarumque actionum: quæ nec malæ malos, nec bonæ bonos internoscunt.*

Egregia certè ratio & Alexandro digna. Quasi verò necesse sit, ut calor & frigus internoscant quos afficiunt: ipseque Sol calefacere, Luna verò humefacere nisi quos internoverint? Dicamus igitur quod ut Sol suum calorem, & Luna suum humorem universaliter effundunt in omnes quos suis radiis afficiunt: sic stellæ bonos & malos influxus, sed inter elementales & influentiales vires astrorum hoc interest, quod astra per elementales idem tantum specie efficiant, quemcunque locum occupent supra horizontem. Sol enim in 12. 11. 10. 9. octava, vel septima domo per calorem semper calefacit, nihilque aliud efficit. At per influentiam, alium specie producit effectum in prima domo, alium in duodecima, alium in undecima, alium in decima, &c. juxta domorum ipsarum proprietatem, ut pluries alibi dictum est. Cùm igitur prima & decima domus sint inclinationum & actionum: Sol vel alius Planeta ejus tantùm nati actiones afficiet, cui momento nativitatis ille fuerit in septima, vel decima domo, vel bis dominabitur, ac bonas, aut malas, vel fœlices, aut infœlices efficiet, prout ipse Planeta fuerit naturâ beneficus, aut maleficus, & benè aut malè affectus, hoc enim pactu Planetæ influentialiter agunt; non autem per cognitionem corporum in quæ agunt, ut per summam Astrologiæ inscitiam opinatus est De Angelis. Cujus vanis rationibus, ut supra resolutis, videat insuper Lector Librum 12. Sect. 1. à cap. 21. ad finem Sectionis circa influentiarum materiam: Atque jam hic aliam Objectionem proponamus majoris momenti, ne fortè adversarii hanc inani strepitu, in timida scrupulosaque ingenia vibrent.

Objiciet igitur aliquis: Ex supradictis sequi Dominum nostrum Jesum Christum, saltem quatenus hominem, non solùm directè & per se ratione corporis; sed etiam indirectè & per accidens ratione mentis, vel operationum animæ, obnoxium fuisse eum elementalibus tum influentialibus astrorum impressionibus. Atqui impium est hoc asserere, ut à plerisque Theologis objicitur Cardano: qui ipsius Salvatoris nostri Genesim erexit, deque ipsa ex astris judicavit, circa ipsius mores, ingenium, passiones, mortem, &c.

At respondeo, Christum non solum habuisse corpus nostro simile contra hæresin Eutichianam, sed insuper conflatum operatione Spiritus sancti ex semine Virginis Mariæ: quod dictum sit, tum contra Aristotelem quem sequuntur D. Thomas & alii, asserentes mulierem in conceptione se duntaxat habere passivè, eamque nullum habere semen, tum contra quosdam Theologos qui opinantur Christi corpus factum fuisse ex purissimo sanguine ipsius Virginis; ac ut audivi à quodam concinnatore Monacho, ex quatuor purioribus guttis sanguinis, quæ tunc repertæ sunt in corde ipsius Mariæ. Nam in rei veritate mulieres habent vasa seminaria, testes, atque semen non secus ac homines, ut docet Anatome: & conceptio naturalis fit ex concursu & mixtione seminis utriusque. Virgo autem beatissima tempore incarnationis Verbi, erat nupta & ætatis congruæ ad generationem: proindeque non carebat semine, quod saltem æquè purum, sanctumque erat, ac pars quælibet sanguinis in illa contenti. Dico saltem, nam in sanctissima Virgine, nihil erat non sanctum. Adde quod ex humoribus in corpore humano contentis, nullus est semine perfectior: hoc enim non est ultimum alimenti excrementum, ut dicitur ab Aristotele & plerisq; aliis, sed est velut quoddam extractum, non chymicum sed naturale totius humani corporis, ab ipsa natura virtute mirabili elaboratum, & informatum illo spiritu tot laudibus supra etiam ab Aristotele decantato, qui pollet idæa ipsius corporis, & hoc efformandi scientia mirabili; quod dici nequit de sanguine, ex quo nequidem fieri posset conceptio naturaliter. Sed pia ignorantia, hanc introduxit & fovit falsam opinionem, Christi corpus ex B. Virginis sanguine factum fuisse, non autem ex semine, quasi ipsius Virginis semen fuisset quid turpe ac inhonestum: cùm tamen Christus in veteri Lege promissus fuerit ex semine Abrahæ & Davidis, non autem ex horum sanguine, nec D. Thomas 3. part. quæst. 31. art. 5. per purissimum sanguinem B. Virginis ad ampliorem digestionem perductum per vim generativam, aliud in rei veritate intelligere potest, quàm semen ipsum quod ex sanguine ampliùs digesto producitur per vim generativam. Fallitur autem D. Thomas cum Aristotele cui nimiùm fuit addictus, dum ait, Beatam Virginem activè non concurrisse ad conceptionem corporis Christi. nam sequeretur Matrem non esse causam efficientem sui Filii: quo nihil absurdius, etiam de B. Virgine, sicut etiam absurdæ sunt rationes in contrarium allatæ ex Aristotele: quod nempe fœmininum semen activo careat generationis principio. Hoc enim merus est paralogismus Aristotelis ejusque sequacium: nam mulieris semen suo instructum est spiritu architectonico ad similitudinem matris, ut frequenter conspicitur in prole quæ matris refert effigiem, quòd nempe mulieris semen, viri semini vi activa prævaluerit. Sed de his fusiùs alibi forsan dicemus, & cur vi activa tam viri quàm mulieris semini concessa, sit tamen seminum utriusque

utriusque concursus naturaliter necessarius. Quatuor autem in Christi conceptione miracula facta sunt insignia. Primum, quod ipsa conceptio facta sit ex solo Mariæ semine, virtute Patris Omnipotentis semen ipsum supernaturaliter fœcundante. Secundum, quod facta sit in Virgine, hujusque solius concursu, virtute Altissimi supplente seminis masculi efficientiam. Tertium, quod Divini corporis organisatio absoluta fuerit ipso conceptionis momento. Quartum, quod eodem momento anima rationalis fuerit unita corpori, usumque rationis habuerit.

Cùm autem occurrat me hæc scribere ipso die Festo Annunciationis B. Mariæ, vel Incarnationis Domini nostri Jesu Christi anno 1643, lubet hîc etiam apponere quid sentiam de fide ipsius Beatissimæ Virginis, circa Archangeli Verba secunda. *Ecce concipies in utero & paries Filium, & vocabis nomen ejus Jesum. Hic erit magnus, & Filius Altissimi vocabitur, & dabit illi Dominus sedem David Patris ejus, & regnabit in domo Jacob in æternum, & regni ejus non erit finis.* Igitur arbitror contra communem sententiam, Virginem ipsam ex illis verbis non credidisse, sibi annunciari incarnationem Filii Dei. Nam singula Angeli verba intelligi poterant de simplici homine, tamen Heroe Deoque grato, qui regnaturus esset super Israël: si quidem nomine *Jesu* jam olim vocatus fuerat Filius Josedech, tum Filius Nave. Quod *Filius Altissimi vocabitur*: id cuilibet homini justo jam olim tribuebatur: *ergo dixi quia Dii estis & Filii Excelsi omnes.* Quod *dabit illi Dominus sedem David Patris ejus*: id multò certiorem reddere poterat Virginem, quod hominis simplicis conceptio illi annunciaretur; nam desponsata erat Josepho de stirpe Davidis. Quod denique *regnabit in domo Jacob in æternum*, &c: id jam olim promissum fuerat Isaac, & semini ejus. Ergo ex illis verbis humillima Virgo nec credidit, nec quidem cogitari præsumpsit, sibi anonciari mysterium ineffabile incarnationis Filii Dei. Hoc verò evidentissimè confirmatur ex ejus responso, dum dixit, *quomodo fiet istud quoniam virum non cognosco?* nullam enim annunciatæ conceptioni objicit difficultatem, quàm quod ipsa virum non cognosceret, ob Virginitatis votum, unde sequitur, quod nisi vovisset nullam difficultatem objecisset: proindeque si credidisset sibi annunciari conceptionem Filii Dei, arbitrata fuisset illum per viri copulam generandum, ut cæteri homines generantur: quem modum naturalem & sensualem Filio Dei naturæ legibus non astringendi indecentem esse, Virgo sapientissima ignorare non poterat: tum quod plures inde Patres habiturus esset quod adhuc fuisset absurdius. Hac igitur humili ignorantia ab Angelo animadversa in ipsa Virgine Maria, quæ de sua maternitate tam excelsa nihil ex se nosse poterat, sed sola revelatione, tertiò locutus est, & mysterium multò clariùs sic explicavit. *Spiritus sanctus superveniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit Tibi: ideoque & quod nascetur ex te, sanctum vocabitur Filius Dei:* quibus verbis à B. Virgine benè perceptis jam credens sibi nunciatæ incarnationi Filii Dei, seque in humilitatis suæ profundum abyssale demergens: Respondit: *Ecce Ancilla Domini, fiat mihi secundum Verbum tuum*: eodemque momento virtus Altissimi eam obumbrans Virginem, completum est incarnationis mysterium, concurrente B. Virgine suo semine corporaliter, suaque fide, humilitate ardentique amore, spiritualiter. Siquidem summo amore se totam corpore, animâ & spiritu tradidit voluntati Patris ad hoc mysterium adimplendum, sicque non solùm materialiter & passivè, sed etiam efficienter ad ipsum concurrit, indeque habuit jus Matris in Christum, quem efficienter concepit, proprio sanguine suo aluit in utero, tandemque peperit. Qui verò alteram tuentur sententiam non animadvertunt se majorem B. Mariæ ignorantiam tribuere, ipsique Virgini atque Deo indecentiorem; quod nempe Deus ex carnali copula nasci voluerit, cui non alia quàm ex aliqua sanctissima Virgine nativitas congruebat. Præterea faciunt ipsam Virginem de se nimiùm præsumentem, quòd ex Angeli verbis ambiguis illico se fore Dei Matrem crediderit. Sed his in ipsius Virginis ejusque Filii honorem à nobis hîc notatis & Ecclesiæ judicio commissis, ad objectionis suprapositæ solutionem redeamus.

Dico igitur: Corpus Christi quia nostro fuit simile, conflatum, scilicet, ex quatuor Elementis, vel humoribus, & semine, etiam nostri instar fuisse obnoxium impressionibus astrorum elementalibus & influentialibus, tum in conceptione, tum in nativitate, sed cæterorum instar hominum illas in nativitate expressiùs suscepisse aceſſicaciùs: quam sententiam qui credunt impium, suam hac in re supinam testantur inscitiam: ut fusè probavimus in Præfatione nostra Apologetica. Factum igitur fuit Divinum illud corpus subditum astris absque peccato, non solum, ut fuissent reliquorum hominum corpora in statu innocentiæ (qua de re diximus Lib. 17. Sect. 1. cap. 8.) sed etiam Christus illis se propria sponte magis subjecit. Nam ut dictum est ipso capite, homines fuissent liberi à morbis, morte, litibus, carcere & reliquis, quæ jam in peccati pœnam patiuntur. Christus verò hæc omnia ad nostram satisfactionem & instructionē perferre voluit. Sed de astrorum actione in homines & ipsum Christum jam dicta hîc sufficiant.

Caput VIII.

An corpora Cœlestia agant in arte facta, & quomodo.

Postquam capitibus superioribus ostensum est, corpora cœlestia in res omnes sublimiores viâ naturali productas agere, superest, ut hoc ultimo capite disquiramus, an eadem corpora agant in arte facta, qualia sunt domus, civitas, navis, statua, vestimentum, imago, talisman dicta, & cætera his similia. Magna enim hac de re inter Philosophos, Theologos & Astrologos viget adhuc controversia, hîc à nobis dirimenda.

Primùm igitur certum est, corpora cœlestia elementaliter agere posse in quodlibet arte factum, ipsum calefaciendo, refrigerando, humectando, siccando, tandemque successu temporis corrumpendo, si saltem corruptibili materia constet, qualis non est aurum, vitrum, marmor, &c: hæcque actio à nemine controvertitur,

tur, ut proinde tota controversia sit de influentiali actione.

Ptolemæus autem Lib. 2. Quatrip. cap. 4. ejusque commentator Cardanus urbium genituras admittunt, quamvis Cardanus suo more sibi contradicens, in Comm. cap. 1. Lib. 2. Quatrip. circa finem asserat: *Res artificiosas voluntariè fieri, & agendi principium verè non habere ab astris, quòd (inquit) eadem tempestate plurimæ naves pereant, quæ tamen diversis temporibus constructæ fuere, dum aliæ servantur prudentia & scientia gubernatorum.* Tum rursus Ptolemæus Aphor. 9. 36. 54 & 55. centiloquii cœlestia probat themata, pro imaginibus & ædificio quovis. Cui consentit Pontanus in commento. Atque doctrina hæc ab Antiquis superstitiosis & idolatris Chaldæis ad nos usque propagata, mirum est quot magni etiam nominis Sectatores habuerit, arbitrantes ex illis thematibus initio arte factorum extructis, sciri non posse secus ac de nascente homine, quasnam virtutes cœlestes contraxerint, proindeque quibus fatis antefacta ipsa fiant obnoxia, sed (quod multò majus est) opinati sunt hac viâ posse homines statuas, imagines, annulos, & similia sub congruis Cœli constitutionibus fabricare, sculpere ac celare, quæ virtutem à Cœlo exciperent, quemcunque ipsi vellent effectum producendi, circa ingenium, mores, sanitatem, morbos, amicitias, odia, conjugia, liberos, divitias, dignitates, &c: hominis cujuslibet, multaque alia prorsus miranda patrandi, per virtutis à Cœlo acceptæ translationem in aliud corpus. Atque in his pars Magiæ superstitiosæ non minima consistit: quod quidem Osoribus Astrologiæ in hanc declamandi justam dedit occasionem, sed hunc errorem expugnandi non dedit scientiam.

Dico itaque falsum ac erroneum esse, corpora cœlestia influentialiter agere in arte facta, quatenus arte facta: proindeque superstitiosum esse cœlestem figuram erigere quo momento arte facta ipsa incipiuntur, qualiacunque sint, sive domus, sive navis, sive statua, &c: ut de eorum fatis, aut virtute in alterum corpus, judicium feratur Astrologicum, vel ut arte factis ipsis virtus aliqua supernaturalis concilietur. Hoc autem probatur authoritate, rationibus & experientia.

Authoritas est D. Thomæ secunda Sect. quæst. 96. art. 2. ubi negat, *arte facta quorum formæ procedunt ex conceptione artificis, posse habere vim naturalem ad agendum: indeque accidere, quòd nullam à corporibus cœlestibus virtutem obtineant, quatenus sunt arte facta*: sed hoc D. Thomæ dictum ipse rationibus non probat. Prima autem rationum in superiorē opinionem D. Thomæ authoritati conformis, & capitibus superioribus pluries repetita, est, quod solum semen viventium, hoc est, rerum naturalium quæ generantur, sit excipiendis cœlestibus influentiis idoneum subjectum saltem, ut ipsæ influentialiter operentur. Nam influentiæ duntaxat operantur juxta naturam domorum figuræ cœlestis, ut Sect. 2. Lib 12. probatum est, ideoque Sublunare quodvis naturaliter generabile, quia proprio semine constat, dum in scenam mundanam oriens suscipit impressionem cœlestis influxus, huic subjicitur, ab eoque regitur ratione sui ortus, vigoris, declinationis, & interitus. Bruta autem pluribus aliis specialiùs subjiciuntur, ut parentibus, fratribus, liberis, amicis, inimicis, itineribus, &c: ac tandem homo cujus præcipuè gratiâ, Cœlum, astra cuncta, totusque Mundus factus est, pluribus adhuc accidentium speciebus fit obnoxius, per susceptas momento nativitatis influentias, à quibus quamdiu vivit ipse regitur. At arte factum, ut sic, neque semen habet, neque ab influentiis regitur ratione sui ortus, vigoris, declinationis & interitus, cùm ejus ortus sit duntaxat à libero hominis arbitrio dum illud efficit, nullus autem sit vigor, sive status, declinatio, vel interitus pro statuis, vel imaginibus ex auro conflatis, quæ ex se sunt incorruptibiles: quod tamen de ipso auro, dum fit à natura dici nequit, cùm habeat suum ortum ab ipsa natura astris initio suæ generationis, suumque vigorem dum ad viginti quatuor Karati maturitatem pervenit, vel eam saltem quam in fodina propria potest adipisci: plantæ verò dicuntur oriri dum è suo semine assurgentes aeri exponuntur: vigere, dum maturæ sunt: declinare, dum exsiccantur, ac interire, dum in ipsis virtus vegetativa cessat.

Secundo, si astra agerent influentialiter in arte facto, ergo in quodlibet arte factum, quorum singulis momentis Lutetiæ inchoantur & absolvuntur innumera. Ac proinde quodlibet arte factum, ut sic, polleret peculiari influxu cœlesti, sive bono, sive malo, ad diversa hominis accidentia, animi, corporis, aut fortunæ. Quamobrem posset homo quilibet suarum passionum, ut iræ, luxuriæ, gulæ, &c: causas referre ad sua vestimenta, facta sub dominio Martis aut ♀, cùm tamen quivis luxuriosus, talis esse deprehendatur à propria genesi: & qui pugione excipit vulnus in pectore, hoc non habeat ex fatis thoracis, vel pallii, sed ex propriis genituræ fatis; atque sic de cæteris. Unde sequeretur quod non solùm neque domus, neque vestis, neque culter, &c: emenda essent quin priùs sciretur eorum figura genethliaca, quidque illa significaret: sed etiam homines & mulieres nudi incedere deberent, metu noxii alicujus fati vestium, vel saltem curare singula fieri sub congruis influentiis, imò ipsa de causa ne quidem panem comedere tutum esset. Quod si quis objiciat idem dici posse de pomis, cerasis, prunis aliisque fructibus ex arbore ipsa excerptis. Respondeo non valere comparationem: Nam Astrologi volunt quod influxus pomo impressus, agat in ipsum, prout pati potest ab influxu cœlesti, ab eoque regi: at superstitiosi volunt, quod impressio cœlestis facta in imagine, non agat in ipsam imaginem, sed per hanc agat in aliud. Sique dixerint quod thema cœleste pro domo, vel navi edificanda agat in ipsam domum, sive navim, has reddendo variis casibus eversionis, combustionis, vel naufragii obnoxias. Inde patebit doctrinæ absurda contrarietas, quod nempe Cœlum agat in quædam arte facta, non autem in alia, ut proinde falsum sit asserere, Cœlum agere in arte facta quatenus talia, quod probandum suscepimus. Sique insuper dixerint tantùm agere in arte facta quibus artifex aliquam intendit conferri à Cœlo virtutem: jam hæc intentio prodit superstitionem: & quidem stultissimam, quod nempe artificis intentio ponat in arte facto influentiam, quam Cœlum ipsum per se ponere nequit:

quit: quod ne quidem potest ipse Diabolus, omnis superstitionis author, quantacunque polleat intentione maligna: alioquin efficeret, ut astrum supernaturaliter ageret.

Tertiò, domus vel navis extruendæ multa sunt principia temporanea. Primum est hominis prima cogitatio de domo construendæ, ad quam pertinet universa constitutio. Secundum est decretum hominis de ipsa domo construenda, ad quam pertinet conceptio formæ ipsius domus. Tertium est contractus cum Architecto. Quartum est prima domus inchoatio materialis, dum ejus fundamenta jaciuntur. Jam verò nullus dicet Cœlum in domum influere ratione trium primarum: quartum autem merè depeodet ab hominis voluntate, ita ut jactis etiam fundameotis, vel à proposito desistere, vel domum aliter construi, vel io alio loco velle possit. At Cœlum non influit in ea quæ sibi (hoc est naturæ) non subjiciontur: & quorum neque initium, neque perfectio ab ipso Cœlo per se dependere potest. Vana est ergo figura cœlestis ad domos, naves, alias que structuras inchoandas.

Quartò, quoniam civitatum partem maximam pagos fuisse constat, & pagos ab initio fuisse unicam domum, à qua nempe incepit pagus, qui deinde factus fuit civitas, ut de Amsterodamo jam prima totius Hollandiæ civitate fertur. Quæro de prima illa domo, an Cœlum in illam influxerit, ut civitatem, vel ut in domum solitariam? si hoc, ergo corruit influxus supra civitatem, cujus illa domus fuit principium: si illud, jam post aliquod tempus construatur ibidem alia domus. Quæro etiam an Cœlum in illam influxerit, ut in civitatem, vel ut io domum particularem? si hoc, ergo singulis domibus suum erit particulare fatum diversum à reliquis: atque sic, vel nullum erit civitatis fatum, vel non erit unicum, cùm tamen civitas consideranda sit, ut quid unum; cujus proinde unicum debet esse fatum. Si illud, ergo tot erunt civitatis fata quot constabit domibus diverso tempore constructis, undique igitur occurrunt absurditates. Adde quod si prima antiquæ civitatis domus evertatur etiam ad fundamenta usque, ob alia ædificia construenda, ut interdum fieri solet; quodnam erit deinceps fatum civitatis, vel quænam altera domus fatum illud imposterum sustinebit? ingens profectò in tota civitate contingeret mutatio, quòd novæ Cœli constitutioni sub qua hæc altera domus constructa est fieret obnoxia. Adde insuper quod si valeret ista doctrina singulæ domus civitatis Parisiensis jam exstructæ, & quæ imposterum exstruerentur; penderent in suo particulari fato ab illa prima domo, vel ejus vicaria; quandoquidem cœlestis constitutio sub qua illa cœpit construi, influit in totam civitatem, cujus ipsæ domus singulæ sunt partes, ideoque stante illa domo, dum ipsi à suscepto Cœli influxu accideret mutatio, etiam in tota urbe accideret, hoc enim magis coogruit rationi quàm contrarium, scilicet mutationem accidere in tota civitate & non in illa domo cui primò impressus est cœlestis influxus, vel ejus vicariæ: sed nihil tale observatur in civitatibus, vel pagis: ergo doctrina pro cœlesti influxu in civitates ratione constructionis ipsarum, vana est & absurda.

Multò autem absurdius mihi videtur judicium Junctini circa instaurationem Florentiæ Comment. in cap. 7. Lib. 4. Ptolem. pag. 815. ubi ex figura erecta ad momẽtum quo primus lapis à tribus Episcopis benedictus coram universo Magistratu fuit jactus. Ipse Junctinus judicat de moribus, ingenio, Religione, divitiis & gloria Florentinorum: quasi nesciat illam figuram esse urbis & non hominum: proindeque cœlestem influxum recipi debere ab ipsa urbe quæ conditur, si recipiendi capax esset: aut velit Florentinos habere suos mores, ingenium, religionem, divitias, famam, &c. à sua civitate quæ talia, nec formaliter, nec eminenter habet, saltem ex se: sed hæc ei insunt per accidens à civibus ipsis: possuntque adesse omnino contraria, civitate io suo structuræ statu permanente; si nempe Turca illam invaderet.

His adde qood etsi astra influerent in constructionem urbium, navium, &c.: tamen ex urbis, vel navis restauratione nihil certi prædici posset ignota figura constructionis. Via autem ullius urbis radicale Thema innotescit. Uode Cardanus Comment. in Text. 6. Lib. 2. Quatripert. ait, *parum esse tribuendum initiis urbium propter tres causas. Prima, quia talia initia sunt ex voluntate hominum & non à natura: & ideo sunt corrupta. Secunda, quia sunt maximè incerta: paucarum enim, aut forsan nullius urbis vera origo habetur. Tertia, quia sæpius augentur, minuuntur, reædificantur & legibus de novo formantur. Et modo vicem subeunt simplicis civitatis, modò fiunt princeps plurium urbium, modo caput Regni evadunt.*

Quintò, si virtus influentialis reciperetur in arte facto, ergo tantùm ageret in ipso, non autem in altero corpore, in quod à Cœlo non imprimitur, & proinde in quo non est, quis enim dixerit aliquid operari, ubi non est, cùm id ne qoidem ipsi Deo possibile sit? Quod si contendant superstitiosi, translationem fieri virtutis exceptæ in arte facto, ut imagine, ad hominem pro aliqua passione amoris, vel odii, vel luxuriæ concitanda, aut ad serpentem pro hoc enecando. A quonam, quando & quomodo fit illa translatio? sanè, ut ad hæc singula respondeant, multæ nugæ erunt illis frustra excogitandæ.

Sextò, si ad momentum quo eligitur Cœli constitutio ad imaginem cælaodam pro ambigendis muscis, ipsa constitutio, prout est in Cœlo agens in Terram quàm efficacissimè potest, muscas ipsas non ambigit; nonne insanum est opinari, hoc effecturum statuam, vel imaginem, in qua fictitiis duntaxat characteribus figura cœlestis imperfectissimè celatur? Discent vim cœlestem ab imagine excipi ob similitudinem quam habet cum figura cœlesti: sed primò, nonne imago est constitutioni cœlesti similior, quàm hæc ipsa sibi? nonne majoris virtutis & efficaciæ? Et tamen ipsa constitutio muscis oon nocet, imò has conservat. Deinde quænam est similitudo hujus characteris Saturni ♄, vel hominis senis falcem tenentis, cum Planeta Saturno? aut hujus characteris Arietis ♈, cum illa constellatione quæ vocatur Aries, vel potius cum Dodecatemorin Arietis vacuo stellis? nonne hi characteres sunt prorsus arbitrarii ad Planetas & signa duntaxat sigoificanda, possuntque his alii substitui ad libitum sine ullo præjudicio virtutum cœlestium, quandoquidem inventi characteres nullam habent cum Planetis & signis similitudinem.

Septi-

Septimò, ſi quiſpiam natus temperamento moribuſque melancholicus & in fortunæ bonis infœliciſſimus aſtrali conſtitutione: ſi fieri queunt ſtatuæ, vel imagines Aſtrologicæ, quibus evadat ille in fortunæ bonis fœliciſſimus, & temperamento Venereus aut Solaris: ergo univerſa corruet & Aſtrologia judiciaria ex figuris genethliacis, nihilque per has prædici poterit, quòd nempe cuncta nati accidentia in natali themate ſignificata, non ſolo voluntatis imperio, ſed aliis influentiis, per imagines exceptis eludi queant. Deinde ſi Cœlum quomodocunque diſponatur tota nati durante vitâ; hunc nequit alium efficere quam fecit in geneſi, quomodo id faciet imago, vel ſtatua, etiamſi cœleſtem influentiam momento ſuæ fabricæ exciperet, quod tamen ſupra negatum eſt? An ipſa influentia efficacior eſt in imagine quam in Cœlo ipſo, unde natum non immutat? Et quænam præpollebit in homine virtus cœleſtis? An ea quæ ejus ſubſtantiæ impreſſa eſt naſcendo, an ea quæ impreſſa eſt imagini quam in pera, vel collo appenſam geſtat? Ex his igitur & ſimilibus patet quanta ſit inſcitia, imò inſania ſuperſtitioſorum, qui arte factis cœleſtes influxus includere, iiſque ſe mira operaturos pollicentur.

Octavò, ſi cœleſtis influxus ad imaginem allici, & in hac retineri poſſet, ut inde ageret: hoc eſſet, vel ratione materiæ ex qua fit imago, vel ratione figuræ, vel ratione characterum in imaginis fabrica aſſumptorum; ſed neutrum dici poteſt: ergo imagines ſunt duntaxat figmenta ſuperſtitioſa & diabolica. Ac primò de materia patet. Nam tam ex metallis quàm lapidibus & plantis alia dicuntur eſſe naturæ Saturninæ, alia Jovialis, alia Martiæ, &c: ſaltem Analogicè, ut à nobis dictum eſt Lib. 13. Ac proinde ſi in imagine deſideretur influentia Jovis, poteſt indifferenter ſumi metallum, lapis, aut planta, ſive lignum aliquod de natura ♃. His adde quod malefici, ut plurimùm cerâ utantur ad ſuas imagines & ſtatuas, ut conſtat ex Magiæ Libris. Quod autem figura etiam nihil ad hoc inſerviat probatur: Tum quia non requiritur certa figura in ſubjecto, ut influentiæ in illo recipiantur: quandoquidem in naturali generatione recipiuntur in metallis, lapidibus, plantis, piſcibus, quatrupedibus, volatilibus, hominibus, & quibuſcunque inſectis, quorum figuræ ſunt innumeræ inter ſe differentes: Tum quia figuræ & characteres imaginibus oppoſiti, nullam ex ſe vim habent naturalem, ſuntque duntaxat ad libitum confecti ſine ulla ſimilitudine cum Planetis aut Dodecatemoriis, quorum vires ſe excepturos pollicentur ſuperſtitioſi: poſſuntque alii characteres excogitari ejuſdem ſignificationis cum jam inventis. Et diverſæ Nationes utuntur diverſis characteribus eadem corpora cœleſtia ſignificantibus. Tum quia rationes quas pro actione figuræ afferunt, nempe quod figura rotunda ſit ad motum congruentior quàm quadrata: quod clavus acutus lignum facilè ſubintret, non autem obtuſus, quod ſpeculum concavum comburat, non autem planum & ſimilia: nihil aliud probant, quam quod figuræ nihil per ſe agant, ſed ſint tantùm cauſæ per accidens & ſine quibus non ageret principalis cauſa, utens inſtrumento figurato in actionibus, vel operationibus materialibus & mechanicis. Atque ſic acumen clavi non introducit per ſe clavum in lignum, ſed eſt tantùm cauſa per accidens, & ſine qua non introduceretur. Similiter concavitas ſpeculi non comburit, ſed eſt cauſa per accidens & ſine qua calor Solis non combureret, idemque dicendum de reliquis. At in effectibus imaginum ſuppoſitis, quæſtio eſt de immateriali actione per ſe, à naturali aſtrorum virtute, ſive potentia, quæ immaterialis eſt, ut alibi probavimus. Si enim imagines aliquos producunt effectus virtute cœleſti, dicet omnis Philoſophus effectum per ſe produci ab ipſa virtute cœleſti recepta in imagine, non autem ab hujus materia, quæ ex ſe non eſt activa, ſed duntaxat ſubjectum inhæſionis receptæ virtutis: nec ab imaginis figura, vel characteribus: alioquin imago dicenda non eſſet operari virtute cœleſti contra hypotheſim, ergo falſum eſt influxum cœleſtem imaginibus includi, & per has illum operari.

Denique probatur experientiâ doctrinam infundendi vires cœleſtes in arte facta vanam eſſe atque ſuperſtitioſam: ſi enim vera eſſet, quoniam per totam Europam, imò totum Mundum apud aurifabros, ſculptores, excuſores, fuſores, cæteroſque artifices momentis ſingulis, ac proinde ſub qualibet Cœli conſtitutione ex metallis, lapidibus, ligno, &c. inchoantur & abſolvuntur figuræ innumeræ & diverſiſſimæ plantarum, brutorum, hominum, tum etiam corporum cœleſtium, Dæmonum & Angelorum, prout imaginatio ſuggerit, nihil occurreret frequentius quàm aliquod ex talibus arte factis, inſigni aliqua virtute præditum: at nihil tale conſpicitur, & Pictor canem venaticum eximium depingens, potiùs in picturam ſuam etiam vivo cani ſimillimam transferet hujus efficacem induſtriam captandi lepores, quàm poſſit quis in imaginem, vel ſtatuam etiam aſtris diſſimillimam, horum virtutem includere, qua imago, vel ſtatua idem quod aſtra operetur. Ut enim virtus magnetis in ſolo ferro recipitur & operatur: Sic corporum cœleſtium influxus in ſolo rerum generabilium ſemine ſibi congruè expoſito recipitur & operatur.

Quamobrem prorſus explodenda eſt contraria doctrina, præſertim à Jacobo Gaffarello Theologiæ & Juris Doctore, non vulgaris eruditionis atque Lecturæ viro, tradita Libro quem inſcripſit curioſitates inauditæ, circa ſculptarum Perſarum taliſmanicam: ubi approbat, tuetur atque commendat doctrinam illam, exponitque methodum tales figuras conficiendi quas communi nomine Taliſmans appellat. Ipſe enim alicujus virtutis influentialis Taliſman nunquam vidit, nec efficit: de ipſo enim gloriari, illudque palam oſtendere haud omiſiſſet ad ſuæ doctrinæ confirmationem. Quo certe nihil arbitror ipſi poſſe objici efficaciùs ad ſuæ doctrinæ vanitatem probandam, quandoquidem facillimum eſt artem illam experiri, quamque ego à multo tempore expertus eſſem, & cum qua plures Magnates viros & Dominas ſeducere potuiſſem lucri causâ, ſi hujus farinæ vir & nebulo fuiſſem, nec vidiſſem rationi artem illam nimis contrariari, eſſeque facile hinc ad ſuperſtitionem prolabi, & ad artes nefarias, à quibus naturaliter abhorreo Quamvis olim mihi non parum difficile fuerit illud viris qui-

 buſdam

busdam nobilibus persuadere, qui post mortem fortissimi Gustavi Adolphi Suetiæ Regis me Parisiis convenerant, ut illis exponerem imagines & characteres auro depictos super acinace & damascino chalybe, quo ipse Rex armatus erat in prœlio Lutzenensi, ubi ab aliquot mensibus occubuerat, quippe cui gladio in fois omnibus prœliis plurimum confidebat: Eum autem emerant à quodam milite. Eratque multo sanguine maculatus, ac super uno latere literis aureis scriptum erat à capulo versus mucronem, Gustavus Adolphus Rex Suetiæ. Super latere autem altero: audaces fortuna juvat timidosque repellit; prope mucronem ex una parte erant imago Solis & character Martis, ex quibus plures stillabant lacrymæ: ex altera verò magici characteres mihi ignoti, & passim tales characteres, cum Planetarum & signorum notis disseminabantur. Urgebant autem ipsi nobiles, ut hæc omnia illis explicarem, asserentes se certiores factos fuisse me nullam ex scientiis sublimioribus & occultioribus ignorare, ac in Magia præsertim excellere: quæ verba cachinno primùm excipiens, pluries renitentibus credere respondi, me quidem naturales omnes scientias & Astrologiam præsertim excolere, sed ut verum decet Christianum atque Catholicum: magicas autem maximè detestari: nihilominus inspexi an ex characteribus Astrologicis quid esset quod vel ejus Natalitiæ, aut Revolutivæ figuræ congrueret, aut constitutioni Cœli sub qua occisus est, sed nihil inveni. Quamobrem illis nobilibus dixi duntaxat: Tantum Regem fuisse deceptum ab aliquo Nebulone, vel Astrologo, vel Mago, vel etiam ignaro, qui perpetuas illi victorias per talem gladium obtinendas forsan vendiderat, sicque solere decipi quicunque Diabolo, vel ejus Ministris fidem adhibent relicta naturali via prævidendi ex astris, qua ut Cæsar in prœlio adversus Brutum & Cassium à morte liberari potuisset. Rex enim Suetiæ prœlium aggressus est die sibi cœlitus infœlicissima atque lethali, ut ex ejus figura & Ephemeridibus videre licet, & suo loco exponemus. Et quamvis Gaffarellus referat tales imagines, pluribus in locis, ut Parisiis, Constantinopoli, Neapoli & alibi visas esse, quæ à combustione, muribus, serpentibus, scorpionibus, muscis, peste, &c. præservarent: tamen facilis & vera est responsio; tales figuras à Magis operâ Dæmonum fuisse factas; non quod Dæmon influxus astrorum ipsis incluserit ad tales effectus patrandos, hoc enim præstare nequit: sed quod ipse ex pacto cum Mago, & ad reliquos homines faciliùs seducendos, effectus illos operetur. Nam & ipse Dæmon quandam hominibus fidelitatis speciem servat, suis stando promissis, ad faciliorem eorum seductionem majoremque perniciem. Non est autem quod hic immorer in ipsius Gaffarelli doctrina ampliùs refutanda: tum quòd ex suprapositis sufficienter refutetur, tum quod nullis veris rationibus innitatur, tum quod ad illam confirmandam citet duntaxat Authores etiam inexpertos, & ut plurimùm Astrologiæ ignaros. Et quamvis citet Marsilium Ficinum magni nominis Philosophum, Theologum & Medicum Lib. 3. de vita cœlitus comparanda cap. 16. ubi construendarum imaginum artem approbaos, ait. *Itaque ars suscitat inchoatam ibi* (hoc est, in materia congrua) *virtutem, ac dum ad figuram redigit similem suæ cuidam cœlesti figuræ, tunc suæ illic ideæ prorsus exponit, quam sic expositam, Cœlum ea virtute perficit, quâ cœperat, exhibens quasi sulphuri flammam.* Nihilominus ipsius Ficini inconstantia circa Astrologiam quam in Libris de vita cœlitus comparanda supra modum approbat: in suis verò Commentariis in Plotinum condemnat atque rejicit, non obscurè testatur Ficino ipsi de astrorum viribus influentialibus non esse fidendum. Ac miror quomodo hic probet deliramenta circa astrorum virtutes, qui alibi res egregias atque veras improbavit: sic ostendens se dum Astrologiam cum Plotino condemnavit æquum judicem esse non potuisse. Sed ad Gaffarelli Talismaicam doctrinam redeuntes, concludamus vanitatem ejus non efficaciùs probari posse, quàm ex ipsius Gaffarelli publica retractione coram sacræ Theologiæ Parisiensi Facultate Sorbonica, die 4. Octobris 1629. Quamvis enim illa retractatione videatur illusisse iocautioribus illius Facultatis Doctoribus, non exprimens quas opiniones ab aliis relatas, vel ex propria animi sententia in suo Libro expositas cum ipsa Facultate improbet, rejiciat atque damnet: tamen quia in ipso Libro nihil continetur à Religione Catholica magis alienum & superstitiosum, quàm Doctrina ipsa Talismanica, credendum est Doctores Sorbonicos talis potissimum doctrinæ improbationem ab eo desiderasse.

Porrò non exigui momenti Objectio poterit in nos fieri quæ talis est. Capite quarto hujus Sectionis admisimus Medicinas ex astrorum observatione factas, quas Marsilius Ficinus ait, se longa experientia deprehendisse, ab aliis absque delectu Astrologico factis non minùs differre viribus, quàm vinum ab aqua: sed tales Medicinæ, ut sic, sunt res arte factæ. Ergo arte facta, ut sic afficiuntur ab influentiis cœlestibus contra sententiam nostram.

Respondeo, circa medicinas, vel remedia ægro exhibenda, vel applicanda, tria esse tempora notatu digna. Primum, quo plantæ, vel reliqua simplicia ex Elemento cui insunt viribus astrorum exposita colliguntur: & quia corpora cœlestia perpetuò in hæc Sublunaria universim agunt, tum elementaliter, tum influentialiter, ut diximus cap. 1. tam ratione propriæ naturæ quàm signorum in quibus versantur, nec non connexionis cum aliis astris: idcirco non parum interest advertere sub qua cœlesti constitutione simplicia ipsa colligantur, & quasi ablactentur, habita ratione morbi & partis corporis cui sunt applicanda. Secundum tempus est compositionis, vel præparationis medicamenti, quod ipsius præparationis ratione verè est arte factum, ut syrupus, aqua stillatitia, unguentum, potio, pilulæ, &c: & hoc tempore observare astra & figuram erigere, dicimus esse vanum, quod influentiæ non agant in arte facta, ut sic. Tertium, tempus est exhibitionis, vel applicationis medicamenti, ad quod tum ad venæ sectionem, membri amputationem, ustionem & similes chyrurgicas operationes, omnino prodest spectare Cœli statum præsentem, illumque conferre cum ægroti figura genethliaca & morbi causis cœlestibus ex Aphorismis 19. 20. & 21. Centiloquii Ptolemæi. Hoc autem omittere plerumque causa est mortis ægri, quod nempe astra in ipsum quatenus corpus vivum influant: & necessaria sit ad sanitatem remediorum concordia cum viribus cœlestibus ad morbum profligandum, non autem

autem concordia ad ægrum enecandum: ut suo loco fusiùs à nobis ex professo dicetur.

Objicitur iterum. Quod astrorum influentiæ omnia corpora Sublunaria ipsamque Tellurem penetrant: ac per consequens recipiuntur in omnibus corporibus etiam arte factis: ergo etiam agunt in arte facta.

Respondeo. Influentias equidem recipi in omnibus corporibus Sublunaribus, sed non eodem modo; nam in omnibus viventibus recipiuntur per modum formæ perficientis subjectum; in mortuis autem arte factis non item. Ideoque inhærent viventibus, arte factis autem solum adhærent. Patet utrumque in virtute magnetica, quæ ferrum informat ac perficit, eique inhæret, at aerem, vel lignum, quod penetrat, nec informat, nec perficit, nec ei inhæret, sed tantum adhæret. Eademque est ratio de luce respectu aeris & crystalli.

Objicietur insuper. Arte facta, ut urbes, domos, naves, eversionibus, combustionibus, naufragiis aliisque insignibus cladibus esse obnoxias. Cùm hæc autem non habeant ex se quatenus sunt arte facta simpliciter, quandoquidem nec omnes urbes, nec omnes domus, nec cunctæ naves iisdem cladibus sunt obnoxiæ: Fatendum est quod hæc habeant prout sunt arte facta, cœlestibus influentiis affecta.

Respondeo. Urbes, domos, naves supradictis cladibus non esse subditas, neque ut sunt arte facta simpliciter, ob rationem supra positam, neque ut sunt affecta influentiis cœlestibus, quandoquidem ab his non afficiuntur: sed duntaxat quatenus subjiciuntur hominibus, quibus à propria genesi talia cœlitus significantur infortunia. Rex enim qui nascitur infœlix in bello, si in bello fuerit aggressor, vel aggressus, suarum urbium & regni dissipationem causabit. Et nauta cui significatur naufragium à genesi, revolutione & directione, erit causa submersionis navis si eo anno navigationem susceperit. Quo pacto arte facta, tantùm per accidens dici queunt subdita influentiis cœlestibus, non autem per se.

Tandem objicies. Si astra agunt in hæc inferiora, cur non in se mutuò, præsertim quod in nostra sententia sint corpora ex elementis mixta, & virtus agentis in distans, validiùs agat in propinquum quàm remotum.

Respondeo. Astra equidem Elementalibus qualitatibus quas habent formaliter posse invicem agere, non autem influentialibus, ob tres rationes. Prima est, quia influentiæ tantum recipiuntur in his quæ generantur à causis influentibus, idque momento generationis & pro ratione situs domualis ad genitum: sed astra se mutuò non generarunt, quippe simul tempore à Deo fuere creata: nec domorum divisionibus & significatis subjiciuntur. Secunda est, quia quodlibet non est aptum pati à quolibet secundum omnes hujus virtutes, ut patet ex ligno quod vis magnetis equidem, ut ferrum penetrat, sed ferro solo inhæret: eademque est ratio de influentiali virtute respectu hìc generabilium & in Æthere sempiternorum corporum. Tertia denique est, quia Planeta quilibet est primum agendi principium in suo genere; Sol solariter, Luna lunariter, Saturnus saturnaliter, &c: ideoque in eo genere perfectum atque sic determinatum actuatumque est à propria forma & influentia, ut cujusvis alienæ sit incapax, veluti ignis igne remanente: quod quidem omnino decuit astra ipsa, hujusce mundi Rectores, alioqoin nihil ordinatum, sed in omnia confusa his inferioribus subinde contingerent. Sed de Corporum Cœlestium actione in hæc Sublunaria, sive naturalia, sivè arte facta hactenus dixisse sufficiat.

FINIS LIBRI VIGESIMI.

ASTROLOGIÆ GALLICÆ

LIBER VIGESIMVS PRIMVS.

De Activa Corporum Cœlestium, & passiva Sublunarium determinatione.

PRÆFATIO.

De Corporum Cœlestium effectibus circa Sublunaria, Veteres Astrologi, ut plurimum judicarunt ex fictitiis fundamentis à natura prorsus alienis, vel ex fundamentis quibusdam equidem naturalibus, at confusè tantùm perceptis, indeque pejus applicatis. Prioris generis sunt termini, decani, facies, partes variæ, progressiones annuæ, menstruæ & diurnæ, cæteraque vana figmenta ab Arabibus, Chaldæis, & Ægyptiis introducta. Posterioris generis sunt significatores universales, quos Cardanus passim vocat significatores secundum substantiam, circa quos hactenus potissimum occupatæ sunt mentes omnium Astrologorum. Etenim Sole quidem naturale est, quod majorem habeat Analogiam cum honoribus, Regibus, Patre, &c: quàm cùm infamia, rusticis, liberis, &c: Eademque est ratio de ♃ pro divitiis, ♀ pro uxore, ☿ pro ingenio, & ita de aliis, ut à nobis explicatum est Libro 13. Sect. 3. cap. 3. sed absurdum est quod inde deduxerunt Astrologi; nimirum quod Sol ita sit Patris, vel honorum significator universalis, ut in qualibet genesi de nati honoribus, vel dignitatibus, tum de Patre (diurna saltem existente genesi) præcipuè judicandum sit ex Sole ipso, quamcunque domum occupet, vel cuicunque dominetur, isque præsertim pro Patris & honorum statu sit dirigendus, atque sic de reliquis. Nam corpora cœlestia sunt causæ universales, ex se indifferentes respectu individuorum sublunarium: ideoque ab his determinabiles. Et quia sunt varii determinationum modi respectu influxuum, qui ad duo primaria genera reducuntur, nempe situm & dominium in figura cœlesti: idcirco cœlestia corpora per suos saltem influxus agunt in sublunaria nascentia, duntaxat juxta specialem modum quo ab illis determinantur: hoc est prout corpore, vel aspectu sunt in aliqua figuræ domo, vel alicui præsunt, aut connectuntur domorum dominis, dum natus in hanc lucem emergit. Nec Planeta quilibet quodlibet efficit, aut significat in figura nati, sed id tantum ad quod illis modis determinatur, ut infra patebit fusius.

Atque doctrina hæc veritate cogente interspicitur quidem in veterum Astrologorum Aphorismis qui de astrorum effectibus sæpe judicant, prout ipsa sunt in hac, vel illa domo, aut huic, vel illi præsunt, aut domorum dominis connectuntur, sed adeo confusa, & figmentis, aut falsis intermixta, ut hactenus in sua simplicitate enitere non potuerit, & quasi neglecta fuerit. Imò patet ex Ptolemæo Lib. 3. Quatrip. cap. 1. methodum prædicendi per stellarum mixturas inter se, & cum signis & domibus figuræ cœlestis, (quæ nihil aliud sunt quam determinationes earum de quibus hic acturi sumus) veterum esse, ideoque fuisse illius Prædecessoribus usitatam, Ægyptiis, scilicet, Chaldæis, & Arabibus, ut explicat Cardanus in Commento; à quibus Græci Astrologiam desumpserunt ab Adamo & Noe traditam, sed jam tunc impuram & depravatam. Ptolemæus autem illam methodum rejicit, non quod dicat ipsam esse falsam; sed duntaxat confusam, difficilem & propemodum infinitam: magisque pertineat ad conjecturas singularium, quam ad præcepta universalia; Cardanus tamen in Commento fatetur quod si describi posset, longè facilior esset. Itaque Ptolemæus ad generalia præcepta à se excogitata se convertit: ut sumendo locum Solis pro vita in figura nati, eique totum Cœlum comparando, juxta Cardanum in Commento: idemque facit de aliis suis significatoribus generalibus. Attamen frequenter cogitur Ptolemæus, Veteri illa uti methodo, ut dum Solis vel Lunæ comparat dominum medii Cœli, vel Horoscopi: multoque major est confusio, vel difficultas, vel infinitas, conferre locum Solis toti Cœlo pro vita, ut vult Cardanus in Commento capitis 7. Lib. 2. Quatrip. quam de ipsa vita judicare ex statu Horoscopi & ejus domini. Itaque vetus illa methodus omnino restituenda est, si veram Astrologiam, ab Adamo & Noe posteris traditam, propriisque constantem principiis sequi velimus. Ac ego tandem nutu Dei illam à figmentis discernens & expurgans, eandem jam, ut primarium Astrologiæ judiciariæ fundamentum in sua puritate trado posteris. Agens hoc in Libro de variis Corporum Cœlestium determinationibus, de quibus Veteres nequidem somniarunt, & in quibus tamen totam judicandi, vel prædicendi scientiam naturalem consistere, planè novo lumine Physico patebit ex sequentibus.

SECTIO I.

CAPUT I.

De primi Cœli determinatione formali, vel essentiali.

CORpora Cœlestia esse causas universales fatentur omnes Philosophi, & ratio est, quia cum agentibus principalibus sibi inferioribus Physicos producunt effectus, juxta nostram causæ universalis definitionem Lib 7. cap. 8. Hi verò effectus sunt ipsis corporibus accidentales, accidit enim Cœlo & Soli, quod producant hominem, equum, pomum, &c: supra quos effluit ipsorum corporum formalis effectus, ut dum Sol influentiam Solarem effundit, quod quidem Soli non accidit, sed ipsi inest ab essentia, ut homini videre: ita ut Sol etiam in spatiis imaginariis extra Cœlum positus, non possit suam influentiam & calorem non effundere, quamvis in nullo inhæsionis subjectu recipiatur. Ideoque ad hunc effectum Sol non est causa universalis, sed particularis, quatenus sine concursu inferioris agentis ipsum producit effectum, sive ejus calor, vel influentia in nullo, sive in aliquo inhæsionis subjecto recipiatur.

Hinc verò patet quod omnis causa universalis, est ex se indifferens ad suos accidentales effectus, ideoque ad hos determinabilis; non autem ad suum formalem effectum: ad hunc enim essentialiter determinata est ab Authore naturæ, quatenus ipsa est tale ens Physicum, tali virtute activa dotatum. De hac igitur determinatione formali prius hic nobis agendum est, à primo Cœlo incipientes, indeque ad Planetas & fixas progrediemur.

Itaque primum Cœlum ex se, vel essentialiter determinatum est, ad virtutem universalissimam sibique propriam producendi quoscunque naturales effectus, cum aliis quibuscunque Physicis caussis, in singulis Mundi regionibus, Cœlesti, Ætherea & Elementari, qua propterea omnes alias virtutes Physicas eminenter contineat, ut à nobis probatum est Lib. 14. Sect. 1. cap. 1. Ideoque Cœlum ipsum est prima causa Physica de qua vide cap. 1. Sect. 3. Lib. 20.

Objicies. Si primum Cœlum cæteraque corpora cuncta, excepto Sole & Terrâ annihilarentur: Sol tamen suam lucem, suumque calorem & influentiam effunderet, terramque illuminaret, calefaceret, in eamque, vel animal in ipsa nascens influeret, independenter à primo Cœlo: ergo jam Sol eadem efficit independenter à primo Cœlo; non enim Cœlum confert per suam præsentiam, sive existentiam, quod non aufert per suam absentiam, vel annihilationem. non ergo primum Cœlum est prima causa Physica.

Respondeo. Equidem verum esse, quod tali admissa hypothesi, Sol prædictas qualitates effunderet, ut à nobis ostensum est Lib 8. cap. 8. sunt enim Soli formales & in distans activæ: imò Terram illuminaret & calefaceret, quia hi effectus non sunt formaliter cœlestes, cùm sint etiam Elementales ignique conveniant. At in Tellurem, vel animal ex hypothesi in ipsa nascens non influeret, nisi valde generaliter, non autem specialiter, ut circa vitam, honores, &c: quia nullus est specialis influxus actualis nisi per situm domualem in figura cœlesti, in qua fundantur omnes influendi rationes speciales, at Sole Terrâque Solis existentibus nulla esset figura cœlestis; etsi motus Solis in orbita sibi propria circa terram continuaretur: quod nempe domus figuræ non dividantur per Eclipticam, seu viam Solis, vel alterius Planetæ, præsertim verò Lunæ Planetæ primarii, de quibus idem quod de Sole dici potest: sed per Æquatorem primo Cœlo proprium, ut à nobis probatum est Lib. 18. Sect. 2. cap. 5. Astraque per se, harum duntaxat domorum ratione influere observentur, & non aliarum.

Urgebis. Domos primarias, in quibus primario fundantur influendi rationes, nihil aliud esse quam divisionem totius spatii circumstantia: & in Tellure esse, vel concipi posse polos & axem, ideoque Æquatorem, per quem spatium ipsum divideretur: sic verò Solis, vel alterius Planetæ influxus esset admittendus.

Sed respondeo. Activum influxum non esse à domibus primariis, quæ nihil aliud sunt quàm inane spatium non activum ex se, sed duntaxat determinativum, ut Lib. 18. Sect. 3. cap. 3. & 4. explicavimus. Atqui experimur Dodecatemoria activè influere, tum cum Planetis, tum per se, dum solitaria versantur in Horoscopo, vel aliis domibus: Dodecatemoria autem non sunt partes immobilis spatii cum ipsa sint mobilia per domos primarias, sive spatia: neque sunt Terræ partes, quæ etiam est immobilis, ideoque polis, axe & Æquatore per se caret: sunt ergo partes primi Cœli à Planetis initio creationis determinati, hoc est, primæ causæ à secundis: cùm ergo jam simul influant, ut prima & secunda causa ejusdem effectus, ab utraque necessariò dependentis; hinc sequitur astra sine concursu primi Cœli non posse influere specialiter, etsi queant illuminare & calefacere.

Ex dictis verò patet primò. Aliud esse calorem, vel influentiam effundere, aliud verò calefacere & influere. Hoc enim requirit subjectum caloris & influentiæ receptivum, illud verò non: cùm effusio fieri possit absente subjecto, veluti in spatiis imaginariis, ubi virtutem primi mobilis effundi probabile est, si circa ipsum dentur illa spatia. Præterea primum Cœlum esse primam causam propriam omnis actualis influxus cœlestis, at duntaxat primam causam communem illuminationis & calefactionis, quatenus lumen, calorem, cæterasque elementales qualitates etiam eminenter continet; alioquin in Dodecatemoria diversæ naturæ elementalis non esset divisibilis.

CAPUT II.

De formali, vel essentiali determinatione Planetarum & Stellarum fixarum.

NOn secus ac primum Cœlum ad propriam sibi naturam agendique virtutem determinatum est ab Authore naturæ: sic septem Planetæ, (quos Libro 9. Sect. 3. cap. 2. & Theor. 2. Elem. natura & virtute inter se differre probavimus) ad proprias naturas formalesque virtutes essentialiter determinati fuere. Nempe Sol ad solariter agendum, hoc est illuminandum, calefacien-

dum & influendum solariter; Luna ad lunariter agendum: atque sic de reliquis Planetis, tum etiam stellis fixis diversæ speciei.

Quam autem difficile sit cujusque Planetæ naturam propriam formalemque virtutem definire: jam dictum est Lib. 13. Sect. 3. cap. 1. 2. Hujusque cognitionis difficultas inde oritur; quòd eadem sua simplici virtute aliud efficiat in metallo, aliud in planta, aliud in bruto, & aliud in homine; imò diversa efficiat in diversis hominibus, tum in eodem numero. Ac præterea aliud efficiat cum uno signo, & aliud cum altero. Item aliud connexus uni Planetæ, & aliud connexus alteri; ac etiam diversa diversimode connexus eidem alteri Planetæ, tandemque aliud in una domo, & aliud in altera, diversaque diversarum dominus, ut constat ex Elementis. Quamobrem in tot ferèque innumeris combinationibus via detegendi ejus naturam simplicem formalemque virtutem, non potest non esse perdifficilis. Quoniam verò eadem simplici virtute agit in quolibet rerum genere & omnibus simul, si virtus ipsa in aliquo rerum genere, vel specie, ut homine prudenter studioséque attendatur, poterit nihilominus haud mediocris ejus cognitio inde haberi, ac modus omnium certissimus talis erit.

Dum Planeta versatur in proprio domicilio, ut Sol in ♌; Planetæ natura est alteri impermixta, quòd Leo sit naturæ solaris, præsertim verò si alteri Planetæ corpore, vel aspectu connexus non fuerit. Tunc ergo observetur quid in singulis figuræ domibus efficiat circa nascentes homines (quod quidem Parisiis ubi singulis horis nascuntur homines, die unica observari potest, dum talis fuerit status Solis) quoniam enim in singulis ipsis domibus, diversos specie producit effectus, omnes tamen solares in natorum vita explorandos: ergo illud solare quod erit effectibus omnibus commune, dicetur jure optimo esse propria natura Solis. Eademque est ratio de Planetis cæteris.

Nulla autem via est certior istâ. Præviso enim tempore talis status Solis, aut alterius Planetæ, essent obstetrices plures promovendæ, ut aliquâ die illis significatâ studiosè notarent horas nativitatum. Si enim Sol consideraretur, dum corpore, vel aspectu connexus & Planetis cæteris, ex ipsa connexione compositus prodiret influxus, qui ideo distinctè ignotus esset, quia hæc cognitio pendet à cognitione distinctâ simplicis influxus quem quærimus. Similiter si Sol spectaretur in diversis Zodiaci signis, idem esset ac si diversis Planetis connexus esset, quòd signa referant naturas Planetarum: ideoque difficultas eadem recurret: ergo via à nobis exposita cæteris omnibus certior ac facilior est. Domus enim primariæ, vel spatia, sive loca figuræ cœlestis, nec influunt, nec activè concurrunt ad effectus: sed duntaxat determinant influxum corporum cœlestium, qui ab ipsis locis nullam miscellam patitur. Qua autem ratione detegitur natura Solis, eadem omnino detegitur natura Leonis, sunt enim unica & simplex natura: Sol quidem formaliter, Leo autem determinativè ex Lib. 14. Sectio prima, cap. 6. Sic igitur cognosci potest natura cujusque Planetæ, tam cœlestis, vel influentialis, quàm Elementalis.

Cæterùm pro Sole & Luna, quibus singulis unica domus est, nulla hic occurrit difficultas. At pro ♄ ♃ ♂ ♀ ☿ quibus singulis duplex domus assignatur, difficultas non mediocris emergit pro eorum natura Elementali distinguenda; præsertim quod binæ domus bisce Planetis singulis assignatæ, initio Mundi determinatæ fuerunt ad naturas elementales contrarias, verbi gratia, Saturni domus sunt ♑ & ♒, quorum hic calidus est ac humidus, ille verò frigidus atque siccus. Solentque Astrologi passim tam in constitutionibus aeris universalibus, quàm in natorum temperamentis particularibus definiendis effari, quod ♄ in ♑ sit frigidus & siccus, hoc est, frigefaciat & exsiccet, in ♒ autem calidus & humidus: ac in summa talis sit saltem effectu, qualis est natura signi quod occupat. Eademque est ratio de Planetis reliquis. Quomodo igitur innotesceт quod ♄ sit ex natura sua frigidus & siccus, si duntaxat refrigeret in signo frigido, exsiccet in sicco, calefaciat autem in calido, & humectet in humido.

Ad hanc verò difficultatem enodandam. Dico primò: Errare Astrologos dum in aeris & natorum temperamentis determinandis nullam habent rationem propriæ, seu formalis naturæ Elementariæ Planetarum in signis positorum, sed Saturnum & ♂ in ♈, eodem gradu effectivè calidos esse volunt, ut videre est apud Origanum parte 3. cap. 5. & alios, quod tamen est contra Theor. 9. Elem.

Dico secundò: Signa etiam Solitaria, hoc est, Planetis vacua operari, in Horoscopo, vel alibi constituta; & quidem Elementaliter operari juxta naturam ad quam initio Mundi fuere determinata: influentialiter autem juxta naturam suorum dominorum. Quoniam ergo ♄ duas habet domos ♑ & ♒, natura Elementali inter se contrarias, quarum quælibet influit Saturnaliter: igitur ex ♄ in illis detegitur primò Saturni natura influentialis, quia ex ♄ cum utroque signo natura ipsa duplicatur effectivè. Elementalis verò formalis ex eo cognoscetur, quia cum ♑ intensè frigefaciet & exsiccabit, non autem cum ♒, sed econtra frigus ejus & siccitas remittentur, quod fieri nequit nisi à calore & humiditate qualitatibus contrariis: quamobrem dicetur ♄ extrinsecè, seu in manifesto formaliter frigidus atque siccus; intrinsecè autem, vel in occulto duntaxat eminenter calidus & humidus.

Inde verò deduceretur, quod etsi ♄ natura sua cœlesti, vel influentiali sit calidus, frigidus, humidus atque siccus: Elementali tamen formali est tantùm frigidus atque siccus. Ac proinde ♒ refert duntaxat ejus naturam influentialem: Caper autem ejus quoque naturam Elementalem formalem: ideoque ♑ continet amplius naturam ♄ quam ♒. Ac proinde ♄ in ♒, minùs quàm in ♑ maleficus est. In ♑ enim excedunt noxiæ qualitates Elementales, sed in ♒ temperamentum, quod ♒ ad naturam aeream Elementalem determinatus sit. Eademque est ratio de cæteris minoribus Planetis.

CAPUT

Caput III.

De præcipuo quodam nimisque inveterato errore Astrologorum.

AD essentialem Planetę determinationem pertinet illud quod ab omnibus Astrolngis hactenus assumptum est: nempe Solem (verbi gratia) per se significare Patrem, Maritum, Reges, Magnates, Famam, Dignitates, Vitam, &c: quod Cardanus passim vocitat significare secundum substantiam: similiterque Lunam significare Matrem, Reginas, Plebem, &c: Jovem, divitias, Mercurium ingenium, atque sic de reliquis, ut videre est in veterum Astrologorum Libris, qui tales Planetas appellant generales rerum ipsarum significatores, ac essentialem banc significatinnem faciuut suæ prædictionis fundamentum præcipuum; ita, ut ipsos quoque Planetas dirigant prn talibus significatis. Idcirco Ptolemæus Lib. 3. Quatrip. cap 4. ubi de Parentibus, ait. *Sol & ♄ conveniunt Patri secundum naturam, ☽ & ♀ Matri: barum stellarum status inter sese & erga alias, significat accidentia parentum.* Similiter Lib 4. ca. 3. ubi de conjugiis, Lunam pro uxore, & Solem pro Marito spectare jubet, eorumque statum, indeque de uxore & Marito prædicere. Tum Lib 3. cap. 18, ubi de animæ qualitatibus, ait. *Qualitates animæ quæ propriæ sunt mentis & rationationis, sumuntur in singulis ex ☿ conditione: quæ verò propriæ sunt moralis partes & virium inferiorum, sumuntur à luminibus crassorum corporum, boc est, à Luna & à stellis ad eam ☌, aut aspectu configuratis.* Igitur juxta doctrinam istam, omnes huc usque Astrologi de patre judicium ferunt in quavis genesi ex ☉, vel ♄, de matre ex ☽, aut ♀, de moribus ex ☽, de ingenio ex ☿, quamcunque figuræ dnmum occupent, vel cuicumque dominentur, spectato duntaxat eorum statu cœlesti; & quomodo sese habeant ad reliquos Planetas, juxta superinres Ptolemæi textus, nullaque ratinne habita dnmorum figuræ barumque dominorum.

Quod autem doctrina hæc à veritate multùm aberret, in eaque tradeoda Veteres abusi fuerint virtute Analogica Planetarum, sic ostenditur. Primò, quia etsi Planetæ singuli naturâ & viribus inter se differentes prnpter communem nmnibus quodlibet significandi virtutem ex Theorem. 19. Elem etiam essentialem Analogiam babeant cum variis rerum Subluoarium generibus & speciebus, naturæ singulorum Planetarum congruentioribus, ut à nnbis expositum est Lib. 23. Sect. 3. cap. 3 verbi gratia, Sol cum vita, Patre, bnnoribus, &c: tamen quia hæc Analogica virtus eadem est cum influentiali, vel essentiali virtute Solis, ut eodem cap. dictum est; ipsaque Solis influentia in se est universalissima ac indifferens; ergo ex hac Analogia Sol per se non potius vitam, quàm Patrem, Maritum, vel Regem, ac Hnnores significabit, etsi ob illam potiùs res ac personas illustres publicas & claras, quàm viles & obscuras significet. Proindeque in hac indifferentia sumi nequit pro uno potiùs, quàm pro altero. Quod si sumatur pro omnibus, ergo Patri, Maritu, vitæ Honeribus, &c: vel circa hæc Nato eadem significabuntur, quod non esse absurdissimum, & experientiæ contrarium nemo dixerit. Imò Cardanus ipse Libro de Revolutione capite sexto, doctrinam istam irridera videtur, dum ait. Ptolemæus novam confusionem imposuit, quia plurima significata dedit uni significatori: & posuit Lunam significantem corpus, deinde animi mores, deinde vitam, & uxorem, & matrem, & ancillas, & filias, & sorores: *Quomodo ergo* (ait Cardanus) *Luna erit disposita illi cui in partu moritur uxor & ipse longævæ vitæ? & filiæ ejus plures incolumes? & ancillæ fugitivæ? & mater cito mortua, & corpus salubre, & intellectus inconstans & malus.*

Secundò: Dum Ptolemæus, Cardanus, & cæteri volunt in omni genesi diurna judicandum esse de patre nato ex statu cœlestis Solis, & in genesi nocturna ex statu ♄, nonne vident absurdum esse arbitrari, quod ex ☉ etiam in ♌ degente & stipato, ut ipse vult Ptolemæus, aut etiam in ☌, vel △ ♃, aut ♀, nullus per totum Terræ circuitum nascatur puer interdiu, cujus pater ex hac nativitate non futurus sit fœlix & longævus, vel contra infœlix, citóque moriturus si Sol sit pravè affectus: præsertim cùm status ille Solis pluribus diebus idem virtute speciali durare queat? imò nonne insanum est opinari, quod tunc singulis patribus, eadem specie significentur, vel singulis natis eadem à suis patribus? id profectò non solùm repugnat experientiæ, sed insuper vana efficit domorum significata essentialia, proindeque vanam domorum constructionem. Idemque dicendum est de ☿ pro ingenio, quamdiu status ejus cœlestis faustus est, vel infaustus, dom de ♃ pro divitiis, &c.

Itaque dicendum est Planetas singulos equidem essentialiter determinatos esse ad ea singula cum quibus Analogiam habent, quæque ob ipsam Analogiam præcipuè promovent, vel significant, juxta cap. 3. Sect. 3. Lib. 13. sed determinationem banc (quòd sit essentialis) adeo universalem ex se ac indifferentem esse, ut non magis homini quam bruto significet, quandoquidem tam in brutorum quam hominum rebus suas Analogias sortiuntur, & ex pluribus hominibus toto Terrarum Orbe simul tempore nascentibus, non magis uni, quam alteri: & cuilibet horum non potiùs vitam quam mortem, Patrem quam Maritum, amicos quam inimicos significare per se, nisi ad hoc per suum situm, aut dominium in figuræ domibus, aut connexionem cum earum dominis determinentur specialiter in figura nati, ut inferiùs exponetur. Dum autem determinantur, si contingat eos determinari ad ea quibuscum Analogiam obtinent, ut Sol ad Parentes interdiu, vel noctu, per situm, aut dominium in quarta: ad honores per situm, aut dominium in decima: Mercurius ad qualitates ingenii per situm, aut dominium in prima: tunc quia universalis determinatio per Analogiam, concurrit cum particulari per domos, efficaciter admodum

 operan-

operantur ratione ipsius particularis determinationis pro benefico suo, vel malefico statu. Et quia sæpe accidit, ut tales significatores particulariter determinentur juxta suas Analogias, hinc decepti sunt veteres Astrologi, putantes id esse perpetuæ veritatis, quod est duntaxat temporaneæ & accidentariæ.

Eorum vero doctrina patet in me falsa, qui natus interdiu habui Solem & ☽ egregiè stipatos Mercurio ♀ ♃ ♄ in □ ♂ .domini Horoscopi, sed in duodecima domo; quorum Luna fuit mihi parentum significatrix, quia domina quartæ & præsertim Matris ob Lunam ipsam fœmineam in signo ♓ fœmineo. Et quia immediatè fuit conjuncta ♄, ab eo defluens, nullique applicans, idcirco à Parentibus, sed præsertim Matre mihi etiam immerito odia atque damna significavit. Sol autem junctus ♃ pariliter, Episcopum & Cardinalem Richelium mihi fecit occultos hostes ab ☉ in duodecima cum ♄. Talium igitur Magnatum hostium damnorum, que ab illis fuit mihi duntaxat significator, & non Patris, etsi nativitas esset diurna, Pater enim me nunquam odio habuit, nec mihi saltem sponte nocuit. Quamobrem explodantur illæ causæ cœlestes adeo universaliter spectatæ, & tamen, ut sic ad aliquid particulare significandum usurpatæ: quippe quòd universaliter spectatæ, tantùm universaliter significare queant, non autem Petro, vel Joanni quidpiam particulariter.

Objicies primò. Equidem verum esse, quod Solis seorsim spectati significatum sit nimis universale pro Patre: tum Lunæ pro moribus, ☿ pro ingenio, &c: sed Lunam ex se indifferentem ad hos, vel illos mores significandos determinari à signo in quo est ejusque dominio: & pro diversitate signi & domini mores diversos significare. Ideoque Ptolemæum, Cardanum & cæteros præcipere, habendam quidem esse rationem Lunæ pro moribus, sed magis ejus domini: atque sic de ☿ pro ingenio, &c.

Sed respondeo. In hoc etiam errasse veteres Astrologos. Nam dici quidem potest, Lunam diversa influere ac significare pro diverso signo quod peragrat, & domino cui subjicitur: sed hic influens hæcque significatio sunt adhuc toti Mundo universale, nec Luna in hoc tantùm cœlesti statu spectata, magis mores quàm Matrem, uxorem, &c: significat, ut ergo horum aliquod potiùs quàm alterum significet, requiritur determinatio specialis, præsertim & dominium in figura nativitatis, vel connexio cum dominis domorum ad quas res ipsæ pertinent. Nam in rei veritate & principiorum, dominus Horoscopi applicans ☉. Honoribus Analogo, præsertim aspectu benefico: Honores nato significat, applicans ♃ divitiis Analogo divitias, applicans ♀ uxori Analogæ, uxorem, eóque validiùs oxorem significabit, si ♀ fuerit in septima, vel domina septimæ. Eademque est ratio in cæteris; quamobrem maximè attendendum est ad Planetas in aliqua domo, vel hujus dominos, an applicent faustè, vel infaustè Planetæ ipsius domus significatis Analogo: & quis sit hujus status cœlestis & determinatio in figura. Inde enim valde vera deducuntur Prognostica · & in hoc consistit arcanum Astrologiæ eximium. Præterea dum Luna versatur in Cancro, nullius momenti erit Objectio cùm Cancer & Luna sint eadem natura, nec Luna tunc alterius Planetæ dominio subjiciatur. Adde quod quamdiu ☿ moratur in eodem signo, ingenia fierent toto Terrarum Orbe similia, contra experientiam, cum singulis etiam horis, imò eodem momento temporis fiant dissimillima. Itaque si ☿ generalis ingenii significator ob Analogiam supradictam, fiat etiam in genesi particularis significator, per situm, vel dominium in prima domo ad quam ingenii significatio pertinet, totiusq; status corporis & animæ; erit Mercurii influxus pro ingenio efficacissimus: aut si ☿ Horoscopo, vel ejus domino connectatur dominio, vel aspectu, sic enim etiam ad ingenium determinatur. Et quo pluribus modis ac fortioribus determinabitur, eo influet efficaciùs ad ingenium: sin minùs, vana erit pro ingenio Mercurii consideratio. Eademque est ratio in cæteris.

Objicies secundo. Ptolemæum pluribus in locis, attendere ad situm significatorum generalium respectu angulorum figuræ: ac per consequens illos eo pacto specialiter determinatos spectare.

Respondeo primò. Determinationem illam adhuc nimis generalem esse cùm sint tantùm quatuor anguli in figura, nec esse posse specialem, quàm per singulas domos quæ sunt duodecim. Nisi autem fuerit specialis, Lunam non potius mores, quàm Matrem aut Conjugem significare. Respondeo secundò. Neque illud semper fieri à Ptolemæo, ut constat ex locis supra citatis, neque id observari ab aliis Astrologis, sed in judicio de ingenio, statim ac primariò attendi Mercurium ejusque dominum, qualiscunque sit ☿ status in figura: hoc est, nulla habita ratione ejus determinationis particularis, quæ poterit esse circa liberos, uxorem, vel mortem, quod supra rejectum est, nec immerito. Nam supposita domorum divisione atque significatione, quoties nostu Luna esset in septima: eadem prædicenda essent de Matre & Conjuge, quod ne quidem fieri debet, etsi Luna domina quartæ, proindeque parentum, Matrisque præsertim significatrix, reperiretur in septima, quòd nempe Luna situ corporeo in septima efficacius determinetur ad significatum uxoris quàm Matris: atque sic de cæteris. Tanto igitur Veterum errore detecto, jam ad corporum cœlestium determinationes accidentales progrediamur.

CAPUT IV.

De primi Cœli determinatione accidentali.

Postquam superius dictum est sufficienter de Corporum Cœlestium activa determinatione essentiali: sequitur, ut de eorundem accidentali determinatione tractemus, à primo Cœlo, vel prima causa Physica sumpto rursus initio: si priùs hic monuerimus corpora Sublunaria determinare duntaxat activè corpora cœlestia, ut explicatum est Lib. 7. cap. 10. hæc verò passivè tantùm determinare Sublunaria, quòd nempe Sublunaria à cœlestibus recipiant, non contra: quamvis Sublunaria

ipsa

ipsa per impressionem receptam deinde agant, sicque saltem secuodario dicantur activè determinari, quatenus sunt postea causæ particulares suorum effectuum.

Itaque primum Cœlum accidentaliter determinatur omnifariam in ratione causæ efficientis. Primò, ad naturam Planetarum, tum influentialem, tum Elementalem per signa Zodiaci. De qua determinatione actum est Lib. 14. Sect. 1. Est autem determinatio hæc toti Terræ & singulis Sublunarium speciebus communis, atque a principio Mundi perpetua & immutabilis, usque ad finem, dum hoc naturæ statu cessante, Cœli ardentes solveotur, & Elementa ignis ardore tabescent, fientque Coelum & Terra nova, ut prædictum est in sacris Scripturis: proindeque sequetur alter Mundi status non ampliùs motui, vel mutationi obnoxius.

Secundò, ad naturam siogulorum Planetarum & fixarum, per Astrorum motum sub primo mobili: siquidem, ut oascente Mundo, Cœlum determioationem toti Terræ communem atque perpetuam sortitum est: sic nascente homine, vel bruto, pars ea primi Coeli sub qua Sol conspicitur, quæque dicitur locus Solis apparens, determinatur ipsi nato quamdiu vivit, ad naturam Solarem, à Sole ipso sub illa parte coospecto: sicque locus ♄, tunc temporis determinatur eidem nato ad naturam ♄. locus ♃ ad naturam ♃, atque sic de reliquis Planetis atque fixis. Hæcque loca funguntur ipsi nato, vice Planetarum determinantium, ejus vita durante; non secus atque signa toti Terræ funguntur vice Planetarum dominantium, quamdiu hic Terræ status perdurabit. Siquidem prima causa Physica est omnimode tam universaliter quàm particulariter determinabiles, ut talem causam decet: nec solum ♄ locus determinatur ad naturam ♄, sed ejus quoque antiscium, oppositio, & reliqui aspectus omnes, tam dextri, quam sinistri, ut à nobis fuit expositum Lib. 14. Sect. 1. cap. 4. tum Lib. 16. in quibus omnibus remanet vis Saturnina ipsius nati respectu, ut constat ex directionibus ipsorum locorum, vel ad ipsa: tum revolutionibus & transitibus Planetarum per eadem loca: quod quidem est admiratione dignissimum.

Qua ratione autem id fiat definire videtur esse difficillimum. Lucius Bellantius contra Picum quæst. 16. art. 1. opinatur, vim Planetarum imprimi partibus primi mobilis, diuque servari. Sed fallitur. Primò, quia Cœlum est prima causa Physica, Planetæ verò sunt causæ secundæ. At prima causa oihil patitur, aut recipit formaliter à secundis. Secundò, Coelum continuò alteraretur formaliter, atqui est inalterabile. Tertiò, vis ♄ remanet in ejus loco radicali, tota nati vita durante: at quoties cæteri Planetæ præsertim verò ☽ durante vita nati transeunt per ipsum ♄ locum, illi suas eidem loco etiam virtutes imprimendo, ♄ vim impressam delerent, sicque nati respectu invalidam efficerent, vel eam saltem ita virtutum mixtione confunderent ac depravarent, ut non potiùs ♄, quàm alterius Planetæ naturam redoleret: quod tamen experientiæ repugnat, in ipsa etiam morte nati 100, vel 500. annorum. Quartò, Planetæ suo sub signa motu horum vires proprias tali impressione destruerent, vel omnino depravarent. At pars signi Horoscopans Planetis vacua & sine aspectu, purè agit in natum juxta naturam ipsius signi. Non ergo vis Planetæ remanet in parte sigoi per impressionem.

Keplerus Lib. de Trigono igneo cap. 10. Negat conjunctiones Planetarum vim aliquam imprimere parti sphæræ fixarum sub qua coeunt Planetæ ob immanem distantiam, quæ vis io illa parte remaneat ad tempus: sed ait, totam vim conjunctionis coostare impressione quæ fit in naturam Subluoarem ejusque facultates Divinas, Coelo nihil conferente præter nudum objectum. Siquidem cap. 8. ait. *Opus conjunctionis non esse opus Planetarum conjunctorum, à quibus* (inquit) *tantùm est illuminatio & calefactio: sed est opus ipsius naturæ sublunaris. Nam etsi Planetæ conjuncti moveant naturam sublunarem, id tamen non faciunt, ut agentia naturalia, virtutem aliquam effundentia; sed hic movent naturam, ut objecta movent sensus: Lux quippe, vel color oculos, sonus aures*, &c: *& quale est objectum, talis in natura sublunari est & sensus.* Idcirco autem noo solùm animalibus, sed stirpibus ipsique Terræ sensum, rerumque duntaxat intelligibilium (quales sunt ☌ ☍ △ & □ Planetarum) perceptionem attribuit: aitque quod percepta ☌ ☍ □, vel altera figura inter Planetas, inde sublunaria excitentur ad motus & operationes quæ talium figurarum dicuntur effectus. *Non tamen facultates sublunares amant promiscuè figuras quaslibet* (ait cap. 9.) *sed in his delectum habent proportionum harmonicarum, à quibus etiam Tellus stimulatur excitaturque ad excretionem vaporum concoctorum, cum voluptate simili ei quam animal sentit in ejaculatione seminis*, ut ait Libro de nova stella Serpentarii cap. 28. Capite autem 10. de Trigono igneo, ait, *quod quoties Planetæ ad ea loca veniunt, quæ nascenti homini, vel oriebantur, vel Solem Lunamve exceperant. Tunc excitatur hominis natura, ut alacrius incumbat in omnia opera, quæ pro conditione loci & temporis sunt ipsi homini sub manibus. Hoc autem aliter fieri non posse quàm per impressionem characteris totius positus Cæli in ipsam hominis facultatem genitricem, altricem, sensitivam, animalem.* Ideoque inde fieri putat, ut Coelo in alia omnia curreote, maneat tamen character ejus positus, qui fuit io partu. Et quod fit in singulis hominibus, credit etiam fieri in facultate, qua Globus Telluris est præditus. Hæc igitur est Kepleri opinio de locis corporum cœlestium in primo mobili, eorumque configurationibus.

Sed non exiguam habet affinitatem cum ipsius Kepleri somnio de Luna, & à nobis rejicitur. Primò, quia Keplerus oihil eorum probat quæ hic asserit, ac præsertim cuivis corpori Sublunari imò Terræ Divinam facultatem inesse, quâ præsente objecto cœlesti, sentiat atque discernat ipsum, ac in suo corpore operetur juxta objecti sensum, causa coelesti nihil operante. Secundò, Keplerus non solum efficit facultatem illam rationalem in percipiendis & distinguendis figuris cœlestibus earumque temporibus, sed etiam ex plurimis figuris in circulo possibilibus, concedit illi delectum figurarum sub quibus corpus suum moveat, quod est opus agentis liberi, ideoque ad agendum, vel non, ea se indifferentis, cuntra ejus Hypothesim. Neque dat rationem cur facultas unam potius quàm alteram figuram eligat. Aut si dixerit à figuris tantum harmonicis necessario excitari, hoc inde falsum probabitur, quia si solæ figuræ harmonicæ sufficerent ad movenda Sublunaria, iidem semper effectus prodi-

prodirent ab eadem configuratione, nec referret quinam Planetæ configurarentur eodem aspectu □, ☍, &c: at aliud efficit □ ♃ & ♂, aliud autem □ ♄ & ♂. Theor. 15. Element. Diversitas autem effectus non potest esse à figura, quæ est eadem: ergo erit à diversa virtute Planetarum ♄ & ♃ cum ♂ quadratorum. Tertiò: Perceptio objecti à facultate, non potest esse sine aliqua attentione facultatis, ut patet in sensationibus. At qua ratione attendunt facultates rusticorum ad talia objecta, cùm hæc ignorent, neque sciant quid sit ☌ ☍ △, &c: aut figura harmonica? imò qua ratione ad eadem attendere queunt cœci atque surdi, vel etiam cæteri omnes dum ☌ ☍ & □ fiunt sub Horizonte? quod si facultas etiam sine attentione excitetur ad iram, libidinem, cædes, peregrinationes, &c: quidni attendens excitabitur efficacius? Atqui Astronomi anima sensibus & intellectu prædita percipit quidem oculis & organis corporum cœlestium conjunctiones & aspectus, nec tamen inde stimulatur ac promovetur, ut experiuntur Astronomi, potuitque experientia scire Keplerus ipse, alioquin periculosa esset Astrorum observatio. Præterea duæ essent in homine admittendæ animæ, vel facultates percipientes eadem objecta, quarum una attendens ad objecta, eadem perciperet, nec stimularetur: altera verò non attendens perciperet, & stimularetur, quæ sunt absurda & in objectorum perceptionibus inaudita. Adde quod hæc secunda facultas, esset in homine alia ab intellectu, eóque longè excellentior & divinior, quam tamen Keplerus in Tellure ipsa & Planetis constituit. Quartò: Si Cœlum nascentibus nihil confert, unde, cur, & quomodo fit, ut Petro alia insit actu & formaliter indoles, alia Paulo? non enim est à facultate sola quæ in utroque eadem est, nec à sola diversitate seminum, ut probavimus Lib. 12. Sect. 1. Ac indoles semper est conformis figuræ cœlesti nativitatis; ergo imprimitur per effusionem virtutis realis à corporibus cœlestibus, quæ in nato formaliter recipitur. Denique eodem planè modo negari posset: Solem, vel ignem calefacere Terram, aut hominem: sed calefactionem esse ab illa intrinseca Sublunaribus facultate Divina, quæ præsente Sole, vel igne, ut objecto, juxta hoc in suo corpore operaretur: quidni enim facultas illa suum corpus præsente Sole æquè movebit ad calorem, atque ad alium effectuum influentiæ solari attributum? Sic verò nulla daretur in Physicis causa efficiens extrinseca, quod planè absurdum est. Igitur absurdum est quod ait Keplerus, astra nullam vim effundere; si enim nulla effunderetur, nulla in natis fieret impressio qualitatis activæ, quam indolem appellamus. Et quia dum Planetæ veniunt ad loca radicalia Solis, ☽, aut ♄, excitant natos juxta naturam ☉, ☽, aut ♄, necesse est illis in locis vim superesse talium Planetarum à genesi contra Kepleri opinionem.

Sic igitur Bellantii & Kepleri opinionibus ablegatis: Dicimus, in loco radicali Solis remanere vim solarem nati respectu, non quidem per impressionem, ut censuit Bellantius, sed tantum per determinationem, partemque illam virtute ipsa determinatitiâ agere in natum ipsum solariter, idemque dicendum esse de quovis altero Planeta. Neque hic quidquam novi dicimus, sed in eadem tantùm simplici doctrina perstamus de determinatione primi Cœli, vel primæ causæ omnimode determinabilis, quæ sibi undique maximè consentit.

Cæterum duæ determinationes primi Cœli superius expositæ, ipsi accidunt à Planetis & fixis, per quæ astra Cœlum ipsum determinatur equidem ad speciales modos agendi juxta naturam astri determinantis, sed duntaxat universaliter. Sic enim pars primi Cœli sub qua versatur Saturnus, determinatur equidem ad agendum Saturnaliter, sed non potius pro homine quàm pro bruto, aut potius pro Joanne quàm Petro. Præterea & hoc admiratione dignum est, quod hæc determinatio non destruat, vel enervet Primam Cœli determinationem accidentalem in signa; sed ambæ se compatiantur; verbi gratia, dum ♄ percurrit ♌, ille non tollit, vel supprimit Solis per totum signum ♌ vigentem, sed in ipso loco ♄, simul vigent ac insident vis Solis & ♄, tum plurium Planetarum si plures eodem in loco reperti fuerint. Atque inde fit, ut locus Solis in ♌, & locus ♄ in ♒, tum ♃ in ♐, &c: sint adeo efficaces: quòd nempe sic in ♌ duplicetur vis Solaris, in ♒ Saturnina, &c: econtra verò quoniam Solis & ♄ naturæ atque vires sibi maximè adversantur, hinc fit, ut ex ♄ in ♌ utraque vis impediatur ac depravetur; indeque ob concursus malignitatem, infaustus producatur effectus. Denique in aliis non hostilibus concursibus, ut Saturni in ♐, vel ♊ medii prodeant influxus, ut singula probantur experientiis. Porrò hæc Cœli à Planetis determinatio temporanea, non solum per Planetæ corpus, sed per ejus quoque aspectus venit intelligenda.

Tertiò igitur, Cœlum determinatur ad species substantiales effectuum, à sublunaribus subjectis patientibus, ut ab hominis semine in congrua matrice recepto, ad hominem generandum, eique juxta humanæ speciei capacitatem influendum. Ab equi semine ad equum producendum: atque sic de plantis & mineralibus.

Quartò denique determinatur ad species accidentium subjectis ipsis patientibus congruentium, per situm partium suarum in figura genethliaca ipsius subjecti quod producitur. Ratione cujus situs, efficit subjectum ipsum, accidentium naturæ suæ congruentium diversimodè susceptivum: quippe ♈ in prima domo efficit biliosos, audaces, generosos, &c: ♉ libidinosos, ♊ ingeniosos, atque sic de reliquis signis tam in Horoscopo, quàm M. C. & cæteris locis: unde constat quod cœlestia corpora determinantur activè, quoad speciem effectus substantialis, à subjectis patientibus: hæc verò ab illis determinantur passivè quoad species & qualitates accidentium sibi congruentium. Homo enim à Cœlo patitur, recipitque impressionem, quâ his potius quàm illis accidentibus, tum agendo, tum patiendo fit obnoxius. Atque duobus modis ultimis Cœlum determinatur particulariter, duobus verò prioribus duntaxat universaliter.

Præterea notandum, quod signa amplius & efficacius significant quàm ipsi Planetæ: nam universaliter loquendo, Cancer significat ratione Lunæ dominæ ♋, tum ratione ♃ in ♋ exaltati, tum ratione ♂ in ♋ Trigono cratoris: eademque est ratio de cæteris. In particulari verò gradus signi Horoscopans natum efficaciùs significat quàm dominus Horoscopi, vel Planeta in prima domo, ut patet ex Horoscopi directionibus, proindeque

aspectus

aspectus ad Horoscopum efficaciores sunt quam ad Horoscopi dominum: idemque dicendum de medio Cœli: atque id profectò primæ causæ dignitati maximè congruit.

Caput V.

De determinatione accidentali Planetarum atque fixarum in universum.

Planetæ atque fixæ, ut efficientes causæ, multifariam determinantur accidentaliter.

Primò quidem à signis Zodiaci. Nam Sol etsi necessariò agere debeat cum aliquo signo, cum non possit non esse sub aliquo, agantque Sol & signum, ut socii; est tamen ad agendum cum hoc, vel illo indifferens. Igitur per suum situm sub uno, ut sub ♈, determinatur ad agendum cum ipso, sicque ♈ & ☉ sese vicissim determinant, ut duo homines eandem navim habentes. Idemque censendum de domino signi atque de signo. Signum enim agit juxta naturam sui domini, cum sint eadem natura. Atque in hoc fundantur omnes illi Aphorismi Materni, Stofleri, Ranzovii, & aliorum Astrologorum, dum affirmant quid Planeta quilibet agat in alterius Planetæ domo per combinationem virtutum. Circa quod tamen notandum est, Planetis ♄ ♃ ♂ ♀ ☿ duplicem esse domum, nec Solem idem efficere cum ♒, quod efficit cum ♑.

Secundò, Planeta unus ad agendum determinatur, à congressu cum aliis Planetis, aut fixis. Est enim ♄ ex se indifferens ad agendum cum ♂, aut ♀, vel cum oculo ♉, aut corde ♏. At dum astra duo coeunt, sese, ut ejusdem actionis socios, vicissim determinant. Porro determinatio hæc tam de congressu corporeo, quam per aspectum intelligenda est, eâdem utrobique ratione: suntque duo suprapositi determinationis modi duntaxat universales, ex quibus solis nihil particulare concludi potest, tantum enim pertinent ad cœlestem Planetæ statum, qui omnibus Sublunaribus communis est & indifferens respectu singulorum. Attamen hisce duobus modis Planetæ in agendo tam universaliter quam particulariter, aut juvantur, aut debilitantur, aut depravantur, ut fusius infra dicetur. Atque in hoc fundantur omnes illi Aphorismi veterum Astrologorum dum asserunt, quid Planeta quilibet efficiat in alterius Planetæ ☌ ✶ □ △ & ☍, sed in hoc errarunt quod ex statu cœlesti absolutè spectato, qui toti Terræ est universalis ac indifferens, speciales, aut particulares effectus prædixerint, quæ tamen prædictio falsa erit, nisi habeatur ratio subjecti patientis, & status terrestris Planetarum, per situm, vel dominium in figuræ domibus.

Tertiò igitur determinantur Planetæ à subjectis Sublunaribus patientibus, ad species substantiales effectuum, ut de primo Cœlo dictum est, unde illud Aristotelis effatum celebre. *Sol & homo generant hominem*: Et Filius Regis aliud est subjectum à Filio Rustici.

Quartò, determinantur ad species accidentium subjectis patientibus congruentium, à figuræ domibus, vel modis aliis, quibus subjectis ipsis applicantur. Atque hi duo determinationis modi, sunt particulares, quòd nempè versentur circa aliquod particulare, ut Joannem, aut Petrum in eorum genesi.

Cæterùm Planetæ à figuræ domibus determinantur quadrupliciter. Nempe situ suo corporeo in ipsis domibus, tum à dignitate, aspectu & antiscio. Dignitas verò triplex est, quippe dominii in ipsa domo, exaltationis & Trigoni. Ac rursus Planeta determinatus dominio, vel situ corporeo, iterum sub hac ratione determinatur dupliciter. Primò ab alio Planeta in se spectato secundum simplicem Analogiam, ut si dominus Horoscopi fuerit cum ☉, hinc ipse dominus determinatur ad honores nati. Secundò ab alio Planeta spectato, prout hic in figura determinatus est. Atque sic dominus primæ cum Sole domino duodecimæ, morbos & potentes hostes occultos nato portendit. De quibus omnibus jam sigillatim agendum est, atque indicandum quæ determinationes cæteris validiores sint: in his quippe consistunt præcipua Astrologiæ arcana, Veteribus, ut par erat non cognita.

Porro in Astrologia prius videndum quid Planeta quivis significet ratione suæ naturæ ac status cœlestis, hoc est ratione signi in quo versatur, domini cui subjicitur, & connexionis suæ cum aliis per corpus, vel aspectum: quam quid significet ratione status sui terrestris, hoc est, prout est in hac, vel illa figuræ domo, aut huic, vel illi præest. Etsi enim prior status sit universalis toti Mundo inferiori, seu communis omnibus individuis Sublunaribus; ideoque ex se nihil Petro potiùs quàm Joanni particulariter significet: Tamen prout idem Planeta spectatur ratione posterioris status in Genethliaca Petri figura; definiri non potest quid ipsi Petro particulariter significet, ratione domus quam occupat, vel cui dominatur, nisi præsciatur quid ratione prioris status significet. Siquidem ex natura Planetæ ejusque statu cœlesti, consurgit mixtio virtutum, in qua prævalet ipsius Planetæ virtus propria, sed aliis bene, vel malè affecta: juxta quam mixtionem Planeta circa Petrum particulariter operatur, prout in ejus figura determinatur. Igitur ad particulares Planetarum effectus, præscienda est virtus eorum universalis à natura propria & statu Cœlesti juvante, vel impediente. Etenim Sol in ♌ beatus △ ♃, absentibus maleficis, egregiè movet cuncta Sublunaria ope Jovialium in toto Sublunari Mundo, nec non in nascente Petro, prout circa ipsum determinatur. At pravè affectus in ♒ & □, vel ☍ maleficorum: accidit tam universalis, quam particularis depravatio in effectibus Solis. Eademque est ratio de cæteris, ut jam notavimus cap. 3. Sect. 3. Lib. 20. sed videtur nobis necessarium tres sequentes præmittere & enodare quæstiones celeberrimas.

Caput VI.

An Corpora Cœlestia sint tantùm causæ universales.

Id communiter asseritur à plurimis Philosophis: Ac iis præsertim qui in Astrologiam scripsere, delusi falsis definitionibus causæ universalis & particularis, quæ in Scholis tradi consuevere. Quoniam vero tales definitiones validis rationibus ablegavimus, & genuinas attulimus Lib. 7. cap. 8. Idcirco juxta definitiones à nobis tradi-

traditas, nodum quæstionis solvimus, tam pro Cœlo quam astris, ut sequitur.

Si primum Cœlum secuodum se totum spectetur, est taotùm causa universalis: quia sic tantum spectatur, ut prima causa Physica universalissima, virtute sibi propria concurreos ad omnes causarum secundarum, vel inferiorum effectus, ut cap. 10 dictum est. At causa concurrens cum sibi inferioribus atque subordinatis, est universalis juxta nostram definitionem.

Si verò primum Cœlum spectetur secundum suas partes, vel Dodecatemoria: jam signum quodlibet ut ♈ considerabitur, vel peoes suum esse materiale, quatenus, scilicet, est pars primi Cœli, vel penes suum esse formale, quatenus, scilicet, est tale signum, hoc est, ad naturam ♂ determinatum. Priori modo est adhuc causa universalis, ut ipsum primum Cœlum: at posteriori dupliciter iterum spectari debet. Primò, ut concurrit ad actionem, cum principalibus agentibus sublunaribus sibi inferioribus, ut cum homine, vel equo generante. Tuncque prout virtute sua eminentiali eundem cum homine, vel equo geoerante producit effectum, est ejus causa universalis ex definitione. At prout effectui, hoc est, homini, vel equo genito particulares confert qualitates, quas nec homo, nec equus conferunt, quòd nempe sint à propria signi influentia, ut maligni mores à Scorpione in Horoscopo: tunc sigoum est talium morum causa particularis ex definitione. Quippe sciendum est quod Cœlum & astra præterquam quod virtute sua eminentiali contioent vires & effectus corporum sublunarium, habent etiam aliquid sibi peculiare, quod à sublunaribus causis conferri nequit effectibus. Ideoque sublunaria indigent cœlestibus, ut ab iis perficiaotur atque regantur, ipso Aristotele id quoque fatente. Secundò signum quatenus signum spectari debet, ut agens cum Planetis, vel stellis universaliter, sed duotaxat effundens vires suas in totum universum, nulla, scilicet, habita ratione particularium effectoum in his sublunaribus. Ac eo pacto signum non est per se causa universalis, quia non agit cùm sibi inferioribus causis, sed saltem socius ex cap 4. & 5. Sect. 2. Lib. 20. agit igitur, ut causa particularis propriam formalemq, virtutem suam effundens in totum universum: nec refert quod ab ipsa virtute innumeri simul tempore ac diversissimi producantur effectus, hoc enim non efficit causam formaliter universalem, sed tantùm accidentaliter, ut in definitionibus causæ universalis & particularis annotavimus.

Objiciet aliquis, omnis causa particularis subest alicui universali. At signum, ut signum nulli subest causæ universali: nisi dixeris primum Cœlum causam esse universalem respectu suarum partium, quod videtur absurdum, ergo signum non est causa particularis.

Sed respondeo primò: Antecedens esse absolutè falsum: alioquin Deus causa particularis gratiæ, subesset alicui priori causæ. Et primum Cœlum causa particularis sui iofluxus, subesset adhuc alicui Physicæ causæ superiori, dareturque progressus io infinitum in causis Physicis, contra nostram hypothesim de aliqua prima causa Physica, quæ necessario admittenda est. Respondeo secundò: Signum, ut signum, esse causam secundam ex cap. 5. Sect. 2. Lib. 20. ergo primæ subordinatam, quæ universalis est. Nec refert quod signum sit pars primi Cœli materialiter spectatum, cùm noo sit ejus pars formaliter spectatum, vel quatenus signum.

Quod verò ad Planetas attinet; de his ferè, ut de signis formaliter spectatis ratiocinandum est: quòd nempè signa, ut signa, & Plaoetæ eorum domini, sint eadem natura, seu virtus Planetaria.

Itaque Planeta concurrens ad effectum alicujus causæ sublunaris, quatenus virtute sua eminentiali eundem cum ipsa producit effectum, ut ☉ cum homine geoerans, vel cum Matre pariens homioem, est ejus causa uuiversalis: Sol eoim concurrit cum causa sibi inferiore: At prout nascenti mores confert solares, vel ipsum ad famam & honores fortunatum efficit (quæ proculdubio à parentibus præsertim rusticis, aut mendicis generando, vel pariendo conferri nequeunt) Sol eorum causa particularis dicendus est: hæc enim solus propria virtute, vel influentia præstat. Similiter spectatus, ut agens universaliter & duntaxat effundens suas vires in totum universum, dici debet causa particularis suorum effectuum, per lucem, calorem & influentiam, dum ad ipsorum effectuum productionem, nulla cum ipso concurrit inferior causa Soli subordinata. Siquidem dum hæc Luna, hæc Tellus, vel bic paries à Sole illuminantur, aut calefiunt, sunt hi particulares effectus, quorum idcirco assignanda est causa aliqua particularis. Cùm autem ipsorum non alia quàm Sol appareat causa per se ac principalis: ergo ipse causa erit illorum particularis. Eademque est ratio de influentia: ac idem dicendum de aliis Planetis atque stellis fixis. Quod autem bic asseritur de Sole agente solitariè, idem quoque asserendum de ipso agente cum aliis Planetis, aut signis, quod nimirum Planetæ sint Mundi Rectores viribus & imperiis distincti, ideoque in Mundi regimine socii, non autem sibi ad agendum subordinati, sicut nec Elementa quatuor, proindeque sibi non inferiores, aut superiores, quamvis Sol cæteros omoes illuminet, iisque superexcellat.

Objicietur. Saltem quando Sol erit in ♌, aget cum ♌, ut causa universalis; Leo enim est inferior Soli suo domino ex cap. 5. Sect. 2. Lib. 20. circa finem, sive Sol spectetur, ut agens universaliter in Mundo, sive ut agens in boc sublunare corpus, vel cum hoc agente sublunari.

Sed respondeo. Leonem esse inferiorem Soli, non ratione naturæ solaris influeotialis, quæ eadem est in ♌ & ☉: sed duntaxat quatenus ♌ illam babet à ☉ per determinationem. Jam verò superioritas efficiens causam universalem, intelligitur de superioritate oaturæ: ut nimirum causa superior & inferior sint diversarum naturarum subordinatarum simulque concurrentium. Ex bis verò infertur quod ☉ & ♌ simul agant, ut socii ejusdem naturæ: Sol autem & ♋, ut socii diversarum, quamvis ♌ ratione virtutis solaris receptæ per determinationem à Sole, ab hoc essentialiter, ut inferius à suo superiori dependeat.

Igitur Cœlum & astra quandoque sunt causæ universales, & quandoque particulares, non autem

tem semper universales, ut à pluribus opinatum est. Lucius verò Bellantius contra Picum art. 6. Cœlum facit causam universalem, quatenus multos simul tempore eosque diversos producit effectus cum causis sibi inferioribus, ut cum homine hominem, & cum cane canem. Particularem verò, dum producit aliquos effectus, qui propriâ destituuntur causâ particulari, ut in nascentibus ex putri materia, inquit: sed in putri materia est semen, causa particularis, vi activa præditum, ut diximus Lib. 20. Sect. 2. cap. 5. 6. Multitudo autem & diversitas effectuum simul tempore, non facit per se causam universam ex supradictis.

Caput VII.

An Corpora Cœlestia sint tantùm causæ Sublunarium effectuum, vel tantùm signa, vel utrumque, & qualiter.

Ad harum quæstionum enodationem, præmittendæ videntur definitiones causæ atque signi. Intelliguntur autem de causa per se, & signo sensibili.

Causa igitur per se, est quæ ex se producit effectum; idque aut virtute propria, ut Sol Tellurem illuminans, aut virtute aliena, ut Planetæ aspectus qui quidem per se agit, sed virtute Planetæ à quo ipse manat aspectus, ut cap. 9. Sect. 2. dicetur. Signum verò sensibile, est quod seipsum sensui, & insuper quid sensui non patens, intellectui cognoscendum exhibet. Ut hædera suspensa, quæ seipsam sensui videndam exhibet, & insuper vinum in cella venale arguit, ex gentis consuetudine. Formalis autem ratio signi non consistit in eo, quod seipsum sensui exhibeat (signum enim non est in sui signum) sed in eo quod præter seipsum aliquid sensu ignotum, intellectui patefaciat, cujus dicitur esse signum. Porrò sensibile signum triplex est, diagnosticum, prognosticum, & anamnisticum. Diagnosticum est signum rei præsentis, qualia sunt ea quibus Medici præsentis morbi speciem dignoscunt. Prognosticum est signum rei futuræ, qualia sunt ea quibus Medici salutem, aut mortem ægri conjiciunt. Tum ea quibus Nautæ & Agricolæ futuras tempestates super Mari, & sterilitates, aut fertilitates super Terra præsagiunt. Anamnisticum verò est signum rei præteritæ, ut cinis est signum combustionis præteritæ, vestigium Lupi, signum est illac transiisse Lupum, & quo iverit: atq; sic de aliis.

His verò intellectis, dico fuisse nonnullos, qui corpora cœlestia opinati sunt non esse signa futurorum in sublunaribus eventuum, nisi forsan inania atq; fallacia, propter locum illum Hieremiæ cap. 10. *A signis Cœli nolite metuere.* At per signa Cœli Propheta non intelligit corpora cœlestia, sed duntaxat illorum idola lignea, vel aurea à Babyloniis summo cultui habita, ut patet ex sequentibus in textu, quæ quidem idolis non autem corporibus cœlestibus quadrant. Alii verò prorsus contra opinati sunt, corpora cœlestia esse tantum signa, & non causas Sublunarium effectuum, propter veba cap. 1. Genes. ubi dixit Deus, *fiant luminaria in firmamento Cœli ut dividant diem ac noctē, & sint in signa & tempora & dies & annos*, &c: atque hujus opinionis omnino videtur fuisse Keplerus supra cap. 4. refutatus: dum ait, Planetas conjunctos, quadratos, vel oppositos, non movere naturam sublunarem, ut agentia naturalia, virtutem aliquam effundentia: sed tantum movere facultates vegetabiles & animales sublunarium, ipsiusque Telluris, ut objecta movent sensus. Cæterùm præter jam dicta adversus Keplerum, certum est quod Sol non est signum diei, neque anni, sed causa: diem enim & annum efficit. Nec Soli ratio signi convenit respectu diei quem efficit. Nam ex supradictis ratio signi in eo consistit, quod signum præter seipsum, aliquid sensui ignotum, patefaciat intellectui, cujus dicitur esse signum: at dies sensui patet, non ergo Sol est signum diei, nec per consequens anni, qui constat 365. diebus, sed eorum est tantum causa.

Igitur necesse est quod dum sacra Scriptura inquit, Solem & Lunam esse in signa: intelligamus quod sint signa aliarum rerum, quam dierum & annorum, sive temporum: superest igitur, ut sint signa cæterorum effectuum in his sublunaribus contingentium. Et hoc quidem concederet Keplerus supra, dummodo non essent causæ eorundem effectuum, sed ipsamet natura sublunarium objectivè stimulata à signis cœlestibus. Verum sibi hac in parte contradicit: fatetur enim fieri impressionem characteris totius constitutionis corporum cœlestium in hominis, vel Telluris facultatem genitricem, altricem, sensitivam, animalem, qui character maneat, & per quem natura hominis & Telluris excitatur ad agendum. Ergo ipsi characteri necesse est inesse vim permanentem excitandi, saltem quoties Planetæ directione, vel transitu veniunt ad loca principalia constitutionis impressæ. Ac per consequens cùm character ille à Cœlo effluat & imprimatur ab eo ipsis facultatibus, ergo etiam vis ejus excitandi effluet, vel effundetur à Cœlo, contrá Kepleri sententiam. Ideoque Cœlum erit causa naturalis ipsorum effectuum sublunarium. Est enim causa characteris & hic effectuum; ergo & Cœlum: nam causa causæ est causati causa. Nec proderit dicere Cœlum esse quidem causam objectivam, non autem effectivam, vel non efficienter concurrere, sed tantum facultatem: hæc enim, nec omnia potest, nec quodlibet, sed id tantùm ad quod fit potens: id vero per quod fit potens, necessario est quid effectivum, alioquin ejus potentia non esset effectiva: sed fit potens per impressum characterem juxta Keplerum: ergo character à Cœlo effluxus erit effectivus. His adde quod facultas hominis per illum characterem impressum debet stimulari & excitari, non solum ad agendum, vel alacriter incumbendum in omnia opera externa, quæ sunt illi præ manibus, ut vult Keplerus: sed etiam ad generandas passiones, & morbos, vel casus, unde & ipse homo ipsaque facultas destruantur, quod quidem hæc insana, crudelis & proditoriè homicida facultas nobis interna, cum vel sine attentione percipiens objecta cœlestia, studiosissimè exequeretur; Cœlo, vel astris nihil efficientibus, nec homine id sensu, vel intellectu prævidente, aut per rationem impedire valente, cum facultas illa intellectu & ratione superior, ab hisque independens & absoluta sit ponenda: quæ omnia ab intellectus & rationis dignitate sunt prorsus aliena. Ergo constat ex supradictis corpora cœlestia esse & signa & causas sublunarium effectuum: contra Cardanum qui

Lib. de Interrog. quæst. 13. vult astra esse tantum causas, non autem signa; qualiter verò sint, videtur nobis ita distinguendum.

Constitutio cœlestis dum homo nascitur est signum anamnisticum temperamenti & confirmationis corporis. Quoniam enim ista præcedunt nativitatem, infans autem editur in lucem à statu Cœli atque situ, suo temperamento & corporeæ constitutioni congruentiore, ut alibi diximus: Igitur ex præsenti figura cœlesti, qualis præcesserit temperamenti & conformationis textura judicari potest: ideoque erit illa eorum signum anamnisticum, non tamen causa, quatenus præcesserunt.

Porrò eadem figura cœlestis, est signum diagnosticum temperamenti & confirmationis nati; quatenus hæc perfecta sunt & absoluta: tum morum, ingenii, & universæ dispositionis nati cœlitus impressæ, qua variis vitæ & mortis accidentibus redditur obnoxius. Ratio est, quia temperamenti & confirmationis textura præcedens nativitatem, efficacissimè perficitur ac determinatur à Cœli constitutione, quæ ut congruentior fœtum in lucem educit ex utero, illumque sibi fataliter subjicit: & ab eadem propensiones appetitus sensitivi, qualitates ingenii, & universæ fatalis subjectionis character, ipsi nato sigilli instar imprimitur, juxta naturam, statum, atque situm, sive determinationem particularem corporum cœlestium, ut experientia quotidiana probat. Quamobrem figura cœlestis ad momentum nativitatis, est non solum eorum signum, per quod ipsa cognosci queunt, sed etiam eorumdem causa per se, quatenus corporis temperamentum & conformatio ab illa constitutione cœlesti perficiuntur atque determinantur. Insuper autem mores, ingenii qualitates, & fatalis subjectionis status, ipsi nascenti corpori novissimè imprimuntur, velut forma quædam cœlestis, qua singuli homines inter se, corpore, animo, moribus ingenio, & tam ad agendum quam patiendum dispositionibus distinguuntur.

Denique eadem figura cœlestis est signum prognosticum futurorum homini nascenti accidentium à fatali subjectione supradicta: quòd nempè cœlestis illa constitutio natum sibi subjiciens, ejus accidentia potestate contineat, eadem congruis temporibus per directiones, transitus & revolutiones productura, ut suo loco fusiùs exponetur. Atq; inde patet, quod figura cœlestis est non modò signum diagnosticum & prognosticum, sed etiam causa eorũ, quorum est signum diagnosticum & prognosticum, ita ut nisi esset causa, non esset signum; & eatenus duntaxat signum est, quatenus causa. Si enim non esset causa à efficiens, quonam & qua virtute causarentur effectivè prorsus conformia ipsi constitutioni cœlesti? Ex eo autem quod causa est, tantúmque agit causa juxta dispositionem subjecti; hinc sequitur, quod resisti possit constitutioni cœlesti, ut etiam voluit Ptolemæus Aphor. 5. Centiloquii, dum dixit. *Potest qui sciens est multos stellarum effectus avertere, quando naturam eorum noverit: ac seipsum ante illorum eventum præparare:* proindeque tale signum talisve causa minimè fiet inevitabilis necessitatis, ut plures opinati sunt, quorum error etiam ab Ecclesia condemnatur. Patet autem etiam quod eadem figura cœlestis, est simul causa actualis eorum, quorum ipsa est signum diagnosticum, & potentialis eorum quorum est signum prognosticum, ut fusiùs explicabitur, cum de directionibus & transitibus: sed ex supradictis etiam deducitur, quod si astra id faciunt, quod significant; ergo qui Planetæ fuerint mortis significatores, eam causare & inferre debent, sive per directionem, sive per revolutionem: eademque est ratio de cæteris.

Objicies, Martem dominum Horoscopi in octava pravè affectum, equidem nato significare mortem violentam: at natum non occidit Mars, ut palam est; ergo est tantum signum & non causa.

Respondeo, Martem non occidere natum immediatè, sed mediatè. Nam per suum influxum nato impressum, hunc efficit morti violentæ obnoxium, in quam ipse natus per illum influxum incidit; ergo Mars est causa causæ mortis ipsius nati.

Porrò ne quemquam terreat fatalis subjectio hic à nobis exposita, legatur caput 24. Sect. 2. Lib. 12. ubi de fato actum est. Et quod de Cœlo & astris hic asseritur in figura particulari, etiam in universali figura & revolutionibus, saltem pro signis diagnosticis & prognosticis assertum quoque intelligatur, ut proprio loco fusiùs exponetur.

Potest autem etiam quæri; an astra significent quæcumque homini futura sunt, post ejus nativitatem?

Ad quod respondeo, quod non. Alioquin introduceretur fatalis necessitas, nec verum esset quod à nobis superius allatum est ex Ptolemæo. Itaque astra non significant reluctationes hominis per prudentiam & illuminatam divinitus rationem contra vim astrorum: si enim astra significent alicui morbum, aut duellum aliquo tempore, non simul significabunt quod nullum erit duellum, aut morbus per hominis prudentiam, occasiones fugiendo & remediis congruis suæ sanitati consulendo. Quamobrem dicendum est, quod eorum quæ homini post nativitatem accidere queunt, alia non sunt in ejus potestate, ut fratres, inimici, mors, fortuita: alia verò sunt in ejus potestate, hoc est dependere queunt ab ejus libero arbitrio: ut divitiæ, liberi, servi, conjux, lites, duella, itinera, dignitates, suscepta. Nam circa hæc omnia nato extrinseca, ipse actu sese liberè determinat, potestque simpliciter & absolutè illa, vel respuere, vel evitare, etsi ab astrorum influxu ad eorum aliqua maximè propendeat.

Jam verò quæcunque nato ab astris significantur futura, ad hæc perficienda natum ipsum tam activè quam passivè fortiter inclinant, sive disponunt, ita ut talis dispositio certissimè asseverari queat. Et effectuum dispositioni talicongruentium, ii certiùs accidunt, qui non sunt in nati potestate: eorum verò quæ ab ejus voluntate dependent dubius magis est eventus. Ut plurimùm tamen subsequi solet dispositionem astralem; tum quod homo se ipsum, hoc est, suas dispositiones, & quæ sibi futura sunt vulgò ignoret; ideoque futuris malis occurrere non satagat. Tum quod propensionibus naturalibus reluctari arduum sit & supra naturam: ideoque perpauci hoc certamen aggrediantur, in ipsoque constanter perseverent. Indeque fit, ut prædictiones Astrologicæ

gicæ tam frequenter veraces deprehendantur: obsequentibus nimirum causis inferioribus & particularibus virtuti superiorum & universalium, lege naturæ, quamvis prædictiones ipsæ sint duntaxat conjecturales: nec de iis quidpiam certò prædicere liceat.

Igitur ex dictis hoc toto cap. 7. colligemus quod vis seminis affecta cœlesti influxu momento conceptionis, est causa efficiens actualis temperamenti & conformationis nati, ipso momento inceptæ. At figura Cœli momento nativitatis est signum anamnesticum ipsius temperamenti & conformationis prius introductæ, diagnosticum præsentis & perfectæ; prognosticum verò rerum futurarum à tali constitutione corporis. Non est tamen causa præteritorum, vel figuram ipsam præcedentium, ut Patris, Matris, Fratrum natu majorum, &c. sed duntaxat præsentium & futurorum. Et quidem præsentium, ut temperamenti & conformationis absolutæ, ingenii, morum, &c. est causa actualis: futurorum vero, ut liberorum, ac eorum quæ nato accidunt circa parentes, fratres, liberos, servos, conjugem, dignitates, divitias, &c. causa potentialis suo tempore ad actum reducibilis per causas actuales, quæ si defuerint, vel contrariæ adfuerint (ut dum morbus significatus per remedia congrua impeditur) causa ipsa non reducetur ad actum, suoque frustrabitur effectu. Dicetur tamen causa, quia illo tempore, non defuit in nato, vel circa res ejus, stimulus cœlestis ad significatum effectum, sed causa ipsa caruit concursu actuali, vel fuit impedita; omnino, ut dicitur de gratia præveniente. Ideoque natalis constitutio est signum prognosticum futurorum nato accidentium, nisi impediantur: tum etiam causa si acciderint.

Caput VIII.

An totum Cœlum concurrat ad quemlibet effectum Sublunarem.

Hoc falsò opinati sunt Picus Mirandulanus, Sixtus ab Hermininga, Alexander De Angelis, & cæteri Astrologiæ osores ignari, contra quos jam scripsimus Lib. 20. cap. 3. sed quæstio facile solvitur distinguendo considerationem effectus.

Nam si effectus consideretur secundum se totum; hoc est, tam secundum ea quæ insunt ei actu, ut in homine temperamentum, corporis forma, ingenium, &c. quàm secundum ea quæ insunt ei potestate, ut actiones, religio, morbi, &c. vel tam secundum ea quæ sunt ei intrinseca, ut mores, ingenium, temperamentum, &c. quam secundum ea quæ sunt ei intrinseca, ut divitiæ, fratres, parentes, liberi, & cætera significata domorum, primâ exceptâ: Certum est quod totum Cœlum concurrit ad ipsum effectum in illa totalitate spectatum, siquidem totum Cœlum dividitur ipsi effectui in duodecim partes, sive domos pro illius substantia & singulis speciebus accidentium, quorum ipse capax esse potest.

At si effectus consideretur duntaxat secundum aliquam sui partem quæ eidem insit actu, vel potestate, aut sit ipsi intrinseca, vel extrinseca, verbi gratia, si homo consideretur tantum ratione ingenii, vel divitiarum, vel honorum, vel liberorum, vel mortis, &c. tunc totum Cœlum non concurrit efficaciter ad illam partem: sed tantum signa Planetæ & stellæ, quæ corpore, dominio, vel aspectu eam domum occupant ad quam juxta essentialia significata domorum, pertinet pars illa secundum quam duntaxat effectus consideratur, adjunctis etiam Planetis parti ipsi Analogis: ut si homo spectetur ratione matrimonii, tantum ad hoc efficaciter concurrent Cœli partes & stellæ ad matrimonium determinatæ situ corporeo, dominio, vel aspectu, sicut fusius exponetur in sequenti Sectione, non autem totum Cœlum, vel astra omnia.

SECTIO II.

De variis speciebus determinationis accidentalis Planetarum, circa particularia Sublunaria.

Caput I.

De determinatione accidentali Planetarum per situm corporeum, vel dominium in figuræ domibus.

Hi duo determinationis modi, sunt præ cæteris efficaciores, atq; omnium efficacissimus, qui fit per situm corporeum Planetæ in aliqua domo figuræ cælestis. Idcirco de his prius agendum videtur, postea de reliquis.

Igitur quæ fiunt in his inferioribus, causantur à superioribus; quippe Cœlo & astris, ipso Aristotele teste, dum dixit, *Mundum hunc inferiorem contiguum esse supernis lationibus, ut inde vis ejus omnis gubernetur*; & alibi, *Sol & homo generant hominem.* Hoc autem posito, quoniam hominum oculis & mentibus, corporum cœlestium status exponitur contemplandus, poterit ex ejus cognitione haberi prævisio futurorum: si enim præteritæ causæ cœlestes & harum effectus perspecti fuerint, ut Eclipses, vel conjunctiones Planetarum in eodem signo, quid eædem jam, vel imposterum recurrentes facturæ sint, rectè conjici poterit. Et causæ ipsæ talia futura significare dicentur, quod talia sint effecturæ. Tantum enim ab effectis significare dicuntur, sicque nihil efficerent unde & quomodo significare dicerentur? videatur cap. 7. Sect. primæ.

Porrò etsi Planetis singulis insit unica & simplex virtus essentialis, per totum Mundum sufficienter diffusa, qua agit quidquid agit: Tamen virtus hæc dupliciter spectanda est. Primò, ut est in se & absoluta; sicque universaliter ac indifferenter afficit omnes species & individua rerum Sublunarium, poteltque aliquid in quolibet, Theor. 22. Elem. Secundò, ut in aliquo patiente recipitur, ad ipsumque refertur: sicque à patiente ipso ita determinatur, ut quamvis Sol eadem virtute agat in hominem & Planetam, dum ambo generantur, non tamen idem efficiat in homine atque planta, ob diversam naturam disposi-

 tionem-

tionemque passorum eandem virtutem recipientium; quæ ad modum recipientis recepta in diversis specie subjectis, diversos producit effectus, etsi singulis eodem modo applicata.

Rursus verò etsi virtus illa universalis à nascente homine determinetur, non tamen singulos homines, etiam eodem instanti temporis nascentes, afficit eodem modo, quòd nempe non eodem modo determinetur à singulis, vel Planeta non similiter applicetur singulis: sed uni sit in prima domo, alteri in secunda, alteri in tertia, &c. vel uni dominus primæ, alteri dominus secundæ, alteri tertiæ, &c. unde in singulis varii specie producuntur effectus eodem instanti temporis, ab eodem Planeta, ut passim experientia probat.

Inde verò deducitur, quod Sol à nascente Petro determinatus, nequeat esse causa omnium accidentium Petro nascenti præsentium, aut futurorum: ipsa enim accidentia omnia, non ad unicam domum figuræ cœlestis, sed ad omnes duodecim pertinent, secundum quas Sol, nec situ corporeo, nec dominio, potest circa Petrum simul determinari: Sol ergo ea tantùm efficit ad quæ determinatur, reliqua vero fiunt à Planetis aliis, juxta cujusque determinationem. Atque ideirco tota figura cœlestis equidem agit in natum prout est subjectum accidentium duodecim figuræ locis essentialium, impressioneque sua influentiali ipsum afficit circa ipsa accidentia. Non quidem tota causandi quamlibet speciem accidentis, ut voluere Picus & De Angelis: sed singulis ejus partibus singulas species accidentium, prout pars unaquæque Cœli, ad hanc, vel illam determinatur speciem in ipsa figura. Veluti si in aliqua genesi Sol sit in prima domo, vel ejus dominus, aget in natum circa vitam, mores, ingenium. Sique tunc ♃ sit in decima, vel hujus dominus, aget circa actiones & dignitates: etsi ♂ sit in octava, vel ejus dominus, aget circa mortem ipsius nati, atque sic de cæteris. Et quamvis mors fratrum, liberorum, conjugis, vel alia accidentia illis in nati genesi significata, ad ipsos magis quam ad natum pertineant, tamen ex nati genesi, ad hunc ipsa quoque pertinent, quod nempe intereant, vel afficiantur personæ ad ipsum natum pertinentes, ut quæ sunt etiam ejus bona, ut liberi, vel mala, ut inimici.

His præmissis jam primò dicendum, quod domus primariæ, cum sint duntaxat mundani spatii partes, nascenti corpori Physica ratione divisæ, ipsæ nec sunt effectrices, nec propriè significatrices accidentium, quæ illis attribuuntur essentialiter (spatium enim ex se non est activum, cum sit tantum quid inane) sed sunt duntaxat determinatrices, sive signorum, sive Planetarum, vel fixarum, ad has, vel illas species accidentium nato congruentium, juxta essentialia ipsarum domorum attributa à nobis exposita cap. 3. Sect. 1. Lib. 14. Ipsis enim spatiis ratione sui situs ad Horizontem, vel hominem in ipso nascentem, inest talis virtus determinativa, quæ domualis virtus à nobis appellatur. Non ergo primum spatium propriè vitam significare dicendum est, sed duntaxat circa vitam determinare, ideoque esse vitæ: secundum verò spatium esse divitiarum, & sic de reliquis, nempe determinativè.

Sed neque domus secundariæ, hoc est, Cœli partes, sive signa, domos primarias occupantia, propriè sunt significatrices accidentium primariis domibus attributorum, velut, nec Planetæ in illis constituti, vel dominantes signis ipsis. Corpora enim cœlestia non aliunde significant res saltem præsentes, aut futuras, nisi quia id efficiunt quod significare dicuntur; ex cap. 7. Sect. 1. At ♑, aut ♄ in primo spatio, aut idem ♄ primæ dominus, non semper vitam efficit, sive confert, sed aliquando destruit, sive negat. Et idem ♄ in decima domo, vel ejus dominus, aliquando confert, & aliquando negat honores, vel dignitates. Quamobrem universaliter loquendo corpora cœlestia in primo spatio constituta, duntaxat propriè dicendi sunt significare circa vitam, mores, ingenium: in decimo spatio, circa actiones professionem, dignitates; atque sic de reliquis. Quippe quòd primò significent, non quidem simpliciter & absolute quod natus talia sit habiturus, sed solùm an talia sit habiturus, nec ne: hoc enim primò significari potest; idque à Planeta in domo, vel ejus dominio horumque statu: deinde si habiturus sit, tum qualia & quanta.

Primò igitur Planetæ significant circa speciem aliquam accidentis, pro ratione suæ determinationis. Secundò, an tale accidens nato insit, vel futurum sit. Tertiò, quale & quantum sit, vel futurum sit: & hæc definienda sunt penes naturam & statum Planetarum qui sunt in domibus accidentis, vel iis præsunt; ad quem statum pertinent etiam aspectus, qui agunt juxta naturam Planetæ aspicientis. Sol enim situ corporeo, dominio, vel aspectu amicos significans, hos Reges, Principes, vel Magnetes significabit: Saturnus significans morbos, hos significabit Saturninos, atque sic de cæteris penes tabulam de dominio Planetarum appositam Lib. 13. Sect. 3. cap 3. Idem dicendum de dominis primæ, decimæ, aliarumque domorum, qui ratione sui dominii idem significant, ac si essent in ipsis domibus, quòd nempe signum agat virtute sui dominii, ut alibi dictum est.

Jam verò quod Planeta in septima domo, significet circa conjugem, hostes litesque; id commune est Planetis omnibus à proprietate domus septimæ, vel à determinationis specie: at quod talia natus sit habiturus, nec ne, tum qualia & quali successu, id Planetæ cuilibet particulare est: aut per se à natura propria (ut ♃ & ♀ in septima, dant conjuges fœliciaque conjugia: ♄ & ♂ negant, vel auferunt, vel impedimenta, aut infortunia conjugiis obtrudunt) aut per accidens à signo septimæ, ejusque dominio; à positu ad Solem & connexione cũ Planetis cæteris, ac præsertim cum domino septimæ, aut primæ, tum à dominio ipsius Planetæ in septima positi, super alias domos. Nam si Planeta in septima fuerit dominus duodecimæ, aliud significabit circa conjugium, hostes, lites, quàm si fuerit dominus decimæ: eademque est ratio de reliquis domibus. Ac de domino septimæ venit à simili judicandum, ut de Planeta in septima licet dominus ipse non sit in septima, semper enim Planetæ agunt juxta naturam propriam, suamque determinationem particularem, præsertim verò per situm corporeum & dominium: Mars enim in duodecima, vel ejus dominus, dat amicos nobiles & militares, vel amicitias litibus turbat, prout

faustus

faustus, vel infaustus fuerit ejus status in Cœlo, ♄ in duodecima dat morbos melancholicos, atque sic de reliquis.

Cæterum usus invaluit, ut Horoscopus & Planeta in ipso, vel ejus dominus dicantur significare vitam: medium Cœli & Planeta in ipso, vel ejus dominus, actiones & honores, ideoque talium accidentium significatores vocitentur: cùm tamen ex supra dictis, propriè tantum circa vitam & actiones significare dicendi sint, quamvis propriè significare dicantur id, quod circa vitam, vel honores significant, ut si ☉ in decima circa honores significans, ratione suæ determinationis, etiam horum futuritatem significet, ex se suoque statu cœlesti, propriè hanc honorum futuritatem significare dicetur, vel honores non utcunque, sed quatenus futuros, cùm possint etiam non futuri significari, causæ verò futuritatis, ablationis & negationis, has efficiunt atque significant.

Præterea dum dicitur Horoscopum significare vitam; sciendum id intelligi de initio illius partis Cœli quæ primum spatium occupat, non autem de initio ipsius spatii. Nam ipse Horoscopus dirigitur pro vita per ascensiones proprias, quæ diversæ sunt pro singulis Eclipticæ punctis, in eodem primo spatio ejusdem horizontis: at initium illius spatii nullas habet ascensiones, quippe quòd spatium ipsum sit immobile. Deinde Saturnus, verbi gratia, non dicitur transire per Horoscopum, quoties motu primo Oriens, transit per initium illius spatii, sed tantùm quoties motu secundo sibi proprio, peragrat initium illius partis Cœli, quæ primum spatium horâ nativitatis occupavit. Denique significatio est à causa efficiente significatum: at spatium primæ domus, vel ejus initium, non est effectivum, sed tantùm determinativum, signum verò, vel pars Cœli quæ spatium illud occupat est effectivum, juxta suam determinationem ac naturam propriam. Ideoque aliud efficit ♈ in Horoscopo, aliud ♉, &c. sive à radice, sive per directiones: quippe deterior est Horoscopi in ♎ directio ad ♂, quàm Horoscopi in ♈. Ex quibus patet adhuc evidentiùs primum spatium propriè non significare vitam, nec ejus initium esse Horoscopum: eademque est ratio in cæteris.

Secundò dicendum. Corpora cœlestia prout determinantur ab individuis, ut hominibus, quatrupliciter in hos agere; nimirum dando accidentia circa quæ determinantur, vel ea negando, vel data auferendo (quod inter dare & negare medium est) aut data ipsa tanquam nati bona, vel mala diversimodè afficiendo, fœlicibus quippe, vel infœlicibus casibus, ut dando liberos, vel eos negando, vel datos auferendo, aut eos fortunando, vel infortunando, durante vita Patris: sic de conjuge, honoribus, divitiis & cæteris. Unde constat quod ablatio pertineat ad datæ rei successum: ut cum de datis, vel futuris honoribus quæritur, an stabiliter sint duraturi. Negatio autem alicujus rei, ut divitiarum, non modo nullas nato futuras significat divitias, propriâ parandas industriâ: sed etiam si quas à Parentibus successione acceperit, harum dissipationem futuramque paupertatem portendit. Similiter si adfuerint causæ quæ denegent fratres: natus non modò nullos fratres se juniores habebit; sed etiam natu majores morientur: ut patet in Genesi Illustrissimi D. Trousoni, qui habuit ♂ & ♄ in tertia domo, & fuit superstes ex duodecima, tum fratribus, tum sororibus, quorum ipse junior erat. Quamobrem causæ dationis, negationis & ablationis erunt sedulò advertendæ. Præsertim verò an sint potentes ad effectum, atque inter se distinguendæ: idque in singulis domibus.

Igitur duo hæc in genere sunt Planetis omnibus communia. Nempe quod significent circa illa nati, vel rerum ad hunc pertinentium accidentia, ad quæ Planetæ ipsi situ corporeo, dominio, aspectu & antiscio determinantur: Cùm hac tamen differentia, quod Planeta sit efficacior situ corporeo quam solo dominio, plus enim potest Planetæ præsentia, quàm absentis dominium. Deinde quod significent dando, negando, auferendo, vel datum diversimodè afficiendo: unde Planeta in aliqua domo dicitur etiam significare rebus ad domum ipsam pertinentibus: veluti ♄, aut ♂ in tertia nato portendit fratrum ablationem; ideoque fratribus interitum.

CAPUT II.

De unico Planeta in aliqua figuræ domo.

SI in aliqua domo Thematis Cœlestis, unicus Planeta fuerit; is principaliter aget circa accidentia nati ad ipsam domum pertinentia, eaque principaliter gubernabit, plus quàm Planetæ dominantes, vel aspicientes, sive sit in proprio domicilio, sive in alieno, ob rationem superiùs dictam, quod plus possit præsentia Planetæ, quam absentis dominium: quia nempe determinatio per situm corporeum, est immediata; ideoque omnium efficacissima: contra opinionem Bellantii à nobis refutatam capite tertio Sectionis primæ, qua in re nobis favent Garcæus Lib. de Jud. Genit. & Junctinus in Comment. super caput 14. Lib. 3. Quadrip. qui ut refert Origanus Part. 3. cap. 8. pag. 581. volunt, quod Planeta in Horoscopo, hoc est, in prima domo constitutus, sive in signo ascendente, sive intercepto fuerit, is principalis morum significator existat, particeps verò ejus dominos. Cui sententiæ subscribit Origanus: & hæc si vera sit de moribus, quidni simile dicetur pro divitiis, conjuge, honoribus, &c. quandoquidem astra uniformiter agunt. Si autem Planeta fuerit in proprio signo, de ipsis accidentibus erit absolutè judicandum penes ejus naturam atque statum, tam Cœlestem, quàm Terrestrem. Cæterùm, ut ex ipso Planeta judicium feratur, an sit collaturus accidentia ipsi domui attributa, an verò ea negaturus, impediturus, ablaturus, vel fœliciter, aut infeliciter affecturus, in primis notanda venit natura Planetæ; tum deinde status ejus cœlestis, tandemque ipsius determinationes aliæ, quàm per situm corporeum: ex bisque judicium texendum est, quod horum altero prætermisso, non nisi mancum & sæpe falsum esse potest.

Circa naturam Planetæ, advertenda est ejus analogia sympathica, cum accidentibus domui propria. Sol enim in decima egregios per se con-

 fert

fert honores, quòd cum his analogiam & convenientiam habeat. Saturnus econtrà per se honores denegabit, ob rationem contrariam. Dixi autem per *se*, nam per accidens Sol in decima honores denegabit: si nimirum pravè sit affectus statu cœlesti; ut exul, directus, peregrinus, & quadratus, vel oppositus maleficis, tum (quod pejus est) ejus quoque dominus sit pravè affectus: aut si contulerit propter situm corporeum in decima, & analogiam; id erit cum difficultatibus, impedimentis & infortuniis, quæ eò erunt majora, quò deterior fuerit Solis status. Econtrà verò ♄ in decima per accidens causabit honores, si nempe sit in propria domo, vel exaltatione, Soli Orientalis, velox, directus, ac in △ Solis ☽ ♃, aut ♀, simpliciterque ♂ in septima lites, bella, aut duella per se concitabit, quæ ♀ per se impediet, aut dissipabit. ♃ in secunda conferet divitias, quas Saturnus saltem per se denegabit, ♂ verò disperdet. ♄ autem in duodecima morbos malignos, inimicos, & carceres causabit, à quibus ♃ per se liberabit: atque sic de reliquis, ut proprio loco sigillatim exponitur. Siquidem omnis Planeta analogus significato domus quam occupat, vel cui dominatur, illud confert, sive sit bonum, sive malum, congruente præsertim ejus statu cœlesti, nisi aliunde fortiter impediatur. Contrarium autem ipsi significato, illud negat, impedit, aufert, vel infortunat.

Circa Planetæ statum cœlestem sciendum generaliter, quod omnis Planeta statu cœlesti benè affectus, ut si fuerit in propria domo, exaltatione Trigono, Orieotalis Soli, Occidentalis Lunæ, liber à prava connexione cum maleficis, per corpus, vel aspectum, directus, velox, &c. is universaliter toti Mundo censetur beneficus, quamobrem erit etiam beneficus cuilibet particulari nascenti, in quamcunque figuræ domum inciderit, si præsertim faustis beneficiorum radiis illustretur. Non enim bonitas, aut malignitas naturæ, vel status Planetarum, tollitur, vel immutatur à domibus, sed duntaxat determinatur Theorem. 18. Elem. quia tamen Planetæ eò sunt ad agendum efficaciores, quò status eorum cœlestis, ipsorum naturæ fuerit congruentior: idcirco maleficorum auctior efficacia semper suspecta, imò periculosa erit pro domibus 7. 8. 12. hoc est, hostibus, morte, morbis & carceribus, quippe quòd Planetæ naturâ malefici, cum pravis illis accidentibus analogiam semper efficacem habeant, ad eaque ex natura [illegible] propendeant. Ideoque ♂ exaltatus in domo septima Principis Gastonis, huic potentes suscitavit hostes. Et idem ♂ in ♈ & octava domo Henrici Deffiat, præcipitavit ipsum in mortem violentam, ut forsan alibi uberius exponetur. Igitur ♄ & ♂ bene affecti in bonis domibus bonum, in malis vero malum. Sique fuerint cum Horoscopo, vel medio Cœli, vel peregrini, vel pravè affecti, nullaque in prima, vel decima dignitate polleotes, ingentia mala causabunt, eaque longè majora, si etiam primæ, vel decimæ dominos malignis pulsaverint radiis.

At omnis Planeta statu cœlesti pravè affectus, ut si fuerit exul, directus, retrogradus, maleficis pravè configuratus, beneficorum radiis absentibus: is universaliter toti Muodo censatur maleficus, tum cuilibet particulari nascenti, in quamcunque figuræ domum inciderit, tam situ corporeo quàm dominio, quòd nempe tali statu proprius Planetæ influxus depravetur. Hoc autem deterius erit in Planetis naturâ maleficis, pravus siquidem eorum status, aut turpitudinem vel infamiam, aut mutilationem, vel deformitatem, aut dejectionem à dignitate, vel exilium, aut carceres, vel graves morbos, aut violentam mortem, vel simile infortunium efficere solet, juxta determinationem Planetæ situ corporeo, vel dominio. Ideoque ♄ in ♌ & octava domo Ducis Montmorantii turpem illi mortem violentam significavit.

Denique Planeta mediocriter affectus, ut cùm est duntaxat peregrinus, beneficis pravè configuratus, aut maleficis beneficè, &c. is in bona, vel mala causando se habet medio modo.

Sed notandum quod Planeta quò pluribus modis statu cœlesti benè afficitur, eò ad bona præstanda propensior est: quò autem pluribus modis malè afficitur, eò ad mala causanda pronior est. Idque tam universaliter quam particulariter, universalis enim modus agendi consurgit ex particularibus: & universalis circa particularia determinatur.

His præmissis jam dico generaliter, quod beneficus Planeta statu cœlesti benè affectus in aliqua ex domibus figuræ cœlestis 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 9. 10. & 11. quæ bonæ dicuntur, quod sint rerum optabilium: Ipse confert bona illius domus, in qua corporaliter versatur: eaque syncera, copiosa, facilia & perdurantia. Atque ideo in secunda confert divitias, si præsertim ex sua natura illas significaverit, ut ♃: sicque ☉ in decima dabit honores, vel dignitates & gloriam: in undecima amicos Reges, Principes, aut Magnates: ♀ in septima pulchram uxorem fœlixque conjugium: ☿ in prima excellens ingeoium: ☉ ♄ & ♃ in quarta, parentes, honoribus & divitiis fortunandos, quod hi Planetæ ob satellitium sint parentibus analogi: atque sic de aliis domibus. In quibus semper videndum quomodo natura & status Planetæ, congruant domorum significatis.

At beneficus malè affectus signo, aut connexione in bonis domibus, aut nihil dat, aut difficilè, vel malis mediis, & tantùm exigua, fucata, depravata, inconstantia, vel non utilia.

Tandem beneficus naturâ mediocritate affectus, equidem certiùs dat quam pravè affectus: sed quæ ratione qualitatis, quantitatis & firmitatis, aut durationis se habent medio modo.

Econtra vero Planeta maleficus natura, pravéque statu cœlesti affectus in bona domo, ut in decima, non conferet bonum ipsius domus, nempe honores; aut dignitates, sed potius impediet ne accidant: aut si aliunde advenerint, in his causabit infortunia, præsertim ♄ naturâ suâ honoribus contrarius.

At maleficus benè affectus in bona domo, ut decima, dabit honores & dignitates, præsertim si fuerit in sua exaltatione, quod exaltatio præ cæteris Planetæ dignitatibus, sit honoribus analoga, nec sit quadratus, vel oppositus Soli, aut Lunæ, honoribus præcipuè analogis, & bis malè affectis: in secunda conferet divitias, præsertim benè connexus ♃ divitiis analogo. Eademque est ratio pro cæteris domibus. Semper autem natura maleficus

ficus benè affectus, bona confert imperfecta, aut malis artibus, aut viis difficilibus, aut cum aliquo tandem infortunio, ob ipsam Planetæ malignitatem, quâ ex natura ad malum potiùs quam bonum prona est. Unde non abs re dici potest maleficos benè affectos in bonis domibus, esse velut dissonantias in Musica, correctas ad consonantiam efficiendam.

Denique maleficus mediocriter affectus, nihil dat neque tollit, sed tantum impedit ne accidant bona, præsertim si ex natura sit bono contrarius, ut ♄ in decima honoribus. Atque sic ♄ ipse duntaxat mediocriter affectus in secunda, nec confert, nec aufert divitias; sed successione collatas parsimoniâ & avaritiâ conservat: ♂ verò earum dissipationem prodigalitate, vel stultis ac inutilibus expensis minatur.

Jam verò Planeta beneficus naturâ statuque cœlesti in pravis domibus 8. & 12. harum domorum mala tollit, aut mitigat, nec non septimæ, quæ ob lites & inimicos apertos ipsi tributos, nonnihil malignitatis participat; non quidem ex se, sed ex sua ad primam oppositione, quæ radix est litium & inimicorum. Atque idcirco ♃ in duodecima (quæ per se morborum est) paucis duntaxat, lenibus, curatuque facilibus morbis natum efficiet obnoxium: & liberabit à carceribus, tum etiam hostibus occultis, idemque natum his superiorem efficiet. In octava mortem violentam & turpem arcebit, eamque mitiorem efficiet. Quippe ad morbos atroces fœdosve, carceres, & mortem violentam, ♃ ex natura sua & analogia non propendet: eóque minùs, quò statu cœlesti meliùs afficietur. Quippe quod per diversum ejus situm in figuræ domibus, non varietur ejus natura, vel influxus beneficus totius Terræ respectu, dum faustè constituitur, sed tantum determinetur, ut ostensum est, 18. Theor. Elementorum; unde Physica necessitate sequitur, ut bona promoveat, mala verò temperet ac minuat. Eademque est ratio de aliis Planetis naturâ statuque cœlesti beneficis.

At naturâ beneficus Planeta, sed statu cœlesti male affectus in duodecima, vel octava, aut domibus unius in altera morbos non arcebit, sed aliquos etiam difficiles conferet, nec mortem violentam impediet, præsertim aliunde significatam, ut constat ex Cardinali Richelio, qui ♃ habuit in octava in ♊ cum oculo ♉, & morbo maligno periit, pluries à Chyrurgis dilaniatus, summa enim curâ & tyrannide violentiorem mortem evitant: tum ex Henrico Deffiat, cui ♃ fuit in octava cum ♂ & ☉, & capite truncatus est, tum ex Domino De Hayes, qui habuit ♃ in ♊ & octava domo, cum oculo ♉ & ♂ domino Horoscopi, Lunam autem in septima cum capite Medusæ & Plejadibus quadratam Soli domino medii Cœli: & Regis mandato capite truncatus est. Tum in Me qui habui ♃ dominum octavæ, & ♄ in duodecima, & malignos difficilesque morbos passus sum; ex quibus tamen convalui, quia morbi admittunt remedia, non autem Mors, sed pluries in mortis violentæ pericula incidi, etiam graviter vulneratus.

Denique naturâ beneficus mediocriter affectus, non confert, neque tollit mala, sed tantum mitigat.

Econtra verò Planeta maleficus naturâ, sed statu cœlesti benè affectus in figuræ pravis domibus, mala non aufert, hoc est, non impedit quin accidant, propter naturæ malignitatem ad mala propensam, sed ab iis eripit, vel ea temperat ob status beneficentiam. Ut patet in Principe Gastone, qui in septima habuit ♂ in sua exaltatione, & ♄ in ♒, magnosque habuit hostes apertos: sed eorum semper evasit potentiam. Sic Rex Suetiæ habuit ♂ in duodecima, & ♏, nec fuit morbosus, nec incarceratus, nec oppressus ab hostibus occultis. Quantò igitur magis benefici in pravis domibus benè affecti eorum mala tollent, sive remittent?

Nota tamen quod Henricus Deffiat habuit ☉ ♃ & ♂ in ♈ & octava domo, & periit morte violenta ob ♂, judiciaria ob ♃, & publica ob ☉: quia hæc combinatio quadrabit infortunio ☿ domini Horoscopi, ac medii Cœli, à ♄ in decima domui octavæ inimico, suoque aspectu inficiente ☉ ♃ & ♂: unde patet in judiciis Astrologicis ad multa esse attendendum, quæ omnia hic recensere nimis longum esset.

At natura maleficus malè affectus in prava domo, hujus mala valde promovet, efficitque deteriora, etiam cum turpitudine, infamia ac violentia. Sicque ♄ pravè affectus in duodecima, magnos morbos atque longos, malignos & curatu difficiles causabit: tum carceres & hostes occultos nociturns. In octava turpem, aut violentam mortem, ut in Duce Montmorancio, qui habuit ♄ in ♌, & octava, siquidem Planetæ naturâ maleficâ ejusque pravo statu concurrentibus, mala toti Mundo portenduntur ab illis, quamdiu status ille perdurabit: ideoque particularibus nascentibus multò certiùs, si in horum genesi tales Planetæ ad malum determinentur à pravis domibus. Nec status ille tantum intelligitur de signo, sed etiam de connexione cum Planetis aliis. Nam ipse quoque ♄ in propria domo, vel exaltatione fortis, cum ad malum ex sua natura magis propendeat quàm ad bonum, si fuerit in duodecima, vel octava læsus □, vel ☍ ♂, etiam pravè determinati; tunc ad mala inferenda fit potentissimus.

Tandem naturâ maleficus mediocriter affectus in malis domibus, mala non aufert, sed potiùs confert, minora tamen quam pravè affectus.

Atque hæc de Planetis singulis secundum naturam propriam statumque cœlestem spectatis, prout eorum quilibet situ corporeo versetur in aliqua figuræ domo. Sed notandum, quod cujuslibet domus duplex est significatum: unum essentiale quod ipsi per se convenit, ut divitiæ domui secundæ, alterum accidentale, quod illi competit ratione domus oppositæ, sicque mors est accidentale significatum secundæ: similiter essentiale sextæ domus est servi & animalia, accidentale verò morbi, carceres, hostes occulti, atque sic de reliquis. Jam verò beneficus Planeta benè affectus in malis domibus, harum per se minuit essentiale malum, bonum autem accidentale promovet; sicque ♃ benè affectus in octava mitem mortem ratione octavæ, & divitias ra-

tiooe secundæ cui oppositus est præsagit. Maleficus autem Planeta utcunque sit affectus, oppositione suâ porteodit semper mala, vel impedimenta.

Ex supra dictis ergo colligitur, quod mala semper causantur, vel à malefica Planetæ oatura, vel ab ejus iofausto statu cœlesti, quo proprius ejus influxus, aut debilitatur, aut depravatur, aut nimium intenditur, dum influxus ipse natura sua maleficus est. Booa verò causantur à benefica Planetæ natura, vel ejus fausto statu cœlesti. Ac proinde beneficum Planetam benè affectum, esse efficacissimum ad bonum conferendum & malum auferendum, aut mioueudum, hocque facile præstare. Maleficum autem male affectum, ad contraria esse quoque potentissimum: mala siquidem affectio, Planetis quandam malignitatem conciliat, qua maleficorum natura atque virtus deterior efficitur, & beoeficorum depravatur. Proindeque Planeta beneficus naturâ & beoè affectus statu cœlesti in bonis domibus, harum bona conferet affluenter & facilè: in malis verò liberabit ab horum significatis, vel ea suaviter minuet, vel ex ipsis speraodum bonum afferet, ut ex morbo sanitatem, ex carceribus libertatem, ex inimicis victoriam, vel mortem ipsam violentiâ & ferocitate vacuam, cùm hæc ob Adami peccatum evitari nequeat. Econtra vero naturâ maleficus benè affectus in bonis domibus harum bona promovebit, ac fortiter; si præsertim fœlicibus beneficiorum radiis illustretur: in malis verò etiam eripiet à malis, vel ea minuet, præsertim beneficorum fœlicibus radiis adjutus; alioquin si tantùm esset in proprio domicilio, vel exaltatione, fieret inde ad malum quàm par sit potentior, ob sic adauctam, vel roboratam naturam ejus maleficam. Ratio autem supradictorum ista est; quòd nempe efficacissima Planetarum determinatio est quando malefici determinantur ad malum, & benefici ad bonum. In contraria verò determinatione malefici oihil boni conferunt, vel cum periculo, aut difficultate, aut imperfectione: benefici verò exigua mala, vel si magna, ab his tandem eripiunt. Ac omnis Planeta benè affectus statu cœlesti censetur beneficus præsertim in bonis domibus, magis autem si sit naturâ beneficus. Pravè autem affectus, est maleficus, præsertim in malis domibus, magis autem si sit naturâ maleficus. Non enim à Planeta ex se benefico, vel benè affecto, bonum & malum æquè fiunt, alioquin frustra diceretur natura, vel statu beneficus. Nec similiter à Planeta ex se, vel statu cœlesti malefico booum & malum æque fiunt, alioquio perperam diceretur naturâ, vel statu cœlesti maleficus. Sed naturâ, vel statu cœlesti benefici, benefaciunt conferendo bonum io bonis domibus, & auferendo malom in malis; naturâ autem, vel statu malefici, malefaciunt conferendo malum io pravis domibus, & auferendo bonum in boois. Alioquin si Planeta ex propria natura, vel eodem statu cœlesti bona conferret in bonis domibus, & mala in malis: nulla ratione dici posset ex sua natura potiùs beneficus quàm maleficus; vel potiùs benè quam malè affectus. Causatur autem bonum, non solum realis boni exhibitiooe, sed etiam ablatione mali, ipsumque malum causatur etiam ablatione boni: oon secus ac aufertur bonum causatione mali, & malum causatione booi.

His igitur intellectis de Planeta io aliqua domo versante, vel per situm corporeum determioato, jam inspiciendæ sunt ejus aliæ in figura determinationes. Ac primo Planeta quilibet præter determioatiooem per situm corporeum, potest simul etiam determioari per dominium, sique ambæ determinationes fuerint respectu domus ejusdem; ipse Planeta ad illius domus significata efficacissimè determinatus erit: ad ea quidem insigniter & facilè causanda si bona situ, temperanda verò, vel averteoda si mala fueriot. At si ambæ determinationes sint respectu diversarum domorum, ut nempe Planeta sit in una domo, & alteri dominetur; tunc utriusque domus significata combinantur, magis tamen propendentia ad significatum domus, quam Planeta ipse occupat, quia oimirum plus potest præseotia Planetæ, quàm abseotis domioium. Qnamobrem si Planeta benè affectus sit in secunda, & dominetur septimæ, ex conjugio, litibus, aut bellis accident nato divitiæ: si fuerit domious decimæ, contingent ex professione, dignitatibus, & actioonibus. Si verò è contrà Planeta malè affectus fuerit in secunda, & dominetur septimæ, vel decimæ; accidit contrarium, hoc est, ærumnæ ex conjugio, vel litibus & bellis, vel ex actionibus & professione. Non debet tameo Planeta habere dominio determinationem cootrariam ei, quam habet ratiooe situs corporei, ut si ♂ in prima, sit dominus octavæ, pessimum erit pro vita, aut morte, nam vel mors violenta, vel hujus pericula portendeotur: eademque est ratio de cæteris.

Secundo, Planeta situ corporeo determioatus, potest iterum determinari ab altero Planeta secundum naturam & analogiam propriam spectato: idque per conjunctionem, vel aspectum. Atque sic Planeta beneficus in decima, cum ☉, vel in △ ☉, hooores potentiùs significat, ob ☉ analogiam cum honoribus. In secunda & △ ♃, divitias insignes. Maleficus autem in octava cum ♂, vel in ejus □, vel ♂, mortem violentam, aut crudelem. In duodecima & □ ♄, carceres morbosque malignos: atque sic de reliquis. Et hoc valde notandum pro certiore & majore effectu, à quovis Planeta determinato.

Tertio, determinari potest ab altero Planeta, prout hic situ corporeo, vel dominio determinatus est, quo pacto Planeta in prima, si fuerit junctus domino decimæ, vel in ejus forti aspectu, aut Planetæ existentis in decima; ille propensiones nato conferet ad insigoia facioora, & fœlices præsagit actiooes, indeque honores & dignitates. Si fuerit junctus domino octavæ, vel in ejus □, aut ☍, vitæ protendit pericula ad mortem violentam. Eademque est ratio in cæteris, dum præsertim domorum sigoificata combinari queunt. Atque in his latent præcipua judiciorum arcana: patet verò quantum intersit definire, quæ sit vera methodus construendæ figuræ cœlestis, ob determinationes Planetarum, à domibus primariis, corporeo situ atque domioio. Sed de uoico Planeta io aliqua figuræ domo, hæc generaliter hic sufficiant, quid enim singuli in singulis figuræ domibus specialiter efficiant, fortassis proprio loco fusius expo-

exponetur: quæ autem de unico Planeta existente in aliqua figuræ domo dicta sunt, etiam de ipsius domus domino dictum intelligatur, cum hac tamen differentia, quod efficacior sit præsentia Planetæ in aliqua figuræ domo, quam absentis dominium.

Caput III.

De pluribus Planetis in aliqua figuræ domo.

Si plures Planetæ in eadem fuerint domo, hujus significata essentialia reguntur conjunctim ab omnibus illis Planetis, & singuli considerandi sunt juxta naturam propriam statumque cœlestem, & determinationes alias, quàm per situm corporum, ut de unico Planeta factum est cap. 2. Ac saltem ex illa speculatione detegetur, quis ipsorum Planetarum sit potentior, ad danda, negonda, auferenda, vel infortunanda significata superius dicta: tum ao, quantum, & quomodo ab aliis juvetur, vel impediatur, quidque singuli circa eadem significata similiter sint effecturi. Tandemque fiet inde judicium de concurrentium influentiarum miscella, quanta fieri poterit prudentia, sed non absque difficultate, quæ eò major erit quò plures Planetæ fuerint in eadem domo, præsertim benefici & malefici invicem commixti. Nam ubi omnes sunt malefici, vel omnes benefici, facilius est judicium. De his verò notentur sequentia.

Primum. Pluribus Planetis, ut 3. 4. 5. in eadem domo versantibus, hæc primâ fronte pro cæteris notandam se exhibet. Aliquid enim insignis præsagit circa sua significata essentialia: & quò plures Planetæ in illa fueriot, eò quid illustrius in bor.o, vel malo præsagiunt. Patet in me qui habui ♀ ☉ ♃ ♄ & ☽ in duodecima domo: & morbis etiam malignis ac difficilibus pluries correptus sum, pluries incidi in carceris causas, quas stulta juventus etiam honorabiles censet, plusquam decies incidi in violentæ mortis insignia, pericula, sexdecies servitutem subii, quæ est in carcerationi, vel captivitati baud parum affinis, pluresque habui inimicos occultos oo invidiam, tum alios Magnates me inique tractantes, inter quos fuit Cardinalis Richelius. Atque bæc omnia caussavit ♄ in duodecima malis ipsis analogus, semper autem evasi ob ♃ & ♀ benè affectos, quamvis ex violentæ mortis periculis ingenuè fatear me plus quam quinquies Divinâ duntaxat bonitate & misericordiâ ereptum fuisse, ac semel prorsus miraculosè dum super equo versarer in supremo lethalis præcipitii & submersionis periculo: pro quibus collaudent Dominum omnes Sancti ejus, ac ego cum ipsis in æternum, Amen.

Patet etiam in Genesi Illustrissimi D. Ludovici Tronsoni, qui ☽ ♃ ♀ & ☿ babuit in decima sub dominio ☉ in undecima. Et pluribus dignitatibus à Rege Ludovico XIII. ob egregia ipsius facinora fidelemque dignitatum professionem honestatus est. Patet iterum in Genesi Henrici Deffiat, qui habuit ☉ ♃ & ♂ in 8, & diem extremum insigni morte, quippe violenta ob ♂, judiciaria ob ♃, & publica ob ☉ terminavit: passimque patet in aliis quamplurimis genituris.

Secundum. Pluribus Planetis in eadem figuræ domo constitutis; quilibet agit juxta naturam propriam & suas determinationes, tam seorsim quam ut aliis junctus.

Tertium. Ex pluribus Planetis in eadem domo, si quispiam fuerit illius domus significatis analogus, vel aliorum dominus, vel unus analogus, alter verò dominus: ipsi præ cæteris erunt attendendi, ut cæteris efficaciores ad ipsius domus bonum, vel malum conferendum, aut illud auferendum. Sic in mea Genesi ♃ & ♄ erant præ cæteris attendendi: ♂ autem in Genesi Henrici Deffiat, quatenus mortti violentæ analogus & aliorum dominus.

Quartum. Considerandus est etiam cuspidi domus propinquior, is enim in ipsa domo est valde potens, ob cuspidis robur ex cap. 14. & 15. lib. 18. Atque præcipua significatio petenda est, vel à domino domus, aut exaltato in ipsa, vel ab analogo, vel à propinquiore cuspide. Sique hæc omnia eidem Planetæ convenerint, is erit absolutè potentissimus super ipsius domus significata.

Quintum. Pluribus Planetis in eadem domo versantibus, quorum alii sint domus significato analogi, alii vero contra (ut si ☉ & ♄ sint simul in decima, quorum ☉ est bonoribus analogus, ♄ autem per se contrarius) videndum erit uter eorum sit fortior ad bonum, aot malum ipsius domus conferendum, vel auferendum, aut impediendum, juxta doctrimam capitis secuodi, semper enim fortior vincet in effectu debiliorem, cujus tamen in bona, vel mala temperando, erit habenda ratio, ut si ♄ sit in ♋ & ☉ in ♌, aderunt honores ob analogiam & fortitudinem ☉, sed non deerunt in illis infortunia ob ♄ bonoribus contrarium pravéque affectum. Si fuerint simul peregrini, ut in ♏ nulli inde significantur honores, quantum enim ☉ illos significat, tantundem ♄ illis adversatur. Etsi aliunde acciderint, ut à △ ♃ ad ☉, erunt tamen infortunia io bonoribus à ♄ exspectanda. Si autem ambo fuerint in ♒ ubi ☉ dejicitur, & ♄ exaltatur: contingent honores ob ♄ exaltatum, quibus ☉ analogiâ magis favet, quam dejectione contrarietur. Similique judicio atque prudentiâ ratiocinandum est in cæteris.

Sextum. Frequenter accidit, ut in eadem domo reperiantur duo benefici, vel duo malefici, vel beneficus cum malefico. Duo benefici semper bonum significant, sive bona conferendo, sive à malis liberando: eoque efficaciùs, quo statu cœlesti melius affecti fuerint. Duo autem malefici semper malum sigoificant, sive mala conferendo, sive bona negaodo, vel impediendo, aut depravando, nisi ambo malefici fuerint fortes in bonis domibus, ut ♄ & ♉ in ♑ & secunda domo pro divitiis D. De Chavignii, vel ♂ in ♑ & ♄ in ♒ in septima pro conjugiis Principis Gastonis. Sed bonum à maleficis caussatum, nunquam malo impermixtum est. Ideoque io divitiis rapinam, aut avaritiam: in coojugiis conjugum mortem, aut insignia impedimeota concitabunt, quamvis ipsius domus significatum etiam poteoter conferant. De benefico autem Planeta cum malefico in eadem domo, vide quod sequitur.

Septi-

Septimum. Si in bonis domibus, Planetæ benefico ſucceſſerit alius beneficus, bonum valde eſt; eruntque bona ſtabilia. Sin maleficus, malum: bona enim in aliquod malum deſinent, vel impedientur. At in pravis domibus, ſi beneficus benefico ſuccedat, mala non accident, vel erunt mitiſſima. Si benefico ſuccedat maleficus, certò mala contingent de ratione domus. Si beneficus malefico, accident etiam mala, ſed inde liberabitur natus. Si tandem maleficus malefico, mala erunt graviſſima, nec liberabitur. Sed nota quod hic per beneficum, aut maleficum, intelligimus talem, vel natura, vel ſtatu cœleſti, vel determinatione. Atque idcirco beneficus in decima applicans corpore ♄ exaltato, certius honores ſignificat: & Planeta in duodecima applicans domino octavæ, certius morbum cum vitæ periculo portendit.

Octavum. Pluribus Planetis in eadem domo exiſtentibus & borum domino extra; conſiderandum eſt qua in figuræ domo ipſe ſit. Ea bujus enim domus ſignificatis prodibit origo boni, vel mali. Sic in Geneſi D. Tronſoni Sol dominus ☽ ♃ & ☊ in decima, cùm eſſet in undecima præſagivit dignitates amicis mediaotibus, iiſque Aulicis, vel Magnatibus.

Nonum. Duo Planetæ io eadem domo poſſunt inter ſe novem modis præcipuis combinari. Nam uterque tripliciter ſpectandus eſt, nempe ratione naturæ, ſtatus cœleſtis, & determinationis in figura: quælibet autem ratio unius Planetæ, poteſt cum triplici alterius Planetæ ratione combinari: ter vero tres ſunt novem. Indeque prodit Aſtrologiæ prædictivæ difficultas.

Caput IV.

De domino unius domus in altera figuræ domo. Ac primò an ſemper combinet ambarum domorum ſignificata.

IAm hic nobis occurrit aggredienda, diſcutienda, elucidandaque materia totius judiciariæ frequentiſſima, & præ cæteris hactenus ignota.

Pro cujus intelligentia notandum primò: Planetam noo agere ſine ſigno in quo verſatur, & dependenter ab ipſo, quatenus eſt tale ſignum, ut jam diximus Lib. 20. Sect. 3. cap. 5. Nam agit dependenter ab ipſo, ut eſt pars primi Cœli, vel primæ cauſæ Phyſicæ: ſed hæc pars ab initio Mundi determinata fuit ad aliquam naturam Planetariam, ex Lib. 13. cap. 2. ergo Planeta agit dependeoter ab illa parte, ut eſt tale ſignum: idque dependentia ſocietatis, ut jam ſæpius alibi explicatum eſt. Hoc autem confirmatur in bominis geneſi: nam Planeta quilibet determinat verum ſuum locum in Cœlo ad naturam ſuam, prout verſatur in tali, vel tali ſigno, cujus ratione Planeta dicitur benè, vel malè affectus, ejuſque locus ita determinatus, talem tota nati durante vita retinet affectionem ipſius nati reſpectu, veluti locus ☉ in ♒, retinet naturam ☉ pravè affecti. Idque convincunt directores ſignificatorum ad ipſa loca, tum Planetarum tranſitus per eadem: agunt enim Planetæ tranſeuntes, juxta naturas & affectiones ipſorum locorum occurrentium, ut quotidiana probat experientia.

Secundò. Signum in agendo ſemper dependere à natura & virtute formali ſui domini. Nam ab eo depender eſſentialiter, quatenus eſt tale ſignum: ſique de Mundo tolleretur dominus ſigni cujuſlibet, tale ſignum non ampliùs ageret, ut tale ſignum, ſed tantum, ut pars prima Cœli per ſimplicem & univerſaliſſimam ipſius Cœli virtutem. Quamobrem Planeta rectè dicitur ſuo ſigno dominari, vel præeſſe, tum figuræ domui in quam cadit ſignum ipſum, hoc eſt, ipſius domus ſignificatis eſſenrialibus, quæ in fieri ac eſſe dependent ab ipſo domino, ut ab efficiente cauſa. Minùs verò propriè dicitur dominari Planetæ alteri, in ipſo ſigno exiſtenti: quod nempe ſublato Marte de Mundo, Jupiter nihilominus in illa parte Cœli conſtitutus quæ dicitur Aries, noo ceſſaret agere natura ſua Joviali, etſi enim ♈ & ♃ ſoas vires commiſceant, tamen quælibet ſeorſim agit penes naturam propriam, ♈ Martialiter, & ♃ Jovialiter: unde ſublato ♂ de Mundo ceſſaret tantùm in ♈ virtus Martialis, non autem in ♃ Jovialis.

Jam verò quoniam Planeta agit non ſolùm ratione propriæ naturæ, ſed etiam ſui ſtatus cœleſtis, qui ſubinde variatur ſigno & connexione cum Planetis cæteris: ergo ſigoum in agendo dependet à ſoo domino, tum ratione naturæ, tum prout verſatur in tali ſtatu. Atque hoc etiam probat experieotia, quod nempe domino Horoſcopi exule, & in ☌, □, vel ☍, malefici Planetæ, hoc ſit Horoſcopi ſignificatis eſſentialibus peſſimum.

Inde verò ſequitur, quod quia Planeta non agit niſi dependenter, à ſigno in quo verſatur; ſignum verò dependenter à natura & ſtatu ſui domini: idcirco Planeta in alieno ſigno aget etiam dependenter à natura & ſtatu ſui domini: & hoc eſt valde notandum. Siquidem inde ſit, ut judicando de ſignificatis Hotoſcopi, quæ ſunt vita, mores, ingenium, &c. non ſolùm ſit habenda ratio domini Horoſcopi; ſed etiam ſi bic fuerit in alieno ſigno, erit inſuper habenda ratio domini hujus ſigni, quem ſecundarium Horoſcopi dominum voco, & à quo plerumque dependet præcipua virtus ad effectum, & pars judicii potiſſima, ut in pluribus deprehendi genituris: atque ſic de domino medii Cœli, Solis, &c. Nunquam tamen animadverti virtutis efficaciam extendi ſenſibiliter ad dominum ipſius ſecundarii domini, ne fortè quiſpiam circulum hic nobis obtrudat, ut enim lux quo pluries inflectitur, eo magis debilitatur, ſic de hiſce dominiis cenſendum eſt.

Porrò, ut Planeta conſideratur agens dupliciter, nempe indeterminatè ac univerſaliter totius Mundi reſpectu, nec non particulariter, prout in Tbemate cœleſti reſpectu naſcentis hominis determinatur: Ita ſignum in actione univerſali ſpectatur, ut dependens à ſolo ſtatu cœleſti ſui domini; atque in actione particulari circa naſcentem homioem, ſpectatur etiam, ut dependeos ab ipſius domini ſtatu terreſtri, ſeu determinatione in figura ſupradicta. Atque idcirco ☉ dominus Horoſcopi in duodecima domo, natum ad honures elevat, in octava objicit euodem mortis publicæ periculis, præſertim ſi ibidem lædatur à ♄, vel ♂.

Tertiò. Planetam efficaciùs agere, vel ſignificare circa ea ad quæ determinatur corpore, in figura, quàm circa ea ad quæ tantùm determinatur dominio: quod vulgo dici ſolet, plus valet præſentia Planetæ, quàm abſentis dominium. Sit enim

♈ in

♑ io duodecima domo significans morbos Saturninos, & ♄ io decima. Habet quidem ♑ à ♄ natura ad quam initio Mundi ♑ ipse determinatus est, quod aliquid Saturninum efficiat. At qood morbos, id noo habet à ♄, sed à suo situ in duodecima, quæ cùm sit morborom, idcirco ad morbos determinat particulariter signum ipsum Saturninum: sicque ♑ in duodecima morbos efficit Saturninos. Vis autem illos efficiens, non inest ♑ formaliter; sed Saturno domino, à qoo ♑ in agendo dependet, ut alibi dictum est: ergo magis ioest ipsi ♄ domino quàm ♑, quod si ♄ in decima majorem vim babet circa significata doodecimæ, quàm ♑ in duodecima: ergo in ipsa decima multò majorem habebit vim circa significata decimæ, quàm duodecimæ · nam in decima agit per se, & in duodecima per aliud, nempe per ♑. Plus igitur valet præsentia Planetæ quàm absentis dominium, sive id intelligatur de eadem domo, ut de ♄ in duodecima, vel tantùm domino duodecimæ extra ipsam, sive de diversis; ut de ♄ domino duodecimæ in decima. Eademque ratione domious primæ in oona cum domino septimæ, potius inclinat ad religionem quàm matrimooium, bella, &c: econtra verò dominus primæ in septima cum domino nonæ, potius ad matrimonium, lites, bellaque incitat, quàm ad Religionem.

Est tamen prima domos excipienda, cujus significata esseotialia, nempe vita, temperamentum, &c. sunt omnium prima & reliquorum accidentium fundamenta, quæ necessario ponenda sunt, ut reliqua sint. Ideoque solo etiam dominio efficacius certiusque causantur & significantur, quàm reliqua situ corporeo, adjuncto etiam dominio. Attameo domious primæ io altera domo, determioat vitam, mores, ingenium, circa significata domus io qua ipse est: eóque validiùs si etiam buic domui præsit. Quod vero ad alias attinet, dominus duodecimæ in undecima efficacius amicos quàm inimicos occultos significat, & quod inimici occulti fieot amici, quam contra: eademque est ratio in cæteris.

Objiciet aliquis. Medium Cœli efficacius esse pro actionibus & dignitatibus, vel professione, quam dominum medii Cœli, etiam in decima domo politi, ut coostat ex utriusque directionibus Unde pro significatis decimæ directiones medii Cœli duntaxat attenduntur à Ptolemæo ejusque sequacibus: ergo signum est efficacius soo domino, sive absente, sive præsente.

Respondeo: Medium Cœli non habere illam majorem efficaciam, ex eo quod sit tale signum, vel bujus talis grados: sed ex eo duntaxat qood talis gradus decimæ domus cuspidem occupet, quæ est punctum ipsios domus efficacissimum, à quocunque grado, vel signo occupetur, ut diximus Lib. 18. cap. 15. sique Planeta illam occuparet, adhuc efficaciùs ageret quam simplex ille gradus: præsertim si Planeta esset in soo signo, nam in alieno propter diversarum virtutum miscellam forsan debilius ageret juxta naturam propriam, quam per suum signum solitarium.

His præmissis jam dicendum est, quod domini domorum in ipsis domibus, harum significata insigniter conferoot, si bonæ sint, ipsique domini significatis præsertim Analogi. Planeta enim in proprio signo est ageodi virtute iodivisus, sibi unitus, & in suis promovendis effectibus, ab alio iodependens, ideoque fortissimus & semper ex se beneficus. Si verò domus malæ fuerint, ut 8 & 12, ut plurimum à malis significatis liberaot, vel ea temperant. Atque hoc etiam plerumque faciunt ♄ & ♂ nisi aliunde infortuneotur, connexione cum maleficis, naturâ, vel determinatiooe, aut ☌, □, vel ☍ luminarium, vel ipsi lædant Horoscopi, vel medii Cœli domioos.

At Planeta dominus unius domos in altera collocatus, præterquam quod agit circa significata essentialia domus cui dominatur, oon secus ac si esset in ipsa domo, quamvis debilius; præsagit iosuper combinationem significatorum essentialium utriusque domus, ab illo causandam, secuodum possibiles combinationes ambabus domibus ipsique domino, juxta naturam suam & Analogiam statumque cœlestem spectato congruentiores. Et ratio est, quia sigoum domus cui Planeta dominatur, agit circa significata ipsius domus, dependenter à suo domino, secundum naturam suam statumque cœlestem ac terrestrem spectato, ut jam sæpius dictum est. Per statum verò terrestrem, intelligi determinationes ejus in figura cœlesti, antea diximus.

Videtur autem imprimis defioiendum esse: an Planeta in aliqua figuræ domo positus, alterius vero dominus, semper combinet ambarum domorum significata essentialia: ita ut nihil efficiat ratione situs corporei, independenter à ratione sui dominii, aut contra: id si quidem in judiciis momeoti est maximi.

Hoc autem non esse asserendum, probatur primò. Nam omois Planeta ea se suaque virtute formali activus est, iodependenter à signo cui domioatur, à quo nempe formalem vim agendi non accipit, sed econtra signum ipsum à Planeta domino: ergo Planeta potest agere determinatione corporis, non agendo determinatione dominii. Et confirmatur ex eo, quod ♄ in duodecima semper efficit morbos, carceres aut inimicos. Id verò noo habet ex se formaliter, quamvis sit illis Analogus: nam ex se est indifferens ad vitam, morbos, sanitatem, divitias, &c: oeque id babet à suis signis ♒ & ♑, vel à figuræ domibus, io quibus signa ipsa versantur: etenim io quacunque domo ipsa fuerint, tamen ♄ in duodecima morbos efficiet: superest ergo, ut hoc habeat à sua determinatione per corpus io duodecima, quæ morborum est. Ideoque Planeta aliquid efficit corporeo situ io figura iodependenter à dominio io aliis figuræ domibus.

Secundò. Planeta extra proprium signum, aliod efficit ratione domus figuræ in qua versatur, & aliud ratiooe soi dominii in altera domo. Theor. 28. Elem. At hi duo effectus non habent necessariam subordinationem reciprocam, ita ut unus necessario involvat alterum, sunt enim accidentia specie diversa realiterque distincta: ergo, &c.

Tertiò. Si Planeta noo posset agere corpore, quin simul ageret dominio, ergo quoniam ♄ ♃ ♂ ♀ & ☿ dominantur singuli duobus signis, & par est utriusque ratio: sequeretur in omni actione particulari horum Planetarum extra pro-

pria

pria signa positorum, perpetuò concurrere combinationes significatorum essentialium 3, 4, aut 5 domorum figuræ, in quibus tam Planeta dominus, quam ejus duo signa reperientur. At illud absurdum est & experientiæ contrarium, ut in mea genesi ♄ est mihi morborum significator. Cumque per directiones Soli occurrens circa annum à mea genesi 8, causavit mihi febrem quartanam, aut quando ex directione Horoscopi ad □ ♄ anno 1616 incidi in longum malignumque morbum: omnino falsum est quod significata domorum 9, 10, 11, quibus dominatur ♄, nempe religio, itinera, professio ad tales morbos concurrerint, vel cum ipsis combinationem fecerint.

Similiter in genesi illustrissimi D. Tronsoni, ♃ fuit in decima, honores præsagiens, & dominus secundæ, tertiæ & quintæ: falsum autem est quod honores illi acciderint per combinationes divitiarum, fratrum, vel affinium, ac liberorum: solo namque suo merito dignitates adeptus est, ob suis consiliis & artibus à Ludovico XIII. & Domino de Luynes postea Connestabili liberatam Galliam à tyrannica potestate Conchini Marchionis d'Ancre; tunc carens fratribus & liberis, nihilque affinibus conferentibus, aut scientibus. Rursus eidem D. Tronsono ætati suæ anno 18, contingit accidens insigne valdeque rarum. Parisienses conjurati adversus Henricum Borbonium Navarræ Galliæque Regem sibi eligunt Patrem ipsius D. Tronsoni (qui fuit Regi à libellis supplicibus) in Procancellarium. Ille vero Regis servus fidelis, sed occultus, sacrum Sigillum accipere noluit. Urgentibus verò Parisiensibus ac petentibus, ut saltem ejus filius Ludovicus Sigillum acciperet, illudque diebus sigillando destinatis deferret in Consilium, & eo præsente sigillum litteris hoc indigentibus apponeretur: annuit ipse Pater periculi metu à conjuratis si suum tunc proderet animum erga Regem: sicque D. ipse Tronsonus anno suæ ætatis 18. spatio 6. mensium Procancellarii vice functus est. Fuit autem ille honos à directione medii Cœli ad ☽ dominam ipsius M.C. quæ huic omnium prima ex Planetis in decima occurrebat. Nihil conferentibus nati religione, vel itineribus, etsi Luna esset etiam domina nonæ. Ipsaque ☽ directione venerat ad ♀ dominam Horoscopi, ferebaturque ad ☿ dominum ☉. Idemque passim videri potest in aliis genituarum accidentibus.

Itaque concludendum est, Planetam in aliqua figuræ domo, alterius dominum, non semper combinare ambarum domorum significata: sed aliquando agere ratione sui situs corporei, aliquando ratione unius dominii, & aliquando ratione alterius, si pluribus signis & domibus præfuerit, ut patet ex directionibus Horoscopi ad ♂ dominum duodecimæ in prima pro morbis, vel ad dominum medii Cœli pro actionibus, vel honoribus. Aliquando verò combinare suos effectus ratione propriæ naturæ & situs corporei cum significatis unius, aut alterius determinationis per dominium, non autem semper cum omnibus simul, juxta possibiles ipsorum significatorum combinationes, ipsiusque Planetæ statum. Attamen certò significari combinationem significatorum à situ corporeo, cum significatis, à dominio, quandoque futuram, si saltem combinatio fuerit possibilis. Accidit autem interdum, ut Planeta dominus unius domus in altera, principaliter quidem agat ratione situs corporei, ac per consequentiam combinet significata situs corporei, cum significatis ratione dominii, ut in genesi D. Tronsoni ♂ fuit dominus secundæ in tertia: ergo principaliter significator circa fratres: at illis ex natura sua mortem significavit, præsertim cum ♄ in tertia domino quartæ: ergo ab ambobus maleficis in tertia, mortem fratribus nati minitantibus, quorum alter fuit dominus secundæ, alter vero quartæ, successiones & divitiæ nato ex morte fratrum & sororum significabantur fortiter, ideoque ex decimo tertio natu postremus, cæterorum successor superfuit.

Viceversa signum in aliqua figuræ domo absente domino, agit quidem semper ratione naturæ sui domini ejusque status cœlestis: at non semper ratione status ejus terrestris, vel determinationis in figura. Alioquin domino medii Cœli in octava collocato, nati actiones & suscepta singula cum morte, vel periculo mortis combinarentur: in 12. 7. vel 4. cum significatis duodecimæ, septimæ, vel quartæ, quod experientiæ adversatur: tum rationi, quod domorum significata specie ac realiter differant, ut superiùs dictum est. Tantum ergo prædici potest combinatio quandoque futura, non autem perpetua, vel in omnibus.

Caput V.

Quomodo Planeta dominus unius domus in altera, combinet utriusque domus significata.

Postquam superiori capite dictum est, Planetam unius domus dominum in altera, præsagire saltem quandoque futuram combinationem significatorum utriusque domus. Hic jam dicendum est quomodo talis fiat combinatio: qua in re consistit præcipua judiciariæ prudentia: & circa quam occurrunt consideranda multa, quorum saltem principalia hic attingemus.

Primum. Cujusque domus plura esse specie significata, ut primæ vita, sanitas, temperamentum, mores, ingenium: duodecimæ, morbi, carceres, inimici occulti, amicitiæ specimen falsum exhibentes, sicque illudentes clamque nocentes: septimæ conjugium, lites, contractus; decimæ actiones, suscepta, dignitates: atque sic de reliquis, ut alibi fuit à nobis expositum: & unamquamque domum esse significationis ejusdem cum sibi opposita, ipsius oppositionis ratione, ideoque tantum per accidens: unde experientia constat, Martem in duodecima minari mortem, & ♃ in octava præsagire divitias: ♄ in sexta portendere morbos, vel carceres, ♀ autem in duodecima fortunam in servis & animalibus, atque sic de reliquis. At de domorum dominis non ita sentiendum est. Nam dominus quartæ non influit in significata decimæ, nisi fuerit in quarta, vel præfuerit domino decimæ, vel fortiter connexus sit decimæ domui, vel ejus domino.

mino. Eademque est ratio de reliquis domibus oppositis. Et Planeta fortis stato cœlesti fortiter significat domui sibi oppositæ : debilis debiliter. Semper autem sua oppositiooe contrarietates, vel oppositiooes significat pro bonis ad domum oppositam pertineotibus, ejus verò mala auget.

Quod vero spectat ad ejusdem triplicitatis domos, hæ suot etiam notandæ : nam Planeta io prima domo influit in significata nonæ & quiotæ, multoque magis si præsit nonæ, vel quintæ, atque sic de cæteris.

Secundum. Prudenter esse conjiciendum quænam significatorum esseotialiom ad diversas domos pertinentium, combinationes suot possibiles. Nam ex domino quartæ in quinta oon erit dicendum, Patrem nati fore ejus filium, boc enim est impossibile: sed si dixerimus Patrem nati, bujus filiis benefacturum, aut successionem paternam ad nati filios deveoturam, & his similia, vel contraria, bæ combinationes sunt possibiles, ac prædici possunt ex natura & statu Planetæ domini quartæ domus: similiter dominus sexiæ in septima, potest servus, vel ancilla fieri conjux, vel nato lites struere: domions septimæ in octava, potest nati conjux, vel bostis, ipsi oato mortem ioferre, atque sic de aliis.

Tertium. Insigni sagacitate definiendum esse, quænam ex bis possibilibus combinationibus significatorum, siot naturæ & statui Planetæ, tum ipsius nati conditioni coogruentiores. Alia enim congruunt Principi, vel oobili, alia mercatori, vel rustico, alia viro seculari, alia ecclesiastico, alia viro, alia mulieri, alia poero, alia juveni, alia seni, atque sic de reliquis: solæ autem coogruæ accidere coosueverunt.

Quartum. Omnium domorum sigoificata esse nati accidentia, & Planetas determioari ab ipsis domibus ad ageodum suo situ corporeo, dominio, & utroque. Ac proinde quando uoius domus dominus, est in altera: boc est, Planeta unius accidentis significator dominio, est alterios significator corpore, inde fit, ut bina hæc accidentia, tam seorsim, quàm invicem combinata, significentur futura : ideoque alias unum, alias alterum, alias autem ambo commixta eveniaot. Veluti si Planeta dominus Horoscopi sit in sexta & naturâ statuque cœlesti beneficus; is prout est in sexta præsagit bona circa servos ac bestias nati, si fuerit naturâ statuque cœlesti maleficus, porteodit contraria. Prout vero est domious Horoscopi, significat temperamentum, mores ac ingeoium oati, ipsius Planetæ naturæ statuique congrua. Prout vero est dominus Horoscopi in sexta ipsius nati (quem significat Horoscopus) sigoificatur depressio animi ad res serviles, tum circa servos, bestias & familiam, amor, studium & occupatio. Ac si Planeta sit maleficus & pravè affectus, natum carceribus, exilio, vel morbis affligendum portendit, ob sextam duodecimæ oppositam, & à servis damna & pericula.

Quintum. Planetam dominum unius domus in altera, oon solum agere ratione domus quam occupat & cui dominatur, sed etiam Planetarum in hac existentium. Ideoque dominum ☿ in prima domo inventum, præsagire nato ingenium, etsi in ☿ sit extra primam. Et dominum ☉ in decima, booores; atque sic de aliis. Quia nimirum Planeta quilibet agit in oatum, ratione utriusque status sui domini, nempe Cœlestis & Terrestris. Ac proinde si ☿ babuerit suum dominum in prima domo benè affectum, aget in natum ratione sigoificatorum primæ domus, ac præsertim ingenii, ob analogiam: idque fœliciter, ob dominum ipsum benè affectum. Terrestris vero status bic solum intelligendus est ratione situs corporei, & non dominii in altera domo, nisi forsan valde debiliter. Nam alioquin circularis efficacia esset admittenda, quam cap. 4. rejicimus. Ac proinde posita ♀ in domo tertia ejusque domino ♃ in prima, qui sit etiam dominus duodecimæ, aget quidem ♀ in natum ratiooe significatorum primæ, oon autem duodecimæ. Aut si ♃ sit in duodecima dominus Horoscopi & Solis in quarta: aget quidem io natum ratione dominiorum primæ & quartæ, tum ☉ in quarta. At ☉ in quarta agens ratione sui domini ejusque status, non aget circa significata primæ in qua non est corporaliter dominus ipsius Solis, sic de aliis.

His præmissis, quoniam prima domus significat natum ipsum substantialiter, tum accidentia ejus corpori & animo à genethliaca Cœli positione contingentia: Reliquarum autem domorum significata, sunt ejusdem nati accidentia ipsi intrinseca : Hinc fit, ut domino primæ in aliis figuræ domibus posito, vel barum dominis io prima, combinatio sit reciproca. Veluti si dominus primæ sit in decima, vel dominus decimæ in prima, utrinqne nato significantur actiones, Professio, Dignitates: cum hac tamen differentia, quod in primo casu natus proprio animo & ambitione excitabitur, propriâque industriâ laborabit, ad Magisterium, vel bonores adipiscendos. At io secundo, non ita contendet, sed ei etiam interdum ioopino dignitates accident. Similiter si dominus primæ sit in octava, vel dominus primæ in prima, nati mors præmatura utrinque significatur, cujus ipse, ut plurimum causa existet, vel se periculis objiciendo spoote, aut insciè, præsertim in primo casu, vel ipsam etiam mortem præcavere uiteodo, ut iis accidit, qui solius præcautionis gratiâ sanguinem sibi detrabi, vel bumores purgari intempestivè curant. Eademque ratione ex domino primæ in aliis domibus exurgit combinatio vitæ, valetudinis, morum, studiorum, vel ingenii, cum significatis ipsarum domorum, juxta possibiles & congruentiores combinationes, pro natura statuque Planetæ: quæ duo præcipuè spectanda sunt, ad determinandum an domorum essentialia significata nato futura sint: tum quam fœliciter, vel infœliciter.

De aliarum vero domorum dominis, in altera domo quam prima, ut de domino secundæ in septima; triplici consideratione sic judicandum est. In primis Planeta ipse, prout est io septima præsagit bonum, aut malum, circa conjugium, hostes apertos, lites & contractus, pro natura & statu Planetæ. Deiode quatenus est dominus secundæ, bonum, aut malum circa divitias, ob easdem rationes. Tandem quatenus est dominus secundæ in septima si fuerit beneficus & fœlix, præsagit divitias matrimonio, litibus, contractibus: si vero fuerit infœlix, por-

tendit amissionem divitiarum matrimonio, litibus & contractibus. Atque sic exurgit combinatio fausta, vel infausta pro natura & statu Planetæ. At si econtra dominus septimæ sit in secunda, ratione situs corporei ac dominii, significantur eadem quæ priùs: sed ratione combinationis, si Planeta fuerit beneficus & benè affectus, significatur augmentum divitiarum, frugalitate, vel operâ conjugis, vel in aliorum litibus & causis agendis: si verò Planeta sit maleficus & pravè affectus, prædones, hostes aperti, vel conjux, divitias nati diripient. Similiter si dominus decimæ sit in duodecima, vel significatum decimæ transibit in significatum decimæ, vel contra: sed quia Planeta validiùs determioatur situ corporeo quam dominio; ideoque efficacior est Plaoetæ præsentia, quam absentis dominium: ergo ex Planeta domino decimæ in dignitates suscepta & actiones nati erunt ipsi causa morborum, carcerum, hostium, exilii, &c. At si econtra dominus duodecimæ sit in decima, hostes, carceres, exilia, &c. erunt nato causa honorum, dignitatum egregiorumq; susceptorum, si præsertim dominus ipse fuerit beneficus & bene affectus. Primum patuit in me qui habeo ♄ dominum medii Cœli in duodecima. Secundum patuit in Cardinali Richelio, qui habuit ♀ dominam secundæ prope cor Cœli: atque sic de aliis. Semper advertendo qualiter Planetæ horumque status, congruant domorum significatis.

Est autem sedulo spectandum qua in figuræ domo versetur Planeta domious alterius domus. Nam in cardinibus, fortis est ad benefacieodum, vel malefaciendum; præsertim in suo domicilio, vel exaltatione constitutus. Etsi versetur in domo congrua significatis sui dominii, ut dominus secundæ in quarta, septima, vel decima, eo certiùs significantur divitiæ: nam ex barum domorum significatis, nempe sueceslionibus, matrimonio & dignitatibus, divitiæ solent accidere: si verò versetur in contraria, ut dominus secundæ in duodecima, divitiarum dissipatio, oiorborum, exilii, aut carceris causâ portenditur: ut plurimum enim in hisce combinationibus significatum domus carentis suo domino, reducitur, sive transit ad significatum domus, in qua versatur illius dominus. Veluti domino decimæ in duodecima extante, dignitas nati erit illi infortuoio, vel ab ea cadet, aut eam deseret, ut mibi in Professione Medicinæ accidit à ♄ domino decimæ in duodecima, vel ob acta & suscepta incarcerabitur. At domino duodecimæ in decimæ versante, hostes, exilia, carceres, vel infortunia nati, erunt ei causa honoris & dignitatis, ut Cardinali Richelio, à ♀ domina duodecimæ in medio Cœli, virtutis orbe: & in nona corpore. Sicque dominus undecimæ in duodecima convertit amicos in inimicos, ut mihi frequenter: at dominus duodecimæ in undecima efficit contrarium. Similiter dominus decimæ in undecima existente, actiones & dignitates oati, erunt ei causa amicorum: at dominus undecimæ in decima, contrarium præsagit: eademq; est ratio de cæteris.

Ex his verò sequitur, quod si idem Plaoeta duarum domorum dominus, extra illas fuerit, harum significata transibunt in significatum domus in qua alt ipsarum dominus, vel afficientur ab ipso significato; sicque dominus primæ & octavæ in septima pravè affectus, natum portendit ab hostibus occidendum, aut vulnerandum: eademque est ratio de cæteris. Sed semper ad ferendam sententiam natura Planetæ, & analogia cum illorum domorum significatis, cujusque status tam Cœlestis, quam Terrestris sunt diligenter advertenda. Nam Planeta pravè affectus, & præsertim naturâ maleficus, nihil valet pro bonis domibus, quas corpore, vel domioio regit, sed earum bona negat, impedit, vel infortunat. Si autem fuerit in malis domibus, barum quidem mala promovebit, non autem bona domorum quibus dominabitur: sicque non fiet transitus nisi forsan infœlix significatorum dominii in significata corporis.

Objicies ex Sect. 8. Lib. 18. Duplicem esse domum figuræ cœlestis materialiter spectatam: quippe primariam quæ est spatium fixum, & secundariam quæ est pars Cœli spatium ipsum occupans. Cum autem primaria domus sit spatium fixum: ergo decima domus, exempli gratia, non erit domus dignitatum unici nati, sed erit domus communis bonoribus omnium io ipso horizonte nascentium, vel erit domus propria honoribus talis borizontis, vel Terræ loci. Idemque dicendum erit de octava domo pro morte, de septima pro conjuge, vel litibus, &c. ac proinde si domioua tertiæ sit in octava, mors inde fratribus significabitur; si fuerit in decima, bonores illis significabuntur, &c.

Sed respondeo: Non esse parem rationem nati & fratrum, parentum, liberorum, &c. nam domus octava, est tantum domus octava in ipso borizonte respectu primæ, ideoque octavæ significatum, quippe mors, tantum est tale significatum respectu significati primæ, quippe nati: & non respectu tertiæ, vel fratrum. Proindeq; dominus octavæ in octava, subit significationẽ mortis, respectu nati, idque à fratribus vel eorum causâ: non autem respectu fratrum. At domus decima, est octava respectu tertiæ: ideoque dominus tertiæ in decima, significat morti fratrum, ut sæpius observavi, & significat dignitatibus nati ex parte fratrum: indeque colligi potest, quod natus per mortem fratris, succedet dignitatibus ejus, vel ex ejus hæreditate sibi comparabit dignitatem. Eademque est ratio de cæteris.

Rursus autem attendi debet, cum quo Planeta versetur alicujus domus dominus. Nam dominus primæ cum ☉ natum inchoat, vel aptum efficit ad conversationem cum Regibus & Magnatibus, tum ad gloriam, famam & dignitates: dominus secunda cum ♃ certiùs pollicetur divitias, domious octavæ cum ♂, violeotam mortem, vel ejus periculæ minatur: atque sic de cæteris, spectata domus & Planetæ cum quo est illius dominus, analogia. Præterea in duorum Planetarum coocursu videndum quibus ipsi domibus præsint. Nam si dominus primæ fuerit cum domino duodecimæ, vel octavæ, pravum erit pro morbis atque morte: si fuerit cum domino decimæ, vel undecimæ, bonum erit pro actionibus, bonoribus & amicis; similiter si dominus secuodæ fuerit cum domino decimæ, divitiæ ex actionibus, industria & dignitatibus significantur; si dominus duodecimæ, fuerit cum domino

octavæ,

octavæ, morbi ferè omnes tum carceres, futuri sunt vitæ periculosi: sed de his adhuc dicetur Libro sequente.

Cæterùm de octava domo hic sciendum est, quod ejus significatum, quippe mors, cùm nihil sit reale; etiam nullius rei susceptiva, vel causativa est, sed tantum causabilis à cujusvis domus significatis. Et idcirco cujusvis domus dominus in octava mortem causat per significatum ipsius domus cui præest, quod ita in significatum octavæ convertitur. Atq; sic dominus duodecimæ in octava præsagit morbum fore causam mortis, vel natum in carcere moriturum: dominus septimæ in octava uxorem, aut duellum: domus decimæ, dignitatem, vel susceptam actionem: dominus primæ in octava, natum sibi fore causam mortis: dominus secundæ avaritiam, vel furta, &c. Econtra verò dominus octavæ in aliqua domo existens, mortem passivè causat ratione significati ipsius domus; ut dominus octavæ in septima præsagit natum mortē passurum non ab ipsa uxore; sed causâ uxoris, in undecima propter amicum, &c. Cum autem Planeta in octava, duabus aliis domibus præest: videndum erit cum qua faciliùs, vel efficaciùs combinetur octava, ratione significatorum, & cum qua ipse Planeta in octava melius congruat ad mortem inferendam: atque ea his judicandum.

Caput VI.

De pluribus Planetis eidem domui dominantibus, vel uno Planeta pluribus domibus dominante.

CUm eidem domui unicus Planeta dominatur, simplex erit status significatorum essentialium ipsius domus: simplicior autem si Planeta ipse fuerit in proprio domicilio; simplicissimus vero si fuerit etiam in ipsa domo, quia tunc nulla fit distractio regiminis ipsorum significatorum.

At cum eidem domui plures Planetæ præsunt; tunc quia regimen significatorum ipsius domus, subjacet diversis specie & virtute rectoribus, idcirco eorum status mixtionem, distractionem ac interdum contrarietatem patitur. Ac eo majorem, dum unus dominorum fuerit Planeta beneficus, alter autem maleficus, maximam vero si insuper accidat, ut unus sit statu cœlesti fortis, alter debilis, & ambo fuerint quadrati, vel oppositi.

Cæterum Planeta qui præest cuspidi, præferendus est in regimine significatorum ipsius domus; altero tamen non neglecto. Et ratio est quia cujusque domus cuspis, est punctum totius domus efficacissimum, ut alibi dictum est: cum autem gradus signi cuspidem occupans agat duntaxat virtute sui domini, sequitur etiam quod hic alteri præpolleat: præsertim si fuerit significatis domus analogus, statu cœlesti fortior, & maximè si in ipsa quoque domo fuerit, vel eam, aut Planetam in ipsa forti radio aspexerit. Hæc siquidem omnia sunt advertenda: an sint ambo benefici, vel malefici, an vero unus beneficus, alter maleficus: an sint ambo analogi, vel quis eorum: an sint ambo fortes statu cœlesti, vel ambo debiles: an verò unus fortis, & alter debilis: an sint ambo intra domum ipsam, vel ambo extra, vel unus intra, & alter extra. Tum quis præsit cuspidi, vel sit ei propinquior, vel huic fortiori radio connectatur, vel Planetæ in ipsa domo. Ex hisque juxta vincentem pronunciandum.

Denique dum idem Planeta pluribus domibus præfuerit, etiam si nullam earum occupet, nihilominus præsagit combinationem significatorum utriusque domus. Veluti Planeta idem Horoscopi & medii Cœli dominus, nato actiones, susceptas, artem, vel dignitates pollicetur. Idem dominus septimæ & octavæ vitæ pericula, vel mortem ab hostibus, si præsertim fuerit maleficus & pravè affectus. Videndum tamen cum qua domo Planeta majorem habeat analogiam, talis enim domus significata prævalebunt. Quod si dominus ipse sit in altera domorum, de ipso judicandum erit juxta caput quartum.

Caput VII.

De determinatione accidentali Planetarum, ratione exaltationis & Triplicitatis.

QUod Planetæ in suis exaltationibus constituti, sint admodum efficaces ad bonum, aut malum circa significata domorum figuræ, in quibus ipsi versantur & dominantur, tritum est apud Astrologos experientiâ doctos: tum quòd Planeta exaltatus, sua connexione per corpus, vel aspectum alios Planetas roborat in eorum promovendis effectibus. Sic hic definiendum est, an Planeta extra suam exaltationem positus, virtutem habeat aliquam respectu significatorum domus, in qua exaltationis ejus signum collocatur, vel in significata alterius Planetæ, qui signum ipsum occupabit, ut si ☉ fuerit in decima & signo ♋, Iupiter autem extra decimam, hic ratione ♋, in quo exaltatur, possit aliquid in significata decimæ, atque ☉, tam prout ☉ est corporaliter in decima, quàm prout est dominus undecimæ, in qua ♌ reperietur.

Quod autem hoc sit asserendum, constat ex Ptolemæo & omnibus Astrologis. Ptolemæus enim Lib. 2. Quatrip. cap. 6. pro electione domini Eclipsis, tum cap. 13 pro electione Aphetæ sumit Planetam qui domo, exaltatione & Trigono fuerit potentior in præcipuis figuræ locis: unde sequitur quod si Planeta ipse possit in significata generalia Lunæ patientis Eclipsin, ratione dominii in loco ☽, etiam poterit ratione exaltationis in eodem loco. Idemque censendum quoties in electione domini Genituræ, quæritur quis in præcipuis figuræ locis juxta rationes illas sit potentior. Imò dum de quolibet Planeta sciri optatur, quis in ejus loco ex aliis Planetis sit robustior & efficacior.

Itaque etsi in omnibus ferè figuris experientia deprehendam, effectuum causas evidentes reddi sufficienter per Planetarum situm corporeum, dominium & aspectum: ita ut vix ullus sit ab astris effectus, qui ad has causas sufficienter non reducatur: Attamen certum est dignitatem exaltationis in sua domo, non solùm persæpe concurrere ad jam dictas causas, sed interdum etiam peculiarem & solitariam sortiri efficientiam. Sic in Principis Gastonis genesi, ♄ in septima, exaltatus in quarta significavit

ficavit uxorem, cujus causâ amplissimorum fundorum terrenorum, ac duarum etiam Provinciarum factus est dominus. Sic mihi ferè perpetua gloriæ exaltationis cupido adfuit à genesi, non solum ob ♂ dominium Horoscopi in exaltatione ♃, & reliquos omnes Planetas ☿ excepto in exaltatione ♀ dominæ primæ, sed præcipuè quod ☉ & ☽ suas habeant exaltationes in prima domo, quæ est morum ac ingenii, unde ad propriam supra cæteros existimationem nimium propendeo, ob ingenii dotes, & subliniores scientias mihi notas: talique propensioni reluctari perdifficile mihi est, nisi ad peccata mea conversus unde confundar, neque hominem vilissimum & contemptu dignissimum syncerè judicem. Atque ab illis causis factum est etiam, ut nomen meum Orbi inclaruerit: pluraque similia exempla passim occurrunt, ut proinde non inutile videatur, de significatis alicujus domus ferre sententiam non solùm ex Planeta domino ipsius domus: sed etiam ex Planeta qui in domo ipsa exaltationem sortitus fuerit, ut si ♎ fuerit in Horoscopo, judicare de moribus ex ♀ & ♄ eorumque statu, atque sic de aliis. Similiterque si ♄ fuerit in ♎, judicandum erit de ♄ effectibus non solùm ex eo quod est exaltatus, sed etiam ex ♀ domina ejus, & mutuo inter ambos statu: nam si ♀ fuerit bene affecta applicãs ♄ ☌, vel △: ♄ inde efficaciùs agit. Rursus si ☉ fuerit in ♓, aget in ♓ prout sunt domus ♃, ideoque cum ipso ♃, sed etiam aget cum ♓, prout sunt exaltatio ♀, ideoq; cum ipsa etiam ♀, idque probatur authoritate, ratione & experientia. Authoritas est omnium Veterum, qui in aliquo Cœli loco eum Planetam dicunt esse potentiorem, qui in illo plures habuerit dignitates domo, exaltatione, & Trigono. Ratio est, quia non alia de causa per illas dignitates dicitur esse potens in ipso loco, nisi quia ratione dignitatum ipsarum potenter operatur circa significata ipsius loci: si enim in illa significata non ageret per dignitates ipsas, perperam diceretur potens in ipso loco. Experientia denique patet in exemplis superiùs allatis. Attamen cæteris paribus prævalet dominus domus domino exaltationis, sed ambo semper spectandi sunt.

Quod vero ad Triplicitates attinet, Arabes omnia ferè prædicebant ex dominis Triplicitatum, ut constat ex eorum Libris: sed quia de ipsis dominis nulla fuit hactenus certitudo inter Astrologos, ut à nobis expositum Lib. 13. cap. 6. nihil mirum si talia judicia erroribus scateant. Ac eatenus duntaxat vera ex iis prædicta sint, quatenus erroneam Trigonocratorum institutionem Veterum, contingebat congruere cum vera & naturali à nobis tradita cap. 7. ut probari potest ex collatione Trigonocratorum à nobis positorum, cum figuris Albohali Arabis, in quibus de fœlicitate, vel infœlicitate nati judicat ex dominis Triplicitatis Solis, si genesis diurna fuerit. Ex dominis autem Triplicitate Lunæ, si genesis nocturna extiterit, quod tamen judicium nimis universale est, & totius Terræ medietati commune, ideoque absurdum; quanquam ab eo nihil prædicatur per Triplicitates, quod per Planetarum loca, dominia & aspectus fortiùs evidentiusque prædici non potuerit.

Ut in prima figura nocturna ipsius Albohali, Luna domina secundæ est in sexta cum ♄ ac in ♏, ubi illa dejicitur: Mars autem dominus ☽ est ♒ quadratus ipsi ☽ & ♄: quis verò miserior status domini secundæ fingi potest pro paupertate? ergo causa paupertatis absque Triplicitatibus fuit evidentissima & fortissima. Per Trigonocratores verò à nobis positos, etiam paupertas significatur. Siquidem noctu Luna est principalis domina suæ Triplicitatis, cum ♂ participe. Jam verò Luna & ♂ sunt in domibus cadentibus, quippe ☽ in sexta & ♂ in nona; quod sufficit pro regula Albohali: sed addo Lunam dominam secundæ dejectam esse atque læsam ☌ ♄, & □ ♂, quod multò efficacius est.

In secunda figura quæ fuit diurna apud Albohali, ☉ est in undecima cum ☿ ac in ♒: itaque ex Albohali & Me ♄ & ☿ erant domini Triplicitatis Solis. Erat autem ♄ cum ♂ in ♏ & octava: ideoque ♄ & ☿ erant in domibus succedentibus, unde Albohali concludit maximas provincias, summos honores & prosperitatem maximam: quæ profectò ex ♄ & ☿ accidere non poterant, quod essent quadrati; sed ex aliis fortioribus & evidentioribus causis, nempe ex ♀ domina secũdæ in decima & △ secundæ, proindeq; in sua Triplicitate: tum ex ♃ in in quarta & sua exaltatione, qui à Luna mutuo recipitur domicilio. Ex ♃ igitur & ♀ tam benè affectis & divitiis analogis, ac in locis congruis pro honoribus, magnæ divitiæ, honores & prosperitates effluxere, quibus non oberant, sed etiam favebant malefici existentes in △ ♃ & ✶ ♀, tum in octava, quæ per oppositionem significant divitias: & hæc omnia quadrant doctrinæ à nobis suprapositæ.

Possem ex ipso Albohali, aliisq; tum Veteribus, tum Neotericis Astrologis plura in medium proferre exempla similia: sed hæc sint instar omnium. Dicamus autem, etiam dominis Triplicitatum vires inesse, tum ex illis judicium ferri posse, quòd nempe dum in aliquo signo accidit aliqua mutatio, hæc quodammodo pertineat ad totam ipsius signi Triplicitatem, ob naturæ identitatem, ut diximus Lib. 15. cap. 7. signa autem agant juxta naturam & statum suorum dominorum, ut sæpius dictum est. Attamen judicium ex domino signi multo certius est, eo quod fit per dominum Trigoni: quia nempe dominus signi, causa est proximior, & à qua signum ipsum in agendo dependet essentialiter: dominus vero Trigoni simpliciter, causa est remotior, & à qua signum per se non dependet. Imò vim aspectuum longè efficaciorem censeo, vi simplicium Trigonocratorum, quibus minimas in Astrologia vires tribuendas esse puto, propter illam nimirum generalem signorum ejusdem Triplicitatis convenientiam in elementari natura, quãvis formalis virtute signi, omnino inter se differant. Siquidem ♋ est signum, specie, seu formali virtute Lunare, ♏ Martiale, & ♓ Joviale, etsi in genere sint ejusdem naturæ aqueæ, ut proinde arbitrer Trigonocratorum considerationem plus valere circa temperamenta & constitutiones aereas, quàm circa reliqua hominis accidentia.

Itaque determinatio Planetæ unius per dominium circa significata domus alicujus, cæteris paribus vincit determinationem alterius Planetæ per exaltationem circa eadem significata: & hæc determinationem per simplicem Trigonocratiam. Attamen pro certo tenendum, quod Planeta quilibet agit circa significata domorum figuræ cœlestis, ratione suarum dignitatum domicilii exaltationis & Trigoni, in quocunque loco sit ipse Planeta; & sive aspiciat ipsas domos, sive non. Ratio superiùs allata est pro domo & exaltatione, quæ ad unicum Planetam pertinent. Pro Trigonis verò quorum ratione tres Planetæ præsunt eidem signo, videndum an figura cœlestis sit diurna, vel noctur-

nocturna, sicque duo tantùm spectandi sunt Planetæ, quorum unus primario præest triplicitate, alter verò duntaxat secundario?

Commuois tamen est opinio, quod Planeta dignitate domus, significet super stabilitate rerum, sive res stabiles: dignitate exaltationis, super subitaneis & insignibus mutationibus: & dignitate Trigoni, super combinationibus & societatibus. Ptolemæus autem Aphor. 72. Centil. de Nati educatione judicat ex Trigonocratore Horoscopi, & de conversationibus ex Trigonocratore Lunæ. Cardanus verò Aphor. 166. Sect. 3 vult, quod Planetæ in diversis Triplicitatibus existentes, faciunt homines ad omnia magis accommodatos, at in unico Trigono ad pauciora aptiores, sed in aliqua excellentes: & hoc verum est.

Caput VIII.

An Planetæ per suas debilitates essentiales (ut vocant) nempe exilium & casum, determinentur in figura nati efficaciter.

PLaneta io suo exilio, vel casu constitutus dicitur pravè affectus statu cœlesti, hoc est universaliter atque respectu totius Terræ: quippè quòd sit in signis suæ naturæ & virtuti contrariis. Ac in exilio vis ejus depravatur; in casu autem flacescit, quasique torpescit. Peregrinatio verò simplex, non est debilitas essentialis: nam neque naturæ, neque virtuti, saltem influentiali (quæ essentialis est) contrariatur. Et Planeta peregrinus nec est in signis propriis, nempe domo, vel exaltatione, nec in contrariis, sed in alienis simpliciter. Non enim Solem in ♒ & ♎ dicimus simpliciter peregrinum, utcunq; in ♒ & ♎ nullam habeat dignitatem, sed in ♒ exulem, & in ♎ dejectum, quod multò plus est, quàm peregrinatio simplex. Est autem simpliciter peregrinus in tota Triplicitate aquea & terrea, tum in ♊; eademque est ratio de cæteris. Ac proinde Planeta simpliciter peregrinus, se habet medio modo inter essentialiter benè & malè affectum, quod semper intelligendum est per se: nam per accidens Planeta simpliciter peregrinus, potest esse in meliore & efficaciore statu, quàm alius essentialiter benè affectus, quippe per fortē & congruam connexionē cum aliis Planetis.

Hic verò non quæritur, an Planeta in exilio, vel casu suo positus, determinetur circa significata domus figuræ in qua ipse versatur, quatenus scilicet est in suo exilio, vel casu. Hoc enim verum esse, nimis evidenter probat experientia: quòd nempe ♄ exul in duodecima, morbos causet maligniores, in octava turpiorem mortem: & dejectus in decima, inertem efficiat desidemque, vel vilem artem conferat, vel dignitates prorsus impediat, vel ex ipsis casum, aut infamiam causet: quæ ♄ ipse non efficeret, si illis in locis exul, aut dejectus non esset. Itaque pravum est dominium Horoscopi, vel medii Cœli, exulem esse, aut dejectum pro harum domorum significatis. At quæritur, an Planeta determinetur ratione sui casus, vel exilii, circa significatum domus quam occupat signum ejus exilii, vel casus, ipso absente Planeta?

Ad hoc autem quamvis effectuum causas Astrologicas, sufficienter reddi videam, nulla ratione habita hujusce determinationis: Tamen si experientia & ratio consulantur, deprehendemus ipsam quoque concurrere cum aliis causis, imò quid peculiariter efficere. Quod ad rationem attinet, certum est, quodomois Planeta in sua domo, vel exaltatione constitutus in aliqua figuræ domo, is exul est, vel dejectus io opposita, atque huic significat: oppositarum enim domorum significatio est quodammodo reciproca, ut antea dictum est. Et hoc fefellit Antiquos ipsumq; Ptolemæum; qui putarunt domum sextam esse essentialem morborum, & uodecimam filiorum, cùm tales habeant significatiooes duntaxat per accidens & ratione oppositionis ad domos duodecimam quæ est morborum, & quintam quæ est filiorum essentialiter & per se. Ob hanc igitur causam Planeta in propria domo collocatus in sexta, præsagiet circa significata duodecimæ domus, sed malè duplici de causâ. Primò, ratione oppositionis, quæ ex se malignus est radius. Secundò, ratione exilii, quid enim boni Planeta potest efficere, vel significare in loco ubi ejus natura, seu virtus depravatur?

Quod vero ad experientias attinet, hæc occurrunt sæpissimè, sed hic loquar de me solo. Habeo ♃ & ♀ in duodecima & Piscibus domo ♃ & exaltatiooe ♀, unde ex multis quidem morbis malis & carcerum causis evasi: & hostibus occultis, etiam Magnatibus à Sole significatis prævalui, ita ut ne quidem pro suo velle ac posse mihi totaliter nocuerint: sed in servis fui semper iosœlix duobus exceptis egregiæ indolis adolescentibus scholasticis, præter quos singulis ferè mensibus alios mutare coactus sum, nisi toties mutādi tædium & patientia, me ipsorū vitia, vel defectus verè diutius persuaderet.

Ex quibus sufficienter patere puto, hanc etiam determinationem non esse prorsus negligendam, aut rejiciendam, quamvis effectuum causæ sufficientes aliunde suppetant. Ac proinde Martem in ♎ spectari posse, ut exul est, io domo ♀, exaltatione ♄, & Triplicitate ♄ ♀ & ☿: sic de aliis.

Objicies. Si hæc determinatio esset alicujus virtutis & efficaciæ: Certum est, quod in prædictionibus, vel judiciis, semper esset ejus habenda ratio: quod profecto in judiciis semper contrarietatem, vel confusionem pareret. Ergo nullius est efficaciæ.

Respondeo, sequelam esse falsam. Nam in exemplis superius allatis nulla in significatis deprehenditur confusio, vel contrarietas; suntque domorum oppositarum significata compossibilia: ergo talis determinatio minimè negligenda; non secus, ac determinatio per plures aspectus dextros atq; sinistros, quæ in Planetis singulis spectanda est: onde patet quàm multa sint attendenda in quolibet Planeta, dum quid agat ratione situs corporei & oppositi, tum domus, exaltationis, Trigoni, exilii, casus, aspectuum, & subjectionis sui alteri Planetæ, domo, exaltatione & Trigono discernendum est. Hæcq; omnia judicium difficile reddunt, saltem humano ingenio, sed non impossibile, quippe quod effectus semper sequatur naturam atque statum præpollentis Planetæ.

Cæterum etsi posito ♈ in H o. ille agat circa significata H i. juxta naturam domini sui ♂, & contra naturam ♀, aut posito ♌, hic agat juxta naturam ☉, & contra naturam ♄, non tamen propterea dicerentur ♀, aut ♄ agere in significata H i., oon enim possunt agere, quàm natura propria, quæ nulla est, imò potiùs contraria in H o. sed non secus ac si ♃ fuerit dominus H i. & in ejus △ augetur effectus

beneficus △ à dignitate ♃ in H°·: sic si ♄ fuerit exul in H°., & in ejus □, vel ☍, malignitas □, vel ☍ augebitur à contrarietate ♄ in signo Hi., quo posito, ut per experientiam verissimo, sequitur omnino quod ipsi signo insit talis contrarietas, ex se efficax juxta naturam sui domini, sed cum qua non agit ♄ sine aspectu: ideoque ad ♄ sine aspectu □, vel ☍, non esse attendendum pro infœlicibus Horoscopi significatis: sic de aliis.

Caput IX.

De determinatione acidentali Planetarum per aspectus: & quomodo hæc intelligenda sit.

Quantæ fiot virtutis Planetarum aspectus, vel radii, non modo cunctis Astrologis experientia notum est, præsertim in directionibus, sed etiam admiratione dignissimum.

Est autem sciendum, Planetam corporis sui radio quem conjunctionem vocant, formaliter agere in hæc inferiora, tam secundum elementales quam influentiales vires. Aliis vero suis radiis ☍ ⚝ △ □ ✶ ⯐, duntaxat per primi Cœli partes undecim, quæ ab ipso Planetæ corpore determinantur ad illos aspectus, ut à nobis dictum est Lib. 14. Sect. 1. cap. 4. Igitur partes illæ, sive loca, ad aspectus speciè diversos determinata, agunt in hæc inferiora, virtute illa determinatitia, juxta naturam aspectus quem constituunt; attamen dependenter à natura formalique virtute, tum statu Planetæ aspicientis, prout superius dictum est, signa agere virtute formali sui domini, & juxta statum ejus, sicque Planeta per suos aspectus vim suam universaliter, hoc est, toti Mundo communicat, sed diversimodè pro natura, vel specie cujusque aspectus: ideoque etiam universaliter agit diversimodè. Per eosdem verò aspectus agit particulariter in natum, juxta significata domorum in quas ipsi cadunt aspectus, vel juxta significata ad quæ determinati sunt Planetæ, qui penes vulgarem loquendi modum aspectibus illis afficiuntur. Non enim Planetæ se propriè suis aspectibus afficiunt, vel inficiunt, ut dum ☉ dicitur esse in □ ♂, sed accidit □ ♂ incidere in eundem locum cum ☉, & hunc cum illo □, ut socio agere in hæc sublunaria: non secus ac dictum est Lib. 2. Sect. 2. cap. 5. Planetas agere cum signis, ut sociis ejusdem actionis. Et quidem beneficorum aspectuum à beneficis Planetis societas bona est: maleficorum à maleficis mala; beneficorum verò à beneficis Planetis, aut maleficorum à beneficis societas est mediocris. quod etiam de aspectibus ad domorum cuspides venit intelligendum. Igitur duobus illis modis quibus Planeta per suos aspectus agit particulariter, ipsi aspectus circa particularia determinari dicuntur.

Ex his verò patet, aspectibus inesse vim agendi, ut signis; virtute scilicet determinatitia, cum dependentia à virtute formali Planetarum; proindeq; ipsos aspectus agera, vel si mavis, Planetam per suos aspectus agere. Imò videtur saltem in quibusdam validius agere per aspectum quam per dominium; quippe quod experientia probet deterius esse Horoscopum affici □, vel ☍ ♂, aut ♄, quam horum subesse dominio. Econtra verò melius sit Horoscopum esse in △ ♃, quam ♃ esse dominium Horoscopi, quod tamen intellige de cæteris paribus; nam si ♃ dominus Horoscopi sit in medio Cœli, benè affectus statu cœlesti, longè melius est, quam ipsum esse in octava pravè affectum, & in △ Horoscopi: Eademque est ratio de reliquis. Indeque non abs re deduci potest, quod Planeta significet efficacius domui cui opponitur, quàm ipsius domus dominus extra domum illam constitutus, si præsertim sit debilis, nec eam aspiciat.

Adhæc notandum, quod Planetæ aspectus agit efficacius ratione domus in qua est ipse Planeta, quam ratione domus cui ille dominatur. Sicque ♂ dominus tertiæ in quarta & △ Hi. alicujus nati, fecit hunc parentibus dilectum, fratri autem odiosum.

Caput X.

Quod Planetæ per suos aspectus benefaciant, & malefaciant, & quomodo.

Quamvis Planetarum alii sint naturâ suâ benefici, ut communiter censentur ♃ & ♀, alii verò malefici, ut ♄ & ♂: non tamen benefici suis omnibus aspectibus benefaciunt; propter diversam naturam seu proprietatem aspectuum, quorum alii sunt ex se benefici, vel ad benefaciendum apti, alii verò malefici: ergo Planeta quilibet suis aspectibus benefacit simulque malefacit, vel bonum & malum simul tempore causat, quia nempe simul tempore beneficos & maleficos radios ex Cœlo effundit. Hac tamen distinctione servata, quod benefici Planetæ radiis suis beneficis sint proniores ad bonum, & malefici minus proni ad malum, quam Planetæ malefici. Igitur Planeta quilibet bonum influit aspectibus △ ✶ & ⯐ qui sunt naturâ benefici, & quorum △ est efficacissimus, ⯐ debilissimus, & ✶ medius. At malum influit ☍ □ & ⚝ qui sunt naturâ malefici; & quorum fortissimus est ☍, debilissimus ⚝, & medius □. Conjunctio autem, hoc est, Planetæ corpus, vel ejus locus in Cœlo, non est aspectus propriè dictus, etsi inter aspectus illa numeretur, sed est duntaxat aspectus principium, & ex se quoad effectus qualitatem indifferens: nam Planetæ benefici ☌ bona est, malefici mala: & hæc in genere dicta sunt.

Porrò Planeta naturâ beneficus, radiis suis beneficis per se benefacit facilè & affluenter, bona causando in bonis domibus quas aspicit, & mala impediendo, vel mitigando in pravis: maleficis verò duntaxat difficultates, impedimenta & mala superanda objicit. At per accidens ratione pravi status tam Cœlestis quam Terrestris ipsius Planetæ, hic beneficis radiis parum proderit, maleficis verò multum quoque nocebit, ut in genitura Card. Richelii, bonus ♃ exul in octava vitæ inimicissima, & cum oculo octavi fixa violenta; oppositione sua occurrens Horoscopo vitæ significatori primario per directionem, illum tandem non obstantibus copiosis satellitibus enecavit, & parum abfuit quin violenta morte perierit quam pluries, sed summâ curâ, aut fortunio insigni evasit. Quamobrem in tali casu falsum est, quod à vulgaribus Astrologis dici solet, nempe □ & ☍ beneficorum Planetarum nullius esse nocumenti.

Econtrà verò Planeta naturâ maleficus, suis radiis maleficis per se nocet vehementer, mala causando in malis figuræ locis, & bona impediendo, vel depravando in bonis: nisi dominetur loco sui pravi aspectus,

aſpectus: tunc enim in beneficis domibus, aſpectus ipſe benefaciet; ſed violenter & cum pravitate, vel infortunio. In maleficis verò deterior eſt, ut ♂ dominus octavæ in ſecunda qui ferè ſemper occidit. At ſuis radiis beneficis bona per medias difficultates comparanda præſagit, ut in geneſi Regis Suetiæ, ♄ dominus ſecundæ, ſuo △ ad ☉ in prima magnas illi divitias ſignificavit, quas bello acquiſivit, ob ☿ dominum ſeptimæ cuſpidis in ſecunda, fuitque in illis comparandis fœliciſſimus ob ♃ ☿ ♀ & ⊕ in ſecunda ſub ipſius ♄ dominio. Attamen ſi maleficorum Planetarum tam Cœleſtis quam Terreſtris ſtatus fuerit infauſtus, hi etiam beneficis radiis maximè lædunt, ut in ejuſdem Regis geneſi ♄ exul in octava & læſus □ ♂ ex duodecima, ſuo ad Solem in prima △ mortem malam ac violentam portendebat, quod præſertim ♃ dominus Horoſcopi atque ☉ applicaret ☍ ♄ & □ ♂. Eſt enim ſemper notanda domus Planetæ aſpicientis, an congruat bono, vel malo domus quam aſpicit. Atque ſic patet eundem aſpectum numero, poſſe eſſe beneficum pro una re, & pro altera maleficum, quod notatu dignum eſt.

Ad hæc maleficus naturâ & ſigno in pravo aſpectu malefici natura, vel determinatione, fit deterior, in bono aſpectu benefici fit mitior: at beneficus naturâ ſed pravè affectus ſigno, ſi etiam infauſto radio maleficis infortunetur, profectò nocebit.

Cæterum hic ſedulo notandum eſt, quod Planeta ſuis aſpectibus tripliciter afficit. Primò ratione propriæ naturæ; Sol enim afficit ſolariter, Luna lunariter, ♄ Saturnaliter, &c. Secundò ratione ſtatus cœleſtis per ſignum quod occupat, & connexionem cum aliis aſtris: Planeta enim ab hoc ſtatu dependet, ut ab actionis ſociis, veluti ſæpius dictum eſt: ideoque benè affectus proderit, ſaltem beneficis radiis: malè, nocebit, ſaltem maleficis. Tertiò ratione ſtatus Terreſtris, atque hic duplex eſt, nempe ſitu corporeo in aliqua figuræ domo, atque dominio. Semper autem Planeta ſuis aſpectibus afficit ratione ſuæ naturæ & ſtatus cœleſtis; at non ſemper etiam ratione ſitus corporei & dominii ſimul, ſed quandoque ratione hujus, quandoque illius, & quandoque utriuſque ſimul, ut ♃ in prima & △ medii Cœli, natum in ſuſceptis actionibus & honoribus fortunabit, juxta naturam ſtatumq; cœleſtem ipſius ♃: quod ſi præterea ♃ ſit dominus medii Cœli, multò certiùs & ampliùs præſagit in illis fortunium. At ſi inſuper Solem △ aſpiciat in decima, maximam tunc præſagit fœlicitatem. Eademque eſt ratio pro cæteris aſpectibus ſive ad bonum, ſive ad malum. Siquidem in genere Planeta quilibet ſuis aſpectibus ad Planetas, vel cuſpides, vel per directiones occurrendo ſignificatoribus ipſis, horum ſignificata fortunat, vel infortunat per ſua propria ſignificata ratione naturæ ſitus corporei, dominii & naturæ ipſorum aſpectuum. Atque ſic ♂ dominus quartæ & undecimæ in ſeptima △ aſpiciens Solem in medio Cœli, promovebit honores nati per lites, prœlia, conjugem, parentes & amicos. Tum ſi per directiones Soli ipſi △ occurreret. Eademq; eſt ratio in cæteris. Sed præter tria jam dicta, oportet etiam attendere, an Planeta aſpiciat applicando, vel defluendo, ſiquidem applicatio cæteris paribus defluxu eſt efficacior: dumque unus Planeta alteri applicat, hic etiam ſpectandus eſt ratione naturæ & utriuſq; ſtatus, Cœleſtis ac Terreſtris, atque inde judicandum. Sic ergo in genitura Regis Suetiæ, ♃ dominus Horoſcopi in ſecunda applicans ☍ ♄ naturâ malefici atque exulis in octava, læſique □ ♂ mortem violentam ipſi Regi portendebat.

Ex ſupra dictis igitur conſtat, quod Planetæ, ut ſuo ſitu corporeo & dominio in figura cœleſti, bona, vel mala conferunt, vel auferunt: ſic idem quoque ſuis efficiunt aſpectibus, prout hi determinantur. Imò duo Planetæ aſpectum conſtituentes ſeſe mutuò determinant ad ſignificata domorum in quibus ipſi verſantur. Ut ſi ♃ ſit in prima & △ ☉ exiſtentis in decima, Sol determinabit ♃ ad ſignificata decimæ, ſcilicet ad honores & dignitates, & Jupiter ☉ ad ſignificata primæ, ſcilicet mores & famam, vel gloriam: ſimiliter ſit ♄ in octava & ♃ dominus Horoſcopi in ſecunda ſeſe ☍ aſpicientes. ☍ ♄ ad ♃ fucabit mores Joviales eosq; inficiet influxu Saturnino. At ☍ ♃ ad ♄ mortem judiciariam præſagire poteſt. Ideoq; idem aſpectus duorum Planetarum inter ſe, ſemper diverſa ſignificat, quod certè non fuit à Veteribus animadverſum, dum nobis aſpectuum effectus tradiderunt. Sed hoc inſuper habent Planetæ, ut ſuis aſpectibus vim ſignificatorum alias inſigniter, & alias mediocriter augeant, minuant, vel depravent, ut ſi ♃ ſit in decima, is erit honorum ſignificator. Si ergo ☉ illum △ beaverit, ejus vis ad conferendos honores maximè intendetur. At ſi ♄ illum □ infortunaverit, vis illa non ſolùm minuetur, ſed etiam depravabitur, & aliquid infauſti portendet in dignitatibus & actionibus. Præterea ex ſignificationibus eſſentialibus Planetarum, eorumq; locis in Themate cœleſti, detegi poteſt natura, vel ſpecies effectus connexionis illorum corpore, vel aſpectu: ut quia ♃ ſignificat prudentiam & ♂ audaciam; ſi ambo ſint conjuncti in domo decima, & cœlitus benè affecti, dominationem magnamque poteſtatem præſagient, hæc enim prudentiâ & audaciâ in ſuſcipiendo & agendo acquiritur: ſi fuerint in ſecunda, ingentes ſignificabunt divitias prudenti rapina comparandas & inſignes expenſas; quodque hic de ♂ dictum eſt, etiam intelligatur de aſpectibus ſaltem fortioribus inter Planetas, ſpectando naturam aſpectuum & Planetarum, horumque ſtatum Cœleſtem atque Terreſtrem.

Objiciet aliquis. Si Planeta omnibus ſuis determinetur aſpectibus, circa ſignificata domorum, in quas illi cadunt: ergo agit circa omnia nati accidentia. Ideoq; erit omnium ſignificator etiam conſiderandus in ſingulis eorum ſpeciebus, vitæ, divitiarum, fratrum, parentum, &c: ac de ſingulis judicandum erit ex ſingulorum Planetarum omnibus aſpectibus, propter ipſius Planetæ ſitum corporeum atque dominium. Atqui hoc in judiciis de Aſtrorum effectibus non poſſet non parere difficultates inextricabiles confuſionemq; maximam, nullo ingenio diſtinguendo. Non ergo Planetæ agunt ſuis aſpectibus, vel omnino incerta vanaque eſt judiciaria.

Reſpondeo, cauſarum agentium duplicem eſſe actionem, unam perceptibilem, alteram imperceptibilem. Solis actio perceptibilis eſt omnibus, ſed actio fixæ ſexti ordinis, nulli homini perceptibilis eſt: nec tamen illam agere negandum eſt. Sic igitur in Aſtrologia, quamvis accidens quodlibet ab aſtris ſignificatum, à Planetis omnibus aliqua ratione dependeat, & à ſingulorum ſingulis aſpectibus, non tamen ex æquo dependet, ſed ab aliis magis, ab aliis minùs, & ab aliis minimè. Jam verò Aſtrologus tantùm ex propriis & validioribus cauſis ipſius ef-

fectus judicat; nempe ex Planeta domum occupante, ad quam tale pertinet accidens, vel ejus domino, horumque statu cœlesti: tum validioribus ad ipsam domum aspectibus, quales sunt ☍ △ □ ✶ quos omnes Antiqui observarunt. Duo enim reliqui ☆ & ⋕ raro agunt nisi partiles sint, quod si vis agendi extendatur interdum ad ipsius domus dominum secundarium, non tamen ultra progreditur in circulum, saltem sensibiliter, ut supra dictum est. Similiterque etsi Planetæ singuli domos singulas aliquo ex suis radiis afficiant, tamen ex pluribus radiis domum eandem afficientibus, fortiores debiliorum vim eludunt ac supprimunt. Ideoq; Astrologi collectis Planetarum cæterarumq; causarum ad aliquid accidens concurrentium fortitudinibus, circa propositi accidentis quæstionem, pronunciant juxta partis vincentis suffragia. Quòd tantùm abest, ut sine cõfusione fieri nequeat, & vana sit scientia, ut in primo etiam intuitu figuræ vera feratur sententia, evidenti duntaxat animadversa benignitate, vel malignitate, tum robore, vel debilitate propriarum magisque principalium ipsius accidentis causarum, quæ semper vincunt improprias minúsque principales; quamvis præceps judicium nemini unquam suaserim, sed circumspectum, ne seipsum & scientiam infamet.

Caput XI.

De Planetarum connexionibus, vel aspectibus, inter se diversimode comparatis.

Planetarum aspectus multipliciter comparandi sunt. Primò ratione cuspidum domorum. Moventur autem Planetæ ad cuspides per primum motum, hoc est, à primo mobili ab Ortu in Occasum, ideoque ipsorum dextri aspectus, seu præcedentes, sinistris, seu sequentibus ejusdem speciei efficaciores esse vulgo censentur: sed non est absolutè verum, talemq; requirit distinctionẽ. Si Planeta □ dextro applicet uni cuspidi ut medio Cœli, sinistro autem defluat ab altera, ut Horoscopo, (quod comparativè duntaxat in diversis figuris intelligendum est) dexter erit efficacior: si autem dextro defluat à medio Cœli; sinistro autem applicet Horoscopo, motu primo, sinister erit efficacior: eademq; est ratio in cæteris. Sed nota hic per Horoscopum intelligendum esse cuspidem ipsam, sive positionis circulum qui inchoat primam domum, non autem partem Cœli quæ illam cuspidem occupat. Nam dum Planeta directus applicat ipsi cuspidi motu primo, defluit simul tempore à parte Cœli illam occupante motu secundo, sive proprio. Hæc autem doctrina in eo fundatur, quod applicatio defluxu sit efficacior, saltem cæteris paribus, quia nempe per applicationem vis aspectus intenditur, dum hic fit partilior, per defluxum verò remittitur: unde etiam deducitur, quod Planeta antecedens non prævalet sequenti, nisi huic etiam ille applicet. Idque sedulò notandum est, quando supputantur fortitudines Planetarum, ut quis præpolleat detegatur.

Secundò. Comparantur aspectus, prout sunt ad Planetas, qui ad se moventur motu secundo, vel proprio ab Occasu in Ortum. Ideoque ipsorum aspectus sinistri dextris sunt validiores juxta vulgarem sententiam, quæ tamen hanc etiam postulat distinctionem. Si ♀ △ sinistro applicet ♂, sive directè, sive retrogradè, talis aspectus fortior est △ dextro ♂ ad ♀, hoc est, ♂ afficit efficacius ♂ significata tam essentialia, quam accidentalia, quam ipse ♂ afficiat significata ♀. At si econtra ♀ △ dextro ♂ applicet, dexter hic erit validior △ sinistro, quo ♂ defluit à ♀: eademque est ratio in cæteris.

Tertiò. Idem specie aspectus ab iisdem Planetis comparatur ad seipsum prout diversus est Planetarum locus, ut ♂ & ☽ □, non semper eundem specie producit effectum, ut opinati sunt Astrologi qui de aspectuum Planetarum viribus, vel effectibus Tabulas condidêre. Nam aspectus ille duodecies variari potest, per duodecim signa Zodiaci, in quibus ♂ & ☽ possunt reperiri. At ♂ aliud efficit in ♈, aliud in ♉, idemque de ☽ dicendum est: ergo eorum □ quamvis in genere contrarietatem & infortunium portendat, species tamen infortunii erit alia posito ♂ in ♎ & ☽ in ♑, alia autem posito ♂ in ♑ & ☽ in ♎: particulariter verò alia erit species infortunii posito Marte in prima figuræ domo, & ☽ in decima, alia autem posito Marte in decima, & ☽ in prima, ut hæc patent ex Elementis, eademq; est ratio de cæteris: ut plurimùm igitur tales Tabulæ fallaces reperientur.

Quartò: Idem specie aspectus, vel eadem specie connexio inter duos Planetas comparatur ad seipsam ratione victoriæ unius Planetæ super alteram. ut si duo Planetæ sint conjuncti, quadrati, vel oppositi, quæritur uter prævalebit? ad quod respondendum est quatrupliciter. Primò, ratione dignitatis Planetarum. Nam cæteris paribus ☉ & ☽, quia sunt primarii Planetæ circa Terram primario ordinati, reliquos Planetas virtute superant, & Sol ipse Lunam. Ex reliquis verò superiores ♄ ♃ ♂, præpollent inferioribus ♀ & ☿. Ideoq; significatum ♀ in □ ♄ positæ, validiùs afficietur ab ipso ♄ □, quàm significatum ♄ à ♀ □. Secundò, ratione status cœlestis: nam fortior statu cœlesti, quippe domo, exaltatione, Trigono, positu ad ☉, &c. vincet in his debiliorem. Ideoque ♂ ex ♑ quadratus ☉ in ♎, hunc validiùs lædet, vel ejus significata: quòd ♂ sit in sua exaltatione, Sol autem in suo casu. Tertiò, ratione status Terrestris, nam qui ex Planetis connexis pluribus, vel efficacioribus modis determinatur circa domorum in quas cadunt aspectus significata, vel his contraria, ipse prævalebit, ut si ♃ sit in ♐ & Horoscopo, ille naturâ situ corporeo ac dominio determinatur ad vitam. Si ergo fuerit conjunctus, aut quadratus ☽ dominæ octavæ non infortunatæ, ♃ ipse pro vita prævalebit non obstante quadrato ☽ ad Horoscopum, At si ♃ exul esset in Horoscopo, & conjunctus ♂ domino octavæ, Mars pro morte inferenda prævalebit, quod naturâ & dominio potenter determinatus ad mortem, maximè lædat vitæ significatorem. Quartò, ratione applicationis & defluxus: Nam Planeta qui alteri applicat in connexione per corpus, vel aspectum, is in connexione censetur fortior, ut cap. 10. dictum est. Nihilominus certum est, quod ex eo etiam applicatio dicenda sit defluxu fortior, quia Planeta cui alter applicat, validius afficitur per applicationem quàm per defluxum, sive ad bonum, sive ad malum inferendum, juxta naturam aspectus & Planetæ, hujusq; statum Cœlestem ac Terrestrem. Cæterùm cognito prævalente Planeta, rursus videndum an pauco, vel multo præpolleat: semperque est habenda ratio alterius, quòd nempe ambo concurrant circa eun-

dem

dem effectum, ut ejusdem actionis socii, nec enim □ ♄ ad ☉, aut hujus ad illum etiam defluendo inefficax esse potest: quò autem Planeta fuerit statu Cœlesti ac Terrestri fortior ad bonum, sive malum, eò diligentiùs erit notandum in quas domus cadunt ejus aspectus, illarum enim significata fortiùs afficiet, sive ad bonum, sive malum, juxta naturam aspectus.

Quintò: Duo aspectus diversæ speciei, inter se comparantur bifariam. Primò, ut sunt ab unico Planeta. Atque sic ejusdem Planetæ oppositio est per se fortior □, & △ fortior ✶. Dico per se ac universaliter, cùm □ sit dimidia ☍, & ✶ dimidius △. Nam per accidens & ratione determinationis tam Planetarum, quàm aspectuum, potest esse contrarium; ♃ enim dominus Horoscopi in undecima plus poterit circa nati temperamentum, mores, ingenium suo ✶ ad Horoscopum, quam circa fratres suo △ ad tertiam. Et ♂ dominus octavæ in decima, plus poterit contra vitam suo □ ad Horoscopum, quàm sua ☍ circa parentes, vel hæreditates. Secundò, ut sunt à duobus Planetis ad eundem significatorem, ut si △ ♃ & □ ♂ sint in Horoscopo, uter circa vitam & mores nati prævalebit in concursu, vel mixtione; quandoquidem miscentur radii, aguntque ut socii, vel ut calidum & frigidum concurrentes, ex quibus fit aliquid medium. Ad hoc autem responderi potest quintupliciter.

Primò, simpliciter & absolutè: atque sic quia △ est primus virtute aspectus ad benefaciendum, □ autem secundus duntaxat ad malefaciendum, quòd nempe sit tantùm dimidia oppositio. Ergo △ ♃ virtute superabit □ ♂, ideoque hic circa vitam minùs nocebit, quàm ille juvare possit. Secundò, respectivè ad statum cœlestem ♃ & ♂; nam si ♂ fuerit fortis, ut in ♏, vel ♑, ♃ autem debilis, ut in ♊, plus nocebit □ ♂ quàm prodesse queat △ ♃. Tertiò, respectivè ad statum Terrestrem, sive determinationem in figura circa accidens de quo quæritur. Atque sic ♂ dominus octavæ in □ Horoscopi plus nocebit vitæ, quàm juvet △ ♃ domini octavæ, aut duodecimæ, quia ut ♃ suo △ ad vitam maximè prosit, non solum naturâ, corpore, dominio, aspectu, debet esse ad vitam determinatus, sed etiam liber à significatione morborum, vel mortis, quod tamen non erit, si fuerit in octava, vel ejus, aut duodecimæ dominus. Atque eadem est ratio de cæteris aspectibus invicem pugnantibus ad eundem significatorem vitæ, dignitatum, conjugii, &c. Cùm enim concurrentes aspectus consentiunt, sive ad bonum, sive ad malum, nulla est in judicando difficultas. Quartò, respectivè ad distantiam significatoris; sicque ex duorum Planetarum aspectibus ad eundem significatorem, ut Horoscopum, vel Solem, vicinior seu partilior præfertur remotiori ejusdem speciei; si præsertim ille priùs attingat unionem. Quintò, respectivè, ad accessum, aut recessum, sicque applicans præfertur defluenti, ut sæpius dictum est.

Sextò. Comparatur idem specie aspectus ad seipsum prout est ab eodem Planeta fœlici, vel infœlici statu cœlesti, dubitari verò potest an ♄ ex propria domo, vel exaltatione plus noceat suo □, vel ☍, quàm si fuerit in suo exilio, vel casu. Solvetur autem dubium comparatione ♃, qui si fuerit statu cœlesti fœlix, plus proderit suo △ quàm si fuerit infœlix: at statu cœlesti infœlix, plus nocebit suo □ quàm fœlix, qua de re nullus dubitat Astrologus: quidni ergo ♄ infœlix statu cœlesti, plus nocebit suo □ quam fœlix? Ergo ♄ □ semper nocebit, sed magis si fuerit infœlix, ut constat ex directione medii Cœli ad □ ♄ & ♌ & octava quæ Sueciæ Regem interfecit. Itaque ♃ ex propria domo △ est optimus, □ innoxius, vel perparum noxius: at ex exilio △ est inutilis, vel perparum utilis, □ verò noxius. Ac similiter ♄ ex propria domo △ benefacit, □ lædit: at ex exilio, △ inutilis, imò malus, □ pessimus; quod intellige per se, & cæteris paribus. Inde verò fiat conjectura de statu medio Planetarum, quando nempe sunt simpliciter peregrini.

Septimò. Comparantur aspectus ejusdem speciei, ratione bonitatis, aut malignitatis: ut quamvis omnes □ & ☍ sint ex se mali, tamen pejores sunt à maleficis ♄ & ♂, & adhuc pejores, si Planetæ hi statu cœlesti fuerint infœlices atque depravati: adhuc autem pejores, si ad malarum figuræ domorum, vel his oppositarum significata fuerint situ corporeo, vel dominio determinati; pessimi verò si insuper primæ, vel decimæ, tum duodecimæ & octavæ domino, vel Planetas in ipsis domibus existentes, præsertim verò Solem & ☽ affecerint. Sed præ cæteris ☍ diversarum denominatione latitudinum si partiles, seu diametrales fuerint, malignæ sunt, præsertim inter ♂ & ♄, citò enim enecant, dum alter eorum fuerit dominus Horoscopi. Econtra verò quamvis omnes △ & ✶ sint ex se boni; tamen meliores sunt à ♃ ♀ ☉ ☽ & ☿: adhuc verò fœliciores, si Planetæ ipsi statu cœlesti fœlices fuerint: sed adhuc fœliciores, si ad bonarum domorum significata corpore, vel dominio iidem Planetæ determinati fuerint. Optimi autem si insuper domos bonorum significatrices, vel Planetas in ipsis præsertim ♃ ♀ ☉ ☽, aut ☿ aspexerint. Igitur ☍ ♄ in ♌, & ☉ in ♒ pessima: △ ♃ in ♓ & ☽ in ♋ optima.

Octavò Comparantur conjunctiones & aspectus, ratione alterius sequentis, aut præcedentis. Nam si benefico succedat beneficus immediatè, bonum certo ac facilè significatur. Si malefico maleficus, malum certò portenditur etiam subitaneum: si benefico succedat maleficus, bonum apparens in verum malum convertetur, si malefico beneficus, accidet contrarium. Est autem semper advertenda fortitudo sequentis aspectus, ab hujus natura & Planetæ, tum hujus etiam status Cœlestis ac Terrestris; quò enim fuerit fortior, eò certiùs & efficaciùs accident quæ superiùs dicta sunt. Sed insuper notandus est aspectus, vel Planeta immediatè præcedens. Nam defluens à bono aspectu ad bonum, faustum est: à malo ad malum, infaustum valde, cætera mediocria.

Nonò. Comparantur conjunctiones, vel aspectus ratione dominorum Planetarum connexorum. Nam dominus primæ cum domino octavæ partiliter, vel hic cum illo, vel ambo applicantes mutuò, eundem producunt effectum, nempe mortem præmaturam. Est enim eadem omnino causa, tantumq; est advertenda domus in qua coeunt. Si enim coiverint in duodecima, mors ex morbo, vel carcere, vel in exilio significatur: si in septima, mors erit ex duello, prœlio, vel lite, vel prædonibus, prout dominus Planetarum connexorum, vel aliorum aspectus ad ipsos (juxta vulgarem loquendi modum) conspiraverint. Si mutuò defluxerint, accident pericula quæ vitabuntur: si denique unus applicet alteri, ut dominus

primæ

primæ Mors natum rapiet, sive sua culpa: eademque est ratio in cæteris.

Porrò ex dictis hactenus patet, quod cùm de cujusvis domus significato judicium ferre liceat, ex natura signi domum ipsam occupantis; tum ex natura & statu tam Cœlesti quam Terrestri Planetarum, qui vel sunt in ipsa domo corpore, aut aspectu; vel ei præsunt dominio, exaltatione, aut Trigono. Amplissimus profectò hinc fiat prædicendi campus, quem si humanum ingenium, ut par est, valeret excolere, etiam res minimas naturali fato accidentes prædicare posset: eum tamen ob intellectus humani imbecillitatem plurimum fit, circa insigniores saltem non errare. Atque hæc de Planetarum determinatione judicio per corpus, dominium, exaltationem, Trigonum & aspectus dicta sufficiant.

Caput XII.

Quænam in quolibet Planeta ejusque aspectibus præcipuè spectanda sint, ut verius de ipsis feratur judicium.

Ea ex superioribus capitibus in isto colliguntur. Itaque in Astrorum judiciis de quolibet Planeta primò consideretur quæ sit ejus natura propria, nempe an benefica, an malefica. Nam à beneficis plus sperandum minúsque timendum: A maleficis contra, saltem cæteris paribus.

Secundò. An sit in propria domo, vel aliena: Nam in propria purè agit ac independenter ab alio Planeta, saltem subjectivè. Si autem alteri Planetæ connectatur, ab eo, ut ab actionis socio, diversæ tamen virtutis dependebit; quod si Planeta fuerit in aliena domo; videndum imprimis cui domino subjiciatur, an benefico, an malefico. Deinde, vel in hac domo, sive hoc signo, Planeta ipse pollebit aliqua dignitate exaltationis, aut Trigoni, vel in ipsa infortunabitur exilio, vel casu, vel in eodem erit simpliciter peregrinus: si fuerit exaltatus, potenter ac subito aget circa res ad quas determinabitur, quo tempore erumpet in actum: si fuerit exul, aut cadens, vel nihil boni conferet, vel depravatè aget, perniciemque afferet: si fuerit simpliciter peregrinus, debiliter operabitur.

Tertiò. An sit directus, retrogradus, stationarius, velox, tardus, mediocris: ex his enim agit analogicè circa sua significata; ut alibi dictum est fusius: & Planeta inde roboratur, aut debilitatur.

Quartò. Quæ sit ejus positio ad Solem & Lunam. Nam Orientales Soli & supra Terram interdiu, similiterque Occidentales Lunæ sunt efficaciores, & patentes edunt effectus: in situ contrario sunt debiliores, & obscuriùs agunt.

Quintò. Quæ sit ejus connexio cum aliis Planetis. Si enim Planeta fortis nulli alteri connectatur corpore, vel aspectu, dicetur feralis, agetque puriùs juxta naturam propriam in sua præsertim domo collocatus; ac omnis Planeta feralis quid insolitum portendit, bonum aut malum pro natura Planetæ: ut ♄ feralis in prima heremitam, vel monachum. Si autem alicui Planetæ connectatur, vel ille fortis est, debilis aut mediocris, dignitatibus aut debilitatibus essentialibus, vel est simpliciter peregrinus: si fortis, illustris sequetur effectus: si debilis, obscurus: si mediocris, mediocris: & qualitas effectus in bonitate, pravitate, facilitate aut difficultate, erit secundum naturam aspectus. At de Planeta debili, hoc est, exule cadente aut peregrino, is si fuerit feralis, eo quid deterius insolitum portenditur: si autem connectitur alteri, hic etiam, vel est fortis, debilis aut mediocris: si fortis, vix ab initio quidquam fiet, in fine tamen proficietur, vel ab initio erunt mala & obstacula, in fine nulla; malumque definet in bonum, præmia sequentur labores, victoriæ bella, sanitas morbum, &c. pro ratione determinationis corporeæ ipsius Planetæ debilis; quod tamen intellige de connexione per applicationem fœlici radio: nam infœlici, nihil boni significabitur, nisi cum magnis difficultatibus: si debilis, eò majus malum protenditur, aut boni privatio major: si mediocris, nullus ferè prodibit effectus saltem optandus.

Sextò. An Planeta in aliena domo, suo connectatur domino, & quomodo, & quis sit utriusque status. Planeta enim suo connexus domino, ab hoc amplius dependet in agendo, eique magis subjicitur, nec non efficacius ambo operantur, præsertim si fortis & congrua sit connexio. Præterea si Planeta sit malè affectus statu Cœlesti, vel Terrestri, vel utroque, ejus vero dominus benè, significabuntur mala & infortunia ab initio, quibus tamen bona & fortunia succedent, si præsertim ille Planeta suo domino applicet fœlici radio: si vero Planeta sit benè affectus, at ejus dominus malè, bona desinent in mala, spesque erit inanis: si uterque sit benè affectus, hoc erit optimum, sive Planeta sit in bonis figuræ domibus ad harum bona conferenda, sive in malis, ad harum mala tollenda, vel mitiganda: si denique ambo sint pravè affecti, hoc erit pessimum, sive Planeta sit in pravis figuræ domibus ad harum mala conferenda, sive in bonis ad harum bona tollenda, vel impedienda.

Septimò. Quibusnam stellis fixis Planeta conjungatur, & quibuscum oriatur, culminet & occidat, stellæ siquidem illustres, producunt effectus insignes & insperatos; ut frequenti experientia constat.

Octavò. Ad quid Planeta ipse in figura cœlesti determinetur corpore, dominio, vel aspectu, tum ejus dominus si fuerit alteri subditus. Nam beneficos Planetas ad bona determinari bonum est, ut Jovem ad divitias, ♀ ad conjugia & liberos, utrumque ad indolem, vel dignitates, longè autem melius si statu cœlesti benè afficiantur. Ad malum autem beneficos determinari, minus malum; quia liberant à malis, vel saltem ea mitigant. At maleficos ♄ & ♂ determinari ad bonum, malum est, nisi sint benè affecti statu cœlesti: & hoc non obstante, si Soli, vel Lunæ, vel Horoscopo, vel medio Cœli quadrentur, aut opponantur, vel illorum dominis, certo mala causant, nec etiam conjuncti beneficis omnem exuunt malignitatem, ut patet in mea genesi, in qua ♂ est in △ ♃, & hic junctus ♄; & nihilominus à ♄ & ♂ plurima eaque insignia mala passus sum, patior & patiar. Sed ipsos ad malum determinari, ut morbos, carceres, lites, mortem, valde pravum: Pejus vero si etiam sint malè affecti. Sol autem & Luna in bonis figuræ locis splendida ac illustria bona causant, præsertim benè affecti, tum bonis suis aspectibus: in malis vero illustria mala, præsertim malè affecti, maltisque aspectibus. Cæterum quilibet Planeta simul tempore ad diversa determinatur; nempe ad

aliud

aliud corpore, ad alia dominio, & ad alia aspectibus. Et quamvis determinatio corporea sit ex se omnium validissima: tamen accidere potest, ut determinatio per dominium, vel aspectum sit validior, si nempe, verbi gratia, domus figuræ in quam cadit aspectus, vel dominium, sit suis significatis analoga Planeræ domino, vel aspicienti; non autem illa quam ipse occupat. Potest autem Planeta idem, etiam pluribus modis ad eundem specie effctum, vel huic congruum simul determinari: cumq; id acciderit, eo certior & amplior significatur effectus, quam dum ad ipsum unico modo determinatur. Præterea si Planeta in aliena domo, ejusq; dominus mutuò conspirent naturâ & determinatione corporis, vel dominii, insignis sequetur effectus, præsertim si sese ad effectum congruenter aspexerint; ut si Planetæ benefici in secunda, dominus beneficus fuerit in decima, seseque △ beaverint, vel si Planetæ malefici in duodecima, dominus maleficus sit in sexta, vel octava sese □, vel ☍ inficientes. Siquidem Planeta quilibet agit tantum juxta propriam naturam, statum cœlestem & determinationem in figura.

De Planetis autem in prima, vel decima domo, vel harum dominis, præcipuè notandus est eorum status cœlestis atq; determinatio. Nam pravè affecti statu cœlesti, valde malum pro significatis ipsarum domorum, præsertim si applicuerint Planetis etiam pravè affectis, idque infausto radio: nam si bene affectis applicuerint, fœlici præsertim radio malis bona succedent. Pejus autem erit multò si insuper hi, vel illi ad mala determinentur; ut si dominus primæ sit in duodecima, vel octava, aut contra, aut dominus primæ & duodecimæ, aut primæ & octavæ: similiterq; judicandum est de Planeta in decima, vel ejus dominio. Atque ex sola tali consideratione Planetarum in prima, vel decima, aut earum dominorum, potest prima fronte fieri judicium, an genesis fortunata sit, vel infortunata: licetque a simili de quavis bona domo judicare.

Nonò. An Planeta sit in domo naturæ suæ analoga. Tunc enim juxta naturam suam potenter operatur: sic ♃ in secunda magnas largitur divitias, ☉ in decima magnos honores, in prima insignem famam, ♄ in duodecima morbos malignos, carceres, servitutē, hostes occultos, ♂ in septima hostes, lites, duella, ♀ in septima conjugem, in quinta liberos, &c. quod intellige per se. Nam ratione signi domini, & connexionis, potest contrarium accidere: at Planetæ in figuræ locis naturæ suæ non analogis, impediunt, supprimunt, vel evertunt significata. Sic ♀ in duodecima morbos per se impedit, ♄ in decima honores: dixi per se: nam si ♀ sit pravè affecta in duodecima, morbos afferet, & ♄ benè affectus in decima honores conferet.

Decimò. An Planeta sit in angularibus figuræ domibus, aut succedentibus, aut cadentibus. Nam Planetæ in angulis res constantes significant, præsertim in signis fixis, ut patet ex ♂ & ♀ in prima & decima Cardinalis Richelii, in signis fixis: à quibus semper animum ad bella, fixamque potestatem habuit donec mortuus est. In cadentibus autem domibus, signisque mobilibus; inconstantiam significant: in succedentibus mediocritatem.

Quod verò ad aspectus attinet, septem in quolibet aspectu consideranda sunt. 1. Cujus sit Planetæ. 2. Qualiter cœlitus affecti. 3. Ad quid determinati corpore dominio. 4. Quisnam sit aspectus. 5. In quod signum cadat, & quis sit ejus dominus. 6. In quam figuræ domum. 7. Circumstantiæ ante, vel post aspectum. Prout enim aliquod horum septem variatur, etiam variantur effectus aspectuum.

Similiter septem status Planetarum respectu domorum, harumque dominorum considerandi sunt, ut peculiaria hujus scientiæ arcana.

1. Planeta in prima domo & fortis in ea signo & connexione cum beneficis, aut fortibus Planetis; fortiter influit in significata ipsius domus, juxta naturam propriam atque statum: eritque natus talis temperamento, moribus, ingenio, &c. se ipso & perseveranter.

2. At debilis in prima, sed connexus suo, vel Horoscopi domino; debilius quidem influit: & hoc pro ratione debilitatis Planetæ in prima, status Planetæ aspicientis & virtutis aspectus.

3. Debilis autem in prima, nec connexus suo, vel Horoscopi domino; debilissimè influit in primæ significata.

4. Sed Planeta extra primam fortis in prima, ac præsertim dominus primæ, si Planetam in prima, vel Horoscopū aspexerit, nati vitam, mores, ingenium, fortiter rapit ad significata domus in qua ille fuerit.

5. Si verò nec Planetam in prima, nec Horoscopum aspexerit, idem quoque molietur, sed forsan non præstabit.

6. Sed Planeta extra primam debilis in ipsa, si dominio, vel aspectu connexus fuerit domino primæ, vel Horoscopum aspexerit, debiliter admodū circa primæ significata influet.

7. Si verò, nec domino primæ, nec Horoscopo connexus fuerit, nihil circa primæ significata influet, nisi forsan valde obscurè ratione suæ debilitatis in prima, ut exilii, casus, &c.

Quod autem de prima domo hic dicitur, de aliis à simili dictum esse intelligatur. Ac proinde nunquam de conjugio, verbi gratia, judicandum, nisi ex Planetis in septimæ, aut dominus septimæ, aut horum dominorum dominis, aut aspicientibus septimam, vel ejus dominum. Advertendo qualiter hi Planetæ sese habeant dominio, vel connexione cum Planetis conjugi masculo, aut femellæ analogis; eademque est ratio de cæteris.

Caput XIII.

De determinatione accidentali Planetarum unius figuræ natalitiæ, dum reperiuntur in locis Planetarum, vel præcipuorum significatorum alterius figuræ.

HUjus capitis doctrinæ locum præbet 47. Aphorismus Centiloquii Ptolemæi, qui talis. *In genituris cum malefica in locum beneficæ in alterius genitura inciderit: is qui beneficam habet, ab eo qui maleficam habet, detrimento afficietur.*

Verùm doctrina hæc multò generaliùs extendenda est, nec non ex suis veris fundamentis discutienda & definienda. Etenim arcana excludit maxima, circa mores, ingenium, actiones, fortunia & infortunia duorum quorumcunque natorum, quibus tales accidunt combinationes.

Dico igitur primò, determinationem istam esse spectandam, tam ratione signorum, quam ratione Planetarum. Incipiemus autem à signis, ut partibus primi Cœli, quod est prima causa Physica.

Itaque

Itaque si signum primæ domus unius figuræ natalitiæ, fuerit in prima domo alterius figuræ: erit utrique idem ascendens, idemque dominus ascendentis, qui dominus statu Cœlesti & Terrestri potest etiam idem esse, vel diversus. Si fuerit idem tam statu Cœlesti, quam Terrestri (quod rarissimè continget) erit maximus consensus inter natos circa significata primæ domus, & illius in qua ipse dominus reperitur. Si status fuerit diversus, tunc combinanda erunt significata primæ domus, cum significatis domorum in quibus ipse dominus reperietur in ambabus figuris, habita ratione status cœlestis ipsius, pro judicio futurorum utrique nato accidentium.

Si signum domus secundæ, tertiæ, quartæ, quintæ, &c. unius figuræ, sit in prima domo alterius figuræ: erit utrique nato idem signum idemque dominus ambarum domorum, qui statu Cœlesti & Terrestri potest etiam idem esse, vel diversus: si idem, valida & efficax erit combinatio significatorum ipsarum domorum secundi, tertii, quarti, primæ figuræ cum significatis primæ domus posterioris figuræ. Si status fuerit diversus, tunc combinanda erunt significata secundæ, tertiæ, quartæ, domus primæ figuræ, cum significatis primæ domus secundæ figuræ, habita ratione domorum in quibus dominus ipse reperietur, & status cœlestis ipsius in utraque figura. Quod autem dixi de signo domus secundæ, tertiæ, quartæ, &c. unius figuræ in prima domo alterius figuræ, id etiam dictum intelligatur de signo domus secundæ, tertiæ, quartæ, &c. primæ figuræ, in secunda, tertia, quarta, &c. domo secundæ figuræ.

Jam vero de Planetarum combinationibus sciendum est, illas dupliciter esse spectandas. Primò, dum Planetæ unius figuræ reperiuntur in cuspidibus, vel domibus figuræ alterius, ac præsertim in Horoscopo, vel medio Cœli. Secundò, dum Planetæ unius figuræ reperientur in locis Planetarum alterius figuræ.

Igitur si unius figuræ Planeta fuerit in Horoscopo alterius figuræ, erit in primis notanda Planetæ determinatio in figura priore, per domum quam occupat, tum ejus natura & status cœlestis. Nam penes hæc tria vim habebit circa mores, ingenium atq; vitam nati cujus est altera figura: itaque si Planeta fuerit in prima, vel dominus primæ in priore figura, hoc est determinatus circa significata primæ, erit inter natos morum, ingenii & institutorum vitæ magnus consensus, quippe quod hæc ab eodem signo & Planeta causentur in utraque figura si fuerit determinatus circa divitias, aut significata secundæ domus in priore figura, natus cujus hæc figura erit, rem habebit cum altero nato, pro divitiis huic causandis, vel conferendis, aut ab eo accipiendis. Si fuerit determinatus circa significata domus tertiæ in figura priore, natus cujus hæc erit figura, alteri affinitate jungetur, vel ratione itineris, aut religionis sociabitur. Si fuerit determinatus circa significata septimæ, quippe conjugii, vel litium, & fuerint personæ ejusdem sexus; lites habebunt, aut contractus mutuos: si diversi sexus, matrimonio inter se copulabuntur, aut etiam litibus & mutuis contractibus, vel negotiis subjicientur. Si fuerit determinatus circa significata octavæ in priore figura, quoniam ille cujus est figura hæc, habet suæ mortis significatorem in loco qui alteri nato est causa vitæ: caveat ille ne ab hoc mortis periculum incurrat. Si fuerit determinatus circa significata decimæ in figura priore, ille cujus hæc erit figura, in suis susceptis actionibus & dignitatibus, ab altero nato dependebit, vel ipso utetur ad talia, vel ipsi pro talibus subjicietur.

At si Planeta existens in secunda domo unius figuræ, repertus fuerit in septima alterius figuræ, ipsarum domorum significata erunt combinanda: nam secundum ipsa nati inter se afficientur: eademque est ratio de cæteris domibus.

Dum autem Planeta unius figuræ reperitur in loco Planetæ alterius figuræ; erit similiter primò notanda determinatio utriusque Planetæ, in utraq; figura ratione domus: tum utriusque natura & status cœlestis, scilicet beneficus, aut maleficus, nec non fortis, aut debilis: & secundum hæc sapienter judicandum, ut supra combinando. Nam tota horum judiciorum sapientia versatur circa possibiles & congruas combinationes faciendas, harumque effectus definiendos.

Sed cito harum combinationum effectus prædicere, esse quidem Angelis facile ob sui intellectus lumen intuitivum & perspicacissimum, minimèque impeditum: at hominibus ratione contraria difficillimum, & sine frequenti errore impossibile. In genere tamen hic dixi, in quo verè talis consistat scientia: Tu stude in ejusque praxi quoad poteris perfectus esse conator, ut duarum quarumcunque nativitatem consensum, aut dissensum, & qualem prædicere valeas.

Combinantur etiam Planetæ unius figuræ cum Planetis & significatoribus alterius figuræ per aspectus, in quibus horum natura benefica, aut malefica, peculiariter venit attendenda.

Tandem circa hasce combinationes nihil referre video, uter natus sit vetustior; quandoquidem id quod per combinationem significatur nato cujus est prima figura, æquè illi accidit per natum juniorem se, ac per seniorem.

Ex supradictis verò patet non solum doctrinam istam longè latius patere, quam 47 ille Aphorismus Ptolemæi, sed præterea ipsum Aphorismum frequenter posse esse falsum. Nam si quis habuerit Saturnum in ♒ & prima domo, alter autem habuerit Jovem in eodem gradu & prima domo: magnus erit ac fœlix amborum natorum consensus in significatis primæ domus: unusque ab altero potius juvabitur quàm detrimento afficietur, prudentiâ, consilio, gravitate & authoritate.

Caput XIV.

Utrum domus figuræ natalitiæ, ratione suorum significatorum essentialium, determinent corpora cœlestia respectu solius nati: an verò etiam respectu aliarum personarum.

Hic non est quæstio, an ex nati figura genethliaca, aliæ queant extrahi pro parentibus, conjuge, liberis, &c. ut post Ptolemæum Astrologi cæteri voluêra, id enim aliàs proprio loco examinabimus. Sed hic tantum quæritur, quod bujus capitis titulo proponitur.

Pro cujus accuratiore intelligentia sciendum est, quod in genethliaca figura, cujusvis domus essentiale

tiale significatum, est duntaxat ipsius nati accidens primò, & per se, & non alterius personæ, ut significatum primæ domus, est tantum vitæ, morum, ingenii, nati, non alterius: significatum decimæ domus, est morborum nati cujus est figura, non autem alterius personæ: significatum octavæ, est mortis nati; non autem alterius, atq; sic de cæteris. Proindeque Planeta, aut signum, aut aspectus in aliqua figuræ domo, circa hujus essentiale significatum determinatur, non quidem absolutè, vel indifferenter, sed quatenus ad ipsum natum refertur, ad eumque pertinet: ideoque Planeta in septima significat circa conjugium, lites & hostes nati, non autem alterius personæ: ergo domus figuræ natalitiæ ratione suorum significatorum essentialium determinant corpora cœlestia respectu solius nati, & non aliarum personarum: & causæ cœlestes quatenus determinantur à domibus circa natum, ea tantum efficiunt atque significant, quæ ad ipsum natum pertinent, juxta suæ determinationis modum, & in ipsa, vel secundum ipsa, quatenus sunt ipsius nati, in hunc influunt, & non in alteram personam, cujus respectu non eadem ratione determinantur.

Hinc verò patet quantum errarint Veteres, qui hoc non animadverso, ex octava domo figuræ nati, desumunt judicia mortis, parentum, conjugis, liberorum, servorum & amicorum, vel inimicorum nati: voluntque, quod si, verbi gratia, dominus quintæ sit in octava, vel ambo domini inter se □, vel ☍ radio connectantur; inde mors liberorum significetur. Eademque est ratio de domino octavæ, cum domino septimæ pro conjuge, aut cum domino quartæ, pro parentibus, vel quod si dominus quintæ sit in decima, liberis significantur honores, si dominus tertiæ fratribus, cum tamen octava & decima sint tantum mortis & honorum nati, & non alterius personæ, ob rationem supra dictam.

Dicet aliquis quod in quolibet horizonte spatium octavæ domus, est communis, vel universalis domus mortis, omnibus in ille horizonte nascentibus, aut degentibus, ut constat ex figuris universalibus annuarum Mundi revolutionum, Eclipsium, Lunationum, &c. in quibus si, verbi gratia, luminare patiens Eclipsin, vel ejus dominus fuerint in octava domo, mortalitas in illa regione significatur: si fuerint in septima, portenduntur bella: ergo ex domino tertiæ in octava figuræ natalitiæ, mors fratrum significabitur, atque sic de cæteris.

Sed respondeo: Figuras universales à particularibus in hoc differre, quod hæ sint erectæ ad momentum alicujus effectus particularis, ut nascentis hominis, & circa hunc ejusque accidentia quatenus sunt ipsius nati, totum Cœlum determinetur à spatiis, vel domibus primariis: illæ verò erigantur ad momentum alicujus causæ universalis, ut Novilunii, vel Eclipsis, quatenus causa ipsa universaliter, vel indifferenter agit in regione, pro qua erigitur ipsa figura. Et idcirco si dominus Eclipsis, vel luminare deficiens fuerint in octava, significatur quidem mortalitas fame, peste aut gladio, pro natura & statu Planetarum, sed tantum universaliter ac indiscriminatim, nec potius uni personæ, quam alteri, saltem ex vi domus ipsius. At in particulari figura nati cujusdam, dominus tertiæ in octava agit in natum ratione suæ determinationis, hoc est, quatenus est in octava, agit & significat circa mortem nati, vel ut veriùs loquamur, agit in ipsum natum ratione mortis: & quatenus est dominus tertiæ, influit in natum ratione fratrum: quatenus autem est dominus tertiæ in octava, combinat ambas rationes, hoc est, influit in natum ratione mortis, simulque fratrum: alioquin natus à domorum dominis non afficeretur contra experientiam: ergo à domino tertiæ in octava non significatur mors fratribus, sed potius nato à fratribus, vel eorum causâ, atque sic de cæteris. Singula quippe significata domorũ, signorum & Planetarum in figura nati sunt ad natum ipsum respectiva primò & per se. Siq; octava domus esset mortis nati, parentum, conjugis, liberorum, &c: ipsa in particulari figura rationem sortiretur universalem, quod opinari absurdum est: nam eadem ratione prima domus deberet esse vitæ, morum, ingenii, non solum ipsius nati, sed ejus etiam parentum, conjugis, liberorum, &c. atque sic de aliis domibus, quod confusionem maximam in Astrologia pareret, & experientiæ prorsus aversaretur.

Quoniam verò certum est quod ex figura nati, multa parentibus, uxori, fratribus, liberis, &c. significantur, quæ illis accidunt: Jure quæri potest à quanam causa cœlesti hæc efficiantur atque dependeant. An scilicet, tantum à propria nati, vel ipsorum constitutione Cœli natalitia, an ab aliqua utrisque communi?

Lucius Bellantius quæst, 19. art. 1. contra Picum Mirandulanum opinatur figuras parentum quatenus priores, habere vim causæ universalis respectu figurarum suorum liberorum, tanquam posteriorum: ideoque ab his aliquo suarum virium influxu illas determinari circa accidẽtia post genesim futura: non secus ac annuæ Mundi revolutiones determinantur à Lunationibus. Aitque se novisse virum nobilem, domum filiorum malè dispositam habentem, cujus omnes liberi morte violenta periêre. Verum tale commentum equidem plausibile non satisfacit. Primò, quia etsi figuræ patris & filii ratione prioritatis & originis subordinarentur, ut causa universalis & particularis: Tamen de nati fratribus, affinibus, conjuge, servis, amicis, &c. idem dici nequit, horumque figuræ talem non admittunt subordinationem, vel dependentiam. Præterea exemplum à Bellantio allatum ejus rationem evertit: nam figura patris determinavit è contra, vel figuras liberorum ad mortem violentam, vel ipsos liberos, nec dici potest figuras liberorum determinasse figuram patris ad mortem liberorum, cum ad talem effectum ipsa patris figura jam esset ex se determinata: alia igitur ratio quærenda est.

Sed nec etiam dici potest, quod fratres, vel conjux nati; ab hujus tantum propria figura habeant, quod nato præmoriantur: nam saltem in morte naturali, magis dependent à fato proprio, ut causa per se & immediata, quàm ab alieno & remotiore. Ac similiter quod natus à conjuge, servis, vel fratribus in sua figura significetur occidendus, id non habet à propria duntaxat conjugis, servorum, vel fratrum figura cœlesti, nam à sua etiam id habet, ex hypothesi, quod in illa tale accidens significetur. Igitur dicendum

 est

est tales effectus produci à propria horum causâ utrisque personis communi: quæ quidem non est peculiaris quædam figura, seu constitutio Cœli, ab aliis distincta, sed harum consensus reciprocus ad talem effectum, quo ipse effectus, de potentia communi ad actum particularem reducitur. Quamobrem ideo patris prædicti, violenta morte perière liberi, quia non solum patri id in ejus figura significabatur, sed etiam in liberorum figura singulis mors violenta portendebatur, ex quo consensu significatio utrimq; confirmabatur. Similiter ideo natus uxori superstes erit, quia non solùm nato id significatur in ejus figura, sed etiam in uxoris figura, vel saltem ex utriusque figuræ comparatione patet, quod illa Marito sit præmoritura: eademque est ratio de aliis accidentibus inter diversa personas.

Est autem prorsus admirabilis Divina Providentia, quæ incomprehensibili nobis arcano, genituras consentientes ad communes effectus ita connectit, vel connecti permittit, ut nato ab hostibus trucidando percussor non desit, ut jam alibi diximus, nec infortunatè nupturo, uxor congrua ad tale infortunium: eademque est ratio in cæteris.

Verumtamen est quidem etiam in figura nati mirabilis alia corporum cœlestium determinatio circa accidentia parentum, conjugis, liberorũ, &c. ipsius nati, quæ frequenti experientiâ mihi innotescit, neq; hactenus fuit animadversa: quâ nempe dominus tertiæ in decima, præsertim maleficus & malè affectus, mortem fratribus significat, quod decima domus sit octava respectu tertiæ: & similiter dominus quintæ in decima, mortem liberis portendat in eadem ratione, præsertim si in duodecima sit ♄, aut ♂, quod scilicet duodecima sit octava, ideoque mortis respectu quintæ, sed inde supra posita à nobis doctrina potiùs confirmatur, quod scilicet domus octava respectu primæ, sit mortis solius nati, ut octava respectu quintæ est mortis liberorum. De his autem fusiùs alias cum de figuris parentum, conjugis, &c. deductis ex figura nati agemus cum Ptolemæo, cæterisque veteribus Astrologis, ubi doctrinam istam experientiarum historiis illustrabimus.

Quod vero attinet ad directiones significatorum universalium, quos Cardanus vocat significatores secundum substantiam, quosque Cardanus & alii dirigunt, ut Solem pro vita & accidentibus Patris, Lunam pro vita & accidentibus matris, &c. illas suo loco examinabimus atque refutabimus, ut rationi & experientiæ contrarias.

Objicietur. Lucium Bellantium quæst. 15. art. 2. contra Picum Mirandulanum, non constituere præcipuum significatorem Patris Solem, aut ♄, divitiarum ♃, ingenii ☿, &c. sed dominos domorum quartæ pro patre, secundæ pro divitiis, primæ pro ingenio, &c. Proindeque non omnes saltem Astrologos circa hæc errasse.

Respondeo. Equidem Bellantium materiam istam paulo attentius examinasse, quam ejus antecessores, sed circa eandem ipsum quoque hallucinatum fuisse: nam 4. spectat divitiarum, verbi gratia, significatores. Nempe signum domus secundæ, Planetarum divitiis natura analogum, quippe ♃, Planetam in domo secunda, & Planetam dominum secundæ, qua in re convenit cum aliis Astrologis: & hæc quidem rectè. Ait autem signum esse non posse significatorem primarium ob ejus debilitatem ad agendum (vult enim signa se habere, ut materiam, & Planetas in signis, ut horum formam:) Nec Planetam existentem in tali signo, cum hoc illius possit esse exilium, vel casus, & Planeta non sit perpetuo in signo ipso; primarius autem significator, inquit, talis esse debeat per aliquid fixum & permanens: nec Planetam divitiis naturâ analogum, nempe ♃, nam, ait, domus figuræ majorem in stellis causant accidentium diversitatem, quam signa, & vis stellarum per hujusmodi domus maximè variatur, ita ut potissima virtutis stellarum expressio, sit secundum domos: unde concludit dominum domus secundæ esse primarium significatorem divitiarum, tum ♃, deinde Planetam in secunda corpore, vel aspectu, tandemque signum secundæ domus: & hunc esse illorum ordinem ratione virtutis, saltem cæteris paribus, cum fieri possit, ut primus ordine hic apposito, sit adeo debilis, ut secundus, vel tertius sit ei præferendus. Atque talis est doctrina Bellantii.

Aberrat autem à veritate. Primò, dum putet signa, ut signa se habere, ut materiam, vel passivè potiùs quàm activè, ipsaque à Planetis præsentibus informari reddique ad agendum efficacia, cum tamen signa etiam solitaria ex se agant, ut alibi diximus; & à signo quam Planeta in ipso, minimè tamen domino, diversæ virtutes effluant atq; commisceantur ad agendum. Secundò, dum respuit Planetam in domo secunda versantem, quia signum quod occupat, potest esse exilium, vel casus ipsius Planetæ. Nam Planeta in secunda domo, non habet à signo in quo existit, quod circa divitias significat, sed à suo situ in illo spatio secundæ domus, à quo determinatur circa divitias. Nec refert quod signum domus secundæ, sit exilium, vel casus Planetæ: nam cum Planeta in secunda tantum significet circa divitias, si fuerit benè affectus statu cœlesti, certo significabit divitias; si malè, aut nullas, aut exiguas, aut earum dissipationem portendet, quamvis ♃ corpore, dominio, vel aspectu forti ad divitias, vel his congrua, affiniave significata non determinatus, esset benè affectus: unde constat Planetam in secunda, pro divitiarum significatore primario eligendum esse. In eoque fallitur Bellantius cum aliis multis, quod pro divitiarum significatore primario, velit semper eligendum esse fortiorem, aut statu cœlesti beatiorem, quasi natis omnibus futuræ divitiæ significarentur, contra experientiam: idemque error ab illis committitur circa significatores honorum, conjugii, &c. Tertiò, dum putat figuræ domos majorem in Planetis causare accidentalem diversitatem quam signa, &c. Falsum enim est à domibus figuræ vires agendi Planetarum variari, potiùs enim à signis variarentur, quod tamen non accidit: nam signum & Planeta agunt, ut socii commixtis viribus; idque universim respectu omnium Sublunarium: dumque Planeta transit in aliud signum, cum hujus virtute, vis illius similiter, ad simul agendum combinatur. At domibus nulla inest vis activa, sed tantum determinativa virtutis Planetarum, atque signorum, ut alibi diximus. Ideoque Planetæ motu primo transeuntis à tertia domo ad secundam virtus non variatur, sed hæc eadem semper remanens, duntaxat determinatur circa divitias. Igitur primarius divitiarum significator, erit Planeta

in

in secunda, tum dominus secundæ, deinde signum secundæ, tandemque aspectus ad secundam: Jupiter autem extra secundam, sine dominio, vel exaltatione, vel connexione per corpus, vel aspectum cum prædictis, nullius erit virtutis saltem per se, pro nati divitiis: dico per se: nam si fuerit benè affectus in septima per accidens, significabit divitias ex conjugio; si in decima, divitias per dignitates, vel artem: atque sic de cæteris.

Caput XV.

De duplici determinatione significati essentialis cujusque domus figuræ: quippe intrinseca & extrinseca.

Domus primariæ determinant corpora cœlestia activè, ipsa verò corpora passivè determinant domorum ipsarum essentialia significata, ut jam alibi dictum est. Porro cujusque domus essentiale significatum determinatur in genere dupliciter, nempe intrinsecè & extrinsecè. Determinatur autem intrinsecè, ab eo omni quod in domum ipsam cadit, sive fuerit signum, Planeta, vel aspectus. Sic ♂ in prima domo indolem confert Martialem, ut Cardinali Richelio; △ Jovialem, ut B.P. Carolo de Condron, ✱ partialis ☿ ad Horoscopum Mercurialem, ut mihi: vocatur autem determinatio hæc intrinseca, quia fit à causis cœlestibus ipsi domui intrinsecis. At quod præter hanc alia fit extrinseca, inde probatur: quia natus habens ♃ in Horoscopo, est quidem naturæ Jovialis, sed si accidat ♃ etiam esse dominum Horoscopi, tunc erit naturæ Jovialis simplicis, vel absolutæ, hoc est, indifferentis ad omnia: si autem ♃ dominus Horoscopi, vel primæ domus, fuerit in decima, erit naturæ Jovialis propensæ ad honores, si in nona, ad religionem & res sacras; si in quinta, ad voluptates, &c. igitur cujusvis domus significatum essentiale, determinatur intrinsecè à causis cœlestibus intra ipsam existentibus, extrinsecè verò à causis ejusdem significati, extra domum ipsam constitutis.

Porro intrinseca determinatio 9 modis accidit. Primò à Planeta in figuræ domo & proprio signo, cum aspectu alterius Planetæ. Secundò à Planeta in domo & proprio signo, sine aspectu alterius. Tertiò à Planeta in domo, extra proprium signum, sed cum aspectu sui domini. Quartò à Planeta in domo extra proprium signum, sed cum aspectu alterius Planetæ, non tamen domini. Quintò à Planeta in domo extra proprium signum, sine aspectu alterius. Sextò à signo in domo, & aspectu sui domini. Septimò à Planeta aspiciente, sine dominio in ipsa domo. Octavò à Planeta solo antiscio ad ipsam domum. Nonò à solo signo in domo, sine aspectu, vel antiscio ad ipsam domum. In his verò 9 modis significatum domus determinatur intrinsecè ad naturam Planetæ, qui domum ipsam occupat, regit, vel aspicit; eo virtutis ordine qui hic apponitur. Et quilibet modus potest esse simplex, ut supra positi, vel compositus; si nempe sint plures Planetæ, plura signa, vel plures aspectus in eadem domo, quæ omnia proderit advertere atque distinguere. Determinatio autem extrinseca, etiam 9 modis accidit. Primò à domino domus in altera domo, sed in proprio signo, cum aspectu alterius Planetæ. Secundò à domino domus in altera domo & proprio signo, sine aspectu alterius: atque sic de reliquis, ut in determinatione intrinseca. Et de Planeta domum aliquam aspiciente similiter sentiendum est. Sed de activa corporum cœlestium determinatione circa Sublunaria huc usque dicta sufficiant.

Ad quæ profectò reduci comperietur, quidquid boni continetur in Libris Veterum Astrologorum Arabum, Græcorum & Latinorum, qui divinæ hujus scientiæ veritatem sola traditione ab Adamo ejusque posteris acceperunt, nobisque reliquerunt, sed sine principiorum cognitione, ac figmentis, deliriis & vanitatibus plurimis conspurcatam: ipsa nihilominus veritate eos cogente advertere ad Planetarum situs & dominia in domibus figuræ cœlestis, quorum effectus præ cæteris erant conspicui, sed absque intuitu causæ universalis ac primariæ, quæ alia non est quam determinatio corporum cœlestium superius à nobis exposita, & à nemine ante nos tradita: non enim agunt corpora cœlestia nisi prout determinantur circa particularia.

Caput XVI.

Quod nulla ex causis Physicis Dei modum agendi ad extra perfectiùs imitetur quàm corpora cœlestia.

De Cœli & Astrorum agendi viribus atq; modis, mirabilia profectò dicta sunt hoc toto Libro, experientiis comprobata. Hoc autem capite coronidis loco ostendemus, nullam ex causis Physicis, Dei modum agendi ad extra perfectiùs imitari, quàm corpora cœlestia, per vim suam influentialem.

Ad hoc autem notandum, præter corpora cœlestia, dari tantùm in Natura quatuor Elementa, vel quæ his æquivalent tria corporum principia chymica, sal, sulphur & Mercurium, tum quæ ex ipsis miscentur corpora Sublunaria, sive sint meteora, sive mineralia, vegetabilia & animalia. At in nullo horum Elementorum, vel mixtorum reperitur virtus, cum influentiali virtute corporum cœlestium comparanda. Magnes quidem hominum ingenia in admirationem virtutis suæ rapuit, hoc præsertim sæculo quo amplius innotuit; nec quidquam scitur in Sublunaribus, agendi virtute admirabilius; sed quanta sit inter influentiam corporum cœlestium & vim magneticam differentia, diximus cap. 6. Sect. 3. Lib. 12. Itaque superest, ut quia Deus Omnipotentiæ atque Sapientiæ suæ characteres corporibus cœlestibus impressit excellentissimè, utpote suis in natura vicariis, per quos effectuum naturalium fata dispensat atque gubernat, tam horum quàm illius agendi vires atque modos invicem conferamus.

Primò igitur, ut Dei virtus agendi, est quid simplicissimum & ineffabile, quod Dei velle nominamus: sic primi Cœli, vel cujusvis Planetæ virtus agendi formalis, est quid simplicissimum, & saltem nobis ineffabile, ex cap. 2. Sect. 3. Lib. 13, quod ipsius Cœli, vel Planetæ influentia nuncupatur.

Secundò, ut Dei virtus agendi est simpliciter Omnipotens; sic virtus primi Cœli & cujusvis Planetæ est secundum quid Omnipotens, quippe quod nullus sit effectus naturalis, ad quem primum Cœlum & Planeta quilibet sua virtute non concurrat.

eſt tales effectus produci à propria horum cauſâ utriſque perſonis communi: quæ quidem non eſt peculiaris quædam figura, ſeu conſtitutio Cœli, ab aliis diſtincta, ſed barum conſenſus reciprocus ad talem effectom, quo ipſe effectus, de potentia communi ad actom particularem reducitur. Quamobrem ideo patris prædicti, violeota morte periêre liberi, quia non ſolum patri id in ejus figura ſigoificabatur, ſed etiam io liberorum figura ſingulis mors violeota portendebatur, ex quo conſenſu ſignificatio utrimq; confirmabatur. Similiter ideo natus uxori ſuperſtes erit, quia non ſolùm nato id ſignificatur in ejus figura, ſed etiam in uxoris figora, vel ſaltem ea utriuſque figuræ comparatione patet, quod illa Marito ſit præmoritura: eademque eſt ratio de aliis accidentibus inter diverſa perſonas.

Eſt autem prorſus admirabilis Divina Providentia, quæ iocomprebenſibili nobis arcano, genituras conſentientes ad communes effectus ita connectit, vel connecti permittit, ut nato ab hoſtibus trucidando percuſſor oon deſit, ut jam alibi diximus, nec inſortunatè nupturo, uxor congrua ad tale ioſortuoium: eademque eſt ratio in cæteris.

Verumtamen eſt quidem etiam in figura nati mirabilis alia corporum cœleſtium determioatio circa accidentia parentum, conjugis, liberorũ, &c. ipſius nati, quæ frequenti experientiâ mihi innoteſcit, neq; hactenus fuit animadverſa: quâ nempe dominus tertiæ io decima, præſertim maleficus & malè affectus, mortem fratribos ſignificat, quod decima domus ſit octava reſpectu tertiæ: & ſimiliter dominus quiotæ in decima, mortem liberis portendat in eadem ratione, præſertim ſi in duodecima ſit ♄, aut ♂, quod ſcilicet duodecima ſit octava, ideoque mortis reſpectu quintæ, ſed inde ſupra poſita à nobis doctrina potiùs confirmator, qood ſcilicet domus octava reſpectu primæ, ſit mortis ſolius nati, ut octava reſpectu quiotæ eſt mortis liberorum. De his autem fuſiùs alias cum de figuris parentum, conjugis, &c. dedoctis ex figura oati agemus cum Ptolemæo, cæteriſque veteribus Aſtrologis, ubi doctrinam iſtam experieotiarum hiſtoriis illuſtrabimus.

Quod vero attioet ad directiones ſignificatorum uoiverſalium, quos Cardanus vocat ſignificatores ſecundum ſubſtantiam, quoſque Cardanus & alii dirigunt, ut Solem pro vita & accidentibus Patris, Lunam pro vita & accidentibus matris, &c. illas ſuo loco examinabimus atque refutabimos, ut rationi & experientiæ cootrarias.

Objicietur. Lucium Bellantium quæſt. 15. art. 2. contra Picum Mirandulanum, non conſtituere præcipuum ſignificatorem Patris Solem, aut ♄, divitiarum ♃, ingenii ☿, &c. ſed dominos domorum quartæ pro patre, ſecuodæ pro divitiis, primæ pro ingenio, &c. Proindeque non omnes ſaltem Aſtrologos circa hæc erraſſe.

Reſpondeo. Eqoidem Bellantium materiam iſtam paulo attentius examinaſſe, quam ejus anteceſſores, ſed circa eandem ipſum quoque hallucinatum fuiſſe: nam 4. ſpectat divitiarum, verbi gratia, ſignificatores. Nempe ſignum domus ſecundæ, Planetarum divitiis natura analogum, quippe ♃, Planetam in domo ſecunda, & Planetam dominum ſecundæ, qua in re convenit cum aliis Aſtrologis: & hæc quidem rectè. Ait autem ſignum eſſe non poſſe ſignificatorem primarium ob ejus debilitatem ad agendum (vult enim ſigna ſe habere, ut materiam, & Planetas in ſignis, ut horum formam:) Nec Planetam exiſtentem in tali ſigno, cum hoc illius poſſit eſſe exilium, vel caſus, & Planeta non ſit perpetuo in ſigno ipſo; primarius autem ſignificator, inquit, talis eſſe debeat per aliquid fixum & permanens: nec Planetam divitiis naturâ analogum, nempe ♃, nam, ait, domus figuræ majorem in ſtellis cauſant accidentium diverſitatem, quam ſigna, & vis ſtellarum per hujuſmodi domus maximè variatur, ita ut potiſſima virtutis ſtellarum expreſſio, ſit ſecundum domos: unde concludit dominum domus ſecundæ eſſe primarium ſignificatorem divitiarum, tum ♃, deinde Planetam in ſecunda corpore, vel aſpectu, tandemque ſignum ſecundæ domus: & hunc eſſe illorum ordinem ratione virtutis, ſaltem cæteris paribus, cum fieri poſſit, ut primus ordine hic appoſito, ſit adeo debilis, ut ſecundus, vel tertius ſit ei præferendus. Atque talis eſt doctrina Bellantii.

Aberrat autem à veritate. Primò, dum putet ſigna, ut ſigna ſe habere, ut materiam, vel paſſivè potiùs quàm activè, ipſaque à Planetis præſentibus informari reddique ad agendum efficacia, cum tamen ſigna etiam ſolitaria ex ſe agant, ut alibi diximus; & à ſigno quam Planeta in ipſo, minimè tamen domino, diverſæ virtutes effluant atq; commiſceantur ad agendum. Secundò, dum reſpuit Planetam in domo ſecunda verſantem, quia ſigoum quod occupat, poteſt eſſe exilium, vel caſus ipſius Planetæ. Nam Planeta in ſecunda domo, non habet à ſigno in quo exiſtit, quod circa divitias ſignificat, ſed à ſuo ſitu in illo ſpatio ſecundæ domus, à quo determinatur circa divitias. Nec refert quod ſignum domus ſecundæ, ſit exilium, vel caſus Planetæ: nam cum Planeta in ſecunda tantum ſignificet circa divitias, ſi fuerit benè affectus ſtatu cœleſti, certo ſignificabit divitias; ſi malè, aut nollas, aut exiguas, aut earum diſſipationem portendet, quamvis ♃ corpore, dominio, vel aſpectu forti ad divitias, vel his congrua, affinia ve ſignificata non determinatus, eſſet benè affectus: unde conſtat Planetam in ſecunda, pro divitiarum ſignificatore primario eligendum eſſe. In eoque fallitur Bellantius cum aliis multis, quod pro divitiarum ſignificatore primario, velit ſemper eligendum eſſe fortiorem, aut ſtatu cœleſti beatiorem, quaſi natis omnibus futuræ divitiæ ſignificarentur, contra experientiam: idemque error ab illis committitur circa ſignificatores honorum, conjugii, &c. Tertiò, dum putat figuræ domos majorem io Planetis cauſare accidentalem diverſitatem quam ſigna, &c. Falſum enim eſt à domibus figuræ vires agendi Planetarum variari, potiùs enim à ſignis variarentur, quod tamen non accidit: nam ſignum & Planeta agunt, ut ſocii commixtis viribus; idque univerſim reſpectu omnium Sublunarium: dumque Planeta tranſit in aliud ſignum, cum hujus virtute, vis illius ſimiliter, ad ſimul agendum combinatur. At domibus nulla ineſt vis activa, ſed tantum determinativa virtutis Planetarum, atque ſignorum, ut alibi diximus. Ideoque Planetæ motu primo tranſeuntis à tertia domo ad ſecundam virtus non variatur, ſed hæc eadem ſemper remanens, duntaxat determinatur circa divitias. Igitur primarius divitiarum ſignificator, erit Planeta

in

in secunda, tum dominus secundæ, deinde signum secundæ, tandemque aspectus ad secundam: Jupiter autem extra secundam, sine dominio, vel exaltatione, vel connexione per corpus, vel aspectum cum prædictis, nullius erit virtutis saltem per se, pro nati divitiis: dico per se: nam si fuerit benè affectus in septima per accidens, significabit divitias ex conjugio; si in decima, divitias per dignitates, vel artem: atque sic de cæteris.

CAPUT XV.

De duplici determinatione significati essentialis cujusque domus figuræ: quippe intrinseca & extrinseca.

DOmus primariæ determinant corpora cœlestia activè, ipsa verò corpora passivè determinant domorum ipsarum essentialia significata, ut jam alibi dictum est. Porro cujusque domus essentiale significatum determinatur in genere dupliciter, nempe intrinsecè & extrinsecè. Determinatur autem intrinsecè, ab eo omni quod in domum ipsam cadit, sive fuerit signum, Planeta, vel aspectus. Sic ♂ in prima domo indolem confert Martialem, ut Cardinali Richelio; △ Jovialem, ut B.P. Carolo de Condron, ✶ partialis ☿ ad Horoscopum Mercurialem, ut mihi: vocatur autem determinatio hæc intrinseca, quia fit à causis cœlestibus ipsi domui intrinsecis. Atqui præter hanc alia fit extrinseca, inde probatur: quia natus habens ♃ in Horoscopo, est quidem naturæ Jovialis, sed si accidat ♃ etiam esse dominum Horoscopi, tunc erit naturæ Jovialis simplicis, vel absolutæ, hoc est, indifferentis ad omnia: si autem ♃ dominus Horoscopi, vel primæ domus, fuerit in decima, erit naturæ Jovialis propensæ ad honores, si in nona, ad religionem & res sacras; si in quinta, ad voluptates, &c. igitur cujusvis domus significatum essentiale, determinatur intrinsecè à causis cœlestibus intra ipsam existentibus, extrinsecè verò à causis ejusdem significati, extra domum ipsam constitutis.

Porro intrinseca determinatio 9 modis accidit. Primò à Planeta in figuræ domo & proprio signo, cum aspectu alterius Planetæ. Secundò à Planeta in domo & proprio signo, sine aspectu alterius. Tertiò à Planeta in domo, extra proprium signum, sed cum aspectu sui domini. Quartò à Planeta in domo extra proprium signum, sed cum aspectu alterius Planetæ, non tamen domini. Quintò à Planeta in domo extra proprium signum, sine aspectu alterius. Sextò à signo in domo, & aspectu sui domini. Septimò à Planeta aspiciente, sine dominio in ipsa domo. Octavò à Planeta solo antiscio ad ipsam domum. Nonò à solo signo in domo, sine aspectu, vel antiscio ad ipsam domum. In his verò 9 modis significatum domus determinatur intrinsecè ad naturam Planetæ, qui domum ipsam occupat, regit, vel aspicit; eo virtutis ordine qui hic apponitur. Et quilibet modus potest esse simplex, ut supra positi, vel compositus; si nempe sint plures Planetæ, plura signa, vel plures aspectus in eadem domo, quæ omnia proderit advertere atque distinguere. Determinatio autem extrinseca, etiam 9 modis accidit. Primò à domino domus in altera domo, sed in proprio signo, cum aspectu alterius Planetæ. Secundò à domino domus in altera domo & proprio signo, sine aspectu alterius: atque sic de reliquis, ut in determinatione intrinseca. Et de Planeta domum aliquam aspiciente similiter sentiendum est. Sed de activa corporum cœlestium determinatione circa Sublunaria hue usque dicta sufficiant.

Ad quæ profectò reduci comperietur, quidquid boni continetur in Libris Veterum Astrologorum Arabum, Græcorum & Latinorum, qui divinæ hujus scientiæ veritatem sola traditione ab Adamo ejusque posteris acceperunt, nobisque reliquerunt, sed sine principiorum cognitione, ac figmentis, deliriis & vanitatibus plurimis conspurcatam: ipsa nihilominus veritate eos cogente advertere ad Planetarum situs & domioia in domibus figuræ cœlestis, quorum effectus præ cæteris erant conspicui, sed absque intuitu causæ universalis ac primariæ, quæ alia non est quam determinatio corporum cœlestium superius à nobis exposita, & à nemine ante nos tradita: non enim agunt corpora cœlestia nisi prout determinantur circa particularia.

CAPUT XVI.

Quod nulla ex causis Physicis Dei modum agendi ad extra perfectiùs imitetur quàm corpora cœlestia.

DE Cœli & Astrorum agendi viribus atq; modis, mirabilia profectò dicta sunt hoc toto Libro, experientiis comprobata. Hoc autem capite coronidis loco ostendemus, nullam ex causis Physicis, Dei modum agendi ad extra perfectiùs imitari, quàm corpora cœlestia, per vim suam influentialem.

Ad hoc autem notandum, præter corpora cœlestia, dari tantùm in Natura quatuor Elementa, vel quæ his æquivalent tria corporum principia chymica, sal, sulphur & Mercurium, tum quæ ex ipsis miscentur corpora Sublunaria, sive sint meteora, sive mineralia, vegetabilia & animalia. At in nullo horum Elementorum, vel mixtorum reperitur virtus, cum influentiali virtute corporum cœlestium comparanda. Magnes quidem hominum ingenia in admirationem virtutis suæ rapuit, hoc præsertim sæculo quo amplius innotuit; nec quidquam scitur in Sublunaribus, agendi virtute admirabilius; sed quanta sit inter influentiam corporum cœlestium & vim magneticam differentia, diximus cap. 6. Sect. 3. Lib. 12. Itaque superest, ut quia Deus Omnipotentiæ atque Sapientiæ suæ characteres corporibus cœlestibus impressit excellentissimè, utpote suis in natura vicariis, per quos effectuum naturalium fata dispensat atque guberoat, tam horum quàm illius agendi vires atque modos invicem conferamus.

Primò igitur, ut Dei virtus agendi, est quid simplicissimum & ineffabile, quod Dei velle nominamus: sic primi Cœli, vel cujusvis Planetæ virtus agendi formalis, est quid simplicissimum, & saltem nobis ineffabile, ex cap. 2. Sect. 3. Lib. 13, quod ipsius Cœli, vel Planetæ influentia nuncupatur.

Secundò, ut Dei virtus agendi est simpliciter Omnipotens; sic virtus primi Cœli & cujusvis Planetæ est secundum quid Omnipotens, quippe quod nullus sit effectus naturalis, ad quem primum Cœlum & Planeta quilibet sua virtute non concurrat.

Tertiò, ut Dei virtuti nulla creatura resistere potest: sic nullum est corpus Sublunare, quod influentiali corporum cœlestium impressioni resistere valeat: continuo enim virtus figuræ cœlestis imprimitur in his Sublunaribus, atque recipitur à singulis pro ratione subjecti: ipsaque virtus totum Telluris globum penetrat, ut alibi dictum est.

Quartò, sicuti Deus eodem actu voluntatis simul tempore efficit quæcunque fiunt: ita primum Cœlum atque Sol eadem simplici virtute influentiali propria, efficiunt simul tempore quidquid ab ipsa virtute influentialiter effici potest. Idemque dicendum de Luna ♄ ♃ ♂, &c. quibus id commune est. Non tamen Sol id efficit, quod est Lunæ, aut ♄ proprium & formale: sed ut Planetæ naturâ specificâ differunt; ita quilibet agit secundum naturam propriam in omnia & singula quæ fiunt Sublunaria.

Quintò, ut Deus efficit quidquid primum Cœlum, Sol, Luna, ♄, ♃, &c. efficiunt, quippe quod concurrat cum singulis, ut prima causa simpliciter: ita primum Cœlum efficit quidquid Sol, ☽, ♄, ♃, &c. efficiunt, quippe quod concurrat cum singulis, ut prima causa Physica, de qua actum est cap. 1. Sect. 1. Lib. 14. Ideoque inter causas Physicas primum Cœlum Deo maximè assimilatur, ut primam causam Physicam decet.

Sextò, Deus virtute sua, hoc est, suo velle, simul tempore efficit diversa genere, specie, & numero: non solùm in diversis subjectis patientibus, sed in eodem, ut homine: quippe vita, actio, conjugium & passio, genere differunt, ex domorum cabala: sed Deus hæc omnia simul efficit, in diversis hominibus & eodem, quippe quod coöcurrat cum causis Physicis, eadem simul tempore efficientibus: ergo simul tempore efficit genere diversa, in diversis hominibus & eodem. Cumque in diversis hominibus & eodem fiant etiam diversa specie & numero, & Deus concurrat cum causis secundis illa efficientibus: patet etiam quod Deus simul tempore efficiat diversa genere specie & numero in diversis hominibus & eodem. At Sol Deum in his omnibus imitatur: nam situ corporeo est simul tempore in singulis figuræ domibus, respectu non unius, sed omnium Terræ incolarum, vel in Terra nascentium: sicque diversa genere, specie & numero simul tempore efficit, respectu universorum. Nec tantum hæc efficit corporeo situ, sed etiam dominio & aspectu. Respectu autem ejusdem, potest aliud efficere situ corporeo, aliud genere diversum dominio, & aliud genere, specie & numero diversum aspectibus suis & connexionibus cum aliis Planetis, eademque est ratio de Luna, ♄, ♃, &c. At primum Cœlum cui non competit dominium, vel aspectus, cùm sit supra hæc, suâ simplicitate ac eminentiâ efficit omnia suo situ corporeo universo, tam respectu omnium, quàm respectu singulorum: sed in singulis diversa efficit, pro diversa sui positione. Attamen singuli effectus Cœli in eodem subjecto, non fiunt a toto Cœlo, sed ab ejus partibus diversas figuræ domos occupantibus. Nam quælibet pars Cœli aliquid efficit in eodem, & totum omnia: sicut & quælibet pars omnia respectu diversorum.

Septimò, ut Deus agens in natura, se habet veluti causa universalis, & interdum veluti particularis: ita Cœlum atque Planetæ. Dum enim Deus agit cum causis Physicis per suum concursum, semper agit, ut causa universalis, ex definitione nostræ causæ universalis: at dum efficit, ut Sol non luceat super Ægyptum, sed in Terra Gessen, tempore Pharaonis; & ignis blandè foveat Hebræos in fornace Babylonis, dum comburit astantes ministros, hoc efficit, ut causa particularis: nulla enim præter Deum assignari potest causa naturalis, illi subordinata, quæ id efficiat; similiter Sol cum homine generans hominem, est causa universalis geniti: at Solares mores ipsi influens, per situm corporeum, aut dominium in prima domo, est ipsorum morum causa particularis.

Octavò, ut Deus cuncta quæ efficit, suo regimini subjicit: ita Cœlum & Planetæ quæcunque efficiunt, suo regimini influentialiter subjiciunt, cum regiminis ordine statisque accidentium temporibus, ex definitione influentiæ tradita Libro 12. Sect. 3. cap. 2. cujus videatur explicatio. Atque hæc convenientia Dei & corporum cœlestium, est omnium maxima maximéque miranda.

Ex his igitur hoc in Libro & alibi ostensis patet, corpora cœlestia longè perfectiùs Dei modum agendi ad extra imitari, quàm id efficere valeant quæcunque aliæ causæ Physicæ. Ipsi soli honor & gloria: Amen.

FINIS LIBRI VIGESIMI PRIMI.

ASTRO-

ASTROLOGIÆ GALLICÆ

LIBER VIGESIMVS SECVNDVS.

De Directionibus.

PRÆFATIO.

Liber hic totius Astrologiæ præcipuus ac divinissimus extat. Quo nempe futurorum hominis post nativitatem accidentium tempora cognoscuntur: quod est prophetiæ naturalis supremus apex, & scientia præ cæteris omnibus Physicis particeps Divinitatis. Verùm quàm difficilis & confusa fuerit hactenus, testantur Veterum & Neotericorum Astrologorum sententiæ plurimùm inter se differentes, quòd ipsos Astrologiæ vera principia latuerint. Nos verò, quibus hæc principia innotuerunt, universam hanc doctrinam ex propriis & evidentibus fundamentis adeo clarè tradimus, contrariis opinionibus & objectionibus validè refutatis, ut nullus sit impòsterum qui illam in dubium revocare valeat.

SECTIO I.

De definitione, Terminis & divisione Directionum.

CAPUT I.

Quid sit Directio apud Astrologos; & quomodo vocentur ejus Termini, & quotuplex sit in genere.

MAteriam aggredimur totius Astrologiæ præcipuam, sed mehercle difficillimam, caligine obductam & spinis horridam: quæ ni fallor sic terruit Veteres Astrologos, ut eorum princeps Ptolemæus quamvis interdum de aliis hujus scientiæ rebus philosophetur; tamen circa directiones omni ratiocinio caruisse videatur; contentus duntaxat exponere duos directionum modos secundum & contra successionem signorum à nobis inferius examinandos. Nec reliqui Veteres rem istam altiùs scrutati sunt quàm Ptolemæus, utcunque fœcundam notionibus eximiis, sed quilibet ejus tantum prædecessoris quem sibi sequendum elegit, traditionem amplexus est. Siquidem varios directionum modos Antiqui tradidêre, quos recenset Junctinus Comm. in Ptolem. Lib. 3. cap. 12. pag. 379. & sequentibus, unde major in Astrologiam confusio introducta est. Tandem verò Lucius Bellantius contra Picum Mirandulanum quæst. 16, & Cardanus Comment. in Lib. 3. Quatrip. cap. 14. tum Libro de Jud. Genit. & alibi; subjectum hoc rationibus Philosophicis discutere & excolere cœperunt, ut saltem hac in parte nutantem Astrologiam defenderent contra ferociores adversariorum insultus: sed de re tanti momenti nimis pauca dixerunt, eaque maxima ex parte veritati contraria, ut patebit in sequentibus, cum tamen Tractatus hic totius Astrologiæ sit præcipuus, non solùm amplitudine doctrinæ, sed etiam necessitate ac utilitate.

Quoniam igitur onus tantum nobis derelictum est; hanc Astrologiæ partem penitiùs introspicere, nodos ejus solvere, caliginem dissipare, spinasque evellere pro virili conabimur, tam rationibus, quam experientiis, ut saltem posteris viam aperiamus profundiùs indagandi & clariùs exponendi rerum istarum veritatem, si quæ dicentur in sequentibus, illis minus quàm nobis arriserint. Ego enim in tam arduo subjecto mihimet veritatis percupido præcipuè studui satisfacere, non ignarus neminem omnibus placere posse; cùm Christus ipse infinita Dei Patris sapientia, doctrinam suam à Scribis & Pharisæis sperni conspexerit patienterque sustinuerit.

Itaque Cardanus in Operis peroratione ad finem Aphorismorum, ait: *Directionem esse deductionem ejus quod est in potentia per significatorem & promissorem, ad actum per Solis vim.* Sed hæc definitio potiùs dicit effectum directionis, quam quid sit directio: veluti si quis definiverit figuram Cœli genethliacam, esse impressionem cœlestis influxus in nascente puero. Ut enim cœlestis influxus qui imprimitur momento nativitatis, est effectus figuræ Cœli genethliacæ, sic reductio de potentia ad actum ejus quod per directionem significatur, est tantùm effectus directionis propriè dictæ. Nec ea reductio incipit à momento nativitatis; alioquin febre ardente per directionem interiturus anno ætatis 63, eo morbo à nativitate inciperet laborare, isque ingravesceret continuo ad annum 63, ideoq; natus nunquam sanus esset. Similiter directione interficiendus, à genesi inciperet interfici, quæ sunt valde absurda, eademque est ratio de cæteris. Quod verò Cardanus ait, sed non probat, reductionem illam de potentia ad actum, esse per vim Solis, id infra suo loco examini subjiciemus: tantúmque hic scire sufficiat ex supradictis, definitionem à Cardano traditam, non esse legitimam, quamvis in eo cum aliis conveniat, quod duo sint directionis termini, seu limites cum intermedia utriusque distantia, quorum alter significator, alter autem promissor appellatur.

Alii verò omnes censent, quod Astrologica directio, sit quædam deductio, sive progressio, quâ terminus unus transfertur, vel transferri concipitur motu primi mobilis ad situm alterius, ad annos accidentium nati determinandos. Quod directionum munus hic addo, ob alias progressiones ab Astrologis excogitatas, ad ipsorum effectuum menses, diesque designandos, quas propriè non directiones, sed progressiones vocitant, de quibus alibi dicemus. Situs autem alterius termini, est positionis circulus transiens per ipsum terminum, de consensu sapientiorum Astrologorum: qui volunt quod dirigere nihil aliud sit, quàm Æquatoris arcum invenire, qui ascendit super circulum positionis significatoris, vel termini antecedentis, dum ad hunc circulum fertur sequens terminus motu primi mobilis.

Quoniam igitur à momento nativitatis & durante vitâ & post mortem etiam nati, tales directiones significatorum ad suos promissores fieri solent, ut ipsius nati accidentium anni detegantur; per inventionem supradicti arcus: & dirigere nihil aliud est apud omnes, quàm arcum illum invenire; sequitur quod directio apud omnes hactenus Astrologos nihil aliud sit, quàm ipsius arcus inventio, quacunque tandem viâ ipse quæratur, sive per sphæræ materialis revolutionem, sive per Tabulas idoneas.

Verùm doctrinam istam paulò altiùs scrutantes, ad ejus discutiendam caliginem, dicimus hic, directionem in genere esse designationem arcus Æquatoris, ascendentis supra circulum positionis significatoris, dum promissor motu primi mobilis fertur ad illum circulum, vel esse Æquatoris arcum interceptum inter duos circulos declinationis, quorum alter transit per locum promissoris in proprio situ, alter verò per eundem locum promissoris, dum motu primi mobilis translatus fuerit ad circulum positionis significatoris. In specie vero duplicem esse directionem, alteram artificialem, alteram naturalem: proindeq; duplicem designationē ipsius arcus.

Artificialis directio, est designatio, vel inventio dicti arcus, sive per sphæræ materialis revolutionem, sive per Tabulas idoneas, quam prius docendam suscipiemus. Naturalis vero, est designatio dicti arcus, deductione promissoris ad circulum positionis significatoris, per naturalem primi Cœli revolutionem primam, quæ incipit momento nativitatis. Et hæc est directio propriè dicta, quæ fusiùs explicabitur Sectione 3. cap. 2.

Caput II.

De rerum à causis Cœlestibus futurarum generibus: tam universim, quàm in hominum specie: & de quibus futuris pronunciet Astrologus.

Priusquam directionum doctrinam explicemus latiùs, caput hoc ideo nobis videtur præmittendum, quod juxta definitionem cap. 1. traditam, proprium munus directionum saltem naturalium, sit res à corporibus cœlestibus nato futuras præsagire, harumque tempora, sive annos detegere, ut in sequentibus docebitur. Ac proinde suppositis jam dictis Lib. 5. Sect. 3. cap. 1. circa rerum possibilitatem, contingentiam, & futuritatem, tum Lib. 12. Sect. 3. cap. 24. de Divina Providentia, fato, casu, & fortuna, jam dicimus,

Rerum à corporibus cœlestibus futurarum alias esse necessario futuras, alias tantùm contingenter.

Necessariæ futuræ sunt, quarum positis causis, illæ naturali necessitate sequuntur. Atque sunt ipsæ duplicis generis; aliæ siquidem sunt à solo motu corporum cœlestium, ut æquinoctia, solstitia, conjunctiones & configurationes Astrorum, Eclipses, Novilunia, Plenilunia, &c. Qui motus cum ponatur ab omnibus Astronomis regularissimus & naturaliter inviolabilis, certum est, quod si ejus leges exactè innotuerint, illorum omnium vera tempora certissimè prædicentur: aliæ verò sunt etiam ab activis cœlestium corporum qualitatibus, ut variæ constitutiones anni, mensis ac diei, pluviæ, venti, serenitates, Cometæ, pestes, diluvia, fames & similia, quæ ab astris causantur pro diverso eorum situ in Cœlo, diversaque inter se connexione, nec non diverso eorum situ ad Terræ globum, vel ejus partes. Nam quia horum effectuum causæ cœlestes, nempe conjunctiones magnæ, Solis annuæ revolutiones, Eclipses, &c. agunt necessario, nec illis unquam deest objectum circa quod, nimirum ipse Terræ globus; ergo positis talibus causis, etiam necessario ponentur illarum effectus, nisi causis liberis involvantur, qualia sunt bella, sectæ, & similia, de quibus infra.

Quod autem diximus de universali subjecto efficientiæ corporum cœlestium, id à simili venit intelligendum de subjecto particulari, ut homine, circa cujus generationem dum agit Cœlum, ejus temperamentum, conformatio, ingenium, ac indoles, sunt ab astris necessario, habita ratione dispositionis propriæ seminis ac uteri. In his enim Cœlum impediri nequit, neagat juxta dispositionem subjecti patientis. Et quamvis effectus causæ alicujus cœlestis particularis, ut ♄, impediri posse dicatur ab alia causa contrariæ virtutis, ut ☉, tamen quia ☉ æquè à ♄, ac ♄ à ☉ impediri concedendum erit; rectiùs dicetur utrumque Planetam agere, sed in concursu, alterum ab altero, vel retundi, vel depravari, quoad effectum qui utriusque concursu necessario producitur in subjecto passivo. Eademque est ratio de aliis duobus, vel pluribus Planetis in eundem effectum conspirantibus, qui sese quoad effectum juvant, impediunt, vel depravant, dum circa idem determinantur.

Contingentur vero futura sunt ea, quorum positis causis, illa non ponuntur necessario, saltem in fieri, vel facto esse, quod scilicet ipsæ causæ impediri queant. Ac talia sunt in genere bella, sectæ & similia; quorum causæ etsi in Cœlo vigeant, talium effectuum semina in his inferioribus effundentes: imò et si rarius frustrentur effectu, ob majorem hominum propensionem ad malum, quam ad bonum: Tamen quia pendent ab hominum libero arbitrio, ut causâ per se, & immediatâ; voluntas vero est suarum actuum domina, Idcirco possunt esse, vel non esse, prout voluntas seipsam determinabit, vel ad obsequendum influxui cœlesti, vel ad ejus effectus prudenter avertendum: ideoq; prædici queunt tantum conjecturaliter. Nihilominus ex universali constitutione Cœli ad bella, potest tuto prædici bellum in genere: nam universalis constitutio, non ubique suo frustrabitur effectu: nec saltem alicubi deerunt Principes, aut nebulones ad bella propensi, præsertim cum tales producat, vel jamdiu productos excitet ac moveat ipsa constitutio: ac sufficiat unus homo

mo etiam plebeus ad bellum, Schisma, sectam & similia in toto Mundo, vel ejus insigni parte concitanda: ut patet ex Mahomete, Luthero, Calvino, Attila, & aliis. Eademque est ratio de cæteris Cœli constitutionibus universalibus ad alia vitia, aut virtutes, hoc est, generis humani depravationem perniciemque, aut reformationem ac utilitatem: quæ in hoc maximè differunt, quod reformatio alicujus Regni, vel Imperii non sit hominis plebei susceptum, sed Regis, vel Imperatoris ad hoc cœlitus afflati, cujus indolem adjuvat authoritas. Rarissimum verò fit talem nasci Regem, vel Imperatorem, cui saltem accedat educatio indoli congrua, nec Consiliariorum, vel astantium malis artibus decipiatur, aut depravetur.

At in particulari subjecto, ut homine, contingenter futura sunt. Primò, quæ ad mores pertinent, licèt hi, ut plurimum sequantur temperamentum nativamque propensionem. Dixit enim Deus ad Cain, *sub te erit appetitus tuus & tu dominaberis illius.* Tum divitiæ, fratres, liberi, servi, conjux, itinera, religio, actiones, professio, dignitas, amici, inimici, carceres, morbi: hæc enim omnia hominis voluntati, non prudentiæ, vel imprudentiæ sunt obnoxia. Parentes vero non sunt futuri cum præcedant, sed nato futura ab illis, vel cum illis accidentia, significantur. Tandem mors etsi necessario futura sit, tamen ejus qualitas contingens est, ac diversa esse potest. Nihilominus quæcunque homini nascenti futura significantur ab astris, ut plurimum evenire solent duabus de causis. Prima, quia homo, ut plurimum obsequitur propensioni naturali sibi ab astris impressæ in genesi. Secunda quia homo defectu Astrologiæ, ignarus sui fati præsertim infausti, illud præsentiâ & prudentiâ immutare nequit. Quamobrem Astrologia non modo necessaria est, sed sæpissimè quoque vera in suis futurorum circa homines prædictionibus, utcumque apud ipsos homines sit tantum conjecturalis, ut Medicina.

His verò intellectis jam dicimus. Quod Astrologus quæcumque futura à causis cœlestibus prædicere potest, sed non eodem modo. Nam quæ à solo motu corporum cœlestium futura sunt, certò prædicit per Astronomiæ leges. Quæ vero futura sunt ab activis eorundem corporum qualitatibus, prædicit judiciariæ legibus, nec adhuc eodem modo. Aliter enim prædicuntur generales eventus, ut pestes, bella, diluvia, &c. ab universalibus Cœli constitutionibus manantia: & aliter particulares effectus alicui nascenti homini post genesin ab astris futura, aut saltem significata. Hæc enim prædicuntur per directiones & quo ad substantiam effectus & quo ad tempus: illa vero qualiter prænuncientur, & quo ad substantiam & quo ad tẽpus, suo loco explicabitur.

Porro particularis eventus homini post genesin significatus, certo prædicitur quo ad tempus existentiæ significatæ: ipsum enim tempus dependet à certa & definita distantia significatoris à promissore: sum certo motu astrorum in revolutionibus & transitibus Planetarum in genituræ loca, qui pro ipso eventu directioni congruunt. Sed quoad existentiam & substantiam prædicitur effectus ipse duntaxat conjecturaliter ab humano ingenio, etsi conjectura quæ sæpius certitudini æquipolleat. Ipsa vero effectus substantia, sive natura, tripliciter prædici potest. Primò valde generaliter, ut quod natus aliquis mala, vel acerba morte morietur. Secundò specialius, ut quod mors erit violentior. Tertiò specialissimè: ut quod natus suspendetur, vel capite truncabitur, vel ab hoste occidetur, vel submergetur, &c. & quidem prima prædictio ex primis Astrologiæ Elementis fieri potest. Reliquæ vero majorem merentur gloriam, sed à quolibet suscipiendæ non sunt, præsertim ultima: nam præter excellens judicium Theoriâ illustratum, etiam expetunt diuturnam, atque multiplicem in propria & aliorum praxi exercitationem: eademque est ratio de cæteris. His ergo sic expositis, jam agamus de significatoribus & promissoribus effectuum nascenti homini futurorum.

CAPUT III.

De rerum ab astris homini futurarum significatoribus, eorumque generali definitione ac numero.

Nihil ab astris inest, vel futurum est homini, quod in ejus Themate natalitio non significetur. Quæcunque vero ipsi insunt, aut futura sunt, generaliter pertinent, vel ad corpus, vel ad animam, vel ad fortunam ejus Atque hæc rursus genera in varias species distrahuntur. Res enim corporis complectuntur temperiem, conformationem, vitam, robur, sanitatem: tum his contraria, morbos, læsiones, mortem. Res animæ, indolem, mores, ingenium, religionem, artes, scientias. Res tandem fortunæ, parentes, fratres, divitias, professionem, dignitates, servos, uxorem, liberos, amicos, inimicos, itinera, libertatem, carceres, exilia. Horum igitur in figura genethliaca significatores dari necesse est, si corpus anima & fortuna (quod nullus negabit in Astrologia practicus) ab astris afficiantur. A quibus significatoribus non solum indicetur quid insit nascenti homini ratione corporis & animæ ipso nativitatis momento, sed quid ei futurum sit post genesin in iis quæ pertinent ad corpus, animam & fortunam: qua de causa significatores ipsi diriguntur, ut eventuum tempora præsciantur, ad exercitium prudentiæ circa eorum prævisionem.

Cæterum inter Astrologos non exigua nobis occurrit dissensio circa significatores ipsos. Ptolemæus enim Lib. 4. Quatrip. cap. 11. tantum sumit quinque significatores dirigendos pro cunctis accidentibus nato fututuris: nempe Horoscopum pro valetudine & peregrinatione: partem fortunæ pro facultatibus: Lunam pro animæ moribus & conversatione: Solem pro dignitate & gloria: tandemque medium Cœli pro cæteris vitæ actionibus & procreatione liberorum. Cardanus autem in Commento non solum huic adhæret sententiæ quam laudat, dicens illos quinque significatores esse subjecta sufficientia omnium bonorũ & malorum quæ à Planetis & cuspidibus nomorum nato queunt accidere, sed ibidem quoque redarguit Haly, qui septem Planetas, & duodecim cuspides pro significatoribus dirigendis assumebat, quem tamen Schonerus lib. 3. & alii sequuntur. At Cardanus suo more sibi non constans in fine Commentarii ad Lib. 3. evertit Ptolemæi sententiam: siquidem pro statu animæ dirigit Lunam ☉ & ☿, & pro statu corporis Lunam, ☉ & Horoscopum: Aphorismo autem 39. libri 3. dirigere jubet Planetas & fixas, & radios etiam Planetarum ad se-

cundam domum pro divitiis, faciens cuspidem ipsam divitiarum significatricem, alioquin radii Planetarum essent significatores, contra mentem omnium Astrologorum: quidni ergo omnes aliæ cuspides erunt etiam significatrices? Lib. autem de Judic. Genit. cap. 4. dirigit Venerem, ut significatricem ad ☍ ♃ pro sui matrimonii tempore. Postea verò cap. 5. numerat 10 significatores, nimirum 7 Planetas, Horoscopum, medium Cœli, & ☌, vel ☍ luminarium, quæ genesim proximè antecessit. At cap. 5. & 6. Libri de Revolutionibus, & Aphor. 137. Libri 3 1, agnoscit pro significatoribus 12 domorum cuspides & Planetas 7, quos inter se diversimodè combinat, & rejicit ☌ antecedentem. Quid pluribus opus est, ut Cardani de hac re deregatur inconstantia?

Etsi autem alii alia circa dirigendos significatores eorumque numerum censuerint, tamen communior fuit hactenus inter Astrologos Ptolemæi sententia de supra dictis 5 tantum significatoribus, quamvis Sixtus ab Heunninga Astrologus Apostata, velit in suo Libro Astrolog. Refut. omnes effectus nato futuros reduci debere ad 4 duntaxat significatores, Horoscopum, Cœli medium, Solem atq; Lunam, quæ ignorantia inferiùs Lunâ ipsâ opacior ostendetur, quámque perperam eos solos dirigat pro cunctis nati accidentibus. Origanus autem Parte 3. Membro 4. censet 5. supra dictos Ptolemæi significatores, esse quidem principales, omnes tamen Planetas & domorum cuspides esse dirigendas. Hæc igitur de numero significatorum controversia ad nos usq; promanavit: nec quisquam suæ opinionis rationes ullas attulit, nisi forsan frivolas, quales Cardanus exposuit supradicto Comm. in cap. 11. lib. 4. Quatrip. pro 5 significatoribus Ptolemæi, dicens. *Nam hæc sunt subjecta omnium bonorum & partium domus. Bona enim quædam animi, quædam corporis, alia fortunæ. Bona animi à Luna decernantur, corporis autem ab ascendente, fortunæ principalissima à Sole, gloria & dignitates, mediocria à sorte, minima à Cæli medio. Rursus conjunctorum, ut filiorum & uxoris, à Cæli medio & à Luna. Igitur cum nihil deficiat, sufficiet hæc loca direxisse.* Sic Cardanus, verùm hæc ratio nihil probat, nisi idem per idem: nempe quod bona animi sint à Luna, quia talia bona sunt à Luna, vel sint prorpia significata ipsius ☽, ut ait ibidem, atque sic de reliquis. Quid ergo mirum si hæ similesq; rationes ridiculæ, Astrologiam ludibrio apud Philosophos exposuerint?

Porro quinarius ille dirigendorum significatorum numerus, non parum innititur inveterato Astrologorum errori de significatoribus per se, vel, (ut loquitur Cardanus lib. de Revol. cap. 5.) secundum substantiam, quem libro 21. Sect. 1. cap. 3. refutavimus. Non enim validior ratio afferri potest à Cardano, cur Sol dirigatur pro vita, gloria, dignitatibus, Patre: Luna autem pro animæ moribus, Matre, Uxore; quàm quia ☉ & ☽ sunt boni significatores per se, vel secundum substantiam, quod tamen ipse Cardanus minimè probat. Præterea si ideo pro illis diriguntur, ob illam rationem: cur ob eandem non dirigentur 12. domorum cuspides, & 7 Planetæ, quos Cardanus ipse supradicto cap. facit significatores secundum substantiam diversorum accidentium illis attributorum, ipsorum verò dominos, significatores secundum accidens eorundem eventuum? verbi gratia, si ideo Luna dirigetur pro uxore, quia ☽ ♀ & cuspis septima sunt uxoris significatrices secundū substantiam, ut censet eodem cap. 5. Earum verò dispositores, sive domini, significatores secundum accidens: cur similiter reliquæ domorum cuspides, tum Planetæ congruentes cuspidum significationibus, ut ☉ & ♄ pro patre sive quarta domo, ♃ pro divitiis, sive secunda non dirigentur? Nimiùm igitur patet ex supradictis, quàm incerta, confusa sibiq; contraria sit Cardani doctrina circa significatores dirigendos: in qua etiam cum cæteris omnibus Astrologis ea eo maximè erravit, quòd nullus eorum hactenus dixerit significatores quos vocat secundum accidens: verbi gratia, dominum Horoscopi pro vita, valetudine, &c. quatenus est dominus Horoscopi: Dominum M.C. pro actionibus & honoribus quatenus est dominus M. C. atque sic de cæteris. Nec similiter Planetas in domibus inventos direxerint pro significatis ipsarum domorum, ut ♀ in decima positam, pro actionibus, vel honoribus, ♃ in septima constitutum pro ingenio, &c. cum tamen experientia probet illorum directiones esse multò certiores pro ipsis effectibus, quam Planetarum significatorum secundum substantiam eorundem effectuum, nisi ad hos corporeo situ, vel dominio determinentur in figura. Et hoc quidem subolfecisse videtur Junctinus Comm. in cap. 12. lib. 3. Ptolemæi pag. 396. ubi postquam apposuit significationes 7 Planetarum secundum substantiam, subjungit. *Hæc per se singuli Planetæ in directionibus significant, & pro eventu harum significationum dirigi solent. Interim accidentales significationes assumunt à natura domorum in quibus constituuntur, & quibus imperant, quæ ex domiciliorum naturis facilè colligi possunt.* Verumtamen nunquam Planetas ipsos dirigit ratione ipsarum significationum accidentalium, verbi gratia, ♃ in septima, aut dominum septimæ pro conjugio, &c.

Ut vero explanetur hæc difficultas, priùs definiendum videtur, quid sit in genere significator apud Astrologos. Cardanus supra citatus, ait, significatores esse subjecta bonorum & malorum quæ à Planetis & cuspidibus domorum nato queunt accidere; sed ipse decipitur. Nam bonorum & malorum quæ nato queunt accidere, non est aliud subjectum quam ipse natus cui accidunt. Cum autem bonorum & malorum quæ homini accidunt, varia sint genera, & alia ad vitam spectent, alia ad actiones, alia ad amicos, &c. quæ quidem genera ad duodecim domos pertinentia sunt subjecta diversorum accidentium susceptiva, ut vitæ, sanitatis & morbi; actiones, fœlicitatis & infœlicitatis: patet etiam quod Horoscopus vitæ significator, non sit subjectum cui morbus, aut sanitas accidat, hoc est, non sit ipsa vita, atque sic de reliquis. Igitur Horoscopus vitæ significator nullo modo est subjectum eorum quæ nato accidunt. Quid ergo est?

Hic fanè elucet doctrinæ à nobis traditæ Lib. 21. Sect. 2. cap. 1. & alibi veritas solida. Nimirum quod Horoscopus ideo dicatur vitæ significator, quoniam circa nati vitam significat, quæ vita dici potest primæ domus subjectum, quod ab Horoscopo efficacissimè repræsentatur. Et Cœli medium dicatur significator actionum, quia circa nati actiones significat, quæ decimæ domus subjectum dici queunt à decima domo repræsentatum: atque sic de reliquis signi-

significatoribus. Unde deducitur quod significator in Astrologia, nihil aliud sit quam substantia cœlestis, hoc est, pars Cœli, vel Planeta, circa speciem aliquam accidentium nati significans seipso, determinationis ratione: ex quo etiam dicitur significator ipsius speciei, vel subjecti, quatenus per directionem afficiendi: quâ quidem definitione excluduntur significatores universales, quos Cardanus vocat secundum substantiam, Nos autem analogos; nisi prout in figura cœlesti determinati fuerint. Tum aspectus qui nos significant seipsis, cùm non existant seipsis, sed per Planetas à quibus manant, habentque duntaxat esse relativum.

Ex hac vero definitione sequitur tot esse pro directionibus significatores in genere, quot sunt Planetæ & domus cœlestes: sunt autem 7 Planetæ præcipui, & 12 domus cœlestes, hoc est primi Cœli partes, 12 figuræ spatia occupantes, quarum virtus potissimum viget in cuspidibus. Igitur, ut volebat Haly, erunt 19 significatores, quamvis sint tantum 12 significata generalia pro 12 domibus: quibus si cum Ptolemæo addatur ☊, erunt 20 significatores. Ut enim cuspis decima singulariter dirigitur pro significatis decimæ domus, & Horoscopus pro significatis decimæ; ita cæterarum domorum cuspides principaliter dirigendæ sunt pro significatis domorum ipsarum: ideoque probari potest verus & naturalis modus constructionis figuræ cœlestis, qui qualiscunque sit, directiones probant primam & decimam domum saltem esse rectè constitutas.

Cæterum per 7 Planetas, non sunt intelligenda ipsorum Planetarum corpora, sed eorum loca fixa in primo mobili, sive partes ipsius primi mobilis ad ipsorum Planetarũ naturam determinatæ momento nativitatis, habita ratione eorum status Cœlestis atque Terrestris, prout Lib. 20. atque 21. uberrimè fuit expositum. Et ratio est, quia Planetæ sunt in perpetuo motu, & à momento nativitatis recedunt à locis quæ ipso momento occuparunt. At Astrologus dirigendo non attendit ad errantium Planetarum loca continuò per motum diversa, sed duntaxat ad loca momento nativitatis occupata, quæ sunt fixi directionum termini, & partes primi mobilis à Planetis determinatæ. Siquidem Astrologus ad judicium ferendum de rebus præteritis, præsentibus & futuris circa natum per influxum cœlestem, contemplatur figuram genethliacam, hoc est, Cœli constitutionem momento nativitatis, ut aliquod Dei, vel naturæ, aut potius Divinæ Providentiæ per causas naturales, decretum fixum; in quo naturalibus characteribus nati fata sunt exarata, solis Astrologis cognoscibilia. In eaque constitutione veluti fixa & invariabili, tam Cœli, quam Telluris respectu, metitur pro directionibus distantias etiam fixas promissorum à significatoribus. Ergo in constitutione genethliaca attendit duntaxat ad Planetarum loca fixa, Cœli Terræque respectu, non autem ad Planetarum corpora mobilia: ideoque illa dirigit habitâ ratione ipsorum naturæ, tum status Cœlestis & Terrestris quem momento nativitatis sortiti sunt illis in locis: ac per consequens, ut figura cœlesti Planetæ ipsi determinati fuere; ergo dirigit Solem, ☽ & cæteros Planetas duntaxat, ut causas particulariter determinatas, non autem, ut causas universales quas Cardanus vocat secundum substantiam: quæ profectò Cardani, Ptolemæi & aliorum directiones, sunt chymericæ & perabsurdæ, ideoq; semper erroneæ, nisi talibus causis universalibus accesserit determinatio particularis circa id pro quo diriguntur. Quid enim absurdius, quam Solem in duodecima domo pessimè affectum signo, & radiis maleficorum, velle pro gloria & dignitatibus nati dirigere; cum sic affectus planè cõtraria portendat sua determinatione atq; statu: nempe hostes, morbos, carceres, exilia, &c?

Cæterum quamvis 20 tantum significatores admittamus in genere, nimirum 12 domorum cuspides, 7 Planetas, & ☊, est nihilominus sciendum, quod Planeta quilibet multiplicem potest in eadem figura sortiri significatoris rationem, nam quot modis circa natum determinari potest, totidem quoque potest sortiri significatoris rationem. Potest autem Planeta idem esse in una domo figuræ, & dominus alterius, vel plurium: ergo erit simul tempore significator diversorum accidentium ad illas diversas domos pertinentium, simulq; pro illis omnibus dirigetur, ut fusius infra dicetur. Vicissim vero quælibet species accidentis ad natum pertinens, vel cujusque domus subjectum potest multos simul habere significatores: verbi gratia, vita significatur ab Horoscopo ejusque domino, tum à Planeta in prima domu ejusque domino: honores à medio Cœli, ejusque domino, tum à Planeta in decima domo ejusque domino: ideoque medium Cœli ejusque dominus, Planeta in decima, ejusque dominus pro honoribus & actionibus dirigi debent, saltem sub diversa ratione, ut suo loco explicabitur: eademq; est ratio de cæteris.

Est autem in his omnibus significatoribus ordo quidam observandus. Siquidem signum aliquam domum occupans ejusque dominus, sunt primarii significatores accidentium ipsius domus, ac principalissimus est ea signi pars quæ cuspidem occupat & domum inchoat, ut patet ex directionibus Horoscopi & medii Cœli. Planeta vero qui reperitur in ipsa domo, significat habitum, vel privationẽ ipsius accidentis, juxta suam naturam, statum & determinationem: ac si plures Planetæ in eadem sint domo, propinquior cuspidi, præsertim analogus & fortis, præfertur cæteris in illa significatione, & in significato habitu designat ejus qualitatem pro sua natura: Planetæ autem aspicientes significant juvamen ad habitum, vel privationem, pro sua etiam natura & statu & specie affectus: & ex horum omnium miscella de accidentium significatione pronunciandum est.

Caput IV.

De rerum homini ab astris futurarum promissoribus, eorumq; definitione ac numero.

Promissor sic nobis videtur definiendus. Quod nempe sit pars primi mobilis, circa speciem aliquam accidentium nati determinata, vel secundus directionis terminus, prout aliquid futurum præsagit per se, circa subjectum à significatore repræsentatum, aut nato ratione talis subjecti. Sic ♂ circa vitam ab Horoscopo repræsentatam, portendit ipsi vitæ periculum morbo, vulnere, morte, vel ipsi nato ratione vitæ.

Per partem vero primi mobilis, intelligitur pars determinata non modo ratione proprii situs in figura, sed præsertim à cujusvis Planetæ corpore, vel aspectu determinata, vel ut brevius eloquar, intelliguntur loca corporum & aspectuum Planetarum in primo mobili, prout in figura genethliaca determinantur. Sicque quoniam sunt septem Planetæ, quorum cujuslibet sunt aspectus 11; nempe bini ⚺, ✶, □, △, ⚼, cum ☍, ac præterea cujusque

jusque Planetæ antiscium, ergo erunt 91 promissores, & cum ⊕ erunt 92.

Cardanus Lib. de Judic. Genit. cap. 5. annumerat ambos nodos, seu ☊ & ☋ ☽ ♄ ♃ ♂ ♀ ☿: sed hæc puncta nullius sunt efficaciæ, seu virtutis propriæ, etsi velint Astrologi ☊ esse naturæ ♃ & ♀, ☋ vero naturæ ♄ & ♂. Nam virtus ipsa esset eadem ubique locorum: jam vero punctum Eclipticæ, quod nobis est ☊, sive nodus ascendens Lunæ, Australibus est nodus descendens, & nodus nobis descendens, est illis ascendens: ergo ejusdem nodi simul tempore esset diversa virtus universalis, quod absurdum est. Quælibet enim pars Cœli, vel quilibet Planeta, aut ejus aspectus, est ejusdem virtutis universalis, seu quatenus in Cœlo spectatur. Quod si dicatur esse diversam respectu diversorum populorum, quatenus idem punctum est simul tempore aliis ascendens & aliis descendens, quæram qualis sit virtus capitis, aut caudæ draconis ☽, dum in Zona torrida puncta illa sunt in ipso Zenith, ubi nec ascendere, nec descendere dici queunt, nec proinde distingui capitis, aut caudæ nomine? Non enim erunt ibi utriusque virtutis, ergo & ibi & ubique Terrarum nullius sunt virtutis. Sed quia Planetæ eo deprehenduntur efficaciores, quo sunt Eclipticæ viciniores, quo autem viciniores sunt suis, vel ☽ nodis, eo sunt Eclipticæ propinquiores; hoc Astrologos fefellit, arbitrantes majorem illam efficaciam esse à nodis Lunæ, aliorumve Planetarum per se.

Quod verò ad Planetarum terminos attinet, quos tantâ fiduciâ omnes admittunt Astrologi in promissorum numerum, ut ex directione Horoscopi ad terminos ♄, aut ♂ etiam mortem violentam Cardanus, Junctinus, & alii post Ptolemæum prædicere, vel asserere non erubescant, quique sunt numero 60: non est opus quod in ipsis refellendis hic immoremur, cùm Terminorum vanitas Lib. 15. cap. 13. à nobis sufficientissimè detecta sit.

An denique domorum cœlestium cuspides possint esse promissores, ut nonnullis placet Astrologis, ita ut Origanus Parte 3. Membro 4. cap. 1. etiam dirigat Horoscopum ad cuspides domorum 2. 3. & 4. inferius cap. 7. discutiemus.

Caput V.

De Significatoris & Promissoris formali inter se differentia: tum aliis eorum differentiis.

Significator & promissor in eo conveniunt, quod uterque sit pars primi mobilis, circa speciem aliquam accidentium nati determinata, sed in multis inter se differunt.

Primò, in hoc formaliter differunt, quod significator per se repræsentet subjectum directione afficiendum, vel circa quod natus est afficiendus: Promissor verò significet affectionem à se producendam. Semper enim affectio producitur juxta naturam promissoris. Inde autem sequitur alia formalis etiam differentia: quod nempe significator concurrat tantùm subjectivè ad effectum directione futurum: Promissor verò efficienter, ac ut formam introducens, completæ directionis tempore. Probat enim experientia, quod idem significator, ut Horoscopus, vel medium Cœli, vel Sol, eodem modo concurrens in directione cum diversis promissoribus sequentibus, diversos causat cum illis effectus in singulis directionibus: Diversitas autem illa non est efficienter à significatore, qui est idem eodemque modo concurrens, sed à promissoribus qui sunt diversi naturâ, determinatione, & concurrendi modo. Quod inde confirmatur, quia singuli effectus assimilantur suo promissori ratione naturæ & determinationis, veluti eadem cera liquefit à calore & coagulatur a frigore. Econtra verò idem promissor eodem modo concurrens cum diversis significatoribus antecedentibus, diversa tamen efficit in singulis directionibus. Diversitas autem illa non est efficienter à significatoribus inter se diversis, quia effectus semper est juxta naturam & determinationem promissoris; ergo est tantum subjectivè à significatoribus diversa subjecta repræsentantibus: quo pacto idem Sol calore suo lutum indurat, ceramque liquefacit, at suo influxu aliud efficit in Planeta, aliud in bruto, & aliud in homine ob subjecta diversa in natura & dispositione. Quamobrem Cardanus nobis videtur hic reprehendendus, qui 3 Aphorismorum Libro, 26 Aphorismo, ait. *Locus significatoris naturam præstat eventus, significator formam, promissor efficientem, & respicientes Planetæ auxilia & impedimenta rei futuræ.* Ubi per locum significatoris, intelligitur figuræ domus quæ est de materia, vel subjecto afficiendo; per significatorem, Planeta existens in ipsa domo: qui quidem a radice formam quandam, vel dispositionem subjecto ad quod determinatur, vel nato circa ipsum influit, sed constantem toto vitæ decursu. Ut ♀ in prima domo, nato mores influit Venereos tota vitâ duraturos: at per directionem Veneris ad ♄ his moribus alia accidit forma, sive affectio de natura ♄: ideoque forma in directionibus, non est à significatore, sed à promissore, qui est Planeta, vel radius.

Secundò, differunt, quod non omnis significator possit esse promissor, ut patet de domorum cuspidibus. Nam has tantum subjectivè concurrere in directionibus, nec habere rationem efficientis infra probabitur. Vicissim autem non omnis promissor potest esse significator, ut patet de aspectibus, qui alioquin essent ad se mutuo dirigendi contra experientiam. Hi enim per se non significant, cum per se non existant, sed per aspicientes Planetas. At omnis significator ex definitione significat seipso: itaque soli Planetæ possunt esse significatores & promissores. Etenim significant subjectum, vel speciem accidentis ad quam corporeo situ determinantur, & actualem à radice impressionem in nato circa ipsam, ac eatenus sunt significatores. Insuper autem præsagiunt aliquid futurum circa speciem accidentis ab aliquo antecedente significatore repræsentatam: sicque promissores existunt.

Tertiò, differunt, quod omnis significator rem aliquam præsentem significet, actuque existentem, nempe radicalem nati dispositionem ab ipso significatore in genesi susceptam, circa accidentis speciem, ad quam significator ipse pro sua natura statuque Cœlesti ac Terrestri determinatus est: Promissor autem, ut sic, saltem in genesi quid absens, tantúmque potentiâ existens, proindeque futurum præsagiat.

Caput

CAPUT VI.

Pro quibus dirigi debeat quilibet significator.

CIrca hoc frequentissimè hallucinantur errantque turpiter Astrologi, doctrinæ Ptolemæi, Cardani, cæterorumque Veterum nimis addicti, cum suis significatoribus universalibus, quos Cardanus ipse vocat secundum substantiam; dirigentes, verbi gratia, Solem in qualibet genesi pro vita, Patre, honoribus, &c. nulla habita ratione determinationis Solis in figura natalitia.

Quod autem Sol non sit sub ea ratione dirigendus, probatur sic à priuri. Nam quidquid dirigitur, pro iis tantum dirigi debet, quorum in genesi significator existit; hoc est, quorum ex genesi potest esse causa: quilibet autem significator habet duntaxat à figuræ domibus, quod in genesi significator existat: quidquid enim significatur, est de alicujus domus essentiali significato. Id verò habet Planeta quilibet per suam in figura determinationem corpore, dominio, vel aspectu, sicque fit significator particularis respectu nati; nec omnia causat in qualibet genesi, sed hoc in una, & aliud in altera, prout à singulis diversimodè determinatur. Igitur Planeta quilibet pro iis tantum dirigendus est quæ particulariter in figura significat. Nam sublata particulari significatione, nullum effectum habere potest universalis. Siquidem est significatoris determinare promissorem ad aliquod genus effectus, quod tamen efficere nequit significator spectatus universaliter. Sol enim ita spectatus non potius vitam quam patrem, aut dignitates significat, sed hæc omnia, aliaque, divitias, fratres, liberos, conjugem, &c. indifferenter. Unde nil mirum si ex talibus directionibus aliud prædici soleat, aliud vero plerumque contrarium eveniat; quod imponit Astrologiæ, datque adversariis ansam cavillandi.

Iam vero domorum cuspides determinantur particulariter ad significata domorum suarum; in quibus tamen accidit interdum commutatio. Nam directiones medii Cœli plerumque nuptias, carceres, morbos, ipsamque mortem inferunt per egregia facinora, duella, prœlia, casus ab alto, & alia, quæ ab hominis actione proficiscuntur. Nam medium Cœli est significator actionum, ideoque boni & mali finis ipsarum. Similiter Horoscopi directio ad Solem, ☽, & dominum medii Cœli fortunatum, causat honores, quorum ipse Horoscopus non est per se significator, sed ipsius nati: at diximus directionis effectum esse, tam à significatore, quam à promissore, & utrumque ad ipsum juxta suam concurrere determinationem, quod præcipuè notandum est.

Planetæ vero multipliciter determinantur: quippe situ corporeo, dominio, aspectu, exaltatione & Triplicitate. Ac situs corporeus Planetæ in aliqua domo fortior est ejusdem dominio in altero, juxta illud vulgatum, *plus valet præsentia Planetæ, quàm absentis dominio*, & hoc fortius est aspectu, &c. ideoque directiones Planetarum pro eorum significatis particularibus ratione situs corporei atque dominii, valdè sunt efficaces: pro significatis autem ratione aspectus, exaltationis & Triplicitatis; vix ullius sunt effectus sensibilis, saltem solæ & per se. Nec tamen negandum est, quod ♂ quadratus Horoscopo, vel ejus domino, significet circa vitam, probat enim experientia, quadratum ♂ ad Horoscopum, hujus significata pravè afficere. Imò quia ♂ domos omnes aspicit, ergo circa omnium subjecta significat, debilius quidem ubi cadunt debiliores radii ⌗ ✶ ☆, fortius, ubi cadunt fortiores ☍ △ □, sed fortissimè ubi insuper ipse ♂ corpore, vel dominio viget. Quamobrem tantum dirigendus est pro his quæ corpore, vel dominio significat, non autem pro his quæ tantum aspectu, saltem debili. Nec opus est, ut ♂ Quadratus Horoscopo dirigatur pro vita, cum Horoscopus ipse pro vita dirigatur, quatenus □ ♂ læsus; spectatur enim status significatoris. Mars tamen in suis directionibus, erit ob illud □ considerandus, ut vitæ inimicus, ideoque periculosior esset ejus directio ad dominum Horoscopi sequentem.

Porro in significatore spectanda est natura propria, ejus analogia cum iis quæ significat, tum etiam status. Leo enim in Horoscopo aliud significat circa vitam quam ♏, aut ♊, & Scorpius aliud quam ♈, etsi duo hæc signa sint ejusdem Planetæ. Similiter Sol honorum significator, alios quam ♄ honores specie significat, & ♄ alios quam ♀. Præterea Sol honoribus est analogus, sed eisdem Saturnus contrariatur præsertim malè affectus. Hæc igitur & similia sunt in significatoribus attendenda, ut pro quibus dirigenda sint, & quis inde sperandus sit effectus constet evidentius.

Objicitur: Cujuslibet hominis vitam esse à Sole, neque id negare posse. Ergo illum esse in qualibet genesi vitæ significatorem, ideoque in qualibet esse pro vita dirigendum.

Respondeo primò: Solem, Lunam & cæteros Planetas esse vitæ causas universales; quia ad viventium omnium generationem concurrunt universaliter, ut quatuor Elementa. Dum autem in aliqua genesi quæritur causa vitæ, intelligitur particularis, & in ipsa genesi ad vitam determinata; non autem universalis. Alioquin Luna, ♄, ♂, &c. essent in singulis figuris æquè pro vita dirigendi atque Sol, quod etiam ut Sol concurrant universaliter, id autem esset maxima confusio, quæ nihil quam errores pareret.

Respondeo secundò: Solem esse causam universalem duntaxat per calorem actualem & sensibilem, quem solus hic inferioribus communicat, non autem per influentiam, quæ communicatur duntaxat per particularem determinationem situ, dominio, aspectu, &c. quo pacto Planeta fit causa particularis. Effectus autem directionum sunt tantum ab influentiis: ergo tantum à causis particularibus & determinatis.

His vero intellectis jam aliud inquiramus. Supponatur esse ☉ in undecima domo, vel dominus undecimæ, quo pacto circa nati amicos determinatus est: quæritur pro quibus sit dirigendus, an pro amicis, ut sciatur quid illis accidet, an vero pro nato, ut innotescat quid ipsi circa amicos eveniet?

Cui quæstioni respondeo: Essentialia domorum significata, nempe vita, divitiæ, fratres, &c. constitui essentialiter per relationem ad natum, quatenus ab illis, vel in illis afficiendum; non autem quatenus ipsa significata sunt in se afficienda. Natus enim est unicum subjectum quem constitutio cœlestis primario respicit, cuique eveniunt cuncta accidentia à Planetis & signis, prout in figura deter-

determinantur significata. Et idcirco nascente Petro unigenito ex mendicis parentibus, non afficiuntur à Cœlo ejus divitiæ, fratres, conjux, liberi, servi, &c. sed ipse impressionem cœlestem suscipit, quâ circa hæc activè, aut passivè determinatur & afficitur: idque benè, aut malè, prout in harum rerum domibus congrui, vel incongrui Planetæ naturâ & statu reperiuntur corporaliter, vel iis præsunt.

Igitur ex directione Solis in undecima, vel domino undecimæ ad △ ♃, benè afficietur natus circa amicos, sed ad □ ♄, aut ♂ malè. Poterit tamen aliquid boni, aut mali amicis accidere, quia ut dignitates amittantur, sic amici. Non autem amittuntur quin plerumque iis aliquid mali contingat in vita, fortuna, &c. vel à se, vel a nobis, vel ab aliis. Eademque est ratio de ♄, aut ♂ in tertia, qui mortem fratrum significat, sed significatio & directio primò, & per se ad natum pertinent, quem in amicis fratribus infortunatum fore portenditur. Magna tamen dignum est admiratione, quod virtus figuræ nati sic alios quoque afficiat, ut qui ♄, aut ♂, aut ambos habuerit in tertia, visurus sit mortem fratrum, aut sororum suarum, sive sit major, sive minimus, sive medius nati, ut patet ex me qui habeo ♂ in tertia, & Nobilissimo D. Tronsono, qui habuit ♂ & ♄ in tertia. Dum enim malefici in tertia fratrum privationem nato portendunt, consequenter illis minantur interitum nato superstite. Sicque ♄, aut ♂ in septima, conjugis & hostium mortem ante nati obitum præsagiunt: ex quibus concludi potest quod etsi quilibet significator, sive sit cuspis, sive Planeta, duntaxat dirigendus sit pro iis, quæ particulariter significat ratione suæ determinationis in figura: idque primario quatenus in illis, vel ab illis, aut circa illa natus afficitur; secundario tamen dirigi quoque potest pro rerum significatarum statu & futuris accidentibus, si præsertim res ipsæ fuerint personæ, ut fratres, parentes, liberi, conjux, &c.

Similiter sit ⊕ in duodecima domo. Quæritur pro quibus sit dirigendus, & quis futurus sit effectus illius directionis?

Respondeo, dirigendum esse pro nati hostibus occultis, carceribus, morbis, cæterisque afflictionibus corporeis. Non quatenus in se afficiendus primò, & per se, sed prout natus ab illis afficiendus est. Cum enim ⊕ in duodecima sit talium rerum particularis significator, ergo promissor omnis ad illius circulum translatus producet effectum in nato de genere rerum ipsarum, tam juxta naturam & statum significatoris, quam juxta naturam, statum & determinationem promissoris. Atque idcirco Horoscopus, vel ejus dominus translati ad illum circulum minantur nato morbos, carceres, inimicos occultos. Dominus autem septimæ translatus ad eundem circulum, portendit etiam nato afflictionem corpoream, sed ex parte conjugis, litis, vel hostis aperti. Eademque est ratio de ⊕ in decima pro actionibus susceptis & dignitatibus.

Sit rursus ♂ dominus quartæ in sexta, Luna autem in decima, cujus □ in septima, quæritur quis futurus sit effectus directionis ♂ ad □ ☽?

Luna in decima est actionum nati significatrix, ejusque □ in septima nato litea & contentiones portendit. Mars autem parentes atque servos significat. Tantum igitur combinanda est significatio ipsius □ Lunæ in septima cum significatione Martis: igitur nato prædicendæ sunt lites, sive contentiones cum parentibus, aut servis, aut utrisque; aut animalium causâ, quod nempe directionis effectus ad natum sit primario referendus: totaque prudentia & supremus scientiæ gradus versatur circa significatoris & promissoris significationum combinationes faciendas, ut oportet. Multa autem combinari queunt in directione qualibet: quamobrem singulæ combinationes possibiles erunt disjunctim prædicendæ, nisi ex revolutionis figura pateat, quid præcipuè futurum significetur, tunc enim hoc præcipuè prædicetur.

Caput VII.

Quotuplex sit directio: an Planetæ & domorum cuspides contra signorum successionem dirigendæ sint: tum quis directionis terminorum dicendus sit significator, & quis promissor, & qua ex causa.

Astrologi omnes duplicem exponunt directionẽ. Prima dicitur ab illis directa, sive secundum signorum successionem, sive in consequentia: qua volunt terminum antecedentem sub ratione significatoris, ferri ad promissorem sequentem. Hoc autem perperam asseritur, cum è contra promissor, sive terminus consequens motu primi mobilis transferatur ad situm, sive positionis circulum significatoris, ut habeatur arcus directionis, qui nihil aliud est, quam differentia ascensionum, sive rectarum, sive obliquarum utriusque termini, sumptarum in circulo positionis termini antecedentis, non autẽ sequentis; vel est arcus Æquatoris, aut ejus paralleli, interceptus inter promissorem sequentem & circulum positionis significatoris, aut inter duos declinationum circulos transeuntes per promissorem, spectatum in situ proprio, & in circulo positionis significatoris, cujus arcus inventio, dicitur à Nobis artificialis directio. Secunda vocatur ab illis conversa, sive contra signorum successionem, sive in antecedentia quâ utuntur pro Planetis retrogradis & ⊕. Et qua significator consequens fertur ad promissorem antecedentem, eodem primi mobilis motu, ut habeatur directionis arcus, omnino, ut in prima directione. Siquidem in utraque ascensiones rectæ, vel obliquæ sumuntur in circulo positionis termini antecedentis, quod in hunc feratur consequens motu primo, non contra. Ac proinde cum in utraque idem sit motus primi mobilis, eademque ratio inveniendi arcum directionis, non inde duplex directio, sed unica videtur statuenda.

Dicetur autem aliunde ipsam esse duplicem, quod nimirum in directa promissor, vel efficiens sequatur significatorem, in conversa verò procedat, proindeque in directa terminus antecedens subeat rationem subjecti afficiendi, consequens vero rationẽ efficientis, vel afficientis: in conversa autem sit contrarium.

Sed non exigua hic occurrit difficultas tam de Planetis, quam de domorum cuspidibus dirigendis: an, scilicet, idem terminus spectari debeat, tum, ut significator, tum ut promissor respectu ejusdem alterius termini sequentis, vel antecedentis, sicque simul tempore subire rationem subjecti & efficientis; quasi simul tempore duæ fiant directiones diversorum effectuum, altera directa termini antecedentis ad consequentem, altera conversa consequentis ad antecedentem ipsum?

Quod

Quod autem id non sit admittendum, probetur retione & experientiâ. Quoniam enim ambæ directiones contingunt sive complentur eodem momento temporis, quòd scilicet idem sit utriosque directionis arcus eodem modo sumptus: si una aliud efficit quàm altera, ergo quoties duo quilibet Planetæ, aut Planeta & cuspis directione concurrunt, vel compleiur tempue directionis unius ad alterum, duplex semper erit efficientia talis concursus, contra solitom caussarum concurreutium agendi mudum; proindeque duo semper coutingent diversi effectus totales simul tempore, contra experientiam. Si verò una non aliud efficiat quàm altera, sequetur superfluam esse ipsarum alteram, quod etiam absurdum est, & à natura alienum. Non ergo idem terminus directionis subit simul tempore rationem significatoris & promissoris, respectu ejusdem alterius termini sequentis vel antecedentis: Ac proinde à directione directa ♄ in duodecima ad Horoscopum vel ♀ in prima, non alius erit effectus, quàm à directione conversa Horoscopi vel ♀ in prima ad ♄ in duodecima, sedur est unicus ac idem ceusarum concursus: sic ex ipso unicus ac idem prodibit totalis effectus, ipsarum causarum naturis, statui, ipsique concursui conformis ac proportionatus.

Objicies. Inde tolli partis fortunæ, Planetarumque retrogradorum conversam directionem, contra omnes Astrologos.

Respondeo primò: Nullam esse causam Astrologis, cur sortem tantùm conversè dirigant; cùm ipsa successu temporis moveatur in consequentia, hoc est successivè augeatur numero graduum in Ecliptica sequentium, non secus ac Horoscopus, à quo ipsa dependet: Ideoque illam potiùs dirigendam esse ad sequentes promissores, non secus ac Horoscopum ipsum & Planeras directos. Quod verò ad Planetas retrogrados attinet, videntur quidem dirigendi in antecedentia; nimirum ad illos promissores, ad quos apparenti motu proprio ferebantur, momento nativitatis; si nempe directiones iostituendæ sint juxta apparentem motum proprium Planetarum, & non potiùs juxta communem à primo Mobili: sed occurrit semper difficultas supra posita, si promissor fuerit Planeta directus, cui ut significatori competit eàdem motus ratione directio in cunsequentia: nimirum quod simul tempore vel duplex sit directio eorumdem terminorum ad se mutuò cum duplici effectu, quod superius rejectum est, vel quod tunc unica sit directio cum unico effectu, veluti stetotum est. Hoc autem posito, quis terminorum erit significator & quis promissor? Vel quis erit pro subjecto afficiendo, quis autem pro afficiente causa? An Planeta retrogradus? An antecedens directus? Hîc profectò circa rem difficillimam rursum impingimua; quandoquidem nulla videtur esse ratio savens uni potiùs quàm alteri termino. Neque dicatur talem non occurrere difficultatem, dum Planeta retrogradus dirigitur ad Planetarum aspectus antecedentes, quos duntaxar promissores esse, non autem significatores asseruimus Cap. 4. Nam si aspectus antecedens potest esse promissor, respectu Planetæ sequentis; Cur non multò magis Planeta antecedens? At hic est etiam significator respectu Planetæ sequentis; ergo semper remenet difficultas de duplici significatore ac duplici promissore, in eadem duorum terminorum directione.

Augetur autem difficultas à domorum cuspidibus, quæ si conversè dirigantur ed antecedentes Planetas, eut hi directè ad illas, producuntur effectus circa subjectum cuspidis juxta naturam, determinationem etque statum Planetæ antecedentis; ut frequenti molestaque experientiâ didici ex meæ nativitatis Themate, quod habet ♀ ☉ ♃ ♄ atque ☾ in 12 domo; quorum directiones singulæ ad Horoscopum, vel hujus ad illos, semper malos produxerunt eventus in mea persone quam Horoscopus repræsentat: Idemque deprehendi in pluribus aliis genituris tam circa Horoscopum quàm circa medium Cœli; ut proinde his in directionibus cuspides tantùm subeant retionem significatoris sive subjecti, vel nati in ipso subjecto vel circa ipsum afficiendi, non secus ac si dirigerentur ad promissores sequentes: Idque alibi propriis exemplis fusiùs ostendetur.

Quamobrem tanta difficultes ex jam supradictis videtur nobis sic dirimenda, ut nempe primò dicemus: Unicam duntaxat esse dirigendi viam, quâ scilicet terminus sequens motu primi Mobilis deferri concipiatur ad circulum positionis termini antecedentis; quandoquidem hoc fit in omni directione; & utriusque termini ascensiones sumantur in circulo positionis termini antecedentis. Qui autem defertur, solus propriè dirigi dicendus est, contra vulgarem loquendi modum, à quo propterea deinceps abstinendum censemus.

Secundò. Directionis effectum non esse ab unico termino, sed ab amborum concursu. Veluti si ♂ in secunda dirigatur ad Horoscopum, erit morbosa vel lethalis directio: Morbus autem nec erit à solo Horoscopo, ad quem nempe si dirigeretur ♃, careus præsertim dominio in duodecime vel octava, non fieret morbus: nec à solo ♂, qui nisi dirigeretur ad Horoscopum non fieret morbus: Ergo est ab utriusque concursu. Eademque est ratio de cæteris.

Tertiò. Utrumque terminum efficienter non concurrere ad effectus productionem; sed duntaxat alterum, qui nempe confert speciem effectui, vel hunc specificè determinat. Alius enim duntaxat influit dispositionem in subjecto, vel in Nato circa ipsum, ed effectum; An scilicet subjectum ipsum, vel Natua, talem effectum passurus sit necne. Qui eutem efficienter vel activè concurrit, promissor vocetur, sive sit Planeta, sive aspectus, sive antiscium. At qui subjectivè vel passivè concurrit, hoc est cujus subjectum specificè determinatur ab altero termino, vocetur significator; sive sit cuspis, sive Planeta, sive ⊗, quæ à luminaribus & Horoscopo dependens, mediam inter cuspides & Planetas naturem æmulatur.

Hoc eutem duntaxet intelligendum est respectu effectus à directione futuri: Nam absolutè loquendo, tam promissor quàm significator, sunt causæ effectrices & signa, ex Cap. 7. Sect. 1. Lib. 21. significator enim est causa efficiens dispositionis subjecti in directione: Et promissor

prodibunt effectus à singulis directionibus, ut experientia probat: Luna autem est eadem in singulis, hoc est ejusdem naturæ determinationis atque status; ergo diversitas effectuum, hoc est formæ ipsorum diversæ, fient à singulis Planetis sequentibus, ob diversas illorum naturas atque determinationes, ut deducitur ex Elementis; proindeque concurrentes activè, promissores vocabuntur ex supradictis.

Nihilominus dici quoque potest generaliter, quod in concursu duorum quorumlibet terminorum, quibus seorsim nomen significatoris congruere potest, prudenter advertendum est quodnam ex subjectis diversis quæ seorsim ab illis terminis significantur, sit aptius pati vel determinari ab altero: vel potius per quod ex illis subjectis naturalius sit & congruentius Natum pati ab altero subjecto; tum circa hoc indicandum. Ut si Horoscopus dirigatur ad ☽ in duodecima, congruentius est Horoscopi subjectum, hoc est Nati personam, vitam, temperamentum, mores, ingenium; pati, affici vel immutari à subjecto duodecimæ, hoc est morbis, carcere, exiliis, &c. quàm contrarium: sicque terminus antecedens reipsa erit promissor vel efficiens: Idemque censendum si Mercurius dominus Horoscopi in nona Nati personam dominio significans, ad ♂ in octava dirigeretur; Mars enim mortem significans promissoris vices exercebit, Mercurius verò significatoris.

Quintò dicimus. Duplicem admittendam esse Planetarum & cuspidum directionem. Unam quâ termini sequentes motu primi Mobilis ferri concipiuntur ad circulum positionis Planetæ vel cuspidis antecedentis: Et hæc directio vocatur directa sive in consequentia; quòd scilicet significator terminos sequentes respiciat. Alteram verò quâ terminus ipse antecedens fertur ad circulum positionis alterius antecedentis termini; & hæc vocatur conversa, sive in antecedentia. Ac ejusdem cuspidis vel Planetæ utrasque directiones ad diversos terminos ante & post esse advertendas, non secus ac si Planeta simul tempore ferretur aliquo directionis motu ad terminum antecedentem dum exciperet sequentem; quòd nempe directiones utræque sint efficaces, ut experientia probat. Semper tamen in qualibet directione advertendum est, quodnam è terminorum subjectis diversis, aptius sit ab altero pati, ut superiùs dictum est; sique ambo termini in eadem fuerint domo, videndum erit ex supradictis quis eorum efficaciùs pro ipsa domo subjicietur; ut nempe constet quis terminus reipsa sit promissor & quis significator.

Est autem hoc admiratione dignum, quod idem promissor eodem modo concurrens cum diversis significatoribus, diversa tamen efficiat in singulis directionibus: Ac diversitas illa non est efficienter à significatoribus, quia effectus semper est juxta naturam & determinationem promissoris: ergo est tantùm subjectivè à significatoribus; quo pacto idem Sol lutum indurat, ceramque liquefacit calore suo. Similiter idem significator ut Horoscopus vel Medium Cœli vel ♃ in prima, eodem modo concurrens cum diversis promissoribus, diversos cum illis causat effectus in singulis directionibus: Diversitas autem illa non est efficienter à significatore qui est idem eodemque modo concurrens; sed à promissoribus qui sunt diversi naturâ determinatione & concurrendi modo; quod inde confirmatur, quia singuli effectus assimilantur suo promissori ratione naturæ, vel determinationis, vel utriusque: veluti eadem cera liquefit à calore, & coagulatur à frigore.

Objicies. Concessa cuspidum directione in antecedentia & consequentia, tolli præcipuam certioremque viam rectificandi geneses per accidentia Nati: Non enim certiùs rectificantur, quàm per inventionem veræ positionis angulorum figuræ: Invenitur autem per directiones Horoscopi aut Medii Cœli ad significatores congruos pro accidentibus præteritis. Jam verò si morbus æquè accidit à directione Horoscopi ad sequentem Martem in prima, atque ab ejusdem Horoscopi directione ad Martem antecedentem in duodecima; dici nequit an Mars præcedat vel sequatur Horoscopum; nec proinde quis Eclipticæ gradus Horoscopet: similiterque judicandum de directionibus Medii Cœli pro honoribus vel actionibus. Non ergo eidem significatori duplex directio assignanda est. Vis autem directionum in consequentia est omnibus Astrologis notissima: Ergo significator quilibet tantùm dirigendus est in consequentia.

Respondeo primò: Posse quidem ex utraque directione morbum accidere, quòd Horoscopus sit vitæ & valetudinis significator, quas ab utravis directione malè affici morbus est: sed posse quoque ab iisdem directionibus diversos effectus produci: quippe à Marte in prima morbum aut vulnus vel ustionem; à Marte autem in duodecima, morbum, carceres, exilium: quippe quod in utraque directione Mars agat juxta naturam propriam & suam in figura determinationem; ad alia autem determinetur in prima & ad alia in duodecima: sicque à Medio Cœli ad Jovem in decima vel undecima contingent dignitates potiùs seculares, nisi Jupiter sit dominus nonæ; ad Jovem autem in nonâ itinera, vel Ecclesiastica professio: A Medio Cœli ad Martem in undecima, honores militares amicorum ope; si præsertim Martis status & determinatio consentiat; ad Martem autem in octava vitæ pericula, vel etiam mors violenta.

Respondeo secundò. Genesin aliquam accuratè non posse rectificari per unicum accidens ad Horoscopum pertinens, verbi gratiâ morbum, ob causam in objectione dictam: sed plura semper requiri accidentia, ut saltem tuta sit atque certa rectificatio. Jam verò si reliqua accidentia correspondeant suis causis juxta rectificationem directionis Horoscopi ad Martem sequentem, erit hæc rectificatio vera atque tuta: si verò suis causis correspondeant juxta rectificationem directionis Horoscopi ad Martem in duodecima, hæc erit censenda verior; non enim correspondebunt juxta utramque. Non ergo conversa cuspidum directio tollit vel enervat rectificationem genesis per plura accidentia Nati præterita; præsertim quod accidentium diebus, Planetarum transitus plerumque fiat per cuspides ipsas, de quibus tunc major est certitudo.

Objicies 2. Si directiones conversæ cuspidum & Planetarum valerent, non secus ac directæ, ergo dum Horoscopus conversè dirigetur ad Martem in duodecima anno à genesi 15; accidet morbus, carcer, exilium, vel quid simile de genere significati duodecimæ domus, juxta naturam statumque ♂: sed anno circiter 345 si tandiu vixerit homo, ut ante diluvium; producetur iterum idem specie accidens, vel alius specie dum Horoscopus dirigetur ad Martem secundum successionem signorum. At quia Mars & Horoscopus in utraque directione se habent eodem modo; nempe Horoscopus ut subjectum, & ♂ ut efficiens vel promissor, agens utrobique eâdem naturâ & determinatione; producetur potius bis idem specie accidens, quàm alius specie: utrumque vero videtur absurdum: promissor enim id quod se facturum significat & pollicetur, semel tantùm adimplet.

Respondeo. Neutrum esse absurdum vel contrarium actionibus corporum cœlestium. Dum enim homines vivebant 800 aut 900 annis, necesse erat ut Horoscopus ad eundem promissorem pluries dirigeretur juxta signorum seriem: Quidni ergo duæ directiones ejus ad ♂ in duodecima, eundem specie morbum producerent, nimirum quælibet febrem tertianam, aut etiam specie diversos, cùm morborum martialium plures sint species; aut morbum in prima directione, in secunda verò carceres: Quod autem promissor semel tantùm adimpleat, id quod se facturum significat, hoc falsum est. Nam quoties directione in antecedentia vel consequentia subinde concurrit cum alio termino significatore, semper aliquid novi efficit juxta diversitatem termini, suamque naturam ac determinationem: Ideoque etsi in duodecima corpore duntaxat determinetur circa morbos, carceres, exilia, hostes occultos; tamen in his suos effectus per directiones ad terminos diversos mirum in modum evariat. Quid ergo efficiet insuper si spectetur secundum sua dominia in aliis domibus? Similiter Horoscopus vel alius significator, etsi circa subjectum quod genericè repræsentat ratione domus, vel in Nato circa ipsum, duntaxat unum ac idem influat; tamen hæc impressa vis sive dispositio, est quid universale respectu diversorum effectuum illius generis, qui à diversis promissoribus produci queunt.

Dicetur quidem à nonnullis ex directione Horoscopi ad ♂ antecedentem, fieri morbum culpâ Nati; quod Horoscopus feratur motu primo ad promissorem: At ex directione ♂ sequentis ad Horoscopum fieri morbum, Nato nihil sponte propria conferente; quòd Horoscopus expectet promissorem ad se venientem, vel hic in illum irruat. Sed inde sequeretur nihil boni aut mali Nato accidere per Horoscopi directiones ad promissores sequentes, Nato ipso efficaciter aut sponte propria concurrente; quod experientia reluctatur. Etsi enim Horoscopus, hoc est Natus ab illo repræsentatus, se habeat subjectivè aut passivè in directionibus; hoc tamen intelligendum est duntaxat, quatenus benè aut malè afficitur juxta naturam & determinationem promissorum; non autem quod nihil efficiat, unde talis affectio illi contingat.

Objicies 3. Cuspis decimæ domus est quid immobile. Ergo non transfertur ad ullum terminum antecedentem: ergo non dirigetur.

Respondeo. Quod etsi cuspis decimæ domus vel decima domus sit quid immobile in ratione spatii: tamen pars Cœli culminans est mobilis motu primo; Ideoque per hunc transfertur ad situm promissoris antecedentis; ideoque dirigitur, & objectio solvitur.

Caput VIII.

Quo variæ directionum artificialium methodi apud Astrologos usitatæ proponuntur, & falsæ rejiciuntur.

Tantam in Astrologia peperit confusionem diversitas dirigendi; ut dubitetur adhuc à plerisque de vera methodo hanc operationem totius Artis præcipuam instituendi.

Junctinus commento in cap. 12. lib. 3. Quatrip. à pag. 381, varias exponit circa rem istam veterum opiniones, inter se pugnantes nullisque rationibus suffultas, quas hic repetere tædiosum ac inutile foret. Totius verò summa discussus in hoc consistit; quòd alii dirigant per gradus æquales: hoc est sumant in Ecliptica longitudinem significatoris & promissoris sine latitudine; tum deinde utriusque longitudinis differentiam: Hæc enim (ut volunt) est directionis arcus tot annis æquivalens, quot erunt gradus in ipso arcu. Alii verò dirigant per ascensiones graduum Æquatoris; easque rectas tam pro significatore quàm promissore, si significator fuerit in circulo recto sive Meridiano, obliquas verò si fuerit in obliquo: hoc est Horisonte vel altero positionis circulo intermedio, per sectiones Horisontis & Meridiani ducto; quarum ascensionum differentia erit directionis arcus. Ait autem Junctinus sibi videri securius dirigere secundum utrumque modum; videlicet & per gradus æquales & per ascensiones graduum Æquatoris; sed quia nullam suæ opinionis rationem affert, potestque duntaxat unicus dirigendi modus esse verus & naturalis; idcircò patet Junctinum tres hic nobis in re maximi momenti opiniones obtrudere, duas nempe veterum, & sibi propriam; quarum utra sit verior adhuc controvertitur. Propria verò Junctini seipsam evertit. Nam si eadem fiat directio per modum æqualem & per ascensiones, quum directionis arcus secundum singulas erit diversus ut ferè semper accidit, necesse erit alteram esse falsam; ac errare circa tempus futuri eventus definiendum: quamobrem de ipso tempore semper incertus esset Astrologus. Itaque superest examinandum utra ex aliis duabus sit vera & naturalis, quod sola ratione & experientiâ definiri potest.

Et quidem in rebus ignotis intellectui experientia priùs semper consulenda est; cùm nihil sit in intellectu quod priùs non fuerit in sensu: Atque certum sit falsa non nisi casu & per accidens cum experientia coincidere, quæ verò semper vel saltem ut plurimùm experientiæ congruunt, ipsa esse vera, ac intellectum movere ad ipsius veritatis indagandam rationem; ut proinde non abs

abs re dici queat, retionem esse filiam experientiæ. Jem verò prǽterquam quod directio per gradua æquales è mente Ptolemæi penitus est aliena; qui vult in omni directione promissorem & significatorem differre situ; hoc est positionis circuli; quod tameo non esset, ubi darentur duo Planetæ differeotes longitudine in ipsa Ecliptica, coincidente cum Horisoote vel altero positioois circulo; ut frequenter eccidit ultra latitudinem 66 graduom 30'. probat experientia quod illa sit etiam falsa; idque facilè patebit si quis voluerit cuncta vitæ accidentia hominis sexagenarii variis casibus egitati, per ipsam dirigendi methodum ad causas proprias reducere: Videbit enim id esse impossibile. Nec objiciatur quosdam veterum ut Albumazorem, Alkubitium, Messahalam & alios quos Junctinus recenset, hoc dirigendi modo usos fuisse. Id enim forsan illis accidit, quòd modus ipse omnium sit facillimus; alter eutem per asceusiones longè difficilint, præsertim significatore extra angulos constituto; sive instituatur joxta viam Ptolemæi, à paucis hactenus intellectam, sive per Tabulas escensiooum tuoc temporis nondum editas. Unde nil mirum qood plerique tantum laborem subterfugientes, aut veram dirigendi methodum ignoraotes alteram sint amplexi, cùm Cardanus ipse circa 3 dirigendi vias à se expositas; invicem & à Ptolemæi mente discrepantes, enormiter aberraverit; ut ex Valentino Naibode probat Maginus ad finem libri de legitimo Astrologiæ in Medicina usu; quamvis in assignaodis futurorum effectuum temporibus sæpius decepti sint, uteunque promissorum numerum Planetarum terminis adauxerint.

Porrò quod falsa sit hæc dirigendi via, ista etiam ratio reddi potest: quia nempe nequit promissor habere per suam duntaxat distaotiam à significatore sumptam in Ecliptica penes utriusque longitudinem, quòd producat effectum circa subjectum à significatore repræsentatum: sed necesse est ut ad talem effectum determinetur: quandoquidem Planetæ non agunt circa particularia, nisi ratione determinationis suæ, ut fusè ostensum est lib. 21. Quod eutem determinatio per situm corporeum sit promissori necessaria, ex eo patet; quia sive Planeta promissor, domineiur loco significatoris, sive non; ex illius ad hunc directione, effectus ipse prodocitur: ergo ratione determinationis per situm corporeum ipsius promissoris similem situi significatoris, respectu Horisontis; ratione cujus similitudinis promissor Planeta dum dirigitur ad Horoscopum, idem efficit ac si esset in Horoscopo. Atqui promissor similem illum situm obtinere nequit, nisi ad ipsum transferatur per motum Æquatoris sive primi Mobilis; ergo directionis arcus non per Eclipticæ, sed per Æquatoris gradus erit mensuraodus: Æquator enim transfert corpora cœlestia ad domorum spatia antecedentia, non autem Ecliptica: Et ex cunctis cœlestibus circulis, soli positionum circuli, sunt virtutis corporum cœlestium determinativi, ut evidentissimè coostat ex domorum circulis positionum, non eutem Ecliptica, vel Æquator, vel latitudinis aut declinationis circuli: quod autem de promissore Planeta dictum est, etiam de aspectibus intelligatur.

Quamobrem tam ratione quàm experientiâ dirigendi methodus per gradus æquales Eclipticæ respuenda est: etsi per accidens contingat interdum eam experientiæ congruere; qua de re dicemos adhuc initio Sectionis secundæ.

Caput IX.

Quod dirigendi via per ascensiones à Ptolemæo tradita, sit naturalis & vera, sed hactenus à paucis intellecta.

Viam dirigendi per ascensiones jam Astrologorum pars maxima sequitur, sed quamvis illam Ptolemæo ferant acceptam, tamen circa ejus meotem in varias opinioes divulsi, diversas etiam dirigendi methodos per ascensiones introduxerunt, dum alii ipsis ascensiooibus, alii verò æquivalentibus horariis temporibus & semidiurnis arcubus ipsi Ptolemæo usitatis, arcum directionis venari contenderunt.

Etsi autem dirigendi methodus per horaria tempora prolixior sit quàm per ipsas ascensiones graduum Æquatoris, nihilominus parum interesset quo ex illis duobus modis fieret directio, dummodo idem utrimque prodiret directionis arcus, quo tempus designatur effectus directionis, quod unicum esse potest: At dum per diversas methodos arcus emerguot pluribus etiam gradibus, hoc est pluribus annis differentes; oportet eut veram methodum à Ptolemæo non fuisse traditam per horaria tempora; aut non fuisse ab omnibus Astrologis intellectam. Nec mirum, cùm præterquam quod via illa non parum obscuritatis involvit, etiam operationum exempla ab Astrologiæ Principe allata, dissentiunt ab ejus doctrina, ut doctè ootavit Valentinus Naiboda Comm. in cap. 15. lib. 3. Quatrip.

Porrò constat ex ipso capite, hanc circa directiones fuisse meotem Ptolemæi, quod unicus sit io genere dirigendi modus: Dum ait. *Sanè si quis hanc Doctrinæ partem secundum Naturam disquirat; Is ex omnibus nonnisi unum modum quem sequatur sibi proponi sentiet: nimirum ut exploretur, quot Æquinoctialis temporibus locus seu corporis, seu irradiationis sequens, ad antecedentis loci in ipsa genitura situm perferatur: Eo quòd æquinoctialia tempora æqualiter transmittuntur, tam apud Horisontem, quàm apud Meridianum; quorum amborum respectu similitudines locorum capiuntur.* Unitas enim modi hujus universalis in eo consistit. Primò quòd significator sit semper in aliquo positionis circulo. Non enim soli circuli inter Horisontem & Meridianum traducti per horum sectiones pen domorum cuspidibus, sunt positionum circuli; sed ipsi Horison & Meridianus sunt etiam positionum circuli, quippe transeuntes per eadem puncta, tum quicunque alii per ipsa traducootur. Et circulus in quo hæret significator, est ejus Horison, sive rectus, sive obliquus. Secundò, quod circulus quilibet in quo versatur significator, hoc est ejus Horison, concipiendus sit se habere ad suum Meridiaoum proprium, veluti Horison figuræ vel regionis ad suom Meridianum. Tertiò, quòd Æquator omnes positionis circulos æqualiter sive uniformiter pertrenseat: Hoc est non plu-

res Æquatoris gradus in una hora eleventur supra unum, quàm supra alterum circulorum; non secus ac si Æquator ipse circa communes Horisontis & Meridiaoi sectiones revolveretur, ut ait idem Ptolemæus ipso capite 15. Quartò, quod Æquatoris gradus pertranseuntes circulum in qoo significator hæret, donec locus sequens seu promissor, ipsius Æquatoris motu ad illum circulum deferatur, sint directionis arcus desideratus, qui est distantia æquatorea promissoris à circolo positionis significatoris, noo autem à significatore ipso distantia simplex: Dum autem delatus esse concipitur, dicitur esse in simili situ cum significatore respectu Horisontis figuræ cœlestis, vel in eodem circulo positionis.

Ob has igitur proprietates communes cuilibet circulo positioois quem significator occupat, Naiboda hunc dirigendi modum generalem, ait cum Ptolemæo esse oaturalem. At ego veriorem affero rationem, eamque duplicem. Prima est, quòd hoc pacto directionum methodus correspondeat domorum constructioni, quæ fit etiam per positionum circulos. Secunda verò ac præcipua est, quòd promissor traoslatus ad circulum significatoris, eandem ab ipso situ determinationem subeat, atque significator ipse: proindeque agere debeat veréque agat circa subjectum domus in qua est ipse significator, oon secus ac si huic in ipso circulo conjunctus esset, ut experientia probat. Quibus profactò de causis omnibus, assero modum hunc unicum esse naturalem; hoc est principiis Astrologiæ naturalibus conformem, proindeque verum.

Cæterùm inter omnes Astronomos Ptolemæum secotos, Regiomontanus hanc generalem viam primus intellexit perfectissimè; ad ejusque praxin Tabulas idoneas composuit; nempe declinationum, ascensiooum rectarum, differentiarū ascensionalium, ascensionū obliquarum ad Poli diversas elevationes, & Posituoum: quas omnes directiooum Tabulas nuncupavit: Harumq; ultima ut fuit cœteris difficilior, ita etiam utilior ususque nobilioris: qua oempe detegitur altitudo poli supra circulum positionis, vel Horisontem significatoris; indeque dantor ascensiooes tam significatoris quàm promissoris in illo circulo, quarum differentia est arcus directionis. Eteoim in genere, directionis arcus nihil aliud est, quàm differentia ascensionum sigoificatoris & promissoris io circulo significatoris, dum significator est in parte Cœli ascendente; aut differentia descensionū si fuerit io parte descendente: Iotelliguntur autem ascensiones rectæ, si significator fuerit in circulo Meridiano; at asceosiones vel descensiones obliquæ, si fuerit in positionis circulo ad Æquatorem obliquo. Exponamus igitur hic methodum Regiomontani, ut hæc sit oobis veluti Lesbia quædam regula ad quam cætera consetantur.

Primò igitur si significator fuerit in Medio Cœli, sumit tam hujus quàm promissoris asceosiooes rectas; non omissa eorum latitudine si quam habuerint: Et detracta ascensione recta significatoris, ab ascensione recta promissoris, relinquitur directionis arcus. Idemque fit si significator fuerit io Imo Cœli.

Similiter si significator fuerit in Horisonte ortivo, sumit tam ejus quàm promissoris asceosiones obliquas ad elevationem poli supra Horisontem ipsum, non omissa eorum latitudine ut supra. Et detracta ascensione obliqua significatoris ab ascensiona obliqua promissoris, superest directionis arcus.

Si autem significator fuerit in aliquo positionis circulo inter Horisootem & Meridianom, sive supra sive infra Horisontem: priùs quærit altitudinem poli supra ipsom positionis circulum; eaq; semper exactè erit iovenienda. Deinde si significator fuerit in medietate Cœli ascendeota, sumit ut supra tam ejus quàm promissoris ascensiones obliquas ad illam altitudinem. & detracta ascensiooe obliqua significatoris ab ascensione obliqua promissoris, superest directionis arcus.

At si fuerit significator in Medietate Cœli descendente; vel ejus loco, dirigit ejus oppositum in medietate ascendente ad oppositum promissoris, omnino ut supra; proditque directionis arcus: vel inventa poli altitudine supra circulum significatoris, sumit descensiones obliquas tam significatoris quàm promissoris ad illam altitudinem: & detracta descensione obliqua significatoris à descansione obliqua promissoris, relinquitur idem arcus directioois.

Sic igitur ex Regiomontano patet, qood sit duntaxat unicus dirigendi modus generalis juxta Ptolemæi mentem. Proponamus autem exempla ab ipso Ptolemæo tradita, ut pateat an ipse in praxi sibi constiterit.

Supponit igitur Regionem in qua dies maximus est horarum 14. hoc est in qua polus elevatur 31 gradibus super Horisontem, ut constat ex Tabula quantitatis dierum, qualis regio est Alexandria Ægypti. Ac constituto principio Arietis in Horoscopo tanquam significatore, ipsumque prolixè per horaria tempora dirigendo ad principium ♊: vel potiùs hoc ad illud; reperit directionis arcum esse 45 graduum: qui tamen apud Regiomontanum reperitur esse 45 graduum 2'; non enim hisce in exemplis de paucis minutis curat ipse Ptolemæus.

Posito autem principio ♈ in Medio Cœli, ad illudque similiter dirigendo principium ♊ per ascensiones rectas; ait directionis arcum esse 58 graduum, qui tamen ex Regiomontani Tabula est duntaxat 57 gr. 48'. sed hæc sint exigui momenti.

Dum verò ponit principium ♈ in medietate Cœli, descendente extra angulos ut Cœli, culmen occupet gradus 18. ♉. ad illudque dirigit principium ♊; jam in errorem incidit minime tolerabilem, directionis arcum statuens 64 graduum 24'. qui tamen ex Tabulis Regiomontani reperitur esse 66 grad. 52': Partim quòd de exacto ad miouta calculo non curet, ut còm ait o ♊ à gradu 18 ♉ io Medio Cœli distare 13 gradibus, atsi distaotia sit tantùm 12 graduum 17'. Partim quòd defectu Tabulæ positiooum ad inveniendam altitudinem poli supra circulum positionis principii ♈, aliam io exemplo proposito viam prolixam, coofusam, ac oniversali modo dirigendi non consentaneam tradiderit: circa quam explicandam plerique etiam viri docti hallucinati sunt. Hæc autem directio jam fiat per Tabulas Regiomontani ut error patescat.

Sit igitur Medium Cœli 18 gradus ♉, cum ascensione recta 45 grad. 31' significator o ♈, promissor o ♊, & latitudo loci 31 graduum.

Declinatio o ♈, est o.

Ascen-

Ascensio recta, o.
Distantia à Meridiano, 45. 31.
Altitudo poli supra circulum positionis ex Triangulis sphæricis, 23 gr. 12'.

Et quia significator est in medietate Cœli descendente; ergo utamur puncto Zodiaci opposito, quippe o ♎ ex supradictis, cujus ascensio obliqua in circulo positionis cui polus elevatur 23 gradibus 12' est 180 graduum: Et ascensio obliqua o ♐ oppositi o ♊ in eodem circulo est 246 graduum 52': à qua detractis 180 gradibus, supersunt 66 gradus 52'. pro arcu directionis.

Ut verò constet evidentiùs de hujus arcus veritate, ipsum denuo examinemus juxta Naibodam, qui Ptolemæi mentem probè assecutus ipsam extricavit, utque par est explicavit. Et quia ad ipsius Naibodæ methodum requiritur arcus semidiurnus tam significatoris quàm promissoris; universaliter ille sic invenietur, sive promissor aut significator latitudinem habuerint sive non.

Cum longitudine & latitudine Planetæ quæratur ejus declinatio in declinationum Tabula apud Regiomontanum vel alibi; & per ipsam ex Tabula differentiarum ascensionalium ad altitudinem poli supra circulum positionis, pro quo quæritur arcus semidiurnus, eruatur differentia ascensionalis, hæcque addatur quadranti seu 90 gradibus si declinatio fuerit borealis, detrahatur autem si fuerit australis; & fiet aut relinquetur prædicti Planetæ vel puncti Cœli semidiurnus arcus. Hoc autem præmisso, sequitur Naibodæ processus ad significatorem extra angulos dirigendum universaliter.

Primò. Per 20 problema Regiomontani, inveniatur altitudo poli supra circulum positionis significatoris.

Secundò. Ad ipsam elevationem sumatur arcus semidiurnus significatoris; isque addatur ejus ascensioni rectæ, si fuerit ille in Medietate Cœli descendente; detrahatur autem si fuerit in ascendente: & utroque modo fiet ascensio recta Medii Cœli respectu circuli positionis supradicti.

Tertiò. Sumatur distantia promissoris in proprio situ, ab illo Medio Cœli, quæ dicatur primaria.

Quartò. Sumatur arcus semidiurnus promissoris etiam ad elevationem poli supra circulum positionis prædictum; illeque dicatur secundaria promissoris ipsius distantia ab eodem Medio Cœli.

Quintò. Conferantur ambæ distantiæ promissoris inventæ: tum si fuerit significator in medietate Cœli ascendente tempore genituræ; secundaria distantia auferatur à primaria; hæc autem è contra detrahatur ab illa, si significator fuerit in Medietate descendente, hoc est antecedens semper à consequente; fietque utroque modo directionis arcus. Ut in exemplo supra posito, altitudo poli supra circulum positionis significatoris est ut supra, 23 graduum 12':

Ejus arcus semidiurnus in ipso circulo, 90 grad.

Ascensio recta Medii Cœli ad quod refertur circulus positionis, 90 grad. Ascensio recta promissoris, 57 grad. 48'.

Ejus distantia in proprio situ ab ipso Medio Cœli, quæ dicitur primaria, 32 grad. 12'.

Ejus declinatio 20 grad. 12' septentrionalis.

Ejus differentia ascensionalis in positionis circulo significatoris, 9 grad. 4'; quæ addita quadranti seu 90 gradibus (quia septentrionalis est) facit 99 gr. 4'. pro arcu semidiurno promissoris in situ sive circulo significatoris: qui arcus est secundaria distantia promissoris ab eodem supradicto Cœli medio. Et quia ambæ distantiæ sunt in eadem Cœli medietate respectu ipsius Medii Cœli; primaria seu minor distantia 32 grad. 12' auferatur à secundaria seu majore 99 grad. 4'. Et relinquentur 66 grad. 52'. pro directionis arcu omnino ut supra.

Maginus autem vir in abbreviandis calculis subtilissimus, (qui in suo libro de legitimo Astrologiæ in Medicina usu, nobis hanc Naibodæ sententiam excerptam ex ejus Commentariis in Quatripartitum Ptolemæi nondum editis in lucem communicavit) ferè similem excogitaverat dirigendi modum pro significatoribus extra angulos canone 45 suarum Tabularum directionum, & talis est.

Primò. Venatur ut superiùs altitudinem poli supra circulum positionis significatoris.

Secundò. Habita ascensione recta Medii Cœli figuræ, quæ est 45 grad. 31', tum promissoris, quæ est 57 grad. 48'. sumit hujus distantiam primariam in proprio situ, ab ipso Medio Cœli, quæ est 12 grad. 17'.

Tertiò, Sumit ejusdem promissoris distantiam secundariam ab eodem Medio Cœli, dum translatus intelligitur ad circulum sive situm significatoris, quæ distantia reperitur esse 54 grad. 26'.

Quartò. Quoniam significator & promissor sunt in diversis figuræ medietatibus Cœli, addit ambas distantias, fiuntque 66 grad. 53'. ut aliis modis supradictis. Quod si promissor & significator essent in eadem Cœli medietate, minor distantia esset à majore auferenda, ut restaret directionis arcus. Distantia autem secundaria sic à Magino sine arcu semidiurno accipitur, per Tabulam positionum ad latitudinem loci figuræ. Cum declinatione promissoris sumpta in latere Tabulæ & polo circuli positionis significatoris sumpto in fronte, habet in angulo communi ipsam distantiam. Atque hic modus facilis est ac expeditus.

Concordant igitur ad unguem hi 3 modi; & in eundem scopum coincidunt: à quo quisquis alius aberraverit, spurius erit habendus. Proindeque circa doctrinam dirigendi promissores, ad significatores in angulis figuræ non constitutos, decepti sunt Astrologi non exigui nominis: Quòd vel significatoris & promissoris latitudines dirigendo contempserint, sine quibus tamen error accidit in cæteris omnibus calculo inveniendis: vel Ptolemæi mentem de unico dirigendi modo generali non benè concipientes, calculis exempli ab ipso explicati, modo ipsi unico non correspondentibus, sese diversimodè intricarint. Inter quos numerantur Cardanus, qui nec Ptolemæum nec Regiomontanum circa doctrinam istam intellexit, ut probat Naiboda loco supracitato: Tum Origanus, qui ut patet in figura partis 2 pag. 394. etiam contra mentem propriam, vult differentiam ascensionum rectarum significatoris & promissoris, esse directionis arcum: quem prolixo valdeque confuso calculo figuræ non congruo,

reperit

reperit esse 30 grad. 15'. cùm tamen ipsa differentia sit 43 grad. 44': & verus directionis arcus ex Regiomontani Tabulis sit duntaxat a 5 gradibus: quæ differentia 5 ferè graduum, à supradicto arcu 30 grad. 15'. est omnino intolerabilis. Omittimus alios jam minoris famæ Astrologos.

Jam verò demus hanc praxin directionis conversæ. Sit ⊕ aut Planeta retrogradus conversè dirigendus, ut sciatur quo pertingat ejus directio, anno aliquo à nativitate transacto. Ab ascensione recta significatoris sive termini dirigendi, aufer annos elapsos à genesi, usque ad illum annum, conversos in gradus Æquatoris; & residui quære distantiam à Medio vel Imo Cœli, prout ipsum residuum cadet supra vel infra Terram (quod ascensio obliqua Horoscopi indicabit) cum qua distantia & ipsius termini declinatione supra vel infra Terram juxta situm residui, sume circulum positionis. Ad cujus polum sumpta ipsius termini obliqua ascensione vel descensione, prout supradictum residuum inciderit in partem Cœli orientalem vel occidentalem; & ex illarum altera detractis annis elapsis, huic residuo congruens Eclipticę arcus in Tabula ascensionum poli supradicti, erit locus directionis per ascensionem aut descensionem obliquam.

Ut sit ♃ in 27 gradu 10' ♍ retrogradus, cum, latitudine 1 gr. 35' S conversè dirigendus; & anni à nativitate elapsi atque conversi 30 gr. 26'. subtrahe 30 gr. 26'. ab ascensione recta ♃ 178 gr. 1'; restabunt 147 gradus 35'. Hi verò detrahantur ab ascensione recta Medii Cœli, quæ supponatur 148 gradibus 39': & relinquetur 1 gradus 4'. pro distantia residui à Medio Cœli; quod residuum erit supra Terram in parte Cœli occidentali: Cum qua distantia & ♃ declinatione 2 grad. 36'. Sept. sumatur altitudo poli supra circulum positionis in Tabula positionum ad latitudinem loci, quæ sit 49 graduum: & erit altitudo poli 1 grad. Igitur quoniam residuum est in parte occidentali, sume in Tabula ascensionum obliquarum ad latitudinem 1 gradus, ascensionem obliquam ☍♃, quæ est 357 gr. 49': Indeque detrahe 180 gradus, & restabit descensio obliqua ♃. 177 gr. 49'. Ex qua iterum aufer 30 gradus 26'. pro annis elapsis, & relinquentur 147 gr. 23'. Quibus addendo 180 gradus, fient 327 gr. 23', pro ascensione obliqua ferè 25 gradus ♒: Ergo directio conversa ♃ est ferè in 25 gradu ♌, hoc est in corde Leonis; supposito nativitatis anno 1625.

Tandem notandum quod cùm vera dirigendi methodus iisdem innitatur fundamentis quibus vera methodus figuram cœlestem construendi; nempe positionum circulis traductis per intersectiones Horizontis & Meridiani: Hinc fit ut vera dirigendi methodus locum habeat per totum Telluris globum, exceptis duobus illis Terræ punctis, quæ polis Æquatoris ad amussim supponuntur, ubi nullus est Meridianus, nullaque intersectio ipsius Æquatoris & Horizontis, sed coincidentia. Vide quæ circa methodum universalem dividendi Cœli in domos Astrologicas dicta sunt à nobis Lib. 17. Sect. 2 & 3.

SECTIO II.

De Significatorum & Promissorum latitudine in Directionibus.

Caput I.

An in directionibus habenda sit ratio tam latitudinis quàm longitudinis significatorum & promissorum.

Junctinus commento in Cap. 12. Lib. 3. Quatrip. pag 381 & sequentibus, fartaginem exhibet methodorum dirigendi à veteribus usitatorum, sibique contrariarum; quę qualem ingenio confusionem pariant, dum ab ipso nulla refellitur; nec quæ ex illis verior sit ostenditur, satis per se patet. In nulla autem ex his methodis rationem habet latitudinis aspectuum Planetarum: sed è contrà docet quomodo per gradus æquales projiciendi sint in Ecliptica sine latitudine, juxta Ptolemæum lib. 1. Quatrip. cap. ult. contra quem ejusque Commentatorem Cardanum egimus lib. 16. sect. 1. cap. 6. Capite autem 8. contra Origanum & Regiomontanum diximus, Planetas latitudinem habentes projicere suos aspectus in circulo, in quo ipsi latitudinem etiam sortiuntur: Et quis ille sit circulus ostendimus cap. 9.

Quod autem in directionibus habenda sit ratio non modò longitudinis, sed etiam latitudinis tam significatoris quàm promissoris, probatur sic. Nam circulus positionis traduci debet per verum locum significatoris; est enim verus situs ipsius loci; qui non determinatur in Cœlo per simplicem ipsius significatoris longitudinem; alioquin idem esset verus locus duorum Planetarum in eodem latitudinis circulo positorum, quorum unus esset in parte boreali Cœli, respectu Eclipticæ; alter in australi; quod perabsurdum est opinari. Ergo est habenda ratio tam latitudinis, quàm longitudinis significatoris.

De promissore autem probatur etiam. Nam sive promissor fuerit Planeta, sive aspectus; certum est quod verus ejus locus concipitur in directionibus transferri ad circulum positionis significatoris. Ipse vero locus designatur in Cœlo per ipsius promissoris non tantùm longitudinem, sed etiam latitudinem, si quam habuerit, ut superius dictum est. Ergo in promissore deducendo ad circulum significatoris, observanda est longitudo & latitudo ipsius promissoris. Adde, quod ut volunt Cardanus & alii, si significator & promissor multùm ab invicem distrahantur latitudine; alter in Austrum, & alter in Boream, aut exiguus aut etiam nullus à directione prodibit effectus.

Objiciet aliquis. Planetarum latitudinem habentium loca ecliptica, esse plerumque in directionibus efficacia. Quod non solùm probari potest ex pluribus Antiquis, qui nullam in directionibus latitudinis rationem habuêre; sed ipsâ etiam experientiâ. Et nos interdum id quoque experti sumus, tam de Planetis quàm eorum aspectibus, ac præsertim □: Ergo vel omittenda est latitudo, vel duplex dirigendi via erit admittenda,

tenda, nempe cum latitudine & fine latitudine; non quidem per gradus æquales, quæ superiùs à nobis rejecta est; sed per ascensiones Ecliptici loci promissoris, ad circulum positionis ecliptici loci significatoris.

Respondeo, jam satis patere ex cap. 6. sect. 1. lib. 16. & cap. 8. sect. 1. hujus libri, quod Ptolemæus & cæteri Antiqui erraverint, omittendo latitudines in directionibus. Ad experientiam verò dicendum, quod dum Planeta vel ejus aspectus est in aliquo signo, hoc ad suam naturam determinat, quatenus est tale signum. Unde locus ☽ in ♑ dicitur infaustus, quòd ♑ sit inimicus ☽, ejusque exilium, ut jam alibi dictum est. Ecliptica autem est totius signi tractus vel incessus efficacissimus per influentias; ut constat ex eo quod Planetæ quo sunt Eclipticæ viciniores, eò sunt efficaciores, & in ipsa Ecliptica efficacissimi. Nihil igitur mirum, quod post signi punctum in quod cadit verus ☽ locus extra Eclipticam, punctum ejus longitudinis in Ecliptica, præ reliquis ejusdem signi punctis validiùs determinetur ad ☽ naturam, cùm Ecliptica sit via solis, cui reliqui omnes Planetæ, & quò ad motum proprium, & quò ad influentias quodammodo subordinantur. At si illud Eclipticæ punctum sit virtutis lunaris, ob verum Lunæ locum extra Eclipticam: sequitur quod verus ipse locus sit adhuc majoris virtutis. Nam propter quod unumquodque tale est, & illud magis, axiomate Philosophorum: Ergo directiones cum latitudinibus semper erunt efficaciores, quàm sine latitudinibus, proindeque certiores: si tamen revolutio annua cum directione sine latitudine, convenit, haud temerè prædicetur inde directionis effectus. Ac proinde quoniam directio sine latitudine, ferè semper tempore differt à directione cum latitudine: si effectus inceperit à directione quæ tempore præcedit, durabit forsan usque ad sequentem, præsertim si sequens fuerit cum latitudine, cujus etiam tempore intendetur vel consummabitur effectus, ut ab efficaciore, aut saltem confirmabitur. Potest nihilominus accidere, ut directio sine latitudine producat unum effectum, & directio cum latitudine alterum: Quocirca utraque semper consideretur, ut cum Revolutione Solis conferatur: quæ enim quadrabit revolutioni, suum producet effectum. Atque hæc dicta sint tam de corporibus Planetarum quàm de horum aspectibus, par enim est utrinque ratio: sed semper plus fidendum directioni cum latitudine si aliqua fuerit, quàm sine latitudine. Et eò certiùs ab utraque simul continget effectus, quò minor fuerit inter ipsas differentia temporis.

CAPUT II.

Quomodo Planetarum aspectus corrigendi sint pro directionibus tam penes longitudinem, quàm penes latitudinem.

QUamvis Planetarum loca & aspectus referri queant ad Æquatorem, atque definiri in Cœlo per eorum ascensiones rectas & declinationes; tamen omnes Astronomi Astrologiæ ductu, illa ad Eclipticam retulerunt, atque designarunt in Cœlo per eorum longitudines & latitudines: Id nimirum postulante dominio Planetarum in signa Zodiaci, ex quo de Astrorum effectibus judicant Astrologi, & à quo vis influentialis aspectuum modificatur.

Capitibus autem 6, 7, 8. Sectionis 1. Lib. 16. retulimus sententias Ptolemæi, Cardani, Blanchini, Schoneri, Regiomontani, Origani & Argoli, de circulo Cœlesti in quo aspectus Planetarum latitudinem habentium concipiendi sint; tum de ipsorum correctione prout ad Eclipticam referuntur, atque sententias illas rejecimus, nostramque cap. 9 exposuimus; asserentes cujusvis Planetæ aspectus concipiendos esse in circulo maximo qui ab apparente in Cœlo via Planetæ minùs aberrat, quemque circulum aspectuum vocavimus: ac methodum Geometricè demonstravimus, quâ ipsi aspectus per longitudinem ad Eclipticam cum sua latitudine referantur. Quam, nec non alias veterum, postquam diuturnæ ac frequenti commisimus experientiæ; vidimusque nostram, tum ratione tum experientiâ ipsâ cæteris omnibus excellere, & observatis naturum accidentibus accuratiùs congruere; jam asserimus Planetarum aspectus secundum ipsam corrigendos esse pro directionibus. hoc est per ipsam reducendos esse ad Eclipticam ratione longitudinis cum latitudine congrua.

CAPUT III.

Quo proponitur & explicatur Tabula correctionis aspectuum Planetarum pro directionibus, à nobis constructa.

HAnc aspectuum Tabulam desumpsimus ex fundamento quod apponitur cap. 9. sect. 1. lib. 16. Ad eamque construendam & ad praxin reducendam, tria requiruntur præcognita: nempe longitudo & latitudo Planetæ ad datum tempus, cum maxima latitudine boreali vel australi ad quam Planeta ipse pertingere potest, Ephemeridum correctiorum calculo, prout Eclipticæ respectu est in parte Mundi boreali vel australi: quæ latitudo maxima, est inclinatio circuli aspectuum ad Eclipticam. Ex quibus primò detegitur verus locus Nodi in quo ipse circulus & Ecliptica se intersecant; deindeque singulorum arcuum ipsius circuli, à Nodo numeratorum veræ longitudines atque latitudines, sub ipsa inclinatione inveniuntur, ut infra docebitur. Ad Tabulam autem condendam usi fumus duntaxat suppositâ ab Astronomis inclinatione ipsius circuli pro quolibet Planeta; & singulis gradatim arcubus ejusdem circuli, ut sit pro Tabula declinationis graduum Eclipticæ.

Tabula

Tabula correctiones

Exc.	1	æq.	2	æq	3	æq	4	æq	5	æq	6	æq	7	æq	8	æq
	Gr.M.	M.	G.M.	M.	G.M.	M.	G.M.	M.	G.M.	M.	G.M.	M.	G.M.	M.	G.M.	M.
1	0. 1	0	0. 2	0	0. 3	0	0. 4	0	0. 5	0	0. 6	0	0. 7	0	0. 8	0
2	2		4		6		8		10		13		15		17	
3	3		6		9		13		16		19		22		25	
4	4		8		13		17		22		25		30		33	
5	5		10		16	1	21	1	26	1	31	2	37	2	42	3
6	6	0	13	0	19		25		31		38		44		50	
7	7		15		22		29		36		44		51		59	
8	8		17		25		33		42		50		59		1. 7	
9	9		19		29		37		47		56		1. 6		16	
10	11		21		31	1	42	1	52	2	1. 2	3	13	4	24	5
11	12	0	23	0	.34		46		58		9		20		32	
12	12		25		37		50		1. 2		15		28		40	
13	13		27		41		54		8		21		35		49	
14	15		29		44		58		13		27		42		57	
15	16		31	1	47	1	1. 2	2	18	3	33	5	49	6	2. 5	8
16	17	0	33		50		6		23		39		56		13	
17	18		35		53		11		28		45		2. 3		21	
18	19		37		56		14		33		51		10		29	
19	20		39		59		18		38		58		17		37	
20	20		41	1	1. 1	2	22	3	43	4	2. 3	6	24	8	45	11
21	22	0	43		1. 5		26		48		9		31		53	
22	22		45		7		30		53		15		39		3. 1	
23	23		47		9		34		57		21		45		8	
24	25		49		13		38		2. 2		27		51		16	
25	25		51	1	16	2	41	3	7	5	33	7	58	10	24	13
26	26	0	52		19		46		12		38		3. 5		32	
27	27		55		22		49		17		44		11		39	
28	28		56		25		53		21		50		18		47	
29	29		58		27		56		26		56		24		54	
30	30		1. 0	1	30	2	2. 0	4	30	6	3. 0	8	31	11	4. 0	14
31	31	0	1 2		33		4		35		6		37		8	
32	32		4		35		7		39		11		43		16	
33	33		5		38		11		44		17		52		23	
34	34		7		41		14		48		22		56		30	
35	34		9	1	43	2	18	4	53	6	27	9	4. 2	12	36	16
36	35	0	11		46		21		57		32		8		43	
37	36		12		48		25		3. 1		37		14		50	
38	37		14		51		28		5		42		19		57	
39	38		15		54		31		9		47		25		5. 3	
40	39		17	1	56	2	34	4	14	7	52	9	31	13	10	17
41	39	0	19		58		38		17		57		36		16	
42	40		20		2. 0		41		21		4. 2		42		22	
43	41		22		4		44		25		16		47		29	
44	42		23		5		47		29		11		53		34	
45	43		25	1	7	2	50	4	32	7	15	9	58	13	40	17

Aspectuum Planetarum.

Exc.	1	æq.	2	æq	3	æq	4	æq	5	æq	6	æq	7	æq	8	æq
Gr.	Gr.M	M.	G.M.	M.	G.M.	M.	G.M.	M.	G.M.	M.	G.M.	M.	G.M.	M.	G.M.	M.
46	0. 43	0	1. 26	1	2. 10	2	2. 53	4	3. 36	7	4. 19	9	5. 3	13	5. 46	17
47	44		28		12		56		40		24		8		52	
48	45		29		14		58		43		28		13		58	
49	45		31		16		3. 1		47		32		18		6. 3	
50	46		32	1	18	2	4	4	50	7	36	9	22	13	9	17
51	47	0	33		20		7		53		40		27		14	
52	47		35		22		9		56		44		31		19	
53	48		36		24		12		4. 0		47		36		24	
54	49		37		26		14		3		51		40		29	
55	49		38	1	27	2	17	4	6	6	55	9	45	12	34	16
56	50	0	39		30		19		9		59		49		39	
57	50		41		31		22		12		5. 2		53		43	
58	51		42		33		24		14		6		57		48	
59	51		43		34		26		17		9		6. 1		52	
60	52		44	1	36	2	28	3	20	6	12	8	4	11	56	14
61	52	0	45		38		30		23		15		8		7. 0	
62	53		46		39		32		25		18		11		4	
63	53		47		40		34		27		21		15		8	
64	54		48		42		36		30		24		18		12	
65	54		49	1	43	2	38	3	32	5	27	7	21	10	16	13
66	55	0	50		45		39		34		29		24		19	
67	55		50		46		41		36		31		27		22	
68	56		51		47		43		38		34		30		25	
69	56		52		48		44		40		36		32		28	
70	56		53	1	49	2	46	3	42	4	38	6	35	8	31	11
71	57	0	53		50		47		44		41		37		33	
72	57		54		51		48		45		43		40		37	
73	57		55		52		50		47		44		42		39	
74	58		55		53		51		48		46		44		42	
75	58		56	1	54	1	52	3	50	3	48	5	46	6	44	8
76	59	0	56		55		53		51		49		48		46	
77	59		57		55		54		52		51		49		48	
78	1. 0		57		56		55		53		52		51		50	
79	1. 0		58		56		55		55		53		52		51	
80	1. 0		58	0	57	1	56	2	56	2	55	3	54	4	53	6
81	1. 0	0	58		58		57		56		56		55		54	
82	1. 0		59		58		58		57		56		56		55	
83	1. 0		59		59		58		58		57		57		57	
84	1. 0		59		59		59		58		58		58		58	
85	1. 0		2. 0	0	59	1	59	1	59	1	59	2	59	2	58	3
86	1. 0	0	0		59		4. 0		59		59		59		59	
87	1. 0		0		3. 0		0		59		59		59		59	
88	1. 0		0		0		0		5. 0		59		7. 0		59	
89	1. 0		0		0		0		0		6. 0		0		8. 0	
90	1. 0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

licet dodectili 30 gradus Exceotrici; sextili 60; quadrato 90; &c. & singulorum finales termini cum sibi proximiore nodo vel sequente vel antecedente sunt conferendi; ut hujus ab illis pareat excessus vel defectus. Siquidem ipsi excessui vel defectui dabitur congrua æquatio in Tabula; semper auferenda pro Eclipticæ arcu consorte coæquando, deindeque conferendo cum sibi viciniore nodo, per additionem vel detractionem, ut ipsius aspectus habeatur verus in Ecliptica locus, cum propria latitudine, sumenda è directo, sub columna maximæ latitudinis Planetæ; ex quibus recta vel obliqua ipsius aspectus ascensio dabitur in Tabulis ascensionum. Sic autem inventis aspectibus sinistris ⋕ ✶ □ △ ⛤, dextri suot in diametralirer opposita longitudine, eandem servantes latitudinem, diversæ tamen denomioationis, ut dictum est cap. 9. sect. 1. lib. 16. Ideoque datis sioistris in longitudine & latitudine, sciuntur etiam dextri illis sigillatim oppositi: vel datis doobus ⋕, duobus ✶, & uno □; daotur reliqui oppositi.

Exemplum.

VT autem ipsius Tabulæ usus pateat evidentiùs, inveniamus pro Marte omnes ejus aspectus, tam in ejus Excentrico vel aspectuum circulo à oobis exposito, quàm in Ecliptica, cum latitudine singulis coogrua. Quoniam igitur ♂ est io D, distans ab A 24 gradibus 5'. His addantur 30 gradus pro ⋕ sinistro; fientque 54 grad. 5'; qui numerati in columna Excentrici; è directo, sub latitudine maxima 4 graduum 15'. dabunt 3 grad. 26'. pro latitudine septentrionali ascendente ipsius aspectus, cum 4' æquationis; quæ detracta ex 54 grad. 5'. vel 1 signo 24 grad. 5'. relinquentur 54 grad. 1'. vel 1 signum 24 grad. 1'. pro arcu Eclipticæ consorte: quibus addendo locum Nodi A, 4 signa 0 grad. 14'; fient 5 signa 24 grad. 15'. pro longitudine ipsius aspectus; sive 24 grad. 15'. ♍, cum supradicta latitudine boreali 3 gr. 26'.

Similiter supradictæ distantiæ Martis 24 grad. 5'. addantur 60 gradus pro ✶ sinistro, fientque 84 gradus 5'. pro ✶ sinistro: qui inventi in columna Excentrici, è directo sub latitudine maxima 4 graduum 15'. dabunt 4 gradus 14'. pro latitudine septentrionali ascendente ipsius aspectus, cum æquatione 1'. quæ detracta ex 84 grad. 5'. relinquet 84 gradus 4'. vel 2 signa 24 grad. 4'. pro arcu Eclipticę consorte: quibus addendo locum Nodi A. 4 signa 0 grad. 14'; fient 6 signa 24 gradus 18'. pro longitudine ipsius aspectus, sive 24 grad. 18' ♎.

Rursus supradictæ distantiæ Martis 24 gradib. 5'. addantur 90 gradus pro □ sinistro; fientque 114 gradus 5'. quæ ablato ex semicirculo ABF, sive 180 gradibus, relinquent 65 gr. 55'. pro FI: qui inventi in columna Excentrici; è directo sub latitudine maxima 4 grad. 15'. dabunt 3 gradus 53'. pro latitudine septentrionali descendente ipsius aspectus, cum 3'. æquatione; quæ ablata ex 65 grad. 55'. relinquent 65 gradus 52' pro arcu Eclipticæ consorte FK; hoc est 2 signa 5 gradus 52': quæ detracta ex loco Nodi austrini F 10 signis 0 grad. 14'. restant 7 signa 24 gr. 22'. sive 24 grad. 22'. ♏ pro longitudine ipsius aspectus.

Præterea qooniam locus □ in Excentrico est I, & FI 65 grad. 55'. ex dictis pro □; igitur ex FI auferantur 30 gradus (quod est ipsi I addere 30 gradus pro △ aspectu sinistro) & relinquentur 35 grad. 55'. pro FQ: qui inventi in columna exceotrici; è directo sub latitodine maxima 4 grad. 15'. dabunt 2 grad. 30' latitudinis Sept. descendentis ipsius △ aspectus, cum æquatione 4'; auferenda ex 35 gr. 55', & relinquentur 35 gradus 51': pro arcu Eclipticæ consorte FK; hoc est 1 signum 5 grad. 51': quæ detracta ex loco Nodi austrini F, 10 signis 0 grad. 14'. restabunt 8 signa 24 grad. 23'. pro longitudine ipsius △ aspectus, cum ejus latitudine RQ supradicta. Atque sic de ⛤ & cujusvis alterios sopradictorum Planetarum aspectibus.

Experientia.

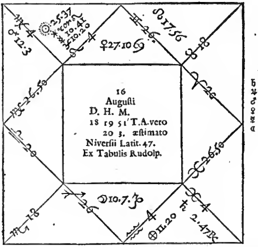
PRima eaque illustris aspectuum sic correctorum experientia, fuit à me facta in genesi Serenissimæ Reginę Poloniæ, Mariæ Ludoviceæ de Gonzague, cujus dotes corporis, ingenii & animæ quibusvis elogiis superiores, nec non insignia vitæ accidentia volumen peculiare merentur. Anno enim 1645 die quinta Novembris, horâ meridianâ nupsit Parisiis Uladislao quarto Regi Poloniæ, qui meritorum ejus famâ percitus, eam sibi sponsam optavit. Astrologi sagaciores, hujus accidentis illustrissimi atque præcipui, nullam Cœlestem causam reperiebant; quâ positâ cætera vitæ accidentia insigniora caosis astralibus genuinis adscribi possent. Cùm enim anno 1626 die 12 Octobris, in morbum maximum incidisset Parisiis, in quo fuit à Parisiensibus etiam Medicis desperata & Empyrico tradita, qui ipsam morientem in optimam restituit sanitatem usu antimonii: Equidem conjiciebant Astrologi, tale accidens tantùm referri posse ad directionem Horoscopi significatoris vitæ primarii ad □ dextrum Lunæ, pravè affectæ in quarta domo, exaltatione potentis in octava, & immediatè applicantis △ Martis domino octavæ in duodecima; veraque hæc erat sapientiorum sententia juxta datam Nativitatis horam: sed quia vulgari modo Lunæ □ sumebant in Ecliptica, ut Blanchinus & Regiomontanus, conjugium illud sublime cum regia Dignitate nullam eo tempore causam habebat Cœlestem: quod in hac scientia videbatur perabsurdum, ob accidentis magnitudioem; ut cætera taceam minora, vitæ decursu præterita. Ego igitur excogitata tunc temporis hac correctione aspectuum; reperi □ dextrum Luoæ esse io 10 gradu 11' ♎, cum latitudine boreali 4 graduum 38'. cujus ascensio obliqua in loco figuræ est 190 grad. 34': A qua detractis 14 gradibus 56'. pro tempore sopradicti morbi, juxta Naibodæ Tabulam, relicti sunt 175 grados 38'. pro asceosiooe obliqua Horoscopi. A quibus iterum detractis 90 gradibus, relinquuntur 85 gradus 38' pro ascensione recta Medii Cœli: Cui si addantur 33 grad. 42'. pro tempore à Genesi ad diem nuptiarom: fient 119 gradus 20': Asceosio autem recta Veneris est 119 gr. 14': Ideoque nuptię & dignitas regia contigerunt à directione M. C. actionum & dignitatum significatoris primarii, ad ♀ dominam primæ in deci-

ma in ⚹ Horoscopi, quæ reperitur in domo ☽ & exaltatione ♃ domini septimæ, in qua etiam ♀ exaltatione pollet; & hæc est causa utriusque simul accidentis elegans & genuina.

Nativitas MARIÆ LUDOVICEÆ De Gonzague, Reginæ Poloniæ.

85. 38

175. 38.

Latitudines

♄ 1. 51. M.
♃ 0. 35. S.
♂ 0. 58. S.
♀ 0. 4. S.
☿ 0. 54. S.
☾ 1. 56. M.

Prædictæ autem rectificatiooi confidens Nobilis, virtute clarus, & Cœlestium scienrisium peritissimus vir Nicolaus Goulas Dominus de la Motte, Sereoissimi Principis Gastonis, Ducis Aurelianensis Camerarius nobilis; quem hactenus unicum Parisiis in Astrologia vera discipulum admisi: ausus est vivò adhuc Uladislao scribere Domino Des Noyers amico suo singulari, ipsius Reginæ à Secretis, in veteri Astrologia versatissimo; brevi tempore ipsam Reginam alteri Regi nuprursm; quòd ♃ dominus septimæ, & ☿ dominus Horoscopi & M. C. simul partiliter juncti in undecima dirigentur anno 1649 ad ♂ dominum septimæ; sequente directiooe propioqua Horoscopi ad ⚹ Solis, in septima exaltationem sibi vendicantis, & in undecima potentis in propria domo, partiliterque juncti cordi Leonis fixæ regiæ: sed difficili morbo laboratoram ob ♂ dominum octavæ in duodecima. Et ita accidit: Mortuo enim Uladislao anno 1648, difficili longoque morbo correpta, post recuperatam sanitatem nupsit Heroina hæc Casimiro Uladislai fratri, in Poloniæ Regem electo; quem forma & virtutes illius, amore casto iocenderant; fuitque dies nuptiarum 30 Maij 1649. Qua ex prædictione Dominus de la Motte Goulas; laudem insignem cum admiratione apud ipsam quoque Reginam cum honorario ipsâ Reginâ digno sibi comparavit. Indeque convincitur non solùm hanc genesim esse egregiè rectificatam; sed □ Lunæ correctiooem à nobis factam esse verissimam. Ampliusque confirmatur ex eo, quòd anno 1629. Gasto de Bourbon, nunc Dux Aureliæ, ipsam Principem Mariam sibi matrimonio jungi ardenter optavit, fuitque illius conjugii non levis rumor & apparentia: Tunc autem Horoscopus præcisè dirigebatur ad ⚹ ♃ domini cuspidis septimæ, & Mercurii domini M. C. sed Maria Medicea Regina Mater, & Cardinalis Richelius, illud conjugium impedivêre, qua pollebant aothoritate.

Secunda experientia adhuc illustrior fuit à me facta io genesi Christiaoissimi Galliæ & Navarræ Regis Ludovici XIV; quæ per altitudinem Solis Astrolabio sumptam apud Sanctum Germanum contigit hora 23. 15'. diei 4 Septembris anni 1638: Et in figura ad hoc momentum erecta, jamque olim in lucem edita, cum prognostico ad Cardinalem Richelium; ascensio recta Medii Cœli est 152 gradua 47'; ideoque ascensio obliqua Horoscopi est 242 grad. 47': Ac ex hac figura à nobis correcta, ut infra dicetur, nativitas contigit horâ 23. 11': Ad quod tempus Thema Cœli tale est quale infra ponitur.

Siquidem passus est duos morbos, nempe febrem die 9 Martii 1644, quam die 12 secutum est erysipelas in facie: Tum variolas copiosas atque malignas cum vitæ periculo inceptas die 11 Novembris 1647 per sanguinis ebullitionem, & erumpentes die 13. Jupiter autem dominus primæ

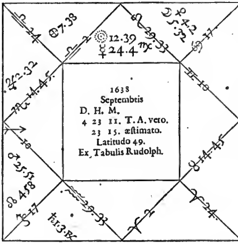
mæ in duodecima, quæ morborum eſt, obſidetur □ Saturni atque Lunæ dominæ octavæ, quæ læditur ☍ Saturni: proindeque hi duo morbi orti ſunt ex directionibus Horoſcopi vitæ ſignificatoris primarii, tum Jovis domini primæ, ad □ ſiniſtrum Lunæ in duodecima; quarum prior eſt converſa, poſterior verò directa.

Poſito namque nativitatis tempore æſtimato, nullæ occurrunt aliæ directiones genuinæ, à quibus cauſari potuerint ipſi morbi: At niſi □ Lunæ corrigatur per longitudinem & latitudinem, variolæ quæ fuerunt morbus periculoſior netoræ Saturninæ, nullam per directiones cauſam habebunt, nec per ipſos morbos figura nativitatis rectificari poterit. Utrumque verò fiet ſi □ ipſe juxta methodum noſtram corrigatur. Sic igitur figura ipſa rectificanda eſt penes Caput 6. Sect. 3. Libri 18.

Nativitas LUDOVICI XIV. Galliæ & Navarræ Regis Chriſtianiſſimi.

151. 44

241. 44

Latitudines

♄	o. 37	M.D
♃	o. 55	S. D
♂	3. 20	M.D
♀	o. 23	M.A
☿	o. 47	S. D
☾	2. 36	M.D

Primò inveniatur □ ſiniſter Lunæ correctus per Tabulam ſive methodum ſuprapoſitam; qui erit 5 grad. 42'. ♏ cum latitudine meridionali 4 grad. 17'. ejuſque declinatio erit 17 grad. 30'. meridionalis; atque aſcenſio recta 211 grad. 54'. Proindeque in figura æſtimati temporis, diſtantia ipſius □ à Meridiano erit 59 grad. 7'. & altitudo Poli ſupra circulum poſitionis ejus, erit 48 grad. 30'. Ad quam ſumpta ipſius □ aſcenſio obliqua, erit 232 grad 46': Cui ſi addatur tempus variolarum reductum in gradus Æquatoris, quod eſt 8 grad. 57'; fient 241 grad. 43'. pro aſcenſione obliqua Horoſcopi: At hæc ex hypotheſi valet 242 grad. 47'; igitur diſtantia □ Lunæ à Meridiano major eſt quàm 59 grad. 7'.

Supponatur ergo eſſe 60 grad. 10'. Ideoque aſcenſio recta Medii Cœli erit 151 grad. 44'. & aſcenſio obliqua Horoſcopi 241 grad. 44'. Poli autem altitudo ſupra circulum poſitionis □ Lunæ erit 48 grad. 33'. & aſcenſio obliqua ipſius □ in illo circulo erit 232 grad. 48'. Cui ſi addatur tempus variolarum reductum 8 grad. 57'; fient 241 grad. 45'. pro aſcenſione obliqua Horoſcopi; quanta ſcilicet oritur ex hac ſecunda hypotheſi diſtantiæ □ Lunæ correcti à Meridiano; quæ idcirco vera eſt. Ac per conſequens figura hîc oppoſita vera eſt, & nativitas contigit horâ 23. 11'.

Hoc autem confirmatur. Nam ſic ſtante figurâ, altitudo Poli ſupra circulum poſitionis Jovis erit 47 grad. 22'. ejuſque aſcenſio obliqua 223 grad. 23'. Cui ſi addatur tempus variolarum ut ſupra converſum 8 grad. 52'. fient 232 grad. 20': Aſcenſio autem obliqua □ Lunæ correcti ſumpta in illo circulo, valet 231 grad. 49'. differens duntaxat 31'. à 232 grad. 20'; ideoque variolæ ab illis duabus directionibus eodem anno concurrentibus prodierunt. Prior autem morbus contigit à directione Jovis ad □ Lunæ in Ecliptica, ut ſupputanti patebit hac rectificatione ſuppoſita: ob cauſam dictam cap. 1. hujus ſectionis; Ideoque morbus fuit levior. Dum autem in conſtitutionibus particularibus vel univerſalibus Cœli, □ Lunæ ut ſupra correctus incidet in Eclipticam ipſam; tunc maximus ab eo producetur effectus: hoc eſt major quàm à □ in Ecliptica non correcto, & major quàm à □ correcto

extra Eclipticam, quod de aliis quoque aspectibus intelligendum est.

Tertia experientia etiam illustris ac evidens desumetur ex mea Genesi, ut sequitur.

Anno 1652. quem mihi valde infaustum, morbosum & periculosum à 3 annis prædixeram, ut pluribus scriptis publicis patet, Serenissimus Princeps Gasto Borbonius, Dux Aureliæ, Scientiarum ac præsertim Cœlestium amantissimus; mihi præcepit die 7 Aprilis, Solis eclipsin magnam quæ futura erat die octavo, coram se observare in Aurelianensi palatio. Sciebam autem me tum temporis de morbo periclitari, ut amicis Astrologis prædixeram: sed quia in fine Martii & die 4 Aprilis corpus abundè purgaveram præcautionis gratiâ, tuncque benè valebam, nec fas erat tanti Principis mandato non obsequi; idcirco me id facturum pollicitus sum. Itaque adii D. Agarratium, qui instrumenta ad illam observationem domi suæ accommodarat, illumque certiorem feci de voluntate Principis, monens ut instrumenta in palatium Aurelianense transferri curaret. Id verò factum est vesperi, & die crastina in loco congruo, constructâ in Aëre libero camerâ tenebrosâ, cum tapetibus & aliis necessariis; superfuitque duntaxat quadrans horæ ante initium Eclipsis. Tuncque admonitus est à me Serenissimus Princeps de instante Eclipsis initio. Ipseque cum Serenissima Principe & conjuge charissima, pluribusque Magnatibus cameram ingressi sunt. Qua causa D. Agarratius speciem Solis tubo optico trajectam excipiebat solerter in circulo æquali speciei pedali Solis, descripto in chartaceo atque diviso pro digitis eclipticis accuratè mensurandis: alius vir peritus Quadrante circuli 3 pedum radii egregiè fabrefacti & accuratissimè divisi ad singula minuta graduum sensibiliter mensuranda, Solis captabat altitudines in Aere patente. Ego verò attendebam nunc ad speciem, & nunc ad altitudinem Solis, ut de hujus observationis præcisione certior essem, quæ Principes totumque cœtum maximè oblectavit. Fuit Elipsis 10 digitorum 20': Et incepit præcisè horâ 9. cum 30' ante meridiem, desiit autem præcisè horâ meridianâ, sumpto loco Solis in Ephemeridibus Euhstadii. Atque omnes Ephemerides & Tabulæ circa ipsam fuerunt haud parum erroneæ; cujus causas & remedia dedimus in Astronomia nostra à fundamentis restituta. Præ cæteris autem erroneæ fuerunt Tabulæ Philolaicæ Ismaelis Buillaldi; & erronea etiam ejus observatio facta quoque Parisiis; quandoquidem Soli in fine Eclipsis tribuit duntaxat 48 grad. 40'. altitudinis, cùm tamen nostro Quadrante accuratissimè observata fuerit 48 grad. 44': quæ differentia 4' est intolerabilis inter Magistros artis: Et finem Eclipsis adscribit horæ 11. minut. 50'; cùm tamen, supposita altitudine Solis 48 grad. 44'; ejus loco 19 grad. 20'. 55' ♈, declinatione 7 grad. 35'. Sept. Et altitudine Poli Parisiis 48 grad. 51'. exactè observata cum illo Quadrante per maximas Solis altitudines; resolutio Trianguli sphærici Solem habeat nequidem dimidio minuto gradus distantem à circulo Meridiano. Sed ad propositum redeamus.

Post Eclipsin prandio leviter sumpto, volui calculo illius initium ac finem in horis ac minutis definire, ut innotesceret medium ad quod figura astrologica erigenda erat: sed sive à calore Solis quem per horas 4½ passus sum detecto capite, sive à maligno influxu ipsius Eclipsis peculiariter contra me, sive potiùs ab utraque causa, rigor & febris cum ferocissimo catarrho derepente supervenientia, me in hospitium meum illico redire coegerunt: ubi ferè per mensem vehementer ægrotavi; cum tanta virium prostratione & surditatis accessu, ut adhuc nunc in fine Maij, nec virium recuperatio, nec surditatis imminutio à diebus 15 mihi sensibiliter appareat: quamvis diæta & remedia ritè instituantur, pejoraque verear nisi præcaveam.

Quod autem hæc luminarium synodus ecliptica præter calorem Solis, mihi tam gravis morbi causa fuerit, inde constat: quia in genesi mea habeo Solem & Lunam in duodecima domo quæ morborum est; in qua contigit hæc Eclipsis, sua ☌ lædens meum Horoscopum, qui est 28 grad. ♈: Et in hujus anni Revolutione habeo Solem & Lunam dominos octavæ, quæ est mortis, Lunâ domum ipsam occupante cum Saturno, cujus partile □ radicale horoscopat: contigitque morbus dum ipse Horoscopus directionis anoua esset ad ☍ Saturni Revolutionis, indeque surditas orta esse videtur. Sed nulla fuit vulgaris directio radicalis ad hoc tempus completa; quamvis imminerer directio Martis domini Horoscopi ad ☍ ♄ in sexta, quæ completur anno 1653. diebus 103 ab initio Revolutionis; quæque etiam periculosum morbum aliaque plura mala mihi portendit.

At hoc anno 1652, præcisè ad morbi tempus completa est directio radicalis Solis ad □ Lunæ sinistrum cum latitudine; quæ directio valde morbosa fuit cum illa Eclipsi ob Solem & Lunam in duodecima radicis. Nam ex Tabula suprapolita ipsum □ est in 17 gr. ♊, cum latitudine Septentrionali 4 gr. 2': cujus ascensio obliqua in Polo Solis 41 gr. est 53 gr. 8'. à quibus si auferantur 345 gr. 1'. pro ascensione obliqua Solis, relinquentur 68 gr. 7'. valentes ex Naiboda 69 annos cum 41 diebus, qui additi anno meæ nativitatis 1583, efficiunt annum à Christo 1652 cum 41 diebus ab initio Revolutionis, desinentes in diem 5 Aprilis; morbus autem incepit die 8, quo quid accuratius optari debet? Plures alias experientias præsertim per Lunam hic afferre possem; sed hæ sufficiant.

Caput IV.

An Planetarum aspectus considerandi sint tam in Æquatore, quàm in Ecliptica: Et quid pro directionibus censendum sit de aspectibus depravatis in Æquatore, per longas aut breves signorum ascensiones.

Cardanus in Commento ad Cap. 14. Lib. 3. Quatrip. ait; quod Ptolemæus fingit duos aspectus, unum in Æquatore, alterum in Zodiaco, & nunquam miscet illos: sed in Eclipti-

ea sumit Planetarum aspectus ex consimili gradu & minoto in consimilem gradum & minotum: In Æquatore verò considerat partem Æquatoris interceptam positionum circulis terminantibus arcum Eclipticæ qui aspectum exactum constituit: Et eam in ratione aspectus comparat cum ipso Eclipticæ arcu. Sique ambo arcus sint æquales, non variabitur natura aspectus in Ecliptica constituti; habebitque effectum naturæ suæ & virtuti congruum: si autem fuerint inæquales, vult Cardanus ex Ptolemæo, naturam aspectus Eclipticæ alterari; & sextilem longarum ascensionum, Trinumque brevium depravari, vertique in naturam quadrati: ac proinde judicandum esse de natura & effectu aspectus juxta vincentem arcum, hac scilicet ratione: ut si arcus Æqoatoris correspondens arcui △ aspectum in Ecliptica constituenti, magis accedat ad □ quàm △ aspectum; dicatur △ Eclipticæ degenerare ad naturam & effectum □: atque sic de reliquis. Huicque sententiæ communiter adstipulantur Astrologi.

Cæterùm præterquam qood Cardanus imponit Ptolemæo, qui non sumit arcum Æquatoris interceptum circulis positionum, terminantibus exactum aspectum in Ecliptica; sed arcum Æquatoris coascendentem ipsi aspectui, in circulo positionis termini antecedentis ipsius aspectus, ut Lib. 18, Sect. 2. Cap. 5. patet in domorum constructione: Doctrina hæc sibi etiam contrariatur, & à ratione aliena videtur. Nam aspectus in Ecliptica cùm sit semper exactus ex hypothesi Cardani, is nunquam cedet aspectui minùs exacto in Æquatore; præsertim quòd de omnium Astrologorum sententia testeque experientiâ partiles aspectus sint platicis efficaciores: Et circulus Eclipticæ viribus influentialibus circulum Æquatoris longè superet: ex eo manifestum qoòd ☾ ♄ ♃ ♂ ♀ ☿ eò sint ad influendum potentiores, quò suis nodis, hoc est Eclipticæ sunt viciniores, non autem Æquatori: proindeque sit idem censendum de illorum aspectibus. At si de aspectu in Ecliptica judicandum esset juxta naturam quam sortiiur in Æquatore ex supradictis; id profectò esset viribus influentialibus præferre Æquatorem Eclipticæ, cui insunt vires 7 Planetarum, ob suam determinationem initio Mundi, ut alibi dictum est. Non autem Æquatori, cui tantùm motus diurnus & quæ ex eo sequuntur conveniunt.

Præterea Planetarum aspectus projiciuntur in Cœlo (ut vulgo dici solet) per motum eorum proprium penes suam viam & incessum, sive Planetæ ipsi sint directi, sive retrogradi. Dum enim Luna uno gradu per motum proprium promovetur in consequentia, etiam uno gradu in consequentia promoventur ejus omnes aspectus: Nec projiciuntur vel emergunt in Cœlo per motum communem sive diurnum Æquatoris: ergo vim suam non habent ab Æquatore, ideoqne in illo minimè spectandi sunt.

Ad hæc si pro aspectus natura desumenda circulus uterque sit attendendus, & eorum arcus sint inæquales; aut judicandum erit ex solo arcu Eclipticæ, sicqoe nulla vis erit Æquatori pro aspectibus contra Ptolemæum: aut ex solo arcu Æquatoris, sicque aspectus in Ecliptica, nullius ex se virtutis erunt, qnod erit majus inconveniens, experientiæ prorsus contrarium: aut mixtim ex utroque; dicendo ✶ longarum ascensionum, neque naturam habere puri ✶, neqoe puri □; sed partim ✶ beneficam, & partim □ maleficam: proindeque non simpliciter bonum aut malum efficere suo in directionibus occursu; sed prout sunt reliqua concurrentia in Revolutione & transitibus. Verùm non inde solvitur difficultas. Nam semper quæretur quo tempore contingat effectus à tali promissore. Contingit autem ex Ptolemæo, dum talis aspectus in Ecliptica transfertur ad circulum positionis significatoris, vel termini antecedentis; non enim observat ipse latitudinem in aspectibus. Ut ergo ex Ptolemæo effectus suum habet tempus ab aspectu in Ecliptica, sic ab ejus propria natura benefica aut malefica, suam habebit malitiæ aut bonitatis qualitatem; non autem ab Æquatore, cui ut superiùs dictum est, nulla vis inest influentialis.

Objiciet aliquis Ptolemæum Lib. 3. Quatrip. Cap. 14. asserere ✶ aspectum tardarum sive longarum ascensionum aliquando interficere, nec non Trinum brevium ascensionum; at △ & ✶ sunt aspectus natura sua benefici: Ergo à brevibus vel longis ascensionibus degenerant ad Quadrati naturam, ideoque in Æquatore spectandi.

Sed respondeo primò: Ptolemæum tantùm direxisse quinque significatores; nempe ☉. ☽, Horoscopum, Medium Cœli, & ⊕. Et quidem pro vita aut solum Horoscopum, aut tantùm Solem vel Lunam prout opinatus est illos esse Aphetas, quamvis ad vitam significandam non essent determinati in ipsa genesi: E contra verò Solem aut Lunam in duodecima & octava domo non direxisse pro vita, etsi ratione dominii in Horoscopo essent particulares vitæ significatores: Qua de re fusiùs dicemus in Astrologiæ praxi, si Deus vitam nobis produxerit: Cæteros autem Planetas etsi Horoscopo dominantes nunquam pro vita aut valetudine direxisse. Ideoque nil mirum si ignotâ mortis verâ causâ, & fortuitò occurrente suo Aphetæ Sextili Martis aut Saturni longarum ascensionum; opinatus sit hanc esse causam mortis, etsi innocentem, idque saltem aliquando, ut ipse loquitur; præsertim cùm ipsi non constiterit de vero Horoscopi gradu, quem non per Nati accidentia præterita, sed per animodar inquirere solitus erat.

Respondeo secundò: Etiam Trinos & Sextiles Saturni & Martis esse maleficos, si Saturnus aut Mars fuerint ad malum determinati in figura: hoc est fuerint in 12 vel octava, vel harum domorum domini, præsertim malè affecti, & vitæ significatoribus hostili tædio infensi, aut super eos elevati: At nondum mihi licuit experientiâ quoque longâ detegere, tales aspectus occidere, nullamque prætet illos causam mortis determinatam adesse.

Qua autem ratione volunt Trinos & Sextiles in Ecliptica degenerare, saltem quantitate in Quadratos ab Æquatore: eâdem ipsi Quadrati

in signis brevium ascensionum degenerabunt in Sextiles; in signis verò longorum ascensionum Trinis æquivalebunt. Utque innotescat an aliquis Planetæ aspectus degeneret (ut volunt) ad naturam alterius, necne; hoc unico patebit exemplo.

Sit in mea nativitate Sextilis sinister Saturni, qui ex Tabula supraposita cadit in 12 grad. 22'. ♉, cum latitudine meridionali 3 grad. Altitudo poli supra circulum positionis Saturni, est 42 grad. 50'. In quo ipsius Saturni ascensio obliqua est 352 grad. 38'; sed ascensio ipsius Sextilis, est 28 grad. 40'; à qua detrahendo ipsos 352. 38', supersunt 36 gr. 2', pro Æquatoris arcu coascendente in circulo positionis Saturni: Cùm ergo hic arcus sit Dodectili quàm Sextili propinquior, dicetur Sextilis Saturni in Ecliptica degenerare ad naturam Dodectilis in Æquatore: proindeque non depravari, quòd ✱ & ⌗ fiunt aspectus benefici; sed tantùm vim Sextilis diminui, quòd ⌗ sit ✱ debilior. Eademque est ratio de cæteris.

Caput V.

An directiones ad Planetarum Antiscia & Nodos Lunæ sint efficaces.

Directiones antisciarum Planetarum efficaces esse, probatur hac ratione; nam omne Cœli punctum ad aliquam vim Planetariam peculiariter determinatum, est efficax ipsius vis ratione; ut constat ex Planetarum veris in Cœlo locis; sed talia sunt Planetarum antiscia ex Cap. 15. Lib. 16. Ergo sunt efficacia: proindeque dum in directionibus occurrunt significatoribus, producunt effectus juxta naturam, statum & determinationem Planetæ cujus sunt antiscia, non secus ac aspectus Planetarum: suntque antiscia tantùm promissores ut aspectus, non autem significatores. Sed experientia id probat evidentiùs, sive Planeta sit in Ecliptica, ubi unicum sortitur antiscium, sive extra, unde duo potest sortiri antiscia in ipsa Ecliptica, ut alibi dictum est. Patebit autem ipsa experientia ex Genituris suo loco exponendis.

Quod verò ad Lunæ nodos attinet, quoniam Cap. 4. Sect. 1. ostensum est illos ex se nullius esse virtutis; hinc sequitur illos in directionibus nec promissoris nec significatoris saltem efficacem habere posse rationem: Proindeque multùm illos Astrologos decipi, qui ipsis vim aliquam promissoris effectivam tribuunt: fœlicesque prædicunt eventus, ex deductione Capitis Draconis ad Horoscopum vel Solem antecedentem, putantes illud esse naturæ Jovis & Veneris; infœlices autem ex deductione Caudæ, quam faciunt naturæ Saturni & Martis; idemque censendum de cæteris Planetarum nodis.

Caput VI.

An Fixarum & Partis fortunæ directiones sint efficaces.

Efficaces esse fixarum directiones probatur imprimis ratione. Nam sunt corpora Cœlestia, influentiali virtute prædita, sub Dodecatemoriis mobilia, & in Themate Cœlesti determinata omnino ut ipsi Planetæ; quidni ergo ut Planetæ dirigentur? Deinde probat experientia directiones fixarum primæ magnitudinis insignes & repentinos effectus producere, ut patebit ex Genituris suo loco exponendis: Ergo saltem Promissoris vicem subeunt in directionibus; an verò etiam significatoris, nemo hactenus observavit: Cur autem id negabitur, cum Planetis assimilentur?

Dicet autem quispiam, quod si fixa admittantur in directionibus, saltem ut promissores, accident ferè diebus singulis ipsarum directiones ad aliquos in figura Cœlesti significatores. Quamobrem si à fixis præcipuis magni contingunt effectus; cur non à mediocribus mediocres, & à minimis minimi; cum nulla stella virtute propria careat, nec in Mundo superflua dici queat? Vide Caput 7. Sectionis 3. Libri 20 ubi difficultas hæc discutitur & solvitur.

Quod verò ad partem fortunæ attinet, ad quam se habet Luna in ratione distantiæ Eclipticæ, ut Sol ad figuræ Horoscopum, aut viceversa & alternè; equidem videtur mihi admiratione dignum; quod ipsa tam in generali figuræ judicio, quàm peculiariter in directionibus, vim manifestam utilitatis aut damni sortiri deprehendatur, juxta naturam domus quam occupat in figura, Cœlestemque suum statum. Pontanus Lib. 3. de Reb. Cœlest. Cap. de Parte fortunæ; hujusce rei rationem aliquam reddere volens, ait quod Sol & Luna generationis autores & quasi parentes in his sublunaribus se habent ut mas & fœmina; materia & forma in corporum principiis, tum dies atque nox in tempore. Luna enim materiam aptat, Sol inducit formam: hic diurnum moderatur tempus, illa nocturnum, Luna corpori præstat alimoniam, Sol vitalitatem conservat. Hæc autem pertinet ad Horoscopum qui Solis jurisdictioni subjicitur: Cùm autem Sol & Luna habeant conjuncta tempora, diem & noctem, conjunctivas actiones, materiam & formam, & conjuncta domicilia ♌ & ♋, pat est in nascentium genituris, ut sicut Sol habet Horoscopum, sic Luna suum similiter habeat Horoscopum; non plus distans ab Horoscopo figuræ, quàm Luna ipsa à Sole,

Adjiciam ego, quod cùm Sol & Luna sint soli Planetæ primarii circa Tellurem ordinati, idcirco causæ inter Planetas primariæ sublunarium effectuum; quorum in hanc scenam mundanam ortus, cùm ad Horoscopum pertineat; idcirco in generationibus singulis, Horoscopus cum Sole & Luna tam necessariam habet connexionem, ut quanta est distantia Solis ab Horoscopo figuræ, tanta sit observanda Lunæ distantia ab altero in Ecliptica puncto, quod Pars fortunæ, & Lunæ Horoscopus appellatur: Ac prout

proot Sol præcedit aot sequitur suum Horoscopum, sic quoque Luna suum. Quidquid sit ec de re, certum est, & pluribus experientiis comprobatum; directiones ipsius ⊕ efficaces esse, ot alibi patebit exemplis: Ipsamque ⊕ sortiri rationem tam significatoris in directionibus quàm promissoris.

Objicies primò. ⊕ esse merum Cœli punctum, maximè differens ab Horoscopi puncto, cui saltem vis inest, quatenus est principium partis illius Cœli quæ primam domum occupat: Ar punctum ⊕ neqoe est pars Cœli neque principium ullius partis Cœli quæ ad figuram Cœlestem pertinear. Ergo ⊕ nulla vis inesse potest.

Respondeo. Noo inesse vim parti fortunæ quetenus est punctum absolutè spectatom, aut principium partis Cœli ad figurem pertinentis. Sed quatenus est proportionalis coonexio Solis & Lunæ cum Horoscopo: qua ratione vis ipsi inesse post, vel qnatenus est Cœli punctum è Sole & Luna peculiari modo determinatum.

Objicies secundò. Sit ⊕ tale punctum alicujus virtutis: cur significabit divitias, vel ad has erit determinata, quancunque domum ipsa occupet, & qualiscunque sit ejus domini natura, status Cœlestis ac determinatio io figura.

Respondeo qnod etsi Sol & Lona determinentur nt alii Planetæ ad significata domorum in quibus sunt & quibus dominantur: tamen quie sunt Planetæ primarii; imò de commuoi consensu parentes seu causæ universales omnium sublunarium effectuum; ad quos idcirco observandus est respectus orientalitatis vel occidentalitatis cæterorum Planetarum, pro horum particularibus effectibus, omnino videtur concedendum inesse Soli atque Lunæ saltem ex sua natura, quendam vim boni transcendentalem: ob quam Pars fortunæ ab eis vel ad eorum naturam transcendentaliter determinata, etiam utilitatis aut damni, transcendentalem sortietur determinationem, circa essentiale significatum domus ed qnod particulariter determinatur suo situ, juxta sui domini naturem atque determinationem.

Caput VII.

Quod de oblata genesi non sit ferendum judicium directionibus non animadversis.

HAc in parte frequenter hallucinantur Astrologi, qui oblatâ figurâ Nativitatis, ex ejus inspectione simplici judicie sua præcipitant: & ex solo statu domorum & Planetarum, borumqne determinatione de genesis fortunio vel iofortunio pronunciant: Cum tamen sæpe contingat, ut quæ genitura eo modo fœlix appetet, per directionum seriem fit multùm infausta: Et vicissim quæ apperet infausta, fit per directionum seriem valde fortunata. Unicum enim infortunium à directionibus caussatom, ut exilii vel carceris, potest multorum bonorum apparentiam frustrare: vicissimque unicum fortuoium apparentiam plurium malorum enervare: quid ergo plura fortunie vel infortunia à directiooibus non consultis significata?

Itaque priusquam de oblata genesi feratur sententia, construatur speculum astrologicum, in quo vulgari modo notetur series directionum singulorum significatorum seorsim. Quod si tale speculum, sufficiens ad judicium lumen non exhibuerit, directiones singulæ juxta aonorum seriam commixtim ordinentur, ut inde conspecta serie eccidentium vitæ, de genesis felicitete vel infelicitate judicium feratur sapientiùs & accuratiùs.

SECTIO III.

De motu vel quiete Terminorum directionis; hujusque mensura.

Caput I.

An directio ejusque effectus fiant per aliquem motum Physicum unius Termini ad alterum.

HOc affirmet Lucius Bellantius quæst. 16. art. 2. contra Picum Mirandulanum: aitque. *Vim impressam partibus primi Mobilis à Planetarum corporibus momento nativitatis, motu proprio moveri continuè & per se; ita ut illa modò in uno & modò in altero gradu primi Mobilis reperiatur.* Ejus autem ratio sumitur à veritate directionum & experientia, *quæ* (ait) *apertissimè demonstrat vim illam in quacunque parte intermedia operari per directiones, ubi ipsa offendit significatorem aliquem: quodque si non esset mobilis, vires impressæ* (subaudi significatoria & promissoria) *nunquam conjungi possent, vel una alteram offendere, ut effectum producerent.*

Verùm ut jam secretiore hujus Doctrinæ penetrelia ingressi, ille pro ingenii nostri modulo patefacere conemur: dicemus quod Bellentius multipliciter decipitur. Primò, dum eit vim Planetarum formaliter imprimi partibus primi Mobilis. Astra enim determinant sue respectu nostri loca in Cœlo ad naturem propriam momento Nativitatis; ut Martem suum in Cœlo l ocum ad naturam Martiam, sine ulla virtutis impressione formali, ut Lib. 20. Sect. 2. Cap. 15. fusiùs ostensum est.

Secundò. Dum ait vim illem motu proprio moveri continuè & per se ut modò sit in uno, & modò in altero Cœli puncto. Si enim vires illæ primo Mobili à Planetis impressæ moverentur aliquo motu proprio; vel moverentur omnes ad Ortum, vel omnes ad Occasum, vel singulæ ad Ortum & Occasum simul tempore, vel aliæ tantùm moverentur, aliæ verò non: si hoc ultimum asseratur, dicatur ratio cur vis

Solis

Solis impressa moveatur, non autem Lunæ aut Saturni. Cùmque nulla possit afferri, qoinimò id contrarietur experientiæ, quâ constat Planetas omnes dirigi cum effectu, patet hoc ultimum esse falsum. Tertium verò est impossibile de motu per se quem assumit Bellantius: supersunt ergo primum & secundum. Jam verò si ambæ vires significatoris & promissoris ferantur ad Ortum, vel ambæ ad Occasum; nunquam conjungentur vel sibi occurrent, ad causandum effectum: si autem dixerit unam ferri ad Ortum ut vim Solis, alteram ad Occasum ut vim Lunæ sequentis Solem; ergo vel nullæ erunt directiones Lunæ ad promissores sequentes versus Ortum, contra experientiam: vel vis Lunaris simul movebitur ad Ortum pro sequentibus promissoribus, & ad Occasum pro significatore Sole, quod jam diximus impossibile. Patet igitur falsitas hujus opinionis. Adde quod vis illa quæ est accidens, moveretur localiter à se, & non ad motum subjecti, seu primi Cœli cui dicitur impressa; id verò apud Philosophos absurdum est. Denique motu virtutis Solaris ad Ortum, & Lunaris ad Occasum simul tempore, ambæ vires sibi occurrerent in medio distantiæ promissoris è significatore: sicque directionis affectus duplo citiùs accideret, quàm experientia ferat: ergo Bellantii sententia undiqua corruit. Neque talem motum probat directionum veritas, vel quod diversi affectus contingant ab eodem significatore per diversos promissores sequentes, & juxta suam seriem ordinatim occurrentes: cùm hoc ob aliis causis esse queat ot, infra probabitur.

Regiomontanus in suis directionum Tabulis Problem. 25. ait. *Directionem nihil aliud esse, quàm movere sphæram donec locus secundus, hoc est promissor, traducatur ad situm primi, sive significatoris.* Et paulò post, *Directionem esse motum primi Mobilis, quo videlicet significator traducitur ad situm promissoris, aut contra* (quod verius est:) Indeque opinati sunt plerique, fieri directionem, hoc est ejus effectum produci, per aliquem motum Physicum primi Mobilis, quem effectue ipse terminet. Verùm diractio definitur duntaxat à Regiomontano, prout est inventio arcus directionis, veluti infra subjungit: hoc est prout est directio artificialis à nobis definita Cap. 1. Sect. primæ. Ac in rei veritate directionis effectue non producitur per aliquem motum Physicum significatoris aut promissoris, quo nempe durante fiat effectus, & quo finito factus sit: Si enim effectus directionis Jovis in undecima domo ad Solem in decima accidere deberet per aliquem motum unius horum Planetarum ad alterum; ergo accideret vel ipso die nativitatis 2 aut 3 horis post partum, quando Jupiter motu primi Mobilis veniret ad locum vel circulum positionis Solis: vel postridie quando Sol eodem motu veniret ad circulum Jovis: vel intra unum aut 2 menses quando Sol motu proprio veniret ad locum ipsius Jovis: vel intra circiter 10 annos, quando Jupiter motu proprio veniret ad locum radicalem Solis: nullus enim alius motus physicus assignari potest, quo unus feratur ad alterum, qui non sit fictitius, à quo realis effectus esse nequit: Nullo autem ipsorum temporum contingit effectus directionis illius; sed tantùm post annos 30 aut 40 qui designantur per arcum vel gradus Æquatoris interceptos duobus declinationum circulis, quorum alter per locum Jovis in situ proprio transit; alter verò per ajusdem Jovis locum in circulo positionis Solis: Quique arcus invenitur, dum motu Globi Cœlestis ad Occasum, Jupiter transfertur ad circulum positionis Solis, ut Regiomontanus post Ptolemæum voluit: Non ergo directio fit, hoc est directionis effectus non contingit per aliquem motum Physicum, aut Jovis ad Solem, aut Solis ad Jovem. Quod si quis dixerit, effectum non produci per motum Jovis ad Solem, sed contra, sed per motum virtutis Solis aut Jovis impressæ in Cœlo; patet hoc etiam esse falsum. Nam præter superiùs dicta contra Bellantium, vis Solis semper remanet in loco Solis, ut probant Planetarum transitus per locum Solis: Ergo non movetur ex illo loco ad alterum, alioquin simul tempore ejusdemque loci respectu moveratur & quiesceret, quod est impossibile.

Andreas Argolus Medicus & Mathematicarum in Patavino Gymnasio Professor celebris, in sua Ephemeridum Isagoge Lib. 3. Astron. Cap. 15. ait, multùm hallucinari contendentes motum in directionibus esse fictitium nec verum; cùm realis sit & primi Mobilis motus concitatissimus ab Ortu in Occasum, patratus tempore ascensionis Nati in hanc Mundi lucem. *Nam (ait) in ortu Nati, sicut ex situ & aspectibus Planetarum, repertoque signo in Horizonte in circumvolutione, tunc temporis primi Mobilis remanserunt impressæ in Nati corpore, activæ & passivæ qualitates Elementorum, nec non dispositiones diversæ ex Astris productæ, quæ rarò vel nusquam delentur nisi post mortem: sic etiam motus ille ortus, & devolutio promissoris ad locum significatoris, eodem tempore realiter absolutus est, & remansit etiam impressus in Nato; effectum significatum producturus pro distantia graduum Æquatoris inter significatorem & promissorem, ac itineris primi Mobilis ab uno loco ad aliud; tribuendo pro quolibet gradu, certum temporis spatium experientiâ comprobatum.*

Quæ verba naturalem directionem Capite 1. Sect. 1. à nobis definitam attingunt quodammodo; sed confuse, nec difficultatem solvunt. Etsi enim diractio naturalis fiat per motum realem & Physicum promissoris ad circulum significatoris, ut illo Cap. 1. explicatum est; tamen affectus futurus, per illam directionem ejusva motum non producitur; multòque minùs per directionem artificialem. Astrologi verò futuris Nato affectibus reales directiones sic alligant, ut has sina illis esse nolint: Et morbum aut volnus accidere dicant, quo anno Mars ad Horoscopum dirigitur. De directionibus verò ab Astrologia

ita conceptis quæritur an fiant per aliquem motum Physicum unius termini ad alterum, ut Bellantius contendebat; non autem de naturali directione à nobis definita. Probavimus autem supra nullum esse motum ipsorum terminorum, quo posito, ponatur effectus per directione futurus à genesi.

Objicies. Si Soli in decima domo succedant 4 aut 5 promissores ab ipso Sole inæqualiter distantes, Sol priùs producet effectum cum primo vel proximiore, deinde cum secundo, postea cum tertio, & sic deinceps. Ergo vel est aliquis motus Solis ad illos, vel illorum ad Solem: Nam ambo termini concurrunt ad effectum, concursus autem sine unione esse nequit, nec effectus sine concursu, ut volebat Bellantius contra Picum.

Respondeo. Id quidem ita videri, attamen non esse, ob rationes allatas contra ipsum Bellantium. Cur autem & quomodo concurrant termini; & producant effectum sine illis motibus, dicetur sequenti capite; hoc enim duntaxat ostendere suscepimus, quod directionis effectus non accidat per motum realem unius termini ad alterum.

Caput II.

Quomodo quiescentibus seu fixis in Cœlo directionum terminis, earum effectus producantur in Terra, per illorum concursum in directionibus. Et quomodo harum effectus tandiu in potentia, tandem in actum erumpant.

Hoc certè videtur esse Naturæ miraculum: De rei enim veritate, non nisi Astrologis ignaris dubitare licet: Modus autem humanæ mentis rationem transcendere videtur. Quippe certum est, directionum terminos, nimirum loca significatoris & promissoris, fixa esse in primo Mobili, ut testantur Planetarum transitus per ipsa loca, sicut dictum est Cap. 1. At certum similiter, directionis effectum non esse à solo significatore, aut solo promissore, sed ab utrisque concurrentibus ex Cap. 7. Sect. 1: sed concursus assignari nequit in Cœlo terminis immobilibus: Et hic est difficultatis nodus.

Joannes Keplerus Cæsariensis Mathematicus celeberrimus, qui de cunctis rebus Physicis sententiam ferre voluit; asserit Lib. 4. suæ Harmon. *Casus fortuitos, ut quod tegula de tecto delapsa ferit prætereuntem, quod flammis hic interceptus pereat, &c. tribuendos esse Genio tutelari cujusque: Et si Thema genethliacum contineat borum casuum indicia, oportet huic custodiæ vel tutelæ ex astro genethliaco impedimenta provenire & promotiones contrarias. Nec videt qui Cœlum ista possit citra Genios.* Quibus verbis patet Keplerum Astrologiæ & Angelicæ naturæ imperitum, de his temerè judicasse. Nescivit enim constitutionem Cœlestem influere in id duntaxat, quod per generationem Physicam producitur; & hoc radicaliter affici, quo instanti nascitur: quod de bonis vel malis Angelis dici nequit. Nec præterea scivit domorum figuræ Cœlestis vires essentiales, virtutis Planetarum determinatrices; neque Planetarum ipsorum naturam beneficam aut maleficam. Ex quibus accidit, ut si ♂ vel ♄ sint in octava vel domini octavæ pravè afficientes vitæ significatores, accidere soleant tales mortes ex domus proprietate & malefica Planetæ natura; hoc igitur ignorans præsertim experientiâ; videre non potuit, qui Cœlum talia possit in homines citra Genios; & quod sibi hac de re venit in mentem protulit.

Postmodum verò sibi non constans ait. *Qui pereunt ferro, præcipitio, submersione, & aliis fortuitis eventibus; videntur à Deo & bono Angelo derelicti ob impietatem, & tyrannidi Satanæ traditi: sed talem vitæ impietatem Conjectores ex astris videre non possunt: Non enim in Cæli figura scripta sunt divina auxilia, contra pravas moram inclinationes; multò minùs in Saturni livore & Martis rubore inscripta sunt velut in pandectis pœnarum genera peccatis singulis debita: Nec ulla est connexio naturalis harum rerum cum Cœlo immediata.* Quibus verbis patet primò, hæc accidentia non esse tribuenda Genio tutelari, neque huic custodiæ vel tutelæ impedimenta ex Astro genethliaco provenire & promotiones contrarias, ut volebat superiùs. Adhæc sequeretur nemini proborum hominum accidere, ut ferro, præcipitio, submersione & aliis fortuitis eventibus intereat: sed quicunque sic interierit, impium esse & Satanæ tyrannidi traditum; quod asserere impium est, atque stultum. Præterea fallitur dum negat Astrologos posse in Astris videre impietatem cæterasque pravas propensiones Natorum: hoc enim apud Astrologos, nimis commune est & experientiâ clarum: quamvis prævidere nequeant divina auxilia, de quibus etiam ipsi non judicant, quòd nempe sint supra Naturam. Insuper infausta accidentia mortis, non inscripta sunt in Saturni livore aut Martis rubore, ut arguit Keplerus; sed in eorum influentia & determinatione in signa Nativitatis, quas Keplerus nescivit. Denique etsi non sit connexio immediata harum rerum cum Cœlo; est tamen immediata per Genesin connexio Cœli cum Nato, quem Cœlum ad illa patienda determinat efficienter. Nam sicut Natos activè Cœlum determinat; ita Cœlum passivè Natum, ut alibi diximus.

Post hæc *dubitat, an hominum Genii, hoc est Angeli custodes impediantur ab astris naturaliter, ne resistere possint potestatibus Aeris insidiantibus; illaque impedimenta prævideantur ex Themate Nati, quod fortasse (ait) etiam in Genium influxit, non minùs quàm in nascentis animum: sicque Angelus custos malum imminens impedire non possit.* Quibus verbis iterum sibi contrariatur, dum superiùs non dubitando asseruit, quod si Thema natalitium contineat indicia mortis violentæ à casu (ut vocat) fortuito; oportet Genium seu Nati custodiam ab astris impediri, sicque influxum ab illis excipere, cui nequeat resistere; quod supra rejectum est, ut

ut Naturæ angelicæ repugnans, eaque prorsus indignum, necnon ejus immutabili beatitudine, prorsusque inalterabili à causis præsertim Physicis. Præterea Keplerus dicat quid Thema instuat in nascentia animum & Genium; sicque rursus asseret quod suprà negaverat.

His præmissis ait deinde, *quod fœtus in partu propriam vitalem energeticam facultatem concipit actu, cùm à matre separatur; & character Cœli in illum influit eo momento.* Clariùs verò mentem suam aperit Lib. de Trigono igneo, ubi *negat ullam à Planetis vim manare in signa vel loca Zodiaci: aut per realem impressionem ut plerique volunt*, aut per determinationem Keplero ignotam, & à me primò detectam: *sed in nascentis pueri facultate naturali & animali, excipi Cœli constitutionem, quæ fuit tempore ortus. Et ideo ad omnes Planetarum transitus per loca Thematis præcipua, sese commovere facultatem ipsam; quasi imagines in anima receptæ, essent vera sydera cum cœlestibus coeuntia & conspirantia aut dissonantia.* Quibus verbis sibi etiam contrariatur, cur enim facultas sese commovet ad Planetarum quotidianos transitus per loca in Cœlo duntaxat præcipua Thematis, hoc est per loca Planetarum aspectuum & cuspidum ipsius Thematis; & non ad transitus per alia loca in Cœlo vacua respectu Thematis ejusdem; si in ipsis locis præcipuis nulla superfit virtus à genesi respectu Nati, aut per impressionem aut per determinationem? Huic certè quæstioni non video quidquam solidi pro Keplero responderi posse; nec etiam alteri quæ fieri potest, cur scilicet facultas aliter se se commoveat Saturno transeunte per Medium Cœli Radicis, & aliter per Horoscopum?

Denique mysterium directionum attingens ait. *Quod facultas ipsa non modò observat transitus Planetarum, sed etiam successiones partium Cœli, quæ in genesi Planetas habebant: Ea proportione opera sua per totam hominis vitam dispensans? ut quantò annus die longior est, tantò tardiùs suum in directione signum sequatur effectus, quàm signum in directione partium insequitur; Ita ut impressio hæc Cœlestis non solùm duret quiescens; sed etiam durando sese extensionis motu in longiora vitæ tempora propagat. Nimirum hæc facultas non tantùm circulus est, sed motus etiam circularis & tempus ideale; & diceres cum corpore Nati crescere tempus motuum characteris genethliaci.* Tandemque sic concludit. *Mors in Astris, in Themate, in directione nulla; nedum variæ mortis formæ: Materia corporis est quæ flammam vitæ vel inundans opprimit, vel deficiens deserit, dum natura directionum tempore stimulatur ad peragendum opus suum.* Quibus verbis tanti mysterii difficultates non solvit, sed potiùs multiplicat: Dum ait facultatem Cœlesti charactere signatam, esse circulum, esse motum circularem, esse tempus ideale: quod nec Keplerus probat, nec si probaret, difficultates ipsas tolleret. Dum etiam vult cuncta hominis accidentia esse à facultate operi suo peragendo attenta; quandoquidem accidentia quæ malè vocantur fortuita vel casualia, ad ipsam facultatem operi suo intentam referri nequeant; cùm sint omnino extra ejus opus & curam: In significatorum autem directionibus & Planetarum transitibus maximè eluceant, ab iisque causentur; ignatâ per se existente animâ fatorum talium, etiam radicali constitutione informata. Dum insuper nolens astra causare mortem, facit Naturam suo operi intentam sui ipsius destructricem ac homicidam, quod est contra Naturam. Dumque rationem non reddit, cur facultas servet in tempore prædictam rationem diei ad annum.

Volui autem hìc paulò fusiùs recensere Kepleri mentem circa Astrologiam, ejusque defectus ostendere; quòd Lib. 4. harm. Cap. 7. *putet post consensum Hælisei, Roslini, & Philippi Feselij, Philosophiæ & Medicinæ Professorum* (ut ait) *celeberrimorum, novam hanc Philosophiam esse verissimam: Ideoque sibi omni cura fovendam & educandam esse tenellam plantulam, ut radices agat in animis philosophantium.* Siquidem in Rei veritate Keplerus fuit Astrologiæ valde ignarus; ut patet ubicunque de hac scientia loquitur, ut jam alibi ostendimus: Ignaro autem nihil inferenda sententia injustius. Quid ergo & nos hìc etiam dicemus, ne circa tantum Astrologiæ mysterium planè muti videamur? Esto circa ipsum cuilibet sua philosophandi libertas.

Dico primò. Domorum cuspides, Planetas & horum aspectus, momento nativitatis actu determinati ad aliquid Nati respectu, ut fusè sectione 1. ostensum est: potentiâ autem ad alia determinari. Sicque Saturnus in prima domo determinatur actu ad Nati temperamentum, valetudinem, mores, ingenium: sed simul etiam determinatur potentiâ ad omnia Nati accidentia singulis figuræ domibus antecedentibus repræsentata: Verbi gratiâ, ad morbos causandos per suam directionem ad Solem in duodecima, sicque Jupiter in undecima domo determinatur actu circa Nati amicos; potentiâ autem circa honores, quos causare deprehenditur sua directione ad Medium Cœli: quasi existens potentiâ in Medio Cœli, dum actu existit momento nativitatis in undecima. Similiterque censendum de cæteris significatoribus Jovem antecedentibus.

Secundò. Quod Cœlestis figuræ influxus momento nativitatis, Parti sensitivæ Nati imprimitur; non quidem confusè, sed distinctè ac mirabiliter prout se habet in illa figura Cœli: hoc est ut se habet determinatio partium Cœli & Planetarum in ipsa figura; sic se habeat in ipso Nato illius figuræ character influentialis; in hoc servatis virtualiter eodem situ, ordine, atque distantiis significatorum & promissorum, prout reperiuntur in ipsa figura erecta ad talem longitudinem & latitudinem loci natalitii. Proindeque ut figuræ Cœlestis est Nato vitæ principium externum; ita fit ipsamet in Nato causa efficiens, similia interni principii; per sui characteris impressionem in Nato: unde oritur ipsius Nati & Cœli consensus ille in agendo & patiendo manifestus atque mirabilis.

Tertiò. Quod quilibet significator in figura Cœlesti, hoc est cuspis vel Planeta prout virtute sua, tam essentiali à propria natura, quàm accidentali à determinatione in figura, viget in Nato per sui Characteris impressionem: Est quoddam vitæ, actionis, conjugii vel passio-

passionis principium, ad quod potentiali determinatione referuntur cuncta figuræ loca sequentia, sive sint Planetæ, sive horum aspectus: Ut proinde talia circa principium ipsum futura sint durante vitâ Nati, qualia sunt ipsa loca, tam per se ratione naturæ, quàm per accidens ratione determinationis: Ac futura sunt eodem ordine temporis, qualis est ordo distantiæ ipsorum locorum à tali principio: ut scilicet qui minùs distat ab ipso principio, citiùs ac priùs reducatur de potentia ad actum; hoc est suum producat effectum. Quamobrem si Horoscopum vitæ principium sequatur ☿ dominus Horoscopi, tum □ ♂ domini octavæ, tum △ Jovis domini nonæ; priùs à directione Mercurii ad Horoscopum Natus litteris incumbet. Vel alteri disciplinæ; postea verò à directione □ ♂ ad eundem Horoscopum, ægrotabit periculosè; tandemque si evaserit, religioni vacabit à directione △ Jovis ad eundem Horoscopum, semper enim attendenda est determinatio per corpus & dominium promissoris, & non solus Planeta, ut fecêre veteres, qui suos de directionibus canones nobis tradidêre.

Quartò. Quod cùm figura Cœli momento nativitatis sit aliquid permanens ac stabile, in quo viget causaliter ac implicitè tota Nati vita cum suis accidentibus; ipsa autem vita & accidentia temporis successionem atque ordinem admittant; necessarium est hujus successionis & ordinis aliquam in Cœlo dari causam; nulla autem alia est quàm successio atque ordo promissorum potentialiter determinatorum respectu significatorum antecedentium; ut superiùs dictum est. Potentialis enim determinatio ex se tendit ad actualem; ideoque Promissores ipsi, hoc est Planetæ & horum aspectus, de hac potentiali determinatione, ad actum reducendi sunt. Id verò fit per primi Cœli Revolutionem primam, quæ incipit momento nativitatis: Dum enim hac revolutione promissor quilibet transfertur ad circulum positionis, quem significator quilibet occupavit illo momento, sicque fit ipsorum directio naturalis à nobis definita cap. 1. sect. 1: determinatur actu ad effectum quandoque producendum, juxta naturam & situm ipsius significatoris: Talisque directionis virtus pro singulis directionibus naturalibus promissoris ipsius, ad singulos significatores antecedentes, Nato successivè per talem revolutionem imprimitur, quasi supplementum natalis impressionis universalis, quod hujus particularis fata explicat, & secundum suam seriem temporalem efficaciter combinat & ordinat.

Porrò directionis effectus produci nequit ipso momento nativitatis; quòd tunc promissor non sit actu in situ significatoris, sed tantùm potentiâ: Producitur autem post genesim virtute illius reductionis de potentia ad actum, quæ fit per motum successivum: Ac producitur tot circiter annis à genesi; quot gradibus Æquatoris promissor distat à circulo positionis significatoris ex Ptolemæi mente, quod sequenti capite studiosiùs inquiretur. Hujus autem doctrinæ ratio fundamentalis est, quod virtus determinativa domorum sive cuspidum ad diversas effectuum species sit per experientiam Astrologis notissima; ideoque certissima: sunt autem cuspides domorum circuli positionum, & per quamlibet domum traduci queunt innumeri alii positionum circuli. At positionis circulus in quem cadit aliquis Planeta aut significator alius momento nativitatis, ab ipso Planeta vel significatore vim peculiarem sortitur respectu Nati, ratione subjectorum ad domum pertinentium quam circulus ille occupat juxta naturam atque statum illius Planetæ; quæ vis ipsi Nato imprimitur ipso momento nativitatis. Dum ergo promissor primâ illâ primi Cœli revolutione, traducitur ad eundem circulum, determinatur ut superiùs dictum est: Atque vis hujusce determinationis quatenus successivo motu factæ, Nato similiter imprimitur. Cumque sic tam in Cœlo quàm in Nato fiat concursus ac unio virtutum promissoris & significatoris, quatenus sunt successivè in illo positionis circulo; inde oritur ut tempore designato per arcum illius motus, Nato ipsi accidat aliquid de Natura significatoris & promissoris in significatis essentialibus spatii sive domus figuræ in qua reperitur circulus ille positionis. Atque hæc sunt ad summum quæ de tanto Naturæ mysterio post diuturnas speculationes juxta experientiæ veritatem à me dici queunt; quæ si alicui non satisfaciant, det ipse meliora, meamque fallet opinionem. Simile quid habet Galenus circa morbos lib. 3. de diebus decretoriis: Quod nempe erecto Themate ad initium morbi; ab illo fit in Nato ipsius morbi impressio, cujus accidentia prodeunt per Lunæ motum ad sua □ & ☍: vel (ut opinor etiam) per suas directiones menstruas ad illa □ & ☍, aliaque loca figuræ morbi præcipua: frequenter autem accidit ut directio & motus Lunæ, eodem die simul concurrant. Ex quibus patet quod accidentia sive Nati, sive morborum mensurantur per directiones & motus Planetarum transeuntium per loca accidentibus congrua.

Quintò igitur dico. Ideo quiescentibus seu fixis in Cœlo directionum terminis, harum effectus produci in Terris, scilicet in homine: quoniam per radicalem influxum figuræ cœlestis momento nativitatis, & primam Cœli conversionem, factus & Nato impressus est illorum terminorum concursus, efficax certo tempore, ut jam superiùs expositum est.

Sextò. Quod supposita impressione illius concursus per primam Cœli conversionem à momento nativitatis; sequitur illum continuari & confirmari per subsequentes; quibus etiam quilibet promissor deducitur ad circulum positionis singulorum significatorum antecedentium; sicque toties confirmari, ut efficacia directionis pro effectu, tandem inde maturescat & in suum actum erumpat: Nimirum post tot Solis annuas conversiones, quot ejusdem Solis ferè diurnas continet arcus directionis: Ideoque citiùs aut tardiùs, prout termini minùs aut magis à se distant. Unde patet Solem suo motu diurno & annuo concurrere saltem ad mensuram temporis, quo directionis effectus de potentia reducitur ad actum; non autem influxu suo seu vi influentiali; ut Cardanus ex Cap. 1. Sect. 1. voluisse videtur: Siquidem directionis effectus tantum significatoris & promissoris naturam redolet atque determina-

minationem, non autem Soli, nisi per accidens, ratione determinationis ipsius Solis.

Septimò tandem assero: Directionis effectum produci non à sola impressione suscepta momento nativitatis, ut censuit Keplerus, neque à solo Cœlo, ut vulgo hactenus creditum est, sed ab utrisque simul conspirantibus: Non tamen sine actuali concursu Revolutionum annuarum atque menstruarum, nec non transituum, ut dicitur in sequentibus: Hic enim duntaxat explicamus modum agendi per directiones.

Objicies: Inde sequi quod post annos 365 totidem diurnis Solis correspondentes, quibus promissor quilibet suos effectus adimplet, cum singulis totius Zodiaci significatoribus, absorbta erit vis & efficacia omnium directionum, nullusque ab his manabit effectus in victuros diutiùs, quales fuere homines diluvium præcedentes, qui ad annos 500 & 600 pervenere, vitâ tam longâ nimiùm abutentes; quosque tamen dicet Astrologus mortuos fuisse ex directione alicujus Anaretæ ad aliquem vitæ significatorem: Ergo falsa est doctrina suprapostita.

Respondeo, non sequi quod dicitur. Nam sicut per secundam primi Cœli Revolutionem à genesi, confirmantur directiones primæ, quæ correspondent primis vitæ annis 365: Ita per tertiam confirmantur directiones secundæ quæ correspondent sequentibus vitæ annis 365, & sic deinceps. Indeque fit ut post annos 365 à genesi, redeant effectus similes prioribus per eosdem promissores, si natus tandiu vixerit, ut ante diluvium: habita nihilominus ratione ætatis ipsius Nati, cæterarumque circumstantiarum. Dici etiam potest quod cùm vis Cœlo impressa per determinationem, tamdiu duret quandiu Natus, nihil obstat quin post 365 annos adhuc redeant similes effectus per directionum recursum habita ætatis ratione & dispositionis rerum tunc vigentium. Dici etiam denique potest quod cùm eadem directio multa simul significet, ratione multiplicis determinationis tam significatoris quàm promissoris in una revolutione 365 annorum producet unum effectum, & in altera alterum habita ratione, &c: Igitur doctrina suprapostita sibi consentit, & experientiæ satisfacit, sine ulla confusione vel ambagibus, sed viâ & ratione simplicissima, quod ipsi nos adhærere facit. De re igitur tam ardua jam sufficienter dictum sit hactenus.

Caput III.

De variis Veterum & Neotericorum sententiis circa mensuram arcus directionis, in tempus convertendi: Et quæ ipsarum nobis videatur verior.

Est aliquid in singulis scientiis, quod intellectus humani testatur imbecillitatem, ut in Theologia mysterium Sacrosanctæ Trinitatis; In Physica formarum quidditas atque productio; in Geometria circuli quadratura, & in Mechanicis motus perpetuus: si quidem in his arcanis scrutandis obtunditur acies intellectus: nihil igitur mirum si in Astrologia scientiarum Physicarum altissima divinissimaque reperiatur etiam aliquid, quod mirari potius quàm intelligere concedatur. Talis autem est mensura, qua directionis arcus in tempus convertitur, ad futurorum hominibus accidentium tempus determinandum. Siquidem non sine admiratione constat experientiâ, quod arcus directionis tot annis circiter æquivaleat, quot gradus Æquatoris continet: hoc est effectus à directione significatus, tot circiter annis post genesin contingat, quot sunt gradus in arcu directionis. Dixi autem circiter, quia de præcisione controvertitur adhuc inter Astrologos. De hac igitur mensura aliorum & nostram sententiam hic subjiciemus.

Ptolemæus igitur lib. 3. Quatrip. cap. 15. ait, *Convenienter autem pro quolibet gradu sumet unum annum*: vel ut habet Naiboda, *valentque probabili ratione de temporibus* (hoc est gradibus Æquatoris, qui passim vocantur à Ptolemæo tempora) *unumquodque annum Solarem unum.* Quibus verbis patet Ptolemæum de mensuræ præcisione non certò, sed duntaxat probabiliter determinasse. Ejus verò sententiam ad nostra usque secula Astrologi omnes secuti sunt, & eam nonnulli adhuc retinent. Cardanus autem Commento in illud caput, & post illum Naiboda censuere, unum annum æquivalere, non præcisè uni gradui Æquatoris, sed 59′ 8″. quantus scilicet est diurnus Solis motus medius in Æquatore mensurâ geminâ Temporis: unum verò gradum valere unum annum 5 dies & 8 horas; indeque à Naiboda & Magino constructæ sunt Tabulæ, quas infrà subjiciemus: atque huic sententiæ jam subscribit pars maxima Astrologorum.

At Nobilissimus Tycho Brahæus lib. 1. de nova stella pag. 113. rejectis duabus illis sententiis arbitratur experientiâ doctus (ut ipse ait) quod motus Solis diurnus, non quidem medius, sed verus vel apparens ipso die nativitatis; sit vera anni mensura pro directionibus figuræ genethliacæ; atque diei pro directionibus annuæ revolutionis. Scripsit autem mihi Clarissimus D. Longomontanus pro arcano; quod Tycho Brahæus intelligebat motum diurnum ascensionis rectæ Solis & non longitudinis. Ac ego qui realibus effectuum temporibus causas fictitias assignare nequeo; jamdudum idem animo conceperam, quod à Tychone nondum à me viso conceptum fuerat: quodque si Solis diurnus erat anni mensura, congruentius erat id tribuere diurno vero & reali, quàm medio qui fictitius tantùm censetur: Et potiùs diurno ascensionis rectæ, quàm longitudinis; quòd non Ecliptica, sed Æquator, sit naturalis atque simplicissima temporis nostri mensura. Quamobrem pro æquatione arcuum directionis in tempus, & contrà, Tabulas super eo fundamento composueram.

Keplerus verò in sua sportula Genethliacis missa, *non attentâ* (inquit) *experientiâ, rationabile putat significatores promovere in consequentia signorum versus promissores, per proportionem naturalem diei ad annum: si nimirum pro qualibet anno, adjiciatur locus Solis & Lunæ diurnus Solis, distans eodem numero dierum à die natali, quo numero*

numero annorum distat annus ab anno natali. Rationes autem ob quas hæc proprio sit efficax: cur scilicet quod fuit die ætatis tricesima, id significet in annum 30, etsi rationes non solent reddere, vel rimari Astrologi contenti suis oraculis: promittere tamen videtur Philosophia Samia, aut si hæc non promet, nulla promet. Sic Keplerus ad verbum. Vult ergo, ut si inveniendum sit quo pertingat directio Solis & Lunæ, annos post genesin 30, sumantur ex Ephemeridibus loca ☉ die ipso nativitatis, tum die 30 post nativitatem, horâ meridianâ, & & prior locus aufertur ex posteriore, restabitque arcus Eclipticæ: qui additus locis radicalibus Solis & ☽, ostendit quo pertingant in Ecliptica directiones Solis & ☽ ipso anno 30.

Tandem Argolus Lib. 3. Astronomicorum cap. 23. ait. *Stultissimum esse asserere, Ptolemæum in aliis minimis alioquin exactissimum, in scientiâ in hoc visum fuisse, & præcisam nobis mensuram non explicasse.* Ideoque Ptolemæi mensuram retinendam censet, ratione destitutus ad experientiam provocans. Quod si accidentia non contingant ad unguem in contactu directionis, causatur Planetarum loca nondum haberi exacta: tum significatorũ & promissorum robur, aut imbecillitatem; tum Planetarum transitus, quæ singula effectuum tẽpora accelerare, aut retardare queunt.

De his autem diversis sententiis definire quænam sit verior, ad rationem, vel experientiam pertinet. Et quidem quamvis ratio hac in parte cæcutiat, cur nempe unus ferè diurnus Solis, anno æquivaleat: Ipsa tamen Tychonis & nostræ menti magis favere videtur, quod nempe realis effectus ad realem causam sit referendus, non autem ad fictitiam, quales videntur esse causæ Cardani, Naibodæ & Ptolemæi. Quod enim pro Ptolemæo, ait Argolus, non satisfacit: tum quia Ptolemæus ipse non asseverat gradum unum esse præcisam anni mensuram: tum quia jam pluries à nobis ostensum est, illum errasse in Astrologiæ disciplina: tum demum quia reliquorum sententiæ similiter excusari possent, ut ab Argolo Ptolemæi sententia excusatur. Keplerus verò etsi causam realem assumat, nempe diurnum verum Solis in Ecliptica diebus singulis à genesi, pro annis singulis, diebus ipsis numero correspondentibus: Tamen aliunde ratio huic adversatur methodo dupliciter. Primò, quod in directione Lunæ, ideoque aliorum Planetarum, omittat latitudinem, cujus contrarium rectè censuit in Præfatione Ephemeridum ab anno 1617. contra Regiomontanum. Secundò, quia hinc sequeretur, quod per tot dies à genesi, quot annis victurus est natus, Sol adhuc influeret suo motu in ipsam nati genesin: at si motu, cur non & statu cœlesti, qui diebus singulis variatur per syzygias cum Planetis aliis & ingressus in signa? Et cur non dicetur idem de aliis Planetis, præsertim verò Luna, cujus status cœlestis velocissimè variatur? Atqui radicalis influxus tam per motum, quam statum cœlestem, naturamque Planetarum, duntaxat imprimitur momento nativitatis, quo influxus ille sit causa actualis eorum quæ sunt in nato, momento ipso nativitatis; causa verò potentialis eorum quæ ipsi deinceps futura sunt. Ut proinde sint explodendi duo illi Aphorismi, quos habet Schonerus Lib. 1. cap. 15. ubi ait. *Quod si Luna die tertia post nativitatem applicat ♂, vel ☿, faciet multa itinera,* &c. Planetæ enim radicaliter, ac primario non influunt, præterquam momento nativitatis. Quamvis post genesin secundariò influant dupliciter, nimirum per Revolutiones ac Transitus: sed cum respectu ad primarium influxum, & dependentia ab eodem: sed inclinatio ad itinera pertinet ad radicalem influxum, ut & alia quævis. Ex Tychone autem & Keplero, adhuc altera methodus componi posset: nempe sumendo diurnos Solis à genesi, non quidem longitudinis, sed ascensionis rectæ, illosque similiter applicando totidem annis post genesin: sed inde etiam duo sequerentur absurda superius repudiata.

Quamobrem in hac dirimenda controversia, sola nobis superest consulenda experientia rerum Magistra à Keplero neglecta: hæc enim methodum cæteris veriorem deteget. Verum alii dirigendo, nec Planetarum, nec aspectuum latitudines observant, qui error est maximus. Alii autem observant, & conveniunt quidem omnes in latitudine loci Planetæ, ejusque oppositionis; at in longitudine & latitudine reliquorum aspectuum differunt; cum tamen veritas hac in re unica sit, illudque insignem in experientia causare possit differentiam. Ostendimus autem suprà, quomodo ipsi aspectus secundum longitudinem & latitudinem corrigendi sint. Atque in eum finem suprapositam rationalem Tabulam construximus, cui adhærendum censemus; quòd pro reliquis ipsis aspectibus sit experientiæ conformior, quàm Tabula methodo Blanchini congruens; supponendo medium Solis motum diurnum in Æquatore, hoc est, medium ejus diurnum ascensionis rectæ 59'. 8". pro quolibet anno, in reductione arcus directionis in tempus, juxta mentem Cardani & Naibodæ. Hæc enim mensura accuratior est, quàm illa Ptolemæi & Veterum, qui uni gradui unum annum adscripsere, & rectè, ut censet Argolus. Tychonica autem mensura, à veritate nimis evidenter exorbitat post annum à genesi 30, dum Sol versatur circa principia ♈ & ♎, ubi diurnus ascensionis rectæ est tantum 54', vel 55', tum circa principium ♑, ubi pertingit ad 67'; ac similiter Keplerina nimis excedet, aut deficiet, dum Sol percurret illa signa, ubi maximos, vel minimos in Ecliptica diurnos sortietur. Atque hæc laboriosè & quantum potui studiosè observavi in pluribus genituris; collatis invicem methodis & mensuris singulis. Quod si quis idem experiri velit in rectificatione nativitatum, utatur primò accidentibus ad Horoscopum, vel medium Cœli pertinentibus, quorum veræ causæ sint corpora Planetarum, vel horum oppositiones, de quorum latitudine concordant Astrologi; & per hæc accidentia rectificentur Horoscopus & medium Cœli, sumpta mensura temporis secundum aliquem ex supradictis Authoribus. Deindeque videat an alia accidentia causata à quadratis Planetarum directis ad ipsos angulos, cum aut sine latitudine, congruant suis temporibus juxta mensuram assumptam. Modus enim qui accuratius & frequentius quadrabit in directionibus, probabiliter censebitur esse verior. Et talem illum reperi quam hic expono, ut exemplis proprio loco clarius explicabitur.

Caput IV.

Quo exponuntur Tabulæ Naibodæ & Magini pro conversione temporis in arcus Æquatoris : & contra.

TAbularum hujusce conversinnis veritas eo patet evidentius, qun longius receditur à momento nativitatis, ut post anno à genesi 50, aut 6n. Et quia Tabulas in hunc finem à Nobis constructas ad Tychn[illegible] sententiam deprehendimus ab ipsa veritate magis aberrare, quomodncunque fiat aspectuum correctio : Idcirco his suppressis, solas Naibodæ & Magini Tabulas hic subjicimus.

Tabula Naibodæ, convertens annos in gradus Æquatoris.

An.	Gr. M. S.	An.	Gr. M. S	An.	Gr. M. S.	An.	Gr. M. S.
1	0. 59. 8	26	25.37.37	51	50.16. 5	76	74.54.32
2	1. 58. 17	27	26.36.45	52	51.15.13	77	75.53.42
3	2. 57. 25	28	27.35.53	53	52.14.27	78	76.52.50
4	3. 56. 33	29	28.35. 1	54	53.13.30	79	77.51.58
5	4. 55. 42	30	29.34.10	55	54.12.38	80	78.51. 7
6	5. 54. 50	31	30.33.18	56	55.11.46	81	79.50.15
7	6. 53. 58	32	31.32.26	57	56.20.55	82	80.49.23
8	7. 53. 7	33	32.31.35	58	57.10. 3	83	81.48.31
9	8. 52. 15	34	33.30.43	59	58. 9.11	84	82.47.40
10	9. 51. 23	35	34.29.51	60	59. 8.20	85	83.46.48
11	10. 50. 31	36	35.29. 0	61	60. 7.28	86	84.45.57
12	11. 49. 40	37	36.28. 8	62	61. 6.36	87	85.45. 5
13	12. 48. 48	38	37.27.16	63	62. 5.45	88	86.44.13
14	13. 47. 57	39	38.26.25	64	63. 4.53	89	87.43.22
15	14. 47. 5	40	39.25.33	65	64. 4. 1	09	88.42.30
16	15. 46. 13	41	40.24.42	66	65. 3.10	91	89.41.38
17	16. 45. 22	42	41.23.50	67	66. 2.18	92	90.40.47
18	17. 44. 30	43	42.22.58	68	67. 1.26	93	91.39.55
19	18. 43. 38	44	43.22. 6	69	68. 0.35	94	92.39.3.
20	19. 42. 47	43	44.21.15	70	68.59.43	95	93.38.12
21	20. 41. 55	46	45.20.23	71	69.58.51	96	94.37.20
22	21. 41. 3	47	46.19.31	72	70.58. 0	97	95.36.28
23	22. 40. 12	48	47.18.40	73	71.57. 8	98	96.35.37
24	23. 39. 20	49	48.17.48	74	72.56.16	99	97.34.45
25	24. 33. 28	50	49.16.56	75	73.55.25	100	98.33.53

Vsus.

SUme annos à nativitate in aliqua ex quatuor columnis annorum : & è directo ad dexteram invenies gradus minuta & secunda, sumptis annis æquivalentia, sic anni 15 valent 14 gradus 47′. 5″. atque ita de reliquis. Omninoque similis est usus duarum Tabularum sequentium.

Dicet aliquis hasce Tabulas supponere diurnum medium ascensionis rectæ Solis, pro mensura

fura cujuslibet anni. Atqui diurnus ille medius est duntaxat artificialis, sive fictitius, proindeque non potest esse vera seu realis causa realis effectus, hoc est, realis temporis effectum, ut pluries etiam à Nobis in Astrologia assumptum est in similibus.

Sed respondeo: Inter maximum & minimum diurnum ascensionis rectæ Solis, necessario dari à parte rei medium supra positum: non enim fit transitus à maximo reali ad minimum, sine transitu per medium, qui per consequens non est fictitius, ut censetur. Ac proinde cum maximus & minimus juxta Tychonem, maximè aberrent à veritate, etiamsi in diem natalem incidant; sequitur, ut omnium medius aberret minimè, quod quidem experientiæ congruit; proindeque pro annorum mensura præ cæteris sumendus sit: non autem exactè unus gradus, ut Argolus voluit, & Ptolemæo imposuit. Neque hic diurnus medius pro mensura arcuum directionis, se habet, ut medius motus Planetarum qui ponitur in Tabulis radicalibus. Hic enim merè artificialis est, ac tantum suppositus pro veris, qui diebus singulis variantur per verum Planetarum motum. At in directionibus nullus est terminorum motus, qui singulis annis fit diversus, ut ostensum est capite 1. Sectionis hujus, sed tantum invariabilis arcus distantiæ Æquatoreæ promissoris, à circulo positionis significatoris: qui arcus annis futuri eventus correspondens, per rationem diurni Solis ad annum, per hunc potiùs diurnum, quam per alium quemcunque dividendus est, ob rationem supra positam.

Tabula Magini, convertens gradus Æquatoris in annos.

Gr.	An.	Di.	Hor.	Gr.	An.	D.	H.	Gr.	An.	D.	H.	Gr.	An.	D.	H.
1	1.	5.	8	26	26.	139.	4	51	51.	273.	0	76	77.	41.	14.
2	2.	10.	17	27	27.	144.	13	52	52.	278.	8	77	78.	46.	22
3	3.	16.	1	28	28.	149.	2	53	53.	283.	17	78	79.	52.	7
4	4.	21.	10	29	29.	155.	6	54	54.	289.	1	79	80.	57.	15
5	5.	26.	18	30	30.	160.	14	55	55.	294.	10	80	81.	62.	14.
6	6.	32.	3	31	31.	165.	23	56	56.	299.	18	81	82.	68.	8.
7	7.	37.	11	32	32.	171.	7	57	57.	305.	3	82	83.	73.	17
8	8.	42.	20	33	33.	176.	16	58	58.	310.	11	83	84.	79.	1
9	9.	48.	4	34	34.	182.	0	59	59.	315.	20	84	85.	84.	10
10	10.	53.	13	35	35.	187.	8	60	60.	321.	4	85	86.	89.	18
11	11.	58.	21	36	36.	129.	17	61	61.	326.	13	86	87.	95.	3.
12	12.	64.	6	37	37.	198.	1	62	62.	331.	21	87	88.	101.	11
13	13.	69.	14	38	38.	203.	9	63	63.	337.	6	88	89.	105.	20
14	14.	74.	23	39	39.	208.	18.	64	64.	342.	14	89	90.	111.	4
15	15.	80.	7	40	40.	214.	3.	65	65.	347.	23	90	91.	116.	13
16	16.	85.	16	41	41.	219.	11	66	66.	353.	7	91	92.	121.	21
17	17.	91.	0	42	42.	224.	20	67	67.	358.	16	92	93.	123.	5
18	18.	96.	8	43	43.	230.	4	68	68.	364.	[illegible]	93	94.	132.	14
19	19.	101.	17	44	44.	235.	13	69	70.	4.	3	94	95.	137.	22
20	20.	107.	1	45	45.	240.	21	70	71.	9.	11	95	96.	143.	7
21	21.	112.	10	46	46.	246.	6	71	72.	14.	20	96	97.	148.	15
22	22.	117.	18	47	47.	251.	14	72	73.	20.	4	97	98.	153.	24
23	23.	123.	3	48	48.	256.	23	73	74.	25.	13	98	99.	159.	8
24	24.	128.	11	49	49.	262.	7	74	75.	30.	21	99	100.	164.	17
25	25.	133.	20	50	50.	267.	16	75	76.	36.	5.	100	101.	170.	1.

cantur esse Sol, ☽, vel alius Planeta: & Planetarum alii sint primarii, nempe Sol & ☽ circa Mundi centrum, alii vero secundarii, sive satellites, nempe ♄ ♃ ♂ ♁ ☿ circa ☉ primario ordinati: tamen eorum omuium eandem esse in directionibus communem mensuram experientia probat, hoc est in omnium significatorum directionibus, singulos gradus arcuum directionis, valere 1 annum, 5 dies, 8 horas, vel singula 59′. 8″. ipsius arcus valere unum anoum, juxta superiores Tabulas, quamvis ☽, ☉ & primum mobile, naturâ & à Tellure distantiâ maximè inter se differant.

Ratio autem id postulare videtur. Nam omnes significatores sunt puncta primi mobilis, vel ex se absoluta, ut quæ sunt in Horoscopo, Cœli Medio & aliis cuspidibus, vel ad naturam Planetarum particulariter determinata momento nativitatis, ut alibi dictum est, quandoquidem sunt vera loca Planetarum horumque aspectuum, non autem ipsa Planetarum corpora: cum igitur omnes significatores, tum etiam promissores sint in eodem Cœlo, quippe primo mobili, per cujus motum quilibet promissor eodem modo transfertur ad circulum positionis significatoris; Rationi consonum est, ut eodem quoque modo mensurentur omnes directionum arcus, hoc est, per eaodem omnibus communem mensuram.

Quæ sit autem ipsius mensuræ ratio, sive causa, hoc est, cur Solis diurnus ascensionis rectæ medius uni anno æquivaleat in directionibus, pollicebatur Keplerus supra ex Philosophia Samia, scilicet, Muneris Pythagoricis, quibus impensè addictus fuit: sed hic ingenii lusus in numeris, doctioribus viris non satisfacit in Physicis, nisi concedatur numeros primas esse idæas effectrices omnium rerum, quod tamen prius probandum est, probarique nequit.

Cardanus in fine septem Librorum Aphorismorum, io sua Operis peroratione, hanc rationem affert. *Quod cum Sol sub Ecliptica perpetao moveatur, hancque in anno percurrat, etiam dum in ejus singulis gradibus versatur, semel pro quolibet gradu, mota diurno circum volvitur; circulo quasi Æquatori parallelo. Unde fit, ut si concipiatur aliquis Æquator quiescens, qualem Theologi ponunt, pars illa circumvoluta, virtute Solis vim recipiat universam totius Æquatoris: ac proinde cum Sol in quolibet Eclipticæ gradu, totam Æquatorem circumambiat diebus singulis, totamque Eclipticam motu proprio in uno anno: hinc fit, ut quælibet Æquatoris ipsius pars (quæ etiam 365 parallelorum, atque ideo etiam totidem Eclipticæ revolutionum vim suscipit in anno) unam Eclipticæ revolutionem, seu annum repræsentet.*

Sed quamvis speculatio hæc subtilis esse videatur; mihi tamen non satisfacit. Etsi enim Sol in quolibet Eclipticæ gradu totum Æquatorem illum circumambiat diebus singulis, totamque Eclipticam motu proprio in uno anno: non tamen inde sequitur, quod sine probatione concludit Cardanus, oempe quod pars quælibet Æquatoris, 365 revolutionum Eclipticæ vim suscipiat in anno, ideoque annum repræsentet, seu annuam Solis in Ecliptica revolutionem, præsertim quod tam Eclipticæ quam Æquatoris divisio in 360 partes sit artificialis, non autem naturalis; etsi numerus 360 sit medius inter numeros dierum 365 $\frac{1}{4}$ quibus Sol peragrat Eclipticam, & dierum 354 $\frac{1}{3}$ quibus duodecies cum Luna congreditur. Adde quod nil dicit Cardanus de Sole, quod dici nequeat de quovis alio Planeta, sed præsertim ♄, qui circumvolvitur in circulis præ omnibus Planetis Æquatori parallelis, ob proprii motus maximam inter Planetas tarditatem.

Ac proinde speculetur circa tantum arcanum quicunque voluerit, & quantum libuerit. Post meas speculationes non arbitror quemquam mortalium sine revelatione, hujus rei causam redditurum, quæ omnino satisfaciat: ipsaque longè difficilioris inventionis esse mihi videtur quam circuli quadratura: ut vero hic etiam aliquid dicamus ex iis quæ nobis in mentem venêre. Revelavit quidem Angelus Prophetæ Ezechieli, dies 390 ex una parte, & dies 40 ex alia, de quibus ipsum alloquitur, intelligendos esse de totidem annis; dum ait ille capite 4. *Diem pro anno dedi Tibi*, ut Astrologi diurnum Solis pro anno usurpant in directionibus: sed causam noo exposuit. Similiter Numer. cap. 14 anni 40 pro diebus 40 computantur. Video etiam in natura, diem anno exactè æquivalere; nempe sub Mundi Polis, ubi dies & annus coincidunt, ac idem sunt; sumendo diem pro una revolutione Solis supra & infra horizontem: & diurnus Solis, ibi idem est quod annuus. Sed primò id accidit in loco, ubi nec figura cœlestis erigi, nec directiones institui queunt, defectu circuli meridiani. Secundò, diem non sumunt Astronomi pro una Solis revolutione respectu horizontis, sed respectu meridiani; quo pacto Solis diurnus est tantum annui pars circiter 360ª, nec ullus est sub Polis dies Astronumicus.

Igitur hac in parte ingenii nostri tenuitatem agnoscamus; Dei vero infinitam sapientiam admiremur ac veneremur: qui quidem omnia fecit in pondere, numero & mensura; sed sicut sibi placuit: minimamque anni partem naturalem toti anno correspondere voluit in pluribus, ut io revelationibus & natura superius patuit.

CAPUT VI.

An directionum effectus prodeant quo præcisè tempore directionis arcus, mensuræ suæ adæquatè correspondet.

QUæstio hæc in doctrina directionum non est momenti exigui. An, scilicet, directionis, V.G. Horoscopi, ad ♂ pravè affectum in domo secunda, posito arcu 30 graduum, qui ex Tabula Magini supra positâ valet 30 annos, 160 dies, 14 horas, hoc præcisè post nativitatem tempore morbus, vulnus, aut mors nato accidat: atq; sic de cæteris.

Probat autem experientia id non semper fieri; sed accidens aliquando mensuræ tempus accuratum prævenire, & aliquando subsequi: non unico taotum die, vel mense, sed pluribus etiam, imò interdum anno, etsi hoc contingat rarius: idque qualiscunq; sumatur mensura ipsius arcus, & quomodocuoq; Planetarum aspectus corrigantur. Nulla enim est nativitas in qua omnium directionum effectus, suis arcubus ad amussim tempore correspondeant: multumq; fuerit si in aliqua genesi tales duæ, aut tres conspiciantur directiones: reli-

quæ verò anticipare, aut retardare magis, aut minus reperientur.

Hujus autem rei quatruplex ratio assignari potest; & quælibet seorsim valida, ideoque plurium concursus validior. Prima est Tabularum Astronomicarum defectus, ob quem noo habentur in figuris genethliacis vera Planetarum loca secundum longitudinem & latitudinem: neque id speraodum est donec Tabulæ juxta principia & fundamenta Astrooomiæ oostræ restauraotur: cum adhuc hodie inter Keplerum & Argolum sæpe gradus circiter unus differentiæ reperiatur in loco Lunæ.

Secuoda est, quod licet virtus directionis nato actualiter imprimatur, per primam Cœli revolutionem, ut explicatum est cap. 2, tameo virtus ipsa respectu futuri accidentis quod productura est, quidpiam existit potentiale, quod rursus ad actum reduci debet, tempore congruo directionis arcui. Non potest autem eo tempore de potentia ad actum reduci, nisi per aliquid actuale: nempe futuro eventui revolutionem coogruam, & congruos Planetarum transitus corpore, vel aspectu per idonea genituræ loca; qualia sunt præ cæteris loca significatoris & promissoris, vel his significatione affiuia. Atqui non semper ipso præcilo tempore cootingunt congrua revolutio, & cnngrui transitus, vel si adsit congrua revnlutio pro anno, non aderit transitus similis prn die correspondente directionis arcui, sed vel ambo, vel alterum, præsertim vero transitus idnneus præcisum tempus anticipabit, aut subsequetur. Quamobrem etiam significatum accidens præcisum tempus præveniet, aut subsequetur.

Tertia: Quod natura & status promissorum, aut significatnrum, quandoque talem efficiat irregularitatem. Nam ♄ ex sua natura & Planetæ tardi, retrogradi, occidentales, in domibus cadentibus, ac in summa debiles, effectuum retardationem: at ♂ ☿ & ☽, tum Planetæ veloces, directi, orientales, in angulis & fortes anticipatinnem præsagiunt. Nec solum in his spectandus est promissoris status, sed an sit etiam in sua domo, vel exaltatione, aut in hisce contrariis signis, tum an sit faustè, vel infaustè connexus Planetis naturâ, vel determinatione beneficis, aut maleficis. Fortis enim promissor, sive ad bonum, sive ad malum, producit effectum ipso directionis tempore: imo si promissorem antecedat Planeta, vel aspectus similis cum ipso promissore significationis, anticipabit effectus: at si promissor fuerit debilis, & circa ipsum sit Planeta, vel radius contrariæ significationis ac prævalens, promissor ipse suo frustrabitur effectu; si vero promissorem ipsum sequantur Planeta, aut radius similis significationis, effectus retardari poterit, usq; quo ad ipsus significatoris directio pervenerit. Atque bæc suot valde notanda in prædictione temporis effectuum in directiouibus.

Qoarta deniq; est, quod Sublunares causæ quas movet, aut saltem excitat cœlestis iofluxus, huic non semper ex æquo obtemperent: sed vel vi libertatis ipsum eludant, vel prudentiâ resistãt, ipso influxu præcngnito, vel materiæ contumaciâ nonnisi lentam dispositionem suscipiant, vel bis omnino contraria fiant, Sublunaribus causis tantillo excitatis per revolutiones & transitus congruos circa directionis tempora, in eventus futuros prnrumpeotibus.

Objicietur: Doctrinam istam evertere nativitatum rectificatiooem per tempora præteritorum accideotium nati, de qua tantopere gloriantur Astrologi. Cum enim certa non sit per unicum accidens rectificatio, sed plura requirantur; nec singulorum accidentium tempora præcisè adæquentur suis directionum arcubus: oulla videtur esse ratio, cur unum potiùs quàm aliud sumatur accidens, cujus tempori præcisè fiat adæquatus directionis arcus: sicque de Horoscopi, vel Medii Cœli veritate semper erit dubitandi locus.

Respondeo: Equidem io his nativitatum rectificationibus, magnâ opus esse Astrologo prudentiâ, ut verum determinet Horoscopum, vel Medium Cœli nativitatis, neque boc fieri à quovis artifice. Primùm verò data accidentia non adscribat nisi causis eorum genuinis, quod ex naturis domorum & Planetarum horumq; statu scire potuerit. Deinde pro fundamento rectificationis Horoscopi, eligat aliquod accidens, quod probabilius conjiciet prodiisse à directione ipsius Horoscopi, ad cnngruum promissorem, ut si febris quartana acciderit anno à genesis 5, Saturnus autem ab æstimato Horoscopo distet in consequ ntia circiter 12, vel 18 gradibus Æquatoris, dirigat audacter Hornscopum ad ♄, pro tempore illius febris. Post hæc videat an Horoscopo sic definito, reliqua accidentia data, su s causis directione congruant, & hoc posito erit justa rectificatio: sin vero differentia prodeat circiter unius gradus, nec per accidentia data possit aliter genesis rectificari: tunc Horoscopi ascensio obliqua erit aliquot minutis augenda, vel minuenda, donec omnium directioonum arcus, quo propinquius fieri potest, suis temporibus correspondeant: diligenter interim nbservando annns quibus revolutiones & transitus datis accidentibus melius congruerint: nam huic tempori præsertim congruus directionis arcus erit ex Tabula assumendus: idem censendum de rectificatione instituta per aliquam Medii Cœli directionem. Nec de sic facta rectificatione, in qua series accidentium, seriei congruarum directionum quadrabit tempore, ullatenus erit dubitandum: hoc quippe solum potest scientia, nec quidpiam ultra. Sed obiter notandum, Astrologos in genituris rectificandis in en decipi posse, quod prn rectificationis fundamento solent supponere duntaxat, vel directionem Horoscopi pro accidente ad primam domum pertinente, vel directionem Medii Cœli pro accidente ad 10. domum pertinente, cum tamen accidcotia illa causari queant à directionibus dominorum Horoscopi, vel Medii Cœli, ut forsan accidit in genituris quæ dicuntur esse difficillimæ, aut dubiæ rectificationis. Quamnbrem Astrologi peritia atque prudentia bic maximè necessaria sunt.

Ex bis vero patet, quam demens sit opinio Sixti ab Hemminga in suo Libro Astrologiæ refutatæ: ubi vult, aut omnes directiones ad amussim quadrare suis effectibus quoad tempus, in qualibet genitura, aut vanam esse universam Astrologiam. Sed illius hominis qui tantum authoritatis inter osores Astrologiæ sibi cnmparavit, imperitiam cap. 3 & 4. Sect. 5. evidentissimè patefaciemus.

Cæterum hic quoque notandum est, quod dum alicujus significatoris ad aliquem promissorem cnmpletur directio: hujus effectus non solum potest

rest retardari per unum, aut duos annos, donec, scilicet, congrua revolutio concurrat, sed etiamsi effectus producatur ipso tempore completæ directionis; tamen hujus vis perdurare potest, donec eidem significatori alius promissor occurrat. Non enim significatorum effectus mutantur, nisi à successiva promissorum mutatione. Maximè autem perdurat tunc vis directionis quando uni promissori succedit alius similis naturæ, aut significationis. Si igitur Horoscopus dirigatur ad ♂ in secunda, sequente ♄ 4, aut 5 gradibus, natus erit obnoxius morbis & vitæ periculis per plures annos à tempore directionis completæ Horoscopi ad ♂: imò quousque transacta sit directio Horoscopi ad ♄, vel morietur ab ipsa directione Horoscopi ad ♂, cujus vim & malignitatem intendit sequens ♄, aut hic tandem malum à ♂ inchoatum morte terminabit. E contra vero si Martem sequatur ♀, aut ♃, præsertim dominus Horoscopi, vis directionis suum producet effectum ab initio, nec perdurabit usque ad occursum promissoris secundi: qui è contra Martis effectum si non ex toto, saltem ex parte supprimet ac temperabit.

Tandem etsi dictum sit supra, quod virtus directionis naturalis impressa nato sit quidplam potentiale respectu futuri accidentis: tamen virtus illa tempore accidentis concurrit actualiter cum aliis causis sibi subordinatis, scilicet, revolutionibus annuis & menstruis, nec non transitibus, quorum virtus est duntaxat actualis. Hoc autem probatur, quia sola revolutio, sive Solis, sive Lunæ, accidenti radicaliter significato congrua, non producet illud accidens, absente directione, vel hac nondum matura per tempus adæquatum directionis arcui, ut antea dictum est: ergo directio concurrit actualiter ad effectum, cum revolutione & transitu. Idemque ceoseodum est de revolutionibus & harum directionibus de quibus suo loco dicetur. Præterea notandom quod Planeta, vel Cœli punctum in Horoscopo est actu in Horoscopo; ideoque actu determinatus ad Horoscopi significata: sed Planeta in secunda est tantum potestate in Horoscopo & per motum diurnum: ideoque tantum potestate determinatus ad Horoscopi significatum. At Planeta in duodecima, neque est actu, neque potestate in Horoscopo, saltem per motum diurnum, sed tantum per motum proprium, pertransivit enim ultra Horoscopum, vel si est potestate in Horoscopo, potestas illa potest tantum actuari post 330 annos, quot, scilicet, numerantur ab Horoscopo s. s. s. ad ipsum Planetam. Noo ergo à directione Horoscopi ad ♂ in duodecima prodibit effectus ante annos 330, quod intellige de deductione Martis ad Horoscopum per primum motum.

Cæterum si ☉ fuerit io duodecima, & Mars in Horoscopo; possitq; à directione ☉ ad ♂ produci effectus. Cur non producetur à directione ♂ in duodecima ad Horoscopum, vel Solis in duodecima ad Horoscopum; cum ut ♂, sive locus ♂ motu diurno fertur ad circulum ☉ in duodecima, ita gradus Horoscopi? Respondeo, quod ♂, ut promissor habet rationem efficientis. Gradus autem Horoscopi, ut sic, potest tantum habere rationem patientis. Arguetur, quod si Martis & Horoscopi sit idem gradus, quomodo hic gradus erit simul efficiens & patiens? Sed respondeo, quod erit efficiens ratione ♂ & significatoris io duodecima antecedentis: erit autem patiens, ratione cuspidis, & respectu promissoris sequentis, sicque solvitur difficultas, & doctrina sibi constat, juxta superius dicta.

SECTIO IV.

De Directionum Effectibus.

CAPUT I.

Quam difficile sit homini, speciem effectus ab aliqua directione significati prædicere.

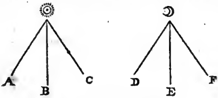
DUplex est Planetarum actio in hominem. Prima est radicalis in genesi, per ipsam constitutionem genethliacam, quæ oativitatis momento ipsi imprimitur nato. Altera est accidentalis, priori superveniens per directiones, revolutiones & transitus Planetarum. Per primam Planeta agit penes totalem suam determinationem, ratione naturæ propriæ, status Cœlestis, tum etiam Terrestris: explicitè quidem, pro rebus tunc nato præsentibus, utpote vita, temperamento, conformatione, indole, ingenio, &c. implicitè vero pro futuris, ut dignitatibus, matrimonio, liberis, &c. At per secundam Planeta agit explicitè, juxta partiales determioationes situs sui corporei in figura dominii & aspectus; pro data qualibet ejus determinatione in directionibus, revolutionibus & transitibus.

Jam vero hæc in directionum doctrina, agitur de summa rerum. Nempe qualem effectum directio qua vis paritura sit definire atque prædicere. Nec loquor de particularibus formis effectuum, quas prædicere solius est afflati numine ex Centiloq. Aphor. 1. ut quod Joannes tali gladio occidetur à Petro, vel in Sequana submergetur: vel Claudiam ducet uxorem, & similia: hæc enim in figura nati oon elucent, sed loquor duntaxat de ipsa effectus specifica forma, velut an Joannes sit ab hoste occidendus, aut submergendus, aut suspendendus, aut comburendus, aut truncaodus capite, aut ducturus uxorem, aut dignitatem Ecclesiasticam, Politicam, vel Militarem adepturus, & similia, quæ sunt tantum eventuum species infimæ. Quas prædicendo attingere ex sola etiam nati figura, quæ tales futuros eventus complicat, non est quidem homini impossibile, sed profecto difficillimum, jureque parit Astrologo laudem eximiam. Patebit autem difficultas, nullamque gignet admirationem, si ejus præcipuas causas detexerimus, quæ tales mihi videotur.

Prima igitur est. Quod quamvis totum mundanum spatium dividatur tantum in 12 partes, vel domos primarias, pro 12 genere accidentibus homini congruentibus, tamen genus quodlibet in varias species distrahitur: ut quamvis domus duodecima sit tantum in genere, de rebus nato adversis durante vita; tameo hæ sunt plures specie: nimirum morbi, carceres, exilia, servitutes, hostes occulti, & per oppositionem servi & animalia domestica. Similiter quamvis prima domus in genere, sit tantum vitæ, attamen ad eam pertinent, corporis temperamentum, conformatio, valetudo, mores, ingenium. Septima est matrimonii, contractuum (qui sunt negotiatorum conjugia) litigiorum, hostium apertorum, atque sic de reliquis. Quapropter dum duo termini directione concurrunt, & quilibet prout

determinatur; ratione domus in qua est, vel cui præest: tot simul occurrunt species effectuum, ut quæ producenda sit discernere, etiam conjecturâ sagacissimâ, non minimæ sit difficultatis. Veluti si Horoscopus dirigatur ad ♄ in prima, dominum duodecimæ, quid efficiet, vel causabit ♄ quatenus in prima, & duodecimæ dominus? an tristitiam? an arcanorum investigationem? ao morbos? an carceres? an exilia? sic de cæteris.

Secunda ratio multo magis confundit ingenium. Nam duorum terminorum directione concurrentium, quilibet concurrit ratione propriæ naturæ, situs corporei, dominii, atque status cœlestis: ergo singula hæc in utroque termino spectanda sunt, & combinanda pro judicio de effectus specie. Nam quamvis directio tot non pariat effectus, quot illorum combinationes fieri queunt; tamen producendus effectus erit semper secundum aliquam ipsarum combinationum. Ideoq; rectè combinandi, seu veram combinationem attingendi peritia, est totius judiciariæ arcanum maximum, parsque difficillima, ad quam plurima ex parte subjecti & causarum cœlestium sunt attendenda. Assumantur autem, exempli gratiâ, Sol & Luna pro directionis terminis, quibus unica est domus, ideoque unicum dominium; hæcque tantum tria, natura, situs corporeus, & dominium combinanda sint, dum Sol dirigitur ad ☽, aut contra: reperientur combinari quadragesies nonies. Sint enim in Sole A natura, B si-

tus corporeus, vel domus figuræ, quam occupat, & C dominium, vel domus figuræ cui præest: in Luna autem, D natura, E situs, F dominium.

Simplicia A, B, C, cum simplicibus D, E, F, combinantur reciprocè vicibus, 9: bina cum simplicibus, 18: bina cum binis, 9: terna cum simplicibus, 6: terna cum binis, 6: terna cum ternis, semel; quarum omnium summa est 49.

In aliis vero Planetis ♄ ♃ ♂ ♀ ☿, quibus duplex competit dominium, 4 spectanda essent, & combinationes plusquam 300 occurrent. Nam illorum 4, singula simplicia cum singulis simplicibus combinanda prius essent. Tum bina cum simplicibus & cum binis; terna cum simplicibus binis, & ternis: denique quaterna cum simplicibus, binis ternis, & quaternis: idque sigillatim & reciprocè. Quod si bis addantur status cœlestes Planetarum spectandi etiam, quandoquidem pro suo quoque diverso statu cœlesti efficiunt, vel non efficiunt, aut diversa efficiunt. Ac etiam considerentur diversi speciе effectus, in quos generale significatum essentiale cujusque domus figuræ dispescitur: tum quod Planeta quilibet significet domui figuræ cui ipse opponitur. Tantus occurret numerus combinationum, ut iis examinandis, & ponderandis pro effectus à directione futuri specie determinanda, videatur impar esse hominis intellectus, etsi fixarum adhuc stellarum consideratio necessaria omitteretur.

Tertia Ratio est: Quod accidentia futura, ab hominis libero arbitrio dependentia, (qualia sunt conjugium, lites, itinera, dignitates, &c.) plerumque voluntatis imperio supprimantur ac eludantur. Quia nempe voluntas per se fato naturali non subjicitur, sed est actionum suarum domina, ipsoque fato superior; quod jus habet per se duntaxat in naturam corpoream, non autem in rationalem animam, quæ ordinis spiritualis existit.

Possent adhuc aliæ afferri causæ, sed hæ tres præcipuæ sufficiant, ad ostendendum quam sit arduum definire, an & qualem effectum specie, directio aliqua sit paritura. Cum insuper sit habenda ratio ætatis nati, & sexus, & prosapiæ, & legis, vel moris patriæ: ne infanti, aut puellæ, aut rustico prædicantur eventus, qui viris tantum nobilibus congruunt, vel à more patrio sunt alieni. Quamobrem hoc solum mihi videtur admiratione dignum, quod humana sagacitas per difficultatum labyrinthos adeo intricatas, possit nihilominus ad notitiam speciei effectuum devenire, & satis frequenter. Mihique potius culpandi videntur, qui doctum Astrologum spernunt ac irrident, si à vero aberraverit circa genus & quantitatem effectus ab eo prædicti; quam ipse Astrologus, cui errare contigerit in hac conjecturali scientia.

Cæterum quoniam prius determinandum est, an proposita directio sit effectum aliquem paritura, quam qualem specie pariet: quod, scilicet, quæstio an sit, præcedat quæstiones quid sit, & quale sit; idcirco sequenti capite qua arte id cognoscatur aperiemus.

Caput II.

Quomodo cognoscatur, an proposita directio sit effectum aliquem paritura: & cujus generis ille futurus sit.

AD hoc considerentur ambo termini directionis, nimirum significator & promissor: effectus enim est à concursu amborum ex cap. 7. Sect. 1. & significator est cuspis, vel Planeta; promissor autem Planeta, vel ejus aspectus, aut antiscium, aut stella fixa. At in genere si significator fuerit Planeta, fiat judicium ex ipsius Planetæ natura propria, & statu Cœlesti atque Terrestri. Si vero fuerit cuspis, fiat judicium ex natura cuspidis & statu domini, tam Cœlesti quam Terrestri. Quod vero ad promissorem attinet, is si Planeta fuerit, fiat judicium etiam ex ejus propria natura & utroque statu Cœlesti ac Terrestri: si vero fuerit aspectus, judica ex natura aspectus, & Planetæ aspicientis, hujusque utroque statu: tum ex domino loci aspectus, & domo in quam cadit ipse aspectus.

At in specie imprimis spectetur significator: Nam ex benè perspecta ejus significatione prædictionis lumen dependet præcipuum. Cum enim se habeat in effectu subjectivè, & promissor effectivè,

fectivè; efficiens vero agat duntaxat penes naturam & dispositionem subjecti, sequitur hujus dispositionis habendam esse rationem præcipuam ad prædictionem effectus. Itaque studiosè exploretur, quid significator ipse significet, circa id pro quo dirigitur & subjicitur. Dirigitur autē pro his circa quę corporeo situ determinatur, tum etiam dominio si Planeta fuerit, vel pro nato circa ipsa. Quapropter sedulo notandum, an ratione situs corporei & dominii eadem significet, ut dominus decimæ in decima, quo pacto ea fortiter significabit: an vero contraria significet, ut dominus decimæ in duodecima, vel octavæ in prima. Et quid tunc efficacius præsagiat erit apprimè distinguendum, tum etiam cum ipse pluribus domibus præfuerit. Videatur ergo an significator circa talia bonum, aut malum significet. Nempe in bonis domibus bonum futurum, aut boni privationem, vel destructionem, aut in summa fortunium, [illegible] infortunium: in malis vero domibus, malum futurum, vel ejus privationem, mitigationem, aut reparationem: idque juxta cap. 2. 4. 12. Sect. 2. Lib. 21. si significator ipse Planeta fuerit: aut si cuspis, advertendo cui domino subjiciatur; an benefico, aut malefico, eoque congruenter affecto tam cœlesti statu, quam determinatione terrestri, ad fortunium, vel infortunium subjecti, quod ipsa cuspis repræsentat.

Post hæc consideretur promissor, cujus est directionis effectum efficienter producere, & à quo per consequens dependet effectus ipse principaliter. Et siquidem is Planeta fuerit, ex ejus naturâ, analogiâ, statu cœlesti ac determinatione, advertatur an ad bonum, aut malum causandum circa subjectum pro quo significator dirigitur, concordet cum ipso significatore, vel non. Si vero fuerit aspectus, videatur primò an sit naturâ beneficus, aut maleficus: tum cujus sit Planetæ, an benefici, vel malefici: tum qualis sit status & determinatio ipsius Planetæ juxta capita 10. & 11. Sect. 2. Lib. 21; ac tandem in quam domum cadat ipse aspectus: indeque spectetur ejus cum significatore concordia, vel discordia, ut de promissore Planeta jam dictum est. Ut enim aspectus cadens in aliquam domum, agit in huius subjectum generale, ratione Planetæ aspicientis, ejusque status cœlestis, ac determinationis in figura, tum ratione propriæ naturæ aspectus ipsius: sic ipse aspectus occurrens alicui significatori, concurrit ad directionis effectum per suam vim à 5 supra positis. At tamen distinguendi sunt effectus aspectuum prout si cadunt in domo, & prout occurrunt significatoribus. Nam polito ♂ in octava, aliud efficit ejus ☍ prout cadit in domum secundam, & aliud prout directione occurrit Horoscopo, siquidem in priore casu dissipat divitias, at in posteriore mortem, aut vitæ pericula causat. Fieri vero potest, ut effectus uterque directionis tempore contingat: eademque est ratio in cæteris.

His ergo articulatim examinatis & utrinque libratis, qua decet prudentiâ; ita ut pateat concordia, vel discordia terminorum circa aliquod subjectum, ut honores & dignitates, si in domo decima significator extiterit. Jam ipsi termini, vel simul concordabunt pro honoribus conferendis: vel simul contra honores ipsos, vel unus faciet pro honoribus, alter contra: vel ambo erunt indifferentes, hoc est, uterque partim pro bonoribus, partim contra, ita ut dubia sit victoria, vel tandem unus tantum est indifferens, alter autem pro, aut contra. In primo casu accident honores, vel fortunium circa ipsos, aut in susceptis & actionibus. Veluti si dominus Medii Cœli benè affectus & sequens dirigatur ad ipsum Cœli medium, benè quoque affectum. In secundo nulli accident honores, sed potiùs infortunium circa ipsos, aut in susceptis & actionibus. Veluti si ♄ pravè affectus dirigatur ad Cœli Medium, aut Solem in decima pravè affectum. In tertio, quamvis notanda sit unius super alterum victoria, tamen directionis effectus sequetur statum promissoris: nam si significator fuerit pro honoribus & promissor contra, nihil fiet, aut duntaxat malum circa honores; veluti si ♄ pravè affectus dirigatur ad Medium Cœli benè affectum: Effectio enim est à promissore, at nemo dat quod non habet. Si autem significator fuerit contra, & promissor pro, accidet potius bonum saltem mediocre, quod promissor ex se potens sit ipsum conferre: nisi subjecti dispositio fuerit admodum aliena. Veluti si pro milite generoso & actibus claro, ♂ benè affectus dirigatur ad Medium Cœli pravè affectum, honorem tamen assequetur militarem etsi mediocrem. In quarto poterit aliquid boni, & aliquid mali accidere, vel quid simul bonum & malum, saltem successivè, vel quid indifferens, vel nihil: si quid autem acciderit, id semper erit exiguum, vel mediocre. In quinto denique statu, si significator sit indifferens, & promissor pro honoribus, fortunium accidet in honoribus; si contra, infortunium. At si promissor sit indifferens, & significator pro, quidpiam boni accidet: si contra, nihil.

Porro in illa terminorum concordia, vel discordia, videndum quanta sit utriusque termini fortitudo ad significandum circa directionis subjectum. Nam quo fortius seu pluribus numeris significaverint, sive bonum, sive malum, eo certius & amplius bonum aut malum accidet: veluti si ♉ sit in Medio Cœli, ♂ autē in ♋ in duodecima læsus □ ♄, & dirigatur ♂ ad Medium Cœli, Mars ipse pluribus numeris potens erit ad infortunium circa honores suscepta, & actiones, quod nempe sit natura maleficus, dejectus in duodecima pravè affectus □ ♄, ac insuper inimicus Medio Cœli. Si vero uterq; terminus debiliter tantū significaverit, directio vix ullum habebit effectum.

Cæterum occurrit hic difficultas non mediocris. Quoniam enim domus decima in qua ponitur significator, est non solum de honoribus, sed præsertim ac primario de actionibus & susceptis nati, quibus etiam honores comparantur: quanam ratione discernetur, an fortunium, vel infortunium per directionem significatum, sit futurum circa honores, vel circa suscepta & actiones, quandoquidem constat in eadem etiam genitura, non omnes directiones Medii Cœli, vel ☉ in decima, honores conferre, etsi fortunatæ sint, tam ratione ipsius Medii Cœli; vel ☉, quam singulorum promissorum illis occurrentium? ac præterea non semper ea præclaris actibus sequantur honores?

Respondeo. Quæcunque significata essentialia pertinent ad domum decimam convenire in una ratione generica boni mundani immaterialis circa ipsum agere nati: & hæc in specie, vel est fœlicitas in agendis, vel simplex gloria atque fama ea præclaris actibus, vel adeptio dignitatis & professionis ad agendum. Ideoque ea suprapositis statibus significatoris & promissoris generaliter tantum spectatis, prædici posse duntaxat supremum genus effectus directionis; quod nimirum sit futurum aliquod bonum, vel malum, circa ipsum

ipsum agere nati: non autem an sit fœlicitas, vel infœlicitas in agendis, an vero adeptio, aut eversio dignitatis: nam infœlicitas in agendis non semper evertit dignitatem.

Ad hoc autem distinguendum, (quod saltem est subalternam speciem invenire) Primò videndum est, an radicalis figura nati per se abstrahat à directionibus, futuras dignitates, vel harum carentiam, aut eversionem præsagiat. Nam directiones tantum explicant id quod in radice complicatur, vel suo tempore reducunt ad actum, id quod radicalis figura continet potentiâ: sicque nihil efficiunt, quod in radice non fuerit præsignificatum à natura, statu & determinatione signorum & Planetarum: alioquin nihil referret pro futuris per directiones accidentibus, qualis esset figura radicalis; possentque operari directiones contra radicalem Cœli constitutionem, natique ab ipsa dispositionem, sicque astrorum scientia sibi prorsus contrariari, quod à ratione & experientia prorsus alienum est. Postquam ergo constiterit de honorum carentia, sive privatione: certum est quod directio non habebit effectum circa honores, vel dignitates, nisi forsan conatus frustraneos: quamobrem erit effectus potius circa actiones. At si vel honorum futuritas, vel eversio significentur, quandoquidem nihil evertitur quod prius non fuerit, ergo poterit directio effectum sortiri circa dignitates, aut futuras, aut evertendas, aut saltem fortunandas, vel infortunandas. Poterit autem aliter & propinquius discerni, an futurus sit effectus bonus, aut malus circa actiones, vel dignitates ex intuitu significatoris & promissoris, ut sequitur.

Si significator fuerit ipsa cuspis decimæ cui Sol, aut ☽ benè affecti præsint dominio, vel exaltatione; aut ipsa cuspis fortunetur præsentiâ Planetæ naturâ, vel determinatione benefici benéque affecti, maximè vero exaltati, aut præsentiâ alicujus fixæ regiæ, aut fuerit in △ ☉, aut ☽ benè affectorum, aut sub dominio Planetæ exaltati & angularis, vel saltem in ejus benefico radio, & similia: effectus directionis erit potissimum circa honores & dignitates: eóque certius ac excellentius, quò plura ex his suffragiis concurrerint: non tamen exclusa actionum fœlicitate.

Similiter si significator fuerit Planeta in domo decima, aut dominus Medii Cœli, atque is præsertim ☉, aut ☽ Planetæ primarii, aut ♄, vel ♃, quibus in dignitatis & excellentiæ signum, satellites adsunt non secus atque Soli; & fuerit benè affectus signo, præsertim vero exaltatus, aut applicãs luminaribus radio præsertim benefico, aut Planetæ exaltato, aut fuerit dominus Horoscopi in decima fœliciter affectus, aut cũ fixa regia, aut quid aliud excelsi comitetur significatorem ipsum, veluti doryphoria Planetarum, aut fixarum illustrium: erit etiam directionis effectus potissimũ circa dignitates, futuras forsan per fœlices actiones.

Si vero Planeta fuerit ♂, ♄, aut ☿, qui satellitio carent, suntque duntaxat satellites Solis simplices, & vel his, vel Medio Cœli non adsit excelsus significandi modus, vel excellentiæ significatio, probabilius est directionis effectum fore circa actiones susceptaque nati, vel tantum circa artes, & opificia.

Quod verò ad promissorem attinet, is si fuerit Planeta, ac præsertim ☉ ☽, ♄, aut ♃, ut superius bene constituti, aut ipsius significatoris, vel Medii Cœli, vel etiam Horoscopi dominus exaltatus, aut aliter egregie affectus: aut quivis etiam alius Planeta in excellenti statu, aut fixa regia, directio circa futuros honores suum potius sortiretur effectum. Est tamen sedulo notandum, quod si promissor fuerit Planeta, species eventus erit potius desumenda à natura Planetæ & domo in qua versatur, quam ab ea cui ipse dominatur, quippe quod efficacius determinetur Planeta per situm corporeum, quam per dominium, nisi hæc ultima determinatio aliunde prævaluerit, hoc enim posito, contrarium accidere poterit.

At si promissor fuerit aspectus fortis Planetæ fortis, præsertim vero Solis ☽ ♄ ♃, aut alterius Planetæ exaltati, aut domini significatoris excellenter affecti: directio magis ad honores propendebit.

Si vero promissor fuerit ♂, ♀, aut ☿, vel eorum aspectus, aut Planetarum aliorum, quibus non adsit excellens significandi modus: Directio potius circa actiones operabitur. Revolutio tamen annua nati, nec non ejus ætas honoribus, vel laboribus congrua, vel incougrua, horum discretionem etiam adjuvabunt.

Est tamen notandum, quod significator excellenter affectus, non semper, vel omnibus suis directionibus causat honores: sed duntaxat cum promissoribus congruis. Idemque dicendum de promissore respectu significatoris. Unde nil mirum si dignitates rarius accidant.

Porro superius dicta de significatore & promissore, fortunia præsertim arguunt circa honores, dignitates, professionem, suscepta, & actiones. Infortunia vero præcipuè significantur à maleficis promissoribus natura, vel determinatione, ut ♄ & ♂, nec non dominis septimæ, octavæ & duodecimæ pravè affectis, ut exilio, casu, vel aliter: sicque in directione concurrentibus corpore, vel maleficis radiis, aut etiam iidem Planetæ fortes, pravis radiis concurrentes, idem efficient, quippe Planetæ malefici naturâ, vel determinatione, si fortes fuerint, potenter nocent maleficis radiis. Saturnus autem, aut Planeta in 12, quæ est hostium occultorum, carcerum & exiliorum, aut ejus dominus, præsertim maleficus, maléque affectus, honores, dignitates & professionem potiùs infortunabunt. At ♂ tum domini primæ, quintæ, septimæ, octavæ præsertim, ac nonæ & undecimæ potius actiones. Atq; notandum quod ♄ pravè affectus in decima, non solum mala portendit circa actiones, vel honores suis directionibus ad se sequẽtes promissores congruos: sed etiam dum ut promissor corpore, vel pravis aspectibus occurrit antecedenti Medio Cœli, aut ejus domino, vel Horoscopo, aut ejus domino, vel Soli, Lunæ, aut Sorti: atq; sic de aliis Planetis in altera domo pravè affectis. Nam Planeta id causat quod significat situ corporeo & dominio juxta naturam suam atque statum, non solum, ut significator, sed etiam, ut promissor: & hoc quidem modo effectivè, ille autem subjectivè per dispositionem influentialem radicitus impressam, ut sæpius dictum est.

Sic igitur præsciri potest conjecturaliter genus proximum, aut subalterna species effectus, ex aliqua directione futuri. Ad majorem tamen cautelam & Astrologiæ decus, in directionibus Medii

Medii Cœli, vel Planetæ in domo decima, dum dubitatur de genere eventus, non determinetur unicè circa quod ille futurus sit, sed prædicatur futurus, aut circa dignitates, aut circa actiones, vel circa alia quæ ad decimam domum pertinent, insinuando tamen circa quod potius videatur futurus, si aliqua lux affulserit; sicque vel in uno, vel in altero genere, rarò deerit veritas legitimæ prædictionis. Nam ex pluribus generibus præcisè verum determinare, haud cujusvis est intellectus, etsi id possit Astrologiæ scientia: Res enim per se est difficilis, & in qua humanus sæpe caligat intellectus: longè autem perspicacior est Dæmonis intellectus, qui hac scientiâ multa certù prædicere potest, ad quæ homo pertingere nequit. Quamobrem sapiens Astrologus si suæ & Astrologiæ famæ consulere velit, res futuras duntaxat genericè prædicet, modo superius exposito: nec aliquam speciem infimam unicè determinabit, nisi adsit evidens testimoniorum conspiratio, & subjecti dispositio, vel frequens circa speciem ipsam experientia; advertendo quod dum Planeta in una domo existens dirigitur ad alterum Planetam in altera præsertim domo versantem, effectus interdum accidit circa significata domorum, quibus ipsi Planetæ dominantur, potius quam earum in quibus versantur. Ut ipsa testabitur experientia, contra vulgatum axioma, plus valet præsentia Planetæ, quàm absentis dominium.

Quod autem per decimæ domus significata essentialia fuit superius expositum, à simili intelligendum est de aliarum domorum significatis essentialibus, verbi gratia, de significatis essentialibus septimæ domus, quæ sunt conjugium, contractus, lites, hostes aperti, &c. nam semper videndum ad quid illorum significator & promissor magis propendeant natura, analogia, statu cœlesti & determinatione per figuram. Venus enim magis propendet ad conjugium, ☿ magis ad contractus, ♂ autem magis ad lites, rixas & duella, si præsertim hi Planetæ sint in septima, vel dominentur septimæ, ac ætas his accidentibus congruat. Similiter essentiale significatum octavæ domus unicum est genere supremo, nempe Mors; cujus sunt duæ subalternæ species, naturalis & violenta. Naturalis autem tot sunt species infimæ, quot morbi: violentæ verò sunt etiam species quam plurimæ: ab hoste, à feris, mandato Principis, præcipitio, submersione & similibus, de quibus in Astrologiæ praxi fusius agendum est, atque sic de reliquis domibus.

CAPUT III.

Qua arte possit Astrologus devenire ad cognitionem speciei effectus, per directionem producendi.

SI genus effectus per directionem producendi, haud facile queat ab Astrologo determinari, ut capite proximo dictum est: hinc patet speciem infimam unice prædicere, multo fore difficilius, præsertim circa significata domorum 8 & 10, quæ præ cæteris specierum diversitate luxuriant. Hoc tamen esse possibile probatur ex eo, quod non alii producantur effectus, quam qui potentia in suis causis latitabant; quas idcirco qui penitus noverit, effectus ipsos specifice designare poterit. Ad hoc autem sequenti utendum arte mihi videtur.

Primò quæratur genus proximum, vel species subalterna futuri effectus ex capite proximo, quanta fieri poterit mentis prudentia: ut pro Dignitate, vel Professione, an significetur militaris à ♂, aut judiciaria à ♃, aut mechanica, vel doctrinalis à ♀, vel ☿, spectatis etiam cæteris ad hoc necessariis. Pro morte, an significetur naturalis, aut violenta; atque sic de cæteris.

Secundò, si dignitas significetur, mos Patriæ circa dignitates distribuendas advertatur. Nam status Ecclesiasticus à seculari sic divisus esse deberet, ut nec Ecclesiasticis dignitates seculares, nec secularibus ecclesiastici beneficia contingerent. Quippe *divisum Imperium cum Jove Cæsar habet*, dixitque Christus Pilato, Regnum suum non esse de hoc Mundo, neminemq; servire posse Deo & Mammonæ. Atqui Diabolus confusionis author, illum malis in locis pervertit ordinem, & beneficia conferuntur secularibus, præsertim pinguiora Magnatibus: qui titulum Sacerdoti cuipiam ignaro, vel avaro, mercede conducto ferendum committentes, nec de cultu Divino curantes, reditus bonorũ Christi quos passione sua pro illo cultu lucratus est, inique usurpant, iisque nefarie abutuntur. Econtra verò sæpenumero Abbates & Episcopi, spreto Deo & animarũ curâ sibi commissâ, dignitates sacras prostituunt, inhiantes secularibus, fiuntq; non solum Regnorum ministri seculares; sed (horrendum dictu) etiam Arcium & Provinciarum Gubernatores, nec non exercituum tam super Terra, quam super Mari Præfecti etiam Generalissimi. Neque id contra Turcam, Paganos, aut Hæreticos, sed cum his potius contra Catholicos: sicque Christi populus ferro, flammis, fame, dirisque latrociniis opprimitur, ejusque sanguis passim crudeliter effunditur, pro quo ipsi animarum Pastores indignissimi, potius proprium tenentur effundere. Quis verò Astrologus monstra hæc vaticinabitur de viro Ecclesiasticis dignitatibus insignito, ex cujus duntaxat depravata voluntate per se astris non subdita, insatiabilique ambitione illa prodeunt? Esto enim quod ad talia etiam inclinentur ab astris natalibus, quis dicet tales Ecclesiasticos, nec timore Dei, nec dignitatis suæ reverentia, nec mundano pudore cohiberi posse, futurosque pejores secularibus.

Præterea dignitates sic vocatæ sunt, quod jure naturæ debeantur, ac olim conferri solitæ sint dignioribus: hæcque justitia adhuc inter novi Orbis Barbaros auri veneno nondum infectos observatur: quippe qui ad sua bella Duces eligunt, quos ingenii & corporis præstantia, robur, eloquentia, & præclara facinora præ cæteris commendant, quia nempe æquum judicant, naturæ dotibus inferiores, subesse superioribus: iniquum autem atque turpe ignavos præesse fortibus ac generosis. Apud Chinenses vero quorum maximum populosissimumq; Regnum summa Politicæ prudentia gubernatur, dignitates omnes à Rege cum amplissimis & unicuique congruentibus stipendiis gratuitò conferuntur: nec nisi dignioribus viris, qui gratuito quoque justitiam ex parte Regis dispensant. At inter Christianos (proh pudor) talis naturæ ordo inversus est, ac aurum quod dicitur esse incorruptibile, sic jam corrupit omnia, ut nulla sit dignitas secularis, sive judiciaria, sive militaris, sive politica, sive æraria, nullumve officium etiam vilissimum, quod turpissimè non vendatur: imò ob tam fœdam avaritiam,

ritiam, non ſolum officia, vel dignitates ipſæ in dies multiplicantur, ſed novæ ſint ulla prorſus neceſſitate, imò in Reipublicæ perniciem contra leges, mores antiquos & libertatem introducuntur, immenſoque emuntur pretio, dum è contra Veteribus ſupprimendis, vel numero minuendis incumbere pernecessarium foret. Sic verò nobilibus, doctis, vel profeſſionis ſuæ peritiſſimis, tum viris virtute præclaris, ferrea ad honores & dignitates janua occluditur, niſi ad hanc aperiendam aurea clavis ſit illis præ manibus: quod quàm ſit turpe & perniciosum, utinam Reges intelligerent.

Hæc autem paucula expono, multóque plura ſubticeo, quòd Aſtrologo prudenter advertenda ſint: ne ſuper aſtralibus indiciis egregiæ indolis, vel eminentis alicujus ſcientiæ, aut virtutis, vel promiſſarum ab aſtris dignitatum, illico dignitates nato in Gallia prænunciet, niſi natus ipſe ad illas emendas fuerit ex patrimonio, vel aliunde dives. Etſi enim cuncti homines ad dignitates nati, directionũ congruarum tempore excitentur ab aſtris ad illas ambiendas, vel promerendas: rariſſimè tamen in Gallia obtinentur, præterquam ab illis quibus ad ipſas emendas divitiæ ſuppetunt, multóque ſæpius venduntur indignis, vel ignorantiâ, vel flagitiis. Nemini autem dubium eſt, quod talis officiorum venalitas, ſit omnium malorum coram Deo & hominibus deteſtanda ſentina: proindeque fomes inceſſantet ardentis ſuper nos iræ Dei; everſionem Regni præſagiens, poſt ſtupendas ruinoſaſque pœnas iis inflictas, qui ipſam venalitatem introduxerunt & hæreditariam effecerunt.

Similiter in Gallia mors violenta ſaltem ab hoſte aperto, frequentior eſt quam alibi, ob crebra duella & homicidia, quorum propter infamem ac perniciosam juſtitiæ venalitatem punitio rarior eſt: unde impudentior audacia ad occidendum, furandum, cæteraq; ſcelera impunè patranda. At in Italia mors violenta potius ex veneno quam duello timenda eſt. Præterea in judiciaria morte aliud eſt ſupplicii genus in Gallia, & aliud alibi: tum aliud pro Nobili, & aliud pro Plebeo. Hæc igitur & ſimilia ſunt Aſtrologo præſcienda in quovis Terræ loco, ſive regno, ut certius de futuris pronunciet effectibus: ſiquidem certum eſt aſtra in agendo ſequi diſpoſitionem ſubjecti ad quam ſupradicta pertinent.

Tertiò habeatur ratio proſapiæ nati. Alia enim dignitas filio Principis, alia filio Baronis, alia filio Senatoris, alia filio Mercatoris, & alia filio Ruſtici, ab ejuſdem virtutis directione petenda eſt. Nec ætas quoque nati omittatur, ſicut nec vitæ genus: non enim eadem conveniunt puero, viro, atque ſeni: nec eadem Eccleſiaſtico & ſeculari, niſi ordo, ut ſupra dictum eſt, pervertatur.

His vero circumſpectis, jam ad proximiorem cauſam ſpeciei accidentis ex directione futuri deveniendum eſt. Nimirum ad ſignificatorem & promiſſorem, quorum ille ſubjectum afficiendum repræſentat, corporeo ſitu, dominio vel aſpectu oppoſito, propter oppoſitarum domorum mutuam in ſignificando convenientiam: hic vero modis iiſdem futurum effectum ſignificat.

Primò igitur attendatur fortitudo terminorum directionis, quo enim major illa fuerit, eo illuſtrior ſignificatur effectus, qui ſic à minimis, vel mediocribus diſtinctus ex parte Cœli, & cum nati proſapia, indole, profeſſione, valetudine & fama comparatus, ſpeciem ſuam quadamtenus ſaltem prodere jam incipiet.

Secundò. Vide an ſignificator & promiſſor ſignificatione conveniant, aut diſconveniant, & in quas tam ex natura propria quam accidentali à ſtatu cœleſti & determinatione terreſtri: effectus enim, ut plurimum erit penes illam convenientiam, aut diſconvenientiam, Mars enim præcipuè dominus octavæ & Horoſcopus, maximè pro vita diſconveniunt: tum Medium Cœli & ♄ pravè affectus pro honoribus: at ☉, aut ♃ dominus Medii Cœli occurrens ipſi Medio Cœli, maxima eſt pro honoribus convenientia: eademque eſt ratio in cæteris.

Tertiò. Quoniam promiſſor ex cap. 5. Sect. 1. ſe habet in directionis effectu velut agens & formam futuro eventui conferens, ergo hic præcipuè ſpectandus erit, ad ipſius eventus ſpeciem determinandam. Promiſſor autem, vel eſt Planeta, vel aſpectus: ideoque ſi ex ſupradictis genus futuri eventus conjiciatur eſſe dignitas, & promiſſor ſit Planeta: videatur in Tabula de dominio univerſali Planetarum poſt cap. 3. Sect. 3. Libri 8. quænam ſpecie dignitates congruant ipſi Planetæ, ut earum cauſæ: tum quæ ex ipſis dignitatibus magis conveniat proſapiæ, indoli, ætati & generi vitæ nati. Mars enim occurrens Medio Cœli, cauſat honores militares, Mercurius, Senatorios, vel diſciplinarum profeſſiones, ut mihi. Sed videatur inſuper qua in domo figuræ ſit ♂: nam occurrens Medio Cœli ex undecima, cauſabit honores amicorum ope; ex duodecima per hoſtes occultos nocebit honoribus: tandemque videndum cui domui præſit ipſe ♂: nam dominus ſecundæ aliud efficiet occurrens Medio Cœli, quàm ſi eſſet dominus duodecimæ. Atq; his omnibus perſpectis de ſpecie effectus judicandum eſt. Promiſſor enim ad directionis effectum concurrit, tota ſua ſignificatione completa, etſi ſæpius agat duntaxat ſecundum aliquam partem juxta ſubjecti diſpoſitionem. Si autem promiſſor fuerit aſpectus, vide cujus ſit Planetæ, & quæ ſit natura aſpectus, & in qua domo verſetur Planeta aſpiciens, quibuſque præſit. Et ſecundum hæc judica. Nam beneficus aſpectus benefici Planetæ, facilè conferet dignitatem analogam ipſi Planetæ, penes Tabulam ſupradictam: qui ſi fuerit ☉, aut ☽ præſertim in ſua exaltatione, vel cum dominio in domo decima, dignitas erit illuſtris habita ratione proſapiæ & generis vitæ nati. Si autem maleficus fuerit aſpectus Planetæ benefici, aut dignitas erit minor, aut circa ipſam occurrent oppoſitiones & obſtacula ſuperanda.

At ſi genus eventus conjiciatur eſſe dignitati contrarium, videndum erit quænam contrarietatis ſpecies ſignificetur. Hoc autem indicabunt ſignificator & promiſſor. Nam ſi ſignificator, hoc eſt, Medium Cœli, vel ejus dominus, vel Planeta in decima, fuerint pravè affecti ſtatu Cœleſti ac Terreſtri, ipſique Planetæ naturâ ſint malefici; pravus ille ſignificatoris ſtatus portendit dejectionem à dignitate. Sique promiſſor fuerit Planeta maleficus naturâ in 6. 8. vel duodecima domo: Dejectio erit cum morte, aut exilio, vel incarceratione, idque propter crimina, vel hoſtes occultos. Si mala minora fuerint, accidet tantum dignitatis aut ſuſpenſio, aut ſuppreſſio, aut in ejus exercitio quoddam infortunium, vel oppoſitio.

Quoniam verò in hac varietate perdifficile eſt humano ingenio, ſola figuræ natalis inſpectione, ad amuſſim

amussim definire ipsissimam futuri eventus speciem infimam, idcirco exponantur in prædictione omnes eventuum species, quæ habita ratione prosapiæ, ætatis & conditionis nati probabiliùs ab illa directione oriri queunt: nam una, aut altera ex illis accidet, sicque bonos scientiæ servabitur. Si vero figura revolutionis ad illud tempus erigatur, inde multo accuratius & certius detegitur, an direct in effectum aliquem productura sit & qualem infima specie. Ad quod maximè proderit diuturna praxis circa observationes effectuum astrorum in ipsis directionibus, habita ratione prosapiæ & generis vitæ natorum, juxta Centiloquii Aphor. 1. *A Te & à scientia*. Etsi enim qui sciens est (hoc est, qui ex scientia judicat) particulares rerum formas pronunciare nequeat ex eodẽ Aphor. quod nempe scientia non versetur circa particularia: tamen specialem formam effectus, etiam prædicere poterit, ut quod natus erit Dux exercitus, Consiliarius, Episcopus, &c. non autem quod futurus sit Dux talis exercitus, Consiliarius talis Parlamenti, Episcopus talis Ecclesiæ, &c. sed proculdubio cum his omnibus auxiliis annuæ revolutionis & longarum observationum, tutius semper erit sistere in subalterno genere, prædicendo duntaxat dignitatem Militarem, Judiciariam, vel Ecclesiasticam viris conditione idoneis: aut singulas species eventuum ad directionem propositam pertinentes, natoque congruentiores exponere: dum saltem absque revolutionum inspectione traduntur prognostica directionum pro tota nati vita. Sic enim raro falsa erit prædictio, cujus veritas sublimem postulat causarum notitiam theoricam & practicam, cum insigni prudentia, imò sapientia, ob ipsius scientiæ sublimitatem.

Ad majorem vero doctrinæ hujus elucidationem, aliquot exempla hic subjicienda sunt. Supponatur ergo quod promissor ♂ dominus duodecimæ dirigatur ex secunda domo ad Horoscopum, qui significat, vel repræsentat nati personam, ejusque vitam, sanitatem, mores, ingenium. Quæritur quis inde futurus sit effectus? Primò autem erit malus, quia ♂ est naturâ maleficus, ideoque vitæ inimicus. Secundò, quoniam vita, sanitas, mores afficiuntur: ergo protenduntur, aut mors, aut morbus, aut ira, atque lis: eóque certius si Horoscopus aliunde fuerit pravè affectus, vel huic ♂ inimicus. Tertiò, quia ♂ est dominus duodecimæ, significatur quoq; morbus, carcer, aut exilium, quod si etiam fuerit dominus septimæ, posito nempe signo ♉ in Horoscopo, significabuntur etiam lites, duella, & quia ♂ est in secunda, nec ibi significat divitias, sed harum potius dissipationem, ergo nato non accident opes, sed harum potius dissipatio: & quia est oppositus octavæ domui, mortem, aut saltem vitæ periculum significat. Ex his autem omnibus dicere quodnam præcisè accidet, haud ita facile est: ad hoc tamen duo præcipuè notanda sunt. Primum, quodnam ex illis fortius ac pluries significetur, tam in radicali influxu, quam ex parte utriusque termini directionis. Secundum, quodnam in revolutione potius significetur: in qua significatoris & promissoris loca radicalia erunt attendenda, nec non ♂ promissor, & ♀ domina Horoscopi. Tum quibus diebus revolutionis ipsius, congruentiores fiant Planetarum transitus ad ipsa mala inferenda, ut suo loco docebitur. Frequenter autem accidit, ut multa simul ab eadem directione significentur, aut inter se distincta, aut aliqua subordinatione connexa. Veluti ex superiore directione possunt eodem anno, vel simul significari morbus atq; lites inter se distincta, vel ira, lis, duellũ, vulnus atq; mors, aut carcer, accidentia subordinatione connexa. At sive unicum ex supradictis accidentibus significetur futurum ab illa directione, sive plura distincta, sive plura subordinata; quale, aut qualia specie sint, enunciandum erit ex radicali Thematis significatione, quæ aut carceres, aut mortem violentam, aut horum absentiam continebit; ex validius significato in directione, ex revolutionis consensu, aut dissensu. Tum maximè ex statu nati, rerumque, vel negotiorum ejus, ipso anno. Si etiam habuerit hostem apertum, vel ad bellum se contulerit, tuto vulnera, aut mortem prædicere poteris, si præsertim nativitatis figura ad violentam mortem inclinaverit: atque eadem prudentiâ utendum erit in cæteris.

Sit autem ♃ in undecima, qui dirigitur ad ☉ in decima, quæritur directionis effectus? Sol ex sua natura est honoribus, gloriæ atque famæ analogus, in domo autem decima circa honores, dignitates & actionem determinatus est: ac proinde si statu cœlesti fortunatus fuerit, illustres actiones, gloriam atq; famam, tum insignes dignitates præsagit. Jupiter autem in undecima ad amicos actu, ad honores vero potentiâ fœliciter determinatus est: quamobrem fœliciter combinabuntur significata hæc promissoris & significatoris; ideoque directio illa nato causabit honores amicorum ope, vel amici nati erunt ipsi causa honorum, quod idem est. Alioquin natus sua professione, vel præclaris actibus famaque celebri, multos sibi conciliabit amicos, aut amici erunt illi causa præclarorum actuum atque famæ. Jam vero quoniam Sol concurrit subjectivè hac in directione, & tam situ in decima quam natura magnos ac regios honores in genere significat, ♃ autem concurrit efficienter: igitur forma, sive species honorum saltem subalterna erit ab ipso ♃, habita ratione dominii ipsius ♃. Nam si fuerit dominus septimæ, dignitas bellica, ut arcis, vel Provinciæ gubernatio, aut exercitus præfectura, aut quid simile futurum significabitur. Si fuerit dominus nonæ, dignitas erit Ecclesiastica, vel Legatio. Si decimæ, dignitas erit Judiciaria potius quam Militaris, aut Ecclesiastica, nisi forsan dominus septimæ, vel nonæ esset etiam dominus ♃, vel in ejus forti & benefico aspectu, aut dominus ♃ esset in septima, vel nona. At species infima effectus, ut quod natus erit Capitaneus, Gubernator arcis &c. aut Ecclesiæ Pastor, Episcopus, aut Consiliarius, vel Præses, &c. petenda est à nati prosapia, ætate, aptitudine naturali & robore, aut debilitate causarum cœlestium in radice & directione, quandoquidem tanta est interdum fortitudo causarum ipsarum, ut è stercore erigant pauperem, & collocent eum cum Principibus, nutu Dei, cujus providentia naturalis per causas cœlestes præcipuè dispensatur.

Sit iterum Luna in domo decima ipsius domus domina, cujus quadratus aspectus in septima dirigatur ad ♄ dominum quartæ in sexta. Quis erit probabili ratione hujus directionis effectus? Quoniam directionis effectus est temporaliter à motu primi mobilis quo promissor fertur ad significatorẽ: estque promissor ipse potestate determinatus (ob illum

motum, qui rerum successivè futurarum mensurat tempora) ad id ad quod significatur actu determinatus est. Ergo cum □ ille sit in septima, significabit infortunia in litibus, contractibus, vel conjugio; & quia est à ☽ domina decimæ in decima: ergn iofortunia causabuntur, vel à potente fœmina, vel ab actionibus & professione oati. Et quia □ ille fertur ad ♄ dominum quartæ in sexta: ergo infortunium illud in litibus, contractibus, vel conjugio, continget circa servos domesticos, aut subditos, aut animalia, aut circa parentes, vel bæreditates: eademque est ratio in cæteris. Tota enim prudentia hujusque scientiæ gradus supremus versatur circa combinatiooes eorum quæ tam à promissore, quam significatore præsagiri queunt, fœliciter instituendas. Quæ res cùm sit ex se perdifficilis si solæ spectentur causæ cœlestes, erit semper adjungenda cōsideratio dispositionis subjecti, quippe nati, habita ratione prosapiæ, ætatis, indolis, & vitæ generis, ut jam sæpius dictum est. Tum etiam rerum ac negotiorum ejus, si quæratur specialis effectus præsentis, vel imminentis directionis. Cœlum enim agit peoes præsentem subjecti dispositionem, non solum tempore nativitatis, ut si filius Principis & filius Culinarii simul tempore nascantur sub eodem tecto, sed etiam tempore directiooum, quarum virtus eadem in utrumque natum, diversa tamen in singulis efficit ratione dispositionis subjecti, ut idem Sol simul tempore & eodem in loco lutum indurat, ceramque liquefacit.

Caput IV.

Unde certitudo & intensio effectuum per directiones significatorum desumantur.

Ex pluribus capitibos desumuntur. Primò enim si significator fuerit fortis, sive ad bonum, sive ad malum: boc est, si pro bono fuerit Planeta beneficus, statuque cœlesti benè affectus, pro malo autem maleficus, pravè affectus signo, conjunctione, aspectu, &c. Directio suum certius & intensius sortietur effectum, hic malum, illic bonum: dummodo similis prooiissor occurrat. Idemque dicendum de cuspidibus, pro quarum statu cœlesti notanda sunt natura signi, dominus signi, & conjunctiones, vel aspectus cum ipsa cuspide. Quo autem debilior fuerit significator, vel promissor, vel uterque, eo remissius operabitur directio, vel nihil efficiet.

Verùm de Planetæ fortitudine, vel debilitate, bæc notanda occurrunt.

1. Planeta beneficus benè affectus statu cœlesti, fortis est ad benefaciendum & malum auferendum, vel mitigandum pro ratione determinatiooìs suæ, tam radicali, quam directionali, saltem corpore & beneficis radiis. Malè autem affectus, debilis est, beneficis quoque radiis, sed ad malum fortior est, præsertim radiis maleficis. At maleficus Planeta benè affectus, fortis est ad benefaciendum, vel malefaciendum, pro ratiooe determinationis & naturæ aspectuum. Malè autem affectus, fortis est ad malefaciendum, & bonum auferendum pro ratione determinationis, præsertim corpore & maleficis radiis, beneficis enim prodesse nequit. Denique Planeta peregrinos & sine aliorum aspectu saltem forti, propriè debilis dicendus est, tam ad benefaciendum, quam malefaciendum. Operatur autem ratione suæ naturæ, & determinatiooìs.

2. Quo promissor fuerit fortior, sive ad bonum, sive ad malum, etiam effectus major & certior sperandus est; dummodo ad virtute similem transferatur significatorē: ac proiode intensio ac certitudo effectus, ex utriusq; termini robore depēdet.

3. Planeta significator, aut promissor analogus, vel cnnfiguratus analogo, vix unquam suo frustratur effectu, eoque insigoi, quem etiam facilè citóq; producit. Atque sic dum ☉ in decima, præsertim bene affectus dirigitur pro boouribus; egregios bonores præsagit occurrente congruo promissore, vel dum idem Sol in uodecima occurrit Medio Cœli bene affecto, vel in quo ☉ ipse domo, vel exaltatiooe præsit: nam prlore modo, ut significator, posteriore, ut promissor est analogus honoribus: idemq; censeto, si in directione ♃ domioi Medii Cœli pro dignitatibus, vel susceptis, ♃ ipse, vel Planeta promissor fuerit in △ Solis. Si autem ☉ ex duodecima dirigatur ad Medium Cœli, cui dominetur ♄ in secunda, magoi bostes occulti magnaque impedimeota in susceptis & agedis significabuntur, ut mihi anno 1634. cum Cardinali Richelio, prn longitudinum scieotia à me inventa. Tunc enim celebrem famam, nullam vero dignitatem consecutus sum, multaque passus sum ab iniquis judicibus & bostibus occultis.

4. Si significator & promissor fuerint in aspectu congruo dominorum suorum; boc est, benefico aspectu pro bono affectu, & malefico pro malo: uterque concurret efficacius ad effectum, & bunc majorem producet. Idem fere censeto, si significator aspexerit dominum promissoris, aut promissor dominum significatoris.

5. Si vitæ significator Horoscopus, vel ejus dominus fuerit valde fortis, solus occidet Planeta promissor, qui fuerit anæreta determinatione, boc est, qui fuerit in octava, vel octavæ dominus, præsertim naturâ maleficus: si fuerit mediocris fortitudinis, dominus loci promissoris illius occidere poterit. Si vero fuerit insigniter debilis, occidet quicunq; naturâ, vel determinatione malefici radius maleficus. Significator autem censetur insigniter debilis, si ejus dominus fuerit prave affectus statu cœlesti & determinatione, insuper autem significator ipse lædatur à maleficis, sine auxilio beneficorum. Porro ille promissor vim ʒ occidēdi habere censetur, qui naturà præsertim maleficus, hostiliter afficit apbetam, non recipiēs, neque receptus domicilio. Tum qui contrariatur aphetæ, aut sua uatura, ut ♄ ☉, vel ☽, ♂ & ♄ Horoscopo, vel sua determinatione, ut dominus octavæ Horoscopo, aut suo statu, ut ♂ in ♏ validius est hostis Horoscopo io ♎. Notandum tamen est, quod validus Apheta in senio censetur esse debilis ob ipsam corporis debilitatem. Atque sic validus honorum significator io pueritia nullius esse virtutis existimatur, ob ætatis dispositionem ad bonores, nisi ob nati prosapiam, vel mores patriæ depravatos naturalis ordo violetur.

6. Directio ex se matrimonium significans, ut ♀ dominæ septimæ domus ad Horoscopum; vel Medium Cœli antecedens, nullum sortietur effectum, si aliunde significatio ipsa evertatur, aut cœlibatus, aut Religionis ingressus significetur ut mihi

mihi accidit ex directione Medii Cœli ad ♀ dominam septimæ in duodecima combustam cum ♄, & ♃ domino nonæ: eademque est ratio de cæteris.

7. Quoniam directiones fiunt per revolutionem primi mobilis, qua promissor transfertur ad situm significatoris: ergo significatot & promissor eandem ejusdemque nominis habentes declinationem, certiores inde majoresque pollicentur effectus, quia sic per directionem uniuntur partiliter in circulo positionis; contrario autem modo affecti valdeque distracti, parum, aut nihil efficiunt.

8. Significatori debili, vel infortunato, ut Horoscopo, Medio Cœli, vel Sole in decima, & promissore malefico forti, pessimus ac inteosus sequetur effectus: abscindens, evertens, aut destruens significatoris significatum. Non enim promissor omnis abscindit eo modo, sed tantum, ac præsertim qui significatori in significato contrariatur.

9. Bonorum significatorem, sive sit cuspis, sive Planeta, dirigi ad suum dominum beneficum, ac fortem, optimum est: ad Planetam vero qui sit exul, aut dejectus in loco significatoris, pravum: & pejus si Planeta promissor sit pravè affectus.

10. Si ☉, vel ejus △ dirigatur ad Planetam in decima, aut decimæ dominum antecedentem, aut ♃, vel ejus △ ad Planetam in secunda, aut secundæ dominum: hic divitiæ, ilhic hoores certo significantur, nisi status, & determinatio promissorum contrarietur.

11. Si Planeta boni significator fuerit fortis, ejus autem dominus debilis, res initio benè succedet, spemque faciet; sed perfici non poterit. Si autem significator fuerit debilis, ejusq; dominus fortis, tunc res initio videbitur difficilis, tandem vero facile perficietur. Si autem significator fuerit fortis, ejusque dominus fortis, res ab initio ad finem erit facilis & egregie succedet; eritque magnus effectus. Si autem uterq; sit debilis, res nullo modo fiet; neque incipietur: & hoc intelligendum est tam de radicali constitutione, quam de directionibus ipsius significatoris: in quibus tamen erit habenda ratio fortitudinis & debilitatis promissoris juxta Articulum secundum. Idem censeto de cuspide significatrice: idemque à simili judica de mali significatore.

12. Beneficum Planetam conjungi beneficis significatoribus, horum auget effectus dum diriguntur ad beneficos promissores. Nam si Planeta conjunctus sequatur, significatorem disponit ad effectum, si præcedat, confirmat eundem, vel auget. Occurrente autem malefico promissore, vim ejus infringit, ac minuit, tutaturq; significatorem vel ejus subjectum. At maleficum Planetam conjungi beneficis significatoribus, horum minuit ac eludit effectus: quippe sequens impedimenta & difficultates objicit, præcedens frustrat effectu, vel ipsum evertit, aut aliter afficit infortunio.

13. In omni directione consideraoda suot genus, species, qualitas, quantitas & tempus effectus. Et quidem genus desumitur à proprietate domus figuræ quam significator occupat, sive sit cuspis, sive Planeta: ut ☉ in decima regios honores duntaxat in genere significat, prout significator existit in tali domo. Species & qualitas, à natura & statu promissoris; quantitas, à robore, vel debilitate promissoris & significatoris: tempus denique ab utriusque distantia in gradibus Æquatoris, ut fuit antea expositum.

14. In directione Horoscopi ad ♄ sequentem, si ♄ ipse fuerit dominus Horoscopi, nec particularis significator morborum, aut mortis: sigoificabitur tantum morbus, aut vitæ periculum duntaxat universaliter, ob ♄ maleficam naturam, nec morbus, aut periculum saltem insignis momenti accidet, quod ♄ præsit Horoscopo. Si autem ♄ fuerit Horoscopo inimicus, major morbus, aut periculum grandius significabitur etiam certius, licet tantum universaliter. At si ♄ nullam in Horoscopo sortitus dignitatem, imo potius ipsi inimicus, fuerit insuper mortis, aut morborum particularis significator, sua determinatione per corpus, domioium, vel aspectum oppositum, de morbo & vitæ periculo non erit dubitandum: Eademque est ratio in cæteris, sive ad boouum, sive ad malum: atque hoc sedulo notandum est. Ideoque si Medium Cœli fuerit ♍, ♀ dejectio, & dirigatur ad △ ♀, præsertim in ♏, ♀ detrimeoto, nihil boni pariet ipsa directio, ut experientia mihi notum est.

Caput V.

De nonnullis tam universim, quam peculiariter notandis circa directiones.

HÆc unico capite complecti satius esse duxi, quam singulorum diversa instruere capita, cum ex dictis hactenus singula facile intelligi queant. Primò itaque de directione alicujus significatoris, ut Medii Cœli pro susceptis dignitatibus hæc summatim notentur.

1. Medium Cœli quatenus simpliciter est significator, duntaxat significare circa honores, vel actiones: non autem an honores futuri sint, vel actiones fœliciter successuræ.

2. Dignitatem contingere ab occursu promissoris, dum transfertur ad locum, sive situm significatoris: ideoque promissorem per se conferre dignitates ipsas quoad speciem.

3. Dignitatem minime conferri à quovis promissore qui occurrat Cœli Medio, sed duntaxat à congruo & poteote natura, atque statu, vel affinitate significati: oeque hunc etiam perpetuo conferre, si nempe Medium Cœli, vel ejus dominus, vel utrumque pravè afficiantur, ad idque sint inepti. Hinc autem manifeste deduci, dignitatum futuritatem pendere ab aptitodine Medii Cœli & efficacia promissorum simul concurrentibus.

4. Medii Cœli ad dignitates aptitudinem sumi à natura signi, natura & analogia domini, aut Planetæ in decima constituti: eorumque statu fausto tam Cœlesti quam Terrestri, præsertim vero fœlici connexione luminarium, vel Planetarum natura, vel determinatione beneficorum cum ipso Medio Cœli, ejusque domino. Similiterque Promissoris robur & efficacia sumitur ab ejus, tum domini & Planetarum aspicientium natura, statu, situ & connexiooe fœlicibus. At de significatoris & promissoris ineptitudine & debilitate ratiocinandum erit à contrario. Probari tamen experientia ordinaria, dignitatem non contingere citra promissoris, vel eorum à quibus ipse suscipit efficaciam, cum Medio Cœli, vel iis à quibus aptum sit, connexionem, sive per dominium, sive per aspectum, sive per significati similitudinem, sive per status excellentiam. Ut mihi contingit ex di-

ectione ☿ ad Medium Cœli: quâ Regius Mathematum Professor effectus sum, licet ☿ neque Medium Cœli, neque ♄ ejus dominum intueretur, vel eis præesset: sed ex eo quod esset dominus secundæ, proindeque divitiarum significator, applicans ♀ dominæ fortis, ac in illustri doriphoria Solis, ipse Orientalis omnes præcederet: ideoque statum habuit excellentem, & ratione divitiarum habuit significati similitudinem cum dignitate & Magisterio, unde ad victum necessaria comparantur. Adde quod inter dignitates Mercurius ex sua natura, sive essentialiter Mathematicam significat. Nec Planeta suis essentialibus significatis unquam destituitur: ideoque agit tam per essentialia quam per accidentalia à situ, vel dominio in figuræ domibus penes naturam sive dispositionem significatoris, cui promissor occurrit: idemque censendum de quovis altero significatore.

5. Nati prosapia, corporis constitutio, mores ac ingenium, sunt etiam in directionibus maximè spectanda: Contingit enim interdum, primam domum adeo fœliciter esse constitutam pro animi & corporis dotibus, vitaque longa, ut inde certo futurarum dignitatum sumantur indicia citra Medii Cœli peculiarem aptitudinem: ut in genesi B. Caroli De Condren, cujus decimam ♂ exul occupabat: Sol autem fuit in prima, ejusque dominus ♃ in nona & △ sui domini: ideoque Congregationis Oratorii Jesu factus est generalis, & vir scientiis & pietate celeberrimus. Quin etiam domus secunda ad idē potens est non minimum, ot in me supra patuit de ☿ domino secundæ: tum etiam nona pro dignitat[illegible]us Ecclesiasticis, Legationibus & similibus: qui enim habuerit primam, secundam & nonam fœliciter affectas, vel earum dominos, vix carebit dignitatibus. Quamobrem videndum erit quo pacto Planetæ in his domibus, vel harum domini sese habeant cum Planetis in decima, vel harum dominis, ut in occursu significatorum & promissorum inde sumpto, quid futurum sit percipiatur. Quæ autem de significatis decimæ dicuntur hic, de aliarum domorum significatis à simili intelligenda sunt.

Secundò: In quavis directione notabimus, ipsam plerumque multos simul effectus eodem anno significare: neque id mirum est. Cum enim significator omnis multa simul significet, ut Horoscopus vitam, mores, ingenium: Cœli Medium dignitates, suscepta, actiones, & Planeta quilibet ea ad quæ determinatus est corpore, dominio & aspectu. Promissor autem Planeta etiam agat juxta significata suæ determinationis per corpus, dominium, & aspectum, fit ferè semper, ut eadem directio multos producat effectus: unde patet tutius esse prædicere omnes effectus qui produci queunt à concursu significatoris & promissoris habita totali utriusque ratione, quam unicum prædicere. Semper autem oportet attendere ad effectum validius ac præcipue significatum, ut is non omittatur certiusque prædicatur: tum ad revolutionem, ut notetur cui significato ipsa magis faveat.

Tertiò: Interdum accidere, ut eodem anno multæ contingant novæ directiones. Quæ si de eodem significato fuerint, ut directiones Horoscopi & ejus domini pro vita, vel Medii Cœli & ejus domini pro honoribus & actionibus, & inter se concordaverint ad bonum, sive malum, certius eo anno effectus erit exspectandus: si vero discordes fuerint, judicandum erit pro evidenter validiore, nihilominus temperata, ratione contrariæ. Est autem utriusque observandum tempus exactum: in his enim plerumque talis ordo naturæ cernitur, ut ex unius effectu, alterius sequatur effectus, ut ex homicidio ab una directione, mors publica, & infamis ab altera: quamobrem prudenter attendendus & prædicendus prioris directionis effectus.

Cum vero directiones accidunt eodem anno diversarum significationum, ut directiones Horoscopi & Medii Cœli; videndum an in aliquo possunt convenire, sive ad bonum, sive ad malum. Idque audacter prædicendum: sunt etiam sedulo suppetenda tempora, ut pateat an sicut in temporibus, ita in effectibus etiam diversis specie, aliqua subordinatio reperiri queat, & secundum hoc judicandum: quædam enim directiones interdum accidunt eodem anno pro quodam totali effectu, subordinatæ, ut directiones Horoscopi & Medii Cœli pro inclinatione prava, facinore pravo, carcere & morte judiciaria. Atque sic de similis, quod si nulla inter ipsas reperiatur convenientia ad aliquem totalem effectum, tunc plane diversa significabunt.

Quartò: Earum rerum quæ post nativitatem accidunt, alias ex improviso evenire, ut duellum, submersio, casus ab alto, alia vero pedetentim, ut supremæ dignitates. Ad illas unica directio congrua sufficit: ad has vero plures requiruntur, saltem si progressio à minimo ad maximum per media, insigne temporis intervallum popofcerit. Est tamen in rebus humanis aliqua primaria directio, à qua multi subsequuntur effectus. Ut si fuerit directio Horoscopi ad ☿ pro incboatione studiorū, non est opus novis directionibus ad singulos studiorum particulares progressus, ut transitum ab una classe in superiorem. Similiter si quis ex directione Medii Cœli ad □ ♂ domini duodecimæ in octava homicidium perpetraverit, nō est opus novis directionibus pro ejus incarceratione & violenta morte, quæ illud sequentur homicidium, sed illa sola suffi[illegible]t quæ omnes illos portendit effectus. Eademque ratione si quis ex directione Medii Cœli ad ☉ fiat primus Regni Minister, quam plurima bona & dignitates aliæ talem consequentur primam dignitatem absque novis directionibus. Hoc autem notandum est contra illos qui singulorum effectuum dari volunt peculiares directiones, nec advertunt ex aliqua primaria, multos effectus sequi posse, in quibus ad summum congruæ revolutionis, vel congrui transitus vis elucet.

Quintò: Dum multi Planetæ sunt in eadem domo, proindeque ad idem genere significatum determinati, ut mihi ♀ ☉ ♃ ♄ & ☽ conjuncti in duodecima, & antecedentes diriguntur ad consequentes; quilibet promissor suum seorsim & pro sua natura producit effectum. Idemque dicendum de aliis significatoribus, sive sint cuspides, sive alii Planetæ, qui ad ipsos Planetas in eadem domo positos directè, aut conversè dirigentur, ut expertus sum in mea genesi ex directionibus Medii Cœli & Horoscopi ad Planetas supradictos.

Sextò: In effectibus necessario futuris ab alieno fato, non requiritur particularis directio ad ipsum effectum, ut pro successione, quæ filio, vel fratri contingit ex morte patris, aut fratris, non necessa-

necessario requiritur directio congrua in genesi filii, aut fratris superstitis: sed sufficit quod filius, aut frater superfit. Lex enim cujus beneficio successionem accipit, est illi fatum inferius generale, æquivalens directioni particulari. At in successionibus ab aliena voluntate per electionem, aut sortem dependentibus, ut Imperio, Papatu, Episcopatu, dignitate Cancellarii & similibus, congrua requiritur directio. Talia enim nato accidunt à superiori fato; in quo propterea sit accidentis causa necesse est. Atque hinc detegitur error insignis eorum, qui Regum Franciæ nativitates corrigere volunt per coronationis tempus: & Patris mortem præsagiunt ex futuri successoris directionibus, regno suscipiendo congruis: ut enim mors patris a proprio fato principaliter dependet, & non à fato filii (nisi morte violenta à filio proprio occidendus esset) ita patris successio est adeo certa filio per patris obitum, ut præter hunc nihil filio ad succedendum sit necessarium: ergo nulla directione ad hoc indiget quamvis tunc congrua contingere queat. Siquidem lex sola successionem confert, nullo alio respectu habito. Idemque censendum est de filiorum successionibus in parentum venalibus dignitatibus, quibus naturæ & justitiæ ordo pervertitur in Gallia, dum filius ignorantiâ, flagitiis, vel utroque modo plane indignus tali successione, fit aut Consiliarius, aut Præses, aut alterius similis dignitatis.

Septimò: Proprii, sive determinati significatores Patris, Matris, Conjugis, &c. diriguntur pro eorum accidentibus, non solum cum nato communibus, ut amoris, odii, contractuum, sed etiam propriis, ut sciatur quid illis post nati genesin debeat accidere, ab eorum cum nato per genesin ejus fatali connexione; non enim aliter id sciri potest ex ipsa nati figura. Sed longe certius id scietur ex directionibus propriæ figuræ ipsorum Patris, Matris, Fratrum, Conjugis, &c. siquidem cujusvis hominis accidentia magis pendent à propria natali constitutione Cœli, quam ab aliena, vel à proprio fato, quam ab alieno, sive communi: sed de his fusiùs infra dicetur.

Octavò: In directionibus significatorum ad aspectus Planetarum, videan natura aspectus congruat cum natura & determinatione Planetæ cujus est talis aspectus, hoc est, an aspectu existente benefico, Planeta aspiciens sit etiam naturâ beneficus, ac in bona Cœli domo: an è contra aspectu existente malefico, aspiciens Planeta sit etiam naturâ maleficus in mala figuræ cœlestis domo, siquidem utrinque sequetur insignis effectus, in primo casu bonus, in posteriore malus. Ideoque ex directione Horoscopi ad ☍ ♂ in octava, mors erit prædicenda: tunc ex directione Medii Cœli ad □ ♄ in octava, ob susceptum facinus, eritque eo certior & deterior effectus, si Planetæ status cœlestis fuerit infaustus: at ex directione Medii Cœli ad △ ☉ in septima, mulieri conjugium excellens, viro insignis dignitas militaris erunt prædicenda.

Nonò: In accidente significato à ☌ unius Planetæ cum altero Planeta, vel cum Medio Cœli, non est prædicendum accidens à directione unius conjunctorum ad alterum, si invicem distiterint, nisi habita ratione ætatis nati & naturæ accidentis: ne dignitates, aut matrimonium infanti prædicantur: sæpeque effectus ab illa directione non producitur, sed ab aliis, quarum hi termini conjuncti sunt significator, aut promissor: ♀ enim domina septimæ sequens Horoscopum duobus gradibus, & matrimonium significans, non illud causabit duobus annis post genesim.

Decimò: Dum Horoscopus dirigitur pro suis significatis, temperamento, valetudine, vita, moribus, ingenio, de singulis prædicendum est juxta naturam atque statum promissoris. Eademque est ratio de cæteris significatoribus, dum his successivè occurrunt diversi promissores: nec solum spectandus est status promissoris in radice, sed etiam in revolutione. Imo ad tempus quo completur directio, ac promissor ipse suscipit dominium in divisione temporis; statu quoque significatoris non omisso. Et hoc valde notandum est in omnibus directionibus, ut arcanum scientiæ.

Undecimò: Qui habent promissores in angulis, experientur eorum effectus in prima parte vitæ, qui in succedentibus in secunda, & qui in cadentibus in tertia & ultima. Quod tamen intellige ratione significatorum essentialium anguli figuræ proxime antecedentis: & de his qui perveniunt ad senectutem.

Duodecimò: Directio Horoscopi, per accidens causat effectus circa significata decimæ, ut dum dirigitur ad dominum Medii Cœli, vel ejus fortem aspectum, vel dum dirigitur ad maleficum dominum duodecimæ, unde carceres, vel exilium, ex quibus sequitur dignitatis amissio: similiterque directio Medii Cœli per accidens causat effectus circa vitam, vel mortem, ut dum dirigitur ad maleficum, dominum octavæ, vel ejus □, vel ☍. Sicque D. de Chavigny ex directione Horoscopi ad ♂ dominum duodecimæ fuit incarceratus exul & dignitate privatus: Rex vero Suetiæ ex directione Medii Cœli ad □ ♄ pravè affecti in octava, simulque ad corpus ♂ in duodecima occisus est: eadem que est ratio de cæteris.

Caput VI.

De figurarum extractionibus ex figura nati, pro aliis personis ad ipsum pertinentibus: Tum directionibus significatorum personarum ipsarum, illarumque effectibus.

Personæ ad natum ex propria genesi pertinentes, sunt Parentes, Fratres, Conjux, Liberi, Servi, Amici, Inimici. Pro his vero personis Cardanus Comment. in text. 14. cap. 4. Lib. 3. Ptolemæi, docet cum ipso figuras extrahere ex genethliaca nati figura, per quas de personarum ipsarum fatis judicet Astrologus. Ac pro Patre vult interdiu sumi locum Solis in figura nati, & noctu locum ♄. Pro Matre vero locum Lunæ noctu, & ♀ interdiu: similiter pro uxore Lunæ locum noctu, & ♀ interdiu, sed pro Marito in figura Mulieris locum ☉ interdiu, & ♂ noctu. Atque ex his locis erigi figuras, ipsa loca semper in Horoscopo figuræ collocando. Ut pro Patre in genesi diurna sumit locum ☉, quem ponit in Horoscopo erigendæ figuræ, ex qua & directionibus Solis ipsius, judicat de Patris accidentibus, sive fatis, non secus ac de fatis nati, ex ejus figura judicium fieri solet.

Porrò Ptolemæus non distinxit ad quam elevationem Poli figura sit erigenda, Cardanus autem semper eam erigit ad latitudinem loci nativitatis, in quocunque loco figuræ nati versetur significator, sive Patris, sive Matris, sive Conjugis, &c. sed Junctinus commento in idem caput 4. Lib. 3. doctrinam istam pluries asserens mirabilem esse atque verissimã; figuras erigit singulas ad elevationem Poli supra circulum positionis cujusque significatoris, sive Patris, sive Matris, &c. Qua in re minus saltem errat quam Cardanus, cujus nativitas, cum sit nocturna, ponit pro figura sui Patris Saturni locum in horizonte nativitatis suæ, cum tamen ♄ esset adhuc sub horizonte, scilicet in domo secunda figuræ suæ natalitiæ, & Lunæ locum ponit etiam in eodem horizonte pro figura Matris, cum tamen Luna jam esset in cuspide domus duodecimæ supra horizontem. Jam vero primum mobile non retrocedit ad Ortum, ut Lunam constituat in horizonte, dum autem continuato motu per meridiem, occasum & imum Cœli, illam restituit in horizonte; tunc Luna plusquam 10 gradibus distat à loco Zodiaci quem occupavit momento nativitatis. Quod Cardanus ipse animadvertens, ait. *Dubitabit aliquis quomodo possit Patris significator in ascendente poni cum non sit: & cum aderit, vel jam adfuit, loca Planetarum saltem Lunæ sensibiliter sunt immutata?* Et respondet. *Quod sicut materia posita est in materia; ita & formæ & causæ nati & parentis, sunt alteræ in alteris positæ, absque temporis illa successione*; sed absurda est hæc responsio. Primò enim Cardanus dicat, ubinam materia posita est in materia; hoc est, ubinam materia est subjectum materiæ, contra Philosophiæ principia? Secundò: Etsi formæ & causæ nati & parentis essent alteræ in alteris positæ; inde tamen non sequeretur, Satúrnum pro patre, & ☽ pro matre ponendos esse in horizonte, ubi non sunt momento nativitatis. Imò quia sunt alteræ in alteris positæ sine ulla temporis successione, ut ipse vult, potius inde sequitur, illos esse spectandos in positionum circulis, quos occupant ipso momento nativitatis, quod saltem Junctinus observavit. Et Cardanus Aphor. 54. Segm. 2. id quidem obiter præcepit saltem pro filiis, sed non observavit.

Cæterum tam Junctinus, quam Cardanus post Ptolemæum & alios Veteres in hoc potissimum errant, quod figuras illas extrahant per tales significatores universales, quos Cardanus vocat secundum substantiam, & quorum vanitatem jam toties ostendimus. Judicia enim desumpta ex talibus figuris & significatoribus horumque directionibus, non possunt non esse erronea: tum ex dictis cap. 13. Sect. 2. Lib. 21. Tum quia inde sequeretur, quod pro singulis viris Lutetiæ eodem die artificiali natis, (quorum non est exiguus numerus) eadem omnino prædicenda essent de ipsorum matre & uxore per figuram extractam, quarum (ut volunt) interdiu Venus est significatrix universalis: eadem enim esset pro utrisque figura: & pro singulis mulieribus natis interdio, eadem prædicenda essent de patre & marito, quorum Sol est significator. Hæc autem rationi & experientiæ contrariantur.

Secundò: Si valent hæ figuræ ad judicandum per singulas domos de rebus ad Patrem pertinentibus, ut de rebus nati per figuram nati: & serviant etiam ad judicandum de Matre, fratribus, conjuge, filiis, &c. ut Cardanus ait ibidem: ergo valebunt ad judicandum de Patre Patris, seu Avo nati: siq; tam in nati figura genethliaca, quam Patris extracta, Sol fuerit sub Terra (ut accidit in figura Cardani) ergo tam pro Patre quam Avo, eadem erit figura, per Saturnum in Horoscopo & eodem etiam positionis circulo pro utroque. Quare de Patre ac Avo eadem erant prædicenda, quoad mores, fortunæ statum, mortisque tempus. Imo de Avo, Abavo, Atavo, &c. usque ad Adamum si viverent, eadem essent prædicenda; quia pro omnibus unica & eadem esset figura cum ♄ in Horoscopo, quod opinari perabsurdum extat. Econtra vero per hanc Patris figuram de liberis ejus judicando, non solum extrahetur liberorum figura, nati figuræ propriæ contraria, tum liberorum figuræ ex Patris figura genethliaca depromptæ, sed etiam quæ pro filiis filiorum ad finem Mundi eadem esse possit, proindeq; illis eadem præsagire, quod etiam absurdũ esse nemo non videt.

Tertiò: Ex figura nati erigendo figuram Patris, & ex hac figura Patris, rursus figuram filii; & ex hac iterum figuram Patris, daretur circulatio prorsus nugatoria.

Quartò: Quod in mulieris nativitate diuturna, quo anno Pater ejus morietur per directionem Solis ad ♂, eodem etiam Maritus morietur, vel saltem quanto tempore post mulieris genesim, morietur Pater, tanto post conjugium morietur Maritus, vel iis accident morbi vulnera, &c. quod etiam contrariatur experientiæ. Quod si dixeris Patris & Mariti proprias figuras genethliacas esse inspiciendas, an hæ cum illis concordent, aut discordent pro morte, morbo, &c. vana erit responsio, nam si concordent, videtur earum altera esse superflua. Nunquid erit propria Patris, aut Mariti? si vero discordent, nunquid credetur potius hisce figuris extractis quam propriis, per quas Pater & Maritus propriorum fatorum impressionem à Cœlo susceperunt: præsertim cum illa figurarum extractio per significatores universales rationabili fundamento careat, ut jam sæpius dictum est.

Et quamvis Cardanus illas figuras probare conetur, nempe figuram sui Patris facit Cardani, per directionem Lunæ (quam male vult esse Aphetam in illa figura) ad ☍ Solis pro morte ipsius Patris, in annis 23 post ipsius Cardani genesim: tamen illudit Lectoribus incautis, harumque rerum ignaris. Siquidem ascensio obliqua ♄ ad latitudinem loci nativitatis 45 graduum, est 57 grad. 33'. servata nempe latitudine ♄, quam Cardanus perperam hic omittit. Ex quibus ablatis 90 gradibus, supersunt 327 grad. 33'. pro ascensione recta Medii Cœli: quæ detracta ab ascensione recta Lunæ cum latitudine, 344. grad. 49'. restant 17 grad. 16'. distantiæ Lunæ à Medio Cœli: cum qua & Lunæ ipsius declinatione 11. grad. 21'. habetur altitudo Poli supra circulum positionis Lunæ, 20 graduum. Ad quem ascensio obliqua Lunæ est 348 grad. 57'. & ascensio obliqua ☍ Solis 368 gr. 12'. A qua illam detrahendo, supersunt 19 grad. 15'. pro directionis arcu, non æquivalente annis 20; errat ergo Cardanus plusquam 3 annis.

At in figura extracta suæ Matris Claræ Michoriæ, longe gravius errat, ob Lunæ (quam ponit in Horoscopo) omissam latitudinem, quæ est 4 gr. 20'. Merid. Luna enim, hoc est, Horoscopus pervenit ad ☍ Solis, vel Sol ipse ad Occasum in annis 9 & non 40, ut voluit Cardanus, pro hysterica passione fere lethali ipsius Matris. Vult autem Solem dirigi ad ☍ Martis in annis 36 à sua genesi pro morte Matris, cum tamen pervenerit in annis 43 ad illam ☍. Ex

quibus

quibus patet evidenter, quid de Cardani doctrina, ejusqua probatione sciendum sit.

Attamen certum est, multa prædici de Patre, fratribus, conjuge, liberis, &c. ex sola nati figura. Probat enim experientia, quod malefici ♄ & ♂ in tertia, vivente nato, fratres & sorores præmorituros significent: in quinta liberos, in septima conjuges, &c. imo dominus tertiæ in decima, fratribus, & dominus quintæ in duodecima liberis mortem minantur, ut sæpius observavi, quod, scilicet, decima sit octava respectu tertiæ, & duodecima sit octava respectu quintæ, quæ est liberorum: idemque à simili censendum de aliis personis. Cum signa & Planetæ circa singula figuræ natalis significata ad natum relata, determinentur eodem generali modo, à nobis Lib. 21. fusè exposito: ergo, ut Horoscopus ejus dominus & Planeta in prima determinantur circa nati vitam, mores, ingenium, & circa hæc significant, nec non pro illis diriguntur: & de Medio Cœli ejus domino & Planeta in decima pro honoribus & actionibus similiter: igitur imum Cœli, ejus dominus & Planeta in quarta, simili ratione determinati circa Parētes nati, etiam circa hos significabunt: ac si dirigendi sint, pro illis tantum dirigi debent, non autem pro aliis ad quæ non determinantur. Eademque est ratio de fratribus, conjuge, liberis, servis, amicis: considerando semper tres illos significatores ejusdem rei, cuspidem, ejus dominum, & Planetam in domo cuspidis, si totidem reperiantur distincti significatores, cum observatione apposita in fine capitis 3. Sect. 1. Hæc enim generalis doctrina sibi & experientiæ maximè consentit.

Porro dum hi significatores diriguntur, sive sint cuspides, sive Planetæ, horum quæritur circulus positionis, velut eorum horizon proprius, & super hunc altitudo Poli, quasi ad hunc horizontem figura nova esset extruenda. Attamen sciendum est quod significatores ipsi duplicem habent relationem. Unam ad natum, quatenus huic aliqua significant accidentia circa tales personas, hoc est, in illis, ab illis, cum illis, vel per illas. Alteram ad ipsas personas, quatenus his peculiaria significant accidentia, ut honores, divitias, citam mortem, vel his contraria. Ratione prioris, circulus positionis duntaxat inquiritur, ut sciatur arcus directionis inter promissorem & significatorem interjectos pro tempore accidentis, nato & tali directione futuri, circa parentes, si significator fuerit parentum, aut circa fratres si fuerit fratrum, &c. De ipso accidēte juxta regulas à nobis præscriptas judicando, sine ulla domorum figuræ, circulo huic, vel horizonti convenientis consideratione. At ratione posterioris, figura ipsa extrui potest ad illum horizontem, ut ex ea pateant personarum ipsarum accidentia peculiaria, prout infra exponetur.

Sed rursus quæri potest, utrum pro judicio generali de Patris statu plures figuræ sint erigendæ, & examinandæ? nimirum per cuspidem quartam, per ejus dominium, aut plures dominos quartæ; nec non per Planetas in domo 4 versantes, horum unoquoque posito pro Horoscopo in suo circulo? an vero unico sit erigenda figura, & per quem ex illis significatoribus? Pluralitas enim figurarum, certo confusionem pariet, cum & Quadrante & Diametro Cœli inter se differre queant: unica autem figura idem tantum significabit Patri atque Matri, vel omnibus uxoribus, vel omnibus fratribus, vel nato circa singulas hasce personas, quod aliud videtur inconveniens.

Mihi autem hanc difficultatem attentè spectanti videtur unicam erigendam esse figuram ad generaliter judicandum de statu Parentum, vel fratrum, vel uxorum, vel filiorum: eamque per cuspidem propriam personis ipsis, & non per Planetas dominos, aut in domo propria collocatos.

Ratio est quia Astrologiæ scientia debet esse uniformis: atqui de nato non fit generale judicium ex figura erecta per Planetam qui momento nativitatis fuit dominus Horoscopi, aut in prima domo: sed duntaxat ex figura erecta per Eclipticæ, vel Æquatoris punctum horoscopantem momento nativitatis: etsi dominus Horoscopi & Planetæ in prima, dirigantur pro accidentibus nati ad primam domum pertinentibus, sicq; valeant non ad universale, sed ad particulare judicium. Idem ergo faciendum est pro Patris figura, quæ erigetur per cuspidem 4 ad judicandum generaliter de statu parentum: Dominus vero cuspidis ipsius, hoc est, Horoscopi figuræ erectæ, duntaxat erit dirigēdus pro valetudine & vita parentum. Probatur secundò: Quia dominus cuspidis quartæ non habet vim in parentes, nisi ratione ipsius cuspidis, vel gradus Eclipticæ hanc occupantis: ergo ipsi gradui vis major inest circa parentes: Nam *propter quod unumquodque tale, & illud magis*. Probatur tertiò efficacissimè: Quia maleficus in domo duodecima figuræ nati, mortem portendit ejus liberis, in undecima parentibus, in decima fratribus, ut sæpius observavi. Hujus autem ratio est, quia domus duodecima nati, est octava respectu quintæ, quæ est liberorum ejus, ideoque erectā figurā per cuspidem quintam pro liberis, maleficus ille cadet in octavam: similiterq; domus undecima nati est octava respectu quartæ: & domus decima, etiam octava respectu tertiæ, quod vere arguit figuras personarum ipsarum erigendas esse per cuspides ad quas ipsæ personæ pertinent, & non per Planetas dominos, in his enim similis significatio non reperietur.

Ad id vero quod superius objiciebatur: Absurdum esse unicam figuram eidem significare singulis personis ejusdem ordinis, ut singulis uxoribus, liberis, fratribus, vel utrique parenti. Respondeo, figuram ipsam non significare singulis personis ipsis disjunctim, vel particulariter, sed omnibus conjunctim ac universaliter. Significatum autem hoc universale determinari à singulis constitutionibus natalibus personarum ipsarum, pro cujusque sympathia, vel antipathia cum figura nati, & figura extracta, sive pro parentibus, sive pro fratribus, &c. sique Patris ambæ figuræ, genethliaca nempe & extracta infortunentur, certum erit quod Pater ab illa figura extracta fiet infortunatior, sic de aliis. Attamen sexus signi, vel Planetæ domum quartam occupantis in figura nati, sexum parentis præcipuè significati, utcumque distinguet.

Inde vero sequitur, quod si eidem Patri plures fuerint liberi, ejus fata liberorum generationem sequentia promovebuntur, à singulorum genituris, prout singulæ Patris figuræ ex ipsis genituris extractæ, erunt concordes, aut discordes cum figura natali ipsius Patris: atque idem de Matre censendum est. Tum de nato qui plures fratres, aut plures uxores habiturus est.

Cæterum hic nobis dirimenda videtur difficultas totius Astrologiæ ni fallor maxima. Utrum nempe figura, vel cœlestis constitutio nati, agat in parentes, fratres, conjugem, &c. quam nec Lucius Bellantius contra Picum, nec Junctinus Libro supra citato solvere potuerunt. Est autem adhuc multo difficilius effari, quomodo nati constitutio cœlestis agat in fratres, conjugem, amicos, ac inimicos: siquidem inter has personas & natum nulla est subordinatio naturalis quæ saltem inter parentes & liberos reperitur. Junctinus Libro supra citato, vult natalem constitutionem filii se habere, ut particularem, & constitutionem natalem Patris, ut universalem, quæ convertit in se particularem. Atque patrem gignendo filium, huic imprimere aliquid suæ constitutionis cœlestis: idque postea cognosci in nativitate filii. Et ideo nativitatem filii nos ducere in notitiam patris, non ut causam, sed ut signum: non enim efficit fata patris, sed significat.

Verum multas hic accumulat difficultates quarum nullam solvit. Primò enim causa universalis & particularis non sunt ejusdem ordinis, sed illa superioris, hæc inferioris: veluti Sol respectu hominis, in generatione alterius hominis, annua Mundi revolutio, respectu Lunationum; figura nativitatis, respectu revolutionum: at constitutiones cœlestes patris & filii, sunt ejusdem ordinis, hoc est, neutra alteri inferior, etsi una sit altera tempore posterior.

Secundo: Quid sibi vult Junctinus dicens constitutionem Patris, ut universalem, convertere in se particularem filii? Nulla enim fit conversio unius in alteram, sed utraque manet id quod ipsa est. Quod si per convertere intelligit determinare, jam particularis, sive posterioris est, determinare universalem, sive priorem, non contra: ut patet in Lunationibus respectu annuarum Mundi revolutionum, & annuarum nati revolutionum, respectu figuræ genethliacæ.

Tertiò: Si Junctinus assereret per id quod imprimitur filio, cognosci patrem, valeret argumentum: Etenim verum est quod pater aliquid imprimat filio, ut ejus causa efficiens: sed vult cognosci patrem, per cœlestem filii constitutionem, in quam nulla facta est ab ipso patre, nec fieri potest impressio. Non igitur solvit quas hic difficultates excitat.

Lucius Bellantius econtra vult figuras posteriores, ut filiorum, determinare, juvare, impedire, vel modificare figuras priores, ut patrum. Non circa omnia patris fata, sed circa aliqua, hoc est, genesin sequentia: quod Junctinus fatetur se non intelligere, quomodo id fieri possit. At postea idem Bellantius planè contrarium asserit, vultque effectus sequentium figurarum juvari, impediri, augeri, vel minui à prioribus.

Quoniam vero neuter satisfacit, Nobis conandum est nodum hunc solvere, ut sequitur. Cœlestis constitutio patris est causa patris ejusque fatorum, sive accidentium, de communi consensu Astrologorum, & pater est causa filii: ergo cœlestis constitutio patris, est causa filii, juxta vulgare axioma, *quod est causa causæ, est causati causa*. Quamobrem constitutio Patris quodammodo concurrit ad liberos, etsi mediante patre. Hoc autem posito eos sibi assimilabit quantum poterit, hoc enim commune est causis omnibus: & per hanc assimilationem prout est in nato, aliqua detegetur licet obscura similitudo nati cum tali causa. At ipse natus habet immediatè à propria figura quod talis sit, & manifestam cum ipsa figura similitudinem, ut Astrologis notum est: ergo debet inter patris & filii figuras esse aliqua, aut similitudo, aut fatalis connexio; ea qua etiam verus nati pater agnoscitur: ideoque inter illarum effectus, qui sunt pater & filius, idque tam in fatis personalibus quam extriosecis. Sed pro filio longe prævalet propria ejus constitutio, à qua immediatè suscepit fatorum suorum impressionem: non ergo hæc à patris constitutione convertitur, aut determinatur, sed contra. Atque sic puto satisfactum esse difficultati, saltem pro subordinatis constitutionibus & personis, quales sunt pater & filius.

Verum hoc non sufficit. Non enim tantum quæstio est de parentibus & liberis, sed de fratribus, conjuge, servis, amicis, inimicis, inter quos & natum nulla est naturalis subordinatio, & tamen de his fiunt prædictiones veræ ex figura nati. Quid ergo pro his dicendum est? Profecto ad aliquid universale recurrendum, quod tam his quam illis accomodetur, seu commune sit.

Dici posset à nonnullis quod Deus cujus providentiæ serviunt Cœli & omnia, natum edit in lucem per naturales causas, eo momento diurnæ revolutionis Cœli, quod astrorum positu tam in Cœlo quam in figura genethliaca, nati temperamento moribus, ingenio, tum fatis propriis & communibus cum patre, matre, fratribus, conjuge, liberis, &c. magis congruat: ac per consequens talis constitutio significat ipsi nato, parentibus, conjugi, &c. verum concessa Divina Providentia, quam nihil eorum quæ fiunt in Mundo subterfugit, & Deum agere per causas naturales, vel cum ipsis, quæretur semper, à qua causa naturali & quomodo, nati propria & cum aliis personis communia fata causentur? Cui quæstioni congrua responsio desideratur.

Dicetur ab aliis quod constitutio cœlestis est ipsi causa quod tales habeat parentes, fratres, conjugem, liberos, &c. eumque passivè subjicit talibus accidentibus. At prout illa constitutio refertur ad alias personas, signum est duntaxat quod tales futuræ sint moribus, vita, fortuna, & consensu cum nato, ut genethliaca constitutio est nato causa quod nubat Nobili, diviti, aut pulchræ mulieri: natum enim huic accidenti passivè subjicit: at quod mulier ipsa Nobilis, dives, aut pulchra sit, causa non est figura nati, non enim talem efficit mulierem nato plerumque vetustiorem: ergo est tantum signum. Similiter quod natus habeat amicos Reges & Principes, causa est ipsi nato ejus cœlestis constitutio: sed hæc amicos non efficit Reges: ergo horum respectu non erit causa, sed solummodo signum: eademque est ratio de cæteris. Quamobrem de conjuge, liberis, servis, amicis, videtur non esse quærendum ex nati figura qualesilli futuri sint sexu, forma, indole, fortuna, & cæteris accidentibus sibi propriis, sed tantum quales futuri sint respectu nati, ut an servi, vel amici, fideles, aut utiles futuri sint, &c. at ne quidem hoc omnino satisfacit. Si enim figura nati sit solummodo signum talis futuræ conjugis, vel amicorum: ipsum vero significatum, hoc est, tale conjugium, sit aliquis effectus qui sua causa carere non potest, quænam erit ejus causa effectrix? Præterea patris natalitia figura non est tantum signum respectu filiorum, quod nempe sint tales vita, moribus, & fortuna, sed est etiam causa, ut dictũ est superius: quippe quod pater juxta suam ab astris susceptam constitutionẽ genetet: hic ergo desideratur adhuc illud universale quod omnibus accõmodetur.

Hisce

Hisce autem quanta mihi licuit attentione circumspectos, arbitror tantam difficultatem sic esse enodandam. Nimirum genethliacam nati constitutionem in rei veritate illum subjicere, tum propriis fatis, vel accidentibus, vitæ, morum, ingenii, actionum, professionis, divitiarũ, &c. tum communibus cum aliis personis, juxta ipsius figuræ robur & qualitatem. Fata autem nati propria sunt ab ejus genesi primò & per se: at communium duplex est genus: nimirum propriè communium quæ à nato cum altera persona participantur æqualiter, ut duellum, amicitia, conjugium, lis, &c. & impropriè communium, quæ à nato cum altera persona non participantur æqualiter, ut fratrum, parentum, uxoris, vel filiorum mors ante natum, vel infortunium amicorum. Hæc enim accidentia nato sunt in hoc communia, quod morte parentum, fratrum, conjugis, perdat aliquid: nimirum personas ipsas ad se pertinentes, ut relata secundum esse. Jam vero in accidentibus primo genere communibus, ut quod natus pulchram uxorem ducturus sit, tria sunt attendenda: nempe natus ipse, uxor ducenda, & amborum conjugium. Quod natus pulchram ducturus sit uxorem, causa est nati genesis, ipsum huic accidenti efficienter subjiciens; quod autem uxor sit pulchra, hujus non est causa figura, plerumque posterior tempore, sed est solummodo signum: pulchra enim fit à propria genesi, ut causâ per se. At quod ambo nubant, vel liberè, vel invitò, hoc facit consensus astralis figurarum genethliacarum ad talem effectum, ut jam diximus Lib. 21. Sect. 2. c. 13 neutraque figurarum id seorsim efficit, ut enim nato talis significatur uxor, ita vicissim ipsi uxori ex propria genesi talis maritus. Quod autem hanc, vel illam numero pulchram uxorem ducturus sit natus, non patet in ejus figura, humano saltem ingenio. Proindeque rectè dicitur in Centiloquio, *quod soli numine afflati prædicant particularia*. Quippe Dæmones sciunt non modo figuram nati, sed etiam pulchræ mulieris cum illius genesi magis consentientis, & circumstantias loci, prosapiæ, &c. nec tamen propterea certo sciunt, an natus hanc ducturus sit, quippe quod individuorum concursus arcanæ Dei Providentiæ subjiciatur. Sed quia Dæmones ordinariæ Dei Providentiæ, per causas secundas explicatæ praxin in rebus saltem naturalibus diligenter observant, inde fit, ut persæpe subtili conjecturâ ad individuorum effectuum prænotionem collimen: sicque futuri mariti nunquam antea visi veram speciem, vel imaginem in somno, vel speculo, vel aliter repræsentent virginibus, in hunc finem superstitiones quasdam celebrantibus, ut insignis formæ ac ingenii Ducissa quædam, sibi accidisse mihi narravit: eademque & est ratio de cæteris.

At in accidentibus secundo genere communibus, ut quod uxor, liberi, aut fratres sint præmorituri, vel exaltandi: equidem figura natalis personæ cui tale bonum, aut malum accidit, causa est principalis & per se illius accidentis; figura vero nati tantum signum, vel ad summum causa per accidens, quatenus nempe natus à propria figura passive subjicitur talibus accidentibus, in quibus, aut deperdit, aut acquirit aliquid, proindeque fortunio, vel infortunio afficitur circa tales personas: cujus passivæ subjectionis & affectionis in nato, ejus figura est ei causa per se. Quamobrem effectus est etiam, ut supra à communi consensu figurarum, quo hæ in illum influunt: proindeque omnia nato cum aliis personis communia accidentia, sunt efficienter à communi consensu figurarum ad illa accidentia. Id vero inde patet, quia quo fortius illa significantur in figura nati, eo certius futura sunt personis ipsis: quod certe arguit nati figuram aliquid influere in effectum communem. Adde quod cum effectus sit à communi significatione & consensu figurarum, necesse est utramque in illum influere. Ex quibus patet figuram nati se habere, ut significatricem & causam universalem eorum omnium quæ ad natum ipsum pertinent, sive sint ei propria, sive cum aliis personis communia: in communibus vero illam determinari à propriis aliarum personarum figuris, more causarum universalium. Atque hæc est mea circa difficultatem istam sententia, quâ si quis meliorem dederit, lubenter amplectar.

Quæri vero potest, an quæ nato significantur circa parentes, conjugem, liberos, servos, &c. aut in illis, vel ab illis, vel è contra, quæ personis ipsis significantur à nati figura, semper futura sint?

Respondeo primò: Eo certius futura esse, quo fortius in figura nati significantur, & eo incertius, quo debilius significantur. Secundo: Non semper ac necessario futura esse, sed tantum, ut plurimum & contingentur. Nam significata non accident, quin dentur illæ personæ & ad effectum concurrant active, vel passive. Quod vero dentur nulla est causa necessaria, sed contingens duntaxat: ideoque non necessaria, sed hypotetica tantum & conjecturalis prædictio de his fieri potest. Veluti si cuipiam ab uxore infortunia fortiter significentur; is si uxorem duxerit, talia valde probabiliter patietur, sic de cæteris. Concursus autem contingentium, est ab arcana Dei Providentia, etiam per causas secundas, ac præsertim universales, quales sunt causæ cœlestes, particularia Sublunaria sibi subjicientes.

His ita determinatis, jam sequentes notentur regulæ generales.

Prima: Quoniam superius dictum est cuspidem quartam, ejus dominum, tum Planetas in quarta esse parentum significatores: ergo si dominus cuspidis, vel alter Planeta fuerit in ipsa cuspide, consurget inde significator unus multo efficacior, sive ad directiones pro nato, sive ad figuram novam pro personis ipsis, quam si cuspis & dominus ejus distinguerentur, & seorsim spectarentur: *Virtus enim unita fortior est quam dispersa.*

Secunda: Si significatores distincti fuerint, pro parentibus, vel uxore, &c. singulorum circulus positionis erit inveniendus, & directiones singulæ pro nato instituendæ. Ex his enim & speculo astrologico pro aspectibus, accidentia particularia nati circa illas personas, indeq; harum fata propria amplius & evidentius patebunt, at in figuris per cuspides erectis, ipsarum personarum accidentia propria scientur, saltem generali ratione, in figura nati contenta.

Tercia: Quoniam ☉ & ♄ sunt analogi Patribus & Maritis, Luna & ♀ matribus & uxoribus, ♃ & ☿ fratribus & liberis, ♄ & ♂ hostibus, &c. (quilibet enim Planeta dicitur eis analogus quæ confert, non eis quæ aufert) idcirco proprii parentum, fratrum, &c: significatores per determinationem prout se habent ad illos analogos, maximè conferunt significatis ipsarum personarum. Indeque forsan factum est, ut pro primariis verisque significatoribus olim sint habiti: præsertim quod analogi, si etiam determinati fuerint, maximos præ aliis edunt effectus, circa personas ipsas.

Quæ-

Quarta: Cum plures Planetæ fuerint in eadem domo quarta, ſeptima, &c. attende quis illorum ſit fortior in ipſa domo, aut cuſpidi propinquior, aut ejus ſignificato analogus, illumque elige pro principali inter Planetas ſignificatore: Dominum vero domus ne deſpice; hi enim aliis ſunt potentiores.

Quinta: Singuli ſignificatores parentum, conjugis, liberorum, &c. ſignificant duntaxat generaliter pro illis perſonis, & non quilibet ſignificator pro qualibet perſona. Nam eſt tantum unus nati pater, & una mater, quibuſcum naturalem habere poſſit connexionem; & tamen poſſunt eſſe 5, vel 6 parentum ſignificatores, nempe cuſpis, quarta, duo, vel tres domini quartæ & 3, aut 4 Planetæ in quarta. E contra verò poſſunt eſſe 15, aut 20 fratres, aut liberi: nec tot eſſe queunt horum, vel illorum ſignificatores: ergo, ſive unicus ſit parentum ſignificator, ſive plures ſint, generaliter tantum ſignificare queunt; tam nato circa parentes, quam parentibus ipſis, ſaltem prout ad propria perſonarum ipſarum fata referuntur. Quo autem plures fuerint ſignificatores, eo plura ſignificabunt circa parentes, fratres, &c. Attamen Planeta qui ſexu & analogia cum patre magis conveniet, potius ſignificabit patri, & qui cum matre, matri. Eademque eſt ratio de fratribus, liberis, ſervis, &c. in quibus Planetarum & ſignorum ſexus erit admittendus, pro perſonarum ſexu diſcernendo.

Sexta: In figura pro parentibus erecta, non quærentur Patris, aut Matris fata propria per domos ſingulas, in divitiis, fratribus, parentibus, liberis, &c. etſi Cardanus id velit. Nam figura ipſa non eſt unius tantum perſonæ, ſed plurium, nimirum Patris & Matris, ideoque ambobus communis, neutrique propria: quamobrem de fatis ipſorum duntaxat univerſaliter ac promiſcue erit pronunciandum ex illa figura. Præcipue tamen attendendus erit Horoſcopus ejuſque dominus. An, ſcilicet, hic ſit in ſeptima, octava, decima, &c. ipſius figuræ: & ſecundum hoc judicabitur generaliter de parentibus, ut fit in figura nati, nam ſi in illa figura dominus Horoſcopi, fuerit in quinta; habebunt parentes, vel eorum alter alios liberos: ſi in ſeptima, habebunt lites, vel alter iterum nubet: ſi in octava, morientur ante natū, &c. neque in ipſa figura fient directiones pro particularibus accidentibus alterius ipſorum parentum, ut conjugio, liberis, dignitatibus, morte, velut in figura nati: id enim eſſet propria & particularia fata eruere ex figura communi, quod ſupra rejectum eſt. Idemque dicendum de conjuge, fratribus, &c. tantum igitur fient directiones ipſorum ſignificatorum, pro nati particularibus accidentibus circa illas perſonas, ex quibus conjectura quadam generali, quid ipſis futurum ſit eluceſcet, ut ſuperius dictum eſt: vel ad ſummum pro accidentibus ipſarum perſonarum duntaxat promiſcuè & univerſaliter, niſi ipſarum diſcretio aliunde innoteſcat, ut ex ſigni, vel Planetæ cuſpidem occupantis ſexu.

Septima: Inter ſignificatores perſonarum, ſcilicet, parentum, conjugis, fratrum, &c. cuſpis eſt primarius ſignificator, ut patet etiam in nato, quem Horoſcopus primario ſignificat. Attamen dici nequit, quod judicandum ſit de ſingulis perſonis ejuſdem ordinis (ut de ſingulis fratribus) ex unico ſignificatore, ſive is fuerit cuſpis, ſive Planeta. Alioquin idem eſſet nato prædicendum à ſingulis ſuorum liberorum, aut fratrum, vel ſi ex figuris extractis prædicerentur fata perſonarum, eadem eſſent fata ſingulorum fratrum, ſive liberorum, aut patris & matris, aut ſingularum uxorum, quod in figura nati non mutentur harum perſonarū ſignificatores. Hoc autem eſt contra experientiam. Cum igitur figurarum pro parentibus extractarum pluralitas ſuperiùs à Nobis rejiciatur; dicendum ſupereſt, ſingulos parentum ſignificatores, duntaxat generaliter, ac promiſcuè ſignificare utrique parenti: quodque figura nati, & quæ ex hac deducuntur, ſe habent, ut materia, vel aliquid univerſale reſpectu aliarum perſonarum, ſed harum propriæ, ut forma particures. Nati enim figura ſignificat tantum generaliter bonum, aut malum parentibus, conjugi, liberis, &c. ratione ſtatus ſignificatorum; ac generale hoc ſignificatum confirmatur, vel infirmatur à cujuſq; geneſi propria, atque hæc vincit ſi ſibi contrarientur. At ipſi nato ſignificat particulariter quæ ipſi futura ſunt circa illas perſonas, ut ſuperius dictum eſt.

Octava: Omnes directiones ſignificatorum incipiunt à geneſi nati: & non directiones pro conjuge, à tempore quo ducit uxorē, directiones pro liberis à tempore quo incipit habere liberos: nam vis directionum imprimitur non Patri, conjugi, liberis, fratribus, &c: ſed nato, per primam revolutionem naturalem & continuam, quæ fit à momento nativitatis. Et ratione illius impreſſionis, omnes directionum effectus, ad natum primo & per ſe pertinent ac referendi ſunt, ut particulares effectus illi contingentes, circa ſubjecta ſignificatorum quorumcunque, ſive patris, fratrum, conjugis, &c. Atq; idcirco dum ſeptima cuſpis dirigitur ante conjugium nato nondum nubili, tantum circa hoſtes atque lites ſignificat, aut circa contractus: at nato nubili, ſignificat an nubet necne, tum circa hoſtes, lites contractus, & per ſe circa vitam. Poſt conjugium vero dirigitur pro accidentibus circa uxorem, lites, hoſtes, contractus, & mortua uxore dirigi poteſt pro nova uxore: ſed ſemper promovendo cuſpidem ſeptimam, aut ejus dominum per directiones ad alios promiſſores: alioquin ſignificarentur eadem accidentia cum ſingulis uxoribus & æqualibus temporis intervallis à momento conjugii cujuſque, ſi pro ſingulis cuſpis ſeptima, vel ejus dominus dirigendi eſſent ad ſibi proximè ſequentes promiſſores.

Nona: Maximè neceſſarium eſt unicuique, noſſe figuras natalitias eorum, quibuſcum aliqua connexione ſociatur, ſive ſint parentes, ſive fratres, ſive conjux, ſive liberi, ſive ſervi, ſive amici, ſive inimici: ut harum cum ſua figura conſenſum ad bonū, vel malum, aut diſſenſum intelligat, proindeque quibus fidendum & à quibus ſperandum, aut à quibus metuendum ſit pro ſua ſalute ac utilitate prævideat.

Circa prædicta objici poteſt: Quod directiones ſignificatorum Patris, Conjugis, Fratrum, &c. factæ pro particularibus nati accidentibus circa illas perſonas, debent eſſe æquè certæ, ac directiones Medii Cœli pro ſignificatis decimæ domus in figura nati, aut domini ſecundæ pro divitiis, &c. Eadem enim eſt ratio generalis ſingulorum ſignificatorum figuræ natalitiæ. At directiones Medii Cœli ſunt in ſuis effectibus certæ; ergo & illæ: ſed illæ nequeunt eſſe certæ, quin æque certo ſciantur particularia ipſarum perſonarum fata; ſunt enim his & nato communia: dum enim uxor nati moritur, natus ipſe ſuam amittit uxorem propriam: ergo per directiones ſciri queunt fata particularia perſonarum ipſarum.

Sed reſpondeo, falſum eſſe, quod directiones ſigni-

gnificatorum Patris, Conjugis, &c. sint æque certæ in suis effectibus, prout personas ipsas particulariter, aut communiter involvunt, ac directiones Medii Cœli, pro significatis decimæ domus. Nam parentes habent proprias figuras genethliacas, quibus magis subjiciuntur, quam figuræ nati: at significata decimæ domus non habent propriam figuram, aliam à figura nati, ideoque huic magis subjiciuntur quàm ipsi parentes, aut conjux, &c. ac præsertim pro accidentibus impropriè communibus ipsi nato, ut pro morte uxoris, vel patris.

Est autem sedulo notandum, quod dum hic loquimur de fatis nati aliarumque personarum ad ipsum pertinentium, ut Patris, fratris, conjugis, hostium, &c. intelligimus tantum de fatis prædicendis ex directionibus significatorum ipsorum, vel figuris extractis; non autem de aliis quæ generaliter prædicuntur ex Planetis significatoribus personarum, quatenus sunt in hac, vel illa domo figuræ nati, prout ipsius domus significatum refertur ad natum: verbi gratia; dominus quartæ in undecima, significabit parentem præ cæteris personis nato amicum: at quia undecima est octava à cuspide quarta, pro qua cuspide si extrahatur patris figura, ipse dominus reperietur in octava: idcirco patri vitam brevem præsagit. Est autem distinguendum, quid Planetæ personarum significatores significent, prout determinantur tam in figura nati, quam in extracta pro parentibus, conjuge, &c. Potest tamen dici, quod dum ipsi Planetæ diriguntur in figura nati, pro iis diriguntur quæ nato significant, tam ratione situs corporei, quam dominii, proindeq; in directionibus habetur ratio omnium eorum, quæ ipsi nato peculiariter significare queunt: nec non personis ipsis ratione suæ determinationis in figura extracta.

Ut vero suprapositæ à Nobis doctrinæ veritas evidentius pateat, hic aliqua subjiciemus exempla nativitatum à Junctino desumpta, in quibus de parentum qualitate, fortuna & morte perperam judicat ex significatoribus universalibus ♄ atq; ☉, Nos autem multo rectius ex significatoribus particularibus, sive determinatis. Videantur in ejus Libro & capite supracitatis ejus figuræ & judicia: hæc vero nostra sunt. In genesi Petri Medicis pag. 154. ♀ fuit domina quartæ in ♒ signo masculino, ejusque dominus ♄ patri analogus & masculus, fuit in ♊ signo masculo. Ideoque pater abeis potius quam mater significabatur, isque egregiorum morum & illustris ob ♀ quæ △ applicabat ♄. At quia ♄ fuit cum oculo ♉ fixa violenta, & in □ Solis, ideo vita brevis patri significabatur.

In genesi Juliani Medicis eadem pagina. ☉, ☿ & ⊕ sunt in ♈ & domo quarta, atq; Sol masculus & analogus cuspidem occupat exaltatus. Inde vero Pater valde illustris significabatur, præsertim quod ☉ esset in △ partili ☽: at quia ♂ dominus Solis & quartæ fuit etiam dominus undecimæ, quæ est octava à quarta, proindeque dominus octavæ in figura extracta per cuspidem quartam in sphæra recta, estque ♂ in antiscio ♄: idcirco vita brevis ipsi Patri significabatur, fuerunt autem hi duo fratres.

In genesi Laurentii Medicis Ducis Urbini, ♂ dominus quartæ fuit conjunctus ♃ in ♌, quod patrem illustrem significavit: adde quod ☉ & ☽ habebant suas exaltationes in quarta, erantque in △ inter se. Sed quia ♂ fuit etiam dominus undecimæ, ut supra, hoc est, octavæ in figura extracta ad sphæram rectam per cuspidem quartam, quæ est parentum significatrix principalis, fuitque ♄ oppositus; idcirco vita brevis Patri portendebatur; dico Patri potius quam Matri ob ♈ in quarta, & Martem ejus dominum, masculos.

In genesi Catharinæ Medicis filiæ supradicti Laurentii, quæ nupsit Henrico II. Galliæ Regi Luna & ♃ domini quartæ sunt conjuncti, horumque domina ♀ est in ♉ cum ☉, ideoque parentum nobilitas indicabitur. Sed quia Mars fuit dejectus in quarta quadratus ☽ & ♃, & oppositus ♄ domino undecimæ, Mater ejus tantum uno die ei supervixit, & Pater duobus diebus quasi genitæ prolis pœnam luentes: fuit enim hæc fœmina pravorum morum, ut ejus figura indicat, non obstante fuco Veneris in Horoscopo atq; Tauro cum ☉, qui illam valde celebrem effecit: fuitque valde perniciosa. Utinam Rex Galliæ priusquam nupsisset, doctum Astrologum super ejus & sua nativitate consuluisset: vidisset enim mortem violentam sibi fortiter portendi; tam à propria genesi, in qua ☉ in prima lædebatur quadratus ♄ & Martis, tum oppositione ♃ domini octavæ: sed etiam in genesi illius mulieris, in qua ♂ dominus septimæ proindeq; Mariti significator lædebatur opposito ♄, & quadrato ♃ & ☽, tum □ ☿ qui fuit dominus secundæ, hoc est, dominus octavæ in figura extracta pro marito per cuspidem 7. Quippe horrenda est illa figura Catharinæ Medicis, unde nil mirum si parentibus & marito infausta fuerit, & tantus consensus figurarum Henrici & ipsius Catharinæ, mortem Henrici juxta suprapositam doctrinam causaverit. Consulant igitur Astrologos ipsi Reges & Principes in matrimoniis contrahendis, bellis suscipiendis, prœliis aggrediendis, & similis momenti rebus, non quidem ignaros, sed doctrina & experientia claros, fatorumque gnaros, quibus ignotis, errores maximi in Consiliis Regis regnique administratione solent accidere, ut propterea laudandum sit maxime Regis Sinarum potentissimi arcanum Consilium, ad quod nullus admittitur, qui non sit Astrologus, sed hæc duntaxat obiter dicta sunto.

In genesi Octavii Farnesii pag. 156. Luna fuit domina quartæ, ejusque dominus ♃ in Horoscopo & in ♈, ac ♀ domina solis in △ partili cuspidis quartæ, ideoque parentes illustres significabantur. Sed quia ☽ fuit conjuncta ♄ domino undecimæ, hoc est, octavæ in figura extracta per cuspidem quartam, idcirco illi mors prmatura præsagiebatur, quæ fuit etiam violenta.

In genesi Francisci Magni Ducis Florentiæ, Luna est domina quartæ conjuncta Veneri in ♓, illæsa à ♂ & ♄ domino undecimæ. Sol autem est exaltatus in prima, quæ est decima figuræ extractæ per cuspidem quartam. Hæc igitur genesis Patri gloriam & Principatum significavit.

Applicet doctrinam suprapositam aliis genituris quicunque voluerit, reperietque illam veritati consentaneam. Ex genituris autem hic explicatis & doctrina generali suprapòsita deduci queunt hæ regulæ particulares.

1. Sol & ♄ analogi patribus, tum Luna ac ♀ matribus, si fuerint in quarta, vel domini quartæ, fortiter præ aliis parentes significant.

2. Si quarta, vel ejus domini fuerint bene affecti, bonum erit parentibus, si male, malum, pro vita & fortuna.

3. Pla-

3. Planetæ in quarta, vel domini quartæ exaltati, ac præsertim Sol & ☽, parentum nobilitatem significant: contra vero si dejecti fuerint, valde pravũ est, & saltem soceros dant conditionis inferioris.

4. Si ♄, aut ☉ fuerint domini quartæ, vel in ejus fœlici aspectu bene affecti, & exaltato Planetæ applicantes, fortunatum erit, parentibus præsertim si ipse Planeta fuerit dominus domini quartæ.

5. Idem dominus quartæ & undecimæ, sive octavæ in figura ea tracta, vel dominus quartæ cum domino undecimæ præsertim malefico conneaus, corpore, vel aspectu malefico, vitam parentum abbreviat. Idemque efficit dominus quartæ in undecima, vel dominus undecimæ in quarta.

6. Dominus quartæ in prima, quæ est decima in figura extracta, aut dominus primæ in quarta, præsertim benè affectus, exaltatus & analogus, parentum illustrem fortunam & exaltationem præsagit.

7. Quod hic dicitur de parentibus, à simili de fratribus, conjuge, liberis, &c. dictum intelligatur. Sique natus nuptias respuat, aut unicum fratrem, aut unicam uxorem, aut unicum filium habuerit; fata progenitorum, aut fratris uxoris, aut filii patebunt evidentius atque distinctius ex ejus figura natali, quam si plures tales personas ejusdem ordinis habuerit. Personas autem ejusdem ordinis voco, quæ ad eandem domum pertinent: ut Pater, Avus, Socer, Avunculus: ad quartam, fratres & cognati, ad tertiam: liberi & nepotes, ad quintam. Quippe has omnes personas in tres tantum ordines censeo dividendas: scilicet, nato superiores æquales & inferiores. Primi ordinis sunt Pater, Avus, Socer, Avunculus. Secundi, fratres & cognati. Tertii, liberi & nepotes. Atque notandum quod accidentia quæ ex figura nati significantur futura socero, vel conjugi, tantum intelligenda sunt futura esse, postquam de facto fuerit nati socer, vel uxor, atque sic de aliis affinitate junctis.

8. Coronidis loco hic notandum. Quod erecta figura Patris prout à nobis dictum est: ex hac Avi figura non erit erigenda. Nec ex Avi figura, altera Proavi. Tum quia Pater, Avus, Proavus, ad eandem quartam domum figuræ nati pertinent: tum quia Cœli influxus communis nato hisque personis, attingit tantum proximas efficaciter, sive sensibiliter: at in remotioribus evanescit.

Caput VII.

An per nati mortem cesset influxus cœlestis ab ejus figura natali, in parentes, fratres, conjugem, liberos, & alias personas ad eum pertinentes, eique superstites.

QUæstio hæc totius Astrologiæ mihi videtur subtilissima, & momenti non minimi, præsertim circa interrogationes Astrologicas.

Videtur autem asserendum quod cessat ille influxus. Nam momento genituræ nati, nondum sunt ejus liberi, nec fortassis uxor, fratres, & pater mortuus esse potest: ideoque hæ personæ cœlestem influxum circa se non exceperunt, sed solus natus suscepit influxum quod tales habiturus esset parentes, fratres, conjugem, &c. & talibus obnoxios accidentibus: proindeque hic influxus soli nato inhæret: unde sequitur quod moriente nato, influxus ille extinguitur, vel desinit esse.

Aliunde vero negandum videtur, quod ille cesset. Nam si ex nati figura significetur mors violenta uxori quam ducet: & mortuo marito ipsa non sit amplius morti violentæ obnoxia, tum aliis præsagiis figuræ suæ extractæ ab ipsius mariti genesi: patet quod præsagia illa vana fuerint & ante, & post mortem nati, quod tamen non est asserendum, quandoquidem certum est quod figura nati talibus personis significet, in qua alioquin frustra essent domus parentum, fratrum, conjugis, &c.

Sic autem quæstio hæc paucis mihi solvenda videtur, ex jam dictis cap. 6. Dum moritur natus, cessat quidem, vel desinit esse influxus ei impressus à Cœlo in genesi, circa accidentia ipsi propriè, vel impropriè communia cum talibus personis. At fons illius influxus, hoc est, virtus figuræ cœlestis, remanentis in primo mobili per determinationem, atque agens in natum ejus durante vita, per correspondentiam cum simili figura eidem nato impressa, quamvis cesset agere circa natum mortuum, non tamen tunc amittit vim suam in illas personas, quatenus fuerunt ipsius nati, sed illam retinet, quamdiu omnes ipsæ personæ vivunt, quasi in reliquias ipsius nati, hujus fatorum participes. Et quamvis hæc virtus adeo sit exigua, si comparetur cum virtute propriæ genituræ cujuslibet ipsarum personarum, ut si figura uxoris careat signis violentæ mortis quantumvis contrarium præsagiat figura mariti, non propterea morietur illa violenter: quippe quod unusquisque magis pendeat à proprio fato, quam ab alieno: tamen si tam propria uxoris figura, quam ejusdem figura extracta ex genesi mariti, significent mortem violentam, illa inde certius violenta morte peribit. Et si hoc adhuc illi significetur per figuram extractam à figura sui fratris, aut alicujus funrum liberorum, erit præsagium adhuc magis timendum. Atque hæc solutio præterquam quod rationi congruit, ejus etiam veritatem experientia confirmat.

SECTIO V.

Quâ Objectiones in Directionum doctrinam expenduntur atque refelluntur.

Caput I.

Quænam à Pico Mirandulano adversus directiones Astrologicas objiciantur, horumque refutatio.

CUm in Astrologia nihil sit admiratione dignius, quam directionum evidentes effectus, nihil autem causarum explicatione & opinionum varietate hactenus fuerit obscurius, vel intricatius: Mirum profecto esset si Divinæ hujus scientiæ Osores, partem hanc suis dentibus intactam reliquissent, quâ & species & tempora futurorum effectuum prædicuntur, quæque idcirco totius Astrologiæ coronis censenda est. Ac si plerique ea Primatibus Astrologis, circa directionum doctrinam hallucinati sint, quid expectandum nobis est ab ejus ignaris, Pico Mirandulano, Alexandro De Angelis, Sixto ab Hemminga & similibus, ipsam examini suo subjicientibus & condemnantibus? Nihil sane prætet absurda jam hic à Nobis refellenda.

Picus

Picus itaque Mirandulanus lib. 7. cap. 7. sopponit, *Quod si Horoscopus sit in gradu 15 ♌, ♄ autem in gradu 6 ♍; Vt proinde Horoscopus distet à ♄ 21 gradibus, volunt Astrologi primo anno deberi primum gradum illius distantiæ in quo est Horoscopus; anno secundo gradum secundum: atque sic deinceps: proinde fore ut annus 21 Saturni radiis infestetur, & Nato morbi periculum immineat. Hæc est* (inquit) *Astrologorum positio in directionibus. Ex quibus & vitæ spatium Ptolemæi, & casus omnes vicesque fortunæ, Astrologorum turba pronunciat.*

Verùm Picus iam hic imponit Astrologis, ac præsertim Ptolomæo. Nam illa positio in directionibus est per gradus æquales Eclipticæ sine latitudine, contra mentem Ptolomæi sagaciorumque Astrologorum, ut antea docuimus. Præterea falsum est quod primum gradum distantiæ primo anno tribuant, & de hoc ex illo iudicent, ut vult Picus, tum de secundo anno ex secundo gradu: sed duntaxat metiuntur distantiam æquatoream inter significatoris & promissoris circulos positionum interiectam: sique ipsa fuerit 21 graduum, dicunt anno 21 aut circiter Natum morbo corripiendum, nulla ratione habita graduum mediorum inter utrosque terminos, quorum effectus contingit duntaxat anno 21. Id verò Picus non intellexit.

Posteaverò contra directionum doctrinam Picus sic suo more insurgit exclamationibus, defectu rationum. *Quid potest levius, quid magis irrationabiliter cogitari? Nam illa primùm ad annos graduum distributio pateat magis ex libidine fingi; præsertim cùm divisio signorum in 30 gradus tota pendeat ex arbitrio Mathematicorum, quòd numerus ille divisionibus arithmeticis accommodatior sit?*

Ad hoc respondeo, Divisionem Cœli in 12 signa non fictitiam, sed naturalem esse: ut à nobis ostensum est lib. 14. sect. 1. cap. 4. signorum verò divisionem in 30 gradus vel totius Eclipticæ aut Æquatoris in 360, esse quidem artificialem pro commoditate calculi: qui si instituendus fuisset iuxta Zodiaci vel Æquatoris divisionem naturalem à Sole per suos 365 diurnos ¼, ille nimis fuisset incommodus. At cap. 3. sect. 3. diximus anni mensuram non esse graduum integrum: sed duntaxat medium Solis diurnum, quem esse realem probavimus ibidem: tantùmque valere 59′. 8″. quorum 365 ¼ valent 360 gradus, in quos ambitus Cœli dividitur: Proindeque divisionem arcus directionis in annos eo modo non esse fictitiam. Quod si vlteriùs quæratur, cur Solis diurnus vnus vni anno æquivaleat, videatur caput 5 eiusdem sectionis.

Deinde vero sic iterum exclamat & interrogat. *Quomodo mihi nocere poterit ♄ in 6 ♍ parte suppositus cum nascebar, etiamsi demus Astrologis 21 ætatis anni ejus influxum ad me pertinere? Nam quando ad me pertinebit, ♄ illic non erit. Et quando ibi erit ♄, pars illa ad me non pertinebit.*

At respondeo. Nihil mirum esse quod Picus concipere nequiverit, quomodo ♄ in hypothesi supra dicta nocere queat anno à nativitate 21: Nam prorsus ignoravit modum agendi astrorum, tam in genesi quàm per directiones, quem superius fusè esposuimus. Non enim necesse est quod remaneat in loco quem occupavit in genesi ad hoc vt locus ipse in natum influat: sed duntaxat quod in genesi pars illa Cœli determinata fuerit à ♄ ad suam naturam respectu nati, habita ratione sui status cœlestis & terrestris: Quo posito partis illius influxus Saturninus ad Natum pertinebit; non solùm anno 21 à genesi, sed toto vitæ decursu, ut probant planetarum transitus per ipsum locum sive partem. Nec opus est quod anno 21 dum producetur effectus directionis Horoscopi ad ♄ locum radicalem, ♄ sit ibidem substantialiter (quamvis hoc esset efficacius) sed tantùm virtualiter per determinationem supradictam. Dum verò ait quando ♄ ibi erit, pars illa ad me non pertinebit; quid dicat Picus, ipse nescit. Nam pars illa toto vitæ decursu ad Natum pertinere probatur, ex planetarum per illam transitibus. Forsan autem intellexit, quod tunc non erit vigesimus primus à genesi annus, ut per illius partis & ♄ influxum producatur directionis effectus. Verùm directionis effectus non producitur à ♄ transitu per illam partem, sed à concursu Horoscopi vt significatoris, & illius partis ut promissoris; sive ♄ sit in illa parte, sive non sit; ut antea fusè explicavimus.

Post hæc sit. *Si dicant Astrologi quod vt vestes à pestilentia infectæ, venenum ad aliquod tempus non admittunt: Ita etiam partibus Cœli evenire, ut receptam à malo sydere contagionem diu retineant.* Picus respondet, *quod si cum Philosophis sibi sermo esset, suberet illis meminisse, luminis affectionem subjecto non inhærere; sed abire cum corpore à quo diffunditur. Cælestium autem omnium impressionum, lumen esse vehiculum atque fomentum, ut inquit Avicenna in Meteoris.*

Sed respondeo. Picum & Avicennam hujus cœlestis Philosophiæ ignaros extitisse. Non enim à ♄ vis imprimitur Cœli partibus quæ his inhæreat formaliter, ut pestilentia venenum vestibus imprimitur. Sed tantùm pars Cœli in qua est ♄ momento nativitatis determinatur ad naturam ♄ respectu Nati; quandiu vivet subditus astrorum influentiis. At proinde vis ipsa ♄ solùm virtualiter inest ipsi parti per determinationem, ut sæpius alibi dictum & probatum est. Cœlum enim primum quatenus causa physica prima, continet eminenter vires corporum omnium cœlestium sibi inferiorum: ad quas cùm sit ex se indifferens, determinatur per partes à singulis juxta propriam cujusque determinantis naturam. Quod vero Picus ait lumen esse vehiculum & fomentum omnium impressionum, sive influxuum cœlestium: Hoc planè falsum esse probavimus lib. 12. cap. 13. Vbi de luce contra Picum egimus. Et falsitas inde patet evidenter, quòd planetę & stellæ dum sub Terra versantur; imò Sol & Luna dum super Horisontem totales & cum mora patiuntur Eclipses, nihilominus in Terram & nascentes homines potenter influant juxta formales suas vires naturamque propriam, non secus ac dum super Horisontem fulgent, ut cuilibet etiam Astrologiæ tyroni sit notissimum. Adde quod planetæ excepto Sole propria luce non splendent, sed Solis tantùm lucem reflectunt.

Pergit Picus hoc modo. *Respondeant Astrologi, cum ad eundem gradum* (hoc est ♄ locum supradictum) *tot annis mei medij* (quippe 21) *aliorum accursu sit planetarum; An superventu luminum salutarium, insitam illud virus putent aboleri posse vel minui?*

Respondeo. Vim ♄ quæ per determinationem inest supradictæ parti, nec minui nec aboleri posse transitu aliorum planetarum per eandem partem, quandiu durat ejus efficax determinatio: Durat autem quandiu subjectum cujus respectu determinationem sortita est, hoc est quandiu Natus manet

in rerum Natura, ſubditus ipſi determinationi & aſtrorum influentiis. Dumque Mars durante vita Nati tranſit per ſupradictum Saturni locum; patitur Natus à Martis ratione ſuæ natura ac determinationis in figura Nati, juxta vim loci Saturni quem peragrat, ut fuſiùs dicetur cùm ex profeſſo agemus de tranſitibus. Eademque eſt ratio de cæteris Planetis tranſeuntibus: ſemper ſuperſtite virtute Saturni in illa parte per determinationem, toto vitæ Nati tempore.

Rurſus ſic inſurgit Picus. *Si perdurant in Cœli regionibus à Planetis acceptæ ſuſceptæque qualitates, nec ad exiguum temporis ſpatium conſervantur; non erit in fatis tantummodò obſervandum, quo Cœli loco vel anno revolvente vel horâ geniture Planeta inveniatur, ſed qui eadem loca præcedentibus etiam annis peragrarint.*

Sed reſpondeo. Id non eſſe neceſſarium: imò principiis Aſtrologiæ prorſus eſſe contrarium. Nam Planetarum loca geneſin præcedentia non fuere determinata reſpectu Nati, ut locus Saturni ſupradictus: Talis ſiquidem determinatio partium Cœli, fit tantùm momento nativitatis pro ſingulis Planetarum locis, horumque aſpectuum & figuræ cuſpidibus. Valeret autem ratio Pici ſi Planetarum virtutes imprimerentur Cœli partibus, iiſque formaliter inhærerent: id verò minimè fit ut antea docuimus.

Poſtremò (inquit) *Commentum illud dirigendi aliud non eſt, quàm ſubjicere res non ſolùm conſtellationibus his quæ ſunt* (ſubaudi tempore geniture) *ſed quæ eſſe etiam poſſent. Nam quid aliud eſt dicere Lunam quæ me naſcente hexagonis radiis à Sole feriebatur; infortunium tamen aliquando ibi parituram ex Quadrato Solis aſpectu, ſub quo illa quidem non fuit cum naſcebar: ſed fuiſſet ſi pluribus partibus interjectis procul a Sole magis conſtitiſſet: quas partes* (per quas ſcilicet à quadrata radiatione diſtabat) *cùm peregrit, poſt tot annos ab ea, illa calamitas infligetur? At conſtellatio iſta ſub ortu meo non fuit; & ſi poſtea aliquando eſt futura, nihil tamen ad me; cui ſi fatum aliquod eſt, præterita illud Cœli diſpoſitio dedit. Patet igitur quàm abſurda, quam falſa, quàm inconſona ſit poſitio dirigendi, qua quotidie utuntur Aſtrologi.*

Sed reſpondeo. Picum defectu cognitionis Aſtrologiæ ſe ſe falſitatis nexibus magis ac magis involvere. Primò quia ſupponit in directione, Lunam ſignificatricem, ſeu vim loci illius radicalis, moveri ad promiſſorem □ Solis. Hoc autem falſum eſſe oſtendimus Cap. 1. Sect. 3. Secundò quia falſum eſt Aſtrologos, res ſive Natum ſubjicere per directiones conſtellationibus quæ non ſunt, ſed eſſe poſſunt: quandoquidem illum duntaxat per directiones ſubjiciunt conſtellationibus vel cauſis Cœleſtibus, quæ ſunt momento nativitatis. Nam ſi tunc Luna fuerit in ✱ ſiniſtro Solis, illam ſequatur quadratus Solis, qui □ datur momento nativitatis, ejuſque diſtantia ab ipſa Luna; quam diſtantiam non peragrat Lunæ vis, impreſſa virtualiter ipſius Lunæ loco, ut producatur effectus directionis Lunæ ad □ Solis, ſicut opinatus eſt Picus: ſed tantùm neceſſe eſt, ut promiſſor ſive □ Solis transferatur ad ſitum loci Lunæ, per primam à geneſi revolutionem Cœli; factaque ſic in Nato impreſſione formali directionis illius naturalis, hujus effectus producatur tot annis à geneſi, quot gradibus Æquatoris promiſſor diſtat à circulo poſitionis Lunæ; ſicut fuſiùs exponitur Cap. 2. Sect. 3. quod vide.

Patuit igitur hactenus quàm abſurdæ, quàm falſæ & quàm inconſonæ ſunt rationes Pici contra directiones Aſtrologicas; quarum veritatem ipſe nimis acerbè expertus eſt; dum anno ætatis ſuæ 33 poſt elucubrationem ſuorum 12 librorum adverſus Aſtrologos, ſtatim fuit ipſi moriendum ex directione Horoſcopi ad corpus ♂ in ſecunda, oppoſitum Lunæ in octava, & quadratum ♄ atque ☿, ut ipſi prędictum fuerat à Lucio Bellantio Senenſi Medico, Antonio Syrigato Florentino, & Angelo de Cataſtinis Carmelita, veluti refertur à Junctino pag. 540, ubi ponitur ejus figura Cœleſtis: Et quàm egregiè faciléque per doctrinam à nobis traditam ſibique conſtantem, ipſius Pici objectiones ſolvuntur.

Caput II.

Quo Alexandri de Angelis rationes adverſus Directiones proponuntur atque refutantur.

De Angelis Lib. 4. Cap. 20 contra directiones Aſtrologicas fortiter inſurgit. Omitto autem quod poſtquam ad imitationem Pici, ſuppoſuit locum ſignificatoris in directionibus moveri ad locum promiſſoris ſecundum quoſdam Aſtrologos; poſtea deſumat ex Cardano Lib. de Judic. genitur. Cap. 6. multa refellenda de directionibus quæ ab ipſo Cardano tantùm intellecta ſunt de Revolutionibus; quod ipſe de Angelis diſcernere neſcivit. Ac venio ad ejus argumenta ſequentia.

Primò ait. *Se concipere non poſſe, quid ſit locus apud Aſtrologos: & contra ipſum arguit à proprietatibus loci ab Ariſtotele definiti; idque pluribus verbis & textibus nullius planè ad rem iſtam momenti.*

Reſpondeo igitur, Alexandrum de Angelis non animadvertiſſe alium eſſe locum aſtri ſecundum phyſicos, & alium juxta Aſtrologos. Nam aſtri locus phyſicus eſt ſuperficies corporis immediatè ambientis aſtrum ipſum, ut voluit Ariſtoteles, contra quem tamen ſcripſimus Lib. 5. Cap. 4. Locus autem Aſtrologicus eſt pars primi Mobilis ſub qua ipſum aſtrum è Terra cernitur, & quam aſtrum ipſum reſpectu Terræ ad virtutem ſuam determinat; ex Cap 7 ejuſdem Libri 4.

Sed arguit. *Inſaniam eſſe fari, quod ſigna Zodiaci ſint loca Planetarum, qui in illis per oculi errorem videntur: nec minorem, quàm ſi quis dicat Lunam vel ejus orbem, eſſe locum montis, qui è directo ipſius Lunæ conſpicitur.*

Ego autem reſpondeo. Magnam eſſe utriuſque differentiam. Primò quia mons ipſe undequaque ſpectetur ſimul tempore, ab Ortù, Occaſu, Borea, Auſtro, & plagis intermediis; non videbitur è directo Lunæ: Planeta autem ex toto Terræ circuitu videri poteſt in eadem Cœli parte, præſertim parallaxi non obnoxius, & quævis ſtella fixa. 2. Quia aſtrorum locus in Cœlo eſt in-

independens ab oculis, solúmque pendet à Natura quam Deos ipse condidit. Etsi enim omnes homines nascerentur cæci, velot quidam nascuntur, nihilominus darentur io Cœlo Planetarum loca respectu Natorum; hoc est Cœli partes respectu Natorum determinarentur à Planetis ipsis. 3. Quia montis locus in orbe Lunæ imaginatus, oullius est virtutis. At locus Planetæ in Zodiaco, magnæ; experientiâ teste.

Post hæc quærit *ubi resideot ipsa vicaria syderis potestas; quandoquidem astrum non remanet in loco quem occupavit genituræ momento*. Postquam verò retulit authoritatem Cardani dicentis aphor. 38. sect. 1. *Impressiones à genitura quæ in loco remanent usque ad tempus in quo perfici debent, esse partim in loco, partim in materia*: De Angelis exclamat. *Ergo Cælum impervium qualitatibus contrariis, istam pestem suscipit? Quomodo contagio hæc tot annis delitescit? Cur aut à quo provocatur post* 20 *annum?*

Respondeo primò. Deceptom fuisse Cardanum, Bellantium, & quosdam alios, in eo quod censuerint astri vim formaliter Cœlo imprimi, & in eo loco remanere tantùm usque ad tempus in quo producitur directionis effectus: cùm nulla Cœlo fiat ab astris formalia impressio: sed astri locus in Cœlo determioetur Nati respectu, in quo fit impressio formalis totius Cœlestis constitutionis momento nativitatis, pro tota Nati vita, ut à nobis sæpius dictum est. Respondeo secundò. Falli quoque de Angelis dum opinatur, vim illam corporum Cœlestium, à qua sunt directionis effectus, esse de genere contrariatum qualitatum, hoc est in ejus monte elementalium, cùm iofluentias ipse neget atque respuat: Illamque vim non delitescere, sed continuò vigere Nati respectu, donec is interveniente morte ab astrorum iofluxibus & Cœli dominatu absolvatur: ut Planetarum transitus probant per loca Thematis præcipua ante & post directionis tempus exactum. Qui quidem transitus sunt efficaces in Natum, etsi longè debiliùs quàm directiones, præsertim solitarii, nec directionibus aut Revolutionibus roborati. Cur autem & à quo provocetur vis supradicta post 20 annos, legatur Cap. 6. Sect. 3.

Quærit deinde *cur* ♄ *non perpetuò hujusmodi vim fundit? Aut cur Cælum universum per quod transit non inficit; sed certam solùm Orbis partem quam occupat, aut occupare videtur, ortus & conceptus tempore? Quolibet tempore & quolibet temporis momento homines cùm nascantur, perpetuò vim suam* ♄ *fundat necesse est: Totum itaque Cælum* ♄ *veneno perfusum cùm Horoscopus reperiat, nihil est causæ cur* 21 *anno potiùs quàm sequentibus aut antecedentibus ejus efficientia provocetur.*

Sed respondeo. Saturnum perpetuò vim suam in hæc inferiora effundere; totamque ♄ viam in Cœlo similiter iofici virtute ♄ determinativa superiùs exposita; ooo tameo respectu cujusque Nati. Sed eam tantùm partem Cœli determinari respectu alicujus Nati, sub qua cernitur vel cerni potest ♄ momento nativitatis ipsius Nati; ideoque directionis effectom prodire à concursu Horoscopi cum illa parte & non cum altera.

Objicit insuper. *Quod ea Zodiaci pars quæ in unius genesi fuit locus* ♄, *in alterius natali sæpe est locus* ♃, ♂ *aut alterius: fatendumque Planetariis si sibi constare volunt, illam simul vires* ♄, ♃ *&* ♂ *obtinere. Cur ergo adventante Horoscopo,* ♄ *potiùs præstat effectum, quàm alterius Planetæ, difficile fuerit explicare.*

Respondeo, difficilè qoidem fore Alexandro de Angelis horum rerum prorsus ignaro; nobis autem esse perfacile ex principiis a nobis positis. Dicimus enim, Cœlum primum esse causam primam in Natura; eminenter complectentem vires causarom Cœlestium inferiorum; ideoque ab harum singulis pro cujusque narora determinabilem. Ac per consequens eandem primi Cœli partem determinari posse respectu unius Nati ad naturam Saturni, respectu alterius ad naturam Jovis diverso tempore, respectu alterios ad naturam Martis, *&c.* Ideoque posse partem ipsam in singulos agere diversimodè, ratione determinationis suæ respectu cujusque, sine ulla prorsus confusione; quippe quòd determinationes sunt formaliter diversæ. Unde fit ot cùm in alicujus Nati figura, Horoscopi directio ad ♄ locom sequentem completa fuerit, producatur effectus ♄, non autem ♃ aut ♂. Esseqoe multò mirabilius, quod simul tempore pars eadem Cœli ad naturam ♄ aut ♃ determinata respectu diversorum sub diversis Meridianis natorum; uni sit causa vitæ, alteri divitiarum, alteri fratrum, parentum, liberorum, *&c*: ratione situs diversi partis ipsius, respectu singulorum Natorum: Cùm hic duplex interveniat partis ipsios determioatio; prior ad natotam Saturni quæ pluribus communis esse potest; posterior verò ad speciem hujus potiùs quàm alterius accidentis ratione situs particularis in figura respectu cujusque Nati: Et tamen nihil est in Astrologia clarius; non quidem ipsius scientiæ ignaris, sed peritis; onde patet quàm sit mirabilis vis agendi corporum Cœlestium, Divinæ virtutis & omnipotentiæ hoc in parte gerens characterem excellentissimum.

Itaque dum Alexander de Angelis sic concludit. *Quid igitur fingi potuit magis insanum quàm directiones? quid potuit magis delirum cogitari? Locus omnis Planetarum fictitius est, fabulosus motus quò ad illum acceditur, excogitata graduum divisio, commentitia vis quam Planeta tribuere dicitur loco. Et ex his ludibriis casus omnes viresque rerum, vitæ spatium, mortis tempus, morborum causas, omnia negotiorum momenta pendere credemus? O beata ingenia quibus comminisci tanta fælicitate licuit? O fœcunda ludibriorum novalia, quibus rerum omnium quæ Mari, quæ Terra fiunt, principia continentur!*

Dicamus duntaxat, insanum prorsus esse de rebus ignotis palam judicare, & exclamationum ridicularum fœcunditate, rationum sterilitatem propriamque insciriam prodere. Nostram autem de Directionibus doctrinam adeo firmis innixam esse fundamentis, ot nihil contra directiones objici queat, quod per ipsam facilè dilucidéque non resolvatur, ut supra patuit.

Caput III.

Quo Sixti ab Hemminga rationes in Astrologiam; ac præcipuè in directiones refutantur.

ORigenem, D. D. Ambrosium, Augustinum aliosque Patres Religionis zelo commotos, quo potissimùm tempore major fuit depravatio & abusus Astrologiæ, in hanc scientiam sibi non satis cognitam scripsisse, excusandum censeo; Deus enim non illos dedit nobis in rerum physicarum Doctores, sed diviniorum; suitque hac in parte eorum saltem intentio recta. At in aliis imperitis qui eandem superbè funditus evertendam aggrediuntur, aut scriptis, aut declamationibus publicis, profectò non mediocris est dementia, cùm id nihil aliud sit quàm in Cœlum spuere, suam publicè testari inscitiam, Denique gloriâ sibi debitâ ob concessas corporibus cœlestibus mirabiles dotes frustrare velle, dum inralento sibi non concredito inaniter laborantes, magna se præstare putant.

Sed de Sixto ab Hemminga Medico Frisio, qui in Astronomiæ & Astrologiæ notitia Picum Mirandulanum, Alexandrum de Angelis, cæterosque tum veteres, tum recentiores Astrologiæ longe superavit, plures figuras natalitias erexit, judicavit, & directionum revolutionumque mysteria tractavit, cum diuturna Authorum lectione & collatione, & tamen omnium acerrimè scripsit in Astrologos, adeo ut ipsi de Angelis modo sit clypeus, modò hasta ad Astrologiam confodiendam, quid aliud dicemus, quàm quod ipse plus malignitate quàm ignorantia peccaverit, factusque sit Apostata spontaneus omnium petulantissimus, crassâ tamen ignorantiâ laboravit, sed in ipso malignitas prævaluit, ut passim ejus liber Astrologiæ refutatæ testatur. Idcirco ab Alexandro de Angelis cap. ult lib. 5. vocatur *vir in Astrologicis rationibus longè Princeps*, sicque introducitur loquens de seipso in genitura 22. *Ego verò* (inquit ab Hemminga) *astrologicam praxim aggressus, longo usu & exercitio assiduo assecutus mihi videor experientiam prorsus Astrologorum experientiæ contrariam: non fallacem aut dubiam, sed veram constantemque, qua tetius eorum doctrinæ fucata veritas apertissima falsitatis convincitur: Ex innumeris enim genituarum experimentis didici, nihil omnino ex syderum positione deprehendi posse.* Et in genitura Caroli 5. *Cùm autem longo usu & experientiâ multâ doctus, rem penitus inspexissem, comperi Astrologorum doctrinam cui prius antequam nota esset impense favebam, esse impossibilem, nulla fide dignam & inutilem.* Quoniam verò illustrum fuisset Philosopho ac Medico huic scientiæ impensè favisse, nulla persuadente causa; credibile est, idem Sixto ab Hemminga quod mihi olim accidisse, Nempe quod plurium etiam mirabilium experimentiarum illectus specimine, voluerit quo pollebat ingenio ipsius scientiæ penetralia, hoc est principia, rationes & fundamenta scrutari: Ac in eo obstupuisse, quòd adeo celebris scientia pluribus nugis atque figmentis quàm genuinis rationibus innixa videretur. Nequiens autem verùm à falso discernere, Naturæ adytum reserare, sibique sciendi fundamentum struere congruum; occasione sumpta ex Arabum aliorumque Veterum nugamentis adeo nobilem scientiam defœdantibus, statuit in eam scribere, ipsamque posteris infamem reddere. Sed profectò ea præcipuas ejus rationibus in Astrologiam, nunc referendas, ac refellendas tum argumentandi modo haud obscurè conjicitur, ipsum disciplinæ hujus praxim eo fine duntaxat affectasse, ut cum maiori specimine probabilitatis, posset atrociùs contra scientiam debacchari: In rei autem veritate fuisse huius scientiæ fundamentorum valdè ignarum, scriptorem fallacem ac imperitorum deceptorem: Utcunque in Arabum nugas & quorundam aliorum veterum dogmata falsa rectè lepidèque nonnunquam insurgat.

Quoniam verò hic nobis res est cum Astrologiæ hoste omnium infensissimo, nec totus ejus liber particulatim discuti ac refelli potest minori sumptu, quàm Tomo qui Iunctini Tomum de Astrologia circiter adæquet, ob multitudinem geniturarum ad quas provocat, præter 30 à se explicatas; tum aphorismorum ab Astrologis traditorum, contra quæ insurgit: Idcirco satis esse nobis videtur ad manifestandum ex ungue leonem, præcipuas ejus rationes exponere, tam in hanc scientiam generaliter, quam in directiones particulariter: Reliqua enim omnia quæ objicit, ex doctrinâ à nobis tradita facilè refelli queunt.

Itaque primò vult in sua apodixi; *Quod si quæ eveniunt vel significantur ab astris; Ea non obscuris quibusdam conjecturis, sed certò comprehendi ac præsciri debent.*

At respondeo id esse planè fultum: siquidem ipsamet ratione, non modò tollenda esset medicina de numero scientiarum; sed etiam ut Astrologia planè esset respuenda tanquam falsa ac inutilis. An nescit ab Hemminga suam Medicinam, saltem quò ad praxim, esse conjecturalem? Quod autem non sit respuenda probatur, non solum authoritate Ecclesiastici cap. 38. *Honora Medicum propter necessitatem etenim creavit illum Altissimus, &c.* sed publica etiam utilitate. Astrologia enim & Medicina in eo prorsus conveniunt, quòd utriusque Thoria certa sit, validisque fundata principiis, quamvis hæc ab hominibus non perfectè cognoscerentur, utriusque verò praxis conjecturâ indigeat, ob varium causarum concursum, subjectorumque diversitatem, & à variis causis concurrentibus mutabilitatem. Inde verò facilè est conjicere Sixtum ab Hemminga tantum fuisse Medicum, quantum Astrologum; eùm scientiam neglexerit, quam ut Medico maximè necessariam commendarunt Hipocrates pluribus in locis, & Galenus toto libro 3. de diebus decretoriis.

Secundò vult *Ut Astrologi demonstrent, quod ut quilibet intelligit & sentit efficaciam Solis & ☾: ita de reliquis syderibus certa pronunciet. Et per reliqua sidera intelligit etiam minimas stellas fixas.*

Respondeo. Astrologum non minùs vera pronunciare de 12 Dodecatomoriis & 5 minoribus Planetis ♄ ♃ ♂ ♀ ☿, quàm de ☉ atque ☾: Cum de his omnibus pronunciet duntaxat penes eorum statum cœlestem & determinationem respectu Nati: Hæc verò sunt præcipuæ causa tum cœlestium Mundum hunc inferiorem immutantium, fallique ab Hemmingam si putet influentiam solis notiorem esse influentiâ Saturni aut Martis, quamvis lux & calor illius notiora sint, quàm illorum lumen & calor & frigus. Sed de præcipuis quoque stellis fixis multa vera pronunciant, ut de Spica Virginis, Capite Medusæ, Oculo Tauri & aliis similibus. Quod verò ad minimas attinet, vis illarum saltem in homines

mines insensibiles extat. Vide quid circa rem hanc dixerimus cap. 4. sect. 3. lib. 8.

Tertiò vult *in dijudicatione futurorum, necessarium esse cognoscere omnes prorsus stellas fixas etiam minimas earumque vires: Nec non varietatem virium pro diverso motu atque situ, unde asserit judicia astrologica necessariò falsa esse debere; ob situs configurationisque fixarum stellarum perpetuam mutationem Astrologo incomprehensibilem, qui etiam demonstrare nequit, minimam fixarum hac in re inutilem esse, cum fixa minima sit 702 maior quam luna.*

Sed respondeo 1. Ab Hemmingam non posse suppositam à se necessitatem demonstrare; cum ipsa sit planè falsa. Hoc autem ex eo probatur à nobis evidentissimè: Quia si ne quidem Astrologi de aliquo accidente, ut vitâ, honoribus, coniugio &c: judicant ex omnibus 7 planetis & 12 signis: sed ex iis tantùm quæ circa ipsum accidens determinantur, juxta vera hujus scientiæ principia à nobis tradita; quique iudicaret aliter omnino confunderetur atque deciperetur: quantò minus iudicabunt de vita, honoribus, coniugio, vel alijs ex concursu fixarum omnium etiam minimarum. 2 Sed hic error communis Pico Mirandulano, Sixto ab Hemminga & Alexandro de Angelis quasi per traditionem, ortum duxit ex eo, quod perperam opinati sint, quodlibet Nati accidens pendere à tota (ut ajunt) decreti substantia; hoc est tota constitutione natali: quod tamen falsum esse ostendimus lib. 10. contra Picum & de Angelis.

Respondeo 2. Non negare Astrologos, fixam minimam, hoc est saltem magnitudinis 6. longè majorem esse Lunâ; sed duntaxat negare, vim earum nobis esse perceptibilem instar virtutis Lunæ, ob stupendam illarum à Terra distantiam: Ad cuius centesimam partem si Luna removeretur, nequidem videretur, multòque minùs perceptibiliter in nos ageret. A simili enim magnus ignis distans à nobis 1000 passibus, nihil omnino nos calefacit; cùm tamen candelæ flamma distans à manu duobus digitis, eam calefaciet. Nec propterea dicunt Astrologi, illas esse superfluas vel inutiles; scit enim earum usus Deus, qui singulas proprio nomine vocat. Tanta siquidem est earum à nobis intercapedo, ut duntaxat insigniorum vis à nobis percipi & discerni valeat: Unde aliarum effectus inperceptibiles, jure pro nihilo sunt Astrologis habendi. Quod verò spectat ad mutationem configurationis & situs insigniorum: Configuratio spectari potest respectu fixarum & planetarum. Respectu fixarum non mutatur configuratio; alioquin non essent fixæ & semper in eadem inter se distantia: Mutatur autem respectu planetarum, sed præter coniunctionem cum planetis, nullas cum his habere deprehenduntur efficaces syzygias in Cœlo, quamvis respectu Terræ habeant suos ortus & occasus potentes & Astrologis non ignotos. Situs autem variatur respectu Cœli atque Terræ: Cœli quidem ratione motus fixarum sub Dodecatemorijs, quo pacto subijciuntur dominijs planetarum in quorum domibus versantur, ut ipsi planetæ; sed ille motus adeo lentus est, ut in annis 2000 non mutent dominium. Terræ verò quatenus per illum motum simili tarditate attolluntur insensibiliter, aut deprimuntur in circulo Meridiano; quod nullius est efficaciæ sensibilis; quandoquidem major aut minor declinatio planetarum, causans majorem aut minorem altitudinem in circulo Meridiano, nullam sensibilem effectuum varietatem præsertim specificam per se inferre deprehenditur. Atque ad hæc reducitur universa fixarum immutatio in configuratione atque situ, quæ Sixto ab Hemminga fuit incomprehensibilis. Non tamen negamus exquisitionem desiderari in Astrologia fixarum & constillationum cognitionem, quò ad ipsarum proprias formalesque virtutes: sed quot & quanta desiderantur in Medicina, tota Physica, Theologia, ipsisque Mathematicis purioribus? An propterea tot nobiles scientiæ ut inutiles respuendæ sunt? Perfecta cuiusvis scientiæ notitia ad hanc miseram vitam non pertinet, præsertim post Adami peccatum, quod ignorantiâ & malignitate cunctos infecit homines; sed ad beatam & æternam, in qua videbimus Deum sicuti est, & in hac simplicissima veritate quaecunque veritatem intuitione clarissima. Interim laboremus omnes inquisitione veritatis modo nostræ sorti congruo; nobisque sufficiat quod saltem primariæ causæ cœlestes harumque vires, præcipui agendi modi nobis tandem innotescant, ut ex hoc opere constat; in quo quid ipsi præstiterimus posteritas iudicabit.

Quartò. *Ridet Astrologos, quod post Cometas, Eclipses & similes constitutiones universales, applicent succedentes effectus aliquos, ut bella, pestes, mortes principum ad illas causas: Nec ex his tales effectus prædicant in particulari, saltem absque mendacio; ut quod talis Princeps morietur, aut pestis in tali urbe flagrabit.*

Respondeo. Ex locis Cometarum Eclipsium & cæterarum constitutionum universalium, duntaxat universales extrui posse prædictiones: non autem particulares pro Principibus vel aliis; nisi eorum figura natalitia etiam exactè rectificata habeatur. Posseque in talibus errorem duplici de causa accidere; Primò quòd ob luminarium motus nondum exactè restitutos, vera non habeatur hora Eclipticæ constitutionis; multóque minùs sciatur hora generationis Cometarum. Secundò, quòd non habeantur figuræ principum ad amussim rectificatæ: hoc enim non est cujusvis Astrologi, sed duntaxat peritissimi. Quod verò pestis hanc potiùs quàm illam urbem invadat; non solùm pendere ab universali constitutione Cœli, quæ ex se pestem significare potest; sed etiam à situ & positione urbis. Hæc autem omnia non cuilibet nota sunt Astrologo; sed esse cognitu impossibilia probari nequit. Si enim ad hanc rem aut Principes conducerent viros idoneos; aut si illorum ope non indigi, seipsos huic labori devoverent; mira hac in parte fierent; nec scientiæ tribueretur quod sola hominum incuria causat.

Quintò. *Vult judicium de Nato pendere ex constitutione Cælesti conceptionis, animationis, partus & aliis intermedijs; quæ principia ait ignota esse Astrologo: ac temperamentū & mores variari ab educatione, exercitiis, consuetudine, &c.*

Respondeo. His nullius jam ponderis objectionibus abundè satisfactum fuisse sect. 2. lib. 12. præsertim capitibus 15, 16, 19. adversus Alexandrum de Angelis; qui eandem hac in re cum Sixto ab Hemminga cantilenam profert. Videantur illa cap.

Sextò. Arguit ex Marsilio Ficino in Plotinum; *quod si ex coitu duorum radiorum aliud fiat quàm ab unico radio; ergo multo magis ex coitu omnium Planetarum & omnium fixarum: quò autem plures causæ confluunt, tantò judicium difficilius: quia neque omnes causæ perfectè cognoscuntur sigillatim: neque si omnes cognoscerentur, statim sci-*

retur quid novi sint effecturæ; præsertim si habenda sit ratio causarum sublunarium. Ergo impossibilis est scientia.

Respondeo Hemmingam semper hærere in illa confusione, quod ad quamlibet speciem accidentis Nato futuri, Planetæ omnes atque fixæ concurrant; quod supra ad objectionem 3 rejectum est. Itaque concedimus quidem, quod quanto plures causæ, corpore, aspectu & dominio determinantur circa eandem accidentis speciem; tantò difficilius est de ipso judicare: esse autem impossibile, non minus falsum est, quàm de morbo à complicatis pluribus causis morbificis sententiam ferre. Atque hæc sunt potiora, sed nullius momenti argumenta Sixti ab Hemminga in Astrologiam universam.

Jam videamus quàm multifariam erret circa directiones, quæ sunt præcipuum veritatis Astrologicæ argumentum; in quibus tamen se nullam deprehendisse veritatem, sed perpetuam falsitatem profitetur, expositis ad huc 30 nativitatibus variatate casuum insignibus, quas per Astrologorum decreta & directiones suo modo examinat.

Itaque primò judicat de hac Scientia ex nativitatibus, aut nullo modo rectificatis, aut duntaxat per unum vel alterum accidens. Quod tamen non sufficit ut rectificationi fides habeatur; si plura atque insignia præcesserint accidentia, veluti in nativitatibus quas exponit. Inde verò futura ad suum tempus prædicere per proprias causas, aut accidentia cætera secundum tempus ad proprias referre causas, prorsus est impossibile, si arratum sit in illa per unicum accidens rectificatione: Imò Ab Hemminga judicat ex figuris, quæ cum Junctino differunt 10. 15. & plusquam 20 gradibus in Horoscopo. Est autem probabilius Junctinum celebrem Astrologum colligendarumque nativitatum studiosissimum, quas exposuit figuras bona fide tradidisse.

Secundò. Si in figuris ab eo selectis 2 aut 3 accidentia per directionis suis causis quoad tempus & speciem effectus quadrare deprehendat, sed non ad minutum vel arcus directionis, vel temporis; directionum doctrinam putat rejiciendam; & quæstiones vanas effundit, cur una directio 4 aut 5 minutis Æquatoris, aut uno circiter mense anticipet effectum, aut altera tantumdem subsequatur. Cui futili rationi satisfecimus Cap. 3. Sect. 3. quod vide.

Tertiò. Non alias directiones instituit, quàm Solis, Lunæ, Horoscopi & Medii Cœli, pro cunctis Nati accidentibus. Quæ mera est inscitia, licet à Ptolemæo tradita; qui tamen adjungit fortem, à Sixto sine ratione rejectam. Non enim ☉, ☽, Horoscopus & M.C. sunt significatores determinati ad omnia Nati accidentia; sed tantùm ad aliqua: Nimirum Horoscopus circa accidentia primæ domus; Medium Cœli ad accidentia decimæ, Sol & Luna verò ad accidentia domorum in quibus sunt, quibusque præsunt. Alii autem Planetæ ♄ ♃ ♂ ♀ ☿, aliæque cuspides, non minùs determinantur circa Natum, quàm ☉, ☽, Horoscopi & M.C: quamobrem pro iis sunt dirigendi, ad quæ situ vel dominio determinantur: quod adeo planum fecimus Cap. 4, 5, 6. Sect. 7. contra Ptolemæum, Cardanum aliosque veteres, ut hîc alia responsione non sit opus.

Quartò. In directionibus quas ipse ad Astrologiam refellendam instituit atque supputat; non refert effectus ad propria causas; sed alienas ab effectibus: & similiter causas ad alienos effectus. Quid enim aliud efficere posset, qui duntaxat dirigit 4 significatores; nec tam horum quàm aliorum quos omittit, determinationes attendit?

Quintò. Maxima pars directionum ab ipso propositarum, sunt ad Terminos Planetarum; quos mera nulliusque virtutis figmenta esse probavimus Lib. 13. Cap. 13. Quomodo igitur cum his veras potuisset instituere directiones? sed omissa majori parte significatorum genituræ, promissorum numerus figmentis necessariò fuit augendus.

Sextò Si verbi gratiâ, Lunæ directio ad □ ♂ in aliquo Nato, dicatur aliquem effectum produxisse; vult ut in quavis alia genesi eundem producat effectum; nulla ratione habita determinationum significatoris & promissoris, in illis diversis genesibus, neque prosapiæ, sexus, conditionis aliarumve dispositionum subjecti nascentis. Ac si contrarium possit ostendere in aliqua genesi; negat effectum supradictum à tali causa prodiisse: Ac præterea quærit, cur idem effectus aut similis non potuerit produci ab aliis causis cœlestibus quas ipse refert, nulla etiam habita ratione determinationis earum? Hoc autem quid aliud est, quàm ignorantiâ circumagi, titubare & cadere in absurda maxima defectu observatæ & in judicium adductæ determinationis verorum significatorum & promissorum in singulis genituris, proindeque ipsius determinationis vim in Astrologia maximam agregiè commendare?

Septimò in universali judicio de vita, divitiis, uxore, honoribus, &c. non argumentatur à veris & genuinis illorum accidentium causis, per determinationem talibus: sed præcipuè passimque à causis universaliter analogis, quas Cardanus vocavit significatores secundum substantiam. Quæ hallucinatio quanta sit, fusè ostendimus cap. 3, 4, 5 & 6. sect. 1. Quid igitur mirum si Sixtus ab Hemminga, tot erroribus implicitus Astrologiæ veritatem nec in alienis nec in propria genesi potuerit apprehendere; cùm præsertim Ptolemæi, Cardani, Leonitii & aliorum dogmata & aphorismos non paucos manifestæ falsitatis plerumque convinceret?

Cæterùm ad majorem scriptoris hujus confusionem, exponamus hîc genituram ejus & accidentia, quorum causas ex sua figura ab eo etiam rectificata, nunquam invenire potuit.

CAPUT IV.

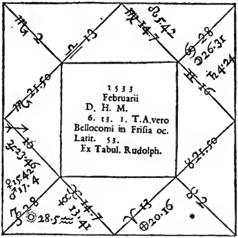
Quo demonstratur veritas doctrinæ directionum super figura Sixti ab Hemminga.

Exacta Nativitatis figura, est causa futurorum Nato accidentium, quoad horum speciem atque tempus: & vicissim accidentia ipsa sunt ab illa causa: ut proinde hac data, inveniri queant accidentia quò ad speciem atque tempus. Vicissimque his datis quò ad speciem atque tempus, discerni queat exacta nativitatis figura, à quavis altera proxima; hoc est exactam ipsam præcedente vel sequente per aliquod horæ minuta, imò per aliquot horas. Hoc autem non est cujusvis arti-

artificie; sed in cognitione causarum Cœlestium peritissimi, qui nimirum effectus veris suis causis rectè norit applicare. Et tota industria in eo consistit, ut sumatur aliquod accidens, & per directiones applicetur causis, hoc est significatori & promissori, illud producere ex sue natura atque determinatione potentibus. Si enim itaque hac applicatione, reliqua accidentia quoad speciem atque tempus reperiantur per directiones similiter applicatæ causis illa producere potentibus; inventa erit exacta figura Nativitatis: sin minùs, falsa est Hypothesis primæ applicationis, in qua significator debet semper esse Horoscopus vel Medium Cœli, quandoquidem ista quæruntur.

165. 24.

255. 24.

Latitudines

♄	o. 29	M.A
♃	o. e8	S.D
♂	o. 45	M.D
♀	1. 21	S.D
☿	2. 31	S.A
☾	3. 15	M.A

Igitur Sixtus ab Hemminga pro suæ genituræ rectificatione, assumit morbum anni 1559 die 8 Decembris hora 5 matutina: qui fuit febris acutissima, cum pleuritide & inflammatione hepatis, & in quo ferè desperatum est de vita: quem ex mente Astrologorum supponit causatum fuisse à directione Horoscopi ad antiscium ♂, cujus ascensio obliqua in polo figuræ fuit 284 grad. 2'. Et accidentis tempus conversum in gradus Æquatoris ex Ptolemæo 26 grad. 50'. His igitur ablatis ex 284 grad. 2', supersunt illi 257 grad. 12'. pro ascensione obliqua Horoscopi: unde tempus verum nativitatis emergit 13 hora 6'. 30". Ut verò hîc confirmetur Horoscopus, rursus dirigit ipsum pro morbo subitaneo cum animi deliquio & repentina virium exolutione, qui ortus est die 2 Decembris 1566 horâ 7, subsequente quotidiana febre; ad □ ☿, cujus ascensio obliqua fuit illi 290 grad. 25'. tempus autem accidentis conversum 33 grad. 50'. Et facta hujus arcus ab illo subtractione, superfuit 257 grad 35'. pro ascensione obliqua Horoscopi; non autem præcisè 257 grad 12'. ut supra: Quamobrem respuit utramque directionem, quod velit ambas in minuto convenire; alioquin negat tales effectus à talibus esse causis, ullamque Astrologiæ fidem habendam esse. Adde quod reliquorum accidentium suorum causas, per directiones nullas invenire queat.

Multifariam autem deceptus est Sixtus ab Hemminga, circa suam figuram & alias. Primò quod haud parum erronea habuerit loca Planetarum. Nam ♂ est illi in 17 grad. 33' ♑, cùm in Tabulis Rudolphinis sit tantum in 17 gr. 9': ☿ autem est illi in 17 gr. 25' ♓, cùm ex Tabulis Rudolphinis sit tantùm in 13 gr. 41'. Secundò, quia necessariam omisit correctionem aspectuum. Tertiò, quia conversio temporis in gradus Æquatoris à Ptolemæo desumpta, non est legitima, ut diximus sect. 3. cap. 3. Quartò, quia 4 tantùm dirigit significatores, Horoscopum, Medium Cœli atque ☉ & ☽. Quintò, quia fictitiis utitur promissoribus, ut pote Planetarum terminis. Sexto, quia prorsus ignoravit discernere veras causas affectuum, ut his illas applicaret.

Ego autem sumptis ejus accidentibus horumque temporibus ex ipso Ab Hemminga, illorum proprias causas sic invenio; & Astrologiæ veritatem ostendo. Pro fundamento rectificationis sumo ejus Matrimonium celebratum 2. Augusti 1563: quod accidens simpliciter & per se est de genere actionis, ideoque pertinet ad Medium Cœli, etsi propensivè pertineat ad Horoscopum. Venus autem domina septimæ, fuit uxoris analoga significatrix, & conjuncta ♂ domino Horoscopi, hoc est inclinationum significatori, conjugium evidentissimè pollicebatur. Quamobrem pro conjugii tempore, sic dirigo □ ♀ ad Medium Cœli.

Ascensio recta □ ♀ ex Tabula nostra correcti	195 gr. 4'.
Tempus accidentis conversum ex Tabula Naibodæ	30 gr. 3'.
Subtractione facta superest ascensio recta Medii Cœli	165. 1.

Ideo-

Ideoque verum nativitetis tampus fuit 12 horæ 59′; hoceſt tantùm 7′. 30″. citiùs quàm poſuerit Ab Hemminga. Sumo autem ejus Matrimonium; quia in homine 30 annorum, dici non poteſt quod non fuerit ſpontaneum & à propenſione, quam à geneſi impreſſerat ♂ dominus Horoſcopi fortis & conjunctus ♀. dominæ domus ſeptimæ. Jam videamus an reliqua ejus accidentia, non minùs congruas habuerint ſuo tempore cauſas Cœleſtes.

Itaque anno 1542. ſub finem Aprilia, primua eum invaſit morbus dierum 12, ex crudirate ortus. Hic verò fuit à directione Horoſcopi ad □ ☉ in domo ♄. qui ſuo antiſcio eſt in cuſpide domus duodecimæ, quæ per ſe morborum eſt.

Aſceoſio obliqua □ Solis 264. 18′.
Aſcenſio obliqua Horoſcopi 255. 1.
Differentia 9. 17′.
Tempus accidentis converſum. 9. 5.

Anno 1544. die 10 Decembris, borâ 3, accidit pleuriris cum delirio & periculo. Fuit autem à duabus cauſis. Altera eſt directio ♃ domini primæ domus, ideoque vitæ ſignificatoris ad ☍ ♄, in octava conſtituti.

Aſcenſio obliqua ☍ ♄ in circulo poſitionis ♃ 308 gr. 35.
Aſcenſio obliqua ♃ 290. 6.
Differentia 11. 29.
Tempus accidentis converſum. 11. 35.

Altera verò eſt Solis morborum ſignificatoris ob ejus antiſcium in cuſpide duodecima. & □ in Horoſcopo; ad ☿ octavæ dominum: & hæc delitium & periculum vitæ cauſavit: prior verò etiam vitæ periculum ob ♄ in octava.

Aſcenſio obliqua ☿ in circulo poſit. ☉ 345 g 6′.
Aſcenſio obliqua ☉ 333. 36.
Differentia. 11. 30.

Et quia ♄ effectus cæterorum Planetarum effectibus diuturniores eſſe ſolent, ſurſus alia pleuritis ſed levior accidit à concurſu duarum illarum directionum virtute adhuc ſubſiſtentium, die 14 Jan. 1646. cujus tempus converſum fuit 12 gr. 48′.

Anno 1551 menſe Auguſto, accidit tumor pedis greſſum impediens; qui duravit per duos annos. Hunc autem morbum longum effecit directio ♄, in ſigno aqueo pravè affecti in octava ad ☽ etiam in eodem ſigno & octava domo: his oppoſitis ♂ domino Horoſcopi & duodecimæ. Saturnus autem ut ſæpe ſolet ferè per annum retardavit effectum, ſed diuturnitate mali retardationem compenſavit ut ejus proprium eſt.

Deſcenſio obliqua ☽ in circulo poſit. ♄ 135. g 51′.
Deſcenſio obliqua ♄ 118. 44.
Differentia 17. 7.
Tempus accidentis converſum. 18. 0.

Anno 1555, die 15 Aprilis accidit coliaca paſſio vel diarrhæa unius menſis cum vitæ periculo; quam ſecuta eſt Bulimia per biennium durans. Fuit autem hic morbus à directione ♃ domini primæ; ideoque ſignificatoris vitæ ad ♀ in domo ſecunda & ſigno ♄, conjunctam ♂, domino duodecimæ in ☍ ♄ exulis in octava. ♂ venerem proximè ſequente: quo pacto ipſa ♀ etiam Horoſcopo inimica, erat vitæ multùm contraria, cum præſertim eſſet octavæ oppoſita.

Aſcenſio obliqua ♀ in circulo poſit. ♃ 312. g. 5.
Aſcenſio obliqua ♃ 290. 6.
Differentia 21. 59.
Tempua converſum. 21. 51.

Bulimia autem per biennium durans fortè accidit ob aliquod erratum in ſuſceptis & factis pro ſanitate recuperanda, aut in exercitiis; in quibus Ab Hemminga utcunque Medicus, fuit infœlix: ob directionem M. C. actionum ſignificatoris primarii ad □ ♄ in ♉. correctum noſtra methodo.

Cujus directionis arcus fuit 21. gr. 33.

Anno 1559. die 8 Decembris horâ 5 matutinâ; contigit febris acutiſſima cum pleuritide & inflammatione hepatis, in qua de vita ferè deſperatum eſt. Atque hic morbus fuit à directione ♃ domini primæ, ad ♂ in ſecunda dominum duodecimæ. Non autem à directione Horoſcopi ad ♂ antiſcium ut cenſuit Ab Hemminga; ♃ enim præeſt hepati, & cauſa illa impar eſt effectui.

Aſcenſio obliqua ♂ in circulo poſit. ♃ 316. g. 52′.
Aſcenſio obliqua ♃ 290. 6.
Differentia 26. 46.
Tempus accidentis converſum. 26. 28.

Anno 1566. die 2 Decembris, accidit morbus ſubitaneus cum animi deliquio & repentina virium exolutione. qui deſiit in quotidianam febrem. Hic verò morbus quàm apprimè quadret directioni ♂ domini Horoſcopi & duodecimæ ad ☉, qui ex ſe præeſt cordi vitaliq; facultati, patet omnibus Aſtrologiæ peritis. At quia ſunt ambo ſub dominio ♄ exulis in octava & domo ☽, etiam in octava, nihil mirum quod effectus hic retardatus fuerit ad hunc annum, quo huic morbo congrua Revolutio contigit: in qua nempe ♄ fuit Soli partiliter oppoſitus, Lunæ verò quadratus; ♂ autem in cuſpide octavæ radicalis; præcedens enim revolutio ex Planetarum ſtatu morboſa non erat. Imò ſi retardatus fuerit uſque ad diem 2 Decembris, quo per tranſitus ☉ ♂ & ☿ erant conjuncti in oppoſito cuſpidis octavæ radicalis, ♄ autem cum ☽ in illorum □ & Cœli Medio.

Aſcenſio obliqua ☉ in circulo poſit. ♂ 340. g. 0.
Aſcenſio obliqua ♂ 308. 13.
Differentia 31. 47.
Tempus accidentis converſum 33. 17.
Differentia 1. 30.

Retardavit igitur per totum annum quo non fuit Revolutio congrua; & per dimidium ſequentis congruæ. In rei autem veritate talis effectus fuit à tali cauſa.

Anno 1572 die 10 Novembris fit captivus, multaq; damna patitur in divitiis, poſſeſſionibus; aliaque mala cum curis & afflictionibus corporeis. Hæc autem prodierunt à directione ♂ domini duodecimæ & Horoſcopi in ſecunda, ad ☿ dominum octavæ & decimæ, in cuſpide quarta exulem & dejectum. Et hæ cauſæ ſunt evidentiſſimæ.

Aſcenſio obliqua ☿ in circulo poſit. ♂ 347. g. 14′.
Aſcenſio obliqua ♂ 308. 13.
Differentia 39. 1.
Tempus accidentis converſum 39. 16.

Denique 3 Maij 1577 vi venti incidit in aquam cum magno ſubmerſionis periculo. Qui effectus accidit à directione ♄ exulis in ſigno aqueo & octava domo ad oppoſitum ☉ etiam exulis in ſigno aereo & ♄ domo, ut per ſe patet.

Deſcenſio ☍ ☉ in circulo poſitionis ♄ 162. gr. 19′.
Deſcenſio obliqua ♄ 118. 44.
Differentia 43. 35.
Tempua accidentis converſum 43. 37.

Quæ-

Quænam precor optari potest hac in genesi major concordantiæ causarum cum effectibus, quò ad genus, imò speciem ac tempus supra positorum decem accidentium? An illâ visâ sui fuissent Ab Hemminga, Picus, & De Angelis, vel ipsos non puduisset in Astrologiam scribere ac debacchari? Num inde millies evidentiùs demonstro divinæ hujus scientiæ veritatem, quàm ipsi totis suis libris ostendere potuerint ejus vanitatem? Sed usitato nobis axiomate concludamus, homine ignaro nihil esse injustius.

CAPUT V.

Quo non exigui momenti objectiones à nobis proponuntur ac enodantur.

Expositis aliorum objectionibus, nonnulla nobis occurrunt paulò subtiliores, nec adeo faciles ut priores solutionis, à quovis saltem Astrologo: quæ tamen per doctrinam hactenus à nobis traditam dilucidè enodantur.

Itaque primùm objicio. Coincidat Ecliptica cum Horisonte ad Poli elevationem 66 grad. 30'; vel cum altero positionis circulo ultra ipsam altitudinem; sitque ☉ in priore casu constitutus in Horoscopo: Quæritur an ☉ & Horoscopus sint duo significatores, an unicus? Et si sint unicus, pro quibus & qualiter dirigi debeat? Si duo, qualiter sint distinguendi; & pro quibus quilibet dirigendus?

Respondeo, Horoscopum & Solem hic esse duos significatores distinctos. Nempe est Horoscopus, spectatus ratione sui status Cœlestis, qui est præsentia Solis ejusque aspectuum in Horisontis partem ortivam cadentium. Horoscopus enim dirigendus est ut significator, quatenus sic affectus, juxta principia à nobis supraposita; quòd nempe omnis significator dirigendus sit ratione sui status atque determinationis in figura. Ac præterea est Sol, quatenus in Horoscopo cum suis aspectib us: Sol enim dirigendus est ratione suæ determinationis atque status ob eandem causam. Quod autem distinguendi sint patet; quia Sol erit dominus quintæ juxta universalem nostram methodum erigendi figuram Cœlestem, proindeque liberorum significator: Et per consequens dirigendus non solùm pro Nato quem significat; sed etiam pro liberis: quod Horoscopo per se competere nequit. Eademque est ratio in cæteris.

Objicio secundo. Sint 2,3,4, vel omnes Planetæ conjuncti pariliter in eodem Eclipticæ puncto sive gradu. Quia ipsorum erit significator aut promissor in directionibus?

Respondeo, Conjunctionis locum dirigendum esse ut significatorem pro quolibet Planetarum conjunctorum habita ratione ejus determinationis atque status Cœlestis; ad quem statum pertinet illa ☌: observando tamen cum quo significatore meliùs quadrabit promissor pro effectu sive subjecto à significatore repræsentato. Et hoc intelligendum est sive promissor sit simplex, ut Planeta unus, aut unus aspectus; sive sit multiplex, ut duo Planetæ pariliter juncti, vel sextiles aut □ sopradictorum Planetarum. Semper enim videndum erit, quis ex promissoribus conjunctis magis quadret assumpto significatori. Ergo si significator sit simplex aut solitarius, ut Medium Cœli, vel Sol; & promissor multiplex, ut 2. 3. 4. vel omnes Planetæ pariliter conjuncti, aut plures etiam aspectus; patet quis magis proprius erit promissor: nempe qui cum significatore quadrabit meliùs pro subjecto quod repræsentat.

Objicio tertiò. Directionum terminos esse duntaxat mera puncta in Cœlo spectata. Nam in directione Horoscopi significatoris, non dirigitur ulla Cœli pars; sed tantùm Cœli punctum horoscopans. Similiter in directione Solis significatoris, non dirigitur pars ulla Cœli, sed tantùm illud punctum quod respectu nostri respondet centro Solis. At puncto nulla vis inest: Ergo nec ulla etiam vis inerit talium significatorum directionibus.

Respondeo. Punctum horoscopans in directionibus non spectari ut est punctum formaliter, sed ut initium partis Cœli quæ versatur in prima domo & determinatur ad vitam. Inest autem virtus toti ipsi parti; major quidem ubi Horoscopo proximior est, ideoque maxima in ipso Horoscopo; juxta vulgare axioma *propter quod unumquodque tale & illud magis.* Quod vero ad Solem pertinet, punctum ejus centro correspondens, non etiam dirigitur ut punctum formaliter; sed ut medium partis illius Cœli, quam Sol visibili sua diametro nobis occultat atque determinat: Cui quidem toti parti vis inest Solaris, sed maxima in centro. Unde Planetarum Soli conjunctorum, qui sunt viciniores Soli, conjunctionis vim efficaciùs participant; indeque præ cæteris partiles commendantur conjunctiones. At omnium efficacissimè, qui Soli centraliter conjunctus, dicitur esse in corde Solis, censeturque à veteribus Astrologis quasi Sol alter esse; quod tunc omnium maximè naturam Solis superinduat. Quod autem hic dicitur de significatoribus, etiam dictum censeatur de promissoribus, sive sint Planetæ, sive aspectus; in quibus tota etiam Planetæ aspicientis diameter ejusque centrum concipienda sunt.

Objicio quartò Permultas occurrere directiones etiam insignes sine ullo prorsus effectu illi congruo; saltem ad Annum in quem incidunt: Ergo vel varia vel saltem admodum manca est directionum doctrina, cui præsertim maximè fidunt, ac de ipsa gloriantur omnes Astrologi.

Respondeo. Directiones solas nihil efficere sine congruis revolutionibus annuis, aut saltem menstruis cum transitibus congruis, ob causas libro sequenti exponendas. Cùm ergo non semper concurrant directio & revolutio congruæ; nil mirum si directio frustretur interdum suo effectu, aut illum retardet per unum aut duos annos, aut illum præmittat, per totidem temporis, occurrente tunc Revolutione congruo. Hoc verò potiùs confirmat quàm infirmet doctrinam directionum. Adde quod si nulla directio effectu sibi proprio frustraretur, fatalis necessitas ab Astris introduceretur, eòm tamen humanæ prudentiæ ac libertatis vi, multa fiant & evitentur contra Cœlestes influxus; quod hanc scientiam duntaxat conjecturalem efficit. Atq; de directionibus ad laudem & gloriam Omnipotentis Dei, qui Cœlum, Astra, Terramque creavit ac sapientissimè disposuit, hactenus dicta sufficiant.

FINIS LIBRI VIGESIMI SECUNDI.

ASTROLOGIÆ GALLICÆ

LIBER VIGESIMUS TERTIUS.

De Nativitatum Revolutionibus.

PRÆFATIO.

Astrologia judiciaria hominibus præsertim destinata; versatur potissimùm circa duo genera Thematum Cælestium, ad homines ipsos pertinentium: nempe circa Themata Genethliaca & Themata Revolutionum. De prioribus abundè diximus libris 21 & 22; hoc verò agendum nobis superest de nativitatum Revolutionibus. Hanc autem doctrinam nonnulli Astrologi, inter quos Stadius, vanam falsamque crediderunt; nec mirum; quòd propter Tabulas motuum Solis suo tempore erroneas, hora Thematis revolutionis Solis à veritate plus quam per 6 horas aberraret interdum: indeque prodiret Thema Cæleste prorsus erroneum, ex quo nonnisi falsa prædici poterant. Alii verò hoc etiam Tempore quo Solis Tabulæ habentur ad hoc sufficienter accuratæ, eandem sine ulla prorsus ratione, sed stolidâ duntaxat inscitiâ exsibilandam esse voluerunt. At cæteri ipsam esse veram & experientiis conformem asseverarunt; sed ejus principiorum ignari, de illa scripserunt diversimodè; eamque erroribus scatentem insignibus, valdeque incompletam nobis tradiderunt. Cùm ergo doctrina hæc sit totius Astrologiæ genethliacæ pars ferè dimidia: totis viribus conati sumus, ipsam non modò integram completamque, sed veris etiam fundamentis & experientiis innixam Posteritati relinquere. Qua in re, an votis factis simus compotes, Lector his sacris initiatus facilè judicabit.

CAPUT I.

Quid sit Revolutio apud Astrologos, & quotuplex.

Revolutio apud Astrologos, est Planetæ restitutio ad eundem Cœli longitudinem, totius Orbitæ propriæ peragratione. Dicitur ad eundem longitudinem; quia quamvis sint ejusdem Planetæ revolutiones multimodæ: tamen duo tantùm hìc nobis occurrunt modi consideratione digni. Primus est quo Planeta ad idem Cœli punctum secundum longitudinem & latitudinem revolvitur: atque hic modus ad Solem duntaxat pertinet, qui perpetuò movetur sub Ecliptica; non libratili, sed fixa, ut Keplerus in Tabulis Rudolphinis jure censuit, hoc est ejusdem perpetuò inclinationis ad Æquatorem, quorum sectionalia puncta sunt etiam fixa, quidquid Telluris motus assertores sine demonstratione in contrarium garriant. Ex quibus fit, ut Sol annis singulis ad idem Cœli punctum per totum Eclipticæ tractum, secundum longitudinem & latitudinem (quæ nulla est in Ecliptica) tum etiam declinationum deveniat. Secundus est quo Planeta redit quidem ad idem Cœli punctum penes longitudinem, non autem penes latitudinem. Atque hic modus convenit reliquis à Sole Planetis: qui cùm suas habeant Orbitas ad Eclipticam inclinatas, idcirco latitudini sunt obnoxii. Et quia ipsorum nodi moventur in Ecliptica, inde fit ut exceptâ Lunâ, cujus nodi in annis circiter 19 revolvuntur ad idem Eclipticæ punctum, vix unquam ullus ex reliquis Planetis ad eundem Cœli locum penes longitudinem simulque latitudinem restituatur, ob motum lentissimum nodorum suorum. Unde patet Solis revolutiones, aliorum Planetarum revolutionibus longè simpliciores esse ac præstantiores, tum etiam efficaciores.

Dicitur etiam totius Orbitæ propriæ peragratione, ob ♄ ♃ ♂ ♀ & ☿ retrogressiones, quæ Planetam ad eundem quoque Cœli locum penes longitudinem restituunt, sed absque totius orbitæ peragratione. Sic verò Planeta revolvi non dicitur.

Quoniam verò nullius Planetæ revolutiones sunt infinitæ, quòd extra Deum nec detur nec dari queat infinitum actu, ergo necesse est ut fuerit aliqua prima, & hujus etiam aliquod principium; quippe Cœli locus in quo Planeta ipse initio Mundi à Deo positus est. Unde duplex jam occurrit Planetæ revolutio consideranda. Prima respectu initii Mundi, quâ Planeta in eundem Cœli locum saltem secundum longitudinem restituitur, à quo motus ejus incipit initio Mondi. Et hæc est toti Mondo cunctisque Terræ gentibus universalis, & mundana vocatur. Secunda est respectu initii vel generationis alicujus viventis, influentiarum susceptivi: quâ etiam Planeta ad eundem longitudine locum Cœli redit, in quo fuit momento ipsius generationis vel nativitatis: Et hæc particularis est, ac denominatur à Nato; verbi gratiâ dicitur prima, secunda aut vigesima Cardani, vel alterius Nati revolutio, à momento genituræ.

CAPUT II.

De Planetarum mundanis Revolutionibus.

Quoniam mundana Planetæ revolutio est ipsius restitutio in eundem locum longitudinis,

à

à quo motus ejus incepit initio Mundi ex superiori capite; ignorantur autem loca illa initialia, saltem pro ♄ ♃ ♂ ♀ ☿ atque ☽: patet ignotas etiam esse horum Planetarum mundanas revolutiones. De Sole autem etiam ambigitur quo in Eclipticæ puncto factus sit die 4 creationis. Alii enim factum esse volunt in principio ♎, alii in principio ♋; siquidem conveniunt omnes quod in aliquo Cardinali puncto factus fuerit. Ego verò futilitate rationum ab his & illis adductarum patefacta, ob rationes longè majoris ponderis asserui Lib. 2. Cap. 4. Solem in principio ♈ fuisse productum; ideoque mundanas ejus revolutiones licet nobis erigere; sed obscuræ & duntaxat incompletæ significationis; quòd nempe sciri quidem possit in quovis Terræ loco tempus ingressus Solis in principium ♈, saltem cum Tabulis juxta Astronomiæ nostræ restitutæ leges conditis, indeque revolutionis figuræ erigi; qua patebit quis sit eo momento tam Solis quàm aliorum Planetarum status Cœlestis atque determinatio circa Terræ locum ad quem figura erecta est. At quia ignoratur qua horâ illius loci, Sol factus sit initio Mundi, & quę tunc fuerit aliorum Planetarum loca in Cœlo; necesse est etiam nesciri initialem illam figuram qua Sol cum Planetis cæteris in hæc inferiora, præsertim verò in locum illum Terræ influere cœperunt, ut hæc cum illa comparetur; ex hac enim sola comparatione figurarum cum directionibus radicalibus, clara & completa significatio prodire potest, ut constat ex revolutionibus Nativitatum; de quibus si quis judicaverit nulla figuræ genethliacæ habita ratione ejusque directionum; is prædicendo maximè aberrabit: Prædicet enim magna & fausta si viderit Solem in Horoscopo vel Medio Cœli Revolutionis, cùm tamen infausta sint prædicenda si in figura genethliaca Sol fuerit in octava vel duodecima prave affectus: eademque est ratio de cæteris. Igitur ex mundanis revolutionibus Solis, vix ullam prædictionum certitudinem nobis sperare licet, ratione domorum figuræ vel influentiarum, prout ad ipsum Terræ locum generaliter referuntur; nisi forsan quatenus conferuntur cum particularibus revolutionibus nativitatum; quòd semper à generali particulare quodammodo dependeat: quamvis ratione constitutionis aeteæ revolutiones ipsæ plurimùm semper habeant victoria, ab illa initiali figure quò ad hoc independentis. Sed de his fusiùs alibi: & hic iste sufficiant, ut pateat quousque annua Mundi revolutio prodesse queat revolutionibus annuis Nativitatum. Si enim annua Mundi revolutio fuerit valde fœlix atque fausta in se spectata, hoc erit bonum omnibus particularibus degentibus in loco figuræ; præsertim iis quorum genethliacæ revolutiones, congruent cum illa Mundi revolutione: Contrarium verò dicendum erit si tam mundana quàm genethliaca revolutio in malo ac infortunio consenserint; quippe Cœlestis constitutio tam generalis, quàm particularis, semper quantùm potest juxta vim propriam operatur, nisi in agendo à priore dependeat.

CAPUT III.

De Planetarum genethliacis Revolutionibus, earumque vi ac utilitate.

QUoniam in figura nativitatis sumuntur vera loca non modò Solis, sed aliorum etiam Planetarum; & ipsorum quilibet orbitâ sua peragratâ rediens ad locum suum radicalem Nati respectu, vim suam renovat erga Natum ipsum, ratione determinationis suæ in figura genethliaca; profectò necessarium fore videretur singulorum Planetarum revolutiones erigere ac inspicere; ut constaret quomodo tunc à reliquo Cœli statu annuaque determinatione juvarentur vel impedirentur ad agendum juxta determinationem radicalem: id enim de Sole utiliter fieri consuevit; quamvis Ptolemæus Cap. 9 & 11. Lib. 2. Quatriparti doctrinam quidem tradiderit erigendæ Solis annuæ revolutionis universalis ad 4 puncta Zodiaci cardinalia, non autem erigendæ figuræ particularis pro nativitatibus, cujus ne quidem meminit; unde liceret dubitare an in usu fuerint tempore Ptolemæi, revolutiones Solis genethliacæ.

Cardanus verò non modò Solis, sed aliorum etiam Planetarum Revolutiones utiles esse; videtur subolfecisse Lib. de Judic. genit. Cap. 6. ubi loquitur de reversionibus Planetarum singulorum ad suum locum radicalem, sed multifariam errat. Primò dum ait reversionem Solis ad suum locum nihil significare, quia præsupponitur. Si enim nihil significaret revolutio Planetæ primarii ac Principis, cur ejus figura erigeretur indicanda? Et quid significarent revolutiones satellitum Solis, de quibus etiam dici posset, quod præsupponuntur, dum earum figuræ erigentur? Secundò dum ait quod ☿ reversio ad suum locum parum significat, quia frequenter accidit. Inde enim sequitur quod reversio Solis ad suum locum plus significet, quia rariùs accidit quam reversio Mercurii: Imò sequetur quod reversio ☽ omnium minimè significabit, contra Cardani mentem, qui dat illi mediocrem significationem inter reversiones ☿ ♀ & ♂ ♃ ♄, & contra rei veritatem, ut infra patebit.

Dicetur à plerisque adhuc ignorari præcisa Planetarum loca momento nativitatis defectu Tabularum Astronomicarum, ideoque nec sciri posse quo temporis momento redeant ad sua loca radicalia, præsertim Jovem & ♄ motu tardissimos; ignotâ autem horâ ipsius reditus, figuram revolutionis erigi minimè posse.

Verùm hæc objectio causam quidem reddit cur id nondum fieri potuerit, non tamen inde sequitur, id vel prorsus impossibile vel inutile esse. Ac proinde si Planetarum Tabulæ haberentur accuratæ, Planetarum omnium revolutiones erigerentur etiam accuratè, magna certè Astrologiæ laude ac utilitate. Cùm autem post maximos Astronomorum labores, præsertim verò Nobilissimi Tychonis Brahæi, pro Sole eò usque deventum sit hoc seculo, ut motus ejus ad annuas ipsius revolutiones instituendas sufficienter innotescat; saltem hujus præcipui Planetæ revolutiones jam decet excolere; præsertim quòd experientia probet evidentissimè illas esse ad cujus-

vis

vis anni statum præsciendum utilissimaa : nec amplius dici posse quod suo tempore dicebat Stadius, se nullam unquam in revolutionibus vim aut veritatem deprehendisse, quòd nempe tunc Tabulæ Alphonsinæ ac Prutenicæ in loco ☉ errarent plusquàm 20 aut 30 minutis, sicque revolutionum figuræ erigerentur plusquàm Cœli quadrante erroneæ. Quo certè pacto revolutionum leges manebant quidem veræ in se, & respectu veræ figuræ; sed quia hujus loco, dabatur valde erronea, quia in hac veritatem deprehendisset?

Porrò quanti fuerint momenti Revolutiones Solis genethliacæ apud veteres, non aliunde meliùs probari potest quàm ex Hermete Philosopho Lib. 1. de Revol. Nativit. Cap. 4. quod totum hic duxi inserendum. *Utilitas quidem* (inquit) *cognitionis rerum & effectuum apud homines à Revolutione annorum manifesta est. Omnes enim Babylonii & Persæ & Indi & Ægyptii tam Reges quàm idiotæ non conabantur aliquam rem tractare in aliquo anno, nisi prius inspicerent Revolutionem anni nativitatis eorum. Et si invenissent annum fuisse bonum, tractabant opus: si verò contrarium, renuebant. Reges quidem inspiciebant nativitates Præpositorum exercitus, & observabant Revolutiones annorum ipsorum: Et si inveniebant revolutionem alicujus eorum significare potentiam & victoriam, contra hostes mittebant eos: si verò contrarium, dimittebant. Et non illorum solùm nativitates observabant, sed etiam Legatorum, si revolutio anni eorum finem prosperum indicasset. Quod si prosperitatem significabat, mittebant eos; sin minùs pro his alios promovebant, quorum revolutiones anni prosperos successus indicabant. Similiter & Reges quando in aliquo anno nativitatis eorum in aliquo actu impedimentum videbant, minimè tractabant ipsum. Simili modo tam ipsi Reges quàm idiotæ ex revolutione annorum observabant sibi utiles medicinas, cibos etiam & potus, venditiones & emptiones, & omnia eorum initia, & utebantur iis, demittentes nocitura in illo anno. Argumentabantur etiam tam à propriis nativitatibus quàm ab alienis: viri enim volentes filios procreare, non tantum proprium observabant annum, sed etiam mulieris: Et si utraque figurarum significabat procreationem, concubebant cum eis: Alioqnin quærebant alias quarum nativitates filiorum partum significabant. Quare valde utilis & expediens est annorum revolutio.* Huc usque Hermes.

Igitur vis inest Planetarum Revolutionibus, eaque insignis; præsertim verò Revolutionibus Solis. Et in hoc potissimùm consistit ipsa vis, quod Planeta toto Orbitæ circuitu peracto rediens ad suum locum radicalem, vim suam radicalem erga Natum renovet ratione determinationis suæ in figura genethliaca: quatenus ex quo Cœli loco ipsum nascentem primò affecit, ex eodem per revolutiones singulas rursus ipsum afficit, excitatque influentiæ suæ semina in ipsum nascentem projecta, ad proprios effectus edendos. Idque simili vel dissimili à genitura ratione, juxta similitudinem aut dissimilitudinem constitutionis Cœli ipso momento Revolutionis, tum status Cœlestis ac terrestris Planetæ cujus revolutio attenditur. Et quia in cujuslibet Planetæ revolutione periodica ad suum locum radicalem, talis similitudo aut dissimilitudo spectanda est, nec non status cœlestis aut terrestris ipsius Planetæ; idcirco in qualibet revolutione periodica, Cœlestis figura est erigenda, in eaque ponenda sunt vera omnium Planetarum loca: Et ratio est, quia Planetæ dum moventur, continuò determinantur respectu nostri, ut constat ex eorum transitibus: Dum ergo accidit alicujus Planetæ revolutio, aliorum etiam loca in Cœlo & determinationes in figura spectari debent, quia pertinent ad statum cœlestem & terrestrem Planetæ qui revolvitur: sed ad illam vim percipiendam experientiâ manifestâ, omnino necesse est ut revolutionis figura habeatur accurata.

Caput IV.

Ad quem locum figura Revolutionis sit erigenda.

Hac de re veteres nil prorsus determinarunt; communiter verò cum iisdem Neoterici traditione dumtaxat, Revolutionis figuram erigunt semper ad latitudinem loci natalitii; ego autem ad latitudinem loci in quo reperitur Natus, ipso Revolutionis momento. Atque hæc difficultas cùm ponderis sit in Astrologia maximi, ob hominis peregrinationes quibus ad loca à natalitio interdum ambitus Telluris sexante aut quadrante, aut etiam integra diametro distita transfertur, in iisque Revolutionis tempore reperitur, vel etiam reliquum vitæ tempus peragit: idcirco cur ab aliis hac in re dissentiamus, ratio nobis hic reddenda est, quæ jam plerisque Astrologorum, nobis Lutetiæ familiarium ex parte communicata, ipsos illico in nostram pertraxit sententiam. Postea verò in lucem edita in Tabulis nostris Rudolphinis abbreviatis, fuit ab omnibus approbata.

Certum igitur quod in extruendo Themate natalitio, exactè quæruntur longitudo & latitudo loci in quo nativitas accidit, ut exactus habeatur Cœli positus non ipsius loci respectu primò & per se, sed nascentis in loco; indeque cognoscatur quæ à tali positu manat influentia, Nati fata complectens. Igitur Thema Cœli erigitur quidem ad locum nativitatis: non tamen ratione loci, sed ratione Nati. Quod autem Cœli positus non inquiratur respectu loci primò & per se, sed Nati, patet inde; quia vel Cœlestis influxus imprimitur ipsi tantùm loco, vel tantùm Nato, vel utrique. Primum verò dici nequit; quia nativitatis locus est duntaxat superficies corporis ambientis nascentem locatum; vel pars Mundani spatii, superficie ipsa inclusum; proindeque merum accidens, quod nequit esse subjectum virtutis à Cœlo demissæ; nec pati juxta virtutem ipsam. Et quamvis locus nativitatis non talis superficies, sed domus aut civitas in qua nascitur infans ab aliquo diceretur; non tamen in his imprimi Cœlestem influxum natalis constitutionis ex eo patet, quòd

quòd non in ipsis, sed in Nato suos influentia natalis sortiatur effectus: Nec Lutetia omnium Lutetiæ nascentium fata patiatur; alioquin quænam esset à singulis Lutetiæ nascentibus in horas singulas mutatio civitatis? Adde quod domus & civitas sunt res arrefactæ influxus Cœlestis minimè susceptibiles, ut à nobis dictum est Lib. 20. Sect. 4. Cap. 8. Si verò utrique Cœlestem influxum imprimi asserueris; vel poterit influxus suos effectus adimplere in eorum seperatorum utro vis (quod de loco jam refutavimus) vel in utroque, aut tantùm altero quippe Nato, iis simul existentibus, sicque Nato ipsi facillimum erit recessu à loco Natali, quosvis effectus futuros ipsius Cœlestis influentiæ prorsus declinare, quod experientiæ reluctatur; imò implicat, quandoquidem peregrinationes ipsæ à loco Natali, deprehenduntur esse ab influxu Cœlesti. Superest ergo ut Cœlestis influxus genethliacæ constitutionis imprimatur Soli Nato, qui eam secum defert quocunque se contulerit: Cùm præsertim videamus plurimos ad longinquas aut ferè continuas peregrinationes Natos, qui in loco à Natali plurimum distante totam fermè vitam peragunt, fatis influxus natalitii obnoxii. Ergo Cœli positus attenditur primò & per se respectu Nati, cui locus in hoc nihil per se confert, sed tantùm per accidens.

Hisce verò positis apertè deducitur, quod si natalitia constitutio Cœli non ad locum natalitium, sed ad Natum per se pertinuerit; idem de constitutione revolutiva omnino censendum est, quæ frustra inquiretur respectu loci natalitii à quo Natus abest; quandoquidem ipsius constitutionis influxus (ut de nativitate dictum est) ipsi loco non imprimitur; ac revolutio erecta ad locum nativitatis Nato absente, suos tantùm habet effectus in ipso loco & non ubi est Natus: Cujus ratio à priori est, quia astrorum influxus determinantur per situm ad Horisontem, suntque activi secundum illum situm: Ergo determinati ad Horisontem ubi non est Natus, in eo agent; & non ubi est Natus. Sed in quid agent? In id quod tunc ibi nascetur, aut vivet sive fuerit planta, brutum, vel homo, & non in Natum tunc alibi existentem. Erit igitur constitutio revolutiva respectu Nati primò & per se inquirenda, quocunque in loco ipse fuerit momento reditus Solis ad suum locum radicalem, conferendaque cum natalitia constitutione, quæ Nato impressa ipsum perpetuò comitatur.

Hæc autem doctrina ex annuis Mundi revolutionibus toto Terræ circuitu extructis etiam confirmatur. Ut enim in annuo Solis reditu ad ♈ principium, Terræ pars quælibet vel in ea degens Natio particularem respectu sui dispositionem Cœli animadvertit; ita etiam homo in annuo Solis reditu ad suum locum radicalem. Validiùs verò ex eo probatur, quia ut ego, sic quilibet eam experientiæ quadrare deprehendet in Natis à loco natali multùm distantibus.

Ad id verò quod objici potest inde sequi, Natum mutatione loci fata natalitia declinaturum, omnemque scientiæ certitudinem sublaturum.

Respondetur primò, id multò evidentiùs certiùsque sequi, si natalis constitutionis influxum loco natalitio non autem Nato alligaveris, ut superiùs dictum. Secundò, radicalem influxum promoveri vel impediri ab influxu revolutionis in quocunque loco sive natali sive extra eo Natus hunc exceperit, quantùm revolutionis virtus sese extendere potest, qua de re dicetur inferiùs. In eoque Dei bonitatem infinitam elucere, quòd homini libero malignos casus post genesin futuros ab impressione radicali; congrua locorum mutatione devitare aut mitigare concesserit, dum in loco natali acciderit prava revolutio congruens pravæ directioni: veluti fieri potest ut revolutio non congruens pravæ directioni in loco natali; fiat congruens, si Natus initio sive revolutionis repertus fuerit in loco à natali distante ubi astra ejus respectu deteriorem situm sortiantur. Inde verò scientiæ certitudo potiùs confirmatur quàm infirmetur, quandoquidem patet inde virtus astrorum, tam in genesi quàm in Revolutione.

Nec etiam objici debet quod doctrina ista evertit omnem certitudinem prædictionis eventuum ex figura genituræ per directiones: Cùm harum significata confirmentur vel infirmentur à Revolutionibus, quarum themata ignorabuntur, ignoto loco in quo erit Natus, initio singularum Revolutionum. Nam directionis significatum non confirmatur à falso Themate Revolutionis, sed tantùm à vero, scilicet eracto Nati respectu. Potestque Astrologus ex sola nativitatis figura prædicere omnes eventus futuros à directionibus secundum virtutem ipsarum; sed sub conditione, quod per vera Revolutionum Themata confirmentur: Qui enim secus fecerit errabit. Natus autem si fuerit Astrologus, suæ Revolutionis Thema facilè construet ad locum in quo versatur initio suæ revolutionis: si verò non fuerit Astrologus, curet construi à perito ipsius loci Astrologo, & judicari cum respectu ad radicalem figuram & directiones. Nec aliud effici potest, cui saltem sit confidendum. Hoc mihi concedere coacti sunt viri inter Astrologos mihi notos judiciosissimi, sed aliqui volebant. revolutiones ad locum nativitatis esse quoque spectandas, etsi faterentur illas cæteris incerriores esse. A quibus dum peterem ad quid prodessent hæ revolutiones falsæ, veris habitis? muti restabant.

Quod autem ad directiones radicales attinet, hæ alligantur figuræ Natalitiæ Nato impressæ, in qua significatorum determinatio potentialis reducitur ad actum juxta Cap. 2. Sect. 3. Lib. 22. quamque Natus ipse perpetuò gestat quocunque pergat. Ideoque directiones artificiales fiunt semper habita ratione longitudinis & latitudinis loci natalitii; quia sunt duntaxat expressivæ directionum naturalium quas die primo Nativitatis ipsa Natura fecit & Nato impressit juxta eandem longitudinem & latitudinem, ut à nobis dictum est Lib. 22. Sect. 3. Cap. 2.

Caput V.

Quomodo figura Revolutionis Solis genethliaca sit erigenda.

DUæ ad hoc viæ præcipuæ nobis occurrunt. Prima per Ephemerides aut radicales Tabulas motuum Solis, ex quibus desumptus est verus

locus Solis momento nativitatis: aliæ siquidem Ephemerides vel Tabulæ errorem inferrent: secunda, per particulares Tabulas annuarum Revolutionum Solis.

Ad primam methodum locus Solis radicalis debet esse ad minuta & secunda accuratè sumptus. Cùm enim motus Solis horarius medius sit duntaxat 2'. 28". error 30" in loco Solis causaret 3 gradus erroris in ascensionibus Medii Cœli & Horoscopi revolutionis; & major error, plurium graduum errorem. Processus verò talis est.

Sumantur in ipsius Ephemeridibus duo loca Solis ad horam meridianam, alter major, alter verò minor loco Solis radicali; & detracto minore ex majore, restabit motus diurnus Solis verus, valens 24 horas. Aufetatur autem etiam ipse minor locus, ex loco radicali Solis, ut horum differentia pateat. Tum dicatur per regulam auream. Si diurnus Solis valet 24 horas, quantùm valebit jam dicta differentia? Et prodibunt horæ & minuta ipsi differentiæ correspondentia, numerandaque ab hora meridiana diei cui competit minor locus Solis in Ephemeridibus sumptus. Sicque habebitur tempus medium revolutionis Solis ad suum locum radicalem sub Ephemeridum Meridiano, pro colligendis Planetarum locis: quod tamen non erit prorsus accuratum; cùm motus Solis pro singulis horis non sit æqualis, ut supponit regula aurea. Insuper vero tempus sic inventum duplici correctione indiget pro extruenda revolutionis figura. Prima vocatur æquatio temporis ob Solis excentricitatem & Eclipticæ obliquitatem; quàm accuratè tradidimus Lib. 7. Astron. restit. (malè siquidem Longomontanus Lib. 1. Theor. pag. 42. Et Magnus in suo supplemento Can. 7. dictam inæqualitatem à Solis excentricitate, respuendam censetunt in revolutionibus Solis) sicque tempus medium inventum vertetur in apparens seu verum. Secunda vocatur correctio temporis per Meridianorum differentiam, necessaria quando locus nativitatis non subjacet Ephemeridum Meridiano: qua facta per Tabulas locorum ad id congruas, habetur verum tempus Revolutionis Solis ad locum Nativitatis; cum quo ipsa revolutionis figura erigetur, si Natus in ipso loco fuerit; initio revolutionis: sin autem fuerit in alio sub diverso Meridiano, ad hunc erit reducendum tempus inventum pro loco nativitatis, & figura erigenda ad latitudinem & longitudinem loci in quo reperitur natus initio Revolutionis juxta Caput 4. Et hæc accuratè observanda sunt: sed in Planetarum locis & figuræ cuspidibus circa minuta scrupulosus esse non soleo; tantùmque gradus integros appono; quòd illud in Revolutionibus superfluum esse putem.

Si verò Ephemerides ex quibus sumptus est locus Solis non essent continuatæ usque ad annum Revolutionis; tunc per radicales Tabulas ex quibus deductæ sunt Ephemerides ipsæ, invenienda essent illa duo loca Solis superiùs dicta ad mensem & annum revolutionis, & cum illis omnino ut supra operandum. Si verò non haberentur hæ Tabulæ radicales, sed aliæ; tunc ex his sumendus esset verus locus Solis ad momentum nativitatis; deindeque duo illa loca ad annum, mensem atque diem Revolutionis, & operandum ut supra.

Keplerus autem in Tabulis Rudolphinis apposuit Tabulam subsidiariam motuum Solis; cujus ope quæritur tempus quo Sol dato Revolutionis anno pervenit ad suum apogæum, nec non locum ipsius apogæi: deindeque sublato apogæi loco, à loco Solis radicali, vel hoc ab illo, antecedente scilicet à consequente, non distante ultra semicirculum, restat anomalia media Solis, qua quæsita in supradicta Tabula & adhibita proportionum regula per Logarithmos pro minutis & secundis ipsi anomaliæ adjunctis, reperitur quantùm tempus medium initiantis revolutionis præcedat vel sequatur tempus medium apogæitatis Solis, sub Tabularum Meridiano: sic autem inventum Revolutionis tempus duplici correctione superiori eget; ac Sol radicalis debet etiam esse desumptus ad minuta & secunda ex Tabulis Rudolphinis, aut Ephemeridibus inde deductis.

Ad secundam verò methodum, Cardanus Lib. de Temp. & mot erratic. restit. Cap. 5. Tabulam dedit Revolutionum annorum duplicem, qua nempe pro annis à Nativitate elapsis vel adduntur horæ & minuta ad tempus nativitatis, vel gradus Æquatoris ad ascensionem rectam Medii Cœli radicis; ut habeantur vel verum tempus vel ascensio recta Medii Cœli Revolutionis. Sed Tabula hæc dupliciter erronea. Primò quia anni excessum medium supra dies 365, facit tantùm 5 horatum 48. 41' cum sit 4' major ex Tychone Lib. 1. Progymnasmatum pag. 53. Secundò, quia Cardanus in Revolutionibus Solis nullam habuit rationem signi Solis, faciq̀ue annum Tropicum semper æqualem, cùm tamen sit inæqualis pro diversitate signi quod Sol occupat, & a quo revolvitur. Quod cùm Tycho deprehendisset, aliam extruxit Tabulam Revolutionum Solis ad initia singulorum signorum Lib. 1. progym. pag. 108; cujus docet usum pag. 112. Sed duplicem adhuc patitur defectum successu temporis crescentem. Primò, quòd tantùm ad initia signorum constructa sit. Secundò, quòd mediam longitudinem anni adhuc justo minorem faciat. Proindeque per ipsam Tabulam invento Revolutionis tempore, per hoc non habeatur ex Tabulis radicalibus vel Ephemeridibus verus locus Solis radicalis ad minuta & secunda: ideoque in Revolutionis tempore contingit error aliquot minutorum. Quod cùm pluries deprehendissem, ac majorem præcisionem in Tabula Kepleri subsidiaria motuum Solis; illâ derelictâ hujus usum excolui etsi prolixiorem Siquidem ad Revolutiones maximè interest ut tempus earum habeatur accuratissimum, quodque saltem exhibeat veras ascensiones Horoscopi & Medii Cœli ad ingressum Solis in suum locum radicalem, propter determinationes Planetarum in figuræ domibus & directiones Revolutionum de quibus infra. Harum igitur loco sequentes Tabulas hic apponimus, jam à nobis expositas in Tabulis nostris Rudolphinis abbreviatis, in lucem editis anno 1650: Harum si quidem præ cæteris multiplex est prærogativa. Primò quod earum usum necessaria non sit scrupulosa secundorum imò minutorum loci radicalis Solis observatio. Secundo, quòd accommodatæ sint ad quemcunque Zodiaci gradum Sol occupavert

verit in radice, ex iisque pręsertim verò secunda, pateat verus anni excessus supra dies 365, à quocunque Zodiaci gradu incipiat annus. Tertiò, Quòd invento momento temporis Revolutionis Solis per has Tabulas, & per ipsum tempus quæsito loco Solis in Tabulis radicalibus unde Solis locus radicalis depromptus fuerit ad minuta secunda & tertia; semper reperiatur idem locus Solis ad minuta secunda & tertia, si accuratè laboratum fuerit. Quartò, Quòd earum usus sit pręaliis omnibus facillimus ut infra patebit.

Tabula motus Apogæi Solis ex Tabulis Rudolphinis.

Anni A Christo	Sig.Gr.M.	Anni A.C.	S. G. M.	Anni A.C.	S. G.M.	Anni A.C.	S. G. M.
1000	2.25.28	1300	3. 0.36	1600	3. 5.44	1900	3.10.52
1100	2.27.11	1400	3. 2.19	1700	3. 7.27	2000	3.12.35
1200	2.28.53	1500	3. 4. 1	1800	3. 9.10	3000	3.29.42

Anni expansi.

An.	G.M.	An.	G.M.	An.	G.M.	An.	G.M.	Anni	G. M.
1	0. 1	23	0. 24	45	0. 46	67	1. 9	89	1.31
2	2	24	25	46	47	68	10	90	32
3	3	25	26	47	48	69	11	91	33
4	4	26	27	48	49	70	12	92	34
5	5	27	28	49	50	71	13	93	36
6	6	28	29	50	51	72	14	94	37
7	7	29	30	51	52	73	15	95	38
8	8	30	31	52	53	74	16	96	39
9	9	31	32	53	54	75	17	97	40
10	10	32	33	54	55	76	18	98	41
11	11	33	34	55	56	77	19	99	42
12	12	34	35	56	58	78	20	100	43
13	13	35	36	57	59	79	21	200	3.25
14	14	36	37	58	1. 0	80	22	300	5. 8
15	15	37	38	59	2	81	23	400	6.51
16	16	38	39	60	3	82	24	500	8.34
17	17	39	40	61	4	83	25	600	10.16
18	18	40	41	62	5	84	26	700	11.59
19	20	41	42	63	6	85	27	800	13.42
20	21	42	43	64	7	86	28	900	15.24
21	22	43	44	65	8	87	29	1000	17. 7
22	23	44	45	66	9	88	30	2000	34.14

Tabula Revolutionis Solis perpetua accommodata Apogæo

Anomalia vera Solis	Anni completi.								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	H.M.S.	H. M. S.	H. M. S.	H. M. S.	H.M.S.	H. M. S.	H. M. S.	H. M. S.	H. M. S.
0	5.48. 2	11.36. 5	17.24. 7	23.12.10	5. 0.12	10.48.15	16.36.17	22.24.10	4.12.22
10	5.48. 4	11.36. 7	17.24.11	23.12.14	5. 0.18	10.48 22	16.36.25	22.24.29	4.12.33
20	5.48. 6	36.12	24.18	12.24	0.30	48.36	36.43	24.49	12.55
30	5.48.10	36.20	24.30	12.40	0.50	49. 0	37.10	25.20	13.30
40	5.48.15	36.30	24.45	13. 1	1.16	49.31	37.46	26. 1	14. 6
50	48.22	36.45	25. 7	13.29	1.52	50.14	38.36	26.59	15.21
60	48.31	37. 1	25.32	14. 3	2.34	51. 4	39.35	28. 6	16.37
70	48.39	37.18	25.57	14.36	3.15	51.54	40.33	29.13	17.52
80	48.49	37.37	26.26	15.14	4. 3	52.52	41.40	30.29	19 17
90	48.58	37.55	26.53	15.51	4.48	53.46	42.43	31.41	20.39
100	49. 7	38.13	27.20	16.26	5.33	54.40	43.46	32.53	22. 0
110	49.16	38.32	27.48	17. 4	6.20	55.36	44.53	34. 9	23.25
120	49.25	38.49	28.14	17.38	7. 3	56.27	45.52	35.16	34.11
130	49.31	39. 3	28.34	18. 6	7.37	57. 9	46.40	36.12	25.43
140	49.38	39.16	28.54	18.32	8.10	57.49	47.27	37.15	26.43
150	49.43	39.26	29. 9	18.52	8.35	58.18	48. 2	37.45	27.28
160	49.47	39.34	29.21	19. 8	8.54	58.41	48.28	38.15	28. 2
170	49.49	39.39	29.28	19.18	9. 7	58.57	48.46	38.36	28.25
180	49.51	39.41	29.32	19.23	9.13	59. 4	48.55	38.45	28.36
190	49.50	39.39	29.29	19.19	9. 9	58.58	48.48	38.38	28.27
200	49.48	39.35	29.23	19.10	8.58	58.45	48.33	38.20	28. 8
210	49.44	39.28	29.12	18.56	8.40	58.24	48. 8	37.52	27.36
220	49.39	39.18	28 57	18.36	8.15	57.55	47.34	37.13	26.52
230	49.33	39. 6	28.39	18.12	7.44	57.17	46.50	36.23	25.56
240	49.26	38.52	28.17	17.43	7. 9	56.35	46. 0	35.26	24.52
250	49.18	38.35	27.53	17.11	6,28	55.46	45. 3	34.21	23.39
260	49. 9	38.17	27.26	16.34	5.43	54.52	44. 0	33. 9	22.17
270	48.59	37.59	26.58	15.57	4.57	53.56	42.56	31.55	20.54
280	48.50	37.41	26.31	15.22	4.12	53. 3	41.53	30.43	19.34
290	48.41	37.21	26. 2	14.43	3.23	52. 4	40. 5	29.25	18. 6
300	48.32	37. 3	25.35	14. 7	2.38	51.10	39.42	28.13	16.45
310	48.24	36.47	25.11	13.35	1.59	50.22	38.46	27.10	15.33
320	48.17	36.34	24.50	13. 7	1.24	49.45	37.58	26.14	14.31
330	48.11	36.22	24.32	12.43	0.54	49. 5	37.15	25.26	13.37
340	48. 7	36.13	24.20	12.26	0.33	48.39	36.46	24.52	12.59
350	48. 4	36. 8	24.11	12.15	0.19	48.23	36.26	24.30	12.34
360	48. 2	36. 5	24. 7	12.10	0.12	48.15	36 17	24.20	12.22

mobili, juxta Tychones hypotheses & Rudolphinas Tabulas.

Anomalia vera Solis	Anni completi.								
	10	20	30	40	50	60	70	80	90
	H. M. S.	H. M. S.	H. M. S.	H. M. S.	H. M. S.	H. M. S.	H. M. S.	H. M. S.	H. M. S.
0	10. 0.24	20. 0.49	6. 1.13	16. 1.38	2. 2. 2	12. 2.27	22. 2.51	8. 3.15	18. 3.40
10	10. 0.36	20. 1.12	6. 1.49	16. 2.25	2. 3. 1	12. 3.37	22. 4.13	8. 4.49	18. 5.26
20	1. 1	2. 2	3. 2	4. 3	5. 4	6. 5	7. 5	8. 6	9. 7
30	1.40	3.21	5. 1	6.41	8.21	10. 2	11.41	13.22	15. 3
40	2.31	5. 3	7.34	10. 5	12.36	15. 8	17.39	20.20	22.42
50	3.43	7.27	11.10	14.54	18.37	22.21	26. 4	29.48	33.31
60	5. 7	10.15	15.22	20.30	25.37	30.45	35.52	41. 0	46. 7
70	6.30	13. 1	19.31	26. 1	32.32	39. 2	45.32	52. 3	58.33
80	8. 6	16.12	24.18	32.23	40 29	4[illegible].35	56.41	9. 4.47	19.12.53
90	9.36	19.13	28.49	38.25	48. 1	57.38	23. 7.14	16.50	26.27
100	11. 6	22.12	33.18	44.25	55.31	13. 6.37	17.43	28.49	39.55
110	12.41	25.22	38. 2	50.43	3. 3 24	16. 5	28.46	41.27	54. 7
120	14. 5	28.10	42.15	56.20	10.25	24.30	38.36	52.41	20. 6.46
130	15.15	30.30	45.44	17. 0.59	16.14	31.29	46.44	10. 1 58	17.13
140	16.21	32.42	49. 3	5.24	21.45	38. 6	54.26	10.47	27. 8
150	17.11	34.21	51.32	8.43	25.54	43. 4	0. 0.15	17.26	34.37
160	17.49	35.38	53.27	11.16	29. 5	46.54	4 43	22.32	40.2
170	18.15	36.30	64.44	12.59	31.14	49.29	7.43	25.58	44.13
180	18.26	36.53	55.19	13.46	32.12	50.39	9. 5	27.32	45.58
190	18.17	36.34	54.52	13. 9	31.26	49 43	8. 0	26.17	44.35
200	17.55	35.51	53.46	11.42	29.37	47.13	5.28	23.24	41.19
210	17.20	34.40	51.59	9.19	26 39	43.59	1.19	18.38	35.58
220	16.31	33. 2	49.33	6. 4	24.35	39. 5	13.55.36	12. 7	28.38
230	15.29	30.58	46.27	1.56	17.24	32.53	48.22	3.51	19.20
240	14.18	28.35	42.53	16.57.11	11.28	25.46	40. 4	9.54.21	8.39
250	12.56	25.53	38.49	51.45	4.42	17.38	30.34	43.30	19.56.27
260	11.26	22.52	34.18	45.44	2.57.10	8.36	20. 2	31.29	42.55
270	9.54	19.47	29.41	39 35	49.28	12.59.22	9.16	19. 9	29. 3
280	8.24	16.48	25.12	33.36	42. 0	50.24	22.58.48	7.12	15.36
290	6.47	13.33	20.20	22. 7	33.53	40.40	47.26	8.54.13	0. 0
300	5.17	10.33	15.50	21. 6	26.23	31.39	36.56	42.12	18.47.29
310	3.57	7.54	11.51	15.48	19.45	23.42	27.40	31.37	35.34
320	2.48	5.36	8.24	11.11	13.59	16.47	19.35	22.23	25.11
330	1.48	3 35	5.23	7.10	8.58	10.46	12.33	14.21	16. 8
340	1. 6	2. 1	3.17	4.22	5.28	6.33	7.39	8.44	9.50
350	0.38	1.16	1.53	2.31	3. 9	3.47	4.24	5. 2	5.40
360	0.24	0.49	1.13	1.38	2. 2	2.27	2.51	3.15	3.40

Usus Tabularum.

PRima Tabula dat locum Apogæi Solis ad annos collectos & expansos post nativitatem Christi, qui intelliguntur esse completi.

Itaque sit inveniendus locus Apogæi Solis ad annum à Christo completum 1582. Primùm pro annis 1500 sumantur in Tabella annorum collectorum è directo annorum 1500, 3 signa 4 grad. 1′. Deinde in Tabula annorum expansorum è directo annorum 82. sumatur 1 grad. 24′: hæc sumpta addantur, fientque 3 signa 5 grad. 25′. pro loco Apogæi Solis ad supradictum tempus. Quod si ad annum completum & aliquot menses quæratur Apogæom Solis, utendum erit Tabulis radicalibus, vel sumenda erit pars proportionalis motus annui apogæi, qui est 1 minutum 2″. sicque locus apogæi ad diem 22 Februarii 20 hor. 54′. anni 1583 pro mea genesi est 3 signa 5 grad. 25′. 45″. Atque sic de reliquis.

Secunda verò Tabula dat horas minuta & secunda, singulis annis addenda horæ nativitatis, ut habeatur tempus exactum, quo Sol revertitur ad suum verum locum radicalem hoc modo.

Aufer annum currentem radicis seu nativitatis, ab anno currente Revolutionis, sicque restabunt anni à nativitate completi. Deinde à vero loco Solis radicali, aufer apogæum Solis radicalem; restabitque anomalia vera Solis in radice; servanda ad singulas revolutiones: quam quæres in parte sinistra Tabulæ, annos autem à nativitate complstos quæres in fronte, facto duplici ingressu tam pro anomalia, quàm annis si opus fuerit: Et in angulo communi reperies horas, minuta & secunda, quæ addentur tempori radicis, & fiet tempus revolutionis; verum quidem si tempus radicis fuerit verum; æquale verò, si æquale. Hujus verò Tabulæ probatio certa est, quia si cum invento revolutionis tempore medio, colligatur locus Solis ex Tabulis, quæ radicalem Solis locum dedere; invenietur idem locus Solis ad minutum & secundum usque, quod est præcisionis Tabulę certissimum judicium.

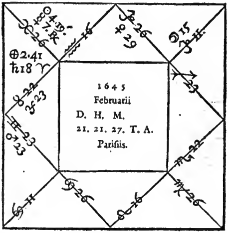
Cæterùm si horarum summa excesserit 24, hæ abjicientur, solusque excessus retinebitur numerandus ab hora meridiana quotæ diei nativitatis, nisi annus revolutionis fuerit primus post bissextilem; tunc enim dies unus detrahendus erit à radicalibus; sicque habebuntur dies, hora & minutum incipientis revolutionis. Ratio autem detractionis est, quia anno bissextili dies unus fuit superadditus, qui anno sequente superabundaret in quotis nisi detraheretur.

Ut sit inveniendum tempus accuratum meæ revolutionis incipientis anno 1645, quo hęc scribebam.

Ab anno 1645 aufer nativitatis annum 1583, & relinquentur anni 62 completi.

Deinde à verò loco Solis in radice 11 sig. 4 gr. 19′. aufer apogæum Solis radicalem 3 sig 5 grad. 25′. 45″. Et relinquetur anomalia vera Solis in radice 7 sig. 28 gr. 54′. 15″. hoc est 238 grad 54′. 15″. quam quæres in latere sinistro Tabulæ, annos autem completos 60 & 2. sumes in fronte, facto duplici ingressu pro ipsa anomalia, è directo anomaliarum 230 grad. & 240. Et sumpta parte proportionali pro 8 grad. 54′. 15″. ut moris est; dabitque Tabula in angulo communi 25 horas 5′. 28″. hoc est abjectis 24 horis, 1 horam 5′. 28″. Jam verò tempus hoc 1 hor. 5′. 28″. addatur tem-

298. 9.

pori

pori vero radicis 20 horis 34', fientqua 21 hor. 39'. 28". pro vero tempora incipientis ravolutionis Francopoli loco nativitatis. At quia fui Lutetiæ hac incipiente revolutione, Lutetia verò occideotalior est Francopoli 12 miuntis horæ, ergo à 21 bor 29'. 28". aofer 12'. & relinquentur 21 hor. 27'. 28". pro vero tampora incipientis revolutionis Luteti̧e, cum quo figuram eriges pro Lutetia, ut fieri soler pro figuris nativiiatum; habebisque verum gradum ascendentem ipso revolutionis momento; ac erit figura ut paginâ præcedente.

Quod si tantæ præcisionis certam optes probationem, quooiam verus locus Solis radicalis desumptus fuit ex Tabulis Rudolphinis, extructis ad Meridiaoum Uraniburgi 40 mioutis horę orientaliotem Meridiaoo Lutetiæ; ergo horis 21. 27'. 28". adde 40' boræ, fientque 22 horę 7'. 28". temporis veri Uraniburgi; quod rursus ad medium reduces per oostram dierum æquationem, quę in supradicto loco Solis est 14'. 40". horæ, addenda tempoti apparenti, ac fient Uraniburgi 22 horæ 22'. 8". temporis medii diei 21 Februarii, anni 1645; quia nempe hic annus est primus post bissextilem, ideoque dies unus detrahitur è radicalibus 22; sicque tempus incipientis revolutionis Uraniburgi erit anno 1645, die 21 Februarii 22 bor. 22'. 8" tempote medio: ad quod sumendo locum Solis ex Tabulis Rudolphinis, inveoienrur 11 signa 4 gr. 19'. 10". prorsus ut in genesi. Eademque est ratio in cæteris.

Quod verò spectat ad ⊕ in figura revolutionis collocandam, Origanus Part. 3. Introd. pag. 779. aufert locum Solis in radice à loco Lunæ radicali, & residuo addit Horoscopum revolutionis 10 signis, gradibus & mioutis; ac somma determinat locum ⊕ in revolutiona. Quo pacto ipsa ⊕ in singulis revolutionibus est fere samper in eadem figuræ domo, quam in genesi occupabat: hujusque novæ methodi pro loco ⊕ in ravolutiona nullam Origanus rationem affert.

Fallitur autem Origanus. Nam si omnes Planetę ac præsertim luminaria domum figuræ mutant singulis revolutionibus, cur ⊕ stabit semper in eadem domo; præsertim cùm in narivitatibus ipsa moveatur respecto Horisontis ortivi, ut Luna respectu Solis; ideo qua samper sit eadem distantia sortis ab Horoscopo, quę Lunæ à Sole, aut viceversa? Adhæc ⊕ dicitur esse Horoscopus Lunaris, ad quam se habet Luna in rationa distantiæ, ut Sol ad Horoscopum figuræ aut viceversa: id verò esse nequit per methodum Origani. Tertiò probat experientia, quod ⊕ sumpta more Origani oon fit efficax, ut sumpta more consueto in nativitatibus. Ergo ⊕ in genesi & revolutione debet eodem modo inveniri atqua determinari.

Cæterùm invento Revolutionis momento per has Tabulas, si huic addideris 5. horas 49', habebis tempus accuratum saquentis Revolutionis sub aodem Meridiano: aut si ascensioni rectæ Medii Cœli præcedentis revolutionis addideris 87 gr. 15'. fiet ascensio recta Medii Cœli sequentis, sine errore sensibili, usque ad 3 aut 4 revolutiones sequentes.

Caput VI.

An in Revolutionibus corpora Cœlestia circa Natum rursus determinentur, & quomodo.

QUod in Revolutionibus corpora Cœlestia rursus determinentur circa Natum, probatur ratione & experientiâ. Ratione quidem quia non solùm corporibos ipsis subjicimur momento nativitatis, sed etiam toto vitæ decursu, ut constat ex transitibus Planetarum per genituræ loca. Semper aotem agunt in nos & universa hæc sublunaria ratione suæ naturæ, status Cœlestis & situs ad Horisontem; quod est determinari ad agendum respectu nostri: ideoque tam primum Mobile quàm Planetæ de novo determinantur nostri respectu in Revolutione non secus ac in genesi. Quod si quis dixerit inde tantùm probari, quod semper determinentur, non autem potiùs momento Revolutionis quàm altero pręcedente vel sequente. Respondeo non quidem potiùs determinari uno momento quàm altero, cùm semper daterminentur; sed tamen efficaciùs uno momento quàm alrero, ut cùm revolvuntur ad sua loca radicalia vel transeunt per genitura loca, vel luminarium revolutionibus famulantur. Quocirca ad tempus efficacioris illius determinationis multùm confert Cœlestis constitutio, cujus idcirco utilis est inspectio ad prognosin. Experientia verò idem omnino confirmat, quâ constat Revolutiones singulas in Natum agere, ratione determinationis corporum Cœlestium in ipsa Revolutione: ut patebit exemplis infra ponendis.

Quomodo autem determinentor sic venit intelligendum. In genethliaca constitutiooe totum Cœlum per suas partes atque Planetæ omnes determinantur absolutè circa omnia Nati accidentia tam præsentia quàm futura; non quidem seorsim, sed collectivè: Hoc est nec Cœli pars quælibet, nec Planeta quilibet determinatur circa omnia Nati accidentia; sed omnes Planetæ omnesque Cœli partes simul, circa omnia Nati fata, quibus adæquatur & correspondet figura ipsa radicalis, quæ fata ipsa virtute continet, illaque primò significat. Nihilominus tamen cujusque Planetę determinatio radicalis, est pro tota Nati vita oniversalis ac potentialis causa eorom omniom, quæ ab ipso Planeta per directiones, revolutiones & transitos accidere queunt.

At in revolutione Solis annua, totum Cœlum & Planetæ omnes determinantor duntaxat circa accidentia Nati futura durante ipsa revolutione, cujus figura ipsis accidentibus adæquatur. Nec determinantur absolutè ut in genesi, sed tantùm respectivè ad figuram Nativitatis, saltem efficaciter ad insignes effectus: siquidem etsi tam Cœli partes quàm Planetæ de novo determinentur in Revolutione circa Natum ratione significationis domorum in quibus reperiuntur, aut quibus præsunt, aut quas aspiciunt; tamen perpetuò retinent suam determinationem radicalem; & juxta ipsam operantur in Revolutione.

tione. Ut si ♂ fuerit in octava radicis, non solùm ejus locus radicalis, sed ipse quoque ♂ erit semper in Revolutionibus singulis spectandus, ut anæreta vel mortis significator radicalis: & hæc ejus radicalis determinatio erit semper in Revolutionibus singulis combinanda cum nova determinatione quam in revolutione sortitur; vel ratione domorum figuræ, vel ratione status Cœlestis. Siquidem revolutiva determinatio ut specialis pro anno, contrahit ac per sa actuat radicalem, quam supra diximus pro tota Nati vita universalem esse. Ut si ♂ ex octava radicis venerit in Revolutione ad Horoscopum radicis, Nato mors timenda erit, aut morbus aut aliud vitæ periculum: siqua insuper fuerit in septima revolutionis, lites, vitæ pericula ent mors eb hostibus apertis, aut conjuge pro certo erunt metuenda. Ac significabitur etiam morbus aut vitæ periculum, si ♂ ex octava radicis venerit ad Horoscopum revolutionis: multóque magis si ipse Horoscopus fuerit locus ♂ radicalis, & ipse ♂ in Horoscopo. Eademque ast ratio de Cœli partibus. Ut si Horoscopus radicis venerit ad octavam revolutionis, aut cuspis octave radicis ad Horoscopum revolutionis, utrinqua aut morbus aut vitæ pericula portenduntur. Sic de cæteris.

Quæri verò potest quænam determinatio nova sit prior & efficacior in Revolutionibus; an loci ♂ radicalis, an ipsius ♂ spectari etiam cum sua significatione vel determinatione radicali? quandoquidem tam locus ♂ radicalis qui fixus ast in eodem Cœli puncto, quàm ipsa ♂ continuò mobilis in Cœlo, in singulis revolutionibus diversam ratione figuræ determinationem sortiuntur.

Sed respondeo, Determinationem loci radicalis ♂, priorem esse & efficaciorem: ideoque priùs esse spectandum in Revolutionibus, habita ratione status utriusque loci in revolutione, tam Cœlestis quàm Terrestris, & aspectus inter ipsos. Sique ♂ redierit ad suum locum radicalem, fortissime erit eorum determinatio in Revolutione ob unitatem loci atque status. Eedemque ast ratio de aliis Planetis & significatoribus. Et hoc patet ax loco radicali Solis in ejus revolutionibus, ubi determinatio ejus eadem est cum loco Solis mobilis, & idem utriusque status in revolutione, tam Cœlestis quàm Terrestris, ratione signi atque domus figuræ, ambo enim loca sunt unus & idem locus.

Porrò præterquam quod Planetæ in Revolutione determinantur de novo circa Natum ratione significationis domorum in quibus reperiuntur: ipsi etiam circa Natum ipsum, determinent Cœli partes quas occupant, non secus ac in genesi: & hæ si jam à radice determinatæ fuerint, vel ad cuspides figuræ, vel ed Planetarum aut horum aspectuum loca, fortis & efficax erit talis determinatio revolutiva, pro ratione naturæ ac virtutis ipsius loci: si verò non fuerint à radice determinatæ, sed à determinatis elienæ vel platicè disjunctæ, debilis erit talis determinatio, nisi Planeta determinans vel à suo situ in figura, vel à connexione cum aliis roboretur.

Veluti si ♂ ex octave tedicie, vel ejus dominus venerit in Revolutione ad locum domini Horoscopi radicalis, vel ad ejus □ saltem platicè; vitæ pericula aut morbi significantur: si autem nulli loco figuræ radicalis saltem platicè connectatur, debiliter tantùm determinabit partem Cœli quam occupat, debiliterque operabitur; nisi ♂ inciderit in Horoscopum, vel duodecimam, vel octavam revolutionis, aut fuerit quadratus, conjunctus vel oppositus domino Horoscopi revolutionis; in his enim casibus sortitur ♂ determinationem suæ radicali conformem vel affinem, ideoque efficacem.

Quamobrem Cœlestium corporum determinatio revolutiva semper attendenda est cum respectu ad radicalem, quæ fundamentalis ac universalis est pro toto vitæ decursu; vim agendi conferens revolutivæ, ut prima causa secundæ, quæ tamen primam determinat quo ed speciem. Sic ergo revolutiva Planetæ determinatio contrahit ad aliquam speciem, generale ejusdem significatum à radicali determinatione. Sique revolutiones absolutè & sine tali respectu agerent in Natum saltem insigniter; natale fatum quotannis à revolutionibus invertaretur, hæque possent supra & contra natalem figuram, cui per consequens nulla fides haberi posset, contra evidentissimam experientiam.

Præterea hoc notendum est, quod determinatio radicalis durat totâ Nati vitâ: quia totâ Nati vitâ contingunt effectus à Planetarum transitibus per Horoscopum Medii Cœli ☉. ☽. & alia genituræ loca; sed revolutiva determinetio durat tantummodo quandiu ipsa Revolutio; hoc est anno pro Solis revolutione: nec transitibus Planetarum per loca revolutionis vim habent ultra ipsius Revolutionis tempus. Naque hoc impedit quin Revolutio producat effectus, toto vitæ reliquo tempore duraturas: quia talis erit vis & effectus revolutionis ipsius, ut nempe quid insigne vel stabile producat.

Denique in Revolutionibus Solis spectatur primariò Sol ipse cum suo systemate sive satellitibus, secundariò autem Luna. Sol tamen non determinatur nisi ratione domus figuræ, quia est in eodem suo loco radicali; sed attenditur ejus status à suis satellitibus & Lunâ, qui determinantur ratione signi, domus & status.

Caput VII.

An figura Revolutionis Solis possit contra aut supra figuram genituræ: vel aliquid in genesi non significatum: doctrina rationibus & 25 figuris exposita.

QUæstio hæc magni admodum momenti existar, ne Revolutionibus plus æquo tribuatur: atque idcirco quid de ipsa sentiamus, non solum ratione, sed pluribus etiam experimentis eperiendum est.

Asse-

Afferimus autem quod Ravolutio, per se nequit effectum producera, quam genituræ figura noo præsignificaverit. Cùm enim Cœlestis influxus horâ nativitatis Nato impressus & in ipso concretè spe ctatus, fit actu causaliter quidquid inest actum ipso Nato dum editur, tatione constitutionis corporeæ, temparamenti, valetudinis, indolis, ingenii: potentiâ verò quidquid eidem Nato futurum est naturaliter, saltem quoad insignes mutationes in corpore, animo & fortuna: Rectè saquitur, nihil Nato futurum esse alicujus momenti illis in rebus, quod constitutio genethliaca non fuerit potentiâ. Ergo nihil par se ravolutio efficiet saltem insigne, quod ipsa constitutio oon præsignificaverit. Quod autem genasis sit potentiâ quidquid Nato futurum est momenti alicujus circa corpus, animum & fortunam; id evidentissimà probatur ex directionibus & ravolutionibus, Nati fata explicantibua: nam sine aliqua directione aut revolutione congrua figuræ natali, oulla fit mutatio saltem insignia; & singulæ mutationes insignes, suas babant diractiones aut revolutiones radicali figuræ congruas à quibus cieantur. Diractiones verò suas in Nato vires imprimunt ipso dia nativitatis, ut diximus Lib.22. Sact.3. Cap.2. Ideoque ad ipsam genituram pertinent, quæ per consequens erat ipsa mutatio potentiâ.

Confirmatur autem doctrina hæc, quoniam alioquin nulla genituria possat haberi fidas, si genitura matrimonium, prolem aut dignitates negante, talia à sequantibus ravolutionibus contraria significationis confarri possent, quandoquidem nullus est homo adeo miser & infœlix ex genethliaca Cœli constitutiona, cui fœlices & congruæ ad illa accidentia revolutiones non aliquando contingant si ad senium pertigerit: illud autam axperientiæ conttariatur.

Cardanus ipse Lib. de Ravolut. Cap. 3. his assentitur, dum ait. *Quod si in aliqua genitura non adsint conjugii significata; nulla poterit efficere revolutio ut illud eveniat.* Et nihilominus postquam Lib. da Judic. genit. Cap. 6. dixit, *Naturam Revolutionum sequi naturam geniturarum quoad Judicium*, Capite deinde 7. judicat de duabus suis revolutionibus 34 & 35 & omnium domorum significatis, omnino ac si essant duæ figuræ Nativitatis, nulla etiam habita ratione figuræ suæ natalitiæ neque directionum. Quod quidam à rationa alienum est, ob naturalem dapendentiam revolutionis à Genitura & diractionibus; equidem talem, ut sine his nulla vis insit Revolutionibus saltam ad insignem effectum. Quia tamen revolutio ipsa 34 modo rationali arecta, & juxta nostrum methodum per determinationes Planetarum rationa situs corporei & dominii judicata, rectiùs atiam congruit accidentalibus, quæ Cardanus eo aono dicit sibi contigisse, quàm judicata Cardani methodo; ne quis propterea Cardanom ipsum hac in parta sequatur confidentiùs quàm par sit; dicendum hic nobis est, equidem de Revolutionibus judicandum essa ut da genituris: hoc est per signorum & Planatarum determinationes in figura, rationa situs corporei, dominii & aspectus: Temeratium tamen ac erroneum essa, de Ravolutionis figura judicare oon habita rationa figuræ natalitiæ; cùm huic illa in vi, significatia & effectibus subordinetor, & ab ipsa dependaat: Proindeque ravolutio causara quidem possit, quidquid significat conforme figuræ genethliacæ, ad quam directiones quoque pertinent; non autam quod significat contrarium. Ut si significet matrimonium, & genesis cœlibatum. Non fiet matrimonium, quamvis de hoc futurus sit sermo, & ejus aliquæ dispositiones sa prodant. Ravolutio enim non consentiens radici, incipiat quidem aut agitabit, quod fortiter significabitur; illud verò oon perficiat: siva considerata fuerit respectivè ad genasin; siva absolutè: Et hæc doctrina est præcipuè vera in iis quæ non à sola Nati voluntate pendent, sed etiam aliorum. Vide objectionem io fine Capitis appositam.

Et quia doctrina hæc maximi præcipuique est pro Revolutionibus momenti, ipsam aliquoa exemplis & experiantiis illustrare atqua confirmare videtur necessarium. Primò igitur accipiemus Revolutionam illam 34 Cardani; in qua par Tabulam superiùs appositam ascendit 5 gradus ♉, non autem septimus, ut Cardanus per suam Tabulam invenit; & de qua sic mora nostro judicium feremus. Vide genethliacam Lib. 17. Sect. 2. Cap. 2.

Dicit igitur illo anno sibi fuisse perfectam sanitatam: sed cum aliquo timore. Ratio ast quia ♃ in radice fuit in Horoscopo ob suam latitudinem, & io revolutiona & radice idem ferè est Horoscopus, quam occupat Luna in Revolutione, △ ♀ fortunata, quæ domina est ipsius Lunæ à maleficis libera. Debuit ergo Cardanus eo anno esse sanus, quamvis Luna esset in duodecima radicis, ubi morborum erat significatrix, quia nempe erat sub dominio Jovis, ad cujus locum radicalem ipsa venit in Horoscopo revolutionis ac △ ♀. Timor autam fuit à □ ♄ ad ☽ in Horoscopo; quam etiam in radice □ pulsabat: aratque directio Horoscopi ad locum ♄ in Ecliptica.

Secundò. Passus est dissipationam substantiæ ratione quærandi dignitatem: & tamen atiam extraordinariè lucratus est ax Astrologia & Medicina. Ratio primi ast quia in radice habuit Jovem in Horoscopo & Martam in cuspida secunda significatorem dissipationis divitiarum: in revolutione verò ♃ est in decima dejectus, & ♂ exul in sexta, quadratus Jovi & conjunctus Mercurio domino secundæ. Igitur quatenus ♃ fuit in prima radicis, & in ravolutiona translatus est ad decimam, præsagit ao aono honorum & dignitatum ambitionem; sad quia dejectus ast in □ ♂ exulis, qui fuit in cuspide secunda radicis, & conjungitur Mercurio domino secundæ in sexta revolutionis, irritos conatus & dissipationem substantiæ causâ dignitatis portendit. Ratio secundi est quia ♂ in radice & revolutione præest axaltatione Medio Cœli & Jovi in Ravolutione; at Mercurius dominus secundæ applicat ♂ in aspectu □ ♃ & △ domus secundæ radicis & revolutionis: hoc ergo fuit potens ad lucrum ax arta.

Ter-

Tertiò. Aliquis ex consanguineis se intromisit pro Cardano ejusque dignitate, ratio est, quia ☽ domina tertiæ radicis & revolutionis, fuit in Revolutione in loco radicali ♃ & sua exaltatione, in △ ♀: Et ♃ qui exaltationem habet in ipsa tertia fuit in decima Revolutionis. Inde igitur significata fuit Nato, consanguineorum opera pro ejus dignitatibus.

Quartò. Bona immobilia difficulter conservata sunt, parumque absuit quin aliquid ex eis venderetur. Ratio est quia ☽ domina quartæ in utraque figura læditur in Revolutione □ ♄ exulis, qui in radice fuit in secunda. Mater autem fuit incolumis ob ☽ dominam quartæ exaltatam in Horoscopo & △ ♀ suæ dominę.

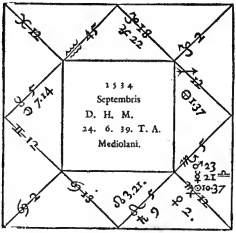
Quintò. Uxor concepit filiam, quæ in utero infirmitatem contraxit. Ratio est quia in radice ♀ domina Horoscopi conjuncta erat ☉ domino quintę in sexta. In Revolutione verò eadem ♀ domina Horoscopi & ☽ fuit in quinta, in △ Horoscopi, atque ☽ libera etiam à maleficis, quod Cardano prolem significavit: Et ☿ dominus ♀ fuit in sexta applicans ♂ exuli, quod filiæ infirmitatem illam prę͡sagiebat.

Sextò. In servis & animalibus passus est impedimenta & permutationes. Ratio est, quia ☿ dominus secundæ & sextæ radicis, fuerat in sexta radicis in signo mobili & aspectu ♄ ex secunda. In revolutione verò ☿ est rursum dominus secundæ & sextæ in sexta in eodem signo mobili applicans ♂ domino duodecimæ.

Septimò. Accidit nocumentum uxori, quia ♂ & ♃ domini septimæ in radice & revolutione, sunt pravè affecti in ipsa revolutione: Luna autem etiam per ☍ ad septimam significatrix uxoris læditur □ ♄ pravè affecti. Præterea hostes aperti timore Principis depressi sunt ac impediti à viris justis ne nocerent. Ratio est quia ♂ dominus cuspidis septimæ est exul in sexta & □ ♃ in decima, ubi Principes & Magistratum significat. Adde his ☽ in Horoscopo & △ ♀, quę Natum servavit illęsum.

Revolutio 34 Cardani.

289. 30.

Octavò. Habuit eo anno plures dignitates, sed vitiatas & cum modica gloria, potiúsque cum impedimento hostium apertorum & occultorum. Ratio plurium dignitatum est, quia ♃ qui fuit in Horoscopo radicis, reperitur in decima Revolutionis in aspectu ☉ ☿ atque ♂ conjunctorum, eorum ac Lunæ & Horoscopi domina ♀ existente orientali Soli. Quod autem hæ fuerint vitiata cum modica gloria & hostium impedimento, ratio est quia ♃ erat dejectus in □ ♂ exulis in sexta, ubi significat inimicos tam occultos per ☍ ad duodecimam, quàm apertos, quia pręest septimæ.

Est autem notandum quod Medium Cœli tunc fuit directione in △ dextro ♄ sui domini, cujus ascensio recta ex me valet 31. grad. 24'. Et sine hac correctione, nulla erat directio ad dignitates.

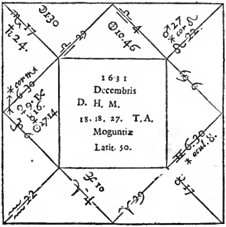
Conferat nunc qui voluerit judicia nostra cum Cardani judiciis loca suprà citato; videbitque primò, quod in Revolutionum judiciis semper sit habenda ratio genituræ. Secundo, Quàm rationabiliter & dilucidè procedant judicia per solas signorum & Planetarum determinationes in radice & revolutione, juxta nostram methodum: & quàm completè phœnomenis, hoc est effectibus Astrorum, ratione probandis satisfaciant. Tertiò denique quàm superflua imò absurda sit hac in parte admissio significatorum illorum quos Cardanus vocat secundum substantiam, ex quibus potissimùm ipse judicat, & ex quibus duntaxat error & confusio oriri queunt in judiciis; ut convinci potest ex ipsomet Cardano in fine Cap. 6. Lib. de Revol. dum Luna supponitur ex Ptolemæi mente significatrix secundum substantiam corporis, vitæ, morum, uxoris, matris, ancillarum, filiarum & sororum. De quibus omnibus ex eodem Lunæ statu in figura, erit per ipsam saltem ☽ idem pronunciandum.

Porrò in re tanti momenti probanda, sufficere non videtur unica Revolutio: itaque alias hic adjungemus.

Prima erit revolutio 38; magnanimi & invictissimi Regis Sueciæ Gustavi Adolphi, qua durante occisus est; & sua etiam morte fuit suo exercitui victoriæ causæ ad ersus imperatoris Ferdinandi exercitum cui præerat Albertus, Dux Megapolitanus Fridlandiæ & Sagani, Walstein communiter appellatus: cujus revolutionis figura notatu digna talis est. Vide genethliacam Lib. 17. Sect. 2. Cap. 2.

183. 41.

273. 41.

Primùm ergo Horoscopus hujus revolutionis inceptæ Moguntiæ, ex Tabula locorum Kepleri fuit idem cum radicali: & ☉ in prima cum ♀ & ☿ dominis decimæ & septimæ in △ ♃ domini Horoscopi atque ☉, qui ☉ fuit in △ partili ♂ in nona, cui ☉ ipse præest: Pars autem fortunæ in decima & ✶ suæ dominæ ♀, ut proinde revolutio hæc fortunatissima videretur, & à periculo mortis naturalis & violentæ prima fronte prorsus libera. Et quidem eo anno multa preclarè gessit inter exttaneos, præsertim adversus. Comitem de Tilly exercitus Cæsarei Præfectum, quem debellavit & occidit, nec non Bavariæ Ducem, cujus Terram subjugavit. Tandem verò die 16 Novembris 1632. mane, in prælio contra Walsteinum, primo congressu, duplici ictu globuli plombei igniti occisus est, quod ad certamen ituttus arma induere quantumvis monitus noluisset, fatali imprudentiâ: quid enim imprudentius, quàm tantum tantique ponderis Regem sese nudum talium globulorum grandini exponere. Princeps tamen imperio dignissimus Christiano, si Catholicus extitisset.

Tantæ

Tanię verò cladis signa in ipsa revolutione eminebant, siquidem ♃ dominus Horoscopi, in radice & revolutione, est in ☍ radicali Medii Cœli, & □ radicali ☿ domini septimæ: quod in susceptis & agendis, tum in bellis aliquod infortunium portendebat. Venus autem domina Medii Cœli radicis erat in prima revolutionis cum corde Scorpii fixa violenta, junctaque ☿ domino septimæ Revolutionis, quid etiam sinistri ac violenti præsagiens in susceptis bellis atque vita. Luna verò domina octavæ in utraque figura exul erat in domo ♂, signo violento, ad violentam mortem disponens.

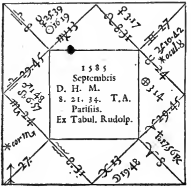
Attamen hæc omnia ad talem mortem nimis erant debilia, oportuitque aliud concurrere longè atrocius. Hoc autem fuit locorum ♄ & ♂ in genitura permutatio insignis in Revolutione. Si quidem in Genitura ☽ erat exul in ♌ & octava domo cum corde Leonis; la sua □ ♂ ex ♏ in duodecima: Ac ♄ erat partiliter oppositus ♃ domino Horoscopi, Mars verò eidem ♃ quadratus: Atque hæc violentam mortem validè portendebant. In revolutione verò ♄ reperitur in loco radicali ♂, & Mars in loco radicali ♄: ideoque ♂ in ☍, & ♄ in □ radicali ♃ domini Horoscopi, in utraque figura: onde mors violenta fortiter eo portendebatur anno; quo præsertim directio Medii Cœli perveniebat ad □ ♃ & ♄, nec non ad corpus ♂; qui in genesi erant mortis violentæ significatores. Ac die necis fiebant transitus ♄ ♃ ♂ atque ☉ etiam horrendi, ut suo loco fusiùs exponetur: Directio autem Medii Cœli est de actionum successu, qui plerumque (ut hic) est ipsa mors violenta.

Inde verò constat quod hæc revolutio, vim non habuit ex se mortem ac præsertim violentam ipso anno significandi (nihil enim hac in figura in se spectata lethale cernitur) sed duntaxat per respectum ad figuram nativitatis.

Secunda erit revolutio 57 Cardinalis Richelii incepta Ambiani in Picardia, cujus figura talis est.

Nativitas Joan. Armandi Du Plessis Cardinalis Richelii.

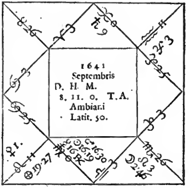
230. 58.

Latitudines
♄ 2. 47. M.
♃ 0. 6. M.
♂ 0. 19. M.
♀ 4. 7. M.
☿ 0. 50. S.
☾ 3. 45. S.

Revolutio.

332. 24.

Hac in Revolutione ascendebat signum nonæ radicis, ideoque longum iter significabatur, præsertim quòd ☽ domina Horoscopi esset in prima radicis & loco radicali ♂. Adde quod hic ♄ dominus nonæ est in decima; ideoque hoc anno duxit Regem Ludovicum XIII. in Comitatum Ruscinonensem, illique fuit hoc iter fortunatum in susceptis bellicis obsidione capto Perpiniano ob ♄ dominum septimæ in decima in mutua receptione domus cum ♃, in △ Horoscopi nec non ☽ dominæ Horoscopi; sed in eo itinere de vita bis maximè periclitatus est. Primùm morbo: Secundò conjuratione ad ejus necem facta, utrumque verò hoc anno significabatur, quo nempe complebatur directio Horoscopi ad ☍ ♃ in octava, ubi infortunabatur signo, ♂ oculi Tauri fixæ violentæ, & □ ☉ domini Medii Cœli ex signo ipsi ♃ adhuc inimico: In hac autem figura Luna Horoscopi domina, erat infortunata in loco radicali ♂ multipliciter; quippe loco ipso radicali ♂, in signo violento & sua directione; quadrata ♃ in octava partiliter; tum ♀ dominæ duodecimæ in radice & revolutione: ♂ autem dominus ☽ & primæ radicis, ☉ dominus ♀ ac decimæ radicis, & ☿ dominus duodecimæ revolutionis & octavæ radicis, erant in quarta partiliter juncti, atque læsi ☍ ♄ domini octavæ, qui in radice sextam occupabat dejectus & retrogradus: ♀ autem domina Horoscopi, radicalis applicabat ☍ ♃, anæreræ in revolu-

volutione atq; radice: atque ♄ in radice occultos, in hac autem revolutione apertos hostes significabat. Ob has igitur causarum vitæ, mortis, dig nitatum, susceptorum, & hostium combinationes pessimas ac violentas: periculosè ægrotavit morbo sævissimo in quo etiam pluries à Chyrurgis brachio dextro laniatus est, id portendente ♃ qui in radice erat in ♊ cum fixa violenta, cui signo brachia peculiariter subjiciuntur in M crocosmo: neque ab hoc morbo convaluit omnino, perduravit enim usque ad ejus mortem quæ sequente revolutione accidit: at mortem violentam à conjuratis, evitavit fugiens celerrimè Narbona ubi decumbebat, urgebatque periculum tam in mora à conjuratis, quam in fuga à statu morbi.

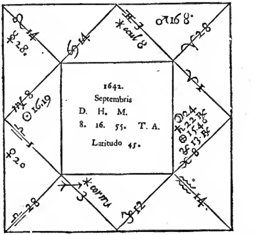
Priusquam Parisiis discederet optavit scire quid de sua valerudine atque vita sentirem eo in itinere, non quidem per se (quem ab annis 4 non videram ob denegatam mihi remunerationem scientiæ longitudinum à me inventæ, ut e unque suo scripto eam mibi pollicitus fuisset) sed interposito Magnate sibi fidissimo, & mihi amico, scilicet Illustrissimo D. Comte de Chavigny, qui ad tertiam usque vicem meum ea de re judicium petiit, quod libenter recusassem si potuissem: at ipsius Magnatis obstrictus beneficiis, & pro honore Astrologiæ tandem respondi Cardinalem eo in itinere cum vitæ periculo ægrotaturum.

Discessit Parisiis die 30. Januarii hora secunda post meridiem, qua ascendebat ♋ signum nonæ radicis, ut in figura revolutionis: & Luna Horoscopi domina: erat in octava ☉ partiliter juncta in ♒ & ♄ Novilunii dominus erat in Medio Cœli, læsus □ ♂ ex ♈ in domo sexti, ac locus radicalis ♃ anæretæ fuit in cuspide duodecima, quæ morborum est, ipse vero ♃ in ♒ & nona domo. Quæ hora discessus erat etiam pessima pro morbo & vitæ periculo, fuitque à me observata, non sine admiratione quod omnes causæ tam egregie undique concurrerent.

Tertia erit revolutio quinquagesima octava ejusdem Cardinalis Richelii in qua ipse tandem mortuus est, qui bellis per totam Europam excitatis pluribus hominum millionibus, ferro, flamma, fame, peste, aliisque modis, causa mortis extitit. Et cujus revolutionis figura talis est.

61. 9.

151.9.

Incepta est hæc revolutio dum adhuc ægrotans rediret ex obsidione Perpiniana, & 4 diebus elapsis à principio revolutionis discessit Lugduno, postquam inscio Rege & renuente, amputari jussit capita duobus Magnatibus, Henrico D Effiat Regi Charissimo, qui contra ipsum Cardinalem conspiraverat, & Francisco Augusto Thuano, Consiliario Regio in sanctiori consilio, conspirationis conscio, quorum admirandæ geneses alibi exponentur.

Hæc autem revolutio iter etiam significabat, quod ♂ dominus primæ radicis ac in ipsa prima deveoisset ad nonam revolutionis in △ partili ☉ domini Medii Cœli radicalis, qui reperiebatur in prima revolutionis, ideoque reditus ille fuit pro ægroto satis fœlix, sed valde insignis ejusque modus nulli mortalium eo usque usitatus. Quippe in nullis diversoriis usque ad civitatem Parisiorum hoc est per leucas circiter 100, per januam ingrediebatur: sed murus erat destruendus & pons erigendus, quo à 12 Viris machinam in qua jacebat portantibus, per poorem ipsum & murum effractum, recta ad cubiculum sibi paratum introduceretur, cum illa machina nequiens per viam graduum ad cubiculum sibi paratum ascendere. Quam superbiam atque fastum itinerando ♂ in nona in △ partili ☉ in prima ac ✱ ☽ atque ♃ in septima significare potuit.

Mercurius autem qui fuerat dominus octavæ radicis, erat in revolutione dominus anni, quippe dominus Horoscopi ☉ ac Medii Cœli, sed in duodecima domo, læsus □ ♂ domini octavæ, qui reperitur conjunctus capiti Medusæ, quod quidem morbum lethalem eo anno portendebat: præsertim quod ☉ dominus duodecimæ & ☿ esset in prima læsus oppositionibus ☽, ♄ domini sextæ, cujus locus radicalis est in octava, tum ♃ qui fuerat infortunatus in octava radicis, eratque particularis anæreta; ad cujus ☍ Horoscopus radicalis hoc anno 1642. pervenerat. Propter quas causas & quia hæc prava revolutio alteri pravæ suprapositæ succedebat, adhucque perdurabat morbus malignus anni præcedentis in corpore cacochymo vigiliis, curis variisq; passionibus extenuato, prædixi pluribus amicis ex hac revolutione mortem: quæ accidit die 4. Decembris hujus anni 1642: idque morbo. Non enim figura radicalis mortem violentam fortiter significabat, sed tantum ejusmodi mortis pericula, quæ pluries evitavit: nullus enim Tyrannus, terribili satellitio, curru Tabulis ferreis munito, & aliis similibus, sibi studiosius cavit à morte violenta quam Richelius Cardinalis, qui illam valde metuebat domique forisque.

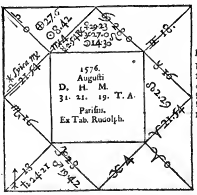
Quarta erit revolutio quadragesima prima, Nobilissimi D. Ludovici Tronsoni, Viri ingenio, doctrinâ, probitate, generositate, prudentiâ, affabilitate aliisque virtutibus insignis: cui ob liberatam Galliam à tyrannide Marchionis Dancre tota Gallia plurimum semper debebit. Fuit enim hoc in periculosissimo suscepto Regi Ludovico XIII. à Consiliis arcanis, cum D. D. Luynes (qui postea fuit Conestabilis) & de Marsillac, ejusque artibus & prudentiâ res successit fœlicissimè hac durante revolutione. Post cujus necem cunctis ordinatis in domo Regia & extra, ea talium Virorum consiliis; Rex ipse D. Tronsonum in suo retinuit servitio, eumque eodem anno duabus egregiis dignitatibus honestavit; quippe à sanctioribus secretis & sanctioribus consiliis.

Hæc autem significabantur in ipsa revolutione. Nam ejus Horoscopus fuit Medium Cœli radicis, ac ☽ cum ⊙ domini decimæ radicis dominabantur primæ revolutionis, erantque inter se in △ aspectu: & ⊙ erat exaltatione potens in Medio Cœli & loco ⊕, quæ fuit in Medio Cœli, ☽ autem domina Horoscopi erat in sua exaltatione in decima, ejusque domina ♀ juncta ⊙. Atque hæc nato exaltationem à Rege pluresque honores ac dignitates insignes præsagiebant: præsertim quod directio Medii Cœli radicis esset hoc anno ad corpus ⊙ domini decimæ, ac ☽ ♃ & ♀ in decima, cujus ⊙ dominus ☿ erat in revolutione in loco radicali ♃ & ♀, cum ♃ △ aspectu ea ⚹: ♀ autem venerat vicissim ad locum ☿ radicalem, qui in revolutione reperitur mutuo receptus domicilio à ⊙: & hæc quidem admodum egregia & valida erant.

Nativitas Illustrissimi D. Ludovici Tronsoni, Regi à sanctioribus Consiliis & Secretis.

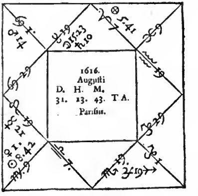
Revolutio.

120. 4

Latitudines.
♄ 0. 56. S.
♃ 0. 52. S.
♂ 5. 7. M.
♀ 1. 16. S
☿ 3. 1. M
☽ 4. 59. S.

6. 5.

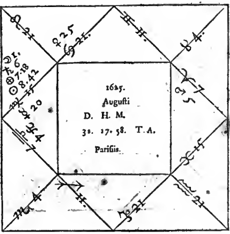

At ♂ dominus Medii Cœli dejectus in duodecima atque quadratus ipsi Medio Cœli, & ☽: tum Luna domina Horoscopi & ♂ læsa ☌ ♄, domini octavæ in decima: ex susceptis & actibus carcerem & mortis pericula minabantur. Quæ profecto accidissent ab ipso Marchione Dancre penes quem erat summa potestas, si conspiratio ipsi tantillum innotuisset: sed ♂ fuit in ⚹ ☽ suæ dominæ, & ♄ in △ ⊙ atque ♀ suæ dominæ, ☿ autem dominus ⊙ fuit in △ ♃ ex ⚹ in quinta. Hæc ergo dissipaverunt noxiam vim maleficorum, & in ingenio ac amicis natum fortunaverunt. Occisus autem fuit ipse Marchio Dancre die 24. Aprilis 1617.

Quinta

Quinta erit revolutio quinquagesima prima ejusdem Nobilissimi D. Ludovici Tronsoni, Regi Ludovico XIII. à sanctioribus Secretis & Consiliis, ac Ærario Regis Præfecto fidelissimo, cunctis Aulicis ob insignem probitatem cæterasque virtutes eximias ac ingenium excellens, nec non officia frequentissima carissima. Cui cum Rex de omnibus rebus supra cæteros quantumvis Magnates Aulicos confidere pluries dixisset Cardinali Richelio, in primi Ministri dignitatem novissimè evecto; illumque contra Cardinalis voluntatem bis ad secretiora consilia admisisset: Cardinalis tunc illi blandiens: Virum autem tantæ probitatis & erga Regem fidelitatis ferre nequiens, tandem Læsæ Majestatis crimine falsò & inique supposito, nec non falsis litteris commercii ac intelligentiæ cum Hispanis, ipsum curavit detuli apud Regem: qui decipi facilis, non solum calumniatoribus nimis credebat, sed nec ab illis accusatos (utcunque falsò) audire volebat, distractus nempe atque delusus à calumniatoribus, vel eorum fautoribus. His ergo Cardinalis artibus, ab Aula expulsus est; etiam æger Nannetæ, & dignitatibus spoliatus, anno 1626. die 2. Augusti; mansitque exul ab Aula sine ulla dignitatum suarum compensatione, usque ad mortem Cardinalis, cui 4 tantum diebus supervixit. Rex autem ejus audita morte testatus est Tronsonum sibi fuisse optimum & fidelissimum servum, nec se recordari cur à sua Majestate recessisset. Illud vero exilium cum jacturis dignitatum quas pro benemeritis de Rege ipso totaq; Gallia habuerat, fuerunt ipsi D. Tronsono totique ipsius familiæ infortunium & damnum maximum. Hæcque omnia scivi ab ipsomet, qui per annos 30 mihi fuit amicissimus, & cui eo anno casum à dignitate prædixeram ex revolutionis figura hic apposita; quam prædictionem Vir optimus, sibi nullius culpæ conscius & Regi admodum dilectus, deridebat.

69. 35

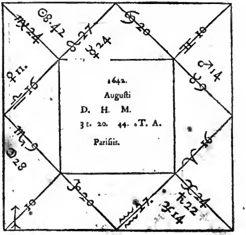
In hac igitur revolutione ☿ fuit dominus anni, quippe dominus Horoscopi Medii Cœli, ⊙ & ☽, nec non ⊕, isque in prima domo fortissimus: in radice vero erat in domo decima, dominus quoque ⊙ & ⊕; eratque ⊙ dominus decimæ quæ est actionum & dignitatum: ideoque quia ♀ domina Horoscopi radicalis fuit domina nonæ revolutionis in Medio Cœli radicis, significabatur iter longum hac in revolutione, & multa etiam difficilia pro Rege negotia fœlicissimè tractavit, præsertim vero inter Regem ipsum & Principem Condæum absentem ab Aula, qui pro interlocutione cum Cardinali Richelio, nulli Aulico præterquam, D. Tronsono ad se misso confidere voluit, ob technas ipsius Cardinalis. At ⊙ & ☽ domini decimæ radicis in duodecima revolutionis infortunati ☌ ♄ in ipsa duodecima siti, ingens malum de natura ♄ & duodecimæ domus, quippe casum à dignitate ac exilium portendebant, etiam maximè ærumnosum ob ⊗ cum ♄; & ab hoste occulto magnæ potestatis qui se fingebat amicum ob ☽ & ⊙ dominos undecimæ in duodecima, qui fuit ipse Cardinalis, cujus artibus ab Aula expulsus est. Adde quod ♃ qui in radice fuerat honorum significator in decima lædebatur in revolutione ☍ ♂ valde potentis: erant autem ♄ & ♂ à radice honoribus infesti, quod ♋ dejectio ♂ & ♌ exilium ♄ essent in decima. Idcirco hæc passus est in fine hujus revolutionis, sequente altera etiam pessima est in fine hujus revolutionis, sequente altero etiam pessima, in qua ⊙ erat in decima domo læsus ☌ ♄ & ♂: Morbus autem longus & lentus quo vexatus est eodem anno patet ex ⊙ & ☽ conjunctis ♄ in duodecima quæ est morborum domus.

Objicies. Nulla in genesi apparet significatio hujus exilii & casus à dignitate, sed omnino contrarium: ergo revolutio hæc efficit quidpiam à genesi non significatum.

Respondeo: Saturnum potentem exaltatione in duodecima radicis, fuisse honoribus inimicum, quod ejus exilia essent in domo decima cum dejectione ♂ in Medio Cœli: ac ♄ & ♂ in tertia protendisse infortunium aliquod insigne in itinere. Proindeque vigentibus ♄ & ♂ directionibus pro infortuniis circa dignitates & itinera, illud accidens fat significatū fuisse ex figura genethliaca. Hic vero patet, determinationes Planetarum ratione exaltationis, dejectionis, exilii & oppositionis domorum efficaces fuisse, ut asserumus lib. 21. Sec. 2. c. 7. 8,

Sexta erit revolutio sexagesima septima ejusdem D. Tronsoni, in qua extremum naturæ fatum passus est. Hanc verò jam præcesserat revolutio sexagesima sexta valde prava, in qua nempe ☉ dominus Horoscopi lædebatur ☌ ♂ & ☍ ♄ in octava: Venus autem domina Horoscopi & octavæ radicalis erat in duodecima cum ☽ in ♋; & Horoscopus eo anno devenerat ad □ ☉: ideoque de morbis & morte metuendum erat. Et quidem ægrotavit febre per tres septimanas, vir alioquin raro morbis obnoxius, sed quia ♀ & ☽ benefica erant in duodecima liberæ à pravis maleficorum radiis evasit. At illi pravæ revolutioni altera prava succedens, ipsum è vivis sustulit, ut in Cardinali Richelio accidit.

111. 20

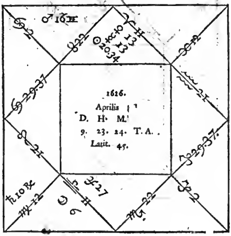

In hac igitur revolutione ♀ & ♂ sunt adhuc domini primæ, & ♀ domina Horoscopi & octavæ, ut in radice: estque ♀ juncta Horoscopo in antiscio ♄, & ♂ in octava cum capite Algol; quod malignum est, ac mortem propria culpa portendit: ambo autem luminaria læduntur ☍ ab ambobus maleficis ♄ & ♂, ac ☿ dominus octavæ radicis & duodecimæ revolutionis læditur quadratis ☽ & ♂ pravè affectorum, vigente adhuc prava directione Horoscopi ad □ ☉.

Idcirco die secunda Octobris vesperi post lotionem tibiarum calidiore aqua, rigor accidit cum duplici tertiana, quo tempore ☽ fuit in loco radicali ♂; Mars autem & ♀ partiliter oppositi ex cuspidibus secunda & octava, fuitque ♂ in cuspide octava radicis in 18 gradu ♉. Processu vero temporis duplex tertiana degeneravit in duplicem quartanam, & hæc in hydropem, unde fatis concessit; Vir nestoreis annis dignissimus, optimusque ac fidelissimus, conjux Nobilis Claudiæ De Seve, forma, ingenio, doctrina, pietate, omnibusque virtutibus heroicè præditæ, amboque optimi parentes sexendecim liberorum, quorum adhuc novem benè nati supersunt: & ambo animæ Cœlo dignæ.

Septima erit revolotio octuagesima quarta Conestabilis Desdiguieres, in qua mortuus est, & cujus ecce figuram revolutivam. Vide radicalem Lib. 17. Sect. 2. cap. 2.

Hac

Hac in revolutione ☽ est domina duodecimæ ac Horoscopantis gradus, Sol autem dominus residui primæ domus: ac ☽ jam erat domina primæ radicis, ejusque □ sinistrum radicalem in duodecima, hic ♂ occupat: Saturnus vero dominus octavæ radicis & revolutionis est hic in ☍ ☽ radicali, quadratus ♂, ac in antiscio ☉ domini primæ, qui jungitur ♀ & ☿ dominis duodecimæ radicis: & Sol applicat ☍ ♃ domini octavæ: ideoque morbosa, & seni lethalis fuit hæc revolutio, qua obiit 28. Septembris anni 1616. Junior vero evasisset.

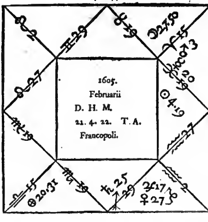
Cæterum ne quispiam dicat doctrinam istam in una, aut altera alicujus nati revolutione veritati consonam apparere, non autem in singulis veram esse; quandoquidem nimis longum tædiosumque foret eam confirmare singulis revolutionibus suprapositarum personarum: Placet hic eam stabilire pluribus meis revolutionibus, in quibus quidpiam insignis mihi accidit: Astrologicæ namque veritates in insignioribus accidentibus magis elucent. Ac visa revolutionum & accidentium successione in eodem nato, locus erit admirationi, potius quam objectioni in doctrinam suprapositam.

Prima ergo erit revolutio mea vigesima tertia, quæ mihi fuit pessima, peperitque mihi duo accidentia, valde insignia: nempe die 9. Julii 1605. duo periculosissima vulnera propter famosam mulierem: alterum paulo infra cor, alterum in medio femoris sinistri, ambo valde profunda, ex quibus totus ferè sanguis meus effusus est, ita ut dum prima apponerentur remedia, coactus fuerim, non obstantibus Medici & Chyrurgi dissuasionibus, bibere plusquam 6 vini cyathos ad Lypothimiæ subinde redeuntis prohibitionem. Et quod occisus non fuerim, ingenuè fateor me hoc debere soli Divinæ bonitati. Secundum accidens fuit discessus meus ex patria (postquam ex vulneribus convalui) in Provinciam, ne forte deterius malum mihi accideret: figura autem revolutionis fuit qualis infra ponitur: Radicalis autem habetur Lib. 17. Sectione secunda, cap. 2.

Ad judicandum autem de hac revolutione, habita ratione figuræ natalitiæ, notandum est, quod propter ♀ dominam primæ radicis conjunctam ☉, domino quintæ, & ♃ domino octavæ in domo duodecima cum ♄ domino Medii Cœli, idque in ♓ exaltatione Veneris: tot mala, infortunia, magnaque vitæ pericula mihi propter mulieres acciderunt in juventute, ut jam illa recogitando stupeam, multoque plura & forsan deteriora mihi accidissent, nisi Deus Opt. Max. mei misertus fuisset, ab eisque me liberasset, & Astrologia circa 35 meæ nativitatis annum, quo huic scientiæ studere cœpi, infaustæ & mihi per experientiam periculosæ illius constitutionis monuisset. Quo supposito, jam primò patet, omnes Planetas hac in revolutione versari in domibus 5. 7. 8. 9. ad quas duo illa superius dicta pertinent accidentia.

Deinde ☉ in duodecima radicis significavit hostes occultos, eosque mihi superiores ob naturam, vel analogiam ☉; & in revolutione ipse dominus duodecimæ, & Horoscopi in septima portendebat tales hostes occultos fore apertos, quodque in horum inciderem potestatem: sed ♄ dominus decimæ radicis in duodecima, hostes occultos etiam mihi superiores significabat, in revolutione vero quia est dominus septimæ apertos significat mihi nocituros, quod præsertim ☿ dominus primæ sit in octava læsus □ ♄, & locus radicalis ☿ in cuspide septima revolutionis.

46. 44

Præterea ♀ domina primæ radicis in qointa revolutionis, cum mulieribus conversationem præsagiebat, sed cum periculo, quod ♀ esset in □ Horoscopi radicalis conjuncta ♃ domino septimæ & octavæ revolutionis, qui fuerat etiam dominus octavæ radicis ♀ junctus, corde ♏ fixa violentissima cuspidem octavam radicis occupante. Ac præterea ♄ dominus septimæ cuspidis in revolutione esset conjunctus quintæ cuspidi, cujus □ applicabat ☿ dominus primæ in octava pessimè affectus.

Itaque vulnera ingensque vitæ periculum portendebantur à ☿ domino primæ in octava, cujus locus radicalis est in cuspide septima, læso ☌ ♂ domini Horoscopi radicalis in octava, & □ ♄ domini quintæ & septimæ, ♂ & ♄ etiam inter se quadratis: tum à ♀ domina primæ radicis in quinta revolutionis conjuncta ♃ domioo octavæ io utraque figura.

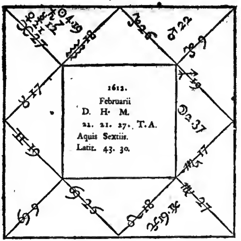
Denique longum iter post supradicta præsagiunt ☽ in nona revolutionis partiliter super Horoscopo radicis in □ ♀ dominæ nonæ & decimæ, & △ ♄, domini nonæ & decimæ radicis, qui reperitur in cuspide nona radicis. Quadrant igitur optimè hi effectus figuræ revolutionis prout refertur ad radicalem.

Secunda erit revolutio mea trigesima incepta, dum essem auditor Medicinæ Aquis Sextiis in Provincia anno 1612 (nam studiis decennio intermissis ea monitu Illustrissimi Protopræsidis in Aquensi Senatu Guillelmi Du Vair, mei tunc in Mathematicis discipuli, anno ætatis meæ 27. repetii) eo igitur anno 1612. ex superflua compotatione cum duobus Helvetiis, meis in Philosophia condiscipulis, nimioque exercitio corporis in meridiano Solis ardore, durante Eclipsi ☉ quæ accidit io 30. Maji: incidi in febreas continuam die ipsu, quæ degeneravit in lentam & longam 6. mensium cum cachexia, ictero & hydrope, ita, ut à Medicis desperatus, post exbibitum etiam ab illis antimonium præparatum, Algatot dictum, hi tandem coosuluerunt mihi natale solum repetere si possem. Quod iter longum aggressus pedes cum illis Helvetiis mihi amicissimis, in patriam redeuntibus, & primis diebus confectis duabus tantum leucis; tali exercitio, aeris mutatione, & vini albi generosi usu, sudores copiosissimi & noctu præsertim tædiosissimi eruperunt plusquam mensis spatio, qoi me ab illo morbo liberarunt, planè mutato colore capillorum in ruffum cum æthiopica crispitudine, qui deinde paulatim naturalem colorem & statum resumpsere. Fuit autem figura, qualis infra ponitur.

In qua positio Coeli non multum discrepat à radicali, atque ☉ & ☽ qui fuere morborum significatores in radice, hic sunt quadrati amboque læsi à ♄ præcipuo in radice morborum significatore ob analogiam ejus & situm in duodecima, quippe Sol ☍ & ☽ □, estque dominus quintæ cum ☿, tam io radice quam revolutione, quem ☿ primæ dominum, ♄ etiam ☌ lædit. ♃ autem dominus duodecimæ & octavæ radicis & revolutionis, tum ☉, ♄ & ☿ est in quinta retrogradus, & Horoscopo quadratus, at ☽ est in septima cum corde ♏ conjuncta octavæ cuspidi radicis. Hæc igitur omnia conspiraruot in valde magnum periculosumque morbum.

Morbus accidit magnus ob ☉ & ☽ læsos à ♄: ex compotatione & ludo violento in ☉ ardore, ob ☉ & ☿ dominos quintæ, quæ est voluptatum, læsos à ♄, & ♃ ipsorum, cum duodecimæ & octavæ dominum in quinta, longum, ob ♄ periculosum ob ☽ cum fixa violenta & cuspide octava radicis io septima revolutionis. Iter vero significatum est à ♂ domioo Horoscopi radicis in nona revolutionis exaltati cum △ Horoscopi, cujus ♂, ☍ radicalis est in cuspide nona: fuitque iter salutare ob ♀ dominam primæ radicis & revolutionis quoque exaltatum in ✶ ♂ & Horoscopi, atque liberam à ♄ malefico. Igitur hi duo Planetæ domini primæ radicis, & liberi ab infaustis ♄ radiis rectè se habuerunt; & vitam Deo volente conservarunt cum amicorum auxilio, quod ♀ esset do-

298. 6

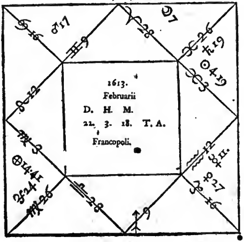

domina primæ in undecima, non secus ac ☉, ♄ & ☿ in undecima sub dominio ♃ in quinta morbûm à ludo & compotatione cum iis amicis significarunt.

Tertia erit revolutio mea trigesima prima incepta, dum essem Francopoli anno 1613; quo Doctoris Medicinæ gradum consecutus sum Avenioni, die nona Maji: fuit autem figura talis, ut sequitur.

In qua ☉ extat dominus Horoscopi habens exaltationem in Medio Cœli, fuitque Medium Cœli, ipse Horoscopus radicalis (quod notatu dignum) in □ ♀ dominæ ⊕ & primæ in radice, hic autem dominæ decimæ, in decima domo radicis; Ac ♂ dominus Medii Cœli, fuit in □ partili ☽ radicalis, sub ☿ dominio, & in ejus △, sed in □ ♄ domini decimæ radicis, qui eo anno revolutionem suam compleverat, & in octava occupat ☽ locum radicalem, cui in radice conjungebatur in ⚹ Medii Cœli: ipsa vero ☽ est in nona scientiis destinata in △ Horoscopi, & ⚹ ☿ qui partiliter opponitur Horoscopo ex ♒, tum in antiscio ♃, qui ♀ decimæ dominam △ beat, ei in radice conjunctus, ejusque dominus.

25. 24

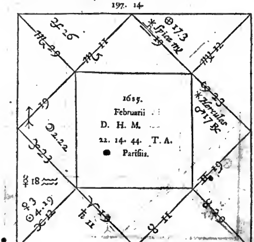
Tunc igitur fuit multiplex ac insignis combinatio significatorum radicalium, tam personæ quàm dignitatum: & in hac figura Horoscopus radicalis est in Medio Cœli, ejus dominus ♂ in domo & △ ☿ benè affecti, ☉ potens in Horoscopo & Medio Cœli, ☽ in nona immediatè applicans ⚹ ☿ domini ♂ qui præest Medio Cœli, tum ♃ qui præest ☉: hæc omnia (inquam) honores ac dignitatem fortiter præsagiebant, eamque Mercurialem, ob ♂ dominum Medii Cœli in domo, & △ ☿ benè affecti, & ☽, ⚹ ☿ applicantem: insuper autem faciebat ♀ domina decimæ in □ Medii Cœli, & △ ♃ domino ☉: tum ♄ dominus Medii Cœli radicalis, qui anno ipso redierat ad suum & ☽ locum radicalem, in ⚹ Medii Cœli radicalis, & ♀ in revolutione, cui & ☿ præerat. Quamobrem factus sum Doctor Medicus, quæ dignitas est potissimum de natura ♂, ♄ & ☿.

At quia ♂ fuit hic læsus □ ♄, & ♃ dominus ☉ fuit etiam læsus ☍ ♄ & □ ♂, ipseque ☉ læsus ☌ ♄ & □ ♂ non mihi fuit fortunata dignitas illa, saltem quoad lucrum, ob ♂ in secunda radicis in □ ♄: ideoque postquam per annos 12 Medicus fui domesticus duorum dominorum, qui me de ipsis optimè meritum ingratissimè tractarunt, abjeci servitutem & Medicinæ praxim.

Quarta erit revolutio mea 33. incepta dum essem Parisiis anno 1615; unde profectus sum in Hungariam discendi & divitiarum causâ. Fuitque circa hæc fœlix iter: sed eo durante septies in pericula mortis violentæ incidi; præcipue vero quater in maxima vitæ pericula, semelque prorsus miraculosè liberatus sum à morte violenta, omnino inevitabili, die prima Januarii 1616. hora prima 30′. post meridiem, horrendo quippe in aquas ad stuporem vortiginosas præcipitio jam incepto, cum equo cui insidebam. In quod periculum à muliere saga conjectus fueram; quod pridie apud ipsam ego & duo juvenes mercatores hospitari & pernoctare noluissemus: fueruntque hi etiam ipso die in alia pericula conjecti, minora quidem, sed cum malo eis inflicto; alter enim in fluvium durante gelu rigidissimo, decidit ex equo, idque noctu: alter autem ab equo raptus & violentissimo cursu per vepres, fossas & sepes traductus est, cum magno vitæ discrimine; dum socio ab aqua extracto equum vellet conscendere, oportuitq; retrogredi ad pagum uno milliari Germanico distantem quem præterieramus juxta sagæ vaticinium, quæ illis discedentibus dixit, eos non ituros ipso die, quo putabant, futurumque eis infortunium antequam aliud hospitium ingrederentur. Meum vero periculum fuit longe majus, sed sine ullo prorsus malo: verè enim miraculosè liberatus sum: nec ego, nec equus, nec quisquam mortalium poterat me, vel equum à præcipitio incepto & morte liberare: hoc autem mihi accidit ex Hungaria redeunti.

Altera autem vice dum noctu natarem in Rheno voluptatis gratia, die 7. Julii 1615. hora 10. 30′. aut circiter; explosa fuit in me catapulta ex trium passuum distantia à mercatore Coloniensi naviculam nostram custodiente, qui opinabatur Latrones Rhenum tranavisse, naviculam deprædandi causâ, ut sæpe accidit: parumque abfuit quin alter ense me transfixerit; natando enim petebam naviculam nostram qua Moguntiam ascendebamus, quamque tunc arrepturus eram. Et clamabant quidem omnes in me lingua Germanica, ut in prædonem, sed linguæ ignarus eram, putabantq; me ictu catapultæ occisum, aut lethaliter vulneratum fuisse, meoque audito clamore ac lingua, longe fugit mercator ille, sed summa Dei bonitate ne quidem fui læsus. Alia vero pericula fuerunt propter mulieres, lites, duella & alia, horretque semper animus quoties illorum omnium reminiscor, quamvis summa Dei Clementia semper illæsus, solaque elapsorum periculorum magnitudine territus evaserim: Pro quo sit ipsi Deo à cunctis cœlitibus & paupercula anima mea sempiternus honos & gratiarũ actio, Amen. Fuit autem hujus revolutionis figura talis.

197. 14

Pro

Pro qua notandum quod multa eaque longa itinera mihi in radice significata fuerunt à ♃ & ♄ dominis nonæ cum ☉ & ☽ in domo cadente & △ ♂ domini Horoscopi: tum mortis violentæ pericula ab eodem ♃ domino octavæ cum ♄ & luminaribus, tum corde ♏ in cuspide 8: & præsertim aquis ob omnes Planetas, ☿ excepto in signis aqueis. In hac igitur figura ♄ dominus nonæ & Medii Cœli radicis in tertia revolutionis ejusque locus radicalis in cuspide 3: tum ☿ dominus nonæ revolutionis applicans □ ♃ domini Horoscopi revolutionis & nonæ radicis, nec non signa nonæ & decimæ radicis in prima revolutionis, ac ☽ in nona radicis & prima revolutionis significarunt longam illam peregrinationem, idque discendi & divitiarum causa, quod ipse ☿ dominus nonæ esset in secunda sub domino ♄ in ♒ signo suo radicali, namque fuisset ☿ in radice dominus secundæ ac tertiæ in △ partili Horoscopi & ♒.

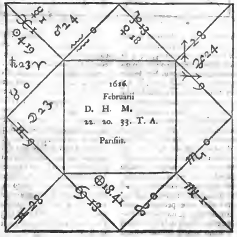
Fœlix autem fuit iter & cum honore apud Magnates exteros ob ipsum ☿ liberum à maleficis radiis, in ⚹ ♄ sui domini & △ Medii Cœli, in quo fulget spica ♍, & ♀ dominam ipsius Medii Cœli in sua exaltatione & loco radicali cum ☉ in ⚹ ☽, liberam quoque à maleficis in domo secunda cum ☿ atque ☉, unde ea Professione Medicinæ satis lucratus sum, præsertim quod ⊕ esset in Medio Cœli cum Spica ac in △ ☿ in secunda, & ob famam missus sum ad Illustrissimum Cardinalem de Forgach, quem ægrotum tractabat in Hungariæ montanis Joannes Rulandus Medicus, Martini filius: & à Magnatibus pluribus donis honestatus sum.

Periculo autem significata sunt. Primò, quod Horoscopus revolutionis esset □ ☽ radicalis in octava. Secundò, quod ♃ dominus Horoscopi esset sub domicilio ♂, ambo in signis aqueis, ipseque ♂ dominus Horoscopi radicis esset cum Hercule fixa violenta conjunctis cuspidi octavæ, atque dejectus in □ ♄ quoque dejecti. Tertiò, quod ☽ domina ♂ & octavæ esset exul in prima etiam læsa □ Saturni & ☍ ♂. Quartò, quod Medium Cœli revolutionis læderetur □ ☽ & ♂ & ☍ ♄: Atque hæc omnia erant admodum prava.

Mars in septima conjunctus cuspidi octavæ cum Hercule in signo aqueo significavit pericula mortis violentæ ex litibus, duellis & super aquas: ♄ dejectus in signo igneo ♂, occupans aqueum in radice sub domicilio ♃ domini octavæ, portendebat suo ad ♂ □ pericula in aquis, igne & ferro; ♀ domina quintæ & decimæ revolutionis juncta ☉ domino octavæ in □ ♃ domini octavæ radicis, pericula voluptatis & mulierum causa. Ex quibus satis patet, quam stultè tunc secutus sim nativas & revolutivas ab astris impressas propensiones pravas, magnis certe cum periculis, quæ sapientius forsan declinassem, si tunc Astrologiæ peritus fuissem, natura enim corrupta efficacius revocatur à pravis propensionibus, timore temporalis mortis quam æternæ, ac præsertim durante juventute.

Quinta erit revolutio mea trigesima quarta, in qua magnus, malignus longusque morbus mihi accidit die decimi sexti Aprilis 1616 fuitque figura talis.

284. 27

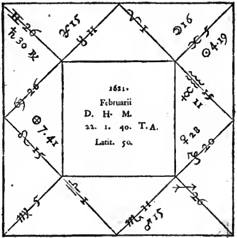
Radicali figuræ quàm simillima est ista quoad Cœli positum, ut trigesima quarta Cardani supra posita, ♀ autem domina primæ radicis & revolutionis, ex duodecima radicis migravit ad Medium Cœli revolutionis, & radicis, ejusque dominus ♄ est in duodecima radicis & revolutionis conjunctus Horoscopo radicis: ac ♀ applicat □ ♄ dejecti: Luna vero migravit ex duodecima radicis, ubi conjungebatur ♄ ad primam revolutionis, ubi applicat □ ♂ in undecima, qui etiam sua ☍ lædit ☉ dominum quintæ radicis & revolutionis in duodecima.

Cum ergo tunc etiam, Horoscopus radicis dirigeretur ad □ ♄, magnus atque potens adfuit cau-

causarum consensus ad efficiendum talem morbum, unde insignia passus sum infortunia.

Sexta erit revolutio mea trigesima nona incepta apud S. Ebrulfum in Nortmannia anno 1621. In qua mense Octobri cursoribus equis me contuli Montem Albanum, quam Urbem Rex Ludovicus XIII. obsidebat infortunatissimè, factusque sum Medicus ordinarius Ducis à Luxemburgo, fratris Connestabilis De Luynes, penes quem erat summa potestas: Dignitate ipsa mihi procurata à Nobilissimo D. Tronsono tunc prope Regem & Luinæos fratres valde potente, quod in Aula promovere me cuperet, ideoque suis me litteris accercivisset. Sed conditio illa non mihi fuit fortunata; Terramque colui sterilem & ingratam. Fuit autem figura talis.

I. 14.

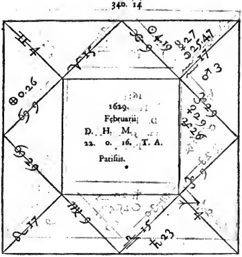

Iter causatum est à ☉ & ☽ dominis primæ in nona: Dignitas à ♂ domino Horoscopi radicis & Medii Cœli revolutionis fortis, in △ ☉ & ☽: Amici curâ & benevolentiâ ob ♃ dominum ☉ & ☽ in undecima, ac illorum ✶: Infortunium vero portendebatur à ⊕, læsa □ ♃ & ♂, tum ☍ ☿ cujus dominus ♄ erat in duodecima.

Septima erit revolutio mea quadragesima septima incepta Parisiis anno 1629. quo insigni favore Serenissimæ Reginæ Mariæ Mediceæ factus sum Regius Mathematum Professor. Id pro me postulante Eminentissimo Cardinali Beruleo qui me sua benevolentiâ dignabatur. Quippe tunc prævidens ex directione Medii Cœli meæ nativitatis ad cumulum meum Planetarum, futuram mihi brevi aliquam dignitatem, nec eam sperandam esse à Domino meo Duce Luxemburgo, post insignia servitia ipsi à me per octennium reddita; etiam cum magnis vitæ meæ periculis: quod nempe circa gratitudinem aliquam ejus voluntatem multipliciter explorassem; audacter decrevi illum deserere, etiam amicis dissuadentibus: paulóque post hæc dignitas mihi sese obtulit. Revolutionis autem figura talis est, ut in Pagina sequenti.

In qua ascendit locus radicalis ♂ qui fuit dominus mei Horoscopi radicalis, cum exaltatione in Medio Cœli radicis. Cumulus autem Planetarum meæ nativitatis, vel ejus locus, est in Medio Cœli revolutionis, cui ☉ ipse conjungitur, illæsus à maleficis. Hæc autem honorificam dignitatem fortiter eo anno præsagiebant, cum fama & nominis celebritate, sed adsunt pro eodem effectu alia notatu non indigniora. Nam directio Medio Cœli radicis eo anno partiliter venerat ad ☿ in ♒, qui ante Planetas omnes Solem præcedebat: in hac vero figura reversus est ☿ ad suum gradum radicalem ex Tabulis Rudolphinis, cum ☽ domina Horoscopi in 9 domo scientiis dicata, & ambo ☉ applicant in △ ♄ eorum domini exaltati, qui fuerat dominus decimæ radicis; id ergo fuit eximium: unde nil mirum si non obstantibus quibusdam virorum magnorum oppositionibus cuncta jussu Reginæ fœlicissime successerint, præsertim quod ♀ domina primæ radicis & undecimæ revolutionis esset conjuncta ♃ domino ☉ & Medio Cœli, estque hic obiter notandum quod hoc anno, cum annis 1613 & 1621, quibus adeptus sum dignitates, ♀ domina meæ ⊗ fuit in ♑ & □ Horoscopi mei radicalis, aut juncta ♃, aut in △ ♃.

Octava erit revolutio mea quinquagesima secunda incepta Parisiis, anno 1634: insignis certè tam positu Planetarum quam eventu. Hujus enim initio revolutionis nimirum die 30. Martii coram 8 Commissariis mihi datis à Cardinali Richelio, Galliæ primo Ministro, & plusquam 300 Viris Magnatibus Aulicis, Regi à sanctioribus secretis, aut consiliis, Præsidibus, Consiliariis,

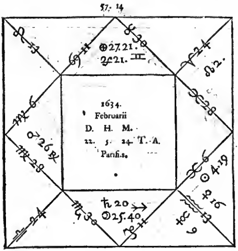

riis, Nobilibus, Religiosis, Mathematicis & aliis, longitudinum scientiam à me inventam perfectè demonstravi in Armamentarii Regii Aula majore: rem scilicet litterariam & scientificam, pro qua invenienda magnum præmium ab Europæ Regibus constitutum & promissum fuerat, quod de nulla re alia unquam factum fuisse legitur. Et in actione tam celebri sex circiter horarum, invidiam Commissariorum Mathematicorum (quas mihi amicos putabam) ac in meum honorem insidias adeo fœliciter superavi, ut meas demonstrationes approbare coacti fuerint, sententia sua publicè lata coram tam illustri cœtu.

Transactis verò 10. diebus Commissarii Mathematici Paschalius, Mydorgius, Beaugrandus, Boulengerius & Herigonus, jussu Cardinalis Richelii iterum convenêre, ut ex 4. Articulis circa doctrinam ipsam sibi exhibitis ab ipso Cardinali, jam prius discussis & judicatis, rursus de doctrina ipsa judicium ferrent. Cumque soli, me nec vocato, nec audito, priori suæ sententiæ alteram planè contrariam in re Mathematica temerariè impudenterque tulissent, eamque ostendissent Cardinali, jussu ejusdem illam typis mandarunt illico, ut omnibus nota fieret, quod ipsi (Deo volente) confessi sunt in suo monito ad ipsum Cardinalem tali suæ sententiæ adjuncto. Sicque ab illis Commissariis proditus & à Cardinali Richelio fraudatus promisso præmio, de illa secunda sententia provocavi ad celebriores Europæ Astronomos quibus scripsi librumque meum transmisi, qui omnes suis ad me responsis primam sententiam approbarunt, secundam vero falsitatis & iniquitatis unanimiter condemnarunt; etsi hoc durante vitâ Cardinalis mihi prorsus inutile fuerit, prout hæc omnia patent in Astronomia nostra restituta: & ♄ in mea genesi dominus undecimæ in duodecima falsos ac invidos amicos & revera inimicos occultos, ratione determinationis & analogiæ palam mihi significaverat.

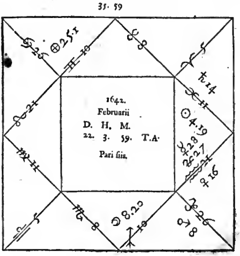
In hac autem revolutionis figura, occurrit prima fronte spectaculum cœleste notatu non indignius quàm in figura natali. Quippe ambo luminaria & 3 Planetæ superiores ♄ ♃ ♂ mutuis ☍ & □ se & ☋ infestantes, etiam ex 4 figuræ angulis qui in radice conjuncti erant in duodecima domo cadente. Quod quid aliud in genere mihi portendebat, quam magnos & publicos hostes, contentiones celebres, oppositiones ingentes, & fortunæ detrimenta, prout hæc omnia ipso anno mihi contigerunt? ut in figura Paginæ sequentis.

In specie verò ascendens ☍ radicalis ☿ illorum Planetarum ♀ ☉ ♃ ♄ & ☽, quos habui in duodecima radicis, illorumque loca fuerunt in septima revolutionis. Et hoc magnas oppositiones ab inimicis occultis easque apertas mihi præsagiebat. Sol autem dominus duodecimæ in cuspide septima, cum jam fuisset in duodecima radicis, Magnatem inimicum occultum hoc anno fore apertum significavit; isque fuit Cardinalis ipse, publicâ erga me injustitiâ. At ♃ dominus ☉ & ☽ super omnes Planetas elevatus in domo ☿ benè affecti; ingenii solertiam atque prudentiam in suscipiendis & agendis cum fœlicitate præsagivit: præsertim quod ♀ & ☿ domini decimæ essent conjuncti in △ ♃. Ideoque actio mea processit fœlicissimè, tum quæ illam ex parte mea secuta sunt: ut patet in Astronomia restituta. Attamen □ ♂ & ☍ ♄, atque ☽ ad ♃ & ⊕, contentiones, detractiones, calumnias, convitiaque atrocissima & falsissima per invidos, nebulones, & infames adversum me publicè concita-

citarunt, actionemque meam injustitiâ fraudeque infortunandam significarunt: Præmii autem proprio labore lucrati frustrationem & fraudem ab inimicis occultis & apertis significavit ♂ retrogradus in cuspide secundæ & □ ☋, atque ♄ domini ♀ & ☿ qui præerant decimæ, atque secundæ, præsertim quod ♂ in genesi dominus duodecimæ & septimæ occultorum apertorumq; hostium, nec non contentionum mihi significator fuisset, ♄ autem occultorum. Mirè igitur quadrat revolutio hæc, hujus anni accidentibus.

Nona erit revolutio mea sexcenta: in qua die 2. Novembris, accidit mihi febris longa & lenta cum stupenda bilis evacuatione: ac deinde tumore & dolore lienis, quæ tandem soluta est urinæ profluvio tam longo & copioso, ut carnibus inde nimium colliquescentibus, de marasmo non parum timuerim atque morte. Erat autem figura talis.

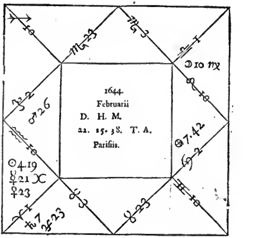

In

In qua notanda sunt ambo luminaria, quæ in genesi fuerunt morborum significatores, quod essent in duodecima, in revolutione vero ☽ domina cuspidis duodecimæ est super octava cuspide radicis, quæ est mortis. ☉ autem dominus Horoscopi conjungitur octavæ cuspidi revolutionis, ac ♄ ad suum locum radicalem reversus in octava, pravè admodum afficit sua ☌ ☉ & suo □ ☽: ♃ autem dominus octavæ est oppositus Horoscopo, & ♂ dominus Horoscopi radicalis reperitur partiliter in ☍ sui loci radicalis. Quæ omnia, sed præsertim ♄ ex octava lædens ☉ & ☽ dominos duodecimæ & primæ morbum longum, difficilem & periculosum significarunt; ejus verò solutionem, ob ♃ & ♀ oppositos Horoscopo revolutionis in ✶ Horoscopi radicalis, & mutuam receptionem domus ♃ cum ♄ in signo aqueo, qui hoc anno directione devenerat ad □ sinistrum ☽. Atque notandum quod tam in hac revolutione quàm in illa anni 1612. ☽ reperitur conjuncta octavæ cuspidi radicis, in □ ♄ qui Soli conjungitur: fueruntque hi duo morbi magni, longi & periculosi.

Decima erit revolutio mea sexagesima secunda, incepta Parisiis anno 1644, cujus figura talis est.

Rev. 44.

In qua ♂ dominus Horoscopi radicalis reperitur in prima exaltatus, mutuoque domicilio receptus à ♄ in ✶ ♀ & □ ♃. Atque dominus extat Medii Cœli, ubi reperitur △ radicalis cumuli mei Planetarum, qui septimam radicis occupabat quæ de litibus existit; ac locus radicalis ♂ est in septima revolutionis, & Pars fortunæ super ipso loco. Proindeque ♂ fuit hac in revolutione fortissimus ad magnanimitatem audaciamque conferendam pro rebus arduis & litibus suscipiendis fortunæ causâ.

Hac igitur inspecta revolutione mortuo Cardinali Richelio, à quo vivente promissam remunerationem arcani longitudinum à me inventi nunquam habere potui, illam apud Consilium Regium postulare decrevi, dissuadentibus amicis omnibus etiam Magnatibus, quod in ipso Consilio, Cardinalis Richelii, genius, ejusque fortunæ socii, ac satellites potenter adhuc subsisterent, ideoque asserentibus me nihil effecturum.

Nihilominus postulationem meam narratoriam quanta potui arte composui, ut evidentissimè pateret injustitia in me perpetrata à Cardinali Richelio, quem constabit excitasse Commissarios meos, ut suam in me secundam ferrent sententiam, primæ ac veræ prorsus contrariam: Neque id sine pudore Galliæ cerni posset. Deinde typis illam mandavi quadraginta tribus paginis contentam mense Septembri, posteaque distribuere cœpi quantum decenter potui: nec post tot expensas jam frustra factas adhuc centum libras hoc in negotio alacriter exponere recusavi. Quicunque vero narrationem illam inspexerunt, etsi olim Cardinali Richelio addictissimi, nihil in ipsa, aut reprehensione, aut repulsa dignum animadvertere potuerunt, sed petitionis meæ justitiam omnes confessi sunt. Non tamen eo anno causam ad Consilium Regium deferre statui, sed duntaxat eam eventilare, animos præparare & amicos comparare, quod etiam fœliciter successit ob ♂ & ♃ dominos undecimæ, quorum ♂ erat in prima exaltatus: ♃ autem applicabat Horoscopo radicali. Proindeque in Deum & Astra sperare cœpi me aliquid sequente anno effecturum.

Insuper autem eodem anno fui ab Ismaele Buillaldo sine causa diffamatus in sua Astronomia Philolaica, circa temporis æquationem. Idque præsagiebat ☽ domina septimæ in octava & signo

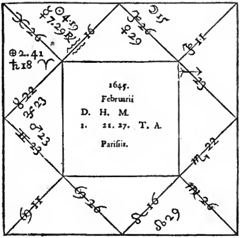
Mercuriali opposita ☉ & inimica Horoscopo, tum ♄ dominus Horoscopi dejectus in ✫ ☽: & quadratus loco radicali ♂ in septima. Sed ♂ dominus Medii Cœli exaltatus in prima & ✶ ♀ exaltatæ, victoriam mihi significabat, ideoque talem injuriam, non modo fortiter, sed etiam fœliciter repuli in fine Astronomiæ nostræ restitutæ.

Denique ☉ ☿ & ♀ in secunda in △ Medii Cœli atque ⊕, tum ♃ dominus secundæ, ac potens in loco ⊕ applicans Horoscopo radicis, causarunt mihi hoc anno satis lucri ex Astrologia, habuique mille libras pro judicio nativitatis cujusdam Serenissimi, vereque Magnanimi Principis, cujus nomen perclcarum hic me omittitur. Nunquam tamen ex Astrologia lucrum quæsivi, sed potius fugi, quoties sine offensa, vel amicorum, vel Magnatum potui recusare laborem: ut scilicet totum meum tempus in Astrologiæ Theoria condenda insumerem.

Undecima erit revolutio mea sexagesima tertia, incepta Parisiis anno 1645. cujus figura talis est.

Hac in revolutione ♀ reperitur iterum in fine ♈, scilicet □ Horoscopi radicalis, ut annis 1613, & 1629, ac in △ ♃, ut ipso anno 1613: ideoque bonum aliquod prima fronte ominabatur, ut fecit illis annis. At hoc anno multo magis, quod nempe ipsa sit domina Horoscopi in Medio Cœli, cum in radice esset domina primæ & ⊕; ♃ autem dominus ☉ sit in prima radicis, Horoscopo revolutionis, & △ ♀ suæ dominæ. Ex his enim significatur fœlicitas magna in susceptis & agendis, ac circa dignitates, & divitiarum augmentum. Sol autem dominus quintæ radicis & revolutionis in undecima cum ☿ in ✶ ☽ atque ♃ amicos solares, nimirum Principes & Regii Ministros, tum etiam Mercuriales & doctos significant, eorumque favorem ob ♃ dominum ☉ in Horoscopo, ac △ ♀ & ☽. Denique ♃ & ♂ domini septimæ radicis & revolutionis, alter in Horoscopo, alter in cuspide secunda, lites divitiarum causâ significant, nec infœlices, quod ♃ & ♂ non lædantur à ♄, sitque ♂ in suo antiscio radicali.

298. o

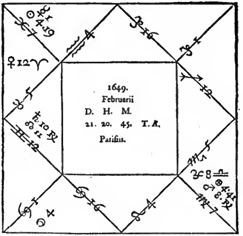

Igitur de hac revolutione benè ominans, insignem curam ac operam impendi, hujus initio anni, ut causa remunerationis meæ anno 1644. fœliciter incepta ad Consilium Regium deferretur, & quovis modo terminaretur, ut quam citius fieri posset, illius negotii curis, fastidiis ac impensis liberarer. Visis ergo Serenissimis Duce Aurelianensi, Principe Condæo, Regni Ministris, Cancellario, aliisque Magnatibus, qui omnes in re tam justa opem suam mihi lubenti animo polliciti sunt, tandem accidit, ut die 8. Aprilis, in sanctiori Regis Consilio explicatâ causâ; fuerit mihi data annua pensio 2000 librarum supra beneficium Ecclesiasticum primò vacans, cum 1000 libris mihi numerandis ex Ærario Regio. Et hoc quidem parum fuit pro remuneratione Arcani longitudinum à me inventi (pro quo magnum valde præmium promissum fuerat) nec non Astronomiæ à me funditus restitutæ: sed saltem id omnium liberrimo consensu factum est, & hac in re promptissimum fœlicissimumque successum expertus sum: fuitque mihi præmium illud honorificum non obstante invidiâ Commissariorum superstitum aliorumque inimicorum occultorum. Tenuitatem verò remunerationis significavit ♄ dominus nonæ, decimæ ☽ atque ♀ in duodecima dejectus cum

cum ⊕ in □ ☽, quæ præerat secundæ cum ♀ exule, cadente, combusto & retrogrado. Spes autem mihi facta est, pensionem meam brevi fore assignandam supra beneficium aliquod, priusquam hæc fœlix revolutio finiatur. Idque etiam fœlicissimè contigit.

Ex supradictis igitur undecim revolutionibus meis satis superque constat, annuas Solis revolutiones quatenus ad radicalem figuram referuntur esse maximè efficaces. Quoniam vero illæ sunt de rebus duntaxat præteritis; lubet hic addere revolutionem meam sexagesimam septimam, quæ incipiet anno 1649. & cujus talis est figura.

287. 27.

Anno 1649. die 25. Maji hora decima quarta Parisiis Luna totalem in nostro horizonte patietur Eclipsin in 5 gradu ♐ □ radicali ☉ & ♃ qui in mea genesi morbos & mortem significant. Et post Eclipsin immediatè applicat ☌ ♄ morborum quoque significatoris in radice, qui tunc reperitur in partili □ radicali ☽, quæ fuit etiam in genesi morborum significatrix: ideoque mortem potenter mihi minatur ista Eclipsis; præsertim quod fiat in cuspide octava radicis, ubi reperitur cor Scorpii fixa valde violenta, ac in loco revolutionis quem ♄ ☍ & ♂ □ lædunt.

Hujus autem revolutionis initio ☉ dirigitur ad □ ♄ in Ecliptica & ♃ dominus ☉ ac duodecimæ & octavæ radicis & revolutionis, dirigitur cum ☽ ad idem □ cum latitudine: ac ♄ in revolutione reperitur in loco directionis, læsus □ ♂, in sexta. Luna autem in loco radicali ♂, ideoque pessimæ ac lethales sunt etiam istæ directiones.

Tandem suprapositæ revolutionis figura est etiam pessima. Sol enim læditur □ ♄ & ☍ ♂, quorum hic est in sexta, ille in ☍ cuspidis octavæ. ♀ autem domina Horoscopi damnata est in duodecima domo: idque in ☍ ♃ domini duodecimæ & octavæ radicis & revolutionis, qui repetitur in domo ♀ & exaltatione ♄: nec non in □ ☽, quæ est in loco radicali ♂, in tertia, cum qua figuræ malignitate Cœli situs similis est radicali, quod hic adhuc deterius est.

Hæc igitur omnia ad meam mortem potentissime conspirant, postque tot vicibus evasum mortis violentæ periculum, figura hæc quid violentum adhuc minatur. Ferro, veneno, igne, vel aqua, fiat voluntas Dei, ipseque misereatur mei, Amen. Fallor enim si tam fortem conjurationem evasero, utcunque Astrologus & Medicus, tantam malorum influxuum procellam superare conatus fuero. Cavebo tamen quantum potero à morbis, & casibus violentis, præsertim à consanguineis, aut servis ob ♂ & ♃ in 6 & ♀ dominam sextæ infortunatam in 12 cum ☍ ♃ & □ ☽ & tertia. Quot & quanta vero mala peperit hæc revolutio, vide in Tabulis Rudolphinis à me abbreviatis, paginis 108. & 109.

Cæterum quoniam exempla superiora sunt tantum de rebus naturalibus, vel secularibus: atque mihi indigno familiaritas intercessit cum Reverendissimo Patre Carolo de Coodren, quondam Generali congregationis Oratorii Jesu, Viro scientiarum omnium peritiâ, pietate, morum innocentiâ & sanctitate notissimo, qui callebat Astrologiam, pro cujus etiam defensione scripsit, huncque meum laborem pluries approbavit, ad ipsumque absolvendum, ut Deo honorificum excitavit: ut cunctis pateat non solum nobis inesse à natura propensionem ad res Divinas, sive Religionem, quæ ad nonam figuræ domum pertinere dicitur ab Astrologis, sed nos in multis quoque rebus voluntariis circa Religionem, pietatem,

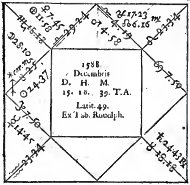
cæterasque virtutes statutò tempore ab astris excitari, non minus quam ad ambitionem rapinas, cædes, fornicationes, impietatem, cæteraque vitia, prout bona, vel mala fuerit cujusq, nati constitutio cœlestis: Adbuc exponam aliquot revolutiones Solis ipsius B. Patris ad religionem & pietatem egregie nati, circa ecclesiasticam ejus vitam, ut os iis occludatur, qui in rebus religionis, seu Divinis nullas esse volunt naturæ partes: quasi Deus naturam rebus ipsis contrariam sibique inimicam considerit, & non potius velit totam naturam, præsertim vero astra (Mundi Rectores corporeos Deo ipsi subordinatos) hominem excitare atque movere ad sui cognitionem, amorem atque cultum. Insunt igitur homini etiam Ethnico pietatis ac Divini Cultus cogitationes à natura, quibus si Divina gratia supervenerit, natura inde non destruitur, sed perficitur potius. Utque Diabolus astrorum pravos in hominem influxus attendit, quo ipsum in peccata & violentæ mortis pericula efficacius præcipitet suggestionibus suis, veluti testantur bominum geneses in quibus talia semper accidunt sub infaustis afflatibus; quidni è contra Deus, quo tempore Cœlum congruè ac fœliciter influit, hominem peculiari suo ac supernaturali concursu per prævenientem, indeque per eam quam vulgo dicunt efficacem, rectius vero sanctificantem gratiam commovebit, sicque natura gratiæ subserviet, & gratia naturam perficiet, huicque se accommodabit, cum Deo libuerit?

Prima igitur erit revolutio ejus vigesima prima, incepta anno 1608, qua Vir Dei vitam decrevit ducere religiosam, Mundo ejusque vanitatibus spretis, ut Deo sanctiùs liberiùsque famularetur. Fuitque ejus revolutio talis, cum figura genetbliaca.

Nativitas R. Patris Caroli De Condren, Præpositi Generalis congregationis Oratorii Iesu Christi.

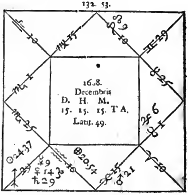
Revolutio.

184. o

Latitudines.
♄ a. 4. M.
♃ 1. 4. S.
♂ 1. 47. S.
♀ 3. 1. S.
☿ 1. 34. M.
☽ 5. 1. S.

132. 53.

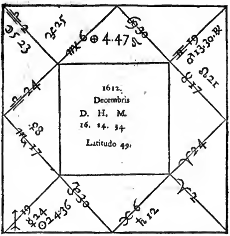

Hac in revolutione reperiuntur 4 Planetæ in tertia domo, quæ Religionis est, ut nona cui opponitur: nempe ☉ dominus Medii Cœli, conjunctus cuspidi tertiæ, qui fuerit in prima radicia dominus nonæ, ☿ dominus nonæ radicis, ♀ domina Medii Cœli radicalis, quæ reperitur in loco radicali ☿ cum ipso ☿, & ☿ locus radicalis est in prima revolutionis; tum ♄ dominus tertiæ radicis, exaltationem habens in Medio Cœli radicis, ☿ autem est dominus cuspidis nonæ revolutionis: atq; ☿ & ♀ sunt in △ ♃ domini ☉ & cusp dis tertiæ qui in radice fuerat dominus Horoscopi in nona domo. Denique ♂ qui fuerat in decima radicis, jamque est dominus Horoscopi, est in suo antiscio radicali, in ⚹ ☿ ♀ & ♄, nec non △ nonæ, ac ☽ domina nonæ est in △ ☉. Potentes igitur inter se combinantur significatores propensionum, Professionis, & Religionis tam in radice, quam hac revolutione: suntque ♀ & ☿ juncti ♄ sub ejus dominio, qui Eremitis, Monachis, Religiosis & vitæ contemplativè addictis essentiali analogia præest: ac proinde fuerunt causa naturalis, atque valida, cur eo anno Vir Dei propensus fuerit atque decreverit religiosam inire Professionem. Mars autem dominus quartæ radicis, quadratus in revolutione ☉ domino primæ magnas contrarietates & impedimenta ex parte Patris significavit, quæ etiam tunc acciderunt.

Secunda erit ejusdem R. Patris revolutio vigesima quinta, quæ incepit anno 1612, qua ordinibus Subdiaconatus & Diacoonatus fuit initiatus, cujusque talis extat figura.

In

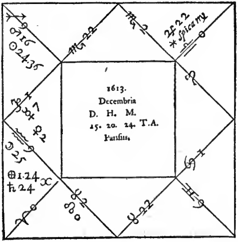
222. 38

In qua fit rurſus potens combinatio ſignificatorum Perſonæ ejuſque propenſionum cum ſignificatoribus dignitatis, ſive Profeſſionis, nec non Religionis. Nam ☉ & ☿ domini nonæ in radice, reperiuntur iterum in tertia domo, etiam partiliter juncti in □ partili ♃ ſui domini, qui ad ſuum locum radicalem rediit in nona radicis: ſuntque ♃ & ☿ mutuo recepti domicilio. Erat autem in radice ☉ dominus nonæ in prima. In revolutione vero eſt dominus decimæ in tertia: adhæc ☽ domina nonæ revolutionis eſt in Medio Cœli radicis, ejuſque domina ♀ rediit ad ſuum locum radicalem partiliter in prima revolutionis. Hæc igitur maximè conſpirabant ad dignitates Eccleſiaſticas: non quidem ſplendidas & cum poteſtate in ſubditos, quod luminaria ſint in domibus cadentibus, atque ☿ dominus nonæ, & ☉ dominus decimæ lædantur □ ♄ & ☍ ♂: ♃ autem □ ♂ & ☍ ♄, ſed duntaxat Religioſis communes ob ♄ □ ad ☉ & ☿ ejuſque ☍ ad ♃, ♄ præſertim peregrino in □ ♂.

Tertia erit ejuſdem R. Patris revolutio vigeſima ſexta, qua ad Sacerdotii dignitatem evectus eſt, fuitque figura talis.

210. 8.

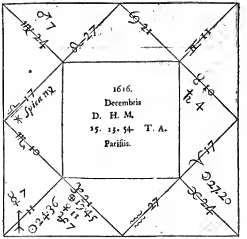

In qua ☿ dominus nonæ radicis, & ♀ domina Medii Cœli radicis ac nonæ revolutionis, reperiuntur in prima, & domibus ♄ existentis in ☍ radicali ♃; ♃ autem dominus Horoscopi radicalis & ☉ ☌ tum hac in revolutione dominus ♄, nec non ♂ qui præest Medio Cœli reperitur in nona cum spica ♍, sub domino ♀ in prima applicans △ ☽ in domo ♄ quoque positæ: ac ☉ & ♂ sunt in ⚹ ♃ & ☽. Hæc igitur maximè conspirarunt ad propensiones Religionis cum dignitate Ecclesiastica, sed absque potestate in subditos; tantúmque communi cuilibet Religioso, ob ♄ dominum ☿ ♀ & ☽, in □ ☉ & ♂ domini Medii Cœli.

At in rei veritate tunc temporis & semper, ejus animus fuit duntaxat propensus ad vitam religiosam, absque ulla prorsus ambitione potestatis in subditos, quam in se aversabatur, malens omnino subjici, quam præesse: idque habuit à ♄ & ♂ in genesi, quorum hic fuit exul in decima dominus ☽ in duodecima, ille vero retrogradus in sexta dominus ☿ qui præerat nonæ, applicans △ ♃ in ☍ ☽ quamvis Sol dominus nonæ in prima ejusque & Horoscopi dominus ♃ in nona fortunatus △ ☿ sui dominii, magnam in Ecclesia dignitatem illi quandoque futuram bene ominati sint; eamque tandem invitus habuerit; quippe Congregationis Oratorii Jesu cui se dedit, Præfecturam generalem, quam deponere pluries frustra tentavit: oblatos autem Episcopatus & Archiepiscopatus à Rege & Cardinali Richelio strenuè semper recusavit.

Quarta erit ejusdem R. Patris revolutio vigesima nona, qua se dedit ac devovit Congregationi Oratorii Jesu, ut purius ac fructuosius Deo serviret, fuitque figura talis.

112. 28

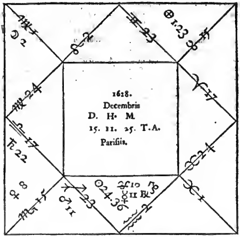
In qua ☉ & ☽ præsunt decimæ, estque ☽ in tertia radicis, & Sol in tertia revolutionis, invicem quadrati. Fuit autem ☉ in prima radicis significator nati ejusq; propensionum, tum etiam religionis, quod esset dominus nonæ radicis. Deinde in tertia revolutionis quæ religionis est ratione ☍ ad nonam, 4. Planetæ reperiuntur, quippe ☿ dominus nonæ radicis, qui devenit ad Horoscopum radicis, conjunctus cuspidi tertiæ revolutionis, Sol de quo dictum est, ♃ dominus Horoscopi radicis qui fuit in nona radicis, ac ♀ domina Medii Cœli radicis & Horoscopi revolutionis, in quo reperitur spica ♍: suntque ♃ & ♀ super loco radicali ☿ domini nonæ radicis & revolutionis cum ⊕ in domo ac △ ♄, ac etiam △ ♂, qui reperitur in loco radicali ♃, & ejus partili △ in revolutione.

Hic igitur potenter iterum combinantur significatores propensionum Professionis & Religionis. Ac spica ♍ fixa famosa & beneficentissima pro moribus in Horoscopo & Horoscopi domina ♀ cum ♃, & ☉ in tertia extraordinariam pietatem ac Religionis cultum hoc anno influxerunt, inclinaruntque natum ad vitam religiosam quæ pietatem maximè profiteretur, qualis præ cæteris est omnium voce Congregatio supradicta, quam ipse B. Pater elegit: favitque pietati ac humilitati ♀ in △ ♄ cum mutua receptione domus, ♃ conjuncta.

Quinta erit ejusdem B. Patris revolutio quadragesima prima, qua post obitum Eminentissimi Cardinalis Berulæi, Congregationis Oratorii Jesu Generalis, ipse Pater absens in Lotharingia electus est successor ipsi Cardinali in Generalatu, nonobstantibus artificiis quibus electionem illam à se divertere conatus est: fuitque figura talis.

In

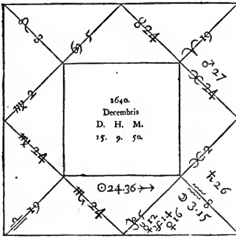
82. 8

In qua horoscopat □ partilis ☉ feréque locus radicalis ♃ qui fuerat in nona: ac ♃ dominus ☉ & Horoscopi radicis, nec non ☿ dominus nonæ radicis sunt conjuncti in quarta, ferè partiliter super loco radicali ☿: estque ☿ dominus Horoscopi, ac nonæ & decimæ revolutionis: & horum dominus ♄ est in sua exaltatione cum spica ♍ in △ Medii Cœli, ubi sortitur Triplicitatem. Sol autem dominus nonæ radicis est in cuspide 4, applicans △ ☽ dominæ decimæ in ✶ ♄: ac ipsa ☽ applicat △ ♃ & ☿ qui præest ipsi ☽. Quamobrem cum ☉ ♃ & ☿ sint in 4, quæ ratione ☊ ad decimam dignitates significat, & ⊗ in nona, insignis dignitas hoc anno ab illis præsertim, tum cæteris jam dictis præsagiebatur: eaque Ecclesiastica, quod ☉ & ☿ essent domini nonæ, & ♃ in ipsa nona radicis; iis adde quod ♀ domina Medii Cœli radicis & nonæ revolutionis, redierit hoc anno ad suum locum radicalem in ✶ ☽, tum ♃ & ☿: ergo in hac revolutione congrua, etiam absens & invitus, sui ordinis Superior Generalis electus est.

Sexta erit ejusdem B. Patris revolutio quinquagesima tertia, qua extremum naturæ fatum passus est febre continua, fuitque figura talis.

51. 38

In

In qua ♃ dominus Horoſcopi radicis atque ☉ in prima, eſt dominus octavæ revolutionis ejuſque dominus ♄ in ſexta, quam occupabat in radice, oppoſitus ☽ in duodecima, eſtque in ſuo & ☽ □ radicali: Mercurius autem dominus Horoſcopi revolutionis applicat ipſi ♃ domino octavæ dejectu: at Sol dominus octavæ radicis in prima, eſt in revolutione dominus duodecimæ in quarta, læſus □ ♂ domini duodecimæ radicis & octavæ revolutionis in qua verſatur. Luna vero domina octavæ in decima radicis, reperitur in revolutione in ſuo antiſcio radicali, oppoſito cuſpidi duodecimæ, ſub dominio ♄, cum in radice fuiſſet ſub dominio ♂. Omnia igitur hac in revolutione potenter conſpirabant ad morbum cum vitæ periculo. Quamobrem cum ☉ in prima radicis eſſet Apheta, & hoc anno dirigeretur ad □ ☽ dominæ octavæ in duodecima radicis dejectæ. atque ♄ in revolutione eſſet in loco directionis & domo 6: die 30. Decembris 1640. incidit in febrem, & 6. Januarii 1641. obdormivit in domino Vir verè ſanctus, qui deinceps meus ſit apud Deum pius interceſſor in Cœlo: Amen.

Sed hæc hactenus ſufficiant ad aſtrologicè demonſtrandum ab effectis, quod revolutiones ☉ ſemper agunt juxta figuræ radicalis ſignificata; non autem quid ſaltem inſigne contra, vel ſupra. Idque non ſolum in rebus naturalibus, mortalibus & ſecularibus; ſed etiam ſpiritualibus & eccleſiaſticis, pro quibus, ut ſupra patuit, Cœlum fuit convenientiſſimè & efficaciter diſpoſitum, tam in radice, quam in revolutione.

Objicies. Si nihil poteſt revolutio contra, vel ſupra Geneſis directa; ergo hæc fatalem inducent neceſſitatem: nec verus erit Aphoriſmus 5. Centiloquii: *Poteſt qui ſciens eſt multos ſtellarum effectus avertere*, ſcilicet malos à geneſi ſignificatos; unde D. Thomas deduxit quod *ſapiens dominabitur aſtris*. Quod ſi hos avertere poteſt, cur non poterit bona à geneſi negata favente ſaltem fortunata revolutione conſequi? Ergo revolutio poteſt ſupra, vel contra geneſin.

Reſpondeo: Revolutionem non poſſe per ſe quid ſaltem inſigne efficere contra, aut ſupra radicalem influxum, ob rationes ſæpius dictas, & quia illius influxus influxu radicali debilior eſt, ideoque huic cedit: at poſſe per accidens, ſi revolutionis influxui acceſſerit fortis determinatio voluntatis (quæ naturali fato ſuperior eſt) in iis ſaltem quæ ſunt in ejus poteſtate, ſed effectus ſine magna contrarietate non accidet, neque erit completus, ſed imperfectus, vel degener, vel infauſtus ob renitentiam radicalis influxus. Ut ſi geneſis neget conjugium nato, & revolutio polliceatur; eſt in voluntate nati ſcortum, vel ancillam ſibi longe inferiorem ducere, at non ſibi æqualem, aut divitiis & ſtirpe ſuperiorem. In his igitur & ſimilibus radicalis figura fatalem inducit neceſſitatem, non quidem omnino immutabilem, qualis eſt Divina Providentia, ſed mutabilem ab humana voluntate, cum difficultate ac imperfectione, ut dictum eſt. Sicque verus eſſe poteſt Aphoriſmus 5. Centiloquii, & quod ex eo deducitur in objectione. Vide caput 24. Libri 12. ubi de Dei Providentia, fato, fortuna & caſu à nobis diſſeritur, & doctrina hæc magis adhuc elucidatur.

Caput VIII.

An ex ſola revolutione Solis, annuus nati ſtatus ſufficienter cognoſci queat, omiſſis aliorum Planetarum revolutionibus.

Aſtrologorum quidē mos eſt de annuo nati ſtatu ex ſola revolutione Solis judicare, omiſſis aliorum Planetarum revolutionibus. Verum non exigua circa hoc difficultas occurrit à nobis enodanda. Nempe an alterius Planetæ revolutio neceſſaria ſit, ad annuum nati ſtatum perfectius cognoſcendum?

Arbitrantur plurimi Solem eſſe virtutum omnium cœleſtium fontem, à quo virtutes derivantes reliquorum omnium Vires ad agendum excitant. Lunam verò earundem virtutum eſſe diſpenſatricem: non modo Solarium, ſed aliorum quoque aſtrorum. Cui ſententiæ Cardanus adſtipulans Lib. de Revol. ait. *Quod qui ambo luminaria habet impedita, nunquam egregium aliquid nanciſcetur, habebit enim omnia quaſi vitiata, etiam optimè diſpoſitis aliis Planetis.* Et Lib. de Mutat. Aeris. *Non eſt poſſibile, ut effectus aliquis in hoc Mundo fiat, vel in temporum mutationibus, vel in vitæ hominum curſu & fortuna, quin Sol & ☽ eadem hora & horæ momento ſint in aliquo loco principali ſignificante effectum illum, vel connexo ſignificatori ejuſdem rei per radium ad unguem oppoſitum, vel quadratum.* Unde non erit difficile ſupradictis perſuadere, Solis revolutionem pro ſuis aliorumque Planetarum annuis effectibus ſufficere.

Verum opinio ſupradicta de virtute ☉ & ☽, rationi & experientiæ contrariatur. Nam ſinguli Planetæ inter ſe differunt ſpecie, ideoque formali virture ex Lib. 9. Sect. 3. cap. 2. ſuntque particulares fontes virtutum influentialium ſpecie diverſarum, Sol quidem ſolaris, Luna lunaris, ♄ Saturninæ, &c. ideoq; 7 præcipui Rectores Cœleſtes, Mundi hujus inferioris. Quamobrem à ☉ non prodibit virtus Saturnina, etiam contraria naturæ ☉: nec Sol virtute propria ♄ vim excitabit, cum Planetæ non agant in ſe mutuo influentialiter, ex cap. 1. Sect 2. Lib 20. ſed Planeta quilibet agit virtute propria in hæc inferiora & ſinguli eodem modo. In mutuo autem concurſu ad aliquid efficiendum per determinationem, ſeſe viciſſim juvant, vel impediunt, ut alibi dictum eſt: unde potius dici nequit Solem excitare vim ♃, quam ♃ excitare vim ☉, ſed tanta eſt virtutis Solaris potentia præ cæteris, ut quoties Sol cum altera Planeta concurrit dominio, vel aſpectu, aut ☌, majores prodeant effectus, quam ſi ipſe alter Planeta cum alio concurreret: unde orta eſt opinio illa, quod ☉ ſit fons virtutum omnium cœleſtium: & Planetarum aliorum vires ad agendum excitet. Idemque de ☽ dici poteſt, quam propterea virtutum Planetarum diſpenſatricem eſſe autumati ſunt. Non igitur unius tantum Solis revolutio ſufficere videtur ad annuum nati ſtatum perfectè cognoſcendum. Idque confirmatur ex cap. 3. ubi etiam ex mente Cardani aſſeruimus, aliorum quoque Planetarum revolutiones efficaces ac utiles eſſe.

Eſt autem differentia inſignis inter revolutiones ☉ & cæteras, ſaltem ♄ ♃ ♂ ♀ & ☿: Hi enim ſunt tantum ☉ ſatellites, ei ſubditi, ejuſque

motui

motui alligati, quos Sol ipse circumfert: quocunque pergat, in ipsorum medio semper constitutus, quasi centrum Orbitarum ipsorum. Quo certe systemate natura docet Solem esse veluti Regem Planetarum illorum, & causam illis superiorem, maximè universalem; illos vero subordinari ☉, ut causas minus universales, propriis dotibus Soli in suis effectibus universalibus subservientes: proindeque illorum vires atque statum ad completum ☉ statum quodammodo pertinere, ut status satellitum ♃ ad ♃. Quamobrem revolutio Solis erat etiam universalior: & cum in hac non tantum Solis ipsius, sed suorum quoque satellitum status spectetur tam in se, quam respectu Solis ipsius, ejus vis & significatio sese extendet ad omnia accidentium nati genera, quippe vitæ, divitiarum, fratrum, parentum, &c. quæ ipso revolutionis anno accidere queunt, at revolutiones ♄ ♃ ♂ ♀ ☿ ad ea tantum accidentia, quæ propria, seu particulari sua determinatione, corpore, vel dominio significarunt in figura nativitatis. Et hoc nota.

Hoc vero inde confirmari potest, quia si in revolutione ☉, quispiam satellitum ejus redierit etiam ad suum locum radicalem, is de communi Astrologorum consensu efficacissimus existimatur eo anno, ad ea promovenda quæ in radice præsagivit: ut evidenter patet in ♄ revolutionibus, quæ quia rariores, & Planetæ omnium supremi, etiam insigniores producunt effectus, juxta ipsius Saturni determinationem radicalem, indeque roboratur ipsa revolutio ☉, quod nempe genethliacæ constitutioni reddatur conformior, simulque plures concurrant Planetarum revolutiones. Ex quibus sequitur, quod etsi revolutio ☉ sit in omnia nati accidentia universalis, ut supra fuit expositum, tamen cum ejus satellites ad sua loca radicalia redierint, utile fuerit figuram revolutionis ipsorum erigere si fieri queat, ipsamque contemplari, ut ex ea certius judicium fiat, de iis quæ radicitus significarunt determinatione sua particulari.

Quod vero ad ☽ attinet, quoniam ipsa sicut ☉ est Planeta primarius Soli ipsi nullatenus alligata, sed sicut ipse ☉ circa Tellurem ordinata, & maximæ post ☉ virtutis in hæc inferiora, quibus est Planetarum omnium vicinissima. Profecto sicut Solis annuæ revolutiones sunt insignis virtutis ad annua nati accidentia cujuscunque generis prævidenda; sic rationi saltem omnino congruit, ut Lunæ revolutiones menstruæ ad suum locum radicalem, non mediocri virtute polleant circa menstrua nati accidentia. Sol enim & ☽ ex Genesi cap. 1. facti sunt *in dies, & menses, & annos*; atque ☉ (ut patet in natura) est moderator annorum, Luna vero mensium: sicque necessaria mihi videtur constructio hujus figuræ revolutivæ. Hæc enim longe naturalior est quam illa Cardani, qui Lib. de Revol. cap. 2. vult erigi figuram revolutionis ☽, quoties illa singulis mensibus revertitur ad locum quem ipsa occupavit in revolutione ☉. Si enim Planetarum revolutiones instituendæ ac erigendæ sunt, eæ ad sua loca radicalia erigi debent, ut fit in ☉ ipso: Sol enim est primum in genere Planetarum, quod est norma reliquorum in modo agendi per influentias: Et ipsa vox revolutionis evidenter indicat reditum Planetæ ad fixum aliquem locum, qualis est locus radicalis; non autem mutabilem, qualis est Planetæ locus in revolutione Solis. Et hoc inde confirmatur, quia locus Planetæ radicalis determinatus est radicaliter circa natum pro Planeta ipso, & non alius; ac tota vita nati, viget in ipso loco ipsius Planetæ virtus principaliter, & per ipsum locum, in aspectuum locis. Ut ergo in revolutione ☉ hic non alium Cœli locum circa natum determinat, quam radicalem: ita nec Luna, nec alii Planetæ suis revolutionibus alium in Cœlo locum circa natum determinare debent, quam radicalem, quem suis etiam revolutionibus de novo determinant, & determinationis radicalis vim nato impressam à genesi, de novo excitant, ad significata sua radicalia producenda, juxta suum in revolutione statum, tam cœlestem quam terrestrem.

Quoniam igitur Sol regit annos, ut causa superior & universalior, & Luna menses, ut causa inferior minúsque universalis: neque id muneris est aliorum Planetarum, ut constat in ipsa natura: ergo regimen illud fieri per eorum revolutiones necesse est, Solis quidem annuas, & Lunæ menstruas.

Porro duplex est Solis annua revolutio. Prima est revolutio, sive reditus ☉ ad principium Arietis, quod fuit primus ejus locus radicalis respectu totius Mundi. Et hæc si in Cœlo tantum spectetur, est causa toti Mundo Sublunari universalis. Si vero ad aliquem Terræ locum per figuram erectam referatur; fit quidem ipsi loco particularis causa, sed tamen adhuc universalis respectu singulorum existentium in ipso loco, sive ipsa Urbe, vel Regione: ad quos singulos universalis illa constitutio per se ex æquo pertinet. Secunda vero est revolutio Solis ad illud Zodiaci punctum quod occupavit initio genituræ, vel ortus alicujus rei particularis, ut hominis: Et hæc est tantum causa particularis respectu ipsius rei, pro iis quæ ipsi annuatim accident, nullatenus ex se pertinens ad reliqua individua, quæ sunt in eodem loco, vel eadem Urbe. Vide Librum vigesimum tertium cap. 3.

Similiter duplex est menstrua Lunæ revolutio. Prima est vera ☌ ☉ & ☽, diciturque revolutio synodica, quæ est, vel toti globo Terrestri universalis, vel alicui regioni, aut civitati particularis, ut superius dictum est de ☉. Secunda vero est revolutio, sive reditus ☽ in illud Eclipticæ punctum, quod ipsa occupavit tempore ortus, vel genituræ alicujus rei particularis, ut hominis: diciturque revolutio periodica, quæ est tantum causa particularis respectu ipsius hominis, nullatenus ex se pertinens ad reliqua individua ejusdem loci, vel civitatis. Etenim rationi congruit, ut quia prima ☉ & prima ☽ sunt causæ universales, illa scilicet pro anno, & hæc pro mense, secunda autem Solis & homini particularis pro anno, ergo secunda Lunæ sit etiam homini particularis pro mense: Atque duplex hæc revolutio, sive duplex iste mensis, synodicus nempe & periodicus maxime conspicuus in natura, quippe synodicus & universalis in Maris æstu, periodicus vero & particularis in morbis acutis.

Neque objiciatur Lunam in genesi habere suum particulare significatum, ad quod ipsa determina-

ta

ta est; ideoque non posse fieri ejus revolutionem pro quolibet significato in genesi: Nam idem etiam objicietur de ☉, & tamen falso, ut experientia constat. Solis enim revolutio ostendit anni statum, sive fœlicitatem, vel infœlicitatem pro quolibet figuræ natalis significato, magis tamen pro iis quæ ex determinatione propria in radicali figura significavit: ergo de Luna idem censendum est.

Id autem muneris tantum pertinet ad ☉ & ☽ Planetas primarios, & non ad alios qui sunt duntaxat secundarii minúsque universales. Sed quod revolutio ☽ ad suum locum radicalem sit valde efficax, patebit exemplis infra ponendis: unde patebit error Cardani, qui Lunæ locum in revolutione Solis, arbitratus est majoris esse virtutis toto anno, quam locum radicalem. Ac notabitur etiam, quod revolutiones ☽ non agunt supra, vel contra figuram genituræ; sed conformiter ad hanc, ut probatum fuit de revolutionibus Solis capite septimo.

Caput IX.

Quomodo figura revolutionis Lunæ sit erigenda.

Primò requiritur accuratus ☽ locus radicalis, quem tamen Astronomicæ Tabulæ, nondum nobis sup, editaot, nec suppeditabunt donec construuntur juxta principia Astronomiæ à Nobis restitutæ: atque pudendum est hac in Mundi senecta reperiri adhuc inter celebriores Astronomos, differentiam fere unius gradus in Lunæ motu, ut patet ex Ephemeridibus Argoli: quæ differentia magnum causat errorem in erectione figuræ revolutionis ☽, quod nempe unus gradus sit ferè motus duarum horarum in ☽; quo tempore fit magna mutatio in figura Cœli. Quia tamen probabile est, non totam illam differentiam, sed ejus tantum partem esse excessum, vel defectum à vero ☽ loco; semper cum hoc etiam errore erit utile, figuram revolutionis ☽ erigere: ideoque eo utilius, quo minor erit error in ☽ Tabulis.

Secundò ad annum, mensem atque diem in quem incidit erigenda revolutio ☽, quæratur ex Ephemeridibus, vel Tabulis, ex quibus ☽ locus radicalis desumptus est, qua hora & momento, Luna redeat ad suum locum radicalem in Ecliptica, non habita ratione ejus latitudinis radicalis ad quam ipsa non redit; sed notando ejus latitudinem momento revolutionis, pro Luna ipsa menstruè dirigenda: sicque habebitur tempus-medium revolutionis ☽ ad suum locum radicalem, quod dupliciter corrigendum erit, deindeque figura erigenda, ut factum est capiti quinto, pro prima methodo erigendi revolutionem Solis. Sicut enim figura revolutionis Solis erigenda est ad locum in quo est natus initio revolutionis ipsius: sic omnino de revolutionibus Lunæ censendum est. Par enim est utrinque ratio, quamvis natus toto tempore revolutionis Solis peregrinetur ab Oriente in Occidentem. A singulis enim revolutionibus tam Solis, quam Lunæ, novam recipit impressionem, quæ per totam revolutionem durat. Utque revolutio Solis actuat causas potentialis radicis: sic revolutio Lunæ actuat causas potentiales radicis & revolutionis Solis: & similiter, ut revolutio Solis sese accommodat, vel refertur ad figuram radicis, in quocunque Terræ loco natus versetur: sic revolutio ☽ sese accommodat ad figuras radicis & revolutionis Solis in quocunque Terræ loco sit natus momento revolutionis Lunæ.

Caput X.

Quo per effectus, vis Revolutionum Lunæ ostenditur, in pluribus genituris.

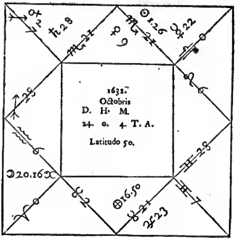
Ut doctrinæ hic à Nobis expositæ de periodici ☽ revolutionibus veritas pateat, illam aliquot etiam exemplis ostendere ac probare videtur necessarium: liberum relinquentes cuique ipsam pluribus examinare; si quidem expertus sum vix ullum insignem effectum in hominis vita contingere quem congrua revolutio ☽ proximè non præcesserit.

Prima igitur erit revolutio ☽ ad suum locum radicalem in genesi Gustavi Adolphi Regis Sueciæ, quæ necem ejus proximè antecessit atque significavit: & cujus figura in sequenti Pagina notatu quoque digna.

Hac in revolutione incepta prope Norimbergam, ☽ dominatur septimæ, quæ est bellorum ac prœliorum, & opponitur octavæ: Lunæ autem ac Horoscopi radicis & utriusque revolutionis dominus ♃, est in suo □ radicali oppositus ♄ domino primæ, qui reperitur in ☌ radicali ♃ & radicali loco ♂: quæ loca jam in radice & Solis revolutione suis □ & ☍ infortunaverat, & conjungitur ipsi ♂, qui cum corde Scorpii est in Horoscopo radicis. Sol autem dominus octavæ tam radicis, quam utriusque revolutionis est in domo ipsius ♂ in Medio Cœli, cum ♀ domina ♃ & ☿, sed exule: fuerat autem ☉ in prima radicis & revolutionis annuæ, atque hic horoscopat ejus locus radicalis: ideoque hic est significator personæ, morum, actionum & mortis.

Omnia hac prœlium illustre significabant ob locum ☉ radicalem in Horoscopo, ipsumque ☉ in Medio Cœli, ac ejus dominum ♂ cum Horoscopo radicali; sed infaustum & lethale, ob ♃, ☽ & Horoscopi dominum læsum ☍ ♄ in radice & hac revolutione; & quod ♄ anæreta radicalis jam esset in loco pessimo applicans ☌ in Horoscopo radicali cum corde ♏; Sol autem dominus octavæ in Medio Cœli sub dominio ♂ & ☽ domina septimæ, quæ prœliorum est, in secunda. Estque notatu dignum, quod ☉ hic partiliter venit ad locum ☽ in revolutione annua, in qua erat ☽ octavæ domina: ♃ venit ad ☍ ♄, & ♄ ad □ ♂ in eadem revolutione. Occisus

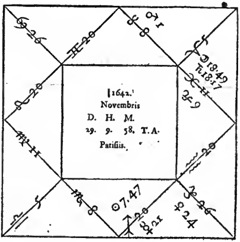
287. 27

eiſus fuit die 16. Novembris 1632, circa horam nonam matutinam.

Secunda erit revolutio ☽, in qua mortuus eſt Cardinalis Richelius, die 4. Decembris 1642. fuitque figura talis.

35. 28

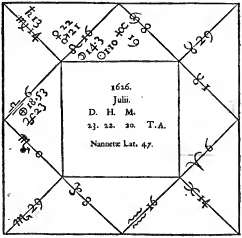
In qua ☽ quæ fuerat in quinta radicis, & domina Horoſcopi revolutionis annuæ ☉ rurſus in quinta, jam reperitur domina duodecimæ in octava, conjuncta partiliter ♄, qui fuerat dejectus in

in 6 radicis, ac dominus octavæ revolutionis annuæ: in hac autem revolutione est rursus dominus quintæ, & ♀ in ipsa, domiæ ♂ & Medii Cœli. Jupiter autem tam in radice, quam in hac revolutione est dominus quintæ in octava applicans ♄ & loco ☽. Ad hæc Sol dominus Horoscopi & duodecimæ hujus figuræ, qui fuerat dominus duodecimæ in prima revolutionis annuæ, reperitur in suo □ cum fixa violenta læsus □ ♃ domini octavæ, tum ♄ & ☽ in octava. Ac tandem ♀ domina octavæ radicis & primæ hujus revolutionis, reperitur in quinta exul atque læsus iisdem □: fuerat autem dominus Horoscopi in duodecima revolutionis annuæ: & ♃ anæreta radicalis venit jam ad suum □ radicale in cuspide quinta radicis & octava hujus figuræ.

Tanta igitur tamque multiplex occurrit combinatio significatorum primæ, duodecimæ, quintæ & octavæ, ut morbus lethalis jam ab annua revolutione significatus, hac menstrua acciderit, priore quo diu languit nondum curato, ortus (ut ferunt) ex quintæ significatis; cui rumori ♀ domina Horoscopi & ☿ dominus octavæ radicis, hic in quinta reperti, ☿ valde læso, non parum attestantur: fuitque talis morbus febris repentina, accensa ipso die revolutionis ☽ ob ejus partilem conjunctionem cum ♄, in domo ♃ exaltatione ♀.

Tertia erit revolutio ☽ in qua Nobilissimus Vir D. Tronsonus malis artibus Cardinalis Richelii, qui se ejus amicum esse simulabat, exul ab Aula factus est, cum dignitatum suarum amissione: fuitque figura talis.

98. 24

In qua ♀ domina Horoscopi, & ☽ domina Medii Cœli radicis & hujus revolutionis læduntur ♂ ♂: estque ♀ obsessa à maleficis in undecima, quorum ♂ præest septimæ, & ♄ est in duodecima, ambo autem inimici decimæ radicis & hujus revolutionis: unde nato à falsis amicis mala ac infortunia portendebantur in dignitatibus cum exilio ob ♄ in duodecima, cujus dominus ☿ erat in decima, sed ☍ radicali ♂, partiliter quadratus ⊕. Cardinalis volebat ipsum incarcerari ob crimina falsò supposita: sed noluit Rex, ac ♃ in Horoscopo radicali & prima hujus revolutionis cum ⊕ ipsum D. Tronsonum à graviori malo liberavit, & vitam ægro etsi maximè afflicto servavit, infortunium autem accidit die 2. Augusti 1626.

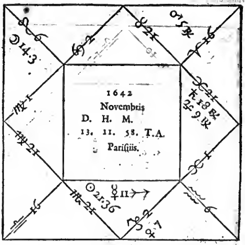
Quarta erit revolutio ☽ præcedens obitum ipsius Nobilissimi Domini Tronsoni, cujus figura extitit ut in Pagina sequenti.

In qua ☽ est in domo duodecima, læsa □ ♂ exulis & domini octavæ, nec non ⊖ in quarta, qui etiam Lunæ quadratur dominus duodecimæ. ☿ autem dominus Horoscopi, in quo reperitur locus radicalis ipsius ☿, est exul in quarta læsus □ ♄, atque ♃ domini octavæ, qui reperiuntur in septima, ♄ octavæ cuspidi juncto: hæc vero mortem ex morbo mominabantur; ideoque obiit die 8. Decembris 1642. hora circiter nona matutina.

Quinta erit revolutio ☽ præcedens obitum invictissimi Connestabilis Desdiguiers, cujus figura subsequitur.

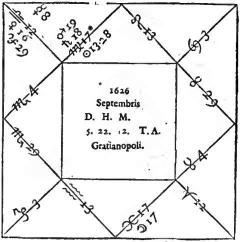
In

48. 39.

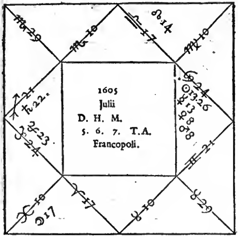
In qua ascéndit ♈ radicalis ☿ domini duodecimæ radicis: ac ♂ dominus Horoscopi, est cum ♄ domino octavæ radicis & annoæ revolutionis; atque ♄ & ♂ cum ☉ opponuntur ☽, quæ fuerat domina primæ radicis, ideoque præcipua vitæ significatrix: ac proinde ambo Luminaria hîc pessimè habent, cùm præsertim ♄ ☉ & ♂ sint in □ ♂ annoæ revolutionis. ♃ autem dominus ☽ est in duodecima cum ♀ domina cuspidis octavæ; & ☿ dominus ☉ & octavæ, est in loco quem ☽ in revolutione ☉ occupavit. Omnia igitur ad morbum mortemque vergebant, ideoque 28 Septembris 1626 mortuus est, vir in bello & militaribus dignitatibus fortunatissimus. Cœpit autem ægrotare die 11 Augusti, ac præcesserat Revolutio Lunæ, in qua Sol fuit in 17 grad. ♌, hoc est □ radicali tam ♂ quàm ♄: quibus hac in revolutione conjungitur.

135. 17.

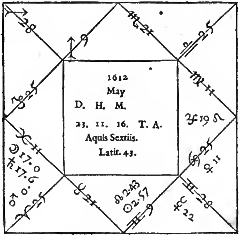
Sexta erit revolutio ☽ anni 1605 proximè antecedens diem vulnerum periculosissimorum anno ipso mihi inflictorum, cujus talis fuit figura terrifica.

195. 20.

In qua ascendit signum octavæ radicis, estque ♄ in Horoscopo; ♃ autem dominus Horoscopi, est oppositus octavæ cuspidi, ☉, ☊, ☿ atque ♂, existentibus in septima domo, quæ est hostium apertorum; estque ♃ ipse dejectus: ☽ verò est domina ♂ ♀ ☿ atque ☉, necnon octavæ cum ☉: estque in □ Horoscopi & ♄, cui in radice jungebatur in duodecima. Hæc autem ab inimico primùm occulto, deindeque aperto, vulnera cum insigni vitæ periculo portendebant: ideoque mulieris causâ, quòd signum primæ radicis, esset in quinta ejusq; domina ♀ partiliter juncta ♂ in septima, super loco radicali ♂: Jamq; fuissent ♀ in quinta & ♂ in octava revolutionis Solis: at quia ♃ dominus Horoscopi non fuit læsus à maleficis; ☽ autem domina octavæ fuit in ⚹ ♃ & △ ♀, supererat spes aliqua vitæ, licet ☽ læderetur □ ♄; & ☉ ☍ ♂: ideoq; miserante Deo conservata est vita, sed quasi miraculosè. Et contigit hoc infortunium 9 Julii 1605. horâ circiter octava 20′. post meridiem.

229. 52.

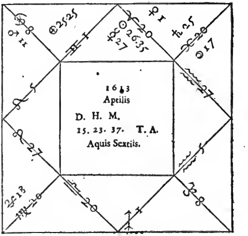
Septima

Septima erit revolutio ☽ proximè antecedens diem 30 Maij 1612. quo die in morbum valde periculosum incidi, ut dictum est in revolutione ☉ illius anni: fuitque figura ut in pagina praecedente.

In qua ascendit quadratus Horoscopi radicalis; & ♄ dominus duodecimæ & primæ conjungitur ☽ partiliter, cui in revolutione ☉ quadrabatur; suntque ♄ & ☽ cum ♂ oppositi octavæ, & in □ ☿ domini octavæ: quod quidem morbum cum vitæ periculo portendebat. ♃ autem ♄ & ☽ dominus rediit partiliter ad suum locum in Revolutione Solis, ubi morbum ex ludo & computatione significavit, idemque confirmat in hac figura, ubi applicat ⚹ ☿ domini octavæ existentis in quinta quæ est voluptatum, in □ ♄ domini Horoscopi & duodecimæ: Sole domino ♃ existente partiliter in ☍ loci, quem occupavit ☽ in revolutione Solis, idque cum fixa violenta: hæc igitur ☽ revolutio congruebat cum revolutione ☉, pro morbo suptadicto.

Octava erit revolutio ☽ proximè antecedens diem 9 Maij 1613, quo gradum Doctoratus in Medicina consecutus sum; fuitque figura talis,

18. 53.

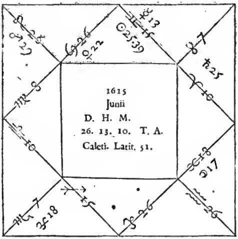

In qua Cœlum disponitur ut in revolutione ☉, estque ☉ dominus Horoscopi exaltatus in decima, cum ☿ domino ⊕ atque ♃ domini ♄: reperiuntur autem ☉ & ☿ super Horoscopo radicalis & Medio Cœli revolutionis annuæ: & hoc dignitatem fortiter præsagiebat: Quòd præsertim ♄ & ♂ potentes in Medio Cœli radicis rediissent ad sua loca radicalia in hac revolutione, essetque ♂ dominus Horoscopi, radicis & Medii Cœli, utriusque revolutionis in △ ☽ suæ dominæ, quæ est in nona scientiis dicata cum ♄ domino Medio Cœli radicis, & applicabat ☍ ♃ suo domino. Ergo hac revolutione menstrua Doctoris gradum consecutus sum in Medicina, de natura ♄ ♂ & ☿ ob ♂ dominum Medii Cœli atque ☉, ob ♄ in nona conjunctum ☽ dominæ ♂: Et ob ☿ dominum ⊕ in decima: etiam cum multo honore. Sed ♃ dominus ☽ exul ac ☽ & ♄ oppositus; & tam ♃ quàm ♄ quadrati ⊕. non utilem Doctoratum stabilemque professionem significarunt, præsertim quòd Medium Cœli esset signum mobile, ejusque dominus ♂ in signo quoque mobili est in duodecima domo.

Nona erit revolutio ☽ præcedens periculum insigne quod mihi accidit in Rheno natanti die 7 Julii 1615. hora circiter 10 cum 30′ post meridiem, fuitque figura notatu dignissima, ut in pagina sequente.

In qua nempe ☽ est in cuspide septima Horoscopo opposita; & Sol hujusque & Medii Cœli dominus ♀ in Medio Cœli sunt in □ Horoscopi, atque ☽ Sole in octava exaltationis jus sibi vindicante: hoc autem vitæ periculum portendebat: siquidem ☽ in septima aut mortem violentam aut ejus pericula concitare solet, fuit autem explosa in me catapulta à tribus ad summum passibus, & ensis vibratus, dum voluptatis causa in Rheno natarem, ut dixi in revolutione Solis: Ac magnam in voluptate periculum significabatur à ♄ domino quintæ in octava, & signo igneo ♂, tum ab ipso ♂ domino ♄ & octavæ, qui reperitur in quinta radicis & duodecima revolutionis, portendentibus violentæ mortis periculum ferro, ignitove globulo plumbi: Ac significabatur

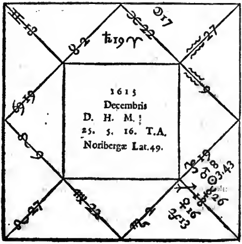
37. 42.

batur in aquis itinerando, quod ☽ ♀ domina nonæ, hujus revolutionis, & ♃ dominus nonæ radicis in tertia hujus figuræ, essent in signis aqueis: sed quia erant in △ aspectu; ac præterea ♃ & ♀ erant in ✶ Horoscopi, cujus dominus ☿ fuit fortis ac liber à maleficis ♂ & ♄, sicut ambo luminaria: Idcirco annuente Deo clementissimo, in tanto periculo servatus sum, etiam illæsus: hîcque apparent salutis causæ, quæ nullæ reperiuntur in Revolutione Solis.

Decima erit revolutio ☽, qua durante horrendi ex alto præcipitii in torrentis vortices ex equo periculum subii, die 1 Januarii 1616 horâ prima, cum 30 circiter minutis, fuitque figura talis.

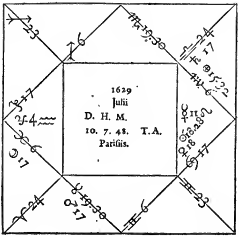
331. 11.

In qua ascendit signum octavæ revolutionis Solis, in qua ascendebat signum octavæ radicis: Et Horoscopus est locus ♂ in ipsa revolutione, cui adhæret fixa violenta Hercules dicta. Luna autem domina Horuscopi, est in nona longis itineribus dicata; & quadratur ♃ ♀ & ☿ existentibus in octava radicis & sexta figura hujus, circa Horoscopum revolutionis ☉. Hæc igitur mortis periculum in itinere minabantur, ♄ verò dominus sextæ, septimæ, octavæ & nonæ, erat in decima partiliter quadratus Horoscopo, cadens in domo ♂; ideoque casum ab alto significabat; ac ejus dominus ♂ erat in sexta super ♂ sua radicali, conjunctus ☉ & quadratus ♄ octavæ domino, periculum ab animalibus & præsertim eqnis portendens ob naturam ipsius ♂ & ♄ in domo ♂; ideoque hoc mense Lunari, rediens ex Hungaria, casu cursoris equi me vehentis, periculum incurri lethalis ex alto præcipitii, in torrentem horrendè inter grandia saxa undis & vorticibus spumantem: A quo certè vel Deus Opt. Max. vel custos Angelus me liberarunt, ut dixi in Solis revolutione: Non enim id potuit contra supradicta solus ☽ △ ad Horoscopum, qui erat locus ♂ & cuspia octava in Revolutione Solis: quadrabant igitur ☽ ♄ & ♂ effectui; nullaque naturalis causa ab incepto præcipitio me liberare poterat.

Undecima erit revolutio ☽, qua insigni favore Serenissimæ Reginæ Mariæ Mediceæ litteras Professoris Regii in Mathematicis disciplinis, obtinui à Rege Ludovico 13, die 3 Augusti, Anno 1629. fuitque figura talis valde notanda: & negotium susceptum die 30 Junii.

227. O.

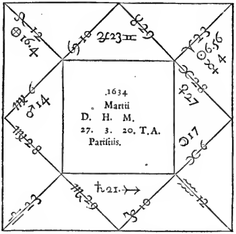
Ascendit signum decimæ radicis, ac ♄ Horoscopi, dominus est in sua exaltatione cum spica ♍, prope cuspidem nonam scientiis dicatam; Sol autem ac ♀ partiliter juncti in septima horumque domina ☽, fuerunt in △ Medii Cœli, cujus & Horoscopi radicalis dominos ♂, jungitur ☊ radicali, in △ ⊕ hujus figuræ, cui præest ☿ in signo ☉ & domo septima cum ☉, estque ♂ in ⚹ partili ☽, tum ☉ & ♀, suæ dominæ, & ☽ in ⚹ partili Horoscopi; quem etiam ♂ △ partili beat, in ipso exaltationem sibi vendicans.

Hæc aotem omnia fortiter honorem & dignitatem regiam præsagiebant, cum insigni favore amicorum; qui fuerunt R. P. de Condren, qui mihi quasi invitu & repugnanti persuasit ipsam petere dignitatem, & pro me hac de re allocutus est E. Cardinalem

Berulæum potentem apud Reginam; à quo diligebar, qui pro me allocutus est Reginam, cui jam Astrologiæ causâ innotueram: ac ipsa Regina dignitatem pro me petiit à Rege, quamvis ipsius Reginæ à sanctioribus secretis et exponeret se jam eandem dignitatem pro altero viro docto petiisse. Hic autem favor significabatur à ♃ domino undecimæ atque ☽ in prima domo, & ☽ ipsa in ⚹ partili Horoscopi domina ☉. Quamobrem volente imò affectante Reginâ Matre: res tam citò & fœliciter peracta est ut ego ipse id mirarer: Præsertim quòd Rex tunc temporis ferè 150 leucis abesset Parisiis, & Cardinalis De la Rochefocaolt Magnus Galliæ Eleemosinarius à quo admittuntur Professores Regii, processui Reginæ ex extraordinario reluctaretur: quod insinuabat ☉ in septima & ♄ conjunctus cuspidi nonæ in □ partili Horoscopi atque ☉.

Duodecimæ erit revolutio ☽ qua durante publicè demonstravi, coram 8 Commissariis & plusquam 300 Viris tam Magnatibus, quàm doctis Scientiam longitudinum, magno cum honore atque laude; sed postea insignis injustitia in me perpetrata est à Cardinali Richelio & meis Commissariis; fuitque figura talis, etiam valde notanda.

56. 23.

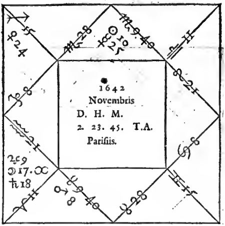
In qua nempe Cœlum est eodem prorsus modo dispositum ut in revolutione ☉: Ascenditque ☍ cumuli radicalis Planetarum, qui reperitur in septima domo litibus & contensionibus deputata: in qua reperitur ☽ læsa ☍ ♂ in prima: & ♃ dominus est in decima læsus ☍ ♄ in quarta; hique 4 Planetæ non tantùm se ☍ sed □ etiam mutuò inficiunt ex 4 figuræ angulis: quod quidem magnos hostes, contentiones celebres, & oppositiones ingentes portendebat; omnino ut in revolutione ☉, præsertim quòd ♄ quadrato applicaret ♀ dominæ Medii Cœli. Erat autem ♀ in sua exaltatione & ☿ dominus decimæ ac primæ erat ☉ junctus, quod famam & laudem significabat, ac in mutua receptione domus cum ♂ in prima, quod ingenii acumen & solertiam tum animositatem præsagiebat: sed ☊ erat in duodecima sub dominio ☉ in octava hujus figuræ & duodecima revolutionis; quod inimicum occultum Magnatem & fortunæ damna portendebat. Atque hæc singula in hac revolutione menstrua contigerunt.

Decima tertia erit Lunæ revolutio præcedens duntaxat 3 horis morbum longum difficilemque quo correptus sum die 2 Novembris, 1642. figura talis est, qualis in proxima pagina sequetur.

In qua primò ascendit ☍ radicalis Martis; ipseque præest Soli domino octavæ in Medio Cœli, quem ☍ radio infortunat ex ♉, ubi ♂ exulat, Luna verò obsidetur à ♃ domino octavæ, radicis & Saturno cui partiliter applicat; quod jam sæpius observavi pessimum esse in revolutione Lunæ, cùm præsertim Saturnus est mortis aut morborum significator à radice: sunt autem ♃ ☽ & ♄ conjuncti in secunda, hoc est ☍ octavæ domui, quod ad hoc malitiam constitutionis adauget. Ergo nil mirum si morbus ferè cum tali constitutione cœperit, fueritque longus ob ♄: imò difficilis; quòd nullus Planeta hujus constitutionis temperare potuerit malignitatem, eò quòd omnes vel in radice, vel in hac figura, vel in utraque fuerint morborum, vel mortis significatores, vel utriusque.

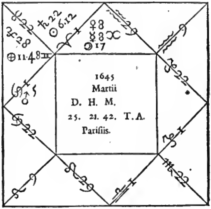
Decima

217. 15.

Decima quarta erit revolutio ☽, qua durante datum mihi fuit in Sanctioti Consilio Regio præmium, pro inventione mea arcani longitudinum, fuitque figura talis.

331. 11.

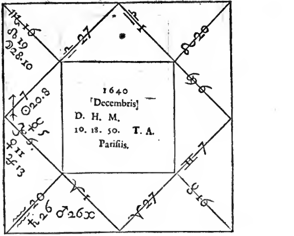

In qua ascendit △ eumuli radicalis Planetarum quorum locus est in decima domo, ubi reperiuntur ♀ ☿ & ☽ domina Horoscopi. Et in Medio Cœli est locus radicalis ☿ domini ⊗. Quæ quidem in susceptis & agendis famam, fœlicitatem & divitias præsagiebant; idque Reginæ, Principum & Regni Ministrorum favore ob ☽ dominam Horoscopi in decima cum ♀ exaltata partiliterque juncta ☿ domino ⊗: Tum ob ☉ exaltatum in undecima cujus dominus ♂ est in prima; ☉ & ☽ domui secondæ dominantibus. Et idcirco die 8 Aprilis sequentis, causa mea de petitione præmii ob inventam à me longitudinum scientiam & Astronomiam restitutam,

tam, fuit in Reginæ Consilio coram Principibus Regnique Ministris judicata, & omnium consensu præmium mihi constitutum, sed exiguum; quod ♃ dominus ☽ ac decimæ in duodecima cum ⊕ videbatur portendere, nec non ⊕ ipsa in □ ♀ atque ☽.

Decima quinta erit revolutio præcedens obitum B. Patris Caroli de Condren, cujus figura talis extitit valde notanda.

180. 38.

In qua Cœlum prorsus ut in radice fuit dispositum atque ☉ & ☽ domini octavæ radicis & hujus revolutionis, fuerunt in prima & duodecima ut in radice, sed ambo læsi; ☽ quidem □ ♄ fortis, cui in radice fuerat opposita; & ☉ □ ♂. Hæc autem morbum lethalem adeo validè portendebant, ut vix posset validius. quandoquidem in radice & hac revolutione ☽ erat significatrix morborum & mortis; Sol autem vitæ & mortis, nec prodesse potuit ♃ dominus Horoscopi cum ♀, quia fuit dejectus & octavæ oppositus, nec Horoscopus fuit ullis fœlicibus radiis roboratus Idcirco obiit die 6 Januarii 1641 hora circiter 6 matutina.

Sed suprapofita exempla ex plusquam 100 valde insignibus, quæ in medium proferre possem satis superque sint, ad evidentissimè probandum revolutiones ☽ magnis pollere viribus; præsertim quod ingenuè fatear, me tales revolutiones de industria non effinxisse, aut inter varias non arridentes elegisse; sed qualscunque erexi proximè antecedentes aliquod insigne accidens, tales semper ipsum accidens fortiter significare deprehendi; ut facilè conjici potest ex 8 revolutionibus meæ ☽. Unde patet quanti in Astrologia momenti futuræ sint Tabulæ, præter quas plusquam 30 alias exponere possem, Lunares accuratæ; quæ fortassis Revolutiones accidentibus, adhuc congruentiores nobis suppeditarent, si jam haberentur.

Caput II.

An Solis & Lunæ revolutiones genethliacæ, sint in quartas distribuendæ, harumque figuræ inspiciendæ pro significatis accidentibus ab ipsis Revolutionibus.

CArdanus Lib. de Revol. Cap. 2. post erectam figuram annuæ revolutionis ☉; vult deinde singulis mensibus erigi figuram revolutionis ☽, dum hæc revertitur ad eundem locum in Ecliptica, quem illa occupavit in figura Solaris revolutionis. Insuper autem vult, per singulos illius mensis quadrantes erigi figuras, dum Luna motu proprio venerit ad loca quadrata & oppositionem illius ☽ loci: Et tam has quàm illas figuras esse attendendas: illas quidem ut fiat judicium de mense & primo quadrante ipsius mensis; hasce verò ut fiat judicium de reliquis quadrantibus. Cùm autem hæ revolutiones ☽ à nobis rejiciantur, illa verò probentur quæ fiunt ad ☽ locum radicalem, quæritur an hæ quoque in quartas vel hebdomadas ut superius sint dividendæ?

Dico autem, quod si revolutiones ☽ per quadrantales figuras subdividendæ sint, idem multò magis faciendum erit de revolutione Solis genethliaca. Et quidem in Solis revolutione mundana Ptolemæus, Lib. 2. Quatrip. Cap. 9. fatetur, *Quod illud principium capi oporteat in qualibet ☉ conversione, à reditu in locum unde exierat,* ut

ut res ipsa docet cum effectu ipso, tum etiam nomine, quod notatu dignum est pro revolutionibus ☽ aliorumque Planetarum tam mundanis quàm genethliacis. At quia circulus nullum ex se principium exhibet; & vel ut Ethnicus ignoravit Mundi creationem, ac Solis positum creationis initio incerto Zodiaci puncto, à quo exivit seu moveri cœpit: idcirco animadvertens in ipso Zodiaco 4 puncta virtutis præcipuæ, nimirum principia ♈, ♋, ♎, ♑; quæ sunt loca radicalis ☉ initio Mundi, ejusque □ & ☍; atque nesciens quodnam illorum Solem primò exceperit, assumpsit illa 4 principia, ad quæ jussit erigi figuras, pro quartis mundanæ revolutionis ☉. Quod certè videtur non fuisse facturus, si primum locum ☉ in Zodiaco, unde moveri cœpit, cognovisset. Utens enim quatuor principiis, ignoravit primum à quo cætera vim accipiunt, quippe radicalem: nec potuit non pervertere eorum subordinationem, & de illis præposterè judicare, saltem in effectibus influentialibus. Igitur à simili revolutiones ☉ genethliacæ non videntur in quartas dividendæ: ac per consequens à simili etiam revolutiones Lunæ non erunt subdividendæ.

Attamen probatur experientiâ, vim magnam inesse figuris quartarum non modò revolutionis mundanæ ☉; sed etiam revolutionum ☽ synodicarum: Ergo revolutiones ipsæ in quartas subdividendæ sunt; ideoque à simili revolutiones genethliacæ, ob supradictam causam, quod priora sint exemplaria atque regula posteriorum.

Ad hoc autem primò responderi potest, tam in universalibus quàm particularibus revolutionibus Solis & ☽, vim illam quartarum attribuendam esse potissimum transitui ☉ & ☽ per loca quadrata & opposita eorum locis radicalibus. Hi enim aspectus sunt insignis in circulo Cœlesti virtutis per determinationem. At quia ☉ & ☽ dum in suis locis radicalibus extarent, determinarunt alia ejusdem circuli puncta pro suis aspectibus ⚝ △ ✱ & ⌗, non videntur erigendæ figuræ subdividentes revolutionem, potiùs pro aspectibus naturâ maleficis □ & ☍, quàm pro beneficis △ & ✱; præsertim cum Cardanus lib. de Revol. cap 13. asserat morem Ægyptiorum fuisse singulis mensibus figuram erigere, pro reditu ☉ ad similem gradum & minutum cujusque signi, in quo fuit Sol in genitura. Qui profectò mos Ægyptiorum adhuc sapit veterem Astrologiæ cabalam à primis parentibus; quâ Planeta quilibet suo situ in Cœlo, loca Cœli 12 & non plura determinat ad suam naturam, juxta vim ac speciem suorum aspectuum, ut diximus Lib. 16. Sect. 1. Cap. 4.

Secundò responderi potest: Revolutiones ☽ synodicas non esse Nato particulares, nec alligatas ad aliquod radicale principium genethliacum; sed esse toti Terræ communes atque vagas, sicut etiam ipsarum quartas, quæ non contingunt in locis à loco Synodi quadrante vel semicirculo distantibus, sed in diversis. Harum tamen considerationem etiam conferre ad Natorum particulares revolutiones, quatenus particulare universali subordinatur, suntque ☉ & ☽ causæ universales primariæ, ac velut pater & mater sublunarium effectuum, semper agentes suis viribus & syzigiis universaliter, in quodlibet sublunare, juxta ejus dispositionem vel duntaxat elementalem, vel etiam influentialem ab impressione radicali.

Verùm quia neutra responsio enervat objectionem de virtute quartarum revolutionis mundanæ ☉ & synodicæ ☽; estque homo Microcosmus qui suis tam ☉ quàm ☽ revolutionibus subjicitur, ut Capitibus 7, 8 & 9, fusè probatum est: concludendum videtur, quod ad certiorem accuratioremque accidentium Nato futurorum cognitionem, Revolutiones genethliacæ ☉ & ☽ sint in quartas distribuendæ; & figuræ quartarum judicandæ habita ratione suorum principiorum, quæ sunt figura genethliaca, & figuræ revolutionum ☉ & ☽ genethliacarum: hinc enim conjici poterit evidentiùs, quæ in quarta ☉ & ☽, accidentia à genesi & revolutionibus significata prodibunt. Atque modus hic judicandi de particularibus temporibus, verum saltem habet in Natura fundamentum atque congruum primis scientiæ principiis, scilicet efficacem determinationem locorum ☉ & ☽ horumque aspectuum, & statum Cœli quo Sol & ☽ ad ea loca deveniunt suo transitu, qui ab ipso statu fit magis aut minùs efficax. Nec inutile fuerit etiam, figuras erigere pro bonis in genesi significatis, præsertim à luminaribus; ad momenta temporis, quibus illa reperiuntur in suis Trinis radicalibus aut Sextilibus. Sed quia loca quadrata & ☍ cæteris sunt efficaciora; idcirco figuræ erectæ ad transitus per ipsa loca erunt principalioris considerationis, cæteris non neglectis.

Porrò figuræ quartarum, Trinorum & similes eodem planè modo erigendæ sunt, quo Lunæ revolutiones: Cùm autem ad hoc desiderentur adhuc Tabulæ luminarium accuratissimæ, ne fortè contra doctrinam optimis stabilitam principiis, erroneæ figuræ à nobis obtrudantur, ab exemplis, supersedendum censemus, monentes, quod sicut Revolutiones non agunt contra Nativitatis præsagia; ita nec quartæ contra Revolutionum suarum significata: Posse autem revolutionem ☽ congruam revolutioni ☉, effectus ab ambobus significatum producere, in quarta revolutionis ☉ non conspirante; ac præsertim in quarta ipsius revolutionis ☽ congrua: semper enim causa fortior vincit debiliorem, duo autem uni prævalent.

Si quis tamen contentus esse voluerit figuris revolutionum ☉ & ☽, quæ figuris quartarum priores ac potentiores sunt; non secus ac Planetæ locus potentior est loco sui aspectus; & quarum vis superiùs fuit evidentissimè comprobata: illum arbitror minùs confusionis plusque veritatis in judicando reperturum. Inde verò sequetur, singulas saltem ☽ revolutiones examinandas esse, nisi annuæ revolutionis directiones, aliquas Lunæ revolutiones præcipuè judicaverint; ut congruentiores ipsarum directionum effectibus, tam statu Cœlesti, quàm tempore; tunc enim aliæ revolutiones ☽ non erunt ad eosdem saltem effectus examinandæ: Nam certum est, congruos concursus revolutionum ☉ & ☽, esse futurorum homini effectuum causas efficacissimas, cùm præsertim figura radicalis ejusque directiones consentiunt, ut infra dicetur.

Carda-

Cardanus verò Lib. 2. Revol. Cap. 4. erecta revolutiona ☽ ad locum quem occupat in revolutione ☉ mensibus singulis: erigic deinde figuras quartarum pro singulis hebdomadibus, quibus ☽ pervenit ad quadrata & ☍ illius loci. Post hæc verò singulis diebus cujusque quadræ erigit figuram horoscopante gradu, qui fuit Horoscopus ipsius quadræ. Tandem significatoris vel promissoris locum observat, quâ scilicet borâ devaniet per motum diurnum, ad Horoscopum aut Medium Cœli, aut cuspidem septimam. Jamque judicat de anno affectus ex figura revolutionis Solis prout similis aut dissimilis est significatione cum radicali figura & directione radicali: De mense ex figura revolutionis ☽ prout quadrat radici & revolutioni ☉: De hebdomada prout figura quadræ, congruit radici & revolutionibus ☉ & ☽. De die ex figura diei: & de hora ex positione loci significatoris aut promissoris in Horisonte vel Meridiano. Sed revolutio ☽ methodo Cardani, à nobis superiùs rejecta est; de cæteris ad diem & horam effectus prædicendum, agemus infra & libro sequenti.

Caput XII.

An revolutiones sine directionum concursu possint aliquid circa Natum.

AD quæstionem hanc non exigui ponderis enodandam sciendum est, Revolutionem in genere causæ efficientis futurorum Nato accidentium esse quid medium inter radicalem figuram (ad quam directiones pertinent) & transitus Planetarum de quibus agendum erit proprio loco. Nam radicalis figuræ ejusque directionum influxus est momento nativitatis quid tantùm potentiale, respectu futurorum à geneli accidentium: Transitus verò sunt causæ duntaxat actuales, quæ per se producunt ipsos effectus. At revolutio est partim actualis & partim potentialis. Actualis quidem, quatenus constitutionis radicalis vel directionis potentiam proprio influxu actuat; non enim radicalis constitutio vel directio, agit sine revolutione congrua. Potentiales verò quatenus ipsa revolutionis figura sive constitutio, est quidpiam toti anno universale ac potentiale, quod saltem per transitus Planetarum ad actum reducitur. Ut enim effectus omnes constitutionis radicalis non contingunt ipso die nativitatis, sed tota durante vitâ per directiones & revolutiones successivè prodeunt: Ita non omnes effectus revolutionum tam ☉ quàm ☽ contingunt ipso die revolutionis, sed per congruas directionas annuas vel menstruas, tum per congruos transitus Planetarum erumpunt, durante anno vel mense ut infra exponetur.

His intellectis dicendum videtur, Primò, quod directio radicalis nihil efficit contra significatum figuræ radicalis, etiamsi conatus irritos excitare queat, congrua præsertim accedente revolutione. Patet enim experientiâ, quod si radicalis figura martialem indolem & matrimonium, aut divitias, aut liberos fortiter negaverit, nulla directio radicalis quidquam eorum confert, ut jam alibi dictum est: Alioquin nulla esset radicali significato habenda fides, sicque nulla esset Astrologiæ scientia, contra experientiam. Vide Cap. 2. Sect. 4. Lib. 22.

Secundò. Quod directio radicalis etiam radicali figuræ congrua, nihil efficit absque revolutione congrua. Cùm enim ipsa directio ad radicalem figuram pertineat, & tam hujus quàm illius vis pro futuris accidentibus sit duntaxat potentialis, necesse est ut reducatur ad actum per aliquid actuale, quod proximè erit ipsa revolutio, quæ media est inter directiones radicales & transitus Planetarum. Non enim ab uno extremo fit progressus ad aliud, quàm per medium; nec forma sive actus particularis qui est à transitibus, introducitur sine præviis dispositionibus, quas ipsæ revolutiones cum suis directionibus efficiunt, ut sequenti capite dicetur: Non ergo soli transitus sufficiunt ad reducendum potentiale directionis radicalis in actum, & multò minus potentiale genituræ in insignibus saltem mutationibus; etsi Cardanus Lib. de Revol. Cap 8. in fine asserat, *Non negare transitum de genitura ad diem sine anno, si dies significatio fuerit valida.* Hic enim sibi contradicit in eodem Cap. dum sit *impossibile esse, ut quis plus cognoscat diem quàm annum.* Atque idcirco dum completur aliqua directio radicalis, ac ejus significato non congruit, vel (quod majus est) etiam fortiter contrariatur annua revolutio, retardabitur significatus effectus, usque ad revolutionem congruam uno vel duobus annis subsequentem, dummodo contraria ejusdem significatoris directio radicalis non interveniat, quæ priorem supprimat: quandoque verò priori illius directionis effectus accelerabitur à congrua revolutione ☉, uno saltem anno tempus directionis antecedente. Si autem revolutio ☉, significato directionis fortiter non contrarietur, vel etiam parumper congruat, poterit tamen significatum prodire à congruo fortique revolutione Lunæ, si præsertim directio radicalis fuerit ipsius ☽, vel ad hanc aut ejus aspectus congruos.

Tertiò. Revolutionum unam esse primariam, alias verò Secundarias: si Primaria, est ipsa radicalis figura, quæ in rei veritate est prima Nati revolutio, tam Solaris quam Lunaris. Cùm ergo hujus revolutionis similitudo cum radicali figura sit maxima, quippe identitas; propter hanc effectus ab ipsa radicali figura fortiter significatus citòque futurus, à solo transitu Planetarum congruo produci poterit, etiam primo anno ipsius Nati; dummodo Nati ætas sit illius effectus capax, qualis est morbus, casus ab alto, mors, translatio in aliquam provinciam & similes; concurrente nonnunquam secundaria ☽ revolutione. Secundariæ autem revolutiones, sunt aliæ omnes à radicali figura, & hanc consequentes: In quibus quia deest tanta similitudo & accidit alteritas, idcirco etiamsi revolutio secundaria magnam cum radicali figura sortiatur similitudinem significati pro aliqua specie accidentis; tamen transitus ad hanc speciem congrui, insignes saltem vix causabunt mutationes vel effectus sine directionibus radicalibus, alioquin nulla esset habenda fides rectificationibus genitorarum per directiones radicales pro accidentibus præteritis, quæ tamen deprehenditur certissima; sed sufficeret anno accidentis præteriti, scire similitudinem revolutionis cum radica, quæ similitudo compati potest

potest cum Horoscopo figuræ radicalis, etiam pluribus gradibus immutato. Adde quod ignoto Nativitatis præciso tempore, sciri nequit tempus revolutionis; nec proinde supradicta ejus similitudo. Attamen figurâ nativitatis exactè constitutâ, vel per observationem horæ, vel per rectificationem ope directionum; Revolutio figuræ Natali conformis, non carebit effectu, etiam sine radicalibus directionibus congruis, quæ singulis annis non concurrunt cum Revolutionibus radicali figuræ conformibus. Prodibit igitur effectus à directionibus annuis, vel menstruis, vel transitibus congruis, simul concurrentibus pro insigni effectu, aut seorsim pro modico.

Ex supradictis ergo concluditur, quod tam radicalis figura quàm directiones radicales nihil efficiunt futurarum mutationum sine congruis revolutionibus sive ☉ sive ☽. E contra verò secundaria revolutio etsi radicali figuræ similis, vix quidquam saltem insigne perficiet absque radicalibus directionibus congruis; quamvis irritos conatus vel ad futurum effectum dispositiones aut quasdam leves mutationes causare queat, pro majori aut minori similitudine cum radicali figura & robore significatorum. Imò etiam quid insigne causari queat à duabus revolutionibus ☉ aut Lunæ immediatis, id fortiter significantibus. At ubi radicalis figura, directio radicalis & revolutio ☉, significatione & tempore conveniunt; procul dubio contingit atque perficitur ipso anno ipsius directionis effectus, nisi quid potentiùs obstet, ut voluntas in actionibus liberis.

Objicies si directiones radicales essent tantùm aliquid potentiale, respectu futurorum accidentium, sequeretur quod accidentis anno nihil actualiter influerent; ideoque omnis actualis influxus pro accidente anni, esset à revolutionibus & transitibus. Hoc autem dici nequit; siquidem revolutiones & transitus ut plurimùm non operantur sine directionibus radicalibus. quod indicium est evidentissimum directiones ipsas etiam actualiter influere, & ad ipso accidentia efficienter concurrere; alioquin accidentia non essent efficienter à directionibus ipsis, quod absurdum est opinari. Non ergo sunt tantùm aliquid potentiale.

Respondeo, nos superiùs dixisse, quod directiones radicales momento nativitatis, erant duntaxat quid potentiale respectu futurorum ab illis accidentium; non secus ac insans est tantùm quid potentiale, respectu sibi futuræ prolis; & vis seminis in grano tritici, quid potentiale est respectu spicæ producendæ. At Cap. 2. Sect. 3. Lib. 22. diximus vim seu efficaciam directionis radicalis per Cœli conversiones à genesi, maturari in ipso Nato, ac transire de potentia remota ad proximam suum producendi effectum. Qua ibi re tantùm indiget excitari & ad ipsum actum reduci à revolutione Solis congrua. Non secus ac grano in Terram projecto, via ejus seminis excitatur ab eodem ☉, & reducitur ad actum generationis spicæ; ad quam nihilominus vis ipsa seminis efficienter concurrit; idque à simili de directionis vi intelligendum est. Quo pacto constat revolutionem semper esse quid medium inter directiones radicales & transitus, in genere causæ efficientis futurorum Nato accidentium.

Caput XIII.

Quo pluribus exemplis probatur concursus directionum radicalium, cum Revolutionibus Solis.

Revolutionum doctrina tanti momenti extat, ut exemplis illustrari ad majorem certitudinem indigeat, quod in studiosorum gratiam præstare non gravabor, expositis hoc Capite directionibus radicalibus, quæ revolutiones Solis Cap. appositas comitatæ sunt.

Itaque Gustavus Adolphus Rex Sueciæ occisus fuit in prælio, anno 1632. ob directionem Medii Cœli ad □ ♄ pravè affecti in octava; □ ♃ infœlicis in secunda; & corpus ♂ in duodecima. Etenim Medium Cœli est primò & per se significator actionum & successus ipsarum sive boni sive mali; qui pleromque est ipsa mora, præsertim in duellis & præliis susceptis, ut pluribus aliis exemplis confirmari potest, at concursus trium promissorum supradictorum pro violenta morte quam genesis significabat, tam validè funestus erat, ut fatum prope videretur inevitabile.

Ascensio recta □ sinistri ♄ cum latitudine	232. gr.	44'.
Ascensio recta Medii Cœli	295.	22'.
Differentia	37.	22.

Qui conversi per Tabulam Naibodæ, adæquant tempus mortis. Ascensio recta ♂ fuit 233. grad. 5'. excedens 21 minutis; & ascensio recta □ dextri ♃ fuit 232 gr. 0'. deficiens 44. minutis: ideoque ipsæ 3 directiones in eundem annum incidunt.

Mors Cardinalis Richelii accidit à directione Horoscopi vitæ significatoris primarii, ad ☍ ♃, qui in octava domo exul & cum fixa violenta, fuit ejus interfector: Pluribus per totam Europam serto, flammis, sanguine, fame, peste, & cadaveribus horridam, idem contra Cardinalem deprecantibus, quod olim Brutus post cladem Philippicam noctu astra intuens, contra Antonium, ex Apiano.

Jupiter ut ferias qui horum est causa malorum.

Ascensio obliqua ☍ ♃ Parisiis	275. gr.	57'.
Ascensio obliqua Horoscopi	220.	30.
Differentia	55.	27'.

Qui valent ex Naiboda 56 annos 101 dies; incidit autem in morbum à quo non convaluit, Anno 1642 æstate, hoc est anno à genesi 56. cum 331 diebus; & mortuus est 4 Decembris 1642. transitus 57 annis cum 86 diebus: cum prava admodum Revolutione tam ☉ quàm ☽; ad quas usque directionis effectus totalis, summa curâ Medicorum & Chyrurgorum retardatus est.

Nobilissimus dominus Tronsonus ob benè merita de Rege & Gallia duabus dignitatibus fuit à Rege Ludovico XIII. honestatus Anno 1617. inter Aprilem & Augustum. Idque causavit directio Medii Cœli ad ☉ dominum decimæ, tum ☽, ♃ & ♀ in decima.

Ascensio recta ☉	160.	20'.
Ascensio recta Medii Cœli	120.	4.
Differentia seu directionis arcus temporis congruens	40.	16.

Pau.

Paulo post verò nempe Anno 1618 die 19 Februarii duxit Uxorem Nobilissimam Claudiam de Seve, formâ, ingenio, virtutibus atque dote eminentem, quo tempore Sol dominus decimæ atque ☽: (quæ præerat Medio Cœli) dirigebatur ad ✶ sinistrum ipsius ☽: est autem Sol etiam dominus ♀ quæ præerat Horoscopo. Et tam Sol quàm Luna jus exaltationis habebant in septima. Prædixi autem ipsi D. Tronsono diem hujus matrimonii ferè anno priusquam de uxore ducenda deliberasset.

Idem Nobilissimus D. Tronsonus anno 1626, die 2 Augusti ab aula ejectus & dignitatibus suis spoliatus est pravis artibus Cardinalis Richelii. Tuncque temporis ☉ dominus decimæ directione pervenerat ad □ ♂: & ♄ dominus quartæ potens in duodecima venerat ad ☍ ☽ in Ecliptica, quæ præerat Medio Cœli: Erantque ♄ & ☽ decimæ inimici, ac proinde honoribus & dignitatibus infausti.

Ascensio obliqua □ ♂ in Ecliptica	203.	14'.
Ascensio obliqua ☉	154.	53.
Arcus directionis	48.	21.
Tempus accidentis conversum	49.	10.
Ascensio obliqua ☍ ☽ in Ecliptica	324.	40.
Ascensio obliqua ♄	275.	14.
Arcus directionis	49.	26.

Idem nobilissimus Vir obiit, die 8 Decembris 1642. ex duplici tertiana, quæ degeneravit in quartanam. Idque accidit a directione Horoscopi ad □ Solis.

Ascensio obliqua □ ☉	274.	23'.
Ascensio obliqua Horoscopi	210.	4'.
Arcus directionis	64.	19.
Tempus morbi.	65	6.

Priore anno adhuc ægrotaverat febre tertiana, eratque revolutio valde prava, sed convaluerat: At succedente revolutione anni 1642. adhuc prava: funestus accidit effectus ab illis duabus revolutionibus & directione: incepit in una, & completus est in altera.

Conestabilis Desdiguieres obiit mense Septembri 1626., à directione ☽ ad suum □ sinistrum in Ecliptica. Erat enim ☽ principalis Apheta, quia erat domina primæ. Et sequebatur ☆ ♄ domini octavæ.

Lunæ polus fuit	14.	4'.
Ascensio obliqua □ sinistri ☽	70.	13.
Ascensio obliqua ☽	348.	10.
Arcus directionis	82.	3.
Tempus morbi conversum	82.	14.

Mars autem in revolutione ☉ fuit in loco directionis ferè partiliter, etiam quadratus ♄ octavæ domino.

Quod verò ad mea spectat accidentia, præter febrem quartanam, qua correptus sum anno currente octavo a mea genesi, ortam ex directione ☉ ad ♄: tum magnum, spontaneum ac infœlix iter Parisios, mense Octobri 1603 à directione ♃ domini nonæ ad □ dextrum ♂ cum latitudine: Periculosissimè vulneratus sum mulieris causâ die 9 Julii 1605; ob directionem Horoscopi ad □ sinistrum ♀ sine latitudine. Siquidem ♀ domina primæ; ideoque morum & vitæ significatrix, applicabat ☌ ☉ domino quintæ tum ♃ domino octavæ. Et quadrata ☉ & ♃ sequebantur quadratum ♀, cujus vide statum in revolutione Solis & ☽.

Ascensio obliqua □ ♀ Francopoli	36.	43'.
Ascensio obliqua Horoscopi	14.	36.
Arcus directionis	22.	7.
Tempus accidentis conversum	22.	3.
Arcus directionis ad □ ♀ cum latitudine	22.	31.
Eodem quoque anno ♂ dirigebatur ad □ sinistrum Horoscopi & directionis arcus est	22.	0.

Anno 1612, die 30 Maij incidi in longum & periculosum morbum durante magna Solis Eclipsi; quo tempore ♃ & ☽ morborum & mortis significatores dirigebantur ad Horoscopum; Horoscopus autem ad 9 gradum ♊ in quo facta est illa Eclipsis: & cum morbo accidit magnum iter, ob ♃ dominum nonæ.

Ascensio obliqua Horoscopi in polo ♃ & ☽	15.	57.
Ascensio obliqua ♃ & ☽ subtrahenda	346.	37.
Arcus directionis	29.	20.
Tempus conversum	28.	51.
Vel ascensio obliqua 9' gradus ♊ Francopoli	43.	17.
Ascensio obliqua Horoscopi	14.	36.
Arcus directionis	28.	41.

Anno 1613 die 9 Maij factus sum Doctor Medicus à directionibus Medii Cœli ad dodectilem partilem ♄ sui domini, qui tunc etiam dirigebatur ad ⊕: Tum à directionibus ♃ & ☽ ad Horoscopum. Quoniam enim ♃ & ☽ potentes in quarta & loco ♂ qui præest Horoscopo, fuerunt conjuncti ☉ & ♄ domino Medii Cœli. Idcirco non modò morborum, sed etiam honorum fuere significatores. Adde quod dirigebantur etiam eôdem tempore ad ✶ ♀ cum latitudine.

Ascensio obliqua Horoscopi in polo ♃ & ☽	15.	53.
Ascensio obliqua ♃ & ☽ subtrahenda	346.	35.
Directionis arcus	29.	18.
Tempus conversum	29.	46.
Arcus directionis ♃ & ☽ ad ✶ sinistrum ☿	30.	9.

In revolutione ☉, ♃ & ☽ fuere in mutuis antisciis; Horoscopus radicis in Medio Cœli Revolutionis, & ☿ in cuspide septima, applicans △ ♂ domino Medii Cœli: ideoque quadrabant omnia.

Anno 1614. fatali quadam necessitate veni Parisios, & factus sum Medicus ordinarius Reverendissimi Claudii Dormii, Episcopi Bononiensis sive Morineolis, qui me reluctantem compulit ad studium Astrologiæ, cui plurimum ipse credebat. Atque tunc Sol directione pervenit ad Horoscopum. Nam ☉ ☽ ♄ & ♀ in domo ♃ domini nonæ, eique conjuncti cum ♄ domino quo-

quoque nonæ, idque in domo duodecima, quæ est cadens, suis ad Horoscopum directionibus & morbos & itinera & pericula mihi concitavere; nec non servitutes varias.

Ascensio obliqua Horoscopi in polo ☉ 16. 10'.
Ascensio obliqua ☉ subtrahenda 345. 1.

Artus directionis 31. 9.
Tempus cooversum 31. 12.

Anno 1615. suscepi magnum iter in Hungariam: & in varia incidi vitæ pericula ingentia, in aquis, litibus, duellis, luxuria; eo autem anno Horoscopus dirigebatur ad □ ♄ in Ecliptica, & ♀ ad Horoscopum: vida revolutionem ☉.

Ascensio obliqua □ sinistri ♄ Francopoli 46. 9.
Ascensio obliqua Horoscopi subtrahenda 14. 36.

Arcus direct onis 31. 33.
Tempus periculi in Rheno conversum 31. 54.
Arcus directionis ♀ ad Horoscopum 31. 34.

Anno 1616, mense Aprili correptus sum magno malignoque morbo, quo tempore Horoscopus directiooe perveoerat ad □ sinistrum ♄ cum latitudine: Ipse ♄ cum ☉ transibant super Horoscopo radicali, & ♀ per loca ♄, atque ☽.

Ascensio obliqua □ ♄ Francopoli 48. 7.
Ascensio obliqua Horoscopi subtrahenda 14. 36.

Arcus directionis 33. 31.
Tempus conversum 32. 42.

Aooo 1621, meose Octobri cursoribus eqois longum emensus iter receptus sum à Duce Luxemburgi fratre Conestabilis De Luynes in Medicum ordinarium. Tuncque ☉ directione perveoerat ad ⚹ dextrum ♂ in Eeliptica. Et ♃ dominus ☉ ad ⊕.

Ascensio obliqua ⚹ ♂ in Polo ☉ 23. 4.
Asceosio ☉ obliqua subtrahenda 345. 1.

Arcus directionis 38. 3.
Tempua conversum 38. 5.
Arcus directionis ♃ ad ⊕ 37. 55.

Anno 1629. mense Augusto data mihi fuit dignitas Professoris Regii in Mathematicis: & receptus fui die 4 Septembris: Hoc autem accidit à directione Medii Cœli Professionis & dignitatum significatoris ad ☿ dominum secundæ domos.

Ascensio recta ☿ 330. 50'.
Ascensio recta Medii Cœli subducenda 284. 36.

Arcua directionis 46. 14.
Tempus conversum 45. 47.

Anno 1634. die 30 Martii publicè demonstravi longitudioom scientiam, eamque in lucem edidi, in fine mensis Julii seqoentis: Ejusqoe approbatio à celebrioribos Europæ Astronomis fuit à me in lucem edita initio anni 1636; quæ mihi transmissa fuerat anno 1635. Tunc verò nominis mei fama per totam fermè Europam diffusa est. Hoc autem sigoificabat illustris directio Medii Cœli ad ☉; quæ non dignitatem & fortunam insignem; sed duntaxat nominis celebritatem, & supremæ potentiæ inimicum occultum mihi concitavit.

Ascensio recta ☉ 336. 14.
Ascensio recta Medii Cœli subtrahenda 284. 36.

Arcus directionis 51. 38.
Tempus demoostrationis 50. 22.
Tempus editionis scientiæ longitudinum 50. 42.
Tempus approbationis & famæ 51. 38.
Tempos editionis ipsius approbationis 52. 14.

Hæc igitur omnia egregia ac insignia fuerunt ab ipsa directione Medii Cœli actionum & susceptorum significatoris ad Solem in domo duodecima.

Anno 1642. die 2 Novembris accidit mihi febris longa & lenta eum stupenda bilis evacuatione. A directione Horoscopi ad ♂ in Ecliptica. Nam anno 1637 quo completa est directio Horoscopi ad ♂ cum latitudine, multi casus violenti mihi contigerunt etiam cum vitæ periculo, à morsu canis, à lite cum bajulo meo vicino neqoissimo, qui ebrius me aggressus est propter canem; ab insultu militum io meam domum, scortorum consilio, fueratque in revolutione annua ♂ in 6 gradu ♈ □ sui loci radicalis, dominus sextæ, oppositus ♃ domino septimæ in quinta, ♀ autem & ♄ potentes in quinta erant conjuncti in octava in □ ♂. Quæ omnia mirè quadrabant.

Ascensio obliqua ♂ Francopoli 72. 44.
Ascensio obliqua Horoscopi 14. 36.

Arcus directionis 58. 8.
Tempua initii revolotionis Solis 58. 9.
Tempus accidentis die 2 Novembris 58. 49.

Anno 1644. postulandam suscepi in consilio Regio remunerationem meam pro inventione mea scientiæ longitudinum & Astronomia restituta: Et alias lites babui contra Bullialdum & vicinum vilis eooditionis: Hæ autem concitarunt directiones Medii Cœli actionum significatoris ad ♄ in duodecima jus exaltationis sibi vendicantem in cuspide septima, quæ est litium: directio ♂ domini Horoscopi & septimæ jus habentis exaltationis in Medio Cœli, ad ☍ ☉, quæ directio auxit animum ad litigandum contra injustitiam Cardinalis Richelii: Et directio ♄ ad □ ☽ in Ecliptica; quæ mihi agenda suppeditavit adversus viles & plebeos homines.

Ascensio recta ♄ 344. 30.
Ascensio recta Medii Cœli subducenda 284. 36.

Arcus directionis 59. 54.
Tempos initio revolutionis annuæ 60. 7.
Arcus directionis ♄ ad □ ☽ 60. 3.
Arcus directionis ♂ ad ☍ ☉ 60. 48.

Und'

Unde nil mirum ſi in litibus multifariam hoc anno fuerim occupatus. Vide revolutionem Solis.

Anno 1645. 8 Aprilis data mihi fuit in Sanctiori Regis conſilio, penſio 8000 librarum ſupra beneficium eccleſiaſticum, cum 1000 libris ex Ærario. Tuncque viguerunt tres directiones ad hoc congruæ, nempe ♂ ad oppoſitum ☉ ad ☍ ♃ domini nonæ, fuitque ♂ in cuſpide ſecundæ & ♃ in Horoſcopo revolutionis annuæ: tandemque Partis fortunæ ad △ ☽ in Ecliptica.

Arcus directionis ♂ ad ☍ ☉ ut ſupra	60.	48.
Arcus directionis ♂ ad ☍ ♃	61.	17.
Arcus directionis ⊕ ad △ ſiniſtrum ☽	61.	16.
Tempus initio revolutionis annuæ	61.	7.

Multa alia etiam inſignis præſertim verò mala mihi contigerunt, quorum directiones & revolutiones mirè quadrant effectibus: ſed ſuprapoſita ſufficiant ad probandum, quàm potenter aſtra diſpenſent hominibus, futuros ipſis eventus, quàm que difficile ſit hos evitare, niſi Mundo & ſibi prorſus renunciando. Quò enim quiſpiam pluribus vinculis Mundo alligatur; eò amplius 7 Mundi rectoribus Planetis ſubjicitur.

Jam veniamus ad Revolutiones B. Patris Caroli De Condreo. Ipſe ergo currente anno ætatis 21, qui incepit menſe Decembri 1608. decrevit religioſam ducere vitam. Quo tempore præceſſerant ferè per annum duæ directiones, nempe ♃ domini Horoſcopi in nona ad ♂ in decima: Et Medii Cœli ad ⚹ ☉ domini nonæ, at tunc complebatur directio valde notanda Horoſcopi, inclinationum ſignificatoris præcipui ad ☉ dominum nonæ in prima.

Aſcenſio obliqua ☉ in polo nativitatis	293.	58.
Aſcenſio obliqua Horoſcopi ſubtrahenda	274.	0.
Arcus directionis	19.	58.
Tempus initii revolutionis 21	19.	43.
Arcus directionis Medii Cœli ad ⚹ dextrum ☉	18.	47.
Arcus directionis ♃ ad ♂	18.	47.

Anno 24. à nativitate completo poſtquam ex Lectura Rusbrochii & Thauleri (ut ipſe mihi dixit) de integra & perfecta ſui in Deum reſignatione decreviſſet, ordinibus ſub-Diaconatus & Diaconatus initiatus eſt. Devotionem hanc naturaliter excitante (abſit ut à Deo ſupernaturalem motionem denegemus) directione ☉ domini nonæ in prima ad △ ſiniſtrum ♃ domini Horoſcopi in nona, quæ fuit valde potens ad talem effectum directio.

Aſcenſio obliqua △ ſiniſtri ♃ in polo ☉ cum latitudine	315.	22.
Aſcenſio obliqua ☉	292.	2.
Arcus directionis	23.	20.
Tempus completæ revolutionis 24	23.	39.

Anno currente 26. hoc eſt die 17 Septembris 1614. fit ſacerdos, quod quamvis eſſe queat continuatio effectuum directionis ☉ ad △ ♃: Tamen initio hujus anni 26. ☿ dominus nonæ atque ♃ in nona, attigit directione antiſcium Partis fortunæ, cujus dominus ♂ extat in domo Profeſſionis & dignitatum.

Aſcenſio obliqua ⊕ antiſcii, in polo ☿	335.	22.
Aſcenſio obliqua ☿ ſubtrahenda	311.	4.
Directionis arcus	24.	20.
Tempus incipientis anni 26.	24.	38.

Anno currente 29. B. Pater ſe dedit ac devovit Congregationi Oratorii JESU: idque cauſavit directio ♂ domini ⊗ in decima ad ♀ dominam Medii Cœli; Marte & ♀ mutuò receptis domicilio, & ♀ juncta ⊕.

Aſcenſio obliqua ♀ in polo ♂	217.	46.
Aſcenſio obliqua ♂	190.	10.
Arcus directionis	27.	36.
Tempus incipientis anni 29.	27.	36.

Anno currente ferèque completo 41 à geneſi, hoc eſt Novembri 1629. eligitur Generalis ſui Ordinis, ſcilicet Congregationis Oratorii JESU in Gallia; poſt obitum eminentiſſimi Cardinalis Berulæi menſe Octobri. Tunc verò Cœli medium directione pervenit ad ⚹ ſiniſtrum ♃ domini Horoſcopi in nona domo: ♃ ad ♀ dominam Medii Cœli in Ecliptica: Et Horoſcopus ad ♀ in Ecliptica dominum ♃ & nonæ.

Aſcenſio recta ⚹ ♃ in Ecliptica	124.	54.
Aſcenſio recta Medii Cœli ſubtrahenda	184.	0.
Arcus directionis	40.	54.
Tempus electionis	40.	20.
Arcus directionis Medii Cœli ad ⚹ ♃ cum latitudine	41.	9.
Arcus directionis ♃ ad ♀ in Ecliptica	41.	7.
Arcus directionis Horoſcopi ad ♀ in Ecliptica	40.	45.

Denique anno incipiente 53. Vir ſanctus febre mortuus eſt. Hoc verò accidens effecit cum revolutione Solis, directio ☉ domini octavæ in prima; ideoque apheræ ſimulque anæretæ, ad □ ſiniſtrum ☽ dominæ octavæ in dodecima dejectæ, ideoque morborum & mortis ſignificatricis perniciosiſſimæ. Hujuſque mortis etiam diem prædixi.

Aſcenſio obliqua □ ☽ in Ecliptica & polo ☉ 47. 30′	343.	55.
Aſcenſio obliqua ☉ ſubtrahenda	292.	2.
Arcus directionis	51.	53.
Tempus mortis	51.	17.
Arcus directionis ☉ ad □ ☽ cum latitudine	50.	53.

Quam plurimis aliis exemplis doctrinam ſuprapoſitam confirmari poſſem, niſi calculi faſtidia

ftidio deterreter, & cuiqueliceret ejue veritarem passim experiri: Quocirca hactenua hìc appofita sufficiant. Moneatur autem lector obiter, in calculis suprapositis posse reperiri errotem aliquot minutorum; vel in altitudine poli supra circulos positionum, vel in ascensionibus: quòd Planetarum Tebnlis etiam Rudolphinis quasfequor nondum accutatis, de summa præcisione in omnibus non magnopere curaverim ob calculi tædium: sed errot ad gradum dimidium excurrere nequit, quod doctrinæ probandæ sufficit. Forsan cum Tabulis accutatioribus cuncta quadrabunt accuratiùs; aut etiam calculo ad majorem præcisionem reducto.

Objicies, Nos in suptadictie directionibus aliqnando uti tempore occidentis, aliquando verò tempore incipientis revolutionia, qua durante contingit accidens. Id verò contrariatur rectificationi veri tempotia geniturarum: quæ supponit directionis arcum æqualem tampoti converso accidentia: seu directionem non modo annutu sed diem quoque accidentis indicare. Et ratio est, quie directio non potiùs annum quàm ejus pertem indicare potest.

Respondeo, Directionam equidem per se indicare annum annique partem sive diem. sed quia non operatur sine congruie revolutionibus & transitibua; idcitco ab his anticipatur vel retardatur effectus. Neque id obest rectificationi tempotis genituræ, nulla enim geniture per unicum accidens rectificatur directione, quæ illiue diem indicet; sed per plura. Et præcisa tempore à directionibue indicata, sic ad verum nativitatis tempua accommodanda sunt, ut ab eo nec plus nec minùe quàm par sit exorbitent, sed inter hæc illud sit quasi medium: quod est arcanum in rectificationibua non spernendum.

Caput XIV.

Quid in genere Revolutiones efficiant: Et quid circa effectuum tempora notandum sit universaliter, ac particulariter.

Revolutionum constitutiones Cœlestes, in genere novam efficiunt in Nato impressionem, per suam cum tadicali figute aut radicalibos directionibus similitudinem; quo ipsius radicalis figuræ aut directionum, vis potentialis ad actum reducitur; si non finalem aut particularem (quod transitibus Planetarum per congrua genituræ loca præcipuè convenit) saltem medium & specialem. Ipseque Natua activè aut passivè excitatur, movetur, proximéque disponitur ad effectus, eo anno prædictæ similitudini congruos. Hoc autem inde probatur, quia cum radicalis figura & directiones sint tantùm quid potentiale respectu futurorum Nato accidentium, inefficax vanaque arit hæc potentialis causa, si desit ei correspondens actualis qua reducatur ad actum; quæque Natum influxus susceptivum proximè disponat: Revolutiones autem sunt actualis hæc causa. Dixi antem Natum influxue susceptivum; quia 7 reperiuntur inter alia, quæ impediunt ne Natus astrorum influxum suscipiat, quippe Mors, morbna, carcer, claustrum, exilium, peregrinatio, servicus; quorum altero existente præsignificati eventus tempore, atque ambobus incompatibilibus, ut carcere cum præsignificata peregrinatione, omnino impedietur peregrinatio, saltem libere, nisi accidat solutio carceris. Neque hìc voluntatem censemua annumerandam, quam in liberis effectibus, astrorum influxus etiam potentissimos frangere ac eludere possa alibi diximus.

Igitur absentibus prædictis impedimentis, vel ipsorum solutione fortiter significata; Revolutio per ptoximam Nati dispositionem, reducit ad actum, quidquid tatione significationis figura radicalis commune habet per similitudinem cum ipsa revolutione; modò tempus effectus in radicali figura præsignificati, incidat in annum ipsius revolutionis, aut circa; quod directionum calculus prodit. Quemobrem erectâ revolutionis figurâ, advertantur qnæ directiones in revolutionis ipsiue annum incidant, præsertim recentes vel instantes, quæ suum effectum nundum sortitæ sunt: Nam quibus harum similis erit tevolntio, hoc est similia significaverit; illæ suos producent effectus; dummodò radicalie figura consentiat: Hoc est non significet longam vitam aut celibatum, dum revolutio atque directio mortem aut conjugium præsagierit, tunc enim loco mortis rantùm morbus, & conjugii loco tantùm conatus triti aut vani amorea significabuntur è directione & revolutione. Ue mihi accidit à directione Medii Cœli ad ♀ dominam septimæ, quæ venas duntaxat matrimonii causavit apparentias, quòd ♀ combusta in duodecima cum ♄, celibatum mihi præsagiret: qui status fuit saltem causa sine qua non; scientiarum Cœlestium reformationi fœliciter incubuerim; tantum enim opus totum poscebat hominem.

Hinc verò deducitur ratio, cur omnes anni, etiam viro claustrali vel incarcerato sint dissimiles in eventibus. Id enim ex eo pendet quòd revolutiones omnes inter se sint dissimiles, tum annis singulis directiones 7 Planetarum & 12 cuspidum in genitura: unde fit ut ob similitudinem significationis supradictem, Revolutio hujus anni hoc efluet de præsignificatis genituræ, & revolutio anni sequentis aliud, & ita consequenter, pro ratione statue vel dispositione Nati.

Porrò hæc significationis similitudo potest modo quintuplici contingere. Primò, Quòd in utraque figuta genituræ & revolotionis, Cœlum & Planetæ omnes eodem modo disponuntur: Atque hæc est maxima similitudo equidem possibilis, raró tamen contingens: Secundò, Quòd Cœlum eodem quidem modo disponatur, non autem Planetæ: vel contrà, Planetæ quidem, non eutem Cœlum. Tertiò, Quòd multi

multi Planetæ ad sua loca radicalia revertantur. Quartò, Quod Planetarum locis in revolutione transpositis, saltem ad geniture loca veniant, quorum ratione eadem quæ genitura vel directiones significent. Quintò, Quod facto de revolutione ut de genitura judicio, ratione Cœlestis atque terrestris status Planetarum; idem particularis effectus ab utraque figura significetur, vel idem à directione & revolutione, ex superioribus verò revolutionum dissimilitudines satis indicantur.

Circa effectuum tempora, hæc universaliter notanda sunt. Primum, quæ sit natura Planetæ significatoria vel promissoris. Planetæ siquidem naturâ tardi ♂ ♃ & ♄, tam in radice quàm in revolutione tardiùs suos edunt effectus, velociores ut Luna, & Mercurius citiùs; hoc ast hi anticipant, illi verò retardant verum tempus effectuum; mediocres verò ut ☉ & ♀ se habent medio modo. Hoc autem intelligendum est cæteris paribus, & absentibus aliis causis, quæ vel tardorum effectus accelerent, aut velociorum retardent. Secundum, quis sit modus vel qualitas motus Planetarum. Nam aucti cursu & directi, accelerant effectus horumqua finem: diminuto verò & retrogradi retardant. Ideoque qui Planetas inferiores habuerit motu diminutos & retrogrados, tardè finiet quod citò inceperit, qui motu auctos & directos, citò perficit quod citò inceperit. At qui superiores motu auctos & directos; citò perficiet quod tardè inceperit: qui verò motu diminutos & retrogrados, tardè finiet quod tardè inceperit. Tertium, quis sit Planetæ positus ad Solem; nam Soli orientalis citiùs, occidentalis tardiùs suos edit effectus. Quartum, quis sit Planetæ situs in figura. Nam in cardinibus præsertim prima & decima domo, citiùs: in domibus cadentibus, tardiùs. In succedentibus autem medio modo operantur. Atque hæc tam in genesi quam in revolutionibus advertenda sunt; nam si Planeta qui dirigitur, fuerit tam in genesi quàm in revolutione, motu auctus, directus, orientalis, & angularis, idemque promissori contingat, velocitas effectus inde fortiter significabitur; tarditas verò vel impedimenta si contraria prorsus modo sese habeant: In mixto autem statu, res fiet secundum præpollentem.

Quod verò ad particularia tempora spectat; ipsa designantur primò & per se à directionibus radici consentientibus; quæ annos designant effectuum. Secundò à revolutionibus Solis; quæ quidem non per se & virtute propria effectuum annos indicant, sed per suam cum directione & radicali figura similitudinem. Tertiò à revolutionibus Lunæ, quatenus etiam ratione similitudinis congruunt revolutioni Solis, directioni radicali atque radici. Hæc enim ita subordinantur in agendo, ut posterius nihil possit contra priora vel superiora. Hoc est ☽ revolutio nihil possit contra revolutionem Soli; neque hæc contra directionem radicalem, neque hæc contra figuram genituræ, posteriora enim vim agendi sumunt duntaxat à similitudine significati cum prioribus. Ideoque rectè Cardanus ait Lib. de Revol. Cap. 8. *Considerationem mensis difficiliorem esse quàm anni*: quippe quòd in definiendo accidentis mense, non solùm figura mensis, sed etiam anni & genesis sint attendendæ; sicque impossibile sit accidentis mensem meliùs quàm annum cognoscere. Hoc autem inde probatur, quia directiones radicales interdum suos retardant effectus ad unum aut duos annos, defectu congruæ revolutionis Solis: quâ temporis duratione dici nequit non accidere Lunæ revolutiones, etiam plures directioni radicali consentientes: at cum sola directione non agunt, etiam consentiente figura radicia; quòd certè signum est, ipsas solas radicalis directionis potentiæ actuandæ non sufficere, proindeque revolutionibus Solis in agendo subordinari.

Etsi autem quævis Lunæ revolutio possit aliquid actuare de radice & Solis revolutione, ratione similitudinis: tamen præcipuus aliquis effectus à radicali directione significatus, cui favebit revolutio Solis, erumpet à Lunæ revolutione, quæ effectum ipsum fortiùs significabit; nisi transitus congruentiores & efficaciores incidant, in Lunæ revolutionem debiliorem, quæ fortiorem antecedat, sique revolutio Solis debiliter significaverit; hujus vim à Lunæ revolutione suppleri necesse erit; hoc est debilitet à Solis revolutione significatum, adimpletà fortiori revolutione Lunæ.

Cum his verò est habenda ratio subjecti actionis astrorum, ut hominis; An scilicet & quantùm propriis vel accidentariis dispositionibus correspondeat, aut reluctetur efficientiæ corporum Cœlestium. Ac circa hæc omnia debet occupari judicium sapientis Astrologi.

CAPUT XV.

An revolutionibus Solis & Lunæ, directiones propriæ sint assignandæ: & qua ratione, ac mensurâ temporis.

Directiones genituræ, quas radicales appello, se habent eodem modo: & ipsarum unica est ac eadem communis mensura pro significatoribus omnibus; hoc est cuspidibus & Planetis omnibus ut experientia testatur in effectuum annis definiendis: quippe diurnus medius ascensionis rectæ Solis, qui est 59′. 8″; Æquatoris, valet unum annum in singulorum significatorum directionibus radicalibus; ut dictum est Lib. 22. Sect. 3. Cap. 5. At præter illas directiones radicales quæritur hic, an revolutiones suas etiam habeant directiones proprias, quibus dies anni effectibus destinati detegantur: & quæ sit in his mensura temporis?

Cardanus Lib. de Revol. Cap. 13. ait. *Dirigunt multi partes principales in revolutionibus annuas, dando singulis partium æqualium diem unum aut paulo plus. Et quamvis rationi videatur inniti hoc, propter Solis motum: attamen experimento hæc res non concordat.* Commen-

mendatur tamen ista methodus ab Alchabitio & pluribus aliis; ejusque tale est fundamentum. Dividitur annus 365 dierum 6 horarum, per 360 gradus Æquatoris, & quotiens 1 dies, 0 hora, 21′. convenit uni gradui; duplum quotientis duobus gradibus, triplum tribus, &c: penes Tabulam directionum anouarum infra positam: Cujus usus est ex illis Astrologis. ut sumatur distantia significatoris à promissore in revolutione, per gradus æquales Eclipticæ, nulla ratione habita latitudinis, vel positionis circuli, vel ascensionum: ipsaque distantia quæratur in Tabella graduum infra posita: Nam dies è directo positi, numerati ab initio revolutionis cum adjacentibus horis & minutis, erunt præcisum tempus futuri à tali directione accidentis. Ut si fuerit illa distantia 80 graduum, habentur è directo 81 dies 4 horæ 0′. pro correspondente accurato tempore numerando à revolutionis initio. Quod si gradibus distantiæ minuta adhæserint, utendum erit secunda Tabella pro minutis. Has igitur Tabulas hic apponemus, cum prioris conversa.

Viceversa numerentur dies ab initio revolutionis usque ad diem, quo contingit aliquod accidens: Et numerus graduum correspondens in Tabula numero dierum, addatur Horoscopi, aut Medii Cœli, aut alterius significatoris gradui: & patebit Eclipticæ locus ad quem significator eo die pervenit anoua directione.

Tabulæ directionum pro revolutionibus Solis.

Prima. | *Secunda vel conversa.*

Grad.	Dies	Ho.	Mi.		Dies	Grad.	Mi.
1	1	0	22		1	0	59
2	2	0	42		2	1	58
3	3	1	3		3	2	58
4	4	1	24		4	3	57
5	5	1	45		5	4	56
6	6	2	6		6	5	55
7	7	2	27		7	6	54
8	8	2	48		8	7	53
9	9	3	9		9	8	53
10	10	3	30		10	9	51
20	20	7	0		20	19	43
30	30	10	30		30	29	35
40	40	14	0		40	39	27
50	50	17	30		50	49	18
60	60	21	0		60	59	11
70	71	0	30		70	69	2
80	81	4	0		80	78	54
90	91	7	30		90	88	46
100	101	11	0		100	98	37
200	202	22	0		200	197	17
300	304	9	0		300	295	53
360	365	6	0		365	360	0

Tertia vel minutorum gradus.

Minuta Gr.	Dies	Horæ	Minuta
1	0	0	24
2	0	0	49
3	0	1	13
4	0	1	37
5	0	2	2
6	0	2	26
7	0	2	50
8	0	3	15
9	0	3	39
10	0	4	4
20	0	8	7
30	0	12	11
40	0	16	14
50	0	20	18
60	1	0	21

Cæterùm qui genus hoc directionis commendarunt, fegniùs quàm par erat ipfum experti fuère; nam ego paffim illum falfum reperi, ficuti Cardanus: nec mirum. Si enim directiones radicales per grados æquales falfæ funt: Et eæ tantùm veræ quæ fiunt per afcenfiones rectas vel obliquas in circulis pofitionum, non neglecta latitudine Planetarum & afpectuom: Cor non idem erit dicendom de directionibus revolotionis, cum aftra uniformiter agant, & prædictionum viæ debeant effe oaturales, oon autem fictitiæ, qualis eft illa ratio per gradus æquales?

Itaque Cardanus Lib. de Revolut. Cap. 13. ad dies effectuum, annua durante revolutione detegendos, aliam directionum formam com meotos eft, ope trium Tabellarum infra pofitarum. *Luna* (ioqoit) *redit ad congreffum Solis in diebus* 29 *horis* 12 *minutis* 46 *fecundùm Ptolemæum: igitur pro quibuflibet partibus* 12, *minutis* 11, *fecundis* 26. *quibus elongatur à Sole in die; revolutio una firmamenti peragetur. In partibus igitur* 12. *minut.* 11. *fec.* 26. *eft dies totius circuli, quem* ☽ *peragit in elongando fe à* Sole *in diebus* 29 *horis* 12 *min.*46. *Igitur ficut cuilibet parti Solis* (hoc eft diurno medio Solis) *datur totus circulus Solis; ita cuilibet parti Lunæ* (hoc eft diurno medio elongatioois Lunæ à Sole) *dabimus dies* 29. *horas* 12. *min.* 46. *circuitum* Lunæ: *& fecundùm hoc conftituit hanc Tabulam.*

Tabula

Tabula directionum secundum Lunam. Ex Cardano.

Grad.	Dies	Ho.	Mi.
1	2	10	8
2	4	20	16
3	7	6	24
4	9	16	32
5	12	2	40
6	14	32	48
7	16	22	56
8	19	9	4
9	21	19	12
10	24	5	20
20	48	10	40
30	72	16	0
40	96	21	20
50	121	2	40
60	145	8	6
70	169	13	20
80	193	18	40
90	218	0	0
100	242	5	20
200	484	10	40
300	726	15	0

Tabula Mensium ac Dierum Anni.

	Communes	Bissextiles	
Menses	Dies	Dies	
Januarius	31	31	31
Februarius	59	60	28
Martius	90	91	31
Aprilis	120	121	30
Majus	151	152	31
Junius	181	182	30
Julius	212	213	31
Augustus	243	244	31
September	273	274	30
Octôber	304	305	31
Novemb.	334	335	30
December	365	366	31

In hac autem Tabula condenda mensis Lunæ synodicus, hoc est 29 dies 12 hor. 46'. reductus in minuta & secunda dierum, quæ sunt 106325". dividitur per elongationem Lunæ à Sole diurnam, hoc est 12 gr. 12'. 26". Et quotiens 2 dies 25'. 21". hoc est 2 dies 10 horæ 8'. datur uni gradui, ejus duplum, duobus gradibus, &c. sic deinceps.

Sic autem utitur Tabula illa directionum in revolutionibus Solis. Primò, sumit exempli gratiâ significatorem vitæ in figura revolutionis: quippe Huroscopum, Solem, Lunam. Secundò, inquirit Anæretam seu vitæ abscisorem in genesi, vel in revolutione Solis: dirigitque more solitu Regiomontani vitæ significatorem ad Anæretam per ascensiones circuli positionis Aphatæ: & invento directionis arcu quærit hunc in prima columna suprapositæ Tabulæ directionum secundum Lunam, per plures ingressus si opus fuerit: & è directo habentur dies, horæ & minuta, quibus numeratis ab initio revolutionis Solis, continget effectus illo die in quem numeratio desinit. Et si huic tempori addatur tempus elapsum ab initio Januarii, quod excerpi potest ex Tabella mensium etiam suprapositâ; habebitur tempus accidentis, ab initio Januarii numeratum.

Ut autem de ipso affectu atque die Cardanus fiat certior, considerat Tabellam alteram mensium Lunæ synodicorum, quam vocat Tabulam elongationis Lunæ à Sole; ac inspicit an tempus accidentis numeratum ab initio revolutionis Solis, idem sit dierum numero. cum tempore alicujus ipsorum mensium in Tabula posito, vel non. Ac in utroque casu proximè minùs tempus in Tabula positum addit ipsi tempori accidentis ab initio revolutionis Solis numerato: & quærit per Tabellam mensium suprapositam, in quem diem, horam & horæ minuta ab initio Januarii cadat illud tempus: ad quod erigit figuram revolutionis mensis per distantiam Lunæ (ut vocat) & prout hæc figura se habet ad figuram revolutionis Solis, fiuntque Lunæ transitus per illius figuræ loca, die accidentis supra invento, indicat an ipso die accidens futurum sit necne. Hanc autem methodum Cardanus, ait cæteris esse certiorem & validiorem pro vita, eamque duobus exemplis confirmare nititur, quæ discutere ac refellere nimis tædiosum esset. Sed apponamus ejus Tabellam elongationis Lunæ.

Tabula

Tabula elongationis Lunæ à Sole.

Menses	Dies	Ho	Mi.
1	29	12	46
2	59	1	32
3	88	14	18
4	118	3	4
5	147	15	50
6	177	4	36
7	206	17	22
8	236	6	8
9	265	18	54
10	295	7	40
11	324	20	26
12	354	9	12
13	383	21	58

Cæterùm talem Cardani methodum respuimus ob 3 præcipuè causas. Prima est, quoniam dum ait qood sicut cuilibet parti ☉, hoc est diurno medio Solis, datur totus circulus; hoc est tota periodua Solis, sive annus unus pro directionibus nativitatis: ita cuilibet parti ☽, hoc est diurno medio elongationis ☽ à ☉, sive 12 gradibus 11′. 26″. dabimus 29 dies 12 hor. 46′. circuitum sive periodum synodicam ☽; confundit mensuras directionum genituræ, tum revolutionis ☉ & ☽, siquidem Lunæ diurnus mensi duntaxat applicandus est ejusque partibus, non anno vel ejus partibus: At Cardanus pro mensura arcus directionis in revolutionibus annuis sive Solis, utitur diurno Lunę synodico.

Secunda. Quia dividendo totum circulum per diurnum medium Lunę synodicum, habetur ipse mensis synodicus, sive 29 dies 12 hor. 46′. At dividendo mensem ipsum per illum diurnum, ut facit Cardanus pro suæ Tabulæ constructione; habetur quidem tempus congruens cuilibet gradui, appositum in Tabella; supponendo quod in ipso mense percurrantur tantùm 12 gradus 11′. 26″ sed hæc hypothesis falsa est: quam ergo veritatem deducet inde Cardanus?

Tertia. Per ipsam Tabellam directionum, quam applicat annuis revolutionibus ☉. significator potest tantùm absolvere circulum in diebus 872, & non in annua revolutione; quod infra patebit absurdum. Igitur hæc Cardani methodus ableganda est.

Ut verò hujusce Capitis quæstionem maximi certè momenti discutiamus atque solvamus, notandum est quod figura genituræ indicat totius vitæ Nati statum ab ipsa genesi usque ad mortem: figura revolutionis Solis indicat annuum Nati statum: & figura revolutionis Lunæ periodicæ indicat menstruum Nati statum. In qualibet autem revolutione, Cœlum determinatur respectu Nati, non solùm actu ratione dispositionis novę, quam tunc Cœlum ipsum Nato imprimit; sed etiam potentiâ, ratione futurorum illâ durante accidentium, ut in genesi. Non enim tota vis revolutionis annuę Solis, suum sortitur effectum ipso die revolutionis, sed successu temporis annui. Sic de menstrua revolutione Lunæ pro mense. Ergo quod est in illis potentiale debet ad actum reduci, aut per directiones revolutivas, aut per transitus Planetarum super loca congrua geniturę ac revolutionum ☉ & ☽, aut per utrumque simul: etenim si accidens die quadam adveniens, supponitur esse ab astris, oportet adesse Cœlestes causas actuales, quæ illud die ipso produxerint, eæque magis aut minùs insignes, prout majus aut minus fuerit ipsum accidens. Hîc tamen meminisse oportet eorum quæ dicta sunt in fine Capitis ultimi Sectionis 3. Libri 22; circa virtutem potentialem & actualem causarum Cœlestium ordine subordinationis antecedentium.

Jam verò quod ad directiones attinet, hoc imprimis pro certo tenendum est, quod si hæ in revolutionibus admittendæ sint; significator debet in quavis revolutione sive Solis, sive Lunæ, totum Zodiacum per directiones percurrere; sicque annuè & menstruè revolvi per directiones contra Cardanum Aphor. 84. Segm. 1. Et ratio est, quia cùm plures revolutiones sibi succedant, earum directiones confundi minimè debent; sed quælibet revolutio propriis explicari actuarique directionibus, non autem alterius revolutionis. Hoc autem aliter fieri non potest, quàm si in Solis annua revolutione, diurnus medius Solis, sit mensura cujusque diei ipsius anni: & in menstrua revolutione periodica Lunæ, hujus diurnus medius periodicus, sit mensura cujusque diei mensis periodici pro significatoribus singulis. Idemque censendum pro Revolutionibus periodicis ♄, ♃, ♂, ♀, ☿. Directiones autem nativitatis, non astringuntur seculo exactè complero; cùm Nati vita olim plus, jam verò minùs extensa sit quàm tempus quo significator censetur integrum decurrere Zodiacum per directiones radicales, in quibus medius Solis diurnus est mensura unius anni. Itaque ad directiones revolutionum Solis, utemur Tabulis primis hoc in capite positis, ad revolutiones verò Lunæ, utemur eis quæ hic apponuntur: Non quidem per gradus æquales

ut

ut fecère veteres, ſed hoc modo pro revolutione Solis.

Dirige ſignificatorem quemlibet, ad quem libuerit promiſſorem viâ Regiomontani à nobis expoſitâ in directionibus natalitiæ figuræ: & inventus directionis arcus, ingreſſu multiplici ſi fuerit opus, quæratur in prima Tabula directionum pro revolutionibus Solis. Nam è directo dies occurrens numerandi ab initio revolutionis Solis, ut ſciatur quo die anni illa directio compleatur: Viceverſa numerentur dies ab initio revolutionis uſque ad diem quo contingit aliquod accidens, & numerus graduum correſpondens in Tabula numero dierum, addatur aſcenſioni rectæ vel obliquæ ſignificatoris: Tandemque ſumma quæratur in Tabula rectarum vel obliquarum aſcenſionum, congrua altitudini poli ſupra circulum poſitionis ſignificatoris. Et patebit Eclipticæ locus ad quem ſignificator eo die pervenit annua directione. Eâdem prorſus ratione inſtituendæ ſunt directiones menſtruæ, ex Tabulis directionum, pro revolutionibus Lunę, & utratumque exempla apponuntur ſequenti Capite.

Ac notabis quod directiones revolutionum æquè ſunt reales, ac geniture directiones: utque hæ ſunt duplices, nempe naturales & artificiales, veluti diximus Lib. 22. Sect. 1. Cap. 1; ita & illæ. Et naturalium realitas conſiſtit in motu primi Mobilis, die nativitatis aut revolutionis qui realis eſt, & à quo ſuum ortum ipſæ habent, ut eodem loco dictum eſt. Prętetea notabis quod niſi revolutiones Solis & Lunæ erigantur ad locum in quo reperitur Natus initio revolutionis, accidet error plerumque inſignis in accidentium diebus definiendis per directiones pręſertim annuas; quippe quòd Horoſcopi revolutionum in locis nativitatis & revolutionis, multis plerumque gradibus inter ſe differant.

Tabulæ directionum pro revolutionibus Lunæ periodicis

Prima.

Grad.	Di.	Ho.	Mi.	S.
1	0	1	49	10
2	0	3	38	20
3	0	5	27	30
4	0	7	16	40
5	0	9	6	30
6	0	10	55	0
7	0	12	44	10
8	0	14	33	20
9	0	16	23	10
10	0	18	13	0
20	1	12	26	0
0	2	6	39	0
40	3	0	52	0
50	3	19	5	0
60	4	13	18	0
70	5	7	31	0
80	6	1	44	0
90	6	19	57	0
100	7	14	10	0
200	15	4	20	0
300	22	18	30	0
360	27	7	48	0

Secunda vel converſa.

Di.	Grad.	Mi.	Sec.
1	13	10	35
2	26	21	10
3	39	31	45
4	52	42	20
5	65	52	55
6	79	3	30
7	92	14	5
8	105	24	40
9	118	35	15
10	131	45	50
20	263	31	40

Tertia pro Horis.

Ho.	Grad.	Mi.	Sec
1	0	32	56
2	1	5	53
3	1	38	49
4	2	11	46
5	2	44	42
6	3	17	39
7	3	50	35
8	4	23	32
9	4	56	28
10	5	29	25
11	6	2	21
12	6	35	18

Pri-

Primæ autem Tabulæ usus est, ut quæratur directionis arcus in columna graduum multiplici ingressu dum opus fuerit, & è directo patebit tempus ab initio revolutionis Lunæ. Eadem est methodus pro secunda & tertia Tabula pro diebus & horis.

Præterea de revolutionum directionibus, idem censendum erit quod de radicalibus dictum est, in fine Capitis 12. Nimirum quod sint aliquid potentiale, indigens causâ merè actuali, qua reducatur ad actum: quales sunt transitus congrui Planetarum. Etsi enim directiones revolutivæ diem effectus indicent per proportionem diurni Solis vel Lunæ ad totum circulum pro anno vel mense (quandoquidem radicales directiones non modò annum, sed diem etiam accidentis proportionaliter indicare supponuntur in Nativitatum rectificationibus.) tamen ut in directionibus radicalibus retardatur annus accidentis, si non adsit revolutio congrua Solis; & hac data retardatur vel acceleratur dies ab ipsa directione indicatus, si huic non adsit aliquis congruus Planetarum transitus, sed paulo post aut paulò ante; idem dicendum est de directionibus revolutionum ☉ & ☽.

Duo hic objici queunt. Primum quod si annuæ directiones in revolutione Solis, diem accidentis indicant: Revolutionis Lunæ, ac multò magis directiones menstruę erunt ad illud superfluę: proindeque has aut illas esse vanas.

Sed respondeo. Idem dici posse de directionibus radicalibus, quę sui effectus diem indicant, nec illum producunt sine revolutione congrua & transitibus congruis, ut experientiâ constet. Similiter igitur annua directio radicali conformis in significato, etsi diem anni indicet quo proditurum est accidens; tamen dies ipse indiget confirmari aut congrua revolutione menstrua, ejusque directionibus, aut ipsis transitibus congruis, aut utrisque. Neque tamen necesse est ad effectus productionem, simul concurrere revolutiones annuas & menstruas, harumque directiones & transitus; cum nequidem id fieri possit nisi rarissimè: sed sufficit præcipuas concurrere; præsertim verò directionem radicalem, revolutionem annuam & transitus quæ simul conspirent. Hunc enim concursum experientia probat efficacissimum esse: si præsertim accedat congrua directio annua. Cùm autem periodicæ revolutiones Lunæ deprehendantur virtutis non exiguę, dici posset ab aliquo Revolutionem Solis directioni radicali congruam, duntaxat annum accidentis indicare: Revolutionem in ipso anno congruentiorem, indicare mensem; & transitus congruentiores diem, sine ullis revolutionum directionibus: Atqui directiones revolutionis tam annuę quàm menstruæ, sunt etiam virtutis eximię, ut Infra patebit exemplis: Ergo in judicium advocandæ sunt; tandemque ultimò Planetarum transitus per congrua figurarum loca. Advertendo tamen, ad effectum non necessariò requiri congruentiorem totius anni revolutionem Lunæ, cum transitu congruentiore, sed sufficit utrumque prioribus causis saltem congruere: subjecto præsertim ad effectum jam ex se disposito, ut homine decrepito ad morbum lethalem.

Objicietur secundò. Quod si ad diem effectus oporteat inspicere radicales directiones, revolutionum figuras, harumque directiones & transitus Planetarum per trium figurarum loca, nempe radicis & revolutionum Solis & Lunæ, quę sunt in figuris singulis plurima: Profectò nullum occurret accidens in cujus diem non incidant plures causæ ad talem effectum producendum probabiliter potentes; forsanque plures ad illum impediendum. Imò fortiores sæpius causæ accidentis, in illos dies incident quibus ipsum non apparebit: quod certè hanc scientiam arguet non modicę vanitatis.

Respondeo primò. In prædictionibus vitæ generalibus, pauca esse advertenda, eaque generalia ex sola radicali figura. In prædictionibus annuis, plura: quòd nempe prædictio annua fiat per revolutionem Solis; Hęc autem tantùm significet per relationem ad figuram genituræ; ideoque ambæ sint ad prædictionem annuam jungendæ & conferendæ. At in prædictionibus menstruis & diurnis plurima esse spectanda, tum generalia ex figuris nativitatis & revolutionum, tum particularia ex directionibus & transitibus, quæ dependent ab illis sibi prioribus. Ut enim ascendendo versus generalia & universalia, cognitio fit gradatim simplicior: Ita descendendo versus particularia aut singularia fit magis composita: quippe quòd figuræ posteriores dicant respectum ad superiores, ratione loci Planetarum, non contrà. Indeque patet ratio cur difficilius sit cognoscere diem accidentis quàm mensem, & mensem quàm annum: quippe quòd diei cognitio supponat cognitionem mensis; & hęc cognitionem anni.

Respondeo secundò. Si prædictionum leges hactenus traditæ serventur, non secuturum inconveniens quod objicitur. Hoc est si quęlibet causæ concurrentes non assumantur promiscuè, sed duntaxat congruentes effectui à radicali directione significato: Tales enim paucæ sunt; & earum sufficiens concursus non ita frequens, ut in dies singulos vel etiam menses incidat: unde superioris objectionis vanitas detegitur.

Denique notandum est directiones sive Nativitatis, sive Revolutionum indicare potissimùm tempus inchoationis vel præparationis effectuum. Transitus verò potissimùm fieri, quo tempore erumpit effectus, ut nuptiæ, receptio in dignitate, morbus, mors & similia. Siquidem ut plurimùm diebus effectuum congrui transitus adesse solent, qui si abfuerint, effectus causantur etiam Interdum à syzygiis congruis Planetarum: hę etsi in Cœlo spectatæ, universaliter operentur in toto Mundo; tamen non agunt juxta singulorum passorum dispositiones

dispositiones & pro suo ad Horisontem situ; idcirco passum congrua revolutione dispositum, poterit interdum à syzygiis affici, urgente scilicet dispositione passi, in absentia congruorum transituum. Ubi verò effectus est subitaneus, veluti dum quis præcipitatur vel submergitur, aut à prædonibus occiditur; vel directio & transitus ad diem accidentis conspirant, vel directio duntaxat annum aut mensem generaliter indicat, transitus verò diem ipsum. Atque hîc etiam sedulò adverte in directionibus annuis & menstruis quis sit status Cœlestis tam significatoris vel hujus domini, quàm promissoris; quo tempore completur eorum directio, ut de hac certiùs judices.

CAPUT XVI.

Quo pluribus exemplis probatur veritas directionum revolutivarum, in Solis & Lunæ revolutionibus.

POstquam superiori capite à nobis admissæ sunt directiones in Revolutionibus Solis & ☽, per ascensiones rectas vel obliquas instituendæ, ut directiones radicales; atque Tabulas exposuimus ad directionis arcum mensurandum: ut jam earum vis ac certitudo ad particularia effectuum tempora detegenda experientiis comprobetur; aliquot exempla videntur hic apponenda. Præmonentes quod harum directionum significatores, sunt semper vel Horoscopus, vel Medium Cœli, vel aliquis Planetæ locus in figura revolutionis, cujus directiones instituuntur: præsertim verò Solis & Lunæ: Promissores verò sunt loca vel ipsius revolutionis, vel alterius præcedentis figuræ, sed frequentiùs loca genituræ, & revolutionis ipsius.

Præterea notandum est, quod si in directione radicali retardatur vel acceleratur annuus significati effectus, ob necessarium concursum congruæ revolutionis Solis, quæ semper non adest ad præcisum tempus directionis radicalis: Et dato utriusque causæ concursu, in eodem anno, retardatur vel acceleratur dies effectus, ob necessarium concursum vel congrui transitus, vel alterius Cœlestis causæ actualis: idem profectò censendum est de directionibus revolutivis, quæ non secus ac radicales sunt tantùm quid potentiale: dicimus autem alterius Cœlestis causæ actualis; quia non semper diebus effectuum vel insignium mutationum contingunt transitus congrui Planetarum, per figuratum radicis aut revolutionis loca; etsi hoc tatissimè accidat. Quamobrem in effectibus qui sunt ab astris, necesse est dari adhuc alias Cœlestes causas actuales, quæ de potentia reducere queant in actum, figuras & directiones genesis & revolutionum. Tales autem sunt congrui transitus Planetarum per loca directionum, præsertim genituræ ad diem sive tempus particulare accidentis: Ac potissimùm syzygiæ Planetarum iisdem in locis: ut mihi accidit die 30 Maij 1613. à luminarium coitu cum insigni Solis Eclipsi, super gradu directionis Horoscopi radicalis; tum aliæ quoque syzygiæ Planetarum congruorum inter se, maximè verò in domibus congruis. Ut si adfuerint directio & revolutio congruæ pro morte, & dominus Horoscopi cum domino duodecimæ vel octavæ præsertim malefico, conjungantur in prima vel octava: aut apponantur ex secunda & octava: (ut accidit initio morbi quo nobilissimus D. Tronsonus obiit) vel quadrentur ex duodecima & octava radicis: Tunc mortem inferre poterunt, aut morbum, aut vitæ periculum; ob causam expositam in fine Capitis 15. sic de aliis.

Quicunque verò effectus circa homines, non incidunt in causas supradictas; ii vel sunt à sola voluntate; vel ab aliis solis sublunaribus causis, vel ab utrisque simul. Etenim vel omnia quæ Nato accidunt à causis naturalibus, sunt efficienter à solis astris; vel à sola ipsius Nati voluntate; vel à solis aliis causis sublunaribus: Aut sunt aliqua à singulis impermixtis; aut denique omnia vel aliqua à singulorum inter se combinatione. Primum dici nequit; nam fatalem inducit necessitatem quæ supprimit libertatis usum; facitque Deum & Naturam per se authorem mali; & contrariatur experientiæ, quâ probatur multa contingere, quorum nulla causa Cœlestis, nisi forsan fictitia assignari potest. Secundum similiter dici non potest; tum quia dum quispiam ex improviso occiditur, ejus voluntas ad effectum nihil per se confert, & quilibet multa patitur contra propriam voluntatem, nec facit quæcunque vult: Tum quia probatur evidentissimis experientiis, astra vim ingenem sibi vendicare circa plurima magni momenti, quæ hominibus accidere solent: quæ ratio tertiæ quoque causæ contrariatur. Quartum verò dici potest: Nam quædam sunt efficienter à solis astris, ut dum quis solus præcipitium aut submersionem inopinatò nemineque impellente patitur: Quædam à sola voluntate, quæ cum sit ex se astrorum influxibus superior, potest seipsam determinare ac agere contra ipsos influxus, aut sine ipsis, & quædam etiam ab aliis causis sublunaribus solitariis; ut morbus à nimio aëris frigore, calore, siccitate, vel humiditate; aut morbi qui ab astris imminet suppressio, à purgante medicamento: vel dum in eodem prælio occiduntur plura hominum millia, quibus singulis astra mortem ex genesi eo die non minabantur. Quintum denique dici debet ac frequentius est. Nam astra ad virtutes & vitia natum inclinant; & voluntas in his aut illis ut plurimùm obsequitur influxui sive propensioni, præsertim cùm etiam aliæ causæ sublunares concurrunt, etenim voluntas spectanda est quasi media inter astrorum influxus & sublunares causas: Et quamvis ipsa sit suorum actuum domina, nec in his quæ à se dependent cogi possit, vel ab astris vel à causis sublunaribus, imò nec à Dæmonibus; potest tamen ab his & illis inclinari, excitari, allici ac tentari, & his vel illis obsequi; sed duntaxat liberè ac pro arbitrio. Et idcirco in libe-

liberis saltem effectibus astra interdum suo frustrantur effectu; possuntque plura contingere à voluntatis imperio contra astrorum decreta, juxta Aphor. 5. Centil. Ptolemæi & D. Thomam dicentem, quod *sapiens dominabitur astris*. Imò contra motiones aliarum causarum sublunarium & Dæmonis tentationes. Quin etiam aliæ causæ sublunares quæ à Ptolemæo vocantur fatum secundum sive inferius in Natura, sæpe reluctantur fato superiori sive Cœlestibus influentiis, quarum effectus supprimitur carcere, exilio, claustro, morbo, *&c.* supradictis. Si ergo voluntas cum aliis sublunaribus causis se simul opponant causis Cœlestibus, multò efficaciùs earum coercebuntur effectus. At si è contra causæ Cœlestes cum sublunaribus simul in Nati voluntatem insultent per appetitum sensibilem, ut venereos influxus cum præsente scorto, aut martialis influxus cum hoste præsente, *&c*: profectò Natus vix evadet sine supernaturali auxilio, & voluntas peccato vel hujus fomite debilitata ad malumque prona succumbet. Idemque de virtutibus censendum est.

Hæc autem à me præmittuntur ne quis putet accidentia cuncta esse ab astris, & sciat quousque vis astrorum sese extendit. Tum ut intelligat, quod Nato per revolutiones & directiones congruas disposito; si desit causa Cœlestis actualis, quæ directionum & revolutionum potentiam actuare possit: ipsam interdum actuari à Solis causis sublunaribus, sive liberè sive necessariò agentibus, tunc concurrentibus. Patiens enim per fortes directiones & revolutiones dispositum, facilè transit in actum à levi etiam actuali causa conspirante sive Cœlesti, sive sublunari; vel sive influentiali sive elementali: ut iis accidit, qui ad catarrhos dispositi, si tantillùm calori Solis vel humori Lunæ exposuerint, catarrhis illico laborant. Quocirca præcipuè notandum est quo tempore Natus magis disponitur; à directionibus & Revolutionibus conspirantibus: tunc enim effectus imminent.

Denique sciendum quod dies eventus à directionibus, debet potissimum inquiri per directiones revolutionis ☉. Et eo probabiliter invento, erigenda est figura revolutionis ☽, in quam dies ipse cadit: si qua à pluribus ejusdem rei significatoribus in revolutione ☉, plures dies indicentur, erunt ad singulos erigendæ revolutiones ☽ ut fortior eligatur; hæ siquidem subordinantur figuræ & directionibus revolutionis ☉, non secus ac ipsa figuræ & directionibus radicalibus. Quo pacto vitabitur labor erigendi 13 revolutiones ☽ pro anno; tum periculum fallaciæ ab aliqua ☽ revolutione; quandoquidem eventus in unica accidit, qui tamen à pluribus significari posset. Attamen si revolutio ☉ non reperiatur congrua directioni & figuræ radicali; frustra quærentur directiones revolutionis ipsius. Idemque dicendum de revolutione ☽ minimè congrua, postquam data fuerit congrua directio, in congrua revolutione ☉; sed jam ad exempla vel experientias accedamus. Monentes obiter quod etsi in his revolutionibus & directionibus Planetarum latitudines omittamus ob ipsarum directionum velocitatem, melius tamen erat illas non omittere, ut de diebus eventuum certiùs constet, vel etiam de horis.

In revolutione ☉ Gustavi Adolphi Regis Sueciæ, incepta anno 1631, qua durante occisus est die 16 Novembris 1632; scire lubet quænam directiones vitæ hostiles viguerint.

Ab initio hujus revolutionis ad finem anni 1631, sunt 12 dies, 6 horæ, quibus si addantur 305 dies ab initio Januarii ad finem Octobris in anno bissextili 1632: Ac insuper 15 dies, 21 horæ, à fine Octobris vel principio Novembris usque ad horam 9 matutinam, diei 16 Novembris, qua occisus est; consurgent 333 dies completi & 3 horæ. Quod tempus ex secunda & tertia Tabula directionum suprapositis pro directionibus Solis: facto multiplici ingressu in Tabulas ipsas, pro numeris quos continent, valet 318 grad. 35'. Qui si addantur obliquæ Horoscopi ascensioni in revolutione ☉ 273 gradibus 41': fiant 242 gradus 16': quibus in polo figuræ ipsius revolutionis congruunt 14 gradus ♏; fuit igitur tunc directio Horoscopi, primarii vitæ significatoris in signo ♏: In quod cadebant in radice locus ♂, □♄, ex octava, & □♃ domini Horoscopi radicalis ex secunda; tum directio radicalis Medii Cœli; ac etiam locus ♄ & □♂ in revolutione. Igitur directio Horoscopi revolutionis ☉ jam cadebat in pessimum, signum pessiméque affectum: ac præcisè in □ radicalem ☿ dominæ Medii Cœli.

Porrò à 241 gradibus auferantur 90 gradus, & relinquantur 151 gradus 16'. pro ascensione recta gradus ad quem pervenit directio Medii Cœli revolutionis, qui est ultimus gradus ♌: In quo signo reperiuntur locus ♄, □♂, & ☍♃ in radice: Nec non □♄, & locus ♂ in revolutione ☉, quem ipsa directio duobus tantùm diebus prætergressa erat. Ac per consequens directio Medii Cœli actionum & susceptorum significatoris primarii, erat etiam in pessimo loco. Sol autem dominus octavæ in prima radicis & revolutionis, directio fuit in secundo gradu ♐ propè Horoscopum, quem cor ♏ fixa violenta occupabat.

Similiter in revolutione ☽, qua durante Rex ipse occisus est: ab initio hujus revolutionis inceptæ die 24 Octobris 1632. hora 0. min. 4'. usque ad horam mortis numerantur 21 dies 21 horæ: qui ex secunda & tertia Tabula directionum pro revolutionibus ☽ valent 301 gradus 25'. Qui si addantur ascensioni obliquæ Horoscopi revolutionis ☽ 299 gr. 20', fient 240 gradus 45': quibus in polo figuræ revolutionis ☽ congruunt 14 gradus ♏: fuit igitur directio hujus Horoscopi, in eodem pessimo loco ubi fuit directio Horoscopi revolutionis ☉. Porrò à gradibus 240. 45'. auferantur 90 gradus, & relinquentur 150 gradus 45'. pro ascensione recta gradus ad quem pervenit directio Medii Cœli atque ☉ domini octavæ radicis & utriusque revolutionis, qui est 28 gradus ♌, □ partilis ♄, hac in revolutione, incidens in octavam domum. Igitur directiones Horoscopi & M. C. utriusque revolutionis mirè conveniunt

&

& concurrunt in pessimis ac lethalibus figurarum locis. Et directionum aliæ nondum attingunt, aliæ vero prætergrediuntur vera loca promissorum anæretarum; aliæ vero attingunt exactè ipso die mortis. Ac saltem omnes sunt intra orbem virtutis anæretarum; quod etiam patebit in aliis subsequentibus exemplis: & hoc sufficit in his directionibus ob causam initio capitis oppositam. His enim superveniens actualis causa cœlestis die mortis, quippe transitus Planetarum, quem proprio loco exponemus, productus est effectus.

At viceversa si lubeat scire, quonam die revolutionis ☽, Medium Cœli perveniat directione ad 28 graduum ♌ □ ♄ in octava. Ab ascensione recta 28 gradus ♌ 150 gradibus 11', aufer ascensionem rectam Medii Cœli 209 grad. 20': & relioquentur 300 gradus 51'. pro directionis arcu: qui ex prima & tertia Tabula directionum pro revolutionibus ☽ valet 22 dies, 20 boras: quo tempore numerato ab initio revolutionis ☽ occisus est ipse Rex: sic de aliis. Jamque tradita dirigendi methodo, alia exempla brevius exponamus Lectori relinquentes examen calculi ex Tabulis suprapositis.

In revolutione ☉ Cardinalis Richelii anno 1642. in qua mortuus est die 4. Decembris circa meridiem. Ab initio revolutionis ad mortem, sunt 85 dies, 7 horæ: & Horoscopus ipso die perveoit ad 12 gradum ♏ ferè ☍ ♂ domini octavæ. Sol vero dominus duodecimæ in prima, ideoque morbi & vitæ sigoificator, dirigitur ad 20 grad. ♏: sicque illa deficit 4 diebus ab ☍ ♂, bæc autem diebus 4 prætergreditur locum totius figuræ pro vita periculosissimum.

At in revolutione ☽ inchoata die 29. Novembris, hora nona, min. 58. numerantur usque ad horam mortis 3 dies, 14 horæ. Et Horoscopus tunc directione pervenit ad 25 grad. ♏, locum radicalem ♀ domini octavæ, ac ☍ ☽ & ♄ in revolutione ☉, cum horis 10 ante mortem, pervenisset ad ☍ etiam ♄ & ☽ conjunctorum in octava revolutionis ☽: & hæc sunt valde notanda.

In revolutione ☉ nobilissimi D. Tronsoni anno 1625. qua durante ab Aula expulsus est cum dignitatum ablatione die secundo Augusti 1626. Ab initio revolutionis usque ad accidens sunt 334 dies 6 horæ. Et Medium Cœli dirigitur ad 12 grad. ♉ ferè radicale □ ☽, dominæ Medii Cœli radicis & decimæ revolutionis.

At in revolutione ☽ quæ incepit anno 1616. die 23. Julii, 22 hor. 20'. numerantur usque ad tempus accidentis 9 dies, 1 bor. 40'. Et pervenit directio Medii Cœli ad 10 grad. ♏, fere alterum radicale □ ☽, & □ ipsius ☽ ☉ & ♂ conjunctorum in revolutione ☽, quæ quadrata ipso die directio Medii Cœli percurrebat: Sole & ☽ dominantibus decimæ domoi: ergo valde congruunt ambæ directiones Medii Cœli tanto infortunio.

In revolutione ☉ aono 1641, qua durante obiit ipse D. Tronsonus 8 die Decembris sequentis circa horam 9 matutioam. Ab initio revolutionis ad accidens sunt 98 dies, 3 bor. 16'. Et Horoscopus perveoit ad 28 grad. ♐; qui fuit locus radicalis ♄, & □ radicis & revolutionis ejusdem ♄ iu ipsa revolutione.

At in revolutione ☽ quæ incepit die 13. Novembris, 11 hor. 58'. usque ad boram obitus oumerantur 23 dies 9 boræ, Et Horoscopus pervenit ad 22 gradum ♋, oppositionem radicalem ♂, qui in genesi quadrabatur Horoscopo, & in bac revolutione fuit dominus octavæ in octava revolutioois Solis.

In revolutione ☉ anno 1626. qua durante obiit Connestabilis Desdignieres die 28 Septembris sequentis, ab initio revolutionis ad mortem suot dies 170. Et Horoscopus pervenit die mortis ad 8 gradom ♐ fere □ sinistrum ♄ domini octavæ io ipsa revolutione, sequente □ ♂.

At in revolutione ☽, quæ incepit die 5. Septembris bora vigesima secunda, sunt usque ad diem mortis 22 dies. Et pervenit Horoscopus ipso die ad 11 gradum ♍, fere locum ☉ in hac revolutione & ♄ io revolutione ☉, sequentibus ♄ atque ♂ conjunctis ☉, quorum etiam loca Horoscopus ipse eo die directione pertransibat. Erat ergo lethalis utraque directio.

Jam meas inspiciamus revolutiones saltem lunares, atque bis correspondentes solares, quas superius apposui. Igitur in revolutione ☉ aoni 1605, qua durante duobus periculosissimis vuloeribus confixus sum die 9 Julii circa boram octavam vespertinam. Ab initio revolutioois ad tempus accidentis numerantur 136 dies, 4 boræ 38'. Et pervenit tunc Horoscopus ad 8 grad. ♐ fixam violentam in cuspide octava radicis, & □ dextrum cumuli mei Planetarum ex duodecima domo, sed præsertim ☉ ♃ & ♄ dominorum quintæ, octavæ & decimæ. Sol autem dominus Horoscopi, ac duodecimæ pervenit ad 16 gradum ♊, quadratum sinistrum ☽ radicalis.

At in revolutione ☽ qua contigit accidens, incepta die 5. Julii, 6 hor. 7'. sunt ad boram vulnerum 4 dies 2 boræ. Et tunc pervenit directio ♃ domini Horoscopi ad 25 grad. ♈, ideoque percurrebat ipso die quadrata ♂ ♀ ☿ atque ☉ existentium in domo septima, quæ est bostium apertorum. Directio autem Medii Cœli actionum significatoris, cujus & quintæ domina ♀ erat in septima partiliter juncta ♂ in loco radicali ♂ pervenerat ad 11 grad. ♐ □ radicalem ♄ in octava radicis, quam domum ♄ tunc pertransibat:, eratque in Horoscopo revolutionis ☽, buic quadratus. Cuncta igitur ad mortem, vel saltem vulnera periculosissima conspirabant.

In revolutioοe ☉ anni 1612. qua 30. Maji ex ludo violento in ☉ ardore & compotatione incidi in valde magnum, longum & periculosissimum morbum: ab initio revolutionis ad accidens sunt 96 dies, 3. boræ. Et tunc pervenit directio Horoscopi ad 16 grad. ♌, fere locum ♃ retrogradi in domo ☉ & quiota revolutionis. ♃ ipso existente domino duodecimæ & octavæ quod maximè quadrat effectui.

At iu revolutiooe ☽ quæ incepit 23. Maji 11 hor. 16'. ab illius initio ad initium morbi, sunt 6 dies, 12 hor 44'. Et tunc perveoit directio ad 10 gradum ♊, cuspidem quintam & □ sinistrum cumuli mei Planetarum, prætertim vero ♄, imò □ ♄ & ☽ hujus revolutionis, quæ ipsa directio eodem die pertransibat. Et facta est magna ☉ Eclipsis in loco directionis tam bujus Horoscopi, quam Horoscopi radicalis

In revolutione ☉ qua Medicinæ Doctoratum consecutos sum die 9. Maji anno 1613. Ab initio revolutionis numerantur dies completi 47 hor. 20 min. 41. Et tunc pervenit directio Horoscopi ad 7 grad. ♒ ☍ ☽, & □ radicale ♂ qui præest ☽ & Medio Cœli hujus revolutionis At ipsum Medium Cœli pervenerat ad 8 grad. ♋; locum radicalem ♂ partiliter: & △ sinistrum cumuli mei Planetarum: atque ♂ erat dominus Horoscopi radicalis qui reperitur in Medio Cœli hujusce revolutionis, quæ sunt valde notanda.

Sed in revolutione ☽ quæ incepit die 15. Aprilis 23 hor. 37′. sunt ad 9. Maji, hoc est 8 diem completum 22 dies o h. 23′. Et pervenit tunc directio Horoscopi ad 1 gradum ♊ quadratum partilem ♀ in radice quæ fuit domina ☊ sequentibus □ ☉ ♃ ♄ atque ☽: sors vero directione pervenit ad 25 grad. ♓ quem hac In revolutione occupabat ♄ dominus Medii Cœli radicalis.

In revolutione ☉ anni 1615. qua die septima Julii hora decima pomeridiana ingens vitæ periculum subii natans in Rheno Ab initio revolutionis ad accidens sunt dies completi 133. horæ 20. Et tunc pervenit directio Horoscopi ad 29 gradum ♊ ferè ☍ ☽ dominæ octavæ, pessimè affectæ in prima domo.

At in revolutione ☽ quæ incepit die 26. Junii 13 h. 10′. numerantur ad horam accidentis 9 dies 20 h. 50′. Et pervenit directio Horoscopi ad 23 gradum ♐ ferè ☍ ☉ domini duodecimæ & ♂ qui præest octavæ & ferè △ ♄ in octava. Directio autem Medii Cœli actionum significatoris pervenit ad 26 gr. ♒ ☍ ♄ domini quintæ in octava ubi reperitur in domo & aspectu ☌ ferè super Horoscopo radicis.

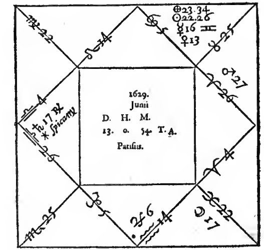
In eadem revolutione ☉ periculum præcipitii lethale subii die 1. Januarii 1616. circa horam secundam pomeridianam. Ab initio revolutionis ad horam accidentis sunt 311 dies 13 h. 16′. Et pervenit directio Horoscopi ad 10 gradum ♏ ferè △ ♄ in radice.

At in revolutione ☽ quæ incepit die 25. Decembris 5. h. 16′. sunt ad horam accidentis 5 dies 20 h. 44. Et pervenit Horoscopus ad 16 grad. ♍. ☍ radicalem ♄ atque ☽ in sexta radicis: ♄ existente domino octavæ in decima hujus revolutionis, in domo & □ ♂: ☽ autem in nona. At Medii Cœli directio, pervenit ad 12 gradum ♊, quadratum sinistrum partilem ejusdem ♄ in radice: hæc autem ad lethale præcipitium maximè concordabant. Cumque hoc periculum mihi causatum fuerit à saga quæ pridie socios meos suis artibus pessimè affecerat, fatendum est quod si Diabolus sagis serviens, utitur interdum in suis actionibus concursu astrorum, commodam profecto in meam perniciem exspectaverat ab astris occasionem usque ad diem crastinam; nisi summa Dei bonitas miraculosè me liberasset.

In revolutione ☉ anni 1629, quâ Regii Mathematum Professoris dignitatem mihi conferri voluit ac studiosè curavit Serenissima Regina Mater Maria Medicea, numerantur ab revolutionis initio usque ad 30. Junii quo negotium hoc suscepi, ac per E. Cardinalem Berulæum dignitatem ipsam à Regina petii 127 dies. Tuncque pervenit directio Medii Cœli ad 14 grad. ♋, △ sinistrum ♄ ac ☽ radicales, quæ ☽ hac in revolutione erat domina Horoscopi in nona & loco radicali ☿ cum ipso ☿, Sol autem dirigebatur ad 10 gradum ♋, △ sinistrum ♄ domini Medii Cœli, & locum ♂ dominum Horoscopi in radice, ipseque gradus horoscopabat in figura revolutionis.

At in revolutione ☽ incepta die 13 Junii o hor. 54 sunt ad diem 30. Junii dies 17. Et tunc pervenit directio Medii Cœli ad 17 grad. ♒, △ quippe ♀ dominæ Horoscopi, ☿ domini ☉ huic & ♀ conjuncti, tum ♄ domini Medii Cœli radicis exaltati in prima hujus revolutionis, nec non ⚹ partilem ☽ dominæ Medii Cœli. Omnia ergo erant egregia ad fœliciter suscipiendum. Ac certe res fuit suscepta & promota successu fœlicissimo, vide hanc figuram revolutionis Lunæ.

95. 14.

Hæ

Hac in revolutione ☿ præest Horoscopo, quem △ intuetur: & Luna Medio Cœli, quod etiam △ aspicit: suntque ambæ à maleficis liberæ ac in gaudii & scientiarum domibus: ideoque Reginæ & dominarum favore ac ope fœlicitatem & gaudium in scientiarum dignitatibus mihi præsagiebant: Tum etiam ope Magnatum Ecclesiasticorum, ob ☌ ☿ & ♀ in nona, in △ ♃ domini ☽ qui est in quarta. Præsertim quod ♄ dominus Medii Cœli radicis & ♃ in revolutione sit in prima exaltatus, in suo antiscio radicali, & conjunctus spicæ Virginis, in △ ☌ ☿ & ♀, tum etiam ♃: Luna autem sit in □ ☌ ☿ & ♀ qui faustus est: Ac ♂ dominus Horoscopi radicalis sit in ipso Horoscopo fortis in ✶ ☉ & ⊕ conjunctorum in nona. Omnia igitur sese habebant valde fœliciter, pro dignitate. Et idcirco successus fuit admodum fœlix.

In sequente autem ☽ revolutione, quæ incepit die 10. Julii 7 hor. 45'. sunt ad diem 3. Augusti, quo litteras Professoris à Rege obtinui, 23 dies. Et directio Medii Cœli pervenit ad 19 gradum ♍. △ ♂ domini Medii Cœli & locum ⊗ in ☍ ☽.

In revolutione ☉ anni 1634. qua die 30. Martii hora 1. post meridiem, arduum suscepi ac illustre facinus, demonstrandi publicè longitudinum scientiam à me inventam, sunt ab hujus revolutionis initio ad horam actionis meæ dies 35 completi. Tuncque directio Medii Cœli, actionum susceptorumque significatoris pervenit ad gradum 1 ♋. △ sinistrum partilem ♀ in radice, dominæ ⊗ in prima, sequentibus △ ☉ ♃ ♄ domini Medii Cœli cum ♂ domino Horoscopi in figura ipsa radicis. Et fuit hæc directio valde egregia, tantoque suscepto fœliciter glorioséque peracto congruentissima.

At in revolutione ☽ incepta 27. Martii 3 hor. 20'. sunt ad horam usque actionis meæ 2 dies 20 hor. 40'. Et pervenit directio Medii Cœli ad 4 grad. ♋. △ partilem ☉ & ♃ in radice, ac platicum reliquorum Planetarum: quo nihil fœlicius & directioni Medii Cœli in revolutione ☉ conformius optari poterat; præsertim quod directio ipsa esset etiam ad □ partilem ☿ domini decimæ, in qua erat ♃ hac in revolutione, ☿ applicante ☉ exaltato.

In revolutione ☉ anni 1642. qua periculoso correptus sum morbo die 2. Novembris: hoc ipso die Sol dirigebatur ad 27 grad. ♏, □ dextrum ♃ domini octavæ ☌ & ♄: & Horoscopus radicalis repertus in nona domo revolutionis, dirigebatur ad ♂ revolutionis, hoc est ☍ Martis radicalis.

At in revolutione ☽, hæc applicabat ♄ partiliter ipso die morbi, ideoque ad ipsum dirigebatur.

In revolutione ☉ anni 1645: qua currente data mihi fuit pensio 2000 librarum in Sanctiori Regis Consilio die octavo Aprilis; sunt ab ejus initio ad 8 Aprilis 44 dies 2 hor. 33'. & tunc pervenit directio Horoscopi ad 10 ♋, △ ferè radicalem ♄; domini Medii Cœli radicis & revolutionis, necnon ferè locum radicalem ♂ domini Horoscopi radicis: Medium autem Cœli pervenit ad 10 gradum ♓ ferè locum radicalem ejusdem ♄ & △ radicalem ♂: ita ut hæc directio fuerit ad cumulum Planetarum, illa vero ad △.

At in revolutione ☽, quæ incepit die 25. Martii 21 hor. 42': sunt ad diem accidentis 12 dies 2 h. 18'. Et pervenit directio Medii Cœli ad 8 grad. ♌ △ ☉ in undecima domo hujus revolutionis: Sol autem directione pervenit ad 16 grad. ♍ ☌ ☽, & vicissim ☽ ad 3 grad. ♍ ☍ ☉ & ♃ in radice.

Tandem in revolutione ☉ incepta die 15 Decembris 9 hor. 50'. anni 1640, qua durante B. P. Carolus de Condren obiit die 6. Januarii 1641. hora fere 6. matutina. Ab initio revolutionis ad diem obitus sunt 20 dies 14 hor. 10'. Tuncque directio Horoscopi pervenit ad 17 grad. ♍ locum ♃ radicalem, qui fuit dominus octavæ in ipsa revolutione, sequentibus □ ☉ domini octavæ radicis & 12 revolutionis, tum ☍ ♂ domini octavæ in octava revolutionis & domini duodecimæ radicis. Solis autem directio pervenit in revolutione ad ♃ dejectum & dominum octavæ: & ☽ directio ad 23 grad. ♒ □ radicalem ♄, ejusque fere locum in revolutione.

At in revolutione ☽, quæ incepit die 10. Decembris 18 hor. 50'. sunt ad horam mortis 20 dies completi. Et pervenit directio Horoscopi ad 26 grad. ♍, □ radicalem ☉ aphetæ in radice & hac revolutione, partilemque ☍ ♂ hac in revolutione dominum duodecimæ atque ☽ in duodecima quæ præerat octavæ cum ☉. Omnia ergo ad mortem conspirabant.

Quid pluribus opus est? in quibuscunque figuris à me tentatis tam evidenter mihi patuit vis revolutionum ☉ & ☽, nec non directionum ad illas pertinentium via à me detecta & superius exposita, atque ex suprapositis adeo manifesta est; ut cum non possit à sagacioribus Astrologis denegari, jam calculi tædio fractus, hic de his dicendi finem faciam.

Non tamen hic videtur omittendum quod figuris Quartarum tam anni, quam mensis nullæ sunt directiones assignandæ: quandoquidem ex suprapositis exemplis satis patet, directiones revolutionum, sive Solis, sive Lunæ vigere tota solari & lunari periodo, & non duntaxat prima quarta ipsius periodi: ac proinde alias excludere in ipsa periodo: alioquin si quælibet quarta proprias haberet directiones, non vigerent tota perioda quæ ad revolutionis figuram pertinent, vel perpetua esset admittenda confusio directionum. Unde patet figuras Quartarum esse tantum spectandas, ut statum Cœli ad efficaciorem transitum Solis aut Lunæ per loca suorum aspectuum.

Præterea obiter notandum moneo, inde convinci quam falsa & erronea sit doctrina nova Didaci Pritti Pelusiensis in suis Thesibus Astrologicis, ubi non solum respuit circulos positionum in erigendis figuris & dirigendis significatoribus: sed insuper revolutiones tam annuas quam menstruas, quarum nullam prorsus rationem habet, in suis judiciis. Pollicetur suæ doctrinæ demonstrationes quæ expectantur, non ut demonstrationes veritatis (ut facile conjicio ex ejus thesibus) sed ut hallucinationis suæ demonstrationes; quas ni fallor supprimet factus sapientior.

Caput XVII.

De Domino Revolutionis.

Post erectam figuram constitutionis cœlestis, sive hæc sit universalis, ut in mundanis revolu-

 tionibus

præcipuis figuræ angulis : sic enim affectus aget efficacius: Præsertim vero si ex figura genethliaca contingat ipso anno aliqua nova fortisque directio ad talis Planetæ corpus, vel aspectum, ipsiusq; Planetæ status in revolutione directioni congruat: tunc enim erit illo anno fortissimus, saltem ad ea quæ directione ipsa significantur. Quod si cæteris paribus alter ipsorum Planetarum sit in propriis dignitatibus, alter vero in angulo primæ, vel decimæ domus, etsi exul, vel dejectus, hic nihilominus erit eligendus, ut fortior statu terrestri, seu determinatione, qua potissimum afficit. Natus enim tum in genesi, tum in revolutione æquè potest subjici figuræ domino malefico, ac domino benefico: & æquè benè affecto, ac malè affecto, ab eoque pati pro ipsius natura atque statu. Alter vero Planeta inferioris, sed proximioris potentiæ, assumatur pro secundario revolutionis domino.

Et quia Horoscopus præest corpori, vitæ, moribus, ac ingenio, Medium vero Cœli suceptis, actionibus & Professioni; ideoq; præsunt præcipuis rebus hominis, à quibus cætera fere omnia non parum dependent: idcirco horum angulorum domini erunt præcipue attendendi; tum Solis in hujus revolutione, & ☽ in revolutione Lunæ. Nam quamvis ☉ & ☽ non considerentur à nobis penes significationes universales illis tributas ab antiquis, sed tantum prout determinantur in figura, non secus, ac ♄ ♃ ♂ ♀ ☿. tamen & in genesi & in revolutionibus illorum loca sunt pro electione domini potius spectanda, quia sunt Planetæ primarii circa Tellurem primario ordinati, & primariæ inter Planetas potentiæ, ut experientia probat: quorum uni quippe Soli regimen annorum à natura tributum est, Lunæ vero mensium, non autem ulli aliorum Planetarum, qui ☉ tantum Satellites existunt, ac velut Ministri in regimine Sublunarium.

Denique in electione domini præferendus erit Planeta potens domo, potenti exaltatione, & hic duntaxat Trigono potenti. Ac insuper præferendus erit Planeta in prima domo, hujus absenti domino: quia plus valet præsentia Planetæ, quam absentia dominium, etsi vis Planetæ præsentis, non prorsus excludat, vel cohibeat vim domini absentis, sed huic tantum prævaleat. Tandemque præferendus erit Planeta locum cui præest aspiciens, non aspicienti, præsertim si domicilio præsit: nec non existens supra Terram, existenti sub Terra.

Atque hæc singula de electione domini revolutionis ☉, aut ☽ validum habent in natura ratione & experientia fundamentum, quod dici nequit de figmentis Arabum & Indorum à nobis rejectis, qui verarum causarum cognitione maxima ex parte destitui, tot falsas excogitarunt, ut nullus esset effectus, cujus, aut veram, aut fictitiam rationem reddere non possent: sicque ludentes circa numeros signorum, Planetarum, graduum Eclipticæ, dierum anni ac mensis, & horarum diei, nec non circa eorum ordinem, vel seriem; Divinam hanc scientiam maximè depravarunt, causis plane chymericis, quarum non paucas commendat Hermes Lib. 2. de Revol. cap. 1. refutatione nostra prorsus indignas, quod circa tales nugas tempus nostrum minimè sit impendendum.

Cæterum hic quæri potest, cur Sol non sit semper ac solus anni dominus, quandoquidem annus est tantum à Sole, & annua revolutio, sit revolutio ☉, qui est Planetarum omnium potentissimus?

Respondeo: Solem quamvis ex se agat, tamen agere juxta naturam signi quod occupat, & naturam statumque sui domini, sicut alibi diximus. Cum ergo in revolutione Solis quæratur præsertim quid ipse sit effecturus, idcirco ad ejus dominum præcipue attendendum est, ob illam causam: ipseque in anni dominum assumendus est, etiam cuivis alteri præferendus; non quidem pro totius figuræ, vel anni effectibus, nisi etiam præsit locis ☽, Horoscopi Medii Cœli & ☊, vel horum majori parti, sed duntaxat pro effectibus à Sole significatis. Cumq; ipsius domini status singulis annis varietur, & sit interdum faustus, interdum vero infaustus: idcirco non solum in genesi, sed in singulis revolutionibus ☉, hujus dominus ejusque status sedulo erit advertendus. Dum vero Sol in radice repertus fuerit in ♌ propria domo, tunc quia nulli alteri Planetæ subjicitur, erit ipsemet suarum revolutionum primarius valde potens dominus. Idemque à simili censendum de revolutionibus Lunæ.

Caput XVIII.

De Legibus universalibus judiciorum, in nativitatum revolutionibus tam ☉, quam ☽.

QUamvis ex dictis toto Libro 21. circa cœlestium corporum determinationes, tum præsertim ex capitibus 6 & 7 hujus Libri, satis pateat quomodo sit de revolutionibus judicandum, saltem generaliter: quia tamē præter universales judiciorum leges genituris & revolutionibus communes, doctrina revolutionum proprias etiam sibi vendicat, tum universales, tum particulares; idcirco universales hic nobis adjungendæ videntur, ne in tanti momenti doctrina Theorica quidpiam desideretur: Particulares vero dabuntur in Astrologia practica, si Deus illam condendi tempus nobis concesserit. Universalium igitur præcipuæ, sunt sequentes, ex quibus minus præcipuæ à solerti Astrologo facile detegentur.

1. In revolutione nihil prædicendum saltem insigne, nisi fuerit significatum à radice, vel directionibus ejus, ad tempus revolutionis ipsius. Et viceversa de radicali directione nihil prænunciandum, nisi consenserit annua revolutio. Nam si ☉ in decima radicis dirigatur ad △ ♃ bene affecti (quæ est illustris & ex se fœlix directio) in revolutione vero anni per directionem indicati, Sol fuerit in duodecima quadratus ♄, vel ♂, sine fœlici aspectu ♃, qui etiam prave afficiatur; nil proderit directio ☉, tantúmque accident irriti conatus pro honoribus cum impedimentis, & forsan quoque infortuniis circa honores: sic de cæteris. Generaliter vero spectandum in omni revolutione, tam ☉, quam ☽, quomodo sese habeant Planetæ ipso die, ad loca genituræ: nam si bene bonum, si male malum, in affecta specie accidentis vitæ, divitiarum, honorum, &c. habita ratione determinationis Planetarum ipsorum, tam radicalis quam revolutivæ.

2. Revolutionis cum genitura similitudo significationis, promovet genituræ significata. Dissimilitudo autem supprimit, aut retardat, aut minimè complet, aut depravat. Et idcirco quidquid à revolutione perficitur, in genesi quidem præsignificatur. At quidquid in genesi præsignificatur ali-

quo anno, non perficitur à revolutione ipsius anni, defectu prædictæ similitudinis, quæ actuat geniture ejusque directionum potentiam in significatis. Quamobrem rectè monet Cardanus, nunquam esse pronunciandum de directionibus radicalibus nisi inspecta revolutione anni quem indicat directio, imò etiam quandoque immediatè præcedentis, aut sequentis: alioquio optimus quoque falletur Astrologus.

3. Quo figura revolutionis, sive Solis, sive Lunæ fuerit radicali similior in signorum & Planetarum positu: eo efficacius promovebit genituræ significata, sive bona, sive mala, ac ea præsertim quæ simili directione significabuntur. Non enim ut Origanus & plerique alii censent, fausta semper est, ingensque bonum pollicetur ista similitudo, sed tantum idem quod genituræ figura significat, sive bonum, sive malum. Alioquio Planetæ non agerent prout determinantur: & maleficus nativitatis influxus, à simili malefico corrigeretur, aut planè mutaretur, quod experientiæ & naturæ repugnat. Hæc autem major similitudo (saltem in signorum positu) acquiri, aut vitari potest peregrinatione nati ad loca Terræ congrua, pro tempore revolutionis, ac præsertim ☉, ut jam dictum est cap. 4. Et hoc est arcanum scientiæ haud contemnendum. Præ cæteris autem observentur illæ revolutiones in quibus idem Eclipticæ gradus reperitur in Horoscopo, qui fuit in Horoscopo radicis: tunc enim quilibet Planeta iisdem figuræ domibus præest in revolutione, quibus præerat in radice: quod sine aliquo insigni effectu à genesi significato non solet accidere, cum etiam vis significati signorum eo anno duplicetur, saltem in loco nativitatis, & circa.

4. Fortiter significatum à genesi, vel directione radicali, reduci potest in actum, seu perfici à debili Solis revolutione significationis ejusdem: ideoque multo magis à valida. Non autem perficietur à debili revolutione Lunæ. Et viceversa debiliter significatum à genesi ejusve directione prodire potest in actum à forti revolutione Solis significationis ejusdem, vix autem à forti revolutione Lunæ. At debiliter significatum in genesi, vix prodibit in actum à debili Solis revolutione significationis ejusdem: nequaquam vero fiet à debili revolutione Lunæ: quia fortis renitentia fati secundi, hoc est, causarum sublunarium ad effectum passivè, vel activè concurrentium fortis dispositio contraria si adfuerit, debilem eludit cœlestem influxum. In omnibus ergo significatis anno aliquo, dispositio fati secundi studiosè est attendenda. Et nati circa ipsa sunt interrogandi, ut quo vergant eorum suscepta, actiones & passiones detegatur: iodeque prædictio sagacius instituatur, post revolutionis virtutem ponderatam.

5. Oppositis signis in radice & revolutione ascendentibus, malum est ac turbulentum, pejus autem gradibus oppositis, præsertim in revolutione ☉. Cum enim revolutio, aut promoveat, aut cohibeat effectus nativitatis, tantùmque promoveri queat à figurarum similitudine: patet quod hæc contrarietas situs tam Solis, quam Cœli totius, cohibebit radicalem influxum ne in actum erumpat, præsertim vero bonum: tantùmque irritos conatus afferet circa bona illo anno à directionibus significata, cum multis contrarietatibus, damnis, anxietatibus, morbis, vitæque periculis, Et ratio est, quia tunc signa determinantur ad significationes radicali contrarias. Sicut enim pravæ mutationes & detrimenta accidunt in Magno Mundo, sive natura universa, dum Leo signum naturæ Solaris determinatur ad contrariam Saturninam per Saturni motum in ♌: & ipsius quoque ♄ virtus ibi depravatur. ita etiam dum revolutionibus, imo & transitibus Planetæ & signa determinantur ad significata radicalibus contraria, aut ipsi Planetæ contrario modo sunt affecti: pravæ mutationes & infortunia sunt in Microcosmo, sive nato exspectanda. Si tamen ♃, aut ♀ fuerint in prima revolutionis, sine dominio in octava, aut duodecima radicis, aut revolutionis: mala in primæ domus significatis essentialibus, ab illa contrarietate indicata, tollentur aut mitigabuntur: imo in conjugio, litibus, & contractibus continget fœlicitas aliqua & lætitia, si præsertim septima radicis fuerit benè affecta, & directiones congruant; quod nempe domus qualibet radicis suæ oppositæ significet. At si quid mali ex genitura & directionibus eo anno significetur, præsertim in morbis, litibus, hostibus apertis, fueritque septima radicis pravè affecta, & pravi Planetæ in prima revolutionis: mala ipsa eo anno accident. Idemque à simili censendum de signis oppositis in radice & revolutione culminantibus, tum de aliis etiam cuspidibus.

6. Si revolutionis Horoscopus fuerit △ Horoscopi radicalis, bonum est pro significatis primæ domus: si fuerit □, malum. Non tamen ex his solis, de bono, vel malo significatorum primæ domus simpliciter pronunciandum est: sed utriusque Horoscopi Planetarum etiam status in revolutione spectandus est, præsertim vero dominorum Hi. radicis & revolutionis, cum directione Horoscopi radicalis ejusque domini. Idemque à simili censendum, de Medio Cœli radicis & revolutionis.

7. Signum ascendens in revolutione, in quo exstiterat aliquis Planeta in radice, ac præsertim ipsius Planetæ locus horoscopans in revolutione: afficit natum in significatis primæ juxta naturam, statum determinationemq; ipsius Planetæ in radice ac revolutione. Eademque est ratio de Medio Cœli revolutionis, & aliis cuspidibus. Atque si in revolutione ☉ Horoscopus fuerit locus radicalis ♄, aut ♂ in octava, vel domini octavæ; erit à morte cavendum eo mense quo in revolutione ☽, idem fuerit Horoscopus, vel ea quarta qua idem etiam fuerit, cæteris conspirantibus.

8. Cujuslibet signi effectus à genitura significatus, accidit circa significata domus figuræ, quam tale signum occupat in revolutione: si præsertim directiones radicales congruæ sint. Sicque signum primæ radicis in duodecima, vel octava revolutionis, morbos, carceres, hostes, mortem, aut vitæ pericula minantur, si radix ejusq; directiones consenserint: in undecima amicos præsagit: in decima circa suscepta, actiones, dignitates, &c. signum secundæ radicis in septima revolutionis, divitias ex matrimonio, litibus, contractibus, aut expensas & damna in iisdem juxta statum septimæ ac domini ejus, tam in radice, quam in revolutione. Non enim significatio status boni, vel mali septimæ revolutionis, evertit significationem status septimæ radicis, aut agit contra ipsam ex cap. 7. Eademque est ratio in cæteris.

9. Pla-

9. Planeta quilibet in revolutione licet agat juxta naturam domus quam occupavit in radice, tamen evidentius agit penes naturam domus, quam occupat in revolutione, sive ☉, sive ☽. Id probatur ex Sole ipso, qui in omnibus suis revolutionibus est in eadem domo radicis, cum tamen singulis annis suos variet effectus: quippe quod significatum radicale ☉ à figuræ domo, specificetur ac determinetur ad significatum domus quam ipse Sol occupat in revolutione: similiterque probabitur ex ☽ in ejus revolutionibus. Ergo si ♂ ex secunda radicis venerit ad quintam revolutionis, significabit eo anno prodigalitatem, vel impensas in voluptatibus. E contra vero si ♃ ex quinta radicis venerit ad secundam revolutionis: ex liberis, vel amesiis, vel ludis & voluptatibus divitiarum incrementa præsagiet: etsi vero idem dici queat, de domino secundæ radicis in quinta revolutionis, aut contra: quia tamen plus valet præsentia Planetæ, quam ejus absentis dominium: Ergo si in genesi dominus secundæ fuerit in quinta, in revolutione vero fuerit in duodecima: dicendum erit quod ex voluptatibus ægrotabit, vel quod propter ipsas, aut expensas in ipsis incarcerabitur, sicque trium domorum 2. 5. & 12. significata combinantur. Non enim semper necesse est combinari omnium domorum significata. Eademque est ratio in cæteris. Attamen notandum quod revolutionibus combinandæ sunt determinationes Planetarum ratione situs corporei ac dominii in ipsa revolutionis figura, juxta doctrinam Sectionis 2. Lib. 21. sed semper cum aspectu ad eorundem Planetarũ determinationes in radicali figura etiam combinatas. Et hoc est cõbinationes radicales cum revolutivis cõbinare, quod qui sagacius fecerit, certius judicabit.

10. De quovis Planeta in revolutionis figura, prius advertatur ad quam radicis domum ipse devenerit, tum deinde ad quam revolutionis. Nam radicalis figura tempore, virtute, & universalitate prior est revolutiva: & hæc ut inferior ac particularis, illam ut superiorem & universalem determinat. Ideoque prius aspiciendum quomodo sese habeant Planetæ ad figuram radicis, quam ad figuram revolutionis. Hoc autem inde probatur, quia si ♄ in radice fuerit anæreta, & in revolutione venerit ad Horoscopum radicis; vitæ periculum nato imminet, in quacunque domo revolutionis fuerit ipse Horoscopus. Hæc vero domus periculi speciem judicare potest: ut si Horoscopus ipse venerit ad quintam revolutionis, quia ibi novam suscipit determinationem ad voluptates, periculum erit à voluptatibus, vel earum causa. Si autem Horoscopus radicalis & ♄ in ipso, venerit ad octavam revolutionis; mors significatur subitanea, aut violenta, vel ingens vitæ periculum improvisum, ob duplicatam ♄ vim anæreticam, & vim aphæticam Horoscopi subjugatam dupliciter. Ac per consequens de quovis Planeta in revolutione, hæc ordine advertantur. Primum, quæ sit ejus natura. Secundum, quis status cœlestis in radice. Tertium, ad quid determinatus in radice, corpore ac dominio. Quartum, ad quam domum figuræ radicalis devenerit in revolutione. Quintum, quis sit status ejus cœlestis in revolutione. Sextum, ad quid determinatus sit in revolutione, corpore ac dominio. Septimum, quomodo radicalis & revolutiva determinatio combinari queant, penes suam conformitatem, contrarietatem, aut dissimilitudines. In his enim consistit arcanum revolutionum præ cæteris maximum.

11. Planeta quilibet sua quovis anno adimplet significata radicalia, præcipuè juxta domum illam, quam occupat in revolutione. Ideoque de ejus effectibus judicandum est, ex utraque illius determinatione, radicali, scilicet, ac revolutiva: tum ex ejus statu cœlesti ac terrestri in utraque figura. Et videndum ex quo & in quod mutatus sit à radice in revolutione, ratione signi, domus, dominii & connexionis. Notando, quod ejus significatum radicale specificatur ac determinatur à significato revolutionis. Atque idcirco dominus primæ radicis, vel Planeta qui fuit in prima radicis, si venerit ad quintam revolutionis, ac præsertim ♀, inclinabit ad voluptates, si venerit ad decimam, ac præsertim ♃, causabit bonorum ambitionem: eademque est ratio de aliis.

12. Planeta ex una domo radicis migrans in aliam revolutionis, in hujus significata non influit simpliciter & absolute, ut in radice; sed mixtim & dependenter à suis significatis in ipsa domo radicali. Et utrumque semper spectandum est, quatenus primò & per se pertinet, sive refertur ad natum; non autem ad alias personas. Ideoque Schonerus & alii falluntur, asserentes quod Planeta ex undecima radicis, migrans ad octavam revolutionis significat mortem amicorum nati. Nam octava domus in figura particulari nati, sive radicis, sive revolutionis, non est domus mortis amicorum nati, vel pro omnibus generaliter; sed est tantum domus mortis ipsius nati, ut exposuimus alibi. Proindeque talis Planeta determinatur circa mortem nati, huicque potius significabit mortem, aut vitæ periculum ab amico. In constitutionibus vero universalibus domus octava est domus mortis generaliter. Melius autem dicetur, quod si Planeta in undecima radicis venerit in revolutione ad sextam radicis, quæ est octava ab undecima radicis, aliquis amicus nati morietur: si præsertim ipse Planeta fuerit in revolutione male affectus. Ad hæc Planeta ex undecima radicis migrans in octava revolutionis, non idem significat quod Planeta ex octava radicis migrans in undecimam revolutionis. Nam prior modus significat amicum per se concurrere ad mortem nati, præsertim si fuerit Planeta maleficus; posterior vero accidere amico, ut per accidens ac præter intentum sit causa mortis nati. Potest tamen etiam significare evasionem à morte per amicorum favorem, vel auxilium: similiter Planeta ex undecima radicis veniens ad septimam revolutionis ex amico facit inimicum apertum, aut amicorum causa lites excitat; vel eorum opera dat conjugem, aut lites componit. At Planeta ex septima radicis veniens ad undecimam revolutionis: ex hoste aperto facit amicum, vel lites amicorum ope componet. Semper autem est attendenda Planetæ natura; & in his exemplis quomodo ille se habeat cum utroque Horoscopo, præsertim vero radicis. Quod autem hic dicitur de Planeta in septima, potest etiam dici de dominio septimæ.

13. Planeta in revolutione revertitur, vel tantum ad signum, vel tantum ad figuræ domum quæ occupavit in radice, vel ad utrumque simul, vel ad neutrum. Si tantum ad signum, producet effectum à radice significatum, juxta domum quam occupat in revolutione. Si tantum ad similem domum, producet effectuum suum radicalem à domo, pro ratione signi ac domini ejus in revolutione, nec non domus radicalis quam signum

ipsum occupavit, hique ambo casus sunt fortes, ob duplicatam vim Planetæ, vel à signo, vel a domo: At si veoerit ad signum simulque domum, hic casus est omnium fortissimus, & plerumque producet effectus unde non sperabantur; quod influxum majori dignum admiratione reddit. Si vero Planeta ad neutrum redierit, videndum an redeat ad suum oppositum signo & domo, quod est pessimum, minus vero si tantum redierit ad alterius oppositum. Si autem venerit ad suum △, fœlicia sua promovebit significata radicalia: ad □ vero, contra. Est tamen habenda ratio naturæ ac status cœlestis & terrestris Planetæ, in utraque figura. At si Planeta nequidem ad ullum ex suis aspectibus radicalibus devenerit, ipse circa radicalia sua significata omnino debilis erit, quamvis circa alia quidpiam possit.

14. Planeta in revolutione veniens in locum radicalem alterius, combinat significata radicalia utriusque Planetæ, eaque specificantur, vel determinantur à significato domus revolutionis, in qua est ipse locus. Est tamen notandum quis ipsorum Planetarum sit eo in loco potentior, tum an sint amici, vel inimici, natura & determinatione radicali, hoc est similia, vel contraria in radice præsagiant. At Planeta in revolutione veniens ad aspectum radicalem alterius, sive bonum, sive malum; afficitur, seu fortunatur, vel infortunatur in bis quæ in revolutione significat, ratione utriusque determinationis suæ, quippe radicalis & revolutivæ, ab ipso aspectu juxta speciem ejus & naturam Planetæ aspicientis, hujusque determinationem radicalem. Ideoque si dominus Horoscopi radicalis, venerit in revolutione ad duodecimam domum, in □ ♄ domini octavæ radicis; morbus letbalis, aut cum periculo vitæ hinc portendetur. Et si ♀ ex septima radicis venerit ad quintam revolutionis, in △ ♃ domini Horoscopi radicis; ♂ nato uxorato liberi ex conjuge significabuntur: sic de aliis.

15. Planeta existens in radice in malo aspectu alterius, si in revolutione venerit ad eju dem malum aspectum radicalem, nec fuerit inter eos receptio domus, vel exaltationis, hoc erit valde malum, minus vero si accesserit receptio: si autem venerit ad ejusdem bonum aspectum radicalem sine receptione, nihil inde boni significatur; cum receptione, parum, cui vix fidendum. At si Planeta existens in radice in aspectu benefico alterius, venerit in revolutione ad ejusdem maleficum aspectum radicalem cum mutua receptione, ingens bonum per medias contrarietates significatur, si determinatio sit ad bonum; si nulla sit receptio, malum accidet, quæcunque sit determinatio Planetarum.

16. Planetæ in radice conjuncti, si revolutionis figura denuo conjungantur, aut similiter configurentur, promovebunt effectus radicales, sive bonos, sive malos à sua radicali connexione significatos; juxta significata domorum revolutionis, quas occupabunt. Si dissimiliter configurentur; hoc est, in genesi △, & in revolutione □, vel ☍ se aspiciant, aut contra; & nulla sit inter eos receptio domus, vel exaltationis, mutatio ad △ nihil proderit, ad □ vero nocebit. At si fuerit inter eos receptio, præsertim mutua; mutatio ad △ erit potens ad bonum; ad □ vero vix nocebit.

17. Planetæ status cœlestis si fuerit idem in genitura & revolutione, ut si in utraque figura fuerit in sua domo, exaltatione, directus, velox, Orientalis ☉, Occidentalis ☽, liber à radiis, in fœlicibus aliorum aspectibus, diurnus interdiu super Terram, &c. erit admodum efficax ad sua significata radicalia eo anno conferenda; si præsertim ejus directio & determinatio in revolutione consenserint. Contrarius autem status ex toto, admodum malus est, ac turbulentus pro iisdem significatis: præsertim si a statu benefico radicis, facta sit mutatio ad statum maleficum revolutionis. Partim vero simi is & partim contrarius, secundum partem vincentem pronunciandum insinuat.

18. Planeta in radice & revolutione ad idem significatum determinatus, hoc indubiè ipso anno producet, si ejus directio consenserint, vel alia similis, vel congruæ significationis. Absque directione, aut nihil, aut parum efficit.

19. Si duo Planetæ ad diem, vel simile determinati fuerint in radice; in revolutione autem coiverint, vel fuerint in aspectu congruo, & congruis figuræ locis, etiam pro certo suum anno ipso producunt effectum, ut supra.

20. De quolibet Planeta etiam videndum in revolutione atque radice, an eidem domino subjiciatur, an vero diversis. Nam si hoc acciderit, obscurior erit magisque confusa prædictio de ejus effectibus: eritque attendendum an ipsi domini diversi, sint inter se amici, vel inimici, natura, connexione ac determinatione in revolutione: ac secundum hæc judicandum.

21. In revolutionibus ☉, Sol ipse præcipue spectandus est, & quæ à radice significavit: nam propter maximam suam præ cæteris virtutem, semper aliquid singulis annis efficiet juxta suam determinationem radicalem, etiam sine novis ejus directionibus. Patet in me qui habeo ☉ in duodecima cum ♃ ☽ & ♄, & semper habui in cunctis meis susceptis magnas oppositiones, vel à Magnatibus, vel à dominis quibus servivi, vel à rebus publicis, ut bellis, peste, novis legibus, aulæ statu & similibus. Idemque dicito de Luna in revolutionibus Lunæ. Cum autem ♄ pertransibit motu proprio signum Lunæ vel oppositum, timendum erit à revolutionibus ☽, ob ♄ conjunctionem, vel ☍ præsertim partilem, etiam ipso die revolutionis; sique ♄ fuerit morborum, vel mortis significator, Luna autem vitæ, timendum erit valde ipso mense à moribus, aut morte, congrua præsertim concurrente radicali directione: eademque est ratio in cæteris. Præterea ex ☉ & ☽ revolutionibus, eæ præ cæteris sunt diligentius attendendæ, quæ concurrunt cum directionibus radicalibus ipsorum luminarium: si enim significato conveoerint, suos indubie producent effectus.

22. Qui plures babuerit Planetas in eadem genituræ domo, per totam vitam multa patietur in significatis illius domus. Quia singulis annis Planetæ illi in revolutione agunt juxta suam determinationem radicalem: ideoq; sive ab uno, sive ab altero, semper aliquid accidet ex illius domus significatis. Patet in me qui habeo ♀ ☉ ♃ ♄ & ☽ in 12ª, nulloque anno mihi desunt aliqua ex illius domus significatis, aut sufferenda, aut superanda.

23. In

23. In revolutione ☉, vide quomodo sese habeant significator & promissor novæ directionis, præsertim fortis, quæ in ipsum annum incidit, aut circa, nec suum adhuc produxit effectum. Nam si fuerit significator in loco promissoris, aut venerit ad ejus bonum, aut malum aspectum, juxta bonitatem, vel malitiam ipsius directionis, & fuerit ibi promissor corpore, vel aspectu congruo, complebitur ipso anno directionis effectus. At promissore absente corpore, vel radio, minùs erit efficax directio. Erit autem etiam valde efficax, si Planeta promissor in revolutione fuerit in suo loco radicali, significator autem in ejus radio directioni congruo: tum si uterq; redierit ad suum locum radicalem sine aspectu, sed videndum est primò an in revolutione determinationem sortiantur similem radicali, vel suæ directioni.

24. De domino anni, sive revolutionis ☉ generaliter judicandum est, ex ejus natura, tum statu, tam cœlesti, quam terrestri in utraque figura. At specialiter, Dominus anni in utroque Themate beneficus & fortis, fœlicia promovet significata illius anni in universum, sed ea præcipue, quæ ratione utriusque figuræ & suæ directionis significat. Ad hæc revolutionis mala mitigat, præsertim si malorum significatores in revolutione, amico radio intueatur, vel iisdem dominetur. At dominus anni in utroque Themate maleficus naturâ, vel determinatione ac infortunatus, illius anni cuncta promovet infortunia, sed illa præsertim quæ ratione suæ determinationis in utraque figura significaverit: & cuncta revolutionis bona impedit, si præsertim bonorum significatores hostili radio intueatur. Idem censeto de Domino mensis, sive revolutionis ☽.

25. Dominus revolutionis, sive ☉, sive ☽, si fuerit combustus, mala minatur in his quæ ex utroque Themate significat: & res occultas, aut agendas, aut sufferendas, præsertim à Magoatibus.

26. Si dominus revolutionis, sive ☉, sive ☽ fuerit etiam dominus genituræ, is erit fortissimus, sive ad bonum, sive ad malum, idem dicito de domino revolutionis ☽, si fuerit etiam dominus revolutionis ☉.

27. Si dominus revolutionis venerit ad locum, vel aspectum radicalem alterius Planetæ: judicandum erit, ut lege decima quarta, sed efficacior erit influxus domini revolutionis.

28. In qualibet revolutione magna est habenda ratio seorsim tam domini Horoscopi, quam domini Medii Cœli, tum ☉ atque ☽, quippe advertendo quæ sit singulorum dominorum natura & determinatio in utraque figura, ad quæ loca radicalia redierint, & quis sit eorum status revolutione, ac præsertim cui Planetæ applicent, & quomodo, & ad quid hic determinetur.

29. Si quæ domus figuræ radicalis, boni significatrix bene afficitur, etiam in revolutione bene afficiatur, non tamen à Planetis in radice ad contrariam significationem determinatis; rectè eo anno se habebunt illius domus significata: si autem male afficiatur in revolutione, præsertim à Planetis in radice ad contrariam significationem determinatis, iisque maleficis: male se habebunt illius domus significata. Econtra vero si domus figuræ radicalis, mali significatrix, etiam male afficiatur in revolutione: accident mala illius domus significata: si bene afficiatur, mala non accident, aut mitigabuntur.

30. Duarum revolutionum Solis, sese immediate sequentium notandus est consensus, vel dissensus, non solum universalis, sed etiam particularis, tam inter se, quam cum directionibus radicalibus. Nam universaliter, prava succedens universaliter pravæ; certò minatur infortunia universaliter. Particulariter vero, morbosa succedens morbosæ, morbos certo portendit: si præsertim directiones consenserint. Quod enim una non potuit, vel tantum inchoavit, altera perficiet. Eademque est ratio de particularibus aliis significatis.

31. De nulla revolutione judicandum, nisi inspecta radicali figura, ejusque directionibus ad annum revolutionis ipsius. In omni tamen revolutione, diligenter attende ad id quod ipsa præcipuè significat: hoc enim præcipuè promovebit, si fortiter significetur. Et maxima pars contentorum in suprapositis legibus, patent in revolutionum exemplis antea expositis.

Caput XIX.

Compendiose complectens generalia in revolutione spectanda, cum judicii directorio.

Quæ capitibus superioribus prolixè dicta sunt, hic paucis contraximus.

Igitur attende primò. An in figura revolutionis, sive Solis, sive ☽, Cœlum sit dispositum, ut in radice: An vero Horoscopi sint oppositi, vel in △, aut □: & in quas domos revolutionis translata sint signa à domibus radicis.

Secundò. An figuræ revolutivæ cuspides, sint loca, vel aspectus radicales Planetarum, tum quorum, natura, determinatione & statu: nec non quibus natura, & qualibus statu ac determinatione domuis subjiciantur in ipsa revolutione.

Tertiò. De quovis Planeta adverte in revolutione, in qua domo radicis extiterit, & quibus præfuerit præsertim dominio. Tum quid inde & ratione sui status cœlestis in ipsa radice præsagierit.

Quartò. An redierit ad suum locum radicalem, vel an ad ejus aliquem aspectum. An vero ad locum, vel aspectum radicalem alterius Planetæ, & quomodo hi sese habeant inter se, naturâ, connexione & determinatione in utraque figura.

Quintò. Qua in domo radicis existat, & ad quam revolutionis venerit; & quibus præsit: & qua in domo revolutionis sit ejus locus radicalis, & quomodo hic afficiatur in revolutione.

Sextò. Cui domino subjiciatur, & quomodo sese ad illum habeat, tam in radice, quam revolutione.

Septimò. An status ejus cœlestis in revolutione, sit idem cum radicali, vel huic contrarius, & quantum, vel in quibus diversus.

Octavò. An in revolutione eandem cum radicali, vel huic similem sortiatur determinationem. Atque hæc præcipue advertantur in significatoribus & promissoribus directionum anno currente completarum.

Nonò.

Nonò. An domus eadem, ut decima, vel octava io utraque figura eosdem effectus præsagiat, vel saltem affines, aut contrarios.

Decimò. Ao directiones faveant, vel cootrarieotur sigoificatis revolutionis, tam in geoere, quam in specie, vel quibus specie.

Undecimò. Collige sigoificationes cujusque Planetæ ab ejus natura, statu cœlesti, atque determinatione in figura radicis: & eam collectionem semel accuratè factam serva, ad singularum revolutionum judicia. Idemque fac io annuæ revolutionis figura. Tum vide in quo radicalia & revolutiva significata conveniant, ac disconveniant inter se, & cum significatis à directione ipsius Plaoetæ, si quæpiam nova tuoc compleatur: & juxta ipsarum significatorum combinationem judica de ipsius Plaoetæ effectibus io illa revolutiooe, & hoc habe pro arcano.

Duodecimò Conspirantibus ad eundem genere, vel specie effectum figuris radicis & revolutionis anouæ, cum directione radicali, elige consentientem & congruentiorem io revolutione directionem; & ad ejus tempus inspice revolutionem Lunæ, quæ si etiam consenserit, effectus illo mense continget: ac eo die, quo ipsa Lunæ revolutio congruam suppeditabit directionem, præsertim cum transitu congruo. Forsan vero tutius erit, siogulas anni revolutiones Lunæ construere, ut congruentior eligatur, præsertim si magni momenti effectus exspectetur.

Ex bis vero patet, judicium io Astrologia perdifficile esse: præsertim cum effectuum species & accurata tempora suot definieoda. Atque ad hoc requiri oon solum insignem iogeoii perspicuitatem atque sagacitatem, sed etiam fœlicitatem, quam vel solus Deus, vel bonus genius, vel astra genitalia, oaturæ quodam impetu largiuntur. Sed patet etiam prius esse judicandum de revolutione ☉, quam erigantur revolutiooes Lunæ, cum hæ tantum quæraotur conformes in significato revolutioni Solis, quatenus hæc conformis est significato radicis ejusque directionis. Si enim revolutio Solis non congruat significato radicis ejusque directiooís, vix quidquam proderunt revolutiooes Lunæ, nisi effectus fortiter significetur à radice ejusque directione & simili quoque revolutione Lunæ, hoc est, quæ idem fortiter etiam significet.

Caput XX.

De cautela non exigui momenti in Revolutionum judicio servanda.

Ne Astrologi animus terreatur multitudine directionum instituendarum tam in revolutione Solis pro Horoscopo, Medii Cœli, & Planetis omnibus ad loca figuræ radicis & revolutionis ipsius ☉, quam in revolutionibus Lunæ ad loca radicis, & revolutionum, tum Solis, tum ipsius ☽, sciendum est illarum partem maximam nullum saltem insignem effectum in anoo parere, sed tantum aliquas. Non enim tot io anoo contingere queunt insignes effectus quot occurreot directiones à revolutionibus Solis & ☽ (ut cæterorum Planetarum Solis tantum Satellitum, revolutionis ad sua loca radicalia omittam, quas ioutiles, aut supervacaneas esse non puto, sed saltem minoris efficaciæ, minúsque universales significatione, quam revolutiones Solis & Lunæ) quæ vero magnos, vel insignes effectus producere nequeunt, forsan quotidianis miooribus ad quos non advertimus, vel quos parvi pendimus produceodis deserviuot: idque multo certius, quam fictitiæ horæ Planetariæ, ex quibus noooulli falso putaot prædici posse qootidiana accidentia, etiam ad horas singulas. Ita ut si omnes supradictæ directiones instituantur, & dies io quos incidunt ioquirantur, sciri queant omoia & iosignia, & exigua accidentia, quæ per totum annum ab astrorum iofluentiis eventura fiot, nisi fatum secundum, aut bumana voluntas sese opposuerint. Cum enim certa experientia constet, insignes effectus produci a majoribus & potentioribus causis, cur produci non poteruot exigui à minoribus & debilioribus juxta suam in figuris determinationem? Nulla certe ratio valida potest io contrarium afferri. Atque idcirco si quis ab ioitio aoni omoes illas directiones supputaverit, & dies anni io quos singulæ incidunt ordinatim & secundum suam successionem disposuerit, habebit fere siogulis diebus, aut saltem sæpissimè, unde astrorum stupendas vires amirari queat. Sed bæc minutiora homines quidem, oon autem Dæmone latent.

Et quia de minimis oon curat Prætor, ut vulgò dici solet; nec homioes propter illa consulunt Astrologos, sed tantum pro majoris momenti accideotibus, sive inopinatis, sive consulto susceptis, circa vitam, dignitates, conjugium, itinera, &c. Idcirco videat Astrologus quolibet anno, quinam iosigniores effectus in specie, vel geoere significentur à directionibus radicalibus ipso anno: & utrum revolutio Solis illam significationem coofirmet: Hoc enim posito, effectus advenient eodem anno. Ideoque in revolutione ☉ videatur quænam directiones talibus specie, vel genere accidentibus congrueatiores sint: ab bis enim tales effectus producentur. Ut si morbus significetur à directione Horoscopi radicalis ad □ ♂, fiant directiones Horoscopi revolutionis ad corpus, vel pravos aspectus ♂ tam io radice, quam in revolutione, vel etiam ♄, aut ☉ & ☽, si præsertim fuerint in pravis domibus radicis, aut revolutionis, vel eis dominentur: oam Horoscopus revolutionis determioatur ipso aono circa vitam uati, ut Horoscopus figuræ radicalis pro toto vitæ tempore: & inter ipsas directiones eligatur fortior, ut coogruentior, & termino directionis radicalis propinquior: ab bac enim præcipuè prodocetur effectus. Itaque iovento die aoni io quem illa incidit, videatur an dies cadat in revolutionem ☽ congruam. Hoc enim posito producetur effectus ipse mense per congruam directionem revolutionis ☽, ac præsertim bujus Horoscopi, congruo præsertim accedente transitu. Idemque erit faciendum pro reliquis majoris momenti effectibus à radice ejusque directionibus significatis, sicque vitabitur labor immensus omnium directionum, ad quem devenire nos cogit particularium effectuum cogoitio.

Vioe-

Viceversa si die quopiam aliquid insoliti, vel novi contigerit, prius notata ejus specie per quam refertur ad aliquam ex 12 domibus figuræ, & factis directionibus in revolutione Solis & ☽ congruis ad illud tempus, detegetur à qua causa prodierit, quam interdum transitus non suppeditant.

Quod si quis ad quemcunque diem scire velit, qualiter Cœlum ei influat pro valetudine, seu vita: hoc ita inveniet. Primò dirigat Horoscopum radicalem ejusque dominum pro die ipso, hoc est, videat quo pertingat illorum directio ad diem ipsum. Secundò dirigat similiter Horoscopum revolutionis annuæ ejusque dominum pro die ipso. Tertiò dirigat similiter Horoscopum revolutionis ☽ in quam dies ipse cadit, ejusque dominum: & loca ad quæ pertingunt directiones revolutivæ spectentur non solum in figuris revolutionum sed præsertim in figura radicis. Quartò, videantur ex Ephemeridibus, quinam transitus Planetarum fiant super figuras revolutionum, sed præsertim radicis. Et secundum hæc judicabit longe certius quam hactenus factitatum fuerit. Notando tamen quod Planetæ in prima, octava & duodecima, & harum domorum domini significant etiam per accidens, circa valetudinem atque vitam: quorum idcirco directiones, ut supradictæ inspiciendæ erunt, si nihil deesse velis ad certius judicium. Idemque faciendum erit pro actionibus & dignitatibus per directiones Medii Cœli, ejusque domini in figuris radicis & revolutionum, &c. ad diem quo quidpiam egregii, vel ardui suscipere natus voluerit.

Duo tamen hic notanda sunt. Primum, quod aliquando contingit effectus etiam insignis, sine ulla directione radicali, per revolutionem Solis ad ipsum effectum congruam & validam, ejusque directionem congruam ad loca radicis & revolutionis Solis: accedentibus Lunæ revolutione congrua, hujusque directione cum transitibus, nec repugnante imo consentiente figura radicali.

Secundum, non esse ad quemlibet effectum etiam insignem necessarias omnes supradictas causas sibi subordinatas, scilicet, radicem, ejus directionem congruam, revolutionem Solis ejusque directiones congruas: Revolutionem ☽ ejusque directiones congruas, nec non congruos transitus: sed aliquas ex subordinatis sufficere cum radicali figura, quæ effectum saltem in genere significet. Siquidem nihil (saltem influentialiter) accidit, à radicali figura alienum, transitus autem, ut actuales effectuum causæ, sunt ad ipsos producendos admodum efficaces. Sed de his hactenus dicta sufficiant.

FINIS LIBRI VIGESIMI TERTII.

ASRTO-

ASTROLOGIÆ GALLICÆ

LIBER VIGESIMUS QUARTUS.

De Progressionibus & Transitibus.

PRÆFATIO.

DOctrinam de Progressionibus annuis, menstruis & diurnis significatorum Genituræ à Ptolemæo traditam in Quatripartiti capite ultimo; & à Cardano ejus commentatore cæterisque omnibus Astrologis approbatam, longè ab Astrologia nostra ablegavimus in Tabulis Rudolphinis à nobis abbreviatis, tractantes de Revolutionibus Solis & Lunæ, quarum directiones loco progressionum ipsarum assumendas esse diximus. Et quamvis hujusce commutationis rationes omnes ibidem non exposuerimus: tamen quæ pauca à Nobis dicta sunt, adeo rationabilia grataque visa sunt Astrologis sapientioribus, ut citra controversiam ab illis recepta fiat. At hoc in Libro, & Libro 23. qui est de Revolutionibus ipsis earumque directionibus, tota res fit rationibus & experientiis adeo clara & manifesta, ut de ipsa nullus superesse videatur ambigendi locus. Quod verò ad Planetarum transitus attinet super Genituræ & Revolutionum loca, quos Veteres Astrologi minimæ virtutis inter suos temporum divisores esse consueverunt: iis profectò non minimam, sed maximam vim inesse circa Sublunaria quæ particulariter afficiant non solùm asserimus, sed etiam probamus validis rationibus & experientiis. Quod sanè fateri cogetur Lector omnis, Astrologiæ Studiosus, cui luminis cœlestis natura quidpiam in sua genesi largita fuerit.

SECTIO I.

De Progressionibus.

CAPUT I.

Cur Veteres Astrologi Progressiones introduxerunt.

CUm Ptolemæus cæterique Veteres Astrologi, quinque duntaxat significatores dirigerent, pro vitæ nati cunctis accidentibus, nempe Horoscopum, Medium Cœli, ☉, ☽, & ⊗, omissis ♄ ♃ ♂ ♀ ☿, neque illis sufficerent: censuerunt multiplicandum esse numerum promissorum, quos temporis totius vitæ nati divisores esse voluerunt. Ideoque corporibus 7 Planetarum & eorum aspectibus, 60 alios promissores adjunxêre: nimirum 5 terminos cujusque signi ipsis ♄ ♂ ♃ & ☿ adscriptos, quorum vanitatem alibi deteximus. Atque sic promissorum excessu, significatorum defectum compensantes, effecere, ut nullo anno quid insigne accideret, quod ab aliqua directione radicali causatum dici non posset, seu verè, seu falsè.

Verum quia non sufficit accidentis annum prævidere ac prædicere: sed præcipuè expetitur cognitio diei ipsius accidentis, ne toto anno inquietudine cœca, natus circa illud frustra occupetur: deerantque Veteribus naturales viæ quibus ad illud arcanum pervenirent: Hi ad minutiorem temporis divisionem progressiones introduxêre significatorum, per gradus æquales: de quibus agit Ptolemæus cap. ult. Lib. 4. Quatrip. vim ad usum earum exponens, ad dies effectuum detegendos. Hæc est igitur ratio introductionis progressionum, sive processuum. Cardanus autem in Commento, duas tantum rationes habet, quibus Ptolemæi doctrinam hac in parte commendet. Prima est, *quod existimandum sit illum opinionem hanc accepisse ab Ægyptiis, nec ei fuisse ignota egregia vaticinia Thrasybali de Tyberio, Sallæ ejus filii de Nerone & Caligula: Asceletarionis de Domitiano & seipso: cum ipse Ptolemæus fuerit Vir diligentissimus & locupletissimus: si autem nota fuerint, haud dubie illorum viam secutum fuisse eamque tradidisse.*

Ad hoc autem respondeo. Ptolemæum Lib. 1. cap. 9. rejicere doctrinam Ægyptiorum de terminis, & amplecti Chaldaicam, etsi utraque vana sit, ut suo loco ostendimus. Atque in fine capitis eum quoque rejicere plures alias signorum divisiones à populis illis Orientalibus traditas, quod essent sine ratione Physica ad ostentationem (ait) excogitata: ideoque nobis quoque licere progressionum doctrinam rejicere, si rationi Physicæ non innitatur, cumque Ptolemæus nullam ejus rationem habeat, æquè poterat illam respuere atque eorundem Ægyptiorum doctrinam de terminis, aliaque ipsorum figmenta; quod vero spectat ad illa veterum vaticinia, tum recentiorum Francisci Mariæ Ferariensis, & Paridis Ceresarii Mantuani: probat Cardanus eos prædixisse dies eventuum per solas progressiones æquales, nullamque aliam fuisse prædicendi viam Astrologis ipsis cognitam, si quidem suas prædicendi methodos posteris non tradiderunt, nec illam exemplis illustrarunt.

Secunda

Secunda Cardani ratio est. *Quod omnia quæ hic fiunt, à Cælorum motibus & constitutione pendent: & quod omnia quæ in Cælo inæqualia esse videntur, ad æqualitatem referuntur. Igitur cum revolutio Solis inæqualis sit, non poterit eventus rerum in annis ad illam referri, sed ad directiones & processus per signa.*

Atqui respondeo. Cardanum maximè decipi, dum arbitratur rerum eventus non esse à motu inæquali Solis & Planetarum, qui apparet in Cœlo; & est verus atque realis: sed esse ab eorum æquali motu, qui duntaxat futitius est, ac in intellectu; non autem in rerum natura: quandoquidem Planetarum motus æqualis hoc tantum fine excogitatus est, & in Tabulas redactus, ut eo mediante & prostaphæresibus, sciatur verus ipsorum locus, à quo solo sunt sublunares effectus.

CAPUT II.

Quot fuerint inventi Progressionum modi.

PRogressiones in eum tantummodo finem confictæ sunt, ut eorum ope dies accidentium in anno detegerentur. Dum autem humanus intellectus rationis lumine destitutus ad figmenta sibi laxat habenas, mirum est quantum in bisce luxuriet, ut patet in ista progressionum doctrina: in qua ad ejusdem accidentis diem inveniendum, excogitatæ sunt triplicis generis progressiones: nimirum annuæ, menstruæ ac diurnæ, aliæ aliis velociores, ne, scilicet, dies eventus unum genus eludens alterum subterfugeret: sunt autem progressiones (ut volunt) quædam locorum genituræ inambulationes, quibus significatores sub Zodiaco deferri secundum signorum successionem concipiuntur. Quippe Cœlum circa natale schema triplici modo spectandum est. Primò quidem, ut est in ipso natali schemate dispositum; ac ita immobile permanet. Secundò, ut est quidem eodem etiam modo dispositum; sed præterea per directiones & has progressiones movetur, supra natale schema immobile. Ac tertiò denique prout tam Cœlum, quam Planetæ, ordinario motu, quippe proprio & communi naturaliter delati, pertranseunt Cœlum primo & secundo modo spectatum. Porrò directiones fiunt primo motu super polos Æquatoris, qui motus realis est, atque verus, ut diximus Lib. 22. Progressiones autem fieri quidem concipiuntur super Eclipticæ polos æquali motu, at nullo fiunt vero, seu reali motu, quippe quod nec ullum Cœlum, nec ullus Planeta tali motu feratur, ut patebit inferius.

Siquidem annua progressio est motus, quo significator quilibet singulis annis æquali motu percurrit præcisè 30 gradus Zodiaci: ut si hora nativitatis Horoscopus fuerit 7 gradus 15′. ♈: anno secundo incipiente Horoscopus ipse progressione hac erit in 7 gradu, 15′. ♉, atque sic deinceps. Ideoque hac progressione significator quilibet singulis diebus pervadit 4′. 56″. seu 4′. 56″. Eclipticæ: qua mensura sciri potest per Tabulam ad hoc extructam, quo in loco Eclipticæ versetur significator diebus anni singulis per hanc progressionem.

Menstrua autem progressio, sive profectio, sive processus, est motus multo velocior. Siquidem Solarem annum tropicum dividi volunt in 13 partes æquales, quas menses perfectionales appellant, quorum quilibet continet 28 dies, 2 horas 17′. & primo horum mensium dicunt, significatorem percurrere primum signum perfectionis annuæ: secundo pervadere signum sequens, & sic deinceps: ideoque in anno Solari percurrere 13 signa: indeque fieri, ut significatores annua & menstrua progressione delati, singulos annos per idem Cœli punctum utraq; progressione incipiant atque finiant. Percurret autem significator hoc motu singulis diebus 1 gradum 4′. 4″. & habetur etiam ad hoc Tabula in usum supra dictum.

Denique diurna progressio est omnium velocissima: in qua nempe mensis profectionalis rursus dividitur in 13 partes æquales, quæ dies profectionales vocantur, quorum quilibet continet 51 horas 52′ ferè. Et primo horum dierum à momento genesis, aut revolutionis, significator (ut volunt) percurrit signum primi mensis perfectionalis; secundo die, signum secundi mensis, atq; sic deinceps. Indeque fit, ut in principiis singulorum mensium perfectionalium, idem sit Cœli punctum profectioni menstruæ atque diurnæ cujusq; significatoris, qui hoc motu percurrit singulis diebus 13 gradus 52′. 52″. de quo etiam habetur Tabula.

Porrò motuum Tabulas earumque usum hic apposuissemus, ut sciretur quo die significator quilibet, ad aliquem promissorem deveniat, progressione annua, diurna, aut menstrua, vel viceversa ad quem promissorem deductus sit progressionibus illis quilibet significator die posito: seu hæc passim habentur apud Regiomontanum, Schonerum, Junctinum, Origanum, & alios Astrologos. Insuper autem nobis statutum est ostendere progressiones illas vanum esse figmentum, à quo prorsus Astrologiæ Studiosus mihi videtur avocandus, quam in ipso erudiendus, cum mei jactura temporis.

CAPUT III.

Progressiones annuæ, menstruæ, ac diurnæ Veterum, sunt merum ingenii figmentum.

ALioquin erunt motus reales, Cœlo & Planetis singulis communes, quandoquidem volunt figuræ cuspides & singulos significatores Planetas, motibus talibus progredi: at neq; Cœlum, neque Sol, neque Luna, neque alii Planetæ talibus a parte rei feruntur motibus æqualibus, ut omnibus Astronomis notum est, & observationibus convinci potest. Primum enim Cœlum non movetur super Eclipticæ polos in signorum consequentia. Et quamvis sphæra fixarum sic moveatur, attamen suum motum primo Cœlo non communicat, ut Horoscopus, Medium Cœli, & Planetarum loca in primo mobili spectata, ferantur ipso motu: ad hæc sphæra fixarum proprio motu promovetur tantum per unum gradum secundùm signorum seriem in annis circiter 71: progressionum vero tardior, scilicet, annua, in unico annuo percurrit gradus 30. Quod vero ad Planetas attinet, hi quidem moventur super Eclipticæ polos, sed omnes inæqualiter nostri respectu propter excentricitates & orbitarum inclinationes ad Æquatorem: ergo Veterum progressiones sunt duntaxat merum ingenii figmentum.

Cardanus doctrinam Ptolemæi hac in parte mordicus suo more conatur defendere, & progressio-

gressiones istas velot arena commendare tribus rationibus; quarum duas priores refutavimus cap. 1. tertia vero hæc, est textu 85. *Quod annua progressio concordat cum revolutione Solis & motu ♃, & menstrua cum revolutione ☽ ac denique diurnæ cum spatio, quo ☽ in uno signo moratur.*

Verum hic hallucinatur & confunditur. Nam progressionis annuæ tempus, quippe annuum, assimilat periodo motus Solis, aut tempori quo ♃ moratur in singulis signis. Atqui nec ♃ præcisè percurret unum signum in anno Solari, vel anno mensurando à natura præfectus est, nec Sol durante sua periodo percurrit unicum sigoum. Ac præterea dum annua progressio hinc assimilatur toti periodo Solis, illinc vero duodecimæ parti periodi Jovis (quæ est non minima confusio) iocertum relinquitur, an talis progressio vires agendi sumat à Sole, vel à vigesima quinta, vel ab utroque: ergo vanæ sunt hac io parte Cardani rationes.

Similiter mensem perfectionalem 28 dierum 2 hor. 17'. comparat Lunæ revolutioni. Aitque mensem illum esse medium inter mensem Lunæ periodicum 27 dierum 8 horar. & mensem synodicum 29 dierum 12 horar. sed hoc est falsum, nam illorum dimidium est 28 dierum 10 horar. non autem 28 dierum 2 hor. 17'. ut Cardanus posuit.

Denique diem profectioualem 51 horar. 52'. comparat cum temporis spatio quo ☽ in uno signo permanet, cum tamen hoc sit pluribus horis majus, sive Lunam spectes io meose synodico, sive in periodico.

Dicet aliquis inter has progressiones & tempora realia motuum Planetarum supra dictorum, non esse valde magnam differentiam; & ideo illas admitti posse. Verum quis motus vero motui Solis similior est loco, vel tempore quam ejus motus medius in tabulis universalibus appositus planéque fictitius? & tamen nemo dixerit effectus Solis reales, esse ab ejus medio motu, qui nullam vim habet extra intellectum, sed duntaxat ad calculum, pro inveniendo vero motu Solis à quo sunt ipsi reales effectus. Tandem non est quæstio an progressiones aliquam habeant affinitatem cum temporibus motuum Solis ♃, aut ☽; sed an aliqui significatores, hoc est primum Cœlum & Planetæ, verè ac realiter moveantur illis progressionum motibus æqualibus super Eclipticæ Polos, quod oemo sanæ mentis dixerit. Dicat ergo necesse est, tales motus duntaxat fictitiè tribui significatoribus ipsis: ideoque ex tali fictitio motu fictitios taotum & non reales effectus oriri posse. Sunt ergo tantum subtilis ingenii ludus in numeris sine ratione & ad ostentationem, ut dicebat Ptolemæus supra de aliis Ægyptiorum & Chaldæorum figmentis: proindeq; ab Astrologia vera rejiciendus. Et subtilitas in eo est, quod tam ingeoiosè providerint, ut singulis annis initio revolutionis annuæ, progressionis annuæ, menstruæ, & diurnæ ab eodem Zodiaci puncto inchoarentur. Taceo quam ridiculum sit opinari quemlibet significatorem schematis natalitii, quadruplici motu progredi in ipso schemate, scilicet motu directionis radicalis, tum progressionis annuæ, menstruæ, ac diurnæ.

Posset insuper quæri, cur in progressionibus æqualia tempora meosurentur arcubus æqualibus Eclipticæ: io directionibus vero arcubus temporis inæqualibus: cum esse debeat mensura temporis uniformis, & solus Æquator, sit vera, simplex, uniformis, atque naturalis mensura temporis? tum cur in directionibus observatur latitudo Planetarum, non autem in progressionibus? sed neque his, neque aliis multis quisquam rationi consentanea respondebit.

Neque oobis obtrudat aliquis, nos ad præcisa effectuum tempora in anno determinanda, loco progressionum induxisse revolutionum directiooes anouas & menstruas. Id enim fecimus, quia videbatur nobis perabsurdum effectibus realibus causas assignare fictitias. Quamobrem arduo certè labore conati sumus veras & naturales causas detegere, quæ noo solum realibus inniterentur fuodameotis & ratiooibus veris, sed insuper experientiæ correspondeⁿrent. Quod quam verè sit à nobis præstitutum pluribus exemplis & calculis, Lib. 23. probavimus, & universa posteritas grato animo experietur. Quod autem directiones anouæ & menstruæ à nobis assumptæ sint quoad motum reales, non secus ac radicales, ostensum est cap. 15. Lib. 23. mensuram vero temporis ratione detectam, probat experientia in supradictis exemplis: & hæc cuncta confirmat uniformitas agendi corporum cœlestium per figuras & directiones sibi subordinatas, quibus ab universalibus ad particularia tam in effectuum specie, quam eorum tempore pervenitur.

Forsan dicetur directiones annuas, jam Veteribus fuisse usitatus, ut ex Cardano annotavimus initio cap. 15 Lib. 23. Tum revolutionis Lunæ à nobis assumptas, ut patet ex eodem Cardano Lib. Revol. cap. 12 dum ait: *Luminaria in suis revolutionibus redire ad suum locum.* Proindeque nos nihil hic novi introducere de quo gloriari possimus.

Sed respondeo primò, Cardaoum Lib. Revol. cap. 13. respuere annuas directiones Veterum, nec eorum erratum detexisse, nec remedium eidem excogitasse, nos autem utrumque præstitisse cap. 15. Lib. 23.

Respondeo secundò, Cardanum cap. 12. equidem locutum fuisse de reditu ☽ ad suum locum radicalem in revolutionibus menstruis, sed has revolutiones haud bene perspectas neglexisse, tum quia ibidem de earum veritate dubitans ait (*ubi reditus mensium fieret à genitura*) & paulo post (*si Luna hoc modo consideretur*) tum quia cap. 13. alias Lunæ revolutiones tradit & approbat, quas justis de causis Lib. 23. cap. 15. rejecimus: adde quod nemo ante nos directiones in revolutione menstrua & mensuram temporis id ipsis directionibus tradidit; unde ipsarum veritas hactenus manserat occulta & inculta, neque id facimus, ut inde gloriemur, sed ut veritati serviamus, & Dei gloria referatur.

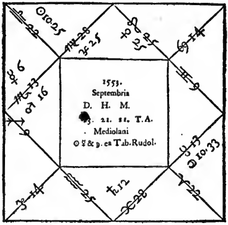
Longè difficilior videbitur eorum subjectio, qui asserent, progressiones annuas, menstruas, & diurnas adeo frequentibus Astrologorum experientiis confirmari, ut eas rejicere temerarium sit, ac non leve, aut insipientiæ, aut ignorantiæ symbolum: præsertim quod à Ptolemæo traditæ sint plurimique æstimatæ ab ejus commentatore Cardano, qoi circa Astrologiam præ cæteris omnibus philosophatus est, easque in annorum judiciis passim usurpat.

Sed respondeo. Similiter objici posse, non minus frequentes Astrologorum experientias, de Planetarum terminis à Ptolemæo traditis, quos vaoissimum

simum esse figmentum ostendimus Lib. 15. c. 13. Ad hæc Cardanum circa aooorum judicia non sibi constare. Nam Lib. de Judiciis Genit. cap. 6. judicat de accidentibus aoni pro semetipso ea sola figura revolutionis, sioe directiooibus & progressionibus: at Lib. Geoiturarum, ad finem Quadripartiti, judicat de suæ nativitatis annis currentibus 53. 54. 55. & 56. ex solis directi oibus, & progressionibus, & ingressibus; hoc est Planetarum locis, initio revolutionis Solis; nulla habita ratione figuræ ipsius revolutionis, quod alibi vetuit: tam malè sibi coostat: sicque Astrologiam vanam & ridiculam efficit, dum sic iodifferenter ea uteodom esse profitetur. Deiode io genitura secuoda ad finem quadripartiti, etsi velit progressiones aonuas tantum referre ad loca nativitatis; tamen de menstruis & diurnis fatetur, se incertum esse, an ad locs radicis, vel revolutionis aoouæ sint referendæ. Quod dubium arguit Cardanum in earum usu fortuitam duntaxat observasse veritatem. Quoniam verò io fine judicii suæ nativitatis ponit sibi cootigisse accidens ioopinati ac dolorifici morbi anno 1553. die 20. Novembris hor. 2. mio. 30. post meridiem, ad qood momentum figuram erigit, nec cujusquam alterius diem sic determinat: placet judicium ejus de illo accideote hic exanimi subjicere.

Primò ait, se aotea scripsisse quod illo anoo benè valeret ideoque sibi fuit falsus Propheta: quod quidem miror. Nam Sol in sexta domo genesis non secus ac Luoa in duodecima domo, sunt illi morborum significatores: dirigitur autem Sol eo anno ad 22 gradum ☍ oppositum ♄ juxta Cardanum, non autem ad 18 grad. 51'. ut malè supputavit. Præterea in revolutiooe illius anoi à nobis erecta & hic apposita, ☿ & ☽ sunt domioi octavæ: est autem ☿, in duodecima & signo Aqueo ♂, Luna autem in sexta, ac uterque læsus à ♂ io prima domo, cujus locus radicalis & Luoæ quadratus erat in octava

147. 31

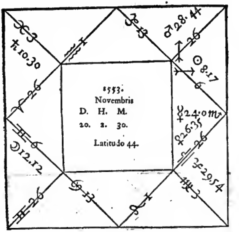

cuspide ipsius revolutionis. Ergo ex his palam significabatur morbus violeotus & cum periculo, vel timore mortis, ut accidit. Sed fortasse Cardanos revolutionis figuram noo inspexerat, nam aliquando judicat de anoo ex revolotiooe, & aliquando sine ipsa, ut supra diximus. Taotum ergo morbum illum attribuit progressionibus menstruis Horoscopi & ☽ ad suas oppositiones die ipso, & Planetarum transitibus per genituræ loca ad momentum initiantis morbi, cujus figura subseqoitur.

In qua quidem Horoscopus ast oppositio radicalis ♀ & ☿, qui cum ☉ erant in sexta morborum significatores: & hoc qoidem pravum erat, sed deterius cum directione ☉ supra dicta, cum ♄ esset in duodecima, pertransitus vero ☽ fuit in suo □ radicali, & loco radicali ♂, opposita Soli io octava: ac Sol & ☽ infortunantur □ ♄ traoseuntis per ☽ locum radicalem, io □ radicali ♂, ac duodecima figuræ domo, qoæ per se morborum est. Hi ergo transitus erant pessimi, & cum illis figura quoque pessima, quod hic obiter duotaaat notandum volo, alias fusiùs explicandum, cunctaque congruentia maximè morbo, qualem Cardanus ipse passus est cum periculo, vel saltem metu mortis, ob ☉ & ♂ dominos Horoscopi, quorum ille est in octava læsus □ ♄ ex duode ima, hic verò læditur □ ♃ domini octavæ ex domo sexta.

Figura Morbi.

284. 1

Quod vero ad illas progressiones spectat, quærerem imprimis, cur diem effectus voluerit indicari à progressionibus menstruis potius quam annuis, cum annuæ priores & potentiores sint ad particularia etiam tempora definienda, ut vult Cardanus ipse Lib. de Revol. cap. 8, non secus ac menstruæ diurnis prævalent? præterea cum ejusdem Lib. cap. 13. dies eventuum investiget per directiones revolutionum à se excogitatas & à me refutatas Lib. 22. cap. 15. si directiones illæ videbantur ipsi veræ, quid opus erat progressionibus? aut si hæ sunt veræ, quid illis directionibus erat opus? patet alterutrius methodi superfluitas, & confusio inde pro judiciis oriunda. Cæterum in exemplo Cardani Horoscopus annua progressione, tunc erat in 10 grad. 46'. ♍ distans adhuc ab ☍ Lunæ radicali plusquam 10 diebus; Luna vero erat in 16 gradu ♋: cum 18', ubi nihil reperiebatur; proindeque non convenientibus annuis progressionibus tempori, Cardanus assumpsit menstruas multo velociores, quæ fortuito convenere. Et hoc egregium fortuitum (qualia plerumque contingent) eos fallere potest qui nesciunt has progressiones, nullo reali fundamento niti, & esse triplicis generis, alias aliis velociores; adhuc autem magis ignorant alias esse causas reales, quippe revolutionum Solis & Lunæ directiones à nobis expositas, quæ particularia ipsa effectuum tempora, si non exactè ad diem & horam, saltem circa designant, ut jam patebit in hoc Cardani morbo, siquidem quoniam in figura revolutionis annuæ ☿ & ☽ sunt ex supradictis morborum significatores atque mortis, ergo circa morbos agent, juxta promissores annua directione illis occurrentes. Mercurius autem ex Tabulis Rudolphinis fuit in 6 gradu ♏, cum latitudine 3 grad. 8'. Merid, & altitudo poli supra circulum positionis ejus, fuit 44 gr. 30'. ideoque ascensio obliqua 228 grad. 45'. quæ detracta ab ascensione obliqua ☍ ♄ in radice existentis [illegible] Tabulas Rudolphi in 20 gradu 20'. ♑ cum latitudine 2 gr. 28'. Merid (quæ ascensio in altitudine supra dicta valet 282 grad. 45'.) relinquit 54 grad. pro directionis arcu: qui ex Tabula directionum annuarum valet 55 dies: fuerunt autem ab initio revolutionis ad morbum dies 57.

Similiter Luna ex Tabulis Rudolphinis reperitur in 10 gradu 33'. ♉ cum latitudine 4 grad. 36'. Merid. ac polus est ejus positionis circulo altus 44 gradibus, ideoque ascensio obliqua ☍ ☽ est 230 graduum, quæ detracta ab ☍ radicalis ♄, ascensione obliqua 282 grad. 12'. relinquit 52 gradus 12'. pro directionis arcu: valente dies 53.

Igitur directio ☽ ad locum radicalem ♄, præcessit morbum 3 circiter diebus, & directio ☿ ad ejusdem ♄ ☍: præcessit morbum, 2 tantum diebus: Directiones autem ☿ & ☽ ad locum & ☍ ♄ in Ecliptica fuerunt adhuc propinquiores effectui. Quamobrem hæ omnes simul morbum in nato suis influxibus seminarunt, vel ejus latentia semina excitarunt, ipsumque Cardanum ad imminentem effectum proximè disposuerunt: Tandem vero à supervenientibus supradictis transitibus, morbus de potentia ad actum reductus est, ac de repente quasique violenter erupit, ob transituum fortitudinem ac malignitatem, præsertim ex congruo Planetarum situ in figura eruptionis morbi; sunt enim transitus causæ duntaxat actuales, ideoque actuantes, seu formas effectuum inducentes, sicque fit in omnibus aliis rebus: natura enim universalem habet operandi modum, cui cuncta subjiciuntur.

Omitto

Omitto quod in figura periodicæ revolutionis ☽, quæ 7 diebus morbum antecessit, erecta ex Ephemeridibus Pitati quibus utitur ipse Cardanus in figura morbi supra posita: idque ad Lunæ locum radicalem 11 graduum 42′ ♓, ut ipse ponit in sua genitura: Luna & ♄ sunt conjuncti in Horoscopo, & □ ♂ domini octavæ: ac Horoscopus cum ☽ & ♄ diriguntur menstruè ipso die morbi ad □ dextrum loci radicalis Solis, qui in domo 6 radicis erat morborum significator, quæ directio erat valde morbosa.

Cæterum patebit evidentius progressionum vanitas, cuicumque illas experiri voluerit, sumptis duntaxat genuinis ac propriis effectuum significatoribus, quorum instituantur progressiones ad promissores congruos; videbit enim illas non nisi raro ac fortuito effectibus ipsis congruere, nec semper omnes, sed nunc annuam, nunc menstruam, nunc diurnam: quod dici non potest de revolutionibus earumque directionibus à nobis Lib. 23. expositis: quarum veritatem in aliis quibusvis exemplis quilibet experietur. Ac proinde cum fortuitus sit duntaxat progressionum concursus ad effectuum tempora, nec reali fundamento innitantur: illas ab Astrologia jure censemus eliminandas.

Nec est quod quispiam causetur, annuam directionem, cujus diurnus est 59′. ferè æqualem esse menstruæ profectioni, cujus diurnus est 64′. 4″: similiterque directionem menstruam, cujus diurnus est 13 grad. 10′. 35″. ferè adæquari diurnæ progressioni cujus diurnus est 13 grad. 52′. 52″; proindeque non esse magnam differentiam inter directiones nostras, & progressiones Veterum. Nam primò significator annua directione tantum percurrit in anno Solari tantum Zodiacum adæquatè: at progressione menstrua percurrit adæquatè 13 signa, sine alia ratione, quàm quod ipsarum Authori placuerit, progressiones annuas & menstruas singulis annis ab eodem Zodiaci puncto incipere: similiter directione menstrua significator percurrit in mense periodico totum adæquatè Zodiacum: at progressione diurna pervadit in mense perfectionali 13 signa, ea tantum de causa, ut io principiis mensium perfectionalium singulorum, idem sit Cœli punctum menstruæ & diurnæ profectioni cujusque significatoris: quia ipsarum inventori sic innumeris ludere placuit. Secundò, directiones fiunt naturali modo penes circulos positionum: progressiones vero tantum fictitio & æquali in Ecliptica: & quia hæ progressiones sunt tantummodo duodecima parte velociores nostris directionibus, atque hæ procedunt inæqualiter, illæ vero æqualiter: nil mirum si quandoque veras causas mentiantur, præsertim in annorum & mensium initiis Adde quod eadem loca Solis & ☽ in Ecliptica diriguntur in revolutionibus Solis & ☽ quæ per progressiones menstruam & diurnam promoventur, quippe loca Solis & Lunæ radicalia. Tertiò tandem, quia ad directiones annuas & menstruas, eliguntur dirigendi significatores, in figuris duntaxat revolutionum Solis & ☽. Ad progressiones vero sumuntur significatores in sola figura nativitatis: ergo maximè differunt directiones à nobis assumptæ, à progressionibus Veterum: de quibus hactenus dicta sufficiant.

SECTIO II.

De Planetarum transitibus ac syzygiis.

CAPUT I.

Quanti facienda sit doctrina de Transitibus Planetarum.

Etsi doctrina hæc, in Astrologiæ Theoria sit ordine postrema: quippe quæ sit de causis cœlestibus omnium ultimis & particularibus effectuum homini contingentium: non est tamen ultima nobilitate: si quidem cæteras omnes antecedentes complectitur, & ipsarum corona est, pulcherrimis notionibus fulgida, ut in sequentibus ostendetur. Quod non intelligentes plerique, transitibus inter causas cœlestes minimum virtutis concessêre ad effectuum productionem; arbitrantes eos esse duntaxat, vel à directionibus, vel à progressionibus quas Sectione prima rejecimus: nec attendentes quod effectui cuilibet particulari prout tale est à causis cœlestibus, causa cœlestis debetur particularis actualis, quales non sunt genituræ schema ejusque directiones, nec revolutiones harumque directiones, quæ respectu futurorum saltem accidentium, sunt causæ potentiales sibi subordinatæ, ut diximus Libris 22. & 23. ideoque aliæ aliis superiores ac universaliores, tendentes ordinatim ad aliquam particularem quæ tota sit actualis, à qua reducatur ad actum id quod in illis potentiale est. Talis autem causa, est Planetarum transitus per congrua loca figurarum tam radicis quam revolutionis, ut fusius infra dicetur.

Porrò doctrinam istam commendat Ptolemæus ipse in fine capitis ultimi Quatrip. afferens vim decreti, hoc est actualem astrorum vim, effectuum productricem tunc elucescere, cum fiunt congrui transitus Planetarum, vel ☉, aut ☽ radiationes, per annua & menstrua signa: hoc est, quæ à significatoribus annua, aut menstrua progressione occupantur. Cardanus autem in Commento vult etiam subintelligi progressionem diurnam ab eodem Ptolemæo traditam. At quia progressiones illas rejecimus, ut vanas, & quandoque duntaxat mentientes annuas & menstruas directiones à nobis introductas, ut diximus Sect. 1. cap. 3. idcirco hæ illis jure optimo anteponendæ sunt. Absurdum quippe est opinari significatorem quemlibet figuræ natalitiæ, quadruplici motu progredi in ipso schemate, scilicet motu directionis radicalis, tum progressionis annuæ, menstruæ & diurnæ, sed de his jam satis. Tantum hic intendimus ostendere, quod Ptolemæus ipse vim insignem in transitibus deprehenderit, dum fiebant per congrua, vel contraria genituræ loca: atque sic concludere, quod transituum doctrina plurimi sit facienda: visque insit insignis transitibus septem Planetarum corpore, vel aspectu: sed præsertim Solis & Lunæ.

Caput II.

Qua via prisci Astrologi virtutis astrorum notitiam observando sint assecuti.

PLacet hic imitari Alkimiæ Principem sapientissimum Isaacum Hollandum Lib. 10. Operum Mineral. ubi à cap. 98. doctissimè vias exponit quibus Veteres Chymici ad transmutatoriæ artis perfectam cognitionem erigendo ratiocinandoque devenêre.

Sciendum igitur est Astrologis antiquis Philosophiæ lumine illustratis innotuisse; non modo Cœlum esse causam actualiter effectricem eorum quæ jam fiunt in Sublunaribus; sed etiam potentialiter effectricem eorum quæ futura sunt, quandoquidem non nisi Cœlo concurrente fieri queunt. Species autem futurorum accidentium, ut calor, frigus, inundatio, sterilitas, pestis, bellum, & similia, non fiunt à quolibet astrorum concursu atque situ, experientia teste; sed tantum à certo & determinato: qui cum in esse dependeat ab ipsorum astrorum motu, definito tempore mensurando, inde sequitur, ex qualibet Cœli constitutione saltem emious coojici posse, quo tempore tale aliquod accidens futurum sit: si quo tempore congruos ad illud producendum contingat astrorum concursus, mensuremus.

Cum igitur Veteres à diverso Planetarum situ in Zodiaco, diversis inter se & cum fiais cõbinationibus, diversoq; ipsorum totiusq; Cœli ad horizõtem situ, omnia hæc inferiora mutari cernerent, ac insigniores præsertim mutationes contingere circa tempora magnarũ conjunctionum, annuarum revolutionum Ecclipsium & Lunationum: visum est ipsis figuras cœlestes erigere ad illarum constitutionum momenta, ea earumq; speculatione imminentium, aut brevi futurarum mutationum, species, causas & tempora inquirere. Et quidem observando eaperti sunt, species & causas eventuum pendere à natura statuque cœlesti ac terrestri Planetarum constitutioni prædominantium: Tempora verò determinari per distantiam ipsorum dominorum à locis præcipuis ipsius constitutionis, vel à se invicem. Proindeque ipsius constitutionis effectus non apparere ipso constitutionis momento, nisi forsan rarissimè, dum scilicet nulla est talis distantia, quandoquidem in fieri pendent à tempore ob illam distantiam, sed tantum eorum semina syderum influentiis involuta, tunc in Sublunaris naturæ matricem ejaculari, citò aut tardè in lucem proditura, prout major, aut minor erat prædicta distantia. Ac eo tempore prodire, quo constitutionis domini, longis observationibus deprehensi, per ejus præcipua loca proprio motu transibant, aut sibi applicabant, etsi Planetæ qui loca illa tenuerant ipsius constitutionis momento, longè abessent ab eisdem, ipso tẽpore transituum: indeq; transituum vim plurimum admirati sunt.

Hæc autem cum adverterent in universalibus Cœli constitutionibus & mutationibus Sublunarium, etiam de particularibus cogitare cœperunt. Cumque cæteris omnibus præcellere scirent hominem, in cujus præcipuè gratiam Cœlum ipsum Terraque creata sunt; ipsi homini ad sui conservationem, morborumque, vel accidentium aliorum prævisionem maximè interesse judicarunt, noscere sub qua Cœli astrorumque positione nasceretur. Cœlo enim posito causa generationis & corruptionis Sublunarium, ratione maximè congruit quemlibet hominem alterari, aut etiam corrumpi à constitutione contraria illi, à qua fuit generatus, quandoquidem ut quodlibet à simili conservatur, sic à contrario destruitur.

Erecta igitur cœlesti figura ad nativitatis momentum atque locum: primò ex ipsa corporis nati constitutionem, tum an hæc sana foret, aut morbis obnoxia didicerunt: postea verò quibus morbis & quo tempore quæsierunt. Et quidem morborum, tum aliorum effectuum species & causas ex naturis Planetarum & signorum, eorumque situ in figura invenerunt: at in morborum, vel aliorum vitæ accidentium temporibus definiendis longe altius desudarunt. Non enim ut in constitutionibus universalibus, simplices Planetarum transitus per præcipua figuræ natalitiæ loca, producebant semper accidentia significata, sed tantum aliquando, idque raro, si enim soli transitus sufficerent, quandoquidem Luna duodecies in anno, ☿ ♀ & ☉ annis singulis semel, atque ♃ ♄ & ♂ pluries in vita pertranseunt cuncta genethliacæ figuræ loca: quoties transitus redirent, toties quoque reverterentur accidentia ab illis significata, quod tamen fieri non deprehendebant. Pro re tamen certissima tenuerunt, accidentia significata produci non posse, nisi per actualiter concurrentem influxum congruum suæ causæ efficientis: quare sagaciter opinati sunt, Planetarum transitus congruos, esse quidem prorsus necessarios, ut actuales influxus ad productionem significatorum eventuum; hos tamen producere minimè posse, nisi concurrente aliqua causa, certo quodam tempore, quod tamen per distantiam significatoris eventus, ab hujus aliquo promissore determinaretur: ut enim ab illorum naturis & statu tam cœlesti quam terrestri speciem eventus: ita hujus tempus determinatum ab eorundem inter se distantia pendere non dubitarunt.

Tandem vero diuturnis observationibus didicerunt, distantiam illam mensurari in Æquatore, per Solis medium motum diurnum ipsius circuli respectu, qui est 59'. 8": ita ut quot mediis motibus diurnis Solis, promissor motu primi mobilis, seu in gradibus Æquatoris, distaret à circulo positionis significatoris, ad quem ipso motu primo pergebat hora nativitatis: totidem annis effectus ea significatoris & promissoris concursu significatus post nativitatem retardaretur. Proindeque æquatio annorum nati, cum diurnis Solis in illa distantia interceptis, causa esset illa tardior, quam cum transitibus congruis concurrere necesse foret.

Post hæc autem adjunctis annuarum nati revolutionum speculationibus, ad instar annuarum mundi: sibi demum virtutis astrorum, in hæc inferiora scientiam universam comparatunt. Non enim vetustiores Astrologi natorum annuas revolutiones ereaisse videntur, cum de his Ptolemæus nullam faciat mentionem: Talis igitur fuit progressus Veterum in virtutis astrorum cognitione, circa generales & particulares effectus.

Caput

Caput III.

An omnium Planetarum transitus per genituræ loca singula spectandi sint, & sub qua ratione.

GEnituræ loca duplicis sunt generis: aliæ enim sunt significatorum, nempe loca 7 Planetarum, 12 cuspidum & ⊕: alia vero promissorum, nempe loca 7 Planetarum, aspectuum & antisciorum. Quilibet enim Planeta in genesi, simul est significator & promissor sub diverso respectu, nempe significator eorum ad quæ actu determinatus est situ corporeo & dominio: promissor vero eorum ad quæ potestate determinatus est per directiones ad significatores antecedentes.

Quoniam igitur constitutio genethliaca ejusq; directiones sunt nati respectu quid potentiale ad ea ipsi nato futura, quæ tam à significatoribus, quam promissoribus indicantur. Talia enim futura non transeunt de potentia ad actũ, vel de esse futuro ad existentiam actualem, citra concursum causarum actualium; quas Astrologi frequentissimis experientiis observarunt, esse transitus Planetarum, agentium penes suæ significationis radicalis, cum ea lo orum per quæ transeunt combinationem: omnino sequitur quod cum omnes Planetæ proprio motu pertranseant singula genituræ loca, & cum singulis combinari queant, etiam omnium transitus per singula geniture loca spectandi sint nec solum corpore, sed etiam aspectu.

Est autem notandum, quod sicut directionum effectus sunt à primo motu: ideo; illorum tempus mensuratur per ascensiones promissoris in situ significatoris: ita effectus transituum sunt à motu secundo, sive proprio Planetarum transeuntium, ideoque tempus effectuum à transitibus, mensurantur per motum proprium Planetarum transeuntium.

Cæterum Planeta transiens non sub quavis ratione spectandus est: sed 3 præcipuè sunt in ipso attendenda. Primum, quæ sit ejus natura propria: non enim scire sufficit, quod Planeta transiens sit natura beneficus, aut maleficus; sed scire oportet an sit ♃, aut ♀, an vero ♄, aut ♂: quippe quod alia sit natura propria ♃ & alia ♀: tum alia ♄, & alia ♂, quilibet autem juxta naturam propriam agat. Secundum, quæ sit ejus determinatio radicalis: nam secundum hanc præcipuè operatur in transitu. Ideoque ♂ ad mortem, vel morbos in radice determinati, periculosus vitæ, vel sanitati transitus est, per vitalia figuræ loca. Tertium, quis sit Planetæ transeuntis status cœlestis ipso transitus tempore: quippe an congruus, vel incongruus radicali suæ significationi, hujusque combinationi cum significato loci per quem transit. Tum an fortis, vel debilis: congruus enim & fortis pro bono, vel malo, fortiter aget, incongruus nihil, præsertim debilis.

Neque illa 3 in solo Planeta transeunte sunt attendenda: sed etiam in Planeta, vel cuspide domus, per cujus locum fit transitus, ipso transitus tempore. Ut enim signa ab initio mundi determinata ad naturas Planetarum agunt dependenter à statu suorum dominorum, ut diximus Lib. 20. Sect. 3. cap. 2 4. sic loca Cœli in radice particulariter à Planetis determinata agunt in natum, hujus vita durante, dependenter à statu Planetarum determinantium: ideoque ♃ transitus per Horoscopum radicis, quo tempore, ♀ ipsius Horoscopi domina fuerit exul retrograda, & maleficis ♄, aut ♂ radiis percussa, parum prodierit, vel etiam nihil.

Inde vero deducitur hoc valdè notandum: nempe quod si figura fuerit erecta per modum æqualem, vel alium falsum: necessario accident errores, à prædictionibus per transitus: quia scilicet gradus Planetarum & cuspidum censebuntur esse in una domo figuræ, eum revera sint in altera, & ideo aliter determinati in radice, quam putet ille qui figuram falso modo erexerit.

Caput IV.

An in singulis genituræ locis, vis aliqua supersit à genesi, ad futura vitæ accidentia.

QUamvis hac de re jam dixerimus Lib. 20. Sect. 3. cap. 5. tum Lib. 21. Sect. 1. cap. 4. quia tamen nihil est in Astrologia, quod hominis ingenium æquè suspendere valeat præ admiratione: quam quod Planeta transiens per locum, qui fuit aliqua è cuspidibus genethliacæ figuræ, præsertim Cardinalibus, aut quem aliquis Planeta tenuit ipsa hora nativitatis, agat secundum ipsius loci, aut Planetæ particularem in radice significationem; licet ipso transitus momento alter Planeta qui locum ipsum occupavit, sit absens. Hujus autem effectus ratio, præcipuum fundamentum est doctrinæ transituum Idcirco ne quid in ipsa desideretur hic apponemus quod superesse videbitur ad clariorem intelligentiam virtutis ipsorum transituum: id enim Libris illis 20. & 21. promiseramus.

Itaque talis effectus non inde oritur, quod in ipso Cœlo formaliter impressa supersit prius locati Planetæ virtus: aut universalis totique Mundo communis à propria forma, aut particularis, à particulari Planetæ situ in figura, respectu nascentis hominis. Non universalis, nam per totum Zodiacum quem ipse Planeta peragrat, eodem modo superesset: proindeque inutilis esset ipsorũ locorum pro transitibus observatio, nam æquè in uno atque altero Zodiaci puncto idem effectus succederet, quippe quod singula puncta Zodiaci, virtute tali essent æqualia: id vero experientiæ repugnat. Sed nec etiam particularis supra dicta: nam cum omnes Telluris incolæ, Planetam eundem habeant eodem momento temporis in eodem Cœli puncto: nec tamen in singulis hominibus tunc nascentibus idem efficiat Planeta: sed in hoc agat circa vitam, in alio circa divitias, &c. sequeretur eidem Cœli puncto formaliter imprimi ipsius Planetæ virtutes omnes, seu modos particulares omnes, quos hominis respectu exercere potest: ideoque virtutem ipsam impressam, non esse particularem, sed universalem: quippe quod omnes particulares æquivaleant universali. Quamobrem si transitus operetur juxta virtutem hanc formaliter impressam, ex ipsa nulla erit ratio, cur à transitu sequatur effectus in hoc homine potius circa vitam, quam circa divitias, aut honores, &c. sed aliunde erit inquirenda: vide

caput 5. Sect. 3. Lib. 20. ubi fusè ostensum est, Cœlum à Planetis nihil formaliter recipere, vel Cœlo nihil à Planetis formaliter imprimi: Res autem sic se habet.

Primum Mobile, est prima ac universalissima causa omnium effectuum naturalium. Hi verò non sunt à solo Cœlo, quod ex se ad nullum effectus speciem determinatum est: sed sunt etiam à Planetis: à quibus Cœlum ipsum determinatum est universaliter in signa initio Mundi, & quotidie particulariter determinatur, tam per proprium motum circa Terram, quam per proprium motum Planetarum, ut diximus Lib. 21. cap. 4. Nec sunt etiam à solis Planetis, Mars enim aliud efficit in ♈, aut cum ♈, & aliud in ♉: sunt igitur naturales effectus à mutuo Cœli & Planetarum concursu. Primatus tamen efficientiæ ipsi Cœlo debetur, quatenus causæ in Physicis omnium primæ à nobis ostensæ Lib. 14. Sect. 1. cap. 1. ut enim DEUS effectivè concurrit cum quolibet agente creato, velut prima causa causarum, sine qua nihil fieri potest: ita primum Mobile (Imago Dei nobilissima) concurrit cum quolibet agente naturali velut prima causa Physica, qua sublata, ipso etiam remanente Sole cum cæteris Planetis, universa natura tabesceret, ob ipsius Cœli formalem virtutem, animæ vel spiritus instar totum Mundum corporeum, penetrantem, vivificantem, atque conservantem.

Porrò etsi dentur in his inferioribus subjecta passiva specie & cæteris paria: non tamen primum Cœlum idem semper efficit in singulis; non ergo manet idem singulis: nam *idem manens idem, efficit idem in eodem*; manet autem idem singulis natura, seu formali virtute: sunt enim primi Cœli natura & virtus immutabiles: quia est prima causa, nulli alteri efficientiæ subdita, at non manet idem situ partium, hic enim continuo variatur ipsius Cœli continuo motu, atque diversus singulis ratione partium. Diversitas igitur situs ipsius Cœli respectu singulorum hominum momento genesis, erit causa ex parte primi Mobilis, diversitatis effectuum in ipsis hominibus, quorum nempe alter in genesi habet ♈ in Horoscopo, alter ♉, &c.

Idem dicendum de quolibet Planeta, qui eodem momento temporis idem est singulis sublunaribus subjectis, natura & universali virtute, situ vero diversus iisdem: unde natura ejus universalis diversimodè determinata per situm respectu singulorum nascentium, diversos etiam eodem instanti temporis producit effectus in singulis. Insuper autem primi Cœli partem sub qua è terra conspicitur ad suam naturam, virtutemque tam essentialem à propria natura, quàm accidentalem à situ respectu nati determinat, tanta efficacia, ut ea pars ipsius Cœli sub qua Sol conspicitur, sit ipsi nato tota durante vita quasi Sol alter, similiterque determinatus ratione domus figuræ, ut fuit ipse ☉ in genesi: unde non immerito dici potest, in ea constitutionis cœlestis impressione, quam natus excipit in partu, Planetam esse quasi medium quoddam proportionatum inter Cœlum & natum, utrumque connectens.

Quoniam igitur primum Mobile & quæ sub eo moventur astra pro suæ determinationis diversitate respectu singulorum natorum diversos pariunt effectus in singulis: omnino sequitur, quod qualis est unusquisque corpore, ingenio, moribus, & fortuna, talis emersit à virtute & determinatione corporum cœlestium sui respectu momento genesis: Hujusque constitutionis cœlestis suscepta impressione, natus eam contrahit sympathiam & antipathiam cum Cœlo, indeque cum natura universa, ut quemadmodum ipsius nati productio, sic conservatio pendeat ab illa constitutione, quatenus consistit in corporum cœlestium tali situ nati respectu: beneque deinceps à Planetarum proprio & communi motu afficitur. Undeque sequitur quod ipsius nati alteratio & corruptio, erunt à contraria constitutione, vel corporum cœlestium situ.

Potest autem contrarius situs tripliciter accidere. Primò, ut sit idem Cœli situs, Planetarum vero contrarius: hoc est super horizontem nati, idem ascendat gradus, vel signum Zodiaci, quod ascenderat in genesi: at omnes Planetæ sint in opposito locorum suorum radicalium. Secundò, ut Planetæ sint in Cœlo dispositi velut in genesi; Cœlum autem modo prorsus opposito. Tertiò, ut tam Cœli quam Planetarum situs, sit planè contrarius radicali: atque hic est omnium pessimus. Totidem vero modis subcontrarius accidere potest totidemque affinis, Cœli enim situs, respectu solius horizontis attenditur, at Planetarum etiam respectu ipsius Cœli, sub quo propriis motibus revolvuntur.

Cum igitur homo nascatur in medio decem situum inter se virtute differentium quos dixere domos, per quas cœlestia corpora insinuant cuncta accidentium genera homini naturaliter convenientia, ut diximus Lib. 18. Sectionis 1. cap. 2. & 3. videndum est in cujusque hominis genesi, qualiter primum Cœlum sitibus ipsis dividatur, & quæ sint loca, tum divisionum illius, tum Planetarum in ipso. Nam quales fuerint pars Cœli, sive Dodecatemorion, tum Planeta corpore, dominio, vel aspectu occupans unamquamque domum, talem natus excipit potentiam activam, aut passivam ad accidentia per domum illam significata, tantamque sympathiam cum tali constitutione cœlesti, ut quoties in ipsa contingit aliqua mutatio, toties etiam nato accidat mutatio in re, vel accidentis specie, per illam domum significata: si saltem constitutionis mutatio, fuerit congrua directionibus & revolutionibus, de quibus dictum est supra. Accidit autem mutatio in locis illius constitutionis dupliciter. Primò, à primi Mobilis motu, qui loca ipsa quotidie circumfert per singulos situs. Secundò, à proprio Planetarum motu, quo Luna semel singulis mensibus, ☿ ♀ & ☉, semel in anno, ♂ semel in duobus, ♃ semel in duodecim, & ♄ semel in triginta annis, loca illa singula pertransseunt. Sola autem situs mutatio respectu Terræ vel à primo mobili, nullius est ad mutationes Sublunares efficaciæ, quia naturæ universæ vim agendi non variat. Posito enim eodem semper situ inter se astrorum natura universa motu Cœli diurno non obstante vim agendi non muta-

mutaret: ideoque manens eadem, semper idem efficeret. At variatione situs Planetarum respectu Cœli ab eorum motu proprio, accidit in natura universa, virtutis agendi diversitas; ab illa enim variatione situs contingunt Planetarum syzygiæ inter se & cum fixis; nec non eorum translationes à signo in signum, per quas cœlestia corpora agunt diversimode in cuncta hæc Sublunaria duntaxat universaliter: Planetis continuo determinantibus respectu singulorum nascentium, primi Mobilis puncta, sub quibus è Terra conspiciuntur.

Dum vero Planeta unus illo motu transit per Cœli punctum, jam à radice determinatum respectu nati, ad alterius Planetæ naturam, aut ejus aspectum, aut cuspidem; sicque Planeta transiens succedit in alterius locum radicalem, turbatur inde constitutio radicalis ipsius nati tam cœlestis, quam impressa, ob contractam sympathiam, non secus ac turbaretur natura universa, si aliquo 7 Planetarum sublato, alius naturæ alterius de novo conditus in illius locum substitueretur: præsertim si magna sit contrarietas, aut naturarum, aut significationum radicalem Planetæ transeuntis & ejus per cujus locum radicalem transit. Planeta enim quilibet à momento nativitatis proprio motu circumductus in Zodiaco, retinet respectu nati quamdiu hic vivit significationem suam radicalem, sive accidentalem ex radicali determinatione virtutem: & penes hanc continuò agit in natum: insensibiliter quidem dum transit per loca genesis vacua, hoc est, quæ nec sunt cuspides, nec loca Planetarum, aut aspectuum in constitutione radicali: sensibiliter vero dum transit per hæc loca, vel cuspides; præsertim si transitus sit insignis & adsint congrua directio atque revolutio, ut fusius infra dicetur. Tunc enim a tali transitu effectus à genesi directione & revolutione significatus, reducitur de potentia ad actum: commotis à transeunte Planeta causis activis, aut passivis ipsius effectus natu intrinsecis, tum extrinsecis in natura universa, hoc est in Cœlo vel Sublunaribus, ita ut nato quidpiam accidat de genere significati pertinentis ad locum per quem fit transitus. Dum vero aliquis Planeta transit per suum locum radicalem, eo modo erumpit effectus ab illo radicaliter significatus.

Præterea dum Planeta unus transit per Cœli aliquod punctum jam à genesi determinatum: videndum est an ambæ determinationes, scilicet Planetæ transeuntis & puncti radicalis determinationes, sint similes, vel in eundem effectum conspirantes, cum statu congruo Planetæ transeuntis: hoc enim posito, statim producetur effectus, juxta significatum loci, vel Cœli puncti à radice determinati per quem fit transitus: at si determinationes fuerint contrariæ: quippe quod Planeta transiens, aut sua natura, aut suo radicali significato contrarietur radicali determinationi loci per quem fit transitus, tum damna, impedimenta, infortunia significantur. Ac malefico Planeta transeunte per bonum locum, malum irruit in bonum: sed benefico transeunte per malum, bonum incidit in malum.

Quod autem Planetæ transeunti non sufficiat ad effectum, esse in proprio, vel alterius situ respectu Terræ per primum motum, sed omnino necesse sit illum esse in proprio, vel alterius loco respectu primi Cœli: hoc patet evidenter, non modo Cœlum ipsum esse primam & efficacissimam causarum omnium Physicarum, cum cæteris omnibus concurrentem, sed insuper ipsi loco per quem fit transitus vim superesse à genesi, futurorum nato effectuum congruo tempore effectricem. Alioquin nulla esset ratio cur Mars dominus octavæ transiens per Horoscopum, vel locum domini Horoscopi corpore, vel aspectu malefico, potius causaret morbum, aut vitæ periculum, quam transiens per quemvis alium Zodiaci gradum. Cum enim effectus deprehendantur esse à transitibus congruis, oportet ut his vis insit ad illos. Ad transitum vero duæ causæ cœlestes concurrunt; nempe Planeta transiens & locus, sive pars primi Cœli per quem fit transitus. Virtus autem productiva effectus non est ab alterutra causa seorsim spectata: alioquin, vel Planeta semper & ubique talem effectum producere posset, vel semper ab ipso loco; aut saltem per transitum cujusvis Planetæ fieret; quorum utrumque falsum esse probat experientia. Est autem ab utriusque causæ concursu, ipsa etiam experientia teste; ergo necesse est, ut ipsa virtus insit incomplete utrique causæ seorsim spectatæ, complete vero ambabus simul concurrentibus: unde patet etiam utramque causam concurrere ad productionem effectus, penes determinationem suam radicalem, quæ per consequens adhuc quoque viget in transeunte Planeta, quod est notatu dignissimum.

Cæterum dictum est superius, natum à suscepta impressione cœlestis constitutionis momento genituræ, contrahere sympathiam & antypathiam cum Cœlo, indeque cum natura conversa: quod eo usque extendi velim, ut intelligatur etiam cum singulis natorum constitutionibus genethliacis, & per has cum natis ipsis; imò cum rebus omnibus Sublunaribus corporum cœlestium regimini subditis. Nam frequens fit observatio, quod in significato quopiam particulari accidente à causis potissimum externis; permultæ causæ etiam inter se diversæ simul concurrunt, motibus sive modis plerumque diversissimis: quarum nec una quidem superflua ad effectum existit. Sed omnes ita necessariæ, ut earum aliqua deficiente, effectus produci non posse videatur: ut patet in morte Julii Cæsaris, Henrici IV. Galliæ Regis, Gustavi Adolphi, Regis Suetiæ, & innumeris casibus aliis, qui non fortuito (ut ignari opinantur) sed providentia fatali eveniunt, & homines in admirationem rapiunt. At ab unica directione, etiam cum revolutione & transitu congruo in unius hominis genesi, tot causas mutuo in ipsum effectum conspirantes simul moveri & coire ad idem tempus, sive nati per constitutionem propriam miranda sympathia, vel antypathia cum natura universa, ut superius intellecta, pluribusque cum nativitatibus aliorum hominum, videtur esse naturaliter impossibile: cum non appareat alia ratio naturalis.

Caput

Caput V.

An omnes transitus per genituræ loca sint efficaces, aut qui duntaxat: & quomodo naturam nostram moveant ad effectus.

Quod omnes transitus per genituræ loca efficaces non sint, probatur evidentissimè ex Sole & ☽ Planetis primariis, atque primariæ inter cæteros virtutis, Sol enim singulis annis, & ☽ singulis mensibus per omnia genituræ loca transeunt; nec tamen singulis annis multoque minus singulis mensibus nato accidunt effectus, saltem conspicui, penes singulas genituræ suæ significationes. Requiritur ergo concursus causæ illius tardioris de qua dictum est cap. 2. nimirum directionis & revolutionis congruæ transitui: effectus enim sunt à mutua conspiratione causarum: non secus ac causarum dissensus, vel contrarietas eosdem impediunt, ne quid saltem insigne & completum producatur. Quamobrem etsi Planetæ motu proprio per genituræ loca transeuntes, semper agant cum ipsis locis quidquid possunt tam ratione propriæ naturæ, quam ratione determinationis suæ radicalis: ideoque ♀ transiens per Horoscopum sola sua natura ad voluptates & jocos excitet, efficacius autem si fuerit domina mortis vel quintæ, tamen sine directione & revolutione congrua, vel saltem harum altera genituræ conformi, nullam insignem in nato causabit mutationem: sed hoc tantum fiet à transitibus, cum quibus congruæ directiones & revolutiones concurrunt.

Quomodo autem naturam nostram ipsi transitus moveant, Keplerus definire voluit, asserens Planetas cæteraque corpora cœlestia, movere hominis naturam non efficienter, sed duntaxat objectivè. Et postquam confessus est quod in nascentis pueri facultate naturali & animali excipitur Cœli constitutio quæ fuit tempore ortus per impressionem ab ipso Cœlo factam in facultate: vult inde quod ad Planetarum transitus per genituræ loca præcipua, facultas seipsam commoveat, quasi imagines in anima receptæ momento partus, essent vera sydera cum cœlestibus coeuntia, & conspirantia, aut dissonantia; quippe vult facultatem continuo intentam esse observationibus motuum corporum cœlestium, ut secundum hos per totam hominis vitam opera sua dispenset, quæ sunt futura ipsi homini accidentia: sed opinionem Kepleri refutavimus Lib. 21. Sect. 1. cap. 4. 7. tum Lib. 22. Sect. 3. cap. 2. ad quæ loca Lectorem remittimus.

Dicimus autem quod omnia viventia nutuntur duplici Physico cibo, nempe materiali quo vescuntur, & spiritali quo reguntur, spiritalis vero non alius est quam Aer, quatenus cœlestibus influentiis imprægnatus, quem per respirationem homines cum cæteris animantibus bauriunt copiosè. Cœlestes vero influentiæ variantur sensibiliter, cujusque hominis respectu, prout Planetæ in singulorum genituris transeunt per præcipua schematis natalitii loca, concurrente præsertim congrua directione & revolutione. Inde verò fit, ut qui tunc Aer illis influentiis imprægnatus bauritur, moveat hominis appetitum ad hæc, vel illa agenda, aut patienda. Sic enim in partu per aeris primam inspirationem influxus constitutionis cœlestis nato imprimitur, per ipsumque generaliter afficitur; tam pro accidentibus eo instanti præsentibus, quam pro durante vita futuris.

Objicies, sequerentur omnes qui tempore talis transitus respirant eundem aerem, similiter moveri ad agendum, vel patiendum: cum tamen id repugnet experientiæ, non solum in eadem regione, vel urbe, sed etiam domo, ergo doctrina hæc absurda est.

Respondeo, Non sequi quod objicitur: veluti ex transitu ♂ per eundem gradum Zodiaci, non sequitur omnes homines similiter affici: sed eos tantum qui ratione Thematis sui natalitii sympathiam, vel antipathiam habent cum ♂ & illo gradu. Ut si alicui nato gradus ipse sit Horoscopus, & Mars dominus octavæ, aut duodecimæ, talis natus afficietur morbo, aut vitæ periculo, non autem alius qui cum tali gradu, & ♂ non contraxit sympathiam, vel antypathiam vitæ morborum, aut mortis, quamvis pro omnibus sit in ipso gradu. Eadem igitur ratio est de aere, qui per illum ♂ transitum afficitur. Ipse enim aer non est contrarius cunctis illum respirantibus, sicut ♂ per illum gradum transiens, non est illis omnibus contrarius, etsi ejus universalis influxus omnes attingat. Indeque patet quod eundem respirantes aerem, possint per sympathiam cum corporibus cœlestibus in ipsum aerem perpetuo agentibus, interdum eodem modo, & interdum diversis, aut etiam contrariis affici.

Caput VI.

An Planetæ transeuntes, determinent loca suorum transituum: vel ab his determinentur, & quomodo.

Planetæ proprio motu delati sub primo Mobili, ejus partes activè determinat ad suam naturam respectu Sublunarium; & vicissim determinantur à Cœlo, vel ejus partibus, aguntque, ut socii velut dictum est Lib. 21. Sect. 1. cap. 5. In transitibus ergo rursus Planeta transiens & locus per quem transit sese mutuo determinant circa natum; non quidem simpliciter, sed respectivè ad priores suas in genesi determinationes: verbi gratia, ♂ dominus octavæ transiens per loca Horoscopi ac ejus domini, hæc determinat non solum ad naturam Martiam (quæ simplex est determinatio) sed ipsa etiam determinat ad mortem, aut vitæ periculum: quia scilicet Mars per suam in radice determinationem, vim mortis erga natum contraxit. Non potest autem vim hanc efficacius in natum exercere quam transeundo corpore, vel hostili radio, per loca figuræ radicalis ad vitam determinata, qualia sunt Horoscopi ejusq; domini; loca enim radicalia dum transitu determinantur ad significata radicalibus contraria, tunc nato de mutatione in significato radicali timendum est: & quia ♂ dum agit per transitum, tunc vim suam

nato

nato influi actu, idcirco jure periculosus censetur ille transitus: in quo Horoscopus vitæ significator, ad mortem determinatur à ♂, & vicissim ♂ anæreta determinatur ab Horoscopo circa vitam.

Similiter quia ♂ non solum propriam & essentialem virtutem, sed ascititiam quoque à radicali determinatione secum perpetuo defert, estque iodifferens ad supra dictam vim lethalem exercendam hoc, vel illo modo, & circa hoc, vel illud genus accideotis, ut actiooes, lites voluptates, &c. Idcirco dum per horum significatores transit, corpore, vel noxio radio; determinatur à singulis circa modum, aut significatum generale, quibus aut mors, aut vitæ periculum accidere potest. Ideoque dum transit per Horoscopum, determinatur ad exercendam vim lethalem, aut morbificam, mediante temperamento, moribus, vel ingenio, dum transit per medium Cœli, mediantibus actionibus, susceptis, vel dignitate, ut Centurionibus accidit milites suos ad prœlium ex officio deducentibus, atque sic de aliis.

CAPUT VII.

An Planetarum transitus spectandi sint per Revolutionum loca.

HOc asserimus, tum experientiâ, tum ratione. Experientiâ quidem, quoniam infra pluribus exemplis & observationibus probabitur, quod Planetæ diebus suorum effectuum transihuot per congrua revolutionis loca. Ratione vero, quoniam in revolutionibus Cœlum & Planetæ de novo determinantur respectu nati ad genera effectuum à figuræ domibus significatorum, ut diximus Lib. 23. cap. 6. atque tunc causæ partim actu partimque potestate, ut in genesi: oempe actu, eorum quæ nato cœlitus imprimuntur ipsa revolutionis hora, qua Planetæ actualiter iofluunt: potestate vero, eorum quæ ab ipsa impressione ipsi nato, durante anno, vel mense futura sunt. Id vero quod Cœlum ipsique Planetæ sunt potestate in revolutione, debet ad actum reduci à causa merè actuali; quales suot transitus Planetarum: ergo hi etiam per præcipua revolutionum loca sunt attendendi, sed præcipuè io revolutione Solis. Ac præsertim diebus quibus complenrur directiones aliquæ revolutionum: at efficaciores sunt transitus per genitura loca.

CAPUT VIII.

An ad productionem effectuum omnium homini contingentium, transitus congrui Planetarum, cum directionibus & revolutionibus necessarii sint, & quo tempore.

EFfectuum, sive mutationum homini accidentium quædam sunt insignes, quæ nati statum insigniter mutant corpore, animo, vel fortunâ: ut conjugium, morbus periculosus, duellum, &c. aliæ parvæ, ut ira, convivium, incontineotia, &c. aliæ vero mediocres, ut litigium, brevis morbus ac tutus, &c. in quibus omnibus est habenda ratio conditionis, & dispositionis nati. Siquidem latroni publico milliones impune furanti, furtum decimum millium pro re parva censetur: io supremo prope Regem potestate constituto, quotidiana quæ accidunt fortunæ incrementa, parva sunt, quæ mediocris conditionis homini magna essent. Ad rixas & duella propenso etiam duellum non erit in eo insignis mutatio: eademque est ratio de cæteris, quæ sunt ab indole, vel professione nati. Jam vero ad exiguas mutationes, præsertim indoli, aut professiooi cooformes solus transitus sufficere potest, idque frequenter experientia patet; eas enim à leviori causa produci par est, à magna vero produci alienum à proportione causæ & effectus, & idcirco ♀ transiens per luxuriosi Horoscopum, sola sua natura natum ad ludos, jocos, & voluptates provocare potest: sed efficacius si fuerit domina primæ, vel quintæ, similiterque ♂ per Medium Cœli militis generosi transiens, hunc ad aliquid militare aggrediendum accendet, præsertim magisterii dominus. Mediocres autem mutationes saltem revolutionis coosensum etiam postulant: at magnæ requiruot insuper congruæ directionis concursum. Præterea effectuum homini accidentium, alii sunt momentanei, ut præcipitium, vulnus, improvisum, dignitas insperata & inopinatè collata: alii sunt diurni, ut diaria febris, alii verò plurium dierum, vel mensium, ut morbus ad mortem, lis ad duellum, furium ad patibulum, amor ad nuptias intra dies, vel menses aliquot terminanda. In his autem & aliis omnibus effectibus à Cœlo manantibus congrui transitus intervenire solent, ut experientia probat: ergo ipsos ex parte causarum Cœlestium necessarios esse constat, veluti causas actuales, sine quibus ipsæ etiam causæ potentiales futurorum effectuum io radice & revolutione, non reducuntur ad actum.

Porrò in momentaneis & diurnis effectibus, transitus congrui fiunt ipsis diebus effectuum; si non partiles, saltem à partilitate parum differentes; quippe quod prope partilitatem vis transitus sit magna, io ipsa vero ad gradum partilitate, maxima. At in effectibus plurium dierum, vel mensium, quoniam non fit insignis in nato mutatio à causis cœlestibus sine concursu actualis causæ; coogrui transitus sunt in horum effectuum principiis necessarii: sæpe vero accidit etiam congruus transitus in fine, ut die mortis, nuptiarum, dignitatis tandem obtentæ post multas oppositiooes &c. atque hic confirmat & roborat priorem transitum in effectus principio, ejusque complet effectum: interdum vero solus transitus in principio sufficit ad effectum, ob rohur benefici, aut malefici influxus, quem nato imprimit ad agendum, aut patiendum, nec apparet congruus in fine transitus, ut die mortis a longo morbo. Atque hoc sæpe fallit Astrologos circa vim transituum, dum ipso die mortis nullum vident fieri congruum transitum, saltem iosignem, attendunt enim præcipuè ad diem quo completur effectus, cum tamen potius attendendum

dum sit ad diem quo incepit, oon idcirco neglectis subsequentibus congrnis transitibus pro inquisitiooe diei quo finietur, aut complebitur effectus.

Attamen notaodum etiam quod transitus initio revolutionum, maxime sunt efficaces, quoniam, scilicet, concurrunt cum universali constitutione: & haoc quatenus actuales causæ statim reducunt de potentia ad actum, ita ut non sit opus alia actuali causa, præsertim vero Lunæ revolutione. Quod ergo transitus congrui sint directionibus & revolutionibus necessarii, & quando præcipuè, patet ex supra dictis.

Caput IX.

Posita directione insignem effectum præsagiente, cujusnam Planetæ transitus sit ad effectus productionem necessarius, & per quem locum, ut transitus ipse dicatur congruus.

QUæstionem haoc arduam sic enodare conabimur. Certum est effectum directionis accidere, quo anno ipsa completur, si revolutio congruat: nec tamen id fieri sine actuali influxu à congruo transitu: quæritur autem quem Planetam ad effectus actualem influxum transire conveniat? an significatorem, an promissorem, an vero alterum? tum per quem locum? ao sigoificatoris? aut promissoris? an vero alterius?

Pro quo notandum primò. Quemlibet Planetam proprio motu sub Zodiaco, circumferre utramque suam virtutem: scilicet essentialem à propria forma, & accidentalem à determinatione sua respectu nati in figura genituræ: scilicet essentialem perpetuo; accidentalem vero tam diu servat & circumfert, quamdiu vivit ipse natus. Quinimo quia Planeta quilibet determinatus est ad aliquid, circa singulos homines io toto Telluris orbe viventes, circumfert respectu singulorum vim illam ad quam respectu cujusque fuit in radice determinatus, quamdiu vivit unusquisque, sine ulla tot virtutum accidentalium coofusione: vinculum autem connexionis cujusque hominis cum cœlestibus corporibus per coostitutiooem genethliacam, morte dissolvitur: & totum boc est mirabile, si quidpiam sit in universa natura mirabile, & Dei modo agendi circa particularia simillimum.

Secundò. Quatuor esse loca præcipua in geniture figura, quibus vis ioest directionis effectum producendi, quippe loca significatoris & promissoris ipsius directionis, tum dominorum utriusque: significatorem vero plerumque oon esse Planetam, sed cuspidem, ut Horoscopum, vel Medium Cœli, cui transire non convenit, sed ejus domino.

Tertiò, Planetas vim suam à determinatione radicali circumferentes, secundùm hanc fere semper agere nati respectu, data occasione io proprio motu per transitum in congruis figuræ locis. Aliquando vero etiam agere secundum suam vim duntaxat essentialem; nihilominus determinatam ad significatum radicale loci, per quem Planeta ipse transit: ut ♀ transiens per Medium Cœli, præsertim à maleficis libera, fortunat actiooes & suscepta, etsi in radice nullam habuerit horum particularem significationem. Et hoc pacto Planeta quilibet transiens subit rationem promissoris, quia, scilicet, activè determioatur ad significatum radicale loci per quem transit, agitque circa illud: quod est de ratione promissoris.

Quartò. Plaoetam sub actuali influxu per transitum, excitare, aut nati, aut causarum externarum poteotias activas & passivas ad effectum.

His intellectis, dico universim: ad directioois effectum, necessarium esse traositum, qui significatione ipsi directioni coocordet. Hoc est quod si directio significet morbum, aut dignitatem, etiam transitus morbum, aut dignitatem sigoificet. Concordat autem transitus significatoris Planetæ per suum locum radicalem corpore, vel aspectu directioni congruo, poteotique; sed magis concordat ejusdem transitus per locum promissoris corpore, vel aspectu, ut supra: similiterque valde congruit transitus promissoris Planetæ per suum locum radicalem, sed magis adhuc congruit ejus transitus per locum significatoris. Dum vero tam significator, quam promissor simul tempore pertranseunt sua loca radicalia propria, vel sunt vicissim alter in alterius loco, aut coeunt, vel apponuntur, aut quadrantur, aut trino se aspiciunt ex uno ipsorum, juxta directionis qualitatem, hoc proculdubio est omnium validissimum.

Quoniam vero significator in directionibus, vel ejus radicale significatum subit rationem subjecti, promissor vero rationem causas agentis, priusque fit transitus per significatorem, quam per promissorem, quia hic sequitur, ille vero antecedit, fit manifestum in primis, quod Planeta transiens per significatorem, subjectum saltem actu disponit ad agentis efficientiam: per promissorem vero transiens, causam agentem excitat ad effectum: si igitur significator transiverit per suum locum radicalem: à duplici ejus circa idem subjectum determinatione, radicali, scilicet, & transitiva: duplicabitur virtus significatoris circa ipsum subjectum, hujusque dispositio ad effectum: qui erumpet præsertim à subjecti causa interna, ut à nati propria virtute, aut vitio, aut temperamento, &c. unde nil mirum si quo anno fit aliqua insignis directio Solis, fausta, vel infausta, ipso die revolutionis Solis, quo Sol transit per suum locum radicalem, aliis ingens bonum, aliis vero ingens malum acciderit, præsertim cum Sol in ipsa revolutione est in cardine & congruo Cœli statu, sicut legitur de Imperatore Carolo V. cui pluries diebus suarum revolutionũ insignes fœlicitates contigerunt,

Similiter si promissor transierit per suum locum radicalem, etiam inde duplicabitur vis ejus & significatio radicalis: tum actualis, tum potentialis, quo anno directione fit actuale: ideoque duplicabitur vis causæ agentis; quæ cum transitu ipso excitetur in actum: inde plerumque ob robur efficientis producitur effectus sine ulla subjecti dispositione, sed à causa externa; ut dum quis ex improviso occiditur, vel dignitatem consequitur.

Dum

Dum verò significator transit per promissoria locum aut contra, utraque augetur & excitatur potentia, scilicet passiva subjecti & activa efficientis: quia tunc uterque Planeta ad significatum utrumque, suo transitu determinatur; proindeque certiùs & efficaciùs perficitur effectus, quàm antea. Est tamen transitus promissoris per locum significatoris omnium efficacissimus, pro efficientie robore, & effectus productione: quia promissor bis circa idem agendum determinatur, directione scilicet ac transitu: quibus si accesserit congruus promissoris status in revolutione, magnus sequetur effectus. Et notandum, quod dum significator transit per promissorem, subjectum sese exponit afficiendum causæ activæ: At contrà dum promissor transit per locum significatoris, causa activa seipsam applicat subjecto, illudque interdum ex improviso afficit.

Minores fiunt effectus, dum promissor & significator transeunt per loca suorum dominorum, vel hi per loca illorum, nisi aliundè effectus intendatur: cùm enim circa idem plura semper determinentur: ut circa vitam Horoscopus, ejus dominus, & hujus domini dominus, &c: Prima causa est omnium efficacissima: Secunda minùs, tertia adhuc minùs, quarta nullius efficaciæ saltem sensibilis, ut jam alibi dixi. Advertendo quod dominus promissoris, hujus vices gerit, & dominus significatoris similiter. Ubi verò fiunt transitus non per corpus, sed per aspectum Planetæ: est habenda ratio naturæ aspectus, & domus in quam cadit, quamque Planeta transiens perambulat: effectus enim erit faustus vel infaustus, aut facilis vel difficilis ad erumpendum pro natura aspectus; & plerumque ob subjectum & significatum ipsius domus. Ut si ♄ dominus octavæ radicis, directione occurrit Soli apheræ, & per hujus □ transiverit in duodecima domo; cavendum est Nato à morbo lethali: quippe à morbo ob ♄ transeuntem per □ apheræ in duodecima domo, lethali verò, quia ♄ est anæreta naturâ suâ & determinatione ob dominium in octava.

Porrò non solùm erumpunt directionis effectus à transito significatoris, promissoris, vel domini alterutrius per aliquem ex 4 locis supradictis: sed etiam ab eorumdem transitu, per alia loca significationi directionis congruentia. Ut si ☽ Horoscopi domina dirigatur ad sequentem ♂; hic verò per Horoscopi vel ☉ in prima locum transiverit: aut si Horoscopus ipse dirigatur ad ♂ & dominus Horoscopi transiverit per locum ♄ domini octavæ, morbi & vitæ pericula portenduntur. Imò directionum effectus emergunt etiam à transitibus aliorum Planetarum congruæ significationis per eadem 4 loca. Ut si Sol dominus decimæ dirigatur ad ♀ dominam secundæ; Jupiter verò dominus nonæ per Solis locum transiverit, honores & divitię ex dignitate ecclesiastica, aut legatione significantur: nam divitiarum, splendoris, dignitatis ecclesiasticæ & legationis significationes, inter se sunt affines.

In omnibus autem transitibus attendendum est ad ☉ & ☽ Planetas primarios, & cæteris universaliores: quomodo scilicet tempore transitus sese habeant ad 4 loca supradicta, & transeuntem Planetam: tum advertendi etiam ♃ & ♀ pro bonis effectibus: nec non ♄ & ♂ pro malis; habita ratione determinationis radicalis, singulorum: Inde enim vel promptiores vel intensiores producuntur effectus. Ex quibus patet Planetarum transitus multipliciter ad directionis effectum congruos esse posse.

CAPUT X.

Quo pluribus exemplis vel observationibus transituum virtus & actualis efficacia comprobantur.

OBservationes innumeras hic inserere possem admiratione dignissimas, circa virtutem transituum à me factas, & ab aliis Astrologis veteribus & neotericis. Sed quia geneses ad quas illæ pertinent, etiam apponendæ essent: idcirco satiùs videtur ampliorem probationem differre ad particularem librum de Judiciis geniturarum aliquot selectarum, quas ad confirmationem Astrologiæ Theoricæ à nobis traditæ, methodo nostra judicare decrevimus ad numerum forsitan 100, easque ad finem Astrologiæ nostræ practicæ apponere, si DEUS ad hoc vitam concesserit: Et hoc capite virtutem ipsam probare duntaxat exemplis geniturarum & revolutionum lib. 23. expositis, circa accidentia de quorum diebus nobis constat.

Itaque Gustavus Adolphus Rex Suetiæ, occubuit in prælio Luthzenensi, die 16 Novemb. 1632, horâ circiter 9 matutina. Fuitque directio Medii Cœli radicalis ad 25 gradum ♏ □ ♄ ex octava & corpus ♂ in duodecima, tum □ ♃ domini Horoscopi ex secunda. Directio autem Medii Cœli in revolutione ☉, fuit ad 29 grad. 40′. ♌ locum ♂ in ipsa revolutione, & □ ♄: Tandemque directio Medii Cœli, in revolutione ☽ fuit rursus ad 28 grad. ♌ in octava □ partilem ♄ in illa revolutione. Fuerunt igitur tres illæ directiones in pessimis figurarum locis & prorsus concordes pro morte violenta.

Die verò necis ♀ domina Medii Cœli radicis & revolutionis ☉, quæ in revolutione ☽ reperitur in decima exul in ♏ domo ♂, transibat per 9 gradum ♐, prope Horoscopum radicis & revolutionis ☉, ac partiliter per suum locum in ipsa revolutione cum corde ♏. Saturnus verò promissor in illis directionibus, erat in 1 grad. ♐, loco ♂ in revolutione ☉, applicans hujus revolutionis Horoscopo radicali, nec non ♀ conjunctus; Mars autem erat in 19 gradu ♐ □ ☽ radicali, applicans loco radicali ☉, qui cum ☽ præerat octavæ radicis & revolutionis ☉, defluens tunc à ♀. At Sol dominus octavæ in tribus supradictis figuris, & apheta in radice & revolutione ☉, transibat per 25. gradum ♏ locum radicalem ♂ partiliter, & □ ♄ atque ♃ in ipsa radice: Jupiter vero dominus Horoscopi radicalis & revolutionis in iisdem figuris, erat transitu in 20 grad. ♉ suo & ♄ □ radicali; necnon ☍ loci radicali ♂. Hi ergo omnes transitus cum figuris & directionibus erant maximè lethales: sed omnium pessimus fuit transitus Solis aphetæ. Atque hic non solùm concurrunt transitus significatoris, quippe ♀ dominæ Medii Cœli: & ♄ cum ♂, suis □ & corpore promissorum; sed etiam

alii congrui ut Solis aphetæ, & ♃ domini Horoſcopi.

Conneſtabilis Diſdiguieres cœpit ægrotare, die 21 Auguſti 1626. quo fiebat novi lunium in 28 grad. ♌. Ideoque Luna deſluxerat eo die à □ ♂ & ♄ ad ☉; erat autem ipſa domina Horoſcopi radicalis, & dirigebatur ad ſuum □ ſiniſtrum, cum eſſet apheta, ſequente ✡ ♄: Ac die incipientis morbi, ♄ dominus octavæ in radice & revolutione ☉, erat in 17 gr. ♍ ☍ radicali partilique ☽: Mars verò dominus ☽, fuit in ejus loco in revolutione ☉, Sol autem & ☽ fuerunt in △ ♀ radicalis. ſed quia hæc erat domina duodecimæ exul in ♈, prodeſſe non potuit, præſertim ſola adverſus infauſta ſuperiùs dicta.

Mortuus eſt autem die 28 Septembris, quo ☽ fuit in 5 gr. ♑, pravè affecta □ ♂ & ☉ conjonctis in 5 gr. ♎, loco ipſius ☽ in revolutione ☉; Venus autem domina duodecimæ radicis, in duodecima revolutionis ☽, erat in 13 gr. ♏ applicans ☍ ♂ & loco ♄ radicalibus: quod lat fuit ſeni; cùm præſertim in ultima revolutione ☽, ipſa ☽ maximè fuerit afflicta ☍ ☉ ♄ & ♂ ferè partiliter: unde ſenex lethalem eo menſe ſuſcepit impreſſionem.

Cardinalis Richelius ab acuta febre ſuperveniente morbo longo quo nondum perfectè curatus erat, tandem moritur die 4 Decemb. 1642. quo Horoſcopus radicalis dirigebatur ad ☍ ♃ in octava. Eoque die ♀ domina duodecimę Horoſcopi & octavæ radicis, tranſibat per 29 gr ♑ □ ipſius Horoſcopi: ♃ autem per 11 gr. ♓, □ ſuum radicalem: atque hæc de ſignificatore & promiſſore. Inſuper autem in revolutione ☉, ☽ ♄ & ♃ conjuncti erant in ☍ ☉ in ſeptima, ſed in revolutione ☽, ♄ ♃ & ☽ fuere juncti in octava in □ ☉ & ♀ domini octavæ radicis: fuitque ♄ partiliter ☽ conjunctus; quod eſt peſſimum pro vita in revolutionibus Lunæ; ſed erat peſſimo pejus, quòd talis ☌ fieret in octava: Lunâ exiſtente dominâ duodecimæ. Præterea ♂ dominus primæ radicis ipſo die mortis erat in 2 gr. ♉ ſua ☍ radicali: & ☿ dominus octavæ radicis, redierat ad ſuum locum radicalem partiliter: & ♄ fuit in loco ☽ radicali partiliter. Tot igitur cauſis cœleſtibus atrociter conjuratis oppreſſus eſt; qui nulli terreſtri ſe poſſe ſuccumbere putabat. Hic verò non modo concurrunt tranſitus congrui ſignificatoris & promiſſoris, qui ſunt ♀ & ♃: ſed etiam tranſitus congrui aliorum Planetarum; qui ſcilicet erant aut vitæ aut mortis ſignificatores, naturâ, vel determinatione vel utraque.

Dominus Troſoous cœpit ægrotare, die 2 Octobr. Anni 1642: quo directio Horoſcopi radicalis fuit ad □ ſiniſtrum ☉: ipſo autem die ♀ domina Horoſcopi, & octavæ fuit in cuſpide ſecunda radicis, & ♂ in cuſpide octavæ, oppoſiti partiliter: atque quadrati loco ☽ radicali, quæ tunc fuit in ☍ radicali ♂; & hic in revolutione ☉ erat oppoſitus. ſed in revolutione ☽ quę morbum immediatè præceſſit, erat quadratus ipſi ☽, & Saturnus Soli appoſitus; quæ fuerunt valdè prava: obiit autem die 8 Decemb. quo ♀ in 2 grad. ♒, & ♂ in 2 grad ♉ rurſus fuere quadrati partiliter, quod eſt valde notandum: ac rurſus ☽ applicabat ☍ radicali ♂: Sol autem erat in 17 gr. ♐ applicans loco radicali ♄, ac tunc ejus □ infortunatus: quæ omnia erant valdè prava, mortemque minantia.

B. Pater Carolus de Condren fit ſub-Diaconus, die 24 Maji 1613: quo anno ☉ in prima dirigebatur ad 17 grad. ♑ △ ſiniſtrum ♃ domini Horoſcopi in nona. Ac eo die Sol dominus decimæ cum ☽ in revolutione ☉ tranſibat per 4 grad. ♊ △ Medii Cœli radicalis ac ☽ in ipſa revolutione, quæ fuit in 5 grad. ♎, loco ipſius Medii Cœli; Jupiter verò fuit in ſuo loco radicali partiliter. Ejuſque dominus ☿ fuit in 23 grad. ♊ ☍ radicali ☉: Venus autem domina Medii Cœli fuit in 17 grad. ♉ △ partili ipſius ♃: erant igitur omnes hi tranſitus inſignes & congrui ad dignitatem eccleſiaſticam.

Die autem 17 Septembris ſequentis fit Diaconus. Tuncque ☉ fuit in 25 grad. ♍ in nona, □ ſuo radicali partiliter, ♃ dominus ☉ fuit in Medio Cœli radicis: At ♀ domina ipſius Medii Cœli, fuit in loco radicali ♂ in decima cui ipſa dominabatur: ideoque hi etiam tranſitus egregiè congruebant.

Anno 1614 die 17 Septembris fit Presbiter, quo die ☉ qui fuit in prima radicis, & ☿ dominus ♃ in nona radicis conjungebantur partiliter in ipſa domus nona in □ partili ☉: Luna autem tranſibat per ♃ & eorum oppoſitum: & hæc maximè congruebant.

Anno 1617 die 17 Junii, ſtatuit ingredi congregationem Oratorii JESU, quo anno ♂ indecima radicis dirigebatur ad ♀ ſuam dominam: eratque ipſo die in 15 grad. ♍, loco radicali ♃: & Sol in 26 gr. ♊ ſuo □ radicali.

Anno 1642 die 6 Januarii, vir ſanctus ſanctè obiit circa horam 6. matutinam; quo anno Sol apheta in prima domo radicis dirigebatur ad □ ſiniſtrum ☽. quæ in duodecima lædebatur ☍ ♄. Cœpit autem ægrotare die 29 Decembris 1641; quo ipſa ☽ tranſibat per Horoſcopum, & ♂ partiliter per locum ☽ radicis: ♄ verò in octavo grad. ♓ quadratus Horoſcopo radicali. Die autem obitus ♄ fuit partiliter in □ Horoſcopi radicalis. Ac ♂ dominus ☽ erat in 6 grad. ♐ ferè ipſo Horoſcopo radicali, applicans □ ♄: tandemque Luna fuit in ☍ radicali ♃ domini Horoſcopi: quæ omnia interitum portendebant ipſo die, uti prædixeram.

Anno 1605. die 9 Julii horâ circiter octavâ veſpertinâ vulneratus ſum ob mulierem. Tunc verò Horoſcopus radicalis dirigebatur ad □ ſiniſtrum ♀; ſequentibus □ ☉ domini quintæ & ♃ domini octavæ, quibus ipſa ♀ conjungebatur. Ac eo die ♂ dominus Horoſcopi radicalis, ♀ domina primæ, ☉ dominus quintæ, & ☿ dominus ſextæ, conjuncti erant in loco radicali ♂, ac △ radicali ♄, domini Medii Cœli in duodecima: Ipſe verò ♄ tranſibat per domum octavam radicis, in □ radicali Lunæ: quæ omnia quadrabant effectui ejuſque circumſtantiis atque cauſis ſublunaribus.

Anno 1612 die 30 Maji magno longoque morbo correptus ſum. Tunc autem Horoſcopus dirigebatur converſè ad Lunam atque ♃ morborum & mortis ſignificatores: Directè verò dirigebantur ad 9 gradum ♊, non procul à □ ♄. Ipſo autem die facta eſt magna Eclipſis ☉, in ipſo gradu, erantque ☉ & ☽ morborum ſignificatores

in

in genesi: ac ♄ etiam præcipuus morborum significator, fuit in ☽ loco radicali, cui io præcedente revolutione ☽ conjunctus fuerat partiliter, & hoc erat pessimum, ac letbale, vel saltem periculosissimum, ut jam supra pluries notatum est. Mars verò dominus Horoscopi radicalis fuit in 6 grad. ♈ in duodecima quadratus suo loco radicali, & ♃ dominus octavæ, fuit partiliter in suo loco revolutionis ☉ in quinta. Ab hisergo excitatus est morbus magnus, longus, & iu quo à Medicis de vita desperatum est.

Anno 1613 die 9 Maji, Doctoratum Medicinæ consecutus sum: quo anno Medium Cœli dirigebatur ad □ ♃, & dodectilem partilem ♄, domini Medii Cœli; ipse verò ♄ dirigebatur ad ♃. Insuper autem Horoscopus converse dirigebatur ad ☽ necnon ♃ domioum ☉ & ♄, qui prçest Medio Cœli.

Ipso autem die effectus, ♃ fuit in ☍ ☽ radicalis & △ Medii Cœli: Sol erat in prima radicis in ⚹ radicali ☽, ac △ Medii Cœli, in quo tunc erat ipsa ☽: ideoque ☉ ☽ & ♃ erant in △ inter se per syzygiam: ♄ autem in dodectili partili Horoscopi, & ♀ domina ♃, erat in 29 grad. ♈ propè Horoscopum ipsum radicalem.

Anno 1615 die 7 Julii, incidi in periculum mortis violentæ à catapulta in me explosa ex tribus passibus, in Rheno, in quo voluptatis gratiâ noctu natabam: quo anno Horoscopus radicalis dirigebatur ad □ ♄ in Ecliptica directè & ad ♀ conversè. Die autem ipso vesperi, ♂ dominus Horoscopi, fuit in 10 grad. ♍ ferè ☍ ♄: & ♄ in 27 grad. ♈ Horoscopo radicali. ♀ autem fuit in 17 grad. ♌ ☆ Lunæ in domo quinta, ubi quincunces cadunt ♀ ☉ ♃ ♄ atque ☽, unde & quia ☉ dominus quintæ est in duodecima cum ♄ & ♃ domino octavæ, voluptates ferè semper mihi fuerunt circa vitam aut valetudinem periculosæ. Denique ☽ erat in cuspide octava cum corde Scorpii: ergo transitus erant valde pravi.

Anno 1616 die 1 Januarii, aliud subii periculum præcipitii ex equo & submersionis horrendum: Quo die ♂ dominus Horoscopi radicalis atque Sol, erant juncti in ☍ radicali ♂ propè Medium Cœli, Luna et at in ♊, quadrata ♄ & ☽ radicalibus: ♃ & ♀ erant in octava radicis io altero □ ♄ & ☽ radicis, ideoque Lunæ ipsi per syzygiam oppositi.

Eodem anno 1616 die 16 Aprilis incidi in magnum malignumque morbum, quo tempore Horoscopus dirigebatur ad □ ♄ cum latitudine. Die autem ipso Sol ☽ & ♄ transibant per Horoscopum ipsum; Mars dominus Horoscopi fuit in 6 grad. ♈ suo □ radicali; ut die 30 Maji 1612. quo in alium incidi morbum valdè malignum, de quo supra. Venus autem fuit in 16 grad. ♓ loco radicali ☽ & ♄.

Anno 1629 factus sum Professor regius in Mathematicis amicorum ope. Quo anno Medium Cœli dirigebatur ad ♀ dominum secundæ in undecima. Negotium autem suscepi die 30 Junii, quo ♄ dominus Medii Cœli fuit in suo Antiscio & exaltatione cum spica ♍; Mars dominus Horoscopi radicalis fuit in 10 grad. ♉ loco ♃, Sol fuit in 9 gradu ♋ loco radicali ♃: Venus domina primæ & ♃ fuit io 4 gr. ♋ △ suo radicali atque Solis & ♃, propè locum ♂: Luna autem fuit in 12 grad. ♏ △ ♄ & ☽ radicalis in septima: & susceptum successit fœlicissimè. Litteras autem meæ dignitatis habui regio sigillo munitas, die 3 Augusti sequentis, quo ♄ fuit ut supra: Mars dominus Medii Cœli in revolutione Solis, fuit in 4 grad. ♊ quadrato ☉ & ♃ radicali: ♀ autem fuit in ☍ radicali ☉ & ♃.

Anoo 1634. die 30 Martii, facta est à me publica demonstratio scientiæ longitudinum. Tuncque Medium Cœli dirigebatur ad Solem. Die autem ipso, ♄ ipsius Medii Cœli dominus erat in 21 ♐ ☍ ♃ in revolutione ☉ & ♃ in 24 ♊ ipsius ♄ ☍, & ferè antiscio radicalis ♂; ipse verò ♂ potens exaltatione, in Medio Cœli radicis, fuit in 13 grad. ♍ ☍ radicali ♄ & △ radicali ipsius Medii Cœli: Sol verò & ♀ fuerunt in 10 grad. ♈ □ radicali ♂; tandemque ☽ fuit io Horoscopo radicali. Testantur quidem omnes Astronomi, me scientiam illam perfectè demonstrasse. Sed Cardinalis Richelius, perfidia & proditione Commissariorum meorum, me promisso præmio iniquè fraudavit: quòd ominabantur oppositiones & quadrata in transitibus suprapositis.

Anno 1642 die 2 Novembris, longo ac difficili morbo correptus sum, à directione Horoscopi ad ♂ in Ecliptica. Et eo die incepit revolutio meæ Lunæ, in cujus figura ascendebat ☍ radicalis ♂: & ♄ dominna Horoscopi fuit conjunctus ☽ ferè partiliter in domo secunda. Luna enim applicans ♄, hunc intra duas horas assecuta est, quo tempore morbus incipiebat saltem insensibiliter: nam horâ duntaxat post meridiem ferè tertia, per rigorem erupit sensibiliter. At Lunam in suæ revolutionis figura partiliter conjungi vel opponi ♄: jam sæpius diximus esse valdè infaustum, quam ò igitur magis tunc etiam incipiente morbo? hic ni fallor causatus est abalia conjunctione.

Caput XI.

De exacto eventuum tempore per transitus: & an latitudo sit in his observanda: doctrina Thematibus Cælestibus comprobata.

Astrologiæ judiciariæ supremus apex, onde hujus scientiæ major admiratio & Astrologi celebrior fama oritur, est exactum tempus eventuum, ad diem & horam prædicere: quod oon solum mihi, sed pluribus etiam veteribus Astrologis ploties accidit, ut testantur Historiæ: eritque posteris multò familiarius, ob universam Astrologiam; sed præsertim doctrioam istam per directiones & revolutiones, necnon transitus jam longè purius & accuratiùs traditam, quàm fuerit unquam antea. Potest antem illud tempus multifariam conjici ac innotescere ut sequitur.

Primum ergo: Dum directionis promissor & significator Planetæ, redeunt ad sua loca radicalia, completæ directionis anno: vel unus transit per alterius locum corpore vel radio congruo, vel ambo conjunguntur in altero locorum: tunc imminet effectus à tali eorum transitu: Duplicatur enim tunc vis determinationis radicalis ipsorum, ejusque virtus. Imò Planetæ omnes dum

transeunt per suam ☍ & □ radicis; excitant ad actum significare sua radicalia, ob vim illius crucis in Cœlo, quam Joannes Francus Offusius scribens in Astrologiem non potuit non admirari & fateri.

Secundò. Si aliquo Planeta per alterius locum trenseunte partiliter, accidat ut ambo conjunctione vel congruo fortique radio commisceantur in Cœlo per syzygias: eut saltem Pleneta transiens similiter connectatur cum domino loci per quem transit: tunc producetur effectus à tali trensitu, si directioni congruat: sic enim significator & promissor sese mutuò juvant & excitant.

Tertiò. Si ad directionem Horoscopi radicalis, ad ♄ octavæ præsertim vel duodecimæ domus domini corpus, □, vel ☍, accedat eodem anno ipsius ♄ transitus, per Horoscopum, □, ☍, sed præsertim corpore: Morbus aut vitæ periculum pro certo timenda sunt: Maxime verò si ♄ transitui accesserit ipsum à ♂ eut lumineribus, in sexta, octave eut duodecime potentibus hostiliter espici, eut cum bis corporaliter jungi. Tunc enim pessimè afficitur Horoscopus & Netus per consequene actuali influxu maleficiorum circa vitam. Eademque est ratio in cæteris, nem hic & alibi sæpissimè ex particulari casu doctrinam tradimus universalem.

Quartò. Quando beneficus Planeta fuerit in Medio Cœli redicis, vel ipsius Medii Cœli dominus benè affectus: & in congrue directione ac revolutione, transiverit ipse Pleneta per Horoscopum radicis, vel locum domini Horoscopi bene affectus, & cum ipso domino ben configuratus: tunc Nato in susceptis actionibus vel dignitatibus aliqua fœlicitas accider: Ad hæc enim tam Medium Cœli quàm Horoscopus simul actu determinentur, aut potiùs ipse Natus per Horoscopum & Medium Cœli. Eademque est ratio in cæteris.

Quintò. Hebenda est ratio status Nati, dum vigentibus directione & revolutione, ad feustum vel infaustum accidens conspirantibus, imminent validi trensitus coogruentes. Nam si quis litem habuerit duello obnoxiam, anno minacis directionis & revolutionis, fueritque maleficus in octave redicis: quo tempore dominus Horoscopi radicis transibit per locum illius malefici, vel ejus oppositum, duellum eccidet & occidetur, nisi periculi conscius ipsum proclivitete naturæ prudenter superata vitaverit: eademque est ratio in cæterie

Sextò. In Plenetarum transitu per loca radicalia, videndum ad quid in radice determineti sunt Planata transiens & locus per quem fit transitus. Nam si ambo determinati sunt ad bonum idem specie, ut duo benefici Planetæ in prima vel decima: eut ad bona diversæ speciei, ut dominus Horoscopi & dominus secundæ vel Medii Cœli: Tunc transitus corpore vel radio benefico unius, per locum alterius erit opportunus fœlici effectui: veluti dum Sol in decima radicis transibit corpore vel △ per locum ♃ in prima: si autem fuerint determinati ad malum idem specia, ut duo Planetæ io octava, vel duodecima, præsertim malefici: aut ad mala diversæ speciei, ut dominus octavæ, & dominus duodecimæ; vel unus ad bonum, alter ad malum; tunc transitus corpore vel radio malefico unius, per locum alterius, erit opportunus pravo effectui; Transitus autem radio benefico erit infidus; quòd Planetæ ad mala determinati, sæpiùs noceant quàm prosint radiis beneficis, præsertim naturâ malefici: ut è contra ♃ & ♀ ad bona determinati, etiam □ vel ☍ prosunt, etsi non absque difficultate. Atque ex supradictis & aliis similibus dies eventuum prævideri potest, quæ res est haud parum facienda.

Septimò. Ad effectus à transitibus, non solùm requiritur ut fiant congrui in Cœlo transitus Planetarum: sed etiam ut fiant io congruo situ ad Horizontem vel Nati respectu: tunc enim duntaxat suoa producunt effectus: Atque inde accidentium hora detegi potest. Ut transitus ♄ per Horoscopi gradum, eâ præsertim horâ timendus est, quâ ♄ cum illo gradu oritur in Horizonte quem tunc Natus occupat; & ejus transitus per Medium Cœli, qua horâ ♄ Cœlum mediabit: & ejus transitus per locum Solis, qua horâ ♄ fuerit in circulo positionis radicali Solis: ac timenda est etiam hore, quâ ♄ fuerit in sitibus oppositis, quod tamen præcipuè intelligendum est de ♄ locorum ipsorum significatis ex determinatione radicali contrario. Nec solùm timendos est ♄ trensitus per Horoscopi radicalis gradum, dum motu diurno erit in Horizonte ortivo; sed etiem cùm eodem motu pertransibit spetia primæ, septimę octavę & duodecimę domorum, quę sunt virę inimica. Eademqua est ratio de aliis tam bonis quàm malis transitibus corpore vel aspectu congruo.

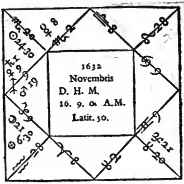
Inde verò desumi potest ratio, cur Lunæ transitus etsi frequentissimi sunt, tamen rarò operentur; quia scilicet ob velocem ☽ motum rarò admodum eccidere potest, ut cùm transit per ♄ locum, primum Cœlum se habeat ed Horizontem vel Natum, ut horâ nativitetis.

Et quie modus hic est unus è præcipuis ad horam effectus detegendam, ex 1000 observationibus quas in medium proserre possemus, placet hic ejus aliquo duntaxat exempla subjicere circa genethliacas figures, quarum habentur revolutiones, lib. 23 Et quarum tempora effectuum, nobis ad horam usque cognita fuere. Sic enim circa easdem figuras ostensa virtute directionum, revolutionum & trensituum, doctrinæ à nobis positæ verites petebit evidentiùs: quam cuilibet in eliis passim experiri licebit.

Igitur Gustavus Adolphus Rex Suetiæ prælium incepit contre Imperiales circa horam 9 matutinem diei 16 Novembris 1632, & in ipso congressus initio occisus ast. Tunc autem fuit Cœli figure ut in pagina sequente.

Nempe Cœlum dispositum ut in genesi, revolutione Solis. & ferè revolutione ☽, quod est notetu dignissimum Venus domina Medii Cœli significetoris in directione lethali, fuit in Horoscopo vitæ significatori primario cum fixis violenta, obsessa à ♄ & ♂ enæretis in ipse directione; qui 3 Planetæ ipsâ horâ oriebantur; Marte applicante loco rediceli Solis domini octavæ, existente partiliter in loco radicali ♂ & □ radicali ♄ in duodecimæ domo, o positus ♃ domino Horoscopi, ♄ ♀ atque ♂, Lunâ eutem etiam domina octavæ exul in △ partili ♃ & opposita octavæ. Talis igitur hora erat pessima, ac porten-

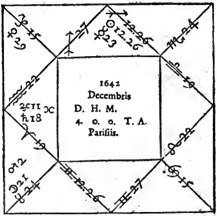
187. 38.

tendebat actionem sive susceptum bellicum lethale, quo die lethales transitus fiebant.

Cardinalis Richelius extinctus est die 4 Decembris 1642 horâ circiter meridianâ: fuitque figura talis.

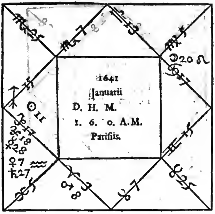
250. 30.

In qua Horoscopus est ☍ Horoscopi revolutionis ☽: & Horoscopus radicalis, in lethali directione significator, fuit in octava in □ ♀ suæ dominæ ex duodecima, quæ hac in figura erat domina octavæ cum ♂, cujus □ applicabat: Jupiter autem promissor anaræta sua ☍, fuit in prima in suo □ radicali, & conjunctus ♄ domino duodecimæ ac Horoscopi, in □ ☉ & ♀ domini octavæ radicis, qui tunc erat cum Sole in suo □ radicali: Mars verò vitæ significator in genesi, transibat per suam ☍, exul & oppositus octavæ cum ☽, quibus ♀ præerat ex duodecima: omnes igitur Planetæ in illius mortem eâ horâ consenserunt.

B. Pater Carolus de Condren, obiit die prima Januarii, anno 1641, horâ circiter sextâ matutinâ; fuitque tunc figura Cœli, ut in pagina sequente.

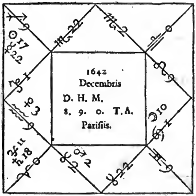
[illegible]. o.

In qua Cœlum disponitur ut in genesi & revolutione Lunæ, Sol significator in lethali directione, est dominus octavæ in prima læsus □ ♂ domini duodecimæ radicis, & hujus figuræ, transeuntis per suum ☍ radicale: Luna autem □ suo anæreta, reperitur in octava læsa ☍ ♄ existentis partiliter in □ sinistro radicali ipsius ☽. Transitus ergo & Planetarum situs erant ipsâ horâ pessimi.

Nobilissimus D. Tronsonus ipsi R. Patri amicissimus, obiit die 8 Decembris 1642: horâ circiter nona matutina, sub tali figura.

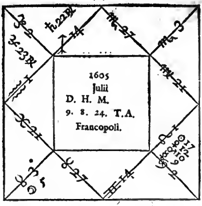
209. o.

In qua ♀ domina Horoscopi & octavæ radicis, proindeque significatrix in lethali directione, reperitur in prima læsa □ ♂. Sol verò promissor & hac in figura dominus octavæ reperitur in duodecima cum ☿ domino octavæ radicis: qui transit per locum ♄ radicalem, amboque læduntur □ ♄ domini Horoscopi existentis in secunda cum ♃ domino duodecimæ, ☉ & ☿: erant ergo tales transitus & Planetarum situs vitæ hostiles, cùm etiam Luna tunc occideret.

Ego vulnera periculosissima excepi die nona Julii 1605 horâ circiter octavâ cum 24′ vespertinâ; fuitque figura ut sequitur.

234.42.

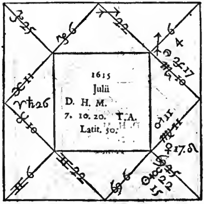

In qua Horoſcopus radicis, ſignificator in directione, eſt oppoſitus octavæ: & Horoſcopat ☍ cuſpidis quintæ: ♀ autem ſuo □ promiſſor, eſt in ſexta applicans ⊙ domino quintæ radicis, & conjuncta ♂ & ☿ ſuper loco radicali ♂. Eſt autem ♂ dominus Horoſcopi radicalis, oppoſitus Medio Cœli, & ☿ dominus ſecundæ & ſextæ radicis, oppoſitus quintæ in ipſa radiee; hic verò ☿ eſt dominus quintæ & octavæ applicans ♂ domino Medii Cœli: ſuntque ☿ ♂ ♀ & ⊙ in ☍ ♃ domini octavæ radicis, cadentis & retrogradi in duodecima. Denique ♄ eſt in octava radicis, hic oppoſitus quintæ. Ergo tranſitus & ſitus Planetarum, vulnera minabantur & mortem à ſignificatis quintæ causâ mulieris: ſed DEUS mei miſertus eſt, cui ſit à meipſo æterna gratiarum actio. Amen.

Die 7 Julii 1615. circiter 10 horâ 20'. veſpertinâ, maximum in Rheno ſubii periculum occiſionis & ſubmerſionis, fuitque figura talis quæ ſequitur.

In qua Horoſcopus ſignificator in directione prava illius anni reperitur in prima domo; & ♄ ſuo □ promiſſor, tranſit per ipſum Horoſcopum: Aſcenditque locus radicalis ♄ in ſigno aqueo, cui partiliter opponitur ♂ dominus Horoſcopi radicalis. Jupiter autem dominus Horoſcopi eſt in

260. 20.

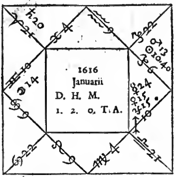

octava in ſigno etiam aqueo ſub dominio ♂ in △ ☊ & ☿ ex quinta defluentium à loco radicali ♂ in ſigno etiam aqueo: ac ☽ domina ⊙ & ☿ eſt in octava cum corde Scorpii: Denique ♀ domina pri-

primæ radicis, reperitur in quinta radicis & sexta hujus figuræ, in □ ♃ domini octavæ radicis in octava hujus figuræ: omnia ergo situ erant & determinatione pessima. Laus DEO: Amen.

Die 1 Januarii 1616 hora ferè 2 pomeridiana, horrendum prorsus mortis periculum subii à casu ex equo præcipitio & submersione, fuitque figura talis.

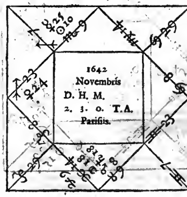
311. 33.

In qua Horoscopus tunc vigentis & minacis directionis significator, erat in duodecima hujus figuræ, cui applicabat ♄ suo □ promissor, hac in figura dominus octavæ: Mars autem dominus ipsius Horoscopi radicalis erat tunc in octava cum ☉, super opposito radicali ♂, idque in □ ♄ pravè affecti signo atque domo. Hujusque figuræ Horoscopus erat □ sinister ♄ radicalis, in quo reperitur ☽, opposita ☿ domino octavæ radicis, hanc quoque domum pertranseunti. Quæ omnia ad ingens periculum erant congrua, & quia illud periculum sagæ maleficio passus sum: fatendum est diabolum opportunitati horarum ex astris etiam studiosè invigilare, suasque pravas artes naturali fato quod invertere nequit accommodare callidè ad hominum perniciem: sed summâ DEI misericordiâ, & boni mei Angeli fidelissimâ custodiâ prorsus miraculosè liberatus sum: pro quo laudet anima mea dominum in æternum: Amen.

Die 2 Novembris 1642. circiter hora pomeridiana, corripuit me febris cum rigore, unde morbus longus ac difficilis: fuitque figura talis.

262. 3.

In

In qua ascendit locus ♄ & ☽ radicis, atantque ☽ & ♄ morbotum significatores in genesi, hic partiliter juncti inter se; platicè autem juncti Horoscopo & ♃ domino octavæ tadicis: tantumque duabus circiter horis Lunæ revolutio præcesserat. Mars verò dominus primæ erat exul in cuspide secunda & oppositus ☉ in octava, cui ipse ♂ præerat: Ac ☉ & ♃ erant in △ aspectu, sed noxio ob eorum determinationem ad morbos atque mortem; fuit igitur infaustus & ad morbum congruos hic status atque situs Planetarum.

Atque hæc de exacto tempore aventuum à transitibus sufficiant, ex ipsis enim reliqua omnia ad hanc materiam pertinentia facilè intelligi vel deduci queunt.

Quod verò spectat ad Planetarum transauntium latitudinem: Dico non esse multùm necessarium ipsam observare saltem in levioribus Planetis quorum transitus celeres sunt: Quòd præsertim si directiones ad gradus longitudinis promissorum sæpiùs validæ sunt, ut ex supradictis patuit; quidni etiam transitus, quos ad effectum non est necesse partiles esse? Attamen quò partiliores fient transitus, eò efficaciores erunt, quò minùs partiles, eò debiliores. Ideoque si ♂ cum latitudine meridionali 3 graduum transiverit per ☍ ☽ cum latitudine boreali 5 graduum, talis transitus erit virtutis exiguæ, cui verò sunt extra orbem virtutis Planetarum, nullius sunt virtutis conspicuæ.

Caput XII.

An Planetæ agant in Natum per syzygias suas extra genituræ loca per quæ transitus fieri solent: Ac quomodo, & quando.

Planetæ non solùm transeundo per Genituræ loca, producunt effectus circa Natum, vel res ad ipsum pertinentes: juxta suam determinationem radicalem, ut superiùs dictum est. Sed etiam agunt per syzygias mutuas extra ipsa loca, seu in locis figuræ vacuis: non tamen extra determinationem illam, sed penes ipsam. Verbi gratiâ, quo die dominus Horoscopi & dominus octavæ conjungentur, etiam in locis figuræ vacuis: morbus aut vitæ periculum accidet: similiter quo die dominus Horoscopi & Medii Cœli conjungentur, aut fuerint in △ aspectu; accidat Nato fœlicitas in susceptis actionibus vel honoribus.

Cæterùm ex his syzygiis non semper sequuntur effectus, sed tantùm aliquando supplent transituum defectum; si nempe in ipsis duo advertantur, à quibus redduntur efficaces. Primum ut Planetæ constituentes syzygiam, sint pravè configurati & affecti pro malo effectu à directionibus & revolutionibus præsignificato: & faustè pro bono. Secundum, ut hant in domo vel domibus figuræ radicalis affectui congruis. Si quidem Planetæ agunt per syzygias, juxta domum vel domos figuræ radicalis, in qua vel quibus syzygia accidit, & naturam seu qualitatem syzygiæ Contingit autem effectus à syzygiis, ipso die syzygiæ, & sæpe ipsâ horâ, si hac nempe Planetæ syzygiam constituentes & diurno motu circumducti reperiantur in congruo situ ad Horizontem: hoc est congruis domibus figuræ Cœlestis, quæ tunc erigeatur. Ratio autem cur tales syzygiæ sint efficaces & quomodo, ista est, quia Planetarum corpora ipsa sunt causæ locorum Cœlestium in figura radicis, quatenus determinatorum ab ipsis Planetis, quorum loca esse dicuntur. Ipsique Planetæ etiam circa Natum determinati fuere in radice ad hoc vel illud genus accidentis, juxta suum in figura situm corporeum atque domitium: suamque erga Natum vim ex determinatione tali retinant, eamque circumferunt efficacem in Natum quaodiu ipse vivit, ut Cap. 4 diximus. Ergo inde fit, ut dum Horoscopi & octavæ domini per syzygias sibi occurrunt, etiam extra loca radicalia; nihilominus agant in Natum ipsum juxta syzygiam ipsam ac determinationem radicalem: ambas enim pro effectu congruere decet.

Caput XIII.

De transituum aphorismis sive legibus præcipuis.

Qui Astrologiæ Theoriâ pollet innumeros particulares aphorismos condare potest: quia particulares dependent ab universalibus per Theoriam præcognitis. Nos argo hic tantùm præcipuos quosdam universales aphorismos apponemus, quorum cognitione alii tum universales, tum particulares ad transitus pertinentes facilè dedocentur. Sit ergo

Primus. Transitus ♄ ♃ & ♂ aliorum Planetarum transitibus sunt efficaciores. Nam hi cæteris tardiores, diutiùs morantur in locis per quæ transeunt: præsertim si fuerint stationarii; ideoque ex ipsis locis efficaciorem in Nato faciunt actualem impressionem. Indeque sequitur Lunæ transitus (saltem solitarios) esse minimæ omnium virtutis: alioquin frequentissimi essent eorum effectus, contra experientiam: Saturni verò omnium maximæ, præsertim stationarii aut retrogradi.

2. Effectus cujuslibet transitus, oritur ex combinatione actuali, significatorum radicalium Planetæ transeuntis, & loci per quem fit transitus; habita ratione naturæ & analogiæ Planetarum.

3. Transitus Planetarum extra genituræ loca; quippe 12 cuspides, 7 Planetas, ⊕, & horum aspectus & antiscia; nullius sunt erga Natum efficaciæ. Ut enim ab his pendet esse Nati, ita & omnes ejus mutationes. Quandoque tamen syzygiæ Planetarum in locis figuræ vacuis, sunt efficaces, ut diximus Cap 12.

4. In transitibus notandus est locus corporeus Planetæ transeuntis: Nam ♂ transiens per cuspidem 7 in ☍ Horoscopi, certiùs lites portendit, ratione sui loci corporei, quam morbum ratione suæ ☍ ad Horoscopum.

5. In omni transitu notandus est status Cœlestis Planetæ transeuntis quo tempore transit; An scilicet congruat vel contrarietur effectui à transitu significato. Inde enim Planetæ transeuntis energia intenditur aut remittitur. Estque notanda ejus latitudo radicalis & ipsius transitus.

6. Durante effectu ab astris causato per directiones & transitus, diligenter observandus est motus ☽ & Planetarum qui illius effectus causa censentur, & quomodo in radicali figura promoveantur per transitus de loco ad locum similis aut dissimilis significati: tum etiam quomodo motu proprio applicent per syzigias luminaribus & Planetis similis aut dissimilis significati, naturâ vel determinatione. Inde enim successus & finis effectuum detegi potest.

7. Transitus ☽ per loca figuræ ad initium morbi erecta; sed præsertim per sua □ & ☍, sunt magnæ virtutis, ut experientia constat, & ostendetur dum in praxi Astrologiæ tractabimus (si DEUS ad hoc vitam nobis concesserit) de usu Astrologiæ in Medicina; quidni ergo in figura erecta ad initium alterius rei aliquo tempore durantis, efficaces erunt transitus ☽ & Planetarum aliorum, qui rem ipsam significant, per ipsius figuræ loca? Et hoc quidem facit ad doctrinam electionum: sed si habeatur genituræ figura, hujus præcipuè habenda erit ratio in transitibus.

8. Quoniam Planetæ omnes tam directione quàm transitu agunt juxta suam determinationem radicalem, atque naturam propriam: in genesi autem determinati sunt ad rem aliquam, ut vitam: vel ad ejus contrarium, ut morbos & mortem; vel neque ad vitam, neque ad mortem, sed ad rem aliam: ut dignitates; ergo in directionibus & transitibus, promissor Planeta determinatus ad vitam, & beneficus & bene affectus, deveniens ad vitæ significatores, sed præsertim Horoscopum, vitam roborat; Determinatus ad contrarium, vitæ nocet, vel eam destruit; sed ad horum neutrum determinatus, neque juvat, neque nocet, seu nihil (saltem insigne) circa vitam operatur. Similiter Planeta transiens per Medium Cœli ad honores aptus Naturâ & determinatione radicali; honores conferet: Determinatus autem ad contraria, ut carceres, exilium, mortem, præsertim naturâ maleficus & pravè affectus, vel Medio Cœli inimicus, eosdem evertet, vel ipsis multùm nocebit, vel ne contingant impediet; sed ad neutrum illorum determinatus, nihil (saltem insigne) causabit circa honores, actiones, vel suscepta: etsi leve aliquod accidens circa eadem concitare queat, juxta suam naturam vel determinationem radicalem: Quippe dignitatem conferre vel evertere, major est effectus quàm dignitati aliquod leve bonum vel malum accidens dignitati inferre. At majores effectus, sunt à majoribus causis, & minores à minoribus, quales sunt ad rem aliquam non determinatæ. Eademque est ratio de aliis rebus.

9. In transitibus non secus ac in directionibus, quò pluribus modis Planeta ad Medium Cœli deveniens, determinatus fuerit ad honores, fueritque in meliore statu, tam in radice quàm tempore directionis & præcipuè transitus: eo efficaciùs & ampliùs Natum in susceptis & actionibus fortunabit. Veluti si Sol vel ♃ fuerit dominus Medii Cœli in radice: Et in ætate dignitatibus congrua dirigatur ut promissor ad Medium Cœli: quo die anni completæ directionis transibit per ipsum Medium Cœli, corpore vel aspectu congruo benè affectus, consentiente præsertim revolutione, insignem causabit fœlicitatem in dignitatibus vel susceptis, quatenus ad honores multipliciter determinatus: quippe naturâ sive analogiâ, dominio, directione & transitu congruo, cum statu beatifico. At è contrario, quò pluribus modis Planeta per Medium Cœli transiens determinatus fuerit contra honores, eò efficaciùs Natum circa honores & suscepta infortunabit. Veluti ♄ in duodecima radicis, inimicus Medio Cœli quod signum Leonis occupet, directione ac transitu perveniens ad ipsum Cœli Medium, pravè affectus in radice, & tempore directionis ac transitus. Eademque est ratio de cæteris significatis.

10. Si duo Planetæ iidem vel affines significatione, aut analogica, ut Sol & ♃ pro honoribus, ♄ & ♂ pro morbis: aut significatione ex radicali determinatione: aut utraque, simul tempore transiverint corpore vel aspectu congruo, per eundem locum, ejusdem vel affinis ut supra significationis: tunc duplicabitur significatio & virtus eorum ad effectum; proindeque ipsius effectus magnitudo. Transeuntium tamen ☌ in ipso loco, validior est aspectibus; Presertim si fuerit ☌ luminarium, vel alterius ipsorum cum altero Planeta. Et hic aphorismus experientiis multis clarus est. Ideoque sedulò notentur ☌ ☉ & ☽ in gradibus maleficorum figuræ natalitiæ vel eorum oppositis, præsertim cùm ambo luminaria vel alterum dominabitur primæ; maleficus vero in cujus gradu fit ☌, fuerit morborum vel mortis significator, vel inimicus Horoscopo: Tales enim ☌ certò morbos aut mortem significant, cum directione congrua: & effectus incipit ipso die ☌: ut sæpe expertus sum. Similiter ☌ dominorum Horoscopi octavæ radicis in octava radicis, & præsertim in loco Planetæ existentis in octava cum directione lethali, lethalis est tempore ipsius ☌. Ac in summa valde notandæ sunt ☌ duorum Planetarum aut plurium super loco alterius Planetæ; videndumque ad quid determinati sunt ipsi Planetæ, ut de eventu rectum feratur judicium, & hæc similiter applicari queunt conjunctionibus factis in locis bonorum vel malorum aspectuum.

11. Duorum Planetarum ut supra significatione affinium, transitus simul tempore per diversa loca, Planetis ipsis inter se naturâ vel significatione radicali affinia (qualiter loca domini Medii Cœli & domini secundæ domus dicuntur inter se affinia significatione, tum loca domini duodecimæ & domini octavæ) sese invicem roborant ad intensiorem effectum. Duo enim congrui transitus validiores sunt unico.

12. Si fuerit cumulus Planetarum in aliqua domo, Planeta transiens per illum cumulum, aget penes suam & cujusque Planetæ naturam atque determinationem, dum per singulorum

loca

loca transibit, & ex transituum successione accidentia producendi successua deregetur, vel alia quæ ipsum comitabuntur accideutia.

13. Luminaria corpore vel aspectu congruo, Planetæ transeunti copulata, etsi à transitua significatione enalogica vel radicali sint aliene: vim tamen transitus intendunt: quantò igitur magia intendent significatione effinia?

14. Locorum radicalium per quæ fiunt transitua, debet attendi status in revolutionibus. Nam si locua radicalia ♄ sit in octava: & ♄ fuerit in duodecima revolutionia præsertim prave affectus preveque loco suo radicali configuratua: quo die dominua Horoscopi transibit per ipsum locum radicalem, aut morbus, aut vitæ periculum accidet: maximè verò si tempore transitua Mars, aut ♄, aut aliquod luminare locum illum pravè aspexerint. Nec solùm debet attendi statua loci per quem fit transitua; sed etiam Planetæ transeuntia. Si enim Mara transiena per Horoscopum radicia, fuerit in octava vel duodecima revolutionis, etiam preve affectua; pessimua erit ejua per Horoscopum transitua.

15. Transitus Planeterum conjunctorum super gradu directionia radicis, etiam vacuo; hoc est qui non sit locus radicalis Planetæ vel cuspidis; non caret effectu, imò erit insignis effectua, si transitus ille fuerit luminetium conjunctorum, ac præsertim cum Eclipsi.

16. Virtua actualis à transitu Lunæ, duret per 6 horas ante & post partilem transitum: in aliia verò Planetis per diem unum ante & post, de communi consensu Astrologorum: quod partilea aspectus supra platicos maximè commendat. Attamen quandiu Planeta suo vi tuis orbe tegit locum per quem transitus fieri incipit, vim habet efficacem ed producendum transitua effectum, præsertim Planetę velociorea, ut Lunæ: qui effectus sæpe citiùs aut tardius producitur quàm ferant limites supra positi: quòd simplex transitua ex se impar effectui, necessarium postulet concursum aliarum causarum etiam actu influentium, qui citiùa aut tardiùs accidit. Atque notandum quod futurus effectus pendet à transitu, non solùm quò ad suum tempus actuale, sed etiam quò ad naturam suam, modum & circumstantias: Transitus enim omnla hæc actuat; ideoque etiam ex transitu præviderì queunt. Dum autem pravo transitui, alius prævus per eundem locum immediatè brevi temporia intervallo succedit, durante congrua directione radicali & revolutione Solis: ut si transitui ♄ domini duodecimæ per Horoscopum succedat transitus ♂ domini octevæ, per ipsum Horoscopum corpore □ vel ☍: id erit lethale. Et è simili judicabia de cæteris significationibus.

17. Si Planeta beneficua, fuerit In Medio Cœli radicis, vel hujus dominus: & in congrua directione radicali aut Revolutione Solis, vel ☽ pro honoribua ipse beneficus transiverit per Horoscopum radicis, vel hujua domitui locum; præsertim bene affectua & configuratus potenter domino Horoscopi per syzygiam: tunc Nato fœlicitaa accidet in dignitatibus vel susceptis.

CAPUT XIV.

Quomodo ex hactenus traditis prædici queant eventus ab astris futuri, quo ad speciem, annum, diem atque horam.

HOc capite, brevissimo duntaxat compendio repetemua, quæ circa rem istam dicta sunt Libria 22, 23 & 24.

Primò igitur habeatur figura nativitatis exactè rectificata, cum veris Planetarum locis, præsertim verò Solis & Lunæ.

2. Ex cap. 9. sect. 1. cap. 3. sect. 2. & cap. 3. & 4. sect. 3. lib. 22. inveniatur annus directionis completæ cujusque significatoris ad promissorem aliquem.

3. Ex cap. 2 & 3. sect. 4. ejusdem libri detegatur species significati futuri accidentis à qualibet directione.

4. Ex cap. 4 & 5, lib. 23. Ad annum supra inventum erigatur figura revolutionis Solis: tum ex cap. 12. determinetur ex concordia vel discordia figuræ radicalia, directionis & revolutionis annuæ Solis; an ab illis tribus sit eo anno effectus aliquis expectandus, vel non, præsertim speciei supra detectæ.

5. Facta hypothesi quod sit expectandus effectua, & ejus specie ut superiùs detecta; instituantur in revolutione annua, congruorum significatorum directiones, ex cap. 15. lib. 23. tam ad loca ipsius revolutionis, quàm præcipuè radicis effectui significato congrua; indeque dies anni patebunt, quibus effectus ipse probabiliter sit expectandus.

6. Ex cap. 9. lib. 23. erigantur ☽ revolutiones immediatè præcedentes tempore, à congruis directionibus in revolutione Solis indicata. Et si quidem harum revolutionum valde quadret significato effectui: instituantur per cap. 15. directiones congruorum in ipsa significatorum ad promissores congruos, sed præsertim ad loca in radice congrua. Etenim quæ tempora directionum in ambabus revolutionibus convenerint ad diem usque; eo die pollicentur effectum. Et directio in revolutione Lunæ, horam quoque indicabit, ut videre est cap. 16. lib. 23. in eventibus quorum data est hora: Ac eò certius, quò plures directiones in utraque revolutione in idem tempus conspiraverint, congruentes effectui.

7. Quod si ipso quoque tempore fiant transitus congrui Planetarum, ex cap. 5, 7, 8 & 9. hujus libri; de effectu significato ad diem indicatum, vix erit dubitandum: rursusque horæ ex transitibus & Planetarum situ ad Horizontem detegi poterit ex 11 capite. Atque hic in futuros eventus prædicendo processus, est omnium maximè naturalis, genuinus ac certissimus.

Forsan verò nonnullis brevior videbitur, magisque arridebit processus iste. Si revolutio Solis congruat directioni radicali, consideretur in Ephemeridibus per dies singulos revolutionum Lunæ, qualis sit ipsius ☽ & Planetarum status Cœlestis comparatus ad radicalem figuram & directionem radicalem. Et quo die status ille deprehendetur congruentior ipsi directioni, erigatur figura revolutionis Lunæ. nam si tempora congruarum directionum in ambabus revolutionibus Solis & ☽, convenerint ad diem usque: erit de die & horâ ut superiùs ferenda sententia. Ob-

Objicies. Processum hunc detegendi totius anni statum, verumque tempus effectuum, esse non modò prolixissimum: sed etiam confusione plenissimum. Nam præter directiones radicales, sunt adhuc instituendæ directiones revolutivæ tam annuæ quàm menstruæ: Et tam angulorum, quàm singulorum Planetarum: Non solùm per singula radicis, sed etiam revolutionis loca, in totum Zodiacum disseminata. Cùm autem sint 10 significatores, Horoscopus Medii Cœli ☊ & 7 Planetæ, ac horum 4 præcipui aspectus ☍ △ □ ✶, quorum △ □ & ✶ duplicantur à dextris & sinistris; ergo quilibet significator in revolutione dirigi potest ad 56 loca, duntaxat aspectuum, pro 7 Planetis in unica figura; ideoque fient in ipsa 560 directiones pro 10 illis significatoribus, tantùm ad aspectus Planetarum; quibus si addantur 63 directiones ipsorum 10 significatorum ad corpora Planetarum, consurgent 623 directiones in unica figura instituendæ; quæ sit revolutio Solis: Cúmque directiones revolutionis Solis instituendæ sint pro ipsis 10 significatoribus tam per loca radicis quàm revolutionis Solis; ergo duplicando 623: fient 1246 directiones in revolutione Solis supputandæ. In qualibet igitur revolutione ☽ tam ratione sui quam revolutionis Solis & figuræ radicalis fient 1869. directiones: ideoque pro 12 revolutionibus ☽ in anno 22428 directiones; quibus addendo 1246 pro sole, fient in toto anno 23674 directiones pro revolutionibus Solis & Lunæ duntaxat ad suum diem determinandæ, nec non judicandæ, ut adjunctis transitibus etiam numerosissimis, totius anni status innotescat. At si ex tanto & tam confuso labore Dœmon aliquis se rectè ac scientificè extricare valet, nullus est homo, qui id possit. Proindeque doctrina hæc aut vera non est, aut fatendum Astrologiam judiciariam esse homini incomprehensibilem, ideoque ab eo relinquendam.

Sed respondeo primò. Laborem solere fieri semper majorem, quàm revera sit: & Astrologiam equidem esse scientiarum physicarum difficillimam, juxta illud vulgatum; *Difficilia, quæ pulchra:* Non tamen propterea ab homine deserendam, sed ingenio potiùs avidiore insequendam.

Respondeo secundò. In veteri seu vulgari Astrologia, quæ admittit progressiones annuas diurnas & menstruas; tum revolutiones Solis & ☽ à Cardano traditas, vix pauciores occurrere operationes; si singula in superiore sensu minutim examinanda ac discutienda sint: Et revolutiones seorsim vel absolutè judicandæ, sine respectu ad genesin, ut fecit ipse Cardanus Lib. de revolutionibus, ac præsertim admissis Planetarum terminis.

Respondeo tertiò. In revolutionibus Solis & ☽, 10 illos supradictos significatores non esse dirigendos; sed tantùm præcipuos; nempe Horoscopum Medii Cœli ☉ in revolutione Solis & ☽, in revolutione Lunæ. Neque id semper esse necesse; sed postquam deprehensum fuerit ex radicali directione in annum aliquem incidente, & conformi revolutione Solis; novum aliquem effectum præsertim insignem in bono vel malo, expectandum esse; si directionis significator fuerit cuspis ut Horoscopus; etiam revolutionis Horoscopus erit dirigendus. Si fuerit Planeta: idem Planeta erit in revolutione dirigendus. Semper tamen moltùm proderit in utraque revolutione Solis & ☽, 4 supra dictos significatores dirigere, Horoscopum Medii Cœli ☉ atque ☽ ob Nati maximam ab ipsis dependentiam in essendo, agendo & patiendo; sive nova compleatur directio radicalis eo anno, sive non: Non enim annus novæ directionis radicalis expers, est etiam Nato actionis aut passionis expers. Adde quod directio significatoris radicalis priùs completa, ad aliquem promissorem, durat virtute usque ad occursum alterius promissoris. Nisi hicà priore pluribus distet gradibus. Proderit autem etiam ipsum Planetam in revolutione sive Solis sive Lunæ dirigere; nec non enim qui in ipsa revolutione determinationem sortietur conformem significato directionis radicalis. Ut si significetur morbus vel dignitas, proderit dirigere Planetam, qui in Revolutione reperietur in 12 domo vel 10: præsertim si in radice fuerit etiam in 12 vel 10, aut dominus ipsius domus. Cæterùm qui significator dirigetur in Revolutionibus, pro accidente duntaxat à genesi, vel etiam à nova aut proximè elapsa directione radicali significato; non erit dirigendus ad omnia genesis aut Revolutionis loca, sed tantùm ad ea, hoc est ad eos promissores, qui ex sua natura & determinatione in genesi vel revolutione erunt potentiores magisque congrui ad totum accidens sive bonum sive malum producendum. Dumque diebus qui ab ipsis directionibus annuis & menstruis indicantur, contingent congrui transitus: ipsis diebus erumpent effectus. Atque hic Astrologo in causarum & effectuum congruentia perito, paucis erit opus directionibus ad totius anni statum, hoc est præcipuas Nati eo anno mutationes ab astris manantes cognoscendum.

Quoniam verò certum est, numquam effectus saltem ab astris accidere, sine actuali concursu transituum congruorum: vel saltem rarissimè à syzygiis ut explicatum, Cap. 12. Brevius erit ex Ephemeridibus annotare Planetarum transitus per genituræ loca, congruentiores accidenti significato; sive bono, sive malo. Tum perspicere an ex revolutione Solis aliqua directio congrua incidat in aliquem dierum à transitibus indicatorum: idque eminus conjiciendo, ex comparatione distantiæ promissoris à significatore, cum distantia diei indicati, à primo die revolutionis; priusquam res calculo definiatur: Nec sumendo in revolutione Solis significatorem & promissorem distantes 300 gradibus, pro transitu qui fit die 60 ab incepta revolutione Solis. Quo supposito, si etiam in Lunæ revolutione, diem ipsum transitus proximè antecedente, aliqua directio congrua incidat in idem tempus: tunc de effectu non erit dubitandum. Et hoc est scientiæ secretum, nihilominus patens, in figuris hoc Libro & Lib. 24 expositis. quo fretus sagax Astrologus per densissimam directionum sylvam supra objectam tramite recto incedet.

Ne verò hac in nova doctrina Tyrones deterreantur à tam optatæ veritatis inquisitione. duos hîc in eorum gratiam supradictos processus ordinata methodo exponemus.

Pri-

Primò. Dirige significarores Revolotionis annoæ præcipuos Horoscopi; Medii Cœli, ☉, ☽ & Planetam, cujus eo anno completa est insignis aliqua directio radicalis, tum eorom dominos si opus esse videator: & directionum singularum arcus secundum seriem ascensionum dispone io prima columna Tabulæ pro ipso anno extruendæ, quæ speculum annuum jure dicetur.

Secundò. Vide quoto die à principio revolutionis annuæ, incipiat quilibet mensis, & qootâ horâ, seu quæ sit distanria temporis à principio Revolutionis ad principium cojusque mensis. Ac nomina mensium com ipso quoto die ac bora apponito è regione supradictorum arcuum, ejusdem proximè numeri cum ipso quoro cujusque mensis, in altera columns ejusdem Tabulæ, sicque jam parebir quænam directiones anooæ incidaot in singulos meoses.

Tertiò. Erectis revolutionibus pro toro anno, dispone similiter in columna terria supradictæ Tabulæ, tempua ipsarum, boc est mensem, diem, atque horam initiantis revolutionis: sicque similiter patebit; quænam directiones annuæ incidant in Lunæ singulas revolutiones.

Quartò, His apparatis, sumatur quælibet directio annua cujusvis significatoria, congrua directioni radicali; hoc est sumatur ejus arcus in prima columna Tabulæ; & reducatur in tempua per primam & secundam Tabulam directionum pro revolutionibus Solis. Cap. 15. Lib 23. (nisi malueris statim ab initio singularum directionum annuarum arcus, reducere in dies, boras, & minuta Revolutionis annuæ, quæ singula tempora ordinatim disposita, concipientur incepta à principio Revolurioois annuæ) sique nomerus temporis idem sit cum numero initiantis alicujus mensis, directio illa cadet in principium ipsius mensis: si fuerit diversus, ab hoc auferatur numerus proximè minor initiantis mensis, sumptus in columna secunda: & relioquetur quotus dies & hora ipsius meosis, qoo talis completur directio annua.

Quintò. Ab hoc invento tempore, aufer tempus proximè inceptæ revolutionis Lunæ in columna tertia. Et relinquetur differen[ti]a utriusque temporis; quæ ex Tabula secunda & tertia directionum pro revolutionibus ☽, dabit arcum Æquatoris; qui additus ascensiooi rectæ vel obliquæ Medii Cœli, aut Horoscopi, aut ☉ aut ☽ io figura revolutionis Lunæ: ostendet in Tabulis ascensionum Regiomootani, qoò pertinget directio menstrua alterutrius ipsorum significatorum, Si ergo tunc compleatur directio conformis directioni annuæ: ac denique fiat etiam congruos Planetarum transitus; eo tempore sive die; continget effectus à directione radicali significatus: qui tamen etiam contingere potest à transitu congruo cum unica directiooe annoæ vel menstruæ revolotionis cougruæ: Imò à solo transitu cum directione radicali & [c]ongrua revolutione Solis aut Lunæ: præsertim si transitus sit insignis atque fortis. Sed quo plures causæ concurrunt, eò certiùs & efficacius producitur effectus; idem fiet si libuerit pro singulis directionibus annuis, sive nova ipso anno compleatur directio radicalis, sive oon: Atque sic distinctè patebit anni status, si de singulis rectum feratur judicium.

Alter & brevior processus talis est absque Tabula præcedente. Sumpto in Ephemeridibus die transitus, qui congruat significato directionis radicalis efficacis, boc est congruæ significato radicali genituræ: Numera in diebus completis, tempus a principio revolutionis annuæ; ad diem ipsum: illudque verte in gradus Æquatoris per secundam & tertiam Tabulam directionom pro Revolutionibus Solis; & talem arcum adde ascensiooi rectæ vel obliquæ significatoris congrui, electi in figura revolotionis Solis: & summam quære in Tabulis ascensionum rectarum vel obliquarum: & patebit an tunc ipse significator pertingat ad promissorem congruum in genesi vel revolotione Solis. Hoc enim posito, magna est probabilitas de futuro effecto, die ipso. Ad majorem verò certitudinem, nomera similiter tempus à principio revolutionis menstruæ proximè antecedentis diem supra sumptum, usque ad diem ipsum: illudque verte in gradus Æquatoris, per secundam & tertiam Tabulam directionom, pro revolutionibus Lunæ. Et talem arcum adde ascensiooi rectæ vel obliquæ significatoris congrui, electi in figura revolotionis Lunæ; & summam quære in Tabulis ascensionum ut priùs; atque patebit an tunc etiam significator ipse pertingat ad promissorem congruum in genesi vel revolutione Lunæ. Quo posito de effectu futuro die ipso, maxima est probabilitas.

Quod si plures transituum dies sic se habuerint, judicandom erit pro validiore. Etsi enim effectus à directione radicali fortiter significatus unico die accidat, non pluribus: tamen hæc in difficillima scientia scopum primo telo attingere, humano ingenio perdifficile est, non tamen impossibile; atque ad hoc requiritur continuum praxeos exercitium, cum haud vulgari solertia ingenii, quæ discernere valeat, quis totius anni transituum, aptior potentiorque sit actuare directionis radicalis potentiam; ut labor abbrevietur.

Cæterùm non arbitror opus esse monere, qood si dirigendi significatores versentur in medietate Cœli descendente, arcus Æquatoris de quibus supra, erunt addeodi, significatorum ipsorum descensionibus obliquis, ad eorum directiones: vel (quod est faciliùs) dirigendus erit per ascensiones, locus diametraliter oppositus ipsi significatori, & habebitur directionis locus diametraliter oppositus: id enim ex directionum doctrina satis notum supponimus.

Tantùm igitur monemus, quod cùm doctrina hoc usque à oobis tradita, pro directionibus, revolutionibus & transitibus, sit naturalis ac uniformis, in genesi & revolutionibus, earumq; directionibus: tum etiam vera, ut luculenter ostensum est exemplis expositis lib. 23. Huic soli erit incumbendum; neque labori parcendum pro totius anni revolutionibus lunaribus, dum præsertim oova ejus anni completor directio radicalis, aut hæc determinationem in radice sortitur, quæ sit momenti præcipui. Nam vel pro quavis directione annua, vel pro quovis transitu congruo, proderit semper Lunæ revolutiones, ejusque directiones consulere. Atque inde constat particulares eventus, eorumque exquisita tempora nonnisi cum magno labore ab Astrologo prædici posse a

quippe quòd particulares effectus dependeant non solùm ab universalibus causis, sed etiam à particularibus, ad quas descendendum est pro ipsis particularibus effectibus.

Objicies 2. Ex doctrina à nobis suprapositâ prædici non posse futura Nato accidentia. Siquidem figura radicalis & directiones ejus non agunt sine revolutionibus tam ☉ quàm ☽, & Planetarum transitibus per illarum 3 figurarum loca ex supradictis; atqui revolutiones sunt erigendæ ad locum in quo versatur Natus tempore cujusque revolutionis sive ☉, sive ☽, ex cap. 4 & 9. lib. 23; qui locus præsciri nequit à genesi. Imò vix præsciri potest uno anno ante tempus, cujusque revolutionis ☉: ergo in prædicendis futuris Astrologia inutilis est atque vana.

Respondeo primò. Objectionem tantùm concludere pro Natis qui procul peregrinantur, non pro illis qui remanent in loco natali, quales sunt præsertim mulieres: vel prope locum ipsum.

Respondeo 2. Ex genesi & directionibus radicalibus cognosci posse, An Natus sit peregrinaturus & quo tempore: ad quod usque revolutiones erectæ pro loco natali erunt ex usu.

Respondeo 3. Itinerum alia esse longa, & alia brevia. Quæ non excedunt 50 leucas Gallicas à loco natali, vix sensibiliter mutant influxum revolutionum in loco natali erectarũ; nisi inde prodeat Horoscoporum differentia, quę 2 gr. excedat. At pro revolutionibus incipientibus, Nato longius distante, præsertim in signi differentiâ; illæ ad locum in quo ipse est, sunt erigendæ: sicque futura ei anno ipso accidentia præscientur. Atq; notandũ quod revolutio ☉ erecta ad locum in quo est Natus, valet pro toto ipso anno, quamtumvis longè illo duräte peregrinetur, secum enim defert influxum de novo impressum initio revolutionis ipsius; non secus ac toto vitę decursu defert influxum à genesi susceptum tanquam illo signatus: sed revolutiones ☽ erigentur ad locum in quo tunc erit Natus. Sicut enim se habent revolutiones ☉ ad genesin quam actuant, sic se habent revolutiones ☽, ad revolutionem ☉, quam similiter actuant. Inde verò Astrologiam inutilem aut vanam esse dici nequit. Præsertim quòd annis singulis Natus conjicere queat, & multò magis singulis mensibus, ubinam erit tempore proximè sequentis revolutionis Solis aut Lunæ. Qui verò secus fecerit, & de singulis Nati accidentibus toto vitæ decursu, sententiam tolerit ex sola genesi ejusque directionibus, aut adjunctis etiam revolutionibus erectis ad locum duntaxat Nativitatis, ipso Nato tunc procul absente, is pro certo decipietur in multis; atque magis aut minus pro figurarum revolutivarum discrepantia in locis illis diversis. Non enim astra influunt in Natum nisi ubi est. Sed de his hactenus dicta sufficiant.

Caput XV.

De præcipuis quibusdam prudentiæ regulis in ferenda ex astris sententia servandis ab Astrologo.

Astrologia judicaria quò ad Theoriam est sapientia qua in physicis scientiis nulla datur sublimior, divinior, humanoque ingenio dignior, quò ad praxim verò, tanta requiritur prudentia & circumspectio circa singularem hominem de quo ferendum est judicium; circa Cœlestes causas, à quibus in esse, conservari, mutari & corrumpi dependet: circa locum in quo versatur; circa personas quibuscum ipsi accidit rem habere bonam vel malam: & circa alia diversimodè combinanda: ut nec Medicinæ, nec Jurisprudentiæ, nec Politicę prudentię in ferendis judiciis, de rebus præsentibus aut futuris, cum illa conferri mereatur. Quamobrem non abs re Cardanus postquam Aphor. 25. Lib. 1. dixit, *Difficile est judicare per ea quæ scripta sunt; longè difficilius artem ipsam tradere; difficillimum autem artem ipsam invenire*; rectè concludit Aphor. 34. *Est igitur Astrologia, ut pulcherrima, sic laboriosissima & difficillima.*

Nil ergo mirum si dum judiciaria ab ignaris & sycophantis factitatur, sæpissimè ludibrio exponatur, præsertim sciolorum in illam sibi prorsus ignotam stultè debacchantium: cùm etiam interdum accidere queat, virum in hac scientia, à nobis etiam purè ac verè tradita peritissimum, decipi in suis judiciis: aut quòd non omnia ad judicium pertinentia exactè circumspexerit vel ponderaverit: aut quòd omnibus etiam rectè ponderatis, cõclusiones non sint absolutæ necessitatis, præsertim in rebus voluntati subditis. Utque me aliquoties errasse (delusum pręcipuè veteri doctrinâ) non inficior: sic ingenuè testor semper deprehendisse, errores meos accidisse, aut quòd à doctrina jam à me tradita declinassem, adhuc minùs quàm par fuisset ipsi confidens: aut quòd à prudentiæ regulis à me in praxi animadversis aberrassem. Quocirca ne quis jam à nobis traditâ Astrologiâ probè instructus, in eosdem scopulos impingat: pręcipuas quasdam prudentię regulas, Astrologo in judiciis necessarias hîc subjungere utilissimũ fore diximus.

Prima. De oblata genituræ figura cujus tempus accuratum tibi certò non constabit vel astrorum observatione, vel rectificatione per Nati accidentia; nihil certò pronuncia: sed tantùm ex hypothesi quod figura sit vera, ideoque dubiè. Dato autem vero genituræ tempore, equidem de Nati corpore, inclinationibus ac ingenio, certò pronunciare licet; de actionibus verò & fortunæ casibus, duntaxat probabiliter & conjecturaliter.

2. Rogatus de erigenda & judicanda figuræ genitora pro aliqua persona, de hac inquire locum nativitatis, sexum, genus, an habeat utrumque parentem vel neutrum, vel qualem; an fratres vel sorores, si priores natu vel posteriores, an nupserit vel ecclesiasticæ vitæ se addixerit; an liberos habeat: quæ sit ejus professio; tum quis fuerit status ejus præteritus, & quis sit præsens. Nam circa hæc certior factus, tuom perfectiùs nosces subjectum ejusque dispositionem ad Cœlestis influxus atque vires pro futuris accidentibus. Etsi enim multa illorum ex sola figura devinare possis: tamen quia tantùm ab Astrologo quæruntur futura, satius est ad laborem evitandum petere præterita atque præsentia; horum enim cognitio ad futurorum notitiam haud parum prodest. Et in hac conjecturali scientia, undiq; sunt comparanda certitudinis fulcra. His adde quòd datum nativitatis tempus, sit per accidentia præterita rectificandum.

3. Accidentia corporis & animi, multò magis subjiciuntur Cœlestibus causis, quàm fortunę accidentia. Hoc enim & à propria Nati, & ab aliena vo-

luntate & potentia, tum à legibus & aliis inferioris fati dispositionibus pendent. Ideoque in fortunę accidente fortiter etiam ex radice, directione & revolutione significato; vide quis sit Nati status: nam si fuerit liber & sui juris, erit extrinsecè capax cujusvis fortunæ accidentis, sive boni, sive mali: sin autem fuerit exul, incarceratus, claustralis, servus, æger, impotens: inde impedientur fortunę accidentia cum tali statu incompatibilia, quandiu status ipse durabit, vel ejus causa. Sed hac sublata, etiam sine directione accidet fortunæ mutatio. Atque sic quicumque Cardinalis Richelii tyrannica potestate oppressi sunt, & in exilium aut carceres missi, sola ejus morte nacti sunt oppressionis suæ finem, & pristinos honores recuperaverunt. Ipsius verò Cardinalis servi suos in illius curia honores amiserunt. Quocirca in prædicendo habenda est ratio causæ fortunii & infortunii singulorum; alioquin error accidere poterit, si ex sola Nati figura prognosis instituatur.

4. Amor & odium perturbant Astrologi mentem ac judicium in prædictionibus, ne singula circumspiciat, & ęqua lance ponderet; efficiuntque ut minuat maxima, nimisq; augeat minima. Itaq; Astrologus solo veritatis amore debet occupari: tunc enim mens ejus perfectiùs disponitur, ad divinam illam motionem atque lucem excipiendam vel explicandam, quæ in vaticiniis requiritur.

5. Astrologi consilium sive judicium multo certiùs est circa res pręsentes, ut morbū, dignitatis ambitionem, conjugii contractum, litem, &c: quàm circa res futuras: nam in his & illis videt quidem æqualiter statum causarum Cœlestium; sed in rebus pręsentibus videt Nati & fati inferioris dispositionem, quam non videt in rebus futuris, nisi obscurâ forsan conjecturâ.

6. Particulare fatum sive particularia causa, succumbit universali ex lege naturæ, quâ fortior superat debiliorem. Ideoque multi in eadem navi simul submerguntur, multique in eodem occiduntur prælio, his casibus à propria genesi non obnoxii, vel citra directionem & revolutionem congruam. Quis enim dixerit omnes qui sunt in eadę navi, & submerguntur eâdem horâ, habere geneses, directiones & revolutiones ad id genus mortis, eodemque tempore? At forsan si non adsunt omnes causæ, adsunt aliquæ, huic genesis, illi directio, alteri revolutio, & alteri transitus, idque sufficit in communi vel publico periculo; à quo per consequens multò magis cavere debet, qui pluribus ex causis simul concurrentibus, erit ipsi obnoxius: sed vix probabile videtur ex 200 hominibus in eadem navi simul naufragin pereuntibus, nullū ex propria genesi immunem esse ipsâ horâ à causa submersionis. Pereunt igitur maligno fato Nautæ, vel Præfecti exercitus, cui se subjiciunt: hi verò sunt causæ universales navigationis & prælii.

7. Ex sola nati figura nil unquam (saltem certò) asseveres de accidente illi cum altera persona communi; ut lite, pace, amicitia conjugio, &c: nec de accidentibus ad alias personas pertinentibus, ut parentes, fratres, conjugem, liberos, servos, amicū, inimicum, nisi inspectis personarum ipsarum figuris natalitiis. Nam accidentia communia pendent à fato communi, & cuilibet propria, saltem magis à sibi proprio. Quamobrem etiam sobriè confides figuris ex Nati figura extractis pro aliis personis, ut diximus Lib. 22. Sect. 4. Cap. 6. quamvis hæ arctam etiam ac mirabilem, cum Nato sympathiam habeant, ut ibidem ostensum est.

8. De quopiam accidente judicaturus, ut de ingenio, moribus, divitiis, honoribus, &c: inspice figuræ domum ad quam illa pertinent accidentia: scilicet primam pro ingenio & moribus, secundā pro divitiis, &c: Ac etiam affines significatione, quales sunt 2 & 10. pro divitiis & honoribus. 8 & 12. pro morbis & morte, nec non earū oppositas; atque de accidentibus ipsis judica ex signis & Planetis domos ipsas occupantibus corpore vel dominio, tum etiam forti aspectu: nec non ex Planetis naturâ analogis accidenti spectato singulorum Planetarum statu Cœlesti ac terrestri; tum Nati genere & professione.

9. Priusquam judicium feras de quovis accidēte futuro, sive seni, sive juveni; vide an Natus victurus sit usque ad tempus ipsi accidenti congruū, directionibus & ętate: Nam si vita desit vana erunt cætera significata, ut dignitates, nuptiæ, liberi, &c: quamvis in genesi fortiter significentur. Et circa hoc multi magni nominis Astrologi plerumq; decepti sunt; vel inadvertentiâ, vel quòd verum Anęretam seu vitæ abscissorem non agnoverint: qui non solùm per directiones significatorum vitæ: sed præsertim per concurrentes revolutiones congruas ☉ & ☽ harumque directiones etiam, determinari debet, in figura genituræ exactè rectificata.

10 Cave in judiciis & prædictionibus, ne descendas ad particulare accidens, præsertim ex sola Nati figura; sed subsiste in genere vel specie accidentis; ut diximus Lib. 21. Sect. 4. Cap. 2 & 3

11. Prima fronte infœlicem dices genituram, in qua ♄ aut ♂ aut ambo sunt in eodem gradu cum ☉ & ☽, vel horum alter ab illis obsidetur; vel infortunæ singulæ, singulis junguntur luminaribus: vel cùm ☽ sub radiis ☉, ♄ aut ♂ conjungitur: opponitur vel quadratur: vel cum Planetæ omnes sunt in 6, 8 vel 12: vel ♄ & ♂ sunt in angulis, ☉ autem & ☽ in cadentibus; vel cùm ☉ & ☽ sic cadentibus, cæteri Planetæ sunt retrogradi; vel cùm ☉ ☽ ♃ & ♀ simul infortunantur. Quamobrem in talibus genituris cavendum, ne temerè bona pollicearis.

12. Sol in 1, 10, atque 9. magnam gloriā & honores eximios conferre solet specialiter, nisi aliūde magna adsit contrarietas. Dum ergo illum in talibus domibus conspexeris, judicium ne præcipites; sed eorum statum Cœlestē attende ac domini Horoscopi; & si nihil obsit, egregia prædicito.

13. Si tres videris Planetas in ignea Triplicitate & præsertim Solem, cum aliquo ex superioribus Planetis: magnam gloriam & potentiam Nato prædicere poteris, si eorum determinatio consentiat; præsertim si idonea concurrerit prosapia. Si autem Mercurium in Triplicitate aerea cum tribus aliis Planetis deprehenderis; ingenii sublimitatem tutò polliceberis.

14. Multi Planetæ in eadem domo præsertim cum Sole aut Luna aut ambobus, semper quid extraordinarium in excessu præsigiunt, circa ipsius domus essentialia significata: ut mihi accidit.

15. Nativitates insigniores ac heroicæ, non sunt à solo fortunarum influxu: sed validis etiam miscentur infortunarum influxibus: unde accidunt lites, bella, tum victoriæ: quibus geneses redduntur illustriores.

16. Geneses in quibus gradus magnæ ☌, proximè antecedentis horoscopat vel culminat, vel occupatur à Sole aut ☽, aut dominio Horoscopi vel Medii Cœli: insignem Nati sublimitatem præsagiunt, si alia consenserint; præsertim si illa ☌ facta sit cum mutatione Triplicitatis.

17. In prædicenda Nati professione maxima requiritur prudentia. Pendet enim vel à voluntate parentum; vel à Nati propria indole; vel etiam à legibus & consuetudine Patriæ, ut in Chyna, ubi absque regio privilegio non licet liberis deserere professionem Patris. Porrò in Gallia ubi fit dignitatum omnium turpissimum commercium, Nobiles suos liberos armis destinare solent, ac etiam interdum Ecclesiæ, rarò Senatui ob immensum pretium dignitatum ipsarum: At Senatores communiter destinant liberos suos Senatus, ob venalem quoque successionem hæreditariam: frequenter Ecclesiæ ob licitum commercium, rariùs armis. Mediocres verò, ac genere infimi homines, sua sorte contenti non sunt, exceptis simplicioribus: sed quò fuerint animo vel ingenio valentiores, aut pecuniâ potentiores, eò ampliorem ambiunt; in armis, Senatu, Ecclesia, ærario, prout cujusque propendet indoles. Itaque non semper ex Planetis in decima, vel ejus dominis, de professione pronunciandum est, sed maximè est habenda ratio significatorum indolis sive morum, hoc est Planetarum in prima, vel hujus dominorum: præsertim si fuerint cum luminaribus aut domino decimæ, Natos enim sæpè ad Professionem juxta naturam suam potenter determinant. Nec solum Nati professionem eligunt indoli suæ consentaneam: sed ipsi quoque parentes liberorum indolem ut plurimùm observare student, ut eas congrua professione beent. Ergo in professione prædicenda, erit indolis non modica habenda ratio; qua de re veteres nil dixêre. Cúmque constitutio corporis, & character faciei sint etiam ab astrorum impressione; haud parum proderit ex ipso charactere professionis conjecturam sumere ad majorem certitudinem, viri enim militares Ecclesiastici præsertim verò monachi ac moniales, ut plurimùm insigniuntur charactere professionis suæ congruo.

18. Nato & adjacentibus in inferiore fato congruè dispositis ad aliquem effectum futurum; is major produci potest à levi causa Cœlesti; quàm à forti causa Nato ut supra non disposito vel contra nitente. Atque sic in Juvene intemperante, violentis exercitiis addicto, æstate, ac in bello, levis directio morbifica, magnum ac periculosum morbum concitare potest, quem fortior directio non concitabit in sene intemperante, sibique prudenter præcavente. At in sene intemperante, & morti obnoxio, si qualiscunque accidat morbosa directio cum simili revolutione, noli vitã vel evasionem polliceri, præsertim si à Medicis imperitis tractetur Hi enim Mercurii artes omnes præ cæteris æmulantur, & hominum animas Charonti tradunt, Medicinæ ignorantiâ ex his corporibus expulsas.

19. In judicio generali figuræ genethliacæ habenda est ratio directionum; an consentiant & in ætate congrua. sed multò magis in directionum judicio habenda est ratio figuræ natalitiæ; an ipsi directioni bina concordet: quod nempe directio sine consensu genituræ nihil efficiat, ut alibi diximus.

20. Aliquo accidente in genesi etiam fortiter significato, attende sedulò in figura ad causas illius contrarii. Ut si luxuria significatur, attende ad causas Cœlestes castitati analogas: ac vide an ad mores per situm & dominium in prima determinati sint, aut per connexionem cum Planetis in prima, vel domino primæ; & causas ambas pondera, ac pro fortiori cum temperamento judica. Idemque facies pro quibusvis aliis accidentibus, tam in radice, quàm directionibus & revolutionibus.

21. Maxima hujus artis prudentia, pro arcano tenenda; est de rebus evidenter fortiter & sine valida contrarietate cœlitus significatis audacter pronunciare, nisi rei significatæ obsit in inferiore fato ingens aliquod impedimentum stabile, ut sacerdotium respectu matrimonii aut dignitatis militaris (etsi meo tempore viderim Cardinales, Archiepiscopos, Episcopos, & Abbates, proh nefas! primis etiam dignitatibus militaribus in bellis adversus Catholicos insignitos) aut castratio respectu prolis generandæ & similia. De rebus autem obscurè, tenuiter, aut cum insigni contrarietate, aut cum exigua contrariorum differentia significatis, dubiè duntaxat prædicere; & contrarietatem exponere; probabiliter tamen pro fortiori parte juxta hujus excessum concludendo.

22. Causis inter se contrariantibus pro aliquo accidente, ut pro morte, an futura sit naturalis aut violenta. Pro dignitate, an futura sit militaris vel ecclesiastica, & similibus; fortitudinem attende causarum contrariarum; nec concludas pro unica parte, si causæ fuerint utrinque fortes velut in æquilibrio. Sed conclude pro ambabus successivè, vel pro earum miscella. Veluti in morte Cardinalis Richelii, quæ partim fuit violenta ob ferrum sæpius admotum, & partim naturalis, à supervoniente febre, qua tandem extinctus est: cujus generis contrarietas ex ♃ in octava; sed exule & cum fixa violenta in □ luminarium. Atque sic multi in pueritia promoventur à Magnatibus parentibus ad dignitates ecclesiasticas, qui deinde propriæ indolis stimulo excitati dimissis dignitatibus illis, nubunt, & judicarias aut militares ambiunt. At ubi pars una debilis valde fuerit; conclude tantùm pro altera.

23. In prædictione de futuro accidente, multò magis attendendum ad causas Cœlestes accidẽtis, quàm ad Nati statum præsentẽ, & secundum illas judicandũ. Nescitur enim (nisi forsan obscura valde conjectura) qualis tunc futurus sit Nati status: videntur autem causæ Cœlestes ipsius accidentis futuri; quæ Natum eiq; adjacentia in inferiore fato sua virtute disponent ad futurum accidens. Qui verò secus fecerit, proculdubio pluries decipietur.

24. Cave ne determines unquam præcisum tempus accidentis à radice, directione radicali & annua revolutione significati, quin priùs consulas directiones annuas & menstruas: harum enim est, præcisum tempus determinare; & sine his transitus Planetarum etiam congrui sæpe fallunt, cum his verò vix unquam.

25. Ad famam insignem consequendam, & Astrologiæ gloriam altè promovendam, habeas multas nativitates selectas; non modò mediocrium & infimorum hominum; sed præcipuè Regum, Principum & Magnatum utriusque sexus exactè extructas & rectificatas. Dumque ex ipsa radi-

radiceli figure, directione radicali, & revolutione Solis, illustre bonum aut malum fortiter significari conspexeris, juxta doctrinam à nobis traditem, sine contrarietate quæ sit alicujue momenti; ipsum bonum vel malum eudacter eo anno prædicito; eut soli personæ cujus extat figure, aut etiem pluribus eliis præsertim eulicis, si periculum absit. Quinimò diem ipsum eccidentis ex Cap. 14. ad majorem glotiem inquirito, & indicato: Nec tales omittas occasiones, sed illis potiùs studiosè iovigila. Hoc sæpissimè & facillimè facere porui, nec tamen effeci, quòd aliis occupationibus distentue illis occasionibus non attenderim: indeque elapse occesione sæpe dolui; non tam propter lucrum inde secuturum, quàm propter gloriam & Astrologiæ laudem. Sed re penitius inspecta visum elt mihi id non sine divina providentia accidisse. Si enim etteodissem, urqua fecileerat, prædixissem, præsertim de Magnatibus aulicis: non solum fama illustrior evasisset; sed insuper mandatis ac precibus figures erigendi ac judicandi edeo fuissem obrutue Parisiis, ut hoc opus a me numquem ebsolvi potuisset; quod ut tandem perficerem, & ed DEI gloriam publico prodessem, Astrologiæ practicæ lucrum particulare persæpe recusevi, etiam multis Magneribus utriusque sexus, ob penuriam temporie. Sed scientiâ jem purè traditâ, doctus Astrologus qui meum hec in parte sequetut consilium, hujus insignem utilitetem cum geudio frequenter experietur.

26. Si ♄ in nona exul in ♋ signo mobili & conjunctus ☋ io figure geoituræ fuerit, portendens infortunium ac dedecus in longis petegrinationibus vel extra patriam: profectò id eliquando continget, nisi Nerus sibi sedulò caverit; quem idcirco scire decet se tali infortunio obnoxium esse: Acciderque infortunium per revolutionēs præcipuè, juxta naturam domus in que ♄ fuerit. Talem habuit constitutionem radicelem D. Princeps Serenissimus Condæus, per plures ennos semper victor ac fortunatus in bello: at in revolutione anoi 1646, habens directionem Medii Cœli, radicalis ad □ ♂, & ♄ in cuspide septime revolutionis annuæ, retrogradum in ♉ signo terreo, & quadratum ipsi Medio Cœli radicis; profectus in Hispaniam anno 1647, & obsidens Leridam fuit coactus solvere obsidionem, non obstante △ ☉ ad ♄, & ♃ ac ♀ in nona revolutionis, sicque in bellis extraneis causevit infortunium: quamvis sb eadem tevolutiona fuerit fœlicissimus anno 1646, in obsidione urbis Dunquerque in Flandria. Igitur io his miscendæ sunt significationes boni & mali, nec pro unica tantùm parte judicandum. Eademque est retio in cæteris.

27. Ultima ac prima, ideoque omnium mexime Astrologi prudentia est meminisse, Prædictionem fururorum esse opus, quo nullum in Netura divioius: Meoremque requirere DEO unitam & expositem; cum precibus ut mentem ipsam illuminer pro veritate dignoscendâ. Aoima enim passionibus & peccatis obruta cæce est, huicque sapientiæ sic inepta, ut doctus etiam Astrologus in Judiciis facilioribus hallucinetur, fietque sæpe ridiculus; quid ergo faciet in difficilioribus & obscurioribus, in quibus multa sibi contraria significantur?

FINIS LIBRI VIGESIMI QUARTI.

ASTROLOGIÆ GALLICÆ

LIBER VIGESIMVS QVINTVS.

De Constitutionibus Cœli Universalibus.

PRÆFATIO.

Postquam superioribus Libris de particularium Cœli constitutionum, hoc est Thematum genethliacarum, judicus sufficienter actum est; jam sequitur, ut de altera Astrologiæ Parte, quæ versatur circa Constitutiones universales, etiam mentem nostram aperiamus. Complectitur autem pars ista doctrinam pulcherrimam, amplissimam & momenti maximi; de qua veteres Astrologi diversimodè scripserunt; sed confusè, imperfectè ac erroneè, defectu veræ cognitionis principiorum hujus nobilissimæ scientiæ: Ita ut haud parum nobis difficile fuerit, perlectis eorum amplis Tractatibus, doctrinam istam in aliquam methodum redigere hac scientiâ dignam. Quòd tamen ex principiis à nobis antea positis, DEO favente præstitimus; veterum detectis & ablegatis erroribus; ut in sequentibus Lectori docto patebit, non sine maxima ingenii voluptate; dum veros ac mirabiles agendi modos corporum Cœlestium hoc in libro contemplabitur, lumine hactenus absconditis illustratos.

SECTIO I.

CAPUT I.

Circa quæ versetur doctrina de universalibus Cœli constitutionibus.

Constitutio particularis Cœli ea dicitur, quæ circa particulare aliquod determinatur: ut circa nascentem hunc hominem vel equum; ad eumque refertur. Unde sequitur quod Cœli constitutio universalis ea sit appellanda, quæ ad nullum particulare determinata est; sed particularia multa universaliter afficit atque respicit, ut totam regionem vel urbem. Hanc verò doctrinam exponit Ptolemæus Lib. 2. Quatrip. sed breviter: eùm tamen ex Cardano, initio comm. in 1. Caput *sit magis ardua & longè majoris operis quàm doctrina de uno homine singulari.* Et rationem affert ipse Cardanus, *quòd longè minorem cognitionem habeamus de generalibus constitutionibus quàm de singularibus*: sed quid præcipuè ignoremus ipse non animadvertit. Vult tamen cognitionem de generalibus, esse magis necessariam quàm de particularibus: quoniam ex Ptolemæo Cap. 1. Lib. 1. *Hominibus multa accidunt propter generalem constitutionem, non ex propria particularis naturæ qualitate; ut quando propter magnas Aeris conversiones seu mutationes quæ difficulter caveri possunt, totæ gentes intereunt: ut fit in arboribus, pestilentia; aut diluviis: cùm semper inferior causa succumbat majori & validiori.* Hæc Ptolemæus.

Cæterùm veteres Astrologi doctrinam de constitutionibus universalibus inchoarunt à motu absidum Planetarum, mutatione excentricitatis Solis, & variatione obliquitatis Eclipticæ; hisque causis universalibus, quasi in Natura primariis, vires maximas tribuerunt immutandi regna, imperia, Religiones, &c: sed absurdè.

Primò enim nulla datur mutatio excentricitatis Solis vel aliorum Planetarum; nullaque variatio obliquitatis Eclipticæ; ut cum Keplero in Epit. astron. Copern. & Tabulis Rudolphinis diximus in Theoriis Planetarum: Taliaque figmenta fuerunt in Astronomiam introducta, defectu cognitionis principiorum Astronomiæ fundamentalium, à nobis in Astronomia restituta traditorum. Quomodo enim hactenus sciri potuit an mutetur excentricitas Solis, cùm ipsa Solis excentricitas adhuc ignoretur, ob adhuc ignotam Solis parallaxin; sine qua vera Eclipticæ obliquitas, nec verus locus Solis, nec hujus excentricitas sive maxima & minima à Tellure distantia sciri queunt? Quamobrem patet Solis excentricitatem, tum Eclipticæ obliquitatem, potius ab Astronomis circa illas dissentientibus, quàm à Natura variari.

Secundò. Nonne ridiculum est causis omnino fictitiis vel saltem incertis nimirum revolutioni centri orbitæ Solis in circello circa Mundi centrum, non minorem virtutem adscribere, quàm Monarchias Mundi maximas erigendi, evehendi, deprimendi, destruendi? Idque sine experientiis nisi forsan frivolis, sicut fecit Georgius Joachimus Rheticus, cui subscribit Origanus, loquentes de Romanorum & Turcarum Imperiis, quasi ad has potiùs quàm alias Monarchias Chynensium, Persarum, Tartarorum, Mexicanorum, Peruvianorum & cæteras, determinata esset ipsa revolutio?

Tertiò. Virtus omnis influentialis inhæret tantùm primò & per se alicui corpori Cœlesti, sive sit Planeta, sive fixa, sive Cœlum ipsum. At prædicti Astronomi tantam vim collocant in puncto, vel hujus imaginaria revolutione; etiamsi sub signis Zodiaci fieri, cum horum influentiali concursu

cursu conciperetur: quod tamen à vera Philosophia prorsus est alienum: Igitur ex 3 causis universalibus supradictis adno jam à nobis rejiciuntur; quippe excentricitatis Solis & obliquitatis Eclipticæ variationes, quarum una alteram supponit minimè probatam.

Quod verò ad motum absidum attinet, certum est illum dari, & in Luna quidam evidentissimè, quippe quòd ejus apogæum singulis annis promoveatur ferè 41 gradibus sub Zodiaco: sed obscurius in aliis Planetis quorum velocius aphelium quod est Mercurii, nequidem duobus minutis annuatim promovatur. Tardius tamen aphelium quod est Jovis, singulis 1000 annis promovetur 13 gradibus 6'. ex Tabulis Rudolphinis. Quod sane sufficienter convincit, omnium Planetarum absides revolvi; tantus enim error Tabularum, cum observationibus compati minimè posset.

Nihil autem in universa Natura videtur admiratione dignius istis absidibus, earumq; motu sub Zodiaco. Certùm enim est primò. Quod Sol & Luna videntur aliquando Terræ viciniores, & aliquando remotiores, proindeque Terram non esse in centro orbitarum ☉ aut ☽. Linea verò connectens Terræ centrum cum centro orbitæ ☉ aut ☽, utrinq; continuata ad peripheriam orbitę, & sphęram fixarum seu primum Mobile, vocatur linea absidum ☉ aut ☽, in cujus extremitatibus dum Sol aut Luna versantur, dicuntur esse in summa vel ima absida, seu apogæo vel perigæo; eademque est ratio de ♄ ♃ ♂ ♀ & ☿ respectu Solis. Secundò certum est, quod lineæ absidum ☉ & ☽ se secant in Telluris centro, quod proinde est nodus orbitarum ☉ & ☽, quasi ☉ & ☽ pertineant ad systema Terræ: Lineæ autem absidum ♄ ♃ ♂ ♀ & ☿ satellitum Solis, se mutuò secant in ipso ☉ centro, quod est etiam nodus orbitarum ipsorum satellitum ad systema Solis pertinentium; ut testantur observationes Astronomicæ. Similiterque dici potest lineas absidum satellitum ♃ intersecari in centro ♃.

Inde verò concludit Keplerus in Epit. astron. Copern. Solem esse fontem motus Planetarum per suam revolutionem circa proprium axem, quam tamen opinionem refutavimus in Theoriis Planetarum, in solutione famosi Problematis de Telluris motu & quiete, tum Lib. 5. Astrologiæ Gallicæ: at qua vi & quomodo moveantur absides, neque dixit, nec per illum Solis motum explicari potest, cùm absis ♄ ex ejus mente celeriùs moveatur quàm absides ♃ & ♂ Soli propinquiorum, quàm sit ipse Saturnus.

Cùm igitur nullum hactenus viderimus Astronomum aut Philosophum, qui nobis hac in parte satisfaciat; nec ipse circa rem hanc quidquam certi habeam; satius esse puto, divinam hoc in opere sapientiam modesto silentio venerari, quàm aut falsa aut dubia exponere. Etsi enim concederetur Deum infinitè potentem ac sapientem hanc Mundi machinam fecisse à principio interno naturaliter mobilem; & in Terra, Sole atque Jove, nodis orbium supradictis constituerentur motuum fontes: tamen quomodo hinc Planetæ horumque absides circumvolvantur explicare, superat propriam hominis intelligentiam. Si verò Cœlos & Planetas à principio externo scilicet intelligentiis cum Aristotele, Theologis, probabiliorique sententia moveri asseruerimus; semper obscurum relinquitur, qua ratione motus ille dispensetur Cœlis, Planetis, horumque absidibus; videturque denegari omnipotenti sapientiæ Dei, quod sicut artifex machinam construit artificialiter mobilem; sic Deus Mundi machinam construere potuerit naturaliter mobilem. Ego verò id minimè nego, qui omnipotentem Dei sapientiam credo & adoro: At quia nec Cœlum, nec astra moventur proprii boni gratiâ; sed hominis, propter quem totus ipse Mundus conditus est, ut jam alibi diximus; cessabitque Cœlestium corporum motus, quo momento Deus hominum generationi finem imponet; probabilius videtur, quod sicut unusquisque nostrum ex Theologis & sacra scriptura, peculiarem habet custodem Angelum; insuper autem Episcopi atque Reges, tum hujus Terræ provinciæ atque Regna, alios rectores Angelos generales; nulla ratio valida videtur afferri posse quo minùs concludatur universum hunc Mundum ejusque globos singulos ab Angelis motoribus regi; cùm in ratione efficientis causæ motricis localiter, nihil fieri possit ab anima corporea, quod ab intelligentia fieri nequeat, nisi naturam spiritualem corporea inferiorem vel imbecilliorem esse dixerimus. Nec refert quod modum quo id intelligentiæ præstent explicare nequeamus, cùm intelligentiarum vel Dæmonum agendi modi sint nobis ignoti; nec intelligentiæ videatur opus esse habenis materialibus ad regendum Solis currum ejusque satellites, sicut illis opus habet auriga ad regendos equos sui currus; utque formica ab Elephante, sic intelligentia ab intelligentiis differre queat robore, tum etiam cognitione.

Verùm non inde solvetur difficultas de absidum motu: Non enim sat est Angelos præfici Planetarum globis qui hos regulariter moveant (quod fieri potest immotis absidibus) sed insuper quæritur quomodo & à quo ipsę moveantur absides. Harum enim motus aliter concipi non potest; quàm si concipiatur centrum ellipsis à Planeta proprio motu descriptæ, moveri circulariter & æqualiter circa alterum ipsius ellipsis focum. Veluti posita Tellure foco altero ellipsis Lunæ, circa Terram ipsam volubiliter ordinatæ; & posita invariabili distantiâ centri ellipsis Lunæ à Terræ centro (quæ centra connectens linea, dicitur absidum linea) ex motu centri ipsius ellipsis circa Terræ centrum consurget motus lineæ absidum Lunæ, imò totius ellipsis; forsanque Ætheris quem includit, servata semper eadem figurâ elliptica. At quamvis hoc fieri certò sciam ex phænomenis, quomodo tamen & à quo id fieri possit ingenuè fateor me nescire, nec ei invideo qui hac in parte omnibus satisfaciet.

Eadem oritur difficultas circa motum nodorum ♄ ♃ ♂ ♀ ☿ ☽, qui valde differt à motu absidum, quæ celeriùs moventur quàm nodi, prout ab antecessoribus nostris observatum est, præsertim in Luna: ut proinde nodorum & absidum motus, ab eodem principio esse nequeant.

Concesso igitur absidum motu, definiendum superest, an ab ipso aliqui in Terris universales producantur affectus. Cardanus Aph. 37. Lib. 1.

ait

ait. *Mutationes absidum regna, regiones, & religiones mutant.* In specie varò de mutatione absidis Solis air Aph. 129. Lib. 5. *Absis Solis ab ♈ ad ♋, inhabitabilem reddit austrinam partem, borealem autem habitare facit. A ♋ ad ♎, benè habitabitur borealis, & australi dominabitur. A ♎ ad ♑, austrina habitabitur, sed boreali parti minimè imperabit. A ♑ ad ♈, imperabunt australes borealibus quasi desolatis.* Hæc Cardaous, qui non minimum ex suis figmentis hîc inseruir, non modò omoi ratione destitutum, sed etiam axperieotiæ contrarium; dum partem Mundi austrioam duntaxat afficit habitabilem, cum apogæum Solis movebitur à ♎ ad ♑, boc est post sequentes ab hinc annos 5044; & tamen à tot jam seculis referrissima est incolis in utroque hemispherio: ac iosuper duratiooem Mundi axtendit ad annos plusquam 20000; quæ sunt prorsus absurda.

Præterea vis influentialis inhæret tantùm primò & per se alicui corpori Cœlesti, non autam puncto val lineæ, ut jam superlùs dictum est: Ergo &c: Neque dicendum vim influantialem summę vel imę absidis inesse puncto Cœli in qood desinir absidum linea contiouata. Nam si quæratur à quonam vim ralem habeat illud punctum, dicendum erir ab abside, cui raman illa non inest; et nemo det quod non habet. Præterea punctum Cœli in quod desinit absidum linea conrinuata, est prorsus indivisibile, at nulla virtus activa, præsertim physica, inesse potest indivisibili puncto. Alitar se res habet in Plaoetarum locis & aspectibus in primo mobili, tum domorum cuspidibus: Nam locus Planatæ est pars Cœli, quam Planeta nobis occoltar suo corpore, adhuc orbe virtutis (ot vocant) amplificata, cui æqualis in Cœlo pro aspectibus singulis determinatur ab ipso Planeta cui virtus inest formalirer: Et cuspis est initium domus Cœlestis, cui etiam virtus inest per determinarionem. Ar absidis linea in merum duntaxat atque simplex desinir punctum, cui oulla virtus inesse potest nec formaliter, nec per darerminationem. Non ergo Planetarum absidibus vel harum locia in Cœlo ulla virtus activa in hæc sublunaria saltam per se, rribuenda est: proindeqoe nec ejus motui; motus enim Cœlestium non est per se activus, sed rantùm per accidens, qoatanus vim mobilis spargit; absidi autam mobili nulla vis inest ut patuir.

Objicies. Concesso motu lineæ absidum Lunæ, certum est variari sirum ellipsis Lunæ respectu primi Mobilia sive Dodecatemoriorum atque Tarræ: Itaur maxima & minima Lunæ à Terra distanria in 9 aonis totum percurrar Zodiacum, seu fiat in singulis Zodiaci signis: At hoc frustra fieri & sine aliquo insigni effectu proprio respectu Terræ, propter qoam esse Planetarum morus pluries diximua, oon est opinabila. Eadamqua est ratio de cæteris absidiboa.

Respondeo. Si ab absidia motu aliquis prodire quear peculiaris effectus, ipsum per se non asse adscribendum absidi vel ejus morui; ob rationea superius allatas; sed duntaxat maximæ aur minimæ distanriæ Planetæ à Terra sub hoc vel illo signo, ratione eujus distantiæ, Planeta ipse efficaciùs aur debiliùs agit io Terram cum tali signo: quod scilicer Planetà non agente ad infinitam distantiam, fortiùs agat elementaliter & influentialitar in propinqoiua qoàm in remotius. Sed horum effactuum oullæ hactenus factæ sunt observationes in Luna; moltóque minùs in aliis Planetis fieri queunt, quandoquidèm linea Solis absidum, à Mundo condito buc usque tria tantùm sigoa & sex gradus peragravit: Ergo vana sunt quæ de effectibus ipsarum absidum, buc osque tradita sunt ab Astrologia, præserrim quòd major aur mioor Planatæ à Terra distaotia, speciem effectus variare non possir, alioquin conrinuò variaret; sicque Astrologiæ judicia peoitus everteret. Tanrùmque concedendum quod Plaoata in sua mioori à Tallure distantia, efficaciùs in ipsam Talluram agar cum signo quod occupat, quàm in sua majori à Tellure distantia: sicque per ipsam distantiam intendatur aur remittarur Plaoerarom virtus, in hæc inferiora, ouoc sub hoc, nunc aurem sub alrero signo.

Quod varò spectat ad orbem magnum ejusque revolutionem annis 360 singulis, pro universalis causa eaque porentissima magnoque Naturæ mysterio ab Albumazare excogitatum, & à plerisqua receptum; puderet me hîc immorari in refellandis ougis & figmenris, quibus ille stabilitur, adeo futilibus; ut si cujuscunque ratio petatur ab Albumazare vel alio, is planè sit irratiooalis.

Constar igitur ex superiùs dictis, veteres Astrologos perperam opinatoa fuisse, causas hacteous expositas vim activam, eamque universalem effectibus sortiri io hæc inferiora: proindeque doctrinam de constirurionibus universalibus, non versari circa tales causas. Ostendemus autem inferiùs, illam versari duotaxar circa annuas Mundi Revolutiones. Synodos ☉ atque ☽; necnon coojunctiones aliorum Planatarum, tam inrer se, quàm cum luminaribus: De quibus sigillatim dicemus in sequentibua; postquam de uoiversali corporum Cœlestium agendi modo quædam præmiserimos.

Caput II.

De corporum Cœlestium agendi modo universali.

De hoc agendi modo fusè actum ast Libro 20. Sect. 2, 3 & 41 ac præserrim Cap. 2. 3. 8. Sect. 3. pro Planetia; de quibus præcipua hoc Libro agendum est: unde summatim duntaxat excerpemos, quæ hîc ad oostrum institutum facere videbuntur.

Itaque diximus ibidem primò. Qood ut primum Cœlum vim suam eminentialem universalissimam valut spirirum quendam effundit per totum honc Mundum: sic Planetæ propriam formalemqua virtutam per totum quoque Mundum effundunr, tum alementalem, tum influentialem, idqua eodem radio: Sol solaram, Luna lunarem, &c.

Sacuodò. Septem Planatas asse diversæ naturæ; & quemliber efficaciùs agera in sublunaria sibi naturâ, temperameoto, moribus, ætate, regione, dignitate, &c: magis analoga seu affinia; eaque faciliùs afficere, movere, intendere ac producere. Sol igitur in hisce sublunaribus Ssolaria

præ-

præcipuè afficit, movet, intendit, producit atque perficit, Luna lunarie; Saturnus saturnina, &c: quæ in singulis rerum generibus patent ex Tabula nostre de dominio Planetarum, Lib. 13. Sect. 3. Cap. 3. quæ verò sunt contraria, vel temperant vel destruunt, præsertim si Planetæ sint fortes ad hunc effectum, & subjecta quæ patiuntur debilie.

Hinc verò sequitur quod dum Sol in Cœlo pravè afficitur, ☌ ☍ vel □ ♄ aut ♂. tunc solaria sive Soli analoga in his inferioribus pravè quoque afficiuntur: si autem ille benè afficiatur, hæc quoque benè habebunt. Atque sic de Lunaribus, Saturninis, Jovialibus, &c: subjectum autem menalogum patiens, constabit ex situ vel dominio Solis in figura erecta ad momentum ejus ☌ ☍ vel □ cum malefico pravè afficiente. Sic de aliis.

Tertiò. Generationes & corruptiones in his inferioribus, tum diversitatem effectuum ejusdem etiam speciei, causari non solùm à communi Planetarum motu circa Terram; sed præsertim à proprio eorum motu in Zodiaco, & variis ipsorum inter se syzygiis: Dum enim per duos illos motus diversimodè combinantur, cum signis Zodiaci & figuræ domibus, tum inter se per syzygias; virtutum miscellam conficiunt, atque pariunt quamcunque generationum & effectuum diversitatem. De his autem sufficienter actum est Lib. 21. Sect. 2. quatenus ad figuras non solùm particulares sive genethliacas, sed etiam ad universales pertinent; Est enim eadem pro utrisque doctrina; quòd nempe Planetæ benè affecti statu Cœlesti, ac præsertim naturâ benefici fœliciter agant juxta figuræ domum quam occupant; hoc est bonarum domorum bona promoveant, & malorum mala temperent vel cohibeant: Planetæ autem pravè affecti statu Cœlesti, ac præsertim naturâ malefici, planè contrarium efficiant.

Quartò. Planetas nunquam solos agere, sed perpetuò cum signis Zodiaci. Cum his verò agunt elementaliter per totam Terram, ratione suæ naturæ, & signi, & domini: Nam actio elementalis astrorum non diversificatur per domos figuræ, nisi secundum magis & minùs, quę speciem effectus non variant, ut alibi diximus; & Planeta semper ibi fortiùs agit elementaliter, ubi magis est perpendicularis. Quod verò agat sciri potest universaliter, ut quod ♄ in ♑ per totam Terram frigefaciet & exsiccet, ratione naturæ propriæ atque signi; ideoque frigus ac gelu intendat hyeme, ac potissimùm in Zonis frigidis, sed præcipuè in australi cui tunc perpendicularior est. Contrà verò calorem minuet æstate per totam Terram, magis autem in parte australi: ideoque frigefaciendo nocebit naturis frigidioribus, præsertim in Zonis frigidis, tum plantis & animalibus quibus calor ad vegetationem & vitam est necessarius: Temperet autem calidiora, quibus nocet calor intensus; Mars autem in ♌ prioribus contrarium efficiat. Atque sic de reliquis.

Sed agunt etiam influentialiter per totam Terram, ratione suæ naturæ, & signi & hujus domini, ejusque status Cœlestis ob causas alibi à nobis expositas; nam virtus elementalis & influentialis eodem radio transmittuntur in hæc inferiora, quamvis agant diversimodè. Quid verò agant sciri quidem potest in genere; ut quod à ♄ in ♑, prodeat influxus maximè Saturninus circa omnia sublunaria, tam in genere quàm in specie & individuo spectata; isque prosit etiam quibusdam, aliis verò noceat. A ♄ in ♓ prodeat influxus mixtus ex ♄ & ♃ natura, &c: sed quid in specie agat ♄; ut an influet circa vitam, mortem, conjugia, bella, regna, &c: hoc determinari non potest aliter quàm per erectionem figuræ Cœlestis; sine qua spectando ♄ duntaxat in Cœlo, is dicendus est agere influentialiter circa illa omnia simul; pro diversa ejus applicatione, ad singula Terræ loca.

Quintò. In figuris universalibus erectis ad aliquem Terræ locum, ut regionis vel regni alicujus metropolin; singulas figuræ domus sortiri universalem rationem, eorum quę domus ipsæ oeturâ sua significant. Non enim esse possunt unius naturæ in figuris particularibus nativitatum, & alterius in universalibus; cùm sit utrobique eadem divisio ejusdem mundani spatii; in que rerum sublunarium ortus, vigor, declinatio & interitus conspiciuntur; illic quidem particulariter, hic verò universaliter. Quamobrem prima domus in figuris universalibus erit quidem præcipuè de vita & temperamento plantarum, brutorum & hominum in illa regione orientium, sive nascentium sub universali constitutione, vel ipse durante: sed præterea eorum etiam priùs Natorum, qui regionem ipsam incolunt, vel per eam transibunt durantibus effectibus constitutionis ipsius. Si quidem constat illos qui duntaxat transeunt, per regionem peste, bello, fame, vel immodica Aëris intemperie afflictam, bisce malis obnoxios fieri, horumque participes. Duodecima erit de morbis, hostibus occultis, carceribus & miseriis corporeis ipsi regioni communibus, secundum cujusque individui patientis naturam & dispositionem. Undecima, de amicis & confœderatis. Decima, de Honoribus, Magistratu, Regno, successie, actionibus earumque successu. Nona, de Religione, itineribus, Legationibus. Octava, de morte. Septima, de conjugiis, litibus atque bellis, atque sic de reliquis. Ac proinde ex præcipuo constitutionis universalis loco in figura, ejus dominis eorumque statu Cœlesti ac terrestri, fiet judicium de illarum domorum significatis.

Sextò. Vetustiores Astrologos de mutationibus universalibus in Aëre, Aque, Terra, Populis, Regnis, &c: multos olim ephorismos tradidisse ex Planetis in ♈ ♉ ♊ &c: qui forsan tunc veri erant è concursu Dodecatemorii & constellationis illud occupantis, tunc ignoto fixarum motu: At quia constellationes moventur ab ♈ in ♉ ♊, &c: & constellatio quæ tempore Ptolemæi & vetustiorum erat in ♈, jam requiritur in ♉, & sic de cæteris, nil sanè mirum fuerit si tales aphorismi jam falsi deprehendantur; utpote non convenientes neque soli constellationi, neque soli Dodecatemorio, sed utrisque simul, qui concursus nonquam redibit. Quocirca priùs sunt definiendi effectus Planetę in dodecatemoriis simplicibus ex propria Planetæ & dodecatemorii natura; tum observandæ fixarum & constellationum vires propriæ & illis adjungendæ; ut ex illorum trium concursu conjiciatur effectus. Sic verò Planetarum in dodecatemoriis effectus, semper erunt

erunt iidem ac immutabiles per se, atque duntaxat variabuntur per accessum novarum fixarum seu constellationum in ipsis dodecatemoriis, aut per syzygias ipsorum Planetarum inter se.

Porrò fixarum & constellationum propriæ vires elementales ac influentiales sedulò observantibus innotescent, dum singulis mensibus atque annis Sol & Luna tum etiam cæteri Planetæ illis applicabunt & conjungentur, aut cum iis orientur, culminabunt, vel occident: Præcognitâ enim Planetarum vel signorum naturâ (de qua inter se conveniunt Astrologi) notandum erit quid stella fixa aut constellatio addat vel minuat per sui concursum; id enim erat ab admixta ejus virtute propria, quæ eo pacto innotescet. Verum Cardanus in Commento Cap. 3. Lib. 8. qui est de viribus fixarum, hic obiter castigandus est: Censuit enim cum Haly *fixarum vires ad Terram non deferri, quòd ab hoc longius remotæ sint: sed eas lumen Solis ad nos reflectere, quod imbutum viribus stellæ, dum illa præsertim exoritur nocte, minimè nativum (hoc est ad nos directis) impedita radiis Solis, maximos, repentinos & celeres effectus producit in his inferioribus.* Falsum est enim quod lumen Solis ad fixas usque pertingat, ut demonstravimus Lib. 9. Sect. 4. Cap. 8. Ideoque falsum illud reflecti à fixis, quæ sic propria luce non fulgerent; cum tamen ex illa demonstratione sequatur contrarium. Ac tandem falsum quod fixæ propriam vim per lumen Solis transmittant aut per alios Planetas: Nam cùm lumine proprio fulgeant ex supradictis; si possunt lumen suum ad hæc usque inferiora vibrare, multò magis vim influentialem, quæ adhuc ipso lumine subtilior est, ipsumque totum Terræ globum penetrat.

CAPUT III.

De universalium Cœli constitutionum subordinatione, atque dependentia.

NOn abs re factum est ut contra methodum Ptolemæi, particulares constitutiones nativitatum, præmissa sint à nobis universalibus: Nam ut dicebat Aristoteles primo physicorum, particularia sunt quo ad nos priora & notiora universalibus; & hæc priora & notiora in se particularibus. Verbi gratiâ, hic homo à quolibet etiam rustico vel puero facilè sensu cognoscitur; at universalis homo, nonnisi à Philosopho & per abstractionem intellectualem cognoscitur. In scientiis autem inveniendis progrediendum est à nobis notioribus ad notiora in se; nam universalia cognoscuntur ex particularibus.

Ut ergo in particularibus hominum constitutionibus datur figurarum sive constitutionum Cœlestium subordinatio atque dependentia: & prima omnium est radicalis figura, à quo dependent, cuique subordinantur revolutiones Solis, & utrisque revolutiones Lunæ, tota durante vitâ Nati, qui microcosmus vulgò nuncupatur; sic in constitutionibus Mundi universalibus datur dependentia & subordinatio. Et prima elementalis Mundi constitutio universalis, est Cœli status ad illud momentum temporis per singula terræ loca, quo Cœlestium corporum viribus tum elementalibus, tum influentialibus, fuit expositus ipse Mundus elementalis. Ignoratur autem illud momentum illaque constitutio, quamvis nonnulli conceptu planè chymerico, illam definire voluerint, non secus ac Julius Firmicus Maternus suas tradidit fictitias figuras genethliacas Alexandri magni, Achillis, Homeri, Tersitis, &c: ausu non solùm ridiculo sed etiam stulto; cùm eorum natalem horam, nec diem, imò nec annum certò sciverit. Similiter autem præcisè nescitur à quot annis Mundus hic conditus fuerit, cùm de hac re Chronologi inter se dissentiant non modo annorum centenariis, sed etiam millenariis: Et multò minùs quota fuerit hora per singula Terræ loca; tum quis fuerit situs Planetarum in Cœlo, saltem excepto Sole, quem in ♈ principio positum fuisse validis rationibus ostendimus Lib. 2. Cap. 4. His autem ignotis ignoratur prima seu radicalis constitutio Cœli, respectu cujusvis Terræ loci, à qua ipsius loci propria fata, hoc durante Mundo præcipuè ac primariò dependent; ut fata Nati quandiu vivit, ab ejus radicali figura: cuique constitutioni subordinantur omnes aliæ ad ipsum locum erectæ; nempe revolutiones Solis, conjunctiones luminarium, &c: quæ explicant atque dispensant illius radicalis constitutionis fata ad ipsum locum pertinentia, cum respectu dependentiæ ad ipsam radicalem constitutionem, ut fit in nativitatibus particularibus: Astrologica enim scientia tam in universalibus quam particularibus debet esse uniformis; alioquin particularia ex universalibus concludi seu deduci non possent, nec universalia ex particularibus colligi.

Ut ergo in Natorum figuris dantur figura radicalis, directiones, revolutiones & transitus; sic in figuris universalibus dantur eadem. Ac in radicali figura Mundi, respectu cujusvis Terræ loci, directiones instituendæ sunt, ut in figuris nativitatum, cum eadem mensura 59'. 8". &c: pro quolibet anno. Nam si Adamus ejusque Filii acnepotes, vixissent usque ad finem Mundi; eadem tunc fuisset atque nunc est mensura pro directionibus: & singulis 360 annis significatores absoluta directionum revolutione ad sua principia radicalia rediissent, novam revolutionem inchoaturi: quòd ambigendum non est accidisse primis hominibus qui 800 & 900 annos vitæ superarunt. Sic ergo directiones radicalis figuræ Mundi, respectu cujusvis Terræ loci singulis 360 annis ad sua principia radicalia redeunt: Et hoc est forsan verus ille magnus Orbis annorum 360, de quo Albumazar Aomar, & cæteri veteres multa figmenta ob ejus ignorantiam tradiderunt; asserentes illum incepisse à ♂ ♄ & ♃ in ♋, quæ per annos 279, præcessit diluvium, & hujus causa naturalis extitit; quæ sunt meræ nugæ, ut ostendimus Lib. 2. Cap. 32.

Cæterùm non secus in Adamo aliisque primis hominibus, peracto directionum primo aut secundo circuitu, non eadem omnino redire poterant accidentia, quæ in primo circuitu contigerant, ob diversum Cœli statum currentem in secundo circuitu diversasque Nati revolutiones; quamvis quædam similia accidere ob directionum identitatem: sic in quolibet Terræ loco judicandum est per respectum ad radicalem suam Mun-

Mondi figuram: quo pacto iste magous Orbis in singulis Tatræ locis aliquos sortitur affectus.

At quia oobis deest illa Mundi figura radicalis pro quolibet Tertæ loco; vixque tantum nobis licet atigere figuram Ravolutioois annuæ Muodi pro ipso loco; hinc fit ot in prædicendis singulorum Terræ locorum, Regiooum atque Regnorum fatis, non minùs cæcutiamus, quàm qui ex vero loco Solis præcognito in alicujus Nati figura, ignotis autem anno & dia nativitatis; idaoque figurâ radicali ejusque diractionibus, vellat singulis annis de ipsius Nati fatia præsagia institure, illaqua pro veris exponere. Secus autem sa res habet in hominum nativitatibus, in quibus datur figura radicalis, quæ ast certum judiciorum fundameotum pro sequantibns Nati ravolutionibus. Ideoque de particularibus hominum fatis moltò cartius quam de uoivarsalium constiturioouum effectibus judicari potest.

Nihilominus cùm omnia revolutio semper sgat prout & quantùm potest, in illud subjectum cujus raspectu erigitur, quatenus est figura in ipsum particulariter patens, ad ipsumque determioata: Non tamen agat in ipsum simplicitar & absolutè, ut diximus Lib. 23; sad per respectom ad figuram radicalem, quam in constitutionibus univarsalibus ignorari supponimus; oec certius nobis adest fundamentum genataliter, io aliqoo Terræ loco fututa, quolibet anoo prædicendi: idcirco annuam Mundi revolutionem in quolioet Tarræ loco, dicimus essa fuudamentum solidius, quod oobis supersit ad ea prædicenda, quæ anouatim ipsi Terræ loco futura suot à Cœlo: Ipsique omnes alias constitutiones universales, nempatam luminarium quàm aliorum Planetarum, cum luminaribus & inter sa ☌ ☍ □ cæterasque syzygias subordinari, quæ oimirum nibil aliud sunt quam axplicatio & dispeosatio fatorum ipsius Terræ loci à tadicali & annua constitutione. Etsi enim tam luminarium quàm aliorum Planetarum cum luminaribus & inter se coojunctiones sint quædam peculiaras causæ univetsales atque principia actionum Cœli in hac inferiora: tamen id non sunt simpliciter & absolutè; sed per respectum ad tadicalam (quæ nescitur) vel aonuam loci constitutionem mundanam.

Hoc autem patet ex omnium Astrologorum praxi, qui de oovilunio aut plenilunio non pronunciant simpliciter & absolutè; sed per respectom ad annuam Revolutiooam; cujus affectua cùm proculdubio dureot usqua ad sequentem revolutionam; de quolibet novilunio simpliciter & absolutè pronunciare non licat, absque tali respectu. At multò evidentiùs patet in genathliacis particularibus; ubi in quavis ☽ revolutione habenda est ratio qualitatia atqua status Revolutionis Solis. Si enim hæc fuerit valdè mala, certò accidet io anno aliquid mali significati; quamvis etiam figura radicalis non consentiat; sed minùs quàm si coosentirat. Idamque à pari dicandum est de valdè bona revolutione; Ergo si revolutio ☽ concordat cum tevolutione ☉, adhuc certiùs continget affectua revolutio ☉, in ipsa revolutiona ☽: non sacus ac dom revolutio ☉ cum figura tadicali concordat. Quamobrem ipsi etiam revolutioni ☽ per se vim aliquam inesse fatendum est; sed cum respectu, primario quidem ad radicalem figuram, secundario aotem ad figuram ravolutionis Solis; ot ptoinde hæc Illius Vicaria dici queat. Idem igitur censendum ast in constitutionibus universalibus, de figura radicali Reglonis, Revolutiona muodana Solis & lunationibus: Aliæ siqoidem constitutionas universales, nimirum ravolutiones mundanæ siva radicales ☽ ♄ ♃ ♂ ♀ ☿, ignoraotur non secus ac momenta verarum conjunctionum ♄ ♃ & ♂. Sed scitur tempus ravolutionis Solis, quæ ioter omnes alias constitutionas virtutis & efficaciæ primatum sibi vandicar. Quòd nampe Sol magnitudioe & virtute superet omoes alios Planetas, ac ♄ ♃ ♂ ♀ & ☿ sint tantùm ejus sa'allitas, ideoq; inferiores. Luna verò respactu ☉, sa babet duntaxat ut fœmina respectu viri in generationa prolis.

Objicies primò. Ptolamæus Cap. 9. Lib. 2. Quattip. Cardanus in Commento, & cæteri Astrologi, jodicant de Mundi annua revolutiona val ajus quattis per respectum ad proximè antecedens novilunium aut plenilunium, à quibus dependere volunt ipsam Ravolutionem: ergo hæc illis luminatium syzygiis subordinatur, non contrà.

Respondeo. Revolutionam Solis non dependere à novilunio præcedante, ut à causa superiore, val priora, virtutis aut dignitatia ordine; sed tantùm ut à causa initialitar disponanta. Nam quia superiùs dictum est, luminarium & aliorum Planatarum ☌ assa peculiaris principia actiooum Cœli in hæc inferiora, & vim unius ☌ durare usque ad proximè saquentem; inda accidit ut dum de anoua Muodi revolutiona fit judicium, habeatur in prognosi ratio novilunii immediatè præcedentia, quatenus ast causa initialiter dispooens ac præparans naturam subluoatam, ad affectus annuæ Mundi tavolutionis sublaquentis; quæ ast omnium Coostitutionum oniversalium primaria. Quod si novilunii præcedentis pauci dies superassent, ut 4 vel 5. illud vim non habebit in futura revolutione ☉, quòd nempe via ejus sit axhausta. Sola autem novilunia spectanda censamus, oon autem plenilunia; quia Quadraturæ ☉ & ☽ assent etiam inspiciendæ, cùm horum quoqoa arigantur figuræ ab Astrologis, oec sit major ratio de illis qoam de istis, quod tamen veteribus nusquam fuit usitatum. Nec opus est singulis anni quartis attendare ad novilunia proximè antecedentia; sed tantùm initio anni, quòd nimirum quartæ duntaxat per modum Transitus operentur respectu annuæ Mundi ravolutionis, ut jam alibi dictom ast; nec siot constitutiones primariæ. Qui tamen initio anni & singularum quattarum spectabit non solum immediatè præcedans oovilunium; sad insuper ☍ & □ Solis & ☽, quæ occurrer ioter ipsum novilunium & ingressum Solis in cardinala punctum; is forsan accuratiùs jodicabit: quòd scilicat ☍ & □ ad ipsum novilunium pertinaant. Neque opinandum ast quod novilunium præcedens ☉ ingressum in ♈, vim habeat supra totum annum, val hujus primam quattam; cùm vis activa ipsius novilonii durat tantùm per mensem syoodicum; sed tantùm vim haber in anni principium, ut causa dispositiva sublonaria ad effectus revolurionis Solis: Et idcirco utriusqoe thematis effactus propriè suot inter se distingoendi, & eorum affinitas val

con-

cootrarietas notanda, pro combinatiooe ipsorum initio anni. Quod si inter ingressum ☉ in ♈ & novilonium proximè antecedens, occurrat Synodus ☉ cum altero Planeta, præsertim ♄ ♃ ♂; hæc erit magnæ virtutis per totum annom: qoia periodus harum Syoodorum annum excedit.

Ad hæc autem si quis arguat; quod posita subordinatione coostitutionum universalium, si iogressus ☉ in ♈ pendet, utcunque à præcedenti novilunio, & hoc à præcedente ☉ ingressu in ♈, ut constitutio menstrua ab annua, dabitur progressus in iofinitum. Dicendum erit io ultimo anni noviluoio desinere vim annuæ revolutionis; proiodeque hanc in illo non ampliùs esse spectandum, nisi forsan valdè debiliter, quod sufficit ad sistendum progressum in iofioitum. Quod verò attinet ad præcedentes Synodos ☉ cum ♄ ♃ ♂, quoniam hæ plusquam anno durant, habenda erit ratio ipsarum & anouæ revolutionis in qua inceperint, ut de currente annua revolutione rectius feratur judicium, combinando utriusque anni significata: Quod certè iosignem peritiam Astrologiæ, summamque prudentiam exigit.

Objicies secundò. Ptolemæum Lib. 2. Quatrip. Cap. 1. Eas coostitutiones sive causas vocare universales, quæ potentiores sunt ad plura movenda, ut totam Regionem: Io quam agentes secundum vim soam, dicuotur effectom universalem producere. Nimirum singula Regioois individua afficiendo penes cujusque dispositionem. Capite autem 3. ait Primam & efficacissimam causam universalium effectuum, esse Eclipses ☉ & ☽. Tandemque Cap. 9. agens de annua conversione Solis & ejus quartis, censet has causas minùs uoiversales quàm sint Eclipses: proindeque ex supradicto Cap 1. eas subjici ac subordinari Eclipsibus.

Respondeo. Ex Cap. 8. Lib. 7. Causam oniversalem per se eam dici, quæ cum sibi inferioris oaturæ vel dignitatis causa principali, producit effectum. Ut dum Sol & homo generaot hominem, Sol est causa per se universalis; quia sublunare corpus est naturâ inferius Cœlesti: & Sol agens cum ♄, est causa per se oniversalis dignitate. Nam Sol est primarius Planeta non dependeos à ♄; hic verò ejus satelles, ab eo dependens etiam in motu proprio, ac dominio io signa Zodiaci, ut alibi dictum est.

Per accidens verò causa dicitur universalis quæ simul tempore multos producit effectos; ot Sol simul tempore liquans ceram & lutum induraos eodem calore: vel quæ duratiooe sua complectitor durationes plurium aliarum causarum ejusdem geoeris sive naturæ, ut revolutio Solis annua, quæ complectitur tempora plurium revolutionum Lunæ periodicarum & synodicarum; non secus ac revolutio synodica ♄ & ♂. Ex duabus verò causis inter se comparatis, ea est accidentaliter oniversalior quæ ad plura extenditur. Ut causa totam afficiens regionem dicitur universalior eâ, quæ onicum ipsius regionis afficit hominem; & quæ longiori tempore durat, etiam censetur universalior.

Jam verò nihil aliud est Eclipsis quàm novilonium aut plenilunium, sed in Ecliptica; ideoque majoris virtutis, qoàm extra Eclipticam accidens. Quælibet autem novilonii figura ad aliquam regionem erecta, æquè latè extenditur ac altera, & virture durat usque ad seqoens Novilunium, ot fusiùs infra dicetur: Ergo Solis Eclipsis non est causa universalior, qoavis alterâ synodo luminatium, neqoe naturâ, oeqoe dignitate, neque duratione, neque extensiooe supra Telluris superficiem. Aut si quandoque Synodus Ecliptica diutiùs duret, vel ampliùs extendatur, quàm Synodus commuois, id erit reciprocum: hoc est aliqua Synodus commuois diutiùs durabit ampliúsque extendetur, quàm Synodus Ecliptica, ut inferiùs explicabitur. Sed mundana revolutio Solis complectitur tempora duodecima Synodorum Solis & Lunæ, in quibus etiam plures singolis annis continguot Eclipses: Ergo annua Solis revolutio est saltem duratione universalior causa, quàm Eclipsis quælibet: Hæc enim est tantùm pars Mundanæ revolutionis Solis, totum autem est parte uoiversalius. Dixi saltem duratione, quoniam revolutio Solis mondana ad aliquam regionem erecta, non etiam extenditur latiùs supra Terræ superficiem, qoàm Synodus Solis & Lunæ. Malè igitur Ptolemæus præfert Eclipses revolutionibus annuis Mundi vel earum quartis, quoad universalitatem causæ, ac hæ perperam diceotur Eclipsibus subordinari.

Objicies tertiò. Saltem revolutionem Synodicam Saturni & Jovis esse caosam ooiversaliorem anoua Solis revolotione & Synodis luminatium. Nam onica revolutio Synodica ♄ & ♃ aut ♄ & ♂ multas complectitur duratione revolutiones Solis, pluresque Synodos Solis & Lunæ.

Respondeo. Revolotionem Synodicam Satorni & Jovis, aut Saturni & Martis, respecto annuæ revolutionis Solis, esse qoidem per accidens causam universaliorem durationis ratione: At revolotionem Solis esse per se causam universaliorem durationis ratione: at revolotionem ☉ esse per se causam oniversaliorem, ratione virtutis & dignitatis. Nam ☉ est Planeta primarius atq; princeps, & prima causa Planetaria omnium effectuom sublunarium, ad cujus primariom & universalem statum pertinent ipsi ♄ ♃ ♂ ♀ ☿, qui suot Solis asseclæ, quos hic perpetuò circumfert, ot Rex suos satellites ac ministros. Quamobrem eorum motua revolutiones & ☌, tantùm censeri debent esse partes revolutionum Solis. Attamen ea Solis revolutio, in qua accidet ☌ ♄ & ♃ præ cæteris magnos producet effectus; quòd hi sint inter Planetas secundarios maximę virtutis & authoritatis, io cujus signum etiam asseclas habent: sed ea ☌ erit dependens ab ipsa revolotione Solis mundana.

His ergo præmissis, jam de singulis ipsis caosis universalibus seorsim agamus, initio sumpto ab annua Mundi Revolotione.

Cap.

Caput IV.

Quomodo annua Mundi revolutio, in quovis Terræ loco erigenda sit: nec non figuræ quartarum ipsius anni.

Quanti sit momenti Astronomiam restituere ex suis veris fundamentis, quæ prius ignorata eruditimus in Astronomia nostra restituta, hic evidenter patebit. Cum enim ignoretur à nobis figura Mundi radicalis, respectu cujusvis Terræ loci: ergo constitutionum universalium tota quò ad nos certitudo, præcipuè innititur annuæ revolutioni Solis ad principium ♈, qui fuit locus ejus radicalis initio mundi. De vero autem momento temporis ingressus Solis in illud punctum per singula Terræ loca annis singulis, adhuc ita dubitatur; ut quamvis à Nobilissimo Tychone Brahæo Veterum crassus error summa cura egregiè correctus fuerit; tamen propriæ Tychonis Tabulæ Solares atque Rudolphinæ ad eundem Uraniburgicum meridianum extructæ ex iisdem hypothesibus, adhuc inter se aliquando minutis aliquot horæ differant: quod scilicet Keplerus Tychonis hypotheses adhuc limaverit. Plus tamen dissentiunt Tabulæ Lansbergii & cæteræ. Atque hic error communis est mundanis & genethliacis revolutionibus Solis: nec verum certumque habebitur remedium, donec detegantur vera Solis parallaxis veraquè obliquitas Eclipticæ methodis in Astronomia nostra expositis.

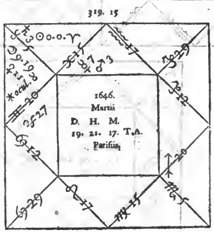
Interim autem quoniam fieri potest, ut non tota illa differentia, sed ejus tantum pars, sit excessus, vel defectus à vero momento temporis, illius ingressus Solis (quod errorem saltem exiguum in erectione figuræ ejusque vi & directionibus pareret) sic invenietur ad unguem tempus ingressus Solis in principium ♈, per Tabulam revolutionum Solis perpetuam appositam Lib. 23. c. 5. quam omnibus aliis præferendam censeo.

Ex Tychonicis fundamentis à Keplero limatis, anni tropici quantitas media est 365 dierum 5 hor. 48′. 57″. 36‴. ut patet cap. 7. Præceptorum in Tabulis Rudolphinis. Atque idcirco juxta calculum & Tabulam ipsam perpetuam, Sol anno 1600. ingreditur 4 puncta Zodiaci cardinalia Uraniburgi, hisce temporibus mediis.

			D.	H.	M.	S.
Principium	♈	Martii	19.	18.	31.	50.
	♋	Junii	20.	22.	31.	16.
	♎	Septembris	22.	12.	53.	32.
	♑	Decembris	20.	23.	26.	20.

Jam autem quæritur verum tempus Æquinoctii Verni, hoc anno 1646. Parisiis.

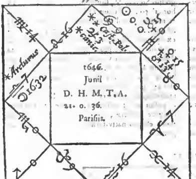
Ex Lib. 23. cap. 5. sumatur in Tabula prima, motus apogei Solis anno 1600. qui est 3 signa 5 grad. 44′. Atque hic detrahatur, ex vero loco Solis existentis in principio ♈, qui est 0 sign. 0 grad. 0′. Et relinquentur 264 gradus 16′. pro vera Solis anomalia tunc temporis, scilicet æquinoctii Verni ipsius anni 1600; quam quæres in latere sinistro Tabulæ revolutionum Solis eodem capite, annos autem 46 elapsos ab anno 1600, in fronte, cum ingressu duplici, ut ibidem docetur pro revolutionibus nativitatum: & in angulo communi (non omissa parte proportionali) reperientur 3 horæ 37′. 46″. quæ additæ tempori ingressus Solis in ♈, supraposito 19 die Martii 18 hor. 31′. 50″. conficiunt 22 hor. 9′. 36″. pro tempore medio quo Sol est in principio ♈ Uraniburgi: ad quod sumentur loca ☉ & aliorum Planetarum ex Ephemeridibus, vel Tabulis Rudolphinis: & à quo detractis 8′. pro æquatione temporis juxta Tabulam nostram veræ æquationis temporis appositam Libro 17. Sect. 2. cap. 5. reliquentur 22 hor. 2′ pro tempore vero: & iterum inde detractis 45′. pro Meridianorum differentia inter Uraniburgum, & Lutetiam (quam Keplerus malè posuit 40′.) restabunt 21 horæ 17′. pro vero tempore Lutetiæ, ad quod figura erigitur, ut moris est pro nativitatibus; & emerget talis figura.

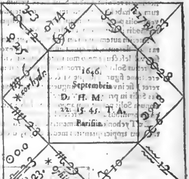

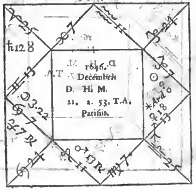
Cujus temporis præcisionem per Tabulas experiri si volueris: Ad supradictum tempus medium Uraniburgi, annum scilicet 1646. Martii 19 dies 22 hor. 9'. 36". colligantur medii motus longitudinis & apogæi Solis; & detracto loco apogæi à loco longitudinis, per residuum quod est anomalia media sumatur æquatio centri Solis ex Tabula æquationum Solis juxta Tychonis hypotheses traditam à Magino in suo Ephemeridum Supplemento: & invenietur locus Solis præcisè in ipso Arietis initio: quod ex nullis aliis Tabulis fieri potest. Quippe sciendum est Tabulam Revolutionum perpetuam, fundatam esse supra quantitatem anni Tropici suppositam, medios Solis motus Kepleri, & Tabulam Æquationum centri Solis à Magino traditam à Tychonis fundamentis.

Quod verò ad figuras quartarum attinet, quas Ptolemæus vult erigendas esse, ad totius anni statum accuratiùs cognoscendum Lib. 2. Quatrip. cap. 9. dum ☉ ingreditur signa ♋ ♎ ♑ diximus cap. 11. Lib. 23. Quod in Solis atque ☽ revolutionibus genethliacis, non improbemus harum in quartas subdivisionem. Etsi enim harum vis præcipuè tribuenda sit transitui Solis & ☽ per suorum locorum radicalium □ & ☍, quibus aspectibus præ cæteris vis inest maxima: Tamen constat experientia virtutem insignẽ ipsis inesse quartarum figuris; quippe quæ Cœli statum exhibent momento transitus ipsius: ratione cujus Cœli status, ipse transitus fortiùs, vel debiliùs, fœliciùs, vel infœliciùs, ac diversimodè operatur, tam elementaliter quam influentialiter. Quamobrem in constitutionibus universalibus, scilicet annuis Mundi revolutionibus, tum synodis luminarium, etiam quartarum figuras erigendas esse censemus, saltem ut secundarias à primaria dependentes.

Erigitur autẽ figura introitus Solis in principium ♋ ♎, vel ♑ eodem prorsus modo, quo figura ingressus in principium ♈ superius exposito. Atq; sic pro tribus illis quartis habebuntur figuræ sequentes, ad quarum tempus medium Uraniburgi collectis mediis motibus longitudinis & apogæi Solis, sumptaq; æquatione centri Solis, ut factum est superiùs, invenietur etiam exactissimè ipsa initia ♋ ♎ & ♑: sed hic obiter monendum, quod Cardanus Commento in cap. 10, Lib. 2. Quadripartiti, censet non posse erigi figuras ingressus Solis in puncta cardinalia, quod illius ingressus hora nesciatur: ideoq; de ipsis ingressionibus tantum judicat ex statu cœlesti Planetarum & figura ☌ vel ☍ luminarium immediatè præcedentis. In quibus omnibus errat ipse Cardanus. Primò quia falsum est horam nesciri sufficienter ad erigendam figuram ingressus. Secundò, quia judicium de ingressu Solis ex statu cœlesti Pla-

netarum, est commune toti Terræ, nec determinatum ad locum figuræ ☌, vel ☍ luminarium. Tertiò, quia cujusvis Novilunii & Plenilunii vis & efficacia extenditur duntaxat usque ad proximè sequens Novilunium, ut infra ostendetur. Quartò, quia ☌ & ☍ luminarium subordinantur atq; dependent in suis effectibus, ab ingressu Solis in ♈ ♋ ♎ ♑: His igitur ignotis, latebunt effectus ☌ & ☍ luminarium.

Caput V.

De Planetarum revolutionibus tam ad suum locum radicalem initio Mundi, quam synodicis inter se eorumque syzygiis, nec non effectibus in genere.

HOc capite doctrinam aggredimur hactenus incultam: & sine qua tamen Astrologia tam universalis, quam particularis nonnisi confusè valdeque imperfectè intelligi potest: nec sciri qua ratione 7 Planetæ suis motibus & syzygiis inter se, hæc inferiora gubernent. Ejus autem veritas compulit Veteres Astrologos observare synodicas revolutiones Solis & ☽, tum superiorum Planetarum ♄ ♃ & ♂. Has enim revolutiones deprehenderunt esse causas præcipuas mutationū in hoc inferiori Mundo contingentium. Et quidem ad Solis & ☽ synodos figuras erexerunt, quod horum Planetarum motus cæteris notiores essent; non autem ad synodos ♄ ♃ & ♂, quod tardior eorum motus, horam veræ synodi respectu nostri, humano denegaret ingenio, saltem pro ♄ & ♃ synodo. At tam de his, quam de illis conjunctionibus adeo confusa, imò falsa tradidere, ut in cœlestium luminum scientia ab illis tradita, intellectus non nisi tenebras offendat. Ex iis vero quæ ipsis Veteribus experientia innotuerunt, & quæ lumine naturali ex Astrologiæ principiis à me positis deducuntur, doctrina sequens eruitur, qua mediante ipsa luminum cœlestium scientia humano ingenio saltem universaliter illucescet.

Dico igitur primò. Septem Planetas ☉ ☽ ♄ ♃ ♂ ♀ ☿ suis motibus sub Zodiaci signis: revolutionibus ad sua loca radicalia initio Mundi, tum revolutionibus synodicis atque syzygiis inter se, esse causas omnium mutationum Sublunarium. Nam sublatis Planetis, nullæ in Mundo Sublunari mutationes acciderent. Quippe Cœlum singulis diebus semper esset idem vel eodem modo affectum eidem Terræ: *At idem manens idem, semper facit idem in eodem.* Quæ enim mutatio contingeret à motu fixarum tardissimo, etiam per longissima annorum intervalla esset insensibilis. Sol autem sua revolutione sub Zodiaco, efficit Ver, Æstatem, Autumnum & Hyemem in anno: & hoc tempus illi datum est à Divina Sapientia ad suorum effectuum circa Terram periodum singularem. Luna vero revolvitur sub Zodiaco mensis spatio: & hoc etiam tempus ipsi datum est ad proprios effectus circa Tellurem periodicè renovandos: atque sic de reliquis ♄ ♃ ♂ ♀ ☿. Singuli enim Planetæ suis in Zodiaco revolutionibus ad idem radicale punctum in quo positi fuerunt initio Mundi, idem tantum per se queunt efficere, quod scilicet revolutiones ipsæ sint ex se æquales. At dum diversimodè inter se combinantur, producunt diversitatem effectuum. Non secus ac ex combinatione 23 litterarum omnes voces omnesq; discursus conficiuntur: & ex diversa combinatione quatuor qualitatū elementalium, diversa quoque temperamenta. Quod autem revolutiones Planetarum ad propria loca radicalia initio Mundi sint valde efficaces, supposita combinationum diversitate inter Planetas; probatur tum ex Mundana Solis revolutione, quæ est norma reliquarum, tum ipsius Solis annua revolutione in nativitatibus. Et ratio est, quia in ipso loco radicali, Planetæ vis radicalis renovatur: ab eoque incipit revolutio non solum motus, sed etiam propriorum Planetæ effectuum circa Terram, qui non absque ordine dispensantur. In omni autem ordine datur aliquod primum, quod est locus radicalis Planetæ initio Mundi. Idemq; à simili dicendum de revolutionibus nativitatum. Quod denique revolutiones synodicæ Planetarum horumque syzygiæ sint maximæ virtutis in hæc inferiora, probatur evidenter tam ex synodis & syzygiis Solis & ☽, quarum effectus ipsis quoque rusticis conspicui sunt, quàm ex conjunctionibus ♄ ♃ & ♂, quibus tota antiquitas maximos effectus adscripsit.

Dico secundò. Quod cum in Astrologia universali, seu quæ versatur circa constitutiones universales, ignorentur loca radicalia Planetarum initio Mundi (excepto Sole) ideoque illorum revolutiones periodicæ ad ipsum locum, magno ipsius Astrologiæ quoad nos detrimento. Nulla certè nobis solidiora judiciorum universalium fundamenta supersunt, post mundanam Solis revolutionem nobis saltem cognitam, quam mutuæ Planetarum inter se revolutiones synodicæ atque syzygiæ, quas insignis esse virtutis in hæc inferiora dictum est superius, & experientia probat.

Dico tertiò. Duorum quorumvis Planetarum synodicam revolutionem, propriam habere vim & proprios effectus, mixtos ex utriusque Planetæ natura & signi in quo fit synodus. Aliud enim efficit ♄ cum ♃, & aliud cum ♂: & illorum conjunctio aliud in ♈ & aliud in ♉, &c. ex *Libro Principiorum*. Et ipsam vim ejusque efficaciam durare usq; ad proximè sequentem synodum eorumdem Planetarum, quamvis eorum effectus ac impressio, si saltem valida fuerit, non modo per totum illud tēpus, sed etiam ultra durare queant. Idque patet evidenter in ☉ & ☽ synodis, quorum vires & effectus singulis Noviluniis renovantur ob mutationem signi atque domini, in quo sequens accidit Novilunium: si verò Sol patiatur Eclipsim, non solum intensiores, sed etiam mense diuturniores producentur effectus, ob causæ magnitudinem, atque vim extraordinariam.

Dico quartò. Synodicas revolutiones Solis & ☽ eorumque syzygias, esse omnium circa Terram efficacissimas. Quod ☉ & ☽ sint Planetæ primarii, circa Terram primario ordinati, alii vero Planetæ dumtaxat Satellites Solis. Cum quibus idcirco Lunam congredi minoris est virtutis, saltem per se, quam cum Sole ipso congredi. Tum quod Sol sit Planetarum maximus & potentissimus, Luna vero ob Telluris vicinitatem, ejusdem sit apparentis cum ☉ magnitudinis. Unde uterque Planeta præ cæteris maximè activus est in Tellurem ipsam.

Dico quintò. Inter duorum Planetarum syzygias (in quibus ☌ ipsorum comprehendimus) ali-

quem esse nrdinem & dependentiam: proiodeque aliquam esse primariam, ad quam reliquæ referantur. Eam vero esse ipsam ☌, sive synodum; hæc enim est independens, cæteræ vero ab hac dependent, ut à suo priocipin, à qun dum divelluntur ambo Planetæ, cnntingunt cæteræ syzygiæ, ut per se patet.

Dicn Sextò. Ex jam dictis sequi, qund synodus, boc est synndi thema cœleste, potestate coötineat effectus ab ipsa synndn ad proximè sequeotem oriundos. Atque bos explicari tam ab ipsa synodn, quam à reliquis syzygiis ambnrum Planetarum ⚹ □ △ ☍ inter se prnut subordinantur synodn, sive ☌, à qua ipsi effectus inchnant, ad eamque, ut suum principium referuntur, ut revolutinnis synodicè vim propriam ad actum reducant.

Dico septimò. Duraote revolutinoe synodica dunrum Plaoetarum, ut Solis & ☽ inter se, syzygias ipsorum tam inter se, quam cum aliis Planetis, præsertim in synodi themate potestatem babentibus, pertinere per se ad effectus revolutionis ipsius. Non autem syzygias dunrum aliorum Planetarum, ut ♄ & ♃ inter se, nisi forsan per accidens, quateous dum fit syzygia ♄ & ♃, hi syzygiam quoque efficiant cum ☉, aut ☽, vel alter, aut uterque ipsorum pntestatem, vel dominium babeat in ipsa synodo Solis & ☽.

Dico nctavò. Inde sequi, quod idem Planeta cum singulis aliis, multns genere diversos simul tempore producat effectus. Tum quia eadem numero dunrum Planetarum syzygia ad plurium revolutinoum effectus simul tempore pertinere potest: tum quia tam ♄ nmnium iardissimus, quam Luna nmnium velneissima, simul tempore cum singulis aliis synodicè revolvuntur & conbgurantur. Alius autem est effectus ♄ cum ♃, & alius cum ♂, aut ☉. Et quia sont tantum 7 Plaoetæ præcipui ☉ ☽ ♄ ♃ ♂ ♀ ☿, binc fit, ut quilibet 6 revnlutinnibus diversæ oaturæ atq; virtutis, simul tempnre sit nbnoxius: utpnte ☽ revnlutionibus synodicis cum aliis sex Planetis, atque sic de reliquis. Proiodeque semper 42 revnlutinnes synndicæ Planetarum in Cœln spectandæ sint. Planetarum autem alii celerius revnlvuntur, ut ☽, præsertim cum ♄: alii tardius, ut ♃ cum ♄: igitur non snlum in anno à ☉, sed etiam in mense à ☽ multæ acciduut revolutiones synodieæ cum aliis Planetis, eorumque syzygiæ diversarum virium. Attamen sciendum est, qund Planetæ velncinres propriè dieuntur revnlvi cum tardioribus, non contra: & ♄ propriè dicetur revolvi cum stellis fixis: & hæ cum fixis punctis primi Mobilis: & hæc puncta diurno motu mobilia, cum fixis punctis Cœli empyrei, quod prorsus est immnbile, & ultra quem non datur progressus.

Dico oonò. Multiplicitatem virtutum à synndicis omnium Planetarum revolutinnibus eorumq; syzygiis, tntque diversarum commixtinnem virtutum, esse humann ingenio totaliter incomprehensibilem: satque ipsi esse, si majora, vel evidentiora discernat. Nec singulas synodos idem efficere in singulis bnrizontibus Terræ, sed aliud in uno, & aliud in altero, juxta diversam applicationem ad singulos hnrizontes tntius Terræ, & divetsos synodnrum particulares dominos. Quamvis enim conjunctio Solis & ☽ horumque syzygiæ sint communes omnibus Terræ borizontibus, nihilnminus nnn est per totum Terræ circuitum idem Nnvilunii dnminus, ut postbac dicetur; à quo tamen juxta naturam prnpriam ejusque statum, variantur effectus Nnvilunii: ergo illa virtutum multiplicitas suum snrtitur effectum, non snlum universalem in nmnibus borizootibus, sed etiam particularem in singulis.

Dieo decimò. In singulis quidem Tbematibus eœlestibus, nfferri constitutinoem, aut universalem, aut particularem judicandam: sed hactenus fuisse duntaxat judicatam, prnut ipsa præsens occurrit, & sine respectu revolutionum synodicarum currentium: cum tamen plurimum intersit in Solis Muodana revolutione advertere, cui saltem Planetæ ultimò eoojunctus fuerit Sol, & in qun signo: hoc est quæ tunc curræ ejus saltem ultima revolutin synodica: ao cum ♄, an cum ♃, &c. hæc enim præ cæteris currentibus est efficax; præsertim si ♄, aut ♃ io ipsa revolutione Snlis dnmioium sortiatur. Et idcirco Veteres in Snlis revolutione annua, Nnvilunium, aut Plenilunium proximè antecedens observare solebant: Similiterque io Novilunin plurimum intersit advertere, cui Planetæ Luna fuerit conjuncta immediatè ante ipsum Novilunium, & in quo signo: Idemque de Planetis significatoribus singulis observandum sit in genituris: verbi gratia, si ♄ fuerit domious Hnroscopi, ideoque significatnr enrum quæ tribuuntur Hnrnlcnpo, & ultimò cniverit cum ☽, hæc autem fuerit dnmina ♄ in figura genethliaca; major erit vis Lunæ in significata Hnrnscnpl, quam si duntaxat esset domina ♄, qui præest Hnroscopo: atque sic de cæteris.

Dico undecimò. Quod supposita in Planetis vi determinatitia partium primi Cœli, quæ sunt vera lnca & aspectus ipsnrum Planetarum; quæque vis in figuris nativitatum aliisque erectis ad Snlis annuam revnlutionem Mundanam, Nnvilunia, mnrborum initia, &c. est evidentissima, & à nnbis fusè probata Lib. 21. Sect. 1. cap. 4. negari nequit, quod io ☌ dunrum Planetarum, loca primi Cœli io quæ cadunt ipsa ☌ ejusque □ & ☍, efficacissimè determinentur ad naturam Planetarum conjunctnrum, sintque loca ipsa eò insignioris virtutis, quod noo ab uoicn Planeta, sed à dunbus simul determinentur. Atque doctrinæ huic favet ipse Ptolemæus in fine cap. 5. Lib. 2. cui determioationis arcanum fuerit ipsi ignotum. Ait enim, *intensiones & remissiones effectuum Eclipsis judicari ex ☌ quæ fient in illo loco ubi fuit Eclipsis, aut in aspicientibus eum locum*; quod est locis ab utroq; luminari determinatis virtutem adscribere.

Dieo duodecimò. Quod quadraturæ & nppositiooes luminarium syzygiales in Epbemeridibus appositæ, vim nnn babent ratiooe determinationis partium primi Cœli à luminatium præcedenti ☌. Luna eoim in prima □ ephemeridibus apposita (quæ luminis quadratura dici potest) 6 vel 7 circiter gradibus prætergressa est □ sinistrum præcedeotis ☌ ☽ & ☉: in ☍ prætergressa est circiter 12 vel 13 gradibus veram ☍ præcedentis ☌: & in ultima quadratura syzygiali; prætergressa est circiter 21 gradibus verum □ dextrum ipsius ☌; quæ sunt differentiæ valde insignes. Quia tamen vim elementalem & influentialem deprehen-

henduntur habere in hæc Sublunaria; ideoq; ad ipſarum tempora ſolent omnes Aſtrologi figuras erigere, ex eiſque futura prædicere: nec dici poteſt vim illam eſſe à luce Solis quam Luna repercutit in hæc inferiora, quod oempe luci ſola vis inſit illuminandi: non autem quidquam aliud per ſe efficiendi, ut à nobis oſtenſum eſt Lib. 11. cap. 13. neceſſariò fatendum eſt, vim ipſam eſſe à partili aſpectu □, vel ☍ luminarium inter ſe, qui ex ſe eſt efficax io hæc ſublunaria, non ſecus ac ſyzygiæ reliquorum Planetarũ tam cum ☉ & ☽ quam inter ſe; quas cap. 3. diximus eſſe peculiares cauſas univerſales & priocipia actionũ in hæc inferiora.

Dico decimo tertiò. Ambas ☍ ſupradictas in ſynodica revolutione ☉ & ☽, alteram determinationis, alteram ſyzygiæ ſimplicis: tum ambas duplices □ eſſe obſervandas, ut efficaces, circa proprios effectus ipſius ſyoodicæ revolutionis. Majorem tamen vim eis ioeſſe quæ ſunt per determinationem: oam ſyzygiæ luminarium inter ſe, operantur quidem in nativitatibus, juxta determinationem ipſorum in radicali figura nati, & domos figuræ in quibus accidunt ſyzygiæ, ut patet in obſervatione diurnorum effectuum: at efficacius frequentiúſque operantur tranſitus ipſorum luminarium per loca □ & ☍ ſuis radicalibus locis, ut experientia docet. Ideoque vis major ineſt aſpectibus □ & ☍ determinatione, quam □ & ☍ ſyzygia ſimplici. Quod autem dicimus pro figuris genethliacis, à ſimili cenſendum eſt pro Noviluniis, aliiſque primariis conſtitutionibus univerſalibus; quales ſunt ſynodicæ revolutiones ☉ ☽ ♄ ♃ ♂ inter ſe reſpectu ſuarum □ & ☍ ſyzygialium. Conjunctiones enim Planetarum ſuot prima, ſive radicalia principia, reſpectu quorum cæteræ ipſorum ſyzygiæ ſunt attendendæ, ut jam ſuperius dictum eſt. Principiis autem radicalibus vis ineſt ioſigois Cœlum efficaciter determinandi, ut patet ex genituris. Quamobrem tranſitus utriuſvis Planetarum conjunctorum per loca in ☌ determinata, eſt efficax, atque reducit de potentia od actum vim ſynodicæ revolutionis, pro ratiooe ipſius tranſitus. Id vero probatur in Solis Mundana revolutione. Attenduntur enim tranſitus Solis per principia ♋ ♎ ♑ loca quadrata & oppoſita loci revolutivi ipſius Solis, pro reliquis tribus aoni quartis, Æſtate, Autumno & Hyeme. Nec effectus conſtitutionis Mundanæ revolutionis Solis ſupprimuntur per quartarum conſtitutiones, Novilunia cæteraſque ſynodicas revolutiones luminarium cum aliis Planetis, ſed duntaxat explicantur, intenduntur, remittuntur, ac moderantur, pro figurarum, ſive conſtitutionum ſubordinatarum conſenſu, aut diſſenſu cum primaria, & inter ſe, quantum id concedi poteſt primariæ ipſi; boc eſt Mundanæ Solis revolutioni ſolitariæ, hoc eſt radicali figura Mundi deſtitutæ. Similiter Lunæ tranſitus per □ & ☍ loci Novilunii, non ſupprimunt effectus conſtitutionis Novilunii; ſed explicant, intendunt, aut remittunt & moderantur, pro figurarum conſenſu atq; diſſenſu. Ad quod etiam concurrunt cæteræ ſyzygiæ ☉ & ☽. Eademque eſt ratio de aliorum Planetarum ſynodicis revolutionibus. Sed præcipuæ cauſæ univerſales ſunt revolutio Mundana Solis, & ſynodi Solis & ☽, quod hi ſint Planetæ primarii. Quod verò attinet ad revolutiones ſynodicas Solis ☿ & ♀, hæ io alias ſyzygias ⚹ □ △ ☍ non explicantur: quod ♀ & ☿, maxima elongatio à ☉ ad ⚹ uſque partilem non excurrat: nec maxima ♀ & ☿ ab invicem diſtantia in Zodiaco noſtri reſpectu, uſque ad □ partilem. Attamen in eorum conjunctionibus loca ☌ □ & ☍ efficaciter in Cœlo determinantur, non ſecus ac aliis Planetis: quod probatur ex eorum, aut aliorum Planetarum tranſitibus per ipſa loca in figuris genethliacis. Et hoc adhuc confirmat efficaciam majorem in aſpectibus ex determinatione, quam in aſpectibus ſyzygia ſimplici, quandoquidem his carere poteſt revolutio ſynodica, non autem illis.

Dico decimo quartò. Quod cum in Solis & ☽ ſynodis, Sol in tribus tantum menſibus attingere poſſit □ ſiniſtrum loci Novilunii: Tum vero ipſius Novilunii virtus deſierit: idcirco non Solis, ſed tantum Lunæ tranſitus eſſe ſpectandos per loca determinata Novilunii, durante ipſius ☽ ſynodica revolutione. Idemque à ſimili cenſendum de quolibet velociore Planeta reſpectu tardioris, niſi contigerit alios Planetas in ipſa ſynodo potentes tranſire corpore, vel aſpectu per ipſa loca.

Dico decimo quintò. Ambas ☍ & □ ex determinatione & ſyzygia ſimplici in ☉ & ☽ ſynodica revolutione, pertinere ad effectus ipſius revolutionis ſynodicæ. Et de ☍ & □ ex determinatione id patet evidenter, quia dependent formaliter ab ipſo Novilunii loco, ut referuntur ad ipſum. De ☍ & □ ex ſyzygia ſimplici id etiam probatur: quia alioquin nulla eſſet primaria ſyzygia, nullaque inter ſyzygias ſubordinatio, nec effectus unius Novilunii durarent uſque ad alterum: ſed tantum uſque ad proximè ſequentem ſyzygiam: quæ agens independenter à Novilunii themate, nec non cæteræ, omnia confunderentur: quippe quod in □ ex ſyzygia dentur duo loca, nempe ☉ & ☽ à ſe invicem independentia; omnis autem qualitatis principium debet eſſe aliqua unitas ad confuſionem vitaodam, quippe revolutionis ſynodicæ locus. Eademque eſt ratio in cæteris. Feretur autem judicium tam de tranſitibus per aſpectus ex determioatione, quam de ſyzygiis ſimplicibus ex figuris erectis ad ipſorum momenta. Daodo primatum tranſitibus, niſi ☉ & ☽ ſyzygia ☍ ſit Ecliptica.

Dico decimo ſextò. Aſpectus ex determinatione & ſyzygias ſimplices, agere univerſaliter in totam Terram, & particulariter reſpectu cujuſq; loci: ac eos ſic ſe habere, ut tranſitus per aſpectus ex determinatione inchoent, vel diſponant effectus, ſyzygiæ verò perficiant: aut tranſitus efficiant, ſyzygiæ verò confirment, aut evertant, pro diverſa tam harum quam illorum virtute. Atque hoc præſertim intelligendum eſt de tranſitibus & ſyzigiis ſimilibus, revolutionis ſynodicæ Lunæ cum Sole; in qua tranſitus ac ſyzygiæ ſimiles fiunt eodem die, nec duobus differre queunt: at in aliis revolutionibus ſynodicis, ut ☉ & ♂, in quibus ☉, vel ♂ tranſeunt per □ ſiniſtrum loci ☌, intra 3, aut 4 menſes: ſyzygiam verò □ dextri vix complent in 9, aut in menſibus, quamvis effectus à tranſitibus & ſyzygiis ad eandem ſyoodicam revolutionem pertioeant; ſæpius tamen ſunt inter ſe diverſi, non autem connexi; ita ut poſterior ſit interdum perfectio, aut confirmatio prioris, interdum autem everſio. Ac

præſertim cum dominus loci in quo facta eſt ſynodus, aut dominus conſtitutionis ipſius ſynodicæ, nullam habuerit in ſyzygiæ locis, vel ſyzygiali conſtitutione poteſtatem dominii, vel exaltationis. Igitur aſpectus ex determinatione & ſyzygiæ ſunt in eadem ſynodica revolutione duorum Planetarum attendendæ.

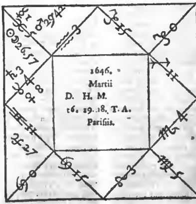
Caput VI.

Quomodo figura cujuſvis ſynodi Solis & Lunæ, nec non figuræ quartarum menſtruarum ſint erigendæ.

Poſtquam de Planetarum ſynodicis revolutionibus dictum eſt in genere cap. 5. jam ſequitur, ut de Lunæ cum ☉ revolutionibus ſynodicis agamus: tum quod inter cæteras præcipuæ ſint: tum quod harum duntaxat vera tempora ſaltem, quam proximè innoteſcant; tum demum quod effectus annuæ Mundi revolutionis de qua actum eſt, cap. 4. vel ejus quartarum dependeant à Novilunio, aut Plenilunio immediatè præcedente, ut capitibus 4. & 5. aſſeruimus. Non eſt autem hic noſtri inſtituti, ex Tabulis radicalibus methodum oſtendere, qua momentum temporis medii, quo vera celebratur luminarium ſynodus exactè reperiatur: tum quia Tabulæ ipſæ hic eſſent apponendæ extra propoſitum; tum quia nondum optatam adeptæ ſunt præciſionem. Itaque donec accuratiſſimæ exſtruantur Tabulæ juxta fundamenta à nobis tradita in Aſtronomia reſtituta, ſufficiet monere Lectorem, ut ex Ephemeridibus pro ☉ & ☽ motu accuratioribus habitis, videat quo tempore medio contingat Novilunium cujus figuram erigere cupit, ipſum enim tempus apponitur in pagina ſyzygiarum. Deinde ad ipſum captis in pagina ſiniſtra Ephemeridum, veris locis Planetarum, per gradum veri loci ☉ reducat tempus illud medium in apparens, juxta Tabulam noſtram Æquationis dierum, ſicque habito vero tempore Novilunii ſub Ephemeridum Meridiano, poſtea reducat illud Meridianum loci pro quo figura eſt erigenda, ut fieri conſuevit: tandemque ad hoc tempus ultimo reductum, erigatur Novilunii figura, ut moris eſt pro aliis quibuſcunque figuris ad latitudinem loci.

Exempli gratia: Tempus medium Novilunii immediatè præcedentis ingreſſum ☉ in principium ♈ hoc anno 1646. ponitur ab Origano ex Tychone, die 16 Martii 20 hor. 21'. ſub Meridiano Francofordiæ ad Oderam, ad quem Ephemerides Origani conſtructæ ſunt. Ad hoc igitur tempus ſumantur vera loca ☉ & ☽ ex iiſdem Ephemeridibus ſecundum Tychonis calculum: & reperietur Sol in 26 gradu 57'. 19". ♓, Luna autem in 26 gradu 57'. 43". ♓, proindeque eſt Novilunium, non tamen Eclipticum, quia tunc latitudo Lunæ eſt plus quam 3 gradibus meridionalis, ideoque triplo major ambabus ſemidiametris Solis & ☽ ſimul ſumptis. Et quia Sol exiſtit in 27 grad. ♓, ergo in Tabula noſtra Æquationis temporis, expoſita in Tabulis noſtris Rudolphinis abbreviatis, 9'. erunt detrahenda ab illo tempore medio 20 hor. 21'. & relinquentur 20 horæ 12'. veri temporis Francofordiæ: quæ cum ex Origani Tabula locorum ſit orientalior Pariſiis 54'. horæ; ergo bis detractis ex 20 hor. 12'. relinquentur 19 horæ 18'. temporis veri Pariſiis. Ad quod erecta figura talis eſt quæ ſequitur: in qua tamen alii Planetæ ponuntur ex mente Kepleri, qui eorum loca verius habet, quam Origanus ex Tabulis Prutenicis. Quod autem ſpectat ad Novilunii tempus, hoc ponit Keplerus duobus tantum horæ minutis tardius quam Tycho.

286. 43

Eodem planè modo ſunt erigenda themata cœleſtia ad ſyzygias □ & ☍ ipſorum luminarium, quorum tempora quoque media ponuntur in Ephemeridibus: ſed Themata tranſituum Lunæ per loca □ & ☍ ex determinatione in Novilunio, erigentur eodem penitus modo, quo Revolutionis

ais figuram pro Luna construendam esse docuimus Lib. 23. cap. 9. sumendo nempe loca quadrata & opposita loco Novilunii, quasi essent loca Lunæ radicalia, ad quæ ipsa ☽ esset revolvenda.

Ut in figura supraposita, Solis & ☽ ☌ facta est in 26 gradu 57′. ♓, cujus loci □ sinister est in 26 grad. 57′. ♊; ad quem Luna pervenit die 23. Martii, & sciendum qua hora Parisiis. Operando autem, ut præcipitur eodem capite juxta Tychonis calculum apud Origanum, invenies 6 hor. 56′. temporis medii sub Meridiano Francofordiæ; Parisiis verò 5. hor. 55′. temporis apparentis, facta scilicet æquatione per Tabulam nostram, & reductione ad Meridianum Lutetiæ. Eademque est ratio de ☍ & □ dextro.

Caput VII.

De Luminarium Eclipsibus, & quid circa ipsas peculiariter notandum sit.

Quamvis luminarium Eclipses sunt duntaxat præcipuæ partes revolutionis Lunæ cum Sole: nimirum Eclipsis Solis Novilunium, & Eclipsis Lunæ Plenilunium, de quibus actū est cap. 6. Quia tamen in Eclipsibus quid peculiare notandum occurrit, non commune cæteris Lunationibus: tota autem Antiquitas cum Ptolemæo ejusq; sequacibus Cardano & aliis opinata est Eclipses esse causas universales in hæc inferiora omnium primas & potentissimas; ideoque in earum tradenda doctrina studiosius laborarunt. Priusquam ad alia transeamus, quæ nobis circa constitutiones universales dicenda sunt: opportunum videtur hic nostram de Eclipsibus mentem breviter aperire, atque ostendere quantum circa illas Veteres hallucinati sint, & cum his ferè omnes Neoterici adhuc hallucinentur.

Fateor igitur, homines motuum cœlestium imperitos, non penitus abs re fuisse ab initio territos, videntes interdiu lumen Solis deficere, noctu vero lumen Lunæ etiam totaliter, dumque fieri noctem. Hoc quippe portentum in natura non parum horroris incutit causarum ignaris. Putantque adhuc Sylvestres Canadenses, tunc vel insigni langore affici luminare deficiens, vel ei grande periculum imminere, indeque toti Mundo inferiori. Proindeque si quid insigne contingat postea, ut pestis, bellum, fames, inundatio & similia, communiter censent homines id tali portento, ut eorum causæ imputandum esse. Qui verò Astronomiam ab initio excolendam susceperunt, mira quidem sagacitate ipsorum phœnomenon causas detexerunt; quippe interpositionem ☽ inter ☉ & nos in Solis Eclipsi & interpositionem Terræ inter Solem & ☽ in Eclipsi Lunæ: sed de insigni Sublunarium mutatione ab Ecclipsibus, ut causis in hæc inferiora omnium potentissimis communiter receptam opinionem retinuerunt: putantes cum omnibus Veteribus Philosophis, imò ad mea usque tempora Neotericis, Solem, Lunam, cæterosque Planetas atque fixas, per suum lumen, efficere, quidquid agunt in his Sublunaribus. Facta enim hac hypothesi necessariò sequebatur, imminutā in partialibus, aut ex toto intermissā in totalibus deliquiis actione luminaris deficientis, hæc Sublunaria vehementer pati ac immutari; quippe quod Sol & ☽ sint primariæ causæ cœlestes effectuum Sublunarium. At quia Lib. 12. luce clarius ostensum est, lucem duntaxat illuminare & nihil aliud agere, Libro autem 22. Soli præter lucem inesse calorem actualem, omnibus vero astris proprias sigillatim influentias quæ Telluris corpus penetrant, vixque minus afficiunt ex locis subterraneis, quam superterraneis: jam de Eclipsibus nobis aliter philosophandum est, rebus in natura potius quam in Libris Authorum spectatis. Sed præmonendus est Lector, eos studiosè falli, qui opinantur Astrologos spectara duntaxat Eclipses luminarium, quatenus sunt privatio lucis ipsorum in his Sublunaribus: cum ipsas Eclipsas tantum spectent quatenus sunt luminarium conjunctiones, vel oppositiones, per quas Sol & ☽ validius suas effundunt influxus, quam per aliam quamcunque syzygiam. Itaque Astronomi & Astrologi observant idem momentum temporis quo media fit Eclipsis: illi ut videant an Tabulæ motuum sint accuratæ: hi verò ut ex erecta ad illud momentum figura cœlesti, videant quos effectus in his inferioribus paritura sit Eclipsis, non ratione luminis deficientis de quo docti non curant Astrologi, sed ratione influentiæ. His igitur prænotatis,

Dico primò. In Eclipsibus Solis superterraneis, nos quidem privari luce & calore Solis, ex toto quidem si Eclipsis sit totalis: ex parte vero si sit partialis. Et hoc quamdiu durat Eclipsis: at nos ipsius Solis influentia minimè privari; aut saltem non magis quam dum Sol sub Terra versatur, quæ singulis noctibus efficit nobis Solis Eclipsin totalem cum plurium horarum mora. Ut enim Solis subterranei influentia, Terram penetrat, prout constat ex figuris noctu natorum: ita Solis super Terra Eclipsantis influentia, densum & opacum Lunæ corpus penetrat; quod neque lux, neque calor Solis penetrare valent. Luna enim per tubum opticum cernitur sub disco Solis atramento nigrior, ut oculorum meorum detrimento didici: at in Eclipsibus Solis subterraneis saltem totalibus, hemisphærium Terræ superius magis ab Eclipsi afficitur, quam à superterraneis. Ratio est, quia Solis influentia non est virtutis infinitæ: ideoque si potest globum Terræ penetrare, non potest nisi debilius Terræ & Lunæ globos simul trajicere. In his igitur Eclipsibus saltem totalibus, patimur ob immutatam erga nos Solis influentiam. Et hoc est forsan causa cur ab annis circiter 30, tot bella omniumq; malorum genera grassentur in hoc hemisphærio Terræ, quem Europa mediat. Nam eo durante tempore permultæ Eclipses totales, aut ferè totales Solis, factæ sunt in opposito hemisphærio, ut videre est apud Origanum, qui superterraneas & subterraneas studiosè notavit ac supputavit, cum tamen vix duæ insignes in hoc hemisphærio factæ sint.

Dico secundò. In Eclipsibus Lunæ nos quidem privari luce & calore Solis à Luna reflecti solitis. Ex toto quidem si Eclipsis sit totalis, ex parte vero si fuerit partialis, & solum quamdiu durat Eclipsis. At nos influentia & viribus elementalibus Lunæ non magis privari, quam si nullam pateretur Eclipsin: quippe quod inter ipsam & nos nihil interponatur quod vires ejus elementales, aut influentiales obtundere valeat. Et hoc

verum est (saltem pro influentia) tam de subterraneis, quam superterraneis Eclipsibus: Lunæ. Unde constat a Solaribus deliquiis naturam Sublunarem magis affici, quàm à Lunaribus, ob imminutam in illis influentiam Solis erga nos. Atque in deliquiis omnibus, Luoæ influxum prævalere influxui Solis, magis autem iu deliquiis Lunæ.

Dico tertiò. Ex dictis jam patere, Veteres multum hallucinatos fuisse, putantes in Eclipsibus cessare actionem luminaris deficientis in hæc inferiora: quod scilicet arbitrarentur luminaria solo agere lumine: ideoque perperam opinatos fuisse, alterum ex miooribus Planetis posse in Muodo fungi vice luminaris deficientis. Præ cæteris autem erravit Cardanus Commeot. in cap. 5. Lib. 2. Quatrip. text. 26. dum concludit, *vim deliquii consistere in luminis defectu*: postea vero considerans luminis defectum esse tantom privationem, quæ agens causa esse nequit; alio modo sed æquè falso concludit: *In deliquiis non auferri lumen Solis aut Lunæ, sed immutari, & affectum externa qualitate concutere & immutare Sublunaria*: falsóque ait, *Lunam ex se lucidam esse ac diaphanam, ita ut Venus per ipsam videri possit*: cum (ut vidi & superius dixi) Luna in Eclipsi Solis atramento nigrior appareat, quam tamen lux Solis, multo efficacius quam lumen Veneris penetraret

Dico quartò. Ideo ab Eclipsibus luminarium, Terram ejusque incolas validius affici, quam à reliquis synodis, vel ☍ Solis & Lunæ, quia virtus unira fortior est. At in Eclipsibus radii Solis & Lunæ uniuntut in eandem lineam (aut saltem quam proxime) quæ ab illis io Terram dirigitur: Terraque reperitur in Solis deliquio intra conum, qui ab utroque luminari, ut basi deductus, Terram ipsam suo ambitu stringit. In Lunæ autem deliquio reperitur intra columnam cujus extrema sunt disci Solis & Lunæ. Adde quod in omni Eclipsi ambo lumioaria sunt sub Ecliptica, ubi virtus Zodiaci maximè viget. Inde vero sequitur quod Eclipsis quo fuerit major longiorisque durationis, eò majores producit effectus: quippe quod in majoribus Eclipsibus radii centrales Solis & Lunæ magis uniantur in eandem lineam, quæ Terram permeet; diutiúsque uniti maneant.

Dico quintò. Ptolemæum cæterosque Veteres Astrologos ad nostra usque tempora, rursus maximè hallucinaros fuisse circa Eclipses in bisce duobus. Primùm in definiendis Terræ locis ad quæ pertinent effectus cujusvis Eclipsis. Voluerunt enim ipsos ad eas Regiones & Provincias petinere, quæ subjiciuntur signo io quo facta est Eclipsis, vel aliis ejusdem Trigoni, juxta Terræ distributionem à Ptolemæo factam duodecim Zodiaci Dodecatemoriis. Cum autem distributionem illam merum esse figmentum ostenderimus Lib. 20. Sect. 1. cap. 2. patet eos errasse in assignandis Terræ locis in quibus contingunt effectus Eclipsis. Quod ex eo ampliùs confirmatur; quia Eclipsis, ut quævis altera Lunatio, est causa universalis per totum Terræ circuitum universaliter activa: sed in qoolibet Terræ loco particulariter activa, juxra particularem ipsius Eclipsis atque totius Cœli positum respectu ipsius Terræ loci. In quo tamen Eclipsis frequentius nullum sortietur effectum secundùm Veteres; qood ipse locus non subjiciatur signo in quo fit Eclipsis, nec aliis ejusdem Trigoni. Hæc autem hallocinatio est intolerabilis, & ab Astrologicis principiis alienissima.

Dices Ptolemæum pro locis particularibus & Urbibus advertere ad loca luminarium & cardines figuræ cœlestis, sub qua Urbes ipsæ conditæ sunt, aut ad Medium Cœli in genituris Principum, qui ipsis Urbibus dominantur. Ac si hæc familiaritatem, seu convenientiam habeant cum locis luminarium & cardioum in figura deliquii, effectus ad ipsas Urbes pertinere.

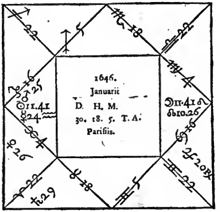
Sed respondeo. Corpora cœlestia non influere in artefacta, saltem per se, ut probavimus Lib. 20. Sect. 4. cap. 8. Proindeque corruit à fundamentis illa de Urbibus doctrina, quamvis de Urbium radicali figura constaret, de quarum tameo vix ulla constat. Quod vero spectat ad Medium Cœli Principum, equidem data familiaritate supradicta, quod scilicet fiat Eclipsis in Medio Cœli figuræ natalitiæ Principis: aut quod in utraque figura natalitia & Ecliptica idem sit Medium Cœli; significabit Eclipsis circa actiones & particularia Principis fata. Sed quæ ad ipsius Urbis cives, nec ooo Terram, Aquam, & Aerem attinent, ut pestes, sterilitates, &c. inde oon prævidebuntur, nisi forsan per accidens, quatenus Principe ad bella passivè, vel activè determinato: à figurarum similitudine, pestes & sterilitates ex bellis ipsis oriri queunt. Hæc vero ad Aeris constitutionem nihil conferunt, saltem caloris, frigoris, humiditatis & siccitatis.

Secundum in quo errarunt Veteres, fuit in definiendis rebus in quas potissimum aget Eclipsis, per formam atque naturam constellationis in quo fit Eclipsis. Dicentes quod si constellatio fuerit humana, ut ♊ ♍ ♒ homines afficientur: si bestialis, ut ♈ ♉ ♋ ♌, &c. afficientur bestiæ similibus nominibus spectatim appellatæ. Nam hæc nomina Dodecatemoriis propriè non conveniunt, quæ propriè tantum vocanda sunt nominibus Planetarum illis dominantium, quorum naruras referunt. Stellatæ vero constellatioues, quoad appellationem, formam atque naturam quatenus nomini consonam, sunt duntaxat mera figmenta & fabularum subjecta, à quibus Astrologia vera purganda est, non solum in Eclipsibus, sed aliis etiam constitutionibus universalibus, in quibus similia figmenta pro veris causis assumuntur ab imperitis. Atque hæc de Eclipsibus Solis & ☽, quæ etiam applicari queunt Eclipsibus aliorum Planetarum, dum hi quandoque à ☽ occultantur. De cæteris autem quæ circa Eclipses inquiri solent, ut quomodo sit eligendus ejus dominus, quando incipient, quamdiuque durabunt ejus effectus & similia; quoniam hæc sunt communia cæteris constitutionibus universalibus, de his infra proprio loco agemus universaliter.

Et quia ad annum 1646. à nobis assumptum pro exemplo dicendorum hoc in Libro, Eclipsis Lunæ totalis cum mora, ideoq; virtutis insignis, præcessit ingressum Solis in principium ♈, facta scilicet die 30. Januarii 18 hor. 5'. temporis apparentis Lutetiæ, penes observatiooem Gassendi Regii Mathematum Professoris meique collegæ; idcirco ejus thema cœleste hic apponendum duxi.

CAPUT

225. 23

CAPUT VIII.

De magnis conjunctionibus ♄ ♃ & ♂, earumque intervallis.

HOrum Planetarum conjunctiones inter se, ob duas potissimum rationes magnæ vocantur: nempe quod rarius accidant, quam aliorum Planetarum conjunctiones: & quod majores producant effectus in his Sublunaribus. Prima quidem ratio certa est, ut constat ex Tabulis motuum. Secundam vero probare contendunt Astrologi nonnulli, ex historiis rerum præcipuarum in Mundo gestarum, quas his ☌ applicare nituntur. Et quidem si consideremus quod ♄ & ♃ sua etiam Solis instar habeant systemata, sive satellitia, negari nequit, quod saltem post luminaria Saturnus & ♃ sint Planetæ præ cæteris magnæ virtutis & authoritatis in Mundo: proindeque eorum ☌ □ & ☍ magnas in Sublunaribus possint concitare mutationes etiam universales. Quoniam igitur famosæ sunt apud Astrologos horum trium ♄ ♃ & ♂ ☌ inter se; etsi ad harum momenta non possint erigi themata cœlestia, ob exiguum illorum motum diurnum, dum præsertim versantur circa suas stationes; nihilominus de ipsis ☌ nonnulla hic proponemus notanda, quæ etiam proderunt ad certiùs de illis prognosin instituendam.

Igitur harum ☌ penes aliquos ea dicitur maxima, in qua ipsi 3 Planetæ conjunguntur inter se, quod rarissimè accidit. Magna, in qua tantum Saturnus & ♃. Media in qua tantum ♂ & ♃. Minima verò in qua tantum ♂ & ♄ coeunt, hæc enim omnium frequentissima est. At secundum alios ea ☌ maxima vocatur, in qua ♄ & ♃ conjunguntur in signo contrariæ prorsus naturæ elementalis, ei in quo præcessit illorum ultima ☌. Ut si præcesserit ☌ ipsorum in signo Aqueo, & immediatè sequens fiat in signo igneo, hæc dicetur esse maxima. Media est, in qua ♄ & ♃ conjunguntur in signo partim ejusdem, & partim contrariæ naturæ ei, in quo præcessit eorum ultima ☌. Ut si præcesserit ☌ ♄ & ♃ in signo aereo, & immediatè sequens fiat in igneo. Minima denique est in qua iidem Planetæ conjunguntur in signo ejusdem naturæ, in quo præcessit ultima ipsorum ☌. Ut si præcesserit in ♐, & immediatè sequatur in ♌, quæ signa sunt ejusdem naturæ igneæ. Unde patet quod hi Astrologi, solos ♄ & ♃ spectant pro magnis ☌. Accidit autem eorum minima ☌, in annis 19 & circiter 319 dies, juxta ipsorum Planetarum motus medios, ut desumpsit Origanus ex Tabulis Prutenicis. Media in annis 198 & circiter 265 dies. Maxima verò in annis 794 & circiter 331 dies. Etsi verò utraque appellatio suis non careat rationibus, attamen prior mihi videtur naturalior atque verior. Tum quia in posteriore assumuntur tantum ♄ & ♃ excluso ♂, ad magnos effectus cum ♃, aut ♄, aut utriusque valde potente. Tum quia ♄ & ♃ prima ☌ quæ accidit, vel in Mundi creatione, vel post hanc, dici non potuit maxima, media, aut minima, ratione signorum, quandoquidem primam ☌ nulla præcessit alia. Ac tantum sequentes sic appellari queant per comparationem ad proximè antecedentem.

Cæterùm de hisce magnis ☌ tria ab initio notanda sunt. Primum quod effectus ipsis ☌ attributi; non producuntur à ☌ mediis ipsorum Planetarum, hoc est supputatis juxta medios motus; sed tantum à ☌ veris, hoc est completis juxta veros motus. Tum quia, ut jam alibi diximus, medii motus & loca media Planetarum, sunt tantum res fictitiæ, ideoq; nullius virtutis realis & activæ, sed duntaxat ab Astronomis excogitatæ, ad inveniendos

niendos veros motus & vera loca Planetarum in primo mobili respectu nostri, unde in nos agere deprehenduntur, & non ex mediis ubi non sunt respectu nostri. Tum quia non solum in aliis constitutionibus universalibus, sed etiam in genituris hominum, non attenduntur pro effectuum causis loca media Planetarum, sed tantum vera; tam in directionibus, quam in transitibus. Loca enim media Planetarum, duntaxat respectum habent ad centrum orbitæ Planetæ in quo non est Terra. Atque hinc non levis error accidere potest: nimirum quod ☌ secundum medios motus fit in uno signo, & secundum veros in alio, & sub alio Planetæ dominio. In eoque pluries decipi potuerunt Astrologi, qui rerum in Mundo gestarum historiam talibus ☌ applicant, habita duntaxat ratione mediarum, non autem verarum.

Secundum. Conjunctiones ♄ ♃ & ♂ inter se, dupliciter agere in Sublunaria. Nimirum elementaliter, habita ratione propriæ naturæ elementalis Planetarum conjunctorum & signi in quo fit ☌: & influentialiter, habita ratione propriæ influentiæ ipsorum Planetarum atque signi: & utramque naturam esse attendendam circa elementa & quævis mixta, tam imperfecta, ut meteora, quam perfecta, scilicet mineralia vegetabilia & animalia.

Tertium. Conjunctiones ♄ & ♃ Planetarum stipatorum, efficaciores esse, majoresqua effectus parere, quam ☌ ♄ & ♂, aut ♃ & ♂: præsertim dum fient in signis naturæ prorsus contrariæ iis in quibus immediatæ ☌ ipsorum Planetarum præcesserint.

Caput IX.

Quomodo universalium constitutionum Domini generaliter sint eligendi.

QUoniam universalium constitutionum effectus præcipuè dependent ab ipsarum dominis, hoc est Planetis ipsi constitutioni dominantibus, vel in ipsa potentioribus: patet evidenter quod in prædictione ipsorum effectuum maximus error accidet, si constitutionis dominium alicui Planetæ falsò tribuatur: proindeque electionem veri domini Constitutiones, esse momenti hac in doctrina præcipui. Priusquam verò ejus methodum aperiamus, quædam videntur hic nobis præmittenda.

Primùm, in omni constitutione universali esse aliquod principale punctum constitutionis ipsius, præ cæteris attendendum. Et hoc quidem facilè dignoscitur, si constitutio fuerit periodica revolutio Planetæ, ad suum locum radicalem creationis, aut revolutio synodica duorum Planetarum. In his enim datur unicum tale punctum præcipuè spectandum, nempe Planeta qui revolvitur, ejusque locus in Zodiaco.

At in syzygiis, nempe ☍ □ △, &c. duorum Planetarum, vel transitibus per loca in universali constitutione determinata, considerandi occurrunt duo Planetæ syzygiam constituentes, eorumque loca, vel locus determinatus ejusque ☍ □, &c. per quæ fit transitus, una cum Planeta transeunte.

Dubitari verò potest: an uterque Planeta, sive locus sit attendendus, an tantum unicus & quis. Plerique enim volunt in ☍ syzygiali ☉ & ☽, præcipuè spectandum esse Planetam qui fuerit supra Terram, vel in Horoscopo: & in □ etiam illum Planetam qui fuerit supra Terram. At si ambo fuerint supra Terram, aut sub Terra, eum qui principaliorem domum, vel angulum occupat. Præfertur autem Horoscopus Medio Cœli, & hoc Occasui, & hic imo Cœli. Pluribus autem Planetis de dominio pariter contendentibus, eum præferunt qui in loco Lunæ prævalet: altero tamen ei adjuncto, ut minus principali dominio.

Arbitror autem in syzygiis, Planetam leviorem esse principaliter spectandum, sive sit supra Terram, sive sub Terra, saltem pro influentialibus effectibus: & in transitibus Planetam transeuntem. Nam tam levior quam transiens, ipse est qui revolvitur, vel periodicè, vel synodicè, & cujus revolutionis effectus inquiruntur. Ergo is præcipuè spectandus est: non tamen neglecto altero Planeta cum quo fit syzygia, aut per cujus locum determinatum corpore, vel aspectu fit transitus. Notando quod Planeta transiens in revolutione synodica, transit per loca determinata ab utroque Planeta qui synodum fecit, ideoque validius est ille transitus.

Secundùm, in constitutionum universalium thematibus, quatuor angulos semper esse spectandos, tanquam ortum, vigorem, declinationem & interitum in genere, rerum Sublunarium. Sed inter ipsos angulos præcipuè spectandos esse Horoscopum & Medium Cœli, omnium verò maximè Horoscopum, quippe qui dat esse effectibus ab ipsa constitutione manantibus, vel eorum semina in naturæ matricem ejaculat, & præ cæteris temperamento Aeris præest.

Tertiùm, velle omnes Antiquos, præter punctum in constitutione primarium de quo supra, angulum sequentem secundum signorum seriem, esse principaliter attendendum, inter quatuor figuræ angulos. At cum punctum illud primarium sit semper Planeta, si hic directus fuerit, spectetur ille angulus sequens, nisi saltem platicè antecedenti Planeta jungatur. Ratio est, quia per angulum non est intelligendum domus angularis spatium, vel ejus cuspis: sed intelligendus est gradus occupans ipsam cuspidem ad quem Planeta fertur, & quem motu directo attingere potest, non autem gradum cuspidis antecedentis. Si tamen huic gradui Planeta ipse platicè jungeretur etiam defluendo, hic angulus ob Planetæ conjuncti præsentiam sequenti præpolleret. At Planeta existente retrogrado, ut in ♄ ♃ ♂ ♀ ☿ synodicis, aut periodicis revolutionibus accidere potest, præferatur angulus antecedens sequenti, ob eandem rationem, ni saltem sequenti Planeta platicè jungeretur. Nec solus cuspidis gradus spectandus est, sed pars quoque Cœli domum ipsam angularem occupans & Planetæ in ipsa.

Quartùm, Planetam qui est primarium constitutionis punctum, ut Sol in ejus mundana revolutione, Sol & Luna in horum synodo, Luna in syzygiis quadraturarum ad Solem, vel in ejus transitibus per loca in synodo determinata; spe-

ctan-

standum esse penes naturam propriam, signum quod occupat, dominum cui subjicitur, & utriusq; statum tam cœlestem quam terrestrem. Angulos vero figuræ, prout sunt tale signum, talis Planetæ, ac in tali statu tam cœlesti, quam terrestri, ut ex his omnibus exactum feratur judicium.

Quintùm. Constitutionem universalem non distingui significatione, vel effectu per totum Terræ circuitum, ratione puncti primarii, ejus domini, hujusque status cœlestis, sed duntaxat ratione angulorum figuræ, sive positionis puncti primarii totiusque Cœli, respectu horizontis, & ratione status terrestris dominorum constitutionis. Hujus enim vis & effectus per totum Terræ ambitum variantur; ideoque pro quolibet horizonte hæc præcipuè spectanda sunt. Punctum enim primarium, ejus dominus, hujusque status cœlestis toti Terræ solùm universaliter & sine distinctione significant. Reliqua verò constitutionem universalem determinant circa species effectuum ad cujusque horizontis domos pertinentium: & differentes pariunt effectus, pro diversitate Horoscoporum quibus singula Terræ loca inter se differunt, etiam sub eodem Meridiano constituta.

His positis, jam qua ratione aliquis Planeta dominium sortiatur dicendum est. Primò juxta Ptolemæum, Cardanum & Veteres Astrologos. Secundò autem juxta mentem nostram. Itaque ex Ptolemæo Lib. 2. Quatrip. cap. 7. & Cardano in Commento: Ratio dominii Planetæ in Constitutione universali, ut Eclipsi, sumitur à conjunctione ipsius Planetæ cum puncto Constitutionis primario, aut illius aspectu ad ipsum punctum, aut potestate in ipso puncto per domum, Trigonum exaltationem & Terminum. Et hæc ordine virtutis exponuntur: ita ut conjunctio præpolleat aspectui, & aspectus dignitati. In conjunctione autem & aspectu præfertur applicans defluenti, & inter aspectus validior est ☍, tum □ inter inimicos Planetas, & △ inter amicos, tandemque ✱ & antiscium. Inter potestates verò primatum sibi vendicat domus, tum Trigonus, deinde exaltatio: terminus autem reliquis cedit, quem etiam merum esse figmentum alibi ostensum est. Atque hæc fuit Veterum sententia circa rationem dominii in puncto Constitutionis primario. qui insuper ipsi puncto, hoc est Soli in ejus annua revolutione, vel Eclipsi, Lunæ in ejus syzygiis, vel Eclipsi, &c. vim nullam tribuerunt ad Constitutionis effectus, sed totam dominis ipsius Constitutionis, quos in deliquiis opinati sunt vices gerere luminaris deficientis, ejusque virtutem excipere, præsertim conjunctione, vel aspectu, ac ipsam in Sublunaria effundere: quasi Luna lumine deficiens, deficeret etiam influentiâ: hæcque nihil aliud esset quam lumen illud accidentarium à Sole receptum, aut tale Eclipsi, vel subtractione luminis: influentia Lunæ migraret in corpus domini constitutionis. Planetam verò combustum, aut subterraneum, dixerunt esse dominii incapacem ob ejus debilitatem. Tum si fuerit exul dejectus, vel in prava domo figuræ, aut in cadente: tantúmque fortiores in figura Planetas ad dominium assumendos esse voluerunt, quod tamen est à ratione alienum. Nam in revolutionis Solis, vel synodis Solis & ☽, Sol & Luna agunt juxta naturam atque statum sui domini, sive bonum, sive malum; nec alter Planeta potest ad hoc substitui; sed hoc non impedit quin Planeta alius in constitutione fortissimus, insignes etiam producat effectus, ut pars constitutionis ejus minus præcipua. Et quoad cardines, Ptolemæus sumit Planetam qui fuerit in cardine sequente primarium punctum, vel ei prædominabitur ac stellam fixam illustrem quæ assisterit præcedenti cardini, ex hisque judicat. Cardanus autem in Commento, hujus electionis rationem reddit, quod Planetæ moveantur ab Occasu in Ortum, hoc est in consequentia; fixa verò in præcedente cardine, sit Orientalis Soli: quæ ratio nulla est; nam fixa movetur etiam ab occasu in Ortum, Planeta verò in antecedente cardine, est Orientalis Soli, in annua ejus revolutione, vel deliquio. Quocirca ratio à nobis suprapostia de illis angulis videtur probabilior.

At ex Astrologiæ principiis à nobis positis longè aliter determinandum esse censemus. Nam primario constitutionis puncto primarium effectuum causam adscribimus: nec in ipsis Eclipsibus luminare deficiens lumine, etiam virtute, in hæc inferiora deficere, & alterum ejus vices gerere asserimus: ob rationes cap. 7. expositas: sed præcipuè Sect. 3. Lib. 16. ubi agitur de Planetis combustis. Præterea quamvis ex cap. 2. Sect. 2. Lib. 20. Planetæ se elementaliter afficiant, saltem calore, vel frigore: & Luna à Sole calefacta, nobis in Plenilunio aliquid caloris Solis reflectat; hoc tamen est insensibile, quantò igitur minus erit sensibile in aliis Planetis à Sole calefactis, ut dicitur cap. 3. ipsius Sect. 2? At influentialiter Planetæ non aguot in se invicem ex capite primo ejusdem Sectionis, proindeque nec unus ab altero vim influentialem excipit, ut eam in hæc Sublunaria effundat: nec per consequens unus gerit vices alterius neque influentialiter, neque elementaliter. Sique aliquis Planeta vices alterius gerere posset elementaliter, ille esset potissimùm Luna nobis omnium vicinissima: quam idcirco in cunctis aliorum Planetarum revolutionibus dominam esse foret asserendum; sed perperam ob superius dicta de calore Solis à Luna reflexo.

Itaque Planeta ille præcipuus dicetur constitutionis dominus, qui in loco primarii puncti, & hunc sequente, vel antecedente cardine (prout antea fuit expositum) potentior erit domo, connexione per corpus, vel aspectum, exaltatione & Trigono. Inter connexiones autem præferetur quæ per corpus, sive conjunctio, ei quæ per aspectum; & applicans defluenti. Inter aspectus verò validior est ☍, tum □ in constitutionibus maleficis, & △ in beneficis.

Præfertur autem à nobis Planeta potens domo, Planetæ connexo, contra Cardani mentem. Tum quia falsa est ejus ratio, *quod radii sint magis res secundum naturam, quam potestas*; quæ in ejus mente videretur esse quid fictitium: tum quia diversitas effectuum manantium ab eisdem specie constitutionibus universalibus, ut synodis ☉ & ☽ petitur primò & per se à diversitate signorum in quibus illæ contingunt, & Planetarum signis ipsis dominantium horumque statu. Non enim potest esse synodus quin fit in aliquo signo, & sub aliquo domi-

domi-

domino: at potest esse sine connexione cum aliis Planetis per corpus & aspectum; ergo quoad specificationem, vel determinationem ex parte Cœli, primario dependet à signo ejusque domino. Sol igitur & Luna coeuntes in ♓, agunt ex se quidem juxta propriam naturam; sed agunt cum ♓ signo, quod agit duntaxat juxta naturam statumque sui domini ♃, ut fusè alibi ostensum est. Proindeque dicere quod ☉ & ☽ agunt cum ♓, idem est ac dicere quod agunt juxta intrinsecam naturam statumque ♃, vel cum ♃ sic spectato, qui eo pacto specificat atque determinat proprios effectus ☉ & ☽ coeuntium. Quod si luminaribus alter Planeta, ut ♂ conjungeretur in ♓, hic quidem in agendo proprias vires, Solis & ☽ viribus propriis commisceret, sed ut ☉ & ☽ ageret cum ♓, hoc est juxta naturam statumque ♃, sicque ♃ semper esset Planeta in illa synodo præcipuè spectandus ad primariò determinandos constitutionis effectus ex parte Cœli. Si autem Planeta conjunctus aliud signum occuparet, ejus dominus fieret particeps dominii constitutionis, sed debilior quam si esset in ♓, vel proprio domicilio: sique insuper non esset in eadem figuræ domo cum puncto primario, adhuc debilior & obscurior esset ejus dominatio in effectus synodi. Igitur diversitas effectuum synodi ex parte Cœli, primariò petiturà signo in quo fit synodus, ejusque domino, & hujus statu cœlesti; ac tantum secundariò à Planetis puncto principali connexis.

Neque hic valebit Objectio, quod plus valeat præsentia Planetæ, quam absentis dominium. Nam hoc quidem verum est de Planeta spectato pro effectibus ad quos ratione domus figuræ determinatur, ut ostensum fuit Lib. 21. Sect. 2. cap. 4. non autem de Planeta spectato respectivè ad punctum primarium constitutionis universalis, ut hujus effectus ex parte Cœli primario specificetur. Etenim Planetarum effectus dupliciter specificantur, sive determinantur: nimirum ex parte Cœli, & ex parte Terræ. Priore modo determinantur ad ea specie accidentia, quæ congruunt signis in quibus ipsi Planetæ versantur, ac horum dominis eorumque statui cœlesti: ut si Sol fuerit in ♐, proprii effectus Solis determinabuntur cœlitus ad naturam ♐, atque ♃ penes hujus statum cœlestem. Posteriore modo determinantur ad ea specie accidentia, quæ pertinent ad figuræ domos, in quibus ipsi Planetæ reperiuntur, aut præsunt. Ut si ☉ fuerit in ♐ & decima domo, determinabitur vis Solis primariò ad agendum Jovialiter, vel cum ♃, & secundariò ad agendum circa actiones, Professionem & Honores, vel Dignitates: atque sic de cæteris.

Quod autem in prima specificatione, quippe cœlesti, effectus constitutionis universalis primario specificentur à signo ejusque domino, non autem à Planetis conjunctis: sic etiam probatur. Si enim in synodo Solis & ☽ in ♊, effectus ejus synodi non specificantur cœlitus à Sole potius quam à ☽, profectò si illis partiliter quoque adjungatur ♂, non etiam hujus synodi effectus specificabuntur potius à ♂, quam à ☉, vel ☽; par est enim utrinque ratio: Ergo effectus ☌ ☉ & ☽ specificabuntur cœlitus primariò, duntaxat à signo ejusque domino, qualificabuntur autem à ♂ conjuncto penes naturam atque statum cœlestem ♂, præsertim si Luna ♂, sive alteri Planetæ conjuncto applicet immediatè. Nec inde sequetur quod in revolutionibus mundanis ☉, effectus semper iidem specie futuri sint ex parte Cœli, quia fiunt semper in ♈ sub dominio ♂: nam singulis annis non est idem ♂ status cœlestis penes quem ♂ ipso agit. Nec reliqui Planetæ sunt in eodem statu cœlesti tam inter se, quam cum primario constitutionis puncto. Idemque censendum de revolutionibus nativitatum. Quod si hæc de Planeta conjuncto persuadet ratio, multo magis de ejus aspectibus persuadebit, cum tamen Cardanus velit supra ex Ptolemæo, Planetam per suum ⚹ ad punctum synodi primarium, plus posse circa effectus synodi quam per suum dominium: idque manifestæ repugnat experientiæ in nativitatibus, quod nempe si Horoscopus sit in ♉ & ⚹ ♄, natus futurus sit potius Venereus moribus, quam Saturninus: quodque mores speciei Venerei, tantum aliquo ♄ influxu inficiantur & qualificentur. Inde vero etiam rejicitur eorum opinio, qui volunt in ☉ & ☽ conjunctionibus illum esse primarium constitutionis dominum, cui Luna primo applicat. Adde quod per totum Terræ ambitum idem esset dominus talis constitutionis, proindeque universalis, at simol etiam quæritur particularis cuilibet Terræ loco.

Porrò si idem Planeta fuerit dominus puncti primarii & sequentis, vel antecedentis cardinis, ipse erit valde potens: si autem fuerit insuper connexus corpore, vel forti radio, ipsi puncto primario, vel cardini, adhuc erit potentior. At potentissimus erit, si fuerit adhuc in cardine cum ipso puncto primario, præsertim in Horoscopo, vel Cœli medio, qui duo cardines sunt semper potentes in omni constitutione.

Si vero idem Planeta non fuerit in utroque loco cæteris potentior, scilicet in loco puncti primarii, vel cardinis, præferetur quidem potentior in puncto primario quippe dominus signi, sed ei associabitur ille Planeta, qui in utroque loco simul reliquis prævaluerit, habita semper ratione dominorum Horoscopi Medii Cœli, quorum semper magna est potestas. At pluribus Planetis dominationem sibi æqualiter arrogantibus ob æqualem respectum ad utrumque locum, præfertur aut cardinalior, aut statu cœlesti fortior, aut congruentioris conditionis, aut matutinus Soli, aut vespertinus Lunæ, in horum revolutionibus, vel syzygiis: cæteris autem paribus, superterraneus subterraneo semper præferetur, quod subterranea vis interpositione Terræ minuatur.

Ad hæc si duo Planetæ simul dominentur, & sint in mutuis dignitatibus, vel forti radio se aspexerint, simulque primarium punctum, aut cardinem præcipuum, ii fortiter agent. Vide quæ à simili diximus Lib. 23. cap. 17. De Revolutionibus Nativitatum.

Denique præter Planetas assumentur etiam ad constitutionis dominatum duæ saltem ex illustrioribus fixis, quarum una assideat antecedenti cardini, altera autem sequenti punctum primarium, parum distantes ab ipsis cardinibus, & quæ sint cum puncto primario simul in Meridiano,

aut

aut simul in horizonte, aut alterum in Meridiano, & alterum in horizonte; alioquin debiliores erunt. Sique Planeta dominus constitutionis, fuerit etiam dominus fixæ ratione signi, eamque forti radio aspexerit, secundum longum, latum, vel aliter; ipsa erit multò fortior, si præsertim fuerit de natura ipsius Planetæ domini. An autem eligendæ sint duntaxat in Zodiaco, an vero etiam procul distantes, non video fuisse ab Astrologis definitum. Etsi autem arbitrer absolutè loquendo, propinquas Eclipticæ remotioribus efficaciores esse, si præsertim Planetis conjunctæ fuerint: tamen habita ratione locorum, quæ loco thematis sunt verticales, aut prope, cæteris mihi non videntur postponendæ. Non enim sine necessitate Deus totum Cœlum stellis fixis disseminavit, imò circa Polos (ubi vis Planetarum debilius agit) illustriores fixas collocavit, ut hæ quodammodo supplerent vices Planetarum dum præsertim omnes sub horizonte latent. Quod si fixæ illis in angulis spectandæ sint; ergo multò magis Planetæ in iisdem.

CAPUT X.

Prædictorum applicatio, & dominorum electio in figuris suprapositis.

Quamvis figuræ suprapositæ, sint particulares loco ad quem erectæ sunt, scilicet Parisiis: tamen sunt universales, sive communes cunctis degentibus circa civitatem ipsam, ad distantiam quæ eadem signa in angulis figurarum retineat, eosdemque figurarum dominos: sic enim totum illud Regni, vel Regionis spatium, eidem virtuti constitutionis subjicitur, solaque diversitas effectuum in illo spatio oriri potest à diversa constitutione propria partium ipsius spatii.

Itaque in suprapositâ figura annuæ Mundi revolutionis, sive ingressus Solis in principium ♈; Sol naturæ igneæ ingreditur signum igneum & suam exaltationem atque Trigonum in undecima figuræ domo. Mars verò est dominus puncti primarii, sive ☉, estque in suo Trigono, Orientalis ☉, & angularis in decima. Mercurius autem est dominus sequentis cardinis, scilicet Horoscopi, Trigono potens in Medio Cœli, etiam Orientalis & angularis in decima: suntque ambo conjuncti in ♓ signo Aqueo: & eorum dominus ♃ est in angulo sequente, ac mutua receptione domus cum ☿, applicans □ Solis & △ ♂ & ☿: sunt igitur ♂ ☿ & ♃ valde potentes in hoc Themate; sed primatum sibi vendicat ♂, & ☿ ♃ præpollet ob ejus ☌ cum ♂. Nam si ☿ in ♓ subest dominio ♃, agitque dependenter à ♃, hic vicissim subest dominio ☿. Quoniam vero ♂ immediatè & partiliter applicat ✶ ♄ potentis in Medio Cœli & Horoscopo, quique est in suo trigono: idcirco ♄ nonnihil etiam potestatis in hac constitutione usurpabit. Tandem oculus Tauri fixa illustris de natura ♂, partiliter existens in Horoscopo ob suam latitudinem, sola inter fixas dominium exercebit.

In figura ingressus ☉ in o. o. ♋, Sol prope Medium Cœli ingreditur signum Aqueum, cui præest Luna domo, & ♃ exaltatione atque trigono, interdiu supra Terram existens: ideoque uterque præest Soli & sequenti cardini, suntque ambo angulares, nempe ♃ in Medio Cœli, cardini sequente, & Luna in Horoscopo, atque etiam inter se quadrati, tum ambo cum fixis illustribus; ac denique ☽ in △ ☿ sui Trigonocratoris. Jupiter autem in ✶ ♂ ♄ ac ☿: sunt igitur ambo valde fortes in ipsa figura, prævalet tamen ♃ in ♋, quia est in sua exaltatione quæ vires intendit Planetæ exaltati, atque in suo Trigono interdiu supra Terram. Hoc tamen non impendit quin agat cum ♋, & Cancer penes naturam statumque ☽: ideoque multò magis ☉ in ♋ aget cum ☽ juxta ipsius naturam atque statum. Mercurius verò & Arcturus in Horoscopo propria natura atque statu concurrent cum effectibus ☽, Mars autem ♄ & ♀ ac stellæ in decima cum virtute ♃, qui in hac associatione prævalebit ☽.

In figura ingressus Solis in o. o. ♎, Sol in 2 domo ingreditur signum Aereum, cui præest ♀ domo & Trigono noctu super Terram, & Saturnus exaltatione, retrogradus in ♉ suo trigono. Sol autem in mutua receptione domus cum ♀ applicat ✶ ♃ potentis in locis ☽ atque ♂. At angulo sequenti præest ♂ in domo ☽, quæ ipsi ♂ △ applicat, ex occasu, & ♓ domo ♃. Mars autem & Luna ambo in suo Trigono noctu supra Terram, mutuo ✶ applicant ♄ retrogrado, qui mutuò defluens à □ ♀, immediatè applicat ✶ ♂, suntque ♄ & ♂ elevati supra cæteros Planetas. Itaque multis ex capitibus ♄ hac in figura præpollet ♀, quæ peregrina in ♌ & domo duodecima sine aspectu ad ☉, vel alios Planetas excepto ♄ à quo defluit mutuo □, censenda est virtutis exiguæ in hac constitutione: ac proinde ♄ & ♂ sibi mutuò applicantes prævalebunt cum corde Hydræ de natura ♄ in Horoscopo, & Pleiadibus cum Medio Cœli & ♄

In figura ingressus Solis in o. o. ♑; Sol ingreditur signum Terreum in domo 7, ac ♄ præest loco ☉ & sequenti cardini: tum etiam Horoscopo cum ☿, cui etiam præest ♄; qui insuper reperitur in △ ☉ & ☿, & in ✶ ☽ atque ♃ quibus mutuò applicat; sed prius ac immediatè □ ♂. Sol autem immediatè applicat ☍ ☽ in ♋, & hæc mutuò ☌ ♃: suntque ♄ ♃ & ♂ retrogradi; & ♄ super omnes Planetas elevatus si ☿ exceperis. Itaque ♄ hac in figura præcipuus dominator existit sine ulla controversia. Luna autem cui Sol ☍ applicat, non exiguam in effectibus vim sortietur, cum ☿ Trigonocratore diurno Solis existente supra Terram in suo etiam Trigono.

In figura Novilunii capitis 6, ♃ præest domo & Trigono interdiu in loco synodi, sed exul est sub Terra. ♀ autem præest exaltatione loco synodi, & angulo sequenti qui est ipse Horoscopus, cui præest domo & Trigono, ipsaque est angularis juncta Horoscopo in propria domo. Ergo ♃ & ♀ præsunt huic Novilunio cum aliqua participatione ♄ existentis in Horoscopo, Lunaque partiliter applicat □ ♃ sui domini, ut proinde ♃ & ♀ de prædominio viribus paribus certare videantur: sed ♀ mihi videtur prævalere.

In figura Eclipsis Lunæ capitis 7, Sol est dominus loci ☽, cum Trigonocratore ♂. Et ♄ est dominus loci ☉ & Horoscopi cum Trigonocratore ☿, Mars autem præest domo & Trigono sequen-

ſequenti angulo, quippe Medio Cœli, tum Horoſcopo exaltatione, in qua ipſe reperitur, applicans □ ſui domini ♄. Igitur ♂ & ♄ præſunt huic Eclipſi, mutuo domicilio recepti, & quadrati, ſed ♂ prævalet.

Quod vero ad magnas conjuoctiones attinet, qualis eſt ultima ☌ ♄ & ♃ facta die 24. Februarii 1643. io 25 gradu ♓ ex Tabulis Rudolphinis, quæ immediatè præceſſerat in 7 gradu ♌ menſe Julio anni 1623. ideoque jam maxima nuncupatur. Ignoto ☌ momento ad quod figura erigi queat, illius vim determinans circa particulares horizontes, dici poteſt duntaxat, quod ♃ ſit ejus dominus univerſalis per totum Terræ circuitum ac omnium potentiſſimus, quippe quod ipſa ☌ contingat io domo ♃, in ✶ ☽ ex ♉ & ♂ ex principio ♊; ſiotque ♂ & ☽ trigono potentes in loco ☌.

Similiter autem procedendum eſt in aliis quibuſvis conſtitutionibus univerſalibus ad earum dominos definiendos. Cæterum hæc ſunt intelligēda de conſtitutionibus ſimplicibus. Nam pro conſtitutionibus compoſitis quales ſunt ingreſſus Solis in 4 puncta cardinalia, ad quas vult Ptolemæus nec immeritò habendam eſſe rationem Novilunii, aut Plenilunii immediatè præcedentis ingreſſum Solis, ſicque ad duas figuras attendi pro qualibet anni quarta: videndum erit quis Planeta fuerit in utraque figura potentior, aut ſi plures fuerint, qua ratione inter ſe ſunt affecti in ſingulis figuris: præſertim dum Novilunium, aut Plenilunium fuerit Eclipticum, ideoque majoris virtutis; ut ſaltem rectius feratur judicium de principio effectuum ipſius ingreſſus, ut jam dictum eſt cap. 3. Quod ſi Solis revolutio, vel hujus quarta ſimul cum Novilunio, aut Plenilunio inceperit, tunc erit independens & valde fortis. Eademque eſt ratio de aliis conſtitutionibus univerſalibus.

CAPUT XI.

In quæ Terræ loca univerſalis conſtitutio ſit actura.

Ptolemæus Lib. 2. Quatrip. cap. 4. ex conſtitutionibus univerſalibus nullam priorem & in Sublunaria efficaciorem eſſe aſſerit Eclipſibus Solis & Lunæ, ac ſtatu aliorum Planetarum præſertim ♄ ♃ & ♂ ipſo tempore Eclipſium penes ipſorum ſtationes, vel aſpectus & dominia in locum Eclipticum. De ipſis autem Eclipſibus 4 inquirit. Primum. Cui regioni, aut urbi portendat Eclipſis. Secundum. Quando incepturi & quamdiu duraturi ſint ejos effectus. Tertium. Quos effectus ſpecie paritura ſit, nempe an famem, an bellum, &c. Quartum. Quis ſit modus eventuum, ut in ſignificatione belli quis futurus ſit victor. Igitur circa hæc 4. erroneam eſſe Ptolemæi doctrinam oſteodetur ioferius. Etſi Cardanus initio Commeoti io cap. 4. aſſerat illam ſubtiliſſimè à Ptolemæo traditam fuiſſe, atque rationibus exquiſitiſſimis & abſtruſiſſimis, ſed à nullo expoſitorum ante Cardanum ipſum intellectam. Primum autem examinabimus hoc capite, reliqua ſequentibus.

Dicit igitur Ptolemæus adſtipulante Cardano, Eclipſin portendere regionibus quæ ſubjiciuntur ſigno, vel Trigono in quo facta eſt Eclipſis, juxta ſignorum diſtributionem in omnia Terræ loca. Iis verò præcipuis, ſeu Metropolitanis Urbibus, quæ initio ſuæ conſtructionis habuerunt luminare deficiens in ſigno ipſo, vel hoc ſignum in Horoſcopo figuræ conſtructionis, aut ſi conſtructionis tempus atque figura ignorentur: quæ reguotur à Principibus, vel Dominis, in quorum figura genituræ, vel ſucceſſionis io Regno, vel electionis ad Regnum, ſignum Eclipticum occupat Horoſcopum, vel Medium Cœli.

Sed iſta doctrina de dominio ſignorum in Regiones & Urbes, jam à oobis refutata eſt cap. 7. Tantúmque supereſt hic emendandus Cardanus dicens in Commento: *Quod ubi concordat civitas cum conſtellatione,* (hoc eſt univerſali conſtitutione, ut Eclipſis themate) *& non concordat Regio per trigona ſaltem ſigna, tamen continget effectus. In hominibus autem etſi concordaret geneſis propria, & non concordaret civitas in qua eſt homo, nihil erit. Et propter hoc credo* (inquit) *quod Eclipſis illa in* ♉ *in parte Horoſcopi mei anno* 1539. *nihil egerit, quia non concordabat cum civitate Mediolani, ubi ego eram, vel habitabam, vel prope.*

Hæc autem à veritate ſunt aliena. Tum quia concordia illa Regionis vel civitatis cum Eclipſi jam ſuperius rejecta eſt. Tum quia hac conceſſa, ut civitas eſt pars Regionis, ſive regni: ita homo pars eſt civitatis: ergo ſi contingat effectus in civitate ſine concordia Regni, ita continget io homine ſine concordia civitatis. Adde quod ſi præter concordantiam Eclipſis cum hominis geneſi, oeceſſaria ſit etiam concordantia cum civitate, ut vult Cardanus ſuo exemplo: ergo in graſſante peſte concordabit civitas cum omnibus genituris hominum qui peſte corripiuntur; quod perabſurdum eſt opinari, nec enim poteſt cum ſingulis concordare: ſicut neque navis in ſuæ fabricæ figura, cum ſingulis qui io illa ſubmerguntur: ſed res ſic ſe habet. Singuli degentes in civitate peſti obnoxii ab univerſali prava conſtitutione cœleſti tunc vigente, & non ratione concordiæ ipſius conſtitutionis, cum figura conſtructionis ipſius civitatis; de peſte per moram in illa civitate periclitantur. Ac ii maximè quos ipſa cooſtitutio particulariter quoque affecerit: ſi nempe contingat Eclipſis in eorum Horoſcopo, vel aliis vitæ ſignificatoribus, & directionem, aut revolutiooem lethalem, vel morboſam eodem anno habuerint. Mious ii quibus horum tantum alterum accidit: omnium verò minimè quibus neutrum accidit, vel quibus ecootra fœlix aliqua contiogit Horoſcopi directio, cum revolutione ſalubri, ut ipſi Cardano: cui quidem facta eſt Eclipſis ☉ ſuper 8 gradu Tauri, cum habeat 7 gradum io Horoſcopo. Sed eodem anno Horoſcopus ipſe dirigebatur ad △ ♀, ſuæ & loci Ecliptici dominæ, eratque revolutio valde ſalubris, ut patet cap. 7. Lib. 23. Et hæc Cardanum ſalvaveruot, qui ipſa quamvis evidentiſſima oon advertens, cauſam ſibi finxit diſcordiam ſuæ genituræ cum figura ſibi igoota conſtructionis Mediolani.

Præcipuæ verò rationes cur doctrina Ptolemæi aberret à veritate, ſunt primò. Quod omnis Eclipſis ſit duntaxat Lunatio, omniſque Lunatio ſubordinetur annuæ Solis revolutioni Mundanæ, ab eaque dependeat, ut oſtenſum eſt cap. 4. Ergo annua Solis revolutio Mundana, eſt conſtitutio-

num

num universalium prima & efficacissima; non autem Eclipsis, nisi ut est pars ipsius revolutionis Solis. Secundò: Quod ex constitutionis universalis figura erecta ad aliquem locum particularem, ut Lutetiam; perabsurdum est inquirere ac definire, quid illa sit effectura in Chyna, vel America. Cum cœlestis constitutio agat suo universali influxu, duntaxat prout determinatur localiter per figuram erectam, ut fusè ostensum est Lib. 21. Sect. 2. Ideoque ex figura erecta ad Lutetiæ horizontem, quæri tantum debeat, quid illa sit effectura Lutetiæ, aut circa; quousque non mutatur, sed idem manet figuræ dominium? At non in Chyna, ubi ejusdem constitutionis effectus similiter erunt definiendi per thema cœleste erectum ad Chynæ locum: sine quo themate, nec particulares constitutionis domini, nec per consequens ejus particulares effectus in quocunq; loco sciri queunt, ut ex cap. 10. patet. Tertiò: Quod ex Lunationibus communibus, in quibus scilicet nulla contingit Eclipsis, & figuris ad illas erectis, nec Ptolemæus, nec ullus alius Veterum Astrologorum, quæsiverit quos effectus illæ sint producturæ in regionibus extraneis longéque remotis à loco figuræ erectæ: sed tantum quos in ipso loco producturæ sint, vel in elementis, vel in plantis, vel in animalibus, vel in hominibus. At Eclipsis ☉ quid aliud est quam Novilunium? Et Eclipsis ☽ quam Plenilunium in ipsa Ecliptica, vel sine latitudine, quæ saltem excedat semidiametros ☉ & ☽? An igitur dicendum quod Lunationes cum nulla, aut tali latitudine significabunt extraneis regionibus, cum majore autem soli figuræ loco? Absit, sed duntaxat dicendum, quod Lunationes sine latitudine, vel cum Eclipsi sunt efficaciores, & effectus pariunt insigniores: sine Eclipsi verò sunt minùs efficaces ubique locorum pro ratione localis suæ determinationis per Cœli thema horizontale, vel figuram erectam ad horizontem loci. Et hoc quidem commune est omnibus Planetis ab Ecliptica divagantibus, ut quo propinquiores sunt Eclipticæ, eo sint efficaciores, & in ipsa Ecliptica efficacissimi: indeque falsò ortæ sunt fictitiæ virtutes capitis & caudæ Draconis Lunæ: quo autem sunt ab Ecliptica remotiores, eo sunt debiliores.

Nihilominus in cunctis cōstitutionibus universalibus, scilicet annuis revolutionibus, eclipsibus &c. quarum figuræ erigi queunt, scire poterimus quibus nationibus ipsa constitutio præcipuè significet hoc modo. In Eclipsibus vide quæ gentes, vel Urbes præcipuè habeant luminare deficiens, vel dominum loci Ecliptici, in Horoscopo, Medio Cœli, vel Occasu: Illis enim constitutio Cœli præcipuè significat, pro ratione significatorum essentialium anguli. Neque hoc scire erit inutile Regibus, dum magna Eclipsis magnos portendit effectus; quippe erigendo figuram pro illis locis.

Ad hæc si constitutio significaverit bella, ob dominium ♂ in puncto primario; vide quæ gentes habeant, aut luminare deficiens, aut ♂, ad bella determinatum in septima, quæ est bellorum, aut in decima, quæ est actionum Nam ipsis bella activè, aut passivè certius significantur, quam aliis. Quibus fuerit in duodecima, morbos, vel exilia portendet: quibus in octava, pestes, mortalitatem: atque sic de aliis. Et hoc est de arcanis scientiæ. Nam Planetæ agunt ubique locorum juxta suam determinationem, & non aliter: sed de his hæc sufficiant. Vide tamen caput 8. Libri 15.

Caput XII.

De temporibus eventuum à constitutionibus universalibus futurorum.

DE his temporibus, quatuor sunt nobis inquirenda. Primum, quamdiu durabunt effectus constitutionis universalis, ut revolutionis annuæ Solis, Eclipsis, &c. Secundum, quando incipiunt. Tertium, quando intendentur, aut remittentur. Quartum, quando finient, seu quando ipsa constitutio cessabit per se agere.

Ptolemæus cum Cardano cap. 6. Lib. 2. Quatrip. cæterisque Veteribus de his ita sentit pro Eclipsibus quas præcipuè speculatus est.

Primò: Figuram Cœlestem erigit ad tempus apparens mediæ Eclipsis, hoc est veræ ☌, vel ☍ luminarium. Secundo: Supputat quot horis æquinoctialibus tota obscuratio duret. Tot enim annis (ait) durabunt effectus ab Eclipsi Solis, & tot mensibus effectus ab Eclipsi Lunæ. Tertiò: Considerat situm loci Eclipsis Solis, respectu cardinum figuræ, & ait, quod si locus fuerit in Horoscopo, effectus incipient primo quadrimestri post Eclipsin: eruntque vehementiores in primo triente totius durationis. Si autem locus fuerit in Medio Cœli, incipient effectus secundo quadrimestri, eruntque intensiores in secundo triente durationis. Si denique locus fuerit in Occidentali cardine, incipient effectus tertio quadrimestri, & vehementiores erunt in tertio triente totius durationis effectuum. Particulares autem intensiones & remissiones indicabuntur ex conjunctionibus & aspectibus Planetarum Eclipsi dominantium, cum inciderint in locum Eclipticum, vel figuræ cardines, dum præsertim ipsi Planetæ sunt in suo ortu matutino, aut vespertino, vel in suis stationibus. Atque hæc est Ptolemæi sententia.

Quoniam verò locus Eclipsis rarò incidit in ipsos cardines, sic per distantiam ipsius loci ab Horoscopo, inveniri volunt præcisè tempus initii effectuum Eclipsis Solis. Primò habeatur quantitas diei, ex Tabula vulgari quantitatis dierum. Secundò videatur quot horæ numerentur à cardine Orientis usque ad medium Eclipsis hoc modo. Si medium Eclipsis fuerit posterius tempore Ortu Solis, subtrahe tempus initii diei à tempore mediæ Eclipsis: si verò medium Eclipsis præcedit tempore Ortum Solis deficientis, contrario modo horas & minuta mediæ Eclipsis subtrahe ab initio diei, vel noctis, & relinquetur tempus inter medium Eclipsis & Ortum Solis; quod pro tertio numero pones in Regula Aurea, sive proportionum. Pro secundo dies anni 365: & pro primo quantitatem diei, & emerget numerus dierum quo post Eclipsin effectus incipient. Qui vehementiores erunt circa initium medium, aut finem durationis ipsorum, prout media Eclipsis fuerit Orienti Medio Cœli vel Occasui vicinior. Similiterque in Lunæ Eclipsi per quantitatem noctis operandum est; detracto tempore initii noctis, à tempore mediæ Eclipsis, ut supersit ter-

tius numerus, primus verò erit quantitas noctis, & secundus 365. ut supra.

Est autem in primis ostendendum, quod hæc doctrina Ptolemæi, aliena sit à veritate rationibus sequentibus. Primò, quod ad effectuum durationem spectat, Astrologus duntaxat assentiri debet rationi, vel experientiæ, quæ nunquam propria ratione caret, quamvis interdum nobis ignota, vel obscura. Sed Ptolemæus aliique Veteres, nec rationem, nec experientiam exhibent, qua probetur horas durationis Eclipsis pro Sole annos, pro Luna verò menses significare. Ergo doctrina hæc mihi videtur respuenda. Quantum autem sit à ratione aliena hinc patebit. Nam mundana quævis revolutio Solis, suos complet effectus ipsa durante revolutione, etiam juxta doctrinam Ptolemæi. Ergo idem sentiendum est de omnibus revolutionibus tam periodicis quam synodicis Planetarum aliorum. Sol enim est norma cæterorum. Deinde si supposuerimus Solis Eclipsin in Occasu durare per horas 3, idemque ejus actualem efficaciam durare per 3 annos, ultra retardationem ejus effectuum, dum fit in Occasu. Ergo cum singulis annis plures fieri queant Eclipses tam Solis quam ☽, non mediocris accideret confusio circa vires & effectus omnium Eclipsium quæ contingent in 3 annis, dum plures agent simul tempore, quod non poterit non accidere, nec ullus saltem humanus intellectus discernere valebit quinam effectus sint à prima, tertia, quarta, quinta, &c. ideoq; nec ullius vis & effectus perspicuè saltem cognoscetur. In illaq; confusione omnis Eclipsium Astrologica scientia evanescet: sicque absurdum erit de illarum virture & effectibus quidquam asserere, quod nullus concedet Astrologus. Simileque dicendum erit de Lunæ totalibus Eclipsibus; præsertim circa occasum contingentibus. Ad hæc omnis Eclipsis subordinatur in agendo revolutioni mundana Solis, ut causa partialis totali, vel minus universalis, universaliori. At revolutio Solis suos complet effectus singulis annis. Ergo effectus Eclipsis non extenduntur ultra mundanam revolutionem Solis, in qua accidit ipsa Eclipsis, nisi Lunatio finierit intra sequentem revolutionem Solis. Præterea si horæ durationis in Eclipsi Solari valent annos, & in Luna tantum menses: Cur Ptolemæus initia effectuum eodem tempore determinat, nec citiùs accelerat effectus ab Eclipsi Lunæ, quam ab Eclipsi Solis, dum hic & illa deficiunt in Occasu? Hoc est si in Solis Eclipsi quantitatem diei tribuit anno, cur in Eclipsi Lunæ, quantitatem noctis non tribuit mensi, ut æqualitas utrinque servetur? Nonne effectus Lunæ citiores sunt effectibus Solis?

Quod verò attinet ad tempus initii effectuum, certum est quod ubi Sol & Luna non occidunt intra 24 horas, corruit methodus Ptolemæi, ad definiendum tempus quo Eclipsis effectus incipient. Non igitur ille modus est universalis, totique Terrarum Orbi communis: sed tantum localis, proindeq; non scientificus. Ad hæc in mundana Solis revolutione & Lunationibus non Eclipticis, tempus initii effectuum non determinatur à Ptolemæo per distantiam luminaris ab Horoscopo superius expositam. Cur igitur id fiet in Eclipsibus, quæ nihil aliud sunt quam Lunationes? Præterea absurdum est, & contra doctrinam ipsius Ptolemæi, negare ullos Eclipsis effectus contingere, cum lumen deficiens & dominus Eclipsis sibi corpore, vel aspectu occurrerint, vel loco Ecliptico, vel angulis figuræ præcipuis, quod statim post Eclipsin accidere potest. Non ergo effectuum initia sunt ab illa tantum distantia. Denique fiat Eclipsis ☽ in occasu; incipient ejus effectus duntaxat circa finem anni ab ipsa elapsi. At interim potest alia Eclipsis ☽ fieri non in ortu: ergo posterioris effectus præcedent effectus prioris, contra ordinem temporum quibus eadem Luna deficiens fit causa diversorum effectuum. Vel confundetur intellectus indiscernendis ipsarum Eclipsium effectibus, dum continget (ut sæpe fieri potest) illas suos effectus simul inchoare atque finire. Sed multo magis dum in occasu totalis fiet Eclipsis Solis cujus efficientia tantum desinet anno quarto post Eclipsin: quandoquidem in annis quarti possunt accidere plus quam duodecim Eclipses, sive ☉, sive ☽, & sive supra, sive infra Terram (etsi has Ptolemæus inefficaces esse perperam asseruerit) quarum pars maxima simul tempore aget in hæc Sublunaria. Quod certè convincit evidenter, aut nullam esse scientiam de Eclipsium effectibus, aut aliam esse à doctrina Ptolemæi.

Itaque dicimus primò. Cujusvis constitutionis universalis efficaciam vigere atque durare, usque ad proximè sequentem ejusdem speciei. Atque idcirco efficaciam revolutionis mundanæ Solis, vigere usque ad proximè sequentem revolutionem, sive ingressum in n. n. ♈. Neque hoc ab illo Astrologo controversum est: & efficaciam cujusq; synodi Planetarum, sive sint ambo luminaria, sive horum alterum cum aliis Planetis, sive aliorum Planetarum inter se, durare usque ad similem synodum immediatè sequentem: nec saltem per se ultra extendi; & hoc multis rationibus probari potest.

Prima est. Quia si concedatur unius Novilunii vim efficaciam durare per annum, aut plures annos, prout vult Ptolemæus de Novilunio Ecliptico circa occasum contingente: introducetur cōfusio maxima circa vires & effectus quorumcunque Noviluniorum, nec de illis quidquam certi licebit definire, nisi perspectis distinctisq; viribus Noviluniorum antecedentium & subsequentium; quod humano intellectui foret impossibile. At confusio illa non admittitur à Ptolemæo aliisve Astrologis, qui nequidem de uno Novilunio judicant ex antecedente & consequente. Cum tamen judicent de mundana Solis revolutione ejusque quartis ex proximè antecedente Novilunio, aut Plenilunio, quippe quod hujus vis non cessaverit ante Solis ingressum in puncta cardinalia. Ergo cujusvis Novilunii vis & efficacia durat tantum usq; ad proximè sequens Novilunium, nec hujus efficaciæ commiscetur: alioquin in prædicta revolutione ☉ sequens Novilunium esset etiam attendendum.

Secunda est: Quia in synodo ☉ & ☽, maximè uniuntur vires ipsorum quæ sunt inter cœlestes præcipuæ, præsertim verò in Eclipsibus, ipso fatente Ptolemæo: ergo ipso momento fortissimè agunt in hæc Sublunaria, suæ ♂ influxum per communem radium circulando, qui est semen effectuum ab illa synodo futuro-

rum

rum. Quis enim Philosophus, vel Astrologus, supposita vi astrorum in hæc inferiora, negabit à Sole & Luna conjunctis prodire influxum ipsorum quatenus sunt conjuncti: quandoquidem ex Elementis Astrologiæ, aliud efficiunt conjuncti, aliud quadrati, & aliud oppositi, aut ipsum influxum omnium potentissimum nihil agere? Quis enim ipsius influentiæ cohiberet effluxum in hæc inferiora, quandoquidem nihil datur in Cœlo potentius Sole & Luna conjunctis præsertim centraliter, ut ipse fatetur Ptolemæus, in Terra verò non reperitur nisi potentia passiva respectu corporum cœlestium? Ergo Novilunia & præsertim Ecliptica, agunt in hæc Sublunaria, ab ipso Novilunii momento, nec eorum effectus in Sublunari Mundo per plures menses, vel etiam annum retardantur. Cumque de singulis Noviluniis etiam non Eclipticis idem dicendum sit, proculdubio, aut admittenda erit confusio circa vires & effectus Noviluniorum, eritque de quolibet judicandum ex antecedentibus & consequentibus contra praxim omnium Astrologorum; aut asserendum quod unius synodi efficacia, durat tantum usque ad proximè sequentem synodum: quamvis nihil vetet ejus effectus continuari à sequente synodo similis virtutis, ut cohiberi queunt à synodo virtutis contrariæ, sed semper synodus quævis agit durante sua periodo penes efficaciam propriam.

Tertia est: Quia in aliis constitutionibus universalibus, scilicet annuis Mundi revolutionibus, earumque quadrantibus, tum in Noviluniis, aut Pleniluniis non Eclipticis, &c. Ptolemæus earum effectum, nec retardat, nec prolongat intra tempora similium constitutionum sequentium: sed cap. 10. 11. 12. ostendit quomodo judicandum sit de singularium effectibus durante cujusque periodo. Ergo retardationem & prolongationem supradictam in Eclipsibus introduxit absque ulla ratione, cum sint duntaxat Lunationes sine latitudine, quæ quia cæteris efficaciores debēt è contra suos effectus citius producere. His adde, quod in Eclipsibus Solis, nihil à reliquis Noviluniis alienum, vel novum accidit, quam privatio lucis & caloris Solis respectu Terræ per aliquot horas. In Lunæ autem Eclipsibus, privamur duntaxat ejusdem Solis lumine à Luna reflexo: sed præterquam quod lumen nihil ex se efficit quam illuminare; illa tam luminis quam caloris substractio nequit nobis majores ex se effectus producere, quam eorumdem subtractio, dum ipsa luminaria sub Terram latentia nobis eclipsantur per interpositionem Terræ: cum tamen ipsi Eclipsi quotidianæ & longè plurium horarum, imò dierum in suppolaribus regionibus nulli attribuantur peculiares effectus. Atque inde patet fons erroris Veterum, quod nempe opinati sint cum Aristotele, corpora cœlestia quidquid efficiunt in his Sublunaribus, per lumen efficere. Hoc enim jacto fundamento, sequebatur Solis & Lunæ Eclipses multum diversæ virtutis esse à reliquis Noviluniis, aut Pleniluniis, in quibus Solis & Lunæ lumen non deficit, ideoque de illis aliter esse judicandum. At falsum est diversæ virtutis esse ob lucis privationem, quamvis sint majoris ob ambo luminaria in Ecliptica, eorumque centralem unionem. Atque inde deduco, quod tota vis influentialis Eclipsis, quatenus est Eclipsis, hoc est vis Eclipsis major quam alterius Lunationis, consistit duntaxat in coitu, vel oppositione ☉ & ☽ in Ecliptica. Ideoque quod Eclipses subterraneæ vix minus sunt efficaces nostri respectu quam superterraneæ, ut jam notavimus cap. 7. Non igitur ob privationem lucis in Eclipsibus harum effectus sunt diversi specie ac duratione ab effectibus aliarum Lunationum, nec retardantur, aut in plures menses, vel annos prolongantur: quamvis magnus aliquis effectus ab aliqua Eclipsi suscitatus, vel productus, pluribus mensibus, imò annis perdurare queat, non amplius actu concurrente efficacia, seu virtute ipsius Eclipsis præteritæ, nisi velimus confusionem virtutis Lunationum etiam non Eclipticarum in eodem Terræ loco factarum admittere.

Atque hactenus dicta intelliguntur non solum de Lunationibus, sed etiam de annuis Mundi revolutionibus, magnis conjunctionibus, &c. sed notandum est quod Eclipsis Solis majoris est virtutis quam Eclipsis Lunæ. Non quod in hac privemur duntaxat lumine accidentali ☽, & in illa proprio lumine Solis: sed quia duorum Planetarum ☌ est efficacior eorumdem ☍. Ac præterea quod efficacia Eclipsis Solis duret uno mense, hoc est usque ad proximè sequens Novilunium. Efficacia autem Eclipsis Lunæ, durat tantum per dimidium mensem, hoc est etiam usque ad proximè sequens Novilunium: quia scilicet ☍ valet duntaxat ad effectus dimidiæ periodi totius revolutionis synodicæ cujuscunque.

Dicimus secundò. Constitutionum universalium effectus incipere, quo momento ipsæ fiunt. Tunc enim earum influxus, sive semen ejaculatur in Sublunarem matricem, quæ concipit effectus causis illis cœlestibus congruos, eosque idoneis temporibus parit. Posita enim causa cœlesti potentissimè activa, potentia passiva Sublunarium, & utriusque applicatione debita, non potest naturaliter impediri causæ agentis effectus.

Dicimus Tertiò. Etiam ex mente Ptolemæi, effectus ipsos oriri ac prorumpere, cum fiunt applicationes & conjunctiones Planetarum constitutioni dominantium, in puncto ejus primario, vel in ☍, aut □, aut in eodem Trigono, vel in sequente cardine & Horoscopo: aut quando luminaria accedunt ad illa puncta, cum aspectu dominorum constitutionis, aut applicant corpore, vel aspectu ipsis dominis, aut simul oriuntur, vel occidunt, aut cum puncto primario constitutionis. Ac præsertim cum domini revolutionis annuæ Solis ejusque quartarum, corpore, vel aspectu congruo atque forti, occurrunt dominis lunationum subordinatarum. Tunc siquidem prodeunt, vel remittuntur, vel intenduntur effectus.

Sed insuper erumpunt à directionibus luminarium, vel angulorum præsertim Horoscopi ad promissores congruos, tum etiam dominorum constitutionis universalis. Instituentur autem directiones in Mundana revolutione Solis, omnino, ut in revolutionibus Solis pro nativitatibus juxta cap. 15. Lib. 23, & per eandem Tabulam. At directiones revolutionum Lunæ synodicarum, instituentur per Tabulas sequentes, correspondentes mensi Lunæ synodico medio, eodē prorsus modo, quo directiones pro revolutionibus periodicis Lunæ, per Tabulas appositas supradicto cap. 15. Lib. 23.

 Tabulæ

Tabulæ directionum pro Lunæ Revolutionibus synodicis.

Prima.

Grad.	Dies	Horæ	Min.
1	0	1	58
2	0	3	56
3	0	5	54
4	0	7	52
5	0	10	50
6	0	11	48
7	0	13	46
8	0	15	44
9	0	17	42
10	0	19	40
20	1	15	20
30	2	11	0
40	3	6	40
50	4	2	20
60	4	22	0
70	5	17	40
80	6	13	20
90	7	9	0
100	8	4	40
200	16	9	20
300	24	14	0
360	29	12	0

Secunda vel conversa

Dies	Grad.	Min.	Sec.
1	12	11	27
2	24	22	54
3	36	34	21
4	48	45	48
5	60	57	15
6	73	8	42
7	85	20	9
8	97	31	36
9	109	43	3
10	121	54	30
20	243	49	0

Tertia pro horis

Horæ	Grad.	Min.	Sec.
1	0	30	27
2	1	0	54
3	1	31	21
4	2	1	48
5	2	32	15
6	3	2	42
7	3	3	9
8	4	3	36
9	4	34	3
10	5	4	30
20	10	9	0

Quod si attendatur figura Novilunii cum locis in ea determinatis, ut cap. quinto insinuatum est: fiant directiones, ut pro Lunæ revolutionibus periodicis.

Dicimus tandem cujusvis constitutionis universalis actualem efficientiam desinere quo momento alia similis incipit, nec ultra proprios limites extendi; quamvis effectus sub una constitutione inceptus, à simili proximè sequente continuari, intendi & perfici queat ob constitutionum ipsarum convenientiam in virtute & significatione. Idque frequenter patet in constitutionibus nativitatum particularibus, quod nempe si morbosa revolutio Solis, morbosæ succedat: morbus in priore exortus, in posteriore interficiet. Sed hoc est à posteriore revolutione; quæ si salubris contigisset, morbus in priore exortus ad sanitatem terminatus fuisset. Eademque est ratio de aliis accidentibus, ut divitiis, matrimonio, dignitatibus, &c. Quare idem quoque fit in constitutionibus universalibus. Astra enim tam in his quam in illis constitutionibus agunt uniformiter: alioquin ex particularibus effectibus, nunquam deduci, vel concludi posset effectus universalis, sive communis pluribus particularibus; sicque nulla esset Astrologica scientia. Ideoque erumpente bello, peste, aut insigni Aeris intemperie, inspiciatur revolutio Mundana Solis, aut Eclipsis immediatè præcedens pro ortu ipsius accidentis; sequentes vero pro ejus intensione, remissione, vel desitione, his cum illis comparatis.

Objici potest. Quod si ♄, aut ♂ fuerit præcipuus dominus constitutionis universalis, ut Eclipsis: tantum incipient ejus effectus, quando ipse dominus motu proprio deveniet corpore, vel aspectu ad Eclipticum locum, vel sequentem cardinem. Cum autem tardissimus sit motus ♄, tum ♃ & ♂, præsertim circa stationes; si corpore, vel aspectu longè absit à loco Ecliptico, vel cardine sequente; ne quidem incipient effectus in ipsa Lunatione, sed fortè post duas, aut tres Lunationes.

Respondeo:

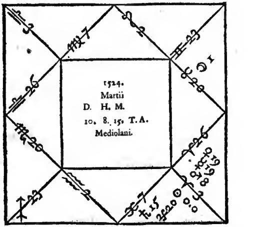
Respondeo: Sive positis supradictis, sive non positis, necesse ooo esse, ut effectus Eclipsis iocipiant per applicationem ♄, aut ♃ ad locum Eclipticum, vel sequentem cardinem motu proprio, cum incipiant ipso die Eclipsis, ut dictum est supra, ac potenter valdéque manifestè si domious Eclipsis aspexerit locum Eclipticum partiliter, aut sequentem cardioem, vel eorum alteri fit conjunctus. Ipsos vero effectus è Sublunari matrice emergere, vel augeri, aut per directiones supradictas, aut per applicationem supradictam si fieri queat ipsamet Lunatione: sio minus, sufficere applicationem Solis, aut ☽ ad locum Eclipsis, sequentem cardinem, & domioum præcipuum Eclipsis, quicunque is fuerit, quas applicationes Luna motu celerrima citissimè adimplet. Idemque diceodum de aliis coostitutionibus uoiversalibus.

Acrius autem urgebit qui objecerit, Cardanum Libello de Interrog. exponere Eclipsio Lunæ, factam in 11 gradu 11'. ♓ anno 1523. die 25. Augusti, hora 15 min. 15 post Meridiem Mediolaoi Horoscopante 15 gradu ♌, ac Luna ♄ conjuncta io octava domo. In qua distabat Luna ab Horoscopo 8 horis 48', noxque tunc fuit 11 horarum 6'. Atque vult Cardanus inde deduci 9 menses pro retardatione effectuum ipsius Eclipsis, qui numerati à die Eclipsis cadunt in principium Maji 1524. quo tempore sævissima pestis orta est Mediolaoi, totoque io illo Ducatu, quæ Mediolani interfecit 30000. hominum, in toto autem Ducatu 100000; duravitque $3\frac{1}{2}$ mensibus sicut Eclipsis duraverat $3\frac{1}{2}$ horis; cum tamen nulla alia Italiæ loca tunc peste laborarent. Ergo Ptolemæi doctrina de initio & duratione effectuum in Eclipsibus, vera est insigni experientia, nostra autem falsa.

Respondeo primò: Cardanum errare in calculo. Nam si tempus nocturnum 11 hor. 6'. valet 365 dies, ergo 8 horæ 48'. distantia ☽ ab Horoscopo valebunt 289 dies, qui sunt 9 menses 19 dies; qoi numerati à die Eclipsis, cadunt io diem 11 Juoii, & non in principium Maji.

Respondeo secundò. Longè probabilius esse, quod cum ♃ esset dominus Eclipsis in mutua receptione domus cum ♄, quem Lunæ conjunctum Mars ex ♏ △ afficiebat, quo die facta est maxima ☌ ♄ ♃ ♂ ipsiusque ☽ io 11 gradu ♓, ubi contigerat Eclipsis ipsius ☽, scilicet die 5 Februarii 1524, tunc pestis semina ejaculata fiot: quæ germinare cœperint die 19 Februarii, dum facta est synodus Solis & ♄ in ipso loco magnæ ☌: & Luna fuit in ipso die opposita ☉ ♄ ♃ ♂ ♀ & ☿, qui omnes erant in ♓. Radices verò profundas egerint à revolutione Solis ipso anno 1524, cujus ecce Planetarum loca ex Schonero, sed tempus & figuram ex Tabulis nostris Rudolphinis abbreviatis: quod Schoneri tempore motus Solis non rectè innotesceret.

123. 45

In qua figura Sol insigniter stipatus, est in 6 domo applicans ☌: Veous autem domina Horoscopi & simul octavæ, reperitur etiam in sexta, exul & conjuncta ☿ domino ☽ in octava. Hæc autem omoia annum morbosum io regione figuræ indigitabant. Ac tandem fructus nempe pestis eruperit à directione Solis in ipsa revolutione ad 11 gradum ♊, quadratum partilem loci in quo facta est ipsa ☌ maxima, cui □ Luna ipsa applicabat in ipsa figura, quæque directio complectur initio Maji: finita est autem pestis medio Augusti, quo tempore Sol directione attigit 11 gradum ♍, scilicet partilem ☍ ipsius maximæ ☌. His ergo sic se habentibus, cur alias causas illius pestis quæremus, quam supradictam ☌ maximam ♄ ♃ & ♂ aliasque sequentes jam expositas, cum ad

ad talem effectum sufficientissimæ fuerint, nec non evidentissimæ per directiones Solis pro initio & duratione pestis? Cum igitur Cardanus hanc unicam suæ & Ptolemæi doctrinæ experientiam prodat, etiam plusquam uno mense mancam circa tempus initii pestis, cui tamen doctrinæ fortiter contrariantur rationes à nobis suprapositæ: dicendum potius videtur casu contigisse, ut Ptolemæi doctrina utcunque convenerit cum nostra rationibus optimis fulcita, & experientiæ ad unguem usque consona pro initio & fine pestis.

Cur autem ipsa pestis grassata sit in solo Ducatu Mediolanensi, non videtur petendum à signo ascendente, vel in Eclipsi, vel in magna ☌, vel in Solis annua revolutione. Nam signum illud potuit esse commune pluribus aliis locis in Gallia & Italia; & Planetæ potuerunt esse in iisdem domibus; nec etiam videtur petendum à signo in quo fit constitutio universalis, sive sit Eclipsis, sive magna ☌, sive annua revolutio, ut Cardanus censet cum Ptolemæo: saltem signa illa absolutè spectando: sed potius petendum videtur à particulari temperie & constitutione loci in quo producitur effectus, ratione cujus constitutionis, ipse locus cum signo ipso particulariter convenit, vel cum ejus domino, ut à nobis dictum est cap. 4. Lib. 20. ad eorumque effectus præ cæteris dispositus est: siquidem corpora cœlestia, ut & aliæ causæ Physicæ, semper agunt juxta subjectorum dispositionem.

Caput XIII.

De effectuum à Constitutionibus universalibus manantium quantitate.

HÆc in Eclipsibus præcipuè determinanda est per Eclipsis magnitudinem, ex qua Ptolemæus malè durationem efficaciæ ipsius Eclipsis deduxit. Quo enim major fuerit Eclipsis, eò majores portendit effectus: Non propter luminis privationem, ut antea dictum est. Sed quod Solis & Lunæ synodus, vel ☍ fiant Eclipticæ vicinieres, in qua major existit vis Planetarum.

In genere verò, Dominus puncti primatii cujusvis constitutionis, aut si quenis cardinis, eidem conjunctus, vel forti radio copulatus, statu cœlesti fortis, & angularis in figura, magnos pollicetur effectus citóque apparituros: contrario modo affectus, pravos; medio, medios.

Si fuerit unicus Planeta dominus constitutionis, aut duo ejusdem significationis & naturæ beneficæ, vel maleficæ, præsertim fortes: significantur majores effectus ac evidentiores, quam si plures fuerint diversæ naturæ & significationis. Quolibet enim agente juxta naturam & determinationem propriam, unus impedit, vel minuit effectus alterius, & vis unita fortior est dispersa.

Dominus constitutionis supra Terram, Diurnus interdiu, Nocturnus noctu, & fortis, & Soli Orientalis, aut Lunæ Occidentalis, insignes pollicetur effectus: sub Terra verò minores.

Saturnus ♃ & ♂ domini constitutionis, majores cæteris paribus edunt effectus, quam ♀, aut ☿: quia virtus illorum major est. Omnium vero maximi fient, si Sol, aut Luna fuerint domini constitutionis & insigniter benè, vel malè affecti. Vires enim Solis & Lunæ sunt Planetarum maximæ.

Stellæ fixæ magnitudinis primæ in angulis Horoscopi, Medii Cœli & Occasus, magnos præsagiunt effectus, ac præsertim si Regioni verticales fuerint, & occupent angulum proximè sequentem punctum constitutionis primarium.

Constitutiones universales quæ contingunt in signis cardinalibus, reliquis paribus cæteras vincunt effectuum magnitudine; quod signa illa sint motationum fontes præcipui in prima causa Physica: & sint etiam exaltationes Planetarum præcipuorum: & quæ fiunt in Horoscopo, vel Medio Cœli, aut bis in locis suos habent dominos. Ex magnos edunt effectus in loco figuræ.

Caput XIV.

De effectuum à Constitutionibus universalibus productorum qualitate in genere.

HOc capite nihil aliud inquiritur, quam utrum universalis Constitutio, sit fausta, vel infausta. Id autem multis ex capitibus definiri potest.

Primò enim malefici Planetæ dominantes puncto Constitutionis primario, pravéque affecti statu cœlesti, mala ubique portendunt: sed graviora iis in locis, in quibus etiam præerunt angulis figuræ præcipuis, aut in ipsis fuerint. Gravissima verò in iis locis, in quibus insuper suo situ ac dominio in figura, determinabuntur ad mala. Ut si fuerint in domo 4. 6. 7. 8. vel 12. Econtra verò benefici Planetæ dominantes puncto constitutionis primario benéque affecti statu cœlesti, bona ubique præsagiunt: sed majora iis in quibus etiam præerunt angulis figuræ præcipuis; maxima verò iis in locis, in quibus insuper suo situ ac dominio in figura determinabuntur ad bona. Ut si fuerint in domo 1. 2. 5. 7. 9. 10. 11. At si constitutionis totale dominium ad duos Planetas pertinuerit, quorum alter sit natura beneficus, alter verò maleficus: ex utriusque natura, statu cœlesti, determinatione ac robore, miscenda erit qualitas eventuum.

Secundò: Constitutiones universales in quibus fixæ violentæ dominantur, ut oculus Tauri, cor Scorpii, caput Medusæ, &c: malignæ sunt: in quibus vero præsunt fixæ illustres beneficæ, ut spica Virginis, Arcturus, Castor & Pollux, &c. futura bona præsagiunt.

Tertiò: Si luminaria, vel domini constitutionis primò applicuerint Planetis beneficis benéque affectis, & ad bonum determinatis: Bona significant: si maleficis, malè affectis, atque ad malum determinatis: mala portendunt, pro natura Planetæ cui fit applicatio, & determinatione.

Quartò: Triplex est ☌ synodica Planetarum, ratione ipsorum naturæ. Nempe benefici cum benefico, malefici cum malefico, & benefici cum malefico. Prima est bona, secunda est mala, & tertia media. Sed habenda est ratio status cœlestis & terrestris ipsorum Planetarum.

Quintò: Triplex est tam bonitate, quam malitia ☌ duorum Planetarum ratione signi. Prima bonarum est, cum alter Planetarum fortunatur in signo ☌, alter autem infortunatur, ut ☌ ♃ & ☿ in ♓. Secunda est, cum alter fortunatur, alter autem est peregrinus. Ut ☌ ♄

&

& ♃ in ♓. Tertia est quando uterque in signo ipso fortunatur. Ut ☌, ☉ & ♂ in ♈, aut ☽, & ♃ in ♋. Prima malorum est cum uterque Planeta est in signo ☌ peregrinus, ut ☌, ♃ & ☽ in ♎. Secunda cum alter infortunatur, alter verò peregrinus est, ut ☌, ☉ & ☽ in ♒. Tertia cum uterque in signo ☌ infortunatur, ut ☌, ☉ & ♂ in ♎, vel ♄ & ♂ in ♋. Est tamen in his etiam habenda ratio inimicitiæ, vel amicitiæ, sive sympathiæ, vel antipathiæ Planetarum. Nam ☌, ☉ & ♂ in ♎ pessima est: quia ☉ & ♂ sunt inimici & uterque pravè affectus in ♎: idemque dicendum de ☌, ♄ & ♀ in ♈. Eademque oppositionibus Planetarum applicari queunt, in quibus duo signa spectanda sunt. Videndo nempe an uterque sit fortunatus, vel infortunatus in signo quod occupat: an verò alter fortunatus, alter infortunatus, aut denique an uterque peregrinus. Potest autem circa oppositiones insignis oriri dubitatio, verbi gratia. An deterior sit ☍ Solis & ♂ posito ☉ in ♈ & ♂ in ♎: quam si ☉ ponatur in ♎, & ♂ in ♈. Arbitror autem hanc esse deteriorem. Nam pravus ♂ influxus nimis roboratur in ♈, & beneficus ☉ nimis debilitatur in ♎: cujus contrarium melius est. Sed in ☍, ☉ & ♄ ex ♌ & ♒, melius est Solem esse in ♌ & ♄ in ♒. Nam in ♒ natura ♄ mitigatur, quæ in ♌ nimium depravaretur. Præterea cum Planeta omnis in propria domo, sit Mundo beneficus, ergo melius est Planetas sibi opponi ex propriis domibus, quam contrariis: ideoque in oppositionibus ♂ & ♀ ex propriis signis, melius est ♀ esse in ♉, vel ♎, quam in ♏, vel ♈, ubi naturam ♀ nimium depravari experientia probat. Eademque est ratio in cæteris Planetis & aspectibus □ atque △, ubi duo signa occurrunt consideranda.

Sextò. In ☌ Planetarum videndum quis eorum prævaleat. Prævalere verò possunt natura, statu cœlesti, & statu terrestri. Natura Sol prævalet suis satellitibus atque Lunæ: hæc verò satellitibus Solis. Statu cœlesti, si ♄ & ♀ conjungantur in ♉, Venus prævalebit, & qui tunc nascentur erunt turpiter libidinosi. At statu terrestri si ☉ & ♄ conjungantur in decima domo, prævalebit Sol pro Honoribus ob suam cum iis analogiam: si verò conjungantur in octava, vel duodecima, prævalebit ♄ ob ejus analogiam cum morte atque morbis: sicque bona, vel mala qualitas effectus innotescet. Eademque est ratio in cæteris. Et quia jam potest sciri hora ☌ ☽ cum Planetis omnibus: ergo si ad ipsius ☌ tempora figuræ exigantur, poterunt ex iis non spernanda deduci tam universalia, quam particularia cuivis loco prognostica: & hoc notandum pro arcano.

Septimò. Si ♄, aut ♂ fuerint domini constitutionum & perigæi, erunt deteriores quam apogæi. Nam quo Telluri viciniores erunt, hanc eo deterius afficient. De ♃ autem & ♀ perigæis contrarium censeto: nempe quod beneficentiores sint & ad generationem efficaciores.

Octavò. Si planeta cujus est constitutio universalis, ut Sol in revolutione mundana, fuerit dominus Horoscopi, vel Medii Cœli, is eo anno, vel saltem ea anni quarta fortissimè aget juxta naturam propriam, ad quam tamen Veteres non attenderunt, sed tantum ad dominos ☉ & Cardinum præcipuorum: in quo certè non leviter peccarunt. Quoniam enim omnes Planetæ differũt inter se natura & agendi virtute, ac semper agit quilibet juxta naturam & vim agendi propriam: nunquid erroneum est in revolutione Solis non advertere quid Sol natura, seu virtute propria: & ita de cæteris?

Caput XV.

De quibusdam particularibus notandis circa naturas & actiones Planetarum in constitutionibus tam universalibus, quam particularibus.

Planetæ sunt influentialiter calidi, frigidi, humidi, sicci, à materia cœlesti quâ sunt compositi; quæ cum sit in illis unica, etiam datur in singulis æqualitas illarum qualitatum influentialium ex parte materiæ cœlestis. At præterea sunt etiam ex Elementis inæqualiter compositi: & in Sole prævalet Ignis, in ♄ Terra, &c. ut expositum est Lib. 9. Sect. 2. Quamobrem sunt etiam Planetæ singuli alicujus Elementaris naturæ prævalentis, ut Sol calidæ siccæ, Luna frigidæ & humidæ, &c. & utraque materia Elementalis & cœlestis datur Planetæ congruenter ac proportionaliter juxta formam suam substantialem, quæ in ipsis est primum agendi principium tam Elementaliter quam influentialiter quæque innotescit per naturam Elementalem, influentiali contrariâ evidentiorem, huicque cum sibi simili influentiali prævalentem. His autem præmissis sequentia quæri possunt.

Primum. Cur in Planetis supponendo peculiarem naturam Elementalem à prædominio materiæ Elementalis, ut in ♄ frigidam, siccam à prædominio Terræ: ipsa natura prævalens in ♄ non impedit, vel cohibet effectum contrariæ influentialis?

Respondeo. Contraria propriè dicta, sub eodem genere versari. At calida natura Elementalis & frigida influentialis, seu eminentialis, non sunt sub eodem genere: ergo non sibi contrariantur formaliter: proindeque sunt compatibiles in essendo & agendo. Attamen quia duo uni prævalent, idcirco Planetæ vis activa, constans ex Elementali natura & simili influentiali: prævalet alteri simplici, vel Solitariæ influentiali. Sicque ♄ in se spectatus, saltem magis refrigerat & exsiccat, quam calefaciat & humectet. Ideoque in constitutionibus, tam universalibus, quam particularibus potius attenditur natura Elementalis Saturni, quam ei contraria influentialis, quæ à me dicitur ejus natura influentialis minus præcipua, altera verò influentialis, dicitur magis præcipua, ob consimilem Elementalem annexam, à qua indicatur præcipua influentialis cujusque Planetæ.

Secundum. Posito ♄ in signo igneo, aereo, aqueo, vel terreo, quid efficiet?

Respondeo. In terreo ad Elementalem naturam frigidam atque siccam determinato, maximè refrigerabit & exsiccabit, ac præsertim in ♑ ad ♄ naturã determinato. Tunc enim duplex fit cõcursus naturæ frigidæ siccæ, præter eminentiales ♄ & ♑: nimi-

rum

rum Elementalis ♄, & determinatitia signi. In Aereo autem non prævalebit signi natura determinatitia, Elementali ♄; sed hanc duntaxat plurimum temperabit. In signo autem igneo, ♄ intensius exsiccabit, remissius verò frigefaciet. Sed in Aqueo intensius frigefaciet, remissius verò exsiccabit: imò Æstate vapores intensiori frigore cogendo, per accidens humectabit, & interdum etiam diuturnas causabit pluvias. Est tamen notandum, quod si Mars, verbi gratiâ, ponatur in ♋; ex eorum combinatione plus caloris & siccitatis effluet, quam frigoris & humiditatis. Nam signa sunt tantum calida, frigida, humida, sicca determinatitiè: Planetæ verò tales sunt formaliter; ideoque ♂ calidior & siccior est, quam sit ♋ frigidus & humidus. Et inde quoque deducitur quod ♂ suam naturam & influentiam magis participet, quam Aries, vel Scorpius. Eademque est ratio de aliis.

Tertium. Quomodo simul agunt ambæ naturæ Elementalis & Influentialis in Planetis singulis?

Respondeo. Influentialis agit duntaxat influentialiter, hoc est, ratione situs, dominii, & aspectus in domibus figuræ: Elementalis verò non solum agit Elementaliter per se, hoc est, juxta rectitudinem, vel obliquitatem radiorum cadentium supra horizontem; sed etiam per accidens influentialiter; quatenus Elementalis natura in Planetis subordinatur propriæ ipsorum formæ substantiali, eisque subservit ad agendum tam Elementaliter, quam influentialiter. Atque ♂ sub Terra, potest calefacere supra Terram influentialiter, ratione dominii in Horoscopo, vel loco constitutionis universalis. Quamvis autem utraque natura agat seorsim quantum potest: tamen effectus solius Elementalis per se agentis, validam constantemque non efficit impressionem in natura Sublunari: at effectus naturæ influentialis, aut solitariæ, aut sibi subordinantis Elementalem, diuturnus est atque fixus: tam in particularibus geniturarum, quam universalibus constitutionibus. Ideoque solus ejus effectus ab Astrologis futura prædicentibus spectari solet.

Quartum. Quænam ipsarum naturarum suos certiùs sortitur effectus?

Respondeo. Quod effectus naturæ Elementalis, tam in constitutionibus Aereis, quam in natorum temperamentis, ferè non minus pendent à Sublunaribus causis particularibus, quippe situ loci, anni quarta, propria seminis crasi, &c. quam à natura Elementali Planetarum: ideoque de his effectibus minùs certa est prædictio. At effectus naturæ influentialis, ut quod aliquis futurus sit fortunatus in divitiis, honoribus, conjuge, &c. aut quod sit violenta morte periturus, & similes; quia hi non pendent à causis Sulunaribus supradictis, cum accidant quovis tempore, loco & cujusvis conditionis hominibus: idcirco multò citiùs prædici queunt atque solent.

Quintum. Cur Planetæ singulis diebus fixas in natorum geniturís, ac horum totâ vitâ diuturnas imprimunt qualitates atque temperamenta ipsis natis: Non autem in Aere, vel tota Regione?

Respondeo. Quia natus à sua radicali constitutione cœlesti non immutatur ab una natura in alteram; sed tantum fit qualis est. Ad hoc autem sufficit quælibet Cœli institutio particularis. Sed ad Aerem, vel Regionem immutandam ab uno statu in alterum, major vis Cœli requiritur: proindeque hoc tantum effici potest ab universali constitutione; quæ talis mutationis semina effundit in Sublunaria.

Sextum. Cur ♄ magis refrigerat & exsiccat cum ♑, quam calefaciat & humectet cum ♒, vel in ♒: quandoquidem ♒ non minus refert naturam calidam & humidam ♄, à materia cœlesti ex qua ipse ♄ componitur, quam ♑ frigidam atque siccam?

Respondeo. Id esse, quia ♄ est insuper Elementaliter frigidus & siccus, ut ♑, non autem calidus & humidus, ut ♒: eaque natura Elementalis frigida sicca congruit præcipuè ejus formæ substantiali; quæ est principalis causa actionum Saturni. Agit ergo in ♑ vi duplicata, non autem in ♒.

SECTIO II.

CAPUT I.

Quo nonnulla præmittuntur notanda, priusquam de effectuum à constitutionibus universalibus manantium generibus, vel speciebus prognosis instituatur.

Tanta reperitur confusio inter Astrologos circa illam prognosin, tantaque farrago Aphorismorum & sententiarum invicem pugnantium, ut qui sine lumine naturali, ingenioque ad Philosophiam nato labyrinthum adeo inextricabilem ingressus fuerit, nonobstante studio quovis tota vita ignorantiæ tenebris manet involutus. Nec mirum id cuiquam videatur: longè siquidem diversa est hæc Astrologiæ pars ab ea quæ hominum nativitates atque fata contemplatur. In hac enim ferè tantum, vel saltem præcipuè spectantur qualitates influentiales astrorum, quatenus à figuræ domorum, sive spatiorum essentialibus significatis determinantur, circa hunc hominem nascentem: juxta quam determinationem astra regulariter agunt, ut observatur in nativitatibus. At in illa ferè tantum, vel saltem præcipuè spectantur qualitates Elementales astrorum atque signorum, quatenus totam aliquam afficiunt Regionem in Aere, Aqua, Terra, Plantis, Animalibus & Hominibus. Atq; vis corporum cœlestium saltem pro Elementalibus effectibus, aliter hac in parte determinatur circa Regionem, quam in altera circa natum. Nam pro nati temperamento, tantum attenditur prima domus, scilicet signa & Planetæ in ipsa, domini ejus & aspectus ad ipsam. At pro Aeris tẽperie, vel statu, attenduntur principaliter locus primarius constitutionis in quacunq; figuræ domo versetur, tũ ipsius loci dominus (quæ ambo toti Terræ communia sunt:) nec non domini angulorum antecedentis, sed præsertim consequentis locum ipsum primarium qui constitutionem ipsam circa Regionem Elementaliter determinant. Unde fit, ut ex his præcipuè dominis eorumque statu, de futuris in ipsa Regione effectibus Elementalibus calore, frigore, humidi-

tate,

tate, ſiccitate, ventis, ſterilitate, fœcunditate, morbis, &c. Aſtrologi unanimiter pronuncient, quamvis hæc à natura Regionis ejuſque ſitu, nec non Anni quarta non parum quoque dependeant: unde fit, ut doctrina de Conſtitutionibus univerſalibus longè ſit difficilior ac incertior, quam doctrina de Nativitatibus. Adde quod hæc ab omnibus excolatur lucri, aut voluptatis gratia, ſed illa à pauciſſimis, qui cæco duntaxat aſſenſu fortuitóque judicant ex Veterum præſertim verò Arabum decretis, quæ ſinguli Aſtrologiæ Magiſtri per cabalam ad nos uſque deduxerunt, nullo hactenus invento qui Veterem illam doctrinam ad rationis & experientiæ incudem, ut par eſt revocare ac illuſtrare tentaverit. Quamobrem non exiguum munus hic à nobis ſuſceptum eſt, illam ſcilicet explanare. Et quidem quæ prima Sectione ſunt à nobis poſita, rectæ rationi videntur maximè congruere. Ad ea verò quæ hac in Sectione ſequuntur meliùs percipienda, nonnulla hoc capite ſunt nobis præmittenda.

Primum. Tres à me viſas fuiſſe methodos præſagiendi de Aeris ſtatu, ex quo multa ſequuntur in Terram, Aquam, Plantas, Bruta & Homines.

Prima eſt Joannis Franci Offuſii Germani, per altitudines Planetarum eorumq; moras ſupra horizontem, aliaſque obſervationes; de quibus egimus Lib. 13. cap. 2. & 3. tum lib. 16. cap. 2. Atque oſtendimus ipſius methodi utilitatem & imperfectionem ab ipſo etiam Offuſio notatam.

Secunda eſt Kepleri, qui arbitratus eſt Tellurem eſſe quoddam animal, non modò ſenſu præditum; ſed tali ingenio, ut quæcunque fiunt in Cœlo ſyzygiæ Planetarum, has illico in ſeipſo percipiat ab iiſdem ſtimulata. Ex eoque ſtimulo æſtuet ac ſeipſam moveat ad excretionem vaporum & exhalationum in ipſa contentarum quæ ſunt communis materia omnium meteorum in Aere apparentium. Ideoque in ſuis Ephemeridibus ab anno 1621. ad 1630. in reddendis cauſis mutationis Aeris, nullam habet rationem conſtitutionum univerſalium, nec Thematis cœleſtis ad ipſas erecti, nec diverſæ naturæ ſignorum Planetarum, vel fixarum: ſed quæcunq; prodeat Aeris mutatio, illam tribuit ſyzygiæ Planetarum, tunc inceptæ quæcunque illa ſit, & quorumcunque ſit Planetarum, aut pluribus ſimul tempore concurrentibus. Et quidem ad hoc valet ipſa methodus, quoniam diebus ſingulis nova fit aliqua ſyzygia, ſive Lunæ cum aliis Planetis, ſive horum inter ſe: ideoque nullus eſt tam ignarus, cui methodus hæc prima fronte non ſit in praxi facillima. Sed cum Aeris mutationes ſint maximè differentes ac inter ſe contrariæ: certum eſt quod ex futura ſyzygia Keplerus ſua methodo non prædixiſſet, qualis mutatio ſecuta fuiſſet. Ut ex eo patet quod anno 1623. ex ☌ ☉ & ♄ in 9 gradu ♌ vult cauſatam fuiſſe ſiccitatem & magnos Æſtus. Anno 1624. ex ☌ ☉ & ♄ in 22 gradu ♌, tonitrua, fulgura, imbres. Anno 1625. ex ☌ ☉ & ♄ in 6 gradu ♍, Æſtus, tonitrua, fulgura, imbrem largiſſimum. Anno 1616. ex ☌ ☉ & ♄ in 19 gradu ♍, ſerenitatem, &c. ubi eidem ſyzygiæ in eodem ſigno & eadem anni quarta contrarii ſtatus Aeris tribuuntur. Non igitur Kepleri methodus pro Aeris ſtatu prædicendo ſcientifica, vel utilis dici poteſt. Hoc autem confirmatur duabus rationibus. Prima eſt. Quoniam ſi ſyzygia quælibet nihil aliud efficit quam ſtimulare; & ſufficiat Terram ſtimulari à quavis ſyzygia, ut ex ſe æſtuet & excernat quod habet excernendum; patet quod futurarum mutationum diverſitas non erit petenda à ſyzygiis, ſed à variis Terræ diſpoſitionibus intrinſecis quæ ignorantur, ſicque nulla per ſyzygias prædictio fieri poterit, qualis mutatio futura ſit. Secunda. Quoniam experientia certiſſima conſtat ex nativitatibus, tum ex Lib. 19. quod naturæ Planetarum ſunt inter ſe diverſæ, ſicut & naturæ aſpectuum: ergo nec quælibet ſyzygia quorumvis Planetarum eodem modo Terram ſtimulabit, nec per conſequens quaſlibet mutationes efficiet. Nec univerſa ſingulæ ſyzygiæ quorumvis Planetarum eandem cauſabunt mutationem: ſed quælibet aget circa idem ſubjectum, quippe Tellurem, juxta naturam & virtutem propriam Planetarum & aſpectuum, ſicque ſingulæ diverſos producent effectus, ex eadem etiam Telluris diſpoſitione: quod qui negaverit, ſuam in Phyſicis inſcientiam propalabit. Adde quod ſi exorta quælibet Aeris conſtitutio, tantum pendet objectivè à quavis ſyzygia, cur accidit illa in uno Terræ loco potius quam altero ſupra, vel infra horizontem, cum ſyzygia ipſa ſit toti Terræ communis? Si quis dixerit futurum effectum in Terræ loco diſpoſito, & ubi eſt aliquid excernendum: quandoquidem ille locus eſt ignotus, ergo nulla pro loco particulari prædictio poſſibilis erit. Præterea quænam ſyzygia efficiet ſerenitatem & tranquillitatem Aeris; cum tunc dici nequeat Terram aliquid excernere, quod ſerenitatem efficiat? Videantur quæ contra hanc Kepleri opinionem diximus Lib. 21. Sect. 1. cap. 4. 7. tum Lib. 22. Sect. 3. cap. 2.

Tertia denique methodus eſt Ptolemæi aliorumq; Veterum Aſtrologorum, per Conſtitutiones univerſales eorumque, dominos, cui ideo adhæremus, quod primis hominibus Aſtrologia vera innotuerit, & poſteris per Cabalem relicta ſit, utcunque artibus Diaboli & hominum figmentis ridiculis paſſim depravata, ut notum fecimus in doctrina nativitatum. Proindeq; corrigenda corrigendo, præferenda ſit opinionibus Offuſii & Kepleri, virorum Aſtrologiæ veræ (ut alibi diximus) ignarorum & etiam inter ſe diſcordantium.

Secundum. Confuſionem & contrarietatem in Veterum decretis ex eo introductam fuiſſe, quod Dodecatemoria primi Mobilis non illis innotuerint ante Ptolemæi tempora: ſed opinati ſint conſtellationes Zodiaci eſſe vera ſigna quæ dicuntur eſſe domus Planetarum, horumque dominio ſubjici. Unde factum eſt, ut conſtellationibus ſub Dodecatemoria reptantibus, & horum illarumq; viribus inter ſe pugnantibus, decreta contraria inde prodierint, dum unus Aſtrologus Dodecatemorio tribuit, quod erat à Conſtellatione, vel ſigno Stellato; & viceverſa: ſicq; de eodem Planeta in eodem ſigno contrariæ ſententiæ reperiantur.

Tertium. Veteres Aſtrologos de Aereis conſtitutionibus confuſè admodum judicaſſe. Siquidem pro Aeris caliditate, frigiditate, gelu, pluviis, ſiccitate: indeque in Terra ſequentibus ſterilitate, peſte, bellis, &c. judicant de horum ſingulis, ex magnis conjunctionibus, annuis revolutionibus, Eclipſibus, Lunationibus & eorum quartis

quartis seorsim ac diversimodè, quasi aliter judicandum foret de una constitutione, & aliter de altera, ut passim videre est in summa anglicana. Cum autem de singulis constitutionibus universalibus eodem modo sit prædicendum (salva ipsarum subordinatione) quod scilicet astra in omnibus constitutionibus universalibus uniformiter agant, nimirum per constitutionis dominos juxta eorum naturam atque statum. Idcirco ad prædicendum an futura sit pluvia, vel serenitas, non est opus id definire per singulas constitutiones; sed tantum scire oportet quales effectus præsagiat omnium prima constitutio universalis, quippe Mundana Solis revolutio; & an posteriores ei congruant, vel contrarientur, & quæ prævaleat; indeque judicandum. Notando quod annus habet 3 quartas subordinatas primæ, vel ingressui Solis in o. o. ♈; & qualibet quarta plures Lunationes subordinatas quartis, sed præsertim primæ, & quælibet Lunatio 4 quartas, quarum 3 ultimæ subordinantur synodo Solis & Lunæ.

Quartum. In confesso esse apud omnes Veteres, quod Planetæ in signis, hoc est Dodecatemoriis agunt universaliter, hoc est per totum Telluris ambitum juxta suam & signi in quo versantur naturam, tam elementalem, quam influentialem. Ideoque in signo igneo calorem & siccitatem formalem ♂ valde intendi, in aqueo valde remitti: in aereo temperari ejus siccitatem, & in terreo temperari calorem, sed augeri siccitatem. Similiterque ♄ in signo aereo maximè temperari: in terreo augeri frigus ejus atque siccitatem; in igneo augeri siccitatem, remitti frigus, & in aqueo augeri frigus, remitti siccitatem, atque sic de cæteris. Quod tamen non sic est intelligendum, ut Planeta à signo, vel hoc ab illo quidquam recipiat: sed quod à concursu Planetæ calidi cum signo igneo, major calor effluat in hæc inferiora, à concursu Planetæ calidi cum signo frigido, temperies in calore, atque sic de reliquis: ut diximus Lib. 20. Sect. 3. cap. 5. Idemque fit in natorum temperamentis. Itaque in omni constitutione universali videndum quomodo naturæ Planetarum & signorum ac dominorum concordent, vel discordent. Nam qualis erit concursus, sive causa cœlestis, talis erit ejus influxus universalis in omnia hæc Sublunaria, cujus tamen varii sunt effectus pro diverso situ & natura locorum, diversaque anni parte. Idem enim calor ceram liquefacit & lutum indurat: & Sol magnos imbres alicubi causat plus vaporum elevando calore suo, quam possit sua semper horizontem mora resolvere: dum alibi serenitatem causat, resolvendo id totum quod suo calore elevat. Terra enim est naturæ vas, in quod seu matricem elementa singula, semen proprium ejaculantur à corporibus cœlestibus alterata atque mota, Sol autem est naturæ ignis vivificus, qui uterum Terræ calefaciens atque fovens, primas generationes in Terra, scilicet vaporem & exhalationem efficit, ac pro caloris vigore & Terræ natura copiosas. Ex vapore autem & exhalatione, vel ut Chymicis placet Mercurio & sulphure reliqua gignuntur. Ac proinde falsum est quod à plerisque asseritur: Conjunctiones quorumcunque Planetarum factas in signis igneis calefacere & exsiccare; in aqueis refrigerare & humectare. Sic enim Planetæ non agerent juxta naturam propriam: sed tantum juxta naturam signi in quo sunt, quod est à natura, ratione & experientia prorsus alienum. Verumtamen accidit interdum quod calida causa cœlestis refrigeret, ut dum Sol Æstatem efficit in Zona torrida: quia enim copiosissimos ibi vapores elevat suo ardenti calore, quos sua super horizontem breviore mora resolvere nequit: idcirco per Æstatem imbres sunt ferè continui in illa Zona, & Æstas cæteris anni partibus frigidior: sed hoc frigus est à Sole duntaxat per accidens & non per se. Similiterque Saturni, aut Lunæ frigus intensum, Hyeme constringendo poros superficiei terrestris, causa est per accidens, quod Terræ prima regio calidior & humidior fiat. Eademque est ratio in cæteris, quæ ad prognosin spectanda est: habita scilicet ratione loci & quartæ anni pro effectibus saltem Elementalibus. Nam pro influentialibus quatenus determinatis ad significata domorum, nulla est habenda ratio loci, vel anni quartæ, nec per accidens prodeunt effectus contrarii viribus corporum cœlestium eo pacto determinatis, nam ♄ in duodecima semper & ubique morbos minatur.

Quintum. Non sufficit advertere quod punctum constitutionis primarium, aut Planeta quilibet sit in signo igneo, vel aqueo: sed insuper advertendum in cujus Planetæ domo versetur. Tum quia Planeta aliud efficit in ♋, aliud in ♏, & aliud in ♓, scilicet semper agens penes naturam sui domini: tum quia effectus constitutionis universalis præcipuè sequuntur naturam domini puncti primarii, de communi consensu Astrologorum.

Sextum. Proprias Planetarum naturas juvari, aut impediri ab aliis causis extrinsecis præter signa & syzygias, scilicet à suo positu ad ☉, vel ☽, à conditione congrua, vel incongrua, à situ supra, vel infra horizontem, mora super eundem, nec non à Tellure distantia. De quibus fusè actum est Lib. 13.

Septimum. Ab eadem constitutione univiversali, ut ingressu Solis in ♈, aut novilunio, aut ♂ ♄ & ♃ in hoc, vel illo signo, & sub hujus, vel illius Planetæ hoc, vel illo modo affecti dominio: hoc est ab eadem constitutione universali cœlitus tantum spectata, prodit equidem cœlestis influxus idem per totum Terræ ambitum: sed qui diversos parit effectus, tam pro diverso situ atque natura partium Globi terrestris, quam pro diversa positione puncti primarii constitutionis in figura cœlesti: quippe supra, vel infra horizontem, in angulis, vel extra angulos, & diversis dominis tam angulorum, quam puncti primarii. Per hæc enim ipsa constitutio universalis determinatur circa singulos horizontes, ut pariat speciales effectus congruentes naturis ac statui dominorum, positioni puncti primarii respectu horizontis, naturæ loci & quartæ anni, quæ singula sunt ad prognosin advertenda. Unde patet quam fallax sit judicium ex universali constitutione cœlitus tantum spectata, vel ex solo statu cœlesti Planetarum non habita ratione horizontis, ut passim habetur in Aphorismis Veterum Astrologorum.

Octa-

Octavum. Constitutio universalis humiditatem vel pluvias significans, bona est in uno Terræ loco, scilicet arenoso, mala in altero, scilicet paludoso: item bona est in una anni quarta, scilicet æstate nisi superfluat, mala hyeme: item bona frugibus Terræ quibus convenit, mala quibus non convenit. Hæc autem omnia insigni sagacitate, & agriculturæ notitiâ sunt discernenda.

Nonum. In quavis constitutione universali, multi Planetę in signis igneis siccitates; in aqueis aquas; in aereis ventos; & in terreis gelu, aut nives grandinesque præsagiunt. Est tamen habenda ratio Planetarum signis ipsis dominantium; an scilicet elementali natura concordent cum signis aut discordent: concordantibus enim intenditur significatum, & discordantibus remittitur: tum similiter habenda est ratio naturæ loci & quartæ anni, ut sæpius dictum est.

Decimum. Ad prædicendum ex constitutionibus universalibus, sciendum quis Planeta sit dominus anni præcipuus, quis dominus quartæ anni, quis dominus mensis sive Lunationis: tum quæ sit singulorum natura tam elementalis quàm influentialis; nec non quæ sit natura signorum in quibus versantur, & fixarum dominantium, & quomodo singula determinentur in figuris. Et facta omnium miscella, secundum prævalentem virtutem judicandum erit de futuris effectibus elementalibus & influentialibus, habita ratione loci & quartæ anni saltem pro elementalibus, ut dictum est superiùs. Atque in hoc tota consistit scientia.

Undecimum. Cæteris paribus eligendus est pro primario constitutionis universalis domino ille Planeta, qui magis concordat cum anni quarta: ut ♂ aut ☉ pro æstate, ♄ pro hyeme. Et ♄ dominus quartæ hyemalis frigus portendens illud acre efficiet, præsertim in Terræ locis borealioribus. Eademque est ratio de cæteris.

Duodecimum. In constitutionibus universalibus non modò prævidendum, an aer futurus sit serenus, turbidus, medius, an calidus, frigidus, humidus, siccus, an salubris vel insalubris, & quibus viventibus; sed præsertim quales flaturi sint venti; nam ex ventis præcipuè pendet Aeris temperatura. Qui enim flant à partibus Terræ frigidioribus ut suppolaribus, refrigerant, qui à calidioribus, ut ab Æquatore calefaciunt: qui à Mari, nubes & aquas vehunt: qui à longo Terræ tractu, ut nobis à Tartaria, exsiccant atque serenant. Ventum autem diebus aliquot perseverantem, esse Aeris motum consequens ipsius Aeris rarefactionem in locis calidioribus, quique motus interdum augetur rarefactione & resolutione nubium, aut vaporum & exhalationum, quas ipse Aer concitatus vehit; patet ex vento in Zona torrida perpetuo, ab Ortu in Occasum; qui nihil aliud est, quàm motus Aeris causatus à motu diurno primi Cœli, ut alibi diximus. Ventus autem brevior, aut momentaneus qualis est qui nymbum præcedit, est tantùm à dissolutione nubium & pluvia confertim cadente, quasi à flabello. Porro difficillimum est prædicere, quis ventus perflare debeat: quippe quòd dum Aer rarefit, vel vapore elevantur in Aerem (unde hunc cedere ac moveri necesse est ad partes raritate debiliores) ejus motus in hanc potiùs quàm aliam partem, plurimùm dependeat à causis sublunaribus vigentibus in loco, unde est principium motus; unde nil mirum si prædictiones meteorologicæ sæpè fallant.

Decimum tertium. Planetas constitutionis universalis dominos, ejusque primarium punctum, tum cæteros in ipsa constitutione Planetas, agere in hæc sublunaria influentialiter juxta rationes domuales penes suam determinationem in figura: cum hac tamen differentia à figuris nativitatum: quod scilicet domus prima in figura Nati, significet duntaxat particulari vitæ & sanitati Nati: at in figura constitutionis universalis, significet generali vitæ & sanitati omnium in Regione figuræ viventium. Domus septima in figura Nati, sit conjugiorum & contentionum particularium Nati: at in figura constitutionis universalis, sit de conjugiis ipsius regionis in genere, tum contentionibus & bellis toti Regioni communibus. Atque sic de aliis; sumendo scilicet in constitutionibus universalibus generaliter, quod in nativitatibus sumitur tantùm particulariter, vel solius Nati respectu. Nam eadem sunt rationes domuales, vel eadem domorum significata essentialia in figuris generalibus & particularibus; sed in his constitutio est tantùm particularis, ideoque particulariter significans; in illis verò constitutio generalis est, ideoque generaliter significans. Similiterque videndum erit quibus figuræ domibus, Planeta dominus signi præsit, & quas fortiori radio aspiciet, indeque universali ratione judicandum. Vide quid circa hæc diximus, in fine Cap. 5. Sect. 2. Lib. 21.

Decimum quartum. Hinc deduci quod Natorum ii faciliùs magisque afficiuntur à constitutionibus universalibus, quorum genethliacæ figuræ magis concordant in domorum significatis, cum figuris constitutionum universalium: & afficiuntur penes significata domorum concordantium. Ut si domus decima constitutionis universalis concordet, cum domo decima figuræ natalitiæ aut Revolutivæ Nati; hic eo anno vel mense afficietur, in significatis decimæ juxta naturam & qualitatem influxus figuris ipsis communis.

Decimum quintum. Quoniam nobis venti Meridionales sunt calidi, Boreales frigidi, Orientales sicci, & Occidentales humidi: ex eorumque exortu sequuntur ut plurimùm in Aere calor, frigus, siccitas, & pluvia: idcirco si præsciri possit quis ventus sit flaturus, scietur etiam futura constitutio Aeris saltem ut plurimùm: quamvis autem articulo 12 dixerimus, id difficillimum fore ob sublunares causas à quibus id sæpe dependet: tamen certum est, quod si universalis constitutio nobis borealibus significaverit frigus & siccitatem, non flabunt meridionales venti ab illa constitutione: si significaverit calorem & humiditatem, non flabunt boreales, &c: ideoque ex constitutionibus universalibus, venti flaturi sic præsciri queunt: sed ex ipsa constitutione universali etiam præsciri potest an futura sit ventosa necne; & qualem ventum præsagit: igitur conferendo inter se qualitates elementales & ventum, quæ præsagit ipsa constitutio universalis; futura

Aeris constitutio in calore, frigore, pluvia, serenitate & vento, inde præcisius determinabuntur.

Decimumsextum. Futurorum à causis universalibus effectuum, alios certè prædici posse; qui scilicet nulla vi naturali, vel artificiali impediri queunt: ut Eclipses. Alios tantùm conjecturaliter, ut ventos, pluvias, &c: Quia licet hi necessariò à suis causis producantur; nescimus tamen combinationes illarum causarum, tam activarum quàm passivarum; & an futura sint, & quomodo: nec scimus an aliæ causæ sint impeditur æ suo concursu & combinatione cum prioribus. Ideoque de his conjecturales tantùm prædictiones fieri queunt; etiam incertiores prædictionibus de figuris Natvitatum. Unde nil mirum est quod Tycho Brahæus Genethliacam Astrologiam potius excoluerit, non autem ejus vanitatem deriserit, ut falso illi imponit Gassendus in ejus vita: tantùmque conqueritur Tycho, quod Ars ipsa nondum esset suo tempore rectè constituta.

CAPUT II.

De differentia inter revolutiones periodicas & synodicas Planetarum, quoad earum efficientiam:

INitio Mundi Sol totiusque Cœli status, totam Tellurem tota virtute ipsius status affecit; sed diversimode, pro diverso respectu ipsius Cœli status, ad singula Terræ loca; vel pro diversa determinatione Cœli, à singulis Terræ locis per Thema Cœli erectum. Et in quolibet Terræ loco Thema Cœli significavit universaliter, quidquid ipsi loco, durantibus Cœli motu atque Terrâ accidere potest; tam elementaliter, quàm influentialiter. Ideoque in annua Mundi revolutione pro quolibet Terræ loco, Sol ex se suaque revolutionis figurâ, renovat significationem illam universalem; agendo tam elementaliter in Aerem, Aquam, Terram & mixta sublunaria, quàm influentialiter in omnia significata domorum figuræ; habito respectu radicalis figuræ dicti loci, ac præcipuè domus quàm Sol in ipsa figura tenuit: & hoc intelligitur durante anno ipsius revolutionis. Similiterque censendum de Lunæ revolutione periodica ad suum locum radicalem initio Mundi; durante mense ipsius revolutionis, attamen etiam cum respectu ad currentem Solis revolutionem. Hæc autem omnia ostensa sunt à nobis esse vera in periodicis revolutionibus Solis & Lunæ pro Nativitate hominis, qui est Microcosmus, in quo & in magno Mundo Planetæ agunt uniformiter. Nec aliter videtur opinandum de revolutionibus periodicis aliorum Planetarum ad sua loca radicalia initio Mundi. Sed quia loca radicalia Planetarum ignorantur Sole excepto; idcirco nobis tantùm supersunt eorum revolutiones synodicę attendendæ.

Itaque quod attinet ad revolutiones synodicas Solis & Lunæ, Planetarum in Mundo primariorum; hæ quoque & totius Cœli status momento ipsius revolutionis, totam Tellurem afficiunt universaliter pro ratione ipsorum Planetarum coeuntium & signi in quo fit synodus, & reliqui status Cœlestis: sed diversimode pro diversa determinatione Cœli à singulis Terræ locis; habita ratione radicalis determinationis, præsertim Solis & Lunæ, tum aliorum Planetarum initio Mundi, vel momento quo Planetæ omnes conditi fuere, Terraque viribus eorum exposita; quæ determinatio ignoratur, ob ignotum Cœli Thema tunc temporis pro singulis Terræ locis: tum etiam habita ratione figuræ Cœlestis, initio annuæ revolutionis currentis, qua scitur; idque durante synodico mense. Quod autem jam dixi de revolutionibus synodicis Solis & Lunæ inter se, etiam intelligendum est de eorum revolutionibus synodicis, cum cæteris Planetis, & horum inter se; semper observata subordinatione constitutionum universalium, de qua dictum est, Cap. 3. Sect. 1.

Jam verò nativitates hominum, subjiciuntur efficientiæ vel influxui constitutionum universalium; hoc est revolutionum periodicarum & synodicarum, ut alibi diximus. in quibus præcipuè spectandum est, quomodo primarium constitutionis punctum afficiat figuram nativitatis, ejusque revolutionum currentium, ipsa durante constitutione. His verò præmissis jam ad speciales effectus constitutionum universalium deveniamus.

CAPUT III.

De effectuum à constitutionibus universalibus manantium generibus vel speciebus. Ac primò, de effectibus mundanæ revolutionis Solis.

QUi veriùs de hisce rebus philosophati sunt, 4 tantùm causas sive constitutiones universales proposuerunt advertendas: nempe magnas conjunctiones, luminarium Eclipses, mundanam revolutionem Solis, & synodos Solis & Lunæ: volentes hic servari magnitudinem causarum, penes ordinem raritatis ipsarum; cùm tamen Solis revolutio Mundana rarior sit Eclipsibus, quæ pluries accidunt singulis annis, sive supra, sive infra Horisontem; & ratione virtutis ac dignitatis præferenda sit conjunctionibus magnis, etsi non ratione durationis propriæ, ut dictum est, Cap. 3. Sect. 1. Proindeque duas tantùm agnoscimus primarias constitutiones universales; scilicet mundanam revolutionem Solis, & synodicas Solis & Lunę revolutiones, quarum efficaciores sunt Eclipticæ. Quod enim attinet ad ♂ magnas ♄ & ♃, cæterasque revolutiones synodicas aliorum Planetarum, tam inter se quàm cum luminaribus; hæ tantùm spectari debent, ut partes mundanæ vel annuæ revolutionis Solis, tum revolutionis menstruæ ☉ & ☽ ob causas expositas, in fine Cap. 3. Sect. 1. De quibus tamen seorsim agemus suo loco; sed à mundana Solis revolutione, videtur nobis incipiendum.

Itaque primò erigatur figura annuæ Mundi revolutionis ad propositum locum, ex Cap. 4. Sect. 1.

Secundò. Eligantur domini anni ex cap. 9 & 10. Sect. 1. Et quidem si ♂ fuerit in ♈ cum ☉, vel in ♏, præsertim in angulo, ipse erit dominus anni, po-

potentiſſimus; & effectna anni erunt ſolarea in genere, ob ☉ ipſum qui revolvitur, ſed ad naturam ♂ fortiter determinati; proindeque maxima ex parte martiales ſpecie. Si autem ♂ non fuerit in his ſignia, ſed verbi gratiâ in ♐; quoniam ☉ in ♈ agit cum ♂, & Mara in ♐ cum ♃ ſno domino; ergo ♃ erit in revolutione ☉ dominua anni præcipuè ſpectandua cum ♂, ad detegendam ſpeciem præcipuam effectuum ☉ in anno. Sique ♃ fuerit in ♈ vel ♏, Mars inde fiet dominus potentior, Jovique prævalebit ad effectna annuæ Revolutionia, vel ipſina ☉ determinandoa: quia ut ♂ agit penes naturam ſtatumque ♃, vel eum ♃ in tali ſtatu; ita vieiſſim ♃ agit penes naturam ſtatumque ♂; qui inſuper dominatur ☉ non autem ♃. Erunt tamen ambo valde fortea ob dominium utriuſque reciprocè nnitum, nec nlteriùa diſtractum. At ſi alius Planeta ♂ non dominans fuerit in ♈ Soli conjunctus; illa ♂ cedet quoad dominium: quia ipſemet agit penea naturam ♂ vel dependenter à ♂. Attamen ſuia qualitatibna afficiet futuroa effectus ipſius anni; ut jam à ſimili inſinuatum eſt Cap.9. Sect. 1. Atque hæc de dominio puncti primarii Ravolutionis Solia.

Quod verò attinet ad angulorum dominium, fiat electio domini, ut de puncto primario factum eſt, atque oſtanſum ſupradicto Cap.9. Et ſimiliter pro fixia ſtellia conſtitutioni dominantibus obſervetur doctrina eodem Cap. tradita; in quo ſcilicet omnia quæ ad conſtitutionis dominoa eligendoa requiruntur ſufficienter exponuntur. Atque notandum eſt, qnod in Solia mundana revolntione (exempli gratiâ) haud parum proderit non ſolùm noſſe quis Planeta cujuſque anni quartæ ſit dominus præcipuua; ſed etiam quis omnibus quartia ſimul præcipuè dominetur: hujua enim effectna toto anno apparebunt; ac in ea præſertim anni qnarta in qua ipſa prævalebit: aliorum verò effectus, in quadris quibus præcipuè præſunt conſpicientur.

Hia expoſitis, jam de effectibus revolntionis mundanæ Solis (qnam pro exemplo omninm conſtitutionum univerſalium aſſumimua) judicium ferre doceamus. Ac primò ditamua & illa judicandum eſſe elementaliter & influentialiter: hoc eſt qualem in Aere producat temperaturam, Aquæ & Terræ non mixtia corporibua nniverſim communicabilam; tum qualea io hominibua producat effectua influentiales juxta domorum ſignificata.

Temperaruta Aaris quætitur aut præſentanea, initio revolntionis ipſius, aut futura durante ipſa revolutione.

Præſentanea ſciri ac determinari poteſt viâ Offuſii, de qua Lib. 13. Sact. 1. actum eſt: Aſtra enim virtuto ſua elementali extrinſeca agunt juxta illum modum, ſaltem ratione altitudinis atqoe moræ ſupra Horiſontem: ideoqne ſingulorum Planetarum etſi non dominorum anni, colligenda erit virtua elementalia propria, ut oſtenſum aſt in illo Offuſii modo à nobia correcto: ſed præcipuè eorum qni fuerint angularea in figura & ſupra Terram: Non etiam omiſſis illuſtrioribus fixis ſtellis angularibua; ac præſertim cum ☉ ☽, aut dominia conſtitutionis orientibua vel occidentibua; ab his enim præſentanea conſtitutio Aeris cauſari poteſt, non autem plurium dierum.

At futura Aeria temperatura, durante ipſa revolutione vel ejus quarta, pendet ab Aſtrorum influxu. Corpora enim Cœleſtia non modò producunt elementales qualitates juxta ſua radii inclinationem & perpendicularitatem ad Horiſontem, nt ſuperiùa in Offuſii Modo; ſed etiam virtute influentlali nt alibi diximus, dum ſcilicet in figura conſtitutionia univerſalis dominium aut vim aliquam ſortiuntur. Non enim inſignes ac diuturnæ mutationea in Aere & ſublunaribua, fiunt à Planetis diebua ſingulis; ſed duntaxat à conſtitutionibua univerſalibua, quæ potentiores ſunt & rariùs accidunt. Igitur ſive pro ſtatu Aeria durante revolutione Solis, ſive pro hominium generalibus fatis juxta domorum ſignificata, ferendum erit judicium ex dominis ipſiua mundanæ revolutionia Solia. In qnibus tria ſemper concurrunt attendenda, ſcilicet natura propria, ſtatus Cœleſtis, & ſtatua Terreſtria, da quibua ſigillatim agendum ſequitur.

Caput IV.

De Planetarum Anni dominorum ſpecialibus effectibus à natura propria.

QUod ad naturam Planetæ ſpectat, à qna manant proprii ejua effectus, conſulenda eſt Tabnla de dominio univerſali Planetarum, appoſita Libro 13. Sect. 2. Cap. 3. Ex qua patebit quid Planeta quilibet in ſingulis rerum generibua ex propria natura, vel cum ipſia analogia præſtet. Aot ſequendna erit Ptolemæua, Lib. 2. Quatripart. Cap. 7; qui ſingulorum Planetarum effectua, dum ſolitarii nec aliia permixti, dominantur univerſali conſtitutioni, præ cæteria Aſtrologis doctè & congruenter exponit, & cujua potiſſimùm doctrinæ Tabula ſuperior correſpondet. Ideoque ipſa Ptolemæi verba hîc apponenda videntur, quibus etiam ex Haly, Cardano & aliis Aſtrologis addentur à nobis nonnulla veriora.

Saturnus ergo (inqnit Ptolemæua) cùm ſolus dominatur, generaliter cauſa eſt corruptionum ex frigore, & propriè in hominum corporibus morboa diuturnoa; tabem, conſumptionem quæ oritur ex cathartis, humorum perturbationem, fluxua, qnartanaa febres, exilia, inopiaa anguſtias, luctus, pavorea, interitus maximè ſenum efficit; & eas quæ reliqoæ ſunt morbia affligit, adeo ut contagium ad hominea perveniat qui iia utnntur. In aëre frigus horrendum excitat, glacioſum, nebuloſum & peſtilena: Aeria turbationes, denſas nubea, caliginea, copioſas nives non utilea, ſed damnoſas, & unde ſerpentes hominibus nocituri naſcuntnr. In fluviis & mari communiter ſævaa tempeſtates & naufragia, difficilea curſus, penuriam & interitum piſcium. At in Mari peculiariter receſſus Aquę deſtituentia alveum & refluxus: in fluviis verò exundationea & aquarum corruptionem. In Terra fructuum caritatem, penuriam &

& vastitatem, maximè necessariorum ad victum, seu per erucas & locustas, seu per diluvia & imbres, seu per grandines; eò usque ut homines fama & similibus malis pereant.

Est tamen habenda ratio signi in quo versatur, anni quartæ, climatis, & temperamenti hominum. Nam in signis frigidis, anni quarta frigidiore & Climate frigido, frigus immane concitabit; & frigidis temperamentis plurimùm nocebit: at in signis igneis vel aereis, anni quarta calida, & climate calidiore, Aetem temperabit, & naturis calidioribus utilis erit.

Jupiter cùm solus dominatur, generaliter incrementa efficit. Cùmque eventus ad homines pertinent, gloriam, fertilitatem, tranquillitatem & pacem significat. Auget rem familiarem, corporis & animi bona fovet, beneficia & dona Regum promittit, & gubernatores ipsos gloriâ ornat, ac in genere bonorum causa est. Animantium verò quæ usibus humanis serviunt multitudinem significat; & exitium contrà iis quæ nocent hominibus. In Aere autem bonum temperamentum, salubre, ventosum, humidum, alens res Terrâ nascentes; navium cursus juvat, fluminum mediocria incrementa & frugum copiam & his similia efficit.

His adde quod cùm sit moderatè calidus & siccus, serenitatis est author, & ventos serenantes ac salubres præsertim septentrionales excitat, nec non caloris & frigoris excessus temperat.

Mars verò solus dominium nactus, generaliter corruptionis causa est, propter siccitatem. Et cùm eventus ad homines pertinent, ciet bella, seditiones intestinas, captivitates, excidia urbium, populi tumultus, Principum iras, & propter eam causam subitas neces. Præterea & febres tertianas, sanguinis eruptiones, morbos acutos, violentos, interitus juvenum, violentiam, injurias, incendia, homicidia, rapinas, latrocinia. In Aere verò æstus, ventos calidos, pestiferos & tabificos; fulminum jaculationes, turbines, siccitates. In Mari verò subita naufragia propter flatus turbulentos, & fulmina & similes causas. In fluminibus verò aquas absorbet, fontes deficcat, & lymphas corrumpit. Frumenta & res Terrâ nascentes diminuit, & vel propter æstus antequam invehantur, vel invectas incendiis perdit.

His adde quod cùm sit ♂ intensè calidus & siccus, si fuerit in signo igneo, æstate, & clima calidius extiterit, graviùs nocebit, ac præsertim naturis calidioribus, & faciet æstus, coruscationes, tonitrua, fulgura, grandines: & in signis pluviosis ac cum stellis pluviosis vel tempestuosis præsertim cum pleiadibus, pluvias ac tempestates validas concitabit.

Venus cùm sola dominatur, generaliter similia ♃ efficit, cum venustate quadam. Peculiariter verò hominibus gloriam, honores, lætitiam, ubertatem annorum, placida conjugia & numerosam sobolem, gratiam in amicitiis & congressibus, incrementa facultatum, munditiem in victu, comitatem & reverentiam Religionum tribuit: præterea & bonum habitum corporis, & familiaritatem cum Principibus. In Aere verò temperatos ventos, humidas & fœcundas constitutiones, bonam tempestatem & serenitatem; fœcundos imbres, navigationes fœlices & lucrosas, fluminum exundationes, copiam jumentorum, & fructuum Terræ abundantiam.

His adde quod cùm sit moderatè calida valdeque humida, non abs re pluviarum mater dicitur, præsertim ex signis aqueis, tum ex ☽, dum nullus Planeta siccus ipsa aspicit.

Mercurius cùm solus dominatur, generaliter illius stellæ naturæ se accommodat cui jungitur: sed celeres motus significat. In humanis negotiis celeritatem, industriam & calliditatem ad ea quæ agenda sunt. Insidiator in latrociniis, furtis, & in piratica. Facit difficiles anhelitus, junctus maleficis, & morbos siccos, & quotidianas febres, tusses, anhelationes, tabem, & mutationes in ceremoniis, Religionibus, reditibus regiis, institutis & legibus, juxta naturam stellæ cui jungitur. In Aera cùm sit siccus & celer, & circa Solem prope volvatur, ventos ciet inordinatos, celeres, subitò mutabiles, tonitrua, fulmina, hiatus, Terræ motus, & fulgura. Et his causis interdum exitialis est animantibus & plantis. Cùm est occidentalis diminuit flumina; cùm est orientalis auget.

Hic notandum occurrit quod Ptolemæus cæterique Astrologi, Mercurium faciunt naturæ versatilis facilèq; mutabilis in aliam naturam; quam recipit vel à signo in quo versatur, vel à Planeta quovis altero, cui corpore vel aspectu connectitur. Quod si esset, cur Ptolemæus illi tribuit peculiares effectus, qui nulli Planetæ alteri conveniunt? Itaque de Mercurio idem censendum quod de singulis aliorum Planetarum: nempe quod unusquisque propriam habeat naturam & virtutem fixam ac immutabilem, secundum quam ex se agit. Naq; ipsa natura in aliam mutatur, vel à signo vel à Planeta connexo; sed ☿ agit cum signo in quo versatur, & Planetis quibus connectitur, ut cum suæ actionis sociis, veluti de Planetis omnibus diximus, Lib. 20. Sect. 3. Dici tamen potest quod ejus natura sit talis, ut nulli aliorum Planetarum sic contrarietur, ut eorum effectus supprimat; sed omnibus se accommodat, omnesque in propriis actionibus adjuvat, ab iisdemque vicissim in suis adjuvatur effectibus, qui sunt celeritas, mobilitas, solertia, ars, scientia, calliditas, vafricies, &c: ut proinde à propria in aliorum naturam mutari censeatur.

Posthæc verò subjungit Ptolemæus. *Talis est ut dixi, natura cujusq; Planetæ per sese: sed mixti aliis, pro varietate signorum & aspectuum & positionum ad ☉, convenienter mutant actiones; & ex commixtione naturarum variæ qualitates existunt. Cùm autem impossibile sit singularum mixtionum qualitates exponere, & omnes configurationes recitare, quarum tanta est varietas, hæc consideratio singularum Mathematici sagacitati & prudentiæ relinquatur:* & hoc quadrat aphorismo primo Centiloquii.

Cæterùm neminem moveat, quod suprapositos Planetarum effectus, non pro annua Mundi revolutione tradiderit, sed pro Eclipsibus, quas primam & efficacissimam causam universalium in sublunaribus affectuum esse perperam censuit, Cap. 3. Lib. 2. Quatrip. Nam Cap. 9. ubi de Anni quartis agit, & Cap. 11. ubi de menstruis sive communibus ☌ ☉ & ☽, non alium eb Eclipsibus judicandi modum tradit; sed vult erigi Thema Cœ-

Cœleste, & dominos ejus eligi, indeque judicium ferri, ut pro Eclipsibus. Ac in rei veritate non aliter agunt domini anni, quàm domini Eclipsium vel Lunationum communium: sed si ♂ (verbi gratiâ) fuerit dominus Anni, Eclipsis, & Lunationis communis; eadem specie faciet in his singulis constitutionibus, si idem fuerit ejus status Cœlestis & Terrestris, & cætera consenserint: quamvis longè majores ac intensiores effectus de sua natura producere queat si in eodem anno fuerit dominus mundanæ revolutionis Solis, & plurium Lunationum etiam cum Eclipsi, præsertim se immediatè consequentium.

Major difficultas apparet in eo, quod Ptolemæus in Constitutionibus universalibus, excludat ☉ & ☽ à dominio. Indeque forsan Julius Firmicus Maternus, Arabum figmentis & nugamentis in sua Astrologia passim luxurians, eadem luminaria exclusit à dominio Genituræ, quasi (ait Pontanus) *ipsa dedignentur ad particulare ministerium & quasi famulatum descendere: ideoque illud committant Planetæ subministro, in cujus finibus sive terminis Sol interdiu, Luna verò noctu invenietur*: quę doctrina prorsus vana est ob finium figmentum, atque similis stultæ opinioni veterum Philosophorum, qui dicebant Deum non curare de rebus sublunaribus; sed earum regimen commisisse intelligentiis, & aliis causis sibi inferioribus. Alii autem Astrologi, Solem & Lunam ad constitutionis universalis dominatum admittunt; eorumque effectus recenset Origanus Part. 3. Introd. Cap. 3. Cur autem admittant, & à Ptolemæi mente recedant, nec ipsi, nec Origanus rationem afferunt. At ex principiis & doctrina hactenus à nobis traditis, difficultas sic enodabitur.

Certum est & à cunctis receptum Astrologis, Solem & Lunam proprias sibi habere naturas, domos, exaltationes & Triplicitates, secundum quas agunt prout determinantur in omni Constitutione sive universali sive particulari, non secus ac reliqui Planetæ: ergo quacunque ratione bi ad dominatum Constitutionis admittuntur, eadem Sol & Luna etiam admitti debent: idque eò potiori jure, quod ☉ & ☽ sint Planetæ Principes ac Primarii, ut ex Ptolemæo quoque supracitato convincitur, & universa restatur Astrologia, velut pluribus locis à nobis insinuatum est: nullaque ratio supradicta validior fingi potest quâ excludantur & Princeps suis satellitibus cedat. Si enim afferatur comparatio Regum, cum quibus Sol manifestam habet analogiam; quique sui Regni administrationem suis subditis committunt. Dico hac etiam admissa comparatione inter res physicas & politicas, verum Regem & eo nomine dignum (qui nempe regendi scientiam & praxim habeat) non modò bella præliaque sua, exercituum suorum Præfectis committere; suam Justitiam Senatui; & res arcanas majorisque momenti suo Cancellario atque Secretiori Consilio: sed ipsum etiam dum res postulat præliis, Senatui, & Consilio personaliter interesse: ac sua Majestate, regnandi peritiâ, magnanimitate, ęquitate, atque prudentiâ, non solum imperando, sed etiam exequendo plus efficere, quàm Præfectus quivis, aut Senatus aut totum Consilium: sicque verè solemniter, & gloriosè suo Regno dominari; non autem solâ nominis larvâ ut accidisse audivimus Regibus ignavis, ignaris, effœminatis & agendi incapacibus; qui Regni administratione per se fungi impotentes, eandem subditis derelinquerunt; nec curant de his quæ acta sunt in populi perniciem & ipsius Regni ruinam. A simili igitur dum Sol Rex Planetarum & sublunaris Mundi tam per se quàm per suos asseclas rector potentissimus, vigilantissimus & æquissimus à Deo institutus, præpollet in Thematibus Cœlestibus, ipsemet propria virtute Constitutionis effectus præcipuè moderatur. Dum autem ejus asseclæ in dominio præpollent, Sol plus per ipsos quàm per se dispensat effectus. Sed semper asseclę Solis Majestatem atque potentiam venerantur agendo; tum quia ab eo motum accipiunt; tum quia pro vario ipsorum ad ☉ vel ☽ positu, suam agendi virtutem variant. Differentia autem effectuum à dominio luminarium & asseclarum in hoc præsertim consistit, post naturæ & virtutis diversitatè; quòd dum ☉ aut ☽ præsunt, effectus sint majores, illustriores & celebriores, quàm si Planetarum aliorum quispiam dominetur: & inter homines, præcipoè pertineant ad Papas, Imperatores, Reges, Reginas, Principes, Magnates, Regna, Respublicas & Universitates.

Cæterùm nonnulla ex Ptolemæo hîc annotanda sunt. Primum. Nomine Saturni, non intelligi solum Planetam ♄; sed naturam Saturninam in genere, quę communis est tam ♄, quàm stellis fixis & signis Zodiaci de natura ♄: ideoque advertendum esse, an natura Saturnina per talia corpora in universali constitutione prævaleat. Idemque censendum de ♃ ♂ & Planetis cæteris.

Secundò. Mixtiones dominorum constitutionis universalis intelligendas esse, non solùm cum aliis Planetis; sed etiam cum fixis & Dodecatemoriis, in quibus Planetæ dominantes versantur, vel quibus conjunguntur.

Tertiò. Ex mente Ptolemæi, *Solem & ☽ in constitutionibus universalibus esse præcipuas causas eventuum, & regere stellarum dominia, & dominantium vires, aut confirmare aut languefacere.* Cardanum autem in Commento hoc ita explicare; *quod scilicet luminaria in Eclipsibus* (de quibus tunc agit Ptolemæus) *significent affectionem hujusque magnitudinem pro Eclipsis quantitate: & luminaria comparari posse igni in fornace accenso; qui nihil aliud significat, nisi quod possunt fieri multa illius ope. Et quod si est magnus possunt fieri magna, si parvus, parva: non tamen an debeant coqui lateres, aut liquefacere vitrum, aut purgari argentum, &c: Hæc enim pertinent ad 5 Planetas; scilicet definire qualitatem eventus.* Quod autem vera non sit explicatio inde probatur. Quia Cardanus nullam eo pacto differentiam ponit inter Eclipses ☉ & ☽, quoad eventus vel affectionem; atque videtur velle eandem significari affectionem ab utroque luminari Eclipsin patiente, quæ in eo tantùm consistat, ut deficientis luminaris ope multa fieri possint; non dicendo an aliquid, tum quid utrumvis luminare præstet; cùm tamen ☉ & ☽ inter se naturâ differant, quod Cardanus negare nequit; ideoque semper differant effectibus, sive in Eclipsi sive extra; & semper utrumque propria sibi virtute agat, non secus ac ignis propria virtute coquit lateres, aut liquefacit vitrum, aut purgat argentum. Præterea nullam sic differentiam ponit ex parte

parte luminarium inter effectus ab eorum ☌ ecliptica, & effectus ab ☍: quod tamen ipsarum syzygiarum naturæ adversatur; nec Sol Lunæ conjunctus, idem efficit quod oppositus. Deinde quod ab eodem igne coquantur lateres & liquefiat vitrum, qui sunt duo effectus contrarii; contrarietatis ratio peti nequit ab igne agente qui idem est, eademque vi utrumque efficit; sed à subjectis patientibus: Malè ergo Cardanus ipsis subjectis comparat 5 Planetas, qui in Eclipsium effectibus non se habent ut causæ patientes sed efficientes, dum Eclipsi dominantur.

Itaque nobis videtur potiùs esse dicendum. Quod ut ex Cap. 2. Sect. 2. Lib. 13. & Tabula de dominio universali Planetarum supradicta, Sol & Luna proprias habent virtutes formales, & proprios formales effectus, ab aliorum 5 Planetarum effectibus differentes: Tum propria rerum genera, quibus ipsi præcipuè præsunt, vel naturâ vel analogiâ, præter universale dominium in hæc sublunaria: ita Sol & Luna in suis revolutionibus periodicis ad sua loca radicalia initio Mundi, vim suam renovant circa universa hæc sublunaria, ac præcipuè propria sibi rerum genera; sed dependenter ab aliis Planetis, dum universali ipsorum luminarium constitutioni præsunt. Ideoque Sol equidem activè determinat circa suos effectus alios quinque Planetas, inde que eorum dominia regere non abs re dicitur à Ptolemæo; ac vires eorum auget vel minuit pro ipsorum ad Solem positu: sed suorum effectuum qualitatem ab illis mutuatur; quæ diversa est pro dominantis Planetæ diversitate. Idemque de Luna dicendum est. At in ☌ & ☍ Solis & ☽, cum vel sine Eclipsi, combinantur genera rerum vel propriorum effectuum universalium Solis & ☽, ut maris & fœminæ: ad quam combinationem alii quinque Planetæ dominium constitutionis adepti, etiam determinantur; quasi circa illa genera, totumque sublunare Solis & Lunæ imperium agere jussi: vel quasi Sol & ☽ suam vim suosque effectus illis regenda dispensandaque committerent: quod Planeta quilibet efficit juxta propriam naturam, vim atque statum: ut fit inter Regem & Duces vel præfectos suorum exercituum, quorum alii benè, alii malè, sed quilibet juxta propriam vim ac genium agit; vel similiter inter dominum atque servos. Quæ explicatio menti Ptolemæi & experientiæ conformis, rem de qua agitur clariùs elucidat. Indeque patet evidenter Solem & Lunam in constitutionibus universalibus, semper se habere ut Planetas primarios, sive Principes ut Cardanus loquitur, & primario agere juxta naturam propriam; reliquos autem duntaxat ut satellites, sive secundarios; quod systemati Copernicano contrariatur. Atque hæc de effectibus à natura dominorum Anni.

CAPUT V.

De Planetarum anni dominorum specialibus effectibus à suo statu Cœlesti: Ac primò ratione signi in quo illi versantur.

IN Planetæ statu Cœlesti, 4 præcipuè spectanda sunt. Nempe signum in quo versatur, ejus connexio cum aliis Planetis, positio ad ☉ atque ☽, nec non motus.

Circa primum, veteres nobis tradiderunt vastissimam aphorismorum sylvam de Planetarum affectibus in singulis signis; quorum magna pars infida est, nec congruit experientiis: præterquam quod alii aliis contrariantur. Et hoc inde ortum est, quòd signa stellata cum Dodecatemoriis eo tempore ignotis confunderent, vel effectus genuinos suis causis non adscriberēt; ut passim fit adhuc in Nativitatibus, ab his qui vera Astrologiæ principia nondum didicēre. Est autem receptum ab omnibus Astrologis atque certum, quod miscendæ sint qualitates Planetarum, signorum & stellarum. Indeque judicandum habita ratione Climatis sive loci & anni quartæ. Atque hoc pro stabili fundamento supponendum est; quo deficiente non apparet quodnam aliud substitui queat, nec qualiter scientificè judicandum sit. Adde quod huic fundamento præcipuè quadrat non minima pars aphorismorum à veteribus acceptorum. Quippe Dodecatemoriorum virtute, fixarum virtutem superante; aut fixis in agendo sequentibus naturam Dodecatemoriorum, ut fit à Planetis omnibus.

Verùm hoc in loco quidpiam occurrit notatu dignissimum. Nempe quod divisio signorum in Ignea, Aerea, Aquea & Terrea, videtur Ptolemæo fuisse ignota. Nam etsi Lib. 1: Quatrip. Cap. 9. agens de naturalibus proprietatibus signorum 12, ea dividat in Tropica, Æquinoctialia, firma, & bicorporea (quæ divisio meliùs explicatur per signa mobilia, fixa, & communia) Cap. autem 10. ea dividat in masculina & fœminina; & Cap. 10. Lib. 2. agat de particulari vi & natura signorum ad Aeris constitutiones variandas: Tamen neque his in locis, neque Cap. 16. Lib. 3. ubi agit de forma & temperamento corporis, nec alibi; mentionem ullam facit signorum, ut in se sunt hujus vel illius naturæ elementalis: Tantùmque illo Cap. 10. Lib. 2. determinat signorum naturas per stellas fixas, quæ suo seculo vel circa, deprehensæ sunt in Dodecatemoriis, quorum esse vix illo seculo innotescere cœpit, propria verò natura multò magis latuit. Unde nil mirum si illius temporis Astrologi, deprehenso fixarum motu lentissimo in consequentia, opinati sint esse quędam signa quæ non habent opera ex se, & opera esse stellarum fixarum quæ sunt in eis: & quodlibet ipsorum nominari, secundum quod Sol operatur in eo; ut ex Haly Firminus notat in suo Repertorio Part. 1. Cap. 1: quod est evidenter asserere, signa illa ex se nullius esse virtutis. Sed posteri hoc esse falsum deprehenderunt; & falsitatem in hoc opere passim ostendimus.

Nec mirum etiam si Ptolemæus suos Prædecessores Astrologos secutus, non aliter signorum naturas, quàm per fixas illis inclusas definiverit, & quodlibet signum non ejusdem esse naturæ, sed diversarum in principio, medio & fine dixerit, ob diversas fixas in principio, medio & fine: rursusque partem signi borealem ab australi virtute diversam fecerit: quod de Dodecatemoriis dici nequit, quorum sigillatim eadem est per se simplexque natura, per totum signum expansa. Inde verò aliud etiam malum in Astrologia successit;

nimirum quod confundendo Dodecatemoria cum Constellationibus sub illa lentè reptantibus, neque harum neque illarum propriæ vires innotescere poterant. Proindeque nil mirum si ex hoc ignorantiæ fonte, aphorismorum stupenda, sed incertæ veritatis farrago effluxerit.

His accedit quod post Ptolemæum detectâ Dodecatemoriorum elementali naturâ, iisque per Trigonos divisis in Ignea, Aerea, Aquatica & Terrea, ut fecit Albohazen Haly Part. 1. Cap. 1. Alkindus, & Arabes alii, stellas fixas Zodiaci diviserunt in 28 spatia æqualia, quodlibet 12 graduum 52′. quæ vocarunt mansiones Lunę, durante ejus synodica revolutione cum Sole; initio facto à prima stella Arietis, quæ hoc anno 1648 reperitur in 18 gradu 18′. Dodecatemorii ♈: & cuilibet mansioni propriam naturam ad imitationem Ptolemæi assignarunt: illarumque mansionum Tabulam tradiderunt. Volentes quod dum Planetæ ac præsertim Luna versantur in ipsarum aliqua, ipsi agant in hæc inferiora, juxta naturam elementalem ipsius spatii sive mansionis; hoc est fixarum mansionem illam occupantium. Sed cùm Ptolemæus signa fecisset situ constantia, dum ait alia esse tropica, alia æquinoctialia, inde accidit ut hæ mansiones Lunæ sint per signa Zodiaci ambulatoriæ secundum motum fixarum.

Circa hanc verò mansionum Tabulam arcani instar habitam, non deest etiam diffidendi causa. Primò, quia ex pluribus Tabulis hujuscemodi quas vidi, nulla est mansio calida aut frigida; sed tantùm ponuntur humidæ, siccæ aut temperatæ; quod tamen non concordat Ptolemæo, qui plures signorum partes æstuosas agnoscit, etsi nullas frigidas: nec veritati congruere potest, cùm plures sint fixæ calidæ, humidæ, frigidæ, siccæ; vel de natura singulorum Planetarum; quorum alii sunt calidi sicci, ut Sol & ♂, alii calidi & humidi, ut ♀; alii frigidi sicci, ut ♄ & ☿; & alii frigidi & humidi, ut Luna; ipso quoque fatente Ptolemæo. Secunda, quia Ptolemæus ignota Dodecatemoriorum natura, non potuit scivisse naturas Constellationum sive fixarum: ideoque mansionum naturæ ab eo desumptæ (quæ Lunæ potiùs quàm alterius Planetæ mansiones dici nequeunt) non potuerunt esse veræ. Si que Deus Optimus Maximus nobis vitam dederit, breves animadversiones exponendi in textum Quatripartiti; patebit evidenter, quid sentiendum sit de tanti nominis Libro, cujus singula verba Cardanus adeo devotè veneratus est; & cujus fundamenta præcipua jam pluries à nobis justè fuerunt condemnata.

Interim verò quid in tantis difficultatibus nobis agendum incumbit? Nunquid particulares aphorismos de Planetarum effectibus universalibus in singulis signis Zodiaci cum Tabula mansionum Lunæ qualia sunt nobis à veteribus tradita, etiam trademus posteris? Certè cum à meo sit alienum Genio evidenter incerta exponere; malimque hac in parte, Astrologię defectum propalare, ut quod ab Aotecessoribus nostris non est effectum, posteri suis curis & observationibus supplere conentur; observando scilicet veras ac proprias fixarum naturas: Generales tantùm aphorismos supradicto fundamento innixos, circa rem hanc tradere nobis videtur tutius; quorum veritatem nullus Astrologus legitimis scientiæ principiis initiatus, in dubium revocare aut saltem evertere queat. Hi siquidem aphorismi non parum etiam proderunt ad fixarum naturas detegendas. Quoniam enim Dodecatemorii natura est eadem in principio, medio atque fine; dum accidet Planetam præsertim constitutionis dominum, in aliquo Dodecatemorio jamdiu versantem, novi quidpiam in hæc inferiora producere citra connexionem per corpus vel aspectum cum altero Planeta ad effectum cõgruo, vel cum aliquo loco ipsius constitutionis: tutò dici potest ipsum effectum esse à fixis, quibus prior Planeta conjungitur, aut cum quibus oritur, culminat, vel occidit: præsertim si adfuerit aliqua primæ aut secundæ magnitudinis. Nec propterea dissuademus Astrologiæ candidatis experientiam aphorismorum à veteribus traditorum; ut quam veritatem contineant, deprehendant atque notent; dummodo labyrinthea confusione, & frequenti contrariorum aphorismorum occursu non deterreantur. Itaque

Primò. Si Planeta dominus anni fuerit in proprio signo, potenter aget juxta naturam propriam: ac si Planeta convenerit naturâ suâ extrinsecâ cum signo, potentius aget elementaliter juxta oaturam signi: alioquin potentiùs aget influentialiter juxta oaturam signi. Ideoque Mars in ♈ plus calefaciet & exsiccabit elementaliter; in ♏ verò plus refrigerabit & humectabit influentialiter; ipsius ♂ natura communi utrobique vigente. At Sol Planeta unicæ naturæ, dum fuerit in ♌, tantùm per se calefaciet & exsiccabit, tam elementaliter quàm influentialiter. Atque sic de cæteris.

Secundo. Si Planera dominus anni non fuerit in proprio signo, aget cum natura signi in quo versatur, & domini ipsius signi, qui si fuerit in eodem signo, ut posito ♄ domino anni in ♓ cum ♃, hic potenter concurret per se & suum signum ad eventus eo anno futuros. Si autem fuerit in alieno signo sed ejusdem Triplicitatis, ut posito ♃ in ♋ vel ♏; adhuc etiam potens erit ejus concursus, ob eandem signorum naturam & trinum aspectum Planetarum: at si fuerit in signo diversæ naturæ à priori, sed in propria domo; ut posito ♃ in ♐, dom ♄ dominus anni est in ♓; fortiter adhuc concurret; imò prævalebit ♄: at si in signo diversæ naturæ peregrinetur; ut posito ♃ in ♉ vel ♊; tum virtus ♃ in effectibus anni erit imbecillis, ideoque effectus Saturni minores.

Tertiò. Quando Planeta dominus anni est in alieno signo, non solùm est habenda ratio hujus signi, sed ejus quoque domini: non enim idem efficiunt ♊ ♎ & ♒, quamvis sint ejusdem Triplicitatis. quia pertinent ad 3 diversos Planetas. Videndum ergo cujus Planetæ sit illud signum, & quæ sit ejus natura, & quis ejus status, ut pateat an effectibus propriis domini anni faveat aut contrarietur.

Quartò. Quando dominus anni est in signo alieno, & hujus dominus in signo similiter alieno absque receptione mutua. est quidem habenda ratio hujus secundi signi, sed non ejus domini; virtus enim domini ultra secundum terminum evanescit, nec viget circulariter.

Quintò. Saturous in omnibus signis aqueis non

vel Trigoni; ſed etiam naturâ tam elementali quàm influentiali. Nam ♄ in ſignis terreis ac præſertim ♑ prævalebit ♃: tum etiam in aereis ac præſertim ♒: ſed in igneis ac præſertim ♐, ♃ prævalebit ♄, tum in aqueis ac præſertim ♓. Planeta autem prævalens in ☌ loco, prævalebit quoque in mutationibus, ſive ad Aerem, Aquam, Terram, ſive ad homines ipſos pertineant. In □ autem & ☍ videndum quis fortior ſit in ſigno quod occupat, tum quis ſupra Terram & angularis exiſtat. Ac ♃ prævalere bonum eſt; Saturnum verò malum: idemque cenſendum eſt de Planetis aliis.

♄ & ♂ ☌ □ ☍ ſimiliter agunt habita ratione ſigni. Et in igneis magnas deſtruenteſque ſiccitates generant: in aqueis imbres & nymbos cum grandine. In aereis validos vantos, procellas, fulgura, tonitrua, coruſcationes & Aeris corruptionem. In Terreis frigus intenſum, gelu, nives, & in ♑ fulmina. Particulariter autem verè cauſant pluvias ac tonitrua, Æſtate tonitrua & grandines, Autumno pluvias & turbidum Aerem. Hyeme verò frigoris remiſſionem.

♄ & ☉ ☌ □ ☍ Aerem refrigerat, præſertim in ſignis frigidis, & pluvias grandineſque parit: tum ventos validos & corrumpentes in ſignis aereis, ac præſertim in ♒ atque ♎. Particulariter autem vere frigus & pluviam, æſtate grandines & tonitrua cum remiſſione caloris; Autumno pluviam atque frigus; Hyeme verò tempus humidum, turbidum atque nives.

♄ & ♀ ☌ □ ☍. Imbres & frigora gignit præſertim in ſignis aqueis, ubi etiam grandines cauſat, & in ♍ inundationes. Particulariter autem vere pluvias & frigus, æſtate pluvias ſubitas, autumno pluviam frigidam, & hyeme pluvias atque nives; ideoque ♄ & ♀ congreſſus ferè ſemper eſt pluvioſus.

♄ & ☿ ☌ □ ☍. In ſignis humidis aeram turbidum & pluvias efficit, in igneis ſiccitatem parit, in aereis ventos validos, & in terreis frigus atque gelu; ut plurimùm verò ii congreſſus frigora Terræ fructibus noxia gignunt. Sed particulariter Vere ventos ac pluviam, Æſtate ventos & grandines; Autumno ventos fortes, Hyeme ventos atque nives, ideoque ſemper vel ſaltem ut plurimùm vantos.

♄ & ☽ ☌ □ ☍. Frigus gignit, nebulas, pluvias, & interdum grandines præſertim in ſignis aqueis. Particulariter autem vere aerem efficit turbidum ac humidum; æſtate humidum ac frigidum, tum etiam grandinoſum; Autumno nebuloſum: Hyeme verò valde frigidum, nebuloſum, atque nivoſum.

♃ & ♂ ☌ □ ☍ in ſignis igneis parit æſtus & ſiccitatis exceſſum, in aqueis pluvias cum coruſcationibus, tonitruis, fulmine: in aereis gratas ſerenitatas; in terreis ſiccitatem; particulariter autem vere & autumno turbidum aeram efficit atque ventoſum: Æſtate calorem, tonitrua ac tempeſtates; Hyeme verò frigus minuit. Sed videndum uter Planeta prævaleat. Jupiter enim prævalens ſalubris eſt ac fertilis: Mars autem inſalubris & corruptivus.

♃ & ☉ ☌ □ ☍. Jucundam & gratam ſerenitatem, calorem temperatum ac ventos ſalubres cauſat, præſertim in ſignis aereis: & in humidis fœcundas pluvias; in igneis calorem auget, præſertim in ♌. & in terreis exſiccat & ſerenat. Particulariter autem Vere & Autumno vantos, Æſtate tonitrua & fulmina, Hyeme verò remiſſionem caloris gignit.

♃ & ♀ ☌ □ ☍ Jucundam ſerenitatem & Aeris tranquillam temperiem efficit. In ſignis autem aqueis nubes & ſalubres pluvias, illæque connexiones ut plurimùm fertiles ſunt præcipuè congruo tempore contingentes, cauſantque fructuum copiam. Ac ſi ♃ prævaluerit, potiùs ſerenitas efficitur, ſi ♀, pluviæ.

♃ & ☿ ☌ □ & ☍. Ventos movet ut plurimùm ſiccos, præſertim in ſignis igneis & aereis. Idque quavis anni quarta,

♃ & ☽ ☌ □ ☍, ut plurimùm ſerenitatem & Aeris temperiem quovis anni tempore cauſat; ventoſque propitios; ac interdum nubes albas toto Cœlo ſpargit.

♂ & ☉ ☌ □ ☍. agit ſecundam naturam ſignorum, ſed ut plurimùm cum vehementia: in aqueis verò concitat imbres, tonitrua, fulgura, grandines, præſertim æſtate, & cum nocumento. In igneis caloris & ſiccitatis exceſſum viventibus nocuum. In aereis vantos urentes, & in terreis pluvias minuit. Particulariter autem vere & autumno vantos & ſiccitatem, æſtate calorem magnum, tonitrua, fulgura, grandines; & hyeme frigoris remiſſionem cauſat.

♂ & ♀ ☌ □ ☍. In ſignis humidis aquas profundit: in aliis verò ſignis ſerenitatem ac temperiem & paucas pluvias efficit. Particulariter autem vera & autumno pluvias largitur, etiam ipſo dia ſi fiat ☌ in ♏; æſtate ſerenitatem & paucos imbres, hyeme frigoris remiſſionem.

♂ & ☿ ☌ □ ☍ in ſignis igneis præſertim ♌ caloris & ſiccitatis exceſſum nocuum: in aqueis imbres: in aereis validos ventos & cum impetu vagantes; quòd uterque Planeta ſit impetuoſus. Autumno grandines & ventos nymbiferos efficit. Hyeme & vere cauſat nives, æſtate tonitrua, grandines.

♂ & ☽ ☌ □ ☍. In humidis ſignis pluviam excitat: in igneis ferè ſemper ſiccitatem, ſed interdum nubas croceas & rubras Cœlo ſparſas, quandoque pluvioſas: in aereis coruſcationes, tonitrua & grandines præſertim æſtate: & quandoque Iridem Solarem atque pluviam.

☉ & ♀ ☌ in ſignis humidis pluvias largitur: & vere, autumno ac hyeme in ſignis igneis & aereis ſerenitatem.

☉ & ☿ ☌ in aereis ſignis ventos, in aqueis pluvias, & in igneis ſiccitatem cauſat.

☉ & ☽ ☌ □ ☍ agit penes naturam ſignorum & dominorum. Et ideo interdum ſiccitates, interdum pluvias, interdum ventos, & interdum tranquillitatem parit. Cæterùm ☌ æſtate, calida cenſetur; hyeme frigidiſſima: ☍ verò ſe habet modo contrario, niſi ♄ intertubet.

♀ & ☿ ☌, agit quidem juxta naturam ſignorum: ſed ad imbres magis propendet, & parit inundationes dum accidit tempore ☌ □ vel ☍ ☉ & ☽.

♀ & ☽ ☌ □ ☍ propendet ad pluvias mites, imbres atque nives, parit tempus nubiloſum & caliginoſum, & calorem minuit.

☿ & ☽ ☌ □ ☍ agit juxta naturam ſignorum, ſed

ſed magis propendet ad ventos, & tempus citò variat ob motus velocitatem.

Cæterùm prædictæ Planetarum connexiones, majorem vim habent ad ſupradictos effectus, quando Luna Planetas alios connexos, ſua etiam ☌ □ vel ☍ affecerit. Cùm autem non duo tantùm, ſed 3 aut 4 Planetæ ſimul, erunt ☌ □ vel oppoſiti; eò majores effectus ſignificantur, magiſque commixti: qui tamen ex ſuprapoſitis ſimplicibus connexionibus conjici poterunt, niſi quis malit ſummam anglicanam conſulere, ubi aphoriſmorum ingentem farraginem offendet. Et cùm plures Planetæ ſimul verſantur in eadem Triplicitate, potenter agunt juxta naturam ipſius Triplicitatis. Quippe in ignea exceſſum caloris & ſiccitatis effundunt, indeque morbos & ſterilitatem: in aqueis nocuam pluviarum copiam: idque præſertim malum ♂ & ♄ efficiunt.

Quoniam verò maxima eſt Lunæ poteſtas in hæc ſublunaria ob ejus minimam inter Planetas à Terra diſtantiam; ſedulò notandæ ſunt ejus applicationes ad alios Planetas in ejus Synodis, cum Sole præſertim immediatè præcedentibus ipſius ☉ ingreſſum in puncta cardinalia. Nam applicans ♄ hujus effectus proprios promovebit in elementis & hominibus, atque ſic de ♃ ♂, &c: præterea lumine creſcens & applicans Planetis directis, ſerenitatem largitur, ſed pluvias ſi applicet retrogradis.

Cæterùm connexiones Planetarum non modò intelligendæ ſunt inter ſe mutuò, ſed etiam cum ſtellis fixis; ac præſertim iis quæ ſuâ magnitudine vel naturâ, vel particulari ſocietate (ut Pleiades, Scorpius) deprehenduntur efficaciores ad hæc ſublunaria alteranda. Pro quibus aut generaliter conſules Tabulam ſequentem 28 manſionum Lunæ, ex Ptolemæi aliorumque veterum Aſtrologorum mente conſtructam, & ad hoc ſeculum accommodatam; aut particulares tuas experientias inſigni judicio factas; quod forſan tutius erit. Prima autem Lunæ manſio, correſpondens experientiis veterum de ſtellis fixis, incipiet anno 1660 juxta Tychonem à 28 gr. 28'. ♈; ubi ponitur prima ſtella conſtellationis Arietis, quæ eſt auſtralis in præcedenti ſive dextro cornu. Conveniunt enim Stoflerus, Gauricus, Pitatus, aliique Aſtrologi manſionem primam incipere à ſtellis, quæ ſunt in cornu dextro Arietis: & quales tradiderunt naturas manſionum, tales hic apponimus; monendo quod natura cujuſque manſionis ei competit à ſtellis quas includit, ut ipſi volunt; quod tamen falſum eſſe nonnunquam experieris. Ac præterea quod non eſt major ratio, cur Lunæ motus per has manſiones ſpectetur, quàm motus aliorum 6 Planetarum ☉ ♄ ♃ ♂ ♀ & ☿; cùm ſtellæ fixæ concurrunt ad eorum actiones, non ſecus ac ad actiones Lunæ: ſed verendum ne adhuc ignoretur vera natura cujuſque manſionis, ob nondum bene cognitas naturas fixarum.

Tabula manſionum Lunæ.

1	parum ſicca	28.28 ♈	15	humida	28.27 ♎
2	temperata	11.11 ♉	16	frigida humida	11.11 ♏
3	humida	24. 3 ♉	17	humida	24. 3 ♏
4	frigida humida	6.55 ♊	18	ſicca	6.55 ♐
5	ſicca	19 47 ♊	19	humida	19.47 ♐
6	temperata	2.39 ♋	20	temperata	2.39 ♑
7	humida	15.31 ♋	21	humida	15.31 ♑
8	parum humida	28.23 ♋	22	temperata	28.23 ♑
9	ſicca	11.15 ♌	23	humida	11.15 ♒
10	humida	24. 7 ♌	24	parum frigida	24. 7 ♒
11	parum frigida	7. 0 ♍	25	ſicca	7. 0 ♓
12	humida	19.50 ♍	26	parum ſicca	19.50 ♓
13	temperata	2.43 ♎	27	humida.	2.43 ♈
14	parum humida	15.35 ♎	28	temperata,	15.35 ♈

Denique ad certitudinem & magnitudinem effectuum à ſuprapoſitis congreſſibus Planetarum tam inter ſe quàm cum fixis, plurimùm facit Planetarum connexorum poteſtas in ſignis connexionum. Si enim conjunguntur in ſigno, ubi uterque Planeta poteſtatem habeat domus, vel exaltationis, uterque Planeta fortiter aget ut ☉ & ♂ conjuncti in ♈, ♄ & ♂ in ♑, ♃ & ☽ in ♋. Si unicus ſit potens, is in effectibus prævalebit, præſertim ſi alter in ☌ loco infortunetur: ut dum

♄ & ♃ conjunguntur in ♑, ♄ & ♂ in ♈. In □ autem & ☍: Si uterque Planeta sit potens in suo signo, uterque fortiter aget, ideoque magni affectus erunt ab utroque Planeta expectandi. Ut si ♃ sit in ♋ & ♄ in ♎ vel ♑: si autem unicus sit potens in suo signo, is prævalebit, multóque magis, si alter in suo signo infortunetur, ut si ♃ sit in ♋ & ♄ in ♈; aut ☉ in ♈ & ♂ in ♋. Sed de his hactenus dicta sufficiant.

Caput VII.

De Planetarum anni dominorum specialibus effectibus, à suo positu ad Solem atque Lunam.

PLanetæ à suo positu ad ☉ atque ☽, vocantur orientales & occidentales: & in utroque positu apparent directi, stationarii & retrogradi: vult autem Albumazar Lib. 4. major. Introd. differ. 73 tum Alkindus in Epistola sua Cap. 8. cum plerisque aliis veteribus Astrologis, nec Planetas, nec Stellas fixas, nec Signa esse natura sua calida, frigida, humida, sicca: nec per se generare, nec corrumpere, sed hæc omnia fieri à Planetis motu suo in Epicyclo proprio, nec non sua directione, statione & retrogressu, tum appropinquatione vel elongatione à Zenith. Ideoque passim apud Astrologos pars effectuum sublunarium maxima, refertur ad Planetas prout ascendunt vel descendunt ad epicycli sui partem superiorem vel inferiorem. Atqui doctrina hæc multis ex Capitibus planè ac evidenter falsa est. Primò. Quia Sol ipse est verus ac ferventissimus ignis, ejusque radii sunt mera flamma, ut per speculum concavum videre licet. Secundò, quia jam ex systematis Mundi accuratiore contemplatione, nulli dantur Epicycli pro motu ♄ ♃ ♂ ♀ ☿, sed tantum Excentrici vel Orbitæ simplices ellipticæ, in quibus ipsi moventur. Tertiò. Quia motus non est ex se activus; sed tantùm virtutis activæ Planetarum distributivus, ut jam alibi diximus. Sique affectus non essent à virtute Planetarum, sed à motu ipsorum in Epicyclis vel Orbitis, iidem essent effectus saltem specie à ♄ ♃ & ♂; tum ♀ & ☿: quia easdem habent motuum affectiones, etsi aliis aliis celeriores. Ejiciatur ergo ab Astrologiæ scientia, tam absurda opinio; experientiis Planetarum atque signorum, tum eorum naturis propriis à nobis expositis planè contraria; tantúmque retineatur id quod negari non potest; scilicet Planetas quò fiunt Terræ viciniores, eò efficaciùs agere in Terram, & ea præsertim loca, quibus fiunt verticales: quò autem fiunt remotiores, eò inefficacius agere. Ut jam nobis alibi probatum est; scilicet virtute propria.

Cæterùm quod ad Planetarum statum orientalem & occidentalem attinet, videatur, quid de his censuerimus, Lib. 13. Sect. 1. Cap. 3; tum Sect. 2. Cap. 1: siquidem rationi & Planetarum agendi modo congruit, ut aliter agant Solis ortum præcedentes, quàm sequentes: utque dum primùm liberantur à solaribus radiis, evidentiùs, potentiùs ac puriùs secundum naturam propriam operentur, quàm dum in illos radios incidunt ab eisque absorbentur. Ac saltem elementalis calor immensus Solis cohibet vel temperat frigus elementale Saturni, ☿ atque ☽; Martis verò atque ♃ calorem intendit, voluntque Astrologi, quod si omnes Planetæ ponderosi, nempe ♄ ♃ & ♂ sint orientales, multam siccitatem pariant, præsertim æstate: omnes autem occidentales, multam humiditatem & pluvias, præsertim hyeme. Similiterque agit Luna cum ♄ ♃ ♂ ♀ ☿ intendendo, vel remittendo effectus à propriis ipsorum naturis. Quid verò ab Antiquis & præsertim Albumazare Libro magnarum conjunctionum fuerit de hoc Planetarum statu nobis traditum, hic etiam apponimus.

De Planetis in ♈.

SAturnus in ♈ sub radiis Solis, Aerem efficit tenebrosum, densasque nubes & catarrhos ab humore frigido. Orientalis tamen bonam constitutionem Aeris causat; occidentalis ventos frigidos, stationarius tonitrua & fulgura.

♃ in ♈ sub radiis pluvias gignit; orientalis serenitatem; occidentalis rores & nebulas: stationarius fructuum copiam.

♂ in ♈ sub radiis, serenitatem efficit; orientalis turbat Aerem; occidentalis pluvias causat; stationarius, fulgura, tonitrua.

♀ in ♈ sub radiis humiditatem parit; orientalis tonitrua & pluvias; occidentalis ventos; stationaria, humiditatem.

☿ in ♈ sub radiis tempestuosus est; orientalis serenus; occidentalis benè temperatus; ac ferà semper ventosus.

De Planetis in ♉.

SAturnus in ♉ sub radiis, temperiem Aeri conciliat, sed colli morbos parit: orientalis sanitatem affert, occidentalis siccitatem; stationarius tonitrua, turbationem Aeris, densas nubes.

♃ in ♉ sub radiis temperatus, orientalis fructuum ac præsertim ficuum copiam; occidentalis imbres; stationarius ubertatem atque sanitatem efficit.

♂ in ♉ sub radiis, Aerem tranquillum efficit; orientalis ventos movet, occidentalis serenat; stationarius exsiccat.

♀ in ♉ sub radiis, tonitruosa; orientalis sana atque fertilis, occidentalis sicca & serena; stationaria, mediocris in omnibus.

☿ in ♉ sub radiis, tempestuosus, orientalis humidus & inconstans; occidentalis temperatus.

De Planetis in ♊.

SAturnus in ♊ sub radiis, siccus; orientalis bonæ est complexionis, occidentalis siccus; stationarius, morbosus.

♃ in ♊ sub radiis, tum orientalis, occidentalis & stationarius, est temperatus, saluber & fœcundus.

♂ in ♊ sub radiis morbosus, orientalis rixas litesque movet; occidentalis & stationarius calorem & siccitatem multiplicat.

♀ in ♊ sub radiis exsiccat; orientalis temperat, occidentalis, flat; stationaria est mediocris.

☿ in ♊ sub radiis ventos excitat, tum etiam orientalis: occidentalis bonum rerum statum præsagit, stationarius est instabilis.

De Planetis in ♋.

Saturnus in ♋ sub radiis dies obscuros, ventos validos, & tempestates in Mari efficit: orientalis temperatus est; occidentalis Mare aptum navigationi reddit: stationarius chronicos morbos parit.

♃ in ♋ sub radiis, mare tranquillum efficit, orientalis, occidentalis & stationarius, temperatus, saluber & fœcundus est.

♂ in ♋ sub radiis comburit, orientalis lites suscitat; occidentalis morbos: stationarius calefacit & exsiccat impensè.

♀ in ♋ sub radiis, tranquillum efficit Aerem; orientalis, occidentalis, & stationaria, temperat, serenat & fœcundat.

☿ in ♋ sub radiis, ventos & in Mari procellas causat; orientalis temperiem & sanitatem, occidentalis tranquillitatem.

De Planetis in ♌.

Saturnus in ♌ sub radiis ventos siccos & rheumata causat. orientalis temperat; occidentalis exsiccat; tum etiam stationarius.

♃ in ♌ sub radiis, ventos salubres causat; orientalis ad honores vel divitias elevat: occidentalis omnis temperat; stationarius morbos diminuit & sanitatem restituit.

♂ in ♌ sub radiis, Magnatum morbos portendit: orientalis rerum destructionem; occidentalis siccitatem: stationarius morbos.

♀ in ♌ sub radiis, ardorem causat; orientalis temperiem, fertilitatem; occidentalis pecudum morbos: stationaria nocet mulieribus.

☿ in ♌ sub radiis flatuosus; orientalis sapientes promovet & aerem serenat; occidentalis suffocat: stationarius morbos excitat.

De Planetis in ♍.

Saturnus in ♍ sub radiis morbosus est; tum etiam stationarius: orientalis exsiccat: occidentalis aerem turbat.

♃ in ♍ sub radiis, tum orientalis, occidentalis & stationarius, temperiem, ubertatem, sanitatem & gaudium causat.

♂ in ♍ sub radiis morbosus est: orientalis lites & bella parit: occidentalis homines suffocat, stationarius exsiccat.

♀ in ♍ sub radiis exsiccat: orientalis humectat; occidentalis temperat, stationaria molieres impedit.

☿ in ♍ sub radiis, procellosus: orientalis, humidus: occidentalis, siccus; stationarius nocet hominibus mercurialibus.

De Planetis in ♎.

Saturnus in ♎ sub radiis morbosus præsertim oculis: orientalis ventos frigidos siccos: occidentalis turbat aerem: stationarius quartanas febres generat.

♃ in ♎ sub radiis; tum orientalis, occidentalis & stationarius, temperatus, saluber & fœcundus.

♂ in ♎ sub radiis, exsiccat; orientalis turbat aerem & tonitrua causat, occidentalis pluvias; stationarius siccitatem.

♀ in ♎ sub radiis, humida est; orientalis inconstans, occidentalis temperata, stationaria mulieribus nocet.

☿ in ♎ sub radiis ventosus, procellosus; orientalis humidus & fœcundus; occidentalis temperatus, stationarius nocuus.

De Planetis in ♏.

Saturnus in ♏ sub radiis, refrigerat; orientalis ventos boreales excitat, occidentalis congelar: stationarius aerem turbidum efficit.

♃ in ♏ sub radiis pluviosus, orientalis temperat & pisces auget, occidentalis serenat: stationarius tranquillum aerem efficit.

♂ in ♏ sub radiis humidus; orientalis ventosus; occidentalis tranquillus; stationarius tonitruosus & fulminosus.

♀ in ♏ sub radiis, tum orientalis, occidentalis & stationaria, pluvias excitat, sed plus orientalis. Et in quovis signo sub radiis, & stationaria censetur à plerisque pluviosa.

☿ in ♏ sub radiis, tempestuosus; orientalis pluviosus, occidentalis siccus; stationarius inconstans.

De Planetis in ♐.

Saturnus in ♐ sub radiis, pluviosus aut nebulosus: orientalis frigidus; occidentalis siccus; stationarius morbosus.

♃ in ♐ sub radiis, bonum rerum statum efficit; orientalis serenat; occidentalis multas pluvias causat: stationarius prosperá hominibus significat.

♂ in ♐ sub radiis exsiccat: orientalis bella movet: occidentalis morbos multos: stationarius passim nocet.

♀ in ♐ sub radiis pluviosa est: orientalis temperata: occidentalis ventosa & frigida: stationaria mediocris.

☿ in ♐ sub radiis valde aquosus, orientalis temperatus: occidentalis siccus: stationarius litteratis nocuos.

De Planetis in ♑.

Saturnus in ♑ sub radiis ventos australes excitat: orientalis boreales; occidentalis frigus & gelu; stationarius turbidum aerem.

♃ in ♑ sub radiis, humidus; orientalis statum congruum; occidentalis pluvias: stationarius tranquillitatem.

♂ in ♑ sub radiis nubes generat; orientalis exsiccat; occidentalis calefacit: stationarius remperat.

♀ in ♑ sub radiis frigida; orientalis pluviosa: occidentalis frigida: stationaria temperata.

☿ in ♑ sub radiis pluviosus; orientalis obscurat aerem: occidentalis pluviam largitur, stationarius inconstans est.

De Planetis in ♒.

Saturnus in ♒ sub radiis frigidus: orientalis pluviosus: occidentalis periculosus in mari & aquis: stationarius nubilosus, nivosus & glaciosus.

♃

♃ in ♒ sub radiis congruum rabus statum: orientalis sanitatem, occidentalis multam pluviam: stationarius utiles pluvias.

♂ in ♒ sub radiis siccitatem; orientalis & occidentalis ventos atque procellas: stationarius pericula in Mari.

♀ in ♒ sub radiis nebulosa: orientalis pluviosa: occidentalis calida & flatuosa: stationaria, humida.

☿ in ♒ sub radiis nivosus: orientalis pluviosus; occidentalis, gelidus & turbulentus: stationarius, aerem turbat.

De Planetis in ♓.

SAturnus in ♓ sub radiis nubilosus nivosus: orientalis bonum statum, occidentalis, pluviosus, stationarius, inæqualis.

♃ in ♓ sub radiis, tum orientalis, occidentalis & stationarius, bonum rerum statum, sanitatem, & piscium copiam largitur.

♂ in ♓ sub radiis piscibus nocet; orientalis fulgurat atque tonat; occidentalis exsiccat, stationarius, morbos efficit.

♀ in ♓ sub radiis frigida ac gelida est: orientalis congruè temperata: occidentalis aquosa, nivosa, ventosa stationaria, inconstans.

☿ in ♓ sub radiis tempestuosus & pluviosus: orientalis & occidentalis tranquillus & congruè temperatus: stationarius inconstantiam Aeris causat.

Cæterùm ex suprapositis aphorismis plures reperientur, quorum non poterit reddi ratio, vel ex parte mixtionis qualitatum Solis & Planetæ: vel ex parte ultimæ Tabellæ Cap. 3. Sect. 1. Libri 13. Itaque consulatur experientia, habito respectu quartæ anni: & distinguendo sagaciter effectus Planetarum, qui his per se conveniunt, ab iis qui per accidens: nam Sol per se Terram calefacit & exsiccat: per accidens verò pluviis irrigat & refrigerat; dum vapores omnes quos attrahit resolvere nequit, ob exiguam suam moram super Horisontem, vel impedimenta ab aliis causis. Atque sic de reliquis.

Caput VIII.

De Planetarum Anni dominorum specialibus effectibus à modo sui motus.

PLanetæ singuli circa Solem ordinari, diversimode moveri deprehenduntur: scilicet directè & retrogradè; inter quos binos modus apparent stationarii: & in utroqua aliàs celeriter, aliàs tardè, aliàs autem mediocriter ferri visuntur. Hia autem modis sui motus, agunt influentialiter & elementaliter. Et quidem influentialiter per analogiam, ut à nobis explicatum est Lib. 13. Sect. 3. Cap. 3. Nam directi & veloces significant progressum rerum homanarum ad quas determinati sunt; eumque celerem celeres, tardumque tardi, medium mediocres. Retrogradi verò interruptionem progressus rerum ipsarum, vel aversionem ab eis, vel ipsarum destructionem. Et deinque stationarii præsertim in signis fixis, firmitatem, constantiam & durationem rerum ipsarum, Elementaliter autem agunt præcipuè juxta suam à Tellura distantiam, per naturam propriam.

Est autem certum primò. Quod Planeta stationarius, valde est activus secundum naturam propriam & locum Cœli in quo stat: hoc est Dodecatemorion in quo versatur, & stellas fixas apud quas ipse stat: hæ namque Planetæ virtutem sua ☌ particulariter determinant, ad actionis sociatatem; imò potentet ob moram stationis. Indeque detegi potest vera ipsarum fixarum natura, si ignoratur, & hoc nota.

Secundò. Quod dum Planeta in prima statione incipit regredi, tunc invertit atque perturbat præteritas suas actiones vel effectus, à societata signi & fixarum, usque ad finem regressua: & dum rursus incipit dirigi, easdem renovat atque perficit: semper habita ratione anni quarta, & vicioiq Sol per ☌ vel ☍.

Tertiò. Quod in medio regressus, ♄ ♃ & ♂ opponuntur Soli respectu Terræ, sibique mutuò occurrunt, quasi invicem ex opposito pugnaturi: at in medio directionia, Sol conjunctiona illos attingit atque superat. Venus autem & ☿ in medio directionis & regressus Soli coiunguntur respectu nostri, sed in directione Solem superaor, & ab ao superaotur io regressu.

Quartò. Quod Planetæ calidi ♃ ♂ & ♀ dum fiunt retrogradi, quia tunc viciniores fuot Terræ; idcirco calore suo alementali vapores quidam alevant, sed solo ipso calora proprio nequeunt resolvere Ideoque jure dicuntur pluviosi; ac præcipuè ♀ omnium minime calida & maxime humida. Planetæ autem frigidi ♄ & ☿, dum fiunt retrogradi, quia tunc viciniores fuor Terræ, idcirco potentiùs deosant vapores aliunde elevatos, unda pluviæ: ideoque meritò dicuntur atiam pluviosi. At quando Sol reperitur cum Planetis retrogradis ♀ & ☿, aut opponitur aliis ♄ ♃ & ♂; tunc potiùs sicci & sereni sunt quàm pluviosi. Nam Sol calora proprio resolvit, quod ab aliis resolvi non potuit; siva interdiu à ♀ & ☿, sive noctu à ♄ ♃ & ♂; nisi Solis super Horisontem mora brevior quàm par sit obstitarit; ut in Zona torrida æstata, & apud nos hyeme. His præmissis sequuntur aliquot aphorismi de directione & regressu Planetarum.

Primò. Omnes Planetæ retrogradi sunt ex se pluviosi: præsertim in signis fœmininis, & maximè in aqueis, & mansione humida, vel apud fixas pluviosas; ac potissimùm ♀ & ☿. Idque quadrat jam supradictis.

Secundò. Quò plures fuerint Planatæ sic dispositi, eò certiùs pluviam prædicere licet: & si trea sic reperti fuerunt in ♋ ♏ & ♓ sibique applicantes, inundatio portenditur.

Tertiò. Multi Planetæ retrogradi In boreali parte Zodiaci, pluvias & ventos in Mundi parte boreali præsagunt: & retrogradi in australi, pluvias & ventos in parte australi. Ratio est quia ♄ ♃ & ♂ retrogradi in parte boreali, habent Solem in parte australi; qui per consequens brevem moram facit super Horisontes Borealium: & retrogradi in australi, habent Solem in boreali, qui brevas dies efficit io australi.

Quartò. Planetæ directi potiùs siccitates efficiunt atque serenitates. Quia naturâ calidi paucos vapores elevaot: frigidi verò debiliores sunt ad

vapores densandos ob suum à Tellure recessum. Nihilominus agunt quantùm possunt juxta naturam suam, signum, stellas, & anni quartam.

Quintò. Planetæ retrogradi in Cœli parte meridionali tempore æstatis apud Boreales; his tonitrua, fulgura, fortemque grandinem efficiunt: sed Autumni tempore pluvias.

Sextò. In his omnibus est habenda ratio positionis Planetarum ipsorum ad ☉. Nam sive directi sive retrogradi; effectuum varietatem aliquam sortiuntur, prout ad ☉ sunt orientales vel occidentales, juxta Tabellam Capitis 3. Lib. 13. Sect. 1.

Plures alii habentur aphorismi apud Alkindum Cap. 2; sed quorum nullas habet rationes validas sibique constantes; imò, qui Astronomiæ contrariantur. Nam ipsi aphorismi potissimùm intelligendi sunt de Planetis ♄ ♃ & ♂ retrogradis. At Alkindus eos pluries ponit retrogrados in eodem Quadrante Zodiaci cum ☉: ut cum ait. *Quando Planetæ retrogrediuntur à capite ♋ ad ♎, & fuerit Sol cum illis in eadem quarta.* Tum & *fuerint retrogradi à ♎ ad ♑, & fuerit Sol cum illis*, &c: cùm tamen Saturnus non incipiat retrogredi priusquam à Sole distet plusquàm Quadrante circuli, sitque inter quadrantem & trientem: Jupiter verò distet triente, & Mars ultra trientem; proindeque nullus eorum possit esse retrogradus in eodem Zodiaci quadrante cum Sole.

Caput IX.

De Planetarum anni dominorum specialibus effectibus à suo statu Terrestri, vel positu ad Horisontem.

IN Planetarum anni dominorum statu Terrestri, hæc attendenda veniunt. Primò. In qua figuræ domo versetur dominus Anni: sub qua ratione continetur, an sit in angulo, an in succedente, an verò in cadente. Secundò. Quibus præsit domibus. Tertiò. Quas efficaciùs aspiciat, nimirum opposito vel quadrato radio.

De primo fusè agit Haly Cap. 7. Lib. 8. & post ipsum Origanus Cap. 3. Part. 3. ubi de singulis Planetis anni dominis definitur, quid in singulis domibus efficiant: non autem de secundo & tertio. At qualiter de primo, secundo & tertio judicandum sit, saltem pro effectibus influentialibus, sufficienter à nobis dictum est, Lib. 21. Sect. 2. tum Cap. 2. hujus Sectionis; ut proinde sit omnino superfluum, quæ illic generaliter decreta sunt, hic denuo particulariter repetere: sed duntaxat addendum vel potiùs recordandum, Planetas in angulis efficaciores esse ad ea quæ significant, dummodo sit fortis ad bonum vel malum, vel ad quamvis qualitatem Aeris, eorum status Cœlestis, hoc est cæteris paribus: in cadentibus verò debiliores sunt, & in succedentibus mediocres, juxta communiter acceptam Astrologorum sententiam; quæ potissimùm vera deprehendetur pro effectibus elementalibus. Nam pro influentialibus Saturnus in nulla figuræ domo pravam, turpem, aut difficilem mortem efficaciùs significat, quàm in octava domo positus, quamvis hæc non sit angularis. Et ♃ in nona pro itineribus, pietate & ecclesiasticis dignitatibus fœlicior est, quàm in quavis alia figuræ domo, cæteris quoque paribus, quamvis nona sit cadens: & in secunda maximè fortunat pro divitiis. Eademque est ratio de reliquis.

Cæterùm pro elementalibus effectibus constitutionis universalis, ac præcipuè temperatura in Horisonte figuræ regnatura, durante ipsa constitutione; rationi congruere videtur, ut sicut in nativitatibus fit judicium de temperamento Nati, ex prima domo ejusque statu Cœlesti; hoc est signo illam occupante, ejus domino, & Planetis ac fixis in ipsa corpore vel aspectu: ita in constitutione universali de Regionis temperatura judicetur; notando quale signum ascendat: nam prout fuerit aereum, aqueum vel terreum; aereæ, aqueæ vel terreæ qualitates præcipuè producentur, & Aer, Aqua vel Terra præcipuè afficientur in se, & suis fructibus vel incolis. Neque hic modus spernendus est; cùm præsertim plures veterum Astrologorum apud Haly, de regionis universali temperatura judicaverint ex solo signo ascendente, in figura constitutionis universalis.

Porrò hîc cavendum est ab errore Cardani, qui Commento in Text. 56. Lib. 2. vult quidem cum Ptolemæo & rectè, binas esse figuras inspiciendas pro Solis ingressu, in singula 4 puncta cardinalia ♈ ♋ ♎ ♑: scilicet 4 pro illis ingressibus Solis, & 4 pro noviluniis aut pleniluniis immediatè præcedentibus: sed propria opinione & sine authoritate Ptolemæi, censet equidem erigendas esse figuras pro noviluniis aut pleniluniis ipsis, quoniam horum tempus exquisitè scitur; at pro ingressibus Solis, non posse figuram erigi, quòd tempus non adeo exquisitè sciatur; cùm tamen exquisita cognitio temporis Lunationis, præcipuè pendeat ab exquisita cognitione motus Solis ad ipsum tempus: ideoque tempus ingressus Solis exquisitiùs sciri debet, quàm tempus Lunationis; quòd figura ingressus Solis in ♈ ♋ ♎ ♑ sit præcipua ad ferendum judicium de anno ejusque quartis. Vide finem Cap. 4. Sect. 1.

Præterea textu 58. duos effectus attribuit ☌ vel ☍ præcedenti Solis ingressum in punctum cardinale: scilicet propriom, qui tantùm extenditur usque ad ingressum ☉, & generalem qui incipit ab ipso ingressu ☉, verbi gratiâ, in principium ♈, usq; ad proximum ingressum in ♋; atq; sic de reliquis: sed perperam: virtus enim revolutionis synodicæ ☉ & ☽ durat usque ad similem revolutionem proximè sequentem, ut alibi docuimus; nec cessat per ingressum Solis in cardinale punctum: alioquin nulla ejus esset habenda ratio in ipso Solis ingressu. Nam ejus duntaxat est habenda ratio, quia Solis ingressus accidit durantibus effectibus ac virtute ipsius synodi; cujus virtutis vel effectuum reliquiæ, pertinent ad ipsum ingressum, quatenus cum hujus virtute concurrunt: sed proxima sequente synodo desinunt, nec extenduntur, usque ad ingressum Solis in aliud cardinale punctum.

Fallitur præterea Cardanus supradicto Commento in Text. 56. Lib. 2. dum vult quod si inter Solis ingressum in quodvis cardinale punctum, verbi gratiâ, principium ♈, & eclipsim immediatè præcedentem accidat ☌ vel ☍ ☉ & ☽, figura eclipsis etiam à pluribus mensibus præterita, erit primò spe-

ſpectanda, ut præcipuæ virtutis in anni quarta: *quia* (inquit) *ſi poteſt ſupra totum annum, multò magis ſupra anni quartam, cui proximior erit.* Secundum verò locum quò ad tribut tribuit figuræ ingreſſus Solis; & ultimum figuræ novilunii vel plenilunii Solis ingreſſum proximiùs antecedentis. Cùm enim Eclipſis ſit tantùm lunatio, efficientia ejus actualis ultra propriam periodum non extenderetur, ut à nobis dictum eſt Cap. 7. Sect. 1. Ideoque figura ingreſſus erit primariò conſiderando.

Caput X.

De effectibus quartarum Revolutionis mundanæ Solis.

QUamvis revolutio mundana Solis ſit cauſa generalis ac primaria effectuum totius anni; & quartarum themata Cœlaſtia, tantùm agant ut ſunt tranſitus Solis per □ & ☍ principii ♈, idque cum reſpectu ad Thema revolutionis ipſius: quia tamen Cœli conſtitutio & Solis ſtatus tam Cœleſtis quàm Terreſtris ad illum tranſitum, evidentiùs manifeſtat qualis & quanta ſit vis illius tranſitus, pro anni parte in quam incidit, ad promovenda vel impedienda ſignificata mundanæ revolutionis Solis, vel quidpiam novi moliendum: ac inſuper cardinalia Zodiaci puncta ſunt mutationum invicem contrariarum principia, ſive cauſæ reſpectu ſublunarium. Idcirco erectis figuris pro qualibet anni quarta neceſſariis; ſcilicet pro ingreſſu ☉ in principium ♋ ♎ aut ♑; tum pro novilunio aut plenilunio immediatè præcedente, juxta Cap. 4. & 6. Sect. 1: inveniantur earum domini juxta Cap. 9. Ac ſi amborum figurarum idem Planeta dominus extiterit, ipſe in tota quarta erit potentiſſimus. Si verò diverſi Planetæ ambabus figuris præfuerint; eorum vires à natura propria & ſtatu Cœleſti Terreſtriq; miſceantur; atq; videatur quomodo in figura ingreſſus ☉ ſint inter ſe affecti; tum an ſua naturâ ſint inter ſe amici vel inimici; ut ex his pareat num ſe adjuvent aut impediant: indeque feratur judicium ut de figura mundanæ revolutionis ☉, evitando Cardani errores cap. 9. expoſitos, tum etiam ſequentem. Quippe vult cum Ptolemæo quod ſi ☍ ☉ & ☽ immediatè præceſſerit ☉ ingreſſum in cardinale punctum; omnes menſes illius quartæ incipiant ab oppoſitionibus ☉ & ☽: hoc autem abſurdum eſſe inde liquet, quoniam ut anni ſunt à Sole, ſic menſes ſunt à revolutione ſynodica Lunæ cum Sole; ipſaque ſynodus eſt principium primarium ac independens, non autem ☍ ☉ & ☽, quæ agit per reſpectum ad thema Cœleſte ſynodi præcedentis, ac per modum tranſitus; ſi non per locum ipſius ☌ luminarium, ſaltem per loca aliorum Planetarum & angulorum in ipſo themate. Adde quod juxta mentem Ptolemæi & Cardani, menſium ordo atque tempus pluries in anno turbarentur & poſſet dari menſis 15 tantùm dierum, quod aliud abſurdum eſt: nec vis unius ſynodi duraret uſque ad proximè ſequentem, quod tamen fieri jam pluries probatum eſt.

Itaque in omni quarta mundanæ revolutionis, primariò ſpectetur novilunium immediatè præcedens; ſecundariò autem vel ☍ vel □, quæ occurrat inter novilunium, & Solis ingreſſum in cardinale punctum, ſi qua occurrat □ inter ☍ & Solis ingreſſum, erit □ ad judicium anni quartæ oppoſitioni præferenda. Nam ambæ □ & ☍ ſubordinantur quidem per ſe ☌ independenti; at nec ☍ ſubordinatur per ſe primæ □, nec ſecunda □ oppoſitioni: ideoque agunt ſeorſim juxta propriam vim, cum dependentia à conjunctione. Quamobrem ingreſſus ☉ in punctum cardinale, non minus dependat ab immediata □, atque ab immediata ☍, in ratione principii diſpoſitivi rerum ſublunarium ad effectus, vel mutationes cauſandas ab ipſo ingreſſu, quamvis oppoſitio ſit potentior.

Cæterùm quamvis luminarium ſynodus dicatur hìc independens, hoc tamen duntaxat intelligitur, quod ſit independens ab alia ſyzygia luminarium in menſe ſynodico; non autem quod ſit abſolutè independens; ſiquidem primariò dependet à præcedente ingreſſu ☉ in ♈ principium: quælibet enim ſynodus luminarium eſt pars totius anni; hujus effectus pro ſuo modulo diſpenſans ac promovens. Nec propterea ſequetur dari progreſſum in infinitum, quòd ingreſſus Solis dependeat etiam ab alia priore ſynodo: nam ſynodus immediatè præcedens ingreſſum ☉ in ♈, cùm ſit finalis ſynodus anni præcedentis, tam exiguæ virtutis eſt circa hunc annum, quem terminat & cujus definunt effectus, ut potiùs cenſenda ſit pertinere ad ſequentem, quem ſuis effectibus inchoat; proindeque ceſſet progreſſus in infinitum. Veluti ſi ingreſſus ☉ in ♈ accidat, die ultimo immediatè præcedentis revolutionis ſynodicæ ☉ & ☽; quoniam tunc exhauſta eſt atque ceſſat vis ipſius revolutionis, potiùs erit habenda ratio ejus, quæ cum ingreſſu Solis in ♈ incipit, vel hunc uno aut altero die ſequitur, præſertim cùm Ptolemæus & experientia teſtentur triduo ferè ante novilunia horum effectus inchoari; & vis cujuſque domus figuræ Cœleſtis, in cuſpide maxima, continuò decreſcat uſque ad cuſpidem domus ſequentis, ubi omnino deſinit.

Portò hìc non videtur omittenda regula Eudoxi, cujus meminit Plinius circa finem Cap. 47. Lib. 2. Hiſt. Natur. & quam Origanus approbare videtur, Part. 3. Cap 4. nempe ſingulis quadrienniis redire eaſdem vices non ventorum modo, verùm etiam reliquarum tempeſtatum magna ex parte: quòd ſcilicet ſingulis quadrienniis, figuræ ingreſſus Solis in puncta cardinalia ſint ferè ſimiles, ſingulæ ſingulis pro eodem cardinali puncto: proindeque Sole & fixis reſpectu Terræ ſimiliter poſitis, ab his iidem effectus recurrere debeant. Sed prætetquam quod reliquorum Planetarum ſtatus Cœleſtis ac Terreſtris multùm variatur; accidit etiam differentia 48' horæ inter duo proxima quadriennia; quę valent 12 gradus Æquatoris, pro differentia aſcenſionis rectæ Medii Cœli, vel aſcenſionis obliquę Horoſcopi; unde poſitio Cœli ſatis inſigniter etiam variatur; forſanque Planetarum in angulis figuræ dominium: unde nil mirum ſi ſingulis quadrienniis etiam immediatis parva tempeſtatum aliorumque affectuum, ſimilitudo in ſingulis anni quartis deprehendatur. At major deprehendi poteſt ſingulis 120 annis, quia tunc ſal-

tem redit idem Medium Cœli, proindeque idem status Terrestris fixarum, atque Solis, quibus maxima est super hæc inferiora potestas; sed reliquorum Planetarum status uterque ab anno primo valde differt, ut patet in Ephemeridibus.

Caput XI.

De effectibus revolutionis synodicæ Lunæ cum Sole, & Quartarum illius.

SI nobis constaret de vero Lunæ loco, quem occupavit initio suæ creationis; ejus revolutio ad ipsum locum, nobis esset periodicus ac verus Lunæ mensis: & Thema Cœleste ipsius revolutionis, esset præcipua & genuina causa menstruorum effectuum generalium; ut à simili patuit in Lunæ revolutionibus periodicis pro nativitatibus. At de loco illo certi non sumus, etsi probabilissima ratione censuerim, Lib. 2. Cap. 10. Solem atque Lunam vero motu centrali ter junctos fuisse in principio ♈, ipso die suæ creationis: rejecta opinione Kepleri, qui in Tabulis Rudolphinis arbitratur illos fuisse conjunctos in 28 gradu ♊: proindeque licet periodicas Lunæ revolutiones mundanas ad principium ♈, attenta mente spectare suadeam, ut observetur an aliquos habeant generales effectus, etiam majores quàm revolutiones ejus synodicæ: quia tamen nobis supersunt ipsæ revolutiones synodicæ Lunæ cum Sole cunctis notissimæ Astrologis, imò etiam rusticis; ex quibus de mensium effectibus generalibus veteræ prædictiones fieri solent: idcirco de his duntaxat agemus hoc capite, menses singulos inchoando à novilunio, sive ☌ ☉ & ☽, ut syzygia primaria ac independente, veluti superius explicatum est.

Itaque ex Cap. 6. Sect. 1. erigatur figura conjunctionis Solis & ☽; cujus inveniantur domini ex Cap. 9. Deindeque fiat ipsius figuræ judicium, juxta propriam naturam dominorum, eorumque statum Cœlestem ac Terrestrem, ut factum est in revolutione annua ejusque quartis. Siquidem unus ac idem est de omnibus judicandi modus habita ratione subordinationis, proindeque toties eadem repetere non est opus. Similiterque procedendum erit in Quartarum judicio, in quibus anguli & Planetæ, præsertim domini non erunt absolute spectandi, sed cum respectu ad figuram novilunii, à quo dependent ipsæ quartæ, quodque per se est mensis Lunatis principium. Quæ enim quarta habebit cum ipso novilunio majorem convenientiam ratione angulorum dominorum & transituum, ipsa majores edet effectus, validiúsque novilunii significata promovebit, ipsa durante quarta. Sed de Lunationibus & harum quartis explicemus jam hic locum Ptolemæi in Quatripartito, quem Cardanus appellat totius voluminis difficillimum.

Igitur Ptolemæus Lib. 2. Text. 63. apud Cardanum, postquam de quadrantibus revolutionis annuæ Solis, sive anni quartis mentem suam aperuit, subjunxitque doctrinam de menstruis noviluniis ac pleniluniis; deinde particularium tempestatum Aeris, tertiam causam afferens; *in hanc* (inquit) *cadunt configurationes Solis & Lunæ particulares, non solùm interlunii & plenilunii, sed etiam horum mediæ, id est quadratæ. Ubi animadvertendum est, ante tres ferè dies, omnium ferè tempestatum significationes existere solere, aut etiam post tres nonnunquam exæquati itineris Lunaris erga Solem.* Quibus verbis diversimodè explicatis à Lucio Bellantio & Junctino, qui volunt ea intelligi de figura 16 laterum pro aspectuum consideratione, tum à Cardano, Naiboida & Magino, qui censent eadem intelligi de figura 8 laterum: vult ipse Cardanus, non solùm observandas esse ☌ ☍ □ Lunæ cum Sole; sed etiam illis interjectas medietates; quòd Luna in illis medietatibus constituta, judicare soleat quas mutationes sit effectura, cùm ad proxime sequentem ☌ ☍ aut □ devenerit, aut quæ à proximè antecedente ☌ ☍ vel □ sint expectandæ. Sed quantùm aberrent à mente Ptolemæi & rei veritate, facile probabitur ex ipso Ptolemæo: qui per diem tertium ante vel post exæquatum iter Lunæ ad Solem, non alium intelligit, quàm eum solum quo Luna ante conjunctionem ultimò apparet, vel post ☌ primò conspicitur, hoc est, quo occidit vel oritur heliacè: qui dies frequentiùs extat tertius ante vel post ☌, quàm quartus, secundus aut primus; fuitque semper apud antiquos etiam rusticos principalissimæ contemplationis ad judicandum de totius mensis præcipuo statu. Et quod hæc sit mens Ptolemæi ex eo constat, quia Lunare iter exæquatur Soli duntaxat in novilunio, quo nempe Luna Solem attingit. Præterea quamvis hoc in loco, velit advertendas esse quoque figuras triangulas & sexangulas Lunæ cum Sole, tamen figuræ octangulæ, vel sexdecangulæ non meminit: quippe quòd Lib. 1. Cap. 12. enumeratis omnibus figuris seu aspectibus in Astrologia considerandis, oppositione, trino, quadrato, & hexagono, ait deinde; *Plura aspectuum aut figurarum discrimina seu differentias apud Astrologos non recipi*, ob rationes quas ibidem enumerat. Ergo Cardanus cum aliis aberravit à mente Ptolemæi: & quæ per figurarum 8 laterum probare nititur in morborum decursu, sine tali figura meliùs probari queunt, ut in praxi Astrologica Deo dante dicemus.

Ex supradicti verò loci genuina explicatione sequitur, in Lunæ eccasu & ortu heliaco respectu nostri, studiosè attendendum esse ad ipsius Lunæ statum Cœlestem & Terrestrem: ac præsertim cum quibus fixis & constellationibus existat, & quam occupet mansionem: nec non quę tunc emergat Aeris constitutio. Vulgo enim censetur, quod qualis est Luna tertia ante & post novilunium, talis est tota: hoc est toto durante mense quoad Aeris dispositionem. Nec id sine causa dicitur; tum quia tunc Luna fere est in dodectili Solis, qui aspectus est efficax & primus, quem ipsa post ☌ cum ☉ efficit: tum quia si aliorum Planetarum, imò & fixarum ortus & occasus heliaci, sunt insignis virtutis ob eandem rationem, quantò majoris debet esse ortus & occasus heliacus Lunę, Planetæ primarii & nobis vicinissimi?

Cæterùm de Lunationibus harumque quartis, sequentes notentur Aphorismi.

1. Si Planetæ domini ☌ vel ☍ præcedentis ingressum Solis in punctum cardinale, fuerint natu-

naturâ calidi, & in signis calidis, & corpore vel aspectu connexi, cum Planetis vel fixis natura calidis, aut partiliter sit applicatione; ac fuerint etiam in quarta figuræ calida; & anni quarta fuerit naturæ calidæ; ingens calor producetur ipsâ anni quartâ, & præsertim ejus initio. Eademque est ratio de aliis.

2. Lunationes menstruæ earumque quartæ, augent vel minuunt temperaturam quartæ anni in qua contingunt, penes suam naturam & qualitatem. Ideoque nec ex sola anni quarta ferendum est judicium de tota ipsa quarta nisi inspectis Lunationibus menstruis: nec etiam de Lunatione potest exactum fieri judicium nisi spectatâ generali naturâ anni quartæ, ex ejus figura & præcedente novilunio.

3. Magnæ mutationes non fiunt sine concursu ♄ ♃ aut ♂ dominio in figura, aut connexione per corpus vel aspectum cum Sole vel Luna. Nec calamitates accidere solent, nisi prædominantibus infortuniis.

4. Lunatio contingens in prima vel decima domo, ac præsertim in signo mobili, subitos ac celeres habet effectus: eosque magnos si ♄ ♃ aut ♂ Lunationis cardini præfuerit, majores verò si Lunatio fuerit cum eclipsi: incipientque effectus apparere ipso die Lunationis.

5. Planetæ directi ac veloces serenitatem causant, stationarii ventos, retrogradi aquas.

6. Serenitas causatur præsertim à ☉ ♄ ♃ & ♂. Imbres verò à ☽ ♀ & ☿. Ideoque serenitas cum magno calore & frigore compatitur: imbres verò nunquam cum magno frigore.

7. Æstate plures aut validas decet esse causas frigoris, tum hyeme caloris, ut præter naturam anni quartæ insignes sortiantur effectus.

8. Studiosè observandus est Planeta, cui Luna vel dominus Lunationis primò applicat. Aer enim sæpius mutatur penes ejus naturam, atque statum tam Cœlestem quàm Terrestrem, habita ratione anni quartæ: sique ♂ applicet, grandines & tonitrua erunt expectanda, nisi natura anni quartæ obstiterit: si ♄, pluviæ, frigus; si ♃, serenitas, &c: sæpius verò accidet mutatio in defluxu quàm in applicatione, & ratio est, quia mutatio vel effectus applicatione concipitur, vel generatur; defluxu verò nascitur, vel extra suas causas producitur: si tamen causæ fortes fuerint statu Cœlesti & angulares, applicatio pariet effectum; quem intendet syzygia partilis.

9. Magna est habenda ratio anguli orientis ejusque domini. Nam Planeta qui in loco ☌ ☍ vel □, & Horoscopo figuræ plures habuerit dignitates, erit aliis præferendus. In ipsis verò locis spectanda est natura signi & mansionis, & in domino illorum, ejus natura, signum, mansio, domus in figura; ex iisque judicandum.

10. Si dominus Lunationis fuerit naturæ humidæ, in signo humido applicans Planetæ humido, etiam in signo humido: & Luna primò applicet Planetæ humido, &c: magnæ humiditates & pluviæ erunt expectandæ in anni quarta, præsertim humida ut hyeme. Eademque est ratio de calido, frigido, sicco. Si verò accidat contrarietas qualitatum: ut quod dominus sit naturâ calidus, sed in signo frigido, & suffragiis utrinque sint æqualia, temperies in calore & frigore erit prædicenda: si inæqualia, pars fortior vincet: sed videndum erit cui anni quartæ natura faveat.

11. Causæ caloris æstate calorem augent pro suo robore: hyeme frigus minuunt. Causæ frigoris contrà calorem æstate remittunt, & hyeme frigus intendunt. Similiterque humiditatis causæ, siccitatem æstatis moderantur, & hyemis humiditatem augent: unde patet quid efficiant generaliter causæ siccitatis.

12. Stellæ fixæ quæ conjunguntur luminaribus, vel Lunationum dominis, sedulò sunt advertendæ: sunt enim ad Aeris mutationes valde potentes; tum quæ cum illis oriuntur culminant & occidunt. Vide etiam fixas momento figuræ orientes & occidentes.

13. Si in aliqua Lunationis figura contingat ☌ vel ☍ Planetarum aliorum, ac præsertim superiorum inter se, vel cum inferioribus; ipsa majoris erit virtutis quàm alio tempore, ac præsertim si partilis fuerit. Maximæ verò si etiam ☉ & ☽ aspiciant.

14. Mutatio significata in Lunatione, accidet quando Luna post ☌ vel ☍ cum Sole, connectitur forti radio cum domino constitutionis; aut motu proprio deveniet ad signum vel gradum Horoscopi: præsertim si illud signum fuerit in angulare in Revolutione Solis, vel ejus quartæ. Nec syzygiæ Lunæ cum Sole causabunt ex se mutationes illas.

15. ♄ ♃ & ♂ si inter se, vel cum ♀ & ☿ conjungantur, vel opponantur in Lunatione; & statim Luna eis applicet, certò mutabitur Aer juxta naturam Planetæ fortioris.

16. Cùm Planetæ domini constitutionis subordinatæ vel inferioris, motu proprio deveniunt ad signa angulorum, vel ipsos angulos figuræ superioris, agunt juxta suam & signi naturam.

17. Astrologi quidam ex Mizaldo Libro de Judiciis Aeris, Cap. 2. dirigunt Horoscopum Lunationis ad Planetam dominum, vel ejus □ aut ☍, dando cuilibet diei 13 gradus 11′. Tuncque volunt fieri mutationem, juxta naturam ipsius Planetæ, signi in quo est, & mansionem, nisi Planeta ipse debilis extiterit. Hic autem aphorismus tantùm intelligendus est de novilunio, & locis in ipso determinatis, ut pro Lunæ revolutionibus periodicis nativitatum diximus alibi.

18. Planetæ conjuncti magis ad serenitatem, oppositi magis ad pluvias proni sunt. Et cùm multi Planetæ ut 4 aut 5. coeunt in aliquo signo, de Aere judicandum est potiùs ex natura Planetarum & domini signi, quàm ex natura signi: hac non neglecta, nec ejus signi domino.

19. In novilunio, ☍ & □, Lunæ latitudo non est omittenda, nec Planetæ qui Themati dominatur: nec Triplicitas in qua versantur. Inde siquidem fiet conjectura de Mundi parte, ex qua mutatio Aeris expectanda sit.

20. Magnæ mutationes Aeris vocantur portarum vel cataractarum Cœli apertiones. Est enim duplex apertio, quippe minor, seu portarum, & major, seu cataractarum aut valvarum. Minor est, quando Planetæ, qui domos habent oppo-

tas, ut ♄ & ☉, ♄ & ☽, ♃ & ☿, tum ♂ & ♀ inter se conjunguntur, quadrantur vel opponuntur.

Major verò est eùm Lunæ à ☌ □ vel ☍ unius illorum, immediatè fertur ad alterius aspectum, quippe à ♄ ad ☉, à ♃ ad ☿, & à ♂ ad ♀, aut contrà; tunc enim furibundi venti, procellæ, nimbi, pluviæ copiosæ, grandines, tonitrue & fulmina pro ratione anni quartæ, & Planetarum portas aperientium expectanda sunt; præsertim si Planetæ ipsi à quo Luna defluit, vel cui applicat in universali constitutione dominium sortiantur, & sint cum fixis tempestuosis, seque aspiciant. Fit autem Aeris mutatio interdum penes naturam Planetæ superioris, interdum pene naturam fortioris, sæpius verò penes naturam ejus cui Luna applicat. Ut si defluens à Sole applicet ♄: erit aeris mutatio Saturnina, habite ratione signi quod Saturnus occupat, fixarum quibus jungitur & anni quartæ: sique ♀ corpore vel aspectu forti copuletur Planetæ portas aperi anti, ventos ac tempestates sonoras excitabit. Planeta autem retrogradus pluviam copiosam, duo retrogradi, copiosiorem. Estque notandum quod si ☉ fuerit circa suum perig[æ]um, cum inferioribus Planetis, eruot propensi ad pluvias in aperitione portarum, præsertim in signo aqueo: At si fuerit circa suum apogæum cum Planetis superioribus, ad serenitatem & siccitates erunt proni, nisi natura signi ejusque domini obstiterit. Ac præterea notandum est, quod validior est portarum apertio, dum Luna defluit à Planeta inferiore applicans superiori; quàm si defluat à superiore applicans inferiori. Denique hic non omittendum quòd tam minor, quàm major portarum apertio egregiè confirmat sympathiæ vinculum, quâ Planetæ cum suis domibus Cœlestibus connectuntur; quodque ipsi agunt non solùm ratione naturæ propriæ, sed etiam ratione dominii.

Caput XII.

De revolutionibus synodicis ♄ ♃ ♂ ♀ ☿, tam inter se, quàm cum luminaribus, illarumque quartis; tum de ipsarum effectibus.

POstquam de revolutionibus ☉ & ☽, Planetarum in Mundo primariorum sufficienter actum est, doctrinæ ordo exigit, ut de ♄ ♃ ♂ ♀ & ☿ revolutionibus ea saltem dicamus, quæ humani ingenii vim & capacitatem non excedunt.

Primò igitur eorum periodicæ revolutiones ad sua loca radicalia initio creationis suæ, multò minùs nobis innotescunt, quàm periodicæ revolutiones Solis & Lunæ. Et quod ad synodicas attinet, tam cum luminaribus quàm inter se; quamvis sciri possit, quo in signo & gradu Zodiaci contingant: tamen qua præcisè horâ fiant, adhuc nescitur, ob Astronomicarum Tabularum defectum: vixque unquam scietur de ♄ ♃ & ♂ inter se, ob tarditatem motus ipsorum; præsertim cùm circa stationes versentur. Ob has igitur rationes, illarum figura Cœlestis per Tabulas erigi nequit: unde nescitur etiam quis earum particularis dominus existat, ratione angulorum, nec quos speciales productura sint effectus ratione domorum, in singulis Terræ locis, sed tantùm sciri potest, quid universaliter toti Terræ significent ratione sui statue Cœlestis, dum saltem fere ortum considerantur. Idque forsan divinâ factum est providentiâ; ut imminentibus magnis ☌ infaustis, singulæ nationes habeant timendi, ad Deumque recurrendi causam.

Suppositis autem Tabulis motuum Solis, fixarum, ♄, ♃, ♂, ♀, ☿ atque ☽ accuratè restitutis, etiam accuratè erigentur figuræ revolutionum synodicarum Lunæ cum Planetis omnibus; ac præsertim cum ♄ ♃ & ♂; eruntque possibiles revolutionum figuræ, pro ☉ ♀ & ☿ inter se; magis autem cum ♄ ♃ & ♂. proindeque restabunt duntaxat figuræ revolutionum ♄ ♃ & ♂ inter se; quas erigere quisquis aggredietur; non Tabulis, sed observatione id illi tentandum erit; quòd Tabulæ ad tantam præcisionem, eamque constantem perduci nequeant. Sic autem erit procedendum. Observetur motus diurnus utriusque Planetæ in circulo præsertim Meridiano, pridie quàm fiat eorum ☌, Problem. 2 & 4. Tertiæ Partis Astron. Rest. sed vitato tempore, quo tardiùs progrediuntur. Dumque observatione constabit, Planetarum differentiam longitudinis & tardioris Planetæ diurnum longitudinis simul addita, efficere summam, quæ non excedit Planetæ velocioris diurnum longitudinis: tunc in regula auree ponatur differentia amborum diurnorum pro primo numero, 24. horæ pro secundo, & differentia longitudinis supradicta pro tertio: quartus enim proportionalis erunt horæ & minuta, quibus post observationem fiet ipsorum Planetarum conjunctio. Cùmque hæc observatio non videatur impossibilis, dum præsertim ☌ erit onus Planetarum; certum est quod si rectè succedat, erit interdum magnæ utilitatis, ob vim insignem ipsarum ☌.

Jam verò sive non erecta, sive erecta ☌ figura; pro ejus statu Cœlesti notentur sequentia.

1. Quæ sit natura amborum Planetarum conjunctorum.

2. In quo fiat Trigono, nec non in quo immediatè præcesserit.

3. In quo fiat signo; & quis sit ejus dominus, tum quis sit ejus status Cœlestis; tum an & qualiter aspiciat conjunctionis locum.

4. An Planetæ conjuncti eorumque dominus sint orientales, vel occidentales Soli aut Lunæ.

5. An signo sint benè affecti vel malè, & quis eorum sit fortior, nec non domino loci conjunctionis familiarior.

6. Qualis sit eorum latitudo & declinatio.

7. Quinam Planetæ aspiciant conjunctionis locum ejusque dominum: & cui primò applicent tam Planetæ conjuncti, quàm dominus conjunctionis.

8. Quibus stellis fixis sint etiam conjuncti; & in qua mansione.

Ex his autem omnibus contemperatis, eruatur virtus universalis, quâ talis ☌ aget in universam Terram.

Si autem revolutionis synodicæ figura erigi queat, inde scietur etiam ejus status Terrestris; &

& quos effectus specie productura sit juxta domorum significata in Horisonte quolibet. Quoniam enim certum est quod ipsa fiet in aliqua domo figuræ respectu cujusvis Horisontis; etiam certum est, quod ipsa aget circa significata ipsius domus, & earum in quibus sunt, vel quibus præsunt domini ipsius ☌, ob determinationem. Itaque si ☌ fiat in prima domo; aget circa rerum initia & exortus, hominumque geneses: ac forsitan causabit genesin hominis alicujus insignis, de natura Planetarum conjunctorum. Si fiat in decima aget in Regna, Respublicas, dignitates ac suscepta: si in nona, circa Religiones & sectas: si in septima, circa conjugia, lites, bella: si in octava, circa mortes ac interitus oaturales aut violentos, juxta vim ☌. At ☌ ♄ ♃ & ♂, majores præ cæteris edunt effectus, creduntur que vulgò, Regnorum eversiones aut mutationes, novas Raligiones, sectas, bella, pestes sævas, diluvia, aliosque stupendos effectus excitare: scilicet in Regionibus, ubi fiunt in congruis ad talia domibus, vel quibus sunt verticales, & congrua inferiorum dispositio adest, cum insigni robore ipsius ☌. Ideoque ad has præcipuè attendere solent Astrologi, spretis aliis. Et Albumasar Libro de magnis conjunctionibus tradit, quid in singulis signis effectutæ sint; & sequitur hac in parte Hermetis placita apud Haly, Part. 8. de Judic. Astror.: sed eorum doctrina confusa est, adeo ut illam hic omittendam censeamus: & nonnullos duntaxat aphorismos subjungimus, synodicis omnibus communes revolutionibus, & astrologicis rationibus consentaneos, ex quibus adjunctis Tabulis Cap. 6 & 7. plus lucis ac certitudinis ad prædicendum deprometur.

1. Duorum Planetarum quorumcunque synodica revolutio in eadem Triplicitate, in qua præcessit immediatè eorumdem ☌; hujus effectus continoat, vel similes deouò producit: io Triplicitate symbola, partim eosdem specie, partim diversos: in prorsus contraria, prorsus contrarios & extraordinarios: noo tamen semper maximos; nam effectuum magnitudo, correspondat in omnibus synodis, robori Planetarum ☌ dominantium.

2. Si ☌ ejusque dominus fuerint io eadem Triplicitata; majores eruot ipsius ☌ effectus ratione Triplicitatis; tam in Aere, quàm Terræ plagis ipsi Triplicitati subditis.

3. Magnæ ☌ in sigois cardioalibus, samper magnos producunt affectus: & eò majores, quò propinquiores fuerint signorum ipsorum principiis; tum ob robur maximum punctorum cardinalium; tum qoia signa ipsa sunt exaltatiooes præcipuorum Planetarum.

4. ☌ ♄ & ♃ præ cæteris res magnas præsagiont; qoòd uterque Planeta sit in Cœlo maximæ virtutis ac authoritatis, ut hactenus observatum est ab Astrologis. Nec mirum, quandoquidem uterque proprio stipatur satellitio ad instar Solis; quod veteribus fuit ignotum. At eorum ☌ in signis cardinalibus, cæteris sunt efficaciores.

5. Multi plaoetæ in signis cardinalibus, semper aliquid magni significant, in constitutionibus tam uoiversalibus, quàm particularibus: nam aut sunt inter se conjuncti, aut quadrati, aut oppositi; quod in illis signis ingentia mala sæpiùs causat.

6. ☌ ♄ & ♂ est semper valde mala, oisi benefici Planetæ potenter dominentur ipsi ☌. Est autem pejor io signis cardinalibus; pessima autem in ♋, qui est exilium ♄, & dejectio ♂. Et hanc ☌ samper secutæ sunt corruptiones Aeris, pestes, diluvia, piscium interitus, Bella, & mortes Principum.

7. Planetarum ☌ omnes in signis maleficorum, perniciosæ sunt: deteriores verò si malefici pravè afficiantur, vel ☌ loco pravè coofigurentur.

8. In omnibus Planetarum ☌, magna est habenda ratio ☉ & ☽. An ipsi sint conjoncti, vel configurati conjunctis. Inde enim effectus sunt universaliores, magis conspicui, & pertinent ad Reges vel Principes.

9. Conjunctio in signis igneis, calorem & siccitatem excitat; in aereis ventos atque procellas; io terreis gelu atque nives; in aqueis pluvias. Est tamen habenda ratio quartæ anni & naturæ Planetarum & conjunctorum; quæ si concordet cum signis, fiet excessus nocuus; si contrarietur; fiat naturarum temperies.

10. Planetarum conjunctorum fortior in loco ☌, & superior in Excentrico, & qui super Horisontem altiùs attollitur, præpollet in effectibus: sique fuerit natura beneficus benefaciet, si verò maleficus malefaciet.

11. Si dominus ☌ fuerit naturâ beneficus & benè affectus, benefaciet; si maleficus & malè affectus, mala causabit.

12. Si ☌ fiat in signo fixo, lenti erunt affectus atqoe diuturni, præsertim si ♄ fuerit unus Planetarum conjunctorum, & sit insuper stationarius vel motu tardus. si fiat in mobili signo, effectus eruot celeres breviorisque durationis, præsertim si ♂ aut ♀, fuerit unus Planetarum conjunctorum, & motu velox: si fiat in signis communibus, effectus erunt medii.

Quod verò ad ipsarum conjunctionum □ & ☍ attinet, hæ duplices sunt, scilicet per determinationem & syzygiam: quæ cùm explicent ipsius ☌ effectus, promovendo, augendo, minuendo, supprimendo, aut quid novi moliendo, ut in revoluoonibus ☉ & ☽ synodicis dictum est; etiam de his similiter venit judicandum; habita nempe ratione vitrutis ☌ ac determinationis, tuncque vigentis Cœlestis constitutionis.

Denique tempora effectuum cujusque revolutionis synodicæ, deteguntur per appulsum Planetarum coojunctorum ad figuræ angulos, vel loca dominorum: vel per appulsum dominorum ad angulos & locum ☌; vel per directiones instituendas per diurnum medium revolutionis periodicæ aut synodicæ velocioris Planetarum conjonctorum; ut pro ☽ factum est, Cap. 12. Sect. 1. sed notandum quod tam hic qoàm pro Luna, directiones non sunt incboandæ à figuris quartarum vel oppositionis; sed duntaxat à figura ☌, usque ad proximè sequentem ☌: advertendo qoaliter themata Cœlestia quadrarurarum & oppositionis, præsertim ex determinatione concordent, vel discordent cum directionibus ad illa tempora.

Cap.

Caput XIII.

De compositione constitutionum universalium Cœli subordinatarum; earumque mixtis effectibus.

Capite 3. Sectionis 1. fusè actum est de Constitutionum Cœli universalium subordinatione; atque ostensum quod revolutiones synodicæ ♄ ♃ ♂ ♀ ☿ ac ☽, tam cum Sole quàm inter se, subordinentur revolutioni mundanæ Solis. Deinde verò tantùm egimus hactenus de constitutionibus simplicibus; quippe de mundana revolutione Solis, & synodicis revolutionibus ☽ ♄ ♃ ♂ ♀ ☿, tam inter se quàm cum Sole seorsim spectatis, earumque effectibus. Jam igitur superest, ut de earum mixtione & mixtis effectibus pauca, sed præcipuè necessaria dicamus.

Itaque ad judicandum de effectibus mundanæ revolutionis Solis, combinandæ sunt propriæ significationes Thematum Cœlestium, tam ipsius revolutionis, quàm Novilunii, Plenilunii, quadraturæ Solis & Lunæ immediatè præcedentis revolutionem ipsam. Advertendo quod significatio quadraturarum, & plenilunii dependet à significatione Novilunii, ut jam antea dictum est: proindeque præcipuam esse habendam rationem ipsius novilunii, licet inter hoc & Solis ingressum in principium ♈ plenilunium, aut quadratura intercesserit: sic tamen ut ipsum novilunium spectetur duntaxat, ut causa disponens seu præparans naturam sublunarem ad proprios effectus ingressus Solis in ♈, non autem ut eorum causa efficiens. Neque spernantur Themata Cœlestia quadraturarum, & ☍ Lunæ ad loca in novilunio determinata, quibus vis inest haud exigua. In Lunationibus autem primæ anni quartæ, hoc est occurrentibus inter ingressus Solis in ♈ & ♋; combinandæ erunt propriæ significationes quadraturarum & plenilunii, primò quidem seu proximè cum significatione novilunii sui; deinde verò omnes hæ significationes, vel quod ex eis resultet, combinandum erit cum significatione Themetis ingressus Solis in principium ♈; non ampliùs habita ratione thematis novilunii hunc ingressum præcedentis, cujus efficacia præteriit ac desiit. Similiterque faciendum erit pro singulis anni quartis.

Quod verò spectat ad alias revolutiones synodicas ♄ ♃ ♂ ♀ & ☿, cum luminaribus & inter se; primò videndum erit cum quo Sol ante suum ingressum in ♈, & Luna ante novilunium præcedens, ultimò coiverint: eritque talium synodorum hebenda ratio, ut causarum disponentium neturam sublunarem ad effectus Solis pro Anno, & Lunæ pro mense: eruntque spectandi transitus Solis & Lunæ per □ & ☍ locorum ipsarum synodorum, donec Sol & Luna, cum iisdem iterum coeant; non etiam omissis quadraturis & ☍ per syzygias. Pro aliis verò synodis ipsorum ♄ ♃ ♂ ♀ & ☿ inter se attendantur in Thematibus Solis & Lunæ, illorum revolutiones synodicæ currentes, præsertim verò ♄ ♃ & ♂; & transitus tam luminarium quàm ipsorum ♄ ♃ ♂ ♀ & ☿, per loca in quibus ultimò coiverint: siquidem supradictorum nihil in Natura superfluum, vel otiosum esse potest; sed singula penes suam vim concurrunt ad hæc sublunaria alteranda & immutanda. Unde hujus mirabilis scientiæ amplitudo & difficultas humano objecta ingenio facilè conjici potest. Ut autem ipsa tollatur saltem ex parta, notentur sequentes regulæ.

Prima. Si duarum figurarum subordinatarum idem fuerit dominus, in eodem utrobique signo, ille maximè erit efficax in posteriore figura, pro ambarum communi significato, etiam concurrente fortiter ipsius signi domino. Si fuerint diversi, sed in eodem signo, vide in posteriore figura, an ipsius signi dominus forti radio connectatur, cum figurarum dominis vel eorum altero, aut sit in angulis figuræ præcipuis: tunc enim posterior figura erit etiam multum efficax circa ambarum commune significatum. Si denique fuerint diversi figurarum domini, & in signis diversis, nec ejusdem Triplicitatis, nec in posteriore figura se receperint, aut forti radio connectantur; posterior figura exiguæ, vel nullius erit virtutis, circa significatum prioris, saltem ut illud promoveat.

Secunda. Si duarum figurarum subordinatarum, idem fuerit signum ascendens; & dominus ejus sit etiam dominus punctorum in Constitutionibus primariorum, aut saltem alterius ipsorum, ac præsertim constitutionis prioris; aut ipse puncta forti radio intueatur; etsi ipse fortis statu Cœlesti & angularis: posterior figura valdè promovebit significata prioris.

Tertia. Constitutio universalis ordine prior ac superior, in suas prorumpit effectus, per constitutiones posteriores & subordinatas, sua durante periodo contingentes, si hæ similia priori significent: retardatur autem vel impeditur, si contraria significent: semper enim constitutiones priores ac superiores continent suos effectus futuros in potentia, quæ ad actum reducitur à posterioribus vel inferioribus; non quidem ab omnibus; sed duntaxat à virture propria similibus & consentientibus: ut à simili patet ex Neti figure genethliaca, ejusque revolutionibus.

Quarta. Plures constitutiones simul tempore concurrentes, ut novilunium cum synodo ♄ & ♃, aut talis synodus, vel novilunium cum mundana Solis revolutione; maximos producunt effectus: præsertim si constitutionum concurrentium idem sit Horoscopus; vel idem puncti primarii dominus.

Plures autem aliæ regulæ ex his deduci & construi queunt ab Astrologo perito. Sed hæ jam sufficiant.

Caput XIV.

De dependentia constitutionum Cœli particularium pro nativitatibus, à constitutionibus universalibus antea expositis: Et quomodo hæ agant in Natos singulos, horum durante vitâ.

Doctrina hoc Capite contenta, est momenti in Astrologia præcipui, quippe quòd particularia subjiciantur universalibus, ut rectè monet Ptolemæus in præfatione Libri 1. Idque patet in quolibet Nato, qui dependet à propria Cœli constitu-

ftitotione genetbliaca in temperamento, moribus, ingenio & futuris vitæ accidentibus, ut universa testatur Astrologia cum ipsa experientia: hæc verò particularis constitutio Cœli depeodet à præcedentibus universalibus, scilicet ingressu Solis in ♈ ♋ ♎ vel ♑ & Lunationibus, quarum illa tantùm pars esse potest, non agens iodependenter à suo toto, quod de potentia pro suo modulo reducit in actum: at nec Ptolemæus nec Cardanus ejus Commentator doctrinam istam, ut par erat exposuerunt ac elucidarunt. Errat enim Cardanus Commento in Text.2. dum ait. *Nihil unum posse toti Orbi generaliter significari; ideoque non dari constitutiones generales ratione causæ agentis, sed solùm ratione loci.* Hoc est nullam posse dari causam Cœlestem, quæ toti Orbi quid uoum significet, sed tantùm quæ diversa significet, ratione diversorum locorum. Siquidem certum est ex Elementis, quod conjunctio ♄ & ♃ in se spectata cum suo statu Cœlesti, aliud efficit respectu totius Orbis, quàm ☌ ♄ & ♂; & tam hæc quàm illa quid unum generaliter toti Orbi significat. Quippe hæc effectum vel impressionem a ♄ & ♂ conjunctis; illa verò effectum à ♄ & ♃ conjunctis. Nam ex elementis quoque certum est, quod ☌ ♄ & ♂ est eodem momento temporis in singulis figuræ domibus; non unius loci respectu, sed totius Terræ. Et quibus est in decima, significat quidem circa accidentia decimæ; quibus in octava, circa accidentia octavæ; quibus in septima, circa accidentia septimæ; sed in siogulis parit effectus & facit impressionem juxta vim propriam, ac aliter qoàm faceret ☌ ♄ & ♃: ergo toti Mundo quid unum significat, sed tantum genericè; idemque dicendum de ingressu Solis in principium ♈, de Eclipsi, vel quovis novilunio, &c: unde patet hanc causæ Cœlestis universalitatem, nec Ptolemæo, nec Cardano innotuisse.

Porrò talis causa sive constitutio toti Terræ universalis, determinatur à singulis Terræ locis per suum statum Terrestrem respectu cujusque loci, quem statum exprimit figura Cœlestis ad quemlibet locum erecta; indeque oritur causa universalis respectu regni provinciæ, urbis & pagi, quam Ptolemæus & Cardanus admiserunt, & de qua etiam hic nobis agendum est.

Igitur Ptolemæus Textu 3. & Cardanus in Commento, causam haoc universalem dividunt in eas quæ determinantur circa totum Regnum, totam provinciam, unicam urbem, & unicum pagum: atque ut pagus, civitas, provincia, & regnum subordinantur velut pars atque totum; sic causas illas universales subordinari inde insinuatur. Nec tamen dixerunt Ptolemæus, vel Cardanus quomodo inferior à superiore dependeat in agendo, vel hanc determinet, nec quomodo figura Cœlestis pro toto Regno sit erigenda, ut inde sciatur quid toti Regno significetur. Cúmque Cardanus Comment. in Text.7. asseruerit quâ solet audaciâ, quod post annum 1583 usque ad annum 1782 ante medium incipiet Monarchia, & omnia regentur unius nutu; hæcque forsan prædictio Hispaniæ Reges ad Monarchiæ ambitionem stimulaverit, ad quam directè satis longo tempore pergentes, tandem sub Philippo 3. facti sunt stationarii, & jam sub Philippo 4 valde retrogradi; amissis regnis Catalonie & Lusitaniæ, cum Indis orientalibus, multisque aliis ditionibus, certum est qood pro tali Monarchia oulla possei erigi figura constitutionis alicujus universalis; utpote novilunii, vel ingressus Solis in Ariete, vel alicujus eclipsis. Si enim dicatur erigi posse in civitate totius Monarchiæ Metropoli vel Capite, in qua ipse Monarcha morabitur: sanè cùm sit in arbitrio Monarchæ, quaocuoque voluerit Orbis civitatem facere metropolim, in eaque sedem figere; patet quod nationes singulæ subjicientur constitutioni universali, non ratione hujus status Terrestris, vel situs ad Horisontem proprium, sed ratione voluntatis Monarchæ; quod est ab astrorum agendi modo prorsus alienum. Hæcque ratio valet non solùm pro Monarchia universa, sed pro quolibet Regno vel imperio. Quis enim Astrologus dixerit Philippinas Insulas affici ab Eclipsi, penes ejus figuram erectam in Hispania, ubi moratur Princeps qui Insulis ipsis dominatur, nisi forsan per accidens, ut infra explicabitur? Itaque de his omnibus causis universalibus & earum subordinatione, sive naturali qualis reperitur inter ingressum Solis in ♈, & sequens novilunium in Cœlo tantùm spectata, sive locali, qualis reperitur inter figuram erectam pro toto Regno, & figuram erectam pro aliqua ejus civitate, nobis definiendum esse videtur juxta sequentes Regulas.

Prima. Nullus Terrestris superficiei locus præest alteri naturaliter, & per se. Nam in globo Terrestri in se spectato, singulæ partes ejus superficiei se habeot æqualiter: & una parte sumpta quæ sit A, non potest afferri valida ratio naturalis, cur ipsa subjiciatur potiùs parti B, quàm parti C, vel D, E, F, &c: eidem circumpositis; vel potiùs parti L propinquiori, quàm parti M remotiori.

Secunda. In quolibet Terræ loco potest construi civitas Metropolis Regni, ut ex se notom est. Igitur nullus Terræ locus per se, & naturaliter dependet ab alio, ut civitate Metropoli insignito.

Tertia. Quilibet Terræ locus à Cœli constitutione afficitur naturaliter, per Thema Cœleste determinatum ad ipsum Terræ locum; & non ad alterum in quo ipsius constitutionis Thema, sensibilem admittit angulorum diversitatem ratione graduum, sed præsertim signorum. Alioquin universa corrueret Astrologia, si non fieret judicium de cujusque loci accidentibus, ex figura erecta ad ipsum locum.

Quarta. Nullus homo alteri homini naturaliter subjicitur, præterquam parentibus, à quibus accipit esse hominis atque vitam: hæcqoe libertas naturalis inter sylvestres homines adhuc perdurat. At politicè quilibet homo potest alteri subjici: sicque servus domino suo subjicitur, cliens suo Principi sive Regi; & Imperator captivos suo victori, ut de Bajazetho & Tamerlano, aliisque plurimis ootum est.

Quinta. Ex his verò sequitur, quod dum dicitur, hic pagus dependet à tali civitate, & ipsa civitas à tali regno; id non est intelligendum de naturali dependentia ipsorum locorum: sed de politica dependentia hominum loca illa incolentium,

tium, qui alicui Regi vel Principi politicè ſubordinantur atque ſubjiciuntur, quæ eſt dependentia per accidens, ſuperiùs inſinuata, & frequenter mutabilis, fortunę caſibus.

Sexta. Cuiuſque loci accidentia ſive fata duplicis ſunt generis. Alia enim ſunt naturalis, ut Aeris diſpoſitiones, & quæ inde ſequuntur peſtes, ſterilitates, inundationes, tum quæ ad domorum ſignificata ex ſe pertinent. Alia verò ſunt politica ut leges, edicta, tributa, &c. Prioris generis fata in quolibet loco, dependent primò & per ſe à conſtitutionibus ſive cauſis Cœleſtibus univerſalibus, per themata ad ipſum locum erecta. Poſterioris verò generis fata dependent particulariter à propria geneſi & revolutione Regis vel Principis vel horum Miniſtri plenipotentis; univerſaliter autem ab eadem conſtitotione univerſali, prout hæc recipitur ab ipſo Rege ſuoque Miniſtro & Conſilio in loco, in quo hi reperiuntur momento ipſius conſtitutionis. Nam ipſa conſtitutio ſingulos afficit, prout determinatur reſpectu ſingulorum. Ideoque ſinguli agunt & patiuntur prout illam recipiunt, & cum illa per propriam geneſin ac directiones nec non revolutiones concordant vel diſcordant. Itaque ſi in Metropoli alicujus provinciæ erigatur figura conſtitutionis univerſalis, & conferatur cum figura ejuſdem conſtitutionis erecta ad locum, ubi tunc fuit Rex ejuſque primus Miniſter, adhibitis horum figuris nativitatum & revolutionum cum directionibus; conjici poterit quid ipſi Provinciæ à tali conſtitutione ſignificetur. Regis autem nomine intelliguntur non ſolùm ipſe Rex vel Regina; ſed regni Primatea, penes quos eſt abſoluta regendi poteſtas, quo in caſu potiùs ad ipſos Primates quàm ad Regem vel Reginam advertendum eſt; quòd ſcilicet illi pro ſuo arbitrio ac impetu cuncta gubernent.

Septima. Natus recipit influxum ingreſſus ☉ in ♈, in loco ubi tunc reperitur: & hic ingreſſus ſuos fortitur effectus in ipſo loco ratione ſtatus Cœleſtis atqoe Terreſtris durante revolutione Solis. Natos autem qui talem influxum penes utrumque ſtatum in ipſo loco recipit, ſi aliò proficiſcatur, equidem ſecum defert influxum à ſe receptum ſecundum utrumque ſtatum; ſed peregrinando ſe liberat ab ipſo influxu penes ſtatum Terreſtrem in illo loco receptum, & fit obnoxius effectibus quem idem ingreſſus ſuo ſtatu Terreſtri efficit in locis quę peragrat, vel in quo ſtationem facit, non ſecus ac tranſiens per urbem in qua peſtis graſſatur, vel etiam moram faciens, peſti maximè fit obnoxius. Indeque accidere poteſt ut in priore loco ipſi Nato mors vel morbi, & io poſteriore ſanitas atque vita ſignificentur. Quamobrem pro optimo peſtis remedio, non abs re dictum eſt ab antiquis, longè fugiendum eſſe a loco ubi ipſa graſſari incipit; ſcilicet extra limites figuræ Cœleſtis, quæ in ipſo loco peſtem concitavit, ubi nempe mutantur anguli; vel conſtitutionis ipſius domini peſtem ſignificantes; & tardè redeundum metu reliquiarum. Atque hæc de dependentia unius loci ab alio ratione conſtitutionis Cœleſtis, tum Nati à ſingulis: dicta ſufficiant.

Conſequenter autem dicamus quomodo natus ſubjiciatur conſtitutionibus univerſalibus loci in quo ipſe verſatur; ſive conſtitutionem illam recepit in illo loco per geneſin vel moram ſimplicem, ſive in altero unde diſceſſit: ad quod ſequentes notentur Regulæ.

Prima. Cauſarum univerſalium aliæ ſunt potentes, Planetarum dignitate, dominorum robore, & conſtitutionis univerſo ſtatu, Cœleſti ſcilicet ac Terreſtri: aliæ verò ſunt debiles. Sunt autem inter ſe & cum particularibus conferendæ.

Secunda. Cauſę Cœleſtes quò ſunt univerſaliores & potentiores; eò majores univerſaliores & diuturniores producunt effectus. Atq; ſic ingreſſus ☉ in principium ♈, tum conjunctio ♄ & ♃ univerſaliores majores & diuturniores producunt effectus, quàm novilunium etiam eclipticum; ſaltem cæteris paribus quò ad robur & debilitatem conſtitutionum invicem collatarum.

Tertia. Cæteris paribus univerſalis conſtitutio vincit particularem; & magis univerſalis minùs univerſalem. At debilis univerſalis non vincet particularem fortem, nec debilis univerſalior fortem minus univerſalem. Ideoq; ſi ingreſſus ☉ in ♈ debiliter ſignificaverit ſiccitatem, & novilunium ſequens fortiter pluvias, eo menſe pluet. Similiterque ſi tam ingreſſus ☉ in ♈, quàm novilunium ſignificaverint bonam ſanamque Aeris conſtitutionem; Natus autem habuerit eo anno ac menſe à directionibus revolutionibus ☉ & ☽, nec non tranſitibus fortem morbi ſignificationem, quam non prævideat & cui non reſiſtat, pro certo ægrotabit. Atque ſic de reliquis.

Quarta. Cæteris paribus effectus conſtitutionis circa multos, ut quod peſtis ab univerſali conſtitutione ſignificata multos occidet, certior eſt quàm effectus conſtitutionis particularis circa unicum. Ut quod Natus à propria directione & revolutione ſit moriturus. Si quidem facilius eſt impedire unicum particularem effectum, quàm multos.

Quinta. Particulares conſtitutiones concordantes cum univerſali ſubeunt effectum ipſius univerſalis, ſive bonum, ſive malum: idque omnino vel ex parte, prout fortiter vel debiliter inter ſe concordant. Ideoq; ſi in conſtitutione univerſali Cœlum, ☉, ☽, aut Planetę ſynodos vel ſyzygias celebrantes, fuerint ſimiliter diſpoſiti, ac in figura radicis vel revolutionis Nati; hic profectò afficietur ab univerſali juxta hujus ſignificata.

Sexta. Si morborum vel mortis ſignificator in genitura vel Revolutione Nati, fuerit idem cum ſignificatore calamitatis morboſæ in univerſali conſtitutione; & adſit directio congrua, ille anno ipſo vel menſe morietur. Similiterque ſi Planeta dignitatum ſignificator in geneſi, fuerit idem cum domino Medii Cœli conſtitutionis univerſalis; & ſit utrobique fortis & fortunatus, honores vel dignitatem ipſe Natus adipiſcetur.

Septima. In quibus genituris iidem fuerint anguli vel luminarium loca cum angulis, & luminarium locis in univerſali conſtitutione: hi benè vel malè afficientur, prout conſtitutio fuerit bona ſive mala. Si genituræ loca ſint oppoſita vel quadrata locis conſtitutionis, pravè afficientur, ſi in △ vel ⚹ benè afficientur. Si verò præcipui genituræ domini, ac præſertim Horoſcopi Solis & Luna nullam connexionem habeant per dominium vel aſpectum cum loco ☌ vel ☍ genituram im-

immediatè precedentis, vel ejus loci domino: sintque ♄ & ♂ in præcipuis genethliacæ figuræ angulis, aut luminaria lædant. Sordidæ, infaustæ & monstrosæ erunt tales genituræ. At si gradus ☌ ☉ & ☽ nativitatem immediatè præcedentis, fuerit fœlix statu Cœlesti ac Terrestri in figura natali: tunc significabitur insigne bonum de natura domus figuræ in qua fuerit ipse gradus. Ut si fuerit in decima, significabit dignitates insignes, si in septima, magnam in conjugio fortunam, &c: si fuerit infœlix statu Cœlesti & Terrestri, ingens malum significabitur: ut si fuerit in octava in □ ♄ vel ♂, mortem præmaturam aut violentam: si fuerit benè affectus statu Cœlesti, sed in prava domo; Natus incidet in infortunia illius domus, sed vincet vel evadet, nec succumbet: idque patet in me qui gradum illum habeo in duodecima domo, quæ est morborum, inimicorum & carcerum. Si denique fuerit malè affectus statu Cœlesti in bona domo; impedier bona ipsius domua, vel illa turbabit.

Octava. Coostitutiones infaustæ à quibus nulli vel pauci evadunt, sunt eæ, quarum domini sunt valde potentes ad malum, & exactè in cardinibus præcipuis.

Nona. Si dominus genesis vel Horoscopi Nati, isque beneficus atque fortis præsit puncto primario constitutionis vel ejus domino; ipse evadet malæ constitutionis: maximè verò si hæc non fuerit valde mala, & Nati revolutio eidem etiam contrarietur. At nihil est quod magis tutum reddat à prava coostitutione universali, quàm cum genituræ vel Horoscopi ejus dominus, sit etiam dominos pravæ ipsius constitutionis, & maximè si fuerit beneficus: nam si fuerit maleficus, servabitur ab initio, sed in fine peribit, præsertim si directio & revolutiones consentiant.

Decima. Genitura & revolutiones Regis sunt causæ universales respectu subditorum: ideoque subditus aulicus qui discordem habuerit cum Rege genesin, vel revolutionem, sibi caveat à Rege: qui verò concordem, fortunabitur apud ipsum: propria præsertim genesi aut revolutione ad bonum vel malum inclinante. Et quod dicitur de Rege, de primis regni Ministris, tum quovis Principe dictum etiam intelligatur.

Caput XV.

De significationibus generalibus & particularibus Cometarum.

INter nova Cœli phœnomena, nullum est quod hominum mentes æquè turbet, ut efficit Cometa, qui ferè ab omnibus censetur esse quoddam minax Dei flagellum & portentum imminentis alicujus ingentis mali super Terra: unde illud Claudiani.

Et nunquam Cœlo spectatum impunè Cometem.

De Cometarum autem significationibus paucula habet Ptolemæus, Lib. 2. Quatrip. Cap. 8. in qua Cardanus fusè commentatus est: cum aphorismo 100 Centiloquii, cujus tamen ipse Ptolemæus non est author, ut probavi in meis Notis Astrologicis, supra Commentarium ejusdem Centiloquii à D. de Villenes in lucem editum. Ex iis verò quæ à Ptolemæo & cæteris tradita sunt, seligentes quæ Astrologiæ principiis & veritati sunt magis consentanea, repudiatisque reliquis, circa Comatarum præsagia notentur sequentia.

Primom. Quæ sit natura Cometæ; nam cùm Cometæ sint Planetarum progenies in Æthere, ideoque pseudoplanetæ dicantur; ergo cujus Planetæ colorem ipsa Cometa præcipuè referet, illius præcipuè naturam in suis effectibus æmulabitur. Ideoque qui fuscus apparet, naturæ est Saturni; qui valde candidus, Jovis; qui valde rutilus, Martis; qui flavus, Veneris; qui variegatus, Mercurii; qui ex albo pallidus, Lunaris; qui splendidus, Solaris: & quilibet pro sua natura, diversos efficit mutationes in sublunaribus, sicque futurorum effectuum genera prævidentur.

Secundum. Quò major, diuturnior, & fulgidior erit Cometa; eò majores, diuturniores, magisque conspicuos producet effectus. Idemque dicandum de cauda, quò hæc fuerit prolixior. Contraria à contrariis significantur.

Tertium. Cometa quò fuerit proprio motu velocior, eò citiores velocioresque edet effectus.

Quartum. Cometæ proprio motu retrogradi in antecedentia signa; ingentes Regnorum & Religionum mutationes, omnisque naturalis ordinis depravationem magnam in illis portendunt. Directi verò, mutationes rationi & Naturæ congruentiores.

Quintum. Cometa durante sua apparitione Planetam aliquem aut fixam insignem suę caudæ extremitate continuò indicans; portendit Planetam ipsum aut fixam, futurorum effectuum forè præcipuam causam.

Sextum. Cometa suo durante motu transiens ab uno signo in aliud: semper subest dominio ejus Planetæ in cujus domo fuerit; agitque penes ejus naturam atque statum; si præsertim eidem corpore vel forti radio connexus fuerit.

Septimum. Cometa agit penes aspectus validos quos à Planetis excipit, præsertim in suo exortu: ut Cometa ab Haly Rodoan observatus.

Octavum. Cometa fortiter agit in ea Terræ loca quibus fit verticalis. Ideoque quò ampliorem Cœli Zonam ab Austro in Septentrionem percurrerit, eò majorem Terræ portionem ipsi Zonæ subjacentem, magnis mutationibus afficiet. Unde patet ratio cur Cometa magnus ac terribilis anni 1618, qui incepit cum declinationa australi 17 graduum, & desiit in declinatione boreali 80 graduum, cum motu retrogrado & cauda maxima; imperii Chinensis invasionem à Tartaria pręcipuè portenderit: tota enim China illi tractui vel Zonæ Cœli substernitur. Dico præcipuè. Nam etsi per totum Telluris ambitum illi Zonæ suppositum mutationes magnas effecerit; tamen Chinæ invasio à Tartaris cum horrenda hominum strage, illius fuit effectus præcipuus, inceptus quo tempora Cometa apparuit.

Nonum Cometarum præsagia desumpta in suo exortu & progressu ex signorum natura, prout vulgo dicuntur humana, ferina, bicorporea, &c: tum à formis constellationum, ut vocantur Aries, Taurus, Pisces, Serpentarius, Delphin, Hydra, &c: vana sunt, & in fabulis atque figmentis solum fundata: non tamen præsagia desumpta à naturis propriis fixarum & constellationum.

De-

Decimum. Judicendum est de Cometa in aliquo signo, ut de Planeta illi naturâ analogo in eodem signo. Verbi gratiâ de Cometa martiali in ♈, judicandum est aut de ♂ in ♈.

Undecimum. Cometæ Soli orientalis, citiùs quàm occidentalis suos edere dicuntur effectus.

Duodecimum. Notandæ sunt Mundi plagæ unde emergunt & moveri incipiunt Cometæ. Nam locus unde emergit Cometa, indicat malum illinc proditurum, & affectum loca ad quæ fertur ipse Cometa, motu proprio; scilicet ad ortum, occasum, boream vel austrum.

Atque hæc de Cometarum effectibus in genere, per totum Terræ tractum quem percurrunt dicta sufficiant.

In specia verò prout ipsi considerantur in Thematibus Cœlestibus duplex occurrit speculatio. Prima est circa Themata geoeralia, scilicet Revolutionis annuæ Solis & Lunationum, sive cum Eclipsi, sive absque Eclipsi. Dicitur enim aphot. ultimo Centiloquii, observandum esse an Cometæ Soli orientales intra unius signi distantiam, appareant in Cardinibus, aut locis succedentibus, aut cadentibus: quod intelligendum est de figure revolutionis annuæ Solis, aut synodicæ Lunæ, quæ immediatè præcessit Cometæ apparitionem, ut explicui in meis Notis Astrologicis, quibus totius Centiloquii vere doctrina traditur: indeque judicandum erit de ipsius Cometæ effectibus in Regione ad quam figure ipsa pertinet: nimirum penes domum figuræ in quam Cometa in suo exortu cadet; & penes ejus determinationem, & connexionem cum ipsius figuræ dominis: notando etiam ejus transitus per pracipua figuræ loca, ejusque tunc statu Cœlesti.

Secunda est circa Themata genethliaca. Nam similiter observandum est, in quam figuræ domum Cometa exoriens incidat; & quis sit tunc ejus status Cœlestis. Nam si fuerit pravè affectus, & in primam domum inciderit, vigente præsertim vitæ infausta directione radicali ac simili revolutione Solis aut Lunæ: de morte timendum erit. Si bene affectus inciderit in decimam, faustâ pro susceptis & dignitatibus vigente directione radicali, similique revolutione Solis aut Lunæ; aliquid magni in susceptis & honoribus significabit; atque sic de ceteris.

Qui verò nascuntur exoriente Cometa, ii potissimùm ab hoc afficiuntur juxta ipsius Cometæ determinationem atque statum Cœlestem: iisque aliquid magni significatur, si Cometa sit in Horoscopo, vel Medio Cœli figuræ natalitiæ. At qui nascuntur post Cometæ exortum, hi non aliter ab eo afficiuntur, quàm prout Cometa pertinet ad Lunationem, quæ immediatè præcessit nativitatem, si illa durante Lunatione exortus fuerit.

Qui plura minùs fida, imo à ratione aliena de Cometis videre voluerit, Legat Junctini hac de re collectiones amplas.

CAPUT XVI.

Quomodo de diurnis astrorum effectibus in his sublunaribus sit prædicendum.

Diurni astrorum effectus in his sublunaribus pendent à constitutionibus Cœli universalibus, de quibus antee sufficienter actum est. Si enim universalis constitutio anni & mensis pluviam præsagiat; diurna Cœli constitutio pluviam præsagiens (ut applicatio ☽ ad ♄) pluviam dabit: non autem si universalis constitutio siccitatem significaverit. Sunt autem universalium constitutionum effectus saltem in septuplici differentia: nempe calor aut frigus; siccitas vel humiditas; ventus aut tranquillitas; coruscatio, tonitru, fulgur; fertilitas aut sterilitas; morbus aut salubritas; & pax aut bellum: quorum singula significantur à suis causis genuinis, potentibus in ipsis constitutionibus universalibus, ut supra dictum est. Atque dantur 6 modi ad diurnos Astrorum effectus in his sublunaribus prædicendos; qui diurna sive particularis constitutio vocandi sunt; de quibus jam sigillatim agendum est.

Primus est per doctrinam Offusii, cujus Imperfectionem deteximus Cap. 1. Sect. 2. Adde quod per eam tantùm prædici possunt calor & frigus; tum siccitas & humiditas in Aere; Sol enim super Horisontem quovis tempore calefacit: non autem venti, tonitrua, coruscationes, procellæ & similia; sive imminentia, sive postmodum futura: in eaque nulla habetur ratio naturæ elementalis signorum.

Secundus. Est per doctrinam Kepleri; qui rationem reddere conatur omnium meteororum per syzygias Planetarum simpliciter & absolutè spectatas. Quæ jure à nobis rejicitur eodem Cap. 1. Sect. 2. ob rationes ibidem expositas.

Tertius. Est per directiones luminarium vel angulorum in universali constitutione; vel Planetarum ipsi constitutioni dominantium, ad promissores congruos: qui sunt iidem Planetæ & eorum Aspectus, aut fixæ potentes in ipsa constitutione. Si enim Sol in anona revolutione, vel Luna in menstrua, dirigantur ad ♄ constitutionis dominum, qui sit retrogradus in signo humido; & anni quarta sit præsertim verna vel hyberna: accident pluviæ à tali directione: maximè si universalis constitutio ec præsertim menstrua, pluvias significaverit. Quod si ad idem tempus diversæ virtute contingant directiones; judicandum erit pro efficaciore, habita ratione quattæ anni, & loci, & constitutionis menstruæ. Et in quolibet promissore spectanda erit natura & status Cœlestis ac Terrestris, tam in figura constitutionis, quam ad diem completæ directionis. Et hæc in quevis directione sunt observanda.

Quartus. Est per applicationes Planetarum; circa quas non exignæ occurrunt difficultates. Non enim circa nobis est de prædicendis effectibus diurnis locorum Terræ sub Horisonte nostro latentium; sed eorum duntaxat qui ad nostrum Horisontem pertinent, ad quem constitutionum universalium figuræ sunt erectæ. Jam verò dum unus Planeta alteri applicat, potest uterque esse supra Horisontem vel uterque infra, vel unus supra, alter infra, vel unus, vel ambo in Horisonte. Si sint ambo supra Horisontem vel in Horisonte, dubium non est quin hæc applicatio sit valde potens in figuræ loco: si tantùm unus, mediocris erit virtutis: et si ambo fuerint sub Terre, aut nullius, aut minimæ virtutis erit in ipso loco. Et hoc præcipuè petebit in portarum apertionibus.

Ratio

Ratio autem hæc esse mihi videtur, quod cum diurnæ Aeris mutationes sint potissimum elementales, ideoque præcipuè pendeant ab Astrorum qualitatibus elementalibus, maximè requiritur, ut ad eas producendas Astra ipsa super horizontem versentur, aut saltem non sint ambo infra Terram: ut patet ex Sole, qui in Aerem nostrum non infundit calorem, dum sub Terra versatur. De his vero nihil vidi ab Antiquis ostensum, ideoque Posterorum experientiæ committantur.

Occurrit alia non minor difficultas. Nam quamvis Keplerus per syzygias intellexerit duntaxat partiles, ut patet ex diurnis effectibus quos attribuit syzygiæ partili ♄ & ♃, aut ♂. Tamen certum est ac receptum ab Astrologis quod syzygia quælibet totalis, complectitur tria momenta temporis præcipua, scilicet applicationem propriè dictam, dum Planeta velocior suo virtutis Orbe attingit centrum Planetæ tardioris, syzygiam partilem, & defluxum, dum Planeta velocior deserit suo virtutis Orbe centrum tardioris. Ac Astrologi dum loquuntur de Astrorum effectibus per illorum applicationes, non excludunt partilem syzygiam, neque defluxum. Jam verò centrum est, quod syzygiæ totales à ♄ & ♃ durant per plures menses: à ♃ & ♂, plusquam mense; syzygiæ verò totales Solis ♀ ☿ cum ♄ ♃ & ♂, & inter se, pluribus diebus perdurant. Ideoque ex his seorsim & simpliciter spectatis fieri nequit prognosis de diurnis in Aere constitutionibus, pro aliquo particulari Terræ loco. Luna autem ob celerem suum motum, equidem in diurnis tempestatibus ciendis per suas cum Planetis aliis syzygias est aptissima & potentissima: sed quia durante totali ejus syzygia, totum Telluris ambitum peragrat. Idcirco ex ejus totali syzygia scorsim spectata prædici nequit etiam diurnus effectus in aliquo particulari loco Terræ; licet Astrologi fateantur, effectus esse quandoq; ab applicatione propriè dicta, interdum a partili syzygia, & nonnunquam à defluxu. Et quamvis rationi quadret quod sint à prima applicatione, dum matura est Sublunarium dispositio, à partili syzygia, dum adhuc cruda est, & à defluxu dum crudior, vel ratione loci, vel ratione quartæ anni (quæ maturitas aut cruditas nobis ad prædictionem sufficienter non innotescit:) tamen certum est, quod in eodem Terræ loco & eadem anni quarta non pluit quoties Luna applicat, aut partiliter jungitur ♄ in signo humido, vel ab eo defluit. Proindeq; adhuc aliquid requiritur, vel ex parte ♄, vel ex parte ☽; vel ex parte utriusq;, scilicet quod sint potentes in constitutione universali præcedente, quod saltem non sint ambo infra Terram: & sint in congruo positu ad horizontem; nempe in Ortu, Medio Cœli, vel Occasu, aut cum fixis effectui congruis. Atque si hæc omnia concurrerint (de quibus non cogitavit Keplerus) Planetæ agent etiam prima applicatione in Aerem & Globum terrestrem, & non hic in seipsum, ut somniavit Keplerus, aut agent in partili syzygia, aut in defluxu, prout in horum momentorum quolibet Planetæ & fixæ fuerint ad horizontem congruentius dispositæ. Eruntque effectus præsertim juxta naturam Planetæ cui Luna applicat, illiusque statum, de communi consensu Astrologorum. Atque ex aliis applicationibus Planetarum, erit à simili prædicendum. De quibus plurimi sunt Aphorismi apud Veteres Astrologos ad hanc normam revocandi, quod Astra non promiscue, sed legibus certis suos producant effectus. Quomodo autem Planetæ per radiorum suorum mixtionem, producant pluvias, ventos, serenitates, calorem, frigus, procellas, &c. definire difficillimum est. Non enim, ut à collisione duorum lapidum excutiuntur scintillæ ignis: sic ab occursu duorum Planetarum excutiuntur meteora in Aere conspicua: sed elementales exurgunt qualitates mixtæ, ipsorum meteororum productrices.

Quintus motus est per Ortus & Occasus astrorum, vel constellationum: qui duplex est, nempe absolutus & respectivus. Ortus absolutus est ascensus Planetæ, aut stellæ super horizontem, sine respectu ad aliud. Respectivus verò est ipsius Planetæ, aut stellæ ascensus supra horizontem, cum respectu ad aliud; quippe ad Solem, de communi consensu Astrologorum. Idemque dicendum de Occasu.

Porrò astrum respectivè ad Solem oritur, vel occidit dupliciter in genere, scilicet verè & apparenter. Verus Ortus & Occasus est, cum tam Sol, quam stella Oriens, vel Occidens, simul tempora versantur in horizonte. Estque talis Ortus & Occasus iterum duplex, quippe vel cum ipso Sole, vel in ejus opposito. Stella Oriens oriente Sole, dicitur matutinè, vel cosmicè oriri: & Occidens occidente Sole dicitur vespertinè, seu acronyctè occidere. At Oriens occidente Sole, dicitur vespertinè, seu acronyctè oriri.

Similiter Ortus, vel Occasus apparens (qui etiam dici solet heliacus) duplex est, nimirum paulò ante Solis Ortum, & paulò post ejus Occasum: & uterque iterum duplex, scilicet matutinus Ortus & vespertinus.

Ortus matutinus heliacus est, cum astrum ante Solis Ortum prius non conspicuum, primò prodit in conspectum per recessum Solis ab astro tardiore, vel retrogrado: convenitque fixis & Planetis omnibus Lunâ exceptâ. Ortus verò heliacus vespertinus est, cum astrum post Solis Occasum prius non conspicuum, primò prodit in conspectum, per ejus à tardiore Sole recessum: convenitque tantum Veneri, Mercurio ac potissimum Lunæ.

Occasus matutinus heliacus est, cum astrum mane ante Solis Ortum prius visum, primò disparet per suum ad Solem accessum. Et convenit Veneri, ☿ & potissimum Lunæ, motu proprio velocioribus Sole. Occasus denique vespertinus heliacus est, cum astrum, vesperi post Solis Occasum prius visum, primò disparet per accessum Solis ad astrum tardius, vel retrogradum, convenitque fixis & Planetis omnibus, Lunâ exceptâ.

His præmissis sciendum quod tam Planetarum quam fixarum Ortus & Occasus supradicti, potentes sunt ad diurnas mutationes in Aere concitandas, præsertim verò Ortus & Occasus vespertini, tam veri quam apparentes: & tunc maximè cum astra ipsa aliquod in universali constitutione antecedente dominium habuerint. Non enim per totum Terræ ambitum Aerem mutant, quamvis per totum Terræ ambitum oriantur & occidant. Et inter stellas, aut constellationes quæ tem-

pestuosæ censentur, famosæ sunt Arcturus, Orion, Pleiades, Hyades, oculus Tauri, Præsepe, Aselli, Lucida, Libræ, cor Scorpii, cor & cauda Leonis, Canis major & minor, Castor & Pollux, Caput Herculis, Aquila, Delphinus, & plures aliæ, de quibus consule Astrologos & experientiam. Non enim omnino fidendum est Astrologorum Scriptis, nec eorum Tabulis de Ortu & Occasu vero fixarum; tum quod aliæ Juliano, aliæ Gregoriano accommodentur Kalendario: tum quod error etiam in ipsis deprehendatur circa verum Ortum, vel Occasum respectivum ad Solem: & hæc à quibusdam Astrologiæ cultoribus discerni minimè possunt, Ideoque tutius erit Ortus & Occasus fixarum in Cœlesti Globo inspicere, deindeque eorum præsagia quærere, vel apud Origanum Part. 3. cap. 6. vel in Diania Astrologica Wolfgangi Satleri capitib. 28. & 29 vel apud alios qui de his scripserunt. Hic enim singula discutere & exponere, nimis laboriosum esset, nobisque sat est viam naturalem ostendere, generalia tradere, difficultates solvere, & de vitandis erroribus admonere: quæque hic desiderari videntur, forsan in Astrologia practica supplebimus, si Deus Opt. Max. vitam largiatur.

Notandum verò est quod fixarum Ortus & Occasus veri, non solum attendendi sunt per respectum ad Solem, aut Lunam, sed etiam ad alios Planetas, præsertim sibi dominium vendicantes in universali constitutione. Hi enim Ortus & Occasus vix robore cedunt Ortui & Occasui respectivo ad luminaria.

Sextus denique modus est per phœnomena in Cœlo, Aere, Aqua, vel Terra conspicua. Quæ est Agricolarum & nautarum vulgaris Astrologia. Ex his enim causis proximis & sensibilibus imminentes in Aere mutationes mirabiliter prædicere solent, ab hisque sibi & suis rebus cavere si opus fuerit & fieri possit: ne hac in parte videantur esse deterioris conditionis quam bruta.

De hoc obiter agit Ptolemæus capite ultimo Lib. 2. sed omnium fusissimè & optimè Antonius Mizaldus in sua Aeromantia, sive Astrologia Meteorologica, quam evolve & per experientiam disce. Hæc enim cognitio non solum est utilissima super Terra atque Mari, ad Agriculturam, Nauticam, Medicinam, Venationem, Militiam, &c. sed insignem quoque affert honorem ejus praxi perito. Quique in ea excelluerit & in Aula vixerit, præter admirationem, etiam Regum & Principum favorem sibi conciliabit. Præsertim si huic connexa fuerit cognitio practica modorum 3. 4. 5. quæ scientiam Constitutionum universalium complectitur. Sed de his omnibus hactenus dicta sufficiant pro Astrologiæ Theoria, ad honorem & gloriam Omnipotentis Creatoris Cœli & Terræ, cui sit laus & gratiarum actio in æternum, Amen.

FINIS LIBRI VIGESIMI QUINTI.

ASTRO-

ASTROLOGIÆ GALLICÆ

LIBER VIGESIMVS SEXTVS.

De Interrogationibus & Electionibus Astrologicis.

PRÆFATIO.

Non abs re Liber hic ultimum in Astrologia nostra genethliaca locum sibi vendicat. Supponit enim quidquid in prioribus Libris Astrologicum est: ac præsertim erectiones Thematum, Radicis & Revolutionum, eorumque directiones & transitus Planetarum per congrua Thematum loca, sine quorum inspectione non nisi fortuito veritatem ad interrogata respondebit Astrologus, aut rei suscipiendæ idoneum tempus eliget, quod nimirum utriusque sit ignarus. Quanti autem momenti ista sint, paucis verbis exprimi nequit, sed frequentissimis experientiis probari potest. Verum nemo hactenus Doctrinam istam à figmentis & erroribus expugnavit, ejusque fundamenta vera tradidit. Sed ferè omnes Astrologi; ac præsertim Arabes & Indi ob lucrum proprium eâ abusi sunt in insigne dedecus Astrologiæ, & frequentem perniciem eorum qui tales Astrologos consuluerunt. Cum autem in vitæ directione sit pernecessaria, ad evitanda mala, & comparanda bona particularia, congruis temporibus, ideoque utilissima: imò ferè totius Astrologiæ fructus ex ea colligi queat: idcirco hoc in Libro præcipua nobis cura fuit utramque doctrinam, de Interrogationibus, scilicet, & Electionibus, in sua puritate tradere. Quod utrum fecerimus, Lector æquus judicabit.

SECTIO I.

De Interrogationibus Astrologicis.

Caput I.

Circa quæ versetur Doctrina de Interrogationibus Astrologicis, & qui sint limites veritatis illius.

Doctrina de Interrogationibus Astrologicis, versatur circa responsiones veras ab Astrologo faciendas, ad quæstiones illi propositas de rebus præteritis, præsentibus & futuris. Ait autem Haly prima parte de Judic. Astrorum Cap. 5. Ptolemæum doctrinam istam ablegasse, ut falsam, quod etiam fatetur Cardanus ad finem capitis 10. Lib. 4. Quatrip. ubi ait, doctrinam hanc esse sortilegam; sed postea Libellum de Interrogationibus composuit, quem in fine Commentarii in Quatripartit. eaposuit. At Haly cum Hermete, Vuellio, & aliis Arabibus illam, ut veram amplexus est, tradiditque prima, secunda & tertia parte de Judic. Astrorum, quibus adjunxit Librum nonum Judicum, ubi Astrologia circa cujuscumque generis quæstiones cum adeo effrænatâ tractatur licentiâ, nulla figuræ genetbliacæ habita ratione, ut quæstione facta de fure, non solum specialiter quid furatus sit, quam in partem fugerit, ubinam sit: sed etiam cujus sit formæ, ætatis, & religionis, quot litteris nomen ejus constet, quænam illæ sint: & quomodo furis nomen inde sit componendum definire, tales Astrologi stultè præsumpserint: asserentes aut veritatem bis omnibus inesse, aut nequidem figuris nativitatum inesse; quippe quod veliot non solum nativitates hominum, sed eorum etiam actiones omnes, cogitationes & quæstiones esse à causis cœlestibus.

Ego vero vitatis ambabus extremis sententiis, scilicet Ptolemæi atque illorum Arabum, mediâ incedendum esse puto, atque dicendum, non ad quaslibet, sed ad aliquas duntaxat quæstiooes, Astrologos legitima posse responsa dare; ad eas scilicet quæ fiunt pro personis quorum habetur figura nativitatis, & rebus significatis in ipsa figura, ex cujus intuitu ipsa responsa deducuotur.

Caput II.

An Corpora Cœlestia sint causæ per se, omnium actionum & motuum hominis.

Hoc quidem non modo supponitur, sed etiam asseritur ab Arabibus cæterisque Astrologis, qui de quolibet quæsito judicaodum suscipiunt ex solo themate cœlesti ad momentum quæstionis erecto. Ad hoc enim dicit Aomar Lib. 9. Judicum. *Quod cœlestis circuli vis Divina atque motus, sub ipsius hora quæstionis quærentem ad interrogandum compellit. Nam humana conditio, cœlestium tam syderum, quam circulorum affectus, ordinem & progressus debitæ quasi cujusdam dilectionis vinculo imitari non cessat.* Ideoq; volunt quod astra moveant quærentem sub cœlesti constitutiooe, quæ sit conformis optatæ veritati.

 Cæte-

Cæterum id quidem dicitur ab hujus sectæ Astrologis, sed nec probatur, nec probari potest: quippe quod hæc opinio fatalem inducat necessitatem, quam ipse quoque Ptolemæus vir Ethnicus cap. 2. Lib. 1. Quatrip. optimè refellit. Et nos cap. 16. Lib. 23. probavimus, quod eorum quæ nato accidunt à causis naturalibus, quædam sunt efficienter à solis astris, quædam à sola voluntate, quædam à solis aliis causis Sublunaribus; quædam verò à communi cursu harum causarum: falsumque sit asserere, quod omnia quæ homini accidunt naturaliter, sint efficienter à solis causis cœlestibus. Et hoc aperte ex eo confirmatur: quia si præsens Cœli constitutio me movet ad iram, vel luxuriam, cum hic motus non necessitet de communi consensu omnium, qui homini liberum concedunt arbitrium, omnino certum est quod per liberum arbitrium cœlesti motioni resistere queo, sique resisto, hoc non est à præsenti constitutione cœlesti; quæ si à prædominio, circa passiones animi moveat ad iram, vel luxuriam, non simul etiam movebit ad resistendum passionibus ipsis, vel ad virtutes contrarias: sed est à mea voluntate quæ astris per se non subjicitur, utpote naturæ superioris, quia spiritualis. Ideoque falsissimum est asserere, quod cœlestia corpora sint causæ per se omnium actionum, cogitationum & motuum hominis. Vide insuper cap. 7. Sect. 4. Lib. 20. Quomodo astra agant in homines.

Præterea dum Aomar ait, *quod circuli vis Divina atque motus, sub ipsius hora quæstionis quærentem ad interrogandum compellit*; adversus se provocat Indos & illos de Ferith & Babylonienses, qui asserunt, quod quæstiones positæ sunt in voluntate quærentis. Et hoc idem verum est, quia cum homo sit natura sua liber, compelli nequit ab astris quæstionem proponere, & quamvis eam conceperit, non tamen proponet, nisi voluerit. Et hoc est, quod maximè turbat hujusce vanitatis Professores, qui inter se convenire nequeunt, quo momento figura sit ab Astrologo ad responsum erigenda.

Hermes enim & Vuellius apud Haly part. 1. cap. 7. nolunt, *quod hora accipiendi ascendens, sit illud momentum quo quæsitor venit ad Magistrum, sive Astrologum*. Ipse vero Haly vult, *quod hora accipiendi ascendens quæstionis, sit illud momentum quo quærens jubet Astrologo accipere ascendens*, hoc est erigere figuram: *nam* (inquit) *si venerit & non dicat, quod accipiat ascendens, illud non est ascendens, nisi quando dixerit*. Ex quibus patet Haly in hoc convenire cum Indis & Babyloniis, quod quæstio & ejus ascendens posita sint in voluntate quærentis. Proindeque astra non moveant ac determinent quæsitorem, sed hic è contra determinet ad placitum figuram cœlestem. Quod si argutiolus quispiam dixerit, quod quo momento quæsitor interrogat Astrologum, ipso momento figura Cœli, continens rei quæsitæ veritatem, movet ipsum quærentem ad interrogandum, ut volebat Aomar. Respondeo primò. Hic peti principium, esseque probandum figuram Cœli semper continere quæsitæ rei veritatem, quo momento quæsitor interrogat Astrologum. Respondeo secundò, aut quæsitor potest retardare interrogationem, aut non: si hoc, compellitur & libertas tollitur: quod nefas est asserere, ut jam superius dictum est: si illud, ergo, aut nulla erit veritas responsionis, aut erit dumtaxat hypotetica. Nimirum quod si nunc quæstionem proposuerit, hæc erit veritas responsionis, si verò post unam, aut duas horas, alia erit veritas responsionis, unde hujus artis vanitas manifestè patet.

Subtilius dici posset, quod quo momento quispiam cogitat de veritate aliqua ab Astrologo inquirenda: tunc figura Cœli veritatem continens ipsum movet, ideoque ad illud momentum figura esset erigenda. Verum præterquam quod Astrologi hoc non observant, ne de vera figura videantur incerti, ob ipsius momenti incertitudinem; non sufficit cogitare de quæstione proponenda: levis enim cogitatio citò evanescit; circa anxiam verò homo diu apud se consultabit, an Astrologum sit aditurus necne, priusquam sese ad alterum determinet, sique Astrologum adire decreverit, ad decreti momentum figura esset potius erigenda: sed semper ut antea dicam; aut potuit retardare decretum, aut non: & quovis dato, sequeretur absurdum.

CAPUT III.

An rerum omnium initia sint instar nascentis hominis.

HAly Part. 1. cap. 5. cum Hermete, Vuellio & aliis Arabibus, ut suam de quæstionibus Artem stabiliant, asserunt, quod initia rerum omnium, sive naturalium, ut hominis, equi, sive artificialium, ut domus, statuæ, sive corporearum, ut prœlii, sive spiritualium, ut cogitationis, quæstionis, orationis, &c. sint instar nascentis hominis, ac proinde causentur à Cœlo, ideoque de singulis, ut de nascente homine judicium ferri posse. Et quod fieri nequit, ut si alicui significaverit sua nativitas & revolutio annua conjugii, vel itineris infortunium, illud idem non appareat in quæstione, quodque nulla hora potest habere significationem, nisi secundum quæstionem nativitatem & revolutionem anni: & quod si harum aliqua mentiretur, omnes mentirentur. Hæc autem non minus mendaciter quam imprudenter asserta, sine ulla prorsus ratione, aut probatione, à vera Astrologiæ scientia sunt ablegenda rationibus sequentibus.

Primo enim, solus spiritus seminis rerum generalium, est proprium subjectum inhæsionis influxus corporum cœlestium, ut à nobis ostensum est cap. 11. & 29. Lib. 12. tum Sect. 4. Lib. 20. At artefacta omnia semine carent: ideoque in ipsa non agunt influentialiter corpora cœlestia, ut cap. 8. Sect. 4. Lib. 20. abundè probatum est: multò minus prœlia, cogitationes, quæstiones, orationes, & his similia semen habent ex quo Physicè generentur: ergo nihil ipsorum cœlestibus influentiis est per se obnoxium.

Secundò. Dum quispiam quæstionem proponit Astrologo, cœlestis influxus imprimitur, vel quærenti, vel Astrologo, vel ipsi quæstioni, vel rei de qua quæritur, sed horum neutrum asseri potest. Non enim imprimitur quærenti ipso quæstionis momento: alioquin sequeretur Cœlum in suo influxu, vel actione pendere à voluntate quærentis, in cujus scilicet voluntate est quæstionem proponere, vel non, aut eam pro arbitrio retardare: sicq; Cœlum non esse agens naturale, quod nempè

suum

suum affectum ex se cohibere non potest; sed semper agit juxta vim propriam necessitate naturæ: aut saltem sequeretur voluntatem per so conferre Cœlo ad libitum, vim significandi quæsitam veritatem; quæ sunt planè absurda. Eademque ratio valet pro Astrologo, tum pro quæstione ipsa, de qua verè dici potest, quod suum initium, vel existentiam non habeat per se à Cœlo, sed à solo quærentis libero arbitrio. Ac denique valet pro re de qua fit quæstio, quæ plerumq; non amplius erit, ut dum quæritur de homine an sit vivus, qui tamen est mortuus. Ex bis igitur patet quanta sit differentia inter nascentem hominem in quem Cœlum necessario agit, ac independenter à cujusvis hominis voluntate, & quæstionem quæ fit, cæteraque supra posita: ac per consequens quanta sit hujus artis vanitas.

Tertiò, si quo instanti quæstio proponitur, fieret à Cœlo aliqua impressio; hæc fieret in ipsam quæstionem quæ tunc incipit esse, non secus ac volunt domum quo momento incboatur, impressionem influentialem à Cœlo recipere: ideoque non de re quæsita esset judicandum, sed de ipsa quæstione, illam examinando per 12 domorum significata, prout Haly eodem cap. 6. Part. 8. illa conatus est accommodare ad res omnes quarum initia Astrologo specukanda proponuntur. Dicens, *quod ascendens, sive prima domus est significator proprietatis rei. Secunda est significatrix pretii rei. Tertia ejus quod accidit in re, & quod sibi adjungitur in una specie. Quarta significat progeniem rei, & ejus radices. Quinta significat conditionem rei, & id quod generatur ex ea. Sexta significat durabilitatem rei, & id quod servit ei. Septima significat rei contrarium in eadem fortitudine existens de sua progenie. Octava significat vilem æstimationem rei, finem ac diminutionem ejus. Nona significat ablationem rei, & causas quæ ei adhærent. Decima significat nobilitatem & excellentiam rei, & ejus proprietatem in facto. Undecima significat complementum rei, pulchritudinem & convenientiam ejus. Duodecima significat diversitatem rerum & accidentia mala quæ accidunt in ea: unde cujus domus jam dictarum dominus fuerit in bono statu, dirigitur natura illius rei secundum quantitatem rationis & proventus illius sui domini.* Hæc Haly, ac nec Haly, nec cæteri Arabes quidquam supradictorum respondent de quæstione ipsa, cui nequidem convenire queunt, ut per se patet, sed ipsa respondent de re pro qua fit quæstio, cur interdum etiam illa minimè congruunt, & in quam non cadit illa cœlestis impressio, cum sæpissimè non sit, ut dum fit quæstio de re præterita, aut de futura, aut de bomine an vivat, qui jam mortuus est.

Dicent fortasse nonnulli cœlestem influxum non quidem imprimi in ullum 4 supradictorum, scilicet quærentem, Astrologum, quæstionem, aut rem de qua fit quæstio, ut superius probatum est; sed Cœli figuram, sive statum momento quæstionis, continere in sua significatione veritatem ipsius quæstionis. At respondeo primo: non igitur Cœlum movet quærentem, ut communiter fatentur, bic enim motus sine influxu receptu à quærente concipi nequit. Deinde dicam quod status Cœli, aut semper babet illam significationem, aut tantum quando fit quæstio. Si primum, non erit curandum de tempore, proindeq; nec de una potius quam altera figura: ex qualibet enim eruetur eadem veritas quæstionis, contra mentem Arabum, hujusque artis principia. Si secundum, ergo taotum habebit significationem illam à quærentis voluntate, quod jam sæpius rejectum est. Igitur undique patet hanc Arabum doctrinam esse falsissimam.

Quod si quis objecerit ad morborum initia erigi figuras cœlestes approbante ipsa Ecclesia Romana, quæ Astrologiam pro medicina nunquam abjecit. Respondeo, morbos oriri per generationem naturalem ex suis seminibus, habereque propria symptomata, motus ac periodos, nec non initia naturalia: quæstiones autem carere seminibus & habere initia duntaxat arbitraria, quæ est magna disparitas: ideoque morbos effici ab astris, non autem quæstiones, & morborum figuras continere veritatem, non autem figuras quæstionum.

Longè gravius urgebit si quispiam objecerit, rationibus nostris posse etiam everti doctrinam de nativitatibus, nam si natus in sua genesi exceperit ab Astris influxum ambitionis dignitatum. Dum petit, vel emit dignitatem (quæ mercatura, proh nefas atq; pudor! fit in Gallia) vel movetur à Cœlo, vel non: si non movetur, ergo frustra dicetur in genesi excepisse ab Astris influxum ambitionis dignitatum: si movetur, aut Cœlum semper habet virtutem, natum ita movendi, aut tantum quando ipse petit, vel emit dignitatem: si hoc dixeris, quoniam de facto petere, vel emere pendet à libera nati volontate: ergo Cælum vim illam non habebit ex so, sed à nati voluntate: ideoque natus non movebitur à Cœlo contra hypothesim, cum movere nequeat, quin prius habeat movendi virtutem. Si dixeris illud: ex parte Cœli nulla dabitur ratio cur natus potius petat hodie, quam prius, vel posterius.

Sed respondeo, quod, dum natus petit, vel emit dignitatem ob influxum ambitionis dignitatum ab Astris exceptum in genesi, tunc movetur à Cœlo per radicalem influxum, congruam directionem radicalem, & congruas revolutiones Solis & Lunæ harumque directiones, nec non transitus congruos, quæ omnia aut pars maxima eorum simul concurrunt, quo tempore actu movetur, non autem semper: ideoque Cœlum non semper habet taliter movendi virtutem, ut suis locis fusè à nobis explicatum est. Nec à voluntate vim movendi excipit: in cujus quidem voluntatis potestate non est, moveri vel non moveri, saltem naturaliter: sed tantum petere, vel non petere: quandoquidem ex doctrina pluribus in locis à nobis repetita, voluntas in propriis suis actionibus non subjacet Astris, sed tantum eorum motioni resistere potest, ne suum sortiatur effectum, non modo ad unam horam, vel diem unũ, sed etiam omninò; quamvis motionem ipsam effugere nequeat, saltem naturaliter, quod ipsa motio sit naturalis. Præterea petendi tempus aliquam habet latitudinem; etiam per transitus qui sunt causæ omnium maximè particulares, breviorisque durationis ad movendum actualiter. Nam petitio, vel emptio potest non solum sciri ipso die partilis transitus, sed pridie, vel postridie de communi consensu, nisi fuerit transitus Lunæ: imo totum tempus applicationis & defluxionis, qui in omnibus Planetis (Luna excepta) est plurium dierum, pertinet ad actualem petendi motionem, quæ cessat, causa

illis cessantibus, elapsaque earum virtute, quâ vigente petit natus si voluerit, & quando voluerit; desinente verò, non amplius curat de petitione, vel emptione dignitatis. Eademque est ratio de motione ad vindictam, luxuriam furta, cędes, &c. At in quæstionibus res se babet longè aliter. Nam si Cœlum continet veritatem quæstionis, tantum ipso momento quo fit quæstio, quæ est arbitraria, non potest ipsam aliunde babere, quàm à voluntate, si illam continet quovis momento, quælibet figura cœlestis illam veritatem etiam continebit, & alia sequentur absurda, quæ superius dicta sunt, infraque dicentur.

Caput IV.

Arabum Doctrina de Interrogationibus multis innititur præcautionibus vanis.

Mirè sibi percavent Arabes, Indi, cæterique Orientales populi, tum cæteri omnes illorum sequaces, ut suam de Interrogationibus artem veram esse persuadeant: sique eorum responsa non succedant, multos babeant excusationum prætextus, quibus honori suo consulant

Dicunt enim primò quemlibet non esse capacem formandi, vel proponendi quæstionem. Dicit autem Hermes Apbor. 16. *Non desinias aliquid antequam scias intentionem quærentis. Multi quidem interrogare nesciunt, nec possunt exprimere, quod intendunt.*

Verum nullius est momenti hoc effugium: quandoquidem sufficit Astrologo, ut quærentis intentionem concipiat, possitque ipsam quæstionem reformare, dicendo heus fatue, qui me interrogatum accedis & interrogare nescis, nonne hoc, vel illud vis à me quærere? Sed forsan si Astrologus loqueretur, nec totus audiendo solum esset intentus, cœlestis influxus inde mutaretur, aut depravaretur, ipsaque optata veritas evanesceret, quod tamen vereri fatuum esset.

Dicunt secundò, non esse respondendum ad quæstionem tentandi, vel deridendi causâ propositam. Sed quomodo sciet Astrologus, an quærens duntaxat tentare, vel deridere intendat? Haly Part 1. cap. 11. docet quomodo quærentis cogitatio sit invenienda, secundum Alkindum & secundum se ipsum. Dicit enim Alkindus bujusce vanitatis Professor celebris. *Quod si volueris scire cogitationem quærentis, numera gradus qui sunt à domino horæ usque ad gradum Solis, & id quod provenit projice ab initio Arietis: & in loco ubi numerus finietur, erit cogitatio; quam suis signis judicabis secundum naturam domini ejus.* Verum quia dominus horæ est merè fictitius, ut infra ostendemus: corruit iste modus detegendi cogitationem quærentis. Ipse verò Haly tam compendioso arcano minimè contentus est, & cum aliis Arabibus, vult quod significatores cogitationis sint in ascendente nona, & extra ascendens tertia. *Illi qui sunt in ascendente* (inquit) *nominantur dominus domus, dominus exaltationis, dominus triplicitatis, dominus sui termini, dominus faciei, dominus suæ novenariæ. suus Almutec, Planeta ad quem vadit gradus ascendens, & Planeta qui invenitur in ascendente. Qui verò sunt extra ascendens, sunt pars fortunæ & ejus dominus: dominus horæ & dominus Solis in die, vel Lunæ in nocte.* Considera ergo (inquit) *horum omnium quis plures babeat dignitates ac firmiores, & majus dominium in figura, quia ille erit significator cogitationis.*

Verum quid aliud efficit Haly multiplicando fictitios dominos præsertim termini, faciei, novenariæ, boræ (quæ sunt meræ nugæ, ut alibi docuimus) quam Astrologi mentem conjicere in majorem ignorantiam cogitationis quærentis? Præterea quomodo sit utendum significatore cogitationis quærentis, ut hæc innotescat, Haly non docuit, quippe quod ipsemet id nescivetit, aut (quod probabilius est) non experientiæ correspondere deprehenderit. Unde nil mirum si Chaldæi, vel Babylonienses Astrologi, dicere non ausi sint Regi Nabuchodonosor quid somniando cogitasset: soluque revelatione divina id judicatum fuerit Danieli, qui Regi asseveravit, Magos ac sapientes Babylonis illud indicare non posse.

Deinde si quispiam probandæ Astrologi scientiæ causâ, utrum frater suus vivat quem scit esse mortuum, quærat, cognitio quam babet veritatis, turbatne faciem Cœli ne veritatem ipsam significet; aut mentem Astrologi ne eandem agnoscat? Id profecto dici nequit, sicut nec eadē causari à voluntate quærentis, probandi scientiam Astrologi, sed potius dici debet, hujus farinæ Astrologos non alia de causa respuere jam scientem, quod quærit, quam quia ipsum decipere nequeunt, ignarum verò & credulum fallere possunt: ideoque volunt banc esse suæ scientiæ proprietatem, ut tantum de rebus ignotis quærenti, valeat vera dare responsa, non autem de jam cognitis Quod si dixerint quæstiones tentandi causâ propositas non causari ab Astris, sed à solo esse bominis voluntate, proindeq; non esse respondendum, nisi seriis quæstionibus, aut ei qui summâ curâ & solicitudine pro se, vel pro alio de quo sibi multum attineat, per se, vel per alium nuncium quæsitor accesserit, ut vult Messahala Lib. 9. Judicum, *quod nempe velit tales duntaxat quæstiones ab Astris concitari.* Non tamen idcircò effugient, quandoquidem sciens veritatem quæstionis proponendæ, potest serio & magnâ curâ ac solicitudine illam pro se, vel pro alio proponere Astrologo, ut probet an ipsi in aliis rebus etiam majoris momenti confidere queat, quod sane ipsius quærentis ac præsertim Magnatis non parum interest. His adde quod ex cap. 3. volunt rerum omnium initia esse instar nascentis hominis, proindeque à Cœlo causari; quo dato sed non concesso, tenentur ex propriis principiis de qualibet quæstione respondere, cum præsertim nulla sit quæstio, cui non quadret aliqua responsio vera, sive affirmativa, sive negativa: juxta bæc axiomata, *quodlibet est, vel non est, & de quocumque vera est affirmatio, vel negatio.* Undique igitur patet quam frivolum sit boc secundum effugium.

Dicit tertiò Messahala cum aliis. Quæstionem debere esse simplicem, nec fas esse aliam ei quæstionem subjungere: & hoc omnes valde commendant. Nec præterea volunt de eadem re fieri quæstionem apud duos Astrologos, nec simul tempore, nec successive, nec bis apud eundem. Quæ sanè præcautio est omnium præcipua ad tegendam artis suæ vanitatem. Ex responsionibus enim duorum, vel plurium Astrologorum, vel simul tempore, vel successivè super eadem quæstione, nimis pateret quot sunt capita tot esse sensus, nullam autem scientiam, quandoquidem omnis scientia est uniformis atque certa, circa suas de

re

re eadem conclusiones, si tamen certis principiis innitatur.

Ad tertium hoc effugium esse vanissimum sic probabitur. Quocumque temporis momento, de re qualibet quæstio proponi potest Astrologo, qui ad quæstionem ipsam responsum pro vero dabit. Ergo si de eadem re proponatur quæstio duobus Astrologis, aut simul, aut successivè, aut bis eidem; nihil obstat quo minus semper responsa dari queant circa veritatem quæstionis ipsius. Antecedens probatur, tum ex praxi horum Astrologorum qui nullum quærentem ablegant quidquid ipse saltem seriò quærat, dicentes tali momento non posse responderi tali quæstioni: sed pro quærente quolibet figuram erigunt atque respondent; nisi fortè scrupulosior aliquis viderit domum 7, ejusque dominum pravè affectos, quo in casu Astrologus responsioni fallax videt se obnoxium, ut explicat Pontanus in Aphorismum 14 Centiloquii, qui hæc habet *Quantis in erroribus versatur Astrologus, cum locus septimus ejusque dominus afflicti erant.* Ideoque respondere veretur ne in sua vana arte, nimis aperte erret indeque vituperetur. Tum quia liberi cum sint homines, nec compellantur ab Astris quæstionem proponere: sed eam ad libitum retardent, vel proponant. Inde sequitur quod illam quolibet momento proponere queunt, nec possibile est impossibilitatem ostendere, aut de unico, aut de pluribus quærentibus. Consequentia probatur. Nam si quovis momento pro qualibet proposita quæstione saltem seria, figuram erigunt atque respondent: supponunt quod momento quolibet Cœlum est dispositum ad danda responsa de quæsito quolibet. Ergo si de eadem re proponatur quæstio duobus Astrologis, aut simul, aut successivè, aut bis eidem, nihil obstat quominus semper responsa dari queant circa veritatem ipsius quæstionis. Ex qua tamen doctrina, quanta sequatur absurda sequenti capite dicetur. Sed hoc imprimis sequitur, quod si proposita quæstio non fuerit simplex, ut vult Messahala cum aliis, sed adjunctam habeat aliam diversam quæstionem; ex eadem tamen figura poterit utrique responderi. His adde, quod Dorothius apud Haly Part. 1. cap. 11. Messahalæ contrarius ait. *Si quando habeas multas quæstiones* (quod intellige simul ab eodem quærente) *accipe primam ab ascendente: 2. à Medio Cæli: 3. ab undecima domo: 4. à quinta: 5. à septima: 6. & 7. ab Angulo Terræ: & 8. à nona domo.* Alii vero dicunt *primam quæstionem accipies ab ascendente: 2. à secunda domo: 3. à tertia, & sic consequenter.* Alii autem, *accipe primam quæstionem à prima applicatione quam habet Luna, secundam à secunda, & sic consequenter.* Alii denique succedere asserunt, *si accipias primam quæstionem à domino primæ horæ, secundam à domino secundæ horæ, & ita deinceps usque ad finem quæstionum paucarum, vel multarum; inquiras enim oportet* (ait Haly) *& studeas si duce Deo invenire velis.* At (inquam) absurdum est opinari Deum se ducem exhibiturum Astrologo percurrente hos 4. modos inter se diversos adeoque absonos & alienos à naturali fundamento, ut potius devinando quam illis studendo, veritas quæstionis alicujus enunciari queat. mirerque tanti nominis Astrologos non puduisse tantas nugas sapientioribus ingeniis exposuisse. Maneat itaque ratum vanas imò ridiculas esse prædictas Arabum præcautiones, vel effugia, quibus Artem suam de quæstionibus conantur defendere.

CAPUT V.

Arabum Doctrina de Interrogationibus est planè falsa.

QUamvis ex supra expositis ipsius doctrinæ fundamentis abundè pateat illam esse falsam: tamen ne hac de re ullum supersit dubium, Astrologica demonstratione sic eadē jam confirmanda est.

Thema erectum ad horam quæstionis juxta Arabes, nullius est per se veritatis circa rem de qua quæritur. Ergo Arabum doctrina de Interrogationibus est planè falsa. Probatur antecedens, nam dum quispiam prosequærit ab Astrologo, an habiturus sit divitias, vel dignitates quas figura natalis ipsi denegat, profectò qualiscumque fuerit figura quæstionis talia significans, fatuum erit opinari quod per ipsam figuram, sive particularem Cœli constitutionem, deleatur Cœli character impressus in genesi, divitias, vel dignitates denegans, fiatq; nova impressio in quærente, qua ad divitias, vel dignitates disponatur. Alioquin nulla erit habenda fides figuris genethliacis. Hæc enim duo, natus nunquam habebit divitias (ut testatur figura nativitatis); & quandoque habebit divitias (ut testatur figura quæstionis) sunt contradictoria, quorum si hoc fuerit verum, illud erit falsum: at de communi consensu & experientia omnium Astrologorum etiam Arabum ipsorum, maxima præcipuaq; fides habenda est per se figuris genethliacis: ergo nulla per se habenda est figuris quæstionum, ideoq; thema erectum ad horam quæstionis more Arabum, nullius est per se veritatis: unde patet consequentiam esse veram, & viceversa si genesis divitias significet nato, ac præsertim fortiter: absurdū erit ex figura quæstionis asserere, quod non habebit. Idemq; dicendum est de quærente pro alio. Confirmatur autem hæc demonstratio. Nam durante vita centi millies fieri potest quæstio, vel ab ipso, vel ab aliis, an futurus sit dives ex cap 4. sique eadem quæstio proponatur pluribus Astrologis, aut simul tempore, aut successivè, nullus eorum quærentem interrogat an eadē quæstio jam fuerit olim proposita, aut jam alteri proponatur: sed illico figuram suam erigit atque respondet. Tot autem figuras diversas, figuræ radicali & inter se conformes esse quoad significationē divitiarum, nullus Arabum asseret, cum nequidem velint eandem quæstionem de eodem homine bis proponi, metu diversitatis figurarum, & consequentis inde contrarietatis judicii. Ac proinde cum ex figuris ipsis aliæ significent ex se divitias, aliæ vero non; dici quidem potest quod in se spectatæ significant divitias, aut paupertatem, imò eadem significant, vel præsagiunt, tunc nascentibus in locis figurarum ipsarum, qui figuris ipsis subjiciuntur, ab iisque dependent, ut effectus à sua causa. At respectu quærentis qui ab illis figuris, nec in esse, nec in interrogare dependet, quandoquidem ejus interrogatio pendet ab ejus voluntate non nisi fortuito & per accidens verum responsum exhibere queunt, ex hypothesi nempe quod figura occurrat similis radicali in significatione divitiarum.

Quod si dixerint nec millies, nec quidem bis, sed semel duntaxat proponi posse legitimam de eadem re quæstionem, illo scilicet momento, quo quærens primò interrogat, à Cœlo impulsus, quod tunc con-

tinet in sua significatione veritatem quæstionis. Respondeo primò. Id quidem ab illis dici, non autem probari. Respondeo secundò. Illum Cœli impulsum & significationem momento interrogationis, jam superius esse rejecta. Respondeo denique quærentem pro alio an sit ducturus uxorem, hunc nulla ratione impedire posse, ne in propria causa ipsemet idem quærere possit: cum res ipsa magis ad hunc, quam ad illum pertineat; afferant enim rationem, aut praxim contrariam, qua nempè ab interrogante quærant, utrum sit primus, vel solus qui eamdem interrogationem fecerit? Cui quæstioni sæpissimè feréque semper respondebit interrogans se nescire, nihilominus Arabs vatis sententiam feret. Quod enim ait Hermes Aphor. 98. ☽ *in 4. 7. 9. vel 12. indicat causam illam jam interrogatam fuisse*, idemque indicat si separata fuerit à ♀: nec ratione, nec experientia confirmari potest, nec ab ullo Arabe approbatur.

Ejusdem doctrinæ falsitas sic secundò probatur; Quoniam ex cap. 2. Arabes supponunt, vel ex eorum doctrina atq; praxi deducitur, eos supponere, quod momento quolibet Cœlum est dispositum ad danda responsa de quæsito quolibet: ergo præsens quicumque Cœli status, continet responsiones veras omnium quæstionum quæ fieri queunt de re quacumque, sive præsenti, sive præterita, sive futura: ideoque ex figura nativitatis cujusvis hominis, aut etiam canis, vel qualibet figura quæstionis, dici queunt omnia quæ singulis hominibus, aut bestiis, aut plantis, aut artefactis de quibus quæstio fieri potest, acciderunt, accidunt, & accident; quam fatuitatem nemo non videt: imò sequetur omnes cœlestes figuras ejusdem esse significationis, nec quidquam ab una significari quod ab alia quavis non significetur, quo nihil ab Astrologica scientia magis alienum ac insanum cogitari potest.

Probatur tertiò ex eorum praxi. Nam si quæratur ab Arabe, utrum aliquis duxerit, aut jam ducat, aut ducturus sit uxorem; tantum advertit an figura significet matrimonium, ut respondeat de quovis tempore præterito, præsenti, vel futuro: non enim habet rationes legitimas quibus hæc discernat tempora. Nam si forsan dicere vellet, quod significationis domini in angulis, significant tempus præsens; in succedentibus futurum, & in cadentibus præteritum, aut eorum conjunctionem, vel aspectum partilem significare præsens, applicationem futurum, & defluxionem præteritum. Inde concludi posset in nativitatum figuris, natum duxisse uxorem & habuisse dignitates, priusquam nasceretur, & nullum dum nascitur habere temperamentum, quæ sunt effatu ridicula. Ergo si quæstio sit de præterito, respondebit duxisse, si de præsenti ducere, & si de futuro ducturum, quia scilicet figura est conjugii significatrix. Imò si 3 fuerint simul tempore quærentes de conjugio, unus de præterito, alter de præsenti, alter de futuro: Arabs ex eadem figura pro singulis eodem modo respondebit. Quin etiam si 1000 essent simul quærentes, vel pro se, vel pro alio de matrimonii contractu præterito, præsenti, vel futuro. Non quibusdam affirmativè, aliis verò negativè, sed omnibus affirmativè, vel omnibus negativè responderet ex ipsamet figura, etiam contra nativitatis cœleste decretum. Idemque dicendum erit de qualibet alia re quæsita eodem momento temporis. Hæc autem quàm sint absurda, & ab Astrolorū agendi modo aliena, tum veris Astrologiæ principiis à nobis expositis, non est opus hic amplius ostendere: quandoquidem in nativitatum doctrina à nobis tradita probatum est, cœlestes figuras non esse significatrices, nisi prout sunt effectrices, vel non esse signa, nisi prout sunt causæ: Eandem verò causam in tot hominibus ex suis figuris natalibus diversissimè, imò contrariè dispositis eundem simul effectum producere, à natura causarum esse penitus alienum: agens enim sequitur dispositionem patientis, & quidquid recipitur ad modum recipientis recipitur, ut notum est Philosophis, ideoque idem Solis calor simul lutum indurat, & ceram liquefacit.

Probatur quartò, ex eorum vaticinandi modo. Nam nequidem inter se conveniunt de primis judicandi principiis: & quamvis convenirent absurda esset convenientia, sicut & judicandi modus. Primum patet, nam quamvis omnes primam figuræ domum largiantur interroganti, tamen de hospitio Astrologi (quem judicem quæstionis faciunt) inter se litigant, nec adhuc sibi securam domum reperire potuerunt; idq; justè cum sint duntaxat falsi judices, persuadere conantes, se quo momento figuras quæstionum erigunt, cœlitus afflari, ut qui olim ex Tripode oraculo dabant: cum tamen Cœlum in ipsos non influat circa propositam quæstionem, ut cap 3. dictum est Pleriq; Astrologū collocant in 10. domo, quod sit dignitatis & honoris, Astrologus autem sit judex honore dignus. Alii è decima ipsum in septimā detrudunt, quam ajunt illi melius congruere, ut vult Pontanus Comm. in 14. Aphor. Centiloq. Ejusque ratio est quod prima domus datur communiter interroganti: accedit autem ad Astrologum, ut ignarus rei quam quærit ad scientem. Ignorantia autem & scientia è diametro opponuntur: ergo si prima debetur quærenti, septima primæ diametraliter opposita debebitur Astrologo: ideoque Ptolemæus inquit illo Aphorismo. *Quantus in erroribus versatur Astrologus cum locus septimus atque ejus dominus afflicti erunt*: quia scilicet si malefici fuerint in septima, aut huic dominentur pravè affecti, accidet infortunium Astrologo (ut volunt) quod non aliud esse putant, quam quod falsum pro vero pronuntiabit. Verum domus decima est duntaxat actionum & dignitatum ipsius nati, vel in genere, vigoris rei, cui prima domus tribuitur: septima autem est conjugii vel hostium nati, vel in genere, declinationis rei, cui prima domus tribuitur, ut alibi diximus Hæc verò planè sunt aliena à Judice quæstionis. Itaque miror quod Astrologo potius quartam non dederint, quæ est de rebus arcanis, ab illo revelandis, aut nonam quæ est de scientiis ac Prophetiis, aut saltem primam, quia proposita quæstione incipit esse Judex, tuncque decima daretur ejus actioni quæ est judicare, vel dignitati: septima verò daretur quærenti, vel ejus quæstioni instar litis à Judice dirimendæ, essetq; figmentum hoc rationabilius suprapositâ Arabum doctrinâ. Quidquid sit, ego consulam Judici, ut si in sua figura domorum, ipsarum una illi non placeat, ob ejus infortunium, se recipiat in aliam fortunatiorem, ibiq; liber à maleficis sententiam ferat: quandoquidem totius negotii summa in hoc consistit quod Astrologus veritatem respondeat, possitque Aphorismus applicari cuilibet domui, quæ Astrologo assignabitur: cui tamen ex supradictis nulla est assignanda.

Sed

Sed demus omoes convenire de duabus determinatis domibus, altera pro quærente, & altera pro Astrologo; videamusque quam absurda sit convenientia. In qualibet proposita quæstione quatuor occurrunt, persona quærens, ipsa quæstio, res de qua quæritor, & Judex, sive Astrologus. Prima domus figuræ datur quærenti, quatenus est quærens, Astrologo decima, vel septima. Res de qua quæritur pertinet ad domum de cujus est essentiali significato, ut si quæstio sit de amicis, pertinebit ad undecimam, de uxore ad septimam, de digoitatibus ad decimam: quod iotellige ex eorum mente de domibus figuræ quæstionis: non autem figuræ oativitatis ejus pro quo fit quæstio, ad quam figuram ipsi non attendunt, quamque sæpius ignoraot. Ipsi autem quæstioni nullam domum assignant: cum tamen ad primam pertinere debeat, quandoquidem ipsa quæstio incipit esse, quæ prius non erat, atque sic quærentis & quæstionis erit eadem domus. Jam verò cœlestis constitutio in nullum quatuor ipsorum influit momento quæstionis, quateous illa deservire quæstioni supponitur ex cap. 3. Ideoque circa nullum ipsorum quidquam efficit, cum sine influxu efficere nequeat. Et proinde circa nullum ipsorum significat, cum nihil significet quin id efficiat: quorsum ergo abibit tota quæstio, vel unde prodibit vera ejus responsio? Huic quæstioni si possint respondeant veritatem.

Præterea domorum significationes quas cap. 3. ex Haly retulimus, convenire debeot rei cui domus prima tribuitur, boc enim patet ex doctrina nativitatum: quod scilicet prima domus est oascentis hominis: secunda divitiarum ejus: tertia fratrum ejus, atque sic de cæteris. Jam verò io hac quæstionum doctrina, domus prima tribuitur quærenti, vel qoæstioni: ergo secunda domus ex Haly erit significatrix pretii quærentis, vel quæstionis: tertia ejus quod accidit quærenti, vel quæstiooi, & quod sibi adjungitur in una specie: quarta significabit progeniem quærentis, vel quæstionis eorumque radices, atque sic de reliquis. Sed hæc rem de qua quæritur non attingunt, nec ad eam referri debeot, quippe quod ipsi rei prima domus non tribuatur, quæ taotum est rerum incipientium esse, res verò de qua quæritur si futura fuerit nondum incipit esse, ut si quæratur de futuro matrimonio, aut futura digoitate. Fortassis dicent quod quærens pro se ipso est res ipsa, de qua quæritur, an sit verbi gratia ducturus uxorem, aut adepturus dignitatem: & quo momento interrogat, tunc incipit esse quærens, quod prius non erat. Sed præterquam quod in boc casu retinendæ essent appellationes domorum figuræ natalitiæ, non autem immutandæ, ut fecit Haly: dum quærens non per se, sed pro altero quærit, ut si quærat an suus frater vivat, qui tamen mortuus est, & desiit esse: aut si quæsierit de aliis quibuscunque rebus noo ad se pertinentibus, quæ vel non sunt amplius, vel tantum futuræ sunt; sed saltem jam non incipiunt esse; effugii superioris futilitas detegetur: & eo magis quia dum de fratre boc taotum quæritur, an sit vivus, vel mortuus, qoid convenientiæ babent significata domorum cum hac unica quæstione, si tertiam exceperis, quæ fratrum esse dicitur? Numquid examinaoda suot oecessario aliorum domorum significata, ut an ipse frater sit, vel fuerit, vel futurus sit dives, an ducat, vel duxerit, vel ducturus sit uxorem? &c. priusquam concludatur, illum esse vivum, vel mortuum, quod unicum respoosum exspectatur, reliquis nequidem cogitatis.

Sed videamus tandem quomodo judicent de morbo, vel morte fratris illius qui interrogat. Quoniam quæstio est de fratribus, considerant domum tertiam figuræ, quæ est fratrum, sique viderint maleficos in tertia, aut dominari tertiæ, aut dominum duodecimæ in tertia, vel dominum tertiæ in duodecima, vel conjunctum domino duodecimæ; judicant Arabes fratrem interrogantis morbo detineri: sed quæstio est de morte non autem de morbo: si igitur viderint tertiam à maleficis pravè affectam, aut dominum tertiæ, præsertim maleficum esse in octava, aut hujus dominum maleficum in tertia. Aut dominum tertiæ conjunctum quadratum, vel oppositum domino octavæ præsertim malefico pravè affecto, fratrem interrogantis mortuum esse asseverant: eademque ratione judicant de aliis omnibus quæstionibus domorum duodecim. Sed quæro ab Arabe, utrum domus duodecima & octava figuræ quæstionis sint domus morborum & mortis interrogantis, an verò fratris pro quo interrogat? Dici oequit quod sint interrogantis, alioquin ex iis concludi non posset morbus, aut mors fratris, sed potius quærentis: nec etiam dici poteit quod sint morborum & mortis ipsius fratris, quia cum duodecima & octava sint tales respectu primæ quæ datur quærenti, non fratri: erunt domus morborum, vel mortis respectu quærentis, non autem fratris cui datur tertia. Solvant igitur hoc argumentum si potuerint, non enim video qua ratione illud solvere possint. Ad hæc fratrea, parentes, uxor, liberi, &c. minus oependent pro suis accidentibus à figura genetbliaca nati, quam à sua propria genesi. Ab illa enim dependent tantum generaliter quamvis ipsa sit figura naturalis: à propria autem geoesi dependeot particulariter. Quaoto igitur minus dependent à figura quæstionis quæ nequidem est naturalis, sed duntaxat arbitraria: unde patet totam doctrinam Arabum de quæstionibus nullum habere fundamentum naturale, sed duntaxat arbitrarium. Tandem omnis figura cœlestis debet esse causa eorum quæ significat: idque patet in figuris, sive constitutionibus universalibus & in particularibus nativitatum: alioquin astra nullius essent virtutis activæ; at figuræ quæstionum Arabicarum non suot causæ, sed tantum signa eorum quæ significant, ex hypothesi quod illa significant. Dum eoim quæritur an aliquis sit vivus, vel mortuus, pauper, vel dives, &c. figura pro quæstione erecta, nihil confert efficienter ejus morti, vitæ, divitiis, paupertati, &c. quæ plerumque sunt longo tempore ante illam figuram: ergo figuræ hujus erectio & judicium inde sequena sunt mera stultitia, omni carens fundamento naturali: & bæc ratio est validissima.

Supradictis igitor rationibus satis superque fit evidentissimum, totam doctrinam Arabum de quæstionibus esse planè falsam; quod ostendeodum susceperamus.

CAPUT

Caput VI.

Arabum doctrina de Quæstionibus est fraudulenta.

DOctrinam illam esse fraudulentam multipliciter convinci potest.

Primò. Quia cum cap. 5. ostensa sit esse falsa, necessario sequitur illam esse fraudulentam, ergo omnes qui eandem de quibuscunque rebus consulunt.

Secundò. Quia si quolibet momento temporis potest responderi ad quæstionem quamlibet; Arabes fallunt suis præcautionibus, dicentes non posse duos Astrologos, aut simul tempore, aut successivè de eadem quæstione veram ferre sententiam. At si responderi non potest: ergo fallunt Arabes, dum quocunque momento eis proponitur quæstio, figuram erigunt, ex eaque respondent. Prius enim esset inspiciendum, an illud momentum responsioni veræ sit idoneum. Et si non fuerit, interrogans ablegandus esset: quod tamen illi non faciunt, ne oblatum sibi lucrum a mittant; plus enim de lucro soliciti sunt quam de veritate, vel fama: dum enim mendaces deprehenduntur, suas habent præcautiones atque refugia vana quæ deceptis interrogantibus objiciant, ad suæ doctrinæ & famæ tutelam.

Tertio. Quia ut vanissimam suam artem fuco aliquo exornent, utuntur in ejus praxi eximiis etiam Aphorismis Astrologiæ veræ, sive doctrinæ nativitatum, quos suis figuris applicant. Cum tamen maxima sit disparitas inter figuras nativitatum quæ sunt naturales: & figuras quæstionum duntaxat arbitrarias, nulloque vero innixas fundamento. Planè similes superstitiosis geomanticis, qui suis punctorum figuris merè fortuitis (nisi occurrant ad libitum Magistri Diaboli, regentis maxum Geomantici, qui ad numerum punctorum quæ notat in charta, obligatur non attendere: ideoque eorum numerus est merè fortuitus, vel est ad libitum Diaboli) signa & Planetas falsò attribuunt, horumque vires, ut coram imperitis suæ superstitionis artem commodent, ejusque diabolicam vanitatem obtegant.

Caput VII.

Arabum Doctrina de Interrogationibus est Diabolica.

PRobatur Primò. Quia ea cap. 5. est falsa, & ex cap. 6. fraudulenta: Diabolus autem fuit primus mendax atque deceptor: ideoque omnis falsitatis atque fraudis primus author.

Secundo. Quia dum Arabes ajunt interrogantem compelli ab Astris momento quæstionis, vel accessus ad Astrologum, evertunt quærentis liberum arbitrium, & fatalem inducunt necessitatem, nec possunt non illam inducere, ex suæ Artis principiis, quod est hæreticum veræque religioni contrarium, ideoque diabolicum. Unde nihil mirum si Turcæ, Arabes, cæterique omnes Mahumetani & Pagani Orientales à vera religione alieni, tam firmiter credant fatali ab Astris necessitati, & propter Arabum doctrinam illam, Astrologica scientia ferè semper fuerit à Romanis Pontificibus condemnata.

Tertio. Quia Diabolus illam introduxit in veram Astrologiam, ut hanc infamaret ac depravaret, ne homines vires proprias ac genuinas Astrorum agnoscerent: ideoque DEO debitas laudes redderent, sed potius excæcarentur, excæcati verò ad figmenta terminorum, facierum, novenarum, decanorum, graduum putealium, lucidorum, fumosorum, &c. converterentur. Sicque fallerentur & alios fallerent, non solum circa Astrologiæ responsa, sed etiam circa Magiæ opera, ad quæ Diabolus superstitionem ex Astris quoque detorsit & propagavit.

Caput VIII.

De falsitate responsionum ad Interrogationes, per horæ Planetariæ dominum.

ARabes in sua de Interrogationibus doctrina plurimum virtutis tribuunt dominis horarum Planetariis. Nemo autem miretur, quam variè atq; vanè ipsi Arabes, Chaldæi, Ægyptii, Indi de septenario Planetarum numero luserint circa natiannos, per Alfridarias: & circa dies singulos per horas Planetarias: ex quo enim à Diabolo seducti, cultum veri DEI deferentes ad Idololatriam conversi sunt, etiam in scientiis naturalibus, ac præsertim Astrologia omnium Divinissima, veritatis loco figmentis pasci meruerunt. Inter quæ doctrina ab illis tradita de horis Planetariis, vel Planeta cuilibet horæ diei dimanante, (quem dominum orbis nonnulli vocarunt) non minimum sibi vendicat locum. Sed mirentur omnes, quod hoc etiam tempore non pauci, nec exigui nominis reperiantur inter Christianos Astrologi, qui vanitatem illam pro magno arcano jactitent, illique etiam præcipue confidant ad singularum horarum diei accidentia cuilibet prædicenda, ex præsenti statu domini horæ Planetariæ cujusque.

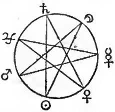
Quoniam autem doctrina illa est falsissima: atq; ni fallor à Diabolo introducta cum aliis Arabum figmentis, placet hic ejus falsitatem ostendere, ne circa illam ingenia diutius seducantur.

Primo igitur supponunt tam diem quam noctem artificialem dividi in duodecim horas, quas Planetarias vocant: ac eas plerique faciunt æquales diviso arcu Æquatoris qui per diem ascendit in duodecim partes æquales, pro duodecim horis diurnis, & eum qui per noctem ascendit, similiter in duodecim partes æquales, pro duodecim horis nocturnis. Plerique verò faciunt eas inæquales divisa medietate Zodiaci interdiu, aut noctu ascendente, in duodecim partes æquales, quarum ascensiones erunt inæquales tam interdiu quam noctu. Circa quam suppositionem dico primo: Divisionem diei & noctis in viginti quatuor horas non esse naturalem, sed arbitrariam, ut est divisio horæ in 60 minuta: proindeque non posse esse fundamentum naturale virtutis alicujus Planetariæ: & hæc ratio est validissima. Secundò. Prius conveniendum esse an Æquator, an verò Ecliptica dividi debeat, & valida ratio naturalis pro divisione unius potius quam alterius afferenda, quæ tamen à nullo quem viderim

derim affertur Astrologo. Tertio illam diei & noctis artificialis divisionem fieri non posse, à circulis arcticia versus Polos Mundi, ubi Sol non oritur & occidit intra 24 horas; sed dies, vel non artificialis durat pluribus diebus, vel etiam mensibus naturalibus. Proindeque doctrinam de horis Planetariis non esse scientificam, cum non sit universalis, sed tantum particularis.

Secundò. Supponunt singulis horis, singulos Planetas assignari, pro horarum ipsarum dominio: sumpto initio ab Ortu Solis, & eo Planeta, à quo dies denominationem habet, Planetis aliis suo ordine & circulariter distributis per singulas 24 horas: verbi gratia, si sit dies Jovis, qui denominatur à Jove, Jupiter ipso die dominabitur primæ horæ ipsius diei ab Ortu Solis: Secundæ præerit Mars: Tertiæ Sol, & sic consequenter usque ad 24 horas diei & noctis: quo ordine Venus reperietur dominari diei Veneris ab ipsa denominato, prima hora post Solis Ortum. Et quia idem consequitur diebus singulis, putant hi Astrologi in hoc consistere magnum divinumque aliquod mysterium, quo singuli Planetæ verè fiant potentes successivè ad regimen horarum singularum.

Perbellè verò ludus hic designatur in figura sequente, in qua dividitur peripheria circuli in 7 partes æquales: & posito ♄ in quovis puncto divisionis, reliquis autem Planetis ♃ ♂ ☉ ♀ ☿ ☽ successivè ad sinistram juxta suum ordinem, in aliis punctis; à quolibet Planeta ad duos remotiores ducuntur lineæ, quæ 7 triangula isoscelia efformant. Et ecce mysterium: à Planetâ ♄, qui denominat diem Saturni, Christianis Sabbati, & præest ejus primæ horæ, sequere lineam quæ ducitur ad sinistram, & indicabit ☉, qui denominat sequentem diem Solis, Christianis diem Dominicam, & præest primæ ejus horæ. Altera linea à Sole ducta indicat ☽, quæ denominat sequentem diem Lunæ, ac præest primæ ejus horæ. Altera linea quæ ducitur à ☽ indicat ♂; qui denominat sequentem diem Martis, ac præest primæ ejus horæ post Solis Ortum, atque sic de reliquis, juxta dierum ordinem.

Si autem primæ horæ diei Sabbati detur pro domino ♄, secundæ ♃, tertiæ ♂, & sic consequenter, secundùm suum ordinem, vel situm quem ipsi Planetæ habent in Æthere descendendo à Cœlo ad Terram, usque ad 24 horas: occurret in ordine Sol pro domino primæ horæ diei Solis, sive Dominicæ: atque sic de aliis. Quod certè mysterium si veritatem ab Arabibus attributam contineret, Hypothesi Copernicanæ accomodari non posset; quippe quæ talem Planetarum ordinem non admittat.

At tres illæ suppositiones de singulis Planetis, assignatis singulis horis, desumpto initio ab Ortu Solis potius quam ab Occasu, vel meridie, aut media nocte & de Planeta denominatore diei, sunt mera figmenta sine ulla ratione, quod res sic se habeant, atque sic & non aliter faciendum sit: & sine constanti experientia quam hujus doctrinæ fautores afferre queant, licet quandoque fortuitam proferant. Quod verò ad mysterium in hoc consistens, ut cujusque diei horis ita distributis Planetis singulis, contingat semper Planetam dominum primæ horæ cujusque diei, fore denominatorem ipsius diei. Dico primò. Id etiam fieri, si prima hora sumatur à meridie, ut quibusdam magis placet, vel etiam quavis alia hora: proindeque ad denominationem diei, nihil referre quis Planeta dominetur qualibet hora diei, quia scilicet qualibet hora diei potest attribui Planetæ diem denominanti. Dico secundò: Inde igitur patere, dierum denominationem esse posteriorem supradicta Planetarum per singulas horas distributione: & ipsorum dierum denominationem desumptam fuisse à Planetis primæ, vel cuilibet horæ diei sic contingenter dominantibus. Quod ex eo probatur, quia ordo dierum nullam habet convenientiam cum naturali ordine Planetarum: quam tamen servat horarum ordo. Dico tertiò. Quod etsi dominium Planetarum in singulas horas ab Ortu Solis, vel meridie esset naturale & non fictitium: nihil tamen referret quomodo dies quilibet vocaretur, cum Planeta dominus horæ, nullam ab illa denominatione virtutem accipiat. Quæ ratio ex eo validior est, quia initium diei usualis ad quem illa denominatio pertineret, diversum est apud diversas gentes. Nam Veteres Ægyptii diem inchoabant à media nocte, & finiebant sequenti mediâ nocte, quem morem Galli, Hispani, Germani, plurésque aliæ Nationes sequuntur, cum Ecclesia Romana. Babylonii diem incoabant ab Ortu Solis; Judæi, & nunc Itali ab Occasu Solis: & sic de aliis gentibus. Quomodo igitur stabit cum his moribus diversis dierum denominatio, etiam in eodem regno, quandoquidem pluries subjugari potest, ac toties immutari modus diem inchoandi? Denique explicent hujus vanitatis fautores si potuerint, quomodo & à quo cuilibet Planetæ ter aut quater in die conferatur, atque auferatur dominium horarum, præsertim cum ☿ ♀ ☉. ♂ ac præcipuè ♃ & ♄ in 7 horis statum cœlestem inter se varient insensibiliter. Sed ex supradictis plusquam sufficienter vanitas ac insipieotia eorum, qui quamlibet quæstionem obiatam resolvere, vel quid sibi, aut alteri qualibet horâ diei futurum sit prædicere suscipiunt, ex præsenti statu cœlesti domini horæ Planetariæ. His adde, quod si quis interrogaverit primâ diei horâ, habebit unum responsum ex domino illius horæ, si horâ secundâ fiat interrogatio, aliud & fortassis contrarium habebitur responsum, & sic de aliis horis: unde hujus doctrinæ fatuitas patet.

Quanti autem intersit universam de quæstionibus doctrinam suprapositam evertere, & à veræ Astrologiæ scientia excludere, ex eo palam est, quod ejus Professores ignorantiæ tenebris involutos detineat, illegitimo lucro decipiendis nimium credulis interrogantibus occupet; tam hos

hos quam illos Diabolo ejus Autbori mancipet; & veram scientiam infamet. Quæ mala sunt in Mundo non exigua, nec aliorum infæcunda. Ideoque tales Astrologi essent puniendi.

CAPUT IX.

Continens Errores Cardani in suo Libello de Interrogationibus.

CArdanus tandem circa quæstiones Astrologicas sapientior factus, Libellum de iis composuit, in cujus proœmio præmonet, quod etsi alias sæpè interrogationes damnaverit, tamen necessarium esse duxit de illis scribere, quod plerique unum quæsitum scire cupiant (nempe significatorum à genesi) non autem omnia: aitque hanc partem æquè naturalem & conjecturalem esse ac alteram de nativitatibus, ad quam ipse attendit, saltem, ut plurimum. Ac in rei veritate doctrina de Interrogationibus ea duntaxat est admittenda quæ subordinatur doctrinæ Nativitatum, & quæsita resolvit ex natalitio themate quærentis, aut ejus pro quo fit quæstio. Attamen Cardanus circa doctrinam istam non leves commisit errores, quorum saltem nonnulli sont hic à Nobis indicandi, ne Cardano nimium addicti, illum diutius hac in parte sequantur.

Primò igitur ad quæstionem primam. Quanto Rex victurus sit? consulit judicare secundum genesim Regis: & hoc quidem rectè. Sed subjungit, *quod si non habeas genesim, momentum invenies quo cœpit imperare, si enim sit legitimus hæres; momentum accipies quo mortuus est prior Rex, sive Pater, sive Frater: si autem electione fiat, momentum quo electus est. Et tunc debes erigere figuram. Et eliges, ut in genitura, Aphetam, & diriges, & processus etiam facies, & ingressus singulis annis.*

In his autem Cardanus errat. Nam quocumque die, vel horâ moriatur Rex Galliæ, Hispaniæ, &c. quibus in locis regnum est hæreditarium quocumque modo Cœlum disponatur ipso momento, Successor ejus legitimus pro Rege admittitur, lege Patriæ; quæ rationem habet fati secundi, ut loquitur Ptolemæus: fato primo ac superiore, hoc est cœlestibus corporibus, tunc novo Regi nequidem faventibus, nisi id fortuito contigerit: imo nequidem in sua genesi Regnum illi pollicentibus, sed potius denegantibus. Habet igitur Regnum à lege Patriæ, & non ab Astris; nisique talis esset lex, filius mortuo patre non esset Rex, ut accidit in Polonia, Venetiis & alibi, ubi Regnum datur Electo, sicrique solebat in Germanico Imperio. Si igitur filius succedens non habet Regnum ab Astris, profectò absurdum est erigere figuram cœlestem ad momentum quo succedit, ut sciatur quot annis Rex victurus sit. Nam si figura illa non dat Regnum, multò minus dabit durationem in Regno, seu vitam Regis, ut Regis. Adde quod eodem modo ex figura erecta ad momentum mortis cujuscumque Patris, judicandum esset de longitudine vitæ sui hæredis: imò singulorum hæredum, si plures essent instituti; ut quandoque accidit Imperatoribus qui morientes Regna sua dividunt liberis, qui ex figura erecta ad momentum mortis Patris, deberent omnes eodem die interire; hæc autem à ratione & experientia sunt aliena, nec Astrologorum praxis circa hæc occupatur.

Quod verò attinet ad Regna cæterasque dignitates quæ per electionem conferuntur, quamvis hora electionis accelerari, vel retardari queat ex arbitrio Electorum, non secus ac hora coronationis Regis, quam idcirco Cardanus respuit, ut minimè naturalem, sed arbitrariam: Nihilominus certum est quod in electionibus ad dignitates, influxus cœlestes non parum juris sibi vendicant. Nemo enim ad honores & dignitates eligitur, cui Astra in genesi dignitates non præsagierint: etiam ipso electionis tempore, per directiones, revolutiones & transitus; imò figura ad momentum electionis erecta suo influxu favet electo, & quodammodo similis est significatione influxui radicali, quem de potentia reducit ad actum. Ex eaque fieri potest judicium in electione fortonata, vel infortunata, sed hi omnes influxus tantum determinantur circa ipsam dignitatem, non autem circa vitam, ut ejus longitudinem indicent. Quod ex eo patet evidentius, quia de qualibet dignitate per electionem à Rege collata, judicandum esset, ut de Regno per electionem. At Rex eidem homini sibi charo, vel inclyto permultas dignitates successivè confarre potest, quarum figuræ diversæ magnam circa vitæ terminum confusionem parerent. Quamobrem modum hunc fallacem arbitror, & à ratione alienum pro termino vitæ Regis, vel cujusque alterius, qui donu, vel pretio dignitatem adipiscitur, tantùmque censeo ferri posse veram sententiam ex figura nativitatis Non tamen negaverim, quod ex figura erecta ad momentum electionis Regis, Papæ, Cancellarii, &c. conjici queat ad electus, in dignitate collata, vel empta diu fit permansurus: sed hæc conjectura debilis erit, nisi à figura genethliaca confirmetur.

Ad quæstionem secundam, *qualis erit administratio Regis?* Cardanus vult judicium fieri non ex propria genitura Regis, vel altera, sed proprie ab initio Regni, hoc est momento quo cœpit esse Regnum, ut patet ex quæstione quarta; erectâ scilicet, ad illud momentum figura cœlesti.

Sed doctrina hæc evidenter ex eo falsa est; quia præterquam quod nemo scit illud initium, contrariatur veritati nativitatis; quæ vel nulla est, vel dicendum quod Regis administratio talis erit, quales erunt ejus mores ac ingenium, & Cœli influxus natalis circa actiones & dignitates: adjunctis revolutionibus annuis, tum directionibus: Regula autem Cardani circa quæstionem hanc sunt meræ nugæ ad placitum confictæ, quas videat qui voluerit.

Ad quæstionem tertiam. *An Reges sint amici?* vult id conjici ex eorum genituris & Regnorum initiis: Etsi in præcipuis loca proxima convenerint, pronunciat Reges amicos ad amica Regna. Sin minus, judicat aut Reges inimicos, & Regna etiam, aut Regem amicum, & Regnum inimicum, vel contra.

Sed si viveret Cardanus quærerem ab ipso, an umquam sciverit alicujus Regni initium, figuram erigendæ congruum? aut viderit Astrologum inter Antiquos, vel Neotericos, qui de tali cognitione glorietur? aut saltem erexerit veram figuram

ram talis initii? Nugæ. Ex solis igitur genituris quæstio solvenda est: quandoquidem neque Regnum, neque Civitas sunt subjectum proprium & per se, influxus astrorum, qui tantum excipitur ab his quæ naturaliter generantur, ut à Nobis alibi fusè fuit expositum.

Ad quæstionem quartam. *Regum invicem bellantium quis erit superior?* ait Cardanus. *Si habes initia Regnorum, hoc est optimum: & si non habes, habeas initia in quibus tales Reges regnare cœperunt. Tertiò loco est, ut habeas initium deliberationis alterius eorum bellum gerendi. Quartò si omnia desint, habeat geneses illorum & Præfectorum generalium. Ultimò si nullum horum habes, à Marte testimonium accipies.*

Patet autem Cardanum velle, quod hæc 5. sibi ordine virtutis succedant, ideoque figura genituræ sit incertior tribus prioribus ad quæstionem solvendam: quod tamen est falsissimum. Nam primum ignoratur ab omnibus, & quamvis sciretur, vanum est, ut superius patuit. Pro secundo, etsi Rex regnare cœperit fœlici momento, tamen si ex sua genitura sit infœlix in dignitate, susceptis ac bellis; profectò corruet coram altero Rege in iisdem à genesi fortunato, si præsertim fœlix ad tempus prœlii adsit directio & revolutio. Et de hoc dubitare est Astrologiæ principia ignorare, vel certiorem ejus doctrinam quæ est de nativitatibus evertere. Ex tertio autem sciri nequit, an momentum deliberationis bellum gerendi sit faustum, vel infaustum deliberanti; quin cum ejus figura natalitia conferatur, in qua Sol, aut Luna, aut ipse ♃, aut ♀, aut ♂ possunt esse significatores mortis, qui vitæ fautores falsò crederentur in figura deliberationis. Quintum denique est planè absurdum, cum Mars in adeo generali significatione nihil particularis significet, ut fusè alias docuimus. Quamobrem ex solis genesibus Regum & Præfectorum suorum veritas responderi potest; non rejecta figura deliberationis belli, ex qua videri potest an aggressor qui bellum inferre decrevit, fausto, vel infausto sibi momento decreverit: plurimùmque valet etiam figura ad principium conflictus erecta, collata cum geniturarum figuris. Nam certum est quod eo tempore quo fiunt res magnæ, sive bonæ, sive malæ, Cœlum est ad illas dispositum respectu hominum particularium ad quas illæ primariò & per se pertinent.

Ad quæstionem 6. *Quis in Monomachia victor erit?* Vult quod si geneses eorum ignorentur (quibus præcipuè credendum concedit) erigatur figura ad momentum quo deliberatio facta est firma & inconcussa pugnandi, ex qua fiat judicium dando primam domum aggressori, septimam adversario, & decimam Judici.

Verum in Monarchia est deliberatio aggressoris & consensus amborum, quod est momentum præcipuum atque firmum. Nam sine consensu amborum non erit Monarchia, sive duellum. In figura autem ad hoc momentum (utriq; hostium commune) erecta, cur prima domus dabitur potius aggressori quam ejus adversario? Cumque duellum sit actio pertinens ad domum decimam, cur non datur litigantium alteri, aut ambobus dividitur, sed datur Judici, qui circa duellum illud nihil aget? Numquid ex propria genesi ignarus, stultus, ac sycophanta Judex, per statum cœlestem decimæ domus in quæstionum figuris, fiet doctus, sapiens atque probus: cum in talibus figuris dici nequeat Cœlum in unum, potius quam in alterum Astrologum influere, quandoquidem libera est electio Astrologi; & in rei veritate in neutrum influat scientiam & sapientiam, nullaq; domus Judici assignari queat ex cap. 5. Ex his igitur patet talis doctrinæ futilitas, quodq; tantum sit ferenda sententia ex figuris geniturarum, momento consensus ad duellum & horâ conflictus, ut dictum est de Regibus. Hæc enim tria veritatem quæstionis continent. Sed hæc de erroribus Cardani circa quæstiones sufficiant.

CAPUT X.

Ad quot Capita generalia reduci queant omnes quæstiones Astrologo proponendæ.

QUoniam hic duntaxat versamur in Astrologiæ Theoria, idcirco doctrina de quæstionibus tantum generaliter hic à Nobis traditur. De particularibus quæstionibus acturi fusius in Astrologiæ praxi, si DEUS Opt. Max. eo usque vitam nobis produxerit.

Eas autem quæstiones legitimas appellamus, quæ pertinent, vel ad constitutiones particulares naturaliter nascentium: ut Petri, aut hujus equi, vel ad constitutiones universales Planetarum, scilicet horum revolutiones, aut periodicas, aut synodicas. Reliquas verò omnes censemus illegitimas & scientificæ responsionis incapaces. Ut si quæratur quamdiu durabit hæc domus, aut navis, aut statua; vel quid portendat occursus Lupi, aut Falconis & Milvi conflictus in aere visus, aut quis furatus sit Petro suam pecuniam, &c.

Porrò quæstiones legitimæ ad sex Capita generalia reduci posse mihi videntur: scilicet

1. Ad accidentia nato peculiaria in vita, moribus, ingenio, divitiis, fratribus, parentibus, liberis, &c. An scilicet habiturus sit fratres, conjugem, &c. An dilecturus sit illas personas. An futurus sit fœlix circa illas, & similia, in quibus de nato tantum quæritur aliquid circa res illàs.

2. Ad accidentia nato cum aliis personis communia, ut concordiam, discordiam, negotiationes, lites, duella, contractus cum fratribus, parentibus, liberis, conjuge, servis, dominis, amicis, inimicis.

3. Ad accidentia particularia personarum ad natum pertinentium: ut qua morte & quando pater, frater, uxor, liberi, morientur: quo tempore filius sit ducturus uxorem, an casta sit uxor, &c.

4. Ad accidentia personarum ad natum non pertinentium ex sua genesi, ut quamdiu Rex victurus sit, vel quis Regum præliantium futurus sit victor.

5. Ad accidentia generalia à constitutione universali pendentia: ut bellum, pestem, famem, diluvia, &c.

6. Ad accidentia generalia à constitutione universali non dependentia, ut administrationem Regni, Navigationem, commarcium à pluribus sociis initum.

Caput II.

Quomodo generaliter judicandum sit de quæstionibus ad illa sex Capita pertinentibus.

Nulla quæstio legitima judicanda est tantum per figuram erectam ad momentum quo ipsa quæstio proponitur. Talis enim figura nullam continet veritatem nisi fortuitam circa quæstionem ipsam, ut satis constat ex præcedentibus capitibus. Fuitque methodus hæc instigante Diabolo inventa duntaxat ab avaris & superbis nebulonibus Astrologiæ utcumque peritis, lucri & inanis famæ causâ, ut scilicet apud ignaros gloriarentur se quamcumque propositam quæstionem solvere posse, nullamque lucri occasionem prætermitterent, sed ex insana miserorum hominum curiositate, pecunias undique corraderent: & ne ipsorum ignorantia, vel fraus detegeretur, multis illas præcautionibus obduxerunt vanis, ut superius patuit. Sed doctrina omnem quæstionem judicandi fundatur in Thematibus cœlestibus, vel genituratum, vel constitutionum universalium.

Itaque ad quæstiones primi generis de propriis & particularibus nati accidentibus: Respondendum est duntaxat per figuram nativitatis illius. Ut si quæratur an dignitates sit adepturus, inspicienda est domus 10, quæ est de dignitatibus, ac videndum quæ signa, Planetæ, & fixæ ipsam occupent, vel ipsi dominentur. An sint naturæ beneficæ, vel maleficæ, tum an ipsi Planetæ sint benè, vel malè affecti statu cœlesti, nec non quomodo se habeant ad Horoscopum ejusque dominum, & ad luminaria. Tum an sint in bonis, vel malis figuræ domibus: & ex horum attenta speculatione, dandum erit responsum, ut docebitur in Astrologiæ praxi, quæ tamen Theoricè tota continetur Lib. 21. Idemque à simili faciendum est circa quæstiones de divitiis, fratribus, liberis, conjuge, &c. An talia natus sit habiturus, & circa hæc fortunatus, juxta Aphor. 17. Hermetis. *Cum interrogatus fueris de patre, aspice quartam, de fratre tertiam, de filio quintam, de uxore septimam. Si vero interrogatus fueris pro ægro, nullam aliam quam ascendens accipias.* Quod si quæstio proponatur ad tempus aliquod præfixum, ut an natus conjugem sit ducturus hoc mense, adjungendæ erunt directiones radicales, tum revolutio annua & menstrua harumque directiones. Ex ex his ferenda erit sententia: eademque est ratio in cæteris.

Ad quæstiones secundi generis, quæ sunt de accidentibus nato cum aliis personis communibus, ut duellum cum inimico susceptum; videndæ sunt geneses utriusque personæ, horum directiones & revolutiones ad tempus duelli: imò figura erecta pro hora duelli de qua conventum est, & ex his omnibus invicem collatis laude digna fit responsio. Si quæratur de conjugum inter se concordia, videantur mariti & uxoris geneses, non solum an inter se conveniant, vel sibi contrarientur (ut cum Horoscopi, vel horum domini sunt inter se oppositi, vel quadrati, suntque ipsi domini naturâ malefici, sed etiam an ex propria Mariti figura significetur illi discordia cum uxore, aut viceversa: & secundum hæc & alia significationis ejusdem feratur sententia. Si quærat natus an fœliciter negotiaturus sit cum altero, ad tempus propositum: videnda utriusque genesis, an uterque sit ad negotiandum fœlix, ac præsertim eo tempore per directiones & revolutiones: & an geneses amborum inter se concordent, & super hæc judicandum: eademque est ratio in cæteris.

Ad quæstiones tertii generis. Ut si quæratur à nato, quando frater ejus morietur; hoc præcipuè judicandum ex ipsius fratris radicali figura, inspectis ejus directionibus & revolutionibus, sed si figura ipsa ignoretur; tunc ex figura nati extrahatur figura fratris, ut alibi docuimus, ejusque fiant directiones & revolutiones, indeque judicetur, quamvis incertius.

Porrò notandum est quod si natus hunc fratrem unicum habuerit, figura extracta illi particulariter significabit. At si plures fratres habuerit, figura extracta omnibus illis generaliter tantum significabit, nec potius uni quam alteri particulariter. Ideoque parum erat fidendum ipsi figuræ pro fratre particulari, sed multò magis quam figuris quæstionum more Arabum quæ nullum habent in natura fundamentum. Idemque dicendum de figura extracta ex genesi Patris, qui unicum, vel plures filios habuerit. Si tamen de nati morte fieret quæstio ex propria ejus figura, deindeque ex figuris extractis à genesibus Patris, Matris, fratris, conjugis, &c. certum est quod diversa inde orietur ferenda sententia, nec omnes in eandem convenirent. Sed in hoc casu semper esset judicandum ex figura quæ fortius significaret: propria autem nativitas omnium fortissimè significat, postea verò figura extracta ex genesi Patris, aut filii, ac præsertim primogeniti: deinde verò uxoris & fratrum, hic enim ordo est virtutis figurarum extractarum: filius enim participat influxum radicalem patris per suam generationem ex illius semine. & pater per suum semen vivit in liberis: conjunctio autem per corpus cum uxore major est & arctior, quam conjunctio per sanguinem cum fratribus ex domorum cabala.

Ad quæstiones quarti generis, figura nati non est inspicienda: nam influit duntaxat in personas ad ipsum pertinentes; ideoque si de unica persona ad natum non pertinente quæratur aliquid illi proprium, genesis ejus consulatur: & si hæc ignoretur, videatur figura ejus extracta ex genesi sui Patris, aut Matris, aut filii, aut conjugis, aut fratris, & quo plures habebuntur, eo certius erit judicium si circa quæstionem propositam convenerint. At multo certius erit si duæ figuræ extractæ, cum ipsius personæ figura genethliaca convenerint. Si autem de duobus hominibus quæratur aliquid circa rem illis communem, ut circa duellum: eorum ambæ geneses consulantur, cum directiones & revolutiones ad tempus duelli, si ambæ sciantur; aut saltem earum altera cum figuris extractis: quod si utraque genesis ignoretur, ferenda erit sententia ex pluribus figuris extractis pro utroque. Atque notan-

notandum primò: Quod figuræ extractæ valent etiam ad certius judicandum de quæstionibus primi & secundi generis. Secundò: Quod significatores uxoris (verbi gratia) spectati in figura genethliaca nati, ratione domorum in quibus sunt, vel quibus præsunt, tum connexionis per corpus aspectum & dominum cum significatoribus nati, vel aliarum rerum ad ipsum pertinentium, magis significant res propriè, vel impropriè communes nato ejusque uxori: figura autem uxoris extracta ex nati genesi efficacius significat res uxori proprias: eademque est ratio in cæteris. Nec extrahitur figura ex figura extracta, alioquin daretur processus in infinitum, & continua præsagiorum contrarietas.

Ad quæstiones quinti generis, respondendum est per figuras erectas ad momenta constitutionum universalium de quibus actum est Lib. 24. solæ namque sufficiunt, ut judicium feratur de peste, fame, diluviis & similibus. At pro bello non parum etiam proderit inspicere figuras natales Regum atque Principum, earumque directiones & revolutiones ad tempus constitutionis universalis currentis.

Denique ad quæstiones sexti ordinis pro administratione Regni, vide quæ diximus contra Cardanum cap. 9. Pro navigatione tum videantur geneses nautæ & præcipuorum qui navigationem suscipiunt, tum figura ad momentum quo navis solvit è portu. Et pro commerciis videantur figuræ natales sociorum commercii & figura ad horam quo inita est commercii societas, figuris extractis non neglectis si natales desiderentur.

Porrò suprapolita doctrina nullis indiget Arabum præcautionibus, sed potest quælibet quæstio legitima proponi eidem Astrologo millies, aut mille Astrologis simul, vel successivè. Et saltem ex fundamentis suprapositis eadem semper feretur sententia, sive quæstio sit de rebus præteritis, præsentibus, aut futuris; quod veræ & stabilis doctrinæ indicium est certissimum. Atque de quæstionibus Astrologo proponendis hactenus dicta sufficiant.

SECTIO II.

De Electionibus Astrologicis.

CAPUT I.

Circa quæ versetur Doctrina de Electionibus Astrologicis, & qui sint limites veritatis illius.

Doctrina de Electionibus versatur circa invenienda tempora congrua ad fugiendum malum, quod à genesi significatur, aut timetur, & adipiscendum bonum, quod à genesi promittitur, vel optatur: Tum ad omnia suscepta & actiones in finem optatum dirigendas. Itaque differunt electiones à quæstionibus, quod hæ quiescant in cognitione rei quæsitæ: illæ verò ad actionem ordinentur.

Electiones autem dupliciter fieri queunt. Primò, habita ratione figuræ natalis personæ pro qua fit electio; & hic modus est legitimus & verax. Secundo, nulla figura natali habita ratione, qui modus illegitimus est atque falsus, ut multis rationibus probat Haly part. 7. de Jud. Astr. cap. 1. Quarum summa est, quod in figura electionis temporis, licet ipsa sit apparenter fœlicissima, nihilominus si fuerit contraria natalitiæ figuræ non cognitæ, nihil boni sed potius infortunium prodibit ex illa electione, fortassis enim Horoscopus electionis erit octava domus, vel duodecima radicis, vel dominus Horoscopi electionis erit dominus octavæ radicis, aut duodecimæ: fierique potest, ut aliquis horâ ad iter fœlicissima ratione præsentis status Cœli, inchoet iter sibi infœlicissimum, vel in vita, vel in bonis, dum alius proficiscens horâ apparenter infortunatissimâ omnimodam fœlicitatem experietur, quippe quod nonnullis in genesi Planetæ malefici sint significatores vitæ, dignitatum, divitiarum, &c. beneque affecti. Planetæ autem benefici sint illis significatores malorum & male affecti: aliis verò contrarium accidat. Quocirca hortatur Haly ne fiat electio pro eo cujus nativitas ignoratur, nisi saltem (inquit) habueris ejus quæstionis ascendens: Qua in re jam errat Haly dum putat figuram quæstionis inanis citra genesim factæ pro itinere suscipiendo, esse posse legitimum fundamentum electionis bonæ ad iter.

CAPUT II.

De nonnullis generaliter notandis circa Electiones.

Circa temporum electiones generaliter hæc notanda eveniunt.

Primum: Electiones ipsas prodesse non modò ad assequendum bonum, aut aliquod susceptum fœliciter aggrediendum: sed etiam ad malum imminens, vel quod timetur evitandum. Nam qui Principis amicitiam sibi conciliare, aut optatum contrahere matrimonium, aut domum, Castellum, vel Urbem ædificare voluerit, proderit maximè tempora ad illas res congrua eligere, quibus nempè Cœlum faveat nato suscipienti talia: Cœlestis enim influxus tantum afficit natum primò & per se circa talia, quæ tantum per accidens afficì dicenda sunt. Domus enim construendæ fortunium non consistit in statu Cœli in se spectati qua horâ domus ipsa ædificari incipit (quod tamen asserendum esset si cœlestis influxus primò & per se afficeret artefacta) sed spectati respectu Architecti & ejus qui jubet domum sibi construi: poteritque Cœli status fœlix esse primo modo, sed infœlix secundo; unde ipsius domus sequetur infortunium: eademque est ratio in cæteris. Similiter qui morbum ab Astris imminens præcavere voluerit, invento morbi tempore per directiones, & revolutiones Solis & Lunæ, tempus eliget ante morbi adventum, quo aut sanguinem detrahere, aut humores noxios tutò purgare queat. Et Rex à sibi vicino Rege bellum metuens, ante belli exortum quæ pacis erunt cum illo tractanda suscipiet sibi fausto & ad pacem composito tempore, ac per homines eodem etiam tempore ad id cœlitus fortunatos: eademque ratio est de imminente lite, in qua de bonis, aut vita timetur.

Secundum. Quemlibet posse tam pro se, quam pro alio quovis eligere tempora congrua, tam in bonum, quam in malum finem. In bonum, ut si quis velit filio suo dignitatem procurare: in malum verò, ut si quis velit alterum perdere, aut vita, aut bonis, (quod plerumque licet in pravos authoritate sua nimium abutentes) sagaciter attendet in ejus figura natali, quando pravæ compleantur directiones & revolutiones. Tuncque illum aleis, aut litibus, aut bellis, aut periculosis negotiis implicabit, ipsumque aggredietur si litem cum ipso habuerit, & tunc ab Astris fortunetur. Eademque est ratio de Rege bellum adversus alterum Regem suscepturo. Non enim bellum etiam justum suscipiat, si cum genesi parum faustæ occurrant directiones & revolutiones infaustæ, hosti autem contrarium accidat, sed exspectet quod hostis à Cœlo infortunetur, ipse verò econtra fortunetur; proderitque multum intueri quoque geneses Præfectorum belli utriusque partis. Atque his non animadversis multa plerumque suscepta infortunatissimè succedunt.

Tertium. Ad electionem quamlibet, ut pro fœliciter contrahendo matrimonio, hæc duo requiri. Primum, ut fœlix conjugium fuerit in genitura significatum. Secundum, ut tempore contractus adsint congruæ directiones, revolutiones & transitus significatorum. Horum enim altero deficiente non proderit electio, quantumvis opportuna faustaque videatur. Non enim electiones evertere queunt significata radicis, cum id nequidem possint directiones & revolutiones. Radicalis autem significatio potest esse in supremo, infimo, vel medio gradu, sicut & significatio constitutionis electæ ad agendum. Si quæ desumuntur à genesi, concordent cum figura electionis in gradu supremo, magnus sequetur effectus atque velox, conformis utrinque significato: si in gradu infimo erit minimus, vel ejus duntaxat erit apparentia: si in gradu medio, erit medius: gradus autem supremus partis unius cum infimo partis alterius, producet supra infimum, & cum medio supra medium, præsertim si gradus supremus ad natale thema pertinuerit.

Quartum hujus doctrinæ præcipuum in praxi, in eo consistere: ut quæ agenda sunt, incipiantur, momento figuræ, seu constitutionis cœlestis electæ. Nam tota virtus electionis consistit in eo Cœli positu, qui fini intento conformis eligitur: quoque per diurnum Cœli motum dissoluto, perit etiam, vel depravatur virtus optata, & quod pro itinere inchoando fœliciter in nona domo collatum fuerit, præcipitatur in octavam, ubi mortem, aut vitæ pericula portendet. Aut quod pro valetudine in prima domo fœliciter erat, transibit in duodecimam, quæ est morborum. Atque idcirco in agendis ad tempus electum, omnia ante ipsum momentum semper debent esse parata, ut nihil aliud exspectetur præter ipsum momentum, non horologiis vulgaribus quæ sæpè fallunt plusquam dimidia horâ, sed Sole aut stellis accipiendum: sicque omnia necessaria habens parata ante ipsum momentum, jure dominus temporis dici merebitur, ut qui eo ad libitum uti novit. Sicque agendum cum figura electionis, quod sit figura particularis.

Caput III.

Quanta sit utilitatis Doctrina de Electionibus.

Doctrina de Electionibus tantæ est utilitatis si rectè attendatur, ut Astrologiæ universæ fructum practicum in se complecti reperiatur. Non enim alio fine hominibus data est à Deo sapientissimo & optimo Astrorum scientia, quam ut mala sibi à genesi significata præcaverent, bona autem à Cœlo promissa consequerentur: sicque omnium susceptorum & actionum suarum naturalem regulam atque directionem haberent apud se, venerantes Divinæ Providentiæ per Astra dispensationem in Sublunaria; suæque libertatis vim super Astrorum influxus admirantes: ut proinde quam latè patet humanarum actionum campus, tam latè pateat utilitas electionum.

Quia tamen hominis intellectus hac in caliginosa vita eo usque perspicax non est, ut omnium suarum minimarum, vel etiam mediocrium actionum causas astrales exactè discernere easque in electionibus ritè applicare valeat: tutius esse censeo electionibus uti duntaxat in rebus majoris momenti, quarum causæ sunt evidentiores: reliquas autem prudentiæ ex rerum inferiorum statu, vel dispositione conjectanti, committere. Ne volenti ad omnia negotia electionibus uti, idem accidat quod Ludovico Sfortiæ Mediolanensium Duci, de quo scribit Cardanus ad Text. 14. Lib. 1. Quatrip. *quod aleret quæstuosum Astrologum, sed ignarum, eumque ditaverat egregiè, centum atque plus magnis aureis talentis: à quo pro tanta mercede tempus unicuique negotio inchoando præscribebatur, adeò ridiculè ut, sapientissimus alioquin Princeps cogeretur tempestatibus maximis equos conscendere, totamque Aulicam cohortem & stipatores, per medios imbres, per cœnum atque lutum, tanquam hostes, vel insecuturus, vel fugiturus deducere: nescio an Astrologi amentiâ, an ambitione summâ, an potius irrisione: ut qui Principi ipsi talibus commentis per flagitium illuderet. Atque ei (quod nullis alius prorsus Provinciæ nostræ Principibus contigit unquam) evenit, ut Regno ab inimico Rege Galliæ spoliatus & captus, miserè vitam in carceribus etiam colapho accepto, & in clatrata ferrea dormiens finierit.* Qua sanè deploranda historia Alexander de Angelis Lib. 4. in Astrol. cap. 15. Doctrinam Electionum infamare contendit, potius quam sycophantæ Astrologi inscitiam condemnare. Atque ostenditur cavendum esse non solum Principibus, sed etiam cuilibet alteri præsertim in rebus magni momenti, à consilio ignari Astrologi, cui longè periculosius est credere, quam ignoto Astrorum influxu actiones suas solo propriæ rationis lumine dirigere. Nam etsi ratio ex se sola sit ignara futuri, tamen dum futurum fiet præsens incipiendo esse, ratio circa illud, vel amovendum, vel consequendum etiam sola multum poterit.

Sed quantum valeat Astrologia & præsertim electionum doctrina in rebus magnis suscipiendis atque tractandis, evidenter conjici potest ex Regis Chinæ potentissimi Consilio secretiori, ad quod tantum 12 viri totius Regni sapientissimi admittuntur, sed nullus ex eis admittitur qui Astro-

Astrologus non sit egregius: quippe quod in illo consilio prius consulantur Astra tam de rebus agendis, quam de personis iisdem rebus præficiendis: & de temporibus ad res agendas idoneis. Quod tamen non facerent viri una omnium voce egregiæ Politices peritissimi; nisi id ad populorum regimen plurimum conducere experirentur. Idemque commune fuit primis Mundi Monarchis, qui in rebus arduis suos consulebant Magos, non aliunde sic vocatos quam ab Astrologiæ peritia, sublimi quippe ac divinâ scientiâ.

Ac Ego quidem arbitror Regi, vel Primo Ministro vix quidquam utilius fore, trium saltem peritissimorum Astrologorum Consilio, qui non solum Regum & Principum vicinorum, sed etiam omnium Magnatum in Aula conspicuorum & ad dignitates aspirantium, veras haberent genituras: inde enim à quo Rege, & quando bellum esset evitandum, contra quem, & quando esset suscipiendum, & qui exercituum Præfecti eligendi, & qui recusandi, non absque insigni fructu pateret: cum econtra plerumque bellum suscipiatur à Rege infœlicissimo, atque nato potius ad Regni dissipationem quam incrementum, idque anno ipsi Regi infœlicissimo, & per Præfectos ipso tempore ruinosos: contra Regem alium tunc temporis fortunatum. Ex quibus concurrentibus, quid nisi magna clades venit exspectanda? Quod autem de bello hic dicitur, à simili dictum de valetudine & conjugio Regis, de legationibus transmittendis, vel excipiendis, & aliis Regni præcipuis rebus. Tres autem Astrologos saltem suaderem; unicus enim huic oneri impar esset, dumque duo discordes essent, tertius necessario esset admittendus, quandoquidem in multo minoris momenti controversiis litigantium, multo plures admittuntur Judices. Nec quisquam mei causâ hoc dictum fuisse putet, qui tale munus proculdubio respuerem: nam si in ipsa juventute Aulam odio habui, ut libertatis & ingenuitatis meæ inimicam: potiusque fugi, quam ambivi Principibus, aut Magnatibus subjici: certum est quod jam agens annum 66, nec procul à vitæ termino, corrupta nunc supra modum Aulæ aura, fortiter nauseam mihi movet; ac insanus essem si non de morte potius quam de vita Aulica meditarer: sed dictum sit duntaxat in gratiam veritatis & Astrologiæ dignitatis, quibuscunque me defuncto ipsius Astrologiæ excellentia ex hoc opere innotescet.

Quod si Regibus & Principibus in maximis rebus utilis ac necessaria est Astrologia, & ejus potissimum pars ista, nemini dubium esse potest, quin aliis etiam quibusvis hominibus prodesse queat ad singula negotia fœliciter aggredienda: sive ad agriculturam, sive ad generationem liberorum, animalium domesticorum, sive ad medicinam, sive ad humana commercia quælibet pertineat, tuncque vitandos Cœli positus infaustos, sub quibus ingentia mala, aut pericula contingere solent, annis præsertim quibus pravæ sunt directiones & revolutiones, ut cap. 11. Sect. 2. Lib. 24. abunde probavimus per 8 figuras Cœli: ad momenta incœpti prœlii in quo Gustavus Adolphus Rex Sueciæ occubuit, mortis virorum aliquot, & ingentium periculorum in quibus ipse fui.

At quia ut plurimum neque Rex, neque primus ejus Minister, neque cæteri homines curant de sibi comparandis natalibus figuris eorum quibuscum rem sunt habituri; idcirco non obstantibus temporum electionibus ad agenda congruis secundum genesim Regis, aut ejus primi Ministri, fit interdum, ut speratus non succedat effectus: nam Minister habet supra se fortunium, vel infortunium Regis cui subservit. Rex autem & Minister habent infra se fortunium, vel infortunium virorum, quibus ad mandata exequenda, vel res peragendas utuntur. Proprium autem Regis, aut Ministri fortunium, vel infortunium, ab illis dependet in communi concursu: ideoque hæc omnia essent inspicienda simulque miscenda, pro eventuum prædictione veriore; non secus ac miscentur influentiæ multorum Planetarum in eundem effectum concurrentium. At si aliorum geneses ignorentur, dicendum erit duntaxat quid Astra ipsi Regi, vel primo ejus Ministro peculiariter præsagiant, eo anno per directiones & revolutionem, tum ipso die, vel horâ per electionem. Hoc enim scire melius est quam nescire, ac proderit ad audendum; pro cæteris ignotis cautiones præscribendo vel adhibendo. Idemque censendum est de alicujus exercitus Præfecto generali ejusque officiariis, tum de omnibus qui alienæ voluntati serviunt, vel suam exequendam alteri committunt, in magni præsertim momenti negotiis, quos melius est scire Cœlum sibi tunc favere quam contrariari. Ex duobus enim Præfectis, aut Regibus invicem prœliaturis, si eorum alter sciverit horâ inchoantis certaminis Cœlum sibi esse propitium, jure dubitabit ne hosti æquè, vel magis sit propositum, ideoque pugnabit audacius: quamvis esset tutius genesim hostis habere: & ex amborum inspectione Cœlum sibi opportunum, hosti verò simul contrarium eligere. Tunc enim Regi cui Cœlum favet certò speranda erit victoria dummodo ipsius Cœli fortunato influxui debitè cooperetur.

Etenim sciendum est ex rebus quas corpora cœlestia particulariter alicui significant, quasdam esse ad quas natus nihil de suo contribuit, seque habet merè passivè, ut cum inopinus cadit ab alto, aut incidit in latrones, aut accipit à Rege beneficium, vel dignitatem, de quibus nequidem cogitabat: & hæc à solo influxu malefico, vel benefico Astrorum erga natum perficiuntur. Alias vero esse ad quas etsi Astra sola natum excitent, non tamen sola ipsas perficiunt, sed ipsius nati requiritur cooperatio, qualia sunt suscepta, prœlia, negotia, omnesque actiones præcipue ipsius nati. Ut enim Cœlum est in natura imago Dei perfectissima in suo agendi modo, sicut ostensum est alibi, ita influxus naturalis est simillimus influxui Dei supernaturali qui gratia nuncupatur; sicut enim Deus suâ gratiâ voluntatem excitat ad agendum, non tamen eam cogit, vel sibi subjicit, aut solus perficit opus, sed requiritur libera hominis cooperatio, quam Deus relinquit illius arbitrio: sic Cœlum suo influxu hominem ad agendum excitat, nec tamen eum cogit, aut solum actionem perficit, sed requiritur hominis cooperatio. Dumque hominis cooperatio conformis est astrorum influxui, accidit effectus, sive bonus, sive malus, juxta qualitatem influxus. At si ho-

minis cooperatio sit influxui contraria, aut quod etiam ipse non cooperetur, influentia nullum erga ipsum habebit effectum proprium & per se.

Hinc verò patet eos vehementer hallucinari qui Astrologiæ nimium confidentes, credunt fœlicitatem sibi ab Astris significatam in susceptis & actionibus successuram, etiamsi nihil agant, vel incongruè operentur, putantes sat esse quod Cœlum id significaverit, ut certo succedat: & non succedente, opinantur, vel Astrologiam esse falsam, vel se ab Astrologo deceptos fuisse. Nam Astrologus prædicendo ex Astris fœlicitatem susceptorum, vel actionum liberarum nati, supponit congruum concursum ipsius nati: qui ut sua prudentia potest malum prænunciatum evitare, ita suâ negligentiâ, vel imprudentiâ bonum à Cœlo sibi promissum perdere potest. Nec Astrologus de suæ prædictionis successu respondere tenetur, sed tantum de prædictione secundum artem, vel influxum astrorum facta. Verè siquidem astra homines inclinant, & ad quid inclinent verè prædici potest: quid autem futurum sit de ejus liberis actionibus tantum prædici potest conjecturaliter. Cum Astrologia circa hæc sit humano saltem ingenio tantum conjecturalis scientia; tum propter indifferentiam liberi arbitrii ad utrumque, tum propter aliarum causarum concursum, etiam plerumque liberum, quæ quomodo tunc à Cœlo afficiantur non innotescit. Etsi enim pars hominum maxima, suas in agendo sequatur propensiones innatas (quod ad tuto prædicendum maximè facit) tamen sunt multi qui aut prudentiâ, aut religione, aut coactione, aut captivitate eludunt astrorum influxus. Et de his cautius prædicendum est habita ratione conditionis, vel status ipsorum. Hæc autem hic à me apponuntur, ut pateat omnibus quanta Astrologo requiratur sagacitas in prædicendo, quodque in actionibus liberis nihil certò ac infallibiliter definiendum est, sed tantum conjecturaliter. Attamen cum ea majore probabilitate, quo res à Cœlo validius significabuntur. Monendo semper homines prædictionum avidos, Cœlum quidem talia pro certo præsagire; effectum verò præcipue pendere à cooperatione, sive ad bonum, sive ad malum. Suprapositis autem debitè notatis, & quantum fieri poterit observatis in rerum agendarum idoneo tempore eligendo, dubitandum minimè est, quin utilitas magna frequenter inde prodeat.

Caput IV.

Quam vana sint Alexandri de Angelis Argumenta, adversus Electiones.

Alexander de Angelis Lib. 4. in Astrologos cap. 15. multa habet futilia contra electiones, quibus sibi applaudit, sed nulla sunt responsione digna. Præter hæc autem, duo statuit argumenta, quibus ut machinis fatalibus Partem hanc Astrologiæ, proindeque Astrologiam universam se subvertisse putat.

Primum tale est. *Vel rem quam aggrederis* (Astrologum alloquitur) *fœlicem tibi & voto natalia astra pollicentur; vel infœlicem & inauspicatam, vel nihil natalis Horoscopus de ea habet. Si primum, quocumque astro rem aggrediaris, prospero secundoque exitu negotium tractabis. Si secundum, nullæ stellæ adversus natalitia decreta rem tibi prosperabunt. Si res ad genitalia sydera non pertinent, perit omnis genethliaca disciplina, quæ ex astris, quæ conceptui & ortus præsident, res omnes deducit.*

At concessis duobus ultimis membris, ad primum respondeo. Hic Alexandrum de Angelis suam Astrologiæ inscitiam evidentissime testari. Nescivit enim equidem natalitia astra res fœlices polliceri, at non quovis tempore; sed certo ac definito, quod directionibus mensuratur, & per revolutiones congruas confirmatur. Quodque ut in partu, figura cœlestis fœtui constitutioni congrua, illum mirabiliter educit ex utero in scenam mundanam, illumque suæ jurisdictioni sistit, sibique influentialiter subjicit: Ita bonum à genesi significatum ac per directionem & revolutionem congruam maturatum, figura cœlestis congrua per Cœli positum & Planetarum transitus aptos, traducit de potentia in actum, illudque oriri facit, quod est verissimum ac genuinum electionum fundamentum. Nec prætereà scivit quod cum in omni genesi & bona, & mala significentur (nulla enim est omni ex parte beata, vel infausta) absurdum est opinari quod vel omnia bona simul, vel omnia mala simul, vel omnia bona & mala simul accidant ipsi nato, quando enim omnia simul acciderent? & quid accideret reliquo vitæ tempore? aut cur bonum potius quam malum, vel econtra certo accideret tempore? Itaque fatendum est quælibet sive bona, sive mala suo tempore accidere, ut probatur ex directionibus, proindeque falsum esse quod quocumque astro (hoc est tempore) rem aggrediaris, prospero secundoque exitu rem tractabis.

Secundum tale est. *Sed faciamus eo Cœli habitu aliquem iter capessere quo ad iter auspicandum nihil desiderari possit magis faustum: hujusmodi Cœli constitutio perduratne toto longissimi itineris tempore? stare igitur oportet Cœlum quamdiu homines moveatur, quis feret hujusmodi deliria? An cum tempore delabitur? quo tandem modo sospitabit multorum dierum, ac etiam mensium longum iter? An dicturus est afflari hominem ab astris, quando primò equum conscendit, eumque afflatum sospitalem perdurare toto viæ tempore, faustitatemque præstare? Itane vero? qui iter facit, nonne quotidie equum ascendit? cur non aliis, & aliis quotidie afficitur, quæ sibi succedant in rerum Sublunarium dominatu? jam verò si variè singulis diebus, imò singulis horis afflatur, quid prodest fausta, vel infausta itineris auspicatio? Nec illud explicabunt Astrologi, quomodo iter agenti stellæ sternant viam, abigant à via latrones, discussis nubibus temperent Solis ardorem, sustineant equos ne offendant, exæquent montes vallesque, quæ omnia præstare debet Cœlum si prosperum iter præstet.*

Hæc æquè risu digna atque homine docto indigna apponere volui, ut pateat Alexandrum de Angelis ignorasse in quo itineris prosperitas consistat. Quæro igitur ab illo num iter beatissimæ Virginis Mariæ ad visitandam Elizabetam fuerit prosperum atque fœlix? & tamen illud fecit per montana Judeæ, Lucæ cap. 1. quæ non fuerunt complanata sicut nec montes Sepher, Gadgad, Hor

Hor & Aberim in quibus castra metati sunt filii Israël in sua peregrinatione ex Ægypto in Terram promissionis, Numer. cap. 33. Numquid omnia itinera per montes sunt infausta; ea verò solum fausta quæ fiunt in planitiebus, quæ ad prœlia eligi solent, in quibus prœliantium pars altera semper infortunium patitur? Cur non dixit etiam de Angelis Cœlum debere maria & flumina dividere, ut divisa sunt in peregrinatione filiorum Israël? Itaque non in his & similibus consistit itineris fortunium; sed in hoc ut iter suscipiens cum valetudine prospera, sine ullis obstaculis præternaturalibus, vel extraordinariis quæ superare nequeat, & sine rerum suarum jactura ad locum optatum opportunè perveniat, qui est peregrinationis scopus. Ad id verò quod de Angelis quæris: an Cœli constitutio electa perduret toto longissimi itineris tempore? Idque fieri non posse quin stet Cœlum quamdiu homines moventur. Respondeo eamdem absurditatem quæri posse de figura cœlesti, sub qua quispiam fœliciter natus esse dicitur, quæ quidem non perdurat in Mundo per quietem Cœli quamdiu vivit natus, sed perdurat in nato per suam impressionem in ipso, & perdurat in Cœlo per hujus determinationem. Itaque dum quæris de Angelis: an dicturus es hominem afflari ab Astris, quando primò equum conscendit, eumque afflatum sospitalem perdurare toto viæ tempore, faustitatemque præstare? Respondeo rem sic se habere, ac meras esse nugas verbaque inania, quæ in contrarium dicuntur ab de Angelis. Nam in Cœli & hominis sympathia, Cœli constitutio genethliaca est norma cæterorum ipsius hominis. Ut enim homo in sua genesi generaliter subjicitur alicui determinato Astrorum influxui pro tota vita, nec singulis diebus novam subjectionem induit, ut in ejus nativis moribus, ingenio, & agendi modo experientia probat: sic dum ipse incipit aliquid à sua natali figura non alienum & directioni ac revolutioni conforme: per figuram electionis aptam quo momento rem aggreditur, excipit à Cœlo actualem influxum, particularem, similem potentiali radicis circa rem ipsam, ad hanc perficiendam; qui per consequens durat quousque res ipsa perfecta sit, nec mutatur diebus singulis, alioquin non esset influxus ad aliquid faciendum, sed tantum incipiendum: sique diebus singulis, vel etiam horis mutaretur influxus circa rem ipsam: profectò quoniam influxus cœlestis tam per Cœli, quam per Planetarum motum subinde variatur, aut nulla res perficeretur, aut inordinatissimè progrederetur, sicque in omnibus falsa esset figura radicalis, quod tamen in longis peregrinationibus ex electionis figura fortunatis falsum esse infra patebit: eademque est ratio in aliis.

Multò gravius urgeret hæc Objectio nostra, Cœlum non modò significat futura nato accidentia, sed ipsorum quoque tempora particularia per revolutiones & directiones, ut alibi pluries diximus: ergo vel illis temporibus efficiet Cœlum quæ significavit, vel non efficiet: quidquid autem dixeris, vana aut superflua erit dierum & horarum electio.

At respondeo, Decreta Cœli non esse fatalis necessitatis, præsertim in liberis actionibus, sed dependere in suis effectibus ab hominis cooperatione, quem quidem certo tempore excitant, sed non determinant; habetque illud tempus quandam latitudinem, ut dictum est in fine cap. 3. Sect. 2. intra quam se determinare potest homo ad agendum. Cum autem illo durante tempore Planetarum loca mutentur continuo, & Cœli facies singulis horis multum varietur; negari nequit quod susceptam actionem, ut iter longum Cœlo accommodare, vel Cœlum actioni quantum fieri potuerit convenientissimè, id semper erit optimum & fœlicissimum: atqui hoc duntaxat per electiones fieri potest; ergo sunt utilissimæ imò necessariæ ad fœliciorem eventum rei susceptæ.

Caput V.

Quid Cardanus de Electionibus censuerit.

Cardanus circa Electiones sic titubat, ut tandem supinus cadat. Nam libello de Quæstionibus, quæsito 14 ait. *Videri quod electiones prosint, quoniam figuræ quædam sub Electo, scilicet Cœli influxu sculptæ, vel conflatæ, aliquid facere videntur ad renum dolores & calculum: non quia talis figura est, seu enim Canem, seu Leonem, seu montem ex horâ sculpseris, idem erit; sed quia actio est, quæ cum electione aliquid potest.* At Cardanus etsi talibus verbis superstitionem evitare videri velit, tamen illâ inquinatus remanet, dum talia morborum remedia probat. Prætérea si sculptile medetur quatenus est actio sub tali electione facta: profectò sequetur quidquid sub tali electione fit, sive vas terreum, aut ligneum, aut deambulatio, aut oratio, &c. renum doloribus & calculo mederi posse, quatenus est actio cum tali electione, quod opinari est ridiculum, prætetquam quod alibi probavimus, & cap. 3. Sect. 1. diximus, talia non esse cœlestis influxus per se susceptiva.

Subjungit autem Cardanus. *In Monarchia electionem aliquid facere, sed non secundam diem.* Et Lib. de Judic. Genitur. cap. 22. ait. *In rerum initiis electionem aliquid facere: sed in rebus voluntariis parum prodesse & difficillimam esse, & dierum ac horarum electionem absurdissimam esse, exceptis rebus naturalibus, ut satione, putatione & similibus, cum in rebus liberis eo perfectionis non devenerimus* (ait) *ut dierum decreta possimus attingere: ideoque in his* (exclamat) *quis sciet eligere?* & loco de quæstionibus supra citato concludit, *quod in voluntariis si quis sit fælix, sequatur naturæ & anni impetum: si infælix, frangat & fugiat, non solum occasionem, sed etiam persæpè rem ipsam.* Hæc Cardani sententia de Electionibus. In qua tamen sibi passim & omnibus Astrologis maximè contrariatur. Ad quid enim directiones & revolutiones, progressiones & transitus in Artem hanc admissa, nisi ut fœlices, vel infœlices dies ac horæ inveniantur, & his significata bona, vel mala prænuncientur, quod à pluribus factitatum fuisse legimus, & de quo ipsemet Cardanus Libro suo de Revolutionibus gloriatur, & Jacobo Mariæ Ferrariensi, tum Paridi Ceresario famosis sui temporis Astrologis familiaria fuisse tradit? Nonne Astrologica scientia esset imperfectissima, si ex genesi prædici quidem posset mortis violentæ periculum aliquando futurum, non autem annus, neque mensis, neque dies?

dies? Aut si noous, noo tamen mensis, aut si mensis non tamen dies? Ne toto mense, vel anno metu crucietur natus, & sibi frustra caveat ante periculi tempus, eo autem imminente sui curam negligat? Numquid accidentia infausta fœlicibus diebus accidere observantur, fausta verò infœlicibus? Ego certè id nomquam observavi: sed semper contrarium; & plus quam ceoties dolui me non prædixisse ingeotia bona, vel mala quæ contigeruot Magnatibus ac Principibus quorum geneses habebam, quæque ad diem ipsum prædicere potuissem; ut nonnulla prædixi, adeo evidentes erant atque potentes causæ diebus ipsis; sed hujusmodi prædictiones saltem frequentes, ad illum duotaxat pertinent Astrologum, qui ut monet Cardaous ipse cap. 22. negotiis vacuus est, totusque praxi incumbit: quod sane mihi non cootigit, cui per cootinuas ferè distractiones & impedimenta varia durantibus annis 30, Theoria fuit à fundameotis extruenda, expurganda & confirmanda. Sed quamvis difficilis sit hæc particularis prædictio, pertinens potissimum ad revolutiones annuas & menstruas, earumqoe directiooes: tum ad Planetarum traositus de quibus fusè dictum est Lib. 23. & 24. tamen absit ut dicatur impossibilis, ſeroque Theoriâ jam ut par est coo stitutâ, prædictiones tales futuras olim frequentissimas apud eos qui doctrioam hoc usque à Nobis traditam calluerint. Etsi enim Cardanus illo cap. 21. glorietur se hanc scientiam invenisse; tamen dum exclamat, quis sciet eligere? aitque dierum & horarum electionem io rebus liberis absurdissimam esse, ostendit exiguam fuisse suam scientiam in hac parte: cum electio libertati nihil noceat, sed potiùs ad libertatem pertineat, ipsamque commendet. Sed de his hactenus dicta sufficiant.

Caput VI.

De Regulis generalibus ad Electiones necessariis. Et quomodo in genere Electio facienda sit, pro re qualibet.

PRæmissis quæ hactenus dicta sunt, jam subjungendæ videntur generales quædam Regulæ ad electiones necessariæ, quibus ostendetur, quomodo in genere pro re quælibet electio sit facienda. Has autem regulas ex variis Authoribus præsertim Arabibus selegimus ioter plures vanas, quibus confusè admixtæ sunt, easque io ordinem redegimus ad majorem discendi & operandi facilitatem, pluribus etiam ad principia nostra accommodatis. Porrò notandum est, non ex his simpliciter & absolutè spectatis, electiones esse instituendas, ut Arabes plerique & horum Sectatores faciunt: sed semper habita ratione figuræ nativitatis, & eorum quæ ex ipsa depeodent ad tempus electionis: scilicet directionum radicalium, revolutionum Solis & Lunæ, harumque directionum, nec non transituum: sit ergo

Prima. Omnis electio legitima fit inspiciendo genesim, revolutiones, directiones & Planetarum transitus per loca genesis & revolutionum; accommodando singula quantum fieri poterit, ad scopum electionis.

Secunda. Vide ad quam figuræ domum pertineat res, pro qua electio facienda est. Ut si fuerit digoitas, pertinet ad decimam: si uxor, ad septimam, si iter, ad nonam, vel tertiam, &c. Ac si facienda sit electio pro dignitate impetranda, Schonerus & alii tempus eligunt, quo progressiones Horoscopi Medii Cœli, ☉ & ☽ radicis, erunt io decima radicis. Sed quia progressiones à Nobis rejectæ fuerunt Lib. 24. idcircò elige tempus quo directiones Horoscopi Medii Cœli ☉ & ☽ horumque dominorum in revolutionibus ☉ & ☽, pervenerint ad decimam radicis, vel ejus fœlicem aspectum, vel ad Planetam beneficum io ipsa, vel ad ipsius domus dominum; aut ad locum ☉, vel ☽ in genesi, vel horum domini, vel ad horum fœlices radios. Et quo die id acciderit fœlicius, tunc elige horam aptam, hoc est, Cœli positum scopo tuo congruum, & figuram erige. Eademque est ratio pro itinere aggrediendo, vel matrimoooio cootrahendo, &c.

Tertia. In electioois figura præcipuè est habenda ratio Horoscopi significatoris personæ pro qua fit electio, Medii Cœli, quod illius susceptа & actiones significat, domus figuræ ad quam pertinet res pro qua fit electio: nec noo Lunæ quæ in omnibus electionibus multum juris sibi vendicat: ut scilicet in electionis figura beoè afficiantur. Et cavendum ne loca ipsorum Horoscopi Medii Cœli & ☽ fuerint malè affecta in genesi, aut cuspides malarum domorum, sed potius benè affecta, aut cuspides bonarom & congruarum domorum.

Quarta. Vide ut domus figuræ electionis ad quam pertinet res pro qua fit electio, fortunata sit horâ electionis. Quod si io figura radicis etiam fortunata fuerit, ac iosuper in figura revolutionis currentis tam Solis, quam ☽, id erit optimum. Fortunabitur autem præsentiâ, vel dominio beneficorum, qui etiam io radice & revolutionibus fuerint naturâ benefici, beneque affecti: atque determinati corpore, dominio, vel aspectu congruo, ad rem pro qua fit electio. Quod si electio fit pro dignitate, & in electionis figura culminaverit signum decimæ radicis, aut revolutionis curreotis, aut illud io quo fuerit dominus illius domus, eo melior & efficacior erit electio: atque sic de reliquis. Præcipuè autem cavebis, ne Planeta natura, vel determinatione radicali maleficus, & scopo contrarius, sit in ipsa domo electionis. Atqoe conaberis, ut beneficus Plaoeta io eam admissus, vel ejus domious, fœliciter dominio, vel aspectu connectatur cum Horoscopo, vel Medii Cœli, vel eorum dominis.

Quinta. In proprijs rebus, hoc est à se solo peragendis, fac ut ascendens electionis sit ascendens tuæ oativitatis. In communibus verò, hoc est, in quibus amicorum indiges auxilio, fac ut cuspis undecimæ, vel qointæ radicis sit Horoscopus electionis. Ita Schonerus, verum cur io communibus rebus, amicorum operâ perficiendis, pro Horoscopo electionis ponetur cuspis undecimæ radicis, potius quam Horoscopus radicis? Quia si poneretur Horoscopus, radicis ergo omois electioois Horoscopus, deberet esse radicis Horoscopus, quia omnis res peragenda est propria, vel communis, sed illud non requiritur. Ac proinde quoniam Horoscopus electio-

electionis ſemper ſignificat eum pro quo fit electio, arbitror advertendum eſſe, ut ſaltem ille benè ſit cum domino domus radicis ad quam pertinet res pro qua fit electio, vel cum Planeta exiſtente in ipſa domo. Atque ſit etiam benè cum domino undecimæ radicis, vel Planeta in ipſa, ſi ad rem illam amicis opus fuerit, vel electio ſit pro amicitia concilianda: eademque eſt ratio de cæteris.

Sexta. In eligendo Horoſcopo figuræ electionis, eſt habenda ratio naturæ rei pro qua fit electio; ut ſcilicet Horoſcopus ipſi rei conveniat. Ideoque pro re quam citò fieri cupis, ut peregrinationem, fac ut aſcendat ſignum mobile & fuge fixum: at pro re quam optas perdurare, ut conjugium, vel domum conſtruendam, ſume ſignum fixum & fuge mobile, & cave ne dominus Horoſcopi ſit tardus, retrogradus, à maleficis infortunatus & præſertim iis applicans.

Septima. Interdiu fac aſcendens ſignum diurnum, & noctu nocturnum: ſitque etiam Sol interdiu in ſigno diurno, Luna noctu in nocturno: & dominus Horoſcopi rectè ſit poſitus ad ☉, vel ☽; melior enim & efficacior erit electio cum Planetæ diurni fuerint ſuper Terram interdiu, in ſignis maſculinis, Orientales à ☉: & Planetæ nocturni, ſuper Terram noctu, in ſignis fœmininis, Occidentales à ☽.

Octava. Si dominus Horoſcopi electionis fuerit dominus Horoſcopi radicis, vel revolutionis currentis, & fuerit naturâ beneficus ac utrobique fortunatus: erit in electione fœliciſſimus.

Nona. Si fuerit aliquid petendum à Rege, aut Regina, aut Principe, aut aliquo Magnate genere, vel dignitate, aut cum talibus viris tractandum: coapta Horoſcopum ejuſque dominum domino Medii Cœli radicis & revolutionis, & Planetis analogis. Hoc eſt Soli pro Rege, ☽ pro Regina, ♃ pro Cancellario, Præſide, Epiſcopo; ♂ pro belli Duce, atque ſic de reliquis: ſique Planeta analogus fuerit dominus Medii Cœli, hoc erit efficacius. Cave autem ne in radice, aut revolutione ſit malè affectus, vel ad mala determinatus: eademque eſt ratio de aliis perſonis pertinentibus ad domos 3. 4. 5. 7. & 9.

Decima. Veteres omnes Aſtrologi, tantam vim concedunt Lunæ in electionibus, ut ſi non primam, ſaltem ſecundam electionis curam, ad illam pertinere velint: nec tamen video quod ullam habeant rationem determinationis ejus in radicali figura: cum nihilominus hæc animadverſio mihi videatur omnino neceſſaria: ne ſi in genitura fuerit mortis ſignificatrix, ſumatur in electione pro vitæ ſignificatrice, ſive congrua præcautione. Neque hoc in Luna ſolum, ſed in quovis Planeta obſervandum eſt. De Luna autem Veteres tradunt ſequentia.

Undecima. Nihil novi natus incipiat, quando Luna fuerit in loco radicali ♄, vel ♂, vel in eorum pravis aſpectibus, aut in ſigno quod in geneſi fuerit pravè affectum, aut in domibus 6, 8, vel 12 radicis. Ac ſimiliter in figura electionis cave ne infortunetur à ♄, vel ♂, corpore, vel aſpectu, nec ſit in 6, 8, vel 12. Imò nec in prima, ut volunt ferè omnes, quod (ajunt) ſit Horoſcopo inimica, ob ſuam frigiditatem, quam rationem vanam eſſe puto, niſi forſan in Medicina, vel agricultura, idque interdum.

Duodecima. Abhorrendæ ſunt applicationes ☽ ad ♂ de domibus ♀: & ad ♃, de domibus ☿: & ad ☉ de domibus ♄: ac proinde cave ne hoc in electionis figura contingat.

Decima tertia. Luna ♄, vel ♃ juncta, lumine & numero aucta, ad omnia erit bona: ſi verò minuta fuerit, ad omnia erit mala. Totum verò contrarium intelligas, dum ♂, aut ♀ jungetur.

Decima quarta. Diligenter adverte ad Lunæ locum in electionis figura. Nam ſi fuerit in △, vel ✱ radicali alicujus Planetæ; tutum erit agere cum perſonis quas ipſe Planeta & ſua natura & radicali determinatione ſignificabit. Si autem fuerit in □, vel ☍ erit contrarium. Verbi gratia, ſi fuerit Luna in △ radicali ♂, qui præſertim fuerit in ſeptima radicis, vel dominus ſeptimæ radicis benè affectus; ſignificabitur victoria in prœlio, vel lite; & favor militum, equitum ac Præfectorum exercitus: aut Procuratorum & Cauſidicorum in lite. At ſi fuerit in □, vel ☍, erit contrarium: eademque eſt ratio in aliis.

Decima quinta. Luna benè collocatur in domo rei pro qua fit electio: verbi gratia, in nona ſi fiat electio pro itinere, dummodo ſit in loco radicis fortunato, qui ſi rem ipſam quoque ſignificaverit, ipſaque Luna ejuſdem quoque rei ſignificationem habuerit; ac inſuper aſpiciat Horoſcopum fortunatum, vel ei præſit, nihil fœlicius deſiderari poterit.

Decima ſexta. Cave ne Luna jungatur Planetæ retrogrado, vel ei applicet. Nam rem inceptam deſtrueret.

Decima ſeptima. Si non potes fortunare Lunam & Horoſcopum ſimul, interdiu potius fortuna Horoſcopum, noctu verò Lunam: & ſi fuerit interdiu ſub Terra, & noctu ſupra Terram, melius erit pro Horoſcopo.

Decima octava. Eſt habenda ratio ☌, vel ☍ luminarium præcedentis electionem, ut nempe eorum locus ſit in electionis figura fortunatus: & in domo rei congrua.

Decima nona. Quando Luna ſeparatur à ☌, vel ☍ cum ☉, & applicat infortunæ, præſertim in geneſi ad malum determinatæ, cave ab omni incepto, ſaltem alicujus momenti. Nam tempus illud eſt valdè malum: eritque pejus ſi applicet illius □, vel ☍.

Vigeſima. Ex bono, vel malo ſtatu loci ☌, vel ☍ luminarium præcedentis electionem; & benefico, aut malefico Planeta, cui Luna immediatè applicat; conjicietur eventus rei pro qua fit electio. Nam ſi ſtatus loci fuerit bonus & Planeta beneficus, res à principio ad finem fœliciter procedet: ſi ſtatus loci fuerit malus & Planeta maleficus, res à principio ad finem procedet infœliciter, aut non fiet: ſi ſtatus loci fuerit bonus, & Planeta malus, res benè incipiet maléque finiet: ſi denique ſtatus loci fuerit malus, & Planeta beneficus, res malè incipiet, benè autem finiet.

Vigeſima prima. Aliquando urget electio, neque dat tempus retardandi, ut omnes ſignificatores benè aptentur. Tum verò ſaltem advertendum eſt, ut dominus Horoſcopi benè aptetur, & fortuna ſit in angulo in fœlici aſpectu domini aſcendentis.

Vigeſima ſecunda. In omni electione quæ feſtinationem requirit, ſi Lunam fortunare non poſſis, pone ♃, aut ♀ in Horoſcopo, vel Medii Cœli, Lunam verò in domibus cadentibus: ſed cave ne infortunata Horoſcopum aſpiciat, præſertim ma-

ſigno radio, aut Planetam qui ex ſua natura, aut determinatione radicali ſignificat rem pro qua fit electio, vel eorum dominos, vel dominum domus ad quam res ipſa pertinet.

Vigeſima tertia. Urgente electione, nec tempore conceſſo retardandi, quouſque omnes ſignificatores congruè aptari queant, ſaltem adverte ad Horoſcopum & Medium Cœli, ut benè aptentur; ſintque fortunæ in angulis, fœliciter aſpicientes Horoſcopum, vel Medium Cœlum, vel eorum dominos. Quippè notandum eſt quod in electionibus raro contingit, ut omnes ſignificatores ex voto aptare queas: ſed vide ſemper quid melius & congruentius tuo ſcopo fieri poſſit, illudque præſta: & quod ſupererit, tua ſuppleat prudentia: Memor quod hominis cooperatio cum Aſtris, quò fuerit ſegnior, aut imprudentior, eò minus ſperandum ab Aſtris: quò diligentior, fortior & ſagacior, eò magis ſperandum.

Vigeſima quarta. In omni electione cave ne malefici ſint in Angulis, ac præſertim Horoſcopo & Medio Cœli, niſi ſtatu cœleſti & determinatione benefici fuerint in radice. Tunc enim iis uti poteris in bonum. Eſt tamen notandum quod malefici in rebus ſuæ naturæ valde proſunt, ut Mars ad prœlia, victorias, venationem, lites: ♄ ad domos conſtruendas, agriculturam, &c. Ac præſertim ſi ad talia fuerint à radice determinati.

Vigeſima quinta. Conſideratio ſtellarum fixarum in electionibus nequaquam omittenda eſt, præſertim inſigniorum: Nam in angulis, & cum ſignificatoribus, inſignes effectus parere queunt: præſertim ſi ad rem pro qua fit quæſtio jam fuerint à radice determinatæ.

Atque ex ſuprapoſitis Aphoriſmis ad omnes electiones generalibus, ſatis patet quomodo in genere facienda ſit electio, pro qualibet re particulari; quæ ſaltem ad 12 domorum Thematis cœleſtis ſignificata pertineat; quamvis ſint res quædam particulares, quibus peculiares aliqui conveniunt Aphoriſmi, quales ſunt, verbi gratia, qui ſequuntur.

Vigeſima ſexta. Membrum ferro ne incidas, cum Luna fuerit in ſigno, quod ipſi membro dominatur.

Vigeſima ſeptima. In purgationibus utere Lunâ exiſtente in ſignis Aqueis, ac præſertim ♏, vel ♓: & dominus Horoſcopi connectatur Planetæ ſub Terra poſito. hoc enim confert ad dejectiones. Si enim connectatur Planetæ ſuper Terram exiſtenti, præſertim applicando, evomet potionem, cujus etiam vis hebetabitur, ſi Luna fuerit ♃ conjuncta, aut in ♌, vel ſigno Terreo.

Vigeſima octava. Iter aggreſſurus caveat ne domus 8, & ejus dominus ſint afflicti; ne aſcendat ſignum fixum: ne dominus Horoſcopi ſit maleficus, retrogradus & Luna pravè affecta. Nam quo plura horum adfuerint, eo infœlicior erit peregrinatio.

Vigeſima nona. Ne exeas ad prœlium cum dominus Horoſcopi, præſertim debilis, vel infortunatus, iverit ad dominum ſeptimæ, præſertim fortem, aut fuerit in octava, aut Luna fuerit pravè affecta.

Trigeſima. Petiturus aliquid à Rege, Regina, vel Magnatibus, pone Solem, aut Lunam cum ♃, aut ♀ benè affectis in decima, benéque connexis domino Horoſcopi, & obtinebis.

Sed hæc jam ſufficiant; plura enim dicentur in Aſtrologiæ praxi dummodo id Nobis Deus conceſſerit; tantumque notetur hic quod temporum electio ſagax, non eſt opus cujuſvis Aſtrologi, ſed doctiſſimi & ſapientiſſimi: qui non ſolum debet attendere ad ſtatum Cœli, ſed etiam ad ſtatum & diſpoſitionem cauſarum inferiorum: ut ſcilicet præparatæ ſint ad horam electam. Et hoc quidem facile eſt in rebus quæ ſunt in noſtra poteſtate, ut in inchoanda peregrinatione: ſed in rebus quæ non ſunt in noſtra poteſtate, ut in alloquendo Regem die & horâ electis, id erit difficilius plurimis, vixque fiet niſi mediantibus amicis chariſſimis, qui ipſa hora præbeant ad Regem acceſſum. Hæ igitur cauſæ prius ſunt diſponendæ ad horam electam, ſimiliterque in aliis faciendum erit.

Caput VII.

Quo duobus Exemplis inſignibus oſtenditur & comprobatur uſus Electionum.

Fieri queunt electiones annorum, dierum atque horarum cum inſigni utilitate. Si enim quiſpiam ad dignitates fortunatus, prævideri complendam fore aliquo anno directionem Medii Cœli ad ☉, aut ♃ dominum Horoſcopi, vel Medii Cœli: tutò illum eligat annum ad dignitatem ſibi comparandam, & influxui cœleſti congruè cooperetur. ſi præſertim ipſo anno faveat revolutio Solis: etſi enim ignoret menſem, diem ac horam in anno beatiorem ad ſuum intentum: nihilominus perſeveranter cooperando fatum cœleſte à ſe promiſſa adimplebit. At ſi illa non ignoret, tuncque Cœlo faventi concurrat, multò breviori labore atque fœlicius voti compos efficietur.

Plura hic exempla afferre poſſem ad oſtendendum comprobandumq; uſum electionum ex obſervationibus noſtris: ſed duo ſequentia mihi videntur ſufficere, eos monens quibus non ſuffecerint, ut ex doctrina à Nobis tradita obſervationibus aliis incumbant.

Igitur anno 1646. circa Medium Veris, Illuſtriſſimus Dominus Leo De Bouthilliet, Comes de Chavigny, Antibes &c. ſecũdus Regni Galliæ Miniſter, cum E. Cardinali Mazarino, longam voluit peregrinationem ſuſcipere ad ſuum Comitatum Antipolis, Gallicè *Antipes*, Urbem munitam atque portum Maris Mediterranei, extremum Galliæ, ex parte Orientis; diſtantem ab Urbe Lutetia milliaribus Gallicis ad minimum 200. Meque pro ſua erga me benevolentia ad illud iter invitavit. Diſtuli reſponſum donec quid mihi circa longum iter & valetudinem Aſtra ipſo anno præſagirent attentiùs inſpexiſſem; deindeque conſenſi. Sed Illuſtriſſimum dominum ingenio excellentiſſimum, omni diſciplinarum genere excultiſſimum, & ab Aſtrologia non alienum rogavi, ut ipſi placeret, Me diem & horam ad proficiſcendum fortunatam eligere, ſeq; experturum quanti eſſet momenti, ſuſcepta ſub congruo Cœli ſtatu incboare. Quod cum Illuſtriſſimus Dominus ſciendi percupidus lubenti animo annuiſſet, brevique proficiſci decreviſſet, elegi horam 7. matutinam cum 9' diei 9. Maji: ad quam ipſum monui, ut curaret omnia eſſe parata, quo ad illud momentum poſſet conſcendere currum: idque ab eo diligentiſſimè & accuratiſſimè factum eſt. Etenim in

in ejus horto pulcherrimo, Sole 4 egregia horologia scioterica illuminante ferè per dimidiam horam momentum electum exspectavimus domini temporis: quo instante & paratis omnibus currum ascendit, & Lutetiâ profectus est, cum circiter triginta personis & totidem equis. Jam figuras Cœlique statum tam pro Illustrissimo Domino, quam pro Me inspiciamus.

Figura Nativitatis Illustrissimi D. Comitis De Chavigny.

178. 40

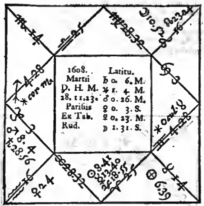

Figura Revolutionis Solis.

253. 42

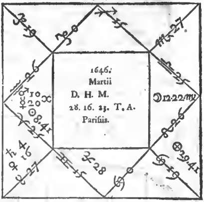

Figura Revolutionis Lunæ.

332. 41

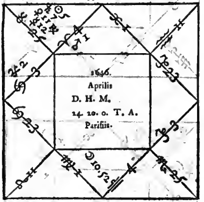

Figura Electionis Temporis.

333. 52.

Hæc & sequens nativitas nequaquam sunt ex vulgaribus, ut prima fronte cuilibet Astrologo palam est, sed prima est clara bonis, secunda verò quippe mea clara malis: quarum decreta in Illustrium geniturarum judicandarum centuria à Nobis suscepta exponimus. Hic annotare sufficiet, quod in genesi Illustrissimi Domini Comitis de Chavigny Sol & ☿ domini nonæ domus, Luna in nona: ♃ dominus Horoscopi & tertiæ, conjunctus ☉ & ☿, in △ cuspidis nonæ; & Mars dominus ☉, ☿ & ♃ in △ ☽, tum ♀ in tertia, & ejus dominus itinerum significatores existunt, sed præcipuè Luna ☉ ☿ ♃, atque ♀: ab iisq; plura itinera etiam longa significabantur.

Anno autem 1645. initio revolutionis annuæ, sive Solis, Medium Cœli actionum dignitatumque significator dirigebatur ad 8 gradum ♏ ⚹ ♂ labores, itinera dignitatemque præsagiens. Tuncque factus est Plenipotens pro generali pace, omniaque paravit ad iter longum versus Monasterium, Urbem Germaniæ, ubi omnes conveniebant Plenipotentes Principum, sed Regia, aut Primi Ministri deliberatione mutata, missus est alius. Anno autē 1646. prædictæ directioni quæ suum

effectum nondum sortita fuerit, accessit directio ☿ domini nonæ ad ✱ partilem ♃ domini Horoscopi. Qui ambo fortes itinerum significatores fuerant. Ideoque directio ipsa longum fœlixque iter significavit. Sed ipsius anni revolutio Solis, idem quoque præsagiebat. Nam io ipsa locus radicalis ♀ fuit in Horoscopo, ☿ & ☉ domini nonæ radicis fuerunt in prima, cum ♂ domino nonæ revolutionis, ♂ & ☿ conjunctis in ☍ ☽ quæ rediit ad suum locum radicalem, sub dominio ♀, idque io △ ♀ dominæ tertiæ & ♄ domini Horoscopi: ♃ autem domious Medii Cœli & nonæ fuit in quarta in mutua receptione domus cum ♀ & △ Horoscopi, quæ omnia iter longum atque faustum præsagiebant, ut jam ab initio revolutionis eidem Illustrissimo Domino prædixeram.

At in revolutione Lunæ quæ præcessit diem discessus, fuit Luoa domina Horoscopi in △ Solis domini nonæ radicis, & ♄ domini nonæ revolutioois ipsius, tum in △ ♀ & sui domini ☿, cum quo fuit in mutua receptione exaltationis. ♃ autem fuit in Horoscopo sub dominio Lunæ & in ejus ✱, fuitque ibi exaltatus atque dominus Medii Cœli, in ejusque △ ferè partili, sed fuit etiam in ✱ ☉ & ♄ dominorum nonæ radicis, & hujusce revolutionis: quo fortuoiorum concursu nihil beatius aptari poterat pro longa faustaque peregrinatione, quam hæc etiam revolutio palam præsagiebat.

Figura meæ Nativitatis erecta per Triangula Sphærica.

284. 42

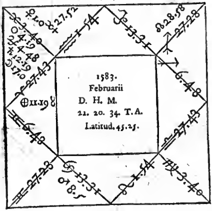

Figura Revolutionis Solis.

25. 12

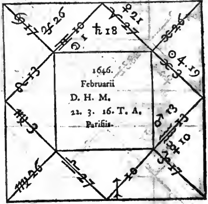

Figura Revolutionis Lunæ.

192. 15

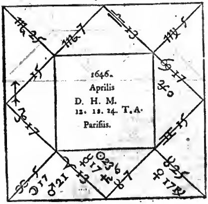
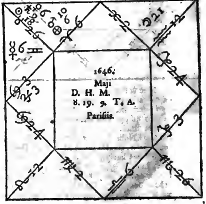

Figura Electionis Temporis.

333. 52.

In

In figura autem electionis Temporis pro discessu quod breve restabat, prudeotia cum Astrologiæ scientia fuit coojuogenda. Quoniam enim interdiu discedendum erar, nolui Solem esse in prima domo, quia ♄ & ♂ fuissent etiam in prima, vel in duodecima. Ideoque Illustrissimo Domino morbos portendissent: ac in duodecima ejus etiam servis ac equis infortunia, à quibus servos ipsos & equos studui immuoes facere, quatenus res erant ad ipsum Illustrissimum Dominum pertinentes. Nec eriam volui maleficos esse io decima, nona, vel octava: quia ejusdem domioi actionibus & dignitatibus, nec non peregrioationi infausta portendissent: & in octava saltem vitæ pericula. Ideoque malui Solem ♄, ♀ & ♂ esse in undecima, ♂ forti ac orientali præeuote in illa doryphoria Solis. Et fortunavi Horoscopum pro valetudine prospera ipsius Illustrissimi Domini, & Medium Cœli pro fœlici successu susceptorum: poneos quippe ♃ exaltatum io Horoscopo, qui fuerat domious Horoscopi radicalis, ipsumq; in △ Medii Cœli, cui dominabatur, & tam Horoscopum, quam Medii Cœli in ⚹ ♀ quæ præerat ☉ & ♄, Lunam autem dominam Horoscopi posui in nona domo pro peregrinatione, super loco radicali ♀, quæ bac in figura fuit io propria domo: solusque superfuit ☿ benè affectus in duodecima, qui nocere non poterat. Hæc ergo sese habebant fœlicissimè: quamvis enim boroscoparet cuspis octava radicis, ramen ♃ in Horoscopo fortior, valetudioem & vitam tuebatur. Tantúmque timendum erat à falsis amicis ob ♄ & ♂ io undecima. quos minori incommodo alibi collocare non licuir, & qui qualem effectum pepeterint dicetur infra.

Jam verò io revolutione Solis, Horoscopus ad diem discessus, scilicet 9. Maji perveoerat directione annua ad 16 gradum octavi locum partilem ♀ io ipsa revolutione, quæ erat domina tertiæ atque fortis. Sol aurem perveoerat ad 12 gr. ♊ locum □ Lunæ radicis & ravolutionis.

At in revolutione Lunæ, Medium Cœli hora discessus dirigebatur ad 6 gr. ♍, boc est ipso die attiogebat locum Lunæ radicalem: & Horoscopus directione devenerat ad 19 gr. ♏, hoc est attingebat ipso die □ ♀ radicalem: & ☽ venerat ad 22 gr. ♓ suam ☍ radicalem & ⚹ ♀ & ☿ io ipsa revolutione: Maximus igitur erat conseosus Astrorum eo die ad fœlicem faustamque peregrinationem.

Quoniam autem in electione Temporis pro hac peregrinatinne, mei quoque rationem babere decreveram: Nunc videndum an id etiam convenienter præstitissem.

Igitur in mea genesi ♃ & ♄ domini nonæ, rum ☿ & ☽ domini tertiæ cum ♂ domino Horoscopi centraliter in tertia, fuerunt itioerum significatores; sed omnium præcipuè ♃ domious cuspidis oonæ, qui Planetis omnibus excepto ☿ dominabatur, buic tamen conjunctus. Anno autem 1646. initio revolutionis annuæ, Medium Cœli radicale directione devenerat ad 16 gr. ♓ ferè locum Lunæ, quæ conjuocta fuit ♃ & ♄, ideoque itinerum significatrix. Et ⊗ in prima deveoerat ad 27 gr. ♋ △ præcisum ipsius ☽: Hæc igitur eo anno iter etiam mihi præsagiebant.

Io annua autem revolutiooe Solis, longum iter valdè quoq; significabatur. Nam Horoscopus radicis fuit in Medio Cœli revolutionis, quod mihi nova suscepta & actiones significabat: ♀ autem domina decimæ fuit in nona Horoscopo radicali applicans; atque fuit in ⚹ ♃ domini cuspidis oonæ, & △ Horoscopi. quæ certè longum iter haud obscure præsagiebant. Porrò ♂ dominus ♀ & Medii Cœli, fuit in cuspide septima cum ☿ in ♒, quod mihi labores oon modò, sed etiam contentiones Mercuriales significavit, quales babui post reditum cum Frommio Mathematum Regio Professore Hafniæ pro Astronomiæ restitutione, & P. Leonardo Duliris Recollecto pro longitudinum praxi, contra quos ipso anno scripsi.

At in menstrua revolutione Lunæ proximè antecedente 9. diem Maji, iter etiam valdè significabatur. Nam ascendebat □ Lunæ & culmioabat ejus Antiscium; ipsaq; erat in tertia cum ♂ partim domino tertiæ ac decimæ, tum ☉ & ☿, qui erat dominus nonæ in △ Horoscopi. Jupiter autem dominus Horoscopi fuit io principio ♋ sub dominio ipsius ☽, cui vicissim præerat & defluebat à △ radicali ☿ ad △ radicalē ♀ & cumuli Planetarū. Hæc igitur omnia ad loogum iter maximè coospirabāt.

Jam verò in electionis figura quid pro me fœlicius facere poteram quam ponere ♃ domioum cuspidis nonæ meæ genesis, & omnium ferè Planetarum in Horoscopo & △ suo radicali, ipsiusquo cumuli Planetarum, & in Medio Cœli locum radicalem ipsius cumuli cui ♃ ipse dominabatur, & quem △ suo partili fortunabat: Lunam verò dominam Horoscopi & ♃ in nona in loco radicali ☿, illæsam à maleficis? Hæc certè ad iter etiam faustissimum erant aptissimè disposita.

Porrò in revolutione ☉ Medium Cœli dirigebatur 9. die Maji ad 9 ♋ locum radicalem ♂ in tertia, & △ cumuli mei Planetarum, Sol autem ad 1 gr. ♉ ⚹ radicalem ♀: Luna autem ad 20 gr. ♋ □ ♀ in ipsa revolutione.

At in revolutione Lunæ Medium Cœli devenerat ad 0 ♎ □ ♃ in ipsa revolutione; Horoscopus ad 5 gr. ♐ □ cumuli mei Planetarum, ac præsertim ☉ & ♃. Sol autem ad ☋ □ radicalem ♂: & Luna 4 gr. ♓ locum radicalem ☉ & ♃ & cumulum Planetarum. Quæ omnia etiam ad iter longum atque fœlix conveniebant. Quibus inspectis anno etiam ætatis meæ 64. me buic longæ peregrinationi æstivo tempore commisi. Nec me deterruit ☉ in octava revolutionis annuæ qui præerat Horoscopo, nec ♂ in cuspide septima, quod scilicet in radice nulla directio lethalis eo anno compleretur, benéque sese baberent reliqua. Nibilominus ad majorem securitatem Solis ardorem & corporis fatigationem vitans quiete & temperantiâ quantùm io conviviis potui sanitati meæ consulni, & præcavi oe in aliquem morbum inciderem.

Quis autem supradictorum fuit eventus? A Civitate Parisiensi ad Lugdunensem Terrâ peregrinatum est, à Lugdunensi ad Avenionensem Aquâ, toto scilicet comitatu hominum & equorum, ipsoque curru in tres grandiores cymbas super Rhodano transpositis; tandemque Avenione Antipolim Terrâ perrectum est per loca asperrima & montes equis, ac præsertim currui difficillimos & periculosos. Toto autem itinere Illustrissimus Dominus in Civitatibus exceptus

est cum honoribus debitis Galliæ Ministro, Ingenio, Doctrinâ, rerum Aulicarum peritiâ atque prudentiâ Clarissimo; nec passim defuere convivia: & tamen non obstante mutatione Climatis, ardore Solis æstivo in Provincia, vinis post Urbem Lugdunum crassioribus & generosioribus quam in Burgundia & Francia, quibus nemo ac præsertim servorum parcebat (quod ubique pro more Illustrissimo Domino affluenter offerrentur) nequidem unus servus à pedibus, nec unus equus malè habuit toto itinere. Quod enim spectat ad Illustrissimum Dominum De Chavigny: is in victu erat hominum temperatissimus, suæque sanitatis gubernaculum prudentissimè regit, unde nil mirum si semper optimè valuerit: sicque cum insigni alacritate Cœlo ab Urbe Lutetia semper sereno, deventum est ad Antipolim, ubi per Mensem commoratum est, æstuante Sole, sed nullo, nec homine, nec equo malè habente.

Transito Mense & negotiis confectis, voluit Illustrissimus Dominus Parisios reverti: quem rogavi, ut quia electionis temporis à me factæ Parisiis, egregium viderat experimentum, rursus vellet ad horam quam eligerem Antipoli discedere. Quod cum annuisset, omnibus circumspectis elegi horam quartam matutinam cum 27'. diei 2. Julii: fueruntque rursus omnia pro discessu parata ad ipsum momentum, exspectavitque mecum Illustrissimus Dominus in suo cubiculo fenestris ad Orientem apertis donec Solem ortum conspexit: tuncque sine mora conscendit equum cum toto Comitatu, curru ejus, equis multaque suppellectile per Mare præmissis ob asperitatem & difficultatem montium, qui die secunda peregrinationis ipsi occurrerent.

Porrò in revolutione annua Illustrissimi Domini Horoscopus tunc dirigebatur ad 14 gr. ♋ □ radicalem ☿ domini nonæ, & ☽ in nona radicis; Medium verò Cœli dirigebatur ad 17 ♓ ✶ ♀ in ipsa revolutione inter corpora ♂ ☿ conjunctorum, in prima quorum ☿ fuit dominus nonæ radicis, & ♂ dominus nonæ revolutionis.

In figura autem revolutionis ☽ proximè antecedentis diem 2. Julii, ascendit locus radicalis ♂, qui in revolutione Solis præest nonæ, & in hac est decimæ: Venus autem est domina nonæ conjuncta ferè partiliter ♄ domino Horoscopi cui applicat, & ♂ domino decimæ, in propria domo & angulo quartæ: fueruntque ♄ ♀ & ♂ in △ Horoscopi, atque Lunæ. Quæ omnia peregrinationem fortiter præsagiebant, etiam faustam, quod ♃ esset in ✶ ♂ ♀ & ♄, ac in △ Medii Cœli, Luna autem & Sol etiam fœlicibus radiis foverent Medium Cœli. Et quamvis essent in pravis domibus, tamen à maleficis non lædabantur. Præterea hac in revolutione Horoscopus die 2. Julii dirigebatur menstruè ad 11 gr. ♌ △ sinistrum ☉ ☿ & ♃ radicis. Medium verò Cœli dirigebatur ad loca ♂ ♀ ♄ hujus revolutionis: Luna verò ad loca ♂ & ☿ in revolutione Solis.

At in mea revolutione annua, Medium Cœli pervenit die 2. Julii ad 1 gr. ♍ ☌ ♀ & cumuli mei Planetarum; Horoscopus ad 15 gr. ♏ △ radicalem ☽, ipsiusque cumuli: & ☉ ad 11 gr. ♊ ejusdem cumuli quadratum.

Figura Revolutionis Lunæ Illustrissimi Domini De Chavigny.

218. 38

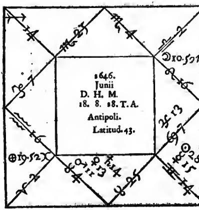
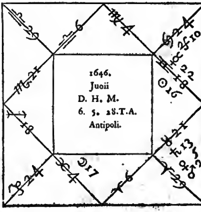

Figura Revolutionis Lunæ nostra.

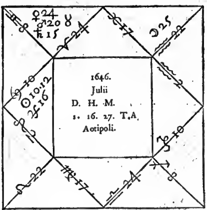
155. 47

Figura

Figura Electionis Temporis.

348. o

In figura autem revolutionis Lunæ quæ proximè anteceſſit diem 2. Julii. Luna eſt interdiu ſub Terra io Angulo quartæ, domina oonæ, in △, Horoſcopi atque ♃ domini primæ, cum quo eſt in mutua receptione domus, nec non □ ☉ domini nonæ & ☿ domini Medii Cœli: Mars autem dominus Horoſcopi eſt coojuoctus ♀ potenti in △ Medii Cœli, quæ omnia rectè ſe habebant ad peregrinationem: nec ☉ ☽ Horoſcopus, vel Medium Coeli lædebantur à maleficis. Præterea hac io revolutione Horoſcopus die 2. Julii borâ disceſſus dirigebatur menſtruè ad 27 gr. ♎ oppoſitum mei Horoſcopi radicalis, percurrens eo die △ cumuli mei Planetarum. Luna ad 18 gr. ♒ attingens eo dem die ipſum cumulum: & Sol ad 2. ♉ attingens ipſo die □ ejuſdem cumuli, ſicque ab Aſtris multi aderant ſtimuli.

His verò ſic ſe habentibus, horam elegi ſupra-poſitam, quâ Cœlum & Planetæ exceptu ☉ ferè diſponuntur, ut in primæ electionis figura, quæ cum optimè ſucceſſiſſet, numquid banc ablegaſſem? In bac igitur Sol Horoſcopus applicat ♃, qui rurſus eſt in Horoſcopo exaltatus, ac in △ Medii Cœli cui dominatur; & Luna rurſus domina Horoſcopi ☉ & ♃ eſt in nona ſuper loco radicali ♀ in figura Illuſtriſſimi Domini. Saturnus autem ♂ & ☿ rurſus in undecima, quos nempe abeſſe volui à domibus 1. 12. 10. 9. & 8. ob rationes ſuperius dictas; ſueruntque ☉ & ♃ in ſuis □ radicalibus Illuſtriſſimi Domini. Quod verò ad me ſpectat, aſcendat △ cumuli mei Planetarum, fuitque ♃ dominus oonæ meæ radicalis in Horoſcopo: & in Medio Cœli fuit locus radicalis meæ Lunæ partiliter, ipſaque ☽ in loco ☿ radicalis & ⚹ Horoſcopi radicalis, applicaos cumulo Planetarum.

Jam quid inde ſucceſſit. Ab Urbe Antipoli Lugdunum uſque Terrâ peregrioatum eſt: inde verò Illuſtriſſimus Dominus currum ſuum, majoremque ſui Comitatus partem tranſmittit per Burguodiam, at ipſe cum ſuis à pedibus, & aliquot præcipuis magiſque neceſſariis domeſticis voluit ligeri deſcendere, ſed ardore Solis ſuper fluvio intolerabili exiſtenti metu morbi coactus eſt fluvium deſerere Niverſii, & reliquum itineris equitando abſolvere: Omneſque ſani & alacres Pariſios advenimus, initio Auguſti, nullusque, vel bomo, vel equus per totum iter ægrotavit, quo tempore multis in locis homines & jumeota præ nimio calore & ſiccitate moriebantur: & in Civitatibus aquâ abundantibus bomines inveniebamus qui ex pagis tres, vel quatuor leucarum diſtantiæ cum curribus & doliis venerant quæſitum aquam pro bomioibus & jumentis: ita ut Pariſiis multam coocitaverimus admirationem quod in tota illa peregrinatione trium meoſium nullus bomo, vel equus malè habuerit.

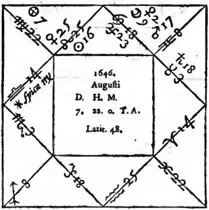
Tandem verò dicendum quid effecerint ♄ & ♂ io uodecima domo utriuſque electioois. Sanè falſos, malignos atque fraudulentos coocitaruot amicos, qui Illuſtriſſimo Domino Comite abſente, eum è Miniſterio detrudere, totis viribus moliti ſunt, idq; futurum paſſim in Aula apud Fontembellaqueum commorante credebatur. Ideoque ab amicis præmonitus eſt, ut ab Aula declinaret & Luteriam peteret. Falſos prætextus aſſumptos ſubticeo, ioter quos tamen bic erat, quod Illuſtriſſimus Dominus Aſtrologum ſecum duxiſſet, ut eum conſuleret de vita Regis, Reginæ, Eminentiſſimi Cardinalis Mazarini Primi Galliæ Miniſtri, &c. quibus de rebus nullum planè factum eſt verbum toto peregrinationis tempore. Eo autem iovidia & calumnia proceſſerant, ut Illuſtriſſimus Dominus à me bis etiam petierit, num in Aſtris viderem aliquod infortunium in dignitatibus ſibi imminere? & ſemper aſſeveravi nullum imminere. Quia tamen tranſactis etiam diebus aliquot à reditu, nondum viderat E. Cardinalem, nec proinde Reginam: Dixi bonum fore ſi Cardinalē non qualibet horâ ſed electa inviſeret.

Nam

Nam Christus ipse Apostolis monentibus ne Hierosolymam peteret ob Judæos illum occidere volentes; non sine causa respondit: *Nonne sunt duodecim horæ diei?* scilicet aliæ tutæ, vel faustæ, aliæ periculosæ, vel infaustæ. Proindeque si liberet horam commodam eligerem, quod annuens, elegi horam sequentem; in qua ascendit signum decimæ radicis, ejusque domina ♀ applicat ☽ potenti atque dominæ Medii Cœli. Decima autem domus quæ est dignitatum fœlicissimè se habebat. Nam Sol & ♃ qui fuerant in 4 radicis honorum significatores, erant in ipsa decima, Sol in sua domo & ♃ exaltatus. Mercurius autem dominus Medii Cœli radicis erat cum corde ♌ in cuspide undecimæ. Mars dominus septimæ erat in ⚹ ☉ & △ Horoscopi. Luna autem & ♀ erant in ⚹ ⊕ quæ reperiebatur in loco radicali ☽: & quamvis ☉ esset in □ ♄ (nec enim omnia ad votum haberi queunt) tamen ☉ erat in decima & fortis, scilicet in proprio signo. Unde ausus sum asserere quod si ea hora E. Cardinalem inviseret, decima domo sic fœliciter se habente, persuadere mihi non poteram quin fœliciter exciperetur, nihilque tunc esse timendum. Et certè res ita se habuit.

Figura Electionis Temporis ex sola genesis Figura.

108.

Nam meo monitu pridiè Fontem, bellaqueum petiit, & noctu ingressus est, ne videretur. Deinde sequenti mane ad horam electam invisit Cardinalem fœlicissimè, à quo etiam convivio exceptus, & à prandio ductus ad Reginam, à qua etiam benè exceptus, horâ Consilii jussus est in suo secundi Ministri loco sedere. Neque in his ullius omnino usus fuit operâ Magnatis, qua de re ipsemet non sine admiratione gloriebatur.

Possem plures alias in meis & in aliorum negotiis electiones cum egregio & optato successu hic inserere: sed (ut patet) illas explicare nimis longum esset, proindeque supradicta sufficiant, & Astrologiæ nostræ Theoriam hic terminemus, ad honorem & gloriam Æternæ Sapientiæ Domini nostri JESU CHRISTI, qui fecit Cœlum & Terram, corporaque cœlestia mirandis ditavit virtutibus: cuique sit sempiterna Laus, Virtus & Gloria, Amen.

FINIS.